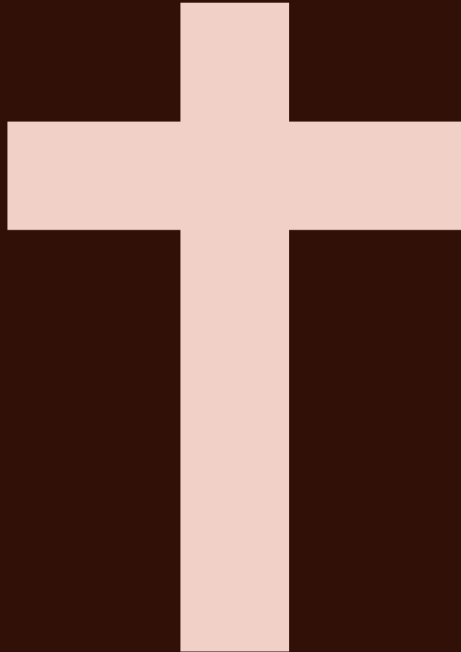

Soso Kitaabuie:
Tawureta, Yabura,
Inyila

The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Evangélique Réformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2

Contents

Fe Fɔlɔ Fɔlɛ	1	Galati	1063
Yete sɔtɔe	53	Efese	1070
Lewi Serexedube	93	Filipi	1076
Konti Tife	123	Kɔlɔsi	1080
Masenyi Donxɔe Siida	163	Tesaloniki I	1084
Yosuwe	199	Tesaloniki II	1088
Kiitisae	223	Timote I	1091
Ruti xa Taruxui	247	Timote II	1096
Samuweli I	251	Tito	1100
Samuweli II	281	Filemon	1103
Isirayila Mangɛe I	307	Eburu	1105
Isirayila Mangɛe II	338	Yaki	1117
Yudaya Mangɛe I	368	Piyeri I	1122
Yudaya Mangɛe II	396	Piyeri II	1127
Annabi Esidirasi	430	Yaya I	1130
Annabi Nehemi	441	Yaya II	1135
Esita xa Taruxui	456	Yaya III	1136
Ayuba	464	Yude	1137
Yabura	493	Waxayi	1139
Taalie	570		
Kawandila	597		
Suuki	606		
Annabi Esayi	612		
Annabi Yeremi	670		
Annabi Yeremi firin nde	732		
Annabi Esekiyeli	739		
Annabi Daniyeli	785		
Annabi Hose	800		
Annabi Yoweli	810		
Annabi Amosi	814		
Annabi Abadiyasi	822		
Annabi Yunusa	824		
Annabi Mika	827		
Annabi Naxumu	833		
Annabi Habakuku	836		
Annabi Sofoni	839		
Annabi Hage	843		
Annabi Sakari	846		
Annabi Malaki	856		
NT			
Matiyu	859		
Maraki	896		
Luki	919		
Yaya	959		
Xɛerae xa taruxui	987		
Rɔma	1020		
Korinti I	1037		
Korinti II	1052		

Tawureta Munsa Fe Fɔlɔ Fɔlɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

«Tawureta Munsa»

Tawureta Munsa findixi Alatala xa masenyi sebexi singe nan na. Ala Xaxili Seniyenxi naxa taruxui gbegbe fi Annabi Munsa ma alako a xa e sebe. Na taruxuie fe gbegbe masenma won be naxee bara dangi kabi dunija fɔlɛ, han Annabi Munsa Isirayilakae xanin e xa boxi ma temui naxe.

Na birin findixi «Tawureta» nan na, naxan falaxi Eburu xui «xaranyi.» Na xaranyi tide gbo mixi birin be, barima Ala lonni belebele fima mixi ma a kui. Na lonni mu danma fe dangixi kolonfe gbansan xa ma. Won Alatala xa seriye yati toma ne na taruxuie kui.

Tawureta Munsa lanxi kitaabui suuli nan ma. Na singe xili «Fe Fɔlɔ Fɔlɛ,» barima a a masenma won be dunija nun diine fɔlɔxi ki naxe. A firin nde xili «Isirayila xa Yete Sɔtɔe,» barima Ala Isirayila ramini naa ne konyiya kui Misira boxi ma. A saxan nde xili «Lewikae Serexedube Bonsɔe xa Seriyɛ.» Lewi findixi Isirayila serexedube benba nan na. Na kitaabui a masenxi a lan Isirayilakae xa sali ki naxe. A naani nde xili «Kɔnti Tife.» Isirayila naxan nabaxi kira ra, kelife Misira boxi ma sigafe ra e xa boxi ma, na birin na yi kitaabui kui. A suuli nde xili «Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔe.» Beenun Isirayilakae xa so e xa boxi ma Ala dennaxe fixi e ma, Annabi Munsa naxa a xa masenyi dɔnxɔe ti e be. Na masenyi sebexi na kitaabui suuli nde kui.

«Fe Fɔlɔ Fɔlɛ»

Tawureta Munsa xa kitaabui singe xilixi «Fe Fɔlɔ Fɔlɛ.» Sora tongo suuli nan na a kui. E noma itaxunde doxo naani:

Sora 1 han 11, Dunija rafɔlɔ ki

Alatala naxa dunija daa senbe ra. Baba Adama nun Nene Mahawa findixi a xa daali dɔnxɔe nan na. A to e daa, a naxa yaamari nde fi e ma, kɔnɔ a mu bu e

naxa Ala matandi. Ibunadama tɔɔre fɔlɔ menni ne. Kabi na temui fe birin naxa kana. Dunija xa yunubi to gbo, Ala naxa nate tongo a xa dunija halaki banbaranyi ra. Na nate kelixi a xa seniyenxi nan ma. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Kɔnɔ Ala xa marafanyi ma, a mu tin dunija birin xa halaki. Na kui a naxa Annabi Nuha rakisi kunkui belebele kui, a nun subee mooli birin.

Sora 12 han 25, Annabi Iburahima xa taruxui

Alatala naxa Annabi Iburahima sugandi, a xa findi saabui fanyi ra dunija birin be. A naxa barake sa a xa fe alako a xa findi si belebele ra. A man naxa saate tongo a be, Kanaan boxi xa findi a bonsɔe Isirayila gbe ra.

Kɔnɔ na saate mu nu noma rakamalide fo Iburahima xa di soto. Sara to a kolon a mu noma di baride a xa mɔri Iburahima be, a naxa a xa konyi gine Hagara fi a ma. Hagara naxa Sumayila bari Iburahima be, kɔnɔ Ala mu tin Sumayila xa findi ke tongoma ra. Na kui Ala naxa a niya Iburahima nun Sara xa Isiyaga soto e xa forija kui. Ala naxa gbilen a xa saate ma a nu bara naxan tongo Iburahima be, a fa na saate tongo Annabi Isiyaga fan be.

Sora 26 han 36, Annabi Isiyaga nun Annabi Yaxuba xa taruxui

Annabi Isiyaga naxa guli firin soto a xa gine Rebeka saabui ra. Ala naxa a ragiri Yaxuba ma, naxan bari dɔnxɔe ra, a xa findi ke tongoma ra dangi a taara Esayu ra. Esayu to na to, a naxa wa a xunya faxafe, kɔnɔ Yaxuba naxa a gi, a siga a nga xabile yire. Menni a naxa Raxele nun Leya doxo. E naxa di xeme fu nun firin bari a be, naxee findi Isirayila bonsɔe fu nun firin xa yareratie ra.

Sora 37 han 50, Annabi Yusufu xa taruxui

Annabi Yaxuba xa di Yusufu mu nu rafan a taarae ma, barima Ala nu bara a masen a be a tan nan findima e xunyi ra. Na nan a niya e naxa a mati konyi ra Misirakae ma. Kɔnɔ Ala naxa a ragiri Yusufu xa findi mixi belebele ra Misira boxi ma. Alatala man naxa a masen a be a tan nan fama dunija birin natangade xɔrɔxɔe nde ma naxan fama. Ne wuyaxi

to dangi, kaame naxa sin dunija birin ma. Baloe nu na Misira boxi gbansan nan ma Annabi Yusufu saabui ra. Annabi Yaxuba to a xa die xee Misira baloe fende, e naxa Yusufu li naa. Na kui Annabi Yusufu naxa a xabile birin nafa Misira boxi ma alako e naxa faxa kaame ra.

Mixi noma lonni belebele sode yi ki-taabui saabui ra. Alatala a yete masenma ne yi taruxuie kui. Ala senbe gbo dangi birin na. A wama ne mixi xa tinxin. Fe jaaxi mu rafan a ma feo, a man kiiti sama ne yunubitoe ma. Kono Ala mu tinma mixi xa halaki. A ibunadama xanuma, a wama e malife alako e xa tuubi, e xa kisi a xa marafanyi saabui ra. Na seriye masenxi «Fe Folo Fole» nan kui. Ala xa won mali na birin kolonde alako won xa findi a xa mixie yati yati ra.

Tawureta Munsa Fe Folo Fole

Dunija Fole

¹ A fole ra, Ala naxa koore nun boxi daa. ² Dunija mu nu yailanxi, sese mu nu na a ma. Dimi nan nu na baa birin ma, kono Ala pengi naxan luxi alo foye nu a malintanma ye xun ma.

³ Ala naxa a masen, «Naiyalanyi xa mini.» Naiyalanyi naxa mini keren na.

⁴ Ala naxa a mato fa, na naiyalanyi fanxi. Ala naxa naiyalanyi nun dimi itaxun.

⁵ Ala naxa naiyalanyi xili sa «yanyi.» A naxa dimi xili sa «koe.» Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe singe nan nu na ki.

⁶ Ala naxa a masen, «Koore walaxe xa lu boxi ye nun koore ye tagi.» ⁷ Na bara findi naaninyi ra boxi ye nun koore ye tagi. A rabaxi na ki ne. ⁸ Ala naxa yi naaninyi xili sa «koore.» Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe firin nde nan nu na ki.

⁹ Ala naxa a masen, «Boxi ye xa malan yire keren. Xare xa maba.» A rabaxi na ki ne. ¹⁰ Ala naxa na xare xili sa «boxi.» A naxa na boxi ye xili sa «baa.» Ala naxa a mato fa, na birin fanxi.

¹¹ Ala naxa a masen, «Sansie xa mini boxi ma. Sansi mooli birin xa bula. Sansi xori naxan na a bogi kui, a bulama ne birin nun a mooli ra.» A rabaxi na ki ne.

¹² Boxi naxa rafe sansi mooli birin na, a

bogi nun a sansi xori na a bili ma, na fan birin nun a mooli. Ala naxa a mato fa, na birin fanxi. ¹³ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe saxan nde nan nu na ki.

¹⁴ Ala naxa a masen, «Yanbasee xa lu koore ma, yanyi nun koe itaxunfe ra. Waxati birin kolonma yanbasee saabui nan na. Xi yo xi, je yo je a kolonma yanbasee nan saabui ra. ¹⁵ Yanbase na koore ma boxi iyalanse nan na.» A rabaxi na ki ne.

¹⁶ Ala naxa naiyalanse xungbe firin nafala. Naxan xungbo, na xa yanyi yaamari raba. Naxan xurun, na xa koe yaamari raba. A naxa tunbuie fan nafala.

¹⁷ Ala naxa yanbasee sa koore ma alako e xa boxi iyalan, ¹⁸ e xa yanyi nun koe yaamari raba, e xa dimi nun naiyalanyi rafatan. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi.

¹⁹ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe naani nde nan nu na ki.

²⁰ Ala naxa a masen, yexee xa ye rama. Xonie xa jere koore ma. ²¹ Ala naxa yexee xungbe mooli birin daa a nun nimase naxan birin na ye xora. A naxa xoni mooli birin fan daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi. ²² Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako yexee xa wuya baa ma. Xonie fan xa gbo boxi ma.» ²³ Koe naxa so, kuye naxa iba, loxoe suuli nde nan nu na ki.

²⁴ Ala naxa a masen, «Nimasee mooli birin xa lu boxi ma: xurusee, bubusee, a nun buurunyi subee.» A rabaxi na ki ne.

²⁵ Ala naxa buurunyi subee mooli birin daa, a naxa xurusee mooli birin daa, a naxa bubusee mooli birin daa. Ala naxa a mato fa, a birin fanxi.

²⁶ Ala naxa a masen, «Won xa adama daa, won xa won foxi lu a ma. A xa yaamari raba yexee xun ma, xonie xun ma, xurusee xun ma, boxi xun ma, a nun bubusee xun ma.» ²⁷ Ala naxa adama daa gine nun xeme, a a foxi lu e ma. ²⁸ Ala naxa barake sa e xa fe. A naxe, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa alako boxi xa rafe. Wo xa yaamari raba boxi xun ma, yexee xun ma, xonie xun ma, bubusee xun ma.»

²⁹ A naxe, «N bara sansi birin nun sansi bogi birin fi wo ma baloe ra. ³⁰ N bara sansi birin fi sube birin ma naxan na boxi ma, a nun xoni birin ma, a nun

bubuse birin ma, nimase birin ma naxee jengima. Sansi birin bara findi e baloe ra.» A rabaxi na ki ne. ³¹ Ala naxa a xa daalise birin mato fa, a fanxi han. Kɔɛ naxa so, kuye naxa iba, lɔxɔɛ senni nde nan nu na ki.

2

¹ Koore, bɔxi, nun se birin daa ki nan nu na ki. ² Lɔxɔɛ solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu. ³ Ala naxa tide sa na lɔxɔɛ solofere nde ma, a xa findi lɔxɔɛ seniyenxi ra barima a a malabu na lɔxɔɛ ne a xa wali kamalixi xa fe ra.

Baba Adama nun Nene Mahawa

⁴ Taruxui nan ya, duniya daaxi ki naxe. Marigi Alatala bɔxi nun koore daa temui naxe, ⁵ fotɔnyi yo mu nu na. Sansi yo mu nu na naxan bulaxi bɔxi ma barima Marigi Alatala mu nu tune ye ragoroxi sinden. Adama fan mu nu na naxan bɔxi rawalima, ⁶ kɔnɔ ye nu luma mini ra bɔxi bun, a fa yensen ye yire birin ma.

⁷ Marigi Alatala naxa adama yailan bende ra. Na dangi xanbi a naxa nii raso a fate a jɔɛ kui. A findi adama ra na ki ne.

⁸ Na xanbi Marigi Alatala naxa yire fanyi yailan sogetede mabiri. Na yire xili «Eden.» A naxa adama lu menni. ⁹ Marigi Alatala naxa wuri mɔoli birin nabula menni, wuri tofanyie, wuri naxee bogi fan a don daaxi ra. Na yire tagi wuri firin nu na. Keren xili «Simaya wuri.» Boore xili «Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri.»

¹⁰ Xure naxan ye rasoxi Eden kui sansie be, a to dangixi, a itaxunxi dɔxɔ naani ra. ¹¹ Na singe xili Pison. Na nan dangima Hawila bɔxi birin ma, xema na dennaxe. ¹² Na xema fan. Wuri ye xiri jɔxunme fan na na, a nun gеме tofanyi naxan xili onixi. ¹³ Na xure firin nde xili Gixon. Na nan dangima Kusi bɔxi birin ma. ¹⁴ Na xure saxan nde xili Tigiri. Na nan dangima Asuri bɔxi ma a sogetede biri ra. Na xure naani nde xili Efirati.

¹⁵ Marigi Alatala naxa adama rasabati Eden, alako a xa nɔ na yire rawalide, a man xa mɛeni na ma. ¹⁶ Marigi Alatala naxa yaamari so adama yi ra, a naxe, «I nɔma yi wuri bogi birin donde naxan na

Eden kui, ¹⁷ kɔnɔ i naxa «Fe fanyi nun fe jaaxi kolon wuri» bogi don de, barima i nu na don, i faxama ne.» ¹⁸ Marigi Alatala naxa a fala, «A mu fan xeme xa lu be a keren. N fama malima fanyi daalide a be.»

¹⁹ Buurunyi sube birin nun xɔni birin Marigi Alatala naxan daalixi bende ra, a naxa e xanin adama xɔn ma a xa e xili sa. Adama xili naxee sa e xun ma, nee naxa findi e xilie ra. ²⁰ A naxa xuruse birin, xɔni birin, a nun buurunyi sube birin xili sa.

Kɔnɔ na waxati Adama mu a malima fanyi sɔtɔxi sinden. ²¹ Marigi Alatala naxa xi xɔli radangi a ma. A naxa a raxi a fanyi ra. A to xi, Marigi Alatala naxa a ganyanyi xɔri keren ba, a fa menni ragali. ²² Na xanbi, Marigi Alatala naxa Adama ganyanyi xɔri findi gine ra, a fa na gine fi Adama ma.

²³ Adama naxa a fala, «Yi gine fatanxi n xɔri nun n sube nan na. A xili ne «gine», barima a minixi xeme ne i.» ²⁴ Na fe na a toxi, xeme fama ne kelide a baba nun a nga xun ma, a maso a xa gine ra, e findi keren na. ²⁵ Xeme nun a xa gine mageli nan nu a ra, kɔnɔ na fe yaagi mu nu e ma.

3

Yunubi singe

¹ Bɔximase nan nu kɔɔta Marigi Alatala xa daalise birin be. A naxa gine maxɔrin, «Ala a fala ne wo be a wuri bogi naxan birin na Eden kui, a wo naxa a sese don? Nɔndi na a ra?» ² Gine naxa a yaabi, «Wuri naxee na Eden kui, muxu nɔma e birin bogi donde, ³ kɔnɔ wuri naxan na Eden tagi, muxu mu nɔma na tan bogi donde, muxu mu nɔma makɔrede a ra yete yati, xa na mu a ra muxu faxama ne.»

⁴ Bɔximase naxa a fala gine be, «Ade, wo mu faxama. ⁵ Ala a kolon, wo na a don, wo ya rabima ne. Wo fama fe fanyi nun fe jaaxi kolonde alɔ Ala yete.»

⁶ Gine to wuri bogi to, a tofan, a fan donse ra, a fan xaxili sɔtɔse ra, a naxa keren ba, a don, a nde so a xa mɔri yi, e nun naxan nu a ra. Na fan naxa a don. ⁷ Na waxati e yae naxa rabi. E naxa a kolon, e mageli nan nu a ra. E naxa xɔre

burexæe denbe e boore ra, e e yete sutura a ra.

⁸ Na xanbi, xeme nun a xa gine naxa Marigi Alatala jere xui me nunmare ra. E naxa e noxun wurie xanbi ra. ⁹ Marigi Alatala naxa xili ti, «Adama, i na minden?» ¹⁰ Adama naxa a yaabi, «N bara i xui me Eden kui, konɔ n bara gaaxu, barima n mageli na a ra. Na nan a ra, n nan n noxunxi.» ¹¹ Marigi Alatala naxa a maxorin, «Nde a masenxi i be i mageli na a ra? Ka i bara na wuri bogi don ba, n naxan ma fe fala i be i naxa a don?» ¹² Adama naxe, «I gine naxan fixi n ma, na nan yi wuri bogi so n yi ra, n naxa a don.»

¹³ Na xanbi, Marigi Alatala naxa gine maxorin, «I yi rabaxi munfe ra?» Gine naxa a yaabi, «Boximase bara n madaxu han n bara na wuri bogi don.»

¹⁴ Awa, Marigi Alatala naxa a fala boximase be, «I to bara yi raba, awa, n fan n bara i danka xuruse nun buurunyi sube birin ya ma. I findima bubuse nan na i furi fari. I xube nan donma i xa dunijeigiri kui. ¹⁵ N bara depaaxui raso i tan nun gine tagi. N bara a raso i xa die nun a xa die tagi. Gine xa di i xunyi butuxunma ne. I fan a tingilinyi xinma ne.»

¹⁶ Marigi Alatala naxa a fala gine be, «I fan, n i tooroma ne i xa di bari kui. Na toore gboma ne. I birama ne i xa mori foxo ra, a i yamari.»

¹⁷ Marigi Alatala naxa a fala Adama be, «I bara bira i xa gine foxo ra. I bara na wuri bogi don, n naxan ma fe fala i be, i naxa a don. Yakosi n bara boxi danka i xa fe ra. I tooroma ne baloe sotode i xa dunijeigiri kui. ¹⁸ N tunbe nun baagi raminima ne boxi ma, i baloe sotoma xe nan ma. ¹⁹ I baloe sotoma i yilenfure nan na han i gbilenma bende temui naxe i rafalaxi naxan na. Bende nan i ra, i man gbilenma na bende ne.»

²⁰ Adama naxa a xa gine xili sa «Mahawa,» barima a findima ne mixi birin nga ra.

²¹ Marigi Alatala naxa dugi kiri daaxie degge Adama nun a xa gine be, a naxa e ragoro e ma.

²² Marigi Alatala naxa a masen, «Adama bara fe fanyi nun fe jaaxi tagi raba kolon alo won tan. A mu daxa a xa simaya wuri bogi don, xa na mu a ra a mu faxama.» ²³ Marigi Alatala naxa a ramini Eden, a xa boxi rawali Ala a daaxi naxan na. ²⁴ A Adama keru xanbi, Marigi Alatala naxa malekse yaamari, e xa ti Eden sogetede biri ra. E xa nu santidegema te daaxi malintan, na simaya wuri kantade.

4

Kabila nun Habila

¹ Adama nun Mahawa to kafu, Mahawa naxa teegge. E naxa di soto naxan xili Kabila. Mahawa naxe, «Alatala bara n mali di xeme sotofe ra.» ² Na xanbi Mahawa naxa Kabila xanbiratoe xemema soto naxan xili Habila. Xuruse demadonyi nan nu Habila ra. Boxi rawali nan nu Kabila ra.

³ Na temui to dangi, Kabila naxa fa sansi bogi fangadama ra serexe bade Alatala be. ⁴ Konɔ Habila naxa fa xuruse di singee ra nun e ture. Habila nun a xa serexe naxa rafan Alatala ma, ⁵ konɔ Kabila nun a xa serexe mu nu rafan Alatala ma. Alatala mu a ya ti Kabila xa serexe ra. Na na a ra, Kabila naxa konɔ, a yatagi naxa masara.

⁶ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxorin, «I konoxi munfe ra? I yatagi masaraxi munfe ra?» ⁷ Xa i fe fanyi raba, n na tongoma ne, konɔ xa i fe jaaxi raba, Sentane i ratantanma ne. I kata, i xa i yete ba a yi ra.»

⁸ Kabila naxa a fala a xunya be, «Won xee xe ma.» E to so xe ma, Kabila naxa a xunya Habila suxu, a naxa a faxa. ⁹ Na xanbi Alatala naxa Kabila maxorin, «I xunya Habila na minden?» A naxa a yaabi, «N mu a kolon. Fo n xa meeni n xunya ma?» ¹⁰ Alatala naxa a fala, «I munse rabaxi? N na i xunya wuli gbelegbele xui mefe keli boxi ma. ¹¹ N bara i danka barima i bara i xunya faxa. N i kerima ne yi boxi ma i xunya wuli na dennaxe. ¹² I na boxi rawali, i mu baloe sotoma. I findima pereti nan na.»

¹³ Kabila naxa Alatala yaabi, «Na jaxankate gbo n tan be. ¹⁴ Xa i bara n keru yi boxi ma to, won tagi ikuyama

nε. N findima jεreti nan na. Mixi naxan na sa n to, a n faxama nε.» ¹⁵ Alatala naxa a yaabi, «Ade, xa mixi yo i faxes, n i gberɔxɔma nε dɔxɔ solofere.» Alatala naxa tɔnxuma sa Kabila ma alako xa naxan sa a to a naxa nɔ a gereɗe.

¹⁶ Na tɛmɛi Kabila naxa a makuya Alatala ra. A naxa sabati Nodi bɔxi ma Eden fuge ra. ¹⁷ Kabila nun a xa giɛ naxa kafu. A xa giɛ naxa tɛge, a naxa di sɔto naxan xili Enoki. Kabila nu na taa tife. A naxa a xa di xili sa na taa xun ma.

¹⁸ Enoki naxa Iradi sɔto. Iradi, Mexuyayeli baba na a ra. Mexuyayeli, Metusayeli baba na a ra. Metusayeli, Lameki baba na a ra. ¹⁹ Lameki naxa giɛ firin sɔto, keren xili Ada, boore xili Silahi. ²⁰ Ada naxa Yabala sɔto. Yabala, xuruse demadonyie nun kiri banxi kanyie baba na a ra. ²¹ Yabala xunya xili Yubali. Yubali, kɔra bɔnbɔɛe nun xule fee baba na a ra.

²² Silahi fan naxa di sɔto. A xili Tubali Kabila. Xabui nan nu a tan na. Walise wure gbeeli nun wure daaxi mɔoli birin xabui nan nu a ra. Tubali Kayini xunya ginema xili Nama.

²³ Lameki naxa a fala a xa giɛe bε, «Ada nun Silahi wo xa wo haake to n bε. Lameki xa giɛe, wo xa wo tuli mati n ma wɔyenyi ra.

N bara xeme nde faxes gberɔxɔe ra.

N bara na segetala faxes barima a bara n maxɔɔ.

²⁴ Xa mixi solofere nan faxama Kabila gberɔxɔfe ra,

mixi tongo solofere nun solofere nan faxama n tan Lameki gberɔxɔfe ra.»

²⁵ Adama nun a xa giɛ naxa kafu. Mahawa naxa di sɔto naxan xili Seti. A bara na xili sa a xa di xun ma barima Ala bara a xa di Habila jɔxɔe so a yi ra Kabila naxan faxes. ²⁶ Seti fan naxa di sɔto naxan xili Enosi.

Na waxati mixie naxa Alatala maxandi folo.

5

Adama han Nuha

¹ Adama nun a bɔnsɔe xa taruxui nan ya. Ala to ibunadama die daa, a naxa a fɔxi lu e ma. ² A naxa e daa xeme nun giɛ. A barake sa e ma. A e xili

sa «adama.» ³ Adama to bu jε keme jε tongo saxan, a naxa di sɔto a yete misaali ra. A naxa a xili sa Seti. ⁴ Seti xa bari dangi xanbi, Adama naxa bu jε keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ⁵ Adama xa simaya naxa siga jε keme solomanaani nun jε tongo saxan. Na xanbi a naxa faxes.

⁶ Seti to bu jε keme jε suuli, a naxa findi Enosi baba ra. ⁷ Enosi xa bari dangi xanbi, Seti naxa bu jε keme solomasaxan jε solofere. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ⁸ Seti xa simaya naxa siga jε keme solomanaani nun jε fu nun firin. Na xanbi a naxa faxes.

⁹ Enosi to bu jε tongo solomanaani, a naxa findi Kenan baba ra. ¹⁰ Kenan xa bari dangi xanbi, Enosi naxa bu jε keme solomasaxan jε fu nun suuli. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ¹¹ Enosi xa simaya naxa siga jε keme solomanaani nun jε suuli. Na xanbi a naxa faxes.

¹² Kenan to bu jε tongo solofere, a naxa findi Mahalaleli baba ra. ¹³ Mahalaleli xa bari dangi xanbi, Kenan naxa bu jε keme solomasaxan jε tongo naani. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ¹⁴ Kenan xa simaya naxa siga jε keme solomanaani nun jε fu. Na xanbi a naxa faxes.

¹⁵ Mahalaleli to bu jε tongo senni a nun suuli, a naxa findi Yeredi baba ra.

¹⁶ Yeredi xa bari dangi xanbi, Mahalaleli naxa bu jε keme solomasaxan jε tongo saxan. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ¹⁷ Mahalaleli xa simaya naxa siga jε keme solomasaxan nun jε tongo solomanaani nun suuli. Na xanbi a naxa faxes.

¹⁸ Yeredi to bu jε keme jε tongo senni a nun firin, a naxa findi Enoki baba ra.

¹⁹ Enoki xa bari dangi xanbi, Yeredi naxa bu jε keme solomasaxan. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto. ²⁰ Yeredi xa simaya naxa siga jε keme solomanaani nun jε tongo senni a nun firin. Na xanbi a naxa faxes.

²¹ Enoki to bu jε tongo senni a nun suuli, a naxa findi Metusela baba ra.

²² Metusela xa bari dangi xanbi, Enoki naxa bira Ala fɔxɔ ra jε keme saxan. A naxa di xeme nun di giɛ gbetee sɔto.

²³ Enoki xa simaya naxa siga jε keme

saxan nun je tongo senni a nun suuli. ²⁴Enoki naxa bira Ala foxo ra. Na xanbi a mu lu na sonon, barima Ala bara a xanin.

²⁵Metusela to bu je keme je tongo solomasaxan a nun solofere, a naxa findi Lameki baba ra. ²⁶Lameki xa bari dangi xanbi, Metusela naxa bu je keme solofere je tongo solomasaxan a nun firin. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ²⁷Metusela xa simaya naxa siga je keme solomanaani nun je tongo senni a nun solomanaani. Na xanbi a naxa faxa.

²⁸Lameki to bu je keme je tongo solomasaxan a nun firin, a naxa di soto. ²⁹A naxa a xili sa Nuha. A naxa a fala, «A fama won malide won ma toore nun won ma wali kui, won naxan nabama boxi ma Alatala bara dennaxe danka.» ³⁰Nuha xa bari dangi xanbi, Lameki naxa bu je keme suuli je tongo solomanaani a nun suuli. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto. ³¹Lameki xa simaya naxa siga je keme solofere nun je tongo solofere a nun solofere. Na xanbi a naxa faxa.

³²Nuha to bu je keme suuli, a naxa findi Semi, Hami, nun Yefeti baba ra.

6

Ala dunija halaki ki naxe

¹Na temui xeme nun e xa di gine naxa wuya folo. ²Ala xa malekee naxa yabu yi di gine ra e xa tofanyi ma. Malekee naxa ndee sugandi, e naxa e findi e xa gine ra.

³Na xanbi, Alatala naxa a fala, «N mu tinma nii xa bu adama fate abadan, barima daalise na a ra. A mu dangima je keme je moxonen na.»

⁴Na waxati, a nun waxati naxan fa na xanbi ra, nabiyoro bonsoe nu na dunija ma. Na malekee nun na di gine nan nee barixi. Geresoe belebelee nun xili xungbe kanyie nan nu nabiyoro bonsoe ra.

⁵Alatala naxa a to adama bara kobi. Temui birin a xa mapoxunye findixi a kobi nan na. ⁶Na naxa Alatala tooro han a bara a yete maxorin munfe ra a adama daaxi. Na fe naxa a bone tooro ki fanyi. ⁷Alatala naxa a fala, «Adama birin n naxan daaxi, n na birin tongoma ne dunija ma. Mixi yo, sube yo, bubuse yo, xoni naxan perema koore ma yo, n

na birin tongoma ne dunija ma, barima n bara nimisa adama daafe ra.» ⁸Kono Nuha tan nu rafan Alatala ma.

Nuha xa kunkui banbanyi

⁹Nuha xa taruxui nan ya. Nuha nu findixi tinxintoe nun seniyentoe nan na na waxati mixie tagi. A nu birama Ala nan foxo ra. ¹⁰Di saxan nan nu Nuha yi ra: Semi, Hami, nun Yefeti.

¹¹Dunija nu bara kana Ala ya i, a xa fe jaaxi nu bara gbo ye. ¹²Ala naxa dunija to, a kanaxi, mixi birin fe jaaxi rabafe. ¹³Na kui Ala naxa a masen Nuha be, «N wama adama birin tongofe dunija ma, barima dunija bara kobi a jaaxi ra. N wama adama birin nun dunija birin kanafe. ¹⁴A lanma i xa kunkui banban wuri ra, naxan xili goferi. Konkoe xa lu a kui. Dole xa sa a kui nun a fari. ¹⁵I xa a yailan yi ki: I xa kunkui rakuya kanke ya tongo senni nun solofere a nun a tagi. I xa a igbo kanke ya fu nun keren. I xa a ite kanke ya senni nun a tagi. ¹⁶I xa kunkui xunyi yailan, nongon ya keren xa lu kunkui xunyi nun kunkui de kiri tagi. I xa naade ti a seeti keren ma. I xa a kui rabagan doxo saxan.»

¹⁷«Na xanbi n tan fama ye radinde dunija ma. A mixi birin sonto. Nimase birin faxama ne. ¹⁸Kono n bara saate tongo i be. I soma ne yi kunkui kui, i tan nun i xa die, a nun i xa gine, a nun i xa die xa gine. ¹⁹I xa fa nimase mooli birin firin firin na, xeme nun gine. Na nan a toma e kisima. ²⁰Xoni bonsoe birin firin firin, sube bonsoe birin firin firin, bubuse bonsoe birin firin firin, e fama i xon, i xa e rakisi. ²¹I xa donse mooli birin baki kunkui kui. I xa sa a ragata i tan be a nun e fan be.»

²²Nuha naxa a birin naba Ala naxan masenxi a be.

7

Banbaranyi Belebele

¹Alatala naxa a masen Nuha be, «So kunkui kui, i tan nun i xa denbaya birin, barima i tan tinxintoe nan i ra yi waxati mixie tagi. ²Sube radaxaxi birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Sube raharamuxi birin, i xa xeme keren nun gine keren baki. ³Xoni fan a mooli

birin, i xa xeme solofere nun gine solofere baki. Na kui sube mooli birin xa no lude dunija ma banbaranyi dangi xanbi.»

⁴ «Xi solofere na dangi, n tune ragoroma boxi ma. Xi tongo naani tune fama ke nunanyi. Nimase birin n naxan daaxi, na birin sontoma ne.» ⁵ Nuha naxa na birin naba Alatala naxan masen a be.

⁶ Na tune fama temui naxe, Nuha xa simaya nu na je keme senni. ⁷ Nuha yo, a xa gine, a xa die nun nee fan xa ginee, e birin naxa e gi ye ma, e sa so kunkui kui. ⁸ Sube radaxaxie, sube raharamuxie, xonie, nun bubusee, e birin ⁹ naxa siga Nuha xon ma kunkui kui, xeme nun ginee, e sa so kunkui kui alo Ala Nuha yamarixi ki naxe.

¹⁰ Xi solofere dangi xanbi, na banbaranyi naxa din dunija ma. ¹¹ Nuha xa simaya nu na je keme senni, kike firin, xi fu a nun solofere. Na loxe ye naxan na boxi bun ma, na naxa te folo, ye naxan na koore ma, na fan naxa goro folo. ¹² Tune naxa bira boxi ma xi tongo naani. Ke a nunanyi, tune fama.

¹³ Na loxe, Nuha nun a xa die, Semi, Hami, Yefeti, a xa gine, nun a xa di saxanyie xa ginee, e birin naxa so kunkui kui. ¹⁴ Buurunyi sube bonsoe birin, xuruse bonsoe birin, bubusee bonsoe birin, a nun xoni bonsoe birin, e naxa so kunkui kui. ¹⁵ Daalise naxan birin pengima, a firin firin, e naxa fa Nuha xon ma, e sa so kunkui kui. ¹⁶ Nimase birin, xeme nun gine, e soxi ne kunkui kui alo Ala Nuha yamarixi ki naxe. Na xanbi Alatala naxa naade balan.

¹⁷ Xi tongo naani banbaranyi tema. A naxa kunkui ite. ¹⁸ Ye to gbo boxi ma, kunkui naxa doxo ye fari. ¹⁹ Ye naxa te han a naxa geya birin makoto dunija ma. ²⁰ Ye naxa dusu geya xun han kanke ya solofere nun a tagi. ²¹ Nimase naxan birin nu jere ma dunija ma, e birin naxa faxes: xonie, xurusee, buurunyi subee, bubusee, a nun adamadie. ²² Nimase naxan birin pengima xare ma, e birin naxa faxes. ²³ Ala naxa nimase birin ba dunija ma. Nimase birin naxa faxes: adamadie, xurusee, bubusee, a nun xoni naxee jere ma koore ma, fo Nuha keren, a nun naxee nu na a xun ma kunkui

kui. ²⁴ Banbaranyi naxa din dunija ma xi keme xi tongo suuli.

8

Banbaranyi jonyi

¹ Kono Ala naxa ratu Nuha ma, a nun buurunyi sube nun xuruse naxee nu na a xun ma kunkui kui. Ala naxa foye radin dunija ma, ye fa xori folo. ² Ye naxan nu kelima boxi bun ma, na naxa dan. Ye naxan nu kelima koore ma, na fan naxa dan. ³ Loxo yo loxo fo nde ba ye ra. Xi keme xi tongo suuli kamali xanbi, nde naxa ba ye ra ki fanyi ra. ⁴ Kike solofere, xi fu nun solofere nde, kunkui naxa doxo geyae fari, geya naxee na Ararati boxi ma. ⁵ Kike fu xi keren kamali xanbi, geyae fari naxa maba.

⁶ Xi tongo naani dangi xanbi, Nuha naxa wunderi rabi naxan na kunkui ma. ⁷ A naxa xaxa bejin, a nu siga, a nu fa, han ye naxa xurun. ⁸ Na xanbi a naxa ganbe bejin, a xa kolon xa ye bara xori. ⁹ Kono na ganbe naxa yire mato, santide mu na, barima ye dinxi dunija birin ma. A naxa gbilen Nuha yire. Nuha naxa ganbe tongo, a a raso kunkui kui.

¹⁰ A naxa mame ti han xi solofere, a man naxa ganbe bejin a firin nde. ¹¹ Nunmare, ganbe naxa gbilen Nuha yire, oliwi wuri jingi suxuxi a dekole ra. Na kui Nuha naxa a kolon ye bara ba dunija ma. ¹² A naxa mame ti xi solofere. A naxa ganbe bejin a saxan nde, kono ganbe mu gbilen.

¹³ Nuha xa simaya to siga je keme senni nun je keren, kike keren, xi keren, banbaranyi fa jon dunija ma. Nuha to kunkui xunyi ba naa, a naxa a to xare bara maba. ¹⁴ Kike firin xi moxonen a nun solofere to dangi, boxi nu bara xara a fanyi ra. ¹⁵ Ala naxa a masen Nuha be, ¹⁶ «Wo mini kunkui kui, i tan nun i xa gine, i xa die nun e xa ginee. ¹⁷ I xa nimase birin namini kunkui kui: xonie, subee, bubusee, alako e xa yiriwa, e xa wuya dunija ma.» ¹⁸ Na temui Nuha naxa mini fa, a nun a xa die, a xa gine, nun a xa die xa ginee. ¹⁹ Subee fan naxa mini, a nun bubusee, nun xonie. Nimase bonsoe birin naxa mini e xati xati ma.

²⁰ Na xanbi, Nuha naxa serexebade yailan Alatala be. A naxa sube nun xoni radaxaxi ndee tongo, a nee ba serexe gan daaxi ra. ²¹ Na tuuri to te, Alatala naxa na gan xiri me. A naxa rafa a ma. A naxa a fala a boje ma, «N mu boxi dankama sonon adama xa fe ra, barima n na kolon adama boje mu fan kafi a dimedi temui. N mu nimase birin sontoma sonon alo n na singe raba ki naxe. ²² Sansi si temui nun sansi xaba temui, xinbeli nun kuyefure, sogofure nun jeme, yanyi nun ke, n mu na bama sonon han dunija jon.»

9

Ala xa saate Nuha be

¹ Na dangi xanbi Ala naxa barake sa Nuha nun a xa die xa fe. A naxa a masen e be, «Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo boxi ma. ² Sube naxee na dunija ma nun xoni naxee na koore ma, e gaaxuma ne wo ya ra. Bubuse naxee na boxi ma nun yexe naxee na baa ma, e e gima ne wo ya ra. N bara e birin sa wo sago, ³ n bara e birin findi baloe ra wo be alo sansie n naxan singe fi wo ma donse ra.»

⁴ «Kono wo naxa sube don, naxan wuli mu baxi, barima a wuli findixi sube nii nan na. ⁵ Sube yo naxan wo nii bama, xa na mu a ra mixi yo naxan a boore adamadi nii bama, na kanyi nan gbe na na nii kote sare ra.

⁶ Mixi naxan adamadi nii bama, mixi nan na kanyi fan nii bama, barima Ala foxi bara lu adama ma.

⁷ Wo xa wuya, wo xa yiriwa, wo xa gbo boxi ma.»

⁸ Na xanbi Ala naxa a masen Nuha nun a xa die be, ⁹ «N bara saate tongo wo nun wo xa die be, ¹⁰ a nun nimase naxan birin nu na kunkui kui: xonie, xurusee, buurunyi subee, nimase naxan birin na dunija ma. ¹¹ N bara saate tongo wo be, banbaranyi tan mu nii birin bama sonon, a mu dunija birin kanama fa.»

¹² Ala naxa a masen, «N bara saate tongo wo nun nimase birin be, saate naxan mu kanama abadan. ¹³ Saate tonxuma nan ya, n senkui masenma ne koore ma. ¹⁴ Xa n bara kunda sa koore ma, na senkui minima ne. ¹⁵ Na temui n natuma ne saate xa fe ma, n saate naxan tongoxi

wo nun nimase birin be. N mu nii birin bama dunija ma banbaranyi ra sonon. ¹⁶ Senkui na mini koore ma, n na toma, n natuma saate xa fe ma, saate naxan mu kanama abadan, n saate naxan tongoxi wo nun nimase birin be naxee na dunija ma.» ¹⁷ Ala naxa a masen Nuha be, «Saate tonxuma nan ya, n na saate naxan tongoxi nimase birin be.»

¹⁸ Nuha xa di naxee kelixi kunkui kui, e xili Semi, Hami, Yefeti. Hami findixi Kanaankae baba nan na. ¹⁹ Dunija mixi birin fatanxi Nuha xa di saxanyie nan na.

²⁰ Nuha to xe rawali folo, a naxa weni sansi si. ²¹ Na sansi to bogi, Nuha naxa weni yailan. A to siisi na ra, a naxa a sa kiri banxi kui a mageli. ²² Kanaankae benba Hami to a baba mageli to, a naxa na fala a taarae be. ²³ Na kui Semi nun Yefeti naxa dugi tongo fa, e so e baba xun e xanbi xanbi ma. E naxa dugi felen e baba ma, e mu e ya ti e baba mageli ra.

²⁴ Nuha xun to maboo a ra, a naxa keli, a naxa a kolon fa a xa di donxoe naxan nabaxi a ra. ²⁵ Nuha naxa a fala, «N bara Kanaan danka. A xa findi konyi birin donxoe ra a taarae be.» ²⁶ A man naxa a fala,

«N bara Semi Marigi Alatala matoxo. Kanaan xa findi Semi xa konyi ra.

²⁷ Ala xa Yefeti xa boxi gbo, a xa lu Semi xa niini bun ma, Kanaan xa findi a xa konyi ra.»

²⁸ Banbaranyi dangi xanbi, Nuha naxa bu dunija ma je keme saxan je tongo suuli. ²⁹ Nuha xa simaya to je keme solomanaani je tongo suuli li, a naxa laaxira.

10

Semi, Hami, nun Yefeti tolobitae

¹ Nuha xa die, Semi, Hami, nun Yefeti xa taruxui nan ya, a nun e fan xa die e naxee soto banbaranyi dangi xanbi.

² Yefeti xa die xilie nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, Tirasi. ³ Gomeri xa die xilie nan ya: Asikenasi, Rifati, Togarama. ⁴ Yawani xa die xilie nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, Rodanimi. ⁵ Yefeti xa mixie naxa sabati baa de ra e xabile ki ma, kankan nun a

gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

⁶ Hami xa die xilie nan ya: Kusi, Misira, Puti, Kanaan. ⁷ Kusi xa die xilie nan ya: Seba, Hawila, Sabata, Raama, Sabiteka. Raama xa die xilie nan ya: Seeba, Dedan. ⁸ Nimirodi geresoe belebele nan nu a ra. A baba xili Kusi. ⁹ Nimirodi man findi koyinma belebele ra Alatala ya i. Mixie nu a falama, «Koyinma belebele nan Nimirodi ra Alatala ya i.» ¹⁰ A xa mangeya taa singee findi Babilon, Ereki, Akadi, nun Kalene nan na, naxee nu na Sinari bɔxi ma. ¹¹ A naxa keli Sinari, a siga Asiriya bɔxi ma. Menni a naxa taae ti naxee xili Ninewe, Rehoboti, Iri, Kala, ¹² nun Resen, taa belebele naxan na Ninewe nun Kala tagi. ¹³ Misira naxa findi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatu, ¹⁴ Patirusukae, Kasaluxukae, (Filisitakae keli dennaxe), a nun Kafatorokae benba ra. ¹⁵ Kanaan naxa findi yi mixie baba ra: Sidonkae, a xa di singe, Xitikae, ¹⁶ Yebusukae, Amorikae, Girigasakae, ¹⁷ Hiwikae, Arakikae, Sinikae, ¹⁸ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakae. Bɔnsɔe naxan birin keli Kanaan, e naxa yensen ye. ¹⁹ Kanaan xa naaninyi naxa keli Sidon sigafe Gerara, a naxa siga han Gasa, a dangi Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi ra, a siga han Lasa. ²⁰ Hami xa mixie nan ya e xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

²¹ Yefeti xunya Semi fan naxa die sɔto. Eberi xa die benba nan na Semi ra. ²² Semi xa die xilie nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. ²³ Arami xa die xilie nan ya: Usi, Xulu, Geteri, nun Meseki. ²⁴ Arafaxadi naxa findi Selaha baba ra. Selaha naxa findi Eberi baba ra. ²⁵ Eberi naxa di firin sɔto. Keren xili Pelegi. Na nan falaxi «maitaxunyi,» barima Ala dunija mixie itaxun na waxati nɛ. A xunya xili Yokatan. ²⁶ Yokatan xa die xilie nan ya: Alomodadi, Selefa, Hasaramawete, Yera, ²⁷ Hadorami, Usali, Dikila, ²⁸ Obala, Abimaye, Seeba, ²⁹ Ofiri, Hawila, nun Yobabo. Yokatan naxa na die birin sɔto. ³⁰ E xa bɔxi kelima Mesa, a siga han Sefare, naxan na geya sogetede mabiri. ³¹ Semi xa die nan ya

a xabile ki ma, kankan nun a gbe xui. E naxa findi si dɔxɔ wuyaxi ra e xa bɔxi ma.

³² Nuha xa die bɔnsɔe xa taruxui nan na ki. Banbaranyi dangi xanbi, yi bɔnsɔe nan findi dunija si birin na.

11

Xui masunbuxi ki naxe

¹ Na temui dunija mixi birin nu xui keren nan falama. ² Mixi ndee naxa keli, e siga sogetede mabiri, e geya to Sinari bɔxi ma. E naxa sabati kene ma naxan na gulunba kui. ³ E naxa a fala e boore be, «Wo fa, won xa biriki bɔnbɔ, won xa e gan.» E naxa biriki findi gemɛ ɲɔxɔe ra. E naxa mota findi dole ɲɔxɔe ra. ⁴ Na xanbi e naxa a fala, «Won wali suxu, won xa taa ti won yete be, a nun banxi belebele naxan tema han koore ma, alako won xili xa gbo. Na na a ra, won mu lɔema won boore ma.»

⁵ Kɔnɔ Alatala naxa goro na taa matode, a nun na banxi belebele. ⁶ Alatala naxa a masen, «Xa yi mixie bara kafu e boore ma yi wali rabade, e na xui keren fala, wali birin e wama naxan nabafe, a sɔoneyama nɛ. ⁷ Won xee, won xa goro e xa xui masunbude alako e naxa e boore woyen xui fahaamu.» ⁸ Na kui Alatala naxa na gali rayensen ye. Na banxi tife naxa dan. ⁹ Na yire xili naxa sa Babeli, barima Alatala dunija mixie xuie rawuya menni nɛ, a fa e rayensen ye dunija birin ma.

Semi han Tera

¹⁰ Semi xa taruxui nan ya. Banbaranyi dangi xanbi ɲe firin, Semi xa simaya naxa ɲe keme li. A naxa findi Arafaxadi baba ra. ¹¹ A to Arafaxadi sɔto, Semi naxa ɲe keme suuli sa a fari. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto.

¹² Arafaxadi to ɲe tongo saxan a nun suuli sɔto, a naxa findi Selaha baba ra. ¹³ A to Selaha sɔto, Arafaxadi naxa bu ɲe keme naani nun ɲe saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto.

¹⁴ Selaha to ɲe tongo saxan sɔto, a naxa findi Eberi baba ra. ¹⁵ A to Eberi sɔto, Selaha naxa bu ɲe keme naani nun ɲe saxan. A naxa di xeme nun di gine gbeteɛ sɔto.

¹⁶ Eberi to je tongo saxan nun naani soto, a naxa findi Pelegi baba ra. ¹⁷ A to Pelegi soto, Eberi naxa bu je keme naani nun je tongo saxan. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto.

¹⁸ Pelegi to je tongo saxan soto, a naxa findi Ruye baba ra. ¹⁹ A to Ruye soto, Pelegi naxa bu je keme firin nun je solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto.

²⁰ Ruye to je tongo saxan a nun firin soto, a naxa findi Serugu baba ra. ²¹ A to Serugu soto, Ruye naxa bu je keme firin nun je solofere. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto.

²² Serugu to je tongo saxan soto, a naxa findi Naxori baba ra. ²³ A to Naxori soto, Serugu naxa bu je keme firin. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto.

²⁴ Naxori to je moxoren nun solomanaani soto, a naxa findi Tera baba ra. ²⁵ A to Tera soto, Naxori naxa bu je keme nun je fu nun solomanaani. A naxa di xeme nun di gine gbetee soto.

²⁶ Tera to je tongo solofere soto, a naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra.

Tera xa denbaya

²⁷ Tera xa taruxui nan ya. Tera naxa findi Iburama, Naxori, nun Xarani baba ra. Xarani naxa findi Loti baba ra. ²⁸ Xarani singe naxa faxa a baba Tera be Uru, Kalidi boxi ma, a barixi dennaxe. ²⁹ Iburama nun Naxori naxa ginee fen, e naxa futi xiri. Iburama xa gine xili Sarayi. Naxori xa gine xili Milika. Milika Xarani xa di na a ra. Di firin nu na Xarani yi ra, Milika nun Isika. ³⁰ Sarayi dibaritare nan nu a ra. Di yo mu nu na a be.

³¹ Tera naxa a xa di Iburama, a xa mamadi Loti, naxan findixi Xarani xa di ra, nun Iburama xa gine Sarayi tongo, e naxa keli Uru Kalidi boxi ma sigafe ra Kanaan boxi ma. Kono e to Xarani li, e naxa sabati menni. ³² Tera xa simaya to je keme firin je suuli li, a naxa laaxira Xarani.

12

Alatala Iburama xilife

¹ Alatala naxa a masen Iburama be, «I xa boxi bejin, i xa mixie bejin, i xabile bejin. I xa siga boxi ma n dennaxe masenma i be. ² N i findima ne si belebele ra. N barake sama ne i xa fe. N i xili gboma ne. Mixie fan barake sotoma i tan nan saabui ra. ³ Mixi naxan dubama i be, n fan barake sama ne na kanyi ma. Mixi naxan i dankama, n fan na kanyi dankama ne. Dunija birin barake sotoma i tan nan saabui ra.»

⁴ Na temui Iburama naxa keli Xarani alo Alatala a masenxi a be ki naxe. Loti fan naxa bira a foxo ra. ⁵ Iburama to keli Xarani, a xa simaya nu bara je tongo solofere nun suuli li. A naxa a xa gine Sarayi, a xunya xa di Loti, a harige birin, nun mixie a naxee soto Xarani, a naxa e birin xanin Kanaan boxi ma.

⁶ Iburama naxa pere han a naxa wuri bili belebele nde li dennaxe xili More, Sikemi mabiri. Kanaankae nu sabatixi menni ne. ⁷ Alatala naxa a yete masen Iburama be. A naxa a fala, «N yi boxi nan fima i bonsoe ma.» Na kui Iburama naxa serexebade yailan Alatala be naxan minixi a ma. ⁸ A naxa siga geya ma Beteli fuge ra. A naxa kiri banxi ti menni, Beteli na a sogedorode, Ayi na a sogetede. A naxa serexebade yailan Alatala be, a fa a maxandi a xili ra. ⁹ Na xanbi a naxa siga Negewi gbengberen yire biri.

Iburama sigafe Misira

¹⁰ Na temui, kaame nu bara din Kanaan boxi ra. Iburama naxa siga Misira. ¹¹ Beenu e xa so Misira boxi ma, Iburama naxa a fala a xa gine Sarayi be, «N a kolon, gine tofanyi nan i ra. ¹² Misirakae na i to ya, e a falama ne n ma gine nan i ra. Na xanbi, e n faxama ne, alako e xa i tongo. ¹³ I xa a fala e be n xunya nan lanxi i ma, alako e xa meeni n ma i xa fe ra. Na kui, n mu faxama i tan saabui ra.»

¹⁴ Iburama to Misira li, Misirakae naxa a to, Sarayi gine tofanyi nan a ra. ¹⁵ Misira mange xa sansalae to Sarayi matoxo a be, a naxa a xanin a xonyi. ¹⁶ Mange naxa meeni Iburama ma Sarayi saabui ra. A naxa xuruse lanmae, xuruse xungbee, sofalee, konyie, nun joxomee fi a ma.

¹⁷ Kono Alatala naxa fure jaaxi sa Misira mange nun a xa denbaya ma,

Iburama xa giɛ Sarayi xa fe ra. ¹⁸ Misira mangɛ naxa Iburama xili. A naxa a fala a bɛ, «I munse rabaxi n na? Munfe ra i mu a fala n bɛ i xa giɛ nan a ra. ¹⁹ Munfe ra i a falaxi i xunya na a ra, han n tan bara a findi n ma giɛ ra? Awa, n ko, i xa giɛ nan ya. Wo sigal!» ²⁰ Na xanbi, Misira mangɛ naxa Iburama xa fe fala a xa korogbae bɛ. E naxa a ragbɛngbɛn, a tan, a xa giɛ, nun a harige birin.

13

Iburama nun Loti

¹ Na tɛmɛi Iburama naxa keli Misira, a siga Negewi gbɛngbɛren yire mabiri. A naxa a xa giɛ nun a harige birin xanin a xun ma. A xunya xa di Loti fan naxa a mati naa. ² Iburama nu bara findi banna ra. Xurusee, gbeti, nun xɛɛma nu na a yi ra. ³ A naxa keli Negewi, a nu a xa jɛrɛ tagi isuxu, sigafe ra ⁴ yire nde Beteli nun Ayi tagi, a nu bara sɛrɛxɛbade ti dɛnnaxɛ. Mɛnni Iburama naxa Alatala maxandi a xili ra.

⁵ Loti, naxan nu na Iburama fɔxɔ ra, a fan findixi xurusee nun kiri banxie kanyi nan na. ⁶ Iburama xa xuruse gɔɔrɛ nun Loti xa xuruse gɔɔrɛ nu gbo na bɔxi bɛ. E mu nu nɔma lude yire keren sɔnɔn. ⁷ Sɔnɔxɔɛ naxa mini Iburama xa xuruse dɛmadonyie a nun Loti xa xuruse dɛmadonyie tagi. Kanaankae nun Perisikae fan nu na mɛnni na waxati.

⁸ Iburama naxa a fala Loti bɛ, «Won naxa kɔnɛ, won ma xuruse dɛmadonyie fan mu lan e xa kɔnɛ, barima won tan ngaxakerenma nan won na. ⁹ Yi bɔxi birin nan i ya i yi ki. Won naxan nabama, won xa fatan. Xa i siga kɔɔla ma, n tan sigama yirefanyi nan ma. Xa i siga yirefanyi ma, n tan siga kɔɔla ma.»

¹⁰ Loti naxa a ya rasiga, a naxa sa Yurudɛn mɛrɛ to. Ye nu na na a fanyi ra. Beenu Alatala xa Sodoma nun Gomora kana, na bɔxie nu fan han Sowari biri. Na nu luxi alɔ Misira bɔxi, alɔ Alatala xa yire yailanxi. ¹¹ Na kui Loti naxa Yurudɛn mɛrɛ sugandi a yetɛ bɛ. A naxa siga sogetede mabiri. Iburama nun Loti fatan na ki nɛ. ¹² Iburama naxa lu Kanaan bɔxi ma, Loti naxa lu Yurudɛn mɛrɛ taaɛ tagi. Loti naxa a xa kiri banxie ti Sodoma fɛ

ma. ¹³ Sodomakae nu bara kobi a gbe ra, e nu bara findi yunubitɔɛ belebele ra Alatala bɛ.

¹⁴ Iburama nun Loti to fatan, Alatala naxa a masen Iburama bɛ, «I ya ti sogetede ra, sogegorode, yirefanyi, nun kɔɔla.

¹⁵ I bɔxi naxan birin toxi, n a fima i tan nun i bɔnsɔɛ ma abadan. ¹⁶ N i bɔnsɔɛ rawuyama nɛ alɔ xube naxan na bɔxi ma. Xa mixi nde nɔma xube kɔntide, a nɔma nɛ i bɔnsɔɛ kɔnti fan kolonde. ¹⁷ Keli, i bɔxi iɛrɛɛ, a kuyɛya nun a gboya, i xa a birin mato barima n a fima i tan nan ma.»

¹⁸ Na tɛmɛi Iburama naxa kiri banxi yire masara. A naxa sabati wuri belebele ndee mabiri naxan na Mamire nun Hebiron fɛ ma. A naxa sɛrɛxɛbade yailan naa Alatala bɛ.

14

Iburama Loti ratangafe

¹ Na waxati Babilon bɔxi mangɛ Amarafeli, Elasari bɔxi mangɛ Ariyoki, Elama bɔxi mangɛ Kedorolameri, nun Goyin bɔxi mangɛ Tidali, yi mangɛ naani naxa saate tongo e boore bɛ mangɛ suuli ndee gerefe ra. ² Na mangɛ suuli nan ya: Sodoma mangɛ Bera, Gomora mangɛ Birisa, Adamaha mangɛ Sinabu, Seboyimi mangɛ Semeberi, nun Bela mangɛ Sowari. ³ Yi mangɛ suuli naxa e malan gulunba nde kui naxan xili Sidimi, Fɔxɔɛ Baa na dɛnnaxɛ to. ⁴ Kabi jɛ fu nun firin yi mangɛ suuli nu na mangɛ Kedorolameri xa nɔɛ bun ma, kɔnɔ jɛ fu nun saxan nde e naxa muruta a xa mangɛya ma.

⁵ A jɛ fu nun naani nde, mangɛ Kedorolameri nun mangɛ naxee nu na a sɛti ma, e naxa siga gere sode. E naxa nɔ a birin na: Refaka naxee nu na Asiteroti Karanayimi, Susika naxee nu na Hami, Emika naxee nu na Sawe Kiriyatayimi, ⁶ a nun Xorika naxee nu na geya ma Seyiri biri han Paran gbɛngbɛren yire fɛ ma.

⁷ Na xanbi e naxa gbilen, e naxa siga En Misapati, naxan xili Kadesi. E naxa nɔ Amalɛkikae ra, a nun Amorika naxee nu sabatixi Xasason Tamari.

⁸ Na tɛmɛi, Sodoma mangɛ, Gomora mangɛ, Adamaha mangɛ, Seboyimi mangɛ, a nun Bela mangɛ (Bela xili Sowari), e naxa e malan gulunba kui

naxan xili Sidimi yi mange suuli gerefe ma: ⁹ Elama mange Kedorolameri, Goyin mange Tidali, Babilon mange Amarafeli, nun Lasa mange Ariyoki. Na mange naani naxa yi mange suuli gere. ¹⁰ Yilie nu na Sidimi gulunba kui, dole nu na e kui. Sodoma mange nun Gomora mange to e gi, e naxa fa bira na yilie kui. Mixi donxoe naxa e gi sigafe ra geya fari. ¹¹ Na mange naani naxee geeni, e naxa Sodoma nun Gomora harige nun e xa baloe birin tongo, e siga. ¹² E naxa Iburama xunya xa di Loti fan suxu a nun a harige birin, barima a nu sabatixi Sodoma nan kui.

¹³ Mixi nde naxa no a gide, a sa na fe birin tagi raba Iburama Eburuka be. Na waxati, Iburama nu sabatixi Mamire Amorika xa wuri bili belebelee nan bun ma. Mamire nun a ngaxakerenyie Esekoli nun Aneri, e nun Iburama nu bara saate tongo e boore be. ¹⁴ Iburama to a me e bara a xunya xa di xemema Loti suxu, a naxa soori keme saxan soori fu nun solomasaxan tongo, naxee nu barixi a xa mixie ya ma. E naxa siga na mangee foxo ra han taa naxan xili Dana. ¹⁵ Koe ra Iburama naxa a xa soorie itaxun, e naxa na mangee terenna gere ra. E naxa no na mangee matutunde han Hoba, Damasi koola ma. ¹⁶ Iburama naxa no na harige birin masotode. A naxa gbilen a xunya xa di Loti ra, a harige, a xa gine, nun a xa mixi birin.

Iburama nun Melekisedeki

¹⁷ Iburama to gbilen xun nakeli kui kelifa mange Kedorolameri gere de nun mange naxee nu na a seeti ma, Sodoma mange naxa siga a ralande gulunba kui naxan xili Sawe. Menni xili ne «Mange xa gulunba.»

¹⁸ Na xanbi, Salamu mange Melekisedeki naxa fa taami nun weni ra Iburama be. Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan nu na Melekisedeki ra. ¹⁹ A naxa duba Iburama be a falafe ra, «Ala Xili Xungbe Kanyi, naxan koore nun boxi daaxi, a xa barake sa Iburama ma.

²⁰ Tantui na Ala Xili Xungbe Kanyi be, naxan i yaxuie rayarabixi i be.»

Na temui, Iburama naxa farile fi Melekisedeki ma a naxan soto na gere kui.

²¹ Sodoma mange naxa a fala Iburama be, «N ma mixie ragbilen n ma, kononaafuli tan xa lu i be.» ²² Iburama naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, Ala Xili Xungbe Kanyi naxan koore nun boxi daaxi, ²³ n mu sese tongoma naxan findi i gbe ra, hali luuti di, xa na mu a ra sankiri luuti, alako i naxa fa a fala, «N bara Iburama findi banna ra.» ²⁴ N mu sese tongoma, fo n ma soorie naxan donxi. I man xa Aneri, Esekoli, nun Mamire gbe so e yi ra, barima e fan nu na n seeti ma.»

15

Alatala saate tongofe Iburama be

¹ Na xanbi Alatala naxa mini Iburama ma, a naxa a masen a be, «Iburama i naxa gaaxu, n tan nan na i kantama ra. I sare xungbe sotoma ne.» ² Iburama naxa a yaabi, «Marigi Alatala, i munse panigexi n be a fife ra n ma? N to yi ki, di yo mu na n be. Mixi mu na n be naxan n ke tongoma fo n ma walike Eliyeseri Damasi. ³ I mu di yo fixi n tan ma. Naxan barixi n ma banxi kui, na nan findima n ke tongoma ra.» ⁴ Alatala naxa a yaabi, «Ade, na mu findima i ke tongoma ra de. I bari di yati nan fama findide i ke tongoma ra.» ⁵ Alatala naxa Iburama ramini a xa kiri banxi bun ma, a naxa a masen a be, «I ya rate koore ma. I xa tunbuie konti xa i noma e konti kolonde.» A man naxa a masen a be, «Tunbuie gboxi ki naxe koore ma, i bonsoe fan wuyama na ki ne.» ⁶ Iburama naxa la Alatala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.

⁷ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Alatala ra, naxan i ramixi Uru taa kui Babilon boxi ma. N bara i xanin boxi ma, n dennaxe fixi i ma.» ⁸ Iburama naxa a Marigi Alatala maxorin, «N na kolonma di, n fama na sotode?»

⁹ Alatala naxa a masen a be, «Fa ninge gine, si gine, nun yexee kontonyi ra, naxee bara je saxan saxan soto. I man xa fa ganbe nun kolokonde lanma ra.»

¹⁰ Iburama naxa fa na subee ra. A naxa ninge, si gine, nun yexee kontonyi ixaba a tagi. A naxa na sube bolonyie sa e

boore ya i, kono a mu na xonie tan ixaba.

¹¹ Yubee naxa fa, e goro na sube faxaxi yire, kono Iburama naxa e birin kerri naa.

¹² Soge to nu dulafe, xi xoli naxa dangi Iburama ma dungben. Dimi naxa sin a ma, gaaxui xungbe naxa a suxu.

¹³ Alatala naxa a masen a be, «A kolon, i bonsoe fama sigade boxi gbete ma e xonyi mu dennaxe ra. E findima ne konyie ra na boxi ma. E fe xone mooli birin sotoma ne menni je keme naani bun ma.

¹⁴ Kono n fama ne na boxikae makiitide, i bonsoe findima konyie ra dennaxe. Na dangi xanbi, i bonsoe kelima ne naa, e fa naafuli xungbe xanin e xun ma. ¹⁵ I tan fama ne bonesa sotode, i man simaya xonkuye sotoma ne, han i sa ragatama temui naxe. ¹⁶ Amorikae xa yunubi na gbo ye temui naxe, i bonsoe tolontolonyie fama gbilende kelife e xa konyiya kui.»

¹⁷ Soge to bara dula, kuye bara ifooro, tuuri nun te naxa dangi sube bolonyie tagi. ¹⁸ Na loxo, Alatala naxa yi saate tongo Iburama be, «N bara yi boxi fi i bonsoe ma, keli Misira xure ma, sa doxo Efirati xure belebele ra.» ¹⁹ Si doxo wuyaxi nan nu na na boxi ma. Na sie nan ya: Keni, Kenisi, Kadamon, ²⁰ Xiti, Perisi, Refa, ²¹ Amori, Kanaan, Girigasa, nun Yebusu.

16

Sumayila xa bari

¹ Sarayi mu nu di yo bari a xa mori Iburama be. Konyi gine Misiraka nu na Sarayi yi ra, naxan xili Hagara. ² Sarayi naxa a fala Iburama be, «I bara a to, Alatala mu di bari fe ragirixi n tan ma. Kono temunde n noma di sotode n ma konyi gine saabui ra i be. Wo xa lu yire keren to koe ra.» Iburama naxa tin Sarayi xa woyenyi ra. ³ Sarayi naxa a xa konyi gine Hagara Misiraka tongo, a naxa a so a xa mori Iburama yi ra, a xa findi a xa gine ra. Iburama nu bara je fu raba Kanaan boxi ma.

⁴ Iburama nun Hagara naxa xi yire keren, na nan findi Hagara be teege ra. Hagara to bara a kolon a a bara teege, a naxa yo a kanyi ma, a naxa a mato mato ki kobi ra. ⁵ Sarayi naxa a fala Iburama

be, «I tan nan a niyaxi yi bote raba xa ilan n na! N tan nan n ma konyi gine fixi i ma a xa findi i xa gine ra. Kabi a naxa a kolon a furuxi, a fa fe kobi nan tun ilanma n na. Alatala xa won tan firinyi makiiti.» ⁶ Iburama naxa a xa gine yaabi, «I xa konyi gine na a ra. I wama fe naxan birin xon ma, i xa na raba a ra.» Sarayi naxa a waxonfe kobi birin naba Hagara ra, han a naxa a gi.

⁷ Alatala xa maleke naxa Hagara li dulonyi nde fe ma Suru kira xon ma gbengberen yire. ⁸ Maleke naxa Hagara maxorin, «Sarayi xa konyi gine Hagara, i kelixi minden? I sigafe minden?» Hagara naxa maleke yaabi, «N nan n gixi n kanyi nan ma.» ⁹ Alatala xa maleke naxa a masen Hagara be, «I man xa gbilen i kelide, i sa i magoro i kanyi be.» ¹⁰ Alatala xa maleke naxa a fala a be, «N fama bonsoe wuyaxi fide i ma, i mu noma naxan konti kolonde.» ¹¹ Alatala xa maleke man naxa a fala a be,

«I teegexi ne yi ki.

I fama di sotode.

I na di xili sama ne Sumayila,

barima Alatala bara i xui me i xa marayaagi kui.

¹² I xa di findima geresoe ra alo wulai soe a rabama ki naxe.

A mixi birin gerema ne,

birin a tan fan gerema ne.

A xunyaefan a gerema ne.»

¹³ Hagara naxa xili sa Alatala xun, naxan woyen a be, «Alatala naxan n toxi.» A naxa a fala, «N bara n toma to.»

¹⁴ Na nan a toxi e na kolonyi xili falama, «Ala jipe naxan n toxi.» Na kolonyi na Kadesi nun Bereda nan tagi. ¹⁵ Hagara naxa di soto Iburama be. Iburama naxa a xili sa Sumayila. ¹⁶ Iburama nu bara je tongo solomasaxan nun senni soto simaya ra, Hagara fa na di soto a be.

17

Iburama xili masarafe

¹ Iburama to bara je tongo solomanaani nun solomanaani soto simaya ra, Alatala naxa mini a ma, a fa yi masen a be, «N tan nan na Ala Senbe Kanyi ra. I mapere n ya tode ra tinxinyi kui. ² N

fama ne saate tongode won firin tagi. N fama bɔnsɔɛ gbegebe fide i ma.» ³ Iburama naxa a xinbi sin, a yatagi rafelen bɔxi. Alatala naxa a masen a be, ⁴ «N bara yi saate tongo i be. I fama ne findide si wuyaxi baba ra. ⁵ I xili mu falama sɔnɔn Iburama, i xili fama ne falade Iburahima, barima n i findima si wuyaxi baba nan na. ⁶ N fama ne i findide jama gbegebe baba ra. I fama ne die sɔtɔde naxee findima si wuyaxi ra, mangɛe fan fama ne minide i xa die ya ma. ⁷ N nan n ma saate mabanbanma ne won firin tagi, hali i dangi xanbi, a nun i bɔnsɔɛ, gbilen nee fan bɔnsɔɛ bɔnsɔɛ. A findima saate ra dan mu na naxan ma. Na kui, n tan nan na i Marigi Ala ra. N tan nan na i bɔnsɔɛ Marigi Ala ra, hali i dangi xanbi. ⁸ N fama ne yi bɔxi fide i tan nun i bɔnsɔɛ ma, wo faxi sabatide dennaxe. Kanaan bɔxi birin findima ne wo gbe ra abadan. N tan nan na i bɔnsɔɛ Marigi Ala ra.»

⁹ Ala man naxa a masen Iburahima be, «I tan nun i bɔnsɔɛ, gbilen na fan bɔnsɔɛ bɔnsɔɛ, wo lan ne wo xa n ma saate ratinme. ¹⁰ Won ma saate nan ya, n naxan saxi wo ma, wo lan wo xa naxan natinme, i tan nun i bɔnsɔɛ: Naxan birin findixi xeme ra wo ya ma, e birin lan ne e xa sunna. ¹¹ Wo xa sunna findima saate tonxuma nan na wo tan nun n tan tagi. ¹² Keli wo tan ma, a sa dɔxɔ wo bɔnsɔɛ bɔnsɔɛ ra, di xeme naxan birin barima, a lanma e xa sunna xi solomasaxan nde. Na seriye lan ne a xa sa wo xa konyie ma naxee na wo yi ra, naxee barixi wo xɔnyi, a nun konyi naxee saraxi bɔxi gbete ma, hali a mu fa na i bɔnsɔɛ xa ya ma. ¹³ Na kui, konyi naxan barixi i xɔnyi a nun i na naxan fan sara, e birin lan ne e xa sunna alako n ma saate tonxuma xa lu wo fate ma abadan. ¹⁴ Xeme naxan na lu a fate mu sunna, a fama ne raminide a bɔnsɔɛ ya ma, barima a mu n ma saate rakamalixi.»

¹⁵ Na xanbi, Ala naxa a masen Iburahima be, «I naxa Sarayi xili fala i xa gine xun ma sɔnɔn de, a fa xili ne kɔre Sara. ¹⁶ N barake sama a xa fe, a fa di xeme bari i be. N barake sama ne Sara xa fe, a fama findide si gbegebe nga ra. Si dɔxɔ wuyaxi mangɛe fama ne minide a xa die ya ma.»

¹⁷ Iburahima naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, kɔnɔ a naxa yeke, a fa a fala a bɔne ma, «N tan naxan bara je keme sɔtɔ simaya ra, n noma di nde sɔtɔde sɔnɔn? Sara naxan bara je tongo solomanaani sɔtɔ simaya ra, a fan noma di nde baride fa?» ¹⁸ A naxa a fala Ala be, «I jengi sa Sumayila xɔn ma. Na bara n wasa.» ¹⁹ Ala naxa a yaabi, «Ade! I xa gine Sara fama di xeme baride i be i naxan xili sama Isiyaga. N nan n ma saate mabanbanma ne n tan nun a tan tagi, a nun a bɔnsɔɛ ra hali a faxa xanbi. Saate nan na ki naxan mu kanama abadan. ²⁰ N bara i xa maxandi suxu Sumayila xa fe ra. N barake sama ne a xa fe, n man fa di gbegebe barife ragiri a ma, n bɔnsɔɛ wuyaxi fima ne a ma. A findima ne mangɛe di fu nun firin baba ra, a nun si xungbe kanyi ra. ²¹ Kɔnɔ, naxan findi n ma saate ra, n fama a mabanbande n tan nun Isiyaga nan tagi, Sara fama di xeme naxan baride i be tamuna yi waxati.» ²² Ala to ge na masenyi ra, a naxa keli Iburahima xun ma.

²³ Iburahima naxa a xa di Sumayila tongo, a nun a xa konyi naxee barixi a xɔnyi, a nun a naxee saraxi. Xeme naxan birin na a xa banxi kui, a naxa e birin sunna na lɔxɔe alo Ala a yamari ki naxe. ²⁴ Iburahima fan naxa sunna. Iburahima sunna temui naxe, a je tongo solomanaani a nun solomanaani nan nu na a ra. ²⁵ Sumayila sunnama temui naxe, a je fu nun saxan. ²⁶ E naxa e birin sunna lɔxɔe keren, ²⁷ a nun xeme naxan birin nu na Iburahima xa banxi kui, konyi naxee barixi a xɔnyi, a nun a naxee fan saraxi kelife si gbete ma.

18

Alatala xa masenyi Isiyaga bari ki xa fe ra

¹ Alatala mini ne Iburahima ma Mamire, wuri bili belebele na dennaxe. Na temui, Iburahima nu dɔxɔxi a xa kiri banxi sode de ra kuyefure temui yanyi ra. ² A to xeme saxan to fa ra, a naxa keli mafuren, a sa e ralan. A naxa a igoro e be bɔxi ma. ³ A naxa a masen e be, «N Marigi, n bara wo maxandi, wo xa wo malabu n tan wo xa konyi xɔnyi, ⁴ n xa fa ye ra wo be alako wo xa wo sanyie

maxa. Wo man xa foye tongo yi wuri bun ma. ⁵ N xa fa taami ra wo xon ma alako wo noma senbe sotode ki naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra. Na kui wo a kolonma wo xa konyi nan n na.» Na xone naxa a ratin, «Won bara lan na ma. I naxan falaxi, a raba.»

⁶ Na nan lan, Iburahima naxa gbilen mafuren a xa kiri banxi kui. A naxa a masen a xa gine Sara be, «I xulun. I farin fanyi sigaati ya tongo solofere yailan taami ra.» ⁷ Na xanbi, a naxa a gi, a siga ninge gore, a sa ninge sube boroxoxi fate fanyi keren tongo. A naxa na ninge so a xa walike yi ra, a xa a faxa, a xa a yailan donse ra. ⁸ Na sube to bara ge jinde, Iburahima naxa a tongo, a a so xone yi ra, a nun xipe xinbeli nun xipe bonboxi. E na na donse donfe, Iburahima naxa ti e seeti ma wuri bun ma.

⁹ Na xone naxa Iburahima maxarin, «I xa gine Sara na minden?» A naxa e yaabi, «A na kiri banxi bun ma.» ¹⁰ Na xone mixi keren naxa a masen Iburahima be, «N man gbilenma tamuna yi pondon temui. Na temui i xa gine fama di xeme baride i be.» Sara nu tixi Iburahima xanbi ra kiri banxi sode de ra, a tuli matixi e xa woyenyi ra. ¹¹ Iburahima nun Sara nu bara ge foride. Sara mu nu noma di baride sonon. ¹² Sara to na me, a naxa yeke a yete ma, «N tan na ki naxe yi ki n bara ge tagande. N ma xeme fan bara findi xeme fori ra. Muxu tan di bari temui bara dangi.»

¹³ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Sara yelexi munfe ra? A a falaxi munfe ra, a tan mu noma di baride sonon, barima a bara ge tagande? ¹⁴ Na fe na na Alatala mu noma naxan nabade? N na fa tamuna i xonyi be yi temui, Sara fama ne di baride.» ¹⁵ Sara naxa gaaxu, a naxa wule fala, «N mu yelexi de.» Alatala naxa a masen a be, «Iyo, i yelexi ne!»

¹⁶ Na xone naxa ti kira xon ma, e naxa e xunsa Sodoma taa ma. Iburahima naxa siga e matide. ¹⁷ Alatala naxa a masen, «N noma a noxunde Iburahima ma, n wama naxan nabafe? ¹⁸ A fama ne findide si belebele senbema ra. N fama ne barake sade si birin ma a tan saabui ra. ¹⁹ N na a sugandixi ne, alako a xa

no yaamari sade a xa die nun a bonsoe ma, e xa no e jengi sade n ma seriye xon ma tinxinyi kui. Na temui, n tan Alatala, n fama ne n ma laayidi rakamalide n naxan tongoxi Iburahima be.» ²⁰ Alatala naxa a masen Iburahima be, «Fe naxan falaxi Sodomakae nun Gomorakae xun, fe magaaxuxi na a ra. E xa yunubi bara gbohan, ²¹ n fama gorode n xa sa a mato fe naxan birin falaxi e xun ma, xa a na na ki ne.»

²² Xone firin naxa keli e nu na dennaxe, e naxa siga Sodoma. Kono Alatala nun Iburahima naxa lu yire keren. ²³ Iburahima naxa a maso Alatala ra, a naxa a masen a be, «Alatala, i fama ne mixi kobi nun mixi tinxixi birin sotode? ²⁴ Temunde mixi tongo suuli na Sodomakae ya ma naxee findixi mixi matinxixie ra. I fama ne na taa kanade? I mu noma dipede Sodoma jama ma na mixi matinxixi tongo suuli xa fe ra? ²⁵ Ade, a mu lan i xa mixi kobi nun mixi tinxixi faxa ki keren. A mu lan kiiti keren xa sa mixi kobi nun mixi tinxixi ma. A mu lan i xa na raba. Naxan dunjia birin makiitima, a rabama ne tinxinyi kira ra.» ²⁶ Alatala naxa yaabi ti, «Xa n mixi matinxixi tongo suuli li Sodoma taa kui, n fama ne dipede Sodoma mixi birin ma na mixi tongo suuli xa fe ra.»

²⁷ Iburahima man naxa woyenyi tongo, «N Marigi, n bara i maxandi i xa no dipede n be, n xa no yi masenyi tide i be, ba n tan kelixi xube nun bende ne. ²⁸ I sa a lima mixi tongo suuli xa mu mixi matinxixi ra, temunde fo mixi tongo naani a nun suuli. Na mixi suuli naxan luma na ki, i fama ne na taa kanade nee xa fe ra?» Alatala naxa a masen, «N mu na kanama xa n mixi matinxixi tongo naani a nun suuli li naa.»

²⁹ Iburahima man naxa a maxoroxo, «Temunde i mixi tongo naani nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na kanade na mixi tongo naani xa fe ra.»

³⁰ Iburahima naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xono xa n man fa woyenyi nde masen i be. Temunde i fama mixi tongo saxan nan lide naa.» Alatala naxa a masen a be, «N mu fama

na kanade xa n mixi matinxinxi tongo saxan li naa.»

³¹ Iburahima naxa a masen, «Marigi i xa i haake to n be n ma boje xoxoxe ma. Temunde wo mixi moxonen nan lima naa.» Alatala naxa a masen, «N mu fama na taa kanade na mixi moxonen xa fe ra.»

³² Iburahima man naxa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, i naxa xono. N ma maxorinyi donxoe nan yi ki i be. Temunde, i mixi fu nan lima naa.» Alatala naxa a masen Iburahima be, «N mu fama na taa kanade na mixi fu xa fe ra.» ³³ E to ge na masenyi ra, Alatala naxa siga, Iburahima fan naxa gbilen a xonyi.

19

Sodoma nun Gomora xa kasare

¹ Nunmare temui, na maleke firinyie naxa so Sodoma. Loti nu doxoxi na taa sode de ra. A to malekee to fa ra, a naxa keli a sa e ralan kira ra. A naxa a igoro boxi ma e be. ² Loti naxa a masen e be, «N bara wo maxandi wo xa tin n xa wo yigiya n xonyi. Wo noma wo sanyie maxade, wo wo malabu. Tina geesege wo kurun wo xa biyaasi ra.» Malekee naxa a yaabi, «Ade! Fo muxu xa xi taa tagi ne to koe ra.»

³ Kono Loti naxa a maxoroxo han e naxa siga a xonyi. A naxa donse fanyi rafala e be, a naxa taami lebinitare gan. E naxa e dege. ⁴ Sa temui mu nu a lixi, Sodomakae naxa Loti xa banxi rabilin. Keli segetalae ma, a sa doxo xemoxie ra, e birin nu na naa. ⁵ E naxa Loti xili, e a maxorin, «Na mixie na minden, naxee soxi i xonyi to nunmare ra? E ramini muxu ma, muxu xa kafu yire keren.» ⁶ Loti naxa mini a xa banxi kui, a ti naade ra, a naade ragali a xanbi ra. ⁷ A naxa a masen e be, «Ade! N ngaxakerenyie, wo naxa fe jaaxi raba. ⁸ N ma di gine firinyie na be naxee mu nu xemfe kolon. N bara tin a ra n xa nee sa wo sagoe, wo xa wo waxonfe birin naba e ra, alako wo naxa sese raba n ma xone ra. N tan bara findi e yatigi ra.»

⁹ Na mixie naxa a fala Loti be, «Mini muxu tagi. Xone nan i ra be. I mu noma kiiti sade muxu ma. Xa i mu i kata, muxu fama fe xone doxode i ma dangife e tan na.» E naxa sonson Loti ma, alako e xa naade kana. ¹⁰ Na maleke firinyie naxa

Loti suxu, e naxa a raso banxi kui, e naade balan e xun ma. ¹¹ Malekee naxa gali radonxu, naxee nu tixi naade ra. Keli segetalae ma, sa doxo xemoxie ra, e mu nu sese toma fa. Kira naxa ifu e ma.

¹² Na maleke firinyie naxa Loti maxorin, «I xa mixi nde na be? I xa i xa di birin namini yi taa kui. I xabile xa keli be, ¹³ barima muxu fafe yi taa kanade. Yi taakae xa wali kobi bara findi seedejoxoya ra Alatala be. Alatala man muxu rasanbaxi ne, muxu xa fa yi taa kana.» ¹⁴ Loti naxa siga a fala a xa die xa morie be, «Wo keli be mafuren! Alatala na fafe be kanade yakosi.» E naxa a manoxun a na gbentenfe ne.

¹⁵ Na subaxe ma, malekee naxa gbata Loti ra, e naxa a masen a be, «Keli, i xa gine tongo, a nun i xa di gine firinyi naxee na be. Wo xa keli be alako wo naxa sonto a nun yi taa mixi kobie ra.» ¹⁶ A to nu wama bufe, malekee naxa Loti suxu a belexe ma, a nun a xa gine, sa a xa di gine firinyie xun ma. E naxa e ramini taa kui, barima Alatala nu bara kinikini e ma.

¹⁷ Malekee to e ramini, keren naxa a masen Loti be, «I gi, alako i xa i nii ratanga. I naxa i kobe rato de! I naxa i mati yi taa yire yoe. Xa i mu wama i xa sonto, siga na geya yire.» ¹⁸ Loti naxa a fala, «Ade, n Marigi, n bara i maxandi, n mu noma na rabade. ¹⁹ N a kolon, i bara hinne i xa konyi di ra. I bara kinikini n ma a gbegebe ra. I bara n nii ratanga. Kono, n tan mu noma n gide han geya ma, xa na mu a ra n faxama ne. ²⁰ I bara na taa lanmadi to naxan makorexi won na? N noma na tan lide. A lu n xa siga naa, n nii xa ratanga. A mato, taa xurudi xa mu a ra?» ²¹ Maleke naxa a yaabi, «N bara tin na birin na. N mu na taa kanama. ²² Siga mafuren. Han i sa soma temui naxe, n mu fefe rabama.» Na taa xili saxi ne Sowari, barima a xurun. ²³ Soge nu tefe temui naxe, Loti naxa so Sowari taa kui.

²⁴ Na temui, Alatala naxa sooda nun te ragoro Gomora taa nun Sodoma taa ma. ²⁵ A naxa na tae tuxunsan, keli sansie ma, a sa doxo mixie ra naxee birin sabatixi na tae kui. ²⁶ Loti xa gine naxa a kobe rato, na nan lan a naxa findi foxe xuti ra.

²⁷ Na subaxe ma, Iburahima naxa keli, a a xunsa yire ma a nun Alatala de masara dennaxe. ²⁸ A to a ya rasiga Gomora nun Sodoma ma, a nun na rabilinyi birin, a naxa tuuri gbegbe to te ra. ²⁹ Ala to na taae kana Loti nu sabatixi dennaxe, a a ratanga na gbaloe ma Iburahima xa fe nan na.

Loti nun a xa di gine firinyie

³⁰ Loti nu bara gaaxu lufe ra Sowari taa kui. A naxa keli naa, a siga geya fari. A naxa sabati a nun a xa di gine firinyie ra fonme nde kui geme longori ra. ³¹ Loxoe nde, a xa di gine singe naxa a fala a xunya be, «Won baba bara fori. Won na dennaxe yi ki, xeme yo mu na won doxoma naxan xon alo adama darixi a ra ki naxe. ³² Fa be, won xa won baba rasiisi alako won xa xi a xon ma, alako won xa di fi a ma naxan findima a bonsoe ra.» ³³ Na koe ra, e naxa e baba rasiisi. A xa di gine singe naxa xi a baba xon ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa temui, nun a keli temui.

³⁴ Kuye to iba, a xa di gine singe naxa a fala a xunya be, «A bara jon, n tan nun n baba bara xi yire keren to. To koe ra, i nun won baba fama xide yire keren. Na temui won noma bonsoe fide a ma.» ³⁵ Na koe man na, e naxa e baba rasiisi. A xunya fan naxa xi a baba xon ma. A mu a xun ma fe yo kolon, a xa di sa temui, nun a keli temui.

³⁶ Loti xa di gine firinyie naxa furi tongo e baba xa di ma. ³⁷ Na di gine singe to di bari, a xili naxa sa Mowaba. Na nan findi Mowabakae birin benba ra. Han yakosi e na na. ³⁸ A xa di gine firin nde fan naxa di bari, a xili naxa sa Ben Ami. Na nan findi Amonikae birin benba ra. Han yakosi e na na.

20

Iburahima nun Abimeleki

¹ Iburahima naxa siga Negewi boxi ma, a sabati Kadesi nun Suru tagi. Na dangi xanbi a naxa siga Gerara, a saxanyi raba menni. ² Iburahima naxa a fala mennikae be a xa gine Sara xa fe ra, «N xunya ginema nan a ra.» Na kui Gerara mange Abimeleki naxa Sara tongo.

³ Koe to so, Ala naxa a masen Abimeleki be xiye kui, «I fama ne faxade yi gine xa fe ra, i naxan tongoxi, barima xeme taa idoxoe na a ra.» ⁴ Na temui Abimeleki mu nu a makorexi a ra. A naxa a yaabi, «N Marigi, i fama ne si tinxinxi xa fe kanade? ⁵ Iburahima a masen ne n be, a yi gine a xunya ginema nan lanxi a ma. Gine fan naxa a fala n be, a taara nan lanxi Iburahima ma. N naxan nabaxi, n na rabaxi n bope fiixe nan na.» ⁶ Ala man naxa a masen a be na xiye kui, «N tan yati, n na kolon i fe naxan nabaxi, fe kobi xa mu a ra. N tan nan man a niyaxi, i mu noxi yunubi fe rabade n na. Na nan a toxi n mu a luxi i xa a findi i xa gine ra. ⁷ Yakosi, yi gine ragbilen a xa mori ma. Namiponme nan a ra. A fama ne Ala maxandide i be, alako i nii ratangama ki naxe. Kono xa i mu a ragbilen a xa mori ma, a kolon i fama ne faxade wo nun i xa denbaya birin.»

⁸ Abimeleki naxa keli sinnanyi ma, a naxa a xa konyie birin malan. Fe naxan birin dangixi, a na tagi raba e be. Gaaxui gbegbe naxa e suxu. ⁹ Abimeleki naxa Iburahima xili a xonyi. A naxa a maxarin, «N yunubi mundun nabaxi i ra, i xa no n tan nun n ma jama findide yunubitoe belebelee ra? I bara fe raba n na, fe naxan mu lan a xa raba. ¹⁰ Munfe a niyaxi i na rabaxi?» ¹¹ Iburahima naxa a yaabi, «N a fala ne mixi naxee birin na be, e mu gaaxuma Ala ya ra, e fama ne n faxade n ma gine xa fe ra. ¹² Nondi nan a ra, n xunya nan man lanxi a ma. Muxu birin baba keren, kono muxu nga keren mu a ra. Na nan a toxi a findixi n ma gine ra. ¹³ Ala to bara n tongo n baba xonyi, n naxa a masen n ma gine be, «Won na siga dede, yandi n bara i maxandi i xa a fala, n xunya nan lanxi i ma.»»

¹⁴ Abimeleki naxa yexese, sie, ningee, nun konyie tongo, a naxa e birin so Iburahima yi ra. A man naxa a xa gine Sara ragbilen a ma. ¹⁵ A naxa a fala Iburahima be, «N ma boxi bara rabi i be. I na wa lufe dede yi boxi ma, i xa lu naa.» ¹⁶ A naxa a fala Sara be, «I bara a to, n bara kobiri kole wulu firin so i taara yi ra, alako yaagi xa ba i ya ra, i tan nun

i malan boore birin tagi. Na kui i xun nakeli sotoma ne.» ¹⁷ Iburahima to Ala maxandi, Ala naxa Abimeleki, a xa gine, nun a xa konyie yalan, alako e man xa no di baride. ¹⁸ Alatala nu bara dibaritarepa ragiri Abimeleki xa mixie ma Iburahima xa gine Sara xa fe ra.

21

Isiyaga xa bari

¹ Alatala naxa hinne Sara ra, a a xa laayidi rakamali a be. ² Sara naxa teege. A xa mōri xa xemeforija kui, a naxa di bari Iburahima be Ala waxati naxan fala a be. ³ Iburahima naxa a xa di xili sa Isiyaga, Sara naxan sotōxi a be.

⁴ A naxa a xa di sunna a xi solo-masaxan loxo alo Ala a yamari ki naxe. ⁵ Iburahima nu bara pe keme soto simaya ra, Isiyaga barixi temui naxe. ⁶ Sara naxa a fala, «Ala bara n naseewa. Mixi yo na n ma di Isiyaga barife me, muxu birin seewama ne.» ⁷ A man naxa a fala, «Nde nu noma a falade Iburahima be na temui, loxo nde fama a lide, Sara findima ne dinga ra? Kono n tan bara di fi a ma a xa xemeforija kui.»

Iburahima Hagara nun Sumayila kerife

⁸ Isiyaga to mo, e naxa a de ba xipe ra. Iburahima naxa pexin xulunyi belebele sa, a xa diyore de ba loxo. ⁹ Na temui Sara naxa Sumayila to yele ra, Misiraka Hagara di naxan barixi Iburahima be. ¹⁰ Sara naxa a fala Iburahima be, «Yi konyi gine keru, a nun a xa di. Yi naxan yi ki, a mu lan a nun n ma di Isiyaga xa lu ke keren.» ¹¹ Na woyenyi mu rafan Iburahima ma a xa di xa fe ra, ¹² kono Ala naxa a masen Iburahima be, «I bope naxa rapaaxu i ma i xa konyi gine nun a xa di xa fe ra. Sara na fe naxan birin fala i be, a birin naba a be, barima Isiyaga nan fama findide i bonsoe ra. ¹³ N si fan naminima ne i xa konyi gine xa di, barima i xa di nan lanxi a fan ma.»

¹⁴ Iburahima naxa keli subaxe ma. A naxa taami tongo a nun kiri gbɔnfɔe, ye na kui. A naxa na birin doxo Hagara xun ma, a naxa di so a yi ra, a fa e birin nasiga. Hagara naxa a xun ti gbengberen yire ra dennaxe xili Beriseeba. ¹⁵ Ye to bara non a

xa kiri gbɔnfɔe kui, a naxa a xa di lu wuri nde bun ma. ¹⁶ A naxa siga, a sa doxo a xati ma yaamile keren pondonyi. A naxa a fala, «N mu noma n ya tide n ma di ra, a xa fana n ya xori.» A naxa siga a sa doxo a xati ma a nu wa ra. ¹⁷ Ala naxa na di wa xui me koore ma. Ala xa maleke naxa Hagara xili, a naxa a maxorin, «Hagara munse i sotōxi? I naxa gaaxu barima Ala bara i xa di wa xui me koore ma. ¹⁸ Keli, i xa meeni i xa di ma, barima n fama a findide si belebele kanyi nan na.»

¹⁹ Ala naxa Hagara ya rabi, a naxa kolonyi nde to. A naxa kiri gbɔnfɔe tongo, a ye sa a kui, a nde fi a xa di ma. ²⁰ Ala naxa a pengi sa Sumayila xon ma. A naxa mo, a sa sabati gbengberen yire, dennaxe xili Paran. A naxa findi xali woli yi matinxinxi ra. ²¹ A nga naxa Misira gine keren fen a be.

Iburahima nun Abimeleki xa saate

²² Na temui Abimeleki nun a xa soori mange Pikoli naxa a fala Iburahima be, «I fefe yo rabama wo nun Ala na a ra. ²³ I rakali n be Ala xili ra, fa sa xili ma i mu fama n yanfade, i mu n ma die yanfama, i mu n ma mamadie fan yanfama. I xa fe fanyi raba n be a nun yi boxi mixie be i na dennaxe, alo n na raba i be ki naxe.» ²⁴ Iburahima naxa a yaabi, «N bara n kali Ala ra.»

²⁵ Iburahima naxa korosi raba Abimeleki ra fe ma a xa mixie naxan niyaxi a ra, a xa kolonyi bafe a gbepa. ²⁶ Abimeleki naxa a yaabi, «N mu a kolon naxan na fe rabaxi i ra. I mu yi woyenyi falaxi n be, fo to n tan fa na kolon.»

²⁷ Na nan lan, Iburahima naxa yexese nun ninge fi Abimeleki ma, e xa saate tongo e boore be. ²⁸ Iburahima naxa yexese solofere tongo, a naxa e sa a xati ma. ²⁹ Abimeleki naxa a maxorin, «I na yexese solofere saxi a xati ma munfe ra?»

³⁰ Iburahima naxa a yaabi, «N nee sofe ne i yi ra, alako i xa a kolon, fa sa xili ma, yi kolonyi naxan yi ki, n tan nan a gexi.»

³¹ Na nan a toxi, na taa xili falama Beriseeba, barima na mixi firinyie e rakali e boore be menni ne. ³² E to na saate tongo e boore be Beriseeba, Abimeleki nun a xa soori mange Pikoli

naxa ti kira xon ma gbilenfe Filisita boxi ma. ³³ Iburahima naxa tamare wuri bili keren si Beriseeba. A naxa Alatala maxandi a xili ra, Ala naxan na na. ³⁴ Iburahima je gbegebe raba ne Filisita boxi ma.

22

Iburahima xa serexe

¹ Na fe dangi xanbi, Ala naxa Iburahima mato. A naxa a xili, «Iburahima.» Iburahima naxa a ratin, «N tan nan ya.»

² Ala man naxa a masen a be, «I xa di Isiyaga tongo, i xa di kerenyi, naxan nafanxi i ma, i xa a xanin boxi ma dennaxe xili Moriya, geya fari n na dennaxe masen i be. I xa a fi n ma serexe gan daaxi ra.»

³ Subaxe ma Iburahima naxa keli, a naxa doxose yailan a xa sofale fari. A naxa a xa walike firin tongo a nun a xa di Isiyaga. Iburahima naxa yege iboo naxan findima te xuruse ra serexe bade. A naxa biyaasi folo sigafe ra yire Ala dennaxe masenxi a be. ⁴ Na xi saxan loxoe, Iburahima ya naxa ti na yire makuye ra, a sigafe dennaxe. ⁵ A naxa a fala a xa walike firinyie be, «Wo tan nun sofale xa lu be. N tan nun n ma di, muxu na sigafe geya fari salide. Na temui muxu man gbilenma han be.»

⁶ Iburahima naxa na yege doxo a xa di Isiyaga xun ma. A man naxa te wole nun fine xanin. E perefe e firin. ⁷ Isiyaga naxa a baba Iburahima xili, «N baba.» A naxa a ratin, «N tan nan ya, n ma di.» Isiyaga naxa a baba maxarin, «N bara a to yege nun te xuruse na won yi ra, konoye yege na minden won naxan bafe serexe ra?»

⁸ Iburahima naxa a yaabi, «N ma di, Ala yati nan yege soma won yi ra, won naxan bama serexe gan daaxi ra.» E perefe e firin.

⁹ E to yire li Ala dennaxe masenxi Iburahima be, Iburahima naxa serexebade yailan, a yege sa a fari. A naxa a xa di Isiyaga xiri, a a sa serexebade kon na, na yege fari. ¹⁰ Na xanbi, Iburahima naxa fine tongo, a naxa a belexe itala a xa a xa di kon naxaba, ¹¹ konoye Alatala xa maleke naxa a xili koore ma, «Iburahima,

Iburahima!» Iburahima naxa a ratin, «N tan nan ya.»

¹² Maleke naxa a fala, «Yi segetala lu naa. I naxa fefe jaaxi yo raba a ra. N bara a kolon i gaaxuma Ala ya ra. N man bara la a ra, i mu tondixi i xa di kerenyi fide n ma serexe ra.»

¹³ Iburahima naxa a ya ragbilen a xanbi ra, a naxa yege kontonyi to sansi longori ra, a feri firinyi kankanxi sansi firi ra. A naxa siga, a sa na yege kontonyi tongo, a fa a ra. A naxa na ba serexe ra a xa di loxoe ra. ¹⁴ Iburahima naxa na yire xili sa «Alatala mixi kima.» Na nan a toxi han yakosi a falama «Alatala mixi kima a xa geya fari.»

¹⁵ Alatala xa maleke man naxa gbilen Iburahima xili ra koore ma. ¹⁶ A naxa a masen a be, «N bara n kali n yete ra, Alatala xa masenxi nan ya. I to bara yi raba, i mu tondi i xa di kerenyi ma n be, ¹⁷ n barake sama ne i ma. I bonsoe wuyama ne alo tunbui naxee na koore ma, xa na mu a ra e gboma ne alo meyenyi naxan malanxi baa de ra. I bonsoe fama ne node e yaxuie ra. ¹⁸ N fama ne barake sade dunja si birin ma i bonsoe saabui ra, barima i bara n xui ratinme.»

¹⁹ Iburahima naxa gbilen a xa konyie yire. E birin naxa siga Beriseeba, barima Iburahima nu sabatixi menni ne.

²⁰ Na fe birin to dangi, Iburahima naxa a me Milika die bari ne Iburahima xunya Naxori be. ²¹ E xili nan ya: A xa di singe Usi, na xanbiratoe Busi, Arami baba Kemuweli, ²² Kesede, Haso, Pilidasi, Yidilafi nun Betuweli. ²³ Betuweli findi Rebeka baba nan na. Na di solomasaxanyi, Milika nan nee bari Iburahima xunya Naxori be. ²⁴ Naxori xa konyi gine nu xili ne Reyuma. A yi die nan bari: Teba, Gaxami, Taxasa, nun Maaka.

23

Iburahima xa mixi ragatade

¹ Sara to je keme je maxonen a nun solofere nan soto simaya ra, ² a naxa laaxira Kiriya Araba, Hebron mabiri, Kanaan boxi ma. Iburahima naxa a xa gine non fe raba. ³ Iburahima to ge wade a xa gine be, a naxa siga Xitike xon ma, a a fala e be, ⁴ «Xone nan lanxi n ma wo

ya ma be. N bara wo maxandi, wo gaburi yire fi n ma, n noma n ma gine ragatade dennaxe.»

⁵ Xitikae naxa a yaabi, ⁶ «I tuli mati muxu ra a fanyi ra. Ala xa mixi nan i ra muxu ya ma. I na wa i xa gine ragatafe muxu xa gaburi yire yoe, i sago na a ra. Muxu tan ya ma be, mixi yo mu na naxan noma tondide i be i xa gine ragatade a xa gaburi yire.»

⁷ Iburahima naxa keli, a igoro boxi ma Xiti bonsoe ya i, naxee nu sabatixi na boxi ma. ⁸ A naxa a fala e be, «Xa wo bara tin, n xa n ma gine ragata wo xa boxi ma, wo xa n ma maxandi radangi Soxara xa di Eferon ma, ⁹ alako a xa Makipela fonme so n yi ra gaburi ra naxan na a xa xe fe ma. N a kolon a tan nan gbe lanxi menni ma. A xa na sara n ma wo ya xori, alako birin xa a kolon na boxi bara findi n ma mixi ragatade ra.»

¹⁰ Eferon Xitika nu tixi naa nama tagi. A naxa Iburahima yaabi a xui itexi ra, alako Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e xa no a xa woyenyi ramede. ¹¹ A naxe, «N baba, n bara i maxandi, i tuli mati n na. N bara na xe nun na fonme fi i ma n bonsoe ya xori. I xa i xa gine ragata menni.»

¹² Iburahima man naxa a igoro boxi ma nama birin ya xori, ¹³ a a fala Eferon be, «I xa i haake to n be. I xa xe masundi nan ya. Yandi, a rasuxu, alako n xa no n ma gine ragatade menni.»

¹⁴ Eferon naxa a yaabi, ¹⁵ «N baba, i tuli mati n na a fanyi ra. Boxi naxan sare lanma gbeti kilo naani nun a tagi, sese mu na ki i tan nun n tan tagi. I xa gine ragata naa tun!»

¹⁶ Iburahima naxa tin na sare ra Xitikae ya xori. A naxa gbeti kilo naani nun a tagi maniya a be. ¹⁷ Na xe naxan na Makipela fe ma, Mamire sogetede biri, fonme naxan na a nun wuri bili naxan birin sixi na naaninyi ra, ¹⁸ na birin naxa findi Iburahima gbe ra. Na Xitika naxee birin nu malanxi taa sode de ra, e birin findixi na fe seede ra.

¹⁹ Na birin dangi xanbi, Iburahima naxa a xa gine Sara ragata na fonme kui Makipela xe fe ma, naxan na Mamire yatagi Hebron mabiri Kanaan boxi ma.

²⁰ Na xe nun na fonme naxa ba Xitikae gbeja, a findi Iburahima gbe ra, alako a xa no a xa mixie ragatade menni.

24

Isiyaga xa futi xiri a nun Rebeka

¹ Na waxati Iburahima nu bara ge foride. Alatala nu bara barake sa Iburahima xa fe birin. ² Iburahima naxa a masen a xa walikse xunyi be, naxan a jengi saxi a harige birin xon ma, «I belexe sa n tabe bun ma kali ki ma. ³ N fafe i rakalide koore nun boxi Marigi Alatala ra, alako i naxa Kanaan gine fen n ma di be n sabatixi dennaxe. ⁴ A xoli n ma i xa siga n bari boxi nan ma, i fa menni gine nde fen n bonsoe ya ma n ma di Isiyaga be.»

⁵ A xa walike naxa a yaabi, «Xa a sa li na gine mu tin birade n foxo ra fafe yi boxi ma, n xa i xa di xanin i xa boxi ma, i kelixi dennaxe?» ⁶ Iburahima naxa a yaabi, «I naxa n ma di ragbilen menni de! ⁷ Alatala naxan na koore ma, naxan n tongoxi n bari mixie ya ma, naxan n nakelixa n ma boxi ma, a fa a kali a yi boxi fima ne n bonsoe ma, a tan yati fama ne a xa maleke xeede i malife ra, alako i xa no gine tongode menni n ma di be. ⁸ Xa na gine mu fa sa tin birade i foxo ra, i fama ne ratangade n ma marakali ma, i naxan tongoxi n be. Kono i naxa n ma di xanin menni de!»

⁹ Na walike naxa a belexe sa a marigi Iburahima tabe bun ma, a naxa a rakali. ¹⁰ A naxa joxome fu tongo Iburahima xa joxome goore ya ma, a kote gbegebe sa e fari. A naxa keli, a siga Naxori xa taa Padan Arami boxi ma.

¹¹ Iburahima xa walike to menni li, a naxa joxomse ragoro taa fari ma kolonyi nde seeti ma. Nunmare temui nan nu a ra, gine minima ye bade temui naxe. ¹² A naxa Ala maxandi, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i maxandi alako n ma pere xa findi n be xun nakeli ra to loxo. I man xa hinne n marigi Iburahima ra. ¹³ I bara n to n na kolonyi seeti ma, taa gine dimse na fafe ye bade. ¹⁴ N fama ne gine dime nde maxorinde a xa a xa ye base so n yi ra, n xa ye min. Xa a sa n yaabi, «Ye min, n xa ye so i xa joxome»

fan yi ra,» n fama ne a kolonde na temui, i na gine yati nan sugandixi i xa konyi Isiyaga be. Na temui n fama a kolonde i bara hinne n marigi Iburahima ra.»

¹⁵ Beenun a xa ge na woyenyi ra, na nan lan Betuweli xa di gine Rebeka naxa fa. Iburahima xunya Naxori xa mamadi nan lanxi a ma. A xa feje dɔxɔxi a tunki fari. ¹⁶ Gine dimedi tofanyi nan nu a ra, naxan mu xeme fe kolon. A naxa goro kolonyi yire, a naxa a ye base rafe ye ra, a man naxa te. ¹⁷ Iburahima xa walike naxa a gi a sa a ralan. A naxa a fala a be, «N bara i maxandi, a lu n xa ye nde min, naxan na i xa feje kui.» ¹⁸ A naxa a yaabi, «N ba, ye min.» A naxa a xa feje ragoro a tunki fari, a ye so a yi ra. ¹⁹ A to ge na ra, a naxa a fala a be, «N ye bama ne i xa jɔxɔmee fan be, alako e birin xa ye min a fanyi ra.» ²⁰ Mafuren, a naxa a xa feje ibagan kuure kui, a man a gi sigafe kolon de ra a xa ye gbete ba. A naxa ye ba han jɔxɔme birin naxa wasa.

²¹ Iburahima xa walike nu fa a marɔxun, «Temunde Alatala bara n ma biyaasi sooneya n be.» ²² Jɔxɔmee to bara ge ye minde, Iburahima xa mixi naxa jɔerasoe xema daaxi so Rebeka jɔe ra, naxan xa binye giramu senni lima. A man naxa belexerasoe firin xema daaxie so a belexe ra, naxan keren xa binye dangi giramu keme ra. ²³ A naxa ginedimedi maxɔrin, «Nde xa di lanxi i ma? Yandi, a fala n be, i baba noma muxu yigiyade to kɔe ra?» ²⁴ Rebeka naxa a yaabi, «Betuweli xa di nan lanxi n ma, Milika nun Naxori xa mamadi.» ²⁵ A man naxa a fala, «Muxu xonyi sexe nun jooge gbegbe na na, yigiya fan na na wo luma dennaxe.» ²⁶ Iburahima xa walike naxa a igoro boxi ma Alatala be. ²⁷ A naxa a fala, «N marigi Iburahima Marigi Alatala, n bara i tantu. I mu tagan hinnede n marigi Iburahima ra, i xa lanlanteya mu kana. Alatala n xun tixi n marigi Iburahima xabile nan xonyi ra.»

²⁸ Rebeka naxa siga a gi ra a nga yire, alako fe naxan dangixi, a xa a tagi raba a be. ²⁹ Rebeka taara Laban naxa a xulun sigafe ra kolon yire, Iburahima xa walike nu tixi dennaxe. ³⁰ Laban nu

bara a maagine to, jɔerasoe a jɔe ra, belexerasoe a belexe ra. A man nu bara a xa dentege me, xeme naxan falaxi a be. Na kui, a naxa siga na xeme ralande kolonyi fe ma, jɔxɔmee nu na dennaxe.

³¹ Laban naxa a fala a be, «Alatala bara baraka sa i tan naxan ma fe, i tixi be munfe ra, dennaxe makuya taa ra? I xa so n xonyi. N bara banxi yailan i yigiya ra, n bara yire rafala i xa jɔxɔmee luma dennaxe.» ³² Iburahima xa walike naxa so Laban xonyi. Laban naxa jɔxɔmee xa kote ragoro, a fa donse so e yi ra, a yire yailan e be. A naxa ye fan so Iburahima xa mixie yi ra, alako e xa e sanyie maxa.

³³ Laban to fa donse ra e be, Iburahima xa walike naxa a fala, «N mu n degema sinden, fo n xa n dentege wo be.» Laban naxa a fala a be, «Awa yire, dentege sa.»

³⁴ Iburahima xa walike naxa a masen, «N tan nan na Iburahima xa walike ra.

³⁵ Alatala bara barake sa n marigi Iburahima xa fe ki fanyi. A bara findi banna ra, barima Alatala bara xuruse mooli birin fi a ma, a nun gbeti, xema, konyie, jɔxɔmee, nun sofalee. Alatala bara na birin fi a ma. ³⁶ N marigi Iburahima xa gine Sara bara di fan bari a be a xa foripa kui. Iburahima a harige birin fixi na di nan ma.»

³⁷ «Iburahima n nakalixi ne, <I naxa gine tongo n ma di be naxan findi Kanaanka ra n sabatixi dennaxe. ³⁸ I xa siga n baba bariboore yire n xabile tagi, alako i xa gine tongo n ma di be menni.>

³⁹ N marigi to na fala n be, n naxa a maxɔrin, <Xa na gine fa tondi birade n foxɔ ra go?> ⁴⁰ A naxa n yaabi, <N jere ma Alatala naxan ya i, a fama a xa maleke birade i foxɔ ra i xa jere kui alako a xa sooneya. I fama ne gine tongode n ma di be n xabile tagi n baba xonyi. ⁴¹ I na siga n xabile ra, xa e mu fa sa gine dimedi so i yi ra feo, i bara ratanga n ma marakali ma.>»

⁴² «N to kolon yire li, n naxa Ala maxandi, <Alatala, n marigi Iburahima naxan batuma, n bara i mayandi i xa n ma biyaasi sooneya. ⁴³ I ya ti n na yi kolonyi seeti ma. N fama ne gine dimedi nde maxɔrinde naxan fafe ye bade, a xa ye so n yi ra naxan na a xa feje kui alako

n xa a min. ⁴⁴ Xa a n yaabi, «Ye min, n ye bama ne i xa joxomee fan be, e min,» n a kolonma na temui, Alatala na gine dimedi yati nan sugandixi n marigi Iburahima xa di be.»

⁴⁵ «Beenun n xa ge na woyenyi raponde n yete ma, na nan lan Rebeka naxa fa, feje doxoxi a tunki fari. A naxa goro kolonyi ra, a ye ba. N naxa a fala a be, «N bara i maxandi, n ki ye, n xa a min.» ⁴⁶ A naxa a xa feje ragoro mafuren a tunki fari, a naxa a fala n be, «Ye min. I na ge ye minde n ye soma ne i xa joxomee fan yi ra.» ⁴⁷ N naxa a maxorin, «Nde xa di na i ra?» A naxa n yaabi, «Betuweli xa di gine nan n na, Naxori nun Milika xa mamadi.» Na kui n naxa xema so a joxe ra, n naxa xema belexerasoe so a belexe ra. ⁴⁸ N naxa n igoro boxi ma Alatala be. N naxa n marigi Iburahima Marigi Alatala tantu, barima a bara n xun ti n marigi xunya xa di ginema ra, n xa a futi a xa di be. ⁴⁹ Yakosi, Laban, a fala n be xa i bara tin fe fanyi nun fe tinxinxi rabafe n marigi be. Xa na mu a ra n sigama ne yire gbete.»

⁵⁰ Laban nun Betuweli naxa a yaabi, «Alatala nan yi fe ragirixi. Muxu mu fama na maxoroxode. ⁵¹ Rebeka nan tixi i ya i yi ki. A xanin i xun ma, alako a xa findi i marigi xa di xa gine ra, alo Alatala a masenxi ki naxe.» ⁵² Iburahima xa walike to na woyenyi me, a naxa a igoro boxi ma Alatala be. ⁵³ Na xanbi, a naxa bunse gbeti daaxi, bunse xema daaxi, a nun dugie fi Rebeka ma. A naxa sanbe fanyie fi Rebeka nga nun a taara fan ma. ⁵⁴ Na dangi xanbi, Iburahima xa walike nun a xa mixie naxa e dege, e min, e fa so e sade.

E to keli geesege, Iburahima xa walike naxa a masen Rebeka nga nun a taara be, «Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.» ⁵⁵ E naxa a fala, «Rebeka xa xi fu jondon naba be sinden, na temui wo fa siga.» ⁵⁶ Iburahima xa walike naxa e yaabi, «Wo naxa n makankan be. Alatala bara n ma biyaasi sooneya. Wo a lu fa n xa gbilen n marigi xonyi.»

⁵⁷ E naxa a fala, «Won xa Rebeka xili, won xa a kolon janige naxan na a be.»

⁵⁸ E naxa Rebeka xili, e naxa a maxorin, «I wama sigafe wo nun yi xeme ra?» Rebeka

naxa e yaabi, «Iyo, n wama sigafe.» ⁵⁹ Na kui e naxa e xunya Rebeka nun a meenima so Iburahima xa walike nun a xa mixie yi ra.

⁶⁰ E naxa duba Rebeka be a falafe ra, «Muxu xunya nan lanxi i ma.

Ala xa i findi jama gbegbe barima ra.

I bonsoe xa no i yaxuie ra.»

⁶¹ Rebeka nun a xa gine naxa doxo joxomee fari, e naxa bira Iburahima xa walike foxo ra. E birin naxa siga.

⁶² Isiyaga nu bara keli kolon yire naxan xili «Ala jipe naxan n toxi.» A nu bara sabati Negewi boxi ma. ⁶³ Loxoe nde, Isiyaga to mini a magerede daaxa nunmare temui, a naxa Iburahima xa walike xa joxomee to fa ra. ⁶⁴ Rebeka to bara Isiyaga to, a naxa goro joxomee fari, ⁶⁵ a fa walike maxorin, «Nde na na xeme ra naxan sa fafe na ki, keli daaxa longori ra won nalande?» ⁶⁶ Iburahima xa walike naxa a yaabi, «N marigi nan a ra.» Na nan lan, Rebeka naxa a ya makoto a xa mafelenyi ra.

Iburahima xa walike naxa dentege sa Isiyaga be, a fe naxan birin nadangixi.

⁶⁷ Na xanbi, Isiyaga naxa Rebeka xanin a nga xa kiri banxi kui, a a findi a xa gine ra. Isiyaga naxa a xanu a boje birin na, han a nga xa faxe sunnunyi naxa ba a ma.

25

Iburahima xa faxe

¹ Iburahima man naxa gine gbete doxo naxan xili Ketura. ² Na gine naxa die bari a be. Na die nu xili: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suwa. ³ Yokosan naxa Seeba nun Dedan bari. Dedan bonsoe findi Asurikae, Letusikae, nun Leyumikae nan na. ⁴ Madiyan xa die lanxi Efa, Efere, Hanoki, Abida, nun Elidaa nan ma. Ketura xa die nan lanxi e ma.

⁵ Iburahima naxa a harige birin fi Isiyaga ma. ⁶ A naxa se gbegbe fan fi a xa gine booree xa die ma, a fa e makuya a xa di Isiyaga ra, a e rasiga boxi nde ma naxan na sogetede mabiri.

⁷ Iburahima xa simaya naxa siga han je keme je tongo solofere nun suuli. ⁸ Na xanbi, a naxa faxa haeeri kui, a a benbae

li aligiyama. ⁹ A xa die Isiyaga nun Sumayila naxa a ragata Makipela fonme kui, Soxara Xitika xa di Eferon xa boxi ma Mamire fe ma. ¹⁰ Iburahima na boxi sara Xitika bõnsõ nan ma. E nun a xa gine Sara, e birin nagataxi menni ne. ¹¹ Iburahima faxa xanbi, Ala naxa barake sa a xa di Isiyaga ma. A nu sabatixi kolonyi fe ma, naxan xili «Ala jipe naxan n toxi.»

Sumayila xa taruxui

¹² Xilie nan ya naxee findi Sumayila bõnsõ ra. Sara nu bara a xa konyi gine Misiraka Hagara fi Iburahima ma. Hagara naxa Sumayila soto di ra. ¹³ Sumayila xa die nan ya, e barixi ki naxe e boore foxo ra: Nebayoti, Sumayila xa di singe, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ¹⁴ Misima, Duma, Masa, ¹⁵ Hadada, Tema, Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Na di fu nun firinyi findi Sumayila xa die nan na. ¹⁶ Na mixi keren keren ma findi boxi mangõ nan na. E naxa e xilie sa e xa taee xun ma a nun e xa mixie. ¹⁷ Sumayila xa simaya dan je keme je tongo saxan nun solofere ne. A naxa laaxira, a sa a benbae li aligiyama. ¹⁸ Sumayila bõnsõ nu sabatixi boxi nan ma, dennaxe nu na Hawila nun Suru tagi. Suru ya rafindixi Misira nan ma Asuri kira ra. E nu sabatixi e ngaxakerenyie nan seeti ma.

Esayu nun Yaxuba

¹⁹ Isiyaga xa taruxui nan ya: Isiyaga findi Iburahima xa di nan na. ²⁰ A to bara je tongo naani soto simaya ra, a naxa Rebeka doxo, Laban xunya ginema, Betuweli xa di gine. Aramika nan na e ra, kelifa Padan Arami. ²¹ Kono Rebeka mu nu noma di baride Isiyaga be. Isiyaga naxa Alatala maxandi a xa gine xa fe ra a xa no di baride. Alatala naxa a xa duba suxu, Rebeka naxa teege. ²² Na die nu fa gere e nga teege. A naxa a yete maxorin, «Munfe rabafe n be yi ki?» Na kui a naxa siga Alatala maxorinde. ²³ Alatala naxa a masen a be, «Si doxo firin nan na i teege. Keren senbe gboma ne boore be. Taara nan fama lude a xunya xa noe bun ma.»

²⁴ A di bari temui to a li, Rebeka naxa gulie bari. ²⁵ A xa di singe findixi mixi gbeeli nan na. Fate maxabe gbege kanyi nan nu a ra. E naxa a xili sa Esayu. ²⁶ Na xanbi a xunya fan naxa bari. A belexe raxutuxi a taara tingilinyi ma. E naxa a fan xili sa Yaxuba. Isiyaga na die barima temui naxe, a nu na je tongo senni ne.

²⁷ Na di xeme firinyi naxa mo. Esayu naxa findi koyinma fanyi ra naxan nu wula i sama. Naxan findi Yaxuba tan na, mixi maxinbelixi nan nu a ra, a tan nu doxoma kiri banxi nan bun ma. ²⁸ Esayu nan nu rafan Isiyaga ma, barima a nu fama sube ra a be. Yaxuba tan nu rafan Rebeka nan ma.

²⁹ Loxoe nde Yaxuba nu bara supi yailan. Esayu naxa so, a taganxi kelifa koyinde. ³⁰ A naxa a fala a be, «N mu noma fefe ra yi ki. A lu n xa yi supi gbeeli nde min.» Na nan toxi a Edon xili naxa sa a xun ma, na nan na ki «a gbeeli.» ³¹ Yaxuba naxa a yaabi, «I xa forija tide fi n ma sinden.» ³² Esayu naxa a masen, «N na faxafe, kaame nan na n ma yi ki. Na forija tide munse fanma n ma?» ³³ Yaxuba man naxa a fala, «Fo i xa i kali.» Esayu naxa a kali a a bara a xa forija tide fi a ma. ³⁴ Yaxuba naxa taami nun na toge supi nde so a yi ra. Esayu to ge a degede, a a min, a naxa siga. Esayu mu tide yo toxi a xa forija ma.

26

Isiyaga nun Abimeleki

¹ Kaame naxa so boxi kui, bafe kaame singe ra naxan naba Iburahima xa waxati. Isiyaga naxa siga Filisita mange Abimeleki xonyi, naxan nu na Gerara. ² Alatala naxa mini Isiyaga ma, a a masen a be, «I naxa siga Misira boxi ma de. I xa lu boxi ma n na dennaxe masen i be. ³ Lu be. Won birin na a ra. N barake sama ne i xa fe, barima n fama yi boxi fide i tan nun i bõnsõ nan ma. N laayidi naxan tongo i baba Iburahima be, n na rakamalima ne. ⁴ N i bõnsõ rawuyama ne alo tunbui naxee na koore ma. N yi boxi fima ne i bõnsõ ma. N barake sama ne dunja si birin ma i bõnsõ saabui ra. ⁵ Iburahima n xui rame ne. A naxa a pengi sa n ma

seriye, n ma mangeya, n ma yaamarie, nun n ma tonyie xon ma.»

⁶ Na kui Isiyaga naxa sabati Gerara. ⁷ Mixi naxee doxoxi menni, nee naxa a maxorin a xa gine xa fe ma. A naxa e yaabi, a a xunya ginema nan lanxi a ma. A mu suusa a falade e be, a xa gine nan lanxi Rebeka ma alako menni mixie naxa fa a faxa. A bara gaaxu a falade a xa gine na a ra barima Rebeka gine tofanyi nan nu lanxi a ma.

⁸ Isiyaga to bara bu naa, loxoe nde Filisitakae xa mange Abimeleki naxa a ya ramini wunderi ra, a naxa a to Isiyaga na Rebeka mafurukufe. ⁹ Abimeleki naxa a xili a xonyi. A naxa a fala a be, «I xa gine yati nan lanxi yi ma! Munfe ra i fa a fala muxu be i xunya ginema nan a ra?» Isiyaga naxa a yaabi, «N nu gaaxuxi ne wo naxa fa n faxa. Na nan a to n naxa na fala.» ¹⁰ Abimeleki man naxa a maxorin, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? Xa mixi nde fa mini n ma pama ya ma go, a naxa i xa gine findi a yete ra? Na temui i bara muxu ratantan.» ¹¹ Abimeleki naxa yaamari fi a xa pama birin ma, «Mixi yo na din yi xeme nun a xa gine ra, n na kanyi faxama ne.»

¹² Na je ra, Isiyaga naxa xe sa na boxi ma. A to na xe xaba, a naxa a xa sansi wolixi nondon keme soto, barima Alatala bara barake sa a xa fe. ¹³ A harige xun naxa masa, a findi banna ra. ¹⁴ Yexee, si, ninge, nun konyi gbegbe nu na a yi ra. Na kui Filisitakae naxa Isiyaga toone.

¹⁵ Filisitakae naxa kolonyi birin nafe bende ra, Isiyaga baba Iburahima xa konyi naxee ge Iburahima xa waxati. ¹⁶ Abimeleki naxa a fala Isiyaga be, «Fo i xa keli be. I bara senbe soto dangi muxu tan na.»

¹⁷ Isiyaga naxa keli naa, a sa sabati Gerara gulunba kui. ¹⁸ Isiyaga naxa kolonyie iba, naxee nu gexi a baba waxati, Filisitakae naxee dese Iburahima faxa xanbi. A baba nu na kolonyie xili falama ki naxe, Isiyaga man naxa na xilie fala e xun ma. ¹⁹ Isiyaga xa konyie man naxa kolonyi gbete ge na gulunba yire, dulonyi fa mini a kui. ²⁰ Gerara xa xuruse demadonyie nun Isiyaga xa xuruse demadonyie naxa konpe na kolonyi xa fe ra. E birin nu fa a

fala e boore be, «Muxu tan nan gbe na na kolonyi ra.» Isiyaga naxa na kolonyi xili fala «sonxoe,» barima sonxoe bara bira a xa fe ra. ²¹ A xa konyie man naxa kolonyi gbete ge, sonxoe man naxa bira na fan xa fe ra. A naxa a xili fala Sitina, na nan na ki «galanbui kolonyi.» ²² Isiyaga naxa keli naa, a sa kolonyi ge yire gbete. Na kolonyi to ge, sonxoe mu bira na tan xa fe ra. A naxa a xili fala Rehoboti kolonyi, na nan na ki «makuye kolonyi,» barima a naxe, «Alatala bara won makuya bekae ra alako won ma fe xa sooneya yi boxi ma.»

²³ Isiyaga to keli menni sigafe ra Beriseeba, ²⁴ Alatala naxa mini a ma koe ra. A naxa a masen a be, «I baba Iburahima Marigi Ala lanxi n tan nan ma. I naxa gaaxu fefe ra, won tan nan a ra yire birin. N man barake sama ne i xa fe. N i bonsoe rawuyama ne n ma konyi Iburahima xa fe ra.» ²⁵ Isiyaga naxa serexebade yailan na yire, a nu fa Alatala maxandi a xili ra. A naxa sabati naa, a xa konyie man naxa kolonyi gbete ge.

²⁶ Abimeleki boore Ahusati, nun a xa soori mange Pikoli naxa keli Gerara, e siga Isiyaga yire. ²⁷ Isiyaga naxa e maxorin, «Wo faxi n yire munfe ra yi ki? Wo bara n napaaxu han wo bara n keru wo xonyi.» ²⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara a kolon Alatala xa mixi nan lanxi i ma. Muxu man bara a mapoxun, fo won xa saate tongo won boore be marakali ra. ²⁹ I rakali muxu be, i mu fama fe xone rabade muxu ra, barima muxu fan mu fe kobi yo rabaxi i ra, fo fe fanyi. Muxu man naxa i lu, i xa siga bopesa kui. Yakosi Alatala bara barake sa i ma.» ³⁰ Isiyaga naxa donse gbegbe yailan e be. E birin naxa e dege, e naxa e min. ³¹ Kuye to iba, e naxa e rakali e boore be. Isiyaga naxa a jungu e ma, e naxa fatan lanyi kui.

³² Na loxoe kerenyi, Isiyaga xa konyie naxa kolonyi nde xa fe dentege sa a be e naxan gexi. E naxe, «Muxu bara ye li na kolonyi ra.» ³³ Isiyaga naxa na kolonyi xili fala Siba kolonyi, na nan falaxi «marakali.» Na nan a toxi muxu yi taa xili falama han yakosi Beriseeba, na nan falaxi «marakali kolonyi.»

³⁴ Esayu to je tongo naani rakamali, a naxa Beeru xa di Yudita nun Elon xa di Basamati doxo. Na firinyi Xitikae nan na e ra. ³⁵ E naxa Isiyaga nun Rebeka boje rapaaxu e ma.

27

Isiyaga dubafe Yaxuba be

¹ Isiyaga nu bara ge foride, a yae nu bara raforo. A mu noma sese tode fa. A naxa a xa di singe Esayu xili, «N ma di!» Esayu naxa a ratin, «N tan nan ya!» ² Isiyaga naxa a fala a be, «I bara a to, n bara ge foride. N mu a kolon n faxama temui naxe. ³ Tanbe sase nun xali tongo, i xa siga wulai sube fende n be. ⁴ I xa na sube jin alo a rafanxi n ma ki naxe. I xa fa a ra n xon ma, alako n xa no dubade i be beenu n xa faxes.» ⁵ Na temui Rebeka tixi a tuli matixi Isiyaga ra, a naxan falaxi Esayu be. Esayu naxa siga wulai sube bunde a baba be.

⁶ Rebeka naxa a fala a xa di Yaxuba be, «N bara i baba xui me a yi woyenyi falama Esayu be, ⁷ «Sa sube bun n be, i xa a jin a fanyi ra, n xa a don. N na ge na sube donde, n dubama i be Alatala ya i beenun n xa faxes.» ⁸ Yakosi, n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. N naxan falama i be, i xa a raba. ⁹ Siga goore, i xa fa si fanyi firin na. N xa e jin a fanyi ra alo i baba wama a xon ma ki naxe. ¹⁰ N na ge na ra, i xa a xanin i baba xon ma, alako a xa duba i be beenun a xa faxes.»

¹¹ Yaxuba naxa a nga Rebeka yaabi, «Esayu fate maxabe kanyi nan a ra. N tan fate maxabe mu na n be. ¹² N baba na n masuxu, a kolonma ne Esayu xa mu a ra, n findima wule fale nan na a tan be. Beenun n xa duba soto, n fama danke nan sotode.» ¹³ A nga naxa a fala, «Ade, na danke xa gbilen n tan nan ma, n ma di. I naxan nabama, i tuli mati n na. Siga, i sa fa na si fanyi firinyie ra.»

¹⁴ Yaxuba naxa siga, a naxa fa si fanyi firinyie ra a nga xon ma. A nga naxa na donse yailan alo a rafanxi Isiyaga ma ki naxe. ¹⁵ Na xanbi, Rebeka naxa a xa di singe Esayu xa donma tongo, donma naxan fan a xa dugie ya ma banxi kui. A naxa na ragoro Yaxuba ma, a xa di firin

nde. ¹⁶ A naxa a xa di belexee nun a konyi masalaxunxi maxiri si kiri ra. ¹⁷ A naxa sube nun taami so a xa di Yaxuba yi ra, a naxan yailanxi.

¹⁸ Na temui Yaxuba naxa siga a baba yire, a a fala a be, «N baba, n tan nan ya.» A baba naxa a maxorin, «N ma di mundun lanxi i tan ma?» ¹⁹ Yaxuba naxa a baba yaabi, «Esayu nan lanxi n ma, i xa di singe. I naxan maxorinxi n ma, n bara fa a ra. Yandi, keli, i doxo, i xa n ma sube yailanxi don. Na temui i xa duba n be.»

²⁰ Isiyaga naxa a fala a xa di be, «N ma di, i yi sube toxi yi ikorexi ra di?» Yaxuba naxa a yaabi, «I Marigi Alatala nan yi fixi n ma sooneya ra.»

²¹ Isiyaga naxa a fala Yaxuba be, «N ma di, i maso n na, n xa i masuxu, alako n xa la a ra a n ma di Esayu yati nan i ra.»

²² Yaxuba naxa a maso a baba ra. Isiyaga naxa a fate masuxu. A naxa a fala, «I xui maniya Yaxuba xui ra, kono i belexe tan Esayu belexe na a ra.» ²³ Isiyaga mu no Yaxuba kolonde, barima a belexee nu maxirixi xabe ra, alo a taara Esayu na ki naxe. Na kui Isiyaga naxa duba Yaxuba be.

²⁴ Isiyaga man naxa a maxorin, «N ma di Esayu yati nan i ra?» Yaxuba naxa a yaabi, «Iyo.» ²⁵ Isiyaga naxa a fala, «Fa donse ra, i naxan yailanxi, n xa a don, n fa duba i be.» Yaxuba naxa donse so a baba yi ra, Isiyaga naxa a don. Yaxuba naxa weni fan so a yi ra, a naxa na fan min. ²⁶ Na temui, a baba Isiyaga naxa a fala a be, «N ma di, i makore n na, i xa findigilin n ma.» ²⁷ Yaxuba naxa a maso a ra, a naxa findigilin a ma. Isiyaga naxa a xa sose xiri me. Na dangi xanbi, a naxa duba a be. A naxa a masen, «Iyo, n ma di xiri luxi ne

alo Alatala barake saxi xe naxan ma.

²⁸ Ala xa xini fi i ma naxan kelima koore ma.

Ala xa boxi daxamui fi i ma.

Ala xa barake sa i xa xe ma.

Ala xa weni gbegbe fi i ma.

²⁹ Ala xa pama birin lu i sagoe.

Ala xa si birin magoro i be.

I xa findi i ngaxakerenyie xa yarerati ra.

E birin xa e magoro i be.

Mixi yo na i danka, na danke xa gbilen a kanyi ma.

Mixi yo na duba i be, Ala xa barake sa na kanyi ma.»

³⁰ Isiyaga to bara ge dubade a be, Yaxuba naxa mini. A mu bu, Yaxuba taara Esayu fan naxa so kelife sube fende. ³¹ A fan naxa na sube yailan a fanyi ra alo a baba wama a xon ma ki naxe. A to fa a ra a baba xon, a naxa a fala a baba be, «N baba, keli, i xa doxo, i sube don n naxan yailanxi i be alako i xa duba n be.» ³² A baba Isiyaga naxa a maxorin, «Nde na i tan na?» Esayu naxa a yaabi, «Esayu nan na n na, i xa di singe.» ³³ Na fe naxa Isiyaga ifu a fanyi ra. A fate birin naxa seren a ma. A naxa a fala a be, «Kono nde tan faxi sube yailanxi ra n be, n naxan donxi yakosi beenun i tan xa so be yi ki? N bara duba na kanyi be. A tan nan fama barake sotode.»

³⁴ Esayu to a baba xa masenyi me, a boje naxa mini, a naxa sonxoe gbegbe rate. A naxa a baba mayandi, «N baba, duba n fan be.» ³⁵ Isiyaga naxa a yaabi, «I xunya bara n madaxu. N bara ge dubade a tan nan be.» ³⁶ Esayu naxa a fala, «A xili yati na a xun ma, Yaxuba, <mixi mayanfe>. A sanmaya firin nan ya a n mayanfama. A bara n ma forija tide tongo. Yakosi a bara n ma dube fan soto.» Esayu man naxa a maxorin, «Dube yo mu na i yi ra sonon, i lan i xa naxan naba n tan be?»

³⁷ Isiyaga naxa a masen Esayu be, «N bara a tan findi i xunyi ra, n man bara a ngaxakerenyi birin so a yi ra e xa lu a bun ma. N bara barake gbegbe fi a ma, a nun weni fanyi. N ma di, n noma munse rabade i tan be?» ³⁸ Esayu naxa a fala a baba be, «Dube keren peti nan na i yi ra? N baba, duba n tan fan be.» A naxa wa a xui itexi ra. ³⁹ A baba Isiyaga naxa a yaabi,

«A kolon, i mu fama boxi daxamui sotode, a nun xini naxan kelima koore ma.

⁴⁰ I baloma i xa santidegema nan xun na. I fama walide i xunya xa noe nan bun ma, kono yare i fama i yete sotode.

A na noe naxan sa i ma, i tondima ne a ra.»

⁴¹ Esayu nu a xunya Yaxuba rafenfe gere ra, a xa dube sotofe xa fe ra e baba ra. Esayu naxa a fala a boje ma, «N baba xa nonfe na ba a ra temui naxe, n Yaxuba faxama ne.» ⁴² Rebeka to bara a xa di singe Esayu xa nate tongoxi kolon, a naxa a xa di firin nde Yaxuba xili. A naxa a fala a be, «I bara a to, i taara Esayu wama a gberoxofe i ma, a xa i faxa. ⁴³ Yakosi n ma di, i tuli mati n na a fanyi ra. Keli be, i xa siga Xarani, n taara Laban xonyi. I xa sa lu naa. ⁴⁴ I xa lu a xonyi yi saxanyi han beemanu i taara boje fama gorode temui naxe. ⁴⁵ I taara boje na goro i ma temui naxan ma, a na nesemu i raba foxi ra, na temui n nan junguma i xa fa. N mu wama ganfe wo firinyi birin na loxoe keren.»

⁴⁶ Rebeka naxa a fala Isiyaga be, «N boje bara rapaaxu n ma Xiti xa di ginee xa fe ra. Xa a sa li Yaxuba fan gine tongo e ya ma yi boxi ma, na temui tide yo mu na n tan ma fe ma sonon.»

28

Yaxuba sigafe Laban xonyi

¹ Isiyaga naxa Yaxuba xili, a duba a be. A naxa a yamari, «I naxa gine doxo de naxan findi Kanaanka ra. ² Keli, i xa siga Padan Arami, i nga baba Betuweli xonyi. Menni i xa i nga taara Laban xa di gine nde doxo.

³ Ala Senbe Kanyi xa barake sa i xa fe, a xa di gbegbe fi i ma, a xa i findi si gbegbe benba ra.

⁴ Ala xa barake sa i xa fe, a nun i bonsoe, alo a laayidixi Iburahima be ki naxe, alako yi boxi xa findi i gbe ra, i saxanyi rabafe dennaxe, Ala boxi naxan fi Iburahima ma.»

⁵ Na kui Isiyaga naxa Yaxuba xee Padan Arami boxi ma Betuweli Aramika xa di Laban xonyi. Laban findixi Rebeka taara nan na, Yaxuba nun Esayu nga.

⁶ Esayu naxa a kolon a baba bara duba Yaxuba be, a xeefe Padan Arami a xa menni gine doxo. A man naxa kolon soto a ma, a baba bara Yaxuba yamari a naxa Kanaan gine doxo, ⁷ Yaxuba fan bara a baba nun a nga xui ratinme sigafe ra Padan Arami. ⁸ Na kui Esayu naxa a

fahaamu Kanaan gine mu rafan a baba Isiyaga ma. ⁹ Na na a ra a naxa siga Iburahima xa di Sumayila yire, a sa na xa di gine Mahalata doxo, naxan findixi Nebayoti xunya ra.

¹⁰ Yaxuba naxa keli Beriseeba sigafe ra Xarani. ¹¹ Koe to so a ra kira i, a naxa a sa yire nde, a game findi a xa xunsase ra. ¹² Koe ra a naxa xiye sa, same tixi boxi fari a xunyi sa doxoxi koore ra. Ala xa malekee nu tefe same kon na, e man nu goro. ¹³ Alatala nu tixi same fuge ra. A naxa a masen Yaxuba be, «N tan nan na i tanun Iburahima nun i baba Isiyaga Marigi Alatala ra. I saxi boxi naxan fari yi ki, n a fima ne i tan nun i bonsoe ma. ¹⁴ I bonsoe fama ne wuyade alo xube. Wo xa boxi fama ne gbode kelife sogetede ma a sa doxo sogegorode ra, keli kola ma sa doxo yirefanyi ra. N fama heeri fide si birin ma i tan nun i bonsoe saabui ra. ¹⁵ I siga dede, won birin na a ra. N i kantama yire birin. N man i ragbilenma ne yi boxi ma. N mu i raboloma fefe ma. N nan n ma laayidi birin nakamalima ne i be.»

¹⁶ Yaxuba to xunu, a naxa a fala, «Yakosi n bara a kolon Alatala na be, kon sige n mu nu a kolonxi.» ¹⁷ A naxa gaaxu, a fa a fala, «Yire magaaxuxi nan na be ra. Be findixi Ala xa banxi naade nan na, sigafe ra koore ma.» ¹⁸ Yaxuba to keli subaxe ma, a naxa na game tongo a xunyi nu saxi naxan ma. A naxa a rakeli, a a ti tonxuma ra, a naxa ture maso game xunyi ma. ¹⁹ A naxa na yire xili sa Beteli, «Ala xa banxi.» Beenun na xa raba, na yire xili nu falama ne Lusi. ²⁰ Yaxuba naxa laayidi tongo Ala be a falafe ra, «Xa Ala n kantama kira xon ma, a fa donse nun sose fi n ma, ²¹ n gbilen bonesa kui n baba xonyi, na temui n Alatala nan findima n Marigi Ala ra. ²² N bara yi game ti be tonxuma ra, yi yire xa findi Ala batude ra. Alatala, i harige naxan birin fima n ma, n farile bama ne a ra, n na fi i ma.»

29

Yaxuba futi xirife

¹ Na dangi xanbi Yaxuba naxa a xa biyaasi de idoxo. A to boxi li naxan na

sogetede, ² a naxa kolonyi nde to wula i. Yexee nun si goore saxan nu malanxi na kolonyi fe ma, kon game xungbe nan nu kolonyi de makotoxi. ³ E nu darixi naxan na, xuruse birin na malan na yire, xuruse demadonyie na kolonyi derakote game mapindigilinma, a ba naa. Xuruse na ge ye minde, xuruse demadonyie man nu game ragbilenma kolonyi de ra.

⁴ Yaxuba naxa xuruse demadonyie maxarin, «N ngaxakerenyie, wo kelixi minden yi ki?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Xarani ne.» ⁵ A naxa e maxarin, «Wo Laban kolon, Naxori xa di xeme?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu a kolon.» ⁶ A naxa e maxarin, «Tana mu na a ma?» E naxa a yaabi, «Sese mu a toxi. A xa di gine Raxele nan fafe na ki e nun xurusee ra.»

⁷ A naxa a fala e be, «Won na yanyi ne yi ki. Xurusee malan temui mu yi ki. Wo ye fi xurusee ma mafuren, wo man xa gbilen e ra e demadonde.» ⁸ E naxa a yaabi, «Muxu mu noma fefe yo rabade yi ki, fo xuruse birin na malan. Na temui, muxu fa yi game ba kolonyi de ra naxan a makotoxi, muxu ye fi xuruse birin ma.»

⁹ Yaxuba to nu na woyenfe e be, Raxele fan naxa fa a baba xa xurusee ra, barima xuruse demadonyi nan nu lanxi a fan ma. ¹⁰ Yaxuba to Raxele to fa ra, Yaxuba nga taara Laban xa di gine, a nun a xa xurusee, a naxa a maso kolonyi ra. A naxa game ba kolonyi de ra, a naxa ye fi Laban xa xuruse birin ma. ¹¹ Yaxuba naxa Raxele xebu sunbui ra, a nu wa a xui itexi ra. ¹² A naxa a fala Raxele be, «I baba xunya xa di nan lanxi n ma, Rebeka xa di xeme.»

Raxele to na me, a naxa a gi rake, a sa na tagi raba a baba be. ¹³ Laban to bara a xunya ginema xa di Yaxuba xa fe me, a naxa siga a sa a ralan. A naxa findigilin a ma, a a xanin banxi. Yaxuba naxa dentege sa Laban be. ¹⁴ Laban naxa a fala a be, «Won birin wuli keren fase keren.» Yaxuba naxa kike keren naba Laban xonyi.

¹⁵ Na loxoe Laban naxa a fala Yaxuba be, «N ma mamadi nan lanxi i ma, kon seriye yo mu a falaxi i xa wali n be a fa lu n mu i sare fi. A fala n be, a lanma

n xa i sare fi naxan na.» ¹⁶ Na temui di gine firin nan nu na Laban yi ra. A xa di gine singe xili ne Leya, a firin nde Raxele. ¹⁷ Leya ya nu xurun, kono Raxele tan gine tofanyi nan nu lanxi a ma. ¹⁸ Raxele nan nu rafan Yaxuba ma ki fanyi ra. A naxa a fala Laban be, «N je solofere nan walima i be, alako i xa i xa di gine firin nde Raxele fi n ma.» ¹⁹ Laban naxa a yaabi, «Beenun n xa n ma di fi mixi gbete ma, n lan n xa a fi i tan nan ma. Lu n xonyi be.» ²⁰ Yaxuba naxa je solofere wali raba Laban yi ra Raxele xa fe ra. Kono na je solofere lu ne a be alo xi solofere gbansan, barima Raxele nu rafanxi a ma ki fanyi ra.

²¹ Na je solofere dangi xanbi, Yaxuba naxa a fala Laban be, «N ma kere tongoxi bara kamali. N ma gine so n yi ra fa, n xa a findi n yete ra.» ²² Laban naxa mennika birin xili, e xa fa e dege, e xa jalexinyi xulunyi raba. ²³ Nunmare ra, a naxa a xa di gine singe Leya tongo, a naxa a xanin Yaxuba xon ma. Yaxuba naxa a findi a yete ra. ²⁴ Laban naxa Silipa so a xa di Leya yi ra, a xa findi a xa konyi ra. ²⁵ Kuye to iba, Yaxuba naxa a to Leya na a ra. A naxa a fala Laban be, «I munse rabaxi n na yi ki? N mu walixi i be Raxele xa fe xa ra? I n yanfaxi munfe ra?» ²⁶ Laban naxa a yaabi, «Muxu tan ma naamunyi mu tinma a ra di gine firin nde xa doko xeme taa, a singe mu xeme sotoxi. ²⁷ Yi loxoxunyi raba sinden wo nun Leya. Xa i man je solofere wali raba n be, n nan n ma di gine firin nde fan fima ne i ma, a findi i xa gine ra.»

²⁸ Yaxuba naxa na raba. E nun Leya to loxoxunyi raba yire keren, Laban naxa Raxele fan fi a ma, ²⁹ a Bila so Raxele yi ra a xa findi a xa konyi ra. ³⁰ Yaxuba naxa Raxele findi a yete ra, a a xanu dangife Leya ra. Na dangi xanbi a man naxa je solofere wali raba Laban be.

³¹ Alatala to bara a to Leya mu gexi rafande Yaxuba ma alo Raxele, a naxa Leya findi dibari ra, a Raxele findi dibaritare ra. ³² Leya naxa teege, a di xeme bari. A naxa na di xili sa Ruben, a falafe ra, «Alatala bara n ma yaagi to. Yakosi n fa rafanma ne n ma xeme ma.» ³³ A man naxa teege di firin nde ma. A to na di bari,

a naxa a fala, «Alatala fan yati a kolon, n mu rafan n ma xeme ma. Na nan a toxi a yi di firin nde fan fixi n ma.» A naxa na di xili sa Simeyon. ³⁴ A man naxa teege di saxan nde ma. A to a bari, a man naxa a fala, «Yi biyaasi, fo n xa rafan ne n ma xeme ma sonon, barima n bara di saxan soto a be.» Na nan a to, a naxa na di xili sa Lewi. ³⁵ A naxa teege di naani nde ma. A to na fan bari, a naxa a fala, «Yi biyaasi n Alatala tantuma ne.» A naxa na di xili sa Yuda. A xa di barife dan na di naani nan ma.

30

Yaxuba di sotofe

¹ Raxele to bara a to, a mu fa di barife, a naxa a taara toone. A naxa a fala Yaxuba be, «Di fi n fan ma, xa na mu a ra n faxama ne.» ² Yaxuba naxa xono a xa woyenyi ma. A naxa a fala a be, «I tan a manoxunxi ne a Ala na n tan nan na? Ala na a niyaxi i mu di barife!» ³ Raxele naxa a yaabi, «N ma konyi gine Bila tongo, alako a xa di bari n be. A xa findi n ma saabui ra di barife ra.»

⁴ Raxele naxa a xa konyi gine tongo, a a so a xa xeme Yaxuba yi ra. E to kafu, ⁵ Bila naxa teege, a naxa di xeme bari Yaxuba be. ⁶ Raxele naxa a fala, «Ala bara n ma kiiti sa. A bara n ma woyenyi me. Na nan a toxi a di fixi n ma.» A naxa na di xili sa Dana.

⁷ Raxele xa konyi gine Bila man naxa teege. A naxa di xeme firin nde bari Yaxuba be. ⁸ Raxele naxa a fala, «Ala bara n mali kate birin na alako n xa xun nakeli soto n taara ginema xun ma.» A naxa a xa di xili sa Nafatali.

⁹ Leya to bara a kolon a mu di barima fa, a naxa a xa konyi gine Silipa tongo, a naxa a so Yaxuba yi ra a xa findi a xa gine ra. ¹⁰ Silipa naxa di xeme bari Yaxuba be. ¹¹ Leya naxa a fala, «Heeri bara fa n ma.» A naxa na di xili sa Gadi.

¹² Silipa naxa di firin nde soto Yaxuba be. ¹³ Leya naxa a fala, «N bara jalexin. Yakosi, gine birin bara a kolon n bara heeri gbegbe soto.» A naxa a xili sa Aseri.

¹⁴ Mengi xaba temui to bara a li, Ruben naxa siga xe ma. A naxa bogise nde li naa, naxan xili marafanyi bogise. A naxa

fa a ra a nga xon. Na nan lan Raxele naxa a fala Leya be, «N bara i maxandi, i xa i xa di xa marafanyi bogise ndee fi n ma.» ¹⁵ Leya naxa a yaabi, «I bara n ma xeme ba n yi ra. Na mu i wasaxi? I man waxi n ma di xa marafanyi bogise nan fan tongofe?» Raxele naxa a fala, «To koe ra, wo nun Yaxuba nan fama xide i xa di xa marafanyi bogise joxoe ra.» ¹⁶ Yaxuba to so nunmare ra kelife xe ma, Leya naxa a ralan. A naxa a fala a be, «I xima n tan nan xon ma to koe ra. N bara to koe sare fi n ma di xa marafanyi bogise ra.» A tan nun Yaxuba naxa kafu na koe ra.

¹⁷ Ala naxa Leya xa maxandi tongo, a naxa teege. Na naxa findi a xa di suuli nde ra Yaxuba be. ¹⁸ A naxa a fala, «Ala bara n sare fi n ma konyi gine sofe ra n ma xeme yi.» A naxa a xa di xili sa Isakari. ¹⁹ Leya man naxa teege di senni nde ma. A naxa na di bari Yaxuba be. ²⁰ Leya naxa a fala, «Ala bara n ki. Yi biyaasi n ma xeme n binyama ne, barima n bara di senni bari a be.» A naxa na di xili sa Sabulon. ²¹ Na xanbi a man naxa di gine bari. A naxa a xili sa Dina.

²² Na temui Ala naxa a jengi rasiga Raxele xa fe xon. A naxa a xa kontofili me, a a findi di bari ra. ²³ Raxele naxa teege, a naxa di bari. A naxa a fala, «Ala bara n namini n ma yaagi kui.» ²⁴ A naxa na di xili sa Yusufu. Na xili yati nan findixi a xa maxandi ra, fa a falafe, «Alatala man xa di xeme gbete fan fi n ma.»

Yaxuba nun Laban fatanfe

²⁵ Raxele to Yusufu bari, Yaxuba naxa a fala Laban be, «A lu n xa gbilen n ma boxi ma. ²⁶ A lu n xa n ma ginee xanin a nun n ma die, n walixi i be naxee xa fe ra. I a kolon n wali naxan xasabi rabaxi i be.» ²⁷ Laban naxa a fala a be, «Yandi, xa n nafan i ma, i xa dije, i xa lu be. N bara a kolon sematoe saabui ra, Alatala barake saxi n ma i tan nan xa fe ra. ²⁸ A fala n be i wama wali sare naxan xon. N na fima ne i ma.»

²⁹ Yaxuba naxa a fala a be, «I tan yete yati a kolon n walixi i be ki naxe han i xa goore bara findi a ra. Na saabui kelixi n tan nan ma. ³⁰ Dondoronti nan nu na i yi ra beenu n xa fa, a gbege bara sa a xun ma. Alatala bara barake sa i xa fe kabi n

naxa so i xonyi. Yakosi, i mu a luma n xa wali nde raba n ma denbaya fan be?»

³¹ Laban naxa a maxarin, «A lan n xa yeri fi i ma?» Yaxuba naxa a yaabi, «I naxa sese fi n ma. Xa i bara tin fe ra n naxan falaxi i be i xa a raba, n fan bara tin n jengi safe ra i xa goore xon ma. ³² N sigama to, n xa i xa xuruse birin mato. Yexee nun si makatunxi birin ti seeti keren, a nun naxee birin nafooroxi. N masundi findima nee nan na. ³³ N ma tinxinyi fama makenende i fama xuruse matode temui naxe. Si naxee birin mu makatunxi nun yexee yore birin naxee mu fooro, nee bara findi mujere ra n mabiri.»

³⁴ Laban naxa a fala, «N bara tin na ra. I naxan falaxi na ki, won bara lan na ma.» ³⁵ Na loxoe Laban naxa si xeme nun ginee mayegeti, sarinyi saxi naxee ma a nun naxee makatunxi. A man naxa yexee rafooroxi mayegeti. A naxa na xuruse birin so a xa die yi ra. ³⁶ Na xanbi a naxa nee xanin yire xi saxan jere rabama dennaxe kira xon e nun Yaxuba tagi. Yaxuba nu fa Laban xa xuruse donxoe demadon.

³⁷ Na temui Yaxuba naxa wuri bili mooli saxan salonyi xinde gira. A naxa e kobolee ba e ma yire nde alako sarinyi fiixe xa makenen. ³⁸ A naxa e sa xurusee ye minde alako xuruse xa e yae ti e ra e ye minma temui naxe. Xurusee na siga ye minde, xuruse xeme xa te xuruse ginee ma salonyie ya i. ³⁹ Na nan a toxi, na xurusee naxa die bari, sarinyie nun katunyie na e ma. ⁴⁰ Yaxuba naxa na xuruse yore sa e xati ma, kono booree ti Laban xa xurusee ya ra sarinyi na naxee ma, a nun naxee mafooroxi. Na ki a goore firin nan yailanxi. A mu tin a gbe xa lu Laban xa xurusee ya ma. ⁴¹ Xuruse senbemaie nu tema ginemaie ma temui naxe, Yaxuba naxa na salonyi mooli sa xuruse ye minde alako e xa te ginee ma salonyie ya i. ⁴² Yaxuba mu nu na wali rabama xuruse xurie ra. Na nan a niyaxi xuruse xurie naxa findi Laban gbe ra, a senbemaie naxa findi Yaxuba gbe ra. ⁴³ Na kui Yaxuba bara findi bannamixi belebele ra. Xurusee, konyie, joxome, nun sofale gbege bara lu a yi ra.

31

Yaxuba sigafe Kanaan

¹ Na temui Yaxuba nu bara Laban xa di xemee xui me e naxan falama, «Se naxan birin findixi won baba gbe ra, Yaxuba bara a birin tongo. Na nan a toxi a bara findi banna mixi ra.» ² Yaxuba yati naxa a kolon, a mu rafan Laban ma sonon alo singe.

³ Alatala naxa a masen Yaxuba be, «Gbilen i babae nun i baribooree xa boxi ma i kelixi dennaxe. Won birin na a ra.» ⁴ Yaxuba naxa Raxele nun Leya xili. E nu na a xa xurusee demadonfe. ⁵ A naxa a fala e be, «N bara a kolon n mu rafan wo baba ma alo singe, konon n baba Marigi Alatala bara hinne n na. ⁶ Wo a kolon yati n bara wali wo baba be n senbe ra. ⁷ A bara n madaxu n wali sare masarafe doko fu ra, konon Ala mu tin a xa fe paaxi raba n na. ⁸ Xa wo baba fa a fala, «Katunyi na xuruse naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xuruse birin di barima naxee makatunxi. Xa wo baba fa a fala, «Sarinyi na xuruse naxee ma, nee nan findima Yaxuba gbe ra,» xuruse birin di barima sarinyi na naxee ma. ⁹ Ala bara wo baba xa xurusee ba a yi ra, a naxa e fi n tan ma.»

¹⁰ «Yi xurusee nu tema e boore ma temui naxe, n bara a to xiye kui, xuruse xemee naxee texi xuruse ginnee ma, sarinyi nun katunyi na e birin ma. ¹¹ N ma xiye kui, Ala xa maleke naxa n xili, «Yaxuba». N naxa a ratin, «N tan nan ya.» ¹² A naxa a masen, «I ya rakeli, i xa a mato. Xuruse xemee naxee birin texi xuruse ginnee ma, sarinyi nun katunyi na e ma, barima Laban naxan birin nabaxi i ra, n na toxi. ¹³ N tan nan na Ala ra naxan mini i ma Beteli, i geme tixi tonxuma ra dennaxe. Menni i bara laayidi tongo n be. Yakosi, keli yi boxi ma. I xa siga boxi ma i barixi dennaxe.»

¹⁴ Raxele nun Leya naxa Yaxuba yaabi, «Muxu baba mu ke yo luxi muxu tan be. ¹⁵ Xone xa mu na muxu ra muxu baba xonyi? A bara muxu mati, a man bara muxu xa kobiri fan don. ¹⁶ Ala harige naxan birin baxi muxu baba yi ra, a gbilenma ne muxu ma a nun muxu xa

die. Yakosi Ala fe naxan birin masenxi i be, na birin naba.»

¹⁷ Yaxuba naxa a xa ginnee nun a xa die baki joxomee fari. ¹⁸ A naxa a xa xuruse nun a harige birin xanin, a naxan soto Padan Arami sigafe ra a baba Isiyaga xonyi Kanaan boxi ma. ¹⁹ Laban to siga a xa xurusee xabe maxabade e ma, Raxele nu bara a xa kuyee muja. ²⁰ Yaxuba fan Laban Aramika mayanfa ne, barima a siga ne a mu jungui rabira a ma. ²¹ Yaxuba naxa a gi, a nun se naxan birin findi a gbe ra. A to dangi Efirati xure ra, a naxa siga Galadi geya mabiri.

²² A xi saxan loxoe, mixi nde naxa a fala Laban be a Yaxuba bara a gi. ²³ Laban naxa a ngaxakerenyie tongo, e naxa mini Yaxuba fende xi solofere bun ma. E naxa a li Galadi geya biri ra. ²⁴ Konon kee ra, Ala naxa mini Laban Aramika ma xiye kui. A naxa a masen a be, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba be.»

²⁵ Laban naxa Yaxuba li, a xa kiri banxi italaxi geya yire Galadi boxi ma. Laban nun a ngaxakerenyie fan naxa e gbe itala menni ne. ²⁶ Laban naxa a fala Yaxuba be, «I munse rabaxi yi ki? Munfe ra i n mayanfaxi, i fa n ma die xanin alo geelimanie? ²⁷ I gixi noxunyi kui munfe ra? I bara yanfanteya niya n na. I mu i jungui rabira n ma. Xa i n nakolon nu, n xulunyi nan tima i be, n i ti kira ra jalexinyi kui boote nun kora xui ra. ²⁸ Konon i tan mu tinxi yati n xa n ma die nun n ma mamadie sunbu. Xaxili fanyi mu na ki. ²⁹ N noma fe kobi rabade wo ra, konon i baba Marigi Alatala bara a masen n be to kee ra, «I yete ratanga fe mooli birin falafe ra Yaxuba be.» ³⁰ Konon i to gbataxi sigafe ra i baba xonyi, i n ma alae tan xaninxi i xun ma munfe ra?»

³¹ Yaxuba naxa Laban yaabi, «N mu n pungu i ma, barima n gaaxu ne i fa i xa di ginnee bafe n yi ra. ³² Konon i na i xa alae to n ma mixi yo yi ra, n na kanyi faxama ne. I xa n ma kote birin mato won ngaxakerenyie ya xori. Naxan birin findixi i gbe ra, i xa a xanin.» Yaxuba mu nu a manoxunma a Raxele nan a baba xa kuyee tongoxi.

³³ Laban naxa Yaxuba xa kiri banxi kui mato. A man naxa Leya xonyi, Leya xa

konyi xonyi, nun Raxele xa konyi xonyi mato, kono a mu a gbe se yo to naa. A to mini e xonyi, a naxa so Raxele xa kiri banxi kui. ³⁴ Raxele yati nan yi kuyee tongo. A nu bara e noxon doxo se bun ma naxan sama noxo me fari, a fa doxo a fari. Laban naxa kiri banxi kui mato, kono a mu a gbe se yo toxi naa. ³⁵ Raxele naxa a fala a baba be, «N baba i naxa xono n ma de, i na to n mu kelixi n ti. N na kike wali ne.» Laban fenyi mooli birin ti ne, kono a mu kuyee to.

³⁶ Yaxuba naxa xono, a naxa woyen xone fala Laban be. A naxe, «N gbaloe mundun nabaxi, n seriye mundun kanaxi naxan a niyama i xa mini n fende yi mooli ra? ³⁷ I bara n ma kote birin kui mato. I gbe see mundun toxi e kui? A masen n be n ngaxakerenyie ya xori a nun i fan ngaxakerenyie ya xori alako e xa won makiiti. ³⁸ N je moxonen nan nabaxi i xonyi, kono i xa yexee nun si keren mu di barixi n yi ra a fa faxes. N man mu i xa xuruse kontonyi yo donxi. ³⁹ N mu faxi xuruse ra i xon ma wulai subee naxan faxaxi. Xuruse naxee mupaxi kee nun yanyi ra, n tan nan na kote birin tongoxi n yete ra. I nu na birin maxorinma n tan nan ma. ⁴⁰ Yanyi ra kuyefure naxa n tooro, kee ra xinbeli naxa n tooro, han n mu nu noma xide a fanyi ra. ⁴¹ N bara je moxonen naba i yi ra. N je fu nun naani walixi ne alako n xa i xa di gine firinyie doxo. N man naxa je senni fan sa a fari i xa goore kantafe ra. Kono i bara n sare masara doxo fu. ⁴² Xa n tanun Iburahima Marigi Ala mu n mali nu, Ala naxan nu n baba Isiyaga raserenma, n sigama n belexe igeli nan na nu. Kono Ala bara n ma marayaagi to, a bara n ma toore kolon. Yi kee dangixi a bara n ma kiiti sa.»

⁴³ Laban naxa Yaxuba yaabi, «I xa ginne nan lanxi n ma die ma, e xa die, won ma die nan e ra. Yi xurusee n gbe na e ra, i se naxan birin toxi yi ki, n tan nan gbe e ra. Kono to xanbi, n noma munse rabade n ma die nun n ma mamadie be? ⁴⁴ Yakosi, won xa saata. Seede xa lu won tagi.»

⁴⁵ Yaxuba naxa geme tongo, a naxa a ti saate tonxuma ra. ⁴⁶ A naxa a fala a ngaxakerenyie be e fan xa gemee

matongo. E naxa e matongo, e e malan yire keren. E naxa e dege na geme kotoxi seeti ma. ⁴⁷ Laban naxa na yire xili fala Yegara Sahaduta. Yi xili nan falaxi «koto seede» Arami xui ra. Yaxuba naxa na xili fala Galede. Yi xili nan falaxi «koto seede» Isirayila xui ra. ⁴⁸ Laban naxa a fala, «Yi geme kotoxi naxan yi ki, a findixi seede nan na i tan nun n tan tagi.» Na nan a toxi be xili falaxi Galede, «seede geme kotoxi.» ⁴⁹ Misipa xili fan saxi na yire nan xun. Na xili nan falaxi «jengi sa yire,» barima Laban a fala menni ne, «Alatala xa a jengi sa won tan firinyi xa fe xon ma, hali won fatan xanbi. ⁵⁰ Xa i n ma die tooro, xa na mu a ra i gine gbete doxo, i xa ratu a ma a Ala nan findixi seede ra won tagi, adamadi xa mu a ra.»

⁵¹ Na xanbi Laban naxa a fala Yaxuba be, «I ya ti yi geme kotoxi ra. Yi tonxuma geme mato n naxan tixi won tagi. ⁵² Yi geme kotoxi nun yi tonxuma geme findixi seede nan na. N mu lan n xa dangi be ra i xa fe jaaxi ra n furi kui. I fan mu lan i xa dangi yi geme kotoxi nun yi tonxuma geme ra n ma fe jaaxi ra i furi kui. ⁵³ Iburahima Marigi Ala nun Naxori Marigi Ala xa findi won tan firinyi makiitima ra.» Na temui Yaxuba naxa a yete rakali Ala ra, a baba Isiyaga gaaxuxi naxan ya ra. ⁵⁴ Yaxuba naxa serexe ba geya yire. A naxa a ngaxakerenyi birin xili e xa e dege. E to ge e degede, e naxa xi menni na kee ra.

32

Yaxuba sigafe Esayu yire

¹ Laban to keli subaxe ma, a naxa findigilin a xa die nun a xa mamadie ma. A naxa duba e be. Na xanbi, Laban naxa gbilen a xonyi. ² Yaxuba to nu sigafe kira xon, Ala xa malekee naxa mini a ma. A to bara e to, a naxa a fala, «Ala xa yonkinde nan yi ki.» ³ A naxa yi yire xili sa Maxanayimi.

⁴ Yaxuba naxa xerae xee a taara Esayu xon ma Edon daaxa, Seyiri boxi ma. ⁵ A naxa a fala e be, «Wo yi nan falama n marigi Esayu be, «I xa konyi di Yaxuba naxe, N bara bu Laban xonyi han ya. ⁶ Ningee, sofalee, yexee, nun sie nan n

yi ra. Konyi xeme nun konyi ginne fan nan n yi ra. N marigi, n xerae xexi ne i xon ma alako i xa dije n be.»

⁷ Na xerae to gbilen, e naxa a fala Yaxuba be, «Muxu bara i taara Esayu to. A na fafe i yire, a nun gbangbalanyi mixi keme naani.» ⁸ Na masenyi naxa Yaxuba boje ramini. Nama naxan nu a foxo ra, a naxa e itaxun doko firin. A naxa yexee nun sie itaxun doko firin, a nun ningee nun joxome. ⁹ A naxa a fala, «Xa Esayu jama keren gere, jama boore xa no a gide.»

¹⁰ Na xanbi Yaxuba naxa Ala maxandi, «N tanun Iburahima Marigi Ala, n baba Isiyaga Marigi Alatala, i a fala ne n be, <Gbilen i xa boxi ma, i ngaxakerenyie yire. I na siga, n fe fanyi rabama ne i be.>

¹¹ Kono yakosi n Marigi, n tan xurun yi fe sotofe ma i naxan nagirixi n ma. I bara i xui rasabati n tan be i xa konyi. N ma yisuxuwuri gbansan nan nu suxuxi n yi ra n Yuruden igirima temui naxe, kono yakosi muxu nun jama firin nan gbilenfe.

¹² N natanga n taara Esayu ma, barima n bara gaaxu a ya ra. N gaaxuxi ne a naxa fa n faxa, n tan nun dingee nun e xa die.

¹³ I bara a masen n be, <N fe fanyi rabama ne i be. N i bonsoe rawuyama ne alo meyeniyi naxan konti mu noma kolonde baa de ra.>»

¹⁴ Yaxuba naxa koe radangi na yire. A naxa sanbase fanyi mayegeti a harige birin ya ma a naxan fima a taara Esayu ma: ¹⁵ Si keme firin, si kontonyi moxonen, yexee keme firin, yexee kontonyi moxonen, ¹⁶ joxome gine tongo saxan, e xa die, ninge tongo naani, tuura fu, sofale gine moxonen, a nun sofale xeme fu. ¹⁷ A naxa yi xurusee itaxun, a nde so a xa konyie yi ra. A naxa a fala e be, «Wo dangi yare. Wo xa naaninyi lu gooree tagi.»

¹⁸ A naxa a fala a xa konyi singe be, «Wo nun n taara Esayu na naralan, a fama i maxorinde, <Wo nun nde a ra? I na sigafe minden? Nde gbe na yi xurusee ra naxee tixi i ya ra yi ki?> ¹⁹ I fama ne a yaabide, <N marigi Esayu, i xa konyi Yaxuba nan gbe na e ra. A i sanbaxi yee nan na. A fan

na n xanbi ra.>» ²⁰ A naxa na masenyi ti a firin nde fan be, a nun a saxan nde, a nun mixi naxee birin biraxi xurusee foxo ra. «Wo nun Esayu na naralan temui naxe, wo xa na masenyi ti a be. ²¹ Wo xa a fala, <I xa konyi Yaxuba na fafe muxu xanbi ra.>» Na kui Yaxuba nu na a mapoxunfe, «Yakosi, n a boje magoroma yi sanbasee nan na. Na temui, a na n to, temunde a noma ne n nasenede.» ²² Yaxuba xa sanbasee naxa ti a ya ra, a tan naxa koe radangi yonkinde kui.

²³ Koe kui, Yaxuba naxa keli. A naxa a xa gine firinyie tongo, e xa konyi firinyie, a nun a xa di fu nun kerenyi. E naxa Yaboko igiri. ²⁴ A naxa e ragiri Yaboko xure a nun se naxan birin na a yi ra. ²⁵ A naxa lu menni a keren. Na temui, xeme nde naxa mini a ma, e naxa gere han kuye iba temui. ²⁶ Na xeme to bara a to a mu noma nola sotode Yaxuba ma e xa gere kui, a naxa a garin a tonxonyi ma. A tonxonyi naxa te a kui. ²⁷ Xeme naxa a fala, «A lu n xa siga, ba kuye bara iba.» Yaxuba naxa a fala, «N mu i bepinma, fo i duba n be.» ²⁸ Xeme naxa a maxarin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «Yaxuba.» ²⁹ Xeme naxa a fala, «I xili mu falama sonon Yaxuba. A fa falama ne kore Isirayila, ba wo nun Ala nan gerexi, wo nun mixie fan bara gere. I tan bara no e ra.» ³⁰ Yaxuba naxa maxorinyi ti, «I xili di?» Xeme naxa a fala, «Munfe ra i n maxarinma n xili ma?» Na xanbi, a naxa duba Yaxuba be.

³¹ Yaxuba naxa na yire xili Peniyeli, barima a naxe, «N Ala toxi ne n ya i, kono n tan nan man jengife yi ki.»

³² Soge tema temui naxe, Yaxuba nu bara dangi Peniyeli ra, a goroma a seeti ma.

³³ Na nan a toxi han yakosi Isirayilakae mu laare donma naxan na tonxonyi ma, barima Ala Yaxuba masotoxi a tonxon laare nan ma.

33

Yaxuba nun Esayu xa lanyi

¹ Yaxuba to Esayu to fa ra e nun xeme mixi keme naani, a naxa a xa die itaxun Leya nun Raxele ma, a nun e xa konyi gine firinyie. ² A naxa konyi gine firinyie ti yare, e nun e xa die. Nee xanbi ra,

Leya fan naxa ti nun a xa die. Raxele nun Yusufu naxa lu dɔnxɔe ra. ³ Yaxuba tan naxa siga yare. A to makɔre a taara ra, a naxa a igoro bɔxi ma sanya solofere. ⁴ Na nan lan Esayu naxa a gi a sa Yaxuba ralan. A naxa findigilin a ma, a fa a masunbu. E birin nu fa wa ra.

⁵ Esayu to bara ginɛe nun dimɛe to, a naxa maxɔrinyi ti, «Nde yee ra naxee biraxi i fɔxɔ ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «Ala di naxee fixi i xa konyi di ma a xa marafanyi saabui ra.» ⁶ Na kui Leya nun Raxele xa konyi ginɛe naxa e maso Esayu ra, e nun e xa die, e fa e igoro bɔxi ma. ⁷ Leya nun a xa die fan naxa e maso, e naxa e igoro bɔxi ma. Na xanbi Yusufu nun Raxele naxa e maso Esayu ra, e igoro bɔxi ma.

⁸ Esayu naxa Yaxuba maxɔrin, «I munse rabama yi xuruse birin na, n naralanxi naxee ra yi ki?» Yaxuba naxa a yaabi, «N wama ne i tan naxan na n marigi ra, i xa n nafan.» ⁹ Esayu naxa a fala, «N xunya, harige gbegebe na n fan yi ra. I gbe ragata.» ¹⁰ Yaxuba naxa a yaabi, «Ade, n bara i maxandi. Xa i bara n nafan, n i sanbaxi se naxee birin na, i xa e rasuxu. Won tan firinyi xa maralanyi luxi ne n be alo muxu nun Ala nan luxi yire keren. I bara n nasene a fanyi ra. ¹¹ N bara i maxandi, i xa yi sanbasee rasuxu, barima Ala bara n waxɔnfe birin naba n be. N hayi mu na sese ma sɔnɔn.» Yaxuba naxa a maxɔrɔxɔ han Esayu naxa tin nee ra.

¹² Esayu naxa a fala, «Won xee kira xɔn ma, n xa sa i mati.» ¹³ Yaxuba naxa a yaabi, «N marigi, a kolon dimɛe xa fe xɔrɔxɔ. Yexee ginɛe nun ninge ginɛe na xipe fife e xa die ma. Xa won gbata e ra lɔxɔe keren, nee birin fama ne faxade. ¹⁴ N marigi, i tan xa ti yare. N tan xa bira n ma xurusee fɔxɔ ra dɔyin. N xa siga n ma xurusee nun n ma die yaya ra, han muxu soma i xɔnyi temui naxe Seyiri bɔxi ma.» ¹⁵ Esayu naxa a fala, «N xa n ma mixi ndee lu i yi ra be.» Yaxuba naxa a yaabi, «Munfe ra? N marigi, n tan wama naxan xɔn, n xa rafan i ma gbansan.» ¹⁶ Na kui Esayu naxa gbilen na lɔxɔe Seyiri. ¹⁷ Yaxuba tan naxa siga Sukoti. Menni a naxa banxi keren ti a yete be, a nun gɔɔre

a xa xurusee luma dennaxe. Na nan a toxi na yire xili falama Sukoti, na nan falaxi na ki «banxi xunxuri.»

¹⁸ Yaxuba to so heeri Sikemi taa kui Kanaan bɔxi ma kelife Padan Arami, a naxa a xa kiri banxi itala taa fari ma. ¹⁹ A xa kiri banxi nu tixi dennaxe, a naxa na bɔxi sara Hamori xa die ma kɔbiri kole keme ra. Hamori nan findi Sikemi Baba ra, naxan singe sabati na bɔxi ma. ²⁰ A naxa serexebade yailan menni, a na yire xili «Isirayila Marigi Ala senbe gbo.»

34

Dina xa marayaagi

¹ Yaxuba xa di gine Dina, Leya naxan barixi a be, na naxa siga Sikemi taa kui ginɛe xɛebude. ² Mange Hamori Hiwika xa di Sikemi to Dina to, a naxa a madutun, a naxa a futi kana. ³ Na kui Yaxuba xa di gine Dina xa xanunteya naxa lu Sikemi fate. Sikemi naxa wɔyen Dina be marafanyi kui. ⁴ Na temui Sikemi naxa a fala a baba Hamori be, «Yi temedi maxandi n be alako n xa a dɔxɔ.» ⁵ Yaxuba a me temui naxe Sikemi bara a xa di gine Dina futi kana, a xa di xemee nu na xe ma xurusee fɔxɔ ra. A mu sese fala han nee so temui.

⁶ Sikemi baba Hamori naxa siga Yaxuba xɔnyi a xa sa wɔyen a be. ⁷ Yaxuba xa die to a me naxan dangixi, e naxa keli xe ma keren na, e gbilen banxi. E bɔne naxa te ki fanyi ra barima Sikemi fe mayaagixi nan nabaxi Isirayila bɔxi ma, a fe niya Yaxuba xa di gine ra naxan mu lanma a xa raba.

⁸ Hamori naxa a fala e be, «Wo xa di gine bara rafan n ma di Sikemi ma. N bara wo maxandi, wo xa a fi a ma, a xa findi a xa gine ra. ⁹ Won xa lu fe keren, wo wo xa di ginɛe fi muxu ma alako muxu xa e dɔxɔ. Na temui wo fan noma muxu gbee dɔxɔde. ¹⁰ Wo xa sabati yi bɔxi ma muxu seeti ma. Be xa findi wo xɔnyi ra, wo xa yuleya raba, wo xa harige sɔtɔ.»

¹¹ Sikemi naxa a fala Dina baba nun a taarae be, «Wo xa hinne n na. Wo wama se naxan yo xɔn, n a fima wo ma. ¹² Wo noma fe belebele maxɔrinde n ma naxan findima kote dɔxɔse ra, sa se gbegebe fan fari. Wo na se naxan birin maxɔrin n ma,

n noma a birin fide wo ma alako n xa yi sungbutunyi dɔxɔ.»

¹³ Yaxuba xa die naxa wɔyɛn furuxi fala Sikemi nun a baba Hamori bɛ, barima Sikemi nu bara e xunya Dina rayaagi.

¹⁴ E naxa a fala e bɛ, «Muxu mu noma muxu xunya ginema fide mixi ma naxan mu sunnaxi. A findima yaagi nan na muxu bɛ. ¹⁵ Muxu mu noma wo waxɔnfe rabade, fo wo xa lu alo muxu tan. Mixi naxan birin na wo xɔnyi, e lan nɛ e xa sunna alo muxu tan. ¹⁶ Na temui muxu noma muxu xa di ginɛe fide wo ma, wo xa e dɔxɔ. Muxu fan wo gbee dɔxɔ. Muxu luma wo sɛti ma na temui. Won birin findi pama keren na. ¹⁷ Kɔnɔ xa wo mu fa sa tin wo sunnade, muxu muxu xunya ginema rasuxuma nɛ, muxu keli be.»

¹⁸ Hamori nun a xa di Sikemi naxa tin e xa masenyi ra. ¹⁹ Na sɛgetala mu bu na fe rabafe ra, barima Yaxuba xa di ginɛ bara rafan a ma. A tan nan nu wurugente ra a ngaxakerenyie tagi.

²⁰ Hamori nun Sikemi naxa siga e xa malan yire taa sode dɛ ra. E naxa a masen e xa pama bɛ, ²¹ «Yi mixie won ma fe fanyi na e bɛ. E xa lu yi bɔxi ma, e xa yuleya raba, barima won ma bɔxi gbo. Won noma e xa di ginɛe dɔxɔde, won fan won ma di ginɛe fima e ma. ²² Xa yi mixie sabatima be, won xa findi pama keren na, fo won xa yi nan naba. Xɛmɛ naxan birin na won xɔnyi be, e birin lan nɛ e xa sunna alo e tan. ²³ Xa won bara tin e xa masenyi ra, na temui e sabatima won xɔnyi. E xa xurusee nun e sɔtɔse birin findi won birin gbe ra.» ²⁴ Mixi naxan birin nu na taa sode dɛ ra na lɔxɔɛ, e birin naxa tin Hamori nun a xa di Sikemi xa masenyi ra. Xɛmɛ naxan birin nu na taa kui, e birin naxa e sunna.

²⁵ E xa sunnɛ xi saxan lɔxɔɛ, yi xɛmɛ sunnade to nu na e xɔnɔfe, Yaxuba xa di xɛmɛ firinyie Simeyɔn nun Lewi, Dina taara xɛmɛmae naxa e xa santidegɛmae tongo, e so taa kui, e xɛmɛ birin faxa santidegɛma ra tɛrɛnna ra. ²⁶ E naxa Hamori nun a xa di Sikemi fan faxa. E naxa Dina tongo Sikemi xɔnyi, e naxa fa a ra. ²⁷ Yaxuba xa di booree naxa se birin tongo naxee findi na mixi faxaxie gbe ra, barima e nu bara e xunya ginema futi

kana. ²⁸ E naxa e xa yɛxɛɛ tongo a nun e xa sie, e xa ningee nun e xa sofalee, naxee nu na taa kui a nun daaxa. ²⁹ Se naxan birin nu na, e naxa a birin xanin. E naxa dimɛe nun ginɛe xanin. Banxi naxan birin nu na, e naxa a birin kana.

³⁰ Yaxuba naxa a fala Simeyɔn nun Lewi bɛ, «Wo bara kɔntɔfili ti n ma n lufe ra xɔnanteya dɔxɔɛ kui Kanaankae nun Peresikae tagi. Xɛmɛ gbegbe mu na n yi ra. E fama nɛ lande n xun ma, e n bɔnbɔ, e n xabile birin halaki.» ³¹ E naxa a yaabi, «A nu lanma yi mixi xa muxu xunya findi langoe ra?»

35

Yaxuba sigafe Beteli

Raxele nun Isiyaga xa faxɛ

¹ Ala naxa a masen Yaxuba bɛ, «Keli, i siga Beteli. I xa sɛrɛxɛbade yailan n bɛ menni, n nan n yetɛ masen i bɛ dennaxɛ, i nu i gima waxati naxɛ i taara Esayu ma.»

² Yaxuba naxa a fala a xa denbaya bɛ a nun a fɔxirabirɛɛ, «Wo gbilen kuye fe fɔxɔ ra, wo xa wo yetɛ sɛniyɛn, wo xa wo xa sosee fan masara. ³ Wo wo yailan, won xa siga Beteli. N xa sɛrɛxɛbade yailan Ala bɛ, naxan a yetɛ masen n bɛ n nu na kɔntɔfili kui temui naxɛ. A naxa a jɛngi sa n ma fe xɔn n siga dennaxɛ birin.»

⁴ Na temui e naxa e xa kuye birin so Yaxuba yi ra a nun e xa tulirasoe. Yaxuba naxa e birin biri wuri belebele bun ma naxan na Sikemi sɛti ma. ⁵ Yaxuba nun a xa die to bara e xa yonkinde ba, Ala naxa gaaxui lu taa mixi birin bɔjɛ ma, mixi yo mu suusa birade e fɔxɔ ra.

⁶ Yaxuba nun a fɔxirabirɛɛ naxa siga Lusi, Beteli nan na ki, Kanaan bɔxi ma.

⁷ A naxa sɛrɛxɛbade yailan menni. A naxa na yire xili fala «Beteli Marigi Ala,» barima Ala a yetɛ masen a bɛ menni nɛ a nu a gife a taara ma temui naxɛ. ⁸ Rebeka xa di masuxui Debora naxa faxa. E naxa a ragata Beteli mabiri wuri belebele na dennaxɛ. Na wuri belebele xili nɛ «wa tide.»

⁹ Ala man naxa mini Yaxuba ma, a to gbilen kelife Padan Arami. A naxa barake sa a xa fe. ¹⁰ Ala naxa a fala a bɛ, «I xili falafe nɛ Yaxuba,

kɔnɔ a mu falama na ki sɔnɔn.
To xanbi i xili fa falama nɛ Isirayila.»
Ala naxa a xili sa Isirayila.

¹¹ A man naxa a masen a bɛ,
«N tan nan na Ala ra Senbɛ Kanyi.

N di gbegbe fima nɛ i ma,
alako i xa findi si nde benba ra.
I man findima nɛ si gbegbe benba ra.

Mangɛɛ fama nɛ minide i bɔnsɔɛ ya ma.

¹² N bɔxi naxan fi Iburahima nun Isiyaga
ma,

n bara a fi i fan ma,

a nun i bɔnsɔɛ ma naxan fama i xanbi
ra.»

¹³ Na nan lan, Ala naxa keli yire, a
wɔyɛn Yaxuba bɛ dennaxɛ. ¹⁴ Yaxuba

naxa gɛmɛ tɔnxuma ti naa, a naxa ture
nun weni ifili a ma sɛrɛxɛ ra, alako a xa
findi gɛmɛ magaaxuxi ra. ¹⁵ A naxa yi yire
xili fala Beteli, Ala wɔyɛn a bɛ dennaxɛ.

¹⁶ Yaxuba nun a xa denbaya to keli
Beteli, beenu e xa makɔrɛ Efarata ra,
Raxeɛ naxa di sɔtɔ. Na di barife naxa
findi a bɛ fe xɔrɔxɔɛ ra. ¹⁷ Raxeɛ nu na
di barima tɛmɛi naxɛ xɔnɛ kui, di rasuxui
naxa a fala a bɛ, «Hali i mu gaaxu, yi
biyaasi i man xɛmɛ nan barixi.»

¹⁸ Raxeɛ nu bara lu alɔ mixi faxaxi. A
nu a nii magagama tɛmɛi naxɛ, a naxa a
xa di xili sa Ben Oni, «nimisa di.» Kɔnɔ
a baba tan naxa a xili sa Bunyamin, «di
barakaxi.» ¹⁹ Raxeɛ to faxes, e naxa a
ragata Efarata kira dɛ. Na yire xili falama
nɛ yakɔsi Betɛɛmu. ²⁰ Yaxuba naxa
gɛmɛ sa gaburi fari tɔnxuma ra, na na
menni han to.

²¹ Isirayila naxa siga a sa yonkin Migidali
Ederi xanbi ra. ²² Isirayila nu na
menni tɛmɛi naxɛ, Ruben naxa a baba
xa ginɛ Bila kolon ginɛ ra. Isirayila naxa
kolon sɔtɔ na ma.

Isirayila di xɛmɛ fu nun firin nan sɔtɔ.

²³ Leya naxa Ruben bari di singe, na
xanbi ra Simeyɔn, Lewi, Yuda, Isakari,
nun Sabulon. ²⁴ Raxeɛ naxa Yusufu nun
Bunyamin bari. ²⁵ Raxeɛ xa konyi Bila
naxa Nafatali nun Dana bari. ²⁶ Leya xa
konyi Silipa naxa Gadi nun Aseri bari.
Nee birin findixi Yaxuba xa die nan na,
a naxɛɛ sɔtɔ Padan Arami.

²⁷ Yaxuba naxa siga a baba Isiyaga
xɔnyi Mamire, Kiriyati Araba mabiri.
Menni fa xili nɛ kɔrɛ Hebiron. Iburahima

nun Isiyaga sabati nɛ naa. ²⁸ Isiyaga xa
simaya nu bara siga jɛ kɛmɛ jɛ tongo
solomasaxan. ²⁹ A to gɛ simaya xɔnkuye
sɔtɔdɛ, a naxa faxes, a a benbae masagata
aligiyama. A xa di Esayu nun Yaxuba
naxa a ragata.

36

Esayu bɔnsɔɛ

¹ Esayu, naxan man xili falama Edon, a
xa taruxui nan ya.

² Esayu Kanaan ginɛ dɔxɔ nɛ:

Ada, naxan findixi Elon Xitika xa di ra,
nun Oholibama, naxan findixi Ana xa di
ra,

Sibeyon Hiwika xa mamadi.

³ A naxa Sumayila xa di ginɛ Basamati fan
dɔxɔ,

Nebayoti xunya ginɛma.

⁴ Elifasi findi Ada xa di nan na.

Reyuweli findi Basamati xa di nan na.

⁵ Oholibama naxa di xɛmɛ saxan bari a
bɛ:

Yeyusi, Yalami, nun Kora.

Nee birin findi Esayu xa die nan na

naxɛɛ barixi Kanaan bɔxi ma.

⁶ Esayu naxa a xa ginɛɛ xanin a xun ma,
a xa di ginɛɛ, a xa di xɛmɛɛ, a xa konyie, a
xa xuruseɛ, nun a harige naxan birin sɔtɔ
Kanaan bɔxi ma. A naxa a birin xanin
bɔxi gbɛtɛ ma, dennaxɛ makuya a xunya
Yaxuba yire ra, ⁷ barima e harige nu bara
gbo, e mu nu nɔma lude e boore sɛɛti ma.
E nu na dennaxɛ, e xa xuruse birin mu
nu nɔma jɔogɛ sɔtɔdɛ. ⁸ Na nan a to
Esayu, naxan findi Edon na, a naxa siga
a sa sabati Seyiri geya bɔxi ma.

⁹ Esayu naxan findi Edon bɔnsɔɛ baba
ra, na nu sabatixi geyae nan ma Seyiri
bɔxi ma, a xa taruxui nan ya.

¹⁰ Esayu xa die nan ya:

Elifasi, Ada naxan barixi Esayu bɛ,

Reyuweli, Basamati naxan barixi Esayu
bɛ.

¹¹ Elifasi xa die nan ya:

Temam, Omaru, Sefo, Gatami, nun Kenasi.

¹² Timina, Elifasi xa konyi ginɛ,

a Amaleki bari nɛ Elifasi bɛ.

Esayu nun a xa ginɛ Ada xa mamadie nan
na ki.

¹³ Reyuweli xa die nan ya:

Naxati, Sera, Sama, nun Misa.

Esayu nun a xa ginε Basamati xa mamadie nan na ki.

¹⁴ Esayu xa die nan ya Oholibama naxan barixi a bε:

Yeyusi, Yalami, nun Kora.

Oholibama findixi Ana xa di ginε nan na. Ana findixi Sibeyon xa di ginε nan na.

¹⁵ Mangε naxee keli Esayu bōnsōε nee nan ya:

Esayu xa di singe Elifasi xa die nan ya:

Mangεe Teman, Omaru, Sefo, Kenasi,

¹⁶ Kora, Gatami, nun Amaleki.

Mangεe nan na ki naxee fatanxi Elifasi Edonka ra.

Ada xa mamadie nan e ra.

¹⁷ Esayu xa di Reyuweli xa die nan ya:

Mangεe Naxati, Sera, Sama, nun Misa.

Mangεe nan na ki naxee fatanxi Reyuweli Edonka ra.

Basamati xa mamadie nan e ra.

¹⁸ Esayu xa ginε Oholibama xa die nan ya:

Mangεe Yeyusi, Yalami, nun Kora.

Mangεe nan na ki naxee fatanxi Esayu xa ginε Oholibama ra.

Oholibama nan findixi Ana xa di ra.

¹⁹ Esayu, naxan man xili falama Edon,

a xa die nan na ki,

a nun mangε naxee fatanxi Esayu bōnsōε ra.

²⁰ Seyiri Xorika xa die nan ya,

naxee nu na yi bōxi ma:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana,

²¹ Dison, Eseri, nun Disan.

Xori mangεe nan na ki

naxee fatanxi Seyiri bōnsōε ra Edon bōxi ma.

²² Lotan xa di xεmεε nan ya:

Xori nun Hemami

Timina findixi Lotan xunya ginεma nan na.

²³ Sobali xa di xεmεε nan ya:

Aliban, Manaxati, Eballi, Sefo, nun Onan.

²⁴ Sibeyon xa di xεmεε nan ya:

Aya nun Ana,

naxan dulonyi furaxie toxi gbengberen yire,

a to nu Sibeyon xa sofalee demadonfe.

²⁵ Ana xa die nan ya:

Dison nun Oholibama,

Ana xa di ginε.

²⁶ Dison xa di xεmεε nan ya:

Hendan, Eseban, Yitiran, nun Keran.

²⁷ Eseri xa di xεmεε nan ya:

Bilihan, Saban, nun Akan.

²⁸ Disan xa di xεmεε nan ya:

Usi nun Aran.

²⁹ Xori mangεe nan ya:

Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana,

³⁰ Dison, Eseri, Disan.

Xori mangεe nan na ki Seyiri bōxi ma.

³¹ Edon mangεe nan ya,

naxee nu na beenu mangε ndee xa lu Isirayila:

³² Beyori xa di Bela naxa findi Edon mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Dinhaba.

³³ Bela to faxa, Sera xa di Yobabo naxan keli Bosara,

na naxa findi mangε ra.

³⁴ Yobabo to faxa, Xusama naxan keli Teman bōxi ma,

na naxa findi mangε ra.

³⁵ Xusama to faxa, Bedada xa di Hadada, naxan bara nō Madiyan na Mowaba bōxi ma,

na naxa findi mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Abiti.

³⁶ Hadada to faxa, Samala Masareka naxa findi mangε ra.

³⁷ Samala to faxa, Sawulu Rehobotika, naxan nu na xure de ra,

na naxa findi mangε ra.

³⁸ Sawulu to faxa, Akibori xa di Bali Hanan,

na naxa findi mangε ra.

³⁹ Akibori xa di Bali Hanan to faxa,

Hadara naxa findi mangε ra.

A xa taa xili nu fala nε Pawu.

A xa ginε xili nu fala nε Mehetabeli,

Matiredi xa di ginε, Mesahabi xa mamadi.

⁴⁰ Mangεe nan ya naxee kelixi Esayu bōnsōε ma:

Timina, Aliba, Yeteti,

⁴¹ Oholibama, Ela, Pinon,

⁴² Kenasi, Teman, Mibisari,

⁴³ Magadiyeli, nun Irami.

Edon mangεe nu mangεya rapεrεma e xa bōxie nan ma. Esayu xa taruxui nan na ki naxan findixi Edonkae benba ra.

37

Yusufu xa xiye singe

¹ Yaxuba sabati ne Kanaan boxi ma, a baba nu na dennaxe. ² Yaxuba bonsɔɔ xa taruxui nan ya. Yusufu, naxan xa simaya nu bara ne fu nun solofere li, a nu xurusee nan kantama a nun a taarae, nun a baba xa ginɛ Bila nun Silipa xa die. Yusufu nu a taarae xa fe jaaxie dentege sama a baba be. ³ Yusufu nan nu rafan Isirayila ma dangi a xa di birin na, barima a tan bari a xa xemeforija nan kui. Na kui a naxa donma kuye tofanyi fi a ma. ⁴ Yusufu taarae naxa a kolon e xunya nan nafan e baba ma dangi e birin na. E naxa a rapaaxu folo, e mu nu woyen fanyi falama a be kore.

⁵ Na temui Yusufu naxa xiye nde sa. A to na iba a taarae be, e naxa a rapaaxu dangife a singe ra. ⁶ A naxa a fala e be, «Wo tuli mati n ma xiye ra, n naxan saxi. ⁷ Won birin nu na xe nan ma mengi raxiride. Na nan lan, n ma mengi xiri naxa keli, a ti. Mengi xiri naxee nu suxuxi wo tan yi ra, e naxa n gbe xiri rabilin, e birin fa e kuntin n ma xiri bun.» ⁸ A taarae naxa a maxorin, «Pe, i wama findife muxu xa mange nan na, alako i xa nu muxu yamari?» E naxa a rapaaxu dangife a singe ra a xa xiye nun a xa masenyi xa fe ra.

⁹ Yusufu to xiye gbete sa, a naxa na fan iba a taarae be. A naxa a fala e be, «N man bara xiye sa. Soge, kike, nun tunbui fu nun keren nu na n bun ma.» ¹⁰ A naxa na xiye tagi raba a baba nun a taarae be. A baba naxa xaape a ma, a fa a fala a be, «I xiye naxan saxi yi ki, a findixi xiye mooli mundun na? I waxi ne i nga, i taarae, nun n tan, muxu xa fa muxu igorode boxi ma i be?» ¹¹ A taarae naxa bira a tɔɔne fe foxo ra, kɔɔ a baba naxa a jengi sa a xiye xon ma.

¹² Yusufu taarae naxa siga Sikemi e baba xa xurusee demadonde. ¹³ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «I taarae bara siga xurusee demadonde Sikemi. N naxan nabama, n xa i xee e xon ma.» Yusufu naxa a yaabi, «Awa.» ¹⁴ Isirayila naxa a masen a be, «Siga mafuren i xa sa a mato xa i taarae mu furaxi, xa se mu xurusee fan toxi alako i xa fa na dentege sa n be.»

A naxa a xee keli Hebiron lanbanyi sigafe ra Sikemi.

¹⁵ Xeme nde naxa Yusufu to Sikemi boxi ma, a na jerefe wula i. Na xeme naxa a maxorin, «I munse fenfe?» ¹⁶ A naxa a yaabi, «N na n taarae nan fenfe. Yandi, a fala n be e na xurusee demadonfe dennaxe.» ¹⁷ Na xeme naxa a fala a be, «E mu na be. N bara e xui me a fala ra e xa siga Dotan.» Na kui Yusufu naxa bira a taarae foxo ra han a sa e li Dotan.

¹⁸ E to sa a to yire makuye, e naxa lan a ma e xa a faha. ¹⁹ E nu fa a fala ra e boore be, «Yi xiye sa mange nan na fafe yi ki. ²⁰ Wo fa be, won xa a faha, won xa a ragoro kolonyi nde kui. Won noma a falade sube xaape nde bara a iboo. Na temui won fama a kolonde a xa xiye findima a be fe naxan na.»

²¹ Ruben to na me, a naxa a ba e yi ra yi masenyi ra, «Won naxa a faha de. ²² A mu lanma wo xa a wuli ramini. Wo xa a ragoro yi kolonyi kui naxan na yi gbengberen yire. Mixi yo naxa a belexe din a ra.» A nu wama a bafe ne e yi ra alako a xa no a ragbilende a baba xon.

²³ Yusufu to a taarae yire li, e naxa a xa donma kuye tofanyi rate a ma. ²⁴ E naxa Yusufu ragoro kolonyi nde kui, ye mu nu na naxan kui.

²⁵ Na dangi xanbi, e nu na e degefe temui naxe, e naxa Sumayila di ndee to fa ra kelife Galede. E nu na surayi, seri, nun labunde xaninfe Misira boxi ma joxomee fari. ²⁶ Yuda naxa a masen a xunyae be, «Won na won xunya faha gundo kui, na munse fanma won tan ma? ²⁷ Wo fa, won xa a mati Sumayila bonsɔɔ mixie ma. Won naxa a faha, barima won xunya na a ra. Won wuli keren fase keren.» A xunyae birin naxa tin a xa masenyi ra.

²⁸ Na Madiyan yulɛ to e yire li, Yusufu taarae naxa a rate kolonyi kui, e fa a mati nee ma kobiri kole moxonon na. Na yule naxee fatanxi Sumayila bonsɔɔ ra, nee naxa Yusufu xanin Misira boxi ma.

²⁹ Na dangi xanbi Ruben naxa gbilen kolonyi yire Yusufu foxo ra, kɔɔ a mu a li naa. A naxa a xa donma birin iboo a ma sunnunyi kui. ³⁰ A naxa gbilen a xunyae yire, a a fala e be, «Yusufu mu na yire won na lu dennaxe, n fa munse rabama kore?»

³¹ E naxa si keren faxa, e fa Yusufu xa donma kuye tofanyi maturuxun na sube wuli. ³² Na xanbi, e naxa na donma kuye tofanyi xanin e baba xon ma. E naxa a fala a be, «Muxu bara yi to. Yi donma mato ba xa i xa di nan gbe a ra.» ³³ Yaxuba naxa na donma kolon, a fa a fala, «N ma di xa donma na a ra! Wula sube xaape nde bara n ma di Yusufu faxa! A bara a iboo!» ³⁴ Yaxuba naxa a xa donma iboo a ma sunnunyi kui. A naxa sunnun dugi ragoro a ma, a a xa di non fe raba xi wuyaxi. ³⁵ A xa di xeme nun a xa di ginee naxa fe birin naba a be alako sunnunyi xa ba a ma, kono Yaxuba mu dundu. A naxa a fala, «N nan n ma di xa sunnunyi xaninma han n sa a lima temui naxe aligiyama.» Yaxuba naxa wa a xa di be.

³⁶ Madiyankae to Misira li, e naxa Yusufu mati Potifari ma, naxan findixi Misira mange kantamixie xunyi ra.

38

Yuda nun Tamari

¹ Na temui, Yuda naxa keli a ngaxakerenyie xun ma, a siga Adulamaka nde xonyi naxan xili Hira. ² Menni Yuda naxa Suwa Kanaanka xa di gine to. A naxa a findi a xa gine ra. E naxa lu e boore ra. ³ Na gine naxa teege, a naxa di xeme bari. Yuda naxa na di xili sa Eri. ⁴ Na gine man naxa teege di firin nde ma, a naxa di xeme bari. A naxa na di xili sa Onan. ⁵ Na xanbi, a man naxa di xeme gbete bari. A naxa na di xili sa Selaha. Yuda xa gine na di bari Kesibe ne.

⁶ Yuda naxa gine nde fen, a a so a xa di singe Eri yi ra. Na gine xili Tamari. ⁷ Mixi kobi nan nu lanxi Yuda xa di singe Eri ma Alatala ya i. Alatala naxa a ragiri a xa faxa. ⁸ Na xanbi Yuda naxa a fala Onan be, «I taara xa gine tongo, a xa findi i xa gine ra. I xa nimoxo wali raba, alako i xa di fi i taara ma.» ⁹ Kono Onan a kolon na di mu fama findide a gbe ra. Na nan a to, e nun a nimoxo na kafu, a a xa maniye sama boxi nan ma alako a naxa fa di fi a taara ma. ¹⁰ A nu naxan nabama, na mu nu rafan Alatala ma. Na nan a ra, Ala naxa a ragiri a fan xa faxa.

¹¹ Na temui Yuda naxa a fala a xa mamadi Tamari be, «Kaape xanin i baba xonyi, beenun n ma di Selaha moma temui naxe.» A a mapoxun ne, temunde Selaha fan faxama alo a taarae faxaxi ki naxe. Na kui Tamari naxa siga, a sa lu a baba xonyi. ¹² A mu bu Yuda xa gine naxa fa, naxan nu lanxi Suwa xa di gine ma. Non fe to ba a ra, Yuda naxa siga Timina e nun a boore Hira Adulamaka. E naxa siga Yuda xa xuruse yire, Yuda xa waliksee nu xurusee xabe maxabafe dennaxe.

¹³ Mixi nde naxa a fala Tamari be, «I tanun na sigafe Timina a xa xurusee xabe maxabade.» ¹⁴ Tamari naxa a xa kaape donma rate a ma, a naxa a yatagi makoto mafelenyi ra, a sa doxo Enayima sode de ra Timina kira xon. A nu bara a to, Selaha bara a gine doxode li, kono Yuda mu Tamari fi a ma, a xa findi a xa gine ra.

¹⁵ Yuda to bara Tamari to kira de ra, a yatagi makotoxi mafelenyi ra, a naxa a mapoxun langoe ra. ¹⁶ A naxa a fala a be kira ra, «Won xee, won xa sa kafu.» A mu nu a kolonxi a xa mamadi nan a ra. Kono Tamari naxa Yuda maxarin, «I munse fima n ma won na kafu?» ¹⁷ A naxa a yaabi, «N si keren tongoma n ma xurusee ya ma, n fa a ra i xon ma.» Tamari naxa a yaabi, «Awa, seeke se nde lu n yi ra be sinden, beenun i fama si ra temui naxe.» ¹⁸ A naxa a maxarin, «I wama n xa munse doxo i xon ma seeke ra?» Tamari naxa a yaabi, «I xa i xa tonxuma, a luuti, nun i xa yisuxuwuri so n yi ra.» A naxa na see so a yi ra, e fa kafu e boore ra. Tamari naxa teege a xa di ma. ¹⁹ Tamari naxa gbilen a xonyi. A naxa a xa mafelenyi ba a xun ma, a man naxa a kaape gine donma ragoro a ma.

²⁰ Yuda naxa a boore Adulamaka xee si tide na gine ma, alako a xa fa see ra a naxan so gine yi ra seedenoxoya ra. Kono a boore mu na gine to. ²¹ A naxa Enayima mixie maxarin, «Yi langoe gine naxan nu na Enayima kira ra, a na minden?» E naxa a yaabi, «Langoe yo mu na be.» ²² A naxa gbilen Yuda yire, a fa a fala, «N mu a lixi naa. Na longori mixie bara a fala n be a langoe yo mu na na kira xon.» ²³ Yuda naxa a fala, «Na gine xa na see ragata.

Won fan naxa won yete rayaagi. N bara si rasanba a ma, kono i mu a lixi naa.»

²⁴ Kike saxan dangi xanbi, mixi nde naxa a fala Yuda be, «I xa mamadi Tamari bara findi langoe ra, a bara furi tongo a xa langoeja saabui ra.» Yuda naxa a fala, «Wo a ramini, a xa gan.» ²⁵ E nu fafe a ra temui naxe, Tamari naxa xera rasanba a tanun ma, «Yi see mato naxan na n yi ra. Yi tonxuma, a luuti, nun yi yisuxuwuri findi mixi nan gbe ra naxan n nafuruxi. I lan ne i xa yi kanyi kolon.» ²⁶ Yuda naxa kolon soto na see xa fe ma. A naxa a fala, «A bara seriye rakamali dangife n tan na barima n mu a fixi n ma di Selaha ma.» Na xanbi, a mu a kolon gine ra sonon.

²⁷ Tamari nu di barima temui naxe, e naxa a kolon a gulie nan na a furi. ²⁸ Di bari temui, keren naxa a belexe ramini. Di rasuxui naxa a belexe suxu, a gese gbeeli xiri a belexe ra. A fa a fala, «Yi nan singe barixi.» ²⁹ Kono na diyore naxa a belexe raso, a xunya naxa bari. Di rasuxui naxa a fala, «I faxi senbe mundun na yi ki?» Yuda naxa a xili sa Peresi. ³⁰ Na xanbi, boore fan naxa bari gese gbeeli xirixi a belexe ra. Yuda naxa a xili sa Sera.

39

Yusufu na Potifari xonyi

¹ Sumayila bonsore to Yusufu xanin Misira, Misira mange kantamae xunyi Potifari naxa a sara konyi ra. ² Alatala nun Yusufu nan nu a ra. Yusufu nu fe naxan birin nabama a xa mange Misiraka xonyi, a birin nu fanma ne ayi ra. ³ A xa mange naxa a kolon a Yusufu nun Alatala na a ra, barima Alatala nu fe birin sooneyama a be. ⁴ Potifari naxa jalexin a ra, a naxa a findi a xa banxi mixie xunyi ra. A naxa a harige birin taxu a ra.

⁵ Potifari to Yusufu findi a xa banxi nun a harige xunyi ra, Alatala naxa barake sa na Misiraka xa banxi ma Yusufu saabui ra. Alatala naxa barake sa Potifari xa banxi nun a xa xee birin ma. ⁶ Na nan a to, Potifari naxa a xa se birin taxu Yusufu ra. A tan mu nu fa a pengi saxi fefe xon ma, fo a nu donse naxan donma.

Mixi tofanyi nan nu lanxi Yusufu ma. ⁷ Temui nde to dangi, Yusufu xa mange xa gine ya naxa sin a i. A naxa a fala a be,

«Fa be, won xa fa kafu.» ⁸ Yusufu naxa tondi, a fa a fala a xa mange xa gine be, «Kafi n naxa fa n ma mange xonyi a mu a pengi saxi fefe xon ma kore a xa banxi kui. A bara a harige birin taxu n na. ⁹ A xa banxi kui be, n tan nan dangi mixi birin na. A mu sese rafisaxi n be, fo i keren, ba i tan bara findi a xa gine ra. Yakosi, n fe jaaxi rabama munfe ra naxan findi yunubi fe ra Ala be?»

¹⁰ Kono na gine naxa bira Yusufu xa fe dalili foxo ra. A nu a makatama loxo birin, kono Yusufu naxa tondi e xa kafu. ¹¹ Loxo nde Yusufu naxa so banxi kui a xa wali rabade. Konyi gbete yo mu nu na banxi kui na temui. ¹² Potifari xa gine naxa a suxu a xa donma ma. A nu fa a fala a be, «Won kafu!» Gine to Yusufu xa donma suxu, Yusufu naxa mini a xa donma kui a a lu gine belexe, a mini a gi ra tande.

¹³ Gine to bara a kolon a bara a gi, a xa donma lu a yi ra, a naxa mini tande, ¹⁴ a naxa a xa banxi konyie xili, a fa na donma masen e be, «Wo yi to, n ma xeme faxi Eburu naxan na, na nan wama won mayanfafe koota ra. A faxi ne n yire a muxu xa muxu sa, kono n naxa sonxore rate. ¹⁵ Kabi n bara sonxore rate, a naxa a gi, a xa donma lu n yi ra. A naxa mini a gi ra tande.»

¹⁶ Potifari xa gine naxa Yusufu xa donma ragata han beenun a xa mange so temui. ¹⁷ A naxa na fe tagi raba a be, a naxe, «I faxi Eburu konyi xeme naxan na yi ki, a faxi ne a xa n mayanfa koota ra. ¹⁸ Kono n to sonxore rate, a naxa a xa donma lu n yi ra, a naxa mini a gi ra tande. ¹⁹ I xa konyi na nan nabaxi n na.» Yusufu xa mange to a xa gine xa woyenyi me, ²⁰ a boje naxa te a jaaxi ra. A naxa Yusufu balan mange xa geelimanie nu na dennaxe.

²¹ Kono menni fan, Alatala meeni ne a ma. A naxa a ragiri Yusufu nun geeli mange de xa fan. ²² Geeli mange naxa geelimanie taxu Yusufu ra. Fe naxan birin nu rabama, a nu dangima a tan nan ma. ²³ Geeli mange mu nu Yusufu xa wali xun matoma a ra, barima Alatala nun Yusufu birin na a ra. Alatala nu fe birin sooneyama Yusufu be.

40

Yusufu na geeli

¹ Na dangi xanbi Misira mange xa walike naxan a jengi saxi a xa minse xon ma, a nun a xa taamiganyi naxa fe nde raba naxan mu rafanxi e xa mange ma. ² Misira mange naxa xono na walike firinyie ma, naxan jengi sama a xa minse xon ma a nun naxan a xa taami ganma. ³ A naxa e suxu, e balan soori mange xa geeli kui, Yusufu nu na dennaxe. ⁴ Soorie xa mange naxa e taxu Yusufu ra, a xa meeni e ma.

E to saxanyi raba geeli kui, ⁵ naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun naxan taami ganma mange be, nee naxa xiye sa geeli kui kee keren na. Kankan xa xiye nu wama fe nde nan masenfe a kanyi be. ⁶ Na kuye iba Yusufu naxa fa e yire, a naxa e li sunnunyi kui. ⁷ Na temui a naxa na Misira mange xa walike firinyie maxorin, naxee taxuxi a ra, «Munfe ra wo sunnunxi to?» ⁸ E naxa a yaabi, «Muxu bara xiye ndee nan sa, kono mixi yo mu na be naxan noma na fasaride.» Yusufu naxa a fala e be, «Wo mu a kolon Ala noma a fasaride wo be? Wo xiye fala n be.»

⁹ Naxan jengi nu sama mange xa minse xon ma, a naxa a xiye fala Yusufu be. A naxe, «N tan ma xiye kui, n weni bili nan to a tixi n ya i. ¹⁰ Salon saxan na a bili ma. A to fuga, a fuge naxa weni bogi moxie ramini. ¹¹ Misira mange xa weni sase suxuxi n yi ra. N naxa na weni bogi moxie ba, n naxa e bundu Misira mange xa weni sase kui, n fa a so a yi ra.» ¹² Yusufu naxa a fala a be, «Yi xiye yi nan fasarixi: Na salonyi saxan naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹³ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xun nakelima ne, a man fa i ragbilen i walide fori. I man fama ne weni tonbili sode Misira mange yi ra alo i darixi a ra ki naxe. ¹⁴ Kono i naxa neemu n ma i na heeri soto temui naxe. I xa findi saabui ra n be, i xa n ma fe fala Misira mange be alako n xa mini geeli kui, ¹⁵ barima e n tongoxi noe nan na Eburu boxi ma. Be fan, n mu fefe rabaxi naxan a niyama n xa geeli soto.»

¹⁶ Naxan taami ganma mange be, a to bara a to Yusufu woyenyi naxan tagi rabaxi a boore be, a fanxi a be, a naxa a fala Yusufu be, «N tan fan xiye nde saxi. Debe saxan doxoxi n xun ma, taami fiixe na e kui. ¹⁷ Debe naxan doxoxi a fari, taamiganyi donse naxan birin nafalama Misira mange be, a birin nu na a kui. Kono xonie nu fa na donse masakun naxan doxoxi n xun ma.» ¹⁸ Yusufu naxa a masen a be, «I xa xiye yi nan fasarixi: Na debe saxanyi naxan na ki, a xi saxan nan masenxi. ¹⁹ Xi saxan dangi xanbi, Misira mange i xunyi bolonma ne a de i. A i gbakuma ne wuri ma, xonie i sube masakun.»

²⁰ Xi saxan loxoe, Misira mange bari loxoe, mange naxa xulunyi belebele ti a xa walikee be. Naxan jengi sama mange xa minse xon ma, a nun a xa taamiganyi, Misira mange naxa e xun nakeli walikee tagi. ²¹ Naxan jengi sama minse xon ma, a naxa a ragbilen a walide fori, alako a man xa minse so a yi ra. ²² Kono a naxa a xa taamiganyi gbaku wuri ma alo Yusufu nu bara a tagi raba ki naxe. ²³ Naxan jengi sama mange xa minse xa fe xon ma, a mu ratu Yusufu xa fe ma, a neemu a ma.

41

Misira Mange xa xiye

¹ Ne firin dangi xanbi, Misira mange naxa xiye nde sa. Na xiye kui a tixi xure de ra. ² A naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na nooge donfe kalee tagi. ³ Na dangi xanbi, ninge solofere gbete, naxee xosixi, nee naxa mini xure de ra boore ninge seeti ma. ⁴ Yi ninge xosixi solofere naxa yi ninge fate fanyi solofere don. Na nan lan Misira mange naxa xunu.

⁵ A to gbilen a sa ra, a man naxa xiye gbete sa. ⁶ Na xiye kui tonsoe solofere fanyi tixi bili keren ma. ⁷ Na dangi xanbi, tonsoe solofere gbete, naxee xun xurun, foye bara e ragan, e tixi boore tonsoe seeti ma. Yi tonsoe xunxurie naxa yi tonsoe rafexi fanyie don. Na nan lan, Misira mange naxa xunu. Na xiye nan na ki.

8 Na kuye iba, Misira mange boje nu minixi. A naxa mandurulae nun karamoxoe birin xili. A naxa na xiye masen e be, kononoxi yo mu soto e ya ma, naxan no a tagi rabade a be. 9 Na temui naxan a pengi sama mange xa minse xon ma, na naxa woyenyi tongo a fa a fala Misira mange be, «N nan ma kanari ya xaranma ne to loxo. 10 Temui dangixi, Misira mange xononoxi a xa konyie ma. A naxa n suxu, a n balan soori mange xa geeli kui, a nun naxan taami ganma mange be. 11 A tan nun n tan, muxu birin xiye sa ne kee keren kui naxan tagi lan a xa raba. Kankan xa xiye nu wama fe nde masenfe a kanyi be. 12 Soori mange xa Eburu konyi nde nan nu na geeli kui muxu ya ma. Muxu to na xiye fala a be, a naxa e birin fasari muxu be. Muxu xiye naxee saxi, a naxa kankan gbe fasari a be. 13 A birin dangi ne alo a xiye tagi raba muxu be ki naxe. Misira mange bara n tan nagbilen n walide fori, kononoxi a bara boore gbaku wuri ma.»

14 Misira mange naxa xerae xee Yusufu yire. E naxa a ramini geeli kui a ikorexi ra. E naxa a xunyi bi, e sose gbete ragoro a ma, e siga a ra Misira mange yire. 15 Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N bara xiye nde sa. Mixi yo mu noxi a tagi rabade, kononoxi n bara a me i tan xiye tagi rabama e na naxan fala i be.» 16 Yusufu naxa Misira mange yaabi, «N tan mu a ra. Ala nan Misira mange xa xiye tagi rabama a be.»

17 Misira mange naxa a masen Yusufu be, «N ma xiye kui n tixi xure de ra. 18 N naxa ninge fate fanyi solofere to mini ra xure kui, e na pooge donfe kalee longori ra. 19 Na nan lan, ninge solofere gbete naxa te e xanbi ra, e xosixi han. E ganyanxori birin saxi kene ma. Han to n mu na ninge xosixi mooli to Misira boxi ma. 20 Na ninge xosixi xun nakanaxie naxa na ninge solofere fate fanyi don. 21 Kononoxi na dangi xanbi, mixi yo mu no a kolonde xa e bara e don. E xa xosi mu masara. Na nan lan, n naxa xunu.»

22 «Na temui n man naxa xiye gbete sa. Tonsoe rafexi fanyi solofere tixi bili keren

ma. 23 Na dangi xanbi tonsoe xunxuri solofere gbete, foye naxee raganxi, nee naxa mini booree seti ma. 24 Tonsoe ponpoe naxa na tonsoe solofere fanyi don. N bara na fala mandurulae be, kononoxi mixi yo mu no a fasaride n be.»

25 Yusufu naxa a fala Misira mange be, «I xa xiye firinyi birin fe keren nan masenxi. Ala bara i rakolon fe ma a fama naxan nabade. 26 Na ninge solofere fanyie nun na tonsoe solofere fanyie, je solofere nan masenxi na ki. Na tan xiye keren nan a ra. 27 Na ninge xosixi xun nakanaxi solofere nun na tonsoe ponpoe solofere foye naxee raganxi, nee fan je solofere kaame nan masenxi.»

28 «N xa nondi fala i be, Ala bara fe masen Misira mange be a fama naxan nabade. 29 Yi je solofere naxan fafe yi ki, e findima je fanyi nan na Misira boxi be. 30 Na na dangi, kaame je solofere gbete fama fade, won neemuma ne na fe fanyi birin na. Kaame boxi halakima ne. 31 Na findima fe magaaxuxi nan na, a lu alo sese fanyi mu nu raba yi boxi ma.»

32 «I yi xiye saxi ne doxo firin, barima Ala xa nate na a ra naxan mu kanama, a man mu buma a xa raba. 33 Mange, yakosi a lanma i xa xaxilima fen naxan lonnixi. I xa Misira noe so na kanyi yi ra. 34 Mange, i xa mixie sugandi naxee pengi fama sade boxi rawali xon ma yi je fanyi solofere bun ma. Boxi daxamui busali suuli yo suuli, e xa fa keren na mange xon ma, a xa a ragata. 35 E xa donse birin malan, e xa a ragata taee kui Misira mange xa noe bun ma. 36 Yi donse ragataxi fama Misira boxi ratangade kaame ma, naxan fama fade je solofere bun.»

37 Na woyenyi naxa rafan Misira mange nun a xa mixi birin ma. 38 Misira mange naxa a fala e be, «Won noma mixi nde sotode naxan luma alo yi xeme? Ala Xaxili na a be.» 39 Misira mange naxa a fala Yusufu be, «Ala bara na fe birin masen i be. Mixi yo mu na naxan xaxili fan alo i tan, a xa lonni man xa dangi i gbe ra. 40 I tan nan fama findide n ma banxi xunyi ra. N ma nama fama birade i xa yaamari nan foxo ra. N ma mange kibanyi nan tun n nadangixi i ra.»

⁴¹ Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «A mato, n bara nœ so i yi ra Misira bœxi birin ma.» ⁴² A naxa a xa gbeti xurunde ba a belexe ra, a naxa a so Yusufu belexe ra. A naxa sose fanyi ragoro a ma. A naxa kœnmagore xœema daaxi ragoro a kœn ma. ⁴³ A naxa a rate gise kui, naxan birama Misira mange ragise fœxo ra. Sœorie nu fa a fala e xui itexi ra jama be, «Wo xinbi sin!» Misira mange a xa mangeya taxu Yusufu ra na ki nœ.

⁴⁴ Misira mange man naxa a fala Yusufu be, «N tan nan mange ra, kœno xa i mu yaamari fi naxan ma, fefe mu rabama Misira bœxi ma.» ⁴⁵ Misira mange naxa Yusufu xili sa Safanati Paneya. A naxa Potifera, On serexedube, xa di gine Asana, fi a ma. Yusufu naxa Misira bœxi xun mato folo a ra. ⁴⁶ Yusufu simaya nu bara jœ tongo saxan li, a fa Misira mange yire temui naxe.

Na temui Yusufu naxa keli Misira mange yire, a sa Misira bœxi birin ijere. ⁴⁷ Na jœ solofere fanyi kui, bœxi birin naxa rawali. ⁴⁸ Yusufu naxa donse birin malan naxan sœtoxi na jœ solofere bun ma Misira bœxi ma. A naxa donse ragata taae kui naxan sœtoxi daaxa. ⁴⁹ Yusufu naxa donse xœri gbegebe malan, alo meyenyi naxan na baa de ra. A naxa gbo ye han a mu na xasabi sebe sœnon, barima mixi yo mu nœma a kœnti kolonde.

⁵⁰ Beenun kaame jœ sin temui, Yusufu xa gine Asana, On serexedube Potifari xa di gine, naxa di firin bari a be. ⁵¹ Yusufu naxa a xa di singe xili sa Manasi. Na nan na ki, Ala bara a niya n bara nœemu n ma tœore birin ma, a nun n baba xa denbaya. ⁵² A naxa a xa di firin nde xili sa Efirami. Na nan na ki, Ala bara n findi di bari ra bœxi ma n xun nu goroxi dennaxe.

⁵³ Jœ fanyi solofere naxa dangi Misira bœxi ma. ⁵⁴ Kaame jœ solofere naxa a li folo, alo Yusufu a tagi raba ki naxe. Kaame naxa din dunija birin na, kœno baloe nu na Misira bœxi tan ma. ⁵⁵ Kaame to bara Misira bœxi birin suxu, jama naxa sœnxœ rate Misira mange ma baloe fe ra. Misira mange naxa a fala Misirakae birin be, «Wo siga a fala Yusufu be, a na fe naxan fala wo be, wo xa na raba.»

⁵⁶ Kaame naxa din bœxi birin na. Yusufu naxa donse malandee rabi, a naxa mengi sara Misirakae ma, barima kaame nu bara senbe sœto Misira bœxi birin ma. ⁵⁷ Mixie nu fa keli yire birin, fafe mengi sarade Yusufu ma, barima kaame nu bara senbe sœto dunija birin ma.

42

Yaxuba xa die sigafe Misira

¹ Yaxuba to bara a me a mengi na Misira, a naxa a fala a xa die be, «Wo dœxoxi munfe ra? ² N bara a me a mengi na Misira. Wo goro, wo sa mengi sara won be alako won xa balo, won naxa fa faxe.» ³ Yusufu taara mixi fu naxa goro donse xœri sarade Misira. ⁴ Yaxuba mu tin Bunyamin, Yusufu xunya, xa bira e fœxo ra. A nu fa a fala, «N bara gaaxu fe jaaxi naxa fa a sœto.» ⁵ Isirayila xa die naxa siga mengi sarade, e nun mixi gbetœe ra naxee fan nu waxi mengi xœn, barima kaame nu bara din Kanaan bœxi birin na.

⁶ Yusufu nan nu findixi mange xungbe ra Misira. A tan nan nu mengi sarama mixi birin ma. Yusufu taarae naxa fa, e e yatagi rafelen bœxi ma a ya i. ⁷ Yusufu to a taarae to, a naxa e kolon, kœno a naxa a yete rasan e ma. A naxa wœyen e be a xœrœxœe ra, «Wo kelixi minden?» E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Kanaan bœxi nan ma, fafe donse sarade.» ⁸ Yusufu naxa a taarae kolon, kœno e tan mu kolon sœto a xa fe ma. ⁹ Yusufu naxa ratu a xa xiye ma, a naxan sa a taarae xa fe ra. A naxa a fala e be, «Bœxi rabenyie nan na wo ra. Wo faxi yi bœxi kobidee nan kolonde.»

¹⁰ E naxa a yaabi, «Ade. Mange, muxu faxi donse na tun sarade. ¹¹ Muxu birin, xeme keren xa die nan lanxi muxu ma. Mixi matinxinxie nan na muxu ra. Muxu na i xa yaamari bun ma, muxu mu findixi bœxi rabenyie xa ra.» ¹² Yusufu naxa a fala e be, «Wule na a ra. Wo faxi bœxi kobidee nan fende.» ¹³ E naxa a yaabi, «Muxu tan luxi alo i xa konyie. Muxu di fu nun firin nan a ra. Mixi keren ma die nan na muxu birin na Kanaan bœxi ma. Muxu birin xunya na muxu baba yire, di keren tan bara laaxira.»

¹⁴ Yusufu naxa a fala e be, «N a kolon a bœxi rabenyie nan na wo ra. ¹⁵ N wo

matoma yi nan ma. Misira mange xili ra, wo mu kelima be danmi wo xunya mu fa. ¹⁶ Wo mixi nde xee wo ya ma a xa sa fa wo xunya ra. Wo tan donxoe soma geeli ne. N fama wo xa woyenyi matode, n xa a kolon xa wo nondi falama, xa na mu Misira mange xili ra, boxi rabenyie nan na wo ra.» ¹⁷ A naxa e birin makankan han xi saxan.

¹⁸ Xi saxan loxoe, Yusufu naxa a fala e be, «Xa wo bara n xui suxu, wo mu faxama, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁹ Xa mixi matinxinie nan wo ra, wo mixi keren lu geeli kui, booree xa donse xanin wo xa denbayae xon ma, barima e na toore kui. ²⁰ Wo xa fa wo xunya ra n xon ma alako n xa a kolon xa nondi falee nan wo ra, na nan a toma wo mu faxama.» ²¹ Na temui, e nu fa a fala e boore be, «Iyo won tan nan yati foxi na won yete ma, barima won na won xunya xa yamaroxunyi to ne. A naxa won mayandi, konon won pan mu a danxun. Na fe nan a toxi won na yi toore kui.»

²² Ruben to woyenyi tongo, a naxa a fala e be, «N na a fala ne wo be, wo naxa gbaloe fe raba na dimedi ra. Konon wo mu tin wo tuli matide n na. Yakosi a haake nan won bonbofe yi ki.» ²³ E mu nu a kolonxi a Yusufu e xa xui mema, barima xui madangi nu na e tagi. ²⁴ Yusufu naxa a makuya e ra, a nu fa wa. Na dangi xanbi, a naxa fa woyende e be. A naxa Simeyon tongo e ya ma, a a sa geeli e ya xori.

²⁵ Yusufu naxa yaamari fi a xa walikee ma, e xa e xa bekie rafe donse xori ra, e xa e xa kobiri fan sa kankan xa bekie kui a nun e fandee. Na naxa raba e be. ²⁶ Na temui Yusufu xa taarae naxa e xa mengi kote sa sofalee fari, e naxa siga. ²⁷ E to xide li, keren naxa a xa beki rabi alako a xa donse xori so a xa sofale yi ra. A naxa a xa kobiri to a xa beki kui. ²⁸ A naxa a fala a taarae be, «E bara n ma kobiri ragbilen n ma. A tan nan na n ma beki kui yi ki.» E boore naxa mini. E nu fa e boore maxorin kontofili kui, «Ala munse rabaxi won na yi ki?»

²⁹ E to so e baba Yaxuba yire Kanaan boxi ma, e naxa na birin dentege a be. ³⁰ E naxa a fala, «Xeme naxan na na

boxi mange ra, a woyenxi ne muxu be a xoroxoe ra. A man fa muxu findi mixie ra naxee faxi a xa boxi rabende. ³¹ Muxu naxa a fala a be, «Mixi matinxinie nan na muxu ra, boxi rabenyie xa mu lanxi muxu ma. ³² Muxu di fu nun firin na a ra, muxu birin baba keren. Keren bara laaxira, muxu xunya na muxu baba fe ma Kanaan boxi ma.» ³³ Na xeme naxan na na boxi mange ra, a falaxi ne muxu be, «N wama a kolonfe ne xa mixi matinxinie nan na wo ra. Wo mixi keren lu n yire be. Wo mengi xanin wo xa mixie xon, barima kaame na e ma. Wo siga, ³⁴ konon wo man xa fa wo xunya ra n xon ma. N fama a kolonde na nan ma mixi matinxinie nan wo ra, boxi rabenyie mu wo ra. Na temui, n wo xunya soma wo yi ra, wo man fa yuleya raba n ma boxi kui.» ³⁵ E to e xa bekie ibagan, kankan naxa a xa kobiri to a xa beki kui. E tan nun e baba to na kobiri to, e birin naxa gaaxu.

³⁶ E baba Yaxuba naxa a fala e be, «Wo bara n nagan n ma die ra. Yusufu mu na fa, Simeyon fan mu na. Wo man waxi Bunyamin nan fan tongofe yi ki. Yi kote birin findixi n tan nan gbe ra.» ³⁷ Ruben naxa a fala a baba be, «Xa n mu Bunyamin nagbilen i ma, i xa n ma di firinyie faxa. Bunyamin so n yi ra, n man fama a ra.» ³⁸ Yaxuba naxa a yaabi, «Wo nun n ma di birin mu sigama, barima a taara bara faxa, a keren nan fa luxi. Xa fe nde sa a soto wo xa biyaasi kui, n ma simaya raponyi findima n be sunnunyi nan na wo foxi ra.»

43

Yaxuba xa die xa biyaasi firin nde

¹ Kaame senbe nu gboma nan tun Kanaan boxi kui. ² Yaxuba nun a xa denbaya to bara ge mengi birin donde e fa naxan na kelife ra Misira, Yaxuba naxa a fala a xa die be, «Wo man xa siga, wo xa sa donse nde sara won be.» ³ Yuda naxa a yaabi, «Misira mange a fala ne muxu be a fanyi ra, «Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin mu fa.» ⁴ Xa i bara tin muxu nun Bunyamin birin xa siga, muxu sigama ne, muxu sa donse sara i be. ⁵ Konon xa i mu tin na ra, muxu mu sigama, barima na xeme a fala ne muxu

be, «Wo mu n yatagi toma xa wo nun wo xunya birin xa mu fa.»»

⁶ Na temui Isirayila naxa a fala, «Munfe ra wo fe kobi ilanxi n na a falafe na xeme be a xunya gbete na wo be?» ⁷ E naxa a yaabi, «Na xeme muxu maxorinxi ne a xoxoxe ra muxu bari ki ma. A nu fa a fala, «Wo baba man na simaya kui? Wo xunya nde na?» Muxu fan naxa a xa maxorinyi birin yaabi. Muxu joxo mu nu a ma, a falama, «Wo fa wo xunya ra.»» ⁸ Yuda naxa a fala a baba Isirayila be, «A lu muxu nun dimedi xa siga. Muxu xa siga, na temui won baloe sotoma ne won mu faha, i tan, muxu tan, a nun muxu xa die. ⁹ I ya ti n tan na. I fama a maxorinde n tan nan ma. Xa n mu fa a ra, n fa a ti i ya i, na kote bara findi n gbe ra i mabiri. ¹⁰ Yakosi, xa yi fe xa mu muxu rabuxi nu, muxu bara sigenun fa firin naba nu.»

¹¹ E baba Isirayila naxa a fala e be, «Yi nan to fa a ra, wo fan yi nan nabama. Wo boxi daxamui ndee sa kote alako wo xa na xeme sanba wuri dole, kumi, surayi, labunde, kusu, nun foote kansira. ¹² Wo xa mengi sare singe, wo naxan toxi bekie kui, a nun mengi gbete sare, wo xa na kobiri birin xanin wo xun. Temunde na findixi neemui nan na. ¹³ Wo wo xunya tongo, wo xa siga na xeme yire. ¹⁴ Ala Senbe Kanyi xa a niya na xeme xa kinikini wo ma, a xa wo xunya so wo yi ra a nun Bunyamin. Xa n tan fa ganma ne n ma die birin na, n bara yerere.»

¹⁵ Yaxuba xa die naxa na sanbasee yailan. E naxa mengi sare singe kobiri tongo, a nun e lanma e xa mengi gbete sara kobiri naxan na. E naxa siga Misira a nun Bunyamin, e sa e yete dentege Yusufu be. ¹⁶ Yusufu to Bunyamin to e ya ma, a naxa a fala a xa konyi be, «Yi xeme xanin n xonyi. I xa xuruse ndee faha, i donse yailan, alako muxu xa muxu dege yire keren to yanyi ra.» ¹⁷ Yusufu xa konyi naxa a xa yaamari raba keren na. A naxa Yaxuba xa die xanin Yusufu xonyi. ¹⁸ Gaaxui naxa lu e ma a nu e xaninma temui naxe Yusufu xonyi. E nu fa a fala e boore be, «E na won xaninfe na kobiri nan ma fe ra, won naxan to won ma bekie kui. E fama ne dutunde won ma, e won ma sofalee tongo, e won findi konyie ra.»

¹⁹ Na kui e naxa e maso Yusufu xa banxi konyi ra, e naxa woyen a ra banxi sode de ra. ²⁰ E naxa a fala, «Yandi mange, muxu singe bara fa be nu donse sarade. ²¹ Kono muxu to muxu xide li gbilenfe ra muxu xonyi, muxu naxa muxu xa bekie rafulun, kankan naxa a xa kobiri to a xa beki kui na donse saraxi naxan na. Yakosi muxu man bara fa na kobiri ragbilende i ma. ²² Muxu bara fa kobiri gbete fan na, alako muxu man xa donse gbete sara. Muxu mu a kolon mixi yo naxan na kobiri saxi muxu xa bekie kui.»

²³ Mange xa konyi naxa e yaabi, «Wo boje xa sa, wo naxa gaaxu. Ala na a ra, wo baba Marigi Ala nan na harige fixi wo ma wo xa bekie kui. N tan yati nan wo xa kobiri rasuxu.» Na temui a naxa Simeyon ramini e ma, ²⁴ a fa e raso Yusufu xonyi. A naxa ye so e yi ra, alako e xa e sanyie maxa. A naxa jooge so e xa sofalee yi ra donse ra. ²⁵ Yusufu taarae naxa sanbasee yailan, beenu Yusufu soma temui naxe yanyi ra, barima e nu bara a me e e degema naa ne.

²⁶ Yusufu to so banxi, e naxa a xa sanbasee so a yi ra, e e rafelen boxi ma a be. ²⁷ Yusufu naxa e maxorin xa e yalanxi. A man naxa e maxorin, «Wo baba forixi wo naxan xa fe fala n be, se mu a toxi? A man na simaya kui?» ²⁸ E naxa a yaabi, «I xa konyi muxu baba, sese mu a sotoxi. A man na simaya kui.» E man naxa e rafelen boxi ma a bun ma. ²⁹ Yusufu to a ya rakeli, a naxa a xunya Bunyamin to, a nga xa di. A naxa a fala, «Yi nan na wo xunya ra wo naxan xa fe fala n be?» Yusufu naxa a fala Bunyamin be, «N ma di, Ala xa heeri fi i ma.» ³⁰ A xunya xa fe kinikini naxa goro a sondonyi kui, wa xoli naxa a suxu. A naxa keli mafuren, a so a xide a nu fa wa.

³¹ Yusufu to ge a ya rafurukude, a naxa mini, a na mapoxunyi ba a ya ra. A naxa yaamari fi, «Wo donse itaxun.» ³² A xa walikae naxa a gbe sa a xati ma, e a taarae gbe doko e xati ma, e Misirakae gbe fan doko e xati ma, barima Misirakae nun Eburu mixie mu e degema yire keren. Misirakae xa naamunyi mu tinma na ra feo. ³³ Yusufu xa walikae naxa a taarae magoro a ya xori. E birin nu magoroxi a

fori ki ma, keli di singe ma han dimedi. Yi fe naxa e birin kaaba. ³⁴ Yusufu to yaamari fi donse xa so e yi ra, Bunyamin xa donse nu dangi a taarae gbe ra dɔxɔ suuli. E birin naxa e dege, e min, han e wasa.

44

Yusufu na a taarae matofe

¹ Yusufu naxa yi yaamari so a xa banxi walikɛe xunyi yi ra, a naxɛ, «Yi mixie xa bekie rafe donse ra e nɔma naxan xaninde. I man xa e xa kɔbiri sa e xa bekie kui. ² I xa n ma ye minse gbeti daaxi fan sa e birin xunya dɔnxɔe xa beki kui, a nun a xa mɛngi sara kɔbiri.» Yusufu fe naxan birin fala a xa walikɛ be, a naxa a birin naba.

³ Kuye to iba geesege, Yaxuba xa die naxa siga, e nun e xa sofalee ra. ⁴ E naxa keli taa kui, kɔnɔ beenun e xa makuya, Yusufu naxa a fala a xa walikɛ be, «Keli, i siga na mixie fɔxɔ ra, i xa e suxu. I na e li, a fala e be, <Wo fe fanyi masaraxi fe kobi ra munfe ra? ⁵ Munfe ra wo n ma mange xa ye minse gbeti daaxi se matose mupaxi? Na fe mɔoli mu fan.» ⁶ Mange xa walikɛ to e yire li, a naxa na birin fala e be. ⁷ E naxa a yaabi, «Mange, i wɔyenma yi mɔoli ra munfe ra? Muxu tan, i xa konyie mu nɔma na mɔoli rabade. ⁸ Muxu kɔbiri naxan to bekie kui Kanaan, muxu bara fa a ra. Munfe ra muxu gbeti, xa na mu a ra xɛema, mupama i xa mange xa banxi kui? ⁹ I na sese to muxu yi ra naxan findixi Misira mange gbe ra, i xa na kanyi faha, i xa muxu tan dɔnxɔee fan findi i xa konyie ra.»

¹⁰ Mange xa konyi naxa a fala, «Na bara fan. Wo naxan falaxi yi ki, n fan bara tin na ra. N na se keren to mixi naxan yi ra, na tan bara findi n ma konyi ra, wo tan dɔnxɔee bara kisi.» ¹¹ E birin naxa e xa bekie ragoro mafuren, e naxa e rafulun. ¹² Mange xa konyi naxa e fetenken folo fori ma a sa dɔxɔ dimedi ra. Na ye minse gbeti daaxi naxa to Bunyamin xa beki kui. ¹³ Na kui Yaxuba xa die naxa e xa donmae ibɔɔ. E birin naxa e xa kote baki sofalee fari, e man naxa gbilen taa kui.

¹⁴ Yuda nun a xunya to Yusufu xɔnyi li, e naxa e felen a bun bɔxi ma. ¹⁵ Yusufu

naxa a fala e be, «Wo yi rabaxi munfe ra? Wo mu a kolon, mixi alo n tan a nɔma se matode fe birin ma?» ¹⁶ Yuda naxa a yaabi, «N munse falama n ma mange be? N lan n xa munse fala? Muxu nɔma fiixede di? Ala bara i xa konyie to fe kobi xun ma. Muxu bara findi n ma mange xa konyie ra, muxu tan nun yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi.» ¹⁷ Yusufu naxa a fala, «N mu nɔma na mɔoli rabade. Yi ye minse gbeti daaxi toxi mixi naxan yi ra, na nan na n ma konyi ra, kɔnɔ wo tan, wo siga xaxilisa kui wo baba yire.»

¹⁸ Na xanbi Yuda naxa makore mange ra, a naxa a fala a be, «N bara i mayandi n ma mange, a lu n xa masenyi nde ti i be. I bɔne naxa te n tan i xa konyi xili ma, barima i luxi ne alo Misira mange. ¹⁹ A singe ra i muxu maxɔrin ne, fa a fala, <Wo baba na na? Wo xunya nde na na?> ²⁰ Muxu naxa i yaabi, <Muxu baba forixi na na, a nun muxu xunya, a naxan sɔtɔxi a xa xemeforija kui. Bunyamin taara bara faha, a keren nan fa luxi a nga xa die ya ma, a tan nan nafan muxu baba ma.»

²¹ «I bara a fala muxu tan i xa konyie be, <Wo fa a ra n xɔn ma alako n xa a to n ya ra.> ²² Muxu naxa n ma mange yaabi, <Yi dimedi mu kelima a baba seeti ma, xa na mu a ra a baba faxama ne.> ²³ Kɔnɔ i bara a fala i xa konyie be, <Xa wo nun wo xunya birin mu fa, n mu n ya tima wo be.> ²⁴ Muxu to siga n baba yire, i xa konyi, muxu naxa mange xa dentege sa a be.»

²⁵ «Na dangi xanbi, muxu baba man naxa a fala muxu be, <Wo siga, wo xa sa donse nde sara won be.> ²⁶ Muxu naxa a yaabi, <Muxu mu nɔma sigade xa muxu nun muxu xunya birin mu a ra. Xa biyaasi lanma, fo muxu nun muxu xunya xa siga. Xa na mu a ra, yi xeme mu muxu rasenema.> ²⁷ I xa konyi, n baba, a a fala ne muxu be, <Wo a kolon n ma gine di xeme firin nan barixi n be.> ²⁸ Keren kelixi ne n xun ma, n pɔxɔ luxi a ma temunde sube nde bara a ibɔɔ, barima han yakɔsi n mu nu a to. ²⁹ Xa wo yi di fan tongo n xun ma, fe jaaxi nde naxa a sɔto, n faxama ne na sunnunyi ra n fate.»

³⁰ «Yakosi xa n sa gbilen n baba yire, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra, ³¹ n baba faxama ne, barima a nii luuti nan Bunyamin na. A na a to yi dimedi mu na muxu foxo ra, muxu tan i xa konyie bara e baba forixi faxa sunnunyi ra a fate. ³² N tan i xa konyi, n doxoxi ne seeke ra yi dimedi xa fe ra. N nu bara a fala n baba be, «Xa n mu gbilen a ra i yire, na bara findi n ma kote ra n ma dunijeigiri birin kui.»»

³³ «Yakosi n bara i mayandi, i xa tin n tan xa lu yi dimedi noxoe ra, n xa findi i xa konyi ra, alako yi dimedi nun a taarae birin xa siga. ³⁴ N noma sigade n baba yire di, xa muxu nun yi dimedi birin xa mu a ra? N mu noma a lude sunnunyi xa n baba faxa n ya xori.»

45

Yusufu a yete masenfe

¹ Yusufu to mu nu wama wafe a xa konyie ya xori, a naxa e yamari e birin xa mini. Na kui, a nu a yete masenma a taarae be temui naxe, mixi gbete yo mu nu na naa. ² Yusufu naxa wa a xui itexi ra, han Misirakae nun Misira mange xa mixi birin naxa na fe kolon. ³ Yusufu naxa a masen a taarae be, «Yusufu nan n na! N baba man na dunije?» Kono a taarae mu no a yaabide fefe ma. E de bara ixara, e gaaxu a ya ra.

⁴ Yusufu naxa a fala a taarae be, «N bara wo maxandi, wo xa wo maso n na.» E naxa e maso a ra. A naxa a fala, «N tan nan na Yusufu ra, wo xunya, wo naxan mati a xa findi konyi ra Misirakae be. ⁵ Yakosi wo boje naxa mini, wo naxa gaaxu, wo to bara n mati konyi ra, n saramae naxa fa n na yi boxi ma. Ala nan na ragirixi. A tan nan n xexxi wo ya ra alako n xa wo rakisi. ⁶ Wo bara a to, je firin nan yi ki kaame na boxi ma, kono je suuli man luxi. Boxi mu rawalima, sansi mu xabama. ⁷ Ala n nasanbaxi ne wo ya ra, alako n xa boxi donse nde ragata wo be, wo xa no balode maratange kui. ⁸ Wo tan xa mu faxi n na be. Ala na a ra. A tan nan n findi Misira mange baba ra, a xa banxi nun a xa boxi birin xa lu n ma yaamari bun ma.»

⁹ «Wo xulun, wo xa siga n baba yire. Wo xa a fala a be, «I xa di Yusufu yi nan falaxi, «Ala bara n findi Misira mange ra. I xa siga n yire, i naxa dugundi. ¹⁰ I fama lude Gosen boxi nan ma n fe ma, i tan, i xa die, i xa mamadie, i xa xurusee, nun i harige birin. ¹¹ Ne suuli kaame man luxi. N i hayi birin fanma ne Gosen, alako i nun i xa denbaya naxa findi setaree ra.»»

¹² «Wo bara a to wo yete ya ra, n xunya Bunyamin fan bara a to, a n tan yati nan woyenfe wo be. ¹³ Wo xa n ma mangeya senbe tagi raba n baba be, n na naxan kui Misira boxi ma, a nun wo fe naxan birin toxi. Wo wo xulun, wo xa fa n baba ra han be.» ¹⁴ Yusufu naxa findigilin a xunya Bunyamin ma, e firin naxa wa a xoxoxoe ra. ¹⁵ Yusufu naxa a taarae fan masunbu, e birin naxa wa. Na xanbi, a taarae naxa suusa woyende a be.

¹⁶ Misira mange naxa kolon soto a ma, a Yusufu taarae bara fa. Na naxa rafan Misira mange nun a xa mixi birin ma. ¹⁷ A naxa a masen Yusufu be, «A fala i taarae be, «Wo kote baki wo xa sofalee fari, wo xa siga Kanaan boxi ma. ¹⁸ Na temui wo xa gbilen wo nun wo baba nun wo xabile ra n yire. Se fanyi naxan birin na Misira boxi ma, n na a soma ne wo yi ra, wo man fa boxi daxamui fanyi don.» ¹⁹ I xa a fala i taarae be, «Wo xa Misira gisee xanin, wo xa wo baba, wo xa die, nun wo xa ginee baki e kui, wo xa fa e ra. ²⁰ Wo naxa mone sese xa fe ra, barima se fanyi naxan birin na Misira boxi ma, a findima wo gbe nan na.»»

²¹ Isirayila xa die naxa na raba. Yusufu naxa gisee so a taarae yi ra alo Misira mange a fala a be ki naxe. A naxa fandefan so e yi ra e naxan donma kira ra. ²² A naxa donma fanyie fi a taarae birin ma. Kono a kobiri kole keme saxan nan fi Bunyamin tan ma, a nun donma suuli. ²³ A naxa Misira daxamui fanyi baki sofale fu fari a baba xa sanbe. A man naxa donse xori, taami, nun fandefan baki sofale gine fu fari a baba xa biyaasi xa fe ra. ²⁴ Na dangi xanbi, a naxa a taarae lu e xa siga. A naxa a fala e be, «Wo naxa galanbu kira xon ma de!»

²⁵ E naxa keli Misira, e te Kanaan boxi ma e baba Yaxuba yire. ²⁶ E naxa a fala a

be, «Yusufu mu faxaxi! A tan nan Misira boxi birin yamarima!» Yaxuba to na me, a mu no lade na ra. ²⁷ Kono e to Yusufu xa masenyi birin dentegge a be, a ya fan naxa gisee to Yusufu naxee rasanbaxi a xaninfe ra, Yaxuba naxa seewa. ²⁸ Isirayila naxa a fala, «N bara jalexin, n ma di Yusufu man na jengife. Beenun n xa faxes, n fama ne a tode.»

46

Yaxuba sigafe Misira

¹ Yaxuba naxa a harige birin xanin a xun ma. A to Beriseeba li, a naxa serexex ba a baba Isiyaga Marigi Alatala be. ² Ala naxa Isirayila xili xiye kui, «Yaxuba, Yaxuba.» Isirayila naxa a ratin, «N tan nan ya.» ³ Ala naxa a masen a be, «N tan nan na Ala ra, i baba Marigi Ala. Hali i mu gaaxu sigafe ra Misira, barima n i findima si belebele nan na. ⁴ Won birin nan sigama Misira, n tan nan man fama i ragbilende be. Yusufu yati nan fama i yae ragalide i jon temui.»

⁵ Na kui, Yaxuba naxa keli Beriseeba. Isirayila xa die naxa e baba Yaxuba, e xa die, a nun e xa ginex baki gisee kui, Misira mangex naxee rasanba. ⁶ E naxa e xa xurusee tongo, a nun e se naxan birin soto Kanaan boxi ma. Yaxuba naxa siga Misira a nun a bonsoe birin. ⁷ A naxa a xa die nun a xa mamadie birin xanin a xun ma. A naxa siga a tan nun a bonsoe birin.

⁸ Isirayila xa die xili nan ya naxee siga Misira. Yaxuba nun a xa di xemex xa taruxui nan ya:

Yaxuba xa di singe lanxi Ruben nan ma.

⁹ Ruben xa die nan ya:

Hanoki, Palu, Heseron, nun Karimi.

¹⁰ Simeyon xa die nan ya:

Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun Soli.

Soli findi Kanaan ginex xa di nan na.

¹¹ Lewi xa die nan ya:

Gerison, Kohata, nun Merari.

¹² Yuda xa die nan ya:

Eri, Onan, Selaha, Peresi, nun Sera.

Kono Eri nun Onan faxes Kanaan boxi nan ma.

Peresi xa die findi Heseron nun Hamuli nan na.

¹³ Isakari xa die nan ya:

Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron.

¹⁴ Sabulon xa die nan ya:

Seredi, Elon, nun Yaxaleeli.

¹⁵ Die nan na ki, Leya naxee bari Yaxuba be Padan Arami.

A man naxa a xa di ginex Dina bari naa.

A xa di xemex nun di ginex

konti birin nalanxi mixi tongo saxan a nun saxan.

¹⁶ Gadi xa die nan ya:

Sefon, Hagi, Suni, Esibon, Eri, Arodi, nun Areli.

¹⁷ Aseri xa die nan ya:

Yimina, Yisiwa, Yisiwi, Beriya, a nun e xunya ginex Sera.

Beriya xa die findi Heberi nun Malakiyeli nan na.

¹⁸ Die nan na ki, Silipa naxee bari Yaxuba be.

E birin nalanxi mixi fu nun senni.

Laban nu bara Silipa so a xa di ginex Leya yi ra.

¹⁹ Yaxuba xa ginex Raxelex xa die nan ya: Yusufu nun Bunyamin.

²⁰ Asena naxa di firin soto Yusufu be Misira boxi ma:

Manasi nun Efirami.

Asana nan lanxi On serexedube Potifari xa di ginex ma.

²¹ Bunyamin xa die nan ya:

Bela, Beker, Asibeli, Gera, Naaman,

Eki, Rosi, Xupimi, Mupimi, nun Arade.

²² Die nan na ki, Raxelex naxee bari Yaxuba be.

E birin nalanxi mixi fu nun naani.

²³ Dana xa di nan ya:

Xusimi.

²⁴ Nafatali xa die nan ya:

Yaxaseeli, Guni, Yeseri, nun Silemi.

²⁵ Die nan na ki, Bila naxee bari Yaxuba be.

E birin nalanxi mixi solofere.

Laban nu bara Bila so a xa di ginex Raxelex yi ra.

²⁶ Yaxuba nun mixi naxee birin siga Misira,

a bɔnsɔɛ birin nalanxi mixi tongo senni
nun senni,

bafe a xa die xa ginɛe ra.

²⁷ Yusufu di xɛmɛ firin nan bari Misira.
Yaxuba xabile naxan siga Misira bɔxi ma,
e kɔnti birin nalanxi mixi tongo solofere.

²⁸ Yaxuba naxa Yuda xɛɛ a ya ra Yusufu
xɔn ma, alako a xa kira yailan e bɛ sigafe
ra Gosen. E to so Gosen bɔxi ma, ²⁹ Yusufu
naxa a gise tongo, a naxa siga a baba
Isirayila ralande naa. A to a li, a naxa
findigilin a ma, a nu fa wa ra a xɔnkuye
ra. ³⁰ Isirayila naxa a fala Yusufu bɛ,
«Hali n faxa fa, n bɔɲɛ bara sa barima
n bara i yatagi to, i man na ɲɛngife.»

³¹ Yusufu naxa a fala a taarae bɛ, a
nun a baba xa denbaya, «N xa siga, n
xa sa a fala Misira mange bɛ, <N taarae
nun n baba xa denbaya naxee nu sabatixi
Kanaan bɔxi ma, e birin bara fa n yire.

³² Yi mixie gɔɔɔɛ kanyie nan e ra. E
xurusee nan demadonna. E bara fa e
xa gɔɔɔɛ ra, sie, yɛxɛɛɛ, ningee, nun e
harige birin.» ³³ Misira mange na wo xili
temui naxɛ, a wo maxɔrinma nɛ wo xa
wali ma. ³⁴ Wo xa a yaabi, «Muxu tan
i xa konyie findixi xuruse maxurie nan
na, kabi muxu dimedi temui han yakɔsi,
alɔ muxu benbae nu a rabama ki naxɛ.»
Na kui wo fama lude Gosen bɔxi nan
ma, barima xuruse demadonyie rapaaxu
Misirakae ma.»

47

Yaxuba sabatife Misira

¹ Yusufu naxa siga a sa a fala Misira
mange bɛ, «N baba nun n ngaxakerenyie
bara fa Gosen kelifɛ Kanaan bɔxi ma.
E bara fa e xa xurusee nun e harige
birin na.» ² A naxa a taara suuli ndee
masen Misira mange bɛ. ³ Misira mange
naxa Yusufu taarae maxɔrin, «Wo wali
mundun nabama?» E naxa Misira mange
yaabi, «Muxu tan i xa konyie findixi
xuruse demadonyie nan na, alɔ muxu
benbae nu a rabama ki naxɛ.» ⁴ E man
naxa a fala Misira mange bɛ, «Muxu fahi
nɛ, muxu xa lu yi bɔxi ma sinden, barima
sexɛ mu na muxu xɔnyi kɔɔɛ xurusee
naxan donma. Kaamɛ bara din Kanaan
bɔxi ra. Muxu bara i mayandi i xa muxu

tan i xa konyie sago sa, muxu xa lu Gosen
bɔxi ma.»

⁵ Misira mange naxa a fala Yusufu bɛ,
«I baba nun i taarae bara fa i fɔxɔ ra.
⁶ Misira bɔxi na i sagoe. Yire fanyi fen
Gosen mabiri, i baba nun i ngaxakerenyie
luma dennaxɛ. Xa i mixi matinxinxie
kolon e ya ma, e sugandi e xa findi n ma
xuruse demadonyie ra.»

⁷ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a baba
xanin Misira mange yire, a a masen a
bɛ. Yaxuba naxa duba Misira mange bɛ.
⁸ Misira mange naxa Yaxuba maxɔrin, «I
xa simaya ɲɛ yeri a ra yi ki?» ⁹ Yaxuba
naxa Misira mange yaabi, «N ma simaya
ɲɛ kemɛ ɲɛ tongo saxan na a ra yi ki. N
simaya dunke naxasixi nan sɔtɔxi. A ɲan
mu makɔɔɛxi n benbae xa simaya xasabi
ra.» ¹⁰ Yaxuba to duba Misira mange bɛ,
a naxa siga.

¹¹ Yusufu naxa bɔxi fanyi fi a baba nun
a taarae ma, alɔ Misira mange a yamari
ki naxɛ. E bɔxi naxan sɔtɔ a tan nan
fan Misira bɔxi birin bɛ. A xili Ramesesi.
¹² Yusufu naxa mɛɛni a baba, a taarae,
nun a baba xa denbayae birin ma.

¹³ Na temui kaamɛ nu bara sɛnbɛ sɔtɔ.
Donse mu nu toma keli Misira bɔxi ma
han Kanaan. Kaamɛ naxa ɲama halaki.
¹⁴ Kɔbiri naxan birin nu na Misira nun
Kanaan bɔxi ma, Yusufu naxa a masara
mengi ra. A naxa na kɔbiri ragata Misira
mange xa banxi kui.

¹⁵ Misirakae nun Kanaankae xa kɔbiri
birin to ɲɔn, Misirakae naxa fa Yusufu
yire e a fala, «Donse so muxu yi ra! A
lanma muxu xa faxa i ya xɔri? Muxu xa
kɔbiri birin bara ɲɔn.» ¹⁶ Yusufu naxa
e yaabi, «Wo fa wo xa xurusee ra, won
xa a masara donse ra, barima kɔbiri mu
na wo yi ra.» ¹⁷ E naxa fa e xa xurusee
ra Yusufu xɔn ma. E xa soe, sie, yɛxɛɛɛ,
ningee, nun sofalee, e nee birin masara
Yusufu ma donse ra. A naxa donse taxun
e ra e xa xurusee masare ra.

¹⁸ Na ɲɛ to dangi, e naxa fa a yire,
e a fala a bɛ, «Muxu mu nɔma muxu
nɔxunde muxu xa mange ma. Kɔbiri yo
mu na muxu yi ra. Muxu xa xuruse fan
birin na muxu xa mange yi ra. Muxu
gundie nun muxu xa bɔxie gbansan nan
luxi muxu yi ra donse sare ra muxu xa

mange be. ¹⁹ A lanma muxu xa faxa i ya xori, muxu xa boxie xun xa rakana? Muxu nun muxu xa boxie masara donse ra, muxu xa findi Misira mange xa konyie ra, muxu xa boxie fan xa findi a gbe ra. Sansi xori so muxu yi ra muxu naxan nawalima, muxu xa balo alako muxu naxa faxa, boxi fan naxa rabejin.»

²⁰ Na kui Yusufu naxa Misirakae xa boxi birin sara Misira mange be. Kaame xa xoxoxe nu bara a niya e xa e xa boxi birin mati Misira mange ma. ²¹ Yusufu Misira pama birin findi konyie ra na ki ne. ²² Kono serexedubee tan mu e gbe boxie sara, barima Misira mange nu hinnema e ra donse fe ra.

²³ Yusufu naxa a fala pama be, «N bara wo sara to a nun wo xa boxie Misira mange be. Sansi nan yi ki, wo xa boxie rawali. ²⁴ A xaba temui, wo a doko suuli nde soma Misira mange nan yi ra. Doko naani naxee luma, na findima sansi nun baloe nan na, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mixi birin be.» ²⁵ E naxa a fala, «I bara muxu rakisi! Muxu bara muxu xa mange xa fe fanyi to a naxan nabaxi muxu be. Muxu findima Misira mange xa konyie nan na.» ²⁶ Yusufu naxa na findi seriye ra. Han to Misira boxi daxamui doko suuli nde birin findi Misira mange nan gbe ra. Serexedubee xa boxie nan gbansan mu findixi Misira mange gbe ra.

²⁷ Isirayilakae naxa sabati Gosen Misira boxi ma. Na boxi naxa findi e gbe ra. E bomsae naxa gbo ye. ²⁸ Yaxuba je fu nun solofere nan naba Misira boxi ma. A xa simaya naxa je keme je tongo naani nun solofere li. ²⁹ Isirayila xa simaya to nu fa jonfe, a naxa a xa di Yusufu xili, a a fala a be, «Na kui, i xa i belexe doko n tabe bunyi ra, i fa i kali n be fa a falafe ra, i mu n nagatama yi Misira boxi ma, i xa meeni n ma tinxinyi kui, i hinne n na. ³⁰ N na laaxira temui naxe, i xa n namini Misira, i sa n nagata n benbae xa gaburi yire.» Yusufu naxa a yaabi, «I naxan falaxi n be, n na rabama ne.» ³¹ Yaxuba naxa a fala, «I rakali n be.» Yusufu naxa a kali a be. Na temui Yaxuba naxa a felen a xa sade xunyi ra.

Yusufu xa die Manasi nun Eframi

¹ Na fe birin to bara dangi, e naxa a fala Yusufu be, «I baba mu yalanxi.» Yusufu naxa siga a baba yire, a nun a xa di xeme firinyie, Manasi nun Eframi. ² Mixi nde naxa a fala Yaxuba be, «I xa di Yusufu bara fa.» Isirayila naxa senbe raba, a keli, a doko sade ma. ³ Yaxuba naxa a fala Yusufu be, «Ala Senbe Kanyi mini ne n ma Lusi Kanaan boxi ma. A naxa barake sa n ma fe. ⁴ Ala naxa a fala n be, «N i findima dibari belebele nan na. N i xa die rawuyama ne, han e findi pama gbege ra. N yi boxi fima ne i bomsae ma, hali i dangi xanbi, a findi e gbe ra han dunija jon.»»

⁵ «Yakosi yi di firinyie, i naxee barixi Misira beenun n tan xa fa, n bara e findi n ma die ra. Eframi nun Manasi findima n tan nan gbe ra, alo Ruben nun Simeyon. ⁶ Kono i di naxee barima yee xanbi ra, i gbe lanxi nee nan ma. E fama lude e taarae nan bun ma e ke xa fe ra. ⁷ N to keli Padan, Raxele naxa faxa n yi ra kira xon Kanaan boxi ma. A jonde mu nu makuya Efarata ra. N naxa a ragata menni, Efarata kira ra, dennaxe xili Beteleemu.»

⁸ Isirayila naxa Yusufu xa die mato, a fa a fala, «Ndee yee ra?» ⁹ Yusufu naxa a baba yaabi, «N ma di xeme na e ra Ala naxee fixi n ma be.» Isirayila naxa a fala, «I xa e maso n na, alako n xa duba e be.» ¹⁰ Yaxuba nu bara ge foride, a yae mu nu see igbema sonon. Yusufu to a xa die maso a ra, Isirayila naxa e masunbu, a findigilin e ma. ¹¹ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «N mu nu laxi a ra, xa n i yatagi toma sonon, kono Ala bara a ragiri n bara i xa die fan to.» ¹² Yusufu naxa a xa die tongo a baba san ma, a fa a rafelen boxi fari.

¹³ Na dangi xanbi, Yusufu naxa a xa di firinyie tongo e belexe ma. A naxa Eframi suxu a yirefanyi belexe ra, Isirayila koola mabiri. A naxa Manasi suxu a koola belexe ra, Isirayila yirefanyi mabiri. A naxa e maso a ra. ¹⁴ Kono Yaxuba naxa a yirefanyi belexe sa Eframi xunyi fari naxan na dimedi ra. A naxa a koola belexe sa Manasi xunyi fari naxan na di singe ra. A nu a kolon a nu fe naxan

nabama a belexe ra. ¹⁵ A naxa duba Yusufu be, a fa a fala, «Ala, n benbae Iburahima nun Isiyaga jere naxan ya xori,

Ala naxan na n kantama ra, kafi n bari loxoe han to,

¹⁶ Ala naxan maleke xeexi n natangade fe xoxoxe ma, a xa barake sa yi dimee xa fe.

Mixie xa e xili n xili ra, e xa e xili n benbae Iburahima nun Isiyaga xili ra.

E bomsae xa wuya a gbegebe ra dunipa.»

¹⁷ Yusufu naxa a to a baba bara a yirefanyi belexe sa Efirami xunyi ma. Na fe mu rafanxi a ma. A naxa a baba belexe suxu, a ba Efirami xunyi ma, a fa a sa Manasi xunyi ma. ¹⁸ Yusufu naxa a fala a baba be, «N baba, na ki xa mu a ra, barima yi nan na fori ra. I yirefanyi belexe sama yi nan xunyi ma.» ¹⁹ A baba naxa tondi, a fa a fala, «N ma di, n a kolon, n a kolon. A fan fama findide bomsae wuyaxi kanyi nan na. A fan gboma ne, kono a xunya nan fama gbode dangife a ra. A xunya bomsae findima ne si wuyaxi ra.»

²⁰ A naxa duba e be na loxoe, a fa a fala, «Isirayilakae duba rabama wo xilie nan na. E fama a falade, «Ala xa i lu alo Efirami nun Manasi.» Na kui a naxa Efirami ti yare Manasi be.

²¹ Isirayila naxa a fala Yusufu be, «I bara a to, a gbe mu luxi n xa laaxira, kono Ala tima ne i fanga ra, a fa i ragbilen i benbae xa boxi ma. ²² N fama ke fide i ma dangi i taarae ra. N boxi naxan nasuxu Amorikae yi ra n ma santidegema nun n ma xali saabui ra, n bara na fan sa i ke fari.»

49

Yaxuba xa duba donxoe

¹ Yaxuba naxa a xa die xili, a naxa a fala e be, «Wo xa wo malan, n xa fe fala naxan fama rabade wo be.»

² «Yaxuba xa die, wo fa be, wo xa wo tuli mati wo baba Isirayila ra.

³ Ruben, i tan, n ma di singe, i tan nan na n ma fonike di ra. I bara findi fisamante ra lasiriya kui. I senbe dangi birin na.

⁴ Kono i to findi xurutare nan na, alo ye naxan susuma, i mu fisamanteya sotoma sonon, barima i bara i sa i baba xa sade ma a nun i nanden. Na bara findi seniyentarepa ra.

⁵ Simeyon nun Lewi findixi ngaxakeren-mae nan na. Santidegema nan na e xa geresose ra.

⁶ N mu soma e xa fefe ya ma, n mu tinma doxode e xa malanyi, barima e xa bonete kui e bara xemee faxes, e xa kalabantepa kui e bara tuuraa maxono fufafu.

⁷ N bara e xa bonete danka, barima geregerie nan e ra. E naxan nabama, n bara na danka, barima e ya ixara. E bomsae mu luma yire keren Yaxuba xonyi, n e rayensenma ne Isirayila boxi ma.

⁸ Yuda, i xunxae i tan nan tantuma. I fama ne xutu sotode i yaxuie ma. I baba xa di xemee magoroma ne i be.

⁹ Yuda, yete yore nan lanxi i ma. N ma di, i baloma sube nan xun na. I xinbie kuntanma ne alo yete.

Nde noma suusade a xa i rakeli?

¹⁰ Mange sawuri fama lude Yuda bomsae nan yi.

Mixi yo mu mange sawuri bama a yi, beemanu tonxuma kanyi fama temui naxe, sie suyidima naxan be.

¹¹ A xa sofale xirima weni bili nan na, a xa sofale yore xirima weni bili fanyi nan na. A xa donma nun a xa xinbeli donma xama weni ye nan na.

¹² A ya mapingixi alo weni, A jinyi fiixe alo xipe.

¹³ Sabulon fama sabatide baa de ne. A findima wafu de nan na kunkuie be. A xa naaninyi luma ne Sidon nan seeti ma.

¹⁴ Isakari senbe gbo alo sofale, naxan a sama goore firinyie tagi.

¹⁵ A saxi boxi naxan ma, yire fanyi nan a ra. A tunki felenma ne kote bun ma,

a luma yaamari nan bun ma.

¹⁶ Dana a xa nama yamarima ne,
alo Isirayila bõnsõe nde.

¹⁷ A luma ne alo bõximase kira xõn ma,
alo tanbalunbe sankira ra.
A na soe tingilinyi xin,
soe ragi birama ne a fari ma.

¹⁸ Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra.

¹⁹ Gadi, geresoe a gerema ne,
kõnõ a tan nan e raboronma a tingilinyi
ra.

²⁰ Aseri xa bõxi findima daxamui fanyi
yire nan na,
naxan findima mangẽ daxamude ra.

²¹ Nafatali luma ne alo xeli gine naxan na
a gife,
a wõyen fanyie falama ne.

²² Yusufu luma ne alo sansi burexe neene,
naxan bogima a fanyi ra xure seeti ma.
A salonyie tima tete nan xun.

²³ Mixie naxa gere giri a ma,
e naxa xali woli a ma gere ra.

²⁴ Kõnõ a xa xali senbe gbo,
a belexe fan xõrõxõ
Yaxuba Marigi Ala Senbe Kanyi saabui ra,
naxan findixi Isirayila kantama ra,
naxan luxi alo fanye.

²⁵ I baba Marigi Ala fama i malide.
Ala Senbe Kanyi barake sama ne i xa fe.
A koore barake fima ne i ma,
a bõxi barake fi i ma,
a dibari barake ragiri i ma.

²⁶ I baba xa dube dangi baloe nun se fanyi
birin na,
naxan kelima geya fari,
geya naxan tixi kafi dunipa fole.
Na barake birin xa lu Yusufu ma,
naxan findi a ngaxakerenyie xa mangẽ ra.

²⁷ Bunyamin luma ne alo wulai bare
xaane.

A sube faxama geesege,
a a donxõe don nunmare.»

²⁸ Isirayila bõnsõe fu nun firinyie nan
na ki, a nun dube e baba naxan nabaxi
kankan be.

²⁹ Na dube dangi xanbi, Yaxuba naxa a
nungu a xa die ma, a falafe ra, «N fa sigafe
n benba faxaxie nan yire. N na faxa, wo n
nagata n benbae ragatade, gaburi naxan
na Eferon Xitika xa xe yire, ³⁰ Makipela xe
fõnme ra, Mamire fe ma, Kanaan bõxi ma.
Ibrahim na xe saraxi Eferon Xitika nan
ma, alako na xa findi a xa mixi ragatade
ra. ³¹ Ibrahim ragataxi menni ne, a
nun a xa gine Sara. Isiyaga fan nagataxi
menni ne a nun a xa gine Rebeka. N
tan fan Leya ragataxi menni ne. ³² Na
xe nun na fõnme naxan na naa, e saraxi
Xitika nan ma.» ³³ Yaxuba to bara ge a
xa wõyenyi masende a xa die be, a naxa
a sa sade ma, a fa laaxira, a a benbae li
aligiyama.

50

Yaxuba xa jõn fe

¹ Yusufu naxa findigilin a baba ma, a
masunbu, a wama. ² Na dangi xanbi,
Yusufu naxa yaamari fi seribae ma e xa
a baba fate sõxõ seri ra, alako a fure naxa
bõrõ. E naxa na wali raba a baba Isirayila
ra ³ xi tongo naani bun ma e xa naamunyi
ki ma. Misirakae naxa a jõnfe raba xi
tongo solofere bun.

⁴ Jõn fe to bara ba a ra, Yusufu naxa
a fala Misira mangẽ xa mixie be, «N bara
wo mayandi, xa n ma fe rafan wo ma, wo
xa n waxõnfe masen Misira mangẽ be. ⁵ N
baba n nakali ne, a naxe, «N fa na faxafe
ne. I n nagatama gaburi nan kui n naxan
gexi Kanaan bõxi ma.» Na kui n wama
sigafe ne n xa sa n baba ragata. N na ge,
n fama.»

⁶ Misira mangẽ naxa a yaabi, «Siga, i xa
sa i baba ragata alo a i rakalixi ki naxe.»

⁷ Yusufu naxa siga a baba ragatade. A
naxa siga a nun Misira mangẽ xa konyie,
Misira mangẽ xa mixi xungbee, Misira
kuntigie, ⁸ a yete xa denbaya, a taarae,
nun a baba xa denbaya. E xa dimedie nun
e xa xurusee gbansan naxa lu Gosen bõxi
ma. ⁹ Sõorie nun soe ragie naxa Yusufu
mati e xa gisee kui. Nama belebele nan
nu e ra.

¹⁰ E to Atadi lonyi li Yuruden naakiri
ma, e naxa jõn fe belebele raba. Yusufu
naxa binye fi a baba ma, a jõn fe xanin

han xi solofere. ¹¹ Kanaankae naxa e ɲɔɔ dɔɔ na maragate xɔn ma, naxan nabaxi Atadi xa lonyi ma. E naxa a fala, «Yi ɲɔn fe findi fe belebele nan na Misirakae be.» Na nan a toxi e naxa «Misira Nɔn fe» xili fala na yire xun Yuruden naakiri ma.

¹² Na kui, Yaxuba xa die naxa e baba waxɔnfe raba alo a a fala e be ki naxe. ¹³ E naxa a xanin Kanaan boxi ma, e naxa a ragata Makipela xa xe yire fonme kui, Iburahima xe naxan sara Eferon Xitika ma alako na xa findi mixi ragatade ra Mamire seeti ma. ¹⁴ Yusufu to ge a baba ragatade, a naxa gbilen Misira boxi ma, a nun a taarae nun mixi naxan birin a mati.

¹⁵ Yusufu taarae to bara a to e baba bara faxes, e naxa a fala, «Xa Yusufu fa won findi a gerefa ra, won fe ɲaaxi naxan birin nabaxi a ra, a gbeɲɔɔma ne won ma.»

¹⁶ Na kui e naxa siga Yusufu yire, e a fala a be, «I baba yi nan falaxi muxu be beenun a xa faxes, a naxe, ¹⁷ <Wo yi fala Yusufu be, «N bara i maxandi, diɲe i taarae xa gbaloe fe ma a nun e xa yunubi, barima e bara fe ɲaaxi raba i ra. N bara i maxandi, yakɔsi diɲe i baba Marigi Ala xa konyie ma.»» E to na masenyi fala Yusufu be, a naxa wa. ¹⁸ A taarae naxa e felen a bun ma, e fa a fala, «Muxu tan nan ya, i xa konyie.»

¹⁹ Yusufu naxa a fala e be, «Hali wo mu gaaxu. Ala mu na n tan xa ra. ²⁰ Wo lan ne n xun wo naxa fe ɲaaxi raba n na, kɔnɔ Ala naxa a masara fe fanyi ra alako n xa fe rakamali ɲama nii ratangafe ra. ²¹ Yakɔsi hali wo mu gaaxu. N wo hayi birin fanma ne nun wo xa die.» A xa wɔyenyi naxa e boɲe sa.

Yusufu xa faxes

²² Yusufu naxa lu Misira, a tan nun a xa denbaya birin. A naxa ɲe keme ɲe fu soto simaya ra. ²³ Yusufu naxa a xa mamadie nun a tolobitee to, a xa di Eframi naxee soto. A naxa Manasi xa di Makiri xa die to, a nee tongo a gbe die ra. ²⁴ Yusufu naxa a fala a taarae be, «N fan na faxafe ne, kɔnɔ Ala wo malima ne a fanyi ra. A fama ne wo tongode Misira, a wo xanin boxi ma a dennaxe laayidi tongo Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be.» ²⁵ Yusufu naxa Isirayila xa die rakali, a fa a fala, «Ala na wo mali

gbilenfe ra Kanaan boxi ma, wo xa n fure xanin naa.»

²⁶ Yusufu laaxira a ɲe keme ɲe fu nan ma. E naxa a fure sɔɔ seri ra alako a fate naxa boɔ, e a ragata fure kankira kui Misira boxi ma.

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotɔe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui fɔlɔxi Tawureta Munsa xa kitaabui singe nan kui, e naxan ma «Fe Fɔlɔ Fɔlɔ.» Na sora dɔnxɔe a masenma Isirayila sabatixi Misira bɔxi ma ki naxe Annabi Yusufu xa waxati.

Yusufu nun a taarae to faxa, Isirayila nun Misira xa defanyi naxa xurun fɔlɔ. A rapɔnyi Isirayila naxa findi Misira xa konyie ra. Misira mange naxa e rawali a jaaxi ra, e xa taae ti a be.

Kɔnɔ Alatala naxan mu nɛemuma a xa pama ma, a naxa Annabi Munsa xee Misira bɔxi ma alako Isirayila xa xɔreya sotɔ. Ala naxa kaabanako magaaxuxi fu raba Munsa saabui ra, han Firawuna naxa Isirayila bɔnsɔe kerɔ. Isirayila to jere fɔlɔ, e naxa Xulunyumi baa li Misira bɔxi naaninyi ra. Firawuna nun a xa sɔorie naxa kata e sɔntɔde menni, kɔnɔ Ala man naxa kaabanakoe raba, a kira rabi baa tagi Isirayilakae girima dennaxe. Firawuna xa sɔorie to bira e fɔxɔ ra, Ala naxa baa ragali e xun ma.

Naakiri ma Isirayila naxa jere fɔlɔ gbengberenyi ma sigafe ra Kanaan bɔxi ma, Ala dennaxe laayidixi e be. Kira xɔn ma a naxa a xa seriye fi Annabi Munsa ma Turusinina geya fari pama ya xɔri. Kɔnɔ a mu bu, pama naxa Ala xa seriye matandi, e kuye batu. Na nan a niya Ala naxa nate tongo e xa e jere gbengberenyi ma je tongo naani bun ma, alako Ala matandi birin xa faxa kira xɔn beenu e xa die xa so Kanaan bɔxi ma.

Na jere kui Ala naxa lu e ya ma a xa hɔrɔmɔlingira saabui ra. A xa nɔre nu na na xun ma kɔe nun yanyi. E biyaasi temui, e hɔrɔmɔlingira ragoro, Ala xa nɔre nu tixi e ya ra han a yire li e yonkinma dennaxe. Na mɔoli raba ne na je tongo naani birin bun ma.

Yi kitaabui rapɔnma Annabi Munsa xa faxe nan ma. Beenun a xa laaxira, a naxa Isirayila pama taxu Yosuwe ra naxan fama e rasode Kanaan bɔxi ma.

Ala lufe a xa pama ya ma, a e xaran tinxinyi ra, a e makanta senbe ra, na birin findixi misaali nan na Ala xa pama be won ma waxati. Ala wama won xun tife kira fanyi ma sigafe ra ariyanna a won nasoma dennaxe. Ala xa won mali na biyaasi kui. Amina.

Tawureta Munsa Isirayila xa Yete Sotɔe

Isirayilakae xa konyiya Misira bɔxi ma

¹ Isirayila xa die xilie nan ya, naxee e baba Yaxuba mati Misira bɔxi ma, a nun e xa denbayae: ² Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, ³ Isakari, Sabulon, Bunyamin, ⁴ Dana, Nafatali, Gadi, nun Aseri. ⁵ Yaxuba xa die nun a xa mamadie nu lanxi mixi tongo solofere nan ma. A xa di Yusufu jan nu bara siga Misira. ⁶ Yusufu nun a ngaxakerenyie dangi xanbi, ⁷ Isirayilakae naxa yiriwa Misira bɔxi ma, e senbe nu luma xun masa ra.

⁸ Na waxati mange gbete nan nu na Misira xun ma, naxan mu Yusufu kolon. ⁹ A naxa a fala a xa pama be, «Wo a to, Isirayilakae yiriwaxi ki naxe, a bara findi kontɔfili ra won be. E bara dangi won na. ¹⁰ Won xa kɔota nde raba alako e naxa wuya sɔnɔn. Xa na mu, gere temui, e fama ne kafude won yaxuie ma, e keli won xun ma.»

¹¹ Na kui, mange naxa e findi konyie ra, a wali xɔrɔxɔe dɔxɔ e ma Pitomi nun Ramesesi taae tife ra. Misira mange Firawuna nu donse malanma na taae nan kui. ¹² Kɔnɔ wali xɔrɔxɔe nu dɔxɔma e ma ki naxe, e man nu sigama gbo ra na ki ne, han Misirakae bɔje naxa rapaaxu e ma Isirayilakae xa fe ra. ¹³ Misirakae naxa e rawali a jaaxi ra. ¹⁴ E naxa e tɔɔɔ wali xɔrɔxɔe ra alo biriki bɔnbɔfe nun xee rawalife. E naxa konyiya jaaxi dɔxɔ e ma.

¹⁵ Misira mange naxa Isirayilakae xa dirasuxuie Sifira nun Puwa yamari, ¹⁶ «Wo na Isirayila gine xa di rasuxu, xa xeme nan a ra, wo a faxa keren na. Xa gine nan a ra, wo xa a lu a xa balo.» ¹⁷ Kɔnɔ dirasuxuie to nu gaaxuma Ala ya ra, e mu nu Misira mange xa yaamari raba-tuma. E naxa di xememae lu e xa balo. ¹⁸ Mange naxa dirasuxuie xili, a naxa e

maxorin, «Munfe ra wo di xemee luma, e xa balo?» ¹⁹ Dirasuxuie naxa Firawuna yaabi, «Isirayila ginnee senbe gbo Misira ginnee be. Beenu dirasuxui xa e yire li, e jan bara di bari.» ²⁰ Ala naxa hinnee na dirasuxuie ra. Isirayila jama naxa wuya dangife a singe ra. ²¹ Dirasuxuie to gaaxu Ala ya ra, Ala naxa die fi e fan ma.

²² Na temui, Firawuna naxa a xa jama birin yamari, «Wo Isirayilakae xa diyore xemee woli Nili xure ma, konɔ wo e xa di ginnee tan lu, e xa balo.»

2

Munsa mɔfe Misira

¹ Xeme nun gine nde naxa e boore futi, e birin fatan Lewi bonsoe nan na Isirayilakae ya ma. ² Na gine naxa teege, a di xemee bari. A to a to di fanyi nan nu a ra, a naxa a noxun kike saxan. ³ A to mu nu noma a noxunde sonon, a naxa kolime debe maso dole ra, a diyore sa a kui, a fa debe doxo Nili xure ma yoforoetagi. ⁴ Na diyore taara ginema nu tixi yire nde, a ya tixi a xunya ra, alako a xa a kolon fe naxan fama na lide. ⁵ Firawuna xa di gine naxa goro Nili xure ma a maxade. A to debe to yoforoetagi, a naxa a xa konyi ginnee nde xee a tongode. ⁶ A to a rabi, a naxa di xemee to a kui, a wafe. A naxa kinikini a ma, a fa a fala, «Isirayilaka nde xa di na a ra!»

⁷ Na temui, diyore taara naxa Firawuna xa di gine maxorin, «N xa siga Isirayila dingee nde xili i be, a xa fa xipe fi a ma?» ⁸ Firawuna xa di gine naxa a yaabi, «Iyo.» Diyore taara naxa siga, a sa diyore nga xili. ⁹ Firawuna xa di gine naxa a fala diyore nga be, «Yi diyore xanin, i xa xipe fi a ma n be. N i sare fima ne.» Diyore nga naxa diyore tongo, a xipe fi a ma. ¹⁰ Diyore to mo, a nga naxa a xanin Firawuna xa di gine xon ma, a findi na xa di ra. A to a raminixi ye nan xora, a naxa a xili sa Munsa, naxan falaxi «minife» Eburu xui ra.

Munsa sigafe Madiyan

¹¹ Munsa to fonikaya rakamali, a naxa siga a ngaxakerenyie yire, a xa e xun mato a ra e xa wali xorochoe kui. A to a ngaxakerenyie yire li, a naxa Misiraka

nde to Isirayilaka nde bonbo ra. ¹² A to mu mixi yo to na longori, a naxa na Misiraka faxa, a fa a fure noxun meyenyi kui. ¹³ Na kuye iba, Munsa man naxa mini, a Isirayilaka firin to sonxo ra. A naxa mixi maxorin nondi mu na naxan be, «I bariboore bonbofe munfe ra?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «Nde i findixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma? I wama n fan faxafe ne, alo i na Misiraka faxa ki naxe?» Munsa naxa gaaxu. A naxa a fala a boje ma, «N naxan nabaxi a bara kolon.»

¹⁵ Firawuna to a kolon Munsa naxan nabaxi, a naxa kata Munsa faxade. Konɔ Munsa naxa a gi Firawuna ma, a sa sabati Madiyan boxi ma. Munsa to siga naa, a naxa kolonyi nde li, a fa doxo a xa a malabu. ¹⁶ Madiyan serexedube xa di gine solofere naxa fa ye bade na kolonyi yire e baba xa xurusee be. ¹⁷ Konɔ xuruse demadonyi ndee fan naxa fa, e naxa wa na ginnee kerife. Munsa to na to, a naxa keli, a na ginnee xun magere so, a fa ye fi e xa xurusee ma.

¹⁸ Na ginnee to gbilen e baba Reyuweli yire, a naxa e maxorin, «Munse a niyaxi wo gbilenxi sinnanyi ma to?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Misiraka nde bara muxu ratanga xuruse demadonyi kobie ma, a man fa ye ba won ma xurusee be.» ²⁰ Reyuweli naxa a xa di ginnee maxorin, «A na minden? Wo a luxi naa munfe ra? Wo sa a xili, wo donse so a yi ra.»

²¹ Munsa naxa tin sabatide Reyuweli xonyi. Reyuweli naxa a xa di gine Sipora fi Munsa ma, a xa a doxo. ²² Sipora naxa di xemee bari a be. Xope nan to lanxi Munsa ma na boxi ma, a naxa a xa di xili sa Gerisomi, naxan wama a falafe, «Xope nan n na yi boxi ma.»

²³ Ne wuyaxi dangi xanbi, Misira mange naxa faxa. Isirayilakae nu e mawafe Ala be e xa konyiya xorochoe xa fe ra. Na maxandi naxa Ala li. ²⁴ Ala naxa e wa xui me. A naxa ratu a xa saate ma naxan xirixi a tan nun Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. ²⁵ Na kui Ala naxa a ya rafindi Isirayilakae ma, a xa a jengi sa e xon ma.

3

Munsa xa xeraya

¹ Munsa bitanyi Yetiro nan nu na Madiyan serexedube ra. Munsa naxa Yetiro xa xurusee xanin wula i yire makuye, han a sa Ala xa geya Xorebe li. ² Menni Alatala xa maleke naxa mini a ma wuri bili lanmadi ma, naxan radexexi. Munsa naxa a mato, te nu na na wuri bili ma, konɔ wuri bili mu ganxi. ³ Munsa naxa a fala a yete ma, «N xa n makore yi kaabanako ra, n xa a kolon munfe ra wuri bili lanma mu ganxi.»

⁴ Alatala to Munsa to a makoroxi wuri bili ra alako a xa a igbe, a naxa a xili kelife na wuri bili ma, «Munsa, Munsa!» Munsa naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Ala naxa a masen a be, «I naxa i makore be ra. Sankirie ba, barima i tixi yire seniyeñxi nan ma.» ⁶ A man naxa a masen, «I baba Marigi Ala na n tan na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.» Munsa to na me, a naxa a yatagi makoto, barima a nu gaaxuxi Ala matofe ra.

⁷ Alatala man naxa yi masenyi ti Munsa be, «N bara n ma jama xa toore to Misira boxi ma. N bara e wa xui me e xa konyiya kui. N jengi saxi e xa toore xon ma. ⁸ N goroxi na nan ma, n xa fa e bade Misirakae yi ra, n xa e raso boxi fanyi ma, lude gbege na dennaxe. Xipe nun kumi gbo naa, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae nun Yebusukae xonyi. ⁹ Yakosi Isirayilakae wa xui bara n li. N man bara jaxankate to Misirakae naxan doxofo e ma. ¹⁰ Siga, n bara i xee Firawuna xon, i xa n ma jama Isirayila ramini Misira.»

¹¹ Munsa naxa a fala Ala be, «Mixi mooli mundun na n tan na, n xa siga Firawuna ma Isirayilakae ramini ra Misira?» ¹² Ala naxa a yaabi, «Won birin na a ra. I na ge jama ramini Misira boxi ma, wo fama n batude yi geya nan fari. Na findima tonxuma ra, fa a fala, n tan yati nan i xexxi.»

¹³ Munsa naxa a fala Ala be, «N na sa a fala Isirayilakae be, «Wo benbae Marigi Ala nan n xexxi wo ma,» e fa sa n maxorin i xili ma, n yaabi mundun fima e ma?» ¹⁴ Ala naxa a masen Munsa be, «N na «naxan na» na. I xa Isirayilakae yaabi, «Ala naxan na, a bara n xee wo

ma.»» ¹⁵ Ala man naxa a masen Munsa be, «I fama woyende yi ki ne Isirayilakae be, «Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala, Ala naxan na, na nan n xexxi wo ma.» N xili nan na ki abadan, n wama mixi birin xa n xili na ki ne temui birin. ¹⁶ Sa Isirayila kuntigie malan, i a fala e be, «Wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini n ma. A bara a masen n be, «N bara fe to e naxan doxofo wo ma Misira. ¹⁷ N bara nate tongo wo ramini ra Misira wo xa toore kui. N xa wo xanin Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae xonyi, xipe nun kumi xeema dennaxe.»»

¹⁸ «Isirayila kuntigie na ge i xui ramede, wo sigama ne Misira mange yire a falafe ra, «Isirayilakae Marigi Alatala bara fa muxu foxo ra. I xa muxu sago sa muxu xa fejen saxan jere raba gbengberenyi ma, alako muxu xa serexee ba muxu Marigi Alatala be.» ¹⁹ N a kolon Misira mange mu tinma wo lude wo xa siga, xa n mu n senbe masen a be. ²⁰ Na kui n fe magaaxuxie rabama ne Misirakae ra, n e tooro kaabanakoe ra. Na dangi xanbi, e xa mange tinma ne wo xa siga. ²¹ N man a ragirima ne Misirakae xa wo ki, alako wo naxa siga wo belexe igeli ra. ²² Isirayila gine birin xa e doxofoore Misirakae makula yirabase gbeti nun xeema daaxie ra, a nun sosee, wo naxee soma wo xa die ma. Na kui wo harige bama ne Misirakae yi ra.»

4

Alatala a senbe masenfe Munsa be

¹ Munsa naxa Alatala maxorin, «Xa Isirayilakae mu sa la n ma masenyi ra, e fa a fala, «Alatala mu minixi i ma feo,» n munse rabama fa?» ² Alatala naxa a maxorin, «Munse na i belexe na ki?» A naxa a yaabi, «N ma yisuxuwuri.» ³ Alatala naxa a yamari, «A woli boxi.» A to a woli boxi, na naxa mafindi boximase ra, Munsa fa a gi a ya ra. ⁴ Alatala naxa a masen a be, «I belexe itala i xa a suxu a xuli ma.» Munsa naxa a belexe itala. A to a suxu a belexe ra, na naxa findi yisuxuwuri ra.

⁵ Alatala naxa a masen a be, «Na findima tonxuma ra e be, fa a fala, e benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Alatala bara mini i ma.» ⁶ Na dangi xanbi, Alatala man naxa a masen a be, «I belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a fa a ramini, kune a belexe rafixexi. ⁷ A man naxa a yamari, «I man xa i belexe sa i kanke ma i xa donma bun ma.» A to na raba, a belexe naxa yalan keren na. ⁸ Alatala naxa a masen a be, «Xa Isirayilakae mu la i xui ra, xa na mu a ra na tonxuma singe ra, temunde e fama ne lade i ra na tonxuma firin nde xa fe ra. ⁹ Xa e mu la i xui ra na tonxuma firinyie xa fe ra, i xa ye tongo Nili xure, i a rafili boxi ma. A findima ne wuli ra keren na.»

¹⁰ Munsa naxa Alatala yaabi, «N Marigi, i a kolon i xa konyi mu fata woyende. N nenyi binya n de i kabi n dimedi temui. To masenyi mu na fe masaraxi.» ¹¹ Alatala naxa a masen a be, «Nde mixi nenyi rakelima? Nde mixi findima boboe ra, xa na mu tulixori? Nde mixi findima ya kanyi ra, xa na mu donxui? N tan Alatala xa mu a ra? ¹² Siga. N i malima masenyi tide. N masenyi yati rasoma ne i de i, i naxan tima.» ¹³ Munsa naxa a yaabi, «N Marigi, yandi, mixi gbete xee.»

¹⁴ Na kui Alatala naxa xono Munsa ma. A naxa a masen a be, «I taara Haruna go? Lewi bonsoe mu a ra? N a kolon, na tan fata woyende. A pan na fafe i ralande. A seewama ne i tofe ra. ¹⁵ I masenyie tima ne a be, a naxan falama pama be. N wo firin malima na kui. N a masenma wo be wo lan wo xa naxan fala. ¹⁶ Haruna i xui madangima pama be, alo namiponme Ala xui madangima ki naxe. ¹⁷ I xa i xa yisuxuwuri tongo. I kaabanako birin nabama a tan na.»

Munsa gbilenfe Misira

¹⁸ Na temui Munsa naxa gbilen a bitanyi xonyi, a a fala a be, «N wama sigafe ngaxakerenyie yire Misira boxi ma, n xa a kolon e xa fe na ki naxe.» Yetiro naxa a yaabi, «Siga bonesa kui.»

¹⁹ Alatala nu bara a masen Munsa be Madiyan boxi ma, «I xa gbilen Misira. Naxee nu wama i faxafe, nee birin bara faxa.» ²⁰ Na kui Munsa naxa a xa gine nun a xa die baki sofalee fari, e gbilen Misira.

Munsa naxa a xa yisuxuwuri fan xanin, Ala naxan ma fe fala a be.

²¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, «I na gbilen Misira, i xa kaabanako birin naba Firawuna ya i, n naxee saxi i sagoe. Na temui n tan nan a xaxili raxoroxoma, alako a naxa tin n ma pama bepinde. ²² I xa a fala Firawuna be, «Alatala xui nan ya, Isirayila, n ma di singe nan a ra. ²³ N bara i yamari i xa a bepin alako a xa siga n batude. I to bara tondi na ra, n i xa di singe faxama ne.»»

²⁴ Munsa to nu na biyaasi kui sigafe ra Misira, Alatala naxa mini a ma koe ra, a xa a faxa, ²⁵ kono Munsa xa gine Sipora naxa a xa di xeme sunna geme xepenxi ra, a na soli sa a sanyi ma. A naxa a fala, «N ma mori nan i ra, muxu nun naxan wuli keren.» ²⁶ Na kui Alatala naxa Munsa lu na. Sipora xa masenyi, «N ma mori nan i ra, muxu nun naxan wuli keren,» a nu wama sunne wuli nan xa fe falafe.

²⁷ Alatala naxa a masen Haruna be, «I xa siga Munsa ralande gbengberenyi ma.» A to naralan Munsa ra Ala xa geya ma, a naxa a sunbu. ²⁸ Munsa naxa Alatala xa xeraya birin ya ba a be. A naxa na kaabanako fee fan fala a be, Ala naxan fixi a ma a rabafe ra.

²⁹ Munsa nun Haruna to Isirayilakae li, e naxa Isirayila fori birin malan. ³⁰ Haruna naxa dentege sa e be Alatala naxan masenxi Munsa be. A naxa kaabanakoe fan naba pama ya xori. ³¹ Nama naxa la na birin na. E to a kolon a Alatala pengi saxi Isirayilakae xon ma e xa toore kui, e naxa e igoro boxi, e suyidi Ala be.

5

Munsa nun Haruna sigafe Firawuna yire

¹ Na dangi xanbi, Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna yire. E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bepin, alako e xa siga n ma sali rabade gbengberenyi ma.»»

² Firawuna naxa yi maxorinyi ti, «Nde tan na na Alatala ra, n lan n xa naxan xa yaamari rabatu Isirayila bepinfe ra? N mu Alatala kolon! Na kui, n mu noma a lude Isirayila xa siga fefe ma!»

³ E naxa a fala a be, «Isirayila Marigi Ala bara fa muxu foxo ra. A lu muxu xa biyaasi xi saxan gbengberenyi yire, alako muxu xa serexee ba muxu Marigi Alatala be, xa muxu mu na raba muxu sontoma ne wuganyi ra, xa na mu santidegema ra.»
⁴ Misira mangee naxa e yaabi, «Munsa nun Haruna, munfe ra wo wama pama bafe wali de i? Wo siga wo xa wali ra. ⁵ Yi pama to bara gbo ye yi boxi ma, wo wama e xa wali nan xun nakanafe fa.»

⁶ Na loxo Firawuna naxa konyie xa mangee nun wali xunyie yamari, ⁷ «Wo naxa sexe so Isirayila pama yi ra sonon, e naxan malanma boora ra e biriki bonboma temui naxe. Yakosi e xa na sexe fen e yete ra. ⁸ E dari biriki xasabi naxan bonbo ra, wo naxa sese ba na ra. Fuyante nan e ra. Na nan a ra, e a falama, <Muxu xa siga serexee bade muxu Marigi Ala be.>
⁹ Wo xa nde sa e xa wali xun ma, alako e naxa yanfa wali ma madaxui woyenyi xa fe ra.» ¹⁰ Konyi xa mangee nun wali xunyie naxa a fala Isirayila pama be, «Firawuna naxe a a mu sexe soma wo yi ra sonon. ¹¹ Wo xa siga na fende wo yete ra. Wo xa a kolon sese mu bama wo xa wali kote ra.»

¹² Na kui pama naxa yensen Misira boxi sexe xabade. ¹³ Mangee nu e ragbatama ne, e nu fa a fala, «Wo xa wo xa wali rapon loxo yo loxo alo a singe, sexe nu soma wo yi ra temui naxe.» ¹⁴ Firawuna xa mixie nu fa Isirayilakae bonbo naxee nu tixi wali xunyie ra. E nu fa e maxorin, «Munfe ra xoro nun to, wo mu biriki xasabi bonboxi alo wo darixi a ra ki naxe?»

¹⁵ Isirayila wali xunyie naxa siga e mawade Firawuna xon a falafe ra, «I na yi mooli rabafe muxu tan i xa konyie ra munfe ra? ¹⁶ E mu sexe yo soma muxu yi ra, konon e a falama a muxu xa biriki bonbo! I xa mixie na muxu tan i xa konyi bonbofe, konon e tan nan wali kanaxi.»
¹⁷ Firawuna naxa e yaabi, «Fuyantee nan wo ra. Na nan a toxi wo a falama, a wo xa siga serexee bade Alatala be. ¹⁸ Wo siga walide! Sexe yo mu soma wo yi ra, sese man mu bama wo xa biriki konti ra.»

¹⁹ Isirayila wali xunyie naxa kontofili na woyenyi ra, a falafe ra, «Sese mu bama

birikie konti ra wo naxan bonboma loxo yo loxo.» ²⁰ E to mini Firawuna xonyi, e naxa Munsa nun Haruna li naa. E nu na e memefe. ²¹ Na wali xunyie naxa a fala e be, «Alatala xa wo jaxankata, barima wo bara muxu mapaaxu Firawuna nun a xa mixie xon ma. Wo bara santidegema sa e belexe, e xa muxu faxes.»

²² Munsa naxa gbilen Alatala ma a falafe ra, «Marigi, i bara yi toore doko yi pama ma munfe ra? I n xexxi be munfe ma? ²³ Kabi n naxa siga Firawuna yire woyenfe ra i xili ra, a fa fe jaaxi nan tun nabafe yi pama ra. I mu i xa pama xoreyaxi feo.»

6

Ala xa laayidi Munsa be

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «I fama a tode yakosi, n naxan nabama Firawuna ra. N senbe nan fama a niyade a xa Isirayila pama bejin, a yete xa e keri a xa boxi ma.»

² Ala man naxa a masen Munsa be, «N tan nan Alatala ra. ³ N naxa n yete masen Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be. Konon e mu n n xili kolonxi Alatala ra. E n kolonxi Ala Senbema xili nan na. ⁴ Muxu man naxa saata, n xa Kanaan boxi fi e ma, e xoreya rabaxi dennaxe. ⁵ N bara Isirayilakae wa xui me e xa konyiya kui Misirakae yi ra. N man bara ratu n ma saate ma. ⁶ Na kui, a fala Isirayilakae be, <N tan nan Alatala ra. N fama ne wo ramini Misirakae xa noe bun ma. N xoreya fima ne wo ma. N fama ne wo xun sarade n senbe ra. N jaxankate ragoroma ne Misirakae ma e xa wali kobie xa fe ra. ⁷ N wo findima ne n ma pama ra. N fan findima ne wo Marigi ra. Na temui wo a kolonma ne, n tan nan na wo Marigi Alatala ra, naxan wo baxi konyiya kui Misirakae yi ra. ⁸ N fama ne wo rasode boxi ma, n nakalixi naxan ma fe ra, n xa a fi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma. N fama ne a fide wo ma, a lu wo sagoe.>»

⁹ Munsa naxa na dentee Isirayilakae be, konon e mu la a xui ra e xa konyiya xoxoxe xa fe ra. Limaniya birin nu bara ba e yi. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹¹ «Siga Misira mangee yire. A fala

Firawuna be a xa Isirayila jama bejin, e xa mini a xa boxi ra.» ¹² Kono Munsu naxa Alatala yaabi, «Xa Isirayilakae yati mu laxi n xui ra, Firawuna fan mu n xui suxuma feo, n tan naxan jan mu fata woyende.» ¹³ Alatala masenyi ti Munsu nun Haruna be na ki ne, Isirayilakae nun Misira mange Firawuna xa fe ra. A e yamari ne e xa Isirayilakae ramini Misira boxi ra.

¹⁴ Isirayila bonsoe yareratie nan yi ki:

Ruben naxan singe bari Isirayila, a xa die nan ya: Xanoki, Palu, Xesiron, nun Karimi. Ruben bonsoe nan na ki.

¹⁵ Simeyon xa die nan ya: Yemuweli, Yamin, Ohadi, Yakin, Soxara, nun gine Kanaanka xa di Sawulu. Simeyon bonsoe nan na ki.

¹⁶ Lewi xa die xilie nan yi ki e xa taruxui ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. Lewi xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun solofere li. ¹⁷ Gerison xa die findixi Libini nun Simeyi nan na e xabile ki ma. ¹⁸ Kehati xa die findixi Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli nan na e xabile ki ma. Kehati xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun saxan li. ¹⁹ Merari xa die findixi Maxali nun Musi nan na. Lewi xa die nan na ki e taruxui ki ma.

²⁰ Amarama naxa a baba barenyi Yebedi doko, naxan Haruna nun Munsu bari a be. Amarama xa simaya naxa je keme je tongo saxan a nun solofere li.

²¹ Yisehari xa die nan ya: Kora, Nefegi, nun Sikiri.

²² Yusiyeli xa die nan ya: Misayeli, Elesafana, nun Sitiri.

²³ Haruna naxa Aminadabo xa di Eliseeba doko, naxan findixi Naxason maagine ra. A naxa Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari bari Haruna be.

²⁴ Kora xa die nan ya: Asiri, Elekana, nun Abiyasafi a xabile ki ma.

²⁵ Haruna xa di Eleyasari naxa Putiyeli xa di gine doko. A naxa Finexasi bari a be. Lewi bonsoe yareratie nan na ki e xabile ki ma. ²⁶ Alatala Haruna nun Munsu yamari ne, «Wo Isirayilakae ramini Misira boxi ra e lanxunde ki ma.»

²⁷ Munsu nun Haruna nan woyen Misira mange Firawuna be Isirayilakae ramini ra Misira kui.

²⁸ Alatala naxa yi masenyi ti Munsu be Misira boxi ma, ²⁹ «N tan nan na Alatala ra. Siga, n xui birin nadangi Misira mange Firawuna ma.» ³⁰ Munsu naxa Alatala yaabi, «N tan nan yi ki, n mu fata woyende a fanyi ra. Firawuna noma tinde n ma masenyi ra di?»

7

Ala xa xeraya Munsu be

¹ Alatala naxa a masen Munsu be, «Haruna xa i xui madangi Firawuna be alo namijonme Ala xui madangima mixie be ki naxe. ² N i yamarima naxan birin na, i xa na fala i taara Haruna be naxan na madangima Firawuna ma, alako a xa a lu Isirayilakae xa mini Misira boxi ra. ³ N Firawuna xaxili raxoxoma ne. N tonxuma nun kaabanako gbegbe rabama ne Misira boxi kui, ⁴ kono Firawuna mu fama a tuli matide wo ra. N fama ne paxankate xoxoxoe doxide Misira ma, n fa n ma jama Isirayila ramini a lanxunde ki ma. ⁵ N na Misira halaki Isirayila ramini ra e tagi, e n kolonma ne Alatala ra.» ⁶ Munsu nun Haruna naxa Alatala xa yaamari suxu alo a masenxi e be ki naxe. ⁷ E nu masenyi tima Firawuna be temui naxe, Munsu xa simaya nu bara je tongo solomasaxan li. Haruna xa simaya nu bara je tongo solomasaxan a nun saxan li.

⁸ Alatala naxa a masen Munsu nun Haruna be, ⁹ «Firawuna na a fala wo be, <Wo xa kaabanako nde raba,> i tan Munsu, i xa a fala Haruna be, a xa i xa yisuxuwuri tongo, a a woli Firawuna seeti ma. Na mafindima ne boximase ra.»

¹⁰ Na kui Munsu nun Haruna naxa siga Firawuna yire, e fa a raba, alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa Munsu xa yisuxuwuri woli boxi ma Firawuna nun a xa kuntigie ya i, na naxa findi boximase ra. ¹¹ Na temui Firawuna naxa a xa karamoxoe nun a xa mandurulae xili, e xa na kaabanako mooli raba e xa duureya ra. ¹² E nun Haruna birin naxa e xa yisuxuwurie woli boxi ma. Nee birin naxa mafindi boximasee ra, kono Haruna gbe naxa boore gbe gerun. ¹³ Na kui Firawuna xaxili naxa xoxoxo, a mu a tuli

mati Munsa nun Haruna ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe.

Mankane singe: ye findife wuli ra

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «Firawuna xaxili bara xoroxo. A bara tondi n ma pama bepinde. ¹⁵ Tina geesege i xa naralan Firawuna ra Nili xure de. I xa i xa yisuxuwuri xanin, naxan nu bara mafindi boximase ra. ¹⁶ Menni i xa a fala Firawuna be, «Isirayilakae Marigi Alatala bara n xee i yire, n xa a fala i be, «N ma pama bepin, alako e xa siga n batude gbengberenyi ma.» Han yakosi i tan mu tinxi na xui suxude. ¹⁷ Na kui Alatala xa masenyi nan ya, «Na nan a ra, i fama a kolonde, n tan nan Alatala ra. N ma yisuxuwuri na din Nili xure ra, ye mafindima ne wuli ra. ¹⁸ Yexe naxee na Nili xure ma, e fama sontode, e xiri paaxi fa mini, Misirakae mu noma na ye minde.»» ¹⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Haruna yamari, «I xa i xa yisuxuwuri itala Misira baae, xuree, nun dabonyi birin ma.» Na a niyama ne ye birin xa mafindi wuli ra Misira boxi ma, hali naxee na feppee kui, wuri nun geme daaxi.»

²⁰ Munsa nun Haruna naxa a raba alo Alatala e yamarixi ki naxe. Haruna naxa a xa yisuxuwuri itala, a a din Nili xure ra. Xure naxa findi wuli ra Firawuna nun a xa kuntigie ya xori. ²¹ Yexe birin naxa faxa, e xiri paaxi naxa mini Nili xure ma. Misirakae mu nu noma na ye minde, barima Misira ye birin findixi wuli nan na.

²² Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba. Firawuna xaxili naxa xoroxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe. ²³ Firawuna naxa gbilen a xonyi, a naxa na fe bote ba. ²⁴ Misiraka birin naxa tigie ge Nili xure seetie ma, alako e xa ye min daaxi soto, barima e mu nu noma Nili xure ye minde.

Mankane firin nde: lanxansarimae

²⁵ Alatala to ge Nili xure garinde, xi solofere dangi xanbi, ²⁶ a naxa a masen Munsa be, «I xa siga Firawuna yire, a fala a be, «Alatala bara a yamari, i xa a xa pama bepin, e xa siga a batude. ²⁷ Xa i mu tin na ra, Alatala fama i xa boxi birin xun

nakanade lanxansarimae ra. ²⁸ E fama yiriwade Nili xure ma, e fa te, e so i xa banxi kui han e i xa sade li. E soma i xa kuntigie nun Misira pama xa banxie kui, e man soma taami rafalama dennaxe. ²⁹ Lanxansarimae fama ne tede i tan, i xa pama, nun i xa kuntigie birin ma.»

8

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be, a xa a xa yisuxuwuri itala baae, xuree, nun dabonyi birin xun ma alako lanxansarimae xa te Nili xure ma, e so Misira boxi ma.» ² Haruna to a xa yisuxuwuri itala Misira yee xun ma, lanxansarimae naxa te Misira boxi birin ma. ³ Mandurulae fan naxa na kaabanako mooli raba, e fan naxa lanxansarimae raso Misira boxi ma.

⁴ Na dangi xanbi Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo sa Alatala maxandi, alako lanxansarimae xa keli n tan nun n ma pama xun ma. N fama i xa pama rabepinde, e xa siga serexee bade Alatala be.» ⁵ Munsa naxa a fala Firawuna be, «Mange, i gbe binye. I xa nate tongo loxo safe ra lanxansarimae xa keli i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e xa lu Nili xure gbansan ma.»

⁶ A naxa a yaabi, «Tina.» Munsa naxa a fala, «A fama rabade na ki ne, alako i xa a kolon, muxu Marigi Alatala maniyee mu na. ⁷ Lanxansarimae fama kelide i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama xun ma, e fa lu Nili xure ma.»

⁸ Munsa nun Haruna to mini Firawuna xonyi, Munsa naxa Alatala maxandi lanxansarimae xa fe ra naxee nu Firawuna tooroma. ⁹ Alatala naxa Munsa xa maxandi suxu. Lanxansarimae naxa faxa banxie, xandee, nun daaxae kui. ¹⁰ Mixie naxa e koto, e xiri paaxi fa din boxi birin na. ¹¹ Kono Firawuna to a to na fe nu bara dangi, a man naxa a xaxili raxoroxo, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alo Alatala a masen ki naxe.

Mankane saxan nde: saasie

¹² Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala Haruna be a xa a xa yisuxuwuri itala, a xa din boxi xube ra alako a xa mafindi saasie ra Misira boxi birin kui.» ¹³ E naxa a raba na ki. Haruna to a xa yisuxuwuri itala, a fa boxi xube garin, na birin naxa findi saasie

ra, mixie nun xurusee fɔxɔ ra. Xube birin naxa findi saasie ra Misira bɔxi birin kui. ¹⁴ Mandurulae to kata na kaabanako mooli rabade, e mu nɔ. Saasie nu dinxi mixi nun xuruse birin na. ¹⁵ Mandurulae naxa a fala Firawuna be, «Ala fɔxi yati nan na ki,» kɔnɔ Firawuna xaxili man naxa xɔrɔxɔ, a mu tin Munsa nun Haruna xui ra, alɔ Alatala a masenxi ki naxe.

Mankane naani nde: xerie

¹⁶ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «Tina geesege i xa kurun, i xa naralan Firawuna ra ye yire. I xa a fala a be Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bejin, alako e xa siga n batude. ¹⁷ Xa i mu sa tin n ma pama bejinde, n fama xerie nan nadinde i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma wo xonyi. Xerie fama lude Misirakae xa banxie nun e xa bɔxie birin ma. ¹⁸ Kɔnɔ na lɔxɔe, Gosen bɔxi ratangama ne, n ma pama na dennaxe. Xerie mu luma naa, alako i xa a kolon a n tan Alatala na yi bɔxi yire birin ma. ¹⁹ N tagi rasa luma ne n ma pama nun i gbe ma. Wo na kaabanako toma ne tina.»»

²⁰ Alatala a raba na ki ne. Xerie naxa din Firawuna, nun a xa kuntigie ra. Misira bɔxi birin xun naxa rakana xerie ra. ²¹ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo xa siga serexe bade wo Marigi Ala be Misira.» ²² Munsa naxa a yaabi, «Na mu lanma, barima muxu xa serexe mu rafan Misirakae ma. Xa muxu na serexe mooli ba Misirakae ya xori e naxee xonxi, e mu muxu magonoma xe? ²³ A lanma muxu xa xi saxan biyaasi raba gbengberenyi ma, muxu fa serexe ba muxu Marigi Alatala be, alɔ a muxu yamarixi ki naxe.»

²⁴ Firawuna naxa a fala Munsa be, «N fama wo bejinde, alako wo xa siga gbengberenyi ma serexe bade wo Marigi Alatala be. Kɔnɔ wo naxa wo makuya a gbe ra. Yakosi, wo Ala maxandi n be.»

²⁵ Munsa naxa a yaabi, «N bara tin. N na mini i xonyi, n Alatala maxandima ne. Tina, xerie makuyama ne Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Kɔnɔ i tan Firawuna, i naxa muxu madaxu. I naxa tondi Isirayila pama bejinde alako e xa serexe ba Alatala be.»

²⁶ Munsa to mini Firawuna xonyi, a naxa Alatala maxandi. ²⁷ Alatala naxa Munsa xa duba suxu. Xerie naxa makuya Firawuna, a xa kuntigie, nun a xa pama ra. Hali keren mu lu naa. ²⁸ Kɔnɔ Firawuna man naxa a xaxili xɔrɔxɔ, a mu tin Isirayila pama bejinde.

9

Mankane suuli nde: xurusee xa wuganyi

¹ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa siga Firawuna yire, i xa a fala a be, «Isirayilaka Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I xa n ma pama bejin, alako e xa siga n batude.» ² Xa i tondi e bejinde, i kankan e ma, ³ Alatala fama wuganyi jaaxi radinde i xa xurusee ma, alɔ soe, sofalee, joxomee, ningee, yexeee, nun si. ⁴ Alatala fama Isirayilakae xa goore nun Misirakae xa goore tagi rasade. Isirayilakae xa xurusee mu wuganyi sɔtoma. ⁵ Alatala bara nate tongo na rabama temui naxe, a falafe ra, «Tina, n fama na nan nabade.»»

⁶ Na kuye iba, Alatala a raba na ki ne. Misira goore birin naxa faxa, kɔnɔ hali xurusee keren mu faxa Isirayilakae xa goore ya ma. ⁷ Firawuna naxa mixie xee na fe kolonde. E naxa a fala Firawuna be xurusee keren mu faxaxi Isirayilakae xa goore kui, kɔnɔ a xaxili naxa xɔrɔxɔ, a man mu tin Isirayila pama bejinde.

Mankane senni nde: suurie

⁸ Na temui Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, «Wo xa te xube rate Firawuna ya xori. ⁹ A findima xube ra naxan dinma Misira bɔxi birin na, a suuri ramini Misirakae nun e xa xurusee birin ma.»

¹⁰ E naxa te xube xanin Firawuna yire. Munsa naxa a woli koore ma, a fa suuri jaaxie ramini mixie nun xurusee ma.

¹¹ Mandurulae yati mu nɔ tide Munsa ya i suurie xa fe ra, naxee nu na Misirakae birin ma. ¹² Kɔnɔ Alatala naxa Firawuna xaxili raxɔrɔxɔ, alako a naxa tin Munsa nun Haruna xui suxude, alɔ Alatala nu bara a masen Munsa be ki naxe.

Mankane solofere nde: balabalanyi

¹³ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «Tina i xa kurun sigafe ra Firawuna yire, a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N ma pama bepin, e xa siga n batude, ¹⁴ xa na mu a ra n gbaloe mooli birin naminima i tan, i xa kuntigie, nun i xa pama ma n senbe ra. Na kui i fama a kolonde n maniye mu na dunija bende fupi fari. ¹⁵ N nu noma gbaloe paaxi raminide wo ma n senbe ra, naxan nu noma wo sontode, wo lae dunija ma, ¹⁶ konon n bara wo lu dunija alako n xa n senbe masen wo be, dunija xa n xili kolon. ¹⁷ Han ya i kira bolonma n ma pama ya ra, i tondi e xa siga. ¹⁸ Na nan a ra, tina n fama ne balabalanyi magaaxuxi ragorode Misira ma, wo mu naxan mooli to kabi dunija fole. ¹⁹ I xa i xa goore nun i xa se birin naso yire makantaxi kui, barima yi balabalanyi na bira, a mixi nun xuruse birin sontoma ne.»»

²⁰ Firawuna xa kuntigi ndee naxa gaaxu Alatala xa masenyi ya ra, e xulun e xa konyie nun e xa xurusee rasode yire makantaxi kui. ²¹ Konon naxee mu nu e joxo saxi Alatala xa masenyi xon ma, e naxa e xa konyie nun e xa xurusee lu tande.

²² Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala koore mabiri, balabalanyi xa bira mixi, xurusee, nun xee fari Misira boxi birin ma.» ²³ Munsa to a xa yisuxuwuri itala koore ma, Alatala naxa seyamakonyi, galanyi, nun balabalanyi ragoro Misira boxi ma. ²⁴ Balabalanyi masunbuxi te ra a naxa goro e ma. Misira boxi mu nu na gbaloe mooli to kabi a fole. ²⁵ Na balabalanyi naxa mixie nun xurusee magonon Misira boxi birin ma. A naxa xee nun wuri bilie fan kana. ²⁶ Gosen boxi gbansan naxa ratanga na gbaloe ma, Isirayilakae nu na dennaxe.

²⁷ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Yi biyaasi, n bara yunubi raba. Nondi na Alatala nan be. N tan nun n ma pama bara tantan. ²⁸ Wo xa Alatala madije, alako seyamakonyi nun balabalanyi xa jon. N bara tin wo bepinde, n mu kankanma wo ma sonon.» ²⁹ Munsa naxa a fala a be, «N na mini taa kui, n Alatala maxandima wo be. Galanyi

nun balabalanyi danma ne, alako i xa a kolon a Alatala nan gbe dunija ra. ³⁰ Konon n bara a kolon, i tan nun i xa kuntigie, wo mu gaaxuxi Marigi Alatala ya ra sinden.»

³¹ Na balabalanyi nu bara sansi funden maniye nun gese futi kana, naxee mu nu mo sinden. ³² Mengi nun a maniye tan mu kana, barima e tan temui mu nu a lixi.

³³ Munsa naxa mini Firawuna xonyi, a siga taa fari ma. A to a belexe itala Alatala maxandide, galanyi, balabalanyi, nun tune naxa dan. ³⁴ Firawuna to na to, a man naxa yunubi soto, barima a tan nun a xa kuntigie naxa e xaxili raxoroxo. ³⁵ Na kui Firawuna mu tin Isirayilakae bepinde, alo Alatala a masenxi ki naxe Munsa saabui ra.

10

Mankane solomasaxan nde: katoe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Siga Firawuna yire, barima n tan nan a xaxili nun a xa kuntigie xaxili raxoroxo, alako n xa n ma tonxuma makaabaxie masen e be. ² N gbaloe naxan doxoma Misirakae ma, wo xa na fala wo xa die nun wo xa mamadie be, alako wo xa a kolon, n tan nan Alatala ra.»

³ Munsa nun Haruna naxa siga Firawuna xonyi, e a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «I tondima i yete magorode n be han mun temui? I xa n ma pama bepin, e xa siga n batude. ⁴ Xa i mu e bepin, tina n katoe radinma ne i xa boxi birin ma. ⁵ E boxi gbaata makotoma ne, e sansi nun wuri bili birin donma ne balabalanyi mu naxee lixi. ⁶ E fama sode i tan, i xa kuntigie, nun Misirakae birin xa banxie kui, alo wo benbae mu nu a toxi ki naxe kabi Misira fole.» Munsa to ge na falade, a naxa a kobe so, a mini Firawuna xonyi.

⁷ Firawuna xa kuntigie naxa a fala a be, «Yi xeme won tooroma han mun temui? I xa a xa pama bepin alako e xa siga e Marigi Alatala batude. Han ya i mu a kolon Misira na sontofe ne?»

⁸ Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo siga, wo sa wo Marigi Alatala batu.» A man naxa e maxorin, «Ndee na sigafe wo ya ma?» ⁹ Munsa

naxa a yaabi, «Muxu birin sigama ne: fonikee, forie, xemee, ginnee, muxu xa xurusee. Alatala xa sali xungbe na a ra.»
 10 Firawuna naxa e yaabi, «Wo wama ne n xa a fala wo be, <Alatala xa wo kanta.> Xa n sa a lu wo xa siga, wo nun wo xa die, n a kolon wo fe kobi rabama ne. 11 N mu tinma na ra. Xemee gbansan noma sigade Alatala batude, barima wo na nan maxorinxi.» A to ge na falade, Firawuna naxa e keru.

12 Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala Misira boxi xun ma, katoee xa fa. E xa burexe xinde birin don balabalanyi mu naxee lixi.» 13 Munsa naxa a xa yisuxuwuri itala Misira boxi xun ma, Alatala fa foye ramini yanyi nun koe keren kui kelife sogetede. Na kuye iba, na foye nu bara fa katoee ra, 14 naxee din Misira boxi birin na. Katoee gbegebe naxa lu Misira yire birin. Han ya na fe maniye mu toxi, a man mu toma sonon. 15 E naxa boxi birin makoto han a ifooro. E naxa burexe xinde nun wuri bogi birin don balabalanyi mu naxan lixi. Burexe xinde yo mu lu wurie nun sansie kon na Misira boxi ma.

16 Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili mafuren. A naxa a fala e be, «N bara yunubi soto wo Marigi Alatala ra, n bara haake soto wo fan na. 17 Wo xa dije n ma, wo xa wo Marigi Alatala maxandi alako a xa yi toore ba n ma.» 18 Munsa naxa keli Firawuna yire, a naxa Alatala maxandi. 19 Alatala naxa turunnaade foye ramini, a katoe birin tutun sogorode, a sa e rasin Xulunyumi Baa ma. Hali katoe keren mu lu Misira. 20 Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxoroxo, alako a naxa Isirayilakae bepin.

Mankane solomanaani nde: dimi

21 Na temui Alatala naxa a fala Munsa be, «I belexe itala koore ma, dimi binye xa sin Misira boxi ma.» 22 Munsa to na raba, dimi binye naxa sin Misira boxi birin ma. Xi saxan bun ma 23 mixi mu no a boore tode, mixi mu no kelide a xonyi. Kon Isirayilakae nu sabatixi dennaxe, menni tan iyalanxi. 24 Firawuna naxa Munsa xili, a a fala a be, «Wo xa siga Alatala batude. Wo noma wo xa die nun wo xa ginnee xaninde, kon wo xa wo xa xurusee

tan lu be.» 25 Munsa naxa a yaabi, «I xa tin muxu xa xurusee xanin muxu naxee bama serexe ra muxu Marigi Alatala be. 26 Muxu xa goore birin xa siga. Hali keren mu luma be. Ndee bama serexe nan na muxu Marigi Alatala be, kon muxu mu a kolon sinden xurusee mundun rawalima na kui, fo muxu xa so naa.»

27 Na dangi xanbi Alatala naxa Firawuna xaxili raxoroxo, a mu tin e bepinde. 28 Firawuna naxa a fala Munsa be, «Keli n xun ma! I yete ratanga tife ra n ya i sonon. Xa n i to be, n i faxama ne.» 29 Munsa naxa a yaabi, «A xa raba alo i a fala ki naxe. I mu n toma sonon.»

11

Marakolonyi mankanε fu nde ra: di singe faxe

1 Alatala naxa a masen Munsa be, «N fama kaabanako donxoe ragorode Firawuna nun Misirakae ma. Na dangi xanbi, Firawuna wo bepinma ne, wo siga kerenyi ra. 2 A fala pama be e xa e doxoboore makula gbeti nun xema ra.» 3 Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae kide. Misira pama nun Firawuna xa kuntigie naxa gaaxu Munsa ya ra.

4 Munsa naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya, <Koe tagi n Misira boxi igirima ne, 5 di singe birin fa faxes kelife Firawuna xa di singe ma, a sa doxo konyi ginnee xa di singe ra. Firawuna tan mangeya fima a xa di ma, konyi gine tan taami rafalama, kon e xa di singe birin fama ne faxade. Hali Misirakae xa xurusee xa di singee faxama ne. 6 Na temui Misira wa xui nde mema ne, e mu naxan mooli mexi temui dangixie, e mu naxan mooli mema temui naxee sa fama. 7 Kon Isirayilakae xonyi, hali bare keren mu wonwonma. Na kui wo xa a kolon n tagi rasa luxi Misirakae nun Isirayilakae tagi. 8 Na temui i xa kuntigie birin fama ne e xinbi sinde n bun ma, e a fala n be, a n tan nun n ma pama birin xa mini e xa boxi kui. N na ge na rabade, n sigama ne.» Munsa to ge na falade, a naxa keli Firawuna xun ma, a xonoxi ki fanyi ra.

9 Alatala nu bara a masen Munsa be, «Firawuna mu a tuli matima wo ra.

Na kui n nan n ma kaabanakoe xun masama ne Misira boxi kui.» ¹⁰ Munsa nun Haruna nu bara na kaabanakoe birin naba Firawuna ya xori, konɔ Alatala bara Firawuna xaxili raxɔrɔxɔ, a mu tin Isirayilakae xa mini a xa boxi kui.

12

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be Misira boxi ma, ² «Yi kike naxan ya, yi nan findima wo be je kike singe ra. ³ Wo xa a fala Isirayila pama birin be, yi kike xi fu, denbaya yo denbaya xa yexee keren soto. ⁴ Xa denbaya nde xurun, e mu noma na ra, e xa kafu e doxo boore ndee ma alako yexee keren xa e birin nali. ⁵ Na yexee xa findi xeme ra, naxan bara je keren soto, lanyuru yo mu naxan ma. Xa na mu a ra, wo noma si fan nawalide. ⁶ Wo xa a ragata han na kike xi fu nun naani. Na loxoe Isirayila denbaya birin xa e gbe kon naxaba sogedula temui. ⁷ Wo xa a wuli maso naade gbanyi nun a seetie ma, a donma banxi naxan kui. ⁸ Na sube xa gan te ra, wo xa a don na koe ra taami lebinitare nun burexe xone ra. ⁹ Wo naxa a don a gantare ra, wo naxa a jin ye ra. Wo xa a birin gan a fanyi ra beenu wo xa a ixaba. A xunyi, a sanyie, nun a furingee xa gan temui keren. ¹⁰ Na sese naxa xi han geesege. Xa nde luxi, wo xa na woli te xora. ¹¹ Wo xa a don wo tagi ixirixi, wo xa sankirie soxi wo sanyie, a nun wo xa yisuxuwuri suxuxi wo belexe ra. Wo xa a don mafuren mafuren. Alatala xa Sayamaleke Dangi Sali serexe na a ra.»

¹² «Na koe ra, n Misira boxi isama ne, n di singe birin faxes mixie nun xurusee ya ma. N Misira xa alae paxankatama ne. N tan nan Alatala ra. ¹³ N na na wuli tonxuma to wo xa naadee ma, n dangima ne menni xun ma. Kasare yo mu wo lima, n Misira boxi ratonma temui naxe.»

¹⁴ «Na loxoe xa findi sali xungbe nan na wo be Alatala xa binye bun ma. Wo xa na sali raba je yo je Alatala xa yaamari ki ma. ¹⁵ Na sali waxati wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. Sali fole loxoe, wo xa lebini birin namini wo xa banxie kui. Mixi yo naxan taami lebini

daaxi donma na xi solofere bun ma, na kanyi xa ramini Isirayila pama ya ma. ¹⁶ Na sali loxoe singe nun na sali loxoe solofere nde, wo xa wo malan Alatala xa binye bun ma. Na loxoe firinyie, wo naxa wali yo raba bafe donse rafalafe ra.»

¹⁷ «Wo xa yi Taami Lebinitare Sali raba, barima n wo xa pama ramini Misira boxi ra na loxoe ne. N bara wo yamari wo xa yi sali raba je yo je abadan. ¹⁸ Kike singe, xi fu nun naani, nunmare folo temui, wo naxa taami yo don bafe taami lebinitare ra han a xi moxonen nun keren, a nunmare temui. ¹⁹ Na xi solofere bun ma, lebini yo naxa to wo xonyi, barima xone nun Isirayilaka birin naxan lebini donma na waxati bun ma, a raminima ne Isirayila pama ya ma. ²⁰ Wo naxa taami lebini daaxi don dede.»

²¹ Munsa naxa Isirayila fori birin xili, a a fala e be, «Wo xa siga xuruse nde sotoe wo xa denbaye be. Wo xa e kon naxaba Sayamaleke Dangi Sali serexe ra. ²² Wo na ge xuruse kon naxabade, wo xa a wuli maso naade gbanyi nun naade seetie ma hisopi burexe ra. Mixi yo naxa mini a xa banxi kui han geesege. ²³ Alatala na Misira boxi isa di singe faxafe ra, a dangima ne banxie xun ma, wuli na naxee naade gbanyi nun a seetie ma. A mu tinma kanari yo xa so wo xonyi. ²⁴ Wo nun wo xa die xa yi yaamari ratinme je yo je abadan. ²⁵ Wo na so boxi kui Alatala naxan laayidixi wo be, wo xa yi sali raba a ki ma. ²⁶ Wo xa die na wo maxarin, <Yi sali munse masenma won be,> ²⁷ wo xa e yaabi, <Sayamaleke Dangi Sali serexe nan a ra. Won na rabama Alatala be naxan dangi Isirayilakae xa banxie xun ma Misira, alako e xa ratanga, Misirakae tan xa faxes.>»

Isirayila pama naxa a suyidi Alatala be. ²⁸ Isirayilakae naxa na yaamari ratinme alo Alatala a masenxi Munsa nun Haruna be ki naxe.

Mankane fu nde: di singe faxe

²⁹ Koe tagi Alatala naxa di singe birin faxes Misira boxi kui, kelifi Firawuna kibanyi kanyi xa di singe ma, a sa doxo geelamani xa di singe ra. A naxa xuruse xa di singe fan birin faxes. ³⁰ Na kui

Firawuna naxa keli koe ra, a tan, a xa kuntigie, nun Misirakae birin, e fa e wa xui rate, barima banxi keren mu lu faxe mu ti dennaxe.

³¹ Na koe ra Firawuna naxa Munsa nun Haruna xili, a a fala e be, «Wo nun Isirayilakae, wo mini n ma pama ya ma. Wo siga, wo sa Alatala batu, alo wo nu wama a xon ma ki naxe. ³² Wo xa wo xa xurusee xanin, alo wo a falaxi ki naxe. Wo siga! Wo xa duba n fan be.» ³³ Misirakae nu gbataxi Isirayilakae xa siga. E nu a fala, «Xa e mu sigama, won birin fama ne sontode!» ³⁴ Na nan a ra Isirayilakae naxa taami ramulanxi mafilin e xa dugie kui, beenu taami xa te. E naxa taami nun taami ramulanse doxo e xun ma, e fa siga.

³⁵ Isirayilakae naxa gbeti, xesema, nun dugie makula Misirakae ma alo Munsa a fala e be ki naxe. ³⁶ Alatala naxa a ragiri Misirakae xa tin Isirayilakae waxonfe ra. Na kui Isirayilakae naxa se gbege soto Misirakae yi ra.

Isirayilakae minife Misira

³⁷ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, sigafe Sukoti. Xeme wulu keme senni nu na, bafe ginse nun dimedie ra. ³⁸ Mixi gbetee fan naxa bira e foxo ra, a nun goore gbege mooli birin. ³⁹ E naxa taami gan, na taami lebinitare ramulanxi ra, e faxi naxan na e xun ma kelife Misira. Na taami mu nu texi, barima Misirakae to e keri, e mu no fandε rafalade.

⁴⁰ Isirayilakae nu bara je keme naani je tongo saxan naba Misira. ⁴¹ Na je keme naani je tongo saxan jon loxo yati, Alatala xa pama birin mini Misira boxi ra na ne.

⁴² Alatala to na koe radangi Isirayila pama ramunife ra Misira, a lanma Isirayilakae birin xa na koe xungbilenyi radangi Alatala matoxofe ra je yo je. ⁴³ Alatala naxa yi seriye so Munsa nun Haruna yi ra Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra, «Mixi yo naxa na serexe don naxan mu findixi Isirayilaka ra. ⁴⁴ Wo xa konyi sunnaxie noma a donde, ⁴⁵ kono wo xa walike naxee kelixi yire gbetee, e naxa a don. ⁴⁶ Na serexe xa don banxi nan kui, wo naxa a sube xanin tande, wo naxa a xori yo gira. ⁴⁷ Isirayila pama birin xa

Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁴⁸ Xa wo xa xone nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe Alatala xa binye bun ma, fo a xa xeme birin sunna a xa denbaya kui. Xa a bara na raba, a noma na sali rabade alo Isirayilakae. Kono sunnatatee mu noma a donde. ⁴⁹ Lasiri nun xone birin na na seriye bun ma.»

⁵⁰ Isirayilaka birin naxa a raba, alo Alatala Munsa nun Haruna yamarixi ki naxe. ⁵¹ Na loxo yati, Alatala naxa Isirayilakae ramini Misira boxi ra, e lanxunde ki ma.

13

Di singe seriye

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Wo xa di singe birin fi n ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra. N tan nan gbe na Isirayilakae birin xa di singee ra.»

³ Munsa naxa a fala pama be, «Wo xa ratu to loxo ma sali ra, barima Alatala senbe nan wo ramunxi Misira boxi ma konyiya kui. Wo naxa lebini yo don na loxo. ⁴ Wo minixi to Abibi kike nan na. ⁵ Alatala na wo raso boxi kui, a naxan laayidixi wo benbae be, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Hiwikae nun Yebusukae sabatixi dennaxe, xije nun kumi xeleva boxi naxan ma, wo xa Taami Lebinitare Sali raba na kike ra. ⁶ Na sali waxati wo xa taami lebinitare gbansan don xi solofere bun ma. Na xi solofere nde, wo xa sali raba Alatala xa binye bun ma. ⁷ Na xi solofere bun ma taami lebinitare nan donma. Lebini yo naxa lu Isirayilaka nde xonyi. ⁸ Na loxo wo xa yi sali xa fe fatanfasi wo xa die be, wo fa a fala, «N yi sali rabama ne, barima Alatala bara n namini Misira boxi ra.» ⁹ Yi sali luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, alako wo naxa neemu Alatala xa seriye ma. ¹⁰ Wo xa yi sali raba a waxati je birin na.»

¹¹ «Alatala na wo raso Kanaankae xa boxi ma, a a fi wo ma alo a laayidixi wo tan nun wo benbae be ki naxe, ¹² wo xa wo xa di xeme singe birin fi Alatala ma, a nun wo xa xurusee xa di xeme singe. Wo xa di xemema singe birin findixi Alatala nan gbe ra. ¹³ Wo noma yexee xa na mu

a ra si fide wo xa sofale xa di singe joxoxo ra, xa na mu a ra wo xa a kobe gira, a xa faxes. Wo xa wo xa di singe fan xun sara yexex ra. ¹⁴ Xa a sa li wo xa di nde wo maxorinma a wo yi fe rabama fe naxan ma, wo xa a yaabi, «Alatala senbe nan won naminixi konyiya kui Misirakae yi ra. ¹⁵ Firawuna to tondi muxu bepinde muxu xa siga, Alatala naxa Misira di singe birin faxes mixie nun xurusee ya ma. Na nan a ra won xurusee xa di singe birin fima Alatala ma serexex ra, a nun won ma di xeme singe birin xun sarama ne yexex ra.» ¹⁶ Na luma ne wo be alo tonxuma naxan saxi wo belexe ma, xa na mu tonxuma naxan saxi wo tigi ma, barima Alatala senbe nan wo raminixi Misira boxi ma konyiya kui.»

Kelife Misira

¹⁷ Firawuna to Isirayila pama bepin, Alatala mu e xun ti Filisita boxi kira ra, hali na kira nan to sooneya, barima a a fala ne, «Xa pama gere lima kira xon ma, e nate masarama ne, e fa gbilen Misira.» ¹⁸ Na kui Alatala naxa pama ya rafindi gbengberenyi kira ma Xulunyumi Baa mabiri. Isirayilakae naxa mini Misira e xa geresosee ra e yi ra. ¹⁹ Munsa naxa Yusufu xorie fan xanin, barima Yusufu nu bara Isirayila xa die rakali na fe ma, a falafe ra, «N a kolon, Alatala fama ne wo malide. Na temui wo xa n xorie xanin wo xun ma yire gbete.»

²⁰ Isirayilakae naxa keli Sukoti, e sa yonkin Etama gbengberenyi foloxi dennaxe. ²¹ Alatala nan nu tixi e ya ra. Yanyi ra a naxa e rapere nuxui ra, koe ra a naxa e rapere te dexex ra koore ma, naxan nu kuye iyalanma e be. Na ki e nu noma perede koe nun yanyi ra. ²² Loxo yo loxo na nuxui nu tixi e ya ra yanyi ra, na te fan nu tixi e ya ra koe ra.

14

Misirakae Isirayilakae sagatafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be e xa gbilen, e xa fa yonkin Pi Haxiroti mabiri ra, Migidoli nun baa tagi. E xa lu baa de ra Baali Sefon ya ra. ³ Firawuna a mapoxunma

ne, a Isirayilakae bara loe gbengberenyi mabiri. ⁴ N Firawuna xaxili raxoroxoma ne, alako a xa bira wo foxo ra. Na kui n fama matoxoe sotode Firawuna nun a xa soorie saabui ra. Misirakae fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.» Isirayilakae a raba na ki ne.

⁵ Misira mange nun a xa kuntigie to a kolon, a Isirayilakae bara siga, e naxa nate masara, a falafe ra, «Won munse rabaxi yi ki? Won to Isirayilakae bepinxi, e mu walima won be sonon!» ⁶ Firawuna naxa yaamari fi soe xa xiri soori ragisee ra, soorie xa malan yire keren. ⁷ A naxa soori ragisee fanyi keme senni sugandi, soori ragisee naxan birin na Misira e fa bira e foxo ra. Soori kuntigi nu bakixi e birin kui. ⁸ Alatala naxa Misira mange Firawuna xaxili raxoroxo, a fa bira Isirayilakae foxo ra, naxee nu sigafe xun nakeli kui. ⁹ Firawuna nun a xa soori birin naxa bira Isirayilakae foxo ra e xa soe nun e xa soori ragisee ra. Misirakae naxa e li baa de ra, e nu yonkinxi dennaxe, Pi Haxiroti mabiri ra, Baali Sefon ya ra.

¹⁰ Firawuna to makore e ra, Isirayilakae naxa e ya rakeli, e naxa Misirakae to fa ra. E naxa gaaxu ki fanyi ra, e fa e mawa Alatala be. ¹¹ E naxa a fala Munsa be, «I won naminixi Misira boxi ra munfe ra? Yakosi won faxama ne gbengberen yire. A mu nu fisa won xa faxes Misira? ¹² Won nu na Misira boxi ma temui naxe, muxu a fala ne i be, «Muxu walife Misirakae be, na fisa muxu be dine faxafe ra gbengberenyi ma.» ¹³ Munsa naxa pama yaabi, «Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya. To wo fama Alatala xa kisi tode. Misirakae naxee yi ki, wo mu e toma sonon. ¹⁴ Alatala nan gere soma wo be. Wo sabari.»

¹⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «I mawafe n be munfe ra? A fala Isirayilakae be, e xa ti kira xon ma. ¹⁶ I xa yisuxuwuri rate, a itala baa xun ma, alako baa xa rabi, Isirayilakae xa igiri boxi xaraxi ra. ¹⁷ N Misirakae xaxili raxoroxoma ne, alako e xa bira wo foxo ra. Na kui n matoxoe sotoma Firawuna, a xa soorie, a xa soori ragisee, nun a xa soe ragimae saabui ra. ¹⁸ N na ge matoxoe sotode Firawuna, a xa soori ragisee, nun

a xa soe ragimae saabui ra, Misirakae a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁹ Ala xa maleke naxan nu na sigafe Isirayila pama ya ra, a naxa gbilen e xanbi ra. Nuxui fan naxa keli e ya ra, a fa ti e xanbi ra ²⁰ Misirakae nun Isirayilakae tagi. Na nuxui naxa a niya Misirakae xa lu dimi kui, Isirayilakae tan xa lu naiyalanyi kui. E mu no e makorede e boore ra na ke ra.

²¹ Munsa to a belexe itala baa xun ma, Alatala naxa baa tutun ke birin na foye xungbe ra kelife sogetede. A naxa kira xaraxi ramini baa tagi. ²² Isirayilakae dangima dennaxe, baa yee naxa malan e yirefanyi ma nun e kola ma. ²³ Misirakae naxa e sagata. Firawuna xa soe, a xa soori ragisee, nun a xa soe ragimae birin naxa bira e foxo ra baa tagi. ²⁴ Subaxe ma, Alatala naxa a ya rasiga Misira xa soorie ma kelife koore ma, te nun nuxui na dennaxe, a fa e ifu. ²⁵ A naxa a ragiri soorie ragisee sanyie xa ba na, e xa nere xa xoxo. Na kui, Misirakae naxa a fala, «Won xa won gi Isirayilakae ma, barima Alatala nan na e xa gere sofe.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, «I belexe itala baa xun ma, ye xa radin Misirakae, e xa soori ragisee, nun e xa soe ragimae xun na.» ²⁷ Munsa to na raba subaxe ma, baa naxa gbilen a yire. Misirakae nu na e gife temui naxe, Alatala naxa ye dusu e birin xun na. ²⁸ Ye naxa Firawuna xa soorie, a xa ragisee, soe ragimae, nun a xa soori birin makoto. Naxee nu biraxi Isirayilakae foxo ra baa kui, nee birin naxa le.

²⁹ Kono Isirayilakae naxa baa igiri kira xaraxi xon ma. Ye nu malanxi e yirefanyi ma nun e kola ma. ³⁰ Na loxe Alatala naxa Isirayilakae ratanga Misirakae ma. Isirayilakae naxa Misirakae furee to baa de ra. ³¹ Isirayilakae to Alatala senbe to a naxan nawalixi Misirakae xili ma, e naxa gaaxu Alatala ya ra, e fa e taxu Alatala nun a xa xera Munsa ra.

15

Isirayilakae xa beeti

¹ Na dangi xanbi Munsa nun Isirayilakae naxa yi beeti ba Alatala be.

«N xa yi beeti ba Alatala be, naxan xili gbo.

A bara soe nun a ragima madula baa ma.

² N senbe na Alatala nan na.

N a matoxoma beeti ra.

A bara findi n Nakisima nun n Marigi ra.

N tantui rasigama n benbae Marigi ma.

³ Senbema nan Ala ra.

A xili ne Alatala.

⁴ A naxa Firawuna xa soorie nun e ragisee rasin baa ma.

Firawuna xa kuntigie naxa madula Xulunyumi Baa ma.

⁵ Moronyie naxa e makoto, e naxa goro a botini ma alo gema.

⁶ Alatala, i senbe magaaxu.

I bara no i yaxuie ra,

i bara no i matandimae ra.

⁷ I xa mangeya senbe magaaxu.

I boje na te, e ganma ne

alo sexe te soxi naxan na.

⁸ I xa foye naxa Xulunyumi baa rabi,

kira xaraxi naxa lu a tagi.

Moronyie naxa te alo banxi xale.

Ye naxa ti, a xoxo.

⁹ Isirayila yaxui a fala ne,

<N birama ne e foxo ra, han n e li,

n e harige tongoma ne, han n wasa.

N e sontoma ne n ma santidegema ra.>

¹⁰ Kono i tan naxa foye ramini,

baa naxa e radula.

E naxa goro ye xora alo yoxui.

¹¹ Alatala, i manie mu na adama xa alae ya ma.

I xa seniyenyi fiixe,

i xa nore gbo,

i xa kaabanakoe wuya.

I manie na minden?

¹² I to i senbe ramini,

boxi naxa e gerun.

¹³ I xa pama naxan xun saraxi,

i fama e xun tide i xa xanunteya ra,

naxan mu jonma abadan.

I fama e xun tide i xa lingira seniyenxi

yire i senbe ra.

¹⁴ Namane gbete na na me,

e gaaxuma ne.

Filisitakae boje minima ne.

¹⁵ Edon yareratie ifuma ne,

Mowaba mangee serenma ne.

Limaniya birin bama ne Kanaan pamane

yi ra.

16 Alatala, gaaxui nun kontofili e suxuma ne,
e de balanma ne i senbe ra,
han i xa pama dangi,
i naxan xun saraxi.

17 I fama ne i xa pama rasabatide i xa geya fari,
i dennaxe sugandixi i xa lingira seniyenxi ra.

18 Alatala xa mangeya buma abadan.»

19 Firawuna xa soe, a xa soori ragisee,
nun a xa soe ragimae to goro baa ma,
Alatala naxa baa radin e xun ma, kono Isirayilakae naxa dangi kira xaraxi ra baa tagi.

20 Haruna maagine Mariyama, naxan findixi namijonme gine ra, a naxa boote maxa. Gine gbete naxa fare boron.

21 Mariyama naxa yi beeti ba,
«Wo beeti ba Alatala be,
barima a xili gbo.

A bara soe nun e ragimae radula baa ma.»

22 Munsa naxa Isirayilakae xun ti Suru gbengberenyi rakelife Xulunyumi Baa de ra. E naxa e jere xi saxan gbengberenyi ma, e mu ye soto. 23 E naxa Mara li, kono e mu no Mara ye minde barima na ye nu xono. «Mara» wama «xone» nan falafe. 24 Nama naxa sonxo Munsa ma, «Won ye sotoma minden?» 25 Munsa naxa a de rawa Alatala xon ma. Alatala naxa wuri mooli nde masen Munsa be, a fa na woli ye xora, ye xone naxa ba. Alatala to ge e xaxili matode menni, a naxa yi saate tongo e be, 26 «Xa wo wo tuli mati n xui ra a fanyi ra, xa wo bira n ma tinxinyi foxo ra, xa wo n ma yaamari birin suxu, wo n ma seriye birin binya, n tan, wo Marigi Alatala, n mu fure paaxi yo ragoroma wo ma, alo n naxan nagoro Misirakae ma. N tan nan Alatala ra, naxan wo rayalanma.»

27 E to dulonyi fu nun firin nun tugi bili tongo solofere li Elimi, e naxa yonkin menni.

16

Isirayilakae xa sonxo

1 Isirayila pama birin naxa keli Elimi, sigafe ra Sini gbengberenyi ma, naxan na Elimi nun Turusinina tagi. E biyaasi naxan naba keli Misira han Sini gbengberenyi ma, na naxa bu kike firin a nun

xi fu nun suuli. 2 Menni Isirayila pama naxa sonxo Munsa nun Haruna ma, 3 a falafe ra, «Munfe ra Alatala mu a ragirixi won xa faxa Misira boxi ma? Menni sube nun taami nu na won yi ra naxan won lugama, kono be yi gbengberen yire, won fama faxade kaame nan na.»

4 Alatala naxa a masen Munsa be, «N fama taami ragorode wo be kelife koore ma. Nama xa mini, e xa a matongo geesege e naxan donma loxoere keren kui. N fama e xaxili matode, xa e jere ma n ma yaamari nan ma. 5 A xi senni nde, e xa xi firin daaxi matongo.»

6 Munsa nun Haruna naxa a fala Isirayila pama be, «To nunmare wo a kolonma ne, a Alatala nan wo ramixi Misira boxi ra. 7 Tina geesege, wo fama Alatala xa kaabanako tode. A bara wo xa sonxo me. Munfe ra wo wama sonxofe muxu tan ma? 8 To nunmare Alatala wo kima sube ra, geesege a wo kima taami ra, han wo luga. Wo mu sonxoxi muxu tan xa ma de. Wo sonxoxi Alatala nan ma, naxan bara wo xui birin me.»

9 Munsa naxa a fala Haruna be, «A fala Isirayila pama be, e xa e yete masen Alatala be, barima a bara e xa sonxo me.» 10 Haruna nu woyenfe Isirayila pama be temui naxe, e naxa e ya rafindi gbengberenyi ma, e fa Alatala xa nore to mini ra nuxui kui. 11 Alatala naxa a masen Munsa be, 12 «N bara Isirayilakae xa sonxo me. A fala e be, «Nunmare wo sube donma, geesege wo lugama taami ra. Na kui wo a kolonma ne, a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

13 Nunmare yati xonie naxee xili konkolee naxa radin e yonkinde birin ma. Na kuye iba xini naxa lu e yonkinde rabilinyi ma. 14 Na xini to ba na, se nde naxa lu boxi fari alo balabalanyi. 15 Isirayilakae to na to, e naxa e boore maxorin, «Munse ya?» E mu a kolon se yo na ki. Munsa naxa a fala e be, «Taami nan a ra, Alatala naxan fixi wo ma baloe ra.» 16 Alatala xa yaamari nan ya, «Wo xa sigaati ya solofere tongo mixi birin be naxan na wo xonyi.» 17 Isirayilakae a raba na ki ne. 18 E to a maniya, naxee gbe nu gboxi, a mu dangi ye, naxee fan gbe nu

xurunxi, a e ralixi ne. Kankan naxa baloe xasabi soto naxan a ralima.

¹⁹ Munsa naxa a fala e be, «Yi baloe naxa raxi han geesege.» ²⁰ Kono ndee mu Munsa xui suxu, e naxa a ragata han geesege. Kulie naxa bira a i, a xiri paaxi naxa mini. Munsa naxa xono na kanyie ma.

²¹ Geesege yo geesege, kankan nu fa a gbe donse matongo, kono soge na te, a donxoe naxan luxi, na xunu a i. ²² A xi senni nde, e naxa xi firin daaxi matongo, sigaati ya fu nun naani mixi keren be. Yareratie naxa na dentege sa Munsa be.

²³ Munsa naxa a fala e be, «Alatala naxe a tina malabui loxoe nan a ra, loxoe seniyenxi Alatala be. Wo xa nde gan, wo xa nde satun. A donxoe naxan na lu, wo xa na ragata han tina geesege.» ²⁴ E to nde ragata han geesege, alo Munsa a yamari e be ki naxe, e naxa a to kuli mu biraxi a i, a man mu boro. ²⁵ Munsa naxa a fala e be, «Wo xa a don to, barima to nan malabui loxoe ra Alatala xa binye bun ma. Na donse mu goroma boxi ma to. ²⁶ Wo xa a matongo xi senni bun ma, kono a xi solofere nde, wo mu sese toma, barima malabui loxoe na a ra.»

²⁷ A xi solofere nde, mixi ndee mini ne na donse matongode, kono e mu sese to. ²⁸ Na kui Alatala naxa a masen Munsa be, «Wo n ma yaamari nun n ma seriye matandima han mun temui? ²⁹ Wo xa a kolon, n tan Alatala nan malabui loxoe seriye masenxi wo be. Na nan a ra, xi senni nde wo donse xi firin daaxi soto. A solofere nde wo naxa siga dede, wo birin xa lu wo xonyie, malabui loxoe nan a ra.» ³⁰ Na kui pama naxa e malabu na loxoe solofere nde ma.

³¹ Isirayilakae naxa na donse xili fala «mana,» naxan nu wama a falafe, «Munse a ra?» A maniya funden xori ra, a fiixe, a joxun alo digiyanyi. ³² Munsa naxa a fala, «Alatala xa yaamari nan yi ki, <Wo xa yi mana sigaati ya solofere ragata, alako wo bonsoe naxee fama baride e xa donse to n naxan nagoroxi wo ma gbengberenyi ma, n to wo ramini Misira boxi ra.»

³³ Na kui Munsa naxa a fala Haruna be, «I xa mana sigaati ya solofere sa sesase kui, i xa a doro horomolingira yire, alako

a xa findi tonxuma ra wo bonsoe be naxee fama baride.» ³⁴ Haruna naxa na sesase doro Alatala xa horomolingira yire saate kankira ya ra, alako a xa ragata alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe. ³⁵ Isirayilakae mana don ne je tongo naani bun ma, han e sa so Kanaan boxi ma, si gbete sabatixi dennaxe. ³⁶ Na sigaati ya solofere naxan nu rawalima na mana maniyafe ra, a doro fu findixi busali keren nan na.

17

Turusinina fanye

¹ Isirayila pama birin naxa keli Sini gbengberenyi ma, e fa biyaasi raba alo Alatala nu luma e yamari ra ki naxe. E to Refidimi li, e naxa yonkin naa, kono e mu ye min daaxi soto. ² Nama naxa ti Munsa kanke, e a fala a be, «Ye so muxu yi ra.» Munsa naxa woyen e be, «Wo tima n kanke munfe ra? Wo na Alatala matofe munfe ra?»

³ Ye xoli nu bara gbaa pama ra, e nu fa a fala Munsa be, «Munfe ra i muxu ramixi Misira boxi ra? I wama ne muxu xa denbaya nun muxu xa xurusee xa faxe ya xoli ra gbengberenyi ma?»

⁴ Munsa naxa a de rawa Alatala xon ma, a falafe ra, «N noma munse rabade yi pama ra? A gbe mu luxi e xa n faxe.»

⁵ Alatala naxa Munsa yaabi, «I xa dangi pama ya ra, a nun Isirayila fori ndee. I xa i xa yisuxuwuri tongo, i Nili xure garin naxan na, i ti e ya ra. ⁶ N tima i ya ra, fanye seeti ma, naxan na Xorebe geya yire. I xa na fanye garin. Na kui ye minima ne pama naxan minma.»

Munsa naxa a raba na ki Isirayila forie ya xori. ⁷ A naxa na yire xili sa Masa nun Meriba, na nan na ki «matoe nun sonxoe,» barima Isirayilakae sonxo ne Munsa ma menni, e man naxa Alatala mato na a falafe ra, «Alatala na won tagi ba, ka a mu won tagi?»

⁸ Amalekikae naxa fa Isirayila gere de Refidimi. ⁹ Munsa naxa a fala Yosuwe be, «Xeme ndee mayegeti, wo fa mini Amalekikae gere de. Tina, n tima ne geya fari Ala xa yisuxuwuri ra n yi.» ¹⁰ Yosuwe naxa Amalekikae gere alo Munsa a yamarixi ki naxe. Munsa, Haruna, nun

Xuru naxa te geya fari. ¹¹ Munsa to a belexe itema, Isirayila senbe nu gboma, kono a to a belexe igoroma, Amalekikae senbe tan nu gboma. ¹² Munsa belexee to binya a ra, e naxa geme nde tongo a doxoma naxan fari. Haruna nun Xuru naxa lu Munsa seeti ma, a koola nun a yirefanyi ma, a belexe ratefe ra han soge dula temui. ¹³ Na kui Yosuwe naxa no Amaleki nun a xa soorie ra santidegema xepexie ra.

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «Yi taruxui sebe alako pama xa ratu a ma. I man xa a fala Yosuwe be, «N fama ne Amalekikae xa fe jonde yi dunipa ma.»» ¹⁵ Munsa naxa yire nde rafala serexebade ra, a naxa na yire xili sa, «Alatala nan xun nakeli fima n ma.» ¹⁶ barima a nu bara a xaxili ti Alatala xa mangeya ra. Munsa naxa a a fala, «Alatala Amalekikae gerema ne abadan.»

18

Yetiro sigafe Munsa yire

¹ Munsa bitanyi Yetiro, naxan findixi Madiyan serexedube ra, a naxa a me Alatala naxan nabaxi Munsa nun a xa pama Isirayila be, e raminife ra Misira boxi kui. ² Munsa nu bara a xa gine Sipora nun a xa di firinyi xee Yetiro xonyi. ³ Munsa xa di singe nu xili Gerisomi, barima na xili nu wama a falafe e gbe xui, «Xone nan n na yi boxi ma.» ⁴ Boore nu xili Eliyeseri, barima na xili nu wama a falafe e gbe xui, «N baba Marigi bara n mali, a bara n natanga Firawuna xa santidegema ma.»

⁵ Munsa bitanyi Yetiro naxa Munsa xa gine nun na xa die xanin Munsa yire gbengberenyi ma, a nu yonkinxi dennaxe, Ala xa geya mabiri. ⁶ Yetiro nu bara xera xee Munsa xon a falafe ra, «N tan, i bitanyi Yetiro, n na fafe i xa gine nun a xa di firinyie ra.» ⁷ Munsa naxa mini a bitanyi ralande. A naxa a xinbi sin a ya ra, a man fa a sunbu. E to e boore xeebu, e naxa so Munsa xonyi. ⁸ Munsa naxa fee ya ba a bitanyi be, Alatala naxan birin naba Firawuna nun Misirakae ra Isirayila xa fe ra. A naxa Isirayila xa paxankate

birin fala a be, a nun Alatala e rakisixi ki naxe.

⁹ Yetiro naxa seewa Alatala xa hinne ra a naxan masenxi Isirayila be, a e bafe ra Misirakae yi ra. ¹⁰ Yetiro naxa a fala, «Tantui na Alatala be, naxan wo ba Misirakae nun Firawuna yi ra, naxan Isirayila pama raminixi e xa noe bun ma! ¹¹ N bara a kolon Alatala senbe gbo dangi adamadie xa alae mooli birin na, barima a bara pama igoro naxan nu bara a yete rafisa Isirayilakae be.» ¹² Na temui Munsa bitanyi Yetiro naxa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba Alatala be. Haruna nun Isirayila fori birin naxa na serexe don Munsa bitanyi yire Alatala xa horomolingira kui.

¹³ Na kuye iba, Munsa naxa a magoro, a xa kiiti sa Isirayilakae tagi. Nama naxa lu a yire kelife geesege han nunmare. ¹⁴ A bitanyi to a to Munsa naxan birin nabama pama be, a naxa a fala a be, «I na munse rabafe yi pama be? Munfe ra kiiti wali birin doxoxi i keren nan xun ma kelife geesege han nunmare?» ¹⁵ Munsa naxa a bitanyi yaabi, «Nama faxi n yire Alatala xa kiiti nan fende. ¹⁶ Galanbui na lu mixie tagi e fama n yire n xa kiiti sa Alatala xa yaamarie nun a xa seriye ra.»

¹⁷ Munsa bitanyi naxa a fala a be, «A mu lanma i xa a raba na ki.» ¹⁸ I nun i xa mixie, wo taganma ne. I keren mu noma yi kote xaninde. ¹⁹ I xa i tuli mati n ma marasi ra. Ala xa i mali. I tan xa findi pama xui madangima ra Alatala be. ²⁰ I lan ne i xa e xaran Alatala xa seriye nun a xa yaamarie ra. I xa Ala xa kira masen e be, e birama naxan foxo ra. ²¹ Mixi kendee sugandi pama ya ma, nondi fale naxee gaaxuma Alatala ya ra, naxee riba xonxi. I xa nee findi yareratie ra pama xun ma xunlande ki ma. Nde xa lu mixi wulu keren xun ma, boore mixi keme xun ma, boore mixi tongo suuli xun ma, boore mixi fu xun ma. ²² Nee xa kiiti birin sa mixie tagi, fo kiiti nde naxee xoxoxo. E xa na kiiti xoxoxoe masen i tan be. Na ki, kote mu doxoma i keren xun. ²³ Xa i Ala xui suxuma, na rabafe noma findide sooneya ra wo birin be, bopesa fa lu pama be e xonyi. ²⁴ Munsa naxa a bitanyi xui suxu, a birin naxa raba alo a

falaxi ki naxe. ²⁵ Munsa naxa mixi kendee sugandi Isirayilakae ya ma, a fa e doxo pama xun na xunlande ki ma, mixi wulu keren xun ma, mixi keme xun ma, mixi tongo suuli xun ma, nun mixi fu xun ma. ²⁶ E nu kiitisa wali raba temui birin, fo kiiti xoxoxoe e nee nan masenma Munsa be. ²⁷ Na temui Munsa naxa a bitanyi bejin. Yetiro naxa gbilen a xa boxi ma.

19

Isirayila pama sofe Turusinina

¹ Kike saxan yati to dangi, kelife e mini Misira boxi ra temui naxe, Isirayilakae naxa so Turusinina gbengberenyi ma. ² E to keli Refidimi, e naxa so Turusinina gbengberenyi ma, e yonkin geya ya tagi. ³ Munsa naxa te geya fari sigafe Alatala yire. Alatala naxa a xili geya fari, a a masen a be, «I xa a fala Isirayilakae Yaxuba bonsoe be, ⁴ <Wo bara a to, n fe naxan nabaxi Misirakae ra. Wo bara a kolon n faxi wo ra n yire ki naxe. A luxi alo wo bakixi xoni nan fari. ⁵ Xa wo n xui suxu n ma saate rakamalife ra, wo fama ne findide n ma pama sugandixi ra si birin ya ma. N gbe nan dunipa birin na, ⁶ konwo wo tan findima n ma si seniyenxi nan na, naxan serexedube wali rabama.> I xa na masenyi ti Isirayilakae be.»

⁷ Munsa naxa goro, a fori birin xili, a fa Alatala xa masenyi birin dentege e be. ⁸ Nama birin naxa a fala, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

Munsa naxa pama xa yaabi dentege Alatala be. ⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, «N fama woyende i be nuxui kui pama ya xori, alako e xa lanlanteya sa i ma temui birin.»

Munsa naxa pama xa masenyi dentege Alatala be. ¹⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, «A fala pama be, e xa e yete raseniyen to nun tina. E xa e xa dugie fan xa. ¹¹ E xa redi tina bora ya ra, barima n fama ne gorode pama birin ya tode ra na loxo Turusinina geya fari. ¹² I xa naaninyi sa geya rabilinyi birin ma, i fa a fala pama be, <Mixi yo naxa te geya fari, mixi yo naxa a makore a ra, barima naxan yo din a ra, na kanyi faxama ne.> ¹³ Wo naxa wo belexe din na kanyi ra, wo a magono geme ra han a faxa. Xa na mu, wo xa a masoxo

xalie ra. A findi daalise ra, a findi mixi ra, a lanma a xa faxa. Mixi mu lanma a xa te geya fari, fo sara xui na mini mixi sugandixi ndee fa te.»

¹⁴ Munsa to goro geya ma pama yire, a naxa maraseniyenyi fe fala e be, e xa e yete nun e xa dugie raseniyen. ¹⁵ A naxa a fala pama be, «Wo xa wo yete yailan tina bora ya ra. Sade fe naxa lu wo tan nun wo xa ginne tagi.»

¹⁶ A xi saxan loxo, galanyi nun seya-makonyi naxa bira boxi ma geesege, nuxui ifoxoxi naxa to geya ma. Sara xui naxa mini senbe ra. Nama birin naxa gaaxu. ¹⁷ Munsa naxa pama mati geya lanbanyi Ala xui ramede. ¹⁸ Tuuri nu na Turusinina geya ma, barima Alatala nu bara goro te tagi. Na tuuri nu tema ne, alo fili na gan. Geya nu serenma senbe ra. ¹⁹ Sara xui nu sigama gbo ra. Na temui Munsa naxa woyen, Ala naxa a yaabi.

²⁰ Alatala naxa goro Turusinina geya fari, a fa Munsa xili. Munsa to te naa, ²¹ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro, i xa a fala pama be, e naxa wuruntun n tofe ra de, xa na mu a ra, a gbegbe faxama ne. ²² Hali serexedube naxee e makorema n na, e xa e yete raseniyen, alako n naxa fa e faxa.» ²³ Munsa naxa a fala Alatala be, «Nama mu noma tide Turusinina geya fari, barima i jan bara muxu yamari naaninyie xa sa geya rabilinyi ma, pama xa lu e xati ma.» ²⁴ Alatala naxa a masen a be, «I xa goro sinden Haruna foxo ra. Na temui wo firin xa te. Serexedube nun pama naxa te de, xa na mu a ra, e faxama ne.» ²⁵ Munsa naxa goro pama yire, a fa na masenyi ti e be.

20

Ala xa seriye fu

¹ Na temui Alatala naxa yi masenyi ti: ² «N tan Alatala nan wo Marigi Ala ra, naxan wo ramini Misira konyiya kui.»

³ «Wo naxa ala gbete batu bafe n tan na.»

⁴ «Wo naxa kuye yo yailan naxan misaalixi se nde ra, naxan toma koore nun boxi ma, xa na mu naxan luma ye nun boxi bun ma. ⁵ Wo naxa wo mafelen na se moolie be, wo naxa e batu, barima n

tan wo Marigi Alatala, n mu wama n firin nde xon. Naxee n xonma, n nee bonsoe ratonma ne han e tolontolonyie, xa na mu a ra e tolobitee xa die. ⁶ Kono mixi naxee n xanuma, e bira n ma seriye foxo ra, n hinnema e ra xanunteya kui abadan.»

⁷ «Wo naxa n xili yelefu, barima n tan Alatala mu dipema mixie ma, naxee na fe mooli rabama.»

⁸ «Wo xa ratu malabui loxoe ma, wo xa a binya. ⁹ Wo noma wali birin nabade xi senni bun ma, ¹⁰ kono na xi solofere nde findima malabui loxoe ra wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, wo xa xurusee, nun wo xa xoree. ¹¹ Alatala dunija nun se birin daa xi senni nan bun ma. A to ge na ra a naxa a malabu a xi solofere nde. Na nan a xeexi, Alatala naxa barake sa na malabui loxoe ma, a findi loxoe seniyenxi ra.»

¹² «Wo xa wo baba nun wo nga binya. Na kui wo xa simaya xon kuyama ne boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹³ «Wo naxa mixi faxa.»

¹⁴ «Wo naxa yene raba.»

¹⁵ «Wo naxa mune ti.»

¹⁶ «Wo naxa wo boore toorege.»

¹⁷ «Wo naxa mila wo boore xa harige ma, alo a xa banxi, a xa gine, a xa konyie, a xa ninge, xa na mu a xa sofale.»

¹⁸ Nama to na galanyi, seyamakonyi, nun tuuri to geya fari, e fa sara xui me, e naxa seren gaaxui ra. E naxa makuya menni ra, ¹⁹ e fa a fala Munsa be, «I tan xa woyen muxu ra, Alatala xui won faxama ne.» ²⁰ Munsa naxa a fala nama be, «Hali wo mu gaaxu. Ala na wo matofe, alako wo xa gaaxu a ya ra, wo xa yunubi lu na.» ²¹ Nama naxa lu yire makuye, kono Munsa tan naxa siga na nuxui fooroxi yire Alatala nu na dennaxe.

²² Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa yi masenyi ti Isirayilakae be, «Wo bara a to, n bara woyen wo ra kelife koore ma. ²³ Wo naxa kuye yo yailan gbeti nun xema ra naxan luma n seeti ma. ²⁴ Wo xa serexebade yailan n be bende ra. Wo xa xurusee ba serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ra. Wo na n xili binya, n barake sama ne wo ma. ²⁵ Xa

wo sa serexebade tima n be geme ra, wo naxa a ti geme masolixie ra, barima na a niyama ne a xa findi se seniyentare ra. ²⁶ Wo naxa n ma serexebade ite, xa na mu a ra serexedube xa donma kuye bunyi mabama ne.»»

21

Konyiya seriye

a nun faxe nun maxone joxoe

¹ I xa yi yaamarie masen Isirayilakae be. ² Xa wo konyi sara naxan findi Isirayilaka ra, a xa wali wo be je senni, kono a solofere nde wo xa a bejin barima a xunsare bara jon. ³ Xa a sa li wo nu bara na konyi nun a xa gine sara, wo xa e firin birin bejin je solofere nde. ⁴ Xa konyi kanyi nan gine so a xa konyi yi ra, a fa di bari, na gine nun a xa die luma konyi kanyi yi ra. Xeme gbansan nan bejinma. ⁵ Xa na konyi fa a fala, «N marigi, n ma gine, nun n ma die rafan n ma, n mu wama xoreyafe,» ⁶ a marigi xa a dentege Ala be. Na temui a xa a tuli tunba soxome ra naade wuri ma. Na nan a masenma na konyi bara lu a marigi xa yaamari bun ma a xa dunijeigiri birin kui.

⁷ Xeme na a xa di gine mati konyi ra, gine xoreya ki mu luma alo xeme xoreya ki. ⁸ Xa na gine mu rafan a marigi ma, naxan nu wama a findife a xa gine ra, a lanma a xa lu a xun xa sara. A mu daxa a xa a mati mixi gbete ma, barima a bara mee a ra. ⁹ Xa a wama a fife a xa di ma gine ra, a lanma a xa a suxu alo a xa di gine yati. ¹⁰ Xa a sa gine gbete tongo, a naxa sese ba a xa gine singe xa donse, a xa sosee, nun a xa sole ra. ¹¹ Xa a mu na fe saxanyie rakamali a be, gine noma kelide a xon ma, a mu sese fi.

¹² Naxan na mixi bonbo han a naxa faxa, na kanyi lan a fan xa faxa. ¹³ Kono xa a mu a faxafe janigexi, Ala nan tun a ragirixi, a xa a xun taxu yire nde n dennaxe masenma wo be. ¹⁴ Kono xa a nu a faxafe janigexi ne koota nde ra, na kanyi mu noma a xun taxude n ma serexebade ra. Wo xa a faxa.

¹⁵ Naxan na a nga, xa na mu a baba bonbo, na lan ne a xa faxa.

¹⁶ Naxan na adamadi suxu, a xa a mati, na kanyi xa faxa hali a mu gexi na adamadi matide.

¹⁷ Naxan na a nga, xa na mu a baba danka, na kanyi lan ne a xa faxa.

¹⁸ Naxan na mixi maxonɔ gere kui, na kanyi mu suxuma xa mixi maxonɔxi mu faxaxi, ¹⁹ xa a nɔma kelide a xa sade ma, a jere a xa yisuxuwuri ra. Kɔnɔ maxone ti tan lanma a xa kɔbiri ba na mixi maxonɔxi be han a gema yalande temui naxe.

²⁰ Naxan na a xa konyi faxa bonbo wuri ra, a lanma ne na kanyi xa jaxankata.

²¹ Kɔnɔ xa na konyi sa yalan beenu xi firin, a mu lanma konyi kanyi xa jaxankata, barima na konyi findixi a gbe nan na.

²² Mixi naxee bonboma furi gine nde ra, e xa gere kui, na fa a niya gine xa di bari a waxati mu a lixi, kɔnɔ a mu fe kana a ma, na geresoe xa kɔbiri nde ba gine be. Gine xa mɔri nun kiitisa xa nate tongo kɔbiri xasabi naxan bama. ²³ Kɔnɔ xa a sa findi gbaloe ra, nii jɔxɔe na nii nan na, ²⁴ ya jɔxɔe na ya nan na, jinyi jɔxɔe na jinyi nan na, belexe jɔxɔe na belexe nan na, sanyi jɔxɔe na sanyi nan na, ²⁵ ganyi jɔxɔe na ganyi nan na, xabe jɔxɔe na xabe nan na, maxone jɔxɔe na maxone nan na.

²⁶ Naxan na a xa konyi bonbo han a ya naxa kana, a lanma a xa a xa konyi xɔreya a xa ya kane jɔxɔe ra. ²⁷ Naxan na a xa konyi jinyi gira, na kanyi lanma a xa a xa konyi xɔreya a xa jinyi gire jɔxɔe ra.

²⁸ Tuura naxan na mixi faxa, a lanma na tuura xa magonɔ han a faxa. A sube naxa don. Tuura kanyi mu jaxankate yo sɔtoma na kui. ²⁹ Kɔnɔ xa na tuura darixi na mɔoli raba ra, a kanyi a kolon kɔnɔ a mu a xirima a fanyi ra, na kanyi yo, a xa tuura yo, e birin xa magonɔ han e xa faxa. ³⁰ Kiitisa nɔma nate tongode na tuura kanyi xun sarama naxan na. ³¹ Na seriye keren nan nawalima hali tuura sa dimedi nan faxa. ³² Xa a sa li tuura fa mixi gbete xa konyi nde faxa, gbete kole tongo saxan nan fima na konyi marigi ma. Na tuura xa magonɔ han a faxa.

³³ Naxan na yili ge, a lu i mu a de rakotoma, xa a sa li ninge xa na mu a ra

sofale nde sa sin na yili kui, ³⁴ a lanma na kanyi xa na xuruse sare fi, xuruse faxaxi xa lu a be.

³⁵ Naxan ma tuura na sa a boore gbe faxa, na tuura baloxi xa mati, na sare nun na tuura faxaxi xa itaxun e boore tagi.

³⁶ Kɔnɔ xa a sa a li, na tuura darixi na mɔoli raba ra, a kanyi a kolon kɔnɔ a mu a xirima a fanyi ra, a lanma tuura baloxi kanyi xa a gbe fi tuura faxaxi kanyi ma, tuura faxaxi xa lu a tan be.

³⁷ Naxan na tuura xa na mu a ra yexee muɔa, a sa a mati, xa na mu a ra, a faxa, a lanma na kanyi xa tuura suuli ragbilen na tuura keren jɔxɔe ra, xa na mu, yexee naani na yexee keren jɔxɔe ra.

22

Muɔa se jɔxɔe

nun yaamari gbete

¹ Xa wo mixi suxu a muɔe tife kɔe ra, a fa faxa wo yi bonboe ra, faxe kote mu dɔxoma wo xun ma. ² Kɔnɔ xa wo na mɔoli raba yanyi ra, faxe kote dɔxoma ne wo xun ma. Muɔeti lanma a xa se muɔaxie sare ragbilen, kɔnɔ xa a mu nɔma na ra, a gundi xa mati konyi ra alako muɔe se sare xa fi. ³ Xa a sa li, na se muɔaxi na a yi alo ninge, sofale, yexee, xa na mu a ra, a jipe ra, a e jɔndon firin nan fima a jɔxɔe ra.

⁴ Naxan na a xa xurusee bepin, a sa a boore xa xe kana, na kanyi lanma a xa a sare fi a xa xe bogi fanyi nan na.

⁵ Naxan na te sa joooge ganfe ra, kɔnɔ te fa mixi nde xa sansi malanxi gan, xa na mu a xa xe, na kanyi lanma a xa na se birin sare fi.

⁶ Xa mixi harige nde taxu a dɔxoboore ra, kɔnɔ mixi fa na muɔa, na muɔeti xa na se sare firin nagbilen a jɔxɔe ra. ⁷ Kɔnɔ xa na muɔeti mu to, se taxuxi naxan na, na xa a kali Ala xili ra kiitisamae yire, alako e xa a kolon a tan xa mu na harige tongoxi. ⁸ Xa se nde sa lu mixi yi ra alo ninge, sofale, yexee, dugi, xa na mu a ra se gbete, kɔnɔ mixi gbete fa a fala a tan nan gbe na a ra, e lanma e xa siga kiitiseae yire. Kiiti kanama naxan

na, a xa na se sare dɔxɔ firin nagbilen a boore ma.

⁹ Xa mixi nde xuruse taxu a boore ra, alɔ sofale, ninge, xa na mu yexee, na xuruse fa faxa, xa na mu a salonse nde fa gira, xa na mu mixi fa a mupa, ¹⁰ a boore xa a kali Alatala ra a mu a yi. Se kanyi xa la na ra, a xa diɲe na se lɔxi ma. ¹¹ Kɔnɔ xa na xuruse mupaxi na a xɔnyi ne, a ɲɔxɔe fima ne. ¹² Xa wulai sube nde nan fa a faxa, a taxu naxan na, na xa a binbi masen xuruse kanyi be seedeɲɔxɔya ra. Na temui, a mu na ɲɔxɔe fima.

¹³ Xa mixi xuruse yefu a boore ma, xuruse fa a yete maxɔnɔ, xa na mu a ra a faxa xuruse kanyi xanbi, a yefuma xa a ɲɔxɔe fi. ¹⁴ Kɔnɔ xa fe nde na xuruse soto a kanyi ya xɔri, a yefuma mu a ɲɔxɔe fima. Xa a sa li, a herixi nan a ra, heri masundi nan findima a ɲɔxɔe ra.

¹⁵ Naxan na gine dimedi futi kana naxan xa kote mu dɔxɔxi sinden, a lanma a xa a xa kote dɔxɔ alako a xa findi a xa gine ra. ¹⁶ Xa na gine baba mu tin a fide a ma, na futikane kɔbiri nan fima naxan lanma gine dimedi xa kote ma.

¹⁷ Mandurula gine lanma ne a xa faxa.

¹⁸ Naxan yo yene raba xuruse ra, a lanma a xa faxa.

¹⁹ Naxan yo na serexe ba ala gbete be, bafe Alatala ra, na kanyi lan ne a xa faxa.

²⁰ Wo naxa xɔɲe tɔɔɔ naxan fatan si gbete ra a sabati wo xɔnyi, barima wo fan nu na xɔɲeya ne Misira bɔxi ma. ²¹ Wo naxa fu kaɲe gine nun kiridi ma. ²² Wo na fu nee ma, n e wa xui mema ne. ²³ N ma xɔne tema ne wo xili ma, n wo faxa santidegema ra. Wo xa ginse findima ne kaɲe ginse ra, wo xa die fan findima ne kiridie ra.

²⁴ Xa wo sa kɔbiri doni tɔɔɔmixi nde be n ma pama ya ma, wo naxa geeni yo fen a xun na alɔ doniti ɲaaxi ndee.

²⁵ Wo na wo boore xa dugi dɔxɔ seeke ra, wo xa a ragbilen a ma beenun soge xa dula, ²⁶ barima na keren peti nan a yi ra, a na nan felenma a ma. A na n xili, n a xui suxuma ne, barima kinikininte nan n na.

²⁷ Wo naxa n tan Ala bexu. Wo naxa wo xa pama mange danka.

²⁸ Wo naxa dugundi n kide wo xa xe bogie ra. Wo xa wo xa di singe birin fi n ma.

²⁹ Wo xa wo xa xurusee xa di singee fi n ma. Wo xa e lu e nga fɔxɔ ra xi solofere. A xi solomasaxan nde, wo fa e fi n ma.

³⁰ Wo xa findi n ma pama seniyeɲxi ra. Wo naxa wulai sube don, sube gbete naxan faxaxi. Wo xa na mɔoli fi baree ma.

23

Tinxinyi seriye

nun Isirayila xa salie

¹ Wo naxa mixi tɔɔɲege, wo naxa wule seede ba mixi ɲaaxi be. ² Wo naxa bira pama waxɔnfe ɲaaxi fɔxɔ ra, wo naxa wule seede ba pama xa fe ra. Na mɔoli tinxinyi kanama ne. ³ Wo naxa mixi rafisa a boore be kiiti kui, hali a findi misikiine ra.

⁴ Wo na wo yaxui xa ninge lɔxi to, xa na mu a xa sofale, wo xa a xanin a xon ma. ⁵ Wo na wo yaxui xa sofale to, a biraxi kote xungbe bun ma, wo naxa a lu naa. Wo xa a mali.

⁶ Wo naxa seriye matandi tɔɔɔmixi makiitima temui naxe. ⁷ Wo naxa mixi tɔɔɲege. Wo naxa a niya mixi tɔɔɲegexi xa faxa, barima n mu diɲema na mixi mɔoli ma. ⁸ Wo naxa tinxinyi kana kɔbiri ra, barima na a niyama ne seede xa dundu, tinxintɔe xa wɔyenyi xa mafindi.

⁹ Wo naxa xɔɲe tɔɔɔ naxan fatan si gbete ra. Wo tan yati bara na tɔɔɔ mɔoli kolon wo nu na Misira bɔxi ma temui naxe.

¹⁰ Wo xa sansi si, wo xa a xaba ɲe senni bun ma, ¹¹ kɔnɔ a ɲe solofere nde, wo xa bɔxi lu na, a xa a malabu. Na temui sansi naxan fama bulade a yete ma, na noma findide Isirayila tɔɔɔmixie xa baloe ra. Burunyi subee fan xa balo na dɔnɔxɔe ra. Wo xa na raba wo xa weni nun wo xa oliwi bilie fan na.

¹² Wo xa wali birin naba xi senni bun ma, kɔnɔ a xi solofere nde wo naxa wali yo raba alako wo xa ninge, wo xa sofale, wo xa konyi, nun si gbete mixi naxee na wo xɔnyi, e birin xa e malabu.

¹³ Wo xa wo ꞓꞓꞓ sa n ma yaamari birin xon ma. Wo naxa ala gbete batu, e xili jan naxa mini wo de i.

¹⁴ Ne yo ne wo xa sali saxan naba n ma binye bun ma. ¹⁵ Wo xa Taami Lebinitare Sali raba yi ki. Xi solofere naxee sugandixi Abibi kike kui, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa a raba na temui ne barima wo mini Misira boxi kui na kike nan na. Wo naxa n kuma na salie kui.

¹⁶ Xe Xabe Sali, wo xa a raba wo xa sansi bogi singee ra. Sansi Bogi Ba Sali, wo xa a raba ne ranonyi, wo na sansi bogi se raso temui naxe. ¹⁷ Xeme birin xa na sali saxan naba e Marigi Alatala xa binye bun ma ne birin kui.

¹⁸ Wo na xuruse ba serexe ra n be temui naxe, wo naxa taami lebini daaxi ba serexe ra a seeti ma de. Wo naxa n ma sali serexe sube ture ragata han geesege. ¹⁹ Wo xa sansi bogi fisamante ba wo xa sansi bogi singee ya ma n tan wo Marigi Alatala be, wo e xanin n ma hromolingira kui. Wo naxa si jin a nga xije ye ra.

²⁰ N maleke tima ne wo ya ra, naxan wo makantama kira ra sigafe ra boxi ma n dennaxe yailanxi wo be. ²¹ Wo xa wo tuli mati a ra, wo xa a xui suxu. Wo naxa a matandi. A mu dipema wo xa matandi ma, barima n xili na a xun ma. ²² Kono xa wo wo tuli mati a ra, xa wo a xui birin suxu, n findima ne wo yaxuie yaxui ra, wo gerefae gerema ra.

²³ N ma maleke wo matima Amorikae, Xitikae, Perisikae, Kanaankae, Hiwikae, nun Yebusukae xonyi. N fama ne e birin sontode. ²⁴ Wo naxa suyidi e xa alae be, wo naxa e batu, wo naxa bira e foxo ra. Wo xa e xa kuyee kana, wo xa e xa geme masolixie magira. ²⁵ Wo xa wo Marigi Alatala batu. A barake sama ne wo xa taami nun wo xa ye ma. A wo xa fure yalanma ne. ²⁶ Gine furi mu kanama wo xa boxi ma, gine di baritare fan mu toma wo ya ma. N simaya kamalixi fima ne wo ma.

²⁷ N sie ragaaxuma ne wo ya ra n senbe ra. N e ifuma ne alako e xa e gi wo ya ra. ²⁸ N jurie rasanbama ne wo ya ra

naxan Hiwikae, Kanaankae, nun Xitikae kerima. ²⁹ Kono n mu na rabama ne keren kui, alako boxi naxa fa kana, wulai subee naxa fa wuya wo xili ma. ³⁰ N nee kerima a xuri xuri nan na wo ya ra, han wo wuya, wo fa noe soto boxi birin ma. ³¹ N wo xa naaninyi igboma ne keli Xulunyumi Baa ma han Baa Xungbe, kelife Turusinina gbengberenyi ma han a sa doxo Efirati xure xungbe ra. N mennikae sama ne wo sago, alako wo xa e keru. ³² Wo naxa saate yo tongo mennikae nun e xa alae be. ³³ Wo naxa lu e xa sabati wo xa boxi ma, xa na mu a ra e a niyama ne wo xa gbilen n foxo ra. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.

24

Ala nun Isirayilakae xa saate

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Te n yire be geya fari, i tan, Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie mixi tongo solofere. Wo xa suyidi yire naxan makuya n na. ² Munsa, i gbansan xa makore n na, booree xa lu yire makuye. Nama fan naxa te i tan Munsa foxo ra.»

³ Munsa naxa Alatala xa masenyi nun a xa yaamari birin nadangi nama ma. Nama birin naxa a yaabi xui keren na, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne.»

⁴ Munsa naxa Alatala xa masenyi birin sebe. Na kuye iba, Munsa naxa serexebade ti geya bunyi, a naxa geme tundenyi fu nun firin ti menni, naxee Isirayila bonsoe fu nun firinyi misaalixi.

⁵ A naxa Isirayila fonike ndee xee e xa serexe gan daaxie ba. E man xa tuurae ba Ala be xanunteya serexe ra. ⁶ Munsa naxa na wuli tagi sa feje die kui, a naxa na donxoe kasan serexebade ma. ⁷ A naxa saate kitaabui tongo, a a xaran nama birin be. E naxa a yaabi, «Muxu Alatala xui birin suxuma ne. Muxu a ratinmema ne.»

⁸ Munsa naxa na wuli tongo, a a kasan nama ma. A naxa a masen, «Saate wuli nan ya. Alatala yi saate nan tongoxi wo be a xa masenyi fari.»

⁹ Munsa naxa te, a tan nun Haruna, Nadabo, Abihu, nun Isirayila forie, mixi tongo solofere. ¹⁰ E naxa Isirayila Marigi Ala to. A nu tixi geme noroxi fari. ¹¹ Na

Isirayila kuntigie naxa Ala to, kɔnɔ a mu e naxankata na ma. E birin naxa e dege, e naxa e min.

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te geya fari n yire, i xa fa lu be sinden. N xa gemε walaxεe so i yi ra, n nan n ma seriye nun n ma yaamarie sebexi naxee ma. I xa Isirayilakae xaran nee ra.» ¹³ Munsa nun a malima Yosuwe naxa te Ala xa geya ma. ¹⁴ Munsa naxa a fala forie be, «Wo xa muxu memε be. Muxu fafe. Haruna nun Xuru xa lu wo fe ma be. Xa fe nde bira a i wo tagi, wo xa a masen e be.» ¹⁵ Munsa to te geya fari, nuxui naxa dusu a xun na. ¹⁶ Alatala xa nɔre naxa lu Turusinina geya xun na. Nuxui naxa geya makoto xi senni. A xi solofere nde, Alatala naxa Munsa xili na nuxui kui. ¹⁷ Alatala xa nɔre nu luxi ne Isirayilakae be, alo te xungbe geya fari. ¹⁸ Munsa to nu tema, a naxa so na nuxui kui, a naxa lu geya fari xi tongo naani kɔe nun yanyi.

25

Hɔrɔmɔlingira serεxebade,

a teebili, nun a lanpui

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, foniserelae xa yi see mɔoli ba hadiya ra: ³ xεema, gbeti, wure gbeeli, ⁴ gεε gεε daaxi, gεε bulu daaxi, gεε gbeeli, suwa dugi, dugi naxan sɔxɔxi si xabe ra, ⁵ yeεε kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, peremui kirie, kasiya wuri, ⁶ ture naxan sama lanpui kui, labunde naxan sama ture seniyenxi nun surayi xun ma, ⁷ a nun gemε tofanyi naxee findi serεxedube xa donma kuye nun donma kanke raxunma se ra. ⁸ Isirayilakae xa hɔrɔmɔlingira ti n be, alako n xa sabati e ya ma. ⁹ Wo xa na lingira nun a xa yirabase birin yailan alo n na masenma i be ki naxε.»

¹⁰ «E xa saate kankira yailan kasiya wuri ra. Na kankira xa kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi, a xa ite nɔngɔn keren nun a tagi. ¹¹ I xa a kui nun a fari maso xεema ra. A de kiri fan xa yailan xεema ra. ¹² I xa a suxude digilixi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma.»

¹³ «I xa kasiya wuri kuye firin masoli, e maso xεema ra. ¹⁴ I xa e raso kankira suxude digilixie kui, na kankira xaninma e tan nan ma. ¹⁵ E naxa ramini na abadan.»

¹⁶ «N na saate tɔnxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ¹⁷ I xa a derakote yailan xεema fanyi ra, naxan findima xunsare yire ra. A xa kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ¹⁸ Maleke sawure firin xa yailan xεema xabuxi ra kankira derakote fari. ¹⁹ Maleke sawure nun kankira derakote xa findi keren na. ²⁰ Na maleke sawure firinyie xa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.»

²¹ «I xa na kankira derakote sa a ma, naxan findixi xunsare yire ra. N na saate tɔnxuma so i yi ra, i xa a sa na kankira kui. ²² N nan n yete masenma i be menni ne, na saate kankira derakote fari, maleke sawure firinyie tagi. N yaamari birin soma i yi ra menni ne katarabi Isirayilakae ma.»

²³ «I xa teebili nde yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nɔngɔn firin, a igbo nɔngɔn keren, a ite nɔngɔn keren nun a tagi. ²⁴ I xa xεema fanyi maso a ma, a nun a de kiri ma. ²⁵ Xebenyi nde xa sa na de kiri bun ma naxan igbo suxui keren a nun a tagi. Xεema xa sa na fan de kiri ma. ²⁶ I xa a suxude digilixi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra ²⁷ na xebenyi bun ma. Wuri kuyee xa so nee kui teebili xaninfe ra. ²⁸ Na wuri kuyee xa masoli kasiya wuri ra, xεema xa maso e ma. Nee nan findima teebili tongose ra. ²⁹ Piletie, tɔnbilie, pootie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serεε yeerama daaxi xa fe ra, nee birin xa yailan xεema fanyi nan na. ³⁰ Taami fan xa sa na teebili ma temui birin, naxan findixi serεε ra n be.»

³¹ «I xa lanpui dɔxɔse nde yailan xεema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui dɔxɔde naxee maniya sansi fugee ra, na birin xa findi keren na. ³² Salon senni xa mini lanpui dɔxɔse bili ma, saxan seeti keren, saxan boore seeti. ³³ Tɔnbili saxan xa lu na salon senni birin xun ma. E xa maniya sansi bogi ra naxan dɔxɔxi a bureεε nun a fugee tagi.»

³⁴ Tɔnbili naani gbete xa lu lanpui bili ma. E fan xa maniya sansi bogi ra naxan dɔxɔxi a burexee nun a fugee tagi. ³⁵ Na salon firin firin dɔxɔ saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sama ne menni fan ma. ³⁶ Na tɔnbilie nun lanpui salonyie xa findi keren na, e xa yailan xεema fanyi xabuxi ra.»

³⁷ «I xa lanpui solofere yailan, i xa e dɔxɔ e dɔxɔdee ma alako e dexe xa yare iyalan. ³⁸ I xa wuki xabase nun xube sase yailan xεema fanyi ra. ³⁹ Xεema naxan nawalima lanpui dɔxɔse nun lanpui yirabase yailanfe ra, na xa findi xεema kilo tongo saxan nun naani nan na. ⁴⁰ I xa na birin naba alo n a masenxi i be ki naxe geya fari.»

26

Hɔrɔmɔlingira tife

¹ «I xa Ala xa hɔrɔmɔlingira yailan suwa dugi fu ra, naxee raxunmaxi gese mɔoli saxan na, gese gere daaxi, gese bulu daaxi, nun gese gbeeli. Na gese xa malekee sawure ramini dugie ma. A xa tofan ki fanyi. ² Dugi birin xa kuya nɔngɔn mɔxɔɔɔn nun solomasaxan, a xa igbo nɔngɔn naani. E kuye nun e igboya xa lan. ³ Dugi suuli xa dege e boore ra, dugi suuli gbete fan xa dege e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ⁴ I xa gese gere daaxi dege na dugi singe de kiri ma, a nun na dugi firin nde de kiri ma. ⁵ I xa gese tongo suuli dege na firinyi de kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ⁶ Na dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan xεema ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama hɔrɔmɔlingira xa findi dugi keren na.»

⁷ «I xa dugi fu nun keren sɔxɔ si xabe ra, naxee Ala xa hɔrɔmɔlingira makotoma. ⁸ Dugi keren xa kuya nɔngɔn tongo saxan, a xa igbo nɔngɔn naani. Na dugi fu nun kerenyi birin xa lan. ⁹ I xa dugi suuli dege e boore ra, e xa findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, i xa e fan dege e boore ra. Na dugi senni nde singanma banxi yatagi nan xun ma. ¹⁰ I xa gese tongo suuli dege na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹¹ Na

dangi xanbi i xa suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, i fa na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niyama na birin xa findi dugi keren na naxan Ala xa hɔrɔmɔlingira makotoma. ¹² Na dugi xa mayigboe kepa ma dɔnxɔe tagi singanma hɔrɔmɔlingira nan xanbi ra. ¹³ Na dugi xa kuye kepa na ki naxe, nɔngɔn keren nan luma na seeti firinyie ma, alako hɔrɔmɔlingira xa makoto.»

¹⁴ «Na dangi xanbi i xa makotose gbete yailan yexee kontonyi kiri ra, naxan soxi a gbeeli ra. I man xa makotose gbete yailan peremui kiri ra.»

¹⁵ «I xa kasiya wuri xaba xebenyie ra hɔrɔmɔlingira tima naxee ma. ¹⁶ Kankan xa kuya nɔngɔn fu, a xa igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ¹⁷ Suxuse firin xa lu hɔrɔmɔlingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ¹⁸ Xebenyi mɔxɔɔɔn nan tima hɔrɔmɔlingira yirefanyi ma. ¹⁹ Sanbunyi gbeti daaxi tongo naani nan sama na xebenyi mɔxɔɔɔn bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E xa lu xebenyi suxusee fe ma. ²⁰ Xebenyi mɔxɔɔɔn nan tima hɔrɔmɔlingira kɔɔla fan ma, ²¹ a nun e sanbunyi gbeti daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²² Xebenyi senni nan tima hɔrɔmɔlingira xanbi ra sogegorode mabiri. ²³ I xa xebenyi firin yailan tuxuie be hɔrɔmɔlingira xanbi ra, ²⁴ naxee fuge nun lanbanyi lanma e boore ma, e xiri fuge ra se digilinxi ra. Na tuxui firinyi xa yailan na ki. ²⁵ Na birin lanma xebenyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbeti daaxi fu nun senni, xebenyi keren, sanbunyi firin.»

²⁶ «I xa wuri suuli yailan kasiya wuri ra, hɔrɔmɔlingira xebenyie tima naxee ma. Suuli rawali seeti keren ma, ²⁷ suuli rawali boore seeti ma, suuli rawalima hɔrɔmɔlingira xanbi ra sogegorode mabiri. ²⁸ Wuri naxan luma a tagi, na dangima xebenyie nan xun ma, a keli seeti singe a sa dɔxɔ boore ra. ²⁹ Na xebenyie, nun na wurie, nun se digilinxie wuri soma naxee kui, i xa xεema maso na birin ma. ³⁰ I xa na hɔrɔmɔlingira ti alo n i yamarixi ki naxe geya fari.»

³¹ «I xa suwa dugi yailan gese gbeeli nun gese bulu daaxi ra. Maleke sawuree xa dege na ma, a xa tofan ki fanyi. ³² I xa a gbaku kasiya wuri naani ra xema masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyiie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, xema xa maso nee fan ma. ³³ I na ge dugi gbakude na suxusee ra, i xa saate kankira dɔxɔ a xanbi ra. Na ki, na dugi luma na yire firin tagi ra, naxan xili yire seniyenxi a nun naxan xili yire seniyenxi fisamante. ³⁴ I xa saate kankira de rakoto a derakote ra yire seniyenxi fisamante kui. Na derakote se findixi xunsare yire nan na. ³⁵ I xa teebili tan dɔxɔ hɔrɔmɔlingira koola ma, lanpui dɔxɔse xa lu a ya ra yirefanyi ma.»

³⁶ «I xa suwa dugi gbete yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, nun gese gbeeli ra hɔrɔmɔlingira sode. I xa a masɔxɔ a fanyi ra, a xa tofan. ³⁷ I xa a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, xema masoxi naxee ma, e tixi gbeti sanbunyiie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.»

27

Serexebade, hɔrɔmɔlingira tete

nun hɔrɔmɔlingira lanpui ture

¹ «I xa serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nɔngɔn suuli, a igbo nɔngɔn suuli, a ite nɔngɔn saxan. ² I xa feri naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. I xa wure gbeeli maso na birin ma. ³ I xa a yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube soxɔsee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ I xa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. I xa suxuse digilinxi wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ I xa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ E rasoma suxuse digilinxi naanie nan kui serexebade seeti firinyie ma a xanife ra. ⁸ I xa na serexebade yailan xebenyie nan na. Sese naxa lu a kui. I xa a yailan alo n i yamarixi ki naxe geya fari.»

⁹ «I xa hɔrɔmɔlingira tete yailan yi ki ne: Tete xa kuya nɔngɔn keme yirefanyi mabiri ra. I xa gere suwa dugi gbaku na ¹⁰ wuri mɔxɔɔn ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹¹ Tete xa kuya nɔngɔn keme koola fan mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri mɔxɔɔn ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹² Tete xa igbo nɔngɔn tongo suuli sogegode mabiri ra. I xa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete xa igbo nɔngɔn tongo suuli sogetede fan mabiri ra. ¹⁴ Gere dugi xa gbaku seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na xa kuya nɔngɔn fu nun suuli. ¹⁵ Gere dugi gbete xa gbaku boore seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan xa kuya nɔngɔn fu nun suuli. ¹⁶ Tete sode de xa yailan suwa dugi ra naxan masɔxɔxi gese gere daaxi nun gese bulu daaxi nun gese gbeeli ra. Na dugi xa nɔngɔn xa mɔxɔɔn soto. Na xa gbaku wuri naani ma, naxee tixi sanbunyi ma. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Na hɔrɔmɔlingira tete kuyeya lanma nɔngɔn keme nan ma, a igboya nɔngɔn tongo suuli. Suwa dugi naxee gbakuxi na, e ite nɔngɔn suuli. Tete wuri sanbunyiie, ¹⁹ hɔrɔmɔlingira yirabase birin, nun tete luuti xirima se naxee ma, na birin yailanma wure gbeeli nan na.»

²⁰ «I xa Isirayilakae yaamari, e xa fa oliwi ture fanyi ra i xon ma, alako hɔrɔmɔlingira lanpuie xa dexe temui birin. ²¹ Haruna nun a xa die xa na lanpuie radexe, naxee na hɔrɔmɔlingira kui, n i lima dennaxe, yire seniyenxi fisamante ya ra, dugi gbakuxi dennaxe saate kankira ya ra. Na lanpuie xa yanba Alatala ya xori kelife koɛ han geesege. Seriyɛ nan na ki Isirayila bɔnsɔɛ birin be naxan mu kanama abadan.»

28

Serexedubee sosee

¹ «I xa i taara Haruna tongo Isirayilakae ya ma, a nun a xa die Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari, e xa serexedube wali raba n be. ² I xa sose seniye xie dege i taara Haruna be, naxee a xa kuntigiya nun a binye masenma. ³ I xa na wali so mixie yi ra n naxee kixi xaxili fanyi ra, naxan a niyama e xa fata. E xa Haruna xa serexedube sosee dege, alako a xa ti n ma serexedube wali ra. ⁴ Sosee nan yi ki e naxee degema: donma kanke raxunmase, donma kuye, tunki raxunmase, donma kuye bun magoroe masoxoxi, xunmase naxan doxoma e xunyi ma, nun beleti. E xa na sose seniye xie yailan i taara Haruna nun a xa die be, alako e xa serexedube wali raba n be.»

⁵ «Donma degemae xa gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xema daaxi, nun suwa dugi malan. ⁶ E xa donma kuye dege gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xema daaxi, nun suwa dugi ra. A xa findi wali tofanyi ra. ⁷ E xa tunki raxunmase firin yailan, e xa e dege donma kuye ma. ⁸ Beleti fan xa yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, gese xema daaxi, nun suwa dugi ra alo donma kuye. ⁹ I xa onixi geme firin tongo, i fa Yaxuba xa die xilie masoli e ma ¹⁰ e bari ki ma. Xili senni masoli geme keren ma, xili senni masoli geme boore fan ma. ¹¹ Na geme masolixi firinyie findima wali tofanyi ra, alo sebeli masolima xurunde ma ki naxe. I xa xema sa e rabilinyi ma, ¹² i fa nee dege tunki raxunmasee ma, e xa findi joxo rasiga see ra Isirayila die xa fe ma. Na ki Haruna fama e xilie ra n ya i, a xa findi dube ra. ¹³ I na xema sa e rabilinyi ma, ¹⁴ i xa luuti die yailan xema ra naxee gbakuma e rabilinyi ma.»

¹⁵ «I xa serexedube donma kanke raxunmase yailan a tofanyi ki ma. A findima kiiti se nan na. I xa a yailan gese gere daaxi, gese bulu daaxi, gese gbeeli, nun suwa dugi ra alo donma kuye yailanxi ki naxe. ¹⁶ A xa kuye nun a xa igboya xa findi suxui keren na. A xa findi dugi firin na, alako a xa findi yuba ra. ¹⁷ A xa raxunma geme tofanyie safe naani ra. Safe singe findima geme nan na, naxee

xili sariduwani, topasi, nun emerode. ¹⁸ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹⁹ Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ²⁰ Safe naani nde, kirosofite, onixi, nun yasipe. I xa xema sa nee birin rabilinyi ma. ²¹ Isirayila xa die xilie xa masoli na geme fu nun firin ma, alo sebeli masolima xurunde ma ki naxe. Kankan xili xa masoli geme nde ma. E findima Isirayila bonsoe fu nun firinyi matonxuma se nan na. ²² I xa luuti die dege na donma kanke raxunmase ma, naxee yailanxi xema ra. ²³ I xa xurunde firin yailan xema ra, i xa e dege donma kanke raxunmase ma a de kiri firinyie ma a fuge ra. ²⁴ Na luuti xema daaxie xa xiri na xurunde firinyie ma, naxee degexi donma kanke raxunmase de kiri ma. ²⁵ I man xa na luuti firinyie xiri donma kuye tunki raxunmasee ma.»

²⁶ «I xa xurunde firin gbete yailan xema ra, i naxee degema donma kanke raxunmase de kirie ma a labe ra. I xa nee dege donma kuye seti ma. ²⁷ I xa xurunde firin gbete yailan xema ra, i naxee degema tunki raxunmasee lanbanyi ma, dennaxe ilanma beleti ra. ²⁸ Donma kanke raxunmase xa xiri donma kuye ma luuti gere daaxi ra naxan nasoma xurunde kui naxee degexi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma.»

²⁹ «Haruna na so horomolingira kui, Isirayila bonsoe xili birin sebexi a xa donma kanke raxunmase ma, naxan saxi a kanke fari sondonyi yailanyi, a findima dube ra Alatala be Isirayila xa fe ra temui birin. ³⁰ I xa geme firin sa na donma kanke raxunmasee kui, naxan saxi Haruna kanke fari sondonyi mabiri. Nee findixi Ala waxonfe masen se nan na. Haruna na so Alatala yire, a noma Alatala waxonfe kolonde Isirayilakae xa fe ra nee saabui ra.»

³¹ «I xa serexedube xa donma kuye bun magoroe soxo gese gere daaxi ra. ³² I xa a xunyi rasode xaba a tagi, i xa na sode de masoxo, alako boode yo naxa lu a ma. ³³ I xa a raxunma pirinti gere daaxi, bulu daaxi, nun gbeeli ra naxee misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. I xa tolonyi xema daaxie dege na

pirintie tagi, ³⁴ alako tolonyi nde xa lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma. ³⁵ Haruna na a ragoro a ma a so temui nun a mini temui Alatala xa horomolingira kui, na nan a ratangama faxe ma.»

³⁶ «I xa xema yailan, a sebe a ma, <Alatala gbe>, ³⁷ i fa a xiri xunmase fari luuti gere daaxi ra, ³⁸ alako a xa gbaku a tigi ra. Xa a sa li serexe mu nu baxi seriye ki ma, na kote luma Haruna nan ma, konon na sebeli naxan gbakuxi a tigi ra a niyama ne Alatala xa na serexe suxu.»

³⁹ «I xa donma kuye bun magoroe gbete degge Haruna be suwa dugi ra, a nun xunmase naxan sama a xun ma. I xa a xa beleti masoxo a tofanyi ra. ⁴⁰ I xa donma kuye bun magoroe, beletie, nun xunmasee degge Haruna xa die fan be, naxee e xa binye nun e xa kuntigiya masenma. ⁴¹ I xa i taara Haruna nun a xa die maxiri na ki, beenun i xa e ti n ma serexedube wali rabade. I xa ture maso e xunyi ma, i fa e masen jama be e bara findi serexedube ra. ⁴² I xa wantanyi degge suwa dugi ra naxan kelima e tagi han e tabe alako e xa sutura. ⁴³ Haruna nun a xa die xa na mooli so e ma e makorema serexebade ra temui naxe, xa na mu a ra e na horomobanxi kui li temui naxe, n i lima dennaxe. Na nan a niyama e mu yunubi sotoma, e tangama ne faxe ma. Seriye na a ra naxan mu kanama abadan Haruna nun a bonsae birin be.»

29

Mixi tife serexedube ra

nun serexee bafe

¹ «I na wa mixi tife n ma serexedube wali rabafe ra, i xa tuura nun yexee kontonyi firin tongo, lanyuru yo mu na naxee ma, ² a nun taami lebinitare, taami lebinitare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinitare xunxuri ture masoxi naxan ma. I xa na birin naba sansi xori luxutaxi ra. ³ I xa na taami birin sa debe kui, i a xanin horomolingira yire, a nun tuura, nun yexee kontonyi firin. ⁴ I xa Haruna nun a xa die ti serexedube wali ra horomolingira sode, n e lima dennaxe. I na ge e maxade ye ra e raseniyenfe ra, ⁵ i xa Haruna xa serexedube sosee ragoro

a ma, a xa donma bun magoroe, a xa donma kuye bun magoroe, a xa donma kuye, a xa donma kanke raxunmase ra, nun a xa beleti donma kanke raxunmase xirima naxan na. ⁶ I xa xunmase doxo a xunyi ma, i fa na tonxuma xema daaxi xiri na ra. ⁷ I xa ture seniyenxi surusuru a xunyi ma a tife serexedube ra. ⁸ I na ge na ra, i xa serexedube donma kuye bun magoroe ragoro Haruna xa die fan ma. ⁹ I xa Haruna nun a xa die tagi ixiri beleti ra, i xa xunmase doxo e xunyi ma. I Haruna nun a xa die tima serexedube ra na ki ne. Na xa findi seriye ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁰ «I xa tuura nde xanin horomolingira sode de ra, n i lima dennaxe. Haruna nun a xa die na e belexe sa a xunyi, ¹¹ i xa na tuura kon naxaba Alatala ya xori horomolingira sode de ra, n i lima dennaxe. ¹² I xa na tuura wuli tongo, i nde sa serexebade feri naani ma i belexesole ra. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade sanbunyi ma. ¹³ I na ge na ra, i xa na tuura ture tongo naxan na a furinge ma, a laare naxan a boje makotoxi, a gunguie nun ture naxan na e ma, i xa na birin gan serexe ra serexebade fari. ¹⁴ Konon a sube, a kiri, nun a xa jape, i xa nee gan taa fari ma, barima yunubi xafari serexe na a ra.»

¹⁵ «I na ge na ra, i xa yexee kontonyi keren tongo. Haruna nun a xa die e xa e belexe sa a xunyi, ¹⁶ i fa a kon naxaba. I xa a wuli tongo, i a ifili serexebade rabilinyi ma. ¹⁷ I xa na yexee kontonyi bolon a xuntunyi ra. I xa a furinge nun a sanyie maxa, i fa e malan a sube nun a xunyi fari, ¹⁸ i na birin gan serexebade fari. Serexe gan daaxi nan na ki Alatala be, naxan napan Alatala ma.»

¹⁹ «I na ge na singe ra, i xa na yexee kontonyi firin nde tongo. Haruna nun a xa die na e belexe sa a xunyi ma, ²⁰ i xa a kon naxaba. I xa na wuli tongo, i nde sa Haruna nun a xa die yirefanyi tuli kirie ma, e yirefanyi belexe, nun sankurae ma. Wuli naxan luxi, i xa na ifili serexebade rabilinyi. ²¹ I xa wuli nde tongo serexebade fari, a nun ture nde naxan nawalixi mixi tife serexedube ra, i xa nee kasan Haruna, a xa die, nun e

xa dugie ma. Na kui Haruna nun a xa die bara ti serexedubee ra, e xa dugie fan bara findi serexedube dugie ra.»

²² «I xa yexee kontonyi ture tongo, a nun a xuli, a ture naxan na a furinge ma, a laare naxan a boje makotoxi, a gunguie nun ture naxan e makotoxi, a nun a yirefanyi tabe, barima serexe na a ra naxan a niyama mixi xa ti serexedube wali ra. ²³ I xa na debe tongo taami lebinitare na naxan kui naxan fixi Alatala ma. Na kui i xa taami digilinxi keren tongo, a nun taami lebinitare ture masunbuxi naxan na, nun taami lebinitare xunxuri nde, ²⁴ i xa nee sa Haruna nun a xa die belexe, i nee lintan Alatala ya i serexe ra. ²⁵ Na dangi xanbi, i xa e ba e belexe, i e sa serexe gan daaxi fari serexebade. Serexe ganxi na a ra naxan nafan Alatala ma.»

²⁶ «I xa yexee kontonyi kanke tongo, naxan baxi Haruna be, i a lintan Alatala ya i serexe ra, a xa findi i gbe ra. ²⁷ Na kanke nun na tabe i naxan lintanxi Alatala ya i serexe ra serexedubee tife xa fe ra, ²⁸ nee bara findi Haruna nun a xa die gbe ra. Seriyen nan na ki Isirayilakae be naxan mu kanama abadan. E lan ne e xa na mooli ba e xa xanunteya serexe birin ma, e a fi Alatala ma.»

²⁹ «Haruna na faxa, a xa serexedube sose radangima a xa die nan ma. E ti temui na wali ra, e xa e ragoro e ma. ³⁰ Haruna xa di naxan findima a joxoe ra na nan fama na dugie ragorode a ma xi solofere bun ma, beenun a xa so yire seniye nxi horomolingira kui, n i lima dennaxe, serexedube wali rabafe ra.»

³¹ «Yexee kontonyi naxan baxi serexe ra, Haruna findixi serexedube ra temui naxe, i xa na sube jin yire nde naxan seniye nxi. ³² Na sube nun na taami naxan na debe kui, Haruna nun a xa die xa na don horomolingira sode de ra, n i lima dennaxe. ³³ E keren xa na yunubi xafari serexe don, serexe naxan ba e be e ti loxoe serexedubee ra. A mu lanma mixi gbete xa na don, barima se seniye nxi nan a ra. ³⁴ Xa na serexe sube nun taami nde sa lu han geesege, i xa a gan te xora. A mu donma, barima se seniye nxi nan a ra.»

³⁵ «I xa n ma yaamarie rabatu Haruna nun a xa die xa fe ra na xi solofere

bun ma e tima serexedubee ra temui naxe. ³⁶ I xa tuura keren ba loxo yo loxo yunubi xafari serexe ra. Na nan a toma serexebade fan seniye nxi. Na xanbi i xa ture ifili serexebade fari, alako a xa findi yire sugandixi ra. ³⁷ I xa na wali raba xi solofere bun ma, alako serexebade xa seniye nxi, a man xa mixi raseniye nxi naxan dinma a ra.»

³⁸ «Loxo yo loxo a lanma i xa yexee firin ba serexe ra serexebade fari, naxee bara je keren soto. Na xa raba kudei. ³⁹ A singe xa ba geesege, boore xa ba koe so temui. ⁴⁰ I na na yexee singe ba, i xa farin konkoronyi suuli, oliwi ture litiri keren, nun weni litiri keren sa na fari. ⁴¹ I na na yexee firin nde ba koe so temui, i xa sansi bogi nde nun weni sa a fari alo geesege daaxi. I xa nee ba serexe gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. ⁴² Serexe gan daaxi mooli nan a ra, i bonsoe lanma a xa naxan ba n tan Alatala be abadan. A bama horomolingira sode de nan na n tan Alatala ya xori, n wo lima dennaxe, n woyenma wo be dennaxe.»

⁴³ «N nan n yete masenma Isirayilakae be menni n ma noxe kui, naxan menni raseniye nxi. ⁴⁴ N nan n ma horomolingira nun n ma serexebade raseniye nxi ne, n i lima dennaxe. N Haruna nun a xa die raseniye nxi ne, alako e xa n ma serexedube wali raba. ⁴⁵ N sabatima ne Isirayilakae tagi, n man findima ne e Marigi Ala ra. ⁴⁶ Na kui e a kolonma ne n tan nan Alatala ra, e Marigi Ala, naxan e ramini Misira boxi ra, alako n xa sabati e tagi. Alatala nan n tan na, e Marigi Ala.»

30

Surayi serexebade, Isirayilakae xunsare,

Horomolingira ye, ture, nun labunde

¹ «I xa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. ² A xa kuya nongon keren, a igbo nongon keren, a ite nongon firin. Feri naani xa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findixi se keren nan na. ³ I xa na serexebade birin maso xema xinde ra, a fari, a seetie, a ferie, nun a de kiri. ⁴ I xa suxuse digilinxi firin yailan xema ra

serexebade seeti firinyie ma a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xaninfe ra. ⁵ I xa na wurie yailan kasiya wuri ra, i fa xesema maso e ma. ⁶ Na surayi serexebade xa doxo dugi ya ra naxan na saate kankira ya ra, yunubi xunsare yire doxoxi naxan fari, n mixi lima dennaxe. ⁷ Haruna xa surayi xiri joxunme gan menni geesege birin, a fentenma lanpuie ma temui naxe. ⁸ A man xa na mooli raba ke so temui. Surayi nan a ra, naxan lanma a xa gan waxati birin Alatala ya xori. Seriyen na a ra wo bomsae be naxan mu kanama abadan. ⁹ Wo naxa sese ba na serexebade fari bafe surayi seniye nxi ra. Wo naxa surayi seniye nxi ba, wo naxa serexe gan daaxi ba, wo naxa sansi serexe ba, wo naxa weni xa na mu a ra ture ba menni. ¹⁰ Ne yo je Haruna xa yunubi xafari serexe wuli nde tongo, a a maso surayi serexebade ferie ma, alako e fan xa seniye n. Seriyen na a ra i bomsae lanma a xa naxan naba abadan. Na serexebade findixi se seniye nxi nan na Alatala be.»

¹¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be: ¹² «I na Isirayilakae konti loxoe naxe, birin xa a xunsare fi Alatala ma. Na nan a ra, mankanen yo mu e lima na konti tife xa fe ra. ¹³ Mixi naxan birin kontima, e xa gbeti giramu senni fi Alatala ma. Na xa maniya horomolingira seriyen ki ma. ¹⁴ Mixi naxan birin simaya bara je moxonen li, a xa a xunsare fi Alatala ma. ¹⁵ Banna mu se sama na giramu senni xun ma, misikiine fan mu nde bama na giramu senni ra. Birin xa na fi Alatala ma e xunsare ra. ¹⁶ Isirayilakae na na gbeti so i yi ra, i xa a rawali horomolingira yailanfe ra, n i lima dennaxe, alako n xa ratu a ma Isirayilakae naxan fixi e xunsare ra.»

¹⁷ Na dangi xanbi Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be. ¹⁸ «I xa horomolingira ye sase xungbe yailan wure gbeeli ra, a nun a doxose. I xa na doxo horomolingira nun serexebade tagi, i fa maraseniye n ye sa a kui, ¹⁹ Haruna nun a xa die naxan nawalima e belexee nun e sanyie maxafe ra. ²⁰ Beenun e xa so horomolingira kui, n wo lima dennaxe, a lanma e xa e belexee nun e sanyie maxa

na ye ra, alako e naxa faxa. Beenun e xa e makore serexebade ra serexe gan daaxi bafe Alatala be, ²¹ a lanma e xa e belexee nun e sanyie maxa na ye ra, alako e naxa faxa. Seriyen nan na ra e bomsae birin be naxan mu kanama abadan.»

²² Alatala naxa a masen Munsa be, ²³ «I xa se xiri joxunme fanyie tongo, alo wuri wa ye naxan xili miri kilo suuli, wuri fuji naxan xili sinamon kilo firin nun a tagi, kale nde kilo firin nun a tagi naxan xiri joxun, ²⁴ kasiya wuri fuji kilo suuli, nun oliwi ture litiri senni. ²⁵ I xa na birin yailan ture seniye nxi ra naxan nawalima serexedube tife ra. Na wali xa raba a fanyi ra a raba ki ma.»

²⁶ «I man xa na ture rawali horomolingira nun saate kankira raseniye nfe ra, n wo lima dennaxe, ²⁷ a nun horomolingira teebili, a yirabasee, lanpui doxose, a yirabasee, surayi serexebade, ²⁸ serexebade xungbe, a yirabasee, horomolingira ye sase xungbe, nun a doxose. ²⁹ I xa na ture seniye nxi rawali na birin naseniye nfe ra. Mixi naxee dinma nee ra, e seniye nma ne. ³⁰ I xa na ture seniye nxi rawali Haruna nun a xa die tife n ma serexedubee ra.»

³¹ «I xa a fala Isirayilakae be a na ture findixi ture seniye nxi nan na wo bomsae be abadan. ³² Wo naxa a sa mixi fate ma, wo naxa na ture mooli yailan wali gbeta xa fe ra. Ture seniye nxi nan a ra wo be. ³³ Mixi yo naxan na na ture mooli rafala, a a sa mixi seniye nxi ba, na kanyi bama ne nama ya ma.»

³⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa se xiri joxunme tongo, alo sitakite, onixi, nun galibanon. I xa e masunbu surayi fanyi ra, e xasabi birin xa lan. ³⁵ Na findima surayi ra naxan xiri joxun ki fanyi ra. Foxe di xa sa a ma. Surayi seniye nxi nan a ra. ³⁶ I xa na surayi findi fuji ra i naxan sama saate kankira ya ra horomolingira kui n i lima dennaxe. Se seniye nxi na a ra wo be. ³⁷ Wo naxa yi surayi mooli rafala wo yete be. Se seniye nxi na a ra, wo naxan nawalima Alatala gbansan be. ³⁸ Mixi yo naxan na na mooli rafalama a yete be a xa na xiri

rame, na kanyi kerima ne a xa pama ya ma.»

31

Horomolingira walikεe

nun malabui loxoe binyafe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa a kolon n bara Uri xa di Besaleli sugandi, Xuru xa mamadi, naxan fatanxi Yuda bonsoe ra. ³ N bara xaxili fanyi fi a ma naxan fatanxi n tan na, alako a xa wali birin naba ki kolon lonni fanyi ra, ⁴ a xa no wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa no xεema, gbeti, nun wure gbeeli rawalide, ⁵ a xa no gεme fanyi masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa no kamuderipa nun wali gbete rabade.»

⁶ «N bara Oholiyabu Axisamaki xa di so a yi ra, naxan fatanxi Dana bonsoe ra, a xa a mali. N bara xaxili fanyi fi mixie ma, naxee fata walide, alako e xa no n ma yaamari birin nabade, ⁷ alo horomolingira n adamadi lima dennaxe, saate kankira, a derakote naxan findixi xunsare yire ra, nun horomolingira yirabase birin, ⁸ teebili, teebili yirabasee, lanpui doxose xεema daaxi, lanpui yirabasee, surayi serexebade, ⁹ serexebade xungbe nun a xa yirabasee, ye sase xungbe nun a doxose, ¹⁰ serexedube sose seniyenxie Haruna nun a xa die be, ¹¹ ture seniyenxi, nun surayi naxan ganma horomolingira kui. E xa a birin yailan n ma yaamari ki ma.»

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, ¹³ «A fala Isirayilakae be a e xa e jengi sa n ma malabui loxoe xon ma, barima nee findima tonxuma ra won tagi abadan, alako wo xa a kolon a n tan nan na Alatala ra naxan wo raseniyenma. ¹⁴ Wo xa wo jengi sa malabui loxoe xon ma, barima a seniyen wo tan be. Xa naxan mu a binya, a lan ne na kanyi xa faxa. Mixi naxan walima malabui loxoe, na kanyi xa keri n ma pama ya ma. ¹⁵ Xi senni na wo yi ra walife ra, konko a xi solofere nde findima malabui loxoe nan na, naxan fima Alatala ma. Mixi naxan walima na loxoe, na kanyi xa faxa. ¹⁶ Isirayilakae xa e jengi sa malabui loxoe xon ma, e a rabatu waxati birin. Saate na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁷ A findima tonxuma nan na,

n tan nun Isirayilakae tagi temui birin, barima n tan Alatala, n koore nun boxi daaxi xi senni nan bun ma, konko a xi solofere nde, n naxa wali dan, n nan n malabu.»

¹⁸ Alatala to ge masenyi tide Munsa be Turusinina geya fari, a naxa gεme walaxe firin so a yi ra seede ra, a xa yaamarie nu sebexi naxee ma a belexe sole ra.

32

Ninge kuye xεema daaxi

¹ Isirayilakae to a to, Munsa bara bu geya fari, pama naxa e malan Haruna yire, e fa a fala a be, «I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsa naxan muxu raminixi Misira boxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sotoxi geya fari.»

² Haruna naxa e yaabi, «Langa xεema daaxi naxan birin na wo xa ginεe nun wo xa die tulie ra, wo fa e birin na n xon ma.» ³ Isirayila pama birin naxa e xa langa xεema daaxie ba e tulie ra, e fa e so Haruna yi ra. ⁴ Haruna naxa na xεema raxunu, a ninge kuye daaxi yailan a ra. A to ge na ra, e naxa a fala e xui itexi ra, «Isirayilakae, won ma ala nan ya naxan won naminixi Misira boxi kui.» ⁵ Haruna to na to, a naxa serexebade yailan na ninge kuye daaxi ya ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Tina, xulunyi tima ne Alatala be.» ⁶ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. Mixie naxa e dege, e minsee min, e fa e waxonfe raba.

⁷ Na temui Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa goro pama yire, barima i naxee namini Misira boxi kui, e bara fe kana a jaaxi ra. ⁸ E bara n ma kira bejin yi ikorexi ra, e bara ninge kuye daaxi yailan wure raxunuxi ra, e na batu, e serexe ba a be, e a fala, «Isirayilakae, won ma ala nan ya naxan won naminixi Misira boxi kui.» ⁹ N tan Alatala n xa a masen i be, yi pama, pama xurutare na a ra. ¹⁰ Won naxan nabama, a lu n xa e sonto n ma xone kui, konko i tan, i xa makuya e ra, n xa i findi si xungbe ra.»

¹¹ Na kui Munsa naxa Alatala maxandi, «Alatala, munfe ra i wama xonofe i xa pama ma, i senbe naxan naminixi Misira boxi ra? ¹² Xa i na raba, Misirakae fama

a falade a i yi pama raminixi Misira boxi kui ne alako i xa e faxes geyae fari, e xa fe xa non dunija. N bara i maxandi, i boje magoro, n Marigi. I naxa yi pama sonto. ¹³ I ratu i xa konyie Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila ma, i kalixi naxee ra, a falafe ra, <N wo bomsae rawuyama ne alo tunbui naxee na koore ma. N boxi fima wo bomsae ma ke ra naxan mu bama wo yi ra abadan.>» ¹⁴ Na temui Alatala boje naxa goro, a mu a xa pama sonto sonton.

¹⁵ Munsa naxa goro geya fari na seede walaxe firinyie suxuxi a yi ra, sebeli tixi nee seeti firinyi ma. ¹⁶ Ala nan na walaxee yailan, a sebeli masoli e ma.

¹⁷ Yosuwe to pama xui itexi me, a naxa a fala Munsa be, «N xui nde mema pama yire naxan luxi alo gere so xui.» ¹⁸ Munsa naxa a yaabi, «Gere geenife xui mu ya, gere loosife xui fan mu a ra. N xulunyi xui nan mema.»

¹⁹ E to makore pama ra, Munsa naxa mixie to fare boron na kuye yire. A boje naxa te han a fa walaxee woli boxi ma geya sanbunyi, e naxa kana. ²⁰ A naxa e xa ninge kuye daaxi woli te xora, a gan han a findi xube ra. A naxa na te xube sa ye xora, a na fi Isirayilakae ma, e xa a min. ²¹ A naxa fa Haruna maxarin, «Yi pama munse rabaxi i ra, naxan a niyaxi i xa e ti yi yunubi xungbe ra?» ²² Haruna naxa a yaabi, «N marigi, i naxa xono n ma! I a kolon yi pama birama fe kobi foxo ra ki naxe. ²³ E tan nan a falaxi n be, <I xa kuye yailan naxan tima muxu ya ra. Munsa naxan muxu raminixi Misira boxi ra, muxu mu a kolon fe naxan a sotoxi geya fari.>» ²⁴ N naxa a fala e be, <Wo xa fa wo xa xema ra.> E to fa na xema ra, n naxa a woli te xora, yi ninge kuye daaxi fa mini.»

²⁵ Munsa naxa a kolon Haruna pama luxi ne e xa e waxonfe raba. Na nu wama findife yaagi ra Isirayilakae be e yaxuie mabiri. ²⁶ Munsa naxa sa ti e xa yonkinde sode de ra, a fa a fala a xui itexi ra, «Naxee na Alatala be, wo xa fa n yire.» Lewi bomsae birin naxa e malan Munsa xanbi ra. ²⁷ A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala bara wo yamari wo birin xa wo xa santidegema tongo, wo

fa wo ngaxakerenyi birin faxes, a nun wo booree nun wo doxo booree naxee bara lu yi fe kui.» ²⁸ Na loxae Lewi bomsae naxa Munsa xa yaamari suxu, e fa Isirayilaka mixi wulu saxan faxes. ²⁹ Munsa naxa a fala e be, «To wo bara Alatala waxonfe raba wo ngaxakerenyie faxafe. Ala xa baraka sa wo xa fe ma.»

³⁰ Na kuye iba, Munsa naxa a fala pama be, «Wo bara yunubi xungbe raba. N xa gbilen Alatala yire geya fari, alako n xa a mayandi wo xa yunubi xafarife ra.»

³¹ Munsa naxa siga Alatala yire, a a fala a be, «Alatala, n bara i maxandi yi pama be. E bara yunubi xungbe raba kuye yailanfe xema ra. ³² N bara i maxandi, i xa dije e ma. Yandi, xa na mu a ra, i xa n xili ba e loxae ra kisi kitaabui kui, i naxan sebexi.» ³³ Alatala naxa a yaabi, «Ade, n mixie nan xili bama n ma kisi kitaabui kui naxee yunubi rabaxi n na. ³⁴ Yakosi, siga, i xa pama xanin n dennaxe masenxi i be. N ma maleke tima i ya ra sinden, kono kiiti loxae na fa, e e xa yunubie sare fima ne.» ³⁵ Alatala Isirayilakae raton ne, barima e a fala ne Haruna be, a xa ninge kuye daaxi yailan e be xema ra.

33

Ala lufe Isirayilakae tagi

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Wo nun pama i naxan naminixi Misira boxi kui, wo xa siga n dennaxe laayidixi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be kali ra, a falafe ra n na fima e bomsae ma. ² N maleke tima ne wo ya ra. N Kanaankae, Amorigae, Xitikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae kerima ne ³ na boxi ma, xipe nun kumi xelexa dennaxe. Kono n tan mu sigama naa wo foxo ra, xa na mu a ra n wo sontoma ne kira xon ma, barima pama xurutare nan wo ra.»

⁴ Nama to na masenyi xoroxae me, e naxa sunnun. Mixi yo mu a raxunmasee so a ma. ⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa a fala Isirayilakae be, <Xurutaree nan wo ra. Xa n bira wo foxo ra, n wo sontoma ne. Wo xa wo fate raxunmase birin ba wo ma, n xa a mato n wo xa fe suxuma ki naxe.>» ⁶ Na kui e to keli Xorebe geya yire, e naxa e xa xunmasee ba e ma.

⁷ Munsa nu kiri banxi tongoma, a nu a ti Isirayilakae xa yonkinde fari ma. A naxa na xili sa Ala Maxandi yire. Menni mixi nu noma maxorinyi tide Alatala ma.

⁸ Munsa to nu minima sigafe ra na banxi kui, pama birin nu kelima ne, e ti e xa naade ra, e ya ti Munsa ra han a so na kui.

⁹ Munsa na ge sode na banxi kui, nuxui nu goroma na naade ra, Alatala fa sumun a be. ¹⁰ Isirayilakae to nu na nuxui toma na banxi sode de ma, e nu luma e mafelen na boxi ma e xonyi naade ra. ¹¹ Alatala nu woyenma Munsa be e boore ya i, alo mixi woyenma a boore be ki naxe. Sumunyi dangi xanbi, Munsa nu gbilenma pama yire, konɔ a malima Yosuwe, Nun xa di, na tan mu nu kelima na banxi kui.

¹² Munsa naxa a masen Alatala be, «N Marigi i bara n yamari n xa ti yi pama ya ra, konɔ i mu a masenxi n be i naxan xema muxu matife ra. I bara a fala n be, <N tan nan i sugandixi, i bara n kenɛn.>

¹³ N bara i maxandi, xa n i kenɛnxi, i xa i waxonfe masen n be, alako n xa i kolon yati, n man xa i xa hinne soto. I xa a kolon, yi si findixi i xa pama nan na.»

¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «N tan yati wo matima ne, n xa boresa fi wo ma.»

¹⁵ Munsa naxa a masen a be, «Xa i tan yati mu muxu matima naa, i naxa a lu muxu xa keli be. ¹⁶ Munse noma a masende dunja be a muxu bara i kenɛn, xa i mu na muxu foxo ra? Na kui xa i na muxu foxo ra, e noma a kolonde i bara n tan nun i xa pama sugandi dunja si birin ya ma.» ¹⁷ Alatala naxa Munsa yaabi, «I naxan falaxi, n a rabama ne, barima i bara n kenɛn. N tan nan i sugandixi yati.»

¹⁸ Na dangi xanbi Munsa naxa Ala maxandi, «I xa i xa nore masen n be.»

¹⁹ Alatala naxa a yaabi, «N fama n ma fanyi birin masende i be. N tan Alatala, n man fama n xili yati falade i be. N hinnema mixi ra, n wama hinnefe naxan na. N kinikinima mixi ma, n wama kinikinife naxan ma. ²⁰ Konɔ i mu noma n yatagi tan tode, barima adamadi yo mu noma n yatagi tode, a mu faxesa.»

²¹ Alatala naxa a masen a be, «Fanye nde nan be n fe ma. I xa ti naa. ²² N ne dangima n ma nore kui, n i noxunma fonme kui, n fa i ya makoto n belexe ra

han n gema dangide temui naxe. ²³ Na temui n fama n belexe bade i ya ma, alako i xa no n kobe tode fa, konɔ i mu noma n yatagi tan tode.»

34

Seriye walaxe neene

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, «Walaxe firin masoli geme ra, naxee maniya na singee ra i naxee kana. N xa sebeli ti e ma, alo sebeli naxan nu tixi na boore ma. ² I xa kurun tina geesege tefe ra Turusinina geya fari i n lima dennaxe. ³ I naxa fa mixi yo ra, mixi yo naxa te geya ma. Hali xurusee naxa e demadon menni.»

⁴ Munsa naxa geme walaxe firin masoli alo a singee. Subaxe a naxa te Turusinina geya ma na walaxe ra, alo Alatala a yamari ki naxe. ⁵ Alatala to goro nuxui kui Munsa yire a xili masende a be, ⁶ a naxa dangi Munsa ya ra, a fa a yita a be, «N tan nan na Alatala ra.

Alatala naxan kinikinima,
naxan xa hinne gbo,
naxan dijema ibunadama ma.
Dugutegeja kanyi nan n na,
n mu yanfanteya kolon.

⁷ N ma dugutegeja buma abadan.

N dijema mixi xa tantanyi ma,
n mu ratuma e xa matandi ma,
n e xa yunubi xafarima.

Konɔ n mu neemuma tinxintareya ma.

N tinxintaree sare ragbilenma ne e
bonsɔe ma

han e tolontolonyie xa waxati.»

⁸ Munsa naxa a felen boxi ma, ⁹ a fa a fala, «N Marigi, n bara i maxandi, xa n i kenɛn, i xa jere muxu ya ma, barima xurutare nan muxu ra. I xa dije muxu xa matandi ma, i xa muxu xa yunubie xafari, alako muxu xa findi i xa pama yati nan na.»

¹⁰ Alatala naxa a yaabi, «N xa saate tongo wo be. N fama ne kaabanakoe rabade wo ya ma, naxee singe mu nu raba dunja kui. Si birin kaabama ne Alatala xa wali magaaxuxie ma, n naxee rabama i tan saabui ra. ¹¹ Wo pengi sa n ma yaamari xon ma n naxan falama wo be to. N fama ne Amorigae, Kanaankae, Xitikae,

Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae keride wo ya ra. ¹² Wo na so na, wo nun e tan naxa saate yo xiri, xa na mu a ra e findima gantanyi nan na wo be. ¹³ A lanma wo xa e xa serexebadee rabira, wo xa e xa geme tonxumae kana, wo xa e xa kuyee masolixie masege. ¹⁴ Wo naxa wo magoro ala gbete bun ma, barima n tan naxan xili Alatala, n mu wama n firin nde xon. ¹⁵ Wo naxa saate xiri wo nun na boxikae ra, alako wo naxa n yanfa, wo fa e xa alae xa serexee don e wo xilima lande naxee ma. ¹⁶ Wo naxa menni ginsee fen wo xa die be, alako e naxa a niya wo xa die xa e xa alae batu. ¹⁷ Wo naxa ala gbete yailan wure raxunuxi ra.»

¹⁸ «Wo xa Taami Lebinitare Sali raba. Xi solofere bun ma Abiba kike ra, wo xa taami lebinitare gbansan don, alo n wo yamarixi ki naxe. Wo xa ratu a ma a n wo ramixi Misira boxi kui na kike nan na.»

¹⁹ «N gbe nan di xeme singe birin na, a findi mixi ra, a findi xuruse ra wo xa goore kui alo ninge, yexee, xa na mu a ra si. ²⁰ Wo xa sofale xa di singe xun sara yexee xa na mu a ra si ra. Xa wo mu tin na ra, wo xa na sofale konyi gira. Wo xa di xeme singe birin xun sara. Wo naxa wo makore n na wo belexe igeli ra.»

²¹ «Wo xa wali xi senni loxunyi kui, konjo a xi solofere nde, wo xa wo malabu. Hali a findi xe buxa nun xe xaba temui nan na, wo xa na seriyee suxu.»

²² «Wo xa Loxunye Sali raba Ala tantufe ra wo mengi singe xabama temui naxe, a nun wo xe xabama temui naxe ne jonyi. ²³ Ne keren kui, xeme birin xa fa sali raba ra Isirayila Marigi Alatala ya xori sanya saxan. ²⁴ Na waxati saxanyi kui, n mu tinma si yo xa fa wo xa boxi ba wo yi ra. N a niyama ne wo xa no e ra, wo fa nde sa wo xa boxi xa gboe xun ma.»

²⁵ «Wo naxa fa xuruse serexe ra n xon ma, taami lebini daaxi biraxi a foxo ra. Wo na ge Sayamaleke Dangi Sali serexe donde, wo naxa na sube donxoe raxi ye i. ²⁶ Wo xa wo xa sansi bogi fisamante singee ba serexe ra wo Marigi Alatala xa horomolingira kui. Wo naxa si yore jin a nga xipe ye ra.»

²⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa yi yaamarie sebe, barima nee findixi saate nan na n nun Isirayila pama tagi.»

²⁸ Munsa naxa lu Alatala yire xi tongo naani. Koe nun yanyi a mu sese don, a mu sese min. Na waxati Alatala naxa na seriyee fu sebe geme walaxee ma, naxee findixi saate masenyi ra.

²⁹ Munsa naxa goro Turusinina geya fari, walaxe firin suxuxi a yi ra, naxee findixi saate masenyi ra. Munsa mu nu a kolon a yatagi nu bara noro a tan nun Ala xa sumunyi saabui ra. ³⁰ Haruna nun Isirayilakae to nore to Munsa yatagi ma, e mu suusa e makorede a ra. ³¹ Munsa naxa Haruna nun pama kuntigie xili, e fa lu yire keren. ³² E to ge woyende, Isirayila pama birin naxa fa e tuli matide Alatala xa yaamari ra, a naxan masenxi Munsa be Turusinina geya fari. ³³ Munsa to ge na falade, a naxa mafelenyi dusu a yatagi xun na. ³⁴ A nu so kiri banxi kui maxorinyi tide Alatala ma, a nu mafelenyi bama a yatagi ma. A na mini temui naxe, a Ala xa yaamari radangi Isirayila pama ma. ³⁵ Isirayilakae nu a toma Munsa yatagi nu noroxi ki naxe. A na ge na masenyi ra, a man a xa mafelenyi dusu a xun na, han a gbilen temui Alatala yire.

35

Ala xa yaamarie horomolingira tife xa fe ra

¹ Munsa naxa Isirayila pama birin malan, a a fala e be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ² Wo xa wali xi senni loxunyi kui, konjo a xi solofere nde wo xa wo malabu. Loxoe sugandixi na a ra Alatala be. Mixi yo naxan wali suxuma na loxoe, a lanma na kanyi xa faxe. ³ Wo naxa te yo radexe wo xa banxi kui malabui loxoe.»

⁴ Munsa man naxa a masen Isirayila pama birin be, «Alatala xa yaamarie nan ya: ⁵ Wo xa hadiya ba Alatala be. Mixi naxan na a janige a xa hadiya ba, alo xema, gbeti, nun wure gbeeli, ⁶ gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugi, nun gese naxan yailanxi si xabe ra, ⁷ yexee kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, peremui kirie, nun kasiya

wuri, ⁸ lanpui ture, labunde naxan ma-sunbuma ture ra, surayi xiri joxunme naxan ganma, ⁹ onixi geme, nun geme tofanyi naxee sama serexedube xa donma kuye nun a xa donma kanke raxunmase ma.»

¹⁰ «Wali kolonyie naxee na wo ya ma, e xa fa yi see yailande alɔ Alatala a yamarixi ki naxe:

¹¹ Hɔrɔmɔlingira dugie,

a xun makoto see,

a suxusee,

a xebenyie,

a wurie nun e sanbunye,

¹² a nun saatɛ kankira,

a wuri kuyee,

a derakote,

a nun dugi naxan gbakuma a ya ra,

¹³ hɔrɔmɔlingira teebili,

a wuri kuyee,

a yirabase,

nun taami naxee bama Alatala be serexe ra,

¹⁴ hɔrɔmɔlingira lanpui doxoɔse,

a yirabasee,

a lanpuie,

nun ture naxan sama a kui,

¹⁵ surayi serexɛbade,

a wuri kuyee,

nun ture seniyeŋxi,

labunde gan daaxi,

a nun dugi naxan gbakuma hɔrɔmɔlingira sode de ra,

¹⁶ serexɛbade xungbe,

a sube ganse wure gbeeli daaxi,

a wuri kuyee,

a yirabase,

nun hɔrɔmɔlingira ye sase xungbe

nun a doxoɔse,

¹⁷ hɔrɔmɔlingira tete xa dugie,

a wurie,

nun e sanbunye,

a nun dugi naxan gbakuma tete sode de ra,

¹⁸ hɔrɔmɔlingira maxirisee,

tete maxirisee,

nun e xa luutie,

¹⁹ a nun serexedube sosee Haruna nun a xa die be.»

²⁰ Isirayila nama naxa keli Munsa xun ma. ²¹ Mixi naxee a janige, nee naxa fa e xa hadiya ra Alatala

be a xa hɔrɔmɔlingira tife ra, Ala e lima dennaxe, a nun serexedube sosee seniyeŋxi yailanfe ra. ²² Xeme nun gine naxee a janigexi, e naxa fa xunmase xema daaxie ra, alɔ tulirasoe, xurunde, konyi magorosee, belexerasoe, a nun xunmase gbete naxee yailanxi xema ra. E naxa na birin fi Alatala ma serexe ra. ²³ Geɛ gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli, suwa dugie, geɛ naxan yailanxi si xabe ra, yeɛɛ kontonyi kiri naxee soxi a gbeeli ra, nun peremui kirie nu na naxee yi ra, nee naxa fa e ra. ²⁴ Mixi naxee nu a janigexi, nee naxa fa gbete nun wure gbeeli hadiya ra Alatala be. Kasiya wuri kanyie naxa fa na wuri ra hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. ²⁵ Gine naxan birin fata dugi soxoɔde, e naxa dugie soxo e belexe ra, e fa nee ra: dugi gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli. E naxa fa suwa dugi ra. ²⁶ Gine naxan birin fata, e a janige, e naxa geɛ yailan si xabe ra. ²⁷ Nama kuntigie naxa fa onixi geme nun geme tofanyi gbete ra, naxee sama serexedube xa donma kuye nun a xa donma kanke raxunmase ra. ²⁸ E naxa fa labunde nun ture ra hɔrɔmɔlingira lanpui be, a nun ture seniyeŋxi nun labunde gan daaxi gbete. ²⁹ Isirayilaka birin naxee a janigexi e boɛ kui, xeme nun gine, nee naxa fa hadiya ra Alatala xon ma, alako Munsa xa wali raba Alatala a yamarixi naxan na.

³⁰ Munsa naxa a masen Isirayilakae be, «Wo a kolon, Alatala bara Besaleli Uri xa di sugandi, Xuru xa mamadi naxan fatanxi Yuda bonsoe ra. ³¹ Alatala bara xaxili fanyi fi a ma, alako a xa wali birin naba ki kolon lonni fanyi ra, ³² a xa no wali tode a xaxili kui beenun a xa raba, a xa no xema, gbete, nun wure gbeeli rawalide, ³³ a xa no geme fanyi masolide a fa a rabilinyi yailan, a xa no kamuderipa nun wali gbete rabade. ³⁴ Ala bara a niya Besaleli xa no mixi gbete matinkande a xa wali ra. Ala bara na niya Oholiyabu Axisamaki xa di fan be, naxan fatanxi Dana bonsoe ra. ³⁵ Ala bara e mali alako e xa fata wali birin na, alɔ geme nun wuri masolife, pirinti rabafe, suwa dugi soxoɔfe geɛ gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra, a nun wali birin e naxan toma e xaxili

kui.»

36

Besaleli nun Oholiyabu xa wali

¹ Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, alako e xa hōromōlingira wali birin naba ki kolon lōnni fanyi ra, nee wali suxu nē alō Alatala a yamari ki naxē.

² Munsa naxa Besaleli, Oholiyabu, nun wali fanyi rabae xili, Alatala bara xaxili fanyi fi naxee ma, naxee nu bara a janige e xa na wali raba. ³ Munsa naxa hadiya birin so e yi ra, Isirayilakae naxee baxi serexe janigexi ra e xa hōromōlingira tife xa fe ra. Gēesēge yo gēesēge, e nu hadiya gbete sōtōma.

⁴ Na wali fanyi rabae naxa keli e xa walie dē i, alako e xa hōromōlingira wali gbansan naba. ⁵ E naxa a fala Munsa bē, «Nama fama hadiya naxee ra, a gbo wali bē, Alatala naxan yamarixi.» ⁶ Na kui Munsa naxa yaamari fi, yi xibaaru xa rayensen yonkinde kui, «Mixi naxa wali sōnōn hadiya xa fe ra, naxan bama hōromōlingira tife ra.» Nama naxa na xui rabatu, e mu fa na hadiya mōoli ra sōnōn.

⁷ Se naxee nu bara ba, nee nu nōma wali rapōnde a fanyi ra.

⁸ Wali fanyi rabae naxa hōromōlingira ti suwa dugi fu ra, a gere daaxi, a bulu daaxi, nun a gbeeli. E malekee sawure masōxō a ma a tofan ki ma. ⁹ Dugi birin kuya nōngōn mōxōnōn nun solomasaxan, e igbo nōngōn naani. E kuyē nun e igboya lan.

¹⁰ E dugi suuli dēge e boore ra, e dugi suuli gbete fan dēge e boore ra. Na kui na dugi fu bara findi dugi firin na. ¹¹ E gēse gere daaxi dēge na dugi singe dē kiri ma, a nun na dugi firin nde dē kiri ma. ¹² E gēse tongo suuli dēge na firinyi dē kiri ma alako e birin xa lan e boore ma. ¹³ E suxuse tongo suuli yailan xēema ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya hōromōlingira findi dugi keren na.

¹⁴ E dugi fu nun keren sōxō si xabe ra, naxee Ala xa hōromōlingira makotoma. ¹⁵ Dugi keren kuya nōngōn tongo saxan, a igbo nōngōn naani. Na dugi fu nun

kerenyi birin lan nē. ¹⁶ E dugi suuli dēge e boore ra, e findi dugi keren na. Na dugi senni naxee luxi, e fan dēge e boore ra.

¹⁷ E gēse tongo suuli dēge na dugi singe ra, a nun na dugi firin nde ra. ¹⁸ E suxuse tongo suuli yailan wure gbeeli ra, na dugi firinyie ralan e boore ra na suxusee ra. Na nan a niya na birin findi dugi keren na naxan Ala xa hōromōlingira makotoma.

¹⁹ E makotose gbete yailan yexēē kontonyi kiri ra, naxan soxi a gbeeli ra. E makotose gbete yailan peremui kiri ra.

²⁰ E kasiya wuri xaba xebenyie ra hōromōlingira tima naxee ra. ²¹ Kankan kuya nōngōn fu, a igbo nōngōn keren nun a tagi. ²² Suxuse firin lu hōromōlingira xebenyi birin ma e kafuma e boore ma naxee ra. ²³ Xebenyi mōxōnōn nan ti hōromōlingira yirefanyi ma. ²⁴ Sanbunyi gbete daaxi tongo naani nan sa na xebenyi mōxōnōn bun ma, xebenyi keren, sanbunyi firin. E lu xebenyi suxusee fē ma.

²⁵ Xebenyi mōxōnōn nan ti hōromōlingira kōola fan ma, ²⁶ a nun e sanbunyi gbete daaxi tongo naani, xebenyi keren, sanbunyi firin. ²⁷ Xebenyi senni nan ti hōromōlingira xanbi ra sogegorode mabiri. ²⁸ E xebenyi firin yailan tuxuie bē hōromōlingira xanbi ra, ²⁹ naxee fuge nun labe lanma e boore ma, e xiri fuge ra se digilinxi ra. Na tuxui firinyi yailan na ki nē. ³⁰ Na birin lanxi xebenyi solomasaxan nan ma, a nun e sanbunyi gbete daaxi fu nun senni, xebenyi keren, sanbunyi firin.

³¹ E wuri suuli yailan kasiya wuri ra, hōromōlingira xebenyie tima naxee ma. Suuli rawali sēeti ma, ³² suuli rawali boore sēeti ma, suuli rawali hōromōlingira xanbi ra sogegorode mabiri. ³³ Wuri naxan lu a tagi, na dangi xebenyie nan xun ma, a keli sēeti singe a sa dōxō boore ra. ³⁴ Na xebenyie, nun na wurie, nun se digilinxie wuri so naxee kui, na birin maso xēema nan na.

³⁵ E suwa dugi yailan gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Maleke sawuree dēge na ma, a tofan ki ma. ³⁶ A gbaku kasiya wuri naani ma naxee masoxi xēema ra, e tixi gbete sanbunyie

ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee fan maso xεema ra.

³⁷ E suwa dugi gbete yailan gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra hɔrɔmɔlingira sode de ra. E a masoxo a fanyi ra, a xa tofan. ³⁸ E a gbaku wuri suuli ma naxee yailanxi kasiya wuri ra, e masoxi xεema ra, e tixi gbeti sanbunyiie ma. Suxuse naxee dugi xirima wurie ma, nee yailanxi wure gbeeli ra.

37

Saate kankira, hɔrɔmɔlingira teebili,

hɔrɔmɔlingira lanpui, surayi serexebade

¹ Besaleli naxa kankira yailan kasiya wuri ra. A kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a igbo nɔngɔn keren nun a tagi, a ite nɔngɔn keren nun a tagi. ² A naxa a kui nun a fari maso xεema ra, a naxa a de kiri fan yailan xεema ra. ³ A naxa a suxude digilinxi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, firin na seeti, firin na boore seeti ma. ⁴ A naxa kasiya wuri firin masoli a be, a fa e maso xεema ra. ⁵ A naxa e raso na kankira suxude digilinxiie kui, nee findi kankira tongose ra.

⁶ A naxa na kankira derakote yailan xεema fanyi ra, a findi xunsare yire ra. A kuya nɔngɔn firin nun a tagi, a igbo nɔngɔn keren nun a tagi. ⁷ A naxa maleke sawure firin yailan xεema xabuxi ra kankira derakote fari na seeti firinyie ma. ⁸ Na maleke sawure nun na kankira derakote findi keren na. ⁹ Na maleke sawure firinyie naxa ti e boore ya i, e gabutenyie italaxi, e xun sinxi xunsare yire.

¹⁰ A naxa teebili yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nɔngɔn firin, a igbo nɔngɔn keren, a ite nɔngɔn keren nun a tagi. ¹¹ A naxa xεema fanyi maso a ma, a nun a de kirie ma. ¹² A naxa xebenyi nde sa na de kirie bun ma, naxan igbo suxui keren a nun a tagi. A naxa xεema sa na fan de kirie ma. ¹³ A naxa a suxude digilinxi naani rafala xεema ra a tunxun naanie ma, naxee ilanma a sanyie ra. ¹⁴ E nu na na xebenyi bun ma. Wuri kuyee nu soma nee kui teebili xaninfe ra. ¹⁵ A naxa wuri kuyee masoli kasiya wuri ra,

a e maso xεema ra. Nee findi teebili tongose ra. ¹⁶ Piletie, tɔnbilie, pɔotie, nun paani naxee sama na teebili ma, naxee rawalima serexe yeerama daaxi xa fe ra, a naxa e birin yailan xεema fanyi ra.

¹⁷ A naxa lanpui doxoose nde yailan xεema fanyi xabuxi ra. A sanyi, a bili, a salonyie, nun lanpui doxoode naxee maniya sansi fugee ra, na birin findi keren na. ¹⁸ Salon senni nan mini lanpui doxoose bili ma, saxan seeti keren, saxan boore seeti. ¹⁹ Tɔnbili saxan nan lu na salon senni birin xun ma. E maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ²⁰ Tɔnbili naani gbete nan lu lanpui doxoose bili ma. E fan maniya sansi bogi ra naxan doxoxi a burexee nun a fugee tagi. ²¹ Na salon firin firin doxo saxanyie bun ma naxee kelixi a bili ma, a sa ne menni fan ma. ²² Na tɔnbilie nun lanpui salonyie findi keren na, e yailan xεema fanyi xabuxi ra.

²³ A naxa lanpui solofere yailan, a e doxo e doxoode ma alako e dexe xa yare iyalan. ²⁴ Xεema naxan nawalixi lanpui doxoose nun lanpui yirabase yailanfe ra, na findi xεema kilo tongo saxan nun naani nan na.

²⁵ A naxa surayi serexebade yailan kasiya wuri ra. A kuya nɔngɔn keren, a igbo nɔngɔn keren, a seeti naani birin lan, a ite nɔngɔn firin. Ferie naxa lu a tuxuie ra, e nun serexebade findi se keren na. ²⁶ A naxa na serexebade birin maso xεema xinde ra, a fari, a seetie, a ferie, nun a de kiri. ²⁷ A naxa suxuse digilinxi firin yailan xεema ra serexebade seeti firinyie ma, a de kiri labe ra, wuri kuyee soma naxee kui a xaninfe ra. ²⁸ A naxa na wurie yailan kasiya wuri ra, a naxa xεema maso e ma.

²⁹ A naxa ture seniyenxi nun surayi xiri fanyi yailan naxan nawalima serexedube tife ra. Na wali xa raba a fanyi ra alo labunde rafale a rafalama ki naxe.

38

Serexebade, ye sase xungbe, nun tete

¹ A naxa serexe gan daaxi serexebade yailan kasiya wuri ra, naxan kuya nɔngɔn suuli, a igbo nɔngɔn suuli, a seeti birin

lan, a ite nongon saxan. ² A naxa feru naani yailan a tuxui birin ma, naxee findixi se keren na serexebade ra. A naxa wure gbeeli maso na birin ma. ³ A naxa serexebade yirabase birin yailan wure gbeeli ra, alo xube sasee, pelie, pootie, sube soxosee, nun tundee te sama naxee kui. ⁴ A naxa se nde yailan wure gbeeli ra naxan sama te xun ma, sube sama naxan fari. A naxa suxuse digilinxie wure gbeeli daaxi sa a tuxui ma, ⁵ alako a xa gbaku serexebade kui a tagi. ⁶ A naxa wuri kuyee yailan kasiya wuri ra wure gbeeli masoxi e ma. ⁷ A naxa e raso suxuse digilixi naanie kui serexebade seeti firinyie ma a xaninfe ra.

⁸ A naxa horomolingira ye sase xungbe nun a doxose yailan wure gbeeli ra, a naxan soto ginne ra naxee nu malanna horomolingira sode de ra.

⁹ A naxa tete yailan suwa dugi ra. Tete kuya nongon keme yirefanyi mabiri ra. ¹⁰ A naxa gere dugi gbaku na wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee naxa yailan gbeti ra. ¹¹ Tete kuya nongon keme koola fan mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri moxonen ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee xa yailan gbeti ra. ¹² Tete igbo nongon tongo suuli sogegorode mabiri ra. A naxa gere dugi gbaku na wuri fu ma, naxee tixi sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. ¹³ Tete igbo nongon tongo suuli sogetede fan mabiri ra. ¹⁴ A naxa gere dugi gbaku seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na kuye nongon fu nun suuli. ¹⁵ A naxa gere dugi gbete gbaku boore seeti ma wuri saxan ma, naxee tixi sanbunyi ma. Na fan kuye nongon fu nun suuli.

¹⁶ Tete naxa yailan suwa dugi ra. ¹⁷ Wuri naxee tixi tete ma, e tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Dugi suxusee fan na e ma naxee yailanxi gbeti ra. ¹⁸ Tete sode de naxa yailan suwa dugi ra naxan masoxoxi gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. Na dugi kuya nongon moxonen, a ite nongon suuli, alo tete dugi birin xa maite. ¹⁹ A naxa

na gbaku wuri naani ma, naxee tixi e sanbunyi wure gbeeli daaxie ma. Na dugi suxusee nun na wuri xunyie yailanxi gbeti ra. ²⁰ Horomolingira nun tete luuti xirima se naxee ma, nee birin yailan wure gbeeli nan na.

²¹ Horomolingira, seede walaxe na naxan kui, a wali dentegge nan yi ki. Lewi bonsoe na wali raba Munsa xa yaamari nan bun ma. Haruna xa di, Itamari nan findi na wali yarerati ra. ²² Besaleli, Uri xa di, Xuru xa mamadi, Yuda bonsoe, naxa Alatala xa yaamari birin naba, a naxan masen Munsa be. ²³ Oholiyabu, Axisamaki xa di, Dana bonsoe, findi Besaleli malima nan na. A nu fata se masolide nun suwa dugi masoxode gese gere daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli daaxi ra.

²⁴ Xema xasabi naxan nawalixi horomolingira tife ra, naxan soto hadiya ra, a lan kilo keme solomanaani kilo tongo solomanaani nan ma horomolingira maniyase seriye ki ma. ²⁵ Gbeti xasabi naxan soto mixi kontixie ra, na lan ne kilo wulu saxan kilo keme solomasaxan nun tongo solofere nun suuli nan ma horomolingira maniyase seriye ki ma. ²⁶ Mixi wulu keme senni mixi wulu saxan keme suuli tongo suuli, naxee nu bara ne moxonen soto nun na xanbi, naxee kontixi Isirayilakae tagi, kankan naxa gbeti giramu senni fi horomolingira maniyase seriye ki ma.

²⁷ E naxa gbeti kilo wulu saxan kilo keme naani raxunu wuri sanbunyi keme yailanfe ra horomolingira nun tete be. Wuri sanbun keren findi gbeti kilo tongo saxan nun naani nan na. ²⁸ Na kilo moxonen naxan lu, na naxa yailan dugi nun wuri suxusee nun wuri xunyie ra.

²⁹ Wure gbeeli xasabi naxan soto Isirayila xa hadiya ra, a lan kilo wulu firin kilo keme naani nun solofere. ³⁰ E naxa a findi horomolingira sode de wuri sanbunyi ra, nun serexebade wure gbeeli daaxi, nun na xa yirabase birin, ³¹ nun tete wuri sanbunyi, nun a sode de xa wuri sanbunyi, nun tete maxirisee ra.

39

Serexedube sosee

¹ E naxa sose seniyenxie dɛgɛ Haruna nun sɛrɛxɛdubɛɛ bɛ naxɛɛ walima hɔrɔmɔlingira kui. Na sose yailanxi gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra, alɔ Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

² E donma kuye yailan nɛ xɛɛma gɛsɛ ra, gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. ³ E naxa xɛɛma kebela itala, e a ixaba e a yailan waya ra. E naxa gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi masɔxɔ na waya ra. A findi wali tofanyi nan na. ⁴ E naxa tunki raxunmase firin yailan naxɛɛ xirima donma kuye ra. ⁵ Beleti fan yailan na ki nɛ gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, a gbeeli, nun suwa dugi ra. Na beleti nun donma findi keren na. Na birin yailanxi alɔ Alatala Munsa yamari ki naxɛ. ⁶ E naxa onixi gɛmɛɛ rawali, e naxa e rabilinyi findi xɛɛma ra. E naxa Isirayila xa die xili masoli e ma, alɔ e sɛbeli masolima xurundɛ ma ki naxɛ. ⁷ E naxa e sa tunki raxunmasee ma, e xa findi tɔnxuma see ra Isirayila xa die xa fe ma, alɔ Alatala Munsa yamari ki naxɛ.

⁸ E donma kanke raxunmase yailan nɛ a fanyi ra alɔ donma kuye. E na suwa dugi sɔxɔ xɛɛma gɛsɛ, gɛsɛ gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra. ⁹ A xa kuye nun a xa igboya lan nɛ suxui keren ma, a findi dugi firin na. ¹⁰ Gɛmɛ tofanyie safe naani nu na a ma. Safe singe findi gɛmɛɛ nan na, naxɛɛ xili sariduwani, topasi, nun emerode. ¹¹ Safe firin nde, esikaribukulu, safiri, nun diyaman. ¹² Safe saxan nde, opale, agati, nun ametisite. ¹³ Safe naani nde, kirosolite, onixi, nun yasipe. Xɛɛma nu na na gɛmɛ birin rabilinyi ma. ¹⁴ Isirayila xa die xilie masoli na gɛmɛ fu nun firin ma, alɔ sɛbeli masolima xurundɛ ma ki naxɛ. Kankan xili masoli gɛmɛ nde ma. E findi Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyi matɔnxuma se nan na.

¹⁵ E luuti die dɛgɛ nɛ na donma kanke raxunmase ma, naxɛɛ yailanxi xɛɛma ra. ¹⁶ E xurundɛ firin yailan xɛɛma ra, e e dɛgɛ donma kanke raxunmase ma a dɛ kiri firinyie ma a fuge ra. ¹⁷ E na luuti xɛɛma daaxie xiri na xurundɛ firinyie ma, naxɛɛ dɛgɛxi donma kanke raxunmase dɛ kiri ma. ¹⁸ E man na luuti firinyie

xiri donma kuye tunki raxunmasee ma. ¹⁹ E xurundɛ firin gbɛtɛ yailan xɛɛma ra, naxɛɛ dɛgɛma donma kanke raxunmase dɛ kirie ma a labe ra. E nɛɛ dɛgɛ donma kuye sɛɛti ma. ²⁰ E man naxa xurundɛ firin gbɛtɛ yailan xɛɛma ra, naxɛɛ dɛgɛma tunki raxunmasee labe ra, dennaxɛ ilanma beleti ra. ²¹ Donma kanke raxunmase naxa xiri donma kuye ma luuti gɛrɛ daaxi ra naxan nasoma xurundɛɛ kui naxɛɛ dɛgɛxi donma kanke raxunmase nun donma kuye ma, alɔ Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

²² E naxa sɛrɛxɛdubɛɛ xa donma kuye bun magoroe sɔxɔ gɛsɛ gɛrɛ daaxi ra. ²³ E naxa a xunyi rasode xaba a tagi, e na sode dɛ masɔxɔ, alako bɔɔde yo naxa lu a ma. ²⁴ E naxa a raxunma pirinti gɛrɛ daaxi, bulu daaxi, nun a gbeeli ra naxɛɛ misaalixi wuri bogi ra a rabilinyi birin ma. ²⁵ E naxa tɔlɔnyi xɛɛma daaxie dɛgɛ na pirintie tagi, alako tɔlɔnyi nde xa lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma. ²⁶ Tɔlɔnyi nde lu wuri bogi birin tagi na donma kuye bun magoroe sanbunyi birin ma, alako sɛrɛxɛdubɛɛ xa wali raba alɔ Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

²⁷ E naxa donma kuye bun magoroe gbɛtɛ dɛgɛ suwa dugi ra, naxan sɔxɔxi a fanyi ra, Haruna nun a xa di xɛmɛɛ bɛ. ²⁸ Xunmasee naxa yailan suwa dugi ra. E naxa wantan bun soe fan dɛgɛ suwa dugi ra. ²⁹ E naxa beleti yailan suwa dugi ra, naxan masɔxɔxi a gɛrɛ daaxi, a bulu daaxi, nun a gbeeli ra, alɔ Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxɛ.

³⁰ E naxa walaxɛ lanmadi yailan xɛɛma ra, a findi tɔnxuma seniyenxi ra. E naxa sɛbeli masoli a ma, alɔ e sɛbeli masolima xurundɛ ma ki naxɛ, a masenfe ra, «Mixi seniyenxi Alatala bɛ.» ³¹ E naxa a xiri gɛsɛ gɛrɛ daaxi nun gɛsɛ bulu daaxi ra xunmase ma a tigi ra, alɔ Alatala Munsa yamari ki naxɛ.

Hɔrɔmɔlingira xa see

³² Hɔrɔmɔlingira xa wali rapɔn na ki nɛ, Ala mixi lima dennaxɛ. Isirayilakɛ a birin naba nɛ alɔ Alatala Munsa yamari

ki naxe. ³³ E naxa hōromōlingira xanin
 Munsa xon ma nun a se birin:
 tete nun a see,
 suxusee,
 xebenyie,
 wuri kuyee mooli firin,
 wuri sanbunyie,
³⁴ hōromōlingira makotosee,
 naxan yailanxi yexxe kontonyi kiri gbeeli
 ra,
 a nun naxan yailanxi peremui kiri ra,
 dugi naxan gbakuxi yire seniyeñxi
 fisamante sode de ra,
³⁵ saate kankira nun a xa wuri kuyee,
 seede kankira derakote,
³⁶ teebili,
 teebili xa yirabase birin,
 taami naxan sama teebili fari serexe ra,
³⁷ lanpui doxoŋe xema daaxi,
 lanpui e yirabase birin,
 lanpui ture,
³⁸ Surayi serexebade xema daaxi,
 ture seniyeñxi,
 surayi,
 dugi naxan gbakuxi tete sode de ra,
³⁹ serexebade wure gbeeli daaxi,
 a xa wuri kuyee,
 wuree sube sama naxee fari,
 a xa yirabase birin,
 ye sase xungbe nun a doxoŋe,
⁴⁰ tete dugie,
 wurie dugie gbakuma naxee ma
 nee sanbunyie,
 dugi naxan gbakuxi hōromōlingira sode
 de ra,
 luutie,
 wurie luutie xirima naxee ra,
 a nun hōromōlingira xa yirabase birin,
 Ala maxandi yire,
⁴¹ serexedubee xa sose naxee rawalima
 yire seniyeñxi kui,
 Haruna nun a xa die xa sose seniyeñxie
 naxee rawalima e xa serexedube
 wali kui.
⁴² Isirayilakae naxa na wali birin naba,
 alo Alatala a yamari Munsa be ki naxe.
⁴³ Munsa to na wali birin to a rabaxi alo
 Alatala a yamari ki naxe, a naxa duba
 Isirayilakae be.

40

Ala xa yaamarie rakamalife

hōromōlingira xa fe ra

¹ Alatala naxa a masen Munsa be,
² «Kike singe xi singe, i xa hōromōlingira
 ti, Ala wo lima dennaxe. ³ I xa saate
 kankira doxo na kui dugi xanbi ra.
⁴ I xa teebili yailan menni, i fa see
 doxo a ma a raba ki ma. I xa lan-
 pui doxoŋe ti naa, i fa lanpui doxo a
 fari. ⁵ I xa surayi serexebade xema
 daaxi doxo saate kankira ya ra, i fa
 dugi gbaku hōromōlingira sode de ra Ala
 maxandi yire. ⁶ I xa serexebade doxo
 hōromōlingira sode ya ra, Ala wo lima
 dennaxe. ⁷ I xa ye sase xungbe doxo
 hōromōlingira nun serexebade tagi, i fa
 ye sa a kui. ⁸ I xa hōromōlingira tete ti, i
 fa dugi gbaku tete sode de ra.»

⁹ «I na ge na ra, i xa ture seniyeñxi
 tongo, i fa a sa hōromōlingira nun a kui se
 birin ma, e xa seniyeñ Alatala be. ¹⁰ I man
 xa na raba serexebade nun a yirabase
 birin ma. E xa seniyeñ Alatala be. ¹¹ I
 man xa na raba ye sase xungbe nun a
 doxoŋe ma, e xa seniyeñ Alatala be.»

¹² «I xa Haruna nun a xa die malan
 hōromōlingira sode de ra, i fa e maxa ye
 ra. ¹³ I xa serexedube sose seniyeñxie
 ragoro Haruna ma, i fa ture seniyeñxi sa
 a ma alako a xa findi n ma serexedube ra.
¹⁴ I xa serexedube sose seniyeñxie ragoro
 a xa die fan ma, ¹⁵ i fa ture seniyeñxi sa e
 ma alo i naxan nabaxi e baba ra, alako e
 fan xa findi n ma serexedubee ra. Na wali
 luma e yi ra, a nun naxee fama e xanbi ra
 abadan.»

¹⁶ Na temui Munsa naxa Alatala xa
 yaamari birin naba alo a fala a be ki
 naxe. ¹⁷ Kelif e mini Misira boxi kui
 temui naxe, je firin nde, kike singe,
 tenge singe loxoŋe, a naxa hōromōlingira ti.
¹⁸ Munsa naxa hōromōlingira sanbunyie
 sa, a a wuri birin ti, ¹⁹ a fa dugie itala
 hōromōlingira xun ma, a nun a makoto-
 see alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²⁰ Munsa naxa saate walaxe firinyie sa
 saate kankira kui, a fa kankira wurie raso
 kankira suxuse digilinxie kui, a kankira
 derakote sa a de ra naxan findixi xunsare
 yire ra. ²¹ A to ge na rabade, a naxa saate
 kankira xanin hōromōlingira kui, a a doxo
 yire seniyeñxi fisamante kui. A naxa dugi

gbaku na ya ra, alako mixi yo naxa a to alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²² A naxa hɔrɔmɔlingira teebili dɔxo dugi ya ra a koola mabiri, ²³ a fa taamie sa a fari a safe ki ma Alatala ya xori alo Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁴ A naxa lanpui dɔxose ti hɔrɔmɔlingira kui teebili ya ra a yirefanyi mabiri, ²⁵ a fa lanpuie ti na fari Alatala ya xori alo Alatala a yamarixi ki naxe. ²⁶ A naxa surayi serexebade dɔxo hɔrɔmɔlingira kui dugi gbakuxi a ya ra, ²⁷ a fa surayi gan menni alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²⁸ A naxa dugi gbaku hɔrɔmɔlingira sode de ra. ²⁹ A naxa serexebade dɔxo hɔrɔmɔlingira sode de ra. A naxa serexe gan daaxi ba menni nun hadiya alo Alatala a yamarixi ki naxe. ³⁰ A naxa ye sase xungbe dɔxo hɔrɔmɔlingira nun serexebade tagi, a ye sa a kui marasenyenyi xa fe ra. ³¹ Munsa, Haruna, nun Haruna xa die nu luma e belexe nun e sanyie maxa ra naa, ³² e soma hɔrɔmɔlingira kui temui naxe, a nun e serexe bama temui naxe alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe. ³³ Munsa naxa tete rabilin hɔrɔmɔlingira nun serexebade ra, a fa dugi gbaku tete sode de ra.

³⁴ Munsa to ge na birin na, nuxui naxa din hɔrɔmɔlingira xun ma, Ala e lima dennaxe. Alatala xa nore naxa hɔrɔmɔlingira rafe, ³⁵ han na naxa a niya Munsa mu nu noma sode na kui. Alatala xa nore nu bara na rafe, nuxui fan nu rad-inxi na birin xun ma. ³⁶ Kelifa na temui e xa biyaasie kui, Isirayilakae mu pere foloma fo nuxui na keli hɔrɔmɔlingira xun ma. ³⁷ Xa nuxui mu te hɔrɔmɔlingira xun ma, Isirayilakae mu pere raminima sigafe yire gbete. ³⁸ Alatala xa nuxui nu luma hɔrɔmɔlingira xun ma yanyi nun koe ra. Isirayilakae nu te dexexi toma nuxui kui koe ra. A lu na ki ne e xa biyaasi birin kui.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriyɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa a xa seriyɛ masen a xa pama bɛ Annabi Munsa saabui ra. Na seriyɛ sɛbɛxi kitaabui suuli kui naxee birin nalanxi xili falama «Tawureta Munsa.» Isirayila fɔɔxi ki naxɛ nun e biraxi seriyɛ naxan fɔɔ ra, na birin sɛbɛxi na kitaabuie nan kui.

«Lewi Serexedube bonsɔɛ xa Seriyɛ» findixi kitaabui saɣan nde nan na Tawureta Munsa kui. A sɛbɛxi mixie nan bɛ naxee nu Ala xa wali rabama Isirayilakae ya ma. Na mixie findixi Lewi bonsɔɛ nan na. Lewi nu findixi Annabi Yaxuba xa di nde nan na. Ala nu bara yaamari fi a Lewi xa die xa findi salide walikɛe nun serexedubɛe ra.

A nu lanma Ala xa wali xa raba a raba ki ma. Na kui Annabi Munsa naxa na birin sɛbɛ kitaabui kui alako diine yareratɛ nun Isirayila pama xa na seriyɛ kolon, e xa bira na fɔɔ ra. Fe gbege sɛbɛxi yi kitaabui kui serexɛe xa fe ra. Ala nu wama nee xa ba e ba ki ma. A man naxa wa adama xa jɛrɛ sɛniyenxi kui, alɔ Ala nu wama a xɔn ma ki naxɛ a xa pama bɛ. A yaamari wuyaxi fixi nɛ alako adama xa Ala waxɔnfe kolon.

To mixie nɔma lɔnni gbege tode yi kitaabui kui. Won xa a kolon Alatala mu yaamarie fixi mixie ma fufafu. Xa Ala bara seriyɛ nde so adama yi ra, a na rabaxi fe nde nan ma. Ala wama a xa mixie xa sɛniyen barima a a kolon e hɛeri nan toma na kira sɛniyenxi xɔn ma. Xa won bira Ala xa marasi fɔɔ ra, won fe fanyi sɔtɔma nɛ dunija, won man a sɔtɔ aligiyama. Ala xa won mali alako panige xa lu won bɔjɛ kui, won xa dunija igiri alɔ won Daa Marigi won nasixi ki naxɛ. Amina.

Tawureta Munsa Lewi Serexedube Bonsɔɛ xa Seriyɛ

Serexɛ gan daaxi

¹ Alatala naxa Annabi Munsa xili a xa hɔrɔmɔlingira kui, a a masen a bɛ, ² «A fala Isirayilakae bɛ, naxan na wa serexɛ bafe n tan Alatala bɛ, a xa xuruse lanma xa na mu a ra xuruse xungbe ba. ³ Xa a wama xuruse xungbe nan bafe serexɛ gan daaxi ra, fo a xa findi tuura ra lanyuru mu na naxan ma. A xa fa na ra n tan Alatala xa hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, alako n xa a tongo. ⁴ Serexɛba xa a belexɛ sa xuruse xun tagi, alako n tan Alatala xa na serexɛ tongo, a xa findi a xunsare ra a xa yunubi xa fe ra. ⁵ Na tuura xa faxa n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubɛe xa fa na tuura wuli ra, e xa a kasan serexɛbade sɛɛtie ma, serexɛbade naxan na n ma hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra. ⁶ E xa tuura bura, e fa a isɛge. ⁷ Haruna xa di serexedubɛe xa yege radɔɔ, e tɛ radɛɛ. ⁸ E man xa serexɛ sube, a xunyi, nun a ture sa tɛ i serexɛbade. ⁹ A furingɛ nun a sanyie xa raxa. Serexedube xa na birin gan serexɛbade. Serexɛ gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁰ «Xa mixi wama serexɛ gan daaxi bafe xuruse lanma ra, a xa findi yɛxɛ kontonyi ra, xa na mu a ra sikɔtɛ, lanyuru mu na naxan ma. ¹¹ Serexɛba xa na kon naxaba serexɛbade kɔɔla mabiri n tan Alatala ya i. Haruna xa di serexedubɛe xa a wuli tongo, e xa a kasan serexɛbade sɛɛtie ma. ¹² E na gɛ sube ixabade, serexedube xa a sube, a xunyi, nun a ture sa tɛ serexɛbade fari. ¹³ Serexɛba xa serexɛ furingɛ nun a sanyie raxa. Serexedube xa na birin gan serexɛbade. Serexɛ gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

¹⁴ «Xa a wama xɔni bafe serexɛ gan daaxi ra n tan Alatala bɛ, fo a xa findi kolokonde nan na, xa na mu a ra ganbe yɔrɛ ra. ¹⁵ Serexedube xa fa a ra serexɛbade, a a xunyi bolon a dɛ i, a a sa tɛ, a a gan. A wuli xa ifili serexɛbade sɛɛtie ma. ¹⁶ A xa a gɛmɛ bɔɔtɔ ba, a a wɔlɛ tɛ i xube xun, serexɛbade sogetede mabiri ra. ¹⁷ Serexedube xa a suxu a gabutenyie ma, a a ibɔɔ. A xa a gan, a findi serexɛ gan daaxi ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

2

Sansi xori serexe

¹ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi sansi xori ra, a xa a luxuta a fanyi ra. A xa ture sa a fari, a surayi fan sa ture fari. ² A xa na so Haruna xa di serexedubee yi ra. Serexedube nde xa sansi xori luxutaxi belexe ya keren ko, ture saxi naxan fari, a nun surayi, a xa a sa te i. Na xa gan n tan Alatala be, a xa findi tonxuma ra na serexe birin xa fe ra. Serexe gan daaxi na a ra naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ³ Sansi xori luxutaxi naxan luxi naa findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

⁴ «Xa mixi wama serexe bafe n tan Alatala be naxan findixi taami ganxi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. Taami lebinitare xunxurie fan noma yailande, ture masoxi naxee ma.»

⁵ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami gilixi ra, a xa na yailan sansi xori luxutaxi ra lebini mu na naxan xun. Ture xa masunbu na fan na. ⁶ A na ge gilinde, a xa igira, ture sa a ma, a xa findi serexe ra.»

⁷ «Xa mixi wama serexe bafe naxan findixi taami ra naxan ganxi tunde kui, a xa na yailan sansi xori luxutaxi nun ture ra. ⁸ A lanma mixi xa fa na serexe mooli ra n tan Alatala be. Xa na bara so serexedube yi ra, a na xaninma serexebade. ⁹ A xa nde tongo naxan findima tonxuma ra, a xa na gan serexebade fari, a xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma. ¹⁰ Sansi xori dinxi naxan luxi a findima Haruna nun a xa die nan gbe ra. A seniyeen barima a baxi serexe ganxi nan na naxan baxi n tan Alatala be.»

¹¹ «Serexe naxan birin bama n tan Alatala be, lebini yo naxa lu a xun. A mu lan wo xa serexe gan daaxi yo ba n tan Alatala be lebini na naxan xun, xa na mu a ra kumi. ¹² Wo noma lebini nun kumi sade sansi bogi singee xun ma naxee bama serexe ra n tan Alatala be, konon naxa gan serexebade fari. ¹³ Foxoe xa sa na serexe mooli birin ma, barima na bara findi saate tonxuma ra wo tan nun wo

Marigi Ala tagi. Foxoe xa sa wo xa serexe birin ma.»

¹⁴ «Xa wo wama serexe bafe n tan Alatala be wo xa sansi bogi singe ra, wo xa tonsoe neene gan, ¹⁵ wo ture nun surayi sa a xun, a xa findi sansi bogi singe serexe ra. ¹⁶ Serexedube xa nde tongo na sansi xori, ture, nun surayi ra, na xa findi tonxuma ra. A xa na gan serexebade fari. A xa findi serexe ra, naxan xiri rafan n tan Alatala ma.»

3

Xanunteya serexe

¹ «Xa mixi wama xuruse xungbe bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ² A xa a belexe sa na xuruse xun tagi n tan Ala xa horomolingira sode de ra, a a kon naxaba. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ³ Xanunteya serexe kui, a lanma ture naxan na furinge seeti ma, a xa gan te i n tan Alatala ya i, ⁴ a nun a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma. ⁵ Haruna xa die xa na birin gan serexe gan daaxi xun ma, naxan na ganfe serexebade fari. A xa findi se xiri joxunme ra n tan Alatala be.»

⁶ «Xa mixi wama xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, xuruse xemema, xa na mu a ra ginema, a xa findi xuruse ra lanyuru yo mu na naxan ma. ⁷ Xa mixi wama yexee bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ⁸ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra. Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seetie ma. ⁹ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture, a xuli, ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁰ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹¹ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be.»

¹² «Xa mixi wama si bafe serexe ra, a xa na masen n tan Alatala be. ¹³ A xa a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Ala xa horomolingira sode de ra,

Haruna xa di serexedubee xa na xuruse wuli kasan serexebade seeti ma. ¹⁴ Yi xanunteya serexe kui, a lanma a ture naxan na furinge seeti ma, ¹⁵ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa gan te i n tan Alatala ya i. ¹⁶ Serexedube xa na gan serexebade fari. Te xa na birin gan. Na bara findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma.»

¹⁷ «Mixi yo naxa sube ture don, mixi yo naxa sube wuli min. Wo sabati dede, na bara findi yaamari ra naxan mu kanama abadan.»

4

Yunubi xafari serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde sa yunubi raba, kono a mu keli a janige ma, a xa bira yi seriyе foxo ra. ³ Xa serexedube kuntigi sa Ala xa yaamari nde matandi, na fa findi yunubi ra pama be, a lanma a xa tuura ba serexe ra n tan Alatala be, lanyuru mu na naxan ma, alako na xa findi yunubi xafari serexe ra a be. ⁴ A xa tuura xanin n tan Ala xa horomolingira sode de ra n ya i, a a belexe sa a xun tagi, a fa a kon naxaba n tan Alatala ya i. ⁵ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n ma horomolingira kui, ⁶ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniyenxi ma n tan Alatala ya i. ⁷ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee na surayi serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n tan Alatala xa horomolingira sode de ra. ⁸ A xa ture birin ba tuura ma naxan findixi yunubi xafari serexe ra, ture naxan na a furinge seeti ma, ⁹ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma. ¹⁰ A xa na raba alo xanunteya serexe rabama ki naxe. Serexedube xa na gan serexe gan daaxi serexebade fari. ¹¹ Kono tuura kiri, a sube, a xunyi, a sanyie, a furinge, nun a paje, ¹² na tuura donxe birin xa xanin pama yonkinde fari ma, yire seniyenxi, te

xube wolema dennaxe. Menni a xa gan te ra na te xube fari.»

¹³ «Xa Isirayila pama birin nan sa n tan Ala xa yaamari nde matandixi, kono na mu keli e janige ma, na findima yunubi ra e be. ¹⁴ E na fahaamui soto na ma temui naxe, pama xa tuura yore ba serexe ra n tan Alatala be horomolingira sode de ra naxan findima yunubi xafari serexe ra e be. ¹⁵ Nama forie xa e belexe sa tuura xun tagi n tan Alatala ya i, e a kon naxaba. ¹⁶ Serexedube kuntigi xa na tuura wuli xanin n tan Ala xa horomolingira kui, ¹⁷ a a belexesole ragoro na wuli xora, a a kasan sanya solofere dugi ya ra naxan gbakuxi yire seniyenxi ma n tan Alatala ya i. ¹⁸ Serexedube xa wuli nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra, naxan na n tan Alatala ya i n ma horomolingira kui. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma, naxan na n ma horomolingira sode de ra. ¹⁹ A xa ture birin ba tuura ma, a na gan serexebade fari. ²⁰ A xa yi tuura ba serexe ra alo naxan bama yunubi xafari serexe ra. E ba ki birin keren. Na kui, serexedube serexe bama naxan findima e xunsare ra, alako e xa yunubie xa xafari. ²¹ A xa na tuura xanin pama yonkinde fari ma, a xa a gan alo boore tuura ganma ki naxe. Na findima yunubi xafari serexe nan na pama be.»

²² «Xa mange nde a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kono na mu keli a janige ma, na findima yunubi ra a be. ²³ A na fahaamui soto na ma temui naxe, a xa sikote ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ²⁴ A xa a belexe sa sikote xun tagi ma n tan Alatala ya i, a a kon naxaba serexe gan daaxie kon naxabama dennaxe. Yunubi xafari serexe na a ra. ²⁵ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xora naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ²⁶ A xa na ture birin gan serexebade fari, alo xanunteya serexe rabama ki naxe. Na kui serexedube xunsare serexe bama mange be, alako a xa yunubi xa xafari.»

²⁷ «Xa mixi nde sa a Marigi Alatala xa yaamari nde matandi, kɔnɔ na mu keli a janige ma, na findima yunubi ra a be. ²⁸ A na fahaamui sɔto na ma temui naxe, a xa si gine ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, a xa yunubi xa fe ra. ²⁹ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. ³⁰ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔra naxan baxi yunubi xa fe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³¹ A xa na ture birin ba si ma, alɔ xanunteya serexe rabama ki naxe, a na gan serexebade fari, a xa findi se xiri nɔxunme ra n tan Alatala be. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

³² «Xa a yexee bama yunubi xafari serexe ra, fo a xa findi yexee ginema lanyuru mu na naxan ma. ³³ A xa a belexe sa na yunubi xafari serexe xun tagi, a a kɔn naxaba serexe gan daaxie kɔn naxabama dennaxe. ³⁴ Serexedube xa a belexesole ragoro na wuli xɔra naxan baxi yunubi xafari serexe ra, a nde sa ferie ma naxee na serexe gan daaxi serexebade tunxunyi naani ra. Wuli naxan luxi, a xa na ifili serexe gan daaxi serexebade lanbanyi ma. ³⁵ A xa na ture birin ba yexee ma, alɔ xanunteya serexe rabama ki naxe, a xa na gan serexee fari naxee ganma serexebade fari. Na kui serexedube xunsare serexe bama na mixi be, alako a xa yunubi xa xafari.»

5

Yunubi ndee nun e xa serexee

¹ «Xa mixi nde sa a me e seedee xilima kiiti nde ma, kɔnɔ a gundi seedeyaxi fe naxan ma a mu na fala pama be, na yunubi luma a xun ma. ² Xa mixi din se seniyentare ra a mu a kolon, alɔ sube raharamuxi binbi, xa na mu a ra xuruse seniyentare binbi, xa na mu a ra bubuse seniyentare binbi, na mixi fan findima ne mixi seniyentare ra, a yunubi sɔto na kui. ³ Xa mixi nde sa din se seniyentare ra naxan kelixi adamadi fate ma, a fa li a mu

a kolon na temui, xa a sa a kolon temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi sɔto na kui. ⁴ Xa mixi nde sa a kali fufafu, fe fanyi xa na mu a ra fe jaaxi ra, a fa nɛemu na ma, a na ratu na fe ma temui naxe, a findima seniyentare ra, a yunubi sɔto na kui.»

⁵ «Naxan na yunubi mɔoli rabama, a lanma a xa a ti na ra. ⁶ A xa yexee gine, xa na mu a ra si gine ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be. Na kui serexedube yunubi xafari serexe bama a be, alako a xa yunubi xa xafari.»

⁷ «Xa feere mu na a yi ra na serexe xa fe ra, a xa kolokonde firin xa na mu a ra ganbe firin ba serexe ra n tan Alatala be. Keren xa findi yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra. ⁸ A xa e xanin serexedube xɔn, serexedube xa yunubi xafari serexe nan singe ba. A xa a kɔnyi gira, kɔnɔ a naxa a xunyi ba a de i. ⁹ A a wuli nde kasanma serexebade seeti ma, wuli naxan luxi, a na ifilima serexebade lanbanyi. Yunubi xafari serexe na a ra. ¹⁰ Serexedube xa na xɔni firin nde ba serexe gan daaxi ra a raba ki ma. Na kui, serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi rabaxi xa fe ra, alako a xa xafari.»

¹¹ «Xa feere mu na a yi ra kolokonde firin, xa na mu a ra ganbe firin sɔtofe ra, a xa sansi xɔri dinxi konbo ya keren nun a tagi ba yunubi xafari serexe ra. A naxa ture, xa na mu a ra surayi sa na fari de, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹² A xa na xanin serexedube xɔn ma, serexedube suxu keren ganma serexebade fari tɔnxuma ra. A na rabama serexee fari naxee ganma serexebade fari, barima yunubi xafari serexe na a ra. ¹³ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be, alako a xa yunubi rabaxi xa xafari. Sansi xɔri dinxi naxan luxi a findima serexedube nan gbe ra.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁵ «Xa mixi nde sa se nde tongo naxan findixi n tan Alatala gbe ra, kɔnɔ a mu a kolon a na yunubi mɔoli rabaxi, a xa yexee kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be a xa yunubi xa fe ra. A mu lanma lanyuru yo xa lu na yexee ma, a sare fan xa lan sare ma naxan nawalima

horomolingira kui. ¹⁶ A xa na se tongoxi ragbilen serexedube ma, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be sikote ra naxan findi yete ragbilen serexe ra, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁷ Mixi naxan yunubi rabama, a n tan Alatala xa yaamari nde matandi, hali a mu a kolon, na bara yunubi soto, fo a xa na sare fi. ¹⁸ A lanma a xa sikote ba yete ragbilen serexe ra, lanyuru mu na naxan ma, naxan sare lanma seriye ma. Na kui serexedube xunsare serexe bama a be a xa yunubi xa fe ra, a naxan nabaxi a mu a kolon, alako a xa yunubi xa xafari. ¹⁹ Na bara findi yete ragbilen serexe ra, barima a yunubi soto ne n tan Alatala ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²¹ «Xa mixi nde sa yunubi soto, a fe paaxi raba n tan Alatala ra, alo a ngaxakerenyi madaxufe se nde xa fe ra, naxan nu bara taxu a ra, xa na mu a ra a naxan mupa, xa na mu a ra a naxan baxi a boore yi ra funmalaya ra, ²² xa na mu a ra se loxi a naxan toxi, a fa wule fala na xa fe ra kali ra, ²³ na yunubi raba mooli lanma a xa na se muxaxi ragbilen. Xa a muxaxi ne ba, xa a taxuxi ne a ra ba, xa se loxi na a ra a naxan toxi ba, ²⁴ xa se na a ra wule fala naxan ma fe ra kali ra, a xa na ragbilen a kanyi ma keren na, a man xa kobiri sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na so na kanyi yi ra. ²⁵ A man xa yexee kontonyi xanin serexedube yire yete ragbilen serexe ra Alatala be. Fi yo naxa lu na yexee ma, a sare fan xa lan seriye ma. ²⁶ Na kui serexedube xunsare serexe bama a be n tan Alatala ya i, alako a xa yunubi, a naxan nabaxi, na xa xafari.»

6

Seriye serexedube be

Serexe gan daaxi seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: Seriye nan ya serexe gan daaxi xa fe

ra. Serexe gan daaxi xa lu serexebade fari koe ra, a xa gan han geesege. ³ Serexedube xa donma ragoro a ma, a xa wantanyi fiixe fanyi so a ra, a xa te xube ba serexe gan daaxi bun ma, a a sa serexebade seeti ma. ⁴ A na ge na wali ra, a xa a xa dugi fanyi ba a ma, a xa dugi gbete ragoro a ma, alako a xa na te xube xanin nama yonkinde fari ma, yire seniye nxi. ⁵ Te naxan dexexi serexebade bun ma, na naxa xuben. Geesege birin serexedube xa yege radoxo, a xa te xuru, a serexe gan daaxi sa na fari. A xanunteya serexee ture fan ganma naa ne. ⁶ Na te dexema temui birin serexebade bun ma, a mu xubenma.»

Sansi xori dinxi seriye

⁷ «Seriye nan ya sansi xori dinxi serexe xa fe ra. Haruna xa die xa fa na serexe ra serexebade n tan Alatala ya i. ⁸ Serexedube xa suxu keren ko sansi xori dinxi ra, a nun ture, a nun surayi naxan birin sama a fari, a xa na birin gan serexe tonxuma ra serexebade fari. Na xiri rafan n tan Alatala ma. ⁹ Naxan luxi, Haruna nun a xa die xa na don a lebinitare ra, horomolingira tete seniye nxi kui. ¹⁰ A mu lanma a xa pin lebini ra, barima a fatanxi n ma serexe gan daaxie nan na naxee seniye nxi han alo yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe. ¹¹ Haruna xa di xemee noma na donde. Yaamari na a ra wo bonsoe be naxan mu kanama abadan. Mixi naxan birin a makorema na serexe gan daaxie ra naxee bama n tan Alatala be, na kanyie seniye nxi ma ne.»

¹² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹³ «Haruna tima serexedube kuntigi ra loxoe naxe, a lanma a tan Haruna nun a xa die xa sansi xori fanyi dinxi konbo ya keren ba serexe ra. Na serexe tagi bama geesege, boore tagi bama nunmare. Na mooli xa raba mixi tima serexedube kuntigi ra temui naxe. ¹⁴ Yi sansi xori dinxi xa gilin tunde kui, ture xa sa a ma. A na jon, a xuntunye xa gan te xora, a xa findi xiri joxunme ra Alatala be. ¹⁵ Serexedube naxan findima Haruna joxoe ra xa na serexe mooli ba. A xa raba na ki ne temui birin n tan Alatala ya i. Na serexe birin xa gan. ¹⁶ Serexedube xa serexe birin xa gan, e naxa na sese don.»

Yunubi xafari serexe seriye

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «Yi yaamari so Haruna nun a xa die yi ra: «Seriye nan ya yunubi xafari serexe xa fe ra. Yunubi xafari serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne, barima se seniye nxi na a ra. ¹⁹ Serexedube naxan yunubi xafari serexe bama, a na donma n tan Ala xa horomolingira tete seniye nxi nan kui. ²⁰ Naxan yo dinma na serexe ra, na kanyi seniye nxi ma ne. Xa na wuli sa kasan dugi nde ma, na dugi xa xa yire seniye nxi. ²¹ Xa na sube jinma tunde mooli nde kui naxan maniya feje ra, a na ge a jinde, na tunde xa kana. Xa a jinma tunde kui naxan yailanxi yoxui ra, na tunde xa maxa a fanyi ra ye ra. ²² Xeme serexedube birin xa na don, barima serexe seniye nxi na a ra. ²³ Kon mixi yo naxa yunubi xafari serexe don, naxan wuli xaninma horomolingira kui xunsare ra. Na serexe mooli xa gan te ra.»

7*Yete ragbilen serexe seriye*

¹ «Yete ragbilen serexe seriye nan ya: Serexe seniye nxi na a ra. ² Yete ragbilen serexe kon naxabama serexe gan daaxi kon naxabade ne. A wuli xa kasan serexebade setie ma. ³ A ture birin, a xuli, a ture naxan na a furinge seti ma, ⁴ a gungui firinyi, e ture, nun laare naxan na a boje ma, na birin xa ba serexe ra. ⁵ Serexedube xa na birin gan serexebade fari serexe gan daaxi ra Alatala be. Yete ragbilen serexe na a ra. ⁶ Xeme serexedube nan na donma yire seniye nxi kui, barima serexe seniye nxi na a ra. ⁷ Yunubi xafari serexe nun yete ragbilen serexe, e seriye birin keren. Serexedube naxan na xunsare serexe baxi, a tan nan na sube donma. ⁸ Serexe gan daaxi kiri fan luma serexedube yi ra naxan na baxi serexe ra.»

⁹ «Sansi xori dinxi serexe naxan ganxi nun naxan gilixi, e fan findima serexedube nan gbe ra, naxan e baxi serexe ra. ¹⁰ Sansi xori dinxi serexe naxan mu ganxi, ture gbansan nan saxi a ma, xa na mu a ra ture mu saxi a ma, nee findima Haruna xa di birin nan gbe ra.»

Xanunteya serexe seriye

¹¹ «Xanunteya serexe seriye nan ya, naxan bama n tan Alatala be. ¹² Xa mixi nde wama tantui serexe bafe, a man xa taami lebinitaree yailan ture ra, a nun taami xunxurie ture saxi naxee ma, nun taami xunxuri naxee ramulanxi ture ra. ¹³ A na xanunteya serexe bama temui naxe, naxan findixi tantui serexe ra, a xa taami fan jin lebini na naxan xun. ¹⁴ Nde xa ba na taami mooli birin na, a findi serexedube gbe ra, naxan xanunteya serexe wuli kasanma serexebade setie ma. ¹⁵ Na xanunteya serexe sube donma a ba loxe ne, sese naxa lu han geesege.»

¹⁶ «Xa laayidi serexe bama, xa na mu a ra serexe janigexi, na sube xa don a ba loxe ne, kon xa nde sa lu a noma donde geesege fan. ¹⁷ Xa a donxe sa lu han na fan kuye iba, na sube xa gan gbiki na xi saxan nde loxe ma. ¹⁸ Xa mixi nde sa a yete xa xanunteya serexe sube don na xi saxan nde loxe ma, Ala mu a xa serexe tongoma. A luma alo a mu serexe yo baxi, barima na sube findixi se seniye nxi nan na. Mixi naxan na rabama, a yunubi sotoma na kui.»

¹⁹ «Serexe sube naxan dinma se seniye nxi ra, a mu lanma na sube xa don. Fo a xa gan ne gbiki. Mixi seniye nxi nan noma na xanunteya serexe sube donde, ²⁰ kon seniye nxi mu noma n tan Alatala xa xanunteya serexe donde, a raminima ne Isirayila jama ya ma. ²¹ Mixi naxan a belexe dinma se seniye nxi ra naxan kelixi adamadi ma, xa na mu a ra a belexe din sube seniye nxi ra, xa na mu a ra se gbete naxan mu seniye nxi, xa na kanyi fa n tan Alatala xa xanunteya serexe don, a raminima ne Isirayila jama ya ma.»

²² Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²³ «A fala Isirayilakae be, «Wo naxa ninge, yexee, nun si ture don. ²⁴ Wo noma xuruse ture rawalide alo wo wama a xon ma ki naxe xa a faxe a yete ma, xa na mu a ra sube xaape nde naxa a faxe, kon wo mu noma a donde. ²⁵ Naxan yo ture donma, naxan noma rawalide serexe gan daaxi ra n tan Alatala be, na kanyi raminima ne Isirayila jama ya ma. ²⁶ Wo man mu lanma wo xa xoni wuli, xa na

mu a ra xuruse wuli yo min yire birin wo na dennaxe. ²⁷ Naxan yo wuli minma, na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma.»»

²⁸ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁹ «A fala Isirayilakae be, «Naxan xanunteya serexe bama n tan Alatala be, a xa n tan Alatala gbe fi n ma. ³⁰ A xa na xuruse ture nun a sisi xanin n tan Alatala yire alako a xa gan te ra n tan Alatala be. A lanma a xa na xuruse sisi lintan n tan Alatala ya i a masenfe ra n be, na findixi n tan nan gbe ra. ³¹ Serexedube xa na ture gan serexebade fari. Na xuruse kanke luma Haruna nun a xa die nan be. ³² Wo xa xanunteya serexee kui, wo man xa xuruse yirefanyi tabe fi serexedube ma. ³³ Xuruse yirefanyi tabe xa findi serexedube nan gbe ra naxan bara wuli nun ture ba xanunteya serexe ra. ³⁴ N bara nate tongo naxan mu kanama abadan, Isirayilakae xa xanunteya serexee kui, e xuruse kanke naxan lintanxi n tan Ala ya i, a nun xuruse yirefanyi tabe e naxan baxi, na birin xa findi serexedube Haruna nun a xa die gbe ra. ³⁵ Kabi Haruna nun a xa die findi n tan Ala xa serexedubee ra, e na nan sotoma n tan Alatala xa serexe gan daaxie ya ma. ³⁶ E to findi serexedubee ra, n tan Alatala naxa na yaamari fi Isirayilakae ma. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan.»»

³⁷ Seriyε nan na ki serexee xa fe ra, serexe gan daaxi, sansi xori dinxi serexe, yunubi xafari serexe, yete ragbilen serexe, serexedube ti serexe, nun xanunteya serexe. ³⁸ Alatala nu bara na birin masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari a to Isirayilakae yamari e xa fa serexee ra Turusinina gbengberenyi ma.

8

Serexedubee doxo serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Haruna nun a xa die xili horomolingira sode de ra. I xa fa e xa dugi seniexie ra, a nun ture seniexni, tuura naxan bama yunubi xafari serexe ra, yexee kontonyi firin, nun debe, taami lebinitaree na naxan kui. ³ I xa Isirayila pama birin malan horomolingira sode

de ra.» ⁴ Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari rakamali, pama fan naxa e malan horomolingira sode de ra.

⁵ Annabi Munsa naxa a fala pama be, «Alatala bara n yamari n xa yi raba.» ⁶ Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die maso, a naxa e maxa ye ra. ⁷ A naxa dugi seniexie ragoro Haruna ma, a naxa a tagi xiri beleti ra, a guba ragoro a ma, a serexedube donma ragoro na fari, a a tagi xiri beleti ra. ⁸ A naxa kanke makotose ragoro a kon ma, a geme firin sa na kui naxee findixi Ala waxonfe masense ra. ⁹ A naxa xunmase doxo Haruna xunyi ma, a tonxuma seniexni xema daaxi sa na ma, alo Alatala Munsa yamari ki naxe.

¹⁰ Annabi Munsa naxa ture seniexni tongo, a nde maso Ala xa horomolingira ma, nun se naxan birin na a kui. A nee raseniexen na ki ne. ¹¹ A naxa ture kasan serexebade ma sanya solofere, a nun serexebade yirabasee, ye ragatade xungbe, nun na saxi se naxan fari, alako e xa seniexen. ¹² A man naxa ture nde sa Haruna xunyi ma, alako Haruna fan xa seniexen. ¹³ Annabi Munsa naxa Haruna xa die maso, a dugi seniexie ragoro e fan ma. A naxa e tagi nun e xunyi xiri dugi ra, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁴ Annabi Munsa to fa tuura yunubi xafari serexe ra, Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na tuura xun tagi. ¹⁵ Annabi Munsa naxa a kon naxaba, a naxa a wuli nde tongo, a a maso serexebade ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa na raba a belexesole ra, alako a xa serexebade raseniexen. A naxa wuli donxoe ifili serexebade seetie ma. A serexebade raseniexen na ki ne barima a findi xunsarade nan na. ¹⁶ Annabi Munsa man naxa ture tongo naxan nu na ninge furinge rabilinyi, a nun laare naxan nu na a boje fari, nun a gungui xori firinyie nun e ture. A naxa nee birin sa te i serexebade fari. ¹⁷ Konjo a naxa tuura gundi, a kiri, a sube, nun a papε gan te ra pama yonkinde fari ma, alo Alatala a yamarixi ki naxe.

¹⁸ Annabi Munsa naxa fa yexee kontonyi ra naxan findi serexe gan daaxi ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ¹⁹ Annabi Munsa

naxa a kɔn naxaba, a a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁰ A naxa yexee ixaba a xuntunyie ra. A naxa a xunyi, a xuntunyie, nun a ture gan te i. ²¹ A naxa yexee furinge nun a sanyie raxa, a yexee kontonyi gundi birin gan te ra serexebade fari serexe gan daaxi ra, naxan xiri rafan Alatala ma. A na birin naba ne alo Alatala a yamarixi ki naxe.

²² Annabi Munsa naxa yexee kontonyi firin nde tongo naxan findi serexedube dɔxɔ serexe ra. Haruna nun a xa die naxa e belexee sa na yexee xun tagi. ²³ Annabi Munsa naxa a kɔn naxaba, a a wuli nde tongo, a a sa Haruna yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, nun a sankura ma. ²⁴ A naxa Haruna xa die fan maso, a naxa wuli nde sa e yirefanyi tulie ma, e yirefanyi belexekura ma, nun e yirefanyi sankura ma. A naxa a wuli nde kasan serexebade seetie ma. ²⁵ A naxa na yexee ture tongo, a nun a xuli, a furinge ture, laare naxan na a boɲe fari, a gungui xɔri firinyie nun e ture, nun a yirefanyi tabe.

²⁶ Annabi Munsa naxa debe tongo taami lebinitaree na naxan kui, naxan nu dɔxɔxi Alatala ya i. A naxa taami lebinitare keren ba na, a nun taami keren naxan yailanxi ture ra, a nun taami lanmadi keren. A naxa e sa na yexee ture nun a yirefanyi tabe fari. ²⁷ A naxa na birin so Haruna nun a xa die yi ra, e fa na lintan Alatala ya i alako a xa a kolon a gbe na a ra. ²⁸ Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa e rasuxu e yi ra, a naxa e sa te serexebade fari, serexe gan daaxi nu na dennaxe. Serexedube dɔxɔ serexe na a ra, naxan gan xiri rafan Alatala ma.

²⁹ Annabi Munsa naxa yexee kontonyi kanke tongo na serexedube dɔxɔ serexe ra, a fa na lintan Alatala ya i a masenfe ra a be. Na naxa findi Annabi Munsa gbe ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.

³⁰ Annabi Munsa naxa ture seniyeɲxi nde tongo, a nun wuli nde naxan nu na serexebade fari, a naxa a kasan Haruna nun a xa dugie ma, a a kasan Haruna xa die nun e xa dugie fan ma, alako e tan nun e xa dugie birin xa seniyeɲ.

³¹ Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, «Wo sube pin hoɣomolingira

sode de ra, wo xa a don menni, a nun taami naxan na debe kui naxan findi serexedube dɔxɔ serexe ra. N bara yaamari fi, Haruna nun a xa die xa na don. ³² Taami nun sube naxan luxi, wo xa na donxɔe gan. ³³ Wo naxa keli hoɣomolingira sode de ra xi solofere bun ma, han wo xa dɔxɔe waxati kamalima temui naxe. ³⁴ Naxan nabaxi to, Alatala a yamarixi wo yunubi xunsare xa fe nan na. ³⁵ Na na a toxi, wo luma hoɣomolingira sode de ra xi solofere bun ma, kɔe nun yanyi, alo Alatala n yamarixi a ra ki naxe, alako wo naxa faha.» ³⁶ Haruna nun a xa die naxa Alatala xa yaamari birin naba na ki a naxan masenxi e be Annabi Munsa saabui ra.

9

Serexedubee xa serexe singee

¹ Xi solomasaxan loxɔe, Annabi Munsa naxa Haruna nun a xa die, nun Isirayila forie xili. ² A naxa a masen Haruna be, «I xa serexe firin masen Alatala be, tuura di naxan findima yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi naxan findima serexe gan daaxi ra, lanyuru mu na naxan ma. ³ I xa a fala Isirayilakae be, «Wo xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra. Wo xa tuura di nun yexee di naxee bara ɲe keren sɔto, lanyuru mu na naxee ma, wo xa e ba serexe gan daaxi ra. ⁴ Wo xa tuura nun yexee kontonyi ba xanunteya serexe ra Alatala be. Wo xa taami fan ba serexe ra, ture sunbuxi naxan na. Wo xa na birin ba barima Alatala minima ne wo ma to.»

⁵ Nama naxa serexee xanin hoɣomolingira sode de ra alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E birin naxa e makɔre hoɣomolingira ra, e ti Alatala ya i.

⁶ Annabi Munsa naxa a masen e be, «Wo xa Alatala xa yaamari rabatu alako a xa a noɣe masen wo be.»

⁷ Annabi Munsa naxa a masen Haruna be, «I maso serexebade ra. I xa yunubi xafari serexe nun serexe gan daaxi ba xunsare ra i yete be, a nun ɲama be. I xa ɲama xa serexe fan ba e be xunsare ra alo Alatala a yamarixi ki naxe.»

⁸ Haruna to a maso serexebade ra, a naxa tuura di kɔn naxaba a yete yunubi

xafari serexe ra. ⁹ A xa die naxa tuura wuli so a yi ra. A naxa a belexesole rasin wuli xora, a nde sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naani ra. A naxa wuli donxoe ifili serexebade lanbanyi ma. ¹⁰ Xuruse ture, a gunguie, nun laare naxan na a boje ma, a naxa na birin gan serexebade fari yunubi xafari serexe ra alo Alatala Annabi Munsa yamarixi a ra ki naxe. ¹¹ Kono a naxa a sube nun a kiri gan pama yonkinde fari ma.

¹² Na dangi xanbi, Haruna naxa serexe gan daaxi kon naxaba. A xa die naxa na wuli so a yi ra, a fa a kasan serexebade seetie ma. ¹³ E naxa serexe xuntunye nun a xunyi so a yi ra, a na birin gan serexebade fari. ¹⁴ A to ge a furinge nun a sanyie raxade, a naxa e gan e nun serexe gan daaxi ra serexebade fari.

¹⁵ Haruna ge xanbi na ra, a naxa pama xa sikote kon naxaba, a xa findi yunubi xafari serexe ra pama be. A na raba ne alo a a singe raba ki naxe. ¹⁶ A naxa serexe gan daaxi ba a seriye ki ma. ¹⁷ A naxa sansi xori dinxi suxu keren gan serexebade fari serexe gan daaxi ba temui geesege. ¹⁸ A naxa tuura nun yexee kontonyi kon naxaba xanunteya serexe ra pama be. A xa die naxa na wuli so a yi, a a kasan serexebade seetie ma. ¹⁹ E naxa tuura nun yexee kontonyi ture tongo, naxan na e xuli nun e furinge mabiri, a nun e gunguie, a nun laare naxan na e boje ma, ²⁰ e naxa na birin sa sube kanke ma serexebade fari, e a birin gan. ²¹ Haruna naxa serexe subee kanke nun e yirefanyi tabe ite, a e lintan Alatala ya i a masenfe ra a be, alo Annabi Munsa a yamarixi ki naxe.

²² Haruna naxa a belexee itala, a duba pama be. A to yunubi xafari serexe, serexe gan daaxi, nun xanunteya serexe ba, a naxa goro kelife serexebade seetie ma. ²³ Annabi Munsa nun Haruna naxa so horomolingira kui. E to mini, e naxa duba pama be. Na temui Alatala xa nore naxa mini pama ma. ²⁴ Alatala naxa te ragoro serexebade fari, a serexe gan daaxi nun ture gan. Nama to na to, e naxa e xui ite seewe ra, e e felen boxi ma.

10

Haruna xa di firinyie

¹ Haruna xa di firinyie, Nadabo nun Abihu naxa surayi gansee tongo, e te sa e kui, e surayi gan Alatala ya i. Kono e mu na te tongo Ala xa seriye ki ma. ² Na na a to, Alatala naxa te ragoro e ma, e faxa a xa horomolingira yire seniye nxi kui. ³ Annabi Munsa naxa a fala Haruna be, «Alatala wo rakolonxi ne yi ra, a to a fala, <Naxee makore n na, e xa a kolon n seniye n, pama xa n binya.>» Haruna naxa dundu yen.

⁴ Annabi Munsa naxa Mikayeli nun Elisafan xili, Haruna baba xunya Yusiye li xa die. A naxa a fala e be, «Wo xa wo ngaxakerenyie furee xanin pama yonkinde fari ma, dennaxe makuya yire seniye nxi ra.» ⁵ E naxa e furee xanin pama yonkinde fari ma, alo Annabi Munsa e yamarixi ki naxe. E nu bara serexedube dugie lu e furee ma.

⁶ Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa die be, Eleyasari nun Itamari, «Wo naxa wo xunxere rabejin, wo naxa wo xa dugie fan iboo. Wo naxa sese raba naxan noma sunnunyi masende yi mixie xa faxe xa fe ra, alako Alatala naxa xono pama ma, a wo fan faxa. Wo ngaxakerenyi Isirayilakae tan noma sunnunde yi mixie xa fe ra Alatala naxee faxaxi te ra. ⁷ Wo naxa keli Ala xa horomolingira sode de ra yi saxanyi, alako wo naxa faxa. Alatala xa mixi sugandixie nan wo tan na.» E naxa Annabi Munsa xa yaamari rabatu.

⁸ Alatala naxa a masen Haruna be, ⁹ «Wo na so horomolingira kui, wo naxa weni min. Wo naxa minse yo min naxan mixi siisima, xa na mu a ra wo faxama ne. Na seriye mu kanama wo bonsoe be abadan. ¹⁰ Na nan a niyama wo noma Ala gbe nun adamadi gbe tagi rabade, seniye nyi nun seniye ntarepa. ¹¹ Na fan a niyama ne wo xa no Isirayilakae xarande Alatala xa yaamarie ra, a naxee fixi e ma Annabi Munsa saabui ra.»

¹² Annabi Munsa naxa a fala Haruna nun a xa di donxoe be, Eleyasari nun Itamari, «Sansi xori dinxi naxan baxi serexe ra Alatala be, kono naxan birin

mu ganxi te ra, wo xa na don serexebade fe ma. Wo naxa lebini sa a xun ma de, barima a seniye. ¹³ Wo xa a don yire seniye, barima a ganxi Alatala be serexe gan daaxie nan fe ma. Na findixi i gbe nun i xa die gbe nan na. Alatala serexedube yamarixi na nan na. ¹⁴ Wo man xa serexe sube kanke nun tabe don yire seniye, naxee bara lintan Ala ya i, a masenfe ra a be. Nee findixi wo gbe nan na, i tan, i xa di xeme, nun i xa di gine. Ala bara na yaamari fi Isirayilakae ma e xa xanunteya serexe xa fe ra. ¹⁵ Ture naxan ganma yo, tabe naxan bama yo, nun kanke naxan lintanma yo, e xa na birin masen Alatala be, na fa findi i gbe nun i xa die gbe ra, alɔ Alatala a yamarixi ki naxe. Seriyɛ na a ra naxan mu kanama abadan.»

¹⁶ Annabi Munsa to sikote xa fe maxorin, naxan ba yunubi xafari serexe ra, a naxa a me a e nu bara a birin gan te ra, a naxa xono Eleyasari nun Itamari ma, Haruna xa die naxee mu fasa. A naxa a fala e be, ¹⁷ «Munfe ra wo mu yi yunubi xafari serexe sube donxi yire seniye? Serexe seniye na a ra Alatala naxan fixi wo ma, alako Isirayila jama xa yunubi xa xafari, a findi xunsare ra e be Alatala ya i. ¹⁸ Yi serexe wuli to mu soxi yire seniye ma hɔromolingira kui, a nu lan ne wo xa a sube don yire seniye, alɔ Ala n yamarixi a ra ki naxe.» ¹⁹ Haruna naxa Annabi Munsa yaabi, «To e bara e xa yunubi xafari serexe nun e xa serexe gan daaxi ba Alatala ya i, kono n to bara yi fe xoxoxe mooli soto, Alatala noma tinde n xa yunubi xafari serexe sube don to?» ²⁰ Annabi Munsa to na yaabi me, a naxa tin a ra.

11

Donse radaxaxi nun donse raharamuxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Wo xa a fala Isirayilakae be, sube naxee radaxaxi wo be, nee nan ya: ³ Sube tore kanyie naxee tore itaxunxi firinyi ra, e man e xa donse ratema e de i e nu a idon. Wo noma na sube mooli donde.»

⁴ «Kono ndee na naxee donse ratema e de i e nu a idon, e tore tan mu itaxunxi firinyi ra. Nee raharamuxi wo ma. Noxome raharamuxi wo ma, barima a donse ratema a de i a nu a idon, kono a tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁵ Yere maniyɛ nde fan donse ratema a de i a nu a idon, kono a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁶ Yere fan donse ratema a de i a nu a idon, kono a tore mu itaxunxi firinyi ra. A raharamuxi wo ma. ⁷ Xose tan, a tore itaxunxi firinyi ra, kono a mu donse ratema a de i a nu a idon. A raharamuxi wo ma. ⁸ Wo naxa na subee don, wo naxa din e binbie ra. E raharamuxi wo ma.»

⁹ «Yexe naxee na ye xora, wo noma naxee donde, nee nan ya: xale kanyi nun bele kanyi naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui. ¹⁰ Kono yexe naxee na baa ma, xa na mu a ra xure kui, bele mu na naxee ma, xa na mu a ra xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ¹¹ E raharamuxi wo ma, wo naxa e sube don. E binbie fan raharamuxi wo ma. ¹² Yexe birin bele nun xale mu na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

¹³ «Xoni raharamuxie nan ya wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbontoe, ¹⁴ a nun nee maniyɛ birin. ¹⁵ Xaaxa fan, wo naxa na don a nun a maniyɛ birin. ¹⁶ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe, ¹⁷ wo naxa e don a nun nee maniyɛ birin. ¹⁸ Gbongboe, yedonme, ¹⁹ laaba, tuke, a nun nee maniyɛ birin, wo naxa e don.»

²⁰ «Nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma. ²¹ Kono na nimase moolie ya ma, naxee tunganma, wo noma nee tan donde, ²² alɔ katoe, tugumie, nun nee maniyɛ birin. ²³ Kono, nimase gabutenyi nun sanyi na naxee ma, e raharamuxi wo ma.»

²⁴ «Xa wo dinma sube seniye, ra, wo findima mixi seniye, ra han nunmare ra. ²⁵ Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniye, ra han nunmare ra. Fo a xa a xa dugie xa. ²⁶ Sube naxee birin tore mu itaxunxi firinyi ra, a nun naxee donse donma, kono a mu gbilenma a rate ra e de i e nu a idon, nee raharamuxi wo ma. Naxan dinma na

mooli ra a findima mixi seniyyentare ra. ²⁷ Sube birin tore mu na naxee be, e e jere e sanyi naanie xun na, e raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra na findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁸ E raharamuxi wo ma. Naxan e binbie maxaninma, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra.»

²⁹ «Nimase naxan birin luma yilie kui, e haramuxi wo be. E xilie nan ya: bale, jene, kasa, ³⁰ bonbolika, koolo, nun nee maniyee. ³¹ Na nimase xunxuri moolie raharamuxi wo ma. Naxan dinma e binbie ra a findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ³² Xa e binbie sa bira se nde fari, na fan findima se seniyyentare ra, alo se sa se wuri daaxi, dugi, xuruse kiri xaraxi, beki, xa na mu a ra yirabase nde. A lanma na se mooli xa sa ye xora han nunmare ra alako a xa seniyyen. ³³ Xa na nimase mooli bira feje nde kui, feje nun a kui se birin findima se seniyyentare ra. Na feje xa kana. ³⁴ Ye naxan nu na na feje kui, a na sa donse nde ma, na donse fan findima se seniyyentare ra. Minse yo naxan nu na na feje kui, a fan findima se seniyyentare ra. ³⁵ Xa na nimase mooli binbi bira se yo ma, na findima se seniyyentare ra, alo taami ganse, xa na mu a ra tunde. E to findi se seniyyentaree ra, a lanma wo xa e kana. ³⁶ Kono xa e binbi sa bira dulonyi nan kui, xa na mu a ra ye ragatade nde, nee tan mu findima se seniyyentaree ra. Kono mixi naxan a belexe dinma e binbie ra, na findima mixi seniyyentare ra. ³⁷ Xa a binbi bira sansi xori ma naxan sima, na mu findima se seniyyentare ra. ³⁸ Kono xa a binbi bira sansi xori tan ma naxan na ye xora, na sansi xori findima se seniyyentare ra wo be.»

³⁹ «Xa xuruse radaxaxi nde faxes, mixi fa din a binbi ra, na kanyi findima seniyyentare ra han nunmare ra. ⁴⁰ Naxan na a sube don, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra. Naxan na sube binbi maxanin, na kanyi lan ne a xa a xa dugie xa, a man fa findi seniyyentare ra han nunmare ra.»

⁴¹ «Nimase naxan birin a bubuma boxi ma, nee birin raharamuxi wo ma. A mu lanma wo xa nee don. ⁴² Bubusee nun nimase xunxuri naxee jere ma e sanyi naani xun na, xa na mu a ra e sanyi wuyaxi xun na, e sese mu radaxaxi. Wo naxa e don. ⁴³ Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase mooli saabui ra. Wo naxa e don. ⁴⁴ Alatala nan n na, wo Marigi Ala. Wo xa wo yete fi n tan nan ma. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. Wo naxa wo yete findi seniyyentare ra na nimase xunxuri saabui ra naxee luma jere ra boxi ma.»

⁴⁵ «N tan nan Alatala ra naxan wo raminixi Misira boxi ma, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. Wo xa seniyyen, barima n tan seniyyen. ⁴⁶ Seriyee nan na ki subee, xonie, yexee, nun bubusee xa fe ra. ⁴⁷ Na kui wo noma sube seniyyenxi nun sube seniyyentare tagi raba kolonde, sube radaxaxi nun sube raharamuxi.»

12

Dinge xa serexe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa gine nde sa tege, a di xeme bari, a findima seniyyentare ra xi solofere bun ma, alo a kike walima temui naxe. ³ Xi solo-masaxan loxe, di xa sunna. ⁴ Na xi solofere xanbi, dinge luma seniyyentarena kui xi tongo saxan nun saxan bun ma a wuli xa fe ra naxan minixi a ma a di bari temui. A mu lanma a xa din se seniyyenxi ra, a mu lanma a xa so yire seniyyenxi kui han maraseniyyeni waxati xa kamali.»

⁵ «Xa dinge di gine bari, a luma seniyyentarena kui loxoxun firin, alo a kike walima temui naxe. Na xanbi a xa maraseniyyeni waxati buma xi tongo senni nun senni, a wuli xa fe ra naxan minixi a di bari temui. ⁶ A xa maraseniyyeni waxati na kamali, di xeme, xa na mu a ra di gine xa fe ra, a xa yexee je keren daaxi xanin serexedube xon ma horomolingira sode de ra. A xa na ba serexe gan daaxi ra. A man xa kolokonde yore, xa na mu a ra ganbe ba yunubi xafari serexe ra. ⁷ Serexedube xa na serexee ba Alatala be, a findi na gine xa xunsare ra. Na temui a seniyyenma ne

na wuli xa fe ra. Seriyε nan na ki ginε be naxan di xεmε barima, xa na mu a ra di ginε. ⁸ Xa fεεrε mu na a yi a xa yεxεε soto, a noma ganbe firin xaninde, xa na mu a ra kolokonde firin. Keren xa ba serεxe gan daaxi ra, boore xa ba yunubi xafari serεxe ra. Serexedube xa na ba, a findi xunsare ra ginε be, a fa seniyeen.»

13

Furee mixi fate ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Xa mixi fate kiri yire nde funtu, xa na mu a ra a fiixe, xa na mu a ra a findi fi ra, wo xa na kanyi xanin serexedube Haruna yire, xa na mu a ra a xa di nde yire. ³ Fure naxan na a fate, serexedube xa na mato. Xa fate xabe bara fiixe na fi yire, fi fan bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyeentare ra. ⁴ Xa fure ya mu itilin a na kiri nan gbansan fari, fate xabe mu fiixexi na longori, serexedube xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoɔun keren. ⁵ A xi solofere nde loxoε, serexedube man xa a mato. Xa a sa li fure mu na lantanfe, a man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoɔun keren. ⁶ A xi solofere nde loxoε, serexedube man xa a mato a sanmaya firin nde. Xa fure jingi bara masara, a man mu lantanfe, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara seniyeen. Fure na a ra naxan mu jaaxu. A xa a xa dugie xa, a findi mixi seniyeenxi ra. ⁷ Kono xa serexedube bara a mato, fure bara lantan ye na masenyi dangi xanbi, furema man xa gbilen serexedube yire temui gbete. ⁸ Serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi seniyeentare ra, fure jaaxi na a ra.»

⁹ «Xa fure jaaxi bara lu mixi nde kiri ma, e xa a xanin serexedube yire. ¹⁰ A xa a mato. Xa na mixi kiri bara fiixe yire nde, a fa funtu, fate xabe fan fa fiixe na longori, a bula, sube mini keɛ ma, ¹¹ fure jaaxi na a ra naxan mu dandanma. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra. Hali a mu lu a kerenyi ma

waxati di bun ma sonon, serexedube man xa a mato. Na tan bara ge findide mixi seniyeentare ra. ¹² Xa serexedube bara a to a na fi jaaxi birin bara bari folo, naxan nu na furema fate ma, kelife a sanyie ma han a xunyi, ¹³ a xa masenyi ti, na kanyi bara seniyeen, barima fi birin bara bari folo. A bara seniyeen. ¹⁴ Kono xa, fure sa bula, sube mini keɛ ma, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra. ¹⁵ Serexedube na fure bulaxi to, a xa masenyi ti, fi bulaxi mu seniyeen, fure jaaxi na a ra. ¹⁶ Xa sube bulaxi fa bari, furema xa siga serexedube yire. ¹⁷ A xa a mato. Xa fure bara bari, serexedube xa masenyi ti, furema bara seniyeen. ¹⁸ Xa suuri mini mixi ma, a fa yalan, ¹⁹ kono na kiri fa fiixe, xa na mu a ra a gbeeli, na kanyi xa siga serexedube yire. ²⁰ A xa a mato. Xa fure ya bara itilin, a sube li, fate xabe bara fiixe na longori, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra. Fure jaaxi na a ra, naxan minixi suuri foxi. ²¹ Xa serexedube mu fate xabe fiixe to, fi fan mu tilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, furema xa lu a kerenyi ma loxoɔun keren. ²² Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra, fure jaaxi na a ra. ²³ Kono xa fure mu masaraxi a mu lantanxi a i, suuri barixi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyeenxi na a ra.»

²⁴ «Xa mixi fate bara gan te ra temui dangixi, a kiri fa bari, kono fure gbeeli, xa na mu a ra fure fiixe fa mini na foxi, ²⁵ serexedube xa na mato. Xa furema fate xabe bara fiixe na foxi, fure bara tilin, a sube li, fure jaaxi na a ra, naxan bara mini fate ma kiri dennaxe nu ganxi. Na serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra, barima fure jaaxi na a ra. ²⁶ Kono xa serexedube mu fate xabe fiixe to fure ma, fi fan ya mu itilin, a mu sube lixi, a mu fiixe a gbe ra, serexedube xa na kanyi yamari a xa lu a kerenyi ma loxoɔun keren. ²⁷ Serexedube xa a mato xi solofere nde loxoε. Xa fure bara lantan ye a fate ma, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyeentare ra, fure jaaxi na a ra. ²⁸ Kono

xa fure mu masaraxi, a mu lantanxi a i, a mu fiixe alo a singe, a fatanxi na kiri ganxi nan na. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Nari na a ra kiri dennaxe gan.»

²⁹ «Xa fure lu xeme, xa na mu a ra gine xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma, ³⁰ serexedube xa na fure mato. Xa fi ya bara itilin, a sube li, fate xabe fiixe, a xurun, serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. Fure jaaxi na a ra naxan bara lu a xunyi ma, xa na mu a ra a kenkenyi ma. ³¹ Xa serexedube sa a to fure ya mu itilinfе, a mu sube life, fate xabe fоре mu na, a xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma xi solofere bun ma. ³² Serexedube xa na fure mato xi solofere nde loxe. Xa fure mu lantanfe a i, fate xabe mu fiixe na longori, fi ya mu itilixi, a mu sube lixi, ³³ na kanyi xa a xunxexe nun a dexabe bi a xa a ba fi ra. Serexedube man xa furema yamari a xa lu a kerenyi ma loxoxun keren. ³⁴ Serexedube xa na fure man mato xi solofere nde loxe. Xa a mu lantanxi a i, a ya mu itilixi, a mu sube lixi, serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra. A xa a xa dugie xa, a seniyen. ³⁵ Kono serexedube xa masenyi dangi xanbi, xa fure bara lantan ye furema fate ma, ³⁶ serexedube man xa a mato. Xa fure bara lantan ye, hali serexedube mu fate xabe fiixe fen. Na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. ³⁷ Kono xa na fure mu lantanxi a i, fate xabe fоре nde tan bara mini, fure bara yalan. Na kanyi mixi seniyenxi na a ra. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi mixi seniyenxi na a ra.»

³⁸ «Xa xeme, xa na mu a ra gine fate kiri bara fiixe yire ndee, ³⁹ serexedube xa na mato. Xa na mu fiixe a gbe ra, kasi mooli nde gbansan na a ra. A seniyen.»

⁴⁰ «Xa mixi nde xunxexe bara makon, terere kanyi na a ra, a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴¹ Xa mixi nde xunxexe makonxi a tigi de biri gbansan ne, terere na a ra a mu jaaxu. Na kanyi seniyen. ⁴² Kono xa fure fiixe, xa na mu a ra fure gbeeli mini a xunyi ma, xa na mu a ra a tigi ma, fure jaaxi na a ra. ⁴³ Serexedube xa na mato. Xa na fure funtu naxan

minixi a xunyi ma, a fiixe, xa na mu a ra a gbeeli alo fure jaaxi na ki naxe, ⁴⁴ furema na a ra, a mu seniyenxi. Serexedube xa masenyi ti, na kanyi bara findi mixi seniyentare ra. Fure na a xunyi ma.»

⁴⁵ «Na fure jaaxi kanyi xa dugi ibooxi ragoro a ma, a xa a xunyi bi, a xa a de xabe makoto a belexe ra, a nu a fala a xui itexi ra <Seniyentare, Seniyentare.>

⁴⁶ Danmi na fure jaaxi na a ma, a mu seniyen. Fo a xa lu a kerenyi ma jama yonkinde fari ma.»

⁴⁷ «Na fure jaaxi noma lude dugi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. ⁴⁸ A man noma lude se nde denbexi ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gese fute ra. A man noma lude se nde ma naxan yailanxi xuruse kiri ra. ⁴⁹ Xa na fure bara ifooro, xa na mu a ra a bara gbeeli dugi ma, kiri ma, xa na mu a ra se denbexi ma, fure jaaxi na a ra. A xa masen serexedube be, a xa na mato. ⁵⁰ Na fure na se naxan ma, na se xa ragata yire nde a kerenyi ma xi solofere bun ma. ⁵¹ Xi solofere nde loxe serexedube man xa a mato. Xa na fure bara lantan ye i na dugi ma, xa na mu a ra na se denbexi ma, xa na mu a ra na kiri ma, fure jaaxi na a ra. Na bara findi se seniyentare ra. ⁵² Serexedube xa se birin gan na fure na se naxan ma, dugi naxan yailanxi xuruse xabe ra, dugi naxan yailanxi gese fute ra, dugi denbexi, xa na mu a ra kiri. ⁵³ Kono xa serexedube bara a mato, na fure mu lantanxi na see ma, ⁵⁴ a xa yaamari fi na see xa maxa ye ra, e xa sa e kerenyi ma xi solofere bun ma sanmaya firin nde. ⁵⁵ A na ge maxade, serexedube man xa na mato. Xa fure mu masaraxi, hali a man mu lantanxi a i, na findixi se seniyentare nan na. A birin xa gan te ra, hali fure na a lahale kerenyi gbansan nan ma. ⁵⁶ Xa serexedube bara a to fure mu fiixe alo singe, a xa na yire gbansan ba na. ⁵⁷ Kono xa fure na lantanfe a i dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma, fure jaaxi na a ra, fo na xa gan te ra. ⁵⁸ Xa fure bara ba dugi ma, xa na mu a ra dugi denbexi ma, xa na mu a ra kiri ma ye ra a firin nde, a bara seniyen.»

⁵⁹ Seriyɛ nan na ki fure jaaxi xa fe ra naxan nɔma lude dugi nde ma naxan yailanxi xuruse xabe ra, xa na mu a ra gɛɛ fute ra, a nun dugi nde ma naxan denbɛxi, a nun kiri nde ma. Na seriyɛ nɔma a masende xa se nde seniyeɛn, xa na mu a mu seniyeɛn.

14

Furema seniyantare

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bɛ, ² «Maraseniyeɛni lɔxɔɛ, fure jaaxi kanyi xa siga serexedube xɔn. ³ Serexedube xa siga pama yonkinde fari ma na furema matode. Xa a bara yalan, ⁴ serexedube xa yaamari fi, a xa fa xɔni nɔɔɛ radaxaxi firin na, e nun sɛdiri wuri, gɛɛ mɔoli nde, nun hisopi wuri furema bɛ. ⁵ Serexedube xa yaamari fi, e xa xɔni keren kɔn naxaba fɛɛɛ nde xun ma, dulon ye na naxan kui. ⁶ A xa xɔni nɔɔɛ tongo, a nun sɛdiri wuri, gɛɛ mɔoli nde, nun hisopi wuri, a xa e birin dukulu xɔni wuli xɔɔra e naxan kɔn naxabaxi dulon ye xun ma. ⁷ A xa na kasan sanmaya solofere na furema ma, naxan lanma a xa seniyeɛn. Serexedube xa masenyi ti, na mixi bara findi mixi seniyeɛnxi ra. Na temui a xa xɔni nɔɔɛ bɛɛɛn wula i.»

⁸ «Naxan wama seniyeɛnfe, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxabe bi, a xa a maxa ye ra. Na kui, a seniyeɛnma nɛ. Na dangi xanbi a nɔma sode pama yonkinde kui, kɔnɔ a mu nɔma sode a xa kiri banxi tan kui xi solofere. ⁹ Xi solofere nde lɔxɔɛ, a man xa a xunseɛɛ bi, a de xabe, a ya xinbi xabe, a nun a fate maxabe birin. A man xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa. Na kui, a seniyeɛnma nɛ. ¹⁰ Xi solomasaxan nde lɔxɔɛ, a xa yɛɛɛyɔɛɛ xɛmɛma firin tongo, a nun yɛɛɛ ginɛma, nɛ keren daaxi, lanyuru mu na naxee ma. A man xa sansi xɔri dɔnxi konbo ya keren nun a tagi sɔɔɔ, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren naxan findima serɛɛ ra. ¹¹ Serexedube xa furema nun a xa serɛɛ ti n tan Alatala ya i hɔrɔmɔlingira sode de ra. ¹² A xa yɛɛɛyɔɛɛ keren tongo, a xa a ba yete ragbilen serɛɛ ra, a nun ture sigaati ya keren. A xa nee

lintan n tan Alatala ya i. ¹³ A xa na yɛɛɛ kɔn naxaba yire seniyeɛnxi yunubi xafari serɛɛ nun serɛɛ gan daaxi bama dennaxɛ. Serexedube nan gbe yete ragbilen serɛɛ nun yunubi xafari serɛɛ ra. Serɛɛ seniyeɛnxi nan e ra. ¹⁴ Serexedube xa yete ragbilen serɛɛ wuli nde tongo, a xa a sa furema yirefanyi tuli ma, a belɛɛkura yirefanyi ma, nun a sankura yirefanyi ma. ¹⁵ A man xa na ture sigaati ya keren ifili a yete kɔola belɛɛ kui. ¹⁶ A xa a belɛɛsole yirefanyi sin ture kui, a nu bara naxan sa a kɔola belɛɛ kui, a xa na ture kasan dɔxɔ solofere n tan Alatala ya i. ¹⁷ Ture naxan luxi serexedube belɛɛ kui, a xa nde sa furema yirefanyi tuli ma, a nun a belɛɛkura yirefanyi ma, a nun a sankura yirefanyi ma yete ragbilen serɛɛ wuli fari. ¹⁸ Ture dɔnɔɛ naxan luxi serexedube yi ra, a xa na sa furema xunyi ma. Serexedube xa a xun sara n tan Alatala ya i. ¹⁹ Serexedube xa yunubi xafari serɛɛ ba, a xa a xun sara a xa seniyantareɛna ma. Na dangi xanbi a xa na serɛɛ gan daaxi kɔn naxaba. ²⁰ A xa serɛɛ gan daaxi nun sansi xɔri dɔnxi serɛɛ ba serɛɛbade fari. A xa furema xun sara alako a xa seniyeɛn.»

²¹ «Xa setare nan na furema ra, fɛɛɛ mu na a yi na serɛɛ xa fe ra, a xa yɛɛɛyɔɛɛ keren gbansan ba yete ragbilen serɛɛ ra, naxan lintanma n tan Alatala ya i a xa findi furema xa xunsare ra. A xa sansi xɔri dɔnxi konbo ya tagi sɔɔɔ, ture masunbuxi naxan na, a nun ture sigaati ya keren, ²² nun ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yɔɛ firin. Keren xa findi yunubi xafari serɛɛ ra, boore serɛɛ gan daaxi. ²³ Xi solomasaxan nde lɔxɔɛ, a xa fa na serɛɛ ra serexedube xɔn hɔrɔmɔlingira sode de ra n tan Alatala ya i, alako a xa seniyeɛn. ²⁴ Serexedube xa yete ragbilen serɛɛ yɛɛɛ nun ture sigaati ya keren lintan n tan Alatala ya i. ²⁵ A xa na yɛɛɛyɔɛɛ kɔn naxaba yete ragbilen serɛɛ ra. A xa a wuli nde tongo, a xa na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belɛɛkura ma, a nun a yirefanyi sankura ma. ²⁶ A xa ture nde ifili a yete kɔola belɛɛ kui. ²⁷ A xa na ture kasan sanmaya solofere

a belexesole yirefanyi ra n tan Alatala ya i. ²⁸ Ture naxan na a belexe kui, a xa dondoronti tongo, a na sa furema yirefanyi tuli ma, a yirefanyi belexekura ma, a nun a yirefanyi sankura ma wuli fari naxan keli yete ragbilen serexe ma. ²⁹ Ture naxan luxi a belexe kui, a xa na sa na furema xunyi ma, alako a xun xa sara n tan Alatala ya i. ³⁰ Serexedube xa ganbe keren ba, xa na mu a ra kolokonde yore, serexee ya ma furema naxee sotoxi. ³¹ A xa keren ba yunubi xafari serexe ra, boore xa findi serexe gan daaxi ra, a nun sansi xori dinxi. Serexedube furema xun sarama n tan Alatala ya i na ki ne. ³² Seriyen nan na ki marasenyenyi xa fe ra furemae be naxee findixi setaree ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ³⁴ «Wo na so Kanaan boxi ma, n naxan fima wo ma ke ra, xa fure jaaxi sa mini wo xa banxi kankee ma menni, ³⁵ banxi kanyi xa sa a fala serexedube be, <N bara fure jaaxi to n ma banxi ma.> ³⁶ Serexedube xa yaamari fi, e xa se birin namini banxi kui beenu a xa siga fure jaaxi matode, alako se naxan na banxi kui, na naxa findi se seniyentare ra. E na ge na rabade, serexedube xa siga na banxi matode.»

³⁷ «Serexedube xa na fure mato. Xa fure fooro, xa na mu a ra a gbeeli, a man ya naxa itilin, a banxi kanke suxu, ³⁸ serexedube xa mini banxi kui, a xa banxi naade balan loxun keren. ³⁹ Xi solofere nde loxoe, serexedube man xa gbilen naa. Xa fure bara lantan ye i banxi kanke ma, ⁴⁰ serexedube xa yaamari fi, banxi gemee xa ba na fure na dennaxe, e xa e wole taa fari ma yire seniyentare. ⁴¹ Banxi kanke xa maxoolin banxi kui. Naxan bama, na xa woli taa fari ma yire seniyentare. ⁴² Geme gbete xa sa booree joxoe ra, banxi kanke xa maso a neene ra.»

⁴³ «Na wali birin dangi xanbi, xa fure jaaxi man mini banxi ma, ⁴⁴ serexedube xa gbilen na mato ra. Xa fure bara lantan ye banxi kui, fure jaaxi na a ra, a findixi se seniyentare nan na. ⁴⁵ Na banxi xa rabira, a gemee, a wurie, nun a maso bende birin xa wole taa fari ma yire seniyentare. ⁴⁶ Naxan yo soma na banxi

kui a balan xanbi, na kanyi fan findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra.

⁴⁷ Naxan na a sa na banxi kui, xa na mu a ra a a dege naa, na lanma a xa a xa dugie xa.»

⁴⁸ «Na banxi yailan xanbi, xa serexedube sa gbilen na banxi kui, a fa a to fure mu lantanxi a i, a xa masenyi ti, na banxi bara seniyen, fure bara jon naa.

⁴⁹ Na banxi kanyi xa na marasenyenyi rakamali serexe bafe ra. A xa xoni firin, sediri wuri, gere mooli nde, nun hisopi wuri soto. ⁵⁰ A xa xoni keren kon naxaba fepe nde xun ma dulon ye na naxan kui.

⁵¹ A xa sediri wuri, hisopi wuri, gere mooli nde, nun xoni jipe sin xoni kon naxaba wuli xora, naxan na dulon ye kui. A xa a kasan banxi ma sanmaya solofere. ⁵² A xa banxi rasenyen xoni wuli, dulon ye, xoni jipe, sediri wuri, hisopi wuri, nun gere mooli nde ra. ⁵³ A xa xoni jipe bejin taa fari ma wula i. Na kui, na banxi xa fe jaaxi jonma ne, a seniyen.»

⁵⁴ «Seriye nan na ki fure jaaxie xa fe ra naxee minima mixi fate ma, ⁵⁵ dugie ma, banxie ma, ⁵⁶ naxee funtuma, naxee bulama, naxee fiixema, ⁵⁷ alako a xa kolon xa se seniyenxi nan a ra, xa na mu a ra a mu seniyenxi. Seriyen nan na ki na fure jaaxi xa fe ra.»

15

Korosila kanyi

nun gine xa kike wali

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa nun Haruna be, ² «Wo xa a fala Isirayilakae be, korosila kanyi bara findi mixi seniyentare ra. ³ Korosila kanyi bara findi mixi seniyentare ra hali korosila mu na minife sinden, kon a na a fate kui.

⁴ Korosila kanyi sama sade naxan ma, se seniyentare na a ra. A doro gonyi naxan yo ma, na fan se seniyentare na a ra.

⁵ Naxan na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁶ Naxan doroma a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyentare nan na han nunmare ra. ⁷ Naxan yo din

na furema fate ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁸ Xa furema de ye boxun mixi seniyyenxi nde ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ⁹ Dɔxose naxan sama soe ma, xa na mu a ra joxome ma, xa furema dɔxo na fari, na dɔxose findima se seniyyentare nan na. ¹⁰ Naxan na din sese ra furema bara dɔxo naxan fari, na kanyi bara findi mixi seniyyentare ra han nunmare ra. Na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa. ¹¹ Furema belexe seniyyentare kanyi dinma mixi naxan na, na xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹² Furema dinma fepe naxan na, na xa kana. Xa yirabase wuri daaxi na a ra, a lan a xa maxa ye ra.»

¹³ «Kɔrosila kanyi na yalan, a mame tima ne loxun keren beenu a xa findi mixi seniyyenxi ra. A xa a xa dugie xa, a xa a maxa dulonyi ye ra. A seniyyenma na ki ne. ¹⁴ Xi solomasaxan nde loxoe, a xa ganbe firin tongo, xa na mu a ra kolokonde yore firin, a sa e so serexedube yi ra n tan Alatala ya i horomolingira sode de ra. ¹⁵ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Na kui, kɔrosila kanyi bara a xun sara n tan Alatala ya i.»

¹⁶ «Xa xeme nde a xa wantanyi noxo, a xa a fate birin maxa. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ¹⁷ Dugi nun kiri naxan birin noxo, e xa maxa ye ra, e fan findima ne se seniyyentare han nunmare ra. ¹⁸ Xa xeme nun gine kafu e boore ra, e xa e fate maxa. E findima mixi seniyyentaree nan na han nunmare ra.»

¹⁹ «Gine naxan na a xa kike wali kui, a findima mixi seniyyentare nan na loxun keren bun ma. Naxan na din a ra, a fan findima mixi seniyyentare ra han nunmare ra. ²⁰ Gine naxan na a xa kike wali kui, a sama sade naxan ma, se seniyyentare na a ra. A dɔxo sese naxan ma, na fan se seniyyentare na a ra. ²¹ Naxan yo na din a xa sade ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima

mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²² Naxan yo na dɔxo a xa gonyi ma, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a yete maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²³ Xa se nde saxi na sade ma, xa na mu a ra na gonyi ma a nu dɔxoxi naxan ma, naxan dinma na se ra a findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra. ²⁴ Xa xeme nde nun na gine kafu, a xa kike wali wuli fa sa a fate ma, a fan findima mixi seniyyentare nan na loxoxun keren bun ma. A na sa sade yo ma, na fan findima se seniyyentare nan na.»

²⁵ «Xa wuli lu mini ra gine ma, naxan mu findixi a xa kike wali wuli ra, xa na mu a ra a xa kike wali temui xon naxa kuya, a findima mixi seniyyentare nan na alo gine naxan na a xa kike wali kui. ²⁶ A na a sa sade naxan ma, xa na mu a ra a dɔxo gonyi naxan ma, na birin findima ne se seniyyentare ra alo a xa kike wali temui. ²⁷ Naxan dinma na see ra, na kanyi xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra. A findima mixi seniyyentare nan na han nunmare ra.»

²⁸ «Wuli na ba minife, na gine xa mame ti loxoxun keren, a fa seniyyen. ²⁹ Xi solofere nde loxoe, a xa ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde yore firin tongo, a xa e xanin serexedube xon horomolingira sode de ra. ³⁰ Serexedube xa xoni keren ba yunubi xafari serexe ra, boore serexe gan daaxi. Serexedube xunsare serexe bama na gine be n tan Alatala ya i na ki ne.»

³¹ «Wo xa Isirayilakae makuya seniyyentarepa ra, xa na mu a ra, e na e makore n ma horomolingira ra naxan na wo tagi, e faxama ne.»

³² «Seriye nan na ki kɔrosila xa fe ra, a nun xeme naxan a xa wantanyi noxoma, ³³ gine naxan na kike wali kui, kɔrosila naxan minima xeme nun gine fate i, nun xeme naxan nun gine seniyyentare kafuma.»

16

Xunsare loxoe

¹ Haruna xa di firinyi to faxa e yete masenfe ra Alatala be, Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala i taara

Haruna be, a na so hōromolingira kui, a naxa lu dangi ra dugi gbakuxi ra xa a dangi temui mu a lixi, alako a naxa faxe. Yire seniyeñxi na a ra saate kankira na dennaxe. Xunsarade na na saate kankira nan fari, n minima nuxui kui dennaxe.»

³ «Haruna xa so hōromolingira kui tuura ra, naxan bama yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi serexe gan daaxi ra. ⁴ A xa guba seniyeñxi gese fute daaxi ragoro a ma, a xa wantanyi gese fute daaxi so. A xa a tagi ixiri beleti gese fute daaxi ra, a xa xunmase doxo a xunyi ma. A na ge a maxade, a xa na dugi seniyeñxi birin nagoro a ma. ⁵ Isirayila jama xa sikote firin so a yi ra yunubi xafari serexe ra, a nun yexee kontonyi keren serexe gan daaxi ra. ⁶ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra alako a tan nun a xa denbaya xun xa sara. ⁷ A xa na sikote firinyi ti n tan Alatala ya i, hōromolingira sode de ra. ⁸ A xa n tan Ala maxandi a xa tonxuma masen n be na sikote firinyi xa fe ra. Keren xa findi n tan Alatala gbe ra, boore xa lu Sentane be wula i. ⁹ Sikote naxan sugandixi n tan Alatala gbe ra, Haruna xa a ba yunubi xafari serexe ra. ¹⁰ Sikote naxan sugandixi a xa findi Sentane gbe ra, na mu faxama. Haruna xa a ti n tan Alatala ya i, a xa findi xunsare ra, a xa a bepin sigafe ra wula i Sentane be. ¹¹ Haruna xa tuura ba a yete xa yunubi xafari serexe ra, a xa findi a tan nun a xa denbaya xunsare ra. A xa na tuura kon naxaba yunubi xafari serexe ra. ¹² A xa surayi ganse rafe te wole ra naxan tongoxi serexebade fari n tan Alatala ya i. A xa surayi fupi belexe ya firin fan tongo. A xa na birin xanin dugi gbakuxi xanbi ra yire seniyeñxi kui. ¹³ A xa na surayi gan n tan Alatala ya i, alako tuuri naxan tema na xa saate kankira noxon a ma alako a naxa faxe. ¹⁴ A xa tuura wuli nde tongo a belexesole ra, a xa a kasan saate kankira makoto se ma xunsarade sogetede biri sanmaya solofere, a man xa a kasan na makoto se ya ra. ¹⁵ A xa sikote kon naxaba jama xa yunubi xafari serexe ra, a fa a wuli xanin dugi gbakuxi xanbi ra. A xa na wuli kasan saate kankira makoto se ma

nun saate kankira makoto se ya ra, alo a rabaxi tuura wuli ra ki naxe.»

¹⁶ «Na ki a xunsare sotoma yire seniyeñxi be Isirayilakae xa seniyeñtareja, e xa fe kobie, nun e xa yunubie xa fe ra. A xa a raba na ki hōromolingira fan be, naxan tixi Isirayilaka seniyeñtaree tagi. ¹⁷ Mixi yo naxa lu hōromolingira kui han Haruna minima yire seniyeñxi fisamante kui temui naxe. A xa a tan nun a xa denbaya xun sara, a nun Isirayila jama birin. ¹⁸ A xa siga serexebade yire naxan na n tan Alatala ya i, a fa xunsare ba na serexebade be. A xa tuura nun sikote wuli sa ferie ma naxee nu na serexebade tunxunyi naanie ra. ¹⁹ A xa wuli kasan a belexesole ra sanya solofere serexebade ma, alako a xa seniyeñ Isirayilakae xa seniyeñtareja xa fe ra.»

²⁰ «Haruna na ge xunsare bade yire seniyeñxi, hōromolingira, nun serexebade be, a xa sikote boore maso naxan mu nu faxe. ²¹ A xa a belexe firinyie sa na sikote xun tagi, a fa Isirayilakae xa seniyeñtareja, e xa fe kobie, nun e xa yunubi birin masen n tan Ala be. A na ge na kote birin sade sikote xun, a xa na sikote bepin wula i mixi nde saabui ra naxan bara tin na wali ra. ²² Na sikote yunubi birin xaninma a xun ma wula i, a bepin dennaxe.»

²³ «Na dangi xanbi, Haruna xa so hōromolingira kui, a xa a xa dugi gese fute daaxie ba, a naxee ragoroxi a ma beenu a xa so yire seniyeñxi kui. A xa nee lu na. ²⁴ A xa a maxa ye ra yire seniyeñxi kui, a dugi gbete ragoro a ma. A na ge, a xa mini, a serexe gan daaxi firin ba, keren a yete be, boore jama be. A xunsare sotoma a yete be nun jama be na kui. ²⁵ A man xa yunubi xafari serexe ture gan serexebade fari.»

²⁶ «Naxan sikote bepin wula i Sentane be, na lan a xa a xa dugie xa, a a fate maxa, a fa gbilen jama yonkinde. ²⁷ Tuura nun sikote naxee baxi yunubi xafari serexe ra, naxee wuli findi xunsare ra yire seniyeñxi, nee lan e xa xanin jama yonkinde fari ma, e kiri, e sube, nun e jape birin xa gan te ra. ²⁸ Naxan na wali

rabama, a xa a xa dugie xa, a xa a fate maxa ye ra, a fa gbilen nama yonkinde.»

²⁹ «Seriye nan na ki wo be naxan mu kanama abadan. Kike solofere nde, xi fu loxo, wo xa sunyi suxu, wo naxa wali yo raba, wo tan, nun mixi naxee sabatixi naa konɔ e mu findi Isirayilakae ra. ³⁰ Na findima xunsare loxo ra wo be, alako wo xa seniye, wo xa yunubi birin xa xafari n tan Alatala ya i. ³¹ Na findima malabui nun sali loxo ra wo be. Wo xa sunyi suxu na loxo. Yi seriye mu kanama abadan.»

³² «Ala naxan sugandixi, a naxan tixi serexedube kuntigi ra, na nan wo xun sarama. A luma a baba xa wali raba ra. A luma serexedube dugi seniye xie ragoro ra a ma. ³³ A luma yire seniye xie, hɔrɔmɔlingira, serexebade, serexedube nun Isirayila nama birin xun sara ra. ³⁴ Yi seriye mu kanama abadan, alako je birin xunsare xa ba Isirayilakae be e xa yunubi birin ma fe ra.»

E Alatala xa yaamari birin suxu alo a masenxi Annabi Munsa be ki naxe.

17

Serexe bama dennaxe

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna be nun a xa die be, a nun Isirayilaka birin be, Alatala yi nan yamarixi. ³ Isirayilaka naxan ninge, xa na mu a ra yexee, xa na mu a ra si bama serexe ra nama yonkinde kui, xa na mu a ra nama yonkinde fari ma, ⁴ a mu a xaninma hɔrɔmɔlingira sode de xa ra alako a xa a fi n tan Alatala ma hɔrɔmɔlingira yire, na kanyi luma ne alo faxeti. A bara faxe ti, a lanma na kanyi xa keru nama ya ma. ⁵ Yi yaamari wama a masenfe ne a Isirayilakae mu lanma e xa serexe ba burunyi. E xa fa xanunteya serexe ra serexedube nan xon n tan Alatala ya i n ma hɔrɔmɔlingira sode de ra. ⁶ Serexedube xa na wuli kasan n tan Alatala xa serexebade seetie ma hɔrɔmɔlingira sode de ra, a man xa na ture gan te i, a xa findi xiri fanyi ra n tan Alatala be. ⁷ Isirayilakae naxa sikote serexe ba kuye be sonon de. Na findima yanfanteya nan na n tan Alatala mabiri. Yi yaamari mu kanama abadan.»

⁸ «A fala e be, Isirayilaka, xa na mu a ra xoje naxan sabatixi e tagi, xa a serexe gan daaxi, xa na mu a ra serexe gbete ba, ⁹ a mu a xanin hɔrɔmɔlingira sode de ra, alako a xa fi n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne a xa nama tagi.»

Wuli minfe tonyi

¹⁰ «Xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xoje nde naxan sabatixi Isirayila boxi ma a naxa wuli min, n gbilenma ne na kanyi foxo ra, n fa a keru a xa nama ya ma, ¹¹ barima sube nii bara lu a wuli ya ma. N bara wuli findi wo xunsare ra, naxan bama serexe ra serexebade fari. Wuli nan na xunsare ra. ¹² Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari e naxa wuli min. Wo xa xoje naxee sabatixi Isirayila boxi ma, e fan naxa wuli min de. ¹³ Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xoje nde naxan na wo tagi, sa sube nde, xa na mu a ra xoni nde faxa naxan daxa a xa don, a xa na wuli ifili boxi ma, a bende sa a fari, ¹⁴ barima sube nii na a wuli nan ya ma. Na na a ra, n bara Isirayilakae yamari wo naxa sube wuli yo min, barima sube nii na a wuli nan ya ma. Naxan yo na raba, a fama keride Isirayila nama ya ma.»

¹⁵ «Xa Isirayilaka, xa na mu a ra xoje nde naxan na wo tagi, na sube don naxan faxaxi a yete ma, xa na mu a ra sube gbete naxan faxaxi ki gbete ra, na kanyi xa a xa dugie xa ye ra, a man xa a yete maxa. A mu seniye ma han nunmare ra. ¹⁶ Xa a mu a xa dugie xa, xa a mu a yete maxa, na seniye tareja luma ne a ma.»

18

Kafui seriye

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ³ Wo naxa Misirakae xa naamunye raba, wo nu na dennaxe. Wo man naxa Kanaankae fan ma naamunye raba, n wo xaninma dennaxe. Wo naxa bira e xa seriye foxo ra. ⁴ Wo xa n tan nan ma seriye nun n ma yaamarie rabatu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁵ Wo xa bira n ma seriye nun n ma yaamarie nan foxo ra. Mixi naxan

nee rabatuma, a simaya sɔtɔma nee nan saabui ra. Alatala nan n na.»

⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo barima. Alatala nan n na.»

⁷ «Wo naxa kafu wo nun wo nga, naxan findixi wo baba xa ginε ra. Wo nga nan wo nga ra, wo naxa kafu a ra.»

⁸ «Wo naxa kafu wo nun wo nanden, naxan findixi wo baba xa ginε ra.»

⁹ «Wo naxa kafu wo nun wo maagine, naxan findixi wo baba xa na mu a ra wo nga xa di ra, naxan barixi wo xɔnyi xa na mu a ra yire gbete.»

¹⁰ «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xeme xa di ginε, wo naxa kafu wo nun wo xa di ginε xa di ginε. E fatanxi wo yete fate nan na.»

¹¹ «Wo naxa kafu wo nun wo baba xa ginε gbete xa di ginε, wo baba naxan barixi. Wo maagine na a ra.»

¹² «Wo naxa kafu wo nun wo baba maagine ra. Wo baba bariboore na a ra.»

¹³ «Wo naxa kafu wo nun wo nga xunya, xa na mu a ra a taara. Wo nga bariboore na a ra.»

¹⁴ «Wo naxa kafu wo nun wo baba xunya xa ginε, xa na mu a ra a taara xa ginε. Wo baba xunya xa na mu a ra a taara nan gbe findixi na ginε ra. Wo nga nun wo mama nan lanxi e ma.»

¹⁵ «Wo naxa kafu wo nun wo xa di xa ginε, wo xa di nan xa ginε a ra.»

¹⁶ «Wo naxa kafu wo nun wo xunya, xa na mu a ra wo taara xa ginε.»

¹⁷ «Xa wo nun ginε nde bara kafu, wo nun a xa di ginε tan naxa kafu de. Wo nun a xa di xeme xa di ginε naxa kafu de, wo nun a xa di ginε xa di ginε naxa kafu de. Baribooremae na e ra, na fe mooli mu fan.»

¹⁸ «Wo nun wo xa ginε xunya naxa kafu de, xa na mu a ra a taara, wo xa ginε xa simaya kui. Na fe fama ne tɔɔne ra.»

¹⁹ «Wo nun ginε naxa kafu a xa kike wali kui de, barima a mu seniyeŋxi na temui.»

²⁰ «Sade fe naxa lu wo nun wo malanboore xa ginε tagi de, na findima seniyeŋtarepa nan na.»

²¹ «Wo naxa wo xa di yo ba serexe ra Mɔlɔkɔ kuye be. Wo naxa wo Marigi Ala xili bexu. Alatala nan n na.»

²² «Xeme naxa kafu nun xeme ra. Fe jaaxi na a ra. Xeme lanma e nun ginε nan xa kafu.»

²³ «Xeme naxa kafu nun sube ra. Ginε fan naxa kafu nun sube ra. Na fe mooli mu fan feo.»

²⁴ «Wo naxa wo manɔxɔ yi fe moolie ra, alo na sie a rabaxi ki naxe n naxee keru wo ya ra. ²⁵ E xa fe jaaxie bara bɔxi yati manɔxɔ. N e ratonxi na nan ma, e mu luma yi bɔxi ma sɔnɔn. ²⁶ Wo tan Isirayilakae nun xɔne naxee na wo tagi, wo xa n ma seriye nun n ma yaamarie rabatu. Wo naxa yi fe xonxie raba de. ²⁷ Bekae nu bara na mooli raba beenu wo xa fa. Yi bɔxi findi yire seniyeŋtare ra na nan ma. ²⁸ Xa wo fan bira na mooli foxɔ ra, wo fan kerima ne yi bɔxi ma. ²⁹ Mixi yo naxan na mooli rabama, a kelima ne a xa pama ya ma. ³⁰ Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo naxa na fe xonxie raba alo mixi naxee nu na be beenu wo xa fa. Wo naxa findi mixi seniyeŋtaree ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

19

Tinxinyi naxan nafan Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, wo xa seniyeŋ, barima n tan seniyeŋ, wo Marigi Alatala. ³ Birin xa e nga nun e baba binya. Birin xa malabui lɔxɔe seriye rabatu. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴ «Wo naxa kuyee batu, wo naxa wure raxunu kuye yailanfe ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁵ «Wo xa xanunteya serexe ba n tan Alatala be a raba ki ma. ⁶ Serexe sube xa don a faxa lɔxɔe, xa na mu a ra na kuye iba. Sube na xi saxan ti, na xa sa te i. ⁷ Naxan luma han xi saxan, a raharamuxi, a mu lan na mooli xa don. ⁸ Naxan na rabama, a na sare sɔtɔma ne, barima a bara n tan Alatala xa se seniyeŋxi yelevu. Na kanyi raminima ne Isirayila pama ya ma.»

⁹ «Wo na xe xaba wo xɔnyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama bɔxi ma, wo xa na lu naa. ¹⁰ Wo na weni bogi ba wo xa sansie kɔn na, wo naxa gbilen a ma a firin nde. Bogi naxee fan yolonma e yete ma, wo xa nee fan lu na setaree be, a

nun mixie be naxee kelixi jamanε gbeteε ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

11 «Wo naxa muƚε ti. Wo naxa wule fala. Wo naxa wo boore yanfa. 12 Wo naxa wo kali n xili ra wule fari, barima na kui wo wo Marigi Ala xili nan kanama. Alatala nan n na.»

13 «Wo naxa wo ngaxakerenyi tɔɔɔ, wo naxa a muƚa. Wo naxa wo xa walike xa wali sare lu han tina.»

14 «Wo naxa tulixɔri konbi, wo naxa dɔnxui rabira. Wo xa gaaxu n tan Ala ya ra. Alatala nan n na.»

15 «Wo naxa kiiti sa tinxintareya ra. Wo naxa setare rafisa a boore be, wo naxa banna rafisa a boore be. Wo xa kiiti birin sa tinxinyi ra. 16 Wo naxa wo boore mafala. Wo naxa wo boore tɔɔɔge alako a xa faxa. Alatala nan n na. 17 Wo naxa wo ngaxakerenyi xɔn. Wo xa wo boore rasi, alako wo naxa yunubi sɔtɔ a xa fe ra. 18 Wo naxa wo gberɔxɔ. Wo naxa gbeseɔnɔneya ragata wo sondonyi kui wo ngaxakerenyi be. Wo xa wo boore xanu alɔ wo wo yete xanuma ki naxe. Alatala nan n na.»

19 «Wo xa n ma yaamarie rabatu. Wo naxa xuruse mɔoli firin rate e boore ma. Wo naxa sansi mɔoli firin si xe keren ma. Wo naxa dugi ragoro wo ma naxan degexi geεε mɔoli firin na.»

20 «Xa xeme nde nun konyi gine nde kafu xeme gbete naxan xa kote dɔxɔxi, naxan xun mu saraxi sinden, naxan mu xɔreyaxi, e xa paxankata. Kɔnɔ wo naxa e faxa, barima konyi gine nan a ra. 21 Na xeme xa yeεε kontonyi ba yete ragbilen serexe ra n tan Alatala be hɔrɔmɔlingira sode de ra. 22 Serexedube xa na yeεε kontonyi findi xunsare ra a be n tan Alatala ya i, a xa findi yete ragbilen serexe ra alako a xa yunubi xa xafari.»

23 «Wo na so bɔxi kui n naxan fima wo ma, wo naxa wo xa sansi sixie bogie don sinden han ƚε saxan. E mu seniyeɔn, e luxi alɔ sunnetare. Wo naxa e don. 24 Naxee fan bogima ƚε naani nde ma, na birin fima n tan Alatala nan ma, a xa findi n ma matɔxɔε ra. 25 Naxee bogima ƚε suuli nde ma, na tan birin findima wo baloe nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26 «Wo naxa sube yo don wo mu naxan kɔn naxabaxi, a wuli xa mini. Wo naxa sematoe wali raba, wo naxa duureya raba. 27 Wo naxa wo xunsexe maxaba wo xunyi seetie ma a radigilinxi ra, wo naxa wo de xabe seetie maxaba, 28 wo naxa wo fate maxaba ƚɔnyɔ to soxi wo ma. Wo naxa pirinti ti wo fate ma. Alatala nan n na.»

29 «Wo naxa wo xa di gine mati langoe ra, alako wo xa bɔxi naxa bira langoεna fɔxɔ ra, a xa rafe fe ƚaaxie ra. 30 Wo xa n ma malabui lɔxɔεε binya, a nun n ma yire seniyeɔnxi. Alatala nan n na.»

31 «Wo naxa mixi fen naxan mixi faxaxie rawɔyeɔnma. Wo naxa bira sematoeε fɔxɔ ra, xa na mu a ra wo findima seniyeɔntaree nan na. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

32 «Wo xa mixi mɔxie binya, naxee xunsexe bara fiixe. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na.»

33 «Wo naxa mixi rawali a ƚaaxi ra, naxee kelixi jamanε gbete e xa sabati wo xa bɔxi kui. 34 Wo xa na xɔɔε mɔoli rasene alɔ wo ngaxakerenyi. Wo xa a xanu alɔ wo wo yete xanuma ki naxe. Wo fan nu na xɔɔεya nan kui Misira bɔxi ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

35 «Wo naxa tinxintareya yo raba, kiiti sade, se kuyeyaya maniyade, se binye maniyade, se rafe daaxi maniyade. 36 Wo xa sikeeli xa kamali. Wo se maniyase kamalixie rawali. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira bɔxi ma. 37 Wo xa n ma seriyeɔn nun n ma yaamari birin nabatu. Alatala nan n na.»

20

Fe xɔnxie Ala mabiri

1 Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, 2 «A fala Isirayilakae be, xa Isirayilaka nde, xa na mu a ra xɔɔε nde naxan sabatixi Isirayila bɔxi ma, a xa di nde ba serexe ra Mɔlɔkɔ kuye be, ƚama xa na kanyi magɔnɔ gemεε ra han a xa faxa. 3 N tan fan gbilenma ne na mixi fɔxɔ ra, n a ramini ƚama ya ma, barima a bara n ma yire seniyeɔnxi yelee, a bara n xili seniyeɔnxi kana na serexe mɔoli ra Mɔlɔkɔ kuye be. 4 Xa ƚama a ya raxi na fe ma,

e tondi mixi faxade, naxan a xa di baxi serexε ra Mɔlɔkɔ bε, ⁵ n tan gbilenma nε na mixi nun a xabilε fɔxɔ ra, n nee keru e xa pama ya ma, a nun mixi birin naxee n yanfama Mɔlɔkɔ kuye xa fe ra.»

⁶ «Xa mixi nde n yanfa, a bira sematɔe fɔxɔ ra, a nun mixi naxan mixi faxaxie rawɔyɛnma, n gbilenma na kanyi fɔxɔ ra, n a keru a xa pama ya ma. ⁷ Wo xa wo jεrε seniyenyi kui, alako wo xa seniyen, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ⁸ Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e ratinmε. Alatala nan n na, naxan wo raseniyenma.»

⁹ «Naxan yo a baba danka, xa na mu a ra a nga, wo xa na kanyi faxes. A tan nan a faxes fe ragirixi, barima a bara a baba danka, xa na mu a ra a nga.»

¹⁰ «Xa xεmε nde yεnε raba a malan boore xa gine ra, na xεmε nun na gine xa faxes e xa langoeja xa fe ra.»

¹¹ «Xa xεmε nde kafu nun a baba xa gine ra, a bara fe jaaxi raba a baba ra. Wo xa na xεmε nun na gine faxes e xa yunubi xa fe ra.»

¹² «Xa xεmε nde kafu nun a xa di xa gine ra, wo xa e firinyi birin faxes na yunubi xa fe ra, barima na fe mɔli mu fan feo.»

¹³ «Xa xεmε nde kafu nun xεmε gbete ra alɔ xεmε darixi a raba ra gine ra ki naxε, wo xa e firinyi birin faxes na fe xɔnxi xa fe ra.»

¹⁴ «Xa xεmε nde kafu nun gine ra nun na xa di gine ra, e bara fe jaaxi raba. Wo xa e gan tε ra, xεmε nun gine, alako na fe xɔnxi mɔli naxa lu wo tagi.»

¹⁵ «Xa xεmε nde kafu nun sube ra, wo xa na xεmε nun na sube birin faxes.»

¹⁶ «Xa gine nde a maso sube ra kafu booreja ra, wo xa na gine nun na sube faxes na fe jaaxi xa fe ra.»

¹⁷ «Xa xεmε nde kafu nun a maagine ra, a baba xa di gine, xa na mu a ra a nga xa di gine, fe mayaagixi nan a ra. Wo xa e keru e xa pama ya ma, barima xεmε bara kafu nun a maagine ra. Na kote xa lu a xun ma.»

¹⁸ «Xa xεmε nde kafu nun gine ra naxan na a xa kike wali kui, a wuli naxa mini kene ma. E firinyi birin xa keru pama ya ma na fe ma.»

¹⁹ «Wo naxa kafu nun wo nga xunya, xa na mu a ra wo nga taara ra, xa na mu a ra wo baba maagine ra, barima wo bariboore nan e ra. Naxan na mɔli rabama na kote xa lu a xun ma.»

²⁰ «Xa xεmε nde kafu nun a baba xunya xa gine ra, xa na mu a ra a baba taara xa gine ra, e na kote xaninma nε. E birin fama faxade dibaritareja nan kui.»

²¹ «Xa xεmε nde kafu nun a xunya xa gine ra, xa na mu a ra a kafu nun a taara xa gine ra, a bara fe seniyentare raba. E birin fama faxade dibaritareja nan kui.»

²² «Wo xa n ma seriye nun n ma yaamari birin nabatu, wo xa na birin naba, alako wo mu fama keride ki naxε bɔxi ma n wo rasabatima dennaxε. ²³ Wo naxa bira na bɔxi sie xa seriye fɔxɔ ra, n fama naxee keride wo ya ra. E naxan nabama na mu rafanxi n ma feo. ²⁴ N bara a fala wo bε na bɔxi findima wo gbe ra. N bara na bɔxi fi wo ma, xije nun kumi gbege na dennaxε. Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo sugandixi sie tagi. ²⁵ Wo xa sube raharamuxie nun sube radaxaxie tagi rasa, e nun xɔni raharamuxie nun xɔni radaxaxie, alako wo naxa findi seniyentaree ra e saabui ra. N bara tɔnyi dɔxɔ na subee, na xɔnie, nun na bɔximasee ra. E mu seniyen. ²⁶ Wo xa findi n ma pama seniyenxi ra, barima n tan Alatala nan seniyen. N bara wo sugandi sie tagi, alako wo xa findi n gbe ra.»

²⁷ «Mixi yo naxan mixi faxaxie rawɔyɛnma, xa na mu a ra a findi sematɔe ra, wo xa a magɔnɔ gemε ra han a xa faxes. A tan nan a faxes fe ragirixi.»

21

Serexedube xa seniyenyi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa bε, «A fala Haruna xa di serexedube bε, serexedube naxa a yetε findi seniyentare ra a xa mixi nde fure saabui ra, ² fo a xa mixi kende nde alɔ a nga, a baba, a xa di xεmε, a xa di gine, a xunya xεmema, a taara xεmema, ³ nun a maagine, ginedimedi na naxan na, a mu dɔxɔxi xεmε taa sinden, a na a xɔnyi. Serexedube na din e fure ra, a findima nε mixi seniyentare ra. ⁴ A mu lanma

serexedube xa findi seniyentare ra a xa gine fure xa fe ra, xa na mu a ra a xa gine xa mixie fure xa fe ra.»

⁵ «Xa jonfe bara a li, a mu lanma serexedube xa a xunyi bi, xa na mu a ra a de xabee seeti maxaba, xa na mu a ra a fate maxaba. ⁶ E xa seniye e Marigi Ala be. E naxa e Marigi Ala xili kana, barima e tan nan serexe gan daaxie bama n tan Alatala be, naxee luxi alo n ma donse. E lan e xa seniye na nan ma. ⁷ A mu lanma serexedube xa langoe gine doxo, xa na mu a ra gine futi kanε, xa na mu a ra gine xeme meexi naxan na. Serexedube tan seniye a Marigi Ala be. ⁸ Wo xa a kolon mixi seniye nxi ra, barima a tan nan serexe fima Ala ma naxee luxi alo donse. Wo xa a kolon a seniye, barima n tan Alatala seniye, n tan naxan wo raseniye nma. ⁹ Xa serexedube xa di gine nde a yete rayaagima findife ra langoe ra, a bara a baba rayaagi. A lanma na gine xa gan te ra.»

¹⁰ «Serexedube kuntigi naxan sugandixi a ngaxakerenyie tagi, e ture seniye nxi sa a ma, e dugi seniye nxi ragoro a ma, na naxa a xunsexe kana, a naxa a xa dugi iboo. ¹¹ A naxa so fure xun ma, a naxa findi seniyentare ra fure xa fe ra, hali a baba xa na mu a ra a nga. ¹² A naxa mini yire seniye nxi kui, a naxa a Marigi Ala xa horomolingira manoxo, barima n tan Ala nan a sugandixi, ture seniye nxi saxi a xunyi ma. Alatala nan n na. ¹³ A xa ginedimedi doxo gine ra. ¹⁴ A naxa kaape gine doxo, a naxa gine rabepinxi doxo, a naxa langoe doxo, a naxa gine doxo ginedimedi mu naxan na. A xa ginedimedi tongo gine ra a xa mixie ya ma, ¹⁵ alako a naxa a bonsoe rayaagi. Alatala nan n na naxan a raseniye nma.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁷ «A fala Haruna be, mixi mabenxi yo naxa serexedube wali raba, a serexe sa serexebade ma n tan Ala be. Na mu lanma abadan. ¹⁸ Mabenye nan ya naxee mu daxa e xa e maso serexebade ra: naxan ya mu fan, naxan mu noma jerede a fanyi ra, naxan salonse nde kanaxi, ¹⁹ naxan belexe, xa na mu a ra sanyi giraxi, ²⁰ naxan kuntinxi, naxan xa

kuye mu kamalixi, naxan ya mu fanxi, fate kiri fure na naxan ma, nun xeme banaxi. ²¹ Mabenxi yo fatan serexedube Haruna xabile ra, a naxa a maso n tan Alatala xa serexebade ra serexe gan daaxi bafe ra a Marigi Ala be. ²² A noma n tan Ala xa donse seniye nxi mooli birin donde, ²³ konoo a mu lan a xa a maso yire seniye nxi fisamante xa dugi ra, xa na mu a ra serexebade ra. A naxa n ma yire seniye nxi xili kana, barima Alatala nan n na, naxan a raseniye nma.» ²⁴ Annabi Munsa naxa na masenyi ti Haruna, a xa die, nun Isirayilaka birin be.

22

Serexe nun maraseniye nxi

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Haruna nun a xa die be, e xa Isirayilakae xa serexe seniye nxi ba a ba ki ma, barima e nee fima n tan nan ma. Serexedube naxa n xili seniye nxi kana. Alatala nan n na.»

³ «A fala e be, xa e bonsoe mixi nde sa findi seniyentare ra, a naxa a maso Isirayilakae xa serexe ra e naxee fima n tan Alatala ma, na kanyi kerima ne n ya i. Alatala nan n na.»

⁴ «Kune fure na mixi yo ma Haruna bonsoe ya ma, xa na mu a ra korosila fure, na mu lan a xa serexe seniye nxi don fo a xa ge seniye nde. A man mu lan mixi xa na raba xa a bara din mixi nde ra naxan bara din mixi fure ra. Xa ye seniyentare na minife mixi xemeya kui, a mu lan a xa serexe seniye nxi don. ⁵ Xa mixi nde bara din bubuse ra, xa na mu a ra mixi seniyentare ra, na mu lan a xa serexe seniye nxi don. ⁶ Naxan na rabama, na kanyi findima seniyentare nan na han nunmare. Beenu a xa na serexe seniye nxi don, a xa a fate maxa. ⁷ Soge na goro, a bara seniye nxi, a noma serexe seniye nxi donde sonon, barima a baloe na a ra.»

⁸ «Serexedube naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. A man naxa sube don sube gbete naxan faxaxi, alako a naxa findi seniyentare ra. Alatala nan n na.»

⁹ «Serexedube xa n ma yaamarie rabatu e baloe xa fe ra, alako e naxa yunubi soto, e fa faxa. Alatala nan n

na, naxan e raseniyenma. ¹⁰ Mixi yo naxa serexe seniyenxi don xa serexedube mu a ra. Hali serexedube xa xɔɔɔ, xa na mu a ra a xa walike mu lanma a xa a don. ¹¹ Kɔɔ serexedube xa konyi, a naxan sara kɔbiri ra, a nun na konyi xa denbaya tan nɔma serexedube baloe donde. ¹² Serexedube xa di gine naxan dɔxɔxi xeme Ala kolontare xɔn ma, naxa serexe seniyenxi don. ¹³ Serexedube xa di gine naxan findixi kaɔɔ gine ra, xa na mu a ra xeme mɛɛxi naxan na e mu di bari, a gbilen a baba xɔnyi alo a nu na naa ki naxe a dimedi ra, na gine nɔma a baba baloe donde. Mixi yo naxan mu findi Isirayilaka ra, na mu lanma a xa na mɔoli don. ¹⁴ Xa mixi nde sa serexe seniyenxi don kolontareya ma, a lan a xa a jɔxɔɔ fi kɔbiri ra, a man xa nde sa na fari. Na findima kɔbiri naxan na, a na donse sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na so serexedube yi ra. ¹⁵ Serexedube naxa fe raba n tan Alatala xa serexe seniyenxi ra, a mu lan naxan xa raba ¹⁶ alako e naxa yunubi soto na serexe xa fe ra e naxee donxi. Alatala nan n na, naxan e raseniyenma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁸ «A fala Haruna, a xa die, nun Isirayilakae birin be, Isirayilakae birin, a nun xɔɔɔ naxee sabatixi Isirayila bɔxi ma, mixi naxan serexe gan daaxi bama n tan Alatala be laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra a yete janige rabafe ra, ¹⁹ a lan a xa tuura nan ba, xa na mu a ra yexee kontonyi, xa na mu a ra sikote, lanyuru mu na naxan ma. ²⁰ Wo naxa xuruse yo ba lanyuru na naxan ma, barima n tan Ala mu na mɔoli rasuxuma. ²¹ Xa mixi nde wama xuruse xungbe, xa na mu a ra xuruse lanma bafe xanunteya serexe ra n tan Alatala be, laayidi nde rakamalife ra, xa na mu a ra janige rabafe ra, na xuruse fate xa fan, lanyuru yo naxa lu a ma, xa na mu a ra n tan Ala mu a rasuxuma. ²² Wo naxa xuruse yo ba naxan ya mu fan, naxan maxɔɔxi, naxan mabenxi, fure na naxan kiri ma. Wo naxa na mɔoli sa n tan Alatala xa serexebade fari, a xa findi serexe gan daaxi ra. ²³ I nɔma ninge, xa na mu a ra yexee kepa jaaxi bade janige serexe ra, kɔɔ i mu nɔma na bade laayidi

rakamali serexe ra de. ²⁴ Wo naxa xuruse banaxi, xemeya kanaxi, xa na mu a ra xemeya mu naxan be, ba serexe ra n tan Alatala be. Wo naxa na mɔoli ba serexe ra wo xa bɔxi ma. ²⁵ Wo naxa na xuruse mɔoli rasuxu xɔɔɔ yi ra, wo xa e ba serexe ra wo Marigi Ala be, barima e fate mu fanxi, e mu kamalixi. N tan Ala mu nee rasuxuma.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Ninge yɔɔɔ, yexee yɔɔɔ, nun si yɔɔɔ na bari, e xa lu e nga bun ma xi solofere, beenu e xa findi serexe gan daaxi ra n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa ninge, xa na mu a ra yexee, nun a xa di kɔn naxaba lɔxɔɔ keren kui.»

²⁹ «Wo xa tantui serexe ba n tan Alatala be a ba ki ma alako n xa a suxu. ³⁰ Wo xa na serexe don na lɔxɔɔ yati, a naxa lu han geesege. Alatala nan n na.»

³¹ «Wo xa n ma yaamarie rabatu, wo xa e suxu. Alatala nan n na. ³² Wo naxa n xili seniyenxi kana. Isirayilakae birin xa a kolon n seniyen. Alatala nan n na, naxan wo raseniyenma. ³³ N tan nan wo ramini Misira bɔxi ra, n xa findi wo Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

23

Isirayila sali lɔxɔɔ

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, n tan Alatala xa sali lɔxɔɔɔ nan ya, naxee seniyenxi wo be. ³ Wo xa wali xi senni, kɔɔ xi solofere nde findixi malabui lɔxɔɔ nan na, malanyi seniyenxi rabama lɔxɔɔ naxe. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɔ. Na findixi n tan Alatala nan gbe ra. Wo xa na seriye suxu wo sabatide birin.»

⁴ «N tan Alatala xa sali lɔxɔɔ gbeteɔ nan ya, wo jama maxilima lɔxɔɔ naxee ma: ⁵ Kike singe, xi fu nun naani nde, soge dula temui, Sayamaleke Dangi Sali serexe xa ba n tan Alatala be. ⁶ N tan Alatala xa Taami Lebinitare Sali foloma na kike xi fu nun suuli nde lɔxɔɔ ne. Wo xa taami lebinitare don na xi solofere bun ma. ⁷ Na sali xi singe kui, wo xa malanyi seniyenxi raba. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔɔ. ⁸ Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be na xi solofere bun ma. Xi solofere nde lɔxɔɔ, wo man xa malanyi

seniyenxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxo.»

⁹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, wo na so boxi ma n naxan fima wo ma, wo na xe xaba, wo xa a xiri singe xanin serexedube xon. ¹¹ Serexedube xa na masen n tan Alatala be malabui loxo dangi xanbi, alako n xa a suxu wo be. ¹² Wo na xiri singe masenma n tan Alatala be loxo naxe, wo man xa yexee fanyi ne keren daaxi ba serexe gan daaxi ra n be, ¹³ a nun sansi xori dinxi konbo ya keren naxan masunbuxi ture ra. Na findima serexe gan daaxi ra n tan Alatala be naxan xiri rafan n ma. Wo man xa weni litiri keren ba weni serexe ra. ¹⁴ Wo naxan soto xe xaba temui, wo naxa sese don, taami, tonsoe ganxi, nun sansi xori ra, beenu wo xa na serexe ba wo Marigi Ala be. Seriyen nan na ki wo bonsoe be wo sabatide birin. Na mu kanama abadan.»

¹⁵ «Folo malabui loxo kuye iba ma, wo na xiri singe lintanma Alatala ya i serexe ra loxo naxe, loxon solofere xa dangi. ¹⁶ A xi tongo suuli nde, malabui loxo xi solofere nde kuye iba, wo man xa serexe ba n tan Alatala be daxamui neene ra. ¹⁷ Wo xa fa taami firin na wo naxan lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, kelife ra wo xonye. Wo xa e yailan sansi xori luxutaxi konbo ya keren na, wo lebini sunbu a ra. Bogise singe serexe nan na ki n tan Alatala be. ¹⁸ Wo man xa yexee fanyi ne keren daaxi solofere sa na taami fari, tuura lanma keren, nun yexee kontonyi firin naxee bama serexe gan daaxie ra. Wo man xa sansi xori luxutaxi nun weni serexe sa nee fari. Nee gan xiri nafan n tan Alatala ma. ¹⁹ Wo man xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun yexee firin ne keren daaxi, naxee findima xanunteya serexe ra. ²⁰ Serexedube na birin lintanma n tan Alatala ya i serexe ra, na taami singee, nun na yexee firinyie. E birin fima n tan Alatala nan ma, e fa lu serexedube be. ²¹ Na loxo wo xa malanyi seniyenxi raba. Wo naxa wali yo raba na loxo. Seriyen na a ra wo bonsoe be yire birin abadan. ²² Wo na xe xaba wo xonyi, wo naxa a tuxuie xaba. Baloe naxan birama boxi ma, wo xa na lu naa setaree be, a nun

mixie be naxee kelixi pamanε gbeteε ma. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde, xi singe, wo xa wo malabu na loxo, wo xa pama maxili sara xui ra, wo malanyi seniyenxi raba. ²⁵ Wo naxa wali yo raba na loxo, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be.»

²⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ²⁷ «Kike solofere nde, xi fu nde xa findi Xunsare loxo ra. Wo xa malanyi seniyenxi raba, wo xa sunyi suxu, wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. ²⁸ Wo naxa wali yo raba na loxo, barima Xunsare loxo na a ra, wo xun sarama wo Marigi Alatala ya i loxo naxe. ²⁹ Mixi naxan tondima sunyi suxude na loxo, na kanyi raminima ne a xa pama ya ma. ³⁰ Mixi naxan wali yo rabama na loxo, n a sontoma ne a xa pama tagi. ³¹ Wo naxa wali yo raba. Seriyen na a ra wo bonsoe birin be yire birin, naxan mu kanama abadan. ³² Na findima malabui loxo nan na wo be. Wo xa sunyi suxu folofe na kike xi solomanaani loxo nunmare ra, han a xi fu loxo nunmare ra.»

³³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ³⁴ «A fala Isirayilakae be, kike solofere nde xi fu nun suuli nde, Bage Ti Sali foloma, a bu xi solofere n tan Alatala xa binye bun ma. ³⁵ Sali xi singe malanyi seniyenxi rabama ne. Wo naxa wali yo raba na loxo. ³⁶ Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Xi solomasaxan nde wo xa malanyi seniyenxi raba. Wo xa serexe gan daaxie ba n tan Alatala be. Sali xungbe na a ra, wo naxa wali yo raba.»

³⁷ «N tan Alatala xa sali loxo xungbee nan na ki wo be. Wo xa serexe gan daaxie, sansi xori serexe, nun weni serexe ba a ba temui. ³⁸ Wo xa n tan Alatala xa malabui loxo rabatu, wo xa xanunteya serexe, wo xa laayidi serexe, a nun wo xa janige serexe wo naxee fima n ma, wo xa e rakamali.»

³⁹ «Kike solofere nde xi fu nun suuli nde, wo ge xanbi wo xa xee bogisee malande, wo xa sali raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. Sali xi singe nun a xi solomasaxan nde findixi malabui loxo»

nan na. ⁴⁰ Sali xi singe, wo xa bogise fanyie ba sansi bilie kon na, tugi fensee, nun wuri tofanyi jingie. Wo xa seewa wo Marigi Alatala ya i xi solofere bun ma. ⁴¹ Wo xa yi sali raba Alatala be je yo je xi solofere bun ma. Seriyε na a ra wo bonsoε birin be naxan mu kanama abadan. Wo xa na sali raba kike solofere nde kui. ⁴² Wo xa xi bagee kui na xi solofere bun ma. Isirayilakae birin xa xi bagee kui, ⁴³ alako wo bonsoεe xa a kolon a n a niyaxi ne wo benbae xa xi bagee kui n e ramini Misira boxi ra temui naxe. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

⁴⁴ Annabi Munsa xa masenyi nan na ki, a naxan masen Isirayilakae be Alatala xa salie xa fe ra.

24

Yire seniyenxi lanpui

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «Isirayilakae yamari, e xa fa oliwiture fanyi ra i xon, alako lanpuie xa dexe temui birin. ³ Haruna xa a jengi sa lanpuie xon, naxee na horomolingira kui, yire seniyenxi seeti ma. Saate kankira na na yire seniyenxi fisamante nan kui, dugi gbakuxi a sode de ra. A xa a niya lanpuie xa nu dexe n tan Alatala ya i temui birin, kelifε nunmare ra han geesege. Seriyε na a ra wo bonsoε be abadan. ⁴ Haruna xa a jengi sa lanpuie xon naxee doxoxi lanpui doxo se xεema daaxie fari n tan Alatala ya i.»

⁵ «Wo xa taami fu nun firin yailan sansi xori luxutaxi fanyi ra, taami keren, sansi xori dinxi konbo ya keren. ⁶ Wo xa e sa safe firin, senni na seeti keren, senni na seeti boore, teebili fari n tan Alatala ya i. ⁷ Wo xa surayi fanyi sa taami safe seeti ma, naxan fama gande taami joxoxe ra n tan Alatala be. ⁸ Taami xa sa teebili fari malabui loxoxe birin. Seriyε na a ra Isirayilakae be abadan. ⁹ Haruna nun a xa die xa na taamie don yire seniyenxi, barima serexe seniyenxi na a ra, naxee fixi Alatala ma a gan daaxi ra. Seriyε na a ra naxan mu kanama abadan.»

Ala xa seriyε matandie

¹⁰ Loxoxe nde mixi nde naxa so Isirayilakae ya ma. A nga findi Isirayilaka nan

na, konon a baba naxa findi Misiraka ra. Gere naxa bira a i na mixi nun Isirayilaka nde tagi. ¹¹ Na kui, na Isirayila gine xa di naxa Alatala xili bexu, a a konbi. E naxa a xanin Annabi Munsa xon na fe ma. Na mixi nga xili ne Selomiti, Dibiri xa di gine, Dana bonsoε. ¹² E naxa a suxu a fanyi ra han Alatala yati naxa a xa fe ya iba e be.

¹³ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ¹⁴ «Nama xa yi konbiti xanin pama yonkinde fari ma. Naxee na konbi mexi, nee xa e belexee sa a xunyi, pama birin fa a magonon geme ra han a faxes. ¹⁵ I xa a fala Isirayilakae be, mixi yo naxan n tan Ala konbima, na yunubi kote luma a xun ma. ¹⁶ Naxan na n tan Alatala xili bexu, pama birin xa a magonon geme ra han a xa faxes. Xa a findi xone ra, xa a findi beka ra, a xa faxes barima a bara n tan Alatala bexu.»

¹⁷ «Mixi naxan na adamadi faxes, a fan xa faxes. ¹⁸ Mixi naxan na mixi nde xa xuruse faxes, a xa a joxoxe so a yi. Nii joxoxe xa fi nii ra. ¹⁹ Mixi naxan na a boore maxonon, a fan xa maxonon na ki. ²⁰ Maxone joxoxe maxone nan na. Ya joxoxe ya nan na, jinyi joxoxe na jinyi nan na. A xa maxonon alo a a rabaxi a boore ra ki naxe. ²¹ Mixi naxan na mixi xa xuruse faxes, a xa a joxoxe fi, konon mixi naxan na adamadi faxes, na kanyi fan xa faxes. ²² Seriyε keren na a ra wo birin be, xone nun Isirayilakae. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

²³ Annabi Munsa to ge na masenyi tide Isirayilakae be, pama naxa na konbiti xanin pama yonkinde fari ma, e a magonon geme ra han a faxes. Na kui e naxa Alatala xa yaamari suxu alo Annabi Munsa a masenxi e be ki naxe.

25

Malabui je

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be Turusinina geya fari, ² «A fala Isirayilakae be, wo na so boxi kui n naxan fima wo ma, wo xa a lu boxi xa malabu n tan Alatala xa binye bun ma. ³ Wo xa xe wali suxu, wo xa meeni weni bilie ma, wo xa e bogie ba. Wo xa na birin naba je senni bun ma, ⁴ konon je solofere nde wo xa a lu boxi xa a malabu n tan Alatala xa

binye bun ma. Wo naxa xe wali raba, wo naxa fefe raba weni bilie ra na je kui. ⁵ Sansi bogi naxee bulama e yete ma, wo naxa e xaba. Weni bogie naxee bogima e yete ma, wo xa e lu naa barima malabui je na a ra boxi be. ⁶ Boxi naxan naminima na malabui je kui, wo birin noma na donde, wo tan, wo xa konyie, wo xa walikae, wo xa xone, ⁷ wo xa xurusee, a nun burunyi sube naxee na boxi kui. Boxi naxan namini a yete ra na je ra, na nan findima wo baloe ra.»

Xoreya Ne

⁸ «Wo xa malabui je solofere konti, je tongo naani nun solomanaani, je solofere doko solofere. ⁹ A kike solofere xi fu nde, wo xa sarae fe jama be boxi birin kui, a findima Xunsare Loxoe nan na. ¹⁰ Na je tongo suuli nde xa findi xoreya je ra boxi mixi birin be. Konyi birin xa xoreya soto, kankan xa gbilen a xonyi a xabile ya ma. ¹¹ Na je tongo suuli nde findima Xoreya Ne nan na wo be. Wo naxa sansi xorie si, wo naxa sansi bogie nun weni bogie ba naxee bulama e yete ma, ¹² Xoreya Ne nan na ra, waxati seniye nxi na a ra wo be. Boxi daxamui xa findi wo xa baloe ra.»

¹³ «Na Xoreya Ne kui, birin xa gbilen e xa boxi ma. ¹⁴ Xa wo boxi matima wo ngaxakerenyi ma, xa na mu a ra wo bara nde sara wo ngaxakerenyi ma, wo naxa wo boore tooro na kui. ¹⁵ Wo xa na sara sare tinxinxi ra, naxan je kontima kelife Xoreya Ne waxati. Wo ngaxakerenyi xa na mati wo ma seriye ki ma. A xa xe xaba je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. ¹⁶ Xa je wuyaxi luxi, a sare xa mate na ki. Xa je wuyaxi mu luxi, a sare xa magoro. Wo xa a mato xe xabama sanmaya yeri beenu Xoreya Ne xa a li. ¹⁷ Wo naxa wo boore tooro na kui. Wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

¹⁸ «Wo xa n ma seriye suxu, wo xa n ma yaamarie rabatu, alako wo xa lu yi boxi ma bonesa kui. ¹⁹ Boxi daxamui fama wo wasade, wo man sabatima bonesa kui. ²⁰ Xa wo sa maxorinyi ti yi ki, <Xa won mu sese sima je solofere nde kui, xa won mu sansi xabama na temui, won baloma munse ra fa?> ²¹ N tan nan baraka

ragoroma wo ma je senni nde kui, naxan findima baloe ra wo be je saxan bun ma. ²² Wo xa sansi xori si je solomasaxan nde kui, kono wo donse ragataxi nan donma han je solomanaani nde. Donse naxan nagataxi, na wo ralima ne han baloe neene sa minima temui naxe.»

²³ «Wo naxa boxi mati a xa lu wo boore yi ra abadan, barima n tan nan gbe boxi ra. Wo luxi ne alo xone naxee yigiyaxi n xonyi. ²⁴ Seriyi ki ma, wo xa tin yi boxi birin xun xa sara. ²⁵ Xa wo ngaxakerenyi nde a xa boxi mati a xa setarepa ma, a bariboore nde xa na boxi matixi xun sara. ²⁶ Xa a bariboore mu na naxan noma na boxi xun sarade, kono a tan naxa sa na xunsare feere soto a yete ra, ²⁷ a xa boxi sare konti seriye ki ma, kelife a sara temui, a fa na joxoe ragbilen a sara mixi ma, alako a xa gbilen a xa boxi masoto ra. ²⁸ Kono xa a mu na xunsare feere soto, na boxi xa lu a sara mixi yi ra han Xoreya Ne ra. Na temui boxi kanyi man xa gbilen a xa boxi masoto ra.»

²⁹ «Xa mixi nde sa a xa banxi mati naxan na taa kui tete rabilinxi naxan na, a noma na banxi xun sarade je keren bun ma. ³⁰ Xa na banxi xun mu sara na je kui, a luma ne a sara mixi nun a bonsoe yi ra abadan. Hali Xoreya Ne kui a sara mixi mu kelima naa. ³¹ Kono banxi naxee tixi taa xunxurie kui, naxee mu rabilinxi tete ra, nee luma alo boxi. E noma xun sarade. Naxan na mooli sarama, a lanma a xa mini na banxi Xoreya Ne ra.»

³² «Lewikae tan noma e xa banxie xun sarade e xa taae kui temui birin. ³³ Naxan bara Lewika nde xa banxi sara, a minima ne na kui Xoreya Ne temui, barima banxi naxee na Lewikae xa taae kui, nee findixi Lewikae nan gbe ra Isirayila jama tagi. ³⁴ Xe naxee na Lewikae xa taae rabilinyi, nee mu noma matide, barima Lewikae nan gbe e ra abadan.»

Doni seriye

³⁵ «Xa wo ngaxakerenyi nde findi setare ra, feere mu na a yi ra a baloma naxan na, a lanma wo xa a mali alo xone, a xa lu wo fe ma. ³⁶ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma. Wo xa gaaxu Wo Marigi Ala ya ra. Wo xa wo ngaxakerenyi yigiya. ³⁷ Wo naxa riba sa a xa doni xun ma, wo naxa riba

sa a xa donse sare xun ma. ³⁸ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo raminixi Misira bɔxi kui, n xa Kanaan bɔxi fi wo ma, n xa findi wo Marigi Ala ra.»

Mixi xun sara seriye

³⁹ «Xa wo ngaxakerenyi nde a yete mati wo ma a xa setarepa ma, wo naxa konyi wali dɔxɔ a ma. ⁴⁰ A xa lu alo wo xa walike, xa na mu a ra wo xa xɔne han Xɔreya Ne waxati. ⁴¹ Na temui, a tan nun a xa die xa xɔreya, e xa gbilen e xabile ma, e benbae xa bɔxi ma, ⁴² barima n ma walikee nan Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira bɔxi ra. A mu lanma e xa mati konyiya ra. ⁴³ Wo naxa e yamari a jaaxi ra, wo xa gaaxu wo Marigi Ala ya ra. ⁴⁴ Xa wo wama konyie xɔn, wo xa e sara si gbete tagi, naxee na wo rabilinyi. E tan nan xa findi wo xa konyie ra. ⁴⁵ Wo man nɔma konyie sarade si gbete xa mixie ya ma naxee dɔxɔxi wo tagi, a nun e xabilee mixi naxee barixi wo xa bɔxi kui. Nee nɔma findide wo xa konyie ra. ⁴⁶ Wo nɔma e lude wo xa die yi ra ke ra. E nɔma lude konyiya kui abadan, kɔnɔ wo ngaxakerenyi Isirayilakae mu nɔma lude e ngaxakerenyi xa yaamari xɔrɔxɔe bun ma.»

⁴⁷ «Xa wo ngaxakerenyi setare nde a yete mati xɔne bannaxi ma wo xa bɔxi kui, xa na mu a ra na xɔne xabile mixi nde ma, ⁴⁸ wo ngaxakerenyi bariboore nde nɔma a xun sarade. ⁴⁹ A sɔxɔ, xa na mu a ra a sɔxɔ xa di, xa na mu a ra a bariboore nde gbete, nɔma a xun sarade. Xa a fan feere sɔtɔ, a nɔma a yete xun sarade. ⁵⁰ A xa na xunsare kɔnti seriye ki ma, kelife a sara pe ma, han Xɔreya Ne ra. A xa na jɔxɔe ragbilen a kanyi ma, a xa lu alo wali sare. ⁵¹ Xa pe wuyaxi luxi, a xunsare xa gbo na ki a kanyi mabiri. ⁵² Xa pe wuyaxi mu luxi beenu Xɔreya Ne xa a li, a xunsare xa lan na pe xasabi ma. ⁵³ A nɔma lude alo walike a kanyi xɔnyi, kɔnɔ a mu lanma a kanyi xa a yamari a jaaxi ra. ⁵⁴ Xa a mu nɔma a yete xun sarade yi feere mooli yo ra, a tan nun a xa die xa lu e kanyi yi ra han Xɔreya Ne ra, ⁵⁵ barima n tan nan ma walikee na Isirayilakae ra, n naxee raminixi Misira bɔxi ra. Alatala nan n na, wo Marigi Ala.»

26

Barake nun Danke

¹ «Wo naxa kuye yo yailan, wo naxa ala nde rafala, wo naxa gɛmɛ batu daaxi dɔxɔ, wo naxa gɛmɛ masolixi batu, barima Alatala nan n na, wo Marigi Ala. ² Wo xa n ma malabui lɔxɔee rabatu, wo xa n ma yire seniye nxi binya. Alatala nan n na.»

³ «Xa wo n ma seriye suxu, xa wo n ma yaamarie rabatu, ⁴ n tune ragoroma ne wo be a waxati, bɔxi daxamui raminima ne, sansie bogima ne xe ma. ⁵ Sansi bɔnbɔ temui buma ne han weni bogi ba temui. Weni bogi ba temui fan buma ne han sansi si temui. Wo wasama ne baloe ra, wo sabati wo xa bɔxi ma bɔnesa kui. ⁶ N hinnema wo ra alako wo xa xi bɔnesa kui, alako burunyi subee nun geresoe naxa wo tɔɔɔ wo xɔnyi. ⁷ Wo nɔma ne wo yaxuie ra santidegema ra. ⁸ Wo xa sɔori suuli fama ne wo yaxui mixi keme keride. Wo xa sɔori keme fama wo yaxui mixi wulu fu keride. Wo fama nde wo yaxuie ra gere kui. ⁹ Won birin na a ra. N di wuyaxi fima ne wo ma, n wo rawuya. N nan n ma saate rakamalima ne wo be. ¹⁰ Wo yala maale donma ne han maale xaba temui. Wo a fori bama ne a sasee kui a xa gboe ma, alako wo xa nɔ maale neene ragatade. ¹¹ N luma ne wo seeti ma, n mu meema wo ra. ¹² N jere ma ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan bara findi n ma nama ra. ¹³ Alatala nan n na, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira bɔxi ra alako wo naxa lu e yi ra. N bara konyiya kote ba wo xun ma, alako wo xa jere xunnakeli kui.»

¹⁴ «Kɔnɔ, xa wo mu n xui rame, xa wo mu n ma yaamarie birin nabatu, ¹⁵ xa wo mu n ma seriye suxu, xa wo mu bira n waxɔnfe fɔxɔ ra, xa wo n ma saate kana, ¹⁶ n yi nan nabama wo ra: N yihadi ragoroma ne wo ma, n wo rafurama ne fure jaaxi ra naxan wo yae kanama, naxan wo bɔpe tɔɔɔma. Wo sansi xɔrie sima ne fufafu, barima wo yaxuie na birin donma ne. ¹⁷ N gbilenma ne wo fɔxɔ ra. Wo yaxuie nɔma ne wo ra, wo xɔnantee wo yamarima ne. Wo luma gaaxui nan

kui, wo nu wo gi hali mixi mu na wo fɔxɔ ra.»

¹⁸ «Kɔnɔ na birin kui, wo mu fama n xui ramede. N wo paxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ¹⁹ N wo xa yete igboja kanama ne. N koore balanma ne wo ya ra han wo xa bɔxi xɔrɔxɔ alɔ wure gbeeli. ²⁰ Wo senbe jɔnma ne fufafu. Wo xa bɔxi tondima ne daxamui raminide, wo xa sansie mu bogima sɔnɔn.»

²¹ «Xa wo lu n matandi ra, xa wo mu n xui rame, n wo paxankatama han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²² N burunyi subee rafama ne wo xili ma. E wo xa die faxama ne, e wo xa xurusee ibɔɔ, e wo sɔntɔ han mixi jɔn kirae xɔn ma.»

²³ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu tin n ma seriye ra, xa wo lu n matandi ra, ²⁴ n fe xɔrɔxɔe rafama ne wo ma, n wo paxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁵ N gere rakelima ne wo ma n ma saate kanaxi xa fe ra. Wo na wo nɔxun wo xa taa makantaxie kui, n wo rafurama ne fure jaaxi ra, wo fa lu wo yaxuie sagoe. ²⁶ N kaame radinma wo ma temui naxe, gine fu taami ganma ne taami ganse keren kui. E na itaxun a xunxuri ra, e a xanin wo xɔn ma wo a don, kɔnɔ a mu wo wasama.»

²⁷ «Na birin naba xanbi wo ra, xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo tondi n waxɔnfe suxude, ²⁸ n fe xɔrɔxɔe rafama ne wo ma, n wo paxankata han sanmaya solofere wo xa yunubie xa fe ra. ²⁹ Wo fama wo xa die sube yati donde. ³⁰ N wo xa kuye batudee kanama ne naxee na geyae fari. N wo xa gemee rabirama ne, wo naxee batuma. N furee malanma ne wo xa kuyee fari. N wo rabɛpinma ne, ³¹ n wo xa taae findi gbengberenyi ra, n wo xa batudee kana, n tondi wo xa serexee suxude sɔnɔn. ³² N na ge wo xa bɔxi kanade, wo yaxuie yati fama kaabade na xa fe ra. ³³ N wo rayensenma ne pamane gbete ma, n wo paxankatama ne santidegema ra. Wo xa bɔxi kanama ne, mixi yo mu luma wo xa taae kui.»

³⁴ «Na waxati bun ma wo xa bɔxi malabuma ne. Wo na wo yaxuie yire temui naxe, wo xa bɔxi fanma ne malabui

saabui ra. ³⁵ Wo xa bɔxi malabui sɔtɔma na waxati nan kui a mu naxan sɔtɔ wo nu na menni temui naxe. ³⁶ Naxee mu faxama na geree kui, nee luma ne gaaxui kui e yaxuie yire, hali wuri burexe nan din e ra, fo e e gi. E e gima ne, e bira hali santidegema kanyi yo mu na e fɔxɔ ra. ³⁷ E bira ma ne e boore fari, alɔ santidegema kanyi nan e fɔxɔ ra, a fa li mixi yo mu na e fɔxɔ ra. Wo mu nɔma tide wo yaxuie ya ra. ³⁸ Wo sɔntɔma ne si gbete tagi, wo yaxuie nɔma ne wo ra. ³⁹ Naxee mu faxama geree kui wo ya ma, nee fama ne faxade e yaxuie xa bɔxi ma e xa yunubie nun e benbae xa yunubie xa fe ra.»

⁴⁰ «E fama e xa yunubie nun e benbae xa yunubie masende n be, a nun e naxan nabaxi n na matandi kui. ⁴¹ N fan e tɔɔrɔma ne e yaxuie xa bɔxi kui, alako mixi naxee e yete fixi n ma, e xa magoro. E xa e xa yunubie sare fi. ⁴² Na temui n nan n jɔxɔ sama ne n ma saate xɔn ma naxan na n tan, nun Yaxuba, Isiyaga, nun Iburahima tagi. N mu neemuma na bɔxi ma. ⁴³ Bɔxi fama ne malabude na temui, barima Isirayilakae bara siga pon e xa yunubi sare fide. E bara n ma seriye bɛpin, e bara yo n ma yaamarie ma.»

⁴⁴ «Kɔnɔ, n na e kerri sigafe ra e yaxuie yire temui naxe, n mu e rabɛpinma han e xa sɔntɔ. N mu n ma saate kanama e tan ma fe ra, barima Alatala nan n na, e Marigi Ala. ⁴⁵ N nan n jɔxɔ sama ne n ma saate singe xɔn ma, n e ramini Misira bɔxi ra sie ya xɔri temui naxe, alako n xa findi e Marigi Ala ra. Alatala nan n na.»

⁴⁶ Alatala xa seriye, a xa yaamarie, nun a xa masenyie nan na ki Alatala naxee masenxi Isirayilakae be Annabi Munsa saabui ra Turusinina geya fari.

27

Mixi naxee e yete fixi Ala ma

¹ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa mixi nde laayidi tongo, a xa mixi nde fi n tan Alatala ma, a noma a xun sarade yi kɔbiri xasabi nan na. ³ Xa xeme na a ra naxan xa simaya kelima je mɔxɔɔɛn han je tongo senni, a xun sarama gbete kole tongo suuli nan na naxan maniyama yire seniyanxi

maniyase ra. ⁴ Xa gine na a ra, a xun sarama gbeti kole tongo saxan nun a tagi nan na. ⁵ Xa di xeme na a ra naxan xa simaya kelima je suuli han je mɔxɔɔn, a xun sarama gbeti kilo mɔxɔɔn nan na. Xa gine dimedi na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁶ Xa di xeme na a ra naxan mu je suuli sɔtɔxi sinden, a xun sarama gbeti kole suuli nan na. Xa di gine na a ra, a xun sarama gbeti kole saxan nan na. ⁷ Xa xemɔxi na a ra naxan xa simaya dangima je tongo senni ra, a xun sarama gbeti kole fu nan suuli nan na. Xa jelexefori na a ra, a xun sarama gbeti kole fu nan na. ⁸ Xa setare bara na laayidi tongo, naxan mu noma na xunsare xasabi fide, a lan a xa a yete masen serexedube be naxan fama xunsare xasabi falade a be a noma naxan na.»

⁹ «Xa mixi nde laayidi tongo xuruse nde fife ra, naxan noma bade serexe ra n tan Alatala be, na xuruse xa fi n tan Alatala ma. A bara seniyen. ¹⁰ Xuruse gbete mu fima a masare ra, a fan ba, a mu fan ba. Xa wo na rabama, e firinyi bara findi se seniyenxi ra. ¹¹ Xa sube raharamuxi na a ra, naxan mu bama serexe ra n tan Alatala be, a xa xanin serexedube xon. ¹² Serexedube xa xunsare nde fala sube kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹³ Xa a kanyi wama na sube xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na se sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi xunsare ra.»

¹⁴ «Xa mixi nde a xa banxi fi n tan Alatala ma, serexedube xa na sare fala banxi kepa ma. Na xa findi a sare ra. ¹⁵ Xa a kanyi wama a xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na banxi sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui banxi xa gbilen a kanyi ma.»

¹⁶ «Xa mixi nde a xa xe fi n tan Alatala ma, a sare fatanma sansi xori xasabi nan na naxan noma garansande naa. Gbeti kole tongo suuli xa fi fundenyi maniye busali naani xasabi ra. ¹⁷ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne nan kui, a sare mu masarama. ¹⁸ Xa a a xa xe fi Xoreya Ne dangi xanbi ne, serexedube xa je konti naxee luxi beenu Xoreya Ne gbete xa fa. A xa nde

ba xe sare ra na seriye kui. ¹⁹ Xa xe kanyi wama a xa xe xun sarafe, a xa na sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na xe sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi xunsare ra. Na temui xe xa lu a yi ra. ²⁰ Xa a mu xe xun sara, a fa a mati mixi gbete ma, a mu noma a xun sarade sɔnɔn. ²¹ Xoreya Ne na a li, na xe kanyi neene xa keli na boxi ma. Boxi bara seniyen, a bara lu alo boxi naxan natonxi. A bara findi Alatala gbe ra, serexedube xa na rawali. ²² Xa mixi bara xe saraxi fi Alatala ma, naxan mu na a xabile ke ya ma, ²³ serexedube xa a sare fala a seriye ki ma. A na kolonma je xasabi nan ma naxee luxi beenu Xoreya Ne xa a li. Na kanyi xa a sare fi na loxɔe yati, barima a seniyen n tan Alatala be. ²⁴ Xoreya Ne na a li, na xe gbilenma na xe kanyi singe nan ma, boore a sara naxan ma. ²⁵ Na saree birin maniyama yire seniyenxi xa se maniya ki nan ma. A kole keren lanxi garamu fu nan ma.»

²⁶ «Mixi yo mu noma a xa xuruse di singe fide n tan Alatala ma, barima a nan findixi n tan Alatala gbe nan na. Xuruse xungbe nun a lanma di singe birin findixi n tan nan gbe ra. ²⁷ Mixi noma sube raharamuxi xa di singe xun sarade. Na mixi xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan na, a na sube sare nan itaxunma dɔxɔ suuli ra, a fa dɔxɔ keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. Xa a kanyi mu a xun sarama, a xa a mati a sare ra.»

²⁸ «Kɔnɔ se ndee na mixi naxee fima n tan Alatala ma a boje birin na e findi n gbe ra, adama mu noma nee xun sarade sɔnɔn. Nee bara seniyen, nee bara findi n tan Alatala gbansan gbe ra. Nee noma findide mixi, xuruse, xe, xa na mu a ra se gbete ra. ²⁹ Mixi se naxee fima n tan Alatala ma na mooli ra, e xun mu noma sarade, fo e xa faxa ne.»

³⁰ «Boxi farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, sansi xori naxan naminima nun wuri bili naxan bogima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³¹ Xa mixi nde wama a xa farile xun sarafe, a xa a sare fi, a man xa kobiri nde sa na fari. Na findima kobiri naxan

na, a na se sare nan itaxunma dɔxo suuli ra, a fa dɔxo keren ba a ra, a na fi a xunsare ra. ³² Xuruse farile birin findima n tan Alatala nan gbe ra, xuruse xungbe nun a lanma, xuruse demadonyi naxan birin kontima. Na farile birin fima n tan Alatala nan ma. ³³ Xurusee mu matoma xa a fan, xa a mu fan. Xuruse mu noma masarade xuruse gbete ra, xa na mu a ra na firinyi birin seniyeɲma ne, e findi n tan Alatala gbe ra, e sese mu noma xun sarade sonon.»

³⁴ Alatala xa yaamarie nan na ki, a naxee so Annabi Munsa yi ra Turusinina geya fari Isirayilakae be.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa xa kitaabui naani nde kui, Isirayila jama xa taruxui nde masenxi naa naxan tide gbo danxaniyatɔe birin be. Alatala nu bara Isirayila ramini Misira konyiya kui sigafe ra Kanaan boxi ma, a dennaxe laayidixi e benbae be. Na sigɛ kui a nu lanma e xa gbengberenyi igiri. E to Turusinina geya li, Alatala naxa mini jama ma alako e xa gaaxu a ya ra, e man xa a xa seriye kolon.

Kɔnɔ na dangi xanbi, Isirayila naxa tagan na jere ma, Ala naxa e xɔnɔ xui me. Ala nu fe birin nabama alako e xa a kolon a na meenife e ma biyaasi kui, kɔnɔ e mu wasa na ra. E to makɔre Kanaan boxi ra, Ala naxa mixie sugandi e ya ma naxee siga naa rabende. Nee xa dentɛge naxa a niya Isirayila xa kontɔfli a jaaxi ra, e fa tondi sigade na boxi suxude.

Na kui Alatala naxa nate tongo na mixie xili ma, naxee minixi Misira boxi ma, a e sese mu nu noma Kanaan boxi masɔtode fa, fo e xa die. Isirayila jama naxa je tongo naani raba gbengberenyi ma, alako forie birin xa faxa, e xa die xa mo na biyaasi kui.

A rapɔnyi, e naxa makɔre Kanaan naaninyi ra. Mowabakae mu tin e xa so, kɔnɔ Ala naxa a masen a fixe ra a sese mu noma a niyade a xa a xa jama Isirayila rabɛpin. Hali e to bara nu yunubi sɔtɔ, Ala e jaxankataxi naxan ma fe ra, a mu danyi sa a xa hinne ma e be.

Seriye nan na ki danxaniyatɔe birin be. Yunubi mu fan, a Ala raxɔnoma. Won na gbilen Ala xa seriye foxo ra, won xa a kolon na mu findima fe fanyi ra won be. Kɔnɔ Ala yuge na ki naxe, hali a yunubitɔe jaxankata a xa yunubie xa fe ra, a man kate birin nabama alako a xa tin a xa hinne ra naxan noma findide kisi ra a be abadan. Ala tinxin, a xa kiiti mu kanama. Kɔnɔ a xa xanunteya gbo dangi fe birin na. A wama ibunadama birin xa

lu a xa jama ya ma, e fa so ariyanna. Ala xa na raba won birin be. Amina.

Tawureta Munsa Isirayila xa Konti Tife

Isirayila xemɛ konti tife

¹ Isirayilakae xa mini Misira je firin nde, kike firin nde, xi singe, Alatala naxa a masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma horomolingira kui, ² «Wo xa Isirayila xemɛ birin konti a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara je moxɔpen li, naxee noma findide Isirayila soorie ra. I nun Haruna, wo xa e itaxun soori gaali ki ma. ⁴ Bonsɔe xunyie xa wo mali na wali kui. ⁵ E xilie nan ya:

Ruben bonsɔe ya ma, Sedeyuri xa di xemɛ Elisuru.

⁶ Simeyɔn bonsɔe ya ma, Surisadayi xa di xemɛ Selumiyeli.

⁷ Yuda bonsɔe ya ma, Aminadabo xa di xemɛ Naxason.

⁸ Isakari bonsɔe ya ma, Suwara xa di xemɛ Netaneeli.

⁹ Sabulon bonsɔe ya ma, Xelon xa di xemɛ Eliyabi.

¹⁰ Yusufu xa di xemɛ Efirami bonsɔe ya ma, Amixudi xa di xemɛ Elisama.

Yusufu xa di xemɛ Manasi bonsɔe ya ma, Pedasuru xa di xemɛ Gamaliyeli.

¹¹ Bunyamin bonsɔe ya ma, Gideyoni xa di xemɛ Abidan.

¹² Dana bonsɔe ya ma, Amisadayi xa di xemɛ Axiyeseri.

¹³ Aseri bonsɔe ya ma, Okiran xa di xemɛ Pagiyeli.

¹⁴ Gadi bonsɔe ya ma, Duweli xa di xemɛ Eliyasafa.

¹⁵ Nafatali bonsɔe ya ma, Enan xa di xemɛ Axira.»

¹⁶ Na bonsɔe xunyie nan xilixi, e xa findi Isirayila soori mangɛe ra. ¹⁷ E naxa kafu Munsa nun Haruna ma, ¹⁸ e xa Isirayila jama malan, na kike firin nde, xi singe. Xemɛ birin naxee xa simaya nu bara je moxɔpen li, e naxa e tengɛ e xabile nun e denbaya ki ma, ¹⁹ alo Alatala a yamari ki naxe. Munsa naxa e tengɛ Turusinina gbengberenyi ma.

²⁰ E naxa Isirayila xa di singe Ruben bonsɔe birin tengɛ e xabile nun e denbaya

ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ²¹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani nun senni, xeme keme suuli nan ma.

²² E naxa Simeyɔn bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ²³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun solomanaani, xeme keme saxan nan ma.

²⁴ E naxa Gadi bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ²⁵ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani nun suuli, xeme keme senni tongo suuli nan ma.

²⁶ E naxa Yuda bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ²⁷ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo solofere nun naani, xeme keme senni nan ma.

²⁸ E naxa Isakari bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ²⁹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun naani, xeme keme naani nan ma.

³⁰ E naxa Simeyɔn bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ³¹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun solofere, xeme keme naani nan ma.

³² E naxa Yusufu xa di xeme Efirami bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ³³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo naani, xeme keme suuli nan ma.

³⁴ E naxa Yusufu xa di xeme Manasi bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ³⁵ Na

xasabi lan ne xeme wulu tongo saxan nun firin, xeme keme firin nan ma.

³⁶ E naxa Bunyamin bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ³⁷ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo saxan nun suuli, xeme keme naani nan ma.

³⁸ E naxa Dana bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ³⁹ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo senni nun firin, xeme keme solofere nan ma.

⁴⁰ E naxa Aseri bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ⁴¹ Na xasabi lan ne xeme wulu naani nun keren, xeme keme suuli nan ma.

⁴² E naxa Nafatali bɔnsɔe birin tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma. E naxa xemee xili sebe, naxee xa simaya nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade. ⁴³ Na xasabi lan ne xeme wulu tongo suuli nun saxan, xeme keme naani nan ma.

⁴⁴ Isirayila bɔnsɔe xunyi fu nun firinyi nan kafu Munsa nun Haruna ma na tenge tife ra. ⁴⁵ Isirayila xeme naxee nu bara je mɔxɔɔɔn li, naxee nu nɔma soɔriɔna rabade, ⁴⁶ nee nu lanxi xeme wulu keme senni nun saxan, xeme keme suuli nun tongo suuli nan ma.

⁴⁷ Kɔnɔ Lewi bɔnsɔe mu nu na na konti ya ma, ⁴⁸ barima Alatala nu bara a masen Munsa be, ⁴⁹ «I naxa Lewikae tenge Isirayilakae ya ma. ⁵⁰ I xa hɔɔmɔlingira nun a xa se birin taxu e ra. N ma saate tɔnxuma na a ra. E xa a maxanin, e xa mɛeni a ma, e xa yonkin a rabilinyi ra. ⁵¹ Wo na keli sigade, e xa a ragoro. Wo na yire neene li, e xa a ti. Xa mixi gbete a maso a ra naxan mu findi Lewi bɔnsɔe ra, na kanyi lan ne a xa faxa. ⁵² Isirayilaka birin xa yonkin yire e na dennaxe masen e be, e bɔnsɔe xa tɔnxuma bun ma, a nun e xa soorie. ⁵³ Lewi bɔnsɔe xa yonkin hɔɔmɔlingira rabilinyi, xa na mu a ra n xɔnɔma ne

Isirayila nama ma. Lewikae xa e jengi sa hōromōlingira xon ma.»

⁵⁴ Isirayilakae naxa Alatala xa yaamari birin suxu, a naxan soxi Munsa yi ra.

2

Bōnsōe dōxo ki

¹ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ² «Isirayilaka birin yonkinma e xabile xa tōnxuma nan bun ma. E birin ya rafindima e booree nan ma, hōromōlingira fa lu e tagi.»

³ Yuda bōnsōe nan yonkinma sogetede mabiri e xa tōnxuma bun ma. Aminadabo xa di Naxason nan e xa yarerati ra. ⁴ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun naani, mixi keme senni nan ma. ⁵ Isakari bōnsōe nan yonkinma Yuda bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Suwara xa di Netaneeli nan e xa yarerati ra. ⁶ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun naani, mixi keme naani nan ma. ⁷ Sabulon bōnsōe nan yonkinma Yuda bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Xelon xa di Eliyabi nan e xa yarerati ra. ⁸ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solofere, mixi keme naani nan ma. ⁹ Gali naxan yonkin Yuda bōnsōe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo solomasaxan nun senni, mixi keme naani nan ma. E tan nan tima yare ra.

¹⁰ Ruben bōnsōe nan yonkinma sogetede mabiri e xa tōnxuma bun ma. Sedeyuri xa di Elisuru nan e xa yarerati ra. ¹¹ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun senni, mixi keme suuli nan ma. ¹² Simeyon bōnsōe nan yonkinma Ruben bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Surisadayi xa di Selumiyeli nan e xa yarerati ra. ¹³ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun solomanaani, mixi keme suuli nan ma. ¹⁴ Gadi bōnsōe nan yonkinma Ruben bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Duweli xa di Eliyasafa nan e xa yarerati ra. ¹⁵ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme senni nun tongo suuli nan ma. ¹⁶ Gali naxan yonkin Ruben bōnsōe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo suuli nun keren, mixi keme naani nun tongo

suuli nan ma. E tan nan sigama a firin nde.

¹⁷ Lewi bōnsōe naxan yonkinma e tagi, a birama e fōxo ra hōromōlingira xaninfe ra. Bōnsōe birin jere ma e safe ki nan ma e xa tōnxuma bun ma.

¹⁸ Efirami bōnsōe nan yonkinma sogetede mabiri e xa tōnxuma bun ma. Amixudi xa di Elisama nan e xa yarerati ra. ¹⁹ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma. ²⁰ Manasi bōnsōe nan yonkinma Efirami bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Padasuru xa di Gamaliyeli nan e xa yarerati ra. ²¹ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme firin nan ma. ²² Bunyamin bōnsōe nan yonkinma Efirami bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Gideyoni xa di Abidan nan e xa yarerati ra. ²³ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun suuli, mixi keme naani nan ma. ²⁴ Gali naxan yonkin Efirami bōnsōe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu solomasaxan, mixi keme nan ma. E tan nan sigama a saxan nde.

²⁵ Dana bōnsōe nan yonkinma yirefanyi mabiri e xa tōnxuma bun ma. Amisadayi xa di Axiyeseri nan e xa yarerati ra. ²⁶ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo senni nun firin, mixi keme solofere nan ma. ²⁷ Aseri bōnsōe nan yonkinma Dana bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Okiran xa di Pagiyeli nan e xa yarerati ra. ²⁸ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo naani nun keren, mixi keme suuli nan ma. ²⁹ Nafatali bōnsōe nan yonkinma Dana bōnsōe seeti ma e xa tōnxuma bun ma. Enan xa di Axira nan e xa yarerati ra. ³⁰ A xa sōorie xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun saxan, mixi keme naani nan ma. ³¹ Gali naxan yonkin Dana bōnsōe mabiri, e xasabi lan mixi wulu keme mixi wulu tongo suuli nun solofere, mixi keme senni nan ma. E tan nan sigama a dōnxōe ra e xa tōnxumae bun ma.

³² Isirayilaka naxee tenge e xabile ki ma nun e xa sōori gali ki ma, e xasabi lan mixi wulu keme senni nun saxan, mixi keme suuli nun tongo suuli nan ma. ³³ Lewi bōnsōe tan mu tenge Isirayilakae xun ma, alo Alatala a masen ki naxe Munsa be.

³⁴ Isirayilakae naxa bira Alatala xa yaamari birin fɔxɔ ra, alo a Munsa yamari a ra ki naxe. E nu yonkinma e xa tɔnxuma nan bun ma, e man nu jɛrɛma e xabile nun e xa denbaya ki nan ma.

3

Sɛrɛxɛdubɛɛ

¹ Haruna nun Munsa xa taruxui nan ya, Alatala to wɔyɛn Munsa bɛ Turusinina geya ma. ² Haruna xa di xɛmɛɛ xilie nan yi ki: a xa di xɛmɛ singe nu xili nɛ Nadabo, a xunyaɛ, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ³ Nee nan sugandixi e xa findi sɛrɛxɛdubɛɛ ra. ⁴ Kɔnɔ Nadabo nun Abihu naxa faxa Alatala ya i e to sɛrɛxɛ gan tɛ ra naxan mu lanxi. E mu di yo sɔtɔ, kɔnɔ Eleyasari nun Itamari naxa lu sɛrɛxɛdubɛɛra kui e baba Haruna xa yaamari bun ma.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ⁶ «I xa Lewi bɔnsɔɛ masen Haruna bɛ, e xa a mali a xa sɛrɛxɛdubɛ wali kui. ⁷ E xa Haruna nun Isirayila jama mali hɔrɔmɔlingira wali kui. ⁸ E xa e jɔxɔ sa hɔrɔmɔlingira raxunmasee xɔn na, e man xa hɔrɔmɔlingira wali raba Isirayilakae bɛ. ⁹ Na kui i Lewi bɔnsɔɛ sama Haruna nun a xa di xɛmɛɛ nan sago. E sugandixi Isirayilakae ya ma Haruna malife nan na. ¹⁰ I xa Haruna nun a xa die nan tun ti sɛrɛxɛdubɛ wali rabafe ra. Xa mixi gbɛtɛ sa a maso hɔrɔmɔlingira ra, na kanyi xa faxa.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ¹² «N bara Lewi bɔnsɔɛ sugandi Isirayilakae tagi Isirayila ginɛɛ xa di singe birin jɔxɔɛ ra. Na bɔnsɔɛ findixi n gbe nan na, ¹³ barima n gbe nan na di xɛmɛ singe birin na. N to di xɛmɛ singe birin faxa Misira bɔxi ma, n naxa Isirayila di xɛmɛ singe birin sugandi n yete bɛ, a findi mixi ra, a findi xuruse ra. N tan nan na Alatala ra.»

Lewi bɔnsɔɛ tɛngɛfɛ

¹⁴ Alatala naxa a masen Munsa bɛ Turusinina gbɛngbɛrenyi ma, ¹⁵ «Lewi bɔnsɔɛ tɛngɛ a denbaya nun a xabile ki ma. Xɛmɛ birin tɛngɛma nɛ naxan ma simaya bara kike keren li.» ¹⁶ Munsa naxa e tɛngɛ alo Alatala a yamari ki naxe.

¹⁷ Lewi xa di xɛmɛɛ xilie nan yi ki: Gerison, Kehati, nun Merari.

¹⁸ Gerison xa di xɛmɛɛ xilie nan yi ki a xabile ki ma:

Libini nun Simeyi.

¹⁹ Kehati xa di xɛmɛɛ a xabile ki ma: Amarama, Yisehari, Xebiron nun Yusiyeli.

²⁰ Merari xa di xɛmɛɛ a xabile ki ma: Maxali nun Musi.

Lewi xabile nan na ki e xa denbaya ki ma.

²¹ Gerison bɔnsɔɛ nu na Libini Simeyi xabile nan na. ²² Naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu solofere mixi kɛmɛ suuli nan ma. ²³ Gerison xabile nu yonkinma hɔrɔmɔlingira nan xanbi ra sogegorde mabiri ra. ²⁴ E xunyi nu na Layeli xa di xɛmɛ Eliyasafa nan na. ²⁵ Gerison xa mixie nu e jɔxɔɛ saxi hɔrɔmɔlingira nan xɔn ma, nun mafelenyi naxan felenma a xun ma, a nun a sode dɛ ra, ²⁶ a nun kolimɛ naxee nu sama hɔrɔmɔlingira nun sɛrɛxɛbade rabilinyi ma, a nun na tɛtɛ sode dɛ ra, a nun luutie e na maxirima naxee ra.

²⁷ Kehati xa mixie nan yi ki: Amarama xabile, Yisehari xabile, Xebiron xabile, nun Yusiyeli xabile. Na xabilɛɛ nan minixi e benba Kehati ma. ²⁸ E xa di xɛmɛ naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu solo-masaxan kɛmɛ senni nan ma. Kehati xa mixie nan nu mɛɛnima hɔrɔmɔlingira ma. ²⁹ E tan nu yonkinma hɔrɔmɔlingira yirefanyi mabiri nɛ. ³⁰ Yusiyeli xa di xɛmɛ Elisafan nan nu na e xunyi ra. ³¹ Hɔrɔmɔlingira saate kankira, tee-bili, lanpuie, sɛrɛxɛbadeɛ, yirabase naxee rawalima yire seniyenxi kui, nun dugi yarasa naxan na hɔrɔmɔlingira kui, e nu taxuxi e tan nan na. ³² Lewi bɔnsɔɛ birin xunyi nu na Haruna xa di xɛmɛ Eleyasari nan na. A tan nan nu Lewi bɔnsɔɛ mixie xun ma, naxee mɛɛnima hɔrɔmɔlingira ma.

³³ Merari xa mixie nan yi ki: Maxali xabile nun Musi xabile. ³⁴ E xa di xɛmɛ naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu senni kɛmɛ firin nan ma. ³⁵ Abixayili xa di xɛmɛ Suriyeli nan nu na Merari xabilɛɛ xunyi ra. E nu yonkinma hɔrɔmɔlingira kɔɔla mabiri nɛ. ³⁶ Hɔrɔmɔlingira xebenyie, a wuri kuyee,

a kontigibae, a sanbunye, a xa yirabase, nun a rawalisee nu taxuxi e tan nan na. ³⁷ E man nu e ɲɔɔ sama kontigibae xɔn ma naxee nu hɔrɔmɔlingira tete rabilinxi, a nun e sanbunye, e xa kɔridie, nun e xa luutie.

³⁸ Munsa, Haruna, nun a xa di xemɛe nu yonkinma hɔrɔmɔlingira sode de nan na sogetede mabiri. E tan nan nu e ɲɔɔ sama hɔrɔmɔlingira xɔn ma Isirayilaka birin xili ra. Xa mixi gbete sa a maso hɔrɔmɔlingira ra, na kanyi xa faxa. ³⁹ Lewi bɔnsɔe di xemɛ naxee xa simaya nu bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mɔxɔɲen nun firin nan ma. Munsa nun Haruna nu bara e tenge e xabile ki ma alo Alatala e yamari ki naxe.

⁴⁰ Alatala naxa a masen Munsa be, «Di xemɛ singe birin tenge Isirayilakae ya ma, naxee simaya bara kike keren li, i xa e xilie sebe. ⁴¹ Lewi bɔnsɔe xa findi Isirayila di xemɛ singe birin ɲɔɔe ra. Lewi bɔnsɔe xa gɔɔre xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee ɲɔɔe ra. N tan nan na Alatala ra.» ⁴² Munsa naxa Isirayila di xemɛ singe birin tenge alo Alatala a yamari ki naxe. ⁴³ Isirayila di xemɛ singe birin naxee xa simaya bara kike keren li, e xasabi lan mixi wulu mɔxɔɲen nun firin mixi keme firin tongo solofere nun saxan nan ma.

⁴⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁴⁵ «Lewi bɔnsɔe xa findi Isirayila di xemɛ singe birin ɲɔɔe ra. Lewi bɔnsɔe xa gɔɔre xa findi Isirayilakae xa xurusee di singee ɲɔɔe ra. N tan nan na Alatala ra. ⁴⁶ Na Isirayila di xemɛ singe mixi keme firin tongo solofere nun saxan naxee xasabi dangi Lewi bɔnsɔe konti ra, ⁴⁷ i xa kankan xun sara gbeti giramu tongo suuli nun solofere ra naxan mɔoli rawalima hɔrɔmɔlingira kui. ⁴⁸ I xa na gbeti so Haruna nun a xa di xemɛ yi ra, di singee xunsare ra naxee xasabi nu dangi Lewi bɔnsɔe xasabi ra.» ⁴⁹ Munsa naxa na gbeti suxu naxan fixi di singee xunsare xa fe ra, naxee xasabi nu dangi Lewi bɔnsɔe xasabi ra. ⁵⁰ A naxa na gbeti kilo fu nun suuli nun a tagi rasuxu Isirayila di singee yi ra. Gbeti nan a ra naxan nu rawalima hɔrɔmɔlingira kui. ⁵¹ Munsa naxa na xunsare gbeti so Haruna nun a

xa di xemɛe yi ra alo Alatala a yamari ki naxe.

4

Kehati xa mixie

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Kehati xa die tenge Lewi bɔnsɔe ya ma a xabile nun a denbaya ki ma, ³ naxee xa simaya bara ɲe tongo saxan li han ɲe tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴ Kehati xa die lanma e xa meeni se seniyeɲxie ma naxee na hɔrɔmɔlingira kui. ⁵ Isirayilakae na keli sigade, Haruna nun a xa di xemɛe xa dugi yarasa ragoro, e saate kankira makoto a ra. ⁶ Na dangi xanbi e xa foye yeɲe kiri sa na fari, a nun gere dugi. A donɲɔe ra e xa wuri kuyee raso kankira tongosee ra.»

⁷ «E na gere dugi gbete itala teebili ma, e xa piletie, tɔnbilie, nun kundie sa na fari, naxee rawalima weni serexe ra. Taami naxan bama serexe ra, na fan sama ne na teebili nan fari. ⁸ E dugi gbeeli nan sama na birin xun ma, e fa foye yeɲe kiri itala na fari. Na dangi xanbi e xa wuri kuyee raso teebili tongosee ra.»

⁹ «E xa gere dugi dusu lanpui doɲɔse, lanpuie, a yirabasee, xube sasee, nun ture kundie xun ma. ¹⁰ E xa na birin maflin foye yeɲe kiri nan kui, e fa a sa xaninse fari. ¹¹ E xa gere dugi itala serexebade xema daaxi fari, e fa a makoto foye yeɲe kiri ra, e wuri kuyee raso a tongosee ra. ¹² Na hɔrɔmɔlingira raxunmase birin makotoma gare dugi nan na, e e maflin foye yeɲe kiri kui, e fa na sa xaninse fari. ¹³ E xa xube ba serexebade wure gbeeli daaxi kui, e fa dugi gbeeli dusu a xun na. ¹⁴ E na a yirabasee sa a fari, alo surayi gansee, suxumɛe, pelie, nun pɔoti xungbee, e xa na birin maflin foye yeɲe kiri ra, e fa wuri kuyee raso a tongosee ra. ¹⁵ Haruna nun a xa di xemɛe na ge na xunmase seniyeɲxie nun a yirabasee makotode, Kehati xa die lanma e xa na birin xanin biyaasi kui. Kɔnɔ e mu lanma e xa din na se seniyeɲxie ra xa na mu e faxama ne. Kehati bɔnsɔe xa wali nan na ki. ¹⁶ Haruna serexedube xa di xemɛ Eleyasari nan a ɲɔɔ sama lanpui ture, surayi, sansi serexe, nun

ture seniyeñxi xɔn ma. Hɔrɔmɔlingira raxunmase seniyeñxie nun a yirabase birin taxuxi a tan nan na.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ¹⁸ «Wo naxa lu Kehati bɔnsɔe xabilee xa ba Lewi bɔnsɔe ya ma. ¹⁹ Haruna nun a xa di xeme xa e mati hɔrɔmɔlingira kui, e fa e xa wali masen kankan be alako e naxa e makɔre se seniyeñxie ra, e fa faxa. ²⁰ E mu lan e xa e ya masa se seniyeñxie ma, hali dondoronti, xa na mu e faxama ne.»

Gerison xa mixie

²¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ²² «Gerison bɔnsɔe tenge a xabile nun a denbaya ki ma, ²³ naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ²⁴ Gerison xabile xa wali nan yi ki. ²⁵ E hɔrɔmɔlingira mafelenyie nan xaninma, a nun mafelenyi naxan yailanxi foye yeXe kiri ra, a nun mafelenyi naxan gbakuxi hɔrɔmɔlingira sode de ra. ²⁶ E xa tete mafelenyie fan xanin naxee hɔrɔmɔlingira nun serexebade rabilinma, a nun naxan gbakuxi tete sode de ra, a nun tete luutie. E xa e jɔxɔ sa na se mɔoli birin xɔn ma. ²⁷ Gerison xabile walima Haruna nun a xa di xeme xa yaamari nan bun ma, a findi kotee xaninfe ra, a findi wali gbete rabafe ra. Nee nan a falama e be e lan e xa naxan naba, a nun e lan e xa naxan xanin. ²⁸ Gerison bɔnsɔe xa wali nan na ki hɔrɔmɔlingira xa fe ra. E na wali rabama Haruna serexedube xa di xeme Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Merari xa mixie

²⁹ «I xa Merari bɔnsɔe fan tenge a xabile nun a denbaya ki ma, ³⁰ naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ³¹ See nan yi ki e tan lan e xa naxee maxanin hɔrɔmɔlingira see ra: a xebenyie, a wuri kuyee, a kontigibae, nun e sanbunyie. ³² E xa tete fan xanin, a nun a kontigibae, e sanbunyie, e sɔrɔnsee, e xa luutie, e xa yirabasee, nun e xa walise birin. Wo see masen kankan be, a lanma a xa naxee xanin. ³³ Merari bɔnsɔe xa wali birin nan na ki hɔrɔmɔlingira xa fe ra. E walima Haruna serexedube xa di xeme Itamari xa yaamari nan bun ma.»

Walikee tengefe Lewi bɔnsɔe ya ma

³⁴ Munsa, Haruna, nun jama kungtie naxa Kehati xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁵ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ³⁶ E xasabi lan mixi wulu firin, mixi keme solofere, tongo suuli nan ma. ³⁷ Xeme nan na ki Kehati xabilee ya ma naxee hɔrɔmɔlingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

³⁸ E naxa Gerison xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ³⁹ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴⁰ E xasabi lan mixi wulu firin, keme senni, tongo saxan nan ma. ⁴¹ Xeme nan na ki Gerison xabilee ya ma naxee hɔrɔmɔlingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴² E naxa Merari xa mixie tenge e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴³ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴⁴ E xasabi lan mixi wulu saxan mixi keme firin nan ma. ⁴⁵ Xeme nan na ki Merari xabilee ya ma naxee hɔrɔmɔlingira wali rabama. Munsa nun Haruna bara e tenge alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

⁴⁶ Munsa, Haruna, nun Isirayila kungtie, e Lewi bɔnsɔe mixi naxee tengexi e xabile nun e xa denbaya ki ma, ⁴⁷ xeme naxee xa simaya bara je tongo saxan li han je tongo suuli, naxee fama hɔrɔmɔlingira wali rabade. ⁴⁸ E xasabi lan mixi wulu solomasaxan, keme suuli, tongo solomasaxan nan ma. ⁴⁹ Xeme nun e xa walie nan na ki Lewi naxee tengexi Munsa nun Haruna saabui ra alo Alatala Munsa yamarixi ki naxe.

5

Mixi seniyantaree, haake tongoe, nun yenelae

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «Isirayilakae yamari e xa kune kanyi nun kɔrosila kanyi birin namini e yonkinde, a nun mixi naxee dinxi fure

nde ra, e fa findi seniyyentaree ra. ³ A findi xeme ra, a findi gine ra, wo e ramini wo ya ma, e xa sa lu e xati ma alako e naxa seniyyentarepa raso wo ya ma, n sabatixi dennaxe.» ⁴ Isirayilakae naxa a raba alo Alatala a yamarixi ki naxe, e naxa na mixie ramini e ya ma. Alatala a yamari ki naxe Munsa be, e naxa a raba na ki.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «A fala Isirayilakae be, a findi xeme ra, a findi gine ra, naxan yo na haake nde raba a boore ra, haake naxan findima Alatala xui matandife ra, na fe doxo xi a xun ma. ⁷ A lan ne a xa a ti na haake ra, a xa na fe yailan a nun na kanyi tagi, a man fa na fe kanaxi doxo suuli nde sa na fari. ⁸ Xa a sa li a haake rabaxi naxan na, a bara faxesa, a xa mixi yo mu na naxan noma na fe yailanxi rasuxude, na findima Alatala nan gbe ra, a so serexedube yi ra. Fe kane man fa yexee kontonyi keren ba a xa yunubi xafari ra, a a so serexedube yi ra. ⁹ Isirayilakae na serexe ba, e a fi serexedube ma, na serexe findima na serexedube nan gbe ra. ¹⁰ Naxan birin serexe bama, a naxan bama, a gbe nan na ki, kono a naxan fima serexedube ma, serexedube gbe nan na ki.»

¹¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹² «A fala Isirayilakae be, e yi nan nabama xa gine nde sa yene raba. ¹³ Xa e nun xeme gbete bara e sa gundo ra, gine xa mori mu na kolon, seede mu na, mixi mu a suxu a kui, ¹⁴ kono a xa mori bara a xa gine toone folo, xa a xa gine seniyyenxi, xa na mu a mu seniyyenxi, ¹⁵ a xa a xa gine xanin serexedube yire, a mengi kilo saxan ba a be serexe ra ture nun surayi mu na naxan xun, barima toone serexe nan a ra naxan bama a kolonfe ra xa yunubi rabaxi.»

¹⁶ «Serexedube xa na gine ti Alatala ya i, ¹⁷ a fa xube mako boxi ma horomolingira kui, a a masunbu ye seniyyenxi ra fepe kui. ¹⁸ Gine na ti Alatala ya i, serexedube xa a xunxexe fulun, a fa toone serexe sa gine belexe maratuse ra. Serexedube tan xa na ye tongo naxan findima danka ra, a a lintan gine ya i.»

¹⁹ «Serexedube gine rakalima ne, a a fala, <Xa a sa li i tan nun xeme gbete

mu kafuxi, i mu i xa mori yanfa, i mu seniyyentarepa soto futi kui, i xa ratanga danke ma yi ye fama naxan na. ²⁰ Kono xa a sa li, i bara i xa mori yanfa wo xa futi kui, i nun xeme gbete bara kafu seniyyentarepa kui, ²¹ Alatala xa a ragiri i furi xa kana. Na kui i ngaxakerenyie i dankama ne, e i konbi. ²² Yi ye naxan fama danke ra, a xa i furi mafuntu, a i xore maba.> Gine xa a ratin a falafe ra, <Amina, amina.>»

²³ «Serexedube na ge na danke sebede kiri ma, a xa na kiri xa na ye seniyyenxi ra, ²⁴ a fa a fi gine ma, a xa a min. Na ye naxan noma findide danke ra, a soma a fate i. ²⁵ Serexedube toone serexe rasuxuma ne gine yi ra, a a dentege Alatala be serexebade yire. ²⁶ Serexedube xa mengi suxui keren gan serexebade fari, a findi serexe tonxuma ra. A na ge na ra, a xa na ye fi gine ma, a xa a min. ²⁷ A na na ye min, xa a sa li na gine bara findi seniyyentare ra, a bara a xa mori yanfa, na ye naxan findima danke ra, a soma ne a fate i, a a tooro ki fanyi ra. A furi funtuma ne, a xore mabama ne, a ngaxakerenyie fama ne a dankade.»

²⁸ «Kono xa a sa li a mu seniyyentarepa yo rabaxi, toonege bama ne a xun ma, a man noma di baride. ²⁹ Toone seriye nan na ki naxan nawalima xa gine findima seniyyentare ra, a a xa mori yanfa futi kui, ³⁰ xa na mu a ra, toone xaxili na so xeme furi, a fa siike a xa gine ma. A a xa gine xaninma Alatala ya i, serexedube fa na seriye rabatu a xa fe ra. ³¹ Na kui yunubi mu na na xeme ma, kono gine tan a xa yunubi sare sotoma ne.»

6

Mixi xa seriye naxan a yete safe Alatala sago

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, xa xeme nde, xa na mu gine nde sa laayidi tongo Alatala be, a xa lu a sago, na nan na ki a xa findi Nasari ra, ³ na kanyi mu lan a xa weni nun beere min. A naxa sese min naxan kelixi weni bogi ma, xa na mu beere ma. A naxa weni bogi bunda don, a naxa a xare don. ⁴ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya

kui, a naxa sese don naxan keli weni bili ma, keli a bogi ma a sa doxo a xori ra.»

⁵ «A xa Nasariya kui, a mu lanma a xunyi xa bi. A xa lu seniyeanyi kui, a xunsexe xa nu kuya ra tun. ⁶ Na waxati bun ma, a mu lan a xa a maso fure ra, ⁷ hali a findi a baba ra, a nga, a taara, xa na mu a ra a xunya fure ra. A na Alatala nan sago tun, alo a xunsexe kepa a masenxi ki naxe. ⁸ A temui naxan birin nabama a xa Nasariya kui, a luma seniyeanyi nan kui Alatala be.»

⁹ «Xa mixi nde sa faxa a fe ma a terenna ki ma, a xunsexe bara findi se seniyeantare ra. Na temui a xa seniyeanyi loxun keren bun ma, a man fa a xunyi bi na xi solofere loxo. ¹⁰ A xi solomasaxan loxo, a fogotara firin nan xaninma serexedube xon ma horomolingira sode de ra, xa na mu ganbe firin. ¹¹ Serexedube xoni keren nan bama yunubi xafari serexe ra, boore findima a gan daaxi nan na, alako a xa yunubi xa xafari, barima a dinfe fure ra, na findima yunubi nan na. Na loxo a man xa a xunyi raseniyeanyi. ¹² A na ge na ra, a man xa gbilen a xa laayidi ma. Fo a xa yexee keren ba yete ragbilen serexe ra, naxan je keren a ra a xa yunubi xafarife ra. Loxo naxee bara dangi, nee mu kontima sonon, barima a nu bara seniyeantarepa soto.»

¹³ «Mixi na ge Nasariya rabade, a xa bira yi seriye nan foxo ra. A xa siga horomolingira sode de ra, ¹⁴ a xa serexe gan daaxi ba Alatala be, yexee naxan bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa yunubi xafari serexe fan ba, yexee gine naxan bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxan ma. A xa xanunteya serexe ba, yexee kontonyi, lanyuru yo mu na naxan ma. ¹⁵ A xa serexe ndee sa na fari, alo sansi xori dinxi serexe, weni serexe, taami lebinitare, leki yailanxi ture ra, nun leki ture masoxi naxee ma. ¹⁶ Serexedube na serexe see nan dentegema Alatala be, a fa yunubi xafari serexe ba, a nun serexe gan daaxi. ¹⁷ A xa na taami lebinitare masen Alatala be, a xa na yexee kontonyi ba xanunteya serexe ra, a xa sansi xori dinxi serexe nun weni serexe sa na fari.»

¹⁸ «Na temui Nasari xa a xunsexe bi horomolingira sode de ra, a naxan fixi Alatala ma. A xa na raso te xora xanunteya serexe na bafe dennaxe. ¹⁹ Nasari na ge a xunsexe bide, serexedube yexee kontonyi belexe ganxi keren nan tongoma a belexe ra, a nun leki lebinitare firin naxee na debe kui. ²⁰ A xa e dentegema Alatala be e lintanfe ra. Na findi donse seniyeanyi nan na serexedube be, a nun na yexee ganyanyi nun a tabe. Na dangi xanbi, Nasari noma weni minde sonon. ²¹ Nasari seriye nan na ki. A lanma a xa na serexe ba Alatala be alo a panigexi ki naxe, a nun se gbete a noma naxan na. Fo a xa a xa Nasari laayidi rakamali a seriye ki ma.»

²² Alatala naxa a masen Munsa be, ²³ «A fala Haruna nun a xa die be, e xa duba Isirayilakae be yi ki ne:

²⁴ <Alatala xa baraka sa i xa fe, a xa i kanta.

²⁵ Alatala yatagi xa noro i ma, a xa hinne i ra.

²⁶ Alatala xa a ya rafindi i ma, a xa bonesa fi i ma.>

²⁷ E dubama Isirayilakae be na ki ne, n fan baraka sama ne e ma.»

7

Hadiya naxee fixi horomolingira rabi temui

¹ Munsa to ge horomolingira tide, a naxa ture seniyeanyi sa a ma, a nun a xunmasee, a xa serexebadee, nun a yirabasee, alako nee xa seniyeanyi Alatala be. ² Isirayila kuntigie, xabile xunyi naxee bonsore tengere, e naxa hadiyae ba Alatala be. ³ E naxa fa saretu makotoxi senni nun ninge fu nun firin na horomolingira sode de ra, e xa findi e xa serexe ra Alatala be. ⁴ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁵ «Yi hadiyae rasuxu e yi ra horomolingira wali xa fe ra. E taxu Lewi bonsore xa mixie ra kankan xa wali bere ra.» ⁶ Munsa naxa na saretu nun ninge so Lewi xa mixie yi ra. ⁷ A naxa saretu firin nun ninge naani so Gerison xabile yi ra e xa wali bere ra. ⁸ A naxa saretu naani nun ninge solomasaxan so Merari xabile yi ra e xa wali bere ra. E nu na Haruna serexedube xa di Itamari xa yaamari nan bun ma. ⁹ Kono a mu

sese so Kehati xabile tan yi, barima a nu lanma e xa se seniyeñxie maxanin e tunki fari alo Alatala e yamarixi ki naxe.

¹⁰ Serexebade neene xa wali singe, ture seniyeñxi to maso a ma temui naxe, kuntigie naxa fa e xa serexee ra serexebade yire. ¹¹ Alatala nu bara a masen Munsa be, «Loxoe yo loxoe mixi keren xa fa a xa hadiya ra serexebade neene xa fe ra.» ¹² Na loxoe singe, Aminadabo xa di Naxason kelife Yuda bonsoe, ¹³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ¹⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ¹⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ¹⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ¹⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

¹⁸ Na loxoe firin nde, Suwara xa di Netaneeli kelife Isakari bonsoe, ¹⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁰ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ²² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Suwara xa di Netaneeli xa hadiya nan na ki.

²⁴ Na loxoe saxan nde, Xelon xa di Eliyabi kelife Sabulon bonsoe, ²⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ²⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ²⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ²⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ²⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Xelon xa di Eliyabi xa hadiya nan na ki.

³⁰ Na loxoe naani nde, Sedeyuri xa di Elisuru kelife Ruben bonsoe, ³¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³² A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ³³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ³⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ³⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Sedeyuri xa di Elisuru xa hadiya nan na ki.

³⁶ Na loxoe suuli nde, Surisadayi xa di Selumiyeli kelife Simeyon bonsoe, ³⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ³⁸ A man

naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ³⁹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁴⁰ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴¹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Surisadayi xa di Selumiyeli xa hadiya nan na ki.

⁴² Na loxoe senni nde, Duweli xa di Eliyasafa fatanfe Gadi bonsoe ra, ⁴³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁴⁴ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁴⁵ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁴⁶ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁴⁷ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Duweli xa di Eliyasafa xa hadiya nan na ki.

⁴⁸ Na loxoe solofere nde, Amixudi xa di Elisama fatanfe Efirami bonsoe ra, ⁴⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁰ A man naxa fa pooti keren naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵¹ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁵² a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵³ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi

suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Amixudi xa di Elisama xa hadiya nan na ki.

⁵⁴ Na loxoe solomasaxan nde, Pedasuru xa di Gamaliyeli fatanfe Manasi bonsoe ra, ⁵⁵ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁵⁶ A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁵⁷ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁵⁸ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁵⁹ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Pedasuru xa di Gamaliyeli xa hadiya nan na ki.

⁶⁰ Na loxoe solomanaani nde, Gideyoni xa di Abidan fatanfe Bunyamin bonsoe ra, ⁶¹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe horomolingira kui. E firin nafexi sansi xori dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexe ra. ⁶² A man naxa fa pooti keren na naxan yailanxi xεema giramu keme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶³ a nun naxee bama serexe gan daaxi ra alo tuura keren, yexee kontonyi keren, nun yexee keren naxan xa simaya bara je keren li, ⁶⁴ a nun sikote naxan findima yunubi xafari serexe ra, ⁶⁵ a nun naxee bama xanunteya serexe ra alo ninge firin, yexee kontonyi suuli, nun yexee suuli naxee xa simaya bara je keren li. Gideyoni xa di Abidan xa hadiya nan na ki.

⁶⁶ Na loxoe fu nde, Amisadayi xa di Axiyeleri fatanfe Dana bonsoe ra, ⁶⁷ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pooti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alo se maniyama ki naxe

hōromōlingira kui. E firin nafexi sansi xōri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexē ra. ⁶⁸ A man naxa fa pōoti keren na naxan yailanxi xēema giramu kēme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁶⁹ a nun naxee bama serexē gan daaxi ra alō tuura keren, yexēē kontonyi keren, nun yexēē keren naxan xa simaya bara jē keren li, ⁷⁰ a nun sikōte naxan findima yunubi xafari serexē ra, ⁷¹ a nun naxee bama xanunteya serexē ra alō ninge firin, yexēē kontonyi suuli, nun yexēē suuli naxee xa simaya bara jē keren li. Amisadayi xa di Axiyeseri xa hadiya nan na ki.

⁷² Na lōxōe fu nun keren nde, Okiran xa di Pagiyei fatanfe Aseri bōnsōe ra, ⁷³ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pōoti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alō se maniyama ki naxē hōromōlingira kui. E firin nafexi sansi xōri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexē ra. ⁷⁴ A man naxa fa pōoti keren na naxan yailanxi xēema giramu kēme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁷⁵ a nun naxee bama serexē gan daaxi ra alō tuura keren, yexēē kontonyi keren, nun yexēē keren naxan xa simaya bara jē keren li, ⁷⁶ a nun sikōte naxan findima yunubi xafari serexē ra, ⁷⁷ a nun naxee bama xanunteya serexē ra alō ninge firin, yexēē kontonyi suuli, nun yexēē suuli naxee xa simaya bara jē keren li. Aminadabo xa di Naxason xa hadiya nan na ki.

⁷⁸ Na lōxōe fu nun firin nde, Enan xa di Axira fatanfe Nafatali bōnsōe ra, ⁷⁹ a naxa fa yi hadiyae ra: pileti keren naxan yailanxi gbeti kilo fu nun suuli ra, a nun pōoti keren naxan yailanxi gbeti kilo keren na alō se maniyama ki naxē hōromōlingira kui. E firin nafexi sansi xōri dinxi ra, ture masunbuxi naxan na, alako a xa findi sansi serexē ra. ⁸⁰ A man naxa fa pōoti keren na naxan yailanxi xēema giramu kēme giramu fu nun naani ra, naxan nafexi surayi ra, ⁸¹ a nun naxee bama serexē gan daaxi ra alō tuura keren, yexēē kontonyi keren, nun yexēē keren naxan xa simaya bara jē keren li, ⁸² a

nun sikōte naxan findima yunubi xafari serexē ra, ⁸³ a nun naxee bama xanunteya serexē ra alō ninge firin, yexēē kontonyi suuli, nun yexēē suuli naxee xa simaya bara jē keren li. Enan xa di Axira xa hadiya nan na ki.

⁸⁴ Isirayila kuntigie xa hadiya malanxie findixi yi nan na serexēbade nēene xa fe ra: pileti gbeti daaxi fu nun firin, pōoti gbeti daaxi fu nun firin, nun pōoti xēema daaxi fu nun firin. ⁸⁵ Pileti keren keren lanxi gbeti kilo keren nun a tagi nan ma. Pōoti keren keren lanxi gbeti kilo keren nan ma. Se naxee yailanxi gbeti ra, nee lanxi kilo mōxōjēn nun naani nan ma, alō se maniyama ki naxē hōromōlingira kui. ⁸⁶ Pōoti xēema daaxi fu nun firin lanxi xēema giramu kēme giramu fu nun naani nan ma, alō se maniyama ki naxē hōromōlingira kui. Na pōoti fu nun firin lanxi xēema kilo keren nun a tagi nan ma. E birin nafexi surayi nan na. ⁸⁷ Serexē gan daaxi xuruse xasabi naxa lan tuura fu nun firin ma, a nun yexēē kontonyi fu nun firin, nun yexēē fu nun firin naxee xa simaya nu bara jē keren li, a nun e xa sansi xōri dinxi serexē. Yunubi xafari serexē xuruse xasabi naxa lan sikōte fu nun firin ma. ⁸⁸ Xanunteya serexē xa xuruse xasabi naxa lan tuura mōxōjēn nun naani ma, yexēē kontonyi tongo senni, sikōte tongo senni, nun yexēē tongo senni naxee bara jē keren sōto. Nee nan findi hadiyae ra serexēbade xa wali folo temui, ture seniyenxi to sa a ma.

⁸⁹ Munsa to so hōromōlingira kui, a nun Alatala xa sumun, a naxa Alatala xui mē saate kankira derakote fari, a masenyi tima a bē malekē firinyie sawurē tagi naxee na na kankira fari.

8

Lanpuie dōxōfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa bē, ² «A fala Haruna bē, a xa lanpui solofere dōxō alako e xa yanba e dōxōse ya ra.»

³ Haruna a raba na ki nē. A naxa lanpui dōxō alō Alatala a yamari ki naxē Munsa bē. ⁴ Lanpuie dōxōse nu rafalaxi xēema dinxi nan na, kelife a sanbunyi ma han a

xunyi, alɔ Alatala a masenxi Munsa be ki naxe.

⁵ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁶ «Lewi bɔnsɔɛ ba Isirayilakae ya ma, i xa e raseniyen. ⁷ I e raseniyenma yi ki ne. Maraseniyen ye makasan e ma. E xa e fate maxabe birin bi, e xa e xa dugie xa, alako e xa seniyen. ⁸ Na xanbi, e xa tuura keren ba serexe ra, a nun mengi naxan masunbuxi ture ra. I xa tuura gbete ba yunubi xafari serexe ra. ⁹ I xa Lewi bɔnsɔɛ nun Isirayilaka birin malan hɔrɔmɔlingira sode de ra. ¹⁰ Menni, Alatala ya xɔri, Isirayilakae xa e belexe sa Lewi bɔnsɔɛ mixie ma. ¹¹ Haruna nan fama e dentegede Alatala be e xa lu alo serexe Isirayilakae jɔxɔɛ ra. Na kui e nɔma Alatala xa wali rabade.»

¹² «Lewi bɔnsɔɛ mixie xa e belexe sa na tuura firinyie ma. Keren bama yunubi xafari serexe nan na, boore ba serexe gan daaxi ra, alako e xa yunubie xa xafari. ¹³ Lewi bɔnsɔɛ na ti Haruna nun a xa die ya i, i xa e dentegede a serexe ki ma Alatala be. ¹⁴ A lima ne, na temui, i bara Lewi bɔnsɔɛ tan ba Isirayilakae ya ma, e xa findi n gbe ra.»

¹⁵ «I na ge e raseniyende a serexe ki ma, Lewi bɔnsɔɛ fama ne sode e xa hɔrɔmɔlingira wali kui. ¹⁶ Isirayilakae nan e ra naxee findixi n gbe ra Isirayila di singe birin jɔxɔɛ ra. ¹⁷ Isirayila di singe birin nun e xa xuruse di singe birin findixi n gbe nan na, kafi n sa Misirakae xa di singe birin faxa temui naxe. ¹⁸ N naxa Lewi bɔnsɔɛ tongo Isirayila di singe birin jɔxɔɛ ra. ¹⁹ N bara e so Haruna nun a xa die yi ra Isirayilakae tagi, alako e xa hɔrɔmɔlingira wali raba Isirayilakae xili ra. E man xa yunubi xafari serexe ba Isirayilakae be, alako gbaloe yo naxa goro Isirayilakae ma e na makore yire seniyenxi ra temui naxe.»

²⁰ Munsa, Haruna, nun pama birin naxa na raba Lewi bɔnsɔɛ ra alɔ Alatala a yamari ki naxe. ²¹ Lewi bɔnsɔɛ naxa e yete raseniyen, e naxa e xa dugie xa. Haruna naxa e dentegede Alatala be. A naxa e xa yunubi xafari serexe ba e be e xa seniyen. ²² Na to ba a ra, Lewi bɔnsɔɛ naxa fa e xa wali suxu hɔrɔmɔlingira xa fe ra Haruna nun a xa die xa yaamari

bun ma, alɔ Alatala a yamari Munsa be ki naxe.

²³ Alatala naxa a masen Munsa be, ²⁴ «Lewi bɔnsɔɛ mixie xa simaya na je mɔxɔɔɛn nun suuli li, e nɔma hɔrɔmɔlingira wali suxude. ²⁵ E na je tongo suuli soto, e xa na wali lu naa. ²⁶ E nɔma e ngaxakerenyie malide na wali kui, kɔnɔ e tan mu nɔma na rabade sɔnɔn. I xa na seriyee suxu Lewi bɔnsɔɛ xa fe ra hɔrɔmɔlingira wali rabafe ma.»

9

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Isirayilakae to mini Misira bɔxi ma, e fa lu gbengberen yire je firin, na kike singe Alatala nu bara a masen Munsa be Turusinina gbengberenyi ma, ² «Isirayilakae xa Sayamaleke Dangi Sali raba ³ yi kike xi fu nun naani, soge dula temui alɔ a yamarixi ki naxe.»

⁴ Munsa naxa a fala Isirayilakae be, a e xa Sayamaleke Dangi Sali raba. ⁵ E naxa na sali raba kike singe xi fu nun naani soge dula temui Turusinina gbengberenyi ma. E naxa a raba, alɔ Alatala a yamari ki naxe Munsa be.

⁶ Kɔnɔ na lɔxɔɛ, mixi ndee mu nɔ Sayamaleke Dangi Sali raba barima e nu bara din mixi fure ra, e fa findi seniyentare ra na lɔxɔɛ. Na lɔxɔɛ kerenyi e naxa siga Munsa nun Haruna yire. ⁷ E a fala e be, «Muxu mu seniyen fure xa fe ra, kɔnɔ munfe ra muxu mu lan muxu xa fa muxu xa hadiya ra Alatala be alɔ Isirayilaka birin?» ⁸ Munsa naxa e yaabi, «Wo mame ti sinden, n xa a mato Alatala naxan yamarima wo xa fe ra.» ⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «Xa wo mu seniyen fure nde xa fe ra, xa na mu a ra wo na biyaasi kui, wo man nɔma Sayamaleke Dangi Sali rabade Alatala xa binye bun ma, keli wo tan ma han a sa wo bɔnsɔɛ li. ¹¹ Kɔnɔ e tan xa a raba kike firin nde xi fu nun naani soge dula temui. E yete don a nun taami lebinitare nun burexe xone ra. ¹² A donxɔɛ yo naxa lu han geesege. A xɔri fan mu ibɔma. E xa na sali raba a seriyee ki ma. ¹³ Kɔnɔ xa mixi seniyenxi naxan mu na biyaasi kui, a tondi Sayamaleke Dangi Sali rabade, na kanyi lanma a xa

ba Alatala xa pama ya ma, barima a mu fa hadiya ra Alatala be a waxati. Na kanyi fama ne a xa yunubi sare sotode.»

¹⁴ «Xa i xa xone nde wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe, a xa a raba a seriye ki ma. Seriyen naxan saxi taa kanyie ma, na seriye kerenyi nan luma na xone fan ma.»

¹⁵ Horomolingira ti loxo, saate walaxee na dennaxe, nuxui nde naxa dusu na xun na. Keli nunmare han kuye iba, a nu na horomolingira fari, a maniyaxi te ra.

¹⁶ Temui birin a nu na na ki ne, nuxui nu na horomolingira fari yanyi ra, a fa yanba alo te ke ra. ¹⁷ Nuxui nefeli keli horomolingira xun ma, Isirayilakae fan bara keli, e jere folo han a goro, e fa yonkin menni. ¹⁸ Na kui Isirayilakae nu jere ma Alatala xa yaamari nan bun ma, e man nu yonkinma Alatala xa yaamari nan ma. Fanni nuxui na horomolingira xun ma, e fan yonkinma menni ne. ¹⁹ Xa nuxui sa bu horomolingira fari a gbe ra, Isirayilakae nu birama Alatala xa yaamari nan foxo ra, e lu menni. ²⁰ Temui ndee na nuxui mu buma, a keli. Isirayilakae nu luma Alatala xa yaamari nan bun ma, e fan keli, e yonkin nuxui yire. ²¹ Temui ndee nuxui bara lu yire xi keren, keli ke ra han kuye iba, a fa siga. A nefeli keli, Isirayilakae fan bara keli, e bira a foxo ra. ²² Xa nuxui lu horomolingira xun ma xi firin, xa na mu kike keren, xa na mu je keren, Isirayilakae mu nu kelima e yonkinde, fo na nuxui na keli horomolingira xun ma temui naxe. ²³ E nu yonkinma Alatala xa yaamari nan bun ma, e nu kelima Alatala xa yaamari nan bun ma. E nu birama Alatala xa yaamari nan foxo ra, a naxan fixi Munsa saabui ra.

10

Sara firin gbeti daaxi

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «I xa sara firin yailan gbeti bonboxi ra. E rawalima pama xilife nan na malanyi. E man nawalima pama kelife nan na biyaasi temui. ³ E firin na fe temui keren, pama birin xa malan i yire horomolingira de ra. ⁴ Xa sara keren nan fe, Isirayila

yareratie nun kuntigie gbansan xa malan i yire.»

⁵ «Wo kelima biyaaside temui naxe, sarae xa fe keren. Na kui naxee doxoxi sogetede, e xa siga. ⁶ Sarae na fe firin, naxee doxoxi yirefanyi ma, nee fan xa siga. Sara xui nan a masenma pama siga temui bara a li. ⁷ Sara xui kepa gbete nan a masenma pama malan temui bara a li.»

⁸ «Haruna bonsode serexedubee nan na sarae fema. Seriyen nan na ra wo tan nun wo bonsode be abadan. ⁹ Wo na wo yaxuie gere wo xa boxi ma temui naxe, wo xa na sarae fe. Alatala joxo sama ne wo xon, a wo ratanga wo yaxuie ma. ¹⁰ Wo xa sali loxo xungbee nun wo xa kike neene sali loxode, wo man xa na sarae fe wo serexe gan daaxie nun xanunteya serexee bama temui naxe. Na nan a niyama, n nan n joxo sama wo xon ma. N tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

Isirayilakae tife kira xon ma

¹¹ Ne firin nde kike firin nde xi moxonon loxo, nuxui naxan nu doxoxi horomolingira xun ma, Ala xa seede nu na dennaxe, a naxa jere folo. ¹² Na kui Isirayilakae naxa keli Turusinina gbengberenyi ma, e bira na nuxui foxo ra han a sa ti Paran gbengberenyi xun ma. ¹³ Alatala naxa e yamari Annabi Munsa saabui ra, e xa na biyaasi singe folo.

¹⁴ Yuda bonsode naxa ti yare, e xa tonxuma tixi e ya ra. E xunyi nu na Aminadabo xa di xeme Naxason nan na. ¹⁵ Suwara xa di xeme Netaneeli nan nu na Isakari bonsode xunyi ra. ¹⁶ Xelon xa di xeme Eliyabi nan nu na Sabulon bonsode xunyi ra. ¹⁷ Horomolingira to mafagati, Gerison xa di xeme nun Merari xa di xeme naxa a xanin.

¹⁸ Ruben bonsode naxa bira e foxo ra, e xa tonxuma tixi e ya ra. Sedeyuri xa di xeme Elisuru nan nu na e xunyi ra.

¹⁹ Simeyon bonsode naxa bira e foxo ra. Surisadayi xa di xeme nan nu na e xunyi ra. ²⁰ Gadi bonsode naxa bira e foxo ra. Duweli xa di xeme Eliyasafa nan nu na e xunyi ra. ²¹ Kehati xabile naxa bira e foxo ra horomolingira se seniyenxie ra. Booree tan lan ne e xa horomolingira ti beenu Kehati xabile xa so. ²² Eframi bonsode

naxa bira e fɔxɔ ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Amixudi xa di xeme Elisama nan nu na e xunyi ra. ²³ Manasi bɔnsɔe naxa bira e fɔxɔ ra. Pedasuru xa di xeme Gamaliyeli nan nu na e xunyi ra. ²⁴ Gideyoni xa di xeme Abidan nan nu na Bunyamin bɔnsɔe xunyi ra. ²⁵ Dana bɔnsɔee naxa jere e birin xanbi ra, e xa tɔnxuma tixi e ya ra. Amisadayi xa di xeme Axyeseri nan nu na e xunyi ra. ²⁶ Okiran xa di xeme Pagiyele nan nu na Aseri bɔnsɔe xunyi ra. ²⁷ Enan xa di xeme Axira nan nu na Nafatali bɔnsɔe xunyi ra. ²⁸ Isirayilakae nu jere ma na ki ne e gali ki ma.

Kelife Turusinina geya

²⁹ Munsa naxa a fala a bitanyi Reyuweli Madiyanka xa di xeme Xobabo be, «Muxu na sigafe Alatala dennaxan laayidixi muxu be. I fan xa fa. Na findima sɔɔneya nan na i be, barima Alatala bara laayidi tongo a fe fanyie rabama ne Isirayila be.» ³⁰ Xobabo naxa a yaabi, «Ade, n xa gbilen n xonyi n ma mixie tagi.» ³¹ Munsa naxa a maxandi, «Yandi, i naxa keli muxu xun ma. I tan nan yi gbengberenyi birin kolon muxu noma yonkinde dennaxe. I findima muxu rapere ma nan na. ³² Xa i muxu matima, muxu i kima ne hɛeri ra Alatala fama naxan fide muxu ma.» ³³ E naxa keli Alatala xa geya bun ma, e xi saxan jere raba. Alatala xa saate kankira nu tixi e ya ra na xi saxan bun ma yonkinde fenfe ra. ³⁴ E to nu kelima e yonkinde, Alatala xa nuxui nu tixi e xun ma fɛɛɛnyeni kui. ³⁵ E to nu saate kankira rakelima temui naxe, Munsa nu a falama, «Alatala, i xa keli, i xa i yaxuie rayensen. Naxee i xonxi, nee fan xa e gi i ya ra.» ³⁶ E to nu saate kankira ragoroma temui naxe, Munsa nu a falama, «Alatala, i xa i magoro Isirayila pama wuyaxi tagi.»

11

Isirayilakae mawafe

¹ Lɔxɔe nde, pama naxa e mawa e xa tɔɔre xa fe ra Alatala ya i. Alatala naxa xɔɔ na fe ma, a fa te rasin pama tagi, a yire nde gan yonkinde seeti ma. ² Nama to gbelegbele Munsa ra, a naxa Alatala

maxandi. Na kui te naxa xuben. ³ E naxa na yire xili sa Tabera, na nan na ki «Te mankanɛ,» barima Alatala nu bara te rasin e tagi.

⁴ Mixi kobi ndee to wa donse mɔɔli gbete xɔn ma, Isirayilakae man naxa e mawa, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn! ⁵ Muxu muxu ratuma na donse fanyi ma muxu naxan sɔɔ Misira bɔxi ma kɔbiri xanbi, alo yexe, kaakunboosi, basiketi, yebe, nun yebe maniyɛ. ⁶ Kɔɔɔ yakɔsi donse xɔli mu na muxu ma, barima <mana> donse nan tun na be.»

⁷ Na «mana» nu luxi ne alo funden xɔri fiixe. ⁸ Nama nu minima a matongode, e fa a din geme ra, xa na mu, mulunyi kui. E nu leki yailanma a ra. A nu luxi alo ture nu na a ma. ⁹ Mana nu goroma xini goro temui.

¹⁰ Munsa naxa pama wa xui rame. Mixi birin nu e mawama e xonyi. Alatala naxa xɔɔ ki fanyi ra. Munsa naxa kɔɔɔfili.

¹¹ A naxa Alatala maxɔrin, «N Marigi, munfe ra i bara yi kɔɔɔfili lu i xa konyi ma? N munse rabaxi naxan a niyama i xa yi pama xa kote dɔxɔ n xun ma? N tan nan nu wama a xɔn? ¹² N tan nan e barixi? Munfe ra i bara e sa n belexe, n xa e xanin bɔxi ma i naxan laayidixi e benbae be, alo dingɛ a xa di xaninma ki naxe? ¹³ N sube sɔɔɔma minden yi pama birin be? E e mawama e wama sube xɔn. ¹⁴ N keren mu noma yi pama birin xa kote ra, a binya n be. ¹⁵ Faxɛ nan fisa na kote be. Xa n ma fe rafan i ma, i naxa n xun nakana.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, «Isirayila fori tongo solofere malan n be, i naxee kolon taa yareratie nun kungtie ra. E xa e malan hɔɔɔmɔlingira de ra i seeti ma. ¹⁷ N fama gorode i yire, won xa wɔyen. N Xaxili Seniyenxi naxan fixi i ma, n na nde bama i ma, n xa na sa e fan ma, alako i keren naxa yi pama xa kote xanin sɔɔɔn. Wo nun na kungtie nan a xaninma fa.»

¹⁸ «A fala pama be, <Wo xa wo yete raseniye, barima tina wo sube donma ne. Alatala bara wo wa xui me, a falafe ra, «Muxu wama sube nan xɔn ma. Lufe Misira nan fisa.» Alatala fama sube fide wo ma wo naxan donma. ¹⁹ Kɔɔɔ wo mu a donma xe xi keren, xa na mu xi firin,

xa na mu xi suuli, xa na mu xi fu, xa na mu xi mɔxɔɓen. ²⁰ Wo a donma ne han kike keren, han a mini wo ɓɔe kui, han a rapaaxu wo ma, barima wo bara Alatala rabɛɓin, naxan na wo ya ma. Wo bara wo mawa a falafe ra, «Munfe ra muxu minixi Misira?»»

²¹ Munsa naxa a masen Alatala be, «I a falama i sube fima yi pama ma kike keren bun ma? N na xeme wulu keme senni nan ya ma. ²² Xuruse goore mu noma e ralide sube ra. Hali yexe naxee na baa ma, e mu noma e ralide.» ²³ Alatala naxa a yaabi, «N senbe xurun na rabade? I fama a kolonde xa n ma woyenyi findixi nondi nan na.»

²⁴ Munsa naxa siga Alatala xa masenyi dentegede pama be. A naxa pama forie mixi tongo solofere malan Ala xa horomolingira rabilinyi. ²⁵ Alatala naxa goro nuxui kui, a masenyi ti Munsa be. A naxa a yete Xaxili Seniyenxi nde tongo naxan nu na Munsa ma, a a sa na fori mixi tongo solofere ma. Na Xaxili Seniyenxi to goro e ma, e naxa so masenyi tife Ala xili ra, konɔ e mu a ikuya.

²⁶ Konɔ xeme firin nu na na fori tongo solofere ya ma naxee mu siga malanyi. E mu siga horomolingira yire, e naxa lu yonkinde kui. Konɔ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e fan ma, e fa masenyi ti Ala xili ra pama tagi. ²⁷ Fonike nde naxa a gi, a sa a fala Munsa be, «Eledade nun Medadi na masenyi tife Ala xili ra pama tagi.» ²⁸ Nunu xa di xeme Yosuwe, naxan nu Munsa malima kafi a fonike temui, a naxa a fala Munsa be, «N marigi, i xa na fe dan.» ²⁹ Munsa naxa a yaabi, «I tɔone tife n tan nan ma fe ra? A xoli n ma Alatala xa pama birin findi namijonmɛe ra naxee bara Ala Xaxili Seniyenxi soto!» ³⁰ Na temui, Munsa nun Isirayila kuntigie naxa gbilen pama ya ma.

³¹ Alatala naxa foye xungbe ramini kelife baa ma, naxan xoni gbegebe radin pama yonkinde rabilinyi, han kelife yonkinde tagi, a sa dɔxɔ feɓen keren jere ra. ³² Nama naxa feɓen na xonie matongo ra, han na kuye iba. E man naxa feɓen xonie matongo ra, han kankan naxa paani ya fu soto, litiri keme saxan

tongo suuli sama paani naxan kui. E naxa e rafen e xa yonkinde rabilinyi. ³³ Konɔ beenu Isirayilakae xa ge na sube donde, Alatala naxa xonɔ e ma, a e naxankata a xɔɔxɔe ra. ³⁴ E naxa na yire xili sa Kibiroti Hataawa, na nan na ki «milante gaburi,» barima milante gali nan nagata menni. ³⁵ Nama naxa keli Kibiroti Hataawa, e sa yonkin Xaseroti.

12

Mariyama nun Haruna Munsa xili kanafe

¹ Munsa to nu bara Kusi gine dɔxɔ, Mariyama nun Haruna naxa Munsa mafala, ² a falafe ra, «Alatala woyenma Munsa nan gbansan saabui ra? A mu woyenma muxu fan saabui ra?» Alatala naxa na masenyi me. ³ Munsa nu findixi yete magoroe nan na dangife mixi birin na.

⁴ Alatala naxa Munsa, Haruna, nun Mariyama xili keren na, a e birin xa siga horomolingira. E to siga naa, ⁵ Alatala naxa goro nuxui kui horomolingira de ra. A naxa Haruna nun Mariyama xili. E firin naxa e maso a ra. ⁶ Alatala naxa a masen e be, «Wo tuli mati n ma masenyi ra. N namijonme xema wo ya ma temui naxe, n nan n yete masenma na kanyi be laamatunyi nan kui. N woyen a ra xiye ra. ⁷ Konɔ n ma konyi Munsa tan gbe mu na na ki xe. A tan findixi n dugutege nan na n ma wali birin kui. ⁸ N na n ma masenyi makenenma a be, n mu taali woyenyi rawalima muxu tagi. N nan n yete masenma a be, a fa n niini igbefe. Munfe ra wo mu gaaxu n ma konyi Munsa mafalafe ra?»

⁹ Alatala naxa xonɔ e ma, a fa keli e xun ma. ¹⁰ Nuxui to keli horomolingira xun ma, Mariyama fate naxa rafiixe kune ra keren na. Haruna to a to, kune na Mariyama fate birin ma, ¹¹ a naxa Munsa mayandi, «Yandi, n marigi, i naxa muxu raton muxu xa yunubi xa fe ra, muxu naxan nabaxi muxu xa xaxilitareja kui. ¹² Mariyama naxa lu alo di naxan faxaxi a nga furi, naxan fate seeti boroxi beenu a bari temui.» ¹³ Munsa naxa a xui rate Alatala ma, «N Marigi, n bara i maxandi,

a rayalan!» ¹⁴ Alatala naxa a yaabi, «Xa a baba dɛye bɔxun a yatagi, a mu yaagima xɛ han lɔxun keren? I xa a ramini pama ya ma. A na ge lɔxun keren nabade pama yonkinde fari ma, wo nɔma a rasode wo ya ma.» ¹⁵ Na kui, e naxa a ramini pama ya ma, a xi solofere raba yonkinde fari ma. Nama mu keli e yonkinde han Mariyama naxa ragbilen e ya ma. ¹⁶ Na to ba a ra, pama naxa keli Xaseroti, e naxa sa yonkin Paran gbengberenyi ma.

13

Kanaan bɔxi rabɛnfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ² «I xa yarerati keren keren sugandi bɔnsɔɛ birin ya ma, i xa e xɛɛ Kanaan bɔxi ma, e xa sa na bɔxi rabɛn, n naxan fima Isirayilakae ma.» ³ Munsa naxa na mixie xɛɛ kelifɛ Paran gbengberenyi ma, alɔ Alatala a yamarixi ki naxɛ. Na mixi birin findi Isirayila kuntigie nan na. ⁴ E xilie nan yi ki:

Kelifɛ Rubɛn bɔnsɔɛ ma, Sakuru xa di xɛmɛ Samuwa.

⁵ Kelifɛ Simeyɔn bɔnsɔɛ ma, Xori xa di xɛmɛ Safati.

⁶ Kelifɛ Yuda bɔnsɔɛ ma, Yefune xa di xɛmɛ Kalebi.

⁷ Kelifɛ Isakari bɔnsɔɛ ma, Yusufu xa di xɛmɛ Yigali.

⁸ Kelifɛ Eframi bɔnsɔɛ ma, Nunu xa di xɛmɛ Hoseya.

⁹ Kelifɛ Bunyamin bɔnsɔɛ ma, Rafu xa di xɛmɛ Paliti.

¹⁰ Kelifɛ Sabulon bɔnsɔɛ ma, Sodi xa di xɛmɛ Gadiyeli.

¹¹ Kelifɛ Yusufu xa di, Manasi bɔnsɔɛ ma, Susi xa di xɛmɛ Gadi.

¹² Kelifɛ Dana bɔnsɔɛ ma, Gemali xa di xɛmɛ Amiyeli.

¹³ Kelifɛ Aseri bɔnsɔɛ ma, Mikayeli xa di xɛmɛ Seturu.

¹⁴ Kelifɛ Nafatali bɔnsɔɛ ma, Fofisi xa di xɛmɛ Naxabi.

¹⁵ Kelifɛ Gadi bɔnsɔɛ ma, Maki xa di xɛmɛ Geyuweli.

¹⁶ Xɛmɛ xilie nan na ki Munsa naxɛe xɛɛ Kanaan bɔxi rabɛnde. Munsa naxa Nunu xa di xɛmɛ Hoseya xili sa Yosuwe.

¹⁷ Munsa to e xɛɛ Kanaan bɔxi rabɛnde, a naxa a fala e bɛ, «Wo xa mini Negewi

gbengberenyi biri, han wo geyae yire li.

¹⁸ Wo xa na bɔxi rabɛn, wo xa a kolon xa mennikae senbɛ gbo, xa e senbɛ mu gbo, xa e wuya, xa e mu wuya. ¹⁹ Wo xa a mato xa na bɔxi fan. Wo xa a kolon xa tɛtɛ na na taae rabilinyi ma. ²⁰ Wo xa a mato xa na bɔxi fan sansi bɛ, xa wurie gbo naa. Wo kata wo xa fa na sansi bogi ndee ra.» Wɛni bilie bogi singe temui nan nu a ra.

²¹ E naxa sa na bɔxi rabɛn, kelifɛ Sini gbengberenyi ma, han Rexobo, Xamata mabiri. ²² E naxa dangi Negewi gbengberenyi ra, e sa Xebiron li, Anaki xa die Aximan, Sɛsayi, nun Talamayi nu sabatixi dennaxɛ. Xebiron taa nu tixi jɛ solofere beenu Sowan taa xa ti Misira. ²³ E to Esekoli gulunba li, e naxa wɛni bili salonyi nde rasɛgɛ, a tɔnsɔɛ nu na naxan ma. Mixi firin naxa na xanin wuri kuye ra. E naxa xɔrɛ bogi nde fan tongo, a nun bogise nde naxan xili girenadi, naxan maniye kɔɔbɛ ra. ²⁴ E naxa na yire xili sa Esekoli, na nan na ki «Tɔnsɔɛ yire,» na wɛni bogi tɔnsɔɛ xa fe ra, e naxan baxi.

²⁵ E to xi tongo naani raba naa na bɔxi rabɛnde, e naxa gbilen ²⁶ Munsa, Haruna, nun Isirayila pama yire. E nu na Kadesi, Paran gbengberenyi ma. Menni e naxa dɛntɛgɛ sa, e na bɔxi sansi bogie masen e bɛ. ²⁷ E naxa a fala Munsa bɛ, «Muxu so nɛ bɔxi ma, i muxu xɛɛ dennaxɛ. Bɔxi nan a ra, kumi nun xijɛ xɛlɛma dennaxɛ. Na bogise ndee nan ya. ²⁸ Kɔnɔ pama naxan sabatixi na bɔxi ma, e senbɛ gbo. Tɛtɛ dɔxɔxi taa birin na. Taa xungbe nan e ra. Muxu Anaki bɔnsɔɛ yati toxi nɛ naa. ²⁹ Amalekikae sabatixi Negewi gbengberenyi nan ma. Xitikae, Yebusukae, nun Amorikae, nɛ nan sabatixi geya yire. Kanaankae tan sabatixi baa dɛ nan na, a nun Yurudɛn xure dɛ ra.»

³⁰ Kalebi naxa pama masabari Munsa ya xɔri, a falafe ra, «Won xɛɛ! Won xa yi bɔxi findi won gbe ra. Won nɔma na rabade.» ³¹ Kɔnɔ boore naxɛe siga bɔxi rabɛnde, nɛ naxa a fala, «Won mu nɔma sigade na pama gerede. E senbɛ gbo won bɛ!» ³² Na kui e naxa fe jaaaxi fala na bɔxi xa fe ra Isirayila pama bɛ. E naxa a fala, «Muxu bɔxi naxan nabɛnxi, bɔxi nan a ra

naxan mixi faxama. Mixi gbangbalanyie sabatixi naa. ³³ Muxu anabiyoroē to nē naxan fatanxi Anaki bōnsōē ra. Muxu nu luxi nē alo katōe e mabiri. E tan yo, muxu tan yo, e birin a toxi na ki nē.»

14

Isirayilakae Ala matandife

¹ Nama naxa wa xui ramini kōē ra. ² Isirayilaka birin nu fa wōyēn na Munsa nun Haruna ma, e nu a fala, «A nu fisa muxu xa faxa Misira, xa na mu a ra yi gbengberen yire. ³ Munfe ra Alatala muxu rasofe yi bōxi ma, muxu xa faxa santidegema ra, muxu xa die nun muxu xa ginēe xa suxu gere kui. A mu fisa muxu xa gbilen Misira?» ⁴ E naxa a fala e booree bē, «Won mange keren ti won xun na, won xa gbilen Misira.»

⁵ Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen bōxi ma Isirayilaka birin ya xōri. ⁶ Nunu xa di xēmē Yosuwe nun Yefune xa di xēmē Kalebi naxa e xa donma ibōō sunnunyi kui. Na mixi firin nu na na xēerae ya ma, naxee siga Kanaan bōxi rabende. ⁷ E naxa fa yi masenyi ti pama bē, «Muxu bōxi naxan matoxi, bōxi fanyi fanyi nan a ra. ⁸ Xiņē nun kumi yire nan a ra. Xa Alatala na won bē, a won nasoma nē naa, a na bōxi fi won ma. ⁹ Yandi, wo naxa Alatala matandi. Wo naxa gaaxu na bōxi mixie ya ra. Won nōma nē e ra. E sanke yo mu na sōnōn, barima Alatala na won tan nan bē. Wo naxa gaaxu e ya ra.»

¹⁰ Nama nu wama e magōnōfe, kōnō Alatala xa nōrē naxa mini hōrōmōlingira Isirayilaka birin ya xōri. ¹¹ Alatala naxa a masen Munsa bē, «Yi pama bama n maberefe mun tēmui? Munfe ra e siikema hali n kaabanakoe rabama e tagi? ¹² N xa wuganyi radin e ma, n nee faxa. Na tēmui n bōnsōē xungbe sēnbema nde rakelima nē i saabui ra, naxan dangi e tan na.»

¹³ Munsa naxa Alatala yaabi, «Misirakae bara a kolon, a i yi pama ramini e xa bōxi ra i sēnbē nan na. ¹⁴ E bara bekae rakolon. Nee bara a mē, a i tan Alatala na i xa pama fōxō ra, a i i yetē masenma e ma, a i nuxui sama e xun ma, a i jērēma e ya ra nuxui kui yanyi ra, nun tē kui kōē ra. ¹⁵ Xa i fa yi pama birin faxa kerenyi ra,

bōnsōē naxee i xa fe mēxi, e a falama nē, ¹⁶ «Alatala sēnbē yo mu nu nōma yi pama rasode bōxi ma, a naxan laayidixi e bē. Na nan a ra, a e birin sōntō gbengberenyi ma.»»

¹⁷ «I xa i sēnbē masen e bē, alo i tan yati a yitaxi ki naxē, a falafe ra, ¹⁸ «N mu xōnōma mafuren mafuren. N ma dijē nun fanyi gbo. N mixie xa yunubie nun fe jaaxie xafarima. Kōnō n mixi kobi nun mixi fanyi tagi rasama. N benbae xa yunubi sare dōxōma e xa die xun ma han bōnsōē saxan, xa na mu naani.» ¹⁹ Yandi, n bara i maxandi, dijē i xa pama xa yunubi ma i xa hinne xa fe ra, alo i a rabaxi kabi e mini Misira tēmui naxē.»

²⁰ Alatala naxa a yaabi, «N bara dijē i xa maxandi xa fe ra. ²¹ Kōnō, n bara n kali, nōndi nan a ra alo n to na na, alo n ma nōrē naxan bōxi rafema, ²² xēmē naxan birin n ma nōrē nun n ma kaabanakoe toxi, n naxee raba Misira nun gbengberenyi ma, kōnō e fa muruta n ma han sanya fu tuli xōrōxōē ra, ²³ nee sese mu bōxi toma, n naxan laayidixi e benbae bē. Naxan birin murutaxi n ma, e sese mu na toma. ²⁴ Kōnō n ma konyi di Kalebi to bira xaxili gbete fōxō ra, a fa n nabatu, n a tan nasoma nē na bōxi ma, a naxan nabenxi. A bōnsōē kē sōtōma nē naa. ²⁵ Amalekikae nun Kanaankae to sabati gulunba kui, tina wo xa wo mafindi, wo xa gbilen gbengberenyi ma Xulunyumi Baa mabiri.»

²⁶ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna bē, ²⁷ «Yi pama kobi n matandima han mun tēmui? N bara Isirayilakae xui mē, e naxan falama n bē, e ti n kanke. ²⁸ A fala e bē, «N bara n kali, nōndi nan a ra, alo n to na na, n a rabama nē wo bē alo n a mēxi wo dē i ki naxē. ²⁹ Wo tan matandilae, naxan birin kōntixi Isirayila pama ya ma, naxee xa simaya bara dangi jē mōxōjēn na, wo faxama nē yi gbengberenyi ma. ³⁰ Wo mu soma bōxi ma n naxan laayidi wo bē, fo Yefune xa di xēmē Kalebi nun Nunu xa di xēmē Yosuwe. ³¹ Wo xa die, wo naxee ma a e birin faxama gere nan kui, n nee tan nasoma nē na bōxi kui, wo mēxi naxan na. ³² Wo faxama gbengberenyi nan ma, wo furee luma na nē. ³³ Wo xa die findima jērētie nan na jē tongo naani

bun ma yi gbengberenyi ma. E wo xa yunubi sare xaninma han wo birin faxa gbengberenyi ma. ³⁴ Wo xi xasabi naxan naba na bɔxi rabende, wo na ɲe xasabi rabama gbengberenyi ma wo xa yunubi xa fe ra. Wo to xi tongo naani raba na bɔxi rabende, wo fama ne ɲe tongo naani rabade gbengberenyi ma, alako wo xa a kolon n na yunubi xɔnxi ki naxe. ³⁵ N tan Alatala, n bara ge woyende. N bara na nate tongo yi pama kobi xa fe ra, naxan ti n kanke. E birin faxama ne gbengberenyi ma.»

³⁶ Munsa xa xerae to gbilen kelife na bɔxi rabende, e naxa fe xɔrɔxɔe fala na bɔxi xa fe ra han Isirayila pama naxa ti Munsa kanke. ³⁷ Na kui, Alatala naxa e faxa keren na. ³⁸ Na xerae ya ma, Yefune xa di xeme Kalebi nun Nunu xa di xeme Yosuwe nan gbansan mu faxa.

³⁹ Munsa to na masenyi ti Isirayila pama be, e naxa sunnun ki fanyi. ⁴⁰ E naxa keli subaxe ma, e xa te geya longori. E naxe, «Muxu xa te yire, Alatala dennaxe masenxi muxu be. Muxu bara yunubi raba.» ⁴¹ Munsa naxa e maxɔrin, «Wo Alatala xa yaamari nan matandife? Wo mu geenima na kui. ⁴² Wo naxa te de, barima Alatala mu na wo ya ma sɔnɔn. Wo naxa a niya wo yaxuie xa nɔ wo ra. ⁴³ Amalekikae nun Kanaankae na wo ya ra, e wo sɔntɔma ne e xa santidegemae ra. Wo to bara wo kobe so Alatala ra, a mu na wo fɔxɔ ra.»

⁴⁴ Kɔnɔ Isirayila pama mu e tuli mati Munsa ra. E naxa te geya yire, kɔnɔ Alatala xa saate kankira nun Munsa mu keli pama xa yonkinde. ⁴⁵ Amalekikae nun Kanaankae naxee nu sabatixi na geya yire, e naxa goro Isirayilakae xili ma, e fa e bɔnbɔ, e e masεge han Horoma.

15

Hadiya naxan sama serexee fari

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, <Wo na so bɔxi ma, n dennaxan fixi wo ma sabatide ra, ³ xa wo wama xuruse bafe serexε ra naxan nafan Alatala ma, alɔ serexε gan daaxi, laayidi serexε, serexε ɲanigexi, xa na mu a ra sali serexε, ⁴ wo xa sansi xɔri dinxi

serexε sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo saxan masunbuxi ture litiri keren nun a tagi ra, ⁵ a nun weni litiri keren nun a tagi. Na sama serexε gan daaxi nun serexε ɲanigexi nan xun ma naxan findima yexεε ra. ⁶ Xa a sa findi yexεε kontonyi nan na, wo xa sansi xɔri dinxi serexε sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo senni masunbuxi ture litiri firin na, ⁷ a nun weni litiri firin. Na ganxi rafan Alatala ma.»

⁸ «Xa wo wama ninge bafe serexε ra naxan nafan Alatala ma, alɔ serexε gan daaxi, laayidi serexε, xanunteya serexε, ⁹ wo xa sansi xɔri dinxi serexε sa na fari, naxan findima sansi xɔri dinxi luxutaxi kilo solomanaani naxan masunbuxi ture litiri saxan na, ¹⁰ a nun weni litiri saxan. Na ganxi rafan Alatala ma.»

¹¹ «Na nan nabama ningee, yexεε kontonyie, yexεεε, nun sie birin be wo naxan bama serexε ra. ¹² Wo xa na raba xuruse birin be. ¹³ Isirayilaka birin xa a raba na ki ne e xa serexε birin be, e naxan bama te ra Alatala be. ¹⁴ Xɔɲε naxee na wo ya ma, e fan xa a raba na ki e serexε gan daaxi bama temui naxe. Na rafan Alatala ma. ¹⁵ Seriyε keren nan luma pama birin be, Isirayilakae ba, xɔɲε ba. Keli wo tan ma, han wo xa die, nun nee fan xa die naxee fama, wo tan yo, xɔɲε yo, wo birin xa Alatala xa seriyε suxu na ki ne. ¹⁶ Isirayilakae ba, xɔɲε ba, wo birin na seriyε keren nun yaamari keren nan bun ma.»

¹⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁸ «A fala Isirayilakae be, <Wo na so bɔxi ma, n wo rasofe dennaxe, ¹⁹ wo fa na bɔxi daxamui sɔtɔ, wo xa nde ba serexε ra n be. ²⁰ Wo na taami singe yailan sansi xɔri neene ra, wo xa nde ba serexε ra n be, alɔ wo sansi xɔri neene nde bama ki naxe xe xaba temui lonyi yire. ²¹ Wo xa na taami singe ba Alatala be ɲe yo ɲε.»

Yunubi ɲanigetare

²² «Xa a sa li wo tantanxi ne Alatala xa yaamarie suxufe kui, a naxee masenxi Munsa be, ²³ kelife na masen temui, han wo xa die xa mamadie xa temui, ²⁴ xa wo mu na raba wo ɲanige ra, wo a raba kolontareya kui, pama xa tuura ba serexε

gan daaxi ra, naxan nafan Alatala ma. Wo xa sansi xɔri dinxi sɛrɛxɛ nun weni sɛrɛxɛ sa na fari a raba ki ma, a nun sikote naxan findima yunubi xafari sɛrɛxɛ ra. ²⁵ Sɛrɛxɛdubɛ yunubi xafari maxandima nɛ Isirayilaka birin bɛ. Alatala dipɛma nɛ e ma. Yunubi nan a ra, e mu naxan janigexi. E man bara sɛrɛxɛ gan daaxi ba Alatala bɛ, a nun e xa yunubi xafari sɛrɛxɛ. ²⁶ Na yunubi xafarima nɛ Isirayilaka birin nun e xa xɔrɛɛ bɛ, barima tantanyi na nu a ra.»

²⁷ «Xa mixi keren nan yunubi raba janigetareɲa kui, a xa si ginɛ keren ba yunubi xafari sɛrɛxɛ ra, naxan bara jɛ keren sɔtɔ. ²⁸ Sɛrɛxɛdubɛ yunubi xafari maxandima nɛ na mixi bɛ naxan yunubi raba janigetareɲa kui Alatala ya xɔri. Na na jɔn, a xa yunubi bara xafari. ²⁹ Na seriye kerenyi na Isirayilakae nun e xa xɔrɛɛ bɛ, yunubi rabafe janigetareɲa xa fe ra. ³⁰ Kɔnɔ xa mixi nde sa Alatala matandi a janige ra, a findi Isirayilaka ra, a findi xɔrɛ ra, na kanyi kerima nɛ jama tagi. ³¹ A bara Alatala xa masenyi mabere, a bara Alatala xa seriye matandi. Na kanyi kerima nɛ jama tagi, barima na yunubi kote dɔxɔxi a xun ma.»

Malabui lɔxɔɛ kanafe

³² Isirayilakae to nu na gbengberenyi ma, e naxa mixi nde li malabui lɔxɔɛ a yege fenfe. ³³ E naxa a xanin Munsa nun Haruna xɔn jama ya xɔri. ³⁴ E naxa a suxu, kɔnɔ e mu a jaxankata, barima nate mu nu tongoxi a xa fe ra sinden. ³⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «Yi xɛmɛ lan nɛ a xa faxa. Nama birin xa a magɔnɔ han a faxa yonkinde fari ma.» ³⁶ Nama birin naxa a ramini e yonkinde fari ma, e a magɔnɔ han a faxa, alo Alatala a yamari Munsa bɛ ki naxe.

Sosee xa seriye

³⁷ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ³⁸ «A fala Isirayilakae bɛ, e tan nun e xa die xa mamadie e xa e xa sosee sanbunyi rafutufutu, e gɛsɛ gɛrɛ daaxi xiri a dɛ i. ³⁹ Na sanbunyi rafutufutuxi findima tɔnxuma nan na wo bɛ, alako wo xa ratu Alatala xa yaamarie ma, wo man xa e rabatu. Wo naxa bira wo yetɛ waxɔnfee

fɔxɔ ra, naxee wo ratantanma. ⁴⁰ Na nan a niyama, wo ratuma n ma yaamarie ma, wo man e rabatu. Na kui, wo bara findi n ma mixie ra. ⁴¹ N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala, naxan wo ramini Misira bɔxi ra, alako n xa findi wo Marigi Ala ra. N tan nan Alatala ra, wo Marigi Ala.»

16

Kora Munsa matandife

¹ Lewi bɔnsɔɛ mixi nde, naxan xili Kora, Yisehari xa di xɛmɛ, Kehati xa mamadi, a nun Datan nun Abirami, Eliyabi xa di xɛmɛ, a nun Peleta xa di xɛmɛ Oni, naxan fatanxi Ruben bɔnsɔɛ ra, ² nee naxa ti Munsa kanke. Isirayilaka mixi kɛmɛ firin mixi tongo suuli nu na e xanbi ra. Kuntigi belebelee nu na e ya ma. ³ E naxa e malan Munsa nun Haruna xili ma, e fa a fala e bɛ, «Wo xa mangɛya bara jɔn! Isirayila jama birin seniyeɲ, Alatala man na muxu tagi. Munfe ra wo tan gbansan wo yetɛ itema Alatala xa jama xun ma?»

⁴ Munsa to na mɛ, a naxa a yatagi rafelen bɔxi ma. ⁵ A naxa a fala Kora nun a xa mixie bɛ, «Tina gɛsɛsɛgɛ, Alatala fama a masende won bɛ, a xa mixi seniyeɲxi na naxan na. A tinma na kanyi xa makɔrɛ a ra, a naxan sugandima. ⁶ Kora, i nun i xa mixie, wo xa surayi gansee tongo. ⁷ Tina wo tɛ sa e kui, wo surayi gan Alatala bɛ. Alatala na naxan sugandi, na nan seniyeɲ. Lewi bɔnsɔɛ, yakɔsi wo bara a radangi a i.»

⁸ Munsa man naxa a fala Kora bɛ, «Lewi bɔnsɔɛ xa die, wo wo tuli mati. ⁹ Isirayila Marigi Ala wo sugandixi nɛ Isirayila jama ya ma a xa hɔrɔmɔlingira wali xa fe ra. Wo tan nan tima jama ya ra e sali tɛmɛ. Na mu wo wasa? ¹⁰ A tinma wo tan Lewi bɔnsɔɛ xa makɔrɛ a ra, kɔnɔ wo wama sɛrɛxɛdubɛ wali fan nan nabafe. ¹¹ Na kui i tan nun i xa mixie, wo bara lan wo boore ma wo xa Alatala matandi. Munfe ra wo na tife Haruna kanke?»

¹² Munsa naxa mixi xɛɛ Eliyabi xa di xɛmɛ Datan nun Abirami xilide, kɔnɔ e naxa tondi, e fa a fala, «Muxu tan mu sigama. ¹³ Munfe ra i bara muxu ramini bɔxi ma, kumi nun xijɛ xelemɛ dennaxe, alako muxu xa faxa yi gbengberenyi ma?»

I man wama i yete findife muxu xa mange ra? ¹⁴ I mu muxu rasoxi boxi kui kumi nun xije xelema dennaxe. I mu xee nun weni bilie xa fixi muxu ma ke ra. I joxo a ma, a i nun donxui nan a ra? Muxu mu sigama!» ¹⁵ Munsa naxa xono ki fanyi ra, a a fala Alatala be, «I naxa e xa serexe suxu. N mu sese tongoxi e yi ra, hali sofale keren. N mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.»

¹⁶ Munsa naxa a fala Kora be, «I tan nun i xa mixie, tina wo nun Haruna xa ti be Alatala ya i. ¹⁷ Wo birin xa wo xa surayi gansee tongo, wo xa surayi sa a ma, wo wo yete masen Alatala be. Na lanma surayi ganse keme firin tongo suuli nan ma. I tan nun Haruna, wo fan xa wo xa surayi ganse suxu wo yi ra.» ¹⁸ E birin naxa te sa e xa surayi gansee kui, e naxa surayi sa a ma, e fa ti horomolingira de ra. Munsa nun Haruna fan nu na naa. ¹⁹ Kora to pama birin malan Munsa nun Haruna xili ma horomolingira de ra, Alatala xa nore naxa mini pama birin ma.

²⁰ Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, ²¹ «Wo mini yi mixie ya ma. N xa e sonto keren na!» ²² Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen boxi ma, e fa a fala, «Alatala, Daali birin Mangede, a lanma i xa xono pama birin ma, mixi keren xa yunubi xa fe ra?» ²³ Alatala naxa Munsa yaabi, ²⁴ «A fala pama birin be, e xa e makuya Kora, Datan, nun Abirami xonyi ra.»

²⁵ Munsa nun Isirayila kungie naxa siga Abirami nun Datan yire. ²⁶ A naxa a fala pama be, «Wo wo makuya yi yunubitoe xa lingirae ra. Wo naxa din e xa see ra, alako wo naxa fa faxe e xa yunubie xa fe ra.» ²⁷ Nama naxa a masiga Kora, Datan, nun Abirami xa lingirae ra. Datan nun Abirami naxa mini e xonyi, e ti naade ra, e nun e xa ginse, nun e xa die.

²⁸ Munsa naxa a fala, «Wo a kolonma a Alatala nan n tixi yi wali birin na, n tan mu a ra. ²⁹ Xa yi mixie mu faxe kaabanakoe ra, Alatala mu n xexi. ³⁰ Kono xa Alatala sa kaabanako raba, a boxi rabi, e goro e jipe ra a kui, e tan nun e ke birin, na nan a masenma wo be, a e bara Alatala mabere.»

³¹ Munsa to ge na falade, boxi naxa rabi e sanyi bun ma, ³² a e gerun, Kora nun a xa mixie, e xa lingirae, a nun e xa harige birin. ³³ E naxa goro aligiyama e jipe ra, e tan nun e sottose birin. Boxi naxa e makoto, e naxa loe pama tagi. ³⁴ Isirayilaka naxan birin nu na e seeti ma, e naxa e gi e gbelegbele xui ma, e nu fa a fala, «Boxi naxa muxu fan gerun de!» ³⁵ Alatala naxa te radin na mixi keme firin mixi tongo suuli ma, naxee surayi gan horomolingira de ra.

17

Nama rasenyenfe

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, ² «A fala Haruna serexedube xa di xeme Eleyasari be, a xa surayi gansee matongo te xora, a xa e te wolee rawoli yire makuye. Na surayi gansee bara findi se seniyenxie ra Ala be. ³ Wo xa na surayi gansee matongo, yunubitoe naxee rawalixi e fa faxe, wo e bonbo han e xa findi a kebela ra, wo e sa serexebade ma. Se seniyenxi na a ra barima a nu bara masen Alatala be. Na kui a findi tonxuma nan na Isirayilakae be.» ⁴ Eleyasari serexedube naxa na mixie xa surayi gansee wure gbeeli daaxie matongo, na mixi faxaxie naxee rawalixi, a e bonbo han e findi kebela ra, a e sa serexebade ma. ⁵ Na bara findi tonxuma ra Isirayilakae be, alako e xa ratu a ma a mu lan mixi yo xa surayi gan serexe ra bafe Haruna xa die, xa na mu a ra a fan luma ne alo Kora nun a xa mixie, alo Alatala a masenxi Munsa be ki naxe.

⁶ Na kuye iba, Isirayila pama naxa woyen folo Munsa nun Haruna ma, a e tan nan Alatala xa pama faxaxi. ⁷ E nu e malanfe temui naxe Munsa nun Haruna xili ma, e naxa a to nuxui naxa dusu horomolingira xun ma, Alatala xa nore fa mini e ma.

⁸ Munsa nun Haruna naxa siga horomolingira de ra. ⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «Wo mini yi mixie ya ma, n xa e sonto kerenyi ra.» Munsa nun Haruna naxa e yatagi rafelen boxi ma, ¹¹ Munsa fa a fala Haruna be, «I xa te wole tongo serexebade yire, i a sa i xa

surayi ganse kui a nun surayi nde. Na xanin mafuren mafuren pama mabiri, i sa yunubi xafari maxandi e be. Alatala bara a xa xone fulun yi pama xili ma, sontoe jan bara folo.»

¹² Haruna naxa surayi ganse tongo alo Munsu a fala a be ki naxe, a a gi a siga pama yire, sontoe nu bara folo dennaxe. A naxa surayi ba serexe ra, a fa yunubi xafari maxandi pama be. ¹³ A naxa ti mixi faxaxie nun mixi jinne tagi. Mixi faxafe naxa dan. ¹⁴ Mixi wulu fu nun naani mixi kemε solofere nan faxa, bafe Kora xa mixie ra, naxee singe faxa. ¹⁵ Mixi faxafe to dan, Haruna naxa gbilen Munsu yire horomolingira de ra.

Haruna xa yisuxuwuri

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsu be, ¹⁷ «A fala Isirayilakae be, bonsoe xunyi birin xa yisuxuwuri keren so i yi ra, na lanma yisuxuwuri fu nun firin nan ma. I xa bonsoe birin xili sebe a xa yisuxuwuri ma. ¹⁸ I xa Haruna xili sebe Lewi bonsoe xa yisuxuwuri ma. Bonsoe xunyi birin xa yisuxuwuri xa lu naa. ¹⁹ I na yisuxuwurie sama horomolingira nan kui, saate kankira ya tode ra, n luma n yete masen na wo be dennaxe. ²⁰ N mixi naxan sugandixi, na kanyi xa yisuxuwuri mabutunma ne. Na kui, n bara a niya Isirayilakae naxa woyen wo ma sonon.»

²¹ Munsu naxa dentege sa Isirayilakae be. Isirayila bonsoe xunyi birin naxa fa e xa yisuxuwuri ra. Na naxa lan yisuxuwuri fu nun firin ma. Haruna gbe nu na e ya ma. ²² Munsu naxa na yisuxuwurie sa Alatala ya i, horomolingira kui, saate kankira na dennaxe. ²³ Na kuye iba, a to so horomolingira kui, a naxa a to Haruna xa yisuxuwuri, naxan sa Lewi bonsoe xili ra, a bara butun, a bara fuga, a tamare bogi gbeeli ramini. ²⁴ Munsu naxa yisuxuwuri birin namini, a e masen Isirayila pama be. Bonsoe xunyi birin to e to, e naxa e gbe tongo.

²⁵ Alatala naxa a masen Munsu be, «I man xa Haruna xa yisuxuwuri ragbilen saate kankira yire, a xa ragata tonxuma ra matandilae be. Na kui e mu woyenma n ma, e mu faxa.» ²⁶ Munsu naxa Alatala

xa yaamari rabatu, alo a masen a be ki naxe. ²⁷ Isirayilakae naxa a fala Munsu be, «A mato, muxu birin jonna ne halaki kui. ²⁸ Naxan yo a maso Alatala xa horomolingira ra, na kanyi faxama ne. Muxu birin xa sonto?»

18

Serexedubee nun Lewi bonsoe xa fe

¹ Alatala naxa a masen Haruna be, «I tan, i xa die, nun Lewi bonsoe birin, wo tan nan yunubi sotoma xa fe paaxi sa raba horomolingira xa fe ra. Haruna i tan nun i xa die, wo tan nan yunubi sotoma xa fe paaxi sa raba serexedubena xa fe ra. ² I xa Lewi bonsoe mixi birin maso i ra, alako e xa i tan nun i xa die mali wo xa wali ra horomolingira kui. ³ E i malima horomolingira wali kui, kono e naxa makore yirabase seniyenxie nun serexebade ra, alako wo naxa faxa, e tan nun i tan. ⁴ E birama ne i foxo ra i xa horomolingira wali birin kui. Mixi gbete yo naxa sunbu wo ra. ⁵ Wo tan gbansan xa seniyen lingira nun serexebade wali raba, alako Alatala naxa fa a xa xone ramini Isirayilakae ma sonon. ⁶ N tan nan wo ngaxakerenyi Lewi bonsoe tongoxi Isirayilakae ya ma n yete be. N bara e sa wo sagoe, e xa wo mali horomolingira wali raba ra. ⁷ I tan nun i xa die, wo joxo sama ne wo xa serexedube wali xon ma serexebade nun yire seniyenxi fisamante, naxan na dugi gbakuxi xanbi ra. N tan nan na wali fixi wo ma. Mixi gbete na a maso na ra, a faxama ne.»

⁸ Alatala naxa a fala Haruna be, «N bara Isirayilakae xa hadiya seniyenxi birin fi i tan nun i xa die ma, barima wo tan nan sugandixi serexedubee ra abadan. ⁹ See nan yi ki naxee findima i gbe ra se seniyenxie tagi, te mu naxee ganxi: Isirayilakae xa serexe, e xa sansi xori dinxi serexee, e xa yunubi xafari serexee, nun e xa yete ragbilen serexee. Na serexe seniyenxie findima i tan nun i xa die nan gbe ra. ¹⁰ Wo nee donma ne alo se seniyenxie. Xeme birin noma e donde wo xa denbaya kui. Se seniyenxie nan e ra wo be.»

11 «Se naxee baxi Isirayilakae xa hadiya seniye n xie ra, n nee fan fima ne i ma, naxee lintanma n ya i a masenfe ra n gbe na a ra. N na fima i tan, i xa di xeme, nun i xa di ginse ma. I xa mixi birin naxee seniye n xie e noma na donde. 12 N man bara daxamui singee fi i ma, Isirayilakae naxee bama n na hadiya ra alo ture, weni, nun sansi xorie dinxi. 13 Daxamui singee e fama naxan birin na n be, na birin findima i gbe nan na. I xa mixi birin naxee seniye n xie e noma na donde.»

14 «Se naxan birin haramuxi mixie be Isirayila boxi ma, a fa findi n gbe ra, n bara na fi i ma. 15 Di singe birin naxee fima Alatala ma, a findi mixi ra, a findi xuruse ra, na birin i tan nan gbe a ra. Kono ibunadama xa di xeme singe nun sube haramuxi xa di xeme singe, e tan xun sarama ne. 16 E na kike keren soto, e xun xa sara gbeti kole suuli, naxan kole keren lanma giramu fu ma.»

17 «Kono i naxa ninge, yexee, nun sie xa di singee xun sara, barima e tan seniye n xie. E wuli xa kasan serexebade ma, e ture xa ba serexe ra. E xa gan te ra Alatala be. Na rafan a ma. 18 E ganyanyi nun e yirefanyi tabe findima i gbe nan na, barima e nu lintanxi n tan Alatala ya i serexe ra. 19 N bara nee fi i tan nun i xa die ma abadan, Isirayilaka naxan birin bama e xa serexe seniye n xie ra Alatala be. Saate nan a ra naxan mu kanama abadan, i tan nun i bonsoe birin be Alatala ya i.»

20 Alatala naxa a masen Haruna be, «I mu ke soto ma Isirayila boxi ma alo boore. N tan nan findima i ke ra Isirayilakae tagi. I hayi mu na sese gbete ma.»

21 «N Isirayila xa farile fima Lewi bonsoe nan ma sare ra e xa horomolingira wali xa fe ra. 22 Isirayilakae naxa e maso horomolingira ra sonon, alako e naxa fa yunubi soto na kui e faxama naxan ma. 23 Lewi bonsoe nan horomolingira xa wali rabama. Xa yunubi yo sa mini na wali kui, e tan nan a kote tongoma. Na findima seriye nan na wo be abadan. Lewi bonsoe mu fama ke soto de Isirayilakae tagi. 24 N bara Isirayilakae xa farile fi Lewi bonsoe ma ke ra. Na nan a toxi, n na a falaxi e xa fe ra, ke mu na e tan be Isirayilakae tagi.»

25 Alatala naxa a masen Munsa be, 26 «A fala Lewi bonsoe be, «Isirayilakae na fa e xa farile ra, n naxan fima wo ma, wo xa na farile xa farile ba n tan be. 27 Na kui wo fan a rabama ne alo wo ngaxakerenyi naxee farile bama e xa sansi xori ra lonyi yire, xa na mu a ra e xa weni ra e a bunduma temui naxe. 28 Wo xa wo xa hadiya ba n be Isirayilakae xa farile ra, wo fa a so Haruna serexedube yi ra. 29 Wo xa farile ba n be hadiya ra wo naxan birin soto ma. Wo xa daxamui singee wo naxee soto ma, wo xa n gbe ba na ra.» 30 I man xa a fala e be, «Wo na ge daxamui fisamante bade n be, wo xa na farile ba sansi xori nun weni ra Lewi bonsoe be. 31 Wo tan nun wo xa denbayae noma na donde wo wama a xon dennaxe. Wo xa horomolingira wali sare nan na ki. 32 Daxamui singee bafe mu findima yunubi ra wo be. Wo mu Isirayilakae xa hadiya seniye n xie maberema na kui, wo man mu faxama na xa fe ra.»

19

Maraseniye n ye

1 Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, 2 «Ala xa seriye nan ya. Isirayilakae xa fa ninge ginse gbeeli ra, naxan mu mabenxi, lanyuru mu na naxan ma, a nun naxan mu sari bendunxi sinden. 3 I xa na so Eleyasari serexedube yi ra, a kon fa raxaba a ya xori yonkinde fari ma. 4 Eleyasari xa a wuli nde kasan a belexesole ra horomolingira sode mabiri sanmaya solofere. 5 E xa na ninge gundi birin gan a ya xori, a kiri, a sube, a wuli, nun a papae. 6 Na ninge na ganfe temui naxe, serexedube xa sediri wuri nde, hisopi, nun gese gbeeli woli te xora.»

7 «Na dangi xanbi, serexedube xa a fate nun a xa sosee maxa, a fa so yonkin yire, kono a mu seniye n xie han nunmare. 8 Naxan bara ninge gan, na fan xa a fate nun a xa sosee maxa, kono a mu seniye n xie han nunmare. 9 Mixi seniye n xie nde xa na ninge ganxi xube mak, a sa e sa yire seniye n xie yonkinde fari ma. A ragatama menni ne Isirayila pama be alako e xa maraseniye n ye yailan a ra. Yunubi xafari serexe nan a ra. 10 Naxan bara na ninge

ganxi xube mako, na fan xa a fate nun a xa dugie xa, kono a mu seniye nxi han nunmare. Na seriye mu kanama abadan Isirayilakae nun e xore be.»

¹¹ «Naxan na din mixi faxaxi ra, na kanyi findima seniye nxi nan na xi solofere bun ma. ¹² A xa a yete raseniye nxi ye ra a xi saxan nde nun a xi solofere nde ma. Xa a mu a raba na xi saxan nde nun na xi solofere nde ma, a mu seniye nxi. ¹³ Xa naxan yo din mixi faxaxi fure ra, a fa lu a mu a yete raseniye nxi, na kanyi xa seniye nxi dangima ne Alatala xa hore malingira ma. Na kanyi xa keru Isirayilakae ya ma. Maraseniye nxi ye to mu kasanxi a ma, a mu seniye nxi.»

¹⁴ «Seriye nan ya: Xa mixi faha kiri banxi nde kui, mixi yo naxan na naa, xa na mu a ra a soma naa, na kanyi findima mixi seniye nxi nan na xi solofere bun ma. ¹⁵ Sesase rabixi birin findima se seniye nxi ra. ¹⁶ Mixi naxan din mixi faxaxi ra wula i, naxan bara faha a paaxi ra, xa na mu a faha a yete ma, na kanyi findima seniye nxi nan na xi solofere bun ma. Naxan din mixi faxaxi xorie ra, xa na mu a gaburi ra, na fan mu seniye nxi xi solofere bun ma.»

¹⁷ «A lanma na mixi moli xa seniye nxi ye ra, naxan masunbuxi na ninge ganxi xube ra. Na ye xa tongo dulonyi yire, xa na mu a ra xure. ¹⁸ Xeme seniye nxi nde xa hisopi wuri salonyi tongo, a a rasi na ye xora, a a kasan na kiri banxi ma, a kui se birin ma, nun mixie ma naxee nu na a kui. E man xa na raba mixi ra naxan dinxi mixi fure ra, naxan faha a paaxi ra, xa na mu a ra naxan faha a yete ma, a nun mixi naxan dinxi mixi xorie ra, xa na mu gaburi ra. ¹⁹ Mixi seniye nxi xa na ye kasan mixi seniye nxi ma a xi saxan nde nun a xi solofere nde. A na ge na ra, a xa a yete nun a xa sosee maxa ye ra, a fa findi mixi seniye nxi ra na xi solofere nunmare ra.»

²⁰ «Mixi naxan tondi a yete raseniye nxi, na kanyi xa keru pama ya ma, barima a xa seniye nxi dangima ne Alatala xa hore malingira ma. A to mu kasanxi maraseniye nxi ye ra, a mu seniye nxi. ²¹ Yaamari nan na

ki Isirayilakae be naxan mu kanama abadan.»

«Maraseniye nxi ye kasanma naxan ma, na kanyi xa a xa dugie xa. A mu seniye nxi fo nunmare. ²² Mixi seniye nxi dinma se naxan na, na se bara findi se seniye nxi ra. Mixi naxan dinma na se ra, na fan findima mixi seniye nxi nan na han nunmare.»

20

Meriba ye

¹ Kike singe, Isirayila pama birin naxa so Sini gbengberenyi ma, e yonkin Kadesi. Mariyama naxa faha menni, e fa a ragata gaburi kui.

² Ye to mu nu na pama yi ra, e naxa e malan Munsa nun Haruna xili ma. ³ E naxa sonxo Munsa ra, e nu a fala, «A nu fisa muxu fan xa faha Alatala muxu ngaxakerenyie faha temui naxe. ⁴ Munfe ra wo Alatala xa pama rafaxi yi gbengberenyi ma, muxu nun muxu xa xurusee xa faha? ⁵ Munfe ra wo muxu ramixi Misira boxi ra fafe ra yi yire paaxi, xore bili, weni bili, girenadi wuri bili mu na dennaxe. Hali ye min daaxi mu soma be.»

⁶ Munsa nun Haruna naxa keli pama ya ma, e e felen hore malingira sode de ra. Alatala xa nore naxa mini e ma. ⁷ Alatala naxa a masen Munsa be, ⁸ «I xa yisuxuwuri tongo. I tan nun i taara Haruna, wo xa Isirayilaka birin malan, wo woyen fanye ra e ya xori, alako a xa ye ramini. Wo ye ramini ne Isirayila pama be alako e tan nun e xa xurusee xa ye min.» ⁹ Munsa naxa a xa yisuxuwuri tongo naxan nu na hore malingira kui, alo Alatala a yamari a be ki naxe. ¹⁰ Munsa nun Haruna naxa pama malan na fanye ya ra, e fa a fala e be, «Wo tuli mati, wo tan matandilae. Muxu xa ye ramini wo be yi fanye kui?» ¹¹ Munsa naxa a belexe ite, a fanye bonbo sanya firin a xa yisuxuwuri ra. Ye naxa gbusan fanye ra, pama nun xuruse birin naxa e min.

¹² Kono Alatala naxa a masen Munsa nun Haruna be, «Wo to mu laxi n na, Isirayila pama ya xori, wo xa binye ti n tan Seniye nxi ma, wo tan mu fama yi pama rasode na boxi ma n dennaxe

fixi e ma.» ¹³ E menni nan xili Meriba ye, barima Isirayilakae sonxo Alatala ma menni ne, a fa a xa seniye nyi masen e be.

Edon mange tondife Isirayila xa dangi

¹⁴ Munsu naxa xerae xee Edon mange ma keli Kadesi, a falafe ra a be, «I ngaxakerenyi Isirayilakae xui nan ya! I a kolon muxu tɔɔɔxi ki naxe. ¹⁵ Muxu benbae goro ne Misira, muxu naxa je wuyaxi raba menni. Kɔnɔ Misirakae naxa muxu nun muxu benbae jaxankata.

¹⁶ Muxu naxa Alatala maxandi, a fa muxu xui rame. A naxa a xa maleke xee muxu raminide Misira. Yakosi muxu na be Kadesi naxan na wo xa naaninyi ra.

¹⁷ A lu muxu xa dangi wo xa boxi tagi. Muxu mu wo xa xee nun wo xa weni bilie kanama. Muxu mu ye bama wo xa kolonyie kui. Muxu mu sigama koola ma, muxu mu fama yirefanyi ma. Muxu tima wo xa kira xungbe kerenyi nan xon, han muxu dangima wo xa boxi ra temui naxe.» ¹⁸ Edon mange naxa a yaabi, «Wo mu dangima muxu xa boxi ra fefe ma, xa na mu muxu wo gerema santidegema nan na.»

¹⁹ Isirayilakae man naxa a fala a be, «Muxu tan dangima ne kira xon. Xa muxu nun muxu xa xurusee wo xa ye nde min, muxu xa a sare fi. Muxu mu i maxorinxi sese ma, muxu wama dangife ne tun.» ²⁰ Edon mange man naxa a yaabi, «Wo mu dangima feo!» Na kui, a naxa a xa soorie ramini a senbe ki ma Isirayilakae ya ra. ²¹ Edon mange to tondi Isirayilakae xa dangi a xa boxi ra, Isirayila naxa gbilen.

Haruna faxafe

²² Isirayila pama naxa keli Kadesi, e naxa siga Horo geya yire. ²³ Alatala naxa a fala Munsu nun Haruna be Horo geya yire, Edon xa boxi naaninyi ra, ²⁴ «Haruna fama ne a benbae lide aligiyama. A mu soma na boxi ma n dennaxe fixi Isirayilakae ma, barima wo bara n ma yaamari matandi Meriba ye xa fe ra. ²⁵ I xa Haruna nun a xa di xeme Eleyasari xanin Horo geya fari. ²⁶ Menni i xa serexedube dugie ba Haruna ma, i e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna laaxirama ne menni, a fa a benbae yire

li.» ²⁷ Munsu naxa a raba, alɔ Alatala a yamari ki naxe. E naxa te Horo geya fari Isirayilaka birin ya xori. ²⁸ Munsu naxa Haruna xa donmae ba a ma, a e ragoro a xa di xeme Eleyasari ma. Haruna naxa laaxira geya fari. Munsu nun Eleyasari naxa goro geya ra, ²⁹ e fa Isirayila pama rakolon Haruna faxe fe ra. Isirayila naxa a jon fe raba xi tongo saxan bun ma.

21

Isirayila xa gere singe gbengberenyi ma

¹ Aradi mange Kanaanka, naxan nu sabatixi Negewi boxi ma, a to a me, a Isirayila nu minife Atarima kira nan na, a naxa e gere, a ndee findi geelimanie ra. ² Na kui Isirayila naxa yi laayidi tongo Alatala be, «Xa i yi mixie sa muxu sagoe, muxu e xa taa birin kanama ne.» ³ Alatala naxa tin Isirayilakae xa laayidi ra, a naxa Kanaankae sa e sagoe. Isirayilakae naxa e sonto, e e xa tae kana. Na nan a toxi e naxa menni xili sa Horoma, naxan wama a falafe «gbaloe.»

⁴ Isirayilakae naxa keli Horo geya ma Xulunyumi Baa kira xon ma, alako e xa Edon boxi mabilin. Kɔnɔ limaniya naxa ba e yi ra, ⁵ e fa a fala Alatala nun Munsu be, «Munfe ra wo muxu raminixi Misira boxi ra, alako muxu xa fa faxe gbengberenyi ma? Taami mu na be, ye mu na be, fo yi donse jaaxi naxan goroma koore ma!»

⁶ Na kui Alatala naxa a niya boximasee xa mini e tagi, e xa mixie xin, e mixi gbegebe faxe. ⁷ Nama naxa a fala Munsu be, «Muxu bara yunubi raba woyenfe ra i tan nun Alatala ma. I xa Alatala maxandi muxu be, a xa yi boximasee makuya muxu ra.» Munsu naxa tin na ra, a Alatala maxandi pama be. ⁸ Alatala naxa a yaabi, «Boximase misaali rafala wure gbeeli ra, a gbaku wuri kuye ra. Mixi xinxi naxan a ya tima na ra, a mu faxama.» ⁹ Munsu naxa boximase yailan wure gbeeli ra, a a gbaku wuri kuye ra. Na temui boximasee mixi naxee xinxi, e nu noma e ya tide na ra, e kisi.

¹⁰ Isirayilakae naxa siga, e sa yonkin Oboti. ¹¹ E naxa keli menni, e siga Iye Abarimi gbengberenyi ma naxan

ya rafindixi Mowaba bɔxi ma, sogetede mabiri. ¹² E to keli mɛnni, e naxa siga Serede gulunba yire. ¹³ E to keli mɛnni, e naxa siga Arinon dɛ ra, xure naxan na Amori bɔxi ma. Arinon nan na naaninyi ra Mowabakae nun Amorikae tagi. ¹⁴ Na nan a ra, a sɛbɛxi sɛbeli nde kui, Alatala xa geree xa fe na naxan kui, «Wahebi nun a xa gulunbae na Sufa bɔxi ma,

¹⁵ Arinon gulunbae gexi han Ari, a findi Mowaba naaninyi nan na.»

¹⁶ E to keli, e naxa siga Beeri, Alatala a masen Munsa bɛ dennaxɛ, «Nama malan, n xa e ki ye ra.» ¹⁷ Isirayilakae yi suuki ba na waxati nɛ:

«Ye xa te kɔlɔnyi ra!

Wo xa bɛɛti ba a xa fe ra!

¹⁸ Mangɛɛ nun kuntigie bara a ge, mangɛ tɔnxuma kanyie.»

¹⁹ E to keli gbengberenyi ma, e naxa siga Matana. E to keli Matana, e naxa siga Naxaliyeli. E to keli Naxaliyeli, e naxa siga Bamoti. ²⁰ E to keli Bamoti, e naxa siga Mowaba gulunba yire, Pisiga geya na dennaxɛ. Gbengberen yire birin toma nɛ na geya fari.

²¹ Isirayilakae naxa xɛɛrae xɛɛ Amorikae xa mangɛ Sixɔn yire a falafe ra,

²² «Muxu wama girife i xa bɔxi nan ma. Muxu mu xɛ yire nun weni bogi yire lima. Muxu mu wo xa kɔlɔn ye minma. Muxu luma mangɛ xa kira gbansan nan xɔn ma, han muxu i xa bɔxi igiri.»

²³ Sixɔn mu tin e xa dangi a xa bɔxi ma. A naxa a xa sɔɔrie malan, e naxa mini Isirayilakae xili ma gbengberenyi ma, e fa e gere Yahasi. ²⁴ Isirayilakae naxa geeni. E naxa e xa bɔxi birin tongo keli Arinon xure ma han Yaboko xure, han Amonikae xa bɔxi naaninyi ra. E mu nɔ dangide na ra barima Amonikae sɛnbɛ nu gbo.

²⁵ Kɔnɔ Isirayilakae naxa Amorikae xa taae birin suxu, e fa sabati nee kui. E naxa Xesibɔn fan suxu, a nun a xa rabilinyi.

²⁶ Xesibɔn nan nu na Amorikae xa mangɛ Sixɔn xa mangataa ra. A nu bara na taa ba Mowaba mangɛ nde yi, a nun a xa bɔxi birin han Arinon xure.

²⁷ Na nan a ra, bɛɛtibae a falama, «Wo fa Xesibɔn!

Sixɔn xa taa xa ti, a man xa sɛnbɛ sɔto!

²⁸ Tɛ bara Xesibɔn gan,

Sixɔn xa taa bara kana tɛ ra.

Mowaba bɔxi xa taa Ari fan bara gan, naxan xa mixie nu nɔma Arinon tode.

²⁹ Naxankatɛ na wo bɛ Mowabakae, wo tan Kemosi xa batulae.

A xa di xɛmɛɛ bara e gi.

A xa di ginɛɛ bara findi geelimanie ra Amori mangɛ Sixɔn xɔnyi.

³⁰ Kɔnɔ muxu bara nɔ e ra,

Xesibɔn bara kana han Dibon.

Muxu bara e halaki han Nofa, han a sa Medeba li.»

³¹ Isirayila naxa sabati Amorikae xa bɔxi ma. ³² Munsa to gɛ Yaasɛri taa rabende, Isirayila naxa Amorikae keri na longori birin ma. ³³ Na dangi xanbi, e naxa kira tongo sigafe ra Basan. Basan mangɛ Ogo nun a xa sɔɔrie naxa e li Edereyi. ³⁴ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, «I naxa gaaxu a ya ra! N na sama nɛ i bɛlɛxɛ, a nun a xa sɔɔrie nun a xa bɔxi birin. I xa a bɔnbɔ alɔ i Amori mangɛ Sixɔn bɔnbɔxi ki naxɛ Xesibɔn.»

³⁵ Isirayilakae naxa Ogo, a xa die, nun a xa sɔɔri birin bɔnbɔ. Mixi keren mu nɔ a bade e yi. E naxa a xa bɔxi findi e gbe ra.

22

Balaki xa xɛɛraya

¹ Isirayilakae naxa siga e sa yonkin Mowaba fiili ma, Yuruden xure dɛ, Yeriko ya tagi. ² Siporo xa di xɛmɛ Balaki nu bara a mɛ Isirayilakae naxan nabaxi Amorikae ra. ³ Mowabakae nu bara gaaxu Isirayila pama belebele xa fe ra. ⁴ Na kui, e naxa a fala Madiyan kuntigie bɛ, «Yi pama belebele fama won ma bɔxi birin xun nakanade, alɔ ningee mɛrɛ xun nakanama ki naxɛ.» Balaki nan nu na Mowaba mangɛ ra na temui.

⁵ A naxa xɛɛrae xɛɛ Beyori xa di xɛmɛ Balami yire, naxan nu sabatixi Petori, a bari taa xure dɛ ra, a falafe ra, «Nama belebele nde bara keli Misira bɔxi ma, e fa yonkin n ma bɔxi sɛɛti ma. ⁶ Yandi, i xa fa yi pama dankade, barima e sɛnbɛ gbo n bɛ. Tɛmunde, na ki n nɔma nɛ e bɔnbɔde, n e keri yi bɔxi ma. N a kolon, i na duba naxan bɛ, na bara baraka. I

falama.» ³⁹ Balami nun Balaki naxa siga, e so Kiriyati Xusoti. ⁴⁰ Balaki naxa ningee nun yexee ba serexe ra, a nde so Balami yi ra a nun kuntigi naxee nu na a foxo ra. ⁴¹ Na kuye iba, Balaki naxa Balami xanin Bamoti Baali geya fari. Menni a naxa Isirayila nama seeti nde to.

23

Balami dubafe Isirayila nama be

¹ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa serexebade solofere yailan be. I man xa fa tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ra.» ² Balami naxan maxorin, Balaki naxa a birin naba. E naxa tuura keren nun yexee kontonyi keren ba serexe ra na serexebade keren keren ma. ³ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa lu be serexe fe ma, n tan xa n makuya dondoronti. Temunde Alatala fama minide n ma. A naxan yo masen n be, n a falama i be.» Balami to te geya nde fari, ⁴ Alatala naxa mini a ma. Balami naxa a fala a be, «N bara serexebade solofere yailan, n yexee kontonyi keren nun tuura keren nan baxi a birin keren keren fari.» ⁵ Alatala naxa masenyi fi Balami ma a naxan masenma. A naxa a yita a be, «Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a be.»

⁶ Balami naxa gbilen Balaki yire, a a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun Mowaba kuntigie. ⁷ Balami naxa a xa masenyi ti yi ki,

«Balaki nan faxi n na kelifi Siriya.
Mowaba mange nan n xilixi, kelifi soget-
ede geyae kon na.

«Fa, Yaxuba bonsoe danka n be!

I xa xone radin Isirayila ma!»

⁸ N noma mixi dankade di,
Alatala mu naxan dankaxi?
N noma xonode mixi ma di,
Ala mu xonoxi naxan ma?

⁹ N e toma kelifi geya kon na,
keli yire itexi.

Nama nan a ra,
naxan luma a xati ma,
naxan tagi rasama e nun si gbete ra.

¹⁰ Nde noma Yaxuba bonsoe kontide,
konti naxan dangima meyenyi konti ra?
E nu Isirayila nama itaxun doxode naani
ra,

nde noma a seeti keren yati kontide?
Ala xa n mali n xa aligiyama li tinxinyi
kui.

Ala xa n mali n xa maniya e ra n ma saya
kui.»

¹¹ Balaki naxa a fala Balami be, «I
munse rabaxi n na yi ki? N i rafaxi ne
n yaxuie dankade, koni i tan na dubafe e
be.» ¹² Balami naxa a yaabi, «Alatala na
masenyi naxan sa n de i, n mu lan n xa
na fala?»

¹³ Balaki man naxa a fala a be, «Won xa
siga yire gbete, i noma e tode dennaxe.
I seeti keren nan gbansan toma be, i
mu e birin toma. Menni i noma e birin
tode, i fa e danka.» ¹⁴ A naxa Balami
xanin Sofimi, Pisiga geya fari. A naxa
serexebade solofere yailan menni, a tuura
keren nun yexee kontonyi keren ba serexe
ra na serexebade keren keren ma fari.
¹⁵ Balami naxa a fala Balaki be, «I xa
lu be i xa serexe fe ma, n tan xa n
makuya dondoronti, n nun Alatala xa lu
yire keren.»

¹⁶ Alatala naxa mini Balami ma, a
masenyi nde fi a ma, a fa a fala a be,
«Siga Balaki yire, i xa yi masenyi ti a
be.» ¹⁷ Balami naxa gbilen Balaki yire, a
a li a tixi a xa serexe fe ma, a tan nun
Mowaba kuntigie. Balaki naxa a maxorin,
«Alatala munse masenxi?» ¹⁸ Balami
naxa yi masenyi ti a be,
«Balaki, keli.

Siporo xa di xeme, i tuli mati.

¹⁹ Ala mixi mu a ra, a mu wule falama.

Adamadi mu a ra, a xa a xaxili masara.

A mu a xui masarama.

A mu neemuma a xa saate ma.

A mu laayidi kanama.

²⁰ Ala bara n yamari n xa duba yi nama
be.

Alatala bara baraka sa e ma.

N mu noma na masarade.

²¹ Tooru mu luma Yaxuba bonsoe ya ma.

Setarepa mu toma Isirayila.

E Marigi Alatala na e foxo ra.

Mange xui mema ne e tagi.

²² Alatala e ramixi Misira boxi ra,

senbe na e yi ra alo sexe ninge.

²³ Karamoxo wali mu noma Yaxuba
bonsoe toorode.

Sematoe mu noma sese rabade Isirayila
xili ma.

A fama falade Yaxuba nun Isirayila xa fe
ra,

Ala xa wali mato!

²⁴ Yi pama kelima alo yete gine,

e tima alo yete xeme,

naxan mu a sama fo a xa sube don,

a naxan faxa,

fo a xa a wuli min.»

²⁵ Balaki naxa a fala Balami be, «Xa i
mu wama e dankafe, hali i mu duba e be.»

²⁶ Balami naxa a yaabi, «N mu a fala i be,
Alatala na naxan yo masen n be, n na nan
falama?»

²⁷ Balaki naxa a fala Balami be, «Awa,
won xa siga yire gbete. Temunde
Alatala tinma i xa yi pama danka n be
menni.»

²⁸ Balaki naxa Balami xanin
Peyori geya fari, gbengberenyi toma
dennaxe.

²⁹ Balami naxa a fala Balaki
be, «Serexebade solofere ti be, i man
xa fa tuura solofere nun yexee kontonyi
solofere ra.»

³⁰ Balami naxan maxorin,
Balaki naxa a birin naba. A naxa tuura
keren nun yexee kontonyi keren ba serexe
ra na serexebade keren keren ma fari.

24

Balami dubafe Isirayila be

¹ Balami to a to a Alatala nu wama
baraka safe Isirayila xa fe ma, a mu
karamoxo wali raba alo a darixi a raba ra
ki naxe. A naxa a ya rafindi gbengberenyi
ma. ² A to Isirayila pama to, e yonkinxi e
bonsoe ki ma, Ala Xaxili naxa goro a ma,

³ a fa yi masenyi ti:

«N yi nan masenma,

n tan Beyori xa di xeme Balami,

naxan xa se igbema a fanyi ra,

⁴ naxan Ala xui ramema,

naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa laa-
matunyi toma,

naxan fahaamui sotoma suyidi kui.

⁵ Yaxuba, i xa kiri banxie rayabu,

Isirayila, i xa lingirae tofan.

⁶ E gulunba rafema,

e luma alo laakoe naxan na xure de ra,

alo wuri bilie Alatala naxee sixi ye yire.

⁷ Ye mu jonma Isirayila pama yi ra,

tune goroma e xa sansie ma a fanyi ra.

E xa mange senbe gbo Agaga be,

Isirayila xa mangeya xili fanyi sotoma ne.

⁸ Ala naxa e ramini Misira boxi ma,

e senbe gbo alo sexe ninge.

E e yaxuie xun nakanama ne,

naxee e xori girama,

e e faxama xalie ra.

⁹ E e malabuma ne alo yete,

nde suusama e rakelide?

Baraka xa lu mixi be naxan na duba wo
be,

danka xa lu mixi be naxan na wo dankal!»

¹⁰ Na kui Balaki naxa xono Balami ma
a paxi ra. A naxa a fala, «N i xili ne i

xa n yaxuie danka, kono a sanya saxan
nde nan yi ki, i na dubafe e be! ¹¹ Keli

be keren na! Siga i xonyi! N nu bara
laayidi tongo i be wali sare xa fe ra, kono

Alatala mu tinxi i xa a soto!» ¹² Balami
naxa a yaabi, «N mu a fala i xa xerae

be, ¹³ «Hali Balaki a xa banxi nan nafe
gbeti nun xema ra n be, n mu noma

sese rabade Alatala mu n yamari naxan
na. Alatala naxan masenma n be, n noma

gbilende na foxo ra?» ¹⁴ Awa, yakosi, n

na gbilenfe n xonyi, kono i xa a kolon yi
pama naxan nabama wo ra.»

¹⁵ Na temui Balami naxa yi masenyi ti a
be:

«Beyori xa di xeme Balami xa masenyi
nan ya,

naxan see igbema a fanyi ra,

¹⁶ naxan Ala xui ramema,

naxan Ala Xili Xungbe Kanyi xa laa-
matunyi toma,

naxan fahaamui sotoma Ala Xili Xungbe
saabui ra.

¹⁷ N fe toxi naxan fama rabade yare.

N fe toxi naxan makuya yakosi ra.

Tunbui nde fama tede kelife Yaxuba xa
mixie ma.

Mange tonxuma nde fama kelide Isirayila
ya ma.

A Mowaba xun nakanama ne,

a Seti xa die xa fe jonma ne.

¹⁸ Edon xa fe goroma ne,

Seyiri xa fe goroma ne,

kono Isirayila senbe sotoma ne.

¹⁹ Mange nde kelima Yaxuba xa mixie ya
ma,

naxan bekae sontoma.»

²⁰ Balami to Amalekikae to, a naxa yi
masenyi ti:

«Amaleki si fisamante na nu a ra,

kono a raponyi, a bonoma ne!»

²¹ Balami to Kenikae to, a naxa yi masenyi ti:

«Wo sabatide mabanbanxi, wo tɛɛ saxi fanye nan fari,

²² kɔŋɔ Asuri fama nɛ wo xun nakanade, a wo findi geelimanie ra.»

²³ Na tɛmɛi a naxa a xa masenyi xun dusu:

«Nde nɔma kiside Ala xa ɲaxankatɛ ma?

²⁴ Kunkuie fama nɛ kelife Kitimi, e nɔma nɛ Asuri nun Xeberi ra, kɔŋɔ a rapɔnyi, e fan xun nakanama nɛ.»

²⁵ Na dangi xanbi, Balami naxa keli, a gbilen a xɔnyi. Balaki fan naxa keli naa.

25

Isirayilakae xa kuye batu

¹ Isirayilakae to nu yonkinxi Sitimi, e naxa so yɛnɛ rabafe Mowaba ginɛɛ ra.

² Na ginɛɛ naxa Isirayila xɛmɛɛ xili e xa lan e xa sɛrɛxɛɛ ma, naxɛɛ nu bama e xa kuyɛɛ bɛ. ³ Isirayilakae to Peyori xa Bali kuyɛ batu folɔ, Alatala naxa xɔŋɔ e ma. ⁴ Alatala naxa a fala Munsa bɛ, a a xa ɲama yarerati birin gbaku wuri kɔn na a ya i, a e ya rafindi soɛɛ ma, alako a xa xɔnɛ xa gbilen Isirayila fɔxɔ ra. ⁵ Munsa naxa Isirayila kiitisae yamari, «Wo xa mixi birin faxa, naxan bara Peyori xa Bali kuyɛ batu!»

⁶ A fɛfɛ na fala, Isirayilaka nde naxa fa Madiyanka ginɛ nde ra a ngaxakerenyie ya i. Munsa nun Isirayila ɲama naxɛɛ nu na wafe hɔrɔmɔlingira sode dɛ ra, naxa na ginɛ nun na xɛmɛ to. ⁷ Haruna xa mamadi, Eleyasari xa di xɛmɛ Finexasi sɛrɛxɛdubɛ to na ginɛ nun na xɛmɛ to, a naxa keli, a tanbɛ tongo, ⁸ a bira na xɛmɛ fɔxɔ ra kiri banxi kui, a sa a tan nun na ginɛ sɔxɔ a xa tanbɛ ra e furi ma keren na. Na tɛmɛi Alatala xa xɔnɛ naxa dan. ⁹ Mixi wulu mɔxɔɲɛn nun naani nan faxa na gbaloe kui.

¹⁰ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ¹¹ «Haruna sɛrɛxɛdubɛ xa mamadi, Eleyasari xa di xɛmɛ Finexasi, bara n ma xɔnɛ ba Isirayilakae ma. N ma xanunteya n ma ɲama bɛ nu na a bɔɲɛ kui, a fa a niya a xa na raba. N tan mu Isirayila birin sɔntɔ n ma xanunteya xa fe ra. ¹² A fala Finexasi bɛ, n bara bɔɲɛsa saate xiri a

tan nun n tan tagi. ¹³ Na saate luma n tan nun a bɔnsɔɛ tagi, e fa findi sɛrɛxɛdubɛɛ ra abadan, barima n ma xanunteya nu na a bɔɲɛ kui, a man fa a niya Isirayilakae xa yunubi xa xafari.»

¹⁴ Isirayilaka naxan faxa e nun na Madiyan ginɛ ra, a nu xili Simiri, Salu xa di xɛmɛ. Simeyɔn bɔnsɔɛ xunyi nde nan nu a ra. ¹⁵ Na ginɛ Madiyanka tan nu xili Kɔsibi, Suuru xa di ginɛ. Madiyan xabile ndee xunyi nan nu a baba ra. ¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ¹⁷ «Wo xa Madiyankae gere alɔ yaxuie! ¹⁸ E findixi wo bɛ yaxuie nan na Peyori kuyɛ xa fe ra, nun e maagine Kɔsibi xa fe ra. Kɔsibi findixi e xa yarerati nde xa di ginɛ nan na, ¹⁹ naxan faxa Peyori kuyɛ xa fe kui.»

26

Isirayilakae kontife a firin nde

¹ Na gbaloe to dangi, Alatala naxa a fala Munsa nun Haruna sɛrɛxɛdubɛ xa di xɛmɛ Eleyasari bɛ, ² «Wo xa Isirayila ɲama birin xili sɛbɛ, keli a ɲɛ mɔxɔɲɛn ma han na xanbi, a denbaya ki ma, naxan birin nɔma sɔɔriɲa rabade.» ³ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa a fala Isirayilakae bɛ Mowaba bɔxi ma Yurudɛn xure sɛeti ma Yeriko ya i, ⁴ «Isirayilaka birin xa konti, keli mixi ma naxan bara ɲɛ mɔxɔɲɛn sɔtɔ han na xanbi, alɔ Alatala a yamari Munsa nun Isirayilakae bɛ ki naxɛ.» Isirayila bɔnsɔɛ naxɛɛ mini Misira bɔxi ra, nɛɛ nan yi ki.

⁵ A folɔ Isirayila xa di singe Ruben nan ma, a xa die nan yi ki: Xanɔki, Palu, ⁶ Xesiron, Karimi, nun e xabilɛɛ. ⁷ Ruben bɔnsɔɛ xabilɛɛ nan na ki. Nɛɛ xasabi lan mixi wulu tongo naani nun saxan kɛmɛ solofere tongo saxan nan ma.

⁸ Palu xa di xɛmɛ Eliyabi ⁹ nan nu na Nemuweli, Datan, nun Abirami baba ra, naxɛɛ keli Munsa nun Haruna xili ma Isirayila kungtie ya ma. E nun Kora nun a fɔxirabirɛɛ to keli Alatala xili ma, ¹⁰ bɔxi rabi nɛ, a fa e birin gerun. Na lɔxɔɛ Alatala mixi kɛmɛ firin mixi tongo suuli gan nɛ tɛ ra, e xa findi misaali ra ɲama bɛ. ¹¹ Kɔŋɔ Kora xa die tan mu faxa na fe kui.

¹² Simeyɔn xa die nan yi ki e xabile ki ma: Nemuweli, Yamin, Yakimi, ¹³ Sera, Sawulu, a nun e xabilee. ¹⁴ Simeyɔn bɔnsɔe xabilee nan na ki. Nee xasabi lan mixi wulu mɔxɔɓen nun firin, mixi keme firin nan ma.

¹⁵ Gadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sefon, Xagi, Suni, ¹⁶ Oseni, Eri, ¹⁷ Arodi, Areli, nun e xabilee. ¹⁸ Gadi bɔnsɔe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo naani, mixi keme suuli nan ma.

¹⁹ Yuda xa die nan yi ki: Eru nun Onan. Kɔɔ e tan faxa Kanaan bɔxi nan ma. ²⁰ Yuda xa die nan yi ki e xabile ki ma: Selaha, Peresi, Sera, nun e xabilee. ²¹ Peresi xa die nan yi ki: Xesiron, Xamuli, nun e xabilee. ²² Yuda bɔnsɔe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo solofere nun senni, mixi keme suuli nan ma.

²³ Isakari xa die nan yi ki e xabile ki ma: Tola, Puwa, ²⁴ Yasubu, Simiron, nun e xabilee. ²⁵ Isakari bɔnsɔe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme saxan nan ma.

²⁶ Sabulon xa die nan yi ki e xabile ki ma: Seredi, Elon, Yaxaleeli, nun e xabilee. ²⁷ Sabulon bɔnsɔe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo senni, mixi keme suuli nan ma.

²⁸ Yusufu xa die nan yi ki e xabile ki ma: Manasi nun Efirami. ²⁹ Manasi xa die nan yi ki: Makiri nun a xabilee. Makiri nan Galadi nun a xabilee sɔɔ. ³⁰ Galadi xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yeseri, Xeleki, ³¹ Asireli, Sikemi, ³² Semida, Xeferi, nun e xabilee. ³³ Xeferi xa di xeme Selofexadi tan di ginɛ nan tun sɔɔ. Nee xilie nan yi ki: Maxala, Nowa, Xogala, Milika nun Tirisa. ³⁴ Manasi bɔnsɔe xabilee nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun firin, mixi keme solofere nan ma.

³⁵ Efirami xa die nan yi ki e xabile ki ma: Sutela, Bekeri, Taxani, nun e xabilee.

³⁶ Sutela xa di nan yi ki: Eran nun a xabilee. ³⁷ Efirami xa die nan na ki. E xasabi lan mixi wulu tongo saxan nun firin, mixi keme suuli nan ma. Yusufu xa mamadie nan na ki e xabile ki ma.

³⁸ Bunyamin xa die nan yi ki e xabile ki ma: Bela, Asibeli, Axirama, ³⁹ Sufami, Xufami, nun e xabilee. ⁴⁰ Bela xa die naxa findi Arade, Naaman, nun e xabilee ra.

⁴¹ Bunyamin xa die nan na ki e xabile ki ma. E xasabi naxa lan mixi wulu tongo naani nun mixi suuli keme senni ma.

⁴² Dana xa die nan yi ki e xabile ki ma. Suxami nun a xabilee. Dana bɔnsɔe nan na ki e xabile ki ma. ⁴³ E xasabi naxa lan mixi wulu tongo senni nun naani, mixi keme naani ma.

⁴⁴ Aseri xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yimena, Yisiwi, Beriya, nun e xabilee. ⁴⁵ Beriya xa die nan yi ki: Xeberi, Malakiyeli, nun e xabilee. ⁴⁶ Aseri xa di ginɛ nu xili nɛ Sera. ⁴⁷ Aserikae nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo suuli nun saxan, mixi keme naani nan ma.

⁴⁸ Nafatali xa die nan yi ki e xabile ki ma: Yaxaseeli, Guni, ⁴⁹ Yeseri, Silemi, nun e xabilee. ⁵⁰ Nafatali bɔnsɔe nan na ki e xabile ki ma. E xasabi lan mixi wulu tongo naani nun suuli, mixi keme naani nan ma.

⁵¹ Isirayilaka konti lanxi mixi wulu keme senni nun keren, mixi keme solofere tongo saxan nan ma.

⁵² Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ⁵³ «Kanaan bɔxi itaxunma na mixie nan ma e bɔnsɔe xasabi ma, a findi e ke ra. ⁵⁴ Bɔnsɔe birin ke sɔɔma a xa mixie xasabi bere nan na. Bɔnsɔe naxee xa mixie gbo, i nee gbe ragbo dangi booree ra, naxee xa mixi xurun. ⁵⁵ N tan nan a ragirima bɔnsɔe birin lan a xa ke naxan sɔɔ e bɔnsɔe xasabi ma. ⁵⁶ Bɔxi itaxunyi findima Ala xa maragiri nan na, bɔnsɔe xungbee nun bɔnsɔe xurie tagi.»

⁵⁷ Lewi bɔnsɔe nan yi ki naxee konti e xabile ki ma: Gerison, Kehati, Merari, nun e xabilee. ⁵⁸ Lewi bɔnsɔe xabilee nan yi ki: Libini, Xebiron, Maxali, Musi, nun Kora. Kehati nu bara Amarama sɔɔ. ⁵⁹ Amarama xa ginɛ nu xili nɛ Yebedi, Lewi xa di ginɛ, naxan bari Misira. A naxa Haruna, Munsa, nun e maagine Mariyama bari Amarama bɛ. ⁶⁰ Haruna nu bara Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari sɔɔ di ra. ⁶¹ Nadabo nun Abihu faxa nɛ, e to serexe gan te ra naxan mu daxa. ⁶² Di xeme naxan konti Lewi bɔnsɔe ya ma, keli a kike keren ma han na xanbi, a xasabi lan mixi wulu mɔxɔɓen nun saxan nan ma. E xa konti nu na a xati ma, barima e mu bɔxi sɔɔ ke ra Isirayilakae ya ma.

⁶³ Munsa nun Eleyasari serexedube na mixie nan konti Mowaba boxi ma Yuruden xure seeti ma Yeriko taa ya i, ⁶⁴ konɔ Munsa nun Haruna serexedube mixi naxee konti Turusinina gbengberenyi ma, na keren mu nu na Isirayilakae ya ma sonon. ⁶⁵ Alatala a fala ne, a nee birin faxama ne gbengberenyi ma. Na kui, e sese mu lu duniɲa, fo Yefune xa di xeme Kalebi, nun Nunu xa di xeme Yosuwe.

27

Ginee xa ke seriye

¹ Yusufu xa di xeme Manasi, na fan xa di xeme Makiri, na fan xa di xeme Galadi, na fan xa di xeme Xeferi, na fan xa di xeme Selofexadi, di gine suli nan soto, naxee nu xili: Maxala, Nowa, Xogala, Milika nun Tirisa. ² Na di ginee nan fa e yete kan dentege Munsa, Eleyasari serexedube, nun Isirayila yareratie be, Isirayila nama birin ya xori, horomolingira sode de ra. E naxa a masen, ³ «Muxu baba mu di xeme soto. A bara faxa gbengberenyi ma, konɔ a mu nu na Kora xa mixie ya ma naxee keli Alatala xili ma. A tan faxa a yete kan xa yunubi rabaxi nan ma. ⁴ Munfe ra muxu baba xili bama a xabile xa mixie ya ma, di xeme to mu na a be? Ke nde so muxu fan yi ra, muxu baba ngaxakerenyie tagi!»

⁵ Munsa naxa e xa fe dentege Alatala be. ⁶ Alatala naxa a masen a be, ⁷ «Selofexadi xa di ginee bara nondi fala. E baba ke so e yi ra alo e baba ngaxakerenyie a soto ki naxe. ⁸ A fala Isirayilakae be, «Xa xeme nde sa faxa di xeme xanbi, wo a ke so a xa di ginee yi ra. ⁹ Xa di gine fan mu na a be, wo a ke so a fafaxakerenyie yi ra. ¹⁰ Xa fafaxakeren yo mu na a be, wo a so a baba fafaxakerenyie yi ra. ¹¹ Xa a sa li, a baba fafaxakeren yo mu na, wo a ke so mixi yi ra, e nun naxan makore e boore ra a xibilae ya ma.» Na xa findi yaamari nun seriye ra Isirayilakae be, alo n tan Alatala a yamarixi i be ki naxe.»

Yosuwe findife Munsa joxoe ra

¹² Alatala naxa a masen Munsa be, «Te yi Abarimi geya fari, alako i xa boxi mato n naxan fima Isirayilakae ma. ¹³ I

na ge a matode, i taa masarama ne, i gbilen i benbae ma alo i taara Haruna, ¹⁴ barima wo bara n ma yaamari matandi. Isirayilakae to keli n xili ma ye xoli xa fe ra Kadesi, Sini gbengberenyi ma, wo mu seedejoxoya raba n ma seniyyenyi xa fe ra.»

¹⁵ Munsa naxa a fala Alatala be, ¹⁶ «Alatala, daali birin Marigi Ala, mixi keren doxo nama xun ma, ¹⁷ naxan tima e ya ra, e mini temui nun e so temui, naxan e raminima, a e raso, alako i xa nama naxa lu alo xuruse naxee rabepinxi e yete ma, kantama yo mu e be.» ¹⁸ Alatala naxa a masen Munsa be, «I xa Nunu xa di Yosuwe sugandi, Xaxili Seniyyenxi na naxan ma. I xa i belexe sa a ma. ¹⁹ I xa a ti Eleyasari serexedube nun nama birin ya xori, i fa yaamarie so a yi ra, ²⁰ i xa mangeya nde xa dangi a ma, alako Isirayila nama birin xa a xui suxu. ²¹ A tima ne Eleyasari serexedube ya i n waxonfe maxorinde geme sugandixie ra. N yaabi naxan fima, a tan nun nama birin jere ma na nan ma. E minima Eleyasari serexedube xui nan ma, e soma Yosuwe xui nan ma.» ²² Munsa naxa Alatala xa yaamari raba. A naxa Yosuwe tongo, a sa a ti Eleyasari serexedube nun Isirayila nama ya i, ²³ a a belexe sa a ma, a yaamarie so a yi ra, alo Alatala nu bara a yamari ki naxe.

28

Geesege nun nunmare serexee

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «A fala Isirayilakae be, e xa n ma serexee ba a ba temui. Donsee nan e ra, naxee ganma, e xiri joxunme te n na.

³ «A fala e be, «Loxo yo loxo wo xa serexee gan daaxi ba Alatala be, yexee firin, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁴ Keren xa ba geesege, boore xa ba nunmare. ⁵ Wo man xa sansi xori dinxi kilo saxon ba serexee ra naxan namulanxi oliwi ture fanyi litiri keren nun a tagi ra. ⁶ Na serexee gan daaxi mooli nu bama n be Turusinina geya ma, a xiri joxunme nu tema n na. ⁷ Weni serexee litiri keren nun a tagi bama yexee seeti ma Alatala be. Na serexee

rafalama yire seniyeŋxi nan kui. ⁸ Wo xa sansi x̄ori dinxi serexe nun weni serexe ba nunmare temui yexee seeti ma. Na birin findima serexe gan daaxi nan na naxan xiri ɲoxunme tema n tan Alatala ra.»

Malabu l̄ox̄e serexe

⁹ Malabui l̄ox̄e wo xa yexee firin ba malabu l̄ox̄e serexe ra, naxee bara ɲe keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Sansi x̄ori dinxi serexe naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. ¹⁰ Malabui l̄ox̄e serexe gan daaxie nan bama geesege nun nunmare serexe ra, a nun e xa weni serexe.

Kike xi singe serexe

¹¹ Kike xi singe birin, wo xa tuura firin ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara ɲe keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ¹² Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ¹³ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. Serexe gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri ɲoxunme te n tan Alatala ra. ¹⁴ Weni litiri saxan serexe xa ba tuura birin be. Weni litiri firin serexe xa ba yexee kontonyi birin be. Weni litiri keren serexe xa ba yexee birin be. Na serexe mooli bama kike xi singe birin ɲe kui. ¹⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra, wo geesege nun nunmare serexe bama temui naxe, a nun a xa weni serexe.

Sayamaleke Dangi Sali serexe

¹⁶ Kike singe xi fu nun naani nde, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba Alatala xa binye bun ma. ¹⁷ Na kike xi fu nun suuli nde findima sali l̄ox̄e nan na. Wo xa taami lebinitare don xi solofere bun ma. ¹⁸ Na xi singe wo xa wo malan Ala batude. Wo naxa wali yo raba na l̄ox̄e. ¹⁹ Wo xa yi serexe gan daaxie ba Alatala be na l̄ox̄e: tuura firin, yexee kontonyi keren, nun yexee solofere, naxee bara ɲe keren

soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁰ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²¹ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee yo yexee seeti ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ²³ Wo xa na serexe sa geesege daaxie xun ma, naxee bama l̄ox̄e birin. ²⁴ Wo xa nee ba xi solofere bun ma. Serexe gan daaxi nan a ra naxan ganma, a xiri ɲoxunme te n tan Alatala ra. Nee bama ne l̄ox̄o yo l̄ox̄o, e nun boore serexe gan daaxie, nun weni serexe. ²⁵ A xi solofere nde, wo xa wo malan Ala batude. Wo naxa wali gbete raba na l̄ox̄e.

Xe Xaba Sali serexe

²⁶ Xe Xaba Sali, wo na fa sansi bogi singee serexe ra Alatala xon ma, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo suxu na l̄ox̄e. ²⁷ Wo xa yi serexe ba: tuura firin, yexee kontonyi keren, nun yexee solofere, naxee bara ɲe keren soto. Nee nan bama serexe gan daaxi ra, e xiri ɲoxunme te n tan Alatala ra. ²⁸ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serexe kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee kontonyi keren yo yexee kontonyi keren seeti ma. ²⁹ Sansi x̄ori dinxi serexe kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yexee keren yo yexee keren seeti ma. ³⁰ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. ³¹ Wo xa na serexe sa boore serexe xun, wo naxee bama l̄ox̄e birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serexe ra. Lanyuru yo naxa lu na serexe ma.

29

Sara xa Sali serexe

¹ «Kike solofere nde xi singe, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na l̄ox̄e. Wo sarae fema ne na l̄ox̄e. ² Wo xa tuura firin ba serexe gan daaxi ra, a nun yexee kontonyi keren, a nun yexee solofere, naxee bara ɲe keren soto,

lanyuru yo mu na naxee ma. ³ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura keren yo tuura keren seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yex̄ee kontonyi keren yo yex̄ee kontonyi keren seeti ma. ⁴ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yex̄ee keren yo yex̄ee keren seeti ma. ⁵ Wo xa sikote keren fan ba Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. ⁶ Na serex̄e birin sama serex̄e gan daaxie nan xun, wo naxee bama loxo yo loxo, a nun wo naxee bama kike yo kike a xi singe, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan sama e seeti ma. Serex̄ee nan e ra naxee ganma, e xiri joxunme te n tan Alatala ra.»

Yunubi xafari loxo serex̄e

⁷ «Na kike solofere nde, xi fu loxo, wo xa wo malan n batude, wo fan xa sunyi suxu. Wo naxa wali yo raba na loxo. ⁸ Na loxo wo xa tuura nde ba serex̄e gan daaxi ra, a nun yex̄ee kontonyi keren, a nun yex̄ee solofere, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁹ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa tuura seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa yex̄ee kontonyi keren yo yex̄ee kontonyi keren seeti ma. ¹⁰ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa yex̄ee keren yo yex̄ee keren seeti ma. ¹¹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra, dangife na yunubi xafari serex̄e, nun na serex̄e gan daaxie wo naxee bama loxo yo loxo, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e.»

Bage Ti Sali serex̄e

¹² «Kike solofere nde, xi fu nun suuli, wo xa wo malan n batude. Wo naxa wali yo raba na loxo. Wo xa sali nde raba n tan Alatala be xi solofere bun ma. ¹³ A xi singe, wo xa tuura fu nun saxan, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e gan daaxi ra n tan Alatala be, naxee bara je keren soto, lanyuru yo mu na naxee ma. Wo na e gan, a xiri joxunme te n tan Alatala ra. ¹⁴ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo solomanaani naxan namulanxi ture ra, a xa sa na tuura fu

nun saxan seeti ma. Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo senni naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yex̄ee kontonyi firin seeti ma. ¹⁵ Sansi x̄ori dinxi serex̄e kilo saxan naxan namulanxi ture ra, a xa sa na yex̄ee fu nun naani seeti ma. ¹⁶ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra, dangife na yunubi xafari serex̄e, nun na serex̄e gan daaxie wo naxee bama loxo yo loxo, a nun sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e.»

¹⁷ «Sali xi firin nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ¹⁸ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ¹⁹ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²⁰ «Sali xi saxan nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²¹ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²² Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²³ «Sali xi naani nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁴ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²⁵ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama loxo birin, e nun sansi x̄ori nun weni naxan fan bama serex̄e ra.»

²⁶ «Sali xi suuli nde, wo xa tuura fu nun firin, yex̄ee kontonyi firin, nun yex̄ee fu nun naani ba serex̄e ra, naxee bara je keren soto, lanyuru mu na naxan ma, ²⁷ a nun e xa sansi x̄ori dinxi nun weni serex̄e naxan lanma seriye ki ma. ²⁸ Wo xa sikote keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serex̄e ra. Wo xa na serex̄ee sa boore serex̄ee xun, wo naxee bama

loxɔɛ birin, e nun sansi xɔri nun weni naxan fan bama serexe ra.»

²⁹ «Sali xi senni nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara ɲe keren sɔɔ, lanyuru mu na naxan ma, ³⁰ a nun e xa sansi xɔri dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ³¹ Wo xa sikɔte keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama loxɔɛ birin, e nun sansi xɔri nun weni naxan fan bama serexe ra.»

³² «Sali xi solofere nde, wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe ra, naxee bara ɲe keren sɔɔ, lanyuru mu na naxan ma, ³³ a nun e xa sansi xɔri dinxi nun weni serexe naxan lanma seriye ki ma. ³⁴ Wo xa sikɔte keren fan ba Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama loxɔɛ birin, e nun sansi xɔri nun weni naxan fan bama serexe ra.»

³⁵ «Sali xi solomasaxan nde, wo xa wo malan n tan Ala batude. Wo naxa wali gbete raba na loxɔɛ. ³⁶ Wo xa tuura fu nun firin, yexee kontonyi firin, nun yexee fu nun naani ba serexe gan daaxi ra, naxee bara ɲe keren sɔɔ, lanyuru mu na naxan ma. E xiri ɲoxunme tema n tan Alatala ma. ³⁷ Wo man xa sansi xɔri dinxi nun weni serexe ba naxan lanma seriye ki ma na tuura, na yexee kontonyi, nun na yexee xa fe ra. ³⁸ Wo xa sikɔte keren fan ba n tan Alatala be yunubi xafari serexe ra. Wo xa na serexee sa boore serexee xun, wo naxee bama loxɔɛ birin, e nun sansi xɔri nun weni naxan fan bama serexe ra.»

³⁹ «Serexee nan na ki wo lan wo xa naxee ba n tan Alatala be wo xa sali loxɔɛ, bafe wo xa laayidi serexee, wo xa serexe ɲanigexie, wo xa serexe gan daaxie, wo xa sansi xɔri dinxi serexee, wo xa weni serexee, nun wo xa xanunteya serexee.»

30

Laayidi tongoxi seriye

¹ Munsa naxa Alatala xa yaamari birin fala Isirayilakae be, a naxee so a yi ra. ² Munsa naxa yi masenyi ti Isirayila bonsoe kuntigie be, «Alatala xa yaamarie

nan ya: ³ Xa mixi nde sa laayidi tongo Alatala be fe nde ma, xa na mu a a kali Alatala ra fe nde ma, na kanyi lan ne a xa a xui rakamali. A naxan birin falaxi a de ra, a xa a birin naba.»

⁴ «Gine dimedi na sa laayidi tongo fe nde ma Alatala be, a na a baba xonyi temui naxe, a fa a kali, ⁵ a baba naxa a kolon a a xa di gine bara laayidi nde tongo, a baba mu sese fala na fe kui, a xa na laayidi rakamali. ⁶ Kɔno xa a baba mu tin na laayidi tongoxi ra a me temui, a mu lan na gine dimedi xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra a baba waxɔnfe xa fe ra.»

⁷ «Gine na sa laayidi tongo, xa na mu a a kali woyenyi mafuraxi ra, ⁸ xa a xa mɔri sa na me, a fa lu a mu sese fala na fe ra, a xa na laayidi rakamali. ⁹ Kɔno xa a xa mɔri mu tin na fe ra a me temui, a mu lan na gine xa a rakamali. Alatala mu a suxuma a ra.»

¹⁰ «Kaape gine na laayidi tongo, xa na mu, gine naxan nun a xa xeme bara fatan, a xa a xa laayidi rakamali.»

¹¹ «Gine xeme taa idoxɔɛ na laayidi tongo, xa na mu a a kali fe nde ma, ¹² xa a xa mɔri fa na fe kolon, kɔno a mu fefe fala na fe kui, a lanma na gine xa a xa laayidi rakamali. ¹³ A xa mɔri na a xa laayidi me temui naxe, a noma tinde a ra, xa na mu a ra, a noma tonyi doxode a ma. Alatala mu a suxuma a ra. ¹⁴ A xa mɔri noma tinde, xa na mu a ra tondide a xa laayidi nun a xa kali birin na. ¹⁵ Xa a mu fefe falama na fe kui, a xa gine lanma a xa a xa laayidi rakamali. A xa dundui a niyama ne gine xa a xa laayidi rakamali. ¹⁶ Xa a xa mɔri tonyi doxoma a xa gine xa laayidi ma temui gbete, a tan nan yati a xa gine xa kote xaninma.»

¹⁷ «Alatala xa seriye nan na ki a naxan fixi Munsa ma, gine xa fe ra naxan na xeme taa, xa na mu a ra gine naxan na a baba xonyi.»

31

Madiyankae gerefe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Munsa be, ² «I xa Isirayilakae gbe ɲoxo Madiyankae ma. I na ge na ra, i fa taa masara.» ³ Munsa naxa a fala pama be, «Xeme

ndee xa geresosee tongo Madiyan xili ma wo gbe ɲɔxɔde Alatala xili ra. ⁴ Isirayila bɔnsɔɛ birin xa mixi wulu keren keren ba geresoe ra.»

⁵ Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin naxa mixi wulu keren keren ba geresoe ra. ⁶ Munsa naxa na sɔɔri wulu fu nun firin xɛɛ gere tide. Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ xa di xɛmɛ Finexasi naxa e mati, se seniyenxie nu na a yi ra, a nun sara naxee tɔnxuma fima e boore ma gere xa fe ra. ⁷ E naxa siga gere tide Madiyan xili ma, alɔ Alatala a yamari ki naxɛ Munsa bɛ. E naxa na xɛmɛ birin faxa, ⁸ a nun Madiyan mange suuli: Efi, Rekemi, Suuru, Xuru, nun Reba. E naxa Beyori xa di xɛmɛ Balami fan faxa santidɛgɛma ra. ⁹ E naxa Madiyan ginɛe nun e xa di birin findi konyie ra. E naxa e xa xurusee, e xa gɔɔrɛɛ, nun e harige birin tongo. ¹⁰ E naxa e xa taaɛ nun e xa daaxae gan. ¹¹ E naxa e xa harige, e xa xurusee, nun e xa ginɛe suxu, ¹² e e xanin Munsa, Eleyasari, nun Isirayila ɲama xɔn ma e yonkinde Mowaba fili ma, Yurudɛn xure dɛ i, Yeriko ya tagi.

¹³ Munsa, Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ, nun Isirayila ɲama yareratɛ naxa e ralan yonkinde fari ma. ¹⁴ Munsa naxa xɔnɔ sɔɔri wulu xunyie nun sɔɔri kɛmɛ xunyie ma, a a fala e bɛ, ¹⁵ «Munfe ra wo mu yi ginɛe faxa? ¹⁶ E tan nan bira Balami xa marasi fɔxɔ ra, e Isirayilakae ramini Alatala xa kira xɔn Peyori, Alatala fa gbaloe ragoro a xa ɲama ma. ¹⁷ Awa, yakɔsi, wo xɛmɛ dime birin faxa, a nun ginɛ naxee bara xɛmɛ fe kolon. ¹⁸ Gine dime die tan, wo xa nee ragata wo yetɛ bɛ. ¹⁹ Wo tan naxee bara mixi faxa, xa na mu wo bara din fure ra, wo xa lu yonkinde fari ma xi solofere, a nun mixie wo naxee suxu gere kui. Wo xa wo yetɛ nun wo xa mixi suxuxie raseniyeɛn a xi saxan nde nun a xi solofere nde. ²⁰ Wo xa wo xa dugie fan naseniyeɛn a nun see naxan tan birin nafalaxi kiri, si xabe, nun wuri ra.»

²¹ Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa a fala sɔɔrie bɛ naxee gere tixi, «Alatala xa sɛriye nan ya a naxan masenxi Munsa bɛ: ²² Xɛɛma, gbeti, wure gbeeli, wure, yɔxui, nun sunbui, ²³ se naxan birin mu ganma tɛ ra, wo xa a raso tɛ, a xa seniyen. Na

dangi xanbi wo man xa a raseniyeɛn ye ra. Se naxan mu nɔma rasode tɛ, wo xa na raseniyeɛn ye ra. ²⁴ Wo xa wo xa dugie xa a xi solofere nde. Na tɛmɛi wo bara seniyen, wo fa nɔma sode yonkinde.»

Sɔtɔse itaxunfe

²⁵ Alatala naxa a masen Munsa bɛ, ²⁶ «I tan, Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ, nun Isirayila kuntigie, wo xa yi mixi suxuxie, nun e xa xurusee kɔnti, wo naxee sɔtɔxi gere kui. ²⁷ I xa e itaxun sɔɔrie nun ɲama ra. ²⁸ Sɔɔrie gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi kɛmɛ suuli yo mixi kɛmɛ suuli tagi, a xa findi n gbe ra. Xurusee fan na ki, kɛmɛ suuli yo kɛmɛ suuli, i keren nan tongoma e ya ma n bɛ. A findi ningee ra, a findi sofalee ra, a findi xuruse lanmae ra. ²⁹ I xa nee ba sɔɔrie gbe ya ma, i e fi Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ ma Alatala xili ra. ³⁰ Isirayila ɲama gbe ya ma, i xa mixi keren tongo mixi tongo suuli yo mixi tongo suuli ya ma, kɛmɛ suuli yo kɛmɛ suuli, i keren nan tongoma e ya ma n bɛ. A findi ningee ra, a findi sofalee ra, a findi xuruse lanmae ra. I xa nee so Lewi bɔnsɔɛ yi ra, naxee e ɲɔxɔ saxi n ma hɔrɔmɔlingira xɔn.»

³¹ Munsa nun Eleyasari sɛrɛxɛdubɛ naxa a raba, alɔ Alatala a yamari ki naxɛ Munsa bɛ. ³² Naxan sɔtɔ gere kui, a xasabi lan xuruse lanma wulu kɛmɛ senni wulu tongo solofere nun suuli nan ma, ³³ ninge wulu tongo solofere nun firin, ³⁴ sofale wulu tongo senni nun keren, ³⁵ ginɛ naxee mu xɛmɛ fe kolon, mixi wulu tongo saxan nun firin. ³⁶ Sɛɛti naxan fixi sɔɔrie ma naxee gere ti, a xasabi naxa lan xuruse lanma wulu kɛmɛ senni saxan wulu tongo saxan nun solofere kɛmɛ suuli ma. ³⁷ Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan xuruse lanma kɛmɛ senni tongo solofere nun suuli ma. ³⁸ Ninge naxee fixi sɔɔrie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan nun senni ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan ninge tongo solofere nun firin ma. ³⁹ Sofale naxee fixi sɔɔrie ma, e xasabi naxa lan wulu tongo saxan kɛmɛ suuli ma. Alatala gbe naxan ba na ra, na naxa lan sofale tongo senni nun keren ma. ⁴⁰ Mixi naxee fixi sɔɔrie ma, e xasabi naxa lan wulu fu nun senni ma. Alatala gbe naxan ba

na ra, na naxa lan mixi tongo saxan nun firin ma. ⁴¹ Munsa naxa Alatala gbe fi Eleyasari serexedube ma, alo Alatala a yamari ki naxe.

⁴² Isirayila nama gbe, Munsa naxan so e yi ra, naxan mu nu na soorie gbe ya ma, ⁴³ na findixi xuruse lanmae wulu keme saxan tongo saxan nun solofere keme suuli nan ma, ⁴⁴ a nun ninge wulu tongo saxan nun senni, ⁴⁵ a nun sofale wulu tongo saxan keme suuli, ⁴⁶ a nun mixi wulu fu nun senni. ⁴⁷ Na kui, xurusee ba, mixie ba, tongo suuli yo tongo suuli, Munsa naxa keren keren ba a birin na, a e so Lewi bonsoe yi ra, naxee e joxo saxi Alatala xa horomolingira xon, alo Alatala a yamari a be ki naxe.

Tantui hadiya

⁴⁸ Soori keme xunyie nun soori wulu xunyie naxa fa Munsa yire, ⁴⁹ e a fala a be, «Muxu tan i xa konyie, muxu bara soorie konti naxee nu na muxu xa yaamari bun ma. E birin na na. ⁵⁰ Na nan a toxi muxu bara fa hadiyae ra Alatala be xunsare xa fe ra. Kankan bara fa a sotosee ra alo belexerasoe, xurundee, tulirasoe, nun konmagore xema daaxi.»

⁵¹ Munsa nun Eleyasari serexedube naxa na see xema daaxi rasuxu e yi ra. ⁵² Na xema birin, soori xunyie fa naxan na Alatala be, a xasabi lan fayida xema kilo keme tongo solofere nan ma. ⁵³ Soorie tan nu e gbee ragataxi e yi ra. ⁵⁴ Munsa nun Eleyasari serexedube naxa na see birin nasuxu soori wulu xunyie nun soori keme xunyie yi ra, e a xanin horomolingira yire, alako na xa findi tonxuma ra Isirayila xa fe ra Alatala be.

32

Bonsoe saxan doxofo Yuruden xure sogetede

¹ Gooe gbegebe nan nu na Ruben bonsoe nun Gadi bonsoe yi ra. E to a to Yaasari nun Galadi boxi fan xurusee be, ² e naxa fa Munsa, Eleyasari, nun Isirayila kuntigie yire, ³ e a fala e be, «Taa naxee xili Ataroti, Dibon, Yaasari, Nimira, Xesibon, Eleyale, Sebami, Nebo, nun Beyon, nee na boxi ya ma, ⁴ Alatala naxan

saxi Isirayila nama sagoe. Na longori fan xuruse kanyie be alo muxu tan. ⁵ Xa wo bara tin a ra, be xa findi muxu tan gbe ra, hali muxu mu dangi Yuruden naakiri ma.»

⁶ Munsa naxa Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe yaabi, «Wo ngaxakerenyie sigama ne gere sode, wo tan xa lu be? ⁷ Munfe ra wo wama limaniya bafe wo ngaxakerenyie yi ra, alako e naxa dangi Yuruden naakiri ma boxi ma Alatala naxan fixi e ma? ⁸ Wo babae fan bara na wali mooli raba n to e xee Kanaan boxi rabende kelife Kadesi Barineya. ⁹ E to ge Esekoli gulunba rabende, e naxa gbilen, e fa limaniya ba Isirayilakae yi ra sofe ra boxi ma, Alatala naxan fixi e ma. ¹⁰ Alatala naxa xono Isirayilakae ma na loxo, a fa a kali, ¹¹ «Yi mixi naxan birin kelixi Misira, naxan xa simaya bara dangi je moxonon na, e mu soma boxi ma n nan n kali Iburahima, Isiyaga nun Yaxuba be dennaxan fife ra e ma, barima e mu bira n foxo ra e panige birin na. ¹² Fo Yefune xa di xeme Kalebi Kenisika, nun Nunu xa di xeme Yosuwe, nee nan peti bira n xui foxo ra e panige birin na.» ¹³ Alatala naxa xono Isirayilakae ma ki fanyi, a fa e rabepin gbengberenyi ma je tongo naani bun ma, han na mixi birin faxes, naxee wali ki mu nu rafan a ma. ¹⁴ Wo tan yunubitoe bonsoe, wo na birafe wo benbae foxo ra Alatala raxonofe ra Isirayila xili ma. ¹⁵ Xa wo keli Ala xa kira xon, a man Isirayila rabepinma ne gbengberenyi ma, e halaki wo xa fe ra.»

¹⁶ E naxa siga Munsa yire, e a fala a be, «Muxu wama goore tife be muxu xa xurusee be, a nun muxu wama yiree yailanfe be muxu xa ginne nun muxu xa die luma dennaxe. ¹⁷ Kono muxu bara tin soorina rabade muxu ngaxakerenyi Isirayilakae be han e xa so e sode. Muxu xa die tan luma be muxu xanbi ra ne taa kantaxie kui, alako bekae naxa e tooro. ¹⁸ Muxu mu gbilenma muxu xonyi be, fo Isirayilaka birin a gbe boxi masoto. ¹⁹ Ke gbete mu luma muxu tan be sonon Yuruden naakiri ma. Muxu gbe na bebiri Yuruden sogetede ne.»

²⁰ Munsa naxa a fala e be, «Xa wo sa a raba alo wo a falaxi ki naxe, xa wo wo

maxiri sigafe ra gere tide Alatala xili ra, ²¹ xa wo mu gbilen be Yuruden naakiri ma, han Alatala ge a yaxuie birin keride a ya ra, ²² na temui be bara findi wo xa boxi ra Alatala xili ra. Menni na lu Alatala xa yaamari bun ma, wo noma gbilende be. Na kui wo bara wo xa laayidi rakamali Isirayila nun Alatala be.»

²³ «Kono xa wo mu sa na seriye rabatu, na bara findi yunubi ra wo be, wo na sare fima ne. ²⁴ Yakosi, wo xa taae ti wo xa ginne nun wo xa die be. Wo xa gooree yailan wo xa xurusee fan be. Kono wo naxa neemu wo xa laayidi tongoxi ma de, wo xa na rakamali.» ²⁵ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa Munsa yaabi, «Muxu fama ne i xa yaamari birin suxude. ²⁶ Muxu xa die, muxu xa ginne, nun muxu xa xurusee birin luma be Galadi boxi ma, ²⁷ kono muxu geresosee tongoma ne, muxu fa gere so Alatala be alo i a yitaxi ki naxe, muxu marigi.»

²⁸ Munsa naxa Eleyasari serexedube, Nunu xa di xeme Yosuwe, a nun Isirayila kuntigie yamari, ²⁹ «Xa Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe sa dangi Yuruden naakiri ma, e siga gere sode Alatala be, han wo naxa na boxi birin masoto temui naxe, wo xa Galadi boxi so e yi ra ke ra. ³⁰ Kono xa e mu na raba, e fan xa sabati wo tagi Kanaan boxi ma!» ³¹ Gadi bonsoe nun Ruben bonsoe naxa e yaabi, «Alatala naxan birin masenxi a xa konyi die xa fe ra, muxu a birin nabama ne. ³² Muxu dangima ne Yuruden naakiri ma muxu xa geresosee ra sigafe ra Kanaan boxi ma Alatala ya tode ra, kono muxu ke tan findima boxi nan na Yuruden bebiri seeti ma.»

³³ Munsa naxa Amoriakae xa mange Sixon nun Basan mange Ogo xa boxi nun na rabilinyi fi Gadi bonsoe, Ruben bonsoe, nun Yusufu xa di xeme Manasi bonsoe seeti keren ma.

³⁴ Gadi xa die naxa gbilen Dibon ti ra, a nun Ataroti, Aroweri, ³⁵ Atiroti Sofana, Yaaseri, Yogbeha, ³⁶ Beti Nimira, nun Beti Xarani. E bara findi taa makantaxie ra, gooree gbegbe fan nu na.

³⁷ Ruben bonsoe naxa gbilen Xesibon ti ra, a nun Eleyale, Kiriyatayimi, ³⁸ Nebo,

Baali Meyoni, nun Sibima. E naxa na taa ndee xilie masara.

³⁹ Manasi xa di Makiri xa die to Galadi taa suxu, e Amoriakae kerri naxee nu sabatixi naa, ⁴⁰ Munsa naxa na taa so e yi ra sabatide ra. ⁴¹ Manasi xa Yayiri fan naxa taa ndee suxu, a e xili Yayiri xa taae. ⁴² Noba fan naxa Kenata taa nun a rabilinyi suxu, a yete xili sa e xun ma.

33

Isirayila xa biyaasi kelife Misira

¹ Nere nan ya Isirayilakae naxan naba e xunde ki ma Munsa nun Haruna xa yaamari bun ma e to keli Misira boxi ma.

² Munsa na birin sebexi ne alo Alatala a yamari a be ki naxe.

³ E naxa keli Ramesesi taa Misira boxi kike singe xi fu nun suuli. Sayamaleke Dangi Sali loxoe, na kuye iba Isirayilakae naxa mini Misira xoreya kui Misiraka birin ya xori. ⁴ A a lixi na temui, Misirakae nu na e xa di singee ragatafe, Alatala naxee faxe a ya ma a xa xone kui e xa kuyee xa fe ra.

⁵ Isirayilakae naxa keli Ramesesi, e sa yonkin Sukoti.

⁶ E to keli menni, e naxa siga Etama gbengberenyi de ra.

⁷ E to keli Etama, e naxa gbilen Pi Haxiroti mabiri, Baali Sefon ya tagi, e sa yonkin Migidoli ya ra.

⁸ E to keli menni, e naxa baa igiri, e siga gbengberenyi ma.

E naxa xi saxan jere raba Etama gbengberenyi ma, e sa yonkin Mara.

⁹ E to keli menni, e naxa siga Elimi, e dulonyi fu nun firin nun tugi tongo solofere li dennaxe.

¹⁰ E to keli menni, e naxa siga Xulunyumi Baa seeti ma.

¹¹ E to keli menni, e naxa siga Sini gbengberenyi ma.

¹² E to keli menni, e naxa sa yonkin Dofika.

¹³ E to keli menni, e naxa siga Alusu.

¹⁴ E to keli menni, e naxa siga Refidimi, kono e mu ye to naa.

¹⁵ E to keli menni, e naxa siga Turusinina gbengberenyi ma.

16 E to keli menni, e naxa siga Kibiroti Hataawa.
 17 E to keli menni, e naxa siga Xaseroti.
 18 E to keli menni, e naxa siga Ritima.
 19 E to keli menni, e naxa siga Rimɔn Peresi.
 20 E to keli menni, e naxa siga Libina.
 21 E to keli menni, e naxa siga Risa.
 22 E to keli menni, e naxa siga Kehelata.
 23 E to keli menni, e naxa siga Seeferi geya ma.
 24 E to keli menni, e naxa siga Xarada.
 25 E to keli menni, e naxa siga Makeloti.
 26 E to keli menni, e naxa siga Taxati.
 27 E to keli menni, e naxa siga Tera.
 28 E to keli menni, e naxa siga Mitika.
 29 E to keli menni, e naxa siga Xasamona.
 30 E to keli menni, e naxa siga Mosera.
 31 E to keli menni, e naxa siga Beneyaakan.
 32 E to keli menni, e naxa siga Horo Gidigada.
 33 E to keli menni, e naxa siga Yotobata.
 34 E to keli menni, e naxa siga Abarona.
 35 E to keli menni, e naxa siga Esiyon Geberi.
 36 E to keli menni, e naxa siga Kadesi Sini gbengberenyi ma.
 37 E keli menni nɛ, e naxa siga Horo geya ma,
 Edon bɔxi naaninyi fɛ ma.
 38 Isirayilakae xa mini Misira jɛ tongo naani kike suuli nde xi singe, Alatala naxa Haruna yamari a xa te Horo geya fari, a xa laaxira menni. 39 Haruna nu bara jɛ kɛmɛ mɔxɔɔnɛn nun saxan sɔtɔ, a faxa tɛmɛi Horo geya fari.
 40 Aradi mange, naxan sabatixi Negewi gbengberenyi Kanaan bɔxi ma, a naxa a kolon Isirayilakae bara fa.
 41 Isirayilakae to keli Horo geya yire, e naxa sa yonkin Salamona.
 42 E to keli menni, e naxa siga Punon.
 43 E to keli menni, e naxa siga Oboti.
 44 E to keli menni, e naxa siga Iye Abarimi, Mowaba bɔxi naaninyi ra.
 45 E to keli menni, e naxa siga Dibon Gadi.
 46 E to keli menni, e naxa siga Alamɔn Dibilatayima.
 47 E to keli menni, e naxa siga Abarimi geyae yire,

Nebo geya yatagi.

48 E to keli menni, e naxa siga Mowaba fili ma,
 Yurudɛn xure dɛ ra, Yeriko taa yatagi.
 49 E naxa yonkin Yurudɛn xure dɛ ra,
 Beti Yesimoti nun Abeli Sitimi longori Mowaba fili ma.

Kanaan bɔxi itaxunfe

50 Alatala naxa a masen Munsa bɛ Mowaba fili ma, Yurudɛn xure dɛ ra, Yeriko taa yatagi, 51 «A fala Isirayilakae bɛ, <Wo na Yurudɛn xure giri tɛmɛi naxɛ sofe ra Kanaan bɔxi ma, 52 wo mennikae birin faxa. Wo xa e xa kuye birin kana, naxee masolixi gɛmɛ ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. Wo xa e xa batudee fan kana. 53 Wo xa na bɔxi suxu, wo fa sabati naa. N bara na bɔxi fi wo ma. 54 Na bɔxi itaxunma wo ma Alatala xa maragiri kɛpa nan ma a xabilɛ ki ma. Naxee bɔnsɔɛ xa mixie na wuya, e xa bɔxi belebele sɔtɔ. Naxee bɔnsɔɛ xa mixie mu wuya, e xa bɔxi xa xurun. Alatala a ragirima kankan naxan sɔtɔma a bɔnsɔɛ ki ma. 55 Kɔnɔ xa wo mu mennikae faxa, e fama maniyade jɔoge nan na naxan mixi ya tɔɔrɔma, xa na mu a ra tunbee naxee mixi fari masɔxɔma. E findima nɛ wo yaxuie ra wo xɔnyi. 56 Na tɛmɛi, n e xa yunubi sare dɔxɔma wo tan nan ma.»

34

Isirayila bɔxi naaninyie

1 Alatala naxa a masen Munsa bɛ,
 2 «A masen Isirayilakae bɛ, <Wo na siga Kanaan bɔxi ma, n naxan fixi wo ma kɛ ra, a naaninyie nan yi ki: 3 Yirefanyi mabiri, wo xa bɔxi naaninyi sa fɔlɔma Sini gbengberenyi nan ma, Edon bɔxi mabiri. Na naaninyi sa fɔlɔma Fɔxɔɛ Baa nan ma sogetede mabiri, 4 a sa a kɔnkɔrɔn Tali Tede yirefanyi mabiri, a a xun sa Sini, a dangi Kadesi Barineya yirefanyi mabiri, a siga Xasari Adari mabiri, a sa Asimon li. 5 A sa keli Asimon, a a kɔnkɔrɔn han Misira dabonyi kui, a fa sa mini Baa Xungbe ma.»

6 «A sogekorode naaninyi findima Baa Xungbe nan na.»

7 «A kɔɔla naaninyi sa fɔlɔma Baa Xungbe nan ma, han a fa dɔxɔ Horo geya

ra. ⁸ Kelife ra Horo geya ma, wo xa naaninyi sigama na ki ne han Xamata sode de ra, a sa doxo Sedade ra. ⁹ A na keli menni, a sigama Sifiron mabiri ne han a sa mini Xasari Enan ma. Wo xa boxi naaninyi nan na ki koola mabiri.»

¹⁰ «A sogetede, wo xa naaninyi sa keli Xasari Enan nan ma, a siga han Seefami. ¹¹ A keli menni, a siga Ribila, Ayin sogetede biri, a man siga, a sa din tentenyie ra Kinereti baa sogetede biri ra, ¹² a sa mini Yuruden xure ma, a fa sa a rapon Foxoe Baa ma. Wo xa boxi naaninyie nan na ki.»

¹³ Munsa naxa na yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, «Boxi nan yi ki, naxan itaxunma Isirayila bonsoe solomanaani nun a tagi ma, alo Alatala a ragirixi kankan ma ki naxe. ¹⁴ Ruben bonsoe, Gadi bonsoe, nun Manasi bonsoe sseti bara e gbe ke soto e denbaya ki ma, ¹⁵ Yuruden naakiri ma, Yeriko ya tagi sogetede biri ra.»

¹⁶ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁷ «Eleyasari serexedube nun Nunu xa di xeme Yosuwe nan yi boxi itaxunma. ¹⁸ Wo xa yarerati keren keren sugandi bonsoe birin kui, naxee lanma yi boxi itaxunyi.

¹⁹ E xilie nan yi ki:

Yuda bonsoe, Yefune xa di xeme Kalebi.

²⁰ Simeyon bonsoe, Amixudi xa di xeme Semuweli.

²¹ Bunyamin bonsoe, Kisilon xa di xeme Elidada

²² Dana bonsoe, Yogoli xa di xeme Buuki.

²³ Yusufu xa di Manasi bonsoe, Efodo xa di xeme Xaniyeli.

²⁴ Efirami bonsoe, Sifitan xa di xeme Kemuweli.

²⁵ Sabulon bonsoe, Paranaki xa di xeme Elisafan.

²⁶ Isakari bonsoe, Asana xa di xeme Palatiyeli.

²⁷ Aseri bonsoe, Selomi xa di xeme Axihudi.

²⁸ Nafatali bonsoe, Amixudi xa di xeme Pedaheli.»

²⁹ Alatala nee nan sugandi Kanaan boxi itaxunfe ra Isirayilakae ma.

¹ Alatala naxa a masen Munsa be, Mowaba fili ma, Yuruden xure fe ma, Yeriko ya tagi, ² «A fala Isirayilakae be, e xa taa ndee nun e rabilinyie sugandi e xa boxi kui, e naxee fima Lewi bonsoe ma, e sabatima dennaxe. ³ Lewi bonsoe sabatima na taae nan kui, e xa xurusee luma na rabilinyie. ⁴ Na taa rabilinyie xa gboya sigama ne han nongon wulu keren na taa sseti naani birin ma, ⁵ kelife taa tete ma sigafe nongon wulu firin a sogetede biri, a sogekorode biri, a koola ma, nun a yirefanyi ma.»

⁶ «Na taa tongo naani nun solomasaxan ya ma, wo xa taa senni sugandi naxee findima makantadee ra mixie be naxee bara faxe ti e mu a janigexi. ⁷ Wo xa na taa tongo naani nun solomasaxan nun e rabilinyie fi Lewi bonsoe ma. ⁸ Bonsoe naxee xa taae wuya, e xa taa gbegbe fi. Bonsoe naxee xa taae mu wuya, e xa taa dondoronti fi Lewi bonsoe ma.»

⁹ Alatala naxa a masen Munsa be, ¹⁰ «A fala Isirayilakae be, e na Yuruden xure igiri sofe ra Kanaan boxi ma, ¹¹ e xa taae sugandi, naxee findima makantadee ra mixie be naxee bara faxe ti e mu a janigexi. ¹² Na taae nan findima makantadee ra na mixie be, han kiitisee e makiitima temui naxe. Na kui e xa ratanga mixie ma naxee wama e gberoxofe, naxee wama e faxafe keren na. ¹³ Wo xa taa senni sugandi na wali xa fe ra, ¹⁴ saxan Yuruden naakiri ma, saxan Kanaan boxi ma. Na taae nan findima wo makantadee ra. ¹⁵ Mixi yo mixi, a findi Isirayilaka ra, a findi xone ra, a findi dangi mixi ra, xa naxan yo sa mixi nde faxesa a mu a janigexi, na kanyi noma a nii ratangade na taa sennie nde kui.»

¹⁶ «Kono xa mixi sa mixi bonbo wure ra han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxesa. ¹⁷ Xa mixi sa mixi bonbo geme nan na han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxesa. ¹⁸ Xa mixi sa mixi bonbo wuri nan na han a faxesa, nii ba nan a ra. A lan ne, a fan xa faxesa. ¹⁹ Gberoxoe xa na faxeti faxesa a a suxuxi temui naxe. ²⁰ Xa mixi nde sa a boore radin ye maraaxui ma, xa na mu, a janige a xa a gono se nde ra, a faxesa, faxeti nan a ra. ²¹ Xa mixi nde sa a boore din a belexe ra yaxuya ra,

35

Lewi bonsoe xa taae

a faxa, faxeti nan a ra. A lan ne, a fan xa faxa. Gbeɔɔɔe xa na faxeti faxa a a suxuxi temui naxe.»

²² «Kɔɔɔ xa mixi nde sa a boore radin ye panigetareɔa kui, xɔne mu na, xa na mu a se nde woli a ma panigetareɔa kui, ²³ xa na mu a a gɔɔɔ gemɛ ra panigetareɔa kui, a fa faxa, kɔɔɔ xɔne nun yaxuya mu na a kui, ²⁴ pama xa a makiiti yi seriye ra gbeɔɔɔe xa fe ra. ²⁵ Nama xa a ba gbeɔɔɔe yi ra, a a raso makantade kui. A xa lu menni han serexedube kuntigi laaxirama temui naxe, Alatala naxan sugandixi. ²⁶ Kɔɔɔ xa na kanyi sa mini makantade fari ma, a nu bara so dennaxe, ²⁷ gbeɔɔɔe fa a to, a faxa, gbeɔɔɔe mu findima faxeti ra. ²⁸ Mixi naxan nii bama panigetareɔa kui, a xa lu makantade han serexedube kuntigi laaxirama temui naxe. Serexedube kuntigi na laaxira temui naxe, mixi naxan nii baxi panigetareɔa kui, a nɔma gbilende a xɔnyi maratange kui.»

²⁹ «Seriye nan ya wo bɔnsɔe be yire birin, temui birin. ³⁰ Faxeti mu lan a xa faxa seede keren xui ma, fo seede wuyaxi. ³¹ Faxeti mu lan a xun xa sara, a xa faxa. ³² Mixi naxan faxe ti panigetareɔa kui, a mu lan a xun xa sara alako a xa gbilen a xɔnyi beenun serexedube kuntigi laaxirama temui naxe. ³³ Wo mu lan wo xa bɔxi findi bɔxi seniyentare ra. Wuli ramnife na nan nabama. Faxeti wuli gbansan nan findima bɔxi xunsare ra. ³⁴ Wo naxa wo xɔnyi findi yire seniyentare ra. N tan Alatala sabatixi wo tan Isirayilakae ya ma.»

36

Gine ke kanyi futife seriye

¹ Denbaya xunyi naxee nu na Galadi xabile ya ma, Makiri xa die, Manasi xa mamadie, Yusufu xabilee, nee naxa siga Munsa nun Isirayila denbaya xunye yire.

² E naxa a fala Munsa be, «Alatala bara a yamari i tan n marigi, i xa yi bɔxi itaxun Isirayila die ma Alatala xa maragiri keɔa ma, a xa findi e ke ra. Alatala man bara i yamari i xa muxu taara Selofexadi xa harige so a xa di ginee yi ra. ³ Kɔɔɔ xa na di ginee sa dɔɔɔ bɔnsɔe gbete xemee xɔn, e ke bama ne muxu bɔnsɔe ke ra, a

sa e xa xemee bɔnsɔe ke xun ma. Na kui nde bama ne muxu ke ra, naxan fixi muxu bɔnsɔe ma maragiri kui. ⁴ Xɔreya Ne na a li, e ke bama ne muxu benbae ke ra, a sa e xa xemee benbae ke xun ma.»

⁵ Munsa naxa Alatala xa yaamari radangi Isirayilakae ma, a falafe ra, ⁶ «Yusufu bɔnsɔe, wo nɔndi. Alatala xa yaamari nan ya Selofexadi xa di ginee be. E xa dɔɔɔ xeme xɔn naxan na xabile nde kui e baba bɔnsɔe ya ma. ⁷ Sese mu bama Isirayila bɔnsɔe nde ke ra, a findi bɔnsɔe gbete ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama. ⁸ Di gine ke kanyi xa dɔɔɔ xeme xɔn naxan na xabile nde kui a baba bɔnsɔe ya ma. ⁹ Sese mu bama Isirayila bɔnsɔe nde ke ra, a findi bɔnsɔe gbete ke ra. Birin a benba ke nan xun makantama.»

¹⁰ Selofexadi xa di ginee naxa Alatala xa yaamari suxu alo Munsa a fala ki naxe. ¹¹ E xilie nan ya: Maxala, Tirisa, Xogala, Milika, nun Nowa. E birin naxa dɔɔɔ e deexɔe xɔn ma. ¹² E dɔɔɔ Manasi xa di xabilee nan xɔn ma. Na kui e ke naxa lu e benba Yusufu bɔnsɔe.

¹³ Alatala xa seriye nun yaamarie nan na ki a naxee fixi Munsa ma, katarabi Isirayila ma, e nu na Mowaba fili ma temui naxe, Yuruden xure fe ma, Yeriko ya tagi.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala a xa masenyi singee fixi won ma Annabi Munsa nan saabui ra. Na masenyi dɔxɔ suulie findixi kitaabui keren nan na, naxan xili falama Tawureta Munsa. A dɔxɔ singe Ala xa pama fɔlɔ ki nan masenma. Ala to Annabi Ibrahima sugandi, a a xee Kanaan bɔxi ma, a xa die naxa findi bɔnsɔe belebele ra menni. Annabi Yaxuba waxati, kaame naxa din bɔxi ra e nu dennaxe. Annabi Yaxuba xa die naxa siga Misira bɔxi ma baloe fende. Ala naxa a ragiri, e xa e xunya Yusufu li naa. Annabi Yusufu naxa e mali a fanyi ra.

Ala naxa na bɔnsɔe mali han e findi si belebele ra. Ne wuyaxi to dangi, Misira mange naxa gaaxu fɔlɔ e ya ra. A naxa e findi konyie ra alako e naxa nɔ Misirakae ra. Na konyiya naxa bu han Ala Annabi Munsa xee temui naxe. Ala naxa a mali xɔreye fide a xa mixie ma. E naxa mini Misira bɔxi ma Ala senbe saabui ra, naxan baa bɔtini maba alako e xa a igiri e sanyi ra.

Na kaabanako belebele xanbi, Ala naxa e xun ti Kanaan bɔxi ra, a dennaxe fi e ma. Kira ra, Ala naxa mini e ma Turusinina geya fari. A naxa a xa yaamari fu fi Annabi Munsa ma, e sebexi gemɛ walaxe ma. Ala man naxa seriye gbete fala Annabi Munsa be alako pama xa lu e Marigi sagoe. Kɔnɔ pama naxa Alatala matandi sanya wuyaxi gbengberenyi ma. Na taruxui birin sebexi Tawureta Munsa nan kui.

Beenun e xa Kanaan bɔxi sɔtɔ, Annabi Munsa naxa e malan yire keren. Menni a naxa yi taruxui birin madɔxɔ e be. A man naxa gbilen Ala xa seriye birin ma alako e naxa neemu a ma Kanaan. A to ge na birin tagi raba e be, e naxa laayidi tongo birafe ra Ala xa seriye fɔxɔ ra. Na masenyi dɔxɔ suuli nde birin xili falama, «Annabi Munsa xa masenyi

dɔnxɔe.» Na dangi xanbi, Annabi Munsa naxa laaxiraya geya fari.

Yi kitaabui lonni fima won ma alako won xa Ala xa seriye kolon. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

Tawureta Munsa Annabi Munsa xa Masenyi Dɔnxɔe

Annabi Munsa xa masenyi singe

Kelifɛ Xorebe geya

¹ Wɔyenyie nan yi ki, Annabi Munsa naxan masen Isirayilakae birin be. Na temui a nu na Yuruden sogetede biri ra, gbengberenyi ma naxan na Araba, Sufi ya tagi, Paran, Tofeli, Laban, Xaseroti, nun Disahabi longori. ² Keli Xorebe geya han Kadesi Barineya kira ra minife ra Seyiri geyae biri, xi fu nun keren jere na a ra. ³ E xa keli je tongo naani nde ma Misira, a kike fu nun keren nde, xi singe, Annabi Munsa naxa Alatala xa yaamari masen Isirayilakae be. ⁴ Na temui Annabi Munsa nu bara xutu sɔtɔ Sixɔn ma, Amori mange, naxan nu sabatixi Xesibɔn, a nun Ogo, Basan mange, naxan nu sabatixi Asataroti nun Edereyi. ⁵ Yuruden sogetede biri Mowaba bɔxi ma, Annabi Munsa naxa Ala xa seriye tagi raba e be. Na wɔyenyi nan yi ki.

⁶ «Won nu na Xorebe geya yire temui naxe, won Marigi Alatala yi nan masen won be, <Wo bara bu yi geya bun ma. ⁷ Wo ti kira xɔn ma fa. Wo xa siga geya ma Amoriakae na dennaxe, nun na longori birin, Araba bɔxi ma, geya biri, Sefela nun Negewi biri, baa de ra, han Kanaan bɔxi ma, han Liban sa dɔxɔ Efirati xure belebele ra. ⁸ Wo xa na bɔxi mato, n naxan fixi wo ma. Wo siga, wo xa na tongo, barima n tan Alatala yati nan na bɔxi laayidi tongoxi wo benbae be, Ibrahima, Isiyaga, a nun Yaxuba, a nun e bɔnsɔe birin hali e dangi xanbi.»

Annabi Munsa xa kiitisae

⁹ «Na temui n yi nan fala wo be, <N tan keren mu nɔma wo xa fe nde. ¹⁰ Wo Marigi Alatala bara wo ragbo ye. Yakɔsi wo bara gbo ye alo tunbuie naxee na

koore ma. ¹¹ Wo benbae Marigi Alatala xa wo rawuya han. A xa baraka sa wo xa fe alo a masen ki naxe. ¹² N tan keren noma wo xa kalamuie makiitide di? ¹³ Wo kuntigi lonnilae sugandi, naxee kolonxi wo bomsœe ya ma. N nee nan findima jama yareratie ra.> ¹⁴ Wo naxa n yaabi, a n ma mapoxunyi, a mapoxun fanyi na a ra. ¹⁵ N naxa wo xa yareratie tongo, wo xa kuntigi lonnila naxee kolonxi wo bomsœe ya ma. N naxa e findi mixi wulu, mixi keme, mixi tongo suuli, mixi fu xunyi ra. N naxa e findi yareratie ra wo bomsœe ya ma. ¹⁶ Na temui n naxa yaamari so wo makiitimaie yi ra. N naxe, <Wo xa wo tuli mati wo baribooree ra. Wo xa birin makiiti seriye kepa ma, wo ngaxakerenyie tagi nun e tan nun xone tagi. ¹⁷ Wo naxa ti mixi yo xon ma kiiti sade. Wo naxa xurunyi nun gboe mato. Wo naxa gaaxu mixi yo ya ra, barima kiitisa na Ala nan na. Xa kiiti sa xoxo wo be han, wo fa a ra n xon, n tan kiiti sama.> ¹⁸ Na ki n bara fe birin masen wo be, a lan wo xa naxan naba.»

Ala matandife Kadesi

¹⁹ «Na to dangi, won naxa keli Xorebe geya, won mini gbengberenyi magaaxuxi ra wo bara dennaxe to. Won naxa bira kira foxo ra naxan sigama Amori geyae biri ra, alo won Marigi Alatala a masen won be ki naxe. Won naxa so Kadesi Barineya. ²⁰ N naxa a fala wo be, <Wo bara Amori geyae li, won Marigi Alatala dennaxe fixi won ma. ²¹ Wo a mato, wo Marigi Alatala bara yi boxi ti won ya i. Wo siga, wo xa na tongo alo wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe. Wo naxa gaaxu, wo xa limaniya.>»

²² «Na temui, wo birin naxa fa n yire, wo fa a fala n be, <Won xa mixie xee, e xa siga yi boxi ma, e xa naa raben. Na xa findi nee fan ma wali ra, alako won xa a kolon won lan won xa won jere kira naxan xon a nun won sigama taa naxee.> ²³ Wo xa mapoxunyi naxa findi n be fe fanyi ra. Na nan a to n naxa xeme mixi fu nun firin mayegeti wo ya ma, wo bomsœe keren keren ma tagi. ²⁴ E naxa siga geyae biri ra han e naxa gulunba li naxan xili Esekoli. E naxa naa raben. ²⁵ E naxa yi

boxi bogisee ba, e fa e masen won be. E naxa dentege sa won be yi ki, <Won Marigi Alatala boxi fanyi nan fixi won ma.> ²⁶ Kono wo mu tin tede, wo naxa tondi wo Marigi Alatala xa yaamari ra. ²⁷ Wo a maxoxo ne wo xa kiri banxie kui. Wo naxa a fala, <Xonnanteya na xeexi, Alatala won tongoxi Misira boxi ma. A wama won sofe Amorikae nan yi ra alako e xa won halaki. ²⁸ Won sigama minden? Limaniya mu na won be, barima won ngaxakerenyie bara a fala won be a mennikae senbe gbo. E man gbangbalan won be, nun na taae xa fe maxoxo. Tete naxan naa rabilinxi, a ite han. Muxu Anaki bomsœe yati to ne.>»

²⁹ «N naxa a fala wo be, <Wo naxa siike. Wo naxa gaaxu e ya ra! ³⁰ Wo Marigi Alatala naxan jere ma wo ya ra, a gere soma ne wo be alo a a rabaxi wo ya xori ki naxe Misira boxi ma han gbengberenyi ma. ³¹ Wo man bara a to, wo Marigi Alatala faxi ne wo ra alo xeme a xa di xaninma ki naxe, wo jere kira naxan birin na han wo naxa fa be li. ³² Kono na birin kui, wo mu nu laxi wo Marigi Alatala ra. ³³ A tan nan ti wo ya ra, a yire fen wo be wo luma dennaxe. Ke ra a tan nan nu kira iyalanma wo be te ra. Yanyi fan na, a findi nuxui ra, a ti wo ya ra. ³⁴ Alatala naxa wo xurutuxurutu xui me. A xa xone kui, a naxa a rakali, ³⁵ «Yi mixi kobi yo mu soma yi boxi fanyi ma, n naxan laayidixi wo babae be ³⁶ fo Kalebi, Yefune xa di. A tan a toma ne. A boxi dennaxe jere, na findima ne a gbe nun a bomsœe gbe ra, barima a bara bira n tan Alatala xa kira foxo ra.>»»

³⁷ «Wo tan xa fe ra Alatala bara xono n fan ma. A naxa a masen, <I tan yete yati mu soma yi boxi ma. ³⁸ Yosuwe, Nunu xa di, i malima, nan fama sode. Limaniya fi a ma, barima a tan nan tima Isirayilakae ya ra yi boxi masotofe ra, a xa findi e ke ra. ³⁹ Wo xa die, wo a falaxi naxee be, e findima geelimanie ra. E tan naxan mu fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonxi, e tan nan fama sode na boxi ma. N fama na boxi fide e tan nan ma. A findima e tan nan gbe ra. ⁴⁰ Kono wo tan man xa wo mafindi gbilenfe ra gbengberenyi biri ra, sigafe Kale baa mabiri.>»

⁴¹ «Wo naxa a yaabi, <Muxu bara findi yunubitoe ra Alatala ya i, kono yakosi muxu fa wama sigafe gere sode ne, alo muxu Marigi Alatala muxu yamarixi a ra ki naxe.> Kankan naxa geresose tongo, barima wo a mapoxun ne a yi geya taa masotofe a findima sooneya ra. ⁴² Na nan a to Alatala naxa a masen n be, <A fala e be, wo naxa siga gere sode de, barima n mu na wo ya ma. Wo naxa siga de, wo yaxuie naxa fa wo bonbo.> ⁴³ N yi marasi fixi ne wo ma, kono wo mu tin wo tuli matide n na. Wo naxa Alatala xui matandi, wo naxa te yete igbona kui geya fari. ⁴⁴ Na temui Amorika naxee nu sabatixi geya fari e naxa mini wo gere de alo kumi dinma mixi ra ki naxe. E naxa wo bonbo keli Seyiri han Horoma. ⁴⁵ Wo to gbilen, wo naxa wa Alatala ya i, kono Alatala mu a tuli mati wo wa xui ra. ⁴⁶ Wo man naxa lu Kadesi, wo bu naa alo wo singe bui naxan naba.»

2

Isirayilakae taae mabilinfe

¹ «Na xanbi won naxa gbilen gbengberenyi kira suxu ra sigafe Kale Baa mabiri, alo Alatala a masen n be ki naxe. Won naxa xi wuyaxi raba Seyiri geyae rabilinyi.»

² «Alatala naxa a fala n be, ³ <Wo bara yi geya mabilin a gbe ra. Wo wo mafindi sigafe ra koola ma.> ⁴ A naxa a fala n be n xa yi yaamari fi wo ma. Wo fama dangide Seyiri boxi seeti ma, wo ngaxakerenyie na dennaxe, Esayu bonsoe. E fama ne gaaxude wo ya ra, kono wo wo yete masuxu e gerefe ra, ⁵ barima n mu sese soma wo yi ra e xa boxi ma, hali sanyi tide. N bara Seyiri geyae fi Esayu ma. ⁶ Wo na wa donse nun ye naxan xon fo wo a sara e ma gbeti ra. ⁷ Wo Marigi Alatala bara baraka sa wo wali foxi. A bara a joxo sa wo xa fe xon ma wo nu yi gbengberenyi igirima temui naxe. Yi ne tongo naani bun ma, wo birin nan nu a ra. Sese xa fe mu xoxoxo wo ma.»

⁸ «Won naxa dangi won ngaxakerenyie ra yire makuye, Esayu bonsoe naxan sabatixi Seyiri boxi ma. Won man naxa dangi Araba, Elata, Esiyon Geberi kira ra

yire makuye. Na xanbi won naxa won mafindi, won Mowaba gbengberenyi kira suxu.»

⁹ «Alatala naxa a fala n be, <Wo naxa gere giri Mowabakae ma de. Wo naxa gere ti e be de, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xonyi. N bara Ari boxi fi Loti ma.>»

¹⁰ Singe ra, Emikae nan nu na Ari boxi ma. Nama gbangbalanyi nan nu e ra. E wuya, e fan kuya alo Anaki bonsoe. ¹¹ Mixi ndee naxa e mapoxun Refakae ra, naxee maniya Anaki bonsoe ra, kono Mowabakae nu e xilima ne Emikae. ¹² Naxan findi Seyiri boxi ra, Xorikae nan singe nu na naa. Esayu bonsoe naxa e masuxu, e e faxes. E tan naxa sabati naa. Isirayilakae fan fama na mooli nan nabade boxi ma Alatala na dennaxe fi e ma.

¹³ «Alatala naxa a fala n be, <Yakosi, wo keli, wo xa Serede xure igiri.>» Won naxa na raba. ¹⁴ Ne tongo saxan nun solomasaxan dangi ne kabi won keli loxoe Kadesi Barineya han won giri loxoe Serede xure ra. Na waxati kui geresoe naxee nu na, nee birin nu bara faxes alo Alatala a rakali e be ki naxe. ¹⁵ Alatala naxa e tuxunsan han e birin naxa halaki. ¹⁶ Na geresoe to bara halaki jama tagi, ¹⁷ Alatala naxa a masen n be, ¹⁸ «Wo fa sigafe dangide Mowaba naaninyi nan na sigafe Ari boxi ma. ¹⁹ Wo makorema ne Amonikae ra. Wo naxa gere giri e ma de. Wo naxa e fen gere ra, barima n mu fama sese sode wo yi ra e xa boxi ma. N naa fixi Loti bonsoe nan ma.»

²⁰ E nu yi boxi mapoxunxi Refakae nan gbe ra. Kabi temui xonnakuye Refakae nan nu sabatixi naa. Amonikae nu e xilima ne Samisumikae. ²¹ Nama senbema nan nu lanxi e ma, e wuya, e man gbangbalan alo Anaki bonsoe. Kono Alatala naxa e halaki Amonikae saabui ra. Naa naxa findi Amonikae gbe ra, e naxa sabati naa. ²² Alatala naxa na mooli raba Esayu xa die be naxee sabatixi Seyiri boxi ma. A to nu Xorikae halakima e saabui ra, naa naxa findi e gbe ra. E sabatixi menni ne han yakosi. ²³ Naxan findi Awikae tan na, naxee nu sabatixi taae kui han Gasa, e naxa halaki Kafatorokae saabui ra. Naa naxa findi Kafatorokae gbe ra, e

naxa sabati naa. Kafatorokae naxa keli Kafatoro.

²⁴ Alatala naxa a masen won be, «Wo ti kira xon ma, wo xa Arinon xure igiri. Wo a mato, n bara Sixon Amorika Xesibon mange so wo yi ra nun a xa boxi. Yakosi, wo na tongo, wo e gere. ²⁵ To n fama ne wo xa fe magaaxui lude dunija mixi birin ma. E na wo xili me, e fama ne serende gbirigbiri.»

Sixon mangeya soto ki

²⁶ «N xera xee ne Sixon, Xesibon mange ma, kelife ra Kedemoti gbengerenyi ma. N naxa yi bonesa masenyi ti a be, ²⁷ «Muxu wama i xa boxi igirife. Muxu muxu jere ma kira nan tun xon ma. Muxu mu sigama koola ma, muxu mu sigama yirefanyi ma. ²⁸ Muxu donse nun ye naxan minma, muxu fama ne a birin sare fide i ma gbeti ra. A lu kansan muxu xa dangi i xa boxi ma muxu sanyi ra. ²⁹ Esayu bonsode naxee sabatixi Seyiri boxi ma, nun Mowabakae naxee sabatixi Ari boxi ma, nee naxa muxu sagoe sa dangife ra e xa boxi ma. I fan xa muxu sagoe sa muxu xa Yuruden xure igiri, muxu xa so boxi ma muxu Marigi Alatala dennaxe fixi muxu ma.» ³⁰ Konso Xesibon mange Sixon naxa tondi muxu sagoe fide dangife ra a xa boxi ma, barima wo Marigi Alatala nu bara a xaxili raxoxo. A naxa a bone balan alako a xa a so wo yi ra alo wo a toxi ki naxe to.»

³¹ «Alatala naxa a fala n be, «I bara a to, n bara ge Sixon nun a xa boxi sode i yi ra. Naa tongo i gbe.» ³² Sixon nun a xa pama birin naxa keli fafe ra won gere Yahasi. ³³ Won Marigi Alatala naxa e so won yi ra xunnakeli kui. Won naxa nola soto e ma, a tan, a xa die a nun a xa pama birin. ³⁴ Won naxa na taae birin suxu, won naxa e birin kana. Won man naxa xeme, nun ginne, a nun dime birin faxe. Won mu mixi yo lu a jipe ra, ³⁵ konso won mu sese tongo fo xurusee a nun se xori naxee nu na na taae kui. ³⁶ Keli Aroweri Arinon xure de ra, a nun taa naxan na geya lanbanyi, sigafe ra han Galadi, taa yo senbe mu dangi won na. Won Marigi Alatala naxa a birin so won yi ra. ³⁷ Konso wo mu wo makore Amonikae xa boxi ra,

Yaboko xure de birin, taa naxee na geya fari, a nun Alatala tonyi doko won ma boxi naxee gerefe ra.»

3

Basan boxi masoto ki

¹ «Won naxa won mafindi tefe ra Basan kira xon ma. Ogo, Basan mange, naxa mini won gere Ederi, a tan nun a xa pama birin. ² Alatala naxa a fala n be, «I naxa gaaxu a ya ra, barima n a niyama ne i xutu soto a tan nun a xa pama birin ma nun a xa boxi. I xa no a ra alo i a rabaxi Amorikae xa mange Sixon na ki naxe.» ³ Won Marigi Alatala naxa a niya won xa xutu soto Basan mange Ogo nun a xa pama birin ma. Won naxa e birin faxe, mixi yo mu lu. ⁴ Na temui won nu bara e xa taae birin suxu. Na taa yo mu lu won mu dennaxe suxu, taa tongo senni na a ra naxan na Aragobo rabilinyi. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan boxi ma. ⁵ Na taae birin nu rabilinxi tete itexie nan na, nun naade mabalanxie ra. Taa gbege fan nu na tete mu nu naxee rabilinxi. ⁶ Won naxa na longori taa birin kana alo won a raba Xesibon, Sixon mange xa boxi ra ki naxe. Won naxa xeme, nun ginne, a nun dime birin faxe, ⁷ konso won naxa e xa xurusee nun e harige tan xanin.»

⁸ «Won a raba na ki ne. Na waxati won naxa boxie rasuxu, naxee nu na Yuruden sogetede biri, Amorikae xa mange firinyie yi ra. Na longori keli Arinon xure han Xerimon geya. ⁹ Sidonkae na geya xili falama ne Siriyon. Amorikae tan na xili falama Seniri. ¹⁰ Taa naxee birin na lanbanyi ma, won naxa e birin masoto, a nun Galadi boxi rabilinyi birin, sigafe ra Basan ma sa doko Salika nun Ederi ra. Na taa birin nu na Ogo xa mangeya nan bun ma Basan boxi ma. ¹¹ Basan mange Ogo nan keren mu faxe Refakae ya ma. A xa wure sade nu na Raaba ne, Amonikae xa mangataa. A kuye nu sigaxi nongon solomanaani, a igboe nongon naani.»

Galadi nun Basan boxi itaxunyi

¹² «Na temui won naxa xutu soto na boxi ma. Kelife Aroweri sigafe ra Arinon xure ma, a nun Galade geya seti, nun

a taae, n naxa na birin so Ruben nun Gadi bɔnsɔe yi ra. ¹³ N naxa Galade sɛeti dɔnxɔe nun Ogo xa mangɛya naxan na Basan bɔxi ma so Manasi bɔnsɔe sɛeti yi ra. Aragobo rabilinyi nun Basan nu kolonxi Refakae xa bɔxi nan na. ¹⁴ Manasi xa di Yayiri naxa Aragobo bɔxi findi a gbe ra, han Gesurikae nun Maakakae naaninyi ra. A naxa a xili sa Basan xun ma, naxan xili falama han yakɔsi Yayiri taa. ¹⁵ N naxa Galade so Makiri yi ra. ¹⁶ N naxa Galade sɛeti so Ruben bɔnsɔe a nun Gadi bɔnsɔe yi ra, han a sa dɔxɔ Arinon xure ra. Xure nan na naaninyi ra, han a sa dɔxɔ Yaboko xure ra Amonikae naaninyi ra, ¹⁷ a nun Araba bɔxi naxan nun Yuruden naaninyi baxi, keli Kinereti Baa ma, a sa dɔxɔ Araba Fɔxe Baa ra, naxan na Pisiga lanbanyi ma sogetede.»

¹⁸ «Na temui n naxa yi yaamari fi wo ma, <Wo Marigi Alatala bara yi bɔxi fi wo ma alako a xa findi wo gbe ra. Wo tan xeme kendee, wo findima ne wo ngaxakerenyi Isirayilakae xa soorie ra. ¹⁹ Wo xa ginɛe nun wo xa diyɔree, nun wo xa xurusee nan gbansan fama lude taae kui n naxee soxi wo yi ra. N na a kolon xurusee gbegbe na wo yi ra. ²⁰ Wo sooripa rabama ne han wo Marigi Alatala malabui fima wo ngaxakerenyie ma temui naxe. Wo Marigi Alatala bɔxi fima e ma Yuruden naakiri nan ma. Na temui kankan fama gbilende a xa bɔxi ma n naxan soxi a yi ra.»

²¹ «Na temui n naxa yaamari so Yosuwe yi ra. N fa a fala a be, <I ya bara fee birin to i Marigi Alatala naxee rabaxi yi mange firinyie ra. Alatala fama ne na rabade mangataa birin i na dangi dennaxe. ²² I naxa gaaxu e ya ra, barima i Marigi Alatala nan fama e gere de wo be.»

Annabi Munsa mu soma Kanaan

²³ «Na temui n naxa Alatala maxandi, ²⁴ <N Marigi Alatala, i bara i xa fisamanteya nun i senbe masen i xa konyi be. Ala gbete yo mu na koore ma a nun bɔxi naxan noma i foxi a nun i xa kaabanakoe rabade. ²⁵ N bara i mayandi, a lu n xa no Yuruden xure igiride, alako n xa na bɔxi fanyii nun a xa geya fanyie to naxan na naakiri ma, a nun Liban.»

²⁶ Kɔno wo tan xa fe ra, Alatala naxa xono n ma. A mu n danxun. Alatala naxa a fala n be, <A mu lan i xa yi woyenyi fala n be sonon. ²⁷ Te Pisiga geya xuntagi, i xa sogegode biri, koola biri, yirefanyii biri, a nun sogetede biri mato, kono i xa a kolon a fanyii ra i mu Yuruden igirima. ²⁸ I xa yaamari so Yosuwe yi ra, i xa limaniya nun senbe fi a ma, barima a tan nan fama tide pama ya ra Yuruden igirife ra. I bɔxi naxan toma, Yosuwe fama ne na bɔxi sode Isirayila yi ra, a findi e ke bɔxi ra.» ²⁹ Na nan a toxi, won naxa lu gulunba Beti Peyori yatagi.

4

Ala xa seriye rabafe

¹ «Yakosi, Isirayila, wo wo tuli mati. Wo xa bira seriye nun yaamari foxo ra n wo xaranfe naxee ra yi ki, alako wo xa simaya soto, wo man xa bɔxi soto wo babae Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

² Wo naxa sese sa yaamari xun, n naxan falaxi wo be. Wo man naxa sese ba a ra. Wo xa wo Marigi Alatala xa yaamari rawali alo n na falaxi wo be ki naxe.»

³ «Wo yae bara fee to Alatala naxee rabaxi Peyori. Wo Marigi Alatala bara mixi birin faxes naxee Bali batuxi Peyori.

⁴ Kono wo tan naxee biraxi wo Marigi Alatala xa fe foxo ra, wo birin man na simaya kui han to.»

⁵ «Wo a kolon, n bara wo xaran seriye nun yaamari ra alo n Marigi Alatala a yamarixi n na ki naxe, alako wo xa a raba bɔxi ma dennaxe findima wo gbe ra. ⁶ Wo xa a ti xori ma, wo xa a raba, a xa findi lonni ra wo be, a xa xaxili fi wo ma. Si gbete na yi seriye kolon, e fama ne a falade, <Yi si findixi lonnila fanyie nan na.» ⁷ Si mundun xa ala makorexi a ra alo won Marigi Alatala a makorema won na ki naxe won na a maxandi temui naxe? ⁸ Seriye nun yaamari tinxinxi na si mundun be alo won ma seriye n naxan soxi wo yi ra yi ki? ⁹ Wo xa fee ragata wo xaxili ma loxe birin wo xa simaya kui, wo naxee toxi. Wo naxa neemu nee ma, e naxa ba wo boje ma. Wo xa e masen wo xa die nun wo xa mamadie be.»

¹⁰ «Wo wo maroxun loxoe ma wo ti wo Marigi Alatala ya i loxoe naxe, Xorebe geya fari. Na loxoe Alatala naxa a fala n be, <Nama birin xa malan n yire. N xa n ma seriye fala e be alako e xa gaaxu n ya ra e xa dunijeigiri kui. E man xa a xaran e xa die fan na.> ¹¹ Wo naxa wo maso geya bunyi ra. Te nu bara din geya ra han koore ma. Dimi, nuxui, nun kunda naxa goro. ¹² Alatala naxa woyen wo be te tagi. Wo naxa a woyen xui me, konɔ wo mu sese to. Wo nu a xui nan tun mema. ¹³ A naxa a xa saate masen wo be, wo naxan nawalima. A naxa na yaamari fu sebe gema walaxe firinyi ma. ¹⁴ Na waxati, Alatala naxa n yaamari n xa wo xaran seriye nun yaamari ra, alako wo xa a raba boxi ma naxan findima wo gbe ra.»

¹⁵ «Wo naxa wo yete ranemu loxoe ma de Alatala woyen wo be loxoe naxe, Xorebe geya fari te tagi, wo mu a gundi yati to. ¹⁶ Wo naxa findi yunubitoe ra de kuyee yailanfe ra, naxee misaalixi xeme, gine, ¹⁷ sube, xoni, ¹⁸ bubusee nun yexee ra naxee na ye ma. ¹⁹ Wo naxa wo yae rate koore ma de, soge batufe ra, xa na mu a ra kike, xa na mu a ra tunbuie. Se naxee birin na koore ma, wo naxa wo igoro e be, wo naxa e batu. Wo Marigi Alatala nee daaxi si birin nan be, naxee na dunija ma. ²⁰ Konɔ wo tan, Alatala wo ramini ne fe xoxoxoe kui Misira boxi ma alako wo xa findi a xa nama ra, alo wo na ki naxe to loxoe.»

²¹ «Alatala naxa konɔ n ma wo xa fe ra. A naxa a kali a n mu Yuruden igirima, n mu fama sode yi boxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra. ²² N tan, n fama faxade yi boxi nan ma. N mu fama Yuruden igiride feo. Konɔ wo tan fama ne a igiride, na boxi fanyi findi wo gbe ra. ²³ Wo xa wo jengi sa wo yete xon ma alako wo naxa nemu wo Marigi Alatala xa saate ma a naxan tongoxi wo be. Wo naxa kuye yo yailan wo Marigi Alatala naxee ratonxi wo ma, ²⁴ barima wo Marigi Alatala luma alo te naxan se kanama, a mu wama a firin boore xon ma.»

²⁵ «Wo na die nun mamadie soto temui naxe, wo na bu ki naxe boxi ma, xa wo

kuye yailan se nde misaali ra, xa wo fe jaaxi raba wo Marigi Alatala ya i naxan mu rafan a ma, ²⁶ koore nun boxi nan na won seede ra to loxoe, wo fama ne faxade mafuren boxi ma naxan fama findide wo gbe ra Yuruden naakiri ma. Wo mu fama simaya sotoe, wo halakima ne. ²⁷ Alatala wo rayensenma ne jamanee ma. Wo si fama ne xurunde jamae tagi Alatala na wo xanin dennaxe. ²⁸ Menni wo fama kuyee nan batude, mixie naxee yailanxi wuri ra, xa na mu a ra gema, kuye naxee mu noma se tode, e mu fe mema, e mu e degema, e mu se xiri mema. ²⁹ Menni wo fama ne wo Marigi Alatala fende. Wo a toma ne xa wo a fen wo boje fanyi ra, wo janige birin na. ³⁰ Wo xa toore kui na fe birin wo lima ne. Na temui wo fama gbilende wo Marigi Alatala ma, wo a xui mema ne, ³¹ barima wo Marigi Alatala, Ala na a ra naxan kinikinima mixi ma, naxan mu wo rabepinma, naxan mu wo halakima. A mu fama naxee saate ma a rakali naxan na wo babae be.»

³² «Wo wo maroxun fe forie ma naxee bara dangi dunija ma kabi Ala adama daaxi temui naxe. Fe kaabanakoe gbete fan bara raba na xanbi ra? Nde bara na fe mooli maniyee me sinden? ³³ Nama gbete nde na na ba, naxee bara Ala xui me te tagi, a man fa simaya soto alo naxan bara raba wo tan be? ³⁴ Ala mundun bara nama ba nama gbete yi ra jaxankate ra, tonxuma ra, kaabanakoe ra, gere belebele ra, fe magaaxuxie ra, alo wo Marigi Alatala naxan naba wo be Misira boxi ma wo ya xori?»

³⁵ «Na bara fixe wo be alako wo xa la a ra a Alatala keren peti nan Ala ra, Ala gbete yo mu na fo a keren. ³⁶ A naxa a xui ramini koore ma alako wo xa gaaxu a ya ra. A naxa te belebele masen wo be boxi fari, a woyen wo be a tagi. ³⁷ A naxa wo babae xanu, a naxa e bonsoe fan sugandi hali e dangi xanbi. Na nan a toxi a wo ramixi senbe ra Misira boxi ma. ³⁸ A sie keri wo be naxee senbe gbo wo tan be, a e xa boxi so wo yi ra ke ra alo wo a toxi ki naxe to. ³⁹ Wo lan ne wo xa a kolon to loxoe wo boje kui, a Alatala keren peti nan na Ala ra koore nun boxi ma. Ala gbete mu na na fo a keren. ⁴⁰ Wo a xa

seriye nun a xa yaamari rabatu, n naxan sofe wo yi ra to lɔxɔe, alako wo xa hɛeri sɔto wo tan nun wo bɔnsɔe, hali wo dangi xanbi, alako wo man xa simaya xɔnkuye sɔto bɔxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma abadan.»

Mixi ratanga taae

⁴¹ Annabi Munsa naxa taa saxan sugandi Yuruden sogetede biri. ⁴² Nee naxa findi mixi ratanga taae ra faxatie be naxee faxe tima, kɔnɔ e mu a janigexi. Na faxeti nɔma lude yi taa keren keren na ma kui alako a nii xa ratanga gbepɔxɔe ma. ⁴³ Na taae findi Beteseri nan na gbengberenyi ma geya fari, Rubenkae xɔnyi, Ramoti taa naxan na Galede, Gadikae xɔnyi, a nun Golan, taa naxan na Basan bɔxi ma Manasikae xɔnyi.

Annabi Munsa xa masenyi firin nde

⁴⁴ Ala xa seriye nan ya, Annabi Munsa naxan masenxi Isirayilakae be. ⁴⁵ Masenyi, seriye, nun yaamari nan ya, Annabi Munsa naxan fala Isirayilakae be e nu minima Misira bɔxi ra temui naxe. ⁴⁶ Na temui, e nu na Yuruden naakiri nan ma, gulunba Beti Peyori ya tagi, Amorikae xa mange Sixon xa bɔxi ma. Sixon nu sabatixi Xesibon ne. Annabi Munsa nun Isirayilakae to mini Misira bɔxi ma, e naxa nɔla sɔto Sixon ma. ⁴⁷ E naxa a xa bɔxi rasuxu a yi ra, a nun Basan mange Ogo xa bɔxi. Yi Amorikae xa mange firinyie nu na Yuruden naakiri ma sogetede biri. ⁴⁸ Yi taae nu sigaxi Aroweri han Arinon xure, sigafe ra Xerimon geya ma, naxan xili Siyon. ⁴⁹ Yi taae nan nu Araba bɔxi ma Yuruden naakiri ma, sogetede biri, a sa dɔxɔ Araba baa ra Pisiga geya bun ma.

5

Yaamari fu

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila pama maxili, a naxa a fala e be, «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi seriye nun yaamari ra, n naxan falafe wo be to lɔxɔe. Wo lan wo xa a xaran, wo xa fenten a raba ki ma. ² Won Marigi Alatala bara saate tongo won be Xorebe geya fari. ³ Alatala nun won babae xa mu yi saate xirixi. A xirixi

won tan nan birin tagi, won tan naxee na simaya kui yi waxati. ⁴ Alatala woyen ne won be ya nun ya te tagi geya fari. ⁵ Na temui n tan nan nu na wo nun Alatala tagi alako n xa Alatala xa masenyi ya xaran wo be, barima wo nu gaaxuxi te ya ra. Wo mu te geya fari. A naxa a masen wo be, ⁶ «N tan nan na wo Marigi Alatala ra. N tan nan wo ramixi Misira, wo nu na konyiya kui dennaxe.»

⁷ «Wo naxa Ala gbete batu fo n keren.»

⁸ «Wo naxa kuye yailan misaali yo ra, se yo ra naxee na koore nun bɔxi ma, naxee na ye bun ma. ⁹ Wo naxa wo igoro e be de, wo naxa e batu de, barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra, n mu wama n firin boore xon. Xa mixi nde n matandi, n na kanyi paxankatama ne, a tan nun a bɔnsɔe han a sa dɔxɔ a tolobitee ra, xa na mu a ra a tolontolonyie ra naxee na n napaaxu. ¹⁰ Kɔnɔ n fe fanyi rabama ne bɔnsɔe wulu be n nafan naxee ma, naxee n ma seriye rabatuma.»

¹¹ «Wo naxa wo Marigi Alatala xili yelefu, barima Alatala mixi paxankatama ne naxan na rabama.»

¹² «Wo lan ne wo xa fenten malabui lɔxɔe ma, wo xa a binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe. ¹³ Xi senni nan na wo be lɔxɔxunyi kui wali lɔxɔe ra, wo xa wali birin nabafe ra. ¹⁴ A xi solofere nde findixi wo Marigi Alatala xa malabui lɔxɔe nan na. Wo naxa wali yo raba na lɔxɔe keli wo tan ma, a sa wo xa die li, wo xa konyie, wo xa ningee, wo xa sofalee, wo xa xuruse mɔoli birin, han a sa wo xa xɔne li naxee na wo xɔnyi, alako wo xa konyie fan xa e malabu alo wo tan. ¹⁵ Wo naxa neemu konyi nan nu wo ra Misira. N naxa wo ramini na konyiya kui, a keli n senbe ma. N a falaxi wo be na nan ma, wo xa malabui lɔxɔe binya.»

¹⁶ «Wo xa wo baba nun wo nga binya alo wo Marigi Alatala a yamarixi wo be ki naxe, alako wo xa simaya xɔnkuye nun seewe sɔto bɔxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma.»

¹⁷ «Wo naxa faxe ti.»

¹⁸ «Wo naxa yene raba.»

¹⁹ «Wo naxa mupe ti.»

²⁰ «Wo naxa wule seedejoxoya raba wo boore xun.»

²¹ «Wo naxa mila wo boore xa gine ma, a xa banxi, a xa xe, a xa konyi, a xa ninge, a xa sofale, nun se naxan birin findixi a gbe ra.»

²² «Alatala yi fee nan masen wo xa malanyi kui, a xui itexi ra, geya fari, te tagi, nuxui nun kunda tagi. A mu sese sa a xun ma. A naxa e sebe geme walaxe firin ma, a e so n yi ra.»

²³ «Wo yi xui me kuye ifore kui temui naxe, te tagi, geya fari, wo naxa wo maso n na, wo nun wo xa mangee nun kuntigie.

²⁴ Wo naxa a fala, «Muxu Marigi Alatala bara a xa nore nun a xa gboe masen muxu be. Muxu bara a xui me woyen na te tagi. Muxu bara a kolon to a Ala noma woyende mixi be, na kanyi man fa lu a mu faxes. ²⁵ Yakosi, muxu fa muxu makorema faxes ra munfe ra? Yi te muxu faxama ne. Xa muxu man muxu tuli mati won Marigi Alatala xui ra, muxu faxama ne.

²⁶ Mixi mundun luxi alo won tan naxan bara Alatala xui me a woyenma te tagi, na kanyi man fa lu a mu faxes? ²⁷ I tan Munsa, i maso won Marigi Alatala ra, i xa i tuli mati a xa masenyi ra, alako i xa na madangi muxu be, muxu muxu tuli matima ne i ra, muxu man fa a xui rabatu.»

²⁸ «Alatala naxa wo xa woyenyi me, wo naxan falaxi n be. A naxa a masen n be, «N bara pama fala xui me. E naxan birin falaxi nondi na a ra. ²⁹ Xa n ma fe gaaxui lu e boje ma temui birin, e man naxa n ma yaamari rabatu, e tan nun e bonsoe fama ne heeri sotode abadan. ³⁰ Siga i xa sa a fala e be, e xa so e xa kiri banxie bun ma. ³¹ Kono i tan xa lu n fe ma be. N xa n ma seriye nun yaamari birin masen i be, i lan i xa e xaran naxan na, alako e xa no na raperebe boxi ma n fama dennaxe fide e ma.» ³² Wo Marigi Alatala naxan masenxi wo be, wo xa wo tuli mati na ra, wo man xa a rabatu. Wo naxa siga koola ma, wo naxa siga yirefanyi ma. ³³ Wo xa bira yi kira fanyi nan foxo ra won Marigi Alatala naxan masenxi, alako wo naxa faxes, wo fa simaya xonkuye soto seewe kui boxi ma wo fama dennaxe sotode.»

6

Ala xa marafanyi nun a xa seriye

¹ «Seriye, yaamari, nun masenyi nan yi ki, wo Marigi Alatala naxan soxi n yi ra alako n xa a xaran wo ra, wo xa no a rabade boxi ma a fafe naxan fide wo ma. ² Wo xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra. Wo xa simaya kui, wo tan, wo xa die, a nun wo xa mamadie, wo xa yi seriye nun yi yaamari birin naba n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa simaya xonkuye soto. ³ Isirayilakae, wo wo jengi sa yi birin xon ma, wo man xa fenten a raba ki ma. Wo fama ne heeri sotode, wo fama ne findide pama gbege ra yi boxi ma xije nun kumi gbege na dennaxe, alo wo benbae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe. ⁴ Isirayilakae, wo wo tuli mati. Won Marigi Alatala keren peti na a ra. ⁵ Wo lan ne wo xa wo Marigi Alatala xanu wo boje fixexi ra, wo nii ra, a nun wo senbe birin na. ⁶ N yi masenyi naxan xaranxi wo be yi ki, a xa lu wo boje ma. ⁷ Wo fama ne a mabanbande wo xa die be temui birin, xa wo na banxi kui, xa wo na biyaasife, koe nun yanyi ra. ⁸ A xa xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra. ⁹ Wo xa a sebe wo xa banxi nun wo xa naade ma.»

¹⁰ «Wo Marigi Alatala na wo xanin temui naxe boxi ma a na dennaxe sofe wo yi ra, alo a rakali wo babae Iburahima, Isiyaga, a nun Yaxuba be ki naxe, wo fama ne taa belebele tofanyie sotode wo mu naxee tixi, ¹¹ banxi rafexie harige mooli birin na wo mu naxee fenxi, kolonyie wo mu naxee gexi, weni bilie nun oliwi bilie wo mu naxee sixi. ¹² Wo na wo dege han wo naxa wasa temui naxe, wo naxa neemu wo Marigi Alatala ma de, naxan wo raminixi konyiya kui Misira boxi ma. ¹³ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra. Wo xa a keren nan batu. Wo xa wo kali a xili nan na. ¹⁴ Wo naxa ala gbetee batu de, mixie naxee batuma wo rabilinyi, ¹⁵ barima wo Marigi Alatala mu wama a firin nde xon. Xa na mu a ra a xonoma ne wo ma, a man fa wo faxes.»

¹⁶ «Wo naxa wo Marigi Alatala mato de, alo wo naxan naba Masa. ¹⁷ Wo xa wo Marigi Alatala xa seriye, a xa masenyi, nun a xa yaamari rabatu tinxinyi kui a

naxan soxi wo yi ra. ¹⁸ Wo xa wo jere tinxinyi kira ra. Alatala wama fe naxan birin xon ma, wo lan wo xa na nan naba. Na temui wo fama ne heeri sotode, wo fa boxi fanyi soto Alatala a kali naxan na wo babae be. ¹⁹ Wo wo yaxuie kerima ne alo Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁰ «Wo xa die na wo maxorin temui naxe, <Munse na yi masenyi, yi seriye, nun yi yaamari ra, won Marigi Alatala naxan soxi won yi ra yi ki?> ²¹ Wo fama ne e yaabide, <Firawuna xa konyie nan nu muxu ra Misira boxi ma, Alatala fa muxu ramini naa a senbe ra. ²² Alatala naxa tonxuma nun kaabanako belebele magaaxuxie raba muxu ya xori Misirakae ra, Firawuna nun a xa denbaya birin na. ²³ A muxu ramini ne Misira alako a xa muxu xanin boxi ma, a a kali dennaxe xa fe ra won babae be sofe ra won yi ra. ²⁴ Na temui Alatala naxa muxu yaamari, a muxu xa yi seriye birin nawali a rawali ki ma. Xa won gaaxu won Marigi Alatala ya ra, a heeri nun simaya xonkuye fima ne won ma alo a na a rabafe ki naxe yakosi. ²⁵ Xa won sa won Marigi Alatala xa yaamari birin nabatu alo a masenxi won be ki naxe, na findima ne tinxinyi ra won be.»

7

Isirayila nun Kanaankae

¹ «Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma temui naxe, a dennaxe fima wo ma, a fama ne si solofere keride naxee findi Xitikae, Girigasakae, Amorikae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae nun Yebusukae ra, si solofere naxee senbe gbo wo be, e man wuya wo be. ² Wo Marigi Alatala na e lu wo sagoe temui naxe, wo xutu sotoma ne e ma, wo e halaki. Wo naxa saate xiri wo tagi, wo man naxa kinikini e ma. ³ Wo nun e tan naxa futi malan de. Wo naxa wo xa di ginne fi e xa di xeme ma, wo naxa ginne fan fen e ra wo xa di xeme be. ⁴ Xa na mu a ra yi xonne fama ne wo xa die ratantande, e xa ala gbete batu. Alatala xonoma ne wo ma na temui, a man fa wo faxes mafurenyi ra. ⁵ Kira nan yi ki wo lan wo xa mini naxan na yi mixie be. Wo xa e xa serexebadee a nun e xa geme batuxie birin kana. Wo xa e xa

Asera wuri masolixie bolon, wo xa e xa kuye birin gan.»

⁶ «Wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama ra. Wo Marigi Alatala bara wo tan nan sugandi dunija pama tagi bende fuji fari, alako wo xa findi a yete yati gbe ra. ⁷ Alatala mu wo sugandixi wo xa pama xasabi xa fe xa ra, barima wo xurun si birin be. ⁸ Alatala wo tan nan sugandixi a xa xanunteya xa fe ra. A bara wa saate rakamalife a naxan tongo wo benbae be. Na nan a toxi a wo ramixi boxi ma a senbe ra wo nu na konyiya kui dennaxe. A naxa wo ba Firawuna yi ra, Misira mange. ⁹ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala, nan keren peti na Ala ra. Ala findixi Fonisire Mange nan na naxan a xa saate rakamalima, naxan heeri gbegbe fima wo ma. A na rabama wo bonsoe be naxee fama wo xanbi ra, naxee a xanuma, e man a xa yaamarie rabatu. ¹⁰ Konso a gbilenma ne mixie foxo ra naxee a xonma, a a xonnantee raloma ne keren na. ¹¹ Wo xa fenten n ma yaamari nun n ma seriye ma n naxan soxi wo yi ra to loxoe.»

¹² «Xa wo wo jengi sa yi yaamari xon ma, wo naxa fenten a ma, wo Marigi Alatala fama a xa saate rakamalide, a heeri fima ne wo ma alo a rakalixi wo benbae be ki naxe. ¹³ A wo xanuma ne, a barake sa wo xa fe, a man wo rawuya. A di gbegbe barife ragiri wo ma. Wo fa boxi daxamui fan sotode, mengi, weni neene nun ture. A man fa wo xa ningee nun wo xa xurusee rawuya. A yi birin nabama ne boxi ma, a rakali naxan na wo babae be sofe ra wo yi. ¹⁴ A wo barakama ne dangife si birin na. Dibaritare mu fama lude wo ya ma, xeme ba, gine ba, xa na mu a ra xuruse. ¹⁵ Alatala wo ratangama ne fure doxo molli birin ma, a nun fe paaxi birin ma wo naxee kolonxi Misira boxi ma. Konso a yi fure rasanbama mixie nan ma naxee na wo rapaaxu. ¹⁶ Wo lan ne wo xa mixi birin faxes, wo Marigi Alatala naxee soma wo yi ra. Wo naxa kinikini e ma, wo man naxa e xa alae batu, alako e naxa wo ratantan.»

¹⁷ «Wo fama a mapoxunde wo bonne ma, <Yi sie gbo dangife won tan na. Won tan nola sotoma nee ma di?> ¹⁸ Konso, wo

naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Alatala naxan nabaxi Firawuna nun Misira boxi ra. ¹⁹ Wo bara fe xoxoxoe to naxee dxxoxi e ma, tonxumae nun kaabanakoe naxee rabaxi. Wo bara wo Marigi Alatala senbe to a wo ramini ki naxe Misira boxi ma. Na nan a toma wo Marigi Alatala na mooli rabama jamane birin na wo gaaxuxi naxee ya ra. ²⁰ Wo Marigi Alatala fama ne wo yaxuie birin halakide, hali naxee noxunma wo ma. ²¹ Wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo nun wo Marigi Alatala na a ra, Ala belebele naxan magaaxu.»

²² «Wo Marigi Alatala fama ne yi pama keride a xuri xuri ra wo ya i. Wo mu noma e birin faxade waxati keren bun, xa na mu a ra wula i subee fama ne wuyade, e wo txxox. ²³ Wo Marigi Alatala fama ne yi mixie sode wo yi ra. E ifuma ne kira ma, han e sa halaki. ²⁴ A fama ne e xa mangee sode wo yi ra, wo e xili raloe. Mixi yo mu noma tide wo kanke. Wo e birin halakima ne.»

²⁵ «Wo e xa ala yailanxie ganma ne. Wo naxa mila e xa xema nun gbeti ma naxan na kuyee ma. Wo naxa na findi wo gbe ra alako a naxa findi wo fan be gantanyi ra, barima fe nan na ki wo Marigi Alatala naxan naharamuxi. ²⁶ Wo naxa na kuye mooli jaaxi raso wo xa banxi kui de, alako wo naxa halaki alo kuyee. Wo nee findima se jaaxi nan na barima a raharamuxi.»

8

Nεεmufe Alatala ma

¹ «Wo xa yi yaamari birin naba n naxan xaranfe wo be to loxoe. Na nan fama a niyade wo xa simaya soto, wo fa findi pama gbege ra. Na temui, wo noma yi boxi sotope alo Alatala a rakalixi wo babae be ki naxe. ² Wo xa wo mapoxun jere xonkuye ma wo Marigi Alatala naxan nagiri wo ma yi gbengberenyi igirife ra yi je tongo naani bun ma. A yi fe xoxoxoe rabaxi ne wo ra, alako wo xa wo yete magoro, a xa wo mato, a xa no a kolonde fe naxan na wo sondonme ma. A man xa no a kolonde xa wo wama a xa seriye mabanbanfe. ³ A bara wo xa fe magoro, a bara wo raxi

kaame ra. A bara mana so wo yi ra, wo nun wo benbae mu donse naxan kolon. A a masen wo be na ki ne, a ibunadama mu noma balode donse xa kansan xun na, konon masenyi fan birin na naxan fatanxi Alatala ra. ⁴ Wo xa donmae mu jonxi, wo sanyie mu funtuxi yi je tongo naani bun ma. ⁵ Wo lan ne wo xa a kolon a wo Marigi Alatala na wo xurufe ne alo baba a xa di xuruma ki naxe. ⁶ Wo wo Marigi Alatala xa yaamari mabanban, wo xa wo yete suxu alo a wama a xon ma ki naxe, wo man xa gaaxu a ya ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala wo rasoma ne boxi fanyi ma xuree nun dulonyie na dennaxe. Ye gbege na na boxi bun ma, a man minima gulunba nun geya fari. ⁸ Boxi na a ra mengi, fundenyi maniye, weni bili, xore, kinkirinsi, oliwi, nun kumi na dennaxe. ⁹ Taami mu jonma sonon, se birin fama ne lude wo yi ra. Wure fama ne minide gemee kui, wure gbeeli fan sotoma ne geya kui.»

¹⁰ «Wo na wo dege han wo naxa luga, wo xa wo Marigi Alatala tantu yi boxi fanyi xa fe ra. ¹¹ Wo naxa wo yete ranemu wo Marigi Alatala xa fe ma de, tondife a xa yaamari nun a xa seriye rabatufe ra, n naxan xaranxi wo be to loxoe. ¹² Wo na wo dege han wo naxa luga, wo na banxie ti, wo naxa sabati e kui, ¹³ wo xa xurusee xungbe nun a lanmae na wuya, wo xa gbeti nun wo xa xema na gbo, wo harige birin na gbo, ¹⁴ wo xa fenten wo yete ma a fanyi ra alako wo naxa wo yete igbo han wo xa nεemu wo Marigi Alatala ma, naxan wo raminixi Misira boxi ma konyiya kui. ¹⁵ A bara wo radangi gbengberen yire magaaxuxi ra, boximase xone kanyi nun tali na dennaxe, ye mu na boxi naxan ma. A naxa ye ramini fanye kui. ¹⁶ A naxa mana donse so wo yi ra gbengberenyi ma, wo benbae mu nu naxan kolon, alako a xa wo xa fe magoro, a xa wo mato, a fa no fe fanyi rabade wo be. ¹⁷ Wo naxa a mapoxun de a wo senbe nun wo xa koota nan yi harige fixi wo ma. ¹⁸ Wo xa wo ratu wo Marigi Alatala ma, a tan nan yi senbe fima wo ma, alako wo xa na harige birin soto. A man bara saate masen wo be to

loxoe a naxan tongo a nun wo babae ra.»

¹⁹ «Xa wo neemu wo Marigi Alatala ma, xa wo bira ala gbete batufe foxo ra, xa wo tuubi e be, xa wo wo magoro e be, n xa a fala wo be to loxoe, wo halakima ne. ²⁰ Iyo, wo halakima ne alo Alatala si gbete halakixi ki naxe wo ya xori, barima wo mu wo tuli matixi wo Marigi Alatala xa masenyi ra.»

9

Isirayilakae Ala matandife

¹ «Isirayilakae wo wo tuli mati. To loxoe wo na sigafe Yuruden nan igiride. Wo fama ne sie ragide naxee gbo wo be, e senbe dangi wo ra. Wo fa e xa taee tongo naxee tete itexi han. ² Wo fama Anaki xa die nan masotode, mixi senbemaee naxee gbangbalan, wo naxee kolon a fanyi ra. Wo bara a me, e a falama, «Nde noma tide Anaki xa die ya i?» ³ Wo noma a kolonde yakosi, a wo Marigi Alatala na a jerefe wo ya ra, alo te naxan se birin kanama. A tan nan yati e halakima, a e xa fe magoro wo ya xori. Wo e kerima ne, wo e birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe. ⁴ Wo Marigi Alatala na e keru wo ya ra temui naxe, wo naxa wo yete matoxo de han wo xa a fala, «Alatala na a xexi muxu yi boxi masotoxi muxu xa tinxinyi saabui ra.» E xa fe kobi raba na a toxi Alatala e kerixi beenun wo xa be li. ⁵ Wo naxa a mapoxun de a wo be sotoxi wo xa tinxinyi nun wo xa fanyi nan ma. Alatala yi sie kerima e xa yuge kobi nan ma, a man xa nate rakamali a naxan tongo wo babae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be. ⁶ Wo xa a kolon wo xa tinxinyi xa mu a niyaxi wo Marigi Alatala yi boxi fanyi soxi wo yi ra a xa findi wo gbe ra. Nama xurutare nan na wo ra.»

⁷ «Wo xa wo ratu a ma wo wo Marigi Alatala raxono ki naxe gbengberenyi ma. Wo naxa neemu wo keli loxoe ma Misira, han wo so loxoe be, wo nu xurutarepa rabama ne wo Marigi Alatala ra. ⁸ Wo Alatala raxono ne Xorebe geya fari han a naxa wa wo faxafe. ⁹ N to te geya fari alako n xa walaxe geme daaxi tongo naxan findi saate ra Alatala nun won tan tagi, n naxa yanyi tongo naani nun koe

tongo naani raba geya fari, n mu taami don, n mu ye fan min. ¹⁰ Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyie so n yi ra, a naxan sebe a xonye ra. Alatala naxan fala wo be te tagi, wo nu malanxi loxoe naxe geya fari, na birin sebexi walaxe ma.»

¹¹ «Yi yanyi tongo naani nun yi koe tongo naani dangi xanbi, Alatala naxa yi walaxe geme daaxi firinyi so n yi ra naxan findi saate ra. ¹² Alatala naxa a fala n be, «Keli, i xa goro mafuren barima i xa jama i naxan naminixi Misira boxi ra, e bara yangoe belebele raba, e bara e ba kira ma n naxan masen e be, e bara kuye yailan wure raxunuxi ra.» ¹³ Alatala man naxa yi masen n be, «N bara a to yi jama, jama xurutare na a ra. ¹⁴ Keli be, n xa e halaki, n xa e xili jon dunija ma. N i mafindima jama gbegbe ra naxan senbe gbo, e man wuya, dangi boore jama ra.» ¹⁵ N naxa goro geya fari, naxan nu luxi alo a na te nan tagi, na walaxe firinyie suxuxi n yi ra, Ala xa saate sebexi naxee ma. ¹⁶ Na temui n naxa a to wo bara yunubi fe raba wo Marigi Alatala ra. Wo ninge yailan wure raxunuxi ra. Wo wo ba kira ma Alatala naxan masen wo be. ¹⁷ N naxa yi walaxe geme daaxi firinyie suxu n belexe firinyi ra, n fa e wole, e naxa iboo wo ya xori.»

¹⁸ «N naxa bira boxi Alatala ya i alo n naxan naba a singe. N naxa lu naa yanyi tongo naani nun koe tongo naani, n mu taami don, n mu ye fan min. N na birin naba wo xa yunubi nan ma fe ra, naxan napaaxuxi Alatala ma, a a raxono. ¹⁹ N naxa gaaxu Alatala xa xone ra a xonoxi wo ma naxan ma han a wa wo halakife. Kono Alatala man naxa n ma maxandi suxu. ²⁰ A boje nu texi Haruna nan ma a gbe ra han a wa a halakife, kono n naxa Ala maxandi Haruna fan be. ²¹ N naxa ninge tongo wo naxan yailanxi, naxan findixi wo xa yunubi fe ra, n a woli te xora, n a iwuru han a findi xube ra. N naxa na xube ibagan susui ye xora naxan kelima geya kon na.»

²² «Wo man bara Alatala raxono Tabera, Masa, nun Kibiroti Hataawa. ²³ Alatala to wo xee kelife Kadesi Barineya yi xeraya ra, «Wo siga, wo xa boxi tongo n naxan soxi wo yi ra,» wo naxa wo Marigi Alatala

xui matandi. Wo mu la a fala xui ra, wo mu na fan suxu nondi ra. ²⁴ Kabi n naxa sa wo kolon, wo xurutare fe nan tun nabafe Alatala ra.»

²⁵ «Alatala to wa wo faxafe, n naxa n felen boxi ma, n a maxandi yanyi tongo naani nun koe tongo naani bun ma. ²⁶ N naxa Alatala maxandi, <Marigi Alatala, i naxa i yete xa pama halaki, i pama naxan xa xoreya soxi a yi i xa gboe saabui ra, i naxan naminixi Misira boxi ma i senbe ra. ²⁷ I ratu i xa konyie ma, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba. I naxa i kobe rato yi pama xa xaxili xoxoxoya ma, e xa paaxui, nun e xa yunubi ma, ²⁸ alako Misirakae naxa a fala, «Alatala mu noma yi mixie xaninde boxi ma a dennaxe laayidi tongoxi e be. A e xonxi ne. A e ramini alako a xa sa e faxa gbengberenyi ma.» > ²⁹ Alatala i xa pama nan lanxi e ma. I gbe nan na e ra, i naxee xoreyaxi i senbe nun i xa mangeya ra.»

10

Ala xa xanunteya

¹ «Na temui Alatala naxa yaamari fi n ma. A naxe, <Walaxe geme daaxi firin yailan alo a singee nu ki naxe. I man xa kankira wuri daaxi yailan. Na temui i xa fa n yire geya fari. ² N man gbilenma ne yi seriye sebe ra naxan nu na boore walaxe ma, i naxee kanaxi. I fama e sade na kankira nan kui.> ³ N naxa kankira yailan wuri mooli nde ra naxan xoxoxo. N naxa walaxe geme daaxi firin fan yailan naxan maniya booree ra. N naxa te e ra geya fari. ⁴ Alatala naxa sebeli ti yi walaxe neene ma, alo naxan singe nu sebexi booree ma. Yi yaamari fu, a naxee yaxaran wo be geya fari te tagi wo nu malanxi temui naxe, Alatala naxa e so n yi ra. ⁵ N naxa goro geya fari, n fa e sa kankira kui, n naxan yailanxi. E naxa lu naa alo Alatala a fala n be ki naxe.»

⁶ Isirayilakae naxa keli Bene Yakan kolonyie ra sigafe ra Mosera. Haruna laaxira menni ne, a naxa bende soto naa. A xa di Eleyasari naxa findi a joxoe ra serexedubena kui. ⁷ Na dangi xanbi Isirayilakae naxa siga Gudugoda. E to keli Gudugoda, e naxa siga Yotobata, xure

gbegbe na boxi naxan ma. ⁸ Na waxati bun ma, Alatala naxa wali taxu Lewi bonsoe ra, e xa findi kankira xaninyie ra, e xa ti Alatala ya i a xa wali rabafe ma, e man xa duba pama be Alatala xili ra. Na nan nabafe han to loxoe. ⁹ Na fe na a toxi Lewi bonsoe mu ke sotoxi e ngaxakerenyie ya ma. Alatala nan na e tan malima ra alo a a fala ki naxe.

¹⁰ «N naxa lu geya fari yanyi tongo naani nun koe tongo naani alo n naxan naba singe ra. Alatala man naxa n ma maxandi suxu, barima a mu waxi wo faxafe. ¹¹ Alatala naxa a masen n be, <Nama rapere. E xa so boxi ma n nan nakalixi naxan na e babae be sofe ra e yi.>»

¹² «Yakosi fa, Isirayilakae wo Marigi Alatala wama wo xa munse raba? A wama ne wo xa gaaxu a ya ra alako wo xa wo jere a xa kira xon ma, wo xa a xanu, wo xa a rabatu wo boje fiixe nun wo nii birin na. ¹³ Alatala wama ne wo xa a xa yaamari raba, wo xa a xa seriye rabatu, n naxan soxi wo yi ra to loxoe, alako wo xa simaya xa fan. ¹⁴ Wo Marigi Alatala nan gbe na koore nun boxi ra, a nun se naxan birin na a ma. ¹⁵ Alatala wo babae nan xanu. Yakosi fa wo tan nan na e bonsoe ra, a wo tan nan sugandixi boore sie tagi, alo wo a toxi ki naxe to loxoe.»

¹⁶ «Wo lan ne wo xa wo xaxili rasenyien, wo naxa xurutarena raba sonon, ¹⁷ barima wo Marigi Alatala keren peti nan na Ala ra, mangee xa mange, Ala belebele senbema magaaxuxi, naxan mu mixi rafisa a boore be, naxan mu kiiti paaxi kobiri rasuxuma. ¹⁸ A tan nan kiridie nun kaape ginee kantama ra. Xope rafan a ma, a donse nun sose soma e yi ra. ¹⁹ Wo tan fan, wo hinne xope ra naxee na wo ya ma. Wo xa wo mapoxun xope nan nu na wo tan fan na Misira boxi ma. ²⁰ Wo xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra, wo xa tuubi a be, wo xa bira a foxo ra, wo man xa wo rakali a tan nan xili ra. ²¹ A tan nan na wo xa nore ra. A tan nan na wo Marigi Ala ra, naxan kaabanakoe nun fe magaaxuxie rabaxi wo ya xori. ²² Wo babae nu fama temui naxe Misira, e mu nu dangixi mixi tongo solofere ra. Yakosi wo Marigi Alatala bara wo rawuya dangi tunbuie ra naxee na koore ma.»

11

Won ma xanunteya Ala be

¹ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo xa a xa yaamari, a xa seriye, a xa masenyi, nun a xa tonyi rabatu temui birin.

² Wo xa a kolon to loxoe wo xa die mu Alatala xa kaabanako magaaxuxie toxi e ya ra. E mu wo Marigi Alatala xa seriye mexi e tuli ra. ³ E mu a xa laamatunyie toxi Misira, a nun a naxan nabaxi Firawuna nun a xa boxi birin na. ⁴ E man mu fe toxi a naxan nabaxi Misira soorie ra, e xa soe nun gisee ra. E mu a to Ala Misira soorie madulaxi Kale Baa ma ki naxe, e to bira wo foxo ra, Alatala fa e birin halaki kerenyi ra. ⁵ E man mu fee toxi a naxee raba gbengberenyi ma beenun wo xa be li. ⁶ A naxa wo ratanga Datan nun Abirami ma, naxee findi Eliyabi xa di xemee ra Ruben bomsoe ya ma. Isirayilakae birin ya xori, boxi naxa a rabi, a fa a raxutu e nun e xa denbayae birin ma, e xa kiri banxie, nun mixi birin ma naxee nu biraxi e foxo ra. ⁷ Wo tan nan yati bara fe belebelee to Alatala naxee rabaxi.

⁸ Na nan a toxi, wo lan wo xa yi seriye rabatu n naxan xaranfe wo be to loxoe, alako wo xa limaniya soto yi boxi masotofe ra wo na sigafe dennaxe. ⁹ Wo xa yi raba alako wo xa bu boxi ma Alatala a kalixi naxan xa fe ra, a sofe ra wo babae nun e bomsoe yi, xipe nun kumi gbegebe na boxi naxan ma. ¹⁰ Wo fama boxi naxan sotode, a mu luxi alo Misira boxi, wo kelixi dennaxe. Misira tan, wo na ge xe sade, fo wo nu ye maxanin a ma laakoe daaxi wo sanyi ra. ¹¹ Wo fama boxi naxan sotode, geya nun gulunba yire na a ra, tune ye naxan nafanma a fanyi ra. ¹² Boxi na a ra wo Marigi Alatala pengi saxi naxan xon. A man fa meeni a ma, keli ne fole han ne jonyi.

Ala xa laayidi

¹³ Xa wo yi seriye ratinme a fanyi ra n naxan xaranxi wo be yi ki to loxoe, xa wo wo Marigi Alatala xanu, wo a xa seriye raba boje fiixe ra nun wo nii ra, ¹⁴ a tune rafama ne wo xa boxi ma, jeme a nun sogofure, alako wo xa harige fanyi soto,

alo mengi, weni neene, a nun ture. ¹⁵ A man jooge fan nafanma ne wo xa boxi ma wo xa xurusee naxan donma. Wo baloe gbegebe sotoma ne, wo a don han wo luga. ¹⁶ Wo xa fe mooli birin naba alako fefe yo naxa wo ba yi kira fanyi xon ma. Wo naxa wo igoro ala gbetee batufe ra. ¹⁷ Xa wo na fe mooli raba, Alatala xonoma ne wo ma. Na temui a a niyama ne tune mu fa sonon, sansi yo mu fanma boxi ma sonon, wo fa halaki yi boxi ma Alatala naxan soxi wo yi ra.

¹⁸ Wo xa yi seriye rasabati wo boje ma nun wo nii ra. Wo nde xiri wo belexe nun wo tigi ra tonxuma ra, alako wo naxa neemu a ra. ¹⁹ Wo xa a xaran wo xa die ra wo xa banxie kui, wo xa biyaasie kui, wo sa temui, wo keli temui. ²⁰ Wo xa a sebe wo xa banxie nun wo xa naadee ma. ²¹ Na nan a toma wo xa simaya nun wo xa die xa simaya xon kuyama boxi ma Alatala naxan laayidixi wo benbae be han dunija raponyi. ²² Xa wo yi seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo be, xa wo wo Marigi Alatala xanu, xa wo wo jere a xa kira xon ma, xa wo bira a foxo ra, ²³ Alatala fama ne yi sie birin keride wo ya xori, wo fa no e ra, naxee gbangbalan wo be, naxee senbe gbo wo be. ²⁴ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, naa findima wo gbe nan na. Wo xa boxi italama keli gbengberenyi ma han Liban, keli Efirati xure ma han Mediteran Baa ra. ²⁵ Mixi yo mu suusama tide wo ya ra. Wo na siga boxi naxan yo ma, wo Marigi Alatala a niyama ne mennikae xa gaaxu wo ya ra, e boje mini alo a masenxi wo be ki naxe.

²⁶ Wo a mato, n bara barake nun danke sa wo ya i to. ²⁷ Xa wo wo Marigi Alatala xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan soxi wo yi ra to, wo barake sotoma ne. ²⁸ Kono xa wo mu wo Marigi Alatala xa seriye ratinme, xa wo wo ba kira xon ma n naxan soxi wo yi ra to, xa wo bira ala gbetee foxo ra wo mu naxee kolon, wo danke nan sotoma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na wo xanin boxi ma a fama naxan sode wo yi ra, wo dube masenyi tima Garisimi geya nan fari, wo danke masenyi tima Ebali geya nan fari. ³⁰ Na geyae na Yuruden naakiri nan

ma, kira xanbi ra naxan na sogegode, Kanaankæ xa boxi ma naxee sabatixi Araba, Giligali ya tagi, More wuri belebele fε ma. ³¹ Wo na Yurudεn igiri sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala dennaxε sofe wo yi ra, menni findima wo gbe nan na, wo man fa sabati naa. ³² Wo lan nε wo xa fenten yi seriye nun yi yaamarie ma, n naxee soxi wo yi ra to lɔxœ.

12

Sali xa seriye

¹ Wo xa yi seriye nun yaamarie rabatu boxi ma, wo babae Marigi Alatala dennaxε sofe wo yi ra. ² Wo xa yire birin kana geyæ fari nun fɔtonyie kui, yi sie kuyee batuma dennaxε. Wo fama yi sie keride. ³ Wo xa e xa serexεbadee kana, wo xa e xa gεmε tɔnxumæ kana, wo xa e xa Aseri wuri masolixie gan, wo xa e xa kuyee rabira, wo xa e xilie jɔn naa.

⁴ Wo naxa wo Marigi Alatala batu na mɔɔli ra de. ⁵ Wo xa Alatala fen yire nde a dennaxε sugandima wo bɔnsœ ya ma. Na findima Ala xa yire nan na, a xili matɔxɔma dennaxε. Wo xa siga menni ⁶ wo xa serexεe mɔɔli birin bade, alɔ serexε gan daaxie, serexε naxee mu ganma, farilæ, hadiyæ, serexε naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba, janige serexεe, nun xuruse di singee. ⁷ Wo xa wo xa serexεe don menni, wo tan nun wo xa denbayæ. Wo xa jɛlexin harige ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.

⁸ A mu lanma kankan xa a yetε waxɔnfe raba, alɔ wo a rabafe ki naxε yakɔsi, ⁹ wo to mu so boxi ma, wo Marigi Alatala dennaxε fima wo ma malabude ra. ¹⁰ Kɔnɔ wo na Yurudεn igiri, wo na sabati boxi ma wo Marigi Alatala dennaxε fima wo ma, a fama nε wo ratangade wo yaxuie birin ma naxee na wo rabilinyi, wo fa sabati naa bɔpɛsa kui. ¹¹ Na tɛmɔi, menni findima wo Marigi Alatala xa yire sugandixi nan na, a xili matɔxɔma dennaxε. Wo xa wo xa serexεe ba menni nε, n naxee yamarixi wo ra, alɔ serexε gan daaxie, serexε naxee mu ganma, farilæ, hadiyæ, a nun serexε naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba. ¹² Wo jɛlexinma nε wo Marigi Alatala ra,

wo tan, wo xa die, wo xa konyie nun Lewi xa die naxee na wo ya ma barima boxi mu na e tan bε naxan findi e kε ra.

¹³ Wo naxa wo xa serexε gan daaxie ba wo waxɔnde. ¹⁴ Wo e bama yire nε wo Marigi Alatala dennaxε sugandima wo bɔnsœ ya ma. N naxan birin yamarixi wo ra, wo xa a birin naba menni. ¹⁵ Kɔnɔ i nɔma sube don daaxi faxade, Ala naxan fixi i ma, yire birin i na sabati dennaxε. Mixi seniye nxi nun mixi seniye nxi nɔma a donde, alɔ xeli nun tɔɔkε. ¹⁶ Kɔnɔ wo mu lan wo xa sube wuli min, wo xa a ifili boxi ma alɔ ye.

¹⁷ Wo mu lan wo xa mengi, weni nεnε, nun ture don wo xɔnyi, naxee findima wo xa farilæ ra Alatala bε. Wo mu lan wo xa wo xa xuruse di singee fan don wo xɔnyi, wo naxee bama serexε ra Alatala bε, serexε naxee bama alako wo waxɔnfe xa raba wo bε, nun wo xa janige serexεe. Wo mu lan wo xa wo xa bogi singee fan don wo xɔnyi, wo naxee bama serexε ra. ¹⁸ Wo lan wo xa na see birin don wo Marigi Alatala nan ya i a xa yire sugandixi kui. Wo tan, wo xa die, wo xa konyie, a nun Lewi xa die naxee na wo ya ma, wo xa na serexεe don menni jɛlexinyi kui wo Marigi Alatala ya i, a naxan fixi wo ma. ¹⁹ Wo wo jɛngi sa Lewi xa die xɔn ma a fanyi ra. Wo naxa nεmu e ma.

²⁰ Wo Marigi Alatala na wo xa boxi ragbo ye, alɔ a a laayidixi wo bε ki naxε, xa wo wa sube nan xɔn ma, wo nɔma na donde han wo wasa. ²¹ Xa wo makuya Alatala xa yire sugandixi ra a xili matɔxɔma dennaxε, wo nɔma xurusee faxade, wo Marigi naxee fixi wo ma, wo fa na sube don n ma seriye ki ma wo xɔnyie han wo wasa. ²² Mixi seniye nxi nun mixi seniye nxi nɔma e donde alɔ xeli nun tɔɔkε. ²³ Kɔnɔ wo mu lan wo xa sube wuli min, barima wuli findixi nii nan na. A mu lan wo xa sube nun a wuli don. ²⁴ Wo naxa wuli min, wo xa a ifili boxi ma alɔ ye. ²⁵ Wo naxa a min alako wo xa sɛɛwa, wo tan, nun wo xa die hali wo dangi xanbi. Wo xa fe tinxinie raba, Alatala wama naxee xɔn.

²⁶ Xa wo wama serexε seniye nxi nan bafe Alatala bε, alako wo waxɔnfe xa raba wo bε, wo xa na serexε ba yire nε

Alatala dennaxe sugandima. ²⁷ Naxan findixi serexe gan daaxi ra, wo xa na sube nun na wuli sa wo Marigi Alatala xa serexebade. Naxan findixi serexe boore daaxi ra, wo xa a wuli ifili wo Marigi Alatala xa serexebade, wo fa a sube tan don.

²⁸ Wo wo tuli mati, wo lan ne wo xa yi seriye ratinme n naxan soxi wo yi ra, alako wo xa sese, wo tan nun wo xa die hali wo faxa xanbi abadan, barima fe fanyi na a ra naxan nafan wo Marigi Alatala ma.

²⁹ Wo Marigi Alatala na ge sie halakide wo saabui ra, wo na sabati e xa boxi ma, ³⁰ wo xa wo yete ratanga e xa fe kobi rabafe ma, e halaki xanbi. Wo xa wo yete ratanga e xa alae maxorinfe ma. Wo naxa a fala, «Yi sie nu tuubi rabirama e be di? N fan waxi na nan nabafe.» ³¹ Wo naxa na mooli raba wo Marigi Alatala ra, barima e nu fe kobie rabama e xa alae be Alatala mu wama naxee xon. Mixi nan nu e ra, naxee nu e xa die ganma e xa kuyee be serexe ra.

13

Kuye batue

¹ Wo lan ne wo xa yi seriye raba a raba ki ma n naxan soxi wo yi ra. Wo naxa sese ba a ra, wo man naxa sese fan sa a xun ma. ² Xa namijonme nde, xa na mu a ra waliyu nde, ³ sa kaabanakoe fe nun tonxuma fe raba wo ya xori, a man fa a fala wo be, «Won bira kuye batufe foxo ra, wo tan mu alae naxee kolon,» ⁴ wo naxa wo tuli mati na namijonme ra a nun na waliyu ra de. Wo Marigi Alatala nan fama wo matode na ki, alako a xa no a kolonde xa a xa xanunteya na wo sondonme ma, xa wo a xanuxi wo nii ra. ⁵ Wo lan wo xa tuubi rabira wo Marigi Alatala nan keren be, wo xa gaaxu a ya ra, wo xa a xa yaamarie raba, wo xa a xui rabatu, wo xa a keren nan batu, wo xa bira a foxo ra. ⁶ Yi namijonme nun yi waliyu mooli lan ne a xa faxa, barima a bara wa wo bonje ratefe wo Marigi Alatala ma naxan wo ramini konyiya kui Misira boxi ma. E bara wo ba kira xon Alatala wo tixi naxan na. Wo xa fe jaaxi jon wo tagi.

⁷ Xa wo ngaxakerenyi, xa na mu a ra wo xa di, xa na mu a ra wo xa baate gine, xa na mu a ra wo boore naxan nafanxi wo ma alo wo yete, sa wo manahane alako wo xa ala gbete batu, wo tan mu naxan kolon, wo babae fan mu naxan kolon, ⁸ si gbete naxee batuxi wo rabilinyi nun naxee makuya wo ra, keli boxi tuxui ma sa doko boore tuxui ra, ⁹ wo naxa tin e xa woyenyi ra, wo naxa wo tuli mati e ra. Wo naxa kinikini e ma, wo naxa e noxon, wo man naxa e kanta. ¹⁰ Wo lan ne wo xa na kanyi faxa, wo a gono geme ra, jama fan fa a magono. ¹¹ Wo xa a magono han a xa faxa, barima a bara kata a xa wo ragbilen wo Marigi Alatala foxo ra naxan wo ramini konyiya kui Misira boxi ma. ¹² Isirayilakae birin na na fe me, e luma ne gaaxui kui. Na temui na fe kobi mooli mu noma rabade wo tagi sonon.

¹³ Xa wo a me taa nde xa fe ra, wo Marigi Alatala wo rasabatima dennaxe, ¹⁴ a mennika ndee a falama e boore be, «Won xa kuye neene ndee batu,» ¹⁵ a lanma wo xa na mixi kobie xon nafen alako wo xa e keja kolon. Wo xa a kolon xa na fe kobi bara raba wo tagi. ¹⁶ Xa a sa na ki ne, wo xa na taakae birin faxa santidegema ra. Wo xa na taa halaki nun a xa xurusee birin na. ¹⁷ Wo e harige birin malanma taa tagi ne, wo te sa a ma, wo taa birin gan wo Marigi Alatala ya i. Naa fama findide boxi rabepinxi nan na. Menni tan mu findima taa ra sonon. ¹⁸ Wo naxa na se ratonxi sese tongo wo yete be, wo na naxan ganfe alako nde xa ba Alatala xa xone ra, a xa kinikini wo ma, a xa wo rawuya alo a rakalixi ki naxe wo babae be. ¹⁹ Xa wo tuubi rabira wo Marigi Alatala be a xa seriye rabatufe ma, n naxan soxi wo yi ra to loxoe, xa wo fe tinxinxi raba wo Marigi Alatala ya i, a fama ne na heeri birin fide wo ma.

14

Nonfe seriye

¹ Marigi Alatala xa die lanxi wo tan nan ma. Xa faxe fa sa ti, Wo naxa wo yete maxaba, wo naxa wo xunxere bi wo tigi de ra. ² Wo bara findi wo Marigi Alatala xa jama seniye xixi ra. A wo tan nan

sugandixi boxi pama birin tagi, wo xa findi a gbe ra.

Sube radaxamuxi nun a radaxamutare

³ Wo mu lan wo xa se seniyentare don.

⁴ Subee nan yi ki, wo lan wo xa naxee don: ninge, yexee, si, ⁵ xeli, gaale, tooke, muntui, burunyi si, geya fari sube naxan maniyaxi yexee ra, bole, ⁶ sube naxee tore itaxunxi, e man na pooge don, e gbilen a rate ra e kon na.

⁷ Konɔ na subee ya ma, naxee tore itaxunxi firinyi ra, naxee pooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, ndee na e ya ma wo naxa e don alo joxome, yere, nun yere maniyɛ. E findixi sube seniyentaree nan na wo be, barima e pooge donma, e man fa gbilen a rate ra e kon na, konɔ e tore mu itaxunxi firinyi ra. ⁸ Xose naxan tore itaxunxi firinyi ra, konɔ a mu pooge donma, a man xa gbilen a rate ra a kon na, na nan a findixi sube seniyentare ra wo be. Wo naxa na sube don, wo man naxa wo belexe din a binbi ra.

⁹ Yexe naxee na ye xora, bele na naxee birin be a nun xalee, wo lan wo xa nee nan don. ¹⁰ Konɔ wo mu lan wo xa yexe don bele mu naxan be a nun xale. Wo xa nee kolon yexe seniyentare ra.

¹¹ Wo noma xoni seniyenxi birin donde.

¹² Konɔ xonie xilie nan yi ki wo mu lan wo xa naxee don: yube, sege, xaruma gbontoe, ¹³ a nun e maniyɛ birin. ¹⁴ Xaaxa fan wo naxa na don a nun a maniyɛ birin.

¹⁵ Xundi, kofole, a nun tagarantongoe,

¹⁶ wo naxa e don a nun e maniyɛ birin.

¹⁷ Gbongboe, yedonme, ¹⁸ laaba, tuxe, a nun e maniyɛ birin, wo naxa e don.

¹⁹ Nimase xunxuri gabutenyi kanyi birin raharamupaxi. Wo mu lan wo xa e don.

²⁰ Wo lan wo xa nimasee nan don naxee seniyenxi.

²¹ Wo naxa sube don naxan faxaxi a yete ma. Wo xa a so xone Ala kolontaree yi ra, naxee na wo xonyi, alako e xa a don, xa na mu wo xa a mati mixi gbete ma. Wo tan bara findi wo Marigi Alatala xa pama seniyenxi ra.

Wo naxa si yore jin a nga xipe ye ra.

Farile

²² Wo sansi naxan birin nawalima xe ma, wo lan ne wo xa farile ba a ra je yo je. ²³ Wo xa na farile don yire wo Marigi Alatala xili matoxoma dennaxe. Wo xa farile findima wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture, wo xa xurusee xa di singee nan na. Wo xa na ba alako wo noma gaaxude wo Marigi Alatala ya ra ki naxe loxoe birin. ²⁴ Xa a sa li wo sabbatide makuya wo Marigi Alatala xili matoxode ra, na kote xanife xoxoma ne wo be, barima wo Marigi Alatala bara barake gbege fi wo ma. ²⁵ Na temui wo xa wo xa farile masara kobiri ra, wo fa na xanin wo Marigi Alatala xili matoxode. ²⁶ Menni wo noma xurusee, weni, nun wo waxonse gbete sarade, alako wo nun wo xa denbayae xa wo dege wo Marigi Alatala ya i seewe kui. ²⁷ Wo naxa neemu Lewikae ma naxee sabbatixi wo ya ma, barima se mu na e be naxan findima e ke ra.

²⁸ Ne saxan yo je saxan wo xa wo xa sansi farile birin nagata wo xonyi. ²⁹ Na temui Lewikae, ke mu na naxee be, wo xa xone, kiridie, a nun kaape gine naxee na wo ya ma, e birin xa fa e degede wo xonyi han e luga. Na kui wo Marigi Alatala fama barake sade wo xa fe birin ma.

15

Dijefe doni ma

¹ Ne solofere yo je solofere wo xa dije donie ma. ² Na seriyɛ lan a xa raba yi ki ne: Fere kanyie naxee birin doni bepinxie e ngaxakerenyi be, e lan ne e xa dije na doni ma. Wo mu lan wo xa wo boore nun wo ngaxakerenyi jaxankata doni fife ma je kui Alatala naxan sugandixi. ³ Wo lan wo xa doxo Ala kolontare nan na a xa wo xa doni fi, konɔ wo naxan donixi wo ngaxakerenyi be, wo lan ne wo xa dije na ma. ⁴ Na nan a toma setare mu kolonma wo ya ma, barima Alatala barake gbege sama ne wo xa fe boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe soxi wo yi ra ke ra, alako a xa findi wo gbe ra. ⁵ A na rabama ne xa wo bira wo Marigi Alatala xui foxo ra. Wo xa a xa yaamari rabatu, n naxan falaxi wo be to loxoe. ⁶ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe alo a masen ki naxe. Wo kobiri donima ne pama gbege be,

kono wo tan mu doni tongoma. Wo fama ne dangide pama gbegbe ra, mixi yo mu dangima wo ra.

⁷ Xa setare na wo ngaxakerenyie ya ma wo nun naxee sabatixi boxi keren ma wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo naxa wo nii raxutu, wo xa tondi doni bepinde e be. ⁸ Wo lanma ne wo xa a doni seewe kui a hayi na naxan ma. ⁹ Wo xa wo meeni ki fanyi ra, xaxili naaxi naxa no wo ra a falafe ra, «A gbe mu luxi je solofere nde xa a li, a lan mixi xa dije doni ma je naxan na.» Wo xa wo meeni, wo naxa kinikinitarepa masen wo ngaxakerenyi setaree be tondife se nde sode a yi ra. Na na raba, a a yaxaseri masama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa findi yunubitoe ra. ¹⁰ Wo lan ne wo xa a ki boje fiixe ra. Wo na boje fanyi naxan nabaxi na ki, wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa walie wo na so naxee yo ya ma. ¹¹ Setaree luma ne wo xa boxi ma, na nan a toxi n na a falaxi wo be wo xa hinne wo ngaxakerenyie ra, misikiine a nun setare naxee na wo xa boxi ma.

Konyie xoreyafe

¹² Xa wo ngaxakerenyi Eburu xeme, xa na mu a ra gine, a yete mati wo ma konyi ra, a walima ne wo be je senni. A je solofere nde wo xa a xoreya. ¹³ Wo man naxa a bepin a yi igeli ra. ¹⁴ Wo Marigi Alatala se naxan birin fixi wo ma barake ra alo yexee, si, mengi, a nun weni, wo xa na ndee so a yi ra. ¹⁵ Wo wo ratu a ma konyi nan nu wo fan na Misira, wo Marigi Alatala fa wo xun sara. Na fe na a toxi, n yi seriye soxi wo yi ra to loxoe.

¹⁶ Xa konyi nde fa a fala wo be a mu kelima wo xa denbaya ya ma barima wo bara rafa a ma, ¹⁷ na temui wo se tunbase nan tongoma. Wo a tuli tunba banxi naade ma. Na temui a bara findi wo xa konyi ra kude. Wo na mooli nan nabama wo xa konyi gine fan na. ¹⁸ Wo naxa nimisa xoreya fife ra wo xa konyi ma, barima a xa wali je senni bun ma na bara wo rageeni doxo firin dangi walike sare ra. Na kui wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa wali birin ma na xa fe ra.

Xuruse di singe

¹⁹ Wo xa ninge, yexee, nun si di xeme singe naxee barima, e birin findima wo Marigi Alatala nan gbe ra. Wo mu lan wo xa ninge xeme di singe rawali, wo man mu lan wo xa yexee di xeme singe xabe maxaba a ma. ²⁰ Ne yo je wo tan nun wo xa denbaya nan na donma yire, wo Marigi Alatala xa yire sugandixi. ²¹ Xa a mabenxi, xa a ya kanaxi, xa na mu fure gbete na a ma, wo naxa na fi wo Marigi Alatala ma serexe ra. ²² Wo noma na donde wo xonyi ne, wo nun mixi seniyenxie, xa na mu a ra, mixi seniyentaree, alo wo xeli nun toke donma ki naxe. ²³ Kono wo naxa sube wuli don de. Wo a iflima boxi nan ma alo ye.

16

Sayamaleke Dangi Sali

¹ Abiba kike ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba wo Marigi Alatala xa fe ra, barima na kike kui, wo Marigi Alatala wo ramini Misira ra koe nan na. ² Wo serexe naxee bama wo Marigi Alatala be Sayamaleke Dangi Sali loxoe, e tongoma xuruse nan ya ma: yexee, si, xa na mu a ra ninge. Na serexe bama Alatala xili matoxode ne.

³ Wo naxa taami lebini daaxi don na sali xi solofere bun ma. Wo lan wo xa taami lebinitare nan don naxan findi kinikini taami ra. Na nan wo ratuma loxoe ma wo gbataxi mini Misira boxi ra loxoe naxe. Na a niyama ne wo mu neemu wo mini loxoe ma Misira boxi ra. ⁴ Na xi solofere bun ma, a mu lan lebini siya xa to wo xonyi, wo xa boxi birin ma. Wo serexe naxan bama a xi singe nunmare ra, na mu lan a xa lu han geesege.

⁵ Na Sayamaleke Dangi Sali serexe mu lan a xa raba yire birin, wo Marigi Alatala wo rasabatixi dennaxe. ⁶ Wo a bama yire keren peti ne, wo Marigi Alatala xili matoxode seniyenxi. Na serexe bama nunmare nan na soge goro temui, wo mini waxati naxan ma Misira boxi ra. ⁷ Wo sube pinma ne, wo a don yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. Kuye na iba, wo fa siga wo xonyi. ⁸ Xi senni bun ma, wo taami lebinitare nan donma. A xi solofere loxoe wo malanyi belebele

raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma. Wo naxa wali yo raba na loxoe.

Xe Xabe Sali

⁹ Wo na mengi xaba folo, wo loxoxun solofere nan kontima, ¹⁰ wo fa Loxunyie Sali raba wo Marigi Alatala be. Wo Marigi Alatala barake naxan fixi wo ma wo sotose ra, wo xa nde ba wo panige ra na barake bere ra. ¹¹ Wo seewama ne wo Marigi Alatala ra yire a dennaxe sugandixi a xili falafe ra, wo tan nun wo xa die, wo xa konyie, Lewikae naxee na wo xonyi, xonee, kiridie, a nun kaape ginne. ¹² Wo xa ratu konyi nan nu na wo ra Misira boxi ma. Wo lan ne wo xa yi seriye rapere a rapere ki ma.

Bage Ti Sali

¹³ Wo na ge wo xa sansie bonbode lonyi ma, wo naxa weni bogi fan bundu, wo xa Bage Ti Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁴ Wo xa seewa na sali kui, wo tan, wo xa die, wo xa konyie, Lewikae, xonee, kiridie, a nun kaape ginne naxee na wo xonyi. ¹⁵ Wo yi sali rabama xi solofere nan bun ma wo Marigi Alatala be a na dennaxe sugandi, barima wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa xe wali nun wo xa wali birin ma, wo fa seewa ki fanyi ra.

¹⁶ Ne yo ne, xeme naxan birin na wo ya ma, e lan ne e xa ti e Marigi Alatala ya i sanya saxan, yire a dennaxe sugandixi: Taami Lebinitare Sali, Loxunyie Sali, a nun Bage Ti Sali. Wo mu lan wo xa siga Alatala ma wo yi igeli ra. ¹⁷ Wo keren keren ma fama serexe nan na wo noxi naxan na, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma barake ra.

Seriye rapere ki

¹⁸ Taae birin kui, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, bonsoe yo bonsoe, wo kiitisee nan sugandima, e xa pama makiiti tinxinyi kui. ¹⁹ Wo naxa topege kiiti sa de, wo man naxa ti mixi yo xon ma. Wo naxa tin fe nde xa wo madaxu, barima se noma nondi falee findide ne donxui ra, e nondi mafindi wule ra. ²⁰ Wo lanma wo xa kiiti tinxixi yati nan sa, alako wo xa simaya soto, wo man xa no boxi masotode wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma.

Kuye rabatufe

²¹ Wo mu lan wo xa Aseri wuri masolixi ti serexebade fe ma, wo dennaxe yailanxi wo Marigi Alatala be. ²² Wo naxa geme ti kuye ra, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

17

Serexe fanyi

¹ Wo mu lan wo xa ninge xa na mu yexee ba serexe ra wo Marigi Alatala be, naxan kepa mu fan, xa na mu a ra naxan mabenxi, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

² Xa wo mixi nde to wo xa taae kui, wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma, naxan ala gbete batuma, a bara fe paaxi raba naxan mu rafan wo Marigi Alatala ma. A bara Ala xa saate matandi ³ tuubi rabirafe ala gbete be, xa na mu soqe, kike, nun tunbuie be. ⁴ Wo na na fe mooli ifale me, wo xa a xon nafen a fanyi ra. Wo na a kolon na fe xonxi bara raba Isirayila boxi ma, ⁵ a na findi xeme ra, xa na mu ginne, wo a kanyi xaninma taa sode de nan na, wo a magono geme ra han a xa faxa.

⁶ Mixi naxan lan a xa faxa, a mu faxama sinden fo a tongo seede firin xui ma, xa na mu a ra saxan. A mu lan a xa faxa seede keren gbansan xui ma. ⁷ Seede nan singe geme wolima a ma a faxafe ra, pama donxoe fan fa a magono. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne.

Kiiti magaaxuxie

⁸ Xa faxa kiiti bara fa, xa na mu a ra galanbui, xa na mu maxone, naxan findixi kiiti xoxoxoe ra wo be taa kui, wo xa siga yire wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi. ⁹ Wo sigama Lewika serexedubee nan xon, a nun kiitisee naxee na wo xun ma, wo a tagi raba e be. E a falama wo be na temui a lan kiiti xa sa ki naxe. ¹⁰ E naxan falama wo be yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi, wo kiiti bolonma na ki ne. E naxan falama wo be, wo xa na birin naba. ¹¹ E seriye naxan birin falama wo be, wo xa na raba. Wo naxa binya yirefanyi ma, xa na mu koola ma. ¹² Xa mixi nde, a xa yete igbona kui, mu a tuli mati kiitisee nun serexedubee ra, wo Marigi Alatala

naxee sugandixi a xa wali rabafe ma, na kanyi lanma ne a xa faxa. Wo fe jaaxi jɔnma wo tagi na ki ne Isirayila. ¹³ Nama birin fama lude gaaxui nan kui na temui. E na yi fe me naxan nabaxi, mixi gbete yo mu suusama na yete igbona mooli rabade fa.

Mangeya

¹⁴ Wo na so boxi ma temui naxe, wo Marigi Alatala dennaxe fima wo ma, wo na sabati naa, temunde wo fama ne a manɔxunde wo fan xa wo gbe mange soto alo boore si naxee wo rabilixi. ¹⁵ Wo Marigi Alatala na mixi naxan sugandi, na nan fama findide wo xa mange ra. Wo naxa tin xɔne xa findi wo xa mange ra, wo ngaxakerenyi mu naxan na. ¹⁶ A mu lan soe gbegbe xa lu wo xa mange yi ra. A mu lan a xa mixie rasanba Misira e sarade, barima Alatala a falaxi ne wo be, a wo naxa siga na boxi ma sɔnɔn. ¹⁷ A mu lan a xa gine gbegbe dɔxo. Na fee nan fama a ragbilende Alatala fɔxo ra. A mu lan a xa gbeti gbegbe nun xema gbegbe malan.

¹⁸ Mange na dɔxo a xa mange kibanyi temui naxe, seriye kitaabui naxan nagataxi Lewika serexedubee yi ra, a xa na misaali yailan a yete be. ¹⁹ A xa na kitaabui ragata a fe ma, a xa a xaran loxo birin a xa simaya kui, alako a xa gaaxu a Marigi Alatala ya ra, a man xa no a xa seriye nun a xa yaamari rabatude naxan sebexi a kui. ²⁰ Na fe nan fama a niyade, a mu a yete rafisa a ngaxakerenyie be, a man mu tantan seriye ma, a mu binya yirefanyi ma nun koola ma. Na temui a mangeya xonkuye sotoma ne, a tan nun a xa die Isirayila nama tagi.

18

Serexedubee xa wali

¹ Lewika serexedubee nun Lewi xabile donxoe mu fama boxi sotode ke ra alo Isirayila di booree. E baloe findima serexe gan daaxie nan na naxee bama Alatala be. ² E mu fama ke sotode e ngaxakerenyie tagi. Alatala nan findima e ke ra alo a a masen e be ki naxe. ³ Lewika serexedubee mabiri findima serexe nan na Isirayilakae fama naxee bade alo ningee, xa na mu a ra yexee. A lanma

sube belexe, a banganyi, nun a furi nan xa so serexedubee yi ra. ⁴ Wo man fa boxi daxamui singe so e yi ra: mengi, weni neene, ture, a nun wo yexee xabe naxan singe maxabama. ⁵ Wo Marigi Alatala Lewi bonsoe nan sugandixi bonsoe birin tagi, alako e tan nun e xa die xa no Alatala xili binyade temui birin.

⁶ Xa Lewika nde wa kelife Isirayila taa kui a na dennaxe, sigafe ra yire Alatala dennaxe sugandixi, ⁷ menni, a lanma a xa a Marigi Alatala xa wali raba a nun a ngaxakerenyi Lewikae ra naxee na naa. ⁸ A lan ne a xa baloe soto alo serexedubee booree, bafe a harige ra a faxi naxan na a xun ma, a bara naxan soto.

Sematoe nun duuree

⁹ Wo na so temui naxe boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo mu lan wo xa so wali jaaxie ya ma mennikae na naxee kui. ¹⁰ Mixi naxa mini wo ya ma de naxan a xa di ganma serexe ra, naxan findima sematoe ra, ya kanyi ra, duure ra, koromixi ra, ¹¹ naxan karamoxo wali rabama, naxan woyenma barie, jinne, nun mixi faxaxie ra. ¹² Wo Marigi Alatala na mixi mooli xonxi. Na fe kobie na a toxi, wo Marigi Alatala yi sie halakima wo ya ra. ¹³ Wo xa lu wo Marigi Alatala waxonki. ¹⁴ Wo fama si naxee halakide na ki, e biraxi sematoe xui nan fɔxo ra, kono wo Marigi Alatala mu tinma wo tan xa na raba.

Namijonme wali

¹⁵ Wo Marigi Alatala fama namijonme nde rakelide wo ya ma, naxan luma alo n tan. Wo xa wo tuli mati a ra. ¹⁶ Wo na nan yati maxorin wo Marigi Alatala ma, wo nu malanxi loxo naxe Xorebe geya fari. Wo naxa a fala, «Muxu mu wama muxu Marigi Alatala xui mefe fa. Muxu mu wama yi te belebele fan tofe kore, alako muxu naxa faxa.» ¹⁷ Alatala naxa a masen n be, «E fe fanyi nan falaxi n be. ¹⁸ N fama ne namijonme nde rakelide e ya ma, naxan luxi alo i tan. N fama n ma masenyi fide a ma, a fa na tagi raba e be. ¹⁹ Mixi nde na lu, a mu a tuli mati na namijonme xa masenyi ra a naxan tima n xili ra, n tan yete yati nan na kanyi makiitima.»

²⁰ «Kɔnɔ xa namijɔnmɛ yete igboe nde fa masenyi ti n xili ra, n mu naxan fixi a ma, xa na mu a masenyi ti ala gbete xili ra, a lanma ne na kanyi xa faha. ²¹ Temunde wo fama ne wo yete maxorinde, <Won noma a kolonde di xa yi woyenyi fatanxi Alatala nan na?> ²² Xa namijɔnmɛ masenyi ti Alatala xili ra, a fa lu a mu kamali, na nan na ki a xa masenyi mu fatanxi Alatala ra. Namijɔnmɛ nan na falaxi a xa yete igboja kui. Hali wo mu gaaxu a ya ra.»

19

Mixi ratanga taae

¹ Wo Marigi Alatala na fa sie halakide wo ya ra, a fa e xa boxi so wo yi ra, wo fa sabati e xa taae nun e xa banxie kui, ² wo xa taa saxan sugandi na boxi tagi, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma. ³ Wo xa boxi maniya, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo fa a itaxun doxo saxan. Na nan a toma faxati nde noma sigade na taa nde kui, alako a nii xa ratanga.

⁴ Mixi naxan faxe tixi, a mu a rakelixa ma, na faxati mooli nan gbansan noma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁵ Misaali nan ya: Xa mixi siga fotonyi wuri segede, a nun a boore, a xa beera fa koren, a din a boore ra, na fa faha, na faxati mooli tan noma sode yi taa nde kui a nii ratangafe ra. ⁶ A xa na raba alako mixi naxan wama na fure gberoxofe a xa bojete kui, a naxa no faxeti lide kira ra, a fa a faha. Na mu lanma, barima xonnanteya yo mu nu na a be na mixi faxaxi xa fe ra. ⁷ N yi yaamari fixi wo ma na nan ma. Wo xa taa saxan sugandi, nee xa findi mixi ratanga taae ra.

⁸ Xa wo Marigi Alatala wo xa boxi ragbo ye alo a rakali ki naxe wo babae be, xa a yi boxi birin so wo yi ra a naxan laayidixi wo babae be, ⁹ xa wo yi yaamari raba a raba ki ma n naxan falaxi wo be to loxo, wo Marigi Alatala naxa rafan wo ma, wo naxa bira a xa kira foxo ra, na temui wo man xa taa saxan sugandi, wo xa e sa yi taa saxanyi boore xun ma. ¹⁰ Na kui, mixi tojogexi mu faxama wo xa boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra.

¹¹ Kɔnɔ xa mixi nde a yaxui xon, a a melen, a a faha, a fa so yi taa nde kui, ¹² na taa forie lan ne e xa a suxu, e a xanin mixi xon ma naxan wama na fure gberoxofe, alako faxeti xa faha. ¹³ Wo naxa kinikini yo ti na kanyi ma. Wo na faxati mooli jonma na ki ne Isirayila boxi ma, alako bojesa xa lu wo yi ra.

Boxi naaninyi nun seede wule fale

¹⁴ Wo na sabati boxi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma ke ra, wo naxa naaninyi tonxumae masiga de wo benbae naxee doxo. ¹⁵ Mixi naxan yunubi fe rabaxi, xa na mu a ra haake, na kanyi mu lan a xa makiiti mixi keren xa seede baxi ma. Na mooli makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan xui nan ma.

¹⁶ Xa seede jaaxi ba nde sa mixi nde tojogexi fe nde ma, ¹⁷ yi gere mixi firinyie lan ne e xa siga Alatala xa hoxomobanxi kui, e sa e xa galanbui yaxaran serexedubee nun kiitisee be naxee na na waxati. ¹⁸ Kiitisee a fe xon nafenma ne a ki nun a keja ma. E na a kolon seede wule nan saxi a ngaxakerenyi xun ma, ¹⁹ a ngaxakerenyi nu wama a makiitife ki naxe, wo xa na kiiti ragbilen a ma. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne. ²⁰ Mixi gbete na na fe me, gaaxui nan luma e ma, e mu suusama na fe kobi mooli rabade fa. ²¹ Wo naxa kinikini na mixi mooli ma. Xa a mixi nan faxaxi, wo a fan faha. Xa a mixi ya nan kanaxi, wo a fan ya kana. Xa a mixi jinyi nan giraxi, wo a fan jinyi gira. Xa a mixi belexe nan bolonxi, wo a fan belexe bolon. Xa a mixi sanyi nan bolonxi, wo a fan sanyi bolon.

20

Gere seriyɛ

¹ Wo na siga wo yaxuie gere, wo fa a to e xa soee, geresosee, nun soorie dangi wo gbe ra, hali wo mu gaaxu. Wo Marigi Alatala naxan wo raminixi Misira boxi ra, a na wo foxo ra. ² Wo ne wo yailanma temui naxe gere sofe ma, serexedube nan tima a woyen nama be, ³ «Isirayila, wo wo tuli mati! To loxo wo faxi wo yaxuie nan gere. Limaniya naxa ba wo yi ra de, wo naxa gaaxu, wo boje naxa mini a i, wo naxa seren, ⁴ barima wo Marigi

Alatala na wo fɔxɔ ra wo yaxuie gereede. A e rayarabima ne wo be, wo fa xutu soto e ma.»

⁵ Na temui mange xa kuntigie xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma, naxan bara ge banxi tide kɔnɔ a mu soxi a kui sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne sode a xa banxi kui. ⁶ Mixi nde na wo ya ma be, naxan weni bili sixi, a mu a bogi baxi sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa weni bogi bade. ⁷ Mixi nde na wo ya ma be, naxan bara wa gine xɔn, kɔnɔ a mu a futixi sinden? Na kanyi xa gbilen a xɔnyi, barima xa a faxa gere kui, mixi gbete fama ne a xa gine futide.» ⁸ Mange xa kuntigie man xa soorie maxorin, «Mixi nde na wo ya ma be limaniya baxi naxan yi, a gaaxu? Na kanyi fan xa gbilen a xɔnyi alako a naxa limaniya ba a booree fan yi.» ⁹ Mange xa kuntigie na ge woyende pama ra, e xa mangee ti yi soori xundee ya ra.

¹⁰ Wo na wo makore wo yaxuie xa taae ra gereso ki ma, wo xa lanyi maxorin e ma. ¹¹ Xa e tin na ra, e taa naade rabi wo be, e birin xa lu wo xa yaamari nan bun ma, e nu duuti fi. ¹² Kɔnɔ xa e mu tin lanyi ra, e fa wo yaabi gere ra, na temui wo xa na taa bilin. ¹³ Wo Marigi Alatala e rayarabima ne wo be. Wo xa xeme birin faxa santidegema ra, ¹⁴ wo xa ginee, dimee, xurusee, nun se naxan birin na taa kui, wo xa a tongo wo yete be seewe kui. Wo Marigi Alatala bara na fi wo ma.

¹⁵ Wo xa na mooli raba taae fan na, naxee makuya wo ra, naxee mu na taae ya ma wo fama sabatide dennaxe. ¹⁶ Kɔnɔ wo naxa sese lu a pipe ra taae kui, wo Marigi Alatala fama naxee fide wo ma ke ra. ¹⁷ Wo Xitikae, Amorikae, Kanaankae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae birin halakima ne alo wo Marigi Alatala a masenxi wo be ki naxe, ¹⁸ alako e naxa wo xaran na fe xonxie rabafe ra e naxee rabama e xa alae be, na fa findi yunubi fe ra wo be wo Marigi Alatala mabiri.

¹⁹ Wo na taa nde bilin a gerefe ma, a mu lan wo xa beera tongo sansie sege xili ma. E findima wo balose nan na. Na

daaxa sansie xa mu findixi wo gerefae ra. ²⁰ Sansi naxee bogi mu noma donde, wo noma nee tan segede e xa findi geresose ra wo be taa mixie xili ma, wo nun naxee na gerefe han e sa rayarabima wo be temui naxe.

21

Faxati kolontare

¹ Xa a sa li wo naxa mixi nde fure to boxi ma burunyi, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma, kɔnɔ wo mu a faxama kolon sinden, ² wo xa forie nun wo xa kiitisee xa a mato taa mundun makorexi na fure ra. ³ E na taa kolon naxan makorexi na ra, na taa forie xa ninge gine tongo, naxan singe mu nu wali, wuri mu nu xiri naxan kɔn ma, ⁴ e xa a xanin xure nde ma, naxan mu xorima, sansi mu rawalima dennaxe, e xa a kobe gira ye xora. ⁵ Na birin xa raba Lewi xa di serexedubee ya xori, barima wo Marigi Alatala nee nan sugandixi a xa wali rabafe ma, e xa duba mixi be Alatala xili ra, e xa kiiti sa gere xa fe ra.

⁶ Fori naxee birin na taa kui naxan makorexi fure yire ra, e xa e belexee raxa ninge gine fari, e naxan faxaxi xure kui. ⁷ E xa a fala, «Muxu tan xa mu faxe tixi, muxu mu a rabama fan kolon. ⁸ Alatala, i xa Isirayila pama xun sara, i naxan xoreyaxi. Yandi, i naxa faxe kote doxo Isirayila xun ma, e foxi mu na naxan na.» Na temui Alatala fama ne e xun sarade. ⁹ Wo noma ratangade yi faxe tife mooli ma, xa wo Alatala waxonfe rabama.

Gere xa geelimanie

¹⁰ Wo na siga wo yaxuie gereede, xa wo Marigi Alatala e rayarabi wo be, wo e findi wo xa geelimanie ra, ¹¹ temunde mixi nde ya fama ne sinde geelimani gine tofanyi nde ma. Xa na kanyi wama a doxofe ne, ¹² a noma a xaninde a xɔnyi. Na gine xa a yete xunyi bi, a a belexe xale maxaba, ¹³ a dugi fanyi ragoro a ma. A xa sabati a xa mori xɔnyi, a fa a baba nun a nga xa jonfe raba kike keren bun ma. Na dangi xanbi xeme noma a findide a xa gine ra. ¹⁴ Xa a sa li a xa fe naxa rapaaxu a ma, a noma a bejinde a xa siga a waxonde, kɔnɔ a mu lanma a xa a mati

kobiri ra, a mu lanma a xa findi a xa konyi ra, barima a nu bara findi a xa gine ra.

Di fori tide

¹⁵ Xa a sa li gine firin na xeme nde yi ra, keren fa rafan a ma dangi boore ra, konɔ e firinyie bara di bari a be, a mu lanma a xa baate gine xa di rafisa a boore xa di be, ¹⁶ a fa forija tide fi baate gine xa di ma, a fa a li na gine boore nan singe di barixi a be. ¹⁷ A lanma a xa a kolon gine naxan napaaxuxi a ma na ki, na nan ma di findixi di singe ra. A harige doxo firin nan soma di fori yi ra, barima na nan findixi a xa fonike di ra. A tan nan lanma a xa di forija tide soto.

Di xurutare

¹⁸ Xa a sa li xeme nde naxa di xeme kalabante xurutare bari, naxan mu a tuli matixi a baba nun a nga xui ra, naxan tondima birade e xa seriye foxo ra, ¹⁹ a lanma na di baba nun a nga xa a suxu, e xa a xanin forie xon ma taa sode de ra. ²⁰ E xa a fala e be, «Muxu xa di naxan yi ki, a xurutare, a kalabante. Muxu fe naxan birin falama a be, a mu a tuli matima a ra, fo wayupa rabafe nun siisi fe.» ²¹ Na kui, a xa taa xeme birin xa a magono geme ra, han a faxa. Wo fe paaxi jonma wo tagi na ki ne. Isirayilakae na na fe me, gaaxui luma ne e birin ma.

Mixi gbakuxi fure

²² Xa a sa li wo bara mixi gbaku wuri kon na, naxan bara yunubi fe raba a lan a xa faxa naxan ma, ²³ a fure mu lan a xa lu wuri kon na han geesege. A lan ne a xa ragata na loxo kerenyi, barima Ala bara fure gbakuxi danka. Wo wo meeni ki fanyi ra, xa na mu a ra na fure gbakuxi nan boxi dankama, wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

22

Xuruse nun se loxie

¹ Wo na wo ngaxakerenyi xa ninge, xa na mu a ra a xa yexee to, a murutaxi, wo naxa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa a xanin a kanyi xon ma. ² Xa wo ngaxakerenyi yire makuya, xa na mu wo mu a kanyi kolon, wo xa xuruse xanin wo xonyi. Wo a ragata han beenun wo

a kanyi toma temui naxe, wo fa a so a yi ra. ³ Wo na mooli nan nabama wo ngaxakerenyi xa sofale fan na, a xa donma, a nun a gbe se naxan birin loxi a ma. Wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. ⁴ Xa wo bara wo ngaxakerenyi xa sofale, xa na mu a ra a xa ninge to, a bara bira kira xon ma, wo mu lan wo xa wo kobe ti a ra. Wo lan ne wo xa kafu a ma a rakelide.

Xeme naxee e yete findima gine ra

⁵ Gine mu lan a xa xeme dugi so. Xeme fan mu lan a xa gine dugi so. Mixi naxee na fe mooli rabama, na kanyie mu rafan Marigi Alatala ma.

Kinikinife daalisee ma

⁶ Wo na a to kira xon ma, xoni bara a tee sa wuri kon na, xa na mu a ra boxi ma, a nga felenxi a xele ma, xa na mu a ra a xa die ma, wo mu lan wo xa a nga nun a xa die birin tongo. ⁷ Wo lan ne wo xa a nga tan nabepin, a xa siga, wo fa die tan tongo. Na kui wo fama ne simaya xonkuye nun heeri soto.

Mixi ratanga ki

⁸ Xa wo banxi neene ti, wo lan ne wo xa bilixi nde rabilin banxi fuge ra, alako mixi naxee tema naa, e naxa bira, e fa faxa wo saabui ra.

Se masunbufe

⁹ Wo mu lan wo xa sansi gbete si wo xa weni bilie ya ma, xa na mu a ra a bogi fama findide se raharamuxi nan na. ¹⁰ Wo ne yire buxama, wo mu lan wo xa ninge nun sofale xiri e boore ra sari ra. ¹¹ Wo mu lan wo xa sose ragoro wo ma naxan masunbuxi dugi yexee xabe daaxi nun gese fute daaxi ra.

Mafelenyi

¹² Wo gese nan nafalama ponpon na wo a singan wo xa dugi tuxui naanie ra, wo naxan felenma wo ma.

Gine fe kiiti

¹³ Xa a sa li xeme nde naxa gine doxo, e kafu, konɔ a xa fe to rapaaxu xeme ma, ¹⁴ a a xili kana woyen kobi ra, a nu fa a fala, «N bara yi gine doxo, konɔ muxu to kafu n naxa a li a bara futi kana,» ¹⁵ Na temui gine baba nun a nga xa ginedimedi

dugi xanin taa forie xon ma taa sode de ra, naxan a masenxi a e xa di futi rasoxi. ¹⁶ A baba xa a tagi raba, «N bara n ma di gine fi yi xeme ma, konon a mu rafan a ma sonon. ¹⁷ A fa wule nan safe a xun ma a a mu futi rasoxi.» Na temui temedi xa mixie xa na ginedimedi dugi itala taa forie ya i.

¹⁸ Taa forie na na to, e xa na xeme suxu, e xa a paxankata. ¹⁹ E na a makiiti, e xa alamani bolon a ma naxan findima kobiri kole keme sofe ra temedi baba yi ra, Isirayila gine xili kanafe ma. Na xanbi a lan ne gine xa gbilen xeme xonyi, na xeme naxa mee a ra abadan.

²⁰ Konon xa futi kanafe fa sa findi nondi ra, ginedimedi dugi yo mu na naxan a masenma a bara futi raso, ²¹ na gine xa xanin a baba xa banxi sode de ra, taa mixie fa a magonon geme ra han a faxes, barima a bara fe kobi raba gine mu lan a xa naxan naba Isirayila boxi ma, xeme fe kolonfe ra a na a baba xa noe bun ma temui naxe. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

²² Xa wo xeme suxu, e nun gine xeme taa idoxoe saxi, na fe kobi raba firinyie lan ne e xa faxes, gine nun xeme. Wo fe jaaxi jonma na ki ne wo tagi Isirayila boxi ma.

²³ Xa xeme naralan gine dimedi nde ra taa kui, kote bara doxo naxan ma fe ra, a fa a futi kana, ²⁴ wo xa na mixi firinyie xanin taa sode de ra, wo e magonon geme ra han e xa faxes. Yi gine dimedi faxaxi ne, barima a mu sonxoe ratexi taa kui. Xeme fan faxaxi ne, barima a bara gine futi kana kote bara doxo naxan ma fe ra. Wo fe jaaxi jonma wo tagi na ki ne.

²⁵ Konon xa xeme naralan gine dimedi ra wula i, kote bara doxo naxan ma fe ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana, na xeme nan keren lan a xa faxes. ²⁶ Wo naxa fefe raba gine dimedi tan na, barima a mu fe jaaxi yo rabaxi a lan a xa faxes naxan ma. Yi fe maniyaxi ne alo xeme naxan waxi a boore faxafe. ²⁷ Na naralanyi rabaxi wula ne. Hali yi gine dimedi xeme kanyi sonxoe rate nu, mixi yo mu sotoma naxan noma a ratangade.

²⁸ Xa xeme naralan gine dimedi ra kote mu nu doxo naxan ma fe ra, a naxa bagan

a ma, a a futi kana, mixi nde fa e suxu na fe xun, ²⁹ na xeme kobiri kole tongo suuli nan soma gine baba yi ra, a fa yi gine doxo, barima a bara a futi kana. A xa simaya kui, a mu lan a xa mee na gine ra.

23

Langoepa mooli nde

¹ Mixi yo mu lan a nun a baba xa gine xa kafu. A tana fe nan na ra a baba mabiri.

Mixi naxee mu lan e xa lan Alatala xa malanyi

² Mixi naxan xemeya kanaxi, xa na mu a ra a bolonxi, na kanyi mu lan a xa siga Alatala xa malanyi. ³ Yangamadi fan mu sigama Alatala xa malanyi hali a bonsoe fu nde.

⁴ Amonikae nun Mowabakae mu sigama Alatala xa malanyi hali e bonsoe fu nde. ⁵ A luma e be na ki ne kudai barima yi pamae mu fa wo ralande taami nun ye ra, wo nu na kira xon ma temui naxe wo kelixi Misira. E Beyori xa di xeme Balami nan sare fi wo dankafe ma Petori, Mesopotamiya boxi ma. ⁶ Konon wo Marigi Alatala mu tin a tuli matide Balami ra. A naxa na danke masara barake ra barima wo rafan wo Marigi Alatala ma.

⁷ Wo naxa wo jengi sa e xa bonesa nun e xa baloe fe xon ma wo xa simaya kui.

⁸ Wo naxa fe jaaxi yo raba Edonkae ra, barima wo ngaxakerenyi nan na e ra. Wo naxa fe jaaxi yo niya Misirakae ra, barima wo saxanyi raba ne e xa boxi ma. ⁹ E fama bonsoe naxee sotode, fo e tolobitee, nee nan fama sigade Alatala xa malanyi.

Soori tete kui xa seniyenyi

¹⁰ Wo na mini fafe ra tide wo yaxuie ya ra, wo lan ne wo xa wo yete ratanga fe kobi birin ma. ¹¹ Xa xeme nde na wo ya ma naxan mu seniyenxi, a bara makana wantanyi kui, a lan ne a xa mini soori tete fari ma. ¹² Nunmare ra, a na a maxa ye ra, soge goro temui a fa so soori tete kui.

¹³ Wo fama yire nde nan sugandide dennaxe makuya soori tete ra, naa xa findi suturade ra. ¹⁴ Yili ge se nde lan ne a xa lu wo xa kote i. Wo na siga suturade,

wo yili ge. Wo na ge wo hayi rabade, wo a makoto, wo fa keli naa. ¹⁵ Wo xa soori tete lan ne a xa seniye, barima wo Marigi Alatala a mapere ma a kui wo kantafe ra, a man fa wo yaxuie rayarabi wo be. Xa a fe paaxi li soori tete kui, a a makuyama ne wo ra.

Seriye konyi xa fe ra

¹⁶ Xa konyi nde a gi a kanyi ma, a naxa siga lude wo xonyi, wo naxa gbilen a ra a kanyi xon ma de. ¹⁷ A lan ne a xa sabati wo xa taa nde kui dennaxe na rafan a ma. Wo man naxa a tooo de.

Langoeja

¹⁸ Isirayila xeme, xa na mu a gine mu lan a xa langoeja raba. ¹⁹ Langoe sare mu lan a xa so wo Marigi Alatala xa horomobanxi kui laayidi rakamalise ra, barima wo Marigi Alatala na fe mooli xonxi.

Doni nun daakan

²⁰ Wo na se nde doni wo ngaxakerenyi be, kobiri, donse, xa na mu a ra se gbete, wo naxa geeni yo fen a fari. ²¹ Ala kolontare nan lanma a xa wo xa geeni sa, konoo wo ngaxakerenyi tan mu a ra de. Wo na na seriye rabatu boxi ma wo fama dennaxe sotode, wo Marigi Alatala barake sama ne wo isofe birin ma.

²² Wo na daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo naxa taxiri a rabafe ma, xa na mu wo Marigi Alatala a maxorinma ne wo ma, wo fa findide yunubitoe ra. ²³ Xa wo mu daakan tongoxi, yunubi fe mu na. ²⁴ Konoo xa wo daakan tongo wo Marigi Alatala be, wo lan ne wo xa a raba keren na a fanyi ra. Wo fa a raba alo wo a panigexi wo de ra ki naxe.

²⁵ Wo noma wuri bogi ndee bade wo gbe mu naxee ra, wo a don han wo luga, konoo a mu lan wo xa nde sa wo xa kote i. ²⁶ Wo na so mengi xe fan na, wo gbe mu naxan na, wo noma tonsoe ndee bade wo belexe ra, konoo wo mu lan wo xa worote tongo wo ngaxakerenyi xa mengi xili ma.

24

Xeme nun gine fatanfe

¹ A noma a lide xeme nde xa gine mu rafanxi a ma sonon, a fatan keedi sebe, a

a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi. ² Na temui xa na gine doxo xeme gbete xon ma, ³ a xa fe rapaaxu na xeme fan ma, na fan fa fatan keedi sebe, a a so a yi ra, a fa a rasiga a baba xonyi, xa na xeme fa sa faxa ne, ⁴ xeme naxan singe mee na gine ra, na mu lan a xa a findi a xa gine ra kore, barima a bara raharamuna a ma. Alatala na fe mooli xonxi. Wo mu lan wo xa na yunubi mooli raba boxi ma wo Marigi Alatala dennaxe fixi wo ma ke ra.

Seriye naxan ibunadama ratangama

⁵ Xeme naxan baxi gine doxode, a mu lan a xa soorija raba waxati nde bun ma. Kontofili gbete yo mu lan a xa doxo a ra je keren bun ma, alako a xa meeni a xa gine doxoxi ma.

⁶ Wo mu lan wo xa mulunyi nun kile rasuxu mixi yi seeke ra, xa na mu a ra kile gbansan, barima wo a balose nan bama a yi ra na ki.

⁷ Xa Isirayilaka a ngaxakerenyi nde suxu noe ra, a a findi konyi ra, xa na mu a a mati, a lan ne na kanyi xa faxa. Wo fe paaxi nonma wo tagi na ki ne.

⁸ Wo lan ne wo xa fenten kune fure xa fe ra. N xaranyi naxan soxi Lewi xa di serexedubee yi, wo lan ne wo xa na raba a raba ki ma. ⁹ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala naxan naba Mariyama ra wo kelixi Misira temui naxe.

¹⁰ Wo na doni ti wo ngaxakerenyi be, a mu lanma wo tan xa so a xonyi a xa seeke se tongode. ¹¹ Wo xa lu tande, wo xa donifa xa fa seeke se ra wo xon ma, a a so wo yi ra. ¹² Xa setare na a ra, a fa a xa xinbeli donma so wo yi seeke se ra, wo mu lan wo xa na ragata wo xonyi kee ra. ¹³ Wo xa a ragbilen a ma soge goro waxati ne, alako a xa a felen a ma kee ra. Na kui a Ala maxandima ne wo be. Setare malife na ki a findima tinxinyi nan na wo nun wo Marigi Alatala tagi.

¹⁴ Wo mu lan wo xa wo xa walike setaree tooo, e findi wo ngaxakerenyie ra, xa na mu e findi xonee ra. ¹⁵ Loxoe birin wo lan ne wo xa e xa wali sare fi e ma beenun soge xa goro, barima setare nan e ra, e hayi na na ma. Xa wo mu na

rabama, a mawama ne Alatala be wo xa fe ra, wo fa yunubi soto na kui.

¹⁶ Di babae mu lan e xa faxa e xa die xa yunubie rabafe ma. Die fan mu lan e xa faxa e babae xa yunubie rabafe ma. Ibunadama lanma a xa faxa a yete xa yunubi rabaxi nan ma.

¹⁷ Wo naxa tinxintareya raba mixie ra naxee faxi sabatide wo xa boxi ma. Wo naxa kiridie tooro. Wo naxa kaape gine xa donma tongo seke ra. ¹⁸ Wo xa ratu a ma a wo Marigi Alatala wo xoreyaxi ki naxe wo xa konyiya kui Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

¹⁹ Wo na ge xe xabade, wo naxa gbilen tonsoe donxoe tongo ra. Wo xa e lu xoree, kiridie, nun kaape ginee be, alako wo Marigi Alatala xa barake sa wo xa fe.

²⁰ Wo na ge oliwi bili ifuyanfuyande, wo naxa gbilen bogi donxoe bade sansie kon na. Wo xa e lu xoree, kiridie, nun kaape ginee be. ²¹ Wo na ge weni bogi bade, wo naxa gbilen bogi donxoe ba ra. Wo xa e lu xoree, kiridie, nun kaape ginee be.

²² Wo xa ratu wo xa konyiya ma Misira boxi ma. Na fe na a toxi n yi yaamari fixi wo ma.

25

Seriye Luxusinyi

¹ Xa a sa li mixi firin naxa gere, kiitisa xa e mato tinxinyi kui seriye ki ma. ² Nondi mu na naxan be, xa a lanma a xa bonbo, na xa raba kiitisa ya xori fe rabaxi bere ma. ³ Na kui, wo mu lan wo xa dangi luxusinyi ya tongo naani ra. Xa wo nde sa na fari, wo bara wo ngaxakerenyi rayarabi.

Ninge xa wali

⁴ Wo na ninge rawali mengi turuxunde temui naxe, wo mu lan wo xa a de xiri.

Kaape gine ditare

⁵ Xa ngaxakerenma firin sabati yire keren, keren fa faxa a ditare ra, a xa kaape gine mu lan a xa doxo xeme gbete xon ma xabile gbete kui. A lan a xa doxo a nimoxo nan xon ma, a findi a xa gine ra. ⁶ Na gine di singe naxan barima a nimoxo be, a xa findi a xa mori singe xa di nan

na ke ki ma, alako a xa mori xili naxa loe Isirayila boxi ma.

⁷ Xa na xeme tondi a nimoxo doxode, kaape gine xa siga taa forie nan xon ma kiitisa yire, a a tagi raba e be yi ki, «N nimoxo bara tondi bonsoe fide a ngaxakerenyi ma, a mu tinma a xa seriye rakamalide n tan mabiri.» ⁸ Taa forie xa na xeme xili, e xa na fe mato. Xa na xeme tondi a ngaxakerenyi xa kaape gine doxode, ⁹ kaape gine xa a makore a ra taa forie ya xori, a xa a nimoxo xa sankiri ba, a deye boxun a yatagi, a falafe ra, «Yi mooli nan lan a xa raba xeme ra naxan tondima bonsoe fide a ngaxakerenyi ma.» ¹⁰ Na temui Isirayila, na xeme xa denbaya xili falama ne, «Sankiri ba xa denbaya.»

Dinyi naxan mu lan a xa raba gere kui

¹¹ Xa a sa li xeme firin na gerefe, keren xa gine fa siga a xa mori bade boore yi ra a xemeya suxufe ra, ¹² wo xa na gine belexe bolon, wo naxa kinikini a ma.

Tinxinyi yuleya kui

¹³ Wo naxa kiloe kamalitare sa wo xa gbongoe kui, ndee binya, booree yelevu. ¹⁴ Wo naxa se maniyase kamalitare fan lu wo xonyi, ndee xungbo, booree xurun. ¹⁵ Kiloe kamalixi nun se maniyase kamalixi nan lan a xa lu wo yi ra. Na temui wo fama ne simaya xonkuye sotoe boxi ma wo Marigi Alatala fama dennaxe sode wo yi ra. ¹⁶ Mixi yo na mooli rabama, a mu rafaanma wo Marigi Alatala ma.

Wo yaxui Amalekikae

¹⁷ Wo xa ratu a ma Amalekikae naxan naba wo ra wo to keli Misira. ¹⁸ E mu gaaxu Ala ya ra. E mini ne wo ma kira xon, e xanbirati taganxie bonbo. ¹⁹ Yakosi, wo Marigi Alatala fama ne wo ratangade wo yaxuie ma, naxee na wo rabilinyi boxi ma a fama dennaxe sode wo yi ra. Wo fama Amalekikae rahalakide, alako e xili xa loe dunija ma. Wo naxa neemu e xa fe rabaxi ma.

26

Boxi daxamui singe nun farile

¹ Wo na so boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma ke ra, a xa findi wo gbe ra, wo xa sabati naa, ² wo keren keren

ma fama na daxamui singe seeti bade wo Marigi Alatala be. Wo a sa debe kui, wo xa a xanin yire, wo Marigi Alatala dennaxe sugandixi a xili matoxofe ra. ³ Wo xa siga serexedubee xon, naxee na naa na waxati, wo xa a fala e be, «To loxoe won bara so boxi, won Marigi Alatala dennaxe laayidi won benbae be a sofe ra won yi ra.»

⁴ Serexedube na debe rasuxuma ne wo yi ra, a a doxo wo Marigi Alatala xa serexebade ya i. ⁵ Wo xa yi woyenyi fala wo Marigi Alatala be, «N baba, Aramika nan nu a ra naxan nu a jere ma. A naxa goro Misira mixi ndee ra, a saxanyi raba naa. E naxa wuya, han e findi si belebele senbema ra, ⁶ konon Misirakae tan naxa muxu paxankata, e muxu tooro, e konyiya xoxoxoe doxo muxu ma. ⁷ Muxu naxa muxu benbae Marigi Alatala makula, a xa muxu mali. A naxa muxu xa maxandi suxu, a man naxa muxu xa mantooroli to, e nu fe jaaxi nun fe xoxoxoe naxee doxoma muxu ma.»

⁸ «Alatala naxa muxu ramini Misira boxi ma senbe magaaxuxi, kaabanakoe, nun tonxumae ra. ⁹ A naxa fa muxu ra han be, a fa yi boxi so muxu yi ra, xipe nun kumi xelesa dennaxe. ¹⁰ Na nan a toxi, yakosi n faxi yi boxi daxamui singe ra i tan Alatala xon ma, i naxan fixi n ma.»

Wo xa na doxo wo Marigi Alatala ya i, wo a batu. ¹¹ Wo xa seewa wo boore ra, wo tan nun Lewikae, a nun xone naxee na wo ya ma, barake ra, wo Marigi Alatala naxan fixi wo nun wo xa denbaya ma.

¹² Ne saxan yo je saxan na a li, wo xa na je farile fi Lewikae, xone, kiridie, nun kaape ginnee ma, naxee na wo xa taee kui. Nee fan baloe findima na nan na. ¹³ Na temui, wo xa a masen wo Marigi Alatala be, «Naxan findixi i gbe ra, n bara a birin namini n xonyi. N bara a so Lewikae, xone, kiridie, nun kaape ginnee yi alo i a yamarixi ki naxe muxu be. N mu i xa yaamari matandixi, n mu neemuxi keren ma. ¹⁴ N mu farile siya donxi jonyi to so n ma, xa na mu a ra, n to lu seniarentarepa kui. N mu a fixi serexe ra mixi faxaxi be. N bara bira i tan, n Marigi Alatala, xui nan foxo ra. I naxan yamarixi n be, n bara na birin naba. ¹⁵ I xa muxu mato, kelifi i xa koore seniyanxi ma. I xa barake sa i xa

pama Isirayila ma, i xa barake sa boxi ma, i naxan fixi muxu ma, i naxan laayidixi muxu benbae be, xipe nun kumi gbegbe na dennaxe.»

¹⁶ To loxoe wo Marigi Alatala bara wo yamari wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma. Wo xa wo jengi sa na seriye xon ma wo bone fiixe ra. ¹⁷ To loxoe wo bara laayidi tongo Alatala be, a a tan nan na wo Marigi Alatala ra, a wo xa jere a xa kira xon ma, a wo xa a xa masenyi, a xa seriye, nun a xa yaamari rabatu. ¹⁸ Wo saate tongoxi ne a be, a wo tan nan na a xa pama ra, alo a a falaxi wo be ki naxe. Wo xa bira a xa seriye foxo ra, ¹⁹ alako a xa fisamanteya fi wo ma si birin xun ma a naxee daaxi. Wo xa nore, wo xili, nun wo senbe xa dangi e birin na. Wo xa findi pama ra naxan a xa wali rabama, alo a masenxi wo be ki naxe.

27

Barake nun danke

¹ Annabi Munsa nun pama forie yi masenyi nan ti Isirayilakae be, «Wo xa meeni yi yaamarie ma, n naxee fixi wo ma to loxoe. ² Wo na Yuruden xure igiri temui naxe, sigafe ra boxi ma wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, wo xa gemee xungbe ndee ti, wo e mafiixe. ³ Wo na Yuruden igiri sigafe ra boxi ma, wo Marigi Alatala naxan fima wo ma, xipe nun kumi gbegbe na dennaxe, alo wo babae Marigi Alatala a falaxi wo be ki naxe, ⁴ wo xa yi gemee nan ti Ebali geya fari, n baxi naxee xa fe falade wo be ya, wo fa e mafiixe.»

⁵ «Menni wo xa serexebade yailan gemee ra wo Marigi Alatala be, wure mu dinxi naxee ra, ⁶ naxee mu masolixi fefe ma. Wo xa serexe gan daaxi ndee ba wo Marigi Alatala be na serexebade fari. ⁷ Wo xa xanunteya serexe fan ba, wo naxee donma seewe kui wo Marigi Alatala ya i. ⁸ Wo xa Ala xa seriye sebe na gemee tixie ma, alako pama xa no xarande a fanyi ra.»

⁹ Annabi Munsa nun Lewika serexedubee naxa yi masenyi ti pama be, «Isirayila pama, wo wo sabari. Wo xa wo tuli mati. To loxoe, wo bara findi wo Marigi Alatala xa pama ra. ¹⁰ Wo xa bira

wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra. Wo xa a xa masenyi nun a xa seriye rabatu a rabatu ki ma, n naxan xaranfe wo be to lɔxɔe.»

¹¹ Na lɔxɔe kerenyi, Annabi Munsa man naxa yi yaamari so nama yi ra, ¹² «Wo na Yuruden igiri, Simeyon bɔnsɔe, Lewi bɔnsɔe, Yuda bɔnsɔe, Isakari bɔnsɔe, Yusufu bɔnsɔe, nun Bunyamin bɔnsɔe xa ti Garisimi geya fari, e xa dubee ti. ¹³ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, Aseri bɔnsɔe, Sabulon bɔnsɔe, Dana bɔnsɔe, nun Nafatali bɔnsɔe xa ti Ebali geya fari, e xa dankee ti. ¹⁴ Lewi bɔnsɔe xa na masenyi madangi Isirayila nama be e xui itexi ra.»

¹⁵ «Danke na mixi be naxan kuye masolima, xa na mu a ra a kuye yailanma yɔxui raxunuxi ra, a tuubi a be dunxui ra. Alatala na se mɔoli xɔnxi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁶ «Danke na mixi be naxan a baba nun a nga rayaagima.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁷ «Danke na mixi be naxan naaninyi tɔnxuma masigama.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁸ «Danke na mixi be naxan dɔnxui ratantanma kira ma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

¹⁹ «Danke na mixi be naxan seriye rakanama xɔpe, kiridi, xa na mu a ra kaape gine ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁰ «Danke na mixi be naxan sama a baba xa gine fe ma, a a baba rayaagi.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²¹ «Danke na mixi be naxan yene rabama xuruse ra, na findi xuruse yo ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²² «Danke na mixi be naxan nun a maagine kafuma, a baba xa di gine, xa na mu a nga xa di gine.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²³ «Danke na mixi be naxan nun a bitanyi ginema kafuma.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁴ «Danke na mixi be naxan a boore faxama nɔxunyi kui.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁵ «Danke na mixi be naxan kɔbiri rasuxuma mixi tɔɔpegexi faxafe ra.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

²⁶ «Danke na mixi be naxan tondima Ala xa seriye rabatude.» Nama birin fa a ratin, «Amina.»

28

Barake

¹ «Xa wo bira wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra bɔpe fiixe ra, xa wo yi yaamarie rabatu n naxee soxi wo yi ra to lɔxɔe, Alatala wo findima ne si fisamante ra si birin tagi dunija kui. ² Wo yi barake nan sɔtɔma xa wo bira wo Marigi Alatala xui fɔxɔ ra.»

³ A barake sama ne taakae nun daaxakae ma, ⁴ e xa die, daxamui, yexee, sie, nun ningee xun masama ne. ⁵ A wo xa sagae rafe bogi se ra, a barake sa wo xa farin namaxadee.

⁶ Wo xa simaya kui, a barake sama ne wo xa fe birin. ⁷ Wo yaxuie na fa wo gere, Alatala e rayarabima ne wo be. Xa e so kira keren nan na, e gbilenma e gi ra ne wo ya ra kira solofere xɔn. ⁸ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa sansi rawalide nun wo na so fe naxan birin ya ma. A barake sa wo xa fe bɔxi ma, a dennaxe fima wo ma. ⁹ Xa wo wo Marigi Alatala xa masenyi raba a raba ki ma, wo man naxa bira a waxɔnfe fɔxɔ ra, a wo findima a yete xa nama nan na alo a a rakalixi wo be ki naxe. ¹⁰ Bɔxi namae birin a kolonma ne na temui, a wo tan nan sugandixi Alatala xa wali rabafe ma, e gaaxuma ne wo ya ra.

¹¹ Alatala wo harige xun masama ne bɔxi ma a dennaxe saate tongo wo benbae be sofe ra wo yi. A wo xa die rawuyama ne, a wo xa xurusee rawuya. ¹² Alatala ye ragatade rabima ne wo be koore ma, tunc xa fa wo xa bɔxie ma a waxati ma, alako wo xa walie xa fan. Wo hayi mu birama kɔbiri doni fe ma, fo wo tan kɔbiri doni xɔpee be de. ¹³ Alatala wo tan nan findima si birin ma yarerati ra. Wo mu luma xanbi, wo fisamanteya nan sɔtɔma temui birin. Wo mu nimisama fefe ma, kɔnɔ fo wo xa yi yaamari rabatu ne a rabatu ki ma, n naxan xaranxi wo ra to lɔxɔe wo Marigi Alatala xa fe ra. ¹⁴ Fefe yo naxa a niya wo xa ba yi kira xɔn ma n naxan falaxi wo be. Wo naxa bira ala gbete batufe fɔxɔ ra fefe ma.

Danke

¹⁵ Xa wo fa tondi wo Marigi Alatala batude, xa wo tondi a xa yaamarie nun a xa seriye rabade, n naxee xaranxi wo ra to loxoe a xa fe ra, na temui a fama yi danke nan birade wo foxo ra. ¹⁶ A taakae nun daaxakae dankama ne. ¹⁷ A mu bogi se sama wo xa sagae kui, a man mu barake sama wo xa farin namaxadee. ¹⁸ A tondima ne di fide wo ma, wo man mu baloe sotoma. Wo xa ningee, yexese, nun sie xun mu masama. ¹⁹ Wo danke nan sotoma yire birin wo xa simaya kui.

²⁰ Wo na so fefe yo naxan ya ma, a danke ragoroma ne wo ma. A wo kui ifuma ne alako wo xa fe naxa sooneya fefe ma, wo xun xa ra kana, barima wo bara fe jaaxi raba, wo man bara gbilen Alatala foxo ra.

²¹ Alatala fure jaaxi radinma ne wo ma, han wo jon boxi ma a dennaxe soma wo yi ra. ²² Alatala a niyama ne wo xa xosi, wo fate xa gan, wo xa fura a jaaxi ra. A man boxi xara, sansie gan soge bun ma, e fan fure jaaxi soto. A na birin nabama ne wo ra, han wo loe. ²³ Koore nun boxi xarama ne a xoxoxoe ra. ²⁴ Alatala tune mafindima ne xube ra, naxan goroma wo xa boxi ma, a wo sonto. ²⁵ Alatala senbe fima ne wo yaxuie ma e wo rayarabi. Xa wo e gere kira keren nan na, wo wo gima ne e ya ra kira solofere xon. Naxan nabama wo ra, a dunija birin magaaxuma ne. ²⁶ Wo binbie findima xonie nun wulai subee xa donse nan na. Mixi yo mu fama e keride.

²⁷ Alatala suuri ikonkonma ne wo ma alo a naxan naba Misirakae ra. A wo tooroma ne mange faxe ra, kasi, nun xepenyi naxan mu yalanma. ²⁸ Alatala wo findima ne donxuie ra, a daxui fure fan fi wo ma. ²⁹ Yanyi ra wo ne wo perema, wo luma kira melen na ne alo donxuie. Wo xa wali yo mu findima a ra, wo luma tooro ra ne. Mixie fama ne wo harige bade wo yi ra, e wo tooro a jaaxi ra. Marakisima yo mu luma wo be.

³⁰ Wo na kote doxo gine xa fe ra, xeme gbete a futi kanama ne. Wo na banxi ti, wo mu noma sode a kui. Wo na weni bilie si, wo mu noma e bogi bade. ³¹ Wo xa ningee kon naxabama ne wo ya xori,

wo mu no e sube donde. E wo xa sofale mujama ne wo ma, wo mu a masotoma. Yaxuie wo xa xuruse yoree tongoma ne, mixi yo mu fama wo malide. ³² Si gbete mixie wo xa die suxuma ne wo ya xori, e e findi konyie ra. Wo taganma ne wo xa die mamede, wo mu noma na yaxuie ra fefe ma. ³³ Si nde wo mu naxan kolon e baloma wo xa sansie nan xun na, wo xa boxi daxamui findima e tan nan gbe ra. E wo rawalima ne, e man fe jaaxi raba wo ra. ³⁴ Na fe tofe wo findima ne daxuie ra.

³⁵ Alatala fi jaaxi doxoma ne wo ma, naxan mu yalanma. A goroma xinbie nun belenyie nan ma, a fa yensen fate yire birin na, keli wo xunyi ma, a doxo wo sanyie ra. ³⁶ Alatala fama ne wo tan nun wo xa mangee rasigade boxi nde ma, wo tan nun wo benbae mu naxan kolon. Menni wo fama ne ala gbete batude, naxee masolixi wuri nun geme ra. ³⁷ Mennikae wo mayelema ne, e yoma wo ma.

³⁸ Wo sansi xori gbege rawalima ne wo xa xee ma, kon wo dondoronti nan xabama, barima katoe dinma ne a birin na. ³⁹ Wo weni sansi sima ne, wo mena a ma a fanyi ra, kon wo mu a ye minma, barima kuli soma e i ne. ⁴⁰ Oliwi bilie luma ne boxi yire birin ma, kon wo mu e ture masoma wo ma, barima oliwi bogie birama ne, e mu gbeeli.

⁴¹ Wo die barima ne, kon e mu luma wo yi, barima wo yaxuie e xaninma ne.

⁴² Wo xa wurie nun boxi daxamui findima katoe nan gbe ra. ⁴³ Xope naxee na wo ya ma, nee senbe xun masama ne temui birin, kon wo tan xa fe magoroma ne. ⁴⁴ Feere luma ne e yi ra, kon wo tan luma setarepa nan kui. E findima ne wo xa yareratie ra, kon wo tan luma e xanbi ra ne.

⁴⁵ Yi danke birin doxoma ne wo fari, han wo birin ge halakide, barima wo bara tondi wo Marigi Alatala xui ratinmede. Wo mu a xa yaamari nun a xa seriye rabatuxi a rabatu ki ma. ⁴⁶ Na findima tonxuma nun deixare nan na wo tan nun wo bonsoe be abadan.

⁴⁷ Wo to mu tin wo Marigi Alatala batude seewe nun bopesa kui, fe fanyi birin xa lu wo yi ra, ⁴⁸ wo fama ne toorode wo yaxuie yi ra. Kaame nun ye xoli wo

suxuma ne. Wo tima ne wo mageli ra, wo luma setarepa nan kui. Na kui Alatala fama yolonxonyi sade wo konyi ma, han wo ge halakide. ⁴⁹ A fama ne si ra wo mu naxan xa xui mema kelife yire makuye, a xa goro wo ma alo sege goroma toxoe yore ma ki naxe. ⁵⁰ Mixi kaarinxie nan e ra, naxee mu forie binyama, naxee mu kinikinima dimae ma. ⁵¹ E wo xa xuruse nun wo xa baloe tongo e yete be, wo xa faxa kaame ra. E wo xa mengi, weni, ture, ninge yoree, yexese, nun sie birin xaninma ne. Wo fama ne halakide.

⁵² E fama ne wo xa taae birin nabilinde, wo Marigi Alatala naxee so wo yi ra. E wo gerema ne han wo xa tete itexi senbema yolon, wo laxi naxee ra. ⁵³ Na geree kui wo yaxuie wo rakaamema ne, han wo wo xa die sube yati don, die wo Marigi Alatala naxee fixi wo ma. ⁵⁴ Hali xeme fanyi naxan luma wo ya ma, a mu kinikinima a ngaxakerenma, a xa gine, nun a xa die ma. ⁵⁵ A tondima ne a xa di sube itaxunde e ra, barima na findixi a baloe donxoe nan na. Wo yaxuie na marayarabi sama ne wo fari wo xa taae birin kui. ⁵⁶ Hali gine fanyi naxan luma wo ya ma, naxan mu tinma a sanyi yati xa manoxo, na tan fan mu kinikinima a xa mori fanyi nun a xa die ma. ⁵⁷ A tondima ne a xa diyore sube itaxunde e nun na xanbiratoe ma a naxan barixi, barima a tan wama na donfe, a xa lu a tan gbansan be. Wo yaxuie fama na toore mooli nan doxode wo ma.

⁵⁸ Xa wo mu meeni yi masenyie ma naxee sebexi yi kitaabui kui, xa wo mu gaaxu wo Marigi Alatala xili xungbe magaaxuxi ya ra, ⁵⁹ Alatala fama ne fure jaaxi magaaxuxie doxode wo tan nun wo bonsoe ma, naxan mu yalanma. ⁶⁰ A fure jaaxi ikonkoma ne wo xun na, wo nu gaaxuxi naxan ya ra Misira boxi ma. Na fure mooli wo suxuma ne, a no wo ra. ⁶¹ Alatala fure mooli gbegbe doxoma ne wo ma, naxee xili mu sebexi yi kitaabui kui, han wo birin ge sontode. ⁶² Wo tan naxee nu wuya dangi tunbuie ra koore ma, wo konti xurunma ne, barima wo bara wo Marigi Alatala xui matandi.

⁶³ Alatala fe fanyi rabaxi wo be ki naxe,

a nun a wo rawuyaxi ki naxe, a fama wo halakide na ki ne man, wo fa jon boxi ma a naxan fi wo ma. ⁶⁴ A wo rayensen si birin ya ma, keli dunipa tuxui ma, sa doxo boore tuxui ra. Wo fama ne ala gbetee batude, wuri nun geme daaxie, wo tan nun wo benbae mu naxee kolon. ⁶⁵ Na sie tagi, wo mu malabui yo sotoma, wo mu yire yo sotoma wo sabatima dennaxe. Alatala wo bopae ratema ne, a wo yaye ramini, a wo nii tooro. ⁶⁶ Wo xa simaya findima kontofili nan na, gaaxui fama ne wo raserende koe nun yanyi ra. ⁶⁷ Wo na na fe mooli to temui naxe, gaaxui fama wo bopae rafede. Geesege, wo nu fa a fala, «Xa nunmare nan nu a ra nu!» Nunmare, wo nu fa a fala, «Xa geesege nan nu a ra nu!» ⁶⁸ Alatala wo xaninma ne kunkuie kui Misira, n a fala wo be dennaxe ma wo mu naa toma sonon. Menni, wo katama ne wo yete matide wo yaxuie ma konyie ra, xeme nun gine, konjo mixi yo mu wo sarama.

⁶⁹ Alatala yi saate nan so Annabi Munsa yi ra, a xa a mabanban e nun Isirayilakae tagi, Mowaba boxi ma. Yi saate nun boore saate tagi rasa naxan tongo Xorebe geya fari.

29

Ala xa saate

¹ Annabi Munsa naxa Isirayila nama birin maxili, a a masen e be, «Wo nu na Misira temui naxe, wo fe to ne Alatala naxan naba Firawuna ra, a xa soorie nun a xa boxi birin na. ² Wo bara fe xoxoxoe to, tonxumae nun kaabanakoe a naxee raba e ra, ³ konjo han to Alatala mu xaxili fi wo ma naxan noma yi fee kolonde. Wo yae mu a toma, wo tuli man mu a mema. ⁴ Ne tongo naani bun ma a wo ratangama gbengberenyi kui. Wo xa sose nun wo xa sankirie mu kana, ⁵ wo mu taami don, wo mu weni nun beere min. Alatala bara a joxo rasiga wo xa fe xon alako wo xa no a kolonde a tan nan na wo Marigi Ala ra. ⁶ Wo to so be, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, fa ne wo gerede, konjo wo naxa no e ra. ⁷ Wo naxa e xa boxie tongo, wo a itaxun Ruben bonsoe ma, Gadi bonsoe ma, nun Manasi bonsoe seeti keren ma. ⁸ Na nan a toxi, wo lanma

wo xa bira yi saate seriye foxo ra, alako wo na so fe naxan yo ya ma, a xa sooneya wo be.»

⁹ «Isirayilakae, wo tan nan malanxi yi ki to loxoe wo Marigi Alatala ya i. Birin na be, wo xa mangee, wo xa yareratie, wo xa forie, wo xa soori mangee, ¹⁰ wo xa ginnee, wo xa die, nun xopsee naxee wuri segema nun ye bama wo be. ¹¹ Wo Marigi Alatala bara saate mabanban kali ra. Wo na be to alako wo xa na xiri, wo tan nun wo Marigi Alatala tagi. ¹² Na temui wo tan nan na a xa jama ra, nun a tan nan na wo Marigi Ala ra, alo a kali wo benbae Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba be ki naxe. ¹³ N mu yi saate mabanbanxi kali ra wo tan gbansan xa be, ¹⁴ wo tan naxee na be won Marigi Alatala ya i. N a mabanbanxi wo bomsoe nan fan be naxee mu nu bari sinden.»

¹⁵ «Wo a kolon won buxi Misira boxi ma ki naxe, nun won dangi si naxee xa boxie ra. ¹⁶ Wo bara yi kuye xonxie to yi sie nu naxee batuma, kuye naxee yailanxi wuri, gemme, gbeti, nun xeeema ra. ¹⁷ Xeme yo, gine yo, bomsoe yo, xabile yo naxa gbilen wo Marigi Alatala foxo ra, birafe ra na sie xa alae batufe foxo ra. Wo ya ma, mixi yo naxa lu alo wuri sanke naxan posome xone raminima. ¹⁸ Na mixi mooli naxan bara ge yi kali mede, kono a fa seewa a boje ma a falafe ra, «Sooneya na n be, n xa n yete waxonfe raba temui birin, jeme nun sogofure,» ¹⁹ Alatala mu dipema na kanyi ma. A fama ne a xa xone masende a be a jaaxi ra, barima a mu wama a firin nde xon. A danke ragoroma ne a ma, naxee sebexi yi kitaabui kui. A a xili raloma ne dunija ma. ²⁰ Alatala na mixi mooli raminima Isirayila jama ya ma a danke ki ma, alo a saate sebexi ki naxe yi seriye kitaabui kui.»

²¹ «Wo bomsoe naxee fama wo xanbi ra, a nun xopsee naxee kelima boxi makuye ma, e fama furee nun fe xoxoxoe tode, Alatala naxee doxoma wo xa boxi ma. ²² Soda nun foxoe fama lude boxi fari. Boxi mu noma rawalide, sese mu noma fande, hali burexe keren a mu noma findide a ra. Boxi luma ne alo Sodoma, Gomora, Adamaha, nun Seboyimi, Ala taa naxee kana a xa boje xone kui. ²³ Na temui si gbete fama ne maxorinyi tide,

«Alatala yi boxi niyaxi yi ki munfe ra? A boje xonxi yi mooli ra munfe ra?» ²⁴ E e yaabima ne, «Yi fe rabaxi ne barima yi jama bara saate kana, e benbae Marigi Alatala naxan tongo e be, a to e ramini Misira boxi ra. ²⁵ E bara kuyee batu e mu naxee kolonxi, Alatala mu tinxi naxee ra. ²⁶ Na fe na a toxi Alatala yi jaxankate birin doxoxi yi boxi ma a xa xone kui alo a xa kitaabui a masenma ki naxe. ²⁷ A bara a xa xone belebele doxo a xa jama ma, a e tongo e xa boxi ma, a e keru boxi gbete fan ma, e na dennaxe yi waxati.»

²⁸ «Fe naxee noxunxi, won Marigi Alatala nan keren peti nee kolon. Fe naxee masenxi won be, nun won ma die be, nee findixi won gbe nan na han dunija jon. A lanma won xa yi seriye masenxi birin nabatu.»

30

Ala xa laayidi

¹ N baraka nun danka naxee birin falaxi wo be, nee fama ne kamalide. Wo Marigi Alatala na wo rayensen ye temui naxe boxi gbete ma, wo wo mapoxun yi fee ma. ² Xa wo gbilenma wo Marigi Alatala ma, wo man a xui suxu wo boje nun wo xaxili kui wo tan nun wo xa die, alo n a masenxi wo be ki naxe to loxoe, ³ na temui wo Marigi Alatala wo raminima ne konyiya kui, a kinikini wo ma, a wo ba sie ya ma a wo rayensen ye dennaxe. ⁴ Hali wo na yire makuye konyiya kui, wo Marigi Alatala sigama ne wo fende, a fa wo malan ⁵ wo benbae xa boxi ma, alako wo xa naa masoto, a fa meeni wo ma dangife wo benbae ra, a wo rawuya dangi e ra.

⁶ Na temui wo Marigi Alatala yete yati wo bomsoe boje raseniyenma ne, alako wo xa a xanu wo boje nun wo xaxili birin na. Na kui wo noma simaya fanyi sotode. ⁷ N yi danke naxee birin sebexi wo be yi ki, nee fama doxode wo yaxuie nun wo xonmae nan ma. ⁸ Na temui wo man tuubi rabirama ne a be, wo a xa seriye suxu n naxan fixi wo ma to loxoe. ⁹ Wo Marigi Alatala barake sama ne wo xa fe birin ma. Wo di gbegebotoma ne, wo xa xurusee rawuyama ne,

wo xa sansie fanma ne, barima wo fama ne rafande Alatala ma alo wo benbae. ¹⁰ Na nan nabama, wo na wo tuli mati a ra temui naxe, a xa seriye nun a xa yaamarie suxufe ra, naxee sebexi yi kitaabui kui. Na temui wo wo yete ragbilenma ne a ma wo boje fiixe ra, wo xaxili birin na.

Ala xa seriye

¹¹ N yi seriye naxan falaxi wo be yi ki to loxo, a kolon yo mu xono wo be. ¹² A mu na koore xa ma, alako a xa fala, «Nde noma tede koore ma a xa sa fa a ra won be, a a xaran won be alako won xa no a rabade?» ¹³ A mu na baa kiri fan xa ma, alako a xa fala, «Nde noma baa igiride a xa sa fa a ra won be, a man xa a xaran won be alako won xa no a rabade?» ¹⁴ Ade, yi seriye na wo seeti ma ne, wo de kui, a nun wo boje ma. Wo noma a rabade.

Simaya sugandi

¹⁵ Isirayilakae, wo a mato. To loxo n bara simaya nun fe fanyi ti seeti, faxe nun fe paaxi fan boore seeti. ¹⁶ To loxo wo tin wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo xa jere a xa kira ma, wo xa bira a xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriye foxo ra, alako wo xa simaya fanyi soto, wo xa wuya, alako Ala xa barake sa wo ma yire a dennaxe findima wo gbe ra. ¹⁷ Kono xa wo gbilen a foxo ra, xa wo tondi a be, xa wo bira kuye batufe foxo ra, ¹⁸ wo sontoma ne feo, wo mu fa bude boxi ma wo fama dennaxe soto de Yuruden kiri ma. ¹⁹ To loxo koore nun boxi na n seede ra, n bara simaya nun fe fanyi ti wo be seeti keren na, faxe nun fe paaxi fan na boore seeti ra. Wo xa simaya fanyi sugandi, wo tan nun wo bonsoe. ²⁰ Wo xa wo Marigi Alatala xanu, wo tuubi a be, wo a xa fe suxu. Wo noma simaya soto de na ki ne, wo fa je gbegbe raba boxi ma, Alatala dennaxe saate tongo fife ra wo benba Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba ma.

31

Yosuwe findife Annabi Munsa joxoe ra

¹ Annabi Munsa naxa a fala Isirayilakae birin be, ² «N bara je keme je moxoren soto yi temui, n mu noma mangeya

rabade fa. Alatala jan a fala ne n be a n mu Yuruden igirima. ³ Wo Marigi Alatala yete yati nan wo raperema. A sie birin faxama ne naxee na naakiri ma alako wo xa e xa boxie masoto. Yosuwe nan findima wo xa mangere ra, alo Alatala a fala ki naxe. ⁴ Alatala yi sie halakima ne alo a Sixon nun Ogo, Amorikae xa mangere, halaki ki naxe, nun e xa boxie. ⁵ A e rayarabima ne wo be. Wo xa a xa yaamari raba e xa fe ra. ⁶ Wo limaniya, wo xa senbe soto, wo naxa gaaxu e ya ra, barima wo Marigi Alatala na wo kantafe, a mu wo rabepinma fefe ma.»

⁷ Annabi Munsa naxa Yosuwe xili, a naxa woyen a be Isirayilakae birin malanxi tagi, «I xa limaniya, i xa senbe soto, barima i tan nan Isirayilakae raperema boxi ma Alatala dennaxe saate tongoxi wo benbae be. I tan xa e xa ke so e yi ra. ⁸ Alatala tima ne i ya ra, a mu i rabepinma. A mu gbilenma i foxo ra fefe ma. Hali i mu gaaxu, i man naxa i yete rabolo.»

⁹ Annabi Munsa to yi seriye sebe, a naxa a taxu serexedubee ra, Lewi xa di naxee saate kankira xaninma, nun Isirayila forie. ¹⁰ Annabi Munsa naxa a masen e be, «Ne solofere yo je solofere, wo dipema doni ma je naxan na, wo yi seriye xaranma Bage Ti Sali loxo ne. ¹¹ Wo a xaranma wo xui itexi nan na Isirayilakae birin be, naxee faxi salide Marigi Alatala ya i a xa yire sugandixi. ¹² Birin malanma menni ne, xeme, gine, dimedi, a nun xone naxee na wo xonyi, alako e xa yi xaranyi me, e xa wo Marigi Alatala binya, e xa bira yi seriye foxo ra. ¹³ Dime naxee mu nu a kolonxi sinden, e fan a mema ne. Na kui e wo Marigi Alatala binya ki kolon, wo na fa boxi soto de Yuruden naakiri ma temui naxe.»

¹⁴ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «I faxa temui bara makore, Yosuwe xili, wo birin xa siga n ma horomolingira yire. Menni n fa n ma yaamari fi a ma.» Annabi Munsa nun Yosuwe naxa siga Ala xa horomolingira yire. ¹⁵ Alatala naxa mini e ma nuxui kui naxan nu tema kiri banxi sode de ra.

¹⁶ Alatala naxa a masen Annabi Munsa be, «I fa na faxafe ne. I xa faxe xanbi, Isir-

ayila pama fama kuyee nan batude boxi ma e fama sigade dennaxe. E gbilenma ne saate foxo ra won lanxi naxan ma. ¹⁷ Na temui n boje tema ne, n xono e ma han n e rabejin. N nan n yatagi noxunma ne e ma, si gbete e halaki, toore nun fe xoroxxoe fa dusu e xun na. Isirayilakae a kolonma na temui ne, yi toore e lixi ne barima n tan, e Marigi Ala, mu na e ya ma sonon. ¹⁸ N nan n yatagi noxunma ne e ma, barima e bara fe jaaxi raba kuyee batufe ra.»

¹⁹ «Yakosi i xa beeti sebe n naxan xaranma i be. Munsa, i xa a xaran Isirayilakae be alako e naxa neemu a ma, a man xa findi seede ra n tan nun Isirayilakae tagi. ²⁰ N fama yi pama xaninde boxi ma, xije nun kumi xeleva dennaxe, alo n nan n kalixi e babae be ki naxe. E na baloe don a fanyi ra han e belebele, e fama birade ala gbete foxo ra, e man n ma saate kana. ²¹ Toore nun fe xoroxxoe fa bira e foxo ra, yi beeti fan findima seede nan na won tagi. E bonsoe mu neemu a ma. Naxan na e xaxili kui, n a kolon. A jan toma e ya ma beenu e xa so boxi kui n nan n kalixi e be naxan xa fe ra.» ²² Na loxoe Annabi Munsa naxa na beeti sebe, Ala naxan masenxi. A naxa a xaran Isirayilakae ra.

²³ Na xanbi Alatala naxa a xa yaamari so Annabi Yosuwe yi ra, Nunu xa di. A naxa a masen a be, «I xa limaniya, i xa senbe soto. I tan nan Isirayilakae rasoma boxi ma n nan n kalixi e be naxan xa fe ra. Won birin na a ra.»

²⁴ Annabi Munsa naxa Ala xa seriye birin sebe kitaabui kui. ²⁵ A to ge, a naxa woyen Lewikae ra, naxee Alatala xa saate kankira xaninma. A naxa a masen e be, ²⁶ «Wo yi kitaabui tongo, Ala xa seriye sebexi naxan kui, wo xa a sa wo Marigi Alatala xa saate kankira seeti ma. A xa lu menni seede ra Isirayilakae be, ²⁷ barima n wo xaxili xoroxxoya kolon. Kantagbele nan wo ra. Xa wo Alatala matandima n wo tagi temui naxe, n faxa xanbi wo man a matandima ne. ²⁸ Yakosi wo wo malan n seeti ma, forie nun wo bonsoe yareratie, alako n xa yi masenyi xaran wo be. Koore nun boxi nan findima seede ra wo xili ma. ²⁹ N a kolon n faxa xanbi, Isirayilakae yunubi fe rabama ne, e gbilen kira foxo

ra n naxan falaxi e be. E na fe kobi raba naxan mu rafan Alatala ma, na rajonyi fa findi e be nimise ra barima a boje tema ne.»

³⁰ Annabi Munsa naxa yi beeti birin masen Isirayila pama be.

32

Annabi Munsa xa beeti

¹ «Kooore, i tuli mati n ma woyenyi ra. Boxi, i tuli mati n fala xui ra.

² N ma xaranyi xa yensen ye alo tune ye. N ma masenyi xa lu alo xini, naxan doxxoma burexee ma.

³ N fa na Alatala xili nan masenfe. Wo xa won Marigi Ala tantu.»

⁴ «Alatala maniyaxi fanye nan na, naxan mixi kantama. A walima tinxinyi nan na. A xa natse birin fan. A xa woyenyi mu kanama, wule yo mu na a de kui. A tinxin.»

⁵ «Kono wo tan, pama jaaxi, wo bara geregiri Alatala ma. Yaagi na wo be.

Wo bara findi pama kobi ra.

⁶ Nama daxui, pama xaxilitare, mixi lan a xa na fe mooli raba a ra? Wo baba mu lanxi a tan xa ma, wo daa Marigi,

naxan wo findixi a xa pama ra?

⁷ Wo wo mapoxun loxoe dangixie ma, wo jee mato,

wo wo babae nun forie maxorin, e xa fe dangixie tagi raba wo be.

⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi naxa boxi itaxun adamadie ma.

A naxa boxie naaninyi sa Isirayila xa die xasabi ma.

⁹ Isirayila pama naxa findi a gbe ra.

Alatala naxa Yaxuba xa die findi a yete gbe ra.»

¹⁰ «A Isirayila toxi gbengberen yire ne.

A naxa a jengi sa a xon ma, a naxa menni a ma alo a ya di firinyie.

¹¹ A luxi ne alo sege, naxan luma a xa die xun ma, a a gabutenyi itala,

a die xanin.

¹² Alatala keren peti nan a xa jama kantaxi.
Ala gbete yo mu kafu a ma.»

¹³ «A naxa wo rasabati geya fari.
A naxa wo rabalo xe sansie xun na.
A naxa kumi nun ture ramini wo be geme longori ra.

¹⁴ A naxa ninge nun yexee xipe fi wo ma.
A naxa yexee, sie, nun si kontonyie fi wo ma sube ra
kelife Basan boxi ma.
A naxa mengi fi wo ma wo naxan donma,
a naxa weni fi wo ma wo naxan minma.»

¹⁵ «Isirayila tinxinxi naxa belebele,
a naxa findi di fanyi ra,
konɔ a bara gbilen Ala foxɔ ra, a daa Marigi,
a bara a kantama, a rakisima rayaagi.

¹⁶ Isirayila naxa Ala raxonɔ
barima a bira ne ala gbete foxɔ ra,
e fe jaaxi raba.

¹⁷ E naxa serexe ba pinnɛ be,
naxee mu na Ala ra,
e mu naxee kolon sinden,
e babae mu naxee kolon.

¹⁸ Isirayilakae, wo bara neemu wo kantama ma
naxan wo ramini duniya ma,
naxan simaya fima wo ma.»

¹⁹ «Alatala to bara a xa die kepa to,
a naxa xonɔ e ma.

²⁰ A naxa a masen,
«N xa gbilen e kantafe foxɔ ra,
n fa a mato fe naxan fama e lide.»
E mu fan.

Yanfante nan e ra.

²¹ E bara n naxonɔ ala wulee ra.
E bara n bonɛ rate kuyee ra.
N tan fan e raxonoma ne mixie ra,
jama fanyi mu na naxee ra.
N e bonɛ rate si xaxilitare ma.»

²² «Iyo, n ma xone bara gbo ye,
han a bara mixi faxaxie ramaxa.
A luma alo te naxan boxi nun a daxamui ganma,
han a sa dɔxɔ geyae sanke ra.

²³ N fe jaaxi ragboma ne e fari,
n nan n ma xalie birin wolima ne.

²⁴ N kaame rasoma boxi ma,

n fure jaaxi rasanbama ne e ma,
n wulai sube magaaxuxie ramini ma ne e ma,

a nun boximase xone kanyie.

²⁵ Naxee na tande, fanfore nan e faxama.
Naxee na banxi kui, gaaxui nan e faxama.
E birin faxama ne,
xeme nun gine, dimedi nun fori.»

²⁶ «N nu wama ne e birin halakife,
e xili xa lone duniya ma.

²⁷ Konɔ n mu tin yaxuie xa n mayele.

N mu wa e xa a mapoxun
a e tan nan yi wali rabaxi,
Ala xa foxi mu a ra.

²⁸ Xaxili kanyi mu na e ra,
lonni mu e yi.

²⁹ Xa lonni kanyi nan e ra nu,
e e sigade kolonma ne nu.

³⁰ Yaxui keren tan noma Isirayilaka wulu
keren nagide di?

Yaxui firin noma birade mixi wulu fu foxɔ
ra di?

Iyo, xa e Marigi, e Kantama sa e lu e
yaxuie sagoe,
na noma ne rabade.

³¹ Yaxuie yati a kolon,
e xa ala e kantama mu dangi Isirayila
Marigi Alatala ra.

³² E xa fe mu dangi Sodoma nun Gomora
ra.

E birin maniyaxi weni bili nan na
naxan bogi xone ramini,

³³ naxan ye luxi alo boximase xone.

³⁴ Na birin nagataxi gundo nan na n
xonni.

³⁵ E na bira,
n nan n gberoxoma ne.

A gbege mu luxi.

E yigi tege lɔxɔe bara makore.»

³⁶ «Alatala fama a xa jama makiitide,
konɔ a man kinikinima ne e ma,
barima e senbe yo mu na.
Mixi yo mu na naxan noma e malide.

³⁷ Ala e maxorinma ne fa,

«Wo xa alae na minden,
naxee nu wo kantama,

³⁸ wo naxee rabaloxi sube ture ra,
wo nu weni soma naxee yi ra?

E xa e yete masen wo be,
e xa wo rakisi, e xa wo ratanga.

³⁹ Yakosi wo xa a kolon,
n tan nan keren peti noma mixi rakiside.
Ala gbete mu na fo n keren.
N tan nan mixi faxama, n a rakeli.
N tan nan mixi maxonoma, n a rayalan.
Nde gbete noma mixi nde bade n belexe?
⁴⁰ N kali naxan ti,
n belexe tixi koore ma na nan yi ki:
N jipe. N mu faxama abadan!
⁴¹ Xa n fanfore ralugan,
xa n a suxu n belexe kui,
n nan n gbejoxoma ne n gerefæ ma,
n sare fima ne n xonmae ma.
⁴² N nan n ma xalie rasiisima ne wuli ra,
n ma fanfore sube donma ne.
Geresoe yo mu kisima.»»

⁴³ «Si birin xa seewa Alatala xa pama ra.
Alatala a xa konyie xa faxe joxoma ne.
A toore doxoma ne a gerefæ ma.
A a xa pama nun a xa boxi xun sarama
ne.»

⁴⁴ Annabi Munsa nun Annabi Yosuwe,
Nunu xa di, naxa yi beeti masenyi birin
xaran pama be e xui itexi ra. ⁴⁵ Annabi
Munsa to ge Alatala xa masenyi tide
Isirayilakae be, ⁴⁶ a naxa a fala e be, «Wo
xa yi masenyi suxu senbe ra n naxan
xaranxi wo be to loxo. Wo xa a xaran
wo xa die be, alako e xa no Alatala xa
seriye rabatude a fanyi ra. ⁴⁷ Masenyi
tilinxi nan yi masenyi ra, a naxa lu wo be
alo masenyi fufafui. A simaya nan fima
wo ma boxi ma wo fama dennaxe sotode
Yuruden naakiri ma.»

Annabi Munsa xa faxe joxonyi

⁴⁸ Na loxo kerenyi kui, Alatala naxa
a masen Annabi Munsa be, ⁴⁹ «Siga
Abarimi geya longori, Nebo geya fari
Mowaba boxi ma, Yeriko ya tagi. Menni
i xa Kanaan boxi mato, n naxan fima
Isirayilakae ma. ⁵⁰ I na te geya fari, i fama
saya sotode naa, i i benbae li aligiyama,
alo i taara Haruna xa fe rabaxi ki naxe
Horo geya fari. ⁵¹ Wo na sotoxi ne, barima
wo mu wo xaxili ti n na Isirayilakae ya
xori Meriba ye yire, Kadesi biri ra, Sini
gbengberenyi ma. Na kui wo mu tin n
binyade pama ya xori. ⁵² Na fe na a niyaxi
a i noma boxi tode yire makuye gbansan

ne, n naxan fixi Isirayilakae ma, kono i
tan gundi mu soma naa.»

33

Munsa xa dube Isirayila be

¹ Beenu Annabi Munsa xa laaxira, Ala
xa mixi, a duba ne Isirayilakae be. A xa
dube masenyi nan ya:

² «Alatala keli ne Turusinina geya fari alo
soge.

A naxa te Seyiri boxi ma Isirayilakae nu
na dennaxe.

A naxa keli Paran geya yirefanyi ma,
maleke gbegbe biraxi a foxo ra.

³ Alatala Isirayila bonsœ xanuma.

A a xa mixie kantama,
naxee birama a xa seriye foxo ra.

⁴ Annabi Munsa bara a xa seriye fi won
ma.

Na seriye findixi Yaxuba bonsœ xa dariye
mate nan na.

⁵ Alatala findixi Isirayila xa Mange nan
na,

pama mangee xa malanyi
e nun Isirayila bonsœe birin na.»

⁶ «Alatala xa Ruben bonsœ xa simaya
xun masa.

A xa mixie xa gbo.»

⁷ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yuda
bonsœ xa fe ra,

«Alatala xa Yuda bonsœ xui rame,
alako a xa gbilen a xa pama ma.

A na katafe.

Alatala xa a mali a yaxuie ya ra.»

⁸ Annabi Munsa yi masenyi nan ti Lewi
bonsœ xa fe ra,

«Alatala, i bara i xa tonxumae Tumimi
nun Urimi so Lewi bonsœ yi ra.

Bonsœ tinxinxi nan e ra

i naxee mato Masa,

i naxee makiiti Meriba ye xa fe ra.

⁹ E mu birama e baba nun e nga sagoe xa
foxo ra,

xa na mu e ngaxakerenyie nun e xa die,
e tan birama i xa masenyi gbansan nan

foxo ra,

e birama i xa saate nan tun foxo ra.

¹⁰ E tan nan i xa yaamari masenma
Yaxuba bonsœe be,

e tan nan i xa seriye raxaranma Isirayilakae birin na.

E tan nan man surayi bama serexe ra, e serexe gan daaxi ba i xa serexebade.

11 Alatala, i xa senbe fi e ma, i xa barake sa e xa fe birin, i xa e gerefæ rakori, i xa e yaxuie rabira alako e naxa gbilen xanbi ra fefe ma.»

12 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Bunyamin bõnsœ xa fe ra, «Alatala xanuntenyi nan lanxi e ma. E Marigi Ala e ratangama ne, a man luma ne e tagi, a e kantama temui birin.»

13 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Yusufu bõnsœ xa fe ra, «Alatala bara barake sa e xa bõxi. E ye sõtoma ne keli koore ma, e ye soto keli bõxi bun ma.

14 Soge sansie rafanma ne, kike yo kike bogie gbeeli luma ne naa.

15 E daxamui fanyî sõtoma ne e xa geyæ fari, naxee tixi naa kabi a fole.

16 Ala xa yi bõxi daxamui se fan. Naxan wøyen wuri bili radexexi kui, a xa hinne Yusufu ra, a naxan sugandixi mange ra a ngaxakerenyie tagi.

17 Xunnakeli na Yusufu be. A senbe gbo alo ninge tuura, ferî firin nan na a xa geresose ra alo sexe ninge.

A sie birin bonboma nee nan na han yire makuye.

Eframi xa di wuyaxie nan a ferî singe ra. Manasi xa di wuyaxie nan a ferî firin nde ra.»

18 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Sabulon bõnsœ xa fe ra, «Sabulon bõnsœ, wo xa seewa yuleya nan kui.

Isakari bõnsœ, wo xa seewa wo xa kiri banxi nan kui.

19 Wo wo dõxõbooree xilima ne, wo serexe ba geya fari Ala wa xon ki ma, barima wo wo baloe sõtoma fõxõ ye ne, a nun hæri naxan na meyenyi kui.»

20 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Gadi xa fe ra,

«Ala xa barake sa mixi xa fe, naxan Gadi xa fe gboma.

Gadi malabuma ne, alo yete naxan a xa sube ibõõxi donma.

21 Gadi bara bõxi fanyî findi a gbe ra, alo mange naxan a jere ma jama ya ra. A bara Alatala xa nate rakamali, a man bara Ala xa kiiti sa Isirayila ma.»

22 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Dana bõnsœ xa fe ra, «Dana luxi ne alo yete yore, naxan tunganma Basan bõxi ma.»

23 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Nafatali bõnsœ xa fe ra, «Xunnafanyî gbege na Nafatali nan be. Alatala a rakamalixi fe fanyî ra. A xa bõxi xa gbo ye sogegorode nun yirefanyî.»

24 Annabi Munsa yi masenyi nan ti Aseri bõnsœ xa fe ra, «Alatala xa barake sa Aseri, Yaxuba xa die tagi.

A ngaxakerenyie xa hinne a ra. A xa ture xa gbo han.

25 A xa naadæ xa yailan wure nun wure gbeeli ra.

A senbe xa bu alo a xa simaya.»

26 «Isirayila, Ala maniye yo mu na. A a jere ma koore ma fafe ra i malide. A nuxui igirima nõre ra.

27 Ala, fole mu naxan be, na nan i kantama ra,

a belexe na i bun kabi fe folo fole.

A tan nan i yaxuie kerima i ya ra, a man fa a masen i be i xa e halaki.

28 Isirayila sabatima kantari nan kui. Yaxuba bõnsœ luma Ala niini nan bun ma.

Mengi nun weni gboma ne na bõxi kui, ye fan kelima ne koore ma.

29 Seewe na wo be, Isirayilakae.

Wo maniye yo mu na sie tagi,

Alatala naxan kisixi,

a naxan kantaxi,

a naxan xun nakelixi.

Wo yaxuie fama ne e magorode wo ya ra,

wo fan e xa batudee kanama nε.»

34

Annabi Munsa xa faxe

¹ Annabi Munsa naxa te Nebo geya fari, Mowaba bɔxi ma, han Pisiga geya, naxan na Yeriko sogetede. Alatala naxa bɔxi birin masen a bε, keli Galadi a sa dɔxɔ Dana ra, ² Nafatali bɔxi, Efirami nun Manasi xa bɔxi, Yuda xa bɔxi han baa ma naxan na sogegorode, ³ Negewi bɔxi, a sa rapɔn Yurudɛn longorie ra, Yeriko lanbanyi, tugi bili taa, han Sowari. ⁴ Alatala naxa a masen a bε, «I ya ti bɔxi ra n naxan saate tongoxi Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba bε. N naxa a fala e bε, <N yi bɔxi fima wo bɔnsœ nan ma.> N xa na bɔxi masen i bε, kɔnɔ i mu soma naa.»

⁵ Annabi Munsa, Alatala xa konyi, naxa laaxira mɛnni, Mowaba bɔxi ma, alɔ Alatala a masen ki naxε. ⁶ Alatala naxa a ragata Mowaba bɔxi ma gulunba kui Beti Peyori ya tagi. Mixi yo mu nɔxi a xa gaburi yire kolonde han to. ⁷ Annabi Munsa laaxiraxi a jε keme jε mɔxɔrɛn nan ma. Na birin a ya nu se toma a fanyi ra, a senbε fan nu gbo. ⁸ Isirayilakae naxa a wa Mowaba bɔxi ma xi tongo saxan bun ma. E Annabi Munsa xa jɔn fe raba na ki nε.

⁹ Annabi Munsa nu bara a belεxε sa Annabi Yosuwe ma, Nunu xa di, a fa rafe xaxilimaya ra. Isirayilakae naxa Yosuwe xui rabatu birafe Annabi Munsa xa yaamarie fɔxɔ ra, Alatala naxee fixi a ma.

¹⁰ Isirayila bɔxi ma, namijɔnmε yo mu nu na na naxan maniyama Annabi Munsa ra. A wɔyɛn Ala ra ya nun ya. ¹¹ Ala a xεε nε Misira fe kaabanakoe rabade Firawuna, a xa yareratie, nun a xa mixi birin xili ma. ¹² Annabi Munsa walixi senbε magaaxuxi nan na Isirayilakae birin ya xɔri.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayilakae xa taruxui sebexi kitaabui gbege nan kui. A foloma Tawureta Munsa nan ma. Isirayila kuntigie, Annabi Iburahima, Annabi Isiyaga, Annabi Yaxuba, nun a xa di fu nun firinyie, e birin xa taruxui toma Tawureta Munsa kitaabui singe nan kui, naxan xili «Fe Folo Fole.» Na kitaabui raponyi a masenma won be Isirayilakae Misira boxi li ki naxe.

Tawureta Munsa kitaabui firin nde, naxan xili «Isirayilakae xa yete sotoe,» a foloma Annabi Munsa xa taruxui nan ma. Ala naxa a ragiri a xa bari Misira boxi ma, alako a xa Isirayila pama ramini konyiya kui.

Isirayilakae to Xulunyumi Baa igiri Ala xa kaabanakoe saabui ra, e naxa so gbengberenyi ma. Ala nu wama e xaninfe Kanaan boxi nan ma, a dennaxe laayidi fife ra Isirayilakae ma. Tawureta Munsa kitaabui saxan nde, a naani nde, nun a suuli nde na biyaasi xa fe masenma. Isirayila pama naxa bu gbengberenyi ma je tongo naani beenun e xa Kanaan boxi li. E bu naa e xa danxaniyatarepa nan ma fe ra.

E to keli Yuruden xure igiride, e xa so Kanaan boxi ma, Alatala naxa a masen Isirayilakae be a Yosuwe xa findi e xa yarerati ra Annabi Munsa joxoe ra. Annabi Yosuwe naxa e ragiri Yuruden xure ra Ala xa kaabanakoe ra, alo Annabi Munsa e ragiri xulunyumi Baa ra ki naxe.

Na dangi xanbi, Yosuwe naxa e xun ti Kanaan boxi ra, e xa gere so alako e xa na boxi soto. Ala nu wama na fife e ma a xa xanunteya nun a xa saate nan ma fe ra. Na kui, a naxa e mali na geree kui, han Kanaankae birin naxa gaaxu e ya ra. Isirayila bonsoe fu nun firinyi birin naxa e gbe boxi soto Ala naxan fi e ma e ke ra.

Na taruxui birin sebexi yi kitaabui kui, kelife pama Yuruden igiri temui naxe, han e naxa no Kanaan boxi birin na. Na kui won Ala senbe toma ne a fanyi ra.

A xa pama rafan a ma. A laayidi yo tongo e be, a na rakamalima ne senbe nun xanunteya ra. Na birin findima misaali fanyi nan na won be. Xa won fan findi Ala xa mixie ra, a won malima won ma dunijeigiri kui a senbe ra, alo a a laayidi won be ki naxe.

Ala xa won mali alako won xa na masenyi fahaamu, won man xa la a ra. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe be

Isirayila yarerati Yosuwe

¹ Annabi Munsa, Alatala xa konyi to laaxira, Alatala naxa a masen Nunu xa di xeme Yosuwe be, Annabi Munsa malima, ² «N ma konyi Munsa bara laaxira. Yakosi, keli i xa Yuruden igiri nun yi pama birin na. Wo xa siga boxi ma n dennaxe sofe Isirayilakae yi ra. ³ Wo na wo sanyi ti dennaxe birin ma, n naa fima ne wo ma, alo n a masen Annabi Munsa be ki naxe. ⁴ Wo xa naaninyie kelima gbengberen yire ne, a sa doxo Liban geyae ra, han Efirati xure belebele ra, Xitikae xa boxi birin sa doxo Baa Xungbe ra sogeorode. ⁵ Mixi yo mu noma i ra i xa simaya kui. Won birin na a ra, alo muxu nun Munsa nu a ra ki naxe. N mu i rabepinma, n mu i raboloma.»

⁶ «I i senbe so, i xa limaniya, barima i tan nan findima saabui ra yi pama be, e xa no ke tongode, n nan n kali boxi naxan xa fe ra e babae be fife ra e ma. ⁷ I lan ne i xa i senbe so, limaniya xa lu i be ki fanyi ra. I xa i pengi sa yi seriye birin xon ma, i xa a rabatu alo n ma konyi Annabi Munsa i yamarixi a ra ki naxe. I naxa binya yirefanyi ma, i naxa binya koola ma, alako i xa xutu soto yire ma i na siga dennaxe. ⁸ Yi seriye kitaabui fale mu lan a xa makuya i de ra. I xa i pengi sa a xon ma kee nun yanyi, alako i xa a birin nabatu. Naxan birin sebexi i xa a rawali, barima na nan a niyama i na so fe naxan birin ya ma, i xutu sotoma a ma, i findima a ra na ki ne. ⁹ N naxan falaxi i be, i naxa neme. I i senbe so, i xa limaniya. I naxa gaaxu, i naxa hanme, barima i na siga dede, i nun n tan i Marigi Alatala birin na a ra.»

¹⁰ Yosuwe naxa yi yaamari so pama xunyie yi ra: ¹¹ «Wo wo jere pama tagi, wo e yaamari yi ra, <Wo wo xa donsee xunlan, barima won fama Yuruden igiride beenun xi saxan, alako wo xa boxi masoto won Marigi Alatala naxan sofe wo yi.>»

¹² Yosuwe naxa a fala Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ seeti be, ¹³ «Wo ratu Alatala xa konyi Munsa xa yaamari ma. A to a fala, <Wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ma. A bara yi boxi so wo yi.> ¹⁴ Wo xa ginɛe, wo xa die, nun wo xa xurusee noma lude boxi ma Annabi Munsa naxan soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. Kɔnɔ wo tan tima a gereso ki nan ma wo ngaxakerenyie ya ra. Wo xa e mali, ¹⁵ han beenun Alatala malabui fima e ma temui naxe alo wo tan, han e fan xa boxi masoto wo Marigi Alatala naxan fife e ma. Na xanbi, wo man fa gbilen wo xa boxi ma, Alatala xa konyi Munsa naxan fixi wo ma Yuruden kiri ma, sogetede biri.»

¹⁶ E naxa Yosuwe yaabi, «I muxu yamarixi fe naxan birin na, muxu a rabama ne. I na muxu xee dennaxe fan, muxu sigama ne. ¹⁷ Muxu i xui rabatuma ne fe birin ma, alo muxu Annabi Munsa xui rabatu ki naxe. I Marigi Alatala xa bira i foxo ra alo e nun Munsa nu a ra ki naxe. ¹⁸ Mixi yo kalabante i xui ma, a mu bira i woyen xui foxo ra, i fe naxan birin falama a be, a mu na me, na kanyi faxama ne. I xa i senbe so, i man xa limaniya.»

2

Fe rabenfe Yeriko

¹ Nunu xa di Yosuwe, naxa fe rabenyi firin xee a gundo ki ma keli Sitimi sigafe ra Yeriko. A naxa a fala e be, «Wo siga Yeriko taa nun a rabilinyi rabende.» E naxa siga, e sa so Raxabi langoe gine nde xa banxi kui. Na naxa e yigiya naa. ² Yerikoka ndee naxa sa a fala e xa mange be, «I bara a to, Isirayilaka mixi firin bara fa to koe ra, e xa fa yi boxi raben.» ³ Na kui, Yeriko mange naxa xerae xee Raxabi ma, e xa a fala a be, «Xeme naxee soxi i xonyi, e ramini, barima e faxi yi boxi ife nan birin nabende.»

⁴ Kɔnɔ Raxabi nu bara yi xeme firinyie xanin, a sa e noxun. A naxa a fala mange xa xerae be, «Iyo, yi xeme fa ne n xonyi, kɔnɔ n mu e kelide kolon. ⁵ E siga ne nunmare ra, taa naade balan temui. Yi xeme sigaxi dede, n mu a kolon. Xa wo sa wo xulun, wo noma e suxude!» ⁶ Raxabi nu bara yi xeme rate banxi gbanyi ra, a e noxun sansi xabaxi xaree ya ma. ⁷ E fenmae naxa siga Yuruden kira xon, han e xure igiride li. E to mini, taakae naxa taa naade balan.

⁸ Beenun fe rabenyie xa xi, Raxabi naxa te banxi gbanyi ra e yire. ⁹ A naxa a fala e be, «N bara a kolon, Alatala bara muxu xa boxi so wo yi ra. Wo mirinyi bara a niya limaniya bara ba muxu tan birin yi ra. Yi boxi mixie bara seren wo ya ra, ¹⁰ barima muxu bara a me a Alatala bara Xulunyumi Baa xara wo ya ra, wo nu minima Misira temui naxe. Muxu man bara a me wo naxan nabaxi Amorikae xa mange firinyie ra, Sixon nun Ogo, naxee nu na Yuruden kiri ma. Wo naxa e raton, a nun e ke birin na. ¹¹ Muxu to na fe me, muxu boje naxa kana. Limaniya naxa ba kankan yi ra wo xa fe ra, barima wo Marigi Alatala nan na Ala ra koore nun boxi ma.»

¹² «Yakosi, wo xa wo kali n be Alatala xili ra, a n kui ifanyina naxan nabaxi wo be, wo fan noma na kui ifanyina mooli rabade n tan fan nun n ma denbaya be. Wo xa tonxuma nde so n yi ra, alako n xa a kolon ¹³ wo mu n baba, n nga, n xunyae, n taarae, nun e xa mixi keren faxama.»

¹⁴ Na xeme naxa Raxabi yaabi, «Muxu redixi faxafe ma wo joxoe ra. Xa i mu muxu xa fe fala mixi yo be, muxu fan kui ifanyina rabama ne i be dugutegepa nun tinxinyi ra, Alatala na yi boxi so muxu yi ra temui naxe.» ¹⁵ Raxabi naxa na xeme ragoro luuti ma wunderi ra, barima a xa banxi nu fatuxi tete nan na. A nu sabatixi na tete nan kui. ¹⁶ Raxabi naxa a fala e be, «Wo siga geya biri, xa na mu a ra wo fenmae wo toma ne. Wo xa wo noxun menni han xi saxan, beemanu wo fenmae gbilenma temui naxe. Na xanbi, wo fa siga wo xa jere ra.»

¹⁷ Na xeme naxa a fala Raxabi be, «Muxu mu muxu xa marakali kanama,

¹⁸ kɔnɔ fo i xa yi luuti gbeeli xiri wunderi ra, i muxu ramini dennaxe ra. Muxu na fa temui naxe yi boxi ma, a lanma muxu xa na luuti li naa. I man xa i baba, i nga, i taarae, i xunya, nun i xa mixie birin malan be i xa banxi kui. ¹⁹ Xa mixi yo mini i xa banxi kui, xa na kanyi faxa, a a tarixi ne, muxu tan foxi mu na ki. Kɔnɔ xa muxu xa mixi nde a belexe din i xa mixi nde ra i xa banxi kui, muxu muxu tarixi ne na temui. ²⁰ Xa i muxu xa fe fala mixi nde be, muxu bara fulun yi marakali ma.» ²¹ Raxabi naxa e yaabi, «Won bara lan na ma.» A naxa na xeme bepin, e naxa siga. Na temui a naxa na luuti gbeeli xiri wunderi ra.

²² Na xeme naxa siga. E to geya yire li, e naxa e noxun naa xi saxan, han e fenmae naxa gbilen. E fenmae naxa e fen kira xon, kɔnɔ e mu e to. ²³ Na temui na xeme firinyie naxa goro geya fari fa, e Yuruden igiri, e gbilen Nunu xa di Yosuwe yire. Fe naxan e soto, e naxa na birin tagi raba a be. ²⁴ E naxe Yosuwe be, «Muxu a kolon Alatala bara na boxi birin sa won belexe i. Limaniya bara ba na boxi mixi birin yi ra tife ra won kanke.»

3

Yuruden igirife

¹ Yosuwe naxa kurun keli ra Sitimi, e Yuruden li, a tan nun Isirayilakae birin. E naxa xi menni han beenun Yuruden igiri loxoe xa a li. ² A xi saxan nde, pama xunye naxa pama yonkinde jere, ³ e fa pama yaamari yi ra, «Wo na wo Marigi Alatala xa saate kankira to temui naxe, a doxoxi Lewi die serexedubee xun ma, wo xa bira e foxo ra. ⁴ Kɔnɔ a lanma yaamile keren xasabi xa lu wo tan nun e tan tagi. Wo naxa wo makore e ra de. Wo fama kira tode na ki ne wo wo jere naxan xon, barima wo singe mu nu mini na kira ra sinden.» ⁵ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo wo yete raseniye, barima tina Alatala kaabanakoe masenma ne wo be.»

⁶ Na kuye iba, Yosuwe naxa a fala serexedubee be, «Wo saate kankira tongo, wo xa ti pama ya ra.» E naxa saate kankira tongo, e naxa e jere pama ya ra.

⁷ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «N i xa fe gbo foloma ne Isirayilakae birin

ya xori to loxoe, alako e xa a kolon won birin na a ra, alo muxu nun Munsa nu a ra ki naxe. ⁸ I tan fan xa yi yaamari so serexedubee yi naxee yi saate kankira xaninma, «Wo na Yuruden xure de li, na temui wo xa goro Yuruden ye xora.»

⁹ Yosuwe naxa a masen Isirayilakae be, «Wo fa be, wo xa wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra.» ¹⁰ Yosuwe naxa a masen, «Yi nan fama a niyade wo xa a kolon Ala jije na a ra. A na wo tagi, a tan fama ne Kanaankae, Xitikae, Hiwikae, Perisikae, Girigasakae, Amorikae, nun Yebusukae ragide wo ya ra. ¹¹ Wo bara a to Marigi, naxan na dunja birin Marigi ra, na xa saate kankira tixi wo ya ra, a na Yuruden igirife. ¹² Yakosi wo xa xeme fu nun firin sugandi Isirayila bonsoe fu nun firinyie ya ma, bonsoe keren, xeme keren. ¹³ Serexedube naxee dunja birin Marigi Alatala xa saate kankira xaninma, nee nefe e sanyi rasin Yuruden xure ma, Yuruden ye bolonma ne. Ye naxan kelima fuge biri ra, na birin a malanma yire keren ne.»

¹⁴ Nama to mini e xa kiri banxie kui Yuruden igirife ra, serexedube naxee saate kankira xaninma, nee fan naxa e jere folo pama ya ra. ¹⁵ Serexedubee fefe Yuruden li, e e sanyie rasin ye xora, Yuruden xure naxan ye nu banbaranma yire birin na xe xaba temui, ¹⁶ na ye naxan kelima fuge biri ra, na naxa bolon, a fa malan yire makuye Adama taa longori, naxan nu na Saratan taa fe ma. Ye naxan goroma Foxoe Baa ma Yuruden fole kui, na birin naxa bolon, pama naxa giri Yeriko ya tagi. ¹⁷ Serexedube naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma, nee naxa ti Yuruden tagi boxi xare ma, han Isirayila bonsoe birin naxa ge Yuruden igiride e xaraxi ra.

4

Geme fu nun firinyie

¹ Nama birin to ge Yuruden igiride, Alatala naxa a masen Yosuwe be, ² «Wo xeme fu nun firin mayegeti pama ya ma, bonsoe keren, xeme keren. ³ Wo xa e yaamari e xa geme fu nun firin tongo Yuruden xure tagi serexedubee

sanyi xaraxie nu tixi dennaxe. Wo e xanin yire wo kɔɛ radangima dennaxe.»

⁴ Yosuwe naxa xeme fu nun firinyie xili e naxee mayegetixi Isirayilakae ya ma, bɔnsɔɛ keren, xeme keren. ⁵ Yosuwe naxa a fala e be, «Wo dangi wo Marigi Alatala xa saate kankira ya ra, wo xa siga Yuruden xure tagi. Wo tan mixi keren kerenma birin xa geme keren keren tongo Isirayila bɔnsɔɛ konti ma, wo a doxo wo tunkie fari, ⁶ alako na xa findi tonxuma ra wo tagi. Wo xa die fama wo maxorinde tina, <Yi gemee findixi wo be munse ra?> ⁷ Wo a falama ne e be, <Yi nan a masenxi a Yuruden ye bolon ne Alatala xa saate kankira ya ra. A nu Yuruden igirima temui naxe, xure ye birin naxa bolon. Yi gemee findixi joxo rasiga se nan na Isirayilakae be temui birin.>»

⁸ Yosuwe naxan fala Isirayilakae be, e naxa na raba. E naxa geme fu nun firinyie tongo Yuruden xure tagi, alo Alatala a masen Yosuwe be ki naxe, e sa e tongo Isirayila bɔnsɔɛ konti ma. E naxa e xanin pama yonkinde, e e doxo naa. ⁹ Yosuwe naxa geme fu nun firin gbete malan Yuruden xure tagi, Ala xa saate kankira xaninmae nu tixi dennaxe. Han to na geme malanxie na naa. ¹⁰ Serexedube naxee nu saate kankira xaninma, nee naxa ti Yuruden xure tagi, han pama ge Alatala xa yaamari birin nabatude, alo Annabi Munsa nu bara a masen Yosuwe be ki naxe. Nama birin naxa dangi mafuren mafuren. ¹¹ E to bara ge dangide, serexedube naxa dangi pama ya ra, e nun Alatala xa saate kankira. ¹² Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ seeti naxa dangi, e ti e gereso ki ma Isirayila pama ya ra, alo Annabi Munsa a fala e be ki naxe. ¹³ Geresoe mixi wulu tongo naani jondɔn naxa dangi Alatala ya tode ra, geresoe na e yi ra, e redixi sigafe ra Yeriko fili ma gere sode.

¹⁴ Na loxoɛ Alatala naxa Yosuwe xili gbo Isirayilakae birin ya xori. E naxa a binya a xa simaya kui alo e nu Annabi Munsa binyama ki naxe.

¹⁵ Na xanbi Alatala naxa a masen Yosuwe be, ¹⁶ «Serexedube yaamari, naxee seriye kankira xaninma, e xa te

Yuruden xure kui.» ¹⁷ Yosuwe naxa serexedube yaamari, «Wo te Yuruden xure kui.» ¹⁸ Serexedube naxee Alatala xa saate kankira xaninma, nee nu e sanyi talama temui naxe kelife ra Yuruden xure kui, Yuruden ye man naxa gbilen a yire, a man naxa a jere folo alo a singe. A naxa banbaran ye Yuruden yire birin ma.

¹⁹ Nama keli Yuruden xure kike singe xi fu nde ne, e fa sa yonkin Giligali, Yeriko sogetede biri.

²⁰ Yosuwe naxa geme fu nun firinyie malan Giligali, e naxee tongo Yuruden xure tagi, ²¹ A naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo xa die sa wo maxorin yi gemee xa fe ra, ²² wo xa e yaabi, <Isirayila yi Yuruden xure igiri a xaraxi nan na.> ²³ Wo Marigi Alatala yi xure xaraxi wo ya xori ne, han wo birin naxa ge dangide alo wo Marigi Alatala a raba Xulunyumi Baa ra ki naxe. Na naxa xara muxu ya xori han muxu birin naxa ge a igiride, ²⁴ alako dunja si birin xa no a kolonde Alatala xonye findixi xonye barakaxi nan na, wo man xa gaaxu wo Marigi Alatala ya ra.»

5

Sunna ti nun Sayamaleke Dangi Sali

¹ Amorikae xa mangee naxee nu na Yuruden kiri ma sogeorode, a nun Kanaan mangee naxee birin nu na baa de ra, e to a me, Alatala bara Yuruden xara Isirayilakae ya ra, han e birin naxa ge giride, e bɔne naxa bolon, limaniya fan naxa ba e yi ra Isirayilakae xa fe ra. ² Na temui, Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Geme xeyenxie yailan finne ra, i man xa Isirayilakae sunna.» ³ Yosuwe naxa gemee yailan finne ra, a naxa Isirayilakae sunna geya fe ma. E naxa naa xili sa laaga.

⁴ Yosuwe e sunna yi fe nan ma. Nama naxan birin keli Misira, xeme geresoe birin faxa ne gbengberenyi kira xon ma, e keli xanbi Misira. ⁵ Nama naxan birin keli Misira, e birin nu sunnaxi, konɔ mixi naxee birin bari gbengberenyi kira xon ma e keli xanbi Misira, nee keren mu nu sunnaxi. ⁶ Na kui, Isirayilakae nu bara je tongo naani jere raba gbengberenyi ma, han xeme geresoe birin naxa ge faxade

naxee tondi Alatala xa yaamari rabatude. Alatala nu bara a kali, a e mu fama bōxi tode Alatala a kali e babae bē naxan xa fe ra a sofe ra e yi, xipe nun kumi xelema bōxi naxan ma. ⁷ Alatala e xa die nan findixi e jōxōe ra. Yosuwe naxa e sunna, barima e mu nu sunnaxi biyaasi kui.

⁸ E to gē bōnsōe birin sunnade, e naxa lu yire keren malabude han e birin gē yalande. ⁹ Alatala naxa a masen Yosuwe bē, «To lōxōe n bara Misira yaagi makuya wo ra.» Na nan a toxi mēnni xili falama Giligali han to.

¹⁰ Isirayilakae naxa yonkin Giligali Yuruden fili ma Yeriko biri ra, e Sayamaleke Dangi Sali raba naa nunmare temui, kike xi fu nun naani nde. ¹¹ Sayamaleke Dangi Sali kuye iba, e naxa na bōxi daxamui, taami lēbinitare, nun sansi xōri ganxie don. ¹² E to bōxi daxamui don, na kuye iba, mana mu goro sōnōn. Isirayilakae fa Kanaan bōxi daxamui gbansan nan don na jē ra.

Yeriko suxui

¹³ Lōxōe nde Yosuwe nu na Yeriko longori. A naxa xēme nde to, a tixi a ya i, a xa santidegema mageli suxuxi a yi. Yosuwe naxa a makōre a ra, a a maxōrin, «I na muxu tan nan bē, ka muxu yaxui nan lanxi i ma?» ¹⁴ A naxa Yosuwe yaabi, «N tan nan na Alatala xa sōorie xa mange ra. N bara fa.» Yosuwe naxa a felen a bun ma, a fa a fala a bē, «N Marigi munse masenxi a xa konyi bē?» ¹⁵ Alatala xa sōori mangē naxa a fala Yosuwe bē, «I xa sankirie ba i sanyi, barima i tixi yire naxē yi ki, yire seniyenxi na a ra.» Yosuwe naxa a xa sankirie ba a sanyi.

6

Yosuwe xa xutu sōtōe Yeriko ma

¹ Yeriko sode dē birin nu mabal anxī nē Isirayilakae xa fe ra. Mixi mu minima, mixi mu soma. ² Alatala naxa a masen Yosuwe bē, «A mato, n bara Yeriko taa sa i belexe, a mangē, nun a sōori palamae. ³ I xa geresoe birin xa yi taa rabilin sanmaya keren xi keren kui, xi senni bun ma. ⁴ Serexedube mixi solofere xa yexēe kontonyi feri solofere suxu e yi ra, e xa jere saate kankira ya ra. A xi solofere

nde, wo xa taa rabilin sanmaya solofere, serexedube nu fa feri fe. ⁵ E na yexēe kontonyi feri fe, wo naxa a xui mē, jama birin xa sōnxōe gbege rate. Na temui tete naxan taa rabilinxi, na birama nē a yete ma. Kankan tixi dennaxe biri, a xa so mēnni ra.»

⁶ Nunu xa di Yosuwe naxa serexedube xili, a a fala e bē, «Wo Alatala xa saate kankira tongo. Serexedube solofere xa yexēe kontonyi feri solofere tongo, wo xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.» ⁷ A naxa a fala jama bē, «Wo dangi, wo xa taa rabilin. Makantati singee xa ti Alatala xa saate kankira ya ra.»

⁸ Yosuwe a fala jama bē ki naxē, e naxa a raba na ki. Serexedube solofere, yexēe kontonyi feri solofere nu suxuxi naxee yi Alatala ya i, nee naxa e jere, e nu fa feri fe. Alatala xa saate kankira xaninmae naxa bira e fōxō ra. ⁹ Makantati singee naxa ti serexedube ya ra naxee nu feri fefe. Makantati dōnxōe naxa ti saate kankira xanbi ra. E nu fa e jere feri xui ma. ¹⁰ Yosuwe nu bara yi yaamari so jama yi ra, «Wo naxa sōnxōe rate, wo naxa wo xui ite, mixi yo naxa wōyen han n na a falama wo bē lōxōe naxē. Na temui kōre, wo fa sōnxōe rate.» ¹¹ Alatala xa saate kankira naxa taa rabilin sanmaya keren. Na xanbi e naxa gbilen jama yonkinde, e xi naa.

¹² Yosuwe naxa keli subaxe ma, serexedube naxa Alatala xa saate kankira tongo. ¹³ Serexedube solofere, feri solofere suxuxi naxee yi, nee naxa e jere fōlō Alatala xa saate kankira ya ra, e nu fa feri fe. Makantati singee tixi yare, Alatala xa saate kankira ya ra. Makantati dōnxōe fan tixi a xanbi ra, e e jere ma feri xui ma. ¹⁴ A xi firin nde, e naxa taa rabilin sanmaya keren, e fa gbilen jama yonkinde. E naxa na mōoli raba xi senni bun ma.

¹⁵ A xi solofere nde, e naxa keli subaxe ma, e taa rabilin alō e darixi a ra ki naxē. Kōnō yi biyaasi, e naxa na raba sanmaya solofere. E taa rabilin sanmaya solofere na xi solofere nde kansan nē. ¹⁶ A sanmaya solofere nde, serexedube naxa feri fe fa. Yosuwe fa a fala jama bē, «Wo sōnxōe rate, barima Alatala bara yi taa sa

wo belexe. ¹⁷ Alatala bara yi taa raton nun a isee birin naton, fo Raxabi langoe gine kerenyi peti naxan natangaxi, nun mixi naxee birin na a xa banxi kui, barima a tan nan yigiya fi won ma xerae ma. ¹⁸ Konɔ wo a idoyin se ratonxie ma, wo naxa keren xanin wo xun, xa na mu a ra Isirayila pama findima ne se ratonxi ra. ¹⁹ Gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli, nee findima Alatala nan gbe ra. Wo xa e ragata a be.»

²⁰ Nama naxa sonxoe rate, serexedubee nu fa feri fe. Nama to feri xui me, e naxa sonxoe gbege rate. Tete naxa bira a yete ma, pama fa so keren na taa kui. Taa naxa findi e gbe ra. ²¹ E naxa taa raton, e na taa mixi birin faxesa santidegema ra, xemee nun ginnee, dimnee nun forie, ningee, yexee nun sofalee. ²² Yosuwe nu bara a fala yi xemee firinyi be, naxee siga yi boxi rabende, «Wo siga na langoe gine xa banxi kui, wo a ramini a nun a xa mixie birin, alo wo wo kali a be ki naxe.» ²³ Yi segetala fe rabenyi firinyie naxa siga, e sa Raxabi ramini banxi kui. E naxa a baba, a nga, a taarae, a xunyae, nun a baribooree birin namini, e fa e makanta e kerenyi ma Isirayila pama yonkinde seeti ma. ²⁴ Isirayilakae naxa taa gan a nun a isee birin na, fo gbeti, xema, wure, nun wure gbeeli. E naxa nee raso naafuli ragatade Alatala xa banxi kui.

²⁵ Yosuwe naxa Raxabi langoe gine lu a si ra, a nun a xa mixie birin. Raxabi naxa sabati Isirayilakae ya ma. Han to a bonsoee na naa, barima a yigiya fi ne Yosuwe xa xera fe rabenyi firinyie ma Yeriko.

²⁶ Na waxati Yosuwe naxa yi marakali ti, «Danke na mixi be naxan gbilenma Yeriko taa ti ra. Na kanyi xa di singe nan findima na biriki singe sare ra, nun a xa di donxoe nan findima taa naade sare ra.»

²⁷ Alatala nun Yosuwe nan nu a ra. Yosuwe xili naxa te, a din boxi birin na.

7

Akan xa gbaloe

¹ Konɔ Isirayilakae naxa Alatala xui matandi, e se ndee tongo a tonyi donxoxi naxee ra. Akan, Karimi xa mamadi,

Sabidi tolobite, Sera xa tolontolonyi, Yuda bonsoe ya ma, nu bara se ratonxie tongo, Alatala bonne fa te Isirayilakae xili ma na xa fe ra.

² Yosuwe naxa mixie xee keli Yeriko, sigafe ra Ayi, dennaxe na Beti Aweni fe ma, Beteli sogetede. A naxa a fala e be, «Wo te, wo xa sa na boxi raben.» Na xemee naxa te Ayi boxi rabende. ³ E naxa gbilen Yosuwe yire, e a fala a be, «Hali pama birin mu siga, mixi wulu firin, xa na mu mixi wulu saxan nan xa te, e Ayi mixie bonboma ne. I naxa pama birin natagan yi fe ma, barima won gerefae mu gbo.»

⁴ Na kui mixi wulu saxan pondon naxa te gere xili ma. Konɔ Ayi mixie naxa no e ra, e fa e gi e ya ra. ⁵ Ayikae naxa mixi tongo saxan nun senni faxesa Isirayilakae ra. E naxa e keri keli taa sode de ra han Sabarimi. E goro goro ma na kira ra, e naxa no e ra.

Na kui Isirayila pama bonne naxa kana, limaniya naxa ba e yi ra. ⁶ Yosuwe naxa a xa sose iboo a ma, a naxa a yatagi rafelen boxi ma Alatala xa saate kankira ya i han nunmare, a tan nun Isirayila forie. E naxa bende maso e xunyie ma nimise xa fe ra. ⁷ Yosuwe naxa a fala, «N Marigi Alatala, munfe ra i a niyaxi yi pama xa Yuruden igiri? I wama muxu safe Amorigae belexe ne, i xa gan muxu ra? Muxu na a kolon nu, hali muxu lu Yuruden naakiri ma nu. ⁸ N Marigi, n munse falama kore, Isirayilakae to e gixi e yaxuie ya ra? ⁹ Kanaankae nun yi boxi mixie na yi fe me, e muxu digilinma ne, e muxu xili pon yi boxi ma. Na kui, i tan fa munse rabama i xili xungbe xa fe ra?»

¹⁰ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Keli, i i yatagi rafelenxi boxi ma munfe ra yi ki? ¹¹ Isirayila bara yunubi raba. Na kui e bara saate kana n naxan tongo e be. Iyo, e bara se ratonxie tongo a mu lan e xa naxan tongo. E bara a mupa, e a noxon e xa kote kui. ¹² Isirayilakae mu noma tide e yaxuie ya ra. E e gima ne e yaxuie ma, barima e fan yete yati bara findi mixi ratonxie ra. N mu luma wo foxo ra, xa wo mu yi se ratonxie kana wo naxee tongoxi. ¹³ Keli, i xa pama raseniyan. I xa a fala e be, «Beemanu

tina, wo xa wo yete raseniyeŋ. Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «Se ratonxie na wo tagi. Isirayila mu noma tide e yaxuie ya ra, danmi na se ratonxie na wo yi ra.» ¹⁴ Tina geesege wo wo maso wo bonsoe ki ma. Alatala na bonsoe naxan masen, na xa a maso a xabile ki ma. Alatala na xabile naxan masen, na xa a maso a denbaya ki ma. Alatala na mixi naxan masen denbaya ya ma, na xa a maso. ¹⁵ Na mixi nun na se ratonxie ganma ne te ra, barima a bara Alatala xa saate kana, a bara fe raba Isirayila, a mu lan a xa naxan naba.»

¹⁶ Yosuwe naxa keli subaxe ma, a naxa Isirayila ti a bonsoe ki ma. A fe naxa ti Yuda bonsoe. ¹⁷ A naxa Yuda xabilee maso, a fe naxa ti Sera xabile. A naxa Sera xabile maso, a denbaya ki ma, a fe naxa ti Sabadi. ¹⁸ A naxa denbaya xunyiye maso, a fe naxa ti Akan, Karimi xa di xeme, Sabadi xa di xeme, Sera xa di naxan fatan Yuda bonsoe ra.

¹⁹ Yosuwe naxa a fala Akan be, «N ma di, tantui rasiga Alatala ma, Isirayila Marigi Ala. A tantu. I naxan nabaxi, na tagi raba n be a ki ma. I naxa a noxun n ma.» ²⁰ Akan naxa Yosuwe yaabi, «Nondi na a ra. N tan nan yunubi rabaxi Alatala ra, Isirayila Marigi Ala. N naxan nabaxi a tan nan yi ki. ²¹ N Sinari donma nde to ne na see ya ma, naxan xa tofanyi maniyee mu na, a nun gbeti kole keme firin, nun xema, naxan kilo tagi lima. N naxa mila e ma, n fa e tongo. N bara e biri yili kui n ma kiri banxi bun ma. Gbeti saxi xema nun donma bun ma.»

²² Yosuwe naxa mixie xee e gi ra, e xa Akan xa kiri banxi mato. Na see nu noxunxi yili kui, gbeti saxi e bun ma. ²³ E naxa a birin nate yili kui kiri banxi bun ma, e a xanin Yosuwe xon ma, Isirayila jama tagi. E naxa a ibagan boxi Alatala ya i. ²⁴ Yosuwe naxa Sera xa di Akan suxu. A naxa a xa see birin tongo, na gbeti, na donma tofanyi, na xema, nun a xa kiri banxi. A man naxa a xa di xeme, a xa di ginnee, a xa ningee, a xa sofalee, nun a xa xurusee, a naxa na birin suxu, a a xanin Akori gulunba kui. Isirayila birin naxa bira a foxo ra.

²⁵ Yosuwe naxa a fala Akan be, «I bara muxu xun mapaaxu, Alatala i fan xun mapaaxuma ne to loxo.» Na masenyi xanbi, Isirayilakae birin naxa e magono gema ra, e e gan. ²⁶ E naxa gema gbegbe koto a fari. Han to na kotoxi naa. Na kui Alatala boje naxa goro. Na nan a toxi han to, Akori gulunba xili falama na yire xun ma.

8

Ayi masotoe

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, «Hali i mu gaaxu, i boje naxa mini a i. Geresoe birin tongo, wo keli, wo xa siga Ayi gereede. A kolon, n bara Ayi mange sa i belexe a nun a xa jama birin na, a xa taa nun a xa boxi. ² I Ayi boxi nun a mange xa fe rabama ne alo i Yeriko boxi nun a mange xa fe raba ki naxe, kono yi biyaasi e xa se fanyie nun e xa xurusee findima wo harige nan na. I fama taa melende a xanbi xanbi nan ma.»

³ Yosuwe nun geresoe birin naxa keli, e naxa te Ayi. Yosuwe naxa soori geresoe fanyi mixi wulu tongo saxan mayegeti, e birin naxa te koe ra. ⁴ A naxa yi yaamari so e yi ra, «Wo a idoyin, wo xa taa melen a xanbi xanbi ma. Wo naxa wo makuya taa ra a gbe ra. Wo birin xa wo redi. ⁵ N tan nun n ma jama birin, muxu muxu makorema ne taa ra mennikae ya ra. E na mini muxu ralande alo a singe ra, muxu fama ne muxu gide e ya ra. ⁶ Na kui e birama ne muxu foxo ra a falafe ra, «E na e gife alo boore biyaasi.» Na ki muxu fama ne e raminide taa fari ma. ⁷ Na temui, wo tan xa mini wo noxunde, wo fa taa masoto. Wo Marigi Alatala naa sama ne wo belexe. ⁸ Wo na taa suxu, wo te so naa ra, wo naa gan. A tan nan na ki, wo xa Alatala waxonfe rakamali, wo xa n ma yaamari rabatu a rabatu ki ma.»

⁹ Yosuwe naxa e rasiga fa, e sa taa melen a xanbi xanbi ma. E naxa lu Ayi nun Beteli tagi, Ayi sogedorode. Yosuwe nun jama birin naxa xi yonkinde kui na koe ra. ¹⁰ Na kuye iba, Yosuwe naxa keli, a jama xunmato a ra. A tan nun Isirayila kuntigie naxa te jama ya ra, sigafe ra Ayi. ¹¹ E tan nun geresoe birin naxa e

makore Ayi taa ra, e fa yonkinde yailan a koola biri ra. Gulunba naxa lu e tan nun Ayi tagi. ¹² Yosuwe nu bara xeme wulu suuli pondon xee taa melende Ayi nun Beteli tagi, Ayi taa sogegorode. ¹³ Na kui soorie xa yonkinde xungbe nu na taa koola ma, soori booree nu na taa melenfe sogegorode biri. Yosuwe naxa siga na koe radangi gulunba kui.

¹⁴ Ayi mange to Isirayila soorie to, a tan nun a xa pama naxa mini e gerede fili yire Araba ya ra. Konɔ a mu nu a kolon xa Isirayilakae bara a xa taa melen a xanbi xanbi ma. ¹⁵ Na temui Yosuwe nun Isirayila pama birin naxa e yete ragi Ayi mixie ya ra gbengberenyi kira xon ma. ¹⁶ Ayikae naxa bira e foxo ra keren na. Yosuwe nun a xa soorie naxa e gi han e ge Ayi pama birin naminide taa fari ma. ¹⁷ Xeme keren mu lu Ayi nun Beteli taae kui, e birin naxa bira Isirayilakae foxo ra, e xa e suxu. E naxa taa lu na ki, a rabixi.

¹⁸ Na kui, Alatala naxa a masen Yosuwe be, «I xa tanbe itala Ayi biri ra, naxan suxuxi i yi ra, barima n bara a sa i belexe.» Yosuwe naxa a xun ti taa ra, a xa tanbe suxuxi a yi ra Ayi mabiri. ¹⁹ A to na raba, soori melentie naxa mini mafuren mafuren e noxunde kui, e fa so taa kui, e te so na ra keren na.

²⁰ Ayikae to e ya ragbilen e xanbi ra, e naxa a to tuuri na tefe koore ma kelife taa kui. E mu no e gide e xa siga dede. Isirayilaka naxee nu na e gife gbengberenyi kira xon Ayi mixie ya ra, nee naxa e mafindi e xili ma. ²¹ Yosuwe nun Isirayila pama to na tuuri to te ra, e naxa a kolon a soori melentie bara ge taa suxude. Na kui e naxa e mafindi, e fa Ayikae bonbo. ²² Na melentie fan naxa fa kelife taa kui, e xa Ayikae gere. Na kui Ayikae naxa raxeten, Isirayilakae fa e birin faxes. Mixi yo mu no a gide, mixi yo mu lu a pipre ra, ²³ fo Ayi mange, e naxan suxu, e a xanin Yosuwe xon.

²⁴ Isirayilakae to ge Ayikae faxade naxee bira e foxo ra gbengberenyi kira xon ma, e naxa gbilen taa fan kui, e Ayika donxoe birin faxes e xa santidegema ra. ²⁵ Ayika naxee birin faxes na loxoe, xeme nun ginne, e konti naxa lan mixi wulu fu

nun firin ma. ²⁶ Yosuwe to a xa tanbe itala Ayi xun ma, a mu a iso fo naakae birin to ge faxade. ²⁷ Na kui, Isirayila naxa a wasaso Ayi xuruse nun a harige ra, alo Alatala a masen ki naxe Yosuwe be.

²⁸ Yosuwe naxa Ayi taa birin kana, a a gan. Han to naa kiroxi. ²⁹ Naxan findi Ayi mange tan na, e naxa na gbaku wuri ma han nunmare. Nunmare to so, Yosuwe naxa yaamari fi e xa a fure ragoro wuri kon na. E naxa a rabira taa sode de ra, e fa geme gbege malan a fari. Han to na geme malanxi naa.

Serexebade Ebali geya fari

³⁰ Na temui Yosuwe naxa serexebade yailan Isirayila Marigi Alatala be Ebali geya fari, ³¹ alo Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayilakae be ki naxe. E naxa serexebade geme daaxi ti, wure mu nu din naxan na, alo a sebexi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxe. E naxa serexebade gan daaxie nun xanunteya serexebade ba Alatala be na fari.

³² Menni Yosuwe naxa Ala xa seriye sebe gemee ma Isirayilakae birin ya xori, Annabi Munsa naxan sebe e be. ³³ Isirayilakae, e xa kuntigie, e xa soori mangee, e xa kiitise, nun xone naxee nu na e ya ma, e birin naxa siga ti ra Lewi bonsoe serexebade ya i, naxee nu Alatala xa saate kankira xaninma. Nama seeti keren naxa ti Garisimi geya biri, pama seeti boore naxa ti Ebali geya biri, alo Alatala xa konyi Munsa a fala Isirayila pama singe be ki naxe, a duba e be temui naxe. ³⁴ Na xanbi, Yosuwe naxa yi seriye masenyi birin ti, dubee nun dankee, alo a sebexi Tawureta Munsa kitaabui kui ki naxe. ³⁵ Annabi Munsa xa masenyi sebexi keren mu lu, Yosuwe mu naxan tagi raba Isirayila pama birin be, hali ginne, dimee, nun xone naxee nu na e ya ma.

9

Gabayonkae xa saate

¹ Yuruden naakiri mangee, Xitika, Amorigae, Kanaankae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae xa mange, e to yi gere xa fe me, naxan nabaxi Sefela boxi geyae fari, Baa Xungbe de ra, Liban geyae seeti ma, ² e naxa e malan, e lanyi xiri e

tagi alako e xa Yosuwe nun Isirayila pama gere.

³ Gabayonkae to a me, Yosuwe naxan nabaxi Yeriko nun Ayi ra, ⁴ e naxa yanfanteya maxiri. E naxa siga a xon, beki kobie nun weni sase iboxie dɔxɔxi e xa sofalee fari. ⁵ E naxa sankiri fori jɔnxi madegexie so e sanyi, e donma kobi jɔnxie ragoro e ma. E naxa taami xuntunyi xaraxie sa e xa kote kui.

⁶ E to Yosuwe li yonkinde kui Giligali, e naxa a fala a tan nun Isirayilakae be, «Muxu sa kelixi boxi makuye ne yi ki, alako won xa saate xiri.» ⁷ Isirayilakae naxa a fala e be, «Won noma saate xiride di? Xa a sa li wo kelixi yi boxi nan ma, a mu lanma saate xa lu won tagi.»

⁸ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie nan lanxi muxu ma.» Yosuwe naxa e maxorin, «Nde na wo tan na? Wo kelixi minden?»

⁹ E naxa Yosuwe yaabi, «I xa konyie kelixi boxi makuye nan ma i Marigi Alatala xili xa fe ra, barima muxu bara a xa fe ifale me, a naxan nabaxi Misira, ¹⁰ a nun a fe naxan birin nabaxi Amorikae xa mange firinyie ra Yuruden naakiri ma, Xesibon mange Sixon, nun Basan mange Ogo, naxan nu sabatixi Asataroti.»

¹¹ «Muxu xa forie nun boxi mixi birin a falaxi ne muxu be, <Wo wo fandɛ tongo wo naxan donma kira xon ma. Wo xa siga Isirayilakae ralan, wo xa a fala e be wo xa konyie nan muxu ra.> Yakosi, won xa saate tongo won boore be. ¹² Wo bara muxu xa taamie to? Muxu to keli muxu xonyi, taami fanyi na nu a ra, kono yakosi a birin bara xara. ¹³ Muxu xa weni sase neene nu rafexi weni fanyi ra, kono yakosi na birin bara jɔn, weni sasee bara bo. Wo muxu xa donmae mato, a nun muxu xa sankirie. E birin bara kana yi kira xa makuye be.»

¹⁴ Isirayilakae naxa na birin mato, kono e mu Alatala maxorin xa a findixi nondi nan na. ¹⁵ Na kui Yosuwe naxa lanyi xiri e tagi e xa simaya makantafe ra. Marakali naxa lu e tagi.

¹⁶ Xi saxan to dangi na saate xirife ra, Isirayilakae naxa a kolon a e dɔxoboore nan lanxi e ma. ¹⁷ Na lɔxɔe Isirayilakae naxa siga, e sa so e xa tae kui, naxan findixi Gabayon, Kefira, Beeroti,

nun Kiriyaati Yeyarimi. ¹⁸ Isirayilakae mu e faxesa saate xa fe ma, boxi yareratie naxan tongo Gabayonkae be Isirayila Marigi Alatala xili ra, kono pama birin naxa xurutuxurutu e xa yareratie ma.

¹⁹ Mangee naxa a fala pama be, «Muxu tan nan muxu kalixi e be Isirayila Marigi Alatala xili ra. Won mu noma won belexe dinde e ra. ²⁰ Yakosi won e xa fe suxuma yi ki ne. Won e luma e si nan na alako won naxa Alatala raxono marakali kanafe ra. ²¹ Won naxa e faxesa, kono won xa e rawali wuri segefe nun ye bafe ra pama birin be.» Na kui Isirayila yareratie xa saate mu kanama.

²² Yosuwe naxa e xili, a woyen e be, «Munfe ra wo muxu yanfaxi, wo a fala muxu be, a wo sabatixi yire makuye ne, a fa sa a li, wo sabatixi muxu seeti nan ma?»

²³ Na kui wo bara danke soto, wo bara findi muxu xa konyie ra. Wuri segefe nun ye bafe wali luma wo tan nan xun ma muxu Marigi Ala xa pama be abadan.»

²⁴ E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara a me, i Marigi Alatala a fala ne a xa konyi Munsa be, a xa yi boxi birin so wo yi ra, a xa bekae soto wo ya xori. Wo xa fa bara gaaxui gbege lu muxu ma muxu nii xa fe ra. Na nan a toxi muxu bara wo yanfa. ²⁵ Yakosi, muxu na wo sago. Wo xa muxu xa fe raba alo wo wama a xon ma ki naxe tinxinyi kui.» ²⁶ Yosuwe naxa na tinxinyi raba, a mu a lu Isirayilakae xa e faxesa. ²⁷ Na lɔxɔe a naxa wuri segefe nun ye bafe wali dɔxɔ e xun ma Isirayila pama birin be, a nun Alatala xa serexebade be, naxan na Alatala xa yire sugandixi. Han to Gabayonkae na na wali kui.

10

Gere belebele Gabayon fe ma

¹ Darisalamu mange Adoni Sedeki naxa a me a Yosuwe bara Ayi taa suxu, a bara naa raton, a bara Ayi boxi nun a mange xa fe raba alo a Yeriko boxi nun a mange xa fe raba ki naxe. A man bara a me a Gabayon nun Isirayila bara lanyi xiri, a nee sabatixi e tagi. ² E naxa gaaxu na xa fe ra, barima mangataa belebele nan nu na Gabayon na, naxan xungbo Ayi

bɛ. E xa sɔɔrie nu findixi xɛmɛ gbang-balanyie nan na. ³ Darisalamu mange Adoni Sedeki naxa xɛɛra xɛɛ, a xa sa a fala Xebiron mange Hohami bɛ, Yaramuti mange Pirami bɛ, Lakisi mange Yafiya bɛ, a nun Egilon mange Debiri bɛ, ⁴ «Wo te n yire, wo xa fa kafu n ma alako won xa Gabayon gere, barima e tan nun Yosuwe nun Isirayilakae bara lanyi xiri.» ⁵ Yi Amori mange suulie: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange naxa te nun e xa sɔɔrie ra. E naxa e xa yonkinde yailan Gabayon ya ra, e fa gere ti e bɛ.

⁶ Gabayonkae naxa xɛɛra xɛɛ Isirayilakae xa yonkinde Giligali, e xa sa a fala Yosuwe bɛ, «I naxa i xa konyie rabɛpin. I xa te muxu yire mafuren. I xa muxu ratanga Amori mangeɛ ma, naxee sabatixi geya yire, e wama muxu gerefe.» ⁷ Yosuwe nun a xa sɔɔri jalamae naxa keli Giligali, e siga Gabayon.

⁸ Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, «I naxa gaaxu e ya ra, barima n bara gɛ e sade i bɛlɛxɛ. Mixi keren mu nɔma tide i ya ra e ya ma.» ⁹ Na kui Yosuwe nun a xa mixie naxa keli Giligali, e jɛrɛ kɔɛ ra, alako e xa sin Amorikae xun ma tɛrɛnna ra. ¹⁰ Alatala naxa Amorikae keri Isirayila ya ra, a fa nɔ e ra sɛnbɛ ra Gabayon. Isirayilakae naxa bira e fɔxɔ ra kira xɔn naxan tema Beti Xoron, e naxa e bɔnbɔ han Aseka nun Makeda. ¹¹ E to nu e gima Isirayilakae ya ra gorofe Beti Xoron kira xɔn, Alatala naxa balabalanyi xɔri belebele ragoro e ma keli koore ma, han e sa Aseka li. Na balabalanyi xa mixi faxaxie dangi mixie ra, Isirayilakae naxee faxa e xa santidɛgema ra.

¹² Alatala nu Amorikae safe Isirayila bɛlɛxɛ tɛmɛi naxɛ, Yosuwe nu bara Alatala maxandi Isirayilakae ya xɔri a xa soge raxara Gabayon xun, a xa kike raxara Ayalon gulunba xun. ¹³ Soge nun kike naxa e raxara, han Isirayila naxa gɛ e waxɔnyi rabade e yaxuie ra. Yi fe sɛbɛxi Yasari xa buki kui. Soge naxa a raxara koore tagi, soge mu gbata dulade fɛɛrɛn keren kui. ¹⁴ Han to na fe mɔɔli mu toxi dunija. Alatala nu bara Yosuwe xa maxandi suxu, a nu na gere sofe Isirayila

bɛ. ¹⁵ Na tɛmɛi Yosuwe nun a xa sɔɔrie naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

¹⁶ Na mange suulie e gi nɛ, e sa e nɔxun Makeda fɔnmɛ ra. ¹⁷ Mixi nde naxa a fala Yosuwe bɛ, «Na mange suulie na e nɔxunfe Makeda fɔnmɛ kui.» ¹⁸ Yosuwe naxa yaamari fi, «Wo gɛmɛ belebelee mayindigilin na fɔnmɛ dɛ ma, wo sɔɔri ndee ti naa. ¹⁹ Wo tan dɔnxɔɛɛ, wo naxa dugundi, wo xa bira wo yaxuie fɔxɔ ra, wo fa kira bolon e ya ra, alako e naxa nɔ e xɔnyi masɔtode, barima wo Marigi Alatala bara e sa wo bɛlɛxɛ.»

²⁰ Na kui Yosuwe nun a xa sɔɔrie naxa nɔ Amorikae ra, fo mixi keren kerɛnyi naxee e gi, e sa e xa taa makantaxie masɔtɔ. ²¹ Isirayila xa sɔɔrie birin naxa gbilen bɔjɛsa kui Yosuwe yire Makeda yonkinde kui. Mixi yo mu nɔ e ra.

²² Na tɛmɛi Yosuwe naxa a fala, «Wo yi gɛmɛɛ ba fɔnmɛ dɛ ma, wo xa yi mange suulie ramini.» ²³ E naxa na mixi suuli ramini: Darisalamu mange, Xebiron mange, Yaramuti mange, Lakisi mange, nun Egilon mange. ²⁴ E to yi mange ramini Yosuwe ma, Yosuwe naxa Isirayila sɔɔrie birin xili, a a fala e xa yarɛratie bɛ, «Wo wo maso, wo xa wo sanyi ti yi mange kɔnyie ma.» E naxa e maso, e e sanyi ti e kɔnyie ma. ²⁵ Yosuwe naxa a fala e bɛ, «Wo naxa gaaxu, wo bɔjɛ naxa mini a i. Wo wo sɛnbɛ so, wo man xa limaniya, barima Alatala wo yaxuie birin ma fe rabama yi ki nɛ, wo nun naxee nɛ gerema.»

²⁶ Na birin to dangi, Yosuwe naxa e faxa, a fa e gbaku wuri suuli kɔn na han nunmare. ²⁷ Soge dula tɛmɛi, Yosuwe naxa yaamari fi e xa e ragoro wuri kɔn na, e xa e raso fɔnmɛ kui, e nu nɔxunxi dennaxɛ. E naxa gɛmɛ belebelee dɔxɔ na dɛ ma. Han to naa na na ki.

²⁸ Na lɔxɔɛ Yosuwe naxa Makeda fan suxu, a mennikae nun e xa mange sonto santidɛgema ra. A mu mixi keren lu. A naxa Makeda mange xa fe raba alɔ a Yeriko mange xa fe raba ki naxɛ.

²⁹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔɔrie naxa keli Makeda, e siga Libina gereɛ. ³⁰ Alatala naxa naakae nun e xa mange sa e bɛlɛxɛ. E naxa na mixi birin sonto e xa santidɛgema ra, e mu mixi keren lu. E

naxa Libina mangɛ xa fe raba alo e Yeriko mangɛ xa fe raba ki naxɛ.

³¹ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Libina, e siga Lakisi gerede. ³² Na kuye iba, Alatala naxa Lakisi sa e belexɛ. E naxa na mixi birin faxa santidɛgema ra, alo e Libina xa fe raba ki naxɛ. ³³ Geseri mangɛ Horami naxa te kafude Lakisi ma, kɔnɔ Yosuwe naxa a tan nun a xa sɔorie birin faxa, a mu mixi keren lu.

³⁴ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Lakisi, e siga Egilon gerede. ³⁵ Na loxɔɛ e naxa mennikae birin sɔntɔ, alo e Lakisi xa fe raba ki naxɛ.

³⁶ Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa keli Egilon, e siga Xebiron gerede. ³⁷ E naxa mennikae birin, e xa mangɛ, nun e dɔxɔbooree sɔntɔ, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alo e Egilon xa fe raba ki naxɛ, e mennikae birin faxa.

³⁸ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie naxa e mafindi Debiri taa xili ma, e xa e gere. ³⁹ E naxa mennikae birin, e xa mangɛ, nun e dɔxɔbooree sɔntɔ, e mu mixi keren lu. E naxa e xa fe raba alo e Libina, a mangɛ, nun Xebiron xa fe raba ki naxɛ.

⁴⁰ Yosuwe naxa nɔ na bɔxi birin na, geya yire, Negewi gbengberenyi, Sefela bɔxi, nun a mangɛ. A naxa na mixi birin sɔntɔ alo Isirayila Marigi Alatala a yamari ki naxɛ. ⁴¹ Yosuwe naxa e gere keli Kadesi Barineya han Gasa, Gosen bɔxi birin, sa dɔxɔ Gabayon na. ⁴² Yosuwe naxa nɔ na taae nun e mangɛ ra temui kerenyi ra, barima Isirayila Marigi Alatala nan nu gere soma Isirayila bɛ. ⁴³ Na temui Yosuwe nun Isirayila xa sɔorie birin naxa gbilen e xa yonkinde Giligali.

11

Gere xungbe Meromi xure fɛ ma

¹ Xasori mangɛ Yabini to yi fee mɛ, a naxa xɛɛrae xɛɛ yi mixie xɔn ma: Madon mangɛ Yobabo, Simiron mangɛ, Akisafa mangɛ, ² mangɛ naxee nu sabatixi geyae fari kɔɔla ma, naxee nu sabatixi Yuruden gulunba kui, naxee nu sabatixi Kinereti Baa yirefanyɛ ma, naxee nu sabatixi Sefela bɔxi ma, naxee nu Dɔrɔ rabilinyi ma sogedorode, ³ Kanaankae naxee nu

na sogetede nun sogedorode, Amorikae, Xitikae, Perisikae, Yebusukae naxee nu na geyae fari, a nun Hiwikae naxee nu na Xerimon geya bunyi Misipa bɔxi ma. ⁴ Na mangɛ naxa e xa sɔorie birin malan, naxee wuya alo meyenyi baa dɛ ra. Soe gbegbe nun sɔori ragise gbegbe fan nu na e yi. ⁵ Yi mangɛ naxa lan fe keren ma, e naxa sa e xa yonkinde ti Meromi xure fɛ ma Isirayilakae gerefe ma.

⁶ Alatala naxa a masen Yosuwe bɛ, «Hali i mu gaaxu e ya ra, barima tina yi temui ma, n tan e birin sama nɛ i belexɛ, i e faxa Isirayilakae ya xɔri. I fama nɛ e xa soe san fasee bolonde, i fama nɛ e xa sɔori ragisee gande.»

⁷ Yosuwe nun a xa geresoe naxa sin e ma Meromi xure fɛ ma. ⁸ Alatala naxa e sa Isirayila belexɛ. E naxa e bɔnbɔ, e e kerɛ han Sidon taa xungbe kui, han Misirefoti Mayimi, han Misipa gulunba ra sogetede biri. E naxa e bɔnbɔ, e mu mixi keren lu. ⁹ Yosuwe naxa e xa fe raba alo Alatala a masen a bɛ ki naxɛ. A naxa e xa soe san fasee bolon, a e xa sɔori ragisee fan gan.

¹⁰ A gbilen gbilen ma, Yosuwe naxa Xasori bɔxi fan suxu, a naxa a mangɛ faxa santidɛgema ra, barima a tan nan nu na mangataa ra na bɔxi birin xun. ¹¹ Yosuwe xa sɔorie naxa e sɔntɔ santidɛgema ra, e mu mixi keren lu a si ra. Na dangi xanbi e naxa Xasori taa gan.

¹² Yosuwe naxa na taae birin suxu, a mennikae nun e mangɛ faxa santidɛgema ra, a menni ratɔn alo Alatala xa konyi Munsa a fala a bɛ ki naxɛ. ¹³ Kɔnɔ Isirayila xa sɔorie mu taae gan naxee nu na geyae fari, fo Xasori keren Yosuwe dennaxɛ gan. ¹⁴ Isirayila naxa a wasaso yi taae harige nun e xa xurusee ra, kɔnɔ e naxa mixie tan birin faxa santidɛgema ra. E mu mixi keren lu a piɲɛ ra. ¹⁵ Alatala naxan yamari a xa konyi Munsa bɛ, Annabi Munsa fan naxa na yamari Yosuwe bɛ. Yosuwe naxa na birin naba alo Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxɛ.

¹⁶ Yosuwe naxa na bɔxi birin masɔtɔ: geya yire, Negewi gbengberenyi, Gosen bɔxi, Sefela bɔxi, nun Yuruden gulunba, kelife Isirayila geyae ma han baa dɛ ra.

¹⁷ Keli geya Mageli itexi ra Seyiri biri ra, han Bali Gadi, Liban gulunba kui, Xerimon geya bunyi, a naxa naa mangɛe birin suxu, a e sɔntɔ. ¹⁸ Yosuwe nun yi mangɛe naxa gere xɔnkuye raba. ¹⁹ Taa yo mu nu na naxan tin Isirayila xa lanboorepa ra, fo Gabayon keren Hiwikae nu sabatixi dennaxe. Isirayilakae naxa na dɔnxɔe birin gere. ²⁰ Alatala nan Kanaankae xaxilie raxɔrɔxɔ, alako Isirayila mixie xa e gere, e xa e ratɔn, e naxa kinikini e ma fefe ma, alɔ Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxe.

²¹ Na waxati kerenyi kui, Yosuwe naxa Anaki bɔnsɔe fan gere, a e sɔntɔ Xebiron, Debiri, Anaba, nun geya yire naxee nu na Yudaya nun Isirayila bɔxi ma. Yosuwe naxa e birin halaki, a e xa taae kana. ²² Na dangi xanbi Anaki bɔnsɔe keren mu lu Isirayila bɔxi ma. Naxee mu faxa, nee naxa sabati Gasa, Gati, nun Asidodi taae kui. ²³ Na kui, Yosuwe naxa na bɔxi birin masɔtɔ alɔ Alatala a masen Annabi Munsa bɛ ki naxe. A naxa a itaxun Isirayila bɔnsɔe ma e kɛ ra. Na tɛmɛi, bɔxi naxa xinbeli, gere yo mu so fa.

12

Mangɛe nɔfe

¹ Mangɛe nan ya Isirayilakae nɔ naxee ra, e e xa taae tongo Yuruden sogetede biri ra, folofe Arinon xure ma, a sa dɔxɔ Xerimon geya ra, han a sa Yuruden gulunba birin li sogetede biri:

² Amori mangɛ Sixɔn, naxan nu sabatixi Xesibɔn, a xa mangɛya nu folɔma Aroweri, naxan tixi Arinon xure de ra, han a sa dɔxɔ Yaboko xure ra, Amoni naaninyi. Yi birin nu findixi Galadi bɔxi sɛeti keren nan na. ³ A man naxa Yuruden gulunba sogetede fan yaamari, kelifɛ Kinereti Baa han Fɔxɔe Baa Yuruden gulunba ra, Beti Yesimoti taa na dennaxe. A xa bɔxi nu sigaxi itala ra yirefanyɛ biri ra han Pisiga geya ra.

⁴ Basan mangɛ Ogo, Refa bɔnsɔe mixi dɔnxɔe nde, naxan nu dɔxɔxi Asataroti nun Edereyi taae. ⁵ A xa mangɛya nu folɔma Xerimon geya nan ma, a siga Salaka, han a sa Basan bɔxi birin li. A xa mangɛya naaninyi nu na Gesurikae nun

Maakakae xa bɔxi nan fe ma. Yi birin nu findixi Galadi sɛeti boore nan fan na, han Xesibɔn mangɛ Sixɔn xa mangɛya folode.

⁶ Annabi Munsa, Alatala xa konyi nun Isirayilakae naxa nɔ na mangɛe birin na. Alatala xa konyi Annabi Munsa naxa e xa pamane so Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe sɛeti keren yi ra, mɛnni xa findi nee gbe ra.

⁷ Mangɛyae nan ya Yosuwe nun Isirayilakae naxee masɔtɔ Yuruden kiri ma sogegode, folofe Bali Gadi ma Liban gulunba, han Xalaka geya Seyiri biri ra. Yosuwe naxa yi bɔxi birin itaxun Isirayila bɔnsɔe ma, kankan xa a gbe kɛ sɔtɔ. ⁸ E bɔxi naxee sɔtɔ na birin nalanxi na, Isirayila geyae, Sefela bɔxi, Yuruden gulunba, gbengberɛn yire, nun Negewi gbengberenyi nan na. Xitikae, Amori, Kanaankae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae nan nu sabatixi mɛnni.

⁹ Mangɛe nan ya e nɔxi naxee ra: Yeriko mangɛ, Ayi mangɛ naxan nu na Beteli fe ma,

¹⁰ Darisalamu mangɛ, Xebiron mangɛ,

¹¹ Yaramuti mangɛ, Lakisi mangɛ,

¹² Egilon mangɛ, Geseri mangɛ,

¹³ Debiri mangɛ, Gederi mangɛ,

¹⁴ Horoma mangɛ, Aradi mangɛ,

¹⁵ Libina mangɛ, Adulama mangɛ,

¹⁶ Makeda mangɛ, Beteli mangɛ,

¹⁷ Tapuwa mangɛ, Xeferi mangɛ,

¹⁸ Afeki mangɛ, Lasarɔn mangɛ,

¹⁹ Madon mangɛ, Xasori mangɛ,

²⁰ Simiron Meron mangɛ, Akisafa mangɛ,

²¹ Taanaki mangɛ, Megido mangɛ,

²² Kedesi mangɛ, Yokanayimi mangɛ naxan nu na Karemele biri,

²³ Dɔrɔ mangɛ, naxan nu na Dɔrɔ bɔxi ma,

Goyimi mangɛ naxan nu na Giligali bɔxi ma,

²⁴ nun Tirisa mangɛ.

Na birin nalanxi, mangɛ tongo saxan a nun keren.

13

Bɔxi masɔtɔtaree

¹ Yosuwe to gɛ foride, Alatala naxa a masen a bɛ, «I bara fori kɔnɔ pamane gbegebe man na wo lan wo xa naxee

soto. ² Filisitakae nun Gesurikae xa bɔxi luxi sinden. ³ Bɔxi naxan fɔloma Sixori xure ma Misira ya tagi, han a sa Ekiron li, naxan na kɔɔla ma, na birin Kanaankae nan gbe nu a ra, kɔnɔ na waxati Awikae nu naa suxuxi e yi, e nun Filisita mangɛdi suulie, naxee nu na Gasa, Asidodi, Asikalɔn, Gati, nun Ekiron. ⁴ Kanaankae xa bɔxi fan luxi, fɔlɔfe Meyara taa ma Sidɔnkae na dɛnnaxɛ, han a sa Afeki li. Amoriakae xa bɔxi fan luxi.»

⁵ «Gebalakae nun Libankae xa bɔxi fan luxi, fɔlɔfe Bali Gadi ma Xerimon geya bunyi, han a sa Xamata li. ⁶ Sidɔnka naxee birin na geyae fari, fɔlɔfe Liban geyae ma, han a sa Misirefoti Mayimi li, n fama e keride Isirayilakae ya xɔri. I xa na birin fi Isirayila ma ke ra, alɔ n a masenxi ki naxɛ. ⁷ I xa yi bɔxi itaxun Isirayila bɔnsɔɛ solomanaani ma, a nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti boore ma.»

Manasi, Ruben, nun Gadi bɔnsɔɛ xa bɔxi

⁸ Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe, Ruben bɔnsɔɛ, nun Gadi bɔnsɔɛ nu bara e gbe ke soto Yurudɛn kiri ma sogetede biri ra, Ala xa konyi Munsa saabui ra. ⁹ E xa bɔxi sa fɔlɔxi kafi Aroweri, taa naxan na Arinon xure fe ma, a geya bunyi taa li, a Medeba filii li, han a sa Dibon li, ¹⁰ a sa Amori mangɛ Sixɔn Xesibɔnka xa taa birin li han Amonikae xa naaninyi ra. ¹¹ E man naxa Galadi soto, Gesurikae nun Maakakae xa bɔxi, Xerimon geya, nun Basan bɔxi han a sa Salaka li. ¹² Basan mangɛ Ogo fan xa bɔxi, naxan nu dɔxɔxi Asataroti nun Edereyi taae, naxan findi Refa bɔnsɔɛ mixi dɔnxɔɛ ra, na fan gbe birin naxa findi Isirayilakae gbe ra. Annabi Munsa naxa nɔ yi pamane birin na, a naxa e xa bɔxi birin tongo. ¹³ Kɔnɔ Isirayilakae mu Gesurikae nun Maakakae kerii. Han to e sabatixi Isirayilakae ya ma.

Lewi bɔnsɔɛ ke

¹⁴ Annabi Munsa mu bɔxi yo fi Lewi bɔnsɔɛ tan ma, barima sɛrɛɛ gan daaxi naxee bama Isirayila Marigi Alatala be, e nee nan findixi e tan gbe ke ra alɔ Ala a masen ki naxɛ.

Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁵ Annabi Munsa nu bara bɔxi fi Ruben bɔnsɔɛ ma, e xabile ki ma. ¹⁶ E xa bɔxi naxa fɔlɔ Aroweri Arinon xure de ra, a taa li naxan na geya bunyi, han a sa Medeba rabilinyi li, ¹⁷ a Xesibɔn li, nun taa naxee birin na naa rabilinyi. Na taae xili: Dibon, Bamoti Bali, Beti Bali Meyoni, ¹⁸ Yahasi, Kedemoti, Mefaati, ¹⁹ Kiriyatayimi, Sibima, Sɛrɛti Saxari naxan na geya fari, ²⁰ Beti Peyori, Pisiga geya fari, Beti Yesimoti, ²¹ taa naxee birin na filii ma nun Amori mangɛ Sixɔn, naxan nu dɔxɔxi Xesibɔn, na xa bɔxi birin. Annabi Munsa nu bara mangɛ Sixɔn faxa, a nun Madiyan mangɛdie Efi, Rekemi, Suru, Xuru, nun Reba. E nu sabatixi bɔxi kui Sixɔn xa mangɛya bun ma. ²² Isirayilakae naxa Beyori xa di xeme Balami fan faxa santidɛgema ra, naxan nu duureya rabama. ²³ Yurudɛn xure findixi Ruben bɔnsɔɛ xa naaninyi nan na soggorode biri ra. Na taae nun e xa bɔxie findixi Ruben bɔnsɔɛ gbe nan na.

Gadi bɔnsɔɛ xa bɔxi

²⁴ Annabi Munsa naxa yi bɔxi fi Gadi bɔnsɔɛ ma e xabile ki ma: ²⁵ Yaaseri bɔxi, Galadi bɔxi taae birin, nun Amoni bɔxi sɛeti keren, han a sa Aroweri li, Raba ya tagi, ²⁶ kafi Xesibɔn han a sa Ramati Misipa nun Betonimi li, kafi Maxanayimi han a sa Debiri bɔxi li, ²⁷ a sa Beti Harama, Beti Nimira, Sukoti, nun Sefon li, taa naxee nu na Yurudɛn xure fe ma, a sa Xesibɔn mangɛ Sixɔn xa bɔxi birin li, nun Yurudɛn rabilinyi sogetede biri han a sa dɔxɔ Kinereti Baa ra. ²⁸ Yi birin naxa findi Gadi bɔnsɔɛ ke ra e xabile ki ma, kankan nun a xa taa, nun a daaxa.

Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe xa bɔxi

²⁹ Annabi Munsa naxa yi bɔxi fi Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe ma, Manasi xa die sɛeti keren ma: ³⁰ Basan bɔxi birin, naxan nu Basan mangɛ Ogo xa mangɛya bun ma, fɔlɔfe Maxanayimi, han a sa Yayiri li. Na findi taa tongo senni nan na. ³¹ E man naxa Galadi bɔxi sɛeti keren soto, e naxa Asataroti nun Edereyi taae soto, naxee nu findixi Basan mangɛ Ogo gbe ra. Manasi xa di Makiri naxa yi birin soto a xa die sɛeti keren be e xabile ki ma.

³² Annabi Munsa naxa yi ke fi Isirayilakae ma a nu na Mowaba fiili ma temui naxe, Yuruden kiri ma Yeriko sogetede biri. ³³ Kono Annabi Munsa mu boxi yo fi Lewi bonsoe tan ma. Isirayila Marigi Alatala nan nu na a ke ra alo Ala a masen ki naxe.

14

Isirayila bonsoe solomanaani xa boxi

¹ Nunu xa di Yosuwe, serexedube Eleyasari, nun xabile kuntigie Kanaan boxi itaxun Isirayilakae ma ke ra yi ki ne. ² Boxi naxa itaxun Isirayila bonsoe solomanaani nun a tagi ma Ala xa mali saabui ra, alo Alatala a masen Annabi Munsa be ki naxe. ³ Boxi naxan na Yuruden xure kiri ma sogetede biri, Annabi Munsa naxa na fi bonsoe firin nun a tagi ma, kono a mu boxi yo fi Lewi bonsoe tan ma. ⁴ Annabi Yusufu bonsoe nu bara itaxun firin na, Manasi nun Efirami. Annabi Munsa mu boxi yo fi Lewi bonsoe ma naxan findixi e gbe yati ra, fo taae, e sabatima dennaxe nun filie e xurusee demadonma dennaxe. ⁵ Isirayilakae naxa na boxi itaxun e boore tagi alo Alatala a masenxi ki naxe Annabi Munsa be.

Kalebi Xebiron sotofe

⁶ Yuda bonsoe ndee nun Kenisi xa di Kalebi naxa siga Yosuwe xon. Kalebi naxa a fala a be, «I a kolon Alatala naxan fala Annabi Munsa be won firin xa fe ra Kadesi Barineya. ⁷ N je tongo naani nan nu a ra, Alatala xa konyi Annabi Munsa n xexxi temui naxe kelifie Kadesi Barineya sigafe ra Kanaan boxi ma menni rabende. N to ge na ra, n naxa dentegge fanyi sa a be. ⁸ N nan ngaxakerenyi naxee n mati naa, nee naxa limaniya ba nama yi ra, kono n tan bira n Marigi Alatala nan tun foxo ra. ⁹ Na kui Annabi Munsa naxa laayidi tongo n be yi ki, «I i jerexi boxi naxan ma, na findima ne i tan nun i xa die ke ra temui birin, barima i bara bira n Marigi Alatala xui foxo ra a ki ma.»

¹⁰ «Ne tongo naani nun suuli bara dangi kabi Alatala naxa na masen Annabi Munsa be, won nu na gbengberenyi ma temui naxe. Alatala bara n ma simaya rasiga han je tongo solomasaxan a nun

suuli. ¹¹ To, n senbe man luxi alo Annabi Munsa n xexxi temui naxe. N noma gere sode yi waxati alo n na raba ki naxe a singe ra. ¹² Awa, i xa yi geya boxi fi n ma alo Alatala laayidi tongo n be ki naxe na loxo. Na loxo i nu a kolon Anaki bonsoe na menni, e xa taa xungbe makantaxi a fanyi ra. Alatala gbansan xa lu n seeti ma. Na kui n noma e keride alo Alatala a masen ki naxe.»

¹³ Yosuwe naxa duba Yefune xa di Kalebi be, a Xebiron xa fi a ma ke ra. ¹⁴ Na taa na a xa die belexe han to, barima Yefune Kenisika xa di Kalebi bira Isirayila Marigi Alatala nan foxo ra. ¹⁵ Kabi na temui bonesa naxa lu na boxi ma, gere yo mu nu na sonon. Singe Xebiron xili nu falama ne Kiriya Araba, barima Araba nan nu findixi Anaki mixie xa kuntigi ra.

15

Yuda bonsoe xa boxi

¹ Boxi naxan fixi Yuda bonsoe ma e xabile ki ma Alatala xa maragiri saabui ra, sa foloxi Edon naaninyi nan na, a sa doxo Sini gbengberenyi ra yirefanyi ma. ² Na naaninyi foloxi Foxo Baa de yirefanyi nan ma naxan na Negewi gbengberenyi ma, ³ a siga Tali geya yirefanyi ma Sini biri ra, a te Kadesi Barineya yirefanyi ma han a sa dangi Xebiron na, a man te Adari, a siga han Karaka. ⁴ Na xanbi a Asimon li, a siga Misira xure han baa de ra. Yudayakae xa naaninyi nan na ki yirefanyi biri ra.

⁵ Yudaya naaninyi sogetede biri findixi Foxo Baa de nan na, han Yuruden xure sinma baa xun dennaxe.

A naaninyi koola biri foloma Yuruden xure sinma baa xun dennaxe, ⁶ a te Beti Xogala biri ra, a siga Beti Araba, han Ruben xa di Bohan xa gema yire ra. ⁷ Na naaninyi texi han Debiri, a dangi Akori gulunba kui ra, a siga koola ma han Giligali, naxan na Adumimi geya ya ra, xure yirefanyi ma. Na naaninyi sigaxi han En Semesi dulonyi ra, a mini En Rogeli ra. ⁸ A keli menni, a goro Hinoma xa gulunba kui, Yebusukae xa taa yirefanyi ma. Na taa findixi Darisalamu nan na. A siga han geya fari ma Hinoma xa gulunba ya ra

sogetede biri nun Refa bõnsõe xa gulunba rapõnyi ra kõõla biri ra. ⁹ Kelife na geya fari ma, naaninyi sigama han Nefetowa dulonyi ra. Na xanbi a taa ndee li naxee na Eferon geya fari, a siga Baala, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. ¹⁰ A Keli menni a siga sogegorode biri han a Seyiri geya li, a siga Yeyarimi geya sæti ma, dennaxe xili Kesalon. A man siga Beti Semesi, han a Timina li. ¹¹ Na naaninyi sigaxi Ekiron nun Sikiron taae sæti ma, han a Baala geya li, a siga Yabaneeli. Na dangi xanbi a sa baa li.

¹² Baa Xungbe de ra findi na naaninyi nan na sogegorode biri ra. Yudayakae xa naaninyie nan na ki. E xabilee birin na menni ne.

Kalebi xa bõxi

¹³ Yosuwe naxa Yudayakae xa bõxi nde fi Yefune xa di Kalebi ma, alo Alatala a yamari ki naxe. A xa taa singe findi Kiriyati Araba nan na, naxan xili Xebiron. Mixi naxan nu xili Araba, na nan lanxi Anaki bõnsõe benba ma. ¹⁴ Kalebi naxa Anaki xa di xeme saxanyie keru. Nee nu xili ne Sesayi, Aximan, nun Talama. ¹⁵ Na xanbi e naxa te Debiri xili ma, dennaxe nu xili Kiriyati Sifa. ¹⁶ Kalebi naxa a fala, «Mixi yo naxan na nõ Sifa taa ra, n nan n ma di gine Akasa fima ne a ma.» ¹⁷ Kalebi xunya Kenasi xa di xeme Otiniyeli naxa nõ Sifa taa ra. Kalebi naxa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁸ Akasa to siga Otiniyeli xõn, a naxa a fala a be a xa bõxi gbete maxõrin a baba ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxõrin, «I wama munse xõn?» ¹⁹ A naxa a yaabi, «N wama naxan xõn, i bara bõxi fi n ma naxan na yirefanyi biri ra. Yakõsi i man xa ye yire fan fi n ma.» Awa, a baba naxa geya yire fi a ma. Ye nu na na geya fari, a man nu na geya bunyi.

Yuda bõnsõe xa bõxi

²⁰ Yuda xa die ke nan yi ki, e xabile ki ma: ²¹ Taa naxee nu na yirefanyi ma, Negewi gbengberenyi ma, Edon naaninyi fe ma, e xili Kabaseeli, Ederi, Yaguru, ²² Kina, Dimona, Adada, ²³ Kedesi, Xasori, Yitinan, ²⁴ Sifi, Telemi, Beyaloti, ²⁵ Xasori Xadata, Keriyoti Xesiron, naxan

findixi Xasori ra, ²⁶ Amama, Sema, Molada, ²⁷ Xasari Gada, Xesimon, Beti Peleti, ²⁸ Xasari Suwali, Beriseeba, Bisiyoteya ²⁹ Baala, Iyimi, Esemi, ³⁰ Elitoladi, Kesili, Horoma, ³¹ Sikilaga, Madamanna, Sansanna, ³² Lebayoti, Siliximi, Ayin, e nun Rimon. E birin nalanxi taa mõxõnen nun solomanaani, nun e daaxae.

³³ Taa naxee nu na Sefela bõxi, e xili Esetayoli, Soraha, Asena, ³⁴ Sanowa, En Ganimi, Tapuwa, Enama, ³⁵ Yaramuti, Adulama, Soko, Aseka, ³⁶ Saarayimi, Aditayimi, Gedera, e nun Gederotayimi. E birin nalanxi taa fu nun naani, nun e daaxae.

³⁷ Senan, Xadasa, Migidali Gadi, ³⁸ Dilana, Misipa, Yokatili, ³⁹ Lakisi, Bosikati, Egilon, ⁴⁰ Kabõn, Laxamasi, Kitilisi, ⁴¹ Gederoti, Beti Dagõn, Nama, e nun Makeda. E birin nalanxi taa fu nun senni, nun e daaxae.

⁴² Libina, Eteri, Asan, ⁴³ Yifita, Asena, Nesibi, ⁴⁴ Keyila, Akisibu, nun Maresa. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁴⁵ Ekiron nun a daaxae, ⁴⁶ taa naxee na Ekiron nun Asidodi tagi sogegorode, ⁴⁷ Asidodi nun a daaxae, Gasa nun a daaxae, han Misira xure nun Baa Xungbe naralande.

⁴⁸ Taa naxee nu na geya yire, e xili Samiri, Yatiri, Soko, ⁴⁹ Danna, Kiriyati Sanna naxan findi Debiri ra, ⁵⁰ Anaba, Esitemowa, Enama, ⁵¹ Gosen, Xolon, Giloka. E birin nalanxi taa fu nun keren, nun e daaxae.

⁵² Arabi, Duma, Eseyan, ⁵³ Yanimi, Beti Tapuwa, Afeka, ⁵⁴ Xumeta, Kiriyati Araba naxan findi Xebiron na, e nun Siyoro. E birin nalanxi taa solomanaani, nun e daaxae.

⁵⁵ Mayon, Karemele, Sifi, Yuta, ⁵⁶ Yisireeli, Yokodeyan, Sanowa, ⁵⁷ Kayin, Gibiya, nun Timina. E birin nalanxi taa fu, nun e daaxae.

⁵⁸ Xalixuli, Beti Suru, Gedori, ⁵⁹ Maarati, Beti Anoti, nun Elitekon. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶⁰ Kiriyati Bali naxan findi Kiriyati Yeyarimi, nun Raba. E birin nalanxi taa firin, nun e daaxae.

⁶¹ Taa naxee nu na gbengberen yire, e xili Beti Araba, Midin, Sekaka, ⁶² Nibisan, Fɔxɔe taa, e nun En Gedi. E birin nalanxi taa senni, nun e daaxae.

⁶³ Yuda bɔnsɔe mu nɔ Yebusukae keride, naxee dɔxɔxi Darisalamu taa kui. Han to e na Yudayakae ya ma.

16

Eframi nun Manasi bɔnsɔe xa bɔxi

¹ Bɔxi naxan fi Yusufu xa die ma Alatala xa maragiri saabui ra, a folo Yuruden xure nan ma Yeriko sogetede biri, Yeriko dulonyi na dennaxe. Na naaninyi dangi Yeriko taa nan na, a siga wula i, han a Beteli geya li. ² A keli naa, a siga Lusi han Ataroti taa, Arakakae na dennaxe. ³ Na xanbi a siga sogegorode biri Yefeletikae yire han Beti Xoron Labe, han Geseri, han Fɔxe Ye Baa de ra. ⁴ Yusufu xa die Manasi nun Eframi na nan soto ke ra.

⁵ Eframi xa bɔxi nan ya e xabile ki ma: Naaninyi naxan na fuge ra, a folo Ataroti Adari ne han Beti Xoron Fuge, ⁶ han a baa de li. A keli Mikimetati koola ma, a dangi Taanati Silo fuge ra, a siga Yanowa. ⁷ A goro han Ataroti nun Naarata. A man dangi Yeriko ra, a sa mini Yuruden xure ma. ⁸ A keli Tapuwa, a siga sogegorode biri han Kanna xure, han baa de ra. Eframi bɔnsɔe ke nan na ki e xabile ki ma. ⁹ Eframi bɔnsɔe naxa taa nun daaxa ndee fan soto Manasi bɔnsɔe xa bɔxi kui. ¹⁰ Eframi bɔnsɔe mu Kanaankae keride Geseri. Han to nee na Eframikae ya ma, kono e findixi konyie nan na.

17

Manasi bɔnsɔe xa bɔxi

¹ Yusufu xa di singe Manasi naxa a gbe ke soto Alatala xa maragiri saabui ra. Manasi xa di singe Makiri, naxa findi Galadikae benba ra. A naxa Galadi nun Basan bɔxi soto barima geresoe nan nu a ra. ² Manasi xa mamadie birin naxa e gbe ke soto e xabile ki ma. E xilie nan ya: Abiyeseri, Xeleki, Asireli, Sikemi, Xeferi, nun Semida. Yusufu xa di Manasi xa die nan na ki, nun e xabilee.

³ Selofexadi, Xeferi xa di, Galadi xa di, Makiri xa di, Manasi xa di mu di xeme yo bari, fo di gine suuli. E xilie nan

ya: Maxala, Nuha, Xogala, Milika, a nun Tirisa. ⁴ E naxa siga serexedube Eleyasari, Nunnu xa di Yosuwe, nun Isirayila kuntigie xon ma, e a fala e be, «Alatala a masen ne Annabi Munsu be a xa muxu gbe ke fi muxu ma alo muxu benba barenyie na a sotofe ki naxe.» Awa Yosuwe naxa e gbe ke fi e ma alo a a raba e baba xunya xemema be ki naxe. ⁵ Manasi bɔnsɔe naxa dɔxɔ fu soto, bafe Galadi nun Basan na, naxan na Yuruden kiri ma. ⁶ Manasi xa di ginee naxa ke soto alo a xa di xemee. Galadi bɔxi naxa lu Manasi xa di gbete be.

⁷ Manasi xa bɔxi naxa folo Aseri bɔxi naaninyi ra han Mikimetati taa, naxan na Sikemi sogetede biri ra. A man sigaxi han Yamin naxan na En Tapuwa fe ma. ⁸ En Tapuwa xa bɔxi nu findixi Manasikae gbe nan na, kono Tapuwa taa naxan nu na naaninyi ra, na tan nu findixi Eframi nan gbe ra. ⁹ Na naaninyi nu goroxi han Kanna xure de ra. Manasi xa bɔxi naaninyi findi Kanna xure nan na yirefanyi ma han baa de ra, kono Eframi xa taa ndee nu na Manasi xa taae ya ma. ¹⁰ Eframi xa bɔxi nu Kanna xure yirefanyi nan ma. Manasi gbe nu na koola ma. Baa fan nu findixi e naaninyi nan na. Manasi xa bɔxi koola ma, nu na Aseri xa bɔxi nan seeti ma. A sogetede biri nu na Isakari xa bɔxi nan seeti ma.

¹¹ Manasi naxa taa ndee soto Isakari nun Aseri xa bɔxie kui. E xilie nan ya: Beti Saan, Yibeleyami, Doro, En Doro, Taanaki, nun Megido, nun e daaxae. Na saxanyi donxoe nu na Doro xa mangeya nan bun ma. ¹² Manasi bɔnsɔe mu nɔ na taae ra, Kanaan mixie naxa lu naa. ¹³ Kono Isirayilakae to senbe soto, e naxa konyiya dɔxɔ Kanaankae ma, kono e mu nɔ e keride.

¹⁴ Yusufu xa die naxa Yosuwe maxarin, «I yi bɔxi kerenyi gbansan fixi muxu ma munfe ra? Muxu xabile wuya, barima Alatala bara barake sa muxu xa fe a fanyi ra.» ¹⁵ Yosuwe naxa e yaabi, «Xa wo wuya Eframi geya yire be, wo xa siga Perisikae nun Refakae xa wondi yire, wo menni masege alako wo xa bɔxi soto.» ¹⁶ Yusufu bɔnsɔe naxa a fala a be, «Yi geyae xurun muxu be. Kanaanka naxee fan sabatixi

geyae bunyi, Beti Saan nun e daaxae, naxee na Yisireeli geya bunyi, geresoe ragise wure daaxi na e yi ra.» ¹⁷ Yosuwe naxa Yusufu bõnsõe yaabi, «Efiramikae nun Manasikae, wo bara nõndi fala kõnõ wo wuya, wo senbe fan gbo. A mu lanma wo xa ke dõxõde keren gbansan soto. ¹⁸ Wo na geyae findi wo gbe ra, hali wondi to a ra. Wo naa masege alako wo xa na tõng soto. Wo fama Kanaankae keride hali geresoe ragisee wure daaxi nan to na e yi ra.»

18

Bõxi naxan luxi

¹ Isirayila jama to ge nõde bõxi ra, e naxa e malan Silo, e Ala xa hõrõmõlingira ti naa. ² Isirayila bõnsõe solofere nu na na temui, naxee mu nu e gbe ke sotoxi sinden.

³ Yosuwe naxa a fala Isirayilakae be, «Wo dõxõxi be munfe ra? Munfe ra wo mu sigama wo xa bõxi tongode wo benbae Marigi Alatala naxan fi wo ma? ⁴ Yakõsi wo xa mixi saxan sugandi bõnsõe birin ya ma. N xa e xee, e xa e bõnsõe xa bõxi birin mato, e fa sa na dentegge n be. ⁵ Na bõxi xa itaxun dõxõ solofere ra. Yuda bõnsõe xa lu na bõxi yirefanyi ma, Yusufu bõnsõe fan xa lu na bõxi koola ma. ⁶ Wo na ge na bõxi itaxunxi dõxõ solofere masende n be, n fama nate tongode won Marigi Alatala xa mali saabui ra, alako nee xa itaxun wo ma. ⁷ Kõnõ Lewi bõnsõe mu bõxi yo sõtõma, barima e gbe ke findi serexedubena nan na Alatala be. Gadi, Ruben, a nun Manasi bõnsõe seeti singe jan bara e gbe soto Yuruden xure kiri ma sogetede biri ra alo Annabi Munsa a fi e ma ki naxe.»

⁸ Na kui na xemee naxa siga. Yosuwe nu bara e yamari, «Wo siga, wo bõxi ipere. Wo xa a mato a na ki naxe. Na xanbi wo xa fa be Silo, n xa nate tongo won Marigi Alatala xa mali saabui ra, won na bõxi itaxunma wo ma ki naxe.» ⁹ Na xemee naxa siga bõxi matode. E taa naxee to na yire solofere kui, e naxa nee birin xilie sebe, e fa a ra Yosuwe xõn Silo yonkinde kui. ¹⁰ Yosuwe naxa nate tongo Silo Alatala xa mali saabui ra. A naxa na bõxi birin itaxun Isirayila bõnsõe ma.

Bunyamin bõnsõe xa bõxi

¹¹ Bunyamin bõnsõe xabilee birin naxa e gbe soto Yuda bõnsõe gbe nun Yusufu xa die gbe tagi Alatala xa maragiri saabui ra.

¹² E xa naaninyi koola ma folo Yuruden xure nan ma, a dangi Yeriko ra koola biri ra, a te geya ma sogegorode biri ra han a Beti Aweni gbengberenyi li. ¹³ A keli menni, a dangi Lusi ra, naxan man xili Beteli, yirefanyi biri ra. A goro han Ataroti Adari, a te geya fari, naxan na Beti Xoron Labe yirefanyi ma.

¹⁴ Na naaninyi naxa goro na geya fari a siga baa seeti xõn ma sigafe ra Kiriyaati Bali, naxan man xili Kiriyaati Yeyarimi. Na taa findi Yuda xa die nan gbe ra. Naaninyi nan na ki naxan na sogegorode.

¹⁵ Naxan na yirefanyi ma, a folo Kiriyaati Yeyarimi ne, a siga sogegorode biri ra han a Nefetowa dulonyi li. ¹⁶ Na naaninyi naxa goro menni, a siga han Ben Hinoma geya bunyi ra, Refakae xa gulunba kui koola mabiri. A keli menni, a goro Ben Hinoma geya bunyi ra, Yebusukae fe ma. A yirefanyi ma, a siga han En Rogeli. ¹⁷ Na naaninyi sigaxi En Semesi koola biri ra, a siga Geliloti, naxan na Adumimi geya ya ra. A goro han Ruben xa di Bohan xa fanye ma. ¹⁸ A dangi geya ra koola biri ra, geya naxan na Yuruden gulunba ya tagi. A goro Yuruden gulunba kui, ¹⁹ a dangi Beti Xogala ra, koola biri ra. Na yirefanyi naaninyi danxi Yuruden xure sode nan ma Fõxe Baa xun.

²⁰ Yuruden xure findixi Bunyamin xabilee xa bõxi naaninyi nan na sogetede biri ra. Bunyamin bõnsõe xa naaninyi birin nan na ki.

²¹ Taa naxee fi Bunyamin bõnsõe xabilee ma, nee nan ya: Yeriko, Beti Xogala, Emeki Kesis, ²² Beti Araba, Semarayima, Beteli, ²³ Awimi, Para, Ofara, ²⁴ Kefarahamoni, Ofini, nun Geba. Na birin lanxi taa fu nun firin nan ma, a nun e daaxae. ²⁵ Gabayon, Ramati, Beeroti, ²⁶ Misipa, Kefira, Mosa, ²⁷ Rekemi, Yiripeeli, Tarala, ²⁸ Sela, Elefi, Yebusu naxan man xili Darisalamu, Gibiya, a nun Kiriyaati Yeyarimi lanxi taa fu nun naani nan ma a nun e daaxae. Bunyamin bõnsõe xabilee ke nan na ki.

19

Simeyɔn bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹ Bɔxi taxun firin nde kui, naxan nabaxi won Marigi Alatala xa mali saabui ra, Simeyɔn bɔnsɔɛ naxa e gbe ke soto Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi kui. ² Taa naxee fixi Simeyɔn bɔnsɔɛ ma, nee nan ya: Beriseeba, Seeba, Molada, ³ Xasari Suwali, Bala, Esemi, ⁴ Elitoladi, Betuli, Horoma, ⁵ Sikilaga, Beti Marakaboti, Xasari Susa, ⁶ Beti Lebayoti, a nun Saruxɛn. Na birin lanxi taa fu nun saxan nan ma, a nun e daaxae. ⁷ Ayin, Rimɔn, Eteri, nun Asan lanxi taa naani nan ma, a nun e daaxae. ⁸ Na daaxae sigama han Baalati Beerɪ, naxan nu xili Ramati Negewi gbengberenyi ma. Simeyɔn bɔnsɔɛ xabilɛe ke nan na ki. ⁹ E ke nu na Yuda bɔnsɔɛ xa bɔxi nan kui, barima bɔxi naxan so Yuda bɔnsɔɛ yi ra, a nu gbo. Nde ba na bɔxi nan na, a naxa so Simeyɔn bɔnsɔɛ yi ra.

Sabulon bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁰ Bɔxi taxun saxan nde naxa findi Sabulon bɔnsɔɛ xabilɛe gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. E xa bɔxi naaninyi sigaxi han Saridi, ¹¹ a te Marala sogegorode, han Dabeseti, a man siga xure de ra naxan na Yokanayimi ya ra. ¹² A keli Saridi a a ibilin sogetede biri ra, a Kisiloti Taboro li. A siga han Daberati, han Yafiya. ¹³ A tan na sogetede biri ra, a siga Gati Xeferi nun Eta Kasin. A na Rimɔn li, a siga Neya biri ra. ¹⁴ Koola ma, na naaninyi nan sigaxi Xanatɔn han a Yifita Eli gulunba li. ¹⁵ E man naxa Katati, Nahalali, Simiron, Yidala, nun Betelɛɛmu soto. Na birin nalanxi taa fu nun firin, a nun e daaxae. ¹⁶ Sabulon bɔnsɔɛ xabilɛe ke nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Isakari bɔnsɔɛ xa bɔxi

¹⁷ Bɔxi taxun naani nde naxa findi Isakari bɔnsɔɛ xabilɛe gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ¹⁸ E xa naaninyi naxa yi taae birin li: Yisireeli, Kesuloti, Sunemi, ¹⁹ Xafarayimi, Siyon, Anaxarati, ²⁰ Rabiti, Kisiyon, Abesi, ²¹ Remeti, En Ganimi, En Xada, Beti Pasesi, ²² Taboro, Saxasima, nun Beti Semesi. Naaninyi danxi Yuruden xure de nan na. E birin nalanxi taa fu nun senni, a nun e daaxae. ²³ Isakari

bɔnsɔɛ xabilɛe ke nan na ki, e xa taae nun e daaxae.

Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi

²⁴ Bɔxi taxun suuli nde naxa findi Aseri bɔnsɔɛ xabilɛe gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ²⁵ E xa naaninyi na yi taae nan na: Xelekati, Xali, Beten, Akisafa, ²⁶ Alameleki, Amada, nun Misala. E xa naaninyi sogegorode biri na Karemele geya nun Sixori Libanati xure nan na. ²⁷ E xa naaninyi sogetede biri foloxi Beti Dagɔn nɛ, Sabulon bɔnsɔɛ na dennaxe, nun Yifita Eli gulunba. A siga koola ma Beti Emeki nun Neyiyeli. A dangi Kabulu ra koola biri ra. ²⁸ A naxa siga Abadon, Rexobo, Xamɔn, nun Kanna, han Sidɔn taa xungbe. ²⁹ Naaninyi keli Sidɔn, a siga Ramati nun Tire taa makantaxi mabiri. A siga Xosa, a mini Fɔxe Ye Baa ma Akisibu bɔxi ma, ³⁰ Uma, Afeki, nun Rexobo taae. E birin lanma taa mɔxɔɔnɛn nun firin nan ma, a nun e daaxae. ³¹ Yi taae nun daaxae birin findixi Aseri bɔnsɔɛ xabilɛe ke nan na.

Nafatali bɔnsɔɛ xa bɔxi

³² Bɔxi taxun senni nde naxa findi Nafatali bɔnsɔɛ xabilɛe gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ³³ Na bɔxi naaninyi naxa folo Xelefa taa ma, a siga wuri bili belebele nde ma naxan na Saananimi. A dangi Adami Nekebi nun Yabaneeli ra, a Lakuma li, a siga han Yuruden xure de ra. ³⁴ Na naaninyi naxa siga sogegorode biri ra han a Asanoti Taboro li, a sa mini Huloku taa ma. A Sabulon bɔnsɔɛ xa bɔxi li yirefanyi ma, a Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi li sogegorode biri ra. A Yuruden xure li sogetede biri ra. ³⁵ Taae nan ya tete hagigee nu soxi naxee ra: Sidima, Sere, Xamata, Rakati, Kinereti, ³⁶ Adama, Ramati, Xasori, ³⁷ Kedesi, Edereyi, En Xasori, ³⁸ Yiron, Migidali Eli, Xoremi, Beti Anati, Beti Semesi. Na birin lanxi taa fu nun solomanaani nan ma, a nun e daaxae. ³⁹ Nafatali bɔnsɔɛ xabilɛe ke nan na ki.

Dana bɔnsɔɛ xa bɔxi

⁴⁰ Bɔxi taxun solofere nde naxa findi Dana bɔnsɔɛ xabilɛe gbe ra Alatala xa maragiri saabui ra. ⁴¹ E xa bɔxi naaninyi

na yi taae nan na: Soraha, Esetayoli, Iri Semesi, ⁴² Saalabin, Ayalon, Yitila, ⁴³ Elon, Timina, Ekiron, ⁴⁴ Eliteke, Gibeton, Baalati, ⁴⁵ Yehudu, Beneberaki, Gati Rimon, ⁴⁶ Yarakon dulonyi, Rakon, nun boxi naxan na Yafa ya ra. ⁴⁷ Konon na boxi kanyie man naxa gbilen e xa boxi ma. Na kui Dana bonsoe naxa siga Lesemi gereede. E naxa naa masoto, e mennikae faxesa santidegema ra. E sabati menni, e fa e baba Dana xili sa naa xun. ⁴⁸ Yi taae nun daaxae birin findixi Dana xabilee ke nan na.

Yosuwe xa boxi

⁴⁹ E to ge e xa boxi itaxunde, e naxa Nunu xa di Yosuwe ke fi a ma e tagi Alatala xa maragiri saabui ra. ⁵⁰ Yosuwe taa naxan maxorin e ma, Timina Sera, e naxa na fi a ma alo Alatala a masen e be ki naxe. Na taa na Efirami bonsoe xa geya boxi nan kui. Yosuwe naxa taa ragbilen a neene ra, a sabati naa. ⁵¹ Serexedube Eleyasari, Yosuwe, nun Isirayila bonsoe xabilee kuntigie boxi itaxun Alatala xa mali saabui ra na ki ne, a xa horomolingira naade ra naxan nu na Silo.

20

Yete ratanga taae

¹ Alatala naxa a masen Yosuwe be, ² «A fala Isirayilakae be e xa taa ndee sugandi mixie ratangama dennaxe, alo n a fala Annabi Munsa be ki naxe. ³ Xa mixi nde sa a boore nde faxesa, konon a fa a li a mu a rakelixi a ma, a xa a gi, a siga na taa nde a ratangama gberoxoe ti ma dennaxe. ⁴ A na na taa li temui naxe, a xa ti naa sode de ra, a fa a dentegge forie be. Nee xa a raso taa kui, e a yigiya e xonyi. ⁵ Xa gberoxoe ti sa siga naa, e naxa na faxeti so a yi ra de, barima na faxesa mu kelixi janige xa ma. ⁶ Faxeti xa lu na taa kui han a xa makiiti mennikae ya xori. E xa a lu na taa kui han serexedube kuntigi faxama temui naxe. Na xanbi na mixi xa gbilen a xonyi, a kelixi dennaxe.»

⁷ E naxa yi taae sugandi: Kedesi naxan na Galile boxi ma Nafatali geyae na dennaxe, Sikemi naxan na Efirami geyae fari, Kiriyaati Araba naxan xili Xebiron, naxan na Yudaya geyae ma. ⁸ E naxa

taa gbetee fan sugandi Yuruden xure kiri ma sogetede biri ra: Beteseri, naxan na Ruben xa gbengberenyi ma, Ramoti naxan na Galadi boxi ma, Gadi bonsoe na dennaxe, Golan naxan na Basan boxi ma, Manasi bonsoe na dennaxe. ⁹ Taae nan na ki naxee sugandixi Isirayilakae nun e xa xorse be, alako naxan na mixi faxesa, konon a mu a rakelixi a ma, a xa a yete ratanga gberoxoe ti ma meeni. Na kui mixi mu faxama gberoxoe ti saabui ra, beenun nama xa a makiiti.

21

Lewi bonsoe xa taae

¹ Lewi bonsoe kuntigie naxa siga serexedube Eleyasari, Nunu xa di Yosuwe, nun Isirayila bonsoe xabilee kuntigie xon ma Silo taa kui Kanaan boxi ma. ² E sa a fala e be, «Alatala a masen ne nu Annabi Munsa be a muxu xa taae soto muxu sabatima dennaxe, a nun muxu xa fiilie fan soto muxu xa xurusee be.» ³ Na kui Isirayilakae naxa yi taae nun yi fiilie fi Lewi bonsoe ma, e xa findi e ke ra alo Alatala a yamari ki naxe.

⁴ Kehati xabilee gbe nan ya: Serexedube Haruna xa die naxa taa fu nun saxan soto Yuda bonsoe xa taae ya ma, Simeyon bonsoe gbee ya ma, nun Bunyamin bonsoe gbee ya ma. ⁵ Kehati xabilee, naxee nu luxi, nee naxa taa fu soto Efirami bonsoe gbee ya ma, Dana bonsoe gbee ya ma, nun Manasi bonsoe seeti boore gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁶ Gerison xa die naxa taa fu nun saxan soto Isakari bonsoe gbee ya ma, Aseri bonsoe gbee ya ma, Nafatali bonsoe gbee ya ma, a nun Manasi bonsoe seeti singe naxan na Basan boxi ma, na gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁷ Merari xa die naxa taa fu nun firin soto e xabilee ki ma Ruben bonsoe gbee ya ma, Gadi bonsoe gbee ya ma, nun Sabulon bonsoe gbee ya ma. Na nate birin tongoxi Ala xa maragiri saabui ra.

⁸ Na kui Isirayilakae naxa yi taae nun e fiilie fi Lewi bonsoe ma alo Alatala a yamari ki naxe Annabi Munsa saabui ra. ⁹ Taa naxee fixi e ma Yuda nun Simeyon

bɔnsɔɛ ya ma, nee nan ya. ¹⁰ Haruna xa die gbe, naxee keli Kehati xabilɛ, nee naxa yi taee soto Ala xa maragiri saabui ra sugandi singe kui: ¹¹ Kiriyaṭi Araba, naxan findi Xebiron na, a nun fiili naxee na Yudaya geya bɔxi rabilinyi ma. Araba findi Anakie benba nan na. ¹² Daaxae nun taa xunxuri naxee na taa fari ma nee findi Yefune xa di Kalebi gbee nan na.

¹³ E taa naxee fi sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die ma, nee nan yi ki: Xebiron, mixi ratanga taa nde, Libina, ¹⁴ Yatiri, Esitemowa, ¹⁵ Xolon, Debiri, ¹⁶ Ayin, Yuta, nun Beti Semesi, nun e filie. Na birin nalanxi taa solomanaani, kelife yi bɔnsɔɛ firinyi ma.

¹⁷ E naxa yi taee soto Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi kui: Gabayon, Geba, ¹⁸ Anatoti, Alamɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ¹⁹ Sɛrɛxɛdubɛ Haruna xa die naxa taa fu nun saxan soto, nun e filie.

²⁰ Lewika naxee kelixi Kehati xa di booree ya ma, Ala xa maragiri naxa a niya nee naxa taee soto Eframi bɔnsɔɛ ya ma. ²¹ Na taee nan ya: Sikemi naxan na Eframi geya bɔxi fari, mixi nɔma ratangade gbɛnɔxɔɛ ti ma dennaxɛ, Geseri, ²² Kibisayimi, Beti Xoron, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²³ E naxee soto Dana xa bɔxi kui, nee nan ya: Eliteke, Gibɛtɔn, ²⁴ Ayalon, Gati Rimɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ²⁵ E naxee soto Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti boore xa bɔxi kui, nee nan ya: Taanaki, Gati Rimɔn, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁶ Yi taa fu nun e filie naxa findi Kehati xa die xabilɛ gbe ra naxee mu nu na Haruna xa die ya ma.

²⁷ Gerison xabilɛ naxa taee soto Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti singe ya ma. E xili Golan, mixi ratanga taa nde naxan na Basan bɔxi ma, Besetera, nun e filie. Na birin nalanxi taa firin. ²⁸ E naxee soto Isakari bɔnsɔɛ xa bɔxi kui, nee nan ya: Kisiyon, Daberati, ²⁹ Yaramuti, Ganimi, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁰ E naxee soto Aseri bɔnsɔɛ xa bɔxi kui, nee nan ya: Misala, Abadon, ³¹ Xɛlɛkati, Rexobo, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³² E naxee soto Nafatali bɔnsɔɛ xa bɔxi kui, nee nan ya: Kedesi, mixi ratanga taa nde naxan na Galile bɔxi kui nun a filie,

Xamoti Doro nun a filie, Karatan nun a filie. Na birin nalanxi taa saxan.

³³ Gerison xabilɛ naxa taa fu nun saxan soto nun e filie. ³⁴ Lewikae naxee luxi, Merari xabilɛ ra, e naxee soto Sabulon bɔnsɔɛ ya ma, nee nan ya: Yokanayimi, Karata, ³⁵ Dimina, Nahalali, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁶ E naxee soto Ruben bɔnsɔɛ xa bɔxi kui, nee nan ya: Beteseri, Yahasi, ³⁷ Kedemoti, Mefaati, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ³⁸ E naxee soto Gadi bɔnsɔɛ xa bɔxi kui, nee nan ya: Ramoti, mixi ratanga taa nde naxan na Galadi bɔxi kui, Maxanayimi, ³⁹ Xesibɔn, Yaaseri, nun e filie. Na birin nalanxi taa naani. ⁴⁰ Taa naxee birin fixi Merari xabilɛ ma, e ralanxi taa fu nun firin. ⁴¹ Taa naxee birin fixi Lewi bɔnsɔɛ ma Isirayilakae xa bɔxi kui, e ralanxi taa tongo naani nun solomasaxan, nun e rabilinyie. ⁴² Filie nu na taee birin nabilinxi.

⁴³ Alatala naxa na bɔxi birin fi Isirayilakae ma alo a a laayidi e benbae bɛ ki naxɛ. Na bɔxi birin naxa findi e gbe ra, e naxa sabati naa. ⁴⁴ Alatala naxa bɔnɛsa fi e ma e naaninyi birin na, alo a a laayidi e benbae bɛ ki naxɛ. E yaxui yo mu nɔ xunnakeli sɔtode e xun, barima Alatala e yaxui birin sa nɛ e sagoe. ⁴⁵ Alatala xa laayidi birin naxa kamali Isirayilakae bɛ. Keren mu lu naxan mu kamali.

22

Sɛrɛxɛbade yailanxi Yuruden

¹ Na temui Yosuwe naxa Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛɛti singe xili. ² A a fala e bɛ, «Alatala xa konyi Munsa fe naxan birin fala wo bɛ, wo bara na birin naba. Wo man bara bira n xui birin fɔxɔ ra. ³ Wo mu wo ngaxakerenyie rabɛnin yi xi wuyaxie bun ma han to. Wo Marigi Alatala yaamari naxan so wo yi ra, wo bara wo nɛngi sa a xɔn ma. ⁴ Yakɔsi wo Marigi Alatala bara malabui fi wo ngaxakerenyie ma, alo a a masen e bɛ ki naxɛ. Yakɔsi wo siga wo xɔnyi. Wo xa gbilen na bɔxi ma Alatala xa konyi Munsa dennaxɛ soxi wo yi ra Yuruden kiri ma. ⁵ Wo xa mɛeni yi seriye nun yi yaamari rabafe ma, Alatala xa konyi Munsa naxan soxi wo yi ra. Wo xa wo Marigi Alatala

xanu, wo xa bira a xa kira birin fɔxɔ ra, wo xa wo jɛngi sa a xa yaamari xɔn wo janige fixe ra nun wo nii birin na.»

⁶ Yosuwe naxa duba e be, e fa siga e xɔnyi. ⁷ Annabi Munsa nu bara ke so Manasi bɔnsɔe seeti keren yi ra Basan. Yosuwe fan naxa ke so yi seeti boore yi ra e ngaxakerenyie fe ma Yuruden sogorode. Yosuwe to nu e rasigama e xɔnyi, a naxa duba e be. ⁸ A naxe e be, «Wo nun harige gbege xa gbilen wo xɔnyi, nun xurusee, gbeti, xɛɛma, yɔxui, wure, nun dugie. Wo nun wo ngaxakerenyie xa wo yaxuie harige itaxun wo wo wasasoxi naxee.»

⁹ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxa gbilen. E naxa keli Isirayilakae xun ma Silo, Kanaan bɔxi ma, e siga Galadi bɔxi ma, bɔxi naxan findi e gbe ra Alatala xa yaamari bun ma Annabi Munsa saabui ra. ¹⁰ E to so Yuruden nabilinyi Kanaan bɔxi ma, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxa serexebade belebele yailan Yuruden xure de ra.

¹¹ Isirayilakae to na me, e naxa a fala, «Wo bara a to, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe bara serexebade yailan Kanaan bɔxi ma, Yuruden taae kui Isirayilakae fe ma.»

¹² Isirayilakae to na fe kolon, e birin naxa e malan Silo alako e xa te e gere.

¹³ Isirayilakae naxa Finexasi, serexedube Eleyasari xa di xee Galadi bɔxi ma, Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe nun Manasi bɔnsɔe seeti singe xɔn. ¹⁴ Mange fu, bɔnsɔe yo bɔnsɔe mange keren, naxa a mati. Nee birin nu findixi e xabile xunyie nan na Isirayilakae wulu wulu tagi.

¹⁵ E naxa siga Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe yire, Galadi bɔxi ma. Finexasi naxa a fala e be, ¹⁶ «Alatala xa jama birin yi nan masenxi, <Wo Isirayila Marigi Ala yanfaxi munfe ra? To, wo gbilenxi Alatala fɔxɔ ra munfe ra? Wo serexebade yailanxi munfe ra, naxan findixi Alatala matandife ra? ¹⁷ Won fe paaxi naxan naba Peyori, han to won na na tɔɔre nan kui yi ki. Hali Alatala to jaxankate dɔxɔ a xa jama birin ma na fe ma, han to won mu nu seniye sinden.

¹⁸ To, wo bara muruta wo Marigi Alatala ma. Xa wo Alatala matandima to, tina a xa xɔne fama ne dusude Isirayila jama nan birin xun ma. ¹⁹ Na kui, bɔxi naxan findi wo gbe ra, xa na mu seniye nxi, wo xa gbilen Alatala xa bɔxi ma, alako wo xa wo yete bɔxi sɔto muxu tagi. Kɔnɔ wo naxa Alatala nun Isirayilakae matandi serexebade yailanfe ra de, naxan mu findixi won Marigi Alatala xa serexebade ra. ²⁰ Sera xa di Akan to tinxintareya raba se ratɔnxie ra, see ra a mu lan naxee xa tongo, Alatala naxa xɔnɔ Isirayilakae birin ma. A keren xa mu halaki a xa yunubi rabaxi ma.»

²¹ Ruben bɔnsɔe, Gadi bɔnsɔe, nun Manasi bɔnsɔe seeti singe naxa Isirayila mange yaabi, ²² «Marigi Alatala, a tan nan na Mange Ala ra! A tan nan a kolon muxu yi rabaxi fe naxan ma. Isirayilaka birin fan fama a kolonde. Xa muxu bara Alatala matandi, xa muxu bara tinxintareya raba, muxu naxa kisi to lɔxɔe. ²³ Xa muxu serexebade yailanxi muxu yete nan be, alako muxu xa gbilen muxu Marigi Alatala fɔxɔ ra, muxu xa serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ba, Alatala yete yati nan fama muxu makiitide.»

²⁴ «Kɔnɔ na mɔoli xa mu a ra. Muxu yi rabaxi ne barima muxu nu bara kontofili, tina wo xa die nɔma ne a falade muxu xa die be, <Dari mundun na wo tan nun Isirayila Marigi Alatala tagi? ²⁵ Alatala Yuruden nan findixi won naaninyi ra. Ruben bɔnsɔe nun Gadi bɔnsɔe, wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.> Muxu xa die bama ne gaaxufe Alatala ya ra wo xa die saabui ra.»

²⁶ «Na kui muxu naxa a fala, won fan xa serexebade yailan. Serexe gan daaxi nun serexe mɔoli gbete yo mu bama na, ²⁷ kɔnɔ na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi, wo bɔnsɔe nun muxu bɔnsɔe tagi hali won tan dangi xanbi, muxu Alatala rabatuma serexe gan daaxi, serexe janigexi, nun xanunteya serexe ra a xa hɔrɔmɔlingira ya ra. Na temui wo xa die naxa fa sa a fala muxu xa die be, <Wo gbe yo mu na Alatala gbe ya ma.> ²⁸ Muxu bara a fala, tina, xa e sa na wɔyenyi fala muxu be, xa na mu muxu xa die

bɛ, muxu fan e yaabima nɛ, <Wo Alatala xa sɛrɛxɛbade kɛna mato, muxu babae naxan yailanxi. Sɛrɛxɛ gan daaxi nun sɛrɛxɛ mɔɔli gbɛtɛ yo mu bama naa, kɔnɔ na xa findi seede ra wo tan nun muxu tan tagi.> ²⁹ Ala xa muxu tanga muxu bɔnɛ ratefe ra Alatala xili ma. A xa muxu tanga muxu gbilenfe ra a fɔxɔ ra to lɔxɔɛ sɛrɛxɛbade yailanfe ra, sɛrɛxɛ gan daaxie, sɛrɛxɛ janigexie, nun xanunteya sɛrɛxɛ bama dennaxɛ. Nee bama won Marigi Alatala xa sɛrɛxɛbade gbansan nɛ, naxan na won Marigi Alatala xa hɔrɔmɔlingira ya ra.»

³⁰ Sɛrɛxɛdubɛ Finexasi, mangɛdie nun Isirayila wulu wulu mangɛe to yi masenyi mɛ, Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe naxan masenxi, e bɔnɛ naxa rafan e ma. ³¹ Sɛrɛxɛdubɛ Eleyasari xa di Finexasi naxa a masen Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ sɛeti singe bɛ, «Muxu bara a kolon Alatala na won ya ma to lɔxɔɛ, barima wo mu tinxintareya rabaxi Alatala ra. Wo bara Isirayilakae ratanga Alatala bɛlɛxɛ i.»

³² Sɛrɛxɛdubɛ Eleyasari xa di Finexasi nun mangɛe naxa keli Galadi bɔxi ma, Ruben, nun Gadi bɔnsɔɛ nu na dennaxɛ, e gbilen Kanaan bɔxi ma Isirayilakae yire, e dentɛgɛ sa e bɛ. ³³ Yi dentɛgɛ naxa rafan Isirayilakae ma, e naxa Ala tantu. Gere sofe, e xa Ruben nun Gadi xa bɔxi sɔntɔ, na mapɔxunyi mu lu e yi sɔnɔn. ³⁴ Ruben nun Gadi bɔnsɔɛ naxa yi xili sa na sɛrɛxɛbade xun ma: «A tan nan na won tagi seede ra a Alatala nan na Ala ra.»

23

Yosuwe xa masenyi dɔnxɔɛ

¹ Temui gbegbe dangi nɛ kafi Alatala naxa malabui fi Isirayila pama ma, a ratangafe a yaxuie ma a rabilinyi. Yosuwe nu bara fori, a xa simaya nu bara bu. ² Na kui Yosuwe naxa Isirayila birin malan, a forie, a mangɛe, a kiitisaɛ, nun a soori mangɛe. A naxa a fala e bɛ, «N bara fori, n ma simaya bara a ikuya. ³ Wo bara a to wo Marigi Alatala fe naxan birin nabaxi

yi sie ra wo xa fe ra. Wo Marigi Alatala nan gere soxi wo bɛ.»

⁴ «Wo a mato, n bara kɛ bɔxi so wo yi ra, Ala naxan janigexi wo bɔnsɔɛɛ bɛ. Na bɔxi birin, sie gbɛtɛɛ nu dennaxɛ, nun dennaxɛ suxu daaxi luxi, Yuruden nun Baa Xungbe longori sogegorode, n bara na birin itaxun wo ma. ⁵ Wo Marigi Alatala e makuyama nɛ wo ra pon, a e faxa wo ya ra, wo fa e xa bɔxi tongo alɔ wo Marigi Alatala a masen wo bɛ ki naxɛ.»

⁶ «Wo wo senbɛ so. Wo xa wo mɛɛni sɛriyɛ birin nabatufe ma naxan sɛbɛxi Tawureta Munsa kui. Wo naxa binya yirefanyi ma, wo naxa binya kɔɔla ma. ⁷ Wo naxa sunbu yi sie ra, naxee luxi wo ya ma. Wo naxa e xa alae maxandi, wo naxa wo kali e xili ra. Wo naxa e batu, wo naxa wo tuubi e bɛ. ⁸ Kɔnɔ wo tan xa wo tagi ixiri wo Marigi Alatala xa fe ra, alɔ wo bara fa a raba ra ki naxɛ han to.»

⁹ «Alatala bara si gbangbalanyi senbɛmaɛ halaki wo ya ra, keli na ma, han to, mixi keren mu nɔxi tide wo ya ra. ¹⁰ Wo ya ma, mixi keren nu mixi wulu nan kerima, barima wo Marigi Alatala nan nu gere soma wo bɛ alɔ a a laayidi wo bɛ ki naxɛ. ¹¹ Wo xa wo jɛngi sa wo yɛtɛ kan xɔn ma a fanyi ra, wo xa wo Marigi Alatala xanu.»

¹² «Kɔnɔ xa wo wo kobe ti wo Marigi Alatala ra, wo naxa bira si gbɛtɛɛ fɔxɔ ra naxee luxi wo ya ma, wo naxa sunbu e ra, wo naxa e xa di ginɛ dɔxɔ, ¹³ wo xa a kolon wo Marigi Alatala mu fama yi sie ragide wo ya ra sɔnɔn. E findima wo bɛ yɛlɛ nun gantanyi nan na, e findi luxusinyi ra wo fari, e findi tunbe ra wo ya kui, han wo birin gɛ halakide yi bɔxi fanyi ma wo Marigi Alatala naxan fixi wo ma.»

¹⁴ «A gbe mu luxi n xa faxa alɔ nimase birin naxee na dunjɔna bɛndɛ funi fari. Wo xa a kolon wo bɔnɛ kui, wo nii birin na, wo Marigi Alatala laayidi yo naxan tongoxi wo bɛ, na mu kanama. A xa laayidi birin bara kamali, keren mu kanaxi. ¹⁵ Wo xa a kolon wo Marigi Alatala a xa laayidi fanyi rakamalixi ki naxɛ, a man fama a xa laayidi jaxankate daaxi rakamalide na ki nɛ, han a gɛ wo halakide yi bɔxi fanyi ma a dennaxɛ fixi

wo ma. ¹⁶ Xa wo tondi yi saate rakamalide wo Marigi Alatala wo yamarixi naxan na, xa wo wo tuubi ala gbete e be, wo naxa wo felen e be, Alatala xonoma ne wo ma, wo fa halaki, a wo raloe yi boxi fanyi ma, a dennaxe fixi wo ma.»

24

Malanyi donxoe Sikemi

¹ Yosuwe naxa Isirayila bonsoe birin malan Sikemi, a fa Isirayila forie, a mangee, a kiitise, nun a soori mangee maxili, e birin naxa sa e yete dentee Ala be. ² Yosuwe naxa a masen pama birin be, «Isirayila Marigi Alatala xui nan ya, <Wo benba Tera nun a xa die Iburahima nun Naxori nu sabatixi kafi temui xonkuye xure kiri ma, e nu ala gbete nan batuma. ³ N naxa wo baba Iburahima tongo xure kiri ma, muxu naxa Kanaan boxi birin isa, n fa a bonsoe iwuya. N naxa a xa di Isiyaga fi a ma, ⁴ n fa a niya Isiyaga xa a xa die Yaxuba nun Esayu bari. N naxa Seyiri geya boxi so Esayu yi ra, konon Yaxuba nun a xa die tan naxa goro Misira boxi ma.»

⁵ «N naxa Munsa nun Haruna xee Misira boxi ma, n fa naxankate wuyaxi donx Misirakae ma e saabui ra. Na kui n naxa wo ramini Misira ra. ⁶ N to wo babae ramini, Misirakae naxa bira e foxo ra han Xulunyumi Baa de ra. E bakixi soori ragisee nun soe fari. ⁷ Wo babae to gbelegbele Alatala ra, a naxa dimi rasin e nun Misirakae tagi. Misirakae to bira wo babae foxo ra baa tagi, Alatala naxa baa radin e xun ma. Wo yae bara na birin to, a naxan nabaxi Misirakae ra. Na dangi xanbi, wo naxa temui xonkuye raba gbengberenyi ma.»

⁸ «N naxa wo xanin Amorikae xa boxi ma dennaxe na Yuruden kiri ma. E naxa wo gere, konon n naxa e sa wo belexe i, n e keru wo ya ra, wo fa e xa boxi masoto. ⁹ Siporo xa di Balaki, naxan findixi Mowaba mangee ra, a fan naxa keli a xa Isirayila gere. A naxa Beyori xa di xeme Balami xili, alako a xa wo danku, ¹⁰ konon n to mu wa n tuli matife na danke ra, Balami xa woyenyi naxa mafindi, a fa duba wo be. Na kui n naxa wo ba a belexe i.»

¹¹ «Wo to Yuruden igiri, wo naxa Yeriko li. Yerikokae naxa wo gere, alo Amorikae, Perisikae, Kanaankae, Xitikae, Girigasakae, Hiwikae, nun Yebusukae fan nabaxi ki naxe, konon n naxa e birin sa wo belexe i. ¹² N fa puri nde radin Amori mangee firinyie ma wo ya ra. A naxa e keru, konon na mu findi wo yete xa santidegema nun wo xa xali ra. ¹³ N boxi nan fixi wo ma wo mu naxee rawalixi. N taee nan fixi wo ma, wo mu naxee tixi. N weni bilie nun oliwi bilie nan fixi wo ma, wo mu naxee sixi. Wo na balofe nee nan xun na yi ki.»

¹⁴ «Yakosi wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo xa a rabatu janige fanyi nun tinxinyi ra. Wo xa gbilen na alae foxo ra wo babae naxee batuxi xure kiri ma nun Misira boxi ma. Wo xa Alatala batu! ¹⁵ Xa wo mu tinma na ra, wo xa nate tongo wo alae naxee batuma, alo Amorikae xa alae e naxee batuma yi boxi ma, xa na mu alae wo babae nu naxee batuma xure kiri ma. Konon wo xa a kolon a n tan nun n ma denbaya, muxu Alatala nan batuma.»

¹⁶ Nama naxa a yaabi yi woyenyie ra, «Na xaxili makuya muxu ra gbilenfe ra Alatala foxo ra, muxu mu noma birade ala gbete foxo ra, ¹⁷ barima Alatala nan na won Marigi Ala ra. A tan nan muxu ramini Misira boxi ra, konyiya kui, muxu tan nun muxu babae. A gere so ne muxu be muxu ya xori yi kaabanako belebelee ra. A naxa muxu kanta muxu xa jere birin kui, nun pamae tagi muxu dangixi naxee birin na. ¹⁸ Alatala bara pama birin keru muxu ya ra, a nun Amorikae naxee sabatixi yi boxi ma. Muxu tan fan Alatala nan batuma, barima a tan nan na muxu Marigi Alatala ra.»

¹⁹ Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo mu noma Alatala batude, barima Alatala seniye, Ala tonexi na a ra. A mu dipema wo xa matandi nun wo xa yunubi ma. ²⁰ Xa wo Alatala finsiriwali birafe ala gbete foxo ra, a gbilenma ne a xa fe fanyie foxo ra a nu naxee rabama wo be, a fa gbaloe ramini wo ma, han a wo rapon.»

²¹ Nama naxa a fala Yosuwe be, «Ade, muxu Alatala nan batuma.» ²² Yosuwe naxa a fala pama be, «Wo bara findi wo yete kan ma seedee ra. Wo tan nan

yete yati Alatala sugandixi alako wo xa a batu.» E naxa Yosuwe yaabi, «Muxu bara findi seedee ra.» ²³ Yosuwe man naxa a fala e be, «Yakosi wo xa gbilen ala gbete foxo ra, naxee na wo tagi. Wo xa wo xaxili ti Alatala ra, Isirayila Marigi Ala.» ²⁴ Nama naxa a fala Yosuwe be, «Muxu muxu Marigi Alatala nan batuma, muxu a xui rabatu.»

²⁵ Na loxo, Yosuwe nun pama naxa saata. A naxa seriyee nun yaamarie so pama yi ra Sikemi. ²⁶ Yosuwe naxa yi fe birin sebe Ala xa Seriyee Kitaabui kui. A naxa geme belebele tongo, a naxa a ti wuri tofanyi bun ma naxan nu na Alatala xa horomolingira yire. ²⁷ Yosuwe fa a fala pama be, «Wo bara yi geme to? A findima won be seede nan na, barima a bara woyenyi birin me, Alatala naxan masenxi won be. A findima seede nan na won be, alako wo naxa wo kobe so wo Marigi Alatala ra.» ²⁸ Na kui Yosuwe naxa pama lu, e birin naxa siga e xa boxi ma dennaxe findi e ke ra.

Yosuwe xa saya

²⁹ Yi fe to dangi, Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya je keme je fu ma. ³⁰ A naxa ragata boxi ma a ke naxan na, Timina Sera, Efirami geyae biri ra, Gaasi geya koola biri ra. ³¹ Isirayila Alatala batu ne Yosuwe xa simaya birin kui, a nun forie xa simaya birin kui, Yosuwe singe faxa naxee be, naxee nu fe birin kolon Alatala naxan naba Isirayilakae be.

³² Isirayilakae Yusufu xori naxee xanin e xun ma keli Misira, e sa e ragata Sikemi boxi nan ma, Yaxuba boxi naxan sara Xamori xa die ma, Sikemi baba ma, mennikae xa kobiri kole keme ra. Na bara findi Yusufu xa die ke ra. ³³ Haruna xa di Eleyasari fan naxa faxa. E naxa a ragata a xa di Finexasi xa geya fari, dennaxe nu bara findi a ke ra Efirami bonsoe xa boxi ma geya longori.

Ala xa Masenyi Kiitisaе be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Munsa to Isirayila pama ramini Misira boxi ra, Annabi Yosuwe naxa e xanin Kanaan. Alatala nu bara saate tongo Annabi Iburahima be, a Isirayila bomsoe fama na boxi sotode, a findi e gbe ra. Na birin naxa raba alo Ala a masen ki naxe, Annabi Yosuwe fa laaxira. Na taruxui birin sebexi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Annabi Yosuwe be.»

Na dangi xanbi, Isirayila die naxa sabati Kanaan boxi ma, Ala dennaxe fi e ma. Kono e nu bara mixi naxee keru naa, nee man naxa Isirayila gere folo. Alatala yati naxa a lu e xa na raba, barima Isirayila nu na gbilenfe Ala xui foxo ra. Na toore to Isirayila li, e naxa ratu Alatala xa seriye ma, e fa bira a foxo ra alo a lan ki naxe. Na kui, Ala fan naxa e mali alako e xa no e yaxuie ra. A nu na rabama mixi seniye naxee findi Isirayila «kiitisaе» ra. Na birin sebexi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisaе be.»

Na taruxui lonni xungbe masenma won be. Xa won gbilen Alatala foxo ra, a fe fanyi naxan fixi won ma, a nee bama ne won yi ra, won fa tooro a jaaxi ra. Kono Ala mu tinma won xa lu na toore mooli kui, barima a won xanuxi. Xa won bara won ma yunubi kolon, won fa na masen Ala be, won a mayandi a xa dije, a mu tondima. Ala boje fan, a senbe gbo. Xa a sa a li won bara toore soto won ma yunubi saabui ra, Ala wama won malife alako won xa gbilen a xa kira ma. Won Marigi mu tinma won xa loe, a fe birin nabama won be alako won xa lu seniye naxee findi Isirayila «kiitisaе» ra. Na birin sebexi kitaabui kui naxan xili «Ala xa Masenyi Kiitisaе be.»

Ala xa won mali won ma duniyeigiri kui. Amina.

Ala xa Masenyi Kiitisaе be

Isirayila Kanaan boxi sotofe

¹ Yosuwe faxes xanbi, Isirayilakae naxa Alatala maxorin, «Nde singe kelima muxu ya ma tefe ra Kanaankae gere?»

² Alatala naxa e yaabi, «Yuda bomsoe nan tema. N bara boxi sa e sagoe.»

³ Yuda bomsoe naxa a fala e ngaxakerenyi Simeyonkaе be, «Won birin xa siga e dennaxe soxi muxu yi ra, won xa sa Kanaankae gere. Na dangi xanbi, won birin nan sigama e dennaxe soxi wo tan fan yi ra.» Simeyon bomsoe naxa tin na ra.

⁴ Yudayakae to te, Alatala naxa Kanaankae nun Perisikae sa e sagoe. E naxa xeme wulu fu faxes Beseki. ⁵ Na kui e naxa Kanaankae nun Perisikae bonbo. E to Beseki mange li naa, e naxa na fan gere.

⁶ A naxa a gi, kono e naxa bira a foxo ra han e naxa a suxu, e fa a belexekurae nun a sankurae mabolon. ⁷ Adoni Beseki naxa a fala, «Temui dangixi, n tan bara mange tongo solofere suxu, n e belexekurae nun e sankurae bolon. E naxa e dege donse ra naxan nu birama n degede. Yakosi Ala na na sare ragbilenfe n ma.» E naxa a xanin Darisalamu, a naxa faxes menni.

⁸ Yuda bomsoe naxa Darisalamu gere. E to a suxu, e naxa mennikae sonto sandegema ra, e taa gan. ⁹ Na dangi xanbi, e man naxa goro Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Isirayila geyae fari, Negewi gbengberenyi nun Sefela boxi mabiri.

¹⁰ Yuda bomsoe naxa siga Kanaankae gere, naxee nu sabatixi Hebron, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Ariba. E naxa Sesayi, Aximan, nun Talama bonbo. ¹¹ E naxa keli menni sigafe ra Debirikae gere, dennaxe xili nu falama singe ra nu Kiriyati Sifa. ¹² Kalebi naxa a masen, «Mixi naxan Kiriyati Sifa masotoma n be, n nan ma di gine Akasa fima ne na kanyi ma, a findi a xa gine ra.» ¹³ Kenasi xa di xeme Otiniyeli, Kalebi xunya nan na masoto. Kalebi fa a xa di gine Akasa fi a ma.

¹⁴ Loxoe nde Akasa naxa a fala Otiniyeli be, a xa a bitanyi mayandi a xa xe nde fi a ma. Akasa to goro a xa sofale fari, Kalebi naxa a maxorin, «I wama munse xon?»

¹⁵ A naxa a yaabi, «N wama ne i xa fe fanyi nde raba n be. I bara boxi nde so n

yi ra yirefanyi ma. I xa ye dula nde fan fi n ma.» Kalebi naxa tin na ra, a fa ye dula ndee fi a ma. Keren nu na fuge, boore nu na labe.

¹⁶ Annabi Munsa bitanyi Kenika xa die naxa keli Yeriko, taa naxan xili «Tugi taa,» e nun Yuda bõnsõe. E naxa siga sabatide gbengberenyi Yudaya bõxi ma, Negewi Aradi yirefanyi ma. E naxa sabati pama tagi. ¹⁷ Yudayakae nun e ngaxakerenyi Simeyõnkæ naxa siga Kanaankæ gere, naxee nu sabatixi Sefati. E naxa na taa ratõn. Na nan a toxi a xili falama Horoma. ¹⁸ E man naxa Gasa, Asikalõn, nun Ekiron masõtõ, a nun e xa bõxie. ¹⁹ Alatala nun Yuda bõnsõe nan nu a ra. E naxa Isirayila geyæ masõtõ, kõnõ e mu nõ mixie ra naxee nu sabatixi lanbany ma, barima sõori ragisee wure daaxi nan nu na e yi ra.

²⁰ E naxa Hebron so Kalebi yi ra, alo Annabi Munsa a fala ki naxee. Kalebi naxa Anaki xa di saxanyie ker i naa. ²¹ Bunyamin xa die mu nõ Yebusukæ keride, naxee nu sabatixi Darisalamu. Han to Yebusukæ sabatixi Darisalamu Bunyamin bõnsõe ya ma.

²² Yusufu bõnsõe naxa Beteli gere. E nun Alatala nan birin nu a ra. ²³ E naxa mixi xee Beteli, e xa menni mato. Yi taa xili nu falama ne singe ra nu Lusi. ²⁴ Na xeeæ naxa xeme nde to, a na minife taa kui. E naxa a fala a be, «Taa sode masen muxu be. Muxu fan fe fanyi rabama ne i be na temui.» ²⁵ A to taa sode masen e be, e naxa mennikæ faxa santidegema ra, kõnõ e naxa yi xeme nun a xa denbaya lu na. ²⁶ Yi xeme naxa siga Xitikæ xa bõxi ma, a naxa taa ti, a Lusi xili sa a xun. Han to na xili nan falama na xun.

²⁷ Kõnõ Manasi bõnsõe mu nõ Beti Saan, Taanaki, Dorõ, Yibeleyami, Megido, nun e xa bõxie masõtõde. Kanaankæ mu tin kelide na bõxi ma. ²⁸ Isirayila to senbe sõtõ a fanyi ra, e naxa Kanaankæ findi e xa konyie ra, kõnõ e mu e ker i.

²⁹ Eframi bõnsõe fan mu nõ Kanaankæ keride naxee nu sabatixi Geseri. Kanaankæ naxa lu naa Eframikæ ya ma.

³⁰ Sabulon bõnsõe fan mu nõ Kanaankæ keride naxee nu sabatixi Kitiron nun Nahaloli. Kanaankæ naxa lu

naa Sabulonkæ ya ma, kõnõ Isirayilakæ naxa e findi e xa konyie ra.

³¹ Aseri bõnsõe fan mu nõ Ako, Sidõn, Axalabi, Akisibu, Xeleba, Afeki, nun Rexobo masõtõde. ³² Na nan a toxi Aserikæ naxa sabati Kanaankæ tagi na bõxi ma. ³³ Nafatali bõnsõe fan mu nõ Beti Semesi nun Beti Anati masõtõde. Nafatalikæ naxa sabati Kanaankæ tagi na bõxi ma. Beti Semesikæ nun Beti Anatikæ naxa findi e xa konyie ra.

³⁴ Dana bõnsõe fan mu nõ Amorikæ keride Isirayila geya bunyie. Na nan a toxi Danakæ naxa sabati geyæ fari. ³⁵ Amorikæ naxa wa lufe Xereæ geya, Ayalon, nun Saalabimi, kõnõ Yusufu bõnsõe naxa senbe sõtõ, e Amorikæ findi e xa konyie ra. ³⁶ Amorikæ xa naaninyi nu fõlõxi Akarabimi, a siga han Sela.

2

Isirayila Alatala xa saate kanafe

¹ Alatala xa malekæ naxa keli Giligali, a siga Bokin. A naxa a masen Isirayilakæ be, «N bara wo tongo Misira, n fa wo xun ti bõxi ra, n dennaxee saate tongo marakali ra wo benbae be. N nu bara a fala, «N mu n ma saate kanama abadan.» ² A mu lan wo tan xa saate tongo yi bõxi mixie be. A nu lan ne wo xa e xa serexebadee rabira, kõnõ wo mu n ma yaamari suxu! Wo yi wali mõoli rabaxi munfe ra? ³ Na nan a toxi, n xa a fala wo be, n mu fama e keride wo ya ra. E fama lude wo seeti ma ne. E xa alae findima gantanyi nan na wo be.»

⁴ Alatala xa malekæ to ge yi wõenyi masende Isirayilakæ be, e naxa wa e xui itexi ra. ⁵ E naxa Bokin xili fala yi yire xun, e fa serexee ba Alatala be.

Yosuwe xa faxe

⁶ Yosuwe to pama bepin, Isirayilakæ naxa siga e xa bõxi masõtõde naxan nu findixi e ke ra. ⁷ Nama naxa Alatala xa seriye suxu Yosuwe xa waxati kui, nun forie xa waxati kui, naxee xa simaya dangi Yosuwe ra, naxee nu bara Alatala xa kaabanakoe to, a naxee rabaxi Isirayila be. ⁸ Nunu xa di Yosuwe, Alatala xa konyi, naxa laaxira a xa simaya ne keme ne fu ma. ⁹ E naxa a ragata a xa bõxi ma naxan

findi a ke ra, Timinati Xereɛ, Efirami geya yire, Gaasi geya koola biri.

¹⁰ Yosuwe xunlanmae birin to faxes, mixi gbete naxa mini naxee mu Alatala kolon. E mu a kolon a nu bara naxan naba Isirayila be. ¹¹ Na temui Isirayilakae naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa tuubi Bali kuyee be. ¹² E naxa Alatala finsiriwali, e benbae Marigi Alatala, naxan e ramini Misira boxi ma. E naxa bira ala gbete foxo ra, e rabilinyi mixie nu ala naxee batufe, e nu fa e felen nee be. E naxa Alatala rapaaxu, ¹³ e a finsiriwali, e Bali kuyee nun Asitarate kuyee batu.

¹⁴ Alatala naxa xono Isirayila ma, a naxa e sa e wuru mixie belexe. A naxa e sara e yaxuie ma e rabilinyi. E mu fa no tide e yaxuie ya ra sonon. ¹⁵ E nu sigama gere sode dennaxe birin, Alatala nan nu e bonboma, a nu fe jaaxi doxo e ma, alo a nu bara a masen e be ki naxe marakali ra. E naxa tooro ki fanyi. ¹⁶ Alatala naxa kiitisa rakeli, e xa e ratanga e wuru mixie ma. ¹⁷ Kono Isirayilakae mu tin e tuli matide na kiitisa ra, barima e nu wama ala gbete nan batufe, e xa e felen e be. E naxa gbilen e benbae xa kira foxo ra mafuren. E benbae nu bara bira Alatala xa seriye foxo ra, kono e tan mu tin na ra feo.

¹⁸ Alatala to nu kiitisa mae rakelima, a naxa e mali e xa simaya birin kui alako Isirayilakae xa ratanga e yaxuie ma. Alatala nu kinikinima e ma e xa toore birin kui. ¹⁹ Kono kiitisa to bara faxes, e man naxa bira ala gbete foxo ra dangife e babae ra. E naxa e batu, e felen boxi ma e be. E mu sese ba e xa wali kobie ra, e boje xoxoxi tun.

²⁰ Na kui Alatala boje naxa te Isirayilakae xili ma, a fa a masen, «Yi pama bara e kobe ti n ma saate ra n naxan tongo e benbae be. E bara n xui matandi. ²¹ Na kui, n tan fan mu fama si keren keride e ya ra sonon, naxee nu na yi boxi ma Yosuwe faxes temui naxe. ²² N fama Isirayilakae matode xa e tinma, xa e mu tinma, birade Alatala xa kira foxo ra alo e benbae a raba ki naxe.» ²³ Alatala naxa yi sie lu naa, a mu naxee saxi Yosuwe sago. A mu gbata e keride sonon.

3

Ala Isirayilakae matofe

¹ Alatala naxa yi sie lu Kanaan boxi ma alako e xa Isirayilakae mato, naxee mu nu na gere singee kolon. ² Na rabaxi ne alako Isirayila lanfanmae xa na gere xa fe kolon, naxee mu nu a kolonxi nu. ³ Si naxee lu Kanaan boxi ma, nee nan yi ki: Filisitakae xa mange suuli, Kanaankae birin, Sidonkae, nun Hiwikae naxee nu sabatixi Liban geyae fari, kelife Bali Xerimon geya ma, a sa doxo Xamata sode de ra.

⁴ Yi sie lu ne naa alako Alatala xa Isirayilakae mato, a xa a kolon xa e sa birama a xa seriye foxo ra, a naxan sebe e babae be Annabi Munsa saabui ra. ⁵ Isirayilakae naxa sabati Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Hiwikae, nun Yebusukae tagi. ⁶ Isirayilakae naxa mennikae xa di ginne doxo, e fan naxa e xa di ginne fi mennikae xa di xeme ma. Isirayilakae man naxa e xa alae batu. Kiitisa mixi fu nun firin

Otinijeli, Isirayila kiitisa

⁷ Isirayilakae naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa neme Alatala ma, e Marigi Ala, e fa Bali kuyee nun Aseri wuri masolixi batu. ⁸ Alatala naxa xono Isirayila ma, a fa e sa Kusan Risatayimi sago, Mesopotamiya mange, Isirayilakae nu na naxan xa yaamari bun ma ne solomasaxan. ⁹ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Kenasi xa di Otinijeli, Kalebi xunya. ¹⁰ Alatala Xaxili naxa goro a ma. A naxa findi Isirayila kiitisa ra. A to siga gere sode, Alatala naxa Mesopotamiya mange, Kusan Risatayimi, sa a sago senbe ra. ¹¹ Boxi naxa lu bojesa kui ne tongo naani. Na temui Kenasi xa di Otinijeli naxa faxes.

Exudu, Isirayila kiitisa

¹² Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Na nan a toxi, Alatala naxa senbe so Mowaba mange Egilon yi ra Isirayila xili ma, naxan nu bara fe jaaxi raba Alatala ya i. ¹³ Egilon naxa Amonikae nun Amalekikae xili, e birin xa Isirayila gere. Na kui e

naxa Tugi taa masoto. ¹⁴ Isirayilakae naxa lu Mowaba mange Egilon xa yaamari bun ma ꞓe fu nun solomasaxan.

¹⁵ Isirayilakae to Alatala xili e xui itexi ra, a naxa marakisima ramini e be, Gera Bunyaminka xa di Exudu, naxan nu walima a koola belexe ra. Isirayilakae naxa a xee, a xa duuti xanin Mowaba mange Egilon xon. ¹⁶ Exudu naxa santidegema de firin yailan, naxan xa kuye nongon ya keren lima, a fa a noxun a xa donma bun ma a yirefanyi tabe fari. ¹⁷ A naxa duuti fi Mowaba mange Egilon ma, naxan fate xungbo a gbe ra. ¹⁸ A to ge duuti fide, a naxa xeme ragbilen naxee nu bara na kote xanin.

¹⁹ Exudu to kuyee li naxee nu na Giligali, a naxa gbilen Egilon yire, a fa a fala, «Mange, n wama gundo nde falafe i be.» Mange naxa a fala booree be, «Wo wo magbilen sinden.» Naxee birin nu na a seeti ma, e naxa e magbilen. ²⁰ Exudu naxa a maso Egilon na, naxan nu doxoxi a xa konkoe itexi xinbelixi kui, dennaxe nu yailanxi a keren peti be. Exudu naxa a fala a be, «Ala bara n xee, n xa yi masenyi fala i be.» Egilon naxa keli a xa doxose kui. ²¹ Na temui Exudu naxa a xa santidegema ba a tee i a koola belexe ra a yirefanyi seeti, a Egilon furi soxo a ra. ²² A kole nun a fe birin naxa so a furi, a mini a fari. Ture naxa raxi a xun ma, barima a bara santidegema lu naa.

²³ Exudu to mini konkoe kui, a naxa naade balan a xun ma saabi ra. ²⁴ Na dangi xanbi, mange xa konyie naxa fa. E naxa a to konkoe itexi naade balanxi. E nu fa a fala, «A na fe nde nan xun ma banxi xinbelixi kui.» ²⁵ E naxa mame ti han, konso mange to mu nu konkoe itexi naade rabima, e naxa saabi tongo, e na rabi. E naxa e xa mange to boxi ma, a bara faxa.

²⁶ E nu mame tife temui naxe, Exudu nu bara a gi. A naxa dangi kuyee yire ra, a sa a yete ratanga Seyira biri. ²⁷ A fefe so, a naxa feri fe. Isirayilakae naxee nu na Eframi geyae fari, e naxa goro, e naxa ti a xanbi ra. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra, barima Alatala bara wo yaxui Mowabakae sa wo sagoe.» E naxa bira a foxo ra, e siga, e sa ti Yuruden xure de

Mowaba biri ra. E mu tin mixi gbete xa xure igiri menni. ²⁹ Na waxati bun ma, e naxa Mowabaka xeme gbangbalanyi mixi wulu fu faxa. Mixi yo mu no a gide e ya ma. ³⁰ Na loxoe Isirayilakae naxa Mowabakae rayaagi. Boxi naxa lu bojesa kui ꞓe tongo solomasaxan.

Samagari, Isirayila kiitisa

³¹ Na to dangi, Anati xa di Samagari naxa findi kiitisa ra. A naxa Filisitaka xeme mixi keme senni faxa ninge rapere wuri ra. Na kui a fan naxa Isirayila ratanga.

4

Debora, Isirayila kiitisa

¹ Isirayilakae man naxa fe jaaxi raba naxan mu rafan Alatala ma. Exudu nu bara faxa na temui. ² Alatala fan naxa e sa Yabini sagoe, Kanaan mange nde, naxan nu na Xasori. Sisera, a xa soorie xunyi, nu sabatixi Xaroseti Goyimi. ³ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, barima soori ragise wure daaxi keme solomanaani nan nu na Yabini yi ra. A naxa Isirayilakae tooro a jaaxi ra ꞓe moxonen bun ma.

⁴ Na waxati kui, Debora namijonme gine, Lapidoti xa gine, nan nu kiitisa ra Isirayila boxi ma. ⁵ A nu kiiti sama tugi bunyi ne, naxan xili «Debora xa tugi,» Raama nun Beteli tagi, Eframi geyae ma. Isirayilakae nu sigama a yire, a xa e xa kiiti sa.

⁶ Debora naxa Kedesika Abinowami xa di Baraki xili, naxan nu na Nafatali bonsoe xa boxi ma, a fa a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi yaamari nan soxi i yi ra. I xa Nafatalikae nun Sabulonkae xeme wulu fu xanin Taboro geya fari.

⁷ N fama Sisera, Yabini xa soori mange, bendunde i ma Kison xure mabiri. N a xa soori birin nun e ragisee sama ne i sago.»

⁸ Baraki naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n sigama, konso xa won birin mu a ra, n mu sigama feo.» ⁹ Debora naxa a yaabi, «Na kui, won birin nan sigama, konso i mu fama matoxoe yo sotode na kui, barima Alatala fama Sisera sade gine nde nan sagoe.» Na temui, Debora nun Baraki naxa siga Kedesi.

¹⁰ Baraki naxa Nafatalikae nun Sabulonkae maxili Kedesi. Xeme mixi wulu fu naxa bira a foxo ra. Debora fan nu na e ya ma. ¹¹ Heberi Kenika nu bara gbilen a bɔnsɔe foxo ra, naxan findi Xobabo xa die ra, Annabi Munsa bitanyi xemema. Heberi nu bara a xa kiri banxi ti Saanimi, wuri belebele nde bun, Kedesi fe ma.

¹² Mixi nde to a fala Sisera be, a Abinowami xa di Baraki bara te Taboro geya fari, ¹³ a naxa a xa soori birin nun a xa soori ragise keme solomanaani xun lan Kison xure, kelife Xaroseti Goyimi. ¹⁴ Na temui Debora naxa a fala Baraki be, «Keli, to Alatala fama Sisera sade i sagoe. Alatala nan tima i ya ra.» Baraki naxa goro Taboro geya fari, xeme mixi wulu fu biraxi a foxo ra. ¹⁵ Alatala naxa Sisera nun a xa soori birin nagı Baraki xa santidegema xepɛnxi ya ra. Sisera naxa goro a xa soori ragise kui, a a gi a sanyi ra. ¹⁶ Baraki naxa Sisera xa geresoe keri han Xaroseti Goyimi, e xa soori ragisee kui. Baraki xa soorie naxa e birin faxa santidegema ra, mixi keren mu lu.

¹⁷ Sisera naxa a gi a sanyi ra, a sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui, Heberi Kenika xa gine. A na rabaxi ne barima lanyi nu na Xasori mange Yabini nun Heberi Kenika xabile tagi. ¹⁸ Yayeli naxa mini Sisera ya ra, a fa a fala a be, «N marigi, fa be, i noxun n xonyi, hali i mu gaaxu.» A naxa sa a noxun Yayeli xa kiri banxi kui sade dugi bun ma. ¹⁹ Sisera naxa a fala Yayeli be, «N bara i maxandi, n ki ye ra, n xa a min. Ye xoli na n ma.» Yayeli naxa xipe sase de rabi, a a so a yi. Sisera to a min, Yayeli naxa gbilen a makoto ra. ²⁰ A man naxa a fala Yayeli be, «Ti kiri banxi sode de ra. Xa mixi nde fa sa i maxorin a falafe ra, <Mixi nde mu soxi be?>, i xa na kanyi yaabi, <Ade.>»

²¹ Heberi xa gine Yayeli naxa kiri banxi mabanban wuri nde tongo, derema suxuxi a yi. Xi xoli nu bara ge Sisera node taganyi saabui ra. A naxa a makore Sisera ra doyin, a fa na wuri banban a gbegbe xonyi ma han a soti boxi. Sisera naxa faxa keren na. ²² Yayeli naxa mini Baraki ya ra, naxan nu na birafe Sisera foxo ra. A naxa a fala a be, «Fa be, i xeme naxan fenfe,

n xa a masen i be.» Baraki naxa so Yayeli xonyi, a fa Sisera faxaxi to, wuri banbanxi a gbegbe xonyi.

²³ Na loxo Alatala naxa Kanaan boxi mange Yabini rayaagi Isirayilakae ya xori.

²⁴ Isirayilakae belexe sa Kanaan mange Yabini ma na ki ne a xuri xuri ra, han e naxa a faxa.

5

Debora xa beeti

¹ Na loxo, Abinowami xa di Baraki nun Debora naxa yi beeti ba:

² «Alatala tantu!

Isirayila senbema bara keli.

Nama fan bara tin na gere ra.

³ Mangee, mangedie, wo wo tuli mati a fanyi ra.

N tan beeti bama ne, n a bama Alatala nan be.

N xa Isirayila Marigi Alatala binya beeti ra.

⁴ Alatala, i to keli Seyiri, Edonkae xa boxi ma,

boxi naxa seren,

koore nuxui naxa tune ragoro.

⁵ Geyae naxa xoyo Alatala ya i,

yi Turusinina geya fan naxa seren Isirayila Marigi Alatala ya i.

⁶ Yayeli nun Anati xa di Samagari waxati, mixi mu nu noma biyaaside mupetie xa fe ra.

⁷ Isirayilakae mu nu noma lude daaxae sonon,

e birin naxa keli naa,

han n tan Debora minixi temui naxe.

N bara findi Isirayila nga ra.

⁸ E nu bara ala neense batu folo.

Gere nu bara fa han taa naadde ra,

soori makantase nun tanbe yo mu nu na Isirayilaka mixi wulu tongo naani yi ra.»

⁹ «Alatala tantu!

N boje na Isirayila mangee nun jama foxo ra,

naxee e yete janigexi.

¹⁰ Wo tan naxee tema sofale gine fiixee fari,

wo tan naxee doxoma dugi fanyi fari,

wo tan naxee jere ma kira ra, wo wo manoxun.

¹¹ Naxee ye bama kolonyi ra,

e Alatala tantuma a xa fe fanyie ma.
Alatala fe fanyi raba ne Isirayila be,
a xa pama tixi taa sode de ra temui naxe.»

12 «Debora, xunu!
Xunu, i xa beeti ba.
Abinowami xa di Baraki, keli!
I xa yaxuie xanin.

13 Alatala naxa xunnakeli fi a xa pama
fanyi ma,
a naxa n xun nakeli senbemaе tagi.

14 Eframikae naxa fa,
naxee kelixi Amalekikae xa boxi ma,
Bunyaminkae naxa bira e foxo ra.
Makiri mangee fan naxa goro,
a nun Sabulon yareratie.

15 Isakari mangee naxa lu Debora seeti
ma.

E naxa Baraki mali,
e goro geya bunyi,
kono Rubenkaе tan naxa woyen han.

16 Wo luxi wo xa xurusee tagi munfe ra,
wo nu fa wo tuli mati e wa xui ra?
Rubenkaе tan fo woyenyi jontare.

17 Galadikae fan naxa lu Yuruden naakiri
ma.

Danakae lu e xa kunkuie fe ma munfe ra?
Aserikae fan naxa lu wafu ra, baa de.

18 Sabulonkaе tan naxa ti faxe ya i.
Nafatalikae fan naxa suusa gere ra.»

19 «Mangee naxa fa.
Kanaan mangee naxa fa gere sode
Taanaki, Megido xure de ra,
kono e mu harige nun gbeti yo soto na kui.

20 Koore naxa gere so,
tunbuie naxa Sisera gere.

21 Kison xure fori naxa e xanin.
N bone xa senbe so,
n xa siga yare!

22 Na temui, soorie naxa e xa soe ragi.
E naxa e xulun, e gbataxi.

23 Alatala xa maleke naxa a fala,
<Wo xa Merosi danka.
Wo xa Merosikae birin danka.
E mu nu biraxi Alatala foxo ra senbemaе
tagi.»

24 «Yayeli barakatoe ginе nan a ra,
Heberi Kenika xa ginе.
Barakatoe belebele nan a ra ginе tagi,
naxee sabatixi kiri banxi kui.

25 Sisera to ye makula, a naxa xipe fi a ma.

A naxa xipe fanyi so a yi ra pooti tofanyi
kui.

26 Kiri banxi mabanban wuri suxuxi a yi,
derema fan na a yirefanyi belexe.

A naxa a banban Sisera xunyi,
a xunyi naxa boo.

27 Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi boxi, a naxa faha.
Sisera xa fe naxa dan Yayeli bun ma,
a saxi boxi, a naxa faha.»

28 «Sisera nga tixi wunderi ra,
a a falama, <Munfe ra a ragise mu nu fa
sinden?

Munfe ra a soori ragisee buxi fade?»

29 A xa lonnilae naxa a yaabi yi woyenyi
ra,

30 <Temunde e mu na e harige see xa
tongofe?

E mu na nee xa itaxunfe?

Gine keren soori keren,

xa na mu a ra soori keren, ginе firin.

E e wasaso se mapingixie ra naxee nu
rafan Sisera ma,

e e wasaso donma mapingi dinxie ra.

Donma mapingixi keren, donma dinxi
firin,

xunnakeli kanyi xa na soto.»

31 Alatala, i yaxuie birin xa halaki na ki
ne,

kono i xanuntenyie xa yanba alo soge
itexi.»

Na dangi xanbi, boxi naxa lu xaxilisa
kui je tongo naani.

6

Gedeyon findife kiitisa ra

1 Isirayilakae man naxa fe kobi raba
Alatala ya i naxan mu rafan a ma. A
naxa e sa Madiyankae xa noe bun ma
han je solofere. 2 Madiyankae naxa fe
xoroxoe doxo Isirayila ma. Na nan a
to, Isirayilakae naxa folee ge geya fari,
e yete makantadee yailan geme longori
ra. 3 Isirayilakae na xe sa temui naxe,
Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe
gbeteе naxee kelima sogegorode, nee nu
tema ne, e ti e kanke. 4 E nu lu e fe ma
e xa Isirayilakae xa daxamui birin kana
han Gasa. E mu nu sese luma Isirayila,
hali boxi daxamuie, yexeee, ningee, xa na

mu a ra sofalee. ⁵ Na mixie nu tema temui naxe, nun e xa xurusee ra, kiri banxie, nun joxomee, e nu luma ne alo katoe gali naxan kasare rabama boxi ma.

⁶ Madiyankae to Isirayila findi setare boxi ra, Isirayilakae naxa Alatala maxandi. ⁷ E to Alatala makula Madiyankae xa fe ra, ⁸ Alatala naxa namijonme keren xee e ma. A naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan yi ki, <N bara wo ramini Misira boxi ma, wo nu na konyiya kui dennaxe. ⁹ N bara wo ba Misirakae belexe, a nun wo yaxui birin. N bara e keru wo ya ra, n fa e xa boxi fi wo ma. ¹⁰ N bara a masen wo be, «N tan nan na Alatala ra, wo Marigi Ala. Wo naxa gaaxu Amorikae xa alae ya ra, wo sabatixi boxi naxee ma.» Kono wo mu biraxi n xui foxo ra.»»

¹¹ Alatala xa maleke naxa so Ofara daaxa kui, a naxa doro wuri bili bun ma, naxan tixi Yowasi xonyi, naxan nu na Abiyesa bonsoe ya ma. Yowasi xa di Gedeyon nu na mengi bonbofe yili kui weni bogi nu bunduma dennaxe, alako a xa a noxun Madiyankae ma. ¹² Alatala xa maleke naxa mini a ma, a fa a fala a be, «I tan geresoe fanyi, wo nun Alatala birin nan a ra.» ¹³ Gedeyon naxa a fala a be, «N Marigi, xa muxu nun Alatala birin nan a ra, yi fe xorochoe birin fa muxu lixi munfe ra? A xa kaabanakoe na minden? Muxu babae bara kaabanako nde madoro muxu be. E naxe, <Alatala nan muxu ramini Misira ra.> Yakosi Alatala bara won nabepin, a won sa Madiyankae sago.»

¹⁴ Alatala naxa a masen a be, «I senbe so. I fama ne Isirayila ratangade Madiyankae belexe. N tan xa mu i xexi?»

¹⁵ A naxa a yaabi, «N Marigi, n tan noma Isirayila ratangade a yaxuie ma? N xabile xa setarepa dangi xabile birin gbe ra Manasi bonsoe ya ma. N baba xa di donchoe na n tan nan na.» ¹⁶ Alatala naxa a masen a be, «Kono won birin nan a ra. Na kui i fama Madiyankae birin bonbofe alo i na mixi keren nan bonbofe.» ¹⁷ Gedeyon naxa a yaabi, «Xa i bara hinne n na, tonxuma nde masen n be, naxan a masenma i tan yati nan woyenxi n be. ¹⁸ Yandi, i naxa i makuya be ra, beemanu n xa fa n ma serexe ra i

be.» Alatala naxa a fala, «N luma be han i fama temui naxe.»

¹⁹ Gedeyon naxa siga, a sa si yore keren faxes, a farin busali keren nafala taami lebinitare ra. A naxa sube sa debe kui, a naxa bore sa bore sase kui, a naxa e dentege Alatala be wuri bili bun ma. ²⁰ Alatala xa maleke naxa a masen a be, «Sube nun taami lebinitare tongo, i xa e sa yi geme fari, i bore sa a ma.» Gedeyon to ge na rabade, ²¹ Alatala xa maleke naxa a yisuxuwuri itala, a naxa a din sube nun taami lebinitare ra. Na kui te naxa dexe geme ma, a sube nun taami lebinitare birin gan. Na xanbi Alatala xa maleke naxa loe a ma. ²² Gedeyon to a to Alatala xa maleke yati nan a ra, a naxa a fala, «N Marigi Alatala! N bara Alatala xa maleke to, a tixi n ya i.» ²³ Alatala naxa a masen a be, «Hali i mu gaaxu, i mu faxama. I bope xa sa.» ²⁴ Gedeyon naxa serexebade yailan Alatala be menni, a fa a xili fala na xun, «Alatala xa bope sa.» Han to, menni na Ofara, Abiyesa xabile na dennaxe.

²⁵ Na lochoe koe ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I baba xa tuura tongo, naxan bara pe solofere soto. I xa i baba xa Bali kuye serexebade kana, a nun na Aseri wuri masolixi, naxan tixi a xun. ²⁶ Na dangi xanbi, i xa serexebade gbete yailan i Marigi Alatala be yi yire magaaxuxi fari. I xa na tuura ba serexe gan daaxi ra. Na Aseri wuri masolixi, i naxan kanama, na xa findi yege ra na serexe ganse ra.»

²⁷ Gedeyon naxa mixi fu tongo a xa konyie ya ma, a na birin naba, Alatala naxan masenxi a be. A na raba koe nan na, barima a nu gaaxuxi a baba xa mixie nun taakae ya ra. ²⁸ Taakae to keli subaxe ma, e naxa a to Bali kuye serexebade rabiraxi, Aseri wuri masolixi naxan nu tixi a xun ma, na fan nabiraxi. E man naxa tuura to naxan baxi serexe gan daaxi ra serexebade neene fari. ²⁹ E naxa e boore maxorin, «Nde yi rabaxi?» E to na fe fen, e fa a fala e boore be, «Yowasi xa di Gedeyon nan foxi a ra.» ³⁰ Na kui taakae naxa a fala Yowasi be, «I xa di ramini, a xa faxes, barima a bara Bali kuye serexebade kana, a man bara Aseri wuri masolixi rabira, naxan nu tixi a xun.»

³¹ Yowasi naxa mixie yaabi, naxee nu tixi a kanke, «Wo tan nan Bali xun mafalama? Wo tan nan a ratangama? Mixi yo naxan Bali xun mafala, na kanyi nan singe faxama beemanu kuye xa iba. Xa Ala nan na Bali ra, a tan xa a yete xun mafala, barima e a tan nan xa serexebade rabiraxi.» ³² Na loxoe, e naxa Yerubaali xili fala Gedeyon xun ma, e nu fa a fala, «Bali xa a yete xun mafala, barima a bara a xa serexebade rabira.»

³³ Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe gbetee naxee keli sogetede, nee naxa e malan, e fa Yuruden igiri, e lu Yisireeli geya bunyi. ³⁴ Alatala Xaxili naxa lu Gedeyon be. A naxa feri fe, a xa Abiyeseri bonsoe maxili alako e birin xa bira a foxo ra. ³⁵ A naxa xerae xee Manasi boxi ma, nee fan xa bira a foxo ra. A man naxa xerae xee Aseri, Sabulon, nun Nafatali boxi ma, mennikae fan naxa kafu a ma.

³⁶ Gedeyon naxa a fala Alatala be, «Xa i wama Isirayila ratangafe n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe, i xa yi raba n be. ³⁷ N xa yexee kiri itala lonyi xun, a xa lu menni koe ra. Xa xini doxo yexee kiri nan kansan ma, boxi tan nabilinyi naxa xara, n fama a kolonde na temui ne, i tan nan Isirayila ratangama n saabui ra, alo i a masenxi ki naxe.» ³⁸ A naxa na raba na ki. Na kuye iba, a naxa keli subaxe ma, a yexee kiri bundu alako a xa a kolon xa xini doxoxi kiri ma. Ye, pooti ya keren naxa mini na kui.

³⁹ Gedeyon man naxa a fala Ala be, «Hali i boje mu te n xili ma, n ma woyen donxoe nan yi ki. N man waxi seedenoxoya nan matofe yi kiri ra. Kiri kansan xa xara, xini xa boxi birin bunda.» ⁴⁰ Na koe ra, Ala naxa na raba na ki. Kiri kansan naxa xara, xini fa boxi birin bunda.

7

Madiyankae masotse

¹ Yerubaali, naxan findi Gedeyon na, a nun pama naxan birin nu biraxi a foxo ra, e naxa keli subaxe ma, e sa kuru Xarodi dulonyi fe ma. Madiyankae nu malanxi koola biri More geya bunyi. ² Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa soorie bara

gbo ye. Xa n bara Madiyankae sa e sagoe, Isirayilakae fama ne e yete wasude n na, e a fala, «Muxu tan nan muxu yete kan natangaxi.» ³ I xa pama yaamari, «Gaaxui bara naxee birin seren, e xa gbilen Galadi geya yire.» Xeme mixi wulu moxonon a nun firin naxa gbilen, konso xeme mixi wulu fu tan naxa lu naa.

⁴ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Han ya pama man gbo. Goro e ra xure biri, n fama e mayegetide menni ne. N na a fala i be naxan na, wo nun yi nan sigama, wo nun na kanyi xa siga. N na a fala xeme naxan birin na, e mu sigama, nee naxa bira i foxo ra.»

⁵ A naxa pama ragoro xure de ra. Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Naxee birin na ye kon e nenyi ra alo bare, i xa nee ti e xati ma. Naxee fan birin na e xinbi sin, e ye min, i xa nee fan ti e xati ma.» ⁶ Naxee birin ye ko e belexe kui, e naxa a min, e konti naxa siga xeme mixi keme saxan. Nama donxoe naxa e xinbi sin, e nu fa ye kon e nenyi ra. ⁷ Alatala naxa a masen Gedeyon be, «Yi xeme mixi keme saxan naxee ye koxi e belexe kui, n fama wo ratangade e tan nan saabui ra. N Madiyankae sama ne i sago. Yi pama donxoe, kankan xa siga a xonyi.» E naxa fandé tongo a nun feri naxee nu na pamae yi. ⁸ Gedeyon naxa e ragbilen e xonyi, na xeme mixi keme saxan gbansan naxa lu a yire. Madiyan xa soorie nu na a labe ra geya bunyi.

⁹ Na koe ra Alatala naxa a masen Gedeyon be, «I xa goro Madiyan soorie yire, barima n bara e sa i sagoe. ¹⁰ Xa gaaxui na i ma yi gere xa fe ra, wo nun i xa konyi Pura xa goro Madiyankae yire. ¹¹ I naxan mema naa, na fama i ralimaniyade. Goro e xa soorie yire sinden.» A tan nun a xa konyi Pura naxa goro, han soorie yonkinde fe ma.

¹² Madiyankae, Amalekikae, nun bonsoe gbetee naxee keli sogetede, nu na geya bunyi. E wuya alo katoe. E xa noxome fan nu wuya alo meyeniyi naxan na baa de ra. ¹³ Gedeyon to naa li, xeme nde naxa a xa xiye fala a boore be. A naxa a masen, «N yi xiye nan saxi. N taami ganxi nan toxi a firifirima Madiyan

sɔɔrie yonkinde. A naxa a bɔnbɔ kiri banxi nde ra, a a rabira.» ¹⁴ A boore naxa a yaabi, «A mu findixi sese ra fo Gedeyon xa santidegema, Yowasi xa di Isirayilaka. Ala bara Madiyankae nun e xa sɔɔrie sa a sago.» ¹⁵ Gedeyon to ge xiye xa fe tagi raba ramede, a naxa a felen bɔxi ma, a Ala tantu. Na xanbi, a naxa gbilen Isirayila sɔɔrie yire, a a fala e be, «Wo keli, barima Alatala bara Madiyan sɔɔrie sa won sago.»

¹⁶ A naxa yi xeme mixi keme saxan itaxun dɔxɔ saxan na. A fa feri nun feɲe lanmadie so e birin yi ra, te na feɲee kui. ¹⁷ A naxa a fala e be, «Wo xa n mato, n na naxan naba, wo fan xa na raba. N nefе sɔɔrie yire li, n na naxan naba, wo fan xa na raba. ¹⁸ Muxu feri fema temui naxe, wo fan xa wo gbe fe sɔɔrie yonkinde rabilinyi. Wo xa a fala wo xui itexi ra, «Alatala nun Gedeyon be!»»

¹⁹ Gedeyon nun a xa sɔɔri mixi keme saxan, naxa Madiyan sɔɔrie yire li, e e xa yire makantade masara kɔe tagi temui naxe. E naxa feri fe, e feɲee iboo. ²⁰ Yi mixi kuru saxanyie naxa feri fe, e naxa feɲee iboo, te suxuxi e koola belexee ra, feri suxuxi e yirefanyi belexee ra e naxan fema. E nu fa a fala e xui itexi ra, «Won xa gere so Alatala nun Gedeyon be.» ²¹ E birin naxa ti e tide, Madiyan sɔɔrie rabilinyi. Madiyankae naxa e gi, e siga sɔnxɔ ra. ²² Isirayila sɔɔri mixi keme saxanyie nu feri fe temui naxe, Alatala naxa a niya Madiyankae xa e boore faxa santidegema ra. Sɔɔri dɔnxɔee naxa e gi han Beti Sita, Serera mabiri, han Abeli Mexola, Tabati mabiri.

²³ Isirayila xeme naxa e malan, Nafatalikae, Aserikae, nun Manasikae. E birin naxa Madiyankae keri. ²⁴ Gedeyon naxa xerae xee Efirami geyae yire, e xa a fala, «Wo goro Madiyankae ya ra, wo singe xa ti Yuruden xure igirima dennaxe han Beti Baara.» Na kui Efirami xeme naxa e malan, e siga Yuruden xure igirima dennaxe, han Beti Baara. ²⁵ E naxa Madiyankae xa mange firinyie suxu, Orebi nun Seebi. E naxa Orebi faxa Orebi fanye yire, e naxa Seebi faxa Seebi weni bogi bunduma dennaxe. E naxa

Madiyankae keri, e fa Orebi nun Seebi xunyie ra Gedeyon xɔn Yuruden fe ma.

8

Madiyankae bɔnbɔfe

¹ Efirami xeme naxa a fala Gedeyon be, «I yi mooli rabaxi muxu ra munfe ra? I to siga Madiyankae gere, munfe ra i mu muxu xili, won birin xa siga?» Sɔnxɔe belebele naxa bira a i e tagi. ² A naxa e yaabi, «Wo naxan nabaxi, na dangi n gbe rabaxi ra pon. Efiramikae xa wali lanmadi tide gbo Abiyeseri bɔnsɔee xa wali xungbe be. ³ Alatala Madiyankae xa mangee Orebi nun Seebi saxi wo tan nan sago. N munse rabaxi naxan tide gbo na be?» A to ge woyende, e bɔne naxa goro.

⁴ Hali Gedeyon nun a xa sɔɔrie mixi keme saxanyie to nu taganxi, e Yuruden igiri ne Madiyankae kerife ra. ⁵ A naxa a fala Sukotikae be, «N bara wo maxandi, wo taami nde so n ma mixie yi ra, barima e bara tagan. N na Madiyankae xa mangee Seba nun Salamuna nan kerife.» ⁶ Sukoti mangee naxa Gedeyon yaabi, «Wo jan bara ge Seba nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa sɔɔrie yi ra munfe ra?» ⁷ Gedeyon naxa a fala, «Alatala na Seba nun Salamuna sa n sago temui naxe, n fama wo fatee mabooe gbengberen yire tunbee nan na.»

⁸ Gedeyon naxa keli menni, a siga Peniyeli. A naxa mennikae fan makula taami ra. Peniyelikae fan naxa a yaabi alo Sukoti mixie a yaabi ki naxe. ⁹ A naxa a fala nee fan be, «N na xunnakeli soto, n fama be wo xa taa tete birin nabirade.»

¹⁰ Seba nun Salamuna nu na Karakore, e nun e xa sɔɔri mixi wulu fu nun suuli jɔndɔn. E tan gbansan nan nu luxi. Sɔɔri mixi wulu keme mixi wulu mɔxɔɲen nu bara faxa santidegema ra bɔnsɔee ya ma naxee kelixi sogetede. ¹¹ Gedeyon naxa te kira xɔn ma Noba nun Yogbeha sogetede biri. A naxa sɔɔrie bɔnbɔ naa, naxee nu laxi a ra a gere mu e lima sɔnɔn. ¹² Madiyan mangee Seba nun Salamuna fan naxa e gi. Gedeyon naxa bira e fɔxɔ ra, han a e suxu, a fa e xa sɔɔrie birin nagi.

¹³ Yowasi xa di Gedeyon to fa kelife gere sode Xereṣe geya fari, ¹⁴ a naxa Sukoti fonike nde suxu, a a karaxan a xa Sukoti mangēe nun kuntigie xilie seḅe a ḅe. Nee naxa lan mixi tongo solofere a nun solofere ma. ¹⁵ Gedeyon naxa siga Sukoti, a a fala e ḅe, «Seḅa nun Salamuna nan yi ki, wo n konbi naxee xa fe ra. Wo naxa a fala, <Wo pan bara ge Seḅa nun Salamuna suxude? A lanma muxu xa taami so i xa soorie yi ra munfe ra?» ¹⁶ Na kui a naxa taa kuntigie suxu, a e ḅonḅo gbengberen yire tunḅee ra. ¹⁷ A naxa Peniyeli tete fan nabira, a fa mennikae faxa.

¹⁸ Gedeyon naxa Seḅa nun Salamuna maxorin, «Wo mixi naxee faxa Taboro, e nu na di?» E naxa a yaabi, «E nu ne alo i tan. E birin nu luxi alo mangēdie.» ¹⁹ Gedeyon naxa a fala e ḅe, «N taarae nan nu na e ra, n nga xa die. N bara n kali Alatala nipe ra, xa wo mu e faxa nu, n fan mu wo faxama nu.» ²⁰ A naxa a fala Yeteri ḅe, a xa di singe, «E faxa!» Kono Yeteri mu a xa santidegema ba a tee i, barima fonike nan nu a ra, a gaaxuxi. ²¹ Seḅa nun Salamuna naxa a fala Gedeyon ḅe, «Xa xeme nan i ra, i tan yete yati xa muxu faxa.» Gedeyon naxa keli keren na, a e faxa. A naxa konmagoree ba e xa noxome kon ma.

²² Isirayila xeme naxa a fala Gedeyon ḅe, «I xa findi muxu xa mange ra, na dangi xanbi i xa di, nun na xa di. I bara muxu ratanga Madiyankae ma.» ²³ Gedeyon naxa a fala e ḅe, «N tan nun n ma di, muxu mu findima wo xa mange ra. Alatala nan na wo xa mange ra.»

²⁴ Gedeyon man naxa woyen e ḅe. A naxe, «Xa wo bara tin, a xoli n ma kankan xa xurunde keren so n yi ra, wo naxan soxoxi wo wasaso see ra gere kui.» Xurunde xema daaxi nu soxi Madiyankae belexee ra, barima e kelixi Sumayila bonsoe ne. ²⁵ E naxa a fala, «Muxu bara tin na ra.» E fa dugi itala, e birin fa e xa xurunde keren keren sa dugi kui e naxan soxoxi wasaso see ra.

²⁶ Gedeyon xema naxan maxorin, a binye naxa siga han kilo moxonon, bafe xunmasee ra, tuli rasoe, donma gbeeli Madiyan mange daaxi, a nun noxome

konmagore. ²⁷ Gedeyon naxa serexedube kuntigi donma yailan na xema ra, a a ti Ofara, a xa taa kui. A raponyi, na naxa findi gantanyi ra Gedeyon nun a xa denbaya ḅe, barima Isirayilakae birin naxa na findi e xa ala ra.

²⁸ Isirayilakae naxa Madiyan lu e xa noe bun ma, nee mu xunnakeli soxo sonon. Boxi naxa lu bonesa kui pe tongo naani Gedeyon xa simaya kui. ²⁹ Yowasi xa di Yerubaali naxa gbilen a xonyi. ³⁰ Gedeyon naxa di tongo solofere bari, barima gine gbegebe nan nu doxoxi a xon. ³¹ A xa konyi gine naxan nu na Sikemi, na fan naxa di xeme bari a ḅe. A naxa Abimeleki xili fala a xun. ³² Yowasi xa di, Gedeyon naxa faxa simaya fanyi kui. E naxa a ragata Yowasi xa gaburi yire Ofara, Abiyesa bonsoe nu na dennaxe.

³³ Gedeyon to faxa, Isirayilakae man naxa Alatala bepin, e xa Bali kuyee batu. E naxa Bali Beriti findi e xa ala ra. ³⁴ Isirayilakae naxa neemu e Marigi Alatala ma, naxan e ratanga e yaxui birin belexe i, naxee nu e rabilinxi. ³⁵ E mu dugutegena rasiga Yerubaali xa denbaya ma fefe ma, hali a to nu bara fe fanyi gbegebe raba Isirayila ḅe.

9

Abimeleki findife mange ra

¹ Yerubaali xa di Abimeleki naxa siga Sikemi a nga xunyie yire. A naxa yi masenyi ti a nga xabile ḅe, ² «Katarabi Sikemi kuntigie birin ma, <Wo wama a xon ma Yerubaali xa di tongo solofere birin xa findi wo xa mange ra, ka mixi keren gbansan xa findi wo xa mange ra? Wo xa wo ratu a ma, won findixi wuli keren fase keren nan na.» ³ A nga xunyie naxa na masenyi birin tagi raba Sikemi kuntigie ḅe. Kuntigie naxa tin birafe Abimeleki foxo ra, barima e ngaxakerenyi nan nu a ra. ⁴ E naxa gbeti kilo solomasaxan fi a ma, kelife Bali Beriti xa salide kui. Abimeleki naxa kobiri so xeme rabeinxie nun kalabantee yi ra, alako e xa bira a foxo ra.

⁵ A naxa siga a baba xonyi Ofara, a a xunyae birin faxa. Yerubaali xa di tongo solofere birin naxa faxa fanye keren fari,

fo Yotami, Yerubaali xa di dɔnxɔɛ, naxan nu bara a nɔxun e ma. ⁶ Sikemi kuntigie nun Beti Milo pama birin naxa e malan Sikemi, gɛmɛ belebele nun wuri tofanyi tixi dennaxɛ. E naxa Abimeleki findi mange ra menni.

⁷ Yotami to na fe mɛ, a naxa siga a sa ti Garisimi geya fari, a fa a fala a xui itexi ra, «Sikemi kuntigie, xa wo wama nɛ Ala xa a tuli mati wo ra, wo xa wo tuli mati n tan na. ⁸ Lɔxɔɛ nde, wuri bilie naxa a natɛ e xa mange keren sugandi. E naxa a fala oliwi bili bɛ, <Findi muxu xa mange ra.> ⁹ Kɔnɔ oliwi bili naxa e yaabi, <N tan mu gbilenma n ture raminife fɔxɔ ra, ture naxan findima binya se ra Ala nun mixie bɛ, alako n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.>»

¹⁰ «Wuri bilie naxa a fala xɔrɛ bili bɛ, <I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.> ¹¹ Kɔnɔ xɔrɛ bili naxa a fala e bɛ, <N tan mu gbilenma n bogi jɔxunmɛ fanyi raminife fɔxɔ ra, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.>»

¹² «Wuri bilie naxa a fala weni bili bɛ, <I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.> ¹³ Kɔnɔ weni bili naxa e yaabi, <N tan mu gbilenma n ma weni raminife fɔxɔ ra naxan Ala nun mixie rasɛɛwama, alako kansan n xa nu sa n iyan wuri bilie xun.>»

¹⁴ «Na kui wuri bilie naxa a fala tunbe kungsi bɛ, <I tan xa fa be, i xa findi muxu xa mange ra.> ¹⁵ Tunbe kungsi naxa wuri bilie yaabi, <Xa wo waxi janige fanyi nan nabafe n bɛ alako n xa findi wo xa mange ra, wo fa be, wo xa fa lu n niini bun ma. Xa na mu a ra, tɛ minima nɛ tunbe kungsi kui, a Liban wuri bili fanyi birin gan.>»

¹⁶ Yotami man naxa a masen e bɛ, «Yakɔsi, wo tan Abimeleki findife mange ra, wo a rabaxi tinxinyi nan ma? Wo fe fanyi nan nabaxi Yerubaali nun a xa denbaya ra na ki? Wo a xa fe fanyi sare ragbilenxi a ma na ki nɛ? ¹⁷ N baba gere soxi nɛ wo tan bɛ, a a nii fi gere ma, a wo ratanga Madiyankae belɛɛ i. ¹⁸ Kɔnɔ wo tan, wo bara keli n baba xa denbaya xili ma to lɔxɔɛ, wo bara a xa di xɛmɛ mixi tongo solofere faxa fanye keren fari, wo fa Abimeleki findi mange ra kuntigie xun ma Sikemi. Wo bara

Gedeyon xa konyi gine xa di findi wo xa mange ra, barima wo ngaxakerenyi lanxi a tan nan ma. ¹⁹ Xa na birin kelixi janige fanyi nun tinxinyi nan ma Yerubaali nun a xa denbaya mabiri, awa wo tan nun Abimeleki xa rafan wo boore ma. ²⁰ Xa na mu a ra, tɛ xa mini Abimeleki, a xa Sikemi kuntigie nun Beti Milo mixie gan. Tɛ xa mini e fan ma, a xa Abimeleki gan!»

²¹ Yotami naxa keli naa, a sa a nɔxun Beeri, dennaxɛ makuya a taara Abimeleki ra.

²² Abimeleki naxa Isirayila yamari jɛ saxan bun ma. ²³ Na tɛmɛui, Ala naxa xaxili kobi raso Abimeleki nun Sikemi kuntigie tagi. Sikemi kuntigie fa Abimeleki yanfa. ²⁴ Na kui e birin xa e xa fe jaaxi sare sɔtɔ. Abimeleki nu bara a ngaxakerenyie faxa, Yerubaali xa di tongo solofere. Sikemikae nu bara Abimeleki mali na faxɛ tife ra. ²⁵ Sikemi kuntigie naxa mixie ti yanfanteya ra Abimeleki xili ma geyae xun tagi, e nu mixie fetɛnkɛn naxee nu dangima kira ra e yire. Abimeleki naxa na fe mɛ.

²⁶ Lɔxɔɛ nde Ebedi xa di Gaali nun a xunyaɛ naxa fa Sikemi. Taa kuntigie naxa lanlanteya sa a ma. ²⁷ E birin naxa siga weni bilie yire, e xa weni bogi ba. E naxa na bogie bundu, e fa xulunyi ti. E naxa so e xa ala batude kui, e naxa e dɛge, e e min, e fa Abimeleki danka. ²⁸ Ebedi xa di Gaali naxa a fala e bɛ, «Won tan Sikemikae luxi Abimeleki xa nɔɛ bun ma munfe ra? Yerubaali xa di xa mu lanxi a ma? Abimeleki mu Sebulu xa findixi taa gomina ra? A lanma wo xa lu Hamori xa mixie tan xa yaamari bun ma, barima Hamori nan Sikemi benba ra. Won luxi Abimeleki xa mangɛya bun ma munfe ra? ²⁹ Xa Sikemikae fa bira n tan fɔxɔ ra nu, n Abimeleki kerima nɛ keren na.» Na masenyi dangi xanbi, Gaali naxa a fala Abimeleki bɛ, «I xa sɔorie ramini, won xa gere.»

³⁰ Sebulu, taa gomina to Ebedi xa di Gaali xa masenyi mɛ, a bɔjɛ naxa tɛ. ³¹ A naxa xɛɛraɛ xɛɛ gundojɔxɔɔna ra Abimeleki xɔn, e xa a fala a bɛ, «Ebedi xa di Gaali nun a xunyaɛ bara fa Sikemi, e na taa mixie bɔjɛ ratefe i xili ma. ³² Keli, i xa fa to kɔɛ ra, i tan nun pama naxan birin biraxi i fɔxɔ ra, wo xa taa mɛlen.

³³ Subaxē, i xa keli, i fa taa suxu. Gaali nun a xa mixie na ti wo ya ra, wo xa wo senbe masen e be.»

³⁴ Abimeleki nun a xa soori xunde naani naxa keli kōe ra, e sa Sikemi melen. ³⁵ Ebedi xa di Gaali to keli gēsege, a sa ti taa sode de ra, Abimeleki nun a xa soorie naxa mini kenē ma. ³⁶ Gaali to soorie to, a naxa a fala Sebulu be, «Nama nde nan na gorofe geya fari yi ki.» Sebulu naxa a yaabi, «I geya niini nan findixi mixie ra na ki.» ³⁷ Gaali man naxa a fala, «Nama yati nan na gorofe taa kui yi ki. Nama gbete fan na fafe sematoe xa wuri bili kira xon.» ³⁸ Sebulu naxa a yaabi, «I xa woyen xungbe na minden, i tan naxan nu a falama, «Sikemi luxi Abimeleki xa yaamari bun ma munfe ra?» I mu nu yi mixie konbi xe? Siga, i sa e gere.»

³⁹ Gaali naxa ti Sikemi kuntigie ya ra, e naxa Abimeleki gere. ⁴⁰ Mixi gbege naxa faxa taa sode de ra. Abimeleki naxa Gaali keri ⁴¹ han Aruma. Sebulu naxa Gaali ngaxakerenyie keri Sikemi kui, hali keren, a mu lu naa.

⁴² Na kuye iba, nama naxa siga daaxa. Abimeleki to na fe kolon, ⁴³ a naxa soorie tongo, a e itaxun xunde saxan na. E naxa e noxon daaxa han nama birin naxa mini, e fa keli e xili ma, e e bonbo. ⁴⁴ Abimeleki xa xunde naxa sa ti taa sode de ra. Boore xunde firinyi naxa sin na mixie ma, naxee nu na daaxa, e naxa e birin sonto. ⁴⁵ Abimeleki naxa gere so na taa ma yanyi birin, han a naxa no a ra, a mennikae birin faxa. A man naxa na taa rabira, a foxe sa na ma.

⁴⁶ Sikemikae naxee luxi, e to na fe me, e naxa so Eli Beriti kuye xa salide kui. ⁴⁷ E naxa sa a fala Abimeleki be, a Sikemi taa kuntigie bara malan salide kui. ⁴⁸ Na kui Abimeleki naxa te Salamon geya fari nun nama naxan nu biraxi a foxo ra. Abimeleki naxa beera suxu a belexe. A naxa wuri salonyi nde sege, a a sa a kon ma. Na xanbi, a naxa a fala nama be naxan nu biraxi a foxo ra, «Wo bara a to n naxan nabaxi? Wo fan xa na mooli raba mafuren mafuren.» ⁴⁹ Nama birin naxa wuri salonyi keren keren sege, e fa bira Abimeleki foxo ra. E naxa na wurie ti na salide sode de ra, e fa te so, e mixi

birin gan. Sikemika wulu keren, ginē nun xeme, naxa sonto na ki.

⁵⁰ Na dangi xanbi, Abimeleki naxa siga Tebeti, a xa mennikae gere. A to yonkinde yailan mēni, a naxa no Tebeti ra. ⁵¹ Makantade itexi nde nu na taa tagi, xeme nun ginē naxa sa e noxon mēni, a nun taa kuntigie. E naxa na balan e xun ma, e tixi na fari.

⁵² Abimeleki to mēni li, a naxa makore a naade ra alako a xa te sa na ma. ⁵³ Na nan lan ginē nde naxa mēngi din se gemē daaxi sin Abimeleki xunyi, a xunyi naxa bo. ⁵⁴ Abimeleki naxa a fala a xa fonike be, naxan nu a xa geresose xaninma, a naxe, «I xa santidegema ba a tee i, i xa n naxon, alako mixi naxa a fala ginē nan n faxaxi.» Na kui na fonike naxa a soxo santidegema ra, a a faxa. ⁵⁵ Isirayila xeme to a to Abimeleki bara faxa, e birin naxa gbilen e xonyi.

⁵⁶ Na kui Ala Abimeleki xa wali kobi ragbilen ne a ma, a naxan naba a baba ra, a xunya tongo solofere faxafe ra. ⁵⁷ Ala na toore birin nagbilen ne Sikemikae ma e xa kobina sare ra. Yerubaali xa di xeme Yotami xa danke naxa e birin nayarabi.

10

Isirayila kiitisa Tola

¹ Abimeleki to faxa, Puwa xa di Tola, Dodo xa mamadi, naxan fatanxi Isakari bonsoe ra, a naxa keli a xa Isirayila ratanga. A nu sabatixi Samiri ne, Eframigeyae fari. ² A naxa findi kiitisa ra Isirayila ne moxonon nun saxan. Na xanbi a naxa faxa, e sa a ragata Samiri.

Isirayila kiitisa Yayiri

³ Tola to dangi, Yayiri Galadika naxa keli, a findi Isirayila kiitisa ra ne moxonon nun firin. ⁴ Di tongo saxan nan nu na a be. E nu perema sofale tongo saxan nan fari, e nu taa tongo saxan yamarima Galadi boxi ma. Han to na taae xili falama Yayiri xa taae. ⁵ Yayiri naxa faxa, e sa a ragata Kamon.

Isirayila kiitisa Yefite

⁶ Isirayilakae man naxa fee raba naxan mu rafan Alatala ma. E naxa Bali nun Asitarate kuye batu, Aramikae xa alae,

Sidonkae xa alae, Mowabakae xa alae, Amonikae xa alae, a nun Filisitakae xa alae. E naxa Alatala finsiriwali, e tondi tuubide a be. ⁷ Alatala boje naxa te Isirayila xili ma, a fa e sa Filisitakae nun Amonikae sagoe. ⁸ E naxa Isirayilakae tooro, e e naxankata na je bun ma. E man naxa Isirayilakae naxankata naxee fan nu sabatixi Yuruden naakiri ma, Amonikae xa boxi ma, je fu nun solomasaxan bun ma. ⁹ Amonikae naxa dangi Yuruden na, alako e xa sa Yudaya, Bunyamin, nun Eframi fan gere. Isirayila boje tooro ne ki fanyi na waxati.

¹⁰ Isirayilakae naxa Alatala xili e xui itexi ra, e nu fa a fala, «Muxu bara yunubi raba i ra, barima muxu bara gbilen muxu Marigi Ala foxo ra, muxu man bara Bali kuyee batu.» ¹¹ Alatala naxa a masen Isirayilakae be, «Misirakae, Amorikae, Amonikae, Filisitakae, ¹² Sidonkae, Amalekikae, nun Mayonkae to wo tooro, wo naxa n xili wo xui itexi ra. Na temui, n mu wo ba xe e sagoe? ¹³ Kono wo tan bara n finisiriwali, wo fa ala gbete batu. Na nan a toxi n mu wo ratangama sonon. ¹⁴ Wo sa sonxo wo xa alae ra, wo naxee sugandixi. E xa wo ratanga wo xa toore ma.»

¹⁵ Isirayilakae naxa a masen Alatala be, «Muxu bara yunubi raba. I xa i waxonfe raba muxu ra, kono yandi i xa muxu rakisi to.» ¹⁶ Na temui e naxa gbilen si gbete xa alae foxo ra, e fa Alatala batu. Alatala nu bara kinikini e ma e xa toore kui.

¹⁷ Amonikae naxa e malan, e sa kuru Galadi. Isirayilakae fan naxa e malan, e sa kuru Misipa. ¹⁸ Galadi pama nun mangee nu fa a fala e boore be, «Xeme mundun fama yi gere folode Amonikae ma? Na kanyi nan findima Galadikae xa mangee ra.»

11

Isirayila kiitisa Yefite

¹ Yefite Galadika, gereso hagige nan nu na a ra. Langoe gine nde nun Galadi nan ma di nu a ra. ² Galadi xa gine naxa die bari a be. Na gine xa die naxa mo, e fa Yefite keri, e a fala a be, «I mu fama

muxu baba ke sode, barima gine gbete nan ma di lanxi i ma.» ³ Yefite naxa keli, a makuya a taarae ra, a sa sabati Tobo boxi ma. Menni xeme rabepinxie naxa lu a fe ma, e xa bira a foxo ra.

⁴ Na dangi xanbi, Amonikae to Isirayilakae gere, ⁵ Galadi forie naxa siga Yefite fende Tobo boxi ma. ⁶ E naxa a fala Yefite be, «Won xee, i xa findi muxu xa yarerati ra alako won xa Amonikae gere.» ⁷ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Wo mu n xonxi xe? Wo mu n keri n baba xa banxi kui? Munfe ra wo n fenma yakosi wo xa toore kui?»

⁸ Galadi forie naxa a fala Yefite be, «Na fe yati nan a xeei muxu faxi i yire yakosi, alako won birin xa siga, i xa Amonikae gere, i man xa findi Galadikae birin xa mangee ra.» ⁹ Yefite naxa Galadi forie yaabi, «Xa wo n nagbilen alako n xa Amonikae gere, xa a sa a li Alatala naxa e sa n sagoe, n tan yati nan findima wo xa mangee ra.» ¹⁰ Galadi forie naxa a fala Yefite be, «Alatala bara findi won seede ra, muxu fama i xa woyenyi rakamalide.» ¹¹ Yefite nun Galadi forie naxa siga, pama naxa a findi e xa mangee nun e xa soorie yarerati ra. Yefite naxa gbilen a xa masenyi birin ma Alatala ya i Misipa.

¹² Yefite naxa xerae xee Amonikae xa mangee xon, e xa a fala a be, «Munfe ra i faxi n gere n ma boxi ma?»

¹³ Amonikae xa mangee naxa Yefite xa xerae yaabi, «Isirayilakae to keli Misira, e naxa n ma boxi birin tongo folofe Arinon xure ma, sa doko Yaboko xure ra, han Yuruden xure. I xa na ragbilen n ma lanyi kui.»

¹⁴ Yefite man naxa xerae xee Amonikae xa mangee xon. ¹⁵ E xa a fala a be, «Yefite woyen xui nan yi ki. Isirayilakae mu Mowaba boxi nun Amoni boxi yo tongoxi. ¹⁶ Isirayila pama to keli Misira boxi ma, e naxa e jere gbengberenyi ma han Xulunyumi Baa, e fa so Kadesi. ¹⁷ Na temui Isirayila naxa xerae xee Edon mangee xon, e xa a fala a be, «A lu muxu xa dangi i xa boxi ma.» Kono Edon mangee mu tin na ra fefe ma. E naxa xerae xee Mowaba mangee fan xon. A naxa tondi, Isirayilakae fa lu Kadesi.»

18 «Na dangi xanbi, e naxa Edon bɔxi nun Mowaba bɔxi mabilin gbengberenyi ma. E e ɲere Mowaba bɔxi sogetede biri, han e Arinon xure igiri. Na kui e mu soxi Mowaba bɔxi ma, barima Arinon findixi Mowaba xa naaninyi nan na. 19 Na temui Isirayilakae naxa xɛɛrae xɛɛ Sixɔn xɔn, Amorikae xa mange naxan nu na Xesibɔn. Isirayilakae naxa a fala a bɛ, <A lu muxu xa mini i xa bɔxi ra, muxu xa siga muxu xa bɔxi ma Ala naxan sugandixi muxu bɛ.> 20 Kɔnɔ Sixɔn mu tin Isirayilakae xa mini a xa bɔxi ra. A naxa a xa ɲama birin malan, e naxa kuru Yahasi, e Isirayila gere. 21 Isirayila Marigi Alatala naxa Sixɔn nun a xa ɲama sa Isirayila sagoe. Isirayilakae naxa nɔ e ra, e fa sabati Amorikae xa bɔxi birin ma, 22 fɔlɔfe Arinon xure ma, sa dɔxɔ Yaboko xure ra, fɔlɔfe gbengberenyi ma, sa dɔxɔ Yuruden na.»

23 «Isirayila Marigi Alatala bara Amorikae xa bɔxi fi muxu ma, i tan wama na bɔxi bafe muxu yi munfe ra? 24 I xa ala Kemosi, a bɔxi naxan soxi i yi ra, i mu i wasasoma nɛ? Muxu fan, muxu Marigi Alatala bɔxi naxan birin soxi muxu yi ra, muxu na suxuma nɛ. 25 I ɲɔxɔ a ma i senbɛ dangixi nɛ Balaki ra, Siporo xa di, Mowaba mange? Na tan mu tin Isirayila gere fefe ma. 26 Nɛ kemɛ saxan nan yi ki, Isirayila sabatixi Xesibɔn nun a rabilinyie, Aroweri nun a rabilinyie, a nun taa birin naxee na Arinon xure dɛ ra. Munfe ra wo mu e rasuxu na waxati bun ma? 27 N tan mu haake yo rabaxi i ra. I tan nan fe ɲaaxi rabafe n na, gere tife n bɛ. Alatala, kiitisa xungbe, a xa Isirayilakae nun Amonikae makiiti to lɔxɔɛ.»

28 Amonikae xa mange mu tin a tuli matide Yefite xa masenyi ra. 29 Alatala Xaxili naxa goro Yefite ma. Yefite naxa Galadi nun Manasi igiri. A naxa dangi Misipa ra Galadi bɔxi ma. A naxa siga han Amonikae xa bɔxi ma. 30 Yefite naxa laayidi tongo Alatala bɛ, a a fala a bɛ, «Xa i sa Amonikae birin sa n sagoe, 31 naxan singe na mini n ma banxi naade ra fafe n nalande, n nɛ gbilenma kelife ra Amonikae xa bɔxi ma sɛwɛ kui temui

naxɛ, na kanyi bama sɛrɛɛ gan daaxi nan na Marigi Alatala bɛ.»

32 Yefite naxa siga Amonikae xa bɔxi ma e gere. Alatala naxa e sa a sago. 33 A naxa e bɔnbɔ a xɔrɔxɔɛ ra fɔlɔ Aroweri ma, sa dɔxɔ Miniti biri ra, taa mɔxɔɲɛn, han Habila Keramimi. Amonikae naxa lu yaagi kui Isirayilakae ya i.

Yefite xa di gine

34 Yefite naxa gbilen Misipa. A to a xɔnyi li, a xa di gine naxa mini a ralande. A nu fare boronma maxasee xui ra. A xa di kerenyi nan nu a ra, di xemɛ mu nu na, di gine gbete fan mu nu na a bɛ. 35 A fefe a xa di gine to, a naxa a xa donmae ibɔɔ, a a fala, «N ma di gine, i bara n naso tɔɔre xungbe kui, i bara a niya n xa sunnun a ɲaaxi ra. N bara laayidi tongo Alatala bɛ, n mu nɔma gbilende na ma sɔnɔn.»

36 A xa di gine naxa a fala a bɛ, «N baba, i laayidi naxan tongo Alatala bɛ, i xa na rakamali. I naxan fala Alatala bɛ, i xa na raba n na, barima Alatala bara i gbɛɲɔxɔ i yaxui Amonikae ma.» 37 A man naxa a fala a baba bɛ, «I xa fe keren naba n bɛ. I xa mame ti kike firin alako n xa siga geyae fari, a nun n booree, muxu xa wa ti barima n mu fama dɔxɔde xemɛ xɔn.» 38 A baba naxa a yaabi, «Siga.» A naxa a xa di gine mame kike firin. A nun a booree naxa siga wa tide geyae fari, barima a mu fama dɔxɔde xemɛ xɔn.

39 Na kike firinyie rapɔnyi, a naxa gbilen a baba yire. A baba naxa a xa laayidi tongoxi rakamali. A xa di mu nu xemɛ fe kolonxi. Na nan a toxi Isirayilakae naxa yi naamunyi ramini: 40 Nɛ birin Isirayila ginɛdimɛdie Yefite Galadika xa di gine xa kinikini rabama nɛ xi naani, alako e xa ratu a xa fe ma.

12

Eframikae nun Galadikae xa gere

1 Eframɛ xemɛ naxa e malan, e Yuruden igiri. E to Sefon li, e naxa a fala Yefite bɛ, «Munfe ra i sigaxi Amonikae gere, i mu muxu xili alako won birin xa siga? Muxu fama tɛ nan sade i xa banxi ma, wo birin xa gan.» 2 Yefite naxa e yaabi, «N tan nun n ma ɲama, nu na lantareya belebele nan kui yi ki, muxu

nun Amonikae ra. N wo maxili temui naxe, wo mu tin fade n bade e sagoe. ³ N to a to wo mu fafe n natangade, n naxa te Amonikae gere, hali na to findi fe xoxoxe ra n be. Alatala naxa e sa n sago. Wo faxi n gere munfe ra?»

⁴ Yefite naxa Galadi xemee birin malan, e xa Eframikae gere. Galadi xemee naxa Eframikae bonbo, barima e nu bara a fala, «Wo tan Galadikae, wo wo gixi ne kelifa Eframami, wo siga Manasi boxi ma.» ⁵ Na gere dangi xanbi, Galadikae naxa ti Yuruden xure igiride ra gbilenfe ra Eframami boxi ma. Eframika nde na wa gbilenfe a xonyi kelifa gere yire, fo a xa a fala na Galadikae be, «N wama Yuruden igirife.» Galadikae na kanyi maxorinma ne, «Eframika nan na i ra?» A na e yaabi, «Ade,» ⁶ Galadikae man a falama a be, «Awa, a fala ba <Xiboleti>.» Eframikae to mu fata na falade, e tan nu a falama ne, «Kiboleti.» Na kui Galadikae a kolonma na kanyi findixi Eframika nan na naxan wama a gife. E a kon naxabama keren na menni Yuruden xure igiride ra. Eframika mixi wulu tongo naani nun firin sonto na ki ne.

⁷ Yefite Galadika naxa findi Isirayila kiitisa ra ne senni bun ma. A to faxa, a naxa ragata Galadi taae tagi.

Isirayila kiitisa Ibisani

⁸ Yefite dangi xanbi, Ibisani Beteeemuka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ⁹ A naxa di xemee tongo saxan nun di gine tongo saxan bari. A naxa a xa di ginee fi bonsoe gbete xemee ma. A man naxa gine tongo saxan fan fen bonsoe gbete ra a xa di xemee be. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solofere bun ma. ¹⁰ Ibisani to faxa, a naxa ragata Beteeemu.

Isirayila kiitisa Elon

¹¹ Ibisani dangi xanbi, Elon Sabulonka naxa findi kiitisa ra Isirayila boxi ma ne fu bun ma. ¹² A to faxa, a naxa ragata Ayalon, Sabulon boxi ma.

Isirayila kiitisa Abadoni

¹³ Ibisani dangi xanbi, Hileli xa di Abadon Piratonka naxa findi kiitisa ra Isirayila. ¹⁴ A naxa di tongo naani nun mamadi tongo saxan soto, e te sofale

tongo solofere fari. A naxa findi Isirayila kiitisa ra ne solomasaxan bun ma. ¹⁵ Hileli xa di Abadon Piratonka to faxa, a naxa ragata Piraton Eframami boxi ma, Amalekikae xa geya fari.

13

Samison barife

¹ Isirayilakae man naxa fe paaxi raba Alatala ya i. Na nan a toxi Alatala naxa e lu Filisitakae sagoe ne tongo naani bun ma.

² Dana bonsoe mixi nde nu na Soraha naxan xili Manowa. Dibaritare nan nu a xa gine ra. ³ Alatala xa maleke naxa mini na gine ma, a fa a fala a be, «Hali dibaritare to i ra, i fama tegede, i fa di xemee bari. ⁴ I naxa sese min naxan noma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyanxi, ⁵ barima i fama tegede, i di xemee bari. I naxa a xunyi bi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari. Na kui a xili <Ala xa Nasari> A tan nan Isirayilakae rakisi foloma Filisitakae ma.»

⁶ Na gine naxa siga, a sa a fala a xa mori be, «Ala xa mixi nde bara fa n yire, a luxi n be alo Ala xa maleke. A magaaxu. N mu a maxorin a kelixi dennaxe, a fan mu a xili fala n be. ⁷ A naxa a masen n be, <I fama tegede, i fa di xemee bari. I naxa sese min naxan noma i siiside. I naxa sese don naxan mu seniyanxi, barima yi di fixi Ala nan ma beenu a xa bari, han a laaxirama temui naxe. Ala xa Nasari na a ra.»

⁸ Manowa naxa Alatala maxandi yi ki, «N Marigi, i man xa i xa mixi xee muxu xon ma alako a xa muxu xaran na di xuru ki ra.» ⁹ Ala naxa Manowa xa dube suxu, a man naxa a xa maleke xee a xa gine xon ma. Manowa xa gine nu doxoxi xe ma a xa mori mu nu na naa. ¹⁰ A to a to, a naxa a gi keren na, a sa a fala a xa mori be, «Xemee naxan fa n yire, a man bara fa.»

¹¹ Manowa naxa keli, a bira a xa gine foxo ra. A to na xemee li, a naxa a maxorin, «I tan nan woyen n ma gine ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.» ¹² Manowa man naxa a maxorin, «I xa masenyi na kamali temui naxe, a lanma muxu xa na di xuru di?»

¹³ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «I xa gine xa a raba alo n a fala a be ki naxe.

¹⁴ A naxa weni sansi bogi yo don, a naxa

weni nun a maniye min, a naxa donse seniyentare don. A xa na birin naba alo n a fala a be ki naxe.»

¹⁵ Manowa naxa a fala Alatala xa maleke be, «I xa lu be sinden, muxu xa si jin i be.» ¹⁶ Alatala xa maleke naxa a yaabi, «Hali n lu be, n mu i xa donse donma, konɔ xa i wama serexe gan daaxi tan bafe Alatala be, na fan.» Manowa mu nu a kolon Alatala xa maleke nan a ra. ¹⁷ Manowa naxa a maxorin, «I xili di? Muxu xa na kolon alako muxu xa i matoxo i xa masenyi kamalima temui naxe.» ¹⁸ Alatala xa maleke naxa a maxorin, «I wama n xili kolonfe munfe ra? Gundo nan a ra.»

¹⁹ Manowa naxa na si nun farin nde ba serexe gan daaxi ra fanye nde fari Alatala be. Na temui kaabanako nde naxa raba e ya xori. ²⁰ Na te nu na tefe koore ma temui naxe, Alatala xa maleke fan naxa te koore ma na te kui. Manowa nun a xa gine to na to, e naxa e felen boxi ma. ²¹ Alatala xa maleke to siga, Manowa nun a xa gine mu nu a to sonon. E naxa a kolon Alatala xa maleke yati yati nan nu a ra. ²² Manowa naxa a fala a xa gine be, «Won fama faxade ya barima won bara Ala yati yati to.» ²³ A xa gine naxa a yaabi, «Xa Alatala wama won faxafe nu, a mu won ma serexe gan daaxi suxuma nu, a mu na kaabanako masenma won be nu.»

²⁴ Na dangi xanbi, Manowa xa gine naxa di bari. E naxa a xili fala Samison. A naxa mo Alatala xa barake kui. ²⁵ Alatala Xaxili naxa goro Samison ma a singe ra Maxane Dana, taa naxan na Soraha nun Esetayoli tagi.

14

Samison xa gine Filisitaka

¹ Loxoe nde Samison naxa siga Timina. Menni a naxa sungbutunyi Filisitaka nde to. ² A to gbilen a baba xonyi, a naxa a fala a baba nun a nga be, «N bara Filisitaka sungbutunyi nde to Timina. Wo xa na fen n be a xa findi n ma gine ra.» ³ A baba nun a nga naxa a fala a be, «Munfe ra i mu gine fen i ngaxakerenyie ya ma, xa na mu a ra won bonsoe ya ma? Na mu fisa Filisitaka nde be, na jama sunnatate?» Samison naxa a baba yaabi, «Na fen n be.

A tan nan nafan n ma.» ⁴ A baba nun a nga mu nu a kolon na birin kelixi Alatala nan ma. A nu na gere fenfe Filisitakae ra, barima na waxati e nu na Isirayilakae yamarife.

⁵ Samison nun a baba nun a nga naxa goro Timina. E to weni bilie yire li, yete nde naxa mini Samison ma, a xa a faxa. ⁶ Alatala Xaxili naxa goro a ma alako a xa no yete ibode a belexe ra alo si yore, hali geresose yo to mu nu na a yi ra. A mu na fe fala a baba nun a nga be. ⁷ E naxa siga woyende na sungbutunyi ra, naxan bara rafan Samison ma ki fanyi.

⁸ Na biyaasi dangi xanbi, Samison naxa gbilen Timina na sungbutunyi yire, a xa a findi a xa gine ra. Beenun a xa a li, a naxa mini kira ra, alako a xa na yete binbinyi mato. A naxa kumi tee li naa, e ture na yete xorie longori ra. ⁹ A naxa nde tongo a belexe ra, a xa a kon kira xon ma. A to gbilen a bari mixie yire, a naxa nde fi nee fan ma. E naxa a kon, konɔ Samison mu a fala e be na kumi kelixi dennaxe.

¹⁰ Samison baba fan naxa goro na sungbutunyi xonyi. Na temui Samison naxa xulunyi ti naa, alo segetalae darixi a ra ki naxe. ¹¹ Na sungbutunyi xa mixie to Samison to, e naxa mixi tongo saxan xili naxan luma a seeti ma. ¹² Samison naxa a fala e be, «N xa taali nde sa wo bun ma. Xa wo no na tagi rabade n be beenu yi xulunyi xi solofere xa ba a ra, n donma nun dugi tongo saxan fima wo ma. ¹³ Konɔ xa wo mu no n ma taali tagi rabade n be, wo keren keren ma birin donma nun dugi tofanyi fima n tan nan ma.» E naxa a fala a be, «Awa yire, i xa taali fala. Muxu muxu tuli matixi i ra.» ¹⁴ Na kui a naxa taali nde fala e be, «Naxan se donma, a donse raminima. Se joxunme kelixi senbema nan ma.» E naxa na taali fen xi saxan bun ma, konɔ e mu no na kolonde.

¹⁵ A xi naani nde, e naxa a fala Samison xa gine be, «Woyen i xa mori be alako a xa na taali tagi raba muxu be, xa na mu a ra muxu fama i tan nun i baba xa denbaya gande. A mu lanma wo xa muxu xili be, wo xa fa muxu mupa.»

¹⁶ Samison xa gine naxa wa folo a xa mori ya i, a a fala a be, «N mu rafan i

ma. I bara n xɔn, xa na mu a ra i na taali tagi rabama nɛ n bɛ nu.» A naxa a yaabi, «N mu naxan fala n nga nun n baba bɛ, n na falama i tan nan bɛ?» ¹⁷ Na gine naxa wa Samison ya i xi solofere bun ma, na xulunyi tɛmui. Xulunyi lɔxɔɛ dɔnxɔɛ a naxa na taali tagi raba a xa gine bɛ, barima a nu na a tɔɔrɔfe tun. Na tɛmui na gine naxa na taali tagi raba a xa mixie bɛ.

¹⁸ Beenun soge dula tɛmui xi solofere nde, taakae naxa Samison xa taali fasari a bɛ yi maxɔrinyi ra, «Munse jɔxun kumi bɛ, munse sɛnbɛ gbo yetɛ bɛ?» Samison naxa e yaabi, «Xa wo mu n ma gine mafuruku nu, wo mu nɔma n ma taali kui kolonde feo.»

¹⁹ Na dangi xanbi, Alatala Xaxili naxa goro Samison ma. A naxa siga Asikalɔn, a xɛmɛ tongo saxan faxa, a e xa donmae nun dugie tongo, a nee fi mixie ma naxee nu bara na taali tagi raba a bɛ. Na tɛmui Samison naxa gbilen a baba xɔnyi, a xɔnɔxi a jaaxi ra. ²⁰ Na kui Filisitakae naxa Samison xa gine fi xɛmɛ gbete ma, xulunyi binyɛ fixi naxan ma.

15

Samison Filisitakae gerefe

¹ Xɛ xaba tɛmui, Samison naxa si xanin a xa gine xɔn. A naxa a fala a bitanyi bɛ, «A xɔli n ma n tan nun n ma gine xa lu yire keren.» A bitanyi mu tin na ra, ² a fa a fala Samison bɛ, «N jɔxɔ a ma i mɛɛxi a ra nɛ, na nan a ra, n bara a fi na xɛmɛ ma i xa xulunyi binyɛ fi naxan ma. I xa a xunya dɔxɔ, na fan a bɛ pon.»

³ Samison naxa a yaabi, «Yi biyaasi, xa n fe jaaxi raba wo tan Filisitakae ra, wo tan nan a niyaxi.» ⁴ A naxa siga, a xulumase kɛmɛ saxan suxu. A naxa nee xuli xiri e boore ra firin firin na, a sɛxɛ maxiri e xulie ra. ⁵ A naxa sɛxɛ radɛxɛ naxan nu maxirixi e xulie ra, a e rabɛjin Filisitakae xa xɛɛ ma. Tɛ naxa xɛɛ birin gan, sansi naxan nu kotoxi xɛɛ ma, a nun sansi naxan mu nu xabaxi sinden. Hali oliwi bili naxee nu na menni, e fan gan nɛ.

⁶ Filisitakae naxa e booree maxɔrin, «Nde yi wali rabaxi?» Mixi ndee naxa e yaabi, «Samison fɔxi nan a ra, barima a bitanyi Timinaka bara a xa gine fi xɛmɛ ma, a tan

Samison xa xulunyi binyɛ fi naxan ma.» Na kui Filisitakae naxa siga na gine nun a baba gande.

⁷ Samison naxa a fala e bɛ, «Xa wo a raba na ki, n fan n gbɛjɔxɔma nɛ wo ma.»

⁸ A naxa e gere a jaaxi ra, a mixi gbege faxa. Na xanbi, a naxa siga, a lu fonmɛ kui Etami geya mabiri.

⁹ Filisitakae naxa sɔɔrie xɛɛ Yudaya Lexi mabiri. ¹⁰ Yudayakae naxa e maxɔrin, «Wo faxi muxu gere de munfe ra?» E naxa e yaabi, «Muxu faxi Samison nan suxude, muxu xa fe jaaxi raba a ra alɔ a a rabaxi muxu ra ki naxɛ.»

¹¹ Yudayakae xɛmɛ wulu saxan naxa siga Samison fɔxɔ ra Etami geya yire. E naxa a fala a bɛ, «I munse rabaxi muxu ra yi ki? I mu a kolon won na Filisitakae xa yaamari nan bun ma?» Samison naxa e yaabi, «N e xa fe jaaxi nan tun sare ragbilenxi e ma.» ¹² Yudayakae naxa a fala a bɛ, «Muxu faxi be i xiride nɛ, muxu xa i so e yi ra.» Samison naxa a fala e bɛ «Wo xa wo rakali xa wo tan mu fama n faxade.» ¹³ E naxa a fala a bɛ, «Won bara lan na ma. Muxu mu i faxama. Muxu xa i xiri, muxu xa i so Filisitakae yi ra tun.» E naxa a xiri luuti nɛnɛ firin na, e a xanin.

¹⁴ E to Lexi li, Filisitakae naxa sɔnxɔɛ rate. Alatala Xaxili naxa goro Samison ma, a na luutie bolon alɔ gɛsɛ ganxi bolonma ki naxɛ. ¹⁵ A naxa sofale banganyi xɔri nde tongo bɔxi ma, a Filisitakae mixi wulu keren faxa na ra. ¹⁶ Samison naxa a fala, «N bara sofale banganyi xɔri sɔtɔ, sofale keren sofale gbege ya ma. N bara xɛmɛ wulu keren faxa sofale banganyi xɔri ra.» ¹⁷ A to gɛ na masenyi ra, a naxa na banganyi xɔri wɔlɛ. Menni xili naxa sa Ramati Lexi, «Banganyi xɔri geya.»

¹⁸ Ye xɔli xɔrɔxɔɛ naxa Samison suxu. A naxa Alatala maxandi, «I bara a niya n xa xutu sɔtɔ yi mixie ma. N mali alako n naxa faxa ye xɔli ma, yi mixi sunnataree naxa fa n xanin e xɔnyi.»

¹⁹ Ala naxa fanye ibɔɔ Lexi mabiri, ye naxa mini. Samison to ye min, a man naxa sɛnbɛ sɔtɔ, a bɔjɛ naxa sa. E naxa na yire xili fala «Hakore dulonyi.» Han ya na dulonyi na Lexi mabiri. ²⁰ Samison

naxa bu kiiti sa ra Isirayila ꝓe mɔxɔꝓen Filisitakae xa waxati.

16

Samison nun Dalila

¹ Lɔxɔe nde Samison naxa siga Gasa. A to langoe nde to naa, a naxa so a xɔnyi.

² Gasakae naxa a kolon Samison nu na na. E naxa menni melen, alako kuye na iba e xa a faxa taa sode de ra. ³ Kɔe tagi Samison naxa keli, a taa naade suxu, nun a gbakuxi wure naxee ra wurie ma, a na birin tala, a a dɔxɔ a tunki fari. A naxa a xanin geya fari naxan na Hebrion ya tagi.

⁴ Na dangi xanbi, Samison naxa gine nde kolon Soreki gulunba naxan xili Dalila. Samison naxa na gine xanu.

⁵ Filisitakae xa mangee naxa siga na gine xɔn, e a fala a be, «I xa a kolon Samison senbe kelixi dennaxe, alako muxu xa nɔ a ra. Xa i ge na kolonde, muxu a xirima ne, muxu keren keren ma fa kobiri kole wulu keren nun kobiri kole keme fi i ma.»

⁶ Na temui Dalila naxa a fala Samison be, «Yandi, i xa i gundo fala n be, i senbe sotoma ki naxe. Mixi noma munse rabade, e xa i xiri, e nɔ i ra?» ⁷ Samison naxa a yaabi, «Xa e n xirima luuti neene ra, naxee mu nu xara sinden, n senbe bama n yi, n luma ne alo xeme booree.»

⁸ Filisitakae naxa luuti neene xaratare solofere xanin Dalila xɔn ma. A naxa Samison xiri e ra. ⁹ Filisitakae naxa a xa konkoe melen. Dalila naxa a xui ramini Samison ma, «Filisitakae bara fa i suxude.» Samison naxa na luutie bolon keren na, alo gese naxan ganxi. Na temui e mu nɔ a senbe gundo kolonde.

¹⁰ Dalila naxa a fala Samison be, «I wama n madaxufe ne. I bara wule fala n be. Yakosi, yandi, i xa i gundo fala n be. E noma i xiride munse ra?» ¹¹ Samison naxa a fala a be, «Xa mixi n xirima luuti neene ra, sese mu nu xiri naxee ra, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.»

¹² Dalila to ge a xiride luuti neene ra, a naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Filisitakae nu bara a xa konkoe melen. Samison naxa luuti bolon a xirixi naxan na alo gese bolonma ki naxe.

¹³ Dalila naxa a fala Samison be, «Han to i na n madaxufe, i wule nan tun falafe n be. A fala n be a lanma i xa xiri se

naxan na.» Samison naxa a yaabi, «N xunsexe, naxan denbexi solofere ra, xa i na birin dege mabɔe dugi ra, wo naxa dugi sɔxɔ se fan sɔti n xunsexe kui, a sa sɔrɔn bɔxi, n senbe luma alo adamadi birin na ki naxe.» ¹⁴ Dalila to ge dugi sɔxɔ se sode a fanyi ra, a man naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison naxa xunu, a naxa dugi sɔxɔ se birin tala.

¹⁵ Dalila naxa a fala Samison be, «I naxe a marafanyi na won tagi, kɔnɔ n ma xanunteya mu na i be. A sanya saxan nan ya i n madaxuma. Han to i tondixi i gundo falade n be, i senbe kelixi dennaxe ma.»

¹⁶ Lɔxɔe birin Dalila nu a tɔɔroma yi woyenyi mɔoli ra. A to dɔxɔ a ra,

¹⁷ Samison naxa a gundo fala a be, a naxe, «Kafi n bari temui n xunyi mu bixi, barima e n fixi Ala nan ma, Ala xa Nasari nan n na. Xa n xunyi bi, n senbe luma alo adamadi birin gbe na ki naxe.»

¹⁸ Dalila to a kolon Samison bara nɔndi yati yati fala a be, a naxa Filisita mangee xili, a fa a fala e be, «Wo man xa fa, barima yi biyaasi a bara a xa gundo fala n be.» Filisita mange naxa siga a xɔnyi, e man kobiri xanin e saataxi naxan ma.

¹⁹ Dalila naxa Samison raxi, a saxi a sanyi ma. A naxa xeme nde xili, a naxa Samison xunsexe denbexi solofere maxaba. Na bara a niya Dalila xa nɔ a ra. A senbe birin nu bara siga.

²⁰ Na temui Dalila naxa gbelegbele, «Samison, Filisitakae bara fa i suxude!» Samison to xunu, a naxa a fala a yete be, «N man xa mini yi fe kui alo boore biyaasi.» A mu a kolon Alatala nu bara a rabɛnin. ²¹ Filisitakae naxa a suxu, e a yae sɔxɔ, e a xanin Gasa. Menni e naxa a xiri yɔlonxɔnyi yɔxui daaxi ra geeli kui, a xa nu se binyee mayindigilin, naxan sansi xori luxutama.

Samison xa faxe

²² Na waxati a xunsexe, naxan nu bixi, na naxa mini folo. ²³ Lɔxɔe nde Filisita mangee naxa e malan, e xa serexe xungbe ba e xa kuye Dagon be ꝓelexinyi kui. E naxa a fala, «Won ma ala bara Samison sa won sago!» ²⁴ Nama to Dagon to, e naxa a matɔxɔ, e fa a fala, «Won ma ala bara won yaxui sa won sago, naxan bara won

ma bɔxi kana, a man bara won ma mixie faxes.» ²⁵ Na sɛwɛ kui, e naxa a fala, «Won xa Samison xili, won xa a mayele.» E naxa fa a ra kelife geeli kui, e a xiri e xa salide sanyie ra. E naxa a findi mayele se ra.

²⁶ Samison naxa a fala a rapɛrɛma bɛ, «A lu n bɛlɛxɛ xa sa salide sanyie ma, n xa n kilɔn e ra.» ²⁷ Xɛmɛ nun ginɛ gbegbe nu na salide kui. Filisita mangɛe fan nu na. Na birin findi mixi wulu saxan nan na, e birin nu fa Samison mayele. ²⁸ Samison naxa Alatala maxandi, «N Marigi Alatala, i xa ratu n ma. N bara i mayandi, Ala, sɛnbɛ fi n ma alako n xa n gbɛrɔxɔ Filisitakae ma n yae xa fe ra.» ²⁹ Samison naxa a kilɔn na salide sanyie ra, keren na a yirefanyi ma, keren na a kɔɔla ma. ³⁰ Samison naxa a fala, «N xa faxes n nun Filisitakae ra.» A naxa salide sanyie tutun a sɛnbɛ birin na. Salide naxa bira Filisitakae nun mangɛe ma, naxee nu na salide kui. Filisitaka naxee faxes na fe kui, na konti dangi mixie ra Samison naxee faxes a xa dunjɛigiri birin kui.

³¹ A xunyaɛ nun a baba xa denbaya birin naxa goro naa a fure tongode. E naxa a ragata Soraha nun Esetayoli tagi, a baba Manowa xa gaburi kui. Samison nu bara Isirayila yamari jɛ mɔxɔnɛn beenu a xa faxes.

17

Ala maxandife Mike xa banxi kui

¹ Xɛmɛ nde nu na Efirami geyae fari naxan xili Mike. ² A naxa a fala a nga bɛ, «I xa gbeti kilo fu nun keren a nun a tagi, naxan mupaxi i ma, a na n xɔnyi. N bara i xui mɛ, i to nu na mupɛti dankafe. N tan nan na tongoxi.» A nga naxa a fala, «Alatala xa n ma di baraka.» ³ A naxa yi gbeti kilo fu nun keren a nun kilo tagi so a nga yi ra. A nga fa a fala a bɛ, «N tan yi gbeti fima Alatala nan ma. N a raxunuma nɛ, a xa findi kuye ra n ma di bɛ. N fama yi gbeti ragbilende i ma na ki nɛ.»

⁴ A to gbeti so a nga yi ra, a nga naxa gbeti kilo firin nun a tagi so xabui yi ra. A naxa a raxunu, a a yailan kuye ra. E fa na ti Mike xa banxi kui. ⁵ Mike kuye batude nde sɔtɔ na ki nɛ. A naxa sɛrɛxɛdubɛ xa

dugi nun kuye gbɛtɛɛ yailan. A naxa a xa di nde findi sɛrɛxɛdubɛ ra.

⁶ Na waxati kui, mangɛ yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxɔnfe nan tun nabama. ⁷ Fonike nde nu na naxan kelixi Bɛtɛlɛɛmu Yudaya bɔxi ma. Lewi bɔnsɔɛ nan nu a ra. ⁸ Yi xɛmɛ naxa keli Bɛtɛlɛɛmu Yudaya bɔxi ma, a xa yire gbɛtɛ fen a sabatima dennaxɛ. A naxa jɛrɛ han a Efirami geyae li, Mike xa banxi nu na dennaxɛ. ⁹ Mike naxa a maxɔrin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «Lewika nan n na. N kelixi Bɛtɛlɛɛmu Yudaya bɔxi nan ma. N na yire fenfe n sabatima dennaxɛ.» ¹⁰ Mike naxa a fala a bɛ, «Won birin xa lu be. I xa findi n ma denbaya xa sɛrɛxɛdubɛ ra, n xaxili tima naxan na. N gbeti kilo firin fima i ma jɛ keren kui, a nun sosee nun donsee.» Na Lewi bɔnsɔɛ mixi naxa tin na ra, ¹¹ a xa lu Mike yire. Mike naxa mɛɛni a ma, a lu alo a xa di. ¹² Mike naxa a findi a xa sɛrɛxɛdubɛ ra, a fa lu a xa banxi kui. ¹³ Mike fa a fala, «Yakɔsi n bara a kolon Alatala fa fe fanyi rabama nɛ n bɛ, barima Lewi bɔnsɔɛ mixi nan na n ma sɛrɛxɛdubɛ ra.»

18

Danakae sabatife Layisa

¹ Na waxati mangɛ yo mu nu na Isirayila. Dana bɔnsɔɛ fan nu na bɔxi fenfe e luma dennaxɛ, barima e mu nu ke sɔtɔxi Isirayila bɔnsɔɛɛ ya ma sinden. ² Danakae naxa xɛmɛ gbangbalanyi mixi suuli mayegeti e bɔnsɔɛ ya ma, naxee nu na Soraha nun Esetayoli. E naxa e xɛɛ, e xa Isirayila bɔxi rabɛn. E naxa a fala xɛɛraɛ bɛ, «Wo siga na bɔxi rabɛnde.» E naxa Mike xa banxi li Efirami geyae ma. E naxa xi naa. ³ E nu na menni temui naxɛ, e naxa na fonike Lewika xui rakɔɔsi. E naxa a maxɔrin, «Nde faxi i ra be? I munse rabafe yi yire? I na be munfe ra?» ⁴ A naxa e yaabi, «Mike bara fe fanyi raba n bɛ, a wali sare fima n ma, n xa findi a xa sɛrɛxɛdubɛ ra.» ⁵ E naxa a fala a bɛ, «Ala maxɔrin muxu bɛ alako muxu xa nɔ a kolonde xa muxu xa biyaasi sɔɔneyama nɛ.» ⁶ Na sɛrɛxɛdubɛ naxa e yaabi, «Wo siga bɔjɛsa kui, barima wo nun Alatala birin nan a ra.»

⁷ Yi xeme suulie naxa siga, e so Layisa. E naxa a to, mennikae sabatixi bojesa kui, alo Sidonkaе darixi a ra ki naxe. Si gbete yo mu nu na naxan e tooroma, xa na mu a ra e yamarima. E nu bara makuya Sidonkaе ra, e mu lanyi yo xiri e nun bonsoe gbete tagi.

⁸ Yi xeme mixi suuli to gbilen Soraha nun Esetayoli, e ngaxakerenyie naxa e maxorin, «Wo munse toxi naa?» ⁹ E naxa e yaabi, «Wo keli, won xee. Won xa sa mennikae gere, barima boxi fanyi na e yi ra. Won xa won xulun. Won xa siga naa keren na, won xa na boxi soto! ¹⁰ Wo na so naa, wo a toma ne mennikae boje saxi lepu. Boxi belebele na e yi ra, Ala bara na sa wo belexe. Yire nan a ra, sese mu na yi duniya bende fupi fari naxan mu na na.»

¹¹ Dana bonsoe soori mixi keme senni naxa keli Soraha nun Esetayoli, geresose na e yi ra. ¹² E naxa te, e sa kuru Kiriyati Yeyarimi Yudaya boxi ma. Na nan a toxi, han to yire naxan na Kiriyati Yeyarimi xanbi ra, na xili falama Maxane Dana. ¹³ E naxa keli menni, e siga Efirami geyae yire, han Mike xa banxi nu na dennaxe.

¹⁴ Na temui yi xeme mixi suuli naxee siga Layisa boxi rabende, nee naxa a fala e ngaxakerenyie be, «Wo a kolon yi banxie kui serexedube kuntigi donma na na, a nun kuye masolixi, nun kuye naxan nafalaxi yoxui ra. Wo xa na birin mato.» ¹⁵ E naxa so na fonike Lewika xonyi, naxan nu na Mike xa banxi kui. E naxa a xeebu. ¹⁶ Dana bonsoe soori mixi keme senni nu tixi naade ra, geresose na e yi ra. ¹⁷ Yi xeme suuli naxee siga boxi rabende, nee naxa so banxi kui, e naxa kuye masolixi tongo, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye naxan nu raxunuxi. Serexedube nu tixi banxi sode de ra, a nun yi soori mixi keme senni, e xa geresose suxuxi e yi.

¹⁸ E to ge kuye masolixi tongode Mike xa banxi kui, a nun serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun kuye naxan nu raxunuxi, serexedube naxa a fala e be, «Wo na munse rabafe?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Dundu, i naxa sese fala. I xa bira muxu foxo ra tun. I xa findi muxu xa serexedube ra, muxu xaxili tima naxan na. A lanma i xa findi serexedube ra mixi

keren ma denbaya be, ka Isirayila bonsoe nde be?» ²⁰ Serexedube naxa seewa na woyenyi ra. A naxa serexedube kuntigi xa donma, kuyee, nun na kuye masolixi tongo, a naxa bira e foxo ra.

²¹ E naxa ti kira xon ma, dimee, xurusee, nun kote na e ya ra. ²² E to makuya Mike xa banxi ra, Mike doxo booree naxa e malan, e fa bira Dana xa die foxo ra. ²³ E naxa sonxoe rate Dana xa die ma. Danakae naxa a fala Mike be, «Munse niyaxi? I wama gere sofe munfe ra?» ²⁴ A naxa e yaabi, «Wo bara n ma kuyee nun n ma serexedube xanin. Munse fa luma n yi? N wo gerema na nan ma.» ²⁵ Dana xa die naxa a fala a be, «I naxa sonxo muxu ra, xa na mu xeme ndee fama wo bonbode xone ra. Na kui i fama ne gande i tan nun i xa denbaya ra.» ²⁶ E to na fala, e naxa siga. Mike naxa a kolon e senbe gbo a be, na na a niya, a naxa gbilen a xonyi.

²⁷ E naxa Mike xa see nun a xa serexedube xanin Layisa. E naxa mennikae faxesa santidegema ra, e na taa birin gan. Layisakae mu nu sese kolon barima e boje nu saxi, yaxui yo mu nu na e yi ra. ²⁸ Mixi yo mu no e ratangade, barima e nu makuya Sidon na, dari mu nu na e nun si gbete tagi. E nu na geya bunyi Beti Rexobo biri. Dana xa die naxa gbilen Layisa taa ti ra a firin nde, e sabati naa. ²⁹ E naxa e baba Isirayilaka Dana xili sa na taa xun, naxan singe nu xili Layisa. ³⁰ Dana xa die naxa Mike xa kuye ti naa. Gerisomi xa di Yonatan, Munsa xa mamadi, naxa findi Dana bonsoe xa serexedube ra, han e yaxuie e xanin pamanе ma temui naxe. ³¹ E nu Mike xa kuye nan batuma, Ala xa banxi nu na Silo waxati naxan ma.

19

Fe jaaxi Bunyamin boxi ma

¹ Mange yo mu nu na Isirayila boxi ma na temui. Lewika nde, naxan nu na Efirami geyae yire, naxa konyi gine nde fen Beteeemu Yudaya boxi ma. ² Konon gine naxa yene raba, a keli a xa mori xun ma, a siga Beteeemu Yudaya boxi ma a baba xonyi. A to kike naani raba naa, ³ a xa mori naxa siga a yire alako e xa lan fe

keren ma. A xa konyi fonike naxa a mati, e siga sofale firin fari. Na gine naxa a raso a baba xonyi. Na gine baba to na xeme to, a naxa a rasene seewe ra. ⁴ A bitanyi naxa a makankan, e fa lu a xonyi xi saxan. A naxa e yigiya a fanyi ra.

⁵ Xi naani nde, Lewika naxa kurun a xa kote yailan na, kono a bitanyi naxa a fala a be, «I de iba taami ra sinden, wo fa siga.» ⁶ E naxa doko, e naxa e dege yire keren. Na xanbi a bitanyi naxa a fala a be, «I xa xi be to koe ra. I xa tin na ra alako i boje xa rafan i ma.» ⁷ Na gine xa mori naxa keli, a xa siga, kono a bitanyi naxa a karaxan a xa na koe radangi naa.

⁸ Xi suuli nde, a man naxa kurun, a xa siga. A bitanyi man naxa a fala a be, «N bara i mayandi, i xa i de iba sinden, i fa siga nunmare ra.» E man naxa e dege yire keren. ⁹ Na xeme to keli, a xa siga, a tan nun a xa gine, nun a xa fonike konyi, a bitanyi man naxa a mayandi, «I bara a to, koe na sofe. Wo xa xi be to, i boje xa rafan i ma. Tina wo xa kurun, wo xa siga wo xonyi.» ¹⁰ Na gine xa mori mu tin na ra. A naxa keli, a nun a xa gine naxa doko sofale firinyie fari, e siga Yebusu biri ra, naxan findixi Darisalamu ra. ¹¹ E makorexi Yebusu ra temui naxe, nunmare nu bara so. Yi fonike konyi naxa a fala a marigi be, «Won xa ti be Yebusu taa kui, won xa xi be.» ¹² A marigi naxa a yaabi, «Won mu soma taa i si gbete sabatixi dennaxe. Won xa xi Isirayila taa nde ne Gibiya.» ¹³ A man naxa a fala a xa fonike konyi be, «Won xee, won xa so Gibiya, xa na mu Rama, won xa xi menni.» ¹⁴ E naxa jere han soge dula temui. E nu bara makore Gibiya ra, Bunyamin bonsoe xa boxi ma. ¹⁵ E naxa so Gibiya, e xa xi naa. E naxa ti taa tagi, kono mixi yo mu tin e yigiyade.

¹⁶ Fori nde, naxan keli Efirami geyae mabiri, kono a nu sabatixi Gibiya ne, a naxa so taa kui nunmare, kelife walide xe ma. Menni mixie tan Bunyamin xa die nan nu e ra. ¹⁷ Na fori to xone to taa tagi, a naxa e maxorin, «Wo kelixi minden? Wo sigafe minden?» ¹⁸ E naxa a yaabi, «Muxu kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, muxu na sigafe Efirami geyae ma,

n sabatixi dennaxe. N kelixi Beteleemu Yudaya boxi nan ma, n na sigafe Alatala xa banxi, kono n mu yigiya sotoxi sinden. ¹⁹ Nooge nun burexe na muxu yi muxu xa sofale naxan donma. Taami nun weni fan na muxu yi muxu naxan donma, n tan, n ma gine, nun n ma fonike konyi. Sese mu luxi naxan mu na muxu yi ra.» ²⁰ Na fori naxa a fala a be, «Ala xa wo boje sa. N bara wo yigiya, wo mu luma taa tagi to koe ra.» ²¹ A naxa e xanin a xa banxi kui, a nooge so sofalee yi. Biyaasilae to e sanyie maxa, e naxa e dege, e naxa e min.

²² E to nu na e degefe, taa mixi rabepinxie naxa fa, e naxa banxi bilin, e naade konkon senbe ra. E nu fa a fala fori be, banxi kanyi, «Xeme naxan soxi i xa banxi kui, a ramini alako muxu xa yene raba a ra.» ²³ Banxi kanyi naxa mini, a a fala e be, «Ade, n ngaxakerenyie, wo naxa yi fe jaaxi raba n ma xone ra. N bara wo mayandi. Yi xeme bara so n xonyi, wo naxa yi yunubi xonxi raba a ra. ²⁴ N ma di ginedimedi nan yi ki, a nun yi xeme xa gine, n xa nee ramini wo ma, wo xa wo waxonfe raba e ra. Kono wo naxa na fe xonxi mooli raba yi xeme ra.» ²⁵ Yi xeme mu tin e tuli matide a ra. Na kui, xeme naxa a xa gine suxu, a a ramini e ma tande. E naxa a kolon gine ra, e fa a maxi na koe birin na han geesege. Kuye to iba, e naxa a bejin.

²⁶ Subaxe yi gine naxa fa, a bira banxi de ra, a xa mori yigiyaxi dennaxe. A naxa lu naa han geesege. ²⁷ Geesege a xa mori naxa keli, a xa siga. A to naade rabi, a naxa a xa gine to banxi sode de ra, a belexe saxi naade gonyi ma. ²⁸ A naxa a fala a xa gine be, «Won xee,» kono a mu a yaabi. A nu bara faxa. Na kui a naxa a sa a xa sofale fari, a siga a xonyi. ²⁹ A to so a xonyi, a naxa fine tongo, a naxa a xa gine ibolon a salonsee ma doko fu nun firin. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila bonsoe fu nun firinyie ma.

³⁰ Naxee birin na to, e naxa a fala, «Kafi Isirayilakae naxa keli Misira boxi ma, han to, yi fe jaaxi mooli mu nu raba sinden. Won xa lu yire keren, wo xa nate tongo yi xa fe ra.»

20

Isirayilakae nun Bunyamin bõnsõe gerefe

¹ Isirayilakae birin, fõlo Dana ma, sa dõxõ Beriseeba nun Galadi ra, e naxa e malan Ala ya i Misipa. ² Isirayila bõnsõe kuntigi birin nu na Ala xa jama xa malanyi. Sõori wulu keme naani nu na, e birin fata santidegema ra. ³ Bunyaminkae naxa a kolon Isirayilakae nu malanxi Misipa.

Isirayilakae naxa a fala na Lewika be a xa yi fe jaaxi dentegẽ sa e be. ⁴ Na kui Lewika naxan ma gine faxaxi, a naxa a masen e be, «Muxu nun n ma gine naxa Gibiya li Bunyamin bõxi ma, muxu xa xi naa. ⁵ Gibiya xeme naxa keli n xili ma kõe ra. E naxa banxi bilin n nu na dennaxe, e xa n faxa. E naxa e waxõnfe raba n ma gine ra han na faxa. ⁶ N naxa a fure ibolon bolon, n naxa a xuntunye rasanba Isirayila bõnsõe birin ma, e xa a kolon yi fe jaaxi naxan nabaxi Isirayila bõxi ma. ⁷ Yakõsi, Isirayilakae birin, wo xa wõyen, wo xa kiiti sa.»

⁸ Nama birin naxa lan a ma mixi yo naxa gbilen a xõnyi, ⁹ fo e xa mixie sugandi sinden naxee tema Gibiya xili ma. ¹⁰ E naxa a fala, «Xeme fu yo xeme fu, won xa keren xee a xa donse fen sõorie be. Naxee luxi, e xa te Gibiya e xa wali jaaxi sare ragbilen mennikae ma, naxee bara fe xõnxi raba Isirayila bõxi ma.» ¹¹ Na kui Isirayila xeme birin naxa e malan na taa xili ma.

¹² Isirayila bõnsõe naxa xerae xee Bunyamin xabile birin ma, e xa e maxõrin, «Yi fe jaaxi mooli dangixi wo tagi di? ¹³ Wo xa na Gibiyaka mixi jaaxie so muxu yi ra, muxu xa e faxa alako yi yunubi xa ba Isirayila ma.» Bunyaminkae naxa tondi e ngaxakerenyi Isirayilakae xui suxude. ¹⁴ E naxa keli e xa taae kui, e fan xa malan Gibiya Isirayilakae gere. ¹⁵ Santidegema kanyi wulu mõxõnen nun senni nu na Bunyaminkae ya ma, nun Gibiyaka mixi keme solofere naxee sugandixi gere xili ma. ¹⁶ Sõori yi matinxinxi keme solofere nu na e ya ma, naxee fata gẽme wolide laati ra e

koola belexe ra. E fata se birin gõnode na ra. ¹⁷ Isirayilaka sõorie santidegema kanyie nu lanxi xeme wulu keme naani bafe Bunyaminkae ra. ¹⁸ E naxa te Beteli, e Ala maxõrin, «Nde singe tema muxu ya ma a xa Bunyaminkae gere?» Alatala naxa e yaabi, «Yudayakae singe xa na gere fõlo.»

¹⁹ Gẽesegẽ, Isirayilakae naxa kuru Gibiya xili ma. ²⁰ E naxa Bunyaminkae gere Gibiya ya tagi. ²¹ Bunyaminka naxee keli Gibiya, nee naxa Isirayilaka wulu mõxõnen nun firin faxa. ²² Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa limaniya, e man naxa te Bunyaminkae xili ma, e nu na dennaxe na lõxõ singe. ²³ E man naxa te Beteli, e naxa wa han nunmare, e fa Alatala maxõrin, «A lanma muxu man xa Bunyaminkae gere, muxu ngaxakerenyie?» Alatala naxa e yaabi, «Wo e gere.»

²⁴ Awa na xi firin nde, Isirayilakae man naxa te Bunyamin xa die xili ma. ²⁵ Na lõxõ Bunyaminka naxee keli Gibiya naxa Isirayila xeme wulu fu nun solo-masaxan faxa santidegema ra. ²⁶ Na temui Isirayilakae birin naxa te Beteli, e naxa wa Alatala ya i. E naxa sunyi suxu han nunmare, e serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Alatala be. ²⁷ E naxa Alatala xa marasi fen. Na waxati Ala xa saatẽ kankira nu na Beteli. ²⁸ Finexasi, Eleyasari xa di, Haruna xa mamadi, nu a jengi saxi na birin xõn ma. E naxa Ala maxõrin, «A lanma muxu man xa te Bunyaminkae xili ma, muxu ngaxakerenyie, ka a lanma muxu xa gere lu naa?» Alatala naxa e yaabi, «Wo man xa gere so. Tina n e sama wo sagoe.»

²⁹ Na temui Isirayilakae naxa Gibiya melen. ³⁰ E to te Bunyaminkae xili ma Gibiya ya tagi e nu na dennaxe boore biyaasi, ³¹ Bunyamin xa die naxa mini e gere. E naxa mixi tongo saxon faxa Beteli nun Gibiya kirae xõn ma. ³² Bunyaminkae naxa a fala e boore be, «Won man na e bõnbõfe ne yi ki alo a singe,» kõnõ Isirayilakae tan nu bara a fala e boore be, «Won xa won makuya taa ra, e xa bira won fõxõ ra kirae xõn ma.»

³³ Isirayila xemee naxa e malan Bali Tamari. Naxee nu na Gibiya melenfe, nee fan naxa mini kene ma. ³⁴ Isirayila soori fanyi wulu fu naxa Gibiya gere a naaxi ra. Bunyaminkae mu gexi a kolonde gbaloe nu bara e li. ³⁵ Alatala naxa Bunyamin bonsoe bonbo Isirayila ya xori. Xeme santidegema kanyi wulu moxonen nun suuli, xeme keme naxa faha na loxo. ³⁶ Bunyamin xa die naxa a kolon e mu geenixi yi biyaasi. Isirayilakae naxa a lu e xa gbilen Gibiya mabiri, barima e a kolon soori gbete nu na e melenfe.

³⁷ Soori naxee nu Gibiya melenfe, nee naxa so taa kui keren na, e mixi birin faha santidegema ra. ³⁸ E nu bara lan a ma e xa te so taa ra, tuuri gbegbe xa te koore ma. ³⁹ Isirayilaka boore to na to, e naxa e mafindi Bunyaminkae xili ma. Bunyaminkae to bara mixi tongo saxan faha, e naxa a fala e boore be, «Won na e bonbofe ne yi ki alo a singe.» ⁴⁰ Kono e to tuuri to te ra koore ma kelife e xa taa kui, ⁴¹ Bunyaminkae naxa gaaxu na gbaloe ya ra. Isirayilakae naxa e mafindi, e xa e gere.

⁴² Bunyaminkae naxa gbilen e foxo ra, e e gi gbengberen kira xon ma. Soori naxee nu na taa kui, nee mu tin e xa e ba e yi. E naxa bira e foxo ra, e e faha, barima e nu bara makore e ra. ⁴³ Isirayilakae naxa e rabilin, e bira e foxo ra Gibiya fuge ra. ⁴⁴ Bunyamin soori fanyi wulu fu nun solomasaxan naxa faha na gere kui. ⁴⁵ Xeme wulu suuli naxa faha, naxee nu bara e gi gbengberen kira xon ma, sigafe ra Rimon geya mabiri. Xeme wulu firin naxa faha, naxee nu bara e gi han Gidomi. ⁴⁶ Na loxo Bunyamin soori fanyi wulu moxonen nun suuli naxa faha, e birin santidegema kanyi. ⁴⁷ Xeme keme senni, naxee nu bara e gi gbengberenyi Rimon geya mabiri, naxa lu menni kike naani. ⁴⁸ Isirayilakae naxa bira Bunyamin xa die foxo ra e xa taa birin kui. E naxa e faha santidegema ra, xemee nun xurusee. E naxa te fan so e xa taa birin na.

21

Bunyamin bonsoe xa gine sote

¹ Isirayila xemee nu bara e yete rakali Misipa, a falafe ra, «Mixi yo naxa a xa di gine fi Bunyaminka nde ma.» ² Nama naxa siga Beteli, e naxa lu Ala ya i han nunmare. E naxa wa e xui itexi ra. ³ E nu fa a fala, «Isirayila Marigi Alatala bonsoe nde baxi muxu ra munfe ra?» ⁴ Na kuye iba, e naxa keli subaxe ma, e serexebade yailan, e fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba Ala be. ⁵ Isirayilakae naxa a maxorin, «Xabile mundun mu na won ya ma to naxan mu fahi Alatala xa malanyi?» E nu bara e rakali mixi xili ma naxan mu fama Alatala xa malanyi Misipa. E nu bara a fala na kanyi xa faha.

⁶ Isirayilakae naxa kinikini e ngaxakerenyi Bunyaminkae ma, e nu fa a fala, «To loxo bonsoe keren bara ba Isirayila ra. ⁷ Won munse rabama e be alako e xa ginee soto, barima won tan bara won kali Alatala ra, won mu won ma di ginee fima e ma?» ⁸ Na kui, e naxa a fala, «Xabile nde na Isirayila bonsoe ya ma naxan mu te Alatala yire Misipa?» E naxa a mato fa Yabesi Galadi mixi yo mu nu na e ya ma.

⁹ E to pama mato, e naxa a kolon Yabesi Galadi xabile mu nu na e ya ma. ¹⁰ Nama naxa soori wulu fu nun firin xee Yabesi Galadi e xa mixi birin, ginee nun dimedie, faha santidegema ra. ¹¹ «Wo lan ne wo xa menni xeme birin faha. Wo man xa ginee faha naxee mu findixi ginemedi ra.» ¹² E naxa ginemedi keme naani li Yabesi Galadi, naxee mu xeme fe kolon. E naxa e xanin Silo Kanaan boxi ma.

¹³ Nama birin naxa xerae xee Bunyamin xa die xon ma naxee nu na Rimon geya mabiri. E naxa lanyi woyenyi masen e be. ¹⁴ Na temui Bunyaminkae naxa gbilen Isirayila boxi ma. Isirayilakae naxa Yabesi Galadi ginee so e yi ra, kono e birin mu gine soto.

¹⁵ Nama naxa kinikini e ma, barima Alatala nu bara a ragiri nde xa ba Isirayila bonsoe ra. ¹⁶ Forie naxa a fala, «Won munse rabama e be alako naxee mu gine soto, e fan xa gine ndee doko? Bunyaminka gine birin bara faha. ¹⁷ A lanma e xa ke tongoe soto, alako bonsoe nde naxa ba Isirayila ya ma. ¹⁸ Kono won mu noma won ma die sode e yi ra, barima

won bara won nakali, <Mixi naxan a xa di ginε fima Bunyaminka nde ma, na kanyi xa danka.>»

¹⁹ «Awa, won naxan nabama, na nan yi ki. Ne yo ne sali nde rabama Silo, Beteli koola ma, Beteli nun Sikemi kira fuge ra, Lebona yirefanyi ma.» ²⁰ E naxa a fala Bunyaminkae be, «Wo siga, wo sa wo noxun weni bilie xora. ²¹ Silo ginεe na mini fare boronde, wo xa mini weni bilie xora, wo xa Silo ginε ndee tongo wo yete be, wo man xa gbilen Bunyamin boxi ma.

²² Xa e baba, xa na mu a ra e taarae, fa wo kalamude muxu xon, muxu a falama ne e be, <Wo xa dipe e ma muxu xa fe ra, barima muxu mu ginε sotoxi e xa soori birin be. Wo tan xa mu wo xa die fixi e ma. Na kui wo mu na marakali kanaxi.>»

²³ Bunyamin xa die naxa na birin naba. E naxa ginε tongo e xa konti ma ginεe ya ma, naxee nu na fare boronfe. E naxa e xanin e xa boxi ma, e man naxa e xa taae ti, e sabati naa. ²⁴ Isirayilakae fan naxa gbilen e xonyi, e bonsoe nun xabile nu na boxi naxan ma. ²⁵ Na waxati mange yo mu nu na Isirayila. Kankan nu a waxonfe nan nabama.

Ruti xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi taruxui di nan na ginε firin xa fe ra. Ginε nde nun a xa mōri nan keli e xōnyi Isirayila bōxi ma, e tunu Mowaba bōxi ma. Menni, na xeme nun a xa di xeme firinyie naxa faxa. Na kaape ginε nun a xa die xa ginε naxa lu naa e keren setarepa kui. A rapōnyi, na kaape ginε naxa nate tongo a xa gbilen a xōnyi. A xa mamadi Ruti naxa bira a fōxo ra xanunteya xa fe ra. E to so Isirayila bōxi ma e xa sunnunyi kui, Alatala naxa kaabanakoe nde raba naxan a masenma a tōoromixie xanuma. A naxa mēni na ginε firinyie ma a fanyi ra, alako e naxa lu setarepa kui e kerenyi ma.

Yi taruxui nōma limaniya fide to mixie ma, naxee nōma a mapoxunde a Ala bara nēemu e ma. Xa mixi bira Ala fōxo ra, e a sago rabama, Ala mu nēemuma e ma fefe ma. Tōore nde nōma e lide, kōno Alatala nōma na tōore mafindi fe fanyi ra. Yi taruxui fole makinikini, kōno a rapōnyi a Ala senbe nun a xa xanunteya masenma won be. Ala xa won mali na kolonde won ma dunipeigiri kui. Amina.

Ruti xa Taruxui

Elimeleki xa denbaya tunufe Mowaba

¹ Alatala xa kiitisae xa waxati, kaame din ne Isirayila bōxi ra. Xeme nde naxa keli Beteleemu, naxan nu na Yudaya bōxi ma. A naxa tunu Mowaba bōxi ma, a tan, a xa ginε, nun a xa di firinyie. ² Na xeme xili Elimeleki, a xa ginε Nowemi, a xa die, Maxalōn nun Kiliyon. E fatan Efarata xabile nan ma. E naxa sa sabati Mowaba bōxi ma.

³ Na temui Nowemi xa mōri Elimeleki naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa, a nun a xa di firinyie. ⁴ Na di firinyie naxa Mowaba ginε dōxo. Ginε singe xili Oropa, a firin nde Ruti. E naxa lu mēni han pe fu. ⁵ Na xanbi Maxalōn nun Kiliyon fan naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa a keren. Xeme mu na, di mu na.

⁶ Nowemi to a me a Alatala bara a xa pama mali baloe fe ra, ⁷ Nowemi nun a xa die xa ginε firinyie naxa keli Mowaba bōxi ma, e nu sabatixi dennaxe. E to kira li naxan sigama Yudaya bōxi ma, ⁸ Nowemi naxa a fala a xa die xa ginε be, «Wo xa gbilen wo ngae xōnyi. Alatala xa hinne wo ra, alo wo a rabaxi n tan nun n ma die be ki naxe. ⁹ Alatala xa xeme fi wo ma, wo sabatima naxan xōn bōpasa kui.» Nowemi naxa findigilin e ma, kinikini naxa e rawa.

¹⁰ E naxa a fala a be, «Ade, na mu lanma. Won birin xa siga i bōnsōe yire.»

¹¹ Nowemi naxa e yaabi, «N ma mamadie, wo xa gbilen. Munfe ra wo wama birafe n fōxo ra? N tan nōma di gbete baride sōnōn wo dōxōma naxee xōn? ¹² N ma mamadie, fo wo xa gbilen wo xōnyi. N bara fori. N mu nōma xeme gbete sōtode sōnōn. Hali n sa xeme gbete soto to, n fa di bari to kōe ra, ¹³ wo nōma na di memede han a mō wo fa dōxo a xōn ma? Wo nōma na ra? N ma mamadie, wo mu nōma na ra. Na xōrōxo. Wo nōma tondide xeme gbete be, han n ma die mō? Alatala naxan nagirixi n ma, a xōrōxo dangife wo xa tōore ra. Alatala bara n tōoro ki fanyi.»

¹⁴ Na kui Oropa nun Ruti man naxa wa folo. Oropa naxa findigilin Nowemi ma, a fa gbilen a xōnyi, kōno Ruti tan naxa kankan Nowemi ma. ¹⁵ Nowemi naxa a fala a be, «Ruti, Oropa bara gbilen a xa mixie xōnyi. A bara gbilen a xa diine ma. I tan fan, i xa bira a fōxo ra.» ¹⁶ Ruti naxe, «I naxa n karaxan n xa gbilen i fōxo ra. I naxa n keri. I nu siga dede, n fan sigama mēni ne. Won sabatima ne yire keren. I xa mixie findima n ma mixie nan na. I Marigi Ala findima n fan Marigi nan na. ¹⁷ N luma i seeti ma han i faxa, n fa ragata i xa gaburi seeti ma. Xa n i bepin, Alatala xa i haake mini n i. Saya gbansan xa won nafatan.»

¹⁸ Nowemi to a kolon, Ruti xa nate mu masarama, a naxa dundu. ¹⁹ E firin naxa ti kira xōn ma han Beteleemu. E to so taa kui, pama naxa terenna e tofe ra. Ginε nu fa maxōrinyi ti, «Nowemi nan ya?» ²⁰ Nowemi nu fa e yaabi, «N mu xilima Nowemi sōnōn. Wo xa n xili Mara, barima Ala Senbema bara n ma dunipeigiri raxōrōxo n ma.» («Nowemi»

wama a falafe ne «a joxun.» «Mara» wama a falafe ne «a xonɔ.»²¹ «N siga sigama, n nun fe fanyi nan siga, kɔnɔ Alatala bara n nagbilen n belexe igeli ra. Munfe ra wo n xilima Nowemi? Alatala Senbema bara ti n kanke, a bara naxankate dɔxɔ n ma.»

²² Nowemi gbilen a xɔnyi na ki ne, a tan nun a xa di xa gine Ruti Mowabaka. E soxi Beteleemu funden maniye xaba temui ne.

2

Boosu Ruti malife

¹ Senbema nde nu na Isirayila bɔxi ma, naxan xili Boosu. A fatan Elimeleki xabile nan na. ² Ruti Mowabaka naxa a fala Nowemi be, «N wama sigafe xe ma funden maniye dɔnxɔee matongode. Temunde n xe kanyi nde toma naxan hinnema n na.» Nowemi naxe, «Awa n ma mamadi, i n lima be.»

³ Ruti naxa siga funden maniye dɔnxɔee matongode xe walikɛe xanbi ra. Alatala naxa a ragiri, a xa a xun ti Boosu, Elimeleki xabile mixi nde xa xe ra. ⁴ Na waxati Boosu nu baxi sode keli Beteleemu. A naxa a xa walikɛe xeebu, «Wo nu wali, Alatala xa wo ratanga.» E naxa a ratin, «Amina, Alatala xa barake fi i fan ma.» ⁵ Boosu naxa maxɔrinyi ti walikɛe xunyi ma, «Nde na na sungbutunyi ra?» ⁶ A naxa a yaabi, «Na sungbutunyi Mowabaka na a ra, naxan fa Nowemi matide keli Mowaba bɔxi ma. ⁷ A mayandi nan ti a xa funden maniye dɔnxɔee matongo walikɛe xanbi ra. Kafi a fa gɛɛsege, han yakɔsi a na walife, fo a to a malabufe yi ki bage bun ma.»

⁸ Na temui Boosu naxa a fala Ruti be, «N ma di, i tuli mati. I xa lu be n ma walike ginee xanbi ra. Hali i mu siga xe gbete ma funden maniye dɔnxɔee matongode. ⁹ E na siga xe naxan ma, i fan xa bira e foxɔ ra. N bara jungui lu n ma xemee ma, e naxa i tɔɔɔ. Xa ye xoli i suxu, i xa siga ye minde, walikɛe xa ye naxan saxi feje kui.»

¹⁰ Ruti naxa a igoro bɔxi ma jɛlexinyi saabui ra, a fa a fala, «N tan, beka mu n na, kɔnɔ i bara hinne n na. I hinnexi n na munfe ra?» ¹¹ Boosu naxa a yaabi,

«Mixie bara a fala n be, i naxan nabaxi i mama be kafi i xa mɔri naxa faxa. E naxe, i bara i baba yo, i nga yo, nun i baride, i bara a birin bejin, i fa siga mixie xɔnyi i mu dennaxe kolon. ¹² Ala xa i baraayi. Isirayila Marigi Ala xa i sare rakamali, i xaxili tixi Marigi naxan na.» ¹³ Ruti naxa a fala Boosu be, «N ma mange, i bara hinne n na, i bara nde ba n ma tɔɔre ra. I xa wɔyenyi bara so n tan i xa konyi bɔje kui, na binye gbo n tan be.»

¹⁴ E dege waxati Boosu naxa a fala Ruti be, «Fa be, i xa taami nun bɔre nde don.» Ruti naxa dɔxɔ walikɛe fe ma. Boosu naxa funden maniye gilinxi nde so a yi ra. A naxa na don han a luga, a fa a dɔnxɔe ragata. ¹⁵ A man to siga funden maniye matongode, Boosu naxa yaamari fi a xa walikɛe ma. A naxe, «Hali a so a xabatare fan xɔɔra, wo naxa sɔnxɔ a ma. ¹⁶ Wo na funden maniye raxiri, wo xa nde lu naa, a xa na fan matongo. Hali wo mu sese fala a be.»

¹⁷ Ruti naxa wali han nunmare. A to ge walide, a naxa funden maniye bonbo, a konbo ya firin nan sɔɔ. ¹⁸ Ruti to so na birin na taa kui, a naxa a masen Nowemi be. A donse naxan don Boosu yire, a naxa na dɔnxɔe fan so Nowemi yi ra. ¹⁹ Nowemi naxa Ruti maxɔrin, «I walixi xe mundun ma to? I yi funden maniye matongoxi minden? Ala xa na mixi baraayi naxan hinnexi i ra.» Ruti naxa a birin ya maxaran a mama be. A man naxa a fala, «Mixi naxan n malixi, a xili ne Boosu.» ²⁰ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «Ala xa a baraayi, Ala naxan mu a xa saate fanyi kanama, a fa hinne a xa mixie ra naxee na dunja a nun naxee na aligiyama. Yi xeme lanxi won xabile mixi nde nan ma. Won xabile ratangama nan a ra.»

²¹ Ruti Mowabaka naxa a yaabi, «Na xeme naxe, a n xa wakili a xa walikɛe foxɔ ra han funden maniye xabe xa ba a ra.»

²² Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, «N ma di, a lanma i xa bira a xa walike ginee foxɔ ra, alako mixi yo naxa i tɔɔɔ xe gbete ma.»

²³ Na kui Ruti naxa lu Boosu xa walike ginee foxɔ ra han funden maniye nun

mengi maniye xabe naxa non. Ruti sabati Nowemi xonyi, na ki ne.

3

Ruti nun Boosu xa lanyi

¹ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine be, a naxe, «Ruti, n wama i xa xeme taa fanyi soto. ² I a kolon, Boosu, i sa walixi naxan xonyi nun a xa walike gine ra, won xabile nan a ra. To nunmare ra, Boosu sigama lonyi ma funden maniye bonbode. ³ I naxan nabama, i xa i yailan a fanyi ra. I xa i maxa, i labunde sa i ma, i i maxiri dugi fanyi ra. Na temui i xa siga lonyi yire. I i ya manoxun Boosu ma han a xa ge a degede. ⁴ A na so a sade, i xa a mato a saxi dennaxe. A na xi, i xa a xa dugi ba a sanyie ma, i i sa a san labe ra. A fama i rabafe falade i be.» ⁵ Ruti naxa a yaabi, «Awa, n a birin nabama ne alo i a falaxi ki naxe.»

⁶ Na temui Ruti naxa siga na lonyi ma. A mama naxan falaxi a be, a naxa na raba. ⁷ Boosu to ge a degede, a naxa a sa funden maniye kuruxi fe ma nelixinyi kui. Ruti naxa a maso a ra doyin doyin, a dugi ba a sanyie ma, a fa a sa a san labe ra. ⁸ Koe tagi, Boosu naxa xunu, a naxa gine to a san labe ra. ⁹ A naxa a maxorin, «Nde a ra?» Ruti naxa a yaabi, «I xa konyi nan n na. N xili Ruti. N faxi ne, xa i noma n futide, barima muxu xabile ratangama na i ra.»

¹⁰ Boosu naxa a masen a be, «N ma di, Ala xa i baraayi. Yi hinne fan i xa hinne singe be, barima i mu sigaxi segetala se kanyi foxo ra, i mu sigaxi segetala setare foxo ra. ¹¹ N ma di, xanmeri yo naxa lu i yi ra. N a birin nabama ne i be i naxan maxorinxi, barima jama birin a kolon gine fanyi nan i ra. ¹² I bara nondi fala. N tan, wo xabile ratangama nan n na, kono xabile ratangama gbete na naxan makore i ra n tan be. ¹³ Koe radangi be to. Geesege, xa na mixi tin i ratangade, awa. Xa a mu tin, n tan i ratangama ne. N bara n kali Alatala ra! I xa xi be han kuye xa iba.»

¹⁴ Ruti naxa a sa Boosu san labe ra han subaxe ma. A naxa keli beenun soge xa te, barima Boosu mu nu wama mixi xa

a kolon yi gine nu na lonyi ma. ¹⁵ A naxa a fala a be, «I xa mafelenyi tongo, a de suxu.» Ruti to a xa mafelenyi de suxu, Boosu naxa funden maniye konbo ya keren sa a kui. Boosu naxa Ruti rate na kote ma, Ruti fa siga taa kui.

¹⁶ A naxa gbilen a mama Nowemi xonyi. Nowemi naxa a maxorin, «N ma mamadi, fe bara dangi a fanyi ra?» Ruti naxa a ya maxaran Boosu naxan birin nabaxi a be. ¹⁷ A naxe, «A bara yi funden maniye konbo ya keren fi n ma. A naxe n be, <I mu gbilenma i mama xonyi i belexe igeli.>» ¹⁸ Nowemi naxa a fala a be, «N ma mamadi, i xa lu be han won xa a kolon yi fe raponma ki naxe. Na xeme mu a raxarama, fo yi fe xa yailan to yati ne.»

4

Boosu Ruti futife

¹ Boosu naxa siga taa naade ra, taakae malanma dennaxe, a doxo. Na xabile ratangama, Boosu nu naxan xa fe falama, na naxa fa. Boosu naxa a fala a be, «N ba, fa i magoro be.» A naxa fa, a doxo. ² Boosu man naxa a fala taa kuntigi fu be, «Wo fa, wo wo magoro be.» E to doxo, ³ Boosu naxa a masen na xabile ratangama be, «Nowemi, naxan kelixi Mowaba, a wama Elimeleki xa boxi matife. I a kolon, Elimeleki won taara na a ra. ⁴ N nu wama i xa kolon soto na fe ma, i xa na boxi xun sara taakae nun taa kuntigie ya xori. Xa i noma a xun sarade, i xa a raba. Xa i mu noma na ra, a fala n be, alako n xa a kolon, barima mixi gbete mu noma a xun sarade fo i xa i xui fi. N tan nan i xanbi ra.» Na xeme naxa a yaabi, «N a xun sarama ne.»

⁵ Na temui Boosu naxa yi woyenyi sa na fari, a naxe, «I ne yi boxi sarama loxoe naxe Nowemi nun Ruti Mowabaka ma, i man xa na kaape gine fan doxo, alako faxamixi xili naxa loe na boxi xun ma.»

⁶ Na xabile ratangama naxa a yaabi, «Na kui n mu noma a xun sarade, xa na mu a ra n yete ke kanama ne. I xa a xun sara, n tan mu noma.» ⁷ Singe ra Isirayila boxi ma, xa mixi nde nu wama lanyi xirife, fo a xa sankiri ba, a xa a so a boore yi ra. Na nan a masenma lanyi bara ge xiride. ⁸ Na kui, na xabile ratangama to a fala Boosu

be, «I xa na boxi xun sara i yete be,» a Yisayi naxa Dawuda soto.
naxa a xa sankiri ba, a a so Boosu yi ra.

⁹ Na dangi xanbi Boosu naxa a masen taa kuntigie nun pama be, «Wo bara findi seedee ra to. Elimeleki, Kilon, nun Maxalon xa see, n bara e birin sara Nowemi ma. ¹⁰ Maxalon xa gine, Ruti Mowabaka, n bara na fan doxo alako faxamixi xili naxa loe a xa boxi xun ma, a xabile nun a xa taa mixie naxa nemeu a xa fe ma. To wo bara findi yi fe seedee ra.» ¹¹ Nama nun kuntigie naxa a yaabi, «Muxu bara tin findide seedee ra! Muxu bara Alatala maxandi yi gine be naxan sofe i xonyi.

Alatala xa a lu alo Raxele nun Leya naxee
bara die soto,

e findi Isirayila pama ra.

Alatala xa senbe fi i ma Efarata xabile ya
ma.

Alatala xa xili xungbe fi i ma Beteleemu
taa kui.

¹² Alatala xa di gbegbe fi i ma yi sungbu-
tunyi saabui ra.

Alatala xa wo xa die findi denbaya ra alo
Peresi xa denbaya,

Peresi naxan Tamari barixi Yuda be.»

¹³ Na temui, Boosu naxa Ruti xa futi xiri. E to lu yire keren, Alatala naxa a ragiri Ruti xa tege, a di soto. ¹⁴ Na kui ginee naxa a fala Nowemi be, «Ala tantu, barima Alatala bara xabile ratangama fi i ma. Isirayilakae xa tantui rasiga Ala ma! ¹⁵ Yi di fama menide i ma, a i kantama i xa nelaxeforija kui. I xa mamadi Ruti, naxan yi di sotoxi i be, a fan i xanuma, a tide gbo i be dangi di solofere ra.»

¹⁶ Nowemi naxa na diyore tongo, a a sa a kanke ma, a findi a menima ra.

¹⁷ Nowemi doxoore ginee naxa xili sa yi diyore xun ma, a falafe ra, «Nowemi bara di soto, a xili Obedo.» Obedo xa di nan Yisayi ra. Yisayi xa di nan Dawuda ra.

¹⁸ Peresi xa taruxui nan ya:

Peresi naxa Heseron soto.

¹⁹ Heseron naxa Rami soto.

Rami naxa Aminadabo soto.

²⁰ Aminadabo naxa Naxason soto.

Naxason naxa Salimon soto.

²¹ Salimon naxa Boosu soto.

Boosu naxa Obedo soto.

²² Obedo naxa Yisayi soto.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyie to mini Misira xa konyiya bun ma, Annabi Munsa nan nu findixi e xa yarerati ra. A lu ne e ya ma han e so Kanaan bɔxi ma, Ala naxan laayidixi e be. Na temui e nu birama Annabi Yosuwe fɔxo ra. A xa waxati dangi xanbi, Isirayila bɔnsɔɛ birin nu na e xati ma. Kɔno e yaxuie to kata e tɔɔrɔde, Ala naxa «Kiitisaɛ» ramini naxee nu luma e mali ra na waxati xɔrɔxɔɛ bun ma.

Yi temui serexedube nde nu na Silo, Ala xa saate kankira nu ragatama dennaxe. A bɔne nu fanxi, kɔno a xa die mu nu luma Ala xa seriye xa kira xɔn ma alo e baba. Na kui Alatala naxa a niya Samuweli xa findi namjɔnmɛ ra Isirayila be, naxan nɔma e ratangade e yaxuie ma. Kɔno jama tan nu wama mange nde xɔn ma naxan nu luxi alo jamane gbetɛe xa mange, naxan findi sɔori gali xunyi ra.

Nama waxɔnfe mu nu rafanxi Samuweli ma, kɔno Ala naxa tin na ra, a fa Solu ti mange ra Isirayila xun ma. Kɔno a mu bu Solu naxa findi Ala matandila ra. Na kui Samuweli naxa a fala a be a mixi gbetɛ findima ne mange ra a jɔxoɛ ra.

Dawuda xa taruxui foloxi na ki ne. Ala naxa Dawuda masen Samuweli be, a xa a rakolon a findima ne Isirayila mange ra Solu dangi xanbi. A segetala temui, Dawuda naxa lu Solu seeti ma, a a mali fe wuyaxi kui. Kɔno Solu to a kolon a Ala fama mangeya fide Dawuda nan ma, a naxa fe birin naba alako a xa a faxa. Kɔno Dawuda to findi Ala xa mixi tinxinxi nan na, a mu mange Solu yelevu. A nu xanunteya masenma Solu be, barima a naxe Alatala nan a sugandixi mange ra a xa jama xun ma.

Na tinxinyi yati findixi misaali nan na won birin be. Ala to findi ibunadama Marigi ra, a lanma won birin xa bira a xui fɔxo ra. Hali dunija mangɛe lan e xa na kolon. Ala nɔma mixie findide jama

yareratie ra, kɔno xa e ba Ala xa kira xɔn ma, e xa fe mu sɔoneyama. Dawuda findixi Isirayila mange xungbe nan na barima a nu jɛrema Ala xa seriye nan xɔn.

Annabi Samuweli to Dawuda ti Isirayila mange ra, a naxa masenyi gbete ti naxan tide gbo won be han to lɔxoɛ. A naxe Ala xa mange xungbe fama minide Dawuda bɔnsɔɛ ya ma. Na mixi findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, naxan ma fe falaxi Inyila Isa kui. Ala xa won mali birafe a xa mangeya fɔxo ra abadan. Amina.

Ala xa Masenyi singe Annabi Samuweli be

Samuweli bari ki

¹ Xeme nde nu na Ramatayimi taa kui, Sofimu yire, Efirami geya longori, naxan xili Elekana. Efirami bɔnsɔɛ nan nu a ra, fatanfe a benba Sufu, Tohu, nun Elihu ra. Yeroxama xa di nan nu a ra. ² A gine firin nan dɔxo: Ani nun Peninna. Peninna nu bara die bari, kɔno di yo mu nu na Ani tan yi ra. ³ Ne yo je Elekana nu kelima a xonyi, a siga Silo, a xa Alatala Mange Xungbe batu, a serexe ba a be. Eli xa di firinyie, Xofini nun Finexasi, nan nu na Alatala xa serexedube ra menni na temui.

⁴ Elekana ne a xa serexe bama, a nu darixi serexe sube nde fi ra a xa gine Peninna nun na xa die ma. ⁵ Kɔno a nu naxan fima a xa gine Ani tan ma, na gbo boore gbe be. A nu na rabama ne barima Ani nu rafan a ma ki fanyi ra, hali Alatala to mu nu di fe ragiri na ma. ⁶ A siina nu a mayelema temui birin a xa dibaritarepa xa fe ra. ⁷ Ne yo je, Ani ne tema Alatala batu banxi, a siina Peninna nu a mayelema han a nu tondi a degede, a bonbo wa tun na. ⁸ A xa mɔri Elekana nu a maxɔrin, «Munfe ra, i tondima i degede, i nu fa wa? Munfe ra i nimisaxi? N tan mu i wasa dangi di fu ra?»

⁹ Yi biyaasi tan, Elekana xa mixie to ge e degede nun e minde Silo, Ani tan naxa keli e ya ma, a siga Alatala batu banxi. Eli serexedube nu magoroxi naa a xa dɔxoɛ ma naade fe ma. ¹⁰ Ani bɔne to mapaauxi a ra, a naxa Alatala maxandi

yaye gbegebe ra. ¹¹ Na kui a naxa laayidi tongo Alatala be a falafe ra, «Alatala Mange Xungbe, xa i sa i ya ragoro i xa konyi gine xa yaagi ma, xa i sa ratu n ma, xa i mu nɛɛmu i xa konyi gine ma, xa i di xeme keren fi i xa konyi gine ma, n na fima ne i ma a xa simaya birin kui, a xunyi mu bima feo.»

¹² A xa Ala maxandi xon to kuya, Eli naxa Ani rakorosi a de ramaxama, ¹³ konɔ xui yo mu minima. Ani nu woyenfe a boje nan ma, konɔ Eli tan joxo a ma a a siisixi ne. ¹⁴ Na kui a naxa a fala a be, «I luma yi siisi kui han mun temui? Sa na raba yire gbete!» ¹⁵ Ani naxa a yaabi, «N marigi, n mu weni minxi, n mu bere minxi. N na n ma kontofili nan masenfe Alatala be. ¹⁶ I naxa n mapoxun siisila ra. N ma toore xa gboe nan a niyaxi, n na n boje ma fe masenfe Alatala be.» ¹⁷ Eli naxa a yaabi, «Awa, siga bojesa kui. Isirayila Marigi Ala xa i xa maxandi suxu.» ¹⁸ Ani naxa a fala a be, «I xa hinne n tan i xa konyi gine ra.» Na dangi xanbi, a naxa a dege, a boje naxa rafan a ma, a yatagi naxa masara. ¹⁹ Na kuye iba, Elekana nun a xa denbaya naxa kurun. E to ge salide, e naxa gbilen e xonyi Rama.

Na dangi xanbi, Elekana nun a xa gine Ani naxa kafu, Alatala fa ratu a xa fe ma. ²⁰ Ani naxa tege, a fa di xeme bari, a a xili sa Samuweli, naxan nu wama a falafe, «Alatala bara a me.» A na xili saxi ne a xun ma barima a nu a falama a yete ma, «N yi di maxandixi Alatala nan ma.»

²¹ Na je igbilenyi Elekana nun a xa denbaya man naxa te Silo serexe bade Alatala be, a man xa a xa laayidi rakamali. ²² Konɔ Ani tan mu te. A naxa a fala a xa mori be, «N xa mame ti han diyore de ba temui, n fa a xanin Silo a dentegede Alatala be, a xa lu naa kerenyi ra.» ²³ A xa mori naxa a yaabi, «Naxan nagan i ma, na raba. Lu be han a de ba temui. Alatala xa a xa masenyi rakamali.» Na kui Ani naxa lu banxi han a xa di de ba temui.

²⁴ A to Samuweli de ba, a naxa a xanin Silo Alatala batu banxi, a nun tura je saxan daaxi, farin kilo fu, nun weni. Na temui a xa diyore nu xurun. ²⁵ E naxa tura kon naxaba serexe ra, e fa diyore dentege Eli be. ²⁶ Ani naxa a fala a be, «N marigi,

i haake to n be. Gine naxan fa be Alatala maxandide i ya xori, n tan nan nu a ra. ²⁷ N nu a maxandife yi di xeme nan ma fe ra. Alatala bara n ma maxandi suxu. ²⁸ N tan fan wama a fife Alatala ma, a xa lu Alatala sagoe a xa simaya birin kui.» Na dangi xanbi, e naxa suyidi Alatala be.

2

Ani xa suuki

¹ Na kui, Ani yi suuki nan ba Alatala be, «Alatala bara n boje raseewa, a bara n xun nakeli.

N de bara mafulun n yaxuie xili ma, n seewaxi Alatala xa mali xa fe ra.

² Alatala xa seniyenyi maniyɛ mu na.

Ala gbete yo mu na, bafe a tan na.

Senbema yo mu na alo won Marigi Ala.

³ Wo naxa wo yete igbo,

na woyenyi mooli naxa mini wo de i,

barima Alatala, Ala nan a ra naxan fe birin kolon,

naxan mixi xa wali birin maniyama sikeeli ra.

⁴ Gereso senbemaɛ xa xali igirama ne, konɔ yete magoroe senbe sotoma.

⁵ Naxee singe nu lugaxi,

nee nu walima ne alako e xa taami sare soto,

konɔ naxee nu kaamexi,

nee tan bara wasa.

Gine dibaritare di solofere barima ne,

konɔ dibari bara findi dibaritare ra.

⁶ Alatala nan mixi faxama,

a tan nan mixi baloma.

A mixi rasigama aligiyama,

a tan nan mixi rakelima faxe ma.

⁷ Alatala nan keren mixi rabannama,

a tan nan mixi rafuxarima.

A mixi itema,

a tan nan mixi igoroma.

⁸ A misikiine bama a xa setarepa kui,

a niya a xa doxo kuntigie tagi binye ra.

Alatala nan gbe na dunipa tunxunyie ra,

a boxi italaxi e tan nan fari.

⁹ A joxo sama ne a batulae jere ki xon ma,

konɔ mixi kobie tan loema ne dimi kui.

Mixi yo mu geenima a yete senbe ra.

¹⁰ Alatala matandilae xa fe kanama ne.

Galanyi bulama e tan nan xili ma.

Alatala boxi birin makiitima ne.

A senbe fima ne a xa mange sugandixi ma, a fa a xa Masihu senbe gbo.»

¹¹ Na dangi xanbi, Elekana naxa gbilen a xonyi Rama. A naxa a xa di Samuweli lu Alatala xa wali ra Eli serexedube fe ma.

Eli xa die xa wali jaaxi

¹² Fuyante nan nu na Eli xa die ra, naxee mu nu birama Alatala foxo ra. ¹³ Yi serexedube nu walima yi ki ne pama ra: Mixie to nu fama serexe bade, e ne serexe sube pinma, serexedube xa walike nu sube soxose belebele ¹⁴ ragoroma ne tunde kui, xa na mu se pin se gbete kui, a nu naxan yo soxo, a a rate, a na soma serexedube nan yi ra. E nu na mooli rabama Isirayilakae birin na naxee nu fama Silo. ¹⁵ Waxati ndee beenun xuruse ture gan temui xa folo, serexedube xa walike nu a falama ne serexe kanyi be, «Beenun i xa na sube gan, i xa nde so n yi ra serexedube be. A mu wama sube ganxi xon.» ¹⁶ Xa serexe kanyi a yaabi, «A lanma ture xa gan sinden. Na dangi xanbi, i na wa naxan xon, i xa na tongo.» Serexedube xa walike nu a yaabima ne, «N tondi. Xa i mu tin, n a tongoma senbe nan na.» ¹⁷ Na kui, Eli xa die nu yunubi jaaxi nan sotoma Alatala ra, barima e mu nu binye yo saxi serexee ma naxee nu bama a be.

¹⁸ Samuweli nu Alatala xa wali rabama ne, donma kuye serexedube daaxi ragoroxi a ma. ¹⁹ Ne yo ne a nga nun a baba nu fama Silo serexe bade. A nga nu a sanbama guba di ra. ²⁰ Eli nu Ala maxandima ne Elekana nun a xa gine be a falafe ra, «Alatala xa a ragiri i xa gine xa di gbete bari i be di joxoe ra a naxan fixi Alatala ma.» Na dangi xanbi, Elekana nun Ani naxa gbilen e xonyi. ²¹ Alatala naxa hinne Ani ra, a fa di xeme saxan nun di gine firin bari. Na temui Samuweli nu na mofe Alatala ya i.

²² Eli serexedube naxan nu bara fori ki fanyi ra, a naxa a kolon a xa die nu na fe jaaxi rabafe Isirayilakae ra. E nun gine naxee nu wali rabama horomolingira sode de ra, e nu yene rabama nee yete yati ra. ²³ Eli naxa a xa die maxarin, «Munfe ra wo yi mooli rabama? Nama birin wo xa wali kobi nan falafe n be. ²⁴ N ma die, wo xa ba na mooli rabafe. N naxan mefe wo xun, a mu fan feo. Wo Alatala

xa pama ramurutama ne a xa seriye ma. ²⁵ Xa mixi yunubi raba a boore ra, Ala nan a makiitima, kono xa mixi sa yunubi raba Alatala ra, nde xari sama na kanyi be?» Kono Eli xa die mu tin e tuli matide e baba ra, barima Ala sago na nu a ra e xa faxa.

²⁶ Na fonike Samuweli nu na mofe a fanyi ra. A nu rafan Ala ma, a nu rafan mixie ma.

²⁷ Loxoe nde namiponme nde naxa fa Eli yire, a a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: N mu n yete masen xe i benbae be Misira, e nu na Firawuna xa yaamari bun ma temui naxe? ²⁸ N tan nan i benba sugandi Isirayila bonsoe birin tagi, a xa findi serexedube ra n ma horomolingira kui, a xa te n ma serexe gande, a xa surayi gan serexe ra, a nun a xa serexedube donma kuye ragoro a ma n ya i. Isirayila e xa serexe ganxi naxan birin fima n ma, n a birin fi i benba bonsoe nan ma.»

²⁹ «Munfe ra wo n ma hadiyae nun n ma serexee yelebuma, n naxee yamarixi e xa ba n be n ma banxi kui? Munfe ra i i xa die binyaxi dangi n tan na, alako wo xa wo yete raboroge hadiya singee ra, n ma pama Isirayila naxee baxi? ³⁰ Na kui, n tan Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Singe n nu bara laayidi tongo wo be, wo xa denbaya nun wo benbae xa denbaya xa n ma wali raba, kono yakosi n bara na nate masara, barima n mixi nan binyama naxan n binya, kono naxee tan n maberema, n yaagi nan dusuma e xun.

³¹ N fama ne i tan nun i xa denbaya senbe xun nakanade, xemoxi yo mu toma wo ya ma. ³² Isirayila xa fe na te, i fama toore sotode n ma banxi xa fe ra. I xa mixie mu simaya xonkuye sotoma sonon. ³³ I xa mixi nde luma n ma serexebade xa wali kui, kono na findima yaye nun toore nan na i be. I xa mixie mu simaya xonkuye sotoma.»

³⁴ «Fe naxan i xa di firinyie sotoma, na nan findima i be tonxuma ra: Xofini nun Finexasi birin faxama loxoe keren ne. ³⁵ N serexedube tinxixi nde fenma, naxan n boje nun n xaxili waxonfe rabama. N bonsoe fima ne a ma naxan jereba Masihu ya i, n naxan sugandima. ³⁶ I bonsoe mixie fama ne e magorode a bun ma, alako e xa kobiri di soto, xa na

mu, donse di. E fama a falade a be, <Serexedube wali nde fi n ma, alako n xa n baloe nde soto.>»

3

Alatala Samuweli xilife

¹ Na fonike Samuweli nu na Alatala xa wali rabafe Eli fe ma. Na temui Alatala mu nu woyenma mixie be a gbe ra, a xa laamatunyi fan mu nu wuya. ² Ke nde ra Eli serexedube nu saxi a xa konkoe kui. A yae mu nu se toma a fanyi ra, a gbe mu nu luxi a xa findi donxui ra. ³ Ala xa lanpui mu nu xubenxi sinden. Samuweli tan nu a saxi Alatala xa banxi kui, saate kankira nu na dennaxe. ⁴ Alatala naxa Samuweli xili. Samuweli naxa a ratin, «N tan nan ya.» ⁵ Na kui a naxa siga a gi ra Eli yire, a a fala a be, «N bara fa i xa xili ma.» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili de. Siga, i i sa.» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa.

⁶ Alatala man naxa Samuweli xili. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa» Eli naxa a yaabi, «Ade, n mu i xili. Siga, i sa i sa.» ⁷ Samuweli mu nu Alatala kolonxi sinden, barima han na temui Alatala mu nu woyen a be. ⁸ Alatala man naxa Samuweli xili a saxan nde. Samuweli naxa keli, a siga Eli yire, a a fala a be, «I to n xili, n bara fa.» Na kui Eli naxa a fahaamu a Alatala nan na fonike xilife. ⁹ Eli naxa a fala Samuweli be, «Gbilen i sa i sa. I na na xui me sonon, i xa a ratin, <Alatala, woyen. I xa konyi di a tuli matima i ra.>» Samuweli naxa gbilen, a sa a sa a sade. ¹⁰ Alatala naxa fa a yire, a man naxa a xili, «Samuweli, Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «Alatala, woyen. I xa konyi di a tuli matixi i ra.»

¹¹ Alatala naxa a masen Samuweli be, «N fama ne fe nde rabade Isirayila, naxan mixie de ixarama. ¹² Na loxe, n naxan birin falaxi Eli xa denbaya xa fe ra, n a birin nakamalima ne, kelife a folo han a raponyi. ¹³ N bara a fala a be, a n fama ne a xa denbaya paxankatade abadan a xa yunubi xa fe ra. A nu a kolon a a xa die na n maberefe, konko a tan mu tonyi doxo e ma. ¹⁴ Na nan a ra, n bara n kali Eli xa denbaya xa fe ra, xunsare yo mu

na e be. Serexe nun hadiya mu noma e xa yunubie xafaride.»

¹⁵ Samuweli naxa a sa han geesege, a fa Alatala xa banxi naadse rabi. Samuweli nu gaaxuxi a xa laamatunyi yabade Eli be, ¹⁶ konko Eli naxa a xili, a a fala a be, «N ma di Samuweli.» Samuweli naxa a ratin, «N na be.» ¹⁷ Eli naxa a maxorin, «Alatala munse masenxi i be? I naxa sese noxon n ma. Xa i woyen keren noxon n ma, Ala xa na sare ragbilen i ma, a fa nde sa na fari.» ¹⁸ Na kui, Samuweli naxa Ala xa masenyi birin nadangi Eli ma, a mu sese noxon a ma. Eli naxa a fala, «Alatala nan a ra. A xa a sago raba.»

¹⁹ Samuweli nu na mofe, Alatala fan nu na a foxo ra. A mu Alatala xa masenyi yo rabepinxi. ²⁰ Kelifa Dana han Beriseeba, Isirayila birin naxa a kolon a Samuweli findixi Alatala xa namiponme nan na. ²¹ Alatala nu luma mini ra Samuweli ma Silo, a a xa masenyi ti a be.

4

Saate kankira lofe

¹ Na waxati Samuweli nu Alatala xa masenyi kawandima Isirayilakae birin be. Isirayilakae naxa mini Filisitakae gerede. E naxa yonkin Ebeneseri, Filisitakae naxa sa yonkin Afeki. ² Filisitakae naxa mini a gere ki ma Isirayilakae ya i. Na gere kui e naxa Isirayilakae bonbo, e mixi wulu naani faha. ³ Soorie to gbilen yonkin yire, Isirayila forie naxa maxorinyi ti, «Munfe ra Alatala a luxi Filisitakae xa won bonbo to? Won xee Silo Alatala xa saate kankira tongode. A xa lu won tagi, a xa fa won nakisi won yaxuie ma.»

⁴ E naxa mixie xee Silo Alatala xa saate kankira tongode, naxan doxoxi maleke sawure firinyie tagi. Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi naxa na saate kankira mati han Isirayilakae nu yonkinxi dennaxe. ⁵ Alatala xa saate kankira to so yonkinde, Isirayilakae naxa e xui ite han boxi fa seren. ⁶ Filisitakae to na me, e naxa a fala, «Munse na yi xui gbe ra naxan tefe Isirayilakae xonyi yi ki?» E to a kolon a Alatala xa saate kankira bara fa Isirayilakae yonkinde, ⁷ e naxa gaaxu, barima e nu a falama, «Ala bara

fa e yire. Naxankate na won be, naxan maniyε mu toxi sinden. ⁸ Naxankate na won be. Nde won kantama yi ala senbemaε ma? Alae nan yi ki naxee gbaloe mooli birin doxo Misirakae ma gbengberenyi ma. ⁹ Filisitakae, won xa limaniya, won xa lu alo xeme senbemaε, alako Isirayilakae naxa no won na alo won tan noxi e ra ki naxe. Won xa findi xeme senbemaε ra, won xa gere so!»

¹⁰ Filisitakae naxa gere ti, e naxa Isirayilakae bonbo han e gi e siga e xonyi. Na loxoε kasare naxa gbo. Isirayilaka mixi wulu tongo saxan naxa faha na gere kui. ¹¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu, e fa Eli xa di firinyie Xofini nun Finexasi faha.

¹² Na loxoε Bunyamin bonsoe mixi nde naxa a gi kelife gere yire han Silo taa kui. A xa dugie ibooxi a ma, xubutanyi soxi a xunyi birin ma. ¹³ A to so, a naxa Eli li, a doxoxi kira de ra, barima a nu kontofili kui saate kankira xa fe ra. Xera fe naxan to gere yire a naxa na tagi raba a be, taakae naxa gbelegbele. ¹⁴ Eli to e gbelegbele xui me, a naxa maxorinyi ti, «Munfe ra e na gbelegbelefe yi ki?» Xera naxa fa a yire keren na, a na xibaaru fala a be. ¹⁵ Eli nu bara je tongo solomanaani nun solomasaxan soto, a yae mu nu sese toma sonon. ¹⁶ Xera naxa a fala Eli be, «N fahi n gi ra ne yi ki kelife gere yire.» Eli naxa a maxorin, «N ma di, munse dangixi naa?» ¹⁷ Xera naxa a yaabi, «Isirayila a gixi ne Filisitakae ya ra, nee bara no e ra a fanyi ra. I xa di firinyie fan bara faha, Xofini nun Finexasi. Filisitakae bara Ala xa saate kankira suxu.» ¹⁸ A fefe Ala xa saate kankira xa fe me, Eli naxa bira a legere ma taa naade seti ma. A kobe naxa gira, a naxa faha, barima xemoxi tironxi nan nu a ra. A nu bara findi Isirayila yarerati ra je tongo naani bun ma.

¹⁹ A xa di Finexasi xa gine nu furuxi, a gbe mu nu luxi a xa di bari. A to a me a Ala xa saate kankira bara suxu, a tanun nun a xa mori fan bara faha, a naxa a felen a furi ma xone kui, a di bari keren na. ²⁰ A to nu na faxe de nan ma, gineε naxa a fala a be, «I xa limaniya, i di xeme nan barixi.» Kono a mu a joxo yo saxi na

woyenyi xon ma, a mu a yaabi. ²¹ A naxa diyore xili sa Ikabodi, naxan nu wama a falafe, «Nore bara jon Isirayila.» A na fala ne barima Alatala xa saate kankira nu bara suxu, a xa mori nun a tanun fan nu bara faha. ²² A naxa a fala, «Nore bara jon Isirayila, barima e bara Alatala xa saate kankira suxu.»

5

Ala xa saate kankira Filisitakae xonyi

¹ Filisitakae naxa Ala xa saate kankira suxu Ebeneseri, e a xanin Asidodi. ² E naxa a xanin e xa kuye xungbe Dagon batu banxi, e sa a doxo na kuye fe ma. ³ Na kuye iba, Asidodikae naxa Dagon li, a rabiraxi a ya tagi ma Ala xa saate kankira bun ma. E naxa a rakeli, e a doxo a doxode.

⁴ Na kuye iba, e man naxa Dagon li, a man nabiraxi Ala xa saate kankira bun ma, a xunyi nun a belexe bolonxi, e saxi sode de ra. Kuye gundi nu na a xati ma. ⁵ Na nan a ra, han yakosi, Dagon kuye xa serexedubee nun naxee birin soma Dagon batu banxi kui Asidodi, e mu lan e xa e sanyi ti na sode de ra.

⁶ Alatala naxa a senbe ragoro Asidodikae ma, a kasare gbegebe raba e tagi, a a niya fie xa mini e ma na longori birin. ⁷ E to na fe to, e naxa a fala, «Isirayila xa Ala xa saate kankira mu luma won xonyi, barima a na won tan nun won ma ala Dagon jaxankatafe ki fanyi.» ⁸ E naxa Filisitakae kuntigi birin malan, e e maxorin, «Won munse rabama Isirayila xa Ala xa saate kankira ra? A xa xanin Gati.» E naxa Isirayila Marigi Ala xa kankira xanin Gati. ⁹ Kono na dangi xanbi, Alatala naxa a senbe ramini Gatikae ma, kelife e xa dimeε ma han a sa doxo e xa forie ra. Na fi jaaxi naxa din e birin na.

¹⁰ Na kui e naxa Ala xa kankira xanin Ekiron. A to so naa, Ekironkaε naxa gbelegbele a falafe ra, «E bara Isirayilakae xa Ala xa kankira rafa muxu xonyi, alako a xa muxu xa mixie faha.» ¹¹ E fan naxa Filisitakae kuntigie malan, e a fala e be, «Wo xa Isirayilakae xa Ala xa kankira ragbilen a yire, alako a naxa muxu xa mixie faha.» Na taa birin nu bara kontofili

na faxe xa fe ra. Ala nu bara a senbe masen e be. ¹² Mixi naxee mu nu faxa, fi jaaxi naxa doxo nee ma. Nama xa maxandi naxa te han koore ma.

6

Ala xa saate kankira gbilenfe

¹ Alatala xa saate kankira kike solofere nan naba Filisitakae xa boxi ma. ² Na temui e naxa e xa serexedubee nun e sematoo malan, e e maxorin, «A lanma muxu xa munse raba Alatala xa saate kankira ra? Wo na ragbilen ki fala muxu be.» ³ E naxa e yaabi, «Xa wo sa Alatala xa saate kankira ragbilen a yire, wo naxa a ragbilen yete ragbilen serexe xanbi. Fo wo xa wo xunsare ba, alako wo xa yalan, wo man xa a kolon fe naxan a niyaxi a a senbe mu gbilenxi wo foxo ra.»

⁴ Filisitakae naxa maxorinyi ti, «A lanma muxu xa munse ba yete ragbilen serexe ra a be?» E naxa e yaabi, «Wo xa se suuli yailan xee ma ra na fi jaaxi misaali ra. Wo man xa se suuli gbete yailan xee ma ra jene misaali ra. Na xasabi nan lanxi Filisita mange suulie xasabi ma, gbaloe ragoroxi naxee xa boxi ma. ⁵ Wo na ge na fi jaaxi misaali yailande xee ma ra, a nun na jene xee ma daaxi naxee jene misaalixi wo xa boxi kasara naxee xa fe ra, wo xa Isirayila Marigi Ala matoxo. Temunde a xa xone nde bama wo tan, wo xa kuyee, nun wo xa boxi ma. ⁶ Wo naxa wo xaxili xoroxo alo Misirakae nun e xa Firawuna. Wo mapoxun paxankate ma Ala naxan doxo e ma han e Isirayilakae keru e xonyi e siga. ⁷ Yakosi, wo xa sareti neene yailan. Wo ninge dinge firin tongo, wuri singe mu nu sa naxee kon, wo e xiri sareti ra. Wo xa e xa die ragbilen banxi. ⁸ Wo na ge na wali ra, wo xa Alatala xa saate kankira baki sareti fari. Na se yailanxie xee ma ra, naxee findixi wo yete ragbilen serexe ra, wo xa nee sa kankira lanma nde kui, wo na kankira baki boore fe ma. Na dangi xanbi, wo xa na ninge nun na sareti bejin, e xa siga e yete ra. ⁹ Xa e e xun ti Isirayila boxi nan na Beti Semesi biri ra, na findima tonxuma nan na a Alatala nan yi gbaloe ragoroxi won ma, kon xa e mu siga na biri, na fan findima tonxuma

nan na a yi gbaloe mu kelixi Alatala xa ma, a ilanxi ne a ra tun.»

¹⁰ Filisitakae na nan naba. E naxa ninge dinge firin tongo, e e xiri sareti ra, e na ninge xa die mabalan kule kui. ¹¹ E naxa Alatala xa saate kankira baki sareti kui, a nun kankira boore, jene xee ma daaxi nun e xa fi misaali yailanxi xee ma ra nu na naxan kui. ¹² Na ninge dinge naxa ti kira xon ma naxan sigama Beti Semesi biri. E naxa bira na kira kerenyi foxo ra e xui ramini ra. E mu siga koola ma, e mu siga yirefanyi ma. Filisita mange naxa bira e foxo ra han Beti Semesi naaninyi ra.

¹³ Beti Semesikae nu na fundenyi maniyee xabafe gulunba kui. E to Alatala xa saate kankira to fa ra, e naxa seewa. ¹⁴ Sareti naxa ti Yosuwe Beti Semesika xa xe ma. Geme xungbe nu na menni. E naxa sareti wuri iboo, e na ninge ba serexe gan daaxi ra Alatala be. ¹⁵ Lewi bonsoe mixie naxa Alatala xa saate kankira ragoro, nun na kankira, naxan nu doxoxi a fe ma, xee ma see nu na naxan kui. E naxa nee doxo na geme xungbe fari. Na loxoe Beti Semesikae naxa serexe gan daaxie nun serexe mooli gbete ba Alatala be. ¹⁶ Filisita mange suulie to na birin to, e naxa gbilen Ekiron na loxoe kerenyi.

¹⁷ Filisitakae nu bara se suuli yailan xee ma ra naxee misaalixi na fi jaaxi ra. E nee fi e yete ragbilen serexe nan na Alatala be, keren Asidodi be, keren Gasa be, keren Asikalon be, keren Gati be, keren Ekiron be. ¹⁸ Nene xee ma daaxi keren keren, e na nan ba Filisita mange xa taa suuli be, a nun e xa daaxae be naxee na geme xungbe lima, Alatala xa saate kankira doxo naxan fari, Yosuwe Beti Semesika xa xe yire.

¹⁹ Alatala naxa mixi tongo solofere faxa Beti Semesi pama mixi wulu tongo suuli ya ma, barima e nu bara saate kankira rabi, e a kui mato. Taa birin naxa sunnun na gbaloe xa fe ra, Alatala naxan nagoroxi e ma. ²⁰ Beti Semesikae naxa a fala, «Nde noma tide Alatala ya i, naxan findixi Ala Seniyenxi ra? Won yi kankira makuyama won na minden?» ²¹ E naxa xerae xee Kiriyati Yeyarimi a falafe ra, «Filisitakae

bara fa Alatala xa saate kankira ra. Wo fa a xanin wo xonyi.»

7

Isirayilakae gbilenfe Ala ma

¹ Kiriyati Yeyarimi xemee naxa fa Alatala xa saate kankira tongode, e a xanin Abinadabo xonyi geya nde fari. E naxa a xa di xemee Eleyasari findi a kantama ra. ² Alatala xa saate kankira ne moxonen nan naba Kiriyati Yeyarimi. Na temui Isirayila pama nu wama gbilenfe Alatala ma. ³ Samuweli naxa a fala Isirayilakae be, «Xa wo wama wo yete ragbilenfe Alatala ma wo bope birin na, wo xa Asataroti kuye nun kuye gbete ba wo tagi, wo Alatala keren batu. Na temui, a wo rakisima ne Filisitakae ma.»

⁴ Na kui, Isirayilakae naxa Bali kuyee nun Asataroti kuyee ba e tagi, e fa Alatala keren batu.

⁵ Samuweli naxa e yamari, «Isirayilaka birin xa malan Misipa, n xa Alatala maxandi wo be.» ⁶ Isirayilakae naxa e malan Misipa Samuweli xa yaamari bun ma. E naxa ye ba, e a ifili Alatala ya i sunyi kui. Menni e naxa a fala, «Muxu bara yunubi raba Alatala ra.»

⁷ Filisita mangee to a me a Isirayilakae malanxi Misipa, e naxa siga e gere. Isirayilakae naxa gaaxu e ya ra, ⁸ e a fala Samuweli be, «I naxa muxu rabepin. I xa muxu Marigi Alatala makula muxu be, a xa muxu ratanga Filisitakae ma.» ⁹ Samuweli naxa yexee yore keren ba serexe gan daaxi ra Alatala be, a a makula Isirayila xa fe ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu.

¹⁰ Samuweli nu na serexe bafe Alatala be temui naxe, Filisitakae naxa Isirayilakae gere, konjo Alatala naxa galanyi xui ramini a belebele ra e xili ma. Na kui Filisitakae naxa gaaxu, Isirayilakae fa no e ra. ¹¹ Isirayilakae naxa Filisitakae keru Misipa, e e bonbo han Beti Kara. ¹² Samuweli naxa gemee nde tongo, a naxa a sa Misipa nun Seen tagi a falafe ra, «Alatala muxu mali ne han be.»

¹³ Filisitakae rayaagi na ki ne, e mu fa Isirayila boxi ma sonon. Alatala naxa a senbe masen Filisitakae be Samuweli xa

simaya bun ma. ¹⁴ Filisitakae taa naxee ba Isirayilakae yi ra, e naxa gbilen Isirayila ma, kelife Ekiron han Gati. Na temui lany naxa lu Isirayila nun Amoritakae tagi.

¹⁵ Samuweli findi ne Isirayila yarerati ra a xa simaya birin kui. ¹⁶ Ne yo ne, a nu biyaasi nde rabama sigafe ra Beteli, Giligali, nun Misipa alako a xa Isirayilakae rapere. ¹⁷ Na biyaasi dangi xanbi a nu gbilenma ne a xonyi Rama, a findi mennikae fan xa mange ra. A serexebade yailan Alatala be na taa kui.

8

Isirayila wama mange xungbe xon

¹ Samuweli to fori, a naxa a xa die findi kiitisae ra Isirayila xun ma. ² A xa di xemee singe xili ne Yoweli, a firin nde xili Abiya. E tan nan nu na kiitisae ra Beriseeba. ³ Samuweli xa di xemee mu bira e baba xa misaali foxo ra. Kobiri nu rafan e ma, e mu nu kiiti sama tinxinyi ra.

⁴ Na kui Isirayila kuntigie naxa e malan, e siga Samuweli xonyi Rama. ⁵ E naxa a fala a be, «I bara fori, i xa di xemee mu birafe i xa misaali foxo ra. Kiitisa nde doxo muxu xun ma naxan findima muxu xa mange xungbe ra, alo pamane booree a rabama ki naxe.» ⁶ Samuweli to e xa masenyi me, a falafe ra, «Mange nde so muxu yi ra naxan muxu makiitima,» na fe mu rafan a ma. Na kui a naxa Alatala maxandi. ⁷ Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati pama xui ra. E mu meexi i tan xa ra, e meexi n tan nan na. E mu tinma sonon n xa findi e xa mange ra. ⁸ E naxan nabafe i ra, e na nan tun nabafe kabi n sa e ramini Misira han to. E bara mee n na, e xa ala gbete batu. ⁹ Yakosi, i tuli mati e xui ra, konjo i xa e rakolon a fanyi ra mange fama e yamaride ki naxe.»

¹⁰ Samuweli naxa Alatala xa masenyi birin nadangi pama ma, naxee nu wama mange xon. ¹¹ A naxe, «Mange naxan fama doxode wo xun ma, a wo xa di xemee nan findima a xa soorie nun a xa soe ragie ra. Ndee nu e yi a ragise ya ra. ¹² Ndee findima yareratie nan na mixi wulu xun ma, xa na mu a ra mixi tongo suuli. Ndee a xa xee buxama, ndee a xa xee xabama. Ndee geresose nun soori ragisee yailanma. ¹³ A wo xa di ginnee nan

findima a xa labunde yailanyie ra, a xa kurisomae, a nun a xa taamiganyie. ¹⁴ A wo xa weni sansi fanyie nun wo xa oliwi wuri fanyie tongo, a e so a xa mixie yi ra. ¹⁵ A wo xa sansie farile nun wo xa weni farile tongoma ne, a a fi a xa walikee nun a xa mixie ma. ¹⁶ A wo xa walike fanyie, wo xa fonikee, nun wo xa sofalee tongoma ne a yete xa wali xa fe ra. ¹⁷ A wo xa xuruse farile bama ne, a wo fan findi a xa konyie ra. ¹⁸ Na loxoe wo de rawama ne Alatala be mange xa fe ra wo naxan sugandixi, konɔ a mu wo yaabima.»

¹⁹ Nama mu tin e tuli matide Samuweli xa masenyi ra. E naxa a yaabi, «Ade! Mange xa doxo muxu xun ma, ²⁰ muxu fan xa lu alo jamanɛ boore na ki naxe. Muxu xa mange xa muxu yamari, a xa ti muxu ya ra geree kui.» ²¹ Samuweli to jama xui me, a naxa a madangi Alatala be. ²² Alatala naxa Samuweli yaabi, «I tuli mati e ra. I mange doxoma ne e xun ma.» Samuweli naxa a fala Isirayila jama be, «Birin xa gbilen e xa taa kui.»

9

Solu sugandife mange ra

¹ Xeme senbema nde nu na Bunyamin bonsoe ya ma, a xili Kisu. A benbae nan yi ki: Abiyeli, Serori, Bekorati, nun Afiya. ² A xa di xeme gbangbalanyi nde nu na naxan xili Solu. A nu rayabu Isirayilaka birin be, a man nu kuya dangi e birin na. ³ Loxoe nde Kisu xa sofale lanmae naxa loe, a naxa a fala a xa di xeme Solu be, «Konyi keren tongo, i sa n ma sofale lanmae fen.»

⁴ E naxa mini Efirami geyae ra, e Salisa boxi ipere, konɔ e mu sofalee to. E naxa Bunyamin bonsoe xa boxi fan ipere, konɔ e mu e to. ⁵ E to so Sufu boxi ma, Solu naxa a fala a xa konyi be naxan nu biraxi a foxo ra, «Won gbilen, alako n baba naxa kontofili won ma fe ra, dangi sofalee xa fe ra.» ⁶ Na konyi naxa a yaabi, «Ala xa mixi binye nde na yi taa kui, naxan xa masenyi kamalima temui birin. Won xa a maxorin a xa sooneya kira masen won be.» ⁷ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Mixi noma sigade Ala xa mixi ma a belexe igeli ra? Hali taami keren mu na won ma gbɔnfɔe

kui. Sese mu na won yi ra, won naxan fima Ala xa mixi ma. Won na rabama di?» ⁸ A xa konyi naxa a yaabi, «Kobiri di na n yi ra won naxan fima Ala xa mixi ma, alako a xa sooneya kira masen won be.» ⁹ Na waxati, Isirayilaka naxee nu wama maxorinyi tife Alatala ma e nu a falama, «Won xa siga sematoe yire.» To na sematoe xili falama namipɔnmɛ.

¹⁰ Solu naxa a fala a xa konyi be, «Awa, won xee.» E naxa siga na taa kui, na Ala xa mixi nu na dennaxe. ¹¹ E to so naa, e naxa ginɛdimɛdie li kira xon, e sigafe ye bade. E naxa e maxorin, «Sematoe na be?» ¹² Ginɛdimɛdie naxa e yaabi, «Iyo, a baxi sode yakosi, konɔ wo xulun de, barima a faxi serexe bade jama nan be geya fari. ¹³ Xa wo soma taa kui yakosi, wo a lima ne naa beenun a xa te geya fari serexe xolide. Nama mu a degema a xanbi, fo a xa serexe duba beenun mixie xa a xoli. Wo te yakosi. Wo a lima naa.»

¹⁴ E to so taa kui, Samuweli naxa mini e ralande sigafe ra geya fari. ¹⁵ Beenun Solu xa fa, Alatala nu bara a fala Samuweli be, ¹⁶ «Tina, yi waxati, n Bunyamin bonsoe mixi nde xema i yire. I xa ture sa a xunyi ma a masenfe ra a a xa findi n ma Isirayila jama mange ra. A fama n ma jama rakiside Filisitakae ma. N bara n ma jama xui me.»

¹⁷ Samuweli to Solu to, Alatala naxa a fala a be, «N xeme naxan xa fe fala i be, a tan nan yi ki. Yaamari luma a yi ra n ma jama xun na.» ¹⁸ Solu naxa a maso Samuweli ra taa sode de ra, a naxa a fala a be, «Yandi, sematoe xa banxi masen muxu be.» ¹⁹ Samuweli naxa a yaabi, «Sematoe na n tan nan na. Won xee geya fari. Won birin xa won dege yire keren. Tina n i xa kontofili bama i ma, n fa i bepin. ²⁰ I naxa kontofili i xa sofale lanmae xa fe ra naxee loxi kabi xi saxan. Sese mu e toxi, e bara to. Naxan tide gbo Isirayila, a findima nde gbe ra? I tan xa mu a ra, a nun i baba xa denbaya birin?» ²¹ Solu naxa a fala a be, «Bunyaminka nan n na. Muxu tan xa mu xurun bonsoe birin be Isirayila? Muxu xabile fan mu xurun xabile birin be Bunyamin bonsoe tagi? Munfe ra i woyenma n be yi ki?»

²² Samuweli naxa Sölu nun a xa konyi raso banxi kui, a naxa binye magorode so e yi ra mixi xilixi tongo saxan tagi.

²³ Samuweli naxa a fala kurisoma be, «Fa donse ra n nu naxan ma i xa a sa a xati ma.» ²⁴ Kurisoma naxa fa sube tabe ra, a a döxo Sölu ya i. Samuweli naxa a fala Sölu be, «Yi sube don, naxan saxi a xati ma i be, n to yi malanyi maxili.» Na löxöe, Sölu nun Samuweli naxa e dege yire keren.

²⁵ Na dangi xanbi, e naxa goro kelife geya fari, e so taa kui. E naxa lu yire keren banxi fari, berede nu na dennaxe.

²⁶ Na kuye iba subaxe, e naxa keli. Samuweli naxa Sölu xili banxi fari ma, e xa e boore to. A naxa a fala a be, «Keli, n xa i mati kira xon.» Sölu naxa keli, e naxa mini kira ma, a tan nun Samuweli. ²⁷ E to mini taa fari ma, Samuweli naxa a fala Sölu be, «A fala i xa konyi be, a xa dangi yare.» Konyi to dangi yare, Samuweli naxa a fala Sölu be, «Ti be, alako n xa Alatala xa masenyi nde fala i be.»

10

Sölu tife mange ra

¹ Samuweli naxa ture bitire keren tongo, a a surusuru Sölu xunyi. A naxa a sunbu, a a fala a be, «Alatala bara i sugandi, a i xa findi mange ra a xa pama ke tongoma xun ma. ² I na keli be to, i mixi firin lima Raxele gaburi fe ma Bunyamin bönsöe naaninyi ra, yire nde naxan xili Selesa. E fama a falade i be, «Wo siga sofale lanma naxee fende, e bara to. Yakösi i baba fa kontöfilixi wo tan nan ma fe ra. A naxe, «N ma di toma di köre?»» ³ I na keli menni, i siga han i sa so Taboro, wuri belebele na dennaxe. I xeme saxan lima na naxee na tefe Ala maxandide Beteli. Si saxan na xeme keren yi ra, taami saxan na xeme firin nde yi ra, weni na xeme saxan nde yi ra. ⁴ E na i xebu, e taami firin fima i ma. ⁵ I na keli menni, i siga Gibeya Elohimu, Filisitakae xa söori gali nde na dennaxe. I na so taa kui, i namijonme gali nde lima, naxee gorofe geya fari e beesti bafe Ala be körae, maxasee, nun xule ra. ⁶ Alatala Xaxili ragoroma ne i ma, wo birin nan Alatala xa xera ibama, i findima mixi neene nan na. ⁷ Na tönxuma na raba i be,

i xa fe raba naxan na i böne ma, barima Alatala na i föxo ra. ⁸ Na dangi xanbi, i xa goro Giligali n ya ra. N na i li naa, n fama ne serexe gan daaxie nun xanunteya serexe bade. I xa n mame xi solofere, beenun n xa i yire li, n fa i rakolon a lanma i xa naxan naba.»

⁹ Sölu fefe keli Samuweli xun ma, Alatala naxa a xaxili masara, na tönxuma birin naxa raba a be na löxöe yati. ¹⁰ E to so Gibeya, e naxa namijonme gali li naa. Alatala Xaxili naxa goro Sölu ma, a fa masenyi ti Ala xili ra e tagi. ¹¹ A kolonmae to a to a Sölu bara namijonme masenyi ti, e naxa a fala e boore be, «Munse Kisu xa di sotoxi? Sölu fan bara findi namijonme ra?» ¹² Mixi nde naxa maxörinyi ti e ya ma, «Nde na e karamöxo ra?» Na kui yi taali fala fölo na löxöe ne, «Sölu fan bara findi namijonme ra?»

¹³ A to ge Alatala xa masenyi tide, a naxa te geya fari. ¹⁴ Sölu söxo naxa Sölu nun a xa konyi maxörin, «Wo tan siga minden?» Sölu naxa a yaabi, «Muxu sigaxi sofale lanmae nan fende, köno muxu mu e to. Na nan a ra, muxu naxa siga Samuweli yire.» ¹⁵ A söxo naxe, «Samuweli naxan fala wo be, a fala n be.» ¹⁶ Sölu naxa a söxo yaabi, «A a fala ne muxu be, a sofale lanmae bara to.» Köno Sölu mu sese masen mangeya xa fe ra, Samuweli naxan fala a be.

¹⁷ Samuweli naxa pama birin maxili Misipa Alatala ya i, ¹⁸ a a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N tan nan Isirayila ramini Misira böxi ra, n wo ba e belexe. N bara wo ratanga wo yaxuie ma.» ¹⁹ Köno to wo tan bara wo Marigi Ala bepin, naxan wo ratanga gbaloe nun kontöfilie ma. Wo naxe, «Mange nde döxo muxu xun ma!» Awa, wo xa ti Alatala ya i wo bönsöe ki ma, wo xabile ki ma.»

²⁰ Samuweli to ge Isirayila bönsöe birin masende Ala be, Bunyamin bönsöe naxa sugandi. ²¹ A to ge Bunyamin bönsöe masende a xabile ki ma, Matiri xabile naxa sugandi. Na Matiri xabile ya ma, Kisu xa di Sölu naxa sugandi, köno a mu nu na e ya ma. E naxa a fen, e mu a to. ²² E naxa Alatala maxörin, «Sölu na

be?» Alatala naxa e yaabi, «A nɔxunxi kotee longori ra.» ²³ E naxa siga e gi ra, e sa a suxu naa, e a ti pama birin ya i. A nu kuya e birin bɛ. ²⁴ Samuweli naxa a fala pama birin bɛ, «Wo bara a to, Alatala naxan sugandixi? A maniye mu na pama tagi.» E birin naxa jɛlɛxinyi xui ramini, e a fala, «Kisi na mangɛ bɛ.»

²⁵ Samuweli naxa seriye sɛbɛ mangɛya xa fe ra, a na sɛbeli sa Alatala ya i. Na dangi xanbi, a naxa pama ragbilen a xɔnyi. ²⁶ Sɔlu fan naxa gbilen a xɔnyi Gibeya. Kuntigi ndee naxa a mati, Alatala naxee bɔɲɛ ya rafindi a ma. ²⁷ Fuyante ndee fan nu na, naxee nu a falama, «Yi xɛmɛ nan won nakisima?» E naxa yo a ma, e mu fa buɲa yo ra a xɔn ma, kɔnɔ Sɔlu mu sese fala na fe ma.

11

Sɔlu xa gere singe

¹ Amoni mangɛ Naxasa naxa yonkin Yabesi taa ya ra Galadi bɔxi ma. Yabesikae naxa a fala a bɛ, «Won xa saate xiri, muxu xa lu i sagoe.» ² Naxasa Amonika naxa e yaabi, «Won nɔma saate xiride, kɔnɔ fo wo xa tin n xa wo yirefanyi ya kana, alako yaagi xa dusu Isirayila birin xun na.» ³ Yabesi kuntigie naxa a fala a bɛ, «Xi solofere fi muxu ma, alako xɛrae xa siga Isirayila taa birin. Xa mixi yo mu nɔma muxu ratangade, muxu luma i sagoe.»

⁴ Xɛrae naxa siga Gibeya Sɔlu xɔnyi. E to gɛ dentɛgɛ sade, pama birin naxa wa a xɔrɔxɔɛ ra. ⁵ Na temui, Sɔlu naxa fa kelife xɛ ma a xa ningee fɔxɔ ra. A naxa maxɔrinyi ti, «Munfe ra pama na wafe yi mɔɔli ra?» E naxa Yabesikae xa masenyi dentɛgɛ a bɛ. ⁶ Sɔlu to na mɛ, Alatala Xaxili naxa goro a ma, a bɔɲɛ naxa te sɛnbɛ ra. ⁷ A naxa ninge firin tongo, a e ibolon a xuntun xuntunyi ra. A naxa na xuntunyie rasanba Isirayila taa birin ma na xɛrae saabui ra, a falafe ra, «Xa naxan yo mu bira Sɔlu nun Samuweli fɔxɔ ra, na kanyi xa ningee fan nabama yi ki nɛ.» Alatala xa yaragaaxui naxa goro Isirayilakae ma, e birin naxa te gere xili ma lanyi kui. ⁸ Sɔlu naxa e konti

Beseki. Isirayila xɛmɛ xasabi lan mixi wulu kɛmɛ saxan nan ma. Yuda bɔnsɔɛ xɛmɛ lan mixi wulu tongo saxan. ⁹ E naxa a fala xɛrae bɛ, «Wo sa a fala Yabesikae bɛ Galadi bɔxi ma, <Tina, soge na xɔnɔ, wo xun fama rakelide.>» Xɛrae to na xibaaru masen Yabesi pama bɛ, e naxa jɛlɛxin ki fanyi ra. ¹⁰ Na kui Yabesi pama naxa a fala Amonikae bɛ, «Tina, muxu luma wo sagoe, wo wo waxɔnyi rabama nɛ muxu ra.»

¹¹ Na kuye iba, Sɔlu naxa pama findi gali saxan na. Subaxɛ e naxa so Amonikae yonkinde, e e bɔnbɔ han yanyi tagi. Mixi naxee mu faxa, nee naxa yensen han mixi firin mu nɔ lude yire keren.

¹² Nama naxa a fala Samuweli bɛ, «Ndee a fala a Sɔlu mu nɔma mangɛya rabade won xun ma? Wo na mixie ramini, muxu xa e faxa.» ¹³ Kɔnɔ Sɔlu naxa e yaabi, «Mixi yo mu faxama to, barima to Alatala bara Isirayila rakisi.» ¹⁴ Samuweli naxa a fala pama bɛ, «Won xɛɛ Giligali, alako mangɛ xa magoro a xa kibanyi kerenyi ra.» ¹⁵ Nama birin naxa siga Giligali, e naxa Sɔlu ti mangɛ ra Alatala ya i. E naxa xanunteya sɛrɛxɛ ba menni Alatala bɛ, Sɔlu nun Isirayilakae naxa sɛewa ki fanyi ra.

12

Samuweli xa masenyi dɔnxɔɛ

¹ Samuweli naxa a masen Isirayilakae birin bɛ, «Wo a kolon n bara n tuli mati wo ra, n naxa mangɛ dɔxɔ wo xun ma. ² Mangɛ nan yi ki naxan tima wo ya ra. N tan bara fori, n xunxɛɛ bara fiixɛ, n ma die na wo ya ma. N bara ti wo ya ra kelife n fonike temui ma han to. ³ Awa, n tixi wo ya i na nan ma, alako wo xa a fala n bɛ Alatala nun mangɛ sugandixi ya xɔri, xa a sa li n bara ninge xa na mu sofale nde ba wo yi ra. Wo xa a fala xa n bara mixi nde tɔɔrɔ, xa n bara mixi nde xun nakana, xa n bara kɔbiri rasuxu funmaya ra. Wo xa na fala, n xa na sare ragbilen wo ma.» ⁴ E naxa a yaabi, «I mu muxu tɔɔrɔ, i mu muxu xun nakana, i mu kɔbiri rasuxu muxu yi.» ⁵ A man naxa a fala e bɛ, «Alatala nun a xa mangɛ sugandixi

na seede ra to loxɔɛ, wo mu n nakɔɔsɔxi sese xa fe ra.» E naxa a yaabi, «A na na fe seede ra!»

⁶ Samuweli naxa a masen pama be, «Alatala nan Munsa nun Haruna ti wo xun ma, a tan nan wo benbae ramini Misira boxi ra. ⁷ Awa yakosi, wo ti Alatala ya i, n xa wo ratu fe fanyie ra, Ala naxan nabaxi wo tan nun wo babae be. ⁸ Yaxuba fa xanbi Misira, wo babae naxa Alatala xili a xa fa e mali. Alatala naxa Munsa nun Haruna xee wo benbae ramini Misira kui, e fa e rasabati yi boxi ma. ⁹ Kono e to neme e Marigi Alatala ma, a naxa e lu Xasori xa soorie xa mange Sisera belexe. Filisitakae nun Mowabakae fan naxa e gere. ¹⁰ Isirayilakae naxa a fala Alatala be, <Muxu bara yunubi raba Alatala rabolofe ra, muxu fa Bali kuye nun Asiteroti batu. Yandi, i xa muxu ba muxu yaxuie belexe. Muxu i batuma ne.> ¹¹ Na nan a niya, Alatala naxa Yerubaali, Bedan, Yefite, nun Samuweli xee wo bade wo yaxuie yi ra naxee nu wo rabilixi. Na kui wo naxa lu bojesa kui.»

¹² «Wo to a to Amonikae xa mange Naxasa na fafe wo gere, wo naxa a fala n be, <Muxu wama mange xa ti muxu xun ma.> Kono wo Marigi Alatala nan findixi wo xa mange ra! ¹³ Awa yakosi, Alatala bara mange nde ti wo xun na, alo wo nu wama a xon ma ki naxe. ¹⁴ Xa wo sa gaaxu Alatala ya ra, xa wo sa a batu, xa wo sa wo tuli mati a ra, xa wo mu sa a matandi, xa wo nun wo xa mange sa bira Alatala foxo ra, fe birin sooneyama ne wo be. ¹⁵ Kono xa wo mu wo tuli mati Alatala ra, xa wo sa a matandi, Alatala xa xone goroma ne wo ma, alo a goro wo benbae ma ki naxe. ¹⁶ Yakosi wo ti, wo xa a mato Alatala fe xungbe naxan nabama wo ya xori. ¹⁷ Mengi xaba temui nan to, kono n Alatala maxandima ne, a xa tune nun galanyi rabira boxi ma, alako wo noma a kolonde wo bara fe paaxi raba Alatala ya i mange maxandife a ma.»

¹⁸ Samuweli naxa Alatala maxandi. Na loxɔɛ yati, Alatala naxa galanyi nun tune rabira boxi ma. Nama naxa gaaxu Alatala nun Samuweli ya ra, ¹⁹ e fa a fala Samuweli be, «I xa i Marigi Alatala maxandi muxu be, i xa konyi

die, alako muxu naxa faxa, barima muxu bara nde sa muxu xa yunubie fari, a falafe ra, <Mange nde ti muxu xun ma.>» ²⁰ Samuweli naxa a fala pama be, «Hali wo mu hanme. Wo bara na fe kobi birin naba, kono wo naxa makuya Alatala ra, wo xa a xa yaamarie raba wo boje birin na. ²¹ Wo naxa wo makuya a ra, wo naxa bira fe fufafu foxo ra, naxee munafanyi yo mu na, naxee mu wo malima fefe ma, barima ala wule daaxie nan e ra. ²² Alatala mu a xa pama raboloma a yete xili xungbe xa fe ra, barima a bara nate tongo wo xa findi a xa pama ra. ²³ N mu bama Alatala maxandife wo be, xa na mu a findima yunubi nan na n be Alatala ya i. N luma wo xaran na fe fanyi nun tinxinyi nan na. ²⁴ N naxan tun falama wo be, wo xa gaaxu Alatala ya ra, wo a xa yaamarie raba wo boje birin na. Wo xa ratu a xa fe xungbee ma a naxee rabaxi wo ya i. ²⁵ Kono xa wo fe kobi raba, wo bonoma ne, wo tan nun wo xa mange.»

13

Solu xa yunubi

¹ Solu nu bara je tongo saxan soto a to findi mange ra. A xa mangeya bu ne je tongo naani nun firin. ² Solu naxa xeme wulu saxan sugandi soorie ra Isirayila. Xeme wulu firin nu na a seeti ma Mikimasi nun Beteli geya fari, xeme wulu keren nu na a xa di Yonatan seeti ma Gibeya, Bunyamin xonyi. A naxa pama donxooe ragbilen e xonyi. ³ Loxooe nde Yonatan naxa Filisitakae xa soorie bonbo, naxee nu na Geba. Filisitaka booree naxa na fe me. Solu naxa yaamari fi feri xa fe boxi birin kui, Isirayilakae xa a rame. ⁴ Isirayila birin naxa a me a Solu bara Filisitakae xa soorie bonbo, Isirayila naxa rapaaxu Filisitakae ma. Isirayila pama naxa malan Solu fe ma Giligali.

⁵ Filisitakae fan naxa e malan Isirayila gere xili ma. Soori ragise wulu tongo saxan nan nu na e yi ra, a nun soe ragie wulu senni. Na pama nu wuya alo meyenye naxan na baa de ra. E naxa yonkin Mikimasi, Beti Aweni sogetede. ⁶ Isirayila mixie boje naxa rapaaxu e ma, barima Filisitakae nu bara e raxeten. E

naxa siga e nɔxun fɔnmɛe nun yilie kui gɛmɛ yire. ⁷ Ndee naxa Yurudɛn xure igiri, e siga Gadi nun Galadi bɔxi ma. Solu nu na Giligali. Nama naxan nu na a fɛ ma, nee birin nu bara gaaxu ki fanyi ra.

⁸ Solu naxa Samuweli mamɛ xi solofere alo e nu lanxi a ma ki naxɛ, kɔnɔ Samuweli mu fa, pama naxa yensen fɔlɔ. ⁹ Na kui Solu naxa yaamari fi, «Wo fa sɛrɛxɛ gan daaxi ra, a nun xanunteya sɛrɛxɛ.» A naxa na sɛrɛxɛ gan daaxi ba. ¹⁰ A to gɛ na ra, Samuweli naxa so. Solu naxa siga a xɛebude. ¹¹ Samuweli naxa a maxɔrin, «I munse rabaxi?» Solu naxa a yaabi, «N to a to pama na yensenfe, i tan mu faxi a waxati, a nun man Filisitakae bara malan Mikimasi, ¹² n naxa a maɔxun, «Filisitakae goroma nɛ n fɔxɔ ra Giligali, beenun n xa Alatala maxandi.» Na nan a ra, fɛɛrɛ to mu na n yi, n bara sɛrɛxɛ gan daaxi ba.» ¹³ Samuweli naxa a fala Solu bɛ, «I bara xaxilitarepa raba i Marigi Alatala xa seriye matandife ra. Alatala nu wama i xa mangeya rasabatife Isirayila xun ma abadan, ¹⁴ kɔnɔ yakɔsi i xa mangeya bara kana. Alatala bara mixi gbɛtɛ fen naxan bɔpɛ lanxi Ala bɔpɛ ma. A bara na kanyi ti mangɛ ra a xa pama xun ma, barima i tan mu Alatala xa yaamari rabatuxi.»

¹⁵ Na tɛmui Samuweli naxa keli Giligali, a siga Gibeya, Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi. Solu naxa a xa sɔorie kɔnti, a fa li xɛmɛ mixi kɛmɛ senni nu na a yi ra. ¹⁶ Solu nun a xa di xɛmɛ Yonatan naxa e xa sɔorie ti a gere ki ma Geba Bunyamin xɔnyi. Filisitakae nu tixi Mikimasi. ¹⁷ Sɔori gali saxan naxa mini Filisitakae xa yonkinde. Keren naxa e xun ti Ofara kira ra, Suwali bɔxi mabiri. ¹⁸ Keren naxa e xun ti Beti Xoron kira ra. Keren naxa e xun ti naaninyi kira ra, naxan goroma Seboyima gulunba gbengberenyi fɛ ma.

¹⁹ Xabui yo mu nu toma Isirayila bɔxi birin ma, barima Filisitakae nu bara yi tɔnyi dɔxɔ, «Eburu mixie naxa santidegema nun tanbɛ yo yailan.» ²⁰ Isirayilakae birin nu sigama Filisitakae nan xɔn ma, e xa walisee ralugande alo kerie, bɔxi buxa see, nun beerae. ²¹ Bɔxi buxa se nun keri ralugan sare findixi

gbeti giramu solomasaxan nan na. Beera nun sɔxɔse ralugan sare findixi gbeti giramu naani nan na. ²² Na nan a niya gere lɔxɔɛ santidegema nun tanbɛ mu nu na Isirayilaka yo yi ra, hali Solu nun a xa di Yonatan. ²³ Filisitakae xa sɔori gali nde naxa fa yonkin Mikimasi yatagi.

14

Yonatan xa gere nde

¹ Lɔxɔɛ nde, Solu xa di Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresose maxaninma, «Won xa be igiri, won xɛɛ Filisitakae yonkinde.» A mu sese fala a baba bɛ na xa fe ra. ² Solu nu na Gibeya naaninyi Migiron wuri nde bun ma naxan xili «girenadi.» Xɛmɛ kɛmɛ senni nu na a yi ra. ³ Alatala xa sɛrɛxɛdubɛ nde nu na a fɛ ma, naxan xili Ahiya, Axituba xa di xɛmɛ, Ikabodi xa nɛɛgaari. Alatala xa sɛrɛxɛdubɛ, Eli xa di xɛmɛ Finexasi nan xa di xɛmɛ nu na Ikabodi ra. Mixi yo mu nu a kolon a Yonatan bara siga Filisitakae yire.

⁴ Yonatan naxa dangi fanye firin tagi. Keren nu xili nɛ Bɔsɛsi, boore fan nu xili nɛ Sene. ⁵ Keren nu na kɔɔla ma Mikimasi ya tagi, boore nu na yirefanyi ma Geba ya tagi.

⁶ Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan nu a xa geresose maxaninma, «Won xɛɛ yi sunnataree yire. Tɛmunde Alatala fe nde rabama won saabui ra, barima Alatala nɔma marakisi rabade mixi xurudi saabui ra, xa na mu mixi wuyaxi saabui ra.» ⁷ A xa konyi naxa a yaabi, «I waxɔnfe birin naba, hali i mu siikɛ, won birin na xaxili keren.» ⁸ Yonatan naxa a fala a bɛ, «Won xɛɛ han na mixie xa won to. ⁹ Xa e a fala «Wo ti menni, muxu fama ya», won tima menni nɛ, won mu tema e yire. ¹⁰ Kɔnɔ xa e a fala, «Wo fa be», won tema nɛ, barima Alatala bara e sa won belexɛ. Na nan findima won bɛ tɔnxuma ra.»

¹¹ E to mini Filisitakae ma, nee naxa a fala, «Isirayilakae nan yi ki. E na minife fɔnmɛ kui, e nu e nɔxunxi dennaxɛ.» ¹² Filisitaka naxee yonkinxi menni, e naxa a fala Yonatan nun a xa konyi bɛ, «Wo fa be, muxu xa fe nde fala wo bɛ.» Yonatan naxa a fala a xa konyi bɛ, naxan

nu a xa geresosee xaninma, «I xa te n foxo ra, barima Alatala bara yi mixie sa Isirayilakae belexe.»¹³ Yonatan naxa te a wulumen na, a xa konyi na a xanbi ra. Yonatan nun a xa konyi naxa na Filisitakae faxesa. ¹⁴ Na gere kui Yonatan nun a xa konyi naxa mixi moxonen nun nde faxesa na yire raxetenxi. ¹⁵ Filisitakae bope naxa mini yonkinde kui, gaaxui fa pama suxu na longori birin. Boxi yati naxa seren. Alatala nu bara a ragaaxu a paaxi ra.

¹⁶ Solu xa yire makante, naxee nu na Gibeya, Bunyamin bonsoe xa boxi ma, nee naxa Filisitakae to e yensenfe gi kui. ¹⁷ Solu naxa a fala soorie be, «Wo konti ti, won xa a kolon naxan minixi won ya ma.» E to konti ti e naxa a to a Yonatan nun a xa konyi mu na pama ya ma. ¹⁸ Alatala xa saate kankira to nu na Isirayilakae yonkinde kui, Solu naxa a fala Ahiya be, «Fa Alatala xa saate kankira ra.» ¹⁹ Solu nu woyenma serexedube ra temui naxe, gere sonxo xui fan nu gboma nan tui Filisitakae yonkinde. Na kui Solu naxa a fala serexedube be, «Hali i mu Ala maxandi kore.» ²⁰ Solu naxa a xa soorie xili, e fa siga gere yire. Menni e naxa a to Filisitakae nu na e boore soxofe sandegema ra paxasi daaxi. ²¹ Isirayilaka ndee, naxee nu na Filisitakae xa noe bun ma, nee naxa fa Solu nun Yonatan mabiri. ²² Isirayilaka naxee nu bara e noxon Efirami geya longori ra, e birin naxa mini Filisitakae gere de e gi temui. ²³ Na loxoe, Alatala Isirayila rakisi ne. Gere naxa lantan ye han Beti Aweni.

²⁴ Isirayilakae nu na toore nde kui na loxoe, barima Solu nu bara a kali pama be, «Danke na mixi be, naxan a degema beenun n xa n gbe joxo n yaxuie ma.» Na kui, mixi yo mu donse don na loxoe. ²⁵ Nama xa jere kui, e naxa kumi li fotonyi nde kui, ²⁶ konon mixi yo mu a nemunnemun Solu xa marakali xa fe ra. ²⁷ Yonatan to na yire li, a fa kumi to, a naxa a xa yisuxuwuri rasin kumi kui, a a makon. A ya naxa iyalan keren na. A mu nu a baba xa marakali mexi. ²⁸ Mixi nde naxa a fala a be, «I baba bara pama rakali a falafe ra, <Danke na mixi be naxan a

degema to.» Na nan a toxi pama na toore kui yi ki.» ²⁹ Yonatan naxa a yaabi, «N baba na pama toorofe ne na ki. Wo a mato n ya iyalanxi ki naxe, n to yi kumi konxi. ³⁰ Xa won ma soori gali won yaxuie xa donse nde don to nu, nde jan bara sa Filisitakae xa xunnakan e fari nu.»

³¹ Na loxoe e naxa Filisitakae bonbo, kelif Mikimasi ma, han Ayalon. Nama nu bara tagan ki fanyi ra. ³² E naxa din e yaxuie xa see ra. E naxa yexee, sie, nun ningee kon naxaba keren na, e fa e don a nun e wuli ra. ³³ Mixi ndee to a fala Solu be, a a xa soorie na yunubi sofofe Alatala ra sube donfe a wuli ra, Solu naxa a fala pama xa fe ra, «Yanfante nan e ra. Wo fa gema xungbe ra be. ³⁴ Wo yensen pama tagi, wo a fala e be, mixi birin xa fa a xa ninge ra, a xa yexee, xa na mu a ra a xa si. E xa a faxesa be. Na kui, e noma a donde, e mu yunubi sofo Alatala ra sube donfe a wuli ra.» Koe ra, mixie birin naxa siga menni e xa xuruse ra, e xa a kon naxaba naa. ³⁵ Solu serexebade singe ti ne Alatala be menni.

³⁶ Na temui Solu naxa a fala, «Won xa bira na Filisitakae foxo ra to koe ra yati. Won xa e tuxunsan han subaxe, won naxa mixi keren lu na.» Soorie naxa a yaabi, «Won xa a raba alo i wama a xon ma ki naxe.» Serexedube naxa a fala, «Won xa Ala maxorin sinden.»

³⁷ Na kui Solu naxa Ala maxorin, «A lanma n xa bira Filisitakae foxo ra? I tan e sama ne Isirayila belexe?» Konon na loxoe, Ala mu a yaabi. ³⁸ Solu naxa a xa soori gali xunyie xili, a a fala e be, «Wo xa a mato yunubi naxan nabaxi to. ³⁹ N bara n kali Isirayila Rakisima Alatala ra, hali n ma di Yonatan nan a rabaxi, n na a faxama ne.» Nama birin ya ma, mixi yo mu a yaabi. ⁴⁰ A naxa a fala Isirayila pama be, «Wo ti menni, n tan nun n ma di Yonatan, muxu tima bebiri.» Nama naxa a yaabi, «I waxonyi raba.» ⁴¹ Na temui Solu naxa Alatala maxandi, «Isirayila Marigi Ala, kiiti sa muxu tagi.» Alatala naxa a masen a kiiti fanxi pama nan be, a mu fanxi Solu nun Yonatan be. ⁴² Solu man naxa Alatala maxandi kiiti xa sa a tan nun Yonatan tagi. Na kui kiiti mu fanxi Yonatan be.

⁴³ Sölu naxa a xa di Yonatan maxörin, «I munse rabaxi?» Yonatan naxa a yaabi, «N kumi nde nan kón, n naxan tongo n ma yisuxuwuri ra. N tan nan yi ki, i xa n faxa.» ⁴⁴ Sölu naxa a fala, «I nóni. Yonatan, i xa faxa. Xa n mu i faxa, Ala xa n paxankata a paaxi ra.» ⁴⁵ Kóno söori gali naxa a fala Sölu be, «A lanma Yonatan xa faxa, naxan geeni soto Isirayila be senbe ra? Astofulahi. Muxu bara muxu kali Alatala ra, hali xunsexe keren a mu bama a xunyi ra, barima Yonatan walixi to Ala xa mali saabui nan na.» E Yonatan ratanga Sölu ma na ki ne. ⁴⁶ Sölu to ge Filisitakae keride waxati nde bun ma, a naxa gbilen a xonyi. Filisitaka naxee luxi, e fan naxa siga e xonyi.

⁴⁷ Sölu to findi Isirayila mange ra, a naxa gere ti a yaxuie birin be: Mowabakae, Amonikae, Edonkae, Soba mangee, nun Filisitakae. ⁴⁸ A naxa Amalekikae bonbo senbe ra, a Isirayila ba mixie belexe naxee nu e xa boxi tuxunsanma.

⁴⁹ Sölu xa di xemee nu xili ne: Yonatan, Yisiwi, nun Malakisuwa. A xa di ginée nu xili ne: Merabi, nun a xanbiratoe Mikali. ⁵⁰ Sölu xa ginée nu xili ne Axinowama, Aximaasi xa di. A xa söori gali mange nu findi Abeneri nan na, Sölu söxo Neri xa di. ⁵¹ Sölu baba Kinsi nun Abeneri baba Neri nan lanxi Abiyeli xa die ma. ⁵² Sölu nu Filisitaka gerema a xa simaya birin kui. Sölu nu gbangbalanyi senbema birin naso ne a xa söorie ya ma.

15

Sölu xa tantanyi

¹ Samuweli naxa a fala Sölu be, «Alatala n tan nan xee n xa i sugandi mange ra a xa pama Isirayila xun ma. I tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Mange Alatala xui nan ya: «N bara nate tongo Amalekikae xa fe ra, naxee tondi Isirayila xa dangi e xa kira xon kelife ra Misira. ³ Yakosi, siga, e raton. I naxa e sese lu naa. I xa e xa xemee, e xa ginée, e xa die, e xa diyoree, e xa ningee, e xa yexeee, e xa sie, e xa joxomee, e xa sofalee birin faxa.»»

⁴ Sölu naxa a xa söori gali malan Telayimi. Xeme mixi wulu keme firin nan faxi kelife koola ma, xeme mixi wulu fu nan

faxi kelife Yuda bonsöe ma. ⁵ Sölu naxa gantanyi te fole kui Amalekikae xa taa fari ma. ⁶ A naxa a fala Keni bonsöe be, «Wo mini Amalekikae tagi, alako wo naxa sonto e ya ma, barima wo hinne ne Isirayilakae ra e minixi Misira boxi ra temui naxe.» Keni bonsöe naxa mini Amalekikae ya ma.

⁷ Sölu naxa Amalekikae bonbo kelife Hawila ma han Suri sode de ra Misira ya ra. ⁸ A naxa Amaleki mange Agaga suxu, a mu a faxa, kóno a naxa a xa pama tan birin sonto santidegema ra. ⁹ Sölu nun a xa pama mu tin Agaga faxade. E naxa a lu a nii ra, a nun a xa xuruse fanyi borogexie, a xa yexeee, a xa sie, nun a xa ningee. E mu tin nee sontode, kóno naxee mu fanxi, e nee nan faxa.

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi ti Samuweli be, ¹¹ «N nimisaxi Sölu xa fe ra n naxan tixi mange ra, barima a bara a kobe so n na, a mu biraxi n woyen xui foxo ra.» Samuweli naxa sunnun ki fanyi, a Alatala makula na koe birin na. ¹² A naxa keli subaxe ma, a siga Sölu yire. Mixi nde naxa a fala a be a Sölu bara siga Karemele geya fari tonxuma nde tide. Na dangi xanbi, a keli menni, a goro Giligali. ¹³ Samuweli to Sölu yire li, Sölu naxa a fala a be, «Ala xa baraka sa i ma. N bara Alatala xa yaamari ratinme.» ¹⁴ Samuweli naxa a maxörin, «N xuruse wa xui mundun mefe yi ki?» ¹⁵ Sölu naxa a yaabi, «Nama nan faxi yi xurusee ra e naxan tongoxi Amalekikae yi ra, alako e xa e ba serexe ra i Marigi Alatala be. Muxu bara na donxoe tan sonto.»

¹⁶ Samuweli naxa a fala Sölu be, «Awa yire. N xa Alatala xa masenyi fala i be a naxan fixi n ma yi koe ra.» Sölu naxa a fala, «Awa, na fala n be.» ¹⁷ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu i tixi xe mange ra Isirayila bonsöe xun ma, hali i to nu a kolon mixi xurudi nan i ra? ¹⁸ Alatala i xee ne, a a fala i be, «Siga Amaleki yunubitoe sontode. I xa e birin jon feo.» ¹⁹ Munfe ra i mu i tuli matixi Alatala xui ra? Munfe ra i baganxi na see ma, i fe paaxi raba Alatala ya i?»

²⁰ Sölu naxa Samuweli yaabi, «N bara Alatala xui rabatu a fanyi ra. N bara bira a xa kira foxo ra, a n tixi naxan

xɔn ma. N faxi Amaleki mange Agaga nan tun na, n bara Amaleki nama dɔnxɔɛ birin sɔntɔ. ²¹ Kɔnɔ nama bara a xa xuruse fanyie mayegeti, nee xa findi serexe fisamantee ra i Marigi Alatala be Giligali.»

²² Samuweli naxa a yaabi,

«Alatala jɛlexinma serexe gan daaxie nun hadiyae nan na ba,

ka a jɛlexinma mixie nan na naxee a xui rabatuma?

N xa a fala i be,

yaamari rabatufe fisa serexe bafe be, yete magoroe fisa, yexee kontonyi ture be.

²³ Ala xui matandife jaaxu,

alo sematoe xa wali jaaxuxi ki naxe.

Ala xa yaamari matandife jaaxu,

alo kuye batufe jaaxuxi ki naxe.

I to bara Alatala xa yaamari rabɛnin,

a fan fama ne i rabɛpinde,

a mangeya ba i yi ra.»

²⁴ Solu naxa a fala Samuweli be, «N bara yunubi raba. N bara Alatala xa seriye kana, n bara i fan xui matandi. N nu gaaxuxi nama nan ya ra, n naxa n tuli mati e ra. ²⁵ Yakosi n bara i mayandi, dipe n ma yunubi ma. I naxa gbilen n foxo ra. Na kui n fan xa suyidi Alatala be.»

²⁶ Samuweli naxa a fala Solu be, «N mu birama i foxo ra, barima i bara i kobe raso Alatala xa masenyi ra, Alatala fan bara i rabɛnin, a bara Isirayila mangeya ba i yi ra.»

²⁷ Samuweli to a mafindi sigafe ra, Solu naxa a xa donma suxu, a fa boɔ a yi ra.

²⁸ Samuweli naxa a fala a be, «To Alatala fan bara Isirayila mangeya ba i yi ra na ki, a a fi i boore ma, naxan fan dangi i tan na. ²⁹ Alatala naxan findixi Isirayila senbe ra, a mu wule falama, a xaxili mu masarama. I bunadama mu a ra.»

³⁰ Solu man naxa a fala, «N bara yunubi raba. Yandi, n bara i maxandi, i xa n binya Isirayila nun a kuntigie ya i. Bira n foxo ra, n xa suyidi i Marigi Alatala be.»

³¹ Na temui Samuweli naxa bira Solu foxo ra. Solu naxa suyidi Alatala be. ³² Na dangi xanbi Samuweli naxa a fala, «Wo fa Amaleki mange Agaga ra.» Agaga naxa fa boɛsa kui, barima a mapoxunxi ne e mu xonɔxi a ma sonon e xa a faxa.

³³ Samuweli naxa a fala a be, «I to dingee

xa die faxa i xa santidegema ra, i nga fan xa di bama a yi ra.» Samuweli to na fala, a naxa a faxa Alatala ya i Giligali.

³⁴ Samuweli naxa siga Rama. Solu fan naxa siga a xonyi Gibiya. ³⁵ Samuweli mu Solu to sonon. A naxa sunnun Solu xa fe ra. Alatala fan naxa nimisa a Solu findife mange ra Isirayila.

16

Samuweli Dawuda tife mange ra

¹ Alatala naxa a masen Samuweli be, «I sunnunma Solu xa fe ra han mun temui? N bara a rabɛnin, n bara Isirayila mangeya ba a yi. I xa feri ture sase rafe ture ra, i xa siga Beteleemu. N i xee fe Yisayi Beteleemuka nan xonyi, barima n bara mange sugandi a xa di xeme ya ma.» ² Samuweli naxa a fala, «N sigama di? Solu na a kolon, a n faxama ne.» Alatala naxa a fala, «I xa ninge xanin i xun ma, i a fala, «N fafe yi serexe bade Alatala be.» ³ I xa Yisayi xili na serexe ma. Na temui n i rakolonma i lan i xa naxan naba. I fama ne mixi sugandide, n naxan masenma i be.»

⁴ Samuweli naxa a raba alo Alatala a fala a be ki naxe, a siga Beteleemu. Taa forie to a to, e naxa gaaxu. E naxa a maxarin, «I faxi fe fanyi nan na muxu be?» ⁵ A naxa e yaabi, «Iyo, n faxi serexe bade Alatala nan be. Wo xa wo raseniyen, wo xa fa lan na serexe ba ma.» A naxa a fala Yisayi nun a xa die fan be, e fan xa e raseniyen, e xa lan serexe ba ma.

⁶ Mixie to fa, Samuweli naxa Yisayi xa di Eliyabi to. A naxa a mapoxun, «Mixi nan na ki Alatala naxan sugandixi mange ra.» ⁷ Kɔnɔ Alatala naxa a fala Samuweli be, «I naxa mixi fate bende xa mato. N mu na xeme sugandixi. N ya mu tima fe ra, adamadi ya tima naxan na. N tan mixi boɛ ma fe nan matoma.»

⁸ Yisayi naxa Abinadabo xili, a a masen Samuweli be. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ⁹ Yisayi naxa Sanma masen Samuweli be. Kɔnɔ Samuweli naxa a fala, «Alatala mu yi fan sugandixi.» ¹⁰ Yisayi naxa a xa di soloferee birin masen Samuweli be keren keren, kɔnɔ Samuweli naxa a fala Yisayi be, «Alatala mu e sese sugandixi.»

¹¹ Na temui Samuweli naxa a maxorin, «Di gbete yo mu na i yi ra?» Yisayi naxa a yaabi, «Dimedi keren nan fa luxi, kono na tan na xurusee demadonfe.» Samuweli naxa a yaabi, «I xa mixi nde xee a foxo ra, a xa fa. Won mu serexe donma fo a xa fa.» ¹² Yisayi naxa mixi nde xee a xilide. A to fa, Samuweli naxa a to a xeme tofanyi na nu a ra. A ya iyalan, a fate bende fan. Alatala naxa a fala Samuweli be. «A tan nan ya. I xa ture sa a xunyi a sugandife ra.» ¹³ Samuweli naxa feri ture sase tongo naxan nu rafexi ture ra, a ture sa Dawuda xunyi a taarae ya xori. Kelifa na loxo, Ala Xaxili Seniyenxi naxa lu Dawuda foxo ra. Na dangi xanbi, Samuweli naxa gbilen Rama.

¹⁴ Kono Alatala Xaxili naxa gbilen Solu foxo ra. Alatala naxa a niya jinne nde xa a tooro. ¹⁵ Solu xa walikee naxa a fala a be, «Ala bara a niya jinne nde xa i tooro. ¹⁶ Muxu marigi, i xa yaamari fi muxu ma, i xa konyi die, muxu xa sa mixi fen naxan fata kora raberede. Ninne na i tooro, na kanyi xa kora rabere i bope safe ra.» ¹⁷ Solu naxa a sago fi a falafe ra, «Wo sa na mixi fen n be, naxan fata a fanyi ra.»

¹⁸ A xa walikee nde naxa a fala, «N bara Yisayi xa di xeme to Beteleemu. A kora raberema a fanyi ra. Gbangbalanyi tofanyi na a ra, naxan fata gere sode. A woyen ki fan. Alatala xa barakatoe na a ra.» ¹⁹ Solu naxa mixie xee Yisayi xon ma, a falafe ra a xa a xa di Dawuda so a yi ra, naxan na xurusee demadonfe. ²⁰ Yisayi naxa taami, weni, nun si baki sofale fari, a a so a xa di Dawuda yi ra katarabi Solu ma. ²¹ Dawuda naxa siga a yete dentegede Solu be. Dawuda naxa rafan a ma ki fanyi. Solu naxa a findi a xa geresose xaninma ra. ²² Solu naxa xera ti Yisayi ma a falafe ra a be, «Yandi, Dawuda xa lu n yi ra. A rafan n ma ki fanyi.» ²³ Ala to a niya jinne xa bira Solu foxo ra, Dawuda nu fa kora rabere han Solu fisa, jinne fa gbilen a foxo ra.

17

Goliyati xa gere woyenyi

¹ Filisitakae naxa e xa soorie malan gere xili ma Efesi Damimi, Soko nun

Aseka tagi Yudaya boxi ma. ² Solu nun Isirayila xa soorie fan naxa e malan, e sa yonkin Terebinti gulunba kui Filisitakae ya ra. ³ Filisitakae nu na geya yire seeti keren, Isirayilakae fan nu na boore seeti, gulunba na e tagi.

⁴ Filisitakae xa senbema nde naxa mini, naxan nu xili Goliyati, a kuya metiri saxan. ⁵ Soori xunyi makantase nu na a xun na, naxan yailanxi wure gbeeli ra. Kanke makantase wure gbeeli daaxi nu na a ma, naxan binye lanxi kilo tongo senni ma. ⁶ Sanyi makantase wure gbeeli daaxi nu na a sanyie ma, tanbe wure gbeeli daaxi fan nu gbakuxi a fari. ⁷ A xa tanbe nu yailanxi wuri kuye ra naxan xungbo alo maboe xa wuri, dugi masoxo se. A xa tanbe joe nu yailanxi wure ra, a xa binye kilo solofere. A xa makantase xungbe nu na mixi nde yi ra naxan nu tixi a ya ra.

⁸ Goliyati naxa ti Isirayila xa soorie ya ra, a a fala e be a xui itexi ra, «Munfe ra wo tixi gere ki ma? Filisitaka nan n na, Solu xa konyie nan wo tan na. Wo mixi keren sugandi wo ya ma, a xa fa, muxu firin xa gere. ⁹ Xa a no n na, muxu findi wo xa konyie ra, muxu xa wali wo be. Kono xa n tan no a ra, wo fan findi muxu xa konyie ra, wo xa wali muxu be.» ¹⁰ Na Filisitaka naxa a fala, «To n bara yi gere mooli ti wo be. Wo mixi keren sugandi, muxu xa fa gere.» ¹¹ Solu nun Isirayila xa soorie to na masenyi me, e naxa gaaxu ki fanyi ra.

¹² Dawuda baba findixi Yisayi Eframika nan na, naxan nu na Beteleemu Yuda bonsoe xa boxi ma. Di xeme solomasaxan nan nu na a yi ra. Solu xa waxati, a nu bara fori. ¹³ Yisayi xa di saxan singee nu biraxi Solu foxo ra gere kui. E xilie nan ya: di singe Eliyabi, di firin nde Abinadabo, di saxan nde Sanma. ¹⁴ Dawuda nan nu na e birin xanbiratoe ra. Na nan a ra, Dawuda taara saxanyie to siga Solu yire gere xa fe ra, ¹⁵ Dawuda nu luma siga ra Solu yire, a man nu fa gbilen a baba Yisayi xonyi xurusee demadonfe ra Beteleemu. ¹⁶ Xi tongo naani bun ma, na Filisitaka nu minima ne Isirayilakae ya i geesege nun nunmare.

¹⁷ Na temui Yisayi naxa a fala Dawuda be, «Yi donse magilixi nun yi taami fu xanin mafuren i taarae xon ma, e yonkinma dennaxe. ¹⁸ I xa yi xipe xuti fu fan xanin e xa yarerati xon ma. I taarae xun mato a ra, i xa fa n kunfa ba. ¹⁹ E na Solu nun Isirayila xa soori birin foxo ra Terebinti gulunba kui, Filisitakae gerefe ra.»

²⁰ Dawuda naxa kurun subaxe ma. A to xurusee taxu mixi nde ra, a naxa a xa kote tongo, a siga a baba xa yaamari ra. A to so Isirayila yonkinde, a a li ne soorie nu na minife gere xili ma e xui itexi ra. ²¹ Isirayilakae nun Filisitakae nu tixi gere ki ma e boore ya i. ²² Dawuda naxa a xa kote lu kote kante yi ra, a fa a gi a siga soorie yire. A fefe so, a naxa a taarae xebu. ²³ E nu woyenfe temui naxe, Filisitakae xa senbema naxa mini. Gadika nan nu a ra, naxan nu xili Goliyati. A naxa a xa masenyi kerenyi ti Dawuda ya xori. ²⁴ Isirayilakae to na senbema to, e naxa e magbilen e xanbi xanbi ma gaaxui be. ²⁵ E nu a fala e boore be, «Wo bara a to mini ra? A faxi Isirayila nan tun maberede. Xa Isirayilaka nde sa no yi faxade, Solu naafuli gbegbe nan fima na kanyi ma, a a xa di gine fan fi a ma, a man duuti fe bama ne a xa denbaya xun ma Isirayila boxi ma.»

²⁶ Dawuda naxa mixi ndee maxorin a fe ma, «Naxan na yi Filisitaka faxa a fa yaagi ba Isirayila ma, munse rabama na kanyi be? Pe, nde na yi Filisitaka gaantare ra, naxan na Ala Kisi Kanyi xa soorie maberefe?» ²⁷ Nama naxa a yaabi, e fe fala a be naxan nabama mixi be naxan na Filisitaka faxama. ²⁸ Dawuda taara Eliyabi to na woyenyi me, a naxa xono a xunya ma. A naxa a fala a be, «Munse i rafaxi be? I xurusee luxi nde yi ra gbengberenyi ma? N i kolon a fanyi ra. Yete igboe nan i ra, i tan fuyante. I faxi sunbude gere nan na?» ²⁹ Dawuda naxa a fala, «N munse rabaxi? N mu maxorinyi xa tun tixi?» ³⁰ Na kui a naxa a kobe so a taara ra, a man naxa mixi gbete maxorin na fe ma. E fan naxa na yaabi kerenyi fala a be.

³¹ Na mixie to Dawuda xa masenyi fala Solu be, Solu naxa a xili. ³² Dawuda naxa

a fala Solu be, «Mixi yo naxa gaaxu yi Filisitaka ya ra. N tan yati, i xa konyi, n a gerema ne.» ³³ Solu naxa a yaabi, «I mu noma yi Filisitaka gerefe. Dimedi nan i ra. A tan bara mo gere fe kui kabi a fonike temui.» ³⁴ Dawuda naxa a fala Solu be, «N tan i xa konyi, n tan nan n baba xa xurusee demadonna ra. Wula sube alo yete na fa n ma xuruse nde suxude, ³⁵ n a kerima ne, n a bonbo han n na xuruse ba a de i. Xa a a ya rafindi n ma, n a suxuma a kon xabe nan ma, n a faxa. ³⁶ I xa konyi to fata yete nun wulai sube bonbode na ki, n na mooli fan nabama ne yi Filisitaka sunnatara ra, barima a Ala Kisi Kanyi xa soorie maberema.» ³⁷ Dawuda man naxa a fala, «Alatala naxan n natanga yete nun wulai sube ma, a fama n natangade yi Filisitaka fan ma.» Na kui, Solu naxa a yaabi, «Siga, Alatala xa lu i seeti ma.»

³⁸ Solu naxa a xa makanta see ragoro Dawuda ma, a xa soori xunyi makan-tase wure gbeeli daaxi, a nun a kanke makantase. ³⁹ Dawuda naxa Solu xa santidegema ragoro a tee kui, naxan nu xirixi a tagi, kon a fefe jere folo a mu no, barima a mu darixi na mooli ra. Na kui a naxa a fala Solu be, «N mu noma sigade yi kanta see ra n ma, barima n mu darixi a ra.» Dawuda naxa na kanta see birin ba a ma. ⁴⁰ A naxa a xa yisuxuwuri tongo, a geme manoxunxi suuli fen fole kui, a e sa a xa gbongfoe kui. A naxa siga na Filisitaka xili ma, a xa laati suxuxi a yi ra.

⁴¹ Filisitaka naxa a makore Dawuda ra, a xa kanke makantase xungbe xaninma tixi a ya ra. ⁴² A to Dawuda to, a fonike tofanyi na a ra, a naxa yo a ma. ⁴³ Filisitaka naxa a fala Dawuda be, «Pe, bare nan n na, i to fama n gerefe wuri ra?» A naxa Dawuda dank a xa alae xili ra, ⁴⁴ a fa a fala a be, «Fa be, n i sube soma xonie yi ra naxee jere ma koore ma, a nun subee naxee na wula i.»

⁴⁵ Dawuda naxa a yaabi, «I tan fafe n gerefe santidegema nun tanbe mooli firin nan na. N tan i gerema Isirayila xa soorie Marigi Alatala nan xili ra, i naxan maberema. ⁴⁶ To Alatala i sama ne n belexe. N i bonboma ne, n i xunyi bolon, n Filisitakae binbi fima ne xonie nun sube

xaar̄e ma. Na temui, dunija birin a kolonma ne a Ala na Isirayila foxo ra. ⁴⁷ Yi pama birin fama a kolonde a Alatala mu mixi rakisima santidegema nun tanbe saabui ra. Mixi kisima Alatala nan saabui ra, naxan wo sama muxu belexe.»

⁴⁸ Filisitaka to siga folo Dawuda ma, Dawuda naxa a gi keren na e nun Filisitaka xa naralan. ⁴⁹ A naxa a belexe ragoro a xa gbɔnfɔe kui, a gɛmɛ keren tongo, a woli a xa laati ra. Gɛmɛ naxa na Filisitaka gɔnɔ a tigi ma, a a xun konkota boɔ. A naxa bira a yatagi ma boxi. ⁵⁰ Dawuda senbe gbo Filisitaka be na ki ne, a a faha laati nun gɛmɛ keren peti ra santidegema xanbi. ⁵¹ Dawuda naxa a gi a siga na Filisitaka saxi dennaxe, a Filisitaka xa santidegema ba a tee i, a a faha a ra, a a xunyi bolon a de i.

Filisitakae to a to e xa senbema bara faha, e naxa e gi. ⁵² Isirayilakae nun Yudakae naxa e xui ramini, e fa Filisitakae keru gulunba folɛ, han Ekiron taa naade ra. Filisitaka binbie nu saxi kira xɔn kelife Saarayimi han Gati nun Ekiron. ⁵³ Isirayilakae to ge Filisitakae keride kira xɔn ma, e naxa gbilen nee yonkinde, e e xa see xanin. ⁵⁴ Dawuda naxa na Filisitaka xunyi xanin Darisalamu, a a xa geresose ragata a yete xa kiri banxi kui.

⁵⁵ Solu to Dawuda to sigafe ra na Filisitaka gereɛde, a naxa a xa soori mange Abeneri maxarin, «Nde xa di na yi segetala ra?» Abeneri naxa a yaabi, «Mange, n mu na kolon feo.» ⁵⁶ Mange naxa a yamari, «I xa a kolon naxan xa di na yi segetala ra.» ⁵⁷ Dawuda to gbilen kelife na Filisitaka faxade, Abeneri naxa a xanin Solu yire. Filisitaka xunyi nu suxuxi Dawuda belexe. ⁵⁸ Solu naxa a fala a be, «N ma di, nde na i baba ra?» Dawuda naxa a yaabi, «I xa konyi Yisayi Beteleemuka xa di nan n na.»

18

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda nun Solu to ge de masarade, Yonatan naxa findi Dawuda xanuntenyi ra. Yonatan nu a xanuxi alo a yete yati. ² Na loxoɛ Solu naxa kankan Dawuda ma, a mu tin a xa gbilen a baba xonyi. ³ Yonatan nun Dawuda naxa saata,

barima Dawuda nu rafan a ma alo a yete yati. ⁴ Yonatan naxa a xa donma xungbe ba a ma, a a ragoro Dawuda ma, a nun a xa santidegema, a xa xali, nun a xa beleti. ⁵ Solu Dawuda rasanba dede gere sode, Dawuda nu geenima ne. Na nan a to Solu naxa a findi a xa soorie xunyi ra. Na fe naxa rafan pama ma, a nun Solu xa mixie yati.

⁶ Soorie nu gbilenma temui naxe kelife gere sode, Dawuda Goliyati faha gere naxan kui, Isirayila ginɛe naxa mini Solu ralande. E nu sigi sama maxase mooli ndee ra, e nu fare boronma, e nu e xui itema seewe kui. ⁷ Na sigie kui ginɛe nu a falama,

«Solu bara mixi wulu wulu bonbo, kono Dawuda tan mixi wulu wulu doxo fu nan bonboxi.»

⁸ Solu naxa xono ki fanyi ra na sigi xa fe ra. A naxa a fala, «E naxe Dawuda bara wulu fu bonbo, n tan bara wulu keren bonbo. A gbe mu luxi a xa n ma mangeya soto.» ⁹ Kelife na loxoɛ ma, Solu boje naxa rapaaxu a ma Dawuda xa fe ra.

¹⁰ Na kuye iba, Ala naxa a niya jinne xa bira Solu foxo ra, a masenyi ti alo namjonme. A xa tanbe nu suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe a be, alo a darixi a ra ki naxe temui birin. ¹¹ Solu naxa a xa tanbe ite, a fa a fala, «N Dawuda mabanbanma ne banxi kanke.» A naxa kata sanya firin, kono Dawuda naxa keli tanbe ya i. ¹² Solu mu nu suosaxi Dawuda ra sonon, barima Alatala nu na Dawuda foxo ra, a gbilen Solu tan foxo ra.

¹³ Solu naxa Dawuda findi soori wulu keren mange ra, alako a xa a makuya a ra. Dawuda nun a xa soorie nu luma siga ra gere sode, Dawuda nu fa gbilen ¹⁴ xunnakeli kui, barima Alatala nu na a foxo ra. ¹⁵ Solu to a to fe birin sooneyaxi Dawuda be, a naxa lu gaaxui kui a ya ra. ¹⁶ Kono Dawuda nu rafan Isirayila nun Yuda bonsɔe ma, barima a nu tima e ya ra na gere birin kui.

¹⁷ Loxoɛ nde Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di gine singe nan ya, a xili Merabi. N bara a fi i ma. I xa soori wali tun naba n be Alatala xa geree kui.» Solu nu a falama a boje kui, «Hali n mu a faha n yete ra, n xa a lu Filisitakae

xa na raba n be.» ¹⁸ Dawuda naxa Solu yaabi, «Nde na n tan na? N baba xabile xurun Isirayila bonsoe ya ma, n tan xa findi mange bitanyi ra?» ¹⁹ Waxati to a li a nu lanma Solu xa di gine Merabi xa fi Dawuda ma, Solu naxa a fi Mexolaka Adiriyeli ma.

²⁰ Solu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. E to na fala Solu be, na naxa rafan a ma. ²¹ Solu nu a falama a yete ma, «N xa a fi a ma, alako a xa findi gantanyi ra a be, Filisitakae xa a faxesa.» Na kui Solu man naxa a fala Dawuda be, «To i xa findi n bitanyi ra.»

²² Solu naxa yaamari fi a xa mixie ma, «Wo a fala Dawuda be gundo ra, <I bara rafan mange nun a xa mixi birin ma. I xa tin findide mange bitanyi ra.» ²³ Solu xa mixie to na fala Dawuda be, a naxa e yaabi, «Wo tan be, fe xuri nan a ra findife mange bitanyi ra? Setare na n tan na, naxan tide mu gbo feo.» ²⁴ Solu xa walikae naxa na dentege sa Solu be. ²⁵ Solu naxa e yamari, «Wo a fala Dawuda be, <Mange mu wama sese xon kote ra fo i xa Filisitaka xeme keme soli xaba, i fa e ra be, alako a xa a gbe joxo a yaxuie ma.» Na kui Solu nu wama Filisitaka xa Dawuda faxesa. ²⁶ Solu xa walikae to a xa masenyi ti Dawuda be, na fe naxa a kenan, a naxa a mapoxun na noma a niyade a xa findi mange bitanyi ra. Beenun loxoe donxoe xa a li, ²⁷ Dawuda nun a xa soorie naxa sa Filisitaka xeme keme firin faxesa. Dawuda naxa e soli xaba, a fa na xasabi kamalixi ra mange xon ma, alako a xa findi mange bitanyi ra. Na temui Solu naxa a xa di gine Mikali fi Dawuda ma, a xa findi a xa gine ra.

²⁸ Solu nu bara a kolon Alatala na Dawuda foxo ra. Solu xa di gine Mikali nu Dawuda xanuxi. ²⁹ Solu nu gaaxuxi Dawuda ya ra, a a findi a yaxui ra abadan. ³⁰ Filisita kuntigie nu gere tima Isirayila be, konon Dawuda nu e bonboma dangife Solu xa soorie birin na. Na kui a naxa xili xungbe soto.

19

Yonatan Dawuda malife

¹ Solu naxa a fala a xa di Yonatan nun a xa mixie be, a e xa Dawuda faxesa. Konon Dawuda nu rafan Yonatan ma ki fanyi. ² Na nan a ra, Yonatan naxa sa na fe yaba Dawuda be, «N baba wama i faxafe. I xa meeni i yete ma tina geesege. I xa i noxun. ³ Tina n nan n baba matima daaxa i i noxunma dennaxe. N i xa fe falama a be, n xa a nate kolon, alako n xa na fala i be.» ⁴ Yonatan naxa Dawuda xun mafala a baba Solu be, a falafe ra, «Mange, i naxa yunubi soto i xa konyi Dawuda xa fe ra, barima a mu fe jaaxi yo rabaxi i ra. A hinnexi ne i ra tun. ⁵ A mu gaaxu faxe ya ra, alako a xa na Filisitaka faxesa. Na kui Alatala naxa Isirayila xun nakeli. I fan bara na to, i fan bara jlexin na xa fe ra. Munfe ra yakosi i wama yunubi rabafe, mixi nii bafe ra tojenge kui? Munfe ra i wama Dawuda faxafe na ki tun?» ⁶ Solu naxa a xa di Yonatan xui rame a fanyi ra. A naxa a kali Alatala ra, a Dawuda mu faxama. ⁷ Yonatan naxa Dawuda xili, a na birin tagi raba a be. A naxa Dawuda xanin Solu yire, Dawuda man naxa wali Solu be alo a darixi a ra ki naxe.

⁸ Gere man naxa bira Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda naxa mini Filisitakae gere, a naxa e bonbo a fanyi ra, e fa e gi. ⁹ Loxoe nde Ala naxa a niya pinne xa bira Solu foxo ra. A nu doxoxi a xonyi, tanbe suxuxi a yi ra. Dawuda nu na kora raberefe. ¹⁰ Solu naxa a xa xali woli Dawuda ma, a xa a soxo banxi kanke. Dawuda naxa tanbe de maba, tanbe naxa soron banxi kanke. Dawuda naxa a gi, a a noxun na koe ra.

¹¹ Solu naxa mixie xee Dawuda xonyi, e xa a xa fe kolon, alako e xa a faxesa geesege. Konon a xa gine naxa a fala a be, «Xa i mu i gi, e i faxama ne.» ¹² A xa gine naxa a ragoro wunderi ra, a naxa a gi. A ratangaxi na ki ne. ¹³ Na dangi xanbi, Mikali naxa wuri masolixi sa Dawuda xa sade ma, a dugi felen a xun ma, a si kiri sa a xunsase fari. ¹⁴ Solu to mixie xee Dawuda suxude, a xa gine naxa a fala e be, «A mu yalanxi.» ¹⁵ Solu man naxa e xee alako e xa Dawuda gundi to. A naxa a fala e be, «Wo xa fa a ra a xa sade ma.» ¹⁶ Xerae to fa, e naxa a li wuri masolixi nan na sade ma, si kiri saxi xunsase fari. ¹⁷ Solu naxa a xa di Mikali maxorin, «I n

yanfaxi yi ki munfe ra? I a niyaxi munfe ra n yaxui xa a gi?» Mikali naxa a yaabi, «A a fala ne n be, xa i mu a lu n xa siga, n i faxama ne.»

¹⁸ Dawuda a gi na ki ne, a siga Samuweli yire Rama. A naxa dentegɛ sa a be Solu naxan nabaxi a ra. Na dangi xanbi, Dawuda nun Samuweli naxa siga, e sa lu Nayoti. ¹⁹ Mixi nde naxa Solu rakolon a Dawuda sa na Nayoti, Rama mabiri. ²⁰ Solu naxa mixie xɛɛ Dawuda suxude, kɔnɔ e naxa namijɔnmɛɛ to kira ra Samuweli fɔxɔ ra. Xɛɛrae to mixie to masenyi tife Ala xili ra, Ala Xaxili naxa goro e fan ma, e fan naxa so na masenyi mɔɔli tide. ²¹ E to na dentegɛ Solu be, a naxa mixi gbeteɛ xɛɛ, kɔnɔ nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra. A naxa mixie xɛɛ a saxan nde, kɔnɔ nee fan naxa so masenyi tife Ala xili ra.

²² Na dangi xanbi Solu yete yati naxa siga Rama. A to kolonyi li Seku taa kui, a naxa mixie maxɔrin, «Dawuda nun Samuweli na minden?» E naxa a yaabi, a e sa na Nayoti, Rama mabiri. ²³ A naxa Nayoti kira suxu Rama mabiri, kɔnɔ Ala Xaxili naxa goro a ma kira xɔn. A naxa masenyi ti Ala xili ra han Nayoti, Rama mabiri. ²⁴ A fan naxa donma rate a ma, a fa masenyi ti Ala xili ra Samuweli ya xɔri. A naxa a felen bɔxi ma donma mu a ma. A naxa lu na ki na yanyi nun na kɔɛ birin. Yi taali minixi na fe nan kui, «Solu fan bara findi namijɔnmɛɛ ra ba?»

20

Yonatan nun Dawuda xa saate

¹ Dawuda naxa keli namijɔnmɛɛ yire Rama taa kui, a siga Yonatan tode, a sa a maxɔrin, «N munse rabaxi n xa haake soto i baba ra? N munse niyaxi a ra, a wama n faxafe naxan ma?» ² Yonatan naxa a yaabi, «Ade, n baba mu i faxama. A mu sese rabama a mu a fala n be, a findi fe xuri ra, a findi fe xungbe ra. N baba mu fefe nɔxunma n ma. A mu fefe rabama a mu a fala n be.» ³ Dawuda naxa a fala a be, «I baba a kolon, a n nafan i ma. A naxe, <N mu yi falama Yonatan be, xa na mu a tɔɔrɔma ne.> Kɔnɔ n bara n kali Ala ra, san tongo keren mu na n tan nun faxɛ tagi.»

⁴ Yonatan naxa a fala Dawuda be, «I nu wa naxan yo xɔn, n na nan nabama.»

⁵ Dawuda naxa a yaabi, «Kike Neene Sali serexe nan tina. A lanma ne n nun mange xa muxu dege yire keren. A lu n xa siga, n xa n nɔxun daaxa, han a xi saxan nde lɔxɔɛ nunmare. ⁶ Xa a n ma fe maxɔrin, a fala a be, <Dawuda n maxandi ne, a n xa dije a ma, a xa siga a xɔnyi Beteleɛmu, a xa lan a xabile ma naxan serexe bama naa je yo je.> ⁷ Xa a i yaabi, <Na fan,> awa, bɔjesa na n be, i xa konyi. Kɔnɔ xa a xɔnɔ na fe ma, i bara a kolon nate na a yi, a wama n tɔɔrɔfe ma. ⁸ I xa n xun mafala na ki ne, barima won bara saate xiri Alatala ya i. Xa i haake nan n ma, i yete xa n faxa, hali i mu n xanin i baba yire.»

⁹ Yonatan naxa a kali Dawuda be, «Xa n a kolon n baba wama i faxafe, n na falama ne i be.» ¹⁰ Dawuda naxa a fala Yonatan be, «Xa i baba fa i yaabi a xɔne ra, nde n nakolonma?» ¹¹ Yonatan naxa a yaabi, «Won xa siga burunyi.» E to menni li, ¹² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «N bara n kali Isirayila Marigi Alatala ra, tina xa na mu tina bora yi waxati, n nan n baba maxɔrinma n xa a kolon naxan na a bɔje ma i xa fe ra. Xa fe fanyi na a ra, n i rakolonma. ¹³ Kɔnɔ xa a sa li a wama i tɔɔrɔfe ne, n mu fa na fala i be, Alatala xa n yete tɔɔrɔ, a xa nde sa a xun ma. Na temui, n a luma ne i xa siga bɔjesa kui, Alatala xa lu i fɔxɔ ra, alo a nu na n baba fɔxɔ ra ki naxe. ¹⁴ I xa hinne n na Alatala xa hinne ra n ma dunijeigiri birin kui. N faxa xanbi, ¹⁵ i naxa ba hinnefe n ma denbaya ra, hali Alatala i yaxui birin ba ne yi dunipa bendɛ fuji fari.» ¹⁶ Yonatan naxa saate tongo Dawuda bɔnsɔɛ be, a fa a fala, «Alatala xa Dawuda gbe jɔxɔ a yaxuie ma.» ¹⁷ Yonatan man naxa Dawuda rakali a xa xanunteya xa fe ra, barima Yonatan Dawuda xanu ne alo a a yete xanu ki naxe.

¹⁸ Yonatan naxa a fala a be, «Tina nan na Kike Neene Sali ra. E na a to i mu na, e fama ne i xa fe maxɔrinde. ¹⁹ A xi saxan nde, i xa siga i sa i nɔxun dennaxe Eseli geme xanbi ra, yi fe to folo. ²⁰ N xali saxan nan wolima i mabiri ra, alo n wama se nde nan bunfe. ²¹ Na temui, n didi xɛɛma

ne xalie fende. Xa n a fala a be, <Xalie na i seeti ma,> na findima tonxuma nan na i be a i naxa gaaxu, barima heri nan tun na i be. Ala tantu. ²² Kono, xa n sa a fala didi be, <Xalie na i ya ra pon,> na findima tonxuma nan na i be i xa i gi, barima Ala nan a niyaxi i xa siga. ²³ Alatala nan na won ma saatε seede ra.» ²⁴ Dawuda naxa a noxon fotonyi kui.

Kike Neene Sali to a li, mange Solu naxa a magoro teebili ra, a xa a dege. ²⁵ A naxa doxo banxi bili kanke, alo a darixi a ra ki naxe. Yonatan naxa doxo a ya ra, Abeneri naxa doxo a fe ma. Kono Dawuda tan mu nu na a doxode. ²⁶ Na loxoε Solu mu sese fala Dawuda xa fe ra, barima a joxo a ma a mu faxi a xa seniyentarepa xa fe nan ma. ²⁷ Na kuye iba, Kike Neene Sali xi firin nde, Solu to a to Dawuda mu fa, a naxa Yonatan maxorin, «N ma di, munfe ra Yisayi xa di mu faxi a degede xoro, a mu fa to?» ²⁸ Yonatan naxa Solu yaabi, «Dawuda n mayandi ne, n xa dipe a ma, a xa siga Beteleemu. ²⁹ A naxa a fala n be, <Yandi, a lu, n xa siga lande n xabile xa serexe ma. N taara bara n xili. I xa tin n xa siga n ngaxakerenyie yire.> Na nan a ra, Dawuda mu na be to mange xa teebili ra.»

³⁰ Na temui Solu naxa xono a xa di Yonatan ma, a a fala a be, «Gine matandila xa di nan i ra. I joxo a ma a n mu a kolon a i na Yisayi xa di nan be? I xa yaagi nan na ki, a nun i nga! ³¹ I mu a kolon a fanni Yisayi xa di na dunipa, xaxili sa yo mu na i be i xa mangeya xa fe ra? I xa mixi nde xee a suxude. A lanma a xa faxa.» ³² Yonatan naxa a baba Solu yaabi, «Munfe ra a lanma a xa faxa? A munse rabaxi?» ³³ Solu to a xa tanbe ite a xa di xili ma, Yonatan naxa a kolon a a baba nu wama Dawuda faxafe ne. ³⁴ A naxa keli a xonoxi ra, a mu sese don na Kike Neene Sali xi firin nde. A bope nu rapaaxuxi a ma Dawuda nun a yete kan ma yaagi xa fe ra.

³⁵ Na kuye iba, Yonatan naxa siga daaxa yire nde, a nun Dawuda nu lanxi naxan ma. A naxa dimedi nde fan xanin naa. ³⁶ A naxa a fala a be, a naxe, «N na xali woli, i gi, i sa fa a ra.» Dimedi naxa a gi folo, Yonatan fa xali woli a ya ra pon. ³⁷ Dimedi to xali yire li, Yonatan naxa a

xui ite a falafe ra, «Xali makuya menni ra pon!» ³⁸ A man naxa sonxo a ra, a naxe, «I xulun, i naxa ti de!» Yonatan xa dimedi naxa xalie matongo, a fa a ra a marigi xon ma. ³⁹ A mu nu sese kolon na fe kui, kono Dawuda nun Yonatan tan naxa e boore fahaamu. ⁴⁰ Yonatan naxa a xa xali nun a xa tanbee so dimedi yi ra, a a fala a be, «Yi see xanin taa kui.» ⁴¹ Dimedi to siga, Dawuda naxa mini koola mabiri, a fa a yatagi rafelen boxi sanya saxan. E naxa filinfilin e boore ma, e fa wa, a gbengbenyi Dawuda. ⁴² Yonatan naxa a fala Dawuda be, «Won bara saatε xiri. Alatala na seede ra won tan nun won bonsoeε tagi abadan. Yakosi, i xa siga bopea kui.»

21

Dawuda xa gi

¹ Na dangi xanbi, Dawuda naxa siga Nobo, Yonatan naxa gbilen taa kui. ² Dawuda to Nobo li, a naxa siga serexedube Aximeleki xonyi. A to Dawuda to, a naxa gaaxu, a fa a maxorin, «I keren nan a ra? Mixi yo mu na i foxo ra?» ³ Dawuda naxa Aximeleki yaabi, a naxe, «Mange nan n xeexi, kono a a fala n be, a mixi yo naxa a kolon a n xeexi fe naxan ma. N bara a fala n ma soorie be, e xa n naralan yire nde. ⁴ Donse nde na na? Taami suuli so n yi ra, xa na mu donse gbete.» ⁵ Serexedube naxa a yaabi, «Taami yo mu na n yi ra, fo taami seniyenxi naxan baxi serexe ra. I xa soorie noma na donde xa a sa li e nun ginε mu saxi yire keren yi saxanyi.»

⁶ Dawuda naxa a fala a be, «Tonyi jan doxoxi muxu ma gine fe rabafe ma muxu sigama gere sode temui naxe. N ma soorie marasenyenyi rabama e ne sigama dede. Yi biyaasi tide to gbo biyaasi gbeteε be, e birin seniyenxi ki fanyi ra.» ⁷ Na kui serexedube naxa serexe taami so a yi ra, barima taami gbeteε yo mu nu na. Na serexe taami nu masarama taami neene ra loxoε birin Alatala ya i. ⁸ Na loxoε Solu xa mixi nde nu na menni sali xa fe ra. Edonka nan nu a ra, naxan xili Dowege, naxan findixi Solu xa xuruse kantεe xunyi ra.

⁹ Dawuda naxa a fala Aximeleki be, a naxe, «Tanbe yo mu na i yi ra, xa na mu santidegema? N to gbataxi mange xa xeraya xa fe ra, n mu faxi n ma santidegema nun n ma geresose ra.»
¹⁰ Serexedube naxa a yaabi, «Goliyati Filisitaka xa santidegema na be, i naxan faxesa Ela gulunba kui. A mafilinxi dugi nde kui, a saxi serexedubee xa donma xanbi ra. Xa i wama a xon, a tongo. Gbete mu na be.» Dawuda naxa a fala, «A so n yi ra, a maniyee yo mu na.»

¹¹ Na loxoe Dawuda naxa keli, a a gi Solu ya ra. A naxa siga Gati mange Akisi xonyi. ¹² Akisi xa mixie naxa a fala a be, «Isirayila mange Dawuda xa mu yi ki, naxan xa fe falama, «Solu bara mixi wulu wulu faxesa. Dawuda tan bara mixi wulu wulu doxo fu faxesa?»»

¹³ Dawuda to na fe me, a naxa gaaxu ki fanyo Gati mange Akisi ya ra. ¹⁴ Na kui a naxa a niya jama xa a manoxun daxui ra. A naxa daxuna raba e tagi, a se korin naade ma, a deye nu goro a de xabe ma. ¹⁵ Akisi naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «Wo mu a toxi a findixi daxui nan na yi ki. Wo faxi yi xeme ra n xon ma munfe ra? ¹⁶ N hayi na daxui ma n xonyi? Yi mixi mooli xa so n ma banxi kui?»

22

Solu Aximeleki paxankatafe

¹ Dawuda naxa sa a noxon Adulama fonme kui. A taarae nun a barenyie to na kolon, e naxa siga a foxo ra. ² Mixi naxee nu na toore nde kui alo doni kanyie, e naxa lu a fe ma, e a findi e xa mange ra. Mixi keme naani pondon nu na a foxo ra.

³ Dawuda naxa keli menni, a naxa siga Misipa Mowaba boxi ma. A naxa a fala Mowaba mange be, a naxe, «Yandi, a lu n baba nun n nga xa sabati be sinden, han n xa a kolon Alatala wama naxan xon n be.» ⁴ Dawuda naxa a xa mixie xanin na mange xonyi, e naxa lu menni Dawuda fe ma. ⁵ Annabi Gadi naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I naxa lu yi mange xonyi. I xa gbilen Yudaya.» Dawuda naxa keli, a so Xereti fotonyi yire.

⁶ Solu to Dawuda nun a foxirabirree xa xibaaru me, a nu na Gibeya, tamare bili bun ma, geya fari. A xa tanbe nu suxuxi

a yi ra, a xa mixie nu na a fe ma. ⁷ A naxa a fala e be, a naxe, «Wo wo tuli mati, wo tan Bunyamin bonsoe. Yisayi xa di fama ne weni yiree nun xee fide wo ma? A wo findi soori wulu xunyie ra, xa na mu soori keme xunyie ra? ⁸ Wo birin bara n yanfa. Mixi yo mu n nakolonxi n ma di nun Yisayi xa di bara saate xiri. Wo mu kinikini n ma, wo mu a fala n be n ma di wama n ma konyi xunyi ikelife n xili ma, alako na xa gantanyi sa n ya ra alo a fa na ki naxe yi ki to.»

⁹ Solu xa xuruse kantee xunyi, Edonka Dowege, na naxa a fala Solu be, «N tan Yisayi xa di to ne Nobo, Axituba xa di Aximeleki xonyi. ¹⁰ Aximeleki naxa Alatala maxandi a be, a donsee so a yi ra, a nun Goliyati Filisitaka xa santidegema.»

¹¹ Mange naxa xerae xee serexedube Aximeleki xilide, a nun a xa denbaya nun serexedube naxee birin nu na Nobo. E to fa mange yire, ¹² Solu naxa a fala e be, a naxe, «Axituba xa di, i tuli mati n na.» A naxa a yaabi, «N marigi, n tuli matixi i ra.» ¹³ Solu naxe, «Munfe ra i yanfe maxirixi n xun ma, wo tan nun Yisayi xa di? Munfe ra i taami nun santidegema soxi a yi ra, i man fa Alatala maxandi a be, alako a xa a ya rafindi n ma, a xa gantanyi te n be alo a fa na ki naxe yi ki to.»

¹⁴ Aximeleki naxa woyenyi tongo, a naxe, «Nde tinxin i bitanyi Dawuda be i xa mixie ya ma? Nde xa binye dangima a ra i xa banxi kui? ¹⁵ N bara Alatala maxandi a be sanya wuyaxi. Mange, i naxa yi kalamui sa i xa konyi nun a xa denbaya xun ma, barima n mu sese kolon yi fe kui.» ¹⁶ Mange naxa a fala, «Aximeleki, n i tan nun i xa denbaya faxama to.» ¹⁷ Mange naxa a fala a xa soorie be, naxee nu tixi a fe ma, a e xa Alatala xa serexedubee faxesa, barima e mu a rakolon a Dawuda na gife a ma. Kono soorie tan mu tin na rabade.

¹⁸ Na kui mange naxa a fala Dowege be, «I tan xa yi serexedubee faxesa.» Awa Dowege Edonka naxa e faxesa. Na loxoe a mixi tongo solomasaxan nun suuli nan faxesa, serexedube donma ragoroxi naxee ma. ¹⁹ A naxa e xa taa mixie fan faxesa santidegema ra, xeme yo, ginnee yo,

dimɛe yo, diyɔrɛe yo. Hali ningee ba, sofalee ba, yexɛɛe ba, e naxa e birin faxa santidɛgɛma ra.

²⁰ Aximeleki xa di xɛmɛ Abiyatari, Axi-tuba xa mamadi, na nan keren nɔ a gide. A naxa siga alako a xa bira Dawuda fɔxɔ ra. ²¹ A naxa a fala Dawuda bɛ a Sɔlu bara Alatala xa sɛrɛxɛdubɛe faxa. ²² Dawuda naxa a yaabi, «Na lɔxɔɛ n nu bara a mapɔxun a Dowege Edonka fama nɛ n ma fe falade Sɔlu bɛ. N tan nan a niyaxi i xa mixie xa faxa. ²³ Hali i mu gaaxu. Lu n sɛeti ma, barima naxan wama n faxafe, a wama i fan faxafe. I na kantari nan kui n fe ma.»

23

Dawuda gifɛ

¹ E naxa fa a fala Dawuda bɛ, a Filisitakae bara din Keyila taa ra, a e na e xa baloe mupafe lonyie yire. ² Dawuda naxa Alatala maxɔrin, a naxɛ, «N nɔma nɛ Filisitakae ra?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, i xa Keyila ratanga Filisitakae ma.» ³ Kɔnɔ Dawuda xa mixie naxa a fala a bɛ, «Hali be Yudaya bɔxi, won bara gaaxu. Won mu suusama sigade Keyila Filisitakae gerede.» ⁴ Dawuda man naxa Alatala maxɔrin na xa fe ra. Alatala naxa a yaabi, «Keli, i xa siga Keyila, barima n bara Filisitakae sa i sagoe.» ⁵ Na kui Dawuda nun a xa sɔorie naxa siga naa Filisitakae gerede. E naxa e bɔnbɔ, e fa e xa gɔɔrɛe tongo. Dawuda Keyilakae ratanga na ki nɛ.

⁶ Aximeleki xa di Abiyatari to siga Dawuda yire Keyila, a nu bara sɛrɛxɛdubɛ kanke raxunmase xanin naa.

⁷ E to a fala Sɔlu bɛ, a Dawuda bara so Keyila taa kui, Sɔlu naxa a fala, «Ala bara a sa n bɛlɛxɛ, barima Dawuda bara a yetɛ balan Keyila taa kui naadɛ xɔrɔxɔɛe xanbi ra.» ⁸ Sɔlu naxa a xa sɔorie xili, e xa goro naa Dawuda nun a xa sɔorie rabilinde.

⁹ Dawuda to Sɔlu waxɔnfe jaaxi kolon, a naxa a fala Abiyatari sɛrɛxɛdubɛ bɛ, a xa fa sɛrɛxɛdubɛ kanke raxunmase ra. ¹⁰ Dawuda naxa Alatala maxɔrin, «Isirayila Marigi Alatala, n tan i xa konyi di bara a kolon a Sɔlu wama fafe Keyila, a xa fa yi taa kana n tan nan ma fe

ra. ¹¹ Keyila mangɛe n soma nɛ a yi ra? Sɔlu fama nɛ be alɔ n a mɛxi ki naxɛ? Isirayila Marigi Alatala, i xa na masen n bɛ.» Alatala naxa a yaabi, «Sɔlu fama nɛ.»

¹² Dawuda man naxa a maxɔrin, «Keyila mangɛe n soma nɛ Sɔlu yi ra, n tan nun n ma sɔorie?» Alatala naxa a yaabi, «E wo sama nɛ a sagoe.» ¹³ Na kui Dawuda nun a xa mixie naxa keli Keyila, mixi kɛmɛ senni jɔndɔn, e siga yire gbɛtɛ. Mixie to a fala Sɔlu bɛ, a Dawuda bara a gi Keyila, Sɔlu naxa na gere lu na.

¹⁴ Dawuda naxa lu Sifi gbengberenyi ma geyae yire. Sɔlu nu a fenma, kɔnɔ Ala mu a sa a bɛlɛxɛ i. ¹⁵ Dawuda naxa a to, Sɔlu nu na a fenfe, a xa a faxa. Dawuda nu na Xoresa, Sifi gbengberenyi ma. ¹⁶ Lɔxɔɛ nde Yonatan naxa siga Xoresa Dawuda ralimaniyade. ¹⁷ A naxa a fala a bɛ, «Hali i mu gaaxu, n baba Sɔlu mu i masɔtɔma feo. I findima nɛ Isirayila mangɛ ra, n tan luma i sɛeti ma. N baba Sɔlu na kolon.» ¹⁸ Na kui e naxa saate xiri Alatala ya i. Dawuda naxa lu Xoresa, Yonatan naxa gbilen a xɔnyi.

¹⁹ Sifikae naxa siga Sɔlu yire Gibeya, e sa a fala a bɛ, «Dawuda nɔxunxi gbengberenyi yirefanyi ma Xakila geyae mabiri. ²⁰ Mange, xa i wama a xɔn, i xa goro naa. Muxu a sama nɛ i sagoe.» ²¹ Sɔlu naxa e yaabi, «Alatala xa barakɛ sa wo xa fe, barima wo bara kinikini n ma. ²² Wo siga sinden, wo man xa a mato ki fanyi ra. Wo xa a kolon a na dɛnnaxɛ, wo man xa a kolon nde na a fɔxɔ ra. Mixi na a ra naxan kɔɔta ki fanyi. ²³ Wo na gɛ a nɔxunde kolonde, wo xa na fala n bɛ alako won birin xa siga. Xa a na Yudaya bɔxi ma, n a fenma nɛ yire birin han n a toma temui naxɛ.»

²⁴ Sifikae naxa gbilen e xɔnyi Sɔlu ya ra. Dawuda nun a xa mixie nu na Mayon gbengberenyi ma kɔɔla mabiri. ²⁵ Sɔlu nun a xa mixie naxa mini Dawuda fende. Dawuda to na kolon, a naxa siga fanye yire Mayon gbengberenyi ma. Sɔlu to na mɛ, a naxa bira Dawuda fɔxɔ ra menni. ²⁶ Sɔlu nu jɛrɛma geya sɛeti ma, Dawuda fan nu jɛrɛma geya boore sɛeti ma, gulunba nu na e tagi. Dawuda nu a

gife a senbe ra, kono Solu xa mixie nu na a raxetenfe.

²⁷ Na temui xera nde naxa fa Solu yire, a a fala a be, «I xa fa keren na. Filisitakae man bara din Isirayila boxi ra!» ²⁸ Na kui Solu naxa gbilen Dawuda foxo ra na Filisitakae xa fe ra. Na nan a niya, e naxa menni xili sa Sela Hamalekoto. Na nan na ki «Fatan fanye.»

24

Dawuda tondife Solu faxade ma

¹ Dawuda naxa siga En Gedi geya yire. ² Solu to gbilen kelife Filisitakae gere, mixie naxa a fala a be, a Dawuda na En Gedi gbengberenyi ma. ³ Solu naxa soori wulu saxan tongo, naxee fata gere sode dangi Isirayilakae birin na, e naxa mini Dawuda nun a xa mixie fende, han e sa so fanyee longori ra. ⁴ Solu naxa dangi goore yire, naxee nu na kira de ra. A naxa so fonme kui a xa ye rafili. A mu a kolon Dawuda nun a xa mixie fan nu na na fonme kui. ⁵ Dawuda xa mixie naxa a fala a be, «Alatala bara yi loxo fi i ma. A xa masenyi bara kamali a falafe ra, <N tan nan i yaxui sama i belexe, alako i xa i sago raba a ra.>» Na temui Dawuda naxa a maso doyindoyin Solu xanbi ra, a fa a xa burumusi seeti xaba.

⁶ Dawuda to ge na rabade, a naxa nimisa Solu xa burumusi seeti xabafe ma. ⁷ A naxa a fala a xa mixie be, «Alatala xa n natanga na fe mooli ma. N bara na raba n marigi ra, Alatala naxan sugandixi mange ra.» ⁸ Dawuda naxa tonyi doxo a xa soorie ma Solu gerefe ra. Solu naxa mini fonme kui, a siga.

⁹ Dawuda fan naxa mini fonme kui, a fa Solu xili a xui itexi ra, «N ma mange, n marigi!» Solu to a kobe rato, Dawuda naxa a xunyi felen boxi ma, a suyidi a be. ¹⁰ Dawuda naxa a fala Solu be, a naxe, «Munfe ra i tuli matima mixie xa woyenyie ra, naxee a falama, a n tan mu wama i xa fe fanyi xon ma?» ¹¹ To loxo Alatala bara i sa n sago fonme kui. N ma mixie bara a fala n be, a n xa i faxes, kono n bara tondi. N bara a fala, <N mu n marigi gerema, Alatala naxan sugandixi mange ra.> ¹² I bara a to se naxan na n

belexe? N bara i xa burumusi seeti xaba. N nu noma i faxade, kono n mu a raba. Na kui i noma a kolonde fe jaaxi yo mu na n furi kui i xa fe ra. N mu wama i matandife, n mu wama haake xon, kono i tan na birafe n foxo ra, i xa n faxes.»

¹³ «Alatala xa won makiiti. Alatala xa n gbe joxo. N tan mu i faxama feo. ¹⁴ Forie a falama, <Naaxupa kelima mixi jaaxie nan ma.> Na kui n xa a fala i be, n tan mu i faxama feo. ¹⁵ I tan Isirayila mange, i wama nde gerefe? I na birafe nde foxo ra? Mixi xurudi naxan tide mu dangi bare faxaxi ra, xa na mu a ra nimase xunxuri? ¹⁶ Alatala xa won firin makiiti. A xa nondi fi n ma, a xa n natanga i belexe.»

¹⁷ Dawuda to ge na masenyi tide, Solu naxa a fala a be, a naxe, «I tan nan yati xui a ra, n ma di Dawuda?» Solu naxa wa folo. ¹⁸ A fa a fala Dawuda be, a naxe, «I tinxin n tan be, barima i bara n ma fe kobi masara fe fanyi ra. ¹⁹ To tan i bara i xa marafanyi masen n be. Alatala nu bara n sa i sago, i fa tondi n faxade. ²⁰ Xa mixi a yaxui masoto, a bejinma bopesa kui? Alatala xa i sare fi i naxan nabaxi n be to loxo. ²¹ N a kolon i fama ne findide mange ra, Isirayila fama xande i xa mangeya bun ma. ²² I xa i kali Ala xili ra, a i mu n bonsoe sontoma n faxes xanbi, i man mu n xili kanama n ma mixie tagi.»

²³ Dawuda to a kali Solu be, Solu naxa gbilen a xonyi, Dawuda nun a xa mixie naxa siga kantari yire.

25

Nabali nun Dawuda xa galanbui

¹ Samuweli to laaxira, Isirayila birin naxa malan a xa jonfe ma, e xa a ragata a xonyi Rama. Na temui Dawuda naxa goro Paran gbengberenyi ma. ² Kuntigi nde nu na Mayon, naxan ma yexe wulu saxan nun si wulu keren nu na Karemele. A nu sigaxi a xa na yexeee xabe mabide. ³ Na xeme nu xili ne Nabali, a xa gine xili Abigayili. Gine xaxilima nan nu a ra, naxan tofan ki fanyi. Kono a xa mori xaxili nu xoxoxo, a nu luma fe jaaxi raba ra. Kalebi bonsoe nan a ra.

⁴ Dawuda naxa a me gbengberenyi ma a Nabali na a xa yexeee xabe mabife. ⁵ A naxa a xa mixi fu xee, a falafe ra, «Wo siga

Nabali yire, wo xa a xεebu n be. Wo xa yi masenyi ti n xili ra, wo naxe, ⁶ «Ala xa fe birin sɔɔneya i be, i tan nun i xa denbaya. ⁷ Muxu a mexi ne, a i xa walikεe na i xa yεxεεe xabe xabafe. Kabi i xa xuruse kantεe faxi Karemele, muxu nu na e fɔxo ra bɔɔesa kui. Sese mu baxi e yi ra na waxati bun ma. ⁸ I xa i xa mixie maxorin xa nɔndi na a ra. Na kui i xa hinne n ma mixie ra yi xulun lɔxoε. I xa muxu ki i nɔma naxan na, barima muxu findixi i xa konyie nan na, naxee birama i xa di Dawuda fɔxo ra.»

⁹ Dawuda xa xεerae to so naa, e naxa a xa xεeraya iba Nabali be a xili ra, e mu sese sa na fari. ¹⁰ Nabali naxa xεerae yaabi, a naxe, «Nde na Dawuda ra, nde na Yisayi xa di ra? Konyi gbegbe na na to, naxee e gima e marigi ma. ¹¹ Wo waxi ne n xa n ma taami nun n ma sube tongo, n naxee fenxi n ma walikεe be, n xa na so mixie yi ra n mu naxee kelide yati kolon?»

¹² Dawuda xa xεerae naxa gbilen. E to so, e naxa na birin dentεge. ¹³ Dawuda naxa a fala a xa sɔorie be, a naxe, «Wo xa wo xa santidεgema xiri wo tagi.» E naxa na raba. Dawuda fan naxa a xa santidεgema tongo, a a xiri a tagi. Mixi keme naani jɔndɔn naxa bira a fɔxo ra, mixi keme firin naxa lu kotee san na.

¹⁴ Nabali xa walikεe nde naxa sa na fe yaba a xa gine Abigayili be, a naxe, «Dawuda bara xεerae xεe won marigi ma keli gbengberenyi ma, e xa a xεebu, kɔɔ a mu e rasenexi a fanyi ra feo. ¹⁵ Kabi muxu na burunyi, na mixie fe fanyi nan naba muxu be. E mu muxu tɔɔrɔ, e mu sese ba muxu yi. ¹⁶ E bara muxu kanta kɔe nun yanyi muxu xa xuruse demadonyi wali kui. ¹⁷ I xa a mato i nɔma naxan nabade, xa na mu a ra won marigi nun a xa denbaya fama fe jaaxi sɔtɔde. I xa mɔri xaxili xɔrɔxo, a mu mixi yo xa marasi mema.»

¹⁸ A xa gine Abigayili naxa taami keme firin tongo, a nun weni kundi firin, yεxεe ganxi suuli, kaabe ganxi busali firin, tamare mɔoli nde suxui keme, nun xɔre xaraxi xuti keme firin. A naxa na kote baki sofale fari. ¹⁹ A naxa a fala a xa konyie be, «Wo siga yare, n fafe.» A mu sese fala a xa mɔri Nabali be. ²⁰ A naxa baki sofale fari, a goro geya ma. Dawuda

nun a xa sɔorie fan nu na gorofe, e fa naralan na gine ra. ²¹ Dawuda nu bara a fala a xa mixie be, a naxe, «N bara Nabali xa xurusee makanta fufafu gbengberenyi ma. Sese mu baxi a xa naafuli ra, kɔɔ a naxa n ma wali fanyi sare masara fe jaaxi ra. ²² Xa a sa li n mu Nabali xa xeme birin faxa beenun tina gεεεge, Ala xa n jaxankata a jaaxi ra.»

²³ Abigayili to sa Dawuda to, a naxa goro mafuren sofale fari, a suyidi Dawuda be. ²⁴ A to bira a sanyi bun ma, a naxa a fala a be, «N marigi, i xa i haake to n be. I xa i tuli mati n tan, i xa konyi gine xui ra. ²⁵ I naxa i tuli mati Nabali xui ra. Xaxilitare nan a ra, alo a xili «Nabali» a masenma ki naxe. A daxuja nan tun falama. N tan mu i xa xεerae toxi. ²⁶ Ala to i ratanga nii bafe ma, a to i ratanga i gbexɔxo fe ma, Ala xa a niya i yaxuie xa lu alo Nabali. Ala be, i tan be, naxee wama fe jaaxi rabafe i tan na, nee birin xa lu alo Nabali.»

²⁷ «Yakɔsi, n tan i xa konyi gine faxi bupa naxan na, na xa itaxun i fɔxirabiree ma. ²⁸ Yandi, i xa dipe muxu ma. Alatala xa i bɔnsɔe sabati, barima Ala xa geresoe nan i ra. Ala xa i ratanga fe jaaxi birin ma. ²⁹ I Marigi Alatala xa i nii ratanga i yaxuie ma. Alatala xa i yaxuie makuya i ra pon. ³⁰ Alatala na ge hinnede i ra, a i findi Isirayila mange ra, alo a laayidixi i be ki naxe, ³¹ a mu lanma i bɔɔe xa tɔɔrɔ fe nde ma i naxan nabaxi, alo mixi nii bafe fufafu i gbexɔxo fe ra. Alatala na ge hinnede i ra, i ratu n ma.»

³² Dawuda naxa a fala Abigayili be, a naxe, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan i xεexi n yire to. ³³ Ala tantu i xaxili fanyi xa fe ra, Ala xa baraka sa i xa fe, i tan naxan n natangaxi gbaloe rabafe ma alako n xa kisi. ³⁴ N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, naxan n natangaxi fe kobi rabafe ma, xa i mu i xulun fafe ra n yire nu, beemanun kuye xa iyalan, Nabali xa xeme birin bara faxa nu.» ³⁵ Abigayili Dawuda sanba see naxee ra, Dawuda naxa e rasuxu, a fa a fala a be, «Gbilen i xɔnyi bɔɔesa kui. N bara ge i xui suxude.»

³⁶ Abigayili to Nabali yire li, a naxa a to a na xulunyi xungbe tife j̄lexinyi kui, a siisixi feo. A mu sese fala a xa m̄ori b̄e han ḡeesege. ³⁷ Na kuye iba, siisi to ba Nabali fate i, a xa gin̄e naxa dent̄ege sa a b̄e, a fa gaaxu ki fanyi ra. ³⁸ Xi fu j̄nd̄on dangi xanbi, Alatala naxa Nabali faxes.

³⁹ Dawuda to Nabali faxes fe m̄e, a naxa a fala, «Tantui na Alatala b̄e, naxan n natanga Nabali xa xaxilitarepa ma alako n naxa jaaxupa raba. Alatala bara Nabali xa jaaxupa sare ragbilen a ma.» Dawuda naxa x̄erae x̄e, e xa sa a fala Abigayili b̄e, a xa findi a xa gin̄e ra. ⁴⁰ E to siga Karemele na falade a b̄e, ⁴¹ a naxa a yatagi felen b̄oxi ma, a fa a fala, «N marigi Dawuda, i xa konyi gin̄e nan n na, naxan mu tondima i xa walik̄e sanyie maxade.»

⁴² Abigayili naxa keli keren na, a te sofale fari, a bira Dawuda xa x̄erae f̄ox̄o ra, a nun gin̄e dim̄edi suuli. Na ki a naxa findi Dawuda xa gin̄e ra. ⁴³ Dawuda nu bara Axinowama Yisireelika fan d̄ox̄o. ⁴⁴ Solu nu bara a xa di gin̄e Mikali, Dawuda xa gin̄e singe, fi Layisa xa di Paliti Galimuka ma.

26

Dawuda tondife Solu faxade a firin nde

¹ Sifikae naxa siga Solu yire, e sa a fala a b̄e, a Dawuda n̄oxunxi Xakila geyae fari gbengberenyi ya ra. ² Solu naxa Isirayila s̄ori fanyi wulu saxan xanin Sifi gbengberenyi ma Dawuda fende. ³ E naxa yonkin Xakila geyae yire, gbengberenyi ya ra kira d̄e ra. Dawuda tan nu na gbengberenyi ma. A to a m̄e a Solu na a fenfe gbengberenyi ma, ⁴ a naxa fe rabenyie x̄e. Na kui a naxa a kolon a Solu bara fa. ⁵ Na temui, Dawuda naxa siga Solu yonkinde. A naxa yire to Solu nun a xa s̄orie xunyi Abeneri, Neri xa di, nu xife dennax̄e e xa s̄orie tagi.

⁶ Dawuda naxa Aximeleki Xitika nun Seruya xa di Abisayi, Yowaba xunya, max̄orin, «Nde n matima Solu yire?» Abisayi naxa a yaabi, «N tan.» ⁷ Dawuda nun Abisayi naxa goro j̄ama yire k̄e ra. Solu nu saxi j̄ama tagi, a na xife, a xa tanb̄e s̄or̄onxi a xun sade ra. Abeneri nun j̄ama birin saxi a rabilinyi. ⁸ Abisayi naxa

a fala Dawuda b̄e, «Ala bara i yaxui sa i bel̄exe to. A lu n tan xa a banban b̄oxi ma n ma tanb̄e ra sanmaya keren. A mu findima firin na!» ⁹ K̄on̄o Dawuda naxa a fala Abisayi b̄e, «I naxa a faxes! Nde n̄oma Alatala xa mixi sugandixi faxade, na yunubi mu fa lu a xun ma?» ¹⁰ N bara a fala i b̄e Alatala xili ra, Alatala nan keren n̄oma a faxade, a xa simaya kamalima temui nax̄e, xa na mu gere nde kui. ¹¹ Alatala xa n natanga n bel̄exe safe ra Alatala xa mixi sugandixi ma! A xa tanb̄e nun a xa ye kundi tongo tun, won x̄e.» ¹² Na ki Dawuda naxa Solu xa tanb̄e nun a xa ye kundi xanin, mixi yo mu e to, mixi yo mu na fe kolon, mixi yo mu xunu. Alatala nu bara xi x̄oli tilinxi radangi e birin ma.

¹³ Dawuda naxa dangi boore s̄eti ma yire makuyaxi, a sa ti geya xun tagi. ¹⁴ Dawuda naxa a xui ramini j̄ama nun Neri xa di Abeneri ma, a nax̄e, «Abeneri, i mu n xui ratinma?» Abeneri naxa a max̄orin, «Nde na i ra, naxan gbelegbelefe manḡe ra yi ki?» ¹⁵ Dawuda naxa a fala Abeneri b̄e, «X̄eme gbangbalanyi mu i ra, naxan maniȳe mu na Isirayila? Pe, munfe ra i mu fa i xa manḡe kanta, i marigi? Mixi nde so n̄e wo tagi a xa manḡe faxes. ¹⁶ I naxan nabaxi na ki, na mu fan. N xa a fala i b̄e Alatala xili ra, a lan n̄e i xa faxes, i to mu wo xa manḡe kantaxi, Alatala xa mixi sugandixi. A mato ba, manḡe xa tanb̄e nun a xa ye kundi na minden, nax̄ee nu na a xun sade ra?»

¹⁷ Solu naxa Dawuda xui kolon, a naxa a max̄orin, «N ma di Dawuda, i xui nan na ki?» Dawuda naxa a yaabi, «N marigi, n tan nan a ra. ¹⁸ Munfe ra i na birafe n tan i xa konyi f̄ox̄o ra? N munse rabaxi, naxan mu rafan i ma? ¹⁹ Yak̄osi, n marigi, i tuli mati n na. Xa Alatala nan i b̄oj̄e ratexi n ma, i xa ser̄exe nde ba alako a xa dij̄e n ma. K̄on̄o xa mixie nan i b̄oj̄e ratexi n ma, Alatala xa e dank̄a, barima e wama n kerife Alatala xa j̄ama ya ma, n xa siga ala gb̄et̄e batude. ²⁰ N mu wama faxafe yire naxan makuya Alatala ya tode ra. A luxi al̄o i tan Isirayila manḡe na dondoli di nde nan gerefe, al̄o i na x̄oni xunxuri di nde nan fenfe geya ma.»

²¹ Solu naxa a yaabi, «N bara haake soto i ra. Dipe, n ma di Dawuda, n mu fe jaaxi yo rabama i ra sonon, barima to tan i bara hinne n na. N xaxilitarena naxan nabaxi i ra, a mu fan.» ²² Dawuda naxa a yaabi, «Mange xa tanbe nan yi ki, i xa konyi nde xa fa a tongo. ²³ Alatala mixi birin sare fima a xa tinxinyi nun a xa kinikini nan ma. To Alatala nu bara i sa n belexe, konon n mu tin Alatala xa mixi sugandixi toorode. ²⁴ I nii tide to gboxi n be to, tina n fan nii tide gboma ne Alatala be na ki, a n natangama ne toore birin ma.» ²⁵ Solu naxa a fala Dawuda be, «N ma di Dawuda, Alatala xa i baraayi. Ala xa i xa fe birin sooneya.» Dawuda naxa siga a xa kira xon, Solu fan naxa gbilen a xonyi.

27

Dawuda sigafe Filisita boxi ma

¹ Dawuda naxa a fala a yete ma, a naxe, «Laxe nde Solu man katama ne n faxade. N xa n gi a ya ra Filisita boxi ma, alako a xa gbilen n foxo ra Isirayila boxi ma. Na nan noma n bade a belexe.» ² Dawuda nun a xa mixi keme sennie naxa keli, e naxa siga Mayi xa di Akisi yire, naxan findixi Gati mange ra. ³ Dawuda naxa sabati Akisi xonyi Gati boxi ma, a tan nun a xa mixi keme senni, birin nun a xa denbaya. Dawuda xa denbaya fan nu na, a xa gine firinyie, Axinowama Yisireelika nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa gine fori. ⁴ Solu to a kolon a Dawuda bara a gi Gati, a naxa gbilen a foxo ra.

⁵ Dawuda naxa a fala Akisi be, «Xa a sa i kenan mange, i xa yire nde so n tan yi ra, i xa konyi di, n luma dennaxe. A mu lanma n tan i xa konyi xa lu i seeti ma mangataa kui.» ⁶ Na laxe Akisi naxa Sikilaga taa so a yi ra. Na nan a toxi Sikilaga naxa findi Yuda mange gbe ra han to. ⁷ Dawuda ne keren kike naani nan naba Filisita boxi ma.

⁸ Dawuda nun a xa soorie nu sigama Gesurikae, Girisikae, Amalekikae gerede, barima nee nu sabatixi kelifa Suru boxi ma han Misira boxi ma kabi temui xonkuye. ⁹ Dawuda nu darixi naakae sonto ra ginnee nun xemee, a fa e xa xuruse xungbee, e xa xuruse lanmae, e

xa sofalee, e xa joxomee, nun e xa dugie, a na birin xanin Akisi yire.

¹⁰ Akisi nu a maxorinma, «Wo gere so minden to?» Dawuda nu a yaabima, «Yudaya, Yerameeli, nun Keni xa gbengberenyie.» ¹¹ Dawuda nu na mixie faxama na nan ma, alako e naxa no sigade Gati, e sa dentege sa Dawuda xa fe rabaxi xa fe ra. A nu walima na ki ne Filisita boxi ma. ¹² Na kui Akisi nu laxi Dawuda ra, a nu a falama, «Dawuda bara a yete rapaaxu a xa nama Isirayila ma. A mu kelima n xun ma abadan.»

28

Solu sigafe karamaxe yire

¹ Na waxati, Filisitakae nu bara e xa soorie malan sigafe ra Isirayilakae gerede. Akisi naxa a fala Dawuda be, «I tan nun i xa soorie, wo xa n mali yi gere kui.»

² Dawuda naxa Akisi yaabi, «I fama a kolonde n noma naxan nabade.» Akisi naxa a fala a be, «N i findima ne n ma kantama ra abadan.»

³ Samuweli nu bara faxa. Isirayilakae birin a xa jonfe raba ne, a ragata Rama, a bari taa kui. Na waxati Solu nu bara tonyi dexo karamaxee xa wali ra, naxee nu woyenma faxamixie nun pinnee ra.

⁴ Filisitakae naxa e malan Sunemi, Solu naxa Isirayilakae malan Gilibowa. ⁵ Solu to Filisita nama to, a boje naxa mini a i, a gaaxu a jaaxi ra. ⁶ Solu naxa Alatala maxandi, konon Alatala mu a yaabi xiye ra, a mu a yaabi serexedube nun namjonme xui ra.

⁷ Na kui Solu naxa a xa mixi ndee xili, a naxe, «Wo sa gine sematoe nde fen, naxan fata woyende mixi faxaxie ra, alako a xa n mali.» Solu xa mixie naxa a yaabi, «Gine nde na Endori, naxan woyenma faxamixie ra.» ⁸ Solu to na me, a naxa a dugi masara alako mixi naxa a kolon a tan na a ra. A tan nun mixi firin, e naxa siga na gine yire koe ra. Solu naxa a fala a be, «Se mato n be faxamixi nde saabui ra, n naxan xili falama i be.»

⁹ Gine naxa a yaabi, «I a kolon Solu tonyi naxan dexo karamaxee wali ra, naxee woyenma faxamixie nun pinnee ra. Munfe ra i na gantanyi tefe n be, i xa n faxes?» ¹⁰ Solu naxa a rakali a be, «Alatala

xili ra, i naxa kɔntɔfili. A findi kote yo ra, n tan nan a tongoma.»

¹¹ Na ginε naxa a maxɔrin, «I wama wɔyɛnfε faxamixi mundun na?» A naxa a yaabi, «Samuweli.» ¹² Ginε to Samuweli to, a naxa gbelegbele, a fa a fala Sɔlu bε, «Munfe ra i bara n madaxu? I tan nan yati na Sɔlu ra!» ¹³ Mangε naxa a fala a bε, «Hali i mu gaaxu! I munse toxi?» Ginε naxa a fala Sɔlu bε, «A luxi alɔ malekε nde na kelife bɔxi ma.» ¹⁴ A naxa a maxɔrin, «A lahalε na di?» Ginε naxa a yaabi, «Xanfɔri nan a ra, burumusi ragoroxi a ma.» Sɔlu naxa a kolon keren na a Samuweli nan a ra. A naxa a tigi sin bɔxi ma, a suyidi. ¹⁵ Samuweli naxa a fala Sɔlu bε, «Munfe ra i n tɔɔrɔxi, n xa mini i ma?» Sɔlu naxa a yaabi, «N na kɔntɔfili belebele nan kui. Filisitakae bara fa n gereɗe. N tan bara Alatala xili, kɔnɔ a bara mεε n na, a mu n yaabixi namijɔnmεε saabui ra, a mu n yaabixi xiye saabui ra. N fa i xilixi na nan ma, alako i xa a masen n bε a lanma n xa naxan naba.»

¹⁶ Samuweli naxa a maxɔrin, «Xa Alatala bara mεε i ra, a bara findi i gerefa ra, i fa n tan maxɔrinma munfe ra?» ¹⁷ Alatala bara fe raba, alɔ a a fala i bε ki naxε n tan saabui ra. A bara mangεya ba i yi ra, a a so Dawuda yi ra. ¹⁸ I to tondi Alatala xui suxude Amaleki xa fe ra, a nu xɔnɔxi naxan ma, Alatala tan na fe mɔɔli nan niyama i ra to. ¹⁹ Alatala fama nε i tan nun Isirayila sade Filisitakae sagoe. Tina, i tan nun i xa die birin luma nε n fe ma be, Alatala Isirayila xa sɔɔrie sama nε Filisitakae sagoe.»

²⁰ Na temui Sɔlu naxa bira bɔxi gaaxui ra Samuweli xa masenyi xa fe ra. A senbe yo mu na, barima a mu nu sese donxi na lɔxɔε nun na kɔε ra. ²¹ Na ginε to Sɔlu xa gaaxui to, a naxa a fala a bε, «To tan n bara i xui ratinmε, hali na nu nɔma findide faxε ra n bε. ²² Yakɔsi i xa i tuli mati n na. I xa tin n xa donse nde fi i ma, alako i xa nɔ senbe sɔtɔde biyaasi xa fe ra.» ²³ Kɔnɔ Sɔlu mu tin, a naxε, «N mu n dεgema.» A xa mixie nun na ginε naxa karaxan, alako a xa a dεge. A rapɔnyi a naxa tin na ra, a keli bɔxi ma, a dɔxɔ sade ma. ²⁴ Ginε naxa keli keren na, a naxa

a xa ninge lanma bɔrɔgexi faxa. A naxa taami lɛbinitare rafala farin nun ture ra. ²⁵ A naxa a fi Sɔlu nun a xa mixie ma, e naxa e dεge, e fa siga na kɔε yati ra.

29

Dawuda kelife Filisitakae ya ma

¹ Filisitakae naxa e xa sɔɔrie malan Afeki, Isirayilakae tan naxa e xa sɔɔrie malan dulonyi yire Yisireeli mabiri. ² Filisitakae xa sɔɔri mangεε nu jεrεma e xa galie ya ra, ndee lanxi mixi kemε ma, ndee nu lanxi mixi wulu ma. Dawuda nun a xa sɔɔrie nu na e xanbi ra mangε Akisi sεeti ma. ³ Filisita sɔɔri mangεε naxa Akisi maxɔrin, «Pe, yi Isirayilakae na munse rabafe be?» Akisi naxa e yaabi, a naxε, «Dawuda nan a ra, naxan nu findixi Isirayila mangε Sɔlu xa mixi ra, kɔnɔ a na n fɔxɔ ra kabi jε wuyaxi. Han yakɔsi n mu fe jaaxi yo toxi a ra, kabi a naxa so n xɔnyi.»

⁴ Filisita sɔɔri mangεε naxa xɔnɔ Akisi ma na xa fe ra, e fa a fala a bε, «A lanma i xa Dawuda ragbilen yire, i dennaxε soxi a yi ra. A mu lanma a xa bira won fɔxɔ ra, alako a naxa won yanfa gere kui. Na yanfanteya mɔɔli mu nɔma xε a niyade Sɔlu xa dipε a ma? ⁵ Mixie nu sigi sama, e fare boron Dawuda matɔxɔfe ra. E nu a fala, «Sɔlu bara mixi wulu keren faxa, kɔnɔ Dawuda tan bara mixi wulu fu faxa.»

⁶ Akisi naxa Dawuda xili, a a fala a bε, «N bara n kali Alatala ra, i tinxin. N nu wama nε, won birin xa siga gere kui, won man fa, barima n mu fe jaaxi yo toxi i ra. Kɔnɔ i mu rafan n ma sɔɔri mangεε ma. ⁷ I naxan nabama, i xa gbilen muxu fɔxɔ ra bɔjεsa kui, alako Filisita sɔɔri mangεε bɔjε naxa rapaaxu e ma.» ⁸ Dawuda naxa a maxɔrin, «N tan i xa konyi, n munse rabaxi, naxan mu rafanxi i ma, naxan a niyama n xa gbilen n marigi yaxuie gerefe fɔxɔ ra?»

⁹ Akisi naxa Dawuda yaabi, a naxε, «N a kolon. I rafan n ma alɔ Alatala xa xεera, kɔnɔ Filisita sɔɔri mangεε naxε, «Muxu mu tinma a xa bira muxu fɔxɔ ra gere kui!» ¹⁰ Na nan a ra, tina subaxε i tan nun i xa mangε xa sɔɔrie, naxee faxi i fɔxɔ ra,

wo xa gbilen.» ¹¹ Dawuda nun a xa soorie naxa keli subaxe ma, e gbilen Filisita boxi ma. Filisitakae tan naxa te Yisireeli.

30

Dawuda nun Amalekikae xa gere

¹ A xi saxan nde, Dawuda nun a xa soorie to so e xonyi Sikilaga, e naxa a to a Amalekikae nu bara so Negewi boxi ma, e Sikilaga gan. ² E naxa mixi birin suxu, ginεe yo, xεmεe yo, dimεe yo, e e xanin e njεe ra e xun ma. ³ Dawuda nun a xa soorie to e xonyi li, e naxa a to e xa taa nu ganxi, e xa ginεe nun e xa die nu xaninxi. ⁴ Na kui, Dawuda nun a xa mixie naxa wa han e tagan. ⁵ Amalekikae nu bara Dawuda xa ginεe firinyie fan xanin: Axinowama Yisireelika, nun Abigayili Karemeleka, Nabali xa kaaje ginεe.

⁶ Dawuda naxa tooo ki fanyi, barima jama nu wama a magonofe. Birin boje nu rapaaxuxi e ma e xa die xa fe ra, kono Dawuda naxa limaniya a xaxili tife ra a Marigi Alatala ra. ⁷ A naxa a fala Aximeleki xa di Abiyatari be, a naxe, «Fa Alatala maxorin see ra.» Abiyatari naxa fa a ra Dawuda xon. ⁸ Dawuda naxa Alatala maxorin, a naxe, «Xa n siga yi mixie foxo ra, n noma e masotode?» Alatala naxa a yaabi, «I xa siga e foxo ra. I fama ne e masotode, i man gbilenma ne e birin na.» ⁹ Dawuda nun a xa soorie mixi keme senni naxa siga, e fa Besori xure li. ¹⁰ Mixi keme firin naxa lu menni taganyi xa fe ra. Dawuda nun mixi keme naanie naxa siga yare.

¹¹ E to Misiraka nde li wula i, e naxa fa a ra Dawuda yire. E naxa ye nun donse nde so a yi ra, ¹² alo xore nun tamare mooli nde xaraxi. A to ge a degede, a naxa a yete kolon. A nu bara fεεpen saxan nun koe saxan ti, a mu a dege, a mu ye min. ¹³ Dawuda naxa a maxorin, «Nde xa mixi na i ra? I keli minden?» A naxa a yaabi, «Misiraka nan n na, Amalekika nde xa konyi. A xi saxan nan yi ki, n marigi n naboloxi, barima n to mu yalanxi. ¹⁴ Muxu Kereti nun Kalebi xa mixie bonbo ne gbengberenyi ma, Yudaya. Muxu te so ne Sikilaga fan

na.» ¹⁵ Dawuda naxa a maxorin, «I noma n xaninde yi mixie yire?» A naxa a yaabi, «Xa i kali Ala ra a i mu n faxama, a i mu n sama n marigi belexe, n i xaninma ne e yire.»

¹⁶ Na kui, a naxa e xanin Amalekikae yire. E naxa e li e nu na e degefe, e siisife see ra e naxee soto gere kui Filisita nun Yudaya boxi ma. ¹⁷ Dawuda naxa e gere, keli geesege han nunmare. Mixi yo mu no a gide, fo segetala mixi keme naani naxee siga joxomee fari. ¹⁸ Amalekikae se naxee suxu, Dawuda naxa a birin masoto, a nun a xa ginεe firinyie. ¹⁹ Dawuda naxa a xa mixi birin masoto, dimεe ba, forie ba, a nun e xa see birin. ²⁰ Dawuda naxa e xa xuruse xungbee nun a lanmae tongo, mixie fa a fala, «See nan ya Dawuda naxee soto gere kui!»

²¹ Dawuda naxa gbilen na mixi keme firinyie yire, naxee nu bara lu Besori xure taganyi xa fe ra. E naxa mini Dawuda nun a foxirabiree ma. Dawuda naxa a maso e ra, a e xεebu. ²² Mixi kobi ndee naxee nu na Dawuda xa soori keme naani ya ma, nee naxa a fala, «Yi xeme naxee mu bira won foxo ra gere kui, a mu lanma e xa sese soto, fo e xa die nun e xa ginεe. E xa nee tongo, e xa siga.» ²³ Dawuda naxa a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo naxa yi mooli raba see ra Alatala naxee fixi won ma, barima a bara won natanga, a won yaxuie sa won belexe. ²⁴ Nde wo xui ramema yi fe kui? A lanma won xa se birin itaxun won ma mixie birin na, naxee siga gere sode nun naxee lu kote san na.» ²⁵ Na loxe Dawuda naxa na findi seriyε ra Isirayila boxi birin ma. Han to a na na ki ne.

²⁶ E to so Sikilaga, Dawuda naxa e sotose seeti rasanba a xanuntenyi Yuda forie ma a falafe ra, «Wo mabiri nan yi ki, muxu naxee sotoxi Alatala yaxuie yi ra!» ²⁷ A naxa na see rasanba yi mixie ma naxee na gere kui: Betelikae, Ramotika naxee nu na gbengberenyi ma, Yatirikae, ²⁸ Arowerikae, Sifimotikae, Esitemowakae, ²⁹ Rakalikae, Yerameeli mixie, Keni mixie, ³⁰ Horomakae, Bori Asankae, Atakika, ³¹ Hebrionkae, nun mixi naxee nu na yire birin Dawuda nun a xa soorie siga dennaxe.

31

Solu xa faxe

¹ Na temui Filisitakae naxa Isirayila gere. Isirayilakae naxa e gi e ya ra, mixi gbegebe naxa faxa Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa Solu nun a xa die raxeten, e fa Solu xa die Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxa.

³ Gere naxa no Solu ra. Xali wolie to Solu soxo, a nu serenma a paaxi ra. ⁴ Solu naxa a fala a xa soori be, naxan nu a geresose maxaninma, a naxe, «I xa n faxa i xa santidegema ra, alako yi sunnatatee naxa n faxa xone paaxi ra.» Solu xa soori to mu tin na rabade gaaxui xa fe ra, Solu naxa a yete faxa a xa santidegema ra. ⁵ Solu xa geresose maxaninma to a to Solu bara faxa, na fan naxa a yete faxa a xa santidegema ra a fe ma. ⁶ Solu faxa na ki ne na loxo, a tan nun a xa di saxanyie, a xa soori naxan nu a xa geresose maxaninma, nun a xa soori birin.

⁷ Isirayilaka naxee nu na gulunba naakiri ma, nun Yuruden xure naakiri ma, nee naxa a to a Isirayila soorie na e gife. E man naxa a to a Solu nun a xa die bara faxa. Na kui e naxa keli e xa taae xun ma, e e gi. Filisitakae naxa sabati e xa taae kui. ⁸ Na kuye iba, Filisitakae to siga faxa mixie xa see tongode, e naxa Solu nun a xa di saxanyie fure to Gilibowa geya fari. ⁹ E naxa Solu xunyi bolon, e naxa a xa geresosee tongo. E naxa na xibaaru masen Filisita boxi birin ma, e xa kuye banxie nun e xa pama ya ma. ¹⁰ E naxa Solu xa geresose raso Asitarate kuye xa banxi kui, e naxa a fure gbaku Beti San tete ra.

¹¹ Yabesikae Galadi boxi ma, e to a kolon Filisitakae fe naxan nabaxi Solu ra, ¹² e xa soori gbangbalanyie naxa pere na ke birin na, e fa Solu nun a xa di furee tongo Beti San tete ra, e gbilen Yabesi. Menni e naxa na furee gan, ¹³ e naxa e xorie ragata tamare bili nde bun ma Yabesi. E naxa sunyi suxu xi solofere bun ma.

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila mange singe Solu to faxesa, Dawuda naxa a binya ki fanyi ra. A naxa laayidi tongo Solu xa mixie be, a a mu fe jaaxi yo rabama e ra hali Solu to nu bara findi Dawuda yaxui ra. Na birin a masenxi ne a Dawuda nu wama birafe Ala xa seriye foxo ra.

Yudayakae naxa Dawuda ti mange ra e xun ma, konko Isirayila bonsoe naxee nu na koola ma, nee mu tin. Gere naxa lu Yudaya nun Isirayila tagi. A raponyi Isirayilakae fan naxa tin Dawuda xa findi e xa mange ra.

Dawuda to findi mange ra, a naxa gbata sigade Ala xa saate kankira foxo ra, naxan mu nu soxi Darisalamu sinden. Ala naxa seewa na xa fe ra, a fa saate xiri a tan nun Dawuda bonsoe tagi. A naxa a fala Dawuda be a mangeya mu bama a bonsoe yi ra abadan.

Dawuda xa yaamari naxa sabati a fanyi ra Isirayila boxi ma. A naxa senbe soto a yaxuie xun ma. Konko na mangeya sooneya kui, Dawuda naxa fe kobi nde raba. Ala naxa Annabi Natan xee Dawuda yire, a fa na yunubi nun na yunubi sare masen a be a fiixe ra. Dawuda to tuubi, Ala naxa dije a ma. Na taruxui findixi masenyi fanyi nan na ibunadama be, Ala yunubi xafarima ki naxe.

Konko yunubi tan fe birin kanama ne. Dawuda xa denbaya naxa tooo ki fanyi ra. A xa di Abisalomi naxa a matandi, a a kerri Darisalamu. A raponyi, Dawuda naxa gbilen mangeya ra, konko a nu bara tooo a gbe ra a xa simaya kui.

Ala xa won mali xaxili fanyi sotode na taruxui birin kui. Amina.

Ala xa Masenyi firin nde Annabi Samuweli be

Dawuda Solu xa faxe kolonfe

¹ Solu faxesa xanbi, Dawuda naxa gbilen Sikilaga kelifa Amalekikae bonbode. A naxa lu naa xi firin. ² A xi saxan nde, xeme nde naxa fa keli Solu yire. A nu bara a xa donma iboo a ma, a bende so a xunyi ma sunnun fe ma. A to so Dawuda yire, a naxa a xinbi sin a bun ma binye kui. ³ Dawuda naxa a maxorin, «I kelixi minden?» A naxa a yaabi, «N nan n gixi Isirayila xa gali nan ya ma.» ⁴ Dawuda naxa a fala a be, «Munse dangixi naa? Na tagi raba n be.» A naxa a yaabi, «Isirayilakae bara e gi gere ma. Mixi gbege bara faxesa e ya ma. Hali Solu nun a xa di xeme Yonatan bara laaxira.» ⁵ Dawuda naxa a fala xeme be, naxan nu dentege safe a be, a naxe, «I tan a kolonxi di, a Solu nun a xa di xeme Yonatan bara laaxira?»

⁶ A naxa a yaabi, «N Solu li Gilibowa geya nan fari a maxonoxi a jaaxi ra. A nu wama a yete faxafe tanbe ra, barima Filisita soori soe ragie nu bara a raxeten. ⁷ A to n to, a naxa n xili. N naxa a ratin. ⁸ A naxe, «Nde na i tan na?» N naxa a yaabi, «Amalekika nde nan n na.» ⁹ A naxa a fala n be, «N mu gexi faxade, i xa n mali n xa faxesa.» ¹⁰ Na kui n naxa a faxesa, barima n na kolon, a mu kisima feo. N naxa fa a xa mange tonxuma nun a xa belexe rasoe ra i tan n marigi xon ma.»

¹¹ Dawuda nun a xa mixie naxa e xa donmae iboo sunnunyi kui na dentege xa fe ra. ¹² E naxa Solu, a xa di xeme Yonatan, nun Alatala xa jama Isirayila bonsoe xa jonfe raba, naxee faxaxi gere kui. E naxa wa, e naxa sun han nunmare nee xa fe ra.

¹³ Dawuda naxa na xeme maxorin, naxan fa dentege sa a be, «I keli minden?» A naxa a yaabi, «Xoje Amalekika xa di nan n na.» ¹⁴ Dawuda naxa a maxorin, «I tan mu gaaxu Ala xa Mixi Sugandixi faxade?» ¹⁵ Dawuda naxa a xa soori nde xili, a a yamari, «Yi xeme faxesa!» A naxa na raba. ¹⁶ Dawuda naxa a fala na Amalekika be, «I to a fala a i bara Ala xa Mixi Sugandixi faxesa, i bara i yete xun nakana. A lanma i xa faxesa.»

¹⁷ Dawuda naxa yi suuki sebe Solu nun a xa di xeme Yonatan xa fe ra, ¹⁸ a fa yamari fi Yudayakae xa a xaran. A xili ne

«Xali xa suuki.» A sebexi Yasari xa buki kui.

¹⁹ «Isirayila, wo xa mange xungbe bara laaxira geya fari, soori fanyie bara faxa.

²⁰ Wo naxa na fala Gati taa kui, wo naxa na xibaaru masen Asikalon taa kui, alako Filisita di ginnee naxa fa seewa, alako e tan sunnatatee xa di ginnee naxa fa jalexin.

²¹ Gilibowa geyae, tune nun xini naxa bira wo ma, wo xa xee naxa fan, barima mange Solu xa kanke makantase bara yaagi soto naa, ture yo mu soma a ma sonon!»

²² «Yonatan xa xali bara soori xungbee faxa, Solu xa tanbe xa wali bara sooneya.

²³ Solu nun Yonatan naxee nu rafanxi mixie ma e xa simaya kui, e birin fa faxa loxoere keren. E nu xulun dangi segee ra. E senbe nu gbo dangi yetee ra.

²⁴ Isirayila di ginnee, wo xa wa Solu xa fe ra, naxan nu dugi fanyie ragoroma wo ma, naxan nu xema fima wo ma xunmasee ra.»

²⁵ «Korogbae bara faxa gere kui. Yonatan bara laaxira wo xa geyae fari.

²⁶ Yonatan ngaxakerenyi, n sunnunxi i xa fe ra.

I xa fe nu xoxoxo n ma! I xa xanunteya nu na n be dangi ginnee xa xanunteya ra.

²⁷ Korogbae bara faxa gere kui. Geresosee bara kana.»

2

Mange firin

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Alatala maxarin, a naxe, «N xa te Yuda taa nde kui?» Alatala naxa a yaabi, a naxe, «Iyo.» Dawuda man naxa a maxarin, «Yuda taa mundun?» Alatala naxa a yaabi, «Hebiron boxi.» ² Na kui Dawuda naxa te naa a nun a xa gine firinyie: Axinowama Yisireelika nun Nabali Karemeleka xa gine fori Abigayili. ³ Dawuda naxa a

foxirabiree nun e xa denbayae xanin a xun ma. E naxa sa sabati Hebiron boxi.

⁴ Yuda xeme naxa e malan Hebron, e fa Dawuda findi Yuda bonsoe mange ra. Dawuda to a kolon a Yabesi Galadi xeme nu bara Solu ragata, ⁵ a naxa xerae xee e xon ma, e xa sa a fala e be, «Ala xa wo baraayi wo xa hinne xa fe ra wo naxan masenxi Solu be a xa maragate kui.

⁶ Alatala xa hinne wo ra, a xa lu wo seeti ma. N fan hinnema ne wo ra na xa fe ra. ⁷ Wo limaniya tongo, wo senbe soto, barima wo marigi Solu bara faxa, Yuda bonsoe bara n tan sugandi e xa mange ra.»

⁸ Na temui, Solu xa soorie xa mange Abeneri nu bara Solu xa di Isiboseti xanin Maxanayimi. ⁹ A naxa a findi Asuri, Yisireeli, Eframi, nun Isirayila birin mange ra. ¹⁰ Solu xa di Isiboseti nu bara je tongo naani soto, a findixi mange ra temui naxe Isirayila xun ma. A naxa e yamari je firin bun ma. Kono Yuda bonsoe tan naxa lu Dawuda xa mangeya bun ma. ¹¹ Dawuda naxa Yuda bonsoe yaamari je solofere kike senni Hebron kui.

¹² Neri xa di Abeneri nun Solu xa di Isiboseti xa mixie naxa keli Maxanayimi sigafe ra Gabayon. ¹³ Seruya xa di xeme Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa e li Gabayon ye yire. E naxa ti seeti, boore naxa ti naakiri ma. ¹⁴ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Won ma soori ndee xa e boore gere won ya tode ra.» Yowaba naxa tin na ra. ¹⁵ Xeme fu nun firin naxa keli Bunyamin nun Solu xa di Isiboseti xa mixie ya ma. Xeme fu nun firin naxa keli Dawuda xa mixie ya ma. E naxa ti e boore kanke. ¹⁶ Birin naxa a gerefa suxu a xunyi ma, a santidegema raso a furi kui. E birin naxa faxa temui keren. Na kui e naxa menni xili sa Xelekati Asurin, naxan nu wama a falafe e xa xui ra «Santidegema yire.» ¹⁷ Na loxoere Dawuda xa mixie naxa Abeneri nun Isirayila mixie bonbo a jaaxi ra.

¹⁸ Seruya xa di saxanyie nu na na gere kui: Yowaba, Abisayi, nun Asaheli. Asaheli to xulun alo xeli, ¹⁹ a naxa bira Abeneri foxo ra a xoxoxoe ra. ²⁰ Abeneri naxa a ya rafindi a ma, a a maxarin, «I tan nan a ra Asaheli?» Asaheli naxe, «Iyo, n

tan nan a ra!» ²¹ Abeneri naxa a fala a be, «I xa bira soori gbete foxo ra. I xa na faxes, i noma na xa geresose tongode i yete be.» Kono Asaheli mu tin gbilende a foxo ra. ²² Abeneri man naxa a fala Asaheli be, «N lu na. Xa n i faxes, n munse falama i taara Yowaba be?» ²³ Kono Asaheli mu tin. Na nan a niya, Abeneri naxa a soxo a furi ma, a xa tanbe fa mini a xanbi ra, a faxes keren na. Na dangi xanbi, naxan yone dangima Asaheli faxade ra, fo a ti naa.

²⁴ Yowaba nun Abisayi naxa bira Abeneri foxo ra, han soge dula temui, e fa so Ama geya yire, Giyaxa ya tagi, Gabayon gbengberenyi kira ra. ²⁵ Bunyamin bonsoe soorie naxa ti gere ki ma Abeneri xanbi ra geya fari. ²⁶ Abeneri naxa a fala Yowaba be, «Santidegema faxes nan tun tima? I mu a kolon a na raponma fe paaxi nan ma? I xa yaamari fi i xa mixie xa gbilen e ngaxakerenyie foxo ra.» ²⁷ Yowaba naxa a yaabi, «N xa a fala i be Ala ya xori. Xa i tan xa mu woyen nu, muxu birama ne wo foxo ra han geesege.» ²⁸ Na temui, Yowaba naxa ferife, alako a xa soorie xa gbilen Isirayilakae foxo ra. Gere dan na ki ne.

²⁹ Abeneri nun a xa mixie naxa e jere koe birin na, e dangi Araba boxi ra, e Yuruden xure giri, e dangi Bitiron na, e sa so Maxanayimi. ³⁰ Yowaba to gbilen Abeneri foxo ra, a naxa a xa mixi birin malan. Asaheli nun mixi fu nun solomanaani nu baxi Dawuda xa mixie ra na gere xa fe ra. ³¹ Kono Dawuda xa mixie nu bara Bunyaminka mixi keme saxan tongo senni faxes, naxee nu na Abeneri foxo ra. ³² E naxa Asaheli fure xanin e xun ma, e sa a ragata a benbae xa gaburi Betelamu. Yowaba nun a xa mixie naxa e jere koe birin na, e sa so Hebiron subaxe ma.

3

Solu nun Dawuda xa mixie (Yudaya Mangee I 3:1-4)

¹ Gere bu ne ki fanyi ra Dawuda xa mixie nun Solu xa mixie tagi, Dawuda senbe nu gboma, Solu xa mixie tan senbe nu xurunma. ² Dawuda xa die nan ya naxee barixi Hebiron. A xa di singe findixi Aminon nan na, Axinowama

Yisireelika naxan bari a be. ³ A xa di firin nde findixi Kileyaba nan na, Nabali Karemeleka xa gine Abigayili naxan bari a be. A xa di saxan nde findixi Abisalomi nan na, Gesuri mange xa di gine Talamayi, Maaka naxan bari a be. ⁴ A xa di naani nde findixi Adoniya nan na, Hagi naxan bari a be. A xa di suuli nde findixi Sefataya nan na, Abitali naxan bari a be. ⁵ A xa di senni nde findixi Yitireyami nan na, a xa gine Egela naxan bari a be. Dawuda xa die nan na ki naxee bari Hebiron.

⁶ Solu xa mixie nun Dawuda xa mixie nu na gerefe temui naxe, Abeneri nu katama senbe sotode Solu xa mixie ya ma. ⁷ Solu xa konyi gine nde nu na naxan xili Risipa, Aya xa di gine. Isiboseti naxa Abeneri maxorin, «Munfe ra i biraxi n baba xa konyi gine foxo ra?» ⁸ Abeneri naxa xono Isiboseti ma na woyenyi xa fe ra, a fa a yaabi, «Pe, bare nan n na Yudaya boxi ma? N fe gbege rabaxi ne i bonsoe be, i baba xa denbaya be, nun i baba booree be. I baba xa xanunteya xa fe ra, n mu tin i sode Dawuda yi ra. Kono yakosi i fa n kalamuxi yi gine nan ma fe ra?» ⁹ Ala xa n makiiti a paaxi ra, xa n mu fe birin naba alako Dawuda xa fe xa kamali, alo Alatala a laayidixi a be ki naxe, ¹⁰ a xa mangeya ba Solu yi ra, a fa Dawuda xa mangeya mabanban Yudaya boxi ma, kelife Dana han Beriseeba.» ¹¹ Isiboseti mu suusa a yaabide woyen keren na, barima a gaaxuxi a ya ra.

¹² Abeneri naxa xerae xee Dawuda ma, e xa sa a fala a be a tan xili ra, «Nde gbe na yi boxi ra?» E man xa sa a fala a be, «Won xa saata, n xa i mali Isirayila birin ya xa rafindi i ma.» ¹³ Dawuda naxa a yaabi, «Awa, won xa saate xiri, kono n mu wama i xa fa n yire n ma gine Mikali xanbi, Solu xa di gine.» ¹⁴ Dawuda naxa xerae xee Solu xa di Isiboseti ma, a falafe ra, «N ma gine rasanba n ma be, n naxan xa kote doxo Filisitaka soli keme ra.» ¹⁵ Na kui Isiboseti naxa sa a ba a xa mori Palatiyeli yi ra, Layisa xa di. ¹⁶ A xa mori naxa bira a foxo ra han Baxurimi a wama, kono Abeneri naxa a fala a be, «Gbilen i xonyi.» Palatiyeli naxa gbilen. ¹⁷ Abeneri nun Isirayila forie naxa

e boore to. A naxa a fala e be, «Singe wo nu wama ne Dawuda xa findi wo xa mange ra. ¹⁸ A lanma wo xa a raba yakosi, barima Alatala a fala ne a xa fe ra, «N nan ma jama bama ne Filisitakae nun a yaxuie birin yi ra n ma konyi Dawuda nan saabui ra.» ¹⁹ Abeneri naxa woyen Bunyamin bonsoe fan be. Na dangi xanbi, a naxa siga Hebron a falafe ra Dawuda be Isirayilakae nun Bunyamin bonsoe naxan natexi. ²⁰ Abeneri to siga Dawuda yire Hebron, a tan nun mixi moxonen, Dawuda naxa xulunyi ti a tan nun a xa mixie be. ²¹ Abeneri naxa a fala Dawuda be, «N marigi, tin n xa siga Isirayila birin xun lan, alako wo xa saate xiri, birin xa lu i xa mangeya bun ma, alo i wama a xonma ki naxe.» Dawuda naxa tin Abeneri xa masenyi ra, a naxa a lu a xa siga bopesa kui.

²² A mu bu, Yowaba nun Dawuda xa soorie naxa fa see ra e naxee soto gere nde kui. Abeneri mu nu na Dawuda yire Hebron, barima Dawuda nu bara a bejin bopesa kui. ²³ Yowaba nun a xa soorie naxa a kolon Neri xa di Abeneri nu bara fa mange yire, a man fa siga bopesa kui. ²⁴ Yowaba naxa siga mange yire, a a fala a be, «I munse rabaxi Abeneri to fa i yire? I a luxi munfe ra a xa siga bopesa kui? ²⁵ I mu a kolon Neri xa di Abeneri faxi i madaxude nun i rabende ne?»

²⁶ Yowaba to keli Dawuda yire, a naxa mixie xee Abeneri foxo ra Sira ye kundi yire. E naxa fa a ra, konjo Dawuda mu nu fefe kolon. ²⁷ Abeneri to gbilen Hebron, Yowaba naxa a mabendun a gundo ki ma taa naade ra, alo a ne wama e xa e boore to. A naxa a soxo fine ra a furi ma menni a xunya Asaheli gberoxofe ra. Abeneri faxes na ki ne.

²⁸ Dawuda to na fe kolon, a naxa a fala, «Ala ya xori, Abeneri xa faxe mu findixi n ma kote ra, a mu findixi n ma mangeya xa kote ra. ²⁹ Yi faxe kote na Yowaba nun a bonsoe nan xun ma! Kundi fure xa lu a bonsoe mixi ndee ma abadan, xa na mu a ra, maben fure, faxe jaaxi, ka kaame.» ³⁰ Yowaba nun a taara Abisayi Abeneri faxes na ki ne, e xunya Asaheli xa fe ra, naxan faxes gere kui Gabayon. ³¹ Dawuda naxa a fala Yowaba nun a xa

soorie be, a naxe, «Wo xa wo xa donmae iboo sunnunyi kui, wo xa jonfe dugi ragoro wo ma Abeneri xa faxe xa fe ra.» Mange Dawuda naxa Abeneri fure mati gaburi de ra. ³² E naxa Abeneri ragata Hebron. Mange Dawuda naxa wa a xui itexi ra, a nun jama birin.

³³ Mange naxa yi suuki ba a be, a naxe, «Abeneri lan ne nu a xa faxes alo matandila nde?»

³⁴ I belexee mu nu xirixi, i sanyie fan mu nu xirixi!

I faxaxi ne, alo mixi tinxintare nde naxan jaxankatama.»

³⁵ Nama birin naxa wa Abeneri xa fe ra. Dawuda xa mixie to wa a xa a dege, Dawuda naxa a kali, a naxe, «Ala xa n xun nakana a jaaxi ra xa n nan n degema beemanu soge dulama temui naxe.» ³⁶ Nama to Dawuda xa woyenyi me, na naxa rafan e ma. Mange Dawuda xa fe nu jama kenema. ³⁷ Nama birin naxa a kolon a Neri xa di Abeneri mu faxes mange xa yaamari xa ma. ³⁸ Mange naxa a fala a xa mixie be, a naxe, «N xa a fala wo be, to kuntigi xungbe bara faxes Isirayila. ³⁹ Hali n to findixi wo xa mange sugandixi ra, n senbe bara xurun Seruya xa die ya i. Ala xa e xa wali jaaxi sare ragbilen e tan tinxintaree ma.»

4

Isiboseti xa faxes

¹ Solu xa di Isiboseti to a me, a Abeneri bara faxes Hebron, limaniya naxa ba a yi, Isirayilakae fan naxa kontofili folo. ² Soori mange firin nu na Solu xa di yi ra. Keren nu xili Baana, boore nu xili Rekabu. Rimon Beerotika xa di xemee nan nu e ra. Beerotikae nu na Bunyamin bonsoe ya ma, ³ barima e e gixi ne, e sa doxo Gitayimi. Han to, e sabatixi menni ne.

⁴ Di mabenxi keren nu na Solu xa di Yonatan yi ra. A je suuli nan nu a ra, Solu nun Yonatan faxes temui naxe Yisireeli. Gine naxan nu xijne fima a ma, na naxa a tongo, a xa a gi. Na gbata kui, gine naxa bira, na di sanyie naxa maxono, a maben. Na di nu xili ne Mefiboseti.

⁵ Rimon xa di xemee Rekabu nun Baana naxa siga Isiboseti xonyi yanyi tagi. Isiboseti nu saxi, a nu a xife. ⁶ E naxa so

banxi kui, alo e nu na donse nan fenfe, kɔnɔ e naxa so Isiboseti yire, e fa a furi sɔxɔ a xa faxa a xa sade ma. E to ge na rabade, Rekabu nun a taara Baana naxa e gi. ⁷ E nu bara so Isiboseti xa banxi kui, e fa a li a saxi a xa sade ma a xa konkoe kui. E to ge a sɔxɔde, e a faxa, e naxa a xunyi bolon, e a xanin e xun ma. E naxa e jɛrɛ kɔɛ birin na Araba kira xɔn ma. ⁸ E naxa Isiboseti xunyi xanin Dawuda xɔn ma Hebron, e fa a fala, «Mange, Isiboseti xunyi nan yi ki, Sɔlu xa di xɛmɛ, i yaxui naxan nu wama i faxafe. N marigi, Alatala bara i gberɔxɔ Sɔlu bɔnsɔɛ ma to.»

⁹ Dawuda naxa Rimɔn Beerotika xa die Rekabu nun Baana yaabi, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natanga tɔɔrɛ birin ma, n xa nɔndi fala wo bɛ. ¹⁰ Mixi nde to a fala n bɛ, a mange Sɔlu bara faxa, na kanyi jɔxɔ nu a ma, a a xibaaru fanyi nan ibaxi n bɛ. Kɔnɔ n tan bara yaamari fi, e xa a suxu, e a faxa Sikilaga taa kui. A xa xibaaru sare nan na ki! ¹¹ Mixi kobie na tinxintɔɛ nde faxa a xa banxi kui, han a xa sade ma, a mu lan xɛ e fan xa na nii sare fi? N mu lan xɛ n xa na mixie xa fe jɔn yi dunija ma?» ¹² Dawuda naxa a xa soorie yamari, e xa e faxa. E naxa e belexɛe nun e sanyie bolon, e sa e furee singan Hebron ye yire. Kɔnɔ e naxa Isiboseti tan xunyi tongo, e a ragata Abeneri xa gaburi kui Hebron.

5

Dawuda findife Isirayila mange ra (Yudaya Mangɛɛ I 11:1-3)

¹ Isirayila bɔnsɔɛ birin naxa fa Dawuda yire Hebron, e fa a fala a bɛ, «Won birin bɔnsɔɛ keren. ² Sɔlu xa mangɛya bun ma, i tan nan nu Isirayila rapɛrema e xa gereɛ kui. Alatala a masenxi nɛ i bɛ, <I tan nan mɛɛnima n ma jama Isirayila ma, i tan nan findima e xa yarerati ra.»

³ Na kui, Isirayila fori birin to fa mange Dawuda yire Hebron, e nun Dawuda naxa saate xiri Ala ya xɔri. Forie naxa ture nde sa Dawuda xunyi ma tɔnxuma ra a e bara a sugandi a xa findi Isirayila mange ra. ⁴ Dawuda xa simaya nu bara jɛ tongo saxan li na temui. A xa mangɛya

bu nɛ jɛ tongo naani. ⁵ A jɛ solofere kike senni nan naba mangɛya ra Hebron Yuda bɔnsɔɛ xun ma. A jɛ tongo saxan nun saxan nan naba mangɛya ra Darisalamu Isirayila nun Yuda bɔnsɔɛ xun ma.

⁶ Mange Dawuda nun a xa soorie naxa siga Darisalamu alako e xa Yebusukae gere, naxee nu sabatixi mɛnni. Mennikae naxa a fala Dawuda bɛ, «I mu soma be feo. Hali dɔnxuie nun mabenyeie nɔma i keride!» E jɔxɔ a ma a Dawuda mu nɔma sode naa. ⁷ Kɔnɔ Dawuda naxa nɔ e ra, a Siyoni taa senbɛ yire masɔɔ. Na nan a toxi, na taa xili falama «Dawuda xa taa.» ⁸ Na lɔxɔɛ Dawuda naxa a fala, «Naxan wama yi Yebusukae masɔɔfe, fo a xa so ye yire bɔxi nan bun ma. Na kui a nɔma Dawuda yaxuie ra naxee luma alo mabenyeie nun dɔnxuie!» Na nan a ra, mixie nu a falama a dɔnxui nun mabenyeie mu soma mange xa banxi kui.

⁹ Dawuda to nɔ e ra, a naxa sabati na yire makantaxi kui, a fa na xili sa «Dawuda xa taa.» A naxa a rabilinyie birin ti, kelife Milo han taa mabiri. ¹⁰ Dawuda senbɛ nu gboma nan tui, barima Alatala Senbema nu na a seeti ma. ¹¹ Tire mange Xirami naxa mixie xɛɛ Dawuda yire. E naxa sɛdiri wuri, banxi banbanyie, nun gɛmɛ masolie rasanba a ma, alako e xa mange banxi ti a bɛ. ¹² Dawuda nu a kolon, a Alatala nan a tixi mange ra Isirayila xun ma, a xa mangɛya xa sabati Alatala xa jama Isirayila xa fe ra.

¹³ Dawuda to keli Hebron, a naxa konyi ginɛe nun ginɛ gbɛtɛɛ sɔɔ Darisalamu, naxee bara die bari a bɛ. ¹⁴ Na die xili nan yi ki, naxee barixi a bɛ Darisalamu: Samuwa, Sowa, Natan, Sulemani, ¹⁵ Yibixari, Elisuwa, Nefegi, Yafiya, ¹⁶ Elisama, Eliyada, Elifeleti.

¹⁷ Filisitakae to a mɛ, a e bara Dawuda sugandi Isirayila mange ra, e birin naxa siga senbɛ ra a fɔxɔ ra, kɔnɔ Dawuda to a mɛ, a fa goro a xa yire makantaxi. ¹⁸ Filisitakae naxa fa, e naxa so Refa gulunba kui. ¹⁹ Dawuda naxa Alatala maxɔrin, a naxɛ, «A lanma n xa siga Filisitakae gereɛ? I e sama nɛ n sagoe?» Alatala naxa a yaabi, «Siga, n e sama nɛ i belexɛ.» ²⁰ Na kui Dawuda naxa siga,

a e bonbo Baali Perasimi. A naxa a fala, «Alatala bara n yaxuie bonbo n ya ra, alo ye naxan bonboma xare ra diki iboma temui naxe.» Na yire xili sa Baali Perasimi na nan ma. ²¹ Filisitakae naxa e xa kuyee lu menni. Dawuda nun a xa mixie naxa nee birin xanin.

²² Na dangi xanbi Filisitakae man naxa te, e sa so Refa gulunba kui. ²³ Dawuda to Alatala maxarin, a naxa a yaabi, «I naxa te e ya ra de. I xa i mabilin e xanbi ra ne, i din e ra fotonyi ya ra. ²⁴ I na sanyi xui me wurie kon na temui naxe, i siga keren na Filisitakae foxo ra, barima a lima Alatala bara mini i ya ra e bonbode.» ²⁵ Dawuda naxa a raba, alo Alatala a falaxi a be ki naxe. A naxa Filisitakae bonbo, kelife Geba ma han Geseri.

6

Saate kankira tunufe Darisalamu (Yudaya Mang'e I 13:4-14, 15:25-16:3)

¹ Dawuda man naxa Isirayila soorie malan, e konti naxa siga mixi wulu tongo saxan. ² E naxa siga Bale Yuda, Ala xa kankira tongode, Alatala xili falama naxan xun, Alatala Senbema magoroxi naxan ma malekee masolixie tagi. ³ E naxa Ala xa kankira doxo sareti neene nde fari, e fa e jere a seeti ma kelife Abinadabo xonyi geya fari. Abinadabo xa di xeme Usa nun Axiyo nan nu sareti neene raperefe. ⁴ E naxa a rapere kelife Abinadabo xonyi geya fari. Axiyo nu jerefe sareti ya ra, Ala xa kankira nu na naxan fari. ⁵ Dawuda nun Isirayila pama nu na Alatala matoxofe maxase mooli birin na. Maxase wuri daaxie nun kora mooli ndee nu na e yi ra.

⁶ E to Nakon xa lonyi li, ningee naxa wa birafe. Na kui Usa naxa a belexe itala, a Ala xa kankira suxu. ⁷ Alatala naxa xono a ma a xa na karinyi ma, a fa a sonto Alatala xa kankira fe ma. ⁸ Dawuda naxa xono Alatala Usa faxafe ra. E naxa na yire xili sa Peresi Usa. Naa xili falama na ki ne han to loxo.

⁹ Dawuda naxa gaaxu Alatala ya ra na loxo, a a fala, «Alatala xa kankira fa soma n tan xonyi di?» ¹⁰ A naxa nate tongo a a mu lanma a xa a raso a xa taa kui sinden, a xa a xanin Obedo Edon

Gatika xonyi. ¹¹ Alatala xa kankira naxa lu menni han kike saxan. Na waxati bun ma, Alatala naxa baraka sa Obedo Edon nun a xa mixi birin ma. ¹² E naxa sa na dentege mange Dawuda be. E naxe, «Alatala bara duba Obedo Edon xa foxe be Alatala xa kankira xa fe ra.»

Na kui Dawuda naxa siga Obedo Edon xonyi, a sa Alatala xa kankira tongo, a a xanin seewe ra a xa taa kui. ¹³ Kankira xaninyie to santongo senni raba, Dawuda naxa tuura nun ninge borogexi ba serexe ra. ¹⁴ Dawuda nu na fare boronfe a senbe birin na Alatala ya i, dugi fixe ragoroxi a ma. ¹⁵ Dawuda nun Isirayila pama naxa na kankira rasiga Darisalamu, e nu Alatala matoxo sarae fe xui ra.

¹⁶ E nu kankira rasoma Dawuda xa taa kui temui naxe, Solu xa di gine Mikali nu tixi wunderi ra. A to Dawuda to fare boron na, Ala xa kankira ya ra, a boje naxa rapaaxu a ma. ¹⁷ E naxa Alatala xa kankira doxo kiri banxi bun ma Dawuda nu naxan tixi a be. Na temui Dawuda naxa serexe gan daaxie nun xanunteya serexee ba. ¹⁸ A to ge na serexee bade, a naxa duba pama be Alatala Senbema xili ra. ¹⁹ A naxa taami keren, tamaree, nun xore maniyee fi gine nun xeme birin ma, e fa gbilen e xonyi.

²⁰ Dawuda to gbilen a xonyi, a xa sa duba a xa denbaya be, Mikali naxa a ralan, a a fala a be, «I tan, Isirayila mange, i tan nan fare boronfe i mageli ra i xa konyie nun e xa ginee ya i yi ki, alo segetala xurutare nde, i mu yaagi?»

²¹ Dawuda naxa a yaabi, a naxe, «N a rabaxi Alatala nan be, naxan n sugandi, a n nafisa i baba nun a bonsoe birin be, a n findi a xa pama Isirayila mange ra. N matoxoe nan tife Alatala be. ²² N bara tin nde xa sa na fari, n man xa n yete magoro a be. Na konyi ginee i naxee xa fe fala, nee fan n binyama ne.» ²³ Na na a ra, Solu xa di gine Mikali mu di yo bari a xa simaya kui.

7

Ala xa laayidi Dawuda be (Yudaya Mang'e I 17:1-27)

¹ Mange Dawuda to ge sabbatide a xa mange banxi kui, a yaxui naxee birin

a rabilinyie naxa lu a bun ma Alatala saabui ra, ² a naxa a fala Annabi Natan be, a naxe, «A mato ba, n tan sabatixi sediri wuri banxi fanyi nan kui yi ki, kɔnɔ Ala xa seede kankira tan na kiri banxi nan bun ma.» ³ Natan naxa mange yaabi, a naxe, «Naxan birin na i bɔɔɛ ma, a birin naba, Alatala na i fɔxɔ ra.»

⁴ Na kɔɛ ra, Alatala naxa a masen Natan be, ⁵ «Siga, a fala n ma konyi Dawuda be, <Alatala yi nan masenxi, a n xa a fala i be, «I tan nan banxi tima n be n sabatima dennaxe? ⁶ Kabi n naxa Isirayila ramini Misira, han to, n mu lu banxi kui. N bara n jere n ma hɔrɔmɔlingira kui naxan findixi kiri banxi ra. ⁷ N jere naxan birin naba n nun Isirayila bɔnsɔɛ ra, n mu a fala n ma mixi sugandixi yo be, munfe ra i mu banxi ti n be sediri wuri ra?»»

⁸ «I xa a fala n ma konyi Dawuda be, <Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki: N tan nan i tongo xuruse demadon wali kui, n i findi n ma pama Isirayila mange ra. ⁹ N bara i kanta i xa jere birin kui, n bara i yaxui birin sɔntɔ. Yakɔsi n i findima ne xili xungbe kanyi ra dunɔpa kuntigie ya ma. ¹⁰ N bɔxi fima n ma pama Isirayila pama ma e sabatima dennaxe, e fa lu bɔɔɛsa kui abadan. Mixi kobi mu e tɔɔrɔma sɔnɔn alɔ temui dangixi. ¹¹ Keli n kiitiseae dɔxɔ temui naxe n ma pama Isirayila xun na, han ya n i yaxui birin safe ne i sagoe.»

«<Alatala xa masenyi nan ya: Alatala yati bɔnsɔɛ fima ne i ma. ¹² I xa simaya na kamali, i fa i benbae li aligiyama, n a niyama ne i xa di xa findi mange ra i jɔxɔɛ ra, n fa a xa mangeya mabanban. ¹³ A fama n ma hɔrɔmɔbanxi tide, n a xa mangeya mabanbanma ne abadan. ¹⁴ N findima a baba nan na, a fan findi n ma di ra. A na ba n ma kira xɔn ma, n a jaxankatama ne mixie saabui ra. ¹⁵ Kɔnɔ n ma hinne mu bama a ma, alɔ n a ba Solu ma ki naxe, n naxan igoroxi i ya i. ¹⁶ I bɔnsɔɛ nun i xa mangeya mabanbanma ne abadan, i xa kibanyi dɔxɔma ne temui birin.» ¹⁷ Natan naxa Ala xa masenyi birin dentege Dawuda be.

¹⁸ Na dangi xanbi, mange Dawuda naxa a magoro Alatala ya i, a a masen a be, «N

Marigi Alatala, munfe ra i n tan nun n xabile xa fe itexi yi ki? ¹⁹ I man bara a fala e xa fe fama itede yare. N Marigi Alatala, i darixi na mɔoli raba ra Adama di nan be? ²⁰ N tan Dawuda, i xa konyi, n nɔma munse falade i be? I n bɔɔɛ birin kolon. ²¹ I bara yi fe xungbe raba i xa laayidi nun i janige xa fe ra, i fa a masen n tan i xa konyi be. ²² N Marigi Alatala, i senbe gbo, i maniyɛ mu na. Ala gbete yo mu na bafe i tan na. Muxu na nan mexi muxu tuli ra. ²³ Bɔnsɔɛ mundun na yi dunɔpa ma naxan luxi alɔ Isirayila bɔnsɔɛ, i xa pama sugandixi? I tan Ala bara na si kerenyi xun sara i yete be, e fa findi matɔxɔɛ ra i be. I tan bara kaabanakoe raba e be, i fa sie nun e xa alae keri i xa pama ya ra, i naxan xun saraxi Misira. ²⁴ I bara senbe so i xa pama Isirayila yi ra, alako a xa findi i xa pama ra abadan, i fan xa findi e Marigi Ala ra.»

²⁵ «Yakɔsi, n Marigi Alatala, i xa i xa laayidi rakamali n be. I naxan fala n xabile xa fe ra, i xa na ragiri abadan. ²⁶ I xili xa ite abadan! Mixie xa a fala, <Alatala Senbema findixi Isirayila Marigi nan na! I xa senbe fi i xa konyi Dawuda bɔnsɔɛ ma!> ²⁷ I tan yati, Isirayila Marigi Alatala Senbema, i bara a masen n be, <N bɔnsɔɛ fima ne i ma.> Na nan a ra, n tan i xa konyi bara limaniya sɔtɔ n xa yi maxandi ti i ma. ²⁸ Yakɔsi, n Marigi Alatala, i tan nan na Ala ra. Nɔndi nan i xa masenyi ra. I bara i xa hinne masen n be. ²⁹ Yakɔsi, baraka sa n xabile ma, alako e xa ti i ya tode ra abadan. I tan, n Marigi Alatala, i tan nan wɔyenxi. I xa masenyi nan a niyama n bɔnsɔɛ baraka sɔtɔma abadan.»

8

Dawuda geree geenife (Yudaya Mangɛ I 18:1-17)

¹ Na birin dangi xanbi, Dawuda naxa Filisitakae bɔnbɔ, a e lu a xa yaamari bun ma.

² A naxa Mowabakae fan bɔnbɔ. Mixi naxee suxu, a naxa nee itaxun dɔxɔ saxan, a fa dɔxɔ firin faxa. Mowabakae naxa lu Dawuda xa nɔɛ bun ma, e nu fa duuti fi a ma.

³ Dawuda to gere ti Efirati xure longori, a naxa Rexobo xa di Hadadeseri bɔnbɔ, naxan findixi Soba mange ra. ⁴ Dawuda naxa Hadadeseri xa soe ragi mixi wulu keren keme solofere suxu, a nun soori mixi wulu mɔxɔɲen. A naxa soe birin san fase raxaba, bafe soe keme ɲɔndɔn a naxee ragata a yete be.

⁵ Aramikae naxa keli e xɔnyi Damasi, e xa Hadadeseri Soba mange mali, kɔnɔ Dawuda naxa e xa mixi wulu mɔxɔɲen nun firin sɔntɔ. ⁶ Na kui Dawuda naxa a xa soorie rasabati Damasi, Aramikae fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti fi. Alatala nu Dawuda xun nakelima yire birin.

⁷ Dawuda naxa kanke makantase xɛɛma daaxi gbege ba Hadadeseri xa mixie yi ra, a e xanin Darisalamu. ⁸ A naxa wure gbeeli gbege fan tongo Betaxa nun Berotayi, Hadadeseri xa taee.

⁹ Xamata mange Tohu to a me, a Dawuda bara Hadadeseri xa soorie birin bɔnbɔ, ¹⁰ a naxa a xa di Yorami xee mange Dawuda yire, a xa sa a xeebu, a man xa a tantu Hadadeseri gerefe nun a bɔnbɔfe ra. Yorami naxa a sanba gbeti, xɛɛma, nun wure gbeeli ra. ¹¹ Mange Dawuda naxa na birin fi Alatala ma. A nu luma na raba ra xɛɛma nun gbeti birin na a naxan sɔtɔma gere kui a yaxuie yi ra, ¹² alo Aramikae, Mowabakae, Amonikae, Filisitakae, Amalekikae, nun Rexobo xa di Hadadeseri Soba mange.

¹³ Na nan a ra Dawuda naxa xili xungbe soto a to Aramikae bɔnbɔ Fɔxe Gulunba, a mixi wulu fu nun solomasaxan sɔntɔ dennaxe. ¹⁴ A naxa a xa soorie rasabati Edon bɔxi birin ma. Menni nu na Dawuda xa yaamari nan bun ma, barima Alatala nu xun nakeli fima a ma yire birin.

¹⁵ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari tinxinyi nun nɔndi ra. ¹⁶ Seruya xa di Yowaba nan nu na Dawuda xa soorie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa keedi ragatama ra. ¹⁷ Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Aximeleki nan nu na serexedube kuntigie ra. ¹⁸ Seraya nan nu na Dawuda xa sebeliti ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xa mange ra. Dawuda xa di xeme fan nu walima e baba xa mangeya kui.

9

Dawuda mɛɛnife Mefiboseti ma

¹ Dawuda naxa maxɔrinyi ti, a naxe, «Solu xabile mixi nde na na, n nɔma hinnede naxan na Yonatan xa fe ra?»

² Solu xa konyi nde nu na naxan xili Siba. E to fa a ra Dawuda yire, mange naxa a maxɔrin, «I tan nan xili Siba?» A naxe, «Iyo mange, n tan nan a ra, i xa konyi di.» ³ Mange naxa a maxɔrin, «Mixi gbete mu na Solu xabile ya ma n nɔma hinnede naxan na?» A naxa mange yaabi, a naxe, «Yonatan xa di xeme keren na na, naxan sanyi mabenxi.» ⁴ Mange naxa a maxɔrin, «A na minden?» Siba naxa a fala, «A na Amiyeli xa di Makiri xɔnyi Lodebara taa kui.»

⁵ Mange Dawuda naxa a xee Amiyeli xa di Makiri fende Lodebara taa kui. ⁶ Yonatan xa di Mefiboseti, Solu xa mamedi to Dawuda yire li, a naxa a yatagi rafelen bɔxi ma. Dawuda naxa a xeebu, «Mefiboseti.» Mefiboseti naxa a ratin, «N tan nan ya, i xa konyi di.» ⁷ Dawuda naxa a fala a be, a naxe, «Hali i mu gaaxu, a kolon n wama hinnefe i ra i baba Yonatan xa fe ra. N Solu xa bɔxie birin nagbilenma ne i ma. A xoli n ma i xa i dege n xɔnyi lɔxɔ yo lɔxɔ.» ⁸ Mefiboseti man naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, a a fala, «I wama n ma fe fanyi xɔnma munfe ra? N tide mu dangi hali bare faxaxi nde yati ra.»

⁹ Na temui mange naxa Siba xili, a a fala a be, «N bara Solu nun a xa die xa se birin fi i marigi Yonatan xa di ma. ¹⁰ I tan, i xa die, nun wo xa konyie, wo xa xe sa a be, alako a xa baloe soto. I marigi xa di Mefiboseti fama a degede n xɔnyi lɔxɔ yo lɔxɔ.» Di xeme fu nun suuli nun konyi mɔxɔɲen nan nu na Siba yi ra. ¹¹ Siba naxa a fala mange be, a naxe, «Mange, n i xa yaamari rabama ne alo i a falaxi n be ki naxe.» Dawuda nu bara a fala, a Mefiboseti a degema mange xɔnyi alo mange xa die a rabama ki naxe.

¹² Di lanma di nde nu na Mefiboseti yi ra, a xili Mike. Siba xa mixie birin nu walima Mefiboseti be. ¹³ Mefiboseti nu sabatixi Darisalamu ne, temui birin a nu a degema mange xɔnyi ne. A sanyi firinyie nu mabenxi.

10

Dawuda xa xεεrae Amonikae yire (Yudaya Mangεe I 19:1-19)

¹ Na to dangi, Amonikae xa mangε naxa faxa, a xa di Xanun naxa findi mangε ra a ρoxε ra. ² Dawuda naxa a fala, «N hinnema ne Naxasa xa di Xanun na, alo a baba a rabaxi n tan be ki naxe.» Na kui Dawuda naxa xεεrae xεε, e xa sa ρon xεebui ti a baba xa faxe ma. Dawuda xa xεεrae to Amoni bōxi li, ³ kuntigie naxa a fala Xanun be, e naxe, «I ρoxo a ma a Dawuda yi mixie xεexi i baba xa ρonfe nan kunfa bade? E faxi i xa bōxi rabende ne, alako Dawuda xa be kana.» ⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xεεrae suxu, a e dexabe sεeti bi, a e xa donmae iboo e xore yailanyi ma, a e keri e mageli ra yaagi kui. ⁵ Dawuda to a me e naxan nabaxi, a naxa mixie rasiga a xa xεεrae ralande, e a fala e be, «Wo xa lu Yeriko, han wo de xabee xa mini. Na temui, wo xa fa.» A na raba e xa yaagi xa fe nan ma.

⁶ Amonikae naxa a kolon, a e xa fe bara rapaaxu Dawuda ma. Na kui e naxa soorie malan kelife yire wuyaxi: mixi wulu mōxōnen kelife Beti Rexobo nun Soba Arami bōxi ma, mixi wulu keren Maaka mangε xa bōxi ma, nun mixi wulu fu nun firin Tobo xa bōxi ma. ⁷ Dawuda to na fe me, a naxa Yowaba nun a xa soorie rasiga na gere sode. ⁸ Amonikae naxa ti a gere ki ma e xa taa sode de ra. Aramika naxee tan kelixi Soba nun Beti Rexobo, sa soorie xun ma naxee keli Tobo nun Maaka, nee naxa lu e xati ma taa fari ma.

⁹ Yowaba naxa a to gere tixi a be yare nun xanbi. A naxa a xa soori senbemaie ti Aramikaie ya ra, ¹⁰ a booree ti Amonikae ya ra, a xunya Abisayi xa yaamari bun ma. ¹¹ A naxa a fala a xunya be, «Won xa won boore senbe so. Aramikaie senbe na gbo n be, i fa n mali, kōno n fan xa Amonikae senbe sa gbo i be, n sigama ne i malide. ¹² I xa limaniya, i xa senbe so. Won xa gere so won ma mixie nun won Marigi Ala xa taae be. Alatala fama a sago rabade.»

¹³ Yowaba nun a xa soorie to makore Aramikaie ra, e naxa e gi a ya ra. ¹⁴ Amonikae to na to, e fan naxa e gi

Abisayi ya ra, e so taa kui. Na gere dangi xanbi, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁵ Aramikaie to a to, a Isirayilakae bara e bōnbō, e man naxa e senbe birin xunlan. ¹⁶ Hadadeseri naxa Aramika gbete xili kelife Efirati naakiri ma, e fa Hadadeseri xa soori mangε Sobaki li Xelama taa kui. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin xunlan, e naxa giri Yuruden xure naakiri ma, e siga Xelama. Aramikaie naxa ti Dawuda ya ra, e fa a gere. ¹⁸ Kōno Aramikaie mu no a ra, e naxa e gi Isirayila ya ra. Dawuda naxa e xa soe ragi wulu tongo naani faxa, a nun soori wulu tongo naani. A naxa e xa soori mangε Sobaki fan bōnbō, a naxa faxa menni. ¹⁹ Mangε naxee birin nu na Hadadeseri malife, nee to a to Isirayila bara e bōnbō, e naxa saate xiri e nun Dawuda ra, e fa lu a xa yaamari bun ma. Kabi na waxati, Aramikaie mu suusa Amonikae malide sōnon.

11

Dawuda nun Batiseba (Yudaya Mangεe I 20:1)

¹ Na ne igbilenyi, mangεe nu geree tima waxati naxe, Dawuda naxa Yowaba nun Isirayila soorie xεε Amonikae gere, a nun Raba taa suxude. Kōno Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Nunmare nde, Dawuda naxa keli a xa sade ma, a siga a maɲereɲe a xa koore banxi fari. Kelife na yire itexi, a naxa gine tofanyi nde to, a na a maxafe. ³ Dawuda naxa mixi nde xεε a xa fe maxorinde. A naxa fa a fala a be, a Eliyami xa di Batiseba nan a ra, naxan dōxoxi Uri Xitika xon. ⁴ Dawuda naxa mixie xεε, e xa a xili. A to fa, Dawuda naxa a kolon gine ra. Na dangi xanbi, Batiseba naxa gbilen a xōnyi. Na temui a nu baxi gede a xa kike wali ra. ⁵ Batiseba to a kolon a bara teege, a naxa na fala Dawuda be, a naxe, «N bara furi tongo.»

⁶ Na kui, Dawuda naxa Yowaba yamari, a xa Uri Xitika rafa a tan Dawuda ma keli gere yire. Yowaba naxa na raba, ⁷ Uri naxa siga Dawuda yire. Dawuda naxa maxorinyi ndee ti a ma Yowaba nun a xa soorie xa fe ra, naxee nu na gere sofe. ⁸ Na dangi xanbi, Dawuda naxa a fala Uri be, «Siga i xōnyi, i xa sa i maxa.» Uri to keli

mange banxi sigafe a xonyi, Dawuda naxa se fanyi nde rasanba a ma.

⁹ Kono Uri mu gbilen a xonyi. A naxa xi mange xa buntunyi kui mange makantee ya ma. ¹⁰ Na kuye iba mixi nde naxa sa a fala Dawuda be, «Uri mu siga a xonyi.» Na kui, Dawuda naxa Uri xili, a a maxorin, «Munfe ra i mu gbilen i xonyi? I mu kelixi biyaasi xe?» ¹¹ Uri naxa a yaabi, «Alatala xa saate kankira, Isirayila, nun Yudaya soorie, nun n marigi Yowaba, e birin na leele bun ma gere yire. A lanma n tan xa so n xonyi, n xa n dege, n xa n min, n nun n ma gine xa kafu na kui? N bara n kali i xa simaya yati ra, n mu na fe mooli rabama.»

¹² Dawuda naxa a yaabi, «I xa lu be to. Tina n i bepinma ne.» Na kui Uri naxa lu Darisalamu na xi firinyi. ¹³ Dawuda naxa a xili a xa a dege a xonyi. Na temui Dawuda naxa a rasiisi, kono na koe ra Uri mu siga a xonyi. A man naxa xi mange makantee ya ma. ¹⁴ Na kuye iba, Dawuda naxa bataaxe sebe Yowaba ma, a a so Uri yi ra. ¹⁵ A sebexi na bataaxe kui, «Wo xa Uri ti yire nde gere xoxoxi dennaxe. Gere kui wo xa wo magbilen wo keli a xun, alako a xa faxa na gere kui.»

¹⁶ Yowaba naxa Uri ti yire nde a a kolon gere xoxoxi dennaxe ki fanyi. ¹⁷ Taakae to mini Yowaba xili ma, Dawuda xa mixi ndee naxa sonto. Uri Xitika nu na nee ya ma. ¹⁸ Yowaba naxa xera xee Dawuda yire, a fe birin dentege a be naxan dangixi na gere kui. ¹⁹ Yowaba naxa a fala na xera be, «I na ge na dentege sade, ²⁰ xa mange fa xono, a fa yi woyenyi mooli fala, <Munfe ra wo wo masoxi na taa ra a gbe ra gere sode? Wo mu nu a kolon a e noma bunyi tide kelife taa tete fari ma? ²¹ Yerubseti xa di Abimeleki mu faxa na ki xe? Gine nde nan a gono geme xungbe ra kelife Tebesi taa tete ra. Wo wo masoxi na tete ra munfe ra?> Na temui i xa yi woyenyi sa i xa dentege fari, a falafe ra, <I xa konyi Uri Xitika fan bara faxa na gere kui.>»

²² Xera naxa siga, a fe birin dentege sa Dawuda be naxan dangi gere kui alo Yowaba a fala a be ki naxe. ²³ A naxe, «Yi mixie bara no muxu ra. E to mini

taa fari ma, muxu naxa e matutun han e man naxa so taa sode de ra. ²⁴ Kono na temui mixi gbetee naxa xalie woli muxu ma kelife taa tete fari. Muxu xa mixi ndee naxa faxa, hali i xa konyi di Uri, na Xitika.» ²⁵ Dawuda naxa na xera yaabi yi ra, «Yowaba, i boje naxa rapaaxu i ma yi fe ma, barima gere tan kui, fo mixi nde xa faxa ne. I xa na taa suxu senbe ra, i a birin kana.» I tan fan xa a ralimaniya.

²⁶ Uri xa gine to a me a xa mori bara faxa, a naxa kaape fe raba. ²⁷ A xa kaape fe to ba a ra, Dawuda naxa a xili, a a findi a xa gine ra. Na temui a naxa di xeme keren bari a be. Kono Dawuda naxan nabaxi, na mu rafan Alatala ma.

12

Annabi Natan xa masenyi Dawuda be

¹ Alatala naxa Natan xee Dawuda xon ma. Natan naxa a fala a be, «Mixi firin nu na taa nde kui, keren nu findixi banna nan na, boore setare. ² Xuruse gbegbe nu na na banna yi ra, ³ kono yexee gine keren peti nan nu na setare tan yi ra. A na sara ne, a nu a balo a xonyi a xa die ya ma. A nu donse xuntunyie fima a ma, a nu ye fi a ma a yete xa tonbili ra. Koe ra yexee nu xima a kanke nan ma. A nu luxi ne a be alo a xa di. ⁴ Loxoe nde xoje naxa fa na banna xonyi. Na banna to mu tin xuruse bade a yete xa goore kui, a naxa siga a sa na setare xa yexee kerenyi tongo, a a faxa, a a rafala a xa xoje be.»

⁵ Dawuda to na me, a naxa xono ki fanyi ra na banna ma, a naxa a fala Natan be, «N bara n kali Alatala xili ra, na banna lan ne a xa faxa. ⁶ A man xa na yexee noxo naani ragbilen na setare ma, barima a bara fe kobi raba, a mu kinikini.»

⁷ Na temui Natan naxa a fala Dawuda be, a naxe, «I tan nan na na banna ra! Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <N bara i sugandi Isirayila mange ra, n bara i ratanga Solu ma, ⁸ n fa a xa banxi so i yi ra, a nun a xa ginee, a nun Isirayila nun Yudaya birin. Xa na mu i wasa nu, n nu noma nde sade na xun ma. ⁹ Munfe ra i Alatala xui maberexi, i wali naaxi raba? I bara Uri Xitika faxa Amonikae saabui ra, i bara Uri xa gine tongo, i a findi i gbe ra. ¹⁰ Yakosi, gere

mu makuyama i bɔnsɔɛ ra sɔnɔn, barima i bara n xui mabere, i Uri Xitika xa gine findi i gbe ra. ¹¹ N xa a fala i bɛ, n tan Alatala fama i tɔɔrɔde i bɔnsɔɛ tagi. N fama i xa ginɛ bade i yi ra, n e so i xa mixi nde yi ra, e nun nee fa kafu kene ma. ¹² I tan fe naaxi rabaxi a gundo daaxi nɛ, kɔnɔ n i sare ragbilenma a kene ma daaxi nɛ Isirayila nama ya xɔri.»

¹³ Dawuda naxa a fala Natan bɛ, «N bara yunubi raba Alatala ra!» Natan naxa a yaabi, «Alatala bara dijɛ i xa yunubi ma, i mu faxama. ¹⁴ Kɔnɔ i to a niyaxi Alatala yaxuie xa nɔ a maberede yi fe kui, i xa di naxan fama baride, na tan faxama nɛ.» ¹⁵ Natan naxa gbilen a xɔnyi.

Alatala naxa fure radin diyɔɛ ma, Uri xa gine naxan bari Dawuda bɛ. ¹⁶ Dawuda naxa Ala maxandi diyɔɛ bɛ, a man sunyi suxu a xa fe ra. A to so a xɔnyi, a naxa a sa bɔxi ma. ¹⁷ A xa forie naxa fe birin naba alako a xa keli bɔxi ma, a xa a dege, kɔnɔ a mu tin feo. ¹⁸ A xi solofere nde diyɔɛ naxa faxa. Dawuda xa walikɛe mu nu wama na falafe a bɛ, barima e nu a falama e boore tagi, «Diyɔɛ to mu nu faxaxi, muxu nu wɔyɛn nɛ a bɛ, a mu muxu danxun. Yakɔsi muxu fama a xa diyɔɛ xa faxɛ falade a bɛ di? A fama fe xɔnɛ nan nabade!»

¹⁹ Dawuda naxa sogi a xa walikɛe ma, e na fe nde madukufe e xui igoroxi ra e boore tagi. Na kui a naxa a kolon a xa diyɔɛ bara faxa. A naxa a xa walikɛe maxɔrin, «Diyɔɛ bara faxa?» E naxa, «Iyo, a bara faxa.» ²⁰ Dawuda naxa keli bɔxi, a a maxa, a labunde sa a ma, a dugie masara, a fa siga Alatala xa banxi kui suyidide Ala bɛ. A to keli mɛnni, a naxa siga a xɔnyi, a donse maxɔrin, a a dege. ²¹ A xa walikɛe naxa a maxɔrin, e naxɛ, «Munfe ra diyɔɛ nu baloxi tɛmui naxɛ, i nu sunma, i nu wama, kɔnɔ diyɔɛ to faxaxi fa, i bara keli, i i dege?» ²² A naxa e yaabi, «Diyɔɛ to nu baloxi, n nu sunma, n nu wama, barima n jɔxɔ a ma a tɛmunde Alatala dijɛma n ma, a n ma diyɔɛ rakisi. ²³ A to bara faxa, n fa sunma munfe ra? N nɔma a ragbilende dunija ma fa? N tan a lima nɛ naa, kɔnɔ a tan mu gbilenma n tan ma sɔnɔn.»

²⁴ Na tɛmui Dawuda naxa a xa gine Batiseba madundu. E naxa lu yire kerɛn, a naxa tɛɛge, a di xɛmɛ bari. E naxa a xili sa Sulemani. Alatala to a xanu, ²⁵ a naxa Annabi Natan xɛɛ Dawuda yire, a falafe ra, Yedideya xili fan xa sa a xun, naxan wama a falafe Alatala xanuntenyi.

²⁶ Yowaba naxa Amonikae xa mangataa Raaba gere, a na mange banxi suxu. ²⁷ A naxa mixie xɛɛ a falafe ra Dawuda bɛ, «N bara Raaba gere, n man bara e xa ye yire suxu. ²⁸ Yakɔsi i xa sɔɔrie malan, wo xa te taa suxude. A mu lanma n tan xa na binyɛ sɔtɔ.»

²⁹ Dawuda to sɔɔrie malan, e naxa siga Raaba. A naxa din taa ra, a a suxu. ³⁰ A naxa Amoni mange xa mange tɔnxuma ba a xun ma, a fa a sa a yetɛ xun ma. A binya kilo tongo saxan, a yailanxi xɛɛma nan na. Gɛmɛ tofanyi fan nu na a ma. Dawuda naxa se gbege sɔtɔ na taa kui.

³¹ A naxa na taakae findi konyie ra, naxee nu wuri xabama a nun biriki bɔnbɔma. A a raba na ki nɛ Amonikae xa taa birin kui. Na dangi xanbi Dawuda nun a xa sɔɔrie naxa gbilen Darisalamu.

13

Aminon nun Tamari

¹ Na to dangi, fe nde naxa Dawuda xa di Abisalomi xunya ginɛma tofanyi Tamari li. Dawuda xa di Aminon naxa a xanu folɔ. ² A naxa wa a maagine Tamari xɔn ma han na naxa findi a bɛ fure ra. Gine dimɛdi nan nu a ra, kɔnɔ Aminon mu nɔma a makɔrede a ra. ³ Aminon boore nde nu na na, naxan nu xili Yonadabo, Dawuda taara Simeya xa di. A nu kɔɔta ki fanyi ra. ⁴ A naxa a boore maxɔrin, «Mange xa di, munfe ra i yatagi ixɔnɔxi lɔxɔɛ yo lɔxɔɛ? A fala n bɛ.» Aminon naxa a yaabi, «N wama n bariboore Abisalomi maagine Tamari nan xɔn.» ⁵ Yonadabo naxa a fala a bɛ, «I naxan nabama, i xa i sa, alo i na fura a gbe ra. I baba na fa i xɛɛbude, i xa a mayandi a falafe ra, <A lu n maagine Tamari xa fa n yire, a xa donse yailan n ya xɔri, a a so n yi ra a yetɛ ra.»

⁶ Na tɛmui Aminon naxa a sa, alo a furaxi nɛ. Mange to fa a xɛɛbude, a naxa a fala a bɛ, «Yandi, a lu Tamari xa fa n yire,

a xa donse nde yailan n ya xɔri, a a so n yi ra a yete ra.» ⁷ Dawuda naxa mixie xee Tamari xɔnyi, a falafe ra, «I xa siga i taara Aminon xɔnyi, alako i xa donse yailan a be.»

⁸ Tamari naxa so a taara Aminon xa banxi kui, a naxa a li a saxi. A naxa donse nde yailan, a ture sa a ma, a a jin a ya tode ra. ⁹ A to ge, a naxa a makore a ra donse ra a yi tunde kui alako a xa a so a yi ra, kɔnɔ Aminon mu tin a donde. A naxa yaamari fi mixi birin xa mini. E to mini, ¹⁰ a naxa a fala Tamari be, «Fa donse ra n ma konkoe kui. I xa a fi n ma i belexe ra.» Tamari naxa donse tongo a naxan yailanxi, a siga a ra a taara xa konkoe kui. ¹¹ A to donse ti a be, a naxa dutun a ma, a a fala a be, «N xunya, won xa kafu!» ¹² A maagine naxa a yaabi, «N taara yandi, i naxa dutun n ma, barima na fe mooli mu lanma a xa raba Isirayila boxi ma. I naxa yi daxuna raba. ¹³ N na yaagi mooli xaninma di? I xili fan kanama ne Isirayila. I xa mange mayandi, a mu tondima n fide i ma.» ¹⁴ A mu tin a tuli matide a ra, a naxa dutun a ma, a a futi kana.

¹⁵ Na to ba a ra, Tamari xa fe naxa rapaaxu Aminon ma, a fa a fala a be, «Keli, i siga!» ¹⁶ A naxa a yaabi, a naxe, «Ade! Xa i n keri, na paaxu dangi i naxan nabaxi n na!» Kɔnɔ Aminon mu a tuli mati a ra. ¹⁷ A naxa a xa konyi xili, a a fala a be, «Yi gine keri n be, i fa naade balan.» ¹⁸ Aminon xa konyi naxa a keri, a naade balan alo a falaxi a be ki naxe.

Donma nu ragoroxi Tamari ma, naxan jingi masunbuxi. Mange xa di gine naxee mu nu xeme fe kolon sinden nu darixi na donma mooli ra. ¹⁹ Tamari naxa xube radin a yete xun na, a a xa donma iboo a ma. A naxa a belexee sa a xun ma, a siga gbelegbele ra. ²⁰ A taara Abisalomi naxa a maxorin, «I taara Aminon bara dutun i ma? N xunya, i sabari. I naxa kontofili yi xa fe ra. I taara nan a ra.» Kabi na temui Tamari naxa sabati a taara Abisalomi xɔnyi sunnunyi kui. ²¹ Mange Dawuda to na fe kolon, a naxa xonɔ ki fanyi. ²² Abisalomi mu sese fala Aminon be na xa fe ra, kɔnɔ xonnanteya naxa lu

a boje kui Aminon mabiri, barima a nu bara fe kobi raba a maagine Tamari ra.

²³ Ne firin dangi xanbi, Abisalomi xa walikee nu na a xa yexee xabe maxabafe Bali Xasori, Efirami boxi fe ma. Abisalomi naxa mange xa di birin xili naa, e xa xulunyi raba. ²⁴ Abisalomi naxa siga mange yire, a naxe, «Mange, n ma yexee xabe xaba temui bara a li. Xa i sa tinma, i xa fa a nun i xa mixie na xulunyi.» ²⁵ Mange naxa Abisalomi yaabi, a naxe, «Ade, n ma di, a mu lanma muxu birin xa siga, xa na mu a ra a findima kote xungbe nan na i be.» Abisalomi naxa a karaxan, kɔnɔ mange naxa tondi, a fa duba a be. ²⁶ Abisalomi naxe, «N ba, xa fe na na ki ne, a lu n xunya Aminon tan xa fa.» Mange naxe, «Munfe ra?» ²⁷ Abisalomi naxa a karaxan, han mange naxa tin Aminon nun mange xa di birin xa siga na xulunyi.

²⁸ Abisalomi naxa a fala a xa konyie be, «Aminon na siisi, n fama yaamari fide wo ma wo xa a faxes. Na waxati hali wo mu gaaxu, n tan nan wo yamarixi. Wo xa limaniya, wo a faxes.» ²⁹ Abisalomi xa konyie naxa na raba Aminon na, alo Abisalomi e yamarixi ki naxe. Mange xa di birin to na to, e naxa e gi e xa soe fari.

³⁰ Mange Dawuda naxa na xibaaru me beenu e xa a yire li, a falafe ra, «Abisalomi bara mange xa di xeme birin faxes, keren mu luxi.» ³¹ Mange naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a fa goro boxi ma, a tan nun a xa mixie. ³² Dawuda taara Simeya xa di xeme Yonadabo, naxa a fala a be, «N marigi, i xa di xeme birin xa mu faxaxi. Aminon gbansan nan faxaxi. Na nate nu na Abisalomi furi kabi Aminon dutunxi a maagine Tamari ma temui naxe. ³³ Mange, i naxa la na xibaaru ra, a falafe ra i xa di xeme birin bara faxes. Aminon gbansan nan faxaxi.»

³⁴ Na kui Abisalomi naxa a gi. Na temui taa makante naxa mixi gbege to fa ra kira xon ma kelife geya yire. ³⁵ Yonadabo naxa a fala mange be, «I xa die nan fafe yi ki, alo n a fala i be ki naxe.» ³⁶ A jan mu ge woyende, mange xa die naxa so wa ra. Mange nun a xa mixie fan naxa wa folo.

³⁷ Abisalomi nu bara a gi, a siga Gesuri mange Amixudi xa di xeme Talamayi xonyi. Dawuda a xa di xa jɔnfe raba ne temui xɔnkuye. ³⁸ Abisalomi lu ne Gesuri xonyi je saxan. ³⁹ Mange Dawuda boje goro ne Aminon xa faxe xa fe ra, a Abisalomi lu na sinden.

14

Abisalomi gbilenfe Darisalamu

¹ Seruya xa di xeme Yowaba nu a kolon a Abisalomi rafan Dawuda ma. ² Na kui Seruya naxa Tekowa gine nde fen naxan koota. A naxa a fala a be, «I xa i maxiri alo kaaje gine. I naxa labunde nun ture sa i ma de. I xa lu alo gine naxan buxi jɔnfe sunnunyi kui temui xɔnkuye. ³ Na temui i xa siga mange yire, i fa woyen a be alo n a falama i be ki naxe.» Yowaba naxa na woyenyi birin masen a be.

⁴ Na gine Tekowaka naxa sa woyen mange be na ki. A naxa a yatagi rafelen boxi ma mange ya i, a fa a fala, «Mange, i xa n nakisi.» ⁵ Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» A naxa a yaabi, «Kaaje gine nan n na, n ma mɔri bara faxa. ⁶ Di xeme firin nu na n yi ra. Lɔxɔe nde e naxa gere daaxa. Mixi yo mu nu na naxan e tagi ibama. Na kui keren naxa boore faxa. ⁷ Yakosi n ma mixie bara a fala n be, a n xa n ma di so e yi ra naxan luxi, e xa a fan faxa n ma di faxaxi gbenɔxɔfe ra. E wama na ke tongoma kerenyi faxafe naxan luma n be, alako n ma mɔri xili nun a xa fe xa jɔn feo.»

⁸ Mange naxa a fala na gine be, «I naxa kɔntɔfili. Siga i xonyi. N yaamari fima i xa fe ra yakosi.» ⁹ Na Tekowa gine naxa a yaabi, «N ma fe rabaxi sare xa gbilen n tan nun n xabile ma. Na kote naxa lu mange nun a xa kibanyi xun ma.» ¹⁰ Mange naxa a fala a be, «Xa mixi nde sa i rakiiti, i xa fa a ra n xɔn ma. A mu i rakiitima sɔnɔn.» ¹¹ Na gine naxa a yaabi, «Mange, i xa laayidi tongo n be i Marigi Alatala xili ra, alako n ma di faxaxi gbenɔxɔfe soxi mixi naxan yi, na naxa nde sa n ma tɔɔre xun ma n ma di baloxi faxafe ra.» Mange naxa a fala a be, «N xa a fala i be Alatala xili ra, sese mu fama i xa di tode.»

¹² Na temui na gine naxa a fala mange be, «I xa i haake to, n xa masenyi nde ti i be.» A naxe, «Awa yire.» ¹³ Gine naxa a maxorin, «Munfe ra i na rabaxi Alatala xa jama ra? I xa woyenyi a masenxi i tan bara tantan, barima i mu tinxi mixi rafade i naxan kerixi. ¹⁴ Ibunadama birin faxama ne. E luxi ne alo ye iflixixi naxan mu makoma sɔnɔn! Kɔnɔ Ala mu tinma mixi xa simaya xun nakanade. A fe birin nabama alako naxan bara a makuya a ra, na man xa makore a ra.»

¹⁵ «Mange, n bara yi birin masen mange be to, barima n bara gaaxu jama ya ra. N bara a mapɔxun a temunde i noma tinde n tan i xa konyi xa masenyi ra. ¹⁶ N bara a mapɔxun a i noma n bade n yaxui belexe i naxan wama n tan nun n ma di faxafe, muxu naxa lu sɔnɔn Ala xa jama ya ma. ¹⁷ Mange xa masenyi xa bojesa fi n ma. I tan luxi ne n be alo Alatala xa maleke naxan noma fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. I Marigi Alatala xa i mali.»

¹⁸ Mange naxa na gine yaabi, «Nɔndi fala n be, i naxa fefe nɔxun n ma.» Gine naxe, «Awa yire n mange n marigi.»

¹⁹ Mange naxa a maxorin, «I xa masenyi birin fatanxi Yowaba nan na?» Gine naxa a fala a be, «Mange, i bara nɔndi yati fala. Mixi mu noma fefe nɔxunde i ma. Yowaba nan n xexxi n xa na birin masen i be. ²⁰ I xa konyi Yowaba yi rabaxi ne, alako fe nde xa masara. Kɔnɔ i tan, n marigi, i xaxili fan alo Alatala xa maleke nde. I fe birin kolon naxan dangima yi boxi ma.»

²¹ Mange naxa a fala Yowaba be, a naxe, «I naxan fala, n wama na nan nabafe. Siga, i sa fa n ma di Abisalomi ra.» ²² Yowaba naxa a magoro boxi ma binye kui, a fa duba mange be. A naxa a fala mange be, «Mange n marigi, to n bara i xa hinne to n mabiri, barima i bara tin n ma woyenyi ra.» ²³ Yowaba naxa siga Gesuri Abisalomi foxo ra, a fa fa a ra Darisalamu. ²⁴ Kɔnɔ Abisalomi to Darisalamu li, mange naxa yaamari fi a a naxa fa mange yire, a xa lu a xonyi. Na kui Abisalomi naxa siga a xonyi, a mu mange yire li.

²⁵ Mixi yo mu nu na Isirayila bɔxi ma, naxan nu tofan alo Abisalomi, kelife a xunyi han a sanyi. Nama birin na to nɛ. ²⁶ Nɛ yo jɛ a nu luma a xunyi bii ra, barima a xunxɛɛ nu binya han kilo firin mange maniyase ki ma. ²⁷ Abisalomi di xɛmɛ saxan nan bari, a nun di ginɛ nde naxan xili Tamari. Ginɛ tofanyi na nu a ra.

²⁸ Abisalomi naxa lu Darisalamu jɛ firin, mange mu tin e xa boore to ra. ²⁹ Abisalomi naxa Yowaba xili alako a xa a masen mange bɛ, kɔnɔ Yowaba fan mu tin e xa boore to ra. Abisalomi naxa a xili a sanya firin nde, kɔnɔ Yowaba mu a xa xili ratin. ³⁰ Na kui Abisalomi naxa a fala a xa mixie bɛ, «Wo a kolon, Yowaba xa mengi xɛ na n gbe fɛ ma. Wo sa te so naa ra.» ³¹ E to gɛ na rabade, Yowaba naxa siga Abisalomi yire, a sa a maxɔrin a a xa xɛ ganxi fe naxan ma. ³² Abisalomi naxa a yaabi, «N bara i xili alako n xa i xɛɛ mange xɔn, i xa a maxɔrin n bɛ, <Munfe ra i n tongoxi Gesuri, i fa n na be? Xa i mu wama n tofe, a nu fisa n xa lu menni!> Yakɔsi n wama n yetɛ dentegɛfe mange bɛ. Xa n bara seriyɛ nde kana, a xa n faxa.» ³³ Yowaba naxa siga mange yire, a sa Abisalomi xa xɛera iba mange bɛ. Na temui mange naxa Abisalomi xili. Abisalomi to siga mange yire, a naxa a magoro bɔxi ma binyɛ kui, mange fa a sunbu.

15

Abisalomi findife mange ra

¹ Na temui Abisalomi naxa sɔori ragise nun soee sɔtɔ, a nun sɔori mixi tongo suuli, naxee nu jɛrɛma a ya ra. ² Abisalomi nu kelima gɛɛsɛgɛ, a ti kira dɛ ra naxan nu soma mangataa. Mixi naxee nu minima naa ra sigafe ra mange yire alako e xa e xa kɔntɔfili masen a bɛ, Abisalomi nu nee maxɔrinma, «Wo kelixi minden?» E na e kelide fala a bɛ, ³ Abisalomi nu a falama nɛ e bɛ, «Nɔndi na wo bɛ, kɔnɔ mixi yo mu a tuli matima wo ra mange xɔnyi. ⁴ Xa n tan nan findixi kiitisa ra Isirayila bɔxi ma nu, n mixi birin makiitima tinxinyi nun nɔndi nan na nu.» ⁵ Mixi naxee nu e xinbi sinma a bɛ, Abisalomi nu e belɛxɛ suxuma, a e

sunbu. ⁶ Abisalomi nu na nan nabama Isirayilakae birin bɛ, naxee nu sigama mange yire kiiti nde xa fe ra. Na kui a naxa e bɔjɛ ya rafindi a yetɛ ma.

⁷ Nɛ naani dangi xanbi, Abisalomi naxa a fala mange bɛ, «Dijɛ n ma, n xa siga Hebron laayidi nde rakamalide, ⁸ n naxan tongo Alatala bɛ, n nu na Gesuri taa kui temui naxɛ Arami bɔxi ma. N a fala nɛ, xa Alatala n nagbilen Darisalamu, n sɛrɛxɛ bama nɛ a bɛ Hebron.» ⁹ Mange naxa a fala a bɛ, «Siga bɔjɛsa kui.» Na temui Abisalomi naxa a xun ti Hebron na.

¹⁰ Abisalomi naxa mixie xɛɛ Isirayila bɔnsɔɛɛ birin ma, e xa a fala, «Wo na sara xui mɛ temui naxɛ, wo xa a fala, Abisalomi bara mangɛya tongo Hebron.» ¹¹ A naxa mixi kɛmɛ firin tongo Darisalamu, naxee a mati Hebron, kɔnɔ e mu a kolon Abisalomi nu wama naxan nabafe naa. ¹² Abisalomi to nu sɛrɛxɛ bama Alatala bɛ Hebron, a naxa Axitofeli xili Gilo taa kui. Axitofeli nu findixi Dawuda rasima nde nan na. Na waxati Abisalomi nu sɛnbɛ sɔtɔma, mixi gbege nu luma a sɛɛti ma.

¹³ Na temui mixi nde naxa a masen Dawuda bɛ, «Abisalomi rafan Isirayilakae ma.» ¹⁴ Na kui Dawuda naxa a fala a xa mixie bɛ Darisalamu, «Won xa won gi, xa na mu a ra Abisalomi fama nɛ won sɔntɔde. Wo xulun alako a naxa won li taa kui, a fa won faxa santidegema ra.» ¹⁵ Mange xa mixie naxa a yaabi, «Mange, i na wa fefe xɔn ma, muxu na i xanbi ra.» ¹⁶ Mange nun a xa mixie naxa keli a xɔnyi, e xa e gi. A naxa konyi ginɛ fu lu naa alako e xa mɛɛni mange xa banxi ma. ¹⁷ Nama birin naxa bira mange fɔxɔ ra kelife Darisalamu. E to banxi dɔnxɔɛ li, e naxa ti naa.

¹⁸ A xa sɔorie, a xa sɔori Keretikae nun Peletakae, nun a xa sɔori kɛmɛ senni naxee keli Gati, e birin naxa dangi mange ya tode ra. ¹⁹ Mange naxa a fala Gatika Itayi bɛ, «Munfe ra i fan faxi muxu fɔxɔ ra? I xa lu be mange nɛɛnɛ sɛɛti ma. Xɔjɛ nan i ra, naxan jan bara keli a xa bɔxi ma. ²⁰ I faxi xoro nɛ. A mu lanma i xa lintan muxu fɔxɔ ra, barima n tan yati mu n sigade kolon. Wo xa gbilen, i tan nun i ngaxakerenyie. Alatala xa hinne i ra a xa tinxinyi kui.» ²¹ Itayi naxa mange

yaabi, «Mange, n xa a fala i be Alatala ya xori, i siga dede, n fan sigama naa. Xa na findi faxe ra, xa na findi kisi ra, n mu kelima i seeti ma.» ²² Mange Dawuda naxa a fala Itayi be, «Awa yire.» Na kui Itayi, a xa mixie, nun e xa denbayae naxa lu Dawuda foxo ra.

²³ Nama birin nu na wafe e xui itexi ra, e dangi temui. Mange nun a xa pama naxa Sediron xure di igiri, e kira suxu naxan sigama gbengberenyi ma. ²⁴ Sadoki nun Lewi bonsoe mixie nu na na, Alatala xa kankira xaninfe ra. E naxa Alatala xa kankira ragoro, alako Abiyatari xa nu serexee ba han pama xa ge minide taa kui. ²⁵ Mange naxa a fala Sadoki be, «I xa Alatala xa kankira ragbilen taa kui. Xa Alatala wama hinnefe n na, a n nagbilenma ne, n xa a xa horomolingira nun a xa kankira to. ²⁶ Konso xa a sa li n ma fe mu rafan Alatala ma sonon, a sago xa raba.»

²⁷ Mange man naxa a fala serexedube Sadoki be, «Wo xa gbilen bonesa kui, i tan nun i xa di Aximaasi, a nun Abiyatari nun a xa di Yonatan. ²⁸ N luma gbengberenyi fili ma, han n xibaaru sotoma wo ra temui naxe.» ²⁹ Na kui Sadoki nun Abiyatari naxa gbilen Darisalamu Alatala xa kankira ra, e fa lu menni.

³⁰ Dawuda nun a xa pama naxa te Oliwi kira xon ma sunnunyi kui, e nu wama, e xunyi makotoxi, e sanyi igeli. ³¹ Mixi nde naxa a fala Dawuda be, a Axitofeli nun Abisalomi birin na a ra yi fe kui. Dawuda naxa Ala maxandi, «Alatala, i xa Axitofeli xa marasie kana.»

³² Dawuda to so geya fari, mixie nu salima dennaxe, Xusayi Arika naxa fa a ralande, a xa donma iboxi a ma, xube soxi a xunyi ra sunnunyi xa fe ra.

³³ Dawuda naxa a fala a be, «Xa i bira n foxo ra, i findima kote nan na n be.

³⁴ I naxan nabama, i xa gbilen taa kui Abisalomi yire, i fa a fala a be, «Mange, n bara nate tongo n xa findi i xa konyi ra alo n a rabaxi i baba be ki naxe.» Na ki i noma Axitofeli xa marasie xun nakanade n be. ³⁵ Serexedube Sadoki nun Abiyatari fan na n malife. I na naxan yo me mange xa banxi kui, i xa a fala e be. ³⁶ E fama e xa die Aximaasi nun Yonatan xeede n yire

i xa xibaaru ra.» ³⁷ Dawuda xanuntenyi Xusayi gbilen taa kui na nan ma. A tan nun Abisalomi naxa so Darisalamu temui keren.

16

Dawuda nun Siba

¹ Dawuda to dangi geya xun tagi ra, a naxa naralan Mefiboseti xa konyi Siba ra. Sofale firin nu na a yi ra, taami keme firin bakixi e fari, tamare mooli nde suxui keme, xore xaraxi debe keme, nun weni lului keren. ² Mange naxa a maxorin, «I munse rabama yi birin na?» Siba naxa a yaabi, «Sofalee findima mange xa mixi maxanin see ra, taami nun xore findima donse nan na fonikee be, weni tan senbe nan fima mixie ma naxee taganma gbengberenyi ma.» ³ Mange naxa a maxorin, «I marigi xa di na minden?» Siba naxa a yaabi, «A na Darisalamu taa kui, barima a naxe, «Isirayilakae n baba xa mangeya ragbilenma ne n ma to.» ⁴ Mange naxa a fala Siba be, «N bara Mefiboseti ke birin fi i ma.» Siba naxe, «Mange n marigi, n bara i tantu. I xa hinne n na kudai.»

⁵ Mange Dawuda to Baxurimi li, Solu xabile xa mixi nde naxa mini naxan xili Simeyi. Gera xa di nan nu a ra. A naxa dankee rasiga Dawuda ma. ⁶ A naxa gemee mawoli Dawuda nun a xa mixie ma, naxee nu na e perefe Dawuda xa pama nun a xa soorie tagi. ⁷ Simeyi nu a dankama yi ki ne, «Keli be, keli be, i tan faxeti seriyelatare. ⁸ Alatala xa Solu bonsoe nii sare doxo i xun ma, i tan naxan findixi mange ra a joxoe ra. Alatala bara mangeya ragbilen i xa di Abisalomi ma. Yi toore bara findi i xa faxeti sare ra.»

⁹ Seruya xa di Abisayi naxa a fala mange be, «N marigi, munfe ra won a luma yi xeme xurutare xa mange konbi? Sago fi n ma n xa a xunyi bolon a de i.»

¹⁰ Mange naxa a yaabi, «Seruya xa di, i mu na yi fe kui feo. Yi mixi n dankaxi ne, barima Alatala bara a yamari a xa n danka. Nde noma a falade a be, «Munfe ra i yi rabama?» ¹¹ Dawuda naxa a fala Abisayi nun a xa mixie be, «Xa n ma di barixi yati wama n faxafe, a mu findima n be terenna ra yi mixi fan xa n faxesaxan

be. Yonatan nun Aximaasi naxa e xulun, e sa so Baxurimi taa kui mixi nde xonyi. E naxa goro na mixi xa kolonyi kui, naxan nu na a xa foxoe ra. ¹⁹ Gine nde naxa dugi sa na kolonyi de ra, a fa sansi xori dinxi sa na dugi fari, alako mixi naxa sogi fe nde ma. ²⁰ Abisalomi xa soorie naxa so na gine xa banxi kui, e naxa a maxorin, «Aximaasi nun Yonatan na minden?» Gine naxa e yaabi, «E bara xure igiri.» Abisalomi xa soorie naxa e fen, konɔ e mu e to. Na temui e naxa gbilen Darisalamu.

²¹ E to gbilen, Aximaasi nun Yonatan naxa te kolonyi ra, e siga a fala Dawuda be, «Wo xa xure igiri mafurenyi ra. Axitofeli bara yi marasi fi Abisalomi ma wo xili ma.» ²² Na kui Dawuda nun a xa pama naxa Yuruden igiri subaxe ma, e mu mixi keren lu e xanbi ra.

²³ Axitofeli to a to a Abisalomi mu a xa marasi suxuxi, a naxa baki a xa sofale fari, a gbilen a bari taa kui. A naxa a xa fee yailan, a fa a yete gbaku. A faxa na ki ne. E naxa sa a ragata a baba xa gaburi seeti ma.

²⁴ Dawuda naxa so Maxanayimi. Abisalomi nun a xa soorie naxa Yuruden xure igiri. ²⁵ Abisalomi naxa Amasa ti a xa soorie yarerati ra, Yowaba joxoe ra. Amasa findi Yeteri xa di nan na, naxan Naxasa xa di gine Abigayili dɔxo. Abigayili findi Yowaba nga Seruya xunya nan na. ²⁶ Abisalomi nun a xa pama naxa yonkin Galadi boxi ma.

²⁷ Dawuda to so Maxanayimi taa kui, Naxasa xa di Soobi, naxan kelixi Raba taa kui Amonikae xa boxi ma, a nun Amiyeli xa di Makiri, naxan kelixi Lodebara, a nun Barasilayi, naxan kelixi Rogelimi taa kui Galadi boxi ma, ²⁸ nee naxa fa yi se birin na Dawuda xa mixie be: sadee, piletie, feje, fundenyi maniye, mengi maniye, farin, sansi xori ganxie, toge mooli firin, ²⁹ kumi, yexee nun ninge xipe. E naxa fa na birin na Dawuda nun a xa pama xon ma, alako e xa e dege, barima e nu yi nan falama, «Yi pama bara tagan. Kaame nun ye xoli nan e suxuxi gbengberenyi ma yi ki.»

18

Dawuda Abisalomi gerefe

¹ Dawuda naxa a xa soorie konti, a mangee sugandi gali die be, mixi wulu keren nun mixi keme daaxi. ² Dawuda naxa a xa soorie itaxun dɔxo saxan na. A singe xunyi naxa findi Yowaba ra, a firin nde xunyi naxa findi Seruya xa di Abisayi ra, Yowaba xunya, a saxan nde xunyi naxa findi Itayi ra, Gatika. Mange Dawuda naxa a fala e be, «N fan luma wo seeti ma yi gere kui.» ³ Konɔ a xa soorie naxa tondi, a falafe ra, «A mu lanma i fan xa so gere kui. Xa muxu sa muxu gima ne, na mu findima fefe ra e be. Hali won ma gali die seeti sa faxa ne, na tide mu luma e be. Konɔ i tan tide dangi soori wulu fu ra. A fan ki ma, a lanma i xa lu taa kui, alako i xa no minide muxu malide xa fee mu sa sooneya.» ⁴ Mange naxa e yaabi, a naxe, «Awa, wo sago.» Gali die naxa mini e dɔxo ki ma mixi wulu nun mixi keme daaxi, mange fan nu tixi taa naade ra. ⁵ Mange naxa Yowaba, Abisayi, nun Itayi yamari, «Wo naxa fe xoxoxoe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.» Nama birin naxa mange xa yaamari me, a naxan falaxi soori yareratie be Abisalomi xa fe ra.

⁶ Gali die naxa mini taa fari ma Isirayila gerefe. Gere naxa sin ye Eframi fotonyi kui. ⁷ Dawuda xa soorie naxa xunnakeli fanyi soto, e Isirayilaka wulu moxonen faxa na loxo kerenyi. ⁸ Gere naxa din boxi birin na. Soori gbege naxa loe fotonyi kui dangi a faxaxie ra santidegema ra.

⁹ Dawuda xa soorie naxa Abisalomi li fotonyi kui. A xa sofale tixi wuri xungbe nde bun ma, Abisalomi xunxexe kuye kankanxi wuri salonyie ma, a fa singan kuye ma. A xa sofale naxa a gi. ¹⁰ Soori nde to na to, a naxa sa a fala Yowaba be, a naxe, «N bara Abisalomi to, a gbakuxi wuri xungbe nde ra.» ¹¹ Yowaba naxa a yaabi, «I to a to, munfe ra i mu a faxa keren na? Xa i na raba nu, n gbeti kole fu nun beleti keren nan fima i ma na fe rabaxi sare ra.» ¹² Na xeme naxa a fala Yowaba be, «Hali i gbeti kole wulu keren fi n ma, n mu dinma mange xa di xeme ra, barima mange i tan nun Abisayi

yamari muxu birin ya x̄ori n̄e, «Wo naxa fe x̄or̄x̄ōe raba Abisalomi ra n ma fe xanunteya ma.»¹³ Xa n sa na fe raba nu, sese mu n̄oma n tangade mange ma, naxan fama fe birin kolonde. Hali i tan mu n̄oma n natangade a ma.»¹⁴ Yowaba naxa a fala a b̄e, «N mu luma be n de makanafe ra i b̄e.» A naxa tanb̄e saxan tongo, a sa e banban Abisalomi sondonyi ma. Han na waxati Abisalomi nu gbakuxi wuri ma, a mu nu faxaxi.¹⁵ S̄egetala fu naxee nu Yowaba xa geresosee maxaninma, nee naxa Abisalomi rabilin, e a b̄onb̄o han a f̄axa.

¹⁶ Na temui Yowaba naxa sara fe, alako jama xa gbilen Isirayilakae f̄ox̄o ra.¹⁷ E naxa Abisalomi tongo, e a sa yili xungbe nde kui f̄otonyi tagi, e gem̄e gbege koto a fari. Isirayilaka birin naxa e gi, e naxa siga e x̄onyi.¹⁸ Abisalomi nu bara gem̄e t̄onxuma masoli, a a ti Mange xa Gulunba kui. A nu bara a fala, «Di yo mu na n b̄e naxan n xili binyama.» Na kui a naxa a yet̄e xili sa na gem̄e t̄onxuma xun ma. Han to mixie na xilima «Abisalomi xa gem̄e t̄onxuma.»

¹⁹ Sad̄oki xa di Aximaasi naxa a fala Yowaba b̄e, «A lu n xa sa a masen mange b̄e a Alatala bara a rakisi a yaxui b̄el̄ex̄e.»

²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Na mu findima xibaaru fanyi xa ra to. Temui gbete i n̄oma xibaaru fanyi masende mange b̄e, k̄on̄o to mu lanma barima mange xa di bara f̄axa.»²¹ Yowaba naxa a fala Kusika nde b̄e, «Siga, i sa a dent̄ege mange b̄e i naxan toxi be.» Kusika to ge a xinbi sinde Yowaba bun ma, a naxa siga mafurenyi ra.

²² Sad̄oki xa di Aximaasi fan naxa a fala Yowaba b̄e, «Yandi, a lu n fan xa siga mange yire Kusika f̄ox̄o ra.» Yowaba naxa a yaabi, «N ma di, i wama sigafe munfe ra? Yi biyaasi mu findixi xibaaru fanyi ra.»²³ Aximaasi naxa a fala a b̄e, «A fa findi fefe ra, n tan wama sigafe na masenyi ra.» Yowaba naxa a yaabi, «Awa yire, siga.» Aximaasi naxa mini Yuruden gulunba biri ra, a dangi na Kusika ra.

²⁴ Dawuda nu d̄ox̄oxi taa naade de ra. Taa kantama naxa te tete fari naade biri ra. A to a ya rasiga, a naxa sa mixi nde to fa ra a keren.²⁵ Taa kantama to na fala a xui itexi ra, mange naxa a fala, «Xa mixi

keren na a ra, a na fafe xibaaru nan na.» Na xeme to nu na fafe,²⁶ taa kantama naxa mixi gbete to, naxan na fafe a gi ra. A naxa a fala a xui itexi ra, «Mixi gbete na fafe a gi ra.» Mange naxa a fala a b̄e, «Na fan fafe xibaaru nde nan na.»²⁷ Taa kantama naxa a fala, «A luxi n b̄e al̄o Sad̄oki xa di Aximaasi nan yare. N a gi ki kolon.» Mange nax̄e, «Mixi fanyi nan a ra. A na fafe xibaaru fanyi nan na.»²⁸ Aximaasi to makore mange ra, a naxa a fala a xui itexi ra, «Gere bara sōoneya!» A naxa a yatagi rafelen b̄oxi ma, a fa a fala, «Tantui na i Marigi Alatala b̄e, naxan n ma mange yaxuie ragoroma a bun ma!»²⁹ Mange naxa a max̄orin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» Aximaasi naxa a yaabi, «Yowaba to n tan nun mange xa konyi nde x̄ee, fe nde nu na, k̄on̄o n mu a kolon fe naxan a ra.»³⁰ Mange naxa a fala a b̄e, «Lu be sinden.» Aximaasi naxa ti a xati ma.

³¹ Kusika to so, a naxa a fala, «N ma mange, n bara fa xibaaru nde ra i b̄e. To, Alatala bara i rakisi i yaxuie b̄el̄ex̄e tinxinyi ra.»³² Mange naxa a max̄orin, «Abisalomi go, tana mu na n ma fonike ma?» A naxa a yaabi, «Mange, mixi naxee fe jaaxi rabama i ra, nun i yaxuie birin na, e xa fe xa j̄on̄ al̄o na fonike Abisalomi.»

19

Dawuda wafe Abisalomi xa fe ra

¹ Na kui mange naxa sunnun ki fanyi. A naxa te a xa konkoe kui taa naade xun ma, a wama. A nu a fala a yet̄e ma, «N ma di Abisalomi, n ma di Abisalomi, a nu fisa n tan xa f̄axa i j̄ox̄ox̄e ra. Abisalomi, n ma di. Ee, n ma di!»

² E naxa na dent̄ege Yowaba b̄e, e nax̄e, «Mange na wafe sunnunyi kui Abisalomi xa fe ra.»³ E gere naxan geenixi na l̄ox̄ox̄e, na naxa findi sunnunyi ra b̄oxi birin b̄e, barima jama nu bara a me a mange t̄ox̄oxi a xa di Abisalomi xa f̄ax̄e xa fe ra.⁴ Soorie naxa so taa kui, e xun sinxi al̄o e na e gi gere ma yaagi kui.

⁵ Mange naxa a yatagi makoto, a nu fa gbelegebele a xui itexi ra, «N ma di Abisalomi! N ma di Abisalomi! N ma di!»

⁶ Yowaba naxa so mange yire, a a fala a be, «To i bara i xa soorie rayaagi, naxee i nii ratangaxi, a nun i xa die, i xa ginεe, nun i xa konyi ginεe. ⁷ I mixie xanuma, naxee i xonxi, i mixie xonma, naxee i xanuxi. To i bara a masen a i xa soorie nun e xa yareratie tide yo mu na i be. Xa muxu birin sa faxa nu fo Abisalomi, na nan nafanma i ma nu. ⁸ I naxan nabama, keli, i xa woyen fanyi fala i xa soorie be. Xa na mu a ra, n bara n kali Alatala ra, beenu koe xa so i xa xeme birin kelima ne i xun ma to. Na fe xoxoma i xa toore birin be i naxan kolon kabi i bari temui.» ⁹ Na temui mange naxa mini, a a magoro taa naade ra. Nama to na kolon, e naxa siga a yire.

Isirayilaka naxee nu biraxi Abisalomi foxo ra, nee nu bara e gi na temui e siga e xonyi. ¹⁰ Na bonsoe birin nu a falama, «Mange Dawuda bara won ba won yaxuie belexe i, a tan nan won baxi Filisitakae yi ra, konoo a a gixi ne Abisalomi tan ya ra. ¹¹ Yakosi, Abisalomi, won naxan findi mange ra, na bara faxa gere kui. Won munse mamefe, won mu sa mange ragbilenma?»

¹² Mange Dawuda tan naxa a fala serexedube Sadoki nun Abiyatari be, «Wo a fala Yuda forie be, «Munfe ra wo mu yarerati wali rabama mange ragbilenfe ra a xonyi? Mange jan bara Isirayila waxonfe me. ¹³ N ngaxakerenyi nan wo ra, won wuli keren, fase keren. Munfe ra wo na bufe mange ragbilenfe ra?» ¹⁴ Wo xa a fala Amasa fan be, «Won wuli keren, fase keren xa mu a ra? N bara n kali Ala ra, n i tima ne n ma soorie xa mange ra Yowaba joxoe ra kudei.» ¹⁵ Na kui Dawuda naxa a niya Yudakae birin xa lan a gbilenfe ma. E naxa xera xee mange ma, a xa gbilen, a tan nun a xa mixi birin.

¹⁶ Mange naxa gbilen folo, a fa Yuruden xure li. Yudayakae naxa siga Giligali, e xa a rasene. ¹⁷ Gera xa di Simeyi, naxan kelixi Bunyamin bonsoe, naxan nu Dawuda dankaxi Baxurimi, a fan naxa siga mange Dawuda ralande. Yudayakae nun ¹⁸ Bunyaminka soori mixi wulu keren nan nu na a foxo ra.

Siba, naxan nu bara wali Solu xa denbaya be, a tan nun a xa di fu nun suuli, a

nun a xa konyi moxonen, e fan naxa siga Yuruden xure mange ralande. ¹⁹ Mixie nu na mange xa pama malife xure igiride temui naxe, Gera xa di Simeyi naxa bira mange bun ma, ²⁰ a a mayandi, «N marigi, i naxa xone ragata i bope kui n be. I naxa i gbe joxo n ma fe jaaxi ra, n naxan nabaxi i ra i mini loxoe. ²¹ N marigi, n bara n ma yunubi kolon. Na kui, to, n singe nan faxi i rasenede Yusufu xa mixie ya ma.»

²² Na temui Seruya xa di Abisayi naxa a fala Dawuda be, «A mu lanma xe Simeyi xa faxa, barima a bara mange danka, Alatala naxan sugandixi?» ²³ Dawuda naxa a yaabi, «Seruya xa die, munse na won tagi? Wo wama findife n yaxuie nan na to? A lanma mixi nde xa faxa to Isirayila boxi ma? N jan a kolon n bara ge mangeya sotode to.» ²⁴ Mange naxa a fala Simeyi be, «N tan Isirayila mange, n bara n kali, n mu i faxama.»

²⁵ Solu xa di Mefiboseti fan naxa siga mange ralande. Kabi mange Dawuda keli loxoe Darisalamu, a mu a sanyie maxa, a mu a xa dugie xa, a mu a de xabe yailan. A nu mame tife ne mange xa gbilen bopesa kui. ²⁶ A to fa mange ralande Darisalamu, mange naxa a maxorin, «Mefiboseti, n to keli Darisalamu, munfe ra i mu bira n foxo ra nu?» ²⁷ A naxa a yaabi, «N ma mange, n tan mu a ra. Na loxoe n ma konyi nan n madaxu. N a fala ne a be a xa n baki n ma sofale fari sigafe ra mange foxo ra. N nu a rabama na ki ne, barima n sanyie mu fan. ²⁸ Konoo n ma konyi naxa siga n xun mafalade i xon. Yakosi, i tan naxan luxi alo Alatala xa maleke, i sagoe xa raba. ²⁹ A seriye ki ma a nu lanma i xa n baba bonsoe birin faxa e xa fe kobi xa fe ra i tan mabiri, konoo i bara tin n xa lu i xa denbaya ya ma, won birin xa won dege yire keren. Na kui n mu noma i maxandide fefe ra fa.»

³⁰ Mange naxa a fala a be, «I naxa woyenyi yo sa na fari. N bara nate tongo Siba xa boxie xa itaxun.» ³¹ Mefiboseti naxa a yaabi, «N tan be a noma a birin tongode. N jlexinxi barima i tan mange bara so to i kendexi ra.»

³² Barasilayi Galadika nu bara mange mati han Yuruden xure keli Rogelimi. E to xure igiri, a naxa a jungu mange ma. ³³ Barasilayi xa simaya nu bara je tongo solomasaxan li. A nu bara meeni mange ma a to siga Maxanayimi kelife Darisalamu. Kuntigi belebele nan nu a ra. ³⁴ Mange naxa a fala Barasilayi be, «I xa lu n fe ma Darisalamu. N nan joxo sama ne i xon ma a fanyi ra.»

³⁵ Barasilayi naxa mange yaabi, «A lanma n xa te Darisalamu? Ne yeri luxi n ma simaya ra fa? ³⁶ N bara je tongo solomasaxan soto, n bara tagan sonon. Hali donse nun minse fanyi, n de mu noma na kolonde. N tuli mu noma sigi xui mede. A mu lanma n xa findi kote tun na n ma mange be. ³⁷ N man i matima ne dondoronti, konon i wama yi heeri mooli fife n ma munfe ra? ³⁸ Yandi, i xa dije n tan i xa konyi xa gbilen n baride, n xa sa faxa menni, n nga nun n baba xa gaburi na dennaxe. Konon i naxan nabama n be, i xa Kimehami xanin i xun ma, i xa a mali alo i wama a xon ma ki naxe.» ³⁹ Mange naxa a fala, «Awa, n xa Kimehami xanin n xun ma, n xa i waxonfe birin naba a be.» ⁴⁰ Nama birin to Yuruden xure giri, mange naxa Barasilayi sunbu, a duba a be. Na temui Barasilayi naxa gbilen a xonyi, ⁴¹ mange naxa siga Giligali, a nun Kimehami.

Yuda pama nun Isirayila pama seeti keren nan mange mali Yuruden igiride. ⁴² Konon Isirayila xemee naxa e mawa mange xon, a falafe ra, «Muxu ngaxakerenyi Yudayakae i baxi muxu yi ra munfe ra? E tan i xa pama matixi munfe ra kelife ra Yuruden xure han i xonyi?» ⁴³ Yudaya xemee naxa Isirayilakae yaabi, e naxe, «Mange kelixi muxu bonsoe ne. A mu lanma wo xa xon na fe ma. Muxu bara mange makula donse ra? A bara muxu buna?» ⁴⁴ Isirayilakae naxa a fala e be, «Muxu to findixi bonsoe fu ra, muxu tide gbo wo be mange mabiri, a gbengbenyi yi mange Dawuda. Wo wama muxu xurunfe munfe ra? Muxu tan xa singe mu mange gbilenfe fala?» Konon Yudayakae naxa xoxoxo dangi Isirayilakae ra.

20

Seeba mange Dawuda matandife

¹ Mixi seriyetare nde nu na, naxan nu xili Seeba, Bikiri xa di, fatanfe Bunyamin bonsoe ra. Seeba naxa feri fe Isirayila pama ma, a a fala e be,

«Won mu birama Dawuda foxo ra. Won nun Yisayi xa di mu na ke keren.

Isirayila pama xa gbilen e xonyi!»

² Isirayila xemee birin naxa keli Dawuda xun ma, e bira Bikiri xa di Seeba foxo ra. Yudaya xemee tan naxa lu e xa mange seeti ma, e sa a mati kelife Yuruden xure ma, han Darisalamu.

³ Mange Dawuda to so a xonyi Darisalamu, a naxa a xa konyi gine fu tongo, a nu bara naxee lu a xa banxi kantade, a e yigiya banxi makantaxi nde kui. A naxa a jengi sa e xon ma, konon a nun e tan mu kafu sonon. E naxa lu na banxi kui e kaape ki ma han e faxa.

⁴ Mange naxa a fala Amasa be, «Siga, sa Yudaya soorie malan beenun xi saxan wo xa be li.» ⁵ Amasa naxa siga na rabade, konon a naxa dugundi. ⁶ Na xi saxan to dangi, Dawuda naxa a fala Abisayi be, «Yakosi Bikiri xa di Seeba fama won toorode dangife Abisalomi ra. I xa n ma soorie tongo, wo xa siga a fende, alako a naxa a noxun taa makantaxi nde kui, a fa loe won ma.» ⁷ Yowaba xa mixie fan naxa bira Abisayi foxo ra, a nun Keretikae nun Peletakae. E birin naxa mini Darisalamu ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

⁸ E to fanye xungbe yire li Gabayon, Amasa naxa mini e ya ra. Yowaba nu bara a xa fine tee xiri a xa geresose donma tagi. A to nu makorefe Amasa ra, a xa fine naxa mini a tee kui a bira. ⁹ Yowaba naxa Amasa xeebu, «A rabaxi di ngaxakerenyi?» A naxa a dexabe suxu a yire fanyi belexe ra xeebui kui. ¹⁰ Amasa mu a joxo sa fine xon ma naxan nu na Yowaba koola belexe i. Yowaba naxa Amasa furi soxo, a a furingee ramini kene ma, a naxa faxa keren na.

Na temui Yowaba nun a xunya Abisayi naxa siga Bikiri xa di Seeba fende. ¹¹ Yowaba xa mixi nde naxa ti Amasa fure fe ma, a a fala a xui itexi ra pama be, «Naxan na Yowaba nun Dawuda be, wo

xa bira Yowaba fɔxɔ ra.» ¹² Amasa to nu saxi a wuli xɔɔra kira tagi, pama fan nu tixi naa a matode. Na kui Yowaba xa na mixi naxa Amasa fure bendun sɛxɛ xɔɔra, a dugi nde felen a ma, alako pama naxa ti naa a matode. ¹³ A to a ba kira ra, pama naxa bira Yowaba fɔxɔ ra, sigafe Bikiri xa di Seeba fende.

¹⁴ Yowaba naxa dangi Isirayila bɔnsɔɛ birin na sigafe ra taa nde naxan xili Abeli Beti Maaka longori ra. Berimukae fan naxa bira a fɔxɔ ra. ¹⁵ E birin naxa Abeli Beti Maaka rabilin, Seeba nu na na taa kui. E naxa bendɛ malan tɛtɛ kanke, alako e xa a rabira, e xa so taa kui.

¹⁶ Na kui ginɛ xaxilima nde naxa a fala a xui itexi ra kelife tɛtɛ kui, a naxɛ, «Wo wo tuli mati! Wo Yowaba xili n bɛ a xa fa be, muxu xa wɔyɛn.» ¹⁷ Yowaba to a makɔrɛ, na ginɛ naxa a maxɔrin, «Yowaba nan i ra?» A naxa a yaabi, «Iyo.» A naxa a fala a bɛ, «I tuli mati n tan i xa konyi ginɛ xui ra.» A naxɛ, «Awa.»

¹⁸ A naxa a fala, «Birin a kolon kabi tɛmɔi xɔnkuye, yi Abeli taa findixi xaxilima yire nan na. Mixie fama be nɛ tɛmɔi birin marasi fende. ¹⁹ Isirayila xa taa nde nan Abeli ra naxan bɔnɛsa kolon dangi a birin na. Munfe ra i wama taa kanafe naxan findixi Alatala gbe ra?»

²⁰ Yowaba naxa a yaabi, «Ala xa n natanga na ma. N mu wama Abeli Beti Maaka kanafe. ²¹ Muxu faxi Efiramika nde nan fɔxɔ ra, Bikiri xa di Seeba. A bara mangɛ Dawuda matandi. Xa wo a so muxu yi, muxu kelima nɛ be keren na.» Ginɛ naxa a yaabi, «Muxu a xunyi nan wolima wo ma tɛtɛ fari ma.»

²² Na ginɛ naxa wɔyɛn a xa mixie ra xaxilimaya ra. E naxa Bikiri xa di Seeba xunyi bolon a dɛ i, e a woli tɛtɛ fari ma, Yowaba nun a xa mixie ma. Yowaba to na to, a naxa feri fe, a xa mixie birin naxa gbilen e xɔnyi. Yowaba naxa siga mange yire Darisalamu.

²³ Yowaba nan nu na Isirayila sɔɔrie xa mange ra. Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra.

²⁴ Adorami nan nu na mange xa walikɛɛ xa yarerati ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa kɛɛdi makantade xunyi ra. ²⁵ Sewa nan nu a xa sebeliti ra. Sadoki nun Abiyatari nan nu na

sɛrɛxɛdubɛɛ xunyiɛ ra. ²⁶ Ira Yayirika nan nun na Dawuda xa sɛrɛxɛdubɛ ra.

21

Sɔlu nun a bɔnsɔɛ

¹ Dawuda xa waxati, kaamɛ sin nɛ bɔxi ma jɛ saxan. Dawuda to Alatala maxɔrin na fe keli fe naxan ma, a naxa a yaabi, «A kelixi Sɔlu nun a bɔnsɔɛ Gabayonkaɛ faxafe nan ma.» ² Mange naxa Gabayonkaɛ xili, e xa dɛ masara. Isirayilakae mu nu e tan na. Amorikae nan nu e ra, naxee nu bara saata e nun Isirayilakae ra. Kɔnɔ Sɔlu na saate kana nɛ, a e gere Isirayila nun Yudaya bɛ.

³ Dawuda naxa a fala Gabayonkaɛ bɛ, «N nɔma munse rabade wo bɛ, naxan nɔma a niyade wo xa diɛ Alatala xa pama Isirayila ma?» ⁴ Gabayonkaɛ naxa a yaabi, «Gbeti nun xɛɛma fe mu na muxu nun Sɔlu bɔnsɔɛ tagi. Muxu tan mu nɔma mixi yo faxade Isirayila bɔxi ma.» Mange naxa a fala, «Wo naxan yo fala, n na nan nabama wo bɛ.» ⁵ E naxa a fala mange bɛ, «Sɔlu nu wama muxu sɔntɔfe nɛ, muxu xa jɔn Isirayila bɔxi ma. ⁶ Na kui a bɔnsɔɛ mixi solofere xa sa muxu sagoe, e binbie xa sa Alatala ya i Ala xa Mixi Sugandixi Sɔlu xa taa kui, dennaxɛ xili falama Gibeya.» Mange Dawuda naxa e yaabi, «N e sama nɛ wo sagoe.»

⁷ Mange mu tin Sɔlu xa mamadi Mefiboseti sode e yi ra. Yonatan xa di nan nu na ra. Dawuda nu bara a kali Sɔlu xa di Yonatan bɛ a mu fe jaaxi yo rabama a xa denbaya ra. ⁸ Mange naxa Aya xa di ginɛ Risipa, xa di xɛmɛ firin tongo, a naxee bari Sɔlu bɛ. Nee xili nɛ Aramoni nun Mefiboseti. A naxa Sɔlu xa di ginɛ Mikali, xa di xɛmɛ suuli fan tongo, a naxee bari Barasilayi xa di Adiriyeli bɛ, Mexolaka. ⁹ A naxa na mixie so Gabayonkaɛ yi ra, e fa e sangbon geya fari Alatala ya i loxɔɛ keren kui, naxan findixi xɛ xabɛ loxɔɛ singe ra.

¹⁰ Aya xa di ginɛ Risipa naxa a xa kaapɛ dugi itala fanye fari furee nu na dennaxɛ, a dɔxɔ a ma kelife xɛ xabɛ han tune birɛ. A mu tin xɔnie xa goro furee ma yanyi ra, a mu tin burun subee xa e don kɔɛ ra. ¹¹ Mixi nde naxa sa na fe fala

Dawuda be. Risipa na raba Solu nan xa fe ra, barima a xa konyi gine nan nu a ra. ¹² Na temui Dawuda naxa siga Solu nun a xa di xeme Yonatan xorie tongode Yabesi, Galadi boxi ma. Filisitakae to e faxa Gilibowa, e e furee gbaku Beti San taa nan kui, Yabesikae fan nu bara sa e furee tongo, e e xanin Yabesi. ¹³ Na ki, Dawuda naxa Solu, a xa di, nun na mixi solofere xorie tongo, a e xanin. ¹⁴ A naxa yaamari fi, a Solu nun a xa di Yonatan xorie xa ragata Sela, Bunyamin bonsoe xa boxi ma, Solu baba Kisu xa gaburi yire. E to ge mange waxonfe rabade, Ala naxa hinne e xa boxi ra.

¹⁵ Gere man naxa bira a i Isirayila nun Filisita tagi. Dawuda nun a xa soorie naxa siga Filisitakae gere. Dawuda nu bara tagan folo na temui. ¹⁶ Yisibi Benobi, naxan fatan Rafa bonsoe ra, nu a falama a a wama Dawuda faxafe. Tanbe kuye nu na a yi ra naxan binye nu dangi kilo saxan na. Santidegema fan nu xirixi a tagi. ¹⁷ A nu na Dawuda gerefe temui naxe, Seruya xa di Abisayi naxa fa Dawuda malide, a na Filisitaka faxa. Na kui, Dawuda xa mixie naxa a rakali a a yete mu minima gere sode sonon, alako mange fanyi naxa ba Isirayila xun.

¹⁸ Na gere to ba a ra, gere gbete man naxa bira a i Gobo, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Sibekayi, Husatika naxa Safa faxa, Rafa bonsoe nde.

¹⁹ Temui gbete, gere naxa bira a i Gobo man, Filisitakae nun Isirayilakae tagi. Na gere kui, Yare, Oregimu xa di Elexanan Beteleemuka naxa Goliyati Gatika faxa, naxan xa tanbe nu xungbo alo dugi soxo wuri.

²⁰ Gere gbete man naxa bira a i Gati. Rafa bonsoe senbema nde nu na, belexe sole senni senni nan nu na a belexe firinyi ma, san sole senni senni a sanyi firinyi fan ma, a birin nalanxi sole moxonen nun naani. ²¹ A to Isirayila konbi, Dawuda taara Simeya xa di Yonatan naxa a faxa.

²² Na Gatika naani birin kelixi Rafa bonsoe ne. Dawuda nun a xa soorie nan nee birin faxa.

22

Dawuda xa beeti (Yabura Dawuda 18:1-50)

¹ Alatala to Dawuda ratanga Solu nun a yaxuie ma, Dawuda naxa yi beeti ba Alatala be. ² A naxe, «Alatala nan n ma fanye ra, Alatala nan n ma yire makantaxi ra, Alatala nan n nakisima ra. ³ N Marigi Ala luxi alo geme yire n lingira sotoma dennaxe. A luxi alo wure lefa n be, alo senbema naxan n nakisima, alo taa makantaxi n sabatima dennaxe. I tan, n nakisima, i n natangama n yaxuie ma.

⁴ Ala tantu!
N to i xili,
i bara n natanga n yaxuie ma.

⁵ Faxe nu bara wa nofe n na,
alo moronyie naxee dusuma mixi xun na.

⁶ N nu bara kontofili gbaloe ra,
⁶ faxe luuti nu bara n xiri,
faxe yele nu bara itala n ya ra.

⁷ N ma toore kui, n bara Alatala xili,
n bara n Marigi Ala maxandi.
A bara n xui me a xa horomolingira kui,
n wa xui bara a tuli li.

⁸ Awa, koore nun boxi naxa imaxa,
e seren Ala xa xone ya i.

⁹ Tuuri nu minima a joe i,
te nu minima a de i,
te wole nu kasanma.

¹⁰ A naxa koore walaxe jenenken,
a goro nuxui binye fari.

¹¹ A naxa ti maleke fari,
a a jere koore ma foye fari.

¹² Nuxui iforoxie nu na a rabilinyi,
e rafexi ye ra.

¹³ Te wolee nu minima a xa yanbe ya ra.

¹⁴ Alatala xui nu luxi alo se sarinyi.
Koore Mange naxa a xui ramini.

¹⁵ A naxa seyamakonyie woli alo xalie,
e xa n yaxuie keru.

¹⁶ Baa bunyi naxa maba,
boxi xori naxa makenen,
Alatala joe foye to mini.

¹⁷ A naxa a belexe itala keli koore ma,
a n suxu, a n namini baa ye xora.

18 A naxa n natanga n yaxui senbema ma,
n xonnante naxee senbe gbo n be.

19 E nu n gerema n xunsin loxoee kui,
kono Alatala nu findixi n malima nan na.

20 A naxa n namini,
a naxa n nakisi a xa xanunteya xa fe ra.

21 Alatala n suxu n ma tinxinyi nan ma,
a n ma seniyenyi sare ragbilen n ma,

22 barima n nu jere ma Alatala xa kira nan
xon,
n mu n baxi n Marigi Ala xa kira ma alo
mixi paaxie.

23 N birama a xa yaamarie foxo ra,
n mu gbilenma a xa seriye foxo ra.

24 N tinxin ne a be,
n fe kobi birin lu na.

25 Na kui Alatala naxa n ma tinxinyi
nun n ma seniyenyi sare ragbilen n ma.

26 Mixi naxan tima i seeti ma,
i fan tima na kanyi nan seeti ma.
Mixi naxan mu findi filankafui ra i
mabiri,

i fan mu i xa laayidi kanama na kanyi be.

27 Mixi naxan seniyen i ya xori,
i fan i xa seniyenyi masenma na kanyi be.
Mixi naxan fe kanama,
i fan fata na sare ragbilende a ma.

28 I mixi magoroxie itema ne,
i yete igboee magoroma ne.

29 I tan Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.
Alatala nan dimi iyalanma n be.

30 Xa i na n foxo ra,
n mu gaaxuma soori gali ya ra.

Xa n Marigi Ala na n foxo ra,
n suusama ne gere ra.

31 Ala xa kira kamalixi.
Ala xa masenyi seniyenxi.
A findixi makante nan na mixi be,
naxan a yete taxu a ra.

32 Nde na Ala ra xa Alatala mu a ra?
Nde na ibunadama xa fanye ra xa muxu
Marigi Ala mu a ra?

33 Ala nan na n ma yire makantaxi ra,
naxan kira fanyi yailanma n be.

34 A n malima n ma jere kui,
alo a xeli malima ki naxe a xa jere kui
geyae fari.

35 A n malima n ma gere kui,

alo senbema naxan xali wure gbeeli daaxi
italama.

36 I findixi n ma kantama nan na,
i n xun nakelima.

37 I n najerema a fanyi ra,
n ma kira mu findima toore ra n be.

38 N na n yaxuie kerima, n e sontoma.
N mu gbilenma e foxo ra fo n e birin faxa.

39 N e faxama ne, n e bonboma ne.
E mu kelima sonon, e luma n bun ma
abadan.

40 I senbe fima n ma gere kui,
i n yaxuie ragoroma n bun ma.

41 I n yaxuie kerima n ya ra,
i n xonnante raloema ne.

42 E e ya ragama ne, kono e rakisima mu
na!

E Alatala xilima ne, kono a mu e yaabima!

43 N e luntunma ne e findi xube ra,
n e iboronma ne alo boora.

44 I bara n natanga n ma jama xa
joxonsosoe ma,

i bara n findi jamanee xa mange ra,
i bara sie lu n sagoe n mu naxee kolon.

45 Si gbete n matoxoma,
e n ma yaamari birin suxuma.

46 Si gbete mu suusama sonon,
e minima e xa yire makantaxie kui gaaxui
ra.

47 Kisi na Alatala be,
tantui na a be naxan luxi alo fanye n be,
a xili xa matoxo.

48 Tantui na Ala be,
naxan n gbe joxoma,
naxan sie luma n sagoe,

49 naxan n bama n yaxuie yi ra,
naxan n natema yaxuie xun ma,
naxan n bama mixi paaxi belexe i.

50 Na nan a ra, n i matoxoma sie tagi,
Alatala!

N beeti bama i xili ra.

51 A bara a xa mange sugandixi rakisi,
a mu gbilen na mange foxo ra,
naxan findixi Dawuda nun a bonsoe ra
abadan.»

23

Dawuda xa masenyi donxo

¹ Dawuda xa masenyi donxo nan ya:

Yisayi xa di Dawuda xa masenyi nan ya,
kuntigi xungbe,
Yaxuba Marigi Ala naxan sugandixi
mangε ra,
beεtiba naxan maniyε mu na Isirayila
boxi ma.

² «Alatala Xaxili bara so n de i,
a xa masenyi nan ya.

³ Isirayila Marigi Ala bara woyen,
Isirayila xa fanye bara a fala n be,
«Naxan na mangεya xaninfe tinxinyi ra,
naxan na mangεya xaninfe Ala xa yara-
gaaxui kui,

⁴ na kanyi luxi ne alo geεsege,
soge te temui nuxui yo mu a ya ma.
A luxi alo yanbe nun tune naxan sansi
raminima boxi ma.

⁵ N ma denbaya na na ki ne Ala be,
barima muxu xa saate mu kanama
abandan,
a mabanbanxi a fanyi ra.
A fama n ma kisi rakamalide,
a hinnema n na fe fanyi birin na.»

⁶ «Kono mixi seriyetare luxi ne
alo sansi tunbe daaxi naxan xun
nakanama,

naxan mu matongoma belexe ra,
⁷ naxan xabama degema nun keru ra,
naxan ganma te ra a bulaxi dennaxe.»

*Dawuda xa senbemaε
(Yudaya Mangε I 11:10-47)*

⁸ Dawuda xa soorie xunyiye nan ya:
Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e
xunyi ra. A tan naxan man nu xili Adino
Esinika, nan mixi keme solomasaxan faxes
tanbe ra gere keren kui.

⁹ A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari
nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa
senbema saxanyie ya ma, naxee Dawuda
mali Filisitakae gere, Isirayilakae to e
gi e ma e siga geya fari. ¹⁰ A tan nan
Filisitakae gere, han a belexe kankan a xa
santidegema ma. Alatala naxa xun nakeli
fanyi fi e ma na loxoε. Nama mu gbilen
Eleyasari yire fo gere to jon. E naxa mixi
faxaxie harige tongo.

¹¹ A saxan nde findi Age xa di Sanma
nan na, Hararaka. Filisitakae nu e
malanxi Lexi temui naxe. Boxi nde nu

na menni, toge nu sixi naxan ma. Isirayi-
lakae nu bara e gi Filisitakae ma, ¹² kono
Sanma naxa ti na toge xe tagi Filisitakae
gere. Alatala naxa xunnakeli fanyi fi e
ma na loxoε.

¹³ Yarerati saxan, Dawuda xa yarerati
tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda
yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi
Refa gulunba kui. ¹⁴ Na waxati Dawuda
nu na a xa yire makantaxi kui, Filisitakae
fan nu na Beteleemu.

¹⁵ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli
n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.»

¹⁶ Na soori yarerati saxanyie naxa Filisita
naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan
na Beteleemu naade ra. E to fa na ra
Dawuda be, a naxa tondi na minde. A
naxa a ifli boxi ma serexe ra Alatala be.

¹⁷ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na
ma. N mu noma yi ye minde, n ma xeme
naxan sotoxi n be e nii sare ra. Na luma
alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa
tondi ye minde a xa senbema saxanyie
naxan soto a be.

¹⁸ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu
findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A
nu bara xeme keme saxan faxes a xa tanbe
ra. A xili nu gbo alo na xeme saxanyie.

¹⁹ A naxa binye soto dangi e tan na, kono
a mu nu na e ya ma hali a to nu findixi e
xa mange ra.

²⁰ Yehoyada xa di Benaya Kabaseeli
findi senbema nde xa di nan na. A nu
bara fe xungbe gbege raba, alo Ariyeli
Mowabaka firinyie faxafe. A man naxa
yete nde faxes kolonyi kui balabalanyi
temui. ²¹ Loxoε nde a naxa Misiraka
gbangbalanyi nde faxes. Tanbe belebele
nu na Misiraka yi ra. Benaya naxa na ba

a yi ra wuri di ra, a a faxes a yete xa tanbe
ra. ²² Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe
nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyi
ya ma. ²³ A naxa binye soto dangi na xeme
tongo saxan na, kono a senbe mu gbo na
senbema saxanyi be. Dawuda xa gundo
soori nan nu a ra.

²⁴ Senbema gbeteε nan ya:

Yowaba xunya Asaheli,
naxan nu na na mixi tongo saxanyie ya
ma,

Dodo xa di Elexanan Beteleemuka,

²⁵ Samoti Harorika, Elika Xarodika,

26 Xeləsi Pelonka, Ikesi xa di Ira Tekowaka,
 27 Abiyeseri Anatotika, Mebunnayi Husatika,
 28 Salamon Ahoxika, Maharayi Netofaka,
 29 Baanna xa di Xeleda Netofaka, Ribayi xa di Itayi,
 naxan keli Gibiya Bunyamin bõnsõe xa bõxi ma,
 30 Benaya Piratonka, Xurayi Gaasika,
 31 Abiyeli Arabaka, Asamafeti Baxurimika,
 32 Eliyaba Saalabonka, Hasemi xa di, Yonatan,
 33 Saama Hararaka, Sakara xa di Axiyama Hararaka,
 34 Maakaka xa di Axasabayi xa di Elifeleti, Axitofeli Gilonka xa di Eliyami,
 35 Xesero Karemeleka, Paarayi Aribika,
 36 Natan ngaxakerenyi Yigali Sobaka, Bani Gadika,
 37 Seleki Amonika, Seruya xa di Naxarayi Berotika,
 naxan nu Yowaba xa geresosee xaninma,
 38 Ira nun Garebe Yatirikae,
 a nun 39 Uriya Xitika.
 E birin nalanxi, mixi tongo saxan nun solofere.

24

Isirayila jama kõtife (Yudaya Mangɛ I 21:1-26)

1 Na temui Alatala naxa xõõ Isirayila ma a sanya firin nde. A naxa mapõxunyi nde raso Dawuda bõjɛ e xili ma, a a fala a bɛ, «Siga Isirayila nun Yudaya mixie kõti.» 2 Na kui mangɛ Dawuda naxa a fala a xa sõorie xa mangɛ Yowaba bɛ, a naxɛ, «Siga Isirayila bõnsõe birin xõnyi, kelife Dana ma han Beriseeba. I xa na jama kõti alako n xa mixi xasabi kolon.» 3 Yowaba naxa mangɛ yaabi, «I Marigi Ala xa jama rawuya dõxõ kɛmɛ i ya xõri, kõõ mangɛ, munfe ra i wama yi rabafe?» 4 Mangɛ naxa a yaabi a xõrõxõɛ ra. Yowaba nun sõori mangɛ naxa keli mangɛ xun, e siga Isirayila jama kõtide. 5 E naxa Yurudɛn xure igiri, e yonkin Aroweri yirefanyi ma. Na taa na gulunba nan kui Gadi, Yaasɛri biri. 6 E naxa siga Galadi bõxi ma, Tatimi Xodosi, Dana Yaan,

nun Sidõn biri. 7 E naxa siga Tire yire makantaxi, a nun taa birin naxee nu na Hiwikae nun Kanaankae xa bõxi ma. A rapõnyi, e naxa siga han Beriseeba, naxan na Yudaya bõxi yirefanyi biri.

8 E to gɛ bõxi birin isade kike solo-manaani xi mõxõjɛn bun ma, e naxa so Darisalamu. 9 Yowaba naxa jama xasabi dentege mangɛ bɛ. Xɛmɛ mixi wulu kɛmɛ solomasaxan nan nu na Isirayila, naxee nu nõma findide sõorie ra. Xɛmɛ mixi wulu kɛmɛ suuli nan nu na Yudaya fan, naxee nu nõma findide sõorie ra.

10 Dawuda to gɛ jama kõtide, a bõjɛ naxa mapõaxu, a fa a fala Alatala bɛ, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakõsi n bara i mayandi i xa dijɛ i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxupa ra.» 11 Dawuda to keli gɛsɛgɛ, a lixi Alatala nu bara masenyi ti a xa namijõnmɛ Gadi bɛ, Dawuda xa waliyu, a naxɛ, 12 «I xa a fala Dawuda bɛ, Alatala yi nan masenxi i bɛ, «N bara fe saxan masen i bɛ, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.» 13 Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a bɛ, «Alatala yi nan masenxi i bɛ, «I bara tin jaxankatɛ mundun na: kaamɛ xa sin bõxi jɛ solofere, xa na mu i yaxuie xa nõ wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu fure jãaxi xa din Isirayila jama ma xi saxan bun ma. Yakõsi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xɛema bɛ.» 14 Dawuda naxa Gadi yaabi, «N bõjɛ bara mapõaxu a xõrõxõɛ ra. A lan n xa n sa Alatala nan belexɛ i, naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexɛ bɛ.»

15 Alatala naxa fure jãaxi radin Isirayila ma, kelife gɛsɛgɛ han a waxati naxan fala. Na kui, kelife Dana han a sa dõxõ Beriseeba ra, xɛmɛ wulu tongo solofere nan faxa Isirayila bõxi ma. 16 Ala xa malekɛ to Darisalamu kana fõlõ, Alatala naxa nimisa na tõrɛ xa fe ra. A naxa a masen malekɛ bɛ naxan nu na jama ya ma, «Na lan. E lu na sinden.» Alatala xa malekɛ nu tixi Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.

17 Dawuda to malekɛ to faxɛ ti ra jama tagi, a naxa a fala Alatala bɛ, «N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Yi jama munse rabaxi? N Marigi Alatala,

i xa n tan nun n ma denbaya halaki, i xa i xa pama lu na.»

¹⁸ Na temui Annabi Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be «Keli, i xa sa serexebade ti Alatala be Arawuna Yebusuka xa lonyi ma.» ¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Keli yire itexi nde ma, Arawuna naxa mange nun a xa mixie to fa ra a yire. A naxa keli keren na, a sa e ralan, a a felen boxi ma mange bun ma. ²¹ Arawuna naxa a maxarin, «Mange faxi munse fende a xa konyi yire?» Dawuda naxa a yaabi, «N wama yi lonyi nan sarafe i ma alako n xa serexebade ti Alatala be. Na ki fure jaaxi xa jon pama ma.» ²² Arawuna naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxonfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. ²³ N bara yi birin fi i ma.» Arawuna man naxa a fala mange be, «I Marigi Alatala xa i xa serexe rasuxu.»

²⁴ Kono mange Dawuda naxa a fala Arawuna be, «Ade, n wama a sarafe ne kobiri ra naxan lanma seriyɛ ki ma. N mu se bama serexe ra Alatala be, naxan mu kelima n yete harige ma. N mu noma serexe gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» Na kui Dawuda naxa Arawuna xa lonyi nun a xa ningee sara gbeti kilo tongo suuli ra. ²⁵ Dawuda naxa serexebade ti menni Alatala be, a fa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. Alatala naxa na serexee suxu Isirayila be, fure jaaxi dan na ki ne.

Isirayila Mang'ee xa Taruxui Seniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mang'ee xa taruxui singe nan na. Annabi Samuweli xa kitaabui rapɔnma mange Dawuda xa taruxui nan na. Yi kitaabui folɔma boore rapɔnxi dennaxe.

Alatala nan Dawuda tixi mange ra a xa pama Isirayila xun ma. A xa pama nu rafan a ma, a nu wama e xa bira a xa seriye foxɔ ra alako dunɔpa xa na misaali to. Dawuda to tin birade Ala foxɔ ra, Ala naxa laayidi tongo a bɔnsɔe be, e xa lu kibanyi kui abadan.

Dawuda to laaxira, a xa di Sulemani naxa ti Isirayila mange ra. Ala naxa baraka sa a xa fe ma a fanyi ra, a findi mange lonnɔxi banna ra. A naxa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu, pama nu serexee bama dennaxe. Kɔnɔ a mu bu, a naxa makuya folɔ Ala xa seriye ra, a fa kuye batui masunbu Ala batui ra.

Mange Sulemani to gbilen Ala xa seriye foxɔ ra, Alatala naxa a xa tinxinyi masen, a fa Dawuda bɔnsɔe xuru folɔ. A naxa a lu e xa e pɛre kira jaaxi xɔn ma, kɔnɔ a naxa a masen e be na kira jaaxi e xun tima dennaxe ra. Mange nde bara na fahaamu, a fa gbilen Alatala xa kira ma, kɔnɔ boore mu na me, a xa fe fa rapɔn gbaloe ma.

Mange Dawuda xa waxati Isirayilakae nu itaxunxi bɔnsɔe fu nun firin nan na, naxee fatanxi Annabi Yaxuba xa di fu nun frinyi ra. Ala nu bara Annabi Yaxuba xili masara «Isirayila» ra, a Kanaan bɔxi fi e ma ke ra, e xili naxa fala «Isirayilakae.» Kɔnɔ Alatala to Dawuda bɔnsɔe jaxankata e xa filankafuija xa fe ra, a naxa bɔnsɔe fu ba e xa yaamari bun ma, bɔnsɔe firin gbansan naxa lu e yi ra.

Na bɔnsɔe frinyi findixi Yudaya nun Bunyamin bɔnsɔe nan na. Yudaya to xungbo boore be, e birin xili naxa sa «Yudaya.» Na bɔnsɔe fu naxan baxi Dawuda bɔnsɔe xa yaamari bun ma, e

fan xili naxa sa na waxati «Isirayila.» Mang'eya firin nu na na temui, Yudaya nu na yirefanyi ma, Isirayila nu na kɔɔla ma.

Yudaya mang'ee kata ne e xa pama xa bira Ala xa seriye foxɔ ra. Kɔnɔ Isirayila mang'ee mu tin na ra, e fa kuyee ti e xa mixie be e xa na batu. Mange Yerobowami naxa na wali kobi folɔ Beteli nun Dana, a fa yensen bɔxi birin ma. Mange Axabi naxa Samari findi Isirayila mangataa ra. E na birin naba ne alako pama naxa lu siga ra Darisalamu serexee bade alo Alatala a yamarixi ki naxe.

Mange Akabu xa waxati, Ala naxa namɔnɔme nde rakeli naxan xili Annabi Eliya. A xa fe mu nu rafan mange ma fefe ma, kɔnɔ Ala naxa a mali a xa kaabanakoe belebelee raba Isirayilakae ya ma, alako e xa gbilen Ala waxɔnfe ma. Na kui Alatala mu tin a xa pama rabolode hali e to nu birama yunubie foxɔ ra. A naxa fe birin naba alako e man xa tin lude a xa mang'eya bun ma, e fa a sago raba.

Ala xa fe raba ki nan na ki. A a xa pama jaxankatama alako e xa gbilen a ma. A hinnema e ra temui birin, hali e na kira jaaxi xɔn ma alako a rapɔnyi e xa kisi sɔto. A na fe mɔoli fan nabama to mixie ra. Ala xa won mali na fahaamude. Amina.

Isirayila Mang'ee xa Taruxui Seniyenxi singe

Dawuda xa mang'eya rapɔnyi

¹ Mange Dawuda xa simaya nu bara a ikuya. Xinbeli nu na a fate i temui birin, hali dugie to nu felenma a ma a fanyi ra. ² Na kui, a xa mixie naxa a fala a be, «Ginedimedi nde xa fen i be, naxan meenima i ma, a nu fa a sa i fe ma alako xinbeli xa ba i ma.» ³ E naxa ginedimedi tofanyi nde fen Isirayila bɔxi ma, han e sa Abisaga Sunamika to. E naxa na xanin mange xɔn ma. ⁴ Na temedi nu tofan ki fanyi. A nu meeni mange ma, a nu wali birin naba a be. Kɔnɔ na kui mange mu a kolon gine ra.

⁵ Na temui Xagiti xa di Adoniya naxa a yete ite folɔ, a nu fa a fala, «N tan nan findima Isirayila mange ra.» A naxa soe nun kuntigi mapereese tongo, a nun

korogba tongo suuli. ⁶ A xa simaya kui, a baba Dawuda nu a luxi a yete nan yi, a mu nu a falama a be, «Yi lu, yi mu fan?» Adoniya fate nu tofan ki fanyi. Abisalomi xanbiratoe nan nu a ra.

⁷ A tan nun Seruya xa di Yowaba nun Abiyatari serexedube naxa lan fe keren ma, e xa kafu a ma Adoniya xa mang'eya masoto. ⁸ Kono Sadoki serexedube, Yehoyada xa di Benaya, Annabi Natan, Simeyi, Reyi, nun Dawuda xa soori senbema naxa tondi birade Adoniya foxo ra.

⁹ Adoniya naxa ningee nun yexee borogexie ba serexe ra Soxeleti fanye fe ma, dennaxe na En Rogeli seeti ma. A naxa a ngaxakerenyie, mange xa die, nun mange xa mixie birin xili. ¹⁰ Kono a mu Annabi Natan, Benaya, mange xa soori senbema, nun a xunya Sulemani tan xili.

¹¹ Natan naxa a fala Sulemani nga Batiseba be, «I mu a mexi a Xagiti xa di Adoniya bara findi mange ra, a fa li won marigi Dawuda mu fefe kolonxi na fe kui?

¹² Yakosi i naxan nabama, i i tuli mati n ma marasi ra, alako i xa i tan nun i xa di Sulemani nii ratanga. ¹³ I xa siga mange Dawuda yire, i a fala a be, «Mange n marigi, i mu laayidi tongo xe n tan i xa konyi gine be, fa a fala n ma di Sulemani fama mang'eya sotide i joxoe ra, a doxo i xa kibanyi kui? Munfe ra Adoniya na findife mange ra yakosi?» ¹⁴ I nun mange woyenma temui naxe, n fan so temui nan na ki wo yire, n fa i xa woyenyi rakamali.»

¹⁵ Batiseba naxa so mange xa konkoe kui. Mange nu bara fori ki fanyi. Abisaga Sunamika nu na meenife a ma.

¹⁶ Batiseba naxa suyidi, a a magoro mange ya i. Mange naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» ¹⁷ Batiseba naxa a yaabi, «N marigi, i bara i kali i Marigi Alatala xili ra, a falafe ra a n ma di nan findima mange ra i joxoe ra, a doxo i xa kibanyi kui.

¹⁸ Kono mange n marigi, yakosi Adoniya nan fa findife mange ra, a fa li i mu fefe kolon na kui. ¹⁹ A bara ninge nun yexee turaxi gbege ba serexe ra. A bara mange xa die birin xili, fo n ma di Sulemani, naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A bara Abiyatari serexedube nun Yowaba

soori mange fan xili. ²⁰ Mange n marigi, Isirayila pama tuli matixi i tan nan na, alako i xa a masen naxan doxoma i xa kibanyi kui i joxoe ra. ²¹ Xa na mu a ra, i na bele temui naxe i benbae fe ma, yi pama fama n tan nun n ma di Sulemani xa fe xun nakanade ne alo kaafirie.»

²² A woyen temui, Annabi Natan naxa mange xonyi li. ²³ Mixi nde naxa a raso mange xa konkoe kui, a a fala, «Annabi Natan bara fa.» Natan naxa a magoro boxi ma mange ya i. ²⁴ Na temui a naxa a masen mange be, «Mange n marigi, i tan nan a falaxi, «Adoniya nan findima mange ra n joxoe ra, a doxo n ma kibanyi kui?» ²⁵ N i maxorinxi ne na ma barima Adoniya nan bara ningee nun yexee borogexi gbege ba serexe ra. A bara mange xa die birin, soori mang'ee, nun Abiyatari serexedube xili. E birin na e degefe yire keren, e a falama, «Kisi na mange Adoniya be!» ²⁶ Kono, a mu n tan xilixi, n tan naxan findixi i xa konyi fanyi ra. A mu Sadoki serexedube xilixi, a mu Yehoyada xa di Benaya xilixi, a mu i xa di Sulemani xilixi, naxan fan findixi i xa konyi ra. ²⁷ Na fe kelixi i tan na ma, mange n marigi? Munfe ra i mu a fala n tan i xa konyi fanyi be, mixi naxan fama doxode i xa kibanyi kui?»

²⁸ Mange Dawuda naxa a fala, «Wo Batiseba xili n be.» A to so mange yire, ²⁹ mange naxa a kali a be, «N bara n kali Alatala ra, naxan n natangaxi n ma toore birin kui, ³⁰ alo n nan n kali Alatala ra ki naxe a falafe ra, «I xa di Sulemani nan findima mange ra n joxoe ra, a tan nan doxoma n ma kibanyi kui,» to yati n fama ne na laayidi rakamalide.» ³¹ Batiseba naxa a magoro, a suyidi mange ya i, a fa a fala «Mange n marigi Dawuda xa kisi abadan!»

³² Mange Dawuda naxa a fala a xa mixie be e xa Sadoki serexedube, Annabi Natan, nun Yehoyada xa di Benaya xili. Nee to fa mange yire, ³³ a naxa a masen e be, a naxe, «Wo xa n ma mixie tongo, wo xa n ma di Sulemani doxo n ma sofale fari, wo goro a ra Gixon. ³⁴ Menni, serexedube Sadoki nun Annabi Natan xa ture surusuru a xunyi ma, a tife ra

Isirayila mangɛ ra. Wo na gɛ na rabade, wo xa feri fe, wo fa a fala wo xui itexi ra, <Kisi na mangɛ Sulemani bɛ!> ³⁵ Na temui wo birin xa gbilen, wo xa a dɔxɔ n ma kibanyi kui. A tan nan findima mangɛ ra n ɲɔxɔɛ ra. N bara a ti Isirayila nun Yudaya mangɛ ra.»

³⁶ Yehoyada xa di Benaya naxa mangɛ yaabi, «N ma mangɛ, a xa raba na ki! A xa findi i Marigi Alatala sagoe ra! ³⁷ Alatala nu na n ma mangɛ bɛ ki naxɛ, a xa lu Sulemani fan bɛ na ki. Sulemani xa mangɛya xa gbo dangi n marigi mangɛ Dawuda gbe ra.»

³⁸ Sadɔki sɛrɛxɛdubɛ, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Keretikae, nun Peletakae naxa Sulemani rate mangɛ Dawuda xa sofale fari, e siga a ra Gixon. ³⁹ Sadɔki sɛrɛxɛdubɛ naxa so hɔrɔmɔlingira kui, a feri tongo ture seniyeŋxi nu na naxan kui. A naxa na ture surusuru Sulemani xunyi ma. Na temui e naxa sara fe, pama birin naxa a fala e xui itexi ra, «Kisi na mangɛ Sulemani bɛ!» ⁴⁰ Nama birin naxa bira a fɔxɔ ra ɲɛlexinyi kui. E nu xule fe, e nu e xui ite han bɔxi naxa sɛrɛn na xui ma.

⁴¹ Adoniya nun a xa pama to gɛ e dɛgɛde, e naxa na xui mɛ. Yowaba to na sara xui mɛ, a naxa a fala, «Sɔnxɔɛ mundun na taa kui na ki?» ⁴² Na temui yati, Abiyatari sɛrɛxɛdubɛ xa di Yonatan naxa so. Adoniya naxa a xili, a naxɛ, «Mixi hagigɛ nan i ra, naxan faxi xibaaru fanyi ra.» ⁴³ Kɔnɔ Yonatan naxa Adoniya yaabi, «Won marigi mangɛ Dawuda bara Sulemani ti mangɛ ra. ⁴⁴ Mangɛ bara Sadɔki sɛrɛxɛdubɛ, Annabi Natan, Yehoyada xa di Benaya, Peletakae, nun Keretikae xɛɛ Sulemani matide mangɛ xa sofale fari. ⁴⁵ Sadɔki sɛrɛxɛdubɛ nun Annabi Natan bara ture seniyeŋxi surusuru a xunyi ma Gixon, a xa findi mangɛ ra. E birin bara keli menni sɛwe kui. Na ɲɛlexinyi bara din taa birin na. Wo na xui nan mɛfe yi ki. ⁴⁶ Sulemani ɲan bara a magoro mangɛ kibanyi kui. ⁴⁷ Mangɛ xa mixie birin bara fa won marigi mangɛ Dawuda yire, e xa duba a bɛ a falafe ra, <I Marigi Ala xa Sulemani xili ite dangi i tan na, a xa mangɛya xa

gbo dangi i gbe ra!> Mangɛ naxa suyidi a xa sade ma. ⁴⁸ A naxa yi masenyi ti, a naxɛ, <Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ, naxan mixi nde dɔxɔxi n ma kibanyi kui n ya xɔri.>»

⁴⁹ Adoniya xa mixie a naxee xili, nee birin naxa so sɛrɛnfe gaaxui ra. E naxa keli, kankan naxa siga a xɔnyi. ⁵⁰ Adoniya fan naxa gaaxu, a siga hɔrɔmɔlingira, a sɛrɛxɛbade ferie suxu. ⁵¹ Mixi nde naxa a fala Sulemani bɛ a Adoniya to gaaxuxi Sulemani ya ra, a soxi hɔrɔmɔlingira nan kui, a sɛrɛxɛbade ferie suxu, a a fala, «Fo mangɛ Sulemani xa a kali n bɛ to, a mu n tan a xa konyi faxama santidɛgɛma ra.» ⁵² Sulemani naxa yi yaabi fi, a naxɛ, «Xa a sa findi mixi fanyi nan na, sese mu a toma. Kɔnɔ xa a sa findi mixi kobi nan na, a faxama nɛ!» ⁵³ Na kui mangɛ Sulemani naxa mixie xɛɛ, e xa a ragoro sɛrɛxɛbade fari. Adoniya naxa siga mangɛ yire, a suyidi a bɛ. Sulemani naxa a fala a bɛ, «Siga i xɔnyi.»

2

Dawuda xa ɲungui nun a laaxira temui

¹ Dawuda to a kolon a nu fa na saya kira nan xɔn, a naxa yi masenyi ti a xa di Sulemani bɛ, a naxɛ, ² «N na saya kira nan xɔn ma yi ki alɔ ibunadama birin. I xa i sɛnbɛ so, i xa ti gben. ³ I xa i ɲɔxɔ sa i Marigi Alatala xa yaamarie xɔn ma, i xa bira a xa kira fɔxɔ ra. I xa a xa sɛriye rabatu, i xa a xa yaamarie ratinmɛ. I xa bira a xa lɔnni fɔxɔ ra, i xa a xui suxu alɔ a sɛbɛxi ki naxɛ Tawureta Munsa kui, alako fe birin xa sɔɔneya i bɛ i siga dɛdɛ. ⁴ Na nan a toma, Alatala a xa masenyi rakamalima, a naxan masen n bɛ a to a fala, <Xa i xa die fe birin nabama alako e xa e ɲɛrɛ n ma kira xɔn e bɔɲɛ birin na, e nii birin na, Isirayila mangɛya luma e yi ra abadan.>»

⁵ «I a kolon Seruya xa di Yowaba naxan naba n na, i a kolon a naxan naba Isirayila sɔɔrie xa mangɛɛ, Abeneri, nun Amasa ra. A naxa e faxesa bɔɲɛsa waxati, a e wuli maso a xa beleti nun a xa sankirie ma. ⁶ Na kui i xa fɛɛrɛ fen alako a naxa siga aligiyama bɔɲɛsa kui. ⁷ I xa i ɲɔxɔ sa Barasilayi Galadika xa die xɔn ma, alako

e xa e d'ge i xa teebili ra, barima e na mooli nan naba n be n nu na n gife i taara Abisalomi ma temui naxe. ⁸ Fo i xa Gera xa di Simeyi Baxurimi xa fe fan mato, naxan fatanxi Bunyamin b'ns'e ra. A n danka ne a jaaxi ra, n nu sigafe Maxanayimi loxe naxe. N to gbilen, a naxa n nalan Yuruden xure biri. Menni n naxa n kali Alatala ra a n mu a faxama santidegema ra. ⁹ Yakosi i naxa dije a ma de. Xaxilima nan i ra, i a kolon a lanma i xa a rasiga aligiyama ki naxe.»

¹⁰ Na temui Dawuda naxa laaxira, a naxa bele a benbae fe ma a xa taa kui. ¹¹ A je tongo naani mang'eya nan naba Isirayila xun ma. A naxa je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ¹² A xa di Sulemani naxa magoro a xa kibanyi kui, a xa mang'eya naxa mabanban.

¹³ Xagiti xa di Adoniya naxa siga Sulemani nga Batiseba yire. Batiseba naxa a max'arin, «I faxi b'nsa kui?» A naxa a yaabi, «Iyo, n faxi b'nsa kui.» ¹⁴ Adoniya naxa a fala a be, «N wama woyen keren nan falafe i be.» Batiseba naxa a yaabi, «Na fala n be.» ¹⁵ Adoniya naxa yi masenyi ti a be, «I a kolon a nu lanma n tan nan xa findi mang' ra. Isirayila birin ya nu rafindixi n tan nan ma n xa findi mang' ra. Kon'o Alatala naxa a niya mang'eya xa so n xunya yi ra. ¹⁶ Yakosi, n wama fe keren gbansan nan xon ma i yi, i naxa tondi n be.» Batiseba naxe, «Na fala n be.» ¹⁷ Adoniya naxa a fala, «Yandi, i xa a fala mang' Sulemani be a xa Abisaga Sunamika fi n ma gine ra. A mu tondima i be.» ¹⁸ Batiseba naxa a yaabi, «Awa, n woyenma mang' be i xa fe ra.»

¹⁹ Batiseba naxa siga mang' Sulemani yire, a xa sa Adoniya xa fe fala a be. Mang' to a nga to, a naxa keli a xa kibanyi, a siga a ralande. A naxa a igoro a nga be, a kibanyi gbete maxili. Sulemani nga naxa a magoro a yirefanyi ma. ²⁰ Na temui a nga naxa a fala a be, «N wama fe nde nan xon. I naxa tondi n be.» Mang' naxa a yaabi, «Nga, i xa na fala n be, n mu tondima i be.» ²¹ A nga naxa a fala a be, «I xa Abisaga Sunamika fi gine ra i taara Adoniya ma.» ²² Mang' Sulemani

naxa a nga yaabi, «Munfe ra i Abisaga max'arinma Adoniya be? Na luxi alo i wama n ma mang'eya nan sofe a yi ra, a to findixi n taara ra. I xa a so Abiyatari serexedube nun Seruya xa di Yowaba fan yi ra.»

²³ Na kui mang' Sulemani naxa a kali Alatala ra, a naxe, «Ala xa n xun nakana xa Adoniya mu faxama a xa woyenyi xa fe ra! ²⁴ Yakosi, n bara n kali Alatala xili ra, naxan n doxoxi n baba Dawuda xa mang' kibanyi kui, to yati Adoniya faxama ne. N bara n kali Alatala ra naxan n ma fe birin sooneyama, naxan b'ns'e fima n ma.» ²⁵ Mang' Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, a xa sa Adoniya faxesa. A raba na ki ne.

²⁶ Na dangi xanbi, mang' naxa a fala Abiyatari serexedube be, «Siga i xonyi Anatoti boxi ma. A lan i xa faxesa, kon'o n bara dije barima i Ala xa saate kankira xanin ne n Baba Dawuda ya i, i man tooro ne n baba xa toore.» ²⁷ Sulemani Abiyatari keri na ki ne. Na kui Alatala xa masenyi naxa kamali, Ala naxan masen Eli b'ns'e xa fe ra Silo.

²⁸ Yowaba nu bara Adoniya mali mang' matandide, kon'o a mu nu na Abisalomi tan xa mang' matandife kui. Na kui, a to fe me Sulemani naxan naba, a naxa a gi, a siga horomolingira kui, a sa serexebade ferie suxu. ²⁹ Mixie to a fala mang' Sulemani be, a Yowaba bara a gi a siga horomolingira kui serexebade yire, mang' Sulemani naxa Yehoyada xa di Benaya yamari, «Sa a faxesa!» ³⁰ Benaya naxa siga Alatala xa horomolingira, a a fala a be, «Mang' naxe i xa mini.» A naxa a yaabi, «N tondi! N xa faxesa be!» Benaya naxa sa Yowaba xa woyenyi dentege mang' be. ³¹ Mang' naxa a fala Benaya be, «I xa a raba alo a a falaxi ki naxe. I na a faxesa, a ragata. Na kui i fama n tan nun n ma denbaya ratangade Yowaba xa wuli raminixi fufafui ma. ³² Alatala fama na yunubi sare ragbilende a tan nan ma, barima a mixi firin faxesa ne naxee nu tinxin a tan be, naxee xa fe binye nu dangi a tan gbe ra. N baba Dawuda mu nu a kolon a Neri xa di Abeneri nun Yeteri xa di Amasa, Isirayila soorie xa mang' faxesa Yowaba xa santidegema nan

saabui ra. ³³ E wuli sare dɔxɔma Yowaba nun a bɔnsɔɛ nan xun ma abadan, kɔnɔ Alatala xa hinne nan luma Dawuda, a bɔnsɔɛɛ, a xa denbaya nun a xa mang'eya ma.» ³⁴ Yehoyada xa Benaya naxa siga, a sa Yowaba faxa, a a ragata a xɔnyi gbengberenyi ma.

³⁵ Mang'ee naxa Yehoyada xa di Benaya findi sɔɔrie xa mang'ee ra. A naxa Sadoki sɛrɛxɛdubɛ ti Abiyatari jɔxɔɛ ra.

³⁶ Mang'ee naxa xɛɛra ti Simeyi ma, a a fala a bɛ, «Banxi nde ti Darisalamu, i luma dɛnnaxɛ. I naxa mini taa kui de. ³⁷ I na Sediron xure igiri lɔxɔɛ naxɛ minife ra taa kui, i faxama na lɔxɔɛ yati nɛ.»

³⁸ Simeyi naxa mang'ee yaabi, a naxɛ, «Awa yire, i tan n marigi naxan falaxi, n na nan nabama.» Simeyi naxa bu Darisalamu ki fanyi, ³⁹ kɔnɔ jɛ saxan to dangi, a xa konyi firin naxa e gi e siga Maaka xa di Akisi xɔnyi, Gati mang'ee. Mixi ndee to a fala a bɛ, «I xa konyi firin na Gati,» ⁴⁰ a naxa te a xa sofale fari, a siga a xa konyie fɔxɔ ra Gati, Akisi xɔnyi. A to e masɔtɔ, a naxa e ragbilɛn.

⁴¹ Mixi nde naxa sa na fala mang'ee bɛ, a Simeyi mini nɛ Darisalamu, a siga Gati, a man gbilɛn. ⁴² Mang'ee naxa Simeyi xili, a a fala a bɛ, «N mu n kali Alatala ra xɛ i ya xɔri, fa a fala, «Xa i mini Darisalamu taa kui, n i faxama nɛ na lɔxɔɛ yati?» I mu a fala xɛ n bɛ a i n xui suxuma nɛ a fanyi ra?

⁴³ Munfe ra i mu tin na laayidi rakamalide i naxan tongo Alatala bɛ? Munfe ra i mu n ma yaamari suxu?» ⁴⁴ Mang'ee naxa a fala Simeyi bɛ, «I a kolon i fe jaaxi naxan birin naba n baba ra, mang'ee Dawuda, Alatala fama na sare ragbilɛnde i ma, ⁴⁵ kɔnɔ a bara barake sa mang'ee Sulemani ma. Dawuda xa mang'eya mabanbanxi a fanyi ra Alatala ya i.» ⁴⁶ Na temui mang'ee naxa Yehoyada xa di Benaya yamari a xa Simeyi faxa. A naxa na raba. Sulemani xa mang'eya mabanban na ki nɛ.

3

Sulemani xa xaxilimaya (Yudaya Mang'ee II 1:2-13)

¹ Sulemani naxa lanyɛ xiri a tan nun Misira mang'ee firawuna tagi futi ra, a

na xa di gine dɔxɔ. A naxa na gine yigiya «Dawuda xa Taa» kui, barima a mu nu gɛxi a xa mang'ee banxi, Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, nun Darisalamu tɛtɛ tide. ² Nama nu sɛrɛxɛ bama geyae nan fari, barima Alatala xa banxi mu nu tixi sinden. ³ Sulemani nu Alatala xanuma, a man nu birama a baba Dawuda xa yaamarie fɔxɔ ra, kɔnɔ a fan nu sɛrɛxɛ nun surayi bama geyae nan fari alɔ booree.

⁴ Mang'ee naxa siga Gabayon sɛrɛxɛ bade, barima na geya tide nu gbo. Sulemani naxa sɛrɛxɛ gan daaxi wulu keren ba menni na sɛrɛxɛbade fari. ⁵ Alatala naxa mini Sulemani ma xiye kui Gabayon kɔɛ ra. Ala naxa a fala a bɛ, «I wama fe naxan yo xɔn, a fala n bɛ n xa a fi i ma.» ⁶ Sulemani naxa a yaabi, a naxɛ, «I bara hinnenteya belebele raba i xa konyi n baba Dawuda bɛ, barima a a jɛrɛ nɛ i ya i nɔndi ra, tinxinyi ra, nun janige fiixɛ ra. I bara hinne a ra, i di fi a ma, naxan magoroxi a xa kibanyi kui. Na nan a niyaxi n bɛ to. ⁷ Yakɔsi, n Marigi Alatala, i tan nan n magoroxi mang'ee kibanyi kui n baba Dawuda jɔxɔɛ ra. N luxi alɔ dimɛdi yi mang'eya kui. ⁸ N na i xa jama sugandixi tagi, naxan wuya han e kɔnti mu nɔma kontide. ⁹ Xaxilimaya fi n ma, alako n xa nɔ jama rapɛrɛde a fanyi ra, n xa nɔ fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade. Xa na mu, nde fata yi jama rapɛrɛde?»

¹⁰ Sulemani xa maxandi naxa rafaɛn Marigi ma. ¹¹ Na kui, Ala naxa a masen Sulemani bɛ, «I to waxi xaxilimaya nan xɔn yi jama rapɛrɛfe ra, i mu simaya xɔnkuye xa maxɔrinxi, i mu bannaya xa maxɔrinxi, i mu i yaxuie faxafe xa maxɔrinxi, ¹² n bara i xa maxandi suxu. N xaxilimaya fanyi fima nɛ i ma, naxan maniye mu toxi sinden, a man mu toma temuie ma naxee sa fama. ¹³ N bannaya nun binyɛ fima nɛ i ma, naxee maniye mu toma mang'ee gbɛtɛɛ yi i xa waxati, hali i to mu e maxɔrinxi. ¹⁴ Xa i bira n ma kira fɔxɔ ra, i n ma seriye nun n ma yaamari ratinmɛ, alɔ i baba Dawuda a raba ki naxɛ, n i xa simaya ikuyama nɛ.»

¹⁵ Na temui Sulemani naxa xunu na xiye ma. A naxa gbilɛn Darisalamu Alatala xa saate kankira yire. A naxa

serexε gan daaxie nun xanunteya serexεe ba, a fa na don a tan nun a xa mixie birin na.

¹⁶ Langoe ginε firin naxa siga mange yire kiiti fenfe ra a yi. ¹⁷ Na ginε nde naxa a fala a be, a naxε, «N marigi i xa i haake to n be. N nun yi ginε, muxu birin nan na banxi keren kui. N naxa di bari a ya xori. ¹⁸ Xi saxan to dangi, a fan naxa di bari. Muxu doru nan tun nu a ra, mixi gbete yo mu nu na banxi kui fo muxu firin peti. ¹⁹ Kεε nde kui, yi ginε naxa a sa a xa di fari, a xa di naxa faxa. ²⁰ A to na to, a naxa n ma di tongo n seeti ma, a fa a xa di faxaxi sa n tan fe ma. N nu xife, n mu nu na sese kolon. ²¹ Geesege n to keli n xa xipe fi n ma di ma, n naxa a to na di bara faxa. Kεε n to a igbe fa a fanyi ra, n naxa a to n ma di mu a ra, n naxan barixi.»

²² Boore ginε naxa woyenyi tongo, a a fala, «A mu na na ki xe. N ma di nan baloxi, i tan nan xa di faxaxi.» Ginε singe naxa boore matandi a falafe ra, «I wule! N ma di xa mu faxaxi, n gbe nan baloxi.» E nu woyenma na ki ne mange ya xori. ²³ Na kui mange naxa yi masenyi ti e be, «Nde naxε, <N ma di nan baloxi, i gbe nan faxaxi.> Boore naxε, <I wule. N gbe nan baloxi, i gbe nan faxaxi.>»

²⁴ Na woyenyi dangi xanbi, mange naxa mixie yamari, «Wo fa santidegema ra n be ba.» E to fa na santidegema ra a xon ma, ²⁵ a naxa a fala e be, «Wo yi diyore baloxi ibolon a tagi, wo seeti nde so yi ginε yi ra, wo boore seeti so na boore ginε yi ra.»

²⁶ Na temui ginε naxan xa di baloxi, na bope naxa a xaba a xa di xa fe xanunteya xafe ra, han a a fala mange be, «Yandi, n bara i maxandi n marigi, wo di baloxi so a yi ra, wo naxa yi di faxa.» Kεε boore ginε tan naxa a fala, «Yi di naxa lu n yi ra, a naxa lu i fan yi ra. Wo a ibolon!» ²⁷ Mange to na me, a naxa a masen, «Wo naxa diyore faxa. Wo xa yi di baloxi so na ginε singe yi ra, a nga nan na ki.»

²⁸ Isirayila pama to mange xa kiiti me, e naxa gaaxu a ya ra, barima e nu bara a kolon Ala xaxili nan na a bope ma mangeya raperefe ra tinxinyi kui.

4

Sulemani xa kuntigi xungbee

¹ Mange Sulemani nu Isirayila boxi birin yamarima. ² A xa kuntigi xungbee nan yi ki:

Sadoki xa di Asaraya, naxan findi serexedube ra.

³ Sifa xa di Elixorefa nun Ahiya, naxee findi sebelitie ra.

Axiludu xa di Yehosafati, naxan findi keedi ragate ra.

⁴ Yehoyada xa di Benaya, naxan findi soorie xa mange ra.

Sadoki nun Abiyatari, naxee findi serexedubee ra.

⁵ Natan xa di Asariyahu, naxan findi gominae xa mange ra.

Natan xa di Sabadi, naxan findi mange xa serexedube ra.

⁶ Ahisari, naxan findi mange xa banxi walikee xunyi ra.

Abeda xa di Adonirami, naxan findi konyie xunyi ra.

⁷ Mange Sulemani nu bara gomina fu nun firin ti Isirayila boxi xun ma. Kike yo kike ne kui, gomina keren nu fama baloe ra mange nun a xa denbaya be. ⁸ E xilie nan ya:

Xuru xa di, naxan nu gomina ra Efirami bonsoe xa geya boxi xun ma.

⁹ Dekeri xa di, naxan nu gomina ra Makasa, Saalabimi, Beti Semesi, Elon, nun Beti Hanan taae xun ma.

¹⁰ Xeseda xa di, naxan nu gomina ra Arubotu, Soko, nun Xeferi boxi xun ma.

¹¹ Abinadabo xa di, naxan nu gomina ra Doru boxi xun ma,

naxan mange Sulemani xa di ginε Tafati doro.

¹² Axiludu xa di Bana, naxan nu gomina ra Taanaki, Megido, nun Beti Saan xun ma,

dennaxe na Saratan seeti ma.

A tan nan nu gomina ra Yisireeli fan xun ma, kelifa Beti Saan han Abeli Mexola, han Yokineyami xanbi ra.

¹³ Geberi xa di, naxan nu gomina ra Ramoti, Galadi boxi ma.

A tan nan nu gomina ra Manasi xa di Yayiri xa taae xun ma, Galadi boxi ma.

A tan nan nu gomina ra na bɔxi xun ma,
kelife Aragobo han Basan,
taa xungbe makantaxi tongo senni nu na
dennaxe.

14 Ido xa di Axinadabo nan nu gomina ra
Maxanayimi xun ma.

15 Aximaasi nan nu gomina ra Nafatali
bɔxi xun ma,
naxan mange Sulemani xa di gine
Basamati dɔxɔ.

16 Xusayi xa di Bana nan nu gomina ra
Aseri nun Beyaloti xun ma.

17 Paruwa xa di Yehosafati nan nu gomina
ra Isakari bɔxi xun ma.

18 Ela xa di Simeyi nan nu gomina ra
Bunyamin bɔxi xun ma.

19 Uri xa di Geberi nan nu gomina ra
Galadi bɔxi xun ma,
a Amorikae xa mange Sixon xa bɔxi,
nun Basankae xa mange Ogo xa bɔxi.
Geberi keren nan nu na bɔxi birin gomina
ra.

20 Yudayakae nun Isirayilakae nu wuya
alɔ baa de ra meyenyi. E nu e degema, e
nu e minma seewe kui.

5

Sulemani xa mangeya (*Yudaya Mangée II 2:1-16*)

1 Mange Sulemani nu bɔxi birin ya-
marima, kelife Efirati xure ma, han Fil-
isita bɔxi, han Misira naaninyi ra. Na
mixi birin nu duuti fima mange Sulemani
ma a xa simaya birin kui.

2 Mange Sulemani nun a xa mixie
baloe findi yi nan na lɔxɔe keren kui:
farin funi daaxi busali keme tongo saxan,
ɲɔeraba busali keme firin tongo naani,
3 ninge bɔrɔgexi fu, ninge demadon daaxi
mɔxɔnɛn, xuruse lanma keme, bolee,
xelie, burunyi sie, nun xɔni bɔrɔgexie.

4 Mange Sulemani nan nu bɔxi birin
yamarima naxee nu na Efirati xure yire-
fanyi ma, kelife Tifisa han Gasa. Na
bɔxi mangée nun e xa mixie nu sabatixi
bɔɲesa nan kui. 5 Yudayakae nun Isiray-
ilakae birin, kelife Dana han Beriseeba,
nu sabatixi bɔɲesa nan kui e xa weni
bilie nun e xa xɔre bilie tagi Sulemani xa
mangeya bun ma.

6 Soe gɔɔre wulu tongo naani nu na
Sulemani yi ra, naxee nu a xa sɔɔri
ragisee bendunma. Soe ragi mixi wulu
fu nun firin nan nu na Sulemani yi ra.

7 Sulemani xa gomina fu nun firinyie nu
fama baloe ra a be nun a xa mixie be.
Kike yo kike gomina nde nu fama mange
hayi birin na. 8 E nu fama mengi nun sexe
ra soe birin be gɔɔree kui.

9 Ala xaxilimaya, lonni, nun fahaamui
gbegbe nan so Sulemani yi ra. E nu
gbo alɔ baa de ra meyenyi. 10 Sulemani
xa xaxilimaya nu dangi fugerakae nun
Misirakae xa xaxilimaya birin na. 11 A
xa xaxilimaya nu dangi mixi birin na,
hali Etani Esiraka, Maxolo xa die Heman,
Kalikɔli, nun Darada. A xili naxa din bɔxi
birin na naxee nu Isirayila rabilinyi. 12 A
taali wulu saxan nan fala, a nun beeti
wulu keren nun suuli. 13 A wuri gbegbee
xa fe fala, a folofe Liban wuri xungbe ma
naxan xili sediri, a sa hisopi sansi xunxuri
li naxan bulama banxi xale ma. A subee,
xɔnie, bubusee, nun yexee fan xa fe fala.
14 Dunija mangée nu luma mixie xee ra
e xa fa mange Sulemani xa lonni nun
xaxilimaya rame.

15 Tire mange Xirami naxa kuntigie
xee mange Sulemani xɔn, barima a nu
bara a me a a tan nan tixi mange ra
a baba ɲɔxɔe ra. Xirami nu bara Sule-
mani baba Dawuda xanu kabi a rakuya.
16 Sulemani naxa Xirami yaabi, 17 «I nu n
baba Dawuda kolon, a mu nɔ banxi tide a
Marigi Alatala be gere xa fe ra, naxan nu
na a yire birin han Alatala naxa a yaxuie
sa a sanyi bun ma. 18 Yakɔsi Alatala bara
a ragiri n xa lu bɔɲesa kui. Gere nun fe
xɔne bara ɲɔn. 19 Na kui n bara a ɲanige
n xa banxi ti n Marigi Alatala be alɔ a a
yitaxi ki naxe n baba Dawuda be. A naxa
a masen a be, «I xa di, n naxan dɔxɔma
i xa kibanyi kui i ɲɔxɔe ra, na nan fama
banxi tide n be.» 20 I naxan nabama, i xa
yaamari fi Liban sediri wuyaxie xa xaba n
be. N ma walikée kafuma ne i xa walikée
ma. N e xa wali sare fima ne alɔ i wama
a xɔn ki naxe. Mixi yo mu na naxan fata
wuri xabade alɔ Sidonkae.»

21 Mange Xirami to Sulemani xa
wɔyenyi me, a naxa seewa ki fanyi ra,

a fa a fala, «Alatala tantu. A bara di xaxilima fi Dawuda ma naxan noma yi pama xungbe rapereɗe.»²² Xirami naxa Sulemani yaabi, a naxe, «N bara i xa masenyi me. N i waxonfe birin nabama ne, sediri wurie nun sipire wurie xa fe ra.»²³ N ma waliksee wurie ragoroma ne kelifa Liban han baa de ra. N e xirima e boore ra, alako n xa e rapere baa fari han i wama dennaxe xon. Menni n e rafulunma, i fa e xanin. N tan wama naxan xon na wali sare ra, i xa baloe fi n tan nun n ma mixie ma.»

²⁴ Mange Xirami naxa sediri wuri nun sipire wuri birin so mange Sulemani yi ra, a nu wama naxan xon.²⁵ Ne yo ne, mange Sulemani nu farin busali wulu tongo solomasaxan nun ture fifa moxonen fima ne Xirami ma a xa banxi baloe xa fe ra.²⁶ Alatala xaxilimaya fi ne Sulemani ma alo a a fala a be ki naxe. Defanyi naxa lu Xirami nun Sulemani tagi, e fa saate xiri e boore be.

²⁷ Mange Sulemani naxa Isirayilaka wulu tongo saxan yamari e xa wali a be.²⁸ Kike yo kike, a naxa mixi wulu fu rasiga Liban boxi ma, e xa wali kike keren menni, e fa kike firin naba e xonyi. Adonirami nan nu na na fe xunyi ra.²⁹ Mixi wulu tongo solofere nan nu kote maxaninma, mixi wulu tongo solomasaxan nan nu geme masolima mange Sulemani be geyae kon na Liban.³⁰ Sulemani xa gominae nu bara mixi wulu saxan keme saxan sugandi naxee nu wali xun matoma a ra.³¹ Mange nu bara yaamari fi, a waliksee xa geme xungbe tofanyie masoli naxee findima Ala xa banxi sanbunyi ra.³² Sulemani nun Xirami xa banxite nun Gebalaka naxa geme masoli.

Wurie nun geme yailan na ki ne Ala xa banxi xa fe ra.

6

Alatala xa horomobanxi tife

¹ Ne keme naani ne tongo solomasaxan to dangi kelifa Isirayila mini Misira boxi ra temui naxe, mange Sulemani naxa Alatala xa horomobanxi ti folo Siwi kike kui. Na ne findixi a xa mangeya ne

naani nde nan na Isirayila boxi xun ma.² Sulemani Ala xa banxi ti yi maniyee xasabi nan na: A kuye jongon ya tongo senni, a gboe jongon ya moxonen, a ite jongon ya tongo saxan.³ A yatagi buntunyi xa kuye nu lanxi jongon ya moxonen nan ma, alo banxi xa kuye na ki naxe. A gboe fan findi jongon ya moxonen nan na.

⁴ A wunderie nu yailanxi banxi xale nan kui, wurie fan nu yailanxi e fari.⁵ A naxa konkoe fatu horomobanxi xale rabilinyi.⁶ Konkoe singee xa gboe nu lanxi jongon ya suuli nan ma. Nee fari konkoe gbete naxa doko naxee xa gboe nu lanxi jongon ya senni ma. Nee fan fari konkoe gbete naxa doko naxee xa gboe nu lanxi jongon ya solofere ma. Horomobanxi xale xa marabinye nu raxurunxi a fuge biri ra, alako konkoe masa wurie mu soma banxi xale kui ki naxe.⁷ E to nu horomobanxi tima, e nu geme rawalima naxee jan nu bara masoli geya yire e tongoxi dennaxe. Na ki walise yo xui mu nu mema horomobanxi yire, alo derema, bera, xa na mu a ra walise gbete naxan yailanxi wure ra.⁸ Naade nde nu na banxi yirefanyi ma naxan minima konkoe yire ma. Tede same daaxi nde nu yailanxi banxi kui ma, naxan nu konkoe kui masotoma koore ra.⁹ E to ge banxi tide, Sulemani naxa a raxunma sediri wurie ra.¹⁰ Konkoe naxee nu tixi horomobanxi seetie ma, e ite jongon ya suuli. Na birin nu xirixi banxi ma sediri wurie ra.

¹¹ Alatala naxa a masen mange Sulemani be, a naxe,¹² «N xa a fala i be yi banxi tife xa fe ra, xa i sa i pere n ma kira xon ma, xa i sa n ma seriye rabatu, xa i sa n ma yaamarie suxu, n nan n ma laayidi rakamalima ne i be, n naxan fala i baba Dawuda be.¹³ Na kui n luma ne n ma pama tagi, n mu i bejinma abadan.»

¹⁴ Sulemani naxa Ala xa horomobanxi ti, a wali rapon.¹⁵ A naxa sediri wuri xebenyie mafatu banxi xale ma a kui, kelifa a xale folo ma han banxi xunyi ra. A naxa sipire wuri xebenyie mafatu banxi gbaata ma.¹⁶ A naxa sediri wuri xebenyie mafatu konkoe jongon ya moxonen daaxi ma banxi kui dunxui ra, kelifa a gbaata

ma han fuge. Na nu findixi Yire Seniyenxi Fisamante nan na. ¹⁷ Banxi palaa dɔnxɔe naxan nu na na yatagi, nu kuya jɔngɔn ya tongo naani. Na nu findixi Yire Seniyenxi nan na. ¹⁸ Sediri wuri xebenyie naxee nu fatuxi banxi xalee ma palaa ma, sansi bogie nun sansi fugee fan nu masolixi e ma. Na ki, gemɛ mu nu toma banxi kui ma fefe ma.

¹⁹ Sulemani naxa Yire Seniyenxi Fisamante yailan hɔrɔmɔbanxi kui, Alatala xa saate kankira dɔxɔma dennaxe. ²⁰ Na yire kuya jɔngɔn ya mɔxɔɔn, a igbo jɔngɔn ya mɔxɔɔn, a ite jɔngɔn ya mɔxɔɔn. Xɛema nu masoxi na konkoe xalee birin ma, a nun serexebade ma naxan yailanxi sediri wuri ra. ²¹ Mang'e Sulemani naxa xɛema maso na Yire Seniyenxi Fisamante xalee ma. A naxa yɔlɔnxɔnyi xunxuri xɛema daaxie gbaku naa sode de ra. ²² Ba na ra, a nu bara xɛema maso na hɔrɔmɔbanxi xalee birin ma, a nun serexebade ma naxan nu na naa.

²³ A naxa maleke firin misaali masoli wulai oliwi wuri ra. E ite jɔngɔn ya fu. ²⁴ Maleke singe gabutenyi keren xa kuye jɔngɔn ya suuli, a gabutenyi firin nde fan xa kuye jɔngɔn ya suuli, naxan lanma nɔngɔn fu ma kelife a koola ma han a yirefanyi ma. ²⁵ Boore maleke fan gbee lanxi jɔngɔn ya fu nan ma. E firinyi nu yailanxi keɔna keren nan na. ²⁶ E firinyi ite jɔngɔn ya fu. ²⁷ Sulemani naxa na malekee ti Yire Seniyenxi Fisamante tagi, alako malekee gabutenyie xa banxi xalee li, e fan xa e boore li banxi tagi. ²⁸ Sulemani naxa xɛema maso na maleke firinyie birin ma.

²⁹ A naxa yaamari fi, a e xa malekee, tugi bilie, nun wuri fuge tofanyi misaalie masoli banxi xalee ma, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante nun Yire Seniyenxi kui. ³⁰ A naxa xɛema maso banxi gbaata ma na yire firinyie kui. ³¹ A naxa hɔrɔmɔbanxi xa naadee yailan wulai oliwi wuri ra. A e gbaku oliwi wuri xebenyie ra naxee xa marabinye mu nu banxi xalee gbe lima, fo dɔxɔ naani. ³² Na naadee firinyie nu yailanxi wulai oliwi wuri nan na. Maleke, tugi bili, nun

wuri fuge tofanyie misaalie nu masolixi na naadee ma. Xɛema nu masoxi na naadee nun na misaalie ma ³³ A naxa na mɔoli raba naadee ma naxee nu na Yire Seniyenxi ma. E yailanxi oliwi wuri ra, e gbakuxi wuri xebenyie ra naxee mu nu banxi xalee xa marabinye lima fo dɔxɔ saxan. ³⁴ Naadee firinyi gbete nu yailanxi sipire wuri ra. ³⁵ A naxa yaamari fi e xa malekee, tugie, nun sansi fuge tofanyi misaalie masoli e ma. Na dangi xanbi a naxa xɛema maso naadee nun na misaalie ma.

³⁶ A naxa buntunyi yailan gemɛ masolixie ra, naxee nu dɔxɔxi safe saxan na, a nun sediri wuri safe keren na.

³⁷ Alatala xa banxi dɔxɔ folo Siwi kike nan na, Sulemani xa mang'eya je naani nde. ³⁸ A naxa jɔn Bulu kike ra, kike solomasaxan nde, Sulemani xa mang'eya je fu nun keren nde. Na banxi birin ti je solofere nan bun ma, a fa lu alo Ala nu wama a xɔn ma ki naxe.

7

Mang'e banxi tife

¹ Sulemani bu ne je fu nun saxan a yete xa banxie tife ra. ² A banxi naxan singe ti a a xili sa ne «Liban fotɔnyi banxi.» A nu kuya jɔngɔn ya kemɛ, a igbo jɔngɔn ya tongo suuli, a ite jɔngɔn ya tongo saxan. A xunyi wurie nu dɔxɔxi kinki safe naani naxee xun, nee nu yailanxi sediri wuri nan na. ³ Na kinkie fari nu makotoxi sediri xebenyi tongo naani nun suuli nan na a safe ki ma, fu nun suuli safe keren. ⁴ Banxi seetie ma, wunderi safe saxan nu na e ma, e ya rafindixi e boore ma. ⁵ Naadee saxan fan nu na wunderie ya tagi. ⁶ Buntunyi nu na naxan xa kuye jɔngɔn ya tongo suuli lima, a igboe jɔngɔn ya tongo saxan. ⁷ Banxi pala naxan fan nu yailanxi sediri wuri ra keli a gbata ma han fuge, nan nu findixi a xa kiiti sade ra.

⁸ A banxi gbete ti ne na xanbi ra a nu luma dennaxe. A a yailan alo boore. Na xanbi ra, a naxa banxi gbete ti Firawuna xa di gine be a naxan dɔxɔ. ⁹ Nee birin ti gemɛ masolixie nan na naxee xabaxi sera ra a kui nun a fari, kelife a bunyi ma han fuge. ¹⁰ Banxi sanbunyi dɔxɔ gemɛ tofanyi xungbee nan na, naxee xabaxi

ƚongon ya fu xa na mu a ra ƚongon ya solomasaxan ma. ¹¹ A fuge ra, sediri wuri nun geme tofanyie nu na naxee xabaxi a fanyi ra. ¹² Na tete xungbe nu yailanxi geme xabaxi safe saxan na, sediri wuri fan nu saxi na fari, alo Alatala xa banxi nun a gbutunyi.

¹³ Mang'e Sulemani naxa mixi nde fen Tire, naxan xili Xirami. ¹⁴ Kaape gine nde xa di nan nu a ra fatanfe Nafatali bonsɔe ra. Tireka nan nu a Baba ra, naxan nu wure gbeeli rawalima. A lonnixi, a xaxili fan, a fata wure gbeeli rawalide a mooli birin na. A siga ne mang'e Sulemani yire, a na wali mooli raba.

¹⁵ A kinki firin xabu wure gbeeli ra, naxee ite ƚongon ya fu nun solomasaxan, naxee xa radigilinyi lanxi ƚongon ya fu nun firin ma. ¹⁶ A xunyi firin xabu na kinki firinyie be, naxee ite ƚongon ya suuli. ¹⁷ A se raxunmase fu nun naani xabu na xunyi firinyie be, xunyi keren solofere. ¹⁸ A mangoe bogi maniyee yailan safe firin na na se raxunmase radoxi firinyie ma. ¹⁹ A fuge maniyee masoli na kinki xunyi firinyie ma naxee nu na buntunyi ra. E ite ƚongon ya naani. ²⁰ A mangoe bogi maniyee keme firin masoli na kinki xunyi firinyie ma. ²¹ A na kinkie ti buntunyi ya tagi. Naxan nu na a yirefanyi ma, a xili naxa sa Yakin, naxan nu na a koola ma, na xili naxa sa Boosu. ²² Na kinkie konde ra, fugee nu masolixi mennie ma.

²³ A naxa ye sase xungbe digilinxi yailan yoxui ra. A de igboe ƚongon ya fu, a ite ƚongon ya suuli, a xa radigilinyi ƚongon ya tongo saxan. ²⁴ Na ye sase de rabilinyi bunyi, ninge maniyee nu masolixi a ma e radoxi e boore ra a rabilinyi birin ma. Ninge fu na ƚongon ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ninge yo, ye sase yo, na birin yailanxi kerenyi nan na.

²⁵ Na ye sase nu doxi ninge maniyee gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koola biri, saxan ya rafindixi sogegorode biri, saxan ya rafindixi yirefanyi biri, saxan ya rafindixi sogetede biri. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu doxi na ninge fari, e ya rafindixi tande ma.

²⁶ Na ye sase xa marabinye nu findixi suxu keren nan na. A de kiri masolixi maniyee sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

²⁷ A naxa e sanbunyi fu yailan. E birin nu kuya ƚongon ya naani, e igbo ƚongon ya naani, a ite ƚongon ya saxan. ²⁸ E na sanbunye rafala ki naxe, wure ralenfetenxie nu na wure gbete naani tagi. ²⁹ Yete misaalie, ninge misaalie, nun maleke misaalie nu yailanxi na wure ralenfetenxie ma, a nun pirinti gbete. ³⁰ Wure digilinxi naani nu na sanbunyi keren keren ma be a ti se ra, naxee nu xirixi e boore ra wure gbeeli firin na. Wure nde nu na na tuxui naanie ma ye sase bun ma. Na birin nu yailanxi temui kerenyi nan na. ³¹ Se digilinxi nde nu na ye sase nu doxi naxan kui. Na ite ƚongon ya keren sanbunyi be, a igbo ƚongon ya keren nun a tagi. Se nde nu masolixi na ma. Na wure ralenfetenxie mu nu digilinxi, e seti naanie birin xa maniyee nu lan. ³² Na wure digilinxi naani naxee nu na a ye maxanin se tuxui naanie ra, e ite ƚongon ya keren nun a tagi, firin nu xirixi e boore ra wure gbeeli ra. ³³ Na wure digilixie maniyee soori ragise sanyie ra. E birin nu yailanxi wure gbeeli ra temui kerenyi ra.

³⁴ Se nde nu na tuxui naanie birin na naxee nu senbe fima e ma. ³⁵ Se digilinxi nde nu na ye sase doxi kui. Na ite sanbunyi be ƚongon ya keren. Sanbunye fuge, a kilondee nun a wure ralenfetenxie birin nu yailanxi wure gbeeli nan na temui kerenyi ra. ³⁶ Maleke misaalie, yete misaalie, nun tugi misaalie nu yailanxi na kebelae ma, nun se gbete. ³⁷ Ye maxanin se fu nu yailanxi ki kerenyi ra na ki ne wure gbeeli ra. E birin nu lan.

³⁸ Xirami ye sase fu yailan ne wure gbeeli ra, naxee nu doxi na ye maxanin se fu fari. Ye litiri wulu keren keme senni ƚondon nu sama kankan kui. Ye sase nu igbo ƚongon ya naani. ³⁹ A naxa ye maxanin see doxi Alatala xa horomobanxi setie ma, suuli koola biri, suuli yirefanyi biri. Na ye sase belebele naxan nu xili «Baa» a naxa na doxi

banxi yirefanyi ma, a makore a sogetede biri ra. ⁴⁰ Xurami naxa ye sasee, te xube ko see nun tundee yailan.

Na kui, Xurami naxa ge mange Sulemani xa walie ra Ala xa hōromōbanxi xa fe ra. Na walie nan ya: ⁴¹ kinki firinyie, e xunyi tofanxie, se raxunmase naxee e fari, ⁴² koobe bogi maniyē keme naani gbakuxi e ra, koobe bogi maniyē safe firin se raxunmase keren ma kinkie xunyi ra, ⁴³ sunbui maxanin se fu, ⁴⁴ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ninge fu nun firin misaali naxee na ye sase xungbe bun ma, ⁴⁵ tundee, pelie, paanie. Xurami se naxee birin yailan mange Sulemani be Alatala xa banxi xa fe ra, a e yailan wure gbeeli raxunuxi nan na. ⁴⁶ Mange nu na yoxui raxunu Yuruden mere yire ne, Sukoti nun Saratan tagi. ⁴⁷ Mange Sulemani na birin yailan wure gbeeli nan na, naxan xa gboe xasabi mu nu noma kolonde.

⁴⁸ Sulemani se gbegebe yailan ne Ala xa banxi be, alo serexebade xema daaxi, teebili xema daaxi nde taami serexe sama dennaxe, ⁴⁹ lanpui doxo se xema daaxie naxee dexema Yire Seniyenxi kui seriyē ki ma, a fuge misaalixie, lanpuie, te xube ko se xema daaxie, ⁵⁰ paanie, finee, pooti tofanyie, piletie, kolopooti xema fanyi daaxie, Ala xa hōromōbanxi xa naadee gbaku se xema daaxie, naxee nu na Yire Seniyenxi Fisamante sode de ra nun hōromōbanxi sode de ra.

⁵¹ Sulemani Alatala xa hōromōbanxi xa see yailan xema ra na ki ne. A to ge na ra, a naxa se birin naso Alatala xa hōromōbanxi xa naafuli ragatade kui, a baba Dawuda naxee fixi Ala ma.

8

Saate kankira doxofe hōromōbanxi kui (Yudaya Mangée II 5:2-6:11)

¹ Na temui, Sulemani naxa Isirayila forie, bōnsōe xunyi, nun Isirayila denbaya xunyi maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa. ² Isirayilaka birin naxa e malan mange yire alako e xa kike solofere sali raba. ³ Isirayila forie birin to menni li, Lewikae naxa saate kankira tongo, ⁴ e a

xanin a nun Ala xa Naralande Kiri banxi, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewika serexedubee nan na wali raba.

⁵ Mange Sulemani nun Isirayila jama naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra. E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbegebe ba serexe ra, naxan konti mu nu noma kolonde. ⁶ Serexedubee naxa Alatala xa saate kankira doxo a doxode Ala xa hōromōbanxi, Yire Seniyenxi Fisamante kui. E a doxo malekee gabutenyie bun ma. ⁷ Malekee gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma. ⁸ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee jōse nu toma kafi pala ma yire seniyenxi kui, kōno e mu nu noma tode hōromōbanxi tande tan ma. Han to saate kankira na menni. ⁹ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxe firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire ne, Alatala saate xiri loxo e nun Isirayilakae tagi, e mini temui Misira.

¹⁰ Serexedubee to mini Yire Seniyenxi kui, nuxui nde naxa goro Alatala xa banxi ma, a a rafe. ¹¹ Serexedubee mu no lude menni e xa e xa wali raba, barima na nuxui nu na naa, Alatala xa nore nu bara lu banxi birin ma. ¹² Na kui, Sulemani naxa a fala,

«Alatala a masen ne,
a a sabatima nuxui fōore nan kui.

¹³ Na kui n bara lingira ti i be,
i sabatima dennaxe abadan.»

¹⁴ Mange naxa a ya rafindi, a duba Isirayila jama birin be. E birin nu tixi. ¹⁵ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan woyen n baba Dawuda be a kere ra. A fe naxan birin masen a be, a na birin nakamalixi ne. ¹⁶ A naxe, «Kafi n nan n ma jama ramini Misira boxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bōnsōe tagi n banxi tima dennaxe. N man mu xeme sugandixi naxan findima n ma Isirayila jama yarerati ra. Kōno n bara Darisalamu nan sugandi alako n xili xa lu naa. N man bara Dawuda sugandi alako a xa findi n ma Isirayila jama xunyi ra.»

¹⁷ «N baba Dawuda naxa nate tongo a bōne kui, a fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ¹⁸ Alatala naxa a fala n baba

Dawuda be, «I to nate tongo i boṅe kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi janige fanyi ra. ¹⁹ Kōnō i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.» ²⁰ Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda ṅoxōe ra Isirayila mang'ee kibanyi kui, alo Alatala a masen ki naxe. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ²¹ N bara Alatala xa saate kankira doxo naa, a xa saate walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

²² Mang'ee Sulemani naxa ti serexebade ya i pama birin ya xori, a naxa a belexe itala koore ma, a fa a fala, ²³ «Isirayila Marigi Alatala, i maniyē mu na koore nun boxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe nan na i xa konyie mabiri, naxee jere ma i ya tode ra e boṅe fiixe ra. ²⁴ Na na a ra, to loxo i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. ²⁵ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bonsoe fenten e jere ki ma alo i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde na e bonsoe ya ma naxan fama lude Isirayila kibanyi kui abadan.» ²⁶ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan masen i xa konyi Dawuda be.»

²⁷ «Kōnō Ala tan noma sabbatide dunija bende funi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? ²⁸ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. ²⁹ I xa i jengi sa yi banxi xon ma koe nun yanyi ra, barima i xili matoxoma be. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. ³⁰ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa pama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelifē koore ma i doxoxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

³¹ «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa kali nde ti serexebade yire yi banxi kui, ³² i xa na fe mato kelifē koore ma, i xa kiiti sa nōndi ra alako fe kane nun tinxintoe birin xa e sare soto.»

³³ «Xa i xa pama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa no e ra na xa fe ra, xa e bara tin gbilenfe ra i yire, e i xili matoxo, e i maxandi yi hōromobanxi kui, ³⁴ i xa na fe mato kelifē koore ma, i xa i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen boxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

³⁵ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandi be, e i xili matoxo, e gbilen e xa yunubi foxo ra i e rayaagixi naxan ma, ³⁶ i xa na fe mato kelifē koore ma, i xa i xa konyie, i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriye fanyi masen e be alako e xa na jere ki kolon, i fa tune ragoro i xa boxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

³⁷ «Xa kaame sa sin yi boxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kane, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, ³⁸ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa pama Isirayila a mawa i xon, barima e bara a kolon e xa toore kelixi fe naxan ma, e fa e belexe itala yi banxi mabiri, ³⁹ i xa na fe mato kelifē koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin boṅe ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ⁴⁰ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e jere i xa kira xon e xa simaya birin kui yi boxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

⁴¹ «Xa xone nde sa fa kelifē pamanē ma, naxan mu findi i xa pama Isirayila mixi nde ra, ⁴² a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ⁴³ i xa na fe mato kelifē koore ma i i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa pama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

⁴⁴ «Xa i xa pama sa mini a yaxuie gere de alo i a masen e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri ra n naxan tixi i xili ra, ⁴⁵ i xa na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxinxi sa e be.»

⁴⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i boṅe te e xili ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi

geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ⁴⁷ xa e bara xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, <Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe jaaxi raba, muxu bara kobi,> ⁴⁸ xa e man e yete ragbilen i ma e boje fiixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi pamane ma konyiya kui yi boxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ⁴⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxixi sa e be, ⁵⁰ i xa dipje i xa pama ma naxan yunubi rabaxi i ra. I xa e xa yunubie xafari e naxan nabaxi i ra. I xa hinne e ra e yaxuie ya xori, alako e yaxuie fan xa hinne e ra. ⁵¹ E findixi i xa pama nan na, i ke tongoe, i naxee ramini Misira boxi ra konyiya kui.»

⁵² «Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui, ⁵³ barima i tan nan muxu ba dunija bonsoe tagi muxu xa findi i ke tongoe ra, alo i a masen Isirayila be ki naxe i xa konyi Munsa saabui ra, a to muxu benbae ramini Misira boxi ra.»

⁵⁴ Mange Sulemani to ge na maxandi tide Alatala be, a naxa keli Alatala xa serexebade yire, a xinbi nu sinxi dennaxe a belaxee itexi koore ma. ⁵⁵ Na temui a naxa ti Isirayila pama ya xori, a duba e be a xui itexi ra. A naxe, ⁵⁶ «Tantui na Alatala be, naxan bara malabui fi a xa pama Isirayila ma, alo a a masen ki naxe. A masenyi naxee ti a xa konyi Annabi Munsa saabui ra, keren mu na a mu naxan nakamali. ⁵⁷ Won Marigi Alatala xa lu won seeti ma alo a raba won benbae be ki naxe. Ala naxa won nabolo, a naxa won nabepin. ⁵⁸ Ala xa won boje ya mafindi a ma, alako won xa won jere a xa kira xon ma, won xa a xa yaamari birin nabatu, won xa gbilen fee foxo ra a tonyi doxoxi naxee ra, won xa bira a xa seriye foxo ra a naxan so won benbae yi ra. ⁵⁹ Ala xa ratu n ma maxandi ma koore nun yani. Won Marigi Alatala xa n tan a xa konyi nun a xa pama Isirayila makanta fe jaaxi ma loxo birin, ⁶⁰ alako dunija birin xa a kolon a Alatala nan na Ala ra. Ala gbete mu na. ⁶¹ Wo boje birin xa lu

won Marigi Alatala nan be, alako won xa a xa yaamarie ratinme, won xa won jere a xa seriye ma alo wo darixi a ra ki naxe.»

⁶² Mange nun Isirayila pama birin naxa serexe ba Alatala be. ⁶³ Mange Sulemani naxa ninge wulu moxonon nun firin ba xanunteya serexe ra, a nun yexee wulu keme moxonon. Na dangi xanbi, Mange nun pama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶⁴ Sulemani naxa tete yire raseniye serexe ra Alatala xa horomobanxi ya ra. A naxa serexe gan daaxie ba naa, a nun xanunteya serexee ture nun sansi xori ra, barima serexebade yoxui daaxi, Sulemani naxan yailan, na nu xurun na serexe birin be.

⁶⁵ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne won Marigi Alatala ya xori xi solofere bun ma. Nama gbegbe fa ne kelife Xamata han Misira xure. E to ge na sali ra, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma, a findi xi fu nun naani ra. ⁶⁶ A xi fu nun suuli nde, mange naxa pama bepini e xa gbilen e xonyi. E naxa duba mange be, e fa gbilen e xonyi seewe kui, Alatala xa hinne xa fe ra a xa konyi Dawuda nun a xa pama Isirayila mabiri.

9

Ala xa masenyi Sulemani be (Yudaya Mangée II 7:11-22)

¹ Mange Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a yete xa banxi tide, a a waxonfe birin naba na xa fe ra, ² Alatala man naxa mini a ma alo a raba Gabayon ki naxe. ³ Alatala naxa a fala a be, «N bara i xui me, n bara i xa maxandi suxu. N bara tin yi banxi xa findi n gbe ra, i naxan tixi. N xili xa lu a ma abadan, n nan n jengi sama ne a xon ma. ⁴ Xa i sa i jere n ma kira xon ma boje tinxixi ra, alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriye, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ⁵ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a saataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, <Isirayila mangeya mu bama i bonsoe yi ra.> ⁶ Kono xa wo wo kobe ratoma, wo fa gbilen n ma seriye nun n ma yaamarie foxo ra, xa wo sa tuubi Ala gbete be, ⁷ n wo talama ne n ma

bɔxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasanɛ, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui si birin fama nɛ yeledɛ Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ⁸ Na temui mixi nɛ dangima yi banxi ra, naxan bara xili fanyi sɔtɔ, e dɛ ixarama nɛ, e a fala, «Munfe ra Alatala yi bɔxi nun yi banxi xa fe xun nakanaxi yi ki?» ⁹ E a yaabima nɛ, «Ala yi birin niyaxi e ra nɛ barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala fɔxɔ ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbeteɛ ra, e e batu, e tuubi e bɛ. E yi tɔɔrɛ sɔtɔxi na nan ma.»

*Mang'e Sulemani xa wali ndee
(Yudaya Mang'e II 8:1-18)*

¹⁰ Mang'e Sulemani nu bara Alatala xa banxi nun a yetɛ xa banxi ti jɛ mɔxɔɔn bun ma. ¹¹ Tire mang'e Xirami to bara nu sɛdiri nun sipirɛ wurie, nun xɛɛma so Sulemani yi ra, a nu wama naxan xasabi xɔn, a naxa taa mɔxɔɔn fi Xirami ma Galile bɔxi ma. ¹² Xirami to mini na taaɛ matode, nee mu rafan a ma. ¹³ A naxa a fala Sulemani bɛ, «N ngaxakerenyi, i taa mɔɔli mundun fixi n ma yi ki?» Xirami naxa na taaɛ xili sa «Taa fufafu.» Na xili nan na e xun ma han to. ¹⁴ Kɔnɔ Xirami naxa xɛɛma kilo wulu naani rasanba mang'e Sulemani ma.

¹⁵ Mang'e Sulemani nu bara tekɛ wali rakeli banxie nun taaɛ tife ra, alɔ Alatala xa banxi, mang'e Sulemani xa banxi, Milo taa, Darisalamu tɛtɛ, Xasori taa, Megido taa, nun Geseri taa. ¹⁶ Firawuna, Misira mang'e, dusu nɛ Geseri taa xun na, a tɛ so na ra, na Kanaankae birin faxa. Na dangi xanbi a na fi a xa di ginɛ ma, naxan dɔxɔ mang'e Sulemani xɔn ma.

¹⁷ Mang'e Sulemani yi taa birin ti nɛ: Geseri taa, Beti Xoron Labe, ¹⁸ Baalati nun Tamari naxee nu na gbengberenyi ma, ¹⁹ nun taa gbete sɔɔri ragisee nun soee nu ragatama dennaxɛ. Sulemani nu bara banxi nun taa gbegbe ti Darisalamu, Liban bɔxi, nun a xa bɔxi birin ma, alɔ a nu wama a xɔn ma ki naxɛ.

²⁰ Xitikae, Amorikae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila bɔxi ma, kɔnɔ e mu findi Isirayilakae ra. ²¹ E babae mu faxa Isirayila xa sandegema saabui ra Isirayilakae so temui.

Na kui Sulemani na mixie findi nɛ konyie ra. Han to e na konyiya kui. ²² Kɔnɔ Sulemani mu tin Isirayila di yo xa findi konyi ra. Isirayilakae nu findixi a xa sɔɔrie, sɛbelitie, sɔɔri xunyie, nun soe ragi xunyie nan na. ²³ Mang'e Sulemani mixi kɛmɛ suuli mixi tongo suuli nan ti xunyie ra konyie xun ma naxee nu a xa wali rabama.

²⁴ Sulemani Firawuna xa di ginɛ tongo nɛ Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan ti a bɛ. Na temui fa a naxa Milo taa ti.

²⁵ Mang'e Sulemani nu sɛrɛxɛ gan daaxie nun xanunteya sɛrɛxɛɛ bama sanya saxan jɛ yo jɛ sɛrɛxɛbade fari, a naxan yailan Alatala bɛ. A nu surayi bama sɛrɛxɛ ra sɛrɛxɛbade nde fari naxan nu na Alatala ya i. A Alatala xa hɔɔmɔbanxi rapɔn.

²⁶ Mang'e Sulemani kunkuie yailan nɛ Esiyon Geberi, Elata fɛ ma, baa dɛ ra naxan nu na Edon bɔxi ma. ²⁷ Mang'e Xirami walikɛ ndee so nɛ Sulemani yi ra, naxee nu bakima na kunkuie kui Sulemani xa walikɛɛ sɛɛti ma. E nu kunkui wali kolon a fanyi ra. ²⁸ Na kunkuie siga nɛ Ofiri bɔxi ma xɛɛma kilo wulu fu nun naani tongode mang'e Sulemani bɛ.

10

*Seeba Mang'e Ginɛ fafe Mang'e Sulemani
xɛɛbude
(Yudaya Mang'e II 9:1-12)*

¹ Seeba mang'e ginɛ to Sulemani xili gbe mɛ Alatala xili xa fe ra, a naxa siga maxɔrinyi xɔɔxɔɔɛ tide a ma. ² A naxa siga Darisalamu, a sanbase gbegbe xanin a xun ma jɔxɔmɛɛ fari alɔ labunde, xɛɛma, nun gemɛ tofanyie. A naxa a xa maxɔrinyi birin ti Sulemani ma. ³ Mang'e Sulemani naxa a xa maxɔrinyie birin yaabi, na birin naxa sɔɔneya a bɛ.

⁴ Seeba mang'e ginɛ to gɛ Sulemani xa lɔnni tode, a nun a xa banxie a naxee ti, ⁵ a xa donsee, a xa walikɛɛ nun e wali ki, e xa dugie, e ludee, na fe birin naxa a dɛ ixara. ⁶ A naxa a fala mang'e bɛ, «N fe naxee birin mɛxi n ma bɔxi ma i xa masenyie nun i xa lɔnni xa fe ra, na birin findixi nɔndi nan na. ⁷ Beenun n xa be to n yetɛ ra, n mu la e xa masenyi ra.

Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon i xa lɔnni gbo dangife e naxan masenxi n bɛ. I fe naxan birin tagi rabaxi n bɛ nun i xa naafuli, na dangi i xili ra. ⁸ Nɛlɛxinyi na i xa mixie bɛ, nɛlɛxinyi na i xa konyie bɛ, barima e na i sɛɛti ma temui birin i xa lɔnni ramɛfe ra. ⁹ Tantui na i Marigi Alatala bɛ, naxan hinnɛxi i ra, a fa i dɔxɔ Isirayila mangɛ kibanyi kui. I Marigi Ala na raba nɛ barima Isirayila rafan a ma abadan. A i findixi nɛ e xa mangɛ ra alako i xa e yamari tinxinyi nun nɔndi ra.» ¹⁰ A naxa xɛɛma kilo wulu naani fi mangɛ ma, a nun labundɛ gɛgɛbe, nun gɛmɛ tofanyie. Kabi na temui, Seeba mangɛ ginɛ labundɛ xasabi naxan fi mangɛ Sulemani ma na nɔndɔn mu to Isirayila bɔxi ma sɔnɔn.

¹¹ Xirami nun Sulemani xa walikɛɛ naxɛe fa xɛɛma ra kelife Ofiri bɔxi ma, nɛe man naxa fa wuri nun gɛmɛ tofanyie ra. ¹² Mangɛ naxa na wuri rawali Alatala xa hɔrɔmɔbanxi sode dɛ ra, a nun mangɛ xa banxi sode dɛ ra. A man naxa na wuri rawali kɔrae yailanfe ra bɛɛtibae bɛ. Na wuri mɔɔli mu nu toxi Yudaya sinden.

¹³ Mangɛ Sulemani naxa Seeba mangɛ ginɛ waxɔnse birin so a yi ra dangife a naxan nasanbaxi a ma. Na xanbi, a naxa gbilen a xa bɔxi ma, a tan nun a xa mixie.

*Mangɛ Sulemani xa naafuli
(Yudaya Mangɛ II 1:14-17, 9:13-28)*

¹⁴ Nɛ yo nɛ Sulemani nu xɛɛma kilo wulu mɔxɔpɛn nun firin, kilo kɛmɛ senni tongo naani nun naani sɔtɔma, ¹⁵ bafe a naxan sɔtɔ yulɛya duuti ra. A man nu xɛɛma nun gbeti sɔtɔma mangɛɛ nun gominae ra Arabu bɔxi ma.

¹⁶ Mangɛ Sulemani naxa sɔɔri makan-tase kɛmɛ firin yailan xɛɛma ra, kankan yailanxi xɛɛma kilo solofere nan na. ¹⁷ A man naxa sɔɔri makantase xunxuri kɛmɛ saxan yailan xɛɛma ra, kankan yailanxi xɛɛma kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui naxan xili falama Liban Fɔtɔn Banxi. ¹⁸ Mangɛ naxa kibanyi xungbe yailan sili jinyi ra, a fa xɛɛma fanyi maso a ma. ¹⁹ Santide senni nu na na kibanyi ma. A xanbi radigilinxi, belɛxɛ sade firin nu na a sɛɛtie ma, yetɛ masolixi firin fan nu na a sɛɛtie ma. ²⁰ Yetɛ fu nun firin fan masolixi nu na santidee sɛɛtie ma,

senni nu na yirefanyi ma, sennie nu na kɔɔla ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²¹ Mangɛ Sulemani xa pɔɔti birin nun Liban Fɔtɔn Banxi xa pileti birin nu yailanxi xɛɛma nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma, a tide mu gbo a bɛ. ²² Kunkuie nu na mangɛ yi ra naxɛe nu sigama Tarasisi nɛ saxan yo nɛ saxan xɛɛma, gbeti, sili jinyi, kule, nun xɔni tofanyie tongode. Xirami xa walikɛɛ nu a malima na wali kui.

²³ Mangɛ Sulemani xa bannaya nun a xa lɔnni naxa gbo yɛ dangi bɔxi mangɛ birin na. ²⁴ Bɔxi mangɛ birin nu wama Sulemani xa lɔnni ramɛfe Ala naxan saxi a xaxili ma. ²⁵ Nɛe birin nu mangɛ sanbama gbeti, xɛɛma, dugie, geresosee, labundɛɛ, soe, nun sofalee ra nɛ yo nɛ.

²⁶ Sulemani naxa sɔɔri ragisee nun soe ragie malan. Sɔɔri ragise wulu keren kɛmɛ naani, nun soe ragie wulu fu nun firin nan nu na mangataa Darisalamu nun taa makantaxi gbɛtɛɛ. ²⁷ Mangɛ naxa a niya gbeti xa wuya Darisalamu dangife gɛmɛ xɔri ra. Wuri fanyi fan naxan xili sɛdiri naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxɛe na Sefela bɔxi ma. ²⁸ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa bɔxi nan ma. Mangɛ xa yulɛɛ nu sigama e tongode. ²⁹ E sɔɔri ragise sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi. E na mɔɔli sara Xiti nun Arami mangɛɛ fan bɛ.

11

Sulemani gbilenfe Alatala fɔxɔ ra

¹ Mangɛ Sulemani naxa ginɛ gɛgɛbe dɔxɔ naxɛe mu findixi Isirayilakae ra, alɔ Firawuna xa di ginɛ, Mowaba ginɛɛ, Amoni ginɛɛ, Edon ginɛɛ, Sidɔn ginɛɛ, nun Xiti ginɛɛ. ² Alatala nu bara a fala Isirayilakae bɛ na sie xa fe ra, «Wo naxa siga e xɔnyi, e fan naxa fa wo xɔnyi. Xa na mu, e wo bɔpɛɛ ya rafindima nɛ e xa alae mabiri.» Kɔnɔ Sulemani tan bira na mixie nan fɔxɔ ra, ginɛɛ maxanufe ra. ³ A mangɛ di ginɛ kɛmɛ solofere nan dɔxɔ, a konyi ginɛ kɛmɛ saxan fan tongo. Na ginɛɛ naxa a bɔpɛ mafindi.

⁴ A to fori, na ginɛɛ nu bara a bɔpɛ birin mafindi ala gbɛtɛɛ ma, a mu bira a

Marigi Alatala fɔxɔ ra alɔ a baba Dawuda.

⁵ Mangɛ Sulemani nu Sidɔnkae xa ala Asiteroti nun Amonikae xa ala Mɔlɔkɔ fan batuma. ⁶ Mangɛ Sulemani naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a mu a xui rakamali Alatala bɛ alɔ a baba Dawuda. ⁷ Na kui Sulemani naxa sɛrɛxɛbade yailan Mowaba xa ala Kemosi bɛ, a nun Amonikae xa ala Mɔlɔkɔ bɛ geya fari, naxan nu na Darisalamu ya ra. ⁸ A nu na mɔɔli rabama a xa ginɛɛ birin bɛ, naxee nu fatanxi si gbɛtɛɛ ra, naxee nu surayi nun sɛrɛxɛɛ bama e xa alae bɛ.

⁹ Alatala naxa xɔnɔ mangɛ Sulemani ma, barima a nu bara a kobe so Isirayila Marigi Alatala ra, naxan mini a ma sanya firin. ¹⁰ Alatala nu bara tɔnyi dɔxɔ ala gbɛtɛ batufe ra, kɔnɔ Sulemani mu Alatala xa yaamari suxu. ¹¹ Na kui Alatala naxa a fala Sulemani bɛ, «I to bara na mɔɔli raba, i mu bira n ma yaamarie fɔxɔ ra n naxee birin masen i bɛ, i n ma saate kana, n i xa mangɛya bama nɛ i yi ra, n fa a so i xa konyi nde yi ra. ¹² Kɔnɔ i baba Dawuda xa fe ra, n mu na rabama i xa simaya kui, n mangɛya bama nɛ i xa di xɛmɛ yi ra. ¹³ N mu mangɛya birin bama a yi ra, n bɔnsɔɛ keren nan luma i xa di bɛ n ma konyi Dawuda xa fe ra, nun Darisalamu xa fe ra n naxan sugandixi.»

¹⁴ Alatala naxa Sulemani gerefafa nde ramini, naxan nu xili Hadada. Edon mangɛ xa di nan nu a ra. ¹⁵ Dawuda Edon bɔxi gere tɛmɛi naxɛ, a xa sɔori mangɛ Yowaba nu bara te naa Isirayila sɔorie furee ragatade. Na tɛmɛi a man naxa Edon xɛmɛ birin faxa. ¹⁶ Yowaba nun a xa sɔorie naxa lu naa kike senni, han e gɛ xɛmɛ birin faxade ¹⁷ Hadada nun a baba xa konyi Edonka ndee nu bara e gi, e siga Misira. Na raba Hadada dimɛdi tɛmɛi nɛ. ¹⁸ E to keli Madiyan, e naxa siga Paran. E naxa mixie tongo mɛnni, e fa siga Misira Firawuna yire. Misira mangɛ naxa banxi so a yi ra, a a pɔxɔ sa a xa donse fe xɔn ma, a bɔxi fan fi a ma.

¹⁹ Hadada naxa rafan Firawuna ma, han a a xa mangɛ ginɛ xunya fi a ma ginɛ ra. ²⁰ Mangɛ ginɛ Tapenesi xunya naxa di xɛmɛ bari a bɛ, naxan nu xili Genuhati. Tapenesi na dɛ ba Firawuna xɔnyi nɛ, a fa lu mɛnni Firawuna xa die ya ma.

²¹ Hadada to a mɛ a Dawuda nun a xa sɔori mangɛ Yowaba bara faxa, a naxa a fala Firawuna bɛ, a xa diɲɛ a ma a xa gbilen a xɔnyi. ²² Firawuna naxa a yaabi, «Munfe ra i wama gbilenfe i xɔnyi? I waxɔnfe birin na be.» A naxa a yaabi, «I nɔndi, kɔnɔ diɲɛ n xa gbilen.»

²³ Ala naxa gerefafa gbɛtɛ ramini mangɛ Sulemani bɛ, naxan findixi Eliyada xa di Reson na, naxan nu bara a gi kelife Soba mangɛ Hadadeseri xɔnyi, ²⁴ Dawuda nu na e gerefafa tɛmɛi naxɛ. Reson xa sɔorie nan malan a fɛ ma, e fa lu Damasi, e mangɛya sɔto mɛnni. ²⁵ Reson nun Hadada findi Sulemani yaxuie nan na a xa simaya birin kui. Arami mangɛ Reson nu Isirayila pama xɔnxi.

²⁶ Nebati xa di Yerobowami nu kelixi Sereda nɛ Efirami bɔxi ma. A nga naxa findi kaapɛ ginɛ nde ra, naxan xili Seruya. A nu walima mangɛ Sulemani xa mixie ya ma, kɔnɔ mangɛ xa fe mu nu rafan a ma. ²⁷ Na rakeli yi fe nan ma: Mangɛ Sulemani nu na Milo tife, a nun a baba xa taa tɛtɛ yire nde. ²⁸ Yerobowami to findi gbangbalanyi fanyi nan na, Sulemani naxa a findi tekɛ wali xunyi ra Yusufu bɔnsɔɛ xun ma.

²⁹ Lɔxɔɛ nde Yerobowami naxa mini Darisalamu, a Annabi Ahiya Siloka li kira xɔn ma e doro. Donma xungbe nɛnɛ nu ragoroxi namipɔnɛ ma. ³⁰ Annabi Ahiya naxa a xa donma nɛnɛ ibɔɔ xuntun fu nun firin na, ³¹ a fa a fala Yerobowami bɛ, «Xuntun fu tongo, barima Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi n bɛ, «N fama nɛ mangɛya bade Sulemani yi ra, n fa bɔnsɔɛ fu sa i tan xa yaamari bun ma. ³² N bɔnsɔɛ keren luma nɛ Sulemani bun ma n ma konyi Dawuda xa fe ra nun Darisalamu xa fe ra, n taa naxan sugandixi Isirayila bɔnsɔɛ ya ma. ³³ N na rabama nɛ barima e bara e kobe so n na, e Sidɔn xa ala Asiteroti, nun Mowaba xa ala Kemosi, nun Amoni xa ala Mɔlɔkɔ batu. E mu e pɛrɛma n ma kira xɔn ma, e mu n ma yaamarie ratinmɛma alɔ Sulemani baba Dawuda a raba nɛ ki naxɛ. ³⁴ N mu mangɛya birin bama Sulemani yi ra, a xa lu mangɛya kui a xa simaya birin na n ma konyi sugandixi Dawuda xa fe ra, naxan bara n ma yaamarie nun

n waxonfe rabatu. ³⁵ Kono n mangeya bama ne Dawuda xa di Sulemani yi ra, n bonsoe fu fi i ma. ³⁶ N bonsoe keren nan luma a xa di yi ra, alako n ma konyi Dawuda foxi xa lu Darisalamu abadan, n dennaxe sugandixi n xili xa fe ra. ³⁷ N i tongoma ne, n i findi mange ra Isirayila xun na. I luma i waxonde ne. ³⁸ Xa i sa i tuli mati n na, xa i sa i jere n ma kira xon, xa i sa wali n be, i n ma yaamarie ratinme, i n ma seriye rabatu, alo n ma konyi Dawuda a raba ki naxe, n luma ne i seeti ma temui birin, n i bonsoe rasabatima ne, alo n naxan nabaxi n ma konyi mange Dawuda be, n Isirayila fima ne i ma. ³⁹ N mange Dawuda bonsoe rayaagima ne, kono kude xa mu a ra.» ⁴⁰ Mange Sulemani naxa wa Yerobowami faxafe. Na nan a niya, Yerobowami naxa a gi, a sa a xunyi taxu Sisaki ra Misira mange. A naxa lu menni han mange Sulemani naxa faxes.

⁴¹ Sulemani xa taruxui donxoe, a fole nun a raponyi, a sebexi Sulemani xa taruxui kui. ⁴² Sulemani xa mangeya naxa bu je tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ⁴³ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae seeti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa lu a joxoe ra.

12

Robowami nun Yerobowami (Yudaya Mangée II 10:1-15)

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa, e xa a ti mange ra. ² Nebati xa di Yerobowami naxa na fe me Misira, a to a gi Sulemani ma a siga dennaxe. ³ Mixi ndee naxa a xili a xa fa Isirayila boxi ma. Yerobowami nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a be, ⁴ «I baba muxu suxu ne alo konyie. Yakosi tan, i xa nde ba muxu xa kote ra i baba naxan saxi muxu fari. Na kui muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Nama naxa siga.

⁶ Mange Robowami naxa marasi fen forie ra, naxee nu na a baba Sulemani fe ma a xa simaya kui, a fa e maxorin,

«Wo marasi mundun fima n ma n nan n ma pama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama pama be, xa i tin e waxonfe ra, xa i woyen fanyi fala e be, e luma ne i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kono Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanma booree maxorin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxa e maxorin, «Wo marasi mundun fima n ma n na n ma pama yaabima naxan na, pama naxan n mayandima n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan saxi e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi pama yaabi yi ki, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan saxi e fari. I xa a fala e be, «N belexe sole lanmadi xungbo n baba tagi be. ¹¹ Yakosi, n baba xa kote xoxoxo a naxan doxo wo ma, n tan na xun masama ne. N baba wo bonbo luxusinyie nan na, kono n tan fama wo bonbode talie nan na.»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun pama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mange Robowami naxa e yaabi a xoxoxoe ra, a mu forie xa marasi tongo. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N na n baba xa kote xoxoxoe xun ma sama ne a naxan doxo wo ma. N baba wo bonbo luxusinyie nan na, kono n tan fama wo bonbode talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mange mu tin a tuli matide pama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami be Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Munse na won nun Dawuda bonsoe tagi?

Ke mu na muxu be Yisayi xa die tagi.

Isirayila xa gbilen e xonyi.

Yakosi Dawuda, i xa meeni i xa banxi ma i yete ra.»

Na kui, Isirayila birin naxa gbilen e xonyi.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taae kui, nee naxa lu Robowami xa yaamari bun ma. ¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Adorami xee, naxan pengi nu saxi tekun wali xon ma, kono Isirayilakae naxa a magono han a faxes. Mange Robowami naxa a gi keren

na sigafe ra Darisalamu a xa soori ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda xabile matandi na ki ne. Han to e mu lanxi.

²⁰ Isirayilaka birin to a me a Yerobowami bara fa, e naxa e malan, e a xili, e a findi mang'e ra Isirayila birin xun ma. Yudaya nan keren sa Dawuda bonsoe de ra.

²¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bonsoe soorie malan, geresoe fanyi wulu keme tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangeya bun ma. ²² Kono Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya be, ²³ «A fala Sulemani xa di Robowami be, Yudaya mang'e, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin boxi ma, ²⁴ Alatala xa masenyi nan yi ki: «Wo naxa te de sigafe ra won ngaxakerenyie gerede. Wo birin xa gbilen wo xonyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa masenyi rabatu, e naxa gbilen, e mu siga Yerobowami gerede sonon.

²⁵ Yerobowami naxa Sikemi taa ti Efirami geyae yire, a sabati naa. Na dangi xanbi, a man naxa siga, a Peniyeli ti. ²⁶ Yerobowami naxa a fala a boje ma, «Temunde yi nama fama gbilende, e lu Dawuda bonsoe xa yaamari bun ma, ²⁷ xa e luma te ra serexee bade Alatala xa banxi kui Darisalamu. Yi nama boje ya fama ne rafindide e marigi Robowami Yudaya mang'e ma, e n tan faxes, e fa gbilen Yudaya mang'e Robowami ma.»

²⁸ A to ge marasi fende, mang'e naxa ninge misaali firin yailan xema ra, a fa a fala nama be, «Wo xa sig'e Darisalamu mu lanma sonon. Isirayila, wo xa alae nan yi ki naxee wo ramini Misira boxi ma.» ²⁹ A naxa keren ti Beteli, a keren ti Dana. ³⁰ Na nan findixi yunubi ra e be. Nama nu luma siga ra na kuyee batude Beteli, xa na mu a ra Dana. ³¹ Yerobowami naxa salidee ti yire itexi, a fa mixie ti serexedube ra naxee mu findi Lewi die ra.

³² Yerobowami naxa sali nde raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ra, alo sali naxan mooli nu rabama Yudaya. A yete yati naxa serexee ba na kuye ninge daaxie be, a naxee yailan Beteli. A naxa serexedubee doxo Beteli na salide yiree,

a naxee ti geyae kon. ³³ A naxa serexee ba na salide kui, a naxan yailan Beteli. A na raba kike solomasaxan nde xi fu nun suuli nde ne. A nu bara na kike sugandi a yete kan waxonki ra. A naxa sali xungbe raba Isirayilakae be, a surayi gan serexee ra Beteli serexebade fari.

13

Namijonme xa masenyi Yerobowami be

¹ Alatala xa xera nde naxa fa Beteli kelife Yudaya boxi ma. Yerobowami nu tixi serexebade fari, a na surayi ganfe serexee ra. ² Alatala xa xera naxa a xui ite serexebade a xoxoxo ra a Alatala xa masenyi fala a xui itexi ra. A naxee, «Serexebade, serexebade! Alatala xa masenyi nan ya: «Di xeme nde barima ne mang'e Dawuda bonsoe ya ma, a xili Yosiya. A i xa serexedubee findi serexee ra i fari, naxee surayi bama serexee ra salide geyae fari. Mixi xorie nan yati ganma i fari!»» ³ Na loxoe a naxa tonxuma fi e ma, a naxa a fala e be, «Tonxuma nan ya alako wo xa a kolon a n tan Alatala xui yati nan falaxi wo be. Yi serexebade fama ne ibode, a xube ibogonma boxi ma.»

⁴ Mang'e Yerobowami to Ala xa xera xa masenyi me, a naxan fala a xui itexi ra Beteli serexebade xa fe ra, a naxa a belexe itala na serexebade fari, a fa a fala, «Na xeme suxu.» A to na raba, a belexe naxa xoxoxo a ra, a mu no a ramaxade sonon. ⁵ Na serexebade naxa iboo keren na, a xube naxa ibogon boxi ma, alo Alatala xa xera a fala ki naxee.

⁶ Na kui mang'e naxa a fala Ala xa xera be, «I Marigi Alatala maxandi n be, alako n belexe xa yalan.» Ala xa xera naxa Ala maxandi a be, Yerobowami belexe naxa yalan alo a singe. ⁷ Mang'e naxa a fala Ala xa xera be, «Fa n xonyi i xa i malabu, n bupa nde fima i ma.» ⁸ Ala xa xera naxa mang'e yaabi, «Hali i naafuli gbegbe fima n ma, n mu soma i xonyi. N mu sese donma, n mu sese minma be, ⁹ barima Alatala n yamarixi yi nan na, «I naxa sese don, i naxa sese min na yire. I xa gbilen i xonyi kira gbete ra.»» ¹⁰ A naxa gbilen kira gbete ra, a mu gbilen kira ra a fa naxan xon ma a singe.

11 Namijonme xemoxi nde nu na Beteli taa kui. A xa di nde naxa na fe ya maxaran a be, Ala xa xera naxan birin naba Beteli na loxo, nun a woyenyi naxee fala mange be. A xa di to ge na fe birin masende a be, 12 a naxa a tan nun a xunxae maxorin, «A gbilen kira mundun na?» A xa die nu bara a kolon na xera gbilen kira naxan na. E to na fala e baba be, 13 a naxa a fala e be, «Wo fa n ma sofale ra.» E to a yailan, a naxa te a fari, 14 a bira Ala xa xera foxo ra, han a sa a li wuri nde bun ma.

A naxa a fala a be, «Ala xa xera na i tan nan na naxan keli Yudaya?» A naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra.» 15 Namijonme xemoxi naxa a fala a be, «Won xa gbilen n xonyi, won xa won dege.» 16 Ala xa xera naxa a yaabi, «N mu noma gbilende, n mu noma sode i xonyi. N mu sese donma, n mu sese minma yi yire, 17 barima Alatala a masenxi ne n be, «I naxa sese don, i naxa sese min, i naxa gbilen kira ra i fa fama faxi naxan xon ma.»»

18 Xemoxi naxa a fala a be, «N tan fan findixi namijonme nan na alo i tan. Maleke nde nan goroxi n ma, a Ala xa masenyi ti n be, a falafe ra, «Na mixi ragbilen i xonyi, a xa a dege, a xa a min.»» A nu wule nan falafe a be. 19 Na kui Ala xa xera naxa gbilen, e naxa e dege, e naxa e min.

20 E nu doxoxi teebili ra temui naxe, Ala xa masenyi naxa goro na namijonme xemoxi ma, 21 a naxa a xui ite Ala xa xera be naxan keli Yudaya boxi ma. A naxa a fala a be, «Ala xa masenyi nan ya: «I to i Marigi Alatala xa yaamari matandi, i mu a xui suxu, 22 a falafe ra i naxa sese don, i naxa sese min be, i fure mu ragatama i benbae xa gaburi yire.»»

23 Ala xa namijonme to ge a degede, na xemoxi naxa fa a xa sofale ra alako boore xa siga. 24 A to siga, a xa biyaasi kui yete nde naxa dutun a ma kira xon ma, a a faha. A fure naxa sa kira xon ma, a xa sofale nun na yete naxa ti a fe ma. 25 Dangi mixie naxa a fure to kira de ra, yete tixi a fe ma. E to Beteli li, namijonme xemoxi nu na dennaxe, e naxa na fe fala mixie be.

26 Namijonme xemoxi naxan Ala xa xera ragbilen a xonyi a to na fe me, a naxa a fala, «Na Ala xa xera nan a ra, naxan Alatala xa yaamari matandixi. Alatala bara a niya yete xa a iboo, a xa a faha, alo a masenxi a be ki naxe.» 27 Na temui a naxa a fala a xa die be, «Wo fa n ma sofale ra.» E naxa na raba. 28 A to siga, a naxa Ala xa xera fure to kira xon ma, yete nun sofale tixi a fe ma. Yete mu fure donxi, a mu sofale ibooxi. 29 Namijonme xemoxi naxa Ala xa xera fure tongo, a a sa a xa sofale fari, a gbilen a ra. Namijonme xemoxi naxa a raso taa kui, a a kasange, a a xa jon fe raba. 30 A to a fure sa gaburi kui, a naxa a fala, «N ngaxakerenyi, i nu tooxo.»

31 Na to ba a ra, xemoxi naxa a fala a xa die be, «N na faha, wo xa n sa yi gaburi kui Ala xa xera fure saxi dennaxe. Wo xa n xorie sa a xorie fe ma. 32 A naxan fala Alatala xili ra Beteli nun yi serexebade naxee na geyae ma Samari boxi ma, a fama ne kamalide.»

33 Na fee to dangi, Yerobowami mu gbilen a xa fe naaxie foxo ra. A mixi mooli birin ti serexedube ra na salidee kui geyae fari, naxee na tin na ra. 34 Na nan findi Yerobowami bonsoe xa yunubi ra. Ala e sonto ne, a e fa e raloe dunija ma.

14

Yerobowami xa mang'eya raponyi

1 Na temui Yerobowami xa di Abiya naxa fura. 2 Yerobowami naxa a fala a xa gine be, «I xa i maxiri kepa nde ra, alako mixi naxa a kolon a Yerobowami xa gine nan i ra. I siga Silo Annabi Abiya xon ma, naxan a fala n be, a n findima ne yi boxi mange ra. 3 I xa taami fu, se joxunme ndee, nun kumi nde xanin a xon. A a falama ne i be, fe naxan fama won ma di lide.»

4 Yerobowami xa gine naxa a raba na ki, a naxa siga Silo, a sa so Ahiya xonyi. Ahiya nu bara fori, a ya mu nu se igbema sonon. 5 Alatala nu bara a fala Ahiya be, «Yerobowami xa gine nan fafe yi ki, a faxi i maxorinde a xa di xa fe ma, barima na mu yalanxi. I xa n ma masenyi ti a be. A fama gundo ki nan ma, alako mixi mu a

kolonma ki naxe Yerobowami xa gine na a ra.»

⁶ Ahiya to a sanyi xui me a bara makore naade ra, a naxa a fala a be, «So, Yerobowami xa gine. I faxi a gundo ki ma munfe ra? Masenyi xoxoxe nan yi ra i be. ⁷ Siga, i sa a fala Yerobowami be, Isirayila Marigi Alatala naxe, «N bara i xa fe ite nama tagi, n bara i ti mange ra n ma nama Isirayila xun ma, ⁸ n bara mangeya ba Dawuda bomsae yi ra, n a fi i tan ma. Konon i mu luxi alo n ma konyi Dawuda, naxan n ma seriye rabatu, a bira n foxo ra a boje birin na n waxonfe rabade. ⁹ I wali ki jaaxu dangi mixi birin na. I bara n naxono i xa kuyee batufe ra, naxee yailanxi wure raxunuxi ra. I bara i kobe raso n na. ¹⁰ Na nan a toxi, n gbaloe ragoroma i tan Yerobowami bomsae, i xa konyie, nun i xa mixi xoreyaxie ma. E birin sontoma ne. N fe jaaxi bama ne wo tagi, alo gine banxi makoma ki naxe. ¹¹ Yerobowami bomsae naxan na faxes taa kui, baree nan na fure donma. Naxan na faxes wula i, xonie nan na donma.» Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² Ahiya man naxa a fala na gine be, «Yakosi i xa gbilen i xonyi. I nefi i sanyi ti taa kui, wo xa di faxama ne. ¹³ Isirayilakae birin a jon fe raba, e a ragata gaburi kui. A keren nan sama gaburi kui Yerobowami xa denbaya ya ma, barima a keren nan fe fanyi rabaxi Isirayila Marigi Alatala be Yerobowami xa mixie tagi. ¹⁴ A gbe mu luxi sonon Alatala xa fa mange doko Isirayila xun ma Yerobowami joxoxe ra. ¹⁵ Alatala xa xone sinma ne Isirayila ma, alo foye xungbe sinma kalee ma xure de ra ki naxe. A Isirayila talama ne yi boxi fanyi ma, a naxan fi a benbae ma, a fa e rayensen ye xure kiri ma, barima e bara kuyee yailan. ¹⁶ A Isirayila sama ne a yaxuie belexe i yunubi xa fe ra, Isirayila naxan naba Yerobowami foxi ra.»

¹⁷ Yerobowami xa gine naxa siga. A to so Tirisa, a bara makore naade ra a xonyi, a xa di naxa faxes. ¹⁸ E naxa a ragata, Isirayila birin fa a jon fe raba, alo Alatala a masen ki naxe a xa konyi Annabi Ahiya be.

¹⁹ Yerobowami xa taruxui donxoe na Isirayila mang'ee xa taruxui kui. A xa geree nun a xa mangeya xa fe birin sebexi a kui. ²⁰ Yerobowami mangeya raba ne je moxonen nun firin. Na temui a naxa faxes, a xa di xeme Nadabo naxa ti mange ra a joxoxe ra.

²¹ Sulemani xa di Robowami findi Yudaya mange ra temui naxe, a xa simaya nu na je tongo naani nun keren. A je fu nun solofere mangeya nan naba Darisalamu, Alatala taa naxan sugandi a xili xa fe ra Isirayila bomsae birin tagi. A nga Amonika nu xili ne Naama.

²² Yudayakae fan naxa Alatala raxono e xa yunubie ra, e benbae mu nu darixi naxee moli ra. ²³ E fan naxa serexebadee yailan yire itexi birin fari wurie fe ma, e fa geme masolixie nun Aseri wuri masolixie ti naa. ²⁴ Langoe fan nu na naa. E nu fe jaaxie rabama na sali moli kui, alo sie, Ala naxee keru na boxi ma, nee nu a rabama ki naxe beenun Isirayilakae xa sabati naa.

²⁵ Na bara a niya Robowami xa mangeya je suuli nde ra, Misira mange Sisaki xa Darisalamu gere. ²⁶ A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xema ra. ²⁷ Mange Robowami naxa e joxoxe yailan yoxui ra, a e taxu soori mang'ee ra naxee mange xa banxi naade makantama. ²⁸ Mange nu sigama Ala xa banxi kui temui naxe, soorie nu na wure lefae rawalima. Mange na gbilen, e man fa na wure lefae ragbilen soori banxi kui.

²⁹ Robowami xa taruxui donxoe sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui nan kui. ³⁰ Temui birin, Robowami nun Yerobowami nu luma e boore gere ra. ³¹ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a benbae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Ahiya naxa ti a joxoxe ra. A nga Amonika nu xili ne Naama.

15

*Abiyami findife Yudaya mange ra
(Yudaya Mang'ee II 13:1-22)*

¹ Yerobowami xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra, Nebati xa di Abiyami

naxa ti mange ra Yudaya. ² A xa mang'eya bu n'e j'e saxan Darisalamu. A nga nu xili n'e Maaka, Abisaalon xa di. ³ A fan naxa bira yunubi fee f'oxo ra, a baba nu naxee rabama. A boj'e birin mu nu na a Marigi Alatala b'e, alo a benba Dawuda gbe nu na ki nax'e. ⁴ Kono Alatala naxa a ti mange ra Darisalamu a baba Dawuda xa fe ra, ⁵ barima Dawuda nu bara Alatala waxonfe raba, a bira a xa s'eriye f'oxo ra a xa dunij'eigiri birin kui, fo Uri Xitika xa fe. ⁶ Robowami nun Yerobowami nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

⁷ Abiyami xa taruxui donxoe sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. Abiyami nun Yerobowami nu e boore gerema temui birin. ⁸ A naxa laaxira, e a ragata a benbae s'eti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti mange ra a j'oxoe ra.

Asa findife Yudaya mang'ee ra
(*Yudaya Mang'ee II 14:1-2, 15:16-16:6,11-14*)

⁹ Isirayila mange Yerobowami xa mang'eya j'e m'oxon'en nde ra, Asa naxa ti mange ra Yudaya. ¹⁰ A j'e tongo naani nun keren nan naba mang'eya kui Darisalamu. A nga nu xili n'e Maaka, Abisaalon xa di. ¹¹ Asa naxa Ala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki nax'e. ¹² A naxa kuye fe kana, a babae naxee folo, a langoee keru na s'erexebadee xun ma.

¹³ A naxa mange gine binye ba a nga Maaka ma, barima a nu Asera kuye batuma. A naxa na kuye rabira, a a gan, a a xube woli Sediron xure kui. ¹⁴ Hali Asa boj'e birin to nu na Alatala nan b'e a xa simaya birin kui, a mu ge kuye s'erexebadee birin kanade yire itexie Yudaya boxi ma. ¹⁵ Asa naxa x'eema, gbeti, nun se fanyie raso Alatala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee ba Alatala b'e.

¹⁶ Asa nun Isirayila mange Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

¹⁷ Isirayila mange Baasa naxa te Yudaya gere xili ma. A naxa Rama taa ti, alako a xa kira ibolon Yudaya mange Asa ya ra.

¹⁸ Asa naxa gbeti nun x'eema tongo Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui, a a so x'erae yi ra, a e x'e Damasi taa, Arami mange Ben Hadada yire yi masenyi ra:

¹⁹ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki nax'e. Sanbase nan ya, x'eema nun gbeti. Saate kana naxan na i nun Isirayila mange Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

²⁰ Ben Hadada naxa tin mange Asa xa masenyi ra. A naxa a xa soori xunyie x'e Isirayila taae suxude. E naxa Iyono, Dana, Abeli Beti Maaka, Kinereti, nun Nafatali boxi suxu. ²¹ Baasa to na fe m'e, a naxa Rama tife wali rati, a lu Tirisa taa kui. ²² Na wali to ti, mange Asa naxa Yudayakae birin xili, e xa fa tekugemee nun wurie tongode Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin xanin, e a rawali Geba nun Misipa tife ra.

²³ Asa xa taruxui donxoe, a xa geree xa fe, a xa taa tife xa fe, nun a xa fe birin sebexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. Asa to fori, fure nde naxa a sanyie suxu. ²⁴ Asa naxa laaxira. E naxa a ragata gaburi kui a benba Dawuda xa taa a benbae fe ma. A xa di Yehosafati naxa ti mange ra a j'oxoe ra.

Nadabo findife Isirayila mang'ee ra

²⁵ Yerobowami xa di Nadabo naxa ti Isirayila mange ra Yudaya mange Asa xa mang'eya j'e firin nde ra. Nadabo naxa mang'eya xanin j'e firin Isirayila boxi ma.

²⁶ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a a j'ere a baba xa kira xon ma, naxan a niya Isirayila xa yunubi raba. ²⁷ Ahiya xa di Baasa, fatanfe Isakari bonsoe ra, naxa yanfanteya maxiri a xun ma. Baasa naxa a faxa Gibeton, a tan Nadabo nun Isirayilakae nu na Filisitakae gerefe temui nax'e. ²⁸ Baasa a faxa Yudaya mange Asa xa mang'eya j'e saxan nde n'e, a ti Isirayila mange ra a j'oxoe ra. ²⁹ A to findi mange ra, a naxa Yerobowami bonsoe birin faxa. A mu keren lu, a e birin sonto n'e, alo Alatala nu bara a masen ki nax'e Annabi Ahiya saabui ra, naxan nu na Silo. ³⁰ A faxa Yerobowami xa yunubi nan ma fe ra, naxan a niya Isirayila fan xa e kobe raso e Marigi Alatala ra.

³¹ Nadabo xa taruxui donxoe nun a fe naxan birin naba, na sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ³² Asa nun Isirayila mange Baasa nu e boore gerema e xa simaya birin kui.

Baasa findife Isirayila mangé ra

³³ Yudaya mangé Asa xa mangéya jé saxan nde ra, Ahiya xa di Baasa naxa ti Isirayila mangé ra Tirisa. A bu né mangéya kui jé mǎxǎjɛn nun naani. ³⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira Yerobowami xa kira fǎxǎ ra, naxan a niya Isirayila fan xa yunubi raba.

16*Baasa xa mangéya*

¹ Alatala naxa yi masenyi ragoro Xanani xa di Yehu ma Baasa bɛ: ² «N bara i tongo dunija bɛndɛ fupɛ fari, n i findi n ma jama xa mangé ra. Kǎnǎ i tan bara bira Yerobowami xa kira fǎxǎ ra, i n ma Isirayila jama ti yunubi rabafe ra, naxan bara n naxǎnǎ a jaaxi ra. ³ Na kui n i tan Baasa bama né mangé ra, alǎ gine a xa banxi kui makǎma ki naxɛ. N i bǎnsǎɛ luma né, alǎ n Nebati xa di Yerobowami bǎnsǎɛ luxi ki naxɛ. ⁴ Baasa bǎnsǎɛ naxan na faxa taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxa wula i, xǎnie nan na donma.»

⁵ Baasa xa taruxui dǎnxǎɛ nun a xa gere ki fanyi, birin sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ⁶ Baasa naxa laaxira, a naxa ragata Tirisa. A xa di Ela naxa ti mangé ra a jǎxǎɛ ra. ⁷ Alatala a xa masenyi ti né Baasa nun a bǎnsǎɛ bɛ, Xanani xa di Annabi Yehu saabui ra. Na masenyi ti a xa fe jaaxie nan ma fe ra, naxee mu rafanxi Alatala ma. A nu bara maniya Yerobowami bǎnsǎɛ ra, a naxan sǎntǎ.

Ela findife Isirayila mangé ra

⁸ Asa xa mangéya jé mǎxǎjɛn nun senni nde ra, Baasa xa di Ela naxa ti Isirayila mangé ra. A xa mangéya bu né jé firin. ⁹ Simiri, a xa sǎori mangé nde, naxan nu findixi a xa sǎori ragisee sɛeti keren xunyi ra, naxa yanfanteya xiri a xun. Lǎxǎɛ nde Ela nu na Tirisa a siisife Arisa xǎnyi, naxan findi na mangé xa banxi kante ra. ¹⁰ Simiri naxa so naa, a a faxa. Yudaya mangé Asa xa mangéya jé mǎxǎjɛn nun solofere nde ra, Simiri naxa ti Isirayila mangé ra Ela jǎxǎɛ ra.

¹¹ A to findi mangé ra, a naxa dǎxǎ kibanyi, a Baasa bǎnsǎɛ birin faxa né. A mu na xa mixi yo lu, na boore nde

ba, na jǎxǎɛ ba. ¹² Simiri Baasa bǎnsǎɛ birin sǎntǎ né, alǎ Alatala a masen ki naxɛ Baasa xili ma Annabi Yehu saabui ra. ¹³ Baasa nun a xa di Ela faxa e xa yunubi fufafue nan ma fe ra, e Isirayila Marigi Alatala raxǎnǎxi naxee ra. ¹⁴ Ela xa taruxui dǎnxǎɛ birin sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

Simiri findife Isirayila mangé ra

¹⁵ Yudaya mangé Asa xa mangéya jé mǎxǎjɛn nun solofere nde ra, Simiri naxa mangéya raba xi solofere bun ma Tirisa. Isirayila jama nu na Gibetǎn Filisitakae gere. ¹⁶ Nama to a mɛ, a Simiri bara mangé yanfa, a a faxa, e naxa sǎori xunyi Omiri ti Isirayila mangé ra keren na. ¹⁷ Na temui Omiri nun Isirayila sǎorie naxa keli Gibetǎn, e sa Tirisa rabilin.

¹⁸ Simiri to a to, taa birin nabilinxi, a naxa so mangé banxi kui, a na gan a yetɛ xun ma. ¹⁹ A faxa a xa yunubie nan ma fe ra, naxee nu bara Alatala raxǎnǎ. A nu bara bira Yerobowami xa kira fǎxǎ ra, a a niya Isirayila jama fan xa yunubi raba.

²⁰ Simiri xa taruxui dǎnxǎɛ nun a xa yanfanteya sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

Omiri findife Isirayila mangé ra

²¹ Na temui Isirayila jama sɛeti nu wama Ginati xa di Tibini tife mangé ra, boore sɛeti nu wama Omiri nan xǎn. ²² Nama sɛeti naxan nu na Omiri fǎxǎ ra, nee naxa nǎ Ginati xa di Tibini xa jama ra. E naxa Tibini faxa, e Omiri ti mangé ra.

²³ Yudaya mangé Asa xa mangéya jé tongo saxan nun keren nde ra, Omiri naxa findi Isirayila mangé ra, a bu na kui jé fu nun firin. A to gɛ jé senni rabade Tirisa, ²⁴ a naxa Samari geya sara Semeri ma gbeti kilo tongo solofere ra. A naxa taa ti naa fari, a na taa xili sa Samari, barima na geya kanyi nu xili né Semeri.

²⁵ Omiri nu fe jaaxie rabama, naxee mu rafan Alatala ma. A xa fe jaaxie nu dangi Isirayila mangé singee gbee ra. ²⁶ A Nebati xa di Yerobowami fǎxi birin naba né, a a niya Isirayila jama fan xa e Marigi Alatala raxǎnǎ e xa fe fufafue ra.

²⁷ Omiri xa taruxui, nun a xa gere ki fanyi, na birin sebexi Isirayila mangée

xa taruxui kui. ²⁸ Omiri naxa laaxira, a ragata a benbae seeti ma Samari. A xa di Akabu naxa ti mange ra a joxoxe ra.

Akabu findife Isirayila mange ra

²⁹ Yudaya mange Asa xa mang'eya je tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Omiri xa di naxa findi Isirayila mange ra. A bu ne mang'eya kui Isirayila xun ma Samari je moxonen nun firin.

³⁰ Akabu naxa fe paaxie raba, naxee mu rafan Alatala ma, dangi mange singee ra. ³¹ Bafe Nebati xa di Yerobowami xa yunubi ra, a naxa Sidon mange Etibaali xa di Yesabela fan tongo gine ra, a fa na xa kuye Bali batu, a a xinbi sin na bun ma.

³² A naxa serexebade yailan Bali kuye be Bali xa banxi kui, naxan nu tixi Samari. ³³ Akabu naxa Aseri wuri masolixie fan yailan, naxee nu xili Asera. Akabu naxa Alatala raxono na fe moolie ra, dangife Isirayila mange singee ra.

³⁴ A xa waxati, Xiyeli Betelika naxa gbilen Yeriko taa ti ra. A naa ti folo a xa di singe Abirami sare nan na, a wali rapon naadee tife nan ma a xa di Segubu sare ra, alo Alatala nu bara a masen ki naxe Nunu xa di Annabi Yosuwe saabui ra.

17

Annabi Eliya

¹ Eliya Tisibeka, naxan findi Galadi boxi mixi nde ra naxa a fala mange Akabu be, «N xa a fala i be Isirayila Marigi Alatala xili ra, n naxan nabatuma, toofare tune nun xini yo mu fama, fo n Ala maxandi.»

² Alatala yi nan masen Annabi Eliya be, ³ a naxe, «Keli be, i xa siga sogetede biri ra, i sa i noxun Keriti xure yire. ⁴ I xure ye nan minma, n donse rasanbama ne i ma xaxae saabui ra.»

⁵ A naxa siga, a a raba alo Alatala a fala a be ki naxe, a sa sabati Keriti xure yire Yuruden sogetede biri. ⁶ Xaxae nu fama taami nun sube ra a xon ma geesege nun nunmare. A nu xure ye nan minma. ⁷ Kono temui nde to dangi, na xure naxa xori, barima tune mu nu fama na boxi ma na waxati.

⁸ Na temui Alatala naxa a masen a be, a naxe, ⁹ «Keli, i xa siga Sarepeta naxan na Sidon boxi ma. I xa lu naa. N bara

yaamari fi kaape gine nde ma, a xa i balo.» ¹⁰ A naxa keli, a siga Sarepeta. A to so na taa kui, a naxa kaape gine nde to, a yege matongofe. A naxa na gine xili, a a fala a be, «Yandi, n ki ye ra n xa a min.»

¹¹ Gine to nu sigafe ye foxo ra a be, a man naxa a xili, a a fala a be, «Yandi, i xa fa taami xuntunyi fan na n be.»

¹² Gine naxa a yaabi, «N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, taami yo mu na n yi ra, fo farin pooti ya keren, a nun ture dondoronti kundi kui. N na yege di matongofe na nan ma, n xa sa na yailan n tan nun n ma di be. Muxu na ge na donde, muxu fama faxade ne.»

¹³ Eliya naxa a fala a be, «Hali i mu gaaxu, sa a raba alo n a falaxi i be ki naxe. Kono i naxan nabama, i xa n ma taami nan singe yailan, i fa a ra. Na dangi xanbi, i xa i gbe nun i xa di gbe yailan. ¹⁴ Isirayila Marigi Alatala a masen ne, «Farin mu ponma pooti kui, ture mu ponma kundi kui, beenun Alatala tune rafama boxi ma temui naxe.»

¹⁵ Na kui gine naxa siga, a a raba alo Alatala a yamarixi ki naxe Annabi Eliya saabui ra. Na waxati bun ma baloe nu na a tan, a xa di, nun Annabi Eliya yi.

¹⁶ Farin mu nu ponma pooti kui, ture mu nu ponma kundi kui alo Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra.

¹⁷ Na fee to dangi, na kaape gine xa di naxa fura. Na fure senbe naxa gbo, han a pengi naxa pon a fate i. ¹⁸ Gine naxa a fala Annabi Eliya be, «Munse na won tagi, i tan Ala xa mixi? I faxi ne n xonyi i xa fa n natu n ma yunubie ra, i man xa n ma di faxa?» ¹⁹ Eliya naxa a yaabi, «I xa di so n yi ra.» A naxa dimedi tongo a nga yi ra, a a xanin a xa konkoe kui naxan nu na banxi kui koore kon na. A to a sa sade ma, ²⁰ a naxa Alatala maxandi a be, a naxe, «N Marigi Alatala, i wama n yatigi kaape gine toorofe yi ki ne, a xa di xa faxa?» ²¹ A naxa a yete itala dimedi fate fari sanya saxan, a Alatala maxandima a falafe ra, «N Marigi Alatala, n bara i maxandi, i xa yi di pengi ragbilen a fate i.»

²² Alatala naxa Annabi Eliya xa maxandi suxu, dimedi pengi naxa gbilen a fate i.

²³ Eliya naxa a tongo, a goro a ra a nga

xɔn, a a fala a be, «I xa di mato, a kisixi.»
²⁴ Gine naxa a fala Eliya be, «Yakosi n bara a kolon a Ala xa mixi nan i ra, naxan Alatala xa masenyi tinxinxi masenma.»

18

Annabi Eliya nun Mang'e Akabu

¹ Temui xɔn to kuya, Alatala naxa a masen Annabi Eliya be a je saxan nde ra, a naxe, «Siga Akabu yire, n tune rafama ne boxi ma fa.» ² Eliya naxa siga Akabu yire. ³ Kaame nu bara senbe soto Samari boxi ma. Akabu naxa Abadiyasi xili, naxan nu walima mange banxi kui. A nu gaaxuma Alatala ya ra ki fanyi ra. ⁴ Yesabela nu Alatala xa namijonm'e faxama temui naxe, Abadiyasi namijonm'e keme tongo ne, a sa e noxun mixi tongo suuli suuli ma fonme firin kui, a e balo ye nun taami ra.

⁵ Akabu naxa a fala Abadiyasi be, a naxe, «I xa boxi birin isa mere fende won ma soee nun won ma sofalee noma jooge sɔtode dennaxe, alako e naxa faxes.»

⁶ Akabu nun Abadiyasi naxa boxi itaxun e bore ma, e xa a isa. Akabu naxa siga kira nde xɔn, Abadiyasi naxa siga kira gbete xɔn.

⁷ Abadiyasi naxa naralan Annabi Eliya ra kira xɔn. Abadiyasi to a to, a naxa a felen a bun ma, a a fala a be, «N marigi Eliya, i tan yati nan a ra?» ⁸ Eliya naxa a yaabi, «Iyo, n tan nan a ra. Sa a fala i xa mange be, i bara Annabi Eliya to.» ⁹ Abadiyasi naxa a fala, «N haake mundun nabaxi i ra naxan a niyama i xa yi mooli raba n na? Yi findima faxe nan na n be Akabu mabiri. ¹⁰ N xa a fala i be i Marigi Alatala xili ra, paman'e nun boxi yo mu na, n ma mange mu i fenxi dennaxe. Mennikae na a fala i mu na, Akabu e rakalima xa e mu i toxi. ¹¹ Yakosi i naxe, <Sa a fala mange be i bara Annabi Eliya to.> ¹² Kono n na keli i xun ma ya, Alatala Xaxili Seniyenxi fama i xaninde yire nde. Na kui, n na ge xera ibade Akabu be, a lima muxu mu i toma be sonon, a fa n faxes na ma. N tan bara gaaxu Alatala ya ra kabi n dimedi temui. ¹³ N marigi, e mu a falaxi i be, n naxan naba Yesabela nu Alatala xa namijonm'e faxama temui

naxe? N Alatala xa namijonm'e keme nan noxun fonme kui tongo suuli suuli ma. N nu fa e balo taami nun ye ra. ¹⁴ Kono yakosi, xa i n xee n ma mange xɔn ma, n xa a fala a be n bara Annabi Eliya to, a n faxama ne!» ¹⁵ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N bara n kali n Marigi Alatala ra, to n nan n yete masenma ne Akabu be.»

¹⁶ Abadiyasi naxa siga Akabu yire, a fa dentege sa a be. Akabu naxa siga Eliya foxo ra. ¹⁷ A to sa Eliya to, Akabu naxa a fala a be, «I tan nan Isirayila ya isoxi yi ki?» ¹⁸ Annabi Eliya naxa a yaabi, «N tan xa mu Isirayila ya isoxi. I tan nun i baba bonsoe nan Isirayila ya isoxi, barima wo bara Alatala xa yaamarie rabolo, i bira Bali kuye foxo ra. ¹⁹ Yakosi, i xa Isirayila jama birin malan Karemele geya ma, a nun wo xa Bali kuye xa namijonm'e keme naani tongo suulie, a nun Asera kuye xa namijonm'e keme naanie, i xa gine Yesabela naxee rabaloma.»

²⁰ Akabu naxa mixie xee Isirayilakae xilide. A naxa na namijonm'e malan Karemele geya fari. ²¹ Na temui Eliya naxa a maso jama birin na, a fa yi masenyi ti e be, «Wo tan luma filankafuija kui han mun temui? Xa Alatala nan Ala ra, wo bira a foxo ra. Xa Bali nan Ala ra, wo bira a tan Bali foxo ra.» Nama mu a yaabi.

²² Annabi Eliya man naxa a fala e be, «N keren nan be Alatala xa namijonm'e ra. Bali xa namijonm'e mixi keme naani tongo suuli na be. ²³ Wo xa tuura firin so muxu yi ra. Bali namijonm'e xa e gbe sugandi, e xa a ibolon, e a sa yege fari, kono te mu doxoma a ra. N tan fan xa tuura boore ibolon, n a sa yege gbete fari, n fan mu te doxoma a ra. ²⁴ Muxu na ge na rabade, Bali namijonm'e xa wo marigi ala maxandi. N tan fan xa Alatala maxandi. Ala naxan na te ragoro serexe ma, na nan findima jama birin Marigi Ala ra.» Nama birin naxa tin na fe ra.

²⁵ Eliya naxa a fala Bali xa namijonm'e be, «Wo tuura keren sugandi, wo singe xa a ibolon, barima wo tan nan gbo. Wo wo marigi ala maxandi, kono wo naxa te sa.» ²⁶ E naxa tuura keren tongo, e a ibolon, e a sa yege fari, e fa Bali maxandi folo. Keli

geesege ma, han yanyi tagi, e a falama, «Bali, muxu yaabi.» Kono yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me. E naxa tungan tungan folo e xa serexebade ya i. ²⁷ Yanyi tagi to a li, Annabi Eliya naxa yo e ma, a falafe ra, «Wo wo xui ite de, barima a to findixi ala ra, fee wuya a yi. Temunde a na biyaasi kui, xa na mu a ra a na xife. Wo xa a raxunu.»

²⁸ E man naxa e xui ite senbe ra. E naxa e fate maxaba santidegema nun tanbee ra, han e wuli mini. ²⁹ Yanyi to dangi, e naxa Bali kuye maxandi a namijonme daaxi han nunmare serexe ba temui. Kono yaabi yo mu fa, xui nde yo mu me, tonxuma nde yo mu to.

³⁰ Na temui Annabi Eliya naxa a fala nama be, a naxe, «Wo wo maso n na.» Nama to na raba, Eliya naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu bara kana menni temui dangixi. ³¹ Eliya naxa geme fu nun firin tongo, naxan lanxi Yaxuba xa die konti ma, Alatala a masen naxan be, «I xili falama ne Isirayila.» ³² A naxa serexebade yailan na geme fu nun firinyi ra Alatala xili ra. A naxa fole ge na serexebade rabilinyi, ye konbo ya naani noma naxan nafede. ³³ A naxa yege sa na fari, a tuura ibolon, a na sa na yege fari.

³⁴ A to ge na ra, a naxa mixie yamari, «Wo yi feje naani rafe ye ra, wo a ifili yi yege nun yi serexe ma.» E to ge na rabade, a man naxa a fala e be, «Wo man xa a raba.» E to a raba a firin nde, Eliya man naxa a fala, «Wo man xa ye sa.» E naxa a raba a saxan nde. ³⁵ Ye nu soli serexebade ra, fole fa rafe ye ra.

³⁶ Nunmare serexe ba temui, Annabi Eliya naxa a maso serexebade ra, a a fala, «Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Alatala, birin xa a kolon to a i tan nan na Ala ra Isirayila. Birin xa a kolon a n tan nan na i xa konyi ra, naxan yi fe birin nabaxi i xui ma! ³⁷ Alatala, i xa n ma maxandi suxu. Yandi, i xa a suxu, alako yi nama xa a kolon a i tan Alatala nan na Ala ra, naxan noma e boje ragbilende i ma.»

³⁸ Na kui Alatala naxa te ragoro, a serexe gan, a yege gan, hali gemee nun boxi gan ne. Ye naxan nu fole kui, a birin naxa xara feo. ³⁹ Nama to na to, e

naxa e yatagi rafelen boxi ma, e fa a fala, «Alatala nan Ala ra! Alatala nan Ala ra!» ⁴⁰ Annabi Eliya naxa a fala e be, «Wo Bali xa namijonmee suxu. A keren naxa a gi.» Nama naxa e suxu, Eliya naxa e xanin Kison xure yire, a e birin kon naxaba.

⁴¹ Na temui Eliya naxa a fala Akabu be, «Siga i xonyi. I xa i dege, i xa i min, barima na xui i naxan mexi yi ki na fama tune nan na.» ⁴² Akabu naxa te a xonyi a degede nun a minde, kono Annabi Eliya tan naxa te Karemele geya fari, a fa a felen boxi ma, a yatagi fa lu a sanyie tagi. ⁴³ A naxa a fala a xa konyi be, «Te yire itexi, i xa baa mabiri mato.» Konyi to te naa, a naxa baa mato, a mu sese gbete to. Eliya naxa a ragbilen na yire itexi sanya solofere baa matode. ⁴⁴ A sanya solofere nde, konyi naxa a fala, «Nuxui di nan tefe baa xun ma. A nun belexe monde lan.» Eliya naxa a fala a be, «Siga, i xa sa a fala Akabu be, a xa baki a xa soori ragise kui, a xa goro geya fari mafuren mafuren alako a naxa biri boora. Tune na fafe!»

⁴⁵ Nuxuie naxa koore birin iforo, foye naxa keli, tune belebele naxa sin boxi ma. Akabu naxa te a xa soori ragise kui, a siga Yisireeli. ⁴⁶ Alatala naxa senbe fi Eliya ma, a fa a gi a sanyi ra, a dangi Akabu ya ra han Yisireeli sode de ra.

19

Annabi Eliya gaaxufe

¹ Akabu naxa sa dentege sa Yesabela be, Eliya naxan birin nabaxi, a a xa namijonmee faxaxi santidegema ra ki naxe. ² Yesabela naxa xera xee Eliya ma, a a fala a be, «Xa n lu mu i faxa beenun tina yi waxati alo i n ma namijonmee faxa ki naxe, alae xa n danka.»

³ Annabi Eliya to na me, a naxa a gi a xa a nii ratanga. A naxa so Beriseeba Yudaya boxi ma, a naxa a xa konyi lu menni. ⁴ A tan naxa siga gbengberenyi ma a fejen keren nere raba, a doro wuri nde bun ma, a Ala maxandi faxe ra. A naxe, «Alatala, n ma toore bara dangi a i. N nii tongo, barima n mu fisa n benbae be.»

⁵ Na temui a naxa a sa, a xi na wuri bun ma. Maleke nde naxa goro a ma, a din a ra, a a fala a be, «Keli i xa i dege.» ⁶ Taami

jinxu nu na mɛnni gɛmɛ furee fari, a nun ye fɛɲɛ. A naxa a dɛge, a ye min, a man naxa a sa. ⁷ Ala xa malekɛ naxa fa a ma a firin nde, a din a ra, a a fala a bɛ, «Keli i xa i dɛge, barima biyaasi xɔnkuye na i ya ra.» ⁸ A naxa keli, a a dɛge, a ye min. A sɛnbɛ naxan sɔtɔ na donsee ra, na naxa a niya a xa nɔ a pɛrɛde xi tongo naani, kɔɛ tongo naani bun ma, han a Ala xa Xorebe geya li.

⁹ Mɛnni a naxa kɔɛ radangi fɔnmɛ nde kui. Na tɛmɛi a naxa yi masenyi mɛ: «I na munse rabafe be Eliya?» ¹⁰ A naxa a yaabi. «N bara n yetɛ fi i tan Alatala Sɛnbɛma ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa sɛrɛxɛbadɛɛ kana, e bara i xa namipɔnmɛɛ faxa santidɛgɛma ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹¹ Alatala naxa a masen a bɛ, «Mini tande Alatala ya i, i keli fɔnmɛ kui.» A to mini, Alatala naxa dangi a ya i. Foye xungbe sɛnbɛma nde naxa a xun sa geya ma, a gɛmɛɛ ibɔɔma, a fanyee ibutuxunma, kɔnɔ Alatala mu nu na na foye kui. Na tɛmɛi bɔxi fan naxa sɛrɛn, kɔnɔ Alatala mu nu na na bɔxi sɛrɛnyi kui. ¹² Na dangi xanbi, tɛ fan naxa mini, kɔnɔ Alatala mu nu na na tɛ xɔra.

Na to ba a ra, xui jɔxunmɛ nde naxa mini dɔyi dɔyi ra. ¹³ Annabi Eliya to na mɛ, a naxa a yatagi makoto a xa donma ra, a naxa mini fɔnmɛ kui, a ti fɔnmɛ dɛ ra. A mu bu, xui nde naxa mini a ma, a naxɛ, «I na munse rabafe be Eliya?» ¹⁴ A naxa a yaabi, «N bara n yetɛ fi i tan Alatala Sɛnbɛma ma. Isirayilakae bara i xa saate rabolo, e bara i xa sɛrɛxɛbadɛɛ kana, e bara i xa namipɔnmɛɛ faxa santidɛgɛma ra. N keren nan fa luxi, e na katafe n fan faxade.» ¹⁵ Alatala naxa a masen a bɛ, «I xa gbilen gbengberenyi kira xɔn ma sigafe ra Damasi. I na so naa, i xa ture sɛniyenxi sa Xasayeli xunyi a masenfe ra, a xa findi Arami mangɛ ra. ¹⁶ I xa ture sɛniyenxi sa Nimisi xa di Yehu fan ma, a xa findi Isirayila mangɛ ra. Na dangi xanbi i xa ture sa Elise xunyi, Safati xa di, Abeli Mexolaka xa mamadi, a tan xa findi namipɔnmɛ ra i jɔxɔɛ ra. ¹⁷ Naxan na tanga Xasayeli xa santidɛgɛma ma, Yehu a faxama nɛ. Xa naxan tanga Yehu

xa santidɛgɛma ma, Elise a faxama nɛ. ¹⁸ Kɔnɔ n mixi wulu solofere luma nɛ Isirayila, naxee mu suydixi Bali kuye bɛ, e dɛ mu a sunbuxi.»

¹⁹ Eliya naxa keli mɛnni, a sa Safati xa di Elise li, a na bɔxi buxafe. Ninge mɔxɔɲɛn nun naani nan nu jɛrɛfe a ya ra, a nu firinyi nan nawalife e xanbi ra. Eliya naxa dangi a fɛ ma, a naxa a xa donma woli a ma. ²⁰ Elise naxa a xa ningee rabolo, a a gi Eliya fɔxɔ ra, a a fala a bɛ, «Yandi, i xa dijɛ n xa sa n jɔngu nga nun n baba ma. Na tɛmɛi n birama nɛ i fɔxɔ ra.» Eliya naxa a fala a bɛ, «Gbilen i xa wali ra. I munse mexi n na?» ²¹ A to a makuya Eliya ra, a naxa ninge firin tongo, a e ba sɛrɛxɛ ra. A naxa wurie findi yege ra e nu maxirixi naxee ra, a sube jin pama bɛ. Na dangi xanbi, a naxa bira Annabi Eliya fɔxɔ ra, a findi a xa batula ra.

20

Arami mangɛ Samari taa gerefe

¹ Arami mangɛ Ben Hadada naxa a xa sɔorie birin malan. Mangɛ tongo saxan nun firin nan nu e ya ma, soe nun sɔori ragisee nu na e yi ra. E naxa Samari rabilin, e fa gere ti e bɛ.

² Na kui Ben Hadada naxa xɛɛraɛ xɛɛ Isirayila mangɛ Akabu xɔn. ³ A naxa a fala a bɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa ginɛ tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra.» ⁴ Isirayila mangɛ naxa a yaabi, «Mangɛ, n bara findi i xa konyi ra, n bara n harige birin fi i ma.»

⁵ Na dangi xanbi mangɛ naxa xɛɛra gbetɛɛ xɛɛ a falafe ra, «Mangɛ Ben Hadada naxɛ, «A lanma i xa i xa gbeti, i xa xɛɛma, i xa ginɛ tofanyie, nun i xa die birin findi n gbe ra. ⁶ Tina yi waxati, n mixie xɛɛma nɛ i xɔnyi, e xa sa i xa banxi kui mato, a nun i xa mixie xa banxie, e xa se birin tongo naxan tide gbo i bɛ.»»

⁷ Isirayila mangɛ naxa taa kuntigie xili, a a fala e bɛ, «Wo xa a kolon, a yi mixi wama won tɔɔrɔfe nɛ. N nu bara a fala a bɛ a n nan n ma ginɛɛ, n ma die, n ma xɛɛma, nun n ma gbeti birin fima nɛ a ma. N mu nu tondixi na sese ra.» ⁸ Kuntigie

nun pama birin naxa a yaabi, «I naxa i tuli mati a ra, i naxa a danxun.»

⁹ Na kui Akabu naxa a fala Ben Hadada xa xɛɛrae bɛ, «Wo sa a fala won ma mangɛ bɛ a a naxan singe fala, n bara tin na ra, kɔnɔ a naxan saxi na fari, n mu na rabama.» Xɛɛrae naxa gbilen na falade mangɛ Ben Hadada bɛ. ¹⁰ Ben Hadada naxa xɛɛrae xɛɛ mangɛ Akabu ma a falafe ra, «Xa n mu Samari xun nakana, sese mu lu yi taa kui fa, mixi nɔma naxan matongode a belexesole ra, alae xa n danka.» ¹¹ Kɔnɔ Isirayila mangɛ naxa a yaabi, «Sɔɔri naxan na sigafe gere sode, a mu lan a xa a yetɛ matɔxɔ, alɔ sɔɔri naxan bara gɛ gere sode.» ¹² Ben Hadada to na wɔyenyi mɛ, a nu na bere minfe nɛ a nun mangɛ gbɛtɛe e xa leelee bun ma. A naxa a fala a xa sɔɔrie bɛ, «Won xɛɛ gere sode.» Na kui e naxa e ya rafindi Samari taa ma.

¹³ Na tɛmɛi namijɔnmɛ nde naxa a maso Isirayila mangɛ Akabu ra, a naxa a masen a bɛ, «Alatala naxɛ, <I yi sɔɔri gali to? To yati n e birin sama nɛ i sagoe, alako i xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.» ¹⁴ Akabu naxa a maxɔrin, «A fama na rabade nde saabui ra?» Namijɔnmɛ naxa a fala a bɛ, «Alatala naxɛ i fama na rabade gominae xa sɛgetalae nan saabui ra.» Akabu naxa a maxɔrin, «Nde findima e xa yarerati ra na gere kui?» A naxa a yaabi, «I tan.» ¹⁵ Na kui Akabu naxa gominae xa sɛgetalae malan, e findi mixi kemɛ firin mixi tongo saxan nun firin na. Isirayila pama naxan nu na e xanbi ra, e findi mixi wulu solofere nan na.

¹⁶ E naxa mini gere sode yanyi tagi. A lixi Ben Hadada nun a malima mangɛ tongo saxan nun firin nu na bere minfe e xa leelee bun ma. ¹⁷ Gominae xa sɛgetalae singe naxa mini gere sode. Mixie naxa a fala Ben Hadada bɛ, «Sɔɔrie bara mini Samari taa kui.» ¹⁸ A naxa e yaabi, «Xa na sɔɔrie fafe lanyi nan fende, xa na mu a ra e wama gere sode, wo xa e suxu kɔnɔ wo naxa e faxa de.»

¹⁹ Isirayila gominae xa sɛgetalae naxa mini, e nun Isirayila sɔɔri pama. ²⁰ E to gere so, kankan naxa mixi nde faxa. Aramikae naxa e gi keren na, Isirayilakae fa bira e fɔxɔ ra. Arami mangɛ Ben

Hadada fan naxa a gi a xa soe fari, a nun sɔɔri nde naxee nu na sɔɔri ragisee kui.

²¹ Isirayila mangɛ naxa mini, a Aramikae xa soe faxa, a e xa sɔɔri ragisee kana. Na findi nɛ gbaloe ra Aramikae bɛ. ²² Na namijɔnmɛ man naxa a maso Isirayila mangɛ ra, a a fala a bɛ, «I xa wakili, i xa fee rafala, barima tamuna Arami mangɛ man fama nɛ i gere de.»

²³ Arami sɔɔrie naxa a fala e xa mangɛ bɛ, «Isirayilakae xa ala sɛnbɛ gbo geya nan fari. Na nan a tɔxi e won bɔnbɔxi. Xa won sa e gere fili nan ma nu, won nɔma nɛ e ra. ²⁴ I naxan nabama, i xa na mangɛe ba naxee na i xa mixie ya ma, i fa gominae ti e jɔxɔɛ ra. ²⁵ I xa sɔɔri gbɛtɛe fen sɔɔri faxaxie jɔxɔɛ ra, i xa soe nun sɔɔri ragisee fen a kanaxie jɔxɔɛ ra. Na tɛmɛi, won man sigama e gere de fili nan ma, won fama nɛ nɔde e ra a fanyi ra.» Mangɛ naxa na birin naba, alɔ e a fala a bɛ ki naxɛ.

²⁶ Na jɛ igbilenyi, Ben Hadada naxa a xa sɔɔrie malan, a e xanin Afeki biri ra, e xa Isirayila gere. ²⁷ Isirayilakae fan naxa e xa sɔɔrie malan, e fandɛ soto, e siga e ralande. Isirayilakae to yonkin Arami pama ya i, e lu nɛ alɔ si gɔɔre lanmadi firin Aramikae xa gboe xa fe ra.

²⁸ Ala xa mixi naxa a maso Isirayila mangɛ ra, a a masen a bɛ, «Alatala xui nan yi ki: Aramikae to a fala a Alatala sɛnbɛ gbo geya nan fari a mu findixi ala ra fili tan ma, n e sama nɛ i sagoe, alako i xa a kolon n tan nan Alatala ra.» ²⁹ E naxa yonkin e boore ya i xi solofere bun ma. Na tɛmɛi gere naxa fɔlɔ, Isirayilakae fa Arami sɔɔrie mixi wulu kemɛ faxa. ³⁰ A dɔnxɔɛe naxa mini e gi ra Afeki tɛtɛ kui, kɔnɔ tɛtɛ fan yati naxa bira e ma, a mixi wulu mɔxɔjɛn nun solofere faxa. Ben Hadada tan nu bara a gi, a sa a nɔxun konkoe nde kui.

³¹ A xa sɔɔrie naxa a fala a bɛ, «Muxu a mɛ nɛ, a Isirayilakae xa mangɛe bɔjɛ fan. Muxu xa bɛki dugi xiri muxu tagi, muxu xa luuti xiri muxu xunyie sunnunyi tɔnxuma ra, muxu xa muxu yetɛ dentɛgɛ Isirayila mangɛ bɛ. Tɛmunde a dijɛma i faxafe ma.» ³² E naxa bɛki dugi xiri e tagi, e luutie xiri e xunyie sunnunyi tɔnxuma

ra, e fa e yete dentege Isirayila mange be, e fa a fala, «I xa konyi Ben Hadada bara i mayandi i naxa a faxesa.» Akabu naxa e yaabi, «A man baloxi? N ngaxakerenyi nan a ra.» ³³ Na mixie to na me, e naxa a mapoxun fe fanyi na a ra. E naxa mange yaabi, «Iyo, Ben Hadada i ngaxakerenyi nan a ra!» Akabu naxa e yamari, «Wo sa fa a ra.»

Ben Hadada naxa mini a nu na dennaxe, a siga Akabu yire. Akabu naxa a baki a xa soori ragise kui. ³⁴ Ben Hadada naxa a fala a be, «N tae ragbilenma ne i ma, n baba naxee ba i baba yi ra. I noma i xa makiti tide Damasi, alo n baba gbe to nu na Samari.» Akabu naxa a fala a be, «Won xa saate xiri, n fa i bejin.» E to saate xiri, a naxa a bejin.

³⁵ Namijonme nde naxa a fala a jere boore be Alatala xui ra, «N bonbo.» Kono a jere boore mu tin a bonbode. ³⁶ Na kui, a naxa a fala a jere boore be, «I to mu tinxi i tuli matide Alatala xa masenyi ra, yete nde fama ne i faxade.» A to keli menni, yete naxa dutun a ma, a a faxesa. ³⁷ Na namijonme naxa siga mixi gbete fan yire, a a fala a be, «N bonbo.» Na kanyi naxa a bonbo han a a maxono.

³⁸ Namijonme naxa sa ti kira ra mange nu dangima dennaxe. A naxa a yatagi maxiri dugi nde ra a fi daaxi. ³⁹ Mange to dangi naa, namijonme naxa a fala mange be a xui itexi ra, «N tan i xa soori, n nu na gere yire ne. Soori nde naxa mini gere ya ma, a fa won yaxui suxuxi nde taxu n na, a a fala n be, «Yi xeme suxu gben. Xa a a ba i yi, i nii nan findima a sare ra, xa na mu i kobiri ba.» ⁴⁰ Kono n nu yanfaxi wali nde kui, na xeme suxuxi naxa no a gide.» Mange naxa a fala a be, «I bara i yete makiiti. A lanma i xa faxesa.»

⁴¹ Na temui namijonme naxa dugi ba a yatagi ma, Isirayila mange naxa a kolon fa namijonme nde nan a ra. ⁴² A naxa a fala mange be, «I to bara i yaxui bejin n naxan saxi i belexe i, n mixi naxan natonxi, i nii nan findima a sare ra, i xa nama findima a xa nama sare nan na.» ⁴³ Na kui Isirayila mange naxa gbilen a xonyi Samari sunnunyi nun bone mapaxuxi kui.

21

Naboti xa sansi yire

¹ Yisireelika nde nu na naxan xili Naboti. Sansi yire nu na a yi ra Samari mange Akabu xa boxi fe ma. ² Akabu naxa a fala Naboti be, «I xa i xa sansi yire so n yi ra, n xa a findi n ma laakoe yire ra, barima a makore n ma banxi ra. N sansi yire gbete soma i yi ra a joxoe ra naxan fan na be, xa na mu a ra, n xa a sara kobiri ra.» ³ Naboti naxa Akabu yaabi, a naxe, «Alatala xa n natanga n benbae ke sofe ra i yi.»

⁴ Akabu naxa so a xonyi, a sunnunyi ra, a bone mapaxuxi Yisireelika Naboti xa masenyi xa fe ra, a falafe ra, «N mu n benbae ke soma i yi ra.» A naxa a sa, a a kobe raso mixie ra, a mu tin donse donde. ⁵ A xa gine Yesabela naxa siga a yire, a a maxarin, «Munfe ra i bone mapaxuxi, i mu tin i degede?» ⁶ A naxa a yaabi, «N bara a fala Yisireelika Naboti be a xa a xa sansi yire so n yi ra, n xa a sara, xa na mu a ra, n xa sansi yire gbete so a yi ra, kono a mu tin na ra fefe ma.» ⁷ Na kui, a xa gine Yesabela naxa a fala a be. «Pe, i tan xa mu findixi Isirayila mange ra? Awa, mange, keli, i xa i dege jalexinyi kui. N tan Yisireelika Naboti xa sansi yire soma ne i yi ra!»

⁸ A xa gine naxa bataaxe sebe Akabu xili ra, a mange Akabu xa tonxuma sa a ma, a fa a rasanba forie nun kuntigie ma, naxee nu sabatixi Naboti xa taa kui. ⁹ A seboxi bataaxe kui, «Wo sunyi nun sali rabafe ti nama be, Naboti xa doko nama birin ya i. ¹⁰ Wo xa fuyante firin doko a ya i, naxee a tojnegema, a falafe ra a bara Ala nun mange konbi. Na kui wo xa a ramini taa kui, wo a magono geme ra han a xa faxesa.»

¹¹ Naboti xa taa mixie, forie nun kuntigie naxa a raba, alo Yesabela a yamarixi ki naxe na bataaxe kui. ¹² E naxa sun e sali, e Naboti doko nama birin ya tode ra, ¹³ e fa fuyante firinyi radoxo a yire. Na fuyante firinyie naxa Naboti tojnegema nama ya i, a falafe ra, «Naboti bara Ala nun mange konbi.» Nama naxa Naboti xanin taa fari ma, e a magono han a faxesa. ¹⁴ E naxa xerae xee Yesabela ma,

a falafe ra, «Naboti bara magoṇo geme ra, a bara faxes.»

¹⁵ Yesabela to a me a Naboti bara magoṇo geme ra han a bara faxes, a naxa siga Akabu yire, a a fala a be, «Yakosi keli, i xa Naboti xa sansi yire tongo, Naboti Yisireelika tondi naxan sarade i ma kobiri ra. Naboti a mu na sonon, a bara faxes.»

¹⁶ Akabu to a me, a Naboti bara faxes, a naxa keli keren na, a sa Naboti xa sansi yire findi a gbe ra.

¹⁷ Alatala naxa a masen Annabi Eliya Tisibeka be, a naxe, ¹⁸ «Siga Isirayila mange Akabu yire Samari. A na Naboti xa sansi yire, a naxan findixi a gbe ra. ¹⁹ I xa a fala a be, «Alatala xa masenyi nan ya: «I bara faxes ti, i bara mixi ke mupa! Baree fama i wuli makonde, e Naboti wuli makonxi dennaxe.»» ²⁰ Akabu naxa Eliya yaabi, «I tan n yaxui, i bara n to?» A naxa a fala a be, «Iyo, n bara i to. I to i yete fi fe paaxi rabafe ma, naxan mu rafanxi Alatala ma, ²¹ n gbaloe ragoroma ne i ma, n i bama ne Isirayila, n xeme birin faxes xore nun konyi i bonsoe ya ma Isirayila. ²² N i xa foxe luma ne, alo Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa xa foxee, barima i bara n naxono, i man bara Isirayila nama birin napere yunubi kui.»

²³ «Alatala xa masenyi nan ya Yesabela xa fe ra, a naxe, «Baree fama ne Yesabela donde Yisireeli tete fe ma. ²⁴ Akabu xa mixi naxan na faxes taa kui, baree nan na donma. Naxan na faxes wula i, yubee nan na donma.»

²⁵ Mixi yo mu na naxan a yete fi fe paaxi rabafe ma alo Akabu. A xa gine Yesabela nu a bope ratema na fe kui. ²⁶ A nu fe paaxi rabama dangi mixi birin na. A nu kuyee batuma alo Amoriakae, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra.

²⁷ Akabu to Annabi Eliya xa masenyi me, a naxa a xa donma iboo sunnunyi kui, a naxa sunnun dugi ragoro a ma, a sunyi suxu. A nu a sama sade ma, na sunnun dugi ragoroxi a ma, xa na mu a nu pere doyi doyi a sunnunxi ra. ²⁸ Alatala naxa a masen Eliya Tisibeka be, a naxe, ²⁹ «I bara a to Akabu a yete magoroxi n be ki naxe? A to bara a yete magoro n be, n mu gbaloe ragoroma a ma fanni a baloxi. N gbaloe

ragoroma a bonsoe ma a xa di xa waxati ne.»

22

Akabu xa geree

(Yudaya Mang'ee II 18:2-27)

¹ Ne saxan naxa dangi, gere yo mu lu Arami nun Isirayila tagi. ² A pe saxan nde ra, Yudaya mange Yehosafati naxa goro Isirayila mange yire. ³ Isirayila mange naxa a fala a xa mixie be, «Wo a kolon a Ramoti, naxan na Galadi boxi ma, won tan nan gbe a ra. Won naxa siike a rasuxude Arami mange yi ra.» ⁴ Isirayila mange Akabu naxa a fala Yudaya mange Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe Ramoti Galadi boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won ma pamae nun won ma soe fan a birin keren.»

⁵ Yehosafati naxa a fala Isirayila mange be, «N bara i maxandi, won xa Alatala sago fen yi fe kui yakosi.» ⁶ Isirayila mange naxa namiponme keme naani malan, a e maxorin, «A lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gere de Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoe mange.» ⁷ Konoo Yehosafati naxa mange maxorin, «Alatala xa namiponme nde mu na be, won noma naxan maxorinde?» ⁸ Isirayila mange naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxorinde naxan saabui ra, konoo a mu rafan n ma, barima a xunnakane fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xunnakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mange xa na woyen mooli fala.» ⁹ Na kui, Isirayila mange naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

¹⁰ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mange donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namiponmee nu na e xa masenyie tife e be. ¹¹ Kenaana xa di Sedekiya nu bara feru wure daaxie yailan, a fa a fala mange be, «Alatala xa masenyi nan ya: «Wo Aramikae bonboma yi ferie nan na han

e sonto.»» ¹² Namijonme birin nu na masenyi mooli falama e be. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi boxi ma. Wo xunnakeli nan soto, Alatala fama ne e sade mange sagoe.»

¹³ Xera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a be, «I bara a to, namijonme birin bara lan e xa fe fanyi fala mange be. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala mange be.» ¹⁴ Mike naxa a fala, «Alatala jine na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.»

¹⁵ A to mange yire li, mange naxa a fala a be, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi boxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xunnakeli nan soto. Alatala fama ne e sade wo sagoe.» ¹⁶ Kono mange naxa a fala a be, «N jan bara a fala i be sanya wuyaxi, i xa i kali nondi yati nan falade n be Alatala xili ra.»

¹⁷ Mike naxa a yaabi,
«N bara Isirayila birin to,
e yensenxi geyae fari,
alo xuruse rabepinxie.
Alatala xa masenyi nan ya:
Marigi mu na yi pama be.
Kankan xa gbilen a xonyi bopesa kui.»

¹⁸ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N mu a fala xe i be, a mu noma fe fanyi masende n ma fe ra, fo fe paaxi tun?»

¹⁹ Na temui Mike naxa a fala e be, «Yakosi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyi kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi ma nun a koola ma. ²⁰ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mange Akabu xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi boxi ma alako a xa faxes?» Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete ra. ²¹ Na kui jinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan noma ne a ra.» Alatala naxa a maxarin, «I noma di?» ²² A naxa a yaabi, «N sigama ne, n fa wule fala mange be a xa namijonmee saabui ra.» Alatala naxa a fala a be, «I fama ne a node, na sooneyama ne. Siga, i xa sa na raba.» ²³ Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee de i. Ala bara nate paaxi tongo i xa fe ra.»

²⁴ Na temui, Kenaana xa di Sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?» ²⁵ Mike naxa a yaabi, «I fama na tode, i i gima i noxunde fende temui naxe.» ²⁶ Isirayila mange naxa a fala, «Wo Mike xanin taa mange Amon nun mange xa di Yowasi xon ma. ²⁷ Wo xa a fala e be, «Mange naxe, a wo xa yi xeme sa geeli kui, a wo naxa donse so a yi ra, fo taami xare nun ye, han n sa fama temui naxe xunnakeli kui.» ²⁸ Mike naxa a yaabi, «Xa i sa gbilen xunnakeli kui, n ma masenyi mu kelixi Alatala ma.» A man naxa a fala pama ya xori, «Nama birin, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra a fanyi ra!»

²⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi ma. ³⁰ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «I xa so gere kui mange donma ragoroxi i ma.» Isirayila mange tan naxa mange dugi ba a ma, a soori donma gbansan nagoro a ma, a siga gere sode. ³¹ Arami mange nu bara a fala a xa soori tongo saxan nun firinyi be, naxee findixi soori ragise xa soorie yareratie ra, «Wo xa kate birin naba wo xa Isirayila mange gbansan nan fen, wo a faxes.» ³² Soori ragise xa soorie yareratie to Yehosafati to, e naxa a mapoxun temunde Isirayila mange nan a ra. E naxa e xun ti a ra, e xa sa a gere. Yehosafati naxa a malimae xili. ³³ Soori ragise xa soorie yareratie naxa a kolon Isirayila mange xa mu a ra, e fa gbilen a foxo ra.

³⁴ Na temui soori nde naxa xali woli na ki tun. Tanbe naxa sa Isirayila mange soxo a kanke makantase lenbee tagi. Mange naxa a fala a xa soori ragise ragima be, «Gise mafindi, i xa n namini gere fari ma, barima n bara maxono.» ³⁵ Gere naxa xoxoxo na loxoe ki fanyi ra. Mange nu tixi a xa soori ragise kui, a ya rafindixi Aramikae ma. A naxa faxes na nunmare ra, a wuli gbegebe nu na a xa soori ragise kui. ³⁶ Soge goro temui, yaamari naxa fi, «Birin xa gbilen e xonyi, birin xa siga e xa boxi ma.»

³⁷ Mange faxes na ki ne, a naxa ragata Samari taa kui. ³⁸ E to mange xa soori

ragise kui ixa Samari ye yire, baree naxa Akabu wuli makon, langoe ginɛe fan naxa e maxa naa, alo Alatala a masen ki naxɛ.

³⁹ Akabu xa taruxui donxɔɛ, nun a fe naxan birin naba, nun a banxi tixi ki naxɛ sili jinyie ra, nun a taa naxee ti, na birin seɓexi Isirayila mangɛe xa taruxui kui.

⁴⁰ Akabu naxa ragata a benbae fe ma. A xa di Axasiya naxa findi mangɛ ra a joxɔɛ ra.

*Yehosafati findife Yudaya mangɛ ra
(Yudaya Mangɛe II 20:31-21:1)*

⁴¹ Asa xa di Yehosafati findi Yudaya mangɛ ra, Isirayila mangɛ Akabu xa mangɛya je naani nde ne. ⁴² Ne tongo saxan nun suuli nu na Yehosafati be, a to nu findima mangɛ ra Darisalamu. A nga nu na Sili xa di Asuba nan na.

⁴³ Yehosafati naxa jere a baba Asa xa kira xon ma, a mu a makuya Alatala xa kira ra. ⁴⁴ Konɔ kuye batufe yire itexie ma, na mu dan Yudaya boxi ma. Mixie mu tagan serexe bafe ra naa, a nun surayi ganfe serexe ra. ⁴⁵ Lanyi nu na Yehosafati nun Isirayila mangɛ tagi.

⁴⁶ Yehosafati xa taruxui donxɔɛ, nun a xa gere ki fanyi, na seɓexi Yudaya mangɛe xa taruxui kui. ⁴⁷ A naxa tonyi doxo langoe xa wali ma kuye batudee, naxee nu na kabi a baba Asa waxati.

⁴⁸ Mangɛ nu na Edon, Yudaya mangɛ gomina nde nan ti naa. ⁴⁹ Yehosafati naxa kunkuie yailan Tarasisi, alako e xa siga xɛema fende Ofiri, konɔ kunkuie naxa kana Esiyon Geberi. ⁵⁰ Na kui Akabu xa di Axasiya naxa a fala Yehosafati be, «N ma mixie nun i i xa mixie birin xa siga na wali rabade kunkuie kui.» Konɔ Yehosafati mu tin na fe ra. ⁵¹ Yehosafati naxa bele a benbae fe ma, a ragata a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Yehorami naxa ti mangɛ ra a joxɔɛ ra.

Isirayila mangɛ Axasiya

⁵² Akabu xa di Axasiya naxa findi mangɛ ra Samari, Isirayila boxi xun ma, Yudaya mangɛ Yehosafati xa mangɛya je fu nun solofere nde ra. A bu ne mangɛya kui je firin Isirayila xun ma. ⁵³ A naxa fe raba, naxan mu rafan Alatala ma, a naxa a jere a baba nun a nga xa kira xon ma. A naxa fe raba alo Nebati xa di

Yerobowami, naxan a niya Isirayila birin xa yunubi raba. ⁵⁴ A naxa Bali kuye batu, a a xinbi sin a be. Na kui a naxa Isirayila Marigi Alatala raxonɔ, alo a baba a raba ki naxɛ.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Isirayila mangɛe xa taruxui firin nde nan na. Yi kitaabui foloma Annabi Elise xa waxati nɛ, Annabi Eliya te koore ma temui naxɛ. Alatala na namijɔnmɛe firinyie xɛɛ nɛ Isirayila mangɛe xa waxati alako e xa Ala xa masenyi ti e bɛ. Na kawandi nu xɔɔxɔma ki fanyi ra mangɛe xa xaxilitareja xa fe ra. E nu wama birafe kuyee fɔxɔ ra alo si kaafirie naxee nu na e rabilinyi. Kɔnɔ Annabi Elise naxa Alatala sɛnbɛ magaaxuxi masen pama birin bɛ, e xa a kolon Ala sɛnbɛ gbo kuyee sɛnbɛ bɛ.

Yi kitaabui kui Isirayila xa taruxui nun Yudaya xa taruxui tagi rasaxi. Isirayila mangɛe nu kuyee batuma, e man nu nɔɔ xɔɔxɔɔ dɔxɔma pama ma. E nu luma fe jaaxi raba ra e xa mixie ra temui birin. Mangɛ ndee naxa kata gbilenfe ra na fe mɔɔli fɔxɔ ra, kɔnɔ e mu nu wuya. Na kui, a rapɔnyɪ Alatala naxa Asiriya mange xɛɛ Isirayila bɔxi ma, a xa nɔ Isirayilakae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na temui Yudayakae gbansan nan nu luxi bɔxi ma Ala nu bara naxan fi Annabi Iburahima bɔnsɔɛ ma. Mangɛ fanyi ndee nu na e xa taruxui ya ma naxee fe birin naba alako kuye yo naxa batu na bɔxi ma. Ndee naxa sɛrɛxɛdubɛɛ mali alako Ala xa hɔɔmɔbanxi xa yailan, mixie xa batui raba seriye ki ma. Kɔnɔ Sentanɛ nu luma e ratantan na. A rapɔnyɪ, mange naxee bira kira jaaxi fɔxɔ ra, nee naxa a niya pama xa gbilen Ala waxɔnfe fɔxɔ ra. Na kui Ala naxa Babilɔn mange xɛɛ Yudaya bɔxi ma, a xa nɔ mennikae ra, a fa e xanin konyiya kui.

Na birin findixi misaali belebele nan na to mixie bɛ. Ala fe birin nabama alako adamadie xa bira a xa seriye fɔxɔ ra. Kɔnɔ xa adama mu tin lude na kira xɔn ma, a fama a tode na kira a xaninma dennaxɛ. Mixi mu nɔma yode Ala ma, a

mu na sare sɔtɔ. Ala xa seriye fan won bɛ. Ala xa won mali alako won xa lu na kira fanyi xɔn ma naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Isirayila Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi firin nde

Annabi Eliya nun Mange Axasiya

¹ Akabu faxa xanbi, Mowabakae naxa muruta Isirayilakae xili ma. ² Axasiya naxa bira kelife a xa koore banxi kɔn na Samari, a maxɔnɔ a belebele ra. A naxa xɛɛrae rasiga Ekironkae xa ala Bali Sebutu maxɔrinde xa a nɔma yalande. ³ Na temui Alatala xa maleke naxa a fala Annabi Eliya Tisibeka bɛ, «I xa siga Samari mange xa xɛɛrae ya ra, i a fala e bɛ, «Ala mu na Isirayila bɔxi ma, wo to fa sigama Ekironkae xa ala Bali Sebutu maxɔrinde? ⁴ Na xa fe ra, Alatala xa masenyi nan ya Axasiya bɛ, i mu goroma sade ma i saxi naxan kɔn na. I faxama nɛ.» Annabi Eliya to gɛ na falade mange xa xɛɛrae bɛ, a naxa siga.

⁵ Xɛɛrae naxa gbilen mange Axasiya yire. A naxa e maxɔrin, «Wo gbilenxi munfe ra?» ⁶ E naxa a yaabi, «Mixi nde nan muxu ralanxi, a a fala muxu bɛ «Wo gbilen mange yire, naxan wo xɛɛxi, wo a fala a bɛ, Ala mu na Isirayila bɔxi tan ma, i to fa xɛɛrae xɛɛma Ekironkae xa ala Bali Sebutu maxɔrinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan ma. I faxama nɛ.» ⁷ Axasiya naxa e maxɔrin, «Yi xɛmɛ nu na di, naxan wo ralanxi a yi wɔyɛnyi fala wo bɛ?» ⁸ E naxa a yaabi, «Fate maxabe kanyi nan nu a ra, beleti kiri daaxi xirixi a tagi.» Axasiya naxa a fala keren na, «Eliya nan a ra, na Tisibeka.»

⁹ A naxa sɔɔri mange nde xɛɛ, naxan nu sɔɔri mixi tongo suuli yamarima, a xa Annabi Eliya suxu. Na to siga Eliya yire, a naxa a li a dɔxɔxi geya xun tagi. A naxa a fala Eliya bɛ, «Ala xa mixi, mange naxɛ, a i xa goro!» ¹⁰ Eliya naxa a fala na sɔɔri mange bɛ, naxan nu sɔɔri mixi tongo suuli yamarima, «Xa Ala xa mixi nan n na, tɛ xa goro keli koore ma, a xa i

tan nun i xa mixi tongo suuli birin gan.» Na kui, te naxa goro keren na, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹¹ Axasiya naxa soori mange gbete xee, na fan nun a xa soori mixi tongo suuli, e xa Eliya suxu. Na soori mange naxa a fala Eliya be, «Ala xa mixi, mange naxe a i xa goro keren na!» ¹² Eliya naxa a yaabi, «Xa Ala xa mixi nan n na, te xa goro keli koore ma, a xa i tan nun i xa mixi tongo suuli gan.» Na kui Ala naxa te ragoro, a a tan nun a xa mixi tongo suuli gan.

¹³ Axasiya man naxa soori mange saxan nde xee, na fan nun a xa soori mixi tongo suuli ra. Na soori mange saxan nde naxa te geya kon na. A to Eliya yire li, a naxa a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Ala xa mixi, n bara i maxandi, i xa kinikini n tan nun n ma mixi tongo suuli ma. ¹⁴ Ala bara te ragoro keli koore, a na soori mange firinyi singe nun e xa mixie gan. Kon yakosi, i xa kinikini muxu tan ma, i xa muxu ratanga na ma.»

¹⁵ Ala xa maleke naxa goro, a a fala Annabi Eliya be, «Wo birin xa goro. I naxa gaaxu a ya ra.» Eliya nun a tan soori mange naxa goro mange yire, ¹⁶ Eliya naxa a fala mange be, «Alatala xui nan ya, «Ala mu na Isirayila boxi tan ma, i to fa xerae xema Ekironkae xa ala Bali Sebbu maxorinde? Na xa fe ra, i mu goroma sade ma i saxi naxan kon na. I faxama ne.»

¹⁷ Axasiya naxa faha alo Alatala a masen ki naxe Annabi Eliya saabui ra. A xunya Yorami naxa ti mange ra a joxoe ra Isirayila. Na raba Yudaya mange Yosafati xa di Yehorami xa mangeya je firin nde nan na, barima di mu nu na Axasiya tan be. ¹⁸ Axasiya xa taruxui donxoe, nun a fe naxee raba, na sebexi Isirayila mangee xa taruxui kui.

2

Annabi Eliya ratefe koore ma

¹ Beenun Alatala xa Annabi Eliya rate koore ma foye xungbe kui, Eliya nun a xa taalibi Elise nu kelifi Giligali ne. ² Eliya naxa a fala Elise be, «I xa lu be yandi, barima Alatala wama n xeefe Beteli.» Kon Elise naxa a yaabi, «N bara n kali

Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxo ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Beteli.

³ Namijonme naxee nu na Beteli, nee to Elise to, e naxa a fala a be, «I a kolon a Alatala i karamoxo ratema ne koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo n a kolon. Wo wo sabari.» ⁴ Eliya naxa a fala a be, «Elise, i xa lu be, barima Alatala wama n xeefe Yeriko.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxo ra feo!» Na kui e firin birin naxa goro Yeriko.

⁵ Namijonme naxee nu na Yeriko, nee to Elise to, e naxa a fala a be, «I a kolon a Alatala i karamoxo ratema ne koore ma to?» A naxa e yaabi, «Iyo, n a kolon. Wo wo sabari.» ⁶ Eliya naxa a fala a be, «I xa lu be, barima Alatala wama n xeefe Yuruden mabiri.» A naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n bara n kali n yete nii ra, n mu gbilenma i foxo ra feo!» Na kui e firin birin naxa siga.

⁷ Namijonme mixi tongo suuli naxa fa, e ti yire nde. E naxa Eliya nun Elise to Yuruden xure de ra. ⁸ Eliya naxa a xa donma rate a ma, a a mafilinfilin, a xure garin a ra. Xure naxa itaxun firin na, e fa giri e sanyi xaraxi ra. ⁹ E to nu dangife, Eliya naxa Elise maxorin, «I wama n xa munse raba i be beenun n xa tongo i xun ma?» Elise naxa a yaabi, «Yandi, n wama naxan xon, i xa xaxilimaya namijonme daaxi doro firin xa lu n ma.» ¹⁰ Eliya naxa a yaabi, «I fe xoxoxoe nan maxorinxi na ki, kon xa i n to, n tongoma i xun ma temui naxe, na rabama ne i be. Xa n mu tongoma i ya xori, na mu rabama i be.»

¹¹ E sigama woyen na temui naxe, soe nun gise te daaxi naxa e rafatan, Eliya naxa te koore ma foye xungbe kui. ¹² Elise naxa a ya ti a ra, a gbelegebele, «N baba! N baba! Isirayila xa senbema!» Na temui a mu Eliya to sonon. A naxa a xa donma iboo firin na sunnunyi kui, ¹³ a fa Eliya xa donma tongo naxan bira boxi ma.

A naxa gbilen Yuruden xure de ra. ¹⁴ A naxa xure ye garin donma ra Eliya naxan lu a yi ra, a a fala, «Eliya Marigi Alatala na minden?» Xure ye man naxa itaxun firin na alo a singe, Elise fa giri a sanyi

xaraxi ra. ¹⁵ Yeriko namijonm'ee nu tixi e na a matofe. E naxa a fala, «Eliya xa xaxilimaya namijonm'ee daaxi bara dangi Elise ma.» E naxa siga a ralande, e sa e igoro a be boxi.

¹⁶ E naxa a fala a be, «I malima gbang-balanyi mixi tongo suuli na be muxu ya ma. E xa siga i marigi fende. Temunde Alatala Xaxili bara a xanin, a sa a lu geya nde kon na, xa na mu a ra gulunba nde kui.» A naxa e yaabi, «Wo naxa e rasiga de.» ¹⁷ Kon e to na fe maxoroxo, a naxa tin na ra. E naxa na mixi tongo suuli xee Eliya fende. E naxa a fen xi saxan bun ma, e mu a to. ¹⁸ E to gbilen Yeriko Elise yire, a naxa a fala e be, «N mu a fala xe wo be, wo naxa siga?»

Annabi Elise xa kaabanakoe singee

¹⁹ Yerikokae naxa a fala Annabi Elise be, «Muxu marigi, i a kolon yi taa fan sabatide ra alo i a toxi ki naxe, kon a ye mu fanxi, xe fe mu sooneyaxi.» ²⁰ A naxa a fala e be, «Wo fa se sase neene nde ra n be, a nun foxe.» E naxa fa na ra. ²¹ A naxa siga ye dulonyi yire, a foxe woli ye ma, a fa a fala, «Alatala xa masenyi nan ya: <N bara yi ye yailan. A mu nimasee faxama sonon, a mu xe kanama sonon.» ²² Sa kelife na loxe ma han to, na ye fanxi alo Annabi Elise a masenxi ki naxe.

²³ Annabi Elise naxa keli menni, a te Beteli. A to nu na kira xon ma, dimedi gali naxa mini taa kui, e fa a mayelede, a falafe ra, «Dangi, i tan lela kanyi!» ²⁴ A naxa a ya ragbilen e ma, a e danka Alatala xili ra. A to na raba, wulai sube firin naxa mini fotonyi kui, a mixi tongo naani nun firin iboo na dimee ra. ²⁵ Annabi Elise to keli menni, a naxa siga Karemele geya fari. A keli menni ne, a gbilen Samari.

3

Isirayila mange Yorami

¹ Akabu xa di xeme Yorami naxa ti mange ra Isirayila boxi ma Samari, Yudaya mange Yehosafati xa mangeya je fu nun solomasaxan nde ra. A mangeya je fu nun firin nan naba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, kon a xa yunubi rabaxi mu lu alo a baba nun a nga naxan naba. Yorami tan naxa Bali kuye

rabira, a baba naxan ti. ³ Kon a naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubi mooli foxo ra, naxan a niya Isirayila nama xa yunubi raba. A mu tin a makuyade na fe mooli ra.

Isirayilakae nun Mowabakae gerefe

⁴ Mowaba mange Mesa nu xuruse nan demadonna. A nu duuti fima ne Isirayila mange ma yexee yore wulu keme nun yexee kontonyi wulu keme ra, e xabee saxi na nan fari. ⁵ Isirayila mange Akabu faha xanbi, Mowaba mange naxa muruta Isirayila mange xili ma. ⁶ Na kui mange Yorami naxa mini Samari taa kui, a sa a xa soorie xun mato a ra Isirayila boxi birin ma.

⁷ A to a redi Mowaba gerefe ma, a naxa xera xee Yudaya mange Yehosafati ma, a falafe ra, «Mowaba mange bara muruta n xili ma, i tinma n malide a gerefe?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won birin nan tema Mowabakae gerefe. N ma nama, i xa nama nan a ra, n ma soee, i xa soee nan e ra.» ⁸ A man naxa a maxorin, «Won tema kira mundun na?» Yehosafati naxa a yaabi, «Won tema Edon gbengberen yire nan na.» ⁹ Isirayila mange, Yudaya mange, nun Edon mange to e jere xi solofere, ye min daaxi naxa jon e xa soorie nun e xa xurusee yi ra. ¹⁰ Na kui Isirayila mange naxa a fala, «Alatala bara wa won tan mange saxanyie safe Mowabakae belexe i.»

¹¹ Kon Yehosafati naxa e maxorin, «Alatala xa namijonm'ee yo mu na won ya ma, naxan noma Alatala xilide won be?» Isirayila mange xa mixi nde naxa a yaabi, «Annabi Elise na be, Safati xa di xeme, Annabi Eliya foxirabire.» ¹² Yehosafati naxa a fala, «Alatala xa masenyi na a yi ra.» Isirayila mange Yehosafati nun Edon mange naxa goro a yire. ¹³ Annabi Elise naxa a fala Isirayila mange be, «Munse na won tan tagi? Siga i baba nun i nga xa namijonm'ee yire.» Isirayila mange naxa a yaabi, «Ade, barima Alatala yi mange saxanyi xilixi ne be, a xa fa e sa Mowabakae sagoe.»

¹⁴ Annabi Elise naxa a fala a be, «N bara n kali mange Alatala ra, n naxan batuma, xa n mu binye saxi Yehosafati xa ma nu,

n mu tinma yati i xa ti n ya i nu. ¹⁵ Wo fa kora bɔnbɔe nde ra n be.» A to kora bɔnbɔ fɔlɔ, Alatala naxa fa Elise ma, ¹⁶ a a fala a be, «Wo yili wuyaxi ge yi gulunba kui. ¹⁷ Alatala yi nan masenxi, wo mu foye toma, wo mu tune toma, kɔnɔ yi gulunba birin nafema ne ye ra, wo nun wo xa xurusee naxan minma. ¹⁸ Kɔnɔ na tan findixi fe xuri nan na Alatala be. Naxan dangima a ra, a Mowabakae sama ne wo sagoe. ¹⁹ Wo e xa taa kantaxie nun e xa taa xungbee birin kanama ne. Wo e xa wuri bogilae birin nabirama ne. Wo e xa ye dulonyie birin desema ne. Wo gemee rayensenma ne e xa xe fanyie ma.»

²⁰ Na kui geesege serexe ba temui, ye naxa fa keli Edon biri ra, a bɔxi makoto ye ra.

²¹ Mowabakae to a me a mangee na tefe e gereede, e naxa mixie malan naxee fata geresose ra, e fa ti Mowaba naaninyi ra.

²² E to keli geesege gbe, soge yanbe nu tixi na ye ma, a fa lu Mowabakae be alo gulunba rafexi wuli nan na. ²³ E naxa a fala, «Wuli nan a ra. Mangee bara santidegema tongo e boore xili ma, e e boore faxes. Yakosi, Mowabakae won xee, won sa e xa see tongo.»

²⁴ E to Isirayilakae yonkinde li, Isirayilakae naxa keli, e e bɔnbɔ han e naxa e gi e ya ra. ²⁵ Isirayilakae naxa Mowaba taae kana, e gemee ba na tete ma, e e mawoli Mowabakae xa xee ma. E naxa ye dulonyie dese gemee ra, e wuri bogilae birin nabira.

Kire Xareseti taa tete gemee nan tun nu fa luxi. Laati kanyie naxa a rabilin, e a magɔnɔ. ²⁶ Mowaba mange to a to gere senbe bara gbo a be, a naxa santidegema kanyi keme solofere tongo, e xa kira raboo sigafe ra Edon mange yire, kɔnɔ e mu nɔ.

²⁷ Na kui a naxa a xa di xeme singe tongo, naxan nu lan a xa ti mange ra a jɔxɔe ra, a a ba serexe ra taa tete fari. Na temui, xone belebele naxa goro Isirayilakae ma, e fa e makuya Mowaba mange ra, e gbilen e xa bɔxi ma.

4

Annabi Elise kaape gine nde malife

¹ Namijonme nde xa gine naxa a mawa Elise xon, a naxe, «I xa batula nde, naxan

nu gaaxuma Alatala ya ra, n ma xeme nan nu a ra, kɔnɔ a bara faxes. Mixi nde, naxan xa doni nu na a ma, na bara fa n ma di firinyie tongode, e xa findi konyie ra na doni jɔxɔe ra.» ² Elise naxa a fala a be, «N noma munse rabade i be? Munse na i yi ra banxi?» Gine naxa a yaabi, «Sese mu na n tan i xa konyi yi ra, fo ture pɔoti keren.» ³ Elise naxa a fala a be, «Siga, i xa se sase wuyaxi yefu. I naxa dondoronti gbansan fen, i xa a gbegbe nan fen. ⁴ I na gbilen banxi, i xa naade balan wo nun i xa die xun ma. I xa na ture pɔoti keren ifili na se sase birin kui. Naxan na a rafe, i xa na dɔxɔ a xati ma.»

⁵ Na gine naxa siga, a sa se sasee yefu. A naxa so a xonyi a naade balan a tan nun a xa die xun ma. A xa die nu fa se sasee radangi a ma, a nu ture sa e kui. ⁶ A to ge se sase ndee rafede, a naxa a fala a xa di be, «Se sase gbete man so n yi ra.» A xa di naxa a yaabi, «Se sase gbete yo mu na fa.» Na temui, ture fan naxa a iti. ⁷ A naxa sa na birin yaba Ala xa mixi Annabi Elise be. Elise naxa a fala a be, «Sa na ture mati, i fa i xa doni fi. Na temui wo nun i xa die xa balo na donxɔe ra.»

Sunamika xa di xeme

⁸ Lɔxɔe nde Annabi Elise naxa siga Sunami taa kui. Gine kuntigi nde nu na menni, naxan Elise karaxan a fo a xa a dege a xonyi. Sa kelife na lɔxɔe ma, xa Elise minima menni ra, a nu a degema naa ne. ⁹ Gine naxa a fala a xa mori be, «N a kolon, yi xeme naxan luma dangi ra won xonyi, Ala xa mixi seniyenxi nan a ra. ¹⁰ Yandi, won xa konkoe lanmadi keren yailan a be banxi koore ra, won sade, teebili, gonyi, nun lanpui dɔxɔ a be naa kui, alako menni xa findi a malabude ra, a na fa won xonyi temui naxe.»

¹¹ Lɔxɔe nde Elise naxa siga naa, a sa a malabu na konkoe kui. ¹² A naxa a fala a foxirabire Gexasi be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gexasi naxa a xili, gine naxa fa Elise yire. ¹³ Elise naxa a fala Gexasi be, «A fala yi gine be, «I bara fe gbegbe raba muxu be. Muxu tan noma munse rabade i be? Muxu xa fe fanyi fala mange be i xa fe ra, xa na mu soorie xa mange be?»» Gine naxa a yaabi, «N sabatixi n ma jama nan tagi.»

¹⁴ Na woyenyi masare dangi xanbi, Elise naxa Gexasi maxorin, «Awa, won xa munse raba yi gine be?» Gexasi naxa a yaabi, «Di yo mu a be, a xa mōri fan bara fori.» ¹⁵ Elise naxa a fala Gexasi be, «I man xa a xili.» Gexasi naxa na gine xili, gine naxa fa, a ti naade ra. ¹⁶ Elise naxa a fala a be, «Yi temui tamuna, i fama di baride, i a sa i kanke ma.» Gine naxa a fala, «Ade n marigi, Ala xa mixi, i naxa n tan i xa konyi gine mayenden.»

¹⁷ Na gine naxa tege, a di xeme bari na temui yati ma, alo Elise a fala a be ki naxe.

Sunamika xa di xa faxe

¹⁸ Na di to mo, loxo nde a naxa siga a baba yire xe ma xe xaba temui. ¹⁹ A naxa a fala a baba be, «N baba, n xunyi n xonoma a jaaxi ra.» A baba naxa a fala a xa konyi be, «A xanin a nga xon ma.» ²⁰ Na konyi naxa a tongo, a a xanin a nga xon ma. Didi naxa lu a nga san ma han yanyi tagi, a fa faxa.

²¹ Gine naxa te a xa di ra, a a sa Ala xa mixi xa sade ma, a naade balan a xun ma, a mini. ²² A naxa a xa mōri xili, a a fala a be, «Yandi i xa konyi keren nun sofale keren so n yi ra, n xa siga na Ala xa mixi foxo ra, n man fama.» ²³ A xa mōri naxa a maxorin, «To, i sigafe a tode munfe ra? Kike Neene Sali mu a ra, malabui loxo fan mu a ra.» A naxa a yaabi, «I naxa kontofili.» ²⁴ Na kui, gine naxa a fala a sofale xa yailan a biyaasi ki ma. A naxa a fala a xa konyi be, «I xa sofale rapere mafurenyi ra. Won naxa ti kira xon ma de, fo n na a fala i be temui naxe.»

²⁵ E naxa e xun ti Ala xa mixi yire ra Karemele geya kon. Ala xa mixi to sa a to yire makuye, a naxa a fala a foxirabire be, «Na gine Sunamika nan fafe na ki. ²⁶ I gi i sa a maxorin, «Munse niyaxi? Tana mu na i xa mōri ma? Tana mu na i xa di ma?»» Gine naxa a yaabi, «Tana yo mu na,» ²⁷ kon a fefe Ala xa mixi yire li geya kon, a naxa bira a bun ma, a a sanyie suxu. Gexasi naxa wa a masigafe a marigi ra, kon Elise naxa a fala a be, «A lu na, a sunnunxi ne. Fe xoxoxe nde bara a soto, kon Ala na fe noxunxi n ma ne sinden, a mu n nakolonxi na ra.» ²⁸ Na temui gine naxa a fala a be, «N marigi, n

di maxorin ne i ma? N mu a fala xe i be, i naxa n mayenden?»

²⁹ Annabi Elise naxa a fala a foxirabire be, «Keli, i i tagi ixiri, i xa n ma yisuxuwuri tongo, i siga mafuren na di yire, i n ma yisuxuwuri sa a yatagi ma. I naxa dugundi kira xon ma mixi xebufe ra.»

³⁰ Didi nga naxa a fala, «N bara n kali Alatala nun i tan xili ra, n mu sigama i xanbi.» Na kui e naxa keli, e birin naxa siga.

³¹ Gexasi tan nu bara ti yare, a Elise xa yisuxuwuri sa didi yatagi ma. Kon na di faxaxi mu a xui yo ramini, a mu a ramaxa. Gexasi naxa gbilen Elise ralande, a dentege sa a be, a naxe, «Didi mu kelixi de.»

³² Annabi Elise to so banxi kui, a naxa a li didi faxaxi saxi a xa sade ma. ³³ Elise naxa naade balan a tan nun na fure xun ma, a xa Alatala maxandi. ³⁴ A naxa te sade ma, a a itala didi fure fari. A naxa a de sa a de ma, a a ya sa a ya ma, a a belexe sa a belexe ma. A naxa lu na ki, han didi fate naxa wolen. ³⁵ Elise naxa so a maperefe konkoe kui, a man naxa gbilen te ra didi fari. Na temui didi naxa tison sanya solofere, a fa a ya rabi. ³⁶ Elise naxa Gexasi xili, a a fala a be, «Yi gine Sunamika xili ba.» Gine to fa Elise yire, Elise naxa a fala a be, «I xa di tongo.» ³⁷ Gine naxa fa a a xinbi sin Annabi Elise bun ma, a a sanyie suxu. Na temui a naxa a xa di tongo, a mini.

Annabi Elise nun donse jaaxi

³⁸ Elise naxa gbilen Giligali. Na temui kaame nu dinxi boxi ra. Namijonmee to nu doxoxi Annabi Elise san na, a naxa a fala a foxirabire be, «Tunde doxo te ma, i xa donse nde yailan yi namijonmee be.» ³⁹ Keren naxa mini e ya ma, a siga burunyi bogi se ndee fende. A naxa sansi nde to, a na bogi gbegebe matongo, a e sa a xa donma kui. A to so namijonmee yire, a naxa e maxaba, a e sa tunde kui, kon e mu a kolon se naxan a ra.

⁴⁰ Donse to ge rafalade, e birin naxa a don folo, kon e fefe a raso e de i, e naxa gbelegebe, e naxe, «Ala xa mixi, xone nde na yi donse ma tunde kui.» E mu no a donde. ⁴¹ Elise naxa a fala, «Wo farin nde tongo.» A naxa na nde sa tunde kui, a fa

a fala, «Wo yi donse sa yi mixie be, e xa e dege.» Donse nu bara ge fande, xone yo mu nu na a i fa.

Annabi Elise taami rawuyafe

⁴² Mixi nde nan fa kelifa Baali Salisa. A nu fafe taami nun sansi bogi singee nan na Ala xa mixi xon ma, taami moxoren nun mengi neene beki keren. Annabi Elise naxa a fala a batula be, «I xa yi donse fi yi nama ma, alako e xa e dege.» ⁴³ A batula naxa a fala a be, «N yi donse itaxunma yi xeme keme birin na di?» Elise naxa a fala, «Donse itaxun yi mixie ra tun, alako e xa e dege, barima Alatala nan a masenxi, «Yi mixie birin e degema ne, taami donxoe man lu.»» ⁴⁴ Na kui a naxa taami itaxun e ra, e naxa a don han e luga, a donxoe naxa lu alo Ala a masen ki naxe.

5

Naaman xa yalanyi kune fure ma

¹ Arami mange xa soorie xunyi Naaman nu rafa a xa mange ma. A tide nu gbo a xa mange be, barima Alatala xunnakeli fi Arami boxi ma a tan nan saabui ra. Konon kune fure nu na yi soori xunyi gbangbalanyi ma. ² Loxoe nde Aramikae to siga Isirayila gere, e temedi nde suxu ne, e a xanin e xun ma, a xa findi Naaman xa gine xa konyi ra. ³ Na temedi naxa a fala a marigi be, «Xa n marigi xa mori siga nu namionme yire, naxan na Samari, na noma ne yi kune fure bade a ma nu.»

⁴ Naaman naxa na dentege sa a xa mange be, temedi Isirayilaka naxan falaxi a be. ⁵ Arami mange naxa a fala Naaman be, «I xa siga Samari. N bataaxe sebema Isirayila mange ma i xa fe ra.» Naaman naxa gbeti kilo keme saxan, xema kilo tongo senni, nun donma tofanyi fu xanin a xun ma.

⁶ A naxa na bataaxe xanin Isirayila mange xon ma, a nu sebexi naxan kui, «N bara n ma soorie xunyi Naaman xee i yire, alako i xa kune fure ba a ma.» ⁷ Isirayila mange to ge bataaxe xarande, a naxa a xa donma iboo, a fa a fala, «Pe, Ala nan n na, naxan faxe tima, naxan mixi rakisima, yi mange to fa a falama n be, a n xa kune

fure ba mixi nde ma? Wo a mato, n tan be, a wama gere nan xon.»

⁸ Ala xa mixi Elise to a me, a mange bara a xa donma iboo sunnunyi kui, a naxa xera xee mange ma, a falafe ra, «I i xa donma ibooxi munfe ra? I naxan nabama, a xee n yire, alako a xa a kolon namionme nde na Isirayila boxi ma.» ⁹ Na kui, Naaman naxa siga a xa soee nun a xa soori ragise ra, a fa ti Annabi Elise xa banxi sode de ra. ¹⁰ Elise naxa mixi xee tande a falafe ra Naaman be, «Sa i maxa Yuruden xure ma sanya solofere. Na kui i fate yalanma ne, i fa seniye.»

¹¹ Naaman naxa xonon na woyenyi ma, a nu fa siga a fala ra, «N konon a ma, a minima ne nu n ya i, a a Marigi Alatala maxandi, a a belexe sa kune yire ma n fate i, kune fure xa ba n ma. ¹² Xure fanyi mu na n xonyi Damasi, alo Abana nun Farpara xuree, naxee dangi Isirayila xuree birin na? N mu noma n maxade xe menni, n seniye?» Na kui a naxa gbilen a xonoxi ra.

¹³ Konon a xa konyie naxa a fala a be, «Xa yi namionme sa fe xoxoe nde nan fala i be nu, i mu a rabama xe nu? A to a falaxi i be a i xa sa i maxa, a mu lanma xe i xa na raba?» ¹⁴ Na kui Naaman naxa goro Yuruden xure, a sin a xora sanya solofere, alo Ala xa mixi a masen ki naxe. Na dangi xanbi a fate naxa fan alo dimedi, a seniye.

¹⁵ Naaman naxa gbilen Ala xa mixi yire, a tan nun a pere booree birin na. A to so, a naxa ti a ya i, a a fala, «N bara a kolon, Ala mu na dede xa Isirayila boxi xa mu a ra. Yakosi, n bara i mayandi, i xa n ma buja rasuxu.» ¹⁶ Elise naxa a yaabi, «N bara n kali Alatala ra, n naxan batuma, n mu noma i xa buja rasuxude.» Naaman naxa a karaxan a xa na rasuxu, konon a naxa tondi.

¹⁷ Na temui Naaman naxa a fala Elise be, «Awa yire, i naxan nabama n be, i xa be boxi bende nde so n tan i xa konyi yi ra, sofale firin noma naxan xaninde. N wama serexebade tife na bende fari, n fa serexe gan daaxi nun serexe gbetee ba Alatala gbansan be. N mu serexe yo bama ala gbete be sonon. ¹⁸ Konon Alatala xa dije n ma yi fe kerenyi ma. N ma mange

ne soma a xa ala Rimon xa salide kui, alako a xa suyidi a be, a luma n belexe suxu ra a yi, na a niyama ne n tan fan xa n igoro boxi ma Rimon kuye xa banxi kui. Alatala xa dije n ma na xa fe ra.»

¹⁹ Elise naxa a yaabi, «Siga bojesa kui.» Na temui Naaman naxa keli a xun a siga.

A to a makuya dondoronti, ²⁰ Elise foxirabire Gexasi naxa a fala a boje ma, «N marigi bara a lu yi Aramika xa siga, a mu a xa buna rasuxu. N bara n kali Alatala ra, n tan xa n gi a foxo ra ba, alako n xa se nde soto a ra.» ²¹ Awa, Gexasi naxa a gi Naaman foxo ra. Naaman to sa a to a gi ra fafe ra a foxo ra, a naxa goro mafuren a xa gise kon na, a sa a ralan, a a maxorin, «Munse niyaxi? Tana mu na?» ²² A naxa a yaabi, «Heri tun. N marigi nan n xexi n xa fa a fala i be, <Namiponme xone firin nan faxi n xonyi keli Efirami geyae ma. Yandi, gbeti kilo tongo saxan nun donma firin fi n ma e be.» ²³ Naaman naxa a fala a be, «I xa gbeti kilo tongo senni rasuxu.» A naxa a karaxan, a na gbeti sa beki firin kui, a nun donma firin, a e so a xa konyi firin yi ra. Nee naxa ti Gexasi ya ra, e a xanin a be.

²⁴ E to tentenyi fari li, Gexasi naxa kote rasuxu e yi ra, a a raso banxi, a fa na mixie ragbilen, nee naxa siga. ²⁵ Na dangi xanbi, a naxa fa a marigi yire. Annabi Elise naxa a maxorin, «I kelixi minden yi ki Gexasi?» Gexasi naxa a yaabi, «N mu siga dede.» ²⁶ Konon Elise naxa a fala a be, «Naaman to goro a xa gise kui i ralande, n mu na to xe n boje ma? Yi waxati a lanma i xa gbeti, donmae, oliwi bilie, sansie, xuruse lanmae nun a xungbee, konyi ginne nun konyi xemee fen yi ki? ²⁷ Naaman xa kune fure luma ne i nun i bonsoe ma abadan!» Gexasi naxa keli a ya i. Kune naxa din a fate birin na, a fa rafixe alo kunda.

6

Beera kole tofe

¹ Namiponme ndee naxa a fala Annabi Elise be, «Yi lude xurun won be. ² Xa i tinma a ra, won xee Yuruden xure, kankan xa wuri keren keren sege, won xa yire yailan malande ra be.» Annabi Elise

naxa tin na a ra, a fa a fala e be, «Wo siga,» ³ konon mixi nde naxa a fala e ya ma, «Yandi, i fan xa fa muxu foxo ra.» Elise naxa tin na ra, a naxe, «Awa, won birin na a ra.»

⁴ Na kui e birin naxa siga Yuruden xure de ra, e naxa so wurie segefe. ⁵ Mixi nde to nu wuri segefe, a xa beera kole naxa koren, a sin ye xora. A naxa gbelegebe, a naxe, «Ee! N marigi, beera yefuxi nan a ra.» ⁶ Ala xa mixi naxa a fala, «A biraxi minden?» A to a birade masen a be, Annabi Elise naxa wuri xuntunyi nde bolon, a naxa a woli na yire yati, beera kole fa te ye fari. ⁷ Elise naxa a fala a boore be, «A tongo.» Boore naxa a belexe itala, a beera kole tongo.

Annabi Elise nofe Arami soorie ra

⁸ Arami mange nu na Isirayila gerefe. Na kui a nu luma yire xa fe fala ra a xa kuntigie be, e xa soorie fama yonkinde dennaxe. ⁹ Konon Ala xa mixi naxa xera xee Isirayila mange ma, a falafe ra, «I naxa siga na yire de, xa na mu a ra i Aramikae lima ne naa.» ¹⁰ Awa, Isirayila mange naxa a xa soorie rasanba yire, Ala xa mixi dennaxe matonxuma a be alako e xa naa madoxo. Na naxa raba sanmaya wuyaxi.

¹¹ Arami mange boje naxa ifu a ma na fe ma. A naxa a xa kuntigie xili, a a fala e be, «Yanfante nde na won ya ma, naxan won ma gundoe falama Isirayila mange be. Nde na ra?» ¹² A xa kuntigi nde naxa a yaabi, «Mange, muxu tan mu a ra! Isirayila xa namiponme Elise nan i xa woyenyi birin nadangima Isirayila mange ma, hali i naxan falama i xa konkoe kui.»

¹³ Mange naxa a fala e be, «Wo sa a lude kolon, n xa mixie xee e xa sa fa a ra.» E naxa a yaabi, «A na Dotan.» ¹⁴ Mange naxa soori gali xee naa, soe nun soori ragisee fari. E naxa so naa koe ra, e Dotan taa rabilin. ¹⁵ Ala xa mixi foxirabire to keli subaxe ma, a naxa soori gali to taa rabilinyi soe nun e ragisee ra. A naxa na dentege sa Ala xa mixi be, a naxe «Ee! N karamoxo, won munse rabama?» ¹⁶ A naxa a yaabi, «I naxa gaaxu, naxee na won foxo ra, nee gbo dangi mixie ra, naxee na e tan foxo ra.» ¹⁷ Annabi Elise

naxa Ala maxandi a fɔxirabire bɛ, a naxɛ, «N Marigi Ala, a ya rabi alako a xa to ti.» Ala naxa a ya rabi, a naxa soe nun sɔɔri ragisee tɛ daaxie to geyae fari Elise rabilinyi birin na.

¹⁸ Aramikae nu na gorofe Elise yire. Annabi Elise naxa Ala maxandi a xa na sɔɔrie ya dɔnxu. Ala naxa Elise xa maxandi suxu, a nee radɔnxu. ¹⁹ E to Elise yire li, a naxa a fala e bɛ, «Na kira mu yi ki, na taa fan mu yi ki. Wo bira n fɔxɔ ra, n xa wo mati mixi yire, wo naxan fenfe.» Na kui a naxa e xanin Samari taa kui.

²⁰ E to so naa, Elise naxa Alatala maxandi, a xa na mixie ya rabɔɔ, alako e xa to ti. Alatala to e ya rabi, e naxa fa a to, e na Samari taa nan kui. ²¹ Isirayila mangɛ naxa Elise maxɔrin, «N ba, n xa e faxa? A lanma e xa sɔntɔ?» ²² A naxa a yaabi, «I naxa e faxa. I naxee suxuma gere kui santidegema nun xali ra, i luma e findi ra geelimanie nan na, i mu e tan faxama, ka? Donse nun ye fi yee ma, i fa e rabɛpin e xa siga e marigi yire.» ²³ Na kui Isirayila mangɛ naxa donse gbegbe so e yi ra. E to gɛ e dɛgede, mangɛ naxa e bɛpin sigafe e marigi yire. Na dangi xanbi, Aramikae xa sɔɔrie mu gbilen fa ra Isirayila bɔxi ma sɔnɔn.

Kaame sofe Samari

²⁴ Na fe to ba a ra, Arami mangɛ Ben Hadada naxa a xa sɔɔrie birin malan, e xa siga Samari taa gere. ²⁵ Taa xa suxui naxa a niya, kaame xungbe xa so Samari. Na fe naxa xɔɔxɔ han sofale xunyi naxa mati gbeti kole tongo solomasaxan na, ganbɛ sube itaxunxi dɔxɔ naani ra, na dɔxɔ keren gbeti kole suuli. ²⁶ Isirayila mangɛ nu na a mapɛrefe taa tɛtɛ fari temui naxɛ, gine nde naxa a fala a bɛ a xui itexi ra, «Mangɛ, muxu rakisi, n marigi.» ²⁷ A naxa a yaabi, «Xa Alatala mu i rakisi, n tan i rakisima di? Sese mu na lonyi ma, sese mu na wɛni bogi sase kui.» ²⁸ Mangɛ naxa a maxɔrin, «Munse niyaxi?» Gine naxa a yaabi, «Yi gine nan a fala n bɛ, a muxu xa n gbe di don to, tina muxu a fan gbe don. ²⁹ Muxu bara n gbe jin, muxu bara a don, kɔnɔ na kuye iba, n naxa a

fala a bɛ a xa fa a xa di ra, muxu xa na fan don, kɔnɔ a bara a xa di nɔxun.»

³⁰ Mangɛ to na gine xa masenyi mɛ, a naxa a xa donma ibɔɔ a ma. A to nu na a mapɛrefe tɛtɛ nan fari, jama naxa nɔ a tode a bɛki dugi ragoroxi a ma a xa mangɛ donma bun ma. ³¹ Mangɛ nu fa a fala, «Ala xa n ma tɔɔre xunmasa dangi yi fan na xa n mu Safati xa di xɛmɛ Elise xunyi ba a dɛ i to.»

³² Elise nu dɔxɔxi a xɔnyi, taa forie nu na a sɛeti ma. Mangɛ naxa a xa mixi nde xɛɛ Elise ma, kɔnɔ beenun na xɛera xa banxi li, Elise nu bara a fala taa forie bɛ, «Wo a to, na faxeti xa di bara mixi nde xɛɛ, a xa fa n xunyi bolon n dɛ i. Wo wo rɛdi. Na xɛera na fa, wo naadɛ balan a ya ra, wo naxa tin a xa so. A marigi sanyie xui jan xa mu a xanbi ra na ki?» ³³ A jan mu a xa wɔyɛnyi rapɔnxi, xɛera naxa fa a ma, a falafe ra, «Yi paxankatɛ kelixi Alatala yati nan ma. N na n xaxili tima Alatala ra munfe ra sɔnɔn?»

7

¹ Elise naxa a fala, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, <Tina, yi waxati, won farin kilo fu nun firin, xa na mu mengi maniyɛ kilo mɔxɔpɛn nun naani sarama gbeti kole keren nan na Samari taa sode dɛ.» ² Mangɛ xa mixi nde, naxan nu mangɛ matima yire birin, na naxa Ala xa mixi yaabi, «Hali Alatala koore rabi nɛ, i naxan falaxi na ki, na mu nɔma rabade?» Elise naxa a fala a bɛ, «I tan a toma nɛ i ya ra, kɔnɔ i mu a donma feo!»

Arami sɔɔrie e gife e xa see xun ma

³ Kunɛ kanyi naani nu na taa sode dɛ ra. Nee naxa a fala e bore bɛ, «Won na faxɛ mamɛfe be munfe ra? ⁴ Xa won sa so taa kui, won faxama nɛ kaame ra. Xa won man lu be, won faxama nɛ. Won naxan nabama, won xa sa won yetɛ so Aramikae yi ra e yonkinde kui. Xa e dijɛ won ma, won baloma nɛ. Xa e won faxa, won faxama nɛ.»

⁵ Na kui e naxa keli nunmare ra, e xa sa e yetɛ so Aramikae yi ra, kɔnɔ e to nee yonkinde li, mixi yo mu nu na menni. ⁶ Marigi nu bara soe nun gise gali xui ramini Aramikae yonkinde kui, alɔ sɔɔri gali nɛ fama. Na kui, e naxa a fala e

bore be, «Isirayilakae bara Xitikae nun Misirakae xili e malide gere kui.» ⁷ Na naxa a niya e xa e gi, e e xa se birin lu naa. E naxa keli e xa kiri banxie, e xa soe, nun e xa sofalee xun ma, e e yonkinde lu na ki, e e gi e nii ratangafe ra.

⁸ Kun'e kanyie to na fe li yonkinde kui, e naxa so kiri banxi nde bun ma, e e dege. E to ge e degede, e naxa gbeti, xεema, nun sosee xanin, e sa na see nɔxun yire nde. E man naxa gbilen kiri banxi gbete kui, e sa see tongo, e e xanin e nɔxunde.

⁹ Na dangi xanbi, e naxa a fala e bore be, «Won mu na fe fanyi xa rabafe yi ki. To loxɔe findixi xibaarui fanyi iba loxɔe nan na, xa won dundu yi fe ma, subaxe naxa yi fe li won yi, paxankate jaaxi won lima ne. Won xee, won xa sa mang'ee rakolon yi fe fanyi ra.» ¹⁰ E naxa siga e sa taa naade kante xili, e a fala a be, «Muxu bara so Aramikae yonkinde kui, muxu mu mixi yo lixi naa. E birin siga. E bara keli e xa soee nun e xa sofalee xirixi xun ma, mixi yo mu na e xa kiri banxie kui.»

¹¹ Taa naade kante naxa na dentege sa mang'e be. ¹² Mang'e naxa keli na kɔe ra, a a fala a xa mixie be, «Aramikae wama naxan nabafe won na, n xa na fala wo be. E to a kolonxi kaame na won ma, e kelixi ne e yonkinde, e sa e nɔxun burunyi, e nu fa a fala, «E nef'e mini e xa taa kui, won baganma ne e ma, won fa so e xa taa kui.»» ¹³ A xa mixi nde naxa a yaabi, «Yandi, won xa mixi suuli sugandi, e xa soe ndee tongo naxee luxi won yi ra taa kui, e xa siga yi fe matode. Hali e faxes naa, na mu jaaxu dangi faxafe ra taa kui be. Won fama a matode fe naxan a ra.» ¹⁴ E naxa gise nun soe ragi firin xee Arami soorie foxɔ ra, alako e xa a kolon fee na ki naxe. ¹⁵ Nee naxa bira e foxɔ ra han Yuruden xure. Aramikae nu bara e xa sosee nun e xa geresosee lu kira xon ma e xa gi kui. Isirayila xεerae naxa gbilen e xa mang'e yire, e na dentege sa a be. ¹⁶ Na temui jama naxa mini taa kui, e sa se birin tongo Aramikae yonkinde kui.

Na kui farin fupni kilo fu nun firin naxa sara gbeti kole keren na. Mengi maniy'e kilo mɔxɔɔɔn nun naani naxa sara gbeti kole keren na, alo Alatala a masen ki

naxe. ¹⁷ Mang'e nu bara a matima lu taa sode de ra. Nama to mini taa kui e xa gbata gbata kui, e naxa na mang'e xa mixi maboron, a faxes. Namijonme xa masenyi naxa kamali, a naxan fala mang'e be a to siga a yire. ¹⁸ Namijonme nu bara a fala mang'e be, «Tina yi waxati, Samari taa naade ra, mixi farin kilo fu nun firin sarama gbeti kole keren nan na, xa na mu mengi maniy'e kilo mɔxɔɔɔn nun naani sarama gbeti kole keren na.» ¹⁹ Mang'e matima nu bara a yaabi, «Hali Alatala koore rabi ne, i naxan falaxi na ki, na mu noma rabade?» Elise naxa a fala a be, «I tan a toma ne i ya ra, kɔɔɔ i mu a donma feo!» ²⁰ Fee dangi na ki ne yati. Nama naxa a maboron e xa gbata gbata kui taa sode de ra, a naxa faxes.

8

Sunami gine xa boxi

¹ Annabi Elise nu bara a fala Sunami gine be, a naxan xa di rakeli faxes ma, «I tan nun i xa denbaya, wo tunu, wo xa siga yire gbete, barima Alatala fama ne kaame radinde yi boxi ma han je solofere.» ² Na Sunami gine naxa a xui suxu, a siga Filisita boxi ma, a nun a xa denbaya, e lu naa je solofere. ³ Na je solofere dangi xanbi, na gine naxa gbilen Isirayila, kelife Filisita boxi ma. A naxa siga mang'e yire, a a mayandi a xa a xa banxi nun a xa boxi ragbilen a ma.

⁴ Beenun a xa so naa, mang'e nun Annabi Elise xa batula Gexasi nu na sumunfe. Mang'e naxe, «Annabi Elise xa kaabanako fee fala n be.» ⁵ Gexasi to nu na a falafe a be, Annabi Elise Sunami gine xa di rakeli ki naxe faxes ma, na gine fan so temui nan na ki mang'e yire, alako a xa a maxandi a xa boxi nun a xa banxi ma. Gexasi naxa a fala mang'e be, «Na gine yati nan ya, a nun a xa di Annabi Elise naxan nakeli faxes ma.» ⁶ Mang'e naxa na gine maxorin na fe ma. Sunami gine naxa na birin yaba a be. Mang'e naxa gine xa fe so a xa walike xungbe nde yi ra, a a fala naxan be, «Won xa yi gine xa se birin nagbilen a ma, a nun geeni naxan birin sotoxi a xa boxi ma kabi a keli temui be.»

Annabi Elise nun Xasayeli

⁷ Annabi Elise to biyaasi raba sigafe ra Damasi, Arami mange Ben Hadada naxa fura. Mixi nde naxa a fala mange be a Annabi Elise nu na Damasi. ⁸ Mange naxa Xasayeli yamari, a naxe, «I xa bupa nde xanin Annabi Elise xon, alako a xa Alatala maxorin n be, xa n kisima yi fure ma?»

⁹ Xasayeli naxa Damasi boxi se fanyie baki joxome tongo naani fari, a a xanin Elise xon sanbasee ra. A to so a yire, a naxa ti a ya i, a a fala a be, «I xa di Ben Hadada, Arami mange nan n xexi i xon ma, n xa i maxorin xa a yalanma yi fure ma?» ¹⁰ Elise naxa a yaabi, «Sa a fala a be, <Iyo, i yalanma.> Konon a nondi ki ma, i xa a kolon a Alatala bara a fala n be, a mange faxama ne.» ¹¹ Ala xa mixi Elise naxa a ya banban a ra, a mu a magirama, han Xasayeli fa yaagi. Na temui Elise naxa so wafe. ¹² Xasayeli naxa a maxorin, «I na wafe munfe ra?» Elise naxa a yaabi, «N na wafe ne barima n a kolon, i fama ne fe jaaxi duxode Isirayilakae ma. I fama ne e xa yire makantaxie gande, i e xa fonikee faxa santidegema ra, i e xa diyoree maboron, i e xa furuginse furi raboo.» ¹³ Xasayeli naxa a maxorin, «N tan mixi xuri noma na fe mooli xungbe rabade di?» Elise naxa a yaabi, «Alatala bara a masen n be a i fama ne findide Arami mange ra.»

¹⁴ Xasayeli naxa keli Elise xun ma, a gbilen a xa mange yire. Na naxa a maxorin, «Elise munse falaxi i be?» A naxa a yaabi, «A a falaxi ne a i yalanma.» ¹⁵ Na kuye iba, Xasayeli naxa sade dugi tongo, a a rasin ye xora, a a dusu mange yatagi xun na, a fa a madekun han a faxa. Na dangi xanbi, Xasayeli naxa ti mange ra Ben Hadada joxoe ra.

Yehorami xa mang'eya Yudaya xun ma (Yudaya Mang'ee II 21:2-20)

¹⁶ Akabu xa di Yorami xa mang'eya je suuli nde ra Isirayila xun ma, Yehosafati xa di Yehorami naxa findi Yudaya mange ra. ¹⁷ A nu findima mange ra temui naxe, a je tongo saxan nan nu a ra. A naxa mang'eya xanin Darisalamu je solomasaxan. ¹⁸ A naxa a jere Isirayila

mang'ee xa kira xon ma, alo Akabu nun a bonsoe a raba ki naxe, barima Akabu xa di gine nde nan nu duxoxi a xon ma. A naxa fe jaaxie raba naxee mu rafan Alatala ma. ¹⁹ Konon Alatala mu nu wama Yudaya sontofe, mange Dawuda xa fe ra, a a fala naxan be a mang'eya luma ne a tan nun a bonsoe yi ra abadan.

²⁰ Yehorami xa mang'eya kui, Edon boxi naxa Yudaya xa mang'eya matandi, e fa e yete xa mange duxo. ²¹ Yehorami naxa siga Sayiri nun a xa soori ragisee birin na. A naxa keli koe ra, a Edonkae gere. Nee naxa a xa soori gali rabilin, e no e ra. Na kui Isirayila xa soorie naxa gbilen e xonyi. ²² Han to Edonkae mu lu Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan Yudaya xa yaamari matandi na temui ne.

²³ Yehorami xa taruxui duxoe nun a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ²⁴ A naxa laaxira, e fa a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Axasiya naxa findi mange ra a joxoe ra.

Yorami xa mang'eya Yudaya xun ma (Yudaya Mang'ee II 22:1-6)

²⁵ Akabu xa di Yorami xa mang'eya je fu nun firin nde ra Isirayila xun ma, Yehorami xa di Axasiya naxa ti mange ra Yudaya. ²⁶ Axasiya xa simaya nu na je muxonen nun firin a findi mange ra temui naxe. A naxa mang'eya je keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Atalaya, Isirayila mange Omiri xa di gine. ²⁷ A to kelixi Akabu bonsoe ne, a naxa a jere na kira xon, a fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

²⁸ A tan nun Akabu xa di Yorami naxa siga Arami mange Xasayeli gere Ramoti, Galadi boxi ma, konon Aramikae naxa no e ra. ²⁹ Mange Yorami naxa gbilen Yisireeli, a xa a dandan, barima Aramikae nu bara a maxono gere kui Rama, a to nu Arami mange Xasayeli gerefe. Yudaya mange Yehorami xa di Axasiya naxa goro Yisireeli Akabu xa di Yorami xonyi, barima a nu furaxi.

9

Yehu tife mange ra Isirayila

¹ Annabi Elise naxa a xa taalibi nde xili, a a fala a be, «I tagi ixiri beleti ra alako i xa yi ture xanin Ramoti taa kui, Galadi boxi ma. ² I na menni li, i xa Yehu fen, Yehosafati xa di, Nimisi xa mamadi. I xa a xili keli a ngaxakerenyie tagi, wo sa lu wo doro ma. ³ I yi ture tongo, i a surusuru a xunyi, i a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi mange ra Isirayila xun ma.» I na ge na rabade, i xa i gi, i keli naa mafuren.»

⁴ Na kui, na namijonme fonike naxa siga Ramoti, Galadi boxi ma. ⁵ A so temui naxe, soori mangée nu na malanyi. A naxa a fala, «Mange, n xexi i xon.» Yehu naxa a maxorin, «I wama woyenfe nde be muxu ya ma?» A naxa a yaabi, «Mange, i tan.»

⁶ Na kui, Yehu nun namijonme xa taalibi naxa so banxi kui. Xera naxa ture surusuru Yehu xunyi, a a fala a be, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi i be, «N bara i sugandi, i xa findi Ala xa pama Isirayila xa mange ra. ⁷ I fama i xa mange Akabu bonsoe sontode, alako n ma namijonme nun n ma konyie gbe xa joxo. ⁸ Akabu bonsoe birin sontoma ne, a xa xeme yo mu kisima, hali naxan senbe mu gbo. ⁹ N Akabu bonsoe ragoroma ne alo n a raba Nebati xa di Yerobowami nun Ahiya xa di Baasa ra ki naxe. ¹⁰ Baree nan Yesabela donma Yisireeli xee ma, a mu ragatama feo.» A to ge na falade, a naxa siga keren na a gi ra.

¹¹ Yehu to gbilen a xa mange xa waliksee yire, nee naxa a maxorin, «Munse niyaxi? Yi daxui faxi i tode munfe ra?» Yehu naxa e yaabi, «Wo yi mixi mooli kolon. Fefe mu a ra.» ¹² Konon e naxe, «I wule fu! A fala muxu be.» A naxa na dentege sa e be. A naxe, «Alatala yi nan masenxi, «N bara i sugandi, i xa findi Isirayila mange ra.»» ¹³ A to na fala, soori mange birin naxa e yete xa sosee ba, e a itala Yehu bun ma. E naxa feri fe tonxuma ra, e fa a fala, «Yehu nan mange ra!»

¹⁴ Na kui, Yehosafati xa di Yehu, Nimisi xa mamadi naxa mange Yorami yanfa. Yorami nun Isirayila xa soori gali nu na Ramoti makantafe, Galadi boxi ma, barima Arami mange Xasayeli nu wama e gerefe. ¹⁵ Konon mange Yorami nu bara

gbilen a dandande Yisireeli. Aramikae nu bara a maxonon gere kui. Yehu naxa a fala a booree be, «Wo to bara n findi mange ra, mixi yo naxa mini taa kui sigafe ra Yisireeli n ma fe falade naa.»

¹⁶ Yehu naxa te a xa gise kui, a siga Yisireeli, Yorami nu na a dandanfe dennaxe. Yuda mange Axasiya fan nu bara siga naa Yorami xebude. ¹⁷ Taa makante naxan nu tixi Yisireeli tete kon na, na to Yehu xa mixie to fa ra, a naxa a fala, «Nama nde nan fafe yi ki.» Mange Yorami naxa a yamari, «Soori nde xee soe fari, a xa a kolon fe naxan niyaxi.» ¹⁸ Na soori to Yehu yire li, a naxa a maxorin, «Mange wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» Taa makante naxa a fala mange be, «Won ma xera bara sa pama li, konon a mu na gbilenfe.»

¹⁹ Yorami man naxa soori gbete xee soe fari. Na fan to Yehu yire li, a naxa a fala a be, «Mange wama a kolonfe ne fe naxan niyaxi?» Yehu naxa a yaabi, «I xa fe mu na a ra. I tan xa bira n foxo ra tun.» ²⁰ Taa makante naxa dentege sa, «Won ma xera bara sa pama li, konon a mu na gbilenfe. A luxi n be alo naxan gise ragife, a ragi ki xoxoxoe maniya Nimisi xa di Yehu ra.» ²¹ Awa Yorami naxa a fala a xa mixie be, «Wo fa n ma gise ra.» E to fa na ra a be, Isirayila mange Yorami nun Yudaya mange Axasiya naxa te e xa gisee fari sigafe ra Yehu yire. E naxa a li Naboti Yisireelika xa xee fe ma. ²² Yorami to Yehu li naa, a naxa a maxorin, «Yehu, tana mu na?» Yehu naxa a yaabi, «Tana yati yati na na. I nga Yesabela na kuye batufe, a na manduruna rabafe.»

²³ Yorami to na me, a naxa a xa gise mafindi a a gi, a naxa a fala a xui itexi ra Axasiya be, «Yanfante ya nan a ra Axasiya!» ²⁴ Yehu naxa xali woli, a so Yorami tunki firinyie tagi, a a sondonyi soxo. Yorami naxa bira a xinbie ma gise kui. ²⁵ Yehu naxa a fala Yorami ragima Bidikari be, «A fure woli be Yisireelika Naboti xa xe ma. I i ratuxi, won firin to nu na a baba Akabu foxo ra, Alatala a masen ne: ²⁶ «I xa a kolon a n tan bara Naboti nun a xa die wuli to, i naxan naminixi

xoro. N i sare fima yi bɔxi yati nan fari. Alatala xui nan na ki.» Awa, i xa a fure woli yi xe yati ma, alɔ Alatala a masenxi ki naxe.»

²⁷ Yuda mange Axasiya to na fe to, a naxa a gi Beti Hagan kira xɔn ma. Yehu naxa bira a fɔxɔ ra, a a fala a xa soorie be, «Wo a fan sɔxɔ.» E naxa a sɔxɔ a xa soori ragise kui Guru geya tede ra, Yibeleyami fe ma. A naxa nɔ a gide, a siga Megido, kɔnɔ a naxa faxa menni. ²⁸ A xa konyie naxa a xanin gise kui han Darisalamu, e sa a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. ²⁹ Axasiya findi Yudaya mange ra, Akabu xa di Yorami xa mangeya je fu nun keren nde ne.

³⁰ Yehu naxa siga Yisireeli. Yesabela to na fe me, a naxa lini ti a ya ra, a a xunsexe yailan, a fa sa ti wunderi ra koore banxi kɔn na. ³¹ Yehu to nu sofe taa naade ra, Yesabela naxa a maxɔrin, «Tana mu na Simiri, i tan naxan i xa mange faxaxi?» ³² Yehu naxa a ya rate wunderi ra, a maxɔrinyi ti, «Nde na n be? Nde?» Mange gine makante ndee naxa e ya ragoro Yehu ma. ³³ Yehu naxa a fala nee be, «Wo na gine woli bɔxi ma!» E naxa a woli bɔxi ma. A wuli naxa kasan banxi xale nun soee ma, Yehu fa a xa gise rapere a fari. ³⁴ Na xanbi, a naxa so taa kui, a a dege. A to ge, a naxa a fala, «Wo sa na gine dankaxi ragata, barima mange xa di gine nan nu a ra.» ³⁵ E naxa siga, kɔnɔ a fure sese mu nu luxi naa fa, fo a xunkonkota, a sanyie, nun a belexee. ³⁶ E to na fe dentegge mange Yehu be, a naxa a fala, «Alatala xa masenyi nan kamalixi, a naxan ti Annabi Eliya Tisibeka saabui ra. A a fala ne, «Baree Yesabela sube donma ne Yisireeli bɔxi ma. ³⁷ Yesabela binbi luma ne alɔ papɛ naxan xee rafanma. Mixi yo mu noma a falade sɔnɔn Yesabela nan yi ki.»»

10

Akabu xa denbaya sɔntɔfe

¹ Akabu xa di xeme tongo solofere nu na Samari bɔxi ma. Yehu naxa bataaxe rasanba Yisireeli mangee ma Samari bɔxi ma, forie ma, a nun mixie ma, naxee jɔxɔ nu saxi Akabu xa die xɔn ma. Yi nan nu sebexi na bataaxe kui: ² «Wo xa mange

xa die, a xa soori ragisee, a xa soee, a xa taa makantaxi, nun a xa geresosee to na wo yi ra, ³ wo xa wo xa mange xa di palama nde dɔxɔ a baba xa kibanyi kui alako wo xa wo xa mange bɔnsɔe makanta.»

⁴ E to na bataaxe masɔtɔ, e bɔje naxa mini, e fa a fala, «Mange firin mu sa nɔ tide a kanke, muxu tan na rabama di?» ⁵ Mange xa banxi xunyi, taa mange, forie nun mixi naxee jɔxɔ nu saxi mange xa die xɔn ma, nee naxa yi masenyi rasanba Yehu ma, «Muxu tan bara findi i xa walikee ra, i wama naxan yo xɔn, muxu na nan nabama. Muxu mu mixi yo tima mange ra. I xa i sago raba.»

⁶ Yehu naxa e yaabi a xa bataaxe firin nde kui, a naxe e be, «Xa wo na n tan nan be, wo xa wo xa mange xa die xunyi bolon, wo fa n yire Yisireeli tina yi waxati ma.» Mange xa di tongo solofere nu itaxunxi taa kuntigie ma, nee nu na e maxurufe. ⁷ E to na bataaxe masɔtɔ, e naxa mange xa di mixi tongo solofere birin xunyi bolon e de i, e e sa sagae kui, e a rasanba Yehu ma Yisireeli. ⁸ Xesera naxa sa a fala Yehu be, «E bara fa mange Yorami xa die xunyi ra.» Yehu naxa a yamari, «E malan dɔxɔ firin taa naade ra han gɛɛsɛge.» ⁹ Na kuye iba, Yehu naxa mini, a ti pama ya i, a fa a fala e be, «Yunubi mu wo ma. N tan nan n ma mange yanfaxi, n a faxa. Kɔnɔ nde yi mixie tan faxaxi? ¹⁰ Wo xa a kolon, Alatala xa masenyi birin bara kamali Akabu bɔnsɔe xili ma. Alatala naxan masen Annabi Eliya saabui ra, na bara kamali.» ¹¹ Yehu naxa Akabu bɔnsɔe birin faxa naxee nu na Yisireeli, a xa kuntigie, a booree, nun a xa serexedubee. Akabu xa mixi keren mu kisi.

¹² Na dangi xanbi, Yehu naxa siga Samari. A nu na Beti Ekeda Xurusee kira xɔn ma temui naxe, ¹³ Yehu naxa Yudaya mange Axasiya ngaxakerenyi ndee to. A naxa e maxɔrin, «Nde na wo tan na?» E naxa a yaabi, «Axasiya ngaxakerenyie nan muxu ra. Muxu na sigafe mange nun mange nga xa di xeme nan xebude.» ¹⁴ Yehu naxa yaamari fi, «Wo e suxu e piye ra.» E naxa e suxu, e e birin xanin Beti Ekeda, e e kɔn naxaba menni, e e woli

ye ragatade kui. E kōnti nu lanxi mixi tongo naani nun firin nan ma. Mixi keren mu kisi.

¹⁵ A to keli mēni, a naxa Rekabu xa di Yehonadabo li kira xōn ma, na nu fafe a ralande. Yehu naxa a xēebu, a a maxōrin, «I janige fiixēxi n bē, alō n gbe fiixēxi i bē ki naxē?» Yehonadabo naxa a yaabi, «Iyo.» Yehu naxa a fala a bē, «Xa a na na ki nē, te be n sēeti ma n ma gise kui.» Yehu naxa a bēlexē itala Yehonadabo bē, a a rate a xa gise kui. ¹⁶ Yehu naxa a fala a bē, «Won xēē, i xa a mato n na walife Alatala bē senbē naxan na.» A naxa a xanin a xun ma a xa gise kui. ¹⁷ E to so Samari, Yehu naxa Akabu xa mixi dōnxōē birin sōnto feo, alō Alatala nu bara a masen ki naxē Annabi Eliya saabui ra.

¹⁸ Na xanbi, Yehu naxa pama birin malan, a a fala e bē, «Wo xa a kolon, n fama Bali kuye batude dangife Akabu ra. ¹⁹ Yakōsi fa wo Bali kuye xa namipōnmēe birin maxili, a xa sērexēdubēe birin nun a batuma birin, keren naxa lu. E birin xa fa n yire, barima n wama sērexē gbege bafe Bali kuye bē. Xa naxan yo mu lan na sērexē, n na kanyi faxama nē.» Kōnō na masenyi kui, Yehu nu wama e madaxufe nē, alako a xa Bali kuye batui birin sōnto. ²⁰ Yehu naxa yaamari fi, «Wo xulunyi belebele ti Bali kuye bē.» E naxa na masenyi ti pama bē. ²¹ Yehu naxa xēerae rasanba Isirayila bōxi yire birin ma. Bali kuye batui birin naxa fa. Keren mu lu, naxan mu fa. E birin naxa so Bali xa salide kui, a rafe tapu. ²² Yehu naxa yaamari fi, guba xa ragoro Bali kuye batui birin ma. E naxa na raba. ²³ Yehu nun Rekabu xa di Yehonadabo naxa siga Bali xa salide kui, Yehu fa a fala e bē, «Wo a mato, Alatala xa mixi yo naxa lu wo ya ma. Bali kuye batui nan gbansan xa lu be.» ²⁴ Yehu nun mixie naxa so, e xa xurusee ba sērexē ra Bali kuye bē. Yehu nu bara sōori tongo solomasaxan ti tande, a a fala e bē, «Xa yi kuye batui mixi keren a ba wo yi ra, n wo nii nan findima a jōxōē ra.»

²⁵ E to gē sērexē bade, a naxa a fala a xa sōori gbangbalanyie bē, «Wo so, wo e birin faxesa, mixi yo naxa kisi.» Sōorie naxa e faxesa e xa santidegēmae ra, e e fure lu

naa. Na dangi xanbi, e naxa so yire Bali kuye nu ragataxi dennaxē. ²⁶ E naxa na kuye masolixi ramini, e a gan. ²⁷ E Bali kuye nun a xa salide kana, e naa findi suturadee ra. Han to suturadee nan na mēni ra. ²⁸ Yehu naxa Bali kuye xa fe jōn Isirayila. ²⁹ Kōnō Yehu mu a makuya Yerobowami Nebati xa di xa yunubie ra, naxan Isirayilakae ti yunubi rabafe ma. A mu na mōoli raba na tan xa kuyee ra, na ninge masolixi firinyi xēema daaxi naxee nu batuma Beteli nun Dana.

³⁰ Alatala naxa a masen Yehu bē, «I to bara n sagoe raba Akabu bōnsōē xa fe ra, n i bōnsōē dōxōma nē Isirayila kibanyi ma han i tolontolonyi.» ³¹ Kōnō na birin kui, Yehu mu Isirayila Marigi Alatala waxōnfe ratinmē a bōjē birin na. A mu danyi sa Isirayila xa kuye batui naaxi ma, Yerobowami naxan fōlo.

³² Na waxati, Alatala naxa a niya nde xa nu ba ra Isirayila xa bōxi ra. Xasayeli naxa e tōōō e xa bōxi sogetede. ³³ A naxa nō Galadi bōxi birin na, Gadikae, Rubenkae, nun Manasikae nu sabatixi dennaxē, sa keli Aroweri xure ma, a siga Arinon gulunba kui, han a sa Basan bōxi li.

³⁴ Yehu xa taruxui dōnxōēe nun a fe fanyi naxee birin naba, nee sēbēxi Isirayila mangēe xa taruxui kui. ³⁵ Yehu naxa laaxira, e a ragata Samari. A xa di Yehowaxasi naxa ti mangē ra a jōxōē ra. ³⁶ Yehu jē mōxōjēn nun solomasaxan mangēya nan naba Isirayila, Samari taa kui.

11

Yudaya mangē ginē Atalaya (Yudaya Mangē II 22:10-12)

¹ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxesa, a naxa nate tongo a xa mangē bōnsōē birin faxesa. ² Kōnō Yehoseeba, mangē Yorami xa di ginē, Axasiya fan maagine, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo mangē xa die ya ma, alako Atalaya naxa a tan faxesa alō booree. Yehoseeba naxa sa a nōxun konkoe nde kui, a nun dinge naxan jōxō nu saxi a xōn. ³ E naxa lu naa Alatala xa hōrōmōbanxi kui jē senni, Atalaya xa mangēya bun ma.

Yowasi tife mangé ra
(*Yudaya Mangée II 23:1-21*)

⁴ A jé solofere nde ra, Yehoyada naxa xéera ti Karikae xa soori mangé nun mangé makantée ma. A naxa e raso Alatala xa hórómóbanxi kui, e fa saate gundo daaxi xiri e bore tagi naa. Na dangi xanbi, a naxa mangé xa di masen e bé. ⁵ A naxa yi yaamari so e yi ra, a naxé, «Wo yi nan nabama. Wo tan naxee walima malabui lóxoé, wo xa wo itaxun dóxo saxan na. Dóxo keren xa mangé xa banxi makanta, ⁶ dóxo firin nde xa sa Suru naade makanta, dóxo saxan nde xa naade makanta mangé makantée xanbi ra. Wo xa mangé xa banxi makantafe masara wo boore tagi. ⁷ Sèeti boore firinyi, naxee mu walima malabui lóxoé, nee tan xa Alatala xa hórómóbanxi makanta a fanyi ra mangé nóxunxi dennaxe. ⁸ Wo mangé rabilinma né, geresosee ra wo yi. Mixi yo a maso wo ra, wo a faxa. Wo xa lu mangé fé ma, a na siga dédé.»

⁹ Soori xunyi naxee tixi soori keme xun na, e naxa serexedube Yehoyada xa yaamarie rabatu, alo a a falaxi ki naxe. Kankan naxa a xa soori mixi keme dentége Yehoyada bé, naxee nu walima malabui lóxoé, nun naxee mu nu walima na lóxoé. ¹⁰ Serexedube naxa mangé Dawuda xa tanbé nun kanke makantasee so soori xunyi yi ra, naxee nu ragataxi Alatala xa hórómóbanxi kui. ¹¹ Mangé makantée naxa geresosee tongo, e naxa ti kelife Alatala xa hórómóbanxi yirefanyi ma han a kóola ma, serexebade nun banxi fé ma, alako e xa mangé makanta. ¹² E to ti naa, Yehoyada naxa mangé xa di ramini, a mangé tónxuma dusu a xun na, a munyaati so a yi ra. A naxa ture seniyeñxi surusuru a xunyi, a a ti mangé ra. Nama naxa e belexé bónbo, e nu a fala e xui itexi ra, «Kisi na mangé bé!»

¹³ Atalaya to mangé makantée nun jama xui mé, a naxa siga e yire Alatala xa hórómóbanxi. ¹⁴ A naxa a to, mangé tixi hórómóbanxi kinki fé ma, alo mangé darixi a ra ki naxe. Mangé makantée tixi mangé fé ma, e sarae fema. Nama birin nu séewaxi, e sarae xui ramini.

Atalaya naxa a xa sosee iboo a yete ma sunnunyi kui, a gbelegbele, «Yanfanteya! Yanfanteya!» ¹⁵ Na kui serexedube Yehoyada naxa soori keme xunyi yamari, «Wo a ramini hórómóbanxi fari ma soorie yire. Mixi yo na wa a malife, wo na kanyi faxa santidegema ra.» Serexedube mu nu wama a xa faxa Alatala xa hórómóbanxi kui. ¹⁶ Soorie naxa a suxu, e a xanin mangé xa banxi kui kira ra soee soma dennaxe ra, e a faxa menni né.

¹⁷ Yehoyada naxa saate xiri Alatala, mangé, nun jama tagi, a falafe ra e birin xa bira Alatala foxo ra. ¹⁸ Bóxi jama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e serexebadee nun kuyee kana. E naxa Bali kuye xa serexedube Matan faxa serexebade fé ma. Yehoyada serexedube naxa soorie ti, naxee Alatala xa hórómóbanxi makantama. ¹⁹ A naxa soori keme xunyi tongo, Kari soorie, mangé makantée, nun bóxi jama birin, e fa mangé mati kelife Alatala xa hórómóbanxi han mangé banxi. E naxa so mangé banxi kui mangé makantée xa naade ra. Mangé Yowasi naxa a magoro mangé kibanyi kui. ²⁰ Bóxi jama birin nu na séewe nun sabari nan kui, barima Atalaya nu bara faxa santidegema ra mangé banxi kui.

12

Yudaya mangé Yowasi
(*Yudaya Mangée II 24:1-14*)

¹ Yowasi findi mangé ra temui naxe, a jé solofere nan nu a ra. ² Yehu xa mangéya jé solofere nde ra Isirayila bóxi ma, Yowasi findi mangé ra na jé nan na. A naxa jé tongo naani mangéya raba Darisalamu. A nga nu xili né Sibeya, Beriseebaka nan nu a ra. ³ Yowasi nu fe fanyi nan tun nabama Alatala ya i, alo serexedube Yehoyada a masen a bé ki naxe. ⁴ Kóno na birin kui, kuye batudee mu kana Yudaya. Nama man nu luma siga ra serexe bade nun surayi gande na kuyee bé.

⁵ Yowasi naxa a fala serexedubée bé, «Kóbiri naxan birin bama serexe ra Alatala xa banxi kui, kóbiri naxan fima mixie xunsare ra, xa na mu fe gbete ra,

⁶ serexedubee xa a rasuxu, a xa rawali yire kanaxie yailanfe ra Alatala xa banxi ma.» ⁷ Kono han Yowasi xa mangeya ne moxonen nun saxan nde ra, serexedubee mu nu Alatala xa banxi yailanxi sinden. ⁸ Mange Yowasi naxa serexedube Yehoyada nun a booree xili, a a fala e be, «Munfe ra wo mu Alatala xa banxi yailanxi sinden? Yakosi wo naxa kobiri yo tongo kobiri ragatade kui, naxan mu rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra.» ⁹ Serexedubee naxa lan a ma, a e naxa kobiri yo rasuxu mixie yi ra sonon, e mu naxan nawalima banxi yailanfe ra.

¹⁰ Na kui serexedube Yehoyada naxa kankira nde tongo, a yale ti a ma, a a doko serexebade yirefanyi ma, mixie nu soma Alatala xa banxi kui dennaxe ra. Serexedube naxee nu e joko saxi sode de xon ma, nee nu kobiri sama na kankira nan kui, mixie nu fama naxan na Alatala xa banxi kui. ¹¹ E na a to kobiri bara gbo kankira kui, serexedube xungbe nun mange xa sebeliti nu fama ne na kobiri sade beki kui, e kobiri konti, naxan na Alatala xa horomobanxi kui, ¹² e a so walike xunyie yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma. Walike xunyie nu na kobiri soma kamuderie nun banxitie nan yi ra, naxee nu Alatala xa banxi yailanma, ¹³ a nun geme masolie nun banxi duxe yi ra. Na kobiri fan nu findima wuri, geme masolixi, nun se gbetee sare nan na, naxee nu rawalima Ala xa banxi yailanfe ra. ¹⁴ Kono na kobiri mu nu rawalima se sase gbeti daaxie, finnee, paanie nun sarae yailanfe ra Alatala xa banxi xa fe ra. ¹⁵ A nu soma banxi rawalie nan yi ra, alako e xa Alatala xa banxi yire kanaxie gbansan yailan. ¹⁶ E mu nu na kobiri rawali ki maxorinma banxi rawalie ma, barima e nu tinxin na fe kui. ¹⁷ Kobiri naxan nu soma yete ragbilen serexee ra nun yunubi xafari serexee ra, na mu nu sama na kankira kui Alatala xa banxi kui. A nu soma serexedubee nan yi ra.

¹⁸ Na temui, Arami mange Xasayeli naxa siga Gati gerede. A to no a ra, a naxa wa Darisalamu fan gerefe. ¹⁹ Yudaya mange Yowasi naxa xema birin ba Alatala xa banxi naafuli ragatade kui, a benba Yudaya mangée Yehosafati,

Yehorami, nun Axasiya naxan fi Alatala xa horomobanxi ma, a nun e naxan sa Yudaya mange xa banxi kui, a fa na birin nasanba Arami mange Xasayeli ma. Na naxa a niya a xa gbilen Darisalamu gerefe foxo ra.

²⁰ Mange Yowasi xa taruxui donxoe sebexi Yudaya mangée xa taruxui kui. ²¹ A raponyi a xa mixie naxa a yanfa, e a faxa Beti Milo, Sila mabiri. ²² A xa mange banxi mixie, Simeyata xa di Yosabadi nun Someri xa di Yehosabadi nan a faxa. Yowasi naxa ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Amasiya naxa ti a joxoe ra.

13

Isirayila mange Yehowaxasi

¹ Axasiya xa di Yowasi xa mangeya ne moxonen nun saxan nde ra Yudaya xun ma, Yehu xa di Yehowaxasi naxa ti mange ra Isirayila boxi ma. A mangeya ne fu nun solofere nan naba Samari. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A naxa bira Nebati xa di Yerobowami xa yunubie foxo ra, naxan nu bara Isirayila ratantan na kui. Yehowaxasi mu gbilen na yunubie foxo ra. ³ Alatala xono ne Isirayila ma na fe ma, a nu e rabolo Arami mangée yi ra, Xasayeli nun a xa di Ben Hadada.

⁴ Yehowaxasi naxa Alatala maxandi a xa hinne a ra. Alatala naxa a xa maxandi suxu, barima, a nu bara Isirayila xa toore to Arami mange xa noe bun ma. ⁵ Alatala naxa Isirayila rakisima nde fi e ma, a e ba Arami xa mangeya bun ma, e fa lu bonesa kui. ⁶ Kono e mu gbilen Yerobowami bonsoe xa yunubie foxo ra. Asera kuye masolixie yati nu tixi Samari taa kui. ⁷ Yehowaxasi xa soori gali nu bara xurun, soe ragi mixi tongo suuli, gise fu, nun soori wulu fu nan tun nu fa luxi, barima Arami mange nu bara e bonbo, alo boxi iboronma ki naxe.

⁸ Yehowaxasi xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxee birin naba, nee sebexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ⁹ A naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Samari. A xa di Yowasi naxa ti a joxoe ra.

Isirayila mange Yehowasa

¹⁰ Yowasi xa mang'eya j'e tongo saxan nun solofere nde ra Yudaya xun ma, Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa ti mang'e ra Isirayila xun ma. A naxa mang'eya j'e fu nun senni raba Samari. ¹¹ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie f'oxo ra. ¹² Yowasi xa taruxui d'oxoe, a fe fanyi naxee birin naba, alo a Yudaya mang'e Amasiya gere ki naxe, na fee birin sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ¹³ Yowasi naxa laaxira, a ragata Isirayila mang'ee seeti ma Samari. Yerobowami naxa ti mang'e ra a j'oxoe ra.

Elise xa faxe

¹⁴ Annabi Elise to fura, a nu laaxirama fure naxan ma, Isirayila mang'e Yowasi naxa goro a yire sunnunyi kui, a yi woyenyi ti a be wa kui, «N ba, n ba, Isirayila senbema.» ¹⁵ Elise naxa a yaabi, «Xali nun tanbe nde tongo.» Mang'e naxa na raba. ¹⁶ Na xanbi Elise naxa a fala Isirayila mang'e be, «Xali rafala.» Elise naxa a belexee sa mang'e belexee ma, a fa a fala a be, ¹⁷ «Wunderi rabi naxan na sogetede biri.» A naxa a rabi. Elise naxa a fala a be, «Xali woli.» A naxa a woli. Elise naxa a fala a be fa, «Xunnakeli tanbe nan yi ki Alatala be, a naxan fima i ma Aramikae xili ma. I Aramikae bonboma ne Afeki taa kui han i e sonto.» ¹⁸ Na temui Elise naxa a fala, «Xalie tongo.» Mang'e naxa e tongo. Elise naxa a fala a be, «Boxi bonbo xalie ra.» Mang'e naxa boxi bonbo sanya saxan, a fa a iti. ¹⁹ Annabi Elise naxa xono a ma, a naxe, «Xa i boxi bonbo ne sanya suuli nu, xa na mu sanya senni, i nu noma ne Aramikae sontode. Kono yakosi i fama e bonbode sanya saxan gbansan ne.»

²⁰ Na dangi xanbi, Annabi Elise naxa laaxira, e fa a ragata. Na j'e xun gbilenyi, Mowaba soorie naxa so Isirayila boxi ma. ²¹ Na temui Isirayilakae nu na e xa mixi faxaxi nde ragatafe. E to Mowabakae to fa ra, e naxa e xa mixi fure sa mafurenyi ra Annabi Elise xa gaburi kui. Na fure to din Elise xorie ra, a naxa keli faxe ma, a gbilen balo ra.

²² Arami mang'e Xasayeli nu Isirayilakae tooroma Yehowaxasi xa mang'eya bun ma.

²³ Kono Alatala naxa kinikini e ma. A naxa hinne e ra a xa saate xa fe ra, a naxan xiri Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba tagi. Han yakosi Alatala meenima e ma na nan ma. ²⁴ Arami mang'e Xasayeli naxa faxesa, a xa di Ben Hadada naxa ti mang'e ra a j'oxoe ra. ²⁵ Yehowaxasi xa di Yehowasa naxa taae ba Ben Hadada yi ra, na baba Xasayeli naxee ba a baba Yehowaxasi yi ra gere kui. Yowasi naxa a bonbo sanya saxan, a na taae masoto.

14

Yudaya mang'e Amasiya

(Yudaya Mang'ee II 25:1-28, 26:1-2)

¹ Yehowasa xa di Yowasi xa mang'eya j'e firin nde ra Isirayila boxi ma, Yowasi xa di Amasiya naxa ti mang'e ra Yudaya. ² A j'e moxonen nun suuli nan nu a ra, a ti mang'e ra temui naxe. A naxa j'e moxonen nun solomanaani mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yehowadin, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A naxa Alatala waxonfe raba, kono a mu lu alo a benba Dawuda. A bira a baba Yowasi xa misaali nan yati f'oxo ra. ⁴ Na birin kui, kuye batudee nu na geya yiree, mixie man nu serexee nun surayi bama menni.

⁵ Amasiya xa mang'eya to senbe soto, a naxa mixie faxesa, naxee a baba faxesa. ⁶ Kono a mu nee xa die tan faxesa, alo Alatala a yamarixi ki naxe Tawureta Munsa kitaabui kui a falafe ra, «A mu lanma babe xa faxesa a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lanma a xa faxesa a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxesa a yete kan xa yunubi nan xa fe ra.»

⁷ Amasiya naxa Edonka mixi wulu fu faxesa foxe gulunba kui, a Sela taa tongo, a a xili sa Yokatili. A xilima na ki ne han to.

⁸ Amasiya to ge marasi fende mixi gbete ra, a naxa xerae xee Isirayila mang'e Yehu xa mamadi Yehowasa ma, Yehowaxasi xa di, a falafe ra, «Fa, won xa fa gere.» ⁹ Isirayila mang'e Yehowasa naxa Yudaya mang'e Amasiya yaabi yi ra, «Liban tunbe di naxa xera xee Liban sediri wuri xungbe ma a falafe ra, <I xa di gine fi n ma di ma.> Na dangi xanbi, Liban wulai sube nde naxa tunbe

maboron. ¹⁰ I bara Edon bɔnbɔ a fanyi ra, na bara a niya i xa i yete igbo. Sɛɛwa i xa xunnakeli ra, i xa lu i xɔnyi. I gbaloe fenfe i yete bɛ munfe ra? I sɔntɔma nɛ, i nun Yudaya ra» ¹¹ Kɔnɔ Amasiya mu a tuli mati a ra. Na kui Isirayila mange Yehowasa naxa siga a xili ma, a tan nun Yudaya mange Amasiya naxa e bore gere Beti Semesi, Yudaya bɔxi ma. ¹² Isirayila naxa Yudaya bɔnbɔ, e fa e gi e so e xɔnyi. ¹³ Isirayila mange Yehowasa naxa Axasiya xa mamadi Amasiya findi a xa geelimani ra Beti Semesi. A naxa fa Darisalamu tete rabira kelife Efirami xa naade ra han naade naxan na tunxui ma, nɔngɔn ya kemɛ naani jɔndɔn. ¹⁴ A naxa xɛɛma nun gbeti birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan suxu, a gbilen Samari.

¹⁵ Yehowasa xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee raba, nun a xa gere e nun Yudaya mange Amasiya, na birin sebexi Isirayila mange xa taruxui kui. ¹⁶ Yehowasa naxa laaxira, e a ragata Isirayila mange fe ma Samari. A xa di Yerobowami naxa ti mange ra a jɔxɔɛ ra.

¹⁷ Isirayila mange Yehowaxasi xa di Yehowasa to faxa, Yudaya mange Yowasi xa di Amasiya xa mangeya xɔn man naxa kuya jɛ fu nun suuli. ¹⁸ Amasiya xa taruxui dɔnxɔɛ, na sebexi Yudaya mange xa taruxui kui. ¹⁹ Mixi ndee naxa yanfanteya maxiri a xun ma Darisalamu, a naxa a gi, a siga Lakisi. E naxa bira a fɔxɔ ra Lakisi, e sa a faxa mɛnni. ²⁰ E naxa a fure xanin soe fari, e sa a ragata Darisalamu a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. ²¹ Yudaya jama birin naxa Amasiya xa di Asaraya ti mange ra a baba jɔxɔɛ ra. A jɛ fu nun senni nan nu a ra. ²² Mange Amasiya xa faxe dangi xanbi, Asaraya naxa Elata taa ti, a a sa Yudaya xa bɔxi xun ma.

Isirayila mange Yerobowami firin nde

²³ Yowasi xa di Amasiya Yudaya mange, xa mangeya jɛ fu nun suuli nde ra, Yowasi xa di Yerobowami naxa ti Isirayila mange ra Samari. A mangeya jɛ tongo naani nun keren naba. ²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ

ra, a Isirayilakae ti naxan na. ²⁵ A naxa a niya Isirayila naaninyie xa gbilen a ra kelife Lebo Xamata kɔɔla ma, han Araba baa de ra yirefanyi ma, alo Isirayila Marigi Alatala nu bara a masen ki naxe Amitayi xa di Annabi Yunusa bɛ, naxan findi Gati Xeferika ra. ²⁶ Alatala naxa Isirayila xa tɔɔɛ xɔɔxɔɛ to, e rakisima yo mu nu na, ²⁷ a naxa e rakisi Yowasi xa di Yerobowami saabui ra. A mu nu wama a xɔn Isirayila xili xa jɔn dunija ma.

²⁸ Yerobowami xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, nun a xa xunnakeli Damasi nun Xamata ragbilenfe ra Yudaya ma, na birin sebexi Isirayila mange xa taruxui kui. ²⁹ Yerobowami naxa laaxira, e a ragata Isirayila mange fe ma Samari. A xa di Sakari naxa ti mange ra a jɔxɔɛ ra.

15

Yuda mange Asaraya (Yudaya Mangée II 26:1-23)

¹ Yerobowami xa mangeya jɛ mɔxɔjɛn nun solofere nde ra Isirayila xun ma, Amasiya xa di Asaraya naxa ti mange ra Yudaya. ² A mangeya sɔtɔ a jɛ fu nun senni nan ma, a fa jɛ tongo suuli nun firin mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili nɛ Yekoliya, Darisalamuka nan nu a ra. ³ A Alatala waxɔnfe raba nɛ a ki ma, alo a baba Amasiya. ⁴ Kɔnɔ na birin kui, kuye batudee mu jɔn geyae yire, mixie nu luma serexɛe nun surayi man ba ra mɛnni. ⁵ Alatala naxa kune fure sa mange ma, han a faxa lɔxɔɛ. A nu sabatixi banxi nde nan kui, naxan nu na a xati ma. A xa di Yotami nan nu na a xa fɔxɔɛ xunyi ra, a man nu a xa mangeya fan napɛɛɛma bɔxi kui.

⁶ Asaraya xa taruxui dɔnxɔɛ, a fe fanyi naxee birin naba, na sebexi Yudaya mange xa taruxui kui. ⁷ Asaraya naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma, Dawuda xa taa kui. A xa di Yotami naxa ti mange ra a jɔxɔɛ ra.

Isirayila mange Sakari

⁸ Yudaya mange Asaraya xa mangeya jɛ tongo saxan nun solomasaxan nde ra, Yerobowami xa di Sakari naxa ti Isirayila mange ra Samari, kike senni bun ma. ⁹ A

naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae naxan naba. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubi fɔxɔ ra, a Isirayila ti naxan na. ¹⁰ Yabesi xa di Salumu naxa yanfanteya maxiri a xun ma, a a faxa Yibeleyami, a ti mange ra a ɲɔxɔe ra. ¹¹ Sakari xa taruxui dɔnxɔe seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ¹² Alatala xa masenyi nan kamali a xa faxe kui, a naxan masen Yehu be, a to a masen, «I bɔnsɔe Isirayila yamarima ne han i tolontolonyi.» A raba na ki ne.

Isirayila mange Salumu

¹³ Yabesi xa di Salumu naxa ti mange ra Isirayila, Yudaya mange Osiyasi xa mangeya ɲe tongo saxan nun solomanaani nde ra. A naxa mangeya raba kike keren Samari. ¹⁴ Menaxemi, Gadi xa di Salumu naxa keli Tirisa, a te Samari, a Yabesi xa di Salumu faxa, a ti mange ra a ɲɔxɔe ra. ¹⁵ Salumu xa taruxui dɔnxɔe, nun a yanfe naxan ti, na seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ¹⁶ Na temui, Menaxemi naxa keli Tirisa, a siga Tifisa taa gere. A naxa mennikae birin faxa, a nun naxee nu na naa rabilinyi, barima e mu nu tinma a xa yaamari ra. Hali gine furuxie, a nu e faxa ne, a e furi raboo.

Isirayila mange Menaxemi

¹⁷ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ɲe tongo saxan nun solomanaani nde ra, Gadi xa di Menaxemi naxa ti Isirayila mange ra. A mangeya ɲe fu nan naba Samari. ¹⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma. A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, a Isirayila pama ti naxan na.

¹⁹ Asiriya mange Pulu naxa so Isirayila bɔxi kui, a xa naa gere, kɔnɔ Menaxemi naxa gbeti kilo wulu tongo saxan fi a ma, alako a xa a mali a xa mangeya xa mabanban. ²⁰ Menaxemi naxa na kɔbiri soto Isirayila banna ra, mixi keren keren gbeti kole tongo suuli. A to na fi Asiriya mange ma, na naxa Isirayila bɔxi gerefe lu na, a gbilen a xɔnyi.

²¹ Menaxemi xa taruxui dɔnxɔe, nun a naxan birin naba, na seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui. ²² Menaxemi

naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma. A xa di Pekaxaya naxa ti mange ra a ɲɔxɔe ra.

Isirayila mange Pekaxaya

²³ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ɲe tongo suuli nde ra, Menaxemi xa di Pekaxaya naxa ti Isirayila mange ra Samari. A naxa mangeya ɲe firin naba. ²⁴ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, a Isirayilakae tixi naxee ra. ²⁵ A malima nde, Remalياهو xa di Peka, naxa a yanfa, a a faxa mange banxi kui Samari. Galadika mixi tongo suuli naxa a mali na kui, e Aragobo nun Ariye fan faxa. Na dangi xanbi Peka naxa ti mange ra Pekaxaya ɲɔxɔe ra.

²⁶ Pekaxaya xa taruxui dɔnxɔe, a fe fanyie naxee birin naba, na birin seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

Isirayila mange Peka

²⁷ Yudaya mange Asaraya xa mangeya ɲe tongo suuli nun firin nde ra, Remalياهو xa di Peka naxa ti Isirayila mange ra Samari. A naxa mangeya ɲe mɔxɔɲen naba. ²⁸ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, A mu gbilen Nebati xa di Yerobowami xa yunubie fɔxɔ ra, a Isirayila pama ti naxee ra. ²⁹ Peka nu mange ra temui naxe Isirayila, Asiriya mange Tigilati Pileseri naxa fa, a Iyono, Abeli Beti Maaka, Yanowa, Kedesi, Xasori, Galadi, nun Galile suxu, Nafatali bɔxi birin, a na mixi birin xanin Asiriya. ³⁰ Hoseya, Ela xa di xeme naxa yanfanteya maxiri, Remalياهو xa di Peka xun ma, a na faxa. A naxa ti mange ra a ɲɔxɔe ra, Osiyasi xa di xeme Yotami xa mangeya ɲe mɔxɔɲen nde ra. ³¹ Peka xa taruxui dɔnxɔe, a fe naxan birin naba, na seɓexi Isirayila mangée xa taruxui kui.

Yudaya mange Yotami (Yudaya Mangée II 27:1-9)

³² Remalياهو xa di Peka xa mangeya ɲe firin nde ra Isirayila bɔxi ma, Osiyasi xa di Yotami naxa ti mange ra Yudaya xun ma. ³³ A ɲe mɔxɔɲen nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya ɲe fu nun senni raba Darisalamu. Sadɔki xa di Yerusa nan nu na a nga ra. ³⁴ A naxa fe raba naxan nafan

Alatala ma, alo a baba Osiyasi a raba ki naxe. ³⁵ Kono na birin kui, kuye batudee mu non geyae yire, mixie nu luma serexee nun surayi man ba ra menni. Yotami naxa Alatala xa banxi naade nde ti, naxan xili Fuge Naade.

³⁶ Yotami xa taruxui donxoe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ³⁷ Na temui Alatala naxa a niya Arami mange Resin nun Remaliyahu xa di Peka xa Yudaya gere. ³⁸ Yotami naxa laaxira, e a ragata a benbae fe ma a benba Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti mange ra a nonxoe ra.

16

Yudaya mange Axasi (Yudaya Mangée II 28:1-27)

¹ Remaliyahu xa di Peka xa mangeya je fu nun solofere nde ra, Yotami xa di Axasi naxa ti mange ra Yudaya boxi ma. ² A je monxon nan nu a ra na temui. A naxa je fu nun senni mangeya raba Darisalamu. A mu a Marigi Alatala waxonfe raba alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ³ A nu birama Isirayila mangee xa kira nan foxo ra. A naxa a xa di yati ba serexe gan daaxi ra, alo si gbetee nu a rabama ki naxe, Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra. ⁴ A nu serexee bama, a nu surayi gan serexe ra geyae fari nun wuri bilie bun ma.

⁵ Na temui Arami mange Resin nun Isirayila mange Peka Remaliyahu xa di, naxa Darisalamu gere. E naxa Axasi rabilin a xa taa kui, kono e mu no a ra. ⁶ Na waxati Arami mange Resin nu bara Elata taa lu Arami boxi xa noe bun ma. A nu bara Yuda bonsoe tongo naa. Edonkae sabati naa e nonxoe ra. Nee na menni han to. ⁷ Axasi naxa xerae xee Asiriya mange Tigilati Pileseri xon, e xa sa a fala a be, «I xa konyi nan lanxi n ma, n xaxili tixi i tan nan na. I xa fa n natangade Arami mange nun Isirayila mange ma, e faxi n gerede.» ⁸ Axasi naxa gbeti nun xema tongo, naxan nu na Alatala xa banxi kui nun mange banxi kui, a naxa a rasanba Asiriya mange ma duuti ra. ⁹ Asiriya mange naxa tin na fe ra, a fa siga Damasi gerede. A to no na taa ra, a naxa mennikae findi konyie ra, a

e rasiga Kire taa kui. A Resin faxa, menni mange.

¹⁰ Mange Axasi to siga Damasi, Asiriya mange Tigilati Pileseri yire, a naxa serexebade to naa. A naxa na serexebade pirinti nun a yailan ki rasanba Uri serexedube ma Darisalamu. ¹¹ Uri naxa na serexebade mooli ti Darisalamu, be-nun mange Axasi xa gbilen kelife Damasi. ¹² Mange to gbilen kelife Damasi, a fa na serexebade to, a naxa a maso a ra, a serexe ba a fari. ¹³ A naxa a xa serexe gan daaxi nun a xa sansi xori serexe gan na fari. A naxa weni serexe ifili a fari, a xanunteya serexe wuli makasan a ma. ¹⁴ Serexebade naxan nu yailanxi wure gbeeli ra, naxan nu na Alatala ya i, horomobanxi nun serexebade neene tagi, a naxa na ti serexebade neene fe ma koola biri ra. ¹⁵ Mange Axasi naxa serexedube Uriya yamari yi ra, «Geesege serexe gan daaxi, nunmare serexe, mange xa serexe gan daaxi, nun sansi xori hadiya, pama xa serexe gan daaxi, pama xa sansi xori hadiya, nun pama xa serexe ture daaxi, nee birin xa ba yi serexebade xungbe fari. Serexebade wure gbeeli daaxi xa rawali n tan be.» ¹⁶ Serexedube Uriya naxa a raba alo mange Axasi a yamari ki naxe.

¹⁷ Mange Axasi naxa Ala xa banxi ye sasee donxode ba a bore ra, a na ye sasee tongo e fari. A ye sase xungbe ragoro keli tuura wure gbeeli daaxie fari, a a donxoboxi ma. Na ye sase nu xili ne «Baa.» ¹⁸ A naxa malabui lonxoe malande masara Ala xa banxi kui, a nun mange sode, Asiriya mange xa fe ra.

¹⁹ Axasi xa taruxui donxoe, a fe naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²⁰ Axasi naxa laaxira, a ragata a benbae fe ma Dawuda xa taa kui. A xa di Xesekiya naxa ti mange ra a nonxoe ra.

17

Isirayila mange Hoseya

¹ Yudaya mange Axasi xa mangeya je fu nun firin nde ra, Ela xa di Hoseya naxa findi Isirayila mange ra Samari. A je solomanaani mangeya raba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, kono

a mu lu alo mangee singee, naxee xa yunubie dangi a gbe be. ³ Asiriya mange Salamanesari to sa Hoseya gere, a a lu a xa nɔɛ bun ma, Hoseya naxa tin duuti fife ra a ma. ⁴ Kɔnɔ Asiriya mange naxa a kolon fa, a Hoseya nu wama a matandife. A tondi duuti rasanbade a ma, a man xɛɛrae xɛɛ Misira mange So xɔn ma, mali fende a ra. Na kui Asiriya mange naxa Hoseya suxu, a a raso geeli. ⁵ Na dangi xanbi, a naxa din Isirayila bɔxi birin na, a Samari rabilin, ɲɛ saxan bun ma naa suxuxi a yi ra. ⁶ Hoseya xa mangeya ɲɛ solomanaani nde ra, Asiriya mange naxa nɔ Samari taa ra, a Isirayilakae xanin Asiriya bɔxi ma konyiya kui. A naxa e rasabati Xala taa kui Gosan bɔxi ma Xaboro xure de ra, a nun Medekae xa taae kui.

Isirayila xa yunubie

⁷ Na fe birin naba nɛ, barima Isirayilakae nu bara yunubi raba e Marigi Alatala ra, naxan e ramini Misira bɔxi ra Firawuna xa nɔɛ bun ma. Isirayila nu bara bira ala gbɛtɛe fɔxɔ ra, ⁸ e nu e batu alo si booree Alatala naxee kerixi e ya ra. Isirayilakae nu bara e tuli mati e xa mangɛe ra na fe kui. ⁹ Isirayilakae nu bara fee raba gundo ra e Marigi Alatala ra, e mu lan e xa naxee raba. E nu bara kuye batudee yailan yire itexie e xa taae birin kui, keli yire makantadee ma han taa makantaxie kui. ¹⁰ E naxa gɛmɛ masolixie nun Asera kuyee ti geyae kɔn na, wurie bun ma. ¹¹ Menni, e naxa surayi gan sɛrɛxɛ ra na kuyee be, alo sie nu a rabama ki naxɛ, Alatala naxee keri e ya ra. E naxa Alatala matandi e xa na fe ɲaaxie ra. ¹² E nu kuyee batuma, hali Alatala to bara nu tɔnyi dɔxɔ na fe ma, a falafe ra, «Wo naxa na mɔoli raba.» ¹³ Alatala nu bara Isirayila nun Yudaya rakolon na birin na a xa namijɔnmɛe saabui ra. A nu bara a fala, «Wo xa gbilen wo xa wali kobie fɔxɔ ra. Wo xa bira n ma yaamarie nun n ma tɔnyie fɔxɔ ra, alo n ma sɛriye a masenxi ki naxɛ, n naxan yamari wo benbae ra n ma konyi namijɔnmɛe saabui ra.»

¹⁴ Kɔnɔ e mu e tuli mati Alatala ra. E naxa e bɔɲɛ raxɔrɔxɔ, alo e benbae naxee mu danxaniya e Marigi Alatala ma. ¹⁵ E

naxa Alatala xa yaamarie matandi, e a xa saate kana naxan nu xirixi Ala nun e benbae tagi. E naxa bira fe fufafu fɔxɔ ra, e e yetɛ findi fuyantee ra. E naxa bira sie xa naamunyie fɔxɔ ra, naxee e rabilinxi, Alatala tɔnyi dɔxɔ naxee ma. ¹⁶ E naxa e Marigi Alatala xa yaamarie birin matandi. E naxa ninge wure daaxi firin yailan kuyee ra, e naxa Asera kuye masoli wuri ra, e naxa suyidi tunbuie be, e naxa Bali kuye batu. ¹⁷ E naxa e xa di xɛmɛe nun e xa di ginɛe ba sɛrɛxɛ gan daaxi ra. E naxa bira duureya nun sematofe fɔxɔ ra. E naxa e yetɛ fi ala gbɛtɛe ma, e fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

¹⁸ Na nan a niya Alatala naxa xɔnɔ Isirayila bɔnsɔɛ ma, a fa e makuya a ya tode ra. Yuda bɔnsɔɛ keren nan lu fa. ¹⁹ Hali Yuda bɔnsɔɛ, e mu nu birama e Marigi Alatala xa yaamarie fɔxɔ ra a raba ki ma. E fan naxa bira Isirayila xa misaali fɔxɔ ra. ²⁰ Alatala naxa mɛɛ Isirayila bɔnsɔɛ birin na, a naxa e ɲaxankata, a e rabolo a xunnakanamae belexɛ i, a e keri a ya tode ra. ²¹ A to Isirayila ba Dawuda bɔnsɔɛ ra, a naxa e lu Nebati xa di Yerobowami xa mangeya bun ma, naxan bara e ragbilen Alatala fɔxɔ ra a xa yunubi xungbe saabui ra. ²² Isirayilakae naxa bira Yerobowami xa yunubie birin fɔxɔ ra. E mu e makuya nee ra, ²³ han Alatala naxa Isirayila makuya a ya tode ra, alo a a masen a xa konyi namijɔnmɛe be ki naxɛ. Na kui Isirayilakae naxa makuya e xa bɔxi ra, e sa lu Asiriya bɔxi ma han to.

Samarikae

²⁴ Asiriya mange naxa fa mixie ra keli Babilon, Kuta, Awi, Xamata, nun Sefarawayimi, a fa nee lu Samari taae kui Isirayilakae ɲɔxɔɛ ra. Na kui e naxa Samari findi e gbe ra, e sabati naa. ²⁵ Nee to mu nu gaaxuma Alatala ya ra, Alatala naxa yetɛe radin e ma, e nu e faxesa. ²⁶ E naxa a fala Asiriya mange be, «I mixi naxee xaninxi e xa sabati Samari bɔxi ma, nee mu menni alae batu ki kolon. Naa alae bara yetɛe radin e ma e e faxesa a kolontareya ma.» ²⁷ Asiriya mange naxa yi yaamari fi, «Sɛrɛxɛdube nde xa sabati

na bɔxi ma, a xa e xaran na bɔxi alae batu ki ra.» ²⁸ Serexedube keren, naxan nu bara xanin Asiriya bɔxi ma, na naxa siga Beteli taa kui Samari bɔxi ma, a mennikae xaran Alatala yaragaaxui ra.

²⁹ Kɔnɔ na sie, kankan nu a gbe alae tima na kuye banxie kui, Samarikae nu bara naxee ti e xa taae kui nun yire itexie fari. ³⁰ Babilonkae naxa Sukoti Benoti kuye ti. Kutakae naxa Nerigali kuye ti. Xamatakae naxa Asima kuye ti. ³¹ Awikae naxa Nibahasi nun Taritaki kuye ti. Sefarawayimikae tan nu luma e xa die nan ba ra serexe gan daaxi ra e xa kuyee, Adarameleki nun Anameleki be. ³² Na sie to nu gaaxuma Alatala fan ya ra, e nu mixi mooli nan birin tima Alatala xa serexedube ra, nee xa nu serexee ba e be na yire itexie fari. ³³ Na kui, e nu Alatala batuma, kɔnɔ e man nu e gbe kuye fan batuma e gbe ki ma.

³⁴ Han to e birama na naamun forie fɔxɔ ra, e mu gaaxuma Alatala ya ra. E mu nu e yete xa naamunyi rakamalima, e man mu nu Alatala xa seriye fan nakamalima, a naxan so Yaxuba bɔnsɔe yi ra, a naxan xili sa Isirayila. ³⁵ Alatala nu bara yi saate tongo e be, a e yamari yi ra, «Wo naxa gaaxu ala gbete ya ra, wo naxa suyidi e be, wo naxa e batu, wo naxa serexe yo ba e be. ³⁶ A lanma wo xa gaaxu Alatala nan keren ya ra, naxan wo raminixi Misira bɔxi ma a senbe xungbe ra. Wo xa suyidi a tan nan be, wo man xa serexe ba a keren nan be. ³⁷ Wo xa wo jɔxɔ sa a xa kiraya, a xa seriye nun a xa yaamarie xɔn ma lɔxɔe birin, a naxee sebexi wo be. Wo naxa gaaxu ala gbete ya ra. ³⁸ Wo naxa neemu n ma saate ma, wo naxa gaaxu ala gbete ya ra. ³⁹ A lanma wo xa gaaxu wo Marigi Alatala nan ya ra, barima a tan nan wo baxi wo yaxuie birin belexe i.»

⁴⁰ Kɔnɔ e mu e tuli mati Alatala xui ra, e naxa bira e xa naamunyi forie fɔxɔ ra. ⁴¹ Yi sie nu Alatala batuma, e man nu e xa kuye masolixie fan batuma. E xa die nun nee fan ma die na e benbae xa kira nan xɔn ma han to.

Yudaya mangɛ Xesekiya
(*Yudaya Mangée II 29:1-2, 31:1, 32:1-19, Annabi Esayi 36:1*)

¹ Ela xa di Hoseya xa mangeya je saxan nde ra, Axasi xa di Xesekiya naxa ti mangɛ ra Yudaya bɔxi ma. ² A je mɔxɔɔnɛn nun suuli nan nu a ra. A naxa mangeya je mɔxɔɔnɛn nun solomanaani raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abi, Sakari xa di ginɛ. ³ A naxa fe raba naxan nafan Alatala ma, alo a benba Dawuda a raba ki naxe. ⁴ A kuye batudee kana yire itexie fari, a gemɛ masolixie iwuru, a Asera kuye bolon. A naxa bɔximase wure gbeeli daaxi fan kana, Annabi Munsa naxan yailan, barima Isirayilakae nu surayi ganma a fan be serexe ra, e nu a xili Nexusetana.

⁵ Xesekiya nu a xa lanlanteya sama Isirayila Marigi Alatala ma dangife Yudaya mangɛ birin na. ⁶ A bɔɔe nu xirixi Alatala ra, a tondi a xa kira bepinde, a bira Alatala xa seriye fɔxɔ ra, a naxan so Annabi Munsa yi ra. ⁷ Alatala nu luma a seeti ma, a a niya a xa fe birin xa nu soɔneya ra. Xesekiya naxa tondi lude Asiriya xa mangeya bun ma. ⁸ A naxa Filisitakae bɔnbɔ han Gasa mabiri, kelife e xa yire makantadee ma han e xa taa makantaxi kui.

⁹ Xesekiya xa mangeya je naani nde ra, naxan ilan Ela xa di Hoseya xa mangeya je solofere nde ra Isirayila, Asiriya mangɛ Salamanesari naxa fa Samari gere, a a rabilin. ¹⁰ Ne saxan dangi xanbi, Xesekiya xa mangeya je senni nde nan nu a ra, Isirayila mangɛ Hoseya fan xa mangeya je solomanaani nde, Samari naxa lu Asiriyakae belexe i. ¹¹ Asiriya mangɛ naxa Isirayilakae xanin Asiriya bɔxi ma Xala mabiri nun Xaboro de ra Gosan xure, a nun Medekae xa taae kui. ¹² E Marigi Alatala na raba ne e ra, barima e tondi ne e tuli matide a ra, e a xa saate kana. E mu Alatala xa konyi Annabi Munsa xa seriye rabatu.

¹³ Mangɛ Xesekiya xa mangeya je fu nun naani nde ra, Asiriya mangɛ Senaxeribi naxa Yudaya taa makantaxie gere, a nɔ e ra. ¹⁴ Yudaya mangɛ Xesekiya naxa xɛera xɛɛ Asiriya mangɛ ma Lakisi,

a naxe, «Dipe, n bara won ma saate kana. Gbilen n foxo ra, n xa tin i waxonfe birin na.» Na kui, Asiriya mange naxa Xesekiya yamari a xa fa gbeti kilo wulu solomanaani, a nun xεema kilo keme solomanaani ra. ¹⁵ Xesekiya naxa gbeti birin fi a ma, naxan nu na Alatala xa horomobanxi nun mange banxi kui. ¹⁶ A naxa gbeti nun xεema ba, naxan nu fatuxi Alatala xa horomobanxi naadεe nun e gbanyie ma, a na birin fi Asiriya mange ma.

¹⁷ Asiriya mange naxa a xa soori mange, a xa kuntigie xunyi, nun a rasima singe xεe Xesekiya xon ma Darisalamu, kelife ra Lakisi. E to Darisalamu li, e naxa ti ye yire xungbe fe ma, mixie nu gare soma dennaxe. ¹⁸ E naxa mange xili menni. Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, mange xa sebeliti Sebena, nun Asafi xa di Yowa, naxan findixi mange xa kεedi ragate ra, nee naxa mini Asiriyakae ralande.

¹⁹ Asiriya mange rasima singe naxa yi masenyi ti e be, «Wo a fala Xesekiya be, Asiriya mange xungbe yi nan masenxi, <I xaxili tixi munse ra? ²⁰ I woyen fufafu nan tun falaxi! I foxo a ma a i bara feere nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra, naxan a niyama i xa n matandi? ²¹ I i xa lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E luxi alo wuri ponpoe naxan girama, a fa i soxo i kilonma a ra temui naxe. Misira mange Firawuna na na ki ne mixi birin be, naxee e xaxili tixi a ra. ²² Temunde wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu Marigi Alatala nan na.» Kono n xa a fala wo be Xesekiya bara ge serexebadee kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serexebade gbansan ne.»»

²³ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin sotode i xa pama ya ma, n marigi Asiriya mange soe fima ne i ma, e naxee ragima. ²⁴ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mange xa mixi xuri di nde nofe ra. ²⁵ Bafe na ra, wo marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, <Siga, i na boxi kana.»»

²⁶ Xilikiya xa di Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mange rasima

be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra pama ya xori naxan na tete fari.» ²⁷ Kono Asiriya mange rasima naxa e yaabi, «N marigi n xεexi yi masenyi falade i xa mange nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee doxoxi tete fari yi ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

²⁸ Mange rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mange xungbe xa masenyi ra, ²⁹ <Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i! ³⁰ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa mange sagoe.»

³¹ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mange yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama a xa xεe bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ³² han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xεe, oliwi bilie nun kumi na dennaxe. Na kui, wo baloma ne a fanyi ra, wo ratanga faxe ma.» Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» ³³ Si gbeteεe xa alae no ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i? ³⁴ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ³⁵ Namanεe birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i? Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»»

³⁶ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ³⁷ Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa kεedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee ibooxi e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi dentεe a be.

19

Xesekiya nun Annabi Esayi xa sumunyi (Annabi Esayi 37:1-38)

¹ Mangé Xesekiya to na fe mε, a naxa a xa donma iboɔ a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xεε Amosu xa di Annabi Esayi xɔn, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, paxankate, nun boɓe mapaaxu loxoε nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, koɔo senbe mu na soɔn e xa bari. ⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mange xa xεera xa masenyi mε Ala niɓe rasotofe ra, temunde a a paxankatama ne a xa na woɓenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxoεe naxa faxesa.»

⁵ Mangé Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mange xa xεerae xa marasotoeε xa fe ra, a naxee falaxi n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xɔnyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»»

⁸ Mangé xa xεera to gbilen Asiriya mange yire, a naxa a li a xa mange nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mange naxa a kolon a Kusi mange Tirihaka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xεerae xεε Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mange Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mange belexe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya mange naxan nabaxi pamanee birin na. E e soɔto ne a jaaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee boɓo, e xa alae e ratanga ne, alo Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden boɓsoε naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mange, Arapadi mange, Sefarawayimi mange, Hena mange, nun Iwa mange na minden?»»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxe rasuxu xεerae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala

ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxε, «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekee tagi, i tan nan na dunija birin Marigi ra, i tan nan koore nun boxi daaxi. ¹⁶ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi rame, naxan a xa mixi xεexi Ala Niɓe rasotode. ¹⁷ Alatala, nɔndi na a ra, Asiriya mangeε bara si birin soɔto, a e xa fe xun nakana. ¹⁸ E naxa nee xa alae woli te i, e e kana. A nɔndi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun gemε ra. ¹⁹ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunija birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²⁰ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xεera xεε mange Xesekiya ma, a naxε, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, «N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mange Senaxeribi xa fe ra.

²¹ Alatala xa masenyi nan ya a xili ma, Siyoni taa fama yode i ma, Darisalamu tofanyi fama i maberede.

²² I nde konbixi, i nde maberexi?

I soɔxoɔxi nde ma?

I bara i yetε igbo Isirayila Seniyentoe ma.

²³ I xa xεerae bara Marigi rasoto.

I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari

n ma gisee kui.

N sediri wuri itexie foɔn,

n sipire wuri tofanyie sege fotɔnyi deɓexi kui.

²⁴ N tigie ge pamanee ma, n e ye min.

N Nili xure senkinεe birin xɔrima ne n sanyie ra.»»

²⁵ Alatala naxε, «I mu a mexi ba, a n bara yi fee nate nu a rakuya, kafi n i daa temui?

N fa na e rabafe ne.

I tan findixi taa senbemaε soɔto ma nan tun na,

²⁶ na taa mixie senbe mu na e xa ti wo kanke.

Gaaxui nun yaagi nan tun e sotoma.

E luma alo pooge xare, alo sexe naxan na banxi koɔn na,

alo mengi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

20

27 Kɔnɔ n i dɔxɔ temui, i mini temui sigafe
ra gere sode, i fa temui, n na birin
kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

28 I to bara n matandi na ki, i i yete igbo
n ma,

n na n ma xurunde gbakuma ne i jɔe ra,
n na n ma karafɔe sɔti i de kui,
n i ragbilen i kelide.»

29 Alatala naxe, «Xesekiya, tɔnxuma nan
ya i be:

Toofare wo sansi xɔri yolonxi nan donma.
Tamuna wo sansi bali nan donma.
Kɔnɔ tamuna boore, wo sansie nan
donma wo naxee sima wo e xaba,
wo weni min naxan kelima weni bilie ma,
wo naxee sima.

30 Yuda bɔnsɔee naxee kisima,
nee luma ne alɔ wuri bili
naxan a sanke na bɔxi bun ma,
a fa a bogi ramini a fuge biri ra.

31 Barima mixi ndee ratangama ne faxe
ma Darisalamu,
Siyoni mixi ndee kisima ne.
Alatala Senbema a mafurama ne na birin
nabade.»

32 Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi
Asiriya mange xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui,
a mu xali yo wolima be,
a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra,
a mu bendɛ matema tunganfe ra wo xa tete
ra.

33 A gbilenma a fa kira nan na,
a mu soma yi taa kui!
Alatala xa masenyi nan na ki.

34 N yi taa makantama ne,
n a rakisima ne n xili nun n ma konyi
Dawuda xa fe ra.»

35 Na kɔe ra Alatala xa maleke naxa
mini, a sa Asiriyaka wulu keme tongo
solomasaxan nun suuli faxa. A dɔnxɔee
to keli gɛesegɛ, e naxa na furee to e ya
ma. 36 Na kui, Asiriya mange Senaxeribi
naxa gbilen a xɔnyi Ninewe. 37 Lɔxɔe
nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa
banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa
a faxa santidegema ra, e e gi Ararati bɔxi
ma. Esarixadoni naxa ti mange ra a baba
Senaxeribi jɔxɔe ra.

Xesekiya xa fure
(Yudaya Mang'ee II 32:24-26, Annabi
Esayi 38:1-8,21-22)

1 Na jɛe ra, Xesekiya naxa fura a jaaxi
ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa. Amosu
xa di Annabi Esayi naxa siga a yire, a
a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «I
xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i
na faxafe ne yi ki, i mu kisima yi fure
ma.» 2 Xesekiya naxa a yatagi mafindi
banxi xale ma, a Alatala maxandi, a naxe,
3 «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon a n
nan jɛrɛxi ne kira tinxinxi xɔn ma n ma
dunijeigiri kui n bɔje fiixe ra. N mu i
matandi, n mu gbilen i waxɔnfe fɔxɔ ra.»
Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

4 Annabi Esayi mu nu gɛxi minide
mange banxi tete kui, Alatala man naxa a
masen a be, a naxe, 5 «Gbilen i xa sa a fala
n ma pama yarerati Xesekiya be, i benba
Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi,
<N bara i xa maxandi me, n bara i yaye
to. N i yalanma ne, a xi saxan nde, i tema
ne Alatala xa banxi. 6 N je fu nun suuli
sama ne i xa simaya xun ma. N i tan nun
yi taa ratangama ne Asiriya mange ma. N
yi taa makantama ne n ma konyi Dawuda
xa fe ra.»

7 Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya
xa mixie be, «Wo xɔre bogi xaraxi nde
mɔndɔ, wo xa a sa a xa fi ya i.» E naxa
na raba, Xesekiya naxa yalan. 8 Xesekiya
nu bara a fala Annabi Esayi be, «N a
kolonma tɔnxuma mundun ma, a Alatala
n na yalanma ne, n man fa siga a xa
banxi a xi saxan nde ma?» 9 Annabi Esayi
naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa
tɔnxuma ra i be, alako i xa a kolon a
Alatala a xa masenyi rakamalima ne. I
wama soge niini xa a magbilen a xanbi
xanbi ma dɔxɔ fu, ka a xa siga a yare yare
ma dɔxɔ fu?» 10 Xesekiya naxa a yaabi,
«Soge niini luma siga ra a yare yare nan
ma. I xa a niya a xa gbilen a xanbi xanbi
ma.» 11 Na temui, Annabi Esayi naxa Ala
maxandi a xa na raba. Alatala naxa soge
niini magbilen a xanbi xanbi ma dɔxɔ fu.
Na soge niini nu tixi Axasi tede nan ma.

*Xesekiya nun Babilon mange xa xεεrae
(Annabi Esayi 39:1-8)*

¹² Na temui Babilon mange Merodaki Baladan naxa bataaxe nun buna rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe me. ¹³ Xesekiya naxa na xεεrae rasene, a a xa naafuli birin masen e be, alo gbeti, xεema, surayi, labunde nun ture xiri joxunme, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin dennaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e be a xa banxi nun a xa boxi kui. ¹⁴ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxorin, «Na mixie munse falaxi i be? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi boxi makuye nde ne, dennaxe xili Babilon.» ¹⁵ Esayi man naxa a maxorin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xonyi n mu naxan masenxi e be.»

¹⁶ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya be, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra, ¹⁷ <Loxoe na fafe, yi mixie fama i harige birin xaninde Babilon, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁸ E fama i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilon mange be.» ¹⁹ Xesekiya naxa a fala Esayi be, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala ne barima a naxe, «Bojesa nun kantari tan luma ne be, n ma simaya birin kui.»

²⁰ Xesekiya xa taruxui donxoe nun a xa wali fanyie a naxee raba, alo ye sase yailanfe nun ye kira raboofe sofe ra taa kui, na sebexi Yudaya mangee xa taruxui kui. ²¹ Xesekiya naxa laaxira, e a bele a benbae fe ma. A xa di Manasi naxa ti mange ra a joxoe ra.

21

*Yudaya mange Manasi
(Yudaya Mangee II 33:1-20)*

¹ Manasi je fu nun firin nan nu a ra a findi mange ra temui naxe. A naxa lu kibanyi kui je tongo suuli bun ma Darisalamu. A nga nu xili ne Xefesiba. ² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, a bira sie xa naamunyi jaaxie foxo ra, Alatala naxee keru na boxi ma Isirayila

bonsoe ya ra. ³ A naxa kuye batudee yailan a baba nu bara naxee kana. A naxa Bali kuye xa serexebadee yailan, a Asera kuye ti, alo Isirayila mange Akabu a raba ki naxe. A man naxa tunbuie batu folo, a a xinbi sin nee bun ma. ⁴ A naxa serexebade ndee ti kuyee be Alatala xa banxi kui, naxan nu tixi Darisalamu Alatala xili xa fe ra. ⁵ A naxa serexebade ndee ti tunbuie batufe ra, Alatala xa banxi tete firinyie kui. ⁶ A naxa a xa di gan serexe ra. A nu duure fe nun sematofe fe raba, a nu woyen jinnee nun mixi faxaxie ra. A ti Alatala kanke, a nu fe raba naxan mu rafan Alatala ma.

⁷ A naxa Asera kuye masolixi ti Alatala xa banxi kui. Alatala nu bara a masen Dawuda nun a xa di Sulemani be banxi naxan ma fe ra, «N bara Darisalamu nun yi banxi sugandi Isirayila bonsoe birin ya ma, n xili sabatide ra abadan. ⁸ N mu Isirayila kerima e xa boxi ma sonon, n naxan fixi e benbae ma, xa e sa birama n ma yaamarie nun n ma seriye foxo ra, n ma konyi Munsu naxan masen e be.»

⁹ Kono Isirayila mu Alatala xui suxu. E xa mange Manasi naxa e xun ti kira jaaxi xon ma. E xa yunubie naxa dangi sie xa yunubie ra, Alatala naxee sonto Isirayila ya ra. ¹⁰ Na kui Alatala naxa a xa masenyi ti a xa namiponmee saabui ra, a falafe ra, ¹¹ «Yudaya mange Manasi, i to bara yunubi raba dangife Amorikae ra, i a niya Yudayakae xa kuyee batu, ¹² n tan Isirayila Marigi Alatala xa a masen i be, n gbaloe ragoroma ne Yudaya nun Darisalamu ma, naxan findima terenna ra mixi birin be. ¹³ N Darisalamu makiitima ne alo n a raba Samari ra ki naxe. N wo xa fe matoma ne alo n Akabu bonsoe xa fe mato ki naxe. N Darisalamu mafindima ne a legere ma, alo pileti mafindima ki naxe a na ge maxade. ¹⁴ N na n ma pama donxoe rabepinma ne, n e lu e yaxuie sagoe, e xun nakana, e halaki, ¹⁵ barima e bara fe raba naxan mu rafan n ma, e ti n kanke kabi n e benbae ramixi temui naxe Misira boxi ra.»

¹⁶ Bafe Yudaya xun tife ra kira jaaxi xon ma, Manasi naxa Darisalamuka gbege man faxesa tonyege kui. ¹⁷ Manasi xa taruxui donxoe, a fe jaaxi naxee birin naba, na sebexi Yudaya mangee xa

taruxui kui. ¹⁸ A naxa laaxira, e naxa a ragata a benbae fe ma gaburi nde kui mange banxi xanbi ra, mange Usa ragata dennaxe. A xa di Amon naxa ti mange ra a joxoxe ra.

*Yudaya mange Amon
(Yudaya Mang'ee II 33:21-25)*

¹⁹ Amon nu bara je moxoren nun firin soto, a ti mange ra temui naxe. A naxa mangeya je firin naba Darisalamu. A nga nu xili ne Mesulemeti, Xarusu naxan bari Yotoba be. ²⁰ A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a baba Manasi a raba ki naxe. ²¹ A naxa bira a baba xa kira foxo ra fe birin kui, a naxa kuyee batu a baba naxee batu, a suyidi e be. ²² A naxa mee a benbae Marigi Alatala ra, a mu bira a xa kira foxo ra. ²³ A xa kuntigie naxa a yanfa, e a faxa a yete banxi kui. ²⁴ Kono jama naxa na yanfantee faxa, e a xa di Yosiya ti mange ra a joxoxe ra. ²⁵ Amon xa taruxui donxoxe, a fe naxee birin naba, na sebexi Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ²⁶ E naxa a ragata a xa gaburi kui, mange banxi xanbi ra, mange Usa ragata dennaxe. A xa di Yosiya naxa ti mange ra a joxoxe ra.

22

*Yudaya mange Yosiya
(Yudaya Mang'ee II 34:1-2)*

¹ Yosiya je solomasaxan nan nu a ra, a findi mange ra temui naxe. A naxa mangeya je tongo saxan nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Yedida, Adaya naxan bari Bosikati be. ² A naxa fe raba naxan nagan Alatala ma, a a jere a benba Dawuda xa kira xon ma. A mu ba na kira ma fefe ma.

*Serexedube kuntigi saate kitaabui tofe
(Yudaya Mang'ee II 34:8-18)*

³ Yosiya xa mangeya je fu nun solo-masaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di, Mesulama fan xa mamadi Safan sebeliti xee Alatala xa banxi, yi yaamari ra: ⁴ «Siga serexedube xungbe Xilikiya yire, a xa kobiri konti jama faxi naxan na Alatala xa banxi naade kantee xon ma. ⁵ A xa so walike xunyie yi ra, naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma. E xa

a so walik'ee yi ra naxee na yire bulaxie yailanfe banxi xale ma, ⁶ nun xabuie, banxitie yi ra. A man xa findi wuri nun geme sare ra, walik'ee hayi na naxan ma Alatala xa banxi xa fe ra. ⁷ Kono e naxa na kobiri rawali ki maxorin e ma de, barima mixi tinxinxie nan e ra.»

⁸ Na temui serexedube xungbe Xilikiya naxa a fala Safan sebeliti be, «N bara won ma seriye kitaabui to Alatala xa banxi kui!» Xilikiya naxa a so Safan yi ra, Safan naxa a xaran folo a xui itexi ra. ⁹ Na dangi xanbi, a naxa siga mange yire, a dentege sa mange be a falafe ra, «Kobiri naxan nu na Alatala xa banxi kui, i xa walik'ee bara na so walike xunyie yi ra naxee joxo saxi Alatala xa banxi yailanfe xon ma.» ¹⁰ A naxa yi masenyi fan sa na fari, a naxe, «Serexedube Xilikiya bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa a xaran mange be a xui itexi ra.

¹¹ Mange to seriye kitaabui xa masenyi me, a naxa a xa sosee iboo sunnunyi kui. ¹² A naxa serexedube Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Akibori, Safan sebeliti, nun mange rasima Asaya yamari, ¹³ «Wo siga Alatala maxorin n tan nun Yudaya jama be yi kitaabui xa masenyi wama naxan falafe won be, won naxan toxi. Alatala xa xone bara gbo. A xonoxi won ma, barima won babae mu tin birade yi kitaabui xui foxo ra, e mu jere kira xon ma, naxan sebexi na kitaabui kui.»

¹⁴ Serexedube Xilikiya, Axikama, Akibori, Safan, nun Asaya naxa siga namijonme gine Xulida yire, Salumu xa gine, Tikifa xa di, Xaraxasi xa mamadi. Na gine nu sabatixi Darisalamu taa neene nan kui, a nu meenima mange xa sosee ma. Xerae to dentege sa na gine be, ¹⁵ a naxa e yaabi, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: <Wo a fala wo xema be, ¹⁶ a Alatala naxe a n gbaloe ragoroma ne yi boxi nun a xa mixie ma, alo Yudaya mange a xaranxi yi kitaabui kui ki naxe. ¹⁷ E to bara n nabolo, e nu surayi gan ala gbete be e naxee yailanxi e yete belexee ra, n boje bara te yi yire xili ma. A luxi alo te naxan mu xubenma muku!» ¹⁸ Kono wo a fala Yudaya mange be, naxan wo xeexi be Alatala maxorinde, wo naxe,

<Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁹I tan Yosiya to gaaxu n ya ra i i yete magoro n tan Alatala be n ma masenyi xa fe ra yi boxi nun a xa mixie xili ma, n bara i xa maxandi suxu. I to i xa sosee iboo sunnunyi kui, i fa wa n ya i, n bara i xui me. Alatala xa masenyi nan na ki. ²⁰Na xa fe ra, i ragatama ne i benbae fe ma bojesa kui. I yae mu fama gbaloe birin tode, n naxee ragoroma yi yire ma.» Na dangi xanbi, na xerae naxa na masenyi dentegē mangē be.

23

Yosiya nama ragbilenfe Ala ma (Yudaya Mangée II 34:3-7,29-33)

¹ Mangē naxa Yudaya nun Darisalamu forie birin xili. ² A naxa te Alatala xa banxi, nama birin biraxi a foxo ra: Yudayakae, Darisalamukae, serexedubee, namijonmee nun nama birin, kelife dimedie ma han a sa forie li. A naxa saate kitaabui xaran e be, naxan to Alatala xa banxi kui. ³ Mangē nu tixi buntunyi nan na, a laayidi tongo birafe ra Alatala foxo ra, a xa a xa yaamarie, a xa seriyē, nun a xa masenyi birin nabatu a boje nun a nii birin na, alako na saate kitaabui xa masenyi xa kamali. Nama fan naxa na saate tongo.

⁴ Mangē naxa yamari fi serexedube kuntigi Xilikiya ma, nun a xa serexedubee ma, nun Alatala xa banxi naade kantee ma, a e xa see birin namini Alatala xa banxi kui, naxee nu yailanxi Bali, Asera, nun kooremasee be. A naxa sa e gan Darisalamu taa fari ma Sediron gulunba kui, e xube fa xanin Beteli. ⁵ A naxa kuyee xa serexedubee ba, Yudaya mangē naxee ti surayi ganfe ra kuyee be geyae fari Yudaya taae kui nun Darisalamu taa fari ma. E nu serexee bama Bali kuyee, soge, kike, nun tunbuie be. ⁶ A naxa Asera kuye masolixi ramini Alatala xa banxi kui, a a xanin Darisalamu fari ma Sediron gulunba kui, a a gan han a findi te xube ra. A naxa na xube woli gaburie fari. ⁷ A naxa konkoe rabira Ala xa banxi kui, yenslae nu yene rabama dennaxe e xa kuyee xa fe ra. Ginē fan nu sosee yailanma Asera kuye be naa.

⁸ Yosiya naxa Yudaya serexedubee birin xili, e xa kuye batudee kana geyae fari, mixie nu surayi ganma serexee ra dennaxe, kelife Geba ma han Beriseeba. A naxa kuye batudee kana, naxee nu na taa mangē Yosuwe xa naade sode de ra, nun taa naade sode de koola ma. ⁹ Serexedubee naxee nu serexee bama kuyee be geyae fari, nee mu nu sigama Alatala xa serexebade yire Darisalamu, kono e nu sunbuma e ngaxakerenyi Alatala xa serexedubee ra, e nu taami lebinitare don nee ya ma.

¹⁰ Mangē Yosiya naxa serexebade nde kana naxan nu xili Tofeti, alako mixi yo naxa a xa di ba serexee gan daaxi ra Moloکو kuye be sonon. Na serexebade nu na Ben Hinoma xa gulunba nan kui. ¹¹ A naxa kuyee kana Alatala xa banxi sode de ra, naxee nu masolixi soe daaxie nun gise daaxie ra. Yudaya mangē nan nee ti naa soge batufe ra. Nee nu na Natan Meleki xa konkoe nan fe ma Alatala xa banxi tete kui. ¹² Mangē naxa serexebade ndee kana, naxee nu na Axasi xa konkoe fe ma koore ra, Yudaya mangē nun Manasi naxee ti Alatala xa banxi tete kui. A to ge e kanade, a naxa e gan, a e xube woli Sediron gulunba kui. ¹³ Mangē naxa kuye batude ndee kana, naxee nu na Darisalamu yatagi, Kasare geya yirefanyi biri ra, Isirayila mangē Sulemani naxan ti Asitarate be, Sidonkae xa kuye jaaxi. A man naxa serexebadee kana naxee nu tixi Kemosi be, Mowabakae xa kuye jaaxi, a nun Moloکو be, Amonikae xa kuye jaaxi. ¹⁴ A naxa na gemē masolixie ibutuxun, a naxa na wuri masolixie gan, a fa mixi faxaxi xorie rayensen na yire seniyyentaree ma.

¹⁵ Yowasi naxa na mooli raba Beteli serexebade fan na, Nebati xa di Yerobowami naxan ti alako Isirayilakae xa yunubi raba. A naxa na serexebadee kana na yire itexi fari, a fa menni nun na Asera kuye masolixi gan, a na birin findi te xube ra. ¹⁶ Yosiya to gaburi ndee to geya mabiri, a naxa mixi faxaxi xorie tongo naa, a e gan na serexebadee fari, alako a xa findi yire seniyyentare ra, Alatala xa masenyi xa kamali alo namijonme a fala

ki naxe. ¹⁷ Na temui Yosiya naxa pama maxorin, a naxe, «Munse na yi geme tonxuma ra naxan tixi be?» Mennikae naxa a yaabi, «Ala xa mixi nde xa gaburi nan a ra naxan keli Yudaya boxi ma, a woyen Beteli serexebade xili ma, a fee fala i naxee rabaxi yi ki.» ¹⁸ A naxa a fala e be, «Wo yi gaburi lu na, mixi yo naxa yi Yudaya namiponme xorie tongo, a nun namiponme xorie naxan keli Samari, nee tan xorie xa ragata e xa gaburie kui.»

¹⁹ Yosiya man naxa kuye banxie birin kana, Isirayila mangé naxee ti Samari taae kui, e nu Alatala matandima naxee kui. Yosiya naxa na birin kana, alo a a raba ki naxe Beteli. ²⁰ A naxa na kuye xa serexedubee faxesa, a e xorie gan e xa serexebadee fari. A to ge na rabade, a naxa gbilen Darisalamu.

²¹ Mange naxa yi yaamari fi pama ma, «Wo Saya Maleke Dangi sali raba wo Marigi Alatala xa binye bun ma, alo a sebexi saate kitaabui kui ki naxe.» ²² Isirayila bonsoe mu nu Saya Maleke Dangi sali raba na ki kafi kiitisae nu boxi yamarima temui naxe. Na sali mu nu rabama Isirayila mangée nun Yudaya mangée xa waxati. ²³ Na rabaxi Yosiya xa mangeya je fu nun solomasaxan nde gbansan ne. A naxa na sali raba Alatala xa binye bun ma Darisalamu.

²⁴ Yosiya man naxa mandurulae, naxee woyenma mixi faxaxie ra, sematoee, denbaya kuyee, kuye gbete, nun se jaaxie, a naxa na birin non Yudaya nun Isirayila boxi ma, alako Alatala xa seriye xa rabatu naxan sebexi saate kitaabui kui, serexedube Xilikiya naxan to Alatala xa banxi kui. ²⁵ Isirayila mangé yo mu nu na naxan luxi alo Yosiya, naxan gbilenxi Alatala ma a bone, a nii, nun a senbe birin na, alo Annabi Munsa xa seriye a masenxi ki naxe. Kabi a waxati han a dangi xanbi, a maniye yo mu soto.

²⁶ Hali na birin to raba, Alatala xa xone mu gbilen Yudaya foxo ra, Manasi xa fe rabaxie saabui ra, a a matandi naxee kui. ²⁷ Alatala naxa a masen, «N Yudaya fan makuyama ne n ya tode ra, alo n a rabaxi Isirayila ra ki naxe. N ma taa sugandixi Darisalamu raboloma ne, a nun n ma

banxi, n a masen dennaxe xa fe ra, «N xili luma be ne.» ²⁸ Yosiya xa taruxui donxoe, a fe fanyi naxan birin naba, na sebexi Yudaya mangée xa taruxui kui.

²⁹ Na temui Misira mangé Firawuna, naxan xili Neko, naxa siga Asiriya mangé gereede Efirati xure mabiri. Yosiya to mini a gere ki ma, Firawuna naxa a faxesa Megido. ³⁰ Yudayakae naxa a fure baki soori ragise nde kui, e a xanin keli Megido sigafe ra Darisalamu, e sa a ragata a xa gaburi kui. Nama naxa a xa di Yehowaxasi tongo, e ture surusuru a xunyi ma, e a ti mangé ra a baba joxoe ra.

*Yudaya mangé Yehowaxasi
(Yudaya Mangée II 36:2-4)*

³¹ Yehowaxasi je moxonen nun saxan nan nu a ra, a ti mangé ra temui naxe. A naxa kike saxan mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Xamutali, Yeremi xa di naxan keli Libina. ³² A naxa fe raba naxan mu rafan Alatala ma, alo a benbae a raba ki naxe. ³³ Firawuna naxan xili Neko, na naxa no a ra, a a xiri yolonxoniyi ra Ribila, Xamata boxi ma. Neko naxa duuti fife ti Yudaya ma, naxan findi gbeti kilo wulu saxan nun xeema kilo tongo saxan na. ³⁴ A naxa Yosiya xa di Eliyakimi ti mangé ra a baba Yosiya joxoe ra. A naxa a xili masara Yehoyakimi ra. A naxa Yehowaxasi suxu geelamani ra, a a xanin Misira boxi ma. Yehowaxasi naxa faxesa naa. ³⁵ Yehoyakimi naxa Yudayakae yamari e xa duuti fi e xa naafuli xasabi ma, alako a xa gbeti nun xeema fi Firawuna Neko ma, a a yamarixi naxan na.

*Yudaya mangé Yehoyakimi
(Yudaya Mangée II 36:5-8)*

³⁶ Yehoyakimi je moxonen nun suuli nan nu a ra, a findi mangé ra temui naxe. A naxa mangeya je fu nun keren naba Darisalamu. A nga nu xili ne Sebida, Pedaya xa di naxan keli Ruma. ³⁷ A naxa fe raba naxan mu rafan Ala ma, alo a benbae a raba ki naxe.

24

Yudaya mangé Yehoyakimi

⁵ Kalidikae to taa soorie to e gi ra, e naxa bira e xa mange foxo ra, e fa a suxu Yeriko fili ma. Mange xa soorie naxa e gi a xun ma, e yensen ye. ⁶ Kalidikae naxa mange suxu, e a xanin Babilon mange xon ma Ribila. Menni e naxa a makiiti. ⁷ E naxa Sedekiya xa die kon naxaba a ya xori, e fa a tan yae kana. Na dangi xanbi, Babilon mange naxa a xiri wure gbeeli yolonxoniyi ra, a a xanin Babilon.

Nebukadansari Darisalamu kanafe

⁸ Kike suuli nde xi solofere nde ra, Nebukadansari xa mangeya je fu nu nun solomanaani nde nan nu a ra Babilon xun ma, Nebusaradan Babilon mange xa soori xunyi naxa siga Darisalamu. ⁹ A naxa Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun Darisalamu banxi xungbe birin gan. ¹⁰ Kalidikae xa soori naxee nu na a foxo ra, e naxa tete rabira naxan nu Darisalamu rabilinxi.

¹¹ Nebusaradan, Babilon soori mange naxa Darisalamu pama donxoe xanin Babilon, naxee nu luxi taa kui, nun naxee e yete so Babilon mange yi ra. ¹² Kon a naxa tin setare ndee tan xa lu naa, e xa nu boxi rawali, e nu weni bilie si.

¹³ Kalidikae naxa see tongo naxee yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako e xa na wure gbeeli xanin Babilon. Na kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe, nun a doxodee kana. ¹⁴ E naxa Alatala xa banxi tundee, pelie, finne, tonbilie, nun yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi wure gbeeli ra. ¹⁵ A naxa yirabasee nun pootie fan birin tongo naxee nu yailanxi xema nun gbeti ra. ¹⁶ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a doxode naxee nu na a bun ma, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbege nan na, naxan xasabi mu nu noma kolonde. ¹⁷ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nongon ya fu nu nun solomasaxan lima. Na kinki xunyi nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli koobe bogi maniyee ra. Nee xa maiteya nu nongon ya saxan lima.

¹⁸ Babilon soori mange naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Se-faniya, nun horomobanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma. ¹⁹ A naxa yi

mixi xungbee fan xanin: soori mange, mange rasima suuli, kuntigi nde naxan nu soorie sugandima, nun na kuntigi xa mixi tongo senni. ²⁰ Babilon soori mange Nebusaradan naxa na mixi birin xanin Babilon mange xon ma Ribila. ²¹ Babilon mange naxa e faxa Ribila, Xamata boxi ma. Yudayakae rakelixi e xa boxi ma na ki ne.

Yudaya mange Gedalaya

(Annabi Yereimi 40:7-9, 41:1-3)

²² Nebukadansari pama donxoe naxan lu Yudaya, a naxa Axikama xa di, Safan xa mamadi Gedalaya, findi e xa mange ra. ²³ Isirayila soori mang'ee to a kolon a Babilon mange bara Gedalaya ti mange ra, e birin naxa siga a xebude Misipa nun e xa soorie ra. Na soori mang'ee xilie nan ya: Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa di Yoxanan, Tanxumeti xa di Seraya Netofaka, nun Maakaka xa di Yaasaniya. ²⁴ Gedalaya naxa laayidi tongo e tan nun e xa soorie be, a naxe, «Wo naxa gaaxu Kalidikae ya ra. Wo lu yi boxi ma Babilon mange xa yaamari bun ma, na kui wo xa fe sooneyama ne.»

²⁵ Kon a kike solofere nde ra, Netaniya xa di Sumayila, naxan tanun findi Elisama ra mange bonsoe ya ma, naxa fa a nun mixi fu ra, e fa Gedalaya faxa, a Yudakae nun Kalidikae faxa, naxee nu na a seeti ma Misipa. ²⁶ Na kui pama birin, forie, dimedie nun soori mang'ee naxa e gi e siga Misira boxi ma, barima e nu gaaxuxi Kalidikae ya ra.

Efili Merodaki hinnefe Yehoyakini ra

(Annabi Yereimi 52:31-34)

²⁷ Yudaya mange Yehoyakini xa sig'e je tongo saxan nun solofere nde ra Babilon boxi ma, a kike fu nu nun firin nde, xi moxonon nun solofere nde ra, Babilon mange Efili Merodaki naxa Yudaya mange Yehoyakini ramini geeli. ²⁸ A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mange gbete ra, a tan nun naxee nu a ra Babilon boxi ma. ²⁹ A naxa a xa geelimanii sosee masara, a nu fa lu a dege ra mange xa teebili ra temui birin. ³⁰ Babilon mange naxa a joxo sa a xa fe xon ma a fanyi ra a xa simaya birin kui.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa jama nan na. E xa taruxui nɔma lonni belebele fide to mixie ma, barima na kui won nɔma a kolonde a lanma Ala xa konyie xa jere ki naxe. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangɛe xa Taruxui,» yi boore firinyie xili «Yudaya Mangɛe xa Taruxui.» A singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, kɔnɔ sɛeti keren to kuye batu folo, a naxa findi Isirayila jama ra, boore sɛeti naxa findi Yudaya jama ra. Mangɛe birin xa taruxui sebexi «Isirayila Mangɛe xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangɛe xa Taruxui» firinyi, Yudaya mangɛe xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui singe foloma sora solomanaani nan ma, naxee mixi xilie masenma naxee bara lu dunija kelifa baba Adama xa waxati han mangɛe Solu xa waxati. Solu findixi Isirayila mangɛe singe nan na. Ala naxa a sugandi, kɔnɔ a mu bu Ala xa kira xɔn ma. Na na a ra, Ala naxa Dawuda ti a jɔxɔe ra. Dawuda findixi Isirayila mangɛe xungbe nan na, naxan fata jama rapere, a man fata birade Ala xa seriye foxo ra. Ala naxa barake sa a xa fe ma han a xili xungbe soto dunija birin ma. Ala naxa saate tongo Dawuda nun a bɔnsɔe be, a xa di nde xa Ala xa jama rapere abadan. Na taruxui birin sebexi yi kitaabui singe nan kui.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui firin nde foloma Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jere ki foxo ra. A naxa jama yamari lonni ra, a man naxa Ala batu sɔɔbe ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a jɔxɔe ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae bɔje xa rapaaxu e ma. Isirayila bɔnsɔe fu naxa mini Robowami

xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangɛ ra. Robowami xa mangɛya xili ne Yudaya, Yerobowami xa mangɛya xili ne Isirayila.

Mangɛe naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangɛe fanyie nan na naxee bira Ala xa seriye foxo ra. Kɔnɔ ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tɔɔɔ. Na kui Ala naxa e jaxankata si gbete saabui ra naxee fa e gere. Yudayakae to na tɔɔɔe to, e naxa gbilen Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali node e yaxuie ra. Mangɛe fanyie nun mangɛe jaxaxie nu fa masara e boore tagi. Na mɔoli naxa bu je keme saxan je tongo solofere nun firin. A rapɔnyi Ala naxa a lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa nɔ e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilon bɔxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won be mixi naxan na hɛeri kui, e nɔma Ala rabolode, na fa findi konyiya xɔɔxɔe ra e be. Ala xa won natanga na ma. Isirayila jama xa findi misaali ra won be. Xa won luma Ala xa kira xɔn ma, won ma dunijeigiri fanma ne, kɔnɔ xa won tondima na ra, won tɔɔɔe gbansan nan sɔtoma. Ala xa na lonni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyenxi singe

*Benba Adama han Annabi Iburahima
(Fe Folo Fole 5:1-32, 10:1-32, 11:10-32)*

¹ Adama naxa Seti soto. Seti naxa Enosi soto. Enosi naxa Kenan soto. ² Kenan naxa Mahalaleli soto. Mahalaleli naxa Yeredi soto. ³ Yeredi naxa Enoki soto. Enoki naxa Metusela soto. Metusela naxa Lemeki soto. ⁴ Lemeki naxa Nuha soto. Nuha naxa di xeme saxan soto: Semi, Hami, nun Yefeti.

⁵ Yefeti xa die nan ya: Gomeri, Magogo, Madayi, Yawani, Tubali, Meseki, nun Tirasi. ⁶ Gomeri xa die nan ya: Asikenasi, Rifati, nun Togarama. ⁷ Yawani xa die nan ya: Elisaha, Tarasisi, Kitimi, nun Rodanimi.

⁸ Hami xa die nan ya: Kusi, Misirayimi, Puti, nun Kanaan. ⁹ Kusi xa die nan ya: Seba, Xawila, Sabata, Raama, nun Sabiteka. Raama xa die nan ya: Seeba

nun Dedan. ¹⁰ Kusi naxa Nimirodi bari, naxan findi geresoe singe ra adamadie tagi. ¹¹ Misirayimi naxa die soto, naxee findixi Ludukae, Anamikae, Lehabakae, Nafatukae, ¹² Patirusukae, Kasaluxukae, nun Kafatorokae ra. Filisitakae benba na Kafatoro nan na. ¹³ Kanaan naxa die soto, naxee findixi Sidonkae, Xitika, ¹⁴ Yebusukae, Amorikae, Girigasakae, ¹⁵ Hiwikae, Arakakae, Sinikae, ¹⁶ Arawadakae, Semarakae, nun Xamatakae ra.

¹⁷ Semi xa die nan ya: Elama, Asuri, Arafaxadi, Ludu, nun Arami. Arami xa die nan ya: Usu, Xulu, Geteri, nun Meseki. ¹⁸ Arafaxadi naxa Sela soto. Sela naxa Eberi soto. ¹⁹ Eberi naxa di xeme firin soto. Keren xili Pelegi barima boxi itaxunxi a xa waxati. A firin nde xili Yokatan. ²⁰ Yokatan xa die nan ya: Alomodadi, Selefa, Xasaramawete, Yera, ²¹ Hadorami, Usali, Dikila, ²² Obala, Abimaye, Seeba, Ofiri, Xawila, nun Yobabo. ²³ Yokatan xa die nan na ki.

²⁴ Semi naxa Arafaxadi soto. Arafaxadi naxa Sela soto. ²⁵ Sela naxa Eberi soto. Eberi naxa Pelegi soto. Pelegi naxa Rewu soto. ²⁶ Rewu naxa Serugu soto. Serugu naxa Naxori soto. Naxori naxa Tera soto. ²⁷ Tera naxa Iburama soto naxan findi Iburahima ra.

*Annabi Iburahima xa die
(Fe Fole Fole 25:1-4, 12-16)*

²⁸ Iburahima xa die nan ya: Isiyaga nun Sumayila. ²⁹ Sumayila xa die nan ya: Sumayila xa di singe Nebayoti, Kedari, Adabeeli, Mibisami, ³⁰ Misema, Duma, Masa, Hadada, Tema, ³¹ Yeturi, Nafisi, nun Kedema. Sumayila xa die nan na ki.

³² Iburahima xa konyi gine Ketura xa die nan ya a naxee bari Iburahima be: Simiran, Yokosan, Medan, Madiyan, Yisebaki, nun Suuwa. Yokosan naxa Seeba nun Dedan soto. ³³ Madiyan naxa Efa, Efere, Xanoki, Abida, nun Elidaa soto. Yi die birin fatanxi Ketura nan na.

³⁴ Iburahima naxa Isiyaga soto. Isiyaga xa die nan ya: Esayu nun Isirayila. ³⁵ Esayu xa die nan ya: Elifasi, Reyuweli, Yeyusu, Yalami, nun Kora. ³⁶ Elifasi xa die nan ya: Teman, Omaru, Sefi, Gatami, Kenasi, Timina, nun Amaleki. ³⁷ Reyuweli

xa die nan ya: Naxati, Sera, Saama, nun Misa.

³⁸ Seyiri xa die nan ya: Lotan, Sobali, Sibeyon, Ana, Dison, Eseri, nun Disan.

³⁹ Lotan xa die nan ya: Xori nun Homami. Lotan maagine xili Timina. ⁴⁰ Sobali xa die nan ya: Aliban, Manaxati, Ebali, Sefi, nun Onan. Sibeyon xa die nan ya: Aya nun Ana. ⁴¹ Ana xa di xili Dison. Dison xa die nan ya: Xemedan, Eseban, Yitiran, nun Keran. ⁴² Eseri xa die nan ya: Bilihan, Saawan, Yaakan. Disan xa die nan ya: Usu nun Aran.

⁴³ Mang'ee nan ya naxee bara Edon boxi yamari beenu Isirayilakae xa mang'ee nde soto: Beyori xa di Bela, naxan kelixi Dinhaba taa. ⁴⁴ Bela to faxesa, Sera xa di Yobabo, naxan kelixi Bosara, naxa boxi yamari. ⁴⁵ Yobabo to faxesa, Xusama, naxan kelixi Teman, naxa boxi yamari. ⁴⁶ Xusama to faxesa, Bedada xa di Hadada, naxan nu bara Madiyankae bonbo Mowaba boxi ma, naxa boxi yamari. A kelixi Abiti taa ne. ⁴⁷ Hadada to faxesa, Masareka Samala naxa boxi yamari. ⁴⁸ Samala to faxesa, Sawulu naxan kelixi Rehoboti, taa naxan na xure de ra, naxa boxi yamari. ⁴⁹ Sawulu to faxesa, Akibori xa di Bali Xanan naxa boxi yamari. ⁵⁰ Bali Xanan to faxesa, Hadada, naxan kelixi Pawu, naxa boxi yamari. A xa gine xili Mehetabeli. Na nga xili Matiredi, a mama xili Mesahabi. ⁵¹ Hadada fan naxa faxesa.

Edon mang'ee nan ya: Timina, Aliba, Yeteti, ⁵² Oholibama, Ela, Pinon, ⁵³ Kenasi, Teman, Mibisari, ⁵⁴ Magadiyeli, nun Irami. Edon mang'ee nan na ki.

2

Isirayila xa die

¹ Isirayila xa die nan ya: Ruben, Simeyon, Lewi, Yuda, Isakari, Sabulon, ² Dana, Yusufu, Bunyamin, Nafatali, Gadi, nun Aseri.

³ Yuda xa die nan ya: Eri, Onan, Sela. Suwa xa di gine Kanaanka nan e barixi. Yuda xa di singe Eri naxa fe jaaxi raba Alatala ya i. A a faxesa na nan ma. ⁴ Yuda xa mamadi Tamari naxa Peresi nun Sera bari a be. Yuda di suuli soto na ki ne.

⁵ Peresi xa die nan ya: Xesiron nun Xamuli. ⁶ Sera xa di suulie nan ya: Simiri,

Etani, Heman, Kalikoli, nun Darada.
⁷ Karimi naxa Akan soto, naxan bara fe
 naaxi raba Isirayila ra a to se ratonxi
 tongo. ⁸ Etani naxa Asaraya soto.

⁹ Xesiron xa die nan ya: Yerameeli,
 Rami, nun Kalebi.

¹⁰ Rami naxa Aminadabo soto. Ami-
 nadabo naxa Naxason soto, naxan findi
 Yudayakae xa mang'e ra. ¹¹ Naxason
 naxa Salimon soto. Salimon naxa Boosu
 soto. ¹² Boosu naxa Obedo soto. Obedo
 naxa Yisayi soto. ¹³ Yisayi xa die nan
 ya: Eliyabi, a xa di singe, Abinadabo, a
 xa di firin nde, Simeya, a xa di saxan
 nde, ¹⁴ Netaneeli, a xa di naani nde,
 Radayi, a xa di suuli nde, ¹⁵ Osemi, a
 xa di senni nde, nun Dawuda, a xa di
 solofere nde. ¹⁶ Yisayi xa di gin'e nan
 ya: Seruya nun Abigayili. Seruya naxa di
 xeme saxan soto: Abisayi, Yowaba, nun
 Asaheli. ¹⁷ Abigayili naxa Amasa soto
 Yeteri be, naxan fatanxi Sumayila bonsœ
 ra.

¹⁸ Xesiron xa di Kalebi naxa die soto a
 xa gin'e Asuba ra. E xili Yesere, Sobabo,
 nun Aradon. A xa gin'e Yeriyoti fan naxa
 di nde soto a be. ¹⁹ Asuba to faxes, Kalebi
 naxa Efarata doxo, naxan Xuru bari a
 be. ²⁰ Xuru naxa Uri soto. Uri naxa
 Besaleli soto. ²¹ Xesiron to je tongo
 senni soto, a naxa Galadi baba Makiri
 xa di gin'e doxo. E naxa Segubu soto.
²² Segubu naxa Yayiri soto, naxan taa
 moxonon nun saxan yaamari Galadi boxi
 ma. ²³ Gesurikae nun Siriyakae naxa
 Yayiri xa taae soto a nun Kenata nun
 taa tongo senni naxee na a rabilinyi. Yi
 mixi birin kelixi Makiri bonsœ ne, Galadi
 baba. ²⁴ Xesiron to faxes Kalebi Efarata,
 a xa gin'e Abiya naxa Asexuri bari a be,
 naxan findi Tekowa baba ra.

²⁵ Xesiron xa di singe Yerameeli xa die
 nan ya: Rami, a xa di singe, Buna, Oreni,
 Osemi, nun Ahiya. ²⁶ Yerameeli xa gin'e
 boore Atara naxa Onan soto. ²⁷ Yerameeli
 xa di singe Rami xa die nan ya: Maasa,
 Yamin, nun Ekeri. ²⁸ Onan ma die nan
 ya: Samayi nun Yada. Samayi xa die nan
 ya: Nadabo nun Abisuri. ²⁹ Abisuri xa
 gin'e Abixayili naxa Axaban nun Molidi
 soto. ³⁰ Nadabo xa die nan ya: Seleda
 nun Apayimi. Seleda naxa faxes a ditare

ra. ³¹ Apayimi naxa Yiseyi soto. Yiseyi
 naxa Sesaan soto. Sesaan naxa Axalayi
 soto. ³² Samayi xunya Yada xa di nan ya:
 Yeteri nun Yonatan. Yeteri naxa faxes a
 ditare ra. ³³ Yonatan xa die nan ya: Peleta
 nun Sasa. Yerameeli xa die nan na ki.
³⁴ Sesaan mu di xeme yo soto fo di gin'e.
 A xa konyi Misiraka xili Yara. ³⁵ Sesaan
 naxa a xa di gin'e fi a xa konyi Yara ma.
 A naxa Atayi bari. ³⁶ Atayi naxa Natan
 soto. Natan naxa Sabadi soto. ³⁷ Sabadi
 naxa Efilali soto. Efilali naxa Obedo soto.
³⁸ Obedo naxa Yehu soto. Yehu naxa
 Asaraya soto. ³⁹ Asaraya naxa Xeleesi soto.
 Xeleesi naxa Eleyasa soto. ⁴⁰ Eleyasa naxa
 Sisimayi soto. Sisimayi naxa Salumu soto.
⁴¹ Salumu naxa Yekamiya soto. Yekamiya
 naxa Elisama soto.

⁴² Yerameeli xunya Kalebi xa di singe
 xili Mesa. Mesa naxa Sifi nun Maresa
 soto, naxan findi Xebiron baba ra.
⁴³ Xebiron xa die nan ya: Kora, Tapuwa,
 Rekemi, nun Sema. ⁴⁴ Sema naxa Raxami
 soto. Raxami naxa Yoreyami soto. Rekemi
 naxa Samayi soto. ⁴⁵ Samayi naxa Mayon
 soto. Mayon naxa Beti Suru soto. ⁴⁶ Kalebi
 xa konyi gin'e Efa xa die nan ya: Xarani,
 Mosa, nun Gasesi. Xarani naxa Gasesi
 soto. ⁴⁷ Yadayi xa die nan ya: Regemi,
 Yotami, Gesana, Peleti, Efa, nun Saafi.
⁴⁸ Kalebi xa konyi gin'e Maaka xa die nan
 ya: Seberi nun Tirana. ⁴⁹ A man naxa
 Madamanna baba Saafi nun Makabena
 nun Gibiya baba Sewa bari. Kalebi xa di
 gin'e xili Akasa. ⁵⁰ Kalebi xa die nan ya:
 Sobali, Xuru xa di, a xa gin'e Efarata xa di
 singe, Kiriyati Yeyarimi baba, ⁵¹ Salima,
 Beteleemu baba, nun Xarefa, Beti Gaderi
 baba. ⁵² Kiriyati Yeyarimi baba Sobali xa
 die nan ya: Harowe, Menuhoti bonsœ
 tagi. ⁵³ Kiriyati Yeyarimi xabilee nan
 ya: Itirikae, Putikae, Suumaka, nun
 Miserayikae. Soreyatakæ nun Esetay-
 olikæ fatanxi e tan nan na. ⁵⁴ Salima
 xa die nan ya: Beteleemu, Netofakæ,
 Atiroti Beti Yowaba, Menuhoti bonsœ
 tagi, Sorahakæ, ⁵⁵ sebelitie xabilee naxee
 sabatixi Yabesi, Tiratikæ, Simeyatakæ,
 nun Sukatikæ. Kenikæ nan na ki, naxee
 fatanxi Xamata, Rekabu baba ra.

3

Mang'e Dawuda xa die

¹ Dawuda xa di naxee barixi Xebiron, nee nan ya: A xa di singe Aminon, naxan nga findi Axinowama ra Yisireelika, a xa di firin nde Daniyeli, naxan nga findi Abigayili ra Karemeleka, ² a xa di saxan nde Abisalomi, naxan nga findi Gesuri mang'e Talamayi xa di gine Maaka ra, a xa di naani nde Adoniya, naxan nga findi Xagiti ra, ³ a xa di suuli nde Sefataya, naxan nga findi Abitali ra, a xa di senni nde Yitireyami, naxan nga findi Egela ra. ⁴ Yi di senni barixi Xebiron ne. Dawuda naxa mang'eya raba Xebiron ne solofere, kike senni, a naxa mang'eya raba Darisalamu ne tongo saxan nun saxan.

⁵ Di naani nan ya a naxee soto Darisalamu Amiyeli xa di gine Batischeba ra: Simeya, Sobabo, Natan, Sulemani. ⁶ Dawuda xa di solomanaanie nan ya: Yibixari, Elisawa, Elifeleti, ⁷ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁸ Elisama, Eliyada, nun Elifeleti. ⁹ Dawuda xa die, a naxee soto konyi gin'e saabui ra mu na yi die ya ma. Tamari findi e maagine nan na.

Yudaya Mang'ee

¹⁰ Sulemani naxa Robowami soto. Robowami naxa Abiya soto. Abiya naxa Asa soto. Asa naxa Yehosafati soto. ¹¹ Yehosafati naxa Yorami soto. Yorami naxa Axasiya soto. Axasiya naxa Yowasi soto. ¹² Yowasi naxa Amasiya soto. Amasiya naxa Asaraya soto. Asaraya naxa Yotami soto. ¹³ Yotami naxa Axasi soto. Axasi naxa Xesekiya soto. Xesekiya naxa Manasi soto. ¹⁴ Manasi naxa Amon soto. Amon naxa Yosiya soto. ¹⁵ Yosiya xa di singe naxa findi Yoxanan na, a xa di firin nde, Yehoyakimi, a xa di saxan nde, Sidekiya, nun a xa di naani nde, Salumu. ¹⁶ Yehoyakimi naxa Yekoniya nun Sidekiya soto.

Yudaya Mang'ee xoreya soto xanbi

¹⁷ Mange Yekoniya naxan nu na konyiya kui, a xa die nan ya: Salatiyeli, ¹⁸ Malakirami, Pedaya, Seenasari, Yekamiya, Hosama, nun Nedabiya. ¹⁹ Pedaya xa die nan ya: Sorobabeli nun Simeyi. Sorobabeli xa die nan ya:

Mesulama nun Xananiya. Selomiti naxa findi e maagine ra. ²⁰ Pedaya xa di suuli booree nan ya: Xasuba, Oheli, Berekiya, Xasadiya, nun Yusabi Xeseda. ²¹ Xananiya xa die nan ya: Pelataya, Yesaya, Refaya xa die, Aranan xa die, Abadiyasi xa die, Sekanaya xa die. ²² Sekanaya xa di findi Semaya nan na. Semaya xa die nan ya: Xatusi, Yigali, Bariya, Neyaraya, nun Safati, e birin nalanxi mixi senni. ²³ Neyaraya xa die nan ya: Eliyowenayi, Xisikiya, nun Asirikama, e birin nalanxi mixi saxan. ²⁴ Eliyowenayi xa die nan ya: Hodafiya, Eliyasibu, Pelaya, Akubu, Yoxanan, Delaya, nun Anani, e birin nalanxi mixi solofere.

4

Yuda xabil'e

¹ Yuda xa die nan ya: Peresi, Xesiron, Karimi, Xuru nun Sobali. ² Sobali xa di Reyaya naxa Yaxati soto. Yaxati naxa Axumayi nun Lahadi soto. Soreyatakae xabil'e fatanxi nee nan na. ³ Etami xa die nan ya: Yisireeli, Yisema, nun Yidibasi. E maagine xili Haseleliponi. ⁴ Penuweli findi Gedori baba nan na. Eseri naxa findi Xusa baba ra. Yi mixie fatanxi Xuru nan na, Efarata xa di singe, Beteleemu baba. ⁵ Tekowa baba Asexuri naxa gine firin doxo, Xela nun Nayara. ⁶ Nayara naxa Axusami, Xeferi, Temeni, nun Axasetari bari Asexuri be. ⁷ Xela naxa Sereti, Soxara, Etenani, nun Kosi bari a be. ⁸ Kosi naxa Anubi nun Sobeba soto, a nun Harumi xa di Axaraxeli xabil'e.

⁹ Yabesi naxa binye soto dangife a ngaxakerenyie birin na. A nga naxa a xili sa Yabesi barima a a soto toore nan kui. ¹⁰ Yabesi naxa Isirayila Marigi Ala maxandi, «I xa barake sa n ma, i xa n ma boxi xun masa, i xa n mali i senbe ra, i xa n natanga toore ma.» Ala naxa a xa dube suxu.

¹¹ Suuxa ngaxakerenyi Kelubu naxa Mexiri soto. Mexiri naxa Eseton soto. ¹² Eseton naxa Beti Rafa, Paseya, nun Texinna soto. Texinna naxa Iri Naxasa soto. Yi mixie findixi Rekakae nan na.

¹³ Kenasi xa die nan ya: Otiniyeli nun Seraya. Otiniyeli xa die nan ya: Xatati nun Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi naxa

Ofara soto. Seraya naxa Yowaba soto, naxan findi xabuie baba ra naxee nu na Xabuie xa gulunba. ¹⁵ Yefune xa di Kalebi xa die nan ya: Iru, Ela, nun Naami. Ela naxa Kenasi soto. ¹⁶ Yehaleleli xa die nan ya: Sifi, Sifa, Tiriya, nun Asareeli. ¹⁷ Esira xa die nan ya: Yeteri, Meredi, Efere, nun Yalon. Meredi xa gine nde naxa Mariyama, Samayi, nun Yiseba bari. Yiseba naxa findi Esitemowa baba ra. ¹⁸ Meredi xa gine Yudayaka xa die nan ya: Gedori baba Yeredi, Soko baba Xeberi, Sanowa baba Yekutiye. Firawuna xa di Bitiya, naxan nu bara doxo Meredi xon ma, na nan na die bari. ¹⁹ Hodiya xa gine, Naxami maagine, naxa Keyila baba Garimika soto, a nun Esitemowa Maakaka. ²⁰ Simon xa die nan ya: Aminon, Rinna, Ben Xanan, nun Tilon. Yiseyi naxa Soxeti nun Ben Soxeti soto.

²¹ Yuda xa di Sela xa die nan ya: Leka baba Eri, Maresa baba Laada, Asibeya xabile naxee dugi yailanma, ²² Yokimi, Kosebake, Yowasi, nun Sarafi, naxan Mowaba nun Yasubi Lexemi yaamari kabi temui xonnakuye. ²³ E tan nan nu fepe yailanma mange be Netayimi nun Gedera taae kui e nu sabatixi dennaxe.

Simeyon xa die

²⁴ Simeyon xa die nan ya: Nemuweli, Yamin, Yaribu, Sera, nun Sawulu. ²⁵ Sawulu naxa Salumu soto. Salumu naxa Mibisami soto. Mibisami naxa Misema soto. ²⁶ Misema naxa Xamuweli soto. Xamuweli naxa Sakuru soto. Sakuru naxa Simeyi soto. ²⁷ Simeyi naxa di xeme fu nun senni nun di gine senni soto. A ngaxakerenyie mu di gbegbe soto. E xabile mu wuya alo Yuda bonsoe. ²⁸ E sabatixi Beriseeba, Molada, Xasari Suwali, ²⁹ Bila, Esemi, Toladi, ³⁰ Betuweli, Horoma, Sikilaga, ³¹ Beti Marakaboti, Xasari Susimi, Beti Biri, nun Saarayimi. E naxa lu na taae kui han Dawuda xa mangeya temui. ³² E man nu na Etami, Ayin, Rimon, Token, nun Asan, na taa suuli ³³ nun e rabilinyi han Baalati. E xa boxie nun e benbae nan na ki.

³⁴ Simeyon bonsoe xunyie nan ya: Mesobabo, Yameleki, Amasiya xa di Yosa, ³⁵ Yoweli, Yosibiya xa di Yehu, Asiyeli xa

di Seraya, ³⁶ Eliyowenayi, Yaakoba, Yesohaya, Asaya, Adiyeli, Yesimiyeli, Benaya, ³⁷ nun Sisa, Sifeyi xa di, Alon xa di, Yedaya xa di, Simiri xa di, Semaya xa di.

³⁸ Xabilee mang'ee nan na ki. E xa denbayae naxa wuya ki fanyi ra. ³⁹ E naxa siga han Gedori gulunba sogetede pooge yire fende e xa xurusee be. ⁴⁰ E naxa fili fanyie to naa. A belebele, mixi yo mu nu na. Singe Hami bonsoe nan nu na menni. ⁴¹ Yudaya mange Xesekiya xa waxati kui, yi mixi naxee xili sebexi, e naxa siga naa, e banxie birin kana, e mennikae raton alako e xa sabati na, pooge fanyi nu na dennaxe e xa xurusee be. ⁴² Simeyon bonsoe mixi keme suuli naxa siga Seyiri geyae yire. E xa yareratie findi Yiseyi xa die nan na, Pelataya, Neyaraya, Refaya, nun Yusiyeli. ⁴³ E to ge Amalekikae bonbode, naxee nu luxi naa, e naxa sabati menni. Han to e bonsoe na naa.

5

Ruben xa die

¹ Isirayila xa di singe findi Ruben nan na, konjo di singe tide naxa ba a yi ra, a so Isirayila xa di Yusufu xa die yi ra, barima Ruben nu bara a baba xa gine kolon gine ra. ² Yuda naxa senbe soto a ngaxakerenyie tagi han mangeya naxa lu a bonsoe yi, konjo di singe tide tan naxa lu Yusufu xa die yi.

³ Isirayila xa di singe Ruben xa die nan ya: Xanoki, Palu, Xesiron, nun Karimi. ⁴ Yoweli bonsoe nan ya: Semaya naxa Gogo soto. Gogo naxa Simeyi soto. ⁵ Simeyi naxa Mike soto. Mike naxa Reyaya soto. Reyaya naxa Bali soto. ⁶ Bali naxa Beera soto. Asiriya mange Tigilati Pileseri naxa Ruben bonsoe mangedi Beera xanin konyiya kui.

⁷ Beera ngaxakerenyie nan ya, e xabile ki ma: Yeyiyeli, Sakari, ⁸ nun Bela, Asasi xa di, Sema xa di, Yoweli xa di. E naxa sabati boxi ma folofe Aroweri sa doxo Nebo nun Bali Meyoni ra. ⁹ E nu sabatixi gbengberenyi folo ma, han Efirati xure ra. Xuruse gbegbe nu na e yi ra Galadi boxi ma. ¹⁰ Mange Solu xa waxati kui, Ruben

bonsɔɛ naxa Hagarikae gere, naxee nu na Galadi naaninyi sogetede biri.

Gadi xa die

¹¹ Gadi bonsɔɛ nun Ruben bonsɔɛ sabatixi e boore nan ya i Basan boxi kui, han Salaka. ¹² E xilie nan ya: Yoweli, mixi singe, Safami, a firin nde, Yaanayi, nun Safati naxee nu na Basan boxi ma. ¹³ E xunya solofere nan ya: Mikayeli, Mesulama, Seeba, Yorayi, Yakan, Siya, nun Eberi. ¹⁴ Abixayili xa die nan na ki, Xuri xa di, Yarowa xa di, Galadi xa di, Mikayeli xa di, Yesisayi xa di, Yado xa di, Busi xa di. ¹⁵ Abidiyeli xa di Axi, Guni xa mamadi, e naxa findi e xabilɛɛ xunyi ra. ¹⁶ E sabatixi Galadi, Basan, na rabilinyi, han Sarɔn naaninyie ra. ¹⁷ Yudaya mange Yotami nun Isirayila mange Yerobowami naxa e xilie seɛɛ.

¹⁸ Ruben bonsɔɛ, Gadi bonsɔɛ, nun Manasi bonsɔɛ seeti keren, e xa soori xasabi sigama han mixi wulu tongo naani nun naani, mixi kɛmɛ solofere tongo senni. E birin fata gere sode. Makantase, santidegɛma, nun xali nu na e yi ra. ¹⁹ E naxa Hagarikae, Yeturikae, Nafisikae, nun Nodabokae gere. ²⁰ Ala naxa xun nakeli fi e ma Hagarikae xun ma, barima e nu bara Ala maxandi gere kui. Ala naxa e xa duba suxu barima e laxi a ra. ²¹ E naxa e yaxuie xa xurusee ba e yi: ɲɔxɔmɛ wulu tongo suuli, yɛxɛɛ nun si wulu kɛmɛ firin tongo suuli, nun sofale wulu firin. E naxa mixi wulu kɛmɛ fan suxu. ²² E e yaxui gbege faxa nɛ barima na gere kelixi Ala yati nan ma. E naxa sabati naa han e siga konyiya kui temui naxɛ.

Manasi bonsɔɛ seeti keren

²³ Manasi bonsɔɛ seeti keren sabatixi boxi nan ma naxan foloxi Basan han Bali Xerimon, sa dɔxɔ Seniri, nun Xerimon geya ra. E wuya. ²⁴ E xa denbaya mang'ee nan ya: Efere, Yiseyi, Eliyeli, Asiriyeli, Yeremi, Hodafiya, nun Yaxadiyeli. Yi denbaya mang'ee sɛnbɛ gbo, naafuli gbege na e yi. ²⁵ Kɔnɔ e naxa e babae Marigi Ala yanfa, e mennikae xa kuyee batu, Ala nɔ naxee ra a singe. ²⁶ Na kui Ala naxa a niya, Asiriya Mang'ee Pulu nun Tigilati Pileseri boɲɛ xa te, e fa

Ruben bonsɔɛ, Gadi bonsɔɛ, nun Manasi bonsɔɛ tagi xanin Xala, Xaboro, nun Hara, han Gosan xure e na dennaxɛ han to. ²⁷ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ²⁸ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli. ²⁹ Amarama di xɛmɛ firin nan sɔtɔ, Haruna nun Munsa, a nun di ginɛ keren, Mariyama. Haruna xa die nan ya: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari. ³⁰ Eleyasari naxa Finexasi sɔtɔ. Finexasi naxa Abisuwa sɔtɔ. ³¹ Abisuwa naxa Buuki sɔtɔ. Buuki naxa Usi sɔtɔ. ³² Usi naxa Seraxaya sɔtɔ. Seraxaya naxa Merayoti sɔtɔ. ³³ Merayoti naxa Amaraya sɔtɔ. Amaraya naxa Axituba sɔtɔ. ³⁴ Axituba naxa Sadɔki sɔtɔ. Sadɔki naxa Aximaasi sɔtɔ. ³⁵ Aximaasi naxa Asaraya sɔtɔ. Asaraya naxa Yoxanan sɔtɔ. ³⁶ Yoxanan naxa Asaraya sɔtɔ, naxan findi serɛxɛdube ra Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui Sulemani naxan tixi Darisalamu. ³⁷ Asaraya naxa Amaraya sɔtɔ. Amaraya naxa Axituba sɔtɔ. ³⁸ Axituba naxa Sadɔki sɔtɔ. Sadɔki naxa Salumu sɔtɔ. ³⁹ Salumu naxa Xilikiya sɔtɔ. Xilikiya naxa Asaraya sɔtɔ. ⁴⁰ Asaraya naxa Seraya sɔtɔ. Seraya naxa Yehosadaki sɔtɔ. ⁴¹ Alatala to Yudaya nun Darisalamu xanin konyiya kui, Nebukadansari naxa Yehosadaki xanin a xun ma.

6

Lewi xa die

¹ Lewi xa die nan ya: Gerison, Kehati, nun Merari. ² Gerison ma die nan ya: Libini nun Simeyi. ³ Kehati xa die nan ya: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli. ⁴ Merari xa die nan ya: Maxali nun Musi.

⁵ Lewi bonsɔɛ babae nan ya: Gerison naxa Libini sɔtɔ. Libini naxa Yaxati sɔtɔ. Yaxati naxa Sima sɔtɔ. ⁶ Sima naxa Yowa sɔtɔ. Yowa naxa Ido sɔtɔ. Ido naxa Sera sɔtɔ. Sera naxa Yeyaterayi sɔtɔ.

⁷ Kehati xa die nan ya: Kehati naxa Aminadabo sɔtɔ. Aminadabo naxa Kora sɔtɔ. Kora naxa Asiri sɔtɔ. ⁸ Asiri naxa Elekana sɔtɔ. Elekana naxa Ebiyasafi sɔtɔ. Ebiyasafi naxa Asiri sɔtɔ. ⁹ Asiri naxa Taxati sɔtɔ. Taxati naxa Uriyeli sɔtɔ. Uriyeli naxa Yusiya sɔtɔ. Yusiya naxa Sawulu sɔtɔ. ¹⁰ Elekana xa die nan

ya: Amasayi nun Aximoti. ¹¹ Elekana naxa Sofayi soto. Sofayi naxa Naxati soto. ¹² Naxati naxa Eliyabi soto. Eliyabi naxa Yeroxama soto. Yeroxama naxa Elekana soto. ¹³ Elekana naxa Samuweli soto. Samuweli xa die nan ya: Yoweli, a xa di singe, nun Abiya. ¹⁴ Merari xa die nan ya: Merari naxa Maxali soto. Maxali naxa Libini soto. Libini naxa Simeyi soto. Simeyi naxa Usa soto. ¹⁵ Usa naxa Simeya soto. Simeya naxa Xagiya soto. Xagiya naxa Asaya soto.

Bɛɛtibae Dawuda xa waxati

¹⁶ Saate kankira to doxo Alatala xa hɔromolingira kui, Dawuda naxa bɛɛtibae sugandi naxee bɛɛti bama. ¹⁷ Singe e nu bɛɛti bama Alatala xa hɔromolingira nan ya ra, Kiri Banxi Naralande. E naxa na wali raba menni han mange Sulemani Alatala xa hɔromobanxi tixi Darisalamu temui naxe.

¹⁸ Bɛɛtibae xilie nan ya a nun e xa die: Kehati xabile ya ma, Heman bɛɛtiba, Yoweli xa di, Samuweli xa di, ¹⁹ Elekana xa di, Yeroxama xa di, Eliyeli xa di, Towa xa di, ²⁰ Sufu xa di, Elekana xa di, Maxati xa di, Amasayi xa di, ²¹ Elekana xa di, Yoweli xa di, Asaraya xa di, Sefaniya xa di, ²² Taxati xa di, Asiri xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, ²³ Yisehari xa di, Kehati xa di, Lewi xa di, Isirayila xa di.

²⁴ Heman malima, naxan nu tixi a yirefanyi ma, na findi Asafi nan na, Berekiya xa di, Simeya xa di, ²⁵ Mikayeli xa di, Baaseya xa di, Malakiya xa di, ²⁶ Etini xa di, Sera xa di, Adaya xa di, ²⁷ Etani xa di, Sima xa di, Simeyi xa di, ²⁸ Yaxati xa di, Gerison ma di, Lewi xa di.

²⁹ Naxee kelixi Merari xabile ya ma, nee nu tima koola nan ma. E xunyi findi Etani nan na, Kisi xa di, Abidi xa di, Maluku xa di, ³⁰ Xasabiya xa di, Amasiya xa di, Xilikiya xa di, ³¹ Amasi xa di, Bani xa di, Semeri xa di, ³² Maxali xa di, Musi xa di, Merari xa di, Lewi xa di.

³³ E ngaxakerenyie Lewi bɔnsɔɛ ya ma, nu na Alatala xa hɔromolingira wali kui. ³⁴ Haruna nun a xa die naxa serexe gan daaxi ba serexebade fari, e man surayi gan serexe ra surayi serexebade fari. E na wali birin naba yire seniye nxi fisamante

nan kui naxan findi Isirayila xunsare ra, ala Ala xa konyi Munsa a masenxi ki naxe.

³⁵ Haruna xa die nan ya: Eleyasari, a xa di Finexasi, a xa di Abisuwa, ³⁶ a xa di Buuki, a xa di Usi, a xa di Seraxaya, ³⁷ a xa di Merayoti, a xa di Amaraya, a xa di Axituba, ³⁸ a xa di Sadoki, a xa di Aximaasi.

Lewi bɔnsɔɛ xa taaɛ (Yosuwe 21:1-42)

³⁹ E xa taaɛ nan ya e sabatixi dennaxe: Haruna xa die, naxee kelixi Kehati xabile ya ma, nee nan singe boxi soto Ala xa maragiri kui. ⁴⁰ Xebiron nun a rabilinyie naxa findi e gbe ra, Yudaya boxi ma, ⁴¹ kono Xebiron daaxa nun taa naxee nu na na rabilinyi, nee naxa findi Yefune xa di Kalebi gbe ra. ⁴² Haruna xa die naxa Xebiron soto, naxan findixi mixi ratanga taa ra, e naxa Libina nun a rabilinyi, Yatiri, Esitemowa nun a rabilinyi soto, ⁴³ e naxa Xilen nun a rabilinyi, Debiri nun a rabilinyi, ⁴⁴ Asan nun a rabilinyi, Beti Semesi nun a rabilinyi fan soto. ⁴⁵ E taa naxee soto Bunyamin boxi ma nee nan ya: Gabayon, Geba, a rabilinyi, Alemeti, a rabilinyi, Anatoti, nun a rabilinyi. E naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma.

⁴⁶ Kehati xa di booree naxa taa fu soto Ala xa maragiri kui Eframi bɔnsɔɛ, Dana bɔnsɔɛ seeti keren, nun Manasi bɔnsɔɛ seeti keren xa boxie ma. ⁴⁷ Gerison ma die naxa taa fu nun saxan soto e xabile ki ma Isakari bɔnsɔɛ, Aseri bɔnsɔɛ, Nafatali bɔnsɔɛ, nun Manasi bɔnsɔɛ seeti keren xa boxie ma naxee nu na Basan boxi ma. ⁴⁸ Merari xa die naxa taa fu nun firin soto Ala xa maragiri kui Ruben bɔnsɔɛ, Gadi bɔnsɔɛ, nun Sabulon bɔnsɔɛ xa boxie ma.

⁴⁹ Isirayilakae taaɛ nun e rabilinyie fi Lewi bɔnsɔɛ ma na ki ne. ⁵⁰ E naxa na taaɛ fi e ma Ala xa maragiri kui, taa naxee nu na Yuda, Simeyon, nun Bunyamin bɔnsɔɛɛ xa boxie ma. ⁵¹ Kehati xabile booree naxa taaɛ soto Eframi bɔnsɔɛ xa boxi ma. ⁵² E naxa mixi ratanga taa Sikemi nun a rabilinyi fi e ma Eframi geya ma, a nun Geseri, a rabilinyi, ⁵³ Yokineyami, a rabilinyi, Beti Xoron, a rabilinyi, ⁵⁴ Ayalon, a rabilinyi, Gati Rimon, nun a rabilinyi. ⁵⁵ E naxa Aneri, a rabilinyi, Bileyami, nun a rabilinyi soto

Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma. Kehati xabile booree xa taae nan na ki.

⁵⁶ Gerison ma die xa taae nan ya: Golan, a rabilinyi, naxan na Basan bõxi ma, Asataroti, a rabilinyi, naxee na Manasi bõnsõe tagi xa bõxi ma, ⁵⁷ Kadesi, a rabilinyi, Daberati, a rabilinyi, ⁵⁸ Ramoti, a rabilinyi, Anemi, a rabilinyi, naxee na Isakari bõnsõe xa bõxi ma. ⁵⁹ E xa taa naxee na Aseri bõnsõe xa bõxi ma nee nan ya: Masala, a rabilinyi, Abadon, a rabilinyi, ⁶⁰ Hukoki, a rabilinyi, Rexobo, nun a rabilinyi. ⁶¹ E xa taa naxee na Nafatali bõnsõe xa bõxi ma, nee nan ya: Kadesi naxan na Galile bõxi ma, Xamõn, a rabilinyi, Kiriyatayimi nun a rabilinyi.

⁶² Merari xa die xa taae nan ya: Rimono, a rabilinyi, Taboro, a rabilinyi, naxee na Sabulon bõnsõe xa bõxi ma. ⁶³ E xa taa naxee na Ruben bõnsõe xa bõxi ma Yurudẽn naakiri ma Yeriko ya ra, nee nan ya: Beteseri naxan na gbengberenyi ma, a rabilinyi, Yahasa, a rabilinyi, ⁶⁴ Kedemoti, a rabilinyi, Mefaati, a rabilinyi. ⁶⁵ E xa taa naxee na Gadi bõnsõe xa bõxi ma, nee nan ya: Ramoti naxan na Galadi bõxi ma, a rabilinyi, Maxanayimi, a rabilinyi, ⁶⁶ Xesibõn, a rabilinyi, Yaaseri, nun a rabilinyi.

7

Isakari xa die

¹ Isakari xa di naani nan ya: Tola, Puwa, Yasubu, nun Simiron. ² Tola xa die nan ya: Usi, Refaya, Yeriyele, Yamayi, Yibisami, nun Samuweli. Yi mixie nan findixi e xabile mang'ee ra. Mang'e Dawuda xa waxati kui, Tola xa di mixi wulu mõxõpen nun firin, keme senni findi soorie nan na. ³ Usi xa di xili Yisiraxiya. Yisiraxiya xa die nan ya: Mikayeli, Abadiyasi, Yoweli, nun Yisiya. Yi mixi suuli nan findi e xabile mang'ee ra. ⁴ Usi xa mixi wulu tongo saxan nun senni findi soorie nan na, barima e xa ginee nun e xa die wuya. ⁵ Isakari xabilee birin ya ma, xeme mixi wulu tongo solomasaxan nun solofere findi soori gbangbalanyie nan na.

Bunyamin xa die

⁶ Bunyamin xa die nan ya: Bela, Bekeri, nun Yediyayeli. ⁷ Bela xa di suuli nan ya:

Esibon, Usi, Yusiyele, Yerimoti, nun Yiri. Yi mixie nan findi e xabile mang'ee ra. Soori gbangbalanyie mixi wulu mõxõpen nun firin, tongo saxan nun naani nu na e ya ma. ⁸ Bekeri xa die nan ya: Semira, Yowasi, Eliyeseri, Eliyowenayi, Omeri, Yeremoti, Abiya, Anatoti, nun Alemeti. Yee birin Bekeri xa die nan e ra. ⁹ E xabilee xunyie xilie sebexi, e soori mixi wulu mõxõpen keme firin nu na. ¹⁰ Yediyayeli xa di xili Bilihan. Bilihan xa die nan ya: Yeyusu, Bunyamin, Exudu, Kenaana, Setani, Tarasisi, nun Axisaxari. ¹¹ Yediyayeli xa die birin findi e xabilee xunyie nan na. Soori mixi wulu fu nun solofere keme firin nu na e ya ma. ¹² Iri xa die nan ya: Supimi nun Xupimi. Axeri xa di xili Xusimi.

Nafatali xa die

¹³ Nafatali xa die nan ya: Yaxaseeli, Guni, Yeseri, nun Salumu, Bila xa di.

Manasi xa die

¹⁴ Manasi xa die nan ya: A xa konyi gine naxan kelixi Siriya bõxi ma naxa Asireli nun Makiri bari a be. Makiri naxa Galadi soto. ¹⁵ Makiri naxa gine fen Xupimi nun Supimi be. Makiri maagine xili Maaka. Makiri xa di firin nde xili Selofexadi. Selofexadi mu di xeme yo soto, fo di ginee. ¹⁶ Makiri xa gine Maaka naxa di bari, a xili sa Peresi xun ma. A xunya xili Seresi. Peresi xa die nan ya: Ulami nun Rakemi. ¹⁷ Ulami xa di xili Bedan. Galadi xa die nan na ki, Makiri xa di, Manasi xa di. ¹⁸ Galadi maagine Hamoleketi xa die nan ya: Isihodi, Abiyeseri, nun Maxala. ¹⁹ Semida xa die nan ya: Axiyani, Sikemi, Likixi, nun Aniyama.

Eframi xa die

²⁰ Eframi xa die nan ya: Eframi naxa Sutela soto. Sutela naxa Bereda soto. Bereda naxa Taxati soto. Taxati naxa Eleyada soto. Eleyada naxa Taxati soto. ²¹ Taxati naxa Sabadi soto. Sabadi naxa Sutela soto. Gatikae naxa Eseri nun Eleyadi faxa nee to siga e xa xurusee mupade. Eseri nun Eleyadi bari menni ne. ²² E baba Eframi naxa sunnun temui xõnkuye. E ngaxakerenyie naxa a madundu. ²³ Na dangi xanbi a xa gine naxa teege. A to di bari, a naxa a xili sa

Beriya barima tóore nu bara gbo a xonyi. ²⁴ A naxa di ginε soto naxan xili Seera. Na naxa Beti Xoron Labe nun Beti Xoron Fuge ti, a nun taa gbete naxan xili Useni Seera. ²⁵ Efirami naxa Refa soto. Refa naxa Resefa soto. Resefa naxa Tela soto. Tela naxa Taxani soto. ²⁶ Taxani naxa Ladana soto. Ladana naxa Amixudi soto. Amixudi naxa Elisama soto. ²⁷ Elisama naxa Nunu soto. Nunu naxa Yosuwe soto. ²⁸ E naxa sabati Beteli nun a rabilinyi, Naarani, a sogetede, Geseri nun a rabilinyi, a sogegorode, Sikemi nun a rabilinyi, han Aya nun a rabilinyi. ²⁹ Manasi bõnsõe xa taae nan ya: Beti Saan, a rabilinyi, Taanaki, a rabilinyi, Megido, a rabilinyi, Doro, nun a rabilinyi. Isirayila xa di Yusufu bõnsõe sabatixi yi taae nan kui.

Aseri xa die

³⁰ Aseri xa die nan ya: Yimina, Yisiwa, Yisiwi, nun Beriya. E maagine xili Sera. ³¹ Beriya xa die nan ya: Xeberi nun Malakiyeli, naxan findi Birisafiti baba ra. ³² Xeberi xa die nan ya: Yefeleti, Someri, nun Xotama. E maagine xili Suwa. ³³ Yefeleti xa die nan ya: Pasaki, Bimali, nun Asefati. Yefeleti xa die nan na ki. ³⁴ Someri xa die nan ya: Axi, Roga, Xuba, nun Arami. ³⁵ Someri xunya Helemi xa die nan ya: Sofaxa, Yimena, Selesi, nun Amali. ³⁶ Sofaxa xa die nan ya: Suwa, Xaraneferi, Suwali, Beri, Yimira, ³⁷ Beteseri, Hodo, Saama, Silesa, Yitiran, nun Beera. ³⁸ Yeteri xa die nan ya: Yefune, Pisepa, nun Ara. ³⁹ Ula xa die nan ya: Ara, Xaniyeli, nun Risiya. ⁴⁰ Aseri xa die nan na ki, mang'ee, mixi xungbee, soorie gbangbalanyie, mangedie nan nu e ra e xabilæe ya ma, naxee konti siga han mixi wulu moxõpen nun senni.

8

Bunyamin xa die

¹ Bunyamin xa die nan ya: Bela, a xa di singe, Asibeli, a xa di firin nde, Axara, a xa di saxan nde, ² Noxa, a xa di naani nde, nun Rafa, a xa di suuli nde. ³ Bela xa die nan ya: Adari, Gera, Abihudi, ⁴ Abisuwa, Naaman, Axowa, ⁵ Gera, Sefufani, nun Xurami. ⁶ Exudu xa die nan ya, naxee

findi xabile mang'ee ra: ⁷ Naaman, Ahiya, nun Gera. Singe e nu na Geba, kono Gera naxa e xanin Manaxati. Gera naxa Usa nun Axixudi soto. ⁸ Saxarayimi to mee a xa ginε Xusimi nun Baara ra, a naxa die soto Mowaba bõxi ma. ⁹ A xa ginε Xodesi xa die nan ya: Yobabo, Sibiya, Mesa, Malakama, Yeyusi, Sakiya, nun Mirima. ¹⁰ A xa die nan na ki naxee findi xabile mang'ee ra.

¹¹ A xa ginε Xusimi xa die nan ya: Abitubu nun Elipaali. ¹² Elipaali xa die nan ya: Eberi, Misami, nun Semedi, naxan Ono, Lodi, nun e rabilinyi tixi.

¹³ Beriya nun Sema, naxee findi Ayalon xabile mang'ee ra, naxa Gatikae keru. ¹⁴ Beriya xa mixie nan ya: Axiyo, Sasaki, Yeremoti, ¹⁵ Sebadaya, Aradi, Ederi, ¹⁶ Mikayeli, Yisepa, nun Yoxa. ¹⁷ Elipaali xa die nan ya: Sebadaya, Mesulama, Xisiki, Xeberi, ¹⁸ Yisemerayi, Yisiliya, nun Yobabo. ¹⁹ Simeyi xa die nan ya: Yakimi, Sikiri, Sabidi, ²⁰ Eliyenayi, Siletayi, Eliyeli, ²¹ Adaya, Beraya, nun Simirati. ²² Sasaki xa die nan ya: Yisepan, Eberi, Eliyeli, ²³ Abadon, Sikiri, Xanan, ²⁴ Xananiya, Elama, Antotiya, ²⁵ Yifideya, nun Penuweli. ²⁶ Yeroxama xa die nan ya: Sameserayi, Sexaraya, Atalaya, ²⁷ Yaaresiya, Eliya, nun Sikiri. ²⁸ Darisalamu xabile mang'ee nan na ki.

²⁹ Gabayon baba Yeyiyeli sabati Gabayon ne. A xa ginε xili Maaka. ³⁰ A xa die nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³¹ Gedori, Axiyo, Sekeri, ³² nun Mikiloti, naxan findi Simeyami baba ra. E fan sabati Darisalamu ne e bari mixie ya ma.

³³ Neri naxa Kisu soto. Kisu naxa Solu soto. Solu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwa, Abinadabo, nun Esibaali. ³⁴ Yonatan xa di xili Meribaali. Meribaali naxa Mike soto. ³⁵ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ³⁶ Axasi naxa Yehowada soto. Yehowada xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun Simiri. ³⁷ Simiri naxa Mosa soto. Mosa naxa Bineya soto. Bineya naxa Rafa soto. Rafa naxa Eleyasa soto. Eleyasa naxa Aseli soto. ³⁸ Aseli xa die nan ya: Asirikama, Bokeru, Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi,

nun Xanan. Aseli xa die nan na ki. ³⁹ Aseli xunya Eseka xa die nan ya: Ulami, a xa di singe, Yeyusu, a xa di firin nde, nun Elifeleti a xa di saxan nde. ⁴⁰ Ulami xa die soori gbangbalanyie nan nu e ra. E fata xali ra. E xa die nun mamadie wuya e konti sigama han mixi keme tongo suuli. Bunyamin bonsoe nan e birin na.

9

Darisalamukae

¹ Isirayilakae xilie birin sebexi Isirayila mang'ee xa buki nde kui. ² Yuda bonsoe nu bara siga konyiya kui Babilon boxi ma e xa yanfanteya xa fe ra. Naxee singe gbilen sabatide e xonyi Isirayila boxi ma, e findi Isirayila serexedubee, Lewikae, nun mixie nan na, naxee walima Ala xa horomobanxi kui. ³ Yuda bonsoe, Bunyamin bonsoe, Efirami bonsoe, nun Manasi bonsoe mixi ndee naxa sabati Darisalamu. ⁴ Yuda bonsoe xa mixi, naxee sabati Darisalamu, findi Utayi nan na, Amixudi xa di, Omeri xa di, Imiri xa di, Bani xa di, Peresi xa di, Yuda xa di. ⁵ Siloka naxee sabati naa, nee findi Asaya nan na, di singe, nun a xa die. ⁶ Sera xa di naxee sabati naa, nee findi Yuweli, nun a ngaxakerenyie nan na, mixi keme senni, mixi tongo solomanaani. ⁷ Bunyamin xa di naxee sabati naa, nee nan ya: Mesulama xa di Salu, Hasenuwa xa di, Hodafiya xa di, ⁸ a nun Yeroxama xa di Yibineya, a nun Usi xa di Ela, Mikiri xa di, a nun Sefataya xa di Mesulama, Reyuweli xa di, Yibiniya xa di, ⁹ a nun e ngaxakerenyie e xabile ki ma, mixi keme solomanaani, mixi tongo suuli nun senni.

¹⁰ Serexedubee naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Yedaya, Yehoyaribu, Yakin, ¹¹ Xilikiya xa di Asaraya, Mesulama xa di, Sadoki xa di, Merayoti xa di, Axituba xa di, naxan findi Ala xa horomobanxi wali xunyi ra, ¹² Yeroxama xa di Adaya, Pasura xa di, Malakiya xa di, Masayi xa di, Adiyeli xa di, Yasera xa di, Mesulama xa di, Mesilemiti xa di, Imeri xa di, ¹³ a nun e ngaxakerenyie, e denbaya xunyie, mixi wulu keren, keme solofere tongo senni. E birin findi kuntigie nan na, naxee walima Ala xa horomobanxi kui. ¹⁴ Lewi bonsoe

mixi naxee sabatixi Darisalamu, nee nan ya: Xasubu xa di Semaya, Asirikama xa di, Xasabiya xa di, Merarika, ¹⁵ a nun Bakibakari, Xeresi, Galali, Mataniya, Mika xa di, Sikiri xa di, Asafi xa di, ¹⁶ a nun Semaya xa di Abadiyasi, Galali xa di, Yedutun xa di, a nun Asa xa di Berekiya, Elekana xa di, naxan sabatixi Netofakae xa taae kui.

¹⁷ Ala xa horomobanxi naade makantee nan ya: Salumu, naxan findi e xunyi ra, Akubu, Talamon, Aximan, a nun e ngaxakerenyie. ¹⁸ Salumu bonsoe nan naade makanta wali rabafe han to horomobanxi sogetede biri ra. Naade naxan xili «Mange naade.» E benbae findi ne naade makantee ra Lewikae be. ¹⁹ Salumu, Kore xa di, Ebiyasafi xa di, Kora xa di, a nun a ngaxakerenyi naxee findi naade makantee ra, naxa Alatala xa horomolingira kanta alo e babae singe a raba ki naxe. ²⁰ Finexasi, Eleyasari xa di, nu findixi naade makantee xunyi nan na. Alatala nu na a seeti ma. ²¹ Meselemiya xa di Sakari nu bara findi Kiri Banxi Naralande naade makante ra. ²² Mixi keme firin, fu nun firin nu bara sugandi na wali rabade. E xili birin sebexi a nun taa xilie e sabatixi dennaxe. Dawuda nun Annabi Samuweli nu bara na wali so e yi ra. ²³ E tan nun e xa die naxa Alatala xa horomolingira naade kanta. ²⁴ Naade makante ndee nu tixi sogetede, sogeorode, koola, nun yirefanyi ma. ²⁵ E ngaxakerenyi naxee nu na taae kui, e nu fama e malide xi solofere bun ma. ²⁶ Naade makante kuntigie Lewikae, naxa yiree kanta Ala xa horomobanxi kui naafuli nu ragataxi dennaxe. ²⁷ E nu xima Ala xa horomobanxi rabilinyi ne alako e xa menni makanta, a nun e xa naade rabi geesege.

²⁸ Lewika ndee nu yirabasee ragatama, e nu e ramini loxo yo loxo, e man nu e konti. ²⁹ Booree nu yirabasee ragata, naxee nu na yire seniyenxi, a nun farin, weni, ture, surayi, nun se joxunmee. ³⁰ Serexedubee xa die nu labundee masunbu. ³¹ Salumu xa di Matitiya Lewika, naxan keli Kora xabile ya ma, nu taami ganma naxan nu bama serexe ra. ³² E ngaxakerenyi ndee, Kehati bonsoe ya

ma, nu taami dɔxɔma teebili ra malabui loxɔe birin. ³³ Bɛetiba naxee findi Lewi xabilɛe xunyie ra, nu sabatixi Ala xa hɔrɔmɔbanxi yigiyadee kui. Wali gbete yo mu nu na e yi ra, barima e findi wali birin xunyi nan na. E nu walima kɔe nun yanyi. ³⁴ Lewi xabilɛe xunyie nan na ki, naxee sabatixi Darisalamu.

Sɔlu bɔnsɔe
(*Isirayila Mang'ee I 8:29-38*)

³⁵ Gabayon baba Yeyiyeli nu sabatixi Gabayon taa nan kui. A xa gine xili Maaka. ³⁶ A xa di nan ya: Abadon, a xa di singe, Suru, Kisu, Bali, Neri, Nadabo, ³⁷ Gedori, Axiyo, Sakari, nun Mikiloti. ³⁸ Mikiloti naxa Simeyami sɔto. E nu sabatixi e ngaxakerenyie fe ma Darisalamu. ³⁹ Neri naxa Kisu sɔto. Kisu naxa Sɔlu sɔto. Sɔlu xa die nan ya: Yonatan, Malakisuwa, Abinadabo, nun Esibaali. ⁴⁰ Yonatan naxa Meribaali sɔto. Meribaali naxa Mike sɔto. ⁴¹ Mike xa die nan ya: Piton, Meleki, Tareya, nun Axasi. ⁴² Axasi naxa Yara sɔto. Yara xa die nan ya: Alemeti, Asamafeti, nun Simiri. Simiri naxa Mosa sɔto. Mosa naxa Bineya sɔto. ⁴³ Bineya naxa Refaya sɔto. Refaya naxa Eleyasa sɔto. Eleyasa naxa Aseli sɔto. ⁴⁴ Aseli xa di senni nan ya: Asirikama, Bokeru, Sumayila, Seyaraya, Abadiyasi, nun Xanan. Aseli xa die nan na ki.

10

Mang'e Sɔlu xa faxe
(*Samuweli I 31:1-13*)

¹ Filisitakae naxa Isirayilakae gere. Isirayilakae naxa e gi, a gbege naxa faxa Gilibowa geya fari. ² Filisitakae naxa bira Sɔlu nun a xa die foxɔ ra, han e Yonatan, Abinadabo, nun Malakisuwa faxa. ³ Gere naxa xɔrɔxɔ. Tanbe nde naxa Sɔlu sɔxɔ a paaxi ra. ⁴ A naxa a fala a xa geresose maxaninyi be, «N faxa i xa santidegema ra, alako yi gaantaree naxa n nayaagi.» Kɔnɔ na xeme mu suusa na rabade. Na na a ra, Sɔlu naxa a yete faxa a xa santidegema ra. ⁵ A xa geresose maxaninyi to na to, a fan naxa a yete faxa. ⁶ Sɔlu nun a xa di saxanyi faxa na ki ne. A xa denbaya birin naxa laaxira temui

keren. ⁷ Isirayilakae, naxee nu sabatixi geya lanbanyi, e to a kolon a sɔorie na e gife, Sɔlu nun a xa die bara faxa, e fan naxa e gi. Filisitakae e xa taae birin sɔto na ki ne.

⁸ Na kuye iba, Filisitakae naxa gbilen gere yire, e xa sɔori faxaxie harige tongo. E naxa Sɔlu nun a xa die to Gilibowa geya fari. ⁹ E to ge e xa harige tongode, e naxa Sɔlu xunyi nun a xa geresose xanin sɔorie yire. E naxa na xibaarui masen Filisitakae birin be, a nun e xa kuyee be. ¹⁰ E naxa Sɔlu xa geresose lu e xa ala xa banxi kui, e a xunyi gbaku e xa ala Dagɔn xa banxi kui. ¹¹ Yabesikae, naxee na Galadi, e to a me Filisitakae naxan nabaxi Sɔlu ra, ¹² e naxa siga e sa Sɔlu nun a xa die furee tongo, e fa e ragata Yabesi terebinti wuri bun ma Galadi. Yabesikae naxa sunyi suxu xi solofere. ¹³ Sɔlu faxa a xa yanfanteya nan ma fe ra a naxan niya Alatala ra. A mu Alatala xa woyenyi suxu, a naxa marasi fen mixie ra naxee woyenma mixi faxaxie ra. ¹⁴ A mu marasi fen Alatala ra, na na a ra Alatala naxa a faxa, a Sɔlu xa mang'eya fi Yisayi xa di Dawuda ma.

11

Dawuda findife Isirayila mang'e ra
(*Samuweli II 5:1-10*)

¹ Isirayilakae birin naxa a masen Dawuda be Xebiron, «Won wuli keren, fase keren. ² Hali Mang'e Sɔlu xa waxati i tan nan nu Isirayila rapere. I Marigi Alatala naxa a masen i be, «I xa n ma pama Isirayila rapere, i xa findi e xa yarerati ra.» ³ Isirayila forie birin naxa siga a foxɔ ra Xebiron. Dawuda naxa saate xiri e tagi Alatala ya i. E naxa ture sa a xunyi ma Isirayila mang'e ki ma, alɔ Alatala nu bara a masen Annabi Samuweli be ki naxe.

⁴ Mang'e Dawuda nun Isirayilakae naxa siga Darisalamu, naxan man nu xili Yebusu, barima Yebusu bɔnsɔe nu sabatixi naa. ⁵ E naxa a fala Dawuda be, «I mu soma be feo.» Kɔnɔ Dawuda naxa nɔ Siyon yire makantaxi masɔto. Na kui e menni xili fala Dawuda xa taa. ⁶ Dawuda nu bara a fala, «Naxan singe na Yebusu gere, n na kanyi findima ne

mang'e ra.» Seruya xa di Yowaba singe nan gere so, a fa findi soorie xa mang'e ra. ⁷ Dawuda naxa sabati na yire makantaxi kui, na na a ra naa xili naxa fala Dawuda xa taa. ⁸ Dawuda naxa menni nun a rabilinyi yailan. Yowaba fan naxa wali gbete raba Darisalamu alako naa xa fan. ⁹ Dawuda senbe nu luma gbo ra, barima a nun Mang'e Alatala nan nu a ra.

¹⁰ Dawuda xa soori xunyi, naxee bara a mali Isirayila mang'eya soto, alo Alatala nu bara a masen ki naxe, ¹¹ na soori gbangbalanyie xilie nan ya: Xakimoni xa di Yasobeyami, naxan findi e xunyi ra. A nu bara mixi keme saxon faha tanbe ra gere keren kui. ¹² A firin nde findi Dodayi xa di Eleyasari nan na, Axowaka. A nu na Dawuda xa senbema saxanyie ya ma. ¹³ A nu bara Dawuda mali Filisitakae gere de Pasi Damimi. A xa soorie naxa e gi Filisitakae ma, mengi xe nu dennaxe. ¹⁴ Kono Eleyasari naxa lu naa han a Filisitakae bonbo Alatala xa mali ra.

¹⁵ Yarerati saxon, Dawuda xa yarerati tongo saxanyie ya ma, naxa siga Dawuda yire Adulama fonme ra. Filisitakae nu tixi Refa gulunba kui. ¹⁶ Na waxati Dawuda nu sabatixi yire makantaxi, Filisitakae nu sabatixi Beteleemu mabiri. ¹⁷ Dawuda naxa a sago nde fala, «A xoli n ma n xa Beteleemu kolonyi ye min.» ¹⁸ Na soori yarerati saxanyie naxa Filisitakae xa naaninyi igiri, e sa ye ba kolonyi ra naxan na Beteleemu naade ra. E to fa na ye ra Dawuda be, a naxa tondi a minde. A naxa a ifili boxi ma serexe ra Alatala be. ¹⁹ A naxa a fala, «Ala xa n natanga na ma. N mu noma yi ye minde, n ma xeme naxan sotoxi n be e nii sare ra. Na luma alo e nii tide mu gbo n be.» Na kui a naxa tondi na ye minde a xa senbema saxanyie naxan soto a be.

²⁰ Yowaba ngaxakerenyi Abisayi nan nu findixi na senbema saxanyie xunyi ra. A nu bara xeme keme saxon faha a xa tanbe ra. A naxa xili xungbe soto na xeme saxanyie ya ma. ²¹ E naxa a binya, e a findi e xa mang'e ra, kono a mu lu e ya ma.

²² Yehoyada xa di Benaya Kabaseelika nu findixi soori magaaxuxi nan na. A nu bara fe xungbe gbege raba, alo Ariyeli

Mowabaka firinyi faxafe. A man naxa yete nde faha kolonyi kui balabalanyi temui. ²³ Loxoe nde a naxa Misiraka gbangbalanyi nde faha, naxan xa maiteya kanke ya firin lima. Tanbe belebele nu na na Misiraka yi ra, naxan gbo alo dugi soxo wuri. Benaya naxa na ba a yi ra, a a faha a yete xa tanbe ra. ²⁴ Yehoyada xa di Benaya xa fe xungbe nan na ki. A xili gbo na senbema saxanyie ya ma. ²⁵ A naxa binye soto dangi na xeme tongo saxon na, kono a senbe mu nu gbo na senbema saxanyie be. Dawuda xa gundo soori nan nu a ra.

²⁶ Senbema gbete nan ya: Yowaba xunya Asaheli, Dodo xa di Elexanan Beteleemuka, ²⁷ Samoti Harorika, Xeleli Pelonka, ²⁸ Ikesi xa di Ira Tekowaka, Abiyeseri Anatotika, ²⁹ Sibekayi Xusaka, Ilayi Axowaka, ³⁰ Maharayi Netofaka, Baanna xa di Xeleda Netofaka, ³¹ Ribayi xa di Itayi, naxan keli Gibiya Bunyamin bonsoe xa boxi ma, Benaya Piratonka, ³² Xurayi naxan keli Gaasi gulunba yire, Abiyeli Arabaka, ³³ Asamafeti Baxurimika, Eliyaba Saalabonka, ³⁴ Hasemi xa die Gisonkae, Saage xa di Yonatan Hararaka, ³⁵ Sakara xa di Axiyama Hararaka, Uru xa di Elifala, ³⁶ Xeferi Mekeraka, Ahiya Pelonka, ³⁷ Xesero Karemeleka, Esibayi xa di Naarayi, ³⁸ Natan ngaxakerenyi Yoweli, Hagari xa di Mibixari, ³⁹ Seleki Amonika, Naxarayi Berotika, Seruya xa di Yowaba xa geresose xaninma, ⁴⁰ Ira nun Garebe Yatirika, ⁴¹ Uriya Xitika, Axalayi xa di Sabadi, ⁴² Siisa xa di Adina Rubenkae xa mang'e nun a xa mixi tongo saxon, ⁴³ Maaka xa di Xanan, Yosafati Mitinika, ⁴⁴ Usiya Asatarotika, Xotama xa die Saama nun Yeyiyeli Arowerika, ⁴⁵ Simiri xa die Yediyayeli, Yoxa xunya Tisika, ⁴⁶ Eliyeli Maxawika, Eliyeli xa die Yeribayi nun Yosawiya, Itima Mowabaka, ⁴⁷ Eliyeli, Obedo, nun Yaasiyeli Mesobaka.

12

Soori gbetee birafe Dawuda foxo ra

¹ Soorie nan ya naxee siga Dawuda yire Sikilaga, alako e xa a mali gere sode. Na waxati Dawuda mu nu na Kisu xa di Solu fe ma. ² Bunyamin

bɔnsɔɛ nan nu e ra, Sɔlu ngaxakerenyie. E nu fata tanbɛ nun gɛmɛe wolide e yirefanyi nun e kɔɔla bɛlɛxɛ ra. ³ E xilie nan ya: Mangɛ Axiyeseri, Semaa xa die Yowasi Gibiyaka, Asamafeti xa die Yesiyeli nun Pɛleti, Beraka nun Yehu Anatotika, ⁴ Yisemaya Gabayonka, naxan findi sɔɔri xungbe ra na sɔɔri tongo saxan ya ma, a fan findi e xa mangɛ nan na, ⁵ Yeremi, Yaxasiyeli, Yoxanan, nun Yosabadi Gederaka, ⁶ Elusayi, Yerimoti, Beyalaya, Sɛmaraya, Sɛfataya Xarufuka, ⁷ Elekana Koraka, Yisiya Koraka, Asareli Koraka, Yoweseri Koraka, Yasobeyami Koraka, ⁸ nun Yeroxama Gedorika xa die Yowela nun Sebadaya.

⁹ Sɔɔri gbangbalanyi Gadika ndee naxa siga Dawuda yire wula i. Nee fata gere ra, geresose nu na e yi ra alo kanke makantase nun tanbɛ. E senbɛ nu gbo alo yetɛɛ, e xulun alo xeli naxee e gima geyae fari. ¹⁰ E xilie nan ya: Eseri, e xunyi, Abadiyasi, a firin nde, Eliyabi, a saxan nde, ¹¹ Misemanna, a naani nde, Yeremi, a suuli nde, ¹² Atayi, a senni nde, Eliyeli, a solofere nde, ¹³ Yoxanan, a solomasaxan nde, Elesabada, a solomanaani nde, ¹⁴ Yeremi, a fu nde, a nun Makabanayi, a fu nun keren nde. ¹⁵ Gadikae nan yi ki naxee findi sɔɔri xungbee ra. Naxan xurun e ya ma, a senbɛ gbo mixi kɛmɛ bɛ. Naxan xungbo e ya ma, a senbɛ gbo mixi wulu bɛ. ¹⁶ Nee naxa Yuruden xure giri a rafexi temui naxɛ, kike singe, e fa geya lanbanyi mixie kerɛ sogetede nun sogegorode mabiri.

¹⁷ Bunyaminka nun Yudayaka ndee naxa siga Dawuda xa yire makantaxi. ¹⁸ Dawuda naxa e ralan, a a fala e bɛ, «Xa wo faxi bɔɔɛsa nan kui alako wo xa n mali, won bɔɔɛɛ findima keren nan na. Kɔɔɔ xa a sa a li wo faxi n yanfade n yaxuie nan bɛ, n tan naxan mu fe ɔaaxi yo rabaxi, won benbae Marigi Ala kiiti sama nɛ.» ¹⁹ Na temui Alatala Xaxili Seniyɛnxi naxa goro Amasayi ma, naxan findi sɔɔri tongo saxan xunyi ra. A naxa a fala, Ala xa Yisayi xa di Dawuda mali, Ala xa bɔɔɛsa fi a ma, Ala xa bɔɔɛsa fi Dawuda malima ma,

barima Ala nan Dawuda malixi.

Na kui Dawuda naxa e rasɛnɛ, e xa lu a xa sɔɔri mangɛ ya ma.

²⁰ Manasi sɔɔri ndee nu bara e sa Dawuda dɛ ra a nu wama kafufe Filisitakae ma temui naxɛ Sɔlu gere. E nun Dawuda mu nɔ Filisitakae malide barima Filisita mangɛ ndee nu bara gaaxu, e fa a fala, «Dawuda fama nɛ won yanfade, a kafu a marigi Sɔlu ma, e won gere.» ²¹ E to na fala, Dawuda naxa gbilen Sikilaga. Manasika naxee nu biraxi a fɔxɔ ra, e xilie nan ya: Adena, Yosabadi, Yediyayeli, Mikayeli, Yosabadi, Elihu, nun Siletayi. Sɔɔri wulu keren mangɛ nan nu na e birin na. ²² E nu Dawuda malima a xa sɔɔri rapɛredɛ, barima e birin fata sɔɔriɔa rabade. Singe, e nu Isirayila sɔɔriɛ nan naɔɛrɛma. ²³ Lɔxɔ yo lɔxɔ Dawuda malimae xun nu masama han a xa sɔɔri gali naxa lu alo Ala gbe.

²⁴ Sɔɔri xasabi nan ya naxee fa Xebiron Dawuda yire, alako e xa Dawuda mali, Sɔlu xa mangɛya xa radangi a ma alo Alatala nu bara a masen ki naxɛ: ²⁵ Yudayakae, sɔɔri wulu senni kɛmɛ solomasaxan. Geresose nu na e birin yi ra. ²⁶ Simeyɔnkae, sɔɔri gbangbalanyie wulu solofere sɔɔri kɛmɛ. ²⁷ Lewikae, sɔɔri wulu naani kɛmɛ senni. ²⁸ Yehoyada, naxan findi yarerati ra Haruna ɔɔxɔɛ ra, a nun a xa sɔɔri wulu saxan kɛmɛ solofere. ²⁹ Sadɔki, segetala sɔɔri gbangbalanyi, nun a xabilɛ kuntigie, mixi mɔxɔɔɔn nun firin. ³⁰ Bunyaminka, Sɔlu bɔnsɔɛ, sɔɔri wulu saxan. E mu nu gbo barima a gbegebe nu na Sɔlu nan ma sɛɛti. ³¹ Eframikae, sɔɔri wulu mɔxɔɔɔn kɛmɛ solomasaxan. E birin sɔɔri gbangbalanyi naxee benbae xili nu gbo. ³² Manasikae, sɔɔri wulu fu nun solomasaxan. E tan nan nu sugandixi mangɛya radangife ra Dawuda ma. ³³ Isakarikae, kuntigi kɛmɛ firin nun e xa mixi naxee nu na e xa yaamari bun ma. E fan nu bara a kolon Isirayila lan a xa naxan naba na waxati. ³⁴ Sabulonkae, sɔɔri wulu tongo suuli. E rɛdixi gere xili ma, geresose nu na e yi ra. ³⁵ Nafatalikae, sɔɔri xunyi wulu keren, a nun sɔɔri wulu tongo saxan nun solofere. Wure lefa nun tanbɛ nu na e birin yi ra. ³⁶ Danakae, sɔɔri wulu mɔxɔɔɔn nun

solomasaxan keme senni. Geresose na e birin yi ra. ³⁷ Aserikae, soori wulu tongo naani. E birin redixi. ³⁸ Soori naxee keli Yuruden naakiri ma sogetede biri, nee findi Rubenkae, Gadikae, nun Manasikae nan na, e lan mixi wulu keme moxoren nan ma. Geresosee na e birin yi ra.

³⁹ Yi soorie fa ne Xebiron alako e xa Dawuda doxo mange ra Isirayila xun na. Na janige nan nu na e be. Isirayilakae birin nu bara na nate tongo. ⁴⁰ E naxa lu menni Dawuda yire xi saxan e e degema, e e minma. E ngaxakerenyie nan nu na donse rafalama e be. ⁴¹ E doxo booree fan naxa fa donse ra kelife ra Isakari boxi, Sabulon boxi, nun Nafatali boxi ma. E naxa fa na ra sofalee, joxomee, soee, nun ningee fari. E naxa fa kote mooli birin na alo donse, farin, xore xaraxi, weni bogi xaraxi, weni, ture, xuruse lanma nun a xungbe. E naxa fa a gbege ra barima Isirayilaka birin nu seewaxi.

13

Dawuda saate kankira xaninfe Darisalamu.

(Samuweli II 6:1-11)

¹ Dawuda naxa soori wulu xunyie, soori keme xunyie, nun kuntigi birin xili, e xa malan. ² Dawuda naxa a fala Isirayila jama birin be, «Xa a findixi fe fanyi nan na, xa a kelixi won Marigi Alatala nan ma, won xa xerae xee won ngaxakerenyie ma, naxee na Isirayila boxie ma. Won xa serexedubee nun Lewikae fan xili, naxee na Isirayila taae kui, alako won birin xa lu yire keren. ³ Won xa won Marigi xa saate kankira ragbilen won yire, barima Solu xa mangeya waxati, won mu siga a foxo ra.» ⁴ Nama birin naxa tin na fe fanyi ra.

⁵ Dawuda naxa Isirayila birin malan, keli Sixori xure ma Misira boxi, sa doxo Xamata ra, alako e xa Ala xa saate kankira tongo Kiriyati Yeyarimi. ⁶ Dawuda nun Isirayila birin naxa te Baala Yudaya boxi ma, dennaxe xili Kiriyati Yeyarimi. E nu wama Ala xa saate kankira tongofe. Alatala xa kibanyi nu na maleke sawure firin tagi na kankira fari, Alatala maxandima dennaxe. ⁷ E naxa Ala xa saate kankira tongo Abinadabo xonyi, e

a doxo kote xanin se neene kui. Usa nun Axiyo naxa a ragi. ⁸ Dawuda nun Isirayilakae naxa seewa ki fanyi Ala ya xori. E naxa beeti ba korae, maxasee, nun sarae xui ra.

⁹ E to lonyi li e dennaxe ma Kidon, ningee naxee nu kote xanin se mabendunma, naxa salaxun e wa birafe. Usa naxa saate kankira suxu a belexe ra alako a naxa bira. ¹⁰ Alatala naxa xono Usa ma, a a faxa keren na, barima a mu nu lan a xa a belexe din saate kankira ra. Usa faxa na ki ne Ala ya xori.

¹¹ Dawuda naxa xono Usa faxafe ma. Menni xili naxa sa «Usa gbaloe.» Han ya na xili saxi naa xun. ¹² Dawuda naxa gaaxu Ala ya ra na loxoe. A naxa a yete maxorin, «N Ala xa saate kankira rasoma n xonyi di?» ¹³ Na loxoe Dawuda mu saate kankira xanin a xonyi Darisalamu. A naxa a raso Obedo Edon xa banxi kui, naxan na Gati. ¹⁴ Ala xa saate kankira naxa lu Obedo Edon xa denbaya yire kike saxan. Alatala naxa barake sa e ma na xa fe ra.

14

Dawuda xa denbaya

(Samuweli II 5:11-16)

¹ Tire mange Xirami naxa mixie xee Dawuda xon ma alako e xa banxi belebele ti a tan Dawuda be. E naxa sediri wuri xanin e xun ma, a nun walike naxee a rawalima. ² Dawuda naxa a kolon a Alatala yati nan a findixi Isirayila mange ra. A a kolon Ala luma a xa mangeya ite ra a xa jama xa fe ra. ³ Dawuda naxa gine gbete doxo Darisalamu. E naxa di ginee nun di xeme bari a be. ⁴ A xa di naxee barixi Darisalamu, e xilie nan ya: Samuwa, Sobabo, Natan, Sulemani, ⁵ Yibixari, Elisuwa, Elipeleti, ⁶ Noga, Nefegi, Yafiya, ⁷ Elisama, Beeliyada, nun Elifeleti.

Filisitakae Dawuda gerefe

(Samuweli II 5:17-25)

⁸ Filisitakae to a me Dawuda bara findi Isirayila mange ra, e naxa siga a gerefe. Dawuda fan naxa mini e ya ra. ⁹ Filisitakae naxa gere ti Isirayilakae be naxee nu na Refa gulunba. ¹⁰ Dawuda naxa Ala maxorin, «N xa siga Filisitakae

gerede? I e sama n sagoe?» Alatala naxa a masen a be, «Siga, n fama ne e sade i sagoe.»

¹¹ Dawuda nun a xa soorie naxa te Bali Perasimi, e fa Filisitakae bonbo. Na kui Dawuda naxa a fala, «Ala bara n yaxuie kana, alo ye gbege bogoni booma a ra ki naxe.» Na fe nan a toxi, Bali Perasimi xili falaxi yi yire xun. ¹² Filisitakae nu bara e xa kuyee lu gere yire. Dawuda naxa yaamari fi e xa gan.

¹³ Filisitakae man naxa gere ti Isirayilakae be naxee nu na Refa gulunba. ¹⁴ Dawuda man naxa Ala maxorin xa a lanma a xa e gere. Ala naxa a yaabi, «I naxa bira e foxo ra de. I xa e mabilin han wondi yire. I xa mame ti menni ¹⁵ han i xa xui nde me wuri bilie kon na. Na temui i fa mini wondi kui e gerede. N tan nan minima i ya ra, nee bonbo i be.» ¹⁶ Dawuda naxa a raba alo Ala a masenxi a be ki naxe. E naxa Filisitakae bonbo kelifa Gabayon, sa doxo Geseri ra. ¹⁷ Na kui Dawuda xili naxa xungbo yire birin. Alatala naxa a niya si birin xa gaaxu Dawuda ya ra.

15

Ala xa saate kankira sigafe Darisalamu

¹ Dawuda naxa banxie ti Darisalamu taa kui, dennaxe nu xili Dawuda xa taa. Menni a naxa kiri banxi ti Ala xa saate kankira luma dennaxe. ² Dawuda naxa yaamari fi a mixi yo mu Ala xa saate kankira maxaninma fo Lewikae, barima Alatala e tan nan sugandixi na ma. Na bara findi e xa wali ra temui birin. ³ Dawuda naxa Isirayila birin xunlan Darisalamu Alatala xa saate kankira rasofe ra banxi kui naxan nu yailanxi na xa fe ra.

⁴ Dawuda naxa Haruna xa die nun Lewikae malan:

⁵ Kehati xa die, mixi keme mixi moxonen. E xunyi na Uriyeli nan na.

⁶ Merari xa die, mixi keme firin mixi moxonen.

E xunyi na Asaya nan na.

⁷ Gerison xa die, mixi keme mixi tongo saxan.

E xunyi na Yoweli nan na.

⁸ Elisafan xa die, mixi keme firin.

E xunyi na Semaya nan na.

⁹ Xebiron xa die, mixi tongo solomasaxan. E xunyi na Eliyeli nan na.

¹⁰ Yusiyeli xa die, mixi keme mixi fu nun firin.

E xunyi na Aminadabo nan na.

¹¹ Dawuda naxa serexedubee Sadoki nun Abiyatari, a nun Lewikae Uriyeli, Asaya, Yoweli, Semaya, Eliyeli nun Aminadabo xili. ¹² A naxa a fala e be, «Wo tan nan na Lewi xa denbayae xunyi ra. Wo wo yete raseniye, wo tan nun wo xa mixie. Wo xa te wo Marigi Alatala xa saate kankira ra. Wo xa a xanin yire n dennaxe yailanxi a be. ¹³ Temui dangixi won Marigi Alatala nu bara xono won ma, barima Lewikae nan nu lan e xa na xanin a seriye ki ma.»

¹⁴ Serexedubee nun Lewikae naxa e yete raseniye beenu e xa te Isirayila Marigi Alatala xa saate kankira ra.

¹⁵ Lewikae naxa Alatala xa saate kankira suxu wurie ma a xaninma naxee ra, e e sa e tunkie fari alo Alatala Annabi Munsa yamari ki naxe.

¹⁶ Dawuda naxa a fala Lewikae xunyi be e xa bestiba ndee sugandi e xa mixie ya ma naxee besti bama korae nun maxasee xui ra jalexinyi kui. ¹⁷ Lewikae naxa Yoweli xa di Heman sugandi, a nun Berekiya xa di Asafi, nun Kusaya xa di Etani, naxan nu na Merari xa die ya ma.

¹⁸ Lewikae gbetee nan nu na naade kantee ra: Sakari, Ben, Yasiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Benaya, Maaseya, Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. ¹⁹ Lewika gbetee nan nu na bestibae ra: Heman, Asafi, nun Etani. E nu maxasee raberema jalexinyi kui. ²⁰ Sakari, Asiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Unni, Eliyabi, Maaseya, nun Benaya nu korae raberema.

²¹ Matitiya, Elifelehu, Mikineyahu, Obedo Edon, Yeyiyeli, nun Asasiya nu korae luuti solomasaxan daaxi raberema. ²² Lewika Kenaniya naxa findi xunyi ra naxan Ala xa saate kankira xaninma. A nu na wali kolon. ²³ Berekiya nun Elekana nu a malima na wali kui. ²⁴ Serexedubee Sebanaya, Yosafati, Netaneeli, Amasayi, Sakari, Benaya, nun Eliyeseri nan nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra.

Obedo Edon nun Yexiya nan nu saate kankira xaninyie ra.

²⁵ Dawuda, Isirayila forie, nun soori wulu xunyie naxa ti kira xon alako e xa sa Alatala xa saate kankira mati jalexinyi kui kelifa ra Obedo Edon xonyi.

²⁶ Ala naxa Lewikae mali a xa saate kankira xaninde. Na kui e nu bara tuura solofere nun yexee kontonyi solofere ba serexe ra. ²⁷ Dawuda, Lewika naxee saate kankira xaninma, beetibae, nun Kenaniya, beetibae xa mange, e birin nu maxirixi donma tofanyie kui. Dawuda naxa serexedube donma fan nagoro a ma. ²⁸ Isirayilakae birin naxa te Alatala xa saate kankira ra jalexinyi kui. Ndee naxa ferie nun sarae fe, ndee naxa maxasee nun korae rabere.

²⁹ Solu xa di gine Mikala naxa Isirayilakae to Alatala xa saate kankira raso ra Dawuda xa taa kui. A to mange Dawuda to fare boron na jalexinyi kui, a naxa mange Dawuda rapaaxu.

16

Dawuda Ala tantufe

¹ E to so Darisalamu, e naxa Ala xa saate kankira doxo horomolingira kui, Dawuda naxan yailanxi a lude ra. E naxa serexe gan daaxi nun xanunteya serexe ba. ² Dawuda to ge na serexee bade, a naxa duba Isirayila nama be Alatala xili ra. ³ Na xanbi a naxa taami, sube, nun donse joxunme so Isirayilakae birin yi ra.

⁴ A Lewika naxee sugandi dubafe ra nama be, e Isirayila Marigi Alatala matoxo, e a tantu a xa saate kankira ya ra. Nee xilie nan ya: ⁵ Asafi, naxan findi e xunyi ra, Sakari, naxan na na xanbi ra, Yeyiyeli, Semiramoti, Yexiyeli, Matitiya, Eliyabi, Benaya, Obedo Edon, nun Yeyiyeli. Korae nu na e yi ra, maxasee nu na Asafi yi ra. ⁶ Serexedube Benaya nun Yaxasiyeli nu sarae fema Ala xa saate kankira ya ra.

⁷ Na loxoe Dawuda naxa yi beeti so Asafi nun a xa mixie yi ra alako e xa Alatala tantu.

⁸ Wo Alatala matoxo, wo a maxandi. Wo a masen sie be a fe xungbe naxee rabaxi.

⁹ Wo beeti ba a be, wo a tantu binye kui.

Wo wo mapoxun a xa fe fanyie birin ma.

¹⁰ Wo a xili seniyenxi matoxo.

Wo tan naxee na Alatala fenfe, seewe xa lu wo bope kui.

¹¹ Wo xa bira Alatala nun a senbe foxo ra. Wo wo ya rafindi a ma.

¹² Wo wo ratu a xa kaabanakoe ma, a xa fe fanyie ma a naxee rabaxi, a nun a xa marasi.

¹³ Wo tan Isirayila bara findi a xa konyie ra.

Yaxuba xa die, Alatala bara wo sugandi.

¹⁴ Alatala nan na won Marigi Ala ra,

A tan nan kiiti sama boxi birin ma.

¹⁵ Wo wo ratu a xa saate ma temui birin, a xa woyenyi ma abadan.

¹⁶ A na saate naxan tongo Iburahima be, a a kali Isiyaga be.

¹⁷ A na nan xirixi e nun Yaxuba tagi, a findi saate ra Isirayila be naxan mu kanama abadan.

¹⁸ Na saate nan ya:

«N Kanaan boxi fima ne wo ma, a findi wo ke ra.»

¹⁹ Wo mu nu gbo,

xope nan nu wo ra na boxi kui.

²⁰ Wo to siga paman e gbete ma,

wo naxa lu e xa mangeya bun ma,

²¹ Ala mu tin mixi yo xa wo jaxankata.

A naxa mangee rakorosi wo xa fe ra,

²² «Wo naxa wo belexe din n ma mixi sugandixie ra,

wo naxa n ma namijonmee tooro.»

²³ Dunija birin xa beeti ba Alatala be.

Loxoe birin wo xa a xa kisi xa fe masen.

²⁴ Wo xa a xa fe fanyie tagi raba si gbete be,

wo xa a xa kaabanakoe masen dunija birin be.

²⁵ Alatala senbe gbo, a lanma won xa a matoxo.

A magaaxu alae birin be.

²⁶ Wule nan na si gbete xa alae ra,

konoo Alatala nan koore daaxi.

²⁷ Nore xungbe na a yi ra,

senbe nun seewe gbo a xonyi.

²⁸ Si birin, wo xa Alatala matoxo,

wo xa a senbe kolon.

²⁹ Wo xa a xili matoxo,

wo xa serexe ba a be a xa horomolingira kui,

wo xa a batu seniyenyi kui.

- ³⁰ Adama birin xa seren a ya ra.
Ala mu tinma dunija xun xa rakana.
³¹ Koore nun dunija xa seewa,
birin xa a kolon Alatala nan mange ra.
³² Baa nun yexeee xa Ala senbe masen,
boxi nun subee xa Ala xa fanyi masen.
³³ Wondi wuri xa Alatala xili masen,
naxan fafe dunija makiitide.
³⁴ Wo xa Alatala tantu barima a fan,
a xa xanunteya mu kanama abadan.
³⁵ Wo xa a masen Ala be,
«Ala, muxu rakisi,
muxu ratanga si gbetee ma,
alako muxu xa i xili matoxo,
na xa findi fe fanyi ra muxu be.
³⁶ Tantui na Isirayila Marigi Alatala be
temui birin.»

Nama naxa a ratin, «Tantui na Alatala be.»

³⁷ Dawuda naxa Asafi nun a xunxae yamari e xa meeni Alatala xa saate kankira ma temui birin. ³⁸ A naxa Yedutun xa di Obedo Edon, nun Xosa, a nun a xa mixi tongo senni nun solomasaxan yamari e xa hōromolingira naade kanta. ³⁹ Serexedube Sadoki nun a xa mixie naxa lu Alatala xa hōromolingira naxan nu na Gabayon geya fari. ⁴⁰ A nu lan ne e xa serexe gan daaxi ba geesege nun nunmare temui Alatala be alo a sebexi Isirayilakae be kitaabui kui ki naxe. ⁴¹ Heman, Yedutun, nun boore naxee nu sugandixi fan nu na alako e xa Alatala tantu, barima a xa fonisireya mu ponma abadan. ⁴² Heman nun Yedutun nu sarae fema, e nu maxasee raberema alako e xa beeti ba Alatala be. Yedutun xa die nan nu na naade kantee ra. ⁴³ Na dangi xanbi, jama birin naxa siga e xonyi. Dawuda fan naxa gbilen a xonyi, a xa duba a xa denbaya be.

17

Ala xa saate Dawuda be (Samuweli II 7:1-17)

¹ Dawuda to ge sabatide a xa banxi nēene kui, a naxa a fala Annabi Natan be, «I bara a to, n na banxi tofanyi nan kui naxan yailanxi sediri wuri ra, kono Alatala xa saate kankira tan na kiri banxi nan kui.» ² Annabi Natan naxa Dawuda

yaabi, «I xa i waxonfe raba, barima wo nun Ala na a ra.»

³ Na koe ra, Ala naxa a masen Annabi Natan be, ⁴ «Sa a fala n ma konyi Dawuda be Alatala xa masenyi nan ya, «I tan mu banxi tima n be n luma dennaxe. ⁵ Kabi n Isirayila ramini Misira boxi kui han to, n na kiri banxi nan kui. Banxi gbete yo mu nu na n yi ra. ⁶ Muxu nun Isirayila xa jere kui, n mu a fala n ma jama xa yarerati yo be, n naxee sugandi e xa meeni n ma jama ma, e xa banxi sediri wuri daaxi ti n be.» ⁷ Yakosi i xa a masen n ma konyi Dawuda be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: I nu na goore ne xuruse kantade, n naxa i findi n ma jama Isirayila xa mange ra. ⁸ I nu sigama dennaxe birin won birin nan nu a ra, n naxa i yaxuie halaki i ya ra, n naxa i xili rate alo mixi binye naxee na boxi fari. ⁹ N bara yire nde sugandi n ma jama Isirayila be e sabatima dennaxe, alako e naxa gaaxu sonon, tinxintaree xa e lu naa. ¹⁰ N e malima ne alo n a raba ki naxe n to kiitisee doko n ma jama Isirayila xun ma. N man na rabama i tan fan be, i xa ti i yaxuie fari. N tan Alatala fama ne senbe fide i ma a nun i xabile birin. ¹¹ I xa dunijeigiri na kamali temui naxe, i naxa gbilen i benbae yire, n meenima ne i xa die ma. N keren sugandima ne, a xa findi mange ra i joxoe ra. ¹² Na kanyi nan fama hōromobanxi tide n be. N a rasabatima mangeya kui, alako a xa bu abadan. ¹³ N findima a baba nan na, a tan fan findima n ma di nan na. N ma fonisireya mu bama a yi ra alo n a ba ki naxe mange singe yi ra. ¹⁴ N a findima n ma jama xa mange nan na, a xa mangeya mu kanama abadan.»

¹⁵ Annabi Natan naxa Ala xa masenyi ti Dawuda be alo Ala a masenxi a be ki naxe. ¹⁶ Na xanbi mange Dawuda naxa siga, a sa a yete dentege Marigi Alatala be, a a fala, «N Marigi Alatala, nde na n tan na a nun n ma denbaya ra naxan a niyama i xa yi nate mooli tongo muxu be? ¹⁷ N Marigi Ala, i naxan falaxi i xa konyi xa denbaya xa fe ra, fe xuri mu a ra de! N Marigi Alatala i bara hinne n na alo mixi xungbe. ¹⁸ N tan Dawuda, n noma munse falade i be yi xunnakeli xa fe ra i naxan

fixi i xa konyi ma? I i xa konyi kolon. ¹⁹ Marigi Alatala, i bara yi nate tongo n be i xa xanunteya xa fe ra alako dunija xa i senbe kolon.»

²⁰ «Alatala, i maniyε mu na, ala gbete mu na ba i tan na. Muxu bara na kolon. ²¹ Si gbete na dunija naxan luma alo Isirayila naxan Marigi a raminixi konyiya kui, a a findi a xa pama ra? I bara kaabanakoe raba, fe magaxuxie. I bara sie keri i xa pama ya ra, i naxan naminixi Misira boxi ra, alako i xili xa kolon. ²² Marigi Alatala, i bara a ragiri Isirayila xa findi i xa pama ra, i fan bara findi e Marigi Ala ra. Na mu kanama abadan.»

²³ «Marigi Alatala, i xa masenyi i xa konyi nun a xa denbaya xa fe ra, na xa kamali. I naxan fala, yandi i xa na ragiri. ²⁴ I xa na ragiri alako i xili xa gbo temui birin. Dunija xa a fala, <Mange Alatala, Isirayila Marigi Ala nan a ra.> I xa konyi Dawuda, nun a xa denbaya, i xa meeni e ma abadan. ²⁵ N Marigi Ala, i bara i janige masen i xa konyi be a falafe ra i xa a xa denbaya xun nakeli. Na na a ra i xa konyi bara limaniya i maxandife ra. ²⁶ Alatala, i tan nan na Ala ra. I bara yi masenyi fanyi ti i xa konyi be. ²⁷ I bara wa i xa konyi xa denbaya barakafe, alako a xa balo i ya i abadan. Alatala barake sama naxan ma, na barake mu bama a yi ra abadan.»

18

Dawuda nola sotofe (Samuweli II 8:1-18)

¹ Na to dangi, Dawuda naxa Filisitakae bonbo, a e rayaagi. A naxa Gati nun a rabilinyie ba e yi ra. ² A naxa Mowabakae fan bonbo, e fa lu a xa yaamari bun ma, e duuti ba. ³ Dawuda naxa Soba mange Hadadeseri fan bonbo Xamata mabiri, barima a nu wama Efirati xure xa lu a xa yaamari bun ma. ⁴ Dawuda naxa soori ragise wulu keren, soe ragi wulu solofere, nun soori wulu moxonen ba e yi ra. A naxa soe birin tore bolon fo soe keme jondon a naxee ragata a yete be.

⁵ Siriyaka naxee na Damasi naxa fa Soba mange Hadadeseri malide, konon Dawuda naxa soori wulu moxonen nun

firin bonbo e ra. ⁶ Dawuda naxa a xa soorie doxo Siriya boxi ma Damasi taa kui. Siriyakae naxa lu Dawuda xa yaamari bun, e duuti ba a be. Dawuda siga dede, Alatala nu xunnakeli fima ne a ma. ⁷ Dawuda naxa Hadadeseri xa soorie xa wure lefa xanin Darisalamu xema masoxi naxee ma. ⁸ A naxa Hadadeseri xa yoxui gbegbe tongo Tibati nun Kunu. Sulemani naxa na yailan maxase xungbe ra, salide kontigibae, a nun serexebade walisee ra naxee nu rawalima horomobanxi kui.

⁹ Xamata mange Tohu naxa a me a Dawuda bara Soba mange Hadadeseri xa soorie birin bonbo. ¹⁰ A naxa a xa di Hadorami xee mange Dawuda xon, a xa a xeebu a be, a man xa a matoxo a xa gere xa fe ra Hadadeseri mabiri ra. A man naxa xema, gbeti, nun yoxui fi Dawuda ma, barima gere nu na Tohu nun Hadadeseri tagi. ¹¹ Mange Dawuda naxa na birin fi Alatala ma, a nun gbeti nun xema a naxan nasuxu sie birin yi ra alo Edon, Mowaba, Amoni, Filisita, nun Amaleki.

¹² Seruya xa di Abisayi naxa Edonka wulu fu nun solomasaxan bonbo gulunba kui Foxoe yire. ¹³ A naxa soorie lu Edon alako naa birin xa lu Dawuda xa yaamari bun ma. Dawuda siga dede, Alatala nu xunnakeli fima ne a ma.

¹⁴ Dawuda naxa a xa pama Isirayila yamari seriye nun tinxinyi ra. ¹⁵ Seruya xa di Yowaba nan nu na soorie xa mange ra. Axiludu xa di Yehosafati nan nu na mange xa xui madangi ra. ¹⁶ Axituba xa di Sadoki nun Abiyatari xa di Abimeleki nan nu na serexedubee ra. Sawesa nan nu na mange xa sebeliti ra. ¹⁷ Yehoyada xa di Benaya nan nu na Keretikae nun Peletakae xunyi ra. Mange Dawuda xa die nan nu na a xanbi ra.

19

Dawuda nun Amonikae xa gere (Samuweli II 10:1-19)

¹ Na to dangi, naxan naba na nan yi ki. Amonikae xa mange Naxasa naxa faxesa, a xa di naxa ti a joxoe ra. ² Dawuda naxa a manoxun, «N fe fanyi rabama ne Naxasa xa di Xanun be, barima a baba fe fanyi

raba ne n be.» Dawuda naxa xerae xee Xanun xon e xa sa a nu tɔɔɔ a nu sege sa a baba jonfe ma. Dawuda xa xerae naxa so Amonikae xa boxi ma Xanun yire, e xa a nu tɔɔɔ sa. ³ Kɔnɔ Amonikae xa kuntigie naxa a fala Xanun be, «I joxɔ a ma Dawuda yee xeexi i nu tɔɔɔ sade i baba jonfe nan ma? E faxi ne e xa fa be kolon, e xa be ya iso, e xa yi boxi tegerenya raba. A xa xerae faxi be na nan ma.»

⁴ Na kui Xanun naxa Dawuda xa xerae suxu, a naxa e de xabe maxaba, a naxa e xa donmae raxaba e xore yailanyi, a fa e rabɛnin. ⁵ Mixi nde to na fe dentɛge Dawuda be, a naxa mixie xee a xa xerae yire a falafe ra, «Wo lu Yeriko han wo de xabee xa mini. Na temui wo xa gbilen be.» Dawuda xa xerae xaxili nu bara ifu ki fanyi ra.

⁶ Xanun nun Amonikae to a kolon a e bara xonnanteya raso e nun Dawuda tagi, e naxa gbeti kilo wulu tongo saxan nun naani fi Siriyakae ma, naxee nu na Mesopotamiya, Maaka nun Soba, alako e xa fa sɔori ragisee nun soe ragie ra e be. ⁷ Na kui Maaka mange nun a xa pama naxa fa sɔori ragise wulu tongo saxan nun firin na, e fa malan Medeba. Amonikae fan naxa mini e xa taae kui, alako e xa Dawuda gere. ⁸ Dawuda fefe na kolon, a naxa sɔori mange Yowaba nun a xa sɔori gbangbalanyi birin xee e yire. ⁹ Amonikae naxa mini, e ti gere ki ma taa sode de ra. Mange naxee fa e malide, e nu tixi e xati ma daaxa i.

¹⁰ Yowaba naxa a kolon gere na a ya ra, a man na a xanbi ra. A naxa Isirayila sɔori fanyie mayegeti, a e ti Siriyakae ya ra. ¹¹ A naxa sɔori donxɔee lu a xunya Abisayi xa yaamari bun ma, e xa ti Amonikae ya ra. ¹² Yowaba naxa a fala a xunya be, «Xa Siriyakae senbe gbo n be, i xa fa n malide. Xa Amonikae fan senbe gbo i be, n fan sigama i malide. ¹³ I xa limaniya, won xa won senbe so won bɔnsɔe xa fe ra nun won Marigi Ala xa taae xa fe ra. Alatala xa a waxɔnfe raba.»

¹⁴ Yowaba nun a xa sɔorie naxa Siriyakae gere. Nee naxa e gi Yowaba ma. ¹⁵ Amonikae to a to, Siriyakae bara e gi, e fan naxa e gi Abisayi ma. Yowaba xunya

naxa so taa kui, Yowaba naxa gbilen Darisalamu.

¹⁶ Siriyakae to a kolon Isirayila bara e bɔnbɔ, e naxa xerae xee Siriyakae ma naxee nu na xure naakiri ma. Hadadeseri xa sɔori mange Sofaki nan nu na e xunyi ra. ¹⁷ Dawuda to na kolon, a naxa Isirayilakae birin malan, e naxa fa e Yuruden igiri, e siga Siriyakae gere. Siriyakae man naxa e gi Isirayilakae ya ra. ¹⁸ Dawuda naxa sɔori nun e ragise dɔxɔ wulu solofere faxa, a nun sɔori wulu tongo naani gbete. A naxa sɔori mange Sofaki fan faxa. ¹⁹ Hadadeseri malimae to a kolon a Isirayilakae bara e bɔnbɔ, e naxa lanyi xiri e nun Dawuda tagi, e naxa lu a xa yaamari bun. Kabi na waxati, Siriyakae mu tinma Amonikae malide sɔnon.

20

Dawuda Amonikae nun Filisitakae gerefe

(Samuweli II 11:1, 12:26-31)

¹ Na je igbilenyi, gere temui to a li, Yowaba nun a xa sɔori gbangbalanyie naxa siga Amonikae gere. Yowaba naxa taa nde suxu naxan xili Raba, a fa menni kana. Dawuda tan naxa lu Darisalamu. ² Dawuda naxa mange tɔnxuma xema daaxi ba Amonikae xa mange xunyi ma, naxan xa binye dangi kilo tongo saxan na. Geme tofanyi diya-man daaxi fan nu na a ma. Na mange tɔnxuma naxa dɔxɔ Dawuda xun ma, a fa se gbege xanin a xun ma a naxan sɔɔ gere kui. ³ Nama naxan nu na naa, Dawuda naxa e xanin a xun ma, a e findi konyie ra naxee wuri, geme, nun wure xabama. A Amonikae xa taa birin xa fe raba na ki ne. Na xanbi, Dawuda nun a xa sɔorie naxa gbilen Darisalamu.

⁴ Na to dangi, Isirayilakae nun Filisitakae naxa gere Geseri. Na gere kui, Sibekayi Xusaka naxa Sipayi faxa. Sipayi findi Refa bɔnsɔe nan na. Filisitakae naxa yaagi na fe ma.

⁵ Isirayilakae nun Filisitakae man naxa gere. Yi biyaasi Yayiri xa di Elexanan naxa Goliyati xunya Laxami Gatika faxa. A senbe nu gbo, a xa tanbe xa xungboe nu luxi alo dugi sɔxɔ wuri.

⁶ Gere gbete naxa mini Gati. Xeme kuye nde nu na, sole senni nan nu na a salonse birin ma, nee malanxi moxoren nun naani. Na fan Rafa bɔnsɔe nan nu a ra. ⁷ A to Isirayila konbi, Dawuda xunya Simeya xa di Yonatan naxa a faxa. ⁸ Yi xeme birin fatanxi Rafa bɔnsɔe nan ma naxan nu sabatixi Gati. Dawuda nun a xa sɔorie naxa e birin sɔntɔ.

21

Isirayila nama kontife (Samuweli II 24:1-9)

¹ Sentane to wa Isirayila ratantanfe, a naxa Dawuda bɔne rate a xa Isirayilakae konti. ² Dawuda naxa a fala Yowaba nun kuntigie be, «Wo siga, wo xa sa Isirayilakae konti, keli Beriseeba ma, sa doxo Dana ra. Wo xa na xasabi dentegɛ n be.» ³ Yowaba naxa a yaabi, «Alatala xa Isirayila nama rawuya doxo keme. Mange, n marigi, i xa konyie xa mu nee birin na? I yi mooli maxorinxi munfe ra? Munfe ra i wama Isirayila xa yi yunubi soto?» ⁴ Kono mange xui mu matandima, na na a ra Yowaba naxa mini, a naxa Isirayila birin ipere, a fa gbilen Darisalamu. ⁵ A naxa nama xasabi fala Dawuda be. Isirayilakae xa konti nan ya: xeme santidegema kanyi miliyon keren, wulu keme. Yudayakae xa konti nan ya: xeme santidegema kanyi wulu keme naani, tongo solofere. ⁶ Yowaba mu Lewi nun Bunyamin bɔnsɔe konti, barima mange xa yaamari mu nu rafanxi a ma.

⁷ Yi yaamari naxa rapaaxu Ala ma. A naxa Isirayila xa tantanyi seri ba. ⁸ Dawuda naxa a fala Ala be, «N to yi rabaxi, n bara yunubi belebele raba. Yakosi n bara i mayandi i xa diɛ i xa konyi xa yunubi ma. Na bara findi n ma daxuna ra.» ⁹ Alatala naxa a masen Gadi be, naxan findi namiponme ra mange be Dawuda xa waxati, ¹⁰ «I xa a fala Dawuda be, Alatala yi nan masenxi i be, «N bara fe saxan masen i be, i xa keren sugandi i wama n xa naxan naba i ra.» ¹¹ Gadi naxa siga Dawuda yire, a a fala a be, «Alatala yi nan masenxi i be, ¹² «I bara tin paxankate mundun na: kaame xa sin boxi pe saxan, xa na mu i yaxuie xa no

wo ra e xa santidegema ra kike saxan, xa na mu Alatala xa a xa maleke xee a xa Isirayila nama halaki, a xa boxi birin kana a xa santidegema ra nun fure paaxi ra xi saxan. Yakosi i xa a mato n lan n xa naxan fala n xema be.» ¹³ Dawuda naxa Gadi yaabi, «N bɔne bara mapaaxu a xoxoxe ra. A lan n xa n sa Alatala belexe i naxan xa kinikini gbo. Na fisa adamadie belexe be.» ¹⁴ Alatala naxa fure paaxi radin Isirayila ma han xeme wulu tongo solofere naxa faxa Isirayila boxi ma. ¹⁵ Ala naxa maleke xee Darisalamu, a xa sa naa kana. A nu naa kanafe temui naxe, Alatala naxa e xa toore mato, a fa nimisa. A naxa a masen maleke be naxan nu na naa kanafe, «Na lan. E lu naa sinden.» Alatala xa maleke nu tixi Oronan Yebusuka xa lonyi ma. ¹⁶ Dawuda to a ya rate, a naxa Alatala xa maleke to, a tixi koore ma, a xa santidegema baxi a tee i, a ya rafindixi Darisalamu ma. Dawuda nun forie naxa sunnun donma ragoro e ma, e e yatagi rafelen boxi. ¹⁷ Dawuda naxa a fala Ala be, «N tan xa mu yaamari ti e xa Isirayila nama konti? N tan nan yunubi rabaxi, n tan nan yi fe kobi niyaxi. Nama tan munse rabaxi? N Marigi Alatala, i xa n tan nun ma denbaya halaki, i xa i xa nama lu naa.»

¹⁸ Alatala xa maleke naxa a masen Gadi be a xa a fala Dawuda be, a xa te serexebade yailande Alatala be Oronan Yebusuka xa lonyi ma. ¹⁹ Dawuda naxa te naa alo Gadi a fala a be Alatala xili ra ki naxe.

²⁰ Oronan to nu naa lonyi ma, a mengi bonbofe, a naxa a mafindi, a fa maleke to. A tan nun a xa di naanie naxa e noxon. ²¹ Na waxati, Dawuda fan nu sigafe Oronan yire. Oronan to a to, a naxa keli lonyi ma, a sa a felen boxi ma Dawuda bun ma. ²² Dawuda naxa a fala Oronan be, «N wama yi lonyi sarafe i ma, alako n xa serexebade ti Alatala be. A mati n ma a sare ra, alako fure paaxi xa non nama ma.» ²³ Oronan naxa Dawuda yaabi, «Mange, a tongo. N marigi xa a waxonfe raba a ra. N bara yi ningee fan so i yi ra, e xa findi serexe gan daaxi ra. Yi saretie noma gande yege ra, yi mengi fan xa findi serexe ra. N bara yi birin fi i ma.»

²⁴ Kɔnɔ mangɛ Dawuda naxa a fala Oronan bɛ, «Ade, n wama a sarafe nɛ kɔbiri ra naxan lanma sɛriyɛ ki ma. N mu se bama sɛrɛxɛ ra Alatala bɛ, naxan findima i tan harige ra. N mu nɔma sɛrɛxɛ gan daaxi bade n mu naxan sare baxi.» ²⁵ Na kui Dawuda naxa xɛɛma kilo solofere fi Oronan ma na lonyi xa fe ra. ²⁶ Dawuda naxa sɛrɛxɛbade ti menni Alatala bɛ, a fa sɛrɛxɛ gan daaxi nun xanunteya sɛrɛxɛ ba. A to Alatala maxandi, Alatala naxa a yaabi tɛ ra naxan sinxi sɛrɛxɛbade ma keli koore ma. ²⁷ Na temui Alatala naxa wɔyɛn malekɛ bɛ, a fa santidɛgɛma raso a tɛɛ i.

²⁸ Dawuda nu sɛrɛxɛ bama Oronan Yebusuka xa lonyi nan ma sɔnɔn, barima a nu bara a kolon a Alatala a yaabima menni nɛ. ²⁹ Alatala xa hɔrɔmɔlingira, Annabi Munsa naxan yailan gbengberenyi ma, a nun sɛrɛxɛbade sɛrɛxɛ gan daaxi bama dennaxɛ, nee nu na yire itexi nde nɛ Gabayon na waxati. ³⁰ Kɔnɔ Dawuda mu nu nɔma sode naa, a xa wɔyɛn Ala ra, barima a nu henmɛxi Alatala xa malekɛ xa santidɛgɛma ra.

22

Ala xa hɔrɔmɔbanxi fɔlɔfe

¹ Dawuda naxa a masen, «Won Marigi Alatala xa banxi xa ti be, a nun sɛrɛxɛbade, sɛrɛxɛ gan daaxi bama dennaxɛ.»

² Dawuda naxa yaamari fi, xɔɲɛ konyi birin naxee sabatixi Isirayila bɔxi ma, e xa malan. A naxa e findi gɛmɛ xabamae ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. ³ Dawuda naxa wure gbegbe fen, naxan findima lantumae nun naade gbaku see ra. A naxa yɔxui gbegbe fan fen naxan mu nu nɔma maniyade a gboe xa fe ra. ⁴ Sidɔnkae nun Tirekae naxa Dawuda mali, a naxa wuri fanyi gbegbe sɔtɔ. Na wuri mɔoli xili nɛ sɛdiri. ⁵ Dawuda nu fa a fala, «N ma di Sulemani dimɛdi na a ra, a mu wali kolon sinden. Hɔrɔmɔbanxi naxan tima Alatala bɛ, na lanma a xa tofan, a xa rayabu, a xili xa gbo si birin ya ma.» Na kui, Dawuda se gbegbe malan nɛ na banxi tima naxan na beenu a xa faxa

⁶ Dawuda naxa a xa di Sulemani xili, a a fala a bɛ a xa banxi ti Isirayila Marigi

Alatala bɛ. ⁷ A naxɛ, «N ma di, nate nu na n bɛ n xa banxi ti n Marigi Alatala bɛ, ⁸ kɔnɔ Alatala bara yi masen n bɛ yi ki, «I bara wuli ifili a gbe ra n ya i i xa yihadi gereɛ kui, i mixie gbegbe faxa. Na nan a ra, i tan nu lan i xa banxi ti n bɛ. ⁹ Kɔnɔ i fama di nde sɔtɔde, naxan findima bɔɲɛsa mixi ra, n malabui fima naxan ma a yaxuie xa fe ra. A xili fama falade Sulemani. Isirayila luma bɔɲɛsa nun maraxarɛ kui a xa simaya birin kui. ¹⁰ A tan nan fama banxi tide n bɛ, a fa findi n ma di ra, n fan findi a baba ra. A xa mangɛya kibanyi buma abadan Isirayila.»»

¹¹ «Yakɔsi, n ma di, Alatala xa lu i sɛti ma, alako i xa i Marigi Alatala xa banxi ti sɔnɛya ra alo a a falaxi i xa fe ra ki naxɛ. ¹² Alatala xa lɔnni nun xaxili fanyi fi i ma a i tima mangɛ ra temui naxɛ Isirayila bɔxi ma, alako i xa i Marigi Alatala xa sɛriyɛ rabatu. ¹³ Fe birin fama nɛ sɔnɛyade i bɛ xa i Alatala xa sɛriyɛ nun a xa yaamarie rabatuma, a naxee soxi Annabi Munsa yi ra Isirayila bɛ. I xa i sɛnbɛ so, i xa limaniya. I naxa gaaxu fefe ya ra, i bɔɲɛ naxa mini.»

¹⁴ «N ma kate kui, n bara xɛɛma kilo miliyɔn saxan, kilo wulu kɛmɛ naani malan Alatala xa banxi xa fe ra. N man bara gbeti kilo miliyɔn tongo saxan nun naani malan. Yɔxui nun wure bara gbo han na kɔnti mu nɔma kolonde. N bara wuri nun gɛmɛ fan fen. I man fama nde sade na xun. ¹⁵ Walikɛ gbegbe na i yi ra naxee fata gɛmɛ xabade, naxee fata gɛmɛ nun wuri masolide. E wali mɔoli birin kolon. ¹⁶ Xɛɛma, gbeti, yɔxui, nun wure na i yi ra han a bara dangi a i. Keli, i xa wali suxu keren na! Alatala xa i mali.»

¹⁷ Dawuda naxa a fala Isirayila kuntigi birin bɛ, e xa fa a xa di Sulemani mali. A naxa a fala e bɛ, ¹⁸ «Wo Marigi Alatala mu na wo fɔxɔ ra? A mu bɔɲɛsa fixi wo ma wo yaxui birin ya ra? A bara bekae sa n belɛxɛ i. Yi bɔxi bara findi Alatala nun a xa ɲama gbe ra. ¹⁹ Wo xa wo Marigi Alatala fen wo bɔɲɛ nun wo nii birin na. Wo keli, wo xa hɔrɔmɔbanxi seniyɛnxi ti wo Marigi Alatala bɛ, alako wo xa fa Alatala xa saatɛ kankira nun a xa se seniyɛnxie raso Ala xa banxi kui.»

23

Lewi bõnsõe xa kõnti

¹ Dawuda to bara gẽ foride, a naxa a xa di Sulemani sugandi Isirayila mang'e ra.

² A naxa Isirayila kuntigie, serexedubee, nun Lewikae malan. ³ E naxa Lewikae kõnti, naxee nu bara ñe tongo saxan soto. E kõnti naxa siga xeme wulu tongo saxan nun solomasaxan. ⁴ Dawuda naxa a fala, «N bara mixi wulu mõxõren nun naani ba, e xa e ñengi sa Alatala xa banxi wali rabafe xõn. Mixi wulu senni xa findi kiitisea ra. Mixi wulu naani xa findi naade kantee ra. ⁵ Mixi wulu naani xa Alatala matõxõ maxasee xui ra, n naxee yailanxi a matõxõ se ra.»

⁶ Dawuda naxa Lewikae itaxun xunde ma, e benba Lewi xa die ki ma: Gerison, Kehati, nun Merari. ⁷ Gerison xa die: Ladana nun Simeyi. ⁸ Ladana xa die: Yexiyeli, di singe, Setama nun Yoweli, e mixi saxan. ⁹ Simeyi xa die: Selomoti, Xasiyeli, nun Xarani, e mixi saxan. Ladana xa denbaya kuntigie nan na ki.

¹⁰ Simeyi xa die: Yaxati, Sisa, Yeyusu nun Beriya. Simeyi xa di naani nan na ki. ¹¹ Yaxati, di singe, Sisa, di firin nde. Yeyusu nun Beriya mu di gbegbe soto. E naxa findi denbaya keren na.

¹² Kehati xa die: Amarama, Yisehari, Xebiron, nun Yusiyeli, e mixi naani.

¹³ Amarama xa die: Haruna nun Munsa. Haruna naxa findi Ala xa mixi seniyeñxi ra, a nun a bõnsõe abadan, alako e xa surayi ba serexe ra Alatala be, e xa a xa wali gbete raba, e man xa duba mixi be Ala xili ra temui birin. ¹⁴ Munsa findi Ala xa mixi nan na. A xa die naxa lu Lewi bõnsõee ya ma. ¹⁵ Munsa xa die: Gerisomi nun Eliyeseri. ¹⁶ Gerisomi xa die: Sebuweli, di singe. ¹⁷ Eliyeseri xa die: Rexabiya, di singe. Eliyeseri mu di gbete soto, kõnõ Rexabiya naxa di gbegbe bari. ¹⁸ Yisehari xa die: Selomiti, di singe. ¹⁹ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyeli, di saxan nde, nun Yekameyami, di naani nde. ²⁰ Yusiyeli xa die: Mike, di singe, nun Yisiya, di firin nde.

²¹ Merari xa die: Maxali nun Musi. Maxali xa die: Eleyasari nun Kisi.

²² Eleyasari faxa ñe, a mu di xeme yo lu,

kõnõ a di ginẽ tan lu ñe. Kisi xa die naxa e dõxõ ginẽ ra, barima e dexõe nan nu e ra. ²³ Musi xa die: Maxali, Ederi nun Yerimoti, e di saxan.

²⁴ Yee nan findi Lewi bõnsõee ra denbaya xunyie ki ma. E birin kõtixi keren kerenyi ra. E nu walima Alatala xa banxi kui kabi e na ñe mõxõren. ²⁵ Dawuda nu bara a fala, «Isirayila Marigi Alatala bara bõnesa fi a xa pama ma. E xa lu Darisalamu abadan. ²⁶ Lewikae mu fama Ala xa horõmõlingira nun a yirabasee xaninde sõnõn.» ²⁷ Dawuda xa nate dõnxõe nan na ki, Lewikae kõtife naxee bara ñe mõxõren soto. ²⁸ E nu Haruna xa die malima Alatala xa banxi wali ra, alo meenife tete nun konkoe ma, se raseniyeñfe, wali xunxuri rabafe Ala xa banxi kui, ²⁹ taami yailanfe naxan bama serexe ra Ala be, farin dinfe naxan findima serexe ra, taami lebinitare yailanfe, nun donse mooli birin nafalafe. ³⁰ E nu lanma e xa Alatala matõxõ geesege nun nunmare birin. ³¹ E man nu serexe gan daaxie bama Alatala be malabui lõxõee ma, Kike Neene Sali, nun sali xungbe waxati. E nu lanma e xa Alatala rabatu a seriye ki ma. ³² E tan nan nu Kiri Banxi Naralande nun yire seniyeñxi kantama. E man nu e ngaxakerenyi Haruna xa die xa yaamari rabatuma Alatala xa banxi wali rabafe ma.

24

Serexedubee itaxunfe

¹ Haruna nu bara di naani soto: Nadabo, Abihu, Eleyasari, nun Itamari.

² Nadabo nun Abihu singe naxa faxa e baba be. E mu di yo bari. Eleyasari nun Itamari nan nu na serexedubee ra. ³ Sadõki, Eleyasari xa di, nun Aximeleki, Itamari xa die, naxa Dawuda mali Haruna xa die itaxunfe ra e wali ki ma.

⁴ Mang'ee nu wuya Eleyasari xa die nan ya ma, dangi Itamari xa die ra. Na nan a to e naxa Eleyasari xa die findi denbaya fu nun senni ra. Itamari xa die naxa findi denbaya solomasaxan na. ⁵ E naxa e sugandi Ala xa mali ra, barima Eleyasari xa die nun Itamari xa die birin findixi Ala xa walikẽe nan na. ⁶ Netaneeli xa di Semaya Lewika nan nu e

xilie sebema mange, kuntigie, serexedube Sadoki, Abiyatari xa di Aximeleki, nun serexedubee xa denbaya xunyie, nun Lewikae ya xori. E naxa denbaya keren sugandi Eleyasari xa die ya ma, e man naxa keren sugandi Itamari xa die ya ma.

⁷ Ala naxa a ragiri denbayae xa sugandi yi ki: a singe Yehoyaribu, a firin nde Yedaya, ⁸ a saxan nde Xarima, a naani nde Seyorimi, ⁹ a suuli nde Malakiya, a senni nde Miyamin, ¹⁰ a solofere nde Hakosi, a solomasaxan nde Abiya, ¹¹ a solomanaani nde Yosuwe, a fu nde Sekanaya, ¹² a fu nun keren nde Eliyasibu, a fu nun firin nde Yakimi, ¹³ a fu nun saxan nde Xupa, a fu nun naani nde Yesebeyabi, ¹⁴ a fu nun suuli nde Biliga, a fu nun senni nde Imeri, ¹⁵ a fu nun solofere nde Xesiri, a fu nun solomasaxan nde Hapisesi, ¹⁶ a fu nun solomanaani nde Petaxiya, a moxoren nde Yesekiyeli, ¹⁷ a moxoren nun keren nde Yakin, a moxoren nun firin nde Gamulu, ¹⁸ a moxoren nun saxan nde Delaya, a moxoren nun naani nde Maasiya.

¹⁹ A nu lan e xa Alatala xa hoxomobanxi xa wali suxu na ki ne, alo e benba Haruna a fala e be ki naxe. Isirayila Marigi Alatala nu bara na yaamari so Haruna yi ra.

²⁰ Lewi bonsoe gbete nan ya. Amarama xa die: Subayeli. Subayeli xa die: Yexedeya. ²¹ Rexabiya xa die: Yisiya, di singe. ²² Yisehari xa die: Selomoti. Selomoti xa die: Yaxati. ²³ Xebiron xa die: Yeriya, di singe, Amaraya, di firin nde, Yaxasiyeli, di saxan nde, Yekameyami, a xa di naani nde. ²⁴ Yusiyeli xa die: Mike. Mike xa die: Samiri. ²⁵ Mike xunya: Yisiya. Yisiya xa die: Sakari. ²⁶ Merari xa die: Maxali nun Musi a nun a xa mamadi Yaasiyahu. ²⁷ Merari xa mamadie: Yaasiyahu, Sohami, Sakuru, nun Ibiri. ²⁸ Maxali xa die: Eleyasari. Eleyasari mu di yo soto. ²⁹ Kisi xa die: Yerameeli. ³⁰ Musi xa die: Maxali, Ederi, nun Yerimoti. Lewi xa die nan ya a denbaya ki ma.

³¹ E fan sugandixi Ala xa mali nan na alo e ngaxakerenyie Haruna xa die. Na raba mange Dawuda, Sadoki, Aximeleki, serexedubee xa denbaya xunyie, nun

Lewikae ya xori. Na kui Eleyasari nun Itamari xa denbayae birin lan.

25

Beetibae

¹ Dawuda nun soori mangee naxa Asafi, Heman, nun Yedutun bonsoe sugandi e xa namixonme masenyi ti beeti daaxi, korae nun maxasee xui ra. Xeme xilie nan ya naxee nu na wali rabama: ² Asafi xa die: Sakuru, Yusufu, Netaniya, nun Asarela. Asafi xa die, naxee nu na a xa yaamari bun ma, naxee nu namixonme masenyi tima mange be: ³ Yedutun xa die: Gedalaya, Seri, Yesaya, Simeyi, Xasabiya, nun Matitiya. Na mixi senni naxa lu e baba Yedutun xa yaamari bun ma. Yedutun nu namixonme masenyi tima kora xui ra, alako a xa Alatala matoxo, a xa a tantu.

⁴ Heman xa die: Buukiya, Mataniya, Yusiyeli, Sebuweli, Yerimoti, Xananiya, Xanani, Eliyata, Gidaliti, Romanti Eseri, Yosobekasa, Maloti, Hotiri, Maxasiyoti. ⁵ Yi mixi birin findixi Heman xa die nan na, naxan nu Ala xui madangima mange be. Ala naxa senbe fi a ma, a xa di fu nun naani soto, a nun di gine saxan. ⁶ Nee birin nu na e baba xa yaamari bun ma, e xa beeti ba korae xui ra Alatala xa banxi kui. Asafi, Yedutun, nun Heman nu na mange xa yaamari nan bun ma. ⁷ Yi karamoxo naxee fata beeti bade Alatala be, e findi mixi keme firin mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan nan na. ⁸ E birin sugandixi Ala xa mali nan na e xa wali keja ma, tagi rasa yo mu nu na a lanmadi, a xungbe, a karamoxoe, nun a xarandi tagi.

⁹ Ala naxa a ragiri e xa sugandi yi ki: A singe, Asafi xa di Yusufu. A firin nde, Gedalaya, a xunxae, nun a xa die, e mixi fu nun firin. ¹⁰ A saxan nde, Sakuru, a xa die, nun a xunxae, e mixi fu nun firin. ¹¹ A naani nde, Yisiri, a xa die, nun a xunxae, e mixi fu nun firin. ¹² A suuli nde, Netaniya, a xa die, nun a xunxae, e mixi fu nun firin. ¹³ A senni nde, Buukiya, a xa die, nun a xunxae, e mixi fu nun firin. ¹⁴ A solofere nde, Yesarela, a xa die, nun a xunxae, e mixi fu nun firin. ¹⁵ A solomasaxan nde, Yesaya, a xa die,

nun a xunya, e mixi fu nun firin. ¹⁶ A solomanaani nde, Mataniya, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ¹⁷ A fu nde, Simeyi, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ¹⁸ A fu nun keren nde, Asareli, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ¹⁹ A fu nun firin nde, Xasabiya, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁰ A fu nun saxan nde, Subayeli, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²¹ A fu nun naani nde, Matitiya, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²² A fu nun suuli nde, Yerimoti, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²³ A fu nun senni nde, Xananiya, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁴ A fu nun solofere nde, Yosobekasa, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁵ A fu nun solomasaxan nde, Xanani, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁶ A fu nun solomanaani nde, Maloti, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁷ A məxərən nde, Eliyata, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁸ A məxərən nun keren nde, Hotiri, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ²⁹ A məxərən nun firin nde, Gidaliti, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ³⁰ A məxərən nun saxan nde, Maxasiyoti, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin. ³¹ A məxərən nun naani nde, Romanti Eseri, a xa die, nun a xunya, e mixi fu nun firin.

26

Hərəmōbanxi naade kantee

¹ Naade kantee nan ya: Kore xa die naxan baba findi Asafi ra: Meselemya. ² Meselemya xa die: Sakari nan na di singe ra, Yediyayeli, nan na a firin nde ra, Sebadaya nan na a saxan nde ra, ³ Yataniyeli nan na a naani nde ra, Elama nan na a suuli nde ra, Yehoxanan nan na a senni nde ra, Eliyehowenayi nan na a solofere nde ra. ⁴ Obedo Edon xa die: Semaya, di singe, Yehosabadi di firin nde, Yowa di saxan nde, Sakara di naani nde, Netaneeli, di suuli nde, ⁵ Amiyeli, di senni nde, Isakari, di solofere nde, Pewuletayi, di solomasaxan nde. Ala nu bara baraka sa Obedo Edon xa fe. ⁶ A xa di singe Semaya naxa di xəm̄ee bari

naxee findixi kuntigie ra e xa denbayae xun ma barima e senbe nu gbo. ⁷ Semaya xa die: Otini, Refayeli, Obedo, Elesabada, nun e xunya Elihu nun Semakiya, xəm̄ee gbangbalanyie. ⁸ Yi mixi tongo senni nun firin birin baba nu lanxi Obedo Edon nan ma. E senbe nu gbo ki fanyi Ala xa wali kui.

⁹ Meselemya xa die nun a xunya findixi mixi fu nun solomasaxan nan na. E senbe fan nu gbo. ¹⁰ Merari xa di Xosa naxa di xəm̄ee bari: Simiri, a baba naxan findi xunyi ra hali di singe to mu nu a ra. ¹¹ Xilikiya, a firin nde, Tebaliya, a saxan nde, Sakari, a naani nde. Xosa xa die nun a xunya nu lanxi mixi fu nun saxan nan ma. ¹² Yi mixi birin nun e xunya findixi naade kantee nan na Alatala xa banxi kui. ¹³ E nu luma mixi sugandi ra Ala xa mali ra alako e xa a kolon nde lan a xa naade mundun kanta. Denbaya birin, mixi xuri nun mixi xungbe, e birin nu na na konti kui.

¹⁴ Ala naxa a ragiri sogetede naade xa ilan Selemya ra. Koola naade naxa ilan a xa di Sakari ra, naxan findixi lonnila ra. ¹⁵ Yirefanyi naade naxa ilan Obedo Edon na. A xa die fan naxa lan banxi ma see ragatama dennaxe. ¹⁶ Sogegorode naade naxa ilan Supimi nun Xosa ra Alatala xa maragiri saabui ra. E naxa Saaleketi naade fan kanta, naxan nu na kira ma naxan tema. Xunde firin nu na menni, e ya rafindixi e boore ma. ¹⁷ Lewika senni nu na sogetede biri, mixi naani koola biri, mixi naani yirefanyi biri, mixi naani see ragatama banxi naxan kui, yire firin, ¹⁸ sogegorode biri, mixi naani nu na kira de ra, mixi firin banxi sode de ra. ¹⁹ Naade kantee nan na ki naxee kelixi Kore nun Merari xa die ya ma.

²⁰ Lewikae nan ya naxee nu e jengi sama naafuli nun se seniyeñxie xon ma naxee ragatami Ala xa hərəmōbanxi kui. ²¹ Ladana xa di naxee fatanxi Gerison bōnsōe ra Ladana saabui ra, e xa denbaya xunyi nu lanxi Yexiyeli nan ma. ²² Yexiyeli xa die fan, Setama nun a xunya Yoweli, nu e jengi saxi naafuli xon ma naxan nagatami Alatala xa hərəmōbanxi kui.

²³ Amaramakae, Yiseharikae, Xebironkæ, nun Yusiyelekæ ²⁴ naxa Gerisomi xa di Sebuweli, Munsa xa mamadi, sugandi a xa mæeni naafuli ma, ²⁵ e nun a bari boore naxee fatanxi Eliyeseri xabile ra. E findi Eliyeseri xa di Rexabiya nan na, na fan xa di Yesaya, na fan xa di Yorami, na fan xa di Sikiri, nun na fan xa di Selomiti. ²⁶ Selomiti nun a bari booree nan nu e jengi sama naafuli nun se seniye xon ma, mange Dawuda naxee radaxa xabile mixi wulu yarerati, mixi kemæ yarerati, nun soori xunye nan nee fixi Ala ma. ²⁷ E nu bara e harige ba Alatala xa banxi be e naxan soto gere kui. ²⁸ Selomiti nun a xunye man nu e jengi sama naafuli fan xon ma, Annabi Samuweli, Kisi xa di Solu, Neri xa di Abeneri, nun Seruya xa di Yowaba naxan fixi Ala ma. ²⁹ Kenaniya nun a xunye, naxee findi Yisehari bõnsõæ ra, nan nu e jengi saxi kiiti safe xon ma Darisalamu fari ma Isirayila. ³⁰ Xasabiya nun a xunye, naxee nu na Xebiron, xeme gbangbalanyie, e mixi wulu keren kemæ solofere, e nu e jengi sama Isirayila bõxi xon ma naxan nu na Yuruden naakiri ma sogorode mabiri. E nu e jengi sama Alatala nun mange xa wali xon ma menni biri. ³¹ Yeriya findi Xebiron mange nan na a xabile ki ma. Dawuda xa mangeya jẽ tongo naani nde, mixi ndee naxa taruxuie mato, e fa a kolon xeme gbangbalanyie na Yaaseri, Galadi bõxi ma. ³² A ngaxakerenyi gbangbalanyie nu lanxi mixi wulu firin kemæ solofere nan ma, e birin xabile xunye. Mange Dawuda naxa e findi Ruben, Gadi, nun Manasi bõnsõæ seeti keren xunye ra.

27

Isirayila soorie

¹ Isirayila soorie xunye nan ya naxee findi denbaya xunye ra. E tan nan nu findixi mange xa soori gali xunye ra, soori wulu nun soori kemæ ki ma. Kike yo kike xeme wulu mõxõjen nun naani nu soori wali rabama.

² Sabadiyeli xa di Yasobeyami findi xunde singe xa mange nan na, jẽ kike singe. Xeme wulu mõxõjen nun naani

nu na a xa yaamari bun ma. ³ Sabadiyeli findi Peresi xa di nde nan na. A findi soori birin xa mange nan na jẽ kike singe.

⁴ Dodayi Axowaka findi xunde firin nde mange nan na jẽ kike firin nde. Mikiloti naxa findi a xa soorie xunyi ra. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁵ Serexedube Yehoyada xa di Benaya findi xunde saxan nde mange nan na jẽ kike saxan nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma. ⁶ Benaya nan nu na Dawuda xa soori tongo saxanyie xunyi ra. A xa di Amisabadi nu na a baba xa yaamari bun ma.

⁷ Yowaba xunya Asaheli findi xunde naani nde mange nan na jẽ kike naani nde. A xa di Sebadaya naxa findi a jõxõæ ra. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁸ Samehuti Yisiraka findi xunde suuli nde mange nan na jẽ kike suuli nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

⁹ Ikesi xa di Ira Tekowaka findixi xunde senni nde mange nan na jẽ kike senni nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁰ Xesesi Pelonka naxan fatan Efirami bõnsõæ ra findi xunde solofere nde mange nan na jẽ kike solofere nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹¹ Sibekayi Xusaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde solomasaxan nde mange nan na jẽ kike solomasaxan nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹² Abiyeseri Anatotika naxan fatan Bunyamin bõnsõæ ra findi xunde solomanaani nde mange nan na jẽ kike solomanaani nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹³ Maharayi Netofaka naxan fatan Sera xabile ra findi xunde fu nde mange nan na jẽ kike fu nde. Xeme wulu mõxõjen nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁴ Benaya Piratonka naxan fatan Efirami bõnsõæ ra findi xunde fu nun keren nde mange nan na jẽ kike fu nun keren

nde. Xeme wulu moxoren nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁵ Xeledayi Netofaka naxan fatan Otiniyeli xabile ra findi xunde fu nun firin nde mange nan na je kike fu nun firin nde. Xeme wulu moxoren nun naani nu na a xa yaamari bun ma.

¹⁶ Isirayila bonsoe xa soorie xa mang'ee nan ya: Ruben bonsoe xun ma, Sikiri xa di Eliyeleri. Simeyon bonsoe xun ma, Maaka xa di Sefataya, ¹⁷ Lewi bonsoe xun ma, Kemuweli xa di Xasabiya. Serexedube Sadoki nan nu na Haruna xabile xun ma. ¹⁸ Yudaya bonsoe xun ma, Dawuda taara Elihu. Isakari bonsoe xun ma, Mikayeli xa di Omeri. ¹⁹ Sabulon bonsoe xun ma, Abadiyasi xa di Yisemaya. Nafatali bonsoe xun ma, Asiriyeli xa di Yerimoti. ²⁰ Efirami bonsoe xun ma, Asasiya xa di Hoseya. Manasi bonsoe seeti keren xun ma, Pedaya xa di Yoweli. ²¹ Manasi bonsoe seeti boore xun ma sogetede biri, Sakari xa di Ido. Bunyamin bonsoe xun ma, Abeneri xa di Yaasiyeli. ²² Dana bonsoe xun ma, Yeroxama xa di Asareli. Isirayila bonsoe xa soorie xa mang'ee nan na ki.

²³ Dawuda mu mixie konti, naxee nu bara ge je moxoren sotode, barima Alatala nu bara a masen a Isirayilakae wuyama ne alo tunbuie. ²⁴ Seruya xa di Yowaba nu bara Isirayilakae konti folo, kono a mu a rapon Alatala xa xone xa fe ra Isirayila ma. Na konti mu sebexi Dawuda xa taruxui buki kui.

²⁵ Adiyeli xa di Asamafeti findi mange xa naafuli ragate nan na. Yusiya xa di Yonatan fan findi mange xa naafuli ragate nan na Darisalamu fari ma, daaxa nun taa gbetei kui. ²⁶ Kelubu xa di Esiri findi mange xa xe sae xunyi nan na. ²⁷ Simeyi Ramatika nan nu a joxo sama mange xa weni bilie xon ma. Sabidi Sefamika nan fan nu a joxo sama mange xa weni ragatadee xon ma. ²⁸ Bali Xanan Gederika nan nu meenima mange xa oliwi nun sikomoro xee ma Sefela boxi ma. Yowasi nan fan nu meenima mange xa ture ragatadee ma. ²⁹ Sitirayi Saronka nan nu meenima mange xa xuruse xungbee ma Saron boxi ma. Adalayi xa di Safati nan

fan nu meenima mange xa xuruse xungbee ma gulunba kui. ³⁰ Sumayila xa di Obili nan nu meenima mange xa joxomee ma. Yexedeya Meronotika nan fan nu meenima mange xa sofalee ma. ³¹ Yasisi Hagarika nan nu meenima mange xa xuruse lanmae ma. Yi mixie birin nu e jengi sama mange Dawuda harige nan xon ma.

³² Mange Dawuda baba xunya Yonatan findi mixi rasi, lonnila, nun sebeliti nan na. Xakimoni xa di Yexiyeli nan nu meenima mange xa die ma. ³³ Axitofeli fan findi mange rasima nan na. Arakika Xusayi findi mange defanboore nan na. ³⁴ Benaya nun Abiyatari xa di Yehoyada naxa findi Axitofeli joxoe ra. Yowaba naxa findi soorie xa mange xungbe ra.

28

Dawuda waxonfe Ala xa hoxomobanxi xa fe ra

¹ Dawuda naxa Isirayila xunyie birin malan Darisalamu, bonsoe xunyie, soori xunde xunyie, mixi wulu nun mixi keme xunyie, mange xa naafuli meenimae, mange xa xurusee meenimae, mange xa die meenimae, mange xa denbaya meenimae, xeme gbangbalanyie, nun kuntigi birin. ² Mange Dawuda naxa ti, a a masen e be, «N ngaxakerenyie nun n ma jama, wo wo tuli mati n na. Nate nu na n be, n xa banxi ti Alatala xa saate kankira doxoma dennaxe, naxan noma findide won Marigi Ala lude ra. Na kui, n bara na wali folo.»

³ «Kono Ala naxa a masen n be <I mu banxi tima n be n luma dennaxe, barima yihadila nan i ra. I bara adamadie faxes. > ⁴ Isirayila Marigi Alatala n tan nan sugandixi n baba xa mixi birin tagi, n xa findi Isirayila mange ra abadan, barima a Yuda nan sugandixi a xa findi xunyi ra, a n baba xa denbaya sugandi Yuda bonsoe birin tagi. N baba xa die birin ya ma, a n tan nan sugandixi, n xa findi Isirayila mange ra. ⁵ N ma di xeme wuyaxie tagi, Ala naxee fixi n ma, a n ma di Sulemani nan sugandixi Isirayila mange ra, Alatala xa mangeya bun ma.»

⁶ «Ala naxa a masen n be <I xa di Sulemani nan n ma hōromōbanxi nun a tete tima, barima n bara a sugandi n ma di ra, n tan yete yati nan findima a baba ra. ⁷ N fama a xa mang'eya rasabatide abadan, xa a n ma yaamarie nun n ma seriyye rabatuma alo a na rabafe ki naxe to.»

⁸ «To lōxōe, n bara a fala won Marigi Ala ya xori Isirayilaka birin be, Alatala xa pama, wo xa wo Marigi Alatala xa seriyye birin nabatu. Wo xa na nate tongo Ala ya xori naxan wo xui birin namema. Wo xa na raba alako wo xa yi bōxi fanyi masoto, a xa findi ke ra wo xa die be naxee fama wo xanbi ra abadan. ⁹ N ma di Sulemani, i xa i baba Marigi Alatala kolon, a naxan batuma. I fan xa a batu i bōpe nun i panige birin na, barima Alatala a kolon naxan na sondonyi birin kui. A adama panige birin kolon. Xa i Alatala fen, a tinma ne i xa a to. Kōno xa i a rabejin, a fan i rabejinma ne kerenyi ra. ¹⁰ I xa a mato, Alatala bara i sugandi, alako i xa a xa hōromōbanxi ti. I xa limaniya, i xa na wali suxu.»

¹¹ Dawuda naxa hōromōbanxi ti ki tagi raba Sulemani be, a tete, a rabilinyi banxie, naafuli yire, konkoe itexie, konkoe gbete, nun saate kankira dōxode. ¹² Dawuda naxa fe birin masen a xa di be naxan nu na a xaxili ma Alatala xa hōromōbanxi tife ra, alo tete, konkoe, naafuli yire, nun se seniyyenxie yire. ¹³ A man naxa a tagi raba a be serexedubee nun Lewikae itaxunma ki naxe, a nun e walima ki naxe Alatala xa banxi kui. A naxa se birin masen a be naxan nawalima Alatala xa banxi kui. ¹⁴ A naxa wali se xema daaxie nun gbeti daaxie xa binye xasabi masen a be. ¹⁵ A naxa lanpui dōxosee nun lanpuie xa binye xasabi masen a be, naxee yailanma xema ra a nun naxee yailanma gbeti ra. ¹⁶ A naxa xema nun gbeti binye xasabi masen a be naxan yailanma teebilie ra serexe taami sama naxee fari. ¹⁷ A naxa yirabase xema nun gbeti daaxi mōli birin xa binye xasabi masen a be. ¹⁸ A naxa surayi serexebade xema daaxi xa binye xasabi masen a be, a nun na yailan ki. A naxa a masen a be na mang'e ragise nun na maleke sawure xema daaxie,

naxee gabutenyie italaxi Alatala xa saate kankira xun ma, nee yailanma ki naxe.

¹⁹ Dawuda naxa a fala a be, «Alatala nan yi birin sebexi. N naxan masenxi i be a fatanxi a xaxili nan na.» ²⁰ Dawuda naxa a fala a xa di Sulemani be, «I senbe so, i xa limaniya. Wali suxu. I naxa gaaxu fefe ma, barima n Marigi Alatala na i seeti ma. A mu i rabejinma. A mu i raboloma han i ge a xa hōromōbanxi wali birin na. ²¹ Serexedube nun Lewika xunde birin na i xanbi ra Ala xa banxi xa wali xa fe ra. Walike mōli birin na naa naxee fata wali ra. Kuntigie nun pama fan e tuli matima i xa yaamari birin na.»

29

Dawuda xa masenyi Isirayila be

¹ Mang'e Dawuda naxa a fala pama birin be, «N ma di Sulemani, Ala naxan sugandixi, a mu gexi mode, a senbe mu gbo sinden. Wali naxan na be, a gbo, barima banxi xa mu a ra naxan tima mixi be. A tima Alatala nan be. ² N bara n senbe birin sa n Marigi Ala sagoe a xa banxi tife ra. N bara xema, gbeti, yoxui, wure, wuri, geme tofanyi, diyaman mōli birin, nun geme fiixe gbegebe malan, alako e xa rawali e rawali ki ma. ³ Dangi na ra, n bara n harige birin, xema nun gbeti, fi n Marigi Ala xa hōromōbanxi xa fe ra, barima yi wali tide gbo n be. ⁴ N harige nan ya: xema Ofiri daaxi kilo wulu keme wulu firin, gbeti fanyi kilo wulu keme firin tongo saxan nun solomasaxan. Na findima banxi yiree maso se nan na. ⁵ Xema nun gbeti birin xa rawali a rawali ki ma, alako walikee xa wali xa sooneya. Yakosi, nde bara panige nde tongo Alatala be to?»

⁶ Denbaya xunyie, Isirayila bonsoe kuntigie, mixi wulu nun mixi keme xunyie, nun mang'e xa wali xunyie naxa panige tongo yi wali xa fe ra. ⁷ E naxa yi harige xasabi fi Ala xa banxi xa fe ra: xema, kilo wulu keme tongo solofere, gbeti kilo wulu keme saxan tongo naani, yoxui kilo wulu keme senni fu nun firin, a nun wure kilo miliyon saxan wulu keme naani. ⁸ Birin naxa geme tofanyie so Yexiyeli Gerisonka yi ra, naxan nu

naafuli ragatama Alatala xa banxi xa fe ra. ⁹ Nama naxa seewa e janige xa fe ra, barima e na rabaxi e boje birin nan na Alatala be. Mang'e Dawuda fan naxa seewa na xa fe ra.

¹⁰ Dawuda naxa Alatala tantu pama birin ya xori. A naxa a fala, «Muxu benba Isirayila Marigi Alatala, tantui na i be abadan.

¹¹ Alatala, binye, senbe, nun matoxo birin na i be.

Se naxan birin na koore nun boxi ma, i tan nan gbe a ra.

Dunja birin na i tan nan xa mangeya bun ma.

¹² Bannaya nun xunnakeli fatanxi i tan nan na.

I se birin yamarima, senbe birin na i yi ra.

I keren nan noma mixi gbode,

i keren nan noma a rasabatide.»

¹³ «Muxu Marigi Ala, to, muxu bara i tantu, muxu bara i xili makaabaxi matoxo. ¹⁴ N tan nun n ma pama senbe mu noma yi harige mooli sode. A birin kelima i tan nan ma. Muxu tan mu sese fima, i tan singe mu naxan fixi muxu ma.

¹⁵ Muxu luma alo xore i ya i, alo muxu benbae. Muxu xa simaya luxi ne yi bende fupi fari alo niini naxan minima a mu bu a loe. Xaxili tide yo mu na muxu be.

¹⁶ Muxu Marigi Alatala, yi harige fanyi birin kelima i tan nan ma, muxu naxan xunlanxi alako muxu xa banxi ti i xili seniyanxi be. I tan nan gbe na a birin na.»

¹⁷ «N Marigi Ala, n a kolon i boje birin kolon, tinxinyi man rafan i ma. N yi serexe janigexi i be n boje tinxixi nan na. N man bara a to, i xa pama fan serexe fixi i ma a tan janige kerenyi nan kui e seewaxi ra.

¹⁸ Muxu babae Iburahima, Isiyaga, Isirayila Marigi Alatala, i xa yi xaxili rasabati i xa pama boje kui, alako e naxa i yanfa. ¹⁹ N ma di Sulemani mali alako a fan xa bira i xa yaamari, i xa xaranyi, nun i xa seriye foxo ra a boje birin na. A man xa yi banxi ti n naxan foloxi yi ki.»

²⁰ Dawuda naxa a fala pama birin be, «Wo wo Marigi Alatala tantu.» Nama naxa e babae Marigi Alatala tantu, e fa e igoro, e e felen Alatala be mang'e ya

xori. ²¹ Na loxe kuye iba, Isirayila naxa serexe nun serexe gan daaxi gbege ba Alatala be: tuura wulu keren, yexee kontonyi wulu keren, yexee lanma wulu keren, weni serexe, a nun serexe gbetee.

²² E naxa e dege na loxe, e e min Alatala ya i jalexinyi belebele kui. E man naxa Dawuda xa di Sulemani ti mang'e ra a sanmaya firin nde. E naxa ture sa a xunyi ma Alatala ya i, a xa findi e xa yarerati ra. E naxa Sadoki fan ti serexedube ra.

²³ Sulemani naxa doko Alatala xa mang'e kibanyi kui, a findi mang'e ra a baba Dawuda joxo ra. A naxa xunnakeli soto, Isirayila birin naxa a xa yaamari rabatu.

²⁴ Kuntigie, soorie, nun mang'e Dawuda xa die birin naxa tin lude mang'e Sulemani xa yaamari bun ma. ²⁵ Alatala naxa Sulemani xa fe ite Isirayilaka birin ya xori. A naxa a xa mangeya ite dangi Isirayila mang'e singee birin na.

Dawuda xa laaxira

²⁶ Yisayi xa di Dawuda naxa mangeya raba Isirayila birin xun na. ²⁷ A je tongo naani mangeya nan naba. A je solofere raba Xebiron, a je tongo saxan nun saxan naba Darisalamu. ²⁸ A naxa simaya fanyi kamalixi soto, a laaxiraya forja fanyi nun seewe kui. Harige kanyi nan nu a ra, a xili fan nu gbo. A xa di Sulemani nan ti mang'e ra a joxo ra. ²⁹ Mang'e Dawuda naxan nabaxi, a fole nun a raponyi, na birin sebexi Annabi Samuweli, Annabi Natan, nun Annabi Gadi xa kitaabuie kui. ³⁰ Yi kitaabuie a xa mangeya fanyi xa fe falama, naxan dangixi a xa waxati Isirayila boxi ma nun boxi gbetee ma.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyɛnxi firin nde Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila findixi Ala xa pama nan na. E xa taruxui nɔma lonni belebele fide to mixie ma, barima na kui won nɔma a kolonde a lan Ala xa konyie xa e jɛrɛ ki naxe. Na taruxui toma kitaabui naani kui. Firin xili «Isirayila Mangɛe xa Taruxui,» yi boore fan firin xili «Yudaya Mangɛe xa Taruxui.» Singe, Isirayila nu lanxi si keren nan ma, kɔnɔ sɛti keren naxa so kuye batufe, e naxa findi Isirayila pama ra, boore sɛti naxa findi Yudaya pama ra. Mangɛ birin xa taruxui sebexi «Isirayila Mangɛe xa Taruxui» firinyi kui. «Yudaya Mangɛe xa Taruxui» firinyi Yudaya mangɛe xa fe nan gbansan masenma.

«Yudaya Mangɛe xa Taruxui» kitaabui firin nde fɔlɔma Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya xa taruxui nan ma. Sulemani naxa bira a baba jɛrɛ ki fɔxɔ ra. A naxa pama yamari lonni ra, a man naxa Ala batu sɔɔbɛ ra. Ala naxa tin Sulemani xa a xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu.

Sulemani to faxa, a xa di Robowami naxa ti a jɔxɔɛ ra. Robowami naxa a tuli mati a lanfanmae xa marasi ra naxee bara a niya Isirayilakae bɔjɛ xa rapaaxu e ma. Isirayila bɔnsɔɛ fu naxa mini Robowami xa yaamari bun ma, e Yerobowami ti e xa mangɛ ra. Robowami xa mangɛya xili nɛ Yudaya, Yerobowami xa mangɛya xili nɛ Isirayila.

Mangɛ naxee tixi Robowami dangi xanbi, ndee findixi mangɛ fanyie nan na, naxee bira Ala xa sɛriyɛ fɔxɔ ra. Kɔnɔ ndee mu tin Ala xa kira ra, e fa kuye batu, e mixi tɔɔrɔ. Na kui Ala naxa e jaxankata si gbɛtɛɛ saabui ra naxee fa e gereɛde. Yudayakae to na tɔɔrɛ to, e naxa gbilen Ala ma, Ala fan naxa e tongo, a e mali nɔde e yaxuie ra. Mangɛ fanyie nun mangɛ jaaxie nu fa masara e boore tagi. Na mɔoli naxa bu jɛ kɛmɛ saxan jɛ tongo solofere nun firin. A rapɔnyi Ala naxa a

lu Isirayila nun Yudaya yaxuie xa nɔ e ra, e e xanin konyiya kui Asiriya nun Babilon bɔxi ma.

Yi taruxui makinikini, barima a a masenma won bɛ mixi naxan na hɛeri kui, e nɔma Ala rabolode, na fa findi konyiya xɔrɔxɔɛ ra e bɛ. Ala xa won natanga na ma. Isirayila pama xa findi misaali ra won bɛ. Xa won luma Ala xa kira xɔn ma, won ma dunijɛigiri fanma nɛ, kɔnɔ xa won tondima na ra, won tɔɔrɛ gbansan nan sɔtɔma. Ala xa na lonni raso won xaxili kui. Amina.

Yudaya Mangɛe xa Taruxui Sɛniyɛnxi firin nde

*Sulemani xa mangɛya fɔlɛ
(Isirayila Mangɛe I 3:1-15)*

¹ Dawuda xa di Sulemani xa mangɛya nu mabanbanxi a fanyi ra, barima a Marigi Alatala nu na a sɛti ma, a nu a xa fe mate. ² Na temui Sulemani naxa Isirayila pama birin xili, mixi wulu xunyie, mixi kɛmɛ xunyie, kiitise, Isirayila yareratie, a nun denbaya xunyi birin. ³ Sulemani nun pama naxa siga Gabayon, yire itexi Kiri Banxi Naralande nu na dennaxe, Alatala xa konyi Munsa nu bara naxan yailan gbengberenyi ma. ⁴ Dawuda nu bara Alatala xa saate kankira tan xanin Darisalamu, a a dɔxɔ kiri banxi nde kui a nu bara naxan ti. Singe, na kankira nu na Kiriyati Yeyarimi nɛ. ⁵ Sɛrɛxɛbade yɔxui daaxi, Uri xa di Besaleli, Xuru xa mamadi, nu bara naxan yailan, na nu na Alatala xa hɔrɔmɔlingira ya ra. Sulemani nun pama naxa siga Alatala waxɔnfe fende menni. ⁶ Sulemani naxa te na sɛrɛxɛbade yɔxui daaxi fɛ ma, Alatala ya xɔri, Kiri Banxi Naralande na dennaxe, a fa sɛrɛxɛ gan daaxi wulu keren ba.

⁷ Na kɔɛ ra, Ala naxa mini Sulemani ma, a a masen a bɛ, «I wama se naxan xɔn, a fala n bɛ, n xa a fi i ma.» ⁸ Sulemani naxa Ala yaabi, «I bara hinne n baba Dawuda ra, i bara n ti mangɛ ra a jɔxɔɛ ra. ⁹ Yakɔsi, n Marigi Alatala, i naxan masen n baba Dawuda bɛ, i xa a rakamali, barima i bara n ti pama xun ma naxan gbo alɔ xube. ¹⁰ N bara i maxandi yakɔsi,

i xa lonni nun fe kolonyi fi n ma, alako n xa no yi jama rapereɗe. Xa na mu a ra nde no ma yi jama gbege rapereɗe?»

¹¹ Ala naxa a masen Sulemani be, «Yi nan faxi i sondonyi ma. I mu bannaya maxandi, xa na mu a ra naafuli, xa na mu a ra binye. I mu n maxandi n xa i xonnantee faxa. I mu n maxandi n xa i xa simaya xon nakuya. I lonni nun fe kolonyi nan maxandixi, alako i xa n ma jama rapere, n i tixi naxee xun ma. ¹² Na na a ra n bara i xa maxandi suxu. N lonni nun fe kolonyi fima ne i ma, n man bannaya, naafuli, nun binye sama na fari dangife mange birin na naxee singe ti a nun naxee tima i dangi xanbi.» ¹³ Na kui, Sulemani naxa keli Gabayon yire itexi, Kiri Banxi Naralande nu na dennaxe, a gbilen Darisalamu, a Isirayila rapere.

¹⁴ Sulemani naxa soori ragisee nun soe ragie malan. Soori ragise wulu keren keme naani, nun soe ragi wulu fu nun firin nan nu na mangataa ra Darisalamu nun taa makantaxi gbetee kui. ¹⁵ Mange naxa a niya gbeti nun xema xa wuya Darisalamu dangife geme xori ra. Wuri fanyi naxan xili sediri, na naxa wuya dangife sikomoro wuri ra naxee na Sefela boxi ma. ¹⁶ Sulemani nu soe sarama Misira nun Kowa boxi nan ma. Mange xa yulee nan nu sigama e sarade a be. ¹⁷ E soori ragise sara gbeti kilo solofere ra, e soe sara gbeti kilo keren nun a tagi ra. E na mooli sara Xiti nun Siriya mangee fan be.

¹⁸ Sulemani naxa yaamari fi a horomobanxi xa ti Alatala be, mange banxi xa ti a tan fan be.

2

Ala xa horomobanxi tife (Isirayila Mang'ee I 5:1-12)

¹ Sulemani naxa xeme wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xeme wulu tongo solomasaxan tongo geme masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xeme wulu saxan keme senni soto wali xunyie ra. ² Sulemani naxa xera xee Tire mange Xirami xon, a xa sa a fala a be, «Temui dangixi i bara sediri wuri rasanba n baba

Dawuda ma alako a xa a xa banxi ti. ³ Yakosi n fafe horomobanxi tide n Marigi Alatala be, serexe bama dennaxe. Menni surayi fama gande serexe ra, taami serexe sama teebili ma Ala be, serexe gan daaxi bama geesege nun nummare birin, sali rabama malabui loxoe ra, kike neenee ra, nun sali xungbee ra. Yi seriyie mu kanama Isirayila boxi ma abadan. ⁴ N horomobanxi naxan tima, a lan a xa findi banxi xungbe nan na, barima muxu Marigi Ala dangi alae birin na. ⁵ Nde no ma banxi tide Ala be, naxan xa gboe dangima koore xa gboe ra? N tan naxan ya, n mu no ma horomobanxi tide a be. N no ma naxan gbansan na, n yire nde yailanma serexe gan daaxi bama a be dennaxe.»

⁶ «Yakosi, mixi fanyi nde rasanba n ma, naxan fata xema, gbeti, yoxui, nun wure rawalide. A xa fata gese gbeeli nun a foore rawalide, a man xa fata se masolide. A xa fa Yudaya nun Darisalamu, a xa kafu n ma walike fanyie ma, n baba Dawuda naxee sugandixi. ⁷ I xa Liban wuri bilie rasanba n ma alo sediri, sipire, nun santali. N a kolon i xa walikee fata Liban wuri bolonde. N ma walikee fan sigama ne e malide. ⁸ E wuri gbege fenma ne n be, barima n horomobanxi naxan tima, a lanma a xa xungbo, a xa tofan. ⁹ N sare naxan fima i xa wuri bolonyie ma na nan ya: mengi maniyie busali wulu tongo solomasaxan, fundenyi maniyie busali wulu tongo solomasaxan, weni fifa wulu suuli, nun ture fifa wulu suuli.»

¹⁰ Tire mange Xirami naxa Sulemani yaabi bataaxe ra, «Alatala nan i tixi mange ra a xa xanunteya xa fe ra a xa jama be.» ¹¹ A man naxa a fala, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan koore nun boxi daaxi. A bara di xeme fi Dawuda ma naxan xa lonni nun xaxili gbo, naxan no ma banxi tide Alatala be a nun mange banxi a yete kan be. ¹² Yakosi, n bara Xuramabi xee i yire. A fata walide ki fanyi ra. ¹³ A nga kelixi Dana bonsoe ne, Tireka nan na a baba ra. A fata xema, gbeti, yoxui, wure, geme, nun wuri rawalide, a nun gese gbeeli nun a foore rawalide. A dugie kolon. A fata

se birin masolide i wama naxee xɔn. A kafuma i xa walikɛɛ ma wali kui, a nun n marigi i baba Dawuda xa walikɛɛ ma. ¹⁴ I naxan fala mɛngi maniyɛ, fundenyi maniyɛ, ture, nun wɛni xa fe ra, i xa na raba. ¹⁵ I wama Liban wuri xasabi naxan xɔn ma, muxu na sɛgɛma nɛ, muxu man e maxaninma nɛ kunkuie kui baa ma han Yafa. Mɛnni i nɔma e ratede Darisalamu.»

¹⁶ Sulemani naxa mixie kɔnti naxee nu na Isirayila bɔxi ma, kɔnɔ e mu findi Isirayilakae ra. A baba Dawuda fan nu bara na mɔoli raba. Na mixi xasabi nu lanxi mixi wulu kɛmɛ tongo suuli nun saxan kɛmɛ senni nan ma. ¹⁷ Yi mixie ya ma a naxa xɛmɛ wulu tongo solofere yamari e xa findi kote xaninyie ra. A man naxa xɛmɛ wulu tongo solomasaxan tongo gɛmɛ masolie ra, naxee walima geya ma. A man naxa xɛmɛ wulu saxan kɛmɛ senni sɔto wali xunyie ra naxee mixie rawalima.

3

Hɔrɔmɔbanxi wali fɔlɔfe (Isirayila Mang'ee I 6:1-38)

¹ Sulemani naxa Alatala xa banxi ti fɔlɔ Darisalamu, Moriya geya fari, a baba Dawuda dennaxe sugandi, Yebusuka Oronan xa lonyi fari. ² A naxa wali fɔlɔ a xa mangeya jɛ naani, kike firin, xi firin nde lɔxɔɛ ma. ³ Sulemani Ala xa banxi ti yi xasabi nan na: A xa kuyɛ nɔngɔn ya tongo senni, a xa gboe nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn. ⁴ A yatagi buntunyi xa gboe nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn, alɔ banxi xa gboe na ki naxe. A xa maite fan findi nɔngɔn ya kɛmɛ mɔxɔɔnɛn nan na. Sulemani naxa a kui birin yailan xɛɛma tinse ra. ⁵ A naxa banxi kui banban sipirɛ wuri ra, a fa e raxunma xɛɛma tinse ra, tugi fɛnsɛ dɛnbɛxi masolixi e ma. ⁶ A man naxa e raxunma gɛmɛ tofanyie ra, a nun xɛɛma ra naxan keli Parawayimi bɔxi ma. ⁷ A naxa banxi birin maso xɛɛma ra, a a maso banxi kinkie ma, naadɛɛ ma, naadɛ gbanyie ma, nun a sɛɛtie ma. A man naxa malekɛ misaali yailan banxi kankee ma.

⁸ A naxa a yire seniyɛnxi fisamante ti. A xa kuyɛ nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn, alɔ hɔrɔmɔbanxi fan xa gboe to findixi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn na. A naxa a maso

xɛɛma tinse fanyie ra naxan xasabi nu lanxi kilo kɛmɛ firin kilo naani ma. ⁹ A naxa xɛɛma kilo senni findi lantuma ra. A man naxa konkoe fan naxunma xɛɛma ra naxee na koore.

¹⁰ A naxa malekɛ firin yailan yire seniyɛnxi fisamante kui bafata raxunuxi ra, a fa a maso xɛɛma ra. ¹¹ Malekɛ gabutenyie xa kuyɛ nu lanxi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn nan ma. Malekɛ singe kɔɔla gabutenyi xa kuyɛ nɔngɔn ya suuli, a yire seniyɛnxi sɛɛti lixi. A yirefanyie gabutenyi boore malekɛ gabutenyi lixi. Na gabutenyi fan lanxi nɔngɔn ya suuli nan ma. ¹² Malekɛ firin nde yirefanyie gabutenyi xa kuyɛ nɔngɔn ya suuli, a yire seniyɛnxi sɛɛti lixi. A kɔɔla gabutenyi boore malekɛ gabutenyi lixi. ¹³ Na malekɛ firinyie gabutenyie xa kuyɛ nu lanxi nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn nan ma. E tixi e sanyie xun na, e yatagi rafindixi banxi ma. ¹⁴ A naxa dugi tofanyie gbaku na, naxan nagbeelixi nun a rafɔɔrɔxi, malekɛ pirintie masɔxɔxi a ma.

¹⁵ A naxa gɛmɛ firin ti banxi yatagi, e xa maite nɔngɔn ya tongo saxan nun suuli. E xuntagi masolixi, na masoli xa kuyɛ nɔngɔn ya suuli. ¹⁶ Na gɛmɛ xuntagi masolixie maniya luuti dɛnbɛxie ra, kɔɔbɛ bogi maniyɛ kɛmɛ rafalaxi gbakuxi e ra. ¹⁷ A naxa na gɛmɛ firinyie ti banxi yatagi, keren na kɔɔla ma, boore na yirefanyie ma. Naxan na yirefanyie ma na xili Yakin, naxan na kɔɔla ma na xili Boosu.

4

Hɔrɔmɔbanxi se seniyɛnxi (Isirayila Mang'ee I 7:23-51)

¹ A naxa yɔxui sɛrɛxɛbade yailan, naxan xa kuyɛ nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn lima, a igboe nɔngɔn ya mɔxɔɔnɛn, a ite nɔngɔn ya fu.

² A naxa ye sase xungbe digilixi yailan yɔxui ra. A dɛ xa maigboe nɔngɔn ya fu, a ite nɔngɔn ya suuli, a xa maradigilinyie nɔngɔn ya tongo saxan. ³ Na ye sase dɛ rabilinyie bunyi masolixi maniya ningee ra, naxee dɔxɔxi e boore ra. Ningee fu na nɔngɔn ya keren ma, suuli a fari, suuli a bun. Ningee yo, ye sase yo, na birin yailanxi a boore nan na kerenyie ra.

⁴ Na ye sase nu dɔxɔxi ninge gbete fu nun firin fari. Saxan ya rafindixi koola ma, saxan ya rafindixi sogedorode ma, saxan ya rafindixi yirefanyi ma, saxan ya rafindixi sogetede ma. Na ye sase naxan nu xili «Baa» nu dɔxɔxi na ninge fari, e ya rafindixi tande ma. ⁵ Na ye sase xa de rabinye suxu keren. A de kiri masolixi maniya sansi fuge tofanyi ra. Ye fifa keme solofere fifa tongo suuli nu noma sade a kui.

⁶ A man naxa ye sase fu gbete yailan alako e xa xuruse serexe gan daaxie maxa menni. Suuli nu dɔxɔxi horomobanxi yirefanyi ma, suuli nu dɔxɔxi a koola ma. Serexedubee tan nu e maxama ye nan na, naxan nu na na ye sase xungbe kui, naxan nu xili «Baa.»

⁷ A naxa lanpui dɔxɔse fu yailan xema ra, alo a nu sebexi ki naxe. A naxa e dɔxɔ horomobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koola ma.

⁸ A naxa teebili fu fan yailan, a e dɔxɔ horomobanxi kui, suuli yirefanyi ma, suuli koola ma. A naxa pooti tofanyi keme yailan xema ra.

⁹ A naxa serexedubee xa tete yailan, a nun tete xungbe gbete nun a naadee. A naxa naadee maso yoxui ra. ¹⁰ Na ye sase digilixi xungbe naxan xili «Baa,» a dɔxɔxi horomobanxi yirefanyi sogetede biri. ¹¹ Xurami naxa tundee, suxumee, nun pootie fan yailan. Na kui, Xurami naxa ge mange Sulemani xa walie ra Ala xa horomobanxi xa fe ra. Na walie nan ya: ¹² geme tofanyi tixi firin, e xuntagie masolixi alo luuti denbexie, ¹³ koobe bogi maniyee keme naani gbakuxi e ra, safe firin na kankan xuntagi a luutie ma, ¹⁴ ye sasee nun e dɔxɔsee, ¹⁵ ye sase xungbe naxan xili «Baa,» ninge fu nun firin naxee na ye sase xungbe bun ma, ¹⁶ tundee, nun suxumee. Yi see birin, Xuramabi naxee yailan mange Sulemani be, Alatala xa banxi xa fe ra, e birin yailanxi yoxui fanyi nan na. ¹⁷ Mange nu na yoxui raxunuma Yuruden mere nan ma, Sukoti nun Saratan tagi. ¹⁸ Sulemani yoxui naxan nawalixi naa, a binye xasabi mu noma kolonde.

¹⁹ Sulemani nu bara se birin yailan Ala xa banxi be: serexebade xema daaxi, teebilie taami serexe sama dennaxe, ²⁰ lanpui nun e dɔxɔse xema daaxie naxee dexema yire seniyenxi kui seriye ki ma, ²¹ fugee, lanpuie, suxumee xema tinse daaxie, ²² finsee, pooti tofanyie, piletie, kolopooti xema fanyi daaxie, naadee xema daaxi naxee nu na yire seniyenxi fisamante sode de ra, nun horomobanxi sode de ra.

5

Horomobanxi rabife (Isirayila Mang'ee I 8:1-13)

¹ Sulemani to ge Alatala xa horomobanxi tide, a naxa se birin naso a kui a baba Dawuda naxee fixi Ala ma, gbeti, xema, a nun se mooli birin. A naxa e sa naafuli ragatade Ala xa banxi kui.

² Na temui, Sulemani naxa Isirayila forie, bonsoe xunyie, nun Isirayila denbaya xunyie, maxili alako e xa te Alatala xa saate kankira ra kelife Siyon, Dawuda xa taa. ³ Isirayilaka birin naxa e malan mange yire alako e xa kike solofere nde sali raba. ⁴ Isirayila forie birin to menni li, Lewikae naxa saate kankira tongo, ⁵ e a xanin a nun Ala xa Kiri Banxi Naralande, a nun se seniyenxi naxee nu na a kui. Lewi serexedubee nan na wali rabaxi.

⁶ Mange Sulemani nun Isirayila pama, naxee birin nu maxilixi, naxa ti saate kankira ya ra. E naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbege ba serexe ra, naxan konti mu noma kolonde. ⁷ Serexedubee naxa Alatala xa saate kankira dɔxɔ a dɔxode, Ala xa horomobanxi kui, yire seniyenxi fisamante. E a dɔxɔ malekee gabutenyie bun ma. ⁸ Malekee gabutenyie nu italaxi saate kankira nun a maxanin see xun ma. ⁹ Saate kankira maxanin see findixi wuri kuyee nan na, naxee nu minima yire seniyenxi fisamante kui, kono e mu nu noma tode horomobanxi tande ma. Han to saate kankira na menni. ¹⁰ Sese mu nu na na saate kankira kui, fo na walaxe firinyi Annabi Munsa naxee sa a kui. A na raba Xorebe geya yire, ne Alatala saate xiri loxe, Isirayilakae mini temui Misira.

¹¹ Na temui serexedubee naxa mini yire seniyenxi kui. Serexedube naxee nu na na xunde kui, e birin nu bara seniyen. ¹² Lewika beetibae, Asafi, Heman Yedutun, e xa die, nun e ngaxakerenyie, e birin maxirixi dugi fanyi gese futi daaxi ra. E nu na serexebade sogetede biri, maxasee nun korae nu na e yi ra. Serexedube mixi kememexonen fan nu na e seeti ma, e sarae fema. ¹³ Sara fee nun beetibae naxa kafu e boore ma Alatala matoxode e xa sarae, maxasee, nun korae xui ra. E naxa Alatala tantu yi masenyi ra, «Ala xa hinne gbo, a xa fonisireya mu jonma abadan!» Na temui, nuxui naxa Alatala xa banxi rafe. ¹⁴ Serexedubee mu no lude naa e xa wali rabade na nuxui xa fe ra. Alatala xa nore nu bara a xa banxi rafe.

6

Sulemani xa masenyi (Isirayila Mang'ee I 8:14-21)

¹ Na temui Sulemani naxa a masen, «Alatala, a fala ne a a luma nuxui mag-aaxuxi kui. ² N tan bara lingira ti Ala be, a luma dennaxe abadan.»

³ Mang'e naxa a ya rafindi, a duba Isirayila pama birin be. E birin nu tixi. ⁴ A naxa a masen, «Tantui na Isirayila Marigi Alatala be, naxan woyen n baba Dawuda be a kere ra. A fe naxan birin fala a be, a na birin nakamalixi ne. ⁵ «Kafi n nan n ma pama ramini Misira boxi ra, n mu nu taa sugandixi Isirayila bonsoree tagi n banxi tima dennaxe. N man mu xeme sugandixi naxan findima n ma Isirayila pama xa yarerati ra. ⁶ Konon Darisalamu nan sugandixi, alako n xili xa lu naa. N man Dawuda nan sugandixi alako a xa findi n ma Isirayila pama xunyi ra.»»

⁷ «N baba Dawuda naxa nate tongo a boje kui, fo a xa banxi ti Isirayila Marigi Alatala be. ⁸ Alatala naxa a fala n baba Dawuda be, «I to nate tongo i boje kui n ma banxi xa fe ra, na bara findi panige fanyi ra. ⁹ Konon i tan xa mu na banxi tima. I xa di nan tan na tima. I naxan barixi, na nan n ma banxi tima.» ¹⁰ Alatala bara a xa masenyi rakamali. N tan bara ti n baba Dawuda noxe ra Isirayila mange kibanyi kui, alo Alatala a masen ki naxe. N man bara banxi ti Isirayila Marigi Alatala be.

¹¹ N bara Alatala xa saate kankira doxo naa, a xa saate walaxe na na kui. A na saate xiri a nun Isirayilakae nan tagi.»

¹² Sulemani naxa ti Alatala xa serexebade ya ra, Isirayila pama birin ya xori, a fa a belexe itala. ¹³ Sulemani nu bara tide yailan yoxui ra tete tagi, a kuya nongon ya suuli, a igbo nongon ya suuli, a ite nongon ya saxan. A naxa a xinbi sin naa Isirayila pama ya xori, a a belexe itala, a fa a fala, ¹⁴ «Isirayila Marigi Alatala, i maniy'e mu na koore nun boxi ma. I dugutegexi i xa saate nun i xa hinne xa fe ra i xa konyie mabiri, naxee jere ma i ya tode ra e boje fiixe ra. ¹⁵ Na na a ra, to loxe i bara i xa laayidi rakamali i xa konyi n baba Dawuda be. ¹⁶ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i laayidi naxan tongoxi i xa konyi n baba Dawuda be, i xa na rakamali. I bara a masen a be, «Xa i bonsore fenten e jere ki ma alo i a rabaxi ki naxe, e naxa n ma seriye binya, mixi nde luma ne e ya ma naxan luma Isirayila kibanyi kui abadan.» ¹⁷ Yakosi, Isirayila Marigi Alatala, i xa i xa masenyi rakamali, i naxan fala i xa konyi Dawuda be.»

¹⁸ «Konon Ala tan noma sabbatide dunjina bende fupi fari adamadie tagi? Koore nun a xa gboe xurun i be. N banxi naxan tixi i be a xurun koore be. I luma menni di? ¹⁹ N Marigi Alatala, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa a xa maxandi tongo, i xa i tuli mati i xa konyi wa xui ra. ²⁰ I xa i jengi sa yi banxi xon ma koe nun yanyi, barima i naxe a i i yete masenma be ne. I xa i xa konyi xa maxandi suxu yi banxi kui. ²¹ I xa i tuli mati i xa konyi nun i xa pama wa xui ra, e i maxandima be temui naxe. Kelife koore ma i doxoxi dennaxe, i xa i tuli mati muxu ra, i man xa dije.»

²² «Xa mixi nde sa yunubi raba a boore ra, e fa a fala a be a xa marakali nde raba i xa serexebade yire yi banxi kui, ²³ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa kiiti sa tinxinyi ra alako yunubitoe nun tinxintoe birin xa e sare soto.»

²⁴ «Xa i xa pama Isirayila sa yunubi raba i ra, e yaxuie fa no e ra na xa fe ra, xa e tin e yete ragbilende i ma, e i xili matoxo, e i maxandi yi horomobanxi kui, ²⁵ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i

xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i fa e ragbilen bɔxi ma, i dennaxe fixi e tan nun e babae ma.»

²⁶ «Xa koore sa balan, tune yo mu fa, barima e bara yunubi raba i ra, xa e fa i maxandide be, e i xili matɔxɔ, e gbilen e xa yunubi fɔxɔ ra i e rayaagixi naxan ma, ²⁷ i xa na fe mato kelife koore ma, i xa i xa konyie, i xa pama Isirayila xa yunubie xafari, i xa i xa seriye fanyi masen e be alako e xa na rapere ki kolon, i fa tune ragoro i xa bɔxi ma, i naxan findi e gbe ra.»

²⁸ «Xa kaame sa sin yi bɔxi ma, xa na mu fure, xa na mu baloe kanɛ, xa na mu gere, xa na mu gbaloe gbete, ²⁹ xa mixi nde sa i maxandi, xa i xa pama Isirayila e mawa i be, barima e bara e xa tɔɔre saabui kolon e fa e ya rafindi yi banxi ma e i maxandi, ³⁰ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa dije, i xa mixi birin sare fi a xa wali ra, i tan naxan adama birin bɔɔre ma fe kolon. I keren peti nan ibunadama birin sondon ma fe kolon. ³¹ Na kui e fama gaaxude i ya ra, e e jere i xa kira xɔn e xa simaya birin kui yi bɔxi ma, i naxan fixi muxu babae ma.»

³² «Xa xɔɔre nde sa fa kelife pamane gbete ma, naxan mu findi i xa pama Isirayila mixi nde ra, a fa i xili xungbe nun i senbe xa fe ra, a i maxandi yi banxi kui, ³³ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa a xa maxandi suxu alako si birin xa gaaxu i xili ya ra dunija, alo i xa pama Isirayila. E xa a kolon i tan nan xili maxandima yi banxi kui n naxan tixi.»

³⁴ «Xa i xa pama sa mini a yaxuie gere de alo i a fala e be ki naxe, xa e i maxandi yi taa mabiri ra i dennaxe sugandixi, xa e i maxandi yi banxi mabiri n naxan tixi i xili ra, ³⁵ i xa na fe mato, i xa e xa dube suxu, i xa kiiti tinxixi sa e be.»

³⁶ «Xa e sa yunubi raba i ra, alo adamadi birin darixi naxan na, xa i bɔɔre te e ma, i fa e sa e yaxuie sagoe, e findi geelimanie ra yire makuye, xa na mu a ra yire makorexi, ³⁷ xa e sa xaxili soto na konyiya kui, e fa i maxandi e xa geeli kui, <Muxu bara yunubi raba, muxu bara fe paaxi raba, muxu bara kobi,> ³⁸ xa e

man e yete ragbilen i ma e bɔɔre fiixe ra, e nii birin na, e fa i maxandi pamane ma konyiya kui, e e ya rafindi yi bɔxi mabiri, i naxan fixi e babae ma, a nun yi taa mabiri, i naxan sugandixi, a nun yi banxi mabiri, n naxan tixi i be, ³⁹ i xa na fe mato kelife koore ma i magoroxi dennaxe, i xa i tuli mati e xa maxandi nun e wa xui ra, i xa kiiti tinxixi sa e be, i xa dije i xa pama ma naxan yunubi rabaxi i ra. ⁴⁰ Yakosi, n Marigi Ala, i xa muxu xa maxandi mato, i xa a rame, muxu naxan nabaxi yi banxi kui.»

⁴¹ «Yakosi n Marigi Alatala, keli, i fa i xa malabude, i tan nun i senbe xa lu saate kankira fɔxɔ ra, alako kisi xa lu i xa serexedubee be, alako i xa danxaniyatɔee xa lu heeri kui, n Marigi Alatala. ⁴² N Marigi Alatala i naxa i xa mixi sugandixi rabɛnin, i xa ratu i xa konyi Dawuda xa dugutegeja ma.»

7

Ala xa nɔre gorofe a xa hɔɔmɔbanxi kui

(Isirayila Mang'ee I 8:62-66)

¹ Sulemani to ge salide, te naxa goro keli koore ma, a serexe gan daaxi nun serexe gbete birin gan. Alatala xa nɔre fan naxa hɔɔmɔbanxi rafe. ² Serexedubee mu nɔ sode Alatala xa banxi kui, barima Alatala xa nɔre nu bara a xa banxi rafe. ³ Isirayilakae birin to te nun Alatala xa nɔre to hɔɔmɔbanxi kui, e naxa e yatagie rafelen bɔxi ma, e fa Alatala matɔxɔ yi masenyi ra, «Ala fan, a xa fonisireya mu jɔnma abadan.»

⁴ Mange nun pama birin naxa serexe ba Alatala be. ⁵ Mange Sulemani naxa ninge wulu mɔxɔɔren nun firin ba serexe ra, a nun yexee wulu keme mɔxɔɔren. Na dangi xanbi, mange nun pama naxa Ala xa banxi rabi. ⁶ Serexedubee nun Lewikae naxa ti e tide e boore ya ra. Beetibasee, mange Dawuda nu bara naxee yailan Alatala matɔxɔfe ra, nu na Lewi beetibae yi ra. E naxa Alatala matɔxɔ yi masenyi ra, «Ala xa fonisireya mu jɔnma abadan.» Serexedubee tan naxa sarae fe, Isirayilakae birin fa keli, e ti.

⁷ Sulemani naxa tete yire raseniyeŋ serexe ra Alatala xa hɔrɔmɔbanxi ya ra. A naxa serexe gan daaxie gan naa, a nun xanunteya serexee naxee findi a ture yiree ra, barima yoxui serexebade, Sulemani naxan yailanxi, a xurun na serexee birin be. ⁸ Sulemani nun Isirayilakae birin sali raba ne xi solofere bun ma. Nama gbegebe fa ne kelife Xamata han Misira xure. ⁹ A xi solomasaxan nde, e naxa sali xungbe raba. E nu bara serexebade raseniyeŋ xi solofere bun ma. Na dangi xanbi, e man naxa sali xi solofere gbete bun ma. ¹⁰ Kike solofere nde, xi mɔxɔɔɔn nun saxan lɔxɔe, Sulemani naxa jama ragbilen e xɔnyi. E birin nu bara seewa e boŋe kui fe fanyi ra, Alatala naxan nabaxi Dawuda, Sulemani, nun a xa jama Isirayila be.

¹¹ Sulemani to ge Alatala xa banxi nun a xa mange banxi wali ra, a to a waxɔnfe birin nakamali na wali firinyi xa fe ra, ¹² Alatala naxa mini Sulemani ma kɔe ra, a a masen a be, «N bara i xa dube suxu. Yi banxi bara findi serexebade ra. N bara na nate tongo. ¹³ N na koore balan temui naxe, tunde mu fa, xa na mu a ra n na katoe yamari temui naxe, e xa sa boxi tuxunsan, xa na mu a ra n na fa fure jaaxi ra n ma jama ma, ¹⁴ xa n ma jama, n xili falaxi naxan xun, naxa e magoro, e n maxandi, e fa gbilen e xa wali kobie foxɔ ra, n nan n tuli matima ne e ra koore ma, n fa e xa yunubie xafari, n e xa boxi rayalan. ¹⁵ Yakosi n nan n yae tima ne yi yire ra. N nan n tuli matima ne maxandie ra naxee rabama be. ¹⁶ N bara nate tongo n xili xa fala be abadan. N yae nun n boŋe mu kelima be.»

¹⁷ «I tan fan, xa i jere n ma kira xɔn ma alo i baba Dawuda, i fa n ma yaamarie, n ma seriye, nun n ma xaranyi suxu a fanyi ra, ¹⁸ n i xa mange kibanyi mabanbanma ne, alo n a rasaataxi i baba Dawuda be ki naxe. N a masen ne a be, «Isirayila mangeya mu bama i bonsoe yi ra.» ¹⁹ Kɔnɔ xa wo wo kobe so n na, wo fa gbilen n ma seriye nun n ma yaamarie foxɔ ra, xa wo sa tuubi Ala gbete be, ²⁰ n wo talama ne n ma boxi ma, n naxan fixi wo ma, n yi banxi rakasan ye i, n naxan findixi n xili falade ra. Na temui sie birin

fama ne yeledede Isirayila xa fe ma, e yo wo ma. ²¹ Mixie ne dangima yi banxi itexi ra, e de ixarama ne, e a fala, «Alatala yi boxi nun yi banxi xa fe ralɔxi yi mooli ra munfe ra?» ²² E e yaabima ne, «Ala yi birin niyaxi e ra ne barima e bara gbilen e babae Marigi Alatala foxɔ ra, naxan e ramini Misira boxi ra. E bara e tagi ixiri ala gbete batufe ra, e tuubi e be. E yi toore sotoxi na nan ma.»»

8

Sulemani xa wali gbete (Isirayila Mang'ee I 9:10-28)

¹ Ne mɔxɔɔɔn bun ma, Sulemani naxa Alatala xa banxi nun a yete banxi ti. ² A naxa taae yailan, Xirami naxee so a yi ra, a fa Isirayilakae rasabati naa. ³ Sulemani naxa Xamata Soba gere, a no a ra. ⁴ A naxa Tadimoro ti gbengberenyi ma, a nun taa gbete Xamata boxi ma mange harige ragatama dennaxe. ⁵ A naxa Beti Xoron Fuge nun Beti Xoron Labe ti, a na taae makanta tete fanyie nun naade xungbee ra. ⁶ A naxa Baalati ti a nun taa gbete mange harige ragatama dennaxe, alo soori ragisee nun soee. Sulemani naxa yire gbegebe ti a yete be Darisalamu, Liban, nun a xa boxi birin a naxan yamarima.

⁷ Xitikae, Amorikae, Peresikae, Hiwikae, nun Yebusukae naxee lu Isirayila boxi ma, naxee mu findi Isirayilakae ra, ⁸ Isirayilakae mu naxee faxes, Sulemani naxa e findi konyie ra. Han to e na na ki ne. ⁹ Sulemani mu tin Isirayilaka yo xa findi konyi ra a xa walie xa fe ra, barima geresoe nun soori xunyie nan nu lanxi e tan ma, e nu meenima a xa soori ragisee nun a xa soee ma. ¹⁰ Mange Sulemani naxa mixi keme firin mixi tongo suuli ti xunyie ra jama xun. ¹¹ Sulemani naxa Firawuna xa di gine tongo Dawuda xa taa kui, a a ratunu banxi gbete kui, a naxan tixi a be. A naxa a fala, «N ma gine mu luma Isirayila mange Dawuda xa banxi kui, Alatala xa saate kankira na dennaxe. Naa findixi yire seniyeŋxi nan na.»

¹² Sulemani nu serexe gan daaxie bama Alatala be, a xa serexebade fari naxan nu

tixi hōrōmōbanxi ya ra. ¹³ A sereḫee ba ne alo Annabi Munsa a yamari ki naxe lōxo yo lōxo, malabui lōxōee ra, kike neene ra, nun sali xungbe saxanyie ra ne yo ne. Nee findi Taami Lebinitare Sali, Lōxunyie Sali, nun Bage Ti Sali nan na.

¹⁴ Sulemani naxa a baba Dawuda xa natsee rakamali sereḫedubee nun Lewikae xa fe ra. Kankan nu a gbe wali rabama. Lewikae nu Ala matōxōma, e man nu fa sereḫedubee mali. Naade kantsee fan naxa e gbe wali raba, kankan naxa ti a tide alo Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe.

¹⁵ Sereḫedubee nun Lewikae mu mange xa yaamari yo matandi, hali a naxan fala naafuli xa fe ra. ¹⁶ Sulemani xa wali birin kamali na ki ne, kelife Alatala xa banxi kōorin lōxōe ma, a sa dōxo a rapōnyi ra. Alatala xa banxi wali birin raba ne, a kamali a fanyie ra.

¹⁷ Na to dangi Sulemani naxa siga Esiyon Geberi nun Elata baa de ra Edon bōxi ma. ¹⁸ Mange Xirami naxa kunkuie nun e rapereḡma fanyie rasanba Sulemani ma. Nee naxa sa a gbee xun ma Ofiri bōxi ma, alako e xa xeeḡma kilo wulu fu nun suuli kilo keḡme saxan tongo mange Sulemani be. E nun mange Sulemani xa walikēe naxa siga na ra Sulemani xōn ma.

9

Seeba mange gine sigafe Darisalamu (Isirayila Mang'ee I 10:1-13)

¹ Seeba mange gine to Sulemani xili xa gboe me, a naxa siga Darisalamu maxōrinyi xōrōxōee tide a ma, alako a xa a xa lōnni mato. A xa kuntigie naxa a mati naa, e naxa labunde, xeeḡma gbeḡbe, nun geḡme tofanyie xanin jōxōme fari sanbasee ra. A naxa maxōrinyi gbeḡbe ti Sulemani ma. ² Sulemani naxa a xa maxōrinyi birin yaabi, na sese mu nu xōrōxo a be.

³ Seeba mange gine to ge Sulemani xa lōnni tode, a nun a xa banxi a naxan tixi, ⁴ a xa baloe naxan saxi a xa teebili ma, a xa walikēe nun e xa dugi tofanyie, a nun a xa sereḫee a naxee bama Alatala xa hōrōmōbanxi kui, a de naxa ixara na fe birin ma. A naxa a fala mange be, ⁵ «N fe naxee birin mexi n ma bōxi ma i xa masenyie nun i xa lōnni xa fe ra, na birin

bara findi nōndi ra. ⁶ Beenun n xa be to n yeḡe ra, n mu nu laxi e xa masenyi ra. Kōno yakōsi n bara a kolon i xa lōnni gbo dangife e naxan masenxi n be. E fe naxan birin tagi rabaxi n be i xa fe ra, i xili dangi na birin na. ⁷ Nelexinyi na i xa mixie be, nelexinyi na i xa konyie be, barima e na i seeti ma temui birin i xa lōnni ramefe ra. ⁸ Tantui na i Marigi Alatala be, naxan hinnexi i ra, a fa i dōxo a xa mange kibanyi kui, i xa mangeya raba alo a wama a xōn ma ki naxe. I Marigi Ala na raba ne barima Isirayila rafan a ma, a man wama Isirayila xa bu temui birin. A i findi ne e xa mange ra, alako i xa e yamari tinxinyi nun nōndi ra.» ⁹ A naxa xeeḡma kilo wulu naani fi mange ma, a nun labunde gbeḡbe nun geḡme tofanyie. Kabi na temui, na labunde mōoli mu toma Isirayila, Seeba mange gine naxan fixi mange Sulemani ma.

¹⁰ Xirami nun Sulemani xa walike naxee fa xeeḡma ra kelife Ofiri bōxi ma, nee man naxa fa wuri nun geḡme tofanyie ra a be. ¹¹ Mange naxa na wuri rawali Alatala xa hōrōmōbanxi sode dee ra, a nun mange xa banxi sode dee ra. A man naxa na wuri rawali kōrae yailanfe ra beḡtibae be. Na fe mōoli mu nu toxi Yudaya sinden. ¹² Mange Sulemani naxa Seeba mange gine waxōnse birin so a yi ra dangife a tan naxan sanbaxi a ra. Na xanbi, a naxa gbilen a xa bōxi ma, a tan nun a xa konyie.

Sulemani xa bannaya (Isirayila Mang'ee I 10:14-29)

¹³ Ne yo ne Sulemani nu xeeḡma kilo wulu mōxōnen nun firin, kilo keḡme senni tongo naani nun naani sōtōma, ¹⁴ bafe a nu naxan sōtōma yulee yi duuti ra. A man nu xeeḡma nun gbeti sōtōma mangēe nun gomināe ra Arabu bōxi ma. ¹⁵ Mange Sulemani naxa wure lefa keḡme firin maso xeeḡma ra, kankan nafalaxi xeeḡma kilo solofere nan na. ¹⁶ A man naxa wure lefa xunxuri keḡme saxan maso xeeḡma ra, kankan masoxi xeeḡma kilo saxan nan na. A naxa e gbaku banxi kui, naxan xili falama Liban fōtōn banxi. ¹⁷ Mange naxa kibanyi xungbe yailan sili jinyi ra, a fa a maso xeeḡma tinse ra. ¹⁸ Na kibanyi

te see findixi xεema nan na, kibanyi nu na yete masolixi firin tagi. ¹⁹ Yete fu nun firin fan masolixi nu na te see sεetie ma, senni na yirefanyi ma, sennie na koola ma. Na kibanyi maniye mu nu na mangataa yo kui sinden. ²⁰ Mange Sulemani xa pooti birin nun Liban foton banxi xa pileti birin findixi xεema nan na. A mu nu gbeti rawalima fefe ma. ²¹ Kunkuie nu na mange yi ra naxee nu luma siga ra Tarasisi ne saxan yo ne saxan xεema, gbeti, sili pinyi, kule, nun xoni tofanyi tongode. Xirami xa walikεe nu a malima na wali kui.

²² Mange Sulemani xa bannaya nun a xa lonni naxa gbo ye dangi boxi mange birin na. ²³ Boxi mange birin nu wama Sulemani xa lonni ramεfe Ala naxan fixi a ma. ²⁴ Nee birin nu mange sanbama gbeti, xεema, dugie, geresosee, labundee, soe, nun sofalee ra ne yo ne. ²⁵ Soe nun soori ragise ragatade wulu naani nu na Sulemani yi ra. Soori soe ragi wulu fu nun firin fan nu na a yi ra taa makantaxie nun Darisalamu kui, mange xonyi. ²⁶ Mange birin, kelife xure xungbe ma, sa doxo Filisita boxi ra, han a sa doxo Misira naaninyi ra, e birin nu na a xa yaamari bun ma. ²⁷ Mange nan a niya gbeti xa wuya Darisalamu alo gεme xori. Sediri wuri fan naxa wuya alo sikomoro wuri na Sefela boxi ma ki naxε. ²⁸ Sulemani xa soe nu kelima Misira ne nun boxi gbeteε ma.

Sulemani xa faxe

(Isirayila Mang'ee I 11:41-43)

²⁹ Sulemani xa taruxui donxoe, a fole nun a raponyi, sebexi Annabi Natan xa taruxui sebexi kui, a na Annabi Ahiya Siloka xa namiponme masenyi sebexi kui, nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sebexi kui Nebati xa di Yerobowami xa fe ra. ³⁰ Sulemani xa mangeya naxa bu ne tongo naani Darisalamu nun Isirayila xun ma. ³¹ Na xanbi, Sulemani naxa laaxira. E naxa a ragata a babae sεeti ma a baba Dawuda xa taa kui. A xa di Robowami naxa ti a joxoe ra.

10

Isirayila Robowami matandife *(Isirayila Mang'ee I 12:1-20)*

¹ Robowami naxa siga Sikemi, barima Isirayilakae birin nu malanxi naa ne, e xa a ti mange ra. ² Nebati xa di Yerobowami to na fe me Misira boxi ma, a a gi dennaxe Sulemani ma, a naxa gbilen Isirayila. ³ A to Isirayila li, mixi ndee naxa a xili. A nun Isirayilakae birin naxa siga Robowami yire, e a fala a be, ⁴ «I baba muxu suxu ne alo konyie. Yakosi tan, xa i nde bama muxu xa kote ra i baba naxan doxo muxu fari, muxu fama i xa yaamari rabatude.» ⁵ A naxa e yaabi, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» Na kui, pama naxa siga.

⁶ Mange Robowami naxa marasi maxorin forie ma, naxee nu na a baba Sulemani fe ma a xa simaya kui. A naxa e maxorin, «Wo marasi mundun fima n ma n pama yaabima naxan na?» ⁷ E naxa a yaabi, «Xa i fe fanyi rabama pama be, xa i tin e waxonfe ra, xa i woyen fanyi fala e be, e luma ne i xa yaamari bun ma temui birin.»

⁸ Kono Robowami mu tin forie xa marasi ra. A naxa a lanfanmae maxorin a lanma a xa naxan naba. ⁹ A naxε e be, «Wo marasi mundun fima n ma, n pama yaabima naxan na, pama naxan n mayandixi n xa nde ba e xa kote ra n baba naxan doxo e fari.» ¹⁰ A lanfanmae naxa a yaabi, «I xa yi pama yaabi yi ki ne, naxee i mayandixi i xa nde ba e xa kote ra i baba naxan doxo e fari. I xa a fala e be, «N belexe sole lanmadi xungbo n baba tagi be. ¹¹ Yakosi, n baba xa kote xoxoxo a naxan doxoxi wo ma, n na a xunmasama ne. N baba wo bonbo luxusinyie nan na, kono n tan fama wo bonbode talie nan na.»»

¹² Xi saxan to dangi, Yerobowami nun pama naxa siga Robowami yire, naxan nu bara a fala e be, «Xi saxan na dangi, wo xa fa.» ¹³ Mange Robowami naxa e yaabi a xoxoxoe ra. A mu forie xa marasi tongo fefe ma. ¹⁴ A naxa e yaabi a lanfanmae xa marasi ra, «N baba kote xoxoxoe naxan doxo wo xun ma, n na xunmasama ne. N baba wo bonbo luxusinyie nan na, kono n tan fama wo bonbode talie nan na.» ¹⁵ Na kui, mange mu tin a tuli matide

ɟama ra. Marigi Alatala nu bara na ragiri alako a xa a xa masenyi rakamali a naxan fala Nebati xa di Yerobowami bɛ Annabi Ahiya Siloka saabui ra.

¹⁶ Isirayilakae to a kolon mange mu tin a tuli matide e ra, e naxa a yaabi, «Muxu gbe se mundun na Dawuda yi? Kɛ mu na muxu bɛ Yisayi xa die tagi. Isirayila xa gbilen e xɔnyi. Yakɔsi Dawuda, i xa mɛɛni i xa banxi ma i yɛtɛ ra.»

¹⁷ Isirayila birin naxa gbilen e xɔnyi. Isirayilaka naxee nu sabatixi Yudaya taaɛ kui, e naxa lu Robowami xa yaamari bun ma. ¹⁸ Na dangi xanbi, mange Robowami naxa Hadorami xɛɛ, naxan ɲɛngi nu saxi wali xɔɔxɔɛ rabafe xɔn ma, kɔnɔ Isirayilakae naxa a magɔnɔ han a faxa. Na kui, mange Robowami naxa a gi keren na sigafe ra Darisalamu a xa sɔɔri ragise kui. ¹⁹ Isirayila Dawuda bɔnsɔɛ matandi na ki nɛ. Han to e mu lanxi.

11

Robowami xa mangɛya (Isirayila Mangɛ I 12:21-24)

¹ Robowami to so Darisalamu, a naxa Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ sɔɔrie malan, geresoe fanyi wulu kɛmɛ tongo solomasaxan, alako e xa Isirayila gere, Isirayila xa gbilen Robowami xa mangɛya bun ma. ² Kɔnɔ Alatala naxa a masen a xa mixi Semaya bɛ, ³ «A fala Sulemani xa di Robowami bɛ, Yudaya mange, a nun Isirayilakae birin naxee na Yudaya nun Bunyamin bɔxi ma, ⁴ <Alatala xa masenyi nan yi ki: Wo naxa te de, sigafe ra wo ngaxakerenyie gerede. Wo birin xa gbilen wo xɔnyi, barima n tan nan yi fe ragirixi.» E naxa Alatala xa wɔyenyi rabatu, e gbilen, e mu siga Yerobowami gerede sɔnɔn.

⁵ Robowami naxa sabati Darisalamu, a taa makantaxie ti Yudaya, ⁶ alo Betɛlɛɛmu, Etami, Tekowa, ⁷ Beti Suru, Soko, Adulama, ⁸ Gati, Maresa, Sifi, ⁹ Adorayimi, Lakisi, Aseka, ¹⁰ Soraha, Ayalon, nun Hebiron. Robowami yi taa makantaxie ti Yudaya nun Bunyamin bɔxi nan ma. ¹¹ A nee yailan a fanyi ra gere ki ma. A sɔɔri xunyie lu naa, a baloe,

nun weni so e yi ra. ¹² Wure lefa nun tanbɛɛ nu na e yi ra, e sɛnbɛ nu gbo. Yuda nun Bunyamin bɔnsɔɛ lu nɛ a xa yaamari bun ma na ki nɛ.

¹³ Sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae naxa keli e xɔnyi Isirayila bɔxi birin ma, e xa fa Yudaya, e kafu Robowami ma. ¹⁴ Lewikae nu bara mɛɛ e xa banxie nun e harige ra sigafe ra Yudaya nun Darisalamu, barima Yerobowami nun a xa die mu tin e xa sɛrɛxɛdubɛɛ wali raba Alatala bɛ. ¹⁵ Yerobowami nu bara sɛrɛxɛdubɛɛ ti kuye batudee ra geyae fari, yɛxɛɛ kontonyi nun ninge masolixie tixi dennaxɛ kuye ra. ¹⁶ Isirayilaka naxee nu wama e Marigi Alatala batufe, kelife bɔnsɔɛ birin, nee naxa bira Lewikae fɔxɔ ra sigafe ra Darisalamu, alako e xa sɛrɛxɛ ba e babae Marigi Alatala bɛ. ¹⁷ Na kui e naxa Sulemani xa di Robowami xa mangɛya mabanban Yudaya ɲɛ saxan bun ma. Na waxati kui, e naxa ɲɛrɛ Dawuda nun Sulemani xa kira xɔn ma.

¹⁸ Robowami naxa Yerimoti xa di ginɛ Mahalata dɔxɔ. Na ginɛ findi Dawuda xa di xɛmɛ Yerimoti, nun a xa ginɛ Abixayili, xa di ginɛ nan na. Abixayili findi Yisayi xa di xɛmɛ Eliyabi xa di ginɛ nan na. ¹⁹ Mahalata naxa die bari a bɛ: Yeyusu, Semaraya, nun Sahami. ²⁰ Robowami naxa Abisalomi xa di ginɛ Maaka fan dɔxɔ. Maaka naxa Abiya, Atayi, Sisa, nun Selomiti bari a bɛ. ²¹ Abisalomi xa di ginɛ Maaka nu rafan Robowami ma, dangife a xa ginɛɛ nun a xa konyi ginɛɛ birin na. Ginɛ fu nun solomasaxan nun konyi ginɛɛ tongo senni nu na a yi ra. A naxa di xɛmɛ mɔxɔɲɛn nun solomasaxan nun di ginɛ tongo senni sɔtɔ na ginɛɛ ra.

²² Robowami naxa Maaka xa di Abiya findi a xa di fisamante ra. A nu wama na nan xa findi mange ra. ²³ A naxa xaxilimaya raba, a a xa di booree birin nasabati Yudaya nun Bunyamin taa makantaxie kui, a fa baloe nun ginɛ gbegebe fen e bɛ.

12

Robowami xa mangɛya kanafe (Isirayila Mangɛ I 14:25-28)

¹ Robowami xa mangɛya to mabanban, a tan nun Isirayilakae birin naxa Alatala

xa seriye rabolo. ² Na bara a niya Misira mange Sisaki xa Darisalamu gere Robowami xa mang'eya je suuli nde ra. ³ Soori ragise wulu keren keme firin nun soe ragi wulu tongo senni nan nu na a yi ra. A naxa keli Misira boxi ma e nun pama gbegbe ra, naxee findixi Libiyakae, Sukikae, nun Etiyopikae ra. ⁴ A naxa no Yudaya taa makantaxie ra, a so Darisalamu.

⁵ Na temui, Annabi Semaya naxa siga Robowami yire. Yudaya yareratie fan nu na naa, barima e fa Darisalamu Sisaki xa fe nan na. A naxa a fala e be, «Alatala xa masenyi nan ya: <Wo bara n nabepin, n fan wo rabepinma Sisaki sagoe.>» ⁶ Isirayila mange nun yareratie naxa e magoro Alatala be, e fa a fala, «Alatala tinxin.» ⁷ Alatala to a to e bara e magoro a be, a naxa a masen Semaya be, «E to bara e yete magoro n be, n mu fama e halakide. A gbe mu luxi n xa e rakisi. N ma xone mu fama lude Darisalamu ma Sisaki saabui ra. ⁸ Kono e xa lu Sisaki xa noe bun ma sinden, han e xa a kolon, si gbete e xa mang'eya rabatufe nun Ala xa mang'eya rabatufe, naxan fan.»

⁹ Misira mange Sisaki naxa te Darisalamu gere. A naxa naafuli birin tongo naxan nu na Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui. A naxa wure lefae fan tongo, Sulemani nu bara naxee maso xema ra. ¹⁰ Mange Robowami naxa e joxoe yailan yoxui ra, a e taxu soori mange ra naxee mange xa banxi naadde makantama. ¹¹ Mange nu sigama Ala xa banxi kui temui naxe, soorie nu na wure lefae xaninma a mati ra. E na ge na ra, e man nu fa e ragbilen soori banxi kui. ¹² Robowami to bara a magoro Alatala be, a mu gbaloe soto Alatala xa xone saabui ra. Na waxati Ala yaragaaxui fanyi nde nu na Yudaya.

¹³ Mange Robowami mang'eya sotoxi temui naxe, a nu bara je tongo naani nun keren soto simaya ra. A naxa Isirayila yaamari je fu nun solofere Darisalamu kui, Alatala taa naxan sugandi Isirayila bonsoe birin ya ma, alako a xili xa matoxo naa. Robowami nga Amonika nan nu a ra, a xili ne Naama. ¹⁴ Robowami fe

naaxi raba ne, barima a mu Alatala fen a boje birin na. ¹⁵ Robowami xa taruxui, a fole nun a raponyi birin sebexi Annabi Semaya xa taruxui kui, a nun Annabi Ido xa laamatunyi masenyi sebexi kui, alako mixi xa a kolon. ¹⁶ Robowami to laaxira, e naxa a ragata a babae seti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Abiya naxa ti a joxoe ra.

13

Abiya xa mang'eya (Isirayila Mang'ee I 15:1-8)

¹ Yerobowami xa mang'eya je fu nun solomasaxan nde ra, Abiya naxa ti mange ra Yudaya. ² A xa mang'eya bu ne je saxan Darisalamu. A nga nu xili ne Mikayahu, Uriyeli Gibeyaka xa di gine. Gere naxa sin Abiya nun Yerobowami tagi. ³ Abiya naxa gere rakeli, a tan nun soori fanyi xeme wulu keme naani, kono Yerobowami naxa soori fanyi xeme wulu keme solomasaxan ti a ya ra.

⁴ Abiya naxa te Semarayima geya fari, Efirmi geyae ma, a fa a fala, «Yerobowami nun Isirayilakae, wo wo tuli mati n na. ⁵ Wo mu a kolon Isirayila Marigi Alatala bara Isirayila mang'eya fi Dawuda nun a xa die ma abadan? Na saate mu noma kanade. ⁶ Kono Yerobowami, naxan findixi Dawuda xa di Sulemani xa walike Nebati xa di ra naxa keli, a a marigi matandi. ⁷ Mixi rabepinxi ndee naxa a rabilin, e noe deren Robowami ma, Sulemani xa di naxan mu nu gexi mode, naxan xa mapoxunyi xon mu nu kuyaxi. Na kui Robowami mu no e ra.»

⁸ «Yakosi, wo tixi a xa mang'eya nan kanke, Alatala naxan taxuxi Dawuda bonsoe ra. Soori gbegbe na wo yi ra. Ninge masolixie fan na wo yi ra, Yerobowami naxee yailanxi wo be xema ra. E bara findi wo xa alae ra. ⁹ Na kui wo bara Haruna xa die rabolo, Alatala naxee tixi serexedubee ra. Wo bara wo yete findi serexedubee ra, alo si gbete e a rabama ki naxe. Mixi yo naxan fama tuura lanma nun yexee kontonyi solofere ra, alako a xa na wali raba, wo na tima serexedube ra ala nde be naxan mu findixi Ala ra.»

¹⁰ «Alatala nan na muxu tan Marigi Ala ra. Muxu mu a raboloxi, muxu man bara tin Haruna xa die xa findi Alatala xa serexedubee ra, Lewikae fan xa e xa wali raba. ¹¹ Geesege yo geesege, nunmare yo nunmare, muxu serexe gan daaxie bama Alatala be, muxu surayi ganma serexe ra, muxu taami serexe sama Ala xa teebili seniye nxi fari, muxu lanpui xema daaxi radexema nunmare yo nunmare, barima muxu tan birama muxu Marigi Alatala xa seriye nan foxo ra. Kono wo tan, wo bara a rabolo. ¹² Ala nun a xa serexedubee nan na muxu xunyi ra. Sarae na muxu yi ra naxee noma xui xungbe raminide alako gere xa ramaxa wo xili ma. Isirayila xa die, wo naxa wo babae Marigi Alatala gere. Wo mu xunnakeli sotoma na kui.»

¹³ Yerobowami xa soori naxa Yudayakae bilin. Ndee nu na e ya ra, ndee nu na e xanbi ra. ¹⁴ Yudayakae to a to gere na e ya ra, a man na e xanbi ra, e naxa Alatala xili e xui itexi ra, serexedubee fa sarae fe. ¹⁵ Yudayakae to e xui ite, Alatala naxa Yerobowami nun Isirayilakae bonbo Abiya nun Yudayakae ya xori. ¹⁶ Isirayilakae naxa e gi Yudayakae ma, Ala naxa e sa Yudaya sagoe. ¹⁷ Abiya nun a xa pama naxa Isirayila xa soori fanyi wulu keme suuli faha na gere kui. ¹⁸ Na findi ne yaagi ra Isirayilakae be. Yudayakae tan xun nakeli ne, barima e babae Marigi Alatala nu bara e mali.

¹⁹ Abiya naxa bira Yerobowami foxo ra, a fa taae rasuxu a yi ra, alo Beteli, Yesana, Eferon, nun e rabilinyie. ²⁰ Yerobowami mu senbe soto Abiya xa waxati. Alatala nan a bonbo, a naxa faha. ²¹ Kono Abiya xa mangeya mabanban ne a fanyi ra. Gine fu nun naani nu na a yi ra. E di xeme moxonon nun firin bari, nun di gine fu nun senni.

²² Abiya xa taruxui gbetee, a naxan nabaxi nun a naxan falaxi, a sebexi Annabi Ido xa taruxui sebexi kui. ²³ Abiya to laaxira, e naxa a ragata a babae seeti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Asa naxa ti a joxoe ra.

14

Asa xa mangeya

¹ Asa naxa fe fanyi raba tinxinyi kui a Marigi Alatala ya xori. ² A naxa serexebadee kana yire itexie kuye nu batuma dennaxe. A man naxa kuye gemee nun Aseri wuri masolixie kana. ³ A naxa a fala Yuda bonsoe be a e xa e babae Marigi Alatala fen, e xa a xa seriye nun a xa yaamarie rabatu. ⁴ Asa naxa kuye batude birin kana Yudaya boxi ma, a nun serexebadee surayi nu ganma dennaxe kuyee be. A xa mangeya lu ne bonesa kui a xa waxati. ⁵ A naxa taa makantaxie ti Yudaya, bonesa nu na boxi birin ma. Gere yo mu nu na naa na jee bun ma Alatala saabui ra. ⁶ Asa naxa a fala Yudayakae be, «Won xa yi taae yailan alako e xa senbe soto. Won xa tete nun wure naade ti. Han ya yi boxi findixi won gbe nan na, barima won bara won Marigi Alatala fen. Na bara a niya won xa lu bonesa kui yi waxati.» Na kui e naxa bonbo wali ra, na birin naxa sooneya.

⁷ Yudaya soori xeme wulu keme saxan nu na Asa yi ra. Wure lefa xungbee nun tanbee nu na e yi ra. Bunyamin soori xeme wulu keme firin tongo solomasaxan fan nu na. Wure lefa lanmadie nun xalie nu na e yi ra. E birin findi gereso palamae ra.

⁸ Sera Kusika naxa mini e gere de soori gali ra. Soori ragise keme saxan nu na e yi ra. E naxa siga han Maresa. ⁹ Asa fan naxa siga naa e gere de. E birin naxa ti gere ki ma Sefata gulunba Maresa mabiri. ¹⁰ Asa naxa a Marigi Alatala maxandi, «Alatala, i maniye mu na naxan noma senbetare malide senbemaie ya i. Muxu Marigi Alatala, i xa muxu mali. Muxu bara muxu xaxili ti i ra yi gere xungbe xa fe ra. Alatala i tan nan na muxu Marigi Ala ra. I naxa tin mixi yo xa no i ra.»

¹¹ Alatala naxa Kusikae bonbo Asa nun Yudayakae ya xori, e naxa e gi. ¹² Asa nun a xa soori gali naxa bira e foxo ra han Gerara. Kusika gbege naxa faha. E mu no e yete sode sonon, barima Alatala nun a xa senbemaie nu bara ge e xun nakanade. Yudayakae naxa harige gbege xanin. ¹³ E naxa taae birin kana Gerara rabilinyie, barima mennikae mu suusa Alatala ya ra. E naxa harige gbege

ba e yi ra barima bannaya nu na menni ki fanyi ra. ¹⁴ E naxa xuruse kanyie fan suxu, e xurusee nun joxom'ee ba e yi ra, e gbilen Darisalamu.

15

Asa kuyee kanafe

¹ Ala Xaxili to goro Odedi xa di Asaraya ma, ² a naxa siga Asa yire, a a masen a be, «Asa, Yudayakae, nun Bunyaminkae, wo wo tuli mati n na. Xa wo bira Alatala foxo ra, a fan na wo foxo ra. Xa wo a fen, wo a toma ne. Kono xa wo a rabolo, a fan wo raboloma ne. ³ Ne wuyaxi Isirayila mu Ala jipe fen. Serexedube mu nu na naxan e xaranma. Seriy'e mu nu na boxi ma. ⁴ Kono e xa toore kui, e naxa gbilen Isirayila Marigi Alatala ma. E to a fen, a naxa tin e xa a to. ⁵ Na waxati mixi mu nu nerema bopesa kui, barima fe xoxoxe nu na boxi birin ma. ⁶ Sie nu e boore gerema, taa'e nu e boore gerema. Ala nan na toore mooli birin niyaxi e ra. ⁷ Kono wo tan, wo wo senbe so, wo wo tunnabexi, barima wo xa wali sare fama ne ragbilende wo ma.»

⁸ Mange Asa to Annabi Odedi xa namiponme masenyi me, a naxa limaniya, a fa kuye birin kana Yudaya nun Bunyamin boxi ma, a nun a taa naxee masoto Eframi geya yire. A man naxa Alatala xa serexebade yailan, naxan nu na horomobanxi ya ra. ⁹ A naxa Yudayakae nun Bunyaminkae birin malan, a nun xone naxee kelixi Eframi, Manasi, nun Simeyon bonsode xa boxie ma. Kabi e naxa a to Marigi Alatala nu na nee seeti ma, xone gbegebe naxa kafu e ma kelife Isirayila boxi ma. ¹⁰ Na malanyi raba Darisalamu ne kike saxan nde Asa xa mang'eya je fu nun suuli nde ra. ¹¹ Na loxoe e naxa xuruse xungbe keme solofere nun xuruse lanma wulu solofere ba serexe ra Alatala be. E nee soto na gere nan kui. ¹² E naxa nate tongo e xa e babae Marigi Alatala fen e bone nun e nii birin na. ¹³ Mixi yo tondi Isirayila Marigi Alatala fende, na kanyi lan ne a xa faxes, dimedi yo, fori yo, xeme yo, xa na mu gine. ¹⁴ E naxa e rakali Alatala ra e xui itexi ra, e fa sarae nun feri

fe. ¹⁵ Yudayakae birin naxa seewa yi marakali ra, barima e a rabaxi e bone birin nan na. E nu bara Alatala fen sode ra, a tan nan bara tin e xa a to. Alatala naxa bopesa lu e xa boxi birin ma.

¹⁶ Mange Asa man naxa a mama Maaka tide magoro, barima a nu bara Asera kuye yailan. Asa naxa a xa kuye yensen, a fa a gan Sediron gulunba kui. ¹⁷ Kono hali Asa to nu bara a yete fi Alatala ma a xa simaya birin kui, a mu ge kuye batudee birin kanade Isirayila geyae fari. ¹⁸ A naxa gbeti, xema, nun se gbete raso Ala xa banxi kui, a tan nun a baba naxee fixi Ala ma. ¹⁹ Gere yo mu lu Isirayila boxi ma, han Asa xa mang'eya je tongo saxan nun suuli nde.

16

Asa xa mang'eya raponyi (Isirayila Mang'ee I 15:16-22)

¹ Asa xa mang'eya je tongo saxan nun senni nde, Isirayila mange Baasa naxa te Yudaya gere. A naxa Rama yailan, alako Yudaya mange Asa nun a xa mixie naxa fere soto sofe ra menni e xa e keru. ² Asa naxa gbeti nun xema tongo Alatala xa banxi nun mange xa banxi kui, a fa xerae xee Siriya mange Ben Hadada yire Damasi yi masenyi ra, ³ «Won xa saate xiri won tagi alo n baba nun i baba a raba ki naxe. Sanba se nan ya, xema nun gbeti, saate kana naxan ma i nun Baasa tagi, alako a xa makuya n na.»

⁴ Ben Hadada naxa tin mange Asa xa masenyi ra. A naxa a xa soori xunyi xee Isirayila taa'e suxude. E naxa Iyono, Dana, nun Abeli Mayimi suxu, a nun taa gbete baloe nu ragatama dennaxe Nafatali boxi ma. ⁵ Baasa to na fe me, a naxa Rama taa tife wali iti. ⁶ Na wali to iti, mange Asa naxa fa Yudayakae ra, e fa gemee nun wurie xanin, Baasa nu naxee rawalima Rama. E naxa na birin nawali Geba nun Misipa tife ra.

⁷ Na temui Annabi Xanani naxa siga Yudaya mange Asa xon, a a fala a be, «I to i xaxili ti Siriya mange ra i Marigi Alatala joxoe ra, Siriya xa soorie bara ge e yete sode i ya ra. ⁸ Kusikae nun Libiyakae xa soori gali gbo, soori ragise nun soe na

e yi ra. Kɔnɔ Alatala mu e sa i sago xe i i xaxili ti a ra temui naxe? ⁹ Alatala adamadi birin matoma ne alako a xa a kolon naxee e boɔe fixi a ma. I bara lu alo xaxilitare yi fe kui. Yakɔsi gere luma ne i xa boxi ma temui birin.» ¹⁰ Asa naxa xɔnɔ na namijonme ma, a fa a raso geeli kui, a nun mixi gbete naxee mu rafanxi a ma.

¹¹ Asa xa taruxui, a foɔe nun a rapɔnyi, a seɔexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ¹² A xa mang'eya ne tongo saxan nun solomanaani nde, fure naaxi naxa Asa suxu a sanyie ma. Na kui a mu Alatala fen, a seribae gbansan nan fen na fure xa fe ra. ¹³ A xa mang'eya ne tongo naani nun keren nde, Asa naxa laaxiraya. ¹⁴ E naxa a ragata a xa gaburi gexi kui Dawuda xa taa. E naxa a beɔe sade nde ma, labunde fanyi nu saxi dennaxe ma. Surayi gbege fan naxa gan a fure be.

17

Yehosafati xa mang'eya

¹ Asa xa di Yehosafati naxa ti mange ra a baba jɔxɔe ra. A naxa a senbe so Isirayila xili ma. ² A naxa soorie lu Yudaya taa makantaxie birin kui. A man naxa e lu taae kui, a baba nu bara naxee soɔo Yudaya nun Efirami boxi ma. ³ Alatala naxa Yehosafati mali, barima a nu jereɔa a baba Dawuda xa kira singe nan xɔn, a mu Bali kuye batu. ⁴ A nu a baba Marigi Ala nan batuma, a bira a xa yaamarie foɔo ra, Isirayila mu nu tinma naxee ra. ⁵ Alatala naxa Yehosafati xa mang'eya mabanban, Yudayakae birin nu fama buɔae ra a xɔn. A xa naafuli nun a xili fanyi naxa gbo. ⁶ A boɔe naxa bira Alatala foɔo ra. A naxa kuye batudee kana Yudaya geyae fari, a man naxa Aseri kuye wuri daaxie kana na.

⁷ A xa mang'eya ne saxan nde, a naxa a xa kungtie Ben Xayili, Abadiyasi, Sakari, Netaneeli, nun Mike xee mixie xarande Yudaya taae kui. ⁸ Lewikae xilie nan ya, naxee siga e matide: Semaya, Netaniya, Sebadaya, Asaheli, Semiramoti, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tobo Adoniya. Serexedubee xilie nan ya, naxee siga e matide: Elisama nun Yehorami. ⁹ E naxa

Alatala xa kitaabui xanin e xɔn ma, e xa Tawureta Munsa xaran mixie be Yudaya taa birin kui.

¹⁰ Alatala xa yaragaaxui naxa lu si gbete yi ra Yudaya rabilinyi, e mu Yehosafati gere soɔnɔn. ¹¹ Filisitakae naxa fa buɔae nun duuti ra Yehosafati xɔn. Arabue fan naxa fa yexee kontonyi wulu solofere keme solofere ra, a nun sikote wulu solofere keme solofere. ¹² Yehosafati xa fe nu tema a fanyi ra. A naxa yire makantaxie ti Yudaya, a nun taa gbete baloe ragatama dennaxe. ¹³ Baloe gbege nu na a yi ra Yudaya taae kui. A xa soorie fan nu wuya Darisalamu.

¹⁴ Na soorie xasabi nan ya e denbaya ki ma: fatanfe Yuda bonsoe ra, soori wulu wulu mange Adina, a nun a xa soori jalama mixi wulu keme saxan. ¹⁵ Mange Yehoxanan nu na a seeti ma, a nun xeme wulu keme firin xeme wulu tongo solomasaxan. ¹⁶ Sikiri xa di Amasiya fan nu na a seeti ma, a nun a xa soori jalama wulu keme firin. Amasiya nu bara a yete fi Alatala ma. ¹⁷ Fatanfe Bunyamin bonsoe ra, soori jalama Eliyada, a nun a xa soori wulu keme firin nu na. Xalie nun wure lefae nu na e yi ra. ¹⁸ Yehosabadi nu na a seeti ma, a nun a xa soori wulu keme wulu tongo solomasaxan. Geresose fan nu na e yi ra. ¹⁹ Soorie nan na ki naxee nu na mange bun ma, bafe naxee nu na Yudaya taa makantaxie kui.

18

Yehosafati nun Axabi

(Isirayila Mang'ee I 22:1-28)

¹ Yehosafati naxa bannaya nun binye gbege soɔo. A naxa saate xiri e nun Isirayila mange Axabi tagi futi nde saabui ra. ² Ne ndee to dangi, a naxa siga Axabi yire Samari. Axabi naxa xuruse lanmae nun a xungbe gbege ba serexe ra a be nun a xa mixie be. A naxa a maxandi a xa bira a foɔo ra sigafe ra Ramoti gereɔe Galadi boxi ma. ³ Isirayila mange Axabi naxa a fala Yudaya mange Yehosafati be, «Won birin na a ra sigafe ra Ramoti Galadi boxi ma?» Yehosafati naxa a yaabi, «Iyo, i tan yo n tan yo, won birin keren. Won

ma namae fan birin keren. Won birin nan sigama gere sode.»

⁴ Yehosafati naxa a fala Isirayila mange be, «Yakosi n bara i maxandi, won xa Alatala sagoe fen yi fe kui.» ⁵ Isirayila mange naxa namijonme keme naani malan, a e maxarin, «A a lanma ka a mu lanma won xa siga Ramoti gere Galadi boxi ma?» E naxa a yaabi, «Wo te, Ala fama e sade i sagoe mange.» ⁶ Kono Yehosafati naxa mange maxarin, «Alatala xa namijonme nde mu na be, won noma naxan maxarinde?» ⁷ Isirayila mange naxa Yehosafati yaabi, «Xeme keren peti nan be, won noma Alatala maxarinde naxan saabui ra, kono a mu rafan n ma, barima a gbaloe fe nan gbansan falama n ma fe ra. A mu xun nakeli fe yo falama n be. A xili Mike. Yimila xa di na a ra.» Yehosafati naxa a fala, «A mu lanma mange xa yi woyen mooli fala.» ⁸ Na kui, Isirayila mange naxa a xa batula keren xili, a a fala a be, «Fa Yimila xa di Mike ra n be keren na.»

⁹ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati nu doxoxi e xa kibanyie kui, mange donmae ragoroxi e ma. E nu na lonyi ma, Samari taa sode de ra. Namijonmee nu na e xa masenyie tife e be. ¹⁰ Kenaana xa di sedekiya nu bara feri wure daaxie yailan, a fa a fala mange be, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo Siriyakae bonboma yi ferie nan na han e sonto.» ¹¹ Namijonme birin nu na masenyi mooli nan falama e be. E naxa a fala, «Wo te Ramoti Galadi boxi ma. Wo xun nakeli nan sotoma, Alatala fama e sade mange sagoe.»

¹² Xera naxan siga Mike xilide, na naxa a fala a be, «I bara a to, namijonme birin bara lan e xa fe fanyi fala mange be. I fan xa kata, wo xui xa lu keren, i xa fe fanyi fala a be.» ¹³ Mike naxa a fala, «Alatala jipe na a ra. N Marigi Alatala na naxan yo masen, n na nan falama.» ¹⁴ A to mange yire li, mange naxa a fala a be, «Mike, a lanma ka a mu lanma muxu xa siga gere sode Ramoti Galadi boxi ma?» Mike naxa a yaabi, «Wo te, wo xun nakeli nan sotoma. Alatala fama e sade wo sagoe.» ¹⁵ Kono mange naxa gbilen a fala ra a be,

«N jan bara a fala i be sanya wuyaxi, i xa i kali nondi yati nan falafe ra n be Alatala xili ra.» ¹⁶ Mike naxa a yaabi,

«N bara Isirayila birin to

yensenxi geyae fari,

alo xuruse rabepinxie.

Alatala xa masenyi nan ya:

Marigi mu na yi nama be.

Kankan xa gbilen a xonyi bonesa kui.»

¹⁷ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N mu a fala xe i be, a mu noma fe fanyi masende n ma fe ra, fo a paaxi tun?»

¹⁸ Na temui Mike naxa a fala, «Yakosi, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. N bara Alatala to a xa kibanyi kui, a xa maleke gali nu tixi a yirefanyi nun a koola ma.

¹⁹ Alatala naxa a fala, «Nde wama sigafe xaxili kobi rasode Isirayila mange Axabi xunyi, a xa sa Ramoti gere Galadi boxi ma alako a xa faxes?» Nde naxa a yaabi xaxili nde ra, nde fan naxa a yaabi xaxili gbete

ra. ²⁰ Na kui pinne nde naxa mini, a ti Alatala ya i, a a fala, «N tan noma ne a ra.»

Alatala naxa a maxarin, «Di?» ²¹ A naxa a yaabi, «N sigama ne, n fa wule fala mange be a xa namijonmee saabui ra.» Alatala naxa a fala a be, «A madaxu ki nan na ki. Siga, i xa sa na raba.» ²² Yakosi, Alatala bara wule sa i xa namijonmee dei. Ala bara nate paaxi tongo i xa fe ra.»

²³ Na temui, Kenaana xa di sedekiya naxa a maso, a Mike de ragarin, a fa a fala, «Alatala Xaxili minixi kira mundun na n ma n xa woyen i be?» ²⁴ Mike naxa a yaabi, «I fama a tode a fanyi ra, i na so i noxunfe banxie kui temui naxe.»

²⁵ Isirayila mange naxa a fala, «Wo Mike tongo, wo sa a taxu taa xunyi Amon, nun mange xa di Yowasi ra. ²⁶ Wo xa a fala, «Mange naxe wo xa yi xeme sa geeli. Wo naxa donse yo so a yi ra fo taami xuntunyie nun ye han n gbilenma temui naxe xaxilisa kui.» ²⁷ Mike naxa a fala, «Xa i gbilen xaxilisa kui, Alatala mu masenyi yo tixi n be.» A man naxa a fala,

«Namae, wo n xui suxu.»

²⁸ Isirayila mange nun Yudaya mange Yehosafati naxa te Ramoti Galadi boxi gere Galadi boxi gere. ²⁹ Isirayila mange naxa a fala Yehosafati be, «N na so gere kui, n donma gbete ragoroma ne n ma, kono i tan xa

mang'e donmae ragoro i ma.» Isirayila mang'e naxa donma gbete ragoro a ma, e fa siga gere sode. ³⁰ Siriya mang'e nu bara soori ragise xunyie yaamari, «Wo naxa soori lanma nun a xungbe yo gere bafe Isirayila mang'e ra.»

³¹ Soori ragise xunyie to Yehosafati to, e naxa a fala, «Isirayila mang'e nan na ki.» E naxa a rabilin a gere ki ma. Yehosafati naxa Ala maxandi, Alatala fa a demen. Ala naxa e makuya a ra. ³² Soori ragise xunyie to a to Isirayila mang'e mu a ra, e naxa gbilen a foxo ra. ³³ Na temui soori nde naxa xali woli, na xali naxa sa a ilan Isirayila mang'e Axabi ra, a a soxo a kanke gbuli ma a xa wure donma de firinyie tagi. Mang'e naxa soori ragise raperema yaamari, «Gbilen xanbi, won xa mini yi gere kui. N bara maxono.» ³⁴ Gere naxa xoxoxo na loxo birin. Isirayila mang'e naxa a kilon a xa soori ragise ra Siriyakae ya i han nunmare. A naxa faxeso soge dula temui.

19

Yehosafati na Ala xa mang'eya bun ma

¹ Yudaya mang'e Yehosafati naxa gbilen a xonyi Darisalamu bojesa kui. ² Annabi Xanani xa di Yehu naxa siga Yehosafati yire, a a fala a be, «I mixi kobi malixi munfe ra? Alatala yaxui noma rafande i ma? Alatala bara xono i ma na fe ma. ³ Kono i fan bara fe fanyi ndee raba alo Aseri wuri masolixie kanafe boxi ma, i man bara Ala fen i boje birin na.»

⁴ Yehosafati naxa lu Darisalamu, kono a man naxa boxi ipere keli Beri Seeba, sa doxo Efirami geya ra, a fa mixie ragbilen e babae Marigi Alatala ma. ⁵ A naxa kiitisaie doxo Yudaya taa makantaxi birin kui. ⁶ A naxa a fala kiitisaie be, «Wo xa wo pengi sa wo xa wali xon ma a fanyi ra, barima wo mu kiiti sama mixie xa fe xa ra, wo na rabama Alatala nan be. Na kui Ala luma ne a xa seriye masen na wo be. ⁷ Yakosi, Alatala xa yaragaaxui xa lu wo be. Wo xa wo xa wali raba soobe ra, barima won Marigi Alatala mu wama muje xon, a mu tinma wo xa mixi rafisa a boore be, a fan mu wama wo xa tinxintareya raba kobiri xa fe ra.»

⁸ Yehosafati to gbilen Darisalamu, a naxa Lewikae, serexedube, nun Isirayila denbaya xunyie ti kiitisaie ra Darisalamu, alako Alatala xa seriye xa gere rapon nama tagi. ⁹ A naxa e yaamari, «Wo xa wali dugutegepa nun boje fiixe ra Alatala xa yaragaaxui kui. ¹⁰ Wo wo ngaxakerenyie makiitima temui naxe e xonyi faxeti fe ra, xa na mu a ra yaamari nde matandi fe ra, wo xa na birin tagi raba e be a fanyi ra alako e naxa yunubi soto Alatala mabiri, a fa xono wo nun wo ngaxakerenyie ma. Xa wo na rabama a raba ki ma, wo mu yunubi sotoma. ¹¹ Serexedube Amaraya nan na wo birin xun Alatala xa seriye xa fe ra. Sumayila xa di Sebadaya nan na wo birin xun boxi mang'e xa seriye xa fe ra. Yudaya gomina nan na a ra. Lewikae nan findi wo xa kiitisaie ra. Wo wo senbe so, wo xa wali a fanyi ra. Alatala xa fe fanyi rabae mali.»

20

Yehosafati Mowabakae gerefe

¹ Na to dangi, Mowabakae, Amonikae, nun Mewuni naxa siga Yehosafati gerefe.

² Mixi nde naxa siga, a sa a fala Yehosafati be, «Nama xungbe na fafe i gerefe kelife baa naakiri ma, Siriya boxi ma. E na Xasason Tamari, e dennaxe ma En Gedi.»

³ Yehosafati naxa gaaxu, a fa nate tongo a xa Alatala maxandi. A Yudayakae yaamari e xa sunyi suxu na xa fe ra.

⁴ Yudayakae naxa e malan, e xa Alatala maxandi. Mixie fa na nan ma kelife Yudaya taa birin. ⁵ Yehosafati naxa ti Yudaya nun Darisalamu nama tagi, Alatala xa banxi kui tete neene ya ra. ⁶ A naxa a masen, «Muxu babae Marigi Alatala, i tan xa mu na Ala ra koore ma? I tan xa mu na si birin ma mang'e ra? Senbe birin kanyi mu i tan xa ra? I noma fe birin na. ⁷ I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi boxi mixie kerixi i xa nama Isirayila ya xori? I tan xa mu na muxu Marigi Ala ra, naxan yi boxi fixi i xanuntenyi Iburahima bonsoe ma, a xa lu e yi ra abadan? ⁸ E naxa sabati be, e naxa i xa horomobanxi fan ti be. E bara a fala, ⁹ «Xa fe xoxoxo muxu li, alo gere naxan fatanxi Ala xa kiiti ra, fure paaxi, xa na

mu a ra kaame, muxu fama tide yi banxi ya i i ya xori, barima i xili nan falama be. Muxu i xilima ne alako i xa muxu demen muxu xa toore kui, i xa i tuli mati muxu ra, i xa muxu rakisi.» ¹⁰ Yakosi Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie, i mu tin muxu benbae xa so naxee xonyi e mini Misira boxi ma temui naxe, e tan, muxu benbae mu naxee sontoxi, ¹¹ nee bara na sare ragbilen muxu ma, e xa muxu keriboxi ma i dennaxe fixi muxu ma. ¹² Muxu Marigi Ala, i mu e makiitima xe? Muxu senbe bara non yi gali ya i naxan wama muxu gerefe. Muxu ma kolon muxu fefe naxan nabama, konon muxu xaxili tixi i tan nan na.»

¹³ Yudayaka birin naxa ti Alatala ya i. E xa mamadie, e xa die, nun e xa ginxe birin nu na naa. ¹⁴ Na temui Alatala xaxili naxa goro Yaxasiyeli ma, Sakari xa di, Benaya xa di, Yeyiyeli xa di, Mataniya xa di. Lewika nan nu a ra naxan kelixi Asafi xa die ya ma. ¹⁵ Yehosafati naxa a fala, «Yudayakae, Darisalamukae, i tan mang'e Yehosafati, wo wo tuli mati n na. Alatala xa masenyi nan ya: «Wo naxa gaaxu, wo naxa kontofili yi nama xungbe ya ra, barima wo gbe gere mu ya. Ala nan ma gere a ra. ¹⁶ Tina wo xa goro yi gere xili ma. E tema Sisi mabiri, wo fama e lide gulunba raponyi Yeruweli gbengberenyi ma. ¹⁷ Hali wo mu e gere, wo xa ti na, e ya ra, wo fama a tode Alatala wo rakisima ki naxe. Yudaya nun Darisalamu, gaaxui nun kontofili naxa lu wo yi ra tina. Wo xa mini tun, wo nun Alatala na a ra.»»

¹⁸ Yehosafati, Yudayakae, nun Darisalamukae birin naxa e igoro, e e yatagie rafelen boxi ma Alatala ya i. ¹⁹ Lewikae, Kehati xa die nun Kore xa die ya ma naxa keli, e Isirayila Marigi Alatala matoxo e xui itexi ra.

²⁰ Nama naxa keli subaxe ma, e naxa siga Tekowa gbengberenyi mabiri. E nu minima temui naxe, Yehosafati naxa ti e ya ra, a fa a fala,

«Yudayakae nun Darisalamukae,
Wo wo tuli mati n na.

Wo xa limaniya wo Marigi Alatala saabui
ra,

alako wo xa senbe soto.

Wo xa limaniya Ala xa namiponmee
saabui ra,

alako wo xa xun nakeli soto.»

²¹ Na xanbi, a naxa woyen jama be, e xa Alatala xa beetiba ndee sugandi naxee Alatala xa mang'eya seniyenxi matoxoma, soorie minima taa kui temui naxe. E naxa yi tantui rasiga Ala ma, «Wo Alatala matoxo, barima a xa hinne buma ne abadan.» ²² E to na matoxoe folo, Alatala naxa Amonikae, Mowabakae, nun Seyiri geya mixie ya iso naxee nu faxi Yudaya gere xili ma. E nu fa e boore bonbo. ²³ Amonikae nun Mowabakae naxa din Seyiri geya mixie ra, alako e xa e raton, e xa e sonto. E to ge na ra, e naxa e boore fan faha folo.

²⁴ Yudayakae to so gbengberenyi folode, e naxa gali xungbe to, konon e birin nu faxaxi. Binbie gbansan nan nu menni. Mixi keren mu nu kisixi e ya ma. ²⁵ Yehosafati nun a xa jama naxa xi saxan naba soori faxaxie harige xaninfe ra. E naxa naafuli gbegbe to na, han e mu no na birin xaninde. ²⁶ A xi naani loxoe, e naxa sa e malan Beraka gulunba kui Alatala tantude. Han to e na yire xili falama Beraka na nan ma. ²⁷ Yudaya nun Darisalamu soorie naxa gbilen Darisalamu jalexinyi kui Yehosafati xa mang'eya bun ma. Alatala nu bara e raseewa e yaxuie sontofe saabui ra. ²⁸ E to so Darisalamu, e naxa siga han Alatala xa banxi kui, korae nun sarae nu raberema dennaxe. ²⁹ Si birin to a me a Alatala bara Isirayila yaxuie gere, Alatala xa yaragaaxui naxa lu e yi ra. ³⁰ Yehosafati xa mang'eya naxa lu bonesa kui a Marigi Ala saabui ra.

*Yehosafati xa mang'eya raponyi
(Isirayila Mang'ee I 22:41-51)*

³¹ Yehosafati mang'eya soto Yudaya a je tongo saxan nun suuli nan ma, a fa je moxonon nun suuli mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Asuba, Silixi xa di ginxe. ³² Yehosafati nu jerema a baba Asa xa kira xon a xa simaya birin kui, a lu Alatala xa tinxinyi kui. ³³ Konon kuye batudee mu nu gexi kanade boxi kui geyae fari. Nama mu nu e bonese xirixi e babae Marigi Ala ra sinden.

³⁴ Yehosafati xa taruxui donxoe, a folo nun a raponyi birin sebexi Xanani xa di

Yehu xa taruxui kui, naxan toma Isirayila mangɛ xa taruxui kui.

³⁵ Na to dangi Yudaya mangɛ Yehosafati naxa saate xiri a nun Isirayila mangɛ Axasiya tagi, naxan jɛrɛ ki jaaxu. ³⁶ E naxa kunkuie yailan naxee sigama Tarasisi. E naxa ndee yailan Esiyon Geberi. ³⁷ Na kui, Dodawahu Maresa xa di Annabi Eliyeseri naxa namijɔnme masenyi ti Yehosafati bɛ, «I to saate xirixi i nun Axasiya tagi, Alatala i xa wali kanama nɛ.» Na na a to, a xa kunkuie naxa gan, e mu siga Tarasisi.

21

Yehorami xa mangɛya (*Isirayila Mangɛ II 8:16-24*)

¹ Yehosafati naxa laaxiraya, e naxa a ragata a babae sɛti ma Dawuda xa taa kui. A xa di Yorami naxa ti a jɔxɔɛ ra. ² Yorami xunye nan ya, Isirayila mangɛ Yehosafati xa die: Asaraya, Yexiyeli, Sakari, Asariyahu, Mikayeli, nun Sɛfataya. ³ E baba nu bara harige gbege fi e ma, gbeti, xɛɛma, nun bɔxie alɔ taa makantaxie Yudaya bɔxi ma. Kɔnɔ a naxa mangɛya lu Yorami yi, barima a tan nan na di singe ra.

⁴ Yehorami to ti a baba jɔxɔɛ ra, a fa a xa mangɛya mabanban, a naxa a xunye birin nun Isirayila kuntigi ndee faxa santidegema ra.

⁵ Yehorami mangɛya sɔtɔ a xa simaya jɛ tongo saxan nun firin nan ma, a fa jɛ solomasaxan mangɛya raba Darisalamu. ⁶ A naxa jɛrɛ alɔ Isirayila mangɛ darixi a ra ki naxɛ. A naxa bira Axabi xa misaali fɔxɔ ra, barima a nu bara Axabi xa di gine dɔxɔ. A naxa fee raba naxee mu rafan Alatala ma. ⁷ Kɔnɔ Alatala mu tin Dawuda bɔnsɔɛ bade mangɛya ra saate xa fe ra, a naxan tongo Dawuda bɛ, a falafe ra mangɛya mu bama a tan nun a xa die yi ra abadan.

⁸ A xa mangɛya kui, Edon naxa Yudaya xa mangɛya matandi, e fa e yete xa mangɛ dɔxɔ. ⁹ Yehorami nun a xa sɔori xunye naxa siga sɔori ragisee kui Edonkae gereɛde. Edonkae naxa e mabilin kɔɛ ra, kɔnɔ Yorami nun a xa sɔori ragisee xunye naxa nɔ e ra. ¹⁰ Han to Edon mu

tinxi lude Yudaya xa yaamari bun ma. Libina fan naxa a xa mangɛya matandi. Na birin Yorami lixi nɛ barima a nu bara a babae Marigi Alatala rabolo.

¹¹ Yorami naxa kuye batudee yailan Yudaya geyae fari. A naxa Darisalamukae nun Yudayakae ratantan na yanfanteya ra. ¹² Annabi Eli naxa kɛɛdi rasanba a ma naxan a falaxi, «I baba Dawuda Marigi Alatala xa masenyi nan ya: I to mu i jɛrɛxi i baba Yehosafati nun Yudaya mangɛ Asa xa kira xɔn ma, ¹³ i i jɛrɛxi Isirayila mangɛ nan ma kira xɔn, i Yudayakae nun Darisalamukae ratantan Ala rabolofe ra alɔ Axabi bɔnsɔɛ a rabaxi ki naxɛ, i jan man fa i xunya fafaxakerenyie faxa naxee nu fisa i tan bɛ, ¹⁴ Alatala fama nɛ fure jaaxi ra i xa jama ma, a nun i xa die, i xa ginɛɛ, i xa xurusee, ¹⁵ a nun i tan ma. Na fure jaaxi xunmasama nɛ lɔxɔ yo lɔxɔ i furi kui han a bula.»

¹⁶ Filisitakae nun Arabue naxee nu sabatixi Kusikae fe ma, Alatala naxa nee rakeli Yehorami gere xili ma. ¹⁷ E naxa siga Yudaya, e fa mangɛ harige birin tongo, a xa die nun a xa ginɛɛ. E naxa a xa di lanma Yehowaxasi gbansan lu na.

¹⁸ Na gere dangi xanbi, Alatala naxa Yorami fura a furi ma, fure ra, naxan mu yalanma. ¹⁹ Na tɔɔrɛ xun nu fa masa lɔxɔ yo lɔxɔ jɛ firin bun ma, han Yorami furi naxa bula, a faxa tɔɔrɛ jaaxi kui. A xa jama mu surayi gan a bɛ binye daaxi ra alɔ e a rabaxi a babae bɛ ki naxɛ.

²⁰ A mangɛya sɔtɔ a jɛ tongo saxan nun firin nan ma, a fa jɛ solomasaxan mangɛya raba Darisalamu. A to faxa, mixi yo mu kinikini a ma. E naxa a ragata Dawuda xa taa kui, kɔnɔ e mu tin a sade mangɛ xa gaburie yire.

22

Axasiya xa mangɛya (*Isirayila Mangɛ II 8:25-29, 9:27-29*)

¹ Darisalamukae naxa Yorami xa di lanma Axasiya ti Yehorami jɔxɔɛ ra. Arabue nu bara a xa di booree faxa. Yorami xa di Axasiya findi Yudaya mangɛ ra na ki nɛ. ² Axasiya mangɛya sɔtɔ a jɛ tongo naani nun firin nan ma. A mangɛya raba Darisalamu jɛ keren. A nga nu xili nɛ Atalaya, Omiri xa di gine nan nu a ra.

³ Axasiya fan naxa a jɛrɛ Axabi bɔnsɔɛ xa misaali ma, barima a nga nu marasi ɲaaxi nan fima a ma. ⁴ A naxa fee raba naxee mu rafan Alatala ma, alɔ Axabi bɔnsɔɛ a raba ki naxɛ. A baba faxa xanbi, Axabi rasimae nu luma a ratantan na.

⁵ Na bara a niya Axasiya xa bira Isirayila mangɛ Axabi xa di Yehorami fɔxɔ ra, e xa siga Siriya mangɛ Xasayeli gereɗe Ramoti Galadi bɔxi ma. Siriyakae naxa Yorami maxɔnɔ na gere kui. ⁶ Siriyakae to a maxɔnɔ Rama, Yorami naxa gbilen Yisireeli a dandande. Gere to ɲɔn Isirayila nun Siriya mangɛ Xasayeli tagi, Yudaya mangɛ Yorami xa di Asaraya naxa goro Yisireeli Axabi xa di Yorami xɛɛbude, barima a nu maxɔnɔxi a ɲaaxi ra.

⁷ Ala xa maragiri kui, Axasiya to fa Yorami yire, na nan findi Axasiya be bɔnɔɛ ra. A to so na, a tan nun Yehorami naxa mini sigafe ra Nimisi xa di Yehu yire. Alatala nu bara Yehu sugandi a xa Axabi bɔnsɔɛ sɔntɔ. ⁸ Yehu nun Axabi bɔnsɔɛ xa gere kui, Yehu naxa Yudaya kuntigie nun Axasiya xa mamadie li naa, a naxa e faxa. Axasiya xa mamadie nu na Axasiya xa yaamari nan bun ma. ⁹ E naxa Axasiya fen, e naxa a suxu Samari a nu nɔxunxi dennaxɛ. E naxa fa a ra Yehu yire, e fa a faxa. Na xanbi, e naxa a ragata, barima e nu a falama nɛ, «Yehosafati xa di na a ra, naxan nu Alatala fenma a bɔjɛ birin na.» Axasiya xa mixi yo mu nu na naxan nɔma findide mangɛ ra.

*Mangɛ ginɛ Atalaya xa mangɛya
(Isirayila Mangɛ II 11:1-3)*

¹⁰ Axasiya nga Atalaya to a to a xa di bara faxa, a naxa keli, a mangɛ xa die birin faxa Yudaya. ¹¹ Kɔnɔ mangɛ xa di ginɛ Yehoseeba, naxa Axasiya xa di Yowasi tongo gundo ra mangɛ xa die ya ma Atalaya nu wama naxee faxafe, a fa a xanin ginɛ di maxurui nde xɔn, a diyɔrɛ nun na di maxurui nɔxun hɔrɔmɔbanxi konkoe nde kui. Mangɛ Yehorami xa di ginɛ Yehoseeba, sɛrɛxɛdube Yehoyada xa ginɛ, Axasiya xunya ginɛma, Yowasi nɔxun na ki nɛ Atalaya ma, a mu nɔ a faxade. ¹² E Yowasi nun a xuru mixie nɔxun nɛ, Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui jɛ

senni bun ma. Na waxati, Atalaya nan nu bɔxi yamarima.

23

*Yowasi xa mangɛya
(Isirayila Mangɛ II 11:4-20)*

¹ Nɛ solofere nde ra, Yehoyada naxa limaniya xɔrɔxɔɛ tongo, a saate xiri a nun mixi kɛmɛ xunyie tagi: Yeroxama xa di Asaraya, Yehoxanan xa di Sumayila, Obedo xa di Asaraya, Adaya xa di Maaseya, nun Sikiri xa di Elisafati. ² A naxa Yudaya jɛrɛ, a naxa Lewikae nun denbaya xunyie xanin Darisalamu, naxee nu na Yudaya taaɛ kui.

³ Na jama naxa saate tongo mangɛ be Ala xa banxi kui. Yehoyada naxa a masen, «Mangɛ xa di nan ya. A tan nan fama mangɛya sɔtɔde alɔ Alatala a masenxi ki naxɛ Dawuda bɔnsɔɛ xa fe ra. ⁴ Wo naxan nabama, sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae naxee walima malabui lɔxɔɛ, a xunde singe xa hɔrɔmɔbanxi sode dɛɛ kanta. ⁵ Xunde firin nde xa lu mangɛ banxi kui. Xunde saxan nde xa lu Yesodi xa naade ra. Nama tan fama lude Alatala xa banxi tete nan kui. ⁶ Mixi yo naxa so Alatala xa banxi kui, fo sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewikae naxee walima naa. Nee nan nɔma sode, barima sɛniyɛntɔɛɛ nan e ra, kɔnɔ jama tan mu nɔma sode naa kui. ⁷ Lewikae xa mangɛ bilin, santidɛgɛma suxuxi e yi ra. Mixi yo naxan katama a xa so na banxi kui, wo a faxa. Wo xa lu mangɛ sɛeti ma a so tɛmɛi nun a mini tɛmɛi.»

⁸ Lewikae nun Yudayakae birin naxa bira sɛrɛxɛdube Yehoyada xa yaamari fɔxɔ ra. Kankan naxa bira a xa xunde fɔxɔ ra, naxan soma banxi kui malabui lɔxɔɛ nun naxan minima na lɔxɔɛ. Sɛrɛxɛdube Yehoyada mu tin xunde yo xa ba na wali kui. ⁹ Sɛrɛxɛdube Yehoyada naxa tanbɛɛ nun wure lefa xungbee nun a lanmae so mixi kɛmɛ xunyie yi ra. Na tanbɛɛ nun makanta see nu findixi mangɛ Dawuda nan gbe ra, naxee nu ragataxi Ala xa banxi kui. ¹⁰ A naxa jama birin ti a yire, e xa geresose na e yi ra, kelife banxi yirefanyi ma, sa dɔxɔ banxi kɔɔla ra, kelife sɛrɛxɛbade ma, sa dɔxɔ banxi kanke ra, alako e xa mangɛ bilin. ¹¹ E

naxa mange xa di ramini keɛe ma, e mange tɔnxuma sa a xun ma, e Ala xa saate sebexi so a yi ra, e ture surusuru a xunyi ma, e fa a masen e xui itexi ra, «Simaya xa lu mange be!»

¹² Atalaya to jama xui me mange matɔxɔ ra a itexi ra, ¹³ a naxa jama sagata Ala xa hɔrɔmɔbanxi. Menni, a naxa mange to, a tixi hɔrɔmɔbanxi sanyie seeti ma sode de ra, yareratie nun sara fee tixi a seeti ma, Yudaya jama seewaxi, sarae nu fema, beetibae nu beeti bama kɔrae xui ra. Atalaya naxa a xa donma ibɔɔ xɔne kui, a fa a fala, «Yanfanteya, yanfanteya!»

¹⁴ Na temui, serexedube Yehoyada naxa soori keme xunyi ramini, a fa e yaamari, «Wo xa a ramini be kui, wo xa a faxa santidegema ra. Naxan yo birama a fɔxɔ ra, wo na kanyi fan faxa.» Serexedube nu bara a fala, «Wo naxa a faxa Alatala xa banxi kui de.» ¹⁵ E naxa a suxu mange xa banxi naade ra naxan xili «Soe naade,» e fa a faxa menni.

¹⁶ Yehoyada naxa saate tongo, a tan yo, jama yo, mange yo, e birin xa findi Alatala xa jama ra. ¹⁷ Nama birin naxa so Bali kuye xa banxi kui, e fa na kuyee nun serexebadee kana. E naxa Bali xa serexedube Matan suxu, e a faxa serexebade yire. ¹⁸ Yehoyada naxa serexedubee nun Lewikae yaamari e xa Alatala xa banxi wali suxu alo Dawuda nu bara a fala e be ki naxe. E birin nu itaxunxi xunde kima, e xa serexe gan daaxi ba Alatala be alo a sebexi Tawureta Munsa kui ki naxe. Dawuda nu bara a fala na birin xa raba tantui nun beeti ra. ¹⁹ Yehoyada naxa yire kantee ti hɔrɔmɔbanxi naade ra alako mixi seniyentare yo naxa so menni. ²⁰ A naxa soori keme xunyi, kuntigie, yareratie, nun jama birin maxili e xa mange mati kelifa Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, han mange xa banxi. E naxa mange raso naade xungbe ra, e fa a dɔxɔ mange kibanyi kui. ²¹ Nama birin naxa seewa, taa naxa lu bɔɔesa kui, Atalaya faxa xanbi santidegema ra.

24

Yehowasa Ala xa hɔrɔmɔbanxi yailanfe (Isirayila Mang'ee II 12:1-17)

¹ Yehowasa mang'eya soto a xa simaya je solofere nan ma, a fa je tongo naani mang'eya raba Darisalamu. A nga xili Sibiya, Beriseebaka nan nu a ra. ² Serexedube Yehoyada xa waxati, Yehowasa naxa lu tinxinyi kui Alatala ya i. ³ Yehoyada naxa gine firin fen Yowasi be. A di xeme nun di ginee soto na kui.

⁴ Na to dangi, Yowasi naxa a janige a xa Alatala xa banxi yailan. ⁵ A naxa serexedubee nun Lewikae malan, a a fala e be, «Wo siga Yudaya taae kui nun Isirayila bɔxi ma je yo je kobiri malande, alako wo xa wo Marigi Ala xa banxi yailan. Wo xa gbata yi wali ra.» Kɔno Lewikae mu a suxu soobe ra.

⁶ Mange naxa serexedube kuntigi Yehoyada xili, a a maxɔrin, «Munfe ra i mu Lewikae karaxanxi e xa duuti maxili Yudaya nun Darisalamu, alo Alatala xa konyi Munsa a yamari ki naxe, nun Isirayila jama fan tin a ra ki naxe Ala xa hɔrɔmɔlingira xa fe ra, seedeɔxɔya na dennaxe?» ⁷ Atalaya, mange gine jaaxi nun a xa die nu bara se seniyenxie birin ba Alatala xa banxi kui, e xa nee rawali Bali kuyee be. ⁸ Na kui, mange naxa a fala a kankira xa yailan, a xa dɔxɔ Alatala xa banxi naade ra tande. ⁹ Marakolonyi naxa ti Yudaya nun Darisalamu, a kankan lan a xa fa kobiri ra Alatala be, alo Alatala xa konyi Munsa nu bara Isirayila yaamari a ra ki naxe gbengberenyi ma. ¹⁰ Kuntigie nun jama birin naxa tin na ra, e naxa fa kobiri ra, e a sa kankira kui han a a rafe. ¹¹ Kankira to rafe kobiri ra, e naxa a xanin Lewikae xɔnma alako nee xa a kui ife kolon mange xili ra. Mange xa sebeli ti nun serexedube kuntigi fe mati naxa kankira iba. E to ge, e man naxa kankira dɔxɔ a dɔxɔde. E nu na rabama ne lɔxɔ yo lɔxɔ. Kobiri gbegbe naxa soto na kui.

¹² Mange nun Yehoyada nu na kobiri soma walike xunyi nan yi ra, e xa nu walikee sare fi a ra. Walikee nu na naxee gema masolima, naxee kamuderi wali rabama, naxee wure nun yɔxui rawalima Alatala xa banxi yailanfe ra. ¹³ Wali naxa sooneya walikee wakili saabui ra.

Ala xa hōromōbanxi naxa gbilen a xa tofanyi singe ma, nde naxa sa a senbe xun ma. ¹⁴ E to ge na wali ra, e naxa kōbiri dōnxōe ragbilen mangē nun Yehoyada ma. Mangē naxa se gbeteē yailan na kōbiri ra, naxee nu rawalima Alatala xa banxi kui, alō gbeti pōoti nun xēema pōoti, a nun yirabasee naxee nu rawalima serexe gan daaxi bafe ra. Serexe gan daaxie nu bama Alatala xa banxi kui Yehoyada xa simaya birin kui.

¹⁵ Yehoyada xa simaya to kamali a fanyi ra, a naxa laaxiraya. A xa simaya nu bara siga han je keme je tongo saxan. ¹⁶ E naxa a ragata Dawuda xa taa kui bōxi mangēe fe ma, barima a nu bara fe fanyi raba Isirayila bōxi ma Ala nun a xa banxi be.

¹⁷ Yehoyada to faxa, Yudaya kuntigie naxa fa mangē yire, e fa e felen bōxi ma a bun ma. Na kui, mangē naxa a tuli mati e xa marasi ra. ¹⁸ E naxa e babae Marigi Alatala xa banxi rabēnin, e fa tuubi Aseri kuyee be. Alatala naxa xōnō Yudaya nun Darisalamu ma e xa yunubie xa fe ra.

¹⁹ Alatala naxa namipōnmēe xēe e xōn a xa seriye ra, kōnō e mu tin e tuli matide na masenyi ra. ²⁰ Ala Xaxili naxa lu serexedube Yehoyada xa di Sakari ma, a fa a masen jama be, «Ala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na n tan Alatala xa seriye matandife? Wo xa fe yo mu sōneyama, barima wo bara n tan Alatala rabēnin. N fan fama wo rabēinde na nan ma.» ²¹ Na kui, jama naxa nate tongo e xa Sakari yanfa. Na naxa a niya mangē xa yaamari fi e xa Sakari magōnō gēme ra Alatala xa banxi tete kui han a xa faxa. ²² Mangē Yowasi nu bara nēemu Sakari baba Yehoyada xa hinne ma, a naxan naba a be. A Sakari faxa. Beenu Sakari xa faxa a yi nan masen, «Alatala xa i fōxi to, a xa i sare ragbilen i ma.»

²³ Ne keren to dangi, Siriya sōori gali naxa Yowasi gere. E naxa so Yudaya nun Darisalamu, e naxa kuntigi birin faxa, e fa e harige xanin Damasi mangē xōn ma. ²⁴ Siriya sōorie mu nu wuya, kōnō Alatala nan Yudaya sōori gali xungbe sa e sagoe, barima Yudayakae nu bara e babae Marigi Alatala rabēnin. Ala Siriyakae

rawali ne alako Yowasi xa naxankata. ²⁵ Siriyakae nu bara Yowasi maxōnō gere kui. E naxa gbilen e xōnyi, Yowasi tan nu tōōrōfe na temui a xa sade ma. A xa walikēe naxa nate tongo e xa a faxa, barima a nu bara serexedube Yehoyada xa di faxa. E naxa a faxa a xa sade ma. Nama naxa Yowasi ragata Dawuda xa taa kui, kōnō e mu tin a ragatade mangēe xa gaburie yire. ²⁶ Mixie xilie nan ya naxee Yowasi yanfa: Amonika Simeyata xa di Sabadi, nun Mowabaka Simiriti xa di Yosabadi. ²⁷ Fōlō a xa die xilie ma, namipōnmē masenyi wuyaxie naxee ti a xa fe ra, a sa dōxō Ala xa banxi wuli ra a naxan naba, na birin sebexi mangēe xa taruxui kui. A xa di Amasiya naxa ti a jōxōe ra.

25

Amasiya xa mangeya (Isirayila Mangēe II 14:1-20)

¹ Amasiya mangeya sōtō a xa simaya je mōxōnen nun suuli nan ma, a fa je mōxōnen nun solomanaani mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yehowadin. Darisalamuka nan nu a ra. ² Amasiya naxa jere Alatala xa tinxinyi ra, kōnō a mu a raba a bōje birin na. ³ A xa mangeya to mabanban, a naxa walikēe faxa naxee a baba faxa a xa mangeya kui. ⁴ Kōnō a mu na walikēe xa die tan faxa, barima Alatala xa yaamari sebexi Tawureta Munsa kui, «Baba mu lan a xa faxa a xa di xa yunubi xa fe ra. Di fan mu lan a xa faxa a baba xa yunubi xa fe ra. Kankan lan a xa faxa a yete nan ma yunubi xa fe ra.»

⁵ Amasiya naxa Yudayakae malan, a fa e ti e xabile ki ma. A naxa mixi wulu xunyie nun mixi keme xunyie sugandi Yuda nun Bunyamin bōnsōe be. A to xeme kōnti naxee nu bara ge je mōxōnen sōtōde, a naxa xeme wulu keme saxan sōtō naxee fata tanbe nun wure lefa ra gere kui. ⁶ A man naxa kōbiri fi Isirayila sōori jalama mixi wulu keme ma alako nee xa sa e xun.

⁷ Ala xa mixi nde naxa fa, a fa a fala a be, «Mangē, i naxa Isirayila sōori gali xanin, barima Alatala mu Isirayila nun Eframi bōnsōe be. ⁸ Xa i e xanin gere

sode, hali i gere so a mooli birin na, Ala fama ne i lude i yaxuie sagoe. Senbe na Ala nan yi ra mixi malife ra xa na mu a ra mixi ralooisife ra.» ⁹ Amasiya naxa a fala Ala xa mixi be, «N jan bara gbeti kilo wulu saxan kilo keme naani so e yi ra.» Ala xa mixi naxa a yaabi, «Alatala noma i kide dangife na ra.» ¹⁰ Na kui, Amasiya naxa Efirami soorie ragbilen e xonyi. E naxa gbilen e xonyi, konon e boje nu texi Yudaya xili ma.

¹¹ Amasiya naxa a senbe so, a fa a xa soori gali rapere gere kui. E naxa Seyirika wulu fu faha gulunba kui foxoe jinma dennaxe. ¹² Yudaya soorie naxa Seyirika wulu fu gbete suxu, e naxa e xanin gelenyi fari, e fa e radin ye, e faha.

¹³ Eframikae, Amasiya naxee ragbilen e xonyi, nee naxa bagan Yudaya taae ma kelife Samari ma, sa doxo Beti Xoron na. E naxa mixi wulu saxan faha, e fa mennikae harige xanin e xun ma.

¹⁴ Amasiya to ge Edonkae bonbode, a naxa fa e benba Seyiri xa kuyee ra, a e findi a xa alae ra. A naxa e batu, a surayi gan e be serexe ra. ¹⁵ Na kui Alatala naxa konon Amasiya ma, a fa namijonme xee a yire a falafe ra, «Munfe ra i yi sie xa kuyee batuxi, naxee mu nu noma e xa nama ratangade i ma?» ¹⁶ A to na woyenyi fala a be, Amasiya naxa a maxarin, «Muxu bara i ti mange rasima ra? Yi masenyi lu na, xa i mu wama gbaloe xon.» Namijonme naxa a xa masenyi rapon, «N bara a kolon Ala bara nate tongo a xa i sonton, barima i bara kuyee batu, i man bara tondi n ma marasi ramede.»

¹⁷ Amasiya to ge marasi fende mixi gbete ra, a naxa xerae xee Isirayila mange Yowasi ma, Yehowaxasi xa di, «Fa, won xa fa gere.» ¹⁸ Isirayila mange Yowasi naxa a yaabi, «Liban tunbe di naxa xera xee Liban sediri wuri xungbe ma a falafe ra, <I xa di gine fi n ma di ma.> Na dangi xanbi Liban wulai sube nde naxa tunbe maboron. ¹⁹ I naxe i bara non Edon na. I bara i yete igbo na fe ma. I naxan nabama, i xa lu i xonyi. Munfe ra i wama naxankate fenfe? I fama birade, i tan nun Yuda bonsoe!»

²⁰ Ala naxa a niya Amasiya xa tondi na woyenyi ra, barima a nu wama a lufe a yaxuie sagoe a xa Edon kuye batui xa fe ra. ²¹ Isirayila mange Yowasi naxa te Yudaya mange Amasiya gere. Na gere naxa raba Beti Semesi Yudaya boxi ma. ²² Isirayila naxa non Yudaya ra, Yudayakae birin naxa e gi e so e xonyi. ²³ Isirayila mange Yowasi naxa Yudaya mange Amasiya findi geelimanu ra Beti Semesi. A naxa a xanin Darisalamu, a menni tete kanke ya keme rabira kelife Efirami naade ma, sa doxo Tuxui naade ra. ²⁴ A naxa xema, gbeti, nun yirabase birin tongo Ala xa banxi kui, Obedo Edon jengi nu saxi naxee xon ma. A man naxa mange xa naafuli tongo a xa banxi kui. A naxa mixi ndee fan tongo, a gbilen Samari.

²⁵ Isirayila mange Yowasi, Yehowaxasi xa di to faha, Yudaya mange, Yowasi xa di Amasiya xa mangeya xon man naxa kuya je fu nun suuli. ²⁶ Amasiya xa taruxui, a folo nun a raponyi birin sebexi Yudaya nun Isirayila mange xa taruxui kui. ²⁷ Alatala to Amasiya raberin, yanfe naxa a suxu Darisalamu. A naxa a gi a siga Lakisi, konon mixi ndee naxa siga a foxo ra, e a faha menni. ²⁸ E naxa a fure xanin soee fari, e a ragata a babae fe ma Yudaya mangataa.

26

Osiyasi xa mangeya

(Isirayila Mang'ee II 14:21-22, 15:1-7)

¹ Yudayakae naxa Osiyasi ti mange ra a baba Amasiya joxoe ra. A nu bara je fu nun senni soto na waxati. ² A baba to taa masara, Osiyasi naxa Elata taa raso Yudaya xa mangeya bun ma. ³ Osiyasi mangeya soto a je fu nun senni nan ma, a fa je tongo suuli nun firin mangeya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Yekoliya. Darisalamuka nan nu a ra. ⁴ A pere ne Alatala xa tinxinyi kui alo a baba Amasiya.

⁵ Osiyasi naxa Ala yaragaaxuiya matinkan Annabi Sakari saabui ra. Alatala nu luma xaxili fanyi fi ra Sakari ma laamatunyie kui. Osiyasi xa fe

birin naxa sooneya, barima a nu Alatala waxonfe fenma. ⁶ A to siga Filisitakae gereede, a naxa Gati, Yabine, nun Asidodi tete rabira. A naxa taae ti Asidodi boxi ma Filisitakae ya ma. ⁷ Ala naxa a mali Filisitakae gereede, a nun Arabue naxee nu sabatixi Guru Bali, a nun Mayonkae. ⁸ Mayonkae naxa duuti ba Osiyasi be, naxan senbe xa gboe nu bara kolon han Misira boxi ma. ⁹ A naxa koore banxi senbema ti Darisalamu Tuxui naade nun Gulunba naade xun ma. ¹⁰ A naxa yire makantadee ti daaxa. A naxa kolonyie fan ge na, barima xuruse gbegbe nu na a yi ra. A xa walik'ee nu walima naa mere fanyie ma, ndee fan nu meenima naa weni bilie ma Karemele geyae fari. Boxi rawalife nu rafan a ma. ¹¹ Soori gali nu na Osiyasi yi ra, naxee nu na mange xa mixi Xananiya xa yaamari bun ma. Sebeliti Yeyiyeli nun yarerati Maaseya nu bara na gali itaxun a xunde ki ma. ¹² Denbaya kanyi mixi wulu firin keme senni nan nu yi soori jalamae rapereema. ¹³ Soori jalama wulu keme saxan nun solofere keme suuli nu na naa, naxee nu mange malima a yaxuie gereede. ¹⁴ Osiyasi naxa wure lefae, tanbee, tunde leber'ee, tabe makoto see, xalie, nun laatie so e yi ra. ¹⁵ Xaxilima ndee naxa a mali xalie nun geme xungbe woli see yailande Darisalamu. E naxa e doxo yire itexie fari. Na bara a niya a xa xili gbe soto han yire makuye. Ala nu a malima na birin kui alako a xa senbe soto.

¹⁶ Kono a xa mang'eya to ge maban-bande, a naxa a yete igbo. A naxa a Marigi Alatala xa seriye rabejin, a so Alatala xa horomobanxi kui surayi gande serexebade fari. ¹⁷ Serexedube, Asaraya naxa bira a foxo ra, a nun Alatala xa serexedube tongo solomasaxan. ¹⁸ Yi xeme gbangbalanyie naxa yi woyenyi xoroxoe fala Osiyasi be, «Surayi ganfe serexe ra na mu findi i tan Osiyasi xa wali ra. Serexedubee nan ma wali na ra. Haruna xa die sugandixi ne Ala be e xa na wali raba. I tan xa mini horomobanxi kui, barima i bara Ala xa seriye matandi. Na fe mu findima xun nakeli ra i be Marigi Alatala ya i.» ¹⁹ Osiyasi boje naxa te serexedubee xili ma. Surayi sa se nu na a belexe i. Kune naxa

mini a tigi ma keren na serexedubee ya xori, Alatala xa horomobanxi kui, surayi ganma serexebade naxan ma. ²⁰ Serexedube Asaraya nun a booree to na kune to a tigi ma, e naxa a ramini tande mafuren. A tan fan yete yati naxa gbata minife ra, barima Alatala nu bara a bonbo. ²¹ Mange Osiyasi naxa findi kune kanyi ra, han a faxesa temui. A naxa lu banxi nde kui a kerenyi ma, barima kune kanyi mu lan a xa so Alatala xa banxi kui. A xa di Yotami naxa mang'eya soto, a fa lu mange banxi kui, a jama yaamari.

²² Osiyasi xa taruxui donxoe, a folo nun a raponyi, a birin sebexi Amosu xa di Annabi Esayi xa kitaabui kui. ²³ Osiyasi to laaxiraya, e naxa a ragata gaburi kui mang'ee xa boxi nde ma, barima e nu a falama ne, «Kune kanyi na a ra.» A xa di Yotami naxa ti mange ra a joxoe ra.

27

Yotami xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 15:32-38)

¹ Yotami mang'eya soto a je moxonen nun suuli nan ma, a fa je fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili Yerusa, Sadoki xa di gine. ² A jere ne Alatala xa tinxinyi kui. A bira ne a baba Osiyasi xa misaali foxo ra, kono a tan mu so Alatala xa horomobanxi kui serexe dubama dennaxe. Na waxati jama tan mu nu a xa wali jaaxi luma.

³ Yotami naxa Alatala xa horomobanxi naade nde yailan, naxan nu na fuge ra. A man naxa banxi gbegbe ti Ofeli tete kui. ⁴ A naxa taae ti Yudaya geyae yire, a nun koore banxie wondie kui. ⁵ A naxa Amoni mange gere, a no a ra. Amonikae naxa yi duuti fi je saxan bun ma: gbeti kilo wulu saxan keme naani, mengi maniye busali wulu tongo naani, fundenyi maniye busali wulu tongo naani. ⁶ Yotami naxa senbe soto a fanyi ra, barima a bara jere a Marigi Alatala xa kira xon ma.

⁷ Yotami xa taruxui donxoe, a xa geree nun a xa walie, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mang'ee xa taruxui kui. ⁸ A mang'eya soto a je moxonen nun suuli

nan ma, a fa ꝓe fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. ⁹ Yotami to laaxiraya, e naxa a ragata Dawuda xa taa kui. A xa di Axasi naxa ti a ꝓoxoe ra.

28

Axasi xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 16:1-9)

¹ Axasi mang'eya soto a ꝓe moxoren nan ma, a fa ꝓe fu nun senni mang'eya raba Darisalamu. A mu lu Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba a raba ki naxe. ² A naxa ꝓere Isirayila mang'ee foxi, a Bali kuyee yailan yoxui ra. ³ A naxa surayi gan serexe ra Hinoma xa die xa gulunba kui. A man naxa a xa die gan te ra, e xa findi serexe ra. Alatala sie naxee kerixi Isirayila, e nu na fe raharamuxi moolie nan nabama. ⁴ Axasi naxa surayi gan, a man naxa serexe ba kuye batudee geyae fari, nun wuri bili xindee bun ma.

⁵ A Marigi Alatala naxa a sa Siriya mange belexe i, naxan Isirayila xun nakana, a e findi geelimanie ra, a e xanin Damasi. Na kui Isirayila mange lu ne a xa noe bun, a tooro han. ⁶ Remaliyahu xa di Peka naxa Yudaya soori jalama wulu keme moxoren faxa loxoere keren kui, barima e nu bara e babae Alatala rabepin. ⁷ Efirami soori jalama Sikiri naxa mange xa di Maaseya, mange xa gomina Asirikama, nun mange xa soori yarerati Elekana birin faxa. ⁸ Isirayilakae naxa mixi wulu keme firin suxu geelimanie ra e ngaxakerenyie ya ma, ginsee, di xemee, nun di ginsee. E man naxa harige gbege fan tongo, e a xanin Samari.

⁹ Alatala xa namiponme nde nu na menni naxan xili Odedi. A naxa mini soorie ya ra naxee nu na gbilenfe Samari. A naxa a masen e be, «Wo babae Marigi Alatala nu xonoxi ne Yudayakae ma, na nan a toxi wo e masotoxi. Konon wo bara naxan naba e ra, na bara gbo ye han a bara koore li. ¹⁰ Yakosi wo wama Yuda xa die nun Darisalamu xa die xa findi wo xa konyie ra. Konon wo tan go? Wo mu a kolon wo fan bara yunubi soto wo Marigi Alatala ra? ¹¹ Yakosi wo wo tuli mati n na. Wo xa yi geelimanie ragbilen e xonyi, wo

ngaxakerenyie, barima Alatala bara xonon wo ma.»

¹² Efirami kuntigi ndee Yehoxanan xa di Asaraya, Mesilemoti xa di Berekiya, Salumu xa di Yexisikiya, nun Xadalayi xa di Amasa, naxa keli soori gali xunye xili ma. ¹³ E naxa a fala e be, «Wo naxa yi geelimanie raso be kui, barima na fama ne a niyade won xa yunubi soto Alatala ra. Wo wama ne won ma yunubie xun xa masa? Alatala ꝓan xonoxi Isirayila ma.» ¹⁴ Na kui soorie naxa geelimanie nun harige bepın, e naxan soto gere kui. E na birin naba kuntigie nun ꝓama nan ya xori. ¹⁵ Na kuntigi naxee xilie sebexi, nee naxa na harige ya ma to, dugi nun sankiri naxan nu na, e naxa nee findi geelimani magelie xa sosee ra. E naxa baloe nun minse so e yi ra, e seri sa e xa fie ra. Na temui e naxa e raso Yeriko, tugi taa, e ngaxakerenyie yire. Naxee mu no e ꝓerede, e naxa nee tan xanin sofalee fari. E to ge na ra, e naxa gbilen Samari.

¹⁶ Na waxati, mange Axasi naxa Siriya mange maxandi a xa a mali. ¹⁷ Edonkae nu bara fa Yudayakae gere, e mixi ndee suxu, e e xanin. ¹⁸ Filisitakae fan nu bara taae gere naxee nu na Sefela nun Negewi biri Yudaya boxi ma. E naxa Beti Semesi, Ayalon, Gederoti, Soko, Timina, Gimiso, nun e rabilinyie suxu. ¹⁹ Alatala nan wa Yudaya rayaagife, barima Isirayila mange Axasi nu bara Yudaya ya iso a xa yanfante ya ra Alatala be. ²⁰ Asiri mange Tigilati Pileseri to fa Yudaya, a mu tin a malide, a naxa a gere. ²¹ Axasi naxa naafuli seeti tongo Alatala xa banxi, mange xa banxi, nun kuntigie xa banxi kui, a na fi Asiri mange ma, konon na mu a niya Tigilati Pileseri xa a mali. ²² Hali a xa toore kui, Axasi mu gbilen Alatala ma. ²³ A nu serexe bama Damasikae xa alae be, naxee nu bara no a ra. A naxa a fala, «Siriya mange xa alae nan Siriya malixi, n fan serexe bama ne e be, alako e xa n fan mali.» Na birin findi tantanyi nan na Axasi nun Isirayila be.

²⁴ Axasi naxa Ala xa banxi se seniyenxie birin kana, a Alatala xa banxi naadee balan. A naxa serexebadee yailan Darisalamu yire birin, ²⁵ a man naxa yire

itexie yailan Yudaya taa birin kui, alako e xa surayi gan serexe ra ala gbete be. A a babae Marigi Alatala raxono na ki ne a naaxi ra.

²⁶ A xa taruxui donxoe nun a xa wali birin, a fole nun a raponyi birin sebexi Yudaya nun Isirayila mang'ee xa taruxui kui. ²⁷ Axasi to laaxiraya, e naxa a ragata Darisalamu taa kui, kono e mu a ragata Isirayila mang'ee xa gaburi yire. A xa di Xesekiya naxa ti a joxoe ra.

29

Xesekiya xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 18:1-4)

¹ Xesekiya mang'eya soto a je moxonen nun suuli nan ma, a fa je moxonen nun solomanaani mang'eya raba Darisalamu. A nga nu xili ne Abiya, Sakari xa di gine. ² A a jere ne Alatala xa tinxinyi kui, alo a baba Dawuda a raba ki naxe.

³ A xa mang'eya je singe kike singe kui, a naxa Alatala xa banxi naadee rabi, a e yailan. ⁴ A naxa serexedubee nun Lewikae maxili, a e malan tete kui sogegorode. ⁵ A naxa a masen e be, «Lewikae, wo wo tuli mati n na. Wo xa wo raseniye, wo xa wo babae Marigi Alatala xa banxi raseniye, wo xa se seniye tare birin ramini Alatala xa horomobanxi kui. ⁶ Won babae nu bara Alatala rabejin, e fe kobi raba e Marigi Alatala ra. E nu bara e kobe ti Alatala ra, nun a xa horomobanxi ra. ⁷ E naxa horomobanxi naadee yati balan. E naxa lanpuie raxuben, e mu surayi nun serexe gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala be yire seniye nxi kui. ⁸ Na kui, Alatala naxa xono Darisalamu nun Yudaya ma, a naa findi gbaloe yire ra. Si gbete yoma won ma alo wo a toxi ki naxe. ⁹ Na bara a niya won babae xa faxesantidegema ra, won ma ginee, nun won ma di xeme nun ginee bara findi geelimanie ra. ¹⁰ Yakosi n bara a panige n bone kui won xa saate tongo Isirayila Marigi Alatala be, alako a xa xone xa gbilen won foxo ra. ¹¹ Yakosi n ma die, wo xa wo tunnabexi, barima Alatala nan wo sugandixi, alako wo xa findi a xa konyie ra, wo xa surayi gan serexe ra a be.»

¹² Na kui yi Lewikae naxa keli: Amasayi xa di Maxati, Asaraya xa di Yoweli, Kehati xa di ndee, Merari xa di ndee, Abidi xa di Kisi, Yehaleleli xa di Asaraya, Gerison xa di ndee, Sima xa di Yowa, Yowa xa di Eden, ¹³ Elisafan ma die Simiri nun Yeyiyeli, Asafi xa die Sakari nun Mataniya, ¹⁴ Heman xa die Yexiyeli nun Simeyi, nun Yedutun xa die Semaya nun Yusiyeli.

¹⁵ E to ge e yete raseniye, e naxa e ngaxakerenyie malan, e xa Alatala xa banxi fan raseniye Alatala xa seriye ki ma. Mang'ee nu bara na yaamari fi. ¹⁶ Serexedubee naxa so Alatala xa banxi kui alako e xa naa raseniye. E se seniye tare naxee birin li Alatala xa horomobanxi kui, nun a tete kui, Lewikae naxa na birin tongo, e a wole i Sediron gulunba kui. ¹⁷ E na wali folo kike xi singe ne. A xi solomasaxan nde, e nu bara ge menni birin naseniye han buntunyi ra. E man wali ne xi solomasaxan horomobanxi fan yati raseniye. Kike singe xi fu nun senni nde, e naxa ge na wali birin na.

¹⁸ Na dangi xanbi, e naxa siga mang'ee Xesekiya yire, e dentege sa a be, «Muxu bara Alatala xa banxi birin naseniye, serexebade, serexe gan daaxi bade nun a yirabasee, teebili, taami serexe sama dennaxe, nun a yirabasee. ¹⁹ Muxu bara se birin yailan, muxu bara se birin naseniye, mang'ee Axasi naxan kose a xa tinxintareya kui a xa mang'eya waxati. Na birin na Alatala xa serexebade ya ra.»

²⁰ Kuye to iba, mang'ee Xesekiya naxa taa kuntigie malan, e te Alatala xa horomobanxi. ²¹ Mang'ee naxa yaamari fi Haruna xa di serexedubee ma, e xa tuura solofere, yexee kontonyi solofere, yexeyore xemema solofere, nun sikote solofere ba yunubi xafari serexe ra Alatala xa serexebade fari. ²² Serexedubee naxa tuurae kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. E naxa yexee kontonyie kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. E naxa yexeyore kon naxaba, e e wuli kasan serexebade ma. ²³ Na dangi xanbi, e naxa fa sikote ra naxee findima yunubi xafari serexe ra. Mang'ee nun jama naxa e belexe sa e

ma. ²⁴ Serexedubee naxa e kon naxaba, e e wuli ifili serexebade ma yunubi xafari serexe ra Isirayila birin be. Mange nu bara a fala a na serexe gan daaxi nun na yunubi xafari serexe xa raba Isirayila birin be. ²⁵ Mange naxa Lewikae ti Alatala xa horomobanxi kui, beetibasee alo maxasee nun korae nu na e yi ra, alo Dawuda, Annabi Gadi, nun Annabi Natan nu bara a yamari ki naxe. Alatala xa yaamari nan nu a ra, a naxan masenxi a xa namijonmee saabui ra. ²⁶ Lewikae naxa ti naa, Dawuda xa beetibasee suxuxi e yi ra, serexedubee fan naxa ti naa, sarae nu na e tan fan yi ra. ²⁷ Xesekiya naxa yaamari fi e xa serexe gan daaxi ba serexebade. E to na folo, beetibae fan naxa beeti ba folo Alatala be sarae xui nun Isirayila mange Dawuda xa beetibasee ra. ²⁸ Nama birin naxa e felen boxi, beetibae naxa beeti ba sarae xui han na serexe gan daaxi ge bade. ²⁹ E to ge serexe gan daaxi bade, mange nun pama naxan bira a foxo ra, e birin naxa e tuubi, e Ala batu. ³⁰ Na dangi xanbi, mange Xesekiya nun a xa kuntigie naxa Lewikae yaamari a e xa Alatala matoxo Dawuda nun Annabi Asafi xa beetie ra. E naxa Ala matoxo seewe ra, e fa e xin bi sin, e e felen boxi e Ala batu.

³¹ Na temui Xesekiya naxa a masen, «Yakosi, wo to nu fama, se nu na wo belexe i Alatala be, wo wo maso, wo nun wo xa serexee nun wo xa tantui serexee ra Alatala xa horomobanxi ra.» Nama naxa fa e xa serexee ra, a nun e xa tantui serexee ra. Naxee fan a janige e bonje fanyie kui, nee fan naxa fa serexe gan daaxie ra. ³² Serexe gan daaxie nan ya pama naxee fi: ninge tongo solofere, yexee kontonyi keme, nun yexesyore keme firin. Na birin findi serexe gan daaxie nan na Alatala be. ³³ E man naxa ninge keme senni nun xuruse lanma wulu saxan ba serexe ra. ³⁴ Konso serexedubee to mu nu wuya, e mu no serexe gan daaxie birin bade. Na kui, e ngaxakerenyi Lewikae naxa e mali na wali raponde, beemanun serexedube booree xa ge e yete raseniyende. Lewikae nu bara a janige e bonje kui a e xa e yete raseniyen mafuren, dangi serexedubee waxonyi ra. ³⁵ Serexe gan daaxi gbege

nu na, a nun ture naxan bama xanunteya serexe ra, a nun serexe yeerama naxan nu sama serexe gan daaxi xun ma. Na kui, pama man naxa Alatala batu folo a xa banxi kui. ³⁶ Xesekiya nun pama birin naxa seewa, barima Alatala bara na wali birin nagiri sooneya ra.

30

Xesekiya Sayamaleke Dangi Sali rabafe

¹ Xesekiya naxa xerae xee Isirayila nun Yudaya birin kui. A man naxa bataaxee sebe Eframikae nun Manasikae ma, alako e xa fa Alatala xa banxi Darisalamu Sayamaleke Dangi Sali rabade Isirayila Marigi Alatala xa binye bun ma. ² Mange, kuntigie, nun pama birin nu bara nate tongo Darisalamu e xa Sayamaleke Dangi Sali raba kike firin nde. ³ E mu no na rabade a waxati, barima serexedube birin mu nu gexi e yete raseniyende. Nama fan mu nu malanxi Darisalamu. ⁴ Mange nun pama naxa tin na nate ra. ⁵ E naxa Isirayila birin maxili, kelifa Bere Seeba ma, sa doxo Dana na, alako e xa fa Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu Isirayila Marigi Alatala xa binye bun ma. A nu bara bu pama mu na sali raba alo a sebexi ki naxe.

⁶ Xerae naxa mange nun kuntigie xa bataaxe xanin Isirayila nun Yudaya birin. E naxa mange xa yaamari masen, «Isirayilakae, wo gbilen Alatala ma, Iburahima, Isiyaga, nun Isirayila Marigi Ala, alako a fan xa gbilen wo ma, a wo tan naxee ratangaxi Asiriya mangee belexe i. ⁷ Wo naxa lu alo wo babae nun wo ngaxakerenyie, naxee nu bara e babae Marigi Alatala rabepin. Ala bara gbaloe ragiri e ma, alo wo a toxi ki naxe. ⁸ Yakosi, wo naxa wo kobe ti Ala ra alo wo babae a rabaxi ki naxe. Wo wo belexe so Alatala yi ra, wo xa fa a xa horomobanxi, a naxan naseniyen waxati birin bun ma. Wo xa wo Marigi Alatala rabatu, alako a xa xone xa gbilen won foxo ra. ⁹ Xa wo gbilen Alatala ma, wo ngaxakerenyie nun wo xa die hinne sotoma ne mixie ra, naxee e xanin konyiya kui. Xa wo gbilen wo Marigi Alatala ma, a fama ne hinnede wo ra, a mu neemuma wo ma.» ¹⁰ Xerae naxa siga taae birin Eframi nun

Manasi boxi ma, han Sabulon. Kono na mixie mu tin e xa masenyi ra, e man fa yo xerae ma. ¹¹ Aserikae, Manasikae, nun Sabulonkae ndee naxa e yete magoro, e siga Darisalamu. ¹² Ala naxa a niya Yudayakae birin xa kafu e boore ma mange nun kuntigie xa yaamari rabafe ra alo Alatala a fala ki naxe.

¹³ Nama gbege naxa e malan Darisalamu, alako e xa Taami Lebinitare Sali raba kike firin nde. ¹⁴ E naxa keli, e kuye serexebade birin kana Darisalamu, a nun surayi gandee, e fa na birin wole i Sediron fole kui. ¹⁵ Kike firin nde, xi fu nun naani nde ra, e naxa Sayamaleke Dangi Sali xa serexe ba. Serexedubee nun Lewikae nu bara yaagi e xa seniyentarepa xa fe ra, e fa e yete rasenyen. E naxa serexe gan daaxie ba Alatala xa banxi kui. ¹⁶ Serexedubee naxa ti e yire alo Ala xa mixi Munsa a yamarixi ki naxe Tawureta Munsa kui. Lewikae to wuli so e yi ra, e naxa a kasan serexebade ma. ¹⁷ Mixi seniyentaree to nu wuyaxi pama ya ma, Lewikae naxa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba e be, alako e xa a fi Alatala ma. ¹⁸ Mixi seniyentare wuyaxie nu na pama ya ma kelife Efirami, Manasi, nun Sabulon. E bara Sayamaleke Dangi Sali serexe don, kono na mu radaxaxi Ala xa masenyi kui. Na nan a to, Xesekiya naxa Alatala maxandi e be, «Alatala naxan fan, dije ¹⁹ seniyentaree birin ma naxee na e babae Marigi Ala fenfe e boje kui.» ²⁰ Alatala naxa Xesekiya xa dube suxu, a dije pama ma.

²¹ Isirayilakae naxee nu malanxi Darisalamu naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma jalexinyi kui. Loxoe birin ma, Lewikae nun serexedubee nu Alatala matoxoma e xa beetibasee ra Ala xa binye bun ma e senbe birin na. ²² Xesekiya naxa Lewikae ralimaniya, barima e nu bara Alatala xa wali raba a raba ki ma. E naxa serexee don xi solofere bun ma. E man naxa xanunteya serexee ba e babae Marigi Alatala be.

²³ Nama birin naxa lan a ma, e xa xi solofere gbete sa na sali xun ma. E naxa na raba seewe kui. ²⁴ Yudaya mange Xesekiya naxa tuura wulu keren nun

xuruse lanma wulu solofere ba serexe ra. Kuntigie fan naxa tuura wulu keren nun xuruse lanma wulu fu ba serexe ra. Serexedube gbege naxa e yete rasenyen. ²⁵ Yudaya pama, serexedubee, Lewikae, Isirayilakae, nun xone kelife Isirayila boxi ma, e birin naxa seewa. ²⁶ Jalexinyi gbege naxa lu Darisalamu. Na fe mooli nu bara ba tofe Darisalamu kabi Isirayila mange Dawuda xa di Sulemani xa waxati. ²⁷ Serexedubee nun Lewikae naxa keli, e duba pama be. Alatala naxa na dube suxu a xa yire seniyenxi kui koore ma.

31

Xesekiya Ala xa seriye mabanbanfe (Isirayila Mang'ee II 18:4)

¹ Sali to jon, Isirayilakae naxa siga Yudaya taae kui, e kuye geme masolixie kana, e Asera kuye wuri daaxie sege, e serexebade birin kana naxee nu na geyae fari Yudaya, Bunyamin, Efirami, nun Manasi boxi ma. Na dangi xanbi, Isirayilakae naxa gbilen e xonyi. ² Xesekiya naxa serexedubee nun Lewikae ti kankan xa wali ra: serexe gan daaxie bafe, xanunteya serexee bafe, horomobanxi wali rabafe, matoxoe nun tantui beeti bafe Alatala be, nun Alatala xa horomobanxi naade makantafe. ³ Mange naxa nde ba a harige ra a a fi serexe gan daaxie ra naxee bama geesege, nunmare, malabui loxoe, kike neene, sali xungbee alo a sebexi Alatala xa seriye kui ki naxe. ⁴ Xesekiya naxa a masen pama nun Darisalamukae be, e xa serexedubee nun Lewikae mali e xa harige soto, alako e xa senbe soto Alatala xa seriye kui. ⁵ E to na masenyi me, Isirayilakae naxa farile ba e xa sansie bogi singee ra, mengi, weni neene, ture, kumi, nun daxamui gbete. E naxan fixi, na nu gbo. ⁶ Isirayilakae nun Yudayakae, naxee nu sabatixi Yudaya taae kui naxa farile ba e xa xuruse xungbee nun e xa xuruse lanmae ra, e man naxa farile ba se seniyenxie ra e naxee fixi e Marigi Alatala ma. Na naxa findi kote gbege ra. ⁷ E naxa na kote malan folo kike saxan nde ra, e ge kike solofere nde ra. ⁸ Xesekiya nun kuntigie to na kote to, e naxa Alatala nun a xa pama tantu. ⁹ Xesekiya naxa

serexedubee nun Lewikae maxorin na kote xa fe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigi Asaraya, naxan kelixi Sadoki xabile naxa a yaabi, «Kabi won yi hadiya fe folo Alatala xa banxi kui, baloe bara gbo muxu yi ra han muxu mu noma na birin donde. Naxan luxi na nan ya. A gbo barima Alatala bara barake sa a xa pama ma.»

¹¹ Xesekiya naxa yaamari fi e xa konkoe yailan Alatala xa banxi kui. E naxa na raba. ¹² Mixie naxa fa hadiyae, farilae, nun se seniye nxi ra, e a sa na konkoe kui. Lewika Konaniyahu nun a xunya Simeyi naxa meeni na birin ma. ¹³ Mang'e Xesekiya nun Ala xa banxi yarerati Asaraya naxa mixie sugandi naxee luma Konaniyahu nun a xunya Simeyi xa yaamari bun ma. Na mixie xilie nan ya: Yexiyeli, Asaraya, Naxati, Asaheli, Yerimoti, Yosabadi, Eliyeli, Yisimakiya, Maxati, nun Benaya. ¹⁴ Yimina xa di Lewika Kore, naxan nu sogetede naade makantama, a tan nan nu a jengi saxi see xon ma, mixie naxee janigexi Ala be. A nu na se seniye nxi itaxunma. ¹⁵ Eden, Minyamin, Yosuwe, Semaya, Amaraya, nun Sekanaya nu Kore malima see itaxunde e ngaxakerenyie ma serexedubee xa taae kui. Mixi xungbee nun mixi lanmae bara e gbe soto e xunde ki ma. ¹⁶ E naxa see itaxun xeme dimedi birin ma naxee nu bara ge je saxan sotide, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, naxee nu lanma e xa serexedube wali raba Alatala xa horomobanxi kui e xunde ki ma. ¹⁷ E naxa see itaxun serexedubee ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui e xa denbaya ki ma. E naxa see itaxun Lewikae ma e xa wali nun e xunde ki ma, naxee nu bara ge je maxoren sotide. ¹⁸ E man naxa see itaxun Ala xa horomobanxi walike birin ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui, e naxa a i taxun e xa mamadie, e xa ginnee, e xa di xeme nun e xa di ginnee ma. ¹⁹ Haruna xa di serexedubee, naxee nu na daaxa, taa fari ma, taaka ndee nu bara sugandi naxee see itaxunma yi serexedubee nun yi Lewikae ma, naxee xilie nu sebexi taruxui kui.

²⁰ Xesekiya na nan naba Yudaya boxi ma. A wali ne hinne, tinxinyi, nun nondi

kui a Marigi Alatala be. ²¹ A xa wali birin a naxan naba Ala batufe xa fe ra, a nun Ala xa seriye nun yaamari xa fe ra, na birin sooneyaxi ne a be. A na birin naba a boje birin nan na alako a xa a Marigi Alatala sagoe raba.

32

Xesekiya xa mang'eya rajonyi
(*Isirayila Mang'ee II 18:13-37, Annabi Esayi 36:1-22*)

¹ Yi fe tinxinxie dangi xanbi, Asiri mange Senaxeribi naxa so Yudaya boxi ma, a naxa taa makantaxie mabilin a xa e soto. ² Xesekiya to a kolon a Senaxeribi wama Darisalamu gerefe ne, ³ a naxa kuntigie nun soori palamae maxili. E naxa nate tongo e xa ye badee deese naxee na taa fari ma. ⁴ Mixi gbegbe naxa na wali suxu, e naxa kolonyie deese, e ye kirae deese naxee nu kelima boxi bun ma. E naxa a fala, «Munfe ra won a luma Asiri mang'ee xa ye soto be?» ⁵ Xesekiya naxa wali suxu senbe ra. A naxa tete yailan dennaxe nu kanaxi, a naxa nde sa a xa maite xun ma, han a sa soorie xa yire makantaxi li, a naxa tete gbete ti tete singe fari ma, a naxa Milo yailan Dawuda xa taa kui, a naxa geresosee nun wure lefa gbegbe malan. ⁶ A naxa soori xunyie ti jama xun, a fa jama malan taa sode de ra. A naxa a masen e be, ⁷ «Wo limaniya, wo wo senbe so. Gaaxui yo naxa lu wo yi ra, wo naxa kontofili Asiri mang'ee xa fe ra, a nun a xa soori gali. Naxan na won seeti ma na gbo dangife se be naxan na a tan seeti ma. ⁸ Adama senbe gbansan nan na a yi ra, konon won Marigi Alatala nan na won malima ra yi gere kui.» Nama naxa e xaxili ti Yudaya mange Xesekiya xa masenyi ra.

⁹ Na to dangi, Asiri mange Senaxeribi naxa xerae xee Darisalamu. Na temui a tan nu na Lakisi gerefe nun a xa soori birin na. A naxa yi xeraya rasiga Yudaya mange Xesekiya ma, a nun Yudaya mixie ma naxee nu sabatixi Darisalamu. ¹⁰ «Senaxeribi xa masenyi nan ya: Wo xaxili tixi munse ra naxan a niyama wo xa doxo toore kui Darisalamu?»

¹¹ Xesekiya na wo madaxufe ne a falafe ra, <Won Marigi Alatala fama won natangade Asiri mange belexe ma.> A wama ne wo xa faxa kaame nun ye xoli ma. ¹² Xesekiya yati bara ala batudee nun serexebadee kana, a fa a fala Yudaya nun Darisalamu be wo xa wo tuubi serexebadee keren nan gbansan be, wo xa surayi gan menni. ¹³ Wo mu a kolon xe muxu naxan naba si gbete ra, n tan nun n babae? Na sie xa alae bara no e ratangade n belexe ma? ¹⁴ Ala mundun na sie ya ma, n babae naxee raton, naxee bara no a xa jama ratangade n belexe ma? Munfe ra wo a mapoxunxi a wo xa ala noma wo ratangade n ma? ¹⁵ Wo naxa a lu Xesekiya xa wo madaxu na ki de. Wo naxa la a ra, barima si xa ala yo mu no a xa jama ratangade n belexe ma nun n babae belexe ma. Mang'eya yo mu no muxu ra. Wo xa alae fan mu fama wo ratangade n belexe ma.»

¹⁶ Senaxeribi xa xerae naxa na woyenyi mooli xun masa Alatala nun a xa konyi Xesekiya xili ma. ¹⁷ Senaxeribi nu bara bataaxe sebe naxan Isirayila Marigi Alatala konbima yi woyenyi ra, «Si gbete xa alae to mu no e ratangade n belexe ma, Xesekiya xa ala fan mu noma a xa jama ratangade n belexe ma.» ¹⁸ E naxa woyen Eburu xui ra Darisalamukae be naxee nu na tete kon na alako gaaxui xa lu e yi ra, e xa taa masoto. ¹⁹ E naxa Darisalamu Marigi Ala maniya si gbete xa alae ra, naxee findixi kuye yailanxie ra.

²⁰ Mange Xesekiya nun Amosi xa di Annabi Esayi naxa Ala maxandi folo mali ra. ²¹ Na kui Alatala naxa maleke nde xee Asiri mange xa soori palamae xili ma, a e birin soto a nun e xa yareratie. Mange to na to, a naxa gbilen a xonyi yaagi kui. A naxa so a xa ala xa banxi kui, a yete xa die naxa a faxa menni santidegema ra. ²² Alatala Xesekiya nun Darisalamukae ratanga Asiriya mange Senaxeribi belexe ma na ki ne. Ala naxa e ratanga e doxoboore birin ma. ²³ Mixi gbegbe naxa fa buna fanyie ra Darisalamu Alatala nun Yudaya mange Xesekiya be. Keli na temui ma Xesekiya xili naxa te si birin ya ma.

²⁴ Na waxati Xesekiya naxa fura, a gbe mu lu a xa laaxiraya. A to Alatala

maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a kaabanako raba. ²⁵ Konso Xesekiya mu na kaabanako kolon Alatala be, a a yete igbo. Na na a ra Alatala naxa konso a tan nun Yudaya nun Darisalamu ma. ²⁶ Xesekiya naxa tuubi a xa yete igboe xa fe ra. Darisalamukae fan naxa tuubi. Na kui Alatala xa xone naxa gbilen e foxo ra Xesekiya xa mang'eya bun ma.

²⁷ Xesekiya xa naafuli nun a xa binye nu bara gbo. Gbeti, xema, geme tofanyie, surayi, wure lefae, nun se fanyi gbete nu na a yi ra. ²⁸ Banxie fan nu na a yi ra, a nu mengi, weni neene, ture, nun xurusee ragatama dennaxe. ²⁹ A naxa taae ti, a naxa xurusee xungbee nun a lanmae gbegbe soto Ala saabui ra. ³⁰ Xesekiya man naxa Gixon dulonyi dese fuge ra, alako na ye xa dangi Dawuda xa taa soggorode mabiri. A xa wali birin sooneya ne.

³¹ Konso Babilon kuntigi ndee to fa Xesekiya yire kaabanako xa fe ra naxan naba a xa boxi ma, Ala naxa a rabolo a yete xa na ya iba, alako a xa a boje ma fe kolon.

³² Xesekiya xa taruxui donxoe nun a xa dugutegepa wali, na birin sebexi Amosi xa di Annabi Esayi xa laamatunyi kui, a nun Isirayila nun Yudaya mange xa taruxui kui. ³³ Xesekiya naxa laaxiraya, e a ragata binye yire Dawuda xa die xa gaburie ya ma. Yudayakae nun Darisalamukae birin naxa a binya a laaxiraya temui. A xa di Manasi naxa ti a joxoe ra.

33

Manasi xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 21:1-18)

¹ Manasi mang'eya soto a je fu nun firin nan ma, a fa je tongo suuli nun suuli mang'eya raba Darisalamu. ² A naxa bira fe naaxie foxo ra alo sie Alatala naxee keru Isirayilakae ya ra. ³ A naxa kuye batudee yailan geyae fari, a baba Xesekiya naxee kana. A Bali kuyee xa serexebadee yailan, a Aseri kuye wuri daaxie ti, a man tuubi tunbuie be naxee na koore ma. ⁴ A naxa yi serexebadee moolie ti Alatala xa banxi kui, Alatala a fala dennaxe ma, n xili fama

falade be ne Darisalamu temui birin. ⁵ A naxa serexebadee ti tunbuie be Alatala xa hōromōbanxi tete firinyi kui. ⁶ A naxa a xa die gan serexe ra Hinoma gulunba kui. A naxa duureya nun mandurupa mooli birin naba, a sematōe nun mixie maxōrin naxee fata mixi faxie rawoyende. A xa fe jaaxie xun naxa masa Alatala ya xōri han a xōno a ma.

⁷ A naxa kuye gēme masolixi ti Ala xa banxi kui Ala a fala dennaxe ma Dawuda nun a xa di Sulemani be, «N bara yi banxi sugandi, n bara Darisalamu sugandi Isirayila bōnsōe birin ya ma, n xili xa matōxo be abadan. ⁸ N mu Isirayila kerima yi bōxi ma n naxan fixi wo babae ma xa wo n ma seriyē, n ma yaamarie, nun n ma xaranyie rabatuma wo naxan soto Annabi Munsa saabui ra.» ⁹ Kōno Manasi naxa Yudaya nun Darisalamu ralōe, e xa jaaxu dangife sie ra Alatala naxee sōntō e ya ra. ¹⁰ Alatala naxa wōyen Manasi nun a xa jama be, kōno e mu e tuli mati a ra.

¹¹ Na na a ra, Alatala naxa a niya Asiriya sōori xunyie xa fa e gereede. E naxa Manasi suxu, e yōlōnxōnyi sa a ma, e kōnyi gbaku a banganyi ra, e a xanin Babilōn bōxi ma. ¹² A to lu na jaxankate kui, a naxa a Marigi Alatala maxandi, a a yete magoro a babae Marigi Ala be. ¹³ A to a maxandi, Alatala naxa a xa dube suxu, a a ragbilen a xa mangeya Darisalamu. Na kui Manasi naxa a kolon Alatala nan Ala ra.

¹⁴ Na dangi xanbi, Manasi naxa tete ti Dawuda xa taa fari ma, kelifē Gixon sogegorode mabiri gulunba kui, a sa dōxo taa naade ra naxan xili «Yexe naade.» A naxa Ofeli geya mabilin. A naxa nde sa tete xa maite xun ma. A man naxa sōori xunyie lu Yudaya taa makantaxie kui.

¹⁵ Na temui a naxa kuye birin ba Alatala xa hōromōbanxi kui, a serexebadee kana a nu bara naxee ti hōromōbanxi tentenyi fari nun Darisalamu taa kui. A naxa e birin wōle i taa fari ma. ¹⁶ A to ge na ra, a naxa Alatala xa serexebadee yailan, a fa xanunteya serexe nun tantui serexe ba naa. A naxa a masen Yudayakae be e xa Isirayila Marigi Alatala rabatu. ¹⁷ Nama tan mu gbilen kuye batudee fōxo ra geyae fari, kōno e nu e Marigi Alatala nan gbansan batuma mennie.

¹⁸ Manasi xa taruxui dōnxōe, a xa Ala maxandi nun namijōnmee xa masenyie Isirayila Marigi Alatala xili ra, na birin sebexi Isirayila mang'ee xa taruxui kui.

¹⁹ A xa Ala maxandi nun Ala na suxu ki naxe, na sebexi Hosayi xa sebeli kui. Manasi naxan nabaxi beenu a xa a yete magoro Ala be, a xa yunubie, a xa yanfanteya, a xa kuye batudee geyae fari, a xa Aseri kuye wuri daaxie, nun a xa gēme masolixie, na birin masenxi na sebeli kui.

²⁰ Manasi naxa laaxiraya, e a ragata a xōnyi. A xa di Amon naxa ti a jōxōe ra.

Amon xa mangeya

(Isirayila Mang'ee II 21:19-26)

²¹ Amon mangeya soto a je mōxōnen nun firin nan ma, a fa je firin mangeya raba Darisalamu. ²² A naxa bira fe jaaxie fōxo ra alo a baba Manasi, a serexee ba kuyee be a baba nu bara naxee yailan batu se ra. ²³ A mu a magoro Alatala be alo a baba Manasi a raba ki naxe. Amon xa yunubie naxa dangi a baba gbe ra. ²⁴ A xa sōori xunyie naxa nate tongo, e fa a faxa a xa mang'e banxi kui. ²⁵ Kōno jama tan mu tin na yanfantee ra, e naxa e fan faxa. Nama naxa Amon xa di Yosiya ti a jōxōe ra.

34

Yosiya xa mangeya

(Isirayila Mang'ee II 22:1-20, 23:1-20)

¹ Yosiya mangeya soto a je solo-masaxan nan ma, a fa je tongo saxan nun keren mangeya raba Darisalamu. ² A Alatala waxōnfe tinxixi raba ne, a jere a baba Dawuda fōxi. A mu siga yirefanyi ma, a mu siga koola ma.

³ A xa mangeya je solomasaxan nde, a naxa a baba Dawuda Marigi Ala fen fōlo. Fonike nan nu a ra na temui. A xa mangeya je fu nun firin nde, a naxa Yudaya nun Darisalamu rasenyien fōlo. A naxa kuye batudee ba geyae fari, a Aseri kuye wuri daaxie kana, a kuye yōxui daaxie ba naa. ⁴ A naxa yaamari fi Bali kuye xa serexebadee xa kana, surayi ganma dennaxe kuye be xa ba naa, Aseri kuye wuri daaxie xa sege, kuye naxee yailanxi yōxui ra xa iluntun. A naxa na

kuye iluntunxi funi funfun e xa serexebae xa gaburie fari. ⁵ A naxa kuyee xa serexedubee xorie gan kuye serexebadee fari, alako Yudaya nun Darisalamu xa seniye. ⁶ A naxa siga Manasi, Efirami, Simeyon, nun Nafatali taae kui, nun e xa yire kanaxie kui, ⁷ a fa serexebadee nun Aseri kuye wuri daaxie kana. A naxa kuyee iluntun, a surayi serexebadee sege Isirayila boxi birin ma. Na temui a naxa gbilen Darisalamu.

⁸ Yosiya xa mangeya ne fu nun solo-masaxan nde ra, a naxa Asaliya xa di Safan, nun taa gomina Maaseya, nun Yowaxasa xa di Yowa sebeliti xee a Marigi Alatala xa banxi yailande. A nu wama boxi nun horomobanxi raseniye. ⁹ E naxa siga serexedube kuntigi Xilikiya yire, e fa kobiri so a yi ra naxan nu bara fi Ala xa horomobanxi xa fe ra. Lewikae naxee findixi naade kantee ra nu bara na kobiri maxili nama ma, nama naxan kelixi Manasi, Efirami, Isirayila, Yudaya, Bunyamin boxi ma, nun Darisalamu. ¹⁰ E naxa na kobiri taxu Alatala xa banxi wali xunye ra. Alako nee xa no kamuderie, banxitie nun walike mooli birin sare fide. ¹¹ E man xa no geme nun wuri sarade, e xa banxi gbete rakeli Yudaya mangee nu bara naxee lu e xa kana. ¹² Yi mixie wali ne soobe ra Lewika ndee xa yaamari bun ma. Nee xilie nan ya: Merari xa die Yaxati nun Abadiyasi, nun Kehati xa die Sakari nun Mesulama. ¹³ Yi Lewikae nan nu na beetiba fanyie ra. E naxa wali birin mato. Lewika gbete naxa e noxo sa sebeli tife nun naade makantafe xonma.

¹⁴ E to nu kobiri raminife, naxan nu bara xanin Alatala xa banxi kui, serexedube Xilikiya naxa seriye kitaabui to Alatala naxan fixi Annabi Munsa saabui ra. ¹⁵ Xilikiya naxa a fala sebeliti Safan be, «N bara Tawureta Munsa to Alatala xa banxi kui.» Xilikiya naxa na kitaabui so Safan yi ra. ¹⁶ Safan naxa kitaabui xanin mangee xon, a fa a dentee, «I yaamari naxan fi, i xa walikee bara na birin naba. ¹⁷ E bara fa kobiri ra naxan nu na Alatala xa banxi kui, e na so wali xunye yi ra a nun mixi yi ra naxee na na wali rabafe.» ¹⁸ Sebeliti Safan man naxa a dentee mangee be, «Serexedube Xilikiya

bara kitaabui nde so n yi ra.» Safan naxa na radangi mangee ma. ¹⁹ Mangee to na kitaabui xa maseniye me, a naxa a yete xa dugie iboo sunnunyi ma.

²⁰ Mangee naxa yi yaamari so Xilikiya, Safan xa di Axikama, Mike xa di Abadon, sebeliti Safan, nun mangee rasi Asaya yi ra, ²¹ «Wo siga, wo sa Alatala maxorin n be, a nun Isirayilakae nun Yudayakae be, yi maseniye xa fe ra naxan sebexi yi kitaabui kui wo naxan toxi. Alatala xa xone gbo won xili ma, barima won babae mu Alatala xa seriye rabatu alo a sebexi yi kitaabui kui ki naxee.»

²² Xilikiya nun mangee xa xera booree naxa siga Xulida xon ma, Salumu xa gine. Salumu Tokehati xa di, Xasira xa mamadi nan nu a noxo saxi horomobanxi dugi seniye xonma. Xulida, namionme gine nan nu a ra. A nu sabatixi Darisalamu, taa neene kui. E naxa de masara alo mangee a fala ki naxee. ²³ Xulida naxa a fala e be, «Isirayila Marigi Alatala xa maseniye nan ya: «A fala mangee be naxan wo xeexi, ²⁴ a Alatala xa maseniye nan ya: N fama naxankate ra yi taa nun a xa mixie be, n danke ragoroma ne naxee xaranxi Yudaya mangee be yi kitaabui kui, ²⁵ barima e bara n naboloo, e bara surayi gan serexe ra alae gbete be. Na bara a niya n xa xono e xa wali ma. N ma xone bara lu yi taa xun ma, a mu kelima naa.» ²⁶ Kono wo xa a fala mangee be naxan wo xeexi alako a xa Alatala xa nate kolon, Isirayila Marigi Alatala naxan masenxi, ²⁷ «I boje to bara yi fe suxu, i fa i magoro n be, i i tuli mati n woyenyi ra n naxan falaxi yi taa nun a xa mixie xili ma, i fa i xa dugie iboo yete magore kui, i i mawa n be, na birin kui, n tan Alatala fan bara i xui me. ²⁸ N i xaninma ne i benbae yire bojesa kui. E fama i ragatade, i yae mu yi taa nun a xa mixie xa naxankate toma.» E naxa na dentee mangee be.

²⁹ Mangee naxa Yudaya nun Darisalamu forie xili. ³⁰ A naxa te Alatala xa banxi yire, Yudayakae, Darisalamukae, serexedubee, Lewikae, nun nama birin, kelife mixi moxie ma sa doro dimee ra, birin naxa bira a foxo ra. Mangee naxa kitaabui xaran e be Ala xa saate fe sebexi

naxan kui, e nu bara naxan to Alatala xa banxi kui. ³¹ Mang'ee naxa ti a tide, a saate tongo Alatala be a xa bira Alatala xa seriye, a xa yaamari, nun a xa xaranyi birin foxo ra a boje nun a nii birin na. ³² A naxa yaamari fi Darisalamukae, Bunyaminkae, nun mixi birin ma naxee nu na Darisalamu na waxati, e fan xa saate tongo e babae Marigi Ala be.

³³ Yosiya naxa kuye batui birin dan si gbete nun Isirayila nu naxan nabama. A naxa Isirayilakae birin yaamari e xa e Marigi Alatala rabatu. Mang'ee xa simaya birin kui, pama mu tin e babae Marigi Alatala rabolode.

35

Yosiya Sayamaleke Dangi Sali rabafe (Isirayila Mang'ee II 23:21-23)

¹ Yosiya naxa Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu Alatala xa binye bun ma. E naxa na serexe ba kike singe xi fu nun naani loxo. ² A naxa serexedubee ti e xa wali ra Alatala xa banxi kui. A naxa e ralimaniya. ³ A naxa a fala Lewikae be, naxee nu Isirayila birin xaranma, naxee nu bara seniye Alatala xa wali xa fe ra, «Wo saate kankira seniye xi doxo salide kui Dawuda xa di Sulemani, Isirayila mang'ee, naxan tixi. Wo mu a xaninma wo tunki fari sonon. Wo xa wali wo Marigi Alatala nun a xa pama Isirayila be. ⁴ Wo xa sali fe doxo a denbaya nun a xunde ki ma, alo Isirayila mang'ee Dawuda a sebexi ki naxe, alo a xa di Sulemani a yamarixi ki naxe. ⁵ Lewikae, xunde yo xunde a denbaya kima xa ti yire seniye xi kui wo ngaxakerenyi booree ti kima e xabile ki ma. ⁶ Wo lan ne wo xa Sayamaleke Dangi Sali serexe ba, wo wo yete raseniye, wo na rafala wo ngaxakerenyie be Alatala xa seriye ki ma, Annabi Munsu naxan fixi wo ma.»

⁷ Yosiya naxa yexee, yexeyore, nun sie ba serexe ra pama be Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. A man naxa ninge wulu saxan ba a harige ra na mixi wulu tongo saxan be. ⁸ A xa kuntigie fan naxa xurusee ba serexe ra pama, serexedubee, nun Lewikae be. Xilikiya, Sakari, nun Yexiyeli, Ala xa banxi yareratie naxa

xuruse lanma wulu firin keme senni nun ninge keme saxan ba serexe ra serexedubee be na sali temui. ⁹ Lewika xunyie, Konaniyahu a ngaxakerenyie, Semaya Netaneeli, Xasabiya, Yeyiyeli nun Yosabadi naxa xuruse lanma wulu suuli nun ninge keme suuli ba Lewikae be na sali temui.

¹⁰ Wali raba yi ki ne: Serexedubee nun Lewikae naxa ti e sanyi ra e xundee ki ma alo mang'ee a yamarixi ki naxe. ¹¹ Sayamaleke Dangi Sali serexe kon to raxaba, Lewikae nu a wuli soma serexedubee yi ra, nee nu fa na wuli kasan serexebade ma. Lewikae na ge serexe burade, ¹² e nu na sube itaxunma pama ma e xabile ki ma. Naxan findima serexe gan daaxi ra Alatala be, e nu na sama a xati ma alo a sebexi Tawureta Munsu kui ki naxe. Ninge fan naba na ki ne. ¹³ E naxa Sayamaleke Dangi Sali serexe gan te ra a seriye ki ma, e man donse seniye xi gbete jin tunde kui, e na itaxun pama ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, e naxa e gbe nun serexedubee gbe jin. E nu a rabama na ki ne, barima Haruna xa di serexedubee nu serexe gan daaxie nun ture bama serexe ra han koe ra. Lewikae nan nu na birin nafalama Haruna xa di serexedubee be.

¹⁵ Asafi xa di beetibae naxa ti e tide alo Dawuda, Asafi, Heman, nun mang'ee rasi Yedutun a yamari ki naxe. Naade kantee fan nu na e tide. E mu nu kelima e walidee, barima e ngaxakerenyi Lewikae nu e gbe donse rafalama. ¹⁶ Na loxo Alatala xa wali birin naba Sayamaleke Dangi Sali seriye ki nan ma, alako serexe gan daaxi xa ba Alatala xa serexebade fari alo Yosiya a yamari ki naxe.

¹⁷ Isirayilaka naxee nu na, nee naxa Sayamaleke Dangi Sali nun Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma. ¹⁸ Sayamaleke Dangi Sali yo mu nu raba na ki Isirayila boxi ma kabi Annabi Samuweli xa waxati. Isirayila mang'ee yo mu nu lu na naxan nu bara a raba alo Yosiya, serexedubee, Lewikae, Yudayakae, Isirayilakae, nun Darisalamukae a rabaxi ki naxe. ¹⁹ Na Sayamaleke Dangi Sali raba Yosiya xa mang'ee ya je fu nun solomasaxan nde ne.

²⁰ Na dangi xanbi, Yosiya to ge Alatala xa banxi yailande, Misira mange Neko naxa te Karakemisi gere, Efirati xure fe ma. Yosiya naxa wa gere tife Neko be. ²¹ Neko naxa xerae xee a yire a falafe ra, «Yudaya mange, i wama n gerefe munfe ra? N mu minixi i tan xa gere. N minixi n yaxui nde nan gere, ala Ala a fala n be ki naxe. I naxa ti Ala kanke xa na mu a ra i xun nakanama ne. Muxu nun Ala na a ra.» ²² Kono Yosiya mu gbilen a xa nate foxo ra, a naxa tondi a tuli matide Ala xa masenyi ra Neko naxan falaxi. A naxa siga Megido gulunba gere sode. ²³ Menni soorie naxa mange Yosiya soxo tanbee ra. A naxa a fala a xa mixie be, «Wo n xanin, barima n maxonoxi a jaaxi ra.» ²⁴ Yi gere yire, a xa mixie naxa a ramini na ra a xa soori ragise kui. E naxa a radangi a xa soori ragise firin nde kui, e fa a xanin Darisalamu. A naxa laaxiraya menni, e fa a ragata a babae xa gaburie fe ma. Yudaya nun Darisalamu birin naxa lu sunnunyi kui Yosiya xa faxe xa fe ra. ²⁵ Annabi Yereimi naxa jonfe beeti nde sebe Yosiya xa binye bun ma. Han to beetibae na bama Isirayila boxi ma, na fan sebexi jonfe beeti buki kui. ²⁶ Yosiya xa taruxui donxoe nun a xa dugutegepa Alatala xa seriye ma, ²⁷ a folo nun a raponyi birin sebexi Isirayila nun Yudaya mange xa taruxui kui.

36

Yehowaxasi xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 23:30-35)

¹ Nama naxa Yosiya xa di Yehowaxasi ti mange ra Darisalamu a baba joxoe ra. ² Yehowaxasi mang'eya soto a je moxonen nun saxan nan ma, a kike saxan mang'eya raba Darisalamu. ³ Misira mange naxa a ba mang'eya ra Darisalamu, a fa gbeti kilo wulu saxan nun xema kilo tongo saxan maxili e ma duuti ra. ⁴ Misira mange naxa Yehowaxasi ngaxakerenyi Eliyakimi ti mange ra Yudaya nun Darisalamu xun ma. A naxa Eliyakimi xili masara Yehoyakimi ra. Neko naxa a ngaxakerenyi Yehowaxasi xanin Misira boxi ma.

Eliyakimi xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 23:36-24:7)

⁵ Eliyakimi mang'eya soto a je moxonen nun suuli nan ma, a fa je fu nun firin mang'eya raba Darisalamu. A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. ⁶ Babilon mange Nebukadansari naxa a gere, a fa yolonxonyi yoxui daaxi sa a ma, a a xanin Babilon boxi ma. ⁷ Nebukadansari naxa see ba Alatala xa horomobanxi kui, a fa e xanin a xonyi Babilon. ⁸ Yehoyakimi xa taruxui donxoe, a xa fe jaaxie nun a xa yunubie a naxee rabaxi, nee birin sebexi Isirayila nun Yudaya mange xa taruxui kui. Yehoyakini naxa ti mange ra a joxoe ra.

Yehoyakini xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 24:8-17)

⁹ Yehoyakini mang'eya soto a je solo-masaxan nan ma, a fa kike saxan xi fu mang'eya raba Darisalamu. A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. ¹⁰ Naaraba folo, mange Nebukadansari naxa a xanin Babilon, a nun harige naxan nu na Alatala xa banxi kui. A naxa Yehoyakimi ngaxakerenyi sedekiya ti mange ra Yudaya nun Darisalamu xun ma.

Sedekiya xa mang'eya (Isirayila Mang'ee II 24:18-25:21, Annabi Yereimi 39:1-10, 52:1-27)

¹¹ Sedekiya mang'eya soto a je moxonen nun keren nan ma, a fa je fu nun keren mang'eya raba Darisalamu. ¹² A naxa fe jaaxi raba a Marigi Alatala ya xori. A mu a yete magoro Annabi Yereimi be, naxan nu woyenma Alatala xili ra.

¹³ A naxa mange Nebukadansari fan matandi, naxan nu bara a rakali Ala xili ra. A naxa a kobe ti Alatala ra, a naxa a boje balan gbilenfe ra Isirayila Marigi Alatala ma. ¹⁴ Serexedube kuntigie nun jama naxa Alatala rabolo, e fe jaaxi raba si gbete darixi naxan na. E naxa seniyentarepa raba Alatala xa banxi kui, a nu bara naxan naseniyen.

¹⁵ E babae Marigi Alatala nu xerae xema temui birin, barima a nu wama a xa jama nun a xa horomobanxi rakisife. ¹⁶ Kono e naxa yo Ala xa xerae nun

e xa masenyi ma. E mu tin Ala xa namipɔnmɛe xa wɔyenyi ra fefe ma. Na na a ra Alatala naxa xɔnɔ a xa pama ma, han na xɔnɛ seri mu na sɔnɔn. ¹⁷ Na kui Alatala naxa Kalidi mange xɛɛ e xili ma, a fa e xa segetalae faxa salide kui. Ala naxa pama birin so a yi ra, ginɛe nun xɛmɛe, fonikee nun mixi mɔxie. ¹⁸ Nebukadansari naxa se birin ba Ala xa banxi kui, a lanmae nun a xungbee. A naxa naafuli tongo Alatala nun mange nun a xa kuntigie xa banxie kui. ¹⁹ A naxa Ala xa banxi gan, a Darisalamu tete rabira. A banxi fanyie nun se fanyi birin gan taa kui. ²⁰ Naxee mu faxa gere kui, Nebukadansari naxa nee xanin Babilɔn konyiya kui a tan nun a xa die bɛ, nee lu naa nɛ han Perise mangɛya waxati. ²¹ Alatala xa masenyi, a naxan masenxi Annabi Yeremi saabui ra, a kamalixi na ki nɛ. Na masenyi nan ya:
 «Bɔxi fama a malabude jɛ tongo solofere,
 han a xa malabui waxati kamali
 a mu naxee raba gbaloe waxati.»

Sirusi xa yaamari

(Annabi Esidirasi 1:1-4)

²² Perise mange Sirusi xa mangɛya jɛ singe, Alatala naxa a sa Sirusi xaxili ma alako a xa nate tongo yaamari nde xa fe ra, a man xa na masen, a xa na sebe a xa mangɛya birin kui. Alatala nu bara na birin masen Annabi Yeremi saabui ra. Na yaamari nan ya: ²³ «Perise mange Sirusi xa masenyi nan ya: Alatala naxan na koore ma, naxan bara si birin sa n ma yaamari bun ma, na bara a masen n bɛ n xa a xa hɔrɔmɔbanxi ti Darisalamu Yudaya bɔxi ma. Naxee kelixi a xa pama ya ma, e xa te Darisalamu. E Marigi Alatala xa lu a seeti ma.»

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie be. Alatala to Isirayila sugandi a xa pama ra, e jere ki a nun Ala e meeni ki naxe, na misaali xungbe masenma. Isirayila nu luxi ne alo di loxi naxan gbilenma a baba xa kira singe ma jaxankate saabui ra.

Isirayila bonsoe fu nun firin to e Marigi xa kira bejin, Ala naxa a niya si gbete xa no Isirayila ra, e e keri e xa boxi ma, e e findi konyie ra. Na naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na koola ma, a man naxa raba Isirayila seeti ra naxan nu na yirefanyi ma. Namijonme nu na birin kolonma ne, e fa a fala kene ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala na a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma ne e xa boxi ma je tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Esidirasi xa waxati, na je tongo solofere nu bara kamali. Alatala naxa a niya Perise mange Sirusi xa nate tongo Isirayila konyie ragbilenfe e xonyi Darisalamu, alako e xa Ala xa horomobanxi ti. Sirusi nu wama a xon e xa serexe ba a be, konko Ala nu na birin nabama ne alako a xa a xa laayidi rakamali. A nu na meenife a xa pama ma.

Isirayila bonsoe to gbilen e xonyi, e yaxuie naxa fe birin naba alako e naxa Ala xa horomobanxi ti. E naxa kalamui sa Perise mange be Isirayila xa fe ra, konko a raponyi Isirayila naxa no wali rabade. Ala xa namijonme Hagi nun Sakari naxa e ralimaniya na wali kui. Na limaniya luma Ala xa mixie yi ra han to. Xa mixi luma Ala seeti ma, e fama toore sode Ala yaxuie saabui ra, konko a raponyi e xa fe sooneyama ne Alatala forome ra. Ala xa won mali lufe a xa sooneya kira xon. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Esidirasi be

Isirayilakae gbilenfe Darisalamu

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya folo je naxan na, Alatala naxa wa fe rakamalife a naxan masen Annabi Yeremi be. Alatala naxa a sa Sirusi boje ma, a xa yi masenyi fala, a man xa a sebe mixie be naxee na a xa yaamari bun ma. Na masenyi nan yi ki: ² «N tan Perise mange Sirusi xui nan ya. Marigi Alatala naxan na koore ma naxan dunja mangeya birin fixi n ma, a bara n yaamari, n xa horomobanxi ti a be Darisalamu, Yudaya boxi ma. ³ Naxee birin findixi Ala xa pama ra wo ya ma, e birin xa gbilen Darisalamu, Yudaya boxi ma, alako e xa horomobanxi ti Isirayila Marigi Alatala be, naxan na Ala ra Darisalamu. ⁴ Perisekae xa e doxoboore Isirayila mixie ki gbeti, xema, se fanyie, nun xurusee ra naxee bama serexe janigexie ra Ala xa horomobanxi kui Darisalamu.»

⁵ Yuda nun Bunyamin bonsoe kuntigie, Lewi bonsoe mixie nun serexedube naxee nu na e ya ma, a nun Ala naxee birin boje rate sigafe ra, e birin naxa siga Ala xa horomobanxi tide Darisalamu. ⁶ E doxobooree naxa e ki gbeti, xema, se fanyie, xurusee, nun harige ra, a nun serexe janigexie. ⁷ Mange Nebukadansari nu bara se gbegbe ramini Darisalamu horomobanxi kui a xa waxati, a fa e raso a xa ala xa banxi kui. Perise mange Sirusi naxa na birin namini, ⁸ a e taxu kobiri ragatama Miteredati ra, a xa a rasanba Yudaya mange Sesebasari ma.

⁹ Na see konti nan yi ki: paani xema daaxi tongo saxan, paani gbeti daaxi wulu keren, fine moxonen nun solomanaani, ¹⁰ pileti xema daaxi tongo saxan, pileti gbeti daaxi keme naani, pileti fu, a nun yirabase gbete wulu keren. ¹¹ Na se xema daaxi nun gbeti daaxi birin konti naxa lan yirabase wulu suuli keme naani ma. Isirayila geelimanie to keli Babilon gbilenfe ra Darisalamu, Sesebasari naxa na naafuli birin xanin a xun ma.

2

Mixi naxee gbilen Yudaya

¹ Mixie nan yi ki mange Nebukadansari fa naxee ra Babilon boxi ma, naxee nu

- wama gbilenfe e xonyi Darisalamu nun Yudaya. ² Sorobabeli, Yesuwa, Nehemi, Seraya, Reelaya, Morodekayi, Bilesan, Mispari, Begifayi, Rexumi, nun Baanna naxa findi e xa yareratie ra. Na Isirayila xemee konti nan yi ki:
- ³ Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.
- ⁴ Sefataya xa die, mixi keme saxan, mixi tongo solofere nun firin.
- ⁵ Ara xa die, mixi keme solofere, mixi tongo solofere nun suuli.
- ⁶ Mowaba Paxati xa die, mixi wulu firin, mixi keme solomasaxan nun mixi fu nun firin.
- Mowaba Paxati kelixi Yesuwa nun Yowaba xabile ne.
- ⁷ Elama xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- ⁸ Satu xa die, mixi keme solomanaani, mixi tongo naani nun suuli.
- ⁹ Sakayi xa die, mixi keme solofere nun mixi tongo senni.
- ¹⁰ Bani xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun firin.
- ¹¹ Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi moxonen nun saxan.
- ¹² Asigadi xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, nun mixi moxonen nun firin.
- ¹³ Adonikama xa die mixi keme senni, mixi tongo senni nun senni.
- ¹⁴ Begifayi xa die mixi wulu firin, mixi tongo suuli nun senni.
- ¹⁵ Adin xa die, mixi keme naani, mixi tongo suuli nun naani.
- ¹⁶ Ateri xa die, Xesekiya xabile, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.
- ¹⁷ Beseyi xa die, mixi keme saxan mixi moxonen nun saxan.
- ¹⁸ Yora xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.
- ¹⁹ Xasuma xa die, mixi keme firin, mixi moxonen nun saxan.
- ²⁰ Gibari xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.
- ²¹ Betelemu xemee, mixi keme, mixi moxonen, a nun saxan.
- ²² Mixi naxee keli Netofa, mixi tongo suuli nun senni.
- ²³ Mixi naxee keli Anatoti, mixi keme mixi moxonen nun solomasaxan.
- ²⁴ Mixi naxee keli Asamafeti, mixi tongo naani nun firin.
- ²⁵ Mixi naxee keli Kiriayati Yeyarimi, Kefira, nun Beroti, mixi keme solofere, mixi tongo naani nun saxan.
- ²⁶ Mixi naxee keli Rama nun Geba, mixi keme senni, mixi moxonen nun keren.
- ²⁷ Mixi naxee keli Mikimasi, mixi keme, mixi moxonen nun firin.
- ²⁸ Mixi naxee keli Beteli nun Ayi, mixi keme firin, mixi moxonen nun saxan.
- ²⁹ Mixi naxee keli Nebo, mixi tongo suuli nun firin.
- ³⁰ Magibisa xa die, mixi keme, mixi tongo suuli nun senni.
- ³¹ Elama gbete xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- ³² Xarima xa die, mixi keme saxan, mixi moxonen.
- ³³ Mixi naxee keli Lodi nun Xadidi, mixi keme solofere, mixi moxonen nun suuli.
- ³⁴ Mixi naxee keli Yeriko, mixi keme saxan, mixi tongo naani nun suuli.
- ³⁵ Mixi naxee keli Senaa, mixi wulu saxan, mixi keme senni, mixi tongo saxan.
- ³⁶ Serexedubee konti nan yi ki:
Yedaya xa di naxee kelixi Yesuwa xabile, mixi keme solomanaani, mixi tongo solofere nun saxan.
- ³⁷ Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun firin.
- ³⁸ Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo naani, nun solofere.
- ³⁹ Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.
- ⁴⁰ Lewi bonsae konti nan yi ki:
Yesuwa nun Kadamiyeli xa die, mixi tongo solofere nun naani.
- ⁴¹ Beetibae konti nan yi ki:
Asafi xa die, mixi keme, mixi moxonen nun solomasaxan.
- ⁴² Horomobanxi makantee konti nan yi ki:

Salumu, Ateri, Talamon, Akubu, Xatita,
nun Sobayi xa die,
mixi keme, mixi tongo saxan nun solo-
manaani.

⁴³ Hōromōbanxi walikēe nan yi ki:

Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,

⁴⁴ Kerosi xa die, Siyaha xa die, Padon xa
die,

⁴⁵ Lebana xa die, Hagabaha xa die, Akubu
xa die,

⁴⁶ Xagabi xa die, Salamayi xa die, Hanan
xa die,

⁴⁷ Gideli xa die, Gaxari xa die, Reyaya xa
die,

⁴⁸ Resin xa die, Nekoda xa die, Gasama xa
die,

⁴⁹ Usa xa die, Paseya xa die, Bisayi xa die,

⁵⁰ Asana xa die, Mewunima xa die, Ne-
fusima xa die,

⁵¹ Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri
xa die,

⁵² Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa
xa die,

⁵³ Barakosi xa die, Sisera xa die, Tema xa
die,

⁵⁴ Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.

⁵⁵ Mange Sulemani xa walikēe xa die nan
yi ki:

Sotayi xa die, Sofereti xa die, Peruda xa
die,

⁵⁶ Yaala xa die, Darakon xa die, Gideli xa
die,

⁵⁷ Sefataya xa die, Xatili xa die,

Pokereti Hasebayimi xa die, nun Ami xa
die.

⁵⁸ Hōromōbanxi walikēe nun Sulemani xa
walikēe xa die birin findixi mixi keme
saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin
nan na.

⁵⁹ Mixie nan yi ki naxee keli Mela,
Xarasa, Kerubu Adan, nun Imeri. E mu no
a masende a e xabile findixi Isirayilakae
nan na.

⁶⁰ Delaya xa die, Tobiya xa die, nun
Nekoda xa die,
e findixi mixi keme senni mixi tongo suuli
nun firin nan na.

⁶¹ Serexedubee xa die fan nu na e ya ma:
Xabaya xa die, Hakosi xa die, nun Barasi-
layi xa die.

Barasilayi xa die benba nu bara Barasilayi
Galadika xa di ginε doxo,

a man naxa na xili tongo.

⁶² E xilie to mu to taruxui kui, e mu noxi
serexedube wali rabade. ⁶³ Mange naxa
a fala e be, a e naxa donse seniyeñxi
don han serexedube nde noma e xa fe
rafiixede Ala xa tonxumae Urimi nun
Tumimi saabui ra temui naxe.

⁶⁴ Nama naxan gbilen Yudaya, a birin
findi mixi wulu tongo naani nun firin,
mixi keme saxan mixi tongo senni nan
na. ⁶⁵ Konyi ginεe nun xeme mu nu na
na konti ya ma. E fan lanxi mixi wulu
solofere, mixi keme saxan tongo saxan
nun solofere nan ma. Beetibae fan findi
mixi keme firin nan na.

⁶⁶ Yi daalise xasabi nu na e yi ra: soe
keme solofere, tongo saxan nun senni,
soe banaxi keme firin, tongo naani nun
suuli, ⁶⁷ noxome keme naani, tongo saxan
nun suuli, a nun sofale wulu senni, keme
solofere moxoñen.

⁶⁸ Xabile kuntigie to Ala xa banxi li
Darisalamu, e naxa serexe janigexi ba
Ala xa banxi xa fe ra, alako a man xa ti
menni. ⁶⁹ E naxa kobiri ba yi wali xa fe
ra. Na kobiri findi kobiri kole wulu tongo
senni nun keren nan na xema daaxi, a
nun kobiri kole wulu suuli gbeti daaxi.
E man naxa serexedube dugi keme ba yi
wali xa fe ra.

⁷⁰ Na nan na ki serexedubee, Lewi
bonsoe mixie, beetibae, hōromōbanxi
kantae, nun hōromōbanxi walikēe, e birin
naxa sabati e gbe taee kui, a nun Isirayi-
lakae birin.

3

*Ala xa serexebade nun hōromōbanxi
tife*

¹ Kike solofere to kamali, Isirayilaka
naxee nu na na taee kui, nee birin naxa
e malan Darisalamu. ² Yosadaki xa di
Yesuwa nun a booree serexedubee, a nun
Salatiyeli xa di Sorobabeli nun a booree,
e naxa kafu e boore ma, e serexebade ti
Isirayila Marigi Ala be, alako e xa serexe
gan daaxie ba alo Annabi Munsa a masen
seriye kui ki naxe. ³ E naxa na serexebade
ti a yire fori, e man naxa serexe ba folo
geesege nun nunmare. E nu na birin

nabafe gaaxui nan kui si gbeteɛ xa fe ra, naxee nu na e rabilinyi. ⁴ E naxa Bage Ti Sali raba alo a seɓexi kitaabui kui ki naxe, e man nu serexeɛ bama loxo yo loxo seriyɛ ki ma. ⁵ E nu serexe gan daaxi bama Kike Neene Sali nun sali xungbee waxati, a nun temui gbete mixi nde na a janige temui naxe. ⁶ Na kike solofere nde loxoɛ singe, e naxa serexe ba folo Ala be, kono Alatala xa horomobanxi mu nu korinxi sinden.

⁷ Na temui e naxa kobiri ba alako Sidon nun Tire geme masolie nun banxitie xa fa e malide. E naxa sansi xorie, weni, nun ture fan ba e be, alako e xa fa wuri ra ye kira ra kelife Liban han Yafa, alo Perise mange Sirusi a yamari ki naxe. ⁸ Na ne igbilenyi, kike firin nde, Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yosadaki xa di Yesuwa, e ngaxakerenyie, serexedubee, Lewi bonsoe mixie, nun pama naxan keli konyiya kui Perise boxi ma, e birin naxa wali folo. Alatala xa banxi wali naxa taxu Lewi bonsoe mixie ra, naxee nu bara ne moxonen nun a xanbi soto. ⁹ Yesuwa naxa a xa die, nun a ngaxakerenyi Kadamiyeli, nun a xa die ti horomobanxi walikɛe xunyie ra, a nun Xenadadi, a xa die, nun a ngaxakerenyi naxee kelixi Lewi bonsoe.

¹⁰ Walikɛe to ge Alatala xa horomobanxi korinde, serexedubee nun Asafi xa di Lewi bonsoe mixie naxa Alatala matoxo sarae nun maxasee xui ra, Isirayila mange Dawuda xa seriyɛ ki ma. ¹¹ E nu Alatala tantu, e a matoxo yi beeti ra,

«Alatala nan fan,
a hinnema Isirayila ra abadan.»

Nama birin naxa Alatala matoxo e xui itexi ra, Alatala xa banxi korinfe xa fe ra.

¹² Fori naxee nu bara Ala xa horomobanxi singe to, e findi serexedubee ra, e findi kuntigie ra, e naxa wa e xui itexi ra. Booree naxa e xui rate seewe kui.

¹³ Nama mu no nelixinyi xui nun wa xui tagi rasade, barima pama xui xa gboe nu sigama han yire makuye.

4

Isirayila yaxuie xa kate

¹ Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe yaxuie naxa a kolon, mixi naxee nu na konyiya kui Perise boxi ma, e bara

Isirayila Marigi Alatala xa horomobanxi ti folo. ² E naxa siga, e a fala Sorobabeli nun Isirayila kuntigie be, «Muxu wama a xon ma ne, won birin xa kafu won bore ma Ala xa horomobanxi tife ra. Muxu wo Marigi Ala nan batuma, muxu fan nu serexe bama ne a be kabi Asiriya mange Esarixadoni temui, naxan fa muxu ra be.»

³ Kono Sorobabeli, Yesuwa, nun Isirayila kuntigie naxa e yaabi, «A mu lanma won birin xa yi wali raba. Muxu gbansan nan Ala xa horomobanxi tima Isirayila Marigi Alatala be, alo Perise mange Sirusi a yamari ki naxe.» ⁴ Na kui, mennikae naxa kata limaniya bade Yudayakae yi ra. E naxa fe birin naba alako e xa na salide tife lu na. ⁵ E naxa kobiri fi Yudaya marasima ndee ma alako na wali xa kana. Kelife Perise mange Sirusi xa temui, sa doxo Perise mange Dariyusi xa temui ra, e naxa fe birin naba na wali xun nakanafe ra.

⁶ Asuyerusu to mangeya soto Perise boxi ma, Yudayakae yaxuie naxa kalamui keedi nde sebe a ma Yudayakae nun Darisalamukae xa fe ra. ⁷ Perise mange Atasakasi xa waxati fan, Bikilamu, Miteredati, Tabeeli nun e boore donxoee naxa bataaxe sebe mange ma Arami xui ra. ⁸ Gomina Rexumi xa sebeliti Simesayi naxa yi bataaxe sebe mange Atasakasi ma a rakolonfe ra Darisalamu xa fe ma. A yi nan sebe: ⁹ «Yi bataaxe fatanxi Gomina Rexumi nan ma, nun a xa sebeliti Simesayi, a xa kuntigi naxee findixi kiitise, sebelitie Erekiakae, Babilonkae, nun Susaka naxee kelixi Elama boxi ma, ¹⁰ a nun si gbete mixie, mange xungbe Usinapari naxee rasiga Efirati naakiri ma, e xa sabati Samari taae kui. ¹¹ Mange Atasakasi, yi bataaxe fatanxi i xa konyie nan na, naxee na xure naakiri ma.

¹² Mange, i xa a kolon Yuwifi naxee keli i xa boxi ma, e bara fa muxu mabiri, e fa sabati Darisalamu. E na na taa rakelife, naxan kolonxi matandilae xa taa ra. E bara a tete yailan folo. ¹³ Mange, i xa a kolon, xa e na tete yailan, e naxa na taa ti, mennikae mu duuti yo fima i ma sonon. Na findima fe xoxoxoe nan na mangasanyi be. ¹⁴ Na na a ra, muxu tan naxan tixi i xanbi ra, muxu mu noma na fe binyetarepa tode, a fa lu muxu mu i

rakolon. ¹⁵ I na i babae xa taruxuie xaran, i fama a tode na taaka matandilae mu mange yo binyama. Kabi temui xonkuye e luma mangēe matandi ra. E xa taa nu bara kana na nan ma. ¹⁶ Mange, muxu xa a fala i be, xa yi taa nun a tete rakeli, i fama ne gande i xa boxi ra naxan na bebiri Efirati xure naakiri ma.»

¹⁷ Mange naxa e yaabi yi sebeli ra, «I tan gomina Rexumi, nun i xa sebeliti Simesayi, nun I xa kuntigi naxee na Samari nun yire gbete Efirati xure naakiri ma, n bara wo xebu. ¹⁸ N ma mixie bara wo xa bataaxe madangi n ma xui ra, e a xaran n be. ¹⁹ N bara e yamari e xa na taa taruxui fen. Na kui n bara a kolon, na taa luma mangasanyi matandi ra kabi temui xonkuye. ²⁰ Mange gbangbalanyi ndee nu na Darisalamu, naxee nu jamane birin yamarima naxee nu na Efirati xure naakiri ma. Birin nu duuti fima e ma. ²¹ Na kui, wo xa a fala na mixie be a e xa wali iti han n yaamari fima temui naxe. ²² Wo xa na mato a fanyi ra alako mangasanyi xun naxa rakana na fe ma.»

²³ Gomina Rexumi, nun a xa sebeliti Simesayi, nun mange gbete to mange Atasakasi xa bataaxe xaran, e naxa siga keren na Darisalamu Yuwifie yire, e xa na wali iti senbe ra. ²⁴ Na kui Ala xa banxi tife Darisalamu naxa iti han Perise mange Dariyusi xa mangeya je firin nde.

5

Gbilenfe hōromōbanxi tife ma

¹ Na temui Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari naxa Isirayila Marigi Ala xa masenyi ti Yuwifie be, naxee nu na Yudaya nun Darisalamu. ² Na dangi xanbi, Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yosadaki xa di Yesuwa, naxa gbilen Ala xa hōromōbanxi ti ra Darisalamu. Ala xa namijonmee naxa kafu e ma na wali kui.

³ Na waxati, Tatenayi, naxan findi gomina ra Samari boxi ma, a nun Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa fa, e e maxorin, «Nde wo yamarixi wo xa yi banxi nun yi tete ti? ⁴ Ndee na yi wali kui? Wo xa na kanyie xilie fala muxu be.» ⁵ Kōnō Ala nu a pengi saxi Yuwifie kuntigie xon ma. Yuwifie yaxuie mu nō wali itide,

beenun e xa bataaxe sebe mange Dariyusi ma, e man xa a yaabi soto yi wali xa fe ra.

⁶ Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa yi bataaxe sebe mange Dariyusi ma: ⁷ «Mange Dariyusi, muxu bara i xebu. ⁸ Mange, muxu xa i rakolon muxu bara siga Yudaya boxi ma, e na Ala Xungbe xa hōromōbanxi tife dennaxe. Yuwifie na a tife geme xungbee ra, wurie saxi a kon na. E xa wali na sōneyafe a fanyi ra. ⁹ Muxu bara e xa forie maxorin, «Nde wo yamarixi wo xa yi salide nun yi tete ti?» ¹⁰ Muxu man bara e xa yareratie xilie maxorin, alako muxu xa nee fala i be.»

¹¹ «Kōnō e muxu yaabixi yi masenyi nan na: «Ala xa konyie nan muxu ra, naxan koore nun boxi daaxi. Muxu wama a xa hōromōbanxi nan tife, Isirayila mange xungbe nde nu bara naxan singe ti temui xonkuye. ¹² Kōnō kabi muxu benbae Ala Koore Daa Mange raxōnō, a naxa e findi Babilon mange Nebukadansari xa konyie ra. Na Kalidika naxa yi salide kana, a man fa bekae xanin Babilon. ¹³ Na waxati dangi xanbi, Sirusi naxa findi Babilon mange ra, a fa yaamari fi a xa mangeya je singe ra, Ala xa hōromōbanxi man xa ti. ¹⁴ Mange Sirusi naxa xema nun gbeti ba Babilon salide kui, Babilon mange Nebukadansari naxan tongoxi Darisalamu salide kui, a na birin so Sesebasari yi ra, a naxan ti Yudaya gomina ra. ¹⁵ A naxa a fala a be, «Yi se birin xanin Darisalamu, e xa raso Ala xa hōromōbanxi kui. Wo xa Ala xa banxi ti a yire fori.» ¹⁶ Sesebasari to fa Darisalamu, a naxa Ala xa hōromōbanxi kōorin. Sa keli na loxoe ma fa doxo to ra, muxu na na wali nan fari, kōnō a mu jonxi sinden.»

¹⁷ «Mange, na kui xa i bara tin a ra, i xa mange taruxui forie mato, alako i xa a kolon xa mange Sirusi yaamari fi ne Ala xa hōromōbanxi xa ti Darisalamu. Na temui, i xa i sago masen muxu be na fe ma.»

6

Hōromōlingira rabife

¹ Mange Dariyusi naxa mixie yamari e xa na taruxui forie fen Babilon naafuli ragataxi dennaxe. ² E naxa sebeli nde to

Axameta taa kui Mediya bɔxi ma naxan yi masenxi: ³ «Mangε Sirusi xa mangeya ƚε singe, a naxa a yamari a Ala xa hɔrɔmɔbanxi, naxan nu na Darisalamu, a man xa gbilen ti ra, alako sɛrɛxɛɛ xa ba mɛnni. A xa ti gɛmɛ xungbee fari. A xa ite nun a xa gboe xa lan nɔngon ya tongo senni ma. ⁴ Gɛmɛ masolixi xa findi safe saxan na, wuri nɛɛnɛ fan xa findi safe keren na. Na wali sare xa keli mangasanyi xa naafuli kui. ⁵ Mangε Nebukadansari se naxee tongo Darisalamu hɔrɔmɔbanxi kui, yirabase xɛɛma nun gbeti daaxie, nee birin xa ragbilen, e xa raso Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui naxan tima Darisalamu.»

⁶ «Na nan a ra, Samari gomina Tatenayi, Setara Bosenayi, nun wo xa kuntigie, wo gbilen yi fe fɔxɔ ra. ⁷ Wo xa a lu Yuwifia gomina nun e xa forie xa Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti a yire fori. ⁸ N bara wo yamari na Yuwifia xa wali xa fe ra, wo xa wo xa duutie fi e tan nan ma, a xa findi na wali sare ra, alako Ala xa banxi tife xa sɔɔneya. ⁹ E hayi na fe naxan birin ma, a xa findi Koore Ala xa sɛrɛxɛ gan daaxi ra, wo xa na fi e xa sɛrɛxɛdubɛɛ ma, alɔ tuura yɔrɛ, yɛxɛɛ kontonyi, yɛxɛɛ, mɛngi, fɔxɔɛ, wɛni, nun ture. Wo xa na fi e ma lɔxɔ yo lɔxɔ alɔ e wama a xɔn ma ki naxɛ. Wo naxa na wali lu na de, ¹⁰ alako e xa sɛrɛxɛ fanyi ba Koore Ala bɛ, e man xa duba mangε nun a xa die bɛ. ¹¹ N bara yi yaamari sa na fari: Mixi yo naxan tondi n ma sɛriyɛ ratinmɛde, wo xa wuri keren ba na kanyi xa banxi ma, wo xa a gbaku na wuri ma. A xa banxi xa kana a xa matandi xa fe ra. ¹² Mangε nun mixi naxan birin katama e xa Ala xa hɔrɔmɔbanxi rabira, naxan tixi Darisalamu, Ala xa na kanyie fan nabira. N tan Dariyusi, n ma yamari nan na ki. Fo wo xa na raba nɛ tekɔ.»

¹³ Na kui, Samari mangε Tatenayi, Setara Bosenayi, nun e xa kuntigie naxa na yaamari rabatu alɔ mangε Dariyusi a yamarixi ki naxɛ. ¹⁴ Yuwifia xa wali naxa sɔɔneya a fanyi ra alɔ e xa forie nu wama a xɔn ma ki naxɛ. Annabi Xagayi nun Ido xa di Annabi Sakari fan naxa lu Ala xa masenyi kawandi ra. Ala xa

hɔrɔmɔbanxi naxa ti alɔ Isirayila Marigi Ala a yamarixi ki naxɛ, Perise mangɛɛ Sirusi, Dariyusi, nun Atasakasi sago bun ma. ¹⁵ Na hɔrɔmɔbanxi naxa gɛ tide Adari kike, xi saxan nde, Dariyusi xa mangeya ƚε senni nde kui.

¹⁶ Isirayila sɛrɛxɛdubɛɛ, Lewi bɔnsɔɛ, nun nama birin naxan kelixi konyiya kui Perise bɔxi ma, e naxa Ala xa hɔrɔmɔbanxi rabi sɛwɛ ra. ¹⁷ Na lɔxɔɛ e naxa tuura kɛmɛ, yɛxɛɛ kontonyi kɛmɛ firin, nun yɛxɛɛ kɛmɛ naani ba sɛrɛxɛ ra. E man naxa si kontonyi fu nun firin ba yunubi xafari sɛrɛxɛ ra Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin xa yunubie xa fe ra. ¹⁸ E naxa sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewi bɔnsɔɛ mixie birin ti kankan xa wali ra hɔrɔmɔbanxi kui Darisalamu, alɔ a sɛbɛxi Tawureta Munsa kui ki naxɛ.

¹⁹ Yuwifia naxee kelixi konyiya kui Perise bɔxi ma, nee naxa Sayamalekɛ Dangi Sali raba kike singe xi fu nun naani nde ma. ²⁰ Sɛrɛxɛdubɛɛ nun Lewi bɔnsɔɛ mixie birin nu bara e yɛtɛ rasɛniyen, alako e xa Sayamalekɛ Dangi Sali sɛrɛxɛ ba e ngaxakerenyie, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun nama birin bɛ, naxee kelixi konyiya kui Perise bɔxi ma. ²¹ Isirayilaka naxee keli konyiya kui nun e dɔxɔboore naxee gbilen na bɔxi xa naamunyi fɔxɔ ra, e birin naxa malan yire keren Isirayila Marigi Alatala xa fe fenfe ra. ²² E naxa Taami Lebinitare Sali raba xi solofere bun ma sɛwɛ kui, barima Alatala nu bara Asiriya mangε bɔɲɛ mafindi e bɛ, alako e xa Isirayila Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi ti.

7

Annabi Esidirasi xa wali

¹ Na waxati to dangi, Perise mangε Atasakasi xa mangeya bun ma, Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu. Esidirasi findi Seraya xa di nan na. Seraya findi Asaraya xa di nan na. Asaraya findi Xilikiya xa di nan na. ² Xilikiya findi Salumu xa di nan na. Salumu findi Sadɔki xa di nan na. Sadɔki findi Axituba xa di nan na. ³ Axituba findi Amaraya xa di nan na. Amaraya findi Asaraya xa di nan na. Asaraya findi Merayoti xa di nan na.

⁴ Merayoti findi Seraxaya xa di nan na. Seraxaya findi Yusiyeli xa di nan na. Yusiyeli findi Buuki xa di nan na.

⁵ Buuki findi Abisuwa xa di nan na. Abisuwa findi Finexasi xa di nan na. Finexasi findi Eleyasari xa di nan na.

Eleyasari findi Haruna serexedube kuntigi xa di nan na.

⁶ Annabi Esidirasi naxa fa Darisalamu kelife Babilon boxi ma. Karamoxo belebele nan nu a ra, a Tawureta Munsa kolon a fanyi ra, Isirayila Marigi Alatala seriye naxan so Annabi Munsa yi ra. Perise mange naxa Annabi Esidirasi waxonfe birin naba a be, barima mixi na a ra a Marigi Alatala jengi saxi naxan xon ma.

⁷ Isirayilaka ndee, serexedubee, Lewikae, beetibae, salide naade kantae, a nun walikee, e birin naxa te Darisalamu, mange Atasakasi xa mangeya je solofere nde ra. ⁸ Annabi Esidirasi soxi Darisalamu, mange xa mangeya je solofere kike suuli nde nan ma. ⁹ A keli Babilon kike singe xi singe ne, a naxa so Darisalamu kike suuli nde a xi singe nde ma, Ala xa hinne saabui ra. ¹⁰ Annabi Esidirasi nu bara a tunnabexi xaranyi ma nun Alatala xa seriye rabafe ma. A nu Ala xa seriye tinxinxi masenma ne Isirayilakae be.

¹¹ Mange Atasakasi yi bataaxe nan sebe Annabi Esidirasi ma, naxan findi serexedube nun karamoxo ra, naxan Ala xa seriye birin kolon Isirayila xa fe ra.

¹² «Yi bataaxe kelixi n tan Atasakasi nan ma, mangee xa mange, katarabi Annabi Esidirasi ma, naxan mixi xaranma Koore Marigi Ala xa seriye ra. ¹³ N bara yaamari fi alako i tan xa no Isirayilakae, serexedubee, nun Lewi bonsoe mixie birin xaninde Darisalamu, naxee na be Perise boxi ma kon e wama sigafe naa.

¹⁴ N tan mange nun n ma santigi solofere nan i xeexi, i xa sa a mato Yudayakae nun Darisalamukae na Ala xa seriye rabatufe ki naxe. Na kitaabui na i yi ra. ¹⁵ I man xa gbeti nun xema xanin, n tan nun n ma santigie naxan panigexi Isirayila Marigi Ala be naxan na Darisalamu. ¹⁶ I man xa gbeti nun xema xanin, Babilonkae naxan soma i yi ra, a nun Isirayilakae nun e xa serexedubee naxan panigema e Marigi Ala xa horomobanxi be naxan

na Darisalamu. ¹⁷ I xa tuurae, yexee kontonyie, yexeee, mengi, nun weni sara na naafuli ra, e xa ba serexe ra wo Marigi Ala xa serexebade ma Darisalamu. ¹⁸ I tan nun i ngaxakerenyie na wa fe naxan nabafe yi gbeti nun xema donxoe ra, wo xa a raba alo Ala wama a xon ma ki naxe. ¹⁹ I xa siga yirabasee birin na, muxu bara naxee so i yi ra, naxee lan e xa rawali wo Marigi Ala xa banxi kui. I xa na dentege Ala be Darisalamu. ²⁰ Xa i hayi na kobiri gbete ma, i xa a tongo mange xa naafuli yire alako i Marigi Ala xa banxi wali xa sooneya.»

²¹ «N tan mange Atasakasi bara yaamari fi n ma kobiri yire xunyie ma naxan na xure naakiri ma, xa a sa a li Annabi Esidirasi, Ala xa serexedube naxan mixi xaranma Koore Ala xa seriye ra, xa a hayi na kobiri nde ma, wo xa a so a yi ra, ²² han gbeti kilo wulu saxan, kilo keme naani, mengi xori busali wulu keren, weni litiri wulu firin, litiri keme firin, ture litiri wulu firin, litiri keme firin, a nun foxoe a na wa naxan xasabi xon. ²³ Wo xa Koore Ala xa yaamari birin naba a fanyi ra a xa horomobanxi xa fe ra, alako a naxa xono won ma mangeya ma a nun n ma die ma. ²⁴ Wo naxa duuti yo rasuxu yi mixie yi ra, hali boxi igiri sare. Wo naxa sese ba yi serexedubee yi ra, a nun Lewi bonsoe mixie, beetibae, salide naade kantae, walikee, a nun naxee birin walima Ala xa banxi kui.»

²⁵ «I tan Annabi Esidirasi, i xa mangee nun kiitisae ti jama be naxee na xure naakiri ma alo Ala a masenma i be ki naxe lonni ki ma. E xa Ala xa jama yamari tinxinyi ra. I xa Ala xa seriye masen mixie be naxee mu a kolon. ²⁶ Mixi yo naxan mu i Marigi Ala xa seriye rabatu, a nun mange xa seriyee, na kanyi xa faxa, xa na mu a xa keri boxi ma, xa na mu a xa kobiri ba, xa na mu a xa sa geeli.»

²⁷ Tantui na Alatala be, won benbae Marigi Ala, naxan mange bone rafalaxi a xa wali birin ma Alatala xa horomobanxi tife ra Darisalamu. ²⁸ Marigi bara hinne n na mange nun a xa santigie nun a xa batulae ya xori. N Marigi Alatala to na senbe fi n ma, n naxa Isirayila kuntigie malan alako muxu birin xa te.

8

Annabi Esidirasi xa biyaasi

¹ Denbaya kanyie xili nan ya, naxee n mati kelife Babilon sigafe ra Darisalamu mange Atasakasi xa waxati:

² Gerisomi, naxan keli Finexasi xabile.

Daniyeli, naxan keli Itamari xabile.

Xatusi, naxan keli Dawuda xabile.

³ Sekanaya xa di nde.

Sakari nun xeme keme tongo suuli, naxee keli Paroso xabile.

⁴ Eliyehowenayi, naxan keli Mowaba Paxati xabile.

Seraxaya xa di nde nun mixi keme firin.

⁵ Sekanaya xa di ndee.

Yaxasiyeli xa di nde nun mixi keme saxan.

⁶ Ebedi, naxan keli Adin xabile.

Yonatan xa di nun mixi tongo suuli.

⁷ Yesaya, naxan keli Elama xabile.

Atalaya xa di, nun mixi tongo solofere.

⁸ Sebadaya, naxan keli Sefataya xabile.

Mikayeli xa di nde nun mixi tongo solomasaxan.

⁹ Abadiyasi, naxan keli Yowaba xabile.

Yexiyeli xa di nun mixi keme firin mixi fu nun solomasaxan.

¹⁰ Selomiti xa di ndee.

Yosifiya xa di nun mixi keme mixi tongo senni.

¹¹ Sakari, naxan keli Bibayi xabile, a nun mixi moxonen nun solomasaxan.

¹² Yoxanan, naxan keli Asigadi xabile, a nun mixi keme mixi fu.

¹³ Elifeleti, Yuweli, nun Semaya, naxee keli Adonikama xabile, nun mixi tongo senni.

¹⁴ Utayi nun Sabudu, naxee keli Begifayi xabile, nun mixi tongo solofere.

¹⁵ N naxa yi mixie malan xure de ra, xure naxan goroma Ahawa. Muxu naxa lu menni xi saxan. N to pama mato, n naxa a rakorosi a serexedube nu na, konjo Lewi bonsoe mixie mu nu na pama ya ma. ¹⁶ N naxa yi kuntigie xili: Eliyehowenayi, Ariyeli, Semaya, Elinatan, Yaribu, Elinatan, Natan, Sakari, nun Mesulama. N naxa karamoxo Yoyaribu nun Elinatan fan xili. ¹⁷ N naxa e xee Kasifiya, mange Ido xonyi. N naxa a fala e be e xa Ido nun a ngaxakerenyie mayandi e xa mixi ndee so muxu yi ra naxee noma walide won Marigi Alatala xa horomobanxi kui.

¹⁸ Won Marigi Ala naxa muxu mali na fe kui, e fa Maxali xa di Serebiya xee, naxan keli Lewi bonsoe ma. Xaxilima nan nu a ra. A naxa fa, a nun a xa die, nun a xunxae. E birin nalanxi mixi fu nun solomasaxan. ¹⁹ Xasabiya nun Yesaya, naxan keli Merari bonsoe, nun e xunxae nun e xa die, e fan naxa fa. E lan mixi moxonen nan ma. ²⁰ E naxa fa horomobanxi walike keme firin nun moxonen na, alo mange Dawuda nun boxi kuntigie nu bara nate tongo ki naxe. Nee xa lu Lewi bonsoe mixie xa yaamari bun ma. E xilie birin nu sebexi.

²¹ Na temui, n naxa a fala mixi birin be Ahawa xure de ra, muxu xa sunyi suxu, muxu xa muxu magoro muxu Marigi Ala be, alako muxu xa a maxandi a xa muxu xa biyaasi sooneya muxu tan nun muxu xa die be. A xa muxu harige birin kanta. ²² N yaagixi mange maxorinde a xa soorie xa sa muxu mati alako e xa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira xon ma. N nu bara a fala mange be, «Muxu Marigi Ala menima a foxirabirae ma, konjo a xonoma senbe ra mixi birin ma naxan a raboloma.» ²³ Na nan a toxi muxu naxa sunyi suxu, muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi. A naxa na duba suxu.

²⁴ N naxa mixi fu nun firin sugandi serexedube kuntigie ya ma. Nee findixi Serebiya, Xasabiya, nun e xunya fu nan na. ²⁵ N naxa gbeti, xee ma, nun yirabase maniya e be, mange, a xa santigie, a xa mangedie, nun Isirayilakae naxee soxi muxu yi ra muxu Marigi Ala xa horomobanxi be. ²⁶ N naxan soxi e yi ra na nan ya: gbeti kilo wulu fu nun firin, kilo keme, yirabase gbeti daaxi kilo wulu saxan kilo keme naani, xee ma kilo wulu saxan kilo keme naani, ²⁷ potti xee ma daaxi moxonen, naxan sare kobiri kole xee ma daaxi wulu keren lima, nun yirabase firin naxan yailanxi yoxui ra. Na sare gbo alo xee ma sare. ²⁸ N naxa a fala e be, «Wo bara findi wo benbae Marigi Alatala gbe ra, wo tan nun yi naafuli birin. Wo birin bara findi serexe janigexi ra a be. ²⁹ Wo xa wo jengi sa yi birin xon ma han wo xa sa a dentege serexedube kuntigie be, Lewi bonsoe mixie nun Isirayila xabile kuntigie be Darisalamu,

Alatala xa hōromōbanxi xa naafuli ra-gatama dennaxe.»³⁰ Na nan na ki serexedubēe nun Lewi bōnsōe mixie naxa xēema, gbeti, nun yirabase maniyaxie soto, e naxan xaninma Darisalamu muxu Marigi Ala xa banxi kui.

³¹ Muxu naxa keli Ahawa xure de ra sigafe ra Darisalamu, kike singe xi fu nun firin nde ra. Ala naxa muxu ratanga muxu yaxuie ma kira xon ma.³² Muxu to so Darisalamu, muxu naxa muxu malabu xi saxan.³³ A xi naani nde, muxu naxa xēema, gbeti, nun yirabasee maniya Ala xa hōromōbanxi kui. Muxu naxa na so serexedubēe Meremoti, Uriya xa di yi ra, Finexasi xa di Eliyeseri, nun Yesuwa xa di Yosabadi, nun Binuwi xa di Nowadiya ya xori. E birin findixi Lewi bōnsōe mixie nan na.³⁴ E to ge na birin kontide nun a maniyade, e naxa na xasabi sebe.

³⁵ Nama naxan keli konyiya Perise bōxi ma, nee naxa serexē gan daaxi ba Isirayila Marigi Ala be. Na findi tuura fu nun firin nan na Isirayila bōnsōe birin be, nun yexēe kontonyi tongo solomanaani nun senni, yexēe tongo solofere nun solofere, nun sikote fu nun firin. Na findi yunubi xafari serexē nan na a gan daaxi.³⁶ E naxa mange xa yaamari so a rasimae nun a xa gomināe yi ra, naxee nu na naakiri ma, alako e xa Isirayilakae mali Ala xa banxi tide.

9

Si gbete ginēe dōxofe

¹ Na fe birin to ba a ra, kuntigie naxa fa n yire, e naxa a fala n be, e naxe, «I xa a kolon a Isirayilakae, serexedubēe, nun Lewi bōnsōe mu gbilenxi si gbeteē xa naamunyi paaxie fōxo ra. E bara bira Kanaankae, Xitikaē, Perisikaē, Yebusukaē, Amonikaē, Mowabakae, Misirakae, nun Amorikaē xa wali kobie fōxo ra.² E bara na sie xa di ginēe dōxo, e man bara e fen futi ra e xa die be. E bara won ma si seniye nxi masunbu si gbeteē ra. Forie nun kuntigie nan singe na fe rafolo.»

³ N to na me, n naxa n ma donmae iboo, n naxa n xunsexe nun de xabe matala, n fa dōxo yigitēge kui.⁴ Mixi naxee findi Ala yaragaaxuie ra, nee birin naxa fa n

yire na mixie xa wali kobi xa fe ra. N naxa lu naa han nunmare serexē temui.⁵ Nunmare serexē temui, n naxa siga, n naxa n xinbi sin, n nan n belexē ti n Marigi Alatala be n ma donma ibooxie ra n ma.⁶ N naxa a fala, «N Marigi, n bara kontofili, n bara yaagi i xon ma, barima muxu xa yunubie i mabiri bara gbo han a bara dangi a i.⁷ Kelife muxu benbae xa temui ma, fa dōxo to ra, muxu na na wali kobie nan fari. Na na a ra, i bara muxu nun muxu xa mangēe nun muxu xa serexedubēe paxankata. I bara muxu lu si gbeteē yi ra, e xa muxu faxe santidegema ra, e xa muxu xanin, e xa muxu harige birin suxu. Han to muxu na na kontofili nan kui.⁸ Kōno yakōsi, yi waxati di kui, i tan muxu Marigi Alatala bara hinne muxu ra, i bara nde rakisi, i bara muxu raso i xa yire seniye nxi, alako muxu xa limaniya, muxu xa heeri nde soto muxu xa konyiya kui.⁹ Muxu nu na konyiya kui, kōno muxu Marigi Ala mu muxu rabolo. A naxa hinne muxu ra Perise mangēe ya xori. A naxa muxu rakisi alako muxu xa muxu Marigi Ala xa hōromōbanxi ti a nu na dennaxe, muxu man xa kantari soto Yudaya bōxi ma Darisalamu kui.»

¹⁰ «Yakōsi, muxu Marigi Ala, muxu xa munse fala sōnon?¹¹ Muxu bara i xa seriye matandi, i seriye naxan so muxu yi ra i xa konyi di namijonmēe saabui ra. E a fala ne, «Wo fama sode bōxi naxan ma, wo lan wo xa dōxo dennaxe, naakae xa yunubie bara gbo han a bara dangi a i. Menni birin bara findi yire seniye nxi ra.¹² Wo naxa tin wo xa die fide naakae ma. Wo man naxa na di ginēe fan tongo wo xa die be. Wo naxa saate yo tongo e be, wo man naxa bira e harige fōxo ra. Xa wo mu bira na fe paaxi moolie fōxo ra, wo fama ne senbe sōtode, wo na bōxi daxamui donma ne, wo xa die fan fama na bōxi sōtode ke ra.»

¹³ «Muxu Marigi, i bara muxu paxankata muxu xa yunubie xa fe ra, kōno na paxankate mu gbo alo muxu xa yunubi gboxi ki naxe. I bara tin muxu rakisi, muxu tan naxee na be yi ki.¹⁴ Munse noma a niyade muxu man xa gbilen i xui matandi ra, han muxu nun yi si gbeteē xa lu yire keren? Xa na

na a ra, i fama xonode muxu ma han i muxu birin halaki. Mixi keren mu kisima. ¹⁵ Isirayila Marigi Alatala, i bara tin i xa muxu rakisi. Muxu tixi i ya tode ra, muxu tan yunubitoe, hali mixi seniarentare yo mu daxa a xa ti i ya tode ra.»

10

Meefe si gbete ginnee ra

¹ Annabi Esidirasi to nu wafe Ala xa banxi de ra yunubi xafari maxandife ra, Isirayilaka gbegbe naxa fa a seeti ma, xemee, ginnee, a nun dimee. E fan naxa wa folo ki fanyi ra. ² Awa, Yexiyeli xa di Sekanaya, naxan kelixi Elama bonsoe, a naxa a fala Annabi Esidirasi be, «Muxu bara wali kobi raba naxan mu rafan muxu Marigi Ala ma si gbete di ginnee doxofo ra. Kono hali won to bara na raba, Ala tan noma won nakiside. ³ Won xa saate tongo won Marigi Ala be meefe si gbete ginnee ra, alo i tan nun Ala yaragaaxuie wama a xon ma ki naxe. Won xa Ala xa seriye rabatu. ⁴ Yandi, i xa muxu mali, muxu xaxili tixi i tan nan na. Muxu na i xanbi ra. I i senbe so, i fe raba naxan lanma a xa raba.»

⁵ Na temui Annabi Esidirasi naxa serexedube kuntigie, Lewi bonsoe mixie, nun Isirayilaka birin nakali na masenyi ra. E to ge e rakalide, ⁶ Annabi Esidirasi naxa keli Ala xa banxi naade ra, a siga Eliyasibu xa di Yehoxanan xonyi. A nu na naa temui naxe, a mu sese don, a man mu ye min pama xa wali kobi xa fe ra. ⁷ Masenyi naxa rayensen Yudaya nun Darisalamu kui, a mixi naxan birin keli konyiya kui, e xa e malan Darisalamu. ⁸ Kuntigie nun forie man naxa a fala a mixi yo naxan tondima na ra beenun xi saxan bun, na kanyi harige birin bama ne a yi ra, a man fa keru Isirayilakae ya ma naxee kelixi konyiya kui.

⁹ Xi saxan kamalixi loxo naxe, Yundayakae nun Bunyaminkae naxa e malan Darisalamu. Na naxa sa lan kike solo-manani xi moxoren nde ma. Nama nu tixi Ala xa banxi de ra. E birin nu serenna na loxo nate tongoxi xa fe ra, nun tune belebele fan nu na fafe. ¹⁰ Serexedube Esidirasi naxa keli, a a masen e be, «Wo bara wali paaxi raba

si gbete ginnee doxofo ra. Na bara findi yunubi xungbe ra Isirayila be. ¹¹ Wo xa wo xa yunubi masen wo babae Marigi Alatala be. Wo man xa a sago raba. Wo xa gbilen yi si gbete mixie nun e xa ginnee folo ra.»

¹² Nama birin naxa a yaabi e xui itexi ra, «Awa, muxu bara tin na ra, alo i a falaxi ki naxe. ¹³ Kono pama gbo, tune fan na fafe yi temui. Won mu noma yi fe ya ibade tande ma. Xi keren xa na mu a ra xi firin fe mu yi ki, barima mixi gbegbe bara yunubi fe raba won ya ma. ¹⁴ Kuntigie xa lu be pama xili ra. Naxee birin si gbete di ginnee doxoxi won ma taae kui, e xa fa keren keren yi ra waxati ma naxan tongoxi e be. Taa yo taa xa forie nun kiitisee xa nee xa fe mato han Ala dijema won ma temui naxe.»

¹⁵ Asaheli xa di Yonatan nun Tikifa xa di Yaxaseya naxa kafu Mesulama nun Sabetayi Lewi bonsoe mixi ma, e gbansan mu tin na xaxili ra. ¹⁶ Kono e boore naxee kelixi konyiya kui, nee naxa tin na nate tongoxi ra. Annabi Esidirasi serexedube naxa kuntigi keren sugandi xabile keren keren birin ya ma. E naxa na fe mato folo kike fu nde, xi singe ra. ¹⁷ Kike singe xi singe nde ra, e naxa ge na xemee xa fe ya ibade naxee gine gbete doxo.

¹⁸ A naxa a li, serexedube fan xa di ndee nu bara si gbete ginnee doxo, alo Yesuwa xa di ndee, Yosadaki xa di, nun a xunya, Maaseya, Eliyeseri, Yaribu, nun Gedalaya. ¹⁹ E naxa laayidi tongo e xa e xa ginnee bejin, e man xa yexee kontonyi ba serexe ra e xa yunubi xa fe ra.

²⁰ Nee xilie nan ya:

Fatanfe Imeri xabile ra: Xanani nun Sebadaya.

²¹ Fatanfe Xarima xabile ra: Maaseya, Eliya, Semaya, Yexiyeli, nun Yusiya.

²² Fatanfe Pasura xabile ra: Eliyowenayi, Maaseya, Sumayila, Netaneeli, Yosabadi, e nun Elaasa.

²³ Fatanfe Lewi bonsoe ra: Yosabadi, Simeyi, Kelaya, naxan man xili Kelita, Petaxiya, Yudaya, nun Eliyeseri.

²⁴ Kelife beetibae ya ma: Eliyasibu.

Kelife Ala xa horomobanxi naade makan-tamae ya ma: Salumu, Telemi, nun Uri.

²⁵ Boore Isirayilakae xilie nan ya naxee na mooli rabaxi:

Fatanfe Paroso xabile ra: Ramiya, Yesaya, Malakiya, Miyamin, Eliyeseri, Malakiya, nun Benaya.

²⁶ Fatanfe Elama xabile ra: Mataniya, Sakari, Yexiyeli, Abidi, Yeremoti, nun Eliya.

²⁷ Fatanfe Satu xabile ra: Eliyowenayi, Eliyasibu, Mataniya, Yeremoti, Sabadi, nun Asisa.

²⁸ Fatanfe Bibayi xabile ra Yehoxanan, Xananiya, Sabayi, nun Atelayi.

²⁹ Fatanfe Bani xabile ra: Mesulama, Maluku, Adaya, Yasubu, Seyala, nun Yeremoti.

³⁰ Fatanfe Mowaba Paxati xabile ra: Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Mataniya, Besaleli, Binuwi, nun Manasi.

³¹ Fatanfe Xarima xabile ra: Eliyeseri, Yisiya, Malakiya, Semaya, Simeyon, ³² Bunyamin, Maluku, nun Semaraya.

³³ Fatanfe Xasuma xabile ra: Matenayi, Matata, Sabadi, Elifeleti, Yeremayi, Manasi, nun Simeyi.

³⁴ Fatanfe Bani xabile ra: Maadayi, Amarama, Yuweli, ³⁵ Benaya, Bedeya, Keluhayi, ³⁶ Faniya, Meremoti, Eliyasibu, ³⁷ Mataniya, Matenayi, nun Yaasu.

³⁸ Fatanfe Binuwi xabile ra: Simeyi, ³⁹ Selemiya, Natan, Adaya, ⁴⁰ Makinadebayi, Sasayi, Sarayi, ⁴¹ Asareli, Selemiya, Semaraya, ⁴² Salumu, Amaraya, nun Yusufu.

⁴³ Fatanfe Nebo xabile ra: Yeyiyeli, Matitiya, Sabadi, Sebina, Yido, Yoweli, nun Benaya.

⁴⁴ Yi mixi birin nu bara si gbetε ginεε dɔxɔ, nde nu bara die bari.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin to e Marigi xa kira bɛpin, Ala naxa a niya si gbete xa nɔ Isirayila ra, e e keri e xa bɔxi ma, e e findi konyie ra. Namijɔnmɛ nu na birin kolonma, e fa a fala kɛnɛ ma, beenun a xa raba. E xa masenyi kui, e nu a falama a Alatala a niyama e xa xanin konyiya kui e xa yunubie xa fe ra, e man nu a falama a Alatala e ragbilenma nɛ e xa bɔxi ma jɛ tongo solofere dangi xanbi.

Annabi Nehemi xa waxati, na jɛ tongo solofere nu bara kamali. Annabi Esidirasi nu bara wali fɔlɔ Darisalamu tife ra, kɔnɔ wali nu bara rati. Nehemi to na fe kolon, a naxa lu sunnunyi kui. Mange xungbe naxa na sunnunyi rakɔrɔsi, a fa a maxɔrin a sunnunyi fe naxan ma. Nehemi to gɛ na tagi rabade, a naxa mange mayandi a xa tin a xa siga walide Darisalamu. Mange naxa tin, a fa a mali na biyaasi kui.

Annabi Nehemi to Darisalamu li, a naxa tɛtɛ tife wali mato a fanyi ra. A naxa a fala jama bɛ, e birin xa kafu e boore ma na wali rabafe ra. Na wali to sɔɔneya fɔlɔ, Isirayila yaxuie naxa fe birin naba alako wali xa kana. Kɔnɔ e mu nɔ Nehemi nun Isirayila jama ra. Wali naxa kamali, jama fa sali xungbe raba Alatala tantufe ra.

Isirayila xa taruxui findixi masenyi belebele nan na Ala xa mixie bɛ tɛmɛi birin. Alatala to Isirayila sugandi a xa jama ra, a naxa e yamari e xa lu a xa kira xɔn ma, xa na mu a ra, a naxɛ e fama jaxankate jaxaxi sɔtɔde. Na to gɛ kamalide yati yati, Ala naxa hinne e ra, a fa e ragbilen a xa kira ma alako e xa lu hɛeri kui. Alatala na nan nabama a xa mixie birin bɛ han won ma waxati. Ala xa won ya rabi na nɔndi ma. Amina.

Ala xa Masenyi Annabi Nehemi be

Nehemi xa Ala maxandi

¹ Annabi Nehemi, Xakalaya xa di, xa masenyi nan ya. Atasakasi xa mangɛya jɛ mɔxɔrɛn nde, Kisilewi kike ra, n tan Nehemi nu sabatixi Suse taa sɛnbɛma nan kui. ² Ngaxakerenyi Xanani nun xɛmɛ ndee naxa fa, keli Yudaya bɔxi ma. N naxa e maxɔrin Yuwifie xa fe ma, naxee keli konyiya kui, e fa sabati Yudaya. N man naxa e maxɔrin Darisalamu taa xa fe ma. ³ E naxa n yaabi, «Naxee kelixi konyiya kui, e siga Yudaya, e na tɔɔre nun yaagi nan kui. Darisalamu tɛtɛ yire nde kanaxi, a naadɛ ganxi.»

⁴ N to na masenyi mɛ, n naxa wa, n naxa sun, n naxa Koore Mange maxandi. N naxɛ, ⁵ «Alatala, Ala naxan na koore ma, Ala xungbe naxan magaaxu, naxan saate mabanbanxi mixie bɛ naxee a xanuxi, e fa bira a xa yaamarie fɔxɔ ra, ⁶ i xa i tuli mati i xa konyi xa maxandi ra. I xa n to. Kɔɛ nun yanyi ra n i maxandima i xa konyi Isirayilakae bɛ. Muxu bara yunubi raba i ra, n tan, n ma denbaya, nun Isirayilakae birin. ⁷ Muxu bara fe jaxaxi raba i ra. Muxu bara i xa masenyi, i xa seriye, nun i xa yaamarie matandi, i naxee fi i xa konyi Annabi Munsa ma. ⁸ I a fala nɛ i xa konyi Annabi Munsa bɛ, «Xa wo mu luma tinxinyi kui, n fama nɛ wo rayensende jamanɛɛ kui. ⁹ Kɔnɔ xa wo sa wo yetɛ ragbilen n ma, wo man bira n ma seriye fɔxɔ ra, n sa wo tongoma nɛ yire makuye, n fa wo ra yire n dennaxɛ sugandixi n xili matɔxɔfe ra.» ¹⁰ Muxu tan nan na i xa konyie ra, i xa jama, i naxee ramixi konyiya kui i sɛnbɛ ra. ¹¹ Marigi, n bara i maxandi, i xa tin i tuli matide i xa konyie xa maxandi ra, naxee gaaxuma i xili ra. I xa sɔɔneya raba n bɛ to. N sigama mange naxan xɔn, i xa a niya a xa hinne n na.»

Na tɛmɛi n tan nan nu na mange xa minse radangima ra.

2

Annabi Nehemi sigafe Darisalamu

¹ Mange Atasakasi xa mangɛya jɛ mɔxɔrɛn nde Nisan kike ra, mange nu na degefɛ tɛmɛi naxɛ, n naxa weni so a yi ra sunnunyi kui. N to mu nu darixi

na mooli ra, ² mange naxa n maxorin, «I sunnunxi munfe ra? I mu furaxi, kono i boje tan mu rfanxi i ma.» N naxa gaaxu a xa woyenyi ra. ³ N naxa a yaabi, «Ala xa simaya gbegbe fi i ma! N sunnunxi ne barima n benbae ragataxi taa naxan kui, a birin bara kana, a naadee fan bara gan.» ⁴ Mange naxa a masen n be, «I wama munse xon ma?» N naxa Koore Ala maxandi n boje ma, ⁵ n fa mange yaabi, «Mange, xa i janige fanyi rabama n tan i xa konyi be, a lu n xa siga Yudaya boxi ma, alako n xa taa rakeli n benbae ragataxi dennaxe.»

⁶ Mange naxa n maxorin, a xa gine nu doxoxi a seeti ma, a naxe, «I xa biyaasi buma han mun temui?» N to xi konti fala a be n gbilenma naxan ma, mange naxa tin n xa siga. ⁷ N man naxa mange maxandi, «Mange, xa i bara tin, a xoli n ma i xa keedi sebe n naxan soma naakiri gominiae yi ra, alako e xa a lu n xa dangi e xa boxi ma han n Yudaya li. ⁸ I xa keedi gbete sebe mange xa foton makante Asafi ma, alako a xa wurie so n yi ra n naxee yailanma Ala xa hocrmabanxi tete naadee ra, a nun n naxee rawalima tete nun n ma banxi wali kui.» Mange naxa na birin naba n be, barima n Marigi Ala jengi saxi n ma fe xon ma.

⁹ N to xure xungbe igiri, n naxa na keedie so naakiri mangee yi ra, mange Atasakasi naxee sebe e ma. Soori mangee nun soe ragie nu bara n mati naa. ¹⁰ Sanbalati Xoronka nun a xa malima Tobiya Amonika to n ma fe me, e boje naxa rapaaxu e ma, barima e mu nu tinma mixi xa Isirayilakae mali.

¹¹ N to so Darisalamu, n naxa xi saxan naba menni. ¹² N mu fefe fala mixi yo be Ala naxan masenxi n be n boje kui n xa a raba Darisalamu. Na temui n nun xeme ndee naxa mini koe ra. N ma soe gbansan nu na muxu yi ra. ¹³ Muxu naxa mini taa kui Gulunba naade ra, muxu fa siga Daragon dula biri ra Xuruse Gbi naade yire. N to Darisalamu tete birin nabilin, n naxa a to yire nde kanaxi, naadee fan ganxi. ¹⁴ N naxa siga Dula naade biri mange xa ye yire na dennaxe, kono n ma soe mu dangide soto. ¹⁵ Na kui n naxa

tete mato kelife fole ra, han n so taa kui Gulunba naade ra.

¹⁶ Taa mangee mu nu a kolonxi n nu na wali naxan kui. N mu nu sese tagi rabaxi Yuwifie, serexedubee, forie, kiitise, nun kuntigie be. ¹⁷ Na temui n naxa a masen e be, «Wo won ma toore toxi! Darisalamu bara ge kanade. Te bara a naadee gan. Wo fa, won xa Darisalamu tete yailan. Na nan a toma won mu luma yaagi kui sonon.» ¹⁸ N naxa a yaxaran e be n Marigi Ala jengi saxi n xon ma ki naxe. N man naxa mange xungbe xa woyenyi masen e be. E to na birin me, e naxa n yaabi, «Won keli, won xa a yailan.» E naxa limaniya na nate xa fe ra.

¹⁹ Sanbalati Xoronka, a malima Tobiya Amonika, nun Gesemi Arabuka to yi fe me, e naxa yo folo muxu ma, e nu fa a fala muxu be, «Wo na munse rabafe be? Wo wama mangasanyi matandife ne?» ²⁰ N naxa e yaabi, «Ala naxan na koore ma, na nan fama xunnakeli fide muxu ma. A xa konyie nan muxu ra. Muxu fama kelide, muxu xa be yailan. Kono wo tan, sese mu be naxan findima wo gbe ra. Darisalamu, wo xonyi mu a ra.»

3

Darisalamu tete yailanfe

¹ Eliyasibu serexedube kuntigi nun a ngaxakerenyi serexedubee naxa keli, e tete naade nde yailan naxan xili Yexee naade. E to ge, e naxa wali masen jama be, e Ala maxandi a xa fe ra. E tete rajon na ki ne folofe Meya yire makantaxi ma, sa doxo Xananeli yire makantaxi ra.

² Yeriko xemee naxa tete yire nde yailan e seeti ma.

Imiri xa di Sabudu naxa tete yire nde yailan nee seeti ma.

³ Haseneya xa die naxa tete naade yailan naxan xili Yexee naade. E naxa naade see birin yailan alako a xa senbe soto, a man xa balan a fanyi ra.

⁴ Uri xa di Meremoti, naxan findixi Hakosi xa mamadi ra, naxa tete yire nde yailan Haseneya xa wali seeti ma.

Berekiya xa di Mesulama, naxan findixi Mesesabeli xa mamadi ra, naxa wali Meremoti xa wali seeti ma.

Baanna xa di Sadoki naxa wali Mesulama xa wali seeti ma.

⁵ Tekowa naxa tete yire nde yailan Sadoki xa wali seeti ma, konɔ e xa kuntigie mu tin lude wali yareratie xa yaamari bun ma.

⁶ Paseya xa di Yoyada nun Besodeya xa di Mesulama naxa Yesana naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a man xa balan a fanyi ra.

⁷ Melataya Gabayonka, Yadon Meronotika, Gabayonkae, nun Misipakae, naxee keli gomina taa naakiri ma, nee naxa wali Yoyada nun Mesulama xa wali seeti ma.

⁸ Xarihaya xa di Yusiyeli, naxan fata xεema rawalide, naxa tete yire nde yailan Melataya xa wali seeti ma.

Xananiya, naxan labunde rafalama, naxa tete yire nde yailan Yusiyeli xa wali seeti ma. E naxa Darisalamu tete yailan han a igbode.

⁹ Xuru xa di Refaya, naxan na Darisalamu seeti mange ra, naxa wali Xarihaya nun Xananiya xa walie seeti ma.

¹⁰ Xarumafi xa di Yedaya naxa wali Refaya xa wali seeti ma, a xa banxi ya ra.

Xasabeneya xa di Xatusi naxa wali Yedaya xa wali seeti ma.

¹¹ Xarima xa di Malakiya nun Mowaba Paxati xa di Xasubu, naxa tete yire nde yailan nun yire makantaxi naxan xili Taami Gande.

¹² Haloxesi xa di Salumu, naxan na Darisalamu seeti xunyi ra, naxa wali suxu Malakiya nun Xasubu seeti ma.

¹³ Xanun nun Sanowakae naxa Gulunba naade yailan. E naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra. E man naxa tete yailan han Xuruse Nape naade ra. Na xa kuye nongon ya wulu keren.

¹⁴ Rekabu xa di Malakiya, naxan na Beti Hakeremi mange ra, naxa Nape naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra.

¹⁵ Kolixose xa di Salumu, naxan na Misipa mange ra, naxa Dulonyi naade yailan. A naxa naade isee birin yailan alako a xa senbe soto, a xa balan a fanyi ra. A man naxa tete yailan folofe Xεera Ye

yire ma, mange xa laakoe fe ma, sa doxo Dawuda xa taa gorode ra.

¹⁶ Asibuki xa di Nehemi, naxan na Beti Suru seeti mange ra, naxa tete yailan han mange Dawuda xa gaburi, han ye ragata yire, han soori jalamae xa banxi.

¹⁷ Bani xa di Rexumi, naxan keli Lewi bonsoe ma, naxa wali Nehemi xa wali seeti ma.

Xasabiya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali Rexumi xa wali seeti ma.

¹⁸ Xenadadi xa di Bafaya, naxan na Keyila seeti mange ra, naxa wali a ngaxakerenyi Xasabiya xa wali seeti ma.

¹⁹ Yesuwa xa di Eseri, naxan na Misipa taa mange ra, naxa tete yailan geresosee banxi ya ra, han tete tuxui ra.

²⁰ Sabayi xa di Baruki, naxa tete yailan folofe na tuxui ra, sa doxo Serexedube Xungbe Eliyasibu xa banxi ra.

²¹ Uriya xa di Meremoti, naxan findixi Hakosi xa mamadi ra, naxa tete yailan folofe Eliyasibu xa banxi naade ra, han a xa banxi danxi dennaxe.

²² Serexedube naxee keli Darisalamu rabilinyi ra, nee naxa tete yailan Meremoti xa wali seeti ma.

²³ Bunyamin nun Xasubu naxa tete yailan naxan nu na e xa banxi ya ra.

Maaseya xa di Asaraya, naxan findixi Ananaya xa mamadi ra, a naxa tete yailan a xa banxi fe ma.

²⁴ Xenadadi xa di Binuwi naxa tete yailan folofe Asaraya xa banxi, han tete tuxui ra.

²⁵ Yusayi xa di Pelali naxa tete yailan na tuxui ya ra, yire makantaxi na dennaxe, folofe mange xa banxi, han geeli yire.

Paroso xa di Pedaya naxa tete yailan Yusayi xa wali seeti ma.

²⁶ Horomobanxi walike naxee nu na Ofeli geya fari Darisalamu taa kui, nee naxa tete yailan han Ye naade, naxan nu na sogetede mabiri, yire makantaxi fe ma.

²⁷ Tekowa naxa tete yailan folofe yire makantaxi, han tete Ofeli geya lima dennaxe.

²⁸ Serexedubee naxa tete yailan han Soee xa naade. Kankan nu walima a yete xa banxi ya ra.

²⁹ Imeri xa di Sadoki fan naxa tete yailan a xa banxi ya ra.

Sekanaya xa di Semaya, naxan Sogetede naade makantama, naxa tete yailan serexedubee xa wali seeti ma.

³⁰ Selemiya xa di Xananiya nun Salafi xa di senni nde Xanun naxa tete yailan Semaya xa wali seeti ma.

Berekiya xa di Mesulama naxa tete yailan Selemiya nun Xanun xa wali seeti ma, a xa konkoe ya ra.

³¹ Malakiya, naxan xeeema walima, naxa tete yailan Mesulama xa wali seeti ma, folofe horomobanxi walikae xa banxie nun yulae xa banxi, sa doxo Mifikade naade han konkoe itexi tuxui ra.

³² Mixi naxee xeeema walima, a nun yulae, nee naxa tete yailan konkoe itexi tuxui ra nun Yexee naade lan tagi.

³³ Sanbalati to a kolon e na tete yailanfe, a naxa xono ki fanyi ra. ³⁴ A naxa yo Yuwifie ma. A naxa a fala a ngaxakerenyie nun soori Samarikae ya xori, «Yi Yuwifi kobilae na munse rabafe? E xa wali sooneyama ne? E fama serexee bade naa? E noma na wali ra? E noma na gemae ganxie rakelide sonon?» ³⁵ Tobiya Amonika, naxan nu na a fe ma, na naxa a fala, «E na tete tima ki naxe, hali xulumase noma na rabirade.»

³⁶ Na kui Annabi Nehemi naxa Ala maxandi, a naxe, «Muxu Marigi Ala, yandi, i xa i tuli mati muxu ra barima e na yofe muxu ma. I xa na sare ragbilen e ma, e xa findi konyie ra e yaxuie xa boxi ma. ³⁷ I naxa dije e ma. I naxa e xa yunubie xafari, barima e bara muxu konbi, muxu tan naxee na Darisalamu tete yailanfe.»

³⁸ Muxu naxa na tete yailan han a tagi, barima pama nu bara a janige e xa na wali suxu senbe ra.

4

Tete wali kanafe

¹ Sanbalati, Tobiya, Arabukae, Amonikae, nun Asidodikae to a me a Darisalamu tete bara yailan folo, e naxa xono ki fanyi ra. ² E birin naxa lan e xa siga gere sode Darisalamu, na wali xa kana.

³ Na kui muxu naxa muxu Marigi Ala maxandi, a xa muxu kanta. Muxu man naxa yire makantee ti koe nun yanyi ra muxu yaxuie xa fe ra. ⁴ Kono Yudayakae

nu a falama, «Muxu bara tagan. Tete xa kane gbo han won pan mu noma tete neene rakelide kore.» ⁵ Muxu yaxuie nu a falama, «E mu fama won tode han won so e tagi, won fa e faza. Na kui e xa wali fama dande.»

⁶ Yuwifi naxee nu sabatixi e yaxuie seeti ma, nee naxa fa a fala muxu be han doxo fu, «Wo fa muxu xonyi.» ⁷ N naxa soorie ti xabile ki ma xare ra, tete dennaxe mu ite, e xa menni kanta santidegema, xali, nun tanbe ra. ⁸ N to ge na birin matode, n naxa a fala kuntigie nun kiitiseae be pama ya xori, «Wo naxa gaaxu e ya ra. Wo xa ratu wo Marigi Magaaxuxi ma. Wo xa gere so won ngaxakerenyie be, wo xa di xeme nun wo xa di ginnee, wo xa ginnee nun wo xa banxie xa fe ra.» ⁹ Yaxuie to a me muxu bara e janige kolon, Ala naxa e xa nate kana. Muxu birin man naxa gbilen tete yire, kankan naxa a xa wali suxu.

¹⁰ Keli na loxoe ma n ma mixie seeti keren nu walima tete yire, boore seeti nu mixie makantama tanbee, kanke makantasee, nun xalie ra. Kuntigie tixi Yudayakae seeti ma. ¹¹ Walike naxee nu tete yailanma, nun naxee nu kote maxaninma, e nu walima geresose suxuxi e belexe, ¹² santidegema xirixi e tagi. E nu wali na ki ne. Naxan feri fema alako mixi xa a kolon e yaxuie na fafe, a nu tixi n tan seeti ma. ¹³ N naxa a fala kuntigie nun kiitiseae be, pama ya xori, «Wali gbo, walikae tagi ikuya e boore ra. Won birin nayensenxi tete ra. ¹⁴ Wo naxan nabama, wo nefee feri xui me temui naxe, wo birin xa wo malan muxu seeti ma. Won Marigi Ala nan gere soma won be.»

¹⁵ Muxu nu walima na lahale nan na. Tanbee na pama seeti keren belexe i, kelife subaxe han tunbuie mini temui. ¹⁶ Na temui yati n man naxa a fala pama be, «Birin nun a xa konyi xa xi Darisalamu kui alako won xa taa kanta koe ra, won man xa wali yanyi ra.» ¹⁷ N tan, n ngaxakerenyie, n ma konyie, n ma kantamixi naxee nu biraxi n foxo ra, hali muxu xa dugie, muxu mu e rate muxu ma. Kankan keren kerenma xa geresose nan nu suxuxi a yi ra, hali a sigama ye bade temui.

5

Konyiya nun doni

¹ Loxoe nde Yudaya pama, xemee nun ginnee, naxa kalamui sa e ngaxakerenyi ndee xa fe ra. ² Ndee naxa a fala, «Muxu xa di xemee nun di ginnee bara wuya. Muxu wama mengi xon ma alako muxu xa balo.» ³ Mixi gbetee naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xee, weni bilie, nun banxie doxo seeke, alako muxu xa baloe soto kaame temui.» ⁴ Mixi gbetee fan naxa a fala, «Muxu bara muxu xa xee nun muxu xa weni bilie doxo seeke ra, alako muxu xa duuti fi mange ma. ⁵ Na kui, hali won birin findixi wuli keren fase keren nan na, muxu xa die bara findi muxu ngaxakerenyie xa konyie ra. Muxu xa di gine gbegbe findixi konyie ra, muxu mu noma sese ra. Muxu xa kobiri bara non, muxu xa xee nun weni bilie bara findi mixi gbetee gbe ra.»

⁶ N to e xa kalamui me, n boje naxa te a paaxi ra. ⁷ N naxa nate tongo n xa kalamui sa kuntigie nun kiitise ma. N naxa e maxorin, «Munfe ra wo wo ngaxakerenyie donima kobiri alako wo xa geeni soto?» N naxa malanyi belebele xili na xa fe ra. ⁸ N naxa a fala e be, «Won bara won ngaxakerenyi Yuwifie xun sara kaafirie ma. Yakosi wo wo ngaxakerenyie yati nan matima wo bore ma?» E mu no sese yaabide, e birin naxa dundu. ⁹ N man naxa a fala e be, «Wo naxan nabaxi a mu fan feo! Wo mu gaaxuma Ala ya ra alako kaafirie naxa won nayaagi? ¹⁰ N tan, n ngaxakerenyie, nun n ma waliksee, muxu fan bara e doni kobiri nun mengi, konon a mu lanma won xa geeni fen na kui. ¹¹ Wo xa e xa xee ragbilen e ma, e xa weni bilie, e xa oliwi bilie, a nun e xa banxie. Wo man xa wo xa geeni ragbilen e ma, naxan findixi kobiri, mengi, weni, nun ture ra.» ¹² E naxa n yaabi, «Muxu na birin nagbilenma ne e ma. Muxu mu sese bama e yi ra. I naxan falaxi, muxu na nan nabama.» Na xanbi kore n naxa serexedubee xili. N naxa donitie rakali e xa woyenyi ma serexedubee ya xori. ¹³ N man naxa n ma donma yuba fito, n naxa a ikuyukuyu, n fa a fala, «Ala xa yi mooli raba mixi ra naxan mu a xa

laayidi rakamalima. Ala xa na kanyi xa banxi nun a harige birin ba a yi ra, a xa lu setarepa kui.» Mixi malanxie naxa a ratin, «Amina.» E naxa Alatala matoxo. Na dangi xanbi, pama naxa na laayidi rakamali.

¹⁴ Kabi n naxa findi gomina ra Yudaya, folo Atasakasi xa mangeya je moxonen nde ma han a je tongo saxan nun firin nde ma, n tan nun n ngaxakerenyie mu balo duuti ra, naxan findi gomina sare ra. ¹⁵ Singe mangee nu pama tooroma a paaxi ra. E nu taami, weni, nun gbeti kilo tagi bama e yi duuti ra. E xa waliksee fan nu mixie tooroma. Konon n mu na fe mooli raba, barima n gaaxuma Ala ya ra. ¹⁶ N bara n yete fi na tete wali ma, n tan nun n ma mixi birin. Muxu mu boxi yo soto na kui. ¹⁷ Yuwifie nun kuntigie, mixi keme mixi tongo suuli, nun xore naxee keli paman ma, e birin nu e degema n xonyi ne. ¹⁸ Loxoe birin ninge keren, yexee senni, nun xonie nu rafalama donse ra. Xi fu yo xi fu, weni fan nafalama. Na birin kui n mu tin gomina sare rasuxude, barima pama nu toorofe tete wali xa fe ra.

¹⁹ «N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali xa fe ra, n naxan nabaxi yi pama be.»

6

Isirayila yaxuie katafe wali kanade

¹ Sanbalati, Tobiya, Gesemi Arabuka, nun muxu yaxui birin to a me a muxu bara ge tete yailande, yale yo mu nu na a ma sonon, naade gbakufe gbansan nan nu fa luxi, ² Sanbalati nun Gesemi naxa xera xee n xon ma, a falafe, «Fa, won xa won bore to Kefirimi daaxa, Ono gulunba kui.» E nu wama fe paaxi nan nabafe n na. ³ Konon n naxa xerae xee yi yaabi ra, «Wali gbegbe na n yi ra, n mu noma gorode wo yire, xa na mu a ra wali kanama ne.» ⁴ E naxa xera xee n yire sanmaya naani, konon n na yaabi kerenyi nan fi e ma.

⁵ A sanmaya suuli nde, Sanbalati naxa a xa konyi xee n yire, bataaxe nde na a yi ra, naxan sebexi mixi birin ma. ⁶ Yi nan nu sebexi, «Si birin bara fe nde me wo xa fe ra. Gesemi fan naxe a nondi na a ra. E naxe a i tan nun Yuwifie wama

mangasanyi matandife, na nan a toxi wo na tete yailanfe. E man naxε a i tan yati wama findife Isirayila mange ra. ⁷ I bara namipɔnmεε sugandi naxee fama a falade Darisalamukae xa lu i xa mangeya bun ma, i xa findi Yudaya mange ra. Mange xungbe fama na wɔyenyi birin mεde. Awa, i xa fa, won xa won bore to.»

⁸ N naxa a yaabi, «I naxan birin falaxi yi ki, nɔndi keren mu na a kui. I tan nan yi wule falaxi.» ⁹ Yi mixi birin nu wama muxu bɔpε nan naminife tun. E e mapɔxun nε limaniya bama muxu yi ra, muxu fa wali dan. «N Marigi, senbe fi n ma.»

¹⁰ Lɔxɔε nde n naxa siga Semaya xɔnyi, Delaya xa di, Mehetabeli xa mamadi. A nu a yete balanxi banxi kui. A naxa a fala n be, «Won xεε Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui, won xa naadεε mabalan won ma, barima e fama kɔε ra i faxade.» ¹¹ N naxa a yaabi, «N xa n gi? Xεmε mu na n tan na? N nɔma sode Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui, n man xa balo? Adama birin xa mu soma menni. N tan mu soma naa feo.» ¹² N naxa a kolon Ala xa mu a xεxi. Tobiya nun Sanbalati nu bara a sare fi alako a xa na wɔyenyi mɔɔli fala n be. ¹³ E bara wa n xa gaaxu, n xa bira e xa wɔyenyi fɔxɔ ra, n xa yunubi sɔtɔ na kui, alako e xa n xili kana, e xa n nayaagi.

¹⁴ «N Marigi Ala, i xa ratu Tobiya, Sanbalati, Nowadiya, nun namipɔnmεε wule faleε xa fe paaxi ma, e naxan nabaxi n na alako e xa n bɔpε ramini a i.»

¹⁵ Tete naxa ge yailande Elulu kike, xi mɔxɔpɛn nun suuli. Muxu naxa na wali raba xi tongo suuli nun firin bun ma. ¹⁶ Muxu yaxuie to yi fe mε, e naxa gaaxu ki fanyi ra. Si birin naxa yaagi muxu rabilinyi, e fan naxa a kolon muxu nɔxi na birin nabade muxu Marigi Ala nan saabui ra.

¹⁷ Na saxanyi bun ma, Yudaya kuntigi gbegbe nu bataaxεε rasanbama Tobiya ma, e fan a xa bataaxεε masɔtɔma.

¹⁸ Yudayaka gbegbe nu bara saate tongo a be marakali ra, barima a bitanyi nan nu na Sekanaya ra, Ara xa di. Yehoxanan nu bara Berekiya xa di Mesulama dɔxɔ.

¹⁹ Temui birin e nu a xa fe fanyi ifalama n ya xɔri, e man n ma wɔyenyie radangima

a ma. Tobiya nu bataaxεε rasanbama n ma alako n xa gaaxu.

7

Taa makanta ki

¹ Tete nun naadεε to ge yailande, naadεε makantεε, beεtibae, nun Lewikae birin naxa e xa wali suxu. ² N naxa n ma yaamarie so n xunya Xanani yi ra, a nun Xananiya naxan nu na sɔorie xun ma Darisalamu. Na nu bara findi mixi hagige ra, a nu tinxin, a man nu gaaxuma Ala ya ra. ³ N naxa a fala e be, «Wo naxa taa naadεε rabi han soge xɔnɔ temui, e man xa balan saabi ra wo ya xɔri. Darisalamukae fan yire makantama nε, kankan xa lu a xa banxi naadεε ra.»

⁴ Darisalamu nu xungbo, kɔnɔ na temui mixi mu nu wuya, banxie fan mu nu gexi tide.

⁵ N Marigi Ala naxa a raso n xaxili kui, n xa kuntigie, kiitisae, nun pama malan, n xa kɔnti ti. N naxa taruxui buki to. Mixi naxee singe te, e xilie nu seβexi na kui. A seβexi, ⁶ «Babilon mange Nebukadansari naxa fa yi mixie ra kelife Darisalamu. E naxa lu konyiya kui, han e gbilenxi Darisalamu nun Yudaya temui naxε. Kankan naxa siga a xɔnyi.

⁷ Sorobabeli, Yosuwe, Nehemi, Asaraya, Raamiya, Naxamani, Morodekayi, Bile-san, Misipereti, Begifayi, Nexuma, nun Baanna naxa e mati. Isirayilakae xilie nun e kɔnti nan yi ki:

⁸ Paroso xa die, mixi wulu firin, mixi kεmε, mixi tongo solofere nun firin.

⁹ Sefataya xa die, mixi kεmε saxan, mixi tongo solofere nun firin.

¹⁰ Ara xa die, mixi kεmε senni, mixi tongo suuli nun firin.

¹¹ Mowaba Paxati xa die, naxee fatanxi Yesuwa nun Yowaba ma, mixi wulu firin, mixi kεmε solomasaxan, mixi fu nun solomasaxan.

¹² Elama xa die, mixi wulu keren, mixi kεmε firin, mixi tongo suuli nun naani.

¹³ Satu xa die, mixi kεmε solomasaxan, mixi tongo naani nun suuli.

¹⁴ Sakayi xa die, mixi kεmε solofere, mixi tongo senni.

- 15 Binuwi xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun solomasaxan.
- 16 Bibayi xa die, mixi keme senni, mixi moxonen nun solomasaxan.
- 17 Asigadi xa die, mixi wulu firin, mixi keme saxan, mixi moxonen nun firin.
- 18 Adonikama xa die, mixi keme senni, mixi tongo senni nun solofere.
- 19 Begifayi xa die, mixi wulu firin, mixi tongo senni nun solofere.
- 20 Adin xa die, mixi keme senni, mixi tongo suuli nun suuli.
- 21 Ateri xa die, naxee fatanxi Xesekiya ra, mixi tongo solomanaani nun solomasaxan.
- 22 Xasuma xa die, mixi keme saxan, nun mixi moxonen nun solomasaxan.
- 23 Beseyi xa die, mixi keme saxan, mixi moxonen nun naani.
- 24 Xarifi xa die, mixi keme, mixi fu nun firin.
- 25 Gabayon xa die, mixi tongo solomanaani nun suuli.
- 26 Betelemukae nun Netofakae, mixi keme, mixi tongo solomasaxan nun solomasaxan.
- 27 Anatotikae, mixi keme, mixi moxonen nun solomasaxan.
- 28 Beti Asamafetikae, mixi tongo naani nun firin.
- 29 Kiriyaati Yeyarimi, Kefirakae, nun Berotikae, mixi keme solofere, mixi tongo naani nun saxan.
- 30 Ramakae nun Gebakae, mixi keme senni, mixi moxonen nun keren.
- 31 Mikimasikae, mixi keme, mixi moxonen nun firin.
- 32 Betelikae nun Ayikae, mixi keme, mixi moxonen nun saxan.
- 33 Neboka ndee, mixi tongo suuli nun firin.
- 34 Elamaka ndee, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo suuli nun naani.
- 35 Xarima xa die, mixi keme saxan, mixi moxonen.
- 36 Yeriko xa die, mixi keme saxan, mixi tongo naani nun suuli.
- 37 Lodi xa die, Xadidi xa die, nun Ono xa die, mixi keme solofere, mixi moxonen nun keren.
- 38 Senaa xa die, mixi wulu saxan, mixi keme solomanaani, nun mixi tongo saxan.»
- 39 «Serexedubee konti nan yi ki:
Yedaya xa die, naxee fatanxi Yesuwa xa denbaya ra, mixi keme solomanaani, mixi tongo solofere nun saxan.
- 40 Imeri xa die, mixi wulu keren, mixi tongo suuli nun mixi firin.
- 41 Pasura xa die, mixi wulu keren, mixi keme firin, mixi tongo naani nun solofere.
- 42 Xarima xa die, mixi wulu keren, mixi fu nun solofere.»
- 43 «Lewikae konti nan yi ki:
Yesuwa, Kadamiyeli, nun Hodafiya xa die, mixi tongo solofere nun naani.»
- 44 «Beeti bae konti nan yi ki:
Asafi xa die, mixi keme, mixi tongo naani nun solomasaxan.»
- 45 «Naade makantee konti nan yi ki:
Salumu xa die, Ateri xa die, Talamon xa die,
Akubu xa die, Xatita xa die, nun Sobayi xa die,
mixi keme, mixi tongo saxan nun solomasaxan.»
- 46 «Horomolingira walikae konti nan yi ki:
Sixa xa die, Xasufa xa die, Tabayoti xa die,
47 Kerosi xa die, Saya xa die, Padon xa die,
48 Lebana xa die, Xagaba xa die, Salamayi xa die,
49 Hanan xa die, Gideli xa die, Gaxari xa die,
50 Reyaya xa die, Resin xa die, Nekoda xa die,
51 Gasama xa die, Usa xa die, Paseya xa die,
52 Bisayi xa die, Mewunima xa die, Nefusima xa die,
53 Bakibuki xa die, Xakufa xa die, Xarixuri xa die,
54 Basiluti xa die, Mexida xa die, Xarasa xa die,
55 Barakosi xa die, Sisera xa die, Tema xa die,
56 Nesiya xa die, nun Xatifa xa die.»
- 57 «Sulemani xa walikae xa die konti nan yi ki:
Sotayi xa die, Sofereti xa die, Perdida xa die,

58 Yaala xa die, Darakon xa die, Gideli xa die,

59 Sefataya xa die, Xatili xa die, Pokereti Hasebayimi xa die, nun Amon xa die.»

60 «Horomobanxi walikēe nun Sulemani xa walikēe, mixi keme saxan, mixi tongo solomanaani, nun firin.»

61 «Mixie nan yi ki naxee keli Teli Mela, Teli Xarasa, Kerubu, Adan, nun Imeri, konō e mu nō a masende a Isirayila die yati yati nan e ra:

62 Delaya xa die, Tobiya xa die, nun Nekoda xa die, mixi keme senni, mixi tongo naani nun firin.»

63 «Yi mixie nu na serexedubee ya ma: Xabaya xa die, Hakosi xa die, nun Barasilayi xa die, naxan nu bara Barasilayi Galadika xa di gine nde doxo, e fa na xili sa a xun ma. 64 E naxa e ramini serexedube wali kui barima e mu nō e xilie tode taruxui kui. 65 Gomina naxa e yaamari, e naxa serexedube donse seniyenxi don han serexedube nde xa Ala sagoe maxorin Urimi nun Tumimi ma.»

66 «Nama birin konti lanxi mixi wulu tongo naani nun firin, mixi keme saxan tongo senni nan ma. 67 E xa konyie konti lanxi mixi wulu solofere, mixi keme saxan tongo saxan nun solofere nan ma. Beetiba keme firin tongo suuli nun suuli fan nu na e ya ma. Nama nu bara xuruse gbege xanin naa: soe keme solofere, tongo saxan, nun senni, sofale keme firin, tongo naani, nun suuli, 68 joxome keme naani, tongo saxan, nun suuli, sofale mooli nde wulu senni, keme solofere moxonen.»

69 «Denbaya kanyie naxa see fi alako wali xa raba. Gomina naxa xema kole wulu keren, pooti fanyi tongo suuli, nun serexedube dugi keme suuli, tongo saxan fi wali xa fe ra. 70 Denbaya kanyie naxa xema kole wulu moxonen, nun gbeti kole wulu firin nun keme firin fi wali xa fe ra. 71 Nama naxan luxi naa naxa xema kole wulu moxonen, nun gbeti kole wulu firin, nun serexedube dugi tongo senni nun solofere fi wali xa fe ra.»

72 «Serexedubee, Lewikae, horomobanxi naade makantee, beetibae, nun

horomobanxi walikēe, nun Isirayilaka birin naxa sabati e xonyi.»

8

Ala xa seriye xaranfe

1 Kike solofere nde, Isirayilakae nu bara sabati e xa taae kui. Na temui e birin naxa e malan Darisalamu taa kui naade ya ra, naade naxan xili «Ye naade.» E naxa a fala seriye karamoxo Esidirasi be a xa fa Tawureta Munsa ra Alatala naxan fixi Isirayila ma. 2 Esidirasi naxa fa a ra pama yire: xeme, gine, nun mixi naxee birin noma masenyi fahaamude. Yi malanyi ti kike solofere nde xi singe loxo ne.

3 Keli geesege ma a sa doxo yanyi tagi ra, Esidirasi nu kitaabui xaranma pama be naxan nu malanxi «Ye naade» ya ra. Xeme, gine, nun mixi naxee birin noma masenyi fahaamude, e naxa e tuli mati a fanyi ra na xaranyi ra. 4 Seriye karamoxo Esidirasi nu tixi se nde fari naxan yailanxi wuri ra alako mixi xa a to. Matitiya, Sema, Anaya, Uriya, Xilikiya, nun Maaseya nu tixi a yirefanyi ma. Pedaya, Mikayeli, Malakiya, Xasuma, Xasabadana, Sakari, nun Mesulama nu tixi a koola ma. 5 Esidirasi naxa kitaabui rabi pama ya xori. A nu na dennaxe pama birin a toxi. A to kitaabui rabi, birin naxa ti. 6 Esidirasi naxa Marigi Xungbe Alatala tantu. Nama naxa a ratin, «Amina. Amina.» E naxa e belexe itala, e e mafelen boxi ma Alatala ya i. 7 Lewika Yesuwa, Bani, Serebiya, Yamin, Akubu, Sabetayi, Hodiya, Maaseya, Kelita, Asaraya, Yosabadi, Hanan, nun Pelaya naxa yi seriye tagi raba pama be naxan tixi. 8 E naxa Tawureta Munsa, Ala xa seriye, xaran pama be a fanyi ra, e man a fasari alako birin xa a fahaamu.

9 Nama to na seriye me, e naxa sunnun, e wa folo. Na nan a toxi gomina Nehemi, serexedube nun seriye karamoxo Esidirasi, nun Lewika naxee nu pama xaranma, nee naxa a fala birin be, «To xa findi sali loxo ra won Marigi Alatala be. Wo naxa sunnun, wo naxa wa.» 10 Esidirasi man naxa a fala e be, «Wo siga, wo xa donse fanyi don, wo xa wo min a fanyi ra, wo man xa nde so setaree

yi ra, barima to bara findi sali lɔxɔɛ ra won Marigi bɛ. Wo naxa sunnun, barima Alatala xa sɛɛwɛ sɛnbɛ fima nɛ wo ma.»
¹¹ Lewikae fan naxa pama masabari, e nu fa a fala, «Wo wo sabari, barima to bara findi sali lɔxɔɛ ra Ala bɛ. Wo naxa sunnun.»
¹² E birin naxa gbilen e xɔnyi, e xa sa e dɛge, e man xa e min. E naxa donse rasanba e booree ma jɛlexinyi kui, alɔ a fala e bɛ ki naxɛ.

Bage Ti Sali

¹³ Na kuye iba, denbaya kanyie Isirayilakae ya ma, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun Lewikae naxa e malan sɛriyɛ karamɔxɔ Esidirasi yire alako e xa Tawureta Munsa ramɛ.
¹⁴ Yi sɛriyɛ kui, Alatala naxan so Annabi Munsa yi ra, a sɛbɛxi Isirayilakae xa bagee ti, e xa lu e kui kike solofere nde sali tɛmui.
¹⁵ Yi sali lɔxɔɛ ma, a lan nɛ e xa a fala Isirayilakae birin bɛ, a nun naxee na Darisalamu, «Wo xa mini wula i oliwi salonyi, miriti salonyi, tugi fɛnsɛ, nun tufu salonyi fende, alako wo xa bagee ti alɔ a sɛbɛxi ki naxɛ.»

¹⁶ Na kui Isirayilakae naxa mini wuri salonyie sɛgɛde. E naxa bagee ti e xa banxie fari, tande ma, hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui, nun Ye Naadɛ nun Eframɛ xa Naadɛ ya ra.
¹⁷ Nama, naxee birin keli konyiya kui, e naxa bagee ti e luma naxee kui. Na naxa findi sɛɛwɛ belebele ra. Kabi Nunu xa di Yosuwe tɛmui, e mu nu na mɔɔli raba.

¹⁸ Lɔxɔ yo lɔxɔ, e nu fa Tawureta Munsa xaran, kelife sali fɔlɔ lɔxɔɛ han a rapɔn lɔxɔɛ. E naxa na raba xi solofere bun ma. A solomasaxan nde, e birin naxa e malan, e fa sali belebele raba alɔ a sɛbɛxi ki naxɛ.

9

Nama xa sunyi

¹ Na kike xi mɔxɔɔnɛn nun naani lɔxɔɛ, Isirayilakae naxa e malan e xa sunyi suxu. E naxa sunnun donma ragoro e ma, e bendɛ maso e fate ma.
² Isirayila bɔnsɔɛ naxa lu yire keren, xɔɔnɛ yo mu nu na e ya ma. E naxa e xa yunubi nun e babae xa yunubi masen Ala bɛ.
³ Kuye to iba, e naxa ti, e e tuli mati Tawureta Munsa xaranyi ra, e Marigi Alatala naxan soxi e yi ra. Soge to xɔnɔ fɔlɔ, e naxa e xa

yunubi masen e Marigi Alatala bɛ, e man naxa tuubi a bɛ han soge naxa te a fanyɛ ra.

⁴ Lewika Yesuwa, Bani, Kadamiyɛli, Sebanaya, Buni, Serebiya, Bani, nun Kenani naxa ti wuri yailanxi ma, e fa e Marigi Alatala xili e xui itexi ra.
⁵ Lewika Yesuwa, Kadamiyɛli, Bani, Xasabeneya, Serebiya, Hodiya, Sebanaya, nun Petaxiya naxa a masen pama bɛ, «Wo keli, wo xa wo Marigi Alatala tantu, danyɛ mu na naxan ma.»

«Muxu bara i xili xungbe matɔxɔ, naxan dangi tantui nun matɔxɔɛ birin na.
⁶ I tan nan na muxu Marigi Alatala ra, i keren, naxan koore nun tunbuie daa, naxan bɔxi nun a isee birin daa, naxan baa nun yɛɛɛ birin daa. I bara na nimase birin daa. Hali tunbui naxee na koore ma, e fan bara tuubi i bɛ.
⁷ I tan nan na Marigi Alatala ra naxan Annabi Iburama sugandixi, a a ramini Uru Kalidi bɔxi kui, a Iburahima xili sa a xun ma.
⁸ I naxa a to a bɔɔɛ tinxin i ya i. I naxa saate tongo a bɛ, i xa Kanaan bɔxi fi a bɔnsɔɛ ma, Kanaankae, Xitikae, Amorikae, Perisikae, Yebusukae, nun Girigasakae nu na dennaxɛ. I bara na saate rakamali, barima i tinxin.»

⁹ «I naxa muxu benbae xa sunnunyi to Misira bɔxi ma, i man naxa e xui mɛ Xulunyumi Baa ma.
¹⁰ I naxa kaabanakoe nun tɔnxumae raba Firawuna, a xa walikɛɛ, nun a xa pama birin xili ma, barima i bara a kolon e bara e yɛtɛ igbo muxu benbae ma. Na kui i bara xili magaaxuxi sɔtɔ, naxan na i yi ra han to.
¹¹ I naxa baa bolon e ya xɔri alako e xa giri. E naxa giri e xaraxi ra baa tagi, kɔnɔ naxee nu biraxi e fɔxɔ ra, i naxa ye radin nee xun ma, i e radula alɔ gɛmɛ goroma ye bɔtini ma ki naxɛ.
¹² Yanyi ra, i naxa nuxui findi e rapɛrɛ se ra. Kɔɛ ra, i naxa tɛ ti e bɛ naxan kira iyalanma, e e jɛrɛma naxan na.»

¹³ «I naxa goro Turusinina geya fari, i fa wɔyɛn e bɛ keli koore ma. I naxa sɛriyɛ tinxinxi, nɔndi, marasi nun yaamari fanyie masen e bɛ.
¹⁴ I xa walikɛ Munsa saabui ra, i naxa i xa malabui lɔxɔɛ sɛniyenxi xa fe masen e bɛ, i xa yaamari, i xa marasi, nun i xa sɛriyɛ.

15 Kaame to e suxu, i naxa taami ragoro e ma keli koore. Ye xoli nu na e ma temui naxe, i naxa ye ramini geme longori ra. I naxa e xee boxi tongode i i rakali naxan na sofe ra e yi ra.»

16 «Kono muxu benbae naxa finsiri-waliya raba e xa yete igbona kui. E mu e tuli mati i xa yaamari ra. 17 E mu tin i xui ratinmede. E mu ratu i xa kaabanakoe ma, i naxee raba e be. E naxa e kobe ti i ra, e man naxa nate tongo gbilenfe ra konyiya kui. E mange nde sugandi na nan ma. Kono i tan mu e rabepin, barima Ala nan lanxi i ma naxan dipema, naxan kinikinima, naxan hinnema. I xa xone mu mafura. I xa xanunteya gbo. 18 I mu e rabepin hali e to ninge kuye yailan yoxui ra, e fa a fala, <Muxu xa ala nan yi ki naxan muxu ramini Misira boxi ma.> E to fe naaxi fala i xa fe ra, i mu e rabepin fefe ma. 19 I xa fonisireya kui i mu e rabepin gbengberenyi ma. I mu nuxui ba e ya ra, naxan nu e rapere ma yanyi ra. I mu te ba naa, naxan nu kira iyalanma e be koe ra. 20 I naxa i Xaxili Fanyi so e yi ra alako e xaxili xa fan. I naxa mana taami nun ye so e yi ra alako e xa balo. 21 Ne tongo naani bun ma, i jengi saxi e xa fe xon ma gbengberenyi ma. E hayi nu na se naxan birin ma, i naxa na so e yi ra. E xa dugie mu kana, e sanyie mu funtu.»

22 «I naxa mangeyae nun si gbete so e yi ra, boxi naxee nu na e xa boxi naaninyi ra. E naxa mange Sixon xa boxi Xesibon tongo, e man naxa mange Ogo xa boxi Basan tongo. 23 I naxa e xa die rawuya dangife tunbuie ra naxee na koore ma. I naxa na boxi so e yi ra i naxan laayidi e babae be. 24 E xa die naxa na boxi soto. I naxa Kanaankae nun e xa mangee ragoro e ya i, i naxa e sa e belexe i, alako e xa e waxonfe raba e ra. 25 E naxa taae nun boxi fanyie soto, a nun banxi naxee rafexi harige ra, kolonyie, weni bilie, oliwi bilie, nun sansi gbegbe naxee bogima a fanyi ra. E naxa e dege, e naxa luga baloe fanyi ra, e naxan soto i xa hinne saabui ra.»

26 «Kono e mu lu i xa yaamari bun ma. E naxa i matandi, e naxa e kobe ti i xa seriye ra. E naxa i xa namiponmee faxa, naxee nu bara kawandi ti e be e xa gbilen i ma. E naxa fe naaxi gbegbe raba i ra.

27 Na kui i naxa e sa e yaxuie belexe i, naxee bara e jaxankata. Kono e to i xili e xa toore kui, i naxa e xa maxandi suxu koore ma. I naxa marakisimae xee e xon ma, naxee bara e ba e yaxuie belexe i. 28 E to malabui soto, e man naxa fe naaxi raba folo i ra. Na kui, i naxa e rabepin e yaxuie yi ra, naxee bara no e ra. Kono e to gbilen i xili ra, i man naxa e xa maxandi suxu koore ma i xa fonisireya saabui ra. I bara e ratanga sanmaya wuyaxi. 29 I naxa fe birin naba, alako e xa bira i xa seriye foxo ra, kono e naxa e yete igbo, e mu e tuli mati i xa yaamarie ra. E naxa tondi i xa seriye rabatude, naxan noma a rabatumae rakiside. E naxa e kobe ti i ra, e mu i xui rabatu fefe ma.»

30 «I naxa lu e seti ma kabi temui xonkuye. I nu e ralimaniyama i Xaxili ra i xa namiponmee saabui ra, kono e mu e tuli mati i ra. Na kui i naxa e sa si gbete belexe i. 31 Kono hali i to na raba, i tondi ne e sontode i xa fonisireya xa fe ra. I mu e rabepin kerenyi ra, barima Ala nan na i ra naxan hinnema mixie ra, naxan kinikinima e ma.»

32 «Yakosi, i tan muxu Marigi Ala Xungbe, i senbe gbo, i magaaxu, i i xa saate rakamalima, i hinnema mixi ra. Yandi, i xa i jengi sa muxu xa toore xon ma, muxu xa mangee, muxu xa kuntigie, muxu xa serexedubee, muxu xa namiponmee, muxu babae, nun muxu xa jama birin. Kabi Asiriya mangee xa temui, han to muxu na toore nan kui. 33 I bara fe tinxixi raba muxu be. I tan bara dugutegepa raba, kono muxu tan bara fe naaxi raba i ra. 34 Muxu xa mangee, muxu xa kuntigie, muxu xa serexedubee, nun muxu babae mu bira i xa seriye foxo ra. E mu e tuli matixi i xa yaamari nun i xa masenyi ra. 35 Hali i to harige nun boxi fanyi sa e xa mangeya bun ma temui naxe, e mu i xui rabatu, e mu gbilen e xa wali naaxie foxo ra. 36 To loxoe muxu na konyiya nan kui. Muxu bara findi konyie ra boxi ma i dennaxe fixi muxu benbae ma, alako e xa balo na boxi fanyi saabui ra. 37 Kono na boxi bogi fanyi birin luma mange gbete nan be, muxu na naxee bun ma muxu xa yunubie xa fe ra. E e waxonfe rabama muxu fatee nun muxu

xa xurusee ra. Muxu na tōore belebele nan kui.»

10

Nama xa nate tongoxi

¹ Na birin kui, muxu bara yi nate sebexi tongo, muxu xa mangee, Lewikae, nun muxu xa serexedubee xa tonxuma doxoxi a ma. ² E xilie nan yi ki:

Gomina Nehemi Xakalaya xa di, Sedekiya,

³ Seraya, Asaraya, Yeremi,

⁴ Pasura, Amaraya, Malakiya,

⁵ Xatusi, Sebanaya, Maluku,

⁶ Xarima, Meremoti, Abadiyasi,

⁷ Daniyeli, Gineton, Baruki,

⁸ Mesulama, Abiya, Miyamin,

⁹ Maasiya, Biligayi, nun Semaya.

Serexedubee nan na ki.

¹⁰ Lewikae nan yi ki:

Asanaya xa di Yesuwa, Xenadadi xa di Binuwi, Kadamiyeli,

¹¹ nun e ngaxakerenyie,

Sebanaya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hanan,

¹² Mika, Rexobo, Xasabiya,

¹³ Sabudu, Serebiya, Sebanaya,

¹⁴ Hodiya, Bani, nun Beninu.

¹⁵ Kuntigie nan yi ki:

Paroso, Mowaba Paxati, Elama, Satu, Bani,

¹⁶ Buni, Asigadi, Bibayi,

¹⁷ Adoniya, Begifayi, Adin,

¹⁸ Ateri, Xesekiya, Asuru,

¹⁹ Hodiya, Xasuma, Beseyi,

²⁰ Xarifi, Anatoti, Nebayi,

²¹ Magapiyasi, Mesulama, Xesiri,

²² Mesesabeli, Sadoki, Yaduwa,

²³ Pelataya, Hanan, Anaya,

²⁴ Hoseya, Xananiya, Xasubu,

²⁵ Haloxesi, Pilixa, Sobeki,

²⁶ Rexumi, Xasabana, Maaseya,

²⁷ Ahaya, Hanan, Anan,

²⁸ Maluku, Xarima, nun Baanna.

²⁹ «Nama donxoe birin, serexedubee, Lewikae, naade makantee, beetibae, horomobanxi walikae, nun mixi naxee birin mini si gbetee ya ma e bira Ala xa seriyee foxo ra, e xa ginnee, e xa di xemee, e xa di ginnee, nun mixi naxee birin fe fahaamuma, ³⁰ nee birin naxa kafu e ngaxakerenyi kuntigie ma. E naxa e rakali e xa bira Ala xa seriyee foxo ra, Ala

xa konyi Munsa naxan fixi e ma, e xa e Marigi Alatala xa yaamari, a xa masenyi, nun a xa seriyee birin nabatu.»

³¹ «Muxu naxa nate tongo muxu xa tondi muxu xa die fide yi boxi mixie ma. Muxu fan xa tondi e xa di ginnee fende muxu xa di xemee be. ³² Muxu mu sese sarama malabui loxoe nun sali loxoe, yi boxi mixie fama naxee ra alo mengi, xa na mu a ra se gbetee. Ne solofere nde birin na, muxu mu boxi rawalima, muxu man dijema ne donie birin ma. ³³ Ne yo ne muxu xa gbeti nde ba, a xa rawali muxu Marigi Ala xa horomobanxi kui, ³⁴ alo serexee taami, sansi xori naxee bama serexee ra loxo yo loxo, serexee gan daaxi naxee bama loxo yo loxo, naxee bama malabui loxoe, naxee bama kike neene ti loxoe, naxee bama sali loxoe, naxee bama seniyenyi xa fe ra, naxee bama Isirayila xa yunubi xafarife ra, a nun wali naxan birin nabama muxu Marigi Ala xa banxi kui.»

³⁵ «Serexedubee, Lewikae, nun pama birin naxa nate tongo Ala xa mali ra, xabillee naxee fama yege ra a waxati ki ma, naxan ganma Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. ³⁶ Muxu naxa nate tongo ne yo ne muxu xa muxu xa boxi daxamui singee nun muxu xa sansi bogi singee xanin Alatala xa banxi. ³⁷ Muxu man xa muxu xa di xemee singee nun muxu xa xuruse di singee xanin serexedubee xon ma, muxu Marigi Ala xa banxi kui, alo a sebexi kitaabui kui ki naxe.»

³⁸ «Muxu naxa nate tongo, muxu xa muxu xa farin xun singee, sansi bogi singee, weni neene, nun ture neene xanin muxu Marigi Ala xa horomobanxi bilie kui serexedubee be. Muxu man xa farile fi Lewikae ma. E luma siga ra na farile foxo ra muxu walima dennaxe. ³⁹ E xa na raba Haruna bonsoe serexedube nde ya xori. E xa farile ba na farile nan kui, e fa na tan xanin horomobanxi bilie kui, daxamui ragatama dennaxe. ⁴⁰ Isirayilakae nun Lewikae xa na mengi, weni neene, nun ture neene xanin na bilie kui horomobanxi xa see saxi dennaxe. Serexedubee, naade kantae, nun beetibae

fan na menni ne. Muxu mu muxu Marigi Ala xa hɔrɔmɔbanxi raboloma!»

11

Yuwifi naxee fa Darisalamu

¹ Nama kuntigie naxa sabati Darisalamu taa seniyeŋxi, a nun mixi gbeteɛ naxee sugandixi Ala xa mali ra. Mixi fu yo mixi fu, keren naxa sugandi dɔxɔfe ra Darisalamu. Mixi dɔnxɔɛ naxee luxi, nee naxa sabati taa gbeteɛ. ² Nama naxa duba mixie be, naxee bara tin lude Darisalamu.

³ Isirayilakae, serexedubee, Lewikae, hɔrɔmɔbanxi walikɛe, nun Sulemani xa konyie xa die, naxee mu nu na Darisalamu, nee naxa sabati e xɔnyi, e xa taae kui Yudaya bɔxi ma.

⁴ Bɔxi mange naxee sabati Darisalamu, ndee keli Yuda bɔnsɔɛ nun Bunyamin bɔnsɔɛ ne. Naxee kelixi Yuda bɔnsɔɛ, nee xilie nan yi ki: Atayaya nun Maaseya. Atayaya baba xili Yusiya. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Amaraya. Na fan baba xili Sefataya. Na fan baba xili Mahalaleli. Na fan baba xili Peresi. ⁵ Maaseya baba xili Baruki. Na fan baba xili Kolixose. Na fan baba xili Xasaya. Na fan baba xili Adaya. Na fan baba xili Yoyaribu. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Selaha. ⁶ Na kui, Peresi xabile naxee sabati Darisalamu, e findixi mixi keme naani, mixi tongo senni nun solomasaxan nan na.

⁷ Naxee kelixi Bunyamin bɔnsɔɛ, nee xilie nan yi ki: Salu, nun a foxirabiree Gabayi nun Salayi. Salu baba xili Mesulama. Na fan baba xili Yowedi. Na fan baba xili Pedaya. Na fan baba xili Kolaya. Na fan baba xili Maaseya. Na fan baba xili Itiyeli. Na fan baba xili Yesaya. ⁸ Nee xa mixie malanxi mixi keme solomanaani, mixi mɔxɔŋen nun solomasaxan. ⁹ Sikiri xa di Yoweli nan findixi e xa mange singe ra. E xa mange firin nde lanxi Hasenuwa xa di Yuda nan ma.

¹⁰ Naxee findixi serexedubee ra, nee xilie nan yi ki: Yoyaribu xa di Yedaya, Yakin, ¹¹ Seraya, nun e wali booree. Seraya baba xili Xilikiya. Na fan baba xili Mesulama. Na fan baba xili Sadoki. Na

fan baba xili Merayoti. Na fan baba xili Axituba, Ala xa banxi yarerati. ¹² Nee birin malanxi mixi keme solomasaxan, mixi mɔxɔŋen nun firin. Adaya fan nu na, a nun a wali boore naxee findi denbaya kanyie ra. Adaya baba xili Yeroxama. Na fan baba xili Pelalaya. Na fan baba xili Amasi. Na fan baba xili Sakari. Na fan baba xili Pasura. Na fan baba xili Malakiya. ¹³ Nee birin malanxi mixi keme firin, mixi tongo naani nun firin. Amasayi fan nu na, a nun a wali boore naxee findi kuntigie ra. A baba xili Asareli. Na fan baba xili Axesayi. Na fan baba xili Mesilemoti. Na fan baba xili Imeri. ¹⁴ Nee birin malanxi mixi keme, mixi mɔxɔŋen nun solomasaxan. Hagidoli xa di Sabadiyeli nan findi e xa yarerati ra.

¹⁵ Naxee findixi Lewikae ra, nee xilie nan yi ki: Semaya, naxan baba xili Xasubu. Na fan baba xili Asirikama. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Buni. ¹⁶ Sabetayi nun Yosabadi, Lewikae xa mange naxee nu Ala xa banxi yailanma. ¹⁷ Mataniya, naxan baba xili Mika. Na fan baba xili Sabadi. Na fan baba xili Asafi, mange naxan Ala matɔxɔɛ nun Ala maxandi rabama. Bakibukiya nan findi na mange firin nde ra. Abeda, naxan baba xili Samuwa. Na fan baba xili Galali. Na fan baba xili Yedutun. ¹⁸ Lewika naxee nu sabatixi Darisalamu, Ala xa taa seniyeŋxi, e malanxi mixi keme firin, mixi tongo solomasaxan nun naani.

¹⁹ Naxee nu hɔrɔmɔbanxi naadeɛ makantama, nee xilie nan yi ki: Akubu, Talamɔn, nun e ngaxakerenyie naxee nu naadeɛ makantama. Nee malanxi mixi keme, mixi tongo solofere nun firin.

²⁰ Isirayilakae, serexedubee, nun Lewika naxee luxi, e tan sabatixi Yudaya taae nan kui e xɔnyi.

²¹ Hɔrɔmɔbanxi walikɛe sabatixi Ofeli geya nan fari. Sixa nun Gisepa nan findi e xa mange ra. ²² Lewika naxee sabatixi Darisalamu, e xa mange findixi Yusayi nan na. A baba xili Bani. Na fan baba xili Xasabiya. Na fan baba xili Mataniya. Na fan baba xili Mika. Na fan baba xili Asafi, naxan findixi beɛtibae xa mange ra Ala xa banxi kui. ²³ Beɛtiba birin nu na mange xungbe xa yaamari nan bun ma loxɔɛ birin.

²⁴ Petaxiya findixi mange xa marasima nan na pama be. A baba xili Mesesabeli. Na fan baba xili Sera. Na fan baba xili Yuda.

²⁵ Yuda bõnsõe mixie sabatixi Kiriyaṭi Araba, Dibon, Yekabeseeli, ²⁶ Yesuwa, Molada, Peleti, ²⁷ Xasari, Beriseeba, ²⁸ Sikilaga, Mekona, ²⁹ Rimõn, Soraha, Yaramuti, ³⁰ Sanowa, Adulama, Lakisi, Aseka, e nun e rabilinyie. E naxa sabati folofe Beriseeba ma sa dõxõ Hinoma gulunba ra. ³¹ Bunyamin bõnsõe mixie sabatixi Geba, Mikimasi, Aya, Beteli, nun e rabilinyie ne. ³² E man sabatixi Anatoti, Noba, Ananaya, ³³ Xasori, Rama, Gitayimi, ³⁴ Xadidi, Seboyima, Nebalati, ³⁵ Lodi, Ono, nun se yailanmae xa gulunba fan kui. ³⁶ Lewika ndee naxee kelixi Yudaya, nee naxa sabati Bunyamin bõxi ma.

12

Serexedubee nun Lewikae

¹ Serexedubee nun Lewikae nan yi ki, naxee gbilen Darisalamu e nun Salatiyeli xa di Sorobabeli nun Yesuwa ra:

Seraya, Yereṁi, Esidirasi,

² Amaraya, Maluku, Xatusi,

³ Sekanaya, Rexumi, Meremoti,

⁴ Ido, Gineton, Abiya,

⁵ Miyamin, Mowadiya, Biliga,

⁶ Semaya, Yoyaribu, Yedaya,

⁷ Salu, Emõki, Xilikiya, nun Yedaya.

Serexedube kuntigie nan na ki, nun e ngaxakerenyi naxee nu na Yesuwa xa waxati.

⁸ Lewikae nan yi ki:

Yesuwa, Binuwi, Kadamiyeli,

Serebiya, Yudaya, nun Mataniya.

E nu findixi beṣṭiba mangee nan na. ⁹ E ngaxakerenyie Bakibukiya nun Unni nu tima e ya ra na wali kui.

¹⁰ Yesuwa findi ne Yoyakima baba ra. Yoyakima findi ne Eliyasibu baba ra. Eliyasibu findi ne Yoyada baba ra.

¹¹ Yoyada findi ne Yonatan baba ra. Yonatan findi ne Yaduwa baba ra.

¹² Yoyakima xa waxati, serexedube xabilee nun e xunyie nan ya:

Meraya nan findi Seraya xabile xunyi ra.

Xananiya nan findi Yereṁi xabile xunyi ra.

¹³ Mesulama nan findi Esidirasi xabile xunyi ra.

Yehoxanan nan findi Amaraya xabile xunyi ra.

¹⁴ Yonatan nan findi Maluku xabile xunyi ra.

Yusufu nan findi Sebanaya xabile xunyi ra.

¹⁵ Adina nan findi Xarima xabile xunyi ra. Xelekayi nan findi Merayoti xabile xunyi ra.

¹⁶ Sakari nan findi Ido xabile xunyi ra.

Mesulama nan findi Gineton xabile xunyi ra.

¹⁷ Sikiri nan findi Abiya xabile xunyi ra.

Pilitayi nan findi Minyamin nun Mowadiya xabile xunyi ra.

¹⁸ Samuwa nan findi Biliga xabile xunyi ra.

Yehonatan nan findi Semaya xabile xunyi ra.

¹⁹ Matenayi nan findi Yoyaribu xabile xunyi ra.

Yusayi nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

²⁰ Kalayi nan findi Salayi xabile xunyi ra.

Eberi nan findi Emeki xabile xunyi ra.

²¹ Xasabiya nan findi Xilikiya xabile xunyi ra.

Netaneeli nan findi Yedaya xabile xunyi ra.

²² Serexedube xilie nun Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi Eliyasibu, Yoyada, Yonatan, nun Yaduwa xa waxati, Perise mange Dariyusi xa mangeya bun ma.

²³ Lewika denbaya kanyie xilie nu sebexi taruxui buki kui han Eliyasibu xa mamadi Yonatan xa waxati.

²⁴ Lewikae xa mangee Xasabiya, Serebiya, Kadamiyeli xa di Yosuwe, nu Alatala matõxõma temui naxe, e ngaxakerenyie nu tixi e ya i, alo Ala xa mixi Dawuda a yamari ki naxe.

²⁵ Mataniya, Bakibukiya, Abadiyasi, Mesulama, Talamõn, nun Akubu nu hõrõmõbanxi naadee kantama, ²⁶ Yosuwe xa di Yoyakima xa waxati kui, Yosadaki xa mamadi. Na waxati Nehemi nan nu na gomina ra, Esidirasi nan nu na serexedube nun seriye karamõxõ ra.

Darisalamu tete rabi

²⁷ Darisalamu tete rabi, e xerae xee ne Lewikae birin ma Yudaya bõxi ma, alako e xa fa Darisalamu pelexin xulunyi

tide beētie ra, naxee bama maxa see nun kōra mooli ndee xui ra. ²⁸ Beētibae naxa fa kelife Darisalamu fari ma, a nun Netofa foxōe ra, ²⁹ Beti Giligali, Geba, nun Asamafeti. ³⁰ Serexedubee nun Lewikae naxa e yete raseniyeen, e man naxa pama, nun taa naadee nun taa tete fan naseniyeen.

³¹ N naxa Yudaya mangēe rate tete kōn na. N man naxa beētiba pama firin sugandi. Nama singe xa jere tete kōn na yirefanyi ma, Xuruse naade mabiri. ³² Hosaya nun Yudaya mangēe seeti naxa bira yi pama foxō ra, ³³ e nun Asaraya, Esidirasi, Mesulama, ³⁴ Yuda, Bunyamin, Seraya, Yeremi, ³⁵ serexedube naxee feri fema, Yonatan xa di Sakari, naxan benbae findixi Semaya, Mataniya, Mike, Sabudu, nun Asafi ra. ³⁶ Sakari ngaxakerenyie Semaya, Asareli, Milalayi, Gilalayi, Maayi, Netaneeli, Yuda, nun Xanani naxa bira e foxō ra. Dawuda xa beētibasee nu na e yi ra. Seriyē karamōxō Esidirasi nan nu na e xa yarerati ra. ³⁷ E to Dulonyi naade li, e naxa te Dawuda xa taa kui tete kōn na. E naxa dangi Dawuda xa banxi ra han e sa Ye naade li sogetede biri.

³⁸ Na pama firin nde naxa siga kōola ma. N naxa bira e foxō ra tete kōn na, muxu nun pama dōnxōe. Muxu naxa mini yire makantaxi ra naxan xili Taami Gande, muxu naxa siga han tete igbode. ³⁹ Muxu naxa mini Efirami naade ra, Naade Fori, Yexe naade, Xananeli yire makantaxi, Meya yire makantaxi, han muxu Yexeyōre naade li. Muxu naxa ti Geeli naade ya ra.

⁴⁰ Na pama firinyi naxa ti Ala xa banxi kui. N tan nun kiitisee nu na, nun ⁴¹ serexedubee Eliyakin, Maaseya, Minyamin, Mike, Eliyowenayi, Sakari, nun Xananiya. Ferie fan nu na e yi ra. ⁴² Serexedubee Maaseya, Semaya, Eleyasari, Usi, Yehoxanan, Malakiya, Elama, nun Eseri fan nu na. Yisiraxaya nan nu na beētibae xa mangē ra.

⁴³ Nama naxa serexe gbege ba seewe kui barima e Marigi Ala nu bara e raseewa. Ginēe nun dimēe fan nu seewaxi. Na jalexinyi xui naxa siga yire makuye.

⁴⁴ Na lōxōe muxu naxa xemeē sugandi naxee bilie kantama, serexe bogise singee nun farile ragatama dennaxe. Yi xemeē lan ne e xa sansi bogi singee xun lan, naxee fixi serexedubee nun Lewikae ma, kelife xee ma alo a sebexi kitaabui kui ki naxe. Yudayakae nu bara jalexin serexedubee nun Lewikae xa wali ra. ⁴⁵ E naxa e Marigi Ala xa wali raba a fan yi ra. E tan, beētibae, nun naade makantee nu e raseniyeenma alo Dawuda nun a xa di Sulemani a masenxi ki naxe. ⁴⁶ Dawuda nun Asafi xa waxati, beētiba mangēe nu na naxee nu Ala matōxōma suukie nun tantuie ra. ⁴⁷ Sorobabeli nun Nehemi xa waxati, Isirayila birin nu baloe soma beētibae, naade makantee, Lewikae, serexedubee, nun Haruna xa die yi ra lōxōe birin.

13

Nehemi xa wali dōnxōe

¹ E nu na Tawureta Munsa xaranfe pama be temui naxe, e naxa yi sebeli to, «Amonika nun Mowabaka mu daxa e xa so Ala xa mixie ya ma, ² barima e mu fa taami nun ye ra Isirayilakae ralande e xa biyaasi kui, e kōbiri fi Balami nan ma, a xa fa Isirayilakae danka. Kōnō muxu Marigi Ala naxa na danke mafindi barake ra.» ³ E to na me, e naxa si gbete mixi birin keru Isirayilakae ya ma.

⁴ Beenu na xa raba, serexedube Eliyasibu nan nu na bilie xunyi ra muxu Marigi Ala xa banxi kui. A bariboore nde nan nu lanxi Tobiya ma. ⁵ A nu bara bili belebele so a yi ra yi se birin nagatama dennaxe: mengi, surayi, hōrōmōbanxi isee, mengi farile, weni neene, nun ture, naxee fima Lewikae, beētibae, nun naade makantee ma. ⁶ Na birin naba temui naxe, n mu nu na Darisalamu, barima n nu bara gbilen Babilōn mangē Atasakasi yire, a xa mangēya je tongo saxan nun firin nde ra. Na je to jōn, mangē naxa tin ⁷ n bejinde, n xa gbilen Darisalamu. N to naa li, n naxa Eliyasibu xa wali kōbi to bili sofe ra Tobiya yi ra, Ala xa banxi kui. ⁸ Na fe naxa n bōje rapaaxu n ma. N naxa Tobiya xa se birin woli tande. ⁹ N naxa e yaamari e xa na bilie raseniyeen, n fa Ala xa banxi see raso naa, alo serexe nun surayi.

¹⁰ N naxa a me fan, se naxee lan e xa fi Lewikae ma, e mu nu na fixi e ma. Lewikae nun beetibae, naxee nu lanxi e xa Ala xa wali raba, nee nu bara siga e xa xee rawalide. ¹¹ N naxa sonxoe rate kiitisee ma, n fa e maxorin, «Wo Ala xa banxi rabejinxi munfe ra?» N naxa Lewikae nun beetibae malan, n fa e ragbilen e xa wali ra. ¹² Na temui kore Yudayaka birin naxa fa mengi farile, weni neene, nun ture ra, a xa malan bilie kui. ¹³ N naxa Selemiya serexedube ti, a xa na bilie makanta, a nun seriyee karamoxo Sadoki, Lewika Pedaya, Sabudu xa di Hanan, Mataniya xa mamadi. N na mixie sugandixi ne barima tinxin mixie nan nu na e ra. A nu lan ne e xa na see itaxun e ngaxakerenyie ma.

¹⁴ N Marigi Ala, i naxa neemu n ma na xa fe ra. I xa ratu n ma, n wali tinxinxi naxan naba i xa horomobanxi nun sali xa fe ra.

¹⁵ Na temui n naxa Yudayaka ndee to wali kui malabui loxo. E sansi bogi bunduma, e mengi xabama, e a bakima sofale fari, e man weni bogi, weni, xore, nun kote gbete bakima, e a xanin Darisalamu malabui loxo, e xa a mati. N naxa na tonyi doxo e ma senbe ra. ¹⁶ Tireka naxee sabatixi Darisalamu, e fan nu fama ne yexee nun kote mooli birin na Darisalamu, e xa a mati malabui loxo Yudayakae ma. ¹⁷ N naxa sonxoe rate Yudaya kuntigie ma yi ki, «Wo na munse rabafe? Wo na binye nan bafe malabui loxo ma? ¹⁸ Wo babae fan nu na nan nabama. Na nan a niyaxi won Marigi Ala naxa won naxankata, a yi taa kana. Wo na a xa xone xun masafe, barima wo mu malabui loxo binyaxi.»

¹⁹ Na temui n naxa yaamari fi, koe so temui, beenu malabui loxo xa a li, Darisalamu naadee xa balan han malabui loxo xa ba a ra. N man naxa n ma walike segetala ndee doxo naadee ra, e naxa tin kote yo xa so malabui loxo. ²⁰ A bara sanya keren, xa na mu a ra firin li, yulee makiti sama Darisalamu fari ma, tete seeti ma. ²¹ N naxa na tonyi fan doxo e ma yi woyenyi ra, «Wo koe radangima tete seeti ma munfe ra? Xa wo na raba kore, n belexe wo lima ne.» Kafi na dangi, e mu fa malabui loxo sonon.

²² N naxa a fala Lewikae be, e xa e yete raseniyeen, e xa fa naadee makantade, alako mixie xa malabui loxo binya.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma wali ma, i man xa n kanta i xa fonisireya kui.

²³ Na waxati, n naxa Yuwifi ndee to naxee bara ginnee doxo naxee keli Asidodi, Amoni, nun Mowaba boxi ma. ²⁴ E xa di ndee nu Asidodi xui falama, xa na mu a ra si gbete xui, e mu Yudaya xui falama.

²⁵ N naxa na fan tonyi doxo e ma, n fa e danka. N naxa mixi ndee bonbo, n e xunsexe matala. N naxa fa e rakali Ala xili ra, «Wo naxa wo xa di ginnee fi e xa di xeme ma, wo fan naxa e xa di ginnee doxo wo yete be, xa na mu a ra wo xa die be.

²⁶ Na fe xa mu a niyaxi Isirayila mange Sulemani findixi yunubitoe ra? A maniye yo mu nu na dunipa sie ya ma. Ala naxa a xanu, a man a findi Isirayila mange ra. Kono si gbete ginnee naxa a raso yunubi fe kui. ²⁷ Wo fan wama na yunubi mooli nan nabafe? Wo wama findife tinxintaree nan na won Marigi Ala be, ginnee futife ra si gbete ya ma?»

²⁸ Eliyasibu serexedube kuntigi xa di Yoyada nan nu na Sanbalati Xoronka bitanyi ra. N naxa a rabolo.

²⁹ N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma, barima e bara serexedube wali manoxo, e man bara serexedubee nun Lewikae xa saate kana.

³⁰ N naxa si gbete mixi birin keru serexedubee nun Lewikae ya ma, n naxa e ti e xa wali ra. ³¹ N man naxa yege fi serexedubee ma sali temui nun boxi daxamui singe serexe ba temui.

N Marigi Ala, i xa ratu n ma fe ma i xa fonisireya kui.

Esita xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala nu bara Isirayila bɔnsɔɛ sa e yaxui Babilɔnkae sagoe e xa yunubie xa fe ra. E naxa bu naa konyiya kui ɲe wuyaxie bun ma. A rapɔnyi si gbeteɛ fan naxa nɔ Yuwifɪ yaxui singee ra, Yuwifɪ fa lu nee xa mangeya bun ma. Yi kitaabui fe falama naxan dangi Perise bɔxi ma Yuwifɪ ndee xa fe ra, naxee nu xili Morodekayi nun Esita.

Yuwifɪ xa diine nu seriye nde masenma, naxan mu nu rafanxi kaafiri senbema nde ma Perise bɔxi ma, naxan nu xili Haman. A nu wama mixi birin xa a xinbi sin bɔxi ma a binyafe ra, kɔnɔ Morodekayi mu nu wama na rabafe, barima a nu na mɔɔli rabama Alatala gbansan nan bɛ. Na kui Yuwifɪ xa fe mu nu rafanxi a ma, a fa natɛ tongo a xa e tɔɔɔ.

Kɔnɔ Ala mɛɛnima a xa pama ma, a e mali e xa tɔɔɛ kui. Morodekayi taara xa di ginɛma Esita nu bara findi Perise mange gine ra a xa tofanyi nun a xa tinxinyi xa fe ra. Na fe naxa a niya a xa nɔ mange xungbe mayandide a xa a mali yi fe kui. Haman waxɔnfe ɲaaxi mu sɔɔneya, barima Ala nu bara a xa mixi Esita lu Perise mange sɛɛti ma Ala waxɔn waxati ma. Ala xa mangeya gbo mangeya birin bɛ. Amina.

Esita xa Taruxui

Mange gine Fasati tondife mange Asuyerusu bɛ

¹ Mange nde nu na naxan nu xili Asuyerusu. A xa mangeya fɔɔ Inidiya bɔxi nan ma, han a sa dɔxɔ Etiyopi bɔxi ra. Bɔxi kɛmɛ mɔxɔɲɛn nun solofere nan nu na a xa nɔɛ bun ma. ² Na waxati, a nu dɔxɔxi Suse nɛ, a xa mangataa.

³ A xa mangeya ɲe saxan nde, a naxa xulunyi ti a xa mangɛdie nun a xa walikɛɛ bɛ. Perise nun Mediya sɔɔri mangɛɛ, kuntigie, nun bɔxi gominae naxa fa.

⁴ Mange Asuyerusu naxa a xa naafuli, nun

a xa dariye masen e bɛ xi kɛmɛ tongo solomasaxan bun ma.

⁵ Na to dangi, mange naxa xulunyi ti Suseka birin bɛ a xa tɛtɛ kui. Xi solofere bun ma, banna nun setare birin naxa fa na xulunyi. ⁶ Mange banxi naxa rafe ki fanyi ra. Dugi fiixɛɛ nun dugi fɔɔɛɛ nu gbakuxi luuti fiixɛɛ nun luuti gbeelie ra. Dugie gbakuxi luutie ma gbeti xurundɛɛ ra. Na birin nu xirixi gɛmɛ dɔxɔxi tofanyie ra. Xɛɛma kibanyi nun gbeti kibanyi tofanyie nu na. Bɔxi gbaata nu yailanxi gɛmɛ tofanyi mɔɔli mɔɔlie ra. ⁷ Mange naxa weni gbegbe itaxun mixie ma, e xa na min xɛɛma pɔɔti mɔɔli wuyaxie kui. ⁸ Weni xasabi naxan e kenɛn, e naxa na min, barima mange nu bara a xa walikɛɛ yamari, e xa mixie waxɔnfe raba.

⁹ Mange gine Fasati fan naxa xulunyi ti ginɛɛ bɛ mange Asuyerusu xa banxi kui.

¹⁰ Xulunyi xi solofere nde, mange Asuyerusu to siisi weni ra, a naxa a xa batula solofere xili. Yi xɛmɛ solofere nu xili Mehuman, Bisita, Xarabona, Bigita, Abagita, Setari, nun Karakasi. ¹¹ Mange naxa a fala e bɛ, e xa fa mange gine Fasati ra a xɔn ma. A xa a maxiri a fanyi ra, mange gine tɔnxuma xa dɔxɔ a xun ma, alako pama nun mangɛdi birin xa a xa tofanyi to. Gine tofanyi nan nu na Fasati ra. ¹² Kɔnɔ mange gine Fasati naxa tondi mange xa yaamari ra, xɛɛrae naxan masen a bɛ. Na naxa mange xɔnɔ ki fanyi.

¹³ Awa, mange naxa a xa lɔnnila solofere xili naxee nu seriye nun naamunyi kolon a fanyi ra. ¹⁴ Yi mangɛdi solofere nan ya: Kasena, Setara,

Adamata, Tarasisi, Mɛɛsi, Marasena, nun Memukan. Yi Mediyakae nun Perisekae tide nu gbo birin bɛ, barima e tan nan nu na mange sɛɛti ma. ¹⁵ Mange naxa e maxɔrin, «N tan mange Asuyerusu bara xɛɛrae rasiga mange gine Fasati ma a xa fa, kɔnɔ a bara tondi n ma yaamari suxude. Seriyɛ ki ma, a lanma n xa munse raba a ra?»

¹⁶ Memukan naxa a masen mange nun mangɛdie bɛ, «Mange gine Fasati mu fe ɲaaxi rabaxi i tan mange gbansan xa ra, a man bara fe ɲaaxi raba mangɛdie nun

ɲamae ra naxee na i xa mangeya bun ma. ¹⁷ Ginɛe na a mɛ tɛmɛi naxɛ, mange ginɛ bara a xa mɔri matandi, bɔxi ginɛ birin fan luma nɛ e xa mɔrie matandi ra. Ginɛe a falama nɛ, «Mange Asuyerusu xɛera rasiga nɛ mange ginɛ Fasati ma a xa fa, kɔnɔ a mu tin.» ¹⁸ Perise nun Mediya mangɛdie xa ginɛe na yi fe mɛ tɛmɛi naxɛ, e fan tondima nɛ e xa mɔrie binyade. Na na raba maraɲaaxui nun binyaterepa mu ɲɔnma. ¹⁹ Mange, xa i bara tin, a lanma i xa mange ginɛ Fasati yamari a naxa fa i yire sɔnɔn. Ginɛ gbɛtɛ tongo naxan fisa a bɛ, na xa findi mange ginɛ ra. Na yaamari xa sɛbɛ Perisekae nun Mediyakae xa sɛriyɛ kui, naxan mu nɔma masarade. ²⁰ Ginɛ birin na yi yaamari xungbe mɛ i xa mangeya bun ma, e fama nɛ e xa mɔrie binyade ki fanyi ra, kelife ginɛ xuri ma, han ginɛ xungbe.»

²¹ Na marasi naxa rafan mange nun mangɛdie ma. Asuyerusu naxa a raba alɔ Memukan a fala ki naxɛ. ²² A naxa bataaxɛ rasanba a xa bɔxi birin ma e gbe sɛbeli ra nun e yetɛ bari xui ra. Na kɛɛdi naxɛ a xɛmɛ birin xa findi denbaya xunyi ra, a nun a xa denbaya mixi birin xa a bari xui fala.

2

Esita findife mange ginɛ ra

¹ Na dangi xanbi, mange bɔɲɛ naxa goro. A naxa ratu mange ginɛ Fasati xa fe rabaxi ma, a nun a yetɛ nate naxan tongoxi a xa fe ra. ² Mange xa batulae naxa a fala a bɛ, «Ginɛdimɛdi tofanyi ndee xa fen i bɛ. ³ Yaamari fi i xa bɔxi birin ma, e xa fa ginɛdimɛdi tofanyie birin na i xa mangataa Suse. E xa lu i xa ginɛe xa banxi kui. Hege, i xa walike banaxi naxan mɛɛnima i xa ginɛe ma, na xa a ɲɛngi sa e xɔn ma, alako nde xa sa e xa tofanyi xun ma. ⁴ Ginɛ naxan na rafan i ma e ya ma, na xa findi mange ginɛ Fasati ɲɔxɔɛ ra.» Yi wɔyɛnyi naxa mange kɛnɛn, a naxa na raba.

⁵ Yuwifi nde nu na Suse naxan nu xili Morodekayi. A findi Yayiri xa di nan na, Simeyi xa mamadi, Kisu tolobite kelife Bunyamin bɔnsɔɛ ma. ⁶ Babilɔn mange Nebukadansari nan fa a ra konyiya kui, a

nun Yudaya mange Yekoniya nun Isirayilaka gbɛtɛɛ. ⁷ Morodekayi baba xunya xa di ginɛ Hadasa, e nu naxan ma Esita, a nu na Morodekayi nan yi ra, kabi a baba nun a nga faxa tɛmɛi. A naxa a xuru, a a findi a xa di ra. Ginɛdimɛdi tofanyi nan nu a ra.

⁸ Mange xa yaamari to masen a xa bɔxi mixie bɛ, e naxa fa di ginɛ wuyaxi ra Hege xɔn ma Suse. Esita nu na e ya ma. ⁹ A to rafan Hege ma, Hege naxa fate ratofan ture, donse fanyi, nun konyi ginɛ solofere so a yi ra. A naxa e yigiya mange xa ginɛe xa banxi kui dɛnnaxɛ fan yire birin bɛ.

¹⁰ Esita nu fatanxi bɔnsɔɛ nun si naxan na, a mu na masen mixi yo bɛ, barima Morodekayi nu bara na tɔnyi dɔxɔ a ma. ¹¹ Lɔxɔɛ birin Morodekayi nu a makɔrɛma mange xa ginɛe xa banxi ra, a xa Esita xa fe xibaarui kolon.

¹² Na ginɛe birin naxa kike fu nun firin naba mange xa ginɛe xa banxi kui. Kike senni bun ma, ture nun labunde mɔɔli ndee nu masoma e ma. Na dangi xanbi, ture nun labunde mɔɔli gbɛtɛɛ nu masoma e ma. Na ɲɛ keren to kamali, ginɛe naxa nɔ e yetɛ masende mange bɛ.

¹³ Ginɛe nɛ sigama mange xɔn ma, e wa sese xanife e xun ma, e nu na soma nɛ e yi ra. ¹⁴ Ginɛe nu soma mange xɔnyi nunmare tɛmɛi nɛ, e fa gbilen mange xa ginɛe xa banxi firin nde kui. Mɛnni mange xa konyi banaxi Saasagasi nu mɛɛnima e ma. Na xanbi e mu gbilenma mange xɔnyi, fo naxan na a kɛnɛn e ya ma, a na xili.

¹⁵ Abixayili xa di Esita, Morodekayi naxan xuruxi, na xa tɛmɛi to a li sigafe ra mange xɔnyi, a mu sese xanin a xun ma fo mange xa walike Hege naxan fala a bɛ. Esita nu rafan mixi birin ma. ¹⁶ E naxa Esita raso mange Asuyerusu xun ma a xa mangeya ɲɛ solofere nde ra, Tebeti kike fu nde ra. ¹⁷ Esita naxa rafan mange ma dangi ginɛe birin na. A xa xanunteya to lu mange bɔɲɛ kui dangi ginɛdimɛdie birin na, a naxa a findi mange ginɛ Fasati ɲɔxɔɛ ra. ¹⁸ Mange naxa xulunyi belebele ti Esita bɛ, a a xa kuntigie nun a xa walikɛɛ birin xili. A na lɔxɔɛ findi malabui lɔxɔɛ ra a xa ɲama bɛ, a e birin buɲa mange ki ma.

Morodekayi mange ratangafe

¹⁹ Ginedimedie to malan sanya firin nde ra, Morodekayi nu dɔxɔxi mange xa banxi naade ra. ²⁰ Esita mu nu a bɔnsɔe nun a xa mixie xa fe falaxi mixi yo be, alo Morodekayi nu bara a yamari ki naxe. Esita nu luma a xui suxu ra, alo a darixi a ra ki naxe kabi a dimedi temui.

²¹ Lɔxɔe nde Morodekayi nu dɔxɔxi mange xa banxi naade seeti ma. Bigitana nun Teresi, naxee nu na mange xa banxi sode de makantafe, e naxa xɔnɔ mange Asuyerusu ma, e fa nate tongo e xa a faxa.

²² Morodekayi to na me, a naxa a fala mange gine Esita be, alako a xa na masen mange be a xili ra. ²³ Mange to na fe xɔn nafen, a naxa a kolon nɔndi na a ra. A naxa na xeme firinyie gbaku wuri ma e faxafe ra. Na birin naxa sebe taruxui buki kui mange ya xori.

3

Haman wama Yuwifie faxafe

¹ Na dangi xanbi, mange Asuyerusu naxa Hamadata Agagaka xa di Haman binya, a a ti mangedia birin xun ma.

² Mange xa mixie birin nu e xinbi sinma Haman bun ma, alo mange e yamari ki naxe. Kɔnɔ Morodekayi tan nu tondima ne a xinbi sinde a bun ma, a man mu a felenma a be bɔxi ma. ³ Mange xa mixie naxa Morodekayi maxɔrin, «I mange xa yaamari matandima munfe ra?» ⁴ E nu luma Morodekayi maxɔrin na na fe ma, kɔnɔ a mu a tuli matima e ra. Sa na fari, a nu bara a fala e be a Yuwifi na a ra. Na temui, e naxa na dentegɛ Haman be, e xa a mato a naxan nabama.

⁵ Haman to a to Morodekayi mu tinma a xinbi sinde a bun ma, a naxa xɔnɔ ki fanyi. ⁶ A to a kolon, Yuwifi nan Morodekayi ra, a mu tin a tan gbansan xa tɔɔɔ de fa. A nu wama a xa mixi birin nan nahalakife fa, Yuwifi naxee birin nu na Asuyerusu xa mangeya bun ma.

⁷ Awa, mange Asuyerusu xa mangeya ɲe fu nun firin nde, kike singe, naxan xili Nisan, Haman naxa sematoe maxɔrin, a xa a kolon a lanma a xa Yuwifie faxa kike nun lɔxɔe naxan ma. Sematoe naxa a to na lanxi kike fu nun firin nde nan ma, naxan xili Adari.

⁸ Na temui Haman naxa a masen mange Asuyerusu be, «Si nde na i xa pama ya ma, naxan yensenxi i xa mangeya yire birin. E xa seriye mu luxi alo si gbeteɛ xa seriye, barima e tondima i xa yaamarie yati suxude. A mu lanma e xa sabati i xa bɔxi ma. ⁹ Mange, xa i tinxi, yaamari fi e xa halaki. N tan yati bara tin kɔbiri gbete kole wulu fu fide i xa mixie ma naxee yi wali rakamalima.»

¹⁰ Mange naxa a xa tɔnxuma ba a belexesole ra, a naxa a so Hamadata xa di Haman yi ra, na Agagaka naxan nu findixi Yuwifie yaxui ra. ¹¹ Mange naxa a fala a be, «I xa i xa kɔbiri ragata. I man xa i waxɔnfe raba yi mixie ra.»

¹² Na kike singe, xi fu nun saxan nde, Haman naxa mange xa sebelitie malan, e xa a xa yaamari sebe mange rasimae, bɔxi gominae, nun si birin mangedia ma. Bataaxe naxa sebe si birin xa sebeli ki ma nun si birin bari xui ra. E naxa nee sebe mange Asuyerusu xili ra. E man naxa mange xa tɔnxuma foxi sa na keedia ma. ¹³ Xeeɛrae naxa siga na keedia ra mangataa yire birin ma. A nu seboxi keedia kui, kike fu nun firin nde, kike naxan xili Adari, na xi fu nun saxan nde, Yuwifi birin xa faxa, dimedi yo, fori yo, diyɔɔe yo, gine yo. E sɔtɔse birin xa lu mixi gbeteɛ be. Yi birin xa raba na lɔxɔe ne. ¹⁴ A nu lan ne yi yaamari xa fi mixi birin ma, alako e xa nɔ na rabade na lɔxɔe.

¹⁵ Mange xa xeeɛrae naxa siga e gi ra alo mange a fala ki naxe. Asuyerusu nun Haman naxa lu yire keren e xa weni min, kɔnɔ mixi naxee nu na Suse mangataa, e birin bɔɲe naxa mini a i.

4

Morodekayi Esita mayandife

¹ Morodekayi to yi fe birin me, a naxa a xa dugi ibɔɔ a ma, a sunnun donma ragoro a ma, a te xube maso a fate ma, a mini taa kui a wama a xui itexi ra. ² A naxa siga han mange xɔnyi, kɔnɔ a mu nɔ sode, barima sunnun donma kanyi mu daxa sofe naa. ³ Mange xa yaamari to so taa birin kui, Yuwifie naxa wa e xui itexi ra sunnunyi kui. E naxa sunnun donma

ragoro e ma, e te xube maso e fate ma. E naxa na birin naba sunyi kui.

⁴ Esita xa konyi ginεe nun xeme banaxi naxee nu mεenima a ma, e to Morodekayi xa fe fala Esita be, sunnunyi naxa a boje suxu a jaaxi ra. A naxa dugi nde rasanba Morodekayi ma, kono a mu tin a xa sunnun donma ratede a ma. ⁵ Esita naxa Hataki xili, xeme banaxi mange naxan yamari a xa mεeni Esita ma. A naxa a xee Morodekayi xon ma, alako a xa a kolon a sunnuxi fe naxan ma.

⁶ Hataki naxa sa Morodekayi li taa kui mange xa banxi sode de ra. ⁷ Haman naxan naba, a nun a kobiri xasabi naxan laayidi mange be Yuwifie faxafe ra, Morodekayi naxa na birin dentege Hataki be. ⁸ A naxa na bataaxe masen a be naxan xaranxi Suse taa kui Yuwifie faxafe xa fe ra. Morodekayi naxa a fala a be a xa na keedi so Esita yi ra, a man xa dentege sa a be. A nu wama ne Esita xa mange mayandi Yuwifie be, alako a bonsoe naxa tooo.

⁹ Hataki naxa gbilen Esita yire, a naxa Morodekayi xa masenyi birin tagi raba a be. ¹⁰ Esita to na me, a man naxa Hataki xee Morodekayi xon ma, a xa sa yi fala a be, ¹¹ «Mange xa walikee nun a xa mixi birin a kolon ginεe yo, xeme yo naxan sigama mange yire beenu mange xa a xili, na kanyi lanma seriye ki ma a xa faxa. Xa mange sa tin, a a xa sawuri xεema daaxi itala a be, a noma dipede na kanyi ma. Kono a xi tongo saxan nan ya, mange mu n xili!»

¹² Hataki to na fala Morodekayi be, ¹³ Morodekayi naxa Esita yaabi, a naxe, «Esita, hali i to na mange nan xonyi, i naxa a mapoxun de a i keren noma kaside Yuwifie ya ma. ¹⁴ Xa i dundu yi fe ma, saabui gbete minima ne Yuwifie be, kono i tan nun i xabile halakima ne. Nde a kolon xa i findixi mange ginεe ra yi loxoεe yati yati nan ma fe ra?»

¹⁵ Na kui Esita naxa Morodekayi yaabi yi woyenyi ra, ¹⁶ «Siga, i sa Suse Yuwifie birin malan, wo xa sunyi suxu n be. Wo naxa ye min, wo naxa wo dege yanyi saxan nun koεe saxan bun ma. N tan nun n ma konyie fan sunyi suxuma na ki ne. Na dangi xanbi, n sigama ne mange yire,

hali tonyi to doxoxi na ma. Xa e n faxa, awa yire.» ¹⁷ Na temui Morodekayi naxa Esita waxonfe raba, alo a fala a be ki naxe.

5

Esita sigafe mange Asuyerusu xon ma

¹ Sunyi xi saxan nde, Esita naxa a maxiri mange ginεe dugie ra, a sa siga mange yire. Mange nu doxoxi a xa kibanyi kui, a ya tixi naade ra. ² A to mange ginεe Esita to, a tixi naa, a xa fe naxa rafa a ma. Mange naxa a xa sawuri xεema daaxi itala a be, Esita naxa a belexe din na sawuri xunyi ra. ³ Mange naxa a maxorin, «Mange ginεe Esita, munse niyaxi? I wama munse xon ma? N mu tondima, hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma.»

⁴ Esita naxa a yaabi, «Mange, xa a sa i kenen, n wama a xon ma wo nun Haman xa fa n xonyi to, won birin xa won dege a fanyi ra i xa binye bun ma.» ⁵ Mange naxa xεera rasiga Haman ma keren na, alako e xa sa Esita waxonfe raba. ⁶ Mange nun Haman naxa siga Esita xonyi, e e dege yire keren. E nu na weni minfe temui naxe, mange naxa Esita maxorin, «Esita, i wama naxan xon ma, a fala n be. N mu tondima. I waxonfe na munse ra? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma, n a soma ne i yi ra.» ⁷ Esita naxa mange yaabi, a naxe, «N wama naxan xon ma, ⁸ xa i bara tin a ra, a xoli n ma wo nun Haman man xa fa n xonyi tina. Na temui, won na ge won degede, n na n waxonfe falama i be.»

⁹ Na loxoεe Haman nu seewaxi ki fanyi, kono a to Morodekayi to mange xa banxi sode de ra, a boje naxa te a jaaxi ra, barima Morodekayi tondixi a binyade, a mu gaaxuxi a ya ra fefe ma. ¹⁰ Na kui Haman naxa a sabari, a gbilen a xonyi. Menni a naxa a booree nun a xa ginεe Seresi xili. ¹¹ A naxa a yete igbo folo a xa naafuli xa fe ra, a xa di wuyaxi xa fe ra, nun a tide xa fe ra, mange naxan fixi a ma kuntigie nun mangedie tagi.

¹² Haman naxa a fala e be, «Safe na birin xun ma, mange ginεe Esita n tan keren nan xili, a muxu nun mange xa sa muxu dege a xonyi to. Tina fan, muxu

man sigama ne naa. ¹³ Kono na birin mu findima seewe ra n be, danmi n na Yuwifi Morodekayi toma mange xa banxi sode de ra.»

¹⁴ A xa gine Seresi nun a booree naxa a fala a be, «I naxan nabama, tina geesege, i xa wuri kuye nongon ya tongo suuli ti, i fa mange mayandi Morodekayi xa gbaku na kon na. Na kui wo nun mange sigama ne Esita xonyi seewe kui.» Na fe naxa rafan Haman ma ki fanyi ra, a fa na wuri ti naa.

6

Mange Morodekayi binyafe

¹ Na koe ra mange mu no xide. A naxa xera rasiga bukie tongode naxee nu findixi mangeya xa taruxui ra. Na naxa xaran mange be. ² E naxa fe nde xaran Morodekayi xa fe ra. A nu bara a kolon mange banxi kantamae Bigitana nun Teresi nu wama mange Asuyerusu faxafe ne. ³ Na kui mange naxa a xa batulae maxorin, «Won Morodekayi binya di na fe ma?» Mange xa batulae naxa a yaabi, «Fefe mu nu raba a be sinden.»

⁴ Mange man naxa e maxorin, «Nde baxi sode n ma banxi kui yakosi?» Haman nu bara so mange xonyi, alako a xa a mayandi Morodekayi xa gbaku wuri ma, naxan nu bara ge tide naa. ⁵ Na na a ra mange xa batulae naxa mange yaabi, «Haman nan be.» Mange naxa a fala e be, «A xa fa n yire.» ⁶ Haman to so, mange naxa a maxorin, «Mixi nde na n wama naxan binyafe ki fanyi. N lan n xa munse raba na kanyi be?» Haman naxa a mapoxun a bope ma, «Mixi gbete mu na mange wama naxan binyafe bafe n tan na.» ⁷ Na kui Haman naxa mange yaabi, «Mange, i wama mixi naxan binyafe, ⁸ a lanma mange dugi, mange bara naxan nagoro a ma, a xa na ragoro na mixi ma. E man xa fa soe nde ra i bara doxo naxan fari, mange tonxuma saxi naxan ma. ⁹ I xa mixi xungbe nde xa na dugi ragoro na mixi ma, i wama naxan binyafe. A na te soe fari, boore xa a rapere taa kui, a xa siga masenyi ti ra, «Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.»»

¹⁰ Awa, mange naxa a fala Haman be, «I xulun, i sa dugi nun soe tongo, i fa i xa woyenyi birin nakamali Morodekayi be, na Yuwifi naxan doxoma mange xa banxi sode de ra. I naxa neemu i fala xui sese ma.» ¹¹ Na temui Haman naxa sa dugi nun soe tongo. A naxa mange dugi ragoro Morodekayi ma. Morodekayi to te soe fari, Haman naxa soe rapere taa kui a masenfe ra pama be, ««Wo a mato mange naxan nabama mixi be, a wama naxan binyafe.»»

¹² E to ge na rabade, Morodekayi naxa gbilen mange xa banxi sode de ra, Haman tan naxa a xulun sigafe ra a xonyi, a yatagi ixonoxi. ¹³ Haman to na birin fala a xa gine Seresi nun a defanbooree be, e naxa a yaabi, «Xa yi Morodekayi, Yuwifi bonsoe na a ra, i mu noma tide a kanke. I fama ne i yete xun nakanade tun!»

¹⁴ Na temui yati mange xa mixi ndee naxa fa a xilide, a xa siga mange gine Esita xonyi a degede.

7

Esita xa mayandi

¹ Mange nun Haman naxa siga mange gine Esita xonyi e degede. ² Na sigi firin nde kui, mange nu weni minma temui naxe, a man naxa gbilen Esita maxorin na, «Esita, i wama naxan xon ma, a fala n be alako n xa na raba. Munse xoli i ma? Hali i wama n ma mangeya tagi nan xon ma, n a fima ne i ma.»

³ Mange gine Esita naxa a yaabi, «Mange, xa i sa tin, n wama fe naxan xon ma, i xa n tan nun n bonsoe rakisi. ⁴ N tan nun n ma mixie bara mati, alako muxu xa halaki, muxu xa faxes, muxu xa jon feo. Xa e muxu mati konyie gbansan nan na nu, n mu fefe falama i be nu, n dunduma ne tun, barima na fe mu xoxoxo nu han n xa mange tooro.»

⁵ Mange Asuyerusu naxa mange gine Esita maxorin keren na, «Nde suusaxi yi fe mooli mapoxunde? Na kanyi na minden?» ⁶ Esita naxa a yaabi, «Muxu yaxui xungbe, naxan wama muxu toorofo, na findixi yi Haman mixi kobi nan na.» Haman to na woyenyi me, gaaxui naxa a suxu a paaxi ra.

⁷ Mange bɔɲe naxa te, a mini tande ma. Haman to a kolon mange ɲan bara nate tongo a xa fe ra, a naxa lu mange gine Esita fe ma, a xa a mayandi a xa a rakisi. ⁸ Haman to a felen mange gine Esita bun ma, mange so temui nan na ki kelife tande ma. Mange naxa sɔnxɔe rate, «Yi xeme na munse rabafe yi ki? A man wama dutunfe mange gine Esita nan ma n ya xɔri n ma banxi kui?» Mange fefe na wɔyenyi fala, mixie naxa Haman yatagi makoto, e a xanin.

⁹ Xarabona, mange xa mixi nde, naxa a fala mange be, «Haman ɲan bara wuri ti a xɔnyi, a nu wama Morodekayi gbakufe dennaxe, Morodekayi naxan nu bara mange rakisi. Na wuri ite nɔngɔn ya tongo suuli.» Awa, mange naxa a yamari, «Haman xa gbaku menni ne.» ¹⁰ Na na a ra Haman naxa gbaku na wuri ma, naxan nu tixi Morodekayi xili ma a faxafe ra. Na dangi xanbi, mange bɔɲe naxa goro.

8

Yuwife xunnakeli sɔtɔfe

¹ Na lɔxɔe mange Asuyerusu naxa Yuwifie yaxui Haman xa se birin fi mange gine Esita ma. Morodekayi naxa a yete masen mange be, barima Esita nu bara a fala mange be a Morodekayi findixi a taara nan na. ² Mange naxa a xa tɔnxuma ba a yete belexe ra, a naxan nasuxu Haman yi, a a so Morodekayi yi ra. Esita naxa Haman harige birin taxu Morodekayi ra.

³ Na temui Esita naxa a mafelen mange bun ma, a a mayandi a naxa Haman Agagaka waxɔnfe kobi raba Yuwifie ra. ⁴ Mange naxa a xa mangeya sawuri xema daaxi itala Esita mabiri. Na nan a niya Esita naxa keli a ti a ya i. ⁵ A naxa a masen a be, «Mange, xa i tin, xa n ma fe rafan i ma, xa i bara nate tongo, xa i n xanuxi yandi i xa keedi sebe naxan Hamedata xa di Agagaka Haman xa yaamari kanama, yaamari naxan fi Yuwifie faxafe ra i xa mangeya birin kui. ⁶ N tan mu nɔma n ya tide n ma mixie ra tɔɔre nun gbaloe xa e soto.»

⁷ Awa, mange Asuyerusu naxa a masen mange gine Esita nun Yuwifie Morodekayi be, «N bara Haman faxes, barima a nu wama Yuwifie halakife ne. N man bara Haman harige fi Esita ma. ⁸ Yakosi wo naxan nabama, wo xa keedi sebe n xili ra, naxan nɔma Yuwifie xa fe fande. Wo xa n ma mange tɔnxuma sa a ma, barima xa n ma tɔnxuma na a ma, na yaamari mu nɔma masarade.»

⁹ Na lɔxɔe yati, e naxa sebelitie maxili. Morodekayi naxa yaamari fi e ma naxan nabama Yuwifie xa fe ra. E naxa na bataaxe sebe mange rasimae, gominae, nun mangedie birin ma naxee nu na bɔxi keme mɔxɔɲen nun solofere xun ma, kelife Inidya ma, han Etiyopi. Kankan gbe nu sebexi a xa sebeli ki ma nun a bari xui ra. Yuwifie fan naxa e gbe soto e xa sebeli ki ma nun e bari xui ra. Na raba kike saxan nde ne, kike naxan xili «Sifan,» na xi mɔxɔɲen nun saxan nde lɔxɔe. ¹⁰ Na bataaxe naxa sebe mange xili ra, a xa tɔnxuma naxa sa e ma. Xera naxee nu lan e xa bataaxe rasanba, nee naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari.

¹¹ Mange xa keedi a masen ne, Yuwifie nɔma e malande e xa e yete xun magere. Xa mixi yo wama e gerefe, mange bara tin Yuwifie xa e faxes, e nun e xa ginee nun e xa die. E man nɔma e harige birin tongode. ¹² Yi yaamari nu lanxi a xa raba mange Asuyerusu xa mangeya birin kui, Ada kike, ɲe kike fu nun firin nde, a xi fu nun saxan nde ma. ¹³ Na yaamari nu sebexi keedie ma, bɔxi yo bɔxi xa e gbe soto alako birin xa a kolon, Yuwifie fan xa redi e gbeɲɔxɔde e yaxuie ma. ¹⁴ Mange to yaamari fi, xerae naxa siga e gi ra mange xa soe fanyie fari. Yi yaamari naxa xaran Suse mangataa kui.

¹⁵ Morodekayi naxa mini mange xa banxi kui, mange dugi fɔɔre nun a fiixe ragoroxi a ma, mange tɔnxuma xema daaxi dɔxɔxi a xun ma, nun donma xungbe gbeeli ragoroxi a ma. Susekae birin naxa seewa, e e xui rate ɲelɔxinyi kui. ¹⁶ Yuwifie naxa seewa ki fanyi ra e xa xunnakeli xa fe ra. ¹⁷ Yire birin nun taa birin mange xa yaamari xaranxi dennaxe, Yuwifie naxa xulunyi ti seewe kui. Mixi wuyaxi naxee kelixi si gbete ya ma, e

naxa e yete findi Yuwifie ra, barima e nu bara gaaxu e ya ra.

9

Yuwifie yaxuie faxafe

¹ Ada kike fu nun firin nde, xi fu nun saxan nde to a li, mange xa yaamari nu lanma a xa raba. Na loxo ma Yuwifie yaxuie nu wama e masotofe, kono fee naxa masara, Yuwifie naxa no e ra. ² Mange Asuyerusu xa mangeya yire birin, Yuwifie naxa e malan e yaxuie gere. Mixi yo mu no tide e ya ra, sie birin naxa gaaxu. ³ Boxi birin mangedie, mange rasimae, gominiae, nun mange xa mixie naxa Yuwifie mali, barima e nu gaaxuxi Morodekayi ya ra. ⁴ Morodekayi nu bara findi mixi xungbe ra mange banxi kui. A xili fanyi naxa yire birin li, a tide xun nu masama tun. ⁵ Na na a ra Yuwifie naxa e yaxuie bonbo santidegema ra, e e faxes. E naxa e waxonfe birin naba e yaxuie ra.

⁶ Yuwifie naxa mixi keme suuli faxes Suse mangataa. ⁷ E man naxa Parasan-data, Dalifon, Asipata, ⁸ Porata, Adaliya, Aridata, ⁹ Paramasata, Arisayi, Aridayi, e nun Fayesata birin faxes. ¹⁰ Na mixi fu findi Hamedata xa di Haman xa die nan na, Yuwifie yaxui. E naxa na mixie faxes, kono e mu mixi yo harige tongo.

¹¹ Na loxo yati, mange naxa a kolon mixi naxan xasabi faxaxi Suse mangataa. ¹² Mange naxa a fala mange gine Esita be, «Yuwifie bara mixi keme suuli faxes Suse mangataa, a nun Haman xa di fu. Xa e bara na mooli raba yi taa kui, e munse rabaxi yire gbetee n ma mangeya kui? Kono i wama naxan xon, n na rabama ne i be. I waxonfe na munse ra di? Na birin nabama ne i be.» ¹³ Esita naxa a yaabi, «Xa i bara tin, Yuwifi naxee na Suse, e man xa no e gbeponode tina. Haman xa di fu xa gbaku wuri ma.» ¹⁴ Mange naxa yaamari fi a xa raba alo Esita a falaxi ki naxe. Na yaamari naxa xaran Susekae be. Haman xa di fu fan naxa gbaku wuri ma. ¹⁵ Ada kike xi fu nun naani nde ra, Yuwifie man naxa e malan, e xeme keme saxan faxes taa kui, kono e mu e harige yo tongo.

¹⁶ Yuwifi naxee nu na boxi gbetee ma, nee fan naxa e malan, e yete xun magerede e yaxuie ma. E naxa e yaxui mixi wulu tongo solofere a nun suuli faxes, kono e fan mu nee harige yo tongo. ¹⁷ Na birin naba Ada kike xi fu nun saxan nde ne. A xi fu nun naani nde ra, Yuwifie naxa e malabu seewe kui, e xulunyi ti. ¹⁸ Yuwifi naxee nu na Suse, nee naxa e yaxuie gere na xi fu nun saxan nde nun fu nun naani nde ma. E naxa e malabu seewe kui a xi fu nun suuli nde loxo, e xulunyi fan ti. ¹⁹ Na nan a toxi Yuwifi naxee na daaxae, nee xulunyi tima Ada kike xi fu nun naani nde ma seewe kui, kankan a daxonboore bupama na temui.

²⁰ Morodekayi naxa na fe birin sebe bataaxe kui Yuwifie ma, naxee nu yire makuyee nun yire makoxie Asuyerusu xa mangeya kui. ²¹ A naxa a sebe, Yuwifie xa Ada kike xi fu nun naani nde nun a xi fu nun suuli nde findi sali loxo ra je yo je, ²² barima e e yete soto e yaxuie yi ra na temui ne, e xa toore findi jexinyi nan na, e xa sunnunyi findi seewe nan na. Na loxo a lan ne e xa e daxonbooree bupa, e man xa setaree ki. ²³ Yuwifie naxa Morodekayi xa yaamari suxu, na naxa findi naamunyi ra e be je yo je.

²⁴ E na birin naba ne barima Hamedata Agagaka xa di Haman, Yuwifie yaxui, nu bara wa Yuwifie birin halakife. A nu bara jeli bonbo, naxan xili Puri, alako a xa e halaki, a xa e sonto. ²⁵ Kono Esita nu bara siga mange yire. Mange naxa keedi sebe yi ki, «Haman nu wama fe jaaxi naxan nabafe Yuwifie ra, na xa gbilen a ma. A xa die fan xa gbaku wuri ma.» ²⁶ Na nan a toxi yi loxo xili falama «Purie,» barima e bari xui ra e jeli xili falama, «Puri.» Bataaxe sebeli to kamali na ki, ²⁷ Yuwifie naxa na loxo firinyie findi sali loxo ra. Na naxa findi naamunyi ra e tan nun e bonsoe be, nun mixie be naxee soma e xa diine kui. E xa yi loxo firinyie binya je yo je, e xa fe birin naba alo Morodekayi a yamari ki naxe. ²⁸ Ne naxee sa fama, Yuwifie xa denbayae naxee na yire birin, e xa yi Puri loxo binya, alako e tan nun e bonsoe naxa neemu yi fe dangixi ma.

²⁹ Awa, Abixayili xa di Esita, naxan findixi mange gine ra, a nun Morodekayi,

e naxa yi bataaxe mange daaxi firin nde sebe Puri Sali xa fe ra. ³⁰ E naxa bataaxe rasiga Yuwifie birin ma, naxee nu na mange Asuyerusu xa boxi keme moxonen nun solofere birin kui, alako mixie xa jere bonesa nun tinxinyi kui. ³¹ E man naxa a masen Yuwifie be, e xa Puri Sali loxoe raba a waxati yati ma, alo Morodekayi nun mange gine Esita e yamarixi ki naxe. E tan nun e bonsae birin xa sunyi suxu, e xa Ala maxandi. ³² Mange gine Esita xa yaamarie Puri salie xa fe ra, na naxa findi seriye ra, e fa sebe yi kitaabui kui.

10

Morodekayi nun mange Asuyerusu senbe

¹ Mange Asuyerusu naxa duuti maxili mixi birin ma, kelifa xare ma han surie ma. ² Mange senbe nun a xa limaniya birin sebexi Perise nun Mediya mangae xa taruxui kui. Morodekayi tide gbo ki, na fan sebexi na kui. ³ Morodekayi Yuwifi naxa findi mange Asuyerusu xa mixi xungbe ra, a man naxa findi mixi kende ra Yuwifie be. E naxa a xanu ki fanyi, barima a nu wali fanyi rabama e be alako Yuwifie xa fe xa siga yare ma.

Ayuba xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Ayuba xa taruxui nan na naxan masenyi hagige masenma adamadie birin be. Kabi won benba Adama nun nene Mahawa to yunubi raba, mixi birin na dunija igirife na toore nan kui. Na toore noma a niyade mixie xa xonɔ Ala ma, e fa a maxorin munfe ra a e luma e xa tooro. Xa mixie joxo a ma a e bara e jere tinxinyi kui Ala ya i, na yaabi fife xoxo.

Ayuba xa fe nu na na ki ne. A booree naxa a fala a be a toore jaaxi a soto a xa yunubie nan ma fe ra. Ayuba mu tin na yaabi ra, a fa a fala na mu a ra. Na kui a nu wama Ala xa kiiti xon alako a xa a kolon a jaxankataxi fe naxan ma. A rajonyi Ala naxa a masen Ayuba be a a mu noma Alatala xa fe raba ki fahaamude. Ayuba to so na fe kui a boje birin na, a xaxili naxa sa.

Kono bafe na masenyi ra, seriye gbete toma yi taruxui kui naxan tide gbo. Ala to barake sa Ayuba xa fe ma a xa tinxinyi xa fe ra, Sentane naxa Ayuba tojege a falafe ra Ala be a Ayuba nu birama Ala waxonfe foxo ra alako a xa barake soto tun. Ala nu wama a masenfe Sentane be a a xa tinxintoe Ayuba nu na Ala xa seriye ratinmefe fe gbete nan ma. Ala naxa tin toore xa doro Ayuba ma, alako Sentane xa a to na toore mu nu noma a niyade Ayuba xa Ala xa seriye bepin.

Na kui won birin noma a kolonde a mu lanma won xa bira Alatala foxo ra alako won xa barake tun soto. A lanma won xa Ala xui suxu barima won Daa Marigi nan na Alatala ra. Xa won barake soto, xa won mu a soto, a lanma won xa won Marigi Alatala batu won ma fe birin kui. Ala xa won mali na rabade. Amina.

Ayuba xa Taruxui

Alatala nun Sentane xa de masare singe

¹ Xeme nde nu na Usu boxi ma naxan nu xili Ayuba. Mixi hagige nan nu lanxi

a ma, a matinxin. A nu gaaxuma Ala ya ra, a mu nu birama fe jaaxi foxo ra. ² Di xeme solofere nun di gine saxan nu na a yi ra. ³ A xa goore nu lanxi yexee wulu solofere, joxome wulu saxan, ninge wulu keren, a nun sofale keme suuli nan ma. Walike gbegbe saxi na nan fari. Binye nu saxi yi xeme ma dangi mixi birin na na sogetede biri ra.

⁴ A xa die nu xulunyi tima ne e boore xonyie, e nu e maaginee xili alako e birin xa nu e dege yire keren. ⁵ Xulunyie na ba a ra, Ayuba nu serexe gan daaxie bama ne a xa di birin be e raseniye ra. A nu a manoxunma ne a temunde e bara yunubi nde soto, xa na mu a ra e bara Ala danka e boje kui. Na kui Ayuba nu luma serexe ba ra e be temui birin.

⁶ Loxoe nde Ala xa malekee naxa fa Alatala yire. Sentane fan nu na e ya ma. ⁷ Alatala naxa Sentane maxorin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.» ⁸ Alatala man naxa a maxorin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniye yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma.» ⁹ Sentane naxa a yaabi, «Ayuba xa gaaxui i ya ra tun mu a ra? ¹⁰ I mu a kantaxi xe, a tan, a xa denbaya, nun a harige birin? I bara barake sa a suxufe birin ma, alako a xa goore xa gbo tun. ¹¹ Kono xa a sa li i naxa din a harige ra, n xa a fala i be, a fama ne i dankade keren na.» ¹² Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a harige birin sa i sagoe, kono i naxa a gundi tooro de.» Na temui Sentane naxa keli Alatala yire.

¹³ Loxoe nde Ayuba xa die nu na xulunyi tife e taara xonyi. ¹⁴ Xera nde naxa fa Ayuba yire, a a fala a be, «I xa walikere nu na ninge rawalife xe ma, sofalee fan nu na e de madonfe na longori. ¹⁵ Sebaka ndee naxa din i xa walikere ra, e e faxa santidegema ra. E man ninge fan xanin. N keren peti nan no n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁶ Na mu ge na masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Ala bara a ragiri galanyi xa goro i xa yexee nun e makantamae ma. A bara e birin faxa. N

keren peti nan nɔ n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁷ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Kalidika, gaali doxo saxan bara bagan i xa joxome ma, e e makantamae faha santidegema ra, e joxome xanin. N keren peti nan nɔ n bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁸ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «I xa die to nu na xulunyi tife e taara xonyi. ¹⁹ Foye belebele faxi na temui ne keli gbengberenyi ma, a banxi rabira i xa die ma. E birin bara faha. N keren peti nan kisixi. N faxi na nan dentegede i be.»

²⁰ Na kui Ayuba naxa keli, a a xa donma iboo a ma, a a xunyi bi sunnunyi ma, a fa a rafelen boxi ma. ²¹ A naxa a fala, «N faxi dunija n mageli nan na n bari temui, n man gbilenma n mageli nan na n siga temui. Alatala bara n ki harige ra, Alatala man bara na harige ba n yi. Tantui na Ala be.»

²² Na birin kui, Ayuba mu yunubi yo raba, a mu fe kobi yo fala Ala be.

2

Alatala nun Sentane xa de masare firin nde

¹ Loxoe nde Alatala xa malekee man naxa fa a yire, Sentane man nu na e tagi. ² Alatala naxa Sentane maxarin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.» ³ Alatala man naxa a maxarin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniye yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma. Han ya a xa tinxinyi mu masara, hali i to waxi n xa a halaki tun.» ⁴ Sentane naxa a yaabi, «Adama fe birin nabama a fate xa toore matangafe nan na. A noma a harige birin masarade yalanyi ra. ⁵ Xa i a fate yati tooroma, a i dankama ne keren na.» ⁶ Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a fate sa i sagoe, kono i naxa a faha de.»

⁷ Na temui Sentane naxa keli Alatala yire. A naxa suurie ikonkon Ayuba fate

birin ma, keli a sanyi kui ma han a xuntagi. ⁸ Ayuba naxa doxo te xube xora sunnunyi kui, a nu a fate xoolin feje kebele ra. ⁹ A xa gine naxa a fala a be, «Han ya i na i xa tinxinyi kui? Ala rasoto sonon, i xa faha.» ¹⁰ Kono Ayuba naxa a yaabi, «I woyenfe ne na ki alo xaxilitare. Xa won tinma Ala xa heri ra, a mu lanma won xa tin a xa xoroxoe fan na?» Na kui Ayuba mu yunubi yo soto a xa woyenyie kui.

Ayuba nun a boore saxanyie

¹¹ Ayuba boore saxanyie to a xa toore xa fe me, e naxa keli e xonyi sigafe ra Ayuba yire. E xili: Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka. E naxa lu yire keren, e lan fe keren ma, e xa sa Ayuba kunfa ba, e xa a madundu. ¹² E to sa a to keli yire makuye, e naxa san a ma, e bonbo gbelegbelefe ra. E naxa e xa donmae iboo e ma, e xube maso e ma sunnunyi kui. ¹³ E naxa doxo Ayuba seeti ma boxi, han xi solofere. Mixi yo mu woyen keren fala a be, barima e a to ne, a xa toore nu gbo ki fanyi ra.

3

Ayuba xa masenyi

«Ayuba nimisafe a xa bari ra»

¹ Na birin to dangi, Ayuba naxa a bari loxoe danka ² yi masenyi ra:

³ «N bari loxoe xa nemu dunija ra. Na koe ra e naxe, «Di xeme na a ra.»

⁴ Ala xa na loxoe findi dimi ra, na loxoe xa nemu a ra, a xa tonyi doxo sogoe yanbafefe ra na loxoe kui.

⁵ Ala xa na loxoe findi dimi ra, a xa nuxui ifoore dusu a xun na, a xa lu dimi magaaxuxi kui.

⁶ Ala xa na koe ifooro, a xa na ba konti ra je kui, a xa na ba konti ra kike kui.

⁷ Ala xa na koe kuma di ra, seewe xui yo naxa ite.

⁸ A xa findi danke ti se ra mandurulae be, naxee ninginange xilima.

⁹ Na loxoe subaxe tunbuie naxa yanba, kuye naxa iba, naiyalanyi yo naxa mini,

10 barima a mu sese raba naxan
nu noma n barife dande,
naxan nu noma n noxunde n ma toore
ma.

11 Munfe ra n nga furi mu bira nu?
Munfe ra n mu faxa nu beenu n xa bari?

12 Munfe ra n nga n nasenexi a san ma,
a xije fi n ma?

13 Xa na mu a ra, yi temui n belexi bojesa
kui nu

14 mangee nun rasimae fe ma,
naxee xa banxie bara ge kanade,

15 naxee nu bara xema nun gbeti gbegbe
soto.

16 Munfe ra e mu n nagata,
alo diyore naxan mu waxi,
naxan mu mini kene ma?

17 Gaburi tan kui, mixi jaaxie mu noma
sese ra,
mixi taganxie e malabuma ne.

18 Konyie bojesa sotoma ne,
e mu e kanyi xui mema gaburi kui.

19 Dimedie nun forie na menni,
konyie e yete sotoma naa.

20 Munfe ra Ala a niyama adamadie xa
mini kene ma,

naxee findi tooromixie ra,
naxee nimisaxi e xa dunijeigiri kui,

21 naxee faxe xoli mawama, kono e mu
faxes,

naxee faxes fenma dangi naafuli ra,

22 naxee jalexinma gaburi life ra?

23 Munfe ra mixi barima,

Ala kira balanxi naxan ya ra,

Ala naxan naxetenma yire birin?

24 N ma donse findixi n ma toore nan na,
n ma minse findixi n yaye nan na.

25 N na gaaxu fe naxan na, na nan n lima.
Fe naxan na n naseren, n na nan sotoma.

26 Bojesa mu na n be,

n mu noma n sabaride.

Malabui mu na n be, fo toore.»

4

Elifasi Temanka xa masenyi singe

«Tinxintoe mu tooroma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,

2 «Ayuba, i haake to n be n xa woyen.

N mu noma dundude.

3 I bara mixi gbegbe xaran,

i bara e ralimaniya.

4 I xa masenyie bara mixie mali,

i xa woyenyie bara e senbe so.

5 Yakosi i tan nan to fa na toorofe,

limaniya bara ba i tan yi.

6 I mu i xaxili ti i xa danxaniya ra Ala ma?

I mu lama i xa tinxinyi ra?

7 I bara mixi fanyi to halakixi toore ma?

Tinxintoe noma bonode?

8 N naxan nakorosixi, fe jaaxi rabae nan
tooroma.

9 Ala e xun nakanama a xa xone kui.

10 Yete xa yirindinyi nun barate xa

jarandanyi magaaxu,

kono e jinyie fama ne magirade.

11 Yete yati faxama kaame ra,

a xa die yensen ye.»

12 «Masenyi nde bara fala n be a gundo
ki ma,

n tuli bara a makolikoli xui me.

13 Xiye sa temui koe tagi,

14 gaaxui naxa n suxu han n fate naxa
seren.

15 Tubari nde naxa dangi n ya i.

N fate xabee naxa keli, e ti.

16 Tubari nu tixi naa.

N a to ne, kono mixi yo a ra n mu a kolon.

N bara mixi maniye tan to.

N naxa xui nde me yi makolikoli ra,

17 «Adamadi tinxin Ala ya i? A seniyen a
Marigi ya i?

18 Xa Ala mu la a xa malekee ra a xa
walikée,

xa a tantanyi toma nee ma,

19 ibunadama go, naxan yailanxi bende
ra,

naxan noma iwurude alo kaari?

20 Adamadie faxama loxo yo loxo, sese mu
na kanama.

21 E xa simaya luuti bolonma ne,

e faxes fahaamutarepa kui.»

5

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba, Ala maxandi»

1 «Yakosi, i xa xili ti i xui itexi ra.

Nde i yaabima?

I seniyentoe mundun xilima?

2 Gbesenxonneya xaxilitare faxama ne,

toone lonnitare halakima ne.

3 N bara xaxilitare nde to,

a xa fe sooneyama,
kono na ikorexi ra n naxa yi danke bira a
foxo ra.

4 <Mali birin xa ba a xa die yi ra, kiiti xa
kana e ra,
mixi yo naxa e mali na kui.

5 Kaametoe xa a xa xe don,
e xa baloe birin ba a yi ra hali naxan na
tunbe xora.

Mixie xa mila a xa naafuli ma, e xa a ba
a yi.>

6 Toore nun naxankate fama ne.

7 Adamadi tooroma ne a xa dunijeigiri
kui.

Na mu kanama, alo te na radexe,
a fulefule tefe fan to mu kanama.

8 Xa n tan nan a ra nu, n Alatala nan
maxandima,

n nan n ma toore masen a be.

9 A kaabanakoe rabama,
a xa fe xungbee mu kontima.

10 A tune ragoro boxi ma,
a ye rasiga xe ma.

11 A tooromixi xa fe itema,
a mixi sunnunxi rakisima.

12 A mixi kootaxi xa fe xun nakanama,
alako e waxonfe naxa sooneya.

13 A mixi madaxui suxuma gantanyi ra,
a yanfante waxonfe kanama.

14 E xa yanyi findima e be dimi ra,
e luma alo donxui naxee mu se toma.

15 Alatala tooromixi ratangama woyen
xoroxo ma,
naxan kelima yanfantee de kui.

A e ratangama senbema xa fe jaaxi ma.

16 Xaxili tide luma ne tooromixi be.
Tinxintare de balanma ne.

17 Nelexinyi na adama be Ala naxan xu-
ruma.

Wo naxa tondi Ala Senbe Kanyi xa xurui
ra,

18 barima a fi naxan sama mixi ma,
a na fan dandanma,
a fe xone naxan naminima, a na ray-
alanma.

19 A mu tondima i ratangade toore ma,
a i rakisima toore birin kui.

20 Kaame na sin boxi ma, a i ratangama
ne faxe ma,
gere na mini, a i ratangama santidegema
ma.

21 A i ratangama ne woyen jaaxi ma,
a i ba gbaloe kui.

22 I mu gaaxuma kaame ya ra,

i mu serenma sube xaape ya ra,

23 barima saate luma ne i nun dunija kui
isee tagi,

gemee nun subee mu i tooroma sonon.

24 Borisa luma ne i xonyi,
mune yo mu tima i xa goore.

25 I xa die wuyama ne,
i bonsoe gboma ne alo burunyi sexe.

26 I mu gaburi lima, i xa simaya mu
kamalixi,

alo maale fan to mu xabama a xaba temui
mu a lixi.

27 Muxu bara yi nondi kolon,
i fan xa a rame, i xa a fahaamu.»

6

Ayuba xa masenyi singe

«N ma toore gbo n ma fe jaaxie be.»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «Xa n ma toore sa maniyama nu,
xa a sa sama sikeeli ma nu,

3 a binye dangima ne baa meyenyi ra.

Na nan a toxi yusi yo mu na n ma
woyenyie ma.

4 Ala Senbe Kanyi xa tanbe bara n soxo,
na xone bara te n xaxili ra.

Ala na n gerefe a jaaxi ra.

5 Nooge fanxi dennaxe, sofale wama
menni?

Ninge wa xui meema a xa donse ya i?

6 Bande donma foxe xanbi?

Toxele pintare joxun?

7 N mu nu wama naxan xon,
na bara findi n baloe ra hali na fa kanaxi.

8 Ala xa n ma dube suxu n be,
a xa n waxonfe rakamali.

9 Ala xa n xun nakana, a xa n faxa.

10 Na kui, n madundui sotoma ne, hali n
to yi toore birin kolonxi,

n seewa n to mu gbilen Ala Seniyentoe xa
yaamari foxo ra.

11 N nan n xaxili tima senbe mundun na
fa?

N ma dije munse fanma n ma sonon?

12 N senbe gbo alo fanye?

N fate xoroxo alo wure?

13 Nde noma n malide?

Senbe mundun luxi n ma?»

14 «Tooromixi hayi na a dugutegge xa mali
ma,

hali na mu sa gaaxuma Ala Senbe Kanyi
ya ra.

15 N ngaxakerenyie bara n yanfa,
alo xure naxan xorima.

16 Neme temui, ye banbaran ye, a
radunda,

17 konɔ sogofure ra, ye birin xori.

18 Biyaasilae kira bama a ma ye fenfe ra,
e fa loe gbengberen yire.

19 Tema Biyaasilae e xun tima ye yire ra.
Seebakae fan e xaxili tima na xure ra,

20 konɔ e na menni li, e xure xorixi nan
toma.

Na kui limaniya bama ne e yi ra.

21 Wo luxi na ki ne n be.

Wo bara gaaxu n ma toore ya ra.

22 N xoro nu, n nu wo makula ne,
wo xa n xun sara wo xa naafuli nde ra?

23 N wo makula ne,
wo xa n xun sara n yaxui gbeeli nde ma?

24 Wo n xaran.

Wo n ma tantanyi masen n be,
alako n xa n sabari.

25 Nondi tan mu mixi yo tooroma.

Konɔ wo xa masenyie tan fala xun?

26 Wo bara kiiti sa,
wo mu wo tuli matixi tooromixi tan xa
woyenyi ra.

27 Wo fata kiiti jaaxi sade kiridie ma.

Wo mu yanfanteya ba wo boore yete yati
ra.

28 Kosi fa yandi, wo wo ya ti n na.

N mu wule falama wo be.

29 Wo xa kiiti tinxinxi sa,
alako n xili fanyi naxa kana.

30 Wo fe fale jaaxi mema n na?

N mu fata fe fanyi nun fe jaaxi tagi
rasade?»

7

Ayuba xa masenyi singe de idoxe

«A a mawafe Ala be»

1 «Mixi xa fe mu luxi xe dunipa ma alo
soori?

A xa dunijneigiri mu luxi xe alo walike?

2 Konyi gbatama ke xa so,
walike gbatama a sare ra.

3 N tan fan, n ke bara findi toore ra,
n ma wali sare bara findi xone ra.

4 N ne n sama, n lu ra a mane, «N kelima
temui mundun?»

Xixoli mu n tan be,

toore nan tun a ra ke birin kui.

5 Kuli dinfe n fate ra,
n kiri na borofe, yalee tife a ma.

6 N ma simaya xulun maboe xa maboe
wuri be.

7 Ala, i xa ratu a ma n ma simaya jengi
nan tun a ra,

n yae mu fe fanyi toma kore.

8 Ya naxan tixi n na,
na mu n toma sonon,
a gbe mu luxi n xa loe i ma.

9 Kunda na te, a man loe.

Adamadi fan na siga aligiyama, a mu
gbilenma fa ra.

10 A mu gbilenma a xonyi sonon,
a xa foxoe mu ratuma a xa fe ma sonon.

11 Na nan a toxi n mu n de suxuma,
n nan n ma toore ifalama ne,
n nan n mawa n ma xoroxoe kui.

12 N findixi i be baa nan na,
xa na mu a ra, daalise xun solofere kanyi,
i to fa biraxi n ma fe foxo ra yi mooli ra?

13 N na a fala, «N xa n sa, n xa xi, alako n
xa n ma toore mayanfa,»

14 i n magaaxu xiye nun laamatunyi
jaaxie ra.

15 Faxe nan tun xoli fa n ma to,
dangi yi xorie ra naxee luxi n be yi ki.

16 N ma simaya bara rapaaxu n ma,
n mu wama bufe dunipa ma sonon.

N bejin, n nii tide mu na sonon.

17 Munse na adama ra naxan a niyama i
xa i joxo sa a xon ma,

18 i nu a mato temui birin?

19 I i yae bama n na temui mundun?

I n luma n yete ra mun loxoe?

20 Xa n bara yunubi raba i ra,

na fala n be,

i tan naxan adamadi matoma.

N tan yegetixi i yi ra munfe ra matoe ra?

21 Munfe ra i mu dije n ma fe kobi ma?

Munfe ra i mu n ma yunubi xafari?

A gbe mu luxi n xa findi bende ra.

Na temui i mu n toma sonon.»

8

Bilidada Suuxaka xa masenyi singe

«Haake mu sigama Aligiyama.»

1 Bilidada Suuxaka naxa a masen,

2 «I yi woyenyi mooli falama han temui
mundun?

I xa woyenyi luxi ne alo foye.

3 Ala noma nondi mafindide wule ra?

Ala Senbe Kanyi noma tinxinyi ifude?

⁴ Xa i xa die yunubi nan nabaxi a ra, a e paxankataxi na nan ma.

⁵ Xa i tan Ala fenma, xa i Ala Senbe Kanyi makulama,

⁶ xa yunubi mu na i ma, xa i tinxin, Ala a jengi sama ne i xon ma, a i rasabati i xa tinxinyi kui.

⁷ I harige donxoe fama dangide na singe ra.»

⁸ «Fahaamui fen won babae ra, i xa xaxili soto nee benbae fan na.

⁹ Won tan mu buxi dunija ma, xaxili xonkuye mu na won be.

¹⁰ E mu fahaamui fima xe i ma? E e xaxili xa masenyie tima i be yi ki:

¹¹ Wofiri bulama xare ma?

Xure i baare findima a ra ye mu dennaxe?

¹² Hali a na a bili ma, a mu xabaxi, a lisima mafuren dangi jooge birin na.

¹³ Na nan fama rabade mixie ra, naxee neemuma Ala ma.

Tinxintare xaxili tide jonma na ki ne.

¹⁴ A xaxili tide bara kana, alo mixi naxan a kilonma sayele tee ra.

¹⁵ A na a kilon na ra, a kanama ne, a kanyi bira.

¹⁶ A luma alo sansi, ye naxan kui rafexi, a a salonyi iyan soge linlinyi ya ma laakoe xun ma,

¹⁷ a a sankee soti gеме malanxi longori ra.

¹⁸ Xa i na sansi tala naa, a lisima ne,

¹⁹ a mu fanma menni sonon.

Sansi gbete man fa bula a nu na dennaxe.

²⁰ Ala mu tinxintoe rawolema, a mu tinxintare senbe soma.

²¹ A gbe mu luxi a xa i raseewa, i xa matoxoe fale ra i fama naxan tide.

²² I xonmixie fama lude yaagi kui, e xonyie fa bira.»

9

Ayuba xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti xoxoxo»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «N na birin kolonxi nondi ra. Ala noma nondi fide adama ma di?

³ Xa Ala na kiiti safe, adama tan mu noma a de tongode a kanke ra.

⁴ A tan nan gbe na lonni nun senbe ra, nde noma tide a kanke?

⁵ Ala noma geyae talade e tide, a e mafindi a xa xone kui.

⁶ A noma boxi bunyi raserende, a a boo a ra.

⁷ A noma soge nun tunbuie ifoorode.

⁸ A tan nan koore itala, a a jere baa moronyie fari.

⁹ A tan nan tunbui birin sa, kankan na a yire.

¹⁰ A bara fe xungbee raba won mu noma naxee fahaamude.

A xa kaabanakoe mu noma kontide.

¹¹ A noma dangide n seeti ma, n mu a to. A loe, n mu no a tode.

¹² Nde noma a xa se tongoxi ragbilende? Nde noma a falade a be, <I na munse rabafe?>

¹³ Ala mu gbilenma a xa xone foxo ra.

Yete igboe xaxili tide birin birama a ya i.

¹⁴ N tan, n a yaabima di?

N woyen mooli mundun falama a be?

¹⁵ Hali nondi sa na n be, n mu noma tide a kanke.

N ma kiitisa madijefe nan tun luma n yi.

¹⁶ Xa n sa a xili, a naxa n yaabi, n mu lama a ra a bara a tuli mati n na,

¹⁷ barima a bara n tooro a gbe ra, a bara n paxankata na ki tun.

¹⁸ A mu n luma n xa malabu, a bara n ma xone xun masa a jaaxi ra

¹⁹ N mu noma a ra, barima a senbe gbo n be.

Muxu nun Ala mu noma makiitide, barima kiitisa mu na muxu tagi.

²⁰ Hali n sa tinxin nu, n de mu nondi fima n ma.

Hali yunubi mu na n ma nu,

n de kiiti rakanama ne n na.

²¹ Yunubi na n ma? N mu a kolon N nimisaxi n ma dunijeigiri nan tun na.

²² N tan be, a birin keren, barima Ala tinxintoe nun tinxintare birin paxankatama.

²³ Gbaloe na tinxintoe li,

Ala mu na toore toma.

²⁴ Tinxintare na boxi nde soto tinxintareya kui,

Ala a niyama kiitisee xa tin na ra.

Xa Ala mu a ra, nde a ra fa?

²⁵ N ma simaya xulun gila be,

A jonma beenun n xa heeri soto.

²⁶ N ma simaya dangima alo kunkui, alo sege naxan goroma toxeyore ma.

27 N na a fala,
 <N xa nɛɛmu n ma mawa ma,
 n xa ba sunnunxi, n xa n senbe so,>
 28 n ma tɔɔrɛ nan birin luma n magaaxu
 ra.
 N a kolon i mu nɔndi fima n ma.
 29 N to bara yunubi sɔtɔ,
 n nɔndi fenma n yete be munfe ra?
 30 Hali n sa n maxa nɛ ye tinsexi ra,
 hali n sa n belexe maxa xɔsi ba se ra,
 31 i n nagoroma nɛ boora,
 n xa rapaaxu n ma dugie ma.
 32 Ala mu luxi alɔ adamadi,
 n nɔma naxan xilide kiiti ma,
 alako n xa n gbe fala,
 kiitisa xa kiiti sa muxu tagi.
 33 Kiitisa yo mu na
 naxan nɔma kiiti sade n nun Ala tagi.
 34 Ala xa a xa wuri bɔnbɔ ti se ba n xun
 ma,
 a xa a xa fe magaaxuxi ba n yi ra,
 35 alako n xa nɔ wɔyende a ra gaax-
 utarepa kui.
 Kɔnɔ n ma fe to mu na ki xe, n xa lu n
 keren.»

10

Ayuba xa masenyi firin nde de idɔxɔɛ

«Ayuba maxɔrinyi tife Ala ma»

1 «N ma dunipeigiri bara rapaaxu n nii
 ma.
 Na kui n xa n gbe fala.
 Xɔnɛ naxan na n furi kui, n xa na
 makenɛn.
 2 N bara a fala Ala be, I naxa n suxu.
 I xa n nakolon i n suxuxi fe naxan ma.
 3 N tɔɔrɔfe rafa n i ma,
 n tan naxan findixi i xa daalise ra?
 Tinxintare waxɔnfe rafa n i ma?
 4 I fe to ki mu makuya adamadi fe to ki
 ra?
 5 I xa simaya maniya adamadi gbe ra?
 6 I n tɔɔrɔfe munfe ra?
 I na n ma yunubie fenfe munfe ra?
 7 I jan n ma tinxinyi kolon,
 i jan a kolon mixi yo mu n natangama i
 belexe i.
 8 I tan nan n daaxi, i tan nan n sɔntɔma.
 9 I xa ratu a ma a i n daaxi bendɛ nan na.
 I man wama n nagbilenfe menni nɛ?
 10 I bara n yailan alɔ mixi
 naxan xijɛ yailanma donse fanyi ra.
 11 I bara n fate birin yailan,

kiri, sube, xɔri, nun fase.
 12 I bara n ma simaya xɔn kuya, i bara
 hinne n na,
 i bara i jɛngi sa n nii xɔn ma.»

13 «Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon
 naxan nu na i xaxili ma n ma fe ra.
 14 I bara wa n ma yunubi tofe,
 alako i xa tondi dijede n ma.
 15 Xa yunubi na n ma, jaxankate na n be.
 Xa yunubi mu na n ma, n na yaagi kui,
 n mu nɔma n xunyi yati rakelide.
 16 Xa n sa n xunyi rakeli,
 i n bɔnbɔma i senbe magaaxuxi ra,
 alɔ yete senbema a rabama ki naxe.
 17 I xa xɔnɛ na xun masafe n ma fe ra,
 i xa jaxankate bara gbo ye.
 18 I n naminixi n nga tɛɛge i munfe ra?
 Xa n sa faxa naa nɛ nu, mixi yo mu nu n
 toma,
 19 n mu baloma nu, n nu tongoma nɛ n
 nga tɛɛge,
 n nagoro gaburi kui keren na.
 20 Naxan luxi n ma simaya ra, a mu gbo
 sɔnɔn.
 Yandi, i xa gbilen n fɔxɔ ra fa,
 sɛɛwɛ dondoronti xa lu n be
 21 beenu n xa siga aligiyama, dimi na
 dennaxe.
 N mu gbilenma dunija ma sɔnɔn.
 22 Dimi xungbe na aligiyama.
 Adama xaxili ifuma naa.
 Menni naiyalanyi yati nan findima dimi
 ra.»

11

Sofara xa masenyi singe

«Ayuba, i xa tuubi Ala ma»

1 Sofara Naamaka naxa a fala,
 2 «A mu lan mixi xa i xa yi masenyi gbege
 yaabi?
 Masenyi ratofanxi mu nɔndi fima
 masenyi ma.
 3 I jɔxɔ a ma a mixi dunduma i xa
 wɔyɛnyie ma,
 i xa yo Ala ma, mixi yo mu i rayaagi?
 4 I naxe, <Sese mu luxi n ma lonni ra,
 n bara seniyen Ala ya i.>
 5 Xa Ala sa wɔyɛn i be nu,
 6 a a xa lonni gundo masenma nɛ i be,
 naxan dangima adamadi xa fe to ki ra.

7 I noma Ala xa tilinyi kolonde?
I noma Ala Senbe Kanyi xaxili birin fahaamude?
8 Na lonni ite koore xa maite be, a tilin aligiyama be.
I noma sode na kui?
9 A kuya boxi be,
a xa gboe dangi baa ra.
10 Xa Ala sa mixi suxu, a fa a makiiti,
nondi luma na kanyi be?
11 Ala mixi jaaxie kolonma,
a tinxintaree toma.
12 Xaxilitare mu noma findide lonnila ra,
alo sofale fan to mu noma findide adamadi ra.
13 Xa i tan i yete ragbilen Ala ma,
xa i i belexe itala a be,
14 xa i gbilen tinxintareya foxo ra,
xa i a matanga i xa denbaya kui,
15 na kui i xunnakeli sotoma ne,
i senbe soto, i limaniya a fanyi ra.
16 Na temui i neemuma ne i xa toore ma,
alo xure naxan bara dangi a rakuya.
17 I xa dunijeigiri yanbama ne alo soge,
i xa dimi bama ne,
a lu alo kuye na iba.
18 I boje a raxarama ne, xaxili tide lu i be,
fe jaaxi a makuyama ne i ra, i xi xoli fanyi raba.
19 I na i sa, mixi yo mu i xa xi xoli kanama i ma.
Mixie fama ne i xa hinne e ra.
20 Kono tinxintaree xa fe xun nakanama ne,
e mu kisima, faxe nan e mamexi.»

12

Ayuba xa masenyi saxan nde

«Daalise birin na Ala xonye i.»

1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «Dunija xui nan na wo kon na.
A luxi ne yi ki alo lonni birin na wo tan gbansan yi ra.
3 Kono n tan fan, xaxili na n be alo wo tan.
Wo mu fisa n be de.
Wo naxan falaxi, nde mu noma na kolonde?
4 N na Ala maxandi,
alako n xa yaabi nde soto a ra,
tinxintoe findi a booree be mayele se ra.
5 Mixie naxee mu na toore kui, e yoma tooromixi xa toore ma.

E a falama e nun na toore nan lan.
6 Kontofili yo mu na mujetie xonyi.
Kuye batuie Ala xili maberema, kono e boje saxi.
7 Maxorinyi ti subee ma wula i, e xa i ralonni.
Xonie fan xa na masen i be.
8 Boxi mato, na fan xa findi lonni ra i be.
Yexee maxorin baa ma, nee fan xa na masen i be.
9 E birin a kolon Alatala foxi nan na ki.
10 Daalise birin nii na a xonye i,
adamadi birin jengi fatanxi a tan nan na.
11 Adama xa a joxo sa yi masenyie xon ma,
alo a de a joxo sama donse xon ma ki naxe.
12 Lonni na forie yi ra,
simaya xonkuye nan xaxili fima mixi ma.
13 Lonni nun senbe na Ala nan yi ra,
marasi nun xaxili fanyi na a tan nan be.
14 Xa Ala se kana, a mu noma rafalade soton.
Xa a tan nan mixi balanxi, na kanyi mu minima.
15 Xa Ala kankan tune ma, se birin xarama ne.
Xa a a bejin, a banbaran ye boxi ma.
16 Senbe nun nondi na a tan nan yi ra.
Mixi naxan madaxuxi nun mixi madaxui, e birin a gbe.
17 A noma marasimae suxude,
a noma kiitisee xaxili ifude.
18 Mange yolonxonyi naxan saxi mixie ma,
Ala na bama ne e ma, a a sa mange tan ma.
19 Ala serexedubee xaninma konyiya kui,
a mangasanyi rabira.
20 A masenyi bama marasimae yi, a forie xa lonni mafindima.
21 A kuntigie rayaagima, a senbemaee igoroma.
22 A gundoe makenenma, a dimi findi naiyalanyi ra.
23 A jamanee xun nakelima, a man e xun nakana.
A e rasiga, a man e rafa.
24 A xaxili bama jamanee mangee yi ra,
a e raloe gbengberenyi ma.
25 E luma alo donxui naxee mu naiyalanyi toma,
e luma alo siisilae kira ifuma naxee ma.»

13

Ayuba xa masenyi saxan nde de idoxe

«Daalise birin na Ala xonye i»

- 1 «Iyo, n ya bara na birin to, n tuli bara na me.
- 2 Wo naxan kolon, n tan fan na kolon. Wo mu fisa n be.
- 3 N tan wama ne gbansan, n xa woyen Ala Senbe Kanyi ra, n wama n yete nan xun mafalafe a be.
- 4 Wo tan bara n topege.
- Wo mu faxi seri yo ra n be.
- 5 Xa wo wo sabarixi ne nu, na nan fisa. Na nu noma findide ne lonni ra.
- 6 Wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra, wo xa n xunmafala woyenyie rame.
- 7 Wo tan wama woyen tinxintaree nan falafe Ala xili ra?
Wo wama wule nan falafe wo Marigi xili ra?
- 8 Wo wama Ala malife ne?
Wo wama Ala nan xun mafalafe?
- 9 Wo munse rabama xa a sa wo sondonyie mato?
Wo noma Ala madaxude alo wo mixi madaxuma ki naxe?
- 10 N a kolon, a wo rakorosima ne xa wo tantanma wo xa gundoe kui.
- 11 Wo mu gaaxuma a senbe ya ra?
Wo mu gaaxuma a xa xone ya ra?
- 12 Wo xa masenyie luma alo te xube, wo makanta see senbe mu na.
- 13 Wo wo sabari, wo a lu n xa woyen. Fe naxan n lima, na n lima ne.
- 14 N suusaxi n yete raminide kene ma munfe ra,
hali na to noma findide ne faxe ra n be?
- 15 Hali Ala n faxesa,
n nan n xaxili tima a tan nan na.
N nan n yete xun mafalama a tan nan ya i.
- 16 Na yati noma findide kisi ra n be,
barima tinxintare mu suusama tide a ya i.
- 17 Wo n ma masenyie rame,
wo wo tuli mati e ra.»
- 18 «Wo a lu n xa n gbe fala,
n a kolon nondi luma ne n be.
- 19 Nde noma n ma yunubi masende n be?
Xa na raba, n dunduma ne, n tin faxafe ra.»

- 20 «Ala, fe firin gbansan naba n be,
alako n naxa noxon i ma sonon.
- 21 I xonye ba n ma,
i man xa ba n magaaxufe.
- 22 Na temui n xili fa, n i yaabima ne,
xa na mu a ra n noma ne woyende, i n yaabi.
- 23 N ma yunubi nun n ma fe paaxi xasabi lanxi munse ma?
N ma yunubi nun n ma fe paaxi masen n be.
- 24 I mæxi n na munfe ra?
I n findixi i yaxui ra munfe ra?
- 25 I wama senbe xuri kanyi nan naserenfe?
I wama birafe mixi xurudi nan foxo ra?
- 26 I bara n paxankata a paaxi ra
n ma yunubie xa fe ra n naxee rabaxi n fonike temui ra.
- 27 I yolonxoniyi nan saxi n sanyie ma,
alako i xa n jere ki birin kolon,
i xa naaninyi sa n ma jere ma.
- 28 N fate na borofe ne yi ki, alo dugi xiyeen naxan xinxi.»

14

Ayuba xa masenyi naani nde

«Adama xa dunijegiri xoxoxo»

- 1 «Adama, gine bari di,
a xa simaya dunke, kontofili gbo a ma.
- 2 A luxi ne alo fuge naxan minima, a fa xaba.
A luxi ne alo niini naxan mu buma.
- 3 I wama n maniyafe na nan na, i xa n makiiti?
- 4 Nde noma seniyenyi raminide seniyentarepa kui?
Mixi yo!
- 5 Xa i tan nan mixi xa simaya konti ragirixi,
xa i tan nan nate tongoxi a xa simaya konti dande ma,
- 6 i xa gbilen a foxo ra,
alako a xa a malabu alo walike a malabuma ki naxe wali raponyi.»
- 7 «Xa wuri bili na a ra nu,
a na xaba, a xuntunyi man gbilenma ne ningi ra,
a salonyie man fan.
- 8 Xa a sanke sa bu boxi bun ma,
a xuntunyi tan naxa faxesa bendi kui,

⁹ tunε bire, a man noma findide a ra alo a singe.

¹⁰ Kono adamadi tan, xa a faxa, a senbe birin nonna ne, a mu baloxi sonon.

¹¹ Baa nun xure noma xoride,

¹² kono adamadi laaxiraxi mu kelima, fo koore xa non, a fa xunu.

¹³ A xoli n ma i xa n noxun aligiyama, han i xa xone dangima temui naxe, i fa ratu n ma.

¹⁴ Kono Adama na faxa, a man gbilenma balo ra?

N mame tima ne n ma wali kui, han n noxoe fa temui.

¹⁵ I na n xili, n fama i xa xili ratinde, barima i wama ne i xa daali xon.

¹⁶ Yakosi i n sanyi tongo ki birin igbema. I mu n ma yunubie toma.

¹⁷ N ma fe naaxie noxun beki kui, n ma yunubie xafari!»

¹⁸ «Kono geya birama a yensen ye, fanye tala a yire,

¹⁹ ye kira raboo gemεe xon ma, a boxi bendε xanin a xun.

I fan adamadi xaxili tide rabama na ki ne.

²⁰ I noma adama ra, a fa faxa. I na ge a toorode, i a xanin aligiyama.

²¹ Xa a xa die binyε sotoma, a mu na kolon.

Xa binyε bama e ma, a mu na toma.

²² Adama xa toore gbo dunina bendε fupari, a bope luma sunnunyi kui.»

15

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba xa woyenyi mu fan»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,

² «Lonnila xa yaabi noma maniyade foye ra?

A yetε igboma na nan na?

³ A noma a xun mafalade woyenyi fufafu ra?

A noma masenyi falade naxan tide mu na?

⁴ I na binyε bafe Ala ma, i na limaniya bafe mixie yi ra Ala batufe ra.

⁵ I xa fe naaxi nan a niyafe i xa woyen na ki.

I wama mixie madaxufe i de ra.

⁶ I de yati nan findixi seede ra i xa fe naaxie ma. N tan mu a ra.»

⁷ «Adama singe i tan nan na?

I singe daa geyae be?

⁸ I Ala xa gundo rame ne, alako i xa lonni soto i yetε kan be?

⁹ I munse kolon muxu tan mu naxan kolon?

I fahaamui mundun sotoxi muxu tan mu naxan sotoxi?

¹⁰ Forie na muxu ya ma naxee fori i baba be.

¹¹ I mu limaniya soto Ala xa masenyie kui, muxu naxee fala i be marafanyi ra?»

¹² «I bope texi munfe ra, han i ya bara gbeeli a i,

¹³ i de nu fa woyenyie fala xone kui Ala be?

¹⁴ Adamadi seniyen? Gine bari di tinxin?

¹⁵ Xa Ala mu lama a xa seniyentoe ra, xa koore yati mu seniyen Ala ya i,

¹⁶ adamadi go, naxan bara kana, naxan fe naaxi rabama temui birin?»

¹⁷ «I tuli mati n na, n xa na tagi raba i be. N fe naxan toxi,

n xa na fala i be,

¹⁸ lonnilae naxan masenxi, e naxan soto e babae ra e mu a noxun.

¹⁹ Ala boxi fixi e tan nan ma, xone gbete yo mu nu na sinden.

²⁰ Mixi naaxi tooroma ne a xa simaya birin kui,

konti saxi a xa simaya ma.

²¹ A halaki fe mema, mupetie baganma a ma, e a xa bojesa kana.

²² A a kolon a mu kisima, santidegema na a mamefe.

²³ A a lintanma balo fende, a a kolon a mu ratangama dimi ma.

²⁴ Toore nun kontofili bara a magaaxu, e gere tima alo mange nun a xa soorie,

²⁵ barima a bara a yetε igbo Ala ma, a bara suusa Ala Senbe Kanyi ra.

²⁶ A bara suusa Ala gereade a xa wure lefae bun ma.

27 A bara xungbo han a furi xale bara
doxo,
28 kono a fama sabatide taa kanaxie nan
kui,
naxee na birafe, mixie mu na dennaxe.
29 A xa naafuli nonna ne,
a xa bannaya kana.
Barake mu luma a xa se sotoe ma sonon.
30 A mu noma kelide dimi kui.
A bonsoe fama gande,
a sonto Ala kere foye ra.»

31 «Xa a xaxili tima fe fufafu ra, a fe fufafu
nan sotoe.
32 Beenun a xa simaya xa kamali,
a fama paxankate sotoe.
33 A luma alo sansi bogi naxee bama e
xinde ra,
alo sansi fuge naxee birama.
34 Tinxintare xa denbaya mu gboma,
mixi naxee kobiri rasuxuma tinxintareya
kui,
e xa banxie ganma ne te ra.
35 Fe paaxi mapoxunfe findima toore nan
na.
Na mapoxunyi fama a kanyi yanfade.»

16

Ayuba xa masenyi suuli nde

«Ayuba xa seede na koore ma»

1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «N bara wo xa masenyi maniyε gbegbe
me.
Wo mu fata mixi madundude.
3 Wo xa masenyie maniya foye ra.
E nonna temui mundun?
N ma yaabie bara wo raxono?
4 Xa wo tan nan nu na toorofe,
n tan fan nu noma woyende ne alo wo
tan,
n wo toonege, n yo wo ma.
5 Kono n tan mu nu na rabama,
n wo senbe soma n ma woyenyie nan na
nu, n de wo ralimaniya.»

6 «N ma woyenyi mu n ma toore bama,
n ma sabari fan mu a makuyama n na.
7 Yakosi fa, n bara tagan.
Ala, i bara n ma denbaya birin halaki.
8 I bara n fate birin ba n ma,
na bara findi seede ra n xili ma.
9 Ala xa xone bara dutun n ma,

a bara n tooro a paaxi ra,
alo n yaxui noma a rabade ki naxe.
10 N yaxuie fe paaxi falama n ma fe ra,
e n nayaagima, e n bonboma.
E birin e malanma n xili ma.
11 Ala mu n natanga fonike karinxie ma,
a n so mixi paaxie yi ra.
12 N nu bonesa nan kui,
kono a naxa n suxu,
a n imaxa, a n xun nakana.
N bara lu alo se a luma naxan bonbo ra.
13 A xa tanbee n nabilinxi yire birin,
e bara n bone soxo kinikinitarepa kui,
e n furingee ramini kene ma.
14 A n gerema alo geresoe xaape.
15 N bara sunnun donma ragoro n fate ma,
n bara n xun sin boxi ma.
16 Wa bara n yae gbeeli,
saya bara makore n na.
17 Kono n mu fe paaxi yo rabaxi.
N nu Ala maxandima seniyenyi nan kui.
18 Bende, i naxa dusu n wuli xun na,
a lu n wa xui xa makenen yire birin.»

19 «Kelifε yakosi ma fa, n ma seede na
koore ma,
n xunmafalama na yire itexi.
20 N booree na yofe n ma,
kono n nan n mawama Ala nan be.
21 N seede xa n xun mafala Ala xon ma,
alo mixi a boore xun mafalama ki naxe,
22 a xa n xun mafala barima a gbe mu luxi
n xa siga,
n mu gbilenma sigε naxan kui.»

17

Ayuba xa masenyi suuli nde de idoxoe

«N xaxili tixi gaburi nan na»

1 «N na n nii magagafe,
a gbe mu luxi n ma simaya ra, gaburi a
de rabixi n ya ra.
2 Mixie na yofe n ma, n mu noma xide.
3 Ala, yandi, taani n be,
mixi gbete yo mu tinma na rabade,
4 barima i bara n booree xaxili balan.
I naxa a lu e xa no n na.
5 E luma alo xeme naxan donse fima mixi
gbete ma,
a xa di kaamexi ya xori.
6 Mixi birin n mayelema,
e e de ye boxunma n yatagi.

7 N ya mu fa sese toma marapaaxui xa fe ra,
n fate birin bara ba n ma.
8 Tinxintɔɛ kaabama n ma,
e fa xɔnɔ tinxintaree ma.
9 Tinxintɔɛ luma a xa kira xɔn,
seniyentɔɛ senbe xun masama.
10 Wo tan birin nɔma fade,
kɔnɔ n mu laxi a ra xa n lɔnnila keren
toma wo ya ma.
11 N ma simaya kɔnti bara ɲɔn,
n mu gɛxi n ma walie ra,
n waxɔnfe mu sɔɔneyaxi n be.
12 Yi tinxintaree fe mafindima,
a falafe ra a dimi nan na naiyalanyi ra.
E naxe a naiyalanyi bara makɔre,
kɔnɔ e na falama dimi nan kui.
13 N xaxili tixi aligiyama nan na fa,
n xa sa beɛ dimi kui,
14 gaburi xa findi n baba ra,
kuli xa findi nga nun n maagine ra.
15 N xaxili tixi munse ra sɔnɔn?
N xaxili tide yo mu na fa.
16 N xaxili tide na aligiyama nan na,
n goroma dennaxe bende xɔra.»

18

Bilidada Suuxaka xa masenyi firin nde

«Mixi ɲaaxie xa xunnakanɛ»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,
2 «Wo yi masenyi mɔɔli danma temui
mundun?
Wo xa xaxili sɔtɔ alako won xa wɔyɛn a
fanyi ra.
3 Wo muxu marɔxunxi subee ra munfe
ra?
Munfe ra muxu findixi wo be xaxilitare
ra?
4 Ayuba, i tan naxan xɔnɔxi, dunija xa
dan i xa fe ra?
Geya xa tala i be a tide?»
5 «N xa a fala wo be,
mixi ɲaaxi xa fe ɲɔnma nɛ,
alɔ te xubenma ki naxe, a ba naiyalanyi
raminife.
6 A xa denbaya xa fe ɲɔnma nɛ,
a yete xa fe danma nɛ.
7 A mu a ɲerema senbe ra sɔnɔn,
a waxɔnfe fama nɛ a xun nakanade.
8 A bara suxu yeɛ ra,
a mu minima naxan kui sɔnɔn.

9 Gantanyi bara a sanyi suxu,
a mu a bama naxan yi sɔnɔn.
10 Gantanyi luuti nu nɔxunxi bende bun
ma,
gantanyi nu texi sankira xɔn ma.
11 Gaaxui bara a suxu a xa fe birin kui.
12 Kaame bara a suxu, a bara lu tɔɔre kui.
13 A fate bara ba a ma,
a salonse na bɔrɔfe saya kira xɔn ma.
14 A bara keli a xɔnyi a nu laxi dennaxe
ra,
a na sigafe mange magaaxuxi yire.
15 I nɔma lude a xa banxi kui,
a gbe mu luxi sɔnɔn.
Aligiyama bara findi a xɔnyi ra.
16 A sankee bara xara,
a salonyie bara lisi.
17 Dunija mixie bara nɛemu a ma,
e mu ratuma a xili ma sɔnɔn.
18 A bara keli naiyalanyi kui,
a so dimi kui dunija fari ma.
19 Di mu a be, i fa a i nɛ mamadi.
A nu sabatixi dennaxe,
bonsɔɛ yo mu a be menni sɔnɔn.
20 Bonsɔɛ naxee sa fama, keli sogetede
nun sogegorode,
nee fama nɛ kaabade a xa xunnakanɛ ma,
gaaxui fa e suxu.
21 Tinxintare xa maraɲɔnyi luma na ki nɛ,
Ala kolontare xa fe rabama na ki nɛ.»

19

Ayuba xa masenyi senni nde

«N nakisima na fafe»

1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «Wo fama n tɔɔrɔde han temui
mundun?
Wo n bɔɲɛ halakima wo xa masenyi ra
han temui mundun?
3 A dɔxɔ fu nan yi ki wo n konbima,
n tɔɔrɔfe mu wo yaagima?
4 Xa nɔndi na a ra, n na yunubi kui,
awa, na yunubi luma n tan nan ma.
5 Xa wo wama a masenfe n be a wo fisa n
be,
xa wo wama n ma tɔɔre findife n ma
yunubi ra,
6 wo xa a kolon xɔnɛ naxan na n ma,
na fatanxi Ala nan na,
a tan nan n suxuxi a xa yeɛ ra.
7 Xa n sa gbelegbele n ma xɔnɛ xa fe ra,
n mu yaabi yo sɔtoma.

Xa n sa wa kiiti xa sa,
kiiti tinxinxi yo mu sama.

⁸ Ala bara kira ibolon n ya ra,
n mu noma dangide,

a bara n ma kira ifofo n ma.

⁹ A bara n xun nakana,

a bara binye birin ba n ma.

¹⁰ A bara n ma fe birin nabira.

A bara n xaxili tide tala alo sansi bili
talama ki naxe.

¹¹ A bara xono n ma a jaaxi ra,
n bara findi a yaxui ra.

¹² A xa geresoe bara n nabilin,
e na n gerefe,

n mu noma n gide e ma.

¹³ A bara n ngaxakerenyie makuya n na,
n kolonmae bara yensen ye.

¹⁴ N doxo booree bara n nabepin,
n defanbooree bara n naboloo.

¹⁵ N ma xone nun n ma konyie,
nee mu n kolon sonon.

¹⁶ N na n ma konyi xili, hali n a mayandi,
a mu n ma xili ratinma.

¹⁷ N de xiri bara rapaaxu n ma gine ma,
n ma fe mu rafan n ngaxakerenyie ma.

¹⁸ Dimae yati yoma n ma.

¹⁹ N gundo xiri boore bara n xon,
n xanuntenyie bara n yanfa.

²⁰ N fate birin bara ba n ma, n xorie mini
kene ma.

Sese mu luxi sonon.

²¹ N booree, wo kinikini n ma, yandi, wo
kinikini n ma,

barima Ala nan n bonboxi.

²² Munfe ra wo n toroma alo Ala a rabaxi
ki naxe?

Wo mu nu wasa sinden?»

²³ «Xa n ma woyenyie sebexi buki kui nu,

²⁴ xa e masolixi geme ma wure ra nu,
na temui e buma ne nu abadan.

²⁵ Kono n tan a kolon n nakisima jine na
a ra.

A fama woyenyi donxoe falade dunija
ma.

²⁶ N fate na ge borode, n tan yati fama ne
Ala tode.

²⁷ N tan nan yati fama a tode n yae ra, a
mu mataalima n be.

Na kui n bone seewama ne a fanyi ra.

²⁸ Wo tan naxee maxorinyi tima, <Won a
tofofe munfe ra?»

Wo fama n ma nondi kolonde.

²⁹ Wo xa gaaxu santidegema ya ra,

barima jaxankate wo sotoma ne wo xa fe
jaaxie ma.

Na kui wo fama a kolonde a kiitisa nde
na.»

20

Sofara xa masenyi firin nde

«*Toore nan na tinxintare ke ra*»

¹ Sofara Naamaka naxa a fala,

² «I xa masenyi bara n tooro,
fo n xa i yaabi.

³ N bara marakorosi nde me
naxan bara n xaxili ifu.

N i yaabima n ma lonni ra na nan ma.

⁴ I mu a kolon kabi adama naxa daa, a lu
dunija ma,

⁵ mixi jaaxie xa xunnakeli mu buma?
E xa jalexinyi dunke?

⁶ Hali a xa fe gbo ye,
hali a xunyi koore li,

⁷ a fama sontode a lu alo se naxan tide mu
na,

a kolonmae nu fa maxorinyi ti, <A na
minden?»

⁸ A dangima ne alo xiye.

⁹ A kolonmae mu a toma sonon,
a loema ne a xa mixie ma.

¹⁰ A xa die setaree kima see ra,
e baba naxee muna.

E baba xa naafuli gbilenma ne na mixie
ma.

¹¹ Senbe naxan nu na a yi ra a fonike ra,
na birin kanama ne, a findi bende ra.

¹² Fe jaaxi na rafan mixi ma,
a fa na ragata a furi kui,

¹³ a mu a bepin,
a mu gbilen na foxo ra,

¹⁴ a xa donse findima posome nan na a furi
kui.

¹⁵ A naafuli naxan donxi, a fama na
boxunde.

Ala yati na bama ne a furi kui.

¹⁶ A boximase xa xone nan besuma,
biida nan a faxama.

¹⁷ A harige naxan sotoxi,
naxan bara gbo ye alo xure,

¹⁸ a na birin nagbilenma ne,
a mu noma na sese donde.

Na mu findima jalexinyi ra a be,

¹⁹ barima a bara se ba toromixie yi ra.

A bara e xa banxie ba e yi ra, a mu naxee
tixi.

²⁰ Wasabali nan to nu a ra a xa mile kui,

a harige keren mu ratangama.
 21 A to nu se birin mapɔxunxi a yete nan be,
 a xa heeri mu buma.
 22 A ne na a xa fanyi tagi,
 tɔɔɔ sin temui nan na ki a ma.
 23 A dege temui, Ala fama a tɔɔɔde a xa xɔne ra,
 na tɔɔɔ fa findi a xa donse ra.
 24 Xa geresose lanmadi mu a tɔɔɔ,
 geresose xungbe nan nawalima a xili ma.
 25 Hali a tanbe tala e a sɔxɔxi naxan na,
 fe magaaxuxi gbete fama ne a lide.
 26 A xa naafuli birin luma dimi nan kui,
 te fa na birin gan a xɔnyi.
 27 Ala a xa yunubi makenen ma,
 adamadie na sare ragbilen a ma.
 28 A xa naafuli birin sigama ne
 Ala xa xɔne lɔxɔe.
 29 Ala na nan fima mixi jaaxi ma ke ra.
 Na bara findi Ala janige ra na mixi mooli be.»

21

Ayuba xa masenyi solofere nde

«Munfe ra tinxintaree mu tɔɔɔma?»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «Wo wo tuli mati n ma masenyi ra.
 Wo xa na raba n be.
 3 Wo dije n be, n xa wɔyen.
 N na ge, wo fa yo n ma.
 4 N nan n xun mawaxi mixi nan xili ma?
 Fɔlɔ yi temui ma, n dijema munfe ra fa?
 5 Wo wo ya ti n na, wo xa n fate igbe.
 Wo mu kaabaxi xe n fate ma?
 6 N nan n mapɔxun a ma,
 gaaxui nan n suxuma,
 n fate birin nu seren n ma.»
 7 «Munfe ra mixi jaaxie buma dunija ma?
 Munfe ra e findima xemɔxi senbema ra?
 8 E xa die xun nakelima,
 e bɔnsɔe fan fe fanyi sɔtoma e ya jije ra.
 9 E xa denbayae luma bɔjesa kui,
 gaaxui yo mu e ma,
 Ala fan mu e tɔɔɔma.
 10 E xa tuuræ senbe gbo,
 e tema e xa ninge ginæ ma,
 nee die barima, e furi mu birama.
 11 Na mixi jaaxie xa die fare boronma,

12 e sigi sama maxasee, kɔra, nun xule xui ra.
 13 E xa simaya kamalima heeri kui,
 e man fa faxa faxe sɔɔneyaxi ra.»
 14 «A nun, e nu a falama ne Ala be e xa simaya kui,
 <I makuya muxu ra, muxu mu wama i xa seriye kolonfe.
 15 Muxu Ala Senbe Kanyi rabatuma munfe ra?
 A maxandife findima geeni mundun na muxu be?»
 16 N a kolon e harige mu nu fatanxi e yete xa ra,
 n nan n makuyama mixi jaaxie xa marasi ra na nan ma.
 17 Kɔɔ halaki mixi jaaxie lima temui birin ne?
 Ala gbaloe gbege ragirima e ma a xa xɔne kui?
 18 E xa fe kanama a gbe ra,
 alɔ maale lagi foye
 naxan na fanafananma?
 19 Ala jaxankate ragatama e xa die be?
 Munfe ra a mu e tan yati jaxankatama?
 20 A lanma e tan yati xa e xa tɔɔɔ to e ya ra,
 e tan yati xa Ala Senbe Kanyi xa xɔne kolon.
 21 Xa mixi jaaxi ge faxade,
 a mu a xa denbaya xa tɔɔɔ kolonma.
 22 Adamadi noma lonni nde fide Ala ma,
 mangeya birin na
 naxan ma yaamari bun ma?
 23 Mixi nde faxama bɔjesa kui,
 a senbe gbo,
 kontɔfili yo mu lu a ma,
 24 a fate fan, a xɔrie xɔɔxɔ gben.
 25 Kɔɔ mixi gbete tan faxama tɔɔɔ kui,
 a mu heeri yo nemunnemun.
 26 Na mixi firinyi birin sama bendæ ne,
 kuli fa e don.
 27 N wo xa mapɔxunyie kolon a fanyi ra,
 wo wama nɔndi rakanafe n na naxee xafe ra.
 28 Wo naxæ, <Kuntigi xa banxi na minden?
 Mixi jaaxi xɔnyi na di?»
 29 Kɔɔ wo mu maxorinyi tixi biyaasilæ ma?
 Wo mu wo tuli matixi e xa dentæge ra?
 30 Mixi jaaxi mu gbaloe sɔtoma gbaloe lɔxɔe,

a ratangama ne na xone ma.
³¹ Nde tima a ya i a a makiiti?
 Nde a xa wali kobi sare ragbilenma a ma?
³² Mixie a xaninma gaburi,
 e man fa binye sa a ma menni.
³³ Gaburi bende mu a tɔɔroma,
 a binye soto pama gbegbe ra.
³⁴ Na kui, wo n madunduma madundui
 fuyan na di?
 Madaxui masenyie nan tun na wo xa
 lonni masenyie kui.»

22

Elifasi Temanka xa masenyi saxan nde

«Ayuba xa gbilen Ala ma»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,
² «Adama tide na Ala be?
 Ade, adama lonnixa noma a yete gbansan
 nan malide.
³ I xa tinxinyi findima geeni mundun na
 Ala Senbe Kanyi be?
 I lufe nondi kui, na Ala malima di?
⁴ Ala na i paxankatafe i xa tinxinyi nan xa
 fe ra?
 A na kiiti jaaxi safe i ma na nan ma?
⁵ I xa fe jaaxi mu gboxi xe?
 I xa yunubie mu wuyaxi xe han a dangi a
 i?
⁶ I bara see rasuxu seeke ra i ngaxak-
 erenyie yi ra.
 I bara e xa sosee yati ba e ma,
 i e mageli ti.
⁷ I mu nu mixi kima ye ra, ye xoli nu
 naxan ma,
 i mu nu kaameto kima donse ra.
⁸ I nu boxi soma senbema nan yi ra,
 naa findi yete igboe satabide ra.
⁹ I nu kaaje ginsee nun kiridie keru ne e
 belexe igeli ra.
¹⁰ Na nan a toxi i rabilinxi gantanyie ra,
 fe magaaxuxie i sotoxi.
¹¹ I mu na dimi jaaxi tofe?
 I mu na ye tofe i madulafe naxan xora?»

¹² «Ala mu na koore ma?
 Tunbuie mato, e itexi ki naxe.
¹³ I fa a falama munfe ra,
 <Ala munse kolon?
 Ala naxan na nuxuie fari ma,
 na noma kiiti sade be?
¹⁴ Nuxuie na Ala nun adamae nan tagi.

Ala a jere ma koore ma,
 konɔ a mu noma adamae tode.»
¹⁵ I wama lufe na kira fori nan xon ma,
 tinxintaree na dennaxe kabi temui
 xonnakuye?
¹⁶ E faxa ne e xa simaya konti mu kamali,
 alɔ ye banbaranxi se xaninma ki naxe.
¹⁷ E a fala ne Ala be,
 <Gbilen muxu foxo ra.
 Ala Senbe Kanyi noma munse rabade
 muxu be?>
¹⁸ Konɔ Ala nan harige gbegbe fi e ma.
 Na nan a toma n mu n tuli matima mixi
 jaaxie xa marasi ra.
¹⁹ Tinxintaree mixi jaaxie xa halaki toma
 ne,
 a findi e be jalexinyi ra.
 Mixi fanyie yoma ne e ma, e a fala,
²⁰ <Muxu yaxuie bara soto,
 te bara e xa naafuli gan.>
²¹ Na kui, i tan xa i xa fe yailan i tan nun
 Ala tagi,
 alako i xa bɔnesa soto, i man xa heeri
 kolon.
²² I xa tin a xa marasi ra,
 i xa a xa masenyi masoto i bɔne kui.
²³ Xa i man gbilenma Ala Senbe Kanyi ma,
 a fama i xun nakelide.
 I xa fe jaaxi makuya i xonyi ra,
²⁴ i xa xema woli xure ma,
 na xema naxan kelixi Ofiri boxi ma.
²⁵ Na temui Ala Senbe Kanyi nan findima
 i harige ra,
 a findi i xa xema nun gbeti joxo ra.
²⁶ Ala Senbe Kanyi nan fama rafande i ma
 dangife fe birin na.
 I fama i xaxili tide a tan nan na.
²⁷ I na a maxandi, a i xa dube suxuma ne.
 Na temui i xa i gbe laayidi rakamali a
 mabiri.
²⁸ A i xa natsee sooneyama ne,
 a te yanbama i be i xa kirae birin xon ma.
²⁹ Ala a niyama ne i xa mixi magoroxi
 rakeli,
 barima a luma na mixi mooli mali ra.
³⁰ A noma yunubitare yati rakiside,
 i xa seniyenyi saabui ra.»

23

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde

«Ala na minden?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

2 «To fan n ma yaxaseri masa xɔrɔxɔ,
a xa kote gbo n xun,
n senbe bara nɔn.
3 Xa a sa li n nu nɔma Ala tode nu,
xa a sa li n nu nɔma sigade a xɔnyi nu,
4 n nan n xaxili kui ifee birin falama ne a
be nu.
5 Na kui n nu nɔma ne a xa yaabi kolonde,
alako n xa fahaamui sɔtɔ na kui.
6 A fama a senbe birin naminide n ma
kiitife ra?
Ade, a a yae nan tima n na tun.
7 Na temui a n ma tinxinyi toma ne,
a fa nɔndi fi n ma.»

8 «Kɔnɔ Ala mu toma sogetede,
a mu toma sogekorode.
9 N a fenma kɔla ma, n a fenma yirefanyi
ma,
kɔnɔ a mu toma.
10 Kɔnɔ a tan n toma a fanyi ra.
A na ge n tode, a nɔndi fima n ma.
11 N biraxi ne a fɔxɔ ra,
n a xa sɛriye birin nabatu.
12 N mu a xa yaamarie bepinxi.
A waxɔnfe findixi ne n waxɔnfe ra.»

13 «Nde nɔma a xa nate tongoxi masa-
rade?
A wama naxan xɔn, a na nan nabama.
14 A naxan janigexi n ma fe ra,
a fama na nan nagiride n ma.
A fama fe gbete fan sade na fari.
15 Na nan a toma n gaaxuma a ya ra.
N na a xa fe maɔxun, n mu suusama.
16 Ala bara limaniya ba n yi,
Ala Senbe Kanyi bara n magaaxu,
17 kɔnɔ n mu dunduma na dimi xa fe ra,
na dimi mu nɔma n na.»

24

*Ayuba xa masenyi solomasaxan nde de
idɔxɔe*

«Ala kiiti sama temui mundun?»

1 «Munfe ra Ala Senbe Kanyi mu lɔxɔe
ragataxi kiiti safe ma?
Munfe ra a xa mixie mu na lɔxɔe kolonxi?
2 Mixie naaninyie tɔnxuma masigama,
e xurusee mupama, e e ragbengben yire
gbete.
3 Kiridie xa sofale mupama e ma,

kaape gine xa ninge rasuxuma a yi ra
seke ra.
4 E setaree xa kira balanma e ya ra,
e tɔɔrɔmixie karaxanma e xa e nɔxun.
5 Tɔɔrɔmixie minima subaxe ma baloe
fende e xa die be,
e walima alɔ sofale gbengberenyi ma,
e mu donse yo sɔtɔma.
6 E xe xabama tinxintaree be,
e e xa sansi bogie bama e be.
7 E kɔe radangima xinbeli ra,
dugi yo mu e yi ra e naxan felenma e ma.
8 Tunde e bundama naxan kelima geyae
kɔn na,
bage to mu e be,
e e xide fenma gemɛe longori ra.
9 Kiridi nga xipe bama e de i,
seke rasuxuma setaree yi ra.
10 Nee mageli nan sigama.
E kote xaninma kaame ra e ma.
11 E sansi xorie wuruma, e ture ba a i,
e weni bogi boronma, e weni ba a i.
E na birin nabama ye xɔli ra e ma.
12 Mixie e mawama taa kui.
Mixi maxɔnɔxie xili tima,
kɔnɔ Ala gbe fe yo mu na na fee.»

13 «Mixi jaaxie, nee mu naiyalanyi kolon,
e mu na kirae kolon,
e mu e jɛrema nee xɔn ma.
14 Faxeti kelima subaxe ma,
a tɔɔrɔmixi nun setaree faxa,
a mune ti kɔe ra.
15 Kuye na ifɔɔrɔ, yɛnela a falama,
<Mixi yo mu n toma,>
a fa mini dugi dusuxi a yatagi xun na.
16 Kɔe ra mupetie naadee kanama,
yanyi ra e e yete mabalan banxie kui.
Naiyalanyi mu rafan e ma hali.
17 E tan, kɔe findixi e be e xa yanyi nan
na,
dimi nan e malima.»

18 «Banbaranyi fama tinxintaree xaninde,
a dankaxi nan a ra dunja ma.
A mu weni bilie toma sɔnɔn.
19 Aligiyama yunubitɔe xa fe danma ne,
alɔ soge linlinyi balabalanyi ye xɔrima ki
naxe.
20 Gine naxan xipe fixi yunubitɔe ma,
na neemuma ne a ma,
kulie tan fa a don.
Mixi yo mu ratuma a ma sɔnɔn.

Na kui a xa tinxintareya bara tala
 alo sansi talama ki naxe.
 21 A fe jaaxi rabama gine dibaritare ra,
 a mu kinikinima kaape gine ma.
 22 Kono Ala naxan fata na tuurae suxude
 senbe ra,
 e nii rapaaxu e ma,
 23 a nee luma e xa bonesa kui,
 a fa bira mixi gbete tan ma fe fono ra.
 24 Mixi minima waxati nde nan nabade,
 kono na waxati na kamali,
 a xa fe xuben a jon.
 Adamadi luxi ne alo maale na mo xe xun
 ma,
 maale xabee fa a xaba.»

25 «Nde noma n ma masenyi matandide?
 Nde noma a falade nondi mu a ra?»

25

Bilidada Suuxaka xa masenyi saxan nde

«Mangeya na Ala nan yi»

1 Bilidada Suuxaka naxa a fala,
 2 «Mangeya na Ala nan yi,
 fo won xa gaaxu a ya ra.
 A tan nan bonesa ragirima koore ma.
 3 A xa gali konti noma kolonde?
 Nde na a xa soge yanbe mu naxan lima?
 4 Adama tinxinma di Ala ya i?
 Gine bari di seniyenma di?
 5 Xa kike xa yanbe yete yati mu gbo Ala
 be,
 xa tunbuie mu seniyen a ya i,
 6 adamadi go,
 naxan xurun alo kuli,
 naxan findixi kuli yore di gbansan na?»

26

Ayuba xa masenyi solomanaani nde

«Nde noma Ala senbe fahaamude?»

1 Ayuba naxa a yaabi,
 2 «I fata senbetare malide.
 I fata mixi ralimaniyade.
 3 I fata lonnitare raside.
 I xaxili fanyi masenma,
 4 kono i na masenma nde be?
 Nde na xaxili fixi i ma?»
 5 «Mixi faxaxie serenma baa nun boni bun
 ma.
 6 Aligiyaama naade rabixi Ala ya tode ra,

a naa igbexi.
 7 Ala nan koore daaxi,
 a a singan kuye ma,
 a boni singan a yete ma.
 8 A tune ye ragatama nuxuie kui,
 ye xa binye man mu no e boode.
 9 A a xa kibanyi ya makotoxi nuxuie nan
 na.
 10 A naaninyi saxi naiyalanyi nun dimi
 tagi.
 11 Koore serenma, a kaabama Ala xaape
 xui mefe ra.
 12 A senbe baa imaxama,
 a baa yexee magaaxuxi iboma a xaxili
 fanyi ra.
 13 A kere foye koore raseniyenma,
 a belexe bonimase gixi socomma.
 14 Xa yee findixi a xa wali xurie nan na,
 won mu noma naxee fahaamude a fanyi
 ra,
 nde noma a senbe magaaxuxi tan fahaamude?»

27

*Ayuba xa masenyi solomanaani nde de
 idoxe*

«Fo n xa nondi fala»

1 Ayuba man naxa masenyi ti:
 2 «N bara n kali Ala Senbe Kanyi ra,
 naxan mu nondi fima n ma,
 naxan bara n nafe xone ra,
 3 danmi n jengima,
 danmi n jengi naxan fatanxi Ala ra na
 nan n fate i,
 4 tinxintareya mu minima n de i,
 N mu wule falama.
 5 Han n faxa, n mu nondi fima wo ma,
 n mu n yete tojengeema.
 6 N tan a kolon n tinxin, sese man mu n
 bama menni.
 N mu n ma fe jaaxi yo kolon.»
 7 «N yaxui xa suxu alo mixi jaaxi,
 n gerefa xa suxu alo tinxintare.
 8 Ala na nate tongo a xa na mixi molie
 faxa,
 xaxili tide yo mu luma e be,
 9 Ala nee maxandi xui tongoma e tooro
 temui?
 10 Ala rafan na mixi molli ma?
 A Ala maxandima temui birin?»

11 «N xa Ala senbe masen wo be,
n mu Ala Senbe Kanyi waxonfe noxunma
wo ma.
12 Wo birin bara yi to a fanyi ra,
wo fa woyenyi fufafu falama munfe ra?»
13 «Ala naxan nagirima mixi jaaxi ma,
Ala Senbe Kanyi naxan soma a yi ra ke ra,
na nan yi ki:
14 A xa die na wuya, e faxama san-
tidegema nan na,
a xa mamadie faxa kaame ra.
15 A xa mixi ndee na lu,
nee fa faxa a xanbi,
e xa kaape ginse mu wama e xa fe ra.
16 A xa naafuli na gbo ye alo meyenyi,
a xa dugi na wuya alo bende gbege
malanxi,
17 a tan nan na malanxi,
konɔ tinxintɔe nan na dugi ragoroma a
ma,
seniyentɔe nan na naafuli sotoma.
18 A xa banxi luma alo turunturunyi,
alo xoni keri xa bage di.
19 A bannaxi nan a sama,
konɔ a ragatama a tɔɔɔxi nan na.
A na a ya rabi, sese mu na a yi ra sonon.
20 Gaaxui a suxuma terenna ra,
alo banbaranyi, alo turunnaade kɔe kui.
21 Foye xungbe a xaninma,
a a tala a sabatide.
22 Tanbee wolima a ma, a mu bama a ra,
fo a xa a gi ne.
23 Mixie jɛlexinma ne a xa xunnakane ra,
e yo a ma.»

28

*Ayuba xa masenyi solomanaani nde de
idɔxɔe man*

«Lɔnni na minden?»

1 «Yire na na gbeti bama boxi ma
dennaxe,
xeema raxunude fan na na.
2 Yire na na wure bama boxi ma dennaxe,
geme raxunuxi fan wure gbeeli ramin-
ima.
3 Mixi yili gema boxi bun dimi kui na see
fenfe ra.
4 E yili gema wula i,
dennaxe makuya mixi sabatide ra.
Menni mixi goroma luuti ma boxi bun ma.
5 Baloe minima boxi fari,

konɔ a bunyi tan luma alo te nan yiriyir-
ima.
6 Menni e geme tofanyie toma,
e xeema fuji raminima.
7 Xoni xaape mu menni kira kolon,
sege mu menni toma.
8 Sube magaaxuxi mu e jɛrema menni,
yete mu dangima naa.
9 Konɔ adama tan geme xɔɔxɔe gema,
han a geya bunyi li.
10 A yili gema geme kui,
alako a xa naafuli to.
11 A ye kira balanma,
a te xaninma naa alako a xa se noxunxi
to.»
12 «Konɔ lɔnni tan toma minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?
13 Adama mu lɔnni tide kolon.
Lɔnni mu toma dunija mixi baloxie tagi.
14 A mu toma dabonyi xungbe kui,
a mu toma baa ma.
15 A mu sarama xeema ra, a mu sotoma
gbeti ra.
16 A mu sama sikeeli ma xeema seeti ma,
xa na mu a ra geme tofanyie seeti ma.
17 A maniyɛ mu na.
A maniyɛ mu findi xeema ra,
a mu findi geme tinsexi ra,
a mu findi xeema pɔoti tofanyi ra.
18 Lɔnni tide gbo diyaman be,
a sotɔfe tide gbo geme tofanyi be naxan
toma baa ma.
19 Lɔnni maniyɛ mu findi geme tofanyi ra,
naxan kelixi yire makuye.
A mu maniyama sikeeli ra alo xeema.»

20 «Na kui, lɔnni kelixi minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

21 A noxunxi nimasee ma naxee na boxi
ma,
a noxunxi xonie ma naxee na koore ma.
22 Aligiyama bara a xa fe nde me, konɔ a
mu a kolon.
23 Ala nan lɔnni kira kolon,
a tan nan a lingira toma,
24 barima a tan nan dunija nun koore
igbema han e dande.
25 A to ge foye nun ye itaxunde,
26 a to ge tune, seyamakonyi, nun galanyi
yamaride,

27 awa, a naxa lonni ramini, a a mato a fanyi ra.

28 Na kui a naxa a fala adamadie be, Ala xa yaragaaxui findixi lonni nan na, fe jaaxi bejinfe findixi xaxili fanyi nan na.»

29

Ayuba xa masenyi donxoe

«N ma temui fanyi dangixi»

1 Ayuba naxa yi masenyi ti:

2 «Xa n ma temui dangixie nan a ra yi ki nu,

Ala nu meenima n ma temui naxe.

3 A xa naiyalanyi to nu na n xun ma, a to nu te tima n be kira xon ma dimi kui.

4 N senbe nu gbo na temui, n nun Ala de nu fan.

5 Na temui Ala Senbe Kanyi nu na n seeti ma,

n ma die fan nu na n nabilinyi.

6 N ma fe birin nu sooneyaxi, xije nun ture nu gbo n yi ra.»

7 «N to nu sigama taa sode de ra, jama nu na dennaxe,

8 fonikee nu kira ibama ne n be, forie nu keli e ti n binyafe ma.

9 Kuntigie nu e sabarima ne n ya ra,

10 mangee nu woyenyi so n yi, e tan dundu,

11 barima naxan na n xui me, a fe fanyi fala n ma fe ra.

Naxee nu n toma, n nu rafanma e ma.

12 N nu tooromixie malima, n nu kiridie kima, booree nu nsemuma naxee ma.

13 Mixi naxan nu na saya kira xon ma, na nu dubama ne n be.

N nu kaape gine bope raseewama.

14 N nu n jere ma tinxinyi kui, nondi nu findixi n yuge nan na.

15 N nu findixi saabui fanyi nan na donxui nun mabenyi be.

16 N nu findixi babe nan na setaree be, n xonee mali e xa toore kui.

17 N nu tinxintaree xa fe xun nakanama, n misikiine ratanga e xa fe kobie ma.

18 N nu a maroxunma saya n lima heeri nan kui,

n ma simaya fa kamali alo baa de ra meyenyi.

19 N nu a maroxunma n ma duniyeigiri sooneyama ne, alo sansi naxan sanke bara ye li, a salonyi xini soto.

20 N nu a maroxunma n xun nakelima ne temui birin, n tanbe woli senbe ra.»

21 «Mixie nu e tuli matima ne n na, e e sabari n ma marasi ramefe ra.

22 N ma masenyie nu rafanma e ma, e mu nu e matandima.

23 E nu n mamema alo mixi ture mamema ki naxe,

e n ma woyenyi birin suxu seewe kui.

24 E na n yatagi to, e birin nu e xaxili tima n na.

25 N nu e rapere ma, n nu luxi ne e be alo e xa mange,

naxan doxoxi kibanyi kui e tagi, a nu tooromixie madundu.»

30

Ayuba xa masenyi donxoe de idoxoe

«Ayuba xa seewe bara findi sunnunyi ra»

1 «Konon yakosi tan, fonikee n mayelema, naxee babae nu findixi n be fuyantee ra, n nu yoma naxee ma.

2 E yusi mu nu na n be, barima senbe yo mu nu e be.

3 Kaametoe nan nu e ra, naxee nu sigama gbengberen yire baloe fende.

4 E nu joogee matalama fotonyie kui, wuri sankee gbansan nan nu findima e xa donyi ra.

5 Mixie nu e kerima jama ya ma, alo mupeti kerima ki naxe.

6 E nu yigiyama geme longorie nan na geyae kon na,

7 xa na mu a ra kunsie bun ma.

8 Fuyantee nan nu e ra, naxee nu bara keru boxi kui.»

9 «Konon yakosi fa, nee nan n mayelema e xa sigie nun e xa masenyie ra yi ki.

10 N ma fe mu rafan e ma.

E de ye boxunma n yatagi ma, e nu fa e makuya n na.

11 Kabi Ala n nabolo n ma toore kui, e xa mayele mu jonma.

12 Yi mixi ya mapɔxunxie kelima n xili ma,
e nu gantanyi jaaxie te n be.
13 E n ma kira ibolonma n ya ra.
14 E luma alo soori jaaxie, naxee soma taa
kui tete yale ra.
15 Gaaxui bara n suxu,
n ma fe xun bara rakana,
n ma kisi bara dangi n na alo nuxui
dangima ki naxe.»
16 «Yakosi, a gbe mu luxi n ma simaya xa
ɔn,
n ma toore bara kamali.
17 N ma toore bara gbo ye,
n mu xima koe ra sonon.
18 A luma alo dugi nde nan xirixi n konyi
ma,
a xa n faha.
19 Ala bara n nagoro han
n bara lu alo boora, xa na mu a ra te
xube.»
20 «Ala, n bara i xili, konɔ i mu a ratinxi.
N bara ti i ya i, alako i xa n to.
21 I bara toore jaaxi doxo n ma,
i senbe bara no n na.
22 A luxi alo turunnaade bara n nate koore
ma.
23 N a kolon i na n xaninfe aligiyama ne,
duniɔa mixi birin sigama dennaxe.»
24 «Konɔ mixi naxan na saya kira xon ma,
na mu Ala maxandima xe?
Mixi naxan na toore kui,
na mu Ala makulama xe?
25 N mu n ya ye ramini tooromixi be nu?
N mu kinikini setare ma nu?
26 N wa heeri nan xon ma,
konɔ naxankate nan n lixi.
N wa lufe naiyalanyi nan kui,
konɔ dimi nan dusuxi n xun na.
27 N boje na toorofe loxo birin.
28 N na dimi kui,
naiyalanyi yo mu na.
N tixi pama tagi, n nu fa wa n xui itexi ra.
29 N bara lu alo wula i baree nun burunyi
xon jaaxie.
30 N kiri bara fooro n ma,
n fate birin kui na iganfe.
31 N ma kora sunnunyi xui tima,
n ma xule non fe wa xui ramini.»

31

Ayuba xa masenyi donxoɛ raponyi

«Yunubi sare nan ya»

1 «N nate tongo ne,
n naxa yabu ginɛdimedi ra.
2 Ala munse janigema n be koore ma?
Ala Senbe Kanyi ke mundun fima n ma
kelife ra a ma?
3 Setareɔa mu ragataxi mixi jaaxi xa be?
Naxankate mu tinxintare xa lima?
4 Ala mu nu n foxi birin matoma xe?
A mu nu n ma santongoe birin kontima
xe?»
5 «Xa n bara n jere wule kui, xa n bara
mixi madaxu,
6 Ala xa n maniya sikeeli tinxixi ra.
A n ma tinxinyi toma ne.
7 Xa n bara kira tinxixi bejin,
xa n boje bara bira n ya waxonfe foxo ra,
xa n bara n manxo fe jaaxi ra,
8 mixi gbeteɛ xa n ma sansi sixie bogi don,
n ma sansi sixie birin xa matala boxi ma.
9 Xa gine xoli bara n suxu,
xa n bara bira n doxo boore xa gine foxo
ra,
10 n ma gine xa bande jin xeme gbete be,
a tan nun na xa kafu,
11 barima yene findixi fe jaaxi nan na,
kiitisae naxan makiitima a xoroxoɛ ra.
12 Yene, te nan a ra naxan sigama ganyi ti
ra han yahannama,
a mixi harige birin xun nakana.»
13 «Xa n mu findi mixi tinxixi ra nu n ma
konyie mabiri,
muxu to nu galanbuma,
14 n Ala yaabima di nu?
N nan n yete xun mafalama di nu?
15 Ala keren xa mu muxu birin daaxi
muxu nga tege i?
Ala keren xa mu muxu birin nabaloxi
muxu nga xije ra?»
16 «Xa n mu setaree ki nu,
xa n mu kaaje gine mali nu,
17 xa n keren bara n ma donse don,
n mu kiridi ki,
18 n naxan xuru, n findi a be babe ra kabi
a yore ra,
naxan nga kaaje gine bara lu n xonyi kabi
a tegeɛxi a ma,»

19 xa n mu tɔɔrɔmixi ki dugi ra nu,
 20 na kanyi lu a mu duba n be
 na dugi xa fe ra naxan kelixi n ma yexexe
 xabe ma,
 21 xa n bara kiridi nde tɔɔrɔ,
 n to a kolonxi kiitisae nɔndi fima n ma,
 22 n belexe xa bolon n tunki ma,
 n xorie xa magira,
 23 barima n gaaxu Ala xa paxankate ya ra
 a gbe ra,
 n mu noma sese ra a senbe ya i.»

24 «Xa n bara n xaxili ti n ma xema ra,
 xa n bara la n ma naafuli ra,
 25 xa n bara jalexin n harige xa gboe ra,
 n naxan soto n ma dunijeigiri kui,
 26 xa n bara n ya ti soge nun kike xa yanbe
 ra,
 27 n fa nee batu n boje kui gundo ra,
 n nan n belexe sunbu e xa binye bun ma,
 28 Ala xa n paxankata,
 barima na fe mooli mu fan,
 n bara findi yanfante ra Ala mabiri.»

29 «N bara jalexin n xonma xa tɔɔre ra,
 n seewa a xa paxankate ra,
 30 n tan naxan mu nu tinma a dankade n
 de ra,
 n xa na yunubi mooli raba?
 31 N ma xɔɔɔe birin mu nu a falama xe:
 <A n de wasaxi sube ra>?
 32 N nu biyaasilae yigiyama ne alako e
 naxa xi tande.
 33 N bara n ma fe jaaxie nɔxun n boje
 kui alo
 adamadie darixi a ra ki naxe? Ade.
 34 N bara gaaxu nama xa woyenyi ra,
 xa na mu a ra n xabile xa woyenyi ra,
 n fa lu n xonyi nɔxunyi kui n mu nɔndi
 fala? Ade.»

35 «Xa mixi na naxan tinma a tuli matide
 n na,
 n ma masenyi donxɔe nan na ki.
 Ala xa n yaabi.
 A naxan toma n ma, a xa na sebe,
 36 n xa na dɔxɔ n xun ma, n xa a gbaku n
 kon ma.
 37 N dentegɛ sama ne a be,
 alo mixi dentegɛ sama mange be ki naxe.
 38 Xa n ma boxi nde bara xonɔ n xili ma,
 xa mixi nde ya ye bara silon na,

39 xa n bara donse nde don n mu a
 rawalima sare fi,
 xa n bara a kanyi tɔɔrɔ,
 40 mengi naxan na n ma boxi ma, na xa
 findi tunbe ra,
 n ma fundenyi xa findi jooge jaaxi ra.»

Ayuba xa masenyi donxɔe nan na ki.

32

Elihu xa masenyi singe

«Ala nan lonni fima mixi ma»

1 Yi xeme saxanyie naxa ba Ayuba xa
 woyenyi yaabife, barima a nu a yete
 findixi nɔndi fale nan na. 2 Na kui Elihu,
 Barakeeli Buusika xa di, naxan fatan
 Rama xabile ra, a boje naxa te Ayuba xili
 ma, barima na nu a yete findixi nɔndi fale
 nan na Ala ya i. 3 A boje naxa te a boore
 saxanyie xili ma, barima e mu nu noma
 Ayuba yaabide hali e to a kolonxi nɔndi
 mu nu a be. 4 Na mixi saxanyie to nu moxi
 a be, Elihu mame ti na nan ma woyenfe
 ra Ayuba be. 5 Elihu nu bara a to, yaabi
 yo mu nu na yi mixi saxanyie yi ra fa. Na
 kui a boje naxa te.

6 Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxa a
 fala,
 «Fonike nan n na, forie nan wo tan na.
 N gaaxu n ma marakolonyi sade wo ya i
 na nan ma.

7 N naxe, «Fori nan fata woyende, a xa
 simaya xonkuye xa fe ra.»

8 Konɔ Ala Senbe Kanyi nan xaxili fima
 adama ma.

9 Simaya xonkuye gbansan xa mu xaxili-
 maya fima mixi ma,
 forie gbansan xa mu findixi nɔndi kanyie
 ra.

10 Na kui n bara wo maxandi,
 wo xa wo tuli mati n ma marakolonyi ra.»

11 «N bara wo xa masenyi rapɔnyi mame,
 n bara n tuli mati wo xa masenyi birin na,
 wo naxan falaxi Ayuba xa fe ra.

12 N bara wo xa masenyie rame, konɔ wo
 mu nɔxi Ayuba yaabide,
 wo mu nɔxi nɔndi makenende a be.

13 Wo naxa a fala de,
 «Won tan bara ge lonni sotode.
 Won xa lu Ala xa yi xeme rafahaamu,

adamadi mu noma na rabade.»

¹⁴ Ayuba mu a xa masenyi tixi n tan xa xili ma.
N fan man mu a yaabima wo xa masenyie ra.»

¹⁵ «Limaniya bara ba wo yi ra.
Yaabi yo mu na sonon wo naxan tima.

¹⁶ N bara wo xa masenyi dande to,
yaabi yo mu minima wo de kui fa.

¹⁷ Yakosi n xa n gbe fala,
n tan fan xa n ma lonni masen kore,

¹⁸ barima fe gbege na n furi kui.

N xaxili na n tutunfe,

¹⁹ alo weni neene naxan xufuxufufe,
a wama a sase bulafe.

²⁰ N xa woyen alako n boje xa goro.
N de xa yaabi ti.

²¹ N mu mixi yo rafisama a boore be,
n mu taamixiya rabama mixi yo be.

²² N mu fata taamixiya ra,
n na na raba, Ala n naboloma ne.»

33

Elihu xa masenyi singe de idoxe

«Xunmafalama xa lu Adama be.»

¹ «Yakosi Ayuba, i i tuli mati n ma masenyi ra,

i xa n ma woyenyi rame.

² N bara n de rabi,
n nenyi bara keli.

³ N ma masenyi kelixi n boje fiixe nan kui,

nondi nan minima n de i.

⁴ Ala Xaxili bara n daa,
Ala Senbe kanyi jengi bara n findi mixi jije ra.

⁵ Xa i noma n yaabide,
i xa na raba.

⁶ Won firin birin lan Ala ya i.
N fan yailanxi bende nan na.

⁷ Na kui i naxa gaaxu n ya ra.

⁸ Konon i bara woyenyi nde fala,
n naxan mexi n tuli ra.

⁹ I bara a fala, <N seniye, n mu yunubi rabaxi,

¹⁰ konon Ala man na fe nde tofe n na,
n findixi a yaxui ra naxan ma.

¹¹ A bara n sanyi mabalan yolonxonyi kui,
a nu fa n foxi birin igbe.»

¹² Konon n xa a fala i be,

nondi mu i be na fe kui,
barima Ala gbo mixi be.

¹³ I wama Ala rakiitife munfe ra?
A mu yaabi fima a xa fe rabaxi birin ma.

¹⁴ Ala fe masenma won be ki nde ra,
konon won mu won joxo sama na xon ma.

¹⁵ A noma woyende xiye ra koe ra,
mixi xima temui naxe e xa sade ma.

¹⁶ A noma adamadie tuli rabide na temui,
a e rakolon fee ra naxee kelixi a tan ma,

¹⁷ alako e xa kira jaaxi bejin,
a man xa e ratanga e yete kan igbofe ma.

¹⁸ Na kui, a e ratangama ne gaburi gbaloe ma,

a e ratanga santidegema ma.

¹⁹ Ala man noma masenyi tide adamadi be a xa toore nde ra,
naxan xone soma han a xorie kui a xa fure dagi tagi.

²⁰ Donse yati fa rapaaxu a ma, a mu no a degede.

²¹ A fate ba a ma, a xorie birin sa kene ma.

²² A makore aligiyama ra, Sayamaleke fa a foxo ra.»

²³ «Konon xa xera xunmafalama nde sa lu a be

maleke galie ya ma,
naxan fama tinxin ki masende na kanyi be,

²⁴ Na kui, xera xunmafalama findima saabui fanyi ra a be,

Ala hinne a ra, a a masen Ala be,
<A rakisi faxe ma, n bara a xunsare ba.»

²⁵ Na kui, a fate man gbilenma dimedija,
a man fonike senbe soto.

²⁶ Adamadi na Ala hinnente maxandi,
a Ala yatagi toma ne seewe kui,

Ala fa tinxinyi fi a ma.

²⁷ Na kanyi beeti bama ne mixie ya i, a a fala,

<N yunubi rabaxi ne,
n tinxinyi madalin,
konon na sare mu ragbilenxi n ma a ki ma.

²⁸ Ala bara n xoreya,
n tan naxan xun nu tixi aligiyama ra.

A man bara gbilen naiyalanyi masen na n be.»

²⁹ Ala nan na rabama adama be,

keren, firin, han saxan,

³⁰ alako a xa a ba faxe yi,

a xa a lu naiyalanyi kui.»

31 «Ayuba, i tuli mati n na,
i xa i sabari, i xa n ma masenyi rame.
32 Xa yaabi nde na i be, i xa na fala,
barima n wama nɔndi fife i ma.
33 Kɔnɔ xa na mu a ra, i tuli mati n na,
i xa i sabari alako i xa xaxili sɔtɔ n na.»

34

Elihu xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti tinxin»

1 Elihu naxa a masen,
2 «Lɔnnilae, wo wo tuli mati.
Xaxilimae, wo n ma masenyi rame,
3 barima tuli wɔyenyi sensima,
alɔ nenyi donse sensima ki naxe.
4 Won xa tinxinyi sugandi,
won xa bira fe fanyɔ fɔxɔ ra.»

5 «Ayuba naxe, <N tinxin, kɔnɔ Ala mu
nɔndi fixi n ma.
6 Hali n to tinxinxi, a bara n lu alɔ wule
fale.
N mu yunubi yo rabaxi, kɔnɔ n na tɔɔre
jaaxi kui.>

7 Nde yaagi sɔtɔxi dangi Ayuba ra?
8 A bara a jɛre tinxintareya kui,
a bara lu fe jaaxi rabae ya ma.
9 A bara a fala,
<Geeni mu na adamadi be
naxan birama Ala waxɔnfe fɔxɔ ra.>

10 Xaxilimae, wo wo tuli mati n na.
Ala nun fe jaaxi tagi ikuya,
Ala Senbe Kanyi mu tinxintareya kolon.
11 A mixie xa fe rabaxi sare ragbilenma e
ma,
a kote dɔxɔma e xun ma e nun naxan lan.
12 Ala mu nɔma fe jaaxi rabade.
Ala Senbe Kanyi mu nɔma tinxinyi
kanade.
13 Nde a ti a xa dunija yamari?
Nde dunija taxuxi a ra?
14 Xa Ala mu a jɛngi saxi adamadie xɔn
ma nu,
a fa a xaxili nun a jɛngi ba e yi,
15 adamadi birin faxama kerenyi nan na
nu, e findi bendɛ ra.
16 Xa xaxili fanyɔ na i yi ra,
i xa i tuli mati n ma masenyi ra.
17 Tinxintare nɔma dunija yamaride?
I Tinxintɔe Senbema nan kalamuma?
18 I nɔma a falade mange be,
<Mixi xuri di nan i ra?>

I nɔma a falade kuntigie be,
<Wo jaaxu?>

19 Ala mu mange rafisa mixie be,
a mu bannae rafisa setaree be,
barima a tan nan birin daaxi.
20 Faxɛ man e birin tɛrennama nɛ.
Namae e xunyi ikelima, kɔe kui e birin
sɔntɔ.
Senbema yati faxama nɛ fɔyɔgɔntɔn.
21 Ala adamadie xa kira birin matoma,
a e fɔxi igbe.
22 Dimi mu na naxan nɔma tinxintaree
nɔxunde.
23 Ala hayi mu na temui xɔnkuye ma mixi
makiitife ra.
24 A nɔma senbema xun nakanade ma-
furenyi ra,
a fa mixi gbeteɛ dɔxɔ e jɔxɔe ra.
25 A na e xa fe jaaxi to,
a nɔma e bade dunija ma kerenyi ra kɔe
kui.
26 A nɔma e bɔnbɔde alɔ mixi kobi jama
ya xɔri,
27 barima e mɛɛxi a xa seriye nan na,
e a xa kira bɛjin.
28 E bara a niya setare wa xui xa Ala li.
Ala tɔɔrɔmixi malima.
29 Xa Ala a sabari, nde nɔma a kalamude?
Xa Ala a nɔxun, nde nɔma a tode?
Adamadi mu nɔma na ra,
jamanɛe yati mu nɔma na ra.
30 Ala mu tinxintare luma mangeya kui,
alako a xa gantanyi te jama be.
31 Na mixi mɔɔli mu a falama Ala be,
<N bara gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra n ma
jɔxankate xa fe ra.
32 N fe jaaxi naxan nabaxi,
na masen n be, n mu na rabama sɔnɔn?>
33 Ala lanma a xa a sare fi?
I tan nan a matandife, n tan mu a ra,
i tan nan yaabi tima.
34 Xaxilimae nun lɔnnilae naxee e tuli
matixi n na,
muxu birin bara lan yi ma:
35 Ayuba wɔyɛnfe xaxilitarepa nan kui,
lɔnni mu a yi.
36 Ayuba xa jɔxankata han a dande,
barima a xa masenyie mu tinxin.
37 A xa yunubi xun nan tun masafe.
A wɔyɛnma muxu be yetɛ igbɔpa ra,
A a xa Ala matandi xun masama a xa
wɔyɛnyi ra.»

35

Elihu xa masenyi saxan nde

«Ala i xa fe kolon»

- 1 Elihu naxa a fala,
 2 «I ƚɔxɔ a ma nɔndi na i be i na a fala,
 <N ma tinxinyi fatanxi Ala nan na?»
 3 I bara a maxorin,
 <Geeni mundun na n be xa n mu yunubi
 rabama?»
 4 N tan nan i yaabima na ra, i tan nun i
 booree.
 5 Koore mato. Nuxui mu na i xun ma xe?
 6 Xa i yunubi raba, na findima tɔɔre ra Ala
 nan be?
 Xa i a matandi, na findima kote mundun
 na a be?
 7 Xa i tinxin, na findima geeni mundun na
 a tan be?
 8 I xa fe ƚaaxi nɔma adamadi nan
 gbansan tɔɔrode,
 adamadi naxan luxi alo i tan.
 I xa tinxinyi fan nɔma findide geeni ra
 adamadi nan gbansan be.
 9 Mixie e wa xui mema barima fe ƚaaxi
 rabae wuya.
 Mixie xili tima na kobija xa fe ra.
 10 Kɔnɔ mixi yo mu a falama,
 <N Daa Mange Ala na minden,
 n beeti bama naxan be kɔe ra,
 11 naxan lonni fima adamadie ma
 dangife subee ra naxee na duniƚa ma,
 dangife xɔnie ra naxee na kuye ma?»
 12 Mixie xili tima, kɔnɔ a mu e yaabima
 fe ƚaaxi rabae xa yete igboƚa xa fe ra.
 13 E xili tima fufafu,
 barima Ala mu a tuli matima e ra,
 Ala Senbe Kanyi mu e xui ramema.
 14 Kɔnɔ i tan nan a falaxi a i mu Ala toxi,
 i xa fe saxi a ya i, i na a mamefe tun.
 15 A mu nu xɔnɔ i xa matandi woyenyie
 ma sinden.
 16 Ayuba, i bara i de rabi fufafu xaxil-
 itareƚa falafe ra.»

36

Elihu xa masenyi naani nde

«Ala adama rasima»

- 1 Elihu man naxa a fala,
 2 «I xa mame ti, n fama n ma lonni
 masende i be Ala xa fe kui.
 3 N ma lonni kelima yire makuye ne.

- N nɔndi fima ne n Daa Mange ma.
 4 Wule yo mu na n ma masenyi kui.
 I nun naxan a ra yi ki,
 tinxintɔe nan a ra naxan xa lonni kamal-
 ixi.»
 5 «Ala senbe gbo,
 a mu yoma mixi yo ma.
 A senbe gbo, a ƚanige fan.
 6 A mu a luma mixi ƚaaxie xa bu,
 a meenima tɔɔromixie ma.
 7 A meenima ne tinxintɔee ma,
 a e rasabati mangee seeti ma kibanyi,
 a e xa fe ite e xa bu abadan.
 8 Kɔnɔ xa e suxuxi tɔɔre nan kui,
 9 a e xa fe ƚaaxie masen e be,
 e naxee rabaxi e xa yete igboƚa kui.
 10 A marasi fanyi fi e ma,
 a a fala e be e xa tinxintareya beƚin.
 11 Xa e e tuli matima a ra, e na seriye
 rabatu,
 e xa simaya xɔn kuyama ne heeri kui, e
 xa fe birin sɔɔneya.
 12 Kɔnɔ xa e mu e tuli matima a ra,
 e faxama ne santidegema ra lonnitareƚa
 kui.
 13 Tinxintaree xɔnɔma,
 e mu Ala maxandima a na e suxu temui
 naxe.
 14 E faxama e fonike nan na langooe ya
 ma.
 15 Kɔnɔ Ala tɔɔromixie rakisima ne e xa
 tɔɔre saabui ra.
 Tɔɔre nan marasi fima e ma.»
 16 «A wama i tan fan nakisife i xa tɔɔre
 kui,
 alako tɔɔre naxa i raxeten,
 alako donse fanyi xa lu i yi ra.
 17 Kɔnɔ i na a raba alo mixi ƚaaxie,
 ƚaxankate naxan lan a xa dɔxɔ mixi
 ƚaaxie ma,
 na kiiti tinxinxi nan dɔxɔma i fan ma.
 18 I naxa yo Ala ma i xa xɔne kui,
 i naxa gbilen Ala ƚɔxɔ ra se nde xa fe ra.
 19 I wa xui nɔma i raminide i xa tɔɔre kui?
 I nɔma na rabade i yete senbe ra?
 20 Kɔe naxa findi i be mixi tɔɔro se ra,
 21 i naxa bira fe ƚaaxi ƚɔxɔ ra i xa tɔɔre
 xa fe ra.
 22 Fisamante nan Ala ra a senbe xa fe ra.
 Nde nɔma a raside?
 23 Nde nɔma a yamaride?
 Nde nɔma a falade, <I bara tantan?»

24 I xa a xa kewali matoxo,
alo mixie luma a ba ra beeti ra ki naxe.
25 Adamadi birin bara a xa wali to,
duniya birin a toma kelife yire makuye.
26 Ala senbe gbo, won mu noma na birin
kolonde.
Won mu noma a xa abadan konti kolonde.
27 A ye tonbie mafindima tune ra,
a fa a ragoro boxi ma.
28 Nuxuie nan tune ye rayensenma
adamadi birin xun ma.
29 Nde noma nuxui xa wali fahaamude?
Nde noma galanyi xa fe kolonde?
30 A seyamakonyi ragoroma baa ma,
a naiyalanyi xungbe ramini.
31 A pamane makiitima nee nan na.
A baloe fima e ma a fanyi ra.
32 A seyamakonyi wolima a waxonde.
33 Galanyi xui mixie rakolonma ne tune
xa fa ma,
hali xuruse goore fan nakolonma ne,
e nu fa gbata e makorede e lingira ra.»

37

Elihu xa masenyi suuli nde

«Ala xa kewali senbe gbo»

1 «N boje serema na nan ma.
2 Wo wo tuli mati Ala xui ra,
na xui gbe naxan minima a kere i.
3 A xa seyamakonyi koore birin nafema
ne, a duniya naaninyi birin li.
4 Na dangi xanbi galanyi bula.
A luma alo Ala wama a xui xungbe xa me
yire birin.
5 Ala xui findixi kaabanakoe nan na.
A fe xungbe rabama won mu naxan
fahaamuma.
6 A a falama balabalanyi be, <Goro boxi
ma.>
A tune ye fan nagoro a gbegbe ra.
7 A adamadi xa wali birin danma ne
kerenyi ra,
alako e xa a kolon a tan nan na birin
nagirima.
8 Sube xaape fan soma e lingira na temui
ne.
9 Turunnaade foye kelima a yire,
a sa findi foye xinbeli ra koola ma.
10 Ala a pengi foye findima balabalanyi ra
a baa ye fari birin naxorocho gben,
11 a nuxuie raxinbeli, a a xa seyamakonyi
lu e ma.

12 A xa yamari nan na birin na,
a tan nan nee birin naperema duniya
bende fupi fari,
a waxonfe rabafe ra.
13 Na birin luma alo luxusinyi
a boxi isee xunsinma naxan na,
xa na mu a ra, alo fe fanyi a hinnema e ra
naxan na.»

14 «Ayuba, i xa i tuli mati n ma masenyi
ra.
I xa Ala xa kaabanakoe mato.
15 I na birin naba ki kolon Ala yi ra?
A seyamakonyi raminima nuxui kui ki
naxe, i na kolon?
16 Nuxui luma koore ma ki naxe, i na fan
kolon?
Na birin findixi Ala xa lonni xungbe nan
na
naxan maniye mu na.
17 Foye fure nefi mini,
kuye ifurama i tan naxan ma,
18 i fan noma koore walaxe nde yailande
alo Ala?
19 Muxu naxan masenma Ala be na fala
muxu be ba.
Na lonni mooli mu muxu yi.
20 N na woyen, fo mixi gbete xa na radangi
ne a ma?
Fo fe nde xa fala a be a fa kolon soto na
ma?
21 Yakosi soge mu toma nuxuie xanbi ra,
fo foye e ba a ya ma.»
22 «Yanbe tofanyi nde na kelife koola ma,
naxan findixi Ala xa nore xungbe ra.
23 Adama mu noma Ala Senbe Kanyi lide.
A senbe gbo,
a tinxin.
A mu noma tinxintoe toorde.
24 Adama lan a xa gaaxu Ala ya ra na nan
ma.
Yeti igboe mu rafan a ma.»

38

Ala xa masenyi singe Ayuba be

«Ayuba, n yaabi xa i noma»

1 Ala naxa Ayuba yaabi turunnaade foye
kui, a naxe,
2 «Nde na n ma walie ya isofe a xa
xaxilitare woyenyie ra?
3 I i tagi ixiri gben alo gbangbalanyi,
n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

4 I nu na minden n to nu dunija daama?
Na fala ba xa lonni kanyi na i ra.

5 I a kolon nde dunija maniyaxi?
Nde a maniyε luutie italaxi?

6 Dunija bunyi na minden?
Nde gεmε tixi dunija na naxan fari?

7 Nde na raba tunbuie to nu e sεεwε xui itema,
malekε bεεtibae fan to nu n xili matoxoma?»

8 «Nde baa naadεe balan,
n to a ramini boxi ma?

9 N tan nan nuxui ragoro a ma, n dimi
dusu a xun na,

10 n a naaninyi sa alako a naxa dangi
menni ra.

11 N tan nan dande sa mɔrɔnyie bε,
alako e naxa te, e a radangi a i.»

12 «I bara yaamari fi lɔxɔε keren i xa
simaya kui subaxε xa mini,

13 a xa mixi jaaxie raterenna, a e
makenen?

14 Dunija birin makenenma nε subaxε
naiyalanyi kui,
a lu alo bendε bunda tɔnxuma saxi naxan
ma.

A yire birin toma nε alo dugi mapingixi.

15 Kɔnɔ mixi jaaxie tan bara kuma
naiyalanyi ra, e senbe bara kana.»

16 «I baa ye kelide kolon?

I bara baa bunyi li?

17 I bara aligiyama sode dε to?

I bara saya naadε igbε?

18 I dunija igboja kolon?

A fala n bε xa i na fe birin kolon.»

19 «Naiyalanyi kelima minden?

Dimi xɔnyi na minden?

20 I na yiree kolon?

I naa siga kira kolon?

21 Xa i na birin kolon, awa i jan nu bara
bari,

i xa simaya gbo.

22 I balabalanyi ragatade kolon?

I bara na yire to?

23 N na balabalanyi ragataxi tɔɔrε temui
nan ya ra,
gere ti lɔxɔε ya ra.

24 Seyamakɔnyi kelima minden a yensen
yε?

Foye naxan kelima sogetede, na a jεrεma
dunija ma di?

25 Nde tunε kira rabɔɔma,
a seyamakɔnyi nun galanyi yamari e xa
mini?

26 Nde a niyaxi tunε xa bira boxi ma
mixi mu na dennaxε alo gbengberen yire?

27 Nde a niyaxi jooge xa bula wula i?

28 Nde findixi tunε baba ra?

Nde xini raminima?

29 Nde balabalanyi daaxi naxan kelima
koore ma?

30 Nde a niyama baa ye xa xinbeli a
xɔrɔxɔ,
a findi balabalanyi ra,
a dusu baa xun na a xɔrɔxɔ alo gεmεe?»

31 «I tan nan tunbuie sa koore ma,
kankan xa lu a yire a tofan ki ma?

32 I tan nan tunbuie raminixi e waxati
alako adamadie xa nɔ sube tɔnxumae
tode e ya ma?

33 I koore yamari ki kolon?

I bara so boxi yailan ki kui?»

34 «I fata nuxuie yamaride alako ye xa
banbaran yε?

35 I fata seyamakɔnyi yamaride alako e xa
i xa wali raba?

E luma i xa yaamari bun ma, a falafe ra,
<Muxu na be?»

36 Nde lonni rasoxi adamadi bɔjε kui,
a a xaxili daa?

37 Xaxilima mundun nɔma nuxui birin
kontide?

Nde nɔma ye ragorode keli koore ma,

38 alako boxi xa bunda, xube xa findi
boora ra?»

39 «Yεtεε nε saxi kaamε ra e ma,

40 i tan nan sube fima e ma e xa kaamε
ba?

41 Xaxae go, e xa die nε wama koore ma,
i tan nan e baloma?»

39

Ala xa masenyi firin nde Ayuba bε

«Nde mεenima subee ma?»

1 «I wula i si di bari temui kolon geyae
fari?

I bara xeli to di bari ra?

2 I e xa furi maxanin kike k̄onti kolon beenu e di bari waxati xa a li?

3 E na e sa, e di barima, alako e xa fulun e furi xa x̄one ma.

4 E xa die na m̄o, e keli e nga xun ma, e mu fa s̄on̄on.»

5 «Nde luuti baxi sofale ma, a a rab̄enin wula i?

6 N tan nan wula findixi a x̄onyi ra n a lu yire, f̄ox̄e sunbuxi b̄ende ra dennax̄e.

7 Taa xa wundui mu rafan a ma, a mu tinma mixie xa a rap̄ere.

8 A wula isama j̄ooge fende a balose ra.»

9 «I n̄oma s̄exe ninge rawalide? A k̄oe radangima i xa ḡore kui?

10 I n̄oma a xiride sari ra, a xa b̄oxi buxa i b̄e?

11 I i yigi suxuma a senbe gbe ra? I n̄oma i xa wali xungbee taxude a ra?

12 I n̄oma a x̄ede x̄e xabe, a xa i mali i xa baloe rasode?»

13 «X̄oni m̄oli nde na na naxan gabutenyi dunkee ib̄onb̄oma s̄ēwe kui, k̄on̄o e mu tofan gbongboe gabutenyie b̄e.

14 A a x̄ēe sama b̄oxi ma, a e lu m̄eyenyi bun ma alako wuyenyi xa lu e ma,

15 a mu a māoxun sube nde n̄oma tide e fari, e bula.

16 A mu m̄enima a xa die ma, a luma alo a gbe mu e ra.

17 A na m̄oli rabama barima Ala mu l̄onni nun xaxili fanyi fixi a ma.

18 K̄on̄o a na a gi f̄olo, a soe ragie nun soe luma n̄e a xanbi ra.»

19 «I tan nan soe senbe fima a ma? I tan nan a k̄onyi xabee rakuyama?

20 I tan nan a niyama a xa n̄o tugande alo katoe,

a birin magaaxu a xui ra?

21 A b̄oxi iboronma a sanyi ra, a j̄el̄exinxi a senbe ra.

22 A mu gaaxuma sese ya ra, a mu a magbilenma santid̄egema ya i.

23 Tanb̄e nun e sase gbakuxi a ma,

24 a gbataxi tunganma, a xulun a gide gere yire.

25 Gere sara na fe, a tan kelima n̄e fa keren na a gereso ki ma.»

26 «I xa l̄onni bara a niya s̄ege xa a j̄ere koore ma sigafe ra yire-fanyi ma?

27 I tan nan yaamari fima a ma a xa a t̄ēe sa yire itexi?

28 K̄oe ra, a yigiyama ḡeme longori ra geyae fari.

Menni nan findixi a b̄e a makantade nan na.

29 A subee toma na yire makuye n̄e, a baloma naxee ra.

30 Sube xinde j̄oxun a xa diȳore b̄e. Binbi lu d̄ede a na m̄enni.»

40

Ala xa masenyi saxan nde Ayuba b̄e

«Nde mu lama Ala ra?»

1 Alatala man naxa a masen Ayuba b̄e,

2 «I tan naxan Ala Senbe Kanyi kalamuma, i suusama a rakiitide?

Xa l̄onnila na i tan na, yaabi nde ti yi birin ma ba.»

3 Ayuba naxa Alatala yaabi,

4 «Mixi xuri di nan n na.

N tan i yaabima munse ra?

N bara n d̄e suxu n b̄el̄exe ra, n dundu yen.

5 N w̄oyen n̄e keren, n naxa w̄oyen firin. Na xanbi, n mu sese sama na fari s̄on̄on.»

6 Ala man naxa a masen Ayuba b̄e turun-naade foye kui,

7 «I i tagi xiri gben alo gbangbalanyi, n xa max̄orinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

8 I mu laxi a ra n ma kiiti tinxin?

I wama n̄ondi bafe n yi ra n̄e, a xa lu i tan b̄e?

9 I senbe gbo Ala gbe b̄e?

I xui magaaxu alo a gbe?

10 Na kui, i i maxiri n̄ore nun xunnakeli ra ba,

i xa tofan, i xa i senbe masen.

11 I xa i xa x̄one magaaxuxi ramini ba, i yete igboee xun nakana.

12 E birin kuntan, mixi jaaxie igbantu e yire.

13 B̄ende radin e birin xun na, e balan gaburi kui.

14 Na temui n fan yete yati i matoxoma ne, barima i yete senbe bara i rakisi.»

15 «Mali mato ba a fanyi ra, na sube magaaxuxi n naxan daaxi alo n i fan daaxi ki naxe. A nooge donma alo ninge.

16 A senbe gbe na a gungui ne, senbe malanxi a furi kiri bun.

17 A xuli senbe gbo alo konde bili, a sanyi fasee wuya, e gadara.

18 A xorie luxi alo yoxui, xa na mu a ra wure.

19 Ala xa daalise fisamante nan a ra, konko a gaaxuma Ala xa santidegema ya ra.

20 A a baloe fenma geyae kon sube xaape ya ma.

21 A xima niini bun ma, a a noxon dabonyie kui.

22 A a malabuma wuri bilie niini bun ma, naxee na dabon de ra.

23 Dabonyi ye xa gboe mu a magaaxuma. Yuruden xure na banbaran ye, a mu a tooro ma.

24 A ya rabixi noma suxude?

A noma suxude gantanyi ra, a noe xa tunba?»

25 «I noma sope suxude konyi ra? I noma a de xiride, i a ba ye xora?

26 I noma a noe, xa na mu a ra a de tunbade, i luuti sa a ma?

27 A i mayandima i xa a fulun?

A hayi na woyenyi noxonme ma a falafe ra i be?

28 Wo saate xirima?

A findima i xa konyi ra a xa simaya kui?

29 I noma berede a ra alo xoni di? I noma a xiride, a findi i xa die xa bere se ra?

30 I noma a matide?

Yulee a itaxunma e bore ma?

31 I noma a kiri masoxode tanbee ra?

I noma a xunyi soxode soxose nde ra?

32 Gere ti a be,

na mu neemuma i ra.

I mu na ifirinma sonon.»

41

Ala xa masenyi naani nde Ayuba be

«Ala xa daalise senbema»

1 «Mixi mu noma a ra,

a xa toe gbansan findima gaaxui nan na.

2 Xa mixi mu suusama a ya ra, nde fa noma suusade n tan ya ra?

3 Nde n donixi se nde ra n naxan nag-bilenma a ma?

Dunija birin findixi n gbe nan na.

4 N mu noma dundude na sope xa fe ma, a salonsee senbe gbo, a man tofan.

5 A bura feere na nde be?

Nde mu gaaxuma a pinyie ya ra?

6 Nde noma a de rabide?

A pinyi magaaxuxie a de kui rafexi.

7 Xalee fatuxi a kiri ma alo soori xa wure lefa,

8 e xetenxi e bore ra,

foye sode yati mu na e tagi

9 e fatuxi e bore ma a fanyi ra.

10 A na pengi senbe ra,

yanbe nan luma mini ra,

a yae fan luxi alo geesege soge.

11 Te yiriyiri minima a de i,

e fulefulee nu fa yensen ye kuye ma.

12 Tuuri nde minima a noe,

na luxi ne alo fifa naxan doxoxi te ma, a satunfe.

13 A pengi findima te ra,

te yiriyiri nu fa mini a de i.

14 Senbe xutunxi a konyi ra,

birin gaaxuma a ya ra.

15 A kiri xorocho, a senbe gbo.

16 A kanke luxi alo geme xungbe.

17 A na ti, limaniya bama ne senbema yi ra,

e seren, e e gi.

18 Santidegema na din a ra,

a mu a xabama.

Tanbe mooli yo mu na naxan noma a soxode.

19 Wure luxi ne a be alo sexe,

yoxui lu a be alo wuri boroxi.

20 A mu gaaxuma tanbee ya ra,

laati kuni luma a be alo maale lagi.

21 Gbendegela luma a be alo sexe,

tanbe xungbe mayele a be.

22 Bele xepenxi nde nun tunbee na a furi bunyi,

nee luma boora tirindin na ne alo sari to yire buxama.

23 A baa ixufuxufuma alo ye ne satunma,

a dabonyi lu alo ture ne satunma.

24 A na a pere ye xora,

moronyi fixe nan luma te ra a xanbi ra.

²⁵ Mange yo mu a be dunija,
a daaxi ne, gaaxui yo mu a yi.
²⁶ A a ya ragoroma ne daalise yete igboe
ma,
a findixi subee birin ma mange nan na.»

42

Ayuba xa yaabi firin nde nun Ala xa masenyi donxo

¹ Ayuba naxa Alatala yaabi,
² «N bara a kolon i noma fe birin na,
sese mu noma i janige kanade.
³ I a masen ne i xa masenyi kui,
«Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare
woyenyie ra?»
I nondi, n bara woyen a xaxilitare daaxi,
n mu nu i xa kaabanakoe fahaamuxi.
I xa fe rabaxie gbo n xunyi be.
⁴ I man a masen ne,
«I tuli mati n na, n xa woyen.
N xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.»
⁵ A singe n nu i xa fe ifale nan mema,
konɔ yakosi, n bara so na fe kui.
⁶ N a kolonxi na nan ma n naxan nabaxi
a mu fan.
N bara tuubi,
n bara n magoro bende,
n te xube maso n ma sunnunyi kui.»

⁷ Alatala to ge a xa masenyi tide Ayuba
be, a naxa a masen Elifasi Temanka be, «N
bara xonɔ i tan nun i boore firinyie ma,
barima wo mu nondi falaxi n ma fe ra, alo
n ma konyi Ayuba a rabaxi ki naxe. ⁸ Na
kui wo ninge nun yexee kontonyi solofere
ba serexe gan daaxi ra wo yete be. Wo sa
Ayuba fen, a xa duba wo be. Wo mu nondi
falaxi n ma fe ra alo Ayuba a rabaxi ki
naxe, konɔ n mu wo paxankatama wo xa
daxupa ma Ayuba xa fe ra.»

⁹ Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka,
nun Sofara Naamaka naxa fe birin naba
alo Alatala a yamari e ra ki naxe. Alatala
naxa Ayuba xa dube suxu. ¹⁰ Ayuba to
ge dubade a booree be, Alatala naxa a
harige birin nagbilen a ma. A man naxa
na harige xun masa donxo firin dangife a
singe ra.

¹¹ Ayuba xunyaen nun a taarae nun a
kolonma birin naxa fa a xeebude a xonyi,
e e dege yire keren. E naxa a nu tooro
sa, e a kunfa ba toore xa fe ra Alatala

nu bara naxan donxo a ma. Kankan naxa
kobiri kole keren nun xurunde xema
daaxi keren fi a ma.

¹² Alatala naxa barake sa Ayuba dangife
a singe ra. A naxa yexee wulu fu nun
naani soto, joxome wulu senni, ninge
wulu keren, nun sofale wulu keren. ¹³ A
naxa di xeme solofere nun di gine saxan
soto. ¹⁴ A xa di gine singe nu xili ne
Yemima, a firin nde Kesiya, a saxan nde
Kerenapuku. ¹⁵ Gine yo mu nu na na boxi
ma naxan nu tofan Ayuba xa die be. E
baba naxa ke fi e fan ma, alo a rabaxi ki
naxe e maaxeme be.

¹⁶ Na dangi xanbi, je keme je tongo
naani naxa sa Ayuba xa simaya xun ma.
A naxa a xa die to, a xa mamadie, a
tolobitee, nun a tolontolonyie. ¹⁷ Ayuba
xa simaya kamalixi ne a fanyi ra, a fa
laaxira.

Yabura Dawuda Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi beeti kitaabui nan na. Annabi Dawuda naxa yi beeti wuyaxie sebe Ala saabui ra, a e malan kitaabui kui danxaniyatose be. A naxa beeti ndee sa kitaabui kui namijonme gbete naxee sebe alo Asafi (Yabura 50). Beetibae nu yi beetie bama Ala xa horomobanxi kui sali temui. Dawuda to beeti ndee sebe, a naxa yaamari fi beetibae ma na beeti lanma a xa ba ki naxe (Yabura 3:3, 4:1). To danxaniyatose fan noma yi beetie bade e gbe ki.

Bafe na ra, yi beetie findixi misaali xungbe nan na danxaniyatose be kabi temui xonkuye. Mixi noma rakoraside yi beetie kui a Ala wama ne mixie xa e boje xa fe masen a be. Xa kontofili nde na mixie furi kui, Ala tinma e xa na masen a be, a findi Ala maxandi ra. Xa mixie na sofe fahaamui kui Ala xa gboe xa fe ra, e noma na fan masende Ala be, a findi Ala matoxoe ra. Adamadi lanma a xa na fe mooli birin masen e Marigi Ala be. Ala wama na de masare mooli xon ma a tan nun danxaniyatose tagi.

Ala xa i mali yi xaranyi ra, a xa a niya i fan xa masenyi ti Ala be naxan na i furi kui, alako a fan xa i yaabi, wo de xa fan. Amina.

Yabura Dawuda

1

Kira firinyi

Ala xa seriye

¹ Nelexinyi na adama nan be, naxan mu birama mixi jaaxi xa marasi foxo ra, naxan mu a jereema yunubitoe foxo ra, naxan mu a makorema mixie ra, naxee yoma Ala fe ma.

² Nelexinyi na adama nan be, Alatala xa seriye rafan naxan ma, naxan a joxo sama Alatala xa seriye xon ma koe nun yanyi.

³ Na adama maniye

wuri bili ra naxan tixi xure de. A bogima a waxati.

A burexe mu lisima.

Na adama, fefe suxuma, a sooneyama ne a be.

⁴ Konoo a mu na ki xe mixi jaaxie tan be. E tan maniye maale lagi ra foye naxan xaninma.

⁵ Mixi jaaxie bonoma ne kiiti waxati, e mu luma tinxin mixie ya ma.

Lude mu na e be.

⁶ Alatala meenima tinxintoe ma a xa kira xon ma, konoo mixi jaaxi tan xa kira findima gbaloe kira nan na.

2

Ala xa Mixi Sugandixi

Ala xa seriye

¹ Munfe ra sie boje texi fufafu?

² Dunija mangee bara keli, xunmatie bara ti Alatala nun a xa mixi sugandixi kanke.

³ Na dunija mangee naxe, «Won xa won ba e yi ra, Won xa mini e xa noe bun ma.»

⁴ Marigi naxan na koore ma, na na yelefe e ma.

⁵ A xonoma e ma, a e magaaxuma.

⁶ Ala xa masenyi nan ya, «N tan nan mange sugandi, n a doxo Siyoni geya fari, n ma yire seniyenxi.»

⁷ Na mange sugandixi xa masenyi nan ya, «N xa Alatala xa nate masen wo be. Ala bara a masen n be, <To, i bara findi n ma di ra.

N tan bara findi i baba ra.

⁸ I xa n maxandi n xa si birin fi i ma, e xa findi ke ra i be. Dunija birin xa findi i gbe ra.

⁹ I e yamarima sawuri ra, i e kanama alo wure feje booma ki naxe, a kebelae yensen ye.»

¹⁰ Yakosi wo tan mangee, wo xaxili soto. Kuntigie, wo bira nondi foxo ra.

¹¹ Wo Alatala batu gaaxui ra,

wo sɛɛwa a xa fe ra,
wo gaaxu a ya ra.

¹² Wo wo xun sin a xa mixi sugandixi bɛ.
Xa na mu a ra, a wo halakima nɛ wo xa
dunijɛigiri kui.

Ala xa xɔnɛ dɛxɛma alɔ tɛ nu so fili ra.
Nɛlɛxinyi na adama nan bɛ,
naxan kantari fenma Ala ra.

3

Dawuda nun a xa di Abisalomi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa bɛɛti a nu a gima a xa di
Abisalomi ma tɛmɛi naxɛ.

² Alatala, n yaxuie bara wuya.
N gerefɛe bara gbo.

³ Mixi wuyaxi a falama,
Ala mu nɔma n nakiside.

Nengi rate.

⁴ Kɔnɔ i tan Alatala, i findixi n kantama
nan na.

N ma binyɛ nun n ma xunnakeli fatanxi i
tan nan na.

⁵ N nan n xui rate Ala ma,
a n yaabima keli a xa geya seniyɛnxi fari.
Nengi rate.

⁶ N nan n sama, n xa xi,
n man xunuma xaxili sa kui,
barima Alatala nan na n dɛmɛnma ra.

⁷ N mu gaaxuma yi pama dunijɛa ya ra,
naxɛɛ mu wama n ma fe xɔn ma.

⁸ Alatala yandi, n nakisi, n Marigi Ala.

I n yaxuie dɛ ragarinma nɛ,
i mixi paxi pinyie magirama nɛ.

⁹ Marakisima nan na Alatala ra.

I xa barakɛ sa i xa pama xa fe.
Nengi rate.

4

Alatala keren nan nɔma n kantade

Ala maxandi

¹ Dawuda xa bɛɛti bɛɛtibɛe xa mangɛ bɛ.
A xa ba kɔra xui ra.

² N Marigi Ala tinxinxi, n na n xui rate i
ma, yandi a ratin n bɛ.

N ma tɔrɛ kui, i n bɔpɛ sama.
Hinɛ n na, n ma dube suxu.

³ Adamadie, wo n ma binyɛ masarama
yaagi ra han mun tɛmɛi?

Wo birama fe fufafu nun wule fɔxɔ ra han
mun tɛmɛi?

⁴ Wo xa a kolon Alatala bara tinxintɔɛ
sugandi.

N nan n xui rate Alatala ma, a a ramɛma
nɛ.

⁵ Wo fan xa gaaxu, wo gbilen yunubi fe
fɔxɔ ra.

Wo wo yetɛ rasi kɔɛ ra, wo xa wo raxara.

⁶ Wo xa sɛrɛxɛ ba tinxinyi kui,
wo xa wo yetɛ taxu Alatala ra.

⁷ Mixi gbegbe a falama,
«Nde nɔma hɛɛri masende won bɛ?»
Alatala, i xa nɔrɛ masen muxu bɛ.

⁸ I bara n bɔpɛ rafe sɛɛwɛ ra
dangife xɛ xaba tɛmɛi ra.

⁹ N na n sa, n xima bɔpɛsa kui,
barima i tan Alatala, i keren nan nɔma n
kantade.

5

N soma Ala xɔnyi

Ala maxandi

¹ Dawuda xa bɛɛti bɛɛtibɛe xa mangɛ bɛ
xule xui ra

² Alatala, i tuli mati n ma maxandi ra,
i xa n ma tɔrɛ kolon.

³ N Marigi Ala, i tuli mati n ma maxandi
ra,

n na i tan nan maxandife.

⁴ Alatala, kuye nɛ ibama, i n xui ramɛma.
Gɛɛsɛgɛ, n nan n yetɛ ragbilenma i ma, n
i mɛmɛ.

⁵ I mu pɛlɛxinma fe kobi ra.

Fe paxi mu nɔma makɔrɛde i yire ra.

⁶ Yetɛ igboe mu tima i ya i.

I tinxintaree birin xɔnxi.

⁷ I wule fale rahalakima.

I faxatie nun yanfantee xɔnma.

⁸ Kɔnɔ n tan soma i xa banxi kui i xa
fonisireya saabui nan na.

N nan n igoroma i xa hɔrɔmɔbanxi
seniyɛnxi kui gaaxui ra.

⁹ Alatala, n yaxuie xa fe ra,

n xun ti i xa tinxinyi ra,

i xa kira yailan n ya ra.

¹⁰ Nɔndi mu na n yaxuie xa masenyi sese
kui.

E yuge mu fan.

E xa wɔyenyi mixi rafilima nɛ,
barima e dɛ ipɔxun.

¹¹ Ala, e paxankata.

E xa yanfɛ xa gbilen e ma.

E keri e xa fe kobi ma,
barima e bara i matandi.

¹² Kono mixi naxan birin a yete taxuma i
ra,
e birin xa sɛɛwa,
e xa jɛlexinyi naxa non abadan.
I xili rafanxi mixi naxee ma, e makanta,
e xa sɛɛwa i xa fe ra,
¹³ barima i tan Alatala, i barake sama mixi
tinxinxi xa fe.
I xa hinne naxan e rabilinxi,
a bara findi e xa kantari ra.

6

Furema wa xui

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
A xa ba kora luuti solomasaxan xui ra.
² Alatala, i naxa n jaxankata i xa xone kui,
i naxa n tooro i xa boje te kui.
³ Alatala, hinne n na, n bara halaki.
Alatala, n nayalan, n xorie na serenfe ne
yi ki.
⁴ N nii birin na serenfe toore ra.
Alatala, han temui mundun fa?
⁵ Alatala, fa n nii rakisi.
N natanga i xa fonisireya xa fe ra.
⁶ Mixi mu noma ratude i ma gaburi kui.
Nde noma i tantude aligiyama?
⁷ N bara tooro han n senbe birin bara non.
Koe yo koe n wama, han n ma sade birin
bunda n ya ye ra.
⁸ Sunnunyi bara n ya maforo.
N mu sese tofe n yaxuie xa gboe xa fe ra.

⁹ Wo wo masiga n na, wo tan tinxintaree,
barima n wa xui bara Alatala li.
¹⁰ Alatala bara n ma maxandi me. Alatala
bara n ma dube suxu.
¹¹ N yaxuie birin yaagima ne, han e e gi.

7

Kiitisa fanyi nan na Ala ra

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti mooli nde Alatala be
Kusi Bunyaminka xa fe ra.
² N Marigi Alatala, i tan nan na n kantama
ra.
N natanga n yaxuie ma, n ba e yi ra,
³ e naxa n faxa alo yete mixi faxama ki
naxe.

A na naxan suxu, na mu bama a yi ra.

⁴ N Marigi Alatala,
xa n bara kobiri ramuruta,
⁵ xa n bara fe jaaxi raba mixi ra,
muxu nun naxan doxoxi bojesa kui,
xa n bara n gerefa muja toorege kui,
⁶ n yaxuie xa n keri, e xa n masoto,
e xa n maboron, e n faxa.

⁷ Alatala, n mali,
i boje xa te n yaxuie ma.
N demen, seriye na i tan naxan yi ra.

⁸ I xa noe xa lu pamae xun,
e xa lu i xa yaamari bun ma.

⁹ Alatala, pamae makiiti.
Alatala, n ma nondi makenen e be
n ma tinxinyi nun n ma seriye bere ra.

¹⁰ Danyi sa fe kobi rabae xa fe ma.
Senbe fi mixi tinxinxie ma
i tan, Ala naxan tinxin,
naxan birin sondon ma fe kolon.

¹¹ Ala, n kantama na i tan nan na,
naxan mixi tinxinxi rakisima.

¹² Kiitisa fanyi nan na Ala ra,
naxan xonoma tinxintaree ma temui
birin.

¹³ Xa mixi jaaxie mu gbilen e yuge foxo
ra,

Ala a xa santidegema raluganma ne,
a a xa xali maxiri.

¹⁴ Ala na faxatise yailanma mixi jaaxie
nan xili ma,
a a xa tanbee de findi te ra.

¹⁵ Mixi jaaxi luma fe jaaxi nan tun naba
ra.

A a joxo sa a xon ma han a findi a ra.

¹⁶ A yili gema han a tilin,
a fa bira a yete xa yili gexi kui.

¹⁷ A xa fe jaaxi nun a xa geregiri bara
gbilen a ma.

¹⁸ N Alatala tantuma ne a xa tinxinyi xa
fe ra.

N suuki bama ne Alatala xili ra, Ala xili
xungbe kanyi.

8

Xili xungbe kanyi nan lanxi Ala ma

Ala matɔxɔɛ

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
A xa ba maxase luuti daaxi xui ra.

² Muxu Marigi Alatala!

Xili xungbe kanyi nan lanxi i ma dunija
bende fuɲi fari,

i tan naxan ma nɔre na koore ma.

³ Dimɛe nun diyɔreɛ i senbe matɔxɔma,
i i yaxuie nun i gerefæ de balanma na
matɔxɔɛ ra.

⁴ N na koore mato,
i naxan yailanxi i belexe ra, kike a nun
tunbuie,

⁵ n nan n yete maxɔrinma ne,

«Munse lanxi adama ma
i to i maɲɔxunma a xa fe ma?

Munse lanxi adamadi ma
i to i ɲengi sama a xa fe xɔn ma?

⁶ I a daaxi ki naxe,
a gbe mu luxi a xa findi maleke ra.

I bara binye nun fisamanteya fi a ma.

⁷ I bara yaamari so a yi ra i xa daalisee
birin xun ma.

I bara dunija findi a sanyi bun ma se ra:

⁸ yeɣeɣe, ningee, wulai subee,

⁹ xɔni naxee ɲerema koore ma,
yeɣe naxee birin ɲerema baa ma.

¹⁰ Muxu Marigi Alatala!

Xili Xungbe Kanyi nan lanxi i ma dunija
bende fuɲi fari!»

9*Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan ma**Ala matɔxɔɛ*

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
A xa ba alɔ beeti naxan xili «Di xa faxe.»

² Alatala, n i tantuma n sondonyi birin na,
n i xa wali fanyi ixaranma mixi birin be.

³ N seɣwama ne i xa fe ra,
i tan Alatala Xili Xungbe Kanyi,
n i matɔxɔ beeti ra.

⁴ N yaxuie gbilenma ne e kelide.

Xa e bara ti i ya i,
e sanyie mu xanma boxi,

e nii mu xanma dunija,

⁵ barima i xa tinxinyi kui,
i tan mange bara kiiti so n yi.

⁶ I bara si gbete kalamu,
i fe kobi rabæ rahalakima,
i e xili ralɔema ne han dunija ɲɔn.

⁷ I bara e xa taaɛ sɔntɔ,

na taa sɔntɔxie luma ne na ki han,
e xa fe neɛmu mixie ra!

⁸ Alatala xa mangeya tixi,
danyi mu na a ma.

A xa kibanyi dɔxɔxi kiiti safe nan ma.

⁹ A dunija makiitima tinxinyi kui,
a dɔxɔxi sie xun ma tinxinyi kui.

¹⁰ Tɔɔrɔmixie kantama nan na Alatala ra,
e ratangama na a tan nan na e xa
kontofilie kui.

¹¹ Alatala, i kolonma laxi i ra,
barima i singe mu nu i fenma rabolo.

¹² Alatala dɔxɔxi a xa geya seniyenxi xun,
won xa a tantu beetie ra.

A bara fe naxee raba,
won xa nee masen si birin be.

¹³ Ala ratuxi wuli filixi ma,
a fan na ɲɔxɔma ne.

A tɔɔrɔmixie wa xui danxunxi.

¹⁴ Alatala, kinikini n ma.

I xa n mato.

A mato n yaxuie na n tɔɔrɔfe ki naxe.

I tan naxan n nakisima saya kira ma,

¹⁵ alako n xa i tantu Siyoni ɲama tagi,
n xa seewa i xa kisi ra.

¹⁶ Sie nu gantanyi naxan texi e yaxuie be,
e bara e yete sanyie suxu a ra.

¹⁷ Alatala kolonxi a xa tinxinyi nan ma.
Tinxintaree suxuma e yete belexe foxi
nan saabui ra.

¹⁸ Matandila naxee neɛmuma Ala ma,
e birin naɲɔnma aligiyama ne.

¹⁹ Ala fama ratude tɔɔrɔmixi ma,
a mu neɛmuma e ma abadan.

²⁰ Alatala, keli, i naxa a lu adama xa nɔ i
ra.

A makiiti.

²¹ Alatala, i xa e magaaxu.

E xa a kolon ibunadama gbansan nan e
ra.

10*I naxa neɛmu setare ma**Ala maxandi*

¹ Alatala, i i makuyaxi n na munfe ra?

I i nɔxunxi muxu ma muxu xa tɔɔre kui
munfe ra?

² Yetɛ igboe setaree tɔɔrɔma,
a xa maɲɔxunyi kobi nɔma e ra.

³ A a yetɛ igboma a xa wali ɲaaxi xa fe ra.

Alatala xɔnɔma a xa naafuli soto ki ma.
⁴ Mixi jaaxi yete igboe naxe,
 «Ala mu na! A mu nɔma sese rabade n na!»
 A xa maɔɔxunyi birin nan ya.
⁵ A xa wali birin soɔneyama ne.
 A mu gaaxuma Ala xa kiiti ya ra.
 A yoma a yaxuie ma.
⁶ A maɔɔxunma a boɔe ma,
 «Sese mu a niyama n bira.
 Toɔre man mu n suxuma.»
⁷ A de mixi dankama, a wule fala.
 A fe jaaxi tinxintare nan tun falama.
⁸ A mixi melenma taa fari ma, a xa mixi fanyi faha.
 A mu taganma fe jaaxi rabafe ra mixi fanyi ra.
⁹ A setaree melenma alo yete.
 A e suxu a xa gantanyi ra.
¹⁰ Na setaree luma a xa noe bun ma.
¹¹ A a falama a boɔe kui,
 «Ala mu sese toma. A ya raxixi.»

¹² Alatala keli! I naxa neemu setare ma.
¹³ Munfe ra mixi jaaxi yoma Ala ma?
 Munfe ra a a falama a yete be,
 «Ala mu n paxankatama?»
¹⁴ Kɔnɔ Ala, i toɔre nun nimise toma.
 I toɔromixie malima.
 Naxan mu nɔma a yete kantade,
 a a yete taxuma i tan na na.
 I tan nan na kiridi malima ra.
¹⁵ Mixi jaaxi senbe kana!
 E paxankata e xa fe jaaxi xa fe ra!
 E raloe yi dunija ma!
¹⁶ Mange nan Alatala ra.
 Na mu kanama abadan.
 Kuye batui mu luma a xa boxi ma.
¹⁷ Alatala, i i tuli tixi mixi magoroxie ra.
 I limaniya fima e ma.
 I e xa maxandi suxuma.
¹⁸ I toɔromixi nun kiridi kantama,
 alako adamadi naxan findixi bendɛ ra, a naxa e magaaxu.

11

Tinxinyi rafan Ala ma

Ala matɔxɔɔ

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 N bara Alatala findi n yigi ra. Wo a falama
 n be di,

«I i gi alo xoni naxan tunganma sigafe ra
 geya ma,
² barima mixi jaaxie bara e xa xalie
 tongo, e xa mixi boɔe fanyie faha.»
³ Xa seriye mu na mixie tagi soɔnɔn,
 tinxintɔe fa munse rabama?
⁴ Alatala na a xa hoɔromobanxi seniye nxi
 kui.
 A xa kibanyi na ariyanna.
 A adamadie matoma a fanyi ra,
 a xa a kolon naxan na e sondonyi kui.
⁵ Alatala tinxintɔe nun tinxintare
 matoma.
 Gbaloe rafan naxee ma, a nee rapaaxu.
⁶ A tinxintare luma toɔre mooli birin kui.
 Na luma ne alo te wolenxi nun foye jaaxi.
⁷ Alatala tinxin. Tinxinyi rafan a ma.
 Tinxintɔe fama a yatagi tode.

12

Naaxuna bara gbo ye

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
 A xa ba kora luuti solomasaxan xui ra.
² Alatala, muxu rakisi!
 Lanlanteya mu na soɔnɔn,
 nɔndi falee bara jon adamadie tagi.
³ Kankan a boore toɔregeɔma,
 a a yanfama woyen joɔxunme ra.
 Filankafui nan e ra.
⁴ Alatala xa e de balan. E de igbo.
⁵ E naxe, «Muxu senbe gbo, muxu fata
 woyende.
 Nde nɔma muxu ra?»
⁶ Alatala a masenma,
 «N kelima toɔromixi nun setare xa fe ra
 ya.
 N e ratangama mixie ma naxee e
 paxankatama.»
⁷ Alatala xa masenyi seniye n.
 A luma alo gbeti
 mixi naxan naxunuma sanya solofere
 alako a gbi xa ba.
⁸ Alatala, i toɔromixi kantama,
 i muxu ratangama yi mixi mooli ma temui
 birin.
⁹ Na mixi jaaxie e maɔreɔma yire birin,
 jaaxuna bara gbo ye adamadie ya ma.

13*Han mun temui?**Ala maxandi*

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
² Alatala, i neemuma n ma han mun temui?
 I i noxunma n ma han mun temui?
³ N boje tooroma han mun temui?
 N sondonyi naxankatama han mun temui?
 N luma n yaxuie bun ma han mun temui?
⁴ N Marigi Alatala, a mato, i xa n yaabi.
 Ti n fanga ra, xa na mu n faxama ne,
⁵ n yaxuie fa a fala, «N bara no a ra.»
 N yaxuie pelexinma ne n ma bire ra.
⁶ Kono n tan bara la i xa hinne ra,
 n boje bara pelexin i xa kisi xa fe ra.
 N beeti bama Alatala be a xa hinne nan ma.

14*Naaxupa**Ala matoxe*

- ¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 Xaxilitare a falama a boje kui, «Ala mu na.»
 A boje bara kana, a naaxupa nan tun nabama.
 Fe fanyi rabae mu na sonon.
² Alatala a ya ragorofe adamadie ma keli ariyanna,
 a xa a to xa lonnila nde na na naxan Ala fenma.
³ Kono birin bara kira bepin, e naaxu.
 Hali fe fanyi rabama keren mu na sonon.
⁴ Manoxunyi fanyi mu na fe kobi rabae be?
 E na n ma nama xa geenii nan tun donfe.
 E mu Alatala xilima fefe ma.
⁵ Kono e fama serende Ala ya ra,
 naxan na tinxintoe ya ma.
⁶ Wo bara wa setaree waxonfe kanafe,
 kono e Kanta Marigi Alatala na na.
⁷ Nde fama kisi ra Isirayila be kelife Siyon?
 Alatala nan fama a xa nama raminide konyiya kui.
 Yaxuba bonsoe seewama ne, Isirayila pelexinma ne!

15*Sali mixi**Ala xa seriye*

- ¹ Dawuda xa beeti
 Alatala, nde noma lude i xa salide kui?
 Nde noma sabatide i xa geya seniye nxi fari?
² Mixi naxan jere ma tinxinyi kira xon ma,
 naxan fe fanyi rabama,
 naxan nandi falama a boje fiixe ra.
³ A mu mixi mafalama,
 a mu fe naaxi rabama a boore ra,
 a man mu a rayaagima.
⁴ A a makuyama mixi ra naxan mu rafan Ala ma,
 kono a mixi binyama naxan gaaxuma Ala ya ra.
 Hali a tooroma, a mu a xa marakali masarama.
⁵ A mu mixi donima kobiri ra alako a xa geenii soto.
 A mu kobiri rasuxuma a xa wule sa mixi xun ma.
 Yi mixi mooli mu dinkonma abadan.

16*Ala xanuntenyi**Ala matoxe*

- ¹ Dawuda xa suuki
 Ala, i xa n kanta!
 N ma kantari na i yi ra.
² Alatala, n Marigi nan i ra.
 N ma fe fanyi birin na i tan nan yi.
³ Yi boxi seniye nxi rafan n ma.
 Mixi xungbe nan e ra.
⁴ Kuye batuie xa toore gboma ne.
 Kono n tan mu serexe wuli daaxi bama kuyee be.
 N de mu e xili falama.
⁵ Sese mu na n yi ra, fo Alatala.
 N waxonfe birin, Ala nan a ra.
 N ma dunijeigiri birin na Ala yi ra.
⁶ Ala naxan soxi n yi ra na fan n be,
 n bara pelexin a ra.
⁷ N bara Alatala tantu, a marasi fima n ma.
 Hali koe ra, n xaxili soto ma ne.
⁸ Loxo yo loxo n xaxili tixi Alatala ra.
 Xa a na n seeti ma,
 n mu birama.
⁹ N boje pelexinma ne,
 n xaxili seewama ne,

n fate fan malabuma ne boṛesa kui,
¹⁰ barima i mu n nii rabepinma aligiyaama.
 I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.
¹¹ I simaya kira masenma n be.
 Nelexinyi gbegbe na i yire.
 Fe fanyi mu jonma i yire fanyi ma
 abadan.

17

N ma kiiti bolon

Ala maxandi

¹ Dawuda xa Ala maxandi
 Alatala, n ma maxandi rame tinxinyi xa
 fe ra.
 I tuli mati n wa xui ra.
 I tuli mati n ma maxandi xui ra wule mu
 na naxan kui.
² I xa n ma kiiti bolon,
 barima naxan tinxin, i na kolon.
³ I na n boṛe mato koṛe ra,
 i na n ma dunijeigiri mato yanyi ra,
 i mu tantanyi yo toma n na.
 N mu tinma woyen jaaxi xa mini n de i.
⁴ Mixi gbetee fe jaaxi rabama,
 konṛo n tan bara i xa yaamari suxu.
 N mu birama suutee xa kirae foxo ra.
⁵ N birama i tan nan foxo ra,
 n mu na kira bepınma.
⁶ Ala, n i xilima ne, barima i yaabi fima
 mixi ma.
 Yandi, i xa i tuli mati n ma maxandi ra.
⁷ I xa hinne muxu ra,
 i tan naxan mixie rakisima e yaxuie ma,
 naxee yigiya fenma i ra.
⁸ Meeni n ma alo i ya firinyie.
 N noxon alo toxeoyore
 naxan a noxonma a nga gabutenyie bun
 ma.
⁹ Na na a toma, mixi jaaxi naxee n
 nabilinxi,
 e mu noma n na.
¹⁰ Yetee igboe nan e ra, e de igbo.
¹¹ E bara fa n foxo ra yakosi,
 e n nabilin, e alako e xa n faxa.
¹² E luxi alo yete naxan sube fenma,
 alo yete kaamexie naxee gbataxi sube
 faxade.
¹³ Alatala, keli! N yaxuie gere, i xa no e
 ra.
 N natanga mixi jaaxie ma i xa san-
 tidegema ra.
¹⁴ N natanga na dunipa mixi moolie ma,

naxee e masundi sotoma yi dunijeigiri
 gbansan kui.
 E raluga na masundi ra, i naxan nagataxi
 e be.
 E xa die fan xa wasa na ra,
 a donxoe xa lu e xa mamadie be!
¹⁵ Konṛo n tan fama ne i yatagi tode
 tinxinyi saabui ra.
 N na xunu, n wasama ne i yatagi ra.

18

Ala senbe magaaxuxi

Ala matoxoe

¹ Alatala xa konyi Dawuda xa beeti
 beetibae xa mange be. A yi beeti nan ba
 Alatala be a to a ratanga Solu nun a yaxui
 birin ma.
² Alatala, n senbe nun n xanuntenyi nan i
 ra.
³ N nakisima Alatala luma alo fanye, a
 findi n be tete ra.
 N Marigi Ala luma alo geme xungbe, n
 yigiyama dennaxe.
 Senbema nan a ra naxan n nakisima,
 naxan n makantama.
⁴ N xa a fala n xui itexi ra:
 Ala tantu! Ala bara n nakisi n yaxuie ma.
⁵ Saya nu bara n nabilin,
 faxe nu bara gbaku n xun ma.
⁶ Laaxira nu bara makore n na,
 gaburi nu bara a de rabi n ya ra.
⁷ N Alatala maxandima n ma toore kui,
 n nan n Marigi Ala xilima n xui itexi ra.
 A n xui mema a xa horomobanxi kui,
 a a tuli matima n wa xui ra.
⁸ Boxi naxa seren,
 geya naxa ramaxa Ala xa xone xa fe ra.
⁹ A xa xone naxa lu alo tuuri naxan tema,
 alo te naxan minima a de i,
 alo te wole dexexi.
¹⁰ Ala naxa kuye iboo firin na, a goro,
 a sanyie tixi nuxui ifooroxi fari.
¹¹ A ti maleke xun ma,
 a jere koore ma foye fari.
¹² A a noxon dimi kui,
 tune nun nuxui ifooroxie tagi.
¹³ Seyamakonyi naxa mini a ya ra nuxuie
 kui.
 Balabalanyi nun te naxa goro.
¹⁴ Alatala xui naxa lu alo galanyi kelife
 koore,
 Ala Xili Xungbe Kanyi naxa a xui ramini,

balabalanyi nun tɛ fan naxa goro.

¹⁵ A naxa a xa tanbɛɛ woli,
a a yaxuie rayensen seyamakɔnyi ya ra.

¹⁶ Baa nun bɔxi naxa rabi Alatala xa xɔnɛ
ya ra.

¹⁷ Alatala naxa n suxu kelife koore ma, a
n ba ye xɔra.

¹⁸ A naxa n natanga n yaxui senbɛmae
ma,
n xɔnmixi naxee senbɛ gbo n bɛ.

¹⁹ E naxa n gere n ma tɔɔrɛ kui,
kɔnɔ Alatala naxa n natanga.

²⁰ A naxa n namini gbaloe kui a xa
xanunteya saabui ra.

²¹ Alatala bara n ma tinxinyi sare ragbilen
n ma,

a bara n mali n ma kewali seniyeɛnxi xa fe
ra.

²² N bara lu Alatala xa kira xɔn,
n mu n Marigi Ala bɛnin kobija ra.

²³ N bara a xa seriye birin suxu,
n mu tondixi a xa yaamarie rabatude.

²⁴ N bara tinxin a ya ra,
n mu tin birade yunubi fɔxɔ ra.

²⁵ Alatala bara n ma tinxinyi sare ragbilen
n ma,
a bara n mali n ma kewali seniyeɛnxi xa fe
ra.

²⁶ I dugutɛgɛɲa masenma dugutɛgɛɲa
kanyi bɛ.

I tinxinyi masenma tinxintɔɛ bɛ.

²⁷ I seniyeɛnyi masenma seniyeɛntɔɛ bɛ,
kɔnɔ i kɔɔta nde rabama mixi ɲaaxi ra.

²⁸ I yetɛ magoroe rakisima nɛ,
kɔnɔ i yetɛ igboe tan magoroma nɛ.

²⁹ Alatala, i tan nan naiyalanyi ra n bɛ.
N Marigi Ala, n ba dimi kui.

³⁰ Xa won birin na a ra,
n mu gaaxuma gali xungbe gereɛde.
N nɔma gere xɔrɔxɔɛ ra Ala xa mali
saabui ra.

³¹ Ala xa kira fan.
Alatala xa masenyi tinxin.
A mixie kantama naxee yigiya fenma a ra.

³² Ala gbɛtɛ mu na, fo Alatala.
Senbɛma mu na, fo won Marigi Ala.

³³ Ala nan senbɛ fima n ma,
a n naɲɛrɛ seniyeɛnyi kui.

³⁴ A n malima n xa lu alɔ xeli,
naxan fata ɲɛrɛɛde yire xɔrɔxɔɛ.

³⁵ A bara n nafala gere kui,
a n malima xali fanyi rawalide.

³⁶ I bara n xun nakeli,
i bara n tongo i xɔnyɛ i,
i bara i ɲɛngi sa n xɔn ma.

Na nan a niyaxi n dariye sɔtɔxi,
³⁷ n senbɛ sɔtɔxi, alako n naxa bira.

³⁸ N birama n yaxuie fɔxɔ ra han n e suxu.
N mu gbilenma e fɔxɔ ra fo n nɔ e ra.

³⁹ N nee rabirama nɛ han e mu nɔ kelide
sɔnɔn,
e fa lu n sanyi bun.

⁴⁰ I senbɛ soma n yi ra n ma gere kui.
I n yaxuie ragoroma n bun ma,

⁴¹ i a niya n xa nɔ e ra.

N xɔnmixie mu wɔyɛnma sɔnɔn.

⁴² E mixie xilima e xa fa e mali,
kɔnɔ mixi yo mu e rakisima.

E Alatala xilima, kɔnɔ a fan mu e
yaabima.

⁴³ N e luxutama nɛ e fa lu alɔ xube, foye
naxan xaninma.

N e boronma alɔ bɛndɛ.

⁴⁴ I bara n natanga ɲama murutaxi ma,
i fa n findi sie xunyi ra.

N mu naxan kolon na bara lu n bun ma.

⁴⁵ E n xui rabatuma,
xɔnɛɛ wɔyɛn ɲɔxunmɛ falama n bɛ.

⁴⁶ E mu suusama n ya ra.

E minima e xa tɛtɛ makantaxi kui gaaxui
ra.

⁴⁷ Alatala senbɛ mu ɲɔnma abadan.

Tantui na n ma Kantama bɛ.

Tantui na n Marigi Ala Marakisima bɛ.

⁴⁸ Ala nan n gbɛɲɔxɔma.

Ala nan sie rabirama n ma nɔɛ bun ma.

⁴⁹ Ala nan n natangama n yaxuie ma.

I tan nan n itema n yaxuie xun ma.

I tan nan n natangama suutee ma.

⁵⁰ Alatala, n i tantuma sie tagi na birin nan
ma,

n bɛɛti bama nɛ i bɛ.

⁵¹ A xunnakeli nun hinne fima nɛ a xa
mixi sugandixi ma,

naxan findi mange Dawuda nun a xa die
ra abadan.

19

Ala xa nɔrɛ nun seriye

Ala matɔxɔɔ

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Koore Ala xa nɔre masenma.
 Koore walaxe Ala xa wali masenma.
 3 Yanyi lonni masenma lɔxɔ yo lɔxɔ.
 Dimi xaxili masenma kɔɛ yo kɔɛ.
 4 Xui yati yati mu a ra,
 wɔyenyi fan mu a ra.
 Tuli mu nɔma e xui mɛde.
 5 E fɔxi toma dunija birin ma.
 E fɔxi yire makuye birin lima,
 han soge sa sama kankira naxan kui.
 6 Soge minima ne alo xeme naxan baxi
 gine dɔxode,
 a fa mini a xa konkoe kui,
 alo mixi xungbe naxan jɛrema a yete xa
 kira xɔn.
 7 A jɛre fɔlɔma sogetede, a sa jɔn soge-
 gorode.
 Sese mu nɔma a wuyenyi bade.

8 Alatala xa seriye, seriye fanyi na a ra.
 A senbe fima mixi ma.
 Alatala xa nɔndi, nɔndi yati na a ra.
 A lonnitare findima lonnila ra.
 9 Alatala xa nɔɛ, nɔɛ tinxixi na a ra.
 A mixi bɔje rapɛlexinma ne.
 Alatala xa masenyi, masenyi tinsexi na a
 ra.
 A mixi xaxili ya rabima ne.
 10 Alatala xa yaragaaxui, fe seniyenxi na
 a ra.
 A mu jɔnma abadan.
 Alatala xa yaamari, yaamari fanyi na a ra.
 A birin tinxin.
 11 Ala xa yaamari, a fan xɛema be,
 a fan dangi xɛema fanyi birin na.
 Ala xa yaamari, a jɔxun kumi be,
 a jɔxun dangi kumi fanyi birin na.

12 I xa konyi xaxili sɔtoma ne i xa seriye
 kui.
 A geeni gbege toma ne naa.
 13 Nde nɔma a yete kan yuge jaaxie birin
 kolonde?
 I xa n ma yunubi nɔxunxi xafari n mu
 naxan kolon.
 14 I xa n ma yunubi makenenxi makuya n
 na.
 A naxa n suxu senbe ra.
 Na temui n fama findide mixi tinxixi ra,
 naxan mu yunubi jaaxi rabama.
 15 Wɔyenyi naxan kelima n de i,
 a nun wɔyenyi naxan kelima n bɔje ma,

Ala xa na tongo n be jɛlexinyi ra.
 Alatala, n kantama nan i ra, i bara n
 xunsara.

20*Ala xa mange mali**Ala maxandi*

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Alatala xa i yaabi i xa tɔɔre kui.
 Yaxuba Marigi Ala xa i ratanga.
 3 Ala xa i mali kelife a xa yire seniyenxi,
 a xa i mali kelife Siyon geya fari.
 4 Ala xa i xa serexe birin suxu,
 a xa jɛlexin i xa serexe gan daaxie ra.
 Nengi rate.
 5 Ala xa i waxɔnfe fi i ma,
 a xa i xa wali sɔɔneya i be.
 6 Won won xui itema jɛlexinyi kui.
 Won won ma tɔnxuma itema won Marigi
 Ala xili ra.
 Alatala xa i xa maxandi birin nasuxu.
 7 N a kolon a Alatala a xa mixi sugandixi
 rakisima ne.
 A a yaabima ne a senbe ra kelife ra a xa
 yire seniyenxi.
 8 Nde lama a xa sɔori ragise ra,
 nde lama a xa soee ra,
 kɔnɔ won tan laxi won Marigi Alatala xili
 nan na.
 9 Soee tan birama ne,
 kɔnɔ won tan tixi tun.
 10 Alatala xa mange rakisi,
 a xa won ma maxandi suxu.

21*Mange barakatɔɔ**Ala matɔxɔɔ*

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
 2 Alatala, mange bara sɛɛwa i senbe ra.
 A xa jɛlexinyi gbo barima i bara a rakisi.
 3 I bara a waxɔnfe raba,
 i bara a xa dube suxu.
 Nengi rate.
 4 I fama barake ra a be,
 i tɔnxuma mange daaxi dɔxɔma a xun
 ma,
 a yailanxi xɛema ra.
 5 A bara i maxandi a xa simaya xa fe ra.
 I bara na maxandi suxu,
 a xa simaya xɔn naxa kuya han.

6 I to a rakisi, a xa binye naxa gbo.
I naxa xunnakeli nun binye fi a ma.
7 I naxa a findi barakatɔe xungbe ra.
I naxa a raseewa i ya i.
8 Mange lama Alatala nan na.
A mu birama Ala Xili Xungbe xa hinne
saabui ra.

9 I fama i yaxui birin suxude.
I fama nɔde i xɔnmixie ra.
10 I na fa, i e nɔnma ne,
alɔ te belebele wuri ganma ki naxe.
Alatala xɔnɔma e ma han te e gan.
11 I bɔnsɔe bama ne dunija ma, i
adamadie rapɔn.
12 E bara wa fe jaaxi rabafe i ra.
E bara kata han,
kɔnɔ na mu findixi sɔɔneya yo ra e be,
13 barima i tan nan fama e ragide i xa xali
ra.
14 Alatala, i xa i senbe masen e be.
Muxu wama beeti bafe i ya xɔri,
muxu xa i matɔxɔ i senbe xa fe ra.

22

Ala, i naxa i makuya n na

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
A xa ba alɔ beeti naxan xili «Subaxe xeli.»
2 Ala, n Marigi Ala, i n naboloxi munfe ra?
I kisi makuya n na, i mu n wa xui rame?
3 N Marigi Ala, kɔe nun yanyi, n i xilima,
kɔnɔ i mu n ma xili ratinma.
4 Kɔnɔ i tan Seniyentɔe,
i xa kibanyi rabilinxi Isirayila xa tantui
ra.
5 Muxu benbae bara danxaniya i ma.
I bara e rakisi e xa danxaniya saabui ra.
6 E to i xili, i naxa e xɔreya.
E bara danxaniya i ma.
I mu e lu yaagi kui.

7 Kɔnɔ n tan bara findi mixi xuri ra alɔ
dondoli,
alɔ mixi mu na n tan na.
Adamadie n nayaagima, mixie n
mayelema.
8 Mixi naxan birin n toma,
e yoma n ma.
E de petesima n ma,
e e belexesole tima n ma a jaaxi ra.
9 E naxe, «I ya ti Alatala ra.

A i rakisima, a i ratangama,
barima i rafan a ma!»
10 Ee Ala, i bara n namini n nga teɛge,
i bara n sa a kanke ma.
11 N xaxili tixi i ra kafi n bari temui.
I findixi n Marigi Ala ra kafi n baxi foye
tode.
12 I naxa i makuya n na,
barima kɔntɔfili bara wuya n xun.
Malila yo mu na n fe ma.

13 Senbemaie bara n nabilin alɔ Basan
tuurae.
14 E de rabixi alɔ yete xaape.
15 N nii na bafe n fate, n xɔrie na bafe e
radɔxɔdee.
N bɔne mu sama, limaniya bara ba n yi.
16 N senbe doloxi alɔ boora.
N nenyi bara kankan n kɔn na.
I na n mafindife bendɛ ra.
17 Mixi jaaxi gali bara n nabilin alɔ baree.
E bara n belexe nun n sanyi tunba.
18 N xɔri birin saxi kene ma.
E ya banbanxi n na.
19 E n ma dugie itaxunma e bore ma,
E n ma dugi fanyi matoma a lanma a xa
lu naxan be.

20 Alatala, i naxa i makuya n na!
N ma senbema nan i ra.
I xa i xulun n malide.
21 I xa n nii rakisi santidegema ma.
I xa n natanga na baree ma.
22 I xa n nakisi na yete ma.
I xa n nakisi na tuurae ferie ma.

23 N i xili masenma ne n ma mixie be,
n i matɔxɔma ne nama tagi.
24 Wo tan naxan gaaxuma Alatala ya ra,
wo xa a tantu.
Wo tan naxan kelixi wo benba Yaxuba
bɔnsɔe,
wo xa a matɔxɔ.
Wo tan naxan kelima Isirayila bɔnsɔe,
wo xa gaaxu a ya ra.
25 Ala mu yoma misikiine xa tɔɔre ma.
A mu a yete nɔxunma a ma xe,
a a xa maxandi suxuma ne.
26 Ala, n i matɔxɔma nama xungbe ya ma.
N fama n ma laayidi rakamalide mixie be,
naxee gaaxuma Ala ya ra.
27 Mixi magoroxie fama e degede, han e
wasa.
Naxee Alatala fenma, e fama a matɔxɔde.

Ala xa simaya fi wo ma.

²⁸ Dunija birin fama ratude Alatala xa fe ma,

e man birin e ya rafindima a ma.

Si birin fama e magorode a be,

²⁹ barima birin na Alatala xa mangeya nan bun.

A si birin yamarima.

³⁰ Dunija senbema na ge e degede,

e birin fama e magorode Ala be.

Naxee birin findima bende ra,

e fama e xun sinde Ala be.

E mu noma e yete nii ratangade.

³¹ Adamadie birin fama Ala batude.

E e Marigi xa fe falama e bore be.

³² Ala fama a xa tinxinyi masende mixi birin be naxee fama baride. Ala bara na ragiri.

23

Alatala n mɛɛnima

Ala matɔxɔ

Dawuda xa beeti

¹ Alatala n mɛɛnima alo xuruse kante a xa xuruse mɛɛnima ki naxe.

Se birin na n yi ra n hayi na naxan ma.

² Alatala n xaninma fe fanyi ma, alo xuruse kante xurusee xaninma pooge fanyi ma ki naxe,

alo a e xun tima ye raxaraxi ra ki naxe.

³ A senbe fima n ma.

A n tima kira tinxinxi xɔn, barima Alatala nan a ra.

⁴ Hali n jere dimi kui, n mu gaaxuma, barima i na n seeti ma.

I n kantama, i n xun tima yire fanyi ra.

⁵ I donse rafalama n be n yaxuie ya xori. I se xiri joxunme sama n ma.

I n ma pooti rafema minse ra a fanyi ra.

⁶ Heeri nun hinnenteya birama n foxo ra n ma dunijeigiri kui.

N luma ne Ala xa horomolingira kui loxo yo loxo,

han n ma dunijeigiri jon.

24

Nde soma Ala xa horomobanxi kui?

Ala xa seriye

Dawuda xa beeti

¹ Alatala nan gbe na boxi nun a isee birin na,

dunija nun adamadi birin.

² A tan nan boxi dɔxɔxi baee nun xuree tagi.

³ Nde noma tede Alatala xa geya fari?

Nde noma sode a xa horomobanxi kui?

⁴ Naxan xa wali fan,

naxan boje seniyen,

naxan mu birama fe fufafu foxo ra,

naxan mu wule falama,

na kanyi nan soma Ala xa horomobanxi kui.

⁵ Alatala barake sama a ma,

a rakisima Ala a sare ragbilenma a ma.

⁶ Yi mixi mooli nan Ala fenma.

Yaxuba xa mixie wama Ala kolonfe.

Jengi rate.

⁷ Tete naadee xa rabi, horomobanxi naade forie fan xa rabi.

Nore Kanyi na sofe.

⁸ Nde na yi Nore Kanyi ra?

Alatala senbema nan a ra, Alatala, naxan senbe gbo gere kui.

⁹ Tete naadee xa rabi, horomobanxi naade forie fan xa rabi.

Nore Kanyi na sofe.

¹⁰ Nde na yi Nore Kanyi ra?

Mange Alatala nan Nore Kanyi ra.

25

Ala, hinne n na

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ N xaxili tixi i tan Alatala nan na.

² N Marigi Ala, n bara n yete taxu i ra alako yaagi naxa n soto,

alako n yaxuie naxa n mayele.

³ Naxan yo la i ra, na kanyi mu yaagi sotoma,

konɔ yanfante tan, yaagi sotoma ne a fanyi ra.

⁴ Alatala, i xa kira masen n be, n xaran i xa kira ra.

⁵ N napee i xa nondi kira xon,

i man xa n matinkan i xa kira ra,

barima i tan Ala nan n nakisima.

N xaxili tixi i ra loxoe birin.

⁶ Alatala, i mapoxun i xa marafanyi nun i xa fonisireya ma,

barima e na na kabi dunija fole.

⁷ I naxa i mapoxun n ma yunubi ma,

n naxan nabaxi n ma segetalaya kui,
n i raxɔnɔxi temui naxe.
Alatala, i mapɔxun n ma i xa fonisireya
kui,
barima i fan.

⁸ Alatala fan, a tinxin.
Na nan a toxi a kira masenma yunubitɔɛ
be.

⁹ A tan nan mixi magoroxi rapɛrema
tinxinyi kui.

A e matinkanma a xa kira ra.

¹⁰ Alatala xa fonisireya nun tinxinyi na
mixie be,
naxee a xa saate nun a xa yaamari ma-
banbanma.

¹¹ Alatala, n ma yunubie xafari i xili xa fe
ra,
barima e mu xurun.

¹² Nde gaaxuma Alatala ya ra?
Alatala kira masenma na kanyi be
a lanma a xa jɛɛ naxan ma.

¹³ A aligiyama lima ne seewe kui.
A bɔnsɔɛ fan fama sabatide yi bɔxi ma.

¹⁴ Alatala a xa gundo masenma mixie be,
naxee gaaxu a ya ra.

A a xa saate masenma ne e be.

¹⁵ N xaxili tixi Alatala ra loxɔɛ birin
barima a tan nan n natangama fe jaaxi
ma.

¹⁶ Alatala, yandi, hinne n na,
barima tɔɔɔmixi nan n na,
n malima fan mu na.

¹⁷ N bɔjɛ bara tɔɔɔ. N namini na tɔɔɛ
kui.

¹⁸ I ya rasiga n ma sunnunyi nun n ma
jaxankate ma,
i xa dijɛ n ma yunubi birin ma.

¹⁹ I xa a mato n yaxuie wuyaxi ki naxe.
E n xɔnxi a jaaxi ra.

²⁰ N nii makanta, i xa n natanga,
alako yaagi naxa n sɔɔ i xa niini bun ma.

²¹ Seriyɛ nun tinxinyi xa n kanta
barima n xaxili tixi i tan na.

²² Ala, Isirayila xunsara a xa tɔɔɛ birin
ma.

26

Tinxintɔɛ jɛɛ ki

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ Alatala, i xa n ma kiiti sa, barima n jɛɛ
ki tinxin.

N bara n yetɛ taxu i ra, n mu birama.

² Alatala, n bɔjɛ mato, n sondonyi makiiti,

³ barima n laxi i xa hinne ra,
n man n jɛɛma i xa seriyɛ ma.

⁴ N mu luma wule false ya ma,
n mu jɛɛma filankafuie tagi.

⁵ Fe kobi rabae mu rafan n ma,
n tan nun mixi jaaxie mu luma yire
keren.

⁶ Alatala, n nan n jɛɛ ki raseniyɛn,
n man luma ne i xa serɛɛbade.

⁷ N tantui beɛti bama,
n i xa kaabanakoe masenma.

⁸ Alatala, i xa hɔɔɔmɔbanxi rafan n ma, i
xa nɔɛ na dennaxe.

⁹ I naxa n nii ba alo yunubitɔɛ nun
faxatie.

¹⁰ E fe jaaxie rabama, e kɔbiri rasuxuma
tinxintareya ra.

¹¹ Kɔnɔ n tan luma tinxinyi kui.

N xun sara, i xa dijɛ.

¹² N jɛɛ ki tinxin.

N Alatala tantuma ne malanyie kui.

27

I xaxili ti Alatala ra

Ala maxandi

Dawuda gbe

¹ Alatala nan na n ma naiyalanyi ra.

N nakisima na a ra.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

N ma dunijeigiri na Alatala nan ma niini
bun ma.

N lan n xa gaaxu nde ya ra?

² N gerefae nun n yaxui naxee fe jaaxi
rabama,

e na fa n nahalakide,
e tan nan birama.

³ Hali sɔɔri gaali n nabilin,
n bɔjɛ mu serenma.

Hali sɔɔri gaali fa n gereɛde,
n bɔjɛ suusama ne.

⁴ N fe keren nan maxɔrin Alatala ma,
n na na nan fenfe.

N wama lufe Alatala xa hɔɔɔmɔbanxi nan
kui

n ma dunijeigiri birin,

alako n xaxili xa ti Alatala xa fe fanyi ra,

n man xa nɔ a xa hɔrɔmɔbanxi matode.
 5 A n natangama nɛ tɔɔrɛ ma
 hɔrɔmɔbanxi kui.

A n nɔxunma nɛ na niini bun ma.
 A n natema nɛ geya fari.

6 A n xun nakelima nɛ n yaxuie ya xɔri
 naxee n nabilinxi.
 N sɛrɛxɛ bama nɛ a xa hɔrɔmɔbanxi kui
 ɲɛlɛxinyi ra.
 N suuki ba, n bɛɛti ba Alatala bɛ.

7 Alatala, i tuli mati n xui ra, n na i
 maxandife.
 Hinne n na, i man xa n yaabi.

8 N bɔɲɛ wama i fenfe.

Alatala, n i fenma nɛ.

9 I naxa i kobe ti n na.
 I naxa mɛɛ i xa konyi ra xɔnɛ kui.
 I tan nan na n malima ra.

N ma marakisima Ala, i naxa n nabolɔ,
 i naxa n nabɛɲin.

10 Xa n nga nun n ba n nabolɔ,
 Alatala tan a makɔrɛma nɛ n na.

11 Alatala, i xa kira masen n bɛ.
 N xun ti kira tinxinxi ra,
 alako n yaxuie naxa n suxu.

12 I naxa n nabolɔ n yaxuie xa e sago raba
 n na,
 barima e bara findi tɔɔɲɛgelae ra n bɛ.
 Fe kobi rabae nan lanxi e ma.

13 N laxi a ra n Alatala xa fe fanyi toma nɛ
 yi dunija bɛndɛ fuɲi fari.

14 I xaxili ti Alatala ra.
 I sɛnbɛ xun xa masa, i xa limaniya.
 I xaxili ti Alatala ra.

28

Ala ɲɛngi dɔxɔxi a xa mixie xɔn ma

Ala maxandi

Dawuda gbe

1 Alatala, n bara i xili.
 I xa sɛnbɛ luma n bɛ alɔ fanye.
 I tuli mati n na, xa na mu a ra n luma alɔ
 faxa mixi.

2 N na n bɛlɛxɛ ite i bɛ i xa yire sɛniyenxi
 mabiri,
 i xa n ma maxandi xui rame.

3 I naxa n lu alɔ mixi ɲaaxie nun tinxinta-
 ree.

E e boore yanfama, e bɔɲɛ mu fan.

4 E xa wali kobi sare ragbilen e ma.

E naxan nabaxi mixie ra,
 i xa na raba e fan na.

A lanma e xa na mɔɔli sɔtɔ,
 5 barima e mu Alatala xa wali kolon.
 A fama e rabirade, e mu keli sɔnɔn.

6 Alatala tantu,

a bara n ma dube suxu.

7 Alatala nan na n sɛnbɛ nun n kantama
 ra.

N xaxili tixi a tan nan na naxan n malima.
 N bɔɲɛ sɛɛwama nɛ, n fa bɛɛti ba a bɛ.

8 Alatala nan a xa ɲama sɛnbɛ ra,
 a findi a xa mixi sugandixi kantama ra.

9 I xa ɲama rakisi, i xa barake ragoro e
 ma.

Mɛɛni e ma

alɔ xuruse demadonyi mɛɛnima a xa
 gɔɔrɛ ma ki naxɛ.

I ɲɛngi dɔxɔ e xɔn ma abadan.

29

Alatala xui magaaxuxi

Ala matɔxɔɛ

Dawuda xa bɛɛti

1 Malekee, wo Alatala matɔxɔ,
 a xa binyɛ nun a sɛnbɛ xa fe ra.

2 Wo xa Alatala matɔxɔ,
 wo xa a batu a nɔrɛ sɛniyenxi kui.

3 Alatala xui mɛma baa ma,
 Ala Binyɛ Kanyi xui luma alɔ galanyi,
 a a xui rasigama baa xungbee ma.

4 Alatala xui sɛnbɛ gbo,
 a magaaxu.

5 Alatala xui wuri bili xungbee igirama,
 alɔ naxee na Liban bɔxi ma.

6 Alatala Liban wuri bilie ituganma alɔ
 ninge di,

a Siriyon geya ituganma alɔ sɛxɛ i ninge.

7 Alatala xui tɛ rayensenma alɔ seya-
 makonyi.

8 Alatala xui Kadesi gbengberenyi
 raserɛnma.

9 Alatala xui a niyama xelie nun sie xa
 bari.

ɲama birin e xui itema a xa hɔrɔmɔbanxi
 kui,

a a fala,

«Matɔxɔɛ na Ala bɛ!»

10 Alatala nu na a xa kibanyi kui dunija
 banbaran yɛ tɛmui naxɛ.

A xa mangɛya mu ɲɔnma abadan.

11 Alatala nan sɛnbɛ fima a xa ɲama ma,
 a barake nun bɔɲɛsa fima e ma.

30

Ala xa xone mu buma

Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti a naxan sebe Ala xa hɔrɔmɔbanxi xa fe ra

² N bara i matoxo Alatala, barima i bara n nakeli.

I mu tin n yaxuie xa xunnakeli soto n xun ma.

³ N Marigi Alatala, n to i xili, i naxa n nayalan.

⁴ Alatala, i naxa n nii rakisi saya ma, i mu tin n xa goro gaburi kui.

⁵ Danxaniyatɔee, wo xa beeti ba Alatala be, wo xa a xili matoxo.

⁶ A xa xone mu buma, kono a hinnema i ra i xa simaya birin kui. Nunmare, mixie wama, kono geesege e fa jɛlexin.

⁷ N bojesa soto temui naxe n naxa a fala, «N mu noma birade.»

⁸ Alatala, temui dangixi i naxa n senbe lu alo geya, kono yakosi i bara i noxun n ma. N boje bara ifu.

⁹ Alatala, n naxa i xili, n naxa i maxandi.

¹⁰ N naxa a fala i be, «N ma faxe findima geeni mundun na i be?

Xa n bara goro gaburi kui, na noma findide matoxe ra i be? Na noma i xa lanlanteya masende dunipa be?»

¹¹ Alatala, i tuli mati n na, i xa kinikini n ma. Alatala, n mali.

¹² I bara n ma nimise masara seewe ra. I bara n ma sunnun donma masara jɛlexin donma ra.

¹³ N Marigi Alatala, na na a ra n mu dunduma, n tantui beeti bama ne i be abadan.

31

Lafe Ala ra

Ala maxandi nun Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Alatala, n bara n xaxili ti i ra.

I naxa tin n xa lu yaagi kui, i xa kiiti fanyi sa n ma.

³ I xa i tuli mati n na, n nakisi.

I xa lu n be alo fanye, alo yire makantaxi alako n xa kisi.

⁴ N ma senbema nun n ma kantama nan i ra.

I xa n xun ti kira fanyi xon i xili fanyi xa fe ra.

⁵ N yaxuie bara yeɛ itala n ya ra, kono i fama n natangade na ma.

⁶ N bara n xaxili ti i ra.

Alatala Nondi Marigi, i bara n nakisi.

⁷ Kuye batui mu rafan n ma, n tan, nan n taxuma Alatala nan na.

⁸ N seewama ne i xa hinne xa fe ra, barima i bara n ma toore to, n sondonyi na jaxankata, i na kolon.

⁹ I mu n soxi n yaxuie yi ra, i bara n xoreya.

¹⁰ Alatala, hinne n na, barima n na toorefe.

N fate birin bara ba n ma.

¹¹ N ma simaya na jonfe toore kui.

N ma dunijeigiri xoxo.

N senbe bara jon n ma yunubi xa fe ra.

N fate bara kana ¹² n yaxuie xa fe ra.

N bara yaagi n doxo-booree xon ma.

N booree, xa na mu a ra naxee n toma taa kui, e e gima ne n ma.

¹³ E birin bara neemu n ma alo n jan bara faxa.

N luxi alo se loxi.

¹⁴ N bara n yaxuie xui me.

Gbaloe na n nabilinyi.

E bara lan a ma e xa n faxa.

¹⁵ Kono n tan bara n taxu i ra, i tan n Marigi Alatala.

¹⁶ N na i sagoe.

N natanga n yaxuie ma naxee wama n jaxankatafe.

¹⁷ I xa i xa konyi to, n nakisi i xa hinne ra.

¹⁸ Alatala, n na i xili, i naxa n lu yaagi kui.

Ala xa mixi jaaxie rayaagi,

Ala xa e rasabari faxe ra.

¹⁹ Ala xa e xui radundu,

barima yi wule false e yeɛ igboma, e yo tinxintee ma.

²⁰ I xa hinne gbo, i naxan nagataxi i yaragaaxuie be,

naxee i xa kantari fenma.

²¹ I bara e yigiya alako fe kobi rabae naxa e suxu.

I bara e ratanga wule falee ma.

²² Alatala tantu, barima a bara hinne n na n ma tɔɔre kui.

²³ N ma gaaxui kui, n nu bara a fala,

«I bara i nɔxun n ma,»

kɔnɔ i bara n ma maxandi suxu.

²⁴ Danxaniyatɔɔe, wo xa Alatala xanu.

Alatala togondiyatɔɔe rakisima ne,

kɔnɔ a yete igboe naxankatama ne.

²⁵ Wo tan naxee wo xaxili tixi Alatala ra,

wo wo senbe so, wo xa limaniya.

32

Ala yunubi xafarife

Ala matɔxɔɔe

Dawuda xa lonni beeti

¹ Nelexinyi na adama be

naxan xa yunubi bara ba,

naxan xa fe kobi bara xafari.

² Nelexinyi na adama be

Alatala bara diɔe naxan ma fe kobi ma, a nun maifui mu na naxan xaxili ya ma.

³ Danmi n dunduxi, n mu noma minide tɔɔre kui.

N nu tɔɔroma ne yanyi birin na.

⁴ Kɔe nun yanyi i xa tɔɔre na n fari.

N senbe bara kana, a bara lu alo gbengberen yire.

⁵ N bara n ma yunubi masen i be,

n mu n ma yunubi nɔxunxi fa.

N bara a fala,

«Fo n xa n ma yunubi ya xaran Alatala be.»

I tan Alatala bara n ma yunubi ba n ma.

⁶ Mixi tinxinxi birin xa i maxandi a waxati.

Xa tɔɔre gbo alo banbaranyi, a mu sese niyama a ra.

⁷ N ma kantari lanxi i tan nan ma.

I man sunnunyi bama n ma.

N i tantuma ne i xa maratange xa fe ra.

⁸ N wo xaranma ne kira ra

wo lan wo xa bira naxan fɔxɔ ra.

N wo rasima ne,

n nan n jengi sama ne wo xa fe xɔn ma.

⁹ Wo naxa lu alo soe,

xa na mu a ra sofale xaxilitare, naxan mu rajerema fo karafoe ra.

¹⁰ Fe xɔne gbegebe ragataxi mixi jaaxi be, kɔnɔ naxan a xaxili tixi Alatala ra,

Ala xa fonisireya na kanyi rabilinma ne.

¹¹ Mixi tinxinxie, wo seewa Alatala ra, wo man xa jɔlexin.

Wo Ala tantu jɔlexinyi kui wo xui itexi ra, wo tan mixi tinxinxie birin.

33

Ala na wɔyen, a fe ragirima ne

Ala matɔxɔɔe

¹ Tinxintɔɔe, wo xa Alatala matɔxɔ wo xui itexi ra.

Tinxintɔɔe lan e xa Ala matɔxɔ.

² Wo xa Alatala tantu kora ra, wo xa beeti ba kora ra luuti fu daaxi.

³ Wo xa beeti neene ba a be,

wo xa na raba maxasee ra wo xui itexi ra.

⁴ Alatala xa masenyi tinxin,

a a xa wali birin nabama soobe ra.

⁵ Tinxinyi nun seriye rafan a ma, dunija birin nafexi Alatala xa hinne ra.

⁶ Alatala naxa koore daa a xa wɔyenyi ra.

A to wɔyen keren fala, tunbuie naxa mini keren na.

⁷ A naxa baa fan malan yire keren, a xa ye ragata.

⁸ Bɔxi birin xa gaaxu Alatala ya ra.

Dunija mixi birin xa a binya.

⁹ A na wɔyen, a fe ragirima ne.

A na yaamari fi, a rabama ne.

¹⁰ Alatala sie xa natse kanama ne.

A mu e xa wali sooneyama.

¹¹ Kɔnɔ Alatala xa fe ragirixie buma abadan.

A waxɔnfe sooneyama ne waxati birin.

¹² Nelexinyi na si be naxan marigi findixi Alatala ra.

Nelexinyi na bɔnsɔe be Alatala naxan sugandixi.

¹³ Alatala a ya ragoroma dunija ma kelife ariyanna,

a mixi birin mato.

¹⁴ Kelife a xɔnyi, a dunija mixi birin matoma ne.

¹⁵ Naxan adamadie bɔɔe daaxi,

a a jengi sama e xa walie xɔn.

¹⁶ Mange yo mu kisima a xa soorie saabui ra.

Sooori fan mu kisima a yete senbe ra.
 17 Sooori joxo a ma a xa soe noma a
 rakiside,
 konon na tan mu findima kisi ra a be.
 18 Alatala nan meenima mixie ma
 naxee gaaxuma a ya ra,
 naxee e xaxili tima a xa hinne ra,
 19 alako e nii naxa laaxira,
 alako e xa balo kaame waxati.
 20 Won xaxili tixi Alatala nan na.
 A tan nan won malima ra,
 a tan nan won kantama ra.
 21 Won boje seewaxi a tan nan ma fe ra,
 barima won bara la a xili seniyeenxi ra.
 22 Alatala, i xa hinne muxu ra,
 barima muxu xaxili tixi i tan nan na.

34

Ala yaragaaxuie sare

Ala matoxe

1 Dawuda to a yete findi daxui ra
 Abimeleki ya i alako a xa a bepin, a naxa
 yi beeti sebe.
 2 N Alatala tantuma waxati birin.
 A xa matoxe mu bama n de i.
 3 N Alatala matoxoma n boje kui.
 Tooromixie fama ne na mede, e fa seewa.
 4 Won birin xa Alatala binya,
 won xa a xili matoxo.
 5 N to Alatala maxandi, a naxa n yaabi,
 a n ma gaaxui birin ba n yi.
 6 Naxan na a ya ti Ala ra,
 a seewama ne, a mu yaagima.
 7 Xa tooromixi a xui ramini,
 Alatala a mema ne, a fa a rakisi a xa toore
 kui.
 8 Alatala xa maleke Ala yaragaaxuie rabil-
 inma ne, a e kanta.
 9 Wo a mato, Alatala fan de!
 Nelexinyi na adama be naxan xaxili tixi a
 ra.
 10 Seniyeentoe, wo xa gaaxu Alatala ya ra,
 alako wo hayi birin xa fan.
 11 Kaame yetee suxuma ne,
 konon Alatala fenmae hayi birin fanma ne.
 12 N ma die, wo fa, wo xa fa wo tuli mati
 n na.
 N xa Alatala yaragaaxui masen wo be.
 13 Nde wama simaya xonkuye xon?
 Nde wama lufe seewe kui temui birin?

14 Xa wo wama na xon,
 woyen jaaxie naxa mini wo de i,
 wo naxa wule yo fala.
 15 Wo xa fe jaaxi lu na, wo xa fe fanyi
 raba.
 Wo xa wo tunnabexi bojesa fenfe ra.
 16 Alatala tinxintoe toma ne, a a tuli
 matima e wa xui ra.
 17 Alatala a kobe soma fe kobi rabae ra,
 alako e xili xa neemu dunipa ra.
 18 Tinxintoe na e mawa Alatala be, a a
 tuli matima ne e ra,
 a e ba e xa toore kui.
 19 Alatala luma mixi fe ma naxan sun-
 nunxi a boje ma,
 a mixi rakisima naxan xaxili bara ifu.
 20 Toore gbegbe tinxintoe lima ne,
 konon Alatala a rakisima na birin ma.
 21 Alatala meenima ne a ma,
 sese mu a toma.
 22 Fe jaaxi nan mixi jaaxi faxama.
 Tinxintoe yaxuie fama jaxankatade.
 23 Alatala a xa konyie xun sarama ne.
 Naxan a xaxili tima Ala ra,
 na mu kiiti jaaxi sotoma.

35

Mixi jaaxi sare

Ala maxandi

Dawuda gbe
 1 Alatala, i xa mixi tooro naxan wama n
 toorofo.
 Naxan wama n gerefe, na kanyi gere.
 2 Keli, i xa n mali i xa geresose ra.
 3 I xa xali nun tanbe xa ite n yaxuie xili
 ma.
 A fala n be, a i tan nan n ma marakisima
 ra.
 4 Ala xa n yaxuie rayaagi, a xa e xaxili ifu,
 naxee wama n faxafe.
 Naxee fe jaaxie maxirima n xun ma,
 Ala xa e rayaagi, a xa e keru.
 5 E xa lu alo maale lagi foye naxan
 nayensenma.
 Alatala xa maleke xa e keru.
 6 Ala xa e lu dimi kui,
 Ala xa e xa kira masalaxun.
 Alatala xa maleke xa e keru.
 7 E bara yele itala n ya ra,
 e bara yili ge n birama dennaxe,

alako e xa n faxa hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.

⁸ Ala xa na sare ragbilen e ma.

Ala xa e suxu yeƙe kui, Ala xa e rabira yili kui.

⁹ Na temui n boƙe jelexinma ne Alatala ra.

N seewama ne a xa marakisi xa fe ra.

¹⁰ N boƙe a falama ne,

«Alatala, i maniyɛ mu na.

Nde noƙa tooromixi ratangade senbema ma?

Nde noƙa setare ratangade mujɛtie ma?»

¹¹ Wule faleɛ n toorogema,

e nu fe fala e mu naxan kolon.

¹² E n ma fe fanyi sare ragbilenma fe jaaxie ra.

Mixi birin bara n nablo.

¹³ Koƙo e tan nu furaxi temui naxe,

n nu luma sunnun na e be,

n nu fa sunyi suxu,

n Ala maxandi e be temui birin.

¹⁴ N sunnunxi e be alo n sunnunma n boore be ki naxe,

xa na mu a ra n ngaxakerenyi be.

N kinikinixi e be alo n kinikinima n nga be ki naxe.

¹⁵ Koƙo toore to n tan li, e birin naxa jelexin.

E naxa kafu e bore ma n xili ma,

e xa n paxankata, e xa n nahalaki.

¹⁶ Mixi jaaxie nun konbitie,

e birin n ma fe xonxi, e nu yeƙe.

¹⁷ N Marigi, munfe ra i tinma na mooli xa raba?

N nii ratanga e xa gere ma, n nii rakisi yi yeƙe ma.

¹⁸ Na kui n i tantuma ne malanyi xungbe kui,

N i matɔxoma pama gbegbe tagi.

¹⁹ Ala xa n natanga n yaxuie ma,

naxee wama yofe n ma.

Ala xa n natanga n xonmixie

naxee wama n konbife hali n mu fe yo rabaxi e ra.

²⁰ E mu woyen fanyi yo falama,

e mixi fanyi madaxuma tun.

²¹ E n toorogema a falafe ra, «Muxu bara a to.»

²² Alatala, i bara na birin to. I naxa dundu de.

N Marigi, i naxa i makuya n na.

²³ N Marigi Ala, keli,

i xa n xun magere so,

i xa n xun mafala.

²⁴ N Marigi Alatala, i xa n ma kiiti sa i xa tinxinyi ra,

alako n yaxuie naxa n mayele.

²⁵ I naxa tin e xa a fala,

«Muxu bara no a ra, muxu bara a masoto.»

²⁶ Ala xa n xonmixie rayaagi, n yaxuie xaxili xa ifu.

²⁷ Ala xa n xanuntenyie raseewa,

naxee a falama e xui itexi ra,

«Tantui na Alatala be naxan a xa konyi luma boƙesa kui.»

²⁸ N i xa tinxinyi masenma ne,

n i tantuma ne temui birin.

36

Adama xa jaaxuya nun Ala xa hinne

Ala matɔxɔɛ

¹ Alatala xa konyi Dawuda xa beeti beestibae xa mange be

² N bara mixi jaaxi xa matandi mapɔxun n boƙe kui.

A mu a kolon a lanma a xa gaaxu Ala ya ra.

³ A a yeƙe igboma han a mu noƙa a xa yunubi tode,

a mu noƙa a jere ki xonde.

⁴ A xa woyenyi jaaxu, a nu mixi madaxu tun.

A mu fe fanyi yo kolon.

⁵ A fe jaaxi mapɔxunma koƙe ra, a fa kira jaaxi suxu,

barima a mu tondima fe kobi lude.

⁶ Alatala, i xa hinne koore lima,

i xa dugutegeƙa sigama han nuxui.

⁷ I xa tinxinyi gbo alo geyae.

I xa kiiti tilin alo baa.

I tan nan adamadie nun subee rakisima.

⁸ Ala, i xa hinne fan.

Adamadie birin yigiya soƙoma ne i yi ra, alo toxɔɛ yore luma e nga gabutenyie bun ma ki naxe.

⁹ E wasama i xa neme nan na,

i xa fe fanyi luma e be alo ye xinbeli.

¹⁰ I tan nan gbansan noƙa adama rabalode.

I xa naiyalanyi bara muxu xa kira iyalan.

¹¹ I xa hinne i kolonmae ra,

i xa i xa tinxinyi masen tinxintɔɛe be.

12 I xa n natanga yete igboee ma,
i naxa a lu mixi jaaxie xa n keru.
13 Tinxintaree birama ne, e mu noma
kelide sonon.

37

Mixi jaaxi nun mixi fanyi masundi

Ala xa seriye

Dawuda gbe

1 I naxa kontofili mixi jaaxie ra.
I naxa tin lude alo e tan.
2 E lisima ne mafuren alo jooge,
e faxama ne alo sansie.
3 I xa i taxu Alatala ra, i xa fe fanyi rabatu.
I xa lu yi boxi ma, nondi xa findi i xa baloe
ra.
4 Alatala xa findi i waxonfe ra.
Na kui a i waxonfe ragirima ne.
5 I i xaxili ti Alatala ra, a birin taxu a ra.
A tan nan fe ragirima.
6 Ala fama i xa nondi makenende
alo a soge raminima ki naxe geesege.
A i xa xunnakeli makenenma
alo soge naxan yanbama yanyi ra.
7 I boje raxara Alatala ya i,
i xa mame ti, Ala na na.
I naxa mixi jaaxi tone hali a xa fe birin
sooneyaxi.
8 I naxa xono, i i boje magoro.
Na tone lu na, a mu fee sooneyama i be.
9 Ala fama mixi jaaxie raponde,
kono naxee e xaxili tixi Ala ra,
e fama yi boxi sode ke ra.
10 A mu buma mixi jaaxie xa loe dunija
ma.
E mu toma dede.
11 Naxee bojee magoroxi,
e tan nan fama yi boxi sode ke ra, e lu
bojesa kui.
12 Tinxintaree tinxintoe yanfama, a xono a
ma.
13 Kono Marigi yelema na mixi jaaxi ma,
barima a a kolon a fama naxan sode.
14 Mixi jaaxie santidegema bama a tee i,
e xali fan suxu,
alako e xa misikiine nun setare tooro,
e xa tinxintoe kon naxaba.
15 Kono e tan nan fama faxade e yete xa
santidegema saabui ra.
E xa xalie fama girade.
16 Se xuri naxan na tinxintoe yi ra,

a fisa mixi jaaxie xa bannaya be,
17 barima Alatala e senbe kanama ne,
a fa tinxintoe mali.
18 Alatala jengi saxi mixi fanyi xon.
E ke buma ne abadan.
19 E mu yaagima toore temui, e lugama ne
kaame waxati.
20 Kono mixi jaaxie faxama ne.
Alatala yaxuie luma ne alo fili,
naxan sexe lisima, a fa gan.
21 Mixi jaaxi doni tongoma ne, kono e mu
a fima.
Mixi fanyi tan mixie kima a xa fonisireya
kui.
22 Alatala xa barakatoe yi boxi sode ma ne
ke ra,
kono Ala naxan dankama, na kanyi fama
halakide.
23 Naxan jere ki rafa Alatala ma,
a na kanyi malima ne a xa dunijeigiri kui.
24 Hali a sa dinkon, a mu birama,
barima a belexe na Alatala yi ra.
25 Kabi n dimedi temui, han n xemoxi ra,
n mu tinxintoe keren toxi Ala naxan
nabepinxi,
naxan xa die taami makulama.
26 Tinxintoe ki tima, a mixie donima.
A xa die barake sode ma ne.
27 I xa fe kobi lu na, i xa fe fanyi raba.
Na kui i simaya xonkuye sode ma ne.
28 Seriye rafa Alatala ma.
A mu a xa hinnentee rabejinma.
A e kantama ne abadan.
Kono mixi jaaxie bonsoe fama ne ha-
lakide.
29 Tinxintoe fama ne yi boxi sode ke ra,
e lu be abadan.
30 Tinxintoe lonni nan masenma,
seriye nan minima a de kui.
31 A Marigi Ala xa seriye na a boje kui,
a mu birama kira xon.
32 Mixi jaaxi tinxintoe yanfama, a xa a
fama.
33 Kono Alatala mu tinxintoe luma a
yaxuie sagoe.
A mu tinma e xa a tojege kiiti temui.
34 I xaxili ti Alatala ra, a xa kira suxu,
alako a xa i rakeli, i xa yi boxi sode ke ra.
Na temui i mixi jaaxie toma ne e halakixi.

35 Temui dangixi n bara senbema jaaxi nde to.

A xungbo alo wuri tofanyi.

36 Konɔ n to dangi a yire a firin nde, n naxa a li a xa fe xuben. N naxa a fen, konɔ n mu a to.

37 I xa mixi fanyi nan mato, tinxintɔe nan igbe.

Na mixi mooli findima barakatɔe nan na.

38 Konɔ yunubitɔe tan fama ne sontode, e bonsoe birin fa halaki.

39 Alatala tinxintɔe rakisima ne, a findi e xa makantama ra e xa tɔɔre kui.

40 A e malima ne, a e ratanga.

A e ratanga mixi jaaxie ma, a e rakisi, barima e yigiyaxi a tan nan ma.

38

N senbe bara kana

Ala maxandi

1 Dawuda xa maxandi beeti

2 Alatala, i naxa n jaxankata i xa xone kui, i naxa n halaki i xa bojete kui.

3 I bara n maxonɔ i xa tanbe ra, i bara n nabira.

4 Yalanyi yo mu na n be i xa xone kui.

N ma yunubi bara a niya n fate birin xa tɔɔɔ.

5 N ma yunubie bara gbo n xun ma.

Na kote bara binya, n mu a noma sonon.

6 N ma fie bara gbo, e xiri bara jaaxu.

Na birin fatanxi n ma xaxilitareja nan na.

7 N boje bara kana, xunnakeli mu na n be.

N luma faejen na sunnunyi nan kui.

8 N fate birin wolenxi, yalanyi yo mu na sonon.

9 N senbe bara kana, n fate birin bara ba n ma.

N boje tɔɔɔxi tun.

10 N Marigi, i n waxonfe kolon, n ma tɔɔre mu noxunxi i ma.

11 N boje mu saxi, n senbe bara jon.

N ya mu naiyalanyi toma sonon.

12 N xanuntenyie nun n booree bara keli n xun ma

n ma fure xa fe ra, n ngaxakerenyie bara e makuya n na.

13 Naxee wama n faxafe, e bara yeie itala n ya ra.

Naxee wama n tɔɔɔfe, e bara n konbi, e n tɔɔjegema temui birin.

14 Konɔ n mu n tuli mati na woyenyie ra, n mu n de rabi n xa e yaabi.

15 N luma alo tuli xori, n luma alo boboe.

16 Alatala, n xaxili tixi i tan nan na.

N Marigi Ala, i tan nan gbansan noma n yaabide.

17 N naxe, «I naxa tin n yaxuie xa yo n ma, e xa jexelin n ma tɔɔre xa fe ra.»

18 A gbe mu luxi n xa bira,

n na tɔɔɔfe temui birin.

19 N bara n ti n ma yunubi rabaxie ra,

n yangoe naxee rabaxi, na fe bara n kontofili.

20 N yaxuie tan kende, e senbe gbo.

N xonmixie bara wuya, hali nondi mu na e be.

21 Naxee fe fanyi masarama fe jaaxi ra, e n tɔɔroma,

barima n tan birama fe fanyi nan foxo ra.

22 Alatala, i naxa n nabepin.

N Marigi Ala, i naxa i makuya n na.

23 N Marigi, i xa fa mafuren n malide.

N Marigi, n ma marakisima nan i ra.

39

Adama luma alo foye

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange Yedutun be

2 N bara a fala, «N fe birin nabama, alako n naxa yunubi raba n de ra.

N fe birin nabama,

alako n naxa na woyenyi mooli fala mixi jaaxie ya xori.»

3 N ma tɔɔre xungbe kui,

n naxa dundu, n mu sese fala, n naxa n sabari tun.

4 N boje nu satunma, n ma tɔɔre naxa lu alo te dexexi.

Na bara a niya n xa yi woyenyi fala,

5 «Alatala, a masen n be n faxama temui mundun,

n ma simaya sigama han minden,

alako n xa n senbe xa xurunyi kolon.

6 I bara n ma simaya radunke, a xon mu kuya sonon.

Adama luma alo foye naxan dangima.»

Nengi rate.

7 Adama luxi ne alo niini, naxan minima, a fa dangi.

A naafuli malanma, kono naxan fama a
sotode,
a mu na kolon.

⁸ N Marigi, n fa n xaxili tima nde ra?

I tan nan gbansan noma n malide.

⁹ N nakisi n ma yunubie birin ma.

I naxa n nayaagi daxuie ya xori.

¹⁰ N bara dundu, n mu sese falama,
barima i tan nan na walife.

¹¹ I xa fure ba n ma, beenu i xa n nanon
tore kui.

¹² I mixi naxankatama a xa yunubi xa fe
ra.

Naxan nafan adama ma, i na bama a yi.
Na fe luma ne alo kuli naxan bogise fanyi
xun nakanama

beenu mixi xa a matongo.

Adamadi misaalixi foye nan na naxan
dangima.

Nengi rate.

¹³ Alatala, n ma dube suxu,

i xa i tuli mati n ma maxandi ra.

I xa n wa xui me, barima i xa xore nan n
na.

N luma alo n benbae,

n mu buma yi duniya bende fupi fari.

¹⁴ I xa i xa naxankate ragbilen n foxo ra
sinden,

xa na mu a ra n faxama ne.

40

N mu noma dundude

Ala maxandi nun Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² N bara n xaxili ti Alatala ra,
a bara a tuli mati n na.

³ A bara n ba boora xora,
a n sanyi radiki fanye ra.

⁴ A bara beeti neene sa n bore ma
naxan findixi tantui ra Ala be.

Mixi gbegbe na na me, e gaaxuma ne Ala
ya ra,

e e yete taxu Alatala ra.

⁵ Nelexinyi na adama nan be

naxan a xaxili tixi Alatala ra,
naxan mu a kobe ratoxi yete igboe ma,

naxan mu a kobe ratoxi kuye batufe ma.

⁶ N Marigi Alatala,

i bara i xa fe fanyi gbegbe masen muxu
be.

I maniyε mu na.

N wama na birin tagi rabafe mixie be,
kono i xa fe fanyi wuya han a bara dangi
a i.

⁷ I mu wama serexe tun xa xon ma.

I bara n tuli rabi.

I mu wama serexe gan daaxi xon ma,

i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan
xon ma.

⁸ N bara fa kitaabui makuntanxi ra naxan
sebexi n be.

⁹ N Marigi Ala, n bara tin i waxonfe ma.

I xa seriyε na n sondonyi kui.

¹⁰ N tinxinyi masenma jama be.

I xa a kolon Alatala, n mu fama dundude
i xa fe ma.

¹¹ N mu noma dundude i xa nondi ma.

N i xa fe fanyi nun i xa marakisi fe falama
ne.

N mu i xa fonisireya nun i xa nondi
noxunma jama ma.

¹² I tan Alatala, i mu fama tondide n be i
xa marafanyi ma.

I xa fonisireya nun i xa nondi n kantama
ne temui birin.

¹³ Tore gbegbe bara n nabilin.

N ma yunubi fan bara gbo han a bara
dangi a i.

E bara wuya dangife n xunsexεε ra.

Limaniya bara ba n yi ra.

¹⁴ Alatala, yandi, n natanga.

Alatala, yandi, n mali.

¹⁵ Naxee wama n nii bafe, naxee wama n
ma fe paaxi xon ma,

e birin xa makuya n na yaagi kui.

¹⁶ Naxee n mayelema, yaagi xa e de ixara.

¹⁷ Naxee birin biraxi i foxo ra,

e xa seewa, e xa jlexin i xa fe ra.

Naxee wama i xa kisi xon ma,

e xa a fala temui birin, «Tantui na Alatala
be.»

¹⁸ Setare nun misikiine nan na n na,

kono Marigi bara ratu n ma fe ma.

I tan nan na n ma malima ra a nun n
nakisima.

N Marigi Alatala, i naxa dugundi!

41

Furema Ala maxandife

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

2 Nelexinyi na mixi be naxan hinnema
tooromixi ra.

Alatala a ratangama ne a xa toore ma.

3 Alatala a ratangama ne, a a rabalo.

A nelexinma ne dunija.

I mu a luma a yaxuie sagoe.

4 Alatala a malima ne a fura temui, a a
rayalan.

5 N a falama a be,

«Alatala, hinne n na.

N nayalan barima n bara yunubi raba i
ra.»

6 N yaxuie woyen naaxie falama, e naxe,

«A faxama mun temui?

A xili loema mun loxe?»

7 Naxan fama n xeebude a filankafui
woyenyi falama.

Fe naaxi gbo a boje kui.

A na keli n xun ma, a na mooli falama.

8 N xonmixie n ma fe makolikolima e
boore be,

e xa n tooro.

9 E naxe, «Fure naaxi bara a suxu,

a bara tagan, a mu kelima sonon.»

10 Hali n defanboore, n nu laxi naxan na,
muxu nun naxan nu muxu degema yire
keren,

na bara a kobe ti n na.

11 Alatala, hinne n na, i xa n nakeli,
alako n xa n yaxuie sare ragbilen e ma.

12 N a kolon n nafan i ma,
barima i mu n luma n yaxuie sagoe.

13 I n malima ne barima n tinxin.

I bara tin n xa lu i seeti ma abadan.

14 Tantui na Isirayila Marigi Alatala be
abadan.

Amina. Amina.

42

N sondonyi nimisaxi munfe ra?

Ala maxandi

1 Kora xa die xa lonni beeti beetibae xa
mange be

2 Ala, n wama lufe i yire.

N i fenma alo xeli ye fenma ki naxe.

3 N hayi na Ala nje ma.

N a yire lima mun temui?

4 Yakosi n wama koe ra,

n wama yanyi ra.

Mixi n maxorinma,

«I Marigi Ala na minden?»

5 N na ratu yi fe ma, n boje seewama ne.

Singe n nu jama rapere ma Ala xa
horomobanxi nan kui,

e nu beeti bafe nelexinyi kui,

e tantui rasiga Ala ma.

6 Munfe ra n sondonyi nimisaxi?

Munfe ra n boje sunnunxi?

N xa n xaxili ti Ala ra,

n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

7 N Marigi Ala, n boje nimisaxi n yete kan
ma fe ra.

Na na a ra n nan n natuma i ma Yuruden,

n na dennaxe yi temui,

Xerimon nun Misari geyae na dennaxe.

8 N ma toore xun nan tun masafe.

A luma alo susui ye naxan sinma xure ye
xun.

9 Alatala hinnema n na yanyi ra,

n fan beeti bama a be koe ra.

N Ala maxandima naxan n nabaloma.

10 N bara a fala Ala be,

naxan senbe gbo alo fanye,

«I neemuxi n ma munfe ra?

I n luxi toore kui

n yaxuie xa noe bun ma munfe ra?»

11 N yaxuie n toorama konbi ra loxo yo
loxo.

E n maxorinma, «I Marigi Ala na min-
den?»

12 N sondonyi nimisaxi munfe ra?

N boje sunnunxi munfe ra?

N xa n xaxili ti Ala ra,

n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

N Marigi nan na n ma marakisima ra.

43

N boje sunnunxi munfe ra?

Ala maxandi

1 Ala, i xa n ma kiiti sa.

I xa n xun mafala jama danxaniyatare
xon ma.

I xa n natanga yanfantee nun wule false
ma.

2 Ala n ma kantama na i tan nan na,

i n nabepinxi munfe ra?

I n luxi toore kui n yaxuie xa noe bun ma
munfe ra?

3 I xa n ma kira iyalan i xa nondi ra,

i xa n xun ti sigafe ra i yire i xa geya
seniyenxi fari.

4 N nan n makorema ne Ala xa serexebade
ra,

Ala naxan findixi n ma sɛɛwɛ nun n ma
 ɲɛlɛxinyi ra.
 N bɛɛti bama n Marigi Ala bɛ kɔra ra.
 5 N sondonyi nimisaxi munfe ra?
 N bɔɲɛ sunnuxi munfe ra?
 N xa n xaxili ti Ala ra,
 n man xa a tantu a xa kisi xa fe ra.

44

Muxu mu i xa saate kanama

Ala maxandi

1 Kora xa die xa lonni bɛɛti bɛɛtibae xa
 mangɛ bɛ
 2 Ala, muxu bara a mɛ muxu benbae
 saabui ra,
 i wali naxan nabaxi tɛmɛi dangixi.
 3 I bara sie kerɛ be
 alako muxu benbae xa sabati yi bɔxi ma.
 4 E mu be soto e xa santidɛgɛma xa ra,
 e mu kisi soto e yɛtɛ sɛnbɛ xa ra.
 I tan nan sɛnbɛ bara e rakisi,
 i tan nan xa hinne bara findi na saabui ra.
 5 Ala, i tan nan findi n ma mangɛ ra.
 Yandi, i xa Yaxuba bɔnsɔɛ rakisi.
 6 Muxu fama muxu yaxuie ragbilende i
 tan nan saabui ra,
 muxu fama e ragorode i xili ra.
 7 N mu n xaxili tixi n ma xali xa ra,
 n ma santidɛgɛma mu nɔma n nakiside.
 8 Kɔnɔ i tan nan muxu ratangama muxu
 yaxuie ma,
 i tan nan muxu xɔnmixie rayaagima.
 9 Muxu Ala nan matɔxɔma tɛmɛi birin,
 muxu i tan nan xili tantuma abadan.
 Nengi rate.

10 Kɔnɔ yakɔsi i bara muxu rabɛɲin,
 i bara muxu rayaagi.
 I mu muxu xa sɔɔrie malima sɔnɔn.
 11 I bara muxu ragi muxu yaxuie ya ra,
 naxee muxu xɔnxi,
 nee bara muxu harige birin ba muxu yi
 ra.
 12 I bara muxu rabɛɲin alako e xa muxu
 faxa alɔ xurusee,
 i bara muxu rayensen pamanɛ gbɛtɛɛ ma.
 13 I bara i xa pama mati sare xuri ra,
 naxan mu findima geeni ra i bɛ.
 14 I bara muxu rayaagi muxu dɔxɔbooree
 xɔn ma.
 Muxu rabilinyie yoma muxu ma.
 15 I bara a niya si gbɛtɛɛ xa muxu mayele,

e nu e xunye lintan muxu ma.
 16 N xaxili ifuxi tɛmɛi birin, n bara yaagi.
 17 Naxee n xɔnxi, nee n mayelema,
 e n konbima.
 E wama e gbɛɲɔxɔfe.

18 Hali yi birin to rabaxi muxu ra,
 muxu mu nɛɛmuxi i ma,
 muxu mu i xa saate kanaxi.
 19 Muxu bɔɲɛ mu gbilenxi i fɔxɔ ra,
 muxu mu muxu makuyaxi i xa kira ra,
 20 naxan a niyama i xa muxu lu wulaba-
 ree tagi,
 muxu xa faxa.
 21 Xa muxu sa nɛɛmu muxu Marigi Ala xili
 ma,
 xa na mu a ra muxu naxa ala gbɛtɛɛ batu,
 22 Ala mu a kolonma xɛ?
 A mu mixi gundo birin kolon?
 23 Kɔnɔ mixie na muxu faxafe alɔ xu-
 rusee.
 E na rabama tɛmɛi birin i tan nan ma fe
 ra.
 24 N Marigi, xunu. I xife munfe ra?
 Keli, i naxa mɛɛ muxu ra tɛmɛi birin.
 25 I yatagi nɔxunma muxu ma munfe ra?
 I nɛɛmuxi muxu xa tɔɔre nun yaagi ma
 munfe ra?
 26 Muxu bira nɛ bɔxi, muxu mu nɔma
 kelide sɔnɔn.
 27 Yandi, keli, fa muxu mali.
 I xa muxu xun sara i xa hinne xa fe ra.

45

Mangɛ xa futi

Ala matɔxɔɛ

1 Kora xa die xa lonni bɛɛti bɛɛtibae xa
 mangɛ bɛ. A xa ba alɔ bɛɛti naxan xili
 «Fuge tofanyie.» Xanunteya sigi.
 2 Wɔyɛn fanyie bara n bɔɲɛ rafe.
 N xa yi wali raba mangɛ bɛ.
 N nenyi luma nɛ alɔ sebeliti fanyie xa kale.
 3 I tofan adamadi birin bɛ, i fata wɔyɛn
 ɲɔxunmɛ tide,
 barima Ala barake sama i xa fe ma tɛmɛi
 birin.
 4 I xa i xa santidɛgɛma xiri i tagi,
 alako i xa xunnakeli nun i xa binyɛ xa
 kolon.
 Sɔɔri sɛnbɛma nan i ra.
 5 I sɛnbɛ gbo.

Te i xa soori ragise fari, nondi, magoroe,
nun tinxinyi xa fe ra.

I xa fe xungbe raba.

⁶ I xa tanbee magaaxu.

E fama i yaxuie sondonyi soxode,
sie birama ne i sanyie bun.

⁷ «Ala, i xa mange kibanyi buma ne
abadan.

Tinxinyi nan findixi i xa mangeya
tonxuma ra.»

⁸ Tinxinyi nan nafan i ma.

Naaxujna mu rafan i ma fefe ma.

Na nan a toxi i Marigi Ala bara i sugandi
seewe kui.

Fisamante nan i ra dangife i booree ra.

⁹ Labunde nun se xiri joxunme na i xa
dugi ma.

Xulunyi tima i xa mange banxi tofanyi
kui.

Korae jalexinyi xui raminima i be.

¹⁰ Mangee xa di ginee luma i seeti ma,
i xa gine fan na i fe ma, a maxirixi xema
tofanyi ra.

¹¹ N ma di gine, i tuli mati n na.

I naxa kankan i bonsoe ma,
xa na mu a ra i xa denbaya nun i baba
ma.

¹² I xa i igoro mange be
naxan findixi i marigi ra.

I tofan, i rafan a ma ki fanyi.

¹³ Tirekae fama bunsee ra i be,
naafuli kanyie fan fanma i binyade.

¹⁴ Mangee xa di gine soma banxi kui,
a maxirixi dugi tofanyi ra, xema na a ma.

¹⁵ A xa konyi ginee a matima mange xon.
Mangee fan maxirixi dugi tofanyi ra.

¹⁶ Gine so temui, mixi birin jalexinxi,
e xulunyi tima.

¹⁷ I xa die fama lude alo i benbae,
e findi mangee ra boxi birin xun ma.

¹⁸ N i tan findima xili kanyi nan na
abadan.
Bonsoe birin i matoxoma ne waxati yo
waxati.

46

Won mu gaaxuma

Ala matoxoe

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mange
be ginemedi xui daaxi

² Ala, won kantama nan a ra.

Won ma kantari na a yi ra.

A won malima won ma toore birin kui.

³ Xa boxi sa seren, won mu gaaxuma.

Xa geya sa bira baa ma, won mu gaax-
uma.

⁴ Xa moronyie sa xaape, won mu gaax-
uma.

Xa geya sa a imaxa, a seren, won mu
gaaxuma.

⁵ Xure nan a ra, naxan salonyie Ala xa taa
raseewama.

Ala Xili Xungbe Kanyi xa horomolingira
seniyenxi na menni ne.

⁶ Ala na na taa kui, na taa mu a ra-
maxama,

a a malima subaxe nefe a li.

⁷ Sie sonxoe ratema, mangeyae birama ne.
Ala nefe a xui ramini, dunija birin xu-
nunma ne.

⁸ Mangee Alatala na won seeti ma.

Won ma kantari na Yaxuba Marigi Ala yi
ra.

⁹ Wo fa Alatala xa wali mato,
a gbaloe naxan luxi boxi ma.

¹⁰ A tan nan gere jonma dunija birin ma.
A xali girama ne.

A tanbe kanama ne,
a makantase gan.

¹¹ «Wo wo raxara, wo xa a kolon Ala na n
tan nan na.

N si birin yamarima.

N ma yaamari na dunija birin ma.»

¹² Alatala na won seeti ma,

Won ma kantari na Yaxuba Marigi Ala yi
ra.

47

Ala fisamante mange

Ala matoxoe

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mange
be

² Wo tan sie birin, wo wo belexe bonbo,
wo sonxo, wo xui ite jalexinyi kui Ala be!

³ Alatala Xili Xungbe Kanyi magaaxu.

Mangee xungbe nan a ra dunija birin xun
ma.

⁴ A bara sie ragoro won bun ma,

e xa lu won sagoe.

⁵ A bara boxi fi won ma ke ra,
naxan findixi Yaxuba bɔnsɔɛ xa xun-
nakeli ra.

A won xanu.

Nengi rate.

⁶ Ala tema jɛlexin xui nan tagi,
a fama sarae fe xui ma.

⁷ Wo bɛɛti ba Ala bɛ, wo bɛɛti ba!

Wo bɛɛti ba won ma mange bɛ, wo bɛɛti
ba!

⁸ Ala nan mange ra dunija birin xun ma,
wo xa lɔnni bɛɛti ba.

⁹ Ala magoroxi mange kibanyi seniyenxi
kui,

si birin mange nan a ra.

¹⁰ Sie xa mangɛɛ kafuma Iburahima Ma-
rigi Ala xa jama ma,

barima Ala nan a ragiri mangɛɛ xa
dunija kanta.

Ala na se birin xun.

48

Ala xa taa Siyon

Ala matɔxɔɛ

¹ Kora xa die xa bɛɛti. Sigi seniyenxi.

² Alatala gbo.

A lanma won xa a matɔxɔ
a xa taa kui a xa geya seniyenxi fari.

³ Ala xa geya Siyon tofan,

a rafan dunija birin ma.

Na findi Mange Xungbe xa taa nan na.

⁴ Ala a jɛngi sama a xa taa makantaxi
xɔn,

a bara a yetɛ findi a kantama ra.

⁵ Mangɛɛ to e malan Siyon gere xili ma,

⁶ e naxa kaaba na tofe ra.

E naxa gaaxu, e fa e gi.

⁷ E to gaaxu na ya ra,

e naxa sɛrɛn alɔ ginɛ naxan na di barife,

⁸ xa na mara alɔ Tarasisi xa kunkuie
foye xungbe naxee imaxama.

⁹ Won Marigi Ala kaabanako naxan
nabaxi a xa taa kui,

won bara na mɛ, won bara na to.

Mange Alatala na taa rakisima temui
birin.

Nengi rate.

¹⁰ Ala, muxu na so i xa Hɔrɔmɔlingira kui,
muxu ratuma i xa hinɛ nan ma.

¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi,

i xili tantuma nɛ dunija yire birin.

I xa mangɛya tinxin.

¹² Nama jɛlexinma nɛ Siyon geya fari,
Yudakae sɛɛwama nɛ i xa kiiti xa fe ra.

¹³ Wo xa Siyon mabilin,

wo xa a xa sɔori tidee kɔnti.

¹⁴ Wo xa a tɛtɛ nun a yire makantaxie
mato,

alako wo xa na fala wo xa die bɛ.

¹⁵ Ala nan na won Marigi Ala ra abadan.

A won napɛrɛma han aligiyama.

49

Aligiyama sigafe mu kanama

Ala xa sɛriye

¹ Kora xa die xa bɛɛti bɛɛtibae xa mange
bɛ

² Wo wo tuli mati yi ra, wo tan jama birin.
Dunija jama birin, wo wo tuli mati n na.

³ Tide xuri kanyi, tide xungbe kanyi,
setare a nun se kanyi, wo birin xa wo tuli
mati.

⁴ N fama wɔyɛnyi hagigɛ nan falade wo
bɛ,

n bɔjɛ xaxili fanyi naxan mapɔxunxi.

⁵ N nan n tuli tixi taali ra,

n fama na tagi rabade wo bɛ kɔra xui ra.

⁶ Munfera n fa gaaxuma gbaloe lɔxɔɛ ya
ra,

n yaxuie xa fe kobi n nabilinma temui
naxɛ?

⁷ E laxi e xa bannaya nan na,

e nu fa e yetɛ matɔxɔ e harige xa gboe ra.

⁸ E mu nɔma e bore xunsarade,

E mu nɔma e xunsare fide Ala ma.

⁹ E nii xunsare xɔrɔxɔ,

e mu nɔma a fide abadan.

¹⁰ E tan mu faxama? E mu sigama
aligiyama?

¹¹ Won a toma, lɔnnilae faxama,

lɔnnitaree fan faxama nɛ.

E fa e harige lu mixi gbɛtɛɛ yi ra.

¹² Mixi naxee e xilie saxi boxie xun ma,

e mapɔxunxi nɛ e xa banxie luma nɛ naa
abadan,

e xɔnyi mu kanama keli lanfanmae ma,

a sa dɔxɔ lanfanma gbɛtɛɛ ra.

¹³ Hali mixi xungbe, a mu buma.

A faxama nɛ alɔ subee.

¹⁴ Mixi naxee laxi e yetɛ ra, e xa kira nan
ya.

E xui rafan naxee ma, nee birama ne e
foxo ra.

15 E aligiyama lima ne.

Faxe e ralɔɛma ne.

Mixi tinxinxi e maboronma ne.

E xa tofanyi kanama ne.

Aligiyama findima ne e xonyi ra.

16 Kɔnɔ Ala n nii xunsarama ne aligiyama,
a n xanin.

Nengi rate.

17 Mixi na findi banna ra, a harige na gbo,
i naxa gaaxu,

18 barima a mu sese xaninma aligiyama.

A harige mu birama a foxo ra.

19 A jɛlexinma ne a harige ra a xa
duniɲeigiri kui,

barima birin a matɔxɔma na xa fe ra,

20 kɔnɔ a fa siga aligiyama

a a benbae li na,

naxee mu duniɲa toma sɔnɔn.

21 Xa banna mixi xaxili mu na,
a luxi ne aɔ sube naxee faxama.

50

Serexe naxan naxan Ala ma

Ala xa seriye

Asafi xa beɛti

1 Alatala na wɔyɛnfe.

A na duniɲa birin xilife,

keli sogetede han sogegorode.

2 Kelifɛ Siyon, Ala xa tofanyi yanbama.

3 Won Marigi Ala na fafe,

a mu dunduxi.

Tɛ belebele na a ya ra,

foye xungbe fan na a rabilinyi.

4 A xui tema koore ma,

a xui goroma bɔxi

kiiti sade a xa mixie be.

5 «N batulae, naxee laayidi tongoxi n be
serexe ra,

wo xa wo malan.»

6 Ala xa masenyi tinxinxi kelima koore
nan ma,

barima kiitisa nan na Ala ra.

7 «N ma mixie, wo wo tuli mati, n xa
wɔyɛn.

Isirayila, n bara wo kalamu.

Ala nan n na, wo Marigi Ala.

8 N mu xɔnɔxi wo xa serexe xa fe ra.

Wo serexe gan daaxie bama n be temui
birin.

9 N mu tuura tongoma wo xonyi.

N mu si kontonyi fan tongoma wo xa kule.

10 N gbe nan na sube birin na wula i.

N gbe nan na sube birin na geyae ma.

11 N gbe nan na xɔni birin na koore ma.

N gbe nan na sube birin na fili ma.

12 Xa kaame n suxuma nu, n ma falama
wo tan be.

N gbe nan na duniɲa birin na.

13 N tan tuura sube donma? Ade.

N tan si kontonyi wuli minma? Ade.

14 A lanma wo xa tantui rasiga n ma,

na xa findi wo xa serexe ra.

Wo xa wo xa laayidie rakamali n be, n tan
Ala Xili Xungbe Kanyi.

15 Wo xa n xili wo xa tɔɔre kui.

N fama wo ratangade,

wo fan fama n matɔxɔde.»

16 Ala xa masenyi nan ya, mixi jaaxie be,
«wo na n ma yaamari nun n ma saate
durusife munfe ra?

17 N ma seriye mu rafan wo ma.

Wo mu n ma wɔyɛnyi danxunma.

18 Wo nun mupɛtie na a ra.

Wo nun yɛnɛ rabae na a ra.

19 Fe jaaxi nan tun minima wo de i,
wo wule nan tun falama.

20 Wo nun naxan nga keren a ra,
wo na tɔɔɲegɛma.

21 Wo naxan nabaxi, na nan ya.

Han yakɔsi n bara n sabari.

Wo jɔxɔ a ma a n na wo seɛti ma,

kɔnɔ n fama xaɲɛde wo ma,

n fama a birin ya bade wo be.

22 Wo xa yi fe me,

wo tan naxee neɛmuxi Ala ma,

xa na mara n wo xa fe kanama ne.

Mixi yo mu wo ratangama.

23 Naxan tantui serexe bama n be,

na mixi bara n matɔxɔ.

Mixi naxan a jɛre ki matoma a fanyi ra,

n fama n tan Ala xa marakisi masende a
be.»

51

Dawuda xa yunubi

Ala maxandi

- 1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be.
 2 Annabi Natan woyenfe Dawuda be a yunubi raba Batiseba ra temui naxe.
 3 Ala, hinne n na alo i darixi a ra ki naxe. Dipe n ma fe jaaxi ma i xa boje fanyi saabui ra.
 4 I xa n naseniyen n ma fe kobi birin ma. I xa n ma yunubi xafari.
 5 N bara n ma yunubi kolon. N mu noma nsemude na ma.
 6 N na fe jaaxi rabaxi i keren nan na. N naxan nabaxi a mu rafan i ma. I na n makiiti, nondi luma ne i be.
 7 N barixi yunubi fe nan kui, kabi nga furi ba neene ra.
 8 Kono nondi na lu mixi boje kui, na nan nafan i ma. Na lonni masen n be.
 9 N seniyen hisopi burexe ra, alako n xa fiixe. N seniyen, alako n xa fiixe fon alo xipe.
 10 Nelexinyi nun seewe fi n ma, alako n boje xa sa.
 11 I kobe ti n ma yunubi ra, i xa n ma fe kobi birin ba n ma.
 12 N Marigi Ala, n boje mafindi boje seniyenxi ra, xaxili fanyi fi n ma.
 13 I naxa n makuya i ya tode ra. I naxa i Xaxili Seniyenxi ba n yi ra.
 14 Kisi seewe nun limaniya fi n ma naxan n malima.
 15 N i xa kira masenma ne i matandilae be, alako e man xa bira i foxo ra.
 16 N nakisima Ala, n bara mixi faxes. Yandi, n xunsara, alako n xa i xa fe fanyi masen.
 17 N Marigi, na niya n be, n xa i tantu.
 18 Serexe mu rafan i ma, xa na mu a ra n na bama ne i be nu. I mu wama serexe gan daaxi xon.
 19 Serexe fanyi findixi yete magoroe nan na. Ala wama yi serexe mooli nan xon ma.
 20 I xa hinne Siyoni ra, i xa Darisalamu tete rakeli.

- 21 Na temui i nelexinma ne serexe tinxinxi nun serexe gan daaxi ra. Na temui tuurae nan bama serexe ra i xa serexebade.

52*De jaaxi**Ala xa seriye*

- 1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. 2 Masenyi nan ya Dowege Edonka xa fe ra, naxan a fala Solu be a Dawuda na Aximeleki xonyi.
 3 I i yete igboma fe kobi rabafe ra munfe ra? Ala xa hinne buma ne abadan.
 4 I de luma alo fine naxan fe jaaxi rabama. Yanfante nan i ra.
 5 Fe jaaxi rafan i ma dangife fe fanyi ra. Wule rafan i ma dangife nondi ra. Nengi rate.
 6 I woyen xui xaape, i de mu fan.
 7 Na kui Ala fama i rahalakide temui birin. A i suxuma ne, a i keru i xa banxi kui, a i keru dunija ma. Nengi rate.
 8 Tinxintoe naxee findima seedee ra e fama yeleda na kanyi ma yi ki ne,
 9 «Wo na mixi mato, naxan mu nu a xaxili tixi Ala ra. A naxa la a xa naafuli ra, a a yete kanta a xa yanfanteya ra.
 10 Kono, n tan naxan laxi Ala xa hinne ra, n ma fe birin na sooneyafe alo Oliwi wuri tofanyi naxan na Ala xonyi.»
 11 N i tantuma ne abadan i xa wali xa fe ra. N xaxili tixi i xili fanyi nan na i xa danxaniyatosee tagi, barima i fan.

53*Xaxilitare xa masenyi**Ala xa seriye*

- 1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba xule xui ra.
 2 Xaxilitare a falama a boje kui, «Ala mu na.» E fe haramuxie rabama, e mu tinxin. Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama.

3 Ala a ya ragoroma adamadie ma kelife ariyanna,
a xa e mato xa xaxilima nde na na naxan Ala fenma.
4 Kono birin bara makuya Ala ra, e nu fe jaaxi raba.
Hali mixi keren mu na naxan fe fanyi rabama.
5 Tinxintaree xaxili mu na?
E nu n ma pama tooro tun.
E mu Ala xilima feo.
6 E fama serende gaaxui ra na nan ma, barima Ala fama na mixi moolie rayensende, naxee wama wo tooro fe.
7 Nde kelima Siyon a xa Isirayila rakisi? Ala na a xa pama ramini konyiya kui, Yaxuba bonsoe seewama ne, Isirayila jalexinma ne.

54

N Marigi tima n bun ma

Ala maxandi

1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra. 2 Sifika to a fala Solu be a Dawuda a noxunxi e xonyi, Dawuda naxa yi beeti ba.
3 Ala, n nakisi i xili ra, n ma kiiti sa i senbe ra.
4 Ala, n ma dube suxu, i tuli mati n ma woonyeni ra.
5 Xone ndee bara keli n xili ma, mixi kobi naxee wama n faxafe.
E mu Ala kolon fefe ma. Nengi rate.
6 Ala n malima, n Marigi tima n bun ma.
7 A n yaxuie xa kobina sare ragbilenma e ma.
I xa e halaki i xa dugutegepa kui.
8 N bara a panige n xa serexe ba i be.
Alatala, n i xili tantuma ne barima i fan,
9 i man n nakisima n ma toore kui, n fan n yaxuie ra.

55

Yanfantee

Ala maxandi

1 Dawuda xa lonni beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.
2 Ala, n ma dube suxu,
i naxa i noxun n ma maxandi ma.
3 I tuli mati n na, i xa n yaabi.

Xanmeri nun gaaxui bara ge n suxude
4 n yaxuie xa woonyeni xa fe ra,
a nun mixi jaaxie xa wali kobi xa fe ra.
E wama n tooro fe, e n tooregepa xone kui.
5 N bone bara seren, n sondonyi bara gaaxu faxe ya ra.
6 Gaaxui nun serenyi bara n suxu a jaaxi ra.
Na bara n natagan.
7 Xa gabutenyi nan nu na n be nu alo ganbe,
n nu bara siga yigiya fende nu,
8 n nu n gima ne, n siga yire makuye,
n sigama wula i ne nu.

Nengi rate.

9 N xa n gi mafuren, alo foye xungbe.
10 N Marigi, fe kobi rabae rayensen ye.
I naxa e lu e xa lan fe kobi ma,
barima kobina nun gere bara gbo taa kui.
11 Koe nun yanyi ra fe kobi rabae taa rabilinma,
e xa fe jaaxi nun tinxintareya raba taa kui.
12 E bara fe birin kana.
Gbesenxonneya nun maifui bara gbo taa kui.
13 Xa yaxui nan tun n konbima nu, n dipema.
Xa n xonmixi nan tun kelima n xili ma nu,
n nan n noxunma ne a ma nu.
14 Kono i tan n lanfanma nan i ra, n xanuntenyi, n defanboore.
15 Won de fan, won birin sigama Ala xa horomobanxi.

16 E xa e terenna faxe ra,
e xa goro gaburi kui e pipe ra,
barima e e jerepa fe jaaxie nan tun kui.

17 Kono n bara Ala xili.
Alatala n nakisima ne.
18 N gbelegbelema koe a nun yanyi ra. A bara n xui me.
19 N yaxuie to wuya, a bara n natanga na gere ma.

20 Ala naxan na a xa kibanyi kui kabi a folo,
a a tuli matima n na, a fa n yaxuie rabira,
Nengi rate
barima e tondixi tuubide.
E mu gaaxu Ala ya ra.

21 Yi mixie bara e bore gere, e saate kana.
 22 E de ipoxun alo xipe, konɔ gere na e
 boɲe kui.
 E xa woyenyi salaxun alo ture,
 konɔ e mixi tɔrɔma alo santidegema
 naxan baxi a tɛɛ i.
 23 I xa i xaxili ti Alatala ra, a i malima nɛ.
 A mu tinma tinxintɔe xa bira.
 24 Ala, yi geresoe nun yi yanfantee xanin
 aligiyama.
 I naxa e xa simaya konti rakamali.
 Ala, n bara n taxu i ra.

56

N mu gaaxuma sɔnɔn

Ala maxandi nun Ala matɔxɔe

1 Dawuda xa suuki beetibae xa mange be.
 A xa ba alo beeti naxan xili, «Ganbe na
 wuri makuye fari.» A a ba Filisitakae a
 suxu temui naxe Gati.
 2 Ala, hinne n na barima mixie na n
 gerefe.
 E gere tima n be temui birin.
 3 N yaxuie feɲɛnma gere ra.
 Ala Xungbe, n gerefae bara wuya.
 4 N na gaaxu temui naxe, n nan n xaxili
 tima i tan nan na.
 5 N Ala xa masenyi matɔxɔma.
 N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la
 Ala ra.
 Ibunadama gbansan noma munse rabade
 n na?
 6 Temui birin n yaxuie wama n tɔrɔfe e
 xa woyenyi ra.
 N ma fefe mu rafanxi e ma.
 7 E lanxi n ma jaxankate ma,
 e bira n foxɔ ra yire birin alako e xa n
 faxes.
 8 I naxa tin e xa ratanga e xa fe jaaxie
 ma.
 Ala, i xa xɔne xa e rabira.
 9 I n ma dunipeigiri kolon, i n yaye toxi.
 N ma tɔre birin sebexi i yi ra.
 10 N na i xili temui naxe, n yaxuie
 gbilenma nɛ n foxɔ ra.
 N a kolon n nun Ala na a ra.
 11 N Ala xa woyenyi matɔxɔma,
 n Alatala xa masenyi matɔxɔma.
 12 N mu gaaxuma sɔnɔn, barima n bara la
 Ala ra.

Ibunadama gbansan noma munse rabade
 n na?
 13 Ala, n xa n ma laayidi rakamali i be, n
 ma tantui serexee ra,
 14 barima i bara n natanga faxes ma.
 I mu tin n xa bira,
 alako n xa jere i xa kira xɔn ma yi bende
 fuji fari.

57

N bara limaniya sɔto

Ala maxandi

1 Dawuda xa suuki beetibae xa mange be.
 A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa halaki
 ti.» Dawuda naxa yi ba a to a gi Solu ma,
 a sa so fonme kui.
 2 Ala, hinne n na, yandi i xa hinne n na.
 N maratange fenma i yire
 alo toxeyɔre a fenma a nga gabutenyi bun
 ma ki naxe
 han fe xɔrɔxɔe xa dangi.
 3 N bara Ala Xili Xungbe Kanyi maxandi
 naxan n ma fe birin sɔneyama.
 4 N xɔnmixie n jaxankatama temui naxe,
 Ala n nakisima nɛ kelife ariyanna,
 Nengi rate
 a hinne nun nɔndi ragoroma n ma.
 5 Yete bara n nabilin,
 n saxi e tagi, e tan naxee adamadie
 faxama.
 E pinyie luxi alo tanbee,
 e nenyie luxi alo santidegema naxan baxi
 a tɛɛ i.
 6 Ala, i xa i xa binye masen koore ma,
 i xa a masen boxi ma.
 7 E bara yeɛ ti n ya ra, a gbe mu luxi n xa
 so a ra.
 E bara yili ge n ya ra, konɔ e tan nan
 biraxi a kui.
 Nengi rate.
 8 Ala, n boɲe bara limaniya, n bara
 limaniya sɔto.
 N beeti bama nɛ, n i tantuma nɛ.
 9 N boɲe bara keli n na,
 n xa n ma korae tongo, n xa beeti ba han
 subaxe.
 10 Marigi, n i tantuma nɛ sie tagi.
 N beeti bama nɛ i be bɔnsɔe tagi.
 11 I xa hinne koore lima nɛ,
 i xa tinxinyi tema nɛ han nuxuie.
 12 Ala, i xa i xa binye masen koore ma,
 i xa a masen boxi ma.

58

*Adamadie sare**Ala xa seriyε*

¹ Dawuda xa suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa kasare ti».

² Wo xa woyenyi mu tinxin.

Adamadie, wo noma kiiti sade nondi ra?

³ Ade, wo fe jaaxi rabama wo boje kui, wo fe jaaxi rabama yi boxi ma, wo mixi ratantanma dunija ma.

⁴ Kafi e bari temui, e findixi mixi jaaxi nan na.

Wule fale bara loe kabi e bari loxoε.

⁵ E xa xone luxi ne alo boximase xone, alo boximase naxan mu boximase suxui xui ramema.

⁶ Hali boximase suxui fanyi, a mu noma a suxude.

⁷ Ala, i xa e jinyi kana e de i, barima e luxi ne alo yete.

Alatala, i xa e de wanwan.

⁸ E jonma ne alo ye naxan ifilima boxi.

E xa tanbe mu jereama senbe ra.

⁹ A luma alo boe naxan fate loema lingi kui.

A luma alo di naxan baxi a nga fate i, a mu foye to.

¹⁰ Beenun tunde xa fura yege malinsinxi ra,

xa na mu a ra yege xare ra,

Ala e koma ne, a e wole a i.

¹¹ Mixi tinxinxi fama jalexinde barima a fama gbejoxoe sotode.

A fama a sanyi maxade mixi jaaxi wuli ra.

¹² Adamadie fama a falade, «Iyo, Ala mixi tinxinxi sare fima.

Iyo, Ala kiiti sama ne dunija ma.»

59

*Bare xaajeε**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa halaki ti». A naxa a ba Solu to soorie xee e xa Dawuda faxes a xa banxi kui.

² N Marigi Ala, n natanga n yaxuie ma.

N ma fe xa te dangife n yaxuie xa fe ra.

³ N natanga tinxintaree ma.

N nakisi faxetie ma,

⁴ barima e wama n faxafe.

Senbemaε na e malanfe n xili ma,

hali n mu findi fe kobi raba ra,

hali n mu yunubi yo raba Alatala ra.

⁵ Hali n mu na fe jaaxi rabafe,

e e gima n foxo ra, e xa n gere.

Keli, i fa n mali! Yandi n ma fe mato.

⁶ Isirayila Marigi Alatala, Mange Ala, keli,

i xa si danxaniyataree raton.

I naxa dije yi yanfante tinxintaree ma.

Nengi rate.

⁷ E fama koe ra alo bare xaajeε e fa taa rabilin.

⁸ E de luma alo bare de xunfe minima naxan kui.

E xa woyenyi mixi tojoma alo sandegema.

E naxe, «Nde noma won ma woyenyi mede?»

⁹ Kono Alatala, i tan nan yeleva e ma.

I si danxaniyataree birin mayelema.

¹⁰ N nan n yete ratangama e senbe ma i tan nan saabui ra.

Ala nan na n ma kantama ra.

¹¹ N Marigi Ala, naxan xa hinne gbo, i xa ti n ya ra,

i xa n yaxuie rabira.

¹² N Marigi, n ma kantama, i naxa e faxes keren na.

I xa e rabira alako n ma jama naxa neemu i senbe ma.

¹³ E yunubi rabama e xa woyenyie ra.

I xa e suxu e xa yete igboja kui.

E dankee nun wulee nan tun falama.

¹⁴ I xa e rajon i xa xone ra, alako e naxa to sonon,

alako e xa a kolon Ala nan Mange ra

Yaxuba bonsoε nun dunija birin xun ma.

Nengi rate.

¹⁵ E fama koe ra alo bare xaajeε e fa taa rabilin.

¹⁶ Bareε donse fenma yire birin koe ra, kono e mu lugama.

¹⁷ N i senbe matoxoma beeti ra.

N i xa hinne matoxoma geesege,

barima n ma kantama nan i ra,

i n kantama n ma toje kui.

¹⁸ N ma senbema, n beeti bama i be.

N Marigi Ala nan n kantama ra,

n Marigi Ala nan n hinnema n na.

60

*Ala fama xunnakeli ra**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa lonni suuki beetibae xa mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «Fuge tofanyi alo Ala xa saatε.» ² Isirayila to Sirenikae gere, e yi beeti ba na temui ne. E nu kelixi Mesopotamiya nun Soba boxi ma. Yowaba naxa Edonka wulu fu nun firin faxa fole kui foxoe na dennaxe.

³ Ala, i bara muxu raloe, i bara nde ba muxu xa gali ra, i bara xono muxu ma, kono yakosi, i xa senbe fi muxu ma.

⁴ I bara boxi raseren, i bara a iboo. I xa na yailan muxu be barima boxi wama kanafe.

⁵ I bara fe xoxoxoe doko i xa mixie ma, han e bara lu alo siisila.

⁶ Kono naxee gaaxuxi i ya ra, i bara tonxuma so e yi ra, e xa no e yaxuie ra.

⁷ I xa i xanuntenyie rakisi i senbe ra, i xa muxu xa dube suxu.

⁸ Ala xa masenyi nan ya, a naxan falaxi horomobanxi seniyenxi kui, «N Sikemi taa fima ne wo ma xunnakeli kui,

n Sukoti geya lanbanyi fan fi wo ma.

⁹ Galadi boxi, n gbe. Manasi boxi, n gbe. Eframikae nan findima n ma geresoe ra. N mange dokoma ne Yudaya.

¹⁰ Mowabakae findima n ma konyie nan na. Edon findi n ma boxi ra. N gere xui ratema ne Filisita.»

¹¹ Ala, nde noma n xaninde na taa makan-taxi kui?

Nde noma n xaninde han Edon boxi ma?

¹² I tan gbansan, i tan naxan muxu raloe, i tan naxan mu nu na muxu xa soorie seeti ma.

¹³ Muxu mali muxu yaxuie gere.

Adamadi xa mali, sese mu a ra,

¹⁴ kono Ala xa mali tan fama muxu yaxui birin halakide.

61

*Kelifē yire makuye**Ala maxandi*

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Ala, i tuli mati n ma maxandi ra.

N ma maxandi rame.

³ N i maxandima kelifē ra boxi makuye.

N boje mu saxi.

N xanin geya fari naxan ite dangife n na.

⁴ I findixi n be yire nan na n kantaxi dennaxe n yaxuie ya i.

⁵ N wama lufe i xonyi temui birin.

N wama lufe i xa kantari kui, alo xoni yore luma a nga gabutenyi bun ma ki naxe.

⁶ N Marigi Ala, i bara i tuli mati n ma maxandi ra.

I bara ke fi n ma,

nun mixi birin ma naxee gaaxuxi i xili ya ra.

⁷ Mange xa simaya xunmasa, alako a xa bu a gbege ra.

⁸ A xa mangeya xa bu i ya i temui birin, I xa hinne a ra, i xa findi a dugutege ra.

⁹ Iyo, n mu taganma beeti bafe ra i xili binye be,

barima i n ma maxandi yaabima temui birin.

62

*Ala xa bojesa**Ala xa seriye*

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange Yedutun be

² N boje saxi Ala nan saabui ra,

n ma kisi fatanxi a tan nan na.

³ A luxi n be alo fanye,

n ma marakisima nun n makantama nan a ra.

N mu noma birade sonon.

⁴ Wo dutunma mixie ma han mun temui, wo xa e rabira, alo banxi nun tete fori?

⁵ E wule falama alako e xa mixie ba yire fanyi e nu dennaxe.

E dube tima e de ra, kono e danke tan tima e boje ra.

Nengi rate.

⁶ N bojesa sotoma Ala nan na, barima n xaxili tixi a tan nan na.

⁷ A luxi alo fanye na a ra n be,

n ma marakisima nun n ma makantama
nan a ra.

N mu noma birade sonon.

⁸ N ma kisi nun n ma binye na Ala nan yi.

Ala n makantama nan a ra,

n yigi tide nan a ra.

⁹ Nama, wo xa wo taxu a ra,

wo xa wo xa kontofili masen a be.

A tan nan noma won malide.

Nengi rate.

¹⁰ Adamadie luma alo foye naxan dan-
gima.

Mixi xungbe findima mixi xuri ra,

Xa e xa fe bara maniya,

a yelevu alo foye.

¹¹ Wo naxa harige fen fe kobi ra,

wo naxa a fen muje ra.

Xa wo xa naafuli sa gbo,

wo naxa wo xaxili ti na ra.

¹² Ala bara fe firin fala n naxee mexi.

Keren, senbe na Ala be.

¹³ A firin nde, n Marigi nan hinnente ra,
barima a mixie sare ragbilenma e ma.

63

Ala xa hinne fan simaya be

Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti, a naxan ba Yudaya, a
to nu gbengberenyi ma temui naxe

² Ala nan n Marigi ra.

Ala n i fenma, barima n hayi na i ma,
alo fate hayi to na ye ma gbengberenyi
ma.

³ N luma i xa horomobanxi kui
alako n xa i senbe nun i xa binye to.

⁴ I xa hinne fan simaya be.

N bara i matoxo.

⁵ N i tantuma n ma simaya birin kui,
n nan n belexee itema i mabiri.

⁶ N bonsoe wasama ne i tantufe ra seewe
kui.

⁷ N na n sa n i xa fe mapoxunma koe birin,

⁸ barima i tan nan n malima.

N seewama ne i niini bun ma.

⁹ N nii bara fatu i ma, i belexe luma ne n
bun ma.

¹⁰ Naxee katama n faxade, e tan nan
faxama.

¹¹ Santidegema fama ne e soxode,
wulai baree fa e ibode.

¹² Mange seewama ne Ala xa fe ra.

Naxee e kalima Ala xili ra, nee fama ne a
matoxode.

Kono wule falsee dee balanma ne.

64

Adama xa mapoxunyi tilin

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Ala, i tuli mati n wa xui ra,

N natanga n yaxuie ma.

³ N noxun mixi paaxie ma

naxee wama n toorofe tinxintareya kui.

⁴ E de xaape alo santidegema,
e xa woyen paaxie luma alo tanbee.

⁵ E mu gaaxuma tinxintoe ya ra,

e luma a paxankata ra tun.

⁶ E de kobi, e yele italama mixi ya ra.

E naxe, «Nde na kolonma?»

⁷ E yanfanteya yailanma, e a fala,

«Won xa keli a yanfa xili ma. A
sooneyama ne.»

Adama xa mapoxunyi tilin.

⁸ Kono Ala na tanbee woli, e e lima ne
keren na.

⁹ E bara wule fala.

Naxee e toma, e e gima ne.

¹⁰ Na gaaxui adama birin suxuma ne.

E Ala xa wali masenma,

e a xa wali kolonma ne.

¹¹ Tinxintoe seewama ne Alatala ra,

a fa lu a niini bun ma.

Sondon fanyi kanyi jalexinma ne.

65

Saabui fanyi

Ala matoxe

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Matoxoe na i tan Ala be Siyoni geya fari.

Muxu laayidi naxan tongoxi i be,

muxu na birin nakamalima ne.

³ Ala, i muxu xa maxandi birin mema ne.

Duniya birin fama ne birade i foxo ra.

⁴ Tantanyi to no muxu ra, i bara muxu xa
yunubi xafari.

⁵ I naxan sugandima a xa makore i xa
salide ra,

na jalexinma ne barima a buma ne i
xonyi.

Muxu bara wasa i xa fe fanyi ra,

fe seniyeenxi naxan kelixi i xa
horomolingira.

⁶ I muxu xa maxandi yaabima kaabanako
nun tinxinyi ra.

Ala, i bara findi muxu rakisima ra.
Dunija yire birin xaxili tixi i ra.

⁷ I bara geya daa i senbe ra
barima senbema nan i ra.

⁸ I bara baa xui radundu, mɔrɔnyi xui mu
na.

I bara nama fan masabari.

⁹ Dunija birin gaaxuma ne i xa kaa-
banakoe ya ra.

Kelife sogetede han sogegorode,
e birin e jɛlexin xui raminima ne i xa fe
ra.

¹⁰ I bɔxi mɛeni, a a rafe fe fanyi ra.
I xure rafema ye ra alako mixie xa baloe
sɔɔ.

¹¹ I tune ye sama bɔxi ma alako bɔxi xa
bɔrɔɔ sansi be.

I barake sama xe ma, a xa fan.

¹² Xe xaba temui i fe fanyi raminima ne.
I xa sansi sase rafema ne, han a fili a ma.

¹³ Gbengberenyi filie nun geyae fanma
ne.

¹⁴ Xurusee yiriwama ne fili ma.

Sansi yiriwama ne geya bunyie.

Na birin, Ala xa fe fanyi nan masenma
won be seewe kui.

66

Ala xa kaabanakoe magaaxu

Ala matɔɔɔ

Bɛeti nun suuki bɛetibae xa mange be

¹ Adamadie birin xui xa ite seewe ra Ala
be.

² Wo xa a xili binya bɛeti ra,
wo xa a binya matɔɔɔ ra.

³ Wo xa a fala Ala be,
«I xa kaabanakoe magaaxu.

I senbe gbo han. Hali i yaxuie serɛnma i
ya ra.

⁴ Dunija birin i batuma,
e i binya bɛeti ra, e i xili matɔɔɔ.»
Nengi rate.

⁵ Wo fa Ala xa wali matode.
A na fe raba adamadie tagi, na magaaxu.

⁶ A baa findi xare ra,
a mixi ragiri xure ma e sanyi xaraxi ra.
Na kui, won jɛlexinma ne a ra.

⁷ A dunija yamarima senbe ra abadan.
A ya tixi sie ra, matandilae mu nɔma
kelide sɔnɔn.
Nengi rate.

⁸ Sie, wo xa won Marigi Ala tantu,
wo xa wo xui ramini a matɔɔɔfe ra.

⁹ A bara simaya fi won ma,
a mu tin won xa bira,

¹⁰ barima Ala won bɔɔɔ kolon.
A bara won mato alo mixi gbeti matoma
ki naxe

a a raxunu alako a gbi xa ba.

¹¹ I bara muxu xun ti yeɛe kui ra,
i man bara kote dɔɔɔ muxu xun ma.

¹² I bara a lu mixie xa nɔ muxu ra,
muxu xa tɔɔɔ ye nun te xɔɔra.

Kɔnɔ a rapɔnyi, i bara muxu xun ti
daxamui yire ra.

¹³ N fama serɛɛ gan daaxi ra i xa banxi
kui,

n nan n ma laayidi rakamalima ne,

¹⁴ n naxee fala n de ra n nu tɔɔɔe kui
temui naxe.

¹⁵ N xuruse turaxie bama ne serɛɛɛ gan
daaxi ra,

alo yeɛɛ kontonyie, tuurae, nun si don-
bie.

Nengi rate.

¹⁶ Wo fa, wo xa wo tuli mati,
wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra.

N xa a masen Ala naxan nabaxi n be.

¹⁷ N bara a xili, n bara a matɔɔɔ.

¹⁸ Xa yanfanteya nu na n bɔɔɔe kui nu,
n Marigi mu nu a tuli matima n na.

¹⁹ Kɔnɔ Ala bara n xui rame,
a n ma dube suxu.

²⁰ Tantui na Ala be naxan bara n ma
maxandi xui me,
a man bara hinne n na.

67

Si birin xa Ala xa marakisi kolon

Ala matɔɔɔ

¹ Bɛeti nun suuki bɛetibae xa mange be.
A xa ba kora xui ra.

² Ala xa hinne won na,
Ala xa barake ragoro won ma,
Ala xa naiyalanyi xa yanba won ma,
Nengi rate

³ alako a xa kirae xa kolon dunija ma,
alako si birin xa a xa marakisi kolon.

⁴ Ala, sie xa i tantu, si birin xa i tantu.

⁵ E xa bɛeti ba jɛlexinyi kui,
barima i sie makiitima nɔndi ra,
i tan nan e rapɛrema yi dunija bende fupɔ
fari.
Nengi rate.

⁶ Ala, sie xa i tantu,
si birin xa i tantu.

⁷ Bɔxi bara daxamui ramini won be,
tantui na won Marigi Ala be.

⁸ Ala xa barake sa won ma,
duniya birin xa gaaxu a ya ra.

68

Ala nan dunija mange ra

Ala matɔxɔ

¹ Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

² Ala xa keli, a yaxuie xa yensen ye.
Naxee a xɔnma, e xa e gi a ya ra.

³ I i yaxuie ralɔema ne
alɔ foye te tuuri ralɔema ki naxe.

Kaafiri lɔema ne Ala ya i,
alɔ ture xunuma te i ki naxe.

⁴ Kɔnɔ mixi tinxixi jɛlexinma ne,
e e sɛwe xui itema ne Ala ya i.
E tan luma na jɛlexinyi nan kui.

⁵ Won xa beeti ba Ala be, won xa a xili
matɔxɔ beeti ra.

Naxan jɛrema nuxui fari, won xa a
rasene.

A xili Alatala.

Won xa won sɛwe xui rate a ma.

⁶ Ala, misikiine baba nan a ra.

Ala, kaape makante nan a ra.

Ala xɔnyi seniye.

⁷ Ala denbaya fima denbayatare ma,
Ala xɔreya fima geelimanie ma, e
jɛlexinma ne.

Kɔnɔ Ala matandie luma ne gbengberenyi
ma.

⁸ Ala, i nu na i xa pama ya ra wula i temui
naxe,

⁹ bɔxi birin nu sɛrenma ne.
Tune ye nu goroma Ala ya i,
Isirayila Marigi Ala, naxan na Siyoni.

¹⁰ Ala nu tune ye ragoroma bɔxi ma,
a xa senbe fi a xa bɔxi taganxi ma.

¹¹ I bara i xa pama rasabati naa.

I bara tɔɔrɔmixi mali naa.
I na birin nabaxi ne barima i fan.

¹² Marigi masenyi fanyi soma a xa xɛrae
yi ra.

Gali belebele nan e ra. E naxe,

¹³ «Geresoe mange na e gife,

e na e gife wo ya ra.

Wo xa ginɛ naxee luxi banxi,
e fama yi gere naafuli itaxunde.

¹⁴ Wo fama wo malabude wo xa xurusee
fe ma.

Ala mɛenima ne a xa pama ma
alɔ a mɛenima ganbee ma ki naxe.

E gabutenyi luma alɔ gbeti nun xɛema
nan na e ma.»

¹⁵ Ala Xili Xungbe Kanyi bara mange
rayensen

Salamon geya ma balabalanyi saabui ra.

¹⁶ Basan geya, Ala naxan daaxi, konde
wuyaxi naxan be,

¹⁷ wo na Ala xa geya sugandixi matofe
tɔɔne ra munfe ra,

a bara a xa hɔrɔmɔlingira ti dennaxe?

Ala luma ne menni temui birin.

¹⁸ Alatala xa geresoe xa gisee wuya dangi
wulu fu ra.

A xa geresoe fan dangi wulu wulue ra.

Ala na e ya ma.

Sinayi geya na yire seniye.

¹⁹ N Marigi Alatala, i bara te koore ma.

I bara geelimanie xanin.

Adamadie bara i buya,

matandilae fan bara wa sofe i xɔnyi.

²⁰ Tantui na i be lɔxɔe birin,

a won ma kote xaninfe lɔxɔ yo lɔxɔ.

Won ma marakisima na Ala nan na.

²¹ Won Marigi Alatala won nakelima ne
faxe ma.

Won ma marakisima na Ala nan na.

²² Ala a yaxuie xunyi kanama ne.

Naxee jɛre kira jaaxi xɔn ma,

a nee fan xun xɔri bɔɔma ne.

²³ Marigi naxe, «N fama ne e ra kelife
Basan,

n fa e ra kelife baa ma,

²⁴ alako wo xa fa e wuli to wo sanlaabe
ra.

Wo xa baree fan e donma ne.»

²⁵ Ala, muxu bara i to fa ra pama ya ma.

Ala nun a xa mange sugandixi na sofe
hɔrɔmɔlingira kui.

²⁶ Beetibae na yare, kɔra bonbɔe na e
fɔxɔ ra,

ginɛ na maxase ramaxafe e rabilinyi.

²⁷ Wo xa Ala tantu malanyie,

Isirayila xa die, wo xa Alatala tantu.

²⁸ Bunyamin nan ya,

naxan barixi donxɔe ra.

A tan nan findixi e xa mange ra.

Yudaya mange nan ya, e nun e xa mixie.

Sabulon mange nan ya,

Nafatali mange nan ya.

29 Ala, i xa masenyi ti senbe ra.
I xa i senbe masen alo temui dangixi.
30 I xa banxi na Darisalamu.
Mangee fama i bunade naa.
31 I xa xaape Misira ma,
naxan maniyee mali xungbe ra naxan na
ye xora.
A luma alo tuura gali,
ninge yore biraxi naxee foxo ra.
Na ninge yore luma alo si gbete
naxee duuti fima Misira ma.
Si gbete naxee wama gere xon, i
xa e rayensen ye.
32 Misira xerae, a nun Kusi xerae, xa fa
duuti ra Ala be.
33 Mange naxee birin na dunja, nun a
rabilinyi,
wo xa beeti ba Ala be, wo xa Alatala tantu,
34 naxan jere ma nuxui fari koore ma kabi
a rakuya,
naxan galanyi xui raminima senbe ra.
35 Wo xa a kolon, Ala senbe gbo.
A Isirayila yamarima a senbe ra,
senbe naxan kelima koore ma.
36 Ala, i na i xa horomolingira kui.
Ala, i magaaxu.
Isirayila Marigi Ala senbe fima ne a xa
nama ma.
Ala tantu!

69

N na birife

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange
be. A xa ba alo beeti naxan xili, «Fuge
tofanyie.»
2 Ala, n nakisi!
Ye bara te han n konyi.
3 N na birife boora tilinxi kui,
n sanyi mu tide yo sotofe.
N na madulafe ye xora.
4 N bara i xili han n bara tagan,
n xui yo mu na sonon,
n ya bara n xono i fenfe ra.
5 N xonmixie bara wuya dangi n xunsexe
ra.
Senbemaee nan e ra naxee wama n faxafe.
E findi n yaxuie ra hali n mu fefe rabaxi
e ra.
N mu fe naaxi yo rabaxi e ra,

konon e wama n xa sare nde fi.
6 Ala, i n ma tantanyi kolon,
n ma yunubie mu noxunxi i ma.
7 Mange Alatala, i naxa a lu
danxaniyatose xa yaagi n ma fe ra.
Isirayila Marigi Ala, i naxa a lu
i fenmae xa ifu n ma fe ra.
8 E n konbima i tan nan ma fe ra.
N bara yaagi han.
9 N xunyae mu n kolon sonon,
n bara lu n taarae be alo xore nde.
10 N wama i waxonfe rabafe.
I konbimaee bara findi n yaxuie ra.
11 N wama, n sunma.
Na birin man kui, mixie n konbima.
12 N sunnun donma ragoroma n ma, e n
mayelema.
13 Naxee doxoxi taa sode de ra, nee n
mafalama,
siisilae n mayelema sigi ra.
14 Konon Alatala, n bara i maxandi.
Ala i xa hinne n na barima i xa hinne gbo.
15 N nakisi alako n naxa biri boora xora,
n natanga n xonmixie ma.
16 I naxa tin n xa madula, ye naxa n naloe,
n naxa goro aligiyama.
17 Alatala, n xui ratin,
i tan naxan fan, naxan xa hinne gbo.
I xa kinikini n ma, i xa n mali.
18 I naxa i noxun i xa konyi ma.
N na toore kui, yandi n mali.
19 I xa i makore n na,
i xa n xunsara, i xa n nakisi n yaxuie ma.
20 I bara n ma toore nun n ma yaagi kolon,
n yaxuie birin na i ya i.
21 Konbi bara n boje kana han n bara
fura.
N hayi na kinikini ma, konon a mu na.
N hayi na mixi madundumae ma, konon e
mu toma.
22 E posome sama n ma donse,
e minse xone soma n yi ra, ye joxoe ra.
23 E xa teebili xa findi gantanyi ra e be,
e xa naafuli xa findi ye ra naxan e
suxuma.
24 E ya xa iforo, e xa donxu.
E tagi xa e xono han e xa bira.
25 I xa xono e ma, e xa na te kolon.
26 E xa goore xa jon,

adamadie naxa lu e xonyi sɔnɔn,
 27 barima e tɔɔrɔmixie xa tɔɔre xun
 masama,
 i naxee paxankata.

E mixie mayelema, i naxee halaki.

28 I xa e xa yunubi birin to,
 alako e naxa i xa kisi sɔto sɔnɔn.

29 E xilie xa ba simaya sebeli kui,
 e naxa lu tinxintɔɔe ya ma.

30 N tan na tɔɔrɔfe yi temui,
 Ala, i xa n nakisi, i xa n nakeli.

31 N fama Ala xili matɔxɔde beeti ra,
 n fama tantui rasigade a ma.

32 Na rafan Alatala ma dangife serexe ra,
 hali ninge kamalixi na a ra,
 hali tuura feri kanyi na a ra,
 toree na naxan be.

33 Tɔɔrɔmixie seewama ne na tofe ra.
 Naxee Ala fenma, e simaya xɔnkuye
 sɔtɔma ne.

34 Alatala a tuli matima setaree ra,
 a mu neemuma a xa mixie ma e xa tɔɔre
 kui.

35 Koore nun bɔxi xa a matɔxɔ,
 baa nun yexee xa a binya.

36 Ala fama Siyoni rakiside,
 a Yuda taee tima ne.

A man pama sabati naa,
 naa xa findi e gbe ra.

37 Na findima a xa konyie xa mamadie ke
 nan na.

Ala xanuntenyie fama ne lude naa.

70

Ala fenmae xa seewa

Ala maxandi

1 Dawuda xa maxandi beeti beetibae xa
 mange be

2 Ala, n nakisi! Alatala, fa n mali mafuren.

3 Ala xa mixie rayaagi naxee wama n
 faxafe.

Ala xa e keru, Ala xa e ya ifu, naxee wama
 n tɔɔrɔfe.

4 Ala xa e keru yaagi kui, naxee a falama
 n be, «I xa tɔɔrɔ!»

5 I fenmae xa seewa.

Naxee wama i xa kisi xɔn, e xa Ala matɔxɔ
 temui birin.

6 Ala, n findixi misikiine nun tɔɔrɔmixi
 nan na,

fa n mali, i naxa dugundi.

71

Fori xa maxandi

Ala maxandi

1 Alatala, n kantama na i tan nan na,
 i naxa tin n xa lu yaagi kui.

2 I xa n nakisi, i xa n mali i xa tinxinyi kui.
 I tuli mati n na, i n nakisi.

3 I xa n kanta.

I bara a fala n be n xa lu i xa niini bun
 ma temui birin,

alako n xa kisi.

N kantama na i tan nan na.

4 N Marigi Ala, n natanga mixi jaaxie
 senbe ma,

n natanga xɔnnante tinxintaree ma.

5 N Marigi Alatala, n xaxili tixi i tan nan
 na

kabi n dimedi temui,

6 kabi n nu na n nga tɔɔge i.

I tan nan a niya n xa bari.

N i matɔxɔma temui birin.

7 N findixi misaali nan na mixi wuyaxi be,
 barima n kantama senbema na i tan nan
 na.

8 N i matɔxɔma temui birin.

9 I naxa mee n na n ma forija kui,
 i naxa n nabɛpin n ma senbetareya kui.

10 N yaxuie n mafalama,
 e wɔyenma e bora ra alako e xa n faxa.

11 E naxe, «Ala bara a rabolo,
 won xa bira a fɔxɔ ra, won xa a suxu.

Mixi yo mu nɔma a ratangade.»

12 Ala, i naxa i makuya n na.

N Marigi Ala, fa n mali mafuren.

13 Ala xa e rayaagi, a xa e rapɔn, naxee n
 tɔɔnegema.

Ala xa e rayaagi, a xa e ya ifu, naxee
 wama n tɔɔrɔfe.

14 N xaxili tixi i ra kude i.

N luma i matɔxɔ ra temui birin.

15 N i xa tinxinyi nun i xa kisi tantuma
 lɔxɔe birin,

barima e wuya han n jan mu nɔma e
 birin kolonde.

16 N i xa kaabanako rabaxie matɔxɔma ne.
 N Marigi Alatala, n fama i xa tinxinyi
 gbansan masende.

17 Ala, i na n xaranfe kabi n dimedi temui.
 Han ya n i xa kaabanakoe matɔxɔma.

18 Ala, i naxa n nabepin yakosi,
n bara fori, n xunsexe fan bara fuga.
I naxa n nabepin
alako n xa i senbe masen to nun tina
mixie be.
19 Ala, i xa tinxinyi gbo alo geya.
I xa kaabanako wuya.
I maniyε na minden?
20 Hali i to bara a niya muxu xa tɔɔɔ,
muxu xa halaki,
i fama muxu rakiside,
i fama muxu rakelide gaburi tilinxi kui.
21 I xa n xun nakeli, i xa n madundu.
22 N Marigi Ala, na kui n i tantuma ne kɔra
ra
i xa dugutegeɲa xa fe ra.
Isirayila xa Seniyentɔe, n beeti bama i be
kɔra ra.
23 N beeti bama ne i be, n i matɔxɔ,
barima i bara n xun sara.
24 N i xa tinxinyi matɔxɔma ne temui
birin,
barima naxee nu wama n tɔɔɔfe,
e bara lu yaagi kui.

72

Isirayila mange

Ala maxandi

Sulemani gbe
1 Ala, i xa a niya mange xa kiiti tinxinxi
sa.
I xa tinxinyi xa lu mange xa di de i.
2 Na kui a xa i xa pama makiiti nɔndi ra,
a xa tinxin tɔɔɔmixie be.
3 Masenyi xa ti geyae fari, pama boɲe saxi
ra,
xibaarui xa yensen boxi ma, tinxinyi nan
pama yamarima.
4 Mange xa seriye raba tɔɔɔmixie be,
a xa setare xa die rakisi, a xa e gerefae
rayensen.
5 Mixie xa gaaxu i ya ra abadan,
danmi soge nun kike yanbama.
6 Mange xa lu alo tune naxan birama xee
ma, naxan boxi rafanma.
7 Tinxintɔe xa fe fanma na waxati ne,
danmi kike yanbama, boɲesa gboma ne.
8 A xa mangeya gboma ne,
sa folo sogetede han a sa dɔxɔ sogegorode
ra,
a folo Efirati xure ma han sa dɔxɔ boxi
danyi ra.

9 Mixi naxee na wula i, e xinbi sinma ne
a bun ma,
a yaxuie lu a sanyi bun ma.
10 Tarasisi mangεe nun Suri mangεe fama
ne buɲae ra.
Seeba nun Seba mangεe fan duuti fima ne
a ma.
11 Mange birin e xinbi sinma ne a bun ma,
sie birin lu a xa yaamari bun ma.
12 Na kui setaree fama ne a xilide marak-
isima.
A misikiine senbetare malima ne.
13 A kinikinima ne senbetaree nun setaree
ma,
a tɔɔɔmixie rakisi.
14 A e xɔreyama ne maifui nun fe kobie
ma,
barima e findixi a xanuntenyie nan na.
15 A xa mangeya xa bu!
A Seeba boxi xa xεema sɔtɔma ne.
Mixie xa Ala maxandi a be temui birin,
e naxa tagan dubade a be.
16 Ala donse yiriwama ne boxi kui.
Geyae rafema ne sansie ra,
e bogie lu alo sansi bogi naxee na Liban.
Mixie gboma ne taa kui alo boxi sexe.
17 Mange Ala xili gbo abadan!
Dan mu na a xili ma soge bun ma.
Si birin barake sɔtɔma ne a saabui ra,
e fa a matɔxɔ.
18 Isirayila Marigi Alatala tantu.
A keren nan kaabanakoe rabama.
19 A xili xungbe xa tantu abadan.
Dunija birin xa a xa binye kolon.
Amina! Amina!
20 Yisayi xa di Dawuda xa maxandie
raɲɔnyi nan na ki.

73

Naaxuɲa sare

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti
Nɔndi hagige nan ya: Ala fan Isirayila be,
a fan mixie be naxee sondonyi seniyenxi.
2 A gbe mu nu luxi n tan yati xa ba kira
ma,
n sanyie xa bira kira gbete fɔxɔ ra.
3 N nu yete igboe tɔɔnema,

n to a to mixi paaxie findixi naafuli kanyie
ra.

⁴ Sese mu e ifuma han e xa faxe,
e fate yalanxi tun.

⁵ E mu adamadie xa tōore kolon,
e mu paaxankataxi alo booree.

⁶ Yete igboja findixi xunmase nan na e
be,

e mixi tōorōma lōxo yo lōxo.

⁷ E e ya tima se birin na,
e waxonfe bara dangi a i.

⁸ E yoma mixi ma,
e fe paaxi panigema yete igboja kui.

⁹ E Ala fe maberema, e de mu dikima sese
falafe ra dunija ma.

¹⁰ Na nan a ra, Ala xa pama a xun tima e
ra,
e la e xa woyenyie ra.

¹¹ E naxe, «Ala tan won jere ki kolonma
di?

Fahaamui mundun na a be?»

¹² Mixi paaxie na na ki ne.

E boje saxi naafuli yiriwafe kui.

¹³ N joxo a ma, «N nan n boje
raseniyenxi ne fu.

N gbilenfe fe kobie foxo ra, na mu fanxi n
be.

¹⁴ N paaxankataxi temui birin,
lōxo yo lōxo nde sama n ma kote xun.»

¹⁵ Xa n sa na mooli fala nu,
n bara yanfanteya raba i xa die ra nu.

¹⁶ Awa, n naxa fahaamui fen yi fe ma.

Na nu xoxoxo n be,

¹⁷ han n so lōxe Ala xa hōromolingira
kui,

n fa a mapoxun fe naxan fe kobi rabae
lima.

¹⁸ I e tima kira salaxunxi nan xon ma,
i fa e xun nakana.

¹⁹ E xa fe jonma kerenyi nan na, fe
magaaxuxi e xaninma ne.

²⁰ Marigi, alo xiye dangima ki naxe mixi
xunu temui,

i na keli, e fan xa fe bama i ya i na ki ne.

²¹ N boje to nu mapaaxuma,

a nu luxi ne n be alo tanbe nan n soxoma.

²² Daxui nan nu n na, n mu nu sese
fahaamuxi.

N nu luxi ne alo xuruse xaxilitare i ya i.

²³ Kōno han ya n na i seeti ma,
n yirefanyi belexe suxuxi i yi ra.

²⁴ I n naperema i xa marasi ra,
i man n nasenema ne i xa noxe kui.

²⁵ Nde gbete na n yi ra koore ma?

Ba i tan na, sese gbete xoli mu n ma yi
dunija ma.

²⁶ N fate nun n xaxili taganma ne,
kōno Ala n boje sama ne abadan.

²⁷ Naxee e makuyama i ra, bōno mixi nan
e ra.

I mixie de balanma, naxee birin i finsiri-
walima.

²⁸ Kōno n ma hēeri findixi n masofe nan
na Ala ra.

N bara Marigi Alatala sugandi n xun
taxude ra,

alako n xa i xa wali fanyie birin masen
dunija be.

74

Ala xa hōromolingira kanaxi xa fe

Ala maxandi

Asafi xa lonni beeti

¹ Ala, munfe ra i muxu rabepinxi kerenyi
ra?

Munfe ra i xa xone turuma i xa pama xili
ma i naxan nabalofe?

² I xa ratu i xa pama ma i naxan xun
saraxi,

i ke fima naxan ma,

i sabatixi naxan ya ma Siyon geya ma.

³ I xa a yire mato a yaxuie naxan kanaxi,
i xa i xa hōromobanxi to e naxan kasaraxi.

⁴ I yaxuie bara e xui ite i xa naralan banxi
kui,

e bara e xa felekie rate naa.

⁵ E nu luxi alo beera kanyi naxee fotonyi
segema.

⁶ E bara hōromolingira xunmasee kana
beera nun deremae ra,

⁷ e naa gan te ra.

E bara na yire mabere i xili sabatixi
dennaxe.

⁸ E nu a falama ne e boje ma, «Won xa e
sōto!»

E bara Ala xa batudee birin gan.

⁹ I xa kaabanakoe mu toma,

namijonmee fan mu na muxu ya ma
kore.

Muxu mu a kolon yi fe buma han temui mundun.

¹⁰ Ee Ala, yaxui mayele tima han temui mundun?

Danyi mu na e xa konbie ma?

¹¹ Munfe ra i mu i senbe magaaxuxi masen e be?

I xa keli, i xa e sonto!

¹² Kabi temui xonkuye, Ala nan na n ma mange ra,

a tan naxan findixi xunnakeli saabui ra dunija ma.

¹³ I tan nan baa iboo i senbe ra, i daalise magaaxuxie xunyie ibutuxun naa.

¹⁴ I tan nan e xunyie ibutuxun, i e fi donse ra wulai subee ma.

¹⁵ I tan nan dulonyie nun xuree raboo, i tan nan dabonyie raxori,

naxee mu darixi xori ra.

¹⁶ Yanyi nun koe findixi i gbe nan na, kike nun soge, i tan nan e daaxi.

¹⁷ I tan nan boxie naaninyie birin saxi. I tan nan sogofure nun jeme daa.

¹⁸ I xa ratu a ma a muxu yaxuie na i tan Alatala nan maberefe,

pama xaxilitare na i xili bexufe!

¹⁹ Yandi, i naxa i xa pama xanuxi rabolo alo ganbe di raboloma sege yi ra ki naxe.

I naxa neme i xa misikiinee ma.

²⁰ I xa i joxo sa i xa saate ma, barima fe kobie bara gbo yi boxi ma han a bara dangi a i.

²¹ I naxa toromixie lu e xa yaagi kui.

Misikiinee nun setaree xa i xili matoxo.

²² Ala, i xa keli i xili xunmafalafe ra.

I xa ratu xaxilitare xa mabere ma.

²³ I naxa neme i yaxuie xa woyenyie ma, i naxa neme i gerefae xa sonxoe ma naxan mu jonma.

75

Ala xa kiiti

Ala matoxoe

¹ Asafi xa beeti beetibae mange be. A xa ba alo beeti naxan xili «I naxa kasare ti.»

² Muxu Marigi Ala, muxu bara i matoxo. Matoxoe na i be, i tan naxan na muxu seeti ma,

i tan naxan xa kaabanakoe falama yire birin.

³ I naxe, «N ma waxati sugandixi na a li, n tan nan kiiti sama tinxinyi ra.

⁴ Dunija nun a xa mixie fama xunude, konon n tan nan a kinkie senbe soma.

⁵ N a falama yete igboe nun mixi kobie be, <Wo naxa wo yete igbo, wo naxa wo xunyi ite.

⁶ Wo naxa wo xunyi ite koore ma, wo ba yete igboja woyenyi falafe ra.>>

⁷ Wo xa a kolon xunnakeli mu kelima sogetede,

a mu kelima sogeorode, a mu kelima gbengberenyi ma.

⁸ Ala nan kiiti sama, a mixi nde xa fe ragoro, a mixi nde xa fe ite.

⁹ Tonbili nde na Alatala xonye, weni xaape rafalaxi na naxan kui.

A na soma dunija mixi jaaxie nan yi, e a min han a jon.

¹⁰ N na masenyi tima temui birin, n Yaxuba Marigi Ala matoxoma beeti ra.

¹¹ «N mixi jaaxie xa yete igboja xun nakanama ne, n tinxintoe xun nakeli.»

76

Ala xa xunnakeli

Ala matoxoe

¹ Asafi xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba kora xui ra.

² Ala kolonxi Yudaya boxi ma, a xili gbo Isirayila.

³ A xonyi na Salamu, a xa banxi na Siyon.

⁴ A geresosee alo xalie, wure lefae, nun santidegema kana menni ne.

⁵ I xa nore gbo alo koyinma, naxan gbilen kelifae geyae ma, subee wuya dennaxe.

⁶ I bara no senbema ra, naxee mu xunuma sonon, naxee mu no gere tide i kanke.

⁷ I tan Yaxuba Marigi Ala to keli e xili ma, e xa soe ragie nun e xa soe naxa halaki.

⁸ I magaaxu! I xa xone kui, nde suusama i ya ra?

⁹ I to kiiti sa koore ma, dunija naxa sabari gaaxui kui.

¹⁰ I xa kiiti naxa toromixie rakisi.

11 I xa xone ibunadama mabiri findixi i matoxoe nan na.
I xa bojete luxi ne alo beleti i i tagi ixirima naxan na gere kui.

12 Wo xa wo xa daakan nakamali wo Marigi Alatala be,
wo xa fa serexee ra a xon ma,
wo tan naxee birin a rabilinxi.

13 A tan nan jengi bama senbemaefate i,
a magaaxu dunija mangee be.

77

Ala xa maratange mu masarama

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti beetibae xa mange Yedutun be

2 N nan n xui ratefe Ala nan ma.
A a tuli matima ne n xui ra.

3 Loxo xoxoxoe na fa n ma, n nan n Marigi xilima ne.

Koe ra, n nan n belexe itala a be, kono i mu madundui sotoma.

4 N nan n natu Ala ma, n wa n boje ma.
N nan n mapoxun a ma, limaniya ba n yi.

5 I mu tinma n xa xi.
N xaxili ifuxi, jan n mu noma woyende.

6 N nan n mapoxunma waxati dangixie ma.

7 N nan n natuma nee ma n ma beetie saabui ra.

N nan n yete maxorin,

8 «N Marigi meema ne ibunadama ra abadan?

A mu hinnema mixie ra sonon?

9 Danyi na a xa fanyi ma?

A tondima a xa laayidie kamalide?

10 A bara neemu a xa hinne ma?

A xa xone bara no a xa kinikini ra?

11 N ma toore kui a luma n be
alo Ala Xili Xungbe Kanyi na masarafe.»

12 A lanma n xa ratu Alatala xa walie ma,
a xa kaabanakoe a naxee rabaxi temui dangixi.

13 N nan n xaxili rasigama ne i xa kewali birin ma,
n nan n mapoxunma ne i xa walie ma.

14 Ala, i xa kira seniye n.

Ala gbete mu na, i maniye mu na!

15 I tan Ala nan kaabanakoe rabama,
i fe magaaxuxie masen pamanee tagi.

16 I i xa pama xun saraxi i senbe nan na,
Yaxuba nun Yusufu xa mamadie.

17 Ala, baa xungbe to i to,
a dulonyi naxa seren.

18 Nuxuie naxa ye gbegbe ragoro,
galanyi naxa bula koore ma,
seyamakonyie naxa lu alo tanbe wolixie.

19 I xa sarinyi xui naxa bula,
seyamakonyi naxa dunija iyalan,
boxi naxa a imaxa, a seren.

20 I naxa kira raboo baa ma,
i dangi ye xungbe tagi, kono i foxi mu to.

21 I naxa i xa pama rapere alo xuruse goore

Annabi Munsa nun Haruna saabui ra.

78

Ala nun Isirayila

Ala matoxoe

1 Asafi xa lonni beeti
N ma pama, wo wo tuli mati n ma xaranyi ra,

wo wo, tuli mati n ma masenyi ra.

2 N misaali nde falama wo be,
n fe dangixie madoxo,

3 muxu fe naxee me, muxu fe naxee kolon,
muxu babae saabui ra.

4 Muxu mu nee noxunma e bonsoe ma,
muxu Alatala xa matoxoe falama ne e xanbiratie be,

muxu a senbe nun a xa kaabanakoe masenma ne e be.

5 Ala bara yaamarie masen Yaxuba be,
a seriye sa Isirayila boxi kui,
a won benbae yamari e xa na masen e xa die be,

6 alako di naxee fama tina, nee xa no a kolonde,
e fan xa a masen e gbe die be e fama naxee baride.

7 Na kui e fama e xa lanlanteya sade Ala ma,

e mu neemuma a xa wali xungbee ma,
e e joxo sama ne a xa yaamarie xon ma.

8 E mu luma alo e benbae,
naxee tuli xoxoxo,
naxee findi matandilae ra,
naxee tun mu rabexi,
naxee xaxili mu tixi Ala keren na.

9 Eframikae xali kanyie naxa e kobe so gere ra,
 10 e mu Ala xa saate rakamali, e mu bira a xa seriye foxo ra.
 11 E naxa neemu a xa wali magaaxuxie ra, a nun a xa kaabanakoe ra a naxee masen e be.
 12 A kaabanako raba ne e benbae ya xori Misira, Sowan fili ma.
 13 A naxa baa iboo, a e ragiri, a ye rati alo bilixi.
 14 A naxa e rapere nuxui saabui ra yanyi ra, a naxa e rapere te yanbe ra koe ra.
 15 A naxa fanye iboo gbengberenyi ma, a ye gbegbe ramini na kui alo dabonyi.
 16 A naxa ye ramini geme longori ra, a lu alo xure.
 17 Kono e mu gbilen e xa yunubi rabafe foxo ra, e fa Ala matandi gbengberenyi ma.
 18 E naxa Ala mato donsee maxorinfe ra.
 19 E naxa Ala mabere a falafe ra, «Ala noma won nabalode yi gbengberenyi kui?
 20 A bara ye ramini fanye kui, kono a noma taami fan fide e ma?»
 21 Ala to na me, a naxa xono ki fanyi ra, a fa te radexe Yaxuba xa pama xili ma, a fa xono Isirayila pama ma,
 22 barima e mu nu laxi Ala ra, e mu e xaxili tixi a xa kisi ra.
 23 Na kui Ala naxa yaamari fi koore naadde xa rabi,
 24 «mana» xa goro e ma baloe ra, naxan findi koore taami ra.
 25 Birin naxa na senbema xa taami don, e fa wasa na ra.
 26 Ala naxa foye rafa keli sogetede biri, a foye rafa a senbe ra keli yirefanyi ma,
 27 naxan a niya xonie xa goro e ma a gbegbe ra alo xube nun baa de meyenyi.
 28 A naxa e gbegbe rayolon e yonkinde tagi, e xa kiri banxie rabilinyi ma.
 29 E naxa na don han e wasa. Ala nu bara e hayi li.
 30 Kono hali e to nu bara donse soto, a mu bu ³¹ Ala xa xone man naxa goro e ma,

a Isirayila senbema nun e fonike faxes.
 32 Hali na birin to raba, pama mu tin gbilende e xa yunubie foxo ra. E mu la Ala xa kaabanakoe ra.
 33 Na kui a naxa e lu e xa fuyante kui, han e xa fe naxa rapon gaaxui kui.
 34 Fo faxes na dutun e ma, e fa so Ala fenfe, e e yete ragbilen a ma,
 35 e e ratu a Ala nan e senbe ra, a Ala Xili Xungbe Kanyi nan e rakisima ra.
 36 Kono e nu wama a madaxufe e xa woyenyie nan na, e wule fala a be e de ra.
 37 A xa fe mu nu na e bope ma, e mu nu birama a xa saate foxo ra.
 38 Kono Ala to findi hinnente ra, a naxa e xa yunubie xafari, a e naxankatafe lu naa. A naxa dije e ma sanya wuyaxi, a mu tin a xa xone birin xa mini.
 39 A nu a kolon a bende nan tun lanxi e ma, e jengi na dan, a mu gbilen sonon.
 40 Sanmaya yeri e murutama a ma gbengberenyi ma, sanmaya yeri e a raxonoma na yire maxare ma?
 41 E nu luma Ala mato ra, e nu ti Isirayila xa Seniyentoe kanke.
 42 E mu e ratu a senbe ma. E neemu a ma a e rakisi e gerefae ma temui naxe.
 43 E neemu a xa tonxumae ma a naxee masen Misira boxi ma. E neemu a xa kaabanakoe ma a naxee raba Sowan fili ma.
 44 A naxa e xa Nili xure nun a salonyie findi wuli ra han e mu no na ye minde.
 45 A naxa xerie radin e ma e halakife ra. A naxa lanxansarimae malan menni e kasarafe ra.
 46 A naxa tugumie radin e xa xee ma, katoe naxa xe bogi don gbiki.
 47 A naxa e xa weni sansie kana balabalanyi ra, a naxa e xa sikomoro bilie tuxunsan tunc xinbeli ra.
 48 Balabalanyi naxa e xa xurusee faxes, galanyi naxa e xa gooree sonto.
 49 A naxa a xa xone xoroche ramini e ma,

a bɔɲɛ naxa te e ma,
han a naxa malekɛ kasaratie ragoro e xili
ma.

⁵⁰ A naxa a xa xɔnɛ fulun e ma,
a mu e nii ratanga faxɛ ma, a fe xɔɔxɔɛ
radin e ma.

⁵¹ A naxa Misira di singe birin faxa,
e Hami bɔnsɔɛ fonike birin faxa.

⁵² Na nan a ra a naxa a xa pama ramini
alo yɛxɛɛ gɔɔɛ,
a naxa e rapɛɛ alo xurusee gbengberenyi
ma.

⁵³ A naxa e xanin bɔɲɛsa kui gaaxui yo
mu e sɔto,
kɔnɔ a naxa e yaxuie madula baa ma.

⁵⁴ Na ki, a naxa e xanin a xa bɔxi
seniyenxi ma,

a xa geya a naxan sɔto a sɛnbɛ ra.

⁵⁵ A naxa bɔnsɔɛɛ kerɛ e ya ra,
a fa na bɔxie itaxun Isirayila bɔnsɔɛɛ ma
kɛ ra,
a menni findi e sabatide ra.

⁵⁶ Kɔnɔ e man naxa gɛɛgiri Ala Xili
Xungbe Kanyi ma,
e tondi a xa yaamarie rabatude.

⁵⁷ E naxa e makuya Ala ra,
e findi yanfante ra alo e benbae a rabaxi
ki naxɛ,
e lu alo xali kanaxi.

⁵⁸ E naxa a raxɔnɔ e xa kuye batudee ra,
e a ratɔnɛ e xa wuri masolixie ra.

⁵⁹ Ala to na fe mɛ, a naxa xɔnɔ ki fanyi, a
Isirayila rabolo.

⁶⁰ A naxa a xa lingira rabɛɲin Silo, a nu
naxan tixi mixie tagi.

⁶¹ A naxa a xa saate kankira lu yaxui
sagoe,
e kankan a xa nɔɛ xa tɔnxuma ma.

⁶² A to xɔnɔ a xa pama Isirayila ma,
a naxa a niya e xa sɔntɔ santidɛgɛma ra.

⁶³ E xa fonikee naxa gan tɛ ra,
e xa ginɛdimɛdie mu matɔxɔɛ sɔto,

⁶⁴ e xa sɛɛɛdubɛɛ naxa faxa san-
tidɛgɛma ra,
e xa kaapɛ ginɛɛ fan mu wa.

⁶⁵ Marigi naxa keli
alo mixi naxan kelixi xi xɔli ma,
alo sɔɔri naxan nɔma a xa siisi ra.

⁶⁶ A naxa a yaxuie bɔnbɔ,
a e lu yaagi kui naxan mu ɲɔnma.

⁶⁷ A naxa Yusufu bɔnsɔɛ rabɛɲin,
a tondi Eframi bɔnsɔɛ sugandide.

⁶⁸ A naxa Yuda bɔnsɔɛ sugandi,
a nun Siyon geya naxan nu rafanxi a ma.

⁶⁹ A naxa a xa hɔɔmɔlingira ti alo yire
itexi,
alo a dunɲa tixi ki naxɛ, a xa bu xɔnkuye
ra.

⁷⁰ A naxa a xa konyi Dawuda sugandi, a a
tongo gɔɔɛ ya ma,

⁷¹ a nu mɛɛnife yɛxɛɛ ma dɛnnaxɛ,
alako a xa mɛɛni Ala xa pama ma,
naxan findixi Yaxuba bɔnsɔɛ Isirayila ra.

⁷² Dawuda naxa mɛɛni e ma a bɔɲɛ fixɛ
ra,
a e masuxu xaxilimaya ra.

79

Ala gbɛɲɔxɔfe

Ala maxandi

¹ Asafi xa bɛɛti
Ala, sie bara so i xa bɔxi kui,
e i xa hɔɔmɔlingira findi yire seniyɛntare
ra,
e Darisalamu kana.

² E bara i xa konyie furee findi xɔnie xa
baloe ra,
e bara i xanuntenyie so wulai sube yi ra.

³ E bara e sɔntɔ Darisalamu rabilinyi, e
mu ragata.

⁴ Si naxɛɛ na muxu rabilinyi e muxu
konbima,
e yoma muxu ma.

⁵ Alatala, i xɔnɔma nɛ muxu ma abadan?
I xa tɔnɛ danma mun temui?

⁶ I xa xɔnɔ pamanɛɛ ma naxɛɛ mu i kolon,
i xa xɔnɔ mangɛyɛɛ ma naxɛɛ mu i
batuma,

⁷ barima e bara Isirayila xun nakana,
e bara a xa lingira rabira.

⁸ I naxa ratu muxu xa yunubi dangixie
ma.

I xa hinɛ muxu ra mafuren,
barima sɛnbɛ yo mu na muxu bɛ sɔnɔn.

⁹ Kafu muxu ma, muxu rakisima Ala,
i xili xa nɔɛ xa fe ra.

I xa muxu rakisi,
i xa muxu xa yunubie xafari i xili xa fe ra.

¹⁰ Munfe ra pamanɛɛ a falama,
«E Marigi Ala na minden?»

E xa a kolon i fama i xa konyie wuli
gbɛɲɔxɔde muxu ya xɔri.

11 I xa i tuli mati geelimanie wa xui ra,
i senbe xa nee rakisi naxee xa kiitisae
wama e faxafe.
12 N Marigi, i xa sare doxo solofere rag-
bilen na sie ma,
naxee bara i beXu.
13 Na kui, muxu tan i xa pama fan fama
ne i batude,
muxu tan i xa xurusee fama ne i xa
matoxe masende muxu bonsoe be
abadan.

80

Ala mēnife a xa sansie ma

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti beetibae xa mange be. A
xa ba alo beeti naxan xili «Fuge tofanyie
alo Ala xa saatε.»
2 Isirayila kantama, i i tuli mati n na,
i tan naxan Yusufu bonsoe rapere ma alo
xuruse goore.
I xa i xa nore masen,
i tan naxan magoroxi maleke masolixie
tagi.
3 I senbe ramini Efirami, Bunyamin, nun
Manasi bonsoe ya i,
i xa muxu rakisi.
4 Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi
soto.
5 Mange Ala, i tondima i xa pama xa
maxandi suxude
i xa xone xa fe ra han mun temui?
6 I e rabaloma e yaye ra,
i e yaye fima e ma minse ra han mun
temui?
7 I bara lantareya raso muxu nun muxu
doxobooree tagi,
e yoma muxu ma.
8 Mange Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi
soto.
9 I weni bili nde tala ne Misira naxan
findixi i xa pama ra.
I naxa sie ndee keru yire nde, i fa a tan si
naa.
10 I to na yire yailan a be,
a naxa a sankee masoron, a boxi rafe.
11 Geyae naxa lu a xa niini bun ma,
a salonyie nu xungbo alo sediri wurie.

12 A salonyie nu kuya ra han e baa nun
xure de li.
13 Kono i tan bara a xa tete kana,
dangi mixie fa a bogi ba.
14 Wulai xosee naa yegelenma,
buurunyi subee fan baloma a bogie ra.
Munfe ra?
15 Mange Ala yandi, i xa gbilen fa ra,
i ya ragoro muxu ma keli koore,
i muxu mato, kinikini na weni bili ma,
16 i naxan si i yete be i belexe ra.
17 Yakosi a bara gan, a sege i xa xone
saabui ra.
18 I belexe xa lu Adama xa Di ma, naxan
na i yirefanyi ma,
i naxan xun nakelixa.
19 Muxu mu muxu makuyama i ra sonon.
I xa kisi fi muxu ma alako muxu man xa
i batu.
20 Mange Ala, i xa muxu ragbilen,
i xa hinne muxu ra alako muxu xa kisi
soto.

81

Tuli matife Ala ma

Ala maxandi

1 Asafi xa beeti beetibae xa mange be. A
xa ba maxase luuti daaxi xui ra.
2 Wo xa seewa xui rate Ala ma,
naxan findixi won senbe ra.
Wo wo xui rasiga Yaxuba Marigi Ala ma.
3 Wo xa beeti ba maxase nun kora xui ra.
4 Wo xa feri fe kike neene te temui,
won ma sali loxe na a ra.
5 Na findixi Ala xa seriye nan na Isirayila
be,
Yaxuba Marigi Ala xa yaamari na a ra.
6 Yaamari na a ra Ala naxan so Yusufu
bonsoe yi ra,
a to mini Misira boxi xili ma.
N naxa xui nde me n mu naxan kolon, a
naxe,
7 «N bara kote ba e xun ma,
n bara debe binye ba e belexee.
8 Wo to n xili wo xa paxankate kui,
n naxa wo rakisi, n naxa wo yaabi kelife
sesarinyi yire,
n naxa wo mato Meriba ye yire.
9 N ma pama Isirayila, wo wo tuli mati n
ma marasi ra.
10 Wo naxa Ala gbete batu,

wo naxa wo xinbi sin Ala gbete ma.

¹¹ N tan nan na wo Marigi Ala ra,
naxan wo ramini Misira boxi ra.
Wo wo de rabi a belebele ra, n a rafema
ne.»

¹² «Kɔnɔ n ma pama mu a tuli matixi n
na,
Isirayila mu n xui ratinme.

¹³ Na kui n naxa e lu e xa boje xoxoya
kui,
e xa jere e yete xaxili ma.

¹⁴ Xa a sa li nu n ma pama naxa a tuli mati
n na,

xa Isirayila sa tin n ma kira ra nu,

¹⁵ n fama ne a yaxui birin nayaagide
keren na,
n e ragoro temui birin.

¹⁶ Alatala yaxuie fama gaaxude a ya ra, e
halaki abadan.

¹⁷ Kɔnɔ n wo tan baloma ne donse fanyi
ra,
n kumi raminima ne geme kui wo be.»

82

Ala xa kiiti a xa senbema be

Ala matoxe

¹ Asafi xa beeti
Ala tixi a xa malanyi ya ra,
a kiiti safe koore senbema ya ma.

² «Wo kiiti sama kobina ra han mun
temui?

Wo nondi fima mixi naaxie ma munfe ra?

³ Wo xa misikiinee nun kiridie xa kiiti sa
seriye ki ma.

Wo xa setaree nun fuxarilae ratanga kiiti
naaxi ma.

⁴ Wo xa setaree nun toromixie rakisi.
Wo xa e ba mixi kobie belexee i.»

⁵ Kɔnɔ e mu fahaamui soto na fefe ma.
E e jere ma dimi nan kui tun.
Dunija sanbunyi birin serenma.

⁶ N a fala ne, «Kooore senbema nan wo
ra,
Ala Xili Xungbe Kanyi xa die nan wo birin
na,

⁷ kɔnɔ wo faxama ne alo adamadie,
wo birama ne alo dunija mangee.»

⁸ I tan Ala, keli, i xa dunija makiiti,
barima i tan nan gbe na sie birin na.

83

Isirayila yaxuie

Ala maxandi

¹ Asafi xa beeti

² Ee Ala, i naxa i sabari!

Ala, i naxa lu dundui kui,

³ barima i yaxuie mu e raxaraxi,
i xonmae bara e xunyiye ikeli.

⁴ E na yanfe xoxoe maxirife i xa pama
xili ma,

e na e boore boje ratefe i xanuntenyie xili
ma.

⁵ E naxe, «Won xa e xili jon sie ya ma,
alako birin xa neemu Isirayila xili ma.»

⁶ E bara lan e boore ma i xili ma.

⁷ Edonkae, Sumayila bonsoe, Mowabakae,
Hagarikae,

⁸ Gebalakae, Amonikae, Amalekikae,
Filisitakae, Tirekae,

⁹ nun Asiriyakae birin bara kafu Loti
bonsoe ma.

¹⁰ I xa e bonbo alo i a raba Madiyankae ra
ki naxe.

I xa e bonbo alo i a raba mange Yabini na
ki naxe,

a nun a xa soori mange Sisera ra ki naxe
Kison xure yire.

¹¹ E soto ne Endori,
e fure naxa lu boxi ma, e mu ragata.

¹² I xa fe xoxoe raba e xa kuntigie ra,
alo i raba Orebi nun Seebi ra ki naxe.

E xa yareratie xa lu alo Seba nun Sala-
muna, naxee a fala,

¹³ «Won xa Ala xa pama xa boxi findi won
gbe ra.»

¹⁴ N Marigi Ala, i xa na mixie lu alo sexe,
foye naxan xaninma.

¹⁵ I xa e xun nakana alo te fotonyi ganma
ki naxe geyae fari.

¹⁶ I xa bira e foxo ra xone kui alo turun-
naade magaaxuxi.

¹⁷ Marigi, i xa e rayaagi alako e xa gbilen
i ma.

¹⁸ Yaagi nun gaaxui xa lu e boje ma,
i xa e bonsoe rajon abadan.

¹⁹ E xa a kolon a i tan nan xili Alatala,
a Ala Xili Xungbe Kanyi na i tan nan na
dunija xun na.

84

*Sigafe ra salide xungbe**Ala matɔxɔɛ*

- 1 Kora xa die xa beeti beetibae xa mange be. A xa ba maxase luuti daaxi xui ra.
 2 Mange Alatala, i xa lingira tofan!
 3 N wama sofe i xa tete kui n boɲe birin na.
 Na waxɔnyi minima n de i i tan Ala nan be, i tan naxan niɲe a ra.
 4 Hali xɔni xunxurie alo turunna nun debelinyi e tee sama i xa serexebade seeti ma e xa die luma dennaxe.
 I tan Alatala Senbema, n ma Mange nun n Marigi,
 5 seewe na mixie be, naxee sabatixi i xa banxi kui.
 E luma i matɔxɔ ra dennaxe abadan.
 Nengi rate.
 6 Seewe na mixie be naxee senbe lanxi i tan Ala ma, naxee kira suxuxi sigafe ra salide xungbe.
 7 E Baka gulunba igirima temui naxe, e ye dulonyie to ne, tune ye gbegbe bara naa rafe.
 8 E keli yire fanyi nde, e siga yire fanyi gbetɛ.
 E na birin to ne kira xɔn sigafe ra Ala yire e e yete masen a be dennaxe.
 9 N Marigi Alatala Senbema, n ma dube suxu!
 Yaxuba Marigi Ala, i n ma maxandi rame.
 Nengi rate.
 10 Ala, hinne i xa mixi sugandixi ra naxan findixi muxu xa wure lefa ra.
 11 Xi keren nadangife i xa banxi kui, na ɲoxun dangife xi wulu wulu ra yire gbetɛ.
 N lufe i xa banxi de ra, na fan lufe ra tinxintaree xɔnyi,
 12 barima Ala Xungbe findixi won ma kantari nan na, a hinne nun binye fima ne won ma. A mu tondima tinxintaree kide heeri ra.
 13 Marigi Senbema, heeri na mixi be naxan a yete taxuma i ra.

85

*Ala xa hinne**Ala maxandi*

- 1 Kora xa die xa beeti beetibae xa mange be
 2 Marigi, i xanunteya masenma i xa pama be,
 i Yaxuba bonsoe xun nakelima.
 3 I diɲema i xa pama xa fe ɲaaxie ma, i a xa yunubie birin xafarima.
 Nengi rate.
 4 I i xa xone ragbilenma a foxo ra, i diɲema a ma.
 5 Ala, i man xa muxu rakisi, i man xa hinne muxu ra.
 6 I xonoma ne muxu ma abadan? Na xone mu bama muxu xa yi waxati kui?
 7 I mu noma diɲede mu ma, i xa pama xa kisi, e xa seewa?
 8 Alatala, i xa dugutegeɲa masen muxu be, i xa muxu rakisi.
 9 N nan n tuli matima ne n Marigi Ala xa masenyi ra, barima a boɲesa nan fima a xa pama tinxixi ma.
 Ala xa e mali gbilenfe ra e xa daxuna ma.
 10 A kisi yati yati nan fima mixie ma naxee gaaxuma a ya ra, alako a xa nore xa sabati won ma boxi kui.
 11 Dugutegeɲa nun nondi na yire keren. Tinxinyi nun boɲesa ɲereɲa kira keren xɔn.
 12 Nondi kelima lanbanyi ma, tinxinyi kelima koore ma.
 13 Alatala heri fima ne won ma, alako won ma boxi xa daxamui ramini.
 14 Tinxinyi ɲereɲa a ya ra, a findi sanyi foxi ra kira xɔn ma.

86

*N hayi na Ala ma**Ala maxandi*

- 1 Dawuda xa Ala maxandi Marigi, i i tuli mati n na, i xa n yaabi. Misikiine fuxarixi na n na.
 2 I xa n makanta, i dugutege na n na. N Marigi Ala, i xa i xa konyi di rakisi naxan a taxuxi i ra.
 3 Kinikini n ma, n Marigi, barima n i xilima loxoe birin.
 4 I xa seewe fi i xa konyi di ma,

n xaxili tixi i tan nan na, n Marigi.

⁵ I tan Marigi, i fan, i kinikini,
i xa dugutegeɓa gbo mixie be naxee birin
i xilima.

⁶ Marigi, i xa i tuli mati n ma maxandi ra,
i xa n ma dube suxu.

⁷ N i xilima n ma tɔɔre kui, barima i n
natinma.

⁸ N Marigi, i maniyɛ mu na alae tagi,
i xa kaabanakoe dangi wali birin na.

⁹ I si naxee daa dunija ma, nee fama ne
e xinbi sinde i bun ma,

e i xili matɔɔɔ,

¹⁰ barima i gbo, i man kaabanakoe
rabama.

I tan keren peti na nan Ala ra.

¹¹ N Marigi, i xa i xa kira masen n be,
n xa n jere i xa nɔndi kui.

Bɔɓe fanyi fi n ma, alako n xa gaaxu i xili
ya ra.

¹² N i matɔɔɔma n bɔɓe fiixe birin na, n
Marigi Ala.

N i xili matɔɔɔma ne abadan,

¹³ barima i xa hinne tilin.

I bara n nii ratanga faxe ma.

¹⁴ Ee Ala, yete igboe ndee bara keli n xili
ma,

gbalotɔɔe wama n faxafe.

E mu i kolon feo.

¹⁵ Kɔnɔ n Marigi, i tan nan findixi Ala ra,
naxan kinikinima, naxan hinnema
ibunadama ra,

naxan bɔɓe mu tema mafuren,

naxan mu taganma dugutegeɓa nun xa-
nunteya ma.

¹⁶ I xa i ya rafindi n ma, i xa hinne n na.

I xa senbe fi i xa konyi di ma,

i xa i xa konyi gine xa di rakisi.

¹⁷ Tɔnxuma nde ramini n be seede ra,
alako naxee n xɔnxi, e xa a to, e xa yaagi,
i xa mali nun i xa madundui xa fe ra.

87

Barife Siyoni

Ala matɔɔɔ

¹ Kora xa die xa beeti

Alatala xa taa tixi geya seniyeɓe fari.

² Siyoni naade rafan Marigi ma,
dangi Yaxuba xa lingira birin na.

³ Mixie Ala xa taa matɔɔɔma a fanyi ra

Nengi rate.

⁴ «N xa a fala Raxabi nun Babilon n
kolonma,

a nun Filisita, Tire, nun Kusi.

⁵ A falaxi Siyonikae xa fe ra,

<E to barixi naa, Marigi Ala e makantama
ne.>»

⁶ Alatala bara a sebe sie xa buki kui,

«Yi tan barixi naa.»

Nengi rate.

⁷ Beetibae a falama e xui itexi ra,

«N ma saabui birin na i tan ne.»

88

Saya kira

Ala maxandi

¹ Kora xa die xa beeti beetibae xa mange
be. A xa ba xule ra. Heman Esiraka xa
lonni beeti.

² Marigi, n nakisima Ala,

n i xilima yanyi nun koɛ ra.

³ I xa n ma maxandi suxu,

i xa n ma dube tongo.

⁴ N bara tɔɔɔ n ma dunijeigiri kui,
yakɔsi n bara makɔre saya ra.

⁵ N na mixie ya ma naxee na saya kira xon
ma.

N senbe yo mu na sɔnon.

⁶ A luxi ne alo n jan saxi furee tagi gaburi
kui,

i mu ratuxi naxee xa fe ma sɔnon,

naxee bara makuya i xa hinne ra.

⁷ I bara n na so yili tilinxi kui dimi xɔɔra.

⁸ I xa xɔne bara dutun n ma,

a n makoto alo baa mɔɔnyɔ mixi mako-
toma ki naxe.

Nengi rate.

⁹ I bara n defanbooree makuya n na,

i bara e bɔɓe rapaaxu e ma.

N luma banxi kui,

n mu minima fefe ma.

¹⁰ N Marigi, n i xilima loxo yo loxo yaye
ra,

n na n belexe tixi i be.

¹¹ I kaabanakoe rabama mixi faxaxie nan
be?

E noma kelide, e i matɔɔɔ?

¹² I xa dugutegeɓa xa fe falama gaburi
kui?

I xa xanunteya masenma naa?

¹³ I xa kaabanako toma aligiyama?

I xa tinxinyi kolonma yire dennaxe xa fe bara neemu mixi ra?

14 N Marigi, n tan i xilima, gεεεγε yo gεεεγε n i maxandima.

15 Marigi, i tondima n be munfe ra?

I i kobe soma n na munfe ra?

16 N na tɔɔre kui kabi n dimedi temui. N gaaxuxi, xaxilisa birin bara ba n yi ra.

17 I xa xone senbe bara dangi a i, i xa fe magaaxuxie bara no n na.

18 E n nabilinxi alo banbaranyi, e dusu n xun na.

19 I bara n xanuntenyie birin makuya n na, n doxoore bara keli n xun ma.

89

Ala xa saate

Ala matɔɔɔ

1 Etani Esiraka xa lonni beeti

2 N beeti bama n Marigi xa dugutegepa xa fe ra.

N na masenma ne bonsɔe birin be, a falafe ra,

3 «I xa dugutegepa mabanbanxi koore ma abadan.

I xa hinne mu kanama.»

4 «N bara saate xiri n nun n ma mixi sugandixi ra,

n bara yi kere tongo n ma konyi di Dawuda be.

5 «N i bonsɔe rasabatima ne abadan, n i xa kibanyi ti temui birin.»

Nengi rate.

6 N Marigi, naxee na koore ma e i matɔɔɔ,

malekee i tantuma i xa dugutegepa xa fe ra.

7 Nde na koore ma naxan maniyama Marigi Ala ra?

Nde luxi alo Marigi Ala malekee ya ma?

8 Ala magaaxu a xa seniyentɔe xa malanyi,

e birin e magoro a be.

9 Marigi Ala, nde senbe gbo alo i tan Mange Ala?

I xa dugutegepa na yire birin.

10 I tan nan baa yamarima,

i a moronyie raxara.

11 I tan nan no Misira ra, i a sonto.

I i yaxuie rayensen i senbe ra.

12 I tan nan gbe koore ra, i tan nan gbe boxi ra.

I tan nan dunija birin daa.

13 Se naxan na koola ma, se naxan na yirefanyi ma,

i tan nan a birin daaxi.

Taboro nun Xerimon geyae i xili matɔɔɔ.

14 I senbe gbo.

15 Tinxinyi nun nondi nan na i xa kibanyi sanbunyi ra,

xanunteya nun dugutegepa fan tixi i ya ra.

16 Marigi, seewe na pama be naxan i xili matɔɔɔ,

e e jereama i xa naiyalanyi nan ma.

17 E seewama i xili xa fe ra, e xun nakelima i xa tinxinyi saabui ra.

18 I tan nan findixi e xa naiyalanyi nun e senbe ra.

Muxu senbe gbo i xa hinne xa fe ra.

19 Muxu Marigi nan na muxu kantama nun muxu xa mange ra,

Isirayila xa Seniyentɔe na a ra.

20 I woyen ne i xa pama be laamatunyi ra, a falafe ra,

«N bara senbe fi geresoe nde ma, n naxan xun nakelixa pama tagi.

21 N bara n ma konyi Dawuda to, n ture seniyenxi surusuru a xunyi ma sugandi ra.

22 N na n belexe rasoma a bun ma, n senbe fima ne a ma a fanyi ra.

23 A yaxui mu a terennama, tinxintare mu a tɔɔɔ.

24 N a yaxuie ibutuxunma ne, n a xonmae bonboma ne.

25 N xanunteya nun n ma dugutegepa luma ne a ma,

a senbe gboma n xili nan saabui ra.

26 Baae nun xuree birin sama ne a xa mangeya bun ma.

27 A a falama ne n be,

«N Baba nan i ra, n Marigi Ala, n ma marakisima.»

28 N a findima ne n ma di singe ra, naxan xungbo dunija mangee birin be.

29 N na n ma dugutegepa mabanbanma ne a be,

muxu saate naxan xirixi, a mu kanama abadan.

30 N a bɔnsɔɛ rasabatima nɛ,
n a xa mange kibanyi mabanbanma nɛ
fanni koore na.

31 A xa die na n ma seriye rabolo,
e mu e jɛrɛ n ma yaamari bun ma,

32 e n xui matandi, e mu n waxɔnfe suxu,

33 n e bɔnbɔma luxusinyi nan na,
n e jaxankatama fure jaaxie ra.

34 Kɔnɔ n mu n ma dugutɛgɛɾa bama a
ma.

N mu n xui yanfama,

35 n mu n ma saate kanama,

n man mu n xui masarama.

36 N na n kalixi n ma seniye nyi ra,
n mu Annabi Dawuda yanfama.

37 A bɔnsɔɛ kisima nɛ abadan,
a xa kibanyi luma nɛ n ya i alo soge,

38 a rasabatima nɛ alo kike,
naxan findima seederɔxɔya ra abadan.»
Nengi rate.

39 Kɔnɔ i tan bara i xa mixi sugandixi
makuya i ra,

i bara mɛɛ a ra, i xɔnɔ a ma.

40 I bara i xa saate kana i xa konyi bɛ,
i a ba a xa kibanyi kui.

41 I bara a xa tɛtɛ bɔɔ, i bara a makantade
kana.

42 Mixi naxee dangima, e harige bama
naa.

A dɔxɔbooree yoma a ma.

43 I bara a yaxuie senbɛ so, han e bara
sɛɛwa.

44 I mu a xa santidɛgɛma wali rasɔɔneya,
i mu a malixi gere kui.

45 I bara a xa fe raxuben,
i bara a xa kibanyi woli bɔxi.

46 I bara nde ba a xa fonikeya ra,
i yaagi dusu a xun na.

Nengi rate.

47 Alatala, i i nɔxunma n ma han mun
temui?

I xa xɔnɛ dexema alo tɛ han mun lɔxɔɛ?

48 I xa ratu a ma n ma simaya dunke ki
naxɛ.

I ibunadama daaxi fuyan nan na?

49 Nde baloxi naxan mu faxama?

Nde nɔma a yetɛ bade saya kira xɔn ma?

50 N Marigi, i xa dugutɛgɛɾa singe na
minden,

i i kali naxan na Dawuda bɛ i xa tinxinyi
kui?

51 N Marigi, i xa i jɔxɔ sa i xa konyie xa
yaagi xɔn ma.

I xa na kote to mixi wuyaxie naxan dɔxɔ
n xun ma.

52 N Marigi, i xa i ratu a ma i yaxuie n
maberema ki naxɛ,
n tan i xa mixi sugandixi.

53 Tantui na Marigi bɛ abadan. Amina.
Amina.

90

Adama birin faxama nɛ

Ala maxandi

1 Ala xa mixi Munsa xa Ala maxandi
N Marigi, i tan findixi muxu kantama nan
na abadan.

2 Beenun geyae nun dunjpa xa daa,
i tan nan nu na Ala ra abadan.

3 I ibunadama ragbilenma bendɛ i.
I na nan fala, «Adamadi xa gbilen bendɛ.»

4 Jɛ wulu keren luxi nɛ i bɛ
alo lɔxɔ keren naxan bara dangi,
alo waxati keren naxan bara dangi kɔɛ
kui.

5 I a niya adamadi mu keli a xa xixɔli ma.
A luxi alo joooge naxan minima a yetɛ ra.

6 A keli subaxɛ ma, a fuga,
nunmare temui a jan bara lisi, a xara.

7 I xa xɔnɛ muxu jɔnma nɛ, a muxu
magaaxu.

8 I muxu xa yunubi birin kolon,
hali muxu xa fe jaaxi naxee findixi gundo
ra.

9 Muxu xa simaya birin luma i xa xɔnɛ
bun ma.

Muxu xa dunjɛigiri xa bui birin, jɛngi
rate keren.

10 Muxu xa simaya buma jɛ tongo
solofere,

jɛ tongo solomasaxan xa a sɔɔneya,
kɔnɔ na birin findixi tɔɔrɛ nun jaxankate
nan na.

Simaya dangima nɛ mafuren mafuren, a
muxu lu dimi kui.

11 Nde i xa xɔnɛ senbɛ kolon?

Nde gaaxuma na ya ra?

12 A muxu ratu simaya rapɔnyɛ ma,
alako muxu xa xaxili sɔtɔ muxu xa
dunjɛigiri kui.

13 N Marigi, i xa i ya rafindi muxu ma
I xa xɔnɛ buma han mun temui?

Kinikini i xa konyi die ma.

¹⁴ Kuye na iba, i xa muxu rawasa i xa dugutegeɓa ra, alako muxu xa sɛɛwa muxu xa simaya birin kui.

¹⁵ I tɔɔre xasabi naxan dɔxɔ muxu ma, i yaagi xasabi naxan sa muxu ma, i man xa muxu rasɛɛwa na xasabi ra.

¹⁶ I xa i xa kaabanakoe masen muxu bɛ, i xa konyie.

I xa nɔre xa mini muxu xa die ma.

¹⁷ Muxu Marigi Ala xa tofanyi xa lu muxu ya i.

A xa muxu xa wali sɔɔneya, a xa baraka sa muxu xa wali ma!

91

Gaaxutareɓa

Ala matɔxɔɛ

¹ Naxan luma Ala Xili Xungbe Kanyi xa kantari bun ma,

a a malabuma nɛ Ala xa kante kui.

² N na a masenma Alatala bɛ,

«I tan nan na n ma kantari nun n makan-tade ra,

i tan n Marigi Ala, n laxi naxan na.»

³ A tan nan i ratangama gantanyie ma naxee tema i bɛ,

a i ratanga wuganyi ma.

⁴ A i makantama nɛ

alɔ tɔxɔɛ a xa die makantama ki naxe a gabutenyi bun ma.

A xa dugutegeɓa luma nɛ alɔ sɔɔri xa wure lefa.

⁵ I mu gaaxuma gbaloe ra kɔɛ ra,

i mu gaaxuma xalie ra yanyi ra,

⁶ i mu gaaxuma wuganyi ra dimi kui,

i mu gaaxuma fure jaaxi ra soge bun ma.

⁷ Mixi wulu nɔma nɛ birade i kɔɔla ma, mixi wulu fu nɔma birade i yirefanyi ma, kɔnɔ sese mu i toma.

⁸ I na birin toma nɛ i ya i,

i findi seede ra tinxintare xa jaxankate ma,

⁹ barima i bara la i Marigi ra, a bara findi i xa kantari ra.

Ala Xili Xungbe kanyi findixi i xa makan-tade nan na.

¹⁰ Sese mu i lima,

wuganyi yo mu soma i xɔnyi,

¹¹ barima a a xa malekɛɛ yamarima e xa i makanta yire birin.

¹² E i tongoma nɛ e belexɛɛ kui,

alako i naxa i sanyi radin gɛmɛ ra.

¹³ I nɔma yetɛɛ nun bɔximaseɛ ra,

i senbɛ dangi baratɛɛ nun biidae ra.

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya:

«A to laxi n na, n a rakisima nɛ.

N a makantama nɛ barima a n xili kolon.

¹⁵ A na n xili, n a yaabima nɛ.

Tɔɔre na a li, n luma nɛ a sɛɛti ma.

N a rakisima nɛ, n a xun nakeli.

¹⁶ N simaya xɔnkuye fima nɛ a ma,

n na n ma kisi masen a bɛ.»

92

Simaya kamalixi

Ala matɔxɔɛ

¹ Bɛɛti naxan bama malabui lɔxɔɛ

² Marigi batufe fe fanyi na a ra.

Ala Xili Xungbe Kanyi, a lanma i xili xa matɔxɔ bɛɛti ra.

³ Kuye iba, a lanma i xa xanunteya xa matɔxɔ,

kɔɛ kui, muxu xa i tantu i xa dugutegeɓa xa fe ra.

⁴ Matɔxɔɛ xa ba kɔra luuti fu daaxi xui ra nun adamadi xui ra.

⁵ Marigi, n jɛlexinma i xa kaabanakoe ra, n nan n sɛɛwe xui itema i xa wali xa fe ra.

⁶ Marigi, i naxan nabama, a makaaba, i xaxili tilin.

⁷ Xaxilitare mu sese kolonma na kui,

a mu fahaamui sɔtɔma i xa fe ma.

⁸ Ala kolontaree luma alɔ sansi

naxan bulama fili ma, a fuga,

kɔnɔ na dangi xanbi, a jɔn abadan.

⁹ Kɔnɔ i tan Marigi, matɔxɔɛ na i bɛ tɛmui birin.

¹⁰ N Marigi, i yaxuie halakima nɛ,

i fe kobi rabae birin nayensen ye.

¹¹ I senbɛ fima nɛ n ma alɔ sɛɛɛ ninge,

i ture fanyi sa n ma.

¹² N yae a toma n gerefɛɛ xun goroma ki naxe,

n tuli e gi xui mɛ.

¹³ Tinxintɔɛɛ xa fe fanma nɛ alɔ tugi bili, e xa fe te alɔ sɛdiri wuri bili naxee na Liban.

¹⁴ E sabatixi Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui,

e xa fe fanma nɛ won Marigi Ala ya i.

15 Hali e forixi e xunsexe fiixexi,
senbe na e be fe fanyi rabafe ra,
16 alako e xa a masen,
«Alatala tinxin, n tixi a xa seriye nan fari,
tinxintareya yo mu na a ma.»

93

Mange Ala

Ala matoxoe

1 Marigi Alatala nan na mange ra.
Xunnakeli na a yi, a senbe gbo.
A xa duniya xanxi, a mu serenma.

2 I xa mangeya fole mu na, a dan mu na.
I tan nan na Ala ra abadan.
3 Marigi, baa moronyi rawunduma alo
galanyi,
galanyi naxan goroma, a bula.
4 I senbe gbo na xui be,
i xa xunnakeli dangi baa moronyie ra.
Marigi senbe gbo koore ma.
5 I xa seriye xanxi, seniyentoe nan lanxi i
ma abadan.

94

Ala xa naxankate

Ala xa seriye

1 N Marigi Ala naxan a gberoxoma,
i xa i makenen i xa nore kui.
2 I tan naxan duniya kiiti sama, i xa keli,
i xa yete igboe xa walie ragbilen e ma.
3 N Marigi, a lanma mixi kobie xun xa
rakeli han mun temui?
4 A lanma mixi naaxie xa e yete matoxo
tun e xa yete igbona kui?
5 Alatala, e i xa pama toroma, e i xa mixie
halakima.
6 E kaape ginnee nun xape faxama, e
kiridie nii bama.
7 E nu fa a fala, «Alatala mu yi fee toma,
Yaxuba Marigi Ala mu yi rakorosima.»
8 Wo tan xaxilitaree, naxee luma pama
tagi,
wo xaxili sotoma mun temui?
9 Naxan tuli daaxi, na luma a mu fe me?
Naxan ya daaxi, na luma a mu se to?
10 Naxan pamanee xuruma, na mu e
naxankatama?
A tan nan xaxili fima ibunadama ma.

11 Alatala a kolon a adamadie xa
maroxunye na ne fufafu.

12 Alatala, seewe na mixi be i naxan
matinxinma,
i naxan matinxinma i xa seriye ra,
13 alako a xaxili xa sa toore loxoe,
han mixi naaxie e gbe naxankate sotoma
temui naxe.

14 Alatala mu a xa pama raboloma,
a mu a xa mixie rabepinma.

15 Kiiti tinxinxi fama ne sade,
tinxintoe bope birama ne na foxo ra.

16 Nde n xun mafalama mixi naaxie xon
ma?

Nde tima n be mixi kobie xili ma?

17 Xa n Marigi mu findi n malima ra nu,
n ma fe danma ne gaburi kui nu.

18 N Marigi, n na maroxun
a n sanyi mu tima sonon,
i xa dugutegepa n demenma.

19 N ma kontofilie na wuya,
i e bama n ma, i fa n naseewa.

20 I noma tinde mangeya tinxintare ra,
naxan yaamari tima fe kobi ra?

21 E kafuma e bore ma tinxintoe faxafe ra,
e mixi toopege kiiti kui.

22 Kono Marigi nan na n kantama ra,
a luma alo fanye n sabatima naxan fari.

23 A e xa wali kobie ragbilenma ne e ma,
a e xun nakana e xa naaxuna ra.
Muxu Marigi Ala e sontoma ne.

95

Mange Ala matofe

Ala matoxoe

1 Won xa beeti ba Marigi be seewe ra,
won xa won xui ite won nakisima
senbema be.

2 Won xa a matoxo,
won xa a matoxoe ba a be beetie ra,

3 barima Alatala, Ala xungbe na a ra,
naxan findixi mange xungbe ra senbema
birin xun ma.

4 Yire tilinxi na a belexe.

Geya xuntage findixi a gbe nan na,

5 alo baa nun boxi a naxee daaxi a belexe
ra.

6 Wo fa, won xa suyidi, won xa won igoro,

won xa won xinbi sin Alatala ya i naxan
won daa,
7 barima a tan nan won Marigi Ala ra.
Won findixi a xa pama nan na a naxan
demadonma,
alo xuruse demadonyi meenima goore ma
ki naxe.

Wo xa a xui me to.

8 Wo naxa wo bojse raxoxo alo naxan
nabaxi Meriba,
alo naxan nabaxi Masa gbengberenyi ma
temui dangixi.

9 Wo benbae n mato ne na loxe,
hali e to nu bara n wali foxi to.

10 Na bonsoe xa fe naxa rapaaxu n ma je
tongo naani bun ma.

N naxa a fala, «Nama xurutare nan yi ki,
naxan mu n waxonfe kolon.»

11 Na kui n naxa n kali n ma xone kui,
«E mu soma n ma malabude kui fefe ma!»

96

Kiitisa na fafe

Ala matoxoe

1 Wo beeti neene nde ba Alatala be!
Dunija birin xa beeti ba Alatala be!

2 Wo beeti ba Marigi be, wo a xili matoxo.
Wo xa a xa kisi masen mixie be temui
birin.

3 Wo xa a xa noore fala si birin be,
wo a xa kaabanakoe masen pama birin
tagi.

4 Marigi Ala gbo, a lanma won xa a
matoxo,
naxan dangi senbema birin na.

5 Sie birama ala naxee foxo ra,
e findixi kuyee fufafu gbansan nan na,
kon Alatala nan kooore daa.

6 Noore nun naiyalanyi kelima a tan nan
ma,
senbe nun naiyalanyi luma ne a xa
horomobanxi kui.

7 Bonsoe birin, wo xa tantui rasiga Alatala
ma,
wo Alatala matoxo a xunnakeli nun a xa
senbe xa fe ra.

8 Wo xa a xili binya alo a lanma wo xa a
raba ki naxe.

Wo xa fa hadiya ra, wo xa a raso a xa
horomobanxi tete kui.

9 Wo xa suyidi Marigi be a xa noore ya i.

Dunija birin xa seren a ya ra.

10 Wo xa a fala si birin be, «Alatala nan
na Mange ra.

Dunija xanxi, a mu a imaxama.

Ala pamae makiitima tinxinyi ra.

11 Kooore xa seewa, boxi xa jalexin.

Baa nun a kui isee xa wundu seewe ra.

12 Xee nun e xa bogi see xui xa ite,

wondi wuri bilie xa e seewa xui ite

13 Alatala ya ra naxan fafe.

A fafe dunija makiitide.

A dunija makiitima tinxinyi nan na,
a pamae makiiti nondi ra.»

97

Mange Ala magaaxu

Ala matoxoe

1 Alatala nan na mange ra.

Dunija xa jalexin, surie xa seewa.

2 Nuxui nun kuye ifoxoxi a rabilinma.

A xa kibanyi doxoxi tinxinyi nun nondi
fari.

3 Te tixi a ya ra, a a yaxuie birin ganma a
rabilinyi.

4 A dunija iyalanma a xa seyamakonyie
ra,

dunija mixie na a to, e serenma ne.

5 Geyae xunuma dunija Marigi Alatala ya
ra alo kumi dole.

6 Kooore a xa tinxinyi masenma,
si birin a xa noore toma.

7 Kuye batue fama ne yaagide a ya ra,
senbema e felenma ne a bun ma.

8 Siyonikae na a xui me, e seewama ne,
Yudayakae jalexinma ne i tan Alatala xa
kiiti ra,

9 barima i tan Marigi xun nakelixa
senbema birin be.

10 Alatala xanuntenyi xa fe jaaxi xon.

Alatala a batulae makantama ne,
a e ba mixi kobie belexe.

11 Naiyalanyi na tinxintoe nan be,
seewe na mixie be naxee boje fiixe.

12 Tinxintoe, wo seewa Marigi ra,
wo xa tantui rasiga a xili seniyanxi ma.

98

Beeti neene bama Alatala be

Ala matɔxɔɛ

1 Bɛɛti
 Wo bɛɛti nɛɛnɛ ba Alatala bɛ,
 barima a bara kaabanakoe raba,
 a bɛlɛxɛ sɛnbɛma bara xunnakeli soto a
 bɛ.
 2 Marigi bara a xa kisi masen,
 a bara a xa tinxinyi sa kɛnɛ ma jamanɛɛ
 ya i.
 3 A mu nɛɛmu a xa dugutɛgɛɗa nun a
 xa xanunteya ma Isirayila bɔnsɔɛ
 mabiri.
 Dunija birin bara won Marigi Ala xa kisi
 to.

4 Dunija birin xa Alatala matɔxɔ,
 e xa bɛɛti ba sɛɛwɛ kui.
 5 Wo xa Alatala matɔxɔ kɔra xui nun bɛɛti
 ra,
 6 wo xa sarɛɛ fe sɛɛwɛ ra wo Mange
 Alatala ya i.

7 Baa nun dunija xa e xui ramini,
 8 xuree xa e bɛlɛxɛɛ bɔnbɔ,
 gɛyɛɛ xa e xui ite sɛɛwɛ ra ⁹ Alatala ya ra,
 barima a fafe dunija makiitide.
 A dunija makiitima tinxinyi nan na,
 a jamae makiitima nɔndi ra.

99*Mangɛ Alatala seniyen**Ala matɔxɔɛ*

1 Ala dɔxɔxi a xa kibanyi kui kerubimi
 malekɛɛ tagi.
 A xa jama tixi gaaxui kui, bɔxi na
 sɛrɛnfe.
 2 Alatala gbo Siyoni, a tixi sie birin xun
 ma.
 3 E xa i xili xungbe magaaxuxi matɔxɔ a
 xa seniyenyi xa fe ra.

4 Mange sɛnbɛ xa matɔxɔ,
 tinxinyi rafan a ma,
 a kiiti sama nɔndi ra Yaxuba xa bɔxi ma.
 5 Wo Marigi Alatala matɔxɔ,
 wo wo magoro a bun ma a xa seniyenyi
 xa fe ra.

6 Munsa nun Haruna nu na a xa
 sɛrɛxɛdubɛɛ ya ma,
 Annabi Samuweli nu na mixie ya ma
 naxɛɛ a maxandima.
 E to a xili, a naxa e yaabi.

7 A to sɛriyɛ nun yaamari masen e bɛ
 nuxui kui,
 e naxa a xui suxu.

8 Muxu Marigi Alatala, i bara e xa
 maxandi suxu.
 I to Isirayila jaxankata e xa yunubi xa fe
 ra,
 i man bara diɗɛ e ma.

9 Wo xa wo Marigi Alatala matɔxɔ,
 wo xa wo xinbi sin a xa gɛya seniyenxi
 fari,
 barima won Marigi Alatala seniyen!

100*Tantui bɛɛti**Ala matɔxɔɛ*

1 Tantui bɛɛti
 Dunija birin xa Alatala matɔxɔ!
 2 Wo xa Alatala batu sɛɛwɛ kui.
 Wo xa fa a ya i wo sɛɛwɛ xui itexi ra.
 3 Wo xa a kolon Alatala nan wo Marigi Ala
 ra.
 A tan nan won daaxi, won findixi a gbe
 nan na.
 Won findixi a xa jama nan na,
 naxan luxi alɔ a xa xuruse gɔɔrɛ a naxan
 demadonma.

4 Wo so a xa naadɛɛ ra a tantufe ra,
 wo so a xa hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui a
 matɔxɔfe ra!
 Wo tantui rasiga a ma, wo a xili matɔxɔ,
 5 barima Alatala fan, a xa xanunteya
 buma nɛ abadan,
 a xa dugutɛgɛɗa mu jɔnma dunija bɛndɛ
 fuji fari ma.

101*Dawuda xa natɛɛ**Ala matɔxɔɛ*

1 Dawuda xa bɛɛti
 N dugutɛgɛɗa nun tinxinyi matɔxɔma nɛ.
 N bɛɛti bama i tan nan bɛ Alatala.
 2 N fe birin nabama lufe ra tinxintɔɛ xa
 kira xɔn.
 I fama n yire mun tɛmɛi?
 N na n jɛrɛma nɛ n bɔjɛ fiixɛxi ra n ma
 mixie tagi.
 3 N mu n ya tima fe tinxintare ra,
 n mu tinma yanfante xa kira ra,
 n nun e tan mu lanma fe yo ma.

4 N tan nun mixi jaaxi tagi kuya,
n mu wama yunubi xɔn.

5 N mixi de balanma ne naxan a boore
mafalama.
N mu tinma yete matɔxɔe nun yete igboja
ra.

6 N na n jɔxɔ sama ne yi bɔxi dugutegge
xɔn ma,
alako e xa lu n seeti ma.
N wama tinxintɔee nan xɔn ma, e xa n
mali.

7 Yanfantee mu luma n ma mixie ya ma,
wule falee mu tima n ya i.

8 Geesege birin n mixi kobie sɔntɔma ne,
alako na mixi mɔoli naxa lu Alatala xa taa
kui.

102

Furema xa maxandi

Ala maxandi nun Ala matɔxɔe

1 Tɔɔromixi naxan Alatala maxandife a xa
tɔɔre kui.

2 Alatala, i xa n ma maxandi suxu,
i xa i tuli mati n wa xui ra.

3 I naxa i kobe so n na n ma tɔɔre kui.
I xa n ma maxandi suxu mafuren.

4 N ma simaya na lɔefe alɔ tuuri lɔema
kuye ma ki naxe,
n xɔrie na jɔnfe alɔ yege ganma te ra ki
naxe,

5 n bɔje na lisife alɔ sexe naxan na fili
ma.

N mu donse donma sɔnɔn.

6 N na wa n xui itexi ra, n xɔrie birin
makenenma ne.

7 N bara lu alɔ xundi naxan toma wula i,
alɔ kofole naxan na banxi tonbolonyi
kui.

8 N mu nɔma xide.

N kiroxi alɔ xɔni naxan na kerenyi ma
banxi fari.

9 N yaxuie yoma n ma lɔxɔe birin,
e n xili rawalima danke wɔyenyi ra.

10 N de rafexi texube ra alɔ donse,
n yaye silɔnma n ma minse xun ma

11 i xa bɔjete nun i xa xɔne xa fe ra.
I bara n keru pon!

12 N ma simaya bara lu alɔ niini naxan
lɔema dimi kui,
alɔ sexe naxan lisima fili ma.

13 Kɔnɔ i tan Alatala luma ne i xa kibanyi
kui abadan,
i xili mu lɔema dunija ma.

14 I fama ne kelide i xa kinikini Siyoni ma,
barima a lanxi i xa hinne a ra yi waxati
sugandixi ma.

15 A gemse nun a bɔxi rafan i xa konyi die
ma.

16 Sie birin fama gaaxude Alatala xili ya
ra,
mangee birin fama e xinbi sinde i xa nɔre
ya ra.

17 Alatala man fama ne Siyoni tide,
a a yete masen a xa nɔre kui.

18 A a ya rafindima ne misikiine xa
maxandi ma,
a mu yo a xa dube ma.

19 Na xa sebe bɔnsɔee be naxee fama,
alako mixi naxee mu daaxi sinden e xa
Alatala matɔxɔ,

20 barima a a ya ragoroma won ma kelife
a xa yire seniyanxi itexi.

Alatala bɔxi matoma kelife koore ma,

21 alako a xa geelimanie wa xui rame,
a xa mixie ratanga naxee na faxe xa kira
ma,

22 alako e xa Alatala xili masen Siyoni taa
kui,

e xa a matɔxɔ beeti ra Darisalamu,

23 sie na e malan temui naxe Alatala
batufe ra.

24 A bara n ma senbe ba n yi ra n ma
dunijeigiri kui,

a bara n ma simaya radunke.

25 N naxa a fala a be, «N Marigi Ala,
i naxa n nii ba n ma simaya tagi ra,
i tan naxan buma abadan,

26 I tan nan dunija daa,
i tan nan koore itala i xɔnye ra.

27 E tan jɔnma ne, kɔnɔ i tan buma ne
abadan,

e birin forima ne alɔ sose, kɔnɔ i tan e
masarama ne alɔ donma.

I e masarama ne, alɔ donma naxan
nagoroma, a wole.

28 Kɔnɔ i tan mu masarama, i mu jɔnma
abadan.

29 I xa konyie xa die fama ne sabatide be,
e bɔnsɔe fa bu xaxilisa kui i ya i.»

103

Ala xa marafanyi

Ala matɔxɔɛ

¹ Dawuda xa bɛɛti
N xa Alatala tantu n nii birin na,
n xa a xili seniyeŋxi matɔxɔ.
² N xa Alatala tantu n nii birin na,
n naxa nɛɛmu a xa hinne ma.
³ A tan nan diŋɛma i xa yunubie ma,
a i xa furee rayalan,
⁴ a i ratanga faxe ma,
a i rabilin a xa xanunteya nun a xa
kinikini ra.
⁵ A hinne ma i ra i xa dunijeigiri kui,
alako i man xa senbe soto i xa foriŋa kui
alo sege.

⁶ Alatala ŋere ma tinxinyi kui,
a kiiti tinxinxi sama tooromixie be.
⁷ A bara a xa kira masen Annabi Munsa
be,
a a xa kaabanakoe masen Isirayilakae
be.
⁸ Alatala kinikinima mixie ma, a hinne e
ra,
a mu xonoma e ma mafuren mafuren,
a xa xanunteya gbo.
⁹ A mu mixie tooroma temui birin,
a xa xonnante ya mu buma.
¹⁰ A mu won paxankatama won ma
yunubi rabaxi ki ma,
a mu won ma yunubi sare ragbilenma
won ma.
¹¹ Koore itexi boxi xun ma ki naxe,
a xa xanunteya fan gboxi na ki ne a
yaragaaxuie be.
¹² Sogetede makuyaxi sogedorode ra ki
naxe,
a won ma yunubie fan makuyaxi won na
na ki ne.
¹³ Babae kinikinima e xa die ma ki naxe,
Alatala fan kinikinima a yaragaaxuie ma
na ki ne,
¹⁴ barima a a kolon won yailanxi se naxan
na,
a ratuxi a ma a bende nan won na.
¹⁵ Adamadie xa simaya maniya sansi ra
naxan fugama fili ma,
¹⁶ konɔ foye na bonbo a ra, a xarama ne,
a loe.
¹⁷ Konɔ Alatala a yaragaaxuie xanuma ne
abadan,
a xa tinxinyi birama ne e bonsoe foxo ra,

¹⁸ naxee a xa saate binyama,
e a xa seriye rabatu.
¹⁹ Alatala bara a xa kibanyi doxo koore
ma,
a dunija birin yamari.

²⁰ Wo tan malekee, wo xa Alatala tantu,
wo tan naxee senbe gbo, wo tan naxee a
rabatuma.

²¹ Wo tan senbema naxee na koore ma,
wo xa Alatala tantu,
wo tan naxee a waxonfe rabama.

²² Wo tan birin naxee daaxi,
wo xa Alatala tantu yire birin a xa
mangeya bun ma.
N xa Alatala tantu n nii birin na.

104

Alatala xa daalisee

Ala matɔxɔɛ

¹ N xa Alatala tantu n nii birin na.

N Marigi Alatala, i senbe gbo, nore nun
yanbe na i ma,

² a luxi alo naiyalanyi yati findixi i xa
guba nan na.

I koore italaxi alo dugi xungbe i sabatixi
naxan bun ma,

³ i xa konkoe tixi nuxuie fari ye ragataxi
dennaxe.

I nuxuie findi i xa jere se ra,
i i jere foye fari.

⁴ I foye xema i xa masenyi ra,
i te rasanbama i xa wali rabafe ra.

⁵ Ala dunija tixi ne alo banxi tixi ki naxe,
a mu a mamaxama feo.

⁶ A baa dusu ne a xun ma alo dugi,
a geyae xuntagi makoto.

⁷ I to xaape ye ma, a a gi i xa galanyi xui
ma,

⁸ geyae nun gulunbae fa lu yire i nu wa
dennaxe xon.

⁹ I naaninyi saxi ye be a mu tunganma
naxan xun ma,
alako a naxa gbilen din na xare ma.

¹⁰ I dulonyie findi xuree ra,
naxee susuma geya longorie ra,

¹¹ a ye xoli ba burunyi subee birin ma,
a ye xoli ba wulai sofalee ma.

¹² Xonie sabatixi nee fe ma,

e e xui raminima wuri salonyie kɔn na
burexɛ longori ra.

13 I geyae bundama ye ra keli koore ma,
bɔxi wasama i xa wali ra.

14 I jooqe raminima xurusee bɛ,
i sansie rabulama adamadie bɛ,
e baloe sɔtɔma naxee ra.

15 I weni fima mixie ma, naxan e bɔjɛ
rafanma e ma,

i ture raminima e bɛ, naxan e kiri rato-
fanma,

i e baloma donse ra, naxan sɛnbɛ fima e
ma.

16 Liban wuri bilie, Marigi naxee sixi,
e bara ye sɔtɔ a fanyi ra,

17 xɔnie e tɛɛ sama e kɔn na.

Gbongboe e tɛɛ sama sipirɛ wuri bilie kɔn
na,

18 wulai sie xima geyae fari,
sagalee luma gɛmɛ longorie ra.

19 I kike yailanxi sali waxatie kolonfe nan
na.

Soge a dula tɛmui kolon.

20 I dimi rafama kɔɛ ra, burun subee
jɛrɛma tɛmui naxɛ.

21 Yɛtɛɛ na e xui ramini donse fenfe ra,
Ala e kima baloe ra.

22 Soge nɛfɛ mini, e gbilen e xa fɔnmɛɛ ra.

23 Mixie tan mini, e sa fɛɛjɛn walide.

24 Alatala, i xa daalisee wuya.

I e birin daaxi xaxilimaya nan na.

Bɔxi rafexi i xa daalisee ra,

25 baa fan nafexi i xa daalisee ra,
ndee xurun, ndee xungbo, e wuya.

26 Kunkui xungbee jɛrɛma mɛnni fari,
peremui jɛrɛma baa bun ma jɛlexinyi ra.

27 Yi daalise birin e xaxili tixi i tan nan na
e baloe xa fe ra.

28 I na e ki, e a sɔtɔma nɛ i saabui ra, e
wasa.

29 I na e kuma, e gaaxuma nɛ.

I na e jɛngi ba, e faxama nɛ, e gbilen
bɛndɛ.

30 I na i jɛngi raso e fate, e man balo,
bɔxi man fa fan.

31 Alatala xa nɔrɛ xa bu abadan!

Alatala xa sɛɛwa a xa daalie ra!

32 A na bɔxi mato, a sɛrɛnma nɛ,
a na din geyae ra, e ganma nɛ.

33 N Alatala matɔxɔma nɛ fanni n baloxi,

n bɛɛti bama nɛ n Marigi Ala bɛ fanni n
na dunija ma.

34 N ma dubɛ xa rafan a ma.

N sɛɛwama nɛ Alatala xa fe ra.

35 Kɔnɔ yunubitɔɛ tan xa lɔɛ dunija ma.

Mixi jɛaxie naxa lu naa sɔnɔn!

N bara Alatala matɔxɔ n nii birin na. Wo
Alatala tantu!

105

Isirayila xa xɔrɛya

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala xili matɔxɔ,

wo a xa kaabanakoe masen jamae tagi.

2 Wo bɛɛti ba a bɛ a xa kaabanakoeɛ xa fe
ra.

3 Wo xa sɛɛwa a xili sɛniyenxi xa fe ra,
mixi naxee Alatala fenma, e xa jɛlexin.

4 Wo xa Alatala xa sɛnbɛ fen,
wo xa kata lude a ya i tɛmui birin.

5 Wo xa ratu a xa kaabanakoe ma,

wo naxa nɛɛmu a xa kiiti ma,

6 wo tan Ala xa konyi Iburahima bɔnsɔɛ,
wo tan Yaxuba xa die a naxee sugandi.

7 A tan nan won Marigi Alatala ra,
a kiiti sama dunija birin ma.

8 Alatala a ratuma a xa saate ma tɛmui
birin,

a mu nɛɛmuma a xa laayidi ma abadan,

9 a naxan tongoxi Iburahima nun Isiyaga
bɛ marakali ra.

10 A bara na nate tongo Yaxuba bɛ,

a bara na saate xiri Isirayila ra,

11 a masenfe ra, «N bara Kanaan bɔxi fi
wo ma kɛ ra.»

12 Beenu e xa wuya mɛnni,

13 e nu na lintanfe tun,

14 Ala mu tin mixi yo xa nɔ e ra.

A naxa a xɔrɔxɔ jamanɛ mangɛɛ bɛ a
falafe ra,

15 «Wo naxa n ma jama sugandixi tɔrɔ
de,

wo naxa fe jɛaxi raba n ma namijɔnmɛɛ
ra.»

16 Beenu Ala xa kaamɛ ragoro dunija ma,
a baloe ba dunija yi ra,

17 a naxa a xa mixi nde Yusufu rasiga e
yara konyiya kui.

18 A sanyie nun a konyi nu balanxi
yolonxonxi ra,
19 han Ala xa laayidi naxa kamali, a nondi
fi a ma temui naxe.
20 Na temui mangε xungbe naxa yaamari
fi a xa mini geeli kui,
a xa fulun.
21 Mangε naxa Yusufu findi a xa banxi
xunyi ra,
a a gbe se birin sa a nεε bun ma,
22 alako mangε xa mixie xa lu a waxon ki,
boxi forie xa xaxili soto a saabui ra.
23 Na dangi xanbi, Isirayila nama Yaxuba
bonsε naxa fa Misira,
e sabati Hami xa boxi ma.
24 Ala naxa a xa nama wuya dangife e
yaxuie ra.
25 A naxa Misirakae bope masara,
han e fa a xa nama xon,
e nate jaaxi tongo e xa fe ra.
26 Na temui a naxa a xa konyi di Munsa
xεε,
a nun a xa mixi sugandixi Haruna.
27 E naxa Ala xa tonxumae makaabaxie
raba,
Hami xa boxi xa mixie tagi.
28 E to Ala xa masenyi ti Misirakae be,
Ala naxa dimi rasin boxi ma, kuye naxa
ifoto.
29 A naxa menni ye mafindi wuli ra, yεxε
fa faxa.
30 E xa boxi naxa rafe lanxansarimae ra,
e so han mangε xa banxi kui.
31 A naxa yaamari fi xεerie nun saasie xa
din boxi birin na.
32 A naxa balabalanyi nun tune ragoro
boxi ma,
seyamakonyi naxa din menni ra.
33 A naxa e xa weni bilie nun e xa xore
bilie kana,
a nun wuri bilie birin naxee nu na e xa
boxi ma.
34 A naxa yaamari fi katoe xa wuya han,
35 e fa sansie birin kana Misira boxi ma,
e boxi daxamui birin don.
36 A raponyi a naxa di singe birin faxa e
xa boxi kui,
e naxee bari e senbe ra.
37 Ala naxa a xa nama ramini kobiri nun
xεema ra,

mixi yo mu faxa e ya ma.

38 Misirakae naxa sεewa e xa mini ra,
barima e nu bara gaaxu Isirayilakae ya
ra.

39 Ala naxa nuxui itala e xun ma yanyi ra,
a te ti koore ma kεε ra naiyalanyi ra.

40 E to a maxandi, a naxa fa konkolεe ra e
be,

naxan findixi koore baloe ra e be.

41 A naxa fanye rabi,

a ye ramini e be,

alo xure naxan jεrema gbengberen yire
tagi.

42 Ala to ratu a xa laayidi seniyenxi ma,
a naxan tongo a xa konyi di Iburahima be,

43 a naxa a xa nama ramini sεewe kui,
a a ragiri a xa mixi sugandixie xa jεlexin
beeti ba.

44 A naxa si gbeteε xa boxi fi e ma,
jamanεε xa naafuli naxa findi e gbe ra,

45 alako e xa Ala xui suxu,
e xa a xa yaamarie rabatu.

Wo xa Alatala matoxo!

106

Nεemufe Ala xa xanunteya ma

Ala matoxε

1 Wo xa Alatala matoxo.

Wo xa a tantu barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan.

2 Nde Alatala xa wali xungbe masenma,
nde a xa matoxεe bama?

3 Sεewe na tinxintεe be,
naxee birama tinxinyi foxo ra loxεe birin.

4 Alatala, i xa ratu n ma i hinnema i xa
nama ra temui naxe,

i na e rakisi, i xa n fan mali,

5 alako n xa i xa mixi sugandixie xa heri
soto,

n xa sεewa i xa nama ra,

n xa jεlexin i ke tongomae ya ma.

6 Muxu bara yunubi raba alo muxu ben-
bae,

muxu bara fe kobie raba jaaxuna kui.

7 Muxu benbae to nu na Misira boxi ma,
e mu e joxo sa i xa kaabanakoe xon ma,
e mu ratu i xa xanunteya ma.

E naxa e kobe raso i ra Xulunyumi baa fe
ma.

8 Kɔnɔ a naxa e rakisi a xili xa fe ra,
alako a xa a sɛnbɛ masen.
9 A to xaapɛ Xulunyumi baa ma, a naxa
xɔri,
e naxa a igiri a xaraxi ra.
10 A naxa e rakisi e xɔnmixie bɛlɛxɛ i,
a e xunsara e yaxuie bɛlɛxɛ.
11 Ye naxa dusu e yaxuie xun na,
hali mixi keren a mu kisi.
12 Na kui e naxa la a xa masenyi ra, e a
matɔxɔ bɛɛti ra.
13 Kɔnɔ a mu bu, e man naxa nɛɛmu a xa
walie ma,
e tondi a waxɔnfe rabade.
14 E naxa bira e yɛtɛ waxɔnfe fɔxɔ ra
gbengberenyi ma,
e Alatala mato.
15 A naxa e waxɔnse so e yi ra,
kɔnɔ na dangi xanbi, a naxa e rapɔn.

16 Ala xa pama naxa Munsa nun Haruna
tɔɔnɛ,
naxee findixi Alatala xa konyi seniyeɛnxi
ra.
17 Bɔxi naxa a rabi,
a Datan nun Abirami xa mixie ragoro a
kui.
18 Tɛ naxa e fɔxirabire paaxie gan.
19 E naxa ninge misaali yailan wure ra,
e a batu kuye ra.
20 Ninge naxan sɛxɛ donma,
e naxa na misaali findi e Marigi Alatala
pɔxɔɛ ra.
21 E naxa nɛɛmu e Rakisima Ala ma,
naxan fe xungbee raba Misira,
22 naxan kaabanakoe raba Hami bɔxi
ma,
naxan fe magaaxuxie raba Xulunyumi
baa ma.
23 Ala nu wama e sɔntɔfe,
kɔnɔ a xa mixi sugandixi Munsa naxa a
maxandi,
a xa a xa xɔnɛ xɔrɔxɔɛ lu na.
24 E naxa tondi a xa bɔxi fanyi suxude, e
mu la a xa laayidi ra.
25 E naxa ti Alatala kanke e xa kiri banxie
kui, e mu a xui suxu.
26 Na kui a naxa laayidi tongo e bɛ,
a xa e faxa gbengberenyi ma,
27 a xa e bɔnsɔɛ faxa pamanɛɛ tagi,
a xa e rayensen dunɔpa ma.
28 E naxa Bali Peyori batu,
e sɛrɛxɛ sube don naxan baxi mixi fax-
axie bɛ.

29 E naxa Ala raxɔnɔ e xa fe kobie ra,
han a naxa fure paaxi nde ragoro e ma.
30 Finexasi to keli, a naxa Ala maxandi e
bɛ,
fure paaxi naxa ba e ra.
31 Mixi naxa na tinxinyi kolon a bɛ
abadan.
32 Alatala xa pama naxa a raxɔnɔ Meriba
xure fe ma.
Annabi Munsa naxa tɔɔrɔ e xa fe ra,
33 a to wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala e xa Ala
matandi xa fe ra.

34 E mu Kanaan sie sɔntɔ alɔ Alatala e
yamari ki naxɛ.
35 E naxa sabati e ya ma, e bira e naamun-
yie fɔxɔ ra.
36 E naxa nee xa kuyee batu, na fa findi
gantanyi ra e bɛ.
37 E naxa e xa di xɛmɛɛ nun e xa di ginɛ
ba sɛrɛxɛ ra pinnɛɛ bɛ.
38 E to e xa die faxa sɛrɛxɛ ra Kanaan xa
kuyee bɛ,
e naxa bɔxi findi bɔxi seniyeɛntare ra.
39 E e yɛtɛ findi mixi seniyeɛntare ra na ki
nɛ,
e e Marigi yanfa.

40 Na kui Alatala naxa xɔnɔ a xa pama ma,
a kɛ tongomae mu rafanxi a ma sɔnɔn.
41 A naxa e rabolo si gbɛtɛɛ yi ra,
e yaxuie naxa e yamari.
42 E yaxuie naxa nɔ e ra,
e fa lu e sɛnbɛ bun ma.
43 Sanya wuyaxi Ala naxa e rakisi,
kɔnɔ e mu gbilen a matandife ra.
Na kui e naxa lɔɛ e xa yunubie xa fe ra.

44 Kɔnɔ Ala naxa e tɔɔrɛ to,
a naxa e wa xui mɛ.
45 A naxa ratu a xa saatɛ ma,
a kinikini e ma a xa xanunteya tilinxi xa
fe ra.
46 A naxa a niya mixie xa kinikini e ma
konyiya kui.

47 Muxu Marigi Alatala, muxu rakisi.
I xa muxu ramini sie tagi,
alako muxu xa i xili seniyeɛnxi tantu,
muxu xa sɛɛwa i matɔxɔfe ra.
48 Tantui na Isirayila Marigi Alatala bɛ
abadan!
Nama birin xa a fala: «Amina!»

Wo xa Ala matoxo!

107

Tantui serexe kisi xa fe ra

Ala matoxo

¹ Wo Alatala tantu, barima a fan,
a xa xanunteya buma abadan!

² Alatala naxan xun sara,
a naxee baxi e yaxuie yi ra,

³ a naxee ramixi sie tagi sogetede nun
sogegode mabiri,
a naxee faxi kelife koola nun baa mabiri,
e birin xa Alatala tantu.

⁴ Ndee loxi gbengberenyi ma,
e mu sabatide yo toxi.

⁵ Kaame nun ye xoli nu e halakima,
limaniya naxa ba e yi.

⁶ E to e de rawa Alatala be e xa toore kui,
a naxa e fulun e xa paxankate ma.

⁷ A naxa e rapere kira tinxixi nde xon
ma,
alako e xa yire fanyi to e sabatima
dennaxe.

⁸ E xa Alatala tantu a xa xanunteya xa fe
ra,
nun a xa kaabanakoe xa fe ra a naxan
nabaxi adamadie be,

⁹ barima a ye xoli bama mixie ma,
a kaametoe rawasama donse fanyie ra.

¹⁰ Ndee nu sabatixi dimi kui nun faxe xa
noe bun ma,
geeli xoxoe kui, yolonxonyi mabalanxi
e ma.

¹¹ Barima e muruta ne Ala xa masenyi xili
ma,
e Ala xa marasi xon.

¹² A naxa e bope mafiixe toore ra.
E naxa dagalan ye, mixi yo mu e mali.

¹³ E naxa Marigi maxandi nimise kui,
a naxa e rakisi e xa paxankate ma.

¹⁴ A naxa e ramini dimi kui nun faxe xa
noe bunma,
a naxa luutie bolon e nu xirixi naxee ra.

¹⁵ E xa Marigi batu a xa dugutegepa xa fe
ra,
nun a xa wali makaabaxie xa fe ra
adamadie be.

¹⁶ Barima a bara wure naade wuru,
a kondonyie kana.

¹⁷ Xaxilitaree nu bara e yete suxu e xa
murute nun e xa fe paaxie ra, e lu
nimise kui.

¹⁸ Donse birin bara nu rapaaxu e ma,
e nu fa na faxe nan dei.

¹⁹ E xa na xoxoe kui, e naxa e xui rate
Alatala ma,
a naxa e rakisi e xa xoxoe ma.

²⁰ A naxa a xa masenyi rasanba e ma, a e
rayalan,
a e ba e xa paxankate kui.

²¹ E xa Marigi tantu a xa dugutegepa
nun a xa wali makaabaxie xa fe ra
adamadie be.

²² E xa serexe ba a xa wali fanyie kolon
fe ra a be.
E man xa a xa wali fanyie ifala e xui itexi
ra seewe kui!

²³ Naxee nu biyaasima kunkui xungbee
kui baa ma,
e man nu yuleya raba yee xun ma,

²⁴ nee bara Marigi wali foxie
nun a xa wali makaabaxie to baa ma.

²⁵ A naxa masenyi ti, turunnaade foye
naxa keli
a moronyie ramaxa,

²⁶ a nu biyaasilae xa kunkui ite a nu a sin,
e nu na paxankate kui.

²⁷ E xun naxa magi a ra e naxa lu alo
siisilae.
E xa xaxilimaya birin naxa lu e ma fu.

²⁸ E xa nimise kui e naxa Marigi xili e xui
itexi ra,
a naxa e ratanga na gbaloe ma.

²⁹ A naxa turunnaade foye iti, a a
masabari,
moronyie naxa e raxara.

³⁰ E naxa seewa nee xa maraxare ra,
a naxa e xunti e waxonde ra.

³¹ E xa Marigi tantu a xa dugutegepa
nun a wali makaabaxie xa fe ra
adamadie be!

³² E xa a xa fe gbo nama be,
e xa a matoxo Forie xa malanyi!

³³ A xure xungbee masarama gbeng-
berenyi ra,
a dulonyi findi boxi maxare ra.

³⁴ A boxi fanyi findima foxoe yire ra,
na boxikae xa fe paaxi xa fe ra.

³⁵ A gbengberenyi findima xure ra
a yire maxare findi xure guli ra,

³⁶ a kaametoe rasabati naa,
e taa ti naa e sabatide.

37 E xe sama, e wuri bilie sima
naxee bogi barakama.
38 A dubama e be, e wuya,
a mu sese bama e xa xuruse konti ra.
39 Ndee gbee xurunma,
toore nun paxankate ra.
40 A maraaxui dusuma forie xun na,
a e raloe gbengberenyi ma kirae mu
dennaxe ma,
41 A misikiinee bama toore kui,
a e xa denbayae rawuya alo xurusee.
42 Mixi tinxinxie na toma e jalexinma a
ra,
Kono tinxintaree birin de balanma ne.
43 Xaxilima naxan na, a xa a joxo sa yi fe
birin xonma,
a xa Marigi xa dugutegeja fahaamu.

108

Xunnakeli Ala saabui ra

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti
2 Ala, n bara nate tongo n boje kui.
N Marigi Xunnakeli Kanyi, n n xui ramin-
ima ne beetie ra.
3 N n ma korae nun n ma maxasee berema
ne subaxe ma.
4 N Marigi, n i batuma ne sie tagi,
n i matoxoma ne beeti ra pamanee ya ma,
5 barima i xa dugutegeja gbo dangi koore
ra,
i xa xanunteya ite alo nuxuie.
6 Ala, i xunyi rakeli koore ma,
i xa noore xa lu boxi birin xun ma,
7 alako i xanuntenyie xa kisi i senbe
saabui ra.
Yandi, n ma duba suxu.
8 Ala bara woyen a xa lingira seniyenxi
kui,
«N n xun nakelima ne,
n Sikemi boxi itaxun,
n Sukoti gulunba sotoma ne.
9 N gbe nan Galadi ra, n gbe nan Manasi
ra.
Eframi boxi tan luma ne alo n xun
makantase,
Yudaya findi n ma munyaati ra.
10 N n sanyi maxama Mowaba boxi ma,
n n ma sankiri wolima Edon nan ma a xa
findi n gbe ra.
N gere ti xui mema ne Filisita boxi ma.»

11 «Nde n xun tima taa makantaxi ra?
Nde n xaninma Edon boxi ma?
12 Ala mu a ra, naxan muxu rabejinxi
gere kui?
13 I xa fa muxu malide, i xa muxu ba
muxu yaxuie yi ra.
Adamadie xa mali fufafu na a ra.
14 Won fama won senbe raminide Ala xa
mali saabui ra.
A tan nan fama won yaxuie iwurude.»

109

Toojegeja xa maxandi

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be
N Marigi Ala, n naxan matoxoma, i naxa
lu dundui kui,
2 barima mixi jaaxie na wule falafe n xun
ma.
E de mu fan, e wule fala tun.
3 E na n nabilinfe xonnanteya woyenyie
ra,
hali n mu fe jaaxi yo rabaxi e ra.
4 N na fe fanyi raba e be, e n gere.
N a ragbilenma i tan Ala nan ma.
5 E n ma wali fanyi sare ragbilenma n ma
a kobi ra,
n ma xanunteya, e na masarama n be
xonnanteya ra.
6 I xa na toojegetoe taxu mixi kobi nde ra,
a defanboore xa a yanfa.
7 A na makiiti, kiiti xa kana a ra.
I naxa a xa maxandi suxu.
8 A xa simaya xa dunke koti.
Mixi gbete xa a xa wali tongo.
9 A xa die xa findi kiridie ra, a xa gine xa
findi kaape ra.
10 A xa die xa findi jeretie ra naxee kule
matima tun.
E xa makuya e baride ra naxan bara kana.
11 Donifa xa a ke birin tongo,
a xa geen birin xa findi si gbete gbe ra.
12 Mixi yo naxa kinikini a ma,
mixi yo naxa hinne a xa kiridie ra.
13 A bonsoe xa sonto, e xilie xa neemu
mixie ra.
14 Alatala xa ratu a xa fe kobie ma,
a nga xa yunubi naxa xafari.
15 Alatala xa ratu na yunubie ma temui
birin,
a xa e xa fe ranemu dunija ra,

16 barima e mu dugutegeɓa rakamalima,
e misikiine nun fuxarilae tɔɔroma, han
e faxa sunnunyi kui.

17 Naxan mixi dankama, na kanyi xa
danke soto.

Naxan dubama mixie be, a xa barake soto.

18 Danke xa ragoro a ma
alo a donma ragoroma a ma ki naxe.
A xa so a fate i alo ye,
a xa so a xorie alo ture.

19 A xa lu a ma alo a xa sose luma a ma ki
naxe,
a xa bilin a ma alo a beleti bilinma a tagi
ki naxe temui birin.

20 Alatala xa na sare fi n ma yaxuie be,
naxee fe kobi falama n xun ma.

21 Kono i tan n Marigi Alatala,
i xa hinne n na i xili xa fe ra,
i xa n nakisi i xa dugutegeɓa fanyi saabui
ra.

22 N luxi ne alo misikiine fuxarila,
naxan boɓe na tɔɔrofe ki fanyi ra.

23 N ma fe nonfe alo niini naxan kuyama
nunmare ra.

Mixi n kerima alo katoe kerima ki naxe.

24 N xinbie serenma, n fate nonma,
sunyi xa fe ra.

25 E n nayaagima temui birin.
E na n to, e yoma n ma tun.

26 N Marigi Ala, i xa n mali,
i xa n nakisi i xa dugutegeɓa xa fe ra.

27 E xa a kolon, i senbe na n malife.

28 E tan n dankama,
kono i barake nan fima n ma.
Yaagi fama ne dusude e xun na,
kono n tan i xa konyi di, n seewama ne.

29 N yaxuie xa ifu,
e xa yaagi xa dusu e xun na.

30 N Alatala tantuma ne n xui itexi ra,
n a matɔɔma ne pama ya ma,

31 barima a tixi misikiine seeti ma,
a xa e ratanga mixie ma naxee wama e
faxafe.

110

Alatala nan Mange Xungbe dɔɔma

Ala matɔɔɔ

Dawuda xa beeti

1 Alatala xa masenyi n marigi be:
«I magoro n yifanyi ma,
han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»

2 Alatala i senbe ragboma ne kelife Siyoni,
han i i yaxuie yamari.

3 I xa soorie luma ne i foxo ra gere kui.
Na kuye na iba subaxe ma,
i senbe gboma ne seniyenyi kui alo i
fonike waxati.

4 Alatala bara a kali yi laayidi ra, naxan
mu kanama:

«N bara i findi serexedube ra abadan,
a Melekisedeki daaxi.»

5 Marigi luma i yifanyi ma,
a mangee kanama ne a xa xone loxoe.

6 A a xa kiiti rapereɓa ne pamanee fari,
a e soto, a mange xungbe nde xun
nakana.

7 Mange xure ye minma kira i.
A xun nakelima na nan ma.

111

Ala matɔɔma fe naxee ma

Ala matɔɔɔ

1 Wo Alatala matɔɔ!

N Alatala batuma ne n boɓe birin na,
tinxintoe nun pama ya ma.

2 Marigi xa walie makaaba.

E rafan mixie ma naxee tinma e matode.

3 A xa walie noroxi,
a xa tinxinyi buma ne abadan.

4 A a niya birin xa ratu a xa kaabanakoe
ma.

Alatala hinnema adamadie ra, a kinikini
e ma.

5 A baloe fima mixi ma naxan gaaxuma a
ya ra,

a ratu a xa saate ma abadan.

6 A bara a xa wali senbe masen a xa pama
be,
pamanee gbete ke sofe ra e yi.

7 A walima nondi nun tinxinyi nan fari.
A xa yaamarie findima seriye fanyi nan
na,

8 naxee mu kanama abadan,
adamadie lanma e xa naxee rakamali.

9 A bara a xa pama xun sara,
a bara a xa saate mabanban abadan.
A xili seniyen, a magaaxu.

10 Xaxilimaya foloma Alatala yaragaaxui
nan ma.

Mixi naxan gaaxuma Ala ya ra, a xaxili
fanyi sɔtɔma nɛ.
Adamadie lanma e xa a matɔxɔ abadan.

112

Tinxintɔɛ sare

Ala matɔxɔɛ

¹ Wo Marigi Ala matɔxɔ!
Hɛeri na mixi bɛ naxan gaaxuma Marigi
ya ra,
naxan tinma a xa yaamarie rabatude.

² A bɔnsɔɛ sɛnbɛ gboma nɛ bɔxi ma.
Barakɛ luma tinxintɔɛ nan ma.

³ Naafuli nun bannaya luma a yi ra,
a xa tinxinyi xanxi abadan.

⁴ Yanbɛ minima dimi kui tinxintɔɛ bɛ,
naxan kinikinima a boore ma,
naxan hinnɛma adamadie ra,
naxan luma jɛrɛ ra tinxinyi kui.

⁵ Barakɛ luma mixi bɛ naxan mixie kima,
naxan tinma mixi donide,
naxan walima tinxinyi ra.

⁶ Na kanyi mu birama,
mixie mu nɛɛmuma a xa tinxinyi ma.

⁷ A mu gaaxuma xibaaru jaaxi ya ra,
barima a xaxili tixi Alatala ra, a bɔjɛ
xanxi.

⁸ A bɔjɛ raxara, gaaxui yo mu a ma.
A rapɔnyi, a nɔma nɛ a yaxuie ra.

⁹ A misikiine kima,
a jɛrɛma tinxinyi kui temui birin,
a xun nakelima tun.

¹⁰ Mixi jaaxi tɔɔrɔma na tofe ra,
a a jinyi maxinma, a xa fe xun
nakanama.
Mixi jaaxie xa nate mu kamalima fefe
ma.

113

Alatala maniyɛ mu na

Ala matɔxɔɛ

¹ Wo Alatala matɔxɔ!
Alatala xa konyi die, wo xa a matɔxɔ.
Wo Alatala xili matɔxɔ.

² Tantui na Alatala bɛ abadan.

³ Tantui na Alatala bɛ yire birin,
kelife sogetede mabiri, han sogegorode.

⁴ Alatala xa nɔɛ na pamanɛ xun ma, a xa
nɔrɛ na koore ma.

⁵ Nde maniyɛ won Marigi Alatala ra,
naxan magoroxi a xa kibanyi kui koore
ma,

⁶ naxan a ya ragoroma koore nun bɔxi
ma.

⁷ A misikiine xun nakelima,
a tɔɔrɔmixi bama a xa setareja kui.

⁸ A a tima a xa kuntigie sɛti ma.

⁹ A di gbegbe fima gine dibaritare ma,
alako a xa sɛɛwa sɔtɔ a xa die ya ma.

Wo Alatala matɔxɔ!

114

Isirayila bɔxi Ala xa jama rasɛnɛfe

Ala matɔxɔɛ

¹ Yaxuba bɔnsɔɛ naxan findixi Isirayila ra,
e naxa mini Misira xa konyiya ra,

² e sabati Yudaya Ala xa hɔrɔmɔlingira
luxi dennaxɛ.

Isirayila bɔxi naxa findi Ala xa mangɛya
ra.

³ Xulunyumi baa to Isirayila jama to,
a naxa rabi mafuren.
Yurudɛn xure to e to fa ra, a man naxa
kira fi e ma.

⁴ Isirayila geyae to e to, e naxa tugan
tugan jɛlɛxinyi ra,
alɔ yɛxɛɛ kontonyie nun yɛxɛɛ yɔrɛɛ
tuganma ki naxɛ.

⁵ Munse a niyaxi na baa xa rabi mafuren?
Munse a niyaxi Yurudɛn xure kira fixi e
ma?

⁶ Munse a niyaxi Isirayila geyae xa
jɛlɛxin
alɔ yɛxɛɛ kontonyie nun yɛxɛɛ yɔrɛɛ?

⁷ Dunija birin xa sɛrɛn Marigi ya ra,
naxan findi Yaxuba Marigi Ala ra,

⁸ naxan ye dulonyi ramini fanye xɔrɔxɔɛ
kui.

115

Alatala gbo kuyee bɛ

Ala matɔxɔɛ

¹ Matɔxɔɛ mu lanma muxu tan bɛ,
matɔxɔɛ lanma Alatala nan bɛ,
a xa hinne nun dugutɛgɛja xa fe ra.

² Munfe ra pamanɛ a falama,

«E xa Ala na minden?»

³ Muxu Marigi Ala na koore ma,
a a waxɔnfe birin nabama.

⁴ Kɔnɔ e xa kuyee yailanxi xɛɛma nun
gbeti nan na,
e yɛtɛ bɛlɛxɛɛ saabui ra.

⁵ Dɛ na e bɛ, kɔnɔ e mu wɔyɛnma,
ya na e bɛ, kɔnɔ e mu se toma,

⁶ tuli na e bɛ, kɔnɔ e mu xui mɛma,
ɲɔɛ na e bɛ, kɔnɔ e mu se xiri mɛma.

⁷ Bɛlɛxɛ na e bɛ, kɔnɔ e mu se masuxuma,
sanyi na e bɛ, kɔnɔ e mu e ɲɛɛma.
Xui yo mu minima e kɔn na!

⁸ E yailanmae fama nɛ lude alɔ e tan.
Mixi naxee e xaxili tima e ra
e findima senbetaree nan na.

⁹ Isirayila bɔnsɔɛ, i xaxili ti Alatala ra,
naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.

¹⁰ Haruna bɔnsɔɛ, i xaxili ti Alatala ra,
naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.

¹¹ Wo tan naxee findixi Ala yaragaaxuie
ra,
wo wo xaxili ti Alatala ra,
naxan findi i xa demeri nun i kantama ra.

¹² Marigi a ɲɔxɔ saxi won xɔn ma.
A won barakama nɛ.

Isirayila bɔnsɔɛ yo, Haruna bɔnsɔɛ yo,

¹³ nun Ala yaragaaxuie birin yo,
e barakɛ sɔtoma nɛ.

¹⁴ Alatala xa wo tan nun wo xa die yiriwa.

¹⁵ Alatala naxan koore nun bɔxi daa,
a xa barakɛ fi wo ma.

¹⁶ Alatala nan gbe koore ra,
kɔnɔ a naxa dunɲa tan fi adamadie ma.

¹⁷ Mixi faxaxie xa mu Alatala matɔxɔma,
mixi naxee sigama aligiyama e mu nɔma
matɔxɔɛ rabade,

¹⁸ kɔnɔ won tan naxee na dunɲa,
a lanma won xa tantui rasiga Alatala ma,
folo yi temui ma han dan mu naxan ma.

Wo Alatala matɔxɔ!

116

Ala xa kisi faxɛ ma

Ala matɔxɔɛ

¹ N Alatala xanuma barima a n xui mɛma.
A naxa kinikini n wa xui ma.

² A to a tuli mati n na,
n a maxandima nɛ n ma simaya birin kui.

³ Faxɛ luuti nu bara n xiri,
aligiyama tɔɔɛ nu bara n li,
nimise nun kɔntɔfli nu bara nɔ n na,
⁴ kɔnɔ na temui n naxa Alatala maxandi,
«Alatala, yandi, n nakisi!»

⁵ Hinnente nan Alatala ra, a tinxin.
Won Marigi Ala kinikinima won ma.

⁶ A mixi magoroxi kantama.
N senbɛ to ɲɔn, a naxa n nakisi.

⁷ N xa n nii raxara,
barima Alatala bara fe fanyi raba n bɛ.

⁸ Alatala, i bara n nii ratanga faxɛ ma,
i yaye ba n ya ra,
i n sanyi senbɛ so,

⁹ alako n xa ɲɛɛ i tan Alatala ya ra mixi
baloxi ya ma.

¹⁰ N to nu n xaxili tima i ra,
n naxa a fala i bɛ,
«N na tɔɔɔɛfe.»

¹¹ Limaniya to ba n yi ra,
n naxa a fala, «Wule fale nan mixi birin
na.»

¹² Alatala, n i sare fima di, i xa hinne xa
fe ra?

¹³ N i xa maratange masenma nɛ ɲama bɛ,
Alatala xili matɔxɔfe ra.

¹⁴ N na n ma laayidie rakamalima nɛ
Alatala bɛ,
a xa ɲama birin ya xɔri.

¹⁵ Alatala a ɲɔxɔ sama nɛ a batulae xa
simaya xɔn ma.

¹⁶ I tan Alatala xa konyi di nan n na, i xa
konyi gine xa di,
i naxan nafulunxi saya luuti ra.

¹⁷ N tantui serɛxɛ bama nɛ i bɛ, n i xili
matɔxɔma nɛ.

¹⁸ N na n ma laayidie rakamalima nɛ
Alatala bɛ,

a xa ɲama birin ya xɔri,

¹⁹ Alatala xa banxi tɛtɛ kui,
Darisalamu ɲama ya xɔri.

Wo Marigi matɔxɔ!

117*Ala xa xanunteya**Ala matoxɔɛ*

- ¹ Si birin xa Alatala matoxɔ, bɔnsɔɛ birin xa a tantu,
² barima a xa xanunteya gbo won mabiri, a xa dugutegeɣna mu ɲɔnma abadan.

Wo Alatala matoxɔ!

118*Xaxili tife Alatala ra**Ala matoxɔɛ*

- ¹ Wo Alatala tantu barima a fan, a xa xanunteya mu ɲɔnma abadan.
² Isirayila xa a fala,
 «A xa xanunteya mu ɲɔnma abadan!»
³ Haruna bɔnsɔɛ xa a fala,
 «A xa xanunteya mu ɲɔnma abadan!»
⁴ Ala yaragaaxuie xa a fala,
 «A xa xanunteya mu ɲɔnma abadan!»
⁵ N ma tɔɔre kui, n naxa Alatala maxandi. A naxa n ma duba suxu n fulunfe ra.
⁶ Alatala na n seeti ma, n mu gaaxuma fefe ma. Adamadi nɔma munse niyade n na?
⁷ Alatala na n fɔxɔ ra, a n malima. N fama ne nɔde n yaxuie ra.
⁸ Xaxili tife Alatala ra, na nan fan beenun xaxili tife adamadi ra.
⁹ Yete taxufe Alatala ra dangi yete taxufe duniɲa mangɛe ra.

- ¹⁰ Si birin nu n nabilinxi n gere xili ma, kɔnɔ Alatala naxa a niya n xa nɔ e ra.
¹¹ E nu n nabilinxi a ɲaaxi ra, kɔnɔ n naxa nɔ e ra Alatala xili ra.
¹² E naxa din n na alɔ kumi tɔnsɔɛ, kɔnɔ e naxa ɲɔn alɔ seɣe xaraxi ganma ki naxɛ.
 Alatala nan a niya n xa nɔ e ra.

- ¹³ E nu n matutunma senbe ra, a gbe mu nu luxi n xa bira, kɔnɔ Alatala naxa n mali.
¹⁴ Alatala nan na n senbe nun n ma seewe ra,
 A bara n nakisi!

- ¹⁵ Seewe nun xunnakeli xui naxa mini tinxintɔɛɛ xɔnyi a falafe ra,
¹⁶ «Alatala naxa wali senbe ra! A naxa a mangɛya masen, a kaabanakoe raba.»

- ¹⁷ N mu faxa, n naxa kisi, alako n xa Alatala xa kaabanakoe masen ɲama be.

- ¹⁸ Alatala bara n ɲaxankata, kɔnɔ a mu n luxi n xa faxa.

- ¹⁹ Wo tinxinyi naadee rabi n be, n soma menni Alatala tantufe ra.

- ²⁰ Alatala xa naade nan yi ki, tinxintɔɛɛ soma naxan kui.

- ²¹ N i tantuma ne, barima i bara n ma duba suxu, i bara findi n nakisima ra.

- ²² Banxitie mee gɛme naxan na, na bara findi banxi sangantime ra.

- ²³ Na kelixi Marigi nan ma.

- Kaabanakoe na a ra won tan be.

- ²⁴ Lɔxɔɛ nan yi ki Alatala naxan ɲanigexi, won xa ɲelɛxin, won xa seewa a xa fe ra.

- ²⁵ Yandi Alatala, muxu rakisi!

- Yandi Alatala, muxu xun nakeli.

- ²⁶ Baraka na mixi ma naxan fafe Marigi xili ra.

- Muxu Alatala matoxɔma a xa banxi kui.

- ²⁷ Marigi nan na Alatala ra,

- naxan xa nɔre bara yanba won ma.

- Wo xa seɣeɣe xiri seɣeɣebade seeti ma.

- ²⁸ N Marigi Ala nan i ra, n i tantuma ne, n Marigi Ala nan i ra, n i matoxɔma ne.

- ²⁹ Wo Alatala tantu barima a fan. A xa xanunteya mu ɲɔnma abadan.

119*Ala xa seriye kerenyi**Ala xa seriye*

- ¹ Seewe na mixie be naxee ɲere ki tinxin, naxee biraxi Alatala xa seriye fɔxɔ ra.

- ² Seewe na mixie be naxee Ala xa masenyi mema,

- naxee a fenma e boɲe birin na.

- ³ Nee mu tinxintareya rabama fefe ma, e birama Ala xa kira nan fɔxɔ ra.

- ⁴ I bara i sago masen muxu be,

alako muxu xa muxu ꞓꞓꞓ sa a xɔn ma a fanyi ra.

⁵ N wama fe birin nabafe alako n xa i xa yaamarie rabatu.

⁶ Na kui n mu fama yaagide i waxɔnfe xa fe ra.

⁷ N na i xa yaamarie kolon, n i batuma ne n bɔɓe fiixe ra.

⁸ N i xa yaamarie ratinmema ne, i naxa me n na kerenyi ra.

⁹ Fonike ꞓere ma seniyenyi kui di? A bira i xa masenyi fɔxɔ ra.

¹⁰ N i fenma n bɔɓe birin nan na. I naxa n lu n xa makuya i xa yaamarie ra.

¹¹ N i xa masenyi ragatama ne n bɔɓe ma, alako n naxa yunubi raba i ra.

¹² Matɔxɔe na i be Alatala. I xa yaamarie masen n be.

¹³ N i xa seriye durusima ne, i naxan masenxi i kere ra.

¹⁴ N seewaxi birafe ra i xa masenyi fɔxɔ ra, alo n na findi banna belebele ra.

¹⁵ N n ꞓꞓꞓ saxi i sago xɔn ma, n i xa kira matoma ne.

¹⁶ I xa yaamarie rafan n ma, n mu neemuma i xa masenyi ma.

¹⁷ Fe fanyi raba n tan, i xa konyi di be, alako n xa kisi, n xa i xa masenyi ratinme.

¹⁸ N ya rabi alako n xa i xa seriye fanyi igbe.

¹⁹ Xɔɓe nan lanxi n ma yi duniɓa ma, i naxa i xa yaamarie nɔxun n ma.

²⁰ N hayi na i xa tinxinyi ma.

²¹ I i xui ratema yete igboe xili ma, mixi dankaxi naxee i xa yaamarie rabɛɓinma.

²² I xa n natanga yaagi nun marapaaxui ma, barima n i xa masenyi suxuxi.

²³ Hali mangee n tɔɓeɓema, i xa konyi di a ꞓꞓꞓ sama ne i xa yaamarie nan xɔn ma.

²⁴ I xa masenyi rafan n ma, e n nasima a fanyi ra.

²⁵ N na tɔɔre xungbe kui.

Yandi, i xa n nakisi i xa masenyi ra.

²⁶ N to n ma ꞓere ki masen i be, i n yaabi ne.

Yandi, i xa i xa yaamari masen n be.

²⁷ N mali i sago fahaamufe ra, alako n xa n ꞓꞓꞓ sa i xa kaabanakoe xɔn ma.

²⁸ N na wafe nimise ma.

N xun nakeli alo i a laayidixi ki naxe.

²⁹ Wule falafe makuya n na.

Hinne n na i xa seriye saabui ra.

³⁰ N bara dugutegeɓa kira sugandi, n bɔɓe birama i xa seriye nan fɔxɔ ra.

³¹ Alatala, n xirixi i xa seriye nan na, i naxa n lu yaagi kui.

³² N na n ꞓerefe i xa yaamarie xa kira nan xɔn ma, barima i bara a niya i waxɔnfe xa lu n bɔɓe ma.

³³ Alatala, n matinxin i xa yaamarie ra, alako n xa lu i xa kira xɔn ma n ma simaya birin kui.

³⁴ Xaxili fanyi fi n ma,

alako n xa n ꞓꞓꞓ sa i xa seriye xɔn ma, n man xa a rabatu n bɔɓe birin na

³⁵ N napere i xa yaamarie xa kira xɔn ma, barima e rafan n ma

³⁶ N bɔɓe rafindi i xa masenyi ma,

i naxa a rafindi bannaya tinxintareya ma.

³⁷ N yae ba see ra naxee ꞓonma, n nakisi i xa kira xɔn ma.

³⁸ I xa laayidi rakamali i xa konyi di be, i naxan nagataxi i yaragaaxuie ya ra.

³⁹ N ba yaagi kui n gaaxuxi naxan ya ra, barima i xa seriye fan.

⁴⁰ N wama birafe i xa masenyi fɔxɔ ra a fanyi ra.

N nakisi i xa tinxinyi kui.

⁴¹ Alatala, fa i xa xanunteya nun i xa kisi ra n be,

alo i a laayidi ki naxe.

⁴² Na temui, n noma ne n maberema yaabide,

barima n tan laxi i xa masenyi ra.

⁴³ I naxa nɔndi masenyi ba n de i, barima n xaxili tixi i xa kiiti ra.

⁴⁴ N i xa seriye rabatuma ne abadan.

⁴⁵ N luma xɔreya nan kui,

barima n na i sago nan fenfe.

⁴⁶ N i xa masenyi falama ne mangee be, n mu fama lude yaagi kui.

⁴⁷ Birafe i xa yaamarie fɔxɔ ra, na rafan n ma.

48 N na n bɛlɛxɛɛ itema tantui ra
i xa yaamarie xa fe ra, naxee rafan n ma.
N wama n ɲɔxɔ safe i xa sɛriyɛɛ xɔn ma.

49 I xa ratu i xa masenyi ma,
i naxan masen i xa konyi di bɛ,
naxan xaxili sa fima n ma yare.

50 N madunduma n ma tɔɔrɛ kui
i xa laayidi nan saabui ra.

51 Yɛtɛ igboe n mayelema nɛ,
kɔnɔ n mu i xa sɛriyɛ kira bɛɲinma.

52 Alatala, n to n natu i xa kiiti tinxinxie
ma

i naxan saxi tɛmɔi dangixi,
n bɔɲɛ limaniyama nɛ.

53 N bɔɲɛ texi a ɲaaxi ra tinxintaree xili
ma

naxee i xa sɛriyɛ raboloma.

54 N sabati dɛdɛ, n bɛɛti bama nɛ i xa
yaamarie xa fe ra.

55 Kɔɛ ra n na n natuma nɛ i xili ma.
Alatala, n fama nɛ i xa sɛriyɛɛ ratinmɛde.

56 N darixi i sago rabatufe nan na.

57 Alatala, i tide gbo n bɛ.

N bara laayidi tongo i xa masenyi ra-
batufe ra.

58 N wama lufe i sɛɛti ma n bɔɲɛ birin na.
Hinne n na alɔ i a masen ki naxɛ.

59 N to n ɲɛrɛ ki mato,
n bara gbilen i xa masenyi ma.

60 N gbatama nɛ,
n mu dugundima i xa yaamarie rabatufe
ra.

61 Hali mixi ɲaaxie kankan n ma,
n mu nɛɛmuma i xa sɛriyɛɛ ma.

62 Kɔɛ tagi, n kelima nɛ, n i matɔxɔ i xa
kiiti tinxinxi xa fe ra.

63 I yaragaaxui birin findixi n ɲɛrɛboore
nan na,
nun naxee i sago rabatuma.

64 Alatala i xa xanunteya na dunɲa birin
ma,
n xaran i xa yaamarie ra.

65 Alatala, i bara fe fanyi raba n tan i xa
konyi bɛ,
alɔ i a laayidixi ki naxɛ.

66 N xaran fe tagi rasade nun fe kolonyi
ra, barima n laxi i xa yaamarie ra.

67 N nu bara lɔɛ beemanu i xa n ma fe
magoro,

kɔnɔ yakɔsi fa n na i xa masenyi nan
nabatufe.

68 I fan, i fe fanyi rabama,
n xaran i xa yaamarie ra.

69 Hali yɛtɛ igboe wule sama n xun,
n i xa yaamarie rabatuma nɛ n bɔɲɛ birin
na.

70 E bɔɲɛ xɔrɔxɔ alɔ gɛmɛ,
kɔnɔ i xa sɛriyɛ ɲɔxun n bɛ.

71 N ma tɔɔrɛ bara n mali i xa yaamarie
kolonfe ra.

72 I xa masenyi fan n bɛ xɛɛma nun gbeti
ra.

73 I tan nan n daaxi, i tan nan n nafalaxi
i xɔnyɛ ra.

Fahaamui fi n ma i xa yaamarie kolonfe
ra.

74 I yaragaaxuie xa sɛɛwa n tofe ra,
barima n xaxili tixi i xa masenyi ra.

75 Alatala, n a kolon i xa kiiti tinxinxi ra,
n a kolon i n ma fe magoroxi xanunteya
nan ma.

76 Yandi, i xa xanunteya xa n madundu,
alɔ i a laayidi n tan, i xa konyi bɛ ki naxɛ.

77 I xa kinikini n ma alako n xa kisi,
barima i xa sɛriyɛ rafan n ma.

78 Yɛtɛ igboe xa yaagi sɔtɔ,
barima n mu fe yo rabaxi e ra e n tɔɔrɔma
naxan ma.

N tan ɲɔxɔ sama i sago nan xɔn ma.

79 I yaragaaxuie xa gbilen n ma,
a nun naxee i xa masenyi kolon.

80 N bɔɲɛ xa i xa yaamarie suxu,
alako yaagi naxa fa dusu n xun na.

81 A xɔli n ma n xa i xa kisi sɔtɔ,
kɔnɔ n xaxili tixi i xa masenyi nan na.

82 N i xa laayidi rakamalixi mamefe.
N a falama n bɔɲɛ kui, «I n madunduma
mun tɛmɔi?»

83 N luxi alɔ kundi naxan na raxarafe,
kɔnɔ n mu nɛɛmuma i xa yaamarie ra.

84 N xa mame ti han mun tɛmɔi,
beenun i xa n yaxuie ɲaxankata?

85 Yɛtɛ igboe gantanyi tima n ya ra.
Sɛriyɛ mu na ki.

86 I xa yaamari birin tinxin.
N natanga tɔɔɲɛgɛ ma.

87 A gbe mu luxi e xa n ma fe kana,
kɔnɔ n tondi nɛ i xa yaamarie rabolode.

88 N nakisi i xa xanunteya ra,
alako n xa i xa masenyi suxu.

89 Alatala, i xa masenyi na koore ma abadan.

90 I xa xanunteya buma ne kelife to bɔnsɔɛ ma han bɔnsɔɛ naxee sa fama.

I dunija xanxi nan daa.

91 I xa seriye buma han to, birin na i xa mangeya nan bun ma.

92 Xa n mu seewa i xa seriye ra nu, n bara bɔnɔ n ma tɔɔre kui nu.

93 N mu neemuma i xa masenyi ra feo, barima i n kisixi e tan nan saabui ra.

94 N bara n yete fi i ma, n nakisi.

N tinma i sago suxufe ra.

95 Mixi jaaxie wama n faxafe, kɔnɔ n tan ɲɔxɔ saxi i xa masenyi xɔn ma.

96 N a kolon dunija fe birin ɲonma ne, kɔnɔ i xa seriye mu kanama abadan.

97 I xa seriye rafan n ma.

N na n ɲɔxɔ saxi a xɔn ma kude.

98 I xa yaamarie n findima fahaamula nan na dangi n yaxuie ra, barima e na n bɔɲe kui temui birin.

99 N xaxili fan n karamɔxɔe xaxili be, barima n na n ɲɔxɔ saxi i xa masenyi nan xɔn ma.

100 N fe kolon dangife forie ra, barima n i sago rabatuxi.

101 N bara n sanyi ba kira jaaxie xɔn ma, n xa bira i xa masenyi fɔxɔ ra.

102 N mu i xa seriye beɲin, barima i tan nan yati n xaran na ra.

103 I xa masenyi ɲoxun n de kui dangi kumi ra.

104 N xaxili fanyi sɔto i sago nan na.

Na kui n bara kira jaaxie tan xɔn.

105 I xa masenyi findixi lanpui nan na n san tide,

a findi naiyalanyi ra n ma kira xɔn ma.

106 N bara laayidi tongo naxan mu kanama, n fama ne birade i xa seriye tinxinxi fɔxɔ ra.

107 N bara tɔɔrɔ a gbe ra.

Alatala, n nakisi i xa masenyi ra.

108 Alatala, n bara i maxandi, i xa n ma matɔxɔe suxu serexe ra,

i xa n xaran i sago ra.

109 N nii na faxe ya i temui birin, kɔnɔ n mu neemuma i xa seriye ma.

110 Mixi jaaxie gantanyi tema n be, kɔnɔ n mu n makuyama i sago ra.

111 I xa masenyi findixi n ke nan na abadan,

a n bɔɲe raseewama ne.

112 N bɔɲe birama ne i xa yaamarie fɔxɔ ra abadan.

113 N filankafui xɔnma,

kɔnɔ i xa seriye rafan n ma.

114 N kantari nun n makantama na i tan nan na,

n xaxili tixi i xa masenyi ra.

115 Wo wo masiga n na, wo tan mixi kobie, alako n xa Ala xa yaamarie ratinme.

116 N demen alo i a laayidi ki naxe, alako n xa kisi.

I naxa fe kana n xaxili tixi naxan na.

117 I xa ti n fanga ra, alako n xa kisi.

N ya tixi i xa yaamarie ra.

118 I xa tondi mixie ra naxee e makuyama i xa seriye ra,

barima madaxupa nun wule na e xa fe birin kui.

119 I mixi kobie ɲonma ne yi dunija ma, alo xabui gbeti gbi bama ki naxe.

Na nan a ra i xa masenyi rafan n ma.

120 N fate serenma i xa magaaxui ra, n hanmexi i xa kiiti ra.

121 N walima nɔndi nun tinxinyi nan na.

I naxa n lu n yaxuie yi ra.

122 I xa n ma fe sɔɔneya i senbe ra,

I naxa lu yete igboe xa nɔ n na.

123 N ya tixi i xa kisi ra temui birin,

a nun i xa masenyi tinxinxi.

124 Hinne i xa konyi ra i xa xanunteya kui. N xaran i xa yaamarie ra.

125 Fahaamui fi n tan, i xa konyi ma, alako n xa i xa masenyi kui kolon.

126 Mixie na i xa seriye matandife.

Alatala, a lanma i xa ti e ya ra yakosi.

127 I xa yaamarie rafanxi n ma dangife xeema fanyi ra,

128 n to a mapɔxun i sago tinxin,

n kira birin xɔnma ne naxan mu findi nɔndi ra.

129 I xa masenyi n de ixarama,

n a rabatuma na nan ma.

130 I xa masenyi kui matofe, a xaxili fima ne xaxilitaree ma.

131 A na n nii ra n xa i sago kolon.
 132 I ya rafindi n ma, i xa hinne n na,
 alo i darixi a raba ra ki naxe i xanuntenyie
 be.
 133 I xa n ti i xa masenyi fari,
 i naxa lu fe jaaxi yo xa no n na.
 134 N ba adamadie xa noe bun ma,
 alako n xa i xa yaamarie ratinme.
 135 I yatagi noe rayanba i xa konyi ma,
 i xa n xaran i xa yaamarie ra.
 136 N luma wa ra a gbe ra,
 barima n a kolon mixie mu i xa seriye
 ratinmema.
 137 Alatala i tinxin, i xa kiitie fan tinxin.
 138 I xa masenyi tinxin, a man findixi
 nondi yati nan na.
 139 N boje rapaaxuma ne n ma,
 barima n yaxuie mu e tuli matima i xa
 masenyi ra.
 140 I xa masenyi bara a yete xa nondi
 masen,
 a rafan n tan i xa konyi ma.
 141 Hali n xurun, mixie yoma n ma,
 n mu neemuma i sago ma.
 142 I xa tinxinyi buma abadan.
 I xa seriye nondi na a ra.
 143 Sunnunyi nun toere n suxuxi,
 konon i xa yaamarie noxun n be.
 144 I xa seriye tinxin abadan.
 Fahaamui fi n ma alako n xa kisi.
 145 Alatala, n na n de rawafe i be n boje
 birin na.
 N yaabi, alako n xa no i xa yaamarie
 ratinmede.
 146 N na n de rawafe i be.
 N nakisi, alako n xa no i sago rabade.
 147 N kelima beemanu subaxe xa a li,
 n i maxandi i xa n demen.
 N xaxili tixi i xa masenyi nan na.
 148 N mu xima ke ra,
 n na n mapoxunma i xa masenyi nan tun
 ma.
 149 I i tuli mati n xui ra i xa xanunteya xa
 fe ra.
 Alatala, n nakisi i xa kiiti bere ra.
 150 Mixie bara maso n na,
 naxee wama fe jaaxie xon.
 E makuya i xa seriye ra.
 151 Konon i tan Alatala, i makore n na,
 i xa yaamarie findixi nondi nan na.
 152 N a kolon kabi a rakuya,

i bara i xa masenyi mabanban alako a xa
 bu abadan.
 153 N ma toere mato, i xa n nakisi,
 barima n mu neemuxi i xa seriye ma.
 154 I xa n xun mafala, i xa n xun sara.
 N nakisi alo i a laayidi ki naxe.
 155 Kisi makuya mixi jaaxie ra,
 barima e mu birama i xa yaamarie foxo
 ra.
 156 Alatala, i xa kinikini gbo.
 N nakisi i xa kiiti bere ra.
 157 N gerefae wuya,
 konon n mu gbilen i sago foxo ra.
 158 I yanfamae tofe rapaaxu n ma,
 barima e mu i xa masenyi suxuma.
 159 A mato, i xa yaamarie rafan n ma.
 Alatala, n nakisi i xa xanunteya xa fe ra.
 160 I xa masenyi nondi na a ra,
 i xa kiiti tinxinxi buma ne abadan.
 161 Mangee n toeroma hali n mu fe jaaxi
 yo rabaxi e ra,
 konon n gaaxuma i xa masenyi ya ra n
 boje birin na.
 162 N seewaxi i xa laayidi ra,
 alo mixi naxan geeni xungbe sotoxi.
 163 N wule xonxi, a rapaaxu n ma,
 konon i xa seriye n xanuntenyi na a ra.
 164 N i matoxoma sanmaya solofere loxo
 yo loxo
 i xa kiiti tinxinxi xa fe ra.
 165 Bojesa gbege nan na mixie be,
 i xa seriye rafanxi naxee ma.
 Fefe mu e rabirama.
 166 Alatala, n xaxili tixi i xa kisi ra,
 n birama ne i xa yaamarie foxo ra.
 167 N i xa masenyi suxuma ne,
 barima e rafan n ma ki fanyi ra.
 168 N birama ne i sago nun i xa masenyi
 foxo ra.
 I n jere ki birin kolon.
 169 Alatala, i xa n ma duba suxu.
 Fahaamui fi n ma i xa masenyi saabui ra.
 170 N ma maxandi xa i li.
 N nakisi alo i a laayidi ki naxe.
 171 I matoxoe xa mini n de i,
 barima i n xaranfe i xa yaamarie nan na.
 172 N de xa beeti nde ba i xa masenyi xa
 fe ra,
 barima i xa yaamarie birin tinxin.

173 I xa fa n demen,
barima n i sago nan sugandixi.
174 Alatala, n nii na i xa kisi ma,
i xa seriyε n naseewama ne.
175 I xa n nakisi alako n xa no i matoxode.
I xa kiitie xa n demen.
176 N nabepinxi ne alo yexe lœxi.
I xa n tan i xa konyi fen,
barima n mu neemuxi i xa yaamarie ma.

120

Ratangafe gere ma

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa beeti nde
N na Alatala maxandi n ma toore kui,
a n yaabima ne.
2 Alatala, n natanga wule false de ma,
naxee mixie madaxuma.
3 Mixi madaxui, a fama munse rabade?
4 A fama soxoe nan tide tanbe raluganxie
ra,
a fama ganyi tide te wolee ra.
5 A xorocho n be lufe ra Meseki boxi ma,
a xorocho n be lufe ra Kedari bonsoe ya
ma.
6 N bara bu yi mixie ya ma,
naxee bonesa xonxi.
7 N tan na bonesa nan be,
konon nefe woyen,
e tan wama gere nan xon ma.

121

Demeri kelima Ala ma

Ala matoxoe

1 Biyaasilae xa beeti nde
N na n ya ratema geyae mabiri.
N ma demeri kelima minden?
2 N ma demeri fatanma Alatala nan na,
naxan koore nun boxi daaxi.
3 A mu tinma i xa bira.
A i kantama, a mu kinsomma.
4 Isirayila kantama mu kinsomma, a mu
xima.
5 Alatala nan i kantama.
A findixi niini nan na i be,
6 alako soge naxa i tooro yanyi ra,
kike naxa i tooro koe ra.
7 Alatala i ratangama ne toore birin ma, a
i nii makantama.

8 I na mini, Alatala luma ne i seeti ma.
I na so, Alatala birama ne i foxo ra.
A na i seeti ma yakosi, a na i seeti ma
abadan.

122

Bonesa xa lu Darisalamu

Ala matoxoe

1 Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan
sebe
N bara seewa n biyaasi booree xa woyenyi
ma, a falafe ra,
«Won xee Alatala xa banxi!»
2 «Yakosi muxu sanyie tixi i tan
Darisalamu sode de ra.»
3 Darisalamu taa na a ra naxan tixi lanyi
kui.
4 Alatala xa mixie tema ne naa e bonsoe
ki ma
alako e xa Alatala xili matoxo alo a
yamarixi ki naxe.
5 Kiitisa xa kibanyie doxoxi menni ne,
Dawuda bonsoe xa mange kibanyie.
6 Wo bonesa maxandi Darisalamu be!
«Ala xa i xanuntenyie ratanga fe xorochoe
ma.
7 Ala xa a niya bonesa xa lu i xa tete kui.
Ala xa i ratanga gere ma.»
8 N ngaxakerenyie nun n xanuntenyie xa
fe ra,
n a falama ne, «Bonesa xa lu wo be!
9 N i xa heeri fenma ne won Marigi Alatala
xa horomolingira xa fe ra.»

123

Ala xa konyie

Ala maxandi

1 Biyaasilae xa beeti nde
N na n ya ratema i tan nan na,
i tan naxan ma kibanyi na koore ma.
2 Muxu yae tixi muxu Marigi Alatala nan
na a xa kinikini xa fe ra,
alo konyie yae tixi e marigi ra ki naxe.
3 Alatala, kinikini muxu ma, barima nama
bara yo muxu ma,
4 yete igboe bara muxu mabere.

124*Ala xa maratange**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan sebe
Isirayila pama xa a fala:
Xa Alatala mu lu won seeti ma nu,
² xa Alatala mu won mali gere kui nu,
³ na gerefae bara won xun nakana e xa xɔne ra nu,
⁴ alo banbaranyi dinma xure ma ki naxe,
⁵ a fa mixie madula ye xɔra senbe ra.
- ⁶ Tantui na Alatala be,
naxan mu tin e xa no won na.
⁷ Won bara kisi alo xoni naxan kisixi gantanyi ra.
Gantanyi bara kana,
yele bara boɔ a ra,
won bara e lu naa.
⁸ Won ma demeri na Alatala xili nan na,
naxan koore nun boxi daaxi.

125*Alatala a xa pama rabilinfe**Ala xa seriye*

- ¹ Biyaasilae xa beeti nde
Naxee e xaxili tima Alatala ra,
e senbe sɔtɔma ne alo Siyoni geya
naxan mu serɛnma, a bu abadan.
² Darisalamu rabilinxi geyae ra ki naxe,
Alatala a xa pama fan nabilinxi na ki ne abadan.
- ³ Mangasanyi jaaxi mu tinxintɔɛ xa boxi yamarima,
alako tinxintɔɛ belexe naxa lan fe jaaxi.
- ⁴ Alatala, hinne mixi fanyie ra, naxee boɔne fixe,
⁵ kɔno i tan Alatala, i xa tinxintaree keru e yuge ma.

Ala xa boɔnesa lu Isirayila boxi ma.

126*Ala mixi xɔreyafe**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ Biyaasilae xa beeti nde
Alatala to geelimanie ragbilen Siyoni,

a lu ne muxu be alo xiye.

- ² Muxu naxa yeke,
muxu naxa beeti ba seewe ra.
Sie nu a falama ne e bore be,
«Alatala bara kaabanakoe raba yie be.»
³ Iyo, Alatala bara kaabanakoe raba muxu be,
muxu seewaxi ki fanyi ra.

- ⁴ Alatala, muxu harige ragbilen muxu ma alo ye ragbilenma Negewi boxi xure xɔrixie ra ki naxe.
⁵ Mixi naxee xe sama yaye ra, e fama ne a xabade seewe kui.
⁶ Mixi naxan sigama sansi side, e na wafe, na mixi gbilenma ne baloe ra, a seewaxi.

127*Ala nan banxi tife**Ala matɔxɔɛ*

- ¹ Biyaasilae xa beeti nde Sulemani naxan ba
Xa Alatala xa mu banxi ti,
a timae walima ne fufafu.
Xa Alatala xa mu taa makantama,
a kantamae walima ne fufafu.
² Wo kelima subaxe ma,
wo walima han kɔɛ ra baloe sɔtɔfe ra.
Na kui wo walima tun.
Kɔno Ala a xanuntenyie man kima e sa temui.
- ³ Die findima ne ke ra mixi be Alatala naxan kima,
fe fanyi sare nan e ra,
naxee kelima a tan ma.
⁴ Die naxee sɔtɔxi fonike temui,
nee tide luma ne alo soorie xa xalie.
⁵ Barake na mixi be
naxan xa xali sase rafexi.
A yaxuie mu noma a rayaagide pama ya i.

128*Di findixi baraka nan na**Ala xa seriye*

- ¹ Biyaasilae xa beeti nde
Seewe na Alatala xa yaragaaxui nan be,
naxan perema a xa kira xon ma.
² I xa wali geeni luma i tan nan be,
a findi seewe nun harige ra i be.

³ I xa gine luma ne alo wuri bogila i xa banxi kui,
i xa die luma ne alo wuri neenee i xa teebili seeti ma.

⁴ A na na ki ne Alatala xa yaragaaxui be, a barakaxi.

⁵ Alatala xa i baraka kelifa Siyoni.
I xa Darisalamu harige to i xa simaya birin kui.

⁶ I xa i xa die xa die to.

Ala xa boresa lu Isirayila boxi ma.

129

Ala xunnakeli fife tɔɔɔmixi ma

Ala matɔɔɔɔ

¹ Biyaasilae xa beeti nde Isirayila xa a fala:
N gerefae bara n tɔɔɔ kabi n fonike temui.

² E bara n tɔɔɔ a naaxi ra kabi a foɔe, kɔnɔ e mu nɔ n na.

³ E bara n fari ibɔɔ alo xe sae boxi booma ki naxe.

⁴ Kɔnɔ Alatala tinxin.
A bara mixi kobie xa luuti xirixie bolon.

⁵ Ala xa Siyoni xɔnmixie rayaagi.

⁶ Ala xa e lu alo banxi fari nooge, naxan xarama beenun a xa tala,

⁷ naxan mu findima baloe ra xe sae be.

⁸ Dangi mixie naxa duba wo be, a falafe ra,

«Ala xa wo baraka.
Muxu bara duba wo be Alatala xili ra.»

130

Alatala Marakisima

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa beeti nde Alatala, n i xilima n ma tɔɔɔ tilinxi nan kui.

² N Marigi, i xa i tuli mati n xui ra, i xa n ma maxandi rame kinikini kui.

³ Xa i tan Alatala ratuma mixie xa yunubie ma,

nde noma tide i ya ra sɔnɔn?

⁴ Kɔnɔ i tan yunubie xafarima ne.

Na kui mixi gaaxuma ne i ya ra.

⁵ N xaxili tixi Alatala nan na n nii birin na,

n ya tixi a xa masenyi nan na.

⁶ N xaxili naxan tixi n Marigi ra, na dangi taa makante xa mame ti ra kuye iba ra.

A gbo na be.

⁷ Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra, barima i xa xanunteya na a boɔe kui, a i xunsare birin fima ne.

⁸ A tan nan Isirayila xun sarama a xa yunubie birin ma.

131

Danxaniyatɔɔ xa maraxare

Ala matɔɔɔɔ

¹ Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan ba Alatala, yete igboe mu n na, n mu la n yete ra.

N mu soma fee ya ma naxee senbe gbo n be,

naxee dangi n ma fahaamui ra.

² N naxan nabaxi, n na n sabarixi ne, n na n nii raxara alo di de baxi.

³ Isirayila, i xa i xaxili ti Alatala ra temui birin.

132

Ala xa laayidi Dawuda nun Darisalamu be

Ala maxandi

¹ Biyaasilae xa beeti nde Alatala, i xa ratu Dawuda ma a nun a xa tɔɔɔ birin ma.

² A naxa a rakali Alatala be, a naxa a rakali Yaxuba Marigi Ala Senbema be,

³ «N mu soma n xonyi, n mu n sama,

⁴ n mu n ya maxima,

n mu n ya magirama,

⁵ han n sa lingira sɔtoma Yaxuba Marigi Ala Senbema be temui naxe.»

⁶ Won nu bara a xa fe me Efarata boxi ma. Won naxa a li Yaara xa xe ma.

⁷ «Won xee a xa hɔɔmɔlingira yire, won xa won xinbi sin a santide ya i.

8 Alatala, keli i xa talu i sabatide, i tan nun i xa saate kankira.

9 I xa serexedubee xa lu xunnakeli kui, i dugutegee xa e seewe xui rate.»

10 I xa konyi Dawuda xa fe ra, i naxa mee i xa mange sugandixi ra.

11 Alatala a kali ne Dawuda be, marakali naxan mu kanama, a naxe, «N i bonsoe nde nan doxoma i xa kibanyi ma.

12 Xa i xa die sa n ma saate binya, e n ma yaamarie rabatu, e xa die fan luma ne i xa kibanyi ma abadan.»

13 Barima Alatala bara Siyoni sugandi, menni nan nafanxi a ma a sabatide ra.

14 A naxe, «N sabatide nan be ra abadan. N doxoma be n ma kibanyi kui barima be rafanxi n ma.

15 N barake sama ne Siyonikae ma, n baloe fi e xa misikiinee ma.

16 N kisi fima ne e xa serexedubee ma, e dugutegee beeti bama ne seewe kui.»

17 «Be n Dawuda senbe rakelima ne, n naiyalanyi raminima ne n ma Mixi Sugandixi be.

18 N yaagi dusuma ne a yaxuie xun na, konon n nore dusuma a tan nan xun na.»

133

Ala xa nama xa lanyi

Ala matoxoe

1 Biyaasilae xa beeti nde Dawuda naxan ba

Ngaxakerenyie lanma e xa lu lanyi kui. Fe fanyi yati yati nan na ki.

2 Na fan alo ture naxan surusuruma Haruna xunyi ma, a fa goro a dexabe ma, han a dugi li.

3 Na luma ne alo xini naxan goroma Xerimon nun Siyoni geyae ma, barima Alatala barake nun kisi ragoroma naa abadan.

134

Duba serexedube be

Ala matoxoe

1 Biyaasilae xa beeti nde

Wo tan Alatala xa konyie,

wo xa Alatala matoxo,

wo tan naxee walima koe ra Alatala xa horomobanxi kui.

2 Wo xa wo belexe ite horomobanxi kui Alatala matoxofe ra.

3 Alatala naxan koore nun boxi daa, a xa barake sa wo ma kelife Siyoni.

135

Isirayila xa matoxoe

Alatala matoxoe

1 Wo Marigi Alatala matoxo, wo a xili matoxo.

Alatala xa konyie, wo xa a matoxo,

2 wo tan naxee walima Alatala xa horomobanxi kui,

won tan naxee walima Ala xa banxi tete kui.

3 Wo xa Alatala matoxo, barima a fan.

Wo xa beeti ba a xili matoxofe ra, barima a rafan a ma.

4 Alatala bara Yaxuba sugandi a yete be, alako Isirayila xa findi a xa nama fanyi ra.

5 N tan a kolon a Alatala gbo,

won Marigi dangi alae birin na.

6 Alatala a waxonfe rabama ne koore nun boxi ma,

a a rabama ne baa tilinxie ma.

7 A nuxuie ratema keli dunija tunxunyi naani ma,

a tune rafa nun seyamakonyi, a foye xungbe ramini a ragatade kui.

8 A Misira di singee birin faxes,

keli mixie ma han a sa xurusee li.

9 A naxa tonxumae nun kaabanakoe raba Misira,

Firawuna nun a xa walikoe birin xili ma.

10 A naxa sie wuyaxi bonbo, a mange senbema gbege faxes.

11 A naxa Amorikae xa mange Sixon,

Basan mange Ogo, nun Kanaan mange birin xa boxi tongo,

12 a naxa a fi a xa nama Isirayila ma ke ra.

13 Alatala, i xili mu loema abadan, i xili ifalama ne temui birin,

14 barima Alatala fama ne a xa pama
gbenoxode,
a fa kinikini a xa konyie ma.

15 Si naxee mu Ala kolon,
e kuyee yailanma xεema nun gbeti nan
na e belexεe ra.

16 De na na kuyee be, konon e mu
woyenma.

Yae na e be, konon e mu se toma.

17 Tulie na e be, konon e mu fe mema.
Nengi yo mu e fate i.

18 E rafalamae xa lu alo e tan, a nun naxee
birin lama e ra.

19 Isirayilakae, wo tan xa Alatala tantu.

Haruna bonsoe, wo xa Alatala tantu.

20 Lewi bonsoe, wo xa Alatala tantu.

Wo tan Ala yaragaaxuie, wo xa Alatala
tantu.

21 Tantui na Alatala be kelife Siyoni.

Tantui na Alatala be naxan sabatixi
Darisalamu.

Wo xa Alatala matoxo!

136

*Tantui na Ala be a xa xanunteya xa fe
ra*

Ala matoxos

1 Wo Alatala tantu, barima a fan,
dan mu na a xa xanunteya ma.

2 Wo Alatala tantu naxan dangi alae birin
na,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma.

3 Wo marigie xa Marigi tantu,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma.

4 Wo xa a tan tantu,
a tan naxan keren kaabanakoe rabama,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

5 a tan naxan koore daaxi a xa fahaamui
ra,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

6 a tan naxan boxi itala yee fari,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

7 a tan naxan yanba se xungbee daaxi,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

8 soqe, alako a xa yanyi iyalan,

barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

9 kike nun tunbuie, alako e xa koe
iyalan,

barima dan mu na a xa xanunteya
ma.

10 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan Misirakae xa di singee faxe,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

11-12 a tan naxan Isirayila ramini Misira
boxi ma a senbe nun a xa noe ra,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

13 a tan naxan Xulunyumi baa ibolon firin
na,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

14 a tan naxan Isirayilakae radangi baa
tagi,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

15 a tan naxan Firawuna nun a xa pama
rasin Xulunyumi baa xora,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma.

16 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan a xa pama radangi gbeng-
berenyi ra,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

17 a tan naxan mange xungbee faxe,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

18 a tan naxan mange senbema faxe,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

19 alo Amori mange Sixon,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

20 alo Basan mange Ogo,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

21-22 a tan naxan e xa boxi fi a xa konyi
Isirayila ma ke ra,
barima dan mu na a xa xanunteya ma.

23 Wo xa a tan nan tantu,
a tan naxan ratuxi muxu xa konyiya ma,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,

- 24 a tan naxan muxu baxi muxu yaxuie yi
ra,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma,
25 a tan naxan neme fima a xa daali birin
ma,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma.
26 Wo Ala tantu naxan na koore ma,
barima dan mu na a xa xanunteya
ma.

137

Isirayila xa konyiya Babilon bɔxi ma

Ala matɔxɔ

- 1 Muxu nu dɔxɔxi Babilon xuree de ra
Siyoni xa fe ratufe ra.
2 Muxu nu bara muxu xa kɔrae gbaku
wuri bilie kɔn na.
3 Muxu yaxuie nu Siyoni beɛtie maxɔrin
muxu ma,
e nu wama beɛti seewaxi nde xɔn.
E naxe, «Siyoni beɛti nde ba muxu be.»
4 Muxu nɔma beɛti bade Alatala be yi
konyiya kui di?
5 Darisalamu, xa n neemu i ma,
n belexe naxa nɔ kɔra raberede sɔnɔn,
6 n nenyi xa kankan n de kui.
Na xa raba n na xa a sa li n naxa neemu
Darisalamu ma,
xa a xa fe mu findi n ma seewe ra.
7 Alatala, i xa ratu Edonkae xa fe raba ma
Darisalamu xa nimise lɔxɔe.
E tan nan nu a falama,
«Won xa a kana han won sa a ba a bunyi
ra.»

- 8 Babilon, wo xa xunnagore bara ge
panigede,
seewe na a be naxan i sare ragbilenma i
ma,
i fe paaxi naxan nabaxi muxu ra.
9 Seewe na mixi be
naxan i xa die suxuma,
a e butuxun fanye fari.

138

Ala batufe bɔɔe birin na

- Dawuda xa beɛti
1 N i batuma ne n bɔɔe birin na,
n i matɔxɔ alae ya i.

- 2 N na n xinbi sinma ne i xa horomolingira
mabiri,
n i xili matɔxɔ i xa xanunteya nun
dugutegeɔa xa fe ra,
barima i bara i xili nun i xa masenyi rate
fe birin xun na.
3 N to i xili, i naxa n yaabi,
i naxa n nalimaniya i senbe ra.

- 4 Mange naxee birin na yi duniɔa ma,
e na i xa masenyi rame,
e xa i matɔxɔ.
5 E xa Alatala xa kira matɔxɔ,
barima Alatala xa nɔre gbo.

- 6 Hali Alatala na koore ma,
a meɛnima ne mixi magoroxie ma,
kɔnɔ a makuyama ne yete igboee ra.
7 N na lu tɔɔre kui,
i n nakisima ne,
i n yaxuie xa xɔne xun nakanama ne,
i fa n nakisi i senbe ra.
8 Alatala n ma fee rakamalima ne.
Alatala, dan mu na i xa xanunteya ma.
I naxa i xa daalie rabolo.

139

Ala mixie kolonfe

Ala matɔxɔ

- 1 Dawuda xa beɛti beɛtibae xa mange be
Alatala, i n bɔɔe birin kolon.
2 I n dɔxɔ temui kolon, i n keli temui
kolon,
i n ma mapɔxunyie birin kolon
beenun n xa e mapɔxun.
3 I n jere temui kolon, i n sa temui kolon,
i n ma kirae birin kolon.
4 Beenun wɔyenyi xa mini n de i,
i tan nan bara a birin kolon.
5 I n nabilinma ne i xɔnyee ra.
6 Na fe kolonyi makaabaxi gbo n tan be,
a dangi n ma fahaamui ra.
7 N sigama minden, n xa n makuya i Xaxili
ra?
N na n gima minden, n xa n nɔxun i ma?
8 Xa n sa te koore ne, i na menni.
Xa n sa goro aligiyama ne, n i lima ne naa.
9 Xa n sa keli subaxe ma, n baa igiri,
10 i belexe n naperema ne, i senbe n
malima ne.
11 Xa a sa li n fa a fala,

«N noma n noxunde dimi kui naiyalanyi mu na dennaxe,»

12 i n toma ne na dimi kui alo n na soge nan bun ma.

13 I tan nan n nii daaxi, i tan nan n nafalaxi n nga teege.

14 N i matoxoma ne barima n daa ki makaaba.

I xa wali maniye mu na. N na kolonxi a fanyi ra.

15 N fate ki mu nu noxunxi i ma a to yailanxi gundo kui.

16 I yae naxa n to beenun n xa findi a ra. N ma loxoe birin nu sebexi i xa buki kui beenun n xa daali.

17 Ala, i xa mapoxunyie gbo, e tilin.

18 Xa n sa e kontima ne nu, e wuya meyenyi xori be.

Na birin kui, n luma i yi.

19 Ala, yandi, i xa mixi jaaxie faxa, i xa faxetie makuya n na.

20 I yaxuie fe jaaxi falama i xa fe ra, e i xili kanama.

21 Alatala, a mu lanma n xa i xonmixie xon?

A mu lanma i matandilae xa rapaaxu n ma?

22 N e xonma ne.

E bara findi n yaxuie ra.

23 Ala i xa n boje kui mato,

i xa n ma kontofli kolon.

24 A mato xa n na kira kobi nde nan xon ma,

i naxan xonxi.

Xa a na na ki ne, i xa n ti kisi kira nan xon ma.

140

Mixi kobi alo boximase

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti beetibae xa mange be

2 Alatala, n natanga mixi jaaxie yi ra, naxee wama n toorofe,

3 naxee nate tongoma e boje ma gere masofe ra loxo yo loxo.

4 E xa woyenyi xono alo boximase xa xone.

Nengi rate.

5 Alatala, i xa n natanga mixi jaaxie belexe i.

I xa n natanga mixi kobie ma naxee wama n nabirafe.

6 I xa n natanga yete igboe xa gantanyi nun luutie ma, naxee yelee italama n ma kirae ra n suxufe ra.

7 Alatala, n Marigi Ala nan i ra.

I xa i tuli mati n wa xui ra.

8 Alatala, n nakisima senbema, naxan n natangama n gere loxoe,

9 i naxa tin mixi kobie waxonfe ra, i naxa na sooneya e be alako e xun naxa fa rakeli.

Nengi rate.

10 N gerefae xa fe jaaxi maxirixie xa gbilen e ma.

11 Te wole xa doxo e xun na, e xa radin te xora, e naxa fa mini na kui sonon.

12 Fe jaaxi rabae naxa sabati yi boxi ma, toore nan tun xa ragiri e ma.

13 N a kolon Alatala kiiti fanyi sama ne misikiinse be, a nondi fima setaree ma.

14 Tinxintoe i xili matoxoma ne, nondilae kisima ne i ya i.

141

Mixi jaaxie xa gantanyi

Ala maxandi

1 Dawuda xa beeti

Alatala, n bara i maxandi, i xulun n malife ra,

i xa i tuli mati n ma maxandi ra.

2 N ma duba xa te i mabiri alo surayi xiri, n ma belexe ti xa lu alo nunmare serexe.

3 Alatala, n de makanta alako fe jaaxi yo naxa mini n de kui.

4 I naxa tin n boje xa siga fe jaaxi ma, n naxa lan wali kobi rabae ma n ma geeni xa fe ra.

5 Xa tinxintoe n bonbo, a fan n be, a xa xurui fan alo labunde naxan sama n fate ma.

N mu tondima na fe ra.

Kono n Ala maxandima a xa mixi jaaxi waxonfe kana.

⁶ E xa kiitisae xa radin gelenyi ra.
Mixi jaaxie xa a kolon n ma masenyi fan.
⁷ E xa a fala, «Muxu xorie bara yensen
aligiyama,
alo xe sa boxi buxama ki naxe.»
⁸ Kono n Marigi Alatala, n ya tixi i tan na.
N kantari toma i seeti ma, i naxa n nii
rabolo.
⁹ N natanga gantanyie ma e naxee tema n
be,
n natanga mixi jaaxie xa yelae ma.
¹⁰ E tan xa suxu nee ra, n tan xa kisi.

142

Danxaniyatse xa kantari

Ala maxandi

¹ Dawuda xa lonni beeti a to nu na fonme
ra
² N na n xui ratema Alatala nan ma
kinikini xa fe ra.
³ N na n ma kontofili dentegema a tan nan
be,
n na n ma nimise ya ba a be.
⁴ Limaniya na ba n yi ra,
i tan n sigade kolon.
E bara gantanyi te n be n ma kira ra.
⁵ N nabilinyi mato: mixi yo mu na n be,
kantari mu na n be, meenima yo mu na n
be.
⁶ Alatala, i tan nan keren peti na n be
sonon.
I keren nan findixi n kantama ra yi
duniya bende fupni fari.
⁷ I xa n wa xui me, barima n senbe birin
bara jon.
N ba n kerimae yi ra, barima e senbe gbo
n be.
⁸ N namini geeli kui,
alako n xa i xili matoxo.
Na kui tinxintose fama ne e malande n
yire i xa hinne xa fe ra.

143

Ala xa maxandi hagige

Ala maxandi

Dawuda xa beeti
¹ Alatala, i tuli mati n ma maxandi ra,
i xa kinikini n wa xui ma.
I xa n ma duba suxu i xa dugutegeja nun
i xa tinxinyi xa fe ra.

² I naxa i xa konyi makiiti, barima daali
yo mu tinxin i ya i.
³ N yaxui birama ne n foxo ra,
a n boronma ne boxi ma,
a n luma ne faxe niini bun ma alo
faxamixie.
⁴ Na kui n xaxili bara ifu. Limaniya bara
ba n yi.
⁵ N natuma ne loxoe dangixie ma,
n na n xaxili rasigama i xa wali birin ma,
n na n joxo rasiga i xa daalie ma.
⁶ N na n belexe italama ne i be,
n nii i fenma ne alo gbengberenyi ye
fenma ki naxe.

Nengi rate.

⁷ Alatala, yandi, i xulun n yaabife ra.
Limaniya bara ge bade n yi ra.
I naxa i kobe raso n na,
xa na mu n luma ne alo faxamixie.
⁸ Kuye na iba, i xa i xa dugutegeja masen
n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.
N jere kira masen n be,
barima n xaxili tixi i tan nan na.
⁹ Alatala, n natanga n yaxuie ma,
barima n kantari sotoma i niini nan bun
ma.
¹⁰ N xaran i waxonfe rabafe ra,
barima i tan nan na n Marigi Ala ra.
I Xaxili Seniyenxi xa n ti kira fanyi xon
ma.
¹¹ Alatala, i xa n nakisi i xili xa fe ra,
i xa n ba toore kui i xa tinxinyi xa fe ra,
¹² i xa n yaxuie de balan i xa dugutegeja
xa fe ra,
i xa n gerefae xun nakana,
barima i xa konyi nan lanxi n ma.

144

Munse na adamadi ra Ala be?

Ala maxandi

¹ Dawuda xa beeti
Tantui na Alatala be, naxan findixi n ma
fanye ra,
naxan n belexe rawalima a xa gere kui,
² naxan findixi n xanuntenyi senbema ra,
naxan findixi n kantama nun n nakisima
ra,
naxan noma n yaxuie ra alako n xa
kantari soto.

3 Alatala, munse na adama ra i to fa mēenixi a ma?

Munse na adama xa di ra i to fa i joxo saxi a xon ma?

4 Adamadi luxi ne alo jengi foye, a xa simaya dangima ne alo niini dangima ki naxe.

5 Alatala, i xa koore rabi i gorofe ra, i fa din geyae ra alako tuuri xa te.

6 I xa seyamakonyi rabula yaxuie rayensenfe ra.

Xalie woli alako e xa siga.

7 I xa i belexe itala kelifa koore ma, alako i xa n nakisi, i xa n natanga n yaxuie ma

alo mixi ratangama mōronyie ma ki naxe.

8 N nakisi wule falee ma naxee wama n madaxufe.

9 Ala, n beeti neene bama ne i be n ma kora luuti fu daaxi xui ra.

10 N i matoxoma ne, i tan naxan mangee xun nakelima,

naxan i xa konyi Dawuda ratangama santidegema jaaxi ma.

11 N nakisi, n natanga n yaxuie ma, naxan wule falama mixi madaxufe ra.

12 Na temui muxu xa di xeme fanma ne alo wuri bilie,

muxu xa di ginnee tofanma ne alo kontigiba,

naxee masolixi mange banxi kui.

13 Muxu xa banxie rafema ne daxamui mooli birin na,

muxu xa goore wuyama ne a wulu wulu ma,

14 Muxu xa ningee xungboma ne, lanyuru yo mu luma e ma,

e furi mu birama,

sonxoe mu mema muxu malandee.

15 Seewe na jama be Ala fama yi fe mooli rabade naxan na.

Seewe na jama be Alatala findixi naxan Marigi Ala ra.

145

Ala xa kaabanakoe nun xanunteya

Ala matoxoe

Dawuda xa Ala matoxoe

1 N ma Mange Ala, n i matoxoma ne, n i xili tantuma ne abadan.

2 Loxo yo loxo n i matoxoma ne, n i xili tantuma ne abadan.

3 Alatala senbe gbo, matoxoe birin na a tan nan be,

adamadi mu noma sode na birin kui.

4 Yi waxati mixie fama ne i xa kaabanakoe falade boore waxati mixie be.

5 E fama ne i xa noore tofanyi masende.

N luma ne i xa kaabanakoe maroxun na.

6 E fama ne i senbe magaaxuxi xa fe falade.

N luma ne i xa kaabanakoe masen na.

7 E fama ne jalexinde i xa hinne xungbe ra,

e i xa tinxinyi masenma ne beeti seewaxi ra.

8 Alatala hinne mixi ra, a kinikini, a dipexi, a xa xanunteya gbo.

9 Alatala fe fanyi rabama mixi birin be, a kinikini a xa daali birin ma.

10 Alatala, i xa daalie birin i matoxoma ne, i xa seniyeentoe i tantuma ne.

11 E i xa mangeya xungbe xa fe masenma ne,

e i senbe xa fe falama ne,

12 alako mixie xa i xa kaabanakoe kolon, a nun i xa mangeya noroxi.

13 I xa mangeya mu jonma ne, i xa noe buma ne abadan.

14 Alatala bira mixi malima, a mixi magoroxi xun nakelima ne.

15 Dunija birin a xaxili tixi i ra,

i tan nan e baloma a waxati.

16 I tan nan i belexe rabima,

i birin nawasa e hayi na naxan ma.

17 Alatala tinxin a xa fe birin kui,

a dugutegexi a xa daalie ma.

18 Alatala makore a maxandilae ra,

naxee a maxandima e boje fiixe ra.

19 A a yaragaaxuie waxonfe rabama ne,

a e xa duba suxuma ne, a e rakisi.

20 Alatala a xanuntenyie makantama ne,

kono a mixi jaaxie birin sontoma ne.

21 N de Alatala matoxoma ne.

Daali xa a xili seniyeenxi matoxo temui birin.

146

Ala xa mali gbo adama xa mali be

Ala matoxo

1 Wo Alatala matoxo!

N nii xa Alatala matoxo,

2 n xa a matoxo n ma simaya birin na.

N n Marigi Alatala matoxoma ne beeti ra,
fanni n na n nii ra.

3 Wo naxa wo yete taxu mixi xungbee ra,
barima adamadie na e ra,
naxee mu noma mixi rakiside.

4 E nii bama ne e fate i, e gbilen bendε.
Na loxoε yati, e naxan panigexi, na birin
jonma ne.

5 Seewe na mixi be, Yaxuba Marigi Ala
naxan malima.
Seewe na mixi be, naxan a xaxili tima a
Marigi Alatala ra,

6 Ala naxan koore nun boxi daa,
Ala naxan baa nun a kui see birin daa,
dugutegepa na Ala naxan be abadan.

7 Alatala topegetoεe xun mafalama,
a donse fima kaametooεe ma,
a geelimanie raminima geeli kui,

8 a donxuie ya rabooma,
a mixi magoroxie xun nakelima,

a tinxintooεe xanuma,

9 a meenima xoreεe ma,
a kiridie nun kaape ginεe bun tima,
konoo a mixi jaaxie tan xun nakanama ne.

10 Siyoni, wo Marigi Alatala xa mangeya
mu jonma abadan.

Wo xa Alatala matoxo!

147*Ala senbe manie mu na**Ala matoxo*

1 Wo Alatala matoxo.

A lanma Alatala xa matoxo beeti ra.
Fe fanyi na a ra.

2 Alatala na gbilenfe Darisalamu ti ra,
a Isirayila xa mixi rafama ne kelife
konyiya kui,

3 a toromixie ralimaniyama, a e ray-
alanma e xa fure kui.

4 Alatala tunbuie konti kolon,
a e birin xilima e xili ra.

5 Won Marigi Alatala senbe gbo,

dan mu na a xa fahaamui ma.

6 Alatala mixi magoroxi bun tima,
konoo a yete igboεe xa fe kanama.

7 Wo xa beeti ba Alatala be tantui ra,
wo xa beeti ba Ala be korae xui ra.

8 A tan nan nuxui raminima koore ma,
a tune rafa boxi ma,
a sansie rasoli geyae fari.

9 A xurusee rabaloma,
a donse fima xaxa yoreεe ma, e na e xui
ramini temui naxe.

10 Soe senbe mu findixi fefe ra Ala be.
Xeme xa senbe mu findixi fefe ra Ala be.

11 Ala yaragaaxuiya nan nafanma a ma.
Ala wama mixi xon naxan xaxili tixi a xa
xanunteya ra.

12 Darisalamu, i xa Alatala matoxo.
Siyoni, i xa Ala tantu,

13 barima a tan nan i xa naade makan-
tama,
a tan nan barake sama i xa pama ma.

14 A boresa fima i xa boxi ma,
a donse fanyi fima i ma.

15 Alatala dunija yamarima,
a a waxonfe rayensenma mafuren ma-
furen.

16 A balabalanyi ragoroma ne alo gese
fute,
a na rayensen alo te xube.

17 A ragoro boxi ma, nde noma tide na
xinbeli ya ra?

18 A na a xui ramini e ma, e xunuma ne,
a na foye rafa, balabalanyi man findima
ne ye ra.

19 Alatala bara Annabi Yaxuba rakolon a
xa masenyi ra,

a bara a xa seriye nun a xa yaamarie
masen Isirayila be.

20 A mu na mooli ragirixi si gbete yo be.
Nee luma Ala xa seriyeεe kolontareya nan
kui.

Wo xa Alatala matoxo!

148*Dunija xa Ala matoxo**Ala matoxo*

1 Wo Alatala matɔxɔ!

Wo Alatala matɔxɔ kelife koore ma.
Wo a matɔxɔ yire itexi kui.

2 Alatala xa malekɛe xa a matɔxɔ,
a xa galie xa a matɔxɔ koore ma.

3 Soge nun kike xa a matɔxɔ,
tunbui dɛxɛxie fan xa a matɔxɔ.

4 Koore xa a matɔxɔ,
a nun ye naxan toma naa.

5 E birin xa Alatala xili matɔxɔ,
barima a yamari nan fi, e naxa daa.

6 A naxa e ti e tide, e xa lu naa abadan.
A naxa na sɛriye sa, naxan mu kanama.

7 Wo Alatala matɔxɔ kelife bɔxi ma.
Baa nun nimase birin naxee na baa tilinyi
kui,

8 seyamakɔnyi, balabalanyi, kunda,
nuxuie,
nun foye xungbe naxan a xa yaamari
ratinmɛma,

9 geyae nun tentenyie, wuri bogilae nun
sɛdiri bilie,

10 wulai subee nun xurusee, bubusee nun
xɔnie,

11 dunija mangɛe nun sie,
mangɛdie nun dunija kuntigie,

12 fonikee nun ginɛdimɛdie, dimɛe nun
forie,

13 e birin xa Alatala xili matɔxɔ,
barima a xili gbansan nan itexi,
a nɔrɛ dangi koore nun bɔxi ra.

14 A bara mangɛ sɛnbɛma rakeli a xa
ɲama xun na,
a xa sɛniyɛntɔɛe naxan matɔxɔma,
sɛniyɛntɔɛe naxan findixi Isirayila a xa
ɲama xanuxi ra.

Wo Alatala matɔxɔ!

149

Bɛɛti nɛɛnɛ

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala matɔxɔ!

Wo bɛɛti nɛɛnɛ ba a bɛ,
wo matɔxɔɛ raba a batulae tagi.

2 Isirayila xa sɛɛwa a daali Marigi ra.
Siyoni ɲama xa sɛɛwa e xa Mangɛ ra.

3 E xa a xili matɔxɔ fare boron yi ra,

e xa bɛɛtie ba maxase nun kɔra xui ra,
4 barima Alatala sɛɛwaxi a xa ɲama ra,
a kisi fima nɛ yɛtɛ magoroe ma.

5 A xa sɛniyɛntɔɛe xa sɛɛwa yi binyɛ ra,
e xa e sɛɛwɛ xui ite
hali e xa sadee ma.

6 Ala matɔxɔɛ xa lu e dɛ i.
Na luxi alɔ santidɛgɛma xaapɛxi e bɛɛɛɛ
kui,

7 e naxan nawalima e gbe ɲɔxɔfe ra,
si ɲaaxie ɲaxankatafe ra.

8 E e yaxuie xa mangɛe sama nɛ
yɔlɔnɔnyie ra,

e e xa yarɛratie xirima nɛ a xɔrɔxɔɛ ra,
9 na fa findi e xa kobija sare ra.

Xunnakeli belebele nan na ki Ala xa
sɛniyɛntɔɛe bɛ.

Wo xa Alatala matɔxɔ!

150

Birin Ala matɔxɔfe

Ala matɔxɔɛ

1 Wo Alatala matɔxɔ!

Wo xa Ala matɔxɔ a xa hɔrɔmɔbanxi kui.
Wo xa a matɔxɔ koore ma.

2 Wo xa a matɔxɔ a xa kaabanakoe xa fe
ra.

Wo xa a matɔxɔ a sɛnbɛ xungbe xa fe ra.

3 Wo xa a matɔxɔ feri xui nun kɔra xui ra,
4 wo xa a matɔxɔ maxase nun fare boron
yi ra,

wo xa a matɔxɔ kɔra maniye nun xule xui
ra,

5 wo xa a matɔxɔ maxase xui itexi ra.

6 Nimase birin xa Alatala matɔxɔ.

Wo Alatala matɔxɔ!

Ala xa Taalie Masenyi Fole

Isirayila mange Dawuda to faxa, Alatala naxa a xa di Sulemani sugandi a xa findi Isirayila mange ra. Na kui Sulemani naxa Ala maxandi a xa a mali Isirayila yamaride. A nu wama lonni nan xon alako a xa no na wali rabade a raba ki ma. Na maxandi naxa Alatala makenen, a fa na duba suxu. Sulemani to findi lonnila belebele ra Ala saabui ra, dunija birin naxa na kolon a ma, e nu fa siga a xa marasi fende.

Na temui Annabi Sulemani naxa a xa fe kolonyi findi sebeli ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. A xa kitaabui sebexi ki naxe, a findi taali woyenyie nan na. Na sebe ki tofan, a man lonni belebele masenma to danxaniyatose be.

Yi taalie masenyi hagigee masenma mixi be alo:

Woyen fanyi tide nan gbo adamadie tagi.

Langoepa findima toore nan na mixi be. Ala xa seriyee mixi malima dunijeigiri kui.

Tunnaxoneya findima ne setarepa ra, tunnabexiya findima harige ra.

Yete igbopa mu fan, yete magore nan fan.

Lanyi xa lu denbaya kui.

Die xa xuru Ala xa seriyee ra.

Wule nun xone woyenyi mu fan jama be.

Adamadie lanma e xa gaaxu Ala ya ra.

Ala xa a xa masenyi raso won bope kui, alako won xa a sago kolon, won man xa a rabatu won ma dunijeigiri kui. Na birin findima marasi fanyi nan na won be dunija nun aligiyama. Amina.

Ala xa Taalie

Yi kitaabui sebexi fe naxan ma

¹ Isirayila mange Dawuda xa di Sulemani, xa taalie nan ya:

² E sebexi ne mixie be alako e xa lonni, e xa rasi,

xaxili fanyi xa lu e be, ³ xurui fanyi xa lu e yi,

e xa bira tinxinyi, nondi, nun fe fanyi foxo ra.

⁴ Xaxili fanyi mu naxee yi, nee xa na soto, manoxunyi fanyi xa lu fonikee be, e xa fe fanyie kolon, e lan e xa naxee raba.

⁵ Lonnila xa a tuli mati alako a xa fe kolonyi xun xa masa.

Xaxilima xa a tuli mati, alako a xa jere ki fanyi kolon,

⁶ taali kui fiixefe xa sooneya e be, e xa fahaamui soto lonnilae xa masenyie nun taalie ma.

⁷ Alatala xa yaragaaxui findixi lonni fole nan na.

Xaxilitaree nan yoma lonni nun marasi ma.

⁸ N ma di, i i tuli mati i baba xa marasi ra, i naxa tondi i nga xa xurui ra,

⁹ barima xunmase tofanyi nan findima a ra i xunyi ma, kon magore nan a ra i konyi ma.

¹⁰ N ma di, i naxa tin yunubitose xa i ratantan.

¹¹ Xa e a fala, «Bira muxu foxo ra, won xa sa kira madoxo mixie be, won xa e faxa,

won xa gantanyi te mixie be naxee mu fefe rabaxi won na,

¹² Won xa e xun nakana, alo gaburi a rabama ki naxe mixie ra naxee sigama aligiyama.

¹³ Won fama naafuli sotode na kui, won ma banxie rafema ne se fanyie ra.

¹⁴ Lu muxu ya ma alako i xa nde soto, won ma kobiri malande xa findi keren na.»

¹⁵ N ma di, i naxa bira na mixi mooli foxo ra,

i naxa lu na kira xon ma,

¹⁶ barima e fe jaaxi nan tun nabama, e gbataxi mixi nii bade.

¹⁷ Gantanyi mu tema xoni ya xori,

¹⁸ kono e tan gantanyi tema e yete kan suxuse nan na.

E e yete nan nii bafe e yete ra.

¹⁹ Birafe geeni tinxintare foxo ra, nun mixi nii bafe, na kira mooli findima gantanyi nan na.

²⁰ Xaxilimaya xili tima kira xunyi ra, a a xui ramanima taa malandee.

21 A xili tima nama tagi,
a woyenma taa sode dee ra.
22 A naxe, «I tan xaxilitare,
i birama xaxilitareja foxo ra han mun
temui?
Mixi mayelee yoma mixi ma han mun
temui?
Xaxilitaree fe kolonyi xonma han mun
temui?
23 Wo gbilen fa ra n ma marasie ma.
N na n xaxili luma ne wo ma,
n fahaamui fima ne wo ma n ma masenyi
xa fe ra.
24 N bara wo xili, konon wo mu n ma xili
ratinxi.
N bara n belexe itala wo be, konon wo bara
tondi.
25 Wo to bara tondi n ma marasie birin na,
wo to mu tinxi n ma seriye ra,
26 n fan fama ne yeledede wo ma wo xa toore
kui.
Gaaxui na wo bojere ramini a i, n mu wo
malima fefe ma.
27 Gaaxui fama ne wo lide alo turunnaade
foye,
toore fama ne wo suxude alo foye xungbe.
Na toore nun kontofili na wo li temui
naxe,
28 wo n xilima ne, konon n mu wo xa xili
ratinma.
Wo n fenma ne, konon wo mu n toma,
29 barima wo bara xaxilimaya xon,
wo bara tondi Alatala xa yaragaaxui ra.
30 E mu nu wama n ma marasie xon,
e mu nu wama n ma seriye suxufe.
31 Na kui e fama e xa wali sare sotode,
e fama e jere ki raponyi tode.
32 Xaxilitareja nan fama xaxilitaree
gande.
Lonnitarefa nan fama lonnitaree gande.
33 Konon naxan tan a tuli matima n na,
na kanyi luma ne kantari kui a xonyi,
a lu bojesa kui, a mu gaaxuma toore ya
ra.»

2

Xaxilimaya fan adamadie be

1 N ma di, xa i n ma masenyie suxu,
xa i n ma seriye rabatu,
2 xa i i tuli mati lonni ra, xa nondi rafaan i
bojere ma,
3 xa i xaxili fanyi fen, xa i nondi maxili,
4 xa i a fen alo gbeti, xa i a fen a fanyi ra

alo bannaya fenma ki naxe,
5 na kui, i Alatala xa yaragaaxui kolonma
ne,
i Ala xa fe fahaamuma ne,
6 barima Alatala nan lonni fima,
xaxili fanyi nun nondi minima a kere i.
7 A fe fanyi gbegbe ragatama tinxintoe
be.
A nondi fale makantama.
8 A mixi tinxixi makantama,
a a xanuntenyie ratangama kira xon ma.
9 Na kui, i nondi nun tinxinyi kolonma ne,
kira tinxixi naxee mixi tima fe fanyi ma.
10 Lonni fama i bojere nan ma,
fe kolonyi joxunma i be,
11 xaxili fanyi i ratangama,
nondi i makantama,
12 a i ratangama kira jaaxi ma,
a i ratangama woyen kobi fale ma,
13 naxee gbilenma tinxinyi kira foxo ra,
naxee jere ma dimi kui,
14 fe jaaxi rafaanxi naxee ma,
naxee jexinxixi kobija ra,
15 naxee xa kira mu tinxin,
naxee jere ki mu fan.

16 Lonni i ratangama ne gine jaaxi ma,
langoe gine xa de joxunyi ma,
17 naxan a xa xeme singe finsiriwalima,
naxan neemuma a Marigi Ala xa saate
ma.
18 A xa wali kobi a rabirama ne,
a jere ki a xanin aligiyama.
19 Mixi naxee birama a foxo ra,
e mu gbilenma sonon, e mu kisi sotoma.
20 A lanma i xa i jere mixi fanyie nan ma
kira ra,
i xa tinxintoe xa kira suxu.
21 Mixi tinxixie luma ne yi boxi ma,
mixi havigee mu kelima be,
22 konon mixi jaaxie tan jonma ne yi boxi
ma,
tinxintaree kerima ne.

3

Ala xa seriye fan

1 N ma di, i naxa neemu n ma marasie ma,
i bojere xa n ma seriye rabatu,
2 barima e fama i xa simaya xon nakuyade
bojesa kui.
3 I naxa dugutegeja nun nondi rabepin,

i xa e xiri i kɔn ma, i xa e sɛbɛ i sondonyi ma.

⁴ I fama hinne nun xaxili fanyi sɔtɔde na ki ne,

Ala nun adamadie ya i.

⁵ I yete taxu Alatala ra i bɔɛ birin na, i naxa la i yete ra.

⁶ I xa Ala kolon i xa kira birin xɔn, a tan nan fama ɲɛɛ ki fanyi masende i bɛ.

⁷ I naxa i xaxili ti i yete ra, i xa gaaxu Alatala ya ra, i xa gbilen fe ɲaaxi fɔxɔ ra.

⁸ Na findima yalanyi nan na i fate bɛ, a sɛnbɛ fi i xɔrie ma.

⁹ Alatala binya i harige ra, i xa daxamui singe fi a ma.

¹⁰ Na nan a niyama baloe nun minse gbo i yi ra, i xa sagae birin nafe.

¹¹ N ma di, i naxa tondi Alatala xa matinxinyi ra,

i xa a xa marasie suxu,

¹² barima Alatala marasi fima ne a xanun-tenyie ma, alɔ babae e xa di matinxinma marafanyi kui ki naxe.

¹³ Sɛɛwe na mixi bɛ naxan xaxilimaya sɔtɔxi,

sɛɛwe na adama bɛ naxan fahaamui sɔtɔ.

¹⁴ Xaxilimaya xa geeni gbo gbeti bɛ, a tide dangi xɛema ra.

¹⁵ A fan gɛmɛ tofanyi bɛ, a tide dangi i waxɔnse birin na.

¹⁶ Xaxilimaya findima simaya xɔnkuye nan na, a findi bannaya nun xunnakeli ra.

¹⁷ Xaxilimaya kira fan, a bɔɲesa fima adamadie ma.

¹⁸ A findixi simaya wuri nan na a suxu-mae bɛ.

Mixi naxee kankanma lonni ma, nee sɛɛwama ne.

¹⁹ Alatala bɔxi yailanxi lonni nan na, a koore yailanxi xaxili fanyi nan na.

²⁰ A xa lonni nan ye raminixi bɔxi ma, a xa xaxili fanyi nan ye ragataxi nuxuie kui.

²¹ N ma di, seriye nun nɔndi ragata i bɔɲe kui,

e naxa makuya i ra.

²² E simaya nun hinne fima ne i ma,

²³ i xa dunɲɛigiri sɔɔneyama ne, i mu dinkonma.

²⁴ I na i sa, i mu gaaxuma, i xima ne a fanyi ra.

²⁵ I naxa gaaxu gbaloe ya ra, i naxa gaaxu mixi ɲaaxie xa gere ya ra,

²⁶ barima Alatala nan na i xa xaxilisa ra. A i ratangama ne gantanyi birin ma.

²⁷ I naxa tondi mixi malide i nɔma naxan na.

²⁸ I naxa a fala i boore bɛ, «Siga, tina i fa,»

xa a mali xa fɛɛɛ na i bɛ to.

²⁹ I naxa i defanboore yanfa.

³⁰ I naxa mixi tɔɲɛgɛ, naxan mu fe ɲaaxi yo rabaxi i ra.

³¹ I naxa geresoe tɔne, i naxa bira a ɲɛɛ ki fɔxɔ ra.

³² Alatala mixi ɲaaxi xɔnma, kɔnɔ tinxintɔɛ tan nafan a ma.

³³ Alatala mixi ɲaaxi xa banxi dankama ne, kɔnɔ a barake sama ne tinxintɔɛ sabatide ma.

³⁴ Ala yete igboe igoroma ne, kɔnɔ a hinnema mixi magoroxi tan na.

³⁵ Xaxilimae nɔrɔma ne, kɔnɔ xaxilitaree tan yaagi nan sɔtɔma.

4

A baba xa masenyi

¹ N ma die, wo wo tuli mati wo baba xa marasi ra,

wo wo ɲɛngi sa na xɔn ma alako wo xa xaxili sɔtɔ,

² barima n na lonni fanyi nan fife wo ma yi ki.

Wo naxa tondi n ma masenyi ra.

³ Di fanyi nan nu n na n baba bɛ.

Di kerenyi nan nu n na n nga bɛ.

⁴ N baba nu n nasima yi wɔyenyi nan na, a naxe,

«I xa n ma masenyi ragata i bɔɲe kui, i xa n ma seriye suxu alako i xa simaya sɔtɔ.

⁵ I xa lonni fen, xaxili fanyi xa lu i bɛ.

I naxa nɛɛmu n ma masenyi ma,

i naxa nɛɛmu n ma seriye ma.

6 I naxa e rabepin, e i makantama ne.
N ma seriye xa rafan i ma, a i ratangama ne.»

7 Lonni folɛ nan yi ki:
I xa lonni fen, i xa fe birin naba alako i xa xaxili soto.

8 Xa i xaxilimaya binya, a i itema ne.
Xa i a suxu, a i xunnakelima ne.

9 A findima xunmase tofanyi nan na i xunyi ma,
a findi diyaman xa yanbe ra i be.

10 N ma di, xa i i tuli mati n ma masenyi ra,
i xa simaya xon kuyama ne.

11 N bara xaxilimaya kira masen i be,
n bara i ti kira tinxinxi xon ma.

12 Xa i i jereɛma na kira nan ma, i mu toɔɔɔma.
Xa i i gima na kira nan xon ma, i mu dinkonma.

13 Lonni suxu, i naxa a rabolo, i naxa a rabepin,
barima a findima simaya nan na i be.

14 I naxa bira mixi jaaxi foxo ra,
i naxa mixi kobi xa kira suxu.

15 I naxa jereɛ na xon, i naxa i makore na ra.
I kobe so na ra, i dangi.

16 Mixi jaaxie mu noma xide e mu fe jaaxi raba.
Xi xoli mu noma e suxude e mu mixi ratantan.

17 Fe jaaxi findixi e xa donse nun minse nan na.

18 Tinxintoe xa kira noɔɔma ne,
a yanbe naiyalanyi raminima ne alo soge.

19 Konɔ mixi jaaxie xa kira luxi ne alo dimi,
e mu fe kolon naxan fama e rabirade.

20 N ma di, i i jengi sa n ma masenyi xon ma,
i i tuli mati n ma marasi ra.

21 E mato temui birin, i e ragata i sondonyi kui,

22 barima e findima simaya nan na mixie be,
naxee e fahaamuma.
E findima yalanyi nan na e fate be.

23 I boje kanta dangife se birin na,
barima simaya kelima a tan nan ma.

24 Wule naxa mini i de i,
i naxa mixi madaxu i xa woyenyi ra.

25 I ne woyenma mixi be, i i ya ti a ra,

i naxa i ya rasiga yire gbete.

26 I jengi sa i jere ki xon ma,
i lu kira fanyi xon ma.

27 I naxa binya yirefanyi ma,
i naxa binya koola ma.
I naxa i sanyi ti kira jaaxi xon ma.

5

Yene xa kanari

1 N ma di, meeni n ma lonni ma,
i i tuli mati n ma xaxili fanyi ra,

2 alako i xa fahaamui soto,
i de xa woyenyi xori fala.

3 Langoe xa woyenyie joxun alo kumi,
a masalaxun alo sulopi,

4 konɔ a rajonyi konɔ alo meli,
a xenen alo santidegema de firinyi.

5 A sanyie a xun tima gbaloe ra,
a xa kira mixi xaninma aligiyama ne.

6 A mu luma simaya kira xon ma.
A loxi, konɔ a mu a kolon.

7 Yakosi, n ma di, i i tuli mati n na,
i naxa i makuya n ma masenyi ra.

8 I makuya langoe xa kira ra,
i naxa i makore a xa banxi naade ra,

9 alako binye naxa ba i ma,
xeme ya ixaraxi naxa fa i xa dunijeigiri kana.

10 Xa na mu a ra mixi gbete nan lugama i harige ra,
i xa wali tone lu booree be,

11 i i xa simaya rajon toore kui,
i fate birin ba i ma a jaaxi ra.

12 I a falama ne kore,
«N na marasi xon munfe ra?
N boje tondi na seriye ra munfe ra?»

13 Munfe ra n mu n tuli mati n karamoxee ra,
n mu n tuli mati n nasimae ra?

14 N fa na toore birin donxoe nan kui yi ki jama ya xori.»

15 Ye min, naxan minima i yete xa kolonyi ra.

16 I naxa tin i xa kolonyi ye xa goro mixie bun ma,
i naxa tin i xa ye xa makana taa kui.

17 Na ye xa findi i keren nan gbe ra,
i tan nun xojee naxa na itaxun.

18 Barake xa lu i xa kolonyi ma,
i xa seewa i xa gine ra i naxan futi i fonike ra.

19 I xa gine tofan alo bole, a fan alo xeli.
A xa marafanyi xa lu i boɲe kui,
i xa a maxanu temui birin.
20 N ma di, i birama mixi gbete xa gine
foxo ra munfe ra?
Munfe ra i gine xipe sunbuma
i gbe mu naxan na?

21 Alatala adama jere ki birin kolon.
A adama xa kira birin toma.

22 Mixi jaaxi xa wali jaaxie nan a suxuxi,
a xa yangoe nan findixi gantanyi ra a be.

23 A xa xurutarepa nan a niyama a faxa,
a xa daxupa nan a niyama a bono.

6

Tunnaxone nun langoeja

1 N ma di, xa i i yete taanixi i boore nde
be,
i findixi hamilu ra a be e nun mixi gbete
tagi,

2 xa i i yete raxetenxi i xa woyenyi nde ra,
xa i i yete xirixi na laayidi mooli ra,

3 n ma di, i xa fe birin naba i yete raminide
a kui,

xa na mu a ra i luma ne i boore sagoe.
Siga, i i felen i boore be, i xa a mayandi.

4 I naxa xi de, na raba keren na.

5 I i yete ratanga yi fe mooli ma,
alo xeli a yete ratangama koyinma belexe
ma ki naxe,
alo xoni fan a yete ratangama gantanyi
ma ki naxe.

6 Tunnaxone, siga dondoli yire.
Marasi fen a ra, alako i xa findi xaxilima
ra.

7 Mange mu na dondoli be,
kuntigi nun yarerati fan mu a be,

8 konɔ a walima sogofure temui,
alako a xa baloe soto a naxan donma
jeme ra.

9 I tan tunnaxone, i i sama han mun
temui?

I kelima xixoli ma temui mundun?

10 Xixoli na i suxu, i na kinson, i na i sa,

11 setarepa fan fama ne i suxude terenna
ra,

alo mujeti mixi terennama ki naxe.

Kaame i suxuma ne, alo soori mixi sux-
uma ki naxe.

12 Fuyante mu tinxin, a wule rapereɲa a
de i ne.

13 A luma a ya magira ra,
a nu mixi makebentin a sanyie nun a
belexe ra wule tonxuma ra.

14 Fe jaaxi na a xaxili kui,
a gere masoma temui birin.

15 Na kui kasare fama ne a suxude,
a a xun nakana kerenyi ra.

16 Fe senni na Alatala naxee xonxi,
a mu tinma nee ra fefe ma:

17 yete igboe xa mixi mato ki,
wule minima de naxan kui,

belexe naxan nii bama fufafu ra,
18 boɲe naxan fe tinxintare mapoxunma,
sanyi naxee e gima sigafe ra fe kobi
rabade,

19 seede naxan wule falama,
a nun mixi naxan ngaxakerenmae tagi
isoma.

20 N ma di, i baba xa seriye ragata,
i naxa tondi i nga xa marasi ra.

21 E xa lu i boɲe kui temui birin, e xiri i
kon ma.

22 E i rapereɲa ne i xa dunipeigiri kui,
e i makanta i xa sade ma, e i rasi i keli
temui.

23 Na seriye findixi lanpui nan na,
na xaranyi kira masenma ne i be,
na marasi i xun tima simaya kira nan xon
ma.

24 E i ratangama gine kobi ma,
nun xope gine de ipoxunxi ma.

25 I naxa wa na gine xon ma a xa tofanyi
ma,
i naxa tin a xa no i ra a yae ra.

26 Langoe gine naxan mu na xeme taa, a
mixi findima setare nan na,
konɔ gine yenela naxan doxoxi xeme nde
xon, a mixi faxama ne.

27 Mixi nde noma te tongode, a a sa a yuba
kui,

a fa lu a xa donma mu gan?

28 Mixi nde noma a jerede te wole tagi,
a fa lu a sanyi mu gan?

29 Na maniyama ne alo xeme naxan
yabuma gine xeme taa idoxoe ra.

Xeme yo din na gine ra, a fama jaxankate
nan sotoe.

30 Mixi mu yoma mujeti ma,
naxan mujeti tixi a xa kaame ma,

31 kɔnɔ a na suxu fo a xa muɲafe sare fi,
hali na findi a xa naafuli birin na.
32 Kɔnɔ xaxilitare nan tun yeɛ rabama
gine ra.
A a xun nakana na fe mɔoli ra.
33 A fe xɔrɔxɔe sɔtoma ne yaagi kui,
naxan mu gbilenma a fɔxɔ ra sɔnɔn,
34 barima tɔɔne xeme bɔɲe ratema ne a
ɲaaxi ra.
Gine kanyi mu kinikinima a gbe ɲɔxɔe
lɔxɔe.
35 A bɔɲe mu goroma kɔbiri ra.
Hali i a gbeɲe fi a ma, a mu a rasuxuma.

7

Yenla xa gantanyi

1 N ma di, n ma wɔyenyi ragata i bɔɲe kui,
n ma seriye xa lu i sondonyi ma.
2 N ma seriye suxu alako i xa simaya sɔtɔ,
n ma xaranyi xa rafan i ma alo i ya
firinyie.
3 N ma seriye xiri i belexesolee ra, a seɓe
i sondonyi ma.
4 Lɔnni xa findi i maagine ra,
xaxili fanyi xa findi i bari mixi ra.
5 N ma seriye i ratangama ne langoe ma,
e i ratangama ne yenla xeme taa idɔxɔe
ma.
6 Lɔxɔe nde, n nu na n ma banxi kui,
n tande matoma wunderi ra.
7 N naxa xaxilitare nde to,
segetala naxan xa fahaamui mu gbo.
8 A naxa kira suxu naxan dangima langoe
gine xa banxi de ra.
A nu bara a xun ti menni ra.
9 Nunmare temui nan nu a ra,
kɔe nu bara so, kuye nu bara ifɔɔrɔ.
10 Gine nde naxa sa a ralan,
a maxirixi langoe gine ki,
a nu wama na xeme madaxufe ne.
11 Gine murutaxi nan a ra,
naxan wɔyen xui ite, a mixi matandi.
12 A ɲereɲa taa kui xeme fenge ra.
13 A naxa na xeme suxu,
a a masunbu, a a fala a be yete igboɲa ra,
14 «N laayidi tongo ne Ala be,
n bara na rakamali serexe ra to.
15 N minixi i fende na nan ma.
Yakɔsi n bara i to.

16 Misira sade dugi mapingixi na n sade
ma,
17 a nun labunde xiri fanyi mɔoli birin na.
18 Fa be, won xa yeɛ raba han geesege,
won xa won waxɔnyi birin naba,
19 barima n ma xeme mu na banxi,
a sigaxi biyaasi xɔnkuye.
20 A bara kɔbiri gbeɲe xanin a xun ma,
a mu fama fo yi kike ɲɔn.»
21 A naxa nɔ na xeme ra a xa kɔɔta saabui
ra,
a naxa nɔ a ra a xa de iɲɔxunyi ra.
22-23 Xeme naxa bira a fɔxɔ ra keren na,
alo ninge naxan sigafe ninge faxade,
alo xeli naxan a sanyi rasofe yeɛ kui,
alo xɔni naxan tife gantanyi ma,
han tanbe fa a bɔɲe sɔxɔ, a faxa,
a mu a kolon a xa simaya danma menni
ne.
24 Yakɔsi n ma die, wo wo tuli mati n na,
wo n ma masenyi rame.
25 I bɔɲe naxa i madaxu i xa bira na gine
mɔoli fɔxɔ ra,
i naxa i ɲere a xa kira ra,
26 barima a bara mixi gbeɲe faxa,
a bara senbemaɲe yati rabira.
27 A xa banxi findixi faxe kira nan na,
mixi goroma aligiyama dennaxe ra.

8

Lɔnni naxan fatanma Ala ra

1 Lɔnni mu mixi xilima xe?
Xaxili fanyi mu a yete masenma xe?
2 A xa masenyi tima yire itexi fari,
a wɔyenma kira de ra nun kira ralandee.
3 A a xui itema taa sode de ra mixi
dangima dennaxe.
A naxe, 4 «Adamadie, n na wo tan nan
maxilife,
masenyi na n yi ra ibunadama birin be.
5 Xaxilitare xa xaxili sɔtɔ, lɔnnitare xa
lɔnni fen.
6 Wo wo tuli mati n ma masenyi hagige ra,
masenyi tinxixi naxan minima n de i.
7 N na nɔndi nan falafe wo be yi ki.
Tinxintareya mu rafan n ma fefe ma.
8 N ma wɔyenyi birin tinxin,
wule nun seniyentareɲa yo mu na e ya
ma.
9 Nee fiixe xaxilima be, e tinxin lɔnnilae
be.

10 Wo xa n ma lonni fen dangi gbeti ra,
wo xa a kolon xaxili fanyi tide gbo xεema
fanyi be,

11 fahaamui tide dangi gεme tofanyi ra.
Sese mu na naxan tide dangima nee ra.»

12 «N tan lonni, n soma fe kui, n a tagi
raba.

13 Xa Alatala xa yaragaaxui na i be,
i fe jaaxi nan xonma.

Yete igbona, fe jaaxie, nun woyen kobie,
n nee nan xonma.

14 N gbe nan na marasi nun nondi ra,
xaxili fanyi nun senbe kanyi nan n na.

15 N tan nan mangεe rapεrema,
mangεe naxee yaamari tima tinxinyi ra.

16 N tan nan boxi yareratie rapεrema,
n kuntigie tima adamadie ya ma.

17 N mixi nan xanuma, naxan n xanu.
Naxee n fenma, nee n toma ne.

18 Bannaya nun binye na n tan nan yi ra,
harige naxan mu kanama.

19 N naxan fima mixi ma a fan xεema
fanyi be,

a xa geeni dangi gbeti ra.

20 N nan n jεrema nondi kira nan xon ma,
tinxinyi na dennaxe,

21 alako n xanuntenyi xa harige soto ke ra,
fe fanyi xa lu e yi ra dunijeigiri kui.»

22 «Alatala naxa n daa a xa wali birin folε
ra.

23 N nu na kabi folε, beenun boxi xa daa.

24 N bari temui baa mu nu na, dulonyi mu
nu na.

25 N bari ne beenun geyae xa mini,

26 beenun boxi nun fotonyi xa daa.

27 A to nu koore daafe, n nu na.

A to nu koore walaxe italafe, n nu na.

28 A to nu nuxui tife koore ma, n nu na.

A to nu ye raminife senbe ra boxi bun, n
nu na.

29 A to nu naaninyi safe baa be

alako ye naxa fa banbaran je, n nu na.

A to nu dunija bunyi doxofo, n nu na.

30 N fan nu na a fe ma a malife ra,
loxoxo yo loxoxo n findi a be seewe nan na,
n fa n jεlexin a ya i temui birin.

31 N jεlexinxi a xa dunija daaxi nan na,
a findixi n be seewe ra lufe ra adamadie
tagi.»

32 «Yakosi n ma die, wo wo tuli mati n na,
seewe na mixi be naxan birama n ma kira
foxo ra.

33 Wo wo tuli mati n ma xaranyi ra,
wo xa findi lonnilae ra.

Wo naxa a rabolo de.

34 Seewe na mixi be naxan a tuli matima
n na,

naxan luma n seeti ma temui birin,
naxan n mamema naade ra.

35 N kolonma bara kisi, Alatala bara hinne
na kanyi ra.

36 Konon n gerefa tan bara a yete bonon,
n xonmixi na faxe fenfe na ki ne.»

9

Xaxilimaya nun lonnitarepa

1 Lonni bara a xa banxi ti fanye solofere
fari.

2 A bara xuruse nde faxesa, a weni yailan,
a xa doxo teebili ra a degede.

3 A bara xεerae xεe taa kui mixi xilife ra,

4 «Wo tan xaxilitaree nun fahaamutare,
wo fa be.

5 Wo xa fa n ma taami don,
wo xa fa n ma weni fanyi min.

6 Wo xa gbilen fe jaaxie foxo ra,
wo xa bira xaxilima xa kira foxo ra.»

7 Mixi yo naxan katama yete igboe mat-
inxinde,

a marapaaxui nan sotoma.

Mixi yo naxan katama mixi jaaxi raside,
a konbi nan sotoma.

8 Xa i xurutare rasi, a i xonma ne.

Xa i xaxilima rasi, a i xanuma ne.

9 I naxan falama lonnila be,

a nde nan sama a xa lonni xun.

I naxan masenma tinxintoe be,

a nde nan sama a xa tinxinyi xun.

10 Lonni foloma Alatala xa yaragaaxui nan
ma.

Fahaamui sotoma Ala Seniyentoe kolonfe
nan ma.

11 I xa dunijeigiri xon kuyama ne lonni
ra,

i xa simaya je konti xun masama ne
fahaamui ra.

12 Xaxilima lonni sare nan sotoma,

konon mixi naxan yoma a boore ma, na
toore nan tun sotoma.

13 Xaxilitarepa luxi ne alo gine naxan de
wuya,

a mu xuru, a mu fe kolon.

14 A dɔxɔma a xa banxi sode dɛ nan na dɔxɔse ma naxan na yire itexi,
 15 alako a xa dangi mixie xili a xui itexi ra,
 naxee na e pɛrɛfe kira tinxinxie xɔn ma.
 16 A a falama mixie bɛ naxee mu fahaamui sɔtɔxi,
 «Wo tan xaxilitaree, wo fa be.
 17 Minse mupaxi jɔxun,
 taami donxi dunxui ra, na fan jɔxun.»
 18 E mu a kolon faxɛ dimi nan mɛnni ra.
 Mixi naxee a xa xili ratinma,
 nee xun tixi aligiyama nan na.

10

Taali wɔyenyie

1 Sulemani xa taalie
 Di xaxilima, a baba raseɛwama nɛ,
 kɔnɔ di lɔnnitare findima nimise nan na a nga bɛ.
 2 Harige sɔtɔ ki jaaxi mu sese gasama mixi ma,
 kɔnɔ tinxinyi nan simaya fima mixi ma.
 3 Alatala mu mixi tinxinxi luma kaame ra,
 kɔnɔ a tondima nɛ mixi jaaxi waxɔnfe ra.
 4 Belexɛ walitare setarepa nan bendunma mixi ma,
 belexɛ wakilixi bannaya nan fima mixi ma.
 5 Di naxan wakilima xɛ xaba tɛmɛi a findixi xaxilima nan na,
 kɔnɔ di naxan xima xɛ xaba tɛmɛi a findixi yaagi nan na a baba bɛ.
 6 Barakɛ na mixi tinxinxi fɔxɔ ra,
 gbaloe bira nɛ tinxintaree fɔxɔ ra.
 7 Tinxintɔɛ xili findima duba nan na,
 kɔnɔ mixi jaaxi xili lɔɛma nɛ.
 8 Lɔnnila tinma lude sɛriyɛ bun ma,
 kɔnɔ lɔnnitare xa wɔyenyi a xun nakanama nɛ.
 9 Mixi naxan jɛrɛma nɔndi ra,
 a jɛrɛma kantari nan kui,
 kɔnɔ mixi naxan mu a jɛrɛma tinxinyi ra,
 na tan fama rayarabide nɛ.
 10 Mixi naxan nɔndi nɔxunma a booree ma, a e tɔɔrɔfe nɛ.
 Dɛ kanyi xaxilitare a xun nakanama nɛ.
 11 Wɔyenyi tinxinxi tinxintɔɛ xa simaya xɔn kuyama nɛ,
 kɔnɔ mixi jaaxi tan dɛ gbaloe raminima nɛ.
 12 Gbɛsɛnxɔnnɛya gere rakelima nɛ,

kɔnɔ marafanyi dijɛma nɛ fe kanaxi birin ma.
 13 Lɔnni nan na xaxilima nɛnyi bun ma,
 kɔnɔ gbendegela nan sinma xaxilitare fari ma.
 14 Fe kolonyi ragatayi lɔnnilae yi ra,
 kɔnɔ lɔnnitare xa wɔyenyi fe nan tun kanama.
 15 Banna mixi harige findixi a kanta se nan na,
 kɔnɔ setarepa nan misikiine xun nakanama.
 16 Tinxintɔɛ xa geeni findixi simaya nan na,
 mixi jaaxi sare findixi jaaxankatɛ nan na.
 17 Mixi naxan xurui fahaamuma, a tixi simaya kira nan xɔn,
 kɔnɔ naxan mɛɛma na marasi ra, a bɔnɔma nɛ.
 18 Wule fale gbɛsɛnxɔnnɛya ragatama nɛ,
 xaxilitare nan mixi tɔɔrɛgɛma.
 19 Wɔyenyi rawuyafe nɔma mixi findide yunubitɔɛ ra,
 kɔnɔ xaxilima tan a dɛ suxuma nɛ.
 20 Tinxintɔɛ xa wɔyenyi tide gbo gbeti bɛ,
 kɔnɔ mixi jaaxi bɔjɛ tide xurun.
 21 Tinxintɔɛ xa marasi mixi rapɛrɛma nɛ,
 kɔnɔ xaxilitare faxama lɔnnitarepa nan kui.
 22 Alatala xa barakɛ nan mixi bannama,
 mixi sɛnbɛ mu sese sama na fari.
 23 Fe jaaxi rafan mixi kobi ma,
 kɔnɔ lɔnni rafan xaxilima ma.
 24 Mixi jaaxi hɛnmɛma fe naxan na, na nan a lima.
 Mixi tinxinxi waxɔnfe, Ala nan na nabama a bɛ.
 25 Fe xɔrɔxɔɛ na fa, mixi jaaxi yo mu tima,
 kɔnɔ tinxintɔɛ tan tima nɛ abadan.
 26 Muluxunyi fe naxan niyama mixi jinyi ra,
 tuuri fe naxan niyama mixi ya ra,
 tunnaxɔnɛ fan na nan niyama a xɛɛma ra.
 27 Alatala xa yaragaaxui simaya nan fima mixi ma,
 kɔnɔ mixi jaaxie xa simaya xɔn mu kuya.
 28 Mixi tinxinxie xa tina findima e bɛ sɛɛwɛ nan na,
 kɔnɔ mixi jaaxie xa tina findima e bɛ tɔɔrɛ nan na.
 29 Alatala xa kira findixi kantari nan na mixi tinxinxie bɛ,
 kɔnɔ a findixi halaki nan na tinxintaree bɛ.

30 Tinxintɔe mu birama fefe ma,
 kɔnɔ mixi jaaxi mu luma bɔxi ma.
 31 Mixi tinxinxi de lonni nan masenma,
 kɔnɔ wule fale nenyi bolonma ne.
 32 Tinxintɔe de fe fanyi nan falama,
 kɔnɔ mixi jaaxi fe jaaxi nan falama.

11

Sikeeli kamalitare

1 Alatala sikeeli kamalitare nan xɔnxi,
 kɔnɔ sikeeli kamalixi rafan a ma.
 2 Yete igboja findima yaagi nan na,
 kɔnɔ yete magore findima lonni nan na.
 3 Tinxinyi tinxintɔe rapɛrema ne,
 kɔnɔ tinxintareya yanfante halakima ne.
 4 Naafuli mu mixi malima Ala xa kiiti
 loxɔe,
 tinxinyi gbansan nan mixi ratangama na
 faxe ma.
 5 Tinxinyi tinxintɔe rapɛrema ne kira
 fanyi xɔn,
 kɔnɔ jaaxuna mixi jaaxi halakima ne.
 6 Tinxinyi tinxintɔe rakisima ne,
 yanfante tan luma mile gantanyi nan kui.
 7 Mixi jaaxi na faxa, sese mu soɔneyama
 a be soɔnɔn.
 A xa naafuli mu senbe yo fima a ma na
 temui.
 8 Tinxintɔe ratangama ne jaxankate ma,
 mixi jaaxi tan luma na jaxankate nan
 kui.
 9 Mixi kobi a boore xun nakanama a xa
 woyenyie nan na,
 kɔnɔ tinxintɔe ratangama ne a xa lonni
 saabui ra.
 10 Tinxintɔee na heeri sɔtɔ, taa jɛlexinma
 ne.
 Mixi jaaxi na faxa, birin bara geeni.
 11 Tinxintɔee munafanyi rafama ne a xa
 taa ma,
 mixi jaaxie tan taa xun nakanama e xa
 woyenyie nan na.
 12 Lonnitare yoma ne a boore ma,
 lonnila tan luma sabari nan kui.
 13 Naafixi gundo makenenma ne,
 dugutege tan a suturama ne.
 14 Marasitarepa jama rabirama ne,
 kɔnɔ marasima wuyaxi tan findima kisi
 nan na e be.
 15 Mixi yo taani mixi be fe nde ma, a fama
 ne nimisade.
 Tondife na rabade, na nan fisa.
 16 Gine fanyie binye sɔtɔma ne,

kɔnɔ xeme jaaxi naafuli nan tun sɔtɔma.
 17 Xeme fanyi jere ki a malima ne,
 kɔnɔ xeme jaaxi tɔɔre nan bendunma a
 yete ma.
 18 Mixi jaaxi xa geeni fama ne a madax-
 ude.
 Tinxintɔe tan xa geeni findima sare fanyi
 nan na a be.
 19 Tinxintɔe kisima ne,
 kɔnɔ tinxintare faxe nan sɔtɔma.
 20 Bɔje jaaxi mu rafan Alatala ma,
 a wama tinxinyi nan xɔn.
 21 Mixi jaaxi fama ne fe jaaxi sɔtɔde,
 kɔnɔ tinxintɔe tan kisima ne.
 22 Gine tofanyi xaxilitare luma ne alo
 xurunde xesema daaxi xɔse jɔe ra.
 23 Tinxintɔe fama ne fe fanyi sɔtɔde,
 kɔnɔ xɔne nan luma mixi jaaxi tan be.
 24 Mixi naxan belexe yelefu ki tide, a
 bannaya sɔtɔma ne,
 kɔnɔ mixi kumaxi tan findima setare nan
 na.
 25 Mixi naxan a harige itaxunma, a fama
 ne harige sɔtɔde.
 Ye xɔli mu luma mixi ma naxan a boore
 kima ye ra.
 26 Nama mixi dankama ne naxan tondima
 baloe matide,
 e dubama ne mixi be naxan tinma jama
 xa nde sɔtɔ.
 27 Fe fanyi rabae, fe fanyi sɔtɔma ne,
 kɔnɔ fe jaaxi rabae, fe jaaxi nan sɔtɔma.
 28 Mixi naxan a xaxili tima a xa naafuli
 ra,
 a fama ne birade,
 tinxintɔe tan luma ne alo burexe naxan
 mu lisima.
 29 Mixi naxan tɔɔre bendunma a xa den-
 baya ma,
 fe fufafu nan fama findide a ke ra.
 Lonnitare fama lude ne lonnila xa yaa-
 mari bun ma.
 30 Tinxintɔee kisima ne,
 lonnilae mixie masɔtɔma ne.
 31 Xa tinxintɔe a sare sɔtɔ dunipa ma,
 mixi jaaxi nun yunubitɔe fan a sɔtɔma
 ne.

12

Marasi tide

1 Mixi yo tinma marasi ra, na wama lonni
 nan xɔn,
 naxan tan mu tinma na ra, daxui nan a
 ra.

2 Alatala hinnema ne mixi fanyi ra,
a mixi kobi tan paxankata.

3 Naaxupa mu xili xungbe fima mixi ma,
kono sese mu a niyama tinxintoe sankee
xa tala.

4 Gine fanyi findima a xa mori xa xun-
nakeli nan na,
gine jaaxi tan luma ne alo kuli naxan na
jinyi kui.

5 Mixi tinxinxie xa mapoxunyi fan,
kono mixi jaaxi xa marasi mixi madax-
uma ne.

6 Mixi jaaxi xa woyenyi mixi faxama ne,
kono tinxintoe tan xa woyenyi mixi rak-
isima ne.

7 Mixi jaaxie xa fe fama ne kanade,
kono sese mu mixi tinxinxie xa denbayae
toma.

8 Nama lonnilae matoxoma ne,
kono boje jaaxi kanyie, e yoma ne nee
ma.

9 Yete magore, malima keren peti na
naxan be,
a fisa yete igboe be, baloe mu na naxan yi
ra.

10 Tinxintoe meenima ne a xa xuruse ma,
kono mixi jaaxi tan ya ixara.

11 Boxi rawali baloe sotoma ne,
kono lonnitare birama fe fufafu nan foxo
ra.

12 Mixi jaaxi harige fenma tinxintareya
ra,
kono tinxintoe sankee tan sigama boxi
suxu ra ne.

13 Fe jaaxi findima gantanyi nan na mixi
jaaxi be,
kono tinxintoe a yete ratangama ne na
toore ma.

14 Woyen fanyi findima xunnakeli nan na
mixi be,
alo mixi to a xa wali sare sotoma.

15 Lonnitare a mapoxunxi a a xaxili fan,
lonnila tan marasi nan fenma.

16 Lonnitare boje te rafura,
lonnila tan mu konbi yaabima.

17 Tinxintoe nondi nan falama a boore
xun,
kono seede ba jaaxi wule nan tun
madoxoma.

18 Mixi de wuyaxi xa woyenyi mixi
maxonoma ne alo santidegema,
kono lonnila tan xa woyenyi mixi nan
nayanma.

19 Nondi fale xa masenyi mu masarama,

kono wule fale xa masenyi luma ne
masara ra.

20 Maifui nan na mixi jaaxi boje kui,
seewe na mixi be, naxan gere raxubenma.

21 Fe jaaxi yo mu tinxintoe lima,
kono mixi jaaxie na nan tun sotoma.

22 Alatala wule falee xonma ne,
a hinnema ne nondi falee ra.

23 Lonnila a xa lonni masen temui kolon,
lonnitare tan a xa daxupa nan ifalama a
xui itexi ra.

24 Tunnabexilae findima mangee nan na,
kono tunnaxonee findima konyie ra.

25 Kontofili luma ne mixi lahale masara
ra,
woyen fanyi tan a boje raseewama ne.

26 Tinxintoe kira tinxinxi masenma ne a
boore be,
mixi jaaxi tan a boore raloma ne.

27 Koyinma tunnaxone mu a xa tooke
ganma,
kono tunnabexila meenima ne a sotosee
ma.

28 Simaya na kira tinxinxi nan xon ma.
Faxa mu fulama na kira ra.

13

Xurutare tondima marasi suxufe

1 Di lonnila a tuli matima a baba xa
marasi nan na,
kono xurutare mu a tuli matima marasi
ra.

2 Mixi fanyi xa woyenyie fe fanyi nan
naminima,
kono yanfante tan wama gere nan xon.

3 Mixi naxan a de suxuma, a xun nakelima
ne,
naxan de wuyaxi, na tan a xun nakanama
ne.

4 Tunnaxone xa fefe mu sooneyama,
kono tunnabexi harige gbegbe sotoma ne.

5 Wule mu rafan tinxintoe ma,
kono mixi jaaxi tan a yete rayaagima ne.

6 Tinxinyi tinxintoe makantama ne,
fe jaaxi yunubitoe tan nahalakima ne.

7 Mixi nde a yete findima banna nan na,
kono sese mu a yi ra.
Boore tan a yete findima setare nan na,
kono harige gbegbe na a yi ra.

8 Banna xa kobiri a xun sarama mixi
kobie ma,
kono mixi kobie mu sese fenma setare ra.

9 Tinxintoe luxi ne alo lanpui dexexi,
mixi jaaxi tan xa lanpui xubenma ne.

10 Yete igboja gere nan nabulama,
 kono marasi ramefe findima lonni nan na.
 11 Harige naxan sotoma tinxintareya kui,
 a sigama xurun na ne,
 kono harige naxan sotoma doyi doyi
 tinxinyi kui, na sigama gbo ra ne.
 12 Xa mixi mu a waxonfe sotoma, a
 tooroma ne,
 kono xa a soto, a seewama ne dunijeigiri
 kui.
 13 Mixi naxan yoma marasi ma, a na sare
 sotoma ne,
 naxan tan marasi binyama, na fama ne
 sare fanyi sotope.
 14 Xaxilima xa marasi findima simaya nan
 na,
 a mixi ratangama gantanyi jaaxi ma.
 15 Fahaamui findima hinne nan na mixi
 be,
 kono mixi jaaxi tan xa kira xoxoxo.
 16 Xaxilima a xa lonni rawalima,
 kono xaxilitare daxupa nan tun fun-
 funma.
 17 Xera tinxintare findima toore nan
 saabui ra,
 xera tinxinxi tan fama yalanyi nan na.
 18 Mixi naxan tondima marasi ra, a
 setareja nun yaagi sotoma ne,
 kono naxan marasi ramema, a binye nan
 sotoma.
 19 A joxun, mixi waxonfe na raba a be,
 kono xaxilitare mu tinma gbilende a
 waxonfe jaaxi foxo ra.
 20 Mixi na lu xaxilima foxo ra, a fan xaxili
 sotoma ne,
 kono lonnitaree xa malan booreja, find-
 ima toore nan tun na.
 21 Yunubitoe sare findima fe jaaxi nan na,
 tinxintoe tan sare findima heeri nan na.
 22 Mixi fanyi ke luma a xa mamadie nan
 be,
 yunubitoe tan ke luma tinxintoe nan be.
 23 Baloe gbegbe minima ne setare xa xe
 ma,
 kono tinxintareya luma ne kasara ra.
 24 Babe naxan mu a xa di xuruma luxu-
 sinyi ra,
 na di mu rafan a ma.
 Babe naxan a xa di xuruma,
 na di rafan a ma.
 25 Tinxintoe wasama ne baloe ra,
 kono tinxintare tan luma kaame ra ne.

14

Gine lonnila

1 Gine lonnila senbe fima ne a xa denbaya
 ma,
 kono gine lonnitare a xa denbaya xun
 nakanama ne.
 2 Mixi naxan a jere ma a tinxinxi ra, a
 gaaxuma ne Ala ya ra,
 kono naxan a jere ma tinxintareya ra, na
 nan yoma Ala ma.
 3 Yete igboe xa woyenyi findima bonboe
 nan na a be,
 lonnila tan xa woyenyi a makantama ne.
 4 Xa ninge mu boxi buxama, saga mu
 rafema.
 Ninge xa wali a niyama ne mixi xa baloe
 gbegbe soto.
 5 Seede fanyi mu wule falama,
 seede jaaxi tan wule nan tun funfunma.
 6 Mixi mayele lonni fenma ne, kono a mu
 a sotoma.
 Lonni kolonfe mu xoxoxo xaxilima be.
 7 I xa i makuya xaxilitaree ra,
 barima i mu lonni yo sotoma e ra.
 8 Lonnila a joxo sama ne a jere ki xon
 ma,
 lonnitare tan a yete madaxuma ne.
 9 Xaxilitare yoma yunubi tongofe ma,
 kono tinxintoe Ala xa hinne nan fenma.
 10 Mixi a yete xa toore kolon a boje kui,
 a mu a xa seewe masenma mixi gbete be.
 11 Mixi jaaxie xa denbaya halakima ne,
 tinxintoe tan xa denbaya fanma ne.
 12 Mixi joxo a ma a a jere ki fan,
 a fa li kore a na gbaloe kira nan xon ma.
 13 Mixi noma yeleda a de ra, a tooroxi a
 boje kui.
 Seewe noma mafindide toore ra.
 14 Mixi jaaxi yo, mixi fanyi yo,
 e birin e xa wali sare sotoma ne.
 15 Xaxilitare lama ne mixi birin xa
 masenyi ra,
 kono xaxilima kira matoma ne beenu a xa
 bira na foxo ra.
 16 Xaxilima gaaxuma ne Ala ya ra, a fa
 gbilen fe jaaxi foxo ra,
 kono xaxilitare tan soma ne na fe jaaxi
 kui mafuren.
 17 Mixi naxan boje tema mafuren, a
 daxupa nan nabama.
 Mixi madaxui mu rafan mixi yo ma.
 18 Daxupa findima ne xaxilitare ke ra,
 xaxilimae tan lonni nan sotoma.

19 Mixi jaaxie fama ne e xinbi sinde
tinxintɔɛ bun ma,
e kantari nan fenma tinxintɔɛ xɔnyi.
20 Setare rapaaxu birin ma, hali a
dɔxɔboore,
kɔnɔ banna rafan mixi gbegbe ma.
21 Mixi naxan yoma a ngaxakerenyi ma, a
bara yunubi sɔtɔ,
kɔnɔ naxan kinikini tɔɔrɔmixi ma, na
bara sɛwɛ sɔtɔ.
22 Mixi naxee fe jaaxi mapɔxunma, nee
bɔnɔma ne.
Kɔnɔ naxee fe fanyi mapɔxunma,
na kanyie marafanyi nun nɔndi nan
toma.
23 Geeni na wali birin kui,
kɔnɔ wɔyenyi gbansan findima setareja
nan na.
24 Bannaya nan na lɔnnila sare ra,
daxupa nan tun luma lɔnnitare tan yi ra.
25 Seede nɔndi fale mixi nii ratangama ne,
kɔnɔ wule fale mixi madaxuma tun.
26 Mixi naxan gaaxu Alatala ya ra,
a tan nun a xa die luma ne kantari kui.
27 Alatala xa yaragaaxui simaya fima ne
mixi ma,
alako e xa ratanga gantanyi ma naxan
findima faxe ra.
28 Nama xa gboe findima mange xa xun-
nakeli nan na,
kɔnɔ pama xa xurunyi findima mange xa
xunnagore nan na.
29 Xaxilima bɔje te xɔnɔ,
kɔnɔ xaxilitare a xa daxupa masenma ne
a xa bɔje te saabui ra.
30 Bɔjesa findima simaya nan na,
kɔnɔ mile tan findima fure nan na.
31 Naxan setare tɔɔrɔma, na bara yo
setare Daa Mange ma,
kɔnɔ naxan kinikini setare ma, na bara a
Daa Mange matɔxɔ.
32 Mixi jaaxi xa jaaxupa a xun
nakanama ne,
kɔnɔ tinxintɔɛ kantari sɔtɔma ne hali faxe
ya i.
33 Lɔnni na xaxilima bɔje kui,
xaxilitare yati nɔma na tode.
34 Tinxinyi bɔxi rasigama ne yare,
yunubi tan pama rayaagima ne.
35 Walike lɔnnila rafan mange ma, kɔnɔ a
walike yaagitare tan xɔnma ne.

15

Yaabi bɔrɔxɔxi

1 Yaabi bɔrɔxɔxi mixi bɔje ragoroma ne,
kɔnɔ wɔyen xɔne tan mixi bɔje ratema
ne.
2 Xaxilima xa wɔyenyi a niyama ne xaxili
fanyi xa rafan mixie ma,
kɔnɔ xaxilitare xa wɔyenyi daxupa nan
tun masenma.
3 Alatala mixi birin matoma,
mixi jaaxi nun mixi fanyi.
4 Wɔyen fanyi mixi rayalanma,
kɔnɔ wɔyen xɔne mixi xaxili tɔɔrɔma ne.
5 Xaxilitare yoma ne a baba xa marasi ma,
xaxilima tan na marasi nan suxuma.
6 Harige fanyi na tinxintɔɛ xɔnyi,
kɔnɔ tɔɔre gbansan nan findima tinx-
intare sare ra.
7 Lɔnnilae xa wɔyenyie xaxili fima ne
mixi ma,
kɔnɔ fe fanyi yo mu na lɔnnitaree bɔje
kui.
8 Alatala mixi jaaxi xa sɛrɛxe xɔnma,
kɔnɔ a tinxintɔɛ xa duba suxuma ne.
9 Alatala mixi jaaxi xa kira xɔnma,
kɔnɔ mixi naxan birama tinxinyi fɔxɔ ra
a rafan a ma.
10 Kira fanyi bepinfe findima jaxankate
nan na.
Xurutareja mixi xun tima faxe kira nan
ma.
11 Alatala to fe birin kolon,
hali naxan nabama aligiyama nun yahan-
nama,
a ibunadama bɔje fan kolon.
12 Yete igboe mu wama marasi xɔn ma,
a mu sigama lɔnnila yire.
13 Bɔje sɛwaxi mixi lahale fanma,
kɔnɔ bɔje tɔɔrɔxi mixi lahale kanama ne.
14 Xaxilima lɔnni nan fenma,
kɔnɔ xaxilitare daxu wɔyenyi nan tun
falama.
15 Hali misikiine tɔɔrɔ a xa simaya kui,
xa a bɔje sɛwaxi, na findima ne baloe ra
a be.
16 Setare Ala yaragaaxui,
fan banna xaxili ifuxi be.
17 Bande pipɛ donfe xanunteya kui,
na fan sube donfe be gbɛsɛnxɔnnɛya kui.
18 Bɔje rate gere xɔre isɔxɔma ne,
bɔje ragore sɔnxɔe raxinbelima ne.
19 Tunnaxɔne xa kira mabalanxi tunbee
nan na,
kɔnɔ tinxintɔɛ xa kira jere jɔxun.

20 Di lɔnnixi findima sɛɛwɛ nan na a baba
bɛ,
kɔnɔ di lɔnnitare yoma nɛ a nga ma.
21 Xaxilitareɲa rafan lɔnnitare ma,
kɔnɔ xaxilima xa kira tinxin.
22 Marasitareɲa wali kanama nɛ,
kɔnɔ marasi gbegbe wali nan sɔɔnɛyama.
23 Sɛɛwɛ na mixi bɛ naxan fata a boore
yaabide.
Wɔyɛnyi tide gbo naxan falaxi a fala ki
ma nun a fala tɛmɛi ma.
24 Xaxilima xa kira a ratema nɛ koore ma,
a a mali a xa aligiyama kira matanga.
25 Alatala yetɛ igboe xa banxi rabirama
nɛ,
kɔnɔ a kaarɛ gine xa bɔxi makantama nɛ.
26 Marɔxun kobi rapaaxu Alatala ma,
kɔnɔ wɔyɛn fanyi tan sɛniyɛn.
27 Milante findima nɛ tɔɔrɛ ra a xa den-
baya bɛ,
kɔnɔ naxan mu wama geenɛ tinxintare
xɔn,
na kanyi kisi nan sɔtɔma.
28 Tinxintɔɛ fe matoma nɛ a fanyi ra
beenu a xa yaabi nde fi,
kɔnɔ fe ɲaaxi mafura minide mixi ɲaaxi
dɛ i.
29 Alatala makuya mixi ɲaaxie ra,
kɔnɔ a a tuli matima tinxintɔɛɛ xa
maxandi ra.
30 Xɛɛra ya iyalanxi mixi bɔɲɛ raseɛwama
nɛ,
xɛɛraya fanyi sɛnbɛ nan fima mixi ma.
31 Mixi naxan a tuli matima kisi marasi ra,
na kanyi luma nɛ lɔnnilae ya ma.
32 Naxan tondima marasi ramɛde,
na yoxi a yetɛ nan ma,
kɔnɔ naxan tinma marasi ramɛde,
na kanyi xa lɔnni nan xun masama.
33 Ala xa yaragaaxui findima lɔnni nan na
mixi bɛ.
Yetɛ magore fama binyɛ nan na.

16

Ala xa maragiri

1 Adamadi nate tongoma a bɔɲɛ kui,
kɔnɔ maragiri na Ala nan belexɛ.
2 Adama tan bɛ, a xa kira birin fan,
kɔnɔ kiiti sa mangɛ Ala a bɔɲɛ kolon.
3 Wali birin taxu Alatala ra, alako a xa
sɔɔnɛya.
4 Alatala fe birin yailanxi fe nde nan ma.

Hali mixi ɲaaxi daaxi gbaloe lɔxɔɛ nan
ma fe ra.
5 Alatala yetɛ igboe xɔnxi.
Naxankatɛ nan a mamɛfe.
6 Yunubi xafarima hinne nun dugutɛgɛya
nan saabui ra.
Alatala xa yaragaaxui mixi ratangama fe
ɲaaxi nan ma.
7 Mixi ɲɛrɛ ki na rafan Alatala ma,
a a niyama nɛ gere xa ɲɔn na kanyi nun
a yaxuie tagi.
8 Se dondoronti sɔtɔxi tinxinyi ra
na nan fisa se gbegbe sɔtɔxi bɛ tinx-
intareya kui.
9 Mixi nate tongoma a xa fe rabaxi ma,
kɔnɔ na fee ragiri mangɛ na Alatala nan
na.
10 Mangɛ xa masenyi tide gbo,
a xa kiiti xa tinxin.
11 Alatala na sikeeli tinxinxi nan bɛ,
a xa wali nan na se maniyase kamalixi ra.
12 Fe ɲaaxi mu rafan mangɛɛ ma,
barima tinxinyi nan mangɛ kibanyi ma-
banbanma.
13 Mangɛɛ xa hinne na tinxintɔɛɛ bɛ,
nɔndi fale rafan e ma.
14 Mangɛ xa bɔɲɛtɛ mixi faxama nɛ,
kɔnɔ lɔnnila fata mangɛ bɔɲɛ ragorode.
15 Mangɛ xa ɲɛlexinyi findima simaya nan
na,
a xa hinne luma nɛ alo nuxui naxɛɛ tunc
ye raminima.
16 Lɔnni sɔtɔɛ fan xɛɛma sɔtɔɛ bɛ,
xaxili fanyi sɔtɔɛ fan gbɛti sɔtɔɛ bɛ.
17 Tinxintɔɛ xa kira mu sigama fe ɲaaxi
ma.
Mixi naxan a ɲɛngi saxi a ɲɛrɛ ki xɔn ma,
na kisima nɛ.
18 Yetɛ igboɲa mixi nan xun nakanama,
yetɛ iteya mixi nan nalɔɛma.
19 Lufe yetɛ magoree ya ma, na fan
naafuli itaxunfe bɛ yetɛ igboee ya ma.
20 Hɛɛri na mixi bɛ naxan a ɲɛngi sama fe
raba kie xɔn ma.
Sɛɛwɛ na mixi bɛ naxan a xaxili tima
Alatala ra.
21 Mixi sabarixi findima xaxilima ɲan na.
Wɔyɛn ɲɔxunmɛ xaxili fima nɛ mixi ma.
22 Xaxili fanyi simaya nan fima xaxilima
ma,
xaxilitareɲa findima ɲaxankatɛ nan na
xaxilitare bɛ.
23 Xaxilima a ɲɛngi sama a xa masenyi
ma,

alako lonni fanyi xa mini a de kui.
 24 Woyen fanyi findixi kumi nan na,
 naxan xaxili nun fate rayalanma.
 25 Adama a maɔɔxun ne a xa kira fanxi,
 kono a rapɔnyi a xun tima faxe nan na.
 26 Walike xa kaame nan a tutunma wali
 ma.
 27 Fuyante fe ɔaaxi maɔɔxunma ne,
 a xa masenyi mixi gan.
 28 Mixi kobi gere xore isoxoma ne,
 naafixi defanmae tagi isoma.
 29 Mixi kobi a boore ratantanma ne,
 a na ti kira ɔaaxi xon ma.
 30 Mixi naxan tonxuma masenma a ya
 nun a de ra,
 a wama fe ɔaaxi nde nan nabafe.
 31 Xunsexe fiixe findima binye nan na,
 naxan sotoma kira tinxinxi xon ma.
 32 Dipe mixi fan geresoe be,
 yete suxui tide dangi taa suxufe ra.
 33 Mixi kanda bunma fe nde ma,
 kono fe birin nagiri mange na Alatala nan
 na.

17

Lantareya

1 Taami xuntunyi sotofe boɔesa kui
 na nan fisa sube gbegebe sotofe be
 lantareya na dennaxe.
 2 Walike xaxilima senbe gbo dangife wali
 kanyi xa di ra,
 naxan fe mayaagixi rabama.
 Na walike mooli tan ke sotoma ne na
 denbaya kui.
 3 Xema nun gbeti matose na te nan na,
 kono Alatala nan adama boɔe matoma.
 4 Fe kobi raba woyen tinxintare ramema,
 a a tuli matima wule fale ra.
 5 Mixi naxan yoma setaree ma,
 na bara setaree Daa Marigi yelevu.
 Mixi naxan yelevu a boore xa toore ma,
 na paxankate nan sotoma.
 6 Mamadie findixi forie xa seewe nan na,
 babae fan findixi e xa die xa seewe nan
 na.
 7 Mange xa woyenyi mu lan xaxilitare de
 i,
 wule mu lan mange de i.
 8 Ki tife naadee rabima ne, a fe birin
 sooneyama ne.
 9 Dipefe konbi ma a marafanyi nan na
 gboma,

kono na ifalafe a xanuntenmae tagi
 isoma.
 10 Tantanyi masenfe lonnila be a fahaa-
 mui fima ne a ma,
 dangife lonnitare bonbofe luxusinyi ya
 keme ra.
 11 Mixi ɔaaxi naxan mange matandima
 tun,
 soori kinikinitare nan xema a xili ma.
 12 Naralanfe sube xaape ra, naxan xa die
 baxi a yi,
 na fisa naralanfe xaxilitare ra, naxan
 perema a xa xaxilitarepa kui.
 13 Mixi naxan fe fanyi ɔoxoma fe ɔaaxi ra,
 fe ɔaaxi mu makuyama na xa banxi ra.
 14 Gere folofe luxi ne alo bogoni iboofe.
 Na kui beenun sonxoe xa mini, keli naa.
 15 Mixi naxan nondi fima fe kobi rabama,
 nun mixi naxan tinxintoe toonegema,
 e mu rafan Alatala ma.
 16 Hali kobiri lu lonnitare yi ra,
 a mu na rawalima lonni sotofe ra.
 17 Mixi a defanboore xanuma temui birin,
 a a ngaxakerenyi malima a tooro temui.
 18 Lonnitare naxan xaxili mu na,
 na nan gbansan taanima a boore be.
 19 Gere rafan mixi yo ma,
 yunubi fan nafan na kanyi ma.
 Mixi naxan a yete igboma,
 xunnakane nan a lima.
 20 Mixi yo madaxui tima, na mu heeri
 sotoma,
 Mixi yo woyen kobi falama, na toorama
 ne.
 21 Mixi yo di lonnitare bari, na fama ne
 toorode.
 Mixi yo di xaxilitare soto, na mu
 seewama.
 22 Boɔe seewaxi, seri fanyi na a ra,
 xaxili sunnuxi tan xorie nan xun
 nakanama.
 23 Mixi ɔaaxi see rasuxuma gundo ra,
 alako kiiti tinxinxi xa mafindi.
 24 Lonni makore xaxilima ra,
 kono xaxilitare ya tixi fe makuyaxi nan
 na.
 25 Di xaxilitare findima toore nan na a
 baba be,
 a findi xone ra a nga be.
 26 A mu lan kobiri xa ba tinxintoe yi ra,
 a mu lan kuntigi xa bonbo a xa tinxinyi
 xa fe ra.
 27 Xaxilima a de nan suxuma, a boɔe mu
 tema.

28 Xaxilitare noma a mapoxunde lonnila ra xa a dunduxi, a noma a mapoxunde fahaamula ra xa a sabarixi.

18

Booretare

1 Booretare a waxonfe gbansan nan fenma, a yo marasi birin ma.
 2 Xaxilitare mu wama xaxili fanyi xon, a wama a yete xa mapoxunyi nan tun masenfe.
 3 Mixi paaxie yoma mixie ma, e yoma e ma han e sa yaagi.
 4 Adama xa woyenyi tilin alo baa, a lonni raminima naxan luxi alo dulonyi ye fanyi.
 5 Nondi fife mixi paaxi ma, a mu fan. A mu lanma tinxintoe xa toojega.
 6 Lonnitare sonxoe xore isoxoma, a bonboe sotoma a de saabui ra.
 7 Xaxilitare de a xun nakanama ne, a nenyi findixi gantanyi nan na a nii be.
 8 Naafixi xa masenyi luxi ne alo donse joxunme, naxan goroma mixi furi kui.
 9 Tunnaxone nun kasare raba, nee nga keren, e baba keren.
 10 Alatala findixi kantari senbema nan na, tinxintoe luma naxan niini bun ma.
 11 Naafuli findixi banna xa kantari nan na, a joxo a ma tete na a ra naxan mu noma kanade.
 12 Gbaloe na yete igbopa xanbi ra, kononore na yete magore foxo ra.
 13 Mixi naxan yaabi fima beenu a xa mixi xui rame, a daxupa masenma ne, a a yete rayaagi.
 14 Xaxili limaniyaxi mixi malima ne a xa fure kui, konon limaniya baxi naxan yi, na mu kelima sonon.
 15 Lonnila katama se kolonde, a a tuli matima masenyi fanyi ra.
 16 Kira rabixi mixi be naxan ki tima, mangee yati tofe sooneyama ne na kanyi be.
 17 Mixi naxan singe a yete xun mafalama fe kui, a luma ne alo nondi na a tan nan be,

konon a kalamuti maxorinyi xoroxoe tima ne a ma.

18 Fe lufe Ala ma a sonxoe jonna ne, a gere jon senbema tagi.

19 Mixi konbixi xa boje xoroxoe luma ne alo taa makantaxi.

Na sonxoe mooli xoroxo dangife geeli kondonyi ra.

20 Adama xa masenyi noma a baloe fide a ma,

a hayi fanma ne a xa woyenyi saabui ra.

21 Faxe nun simaya fatanma mixi xa woyenyi nan na.

Woyenla a sare sotoma ne.

22 Gine sotofe findixi heeri nan na, naxan fatanxi Alatala ra.

23 Setare mayandi tima,

konon se kanyi a yaabima a xoroxoe nan na.

24 Xa mixi booree wuya, na noma findide tooje ra a be,

konon boore nde na na naxan fan a ngaxakerenyi be.

19

Setare tinxinxi

1 Setare tinxinxi fan xaxilitare wule fale be.

2 Gbatafe ra i mu naxan kolon, a mixi ratantanma ne.

3 Adamadi a yete xun nakanama ne a xa daxupa ra,

konon a fa a boje rate Alatala tan ma na xunnakane xa fe ra.

4 Bannaya a niyama ne mixi xa boore gbegbe soto,

konon setarepa defanboorepa kanama ne.

5 Toojegeti fama ne paxankate sotoe, wule fale mu kisima.

6 Mixi gbegbe katama e yete rafande kinikinintee ma,

birin birama ne mixi foxo ra naxan ki tima.

7 Setare mu rafan a ngaxakerenyie yati ma,

a mu rafan a booree fan ma.

A na e maxandi, e mu e tuli matima a ra.

8 Mixi naxan xaxili fenma, a fe fanyi rabama ne a yete be.

Mixi naxan fahaamui fenma, a xa fe sooneyama ne.

9 Toojegeti fama ne paxankate sotoe, halaki birama ne wule fale foxo ra.

10 Naafuli mu lan xaxilitare yi ra,

alo a to mu lan konyi fan xa kuntigie yaamari.

11 Lɔnnila bɔɲɛ te xɔnɔ, a mu konbi ragbilenma.

Na kui a binyɛ sɔtɔma nɛ.

12 Mange xa xɔnɛ maniya yetɛ xaɲɛ ra, a xa hinne fan maniya xini ra burexe xinde ma.

13 Di xaxilitare kontɔfli nan bendunma a baba ma, gine xa sɔnxɔɛ xunxuri luxi nɛ alo ye naxan luma mini ra fɛɲɛ yale di kui, a mu a itima.

14 Mixi banxi nun harige sɔtɔma e baba ke ra, kɔnɔ Ala nan gine xaxilima fima xeme ma.

15 Tunnaxɔnɛ mixi luma nɛ xixɔli kui, a kaame nan tun sɔtɔma.

16 Mixi naxan Ala xa seriye rabatuma, a a yetɛ ratangama nɛ faxɛ ma, kɔnɔ naxan mu a ɲengi sama a ɲɛrɛ ki xɔn ma, a faxama nɛ.

17 Setare kife na maniyaxi Alatala donife nan na. Ala fama nɛ na doni ragbilende a ma.

18 I xa fe birin naba i xa di xurufe ra alako a xa kisi, xa na mu a ra, a faxama nɛ.

19 Mixi naxan luma xɔnɔ ra, a na sare fima nɛ. Xa i a mali keren, a man gbilenma nɛ na ma.

20 I xa i tuli mati marasi ra, i xa tin e xa i xaran, alako i xa findi xaxilima ra.

21 Maɲɔxun gbegebe na mixi bɔɲɛ kui, kɔnɔ Alatala waxɔnfe nan kamalima.

22 Adamadi wama a boore xa dugutɛgeɲa a ma. Setare fisa wule fale bɛ.

23 Alatala xa yaragaaxui mixi rakisima nɛ. Na mixi na a sa kɔɛ ra, a mu hanmema tɔɔrɛ yo ra.

24 Tunnaxɔnɛ a donse tongoma nɛ a belexɛ, kɔnɔ a mu wakilima a rasofe ra a dɛ i.

25 Mixi mayele bonbɔ, alako xaxilitare xa xaxili soto. Xaxilima na rasi, alako a xaxili xun xa masa.

26 Di naxan a baba kasarama, a a nga kerɛ, mixi rayaagixi na a ra.

27 N ma di, xa i mu marasi ramema,

i bara i yetɛ makuya fe kolonyi ra.

28 Seede wule fale yoma seriye nan ma, tinxintareya nan minima mixi ɲaaxi dɛ i.

29 Mixi mayele ɲaxankatama nɛ, lɔnnitare bonbɔma nɛ.

20

Siisila xa xaxilitareɲa

1 Weni mixi rayaagima, beere mixi madaxuma nɛ.

Siisila mu nɔma findide xaxilima ra.

2 Mange bɔɲɛ texi maniya yetɛ xaɲɛ ra. Mixi naxan mange raxɔnɔma, na bara a yetɛ tɔɔrɔ.

3 Mixi binyaxi mu tinma gere ra, kɔnɔ xaxilitare birama sɔnxɔɛ nan fɔxo ra.

4 Mixi tunnaxɔnɔxi mu yire buxama a waxati.

Xɛ xaba temui a baloe fenma nɛ, kɔnɔ a mu sese toma.

5 Marasi tilin alo ye naxan na baa ma. Fahaamui kanyi na birin matoma nɛ.

6 Mixi gbegebe dugutɛgeɲa falama e yetɛ xun ma, kɔnɔ dugutɛge yati yati toma dunɲa ma?

7 Tinxintɔɛ ɲɛrema tinxinyi nan na, sɛɛwɛ na a xa die bɛ.

8 Mange kiitisa fata mixi bɔɲɛ ɲaaxi tode.

9 Nde nɔma a falade, «Fe ɲaaxi yo mu n bɔɲɛ ma, n seniyeɲxi, yunubi yo mu na n ma?»

10 Sikeeli tinxintare mu rafan Alatala ma.

11 Fonike xa ɲɛrɛ ki tinxinxi a bɔɲɛ ki masenma nɛ.

12 Tuli naxan fe mema, ya naxan se toma, Alatala nan na birin daaxi.

13 Xixɔli naxa rafan i ma de,

xa na mu a ra i findima setare nan na. I ya lanma a xa rasege, alako i xa baloe soto a fanyi ra.

14 Sareso nan a falama yule bɛ,

«Na sare mu fan n bɛ feo,» kɔnɔ a fa keli na xun ma a yetɛ matɔxɔfe ra.

15 Xɛɛma nun gɛmɛ tofanyi gbegebe na dunɲa,

kɔnɔ lɔnnila xa wɔyɛnyi tide gbo e birin bɛ.

16 Mixi xa sɛke se rasuxu a naxan taani xɔɲɛ bɛ,

xa na mu a ra a naxan taani langoe bɛ.

17 Donse naxan soto wule ra, a fale a ɲoxun,

kɔnɔ a raŋonyi a luxi nɛ alo gɛmɛ xɔri i dɛ i.

18 Marasi fanyi nan wali soɔneyama.

Nama naxa gere so marasi xanbi.

19 Naafixi lanlanteya kanama nɛ.

I naxa la mixi ra naxan dɛ wuya.

20 Mixi na yo a nga nun a baba ma, a dunija igirima dimi nan kui.

21 Harige naxan sɔtɔma mafurenyi ra, na mu buma.

22 I naxa a fala, «N nan n gbɛnɔxɔma nɛ.»

I xaxili ti Alatala nan na, a i rakisima nɛ.

23 Alatala mu wama maniya se tinxintare xɔn ma.

Sikeeli tinxintare mu fan.

24 Alatala nan adamadi xun tima kira nde ra.

Ibunadama tan mu nɔma na fahaamude.

25 Laayidi tongofe Ala bɛ mafuren mafuren maŋɔxunyi gbegbe xanbi, na findixi gantanyi nan na adamadi bɛ.

26 Mangɛ lɔnnila fata mixi jaaxie mayege-tide,

a ti e fari a xɔrɔxɔɛ ra.

27 Alatala xaxili fima adamadi ma, a findi a bɛ lanpui ra,

alako a xa a yetɛ bɔɲɛ mato a fanyi ra.

28 Xanunteya nun dugutegeɲa mangɛ kantama nɛ.

Mangɛ kibanyi sabatima nɛ mangɛ xa xanunteya saabui ra.

29 Fonike senbɛ findixi a xa xunnakeli nan na.

Xɛmɔxi xunxɛɛ fiixɛ findixi a xa binyɛ nan na.

30 Bɔnbɔɛ findixi kobija seri nan na, luxusinyi adama xaxili matinxinma nɛ.

21

Alatala mangɛ raɲɛɛfe

1 Alatala nan mangɛ bɔɲɛ raɲɛɛma, alo a xure raɲɛɛma ki naxɛ a waxɔnki ra.

2 Adamadi ɲɔxɔ a ma a xa kira birin tinxin, kɔnɔ Alatala nan mixi bɔɲɛ matoma sikeeli ra.

3 Wo xa bira nɔndi nun tinxinyi fɔxɔ ra. Na rafan Alatala ma dangife sɛɛɛɛ ra.

4 Yetɛ igboɲa nun fe jaaxi rabafe, na birin findixi yunubi nan na.

5 Wakilila harige xun masama nɛ, kɔnɔ gbata gbegbe findima tɔɔɛ nan na.

6 Harige naxan sɔtɔxi wule ra, a mu buma, a mixi xaninma nɛ aligiyama.

7 Mixi jaaxie xun nakanama nɛ, barima e mu tinxinyi rabatuma.

8 Mixi kobi mu tinxin, kɔnɔ mixi fanyi a ɲɛɛma kira tinxinxi xɔn ma.

9 Lufe ra banxi fari ma, a fisa lufe ra gine geresoe sɛɛti ma banxi kui.

10 Mixi jaaxi wama fe jaaxi nan tun xɔn ma.

A mu kinikinima mixi yo ma, hali dɔxɔboore.

11 Xaxilitare na a to e mixi mayele ɲaxankatama,

a xaxili di sɔtɔma nɛ, kɔnɔ xaxilima tan fahaamui sɔtɔma lɔnni nan kui.

12 Ala naxan tinxin, a mixi jaaxi matoma nɛ,

a e xun nakana.

13 Mixi naxan tondima a tuli matide setare wa xui ra,

a fan fama nɛ wade, mixi mu a tuli matima a ra.

14 Bɔɲɛte kife gundo ra, a bɔɲɛ ragoroma nɛ.

Mixi kife suture ra, a xa xɔnɛ magoroma nɛ.

15 Nɛɛɛfe tinxinyi kui, na findixi sɛɛwɛ nan na tinxintɔɛ bɛ,

kɔnɔ na ɲɛɛ ki mɔɔli mu rafan mixi jaaxi ma.

16 Mixi naxan gbilenma kira fanyi fɔxɔ ra, na fama nɛ lude mixi faxaxie ya ma.

17 Mixi naxan birama a waxɔnfe gbansan fɔxɔ ra,

na luma nɛ setareɲa kui.

Mixi naxan weni nun donse fanyi tun fenma,

na mu bannama.

18 Mixi jaaxi findima tinxintɔɛ xunsare nan na,

yanfante findi mixi fanyi xunsare ra.

19 Lufe ra gbengberenyi ma, a fisa lufe ra gine fitinɛtɔɛ sɛɛti ma.

20 Harige fanyi nun ture gbegbe na lɔnnila xonyi,

kɔnɔ lɔnnitare bara a gbe birin don.

21 Mixi naxan birama tinxinyi nun hinne fɔxɔ ra,

a simaya, kiiti fanyi, nun binyɛ sɔtɔma nɛ.

22 Lɔnnila nɔma nɛ nɔde taa makantaxi ra,
a e xa tɛtɛ rabira e xaxili nu tixi naxan na.
23 Mixi naxan fata a dɛ suxude, na mu tɔɔɔ ma.
24 Yɛtɛ igboe yoma nɛ mixie ma,
a fe birin suxuma na xaxili nan na.
25 Mixi tunnaxɔnɔxi waxɔnfe a faxama nɛ,
barima a mu tinma walide.
26 Lɔxɔɛ birin mixi tunnaxɔnɔxi milama nɛ a waxɔnse ma.
Tinxintɔɛ tan mixi kima a gbe se birin nan na.
27 Mixi jaaxi xa sɛrɛxɛ mu rafan Ala ma.
Xa a sa a ba maɔxunyi kobi ra, Alatala xa xɔnɛ xun masama nɛ.
28 Seede wule fale halakima nɛ,
kɔnɔ seede nɔndi fale xa simaya nan buma.
29 Mixi jaaxi a yatagi ifɔɔrɔma,
kɔnɔ tinxintɔɛ fe tinxixi nan nabama.
30 Lɔnni yo mu na, fahaamui yo mu na,
marasi yo mu na,
naxan sɛnbɛ gbo Alatala bɛ.
31 Soe maxirima gere so lɔxɔɛ nɛ,
kɔnɔ xunnakeli fatanma Alatala nan na.

22

Xili fanyɛ

1 Xili fanyɛ fan naafuli bɛ,
binyɛ tide dangi xɛɛma nun gbeti tide ra.
2 Banna nun setare birin lan,
barima Alatala nan e birin daa.
3 Xaxilima na fe xɔɔxɔɛ to, a a yɛtɛ nan natangama a ma.
Xaxilitare tan na fe xɔɔxɔɛ to, a soma a kui nɛ keren na,
a fa paxankatɛ sɔtɔ.
4 Yɛtɛ magore naxan gaaxuma Alatala ya ra,
a bannaya, binyɛ, nun simaya sɔtɔma nɛ.
5 Tunbee nun gantanyie na tinxintare xa kira xɔn ma,
kɔnɔ mixi naxan mɛɛnima a yɛtɛ ma, a a makuyama nɛ menni ra.
6 Fonike matinxin kira fanyɛ ra,
alako a naxa gbilen na fɔxɔ ra a mɔ tɛmɛui.
7 Banna setare yamarima nɛ,
doni tongoe fan findi donifa xa konyi ra.
8 Mixi jaaxi tɔɔrɛ nan sɔtɔma a sare ra,
a sɛnbɛ fama nɛ kanade.
9 Hinnɛntɛ barakama nɛ,
barima a tɔɔrɔmixie kima a xa donse ra.

10 Mixi mayoe kerɛ, alako jaɔxɔnsɔsɔɛ xa jaɔn.
Na tɛmɛui gbɛsɛnɔnɛya nun konbie danma nɛ.
11 Bɔɔrɛ xa sɛniyɛnyi rafan mixi naxan ma,
wɔyɛn fanyie nan minima na dɛ i,
a fa findi mangɛ dɛfanboore ra.
12 Alatala nɔndi nan makantama,
kɔnɔ a yanfante xa wɔyɛnyi xun nakanama nɛ.
13 Mixi tunnaxɔnɔxi nan a falama,
«Yɛtɛ xaɔrɛxi na tande, n na mini kɛnɛ ma, a n faxama nɛ.»
14 Gantanyi nan na langoe ginɛ xa wɔyɛnyi ra.
Alatala xɔnɔxi mixi naxan ma, na suxuma na gantanyi kui.
15 Xaxilitareja naxan na dimɛdi bɔɔrɛ kui,
a bama xuru luxusinyi nan saabui ra.
16 Mixi naxan setare tɔɔrɔma geeni nde xa fe ra,
nun mixi naxan banna kima,
na firinyi findima fuxarila nan na.

Lɔnnila xa taalie

17 I i tuli mati lɔnnilae xa marasi ra,
i bɔɔrɛ rabi n ma masenyie bɛ.
18 A lan i xa e ragata i sondonyi kui,
e naxa makuya i dɛ ra.
19 N wama i rasife nɛ to lɔxɔɛ,
alako i xa i yɛtɛ taxu Alatala ra.
20 N bara taali tongo saxan sɛbɛ i ma,
naxee findixi marasi nun lɔnni ra i bɛ,
21 alako i xa nɔndi xɔri yati kolon,
i fan xa sa na iba i xɛɛma bɛ.
22 I naxa setare rahalaki i xa kɔbiri sɔtɔ,
i naxa tɔɔrɔmixi tɔɔrɛgɛ,
23 barima Alatala tan e xun mafalama nɛ,
a fa tɔɔrɔmixie yaxuie tɔɔrɔ.
24 I naxa bira mixi bɔɔrɛ gbe fɔxɔ ra,
naxan xɔnɔxi tɛmɛui birin,
25 xa na mu a ra i fan darima nɛ na mɔoli ra,
na fa findi gantanyi ra
i suxuma naxan na.
26 I naxa lu mixie ya ma naxee taanima e booree bɛ,
naxee se dɔxɔma sɛɛkɛ ra mixie bɛ,
27 xa na mu a ra e i xa sade raminima nɛ i bun ma,

a fa li kɔbiri mu na i yi ra i xa a fi.

²⁸ I naxa i babae xa naaninyi matɔnxuma saxi ba e yire de.

²⁹ Walike naxan fata a xa wali ra, mangɛ nan hayi luma a ma. A mu walima setaree bɛ.

23

Naafuli xa gantanyi

¹ Wo nun kuntigi na dɔxɔ wo dɛgede, i xa i jɛngi sa i raba ki xɔn ma de.

² Xa kaame na i ma, i naxa a gbegbe don.

³ I naxa mile na donse fanyi ma, barima a nɔma i madaxude.

⁴ I naxa i yetɛ ratagan naafuli fenfe ma. Kɔbiri xɔli naxa findi i xaxili waxɔnfe birin na.

⁵ Xa i i ya ti bannaya ra, a lɔɛma i ma alɔ sege naxan tema kuye ma ki naxe, a siga.

⁶ I naxa mixi jaaxi xa taami don, i naxa mila a xa donse fanyi ma.

⁷ Na mixi mɔoli wama i madaxufe nɛ. A a falama i bɛ, «I dɛge, i min,» kɔnɔ marafanyi yo mu na a bɔɛ kui i bɛ.

⁸ I fama nɛ na donse bɔxunde, i xa wɔyɛn fanyi findi wɔyɛn fufafu ra.

⁹ I naxa masenyi ti xaxilitare bɛ, barima a yoma nɛ i xa wɔyɛn fanyi birin ma.

¹⁰ I naxa naaninyi tɔnxuma fori tala.

I naxa so kiridie xa xɛ ra,

¹¹ barima e xunmafalama sɛnbɛ gbo, a e gbɛɔxɔma nɛ.

¹² I bɔɛ rabi xaranyi bɛ, i i tuli mati marasi fanyi ra.

¹³ I naxa tagan fonike matinxinde, xuru luxusinyi mu a faxama.

¹⁴ Xa i a xuru luxusinyi ra, i bara a nii makanta.

¹⁵ N ma di, xa lɔnni fanyi lu i bɔɛ kui, sɛwɛ bara lu n tan fan bɔɛ kui.

¹⁶ N bɔɛ jɛlɛxinma nɛ i xa wɔyɛn tinxinxie ra.

¹⁷ I naxa yunubitɔɛ tɔnɛ, i xa gaaxu Alatala nan ya ra,

¹⁸ alako i xa xunnakeli soto yare.

¹⁹ N ma di, i tuli mati a fanyi ra, i xa xaxili soto, i bɔɛ xa lu kira tinxinxie fari.

²⁰ I naxa lu siisilae ya ma, xa na mu a ra naxee xa donse xoli dangi a i.

²¹ Na mixi mɔolie findima nɛ setaree ra, e xa tunnaxɔneya a niyama nɛ dunkobi gbansan nagoro e ma.

²² I i tuli mati i baba ra naxan i barixi, i naxa yo i nga ma a na fori.

²³ Nɔndi, lɔnni, xaranyi, nun xaxili fanyi fen,

i naxa mɛɛ e ra.

²⁴ Tinxintɔɛ baba sɛwama nɛ, xaxilima baba jɛlɛxinma nɛ.

²⁵ I xa fe birin naba alako i baba nun i nga xa sɛɛwa, i bari mixie xa lu jɛlɛxinyi kui.

²⁶ N ma di, i i bɔɛ rabi n bɛ, i xa i ya ti n jɛrɛ ki misaali ra.

²⁷ Langoe ginɛ findixi gantanyi nan na, ginɛ yɛnɛxi i rabirama nɛ.

²⁸ Na ginɛ mɔoli i yanfama nɛ alɔ mupɛti, a a niyama nɛ xɛmɛ gbegbe xa findi yanfantee ra.

²⁹ Nde tɔɔrɛ nun nimisɛ sɔtoma? Nde luma gere nun kalamui ya ma?

Nde bɔnbɔɛ fufafu sɔtoma? Nde ya gbɛelima nɛ soe?

³⁰ Siisilae nan luma na mɔoli sɔtofe ra, beere mɔoli birin jɔxunxi naxee bɛ.

³¹ I naxa i ya ti wɛni gbɛeli ra, naxan min mu xɔnɔ.

³² A mixi xinma nɛ alɔ bɔximase, a i bun alɔ tali.

³³ I yae see toma naxee mu na dunipa, i xaxili ifuma nɛ.

³⁴ I luma nɛ fa alɔ xɛmɛ naxan saxi kunkui kui baa mɔɔnyie fari.

³⁵ Siisila nan a falama, «E bara n bɔnbɔ, kɔnɔ sese mu n toxi. N xunuma mun tɛmɛi?»

N man wama beere nde xɔn.»

24

Milafe mixi jaaxie ma

¹ I naxa mila mixi jaaxie ma,
i naxa tin lufe e ya ma.

² E bɔɓɛ kobi, e xa wɔyenyi xɔrɔxɔ.

³ Lɔnni banxi tima ne,
xaxili fanyi denbaya rasabati a kui.

⁴ Fe kolonyi a niyama ne e xa harige sɔtɔ,
harige hagige naxan maniyɛ mu na.

⁵ Lɔnnila senbe gbo,
xaxilima senbe xun masama ne.

⁶ I hayi na marasima alako fe xa sɔɔneya,
xunnakeli sɔtɔma marasimae nan saabui
ra.

⁷ Lɔnni xɔrɔxɔ xaxilitare be,
wɔyenyi yo mu na
a naxan falama malanyi kui.

⁸ Mixi naxan fe jaaxi xabuma,
a xili ne kɔɔta jaaxi xabui.

⁹ Xaxilitareɓa findixi yunubi nan na.
Adamadie mixi mayele xɔnma.

¹⁰ Xa limaniya bama i yi ra tɔɔre kui,
i senbe mu gbo.

¹¹ Mixie ratanga naxee na saya kira xɔn
ma,

e ba mixie yi ra naxee wama e faxafe.

¹² Xa i a falama, «Muxu mu nu a kolon,»
naxan bɔɓɛ ma fe kolon, a mu na toma?
Naxan ɓɛngi saxi i xa simaya xɔn ma,
na mu i furi ife kolon?
A mu kankan sare ragbilenma a ma xe?

¹³ N ma di, kumi nde don,
barima se ɓɔxunme nan a ra, a fan i fate
be.

¹⁴ Kɔɔɔ i xa a kolon xaxili luma ne alo
kumi.

Xa i a sɔtɔ, i xunnakeli lima ne yare,
i xaxili tima naxan na, na mu kanama.

¹⁵ I naxa gantanyi itala tinxintɔɛ be,
i naxa a xɔnyi kana.

¹⁶ Tinxintɔɛ nɔma birade sanmaya
solofere, a man keli.

Kɔɔɔ mixi jaaxi birama ne tɔɔre kui
kerenyi ra.

¹⁷ I naxa ɓɛlexin i yaxui xa bire ra,
i bɔɓɛ naxa rafan i ma i na a to tɔɔrɔ ra,
¹⁸ xa na mu a ra Alatala i xa mapɔxunyi
kobi toma ne,
a fa a xa xɔne ragbilen i yaxui fɔxɔ ra.

¹⁹ I naxa xɔɔ fe jaaxi rabae ma, i naxa
e tɔɔne.

²⁰ Mixi jaaxi mu fe fanyi lima yare,
e xa lanpui fama ne xubende.

²¹ N ma di, i xa gaaxu Alatala ya ra, i xa
mangɛe binya,

i naxa lu matandilae ya ma,
²² barima halaki nan fama e ratɛrennade.
Nde a kolon Ala halaki naxan dusuma e
xun na?

²³ Lɔnnila gbɛtɛɛ xa taalie nan ya:

Wo naxa mixi rafisa a boore be kiiti kui.

²⁴ Mixi naxan a falama mixi jaaxi be, «I
tinxin,»

ɓama birin fama ne na kanyi dankade,
si birin xɔnɔma ne a ma.

²⁵ Kɔɔɔ mixi naxan mixi jaaxi kalamuma
nɔndi kui,
na kanyi bara fe fanyi raba, a fama ne
barake sɔtɔde.

²⁶ Yaabi tinxinxi ɓɔxun ne alo xanuntenyi
xa xɛɛbui.

²⁷ Fɛntɛn i xa wali ma, i fe raba baloe
sɔtɔfe ra,
na tɛmui i fa denbaya rasabati.

²⁸ I naxa i dɔxɔboore tɔɔɓɛge.
Wule naxa mini i de kui.

²⁹ I naxa a fala,

«A naxan nabaxi n na, fo n fan na raba a
ra,
n a xa wali kobi sare ragbilenma ne a
ma.»

³⁰ N bara dangi tunnaxɔne nde xa xe ra,
a nun xaxilitare nde xa sansi yire ra.

³¹ N tunbee nun ɓooge jaaxie nan tun to
naa.

Tɛtɛ fan nu biraxi.

³² N naxa na fe mapɔxun han a naxa findi
xaxili ra n be:

- 33 Xixoli na i suxu, i kinson folo, i i belexee findigilin i ma,
 34 setarepa fa dutun i ma alo mupeti jaaxi.

25

Fe nɔxunxi

- 1 Sulemani xa taali ndee nan ya, Yuda Mangɛ Xesekiya naxee sɛbɛ:
 2 Ala fee nɔxunma, mangɛ katama e fahaamude.
 3 Koore xa maiteya nun bɔxi xa tilinyi mu kolonma.
 Mangɛ sondon ma fe fan mu nɔma kolonde.
 4 Xa gbeti gbi ba, a nɔma findide se tofanyi ra.
 5 Xa mixi jaaxi ba mangɛ rabilinyi, a xa mangeya sabatima nɛ tinxinyi saabui ra.
 6 I naxa i yetɛ igbo mangɛ ya xori, i naxa i yetɛ findi mixi xungbe ra.
 7 A fisa kuntigi nan xa i xili i xa dɔxɔ yire nde,
 dine a xa i rakeli mixi xungbe nde bɛ.
 8 I na fe nde to, i naxa gbata sigafe ra kiiti banxi,
 barima xa fe gbɛtɛ minima i mu naxan kolon,
 na nɔma i rayaagide i dɔxɔboore ya xori.
 9 Fe na so wo nun i dɔxɔboore tagi, i naxa mixi gbɛtɛ xa gundo makenɛn,
 10 xa na mu a ra mixi nde na na kolon, a i rayaagima nɛ,
 i fa xili kanɛ sɔtɔ abadan.
 11 Wɔyɛnyi falaxi a ki ma, a tofan alo xɛɛma nun gbeti.
 12 Xaxilima xa marasi tide gbo xaxili fenyi bɛ,
 alo xurundɛ naxan yailanxi xɛɛma fanyi ra.
 13 Dugutɛgɛ xɛera jɔxun a xɛɛma bɛ, alo foye fanyi naxan fama walikɛɛ ma xɛ xaba tɛmui.
 14 Mixi naxan a falama a setaree kima, kɔnɔ a mu a rabama,

na kanyi luxi nɛ alo nuxui nun foye naxan mu fama ye ra.

15 Tunnabɛxiya a niyama nɛ mangɛ xa nate masara,
 wɔyɛn jɔxunmɛ sɛnbɛ gbo han a nɔma xori ragirade.

16 I na kumi to, naxan i ralima, na nan kɔn.

Xa a radangi yɛ, i a bɔxunma nɛ.

17 I naxa i dɔxɔboore xɔnyi sigafe radigan, xa na mu a ra i xa fe fama nɛ rapaaxude a ma.

18 I dɔxɔboore tɔɔpɛgɛfe xɔnɔ alo santidɛgɛma xaapɛxi, alo tanbɛ rameluxi.

19 I xaxili tife yanfante ra, na luxi nɛ alo jinyi kanaxi, alo sanyi mabenxi.

20 Mixi naxan sigi sama mixi sunnunxi ya xori,
 na maniya mixi ra
 naxan xinbeli dugi bama furema ma xinbeli tɛmui.
 A xa sunnunxi xun nan tun masama alo mixi na gbɛngbɛ sa fi ya i.

21 Xa kaamɛ na i yaxui ma, donse so a yi ra.
 Xa ye xoli na a ma, ye so a yi ra, a xa a min.

22 Xa i na wali mooli raba a bɛ,
 na luxi nɛ alo i bara tɛ wole dɔxɔ a xun ma.
 Alatala nan i gbɛpɔxɔma.

23 Foye naxan kelima koolo ma,
 na fama nɛ tunɛ ra.
 Nɛnyi naxan naafixiya falama,
 na mixi yatagi i xɔnɔma nɛ.

24 Lufe ra banxi fari ma,
 na fisa lufe ra gine fitinɛtɔɛ sɛɛti ma banxi kui.

25 Xibaaru fanyi naxan kelixi yire makuye,
 a maniya ye xinbeli ra mixi taganxi bɛ.

26 Tinxintɔɛ naxan nate tongoma,
 a xa bira mixi jaaxi fɔxɔ ra,
 na maniyaxi ye dulonyi nan na naxan bara dunda,
 a ye mu fan sɔnɔn.

27 Kumi donfe a radangi a i, na mu fan.

Binye fenfe i yete ra, na fan mu fan.

²⁸ Mixi naxan mu noma a yete raxande a na xono,
na luxi ne alo taa kanaxi naxan tete bara bira.

26

Lonnitare nun binye

¹ Kuye mu xinbelima sogofure ra, tune mu fama maale xaba temui, na ki a mu lan lonnitare xa binye soto.

² Danke mu mixi fanyi suxuma. Na fe luma ne alo xoni naxan mu doxoma, koyinma xa a gono.

³ Soe bonboma ne alako a xa a gi, karafoe rasoma ne sofale de i alako mixi xa a rapere,
xaxilitare fan xuruma ne wuri ra alako a xa matinxin.

⁴ I naxa xaxilitare yaabi a mapoxun ki ra, xa na mu a ra wo birin lan.

⁵ I xa xaxilitare yaabi a mapoxun ki ma, xa na mu a ra a a yete findima xaxilima nan na.

⁶ Mixi naxan xaxilitare xema masenyi nde tide,
na bara a yete tooro.

⁷ Taali woyenyi naxan minima xaxilitare de i,
na luxi ne alo mabenyi sanyi naxan senbe mu na.

⁸ Xaxilitare binyafe luxi ne alo geme safe laati kui.

⁹ Taali woyenyi naxan minima xaxilitare de i,
na luxi ne alo luxusinyi naxan na siisila belexe i.

¹⁰ Mixi naxan wali soma xaxilitare yi ra, xa na mu a ra mixi yi ra a mu naxan kolon,
na luxi ne alo soori naxan tanbe wolima nama mabiri.

¹¹ Xaxilitare naxan gbilenma a xa daxuma ma,
na luxi ne alo bare naxan gbilenma a xa boxunyi don na.

¹² Xaxilitare fan fisa mixi be naxan a yete findixi lonnila ra.
Fe sooneyama ne na xaxilitare be dangife na yete igboe ra.

¹³ Mixi tunnaxonoxi nan a falama,
«Yete na kira ra, yete na taa kui.»

¹⁴ Naade rabima, a man nagalima,
alo tunnaxone naxan a ya rabima a xa sade ma, a man xi.

¹⁵ Mixi tunnaxonoxi a donse suxuma a belexe ra,
kono a mu a rasoma a de i tunnaxonoya saabui ra.

¹⁶ Mixi tunnaxonoxi a yete rafisa xaxilima solofere be
naxee yaabi fima xaxilimaya ra.

¹⁷ Dangi mixi naxan a yete rasoma gere kui naxan mu a matoxi,
na maniya mixi ra naxan bare suxuma a tulie ma.

¹⁸⁻¹⁹ Mixi naxan a boore madaxu, a fa a fala, «Bere nan nu a ra,»
na maniya daxui ra naxan te maxirima tanbe ma, a a woli.

²⁰ Xa yege mu na, te xubenma ne.
Xa mixi keren a sabari, sonxoe danma ne.

²¹ Tige findima ne te wole ra, yege findi te ra.
Sonxola fan gere rabirama na ki ne.

²² Naafixi xa masenyi luxi ne alo donse boxunme,
naxan goroma mixi furi kui.

²³ Mixi jaaxi naxan woyen boxunme falama,
na luxi ne alo biriki to jaaxie se fixe masoma naxee ma.

²⁴ Mixi jaaxi a boore madaxuma woyen boxunme ra,
kono yanfanteya na a boje kui.

²⁵ Hali a woyenyi boxun, i naxa la a ra de,
barima kobija na a sondonyi kui.

²⁶ A xa xonnanteya boxunxi a xa mayendenyi saabui ra,
kono a xa kobija fama ne minide kene ma mixie tagi.

²⁷ Mixi naxan yili gema gantanyi ra,
a tan nan fama birade a kui.
Mixi naxan geme wolima,
na geme gbilenma a tan nan ma.

²⁸ Wule fale toonegetoe nan xonma,
Mixi naxan a boore matoxoma wule ra,
na kasare nan tun nabama.

27

Tina xa fe

- 1 I naxa i yete matoxo tina xa fe ra,
barima i mu a kolon naxan fama rabade.
2 I naxa i yete matoxo, a lu mixi gbete nan
xa i matoxo.
Mixi gbete xa matoxoe fisa i yete xa
matoxoe be.
- 3 Kote nan geme ra, meyenyi fan binya,
kono xaxilitare xa gbeseñxonneya xoxoxo
a birin be.
- 4 Bore xa te xoxoxo, xone fan magaaxu,
kono nde noma tide tone tan ya ra?
- 5 Marakorosi raminife kene ma mixi xa
tantanyi xa fe ra,
na fisa marakorosi noxunfe marafanyi xa
fe ra.
- 6 I xanuntenyi xa marakorosi xono, kono
la na ra.
I yaxui tan i madaxuma ne woyenyi
noxunme ra.
- 7 Mixi lugaxi mu wama hali kumi xon,
kono kaameto tan, hali se xone nan a ra,
a noxun a be.
- 8 Xeme naxan a makuyama a xonyi ra,
na maniya xoni ra naxan a makuyama a
tee ra.
- 9 Labunde nun surayi bore raseewama
ne,
alo i xanuntenyi xa marasi fanyi.
- 10 I naxa i defanboore rabolo,
i naxa i baba defanboore rabolo.
I naxa i bariboore xili i xa toore ma.
I doxoboore makorexi fisa i ngaxakerenyi
makuyaxi be.
- 11 N ma di, bira lonni foxo ra alako n bore
xa rafan n ma.
Na kui n noma ne mixi yaabide naxan
wama n nayaagife.
- 12 Xaxilima a yete ratangama fe xoxoxo
ma,
kono xaxilitare tan soma ne na kui, a fa
naxankate soto.
- 13 Mixi xa seke se rasuxu a naxan taani
xone be,

xa na mu a ra a naxan taani langoe be.

- 14 I na i doxoboore xebu i xui itexi ra
geesege gbe ra,
i bara a bore rapaaxu a ma i tan mabiri.
- 15 Gine fitineto luxi ne alo tune di naxan
fejenma fa ra.
- 16 Na gine mooli raxanfe, na maniyama
foye raxanfe ra,
a suxufe xoxoxo alo ture suxufe i belexe
ra.
- 17 Wure nan wure raluganma.
Mixi a boore rakamalima ne.
- 18 Mixi naxan menima xore bili ma, a a
bogi donma ne.
Mixi naxan menima a karamoxo ma, a
binye soto ma ne.
- 19 Adama yatagi na ki naxe, na nan
minima ye xora.
Adama yati na ki naxe, na toma ne a bore
kui.
- 20 Aligiyama mu wasama mixi faxaxie ra,
adama fan mu wasama a waxonse ra.
- 21 Xema nun gbeti matoma te ra,
kono mixi makiitima a xili nan ma.
22 I na maale din, a lagi bama ne a ma,
kono xaxilitareja mu bama xaxilitare
bore kui.
- 23 I xa i xa xuruse birin kolon a fanyi ra,
i xa meni e ma,
- 24 barima bannaya mu buma temui birin,
xunnakeli fan mu buma abadan.
- 25 Xurusee na ge e balode nooge ra naxan
toma fili ma nun geya fari,
- 26 yexee xabe yailan dugi ra i be,
si kontonyi findi kobiri ra i xe sarama
naxan na,
- 27 si xije findi i xa denbaya nun i xa
konyie balo se ra.

28

Mixi jaaxi xa gaaxui

- 1 Mixi jaaxie luma ne gaaxui kui,
e e gima ne hali mixi mu e foxo ra.
Tinxintoe tan mu gaaxuma,

e suusa alo yete.

² Mange die wuya pama matandila ya ma, kono mange xaxilima fata pama raxande.

³ Setare naxan a boore setaree tooroma, na maniya tune wunde ra naxan xe kanama.

⁴ Seriyε matandi mixi jaaxi matoxoma ne, seriyε rabatui tan xonoma ne mixi kobi ma.

⁵ Mixi jaaxie mu seriyε kolon, kono Alatala fenmae a fahaamuma ne a fanyi ra.

⁶ Setare tinxinxi fisa banna tinxintare be.

⁷ Seriyε batula findixi di xaxili fanyi nan na, kono wasatare tan a baba rayaagima ne.

⁸ Mixi naxan a xa naafuli xun masama riba ra, a xa bannaya gbilenma ne kinikininte ma.

⁹ Mixi naxan tondima a tuli matide seriyε ra,

Ala mu a xa duba suxuma feo.

¹⁰ Mixi naxan tinxintoe ratantanma, a birama a yete kan xa gantanyi nan kui, tinxintoe tan fa ke fanyi soto.

¹¹ Banna mixi joxo a ma a xa lonni gbo, kono setare xaxilima noma ne na kanyi ra.

¹² Tinxintoe xun na rakeli, pama jexinma ne, kono tinxintare xun na rakeli, pama a noxunma ne.

¹³ Mixi naxan a xa yunubie noxunma, a xa fe mu sooneyama, kono mixi naxan a tima a xa yunubie ra, a gbilen e foxo ra, Ala kinikinima a ma.

¹⁴ Seewe na mixi be naxan gaaxuma Ala ya ra, kono boje xoxoe kanyi luma toore nan kui.

¹⁵ Mixi jaaxi naxan pama setare yamarima, a luxi ne alo yete magaaxuxi nun wulai sube xaaje.

¹⁶ Mange xaxilitare mixi tooroma ne, kono mange naxan naafuli tinxintare xonma, na simaya xonkuye soto ne.

¹⁷ Mixi naxan a kolon a boje kui a faxe tixi,

na luma a gi ra ne han aligiyama.

Mixi yo naxa na kanyi mali.

¹⁸ Mixi naxan jere ma tinxinyi ra, na kisima ne, kono filankafui tan birama ne kerenyi ra.

¹⁹ Mixi naxan a xa boxi rawalima, na baloe soto ne,

kono naxan birama fe fufafu foxo ra, na setareja nan soto.

²⁰ Mixi dugutegexi barake soto ne, kono naxan gbatama bannaya ra, a jaxankatama ne.

²¹ A mu lan mixi xa mixi rafisa a boore be,

kono mixi nde fe jaaxi rabama taami xuntunyi xa fe ra.

²² Milante gbatama bannaya ra, kono a mu a kolon a toore nan tun soto.

²³ Mixi naxan marasi xoxoe fima mixi nde ma,

na hinne nan soto dangife mixi ra naxan luma woyen joxunme gbansan fala ra mixie be.

²⁴ Mixi naxan a baba nun a nga mupama, a fa a fala «A mu jaaxu,» na bara findi kasarati ra.

²⁵ Mixi naxan milama harige ma, na findima geresoe nan na, kono naxan bara a yete taxu Alatala ra, na jan bara heeri gbegebe soto.

²⁶ Mixi naxan laxi a yete kan xaxili ra, na bara findi xaxilitare ra, kono mixi naxan jere ma xaxili fanyi ra, na kanyi kisima ne.

²⁷ Mixi naxan setare kima, na mu tooroma, kono naxan setare kumama, na danke nan soto.

²⁸ Mixi jaaxie xun na rakeli, pama a noxunma ne, kono mixi jaaxie na halaki, tinxintoe tan xun nakelima ne.

29

Marakoxi tide

¹ Mixi naxan tondima marakoxi ra, na kanyi jaxankatama ne kerenyi ra.

² Tinxintoe na senbe soto, pama seewama ne,

kɔnɔ tinxintare na findi mange ra, pama
tɔɔrɔma nɛ.

³ Lɔnni rafan mixi naxan ma, na a baba
raseɛwama nɛ,
kɔnɔ naxan birama langoɛpa fɔxɔ ra, na
ganma nɛ a harige ra.

⁴ Mange bɔxi rasabatima tinxinyi nan na,
kɔnɔ mange naxan kɔbiri fenma a yete bɛ,
na bɔxi xun nakanama nɛ.

⁵ Mixi naxan a boore tamixiyama,
a na yeɛ italafe a boore nan bɛ.

⁶ Mixi jaaxi xa yunubi findixi gantanyi
nan na a bɛ,
kɔnɔ tinxintɔɛ xun nakelima nɛ sɛɛwe
kui.

⁷ Tinxintɔɛ katama nɛ tinxinyi xa raba
setaree bɛ,
kɔnɔ mixi jaaxi mu mɛɛnima setaree ma
fefe ma.

⁸ Mixi mayelee a niyama nɛ taakae xa
xɔnɔ,
kɔnɔ xaxilimae tan pama bɔɛ ragoroma
nɛ.

⁹ Xa kiiti lu xaxilima nun xaxilitare tagi,
na xaxilitare sɔnxɔɛ ratema nɛ tun,
bɔɛsa xa kana.

¹⁰ Faxetie tinxintɔɛ xɔnma,
kɔnɔ mixi tinxinxie e boore makantama
nɛ.

¹¹ Xaxilitare bɔɛ xa te mafura,
kɔnɔ xaxilima tan a yete suxuma nɛ.

¹² Mange na bira wule fɔxɔ ra, a xa mixi
birin findima nɛ mixi jaaxie ra.

¹³ Fe keren na setare nun mixi kobi tagi:
Alatala nan e birin daa.

¹⁴ Mange naxan setare makiitima nɔndi
ra,
na xa kibanyi mabanbanma nɛ abadan.

¹⁵ Di xurufe luxusinyi ra, na a niyama nɛ
a xaxili sɔtɔ,
kɔnɔ di lufe a yete yi ra, na findima yaagi
nan na a nga bɛ.

¹⁶ Mixi jaaxie na sɛnbɛ sɔtɔ, yunubie
gboma nɛ,
kɔnɔ tinxintɔɛɛ fama nɛ e xunnagore
tode.

¹⁷ I xa di matinxin alako i xa lu bɔɛsa
kui, a jɛrɛ ki xa i raseɛwa.

¹⁸ Xa pama mu Ala xa fe toma,
e birama e yete waxɔnfe nan tun fɔxɔ ra.
Sɛɛwe na mixi bɛ naxan Ala xa seriye
rabatuma.

¹⁹ Wɔyɛnyi xa mu konyi matinxinma.
Hali a na mɛ, a mu a rabatuma.

²⁰ Xaxilitare fisa mixi bɛ,
naxan jɛngi mu sama a xa wɔyɛnyi xɔn
ma.

²¹ Konyi naxan kanyi bara a kana kabi a
dimɛdi tɛmɛi,
na findima tɔɔrɛ nan na a kanyi bɛ.

²² Bɔɛtɛ nan gere raminema, a findi
yunubie ra.

²³ Yetɛ igboɛna mixi rayaagima nɛ,
kɔnɔ yetɛ magore mixi xun nakelima nɛ.

²⁴ Mixi naxan kafuma muɛti ma, na bara
a yetɛ gan.

A a kolon danke na seede tinxintare bɛ,
kɔnɔ a nɔndi nɔxunma nɛ.

²⁵ Gaaxufe mixi ya ra, na findima gan-
tanyi nan na,
kɔnɔ naxan a yetɛ taxuma Alatala ra, a
kisima nɛ.

²⁶ Mixi gbeɛbe mange xa hinne fenma,
kɔnɔ Alatala nan mixi birin makiitima
nɔndi ra.

²⁷ Mixi jaaxie rapaaxu tinxintɔɛɛ ma,
tinxintɔɛɛ rapaaxu mixi jaaxie ma.

30

Aguru xa masenyi

¹ Yake xa di Aguru xa masenyi nan ya a
naxan masenxi Itiyeli nun Ukala bɛ:

² N ma lɔnni mu gbo alɔ booree,
n mu gɛxi fahaamui gbeɛbe sɔtɔde.

³ N mu findixi lɔnnila ra,
n mu lɔnni sɔtɔxi Ala xa Seniyentɔɛɛ xa
fe ra.

⁴ Nde texti koore, a man naxa goro?
Nde foye malanxi a bɛlexɛɛ kui?

Nde ye ragataxi a xa sosee kui?
Nde dunija naaninyie saxi?

A xili di? A xa di xili di?
I na kolon?

5 Ala xa masenyi birin findixi nɔndi nan na,
a findi kantari ra mixi be naxan lama a ra.

6 I naxa se sa na masenyi xun ma,
alako Ala naxa i suxu, a fa i xa wule to.

7 N wama fe firin maxorinfe i ma beenun n xa faxa.

I naxa tondi.

8 Madaxupa nun wule makuya n na.

I naxa n findi setare ra, i naxa n findi banna ra.

Baloe gbansan fi n ma, naxan n wasama.

9 Xa n sa se gbegbe soto,
n gaaxuma ne n naxa neemu i ma,
n fa a fala, «Nde na Alatala ra?»

Xa n sa lu setarepa fan kui,
n gaaxuma ne n naxa mure ti,
n fa i tan n Marigi Ala xili kana.

10 I naxa konyi xili kana a kanyi be,
alako a naxa i danka, na haake lu i ma.

11 Mixi ndee e baba dankama, e e nga finsiriwali.

12 Mixi ndee e yete findima seniyentore ra,
konɔ e mu noma seniyentarepa bade e ma.

13 Mixi ndee e yete itema,
e a manoxun e dangi mixi birin na.

14 Mixi ndee na naxee luxi alo sube xaape
naxee wama setaree faxafe, e xa e ba duniya.

15 Di firin na nisi be naxee a falama,
«N ki, n ki.»

Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee mu wasama, naxee mu a falama,
«Na lan.»

16 E tan nan ya: aligiyama, gine dibar-
itare,
gbengberenyi, nun te.
Nee sese mu a falama, «Na lan.»

17 Mixi naxan yoma a baba ma,
naxan mu a nga xui rabatuma,
xaaxae kelima ne gulunba yire e a yae sakun,
sege yore fa a donde.

18 Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,

n mu naxee fahaamuma e xa tilinyi xa fe ra.

19 E tan nan ya: Sege xa kira koore ma,
boximase xa kira fanye fari,
kunkui xa kira baa ma,
xeme xa kira ginemedi xonyi.

20 Gine yenela xa wali nan ya:
A na ge a degede, a a de raxa, a fa a fala,
«N mu fe paaxi yo rabaxi.»

21 Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee mu noma lude duniya fari.

22 E tan nan ya: Konyi findife mange ra,
xaxilitare findife banna ra,

23 gine maxanutare doxo fe xeme taa,
konyi gine naxan findife a kanyi ke tongoe ra.

24 Sube naani na naxee xurun duniya
subee birin be,
konɔ e xa lonni dangi a birin na.

25 E tan nan ya: Dondoli naxan senbe mu gbo,

konɔ e baloe fenma a fen waxati.

26 Yere maniyee nde naxan senbe mu gbo,
konɔ a yili gema geme longori yigiya sotode.

27 Mange mu na katoe be,
konɔ e e jere ma xunlande ki ma.

28 Kasa naxan noma tongode belexe ra,
konɔ a toma mange xa banxi kui.

29 Se saxan na na, xa na mu a ra, se naani,
naxee jere ki tofan.

30 E tan nan ya: Yete naxan senbe gbo, a
suusa sube birin be,

31 konkore naxan jere ma a xun nakelixa ra,
si kontonyi, nun mange, soorie na naxan foxo ra.

32 Xa i bara i yete igbo xaxilitarepa kui,
xa i bara wa fe paaxi nde rabafe,
i xa gbilen na foxo ra,

33 barima xipe na bonbo, a binyama ne,
joe na din, wuli minima ne,
xone xun na masa, a findima ne gere ra.

31

Mange Lemuweli xa marasi

1 Mange Lemuweli xa masenyi nan ya a nga naxan fi a ma marasi ra:

² N ma di, i tuli mati n na,
 n ma di fanyi, n naxan barixi,
 n naxan soto Ala saabui ra.
³ I naxa i senbe fi gine jaaxie ma,
 naxee fata mangsee ralode.
 I naxa bira na gine mooli foxo ra.
⁴ Mange Lemuweli, a mu lanma mangsee
 xa weni min.
 Beere xoli mu lanma a xa mange suxu,
⁵ xa na mu a ra e neemuma ne e yete xa
 seriye ma,
 e fa tooromixi yanfa.
⁶ Na minse mooli xa so mixie nan yi,
 naxee na saya kira xon ma,
 alako e xa neemu e xa fe xoroxoe birin
 ma.
⁷ Naxan weni minxi a neemuma ne a xa
 setareja ma,
 a mu ratuma a xa toore ma sonon.
⁸ I xa detare xunmafala,
 i xa misikiine mali.
⁹ I xui ramini, kiiti sa nondi ra.
 I xa tooromixi nun setare xunmafala.

Gine fanyi

¹⁰ Nde noma gine fanyi sotide?
 A tide gbo diyaman be.
¹¹ A xa mori laxi a ra,
 a findixi harige fanyi nan na a be temui
 birin.
¹² A fe fanyi rabama a xa mori be,
 a mu fe jaaxi yo rabama a ra a xa
 duniyeigiri kui.
¹³ A yexee xabe nun gese fute fenma,
 a nee rafalama sosee ra.
 Na wali rafan a ma.
¹⁴ A luma alo yule xa kunkui,
 a sa baloe fenma yire makuye a fa a ra.
¹⁵ A kurunma ne alako a xa kuri so a xa
 denbaya be,
 a man wali so a xa walike ginee yi ra.
¹⁶ A boxi matoma ne, a fa na sara.
 A geeni naxan sotoma a na sarama sansi
 nan na, a a si.
¹⁷ A tun nabexi, a walima senbe ra.
¹⁸ A a kolon a xa wali sooneyama ne.
 A lanpui radexema ne, a wali koe fan na.
¹⁹ A yexee xabe findima ne gese ra,
 a gese findima sosee ra.
²⁰ A setare kima, a misikiine malima.
²¹ A mu gaaxuma jeme ya ra,
 barima a xinbeli donma fanyie yailanxi a
 xa denbaya be.
²² A sade dugi yailanma,
 a dugi tofanyi degema a yete be.
²³ Taa kuntigi nan a xa mori ra,
 a doxoxi forie ya ma.
²⁴ A sosee degema, a e mati.
 A beletie fan yailanma,
 yulsee nee wafuma a ma.
²⁵ A senbe gbo, mixie a binyama.
 A mu gaaxuma fefe ma.
²⁶ A lonni masenma mixie be,
 a man e xaran a fanyi ra.
²⁷ A a jengi sama a xa denbaya xon ma,
 a mu walitareja kolon.
²⁸ A xa die a matoxoma,
 a xa mori a tantuma yi woyenyi ra:
²⁹ «Gine fanyie na na de,
 konso i maniyee mu na e ya ma.»
³⁰ Fate xa tofanyi mixi madaxuma ne, a
 mu buma.
 Tantui na gine nan be naxan gaaxuma
 Alatala ya ra.
³¹ Wo xa na gine xa wali fanyi sare fi a
 ma,
 wo xa na gine mooli matoxo taa kui.

Kawandila xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani yi kitaabui nan seɓɓeɓi a xa bannaya, a xa nɔɓe, nun a xa lonni belebele nan xa fe ra. Na birin findixi masenyi hagige nan na a be Alatala xa maragiri kui. A naxa a fahaamu na birin findixi «fe fufafu» nan na. Birafe na fe mooli foxo ra, na luxi alo mixi «naxan birama foye foxo ra.» Foye na na, kono a sigama ne, a mu buma. A suxufe mu sooneyama. A na na ki ne won ma dunijeigiri kui.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo barima to mixie mu taganma birade fe wuyaxi foxo ra naxan mu findixi Alatala xa seriye ra. E birin katama ne naafuli soode. E lonni fenma alako na tan fan xa findi kobiri ra. Na kira xon ma e fe mooli birin nabama naxee noma rafande e fate ma. Na jere ki kui adamadi luma yunubi raba ra.

Alatala naxan masenma won be Annabi Sulemani saabui ra a findixi yi nan na: A lanma adamadi xa bira Alatala xa seriye foxo ra yi dunija bende fupi fari. Ala dunija naxan daaxi a fan adama be, kono a mu lanma a xa findi a xa ala ra. Alatala jalexinyi fima mixi ma, kono a wama ne e xa a kolon a tan nan findixi e Marigi ra. A lanma adama xa dunija igiri, a ya tixi Ala nan na. A xa a kolon dunija see mu buma, e luxi ne alo «foye» naxan loema yen.

Yi kitaabui a masenma ne won be a lanma won Marigi xa findi Alatala Daali Mange nan na, a naxa findi daali se nde ra. Ala xa won mali na kolonfe ra won boje kui. Amina.

Kawandila xa Kitaabui

Dunija fu na a ra!

1 Dawuda xa di Darisalamu mange xa kawandi nan ya:

2 Dunija findixi fe fufafu nan na.

Dunija fee tide yo mu na,

na birin findixi fuyan nan na.

N tan kawandila xa masenyi nan nan ki.

3 Adamadi geeni mundun sooma a xa wali ma soge bun ma?

4 Ndee faxama, ndee barima, dunija fan na keja keren loxo birin.

5 Soge tema, a goroma, a man gbilen a texi dennaxe.

6 Foye fan minima, a sigama yirefanyi ma, a a mafindima koola ma.

A na ge mafindide, a man gbilen a kelide.

7 Xure birin xun tixi baa nan na, kono baa mu rafema.

Xuree kelima dennaxe, e man gbilenma menni ne.

8 Fe birin jereama, a mu taganma, a mu masarama.

Adama ya mu wasama fe matode, a tuli fan mu lugama fe ramede.

9 Naxan bara dangi nu,

na nan man gbilenma a ra.

Naxan bara raba nu, na nan man nabama.

Fe neene mu rabama dunija ma naxan jondon mu nu raba.

10 Fe neene yo mu na naxan a niyama mixi xa a fala,

«Yi mato, fe neene na a ra!»

N xa a fala wo be, na fe mooli jan nu na beenun won tan xa bari.

11 Nama mu ratuma fe dangixi ma,

fe naxan sa fama rabade, jama neemuma ne na fan na.

12 N tan Kawandila, n bara findi mange ra Isirayila boxi ma Darisalamu.

13 N nate tongoxi ne, fe naxee birin nabafe yi dunija ma, n xa e mato a fanyi ra.

Na kui n a to ne a Ala kote xoxoxe nan saxi adamadie fari.

14 N bara wali birin mato naxan nabama yi dunija ma. Fufafu na a birin na!

Birafe na wali foxo ra, a luxi ne alo mixi na birafe foye nan foxo ra.

15 Naxan kuntinxi, na mu noma matinxinde,

naxan luxi, na mu noma kamalide.

16 N naxa a manoxun n yete ma, a n tan bara lonni fen dangi Darisalamu mange birin na, naxee singe fa n tan yara.

N bara lonni nun fe kolonyi gbegbe sooto dunija xa fe ma.

17 N naxa nate tongo n xa xaxilimaya nun xaxilitareja fan mato.

Kono n bara a to na fan luxi alo birafe foye nan foxo ra.

18 Xaxilimaya nun kontofili nan jereama kira keren xon ma.

Fe kolonyi gboma ki naxe, tōore fan gboma na ki ne.

2

Adamadi waxonfe

¹ N a fala ne n yete be, «N xa jalexinyi mato, n xa a kolon naxan fan.» N naxa a to a jalexinyi fan mu buma. ² N naxa n yete maxorin, «Yelefe tun mu findixi fe kamalixi ra. Jalexinyi tide na munse ra?»

³ N naxa nate tongo n ma lonni fenfe kui, n xa jalexinyi fen weni ra. N nu wama a kolonfe munse munafanyi gbo adamadie be e xa dunijeigiri kui.

⁴ N naxa wali xungbe ndee suxu alo banxi tife nun xe safe. ⁵ N naxa yire tofanyie yailan naafuli kanyi e malabuma dennaxe sansi tofanyie ya ma. ⁶ N naxa ye yire ge naxee a niyama ye xa sa n ma sansie ma. ⁷ N naxa konyie sara, naxee bara die soto naxee findixi n gbe ra, e fa lu n xonyi. N naxa xuruse gbegbe soto, dangi Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. ⁸ N naxa gbeti, xema, nun naafuli mooli birin soto. N naxa yelibae soto, a nun gine gali adama waxonfe xa fe ra. ⁹ N naxa findi mixi xungbe ra dangife Darisalamukae birin na naxee nu na beenu n xa bari. N naxa na birin naba lonni fenfe ra.

¹⁰ N naxa n waxonfe mooli birin fen, n mu tondi sese ra naxan nu rafanxi n ma. N ma wali yati nu rafanxi n ma, na nan findixi n ma geeni ra.

¹¹ Konɔ n to n ma wali birin mato, n naxan nabaxi tōore kui, n naxa a to na birin fufafu. A nu luxi ne alo mixi naxan birama foye fɔxo ra a mu sese suxu.

¹² Na temui n naxa n joxo sa xaxilimaya nun xaxilitarepa xon ma. Naxan tima mange ra n joxoe ra, na fama munse rabade?

¹³ N naxa a to xaxilimaya fan dangi xaxilitarepa ra, alo naiyalanyi fan to fanxi dimi be.

¹⁴ Xaxilima se toma a ya ra, xaxilitare tan a jere ma dimi nan kui. Konɔ e firin birin faxama ne.

¹⁵ Na nan a ra n naxa a mapoxun,

xa n tan nun xaxilitare birin faxama ne, n ma xaxilimaya tide fa na munse ra?

N naxa a fala n yete be, «Xaxilimaya fan fe fufafu nan a ra.»

¹⁶ Xaxilima nun xaxilitare xa fe mu ratura mixie ra, e neemuma ne e firin birin ma, e firin birin faxama ne.

¹⁷ Na kui dunijeigiri naxa rapaaxu n ma, barima n bara a kolon n ma wali mu buma. A luxi ne alo mixi naxan birama foye fɔxo ra, e mu a suxu. ¹⁸ N ma wali naxa rapaaxu n ma, barima n bara a kolon fo n xa na birin lu mixi gbete yi ra. ¹⁹ Na mixi findima xaxilima nan na, ka xaxilitare ra? Nde noma na kolonde? Konɔ a tan yati noe sotoma ne n ma wali birin xun ma! Fe fufafu nan na ki. ²⁰ Na kui n naxa nimisa wali birin xa fe ra n naxan naba yi dunipa ma.

²¹ Mixi naxan walixi lonni nun fate ra, a fa na wali lu mixi nde yi ra naxan mu sese raba na wali kui, na findixi fe fufafu nan na naxan xoxoxo ki fanyi ra. ²² Mixi geeni mundun sotoma a xa wali nun a xa kate kui a naxan nabaxi yi dunipa ma? ²³ A xa wali findixi tōore xoxoxoe nan na a be. Hali koe ra a boje mu malabuma. Fe fufafu nan na ki.

²⁴ A lanma mixi xa a dege, a xa a min, a xa a xa wali raba seewe kui. N bara a kolon na birin kelixi Ala nan ma. ²⁵ Mixi mu noma a degede, a fe fanyi kolon xa Ala mu a mali? ²⁶ Mixi naxan nafan Ala ma, Ala a kima xaxili fanyi, fahaamui, nun seewe nan na. Konɔ xaxilitare tan, Ala a niyama ne a xa a harige birin so mixi gbete yi ra naxan nafan Ala ma. Yi fan findixi fe fufafu nan na, alo mixi naxan birama foye fɔxo ra.

3

Temui na fe birin ma

¹ Temui na fe birin ma, fe birin dunipa ma, a xa waxati na na.

² Waxati nde na di barife ma, waxati nde na faxafe ma. Waxati nde na sansi sife ma, waxati nde na sansi xabafe ma.

³ Waxati nde na faxe tife ma, waxati nde na dandan tife ma. Waxati nde na se kanafe ma, waxati nde na se yailanfe ma.

⁴ Waxati nde na wafe ma,
waxati nde na yelefe ma.

Waxati nde na yaye raminife ma,
waxati nde na fare boronfe ma.

⁵ Waxati nde na gɛmɛɛ rayensenfe ma,
waxati nde na gɛmɛɛ malanfe ma.

Waxati nde na sunbu tife ma,
waxati nde na a titareya ma.

⁶ Waxati nde na se fenfe ma,
waxati nde na a lufe ma.
Waxati nde na se ragatafe ma,
waxati nde na a wɔɔɛfe ma.

⁷ Waxati nde na se ibɔɔfe ma,
waxati nde na a dɛgɛfe ma.

Waxati nde na wɔyɛnfe ma,
waxati nde na dundufe ma.

⁸ Waxati nde na xanu tife ma,
waxati nde na xɔn tife ma.

Waxati nde na geresofe ma,
waxati nde na saatafe ma.

⁹ Walikɛ geeni mundun sɔtɔma a xa kate kui? ¹⁰ N bara kote to Ala naxan dɔxɔxi adamadie xun. ¹¹ A bara se birin natofan a waxati ma. A bara a niya adamadi xaxili xa siga abadan fe ma, hali a mu nɔ Ala xa walie kolonde keli a fɔle ma han a rapɔnyi. ¹² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi bɛ, fo a sɛɛwa, a fe fanyi raba a xa dunijɛigiri kui. ¹³ Mixi a dɛgɛfe, a a min, a sɛɛwa a xa wali kui, na nan findixi Ala xa ki ra adamadi bɛ. ¹⁴ N a kolon Ala xa wali birin buma nɛ abadan. Sese mu sama a xun ma, sese mu bama a ra. Ala fe rabama nɛ alako adamadi xa gaaxu a ya ra.

¹⁵ Naxan na na, na pan nu na nu.
Naxan fama rabade, na pan nu na nu.
Adamadi naxan nabaxi, Ala fama nɛ na makiitide.

¹⁶ N bara fe gbɛtɛ fan to yi dunija ma:
Nɔndi mafindima wule ra,
tinxinyi mafindima tinxintareya ra.

¹⁷ N naxa a maɔxun n xaxili kui,
Ala tinxintɔɛ nun tinxintare makiitima nɛ,

barima fe birin a waxati na na.

¹⁸ N man naxa a maɔxun n xaxili kui,
Ala na mixie matofe nɛ, alako e xa a kolon daalise nan lanxi e ma alɔ wulai subee. ¹⁹ E firin birin fama nɛ rapɔnde yire keren, e firin birin faxama nɛ. E firin birin jɛngima ki keren, adama yo sube yo, e birin lan. Fe fufafu na na birin na.

²⁰ E birin sigade keren. E kelixi bendɛ nɛ,

e man gbilenma bendɛ nɛ. ²¹ Nde a kolon xa mixi faxaxi xaxili tema koore nɛ, xa sube faxaxi xaxili goroma bɔxi nɛ?

²² N a kolon fefe mu na naxan fan adamadi bɛ, fo a sɛɛwa a xa wali kui. Na nan findixi Ala xa maragiri ra adamadi bɛ. Nde nɔma a masende a bɛ naxan fama rabade a dangi xanbi?

4

Faxafe nun balofe

¹ N man bara n xaxili rasiga jaxankate birin ma, naxan na rabafe yi dunija ma. Mixi jaxankataxi na wafe, e madunduma yo mu na.

Nɔɛ na mixie bɛ naxee na e jaxankatafe. E madunduma yo mu na.

² N bara a maɔxun, mixi faxaxi nan sɛɛwaxi dangife mixi baloxi ra.

³ Mixi naxan mu barixi sinden,
nee xa hɛeri dangi mixi faxaxi nun mixi baloxi ra,

barima e mu jaxankate kolon naxan na rabafe yi dunija ma.

⁴ N bara a to, mixi walima e xunnakeli fenma mile kui. Yi fan findixi fe fufafu nan na, alɔ birafe foye fɔxɔ ra.

⁵ Xaxilitare a bɛɛxɛɛ findigilixi a ma, a mu walima,
han a xun nakana.

⁶ Bɔɔɛsa dondoronti fisa kate gbege bɛ.
Na kate luxi nɛ alɔ mixi naxan birama foye fɔxɔ ra.

⁷ N bara fe fufafu gbɛtɛ fan to yi dunija ma.

⁸ Xɛmɛ nde nu na naxan nu na a kerenyi ma,

mixi yo mu nu na a bɛ.

A nu walima tɛmɛi birin, kɔnɔ a mu wasa a xa naafuli ra.

A naxa a yetɛ maxɔrin,

«N na walife tɔɔɛɛ kui nde bɛ?»

Yi mɔɔli fan findixi fe fufafu nan na.

⁹ Mixi firin malanxi sɔɔnɛya dangife mixi ra naxan luma a keren.

Na firinyie xa wali dangi na mixi kerenyi gbe ra.

¹⁰ Xa a sa li keren bira, a boore a rakelima nɛ.

Kɔnɔ mixi naxan birama, a malima mu na,

na tɔɔɔma nɛ a jaaxi ra.

11 Na maniyaxi mixi firin nan na, naxee saxi e boore fe ma xinbeli temui, e nu wuyenyi soto e boore saabui ra. Kɔnɔ mixi naxan na a kerenyi ma, na xinbeli bama di?

12 Mixi jaaxi nɔma ne mixi keren na, kɔnɔ mixi firin tan tima ne a kanke. Luuti xori saxan malanxi mu bolonma mafuren.

13 Misikiine xa di naxan xaxili fan, a senbe gbo mange be naxan mu fata marasi fanyi nun a jaaxi tagi rasade.

14 Na mixi mooli nɔma minide geeli kui, a findi mange ra. A barixi setarepa nan kui, a fa mangeya soto. 15 Dunija mixi birin saxanyi nan nabama, i na dangi mixi gbete fa ti i joxoe ra. 16 Mixi wuyaxi dangixi ne beenun na kanyi xa bari. Mixi naxee fama a xanbi ra, a xa fe mu fama rafande e ma. Na fan findixi fe fufafu nan na, alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

17 I na siga salide Ala xa banxi, i xa i yete mato a fanyi ra. I na siga, i xa i tuli mati masenyi ra naxan tima naa. Na tide gbo dangife serexe bafe ra naxan nabama xaxilitarepa kui, barima xaxilitaree mu a kolon, a e na fe kobi nan xun ma na ki.

5

Laayidi tongofe Ala be

1 I naxa gbata i de rabide woyenyi xili ma, i naxa gbata laayidi tongode Ala be, barima Ala tan na koore ne, kɔnɔ i tan na boxi nan ma.

Awa, i xa woyenyi naxa wuya.

2 Alo xiye to kelima mapoxunyi gbegbe ma,

xaxilitarepa fan kelima de wuya nan ma.

3 Xa i bara laayidi tongo Ala be, i naxa dugundi a rakamalide. Xaxilitarepa mu rafan Ala ma. A lanma i xa i xa laayidi rakamali. 4 Laayidi tongotarepa fisa laayidi rakamalitarepa be. 5 I naxa tin i xa woyenyi xa findi yunubi ra. I naxa a fala Ala xa xera be, «N mu nu wama laayidi yati tongofe.» Na fe mooli Ala raxonoma ne, a a niya i xa wali xun xa rakana. 6 Xiye wuyaxi safe nun woyenyi tife findixi fe fufafu nan na. Na kui a lanma i xa gaaxu Ala ya ra.

7 I naxa terenna xa a sa li i mixie toma taa kui naxee fuma misikiinee ma,

e seriye kana, e kiiti jaaxi sa tinxintoe ma. Mange a boore mange nan malima, han a mangeya xungbe soto. 8 E birin geenima xe samae nan saabui ra, hali mange xungbe.

9 Kobiri rafan mixi naxan ma, a mu wasama.

Bannaya rafan naxan ma, a naafuli mu a ralima.

Fe fufafu nan na ki.

10 Harige gboma ki naxe, a donmae fan gboma na ki ne.

Na kui munafanyi mundun na harige kanyi be,

ba a ya tife ra a harige ra?

11 Walike luga ba, a mu luga ba, a xixoli fanyi rabama ne.

Kɔnɔ banna xa naafuli a niyama ne a mu xixoli fanyi raba.

12 N fe magaaxuxi nde rakoxixi yi dunija ma:

Kankanfe bannaya ma han a banna tooro,

13 xa na mu a ra, bannaya loefe toore nde saabui ra,

a fa li banna xa di mu ke soto.

14 Adamadi mini ki naxe a nga tege,

a man gbilenma bende a mageli ra na ki ne.

A mu sese xaninma a xun ma a naxan soto a xa wali kui.

15 Yi fe xoxoxo.

Adamadi fa ki naxe yi dunija ma,

a man sigama na ki ne.

A xa kate findixi fe fufafu nan na.

16 A dunija igirima dimi nan kui,

kontofili, toore, nun boje mapaaxui kui.

17 Na kui n naxa a fahaamu a fan adama be xa a a dege, a a min, a seewa a xa wali ra, a naxan nabama dunija ma a xa simaya kui, Ala naxan nagirixi a ma na nan findixi a xa geeni ra. 18 Xa Ala a ragiri mixi ma a xa harige soto, a fa seewa na ra han a wasa, na bara findi Ala xa ki nan na.

19 Na kui, a mu kontofilima a xa simaya xa dunke xa fe ra, barima Ala bara a niya a boje xa lu seewe kui tun.

6

Bannaya nun seewe

1 N fe xɔrɔxɔe gbete nan to yi dunija ma: 2 Ala bannaya nun binye ragirixi mixi nde ma han a wasa na birin na, kɔnɔ Ala fa a niya a mu xan a yi, a fa a lu mixi gbete yi ra. Fe fufafu nan na ki naxan xɔrɔxɔ a gbe ra.

3 Hali mixi di keme soto, a naxa simaya xɔn kuye soto, xa a mu noma seewade a harige ra, nama mu fa a ragata gaburi kui a ragata ki ma, diyore naxan baxi a nga furi, na fisa na kanyi be. 4 Na diyore mu findima a ra, a kelima dimi nan kui, a xili yati mu falama. 5 A mu soge xa naiyalanyi toxi, a mu sese kolonxi, kɔnɔ a xa fe fisa na naafuli kanyi be, 6 hali naafuli kanyi fa lu dunija ma je wulu firin seewetarepa kui. E birin mu sigama aligiyama xe?

7 Mixi xa kate birin nabama furi fe nan ma fe ra,

kɔnɔ a mu wasama feo.

8 Munse luma xaxilima yi ra naxan mu na xaxilitare yi ra?

Munse luma misikiine be xa a jere ki fan a boore ya xori?

9 Se toxi fisa manoxunyi be?

Fe fufafu nan na ki naxan luxi alo mixi naxan birafe foye foxo ra.

10 Daalise birin pan bara xili soto, adama naxan nu na, a pan bara kolon. Adama mu noma mixi ra naxan senbe gbo a be.

11 Woyenyi na gbo, fe fufafu fan gboma ne.

A mu mixi yo malima.

12 Nde a kolon fe naxan fan adamadi be a xa dunijeigiri kui, naxan dangima mafuren mafuren alo niini? Nde noma a falade a be fe naxan nabama a faxesanbi?

7

Xaxili fanyi

1 Xili fanyi fan dangi labunde fanyi ra. I faxesanbi fan dangi i bari foxo ra.

2 Sofe kaape banxi fisa sofe xulun banxi be,

barima faxesanbi ragirixi adama birin be.

A lanma mixi baloxi xa ratu na ma.

3 Sunnunyi fisa yebe,

barima mixi boje fanyi sotoma ne sunnunyi kui.

4 Xaxilima a joxo rasigama ne faxesanbi ma, xaxilitare tan na yebe nan tui.

5 Xaxilima xa xurui fisa xaxilitare xa matoxo be.

6 Xaxilitare xa yebe luxi ne alo bolee naxee mabulama tunde bun ma. Fe fufafu nan na ki.

7 Kobiri tinxintare a niyama ne xaxilima xa findi xaxilitare ra, ye foxo a boje mafindima ne.

8 Fe ranonyi fisa a foje be.

Mixi sabarixi fisa yebe igboe be.

9 I boje naxa gbata tede, barima xaxilitaree boje nan tema.

10 I naxa lu a fala ra, «Singe dangi yakosi ra.»

Xaxilimaya woyenyi mu na na ra.

11 Xaxilimaya luxi ne alo ke, a munafanyi na dunija mixi birin be.

12 Xaxilimaya findixi mixi xa kantari nan na,

kobiri fan findixi mixi xa kantari nan na, kɔnɔ xaxilimaya nan fisa, barima a xaxilima rakisima.

13 Ala xa wali mato.

A naxan madalin, nde noma na matinxinde?

14 I xa seewa heeri temui.

Toore temui na a li, i xa ratu a ma, a Ala nan na firinyi birin daaxi.

Na kui adamadi mu noma a xa tina kolonde.

15 N ma simaya fufafu kui, n a toxi ne tinxintoe nde faxesanbi simaya dunke kui hali a to tinxini, tinxintare nde bu dunija hali a to mu tinxin.

16 I naxa i yebe findi tinxintoe ra, i naxa i yebe findi lonnila ra, xa na mu a ra i i yebe kanama ne.

17 I naxa findi tinxintare ra, xa na mu a ra i faxesanbi ne beenu i xa waxati xa a li.

18 A lanma i xa i joxo sa na marasi firinyi xon ma.

Ala xa yaragaaxui xa fe sooneyama ne na birin kui.

19 Xaxilima xa xaxilimaya a senbe gboma ne dangi taa mange fu ra.

²⁰ Tinxintɔɛ mu na yi dunija ma,
naxan fe fanyi tun nabama, a mu yunubi
yo raba.

²¹ I naxa i tuli mati mixi xa wɔyenyi birin
na,
xa na mu a ra i fama i xa konyi xui mɛde
a i dankama,

²² alɔ i tan yati bara a raba sanya wuyaxi
mixie ra.

²³ N na birin igbexi nɛ xaxilimaya ra.
N naxa a fala, «N xa findi xaxilima ra,»
kɔnɔ n mu nɔ.

²⁴ Xaxilimaya tan tilin, a makuya won na,
nde nɔma a fahaamude?

²⁵ Na kui n naxa kata na kolonde,
n xa so xaxilimaya kui, n xa fahaamui
sɔtɔ,

n xa a kolon tinxintareya findixi xaxil-
itarepa nan na,
xaxilitarepa fan findixi daxupa nan na.

²⁶ N bara fe nde to naxan xɔnɔ dangi faxe
ra.

Gine na a ra naxan findixi yeɛ ra,
naxan bɔpɛ findixi gantanyi ra,
naxan beɛxɛɛ luxi alɔ luuti balanxi.
Mixi naxan nafan Ala ma,
a kelima nɛ na gine xun ma,
kɔnɔ na gine yunubitɔɛ nan masɔtɔma.

²⁷ N tan kawandila yi nan to n ma fe
matoxi birin kui:

²⁸ N naxa xɛmɛ tinxinxi keren to xɛmɛ
wulu ya ma,

n naxa a fen han,
kɔnɔ n mu gine yo to pama ya ma naxan
tinxin.

²⁹ N yi nan gbansan to kɔrɛ:
Ala adamadiɛ daaxi nɛ e tinxinxi,
kɔnɔ e tan naxa e yetɛ madaxu.

8

Xaxilimaya nun mangɛya

¹ Xaxilima maniye mu na.
Nde fata fe tilinxi fatanfaside?
Xaxilima yatagi nɔrɔma a xa xaxilimaya
saabui nan na,
a lahalɛ masarama nɛ.

² N xa a fala wo bɛ, a lanma wo xa
mangɛ xa yaamari rabatu, barima wo
bara wo rakali Ala ya xɔri. ³ I naxa gbata
kelide mangɛ ya xɔri. I naxa ti fefe xanbi
ra naxan mu fan. Mangɛ a waxɔnfe nan

nabama. ⁴ A lu ki yo ki, nɔɛ na mangɛ nan
yi. Nde nɔma a matandide?

⁵ Mixi naxan mangɛ xa yamari rabatuma,
fe jaaxi yo mu a sɔtɔma.

Xaxilima a pɛrɛ ki nun pɛrɛ waxati kolon.

⁶ Fe birin lanma a xa raba a waxati nun a
kɛpa ma,

hali na fa findima fe xɔrɔxɔɛ ra mixi bɛ.

⁷ Mixi to mu a kolon fe naxee fama
rabade,

nde nɔma nee tagi rabade a bɛ?

⁸ Mixi yo mu nɔma a pɛngi yamaride,
mixi yo mu nɔma a faxes lɔxɔɛ sugandide.
Mixi mu nɔma kelide gere xun ma,
tinxintareya mu fe kobi rabae bɛpinma.

⁹ N bara yi birin rakɔrɔsi dunija ma. N
naxa mixi to a na a boore yamarife, a fa
a yetɛ tɔɔrɔ na kui. ¹⁰ N naxa mixi jaaxie
to naxee ragatama binyɛ kui, mixie nu
naxee matɔxɔma hɔrɔmɔlingira yire taa
kui. Fe fufafu nan na ki.

¹¹ Xa fe kobi rabae mu jaaxankatɛ sɔtɔ
a temui, pama fan fama nɛ birade e
waxɔnfe jaaxie fɔxɔ ra. ¹² N a kolon hali
fe kobi rabae gbilen fe jaaxi rabafe ra
han sanmaya kɛmɛ, sɔɔneya tan nabama
nɛ mixi bɛ naxan gaaxuma Ala ya ra,
naxan luma a batu ra. ¹³ Kɔnɔ fe mu
sɔɔneyama mixi jaaxie bɛ naxee mu
gaaxuma Ala ya ra, e xa simaya xɔn mu
kuyama alɔ mixi niini.

¹⁴ Fe fufafu gbɛtɛ na na yi dunija ma:
Fe xɔrɔxɔɛ naxan lan a xa dɔxɔ mixi
jaaxi ma, na nan dɔxɔma tinxintɔɛ ma.
Fe fanyi naxan lan a xa raba tinxintɔɛ bɛ,
na nan nabama mixi jaaxi bɛ. N xa a fala
wo bɛ, na fe mɔoli findixi fe fufafu nan
na. ¹⁵ Na kui a lanma adama xa sɛɛwa
a xa dunijeigiri kui. Fe yo mu na naxan
fisa yi bɛ: Mixi lanma e xa e dege, e xa e
min, e xa sɛɛwa. Na ki a sɛɛwama nɛ a
xa wali ra a xa dunijeigiri kui, Ala naxan
fixi a ma dunija bendɛ fupɛ fari.

¹⁶ N to nate tongo n xa fahaamui sɔtɔ
adamadi xa wali xa fe ra, a naxan nabama
kɔɛ nun yanyi, ¹⁷ n naxa Ala xa wali mato.
Mixi yo mu nɔma sode fe birin kui naxan
nabama dunija ma. Hali a kata han, a
mu a kolonma feo. Hali xaxilima naxan a
falama a bara ge na kolonde, a mu nɔma
na kolonde yati yati.

9

Adamadi mu yare kolon

¹ N to n marɔxun na fe birin ma, n a toxi ne tinxintɔɛɛ, xaxilimae, nun e xa kate birin kelima Ala nan ma. Adamadi mu a kolon a fama naxan lide a yara, xanunteya xa na mu a ra xɔnnanteya. Na birin na Ala nan yi. ² Adamadi birin sigama ne aligiyama. Tinxintɔɛ ba, tinxintare ba, seniyeɛntɔɛ ba, seniyeɛntare ba, sereɛɛba ba, sereɛɛbatare ba.

Mixi fanyi ba, mixi jaaxi ba e birin sigama ne aligiyama. Mixi naxan laayidi tongoma ba, mixi naxan mu suusama na tongode ba, e birin sigama ne aligiyama.

³ Fe xɔrɔxɔɛ nan yi ki fe birin ya ma dunija ma: maraɔn ki keren nan na nee birin be. Adamadie boɛ rafexi fe jaaxi nan na, e walima xaxilitareɓa nan na e xa dunijeigiri kui. Na dangi xanbi, e faxamixie lima ne aligiyama. ⁴ Mixi baloxi gbansan noma a xaxili tide fe nde ma. Bare jipe fisa yeɛɛ faxaxi be.

⁵ Naxee baloxi, nee a kolon a e faxama ne, koɔ mixi faxaxie tan mu fefe kolon. Sare fi yo mu na e be soɔnɔn, e xa fe yati bara neemu mixie ra.

⁶ E xa xanunteya, e xa xɔnnanteya, e waxɔnfe, nee birin bara jɔn. E tan gbe yo mu na yi dunija fee tan ya ma soɔnɔn.

⁷ Siga, i i dege seɛwe kui, i i xa weni min boɛ fanyi kui. Ala wama na nan xɔn i be.

⁸ I xa sose fiixe ragoro i ma, i xa labunde fanyi sa i fate ma. ⁹ I xa dunija igiri seɛwe kui wo nun i xanuntenyi gine. Ala bara yi simaya nan fi i ma. Hali a to dangima alo foye, hali a xɔrɔxɔ, Ala xa maragiri na a ra i be. ¹⁰ I noma wali naxan na, i xa na raba i senbe birin na, barima i naxan nabama dunija ma, alo walife, fe matofe, fe fahaamufe, nun fe kolonfe, na sese mu na aligiyama i sigafe dennaxe.

¹¹ N man bara fe gbete to yi dunija ma: Naxan xulun dangi a boore ra, a mu gbata geenima temui birin xe, naxan senbe gbo dangi a boore ra, a mu gere geenima temui birin xe, naxan xaxili fan a boore be, a mu donse sotoma temui birin xe,

naxan ma lonni dangi a boore ra, a mu naafuli sotoma temui birin xe, naxan xa fahaamui gbo a boore be, a mu hinne sotoma temui birin xe.

Ala xa maragiri tan fe birin nabama a waxati ne.

¹² Mixi yo mu a kolon fe fama a lide temui naxe:

Yeɛɛ suxuma ne yeɛɛ xɔrɔxɔɛ kui, xɔni suxuma ne gantanyi ra.

Na ki fe xɔrɔxɔɛ adamadi terennama ne kerenyi ra.

¹³ N man bara yi xaxilimaya misaali to dunija ma naxan tide gbo. ¹⁴ Taa xuri nde nu na, mixi mu nu gbo dennaxe. Mange senbema nde naxa na taa gere, a fa tede yailan na taa tete bunyi. ¹⁵ Na taaka nde nu na, naxan findixi setare xaxilima ra. A naxa na taa rakisi a xa xaxilimaya saabui ra, koɔ na dangi xanbi mixi yo mu ratu a xa fe ma. ¹⁶ Na kui n naxe, Xaxilimaya fisa jalamaya be, koɔ setare xa xaxilimaya maberema ne, mixi mu a xa masenyi suxuma.

¹⁷ Xaxilima xa masenyi raxaraxi ramefe, na fisa mange xa soɔxɔɛ rate be xaxilitaree tagi.

¹⁸ Xaxilimaya fisa geresosee be, koɔ yunubitɔɛ keren gbansan noma fe fanyi gbegbe xun nakanade.

10

Taali wɔyenyi

¹ Tugitugi na faxes labunde xun ma, labunde xiri kanama ne. Xaxilitareɓa nan xui mema dangife xaxilimaya xui ra.

² Xaxilima boɛ matinse, xaxilitare boɛ jaaxu.

³ Xaxilitare a xa xaxilitareɓa masenma ne birin be a xa jere kui.

⁴ Xa i xa mange xɔnɔ i ma, i naxa keli i xa wali xun ma, i xa sabari fe xɔrɔxɔɛ rabɔrɔxɔma.

⁵ N fe xɔrɔxɔɛ nde fan toxi yi dunija ma naxan kelixi mange ma:

⁶ A noɛ fima ne xaxilitare nde ma, banna nde tan mu noɛ yo soto.

7 N bara konyi nde to a soe ragima,
mange nde fa a jere a sanyi ra.

8 Yili ge noma birade a xa yili gexi kui,
mixi naxan yale tima tete ma, boximase
noma na fan xinde.

9 Mixi naxan game masolima, a noma a
maxonde game ra.

Mixi naxan yege booma, a noma a
maxonde yege ra.

10 Xa beera kole torixi, a mu ralugan, na
a niyama ne wali xa xoxo.

Xaxilimaya xunnakeli fima mixi ma na ki
ne.

11 Xa boximase mixi xin beenun boximase
suxuma xa a suxu,
mixi naxan boximase suxuma, a mu geen-
ima.

12 Hinne gbegbe na xaxilima xa masenyi
kui,
kono xaxilitare tan xa woyenyi a yete
bonoma ne.

13 A xa masenyi foloma lonnitarepa ra,
a rajon daxupa ra.

14 Xaxilitare xa woyenyi wuya.

Adamadi mu a kolon fe naxan fama fade.
Nde a rakolonma fe ra naxan fama a lide?

15 Xaxilitare a yete rataganma,
hali taa kira, a mu a kolon.

16 Naxankate na taa be naxan xa mange
findixi fonike yore ra,
naxan xa kuntigie kurunma xulunyi tife
ra.

17 Nelexinyi na taa be naxan xa mange
fatanxi mange bonsore ra,
naxan xa kuntigie e degema a waxati ma
senbe sotofe ra, e mu siisi.

18 Xa banxi kanyi tunnaxono, banxi xunyi
birama ne,
xa a mu a findi tunnabexi ra, a xa banxi
fama ne minide.

19 Mixi donse rafalama ne alako a xa
jalexin,
a weni minma ne alako a xa seewa,
a kobiri sotoma ne alako a hayi birin xa
fan.

20 I naxa mange danka hali i xa
majoxunyi kui,
i naxa banna danka hali i xa konkoe kui,
barima xoni nde i xui xaninma ne, a na
fala mixi nde be.

11

Wakilife

1 Taali ndee nan yi ki:

Xa i taami woli ye ma,
i fama ne a masotode loxoe nde.

2 I xa i xa sotose taxu mixi solofere ra,
xa na mu a ra, mixi solomasaxan,
barima i mu a kolon jaxankate naxan
fama dunija lide.

3 Xa nuxui rafexi ye ra,
tune fama ne birade boxi ma.
Xa wuri bira yire fanyi ma, xa a bira koola
ma,
a luma naa ne.

4 Mixi yo bonbo foye rabenfe ra, na mu
sansi sima.
Mixi yo bonbo nuxui matofe ra, na mu
fama sansi xabade.

5 I mu jengi nun xorie rafala ki kolon furi
gine furi kui,
i man mu Ala Daali Mange xa wali fan
kolon.

6 I xa wakili kelife geesege han nunmare
sansi sife ra,
barima i mu a kolon i xa wali mundun
fama sooneyade.

7 Naiyalanyi tofe joxun.

8 A lanma mixi xa seewa a xa simaya ra,
kono a naxa neemu dimi ma naxan nu na
a xa simaya kui.
Fe naxan birin fama, fe fufafu na a ra.

9 Fonike, i xa jalexin i xa fonikeya kui,
i sondonyi xa seewa i xa fonikeya waxati
kui.

I xa bira i bone nun i waxonfe foxo ra,
kono i xa a kolon a Ala i makiitima ne na
birin ma.

10 Na kui kontofili makuya i ra,
toore keru i foxo ra.
Fonikeya findixi fe fufafu nan na.

12

Faxe makore

¹ I xa ratu i Daali Marigi ma i xa fonikeya
kui,

beenun i nimisa loxɔɛ xa fa,
beenun toore waxati xa i li, i fa a fala,
«Sɛɛwɛ yo mu na n bɛ sɔnɔn.»

² I xa ratu a ma beenun soqe xa dimi,
beenun kike nun tunbuie xa ifofo,
beenun nuxui xa siga tune bira xanbi.

³ Na temui banxi kantɛɛ serɛnma nɛ,
xɛmɛ jalamae e felenma nɛ,
maale dinmae xurunma nɛ,
mixi naxee se igbɛma e luma nɛ dimi kui,

⁴ banxi naadɛɛ balanma nɛ,
maale din xui danma nɛ,
xonɪ xui dunduma nɛ naxan nu mixie
raxunuma,

⁵ xɛmɛ fama nɛ gaaxude yire itexi ra,
e fama nɛ gaaxude fe xɔrɔxɔɛ ra kira xɔn
ma,

xɛmɔxi xunɛɛɛ fama nɛ fiixɛde,
katɔe bama nɛ kasarɛ tife,
seri mu dandanyi tima sɔnɔn.

Na temui mixi sigama nɛ a xa lingira
donxɔɛ,

wa xui minima nɛ kirae xɔn ma.

⁶ Na rabama nɛ beenun gbeti xa bolon,
beenun xɛɛma tɔnbili xa kana,
beenun feɲɛ xa iboo dulonyi ma,
beenun ye bendun se xa kana kolonyi
yire,

⁷ beenun adamadi xa gbilen bendɛ a daaxi
naxɛ,
a nii fan xa gbilen Ala ma naxan a raso a
fate i.

⁸ N tan Kawandila xa a fala wo bɛ,
«Fe fufafu nan na na birin na. A birin
luxi nɛ alɔ foye!»

⁹ Wo xa a kolon yi Kawandila findixi
xaxilima nan na, naxan bara pama xaran.
A bara taalie mato, a e yailan. ¹⁰ Yi
Kawandila kata nɛ a xa masenyi fanyie
nun sɛbɛli tinxinxie soto naxee nɔndi
masenma. ¹¹ Xaxilimae xa masenyie
luxi nɛ alɔ wuri rameluxi naxee xurusee
rapɛrɛma. Na masenyie malanxi luxi nɛ
alɔ lantuma naxee mabanbanxi wuri ma.
Na birin fatanxi Xuruse demadonyi keren
nan na.

¹² N ma di, naxan dangi na masenyie ra,
i xa i yetɛ ratanga na ma. Danyi mu na

sɛbɛli yailanfe ma. Xaranyi gbegbe mixi
rataganma nɛ.

¹³ A birin xundusuxi yi masenyi nan na:
Won xa gaaxu Ala ya ra, won xa a xa
yaamarie rabatu,

barima adamadi xa wali lanma a xa findi
na nan na.

¹⁴ Won xa gaaxu Ala ya ra barima a tan
nan mixi xa wali birin makiitima,
hali fe naxan birin nɔxunxi,
a findi a fanyi ra ba, a findi a jaaxi ra ba.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sulemani, naxan nu findixi Isir-ayila mange ra a baba Dawuda dangi xanbi, a nu bara kitaabui ndee seɓe Ala xa lonni xa fe ra. Alatala nu bara fe gbegbe masen a be a xa mangeya kui, naxee bara findi lonni xungbe ra duniɗa birin be.

Yi kitaabui kui, Ala bara lonni mooli gbete masen Sulemani be, naxan findixi xanunteya ra xeme nun gine tagi. Tawureta Munsu a masenma won be, Alatala to xeme daa, a naxa a to a hayi nu na gine ma. A naxa e firin daa alako e xa kafu e booree ra, e xa wuya. Na kui won a kolonma xanunteya naxan na xeme nun gine tagi, a findixi Ala sago nan na. Xa a sa li xeme, xa na mu a ra gine, a wama na fe mooli xon futi mu na naxan na, na temui a bara findi yunubi ra. Yene mu rafan Ala ma, konɗo futi xirife xeme nun gine tagi, Alatala yati nan na yamarixi.

«Sulemani xa suuki fisamante» a na birin masenma taali woɗenyi ra. Xeme wama gine xon, gine fan wama xeme xon. E bara e boore xanu han e wama lufe yire keren tun. Na xanunteya mooli mu ɗaaxu. Ala wama na xon mixie be naxee bara nate tongo e xa futi xiri. Ala fe naxan daaxi, na mu noma findide yunubi ra xa a rawalima a rawali ki ma.

Ala xa na seriye masen won be, alako won xa lu seniyyeni kui alɗo Alatala wama a xon ma ki naxe. Amina.

Annabi Sulemani xa suuki fisamante

Gine xanuxi xa ɗellexinyi

¹ Annabi Sulemani xa suuki fisamante nan ya:

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

² «I xa n masunbu.

I xa xanunteya ɗoxun weni be.

³ I xiri ɗoxunme luxi ne alɗo labunde, naxan xiri fanyani minima.

Na nan a ra i rafan ginɗime birin ma.

⁴ I xa n tongo, won xa siga.

Mange xa n xanin a xonyi.

Ginɗime xa masenyi gine be

I xa fe na a niyama won xa lu seewe kui.

I xa xanunteya ɗoxun weni be.

Nɗonɗi na mixi be i rafanxi naxan ma.»

Gine xa masenyi ginɗime be

⁵ «Darisalamu ginɗime, n kiri fooro, konɗo n tofan alɗo Kedari xa kiri banxie, alɗo dugi naxee gbakuxi Annabi Sulemani xonyi.

⁶ Wo naxa n kiri fooroɗi mato, soge nan n fooroɗi.

N nga xa di xeme nu xonɗi n ma, e nu n xema e xa weni bilie rawalide. N mu no n ɗengi sade n gbe xon ma.»

Gine xa masenyi a xanuntenyi be

⁷ «N xanuntenyi, i xa a fala n be i xurusee de madonma dennaxe, alako n naxa lu i fen na malabui temui i booree xa xuruse gooree ya ma.»

Xeme xa masenyi gine be

⁸ «Gine tofanyi fisamante, xa i mu na yire kolon, i xa n ma yexee foxi fen, i xa i gbee de madon n ma goore longori ra.

⁹ N xanuntenyi, i tofan alɗo Misira mange xa soe, naxan a ragise bendunma.

¹⁰ I xa tulirasoe bara i xeree ratofan, i konyi rayabu konmagore kui.

¹¹ Won xa maratofan se gbete fen, naxee yailanxi xema nun gbeti ra.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

¹² «N ma labunde xiri nu mema, mange xa xulunyi yire.

¹³ N xanuntenyi maniyaxi se sase nan na, naxan gbakuxi n xirre tagi, se xiri fanyani saxi a kui.

¹⁴ A xiri luxi ne alɗo sansi fuge xiri, naxee kelixi weni bilie ya ma En Gedi boxi ma.»

Xeme xa masenyi gine be

¹⁵ «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.

I yae rayabu alɗo ganbe.»

Gine xa masenyi xeme be

¹⁶ «N xanuntenyi,

i tofan, i tofan.

Won na dennaxe,

nooge fanyani bara findi won ma sade ra,

17 sɛdiri wuri salonyie bara findi won ma banxi xunyi ra,
sipire wuri bara findi won ma banxi kanke ra.»

2

Xanuntenyie xa tofanyi

Gine xa masenyi xeme be

1 «N tan luma ne alo sansi fuge tofanyi, naxan mooli toma Saron gulunba yire.»

Xeme xa masenyi gine be

2 «I tan luxi ne alo sansi fuge tofanyi tunbee ya ma.

I tofan ginɛdimɛe birin be.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

3 «N xanuntenyi luxi ne alo mangoe bili wondi kui.

A fan segetalae birin be.

N bara wa lufe a xa niini bun ma, a xa fe rafan n ma alo mangoe rafanma mixi ma ki naxe.

4 A bara n xanin a xonyi, a xa xanunteya bara findi jɛlexinyi ra n be.»

Gine xa masenyi a xa xeme be

5 «Donse joxunme so n yi, n ki mangoe, barima xanunteya naxan na n boje kui, a bara n senbe ba n yi ra.

6 N xunyi na n xanuntenyi belexe, a na n mafurukufe a yirefanyi ra.»

Gine xa masenyi ginɛdimɛe be

7 «Darisalamu ginɛdimɛe, n bara wo mayandi,

tooke nun xeli xili ra naxee na wula i, wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a rakeli,

beenu a wama a xon ma temui naxe.»

Gine xa masenyi a xa xeme xa fe ra

8 «N xanuntenyi xui na a ra,

a na fafe a gi ra geyae fari.

9 A gima alo tooke,

a tunganma alo xeli.

A na be won ma tete xanbi ra,

a na be matofe wunderi ra.

10 A naxa a fala n be,

<N xanuntenyi tofanyi, keli, i xa fa,

11 barima jeme temui bara dangi,

tune mu birama sonon.

12 Sansi na bogife daaxa,

jɛlexin waxati bara a li,

xonie na e xui raminife won ma boxi ma.

13 Xore bili na bogife,

weni bili na fugafe, a xiri fan.

N xanuntenyi, keli, i xa fa.

14 N ma gine, i naxa i noxon

alo ganbe a noxonma gemɛe longori ra ki naxe.

Mini, n wama i xui joxunme mɛfe,

n wama i yatagi tofanyi tofe.»

Xeme xa masenyi a xa mixie be

15 «Wo xulumasee suxu,

naxee wama muxu xa weni bili fugaxie kanafe.»

Gine xa masenyi xeme be

16 «N xanuntenyi findixi n gbe nan na,

n fan findixi a gbe nan na.

A a xa xurusee de madonma sansi fugaxie ya ma.

17 N xanuntenyi, beenu kuye xa iba,

i xa gbilen, i xa i gi alo tooke,

i xa i gi geyae fari alo xeli.»

3

Gine a xanuntenyi fenfe

Gine xa masenyi xeme xa fe ra

1 «Koe ra n bara n xanuntenyi fen n ma sade ma,

konon n mu a toxi.

2 N naxa keli, n naxa mini taa kui,

n xa n xanuntenyi to, konon n mu a toxi.

3 N to taa kantamae li, n naxa e maxorin, <Wo bara n xanuntenyi to?>

4 N to dangi e ra,

n naxa n xanuntenyi li yire nde,

n naxa a suxu, n mu a lu,

n naxa a xanin n nga xonyi,

a xa konkoe kui n barixi dennaxe.»

Gine xa masenyi ginɛdimɛe be

5 «Darisalamu ginɛdimɛe, n bara wo mayandi,

tooke nun xeli xili ra naxee na wula i,

wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a rakeli,

beenu a wama a xon ma temui naxe.»

6 «Nde na fafe kelife gbengberen yire?

A na xube ratefe alo tuuri.

Na tuuri luxi ne alo surayi tuuri naxan xiri fan.

7 Sulemani ragise na a ra,

Isirayila xa soori gbangbalanyi tongo senni na a matife,

8 santidegema na e birin yi ra,

e fata gere ra, e fata mixi makantade kɔɛ ra.

⁹ Mange Sulemani ragise na a ra, a yailanxi wuri fanyi ra naxan kelixi Liban.

¹⁰ A raxunmaxi xεεma, gbeti, nun dugi gbeeli ra.

Darisalamu ginεe nu bara dugi dεge Sulemani ragise raxunmafe ra, mange xa marafanyi xa fe ra.

¹¹ Siyon ginεdimεe, wo xa mange Sulemani mato, mange tɔnxuma na a xun ma, a nga naxan soxi a yi ra a xa futi xiri lɔxɔε. Na lɔxɔε a nu sεεwaxi ki fanyi ra.»

4

Ginε maniyaxi sansi yire nan na Xεmε xa masenyi ginε bε

¹ «N xanuntenyi, i tofan, i tofan.

I yae rayabu alɔ ganbε, e nɔxunxi mafelenyi kui.

I xunsexe gbo.

E luxi nε alɔ si gɔɔrε naxan goroma Galadi geya fari.

² I jinyi fiixe alɔ yεxεε gɔɔrε naxan xabe maxabaxi,

e kelixi maxade.

I jinyi keren mu baxi, e birin na e boore sεeti ma.

³ I dε tofan, i dε kiri luxi nε alɔ luuti gbeeli.

I xere tofan alɔ mangoe naxan ixabaxi a tagi.

E makotoxi i xa mafelenyi kui.

⁴ I kɔnyi filinxi, a luxi alɔ Dawuda xa yire makantaxi itexi.

I xa kɔnmagore maniyaxi sɔorie xa makantasee nan na, naxee gbakuxi sɔori banxi kanke.

⁵ I xipe firinyi luxi nε alɔ bole xa gulie, naxee e dε madonma sansie tofanyi tagi.

⁶ Soge na goro, kɔε naxa so, n tema nε labunde nun surayi na dennaxe.

⁷ N xanuntenyi, i tofan, sese mu luxi i xa tofanyi ra.

⁸ N ma ginε, won xa keli Liban, won xa keli Liban Amana geya fari, Seniri nun Xerimon geyae fari, yetεe nun baratεe na dennaxe.

⁹ N ma ginε, i n sondonyi rasεewama.

N xunya, i na i ya ti n na, n bɔje jelexinma nε.

I xa kɔnmagore tofe rafan n ma.

¹⁰ N ma ginε, i xa xanunteya jɔxun n bε, dangife weni ra.

A xiri fan dangife labunde ra.

¹¹ N ma ginε, i dε kiri jɔxun kumi bε, i nenyi jɔxun dangi kumi nun xipe ra.

I xa dugi xiri luxi nε alɔ Liban xiri fanyi.»

¹² «N ma ginε, i findixi n gbe nan na, alɔ sansi yire tete rabilinxi naxan na. N xunya, i luxi nε alɔ n ma kɔlonyi, naxan balanxi, mixi gbete mu noma ye bade naa.

¹³ I fan alɔ sansi yire sansi mɔoli birin na dennaxe,

alɔ mangoe, laali, sansi xiri fanyi,

¹⁴ sansi fuge nerefunyi, wuri bili naxan fupi jɔxun,

wuri bili naxan xiri fan, surayi mɔoli birin kelixi naxee ma.

¹⁵ I luxi nε alɔ ye naxan minima bɔxi ma, naxan a niyama Liban sansi birin xa fan.»

Ginε xa masenyi xεmε bε

¹⁶ «Foye fanyi xa fa kelife kɔola ma, kelife yire fanyi ma,

alako n ma sansi xiri xa te.

N xanuntenyi xa fa n yire,

a xa sansi bogi fanyi don naxee findixi a gbe ra.»

5

Xεmε xa tofanyi Xεmε xa masenyi ginε bε

¹ «N xanuntenyi, n bara so n ma sansi yire.

N xunya, n bara n ma surayi malan,

n bara kumi don,

n bara weni nun xipe min.

N bara a fala n booree bε e fan xa e min, e xa xanunteya kolon.»

Ginε xa masenyi xεmε xa fe ra

² «N nu na xife, kɔnɔ n bɔje mu xixi,

a n xanuntenyi xui mexi,

naxan nu bara naade kɔnkɔn.»

Xεmε xa masenyi ginε bε

«N maagine, n dɔxɔginε, naade rabi n bε.

N ma tɔkke ginε, naxan xa tofanyi maniyε mu na.

Xini bara n xunyi xinbeli,
a bara n xunsexe bunda.»

Gine xa masenyi xeme be

³ «N pan nu bara n ma dugi ba,
fo n man xa a ragoro n ma?

N pan nu bara n sanyi maxa,
fo n man xa ti boxi ma?

⁴ N xanuntenyi naxa a belexe raso naade
longori ra,

alako a xa a rabi.

N boje naxa seewa a xa fe ra.

⁵ N naxa keli alako n xa naade rabi n
xanuntenyi be.

Labunde nu na n belexe ma,
ture nu na n belexesolee ma.

Na birin naxa lu naade rabi se ma.

⁶ N naxa naade rabi n xanuntenyi be,
kono a pan nu bara siga.

N boje naxa sunnun.

N naxa a fen, kono n mu a toxi.

N naxa a xili, kono a mu n ma xili ratinxi.

⁷ Taa kantamae to n to,
e naxa n suxu, e n bonbo,
e n ma xinbeli dugi mupa.»

Gine xa masenyi ginedimée be

⁸ «Darisalamu ginedimée,
n bara wo mayandi,

xa wo bara n xanuntenyi to,

wo xa a fala a be a xoli bara n suxu
xanunteya xa fe ra.»

Ginedimée xa masenyi gine be

⁹ «Gine tofanyi fisamante,
i xanuntenyi fan a birin be?

I bara muxu mayandi
barima a fan a birin be?»

Gine xa masenyi ginedimée be

¹⁰ «N xanuntenyi kiri fiixe, a ragbeeli.

A kolon joxun na xeme wulu fu ya ma.

¹¹ A xunyi luxi ne alo xema fanyi,
a xunsexe ifoxoxi alo xaxa foxe xabe.

¹² A yae rayabu alo ganbe naxee tixi xure
de ra,

e fiixe alo xipe, e yanbama alo diyaman.

¹³ A xeree luxi ne alo labunde yailande,
a de kiri maniyaxi sansi fuge tofanyi nan
na,

a xiri joxun.

¹⁴ A belexe tofan alo belexesolerasoe
xema daaxi,

diyaman na naxan ma.

A fate luxi ne alo sili jinyi fiixe,

geme tofanyi mooli nde, yee masoxi
naxan ma.

¹⁵ A sanyi senbe gbo alo fanye fiixe,
naxan tixi xema fari.

A tofan alo Liban,

a ite alo sediri wuri bilie.

¹⁶ A de joxun, a xa fe birin fan.

Darisalamu ginedimée, n xanuntenyi na
na ki ne,

n de fan boore nan a ra.»

6

Gine xa tofanyi

Ginedimée xa masenyi gine be

¹ «Gine tofanyi fisamante, i xanuntenyi
sigaxi minden?

A siga minden mabiri alako won birin xa
a fen?»

Gine xa masenyi ginedimée be

² «N xanuntenyi bara siga a xa sansi yire,
se xiri fanyi na dennaxe,

alako a xa a mapere,

a xa sansi fuge tofanyi nde ba.

³ N findixi n xanuntenyi gbe nan na,
a fan findixi n gbe nan na.

A luma a mapere ra sansi fuge tofanyie ya
ma.»

Xeme xa masenyi gine be

⁴ «N de fan boore, i tofan alo Tirisa,

i rayabu alo Darisalamu,

i senbe gbo alo Isirayila xa soorie.

⁵ I naxa i ya ti n na,

xa na mu a ra n xaxili ifuma ne.

I xunsexe gbo.

E luxi ne alo si goore naxan goroma
Galadi geya fari.

⁶ I jinyi fiixe alo yexee goore naxan xabe
maxabaxi,

e kelixi naxee maxade.

I jinyi keren mu baxi,

e birin depxi.

⁷ I xere tofan alo mangoe naxan ixabaxi a
tagi.

E noxunxi i xa mafelenyi bun ma.

⁸ Mange gine tongo senni noma lude naa,
mange xa konyi gine tongo solomasaxan

fan lu naa,

a nun a xa ginedime tofanyi gbegebe naxan
konti mu kolon.

⁹ Kono gine keren peti nan n yi naxan
dangi e birin na.

A keren nan na a nga be,

naxan nafanxi a ma dangife e birin na.

Ginedimɛɛ, mangɛ ginɛɛ, nun mangɛ xa
 ginɛɛ,
 e birin a matɔxɔma yi wɔyɛnyi ra,
 10 «Nde na yi ginɛ ra,
 naxan yanbama alo subaxɛ naiyalanyi,
 naxan tofan alo kike,
 naxan fate yanbama alo soge,
 naxan mamirin alo tunbui gaali?»
Ginɛ xa masenyi a xa futi xa fe ra
 11 «N wama gorofe sansi yire,
 alako n xa sansi nɛɛnɛ to gulunba kui,
 alako n xa a kolon xa weni bili bara bogi,
 xa mangoe bara fuga.
 12 N mu nu a kolon
 xa n yetɛ fama tede n ma pama xa mangɛ
 ragise kui.»

7

*Ginɛ nun xɛmɛ xa xanunteya
 Ginedimɛɛ xa masenyi ginɛ bɛ*

1 «Sulamika, i xa gbilen, i xa gbilen,
 alako muxu xa i mato.»
Xɛmɛ xa masenyi ginɛ bɛ
 «Munfe ra wo Sulamika matoma
 a fare boronfe ki naxɛ pama ya ma?»
Xɛmɛ xa masenyi ginɛ bɛ
 2 «Mangɛ xa di, i sanyi tofan sankiri kui.
 I tagi bilinyi rayabu alo xunmase mixi
 naxan yailanxi.
 3 I furi digilin, a rafexi fe fanyi ra,
 i tagi luxi alo mengi malanxi,
 a rabilinxi sansi fuge tofanyie ra.
 4 I xijɛ firinyi luxi alo xeli xa gulie.
 5 I kɔnyi filinxi, a luxi alo yire makantaxi
 itexi,
 naxan yailanxi sili pinyi ra.
 I yae luxi alo ye ragatadee Xɛsibɔn,
 Bati Rabimi naade sɛɛti ma.
 I nɔɛ luxi alo Liban xa yire makantaxi,
 naxan ya rafindixi Damasi ma.
 6 I xunyi luxi alo Karemele geya,
 i xunɛxɛ luxi alo dugi gbeeli.
 Mangɛ mu nɔma a ya bade naxan na.
 7 N xanuntenyi, i tofan,
 n xanuntenyi fanyi, i rafan n ma.
 8 I kuya alo tugi bili,
 i xijɛ misaalixi naxan bogie ra.
 9 N bara a fala n yetɛ bɛ,
 «N xa te na tugi kɔn na, n xa na bogi suxu.»
 I xijɛ misaalixi weni bili bogi nan na,
 i dɛ xiri nɔxun alo mangoe,

10 i dɛ rafan n ma dangife weni ra.»
Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ
 «Iyo, a maniyaxi weni nan na,
 naxan findixi n xanuntenyi gbe ra,
 won firin naxan minma.
 11 N bara findi n xanuntenyi gbe ra,
 a xɔli na n tan nan ma.
 12 N xanuntenyi, won xa mini daaxa,
 won xa kɔɛ radangi taa xunxurie kui.
 13 Won kurunma nɛ sigafe ra weni bogi
 bili matode,
 won xa a to xa e fugaxi,
 won xa a mato xa mangoe fan fuge bara
 mini.
 Menni n n ma xanunteya masenma nɛ i
 bɛ.
 14 Xanunteya nɔxun alo sansi bogi.
 N na fe fanyi fori nun a nɛɛnɛ ragataxi i
 tan nan bɛ.»

8

Xanunteya sɛnbɛ gbo

Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ

1 «Xa i findixi n taara xɛmɛma nan na nu,
 n nga xijɛ fixi naxan ma,
 n nu nɔma i masunbude mixi ya xɔri n
 mu yaagima na ra.
 2 N nu nɔma i xaninde n nga yire,
 i xa findi n karamɔxɔ ra,
 n fa weni fanyi nun mangoe ye so i yi ra.»
Ginɛ xa masenyi ginedimɛɛ bɛ
 3 «N xunyi na n xanuntenyi belexɛ,
 a na n mafurukufe a yirefanyi ra.
 4 Darisalamu ginedimɛɛ, n bara wo
 mayandi,
 wo naxa xanunteya raxunu, wo naxa a
 rakeli,
 beenu a wama a xɔn ma tɛmɛi naxɛ.»
Ginedimɛɛ xa masenyi ginɛ xa fe ra
 5 «Nde na yi ginɛ ra naxan kelixi gbeng-
 beren yire,
 a a xanuntenyi belexɛ suxuxi?»
Ginɛ xa masenyi xɛmɛ bɛ
 «N bara i raxunu mangoe bili bun ma,
 i nga tɔɔrɔxi i baride dennaxɛ.
 6 N xa findi i keren gbe ra,
 alo i xa tɔnxuma naxan gbakuxi i kɔn ma,
 xa na mu a ra naxan nasoxi i belexɛsole
 ra,
 barima xanunteya sɛnbɛ gbo dangife faxɛ
 ra.

N wama i xɔn n yete be,
alo aligiyama wama mixie xɔn ma ki
naxe.

Xanunteya senbe gbo alo te,
Alatala naxan nadehexi, a mu xubenma.
7 Baa ye mu noma xanunteya raxubende,
xure ye mu noma a bade.
Mixi naxan wama a harige birin masarafe
xanunteya ra,
mixi na kanyi mayelema ne.»

Gine taara xemema xa masenyi

8 «Xunya ginema na muxu yi ra,
a mu moxi sinden, a xijee xurun.
Muxu fama munse rabade a be
mixi na a fen temui naxe?

9 Xa a luxi alo tete naxan balanxi,
muxu a yensema ne gbeti ra,
konɔ xa a luxi alo naade naxan nabixi,
muxu a balanma ne.»

Gine xa masenyi xeme be

10 «N tan luxi ne alo tete naxan mu
rabima,
n xijee findixi yire makantaxie nan na.
Na kui n bara findi n xanuntenyi xa
bojesa ra.

11 Weni sansi bili yire nu na Sulemani yi
ra Bali Hamon.
A naxa a taxu a xa waliksee ra,
naxee nu lanma e xa gbeti kobiri kole
wulu fi na xa fe ra.

12 N tan nan n ma weni bilie yire makan-
tama.
I bara gbeti kole wulu soto,
i xa waliksee bara gbeti kole keme firin
soto.»

Xeme xa masenyi gine be

13 «I tan naxan na sansi yire,
i booree wama i xui ramefe,
konɔ n tan nan na ramema.»

Gine xa masenyi xeme be

14 «N xanuntenyi,
i xa i gi alo xeli,
i xa i gi alo toke tefe ra geyae fari,
surayi noxunme na dennaxe.»

Ala xa masenyi Annabi Esayi bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esayi xa kitaabui findixi masenyi belebele nan na dunija birin bε. Alatala a xilixi nε, a xa Yudaya mangεe Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mali a sago kolonde. Mangε ndee nu birama kuyee fɔxɔ ra, ndee nu e yete taxuma mangε booree ra naxee senbe gbo e bε. Na birin kui Annabi Esayi naxa a masen e bε, a Alatala gbansan nan nɔma mixi malide. Kuye tan findixi wuri senbetare nan na. Dunija mangεe fan findixi ibunadama gbansan nan na, naxee mu nɔma sese ra Ala xa maragiri ya ra. Alatala nan findixi dunija mangε seniyenxi ra.

Isirayila bɔnsɔε fu nun firinyi nu fa-tanxi mangeya firin nan na. Naxan nu na kɔɔla mabiri, a xili Isirayila. Naxan nu na yirefanyi mabiri, a xili Yudaya. Annabi Esayi xa kitaabui a masenma e firin birin Ala matandixi ki naxε, e fa xanin konyiya kui pamane ma na xa fe ra. Beenun na xa raba Yudaya, Alatala naxa yi masenyi fi a xa namijɔnmε ma alako a xa pama xa ratanga na birin ma, kɔɔ pama mu tin e tuli matide Ala ra. Mangε nde alo Xesekiya naxa kata birade Ala fɔxɔ ra, kɔɔ booree tan mu tin na ra fefe ma.

Na kui Ala xa paxankate naxa bira e birin fɔxɔ ra, e fa xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma. Namijɔnmε xa kawandi findixi marasi nan na won birin bε. Mixi naxan tondima a tuli matide Alatala ra, a xa fe fama nε xun nakanade. Kɔɔ Annabi Esayi xa masenyi luma nε alo boore namijɔnmεe xa masenyi. E birin a falama a ibunadama xa yunubie a niyama nε e xa paxankate sɔtɔ, kɔɔ e man Ala xa hinne masenma naxan a niyama mixie xa tuubi, e gbilen e xa yunubie fɔxɔ ra, Ala e rakisi.

Ala xa kisi jɔxun. A fɔlɔma dunija nan ma, a fa aligiyama li. Mixi naxee birama Ala waxɔnfe fɔxɔ ra, e hεeri toma nε na

nere kui. Dunijeigiri xɔrɔxɔ, kɔɔ naxan luma Ala xa fe kui, a xunnakeli toma nε. Annabi Esayi man a masenma, yi dunija na jɔn, Ala fama nε a xa pama rasode a xonyi, bɔnɛsa nun baraka luma dennaxe. Na kisi fan. Ala xa won mali na sɔtɔde a xa hinne saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esayi bε

Isirayila xa sεrεxε kanaxie a xa yunubie xa fe ra

¹ Masenyi naxee goro Amosu xa di Esayi ma, Yudaya nun Darisalamu xa fe ra, Yudaya mangεe Osiyasi, Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati.

² Alatala nan masenyi tife, koore nun bɔxi birin xa e tuli mati a ra. Alatala naxε,

«N bara die xuru, n e ramɔ,
kɔɔ e bara muruta n ma.

³ Ninge yati a kanyi kolon, sofale fan a kolon a kanyi donse sama a bε dennaxe.

Kɔɔ Isirayila tan mu sese kolon,
n ma pama mu sese fahaamuxi.»

⁴ Naxankate na yi pama yunubitɔε bε, naxan yunubi kote xaninma, naxan findixi fe jaaxi rabae ra, naxan findixi di murutaxie ra. E bara mε Alatala ra, e Isirayila xa Seniyentɔε mabere, e e kobe raso a ra.

⁵ Wo na paxankate fenfe munfe ra?

Wo tondixi gbilende Alatala ma munse ma?

Wo bara fura wo xunyi ma, wo tɔɔrɔxi wo bɔnε ma.

⁶ Kelifε wo sanyi ma han wo xunyi, wo xa fefe mu lanxi.

Wo xa fie ya mu ixaxi, e mu maxirixi, ture yo mu saxi e ma.

⁷ Wo xa bɔxi bara kana, wo xa taaε bara gan.

Si gbεtεε na wo xa daxamui donfe wo ya xɔri,

e na a birin tongofe e yete bε.

8 Siyoni taa na a kerenyi ma alo bage di xe tagi,

alo leele naxan tixi mere ma,
alo taa naxan nabilinxi yaxuie ra.

9 Xa Alatala Senbema mu mixi ndee rakisi won be nu,
won bara lu nu alo Sodoma nun Gomora taae.

10 Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
wo tan naxee maniyaxi Sodoma kuntigie ra.

Wo xa won Marigi Alatala xa seriye rame,
wo tan naxee luxi alo Gomora nama.

11 Alatala naxe,
«N munse rabama wo xa serexe wuyaxie ra?»

N bara luga yexe kontonyi serexee ra,
n bara luga xuruse boregexie ture ra.
Tuurae, yexee nun si kontonyie wuli mu rafan n ma.

12 Nde wo xilixi fafe ra n ma horomobanxi tete kui, tife ra n ya i?»

13 Wo ba fafe hadiya fufafu ra.

Surayi xiri mu rafan n ma fefe ma.

Wo xa kike neene salie, wo xa malabui loxoe, wo xa malanyie, nun wo xa salie xungbee,

e sese mu rafanxi n ma.

14 N wo xa kike neene salie xonxi,
wo xa sali birin bara n bone rapaaxu n ma.

15 Wo na wo belaxee itala sali kui temui naxe,

n na n ya ragalima ne alako n naxa fa a to.

Hali wo maxandie bira e boore foxo ra,
n mu e ramema, barima faxetie nan wo ra.

16 Wo lu fe fiixe kui, wo wo yete raseniyen,
wo ba yunubie rabafe n ya i.

17 Wo wo matinkan fe fanyi rabade,
wo lu tinxinyi kui,
wo mixi kobie makiiti,
wo kiridie nun kaape ginne xun mafala.»

18 Alatala naxe, «Wo fa, won xa woyen.
Hali wo xa yunubie to bara wo manoxo,
wo noma fiixede fen.
Hali e sa xosi ne alo gare gbeeli,
e noma ne fiixede alo xuruse fiixe fate maxabe.

19 Xa wo tin wo tuli matide n na,
wo yi boxi daxamui donma ne,

20 konoxa wo sa tondi n natinmede,
santidegema nan wo sontoma.»
Alatala xui nan na ki.

21 Yi taa luxi ne alo gine naxan nu dugutegexi a xa mori ma
a fa me a ra, a findi langoe gine ra.
A singe a nu tinxin a fanyi ra,
konoxa yakosi a bara findi faxati ra?»

22 I xa gbeti bara findi se kanaxi ra,
i xa weni bara sunbu ye ra.

23 I xa mangee bara muruta, e findi mupetie ra,
bupa tinxintare rafan naxee ma.
Na kui e mu kiridie malima,
e mu kiiti fanyi sama kaape gine xa toore xa fe ra.

24 Alatala Senbema xui nan ya, na xa fe ra.

Isirayila Marigi Ala Senbema naxe,
«N naxankate doxoma ne n gerefae ma,
n na n gbe foxo n yaxuie ma.

25 N gbilenma ne n yi sa ra i ma a xoxoxo ra,

n i raseniyen alo gbeti gbi bama ki naxe te ra,

alako i xa ba tinxintareya ma.

26 N kiitisa tinxinxie tima ne wo xun alo singe,

n marasima fanyie luma ne wo tagi alo temui dangixi.

Na dangi xanbi, i xili fama ne falade

«Taa tinxinxi naxan dugutegexi.»»

27 Siyoni xun sarama ne tinxinyi ra,
tuubi mixie kisima ne tinxinyi saabui ra.

28 Konoxa gbaloe goroma ne murutelae nun yunubitoe ma,

halaki lu mixie foxo ra, naxee e kobe soma Alatala ra.

29 Wo fama ne yaagide fotonyi ra wo nu kuye batuma dennaxe.

Wo yaagi belebele sotoma ne na yiree xa fe ra.

30 Wo fama ne lude alo wuri bili lisixi,
ye mu na naxan ma.

31 Senbema senbe nonma ne,
a tan nun a xa wali birin gan,
a rakisima yo mu lu na.

2

Ala xa xunnakeli nun a xa xone

¹ Amosu xa di Annabi Esayi xa masenyi nan ya Yuda nun Darisalamu xa fe ra.

² Waxati dɔnxɔɛ Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,

na fama nɛ lude geyae birin xun ma. Si birin e xun tima nɛ na yire itexi ra.

³ Bɔnsɔɛ wuyaxi sigama nɛ naa, e a fala, «Wo fa, won xa te Alatala xa geya fari, Yaxuba Marigi Ala xa banxi na dɛnnaxɛ.

A won xaranma nɛ a xa sɛriyɛ ra, alako won xa bira a xa kira fɔxɔ ra.» Alatala xa sɛriyɛ minima Siyoni geya ma, a xa masenyi fɔlɔma Darisalamu taa kui.

⁴ Alatala nan kiiti sama pamanɛɛ tagi, a findi si wuyaxi tagi ibama ra. E fama e xa santidɛgɛmaɛ xabude kerie nan na, e e xa tanbɛɛ findi wɔrɔtɛɛ ra. Gere pɔnma nɛ sie tagi, sɔɔrija mu matinkanma sɔnɔn.

⁵ Yaxuba bɔnsɔɛ, wo fa, won xa won jɛrɛ Alatala xa naiyalanyi ma.

⁶ Alatala, i bara i xa pama rabolo, barima e birama naamunyiɛ fɔxɔ ra, naxee kelixi sogetede mabiri. Se matoe bara wuya naxee walima alo Filisitakɛ.

I xa pama nun si Ala kolontaree baralanyi xiri.

⁷ I xa pama bara xɛɛma nun gbeti gbegbe sɔtɔ, e xa naafuli mu pɔnma. E xa bɔxi bara rafe sɔori xa soee nun e ragisee ra.

⁸ Kuyee toma nɛ yire birin. Kankan a xinbi sinma kuyee bɛ, e naxee masolixi e belexɛ ra.

⁹ E felenma nɛ e bɛ, e e magoro e batufe ra. Na kui, i naxa dijɛ e ma feo.

¹⁰ Wo wo nɔxun fanyee tagi bɔxi ma, alako wo xa wo makuya Alatala xa xɔnɛ ra, naxan fama a xa nɔrɛ makaabaxi kui.

¹¹ Adamadi xa yetɛ igboya magoroma nɛ, mixie xa yetɛ iteya kuntin. Alatala keren nan a yetɛ itema na lɔxɔɛ.

¹² Alatala Sɛnbɛma xa kiiti lɔxɔɛ fama yetɛ igboe bɛ.

Naxee bara e yetɛ ite, Ala fama nɛ e ragorode.

¹³ A Liban sɛdiri bili nun Basan xa wuri bili itexi birin nagoroma nɛ.

¹⁴ A geya itexi fan bama nɛ.

¹⁵ A mixie xa banxi makantaxie kanama nɛ, a e xa tɛtɛɛ rabira.

¹⁶ A e xa kunkui xungbee radulama nɛ.

¹⁷ Alatala fama nɛ Adamadi xa yetɛ igboya ragorode,

a mixie xa yetɛ iteya kuntin. Alatala keren nan a yetɛ itema na lɔxɔɛ.

¹⁸ Kuye fe birin kanama nɛ.

¹⁹ Mixie e nɔxunma nɛ fɔnmɛɛ tagi gɛmɛ longori ra,

e yili gema nɛ bɔxi kui, e fa e nɔxun Alatala xa xɔnɛ ma,

naxan fama a xa nɔrɛ makaabaxi kui, a na keli bɔxi rasɛrɛnde tɛmui naxɛ.

²⁰ Na lɔxɔɛ, mixie fama nɛ e xa kuye wɔlɛde bale nun tuuke ma, e nu naxee yailanxi xɛɛma nun gbeti ra e batufe ra.

²¹ E e nɔxunma nɛ yilie nun fɔnmɛɛ kui fanye longori ra,

e xa e makuya Alatala xa xɔnɛ ra, naxan fama a xa nɔrɛ makaabaxi kui, a na keli bɔxi rasɛrɛnde tɛmui naxɛ.

²² Wo ba wo yetɛ taxufe adamadi ra, jɛngi keren peti na naxan bɛ. Tide mundun na a ma?

3

Naxasi birafe Yudaya kui

¹ Marigi Alatala Sɛnbɛma bara nate tongo

Darisalamu nun Yudaya xun nakanafe ra. A xa baloe nun ye ba e yi ra,

² a xa e xa jalamaɛ nun e xa sɔorie ragoro,

a xa e xa kiitisaɛ nun namipɔnmɛɛ rasabari,

a xa e xa sematɔɛ nun e xa forie makuya e boore ra,

³ a xa e xa sɔori mangɛɛ, e xa marasimaɛ, e xa walikɛ fanyie,

nun e xa mixi kɔɔtaxi birin ba e yi ra.

⁴ N fama fonikee nan tide mangɛya ra e xun ma,

dimæe nan fama dɔxɔde e fari.
⁵ Kankan fuma nɛ a boore ma,
 fonikee tima nɛ xɛmɔxie kanke,
 fuyantee fan bagan mixi binyɛ ma.

⁶ Na kui, mixi nde a falama nɛ a bari
 boore nde bɛ,
 «Donma fanyi to na i tan yi ra,
 i xa findi muxu xa yarerati ra,
 i xa mangɛya tongo yi naxasi kui.»
⁷ Kɔnɔ a ngaxakerenyi a yaabima nɛ,
 «Seriba mu na n na,
 donma nun donse yo mu na n ma banxi
 kui.
 Wo naxa n findi pama xa mangɛ ra.»

⁸ Darisalamu na birafe, Yudaya xun na
 kanafe,
 barima e Alatala matandima e xa wɔyɛnyi
 nun e xa wali ra,
 e bara muruta Alatala xa mangɛya ma.
⁹ E xa kaarinyi findi seede jaaxi nan na e
 xili ma.
 E yunubi rabama kɛnɛ nan ma,
 alɔ Sodomaka naxee mu e xa yunubi
 nɔxun.
 Naxankatɛ na e bɛ,
 e na gbaloe nan bɛndunfe e yetɛ ma na
 ki.

¹⁰ Wo a fala tinxintɔɛ bɛ, a na kira fanyi
 xɔn ma,
 a fama nɛ a xa tinxinyi sare sɔtɔde.

¹¹ Naxankatɛ na mixi jaaxi tan bɛ,
 gbaloe fama nɛ a lide a jaaxi ra,
 a fama nɛ a xa tinxintareya sare sɔtɔde.

¹² Dimæe nan na n ma pama naxankatafe,
 ginɛe nan nɔɛ dɔxɔxi a ma,
 mangɛe na a ralɔefe kira jaaxi xɔn ma.

¹³ Kɔnɔ Alatala bara a ikeli kiitisa yire,
 a xa kalamui tinxinxi masen, a xa kiiti sa
 nɔndi ra.

¹⁴ Alatala na a xa pama kuntigie nun a
 mangɛe makiitife yi wɔyɛnyi ra,
 «Wo bara n ma pama xun nakana. Wo
 bara misikiinɛe muɓa.

¹⁵ Won n ma pama halakima munfe ra?
 Wo setaree tɔɔrɔma munfe ra?»
 Marigi Alatala Senbema xui nan na ki.

¹⁶ Alatala naxɛ, «Siyoni ginɛe findixi yetɛ
 igboe nan na,

naxee e jɛrɛma e xunyi rakelixi,
 e e jɛrɛ mɛrɛmɛrɛ ra e sankɔnyi xun-
 masee nu e xui ramini.

¹⁷ Alatala fama nɛ suuri raminide e xunyi
 ma,
 a e xunɛɛɛ birin ba e ma.»

¹⁸ Na lɔxɔɛ, Alatala e xa xunmase birin
 bama nɛ e yi ra: e xa sankɔnyi xunmase
 tofanyie, e xa kɔnmagore, e xa xunmase
 naxee misaalixi kike ra, ¹⁹ e xa tulirasoe,
 e xa bɛlɛxɛrasoe, e xa mafelenyie, ²⁰ e xa
 xun maxirisee, e xa sankɔnyi xunmasee,
 e xa bɛlɛtie, e xa labundɛ sasee, e xa
 makantasee, ²¹ e xa bɛlɛxɛsole xurundɛe,
 e xa jɔɛ xurundɛe, ²² e xa xulun dugie, e
 xa donma kuyee, e xa donma fari igoroe,
 e xa gbɔnfɔɛɛ, ²³ e xa dugie, e xa donma
 bunmagore, e xa xunmaxirie, nun e xa
 mafelenyie. Alatala na birin bama nɛ e
 yi ra.

²⁴ Se bɔrɔxi nan findima e xa labundɛ ra.
 Luuti nan findima e xa bɛlɛti ra.
 E xunyi dɛnbɛxi bima nɛ.
 Beki nan findima e xa dugi ra.
 E fate kiri tofanyi ganma nɛ.

²⁵ Santidɛgɛma e xa mɔrie faxama nɛ,
 e xa jalamae faxama gere nan kui.

²⁶ Siyoni pama wa xui minima nɛ sun-
 nunyi kui,
 alɔ kaapɛ ginɛ naxan dɔxɔ bɔxi ma, a wa.

4

Naxankatɛ rapɔnyi

¹ Na lɔxɔɛ ginɛ solofere a falama nɛ xɛmɛ
 keren bɛ,
 «Muxu xa baloe nun muxu xa maxirisee
 xa findi muxu xa kote ra,
 kɔnɔ i tan xa muxu dɔxɔ, i xili xa lu muxu
 xun,
 alako yaagi xa ba muxu ma.»

² Na lɔxɔɛ Alatala xa salonyi tofanyi min-
 ima nɛ a xa nɔrɛ kui,
 Isirayila bɔxi xa daxamui fanyi xa lu a xa
 mixie bɛ naxee kisixi.

³ Mixi naxee fama lude Siyoni nun
 Darisalamu,
 e findima nɛ seniɛntɔɛɛ ra naxee xili
 sebɛxi kisi mixie ya ma.

⁴ Marigi fama nɛ Siyoni ginɛe xa
 seniɛntarepa maxade,

a Darisalamukae raseniyen e xa faxe tife
ma kiiti tinxinxi saabui ra,
a fa e sare ragbilen e ma.
5 Na temui Alatala fama Siyoni geya
makotode nuxui nun tuuri nan na
yanyi ra,
a te xungbe ramini e xun ma koe ra.
A xa nore nan luma se birin xun ma,
6 alo bage xungbe naxan niini mixi
makantama soqe ma,
a findi yire kantaxi ra tune goro temui.

5

Alatala xa sansi yire

1 N xa beeti ba n xanuntenyi be,
n xanuntenyi naxan bara weni xe sa.
Weni xe nu na n xanuntenyi yi ra boxi
turaxi ma.
2 A naxa boxi buxa, a gemee matongo, a
sansu fanyie si a ma.
A naxa tide itexi ti naa tagi,
a yili ge weni bogi bunduma dennaxe.
A joxo nu a ma a sansu fama ne weni bogi
raminide,
kono a bogi kanaxi nan naminixi.
3 Darisalamukae nun Yudayakae, wo kiiti
n tan nun n ma weni xe ma.
4 Munse man luxi, n mu naxan nabaxi n
ma xe be?
Munfe ra n xaxili to nu tixi bogi fanyi ra,
a fa bogi kanaxi ramini n be?
5 N xa a fala wo be n naxan nabama n ma
xe ra.
N sansanyi talama ne alako xurusee xa a
maxin.
N tete bama ne alako a xa maboron.
6 N a raboloma ne alako tunbe nun jooge
xa bula sansu fanyi joxo ra.
N nuxuie yamarima, e naxa tune yo
rayolon a ma.
7 Na weni xe misaalixi Alatala Senbema
xa jama Isirayila nan na,
a man misaali Yudaya jama fan na.
Alatala nu wama tinxinyi nan xon, kono
a faxe tife nan tun to naa.
A nu wama fe fanyi nan xon, kono a wa
xui nan tun me naa.
8 Naxankate na mixie be, naxee banxie
tima e fari idoxo,

naxee xee doxoma e bore ra, han e boxi
birin tongo,
e tan keren gbansan lu naa.
9 Alatala Senbema a masen ne n be,
«Na banxi galie fama ne tuxunsande,
mixi mu sabatima na banxi tofanyie kui
fa.
10 Weni xe xungbe, bogi dondoronti
raminima ne.
Sansu xori gbegebe, findima maale don-
doronti nan na.»

11 Naxankate na mixie be naxee kelima
subaxe ma sigafe ra beere fende,
e fa na min han e ya gbeeli koe ra.
12 E kora, maxasee, nun sarae raberema
e xa xulunye kui,
kono e mu Alatala xa wali tan kolonma, e
mu a belexe foxi toma.
13 Na fahaamutareja nan a niyama e xa
xanin konyiya kui jama ne ma.
E xa palamae faxama ne kaame ra,
e xa mixie toxoma ne ye xoli ma.
14 Aligiyama naade rabima ne e be,
Siyoni kuntigie nun e xa jama xa so naa,
a nun taa xurutaree nun mixi jaaxie.
15 Adama xa fe xun nakanama ne,
yete igboe xa fe goroma ne.
16 Kono Alatala Senbema tantuma ne a xa
tinxinyi xa fe ra.
Ala Seniyentoe a yete masenma a xa fe
fanyie nan saabui ra.
17 Na temui yexee e de madonma ne na
yire kanaxie ma alo e na e xonyi ne,
xore fan baloe toma naa.
18 Naxankate na mixie be, naxee yunubie
bendunma e yete ma wule ra,
naxee e e yete xirima fe jaaxie ra alo kote
naxan xirima sofale fari.
19 Na mixie nu fa a fala e de ra,
«Alatala xa a xulun a xa wali raba ra,
alako muxu xa a to.
Isirayila Marigi Ala sago seniyenxi xa
raba, alako muxu xa a kolon.»
20 Naxankate na mixie be, naxee fe jaaxi
findima fe fanyi ra,
e fe fanyi findi fe jaaxi ra.
E dimi xili naiyalanyi,
e naiyalanyi xili dimi.
Fe xone luxi ne a be alo fe joxunme,

fe joxunme lu e be alo fe xone.

21 Naxankate na mixie be, naxee e yete
majoxunxi fe kolonyie ra,
e e yete findi xaxilimae ra.

22 Naxankate na mixie be, naxee xili
xungbe sotoma beere minfe kui,
e fisa e boore be siisi fe kui.

23 E nondi fi funmala ma kobiri xa fe ra,
e nondi ba nondi kanyi yi ra.

24 Na mixie xa fe xun nakanama ne alo
sexe xaraxi ganma ki naxe.

E luma ne alo sansi naxee sankee boroma,
e fugee yensen alo xube,
barima e bara me Alatala Senbema xa
seriye ra,
e Isirayila xa Seniyentoe xa masenyi
mabere.

25 Na nan a ra Alatala bore texi a xa pama
xili ma,
a belexe italaxi, a xa e bonbo.
Geyae bara seren, binbie bara yensen taa
kui.
Hali na birin to rabaxi, a xa xone mu
jonxi,
a belexe man italaxi e xili ma.

26 Alatala bara tonxuma masen paman
ma,
a e xili e xa fa kelifa yire makuye.

27 Mixi taganxi yo mu na e ya ma,
mixi yo sanyie mu binyaxi a bun ma,
mixi yo mu kinsone a xa xi,
mixi yo xa beleti mu fulunxi a tagi,
mixi yo xa sankiri luuti mu bolonxi.

28 Na mixie xa xalie jooe raxarenxi,
e xa tanbe woli see birin italaxi a fanyi ra,
e xa soe toree xoxoxo alo gema,
e xa soori ragise sanyie xui gbo alo
turunnaade.

29 E parandan alo yete naxan sube sux-
uma,
a a xanin yire makuye.

30 Na loxoe e parandanyi mema ne alo baa
moronyie,
toore nan tun toma boxi ma,
naiyalanyi findima dimi nan na,
nuxui ifoxoxie lu kooore ma.

6

Esayi findife Ala xa xera ra

1 Mange Osiyasi faxa je naxan na, n
naxa n Marigi Ala to a xa kibanyi itexi kui.
A xa noore nu gbo, a xa donma xungbe nu
italaxi a xa horomolingira kui. 2 Malekee
nu na a xun ma. Gabutenyi senni nu na
kankan be: gabutenyi firin nu e yatagi
makotoxi, firin nu e sanyie makotoxi, firin
nan nu a niyama e xa jere kooore ma. 3 E
nu fa a fala e boore be e xui itexi ra,
Alatala Senbema seniyen han!

A xa noore dunija birin lima ne!

4 E xui nu horomobanxi naade
raserema, banxi fa rafe tuuri ra.

5 Na kui n naxa gbelegbele, «Nax-
ankate na n be, barima n findixi adamadi
seniyentare nan na, naxan sabatixi pama
seniyentare ya ma. N yae na n Marigi Ala
Senbema to, n faxama ne!»

6 Na temui na maleke keren naxa tungan,
a fa n yire, te wole keren na a yi ra a
nu bara naxan tongo serexebade kui. 7 A
naxa a doxo n de ra a fa a fala, «Yi to bara
din i de ra, i xa tinxintareya bara ba, i xa
yunubi bara xafari.»

8 N naxa n Marigi xui me a masen na,
«N na n nde xema? Nde sigama xera
ibade muxu be?» N naxa a yaabi, «N tan
nan ya. I xa n tan xee.» 9 Awa, a naxa a
fala n be,

«Sa a fala yi pama be,

<Wo wo tuli matima n na, konwo wo mu
fahaamui soto?

Wo fe matoma, konwo wo mu a kui kolon?»

10 I xa yi pama xaxili raxoxoxo,

i xa e tuli dese, i xa e ya ragali.

E ya nu noma to tide,

e tuli nu noma fe mede,

e xaxili nu noma fahaamui sotode,

e fa tuubi, e kisi.»

11 N naxa a maxarin, «N marigi, na
buma han temui mundun?» A naxa n
yaabi,

«Han e xa taee na ge kanade,

mixie xa jon naa, e xa banxi xa bira, e xa
xee xa gan.

12 Han Alatala na ge pama xaninde yire
makuye,

e xa boxi fa rabin.

13 Hali mixi ndee fa kisi naa,

gbaloe man fama ne dinde naa ra.»

«Konwo wuri bili xungbe na sege,

a sanke seniyeŋxi luma ne boxi bun ma.»

7

Alatala xa masenyi mange Axasi be

¹ Yudaya mange Axasi xa waxati, naxan findixi Yotami xa di nun Osiyasi xa mamedi ra, Arami mange Resin nun Isirayila mange Peka, Remaliyahu xa di, e naxa siga Darisalamu gere,de, koŋo e mu no a ra.

² Dawuda bonsoe mixie to a kolon a Aramikae bara lanyi xiri Efirami bonsoe ra, Mange Axasi nun a xa pama naxa seren gaaxui kui, alo foye wuri bilie ramaxama ki naxe. ³ Na temui Alatala naxa a masen Annabi Esayi be, «I tan nun i xa di Seyara Yasubu, wo xa siga mange Axasi naralande ye ragatade xungbe xanbi ra, kira naxan sigama dugi xama dennaxe.

⁴ A fala a be, «I naxa kontofili. I xa limaniya. Hali i mu gaaxu yi mixi firinyi ra, naxee luma alo te xubenxi naxan tuuri tun raminima. I naxa gaaxu Arami mange Resin nun Remaliyahu bonsoe ya ra. ⁵ Aramikae, nun Remaliyahu xa mixie Efiramikae bara yanfanteya nan xiri i xun ma na ki, a falafe ra, ⁶ «Won xa Yudaya gere, won xa a ya iso, won xa no a ra, Tabeeli xa findi e xa mange ra.»»

⁷ Koŋo Alatala xa masenyi nan ya na xa fe ra,

«Na mu sooneyama, n mu na rabama feo,
⁸ barima Damasi mange Resin nan Arami yamarima.

Ne tongo senni nun suuli gbansan nan luxi,

Efirami bonsoe xa yensen.

⁹ Samari mange Remaliyahu nan Efirami yamarima.

Xa wo mu wo yete taxu wo Marigi Ala ra, wo mu kisima.»

¹⁰ Alatala naxa yi masenyi fan ti Axasi be, a naxe, ¹¹ «I xa n tan i Marigi Alatala maxandi tonxuma ma n ma masenyi xa fe ra.» ¹² Axasi naxa a yaabi, «N mu sese maxandima i ma, barima n mu wama i tan Alatala matofe siike kui.»

¹³ Na kui Annabi Esayi naxa a fala, «Dawuda bonsoe, wo luma mixie ratagan na, koŋo yakosi wo wama Alatala nan fan nataganfe? ¹⁴ Alatala yete yati fama ne

tonxuma nde fide wo ma: Gine dimedi nde fama tegede, a di bari, a na di xili sa Emanuweli, naxan fasarixi, «Ala na won ya ma.» ¹⁵ A xije fene nun kumi nan donma han a mo, a no fe kobi nun fe fanyi tagi raba kolonde. ¹⁶ Koŋo beenun a xa na simaya soto, na mange firinyi i gaaxuxi naxee ra, nee xa boxie fama ne kanade. ¹⁷ Na temui Alatala fama ne gbaloe nde ra wo xun ma naxan mu kolonxi wo nun wo babae xa waxati kafi Efirami a makuyaxi Yudaya ra temui naxe. Alatala Asiriya mange nan xema wo yire.»

¹⁸ Na loxo, Alatala xerie rafama ne kelife Misira xuree ma, a nun kumie kelife Asiriya boxi ma. ¹⁹ E fama ne lude folee kui, geme longorie ra, kunsie fari, nun ye yiree. ²⁰ Na loxo Marigi fama ne Asiriya mange ra kelife xure xungbe naakiri ma, a xa wo rayaagi a paaxi ra, alo mixi naxan fate maxabe birin mabima. ²¹ Na loxo, mixi fama ninge keren nun si firin nan gbansan soto, ²² e xije fene soto ma naxan na. E luma na nun kumi gbansan nan don na. ²³ Na loxo, weni bili wulu keren nu na xe naxan ma, naxan sare nu gbeti kole wulu keren lima, naa findima ne tunbe nun baagi yire ra, ²⁴ koyinmae xalie wolima dennaxe. ²⁵ Xee nu sama geya naxee fari, tunbe nun baagi dinma ne naa ra, mixi yo mu suusa sigade naa sonon. Naa findima xurusee madonde nan gbansan na.

8

Annabi Esayi xa di xili safe

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «I xa keedi tongo, a sebe kale ra, «Maheri Salali Hasi Basi,» naxan fasarixi «Kasare ti, se birin xaninma mafuren mafuren.»

² I xa serexedube Uri nun Yeberekiya xa di Sakari xili seedee ra n be.»

³ Na temui, n naxa n maso n ma gine ra, a naxa tege a di bari. Alatala naxa a masen n be, «A xili sa, «Maheri Salali Hasi Basi.» ⁴ Beenun na di xa mo, a fa no a falade, «N nga, n ba,» Asiriya mange fama ne naafuli xaninde a naxan toma Damasi taa kui nun Samari boxi ma.»

⁵ Alatala man naxa a masen n be, a naxe,

6 «Yi naman to bara Silowa xure xa baraka bejin,

Ala naxan fixi e ma,
e fa bira Resin nun Remaliyahu xa di xa fe foxo ra,

7 n tan Alatala fama ne banbaranyi xungbe ra e xili ma,

naxan findi Asiriya mange yete igboe ra.
A senbe luma ne alo banbaranyi naxan kelima xure,

a fa dangi boxi birin ma,

8 a din Yudaya ra, a te han a gbe mu nu luxi mennikae fan xa madula.

Emanuweli, na fama ne wo xa boxi birin xun nakanade.»

9 «Wo tan namane naxee na dunija, wo gere xui rate, konon wo xun nakanama ne.

Wo wo yete yailan gere xili ma, konon wo faxama ne.

Wo xa ti gere ki ma, konon wo birama ne.

10 Wo natse tongo, konon a mu sooneyama. Wo lanyi xiri wo boore tagi, konon wo mu tima ne,

barima Ala na muxu ya ma.»

11 Alatala naxa n nasi senbe ra, a falafe ra n be, a n naxa bira yi nama jere ki kobi foxo ra. A naxe,

12 «I naxa yanfanteya xili fala fe ma, yi nama a falama fe naxan ma yanfanteya.

I naxa gaaxu fe ya ra, yi nama gaaxuma fe naxan ya ra.

13 I xa Mange Alatala nan kolon seniye naxa ra,

i xa xanne a tan nan xa fe ra,

i xa gaaxu a tan nan ya ra.

14 Na kui a findima ne wo be yire seniye naxa ra.

Konon Isirayila bonsoe firinyie be, a findima ne geme ra e dinma naxan na,

e fa bira,

a findima ne gantanyi ra Darisalamukae be.

15 Mixi gbege e sanyi radinma ne a ra, e bira, e e maxonon, e xanin konyiya kui.»

16 Yi seedenoxoya naxan sebexi, wo xa tonxuma sa a ma, wo xa a ragata n ma foxirabirsee yire. 17 N tan xaxili tixi Alatala ra, naxan a kobe soxi Yaxuba bonsoe ra sinden. N bara n ma lanlanteya sa a

ma. 18 N tan nun n ma die, Alatala naxee fixi n ma, muxu findixi tonxumae nan na Isirayila boxi ma Mange Alatala be, naxan sabatixi Siyoni geya fari.

19 Mixi ndee a falama wo be, wo xa siga karamoxose yire, naxee mixi faxaxie rawoyenma makoyikoyi ra, wo xa gundo kolon. Konon a mu lanma mixie xa e xa maxorinyie ti e Marigi Ala tan ma? A lanma mixi baloxi xa maxorinyi ti mixi faxaxi ma? 20 Won xa won tuli mati Ala xa seriye ra a seedenoxoya fixi naxan ma. Xa na mu a ra, nama luma dimi nan tun kui, 21 E boxi igirima kaame nun kontofili nan na. Kaame na xoxoxo e ma temui naxe, e e ya ratema ne koore ma, e e xa mange nun e Marigi Ala danka. 22 E na ge na rabade, e fa e ya ragoro dunija ma, e mu sese toma fo toore, dimi, nun bonjesatareya.

23 Konon na dimi mu luma boxi ma abadan, toore mu noma na nama ra. Sabulon nun Nafatali boxi halaki ne temui dangixi, konon na boxi naxan xili falama «namane xa Galile,» na fama ne norode kelife baa de ra, han Yuruden naakiri ma.

9

Di naxan findima mange ra

1 Nama naxan nu na a jerefe dimi kui, e bara naiyalanyi xungbe to.

Toore xa noe nu na naxee fari, naiyalanyi xungbe bara yanba e ma.

2 Alatala, i bara na nama xun nakeli, i bara seewe xungbe fi e ma.

E seewaxi i ya ra

alo mixie seewama sansi xaba temui ki naxe,

alo mixie seewama harige sotofe ra ki naxe.

3 E seewaxi barima kote binye naxan nu detenxi e ma,

i bara na ba naa,

luxusinyi naxan nu e bonboma e fari ma, i bara na kana alo i Madiyankae rabira temui naxe.

4 E yaxuie xa sankiri naxee nu e maboronma,

e donma naxee noxoxi wuli ra,

nee birin bara wole te xora, e gan feo.

5 Barima Ala bara a niya won xa di nde soto,

a mangeya fixi naxan ma.
Na di fama xilide yi ki ne:
Marasima fisamante, Ala Senbema,
Baba naxan buma abadan, Bɔɔesa
Mange.

⁶ A xa mangeya nun a xa bɔɔesa mu
ɔɔnma.

A dɔɔɔma ne Dawuda xa kibanyi kui
abadan.

A na mangeya rabama tinxinyi nun nɔɔndi
nan na,

kelifa yakɔsi ma han dan mu naxan ma.

Mange Alatala fama na nan nabade,
barima a mu wama a firin nde xɔn.

⁷ Marigi nu bara kiiti ɔɔaaxi sa Yaxuba
bɔɔnsɔe ma,

a naxan dɔɔɔ Isirayila ma.

⁸ Efiramikae nun Samarikae nu bara na
kolon,

kɔɔnɔ e naxa a fala e xa yete igboya kui,

⁹ «Biriki banxi bara bira,
kɔɔnɔ muxu fama a tide gɛme masolixie
nan na.

Sikomoro bilie bara sege,

kɔɔnɔ muxu fama sɛdiri bilie side e ɔɔxɔe
ra.»

¹⁰ Na wɔyenyi ma Alatala fama ne Resin
yaxuie rageenide e xili ma,

¹¹ A fama ne Aramikae ra kelifa sogetede,

A fa Filisitakae fan na keli sogegorode,
alako e xa Isirayilakae sɔɔntɔ a ɔɔaaxi ra.

Hali na birin to raba,

Alatala xa xɔne mu gbilenxi e fɔxɔ ra,

a belexe man itexi e xili ma,

¹² barima ɔɔama tan tondi ne a yete rag-
bilende a bɔɔnbɔma ma,

e mu Mange Alatala fen.

¹³ Na kui Alatala Isirayila xunyi nun a xuli
bolonma ne,

a tugi bili nun kale xunxuri rabirama ne.

¹⁴ Isirayila xunyi na a xa yareratie nan na,
a xuli na a xa namipɔnmɛ wule falee nan
na.

¹⁵ Na yareratie bara ɔɔama ralɔe,

e bara e ifu.

¹⁶ Na nan a ra, Alatala mu ɔɔlexinma e xa
fonikee ra,

a mu kinikinima e xa kiridie nun kaape
ginɛe ma,

barima e birin yunubi ɔɔaaxie rabama,

wɔyɛn kobie nan tun minima e de i.

¹⁷ Gbaloe na fafe e ma alo te naxan na fili
ma,

a fa ɔɔooge ɔɔaaxi nun tunbe birin gan,
tuuri fa te koore ma.

¹⁸ Mange Alatala xa xɔne bara dunipa
raseren,

adamadie bara lu alo te naxee e boore
gan, mixi yo mu kisi.

¹⁹ E bara e boore muɔa naxan nu na e
yirefanyi ma,

kɔɔnɔ e naxa lu kaame kui.

E bara nde muɔa naxan nu na e kɔɔla ma,

kɔɔnɔ e mu wasa, kankan naxa din a boore
ra.

²⁰ Manasikae bara Efiramikae tɔɔɔɔ,

Efiramikae bara Manasikae tɔɔɔɔ,

e firin bara din Yudaya ra.

Hali na birin to raba,

Alatala xa xɔne mu gbilenxi e fɔxɔ ra,

a belexe man itexi e xili ma.

10

Alatala xɔnɔfe yarerati ɔɔaaxie ma

¹ Naxankate na yareratie be,
naxee yaamari ɔɔaaxie sebema, naxee
tɔɔɔege tima,

² alako e xa misikiine tɔɔɔɔ kiiti ɔɔaaxi ra,
e tinxintareya raba setaree ra naxan
baloe bama kaape ginɛe nun kiridie
yi ra.

³ Wo munse rabama dentɛge sa lɔxɔe
Alatala ya i?

Wo wo xaxili tima nde ra alako wo xa
ratanga?

⁴ Wo birama ne geelimanie bun ma, wo
bɔɔnɔ mixi faxaxie ya ma.

Hali na birin to rabama,

Alatala xa xɔne mu gbilenma wo fɔxɔ ra,

a belexe man itema ne wo xili ma.

Asiriya xa naxankate

⁵ Naxankate na Asiriya be,
naxan findixi n ma wuri bɔɔnbɔ ti se ra n
ma xɔne kui.

N ma gbendegela na a ra.

⁶ N e tan nan xɛema ɔɔamane murutaxi xili
ma,

n e tan nan nasigama ɔɔama xili ma,
naxan n naxɔnɔxi,

alako e xa naafuli ba na ɔɔama yi ra,

e fa e maboron taa kui alo boora.

7 Kono Asiriyakae xa nate tan nu na fe gβete nan ma.

E nu bara nate tongo e xa e xun nakana kerenyi ra,

alo e luma a raba ra dunija ma ki naxe.

8 E xa mange naxe, «N ma soori yareratie birin mu findixi mange xa ra?

9 Kalano taa mu sonto xe alo Karakemisi? Xamata fan mu faxa xe alo Arapadi?

Samari mu kana xe alo Damasi?

10 Xa n bara no na boxie ra a nun e xa kuyee,

kuye naxee senbe gbo Darisalamu nun Samari gbee be,

11 n mu na mooli rabama xe Darisalamu fan nun a xa kuyee ra?

N naxan nabaxi Samari nun a xa kuye ra, n mu noma xe na fan nabade Darisalamu ra xe?»

12 «Kono n tan Alatala na ge n ma wali birin nakamalide Siyoni geya fari nun Darisalamu, n fama ne n ya rafindide Asiriya mange ma, n a xa yete igboya sare ragbilen a ma, 13 barima a luma a fala ra, <N bara yi birin naba n yete senbe ra, n ma fahaamui nan a niya dunija boxi birin xa lu n yi ra,

n bara sie xa naafuli tongo n yete be,

n bara no mange birin na, n findixi mange senbema nan na.

14 N bara n belexe itala sie xa bannaya tagi,

n fa naafuli tongo alo mixi xoni xele bama a te xui ki naxe.

Mixi yo mu no tonyi doxode n ma.»

15 «Bera kole a yete matoxoma a rawalima be?

Sera a yete matoxoma kamuderi be?

Bonbo wuri noma mixi belexe ratede?

Luxusinyi noma mixi bonbode?

16 Na kui Alatala Senbema fama ne a xa soori xungbee xoside,

a fa e gan te xoxoxe ra.

17 Isirayila Marigi Alatala luma ne alo te seniyanxi,

naxan e xa tunbe nun baagi birin ganma loxo keren.

18 Isirayila xa fotonyi nun a xa xee xun fama ne kanade alo furema naxan na xosife.

19 Dimedi yati noma a xa wuri bili donxoe kontide naxee luma a xa fotonyie kui.»

Isirayila mixi donxoe

20 Na loxoe Isirayila mixi donxoe mu e xaxili tima mixie ra sonon, naxee nu bara no e ra.

Yaxuba bonsoe e xaxili tima Alatala nan na,

naxan findixi Isirayila xa Seniyanxe ra.

21 Yaxuba bonsoe mixi donxoe fama ne gbilende Ala Senbema ma.

22 Isirayila, hali i xa nama sa gbo ne

alo meyenyi naxan na baa de ra,

dondoronti nan tun gbilenma e xonyi.

Alatala bara nate tongo tinxinyi kui Isirayilakae sontofe ra.

23 Alatala Senbema fama ne na nate raka-malide boxi birin kanafe ra.

24 Na kui Alatala Senbema bara yi masenyi ti, a naxe,

«Wo tan, n ma nama naxan sabatixi Siyoni,

hali wo mu gaaxu Asiriyakae ya ra,

naxee na wo bonbofe luxusinyi nun wuri ra,

alo Misirakae nu a rabama ki naxe.

25 A gbe mu luxi n ma xone xa gbilen wo foxo ra,

a fa e tan xun nakana.»

26 Alatala Senbema fama ne a xa luxusinyi itede e xili ma,

alo a naxan naba Madiyankae xa mange Orebi ra.

A fama ne a xa yisuxuwuri itede baa xun ma,

alo a raba Misira boxi ma ki naxe.

27 Na loxoe Ala wo xa kote binye bama ne wo tunki ma e naxan saxi wo xun ma.

Wo xun nakelima ne han na kote birin ba wo xun ma.

28 Wo yaxuie soma ne Ayata, e dangi Migiron ra, e kote nde lu Mikimasi.

29 E dangima menni ne, e yonkin Gebali.

Gaaxui Ramakae suxuma ne,

mixie e gima ne Solu xa boxi ma Gibeya.

30 Bati Galimukae na wafe.

«Layisakae, wo xa wo tuli mati.

Anatotikae, wo makinikini.»

- 31 Madamenakae na yesenfe,
Gebimikae na e nõxunfe.
32 Na lõxõe na yaxuie danma Nobo ne,
e e belexe ramaxa Siyoni geya xili ma
Darisalamu.
- 33 Marigi Alatala Senbema mato,
a na wuri bili salonyi bolonfe senbe ra.
A na wuri bili itexi rabirafe bõxi ma.
34 A fama ne Liban fõtõnyi belebele fõnde
a xa bera ra.

11

Al Masihu xa mangeya

- 1 Salonyi nde bulama ne Yisayi bõnsõe
ma,
a sanke a niyama ne a xa bogi fanyi
ramini.
- 2 Alatala Xaxili goroma ne a ma,
a findi fahaamui, kolonyi, marasi, senbe,
nun Ala yaragaaxui ra.
- 3 A sɛɛwama ne Alatala xa yaragaaxui kui.
A mu kiiti sama fe toxi xa na mu a ra fe
mexi tun xa ma.
- 4 A misikiinɛe makiitima ne tinxinyi ra,
a nate fanyi tongo setaree be.
A dunija makiitima ne a xõrõxõe ra,
a yaamari fi mixi paaxie xa sõtõ.
- 5 A fe birin nabama tinxinyi nan na,
a xa laayidi mu kanama feo.
- 6 Na lõxõe, wulai bare nun yexɛɛ luma ne
yire keren,
xulumase nun si, ninge yõre nun yete,
e birin luma ne yire keren,
dimedi nde fa e de madon.
- 7 Ninge nun barate e de madonma ne yire
keren,
e xa die sa yire keren.
Yetɛ nun ninge birin fama sɛɛɛ nan
donde.
- 8 Na lõxõe diyõre berema ne tanbalunbe
ra,
dimedi a belexe raso sagale yili kui.
- 9 Fe xõrõxõe yo mu sõtõma n tan Alatala
xa geya seniyanxi fari,
dunija birin n kolonma ne alo yexɛɛ baa
kolonma ki naxe.
- 10 Na lõxõe, Yisayi bõnsõe findima
tonxuma nan na si birin be,
e fa e xun ti a ra binye kui.

- 11 Na lõxõe, Alatala man a xõnye italama
ne
a xa pama dõnxõe rakisife ra,
naxee nu luma Asiriya, Misira, Patirosi,
Kusi, Elama, Sinara, Xamata, nun
baa surie ma.
- 12 A tõnxuma masenma ne si birin be.
A Isirayila nun Yudaya mixie malanma
ne,
naxee nu rayensenxi dunija tunxun
naani ma.
- 13 Efirami bõnsõe xa tõõne põnma ne,
Yuda bõnsõe xa gere masofe fan põnma
ne.
Efirami bõne xinbelima ne Yudaya
mabiri,
Yudaya fan gere luma ne.
- 14 E lanma ne Filisitakae gerefe ma soget-
ede mabiri,
e e yaxuie fan gere naxee na sogegorode
mabiri.
E nõma ne Edonkae nun Mowabakae ra,
Amonikae fan lu e sagoe.
- 15 Alatala baa itaxun ne a xa pama be e to
keli Misira bõxi ma.
A Efirati xure fan itaxunma ne a xa foye
magaaxuxi ra,
a fa findi kira ra, pama naxee igirima e
xaraxi ra.
- 16 Alatala kira fima ne a xa pama dõnxõe
ma,
alako e xa keli Asiriya, alo e benbae
Isirayilakae mini Misira bõxi ra ki
naxe.

12

Marakisi Mange xa matõxõe

- 1 Na lõxõe wo fama ne a falade,
«Muxu bara i tan Alatala matõxõ.
I nu bara xõõ muxu ma,
kõõõ i xa xõõe bara gbilen muxu fõxõ ra,
i fa muxu madundu.
- 2 Muxu Rakisima nan na Ala ra.
Muxu bara la i ra, sese mu muxu maga-
axuma sõõõõ,
barima i tan Alatala nan na muxu senbe
ra,
i tan nan na muxu xa kisi ra.
Na bara a niya muxu xa beeti ba i
matõxõfe ra.»
- 3 Wo fama ne ye bade kisi dulonyi kui
sɛɛwɛ ra.
- 4 Na lõxõe, wo fama ne a falade,
«Wo xa Alatala matõxõ,

wo xa a xili masen dunija be,
 wo xa a xa wali fanyie fala pamanε ma.
⁵ Wo xa Alatala matoxo beεtie ra a xa
 kaabanakoe xa fe ra.
 Wo xa dunija birin nakolon a xa nore ra.
⁶ Wo tan Siyonikae, wo xa wo xui ramini
 seewe ra,
 barima Isirayila xa Seniyentoe senbe gbo
 wo tagi!»

13

Babilon xa fe raponyi

¹ Alatala xa masenyi Amosi xa di
 Annabi Esayi be Babilon xili ma.
² Wo tonxuma raba geya fari,
 wo wo xui rate e yamarife ra,
 e xa kuntigie xa naadeε igbusan.
³ N bara yaamari fi n ma mixi sugandixie
 ma,
 n bara n ma jalamae xili n ma xone
 masende xunnakeli kui.
⁴ Nama xui wunduma geyae fari,
 jamae na e malanfe naa.
 Mange Alatala na a xa soorie xilife gere
 ma,
⁵ e kelixi yire makuye koore baanyi.
 Alatala nun a xa mixie fama ne yi boxi
 jaxankatade a xa xone kui.
⁶ Wo xa gbelegbele toore kui,
 barima Alatala xa loxoe bara makore,
 a na fafe alo gbaloe naxan kelixi Ala
 Senbema ma.
⁷ Mixie senbe jonma ne,
 limaniya ba e bope ma.
⁸ Gaaxui nun toore nomma ne e ra,
 e e kutun xone be alo gine di furi na keli
 a ra.
 Gaaxui belebele toma ne e yatagie ma.
⁹ Alatala xa loxoe xoxoxoe na fafe,
 a fama ne a xa xone ra naxan boxi xun
 nakanama,
 naxan yunubitoe sontoma.
¹⁰ Tunbuie xa yanbe jonma ne,
 soge ifooroma ne, kike mu yanbama
 sonon.
¹¹ N dunija ratonma ne a xa fe jaaxi xa
 fe ra,
 n yunubitoe jaxankata e xa yunubie xa
 fe ra.
 N yete igboe xun nakanama ne,

n funmalae xa noε rabira.
¹² N adamadie xurunma ne,
 alo xεema fanyi xurunma ki naxe.
¹³ N tan Mange Alatala,
 n koore nun boxi raserenma ne n ma xone
 kui.
¹⁴ Mixie luma ne e gi ra alo bole naxan na
 wula i,
 e lu alo xuruse kantama mu naxan foxo
 ra.
 E gbilenma ne e xonyi e kelixi dennaxe.
¹⁵ E naxee suxuma kira ra, e fama ne e
 soxode tanbe ra,
 e fa faxade santidegema ra.
¹⁶ E xa die sontoma ne a jaaxi ra e ya xori,
 e xa banxie kasara, e xa ginεe masa e ya
 xori.
¹⁷ N na birin nabama Medekae nan saabui
 ra,
 gbeti nun xεema mu naxee madaxuma.
¹⁸ E xa xalie fonikee rabirama ne,
 e mu kinikinima diyore ma,
 e mu kinikinima dimedie ma.
¹⁹ Alatala nan Babilon xa fe xun
 nakanama,
 alo a rabaxi Sodoma nun Gomora ra ki
 naxe.
 Babilon, naxan xa nore gbo dunija ma,
 a birama ne a xa yete igbona kui.
²⁰ Mixi yo mu sabatima menni sonon.
 Hali biyaasilae nun xuruse demadonyie
 mu yonkinma naa.
²¹ Wulai subee gbansan nan luma naa.
 Wulai baree nun xundie nan xima naa
 banxi kanaxie kui.
 Wulai sie toma ne naa tunganfe ra.
 Sikote toma ne naa e tunganma.
²² Xulumasee nan luma e xui ramini ra
 mange banxie kui,
 wulai baree e jere na longori birin.
 Babilon jaxankata temui bara a li,
 a gbe mu luxi sonon.

14

Babilon xa jaxankate

¹ Alatala kinikinima ne Yaxuba bonsoe
 ma, a fa e rasabati e xonyi Isirayila boxi
 ma. Xone fan kafuma ne e ma, e lu
 lanyi kui Yaxuba bonsoe ya ma. ² Sie e
 malima ne sabatide e xonyi, na sie fa findi
 Isirayila xa konyie ra. Mixi naxee nu bara

e suxu, e tan yati bara findi Isirayila xa konyie ra.

³ Alatala na malabui fi wo ma wo xa tōore nun fe xōrōxōe xa fe ra temui naxe, a fa wo ramini wo xa konyina wali xōrōxōe kui naxan nu bara dōxo wo ma,

⁴ wo fama ne yi masenyi tide Babilon mange be,
«Munse naxankate kanyi ralōexi?
A tōore naxan dōxoxi mixie ma, na nōnxi di?»

⁵ Alatala bara mixi jaaxi xa wuri bōnbo ti se ibolon,
a bara mange kobi xa munyaati igira,

⁶ naxan nu pamae bōnbōma a xa bōne te ra, naxan mu danma
naxan nu nōe dōxōma pamanee ma a xa xōne kui.»

⁷ «Yakōsi dunija na malabui nun xaxilisa nan kui fa,
birin na e xui itefe sēwee kui.

⁸ Hali wuri bili naxee na Liban, e na jēlexinfe i xa fe danyi ra, e nu fa a fala,
«Kafi i bira, mixi yo mu muxu fōnma sōnōn.»

⁹ Aligiyama na a yailanfe i fafe ra.
Kuntigie furee rakelima ne i ya ra aligiyama dimi kui,
si mangēe birin nakelima ne e xa kibanyie kui,

¹⁰ i rasenefe yi wōyenyi ra,
«I fan senbe bara kana alo muxu tan,
won birin bara lu yire keren.

¹¹ I xa yete igboya bara ragoro gaburi kui, i xa sigie bara dundu, kulie bara lu i xa sade ma.»

¹² «I bara bira kelife koore ma, i tan naxan nu yanbama alo subaxe looloe.
E bara i rabira bōxi, i tan naxan nu nōxi pamanee ra.

¹³ I nu a fala ne i bōne kui,
«N tan tema ne han ariyanna,
n findi naa mange ra, n dōxo n ma kibanyi kui
malanyi ya ma naxan nabama na geya seniye nxi fari.

¹⁴ N tema ne nuxui fari, n lu alo Ala Senbema.»

¹⁵ «Kōnō i xa nate bara kana, e bara i ragoro kelife koore ma han gaburi kui,

i xa lu yili tilinxi kui aligiyama.

¹⁶ Faxe mixi naxee i toma naa,
nee e ya banbanma ne i ra, e fa a ma nōxun,
«Yi nan findixi na mixi ra naxan nu dunija imaxama,

naxan nu mangēya kanama,

¹⁷ naxan nu dunija findima gbengberenyi ra a xa tae kanafe ra,
naxan nu tondima a xa geelimanie bepinde?»

¹⁸ «Namanē mangēe birin nagataxi e xa gaburi binye nan kui,

¹⁹ kōnō i tan mu ragataxi i xa gaburi kui, alo salonyi naxan segema wuri ma,
alo sōori naxan faxaxi santidegema ra a lu a booree furee ya ma,
e birin fa goro aligiyama yili kui.

²⁰ Binye yo mu luma i xa nōn fe kui alo e tan,
barima i bara i xa bōxi tuxunsan, i bara i xa pama sōntō.»

«Mixi jaaxi xa die xili neemuma ne dunija ra.

²¹ E xa die kōn xa raxaba e babae xa yunubie xa fe ra,
e naxa e ikeli fa, e bōxi sōto e tae tima dennaxe.

²² N tan Alatala Senbema kelima ne e xili ma,
n Babilon xili nun a bōnsōe dōnxōe rapōnma ne,
e xa di yo mu luma naa.

²³ N e xōnyi findima xundi yire nan na ye jaaxi luma dennaxe.

N nee xun nakanama feo.»

Alatala Senbema xa masenyi nan na ki.

Asiriya xa naxankate

²⁴ Mange Alatala bara a kali yi masenyi ra,

«N nate naxan tongoxi a fama kamalide, n waxōnfe mu kanama.

²⁵ N Asiriya butuxunma ne n ma bōxi kui, n e boronma ne n ma geyae fari.

E xa nōe bama ne n ma pama fari,
n e xa kote bama ne n ma mixie xun.»

26 Nate nan na ki naxan tongoxi dunija birin xili ma.

Alatala Senbema belexe nan na ki, a naxan italaxi pamanee birin xili ma.

27 Alatala bara na nate tongo. Nde na kanama?

Alatala nan belexe italaxi. Nde na isoma?

Filisita xa paxankate

28 Mange Axasi faxa je naxan na, Ala yi masenyi nan ti,

29 «Filisitakae, wo naxa seewa wo yaxuie birafe ra.

Kelife boximase nde ma, boximase gbete nan barima,

naxan xulun, a xono na singe be.

30 Na kui, misikiinee fama ne balode, tooomixie malabuma ne xaxilisa kui,

kono wo tan Filisitakae, n wo faxama ne kaame ra,

n wo bonsoe donxoe sontoma ne.

31 Wa xui xa mini wo ya ma, limaniya xa ba wo yi!

Tuuri foori na tefe koola biri ra, soori yo mu baxi e ra.»

32 Yaabi mundun fima sie xa xerae ma? E a falama ne, «Alatala nan Siyoni xa fe mabanbanxi,

a a xa nama toooxi kanta.»

15

Mowaba xa paxankate

1 Masenyi nan ya Mowaba xa fe ra:

A xa taa Ari xun bara rakana kee keren kui.

A xa taa Kiri xun bara rakana kee keren kui.

2 Dibonkae sigama ne wade e xa kuyee yire.

Mowabakae na wafe e xa taae Nebo nun Medeba xa fe ra,

e e xunyi bii, e e de xabee maxaba sunnunyi kui.

3 E jonyi dugie ragoroma e ma kira ra.

E birin wama ne e xui itexi ra e xa banxie kon na nun e xa taa malandee kui.

4 Xesibonkae nun Eleyalekae na gbeleg-belefe,

e wa xui sa mema han Yahasi taa kui.

Mowaba soorie na gbelegbelefe na nan ma,

limaniya bara ba e yi ra.

5 N boje fan na wafe Mowabakae xa fe ra. E xa mixie e gima ne han Sowari taa, han Egelati Selisiya taa.

E tema ne wa ra Luxiti, e wa Xoronayimi kira ra,

6 barima Nimirin xure bara xori, filie bara xara, sansie bara kana, burexe xinde yo mu na sonon.

7 Na bara a niya e xa e xa se donxoe xanin konde yire xure fe ma.

8 Mowaba wa xui mema ne naaninyie ra, han Egelayimi, han Beera Elimi.

9 Dimon xuree ragbeelixa wuli ra, konon mu gexi sinden.

Gbaloe dinma ne Mowabakae birin na, naxee e gima, nun naxee luma e xa boxi ma.

16

Mowabakae demeri fenfe Darisalamu

1 Wo xa yexee kontonyi nde rasanba boxi mange xon ma,

kelife Sela naxan na Mowaba wula i, han Siyoni geya tofanyi.

2 Mowaba ginnee e gima ne Arinon xure igiridee,

kono e luma ne alo xoni naxee kerixi e tee kui.

3 Mowabakae naxe, «Darisalamukae, wo xa wo bore to,

wo xa nate nde tongo muxu xa fe ra.

Wo xa muxu noxon wo xonyi, wo naxa muxu yanfa won yaxuie ma.

4 Wo xa Mowabakae ratanga kasarati ma, naxee kantari fenma wo xonyi, wo xa e makanta.»

Kasarati fama sigade,

a xa nate mu kamalima boxi kanafe ra.

5 Mange kibanyi fama ne mabanbande dugutegeya ra.

Tinxintoe nde naxan fatanxi Dawuda bonsoe ra,

naxan kiiti sama nondi ra tinxintoe be, a fama ne a magorode a xa kibanyi kui.

6 Muxu bara Mowabakae xa yete igboja kolon.

A joxo a ma a fisa mixi birin be.

A a yete matoxoma temui birin,

kono nondi yo mu na na matoxoe kui.

7 Yakosi Mowabakae na wafe e xa boxi xa fe ra,
e na sunnunyi kui Kire Xareseti xa daxamui kanε xa fe ra.
8 Xesibon nun Sibima weni bilie bara kana.
Namanε mangεε bara nee birin kana, naxee nu sigama Yaaseri taa mabiri, han gbengberenyi ma, han baa dε ra.
9 Na kui n fan wama nε Yaaseri sεeti ma Sibima weni xε xa fe ra.
N yaye Xesibon nun Eleyale lima nε, barima wo mu sεεwε xui raminima sonon wo xa xεε nun wo xa weni bogie xa fe ra.
10 Sεεwε xui bara non wo xa sansi yiree. Nelexin xui mu mema wo xa weni xεε yire sonon.
Weni yailanmae mu weni bogi bunduma sonon,
e mu nelexin sigi sama na wali xa fe ra.
11 N boje na tōrofe Mowaba xa fe ra, n sondonyi na wafe Kiri Xareseti xa fe ra.
12 Mowabakae bara mini sigafe ra e xa kuyee yire,
e xa sa e xa alae makula,
konon na fan findima fe fufafu nan na.

13 Alatala xa masenyi nan na ki Mowaba xa fe ra, naxan masenxi temui dangixi.
14 Konon yakosi Alatala naxε, «Beenun je saxan xa kamali, alo a kamalima walike be a xa lanyi kui ki naxε, Mowabakae xa xunnakeli nonma nε, a xa nama mabere. Mixi dondoronti nan natangama gbaloe ma.»

17

Damasi xa naxankate

1 Masenyi nan ya Damasi xa fe ra:
Damasi taa xun nakanama nε.
2 Aroweri taaε rabεpinma nε,
e findi fili ra xuruse dε madonma dennaxε.
Mixi yo mu luma naa naxan xurusee tōrooma.
3 Eframi taa makantaxi xun nakanama nε.
Damasi mu findima mangataa ra sonon.
Arami mixi donxōεε luma nε alo Isirayilakae.
4 «Na loxōε Yaxuba xa dariyε xurunma nε,

a fate xosima nε.
5 A luma nε alo xεε xaba temui Refa gulunba kui.
Sansie tixi, e xabamae fa e xaba.
6 Bogi keren keren nan luma a sansi kon na,
alo Oliwi bogi keren keren luma a bili kon na ki naxε,
firin xa na mu a ra saxan lu a kon na, naani xa na mu a ra suuli to salonyi keren ma.»
Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.
7 Na loxōε mixie fama nε Daali Marigi tode, naxan findixi Isirayila xa Seniyentōε ra. 8 E mu e ya rafindima kuyee ma sonon, e belexε naxee yailanxi. E mu sigama surayi gande e xa wuri masolixie yire, e belexε sole naxee rafalaxi.
9 Na loxōε e xa taa senbemaε rabεpinma nε, e findi fotonyi ra geya fari, alo Amori xa taaε rabεpin ki naxε Isirayilakae ya ra. A birin kanama nε.
10 Wo bara neemu wo Rakisima Ala ma, naxan findixi wo kantama ra.
Wo bara sansi fanyi si naxan kelixi yire makuye.
11 Wo to e si, e naxa bula wo ya xori na kuye iba gεεεge.
E naxa fuga keren na, konon a xaba temui wo mu bogi yo toma naa.
Wo luma tōre nan tun kui.
12 Naxankate xungbe nan na ki.
Nama gbegbe na wundufe alo baa mōronyi,
e na sonxōε ratefe alo susui belebele.
13 Konon hali e wundu,
e e gima nε Alatala xa xaaje ya ra,
e siga yire makuye alo foye maale lagi xaninma ki naxε,
alo foye sεxε xaninma ki naxε geyae fari, alo turunnaade xube rakelima ki naxε.
14 E fama gere ra nunmare temui nε,
konon beenun kuye xa iba, sese mu luma naa sonon.
Naxee dusuma won xun na, e fu won ma, nee xa fe rabama na ki nε.
Naxee baganma won ma, e won ma naafuli tongo, e xa fe raponma na ki nε.

18

Kusi xa naxankate

¹ Wo tan naxee na Kusi xuree naakiri ma, xoni gabutenyi xui mema dennaxe,

² naxee xerae xema kunkui kui baa ma.

N tan bara xerae xulunxie xee na si ma, si bomsae kuye rayabuxi, naxan magaaxu kabi e fole gere xa fe ra, naxan sabatixi boxi ma xure wuyaxi na dennaxe.

³ Wo tan dunjina mixi birin, naxee sabatixi wo xa boxi ma, wo na tonxuma to geya fari, wo wo ya ti na ra.

Wo na sare xui me, wo wo tuli mati na ra, ⁴ barima Alatala yi nan masenxi n be, a naxe,

«N magoroxi n xonyi xaxilisa kui, alo wuyenyi luxi sansi ma sogofure temui ki naxe,

alo nuxui na ti xe xun ma neme ra.»

⁵ Beenun sansi xaba temui xa a li, sansi na ge fugade, kono a bogi mu minixi sinden,

Alatala fama ne sansi fuge bolonde fine ra,

a fa salonyie yati masege.

⁶ A bogi nan luma xonie nun wulai sube be,

e naxan donma sogofure nun neme ra.

⁷ Na temui si senbema nde fama ne hadiya ra Mange Alatala be,

si bomsae kuye, rayabuxi,

naxan magaaxu yire birin,

naxan xa xui fala xono.

E fama na hadiya ra Siyoni geya nan fari, Alatala Senbema xili matoxoma dennaxe.

19

Misira xa naxankate nun e xa kisi

¹ Naxankate na Misira be.

Alatala na fafe Misirakae xili ma nuxui fari.

E xa kuyee na serenfe a ya ra, gaaxui bara lu e bone ma.

² N Misirakae radinma ne e boore ra, kankan nu fa a ngaxakerenyi nun a de fan boore gere taa nun mangeya xa fe ra.

³ Limaniya bama ne Misirakae yi ra,

n e xa nate birin kana ne e ra.

E marasi fenma ne e xa alae ra,

e e benba faxaxie maxandi sematoee nun duuree saabui ra.

⁴ N Misirakae soma ne mangee yi ra naxee xa fe maxoxo,

naxee xa yaamari findi toore ra pama be. Alatala Senbema xa masenyi nan ya.

⁵ Baa nun xuree ye xorima ne.

⁶ Ye naxan luma xureguli, a boroma ne, a xiri naaxi fa te.

Sansi birin naxee na xure de ra e lisima ne.

⁷ Hali naxee na Nili xure xungbe de ra, a soma baa ma dennaxe, e fan lisima ne.

Xe naxee na xure de ra, e xarama ne, foye fa a birin xanin.

⁸ Yexe suxui birin wama ne, naxee konyi nun yele wolima xure ma.

⁹ Naxee gese rawalima, e fan luma ne toore kui, limaniya ba e yi ra.

¹⁰ Naxee dugie rawalima, e xun nakanama ne, e bone rapaaxu e ma.

¹¹ Sowan mangee mu sese fahaamuma, Firawuna xa marasie mu xaxili fanyi yo sotoxi yi fe kui.

Mixi a falama di Firawuna be, «Muxu tan findixi lonnilae nan na, mangee forie xa die nan muxu ra?»

¹² Wo xa lonnilae na minden?

E xa wo rakolon Mange Alatala fama naxan nabade Misira ra.

¹³ Sowan mangee findixi xaxilitare nan na,

Nofa mangee mu gexi fahaamui sode.

Misira bomsae yareratie na Misirakae ralofe ne.

¹⁴ Marigi bara e xaxili ya iso,

alako e xa Misirakae raloe e xa fe birin kui,

e fa lu alo siisila naxan birama a xa boxunyi ma.

¹⁵ Misirakae mu noma sese ra e xa mangee nun e xa kuntigie saabui ra.

¹⁶ Na loxoe Misirakae na Mange Alatala xa senbe to, e serenna ne gaaxui kui alo ginne. ¹⁷ Yudaya xili nan fama Misirakae magaaxude a naaxi ra, fe ma Alatala Senbema naxan natexi e xili ma.

¹⁸ Na ɔɔɔ taa suuli nan luma Misira bɔxi ma, naxee Kanaan xui falama, e man lu Alatala Senbema yi ra. Na taa nde fama ne xilide Heresi.

¹⁹ Na ɔɔɔ serexebade keren luma ne Alatala be Misira bɔxi tagi, tɔnxuma gema fan tima ne a be Misira naaninyi ra. ²⁰ Na findima Alatala Senbema xa tɔnxuma nun seedenɔɔɔya nan na Misira be. E na e xui rate Alatala ma, a marakisima xema ne e ratangade e xa paxankatamae ma.

²¹ Na ɔɔɔ Alatala a yete masenma ne Misirakae be, e fa a kolon Ala ra. E fama a batude serexe nun sansi xori hadiya nan na, e kere tongo a be e naxan nakamalima. ²² Alatala gbaloe ragoroma ne Misirakae ma, kono e na e yete ragbilen a ma, Alatala man kinikinima ne e ma a xa hinne ra.

²³ Na ɔɔɔ kira luma ne Misira nun Asiriya tagi. Asiriyakae sigama ne Misira, Misirakae fan siga Asiriya. E malanma ne yire keren Alatala batufe ra.

²⁴ Na ɔɔɔ Isirayila, Misira, nun Asiriya, barake luma ne e saxanyi birin ma dunja. ²⁵ Alatala Senbema dubama ne e be, a a masen, «Barake xa lu n ma pama Misira ma, barake xa lu n ma daalise Asiriya be, barake xa lu n ke tongoma Isirayila be.»

20

Tɔnxuma Misira nun Kusi xa fe ra

¹ Asiriya mange Saragon to a xa soori mange xe Asidodi taa gere, a fa no a ra, a a suxu, ² Alatala naxa yaamari nde fi Amosu xa di Annabi Esayi ma. A naxe, «I xa i xa sunnunyi dugi nun i xa sankiri ba, i lu na ki fa.» Esayi naxa a rabatu, a fa a jere a mageli ra.

³ Ne saxan to dangi, Alatala naxa a masen, «N ma konyi Esayi a jere xi a mageli nan na yi je saxan bun ma tɔnxuma ki ma Misira nun Kusi xa fe ra. ⁴ Asiriya mange fama Misiraka nun Kusika mixi suxuxie xaninde na ki ne. Dimedie nun forie birin sigama e mageli nan na yaagi kui. ⁵ Mixi naxee xaxili nu tixi Misira nun Kusi ra, e luma gaaxui nun yaagi nan kui. ⁶ Na ɔɔɔ naxee nu sabatixi baa de ra e a falama ne, «Fe mato naxan nabaxi Misirakae nun Kusikae ra.

Muxu xaxili nu tixi e tan nan na e xa muxu ratanga Asiriya ma. Yakosi muxu fa ratangama di fa?»

21

Babilon xa paxankate

¹ Naxankate masenyi nan ya gbengberenyi be naxan na baa de ra. Mixi magaaxuxie na fafe alo turunnaade kelife Negewi gbengberenyi ma fe xoxoxe kelima dennaxe.

² N bara laamatunyi magaaxuxi to. «Yanfante na yanfe tife, kasarati na kasare tife. Elama, gere ti a be. Mediya, a rabilin. N fama toore dande Babilon findixi naxan saabui ra.»

³ «Na kui n fate yati na toorefe alo gine di furi na keli a ra.

N naxan to, n naxan me, na bara n kaaba. ⁴ N boje na toorefe, n na serenfe gaaxui kui.

N nu na bojesa mamefe alako n xa malabui soto, kono yakosi na bara findi fe magaaxuxi ra n be.»

⁵ «Donse yailan, won xa won dege yire keren. Soori yareratie wo wo xa kanta see yailan.»

⁶ Alatala a masen ne n be, a naxe, «Yire makante ti, alako a fe naxan toma a xa na masen wo be.

⁷ A fama ne soorie tode firin firin na, soee, sofalee, nun joxomee fari. A xa e mato a fanyi ra.»

⁸ A mu bu, yire makante naxa a xui ramini alo yete xaaje, a falafe ra, «Lɔxo yo lɔxo n tima naa fe matode, koe yo koe n mame tima naa.

⁹ N soori ragie toma fa ra firin firin na. E naxe, «Babilon bara bira, e xa kuyee birin saxi bɔxi ma xuntun xuntunyi ra.»

¹⁰ Wo tan n ma pama naxan bara bonbo alo maale naxan na lonyi ma, Isirayila Marigi Alatala Senbema xa masenyi nan yi ki.»

Duma xa jaxankate

11 Naxankate na Dumakae be.
Mixa nde n xilima kelife Seyiri, a naxe,
«Yire kantama, munse rabaxi yi koe ra?
Munse dangixi naa?»

12 Yire kantama fa a yaabi,
«Kuye na ibafe, konɔ koe man soma ne.
Xa wo wama na kolonfe,
wo man xa fa n maxorin.
Iyo, wo man xa fa.»

Arabu xa jaxankate

13 Naxankate na Arabue be.
Wo tan Dedanka naxee yonkinma koe ra
Arabu wula i,

14 wo xa fa ye ra mixie be ye xoli na naxee
ma.

Temakae wo xa fa taami ra mixi be

15 naxee na e gife santidegema ya ra
naxan wama e faxafe,
naxee na e gife xali ya ra naxan wama e
sontofe.

16 Alatala yi nan masenxi n be, «Ne
keren nan tun luxi Kedari xa fe xa dan,
alo walike je kontima ki naxe. 17 Kedari
xa soori xa xalie xurunma ne.» Alatala
nan xui a ra, Isirayila Marigi Ala.

22*Darisalamu xa jaxankate*

1 Naxankate na gulunba be toe tima
dennaxe.

Munse a niyaxi wo birin texi wo xa
banxie fari?

2 Singe wo nu xulunyi rabama, wo nu wo
xui ite jalexinyi kui,
konɔ yakosi wo xa fe na di?

Wo xa mixie mu faxa santidegema ra,
e mu faxa gere kui.

3 Wo xa mangee nan tun e gixi e siga yire
makuye.

Mixa naxee luxi, nee bara suxu gere yo mu
so.

4 Na kui n naxa a fala, «Wo n lu na, n xa
wa a xoxoxoe ra.

Wo naxa kata n madundufe ra n ma jama
xa kasare ma.»

5 Alatala Senbema xa loxoe ya isoxi nan
nu a ra,

kasare nun toore nu gboxi temui naxe
gulunba kui toe tima dennaxe.

Tete nu birama, sonxoe nu tema geya fari.

6 Elamakae e xa xali sase gbakuma e ma,
e nu sigama soori ragisee kui nun soe fari.
Kirikae e xa wure lefae mabama.

7 Soori nu bara wuya wo xa gulunba
fanyie kui,

e nu wuya wo xa taa naade ra.

8 Sese mu luxi wo nun wo yaxuie tagi
sonon.

Na loxoe wo naxa geresosee tongo naxan
nu nu mange xa banxi kui.

9 Wo naxa a to yale gbegbe nu bara ti
Dawuda xa taa tete ma.

Wo naxa ye ragata yire nde lanbanyi.

10 Wo naxa Darisalamu banxie mato, wo
fa nde rabira alako wo xa tete senbe
so.

11 Wo naxa ye ragatade yailan tete firinyie
tagi,

ye sama naxan kui kelife ye ragatade fori.
Konɔ wo mu wo ya rafindixi Ala ma
naxan nu bara na fori yailan.

Wo mu la a yailanma ra naxan nu bara
nate tongo na wali xa fe ra kafi a
rakuya.

12 N Marigi Alatala nu bara xili ti na loxoe
jama xa wa sunnunyi kui,

wo xa wo xunyie bi, wo xa sunnunyi dugi
ragoro wo ma.

13 Konɔ wo mu tin na ra, wo naxa xulunyi
ti jalexinyi kui,

wo ninge nun yexee faxa wo naxee
donma,

wo weni min a falafe ra,

«Won xa won dege, won xa wo min,
barima tina won faxama ne.»

14 Alatala Senbema bara a masen n be, a
naxe,

«Wo xa yi yunubi tan mu xafarima han
wo faxa loxoe.»

Mange Alatala xui nan yi ki.

15 N Mange Alatala naxa a masen n be,
a naxe,

«Siga mange banxi xunyi Sebina yire, a
fala a be,

16 «I gbe na munse ra be?

Nde na i be be naxan a niyama i xa gaburi
tofanyi ge yi geya fari?

17 A gbe mu luxi, Alatala xa i suxu, a xa i
woli yire makuye.

A i maxirima ne alo kote,

18 a i woli boxi belebele nde ma.

I tan nun i xa soori ragise fanyie xa fe
 jɔnma menni ne,
 i tan naxan i xa mange bɔnsɔe rayaagi.

¹⁹ N i kerima ne i xa walide,
 n i tide bama ne i yi ra.»

²⁰ «Na loxɔe n Xilikiya xa di Eliyakimi
 xilima ne, a xa n ma wali raba. ²¹ N i
 xa mange guba ragoroma ne a ma, n i xa
 beleti xiri a tagi, n fa i xa mangeya fi a ma.
 A findima Darisalamukae nun Yudayakae
 baba nan na. ²² N Dawuda xa mangeya
 saabi soma ne a yi ra. A na naade nde
 rabi, mixi yo mu a balanma. A na naade
 nde balan, mixi yo mu a rabima. ²³ A
 fama ne binye ra a baba bɔnsɔe be. N
 a tima ne alo wuri di naxan banbanxi a
 fanyi ra banxi bili ma, ²⁴ a baba bɔnsɔe xa
 fe birin gbakuma naxan na, fe xunxurie
 nun fe xungbee.»

²⁵ Mange Alatala man naxa a masen,
 «Kɔnɔ loxɔe nde na wuri di naxan nu
 banbanxi a fanyi ra banxi bili ma, a fama
 ne bolonde, a bira a nun fe naxan birin
 nu gbakuxi a ra.» Alatala xui nan na ki.

23

Tire xa naxankate

¹ Naxankate na Tirekae be.

«Tarasisi kunkui kanyie, wo xa wo wa xui
 ite,
 barima Tire boxi xun bara rakana.
 Banxi mu luma naa sonon,
 wafu birin bara kana.»
 Sipirika ndee xa masenyi nan na ki.

² Wo wo sabari, wo tan naxee sabatixi baa
 de ra,
 wo tan naxee findixi yulee ra Sidon taa
 kui,
 wo tan naxee bara naafuli soto yuleya ra
 wafu de saabui ra.

³ Baa bara a niya wo xa sansi xori soto
 kelifi Sixori.
 Daxamui naxan mini Nili xure de ra, na
 nan findixi bannaya ra wo be.
 Namanee xa makiti xungbe raba ne wo
 xonyi.

⁴ Sidonkae, wo yaagi,
 wo tan naxee xa noe nu na baa xun ma.
 Xui nde minima kelifi baa ma, a naxe,
 «N luxi ne alo di baritare,

naxan mu di bari xone kolon,
 naxan mu di yo barima,
 naxan mu di yo ramoma, xeme xa na mu
 a ra gine.»

⁵ Misirakae na na xibaaru me Tire xa fe
 ra,
 e fama ne gaaxude.

⁶ Wo xa siga Tarasisi.

Wo tan naxee na baa de ra, wo xa wo wa
 xui ite.

⁷ Singe wo xa taa nu na jalexinyi nan kui,
 kono yakosi nde wo xa mixie xaninxi yire
 makuye?

⁸ Nde yi nate tongoxi Tire xili ma,
 a tan naxan nu mange tima,
 a tan naxan xa yulee nu findixi kuntigie
 ra,
 a tan naxan xa yulee nu binyaxi dunjina
 birin ma?

⁹ Alatala Senbema nan yi nate tongoxi,
 alako yete igboya xa kana,
 xili xungbe kanyie xa magoro.

¹⁰ Tarasisikae, wo xa boxi rawali
 alo a rabama Nili xure de ra ki naxe,
 barima Sidon nun Tire xa wafue mu na
 sonon.

¹¹ Alatala bara a belexe itala baa xun ma,
 a bara mangeyae raseren.
 A bara yaamari fi Fenisiya xa yire makan-
 taxie xa kana.

¹² A naxe, «I tan Sidon taa tofanyi,
 i mu luma bere ra sonon,
 e fama ne i xun nakanade feo.
 Hali wo wo gi Sipiri suri ma,
 wo mu bopesa sotoma.

¹³ Kalide boxi mato ba. E xun bara
 rakana.
 Asiriyakae bara sa wulai subee sagoe.
 E bara e xa yire makantaxie rabilin,
 e fa e gere han sese mu luxi sonon.»

¹⁴ «Tarasisi kunkui kanyie, wo xa wo wa
 xui ite,
 barima wo xa wafu makantaxi xun bara
 rakana.»

¹⁵ Tire luma neemui nan kui han je
 tongo solofere, mange keren xa bui xas-
 abi. Ne tongo solofere raponyi, fe fama
 rabade Tire be alo a falaxi sigi kui langoe
 gine xa fe ra ki naxe,

16 «I tan langoe gine, birin neemuxi naxan ma,
i xa kora bonbo a fanyi ra taa kui,
i xa sigi sa alako mixie xa ratu i xa fe ma.»

17 Ne tongo solofere ranonyi, Marigi a ya rafindima ne Tire ma. A gbilenma ne a xa langoeja fori ma, a a yete sa dunija mangeyae birin sagoe kobiri xa fe ra. 18 Kono a xa geeni fama rawalide Alatala xa fe nan kui. A mu noma na ragatade a yete be, a luma mixie nan be naxee birama Alatala foxo ra, alako e xa donma fanyie nun baloe gbegbe soto.

24

Dunija xa paxankate

1 Alatala fama ne dunija kanade,
sese mu lu boxi ma sonon,
adamadie yensenma ne.

2 Mixi birin luma toore nan kui:
serexedube nun jama, kuntigi nun konyi,
gine banxi kanyi nun konyi gine, yule nun saresoe,

yefu ti nun setare, doni tongoe nun doni kanyi.

3 Dunija fama ne kanade,
a isee birin jonma ne a ma.
Alatala xui nan na ki.

4 Dunija tuxunsanma ne, a ixarama ne,
kuntigie yati halakima ne.

5 Dunija mixie bara dunija koso,
e bara e kobe so seriye ra,
e Ala xa yaamarie matandi,
e a xa saate kana.

6 Na nan a ra Alatala dunija halakima,
na kote dusu adamadie xun na,
dunija mixie mu gbo sonon.

7 Xe xaba temui sansie xurunma ne,
xe xabae nimisa.

8 Sanbanyi nun kora xui danma ne,
xulunyi yensen.

9 Mixie mu e seewama sigi xui ra,
donse yati mu rafanma e ma.

10 Taa kanaxi luma na ki ne tun,
a banxie birin balan.

11 Sonxoe tema ne taa kui minse nun
donse xa fe ra.

Seewe bara jon, nelaxinyi bara siga.

12 Sontoe nan tun luma taa kui fa,
taa naade kana feo.

13 Na paxankate na jon dunija bende
fupi fari pamanee tagi,
na luma ne alo oliwi bili naxan imaxama
alako a bogie xa ba,
na luma ne alo sansi tonsoe keren keren
naxee luma xe ma xe xabae dangi
xanbi.

14 Kono naxee na sogegorode biri,
nee e xui itema ne seewe ra,
e beeti ba Alatala matoxofe ra.

15 Naxee na sogetede biri,
nee Alatala matoxoma ne,
e Isirayila Marigi Alatala xili matoxo baa
surie ma.

16 Kelifa dunija tunxun naanie ra,
won beeti mema ne naxan a falama,
«Nore kanyi nan Tinxintoe ra.»

Kono n tan naxa e yaabi,
«N xun nakanafe, n fate na bafe n ma.
Naxankate na n be.

Tinxintaree bara n yanfa a jaaxi ra.»

17 Gbaloe nan wo lima, wo tan dunija
mixie.

18 Naxan na a gi na gbaloe ya ra, a birama
yili nan kui.

Naxan na te na yili kui, yeke nan dusuma
a xun na.

Koore walaxe birama ne,
boxi fan seren.

19 Dunija kanama ne, a iboo, a seren.

20 A dagalanma ne alo siisila,
a imaxa alo bage turunnaade mini temui,
barima a xa yunubie bara gbo.
A birama ne, a mu kelima sonon.

21 Na loxoe Alatala koore daalie nun
dunija mangee paxankatama ne e
xa walie ma.

22 E fama ne malande yire keren alo
geelimanie naxee na geeli kui.

E buma ne naa han e fa kiiti.

23 Kike nun soge loema ne,
Mange Alatala yaamari tima ne Siyoni
geya fari Darisalamu
forie ya i a nore fanyi bun ma.

25

Tooromixi xa kantari na Ala nan na

1 Alatala, n Marigi na i tan nan na.

N i xili matoxoma ne i xa fe makaabaxie
xa fe ra,

i naxee natexi kabi temui xonkuye
dugutegeɓa kui.

² I bara muxu yaxuie xa taa makantaxi
rabira,

a findi geme yensenxie ra naxan mu tima
sonon.

³ Na nan a ra jama senbemaie i matoxoma
ne,

si jaaxie fa i binyade.

⁴ I findixi misikiine xa kantari nan na,
yire makantaxi tɔɔromixi luma dennaxe.

I luxi alo banxi fanyi turunnaade kui,

alo bage naxan tixi soɓe ya ma.

Si jaaxi maniyaxi turunnaade nan na
naxan bonboma banxi ra,

⁵ a lu alo wuyenyi naxan na gbengberenyi
ma.

I pamane xa sonxɔe raxinbelima ne,

alo nuxui niini nde bama soɓe xa wuyenyi
ra ki naxe.

Na jama jaaxi xa sigi sa danma na ki ne.

⁶ Yi geya fari, Alatala Senbema fama ne
xulunyi belebele tide,

jama birin xa minse nun donse
joxunmɛe li naa.

⁷ Yi geya fari, Alatala fama ne mafelenyi
bade bonsɔe birin ma,

⁸ a saya xa fe kanama ne abadan.

Won Marigi Alatala yaye mafurukuma ne
yatagi birin ma,

a a xa jama xa yaagi birin ba dunija ya
xori.

Alatala xui nan na ki.

⁹ Na loxɔe e a falama ne,

«Won Marigi Ala nan yi ki won won xaxili
tixi naxan na.

A bara won nakisi.

Alatala nan yi ki won won xaxili tixi
naxan na.

Won xa seewa a xa kisi ra.»

¹⁰ Alatala xonye luma ne yi geya fari,
konɔ Mowabakae maboronma ne alo
sexe.

¹¹ E katama ne e xa e ba a yi ra,

konɔ Alatala e xa yete igboya ragoroma
ne,

a e senbe birin jon.

¹² A e xa yire makantaxie rabirama ne,

a na birin butuxun han a findi xube ra.

A e xa yete igboya ragoroma ne feo.

26

Taa senbema xa beeti

¹ Na loxɔe e yi beeti nan bama Yudaya
boxi ma:

Ala bara taa senbema fi won ma,
naxan xa tete findima kisi ra won be.

² Naade xa rabi, jama tinxixi xa so,
jama naxan mu lanlanteya kana.

³ Mixi naxan janige fan,

a findima bonesa kanyi nan na, barima a
laxi i ra.

⁴ Wo wo yete taxu Alatala ra temui birin,
barima Alatala nan na Ala ra naxan na
abadan,

naxan senbe gbo alo fanye.

⁵ A bara yete igboe ragoro,

a e xa taa itexi igoro, a findi xube ra,

⁶ misikiine nun setaree naxan iboronma.

⁷ I tan Alatala tinxixi, i tinxintɔe xa fe
sooneyama ne.

⁸ Muxu jereɓa i xa seriye nan ma, muxu
xaxili tixi i ra.

Muxu i xili matoxoma muxu bonbe birin
na.

⁹ Muxu nii yati hayi na i ma kɔe ra, a i
fenma geesege.

I na i xa kiiti sa dunija ma,

na nan dunija mixie matinkanma
tinxinyi ra.

¹⁰ Konɔ mixi jaaxie tan, hali e kinikini e
ma,

e mu birama tinxinyi foxo ra.

Hali jama birin birama tinxinyi foxo ra,
e tan tondima ne gbilende fe jaaxi foxo
ra,

e mu gaaxuma Alatala xa mangeya ya ra.

¹¹ Alatala, i senbe gbo, konɔ e mu na toma.

I xanunteya naxan saxi i xa jama ma, a
niya e xa na to,

na xa findi e be yaagi ra, i xa te fa e gan.

¹² Alatala, i bara bonesa fi muxu ma,
barima i tan nan muxu xa wali birin
nakamalima muxu be.

¹³ Muxu Marigi Alatala, marigi gbete
bara noe dɔxo muxu ma bafe ra i
tan na,

konɔ muxu i tan nan keren batuma.

¹⁴ Na marigie bara faxa, e mu baloma
sonon, e nii mu kelima abadan.

I bara keli e xili ma, i e sonto.

I bara e xa fe birin nalɔɛ.

¹⁵ Alatala, i bara i xa namane ragbo ye,
i bara e xa boxi naaninyie masara, boxi
xa gbo.

I bara matɔxɔɛ sɔtɔ na fe kui.

¹⁶ Alatala, e nu na i fenfe i xa naxankate
kui,

e fa i maxandi.

¹⁷ E nu e xui itema i ma alɔ gine naxan na
di barife tɔɔɛ kui.

¹⁸ Muxu bara tɔɔɔ na di barife kui,
kɔnɔ na fe findixi fufafu nan na.

Muxu mu wali yo rabaxi naxan findixi
kisi ra dunɔna be,

e mu kisi sɔtɔ muxu saabui ra.

¹⁹ Kɔnɔ i tan nan faxa mixie rakelima faxe
ma.

«Wo tan naxee saxi bende bun ma,
wo xa keli, wo xa sɛɛwa.

Wo luxi nɛ alɔ xini soge naxan ralɔɛma.

Wo fan nalɔɛma na ki nɛ.»

²⁰ N ma pama, wo xa gbilen wo xɔnyi,
wo xa naade balan saabi ra.

Wo xa wo nɔxun dondoronti han yi xɔne
xa dangi sinden.

²¹ Alatala fama nɛ kelife a xɔnyi,
a fa dunɔna mixie ratɔn e xa yunubie xa
fe ra.

Boxi wuli dentegema nɛ a naxan minxi,
a mu mixi faxaxie ragatama sɔnɔn.

27

Isirayila xa kisi

¹ Na lɔxɔɛ, Alatala ninginange magaaxuxi
naxankatama nɛ a xa santidegema
xungbe ra.

Na xili Lewitan, a sabatixi baa nan ma.

A suxufe xɔɔxɔ, barima a salaxun a gbe
ra,

kɔnɔ Alatala a sɔntɔma nɛ.

² Na lɔxɔɛ, wo xa beɛti ba n ma weni bili
fanyie xa fe ra.

³ N tan Alatala nan na a kantama ra.

N ye sama nɛ a ma temui birin.

N a kantama nɛ kɔɛ nun yanyi ra alako
mixi yo naxa a tɔɔɔ.

⁴ N xɔnɔ xɔnɔ, kɔnɔ xa n sa tunbee li naa,
n e gerema nɛ, n tɛ din e ra.

⁵ Xa a sa li e naxa fa n yire lanyi xiride,
n tinma nɛ a ra a fanyi ra.

⁶ Lɔxɔɛ na fafe, Yaxuba bɔnsɔɛ a sanke
sɔɔnɔma nɛ,

Isirayila bɔnsɔɛ a salonyie nun a fugee
ramini,

a dunɔna rafe a bogie ra.

⁷ Alatala Yaxuba bɔnsɔɛ bɔnbɔ nɛ, alɔ a e
yaxuie bɔnbɔ ki naxɛ?

A e faxa nɛ, alɔ a e faxa ki naxɛ?

⁸ A xa xɔne naxa din e ra, a e xanin alɔ
foye xungbe.

⁹ Yaxuba bɔnsɔɛ xa yunubie xafari na ki
nɛ.

Na kui, e naxa kuye sɛɛɛɛbadee kana,
e naxa Asera wuri masolixie ba e xa boxi
ma,

e naxa kuye xa surayi gansee kana.

¹⁰ Taa senbɛmae bara kiro,

e findi nɛ yire rabɛɛɛnɔxi ra alɔ gbeng-
berenyi.

Ningee nu luma naa e demadonde,

e e sa, e menni wuri bureɛɛ birin don.

¹¹ Wuri salonyie na xara, gine nu e gan
tɛ ra.

Nama xaxilitare nan nu a ra.

E daali mangɛ mu kinikinixi e ma na nan
ma.

Naxan e daaxi, na mu hinnexi e ra.

¹² Na lɔxɔɛ, Alatala wuri bilie imaxama
nɛ, keli Efirati xure de ra han Misira xure
de ra. A wo tan Isirayila xa die birin
matongoma nɛ keren keren.

¹³ Na lɔxɔɛ, feri xungbe fema nɛ, alako
mixi naxee nu lɔxi Asiriya boxi ma, a
nun naxee nu yensenxi Misira boxi ma,
e birin gbilenma nɛ, e fa suyidi Alatala be
geya seniyenxi fari Darisalamu.

28

Naxankate na Samari be

¹ Naxankate na Efirami taa yete igboe
siisilae be,

naxan tixi gulunba koore ra,

kɔnɔ a xa tofanyi luxi nɛ alɔ sansi fuge
lisixi.

² Senbɛmae nan fafe yi ki Marigi xili ra,
naxan luxi alɔ turunnaade foye xungbe,
alɔ balabalan tune naxan senbe Samari
xun nagoroma.

³ Efirami taa yete igboe siisilae birama nɛ,
e maboron.

⁴ Na sansi fuge lisixi naxan tixi gulunba
koore ra,

a luxi ne alo xore bogi moxi naxan donma kerenyi ra.

⁵ Na loxoe, Alatala Senbema luma ne alo mange katanyi tofanyi a xa pama donxoe be.

⁶ A xaxili tinxinxi fima ne kiitisea ma, a senbe fi soorie ma naxee na gere kui.

⁷ Kono wo xa serexedubee nun namijonmee bara loe.

Beere e dagalanma ne, e daxu laamatunyi to temui, e mu fata fe tagi rabade.

⁸ E tixi e yete xa boxunyi tagi, e birin noxoxi a jaaxi ra.

⁹ «Ala wama e xaranfe? A fahaamui fima e ma? E luxi alo diyore naxee de baxi e nga xije ra.

¹⁰ Fo a xa woyen e be diyore daaxi.»

¹¹ Alatala fama a masende yi jama be xone saabui ra,

¹² «Malabude nan yi ki, wo xa wo malabu. Yire raxaraxi na a ra.»

Kono e mu tin e tuli matide a ra.

¹³ Na kui Alatala fama ne masenyi tide e be diyore daaxi,

alako e xun xa rakana, yaxuie xa e suxu, e e xanin.

¹⁴ Awa, wo tan mixi mayelee, wo tan naxee Darisalamu yamarima, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

¹⁵ Wo naxe, «Muxu nun saya bara saata, muxu nun gaburi bara lanyi xiri. Gbaloe yo mu muxu lima won ma kantari kui.»

Kono e na e noxunfe wule xanbi ra.

¹⁶ Alatala e yaabima ne, «N bara geme hagige doxo Siyoni, geme fanyi naxan mu kanama. Limaniya mu bama mixi yi ra naxan a taxuma na geme ra.

¹⁷ N bara tinxinyi ti seriye ra, n bara nondi sa kiiti ki ra.

Wo xa wule naxee findixi wo xa kantari ra,

banbaranyi fama ne e xaninde.

¹⁸ Wo xa saate, wo nun saya ra, a kanama ne,

wo xa lanyi, wo nun gaburi ra, a fulunma ne.

Gbaloe noma ne wo ra a fanyi ra.

¹⁹ Fe xoxoe na wo li, a wo xun nakanama ne, gesege yo gesege, feren yo feren, koe yo koe.

Wo na so yi fe kui, wo ifuma ne gaaxui ra.»

²⁰ «Wo xa sade xurun, wo mu noma wo sade a ma.

Wo xa xinbeli dugi xurun, a mu wo kantama xinbeli ra.

²¹ Alatala kelima ne alo a keli Perasimi geya fari ki naxe,

a xonoma ne alo a xono Gabayon gulunba kui ki naxe,

alako a xa a xa wali makaabaxi raba.

²² Na kui wo ba mayele tife, alako a naxa fa gbilen wo xiri ra, barima Ala bara a xa nate masen n be boxi kanafe ra.»

²³ «Wo wo tuli mati n xui ra, wo wo tuli mati n ma masenyi ra.

²⁴ Xe sa xe buxama temui birin? A bende ramaxama loxoe birin?

²⁵ A na ge boxi buxade, a mu sansi garansanma?

A mu sansi xori birin wolima a ki ma?

²⁶ A Marigi Ala a xaran a si ki ra.

²⁷ Sansi mooli nde mu bonboma wure ra, a bonboma wuri nan na.

²⁸ Sansi mooli gbete noma bonbode wure ra,

kono a mu radangima a i.

²⁹ Na wali ki birin fatanxi Alatala Senbema nan ma.

A xa walie makaaba, a xa fe fanyie gbo.»

29

Naxankate na Darisalamu be

¹ Naxankate na Ariyeli taa be, mange Dawuda nu sabatixi dennaxe.

Wo xa nu wo xa salie raba ra je yo je alo wo darixi a ra ki naxe,

² kono n fama ne Ariyeli xa tete rabilinde, a fa tooro gere kui, a xa lu alo serexebade naxan dexexi.

³ N fama ne wo rabilinde n ma soorie ra, muxu xa wali raba wo xa tete kanade.

⁴ Wo xa fe fama ne magorode han a lu alo wo xui na minife boxi nan bun ma.

Wo xa woyenyi makolikolima ne kelife gaburi kui.

⁵ Wo yaxuie wuyama ne alo xubutanyi, e xa soorie luma ne alo maale lagi foye ma.

Kono na temui ya magire keren kui,

⁶ Alatala Senbema fama ne sesarinyi nun galanyi ra,

boxi serenma ne, turunnaade goroma ne, te minima ne.

⁷ Na temui Ariyeli yaxuie loema ne keren na,

e fa lu alo xiye jaaxi mixi raxunuma temui naxe.

Na soorie nun e xa gereso wali birin jonma ne feo.

⁸ A luma ne alo kaametoe naxan xiye sa a na a degefe,

kono a fa xunu kaame ra a ma.

A luma ne alo mixi naxan xiye sa a na ye minfe,

kono a fa xunu ye xoli ra a ma.

A luma na ki ne na soori gali xa fe ra naxan na Siyoni mixie gerefefe.

⁹ A xa findi wo be terenna ra, wo de xa ixara.

Wo wo yae raxi, wo xa findi donxuie ra.

Wo na dagalanfe siisi daaxi, kono beere mu a ra.

¹⁰ Alatala nan wo raxixi,

a bara wo xa namijonmee yae balan,

a bara wo xa sematoe xunyi makoto.

¹¹ Yi laamatunyi luxi ne alo sebeli matonxumaxi. Na soma mixi nan yi naxan fata a xarande alako a xa a xaran, kono a fa a yaabi, «N mu noma a xarande wo be, barima a balanxi tonxuma ra.»

¹² Xa na mu a ra, a luxi alo sebeli naxan soma mixi xarantare yi ra alako a xa a xaran, kono a fa a yaabi, «N tan mu fata a xarande.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi jama bara fa, e xa n matoxo e de ra, kono e boje tan makuya n na.

E xa batui findixi adamadie xa yaamari ratinmefe nan tun na.

¹⁴ Na nan a toxi n man yi jama de ixarama ne kaabanakoe ra.

Lonnillae xa lonni mu gema na kolonde, fe kolonyie mu soma na fe kui.

¹⁵ Naxankate na mixie be naxee e noxunma Alatala ma nate kobi rabafe ra.

E to e xa walie rabama dimi nan kui, e mapoxun, «Nde muxu toxi? Nde a kolon muxu naxan nabama?»

¹⁶ Wo xa daxuja senbe gbo.

Bende noma lude alo a yailanma?

Se yailanxi noma a falade a yailanma be, a mu n yailanxi?

Feye noma a falade a yailanma be, a xaxili mu fan?»

¹⁷ A gbe mu luxi Liban wondi xa masara xe ra,

xe fan xa masara wondi ra.

¹⁸ Na loxoe, tuli xorie kitaabui xaranmae xui mema ne,

donxuie fan minima ne dimi xora, e se to.

¹⁹ Yete magoroe seewama ne Alatala ra, misikiinee seewama ne Isirayila xa Seniyentoe ra.

²⁰ Funmala mu luma naa sonon,

mixi mayele loema ne.

Fe kobi rabae loema ne.

²¹ E mixi tojegeema wule ra, e gantanyi italama tinxintoe be.

²² Yaxuba bonsoe Marigi xa masenyi nan ya naxan Ibrahima xun saraxi:

«To dangi xanbi, Yaxuba bonsoe mu yaagima sonon,

a boje mu rapaaxuma a ma.

²³ A xa die na n ma walie to e tagi,

e n xili binyama ne,

e e magoroma ne Yaxuba xa Seniyentoe be,

e gaaxuma ne Isirayila Marigi Ala ya ra.

²⁴ Mixi ifuxi fahaamui sotoma ne, sonxoe ratee tinma ne lonni ra.»

30

Naxankate bonsoe murutela be

¹ Alatala xa masenyi nan ya,

«Naxankate na bonsoe murutela be.

E natee tongoma, naxee mu kelixi n tan ma.

E saatse xirima, n Xaxili mu e yamarixi naxee ra.

Na kui e yunubi xun masama tun.

² E sigama Misira, e e yete taxu menni mange ra.

E wama lufe a xa kante bun ma.
 E na birin naba n tan xanbi.
³ Misira mange xa kante findima yaagi
 nan na wo be,
 lufe a xa niini bun ma na wo tɔɔrɔma ne
 tun.
⁴ Hali wo kuntigie xee Sowan nun Xanesi
 Misira boxi ma,
⁵ e birin fama lude yaagi nan kui na pama
 xa fe ra naxan mu e malima.
 E mu wo demenma, e wo rayaagima tun.»
⁶ Naxankate na Negewi gbengberenyi
 subee be.
 E boxi xɔɔxɔe nan igirima yetee nun
 boximasee na dennaxe,
 e xa bannaya xanife ra sofalee nun
 jɔxɔmee fari pama xon ma,
 naxan mu fata e malide fefe ma.
⁷ Misira xa mali findima fe fufafu nan tun
 na!
 Na nan a ra, n naxa yi xili sa a xun ma:
 Turunnaade taganxi.
⁸ Yi fe sebe walaxe ma e be,
 a sebe buki ma alako a xa findi seede ra
 abadan.
⁹ Nama murutela nan a ra, naxan a
 booree madaxuma,
 naxan mu wama a tuli matife Alatala xa
 seriye ra.
¹⁰ E a falama sematoo be, «Wo naxa
 laamatunyie to.»
 E a falama namijonmee be, «Wo naxa
 masenyi tinxinxi ti.»
 E naxe, «Wo xa masenyi joxunmee ti,
 wo xa woyen fanyi fala, hali nondi mu a
 ra.
¹¹ Wo xa keli yi kira xon ma,
 wo xa Isirayila xa Seniyentoo masenyi lu
 naa.»
¹² Isirayila xa Seniyentoo xa yaabi nan ya,
 «Wo to tondi yi masenyi ra,
 wo fa la tɔɔre nun madaxui ra,
¹³ yi yunubi luma ne wo be alo tete kanaxi,
 naxan birama terenna ra.
¹⁴ A kanama ne alo feje kanaxi,
 hali te ko se, xa na mu a ra ye base mu
 mini a kui.»
¹⁵ Marigi Ala naxan findixi Isirayila
 Seniyentoo ra, a xa masenyi nan ya:
 «Xa wo gbilen n ma, wo fa wo raxara,

n wo rakisima ne.
 Xa wo dɔxɔ, wo fa wo taxu n na,
 n senbe fima ne wo ma.
 Kɔnɔ wo mu tin na ra.
¹⁶ Wo naxe, «Ade, muxu tan muxu gima
 soee nan fari.»
 Awa yire, wo fama gide.
 Wo naxe, «Muxu tan muxu gima soe
 xulunxie nan fari.»
 Awa yire, kɔnɔ wo kerimae xulun wo be.
¹⁷ Wo wulu keren, wo gima ne wo yaxui
 keren ya ra.
 Xa yaxui suuli na a ra, wo birin wo gima
 ne,
 wo fa lu alo geya wuri keren gbansan tixi
 naxan fari.»
¹⁸ Kɔnɔ na kui Alatala na mame tife alako
 a xa hinne wo ra.
 A fama ne kelide, a kinikini wo ma,
 barima Alatala tinxin.
 Seewe na mixi be, naxan a xaxili tixi a ra.
¹⁹ Siyonikae, wo tan naxee sabatixi
 Darisalamu,
 wo mu yaye raminima sonon.
 Wo na a xili, a hinnema ne wo ra,
 a na wo xui me, a wo yaabima ne keren
 na.
²⁰ Hali wo Marigi a niya wo xa lu fe
 xɔɔxɔe kui,
 wo karamɔxɔee mu e noxunma wo ma
 sonon,
 wo fama ne e tode wo yae ra.
²¹ Wo na siga yirefanyi ma, wo na siga
 koola ma,
 wo fama ne masenyi mede wo xanbi ra
 naxan a falama wo be,
 «Kira fanyi nan ya, wo xa wo jere a xon
 ma.»
²² Na kui wo xa kuye naxee yailanxi gbeti
 nun xee ma ra,
 wo fama ne nee wolide alo se
 seniyentaree,
 wo fa a fala, «Wo keli be!»
²³ Na temui Alatala tune rafama ne wo xa
 sansie ma,
 wo xa boxi daxamui gboma ne.
 Na temui wo xa xurusee sigama ne e
 demadonde fiili xungbee ma.
²⁴ Ninge nun sofale naxee xe buxama,
 e fama se fanyi nan donde naxan nafalaxi
 e be.
²⁵ Xuree wuyama ne wo xa geyae fari.

Na temui faxe xungbe nan tima,
yire senbema itexie rabirama ne.

²⁶ Alatala fama ne a xa pama xa maxonee
nun fie rayalande.

Na loxoe kike yanbama ne alo soge,
soge xa yanbe fan xun masama ne doxo
solofere.

²⁷ Alatala na fafe kelife yire makuye,
a xonoxi a xoroxoe ra, a fama ne tuuri
belebele kui.

Te minima ne a kere kui xone xa fe ra.

²⁸ A jengi luxi ne alo banbaranyi naxan
tema han mixi konyi.

A pamanee suxuma ne,
a karafae sa e ma, a se nde raso e
banganyie ra,
a e xanin yire e mu wama sigafe dennaxe.

²⁹ Kono wo tan beeti bama ne na loxoe alo
sali temui,
wo bonne seewama ne alo mixi naxee
xule fema sigafe ra Alatala xa geya
fari,

Alatala naxan luxi alo fanye Isirayila be.

³⁰ Alatala a xui xaane raminima ne,
a a senbe masenma ne xone belebele nun
te kasare ra.

A fama ne sesarinyi, galanyi, tune xungbe,
turunnaade, nun balabalanyi ra.

³¹ Alatala xui fama ne Asiriyakae butuxu-
nde,
a e rabira a xa mangeya ra.

³² A na e bonbo wuri xoroxoe ra temui
naxe,
a xa pama beeti bama ne maxasee nun
kora xui ra.

³³ Te yire bara yailan mange xili ma a
rakuya.

A tilin, a igbo.

Yege gbege malanxi na te belebele xa fe
ra.

Alatala jengi luxi ne alo te jaaxi naxan
ganma a fanyi ra.

31

Misira xa mali

¹ Naxankate na wo be,
wo tan naxee wo yete taxuma Misira ra,
wo tan naxee lama e xa soori ragise
wuyaxie ra,
wo tan naxee e xa soe ragimae matoma.

Wo mu Isirayila xa Seniyentoe fenma,
wo mu wama Alatala xa mali xon ma.

² Kono Ala xaxili nan gbo,
a fata naxankate ragorode mixie ma.

A xui mu kanama.

A kelima pama jaaxi xili ma,
naxee mixi kobie malima.

³ Misirakae mu findixi Ala ra,
adamadie nan tun na e ra.

E xa soee mu findixi xaxili xa ra,
sube nan tun na e ra.

Alatala na keli temui naxe mixie xili ma,
naxan mali tima yo, naxan mali fenma yo,
a e birin halakima ne.

⁴ Alatala xa masenyi nan ya:

«Yetē na yirindin a xa sube suxuxi xun
ma,

hali xuruse demadonyi gbegebe katama
ne a keride,

a mu gaaxuma e xa sonxoe rate ya ra,

a mu kelima na sube xun ma fefe ma.

Alatala Senbema fan goroma ne gere sode
Siyoni geya fari na ki ne.

⁵ Alatala Senbema Darisalamu makan-
tama ne,

alo xoni a gabutenyie italama a yoree xun
ma ki naxe,

a e kanta, a e rakisi, a a ti e xun ma.»

⁶ Isirayilakae, wo xa gbilen Ala ma wo
bara wo makuya naxan na. ⁷ Na loxoe wo
fama ne wo xa kuyee rabeinde wo naxee
yailanxi gbeti nun xema ra yunubi xa fe
ra.

⁸ «Asiriyakae fama ne sontode san-
tidagama ra,

naxan mu fatanxi jengi kanyi ra.

E e gima ne na ya ra, e xa fonikee
xaninma ne konyiya kui.

⁹ E xa yire makantaxi birama ne gaaxui
kui,

limaniya bama ne e xa soori mangee yi ra
gere fa temui.»

Alatala xa masenyi nan na ki,
naxan na gere te radexema Siyoni geya
ma Darisalamu kui.

32

Mangeya tinxixi

¹ Mange fama ne mangeya ranerede
tinxinyi ra,
a xa kuntigie kiiti sama ne seriye ki ma.

² Kankan luma ne alo banxi fanyi turunaade dinma naxan na, alo xure naxee ye xaninma gbengberen yire,

alo geme niini boxi ixaraxi ma.

³ Na temui ya naxee se fenma, nee se igbema ne.

Tuli naxee e matima, nee fe mema ne.

⁴ Xaxilitaree fama ne fahaamui sotode, boboe nenyi fama ne kelide, nee fa woyen a fanyi ra.

⁵ Mixi kobi mu xilima kuntigi, mixi tinxintare mu binye sotoma sonon,

⁶ barima e mu nondi falama, e mu fe fanyi maroxunma.

A fe seniyenxi botē rabama, a wule falama Alatala xa fe ra, a kaametoe luma a xa kaame kui, a tondi ye ma mixi be, ye xoli na naxan ma.

⁷ Mixi paaxi wali ki mu fan, a a mato a misikiine xun nakanama toorge ra ki naxe.

⁸ Konō mixi fanyi tan a matoma ne a fe fanyi rabama ki naxe, a xun nakeli a xa wali fanyi saabui ra,

⁹ Banna ginēe, wo xa wo tuli mati n xui ra.

Wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa n ma masenyi rame.

¹⁰ Beenun ne keren xa dangi, wo serenma ne gaaxui ra,

wo tan naxee laxi wo yete ra, barima weni bogie kanama ne, xe xabe fan mu fanma.

¹¹ Banna ginēe, wo xa wo magoro, wo tan naxee laxi wo yete ra, wo xa gaaxu.

Wo xa wo xa dugi fanyi masara kaape dugi ra.

¹² Wo xa wa wo xa weni bogi nun xe kanaxie xa fe ra.

¹³ Wo xa wa n ma pama xa boxi xa fe ra, naxan bara findi nooge nun tunbe yire ra.

Wo xa wa wo xa taae xa fe ra jalexinyi jonxi dennaxe.

¹⁴ Wo xa yire makantaxi raboloma ne, wo xa taa fanyi findima ne wula ra, sofale nun xurusee de madonna dennaxe.

¹⁵ A luma na ki ne han Ala a Xaxili Seniyenxi ragoroma won ma temui naxe keli koore ma.

Na temui na gbengberenyi findima ne sansi yire ra, a gbo ye alo fotonyi.

¹⁶ Seriyē rapere ma ne gbengberenyi ma, tinxinyi fan sabatima ne sansi yire.

¹⁷ Tinxinyi xa wali findima boresa nan na, a findi xaxilisa nun kantari ra waxati birin.

¹⁸ N ma pama luma ne naa boresa kui, maraxare kui.

¹⁹ Hali fotonyi kana, taa bira,

²⁰ heeri nan luma wo be, wo tan naxee sansi sima xure de ra, wo tan naxee tinma wo xa ningee nun wo xa sofalee xa e de madon.

33

Gbaloe nun kisi

¹ Naxankate na i be, i tan naxan gbaloe rabama.

Naxankate na i be, i tan naxan yanfe tima.

I na ge na rabade, i xun fa rakana, yanfe gbilen i ma.

² Alatala hinne muxu ra, muxu xaxili tixi i tan nan na.

I xa muxu senbe xun masa, i xa muxu ratanga fe xoroxoe ma.

³ Sie e gima ne i xui ya ra, pamanee yensenma ne i xa gere xui ra.

⁴ Wo tan sie, mixie fama ne wo xa naafuli suxude,

alo katoe dinma xe ra ki naxe.

⁵ Wo tan Siyonikae, Alatala gbo, a sabatixi koore nan ma.

A tinxinyi nun nondi fima ne wo ma.

⁶ A wo bun ti.

A kisi, xaxili fanyi, nun fahaamui ratatama ne wo be, wo tan naxee gaaxuma a ya ra.

⁷ Wo a mato, palamae nun xerae na wafe tande.

⁸ Mixi yo mu toma kirae ma sonon. Saate bara kana, saate seedee bara yaagi, binye yo mu na sonon.

⁹ Boxi na sunnunyi nun halaki nan kui.

Liban xa mεre bara maxara,
Basan nun Karemele fɔtonyi burexee na
yolonfe.

10 Alatala naxe, «Yakosi n kelima ne fa, wo
fa n matɔxo.

11 Wo to nate fufafu tongo, wo man fe
fufafu nan sotoma.

Wo ɲengi luxi ne alo te naxan fama wo
gande.

12 Te dinma ne sie ra, e gan alo tunbe
masεgexi, sese mu lu.»

13 Wo tan naxee makuya n na, wo xa wo
tuli mati n ma fe rabaxie ra.

Wo tan naxee makore n na, wo xa la n
senbe ra.

14 Yunubitɔe naxee na Siyoni, e bara
gaaxu.

Alatala yaxuie bara seren folo.

«Nde noma lude te kasarati seeti ma?

Nde ratangama te xubentare ma won ya
ma?»

15 Mixi nan a ra naxan ɲerema tinxinyi ra,
naxan nɔndi falama, naxan tondima
geeni soto ki ɲaaxi ra,

naxan mu a belexe italama buɲa kobi be,
naxan mu a tuli matima mixi faxafe nate
tongoe ra,

naxan mu a xaxili tima fe ɲaaxi ra.

16 Na mixi mooli tan sabatima ne geya fari
yire makantaxi kui,

a baloe nun ye soto a fanyi ra.

17 Wo yae mangε toma ne a xa tofanyi kui,
wo man fa boxi to naxan xa gboe mu
ɲonma.

18 Wo ratuma ne wo gaaxu ki ma, a falafe
ra,

«Na mangε na minden? Duuti maxili go?
Yire makantaxi xunmato go?»

19 Wo mu fama na bɔnsɔe yete igboe tode
sonon,

naxee xa xui fahaamufe xɔrɔxo.

20 Siyoni mato, won ma sali rabama
dennaxe.

Menni wo Darisalamu toma ne,
taa naxan naxaraxi, ɲama naxan mu
talama e xonyi sonon.

21 Won Marigi Senbema luma ne naa won
ya ma xuree seeti ma.

Won yaxuie mu noma tide na xuree ma e
xa kunkuie kui,

22 barima Alatala nan na won ma kiitisa
ra,

a seriye yati nan fima won ma.

Alatala nan na won ma Mange ra,

a won natangama fe ɲaaxi nan ma.

23 Wo tan sie, wo xa luutie bara yonton,
wo xa kunkui wuri mu tixi,
wo xa bela mu gexi italade.

Na kui wo xa naafuli fama ne xaninde,
hali mabenyeie noma na rabade.

24 Siyonika yo mu a falama, «N mu
yalanxi.»

E xa yunubie fama ne xafaride.

34

Edon xa kiiti

1 Wo wo maso, wo tan pamane, alako wo
xa wo tuli mati.

Sie, wo xa wo tuli mati n na a fanyi ra.

Dunija ɲama birin xa e tuli mati n ma
masenyi ra,

2 barima Alatala xonoxi pamane nun e xa
soori gaali birin ma.

A fama ne dinde e ra, a e raton.

3 E xa mixi faxaxie mu ragatama.

E binbie boroma ne, e xiri fa te koore ma.
E wuli ifilima ne geyae ma.

4 Hali tunbui naxee na koore ma, e birama
ne,

alo burexee nun xoree birama ki naxe.
Koore walaxe makuntanma ne alo dagi.

5 Alatala naxe, «N ma santidegema na ge
na wali ra,

a goroma ne Edon ɲama xili ma,
n fa e sonto kiiti xa fe ra.»

6 Wuli na Alatala xa santidegema ma.

A bara ge serexe kon naxabade a ra,

xurusee wuli nun ture na a ma.

Alatala na serexe nde kon naxabafe
Bosara,

a na faxe tife a ɲaaxi ra Edon boxi ma.

7 ɲama sontoma ne, sexe ningee nun
tuurae fan faxa,

han boxi yati bara noxo na wuli birin na.

8 Alatala xa nate nan na ki,
alako Siyoni gbe xa noxo Edon xa yaxuya
xa fe ra.

9 Edon xa xuree nun boxi luma ne alo
dole, a fa lu gan na.

10 A mu xubenma kœe nun yanyi ra,
a tuuri luma ne te ra tun.
Menni findima gbengberenyi yire nan na
abadan,
mixi yo mu dangima naa sɔnɔn.
11 Xɔni nun wulai sube mɔoli birin luma
ne naa.
Alatala bara nate tongo menni xa findi
gbengberen yire ra.
12 Menni mange mu sese toma naa e
yamarima rabama naxan xun na,
e xa kuntigie yensenma ne feo.
13 Menni xa yire makantaxie findima
tunbee yire,
e xa taae luma ne alɔ wulai, wule baree
nun xonie luma dennaxe.
14 Wulai subee mɔoli birin sabatima naa,
15 Bɔximase a xale sama ne naa,
a fa e rasege, a e kanta.
Hali yubee sabatima menni ne, e fa die
rasege.
16 Alatala xa sebeli mato a fanyi ra.
Yi sube birin fama ne lude naa, e fa wuya.
Alatala bara na nate tongo, a Xaxili yati
fama ne na rakamalide.
17 A tan nan yati e xa fe matoma, a na bɔxi
itaxun e ra,
a fa findi e gbe ra abadan.

35

Ala xa kira

1 Nelexinyi xa lu gbengberen yire,
seewe xa lu wulai alɔ sansi fugaxie yire.
2 Sansi tofanyie xa lu naa, seewe xui xa
ite.
A xa lu alɔ Liban fotɔnyi, a xa tofan alɔ
Karemele geya nun Sarɔn yire.
Won Marigi Alatala xa nɔre toma ne naa
a fanyi ra.
3 Wo tan naxee bara gaaxu han wo belexe
mu se suxuma, wo xinbi fa seren,
wo senbe xa so.
4 Wo a fala mixie be naxee bara gaaxu,
«Wo xa limaniya, hali wo mu gaaxu!
Wo Marigi Ala bara fa wo gbe nɔxode.
A fama wo rakiside a senbe ra.»
5 Na temui, donxuie ya rabɔɔma ne,
tulixorie fe mema ne.
6 Mabenyie tunganma ne alɔ xeli, boboe
fan seewe xui raminiima ne,

barima xuree minima ne gbengberenyi
ma.
7 Bɔxi maxaraxi mafindima ne baa ra,
dulonyi minima ne gbengberen yire.
Wulai baree xɔnyi bara findi ye yire ra.
8 Kira mabama naa naxan xili falama,
«Kira Seniyenxi.»
Mixi seniyentare mu dangima menni, fo
naxan lanma a xa dangi na.
Xaxilitaree mu tima na kira xɔn ma.
9 Yetee nun burunyi sube mu toma naa,
fo lasiri mixi.
10 Alatala naxee xɔreyaxi, nee nan
gbilenma e xɔnyi na kira xɔn ma.
E soma ne Siyoni seewe ra naxan mu
nɔnma.
E nelexinma ne tun.
Sunnunyi nun tɔore bama ne e ma
abadan.

36

Asiriya mange xa masenyi

1 Mange Xesekiya xa mangeya ne fu nun
naani nde ra, Asiriya mange Senaxeribi
naxa nɔ Yudaya taa senbema ra. 2 A
to ge na rabade, Asiriya mange naxa a
xa soori mange xee Darisalamu mange
xɔn ma, kelife ra Lakisi, a tan nun a xa
soori senbema. E naxa ti ye yire xungbe
fe ma, mixie nu gare soma dennaxe.
3 Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi
xunyi, mange xa sebeliti Sebena, nun
Asafi xa di Yowa, naxan findixi mange xa
keedi ragate ra, nee naxa mini Asiriyakae
ralande.
4 Asiriya mange rasima singe naxa yi
masenyi ti e be, «Wo a fala Xesekiya be,
Asiriya mange xungbe yi nan masenxi, <I
xaxili tixi munse ra? 5 I wɔyen fufafu
nan tun falaxi! I nɔxɔ a ma i bara feere
nun senbe soto n gerefe ra? I laxi nde ra,
naxan a niyama i xa n matandi? 6 I i xa
lanlanteya saxi Misirakae nan ma fa? E
luxi alɔ wuri ponpoe naxan girama, a fa
i sɔxɔ i kilɔnma a ra temui naxe. Misira
mange Firawuna na na ki ne mixi birin
be, naxee e xaxili tixi a ra. 7 Temunde
wo n yaabima ne, «Muxu xaxili tixi muxu
Marigi Alatala nan na.» Kɔnɔ n xa a
fala wo be Xesekiya bara ge serexebadee
kanade geyae fari, a fa a fala Yudayakae

nun Darisalamukae be, «Wo Alatala batu Darisalamu xa serexebade gbansan ne.»»

⁸ «Xa i sa noma soe ragi wulu firin sotode i xa pama ya ma, n marigi Asiriya mange soe fima ne i ma, e naxee ragima. ⁹ Hali i i xaxili ti Misirakae ra, soe ragie nun gisee xa fe ra, i senbe xurun n ma mange xa mixi xuri di nde nofe ra. ¹⁰ Bafe na ra, wo Marigi Alatala xa mu waxi n xa be gere? Alatala nan a falaxi n be, «Siga, i na boxi kana.»»

¹¹ Na temui Eliyakimi, Sebena, nun Yowa naxa a fala Asiriya mange rasima be, «Yandi, i xa woyen muxu be Arami xui ra, muxu tan i xa konyie na xui fahaamuma. I naxa woyen muxu be Yuda xui ra pama ya xori naxan na tete fari ma.» ¹² Kono Asiriya mange rasima naxa e yaabi, «N marigi n xexi yi masenyi falade i xa mange nun i tan nan gbansan be? N mu woyenfe yi mixie fan xa be, naxee dxxoxi tete fari yi ki, naxee fama e yete xa gbi fuxi donde nun e yete xoli minde nun wo tan na?»

¹³ Mange rasima naxa keli, a a fala a xui itexi ra Yudaya xui ra, a naxe, «Wo wo tuli mati Asiriya mange xungbe xa masenyi ra, ¹⁴ «Wo naxa tin Xesekiya xa wo madaxu, barima a mu fata wo ratangade n belexe i! ¹⁵ Wo naxa tin a xa wo madaxu wo xaxili tife Alatala ra, a falafe ra, «Alatala muxu rakisima ne, yi taa mu luma Asiriyakae xa mange sagoe.» ¹⁶ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra de! Asiriya mange yi nan falaxi, «Xa wo tin lude n ma yaamari bun ma, kankan fama ne a xa xee bogisee donde, kankan a xa kolonyi ye min, ¹⁷ han n sa fama wo xaninde boxi nde ma temui naxe, naxan luxi alo wo xa boxi, mengi nun weni fanyi, taami nun weni xee na dennaxe.» ¹⁸ Wo naxa wo tuli mati Xesekiya ra, naxan wama wo madaxufe a falafe ra, «Marigi Alatala won nakisima ne.» Si gbetee xa alae no ne e xa mixie bade Asiriya mange belexe i? ¹⁹ Xamata nun Arapadi xa alae go? Sefarawayimi, Hena nun Iwa xa alae go? Nee bara Samari ba n belexe i? ²⁰ Namanee birin xa alae ya ma, ala mundun a xa mixie rakisixi n belexe i?

Alatala tan noma Darisalamu ratangade n ma?»»

²¹ Nama naxa dundu, e mu a yaabi, barima mange a fala ne, «Wo naxa a yaabi de.» ²² Xilikiya xa di Eliyakimi, mange xa banxi xunyi, Sebena sebeliti, nun Asafi xa di Yowa keedi ragate, nee naxa siga mange Xesekiya yire e xa sosee ibooxi ra e ma sunnunyi kui, e fa Asiriya mange rasima xa masenyi dentee a be.

37

Mange Xesekiya marasi fenfe Annabi Esayi ra

¹ Mange Xesekiya to na fe me, a naxa a xa donma iboo a ma, a beki dugi ragoro a ma sunnunyi kui, a fa siga Alatala xa banxi kui. ² A naxa a xa banxi xunyi Eliyakimi, a xa sebeliti Sebena, nun serexedube forie xee Amosu xa di Annabi Esayi xon, beki dugi ragoroxi e ma. ³ E naxa a fala a be, Xesekiya yi nan falaxi, «To findixi sunnunyi, jaxankate, nun bope mapaxu loxoe nan na. A luxi alo die bari temui bara a li, kono senbe mu na sonon e xa bari. ⁴ I Marigi Alatala na Asiriya mange xa xera xa masenyi me Ala jipe rasotofe ra, temunde a a jaxankatama ne a xa na woyenyie ma. I xa Ala maxandi alako won ma mixi donxoe naxa faxe.»

⁵ Mange Xesekiya xa mixie naxa siga Annabi Esayi yire. ⁶ Esayi naxa a masen e be, «Wo a fala wo xa mange be, Alatala yi masenyi nan tixi, «I naxa gaaxu Asiriya mange xa xerae xa marasotoe xa fe ra, a naxee falaxi n be. ⁷ N fama a xaxili mafindide xibaarui nde ra, a fa gbilen a xonyi. N a faxama santidegema ra menni ne.»»

⁸ Mange xa xera to gbilen Asiriya mange yire, a naxa a li a xa mange nu bara keli Lakisi, a nu na Libina gerefe. ⁹ Na temui Asiriya mange naxa a kolon a Kusi mange Tirihaka na fafe a gerefe. Na kui a man naxa xerae xee Xesekiya ma, a falafe ra, ¹⁰ «Wo a fala Yudaya mange Xesekiya be, «I xa ala, i laxi naxan na, na naxa i madaxu de a falafe ra, «Darisalamu mu luma Asiriya mange belexe i.» ¹¹ I a kolon a fanyi ra Asiriya

mangɛ naxan nabaxi pamanɛ birin na. E e sɔntɔ nɛ a jaaxi ra. I tan fa fama i bade n yi ra di? ¹² N benbae si naxee bɔnbɔ, e xa alae e ratanga nɛ, alɔ Gosan, Xarani, Resefa, nun Eden bɔnsɔɛ naxee na Teli Asari? ¹³ Xamata mangɛ, Arapadi mangɛ, Sefarawayimi mangɛ, Hena mangɛ, nun Iwa mangɛ na minden?»

¹⁴ Xesekiya naxa bataaxɛ rasuxu xɛɛrae yi ra, a naxa a xaran. Na dangi xanbi, a naxa te Alatala xa banxi, a a itala Alatala ya i. ¹⁵ Xesekiya naxa Alatala maxandi, a naxɛ, ¹⁶ «Isirayila Marigi Alatala, naxan magoroxi malekɛɛ tagi, i tan nan na dunɔna birin Marigi ra, i tan nan koore nun bɔxi daaxi. ¹⁷ Alatala, i i tuli mati a fanyi ra, i xa Senaxeribi xa masenyi ramɛ, naxan a xa mixi xɛɛxi Ala Nɔnɛ rasɔtɔde. ¹⁸ Alatala, nɔndi na a ra, Asiriya mangɛ bara si birin sɔntɔ, a e xa fe xun nakana. ¹⁹ E naxa nee xa alae woli tɛ i, e e kana. A nɔndi ki ma, na kuyee mu findixi Ala ra, barima ibunadama nan nee yailanxi wuri nun gemɛ ra. ²⁰ Yandi, muxu Marigi Alatala, i xa muxu ratanga Senaxeribi ma, alako dunɔna birin xa a kolon, a i tan nan keren na Ala ra.»

²¹ Awa, Amosu xa di Annabi Esayi naxa xɛɛra xɛɛ mangɛ Xesekiya ma, a naxɛ, «Isirayila Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi suxu i naxan tixi Asiriya mangɛ Senaxeribi xa fe ra. ²² Alatala xa masenyi nan ya a xili ma, Siyoni taa fama nɛ yode i ma, Darisalamu tofanyi fa i maberede.

²³ I nde konbixi, i nde maberexi? I sɔnxɔxi nde ma? I bara i yetɛ igbo Isirayila Seniyentɔɛ ma.

²⁴ I xa xɛɛrae bara Marigi rasɔtɔ. I bara a fala, «N tan bara te han Liban geyae fari n ma gisee kui.

N sɛdiri wuri itexie fɔn, n sipire wuri tofanyie sɛgɛ fɔtonyi dɛnɛxi kui.

²⁵ N tigie ge pamanɛ ma, n e ye min. N Nili xure senkinɛ birin xɔrima nɛ n sanyie ra.»»

²⁶ Alatala naxɛ, «I mu a mexi ba, n bara yi fee nate nu a rakuya, kafi n i daa tɛmɔi? N fa na e rabafe nɛ.

I tan findixi taa senbemaɛ sɔntɔma nan tun na,

²⁷ na taa mixie senbɛ mu na e xa ti wo kanke.

Gaaxui nun yaagi nan tun e sɔtɔma.

E luma nɛ alɔ jooge xare, alɔ sɛxɛ naxan na banxi kɔn na, alɔ mengi bili naxan xarama beenun a xa bogi.

²⁸ Kɔnɔ n i dɔxɔ tɛmɔi, i mini tɛmɔi sigafe ra gere sode, i fa tɛmɔi, n na birin kolon.

I man na n matandi, n na fan kolon.

²⁹ I to bara n matandi na ki, i i yetɛ igbo n ma,

n na n ma xurundɛ gbakuma nɛ i joɛ ra, n na n ma karafɔe sɔti i dɛ kui, n i ragbilen i kelide.»

³⁰ Alatala naxɛ, «Xesekiya, tɔnxuma nan ya i bɛ:

Toofare wo sansi xɔri yolonxi nan donma. Tamuna wo sansi balɔ nan donma.

Kɔnɔ tamuna boore, wo sansie nan donma wo naxee sima wo e xaba, wo wɛni min naxan kelima wɛni bilie ma, wo naxee sima.

³¹ Yuda bɔnsɔɛɛ naxee kisima, nee luma nɛ alɔ wuri bili naxan sanke na bɔxi bun ma, a fa a bogi ramini.

³² Barima mixi ndee ratangama nɛ faxɛ ma Darisalamu, Siyoni mixi ndee kisima nɛ.

Alatala Senbema a mafurama nɛ na birin nabade.»

³³ Na kui, Alatala yi masenyi nan tixi Asiriya mangɛ xa fe ra,

«A mu soma yi taa kui, a mu xali yo wolima be,

a mu tima wo kanke a xa wure lefa ra, a mu bɛndɛ matema tunganfe ra wo xa tɛtɛ ra.

³⁴ A gbilenma a fa kira nan na, a mu soma yi taa kui!

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁵ N yi taa makantama nɛ,

n a rakisima nɛ n xili nun n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

³⁶ Na kɔɛ ra Alatala xa malekɛ naxa mini, a sa Asiriyaka wulu kemɛ tongo solomasaxan nun suuli faxa. A dɔnxɔɛɛ to keli gɛɛsɛgɛ, e naxa na furee to e ya ma. ³⁷ Na kui, Asiriya mangɛ Senaxeribi

naxa gbilen a xonyi Ninewe. ³⁸ Loxoe nde, a to nu na salife a xa ala Nisiri xa banxi kui, Adarameleki nun Sareseri naxa a faxa santidegema ra, e e gi Ararati boxi ma. Esarixadoni naxa ti mange ra a baba Senaxeribi joxoe ra.

38

Xesekiya xa yalanyi

¹ Na loxoe mange Xesekiya naxa fura a jaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa. Amosu xa di Annabi Esayi naxa siga a yire, a a fala a be, Alatala yi nan masenxi, «I xa yaamarie fi i xa mixie ma, barima i na faxafe ne yi ki, i mu kisima yi fure ma.» ² Xesekiya naxa a yatagi mafindi banxi xale ma, a Alatala maxandi, a naxe, ³ «Alatala, yandi hinne n na, i a kolon n nan jerexi ne kira tinxinxi nan xon ma n ma dunijeigiri kui n boje fixe ra. N mu i matandi, n mu gbilen i waxonfe foxo ra.» Xesekiya naxa wa ki fanyi ra.

⁴ Annabi Esayi mu nu gexi minide mange banxi tete kui, Alatala man naxa a masen a be, a naxe, ⁵ «Gbilen i xa sa a fala n ma jama yarerati Xesekiya be, i benba Dawuda Marigi Alatala yi nan masenxi, <N bara i xa maxandi me, n bara i yaye to. N i yalanma ne, a xi saxan nde. N je fu nun suuli sama ne i xa simaya xun ma. ⁶ N i tan nun yi taa ratangama ne Asiriya mange ma. N yi taa makantama ne n ma konyi Dawuda xa fe ra.»

⁷ Annabi Esayi naxa a yaabi, «Yi nan findima Alatala xa tonxuma ra i be, alako i xa a kolon a Alatala a xa masenyi rakamalima ne. ⁸ Ala naxe, <N a niyama ne soge niini xa gbilen a xanbi xanbi ma doxo fu Axasi tede ma.» Na temui, soge niini naxa magbilen a xanbi xanbi ma doxo fu a goroxi ki naxe.

⁹ Yudaya mange Xesekiya xa beeti nan ya, a naxan sebexi a to yalan a xa fure ma:

¹⁰ N nu a fala ne nu,
«A lanma n xa laaxira yi waxati fanyi n ma dunijeigiri kui?
N ma simaya xa dunke na ki?»

¹¹ N man nu a fala ne nu,
«N mu Alatala toma yi dunija ma sonon,

n man mu ibunadama yo toma fa naxan sabatixi yi bende fupi fari.

¹² N ma lingira bara tongo n xun, alo xuruse kante xa leele italama ki naxe. N ma simaya na mafilinfe alo maboe xa gese.

Maboe na ge gese soxode, a donxoe naxan luxi, a na xaba.

Alatala, i tan fan, beenun nunmare xa so, i bara n ma simaya rapon.

¹³ N naxa mame ti han gesege, konon i bara n xorie igira alo yete a rabama ki naxe.

Beenun koe xa so, i bara dan ti n ma simaya ma.

¹⁴ N nu n xui xurudi raminima ne alo debelin xoni, n nu wama ne alo ganbe sunnunxi.

N nu n ya rate koore ma, n nu fa a fala, <N Marigi n na toorofo, i xa n mali.»

¹⁵ «N noma na tagi rabade di?

A tan yati bara n yaabi, a fa n ma duba suxu.

Na kui n fama n jerede yete magore nan kui n ma simaya birin na.

¹⁶ N Marigi, ibunadama kisima na ki ne. N jengife to na nan ma.»

«I tan bara n ma yalanyi ragbilen n ma, n xa kisi.

¹⁷ I bara n mali na toore kui.

I xa xanunteya bara n natanga faxe ma, i bara n ma yunubie birin woli i kobe ra.

¹⁸ I a kolon a n ma gaburi mu findima matoxoe ra i be,

saya mu i matoxoma,

faxa mixie fan mu i tantuma beeti ra.

Naxee goroma gaburi kui,

nee xaxili mu tixi i xa hinne ra sonon.

¹⁹ Mixi jipe nan i matoxoma, alo n na i matoxofe ki naxe to loxoe.

Babae masenyi tima e xa die be i xa hinne xa fe ra.»

²⁰ Alatala bara n nakisi.

Won xa beeti ba a be korae ra a xa horomobanxi kui.

Won xa lu na raba ra won ma simaya birin na.

²¹ Annabi Esayi nu bara a fala, a e xa fa xore bogi yailan, e a fatu mange Xesekiya

xa fi ma, alako a xa yalan. ²² Xesekiya nu bara a yaabi, «Tɔnxuma mundun a niyama n xa a kolon n man nɔma tede Alatala xa hɔrɔmɔbanxi?»

39

Xesekiya Babilɔn mange xa xεεrae rasenefe

¹ Na tɛmɔi Babilɔn mange Merodaki Baladan naxa bataaxe nun bɔpa rasanba Xesekiya ma, barima a nu bara Xesekiya furafe nun a yalanfe mε. ² Xesekiya naxa na xεεrae rasene, a a xa naafuli birin masen e bε, alɔ gbeti, xεεma, surayi, labunde nun ture xiri jɔxunme, a xa geresose ragatade nun a xa bannaya birin na dɛnnaxe. Sese mu lu, Xesekiya mu naxan masen e bε a xa banxi nun a xa bɔxi kui. ³ Na dangi xanbi, Annabi Esayi naxa fa Xesekiya yire, a a maxɔrin, «Na mixie munse falaxi i bε? E kelixi minden?» Xesekiya naxa a yaabi, «E kelixi bɔxi makuye nde nε, dɛnnaxe xili Babilɔn.» ⁴ Esayi man naxa a maxɔrin, «E munse matoxi i xa banxi kui?» Xesekiya naxa a yaabi, «Se naxan birin na n ma banxi kui. Sese mu luxi n xɔnyi n mu naxan masenxi e bε.»

⁵ Na kui, Annabi Esayi naxa a fala Xesekiya bε, «I tuli mati Alatala xa masenyi ra, ⁶ <Lɔxɔε na fafe, yi mixie fama nε i harige birin xaninde Babilɔn, i benbae naxan luxi i yi ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ⁷ E fama nε i xa die suxude, i naxee barixi, e e bana Babilɔn mange bε.» ⁸ Xesekiya naxa a fala Esayi bε, «Alatala xa masenyi i naxan tixi, a fan.» A na fala nε barima a naxe, «Bɔjɛsa nun kantari tan luma nε be, n ma simaya birin kui.»

40

Ala a xa jama xunsarafe

¹ Ala xa masenyi nan ya:
«Wo xa n ma jama madundu e xa tɔɔre kui.
² Wo xa a fala Darisalamu bε a a xa jaxankate bara jɔn,
a xa yunubie sare bara gε fide,
a Alatala bara na ragbilen a ma han dɔxɔ firin.»

³ Mixi nde na a xui raminife gbengberen yire a falafe ra,

«Wo xa kira yailan Alatala bε,
wo sankira matinxin wo Marigi ya ra.

⁴ Gulunba xa ite, geya xa igoro,
kira jaaxi xa yailan a fanyi ra.

⁵ Alatala xa nɔre makenenma nε daali birin ya xɔri.»

Alatala xa masenyi yati nan na ki.

⁶ Mixi nde bara a fala n bε, «I xui rate.»
N bara a yaabi, «N xa munse fala?»

A naxe, «Adama xa nɔre luxi nε alo sansie.

⁷ E lisima nε, Alatala xa foye e fuge kana.
Adamadie maniyaxi sansie nan na.

⁸ Sansie xarama nε, e fuge kana,
kɔnɔ Alatala tan xa masenyi mu kanama abadan.»

⁹ Siyoni, i xa te geya itexi nde fari.
Darisalamu, i xa i xui ite senbe ra li-maniya kui.

A fala Yudaya taae bε, «Wo Marigi Ala na be.»

¹⁰ Marigi Alatala na fafe senbe ra, nɔε xanxi a belexe i.

Xunnakeli na a bε.

¹¹ A mεenima nε a xa xurusee ma,
a a xa yexe yɔreε tongoma nε, a e sa a kanke ma,
a e ngae ragbengben.

¹² Nde baa ye maniyaxi a belexe kui?

Nde koore walaxe maniyaxi?

Nde dunija bende maniyaxi?

Nde geyae dɔxɔxi sikeeli ra?

¹³ Nde Alatala Xaxili kolon?

Nde nɔma marasi fide a ma?

¹⁴ Nde a yamarima? Nde a matinkanma?

Nde fe kolonyi masenma a bε?

Nde a masenma a bε se yailanma ki naxe?

¹⁵ Namanεε luxi nε a bε alo se xunxurie.
A e rakelima nε a fanyi ra.

¹⁶ Liban sube birin nalanxi mu serexe gan daaxi lima naxan daxa a bε,

Liban fɔtɔnyi belebele mu yege lima a xa serexe ganfe ra.

¹⁷ Sese mu jamanεε ra a ya i, e findixi a bε fe fufafu nan na.

¹⁸ Wo wama Ala maniyafe nde ra?

Wo a misaalima munse ra?

¹⁹ Yirawali kuye nan masolima, xabui xεema radin a ma, a fa gbeti yolonxonnye yailan a kuye gbakuma naxan na.

²⁰ Setaree wuri nde nan fenma naxan mu kanama mafuren mafuren, a mixi fen naxan fata a masolide alako a naxa bira.

²¹ Wo mu a kolon? Wo mu na fe mexi kabi temui xonkuye?

Wo mu na fahaamuxi kabi dunija daa temui?

²² A tan nan sabatixi dunija birin xun ma. Dunija mixie luxi ne a be alo katoee. A tan koore walaxe italaxi ne alo dugi naxan sama leele ma.

²³ A tan nan mangee xun nakanama, a mixi xungbee xa fe magoro.

²⁴ E luxi ne alo sansi naxan si to, konon beenu e xa mo, a fa wuyenyi radin e ma naxan e xarama gben.

Na temui foye xungbe e xaninma ne alo sexe xare.

²⁵ Ala Seniyentoe xa masenyi nan ya:

«Wo n tan Ala maniyama nde ra? N misaalixi nde be?»

²⁶ Wo wo yae rakeli koore ma. Nde na se yanbaxie daaxi?

Ala nan e yamarima, a e xilie kolon. A senbe xa saabui ra, sese mu luxi e ma.»

²⁷ «Na kui, wo tan n ma jama, naxan fatanxi Yaxuba ra, naxan findixi Isirayila ra, munfe ra wo a falama, <Alatala mu fe toxi naxan donxi muxu ma.

Muxu Marigi Alatala mu wama muxu gbe joxofe.»

²⁸ Wo mu a kolon? Wo mu na fe mexi? Alatala findixi Ala nan na kabi abadan, a dunija yati nan daaxi a foler ra.

A mu taganma, danyi mu na a xaxili ma.

²⁹ A senbe fima ne mixi taganxi ma,

a limaniya fi senbetaree ma.

³⁰ Hali dimedie e taganma, segetalae birama,

³¹ konon naxee e xaxili tima Alatala ra, nee senbe neene sotoma ne, e fa tugan alo segge.

E e jere, e e gi, e mu taganma fefe ma.»

41

Ala nan na Isirayila xa mali ra

¹ «Namanee, wo wo sabari. Si yensenxie, wo limaniya, wo xa wo maso n ma kiiti yire ra.»

² «Nde mixi tixi kira xon ma keli sogetede, wo xa kiiti sama naxan xili ra? Nde jamanee saxi a sagoe, a mangee xa fe igoro a be?»

A xa santidagama e xun nakanama ne, a xa xali e rayensen ye.

³ A e kerima ne senbe ra, a man siga yire gbete na rabade.

⁴ Nde na fee ragirixi a xa yaamari ra kabi dunija foler?

N tan Alatala, naxan na fe foler nun fe raponyi ra, n tan bara na mooli birin nagiri.»

⁵ «Namanee gaaxuma ne na birin ya ra, sie seren gaaxui ra dunija birin.

⁶ E limaniya fima e bore ma, a falafe ra, <Wo wo senbe so!»

⁷ Yirawalie e bore malima alako xεema xa sa kuye ma.

E naxe, <A fan na ki ne.»

E kuye banbanma lantumae ra alako a naxa fa bira.»

⁸ «Konon wo tan Isirayila findixi n ma konyi nan na.

N wo tan Yaxuba bonsoe nan sugandixi, naxan fatanxi n xanuntenyi Iburahima bonsoe.

⁹ N wo tongoxi dunija tunxunye nan na, a falafe ra,

<N ma konyi sugandixie nan wo ra, n mu mema naxee ra.»

¹⁰ Wo naxa gaaxu, barima n na wo foxo ra.

Wo naxa kontofili, barima n tan nan na wo Marigi Ala ra.

N senbe fima wo ma n belexe tinxinxi nan na.»

¹¹ «Naxee birin wo maberefe, e fama yaagi nan tun sotode.

Naxee wo fenfe gere ra, e halakima ne, e jon.

¹² Wo na wo yaxuie fen, wo mu fama e tode, barima e loema ne.

Naxee wo fenma gere ra, nee jonma ne.

13 Na rabama ne barima n tan nan na wo Marigi Alatala ra, naxan wo belexe rasuxu, a a fala, <Wo naxa gaaxu, n fafe wo malide.>

14 Yaxuba bonsoe, wo naxa gaaxu. Isirayila, wo wo senbe so. Hali wo findixi mixi xunxurie nan na alo kuli di, n tan naxan lanxi wo Rakisima ma, naxan findixi wo xa Seniyentoe ra, n tan yete yati fama ne wo malide. N xui nan na ki.»

15 «N a niyama ne wo xa senbe magaaxuxi soto wo yaxuie ya ra. Wo luma ne alo wure wali se naxan geyae rabooma, a e findi xube ra.

16 Wo yaxuie rayensenma ne alo xe sa naxee maale bonbo, foye fa maale lagi xanin. Wo seewama ne Alatala ra, wo Isirayila xa Seniyentoe tantuma ne.»

17 «Misikiinse nun setaree ye fenma, kono e mu a toma. E nenyi xarama ye xoli ra. Kono n tan Alatala, n e xa maxandi tongoma ne. N tan Isirayila Marigi Ala, n mu neemuma e ma.

18 N xuree rabooma ne geya maxaraxie ma, n dulonyi raminima ma gulunbae kui. N gbengberenyi mafindima ne ye yire ra.

19 N sediri, kasiya, miriti, nun oliwi wuri bilie sima ne gbengberenyi ma. N sipire, orimi, nun buyisi sansi bilie si wula i,

20 alako pama xa na to, e fa fahaamui soto, a na birin findixi Isirayila xa Seniyentoe Alatala senbe wali nan na.»

21 Alatala naxe, «Wo fa, wo wo xa marakorosi masen n be. Wo xa na birin tagi raba a fanyi ra Yaxuba Marigi be.

22 Wo xa fa wo xa kuyee ra alako e xa a fala muxu be fe naxee fama rabade. Fe naxee singe rabaxi, e xa e raba ki fala muxu be, alako muxu xa xaxili soto na kui. E xa a fala muxu be fe naxan fama rabade,

23 alako muxu xa a kolon a e findixi alae nan na. E xa fe nde raba, a na findi fefe yo ra, naxan noma muxu de ixarade, muxu xa gaaxu e ya ra.

24 Wo tan kuyee, <Wo mu noma na sese ra, wo tide yo mu na. Mixi naxan wo batuma, na mixi findixi mixi xonxi nan na.>»

25 «N bara mixi nde rakeli koola mabiri, a fama n xili ra kelife sogetede mabiri. A mangee iboronma ne alo feye rafale bende iboronma ki naxe.

26 Nde na fe masenxi kabi a fole, alako muxu xa na kolon beenun a xa raba?

Nde na falaxi, alako muxu xa a kolon nondi fale nan a ra?

Kuye yo mu na fe masen. Kuye yo mu na xibaarui fi. Kuye yo mu e xui ite.

27 N tan nan na singe masen Siyoni be, <Yi nan fama rabade.>

N tan xera nan xee Darisalamu.

28 N naxan toma yi kuyee tagi, keren mu na naxan noma masenyi nde tide,

naxan noma n ma maxorinyie yaabide.

29 Wo xa e mato: Kuye fufafu nan e ra!

E wali foxi yo mu na! Sese mu na yi kuyee ra!»

42

Alatala xa Konyi Sugandixi

1 N ma Konyi Sugandixi nan yi ki, n joxo saxi naxan xon ma, n naxan xanuma n nii birin na. N bara n Xaxili ragoro a ma.

A tinxinyi masenma ne pamanee be,

2 kono a mu xaarema e ma, a mu sonxoe ratema e ma, a mu a yete igboma.

3 A mu kale kuntinxi igirama, a mu lanpui dexe xuri raxubenma.

A kiiti sama a seriye ki nan ma.

4 A mu dagalanma, a mu birama, han a ge tinxinyi rasabatide dunjina ma.

Namanee xaxili tima a xa yaamari tinxinxi nan na.

5 Alatala Nondi Kanyi xa masenyi nan ya, Ala naxan koore daa, a a walaxe itala,

naxan bɔxi daa, a nun se birin naxan
toma naa,
naxan jɛngi fixi dunija mixie ma, alako
e xa dunija igiri.

6 «N tan Alatala nan na,
naxan i xɛɛxi, naxan i makantaxi,
naxan a niya i xa findi saate saabui ra
ibunadama bɛ,
naxan a niya i xa findi naiyalanyi ra
ɲamanɛ bɛ,

7 alako i xa dɔnxuie ya rabɔɔ, i xa geeli-
manie ramini geeli,
i xa mixie xɔrɛya naxee na dimi kui.»

8 «Alatala nan n na, n xili nan na ki.
N mu wama n firin nde xɔn,
n mu tinma n ma matɔxɔɛ xa fi kuyee ma.
9 N ma masenyi singee bara rakamali,
n man fe nɛnɛ masenma nɛ wo bɛ naxan
fama rakamalide.
N nee xa fe rakolon wo ra beenu e xa
raba.»

10 «Wo xa bɛɛti nɛnɛ ba Alatala bɛ,
wo a matɔxɔ sa keli dunija baanyi ra,
wo tan naxee biyaasima baa xun ma,
wo tan naxee baloma baa kui,
wo tan naxee sabatixi ɲamanɛ kui.

11 Gbengberenyi nun taae xa e xui ite,
Kedarikae sabatixi dɛnnaxɛ.
Selakae xa e sɛɛwɛ xui ite geyae fari.

12 E xa Alatala matɔxɔ alo a lan a xa
matɔxɔ ki naxɛ.
Namanɛ birin xa a matɔxɔ.

13 Alatala minima nɛ alo ɲalama,
a bɔɲɛ te gere xa fe ra, a gereso xui ramini
senbɛ ra.»

14 «Kabi a rakuya n sabarixi, n dunduxi,
n nan n yɛtɛ suxuxi.
Kɔnɔ yakɔsi n nan n xui raminima alo
ginɛ naxan di barife.

15 N sansie ralisima nɛ geyae fari,
geya findi gbengberenyi ra.
N xuree mafindima nɛ xare ra,
n ye yiree xɔri.

16 N dɔnxuie rapɛrɛma nɛ kira nde ra, e
mu naxan kolon,
n dimi findi e bɛ naiyalanyi ra,
n bɔxi magexi findi bɔxi saxi ra e ɲɛrɛma
dɛnnaxɛ.

N na nan yati rabama e bɛ, n mu e
rabɛɲinma.

17 Naxee e xaxili tixi kuyee ra,
e gbilenma nɛ yaagi kui.

Na kuyee yailanxi wure raxunuxi nan tun
na,
kɔnɔ na mixie a falama e bɛ, «Wo findixi
won ma alae nan na.»»

18 «Tulixɔrie, wo wo tuli mati.
Dɔnxuie, wo wo ya ti n na.

19 Nde dɔnxuxi, xa n ma konyi xa mu a
ra?

Nde tuli xɔrixixi, xa n n ma xɛɛra xa mu a
ra?

Nde dɔnxuxi, xa n ma konyi bɔɲɛ saxi xa
mu a ra?

20 Wo bara fe gbegbe to, kɔnɔ wo mu wo
ɲɔxɔ saxi e xɔn ma.

E bara e tuli mati, kɔnɔ e mu fefe faha-
muxi.

21 Tinxinyi to rafan Alatala ma,
a bara wa a xa sɛriyɛ binyafe, ɲama xa a
kolon.

22 Kɔnɔ yi ɲama xun bara rakana,
e suxuxi yili nun geeli nan kui.

E yaxuie bara e xanin, mixi yo mu na
naxan e rakisima,
mixi yo mu na naxan maxandi tima e bɛ
e xa gbilen.»

23 Nde a tuli matima na fee ra wo ya ma?
Nde a ɲɔxɔ sama na fee xɔn ma tɛmɛi
naxan sa fama?

24 Nde Yaxuba soxi muɲɛti yi ra?

Nde Isirayila soxi kasaratie yi ra?

Alatala xa mu a ra, won yunubi rabaxi
naxan na?

E mu waxi ɲɛrefe a xa kira xa xɔn ma,
e man mu e tuli matixi a xa sɛriyɛ xa ra.

25 Na kui a naxa a xa xɔnɛ dusu Isirayila
xun na,

a niya gere xa e xun nakana.

Na tɛ bara dɛxɛ e rabilinyi,

kɔnɔ e mu e ɲɔxɔ saxi na xɔn ma.

43

Isirayila Rakisima kerenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya,

naxan Yaxuba daaxi,

naxan Isirayila yailanxi bendɛ ra:

«Hali wo mu gaaxu, barima n bara wo
xun sara,

n bara wo xili wo xili ra, barima n gbe nan wo ra.

² Wo na baa igiri, won birin nan a ra.

Wo na xure igiri, a mu wo xaninma.

Wo na dangi te xɔɔra, a mu wo ganma, a mu wo tɔɔɔma,

³ barima n tan Alatala nan na wo Marigi Ala ra,

Isirayila xa Seniyentɔɔ, wo Rakisima.

N Misira nan fixi i xunsare ra,

n Etiyopi nun Seba fixi wo ɲɔxɔɔ nan na.

⁴ Wo tide to gbo n be n ma xanunteya xa fe ra,

n mixie nan bama wo ɲɔxɔɔ ra, n ɲama fi wo nii rakisife ra.

⁵ Wo naxa gaaxu, n na wo fɔxɔ ra.

N fama ne wo bɔnsɔɔ ra, kelife sogetede nun sogegorode mabiri,

⁶ n fama wo xilide kelife yirefanyi nun kɔɔla ma.

<Wo fa n ma die ra, kelife yire makuye,

⁷ e birin naxee xilixi n xili ra,

n naxan daaxi n ma nɔɔɔ xa fe ra.>

⁸ Namae xa fa naxee ya na kɔnɔ e mu se toma,

e tuli na kɔnɔ e mu fe mɛma.

⁹ Namae nun sie xa e malan.

Nde na e ya ma naxan nu bara yi fe masen won be beenu a xa raba?

E xa seedee ramini, naxee nɔma a fe rafixede,

alako booree xa a kolon a nɔndi na a ra.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo tan nan na n ma seedee ra, n ma konyi sugandixi,

alako wo xa n kolon, wo xa la n na.

Ala yo mu nu na n ya ra, Ala yo mu fama n xanbi ra.

¹¹ N tan keren nan na Alatala ra.

Mixi rakisima yo mu na bafe n tan na.

¹² N tan nan nɔndi masenxi, n tan nan wo rakisixi,

n tan nan fe neene masenma wo be.

Ala xɔɔɔ nde xa mu n na wo tagi.

Wo tan nan na n ma seedee ra a n keren nan na Ala ra.

¹³ Kabi folo folo n tan nan Ala ra.

Mixi yo mu nɔma mixi bade n belexe,

mixi yo mu nɔma n ma fe rabaxi masarade.»

¹⁴ Alatala xa masenyi nan ya,

Ala naxan wo xun sara,

Ala naxan findixi Isirayila xa Seniyentɔɔ ra.

A naxɛ, «N yaamari fima ne Babilon geelimanie xa fa e xa kunkuie kui, e nu laxi naxee ra.

¹⁵ Alatala na n tan nan na, wo xa Seniyentɔɔ,

naxan Isirayila daa, naxan findixi wo xa mangɛ ra.»

¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya, Ala naxan kira bɔɔ baa tagi,

naxan dangide ramini mɔɔɔnyie xɔɔra,

¹⁷ naxan a niya sɔɔri ragi see nun soe ragie xa kata dangide menni,

e fa lu baa xɔɔra abadan, e mu te.

Na sɔɔri gali xubenxi ne alo lanpui xubenma ki naxɛ.

¹⁸ «Wo naxa wo mapɔxun fe singee ma, wo fe forie lu na.

¹⁹ Wo mu a toxi, n na fe neene rabafe? Wo mu gexi na kolonde?

N na kira nde bɔɔfe gbengberenyi ma, n na xuree ramifife yire maxaraxi ma.

²⁰ Burunyi daalise n matɔxɔma, alo wulai bare nun xundi, barima n ye

raminima gbengberenyi ma, n xure xungbee rabɔɔ yire maxaraxi ma,

alako n ma ɲama sugandixi xa ye min,

²¹ alako n ɲama naxan daaxi a xa n matɔxɔ.»

²² «Yaxuba, wo mu maxandi tima n xili ra.

Isirayila, wo mu fefe rabafe birafe ra n fɔxɔ ra.

²³ Wo mu tin yexɛɛ bade serɛɛ ra n be, wo mu tin n binyade serɛɛ ra.

N mu kote dɔxɔxi wo xun ma sansi serɛɛ ra,

n mu wo karaxan surayi ganfe ra.

²⁴ Wo mu labunde fanyi sara n be,

wo mu ninge ture gbege ba serɛɛ ra.

Wo naxan nabaxi, wo bara n natagan wo xa yunubie ra,

wo bara n naxɔnɔ wo xa ɲaaxupa ra.»

²⁵ «N tan nan a ra, naxan i xa yunubie xafarima n xili xa fe ra,

n fa neemu i xa yunubie ma feo.

²⁶ I xa i xa fe dangixi masen n be,

won xa a mato kiiti na ki naxɛ.

²⁷ I benba singe yunubi raba ne.

I xa yarerati muruta ne n xili ma.
²⁸ Na nan a ra, n fama i xa serexedubee
 rayaagide,
 naxee walima n ma horomolingira kui.
 N a niyama ne Yaxuba bonsoe xun xa
 rakana,
 Isirayila bonsoe xa yaagi.»

44

Kuye yailanma xa wali

¹ «N ma konyi Yaxuba bonsoe, wo xa wo
 tuli mati,
 n ma jama sugandixi Isirayila, wo xa n
 xui rame.
² Alatala xa masenyi nan ya,
 naxan wo daaxi wo nga tege i,
 naxan wo bun tima.
 N ma konyi Yaxuba, hali i mu hanme,
 wo tan Yesurun n naxan sugandixi,
³ barima n ye ragoroma ne wo xa boxi
 maxaraxi ma,
 n xure raminima ne gbengberen yire ma.
 N nan n Xaxili ragoroma ne wo bonsoe
 ma,
 n barake sama ne wo xa die ma.
⁴ E fanma ne alo nooge naxan toma fili
 tagi,
 alo wuri naxee sixi xure de i.
⁵ Nde a falama ne, «Alatala gbe nan n na,»
 a Yaxuba xili sa a xun ma.
 Nde a sebema ne a belexe ma, «Alatala
 gbe,»
 a Isirayila xili sa a xun ma.»
⁶ «Alatala xa masenyi nan ya,
 Alatala Senbema naxan findixi Isirayila
 mange nun a rakisima ra.
 N tan nan na fe folo ra, n tan nan na fe
 raponyi ra.
 Ala gbete yo mu na bafe n tan na.
⁷ Nde maniyaxi n tan na? A xa na fala.
 Na kanyi xa woyen ba, a xa fe dangixi
 masen kabi n ma pama daa temui.
 A xa fe masen naxan fama rabade, iyo a
 xa na fala kene ma.
⁸ Wo naxa gaaxu, wo naxa seren.
 N mu na masenxi wo be xe, beenu na fee
 xa raba?
 N ma seedee nan wo ra.
 Ala gbete na na, ba n tan na?
 Ade, fanye gbete mu na hali keren.»

⁹ Fuyantee nan kuye yailanmae ra.
 E xa wali tide yo mu na.
 E xa seedee ya mu na, e xaxili ifuxi.
 E fama lude na yaagi nan kui.
¹⁰ Nde kuye yailanma, naxan mu noma a
 malide fefe ra?
¹¹ Na kanyie yaagima ne.
 Adamadi nan tun na e ra.
 E birin xa e malan, e xa ti n ya ra.
 N e birin nagoroma ne gaaxui nun
 naxankate ra.
¹² Kuye yailanma wure xabuma te xora,
 a kuyee yailan derema ra, a a rawali a
 yete senbe ra.
 Kaame nun ye xoli luma ne a suxu ra, a
 fa tagan.
¹³ Kamuderi luuti italama ne a maniyafe
 ra, a a korin.
 A wali folo wali see ra,
 a a yailan han a lu alo mixi tofanyi naxan
 tima a xa banxi kui.
¹⁴ A nu wuri ndee si fotonyi yire,
 a mame ti han tune ye a ramo, a fa a sege.
¹⁵ A nde findi yege ra, alako xinbeli naxa
 a suxu,
 a nde rawali taami ganfe ra.
 Kono naxan luxi, a na findi ala ra a naxan
 batuma,
 a kuye rafala, a suyidi a be.
¹⁶ A seeti findi yege ra,
 a sube ganma naxan na,
 a fa a dege, a a fala, «Yi te fan. Xinbeli mu
 n suxuma be.»
¹⁷ A wuri donxoe nan findima a xa kuye
 ala ra,
 a suyidi naxan be a batufe ra.
 A maxandi ti a be, a falafe ra,
 «N nakisi, barima i tan nan n ma ala ra.»
¹⁸ Kono na mixi mu gexi fahaamui sotode.
 A luxi alo donxui naxan mu se toma,
 a xaxili mu fata fee tagi rabade.
¹⁹ Sese mu a a boje ratima sonon, a xa a
 mapoxun,
 «N bara wuri seeti sa te i,
 alako n xa taami nun sube gan a te wole
 ra n naxan donma.
 A lanma n xa na wuri donxoe rafala kuye
 ra Ala naxan xonma?
 N xa n suyidi wuri xuntunyi be?»
²⁰ Na kuye yailanma birama se nan foxo
 ra naxan findima te xube ra.

A boƚe bara a yeƚe yanfa.
 A mu fata a yeƚe rakiside,
 a man mu xaxili soƚo a falafe ra, «N naxan
 tixi n belexe ra wule ala nan a ra.»

21 «Yaxuba boƚsoe, wo xa ratu yi fee ma,
 wo tan Isirayila jama naxan findixi n ma
 konyi ra.

N wo daa ne, alako wo xa findi n ma konyi
 ra.

Isirayila, n mu neemuma wo ma.

22 N bara wo xa yunubie xafari, wo naxan
 soƚo wo xa murute kui,
 n bara nee ba naa alo nuxui bama koore
 ma ki naxe.

Wo xa gbilen n ma, barima n bara wo xun
 sara.»

23 Koore xa seewa Alatala xa wali xa fe ra.
 Boxi bunyi xa a xui ramini.

Geyae xa e xui ite alo wuri naxee na
 foƚonyi kui,

barima Alatala bara Yaxuba xun sara,
 a bara a noƚe masen Isirayila ya ma.

24 Wo Rakisima Alatala xa masenyi nan ya
 naxan wo rafalaxi wo nga teese,
 «N tan, Alatala nan n na, naxan fe birin
 daaxi,

naxan koore itala,
 naxan boxi rafala a belexe ra,

25 naxan namijonme wule falee xa
 tonxumae kana,
 naxan sematoe rayaagi,
 naxan lonnilae xa marasi mafindi
 lonnitareja ra,

26 naxan a xa namijonme konyie xa
 masenyie rakamali,

naxan a xa xerae xui findi nondi ra,
 naxan a masenma Darisalamu xa fe ra,
 <Nama fama sabatide naa,>

naxan a masenma Yudaya taae xa fe ra,
 <E man fama ne tide,>

27 naxan a falama baa be, <Xara, n i xa ye
 raxorima ne,>

28 naxan mange Sirusi xee ma a sago
 rabade, alo xuruse madonyi a
 rabama ki naxe,

naxan a masenma Darisalamu xa fe ra, <A
 man xa ti,>

naxan a masenma horomobanxi xa fe ra,
 <A man xa ti!>»

45

Ala xa wali nun Sirusi

1 Alatala xa masenyi nan ya a xa mixi
 sugandixi Sirusi be,

a naxan xee xi pamanee xun nakanafe ra,
 e xa lu a xa yaamari bun ma,
 a naade rabixi naxan be alako a xa wali
 xa sooneya.

2 «N tima ne i ya ra, n tentenyi magoro i
 be,

n wure gbeeli naadee kana, n wure
 naadee yensen ye i ya ra.

3 N naafuli noxunxi fima ne i ma,
 alako i xa a kolon n tan nan Isirayila
 Marigi Alatala ra,
 naxan i xilixi i xili yati ra.

4 N ma konyi Yaxuba xa fe ra,
 n ma jama sugandixi Isirayila,
 n i xilixi i xili nan na, n binye fima ne i
 ma hali i to mu n kolonxi sinden.

5 N tan nan na Alatala ra,
 Ala gbete yo mu na bafe n tan na.
 N senbe fima ne i ma hali i to mu n
 kolonxi sinden.

6 Na kui mixi birin fama ne a kolonde a
 Ala kerenyi nan n na,
 kelife sogetede han sogegorode,
 Ala gbete yo mu na.

7 N tan nan koore iyalanma, n dimi rasin,
 n tan nan heri raminima, n gbaloe raba.
 N tan Alatala na n na fee birin nabama.»

8 «Tune ye xa goro kelife koore ma, nuxui
 xa rabi ye raminife ra.

Boxi fan xa rabi na ye sofofe ra.
 Kisi xa sofo alo sansi bulama ki naxe,
 tinxinyi xa lu na.

N tan Alatala nan na birin daaxi.»

9 Naxankate na mixi be, naxan a
 yailanma matandima,
 naxan findixi feje xuntunyi tun na.

Bende doloxi a falama feje yailanma be,
 «I n yailanfe munse ra? I xa wali mu fan!»

10 Naxankate na mixi be, naxan a falama
 a baba nun a nga be,

«Wo munse barixi?»

11 Alatala xa masenyi nan ya,
 Isirayila xa Seniyentoe naxan wo daaxi,
 «Wo wama n maxorinfe tina fe nan ma n
 naxan nabama n ma die ra?»

Wo wama n yamarife n ma wali xa fe nan na?

12 N tan nan bɔxi yailanxi, n fa mixi daa a fari.

N tan nan koore itala n belexe ra, n tunbuie yamari.

13 N tan nan man Sirusi xεema n ma tinxinyi xa fe ra.

N kira rabɔma ne a be alako a xa n ma taa ti,

a xa n ma jama xɔɔya xunsare xanbi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

14 Alatala xa masenyi nan ya,

«Misira nun Etiyopi xa naafuli luma ne i yi ra,

Sebakae findima ne i xa konyie ra,

e bira i fɔxɔ ra yɔlɔnxɔnyi kui, e suyidi i be, e a fala i be,

«Ala na i fɔxɔ ra, a maniyε mu na, Ala gbete mu na.»

15 Isirayila Marigi Ala, a Rakisima,

Ala nan i ra, naxan mu a yetε masenma ke ne ma.

16 Kuye yailanmae fama ne lude yaagi kui, e e birin xanin,

17 kɔnɔ Alatala Isirayila tan rakisima ne abadan,

a mu fama yaagide feo.

18 Alatala naxan koore daaxi, naxan firin nde mu na,

naxan dunija daaxi a ki nun a keɓa nan ma,

a fa adamadie rasabati a ma,

a fa a fala, «Alatala nan na, Ala gbete yo mu na.

19 N mu wɔyɛnxi dunxui xa ra de.

N mu a fala Yaxuba bɔnsɔε be e xa n fen na ki tun.

N tan Alatala nɔndi nan falama, n tinxinyi nan masenma.»

20 «Wo wo malan, wo fa, wo wo maso, wo tan mixi gixie kelife jamanεε ma,

Kuye batuie mu sese kolon,

e kuye maxandima naxee mu nɔma mixi rakiside.

21 Wo wo xui ramini, wo xa marakolonyi ti e be.

E xa e bore rasi.

Nde yi masenyi tixi kabi temui xɔnkuye?

N tan xa mu a ra?

Ala gbete yo mu na bafe n tan na,

Ala naxan tinxin, naxan mixi rakisima.

22 Wo xa gbilen n ma, wo tan naxee kelima dunija tunxunye ma,

alako wo xa kisi sɔto,

barima Ala gbete yo mu na bafe n tan na.

23 N bara n kali n yetε ra nɔndi ki ma,

n ma masenyi mu kanama fefe ma.

Xinbi birin sinma ne n bun ma,

kali birin nabama n tan nan xili ra.

24 Nama a falama ne n be,

«Tinxinyi nun senbe toma i tan Alatala nan gbansan yi.»

Mixi naxee nu murutaxi a ma,

e fama ne a yire yaagi kui.

25 Kɔnɔ Isirayila bɔnsɔε gbe jɔxɔma ne Alatala saabui ra,

e fa xunnakeli sɔto.

46

Babilɔn xa alae

1 Babilɔn xa kuye Beli a xinbi sinma.

A xa kuye Nebo fan a felenma bɔxi ma.

Sofalee e bendunma xanin se fari.

Na kote binya, a sofalee rataganma ne.

2 E mu nɔ na kuyee ratangade.

E birin xa siga konyiya kui.

3 «Yaxuba bɔnsɔε, wo wo tuli mati n na.

Isirayilaka naxee luxi, wo wo tuli mati n na.

Kabi wo barixi temui naxe, n bara wo xanin n belexe, n bara wo bun ti.

4 N nu na raba ne han wo fori waxati.

Wo xunxεε to nu fiixεma, n tan nan man nu wo bun tima.

N to wo daa, n man nu wo malima ne, n wo xanin, n wo rakisi.

5 Wo n ma maniyε toma minden? Wo n firin nde kolon?

6 Naafuli kanyi xεema nun gbeti ramina, a a sa sikeeli fari,

alako xabui xa kuye nde yailan a be,

a a xinbi sinma naxan be a batufe ra.

7 E na tongo, e a dɔxɔ e tunki fari, e a xanin yire, e a tima dennaxe.

Menni a tixi tun, a mu sigama dede.

Hali mixi nde a mawa a be, a mu a yaabima,

a mu mixi ratangama a xa tɔɔre ma.»

8 «Wo tan murutelae, wo xa ratu na fee ma, alako wo xa nɔ kiside.

9 Wo xa ratu n naxan nabaxi temui dangixi.
Ala gbete yo mu na bafe n tan na, n firin nde mu na.
10 Ala gbete mu na naxan fe masenma beenun a xa raba, naxan noma a falade, <N waxonfe fama ne rakamalide. N tan nan a ragirima.>
11 N tan nan xoni nde xilima kelife sogetede mabiri, naxan n waxonfe rabama n be. Iyo, n naxan falaxi, n a rabama ne, n naxan natexi, n a rakamalima ne.
12 Wo wo tuli mati n na, wo tan naxee xaxili xoxo, wo tan naxee makuyaxi tinxinyi ra.
13 N ma kiiti tinxinxi bara makore, a mu makuya feo.
N fama n ma kisi fan na, a mu buma.
N Siyon rakisima ne,
N nan n ma nore ragoroma ne Isirayila ma.»

47

Babilon birafe

1 «Babilon taa, keli i xa kibanyi kui, i doko boxi ma.
I xa tofanyi nun i xa bannaya bama ne i yi.
2 Wali see tongo kuri sofe ra.
I xa mafelenyi bama ne i ma, i xa dugi mate, i xure igiri i mageli ra.
3 I jaiboma ne yaagi kui, n fama ne n gbe dokode kinikini xanbi.»
4 Alatala Senbema nan findi muxu xun-sarama ra, Isirayila xa Seniyentoe.
5 «Babilon nama, wo doko, wo wo de balan.
Wo xa mangeya bara non.
6 N nu xonoxi n ma nama ma, n fa e ke tongomae xun nakana.
N naxa e lu wo sagoe, kono wo mu kinikini e ma fefe ma.
Hali forie, wo bara e paxankata a jaaxi ra.
7 Wo nu a falama ne, <N ma mangeya mu nonma abadan!>
Kono wo mu wo dokoxi saxi fe xon ma naxan noma wo lide.»
8 «Yakosi wo wo tuli mati n na,

wo tan banna naxee a mapoxunxi a fefe mu noma wo torode,
naxee a falama, <N keren nan tide gbo dunja,
n mu findima kaape ra, n ma die mu bama n yi.>
9 Kono n xa a fala wo be, na fe firinyie wo lima ne fepenen keren kui.
Wo ganma ne wo xa die ra, wo findi kaape ra hali wo duureya nun karamoxo wali rawuya.
10 Wo nu laxi wo xa jaaxuna nan na, wo dokoxi a ma na mu toma.
Wo xa fe kolonyi bara wo madaxu.
Wo bara a fala wo bone ma, <N keren nan be, n tan nan gbansan tide gbo.>
11 Gbaloe fama ne wo lide, wo mu noma wo yete ratangade naxan ma wo xa naafuli ra,
gbaloe naxan wo terennama.»

12 «Wo to laxi na fe mooli nan na, wo xa lu wo xa duureya,
nun wo xa manduruya kui wo darixi naxan na.
Wo a mapoxun a na sooneyama ne wo be, wo fa geeni wo yaxui xun ma,
13 kono na birin fama ne wo ratagande.
Wo xa se matoe xili, naxee koore matoma, e fe fala naxan fama wo lide.
14 Nee tan fan luma ne alo sexe naxan ganma te ra.
E mu noma e yete rakiside te xora.
Sese mu luma e yi ra, hali te xunxuri e dokoma naxan seeti ma xinbeli temui.
15 E mu noma fefe rabade wo be, hali wo to bara wo xaxili ti e ra kabi wo dimedi temui.
E sigama ne yare e xa kira jaaxi xon ma.
Mixi yo mu noma wo rakiside.»

48

Isirayila nun Ala xa lanyi

1 «Yaxuba bonsoe naxan xili Isirayila, naxan fatanxi Yudaya ra,
wo wo tuli mati n na.
Wo tan naxee wo kalima Alatala xili ra,
wo tan naxee Isirayila Marigi Ala maxandima tinxintareya kui,
2 wo tan naxee wo yete xilima Taa Seniyenxi Kanyie,

wo tan naxee wo xaxili tima Isirayila
Marigi Alatala ra,

³ n naxan masenxi wo be temui dangixi,
n bara ge na ragiride.

⁴ N to a kolon wo xaxili xoxoxo alo wure,

⁵ n naxa wo rakolon na fe ra beenun a xa
raba,

alako wo naxa fa a fala,

«Muxu xa kuye wuri daaxie nun wure
daaxie nan na fe natexi.»

⁶ Wo bara na me? Wo bara so na fe kui?»

«Yakosi n fe neene masenma ne wo be,
naxee nu bara noxon wo ma.

⁷ Nee minixi yi waxati ne,

wo mu nu naxee kolon.

Na kui wo mu noma a falade, «Iyo, muxu
nu nee kolon.»

⁸ Wo mu na fee fahaamuxi temui dangixi
barima wo tuli xoxoxo.

Yanfantee nan wo ra kabi wo bari temui.

⁹ N xili xa fe ra, n mu n ma xone ramini
wo ma kerenyi ra.

N ma matoxoe xa fe ra, n mu wo rabolo.

¹⁰ N bara wo mato,

konon n mu a rabaxi alo xabui a rabama
ki naxe gbeti ra.

N wo matoma toore nan saabui ra.

¹¹ N yi rabama n yete be alako n xili naxa
kana,

alako n ma matoxoe naxa fi n firin nde
ma.»

¹² «Yaxuba bonsoe, wo wo tuli mati n na.
Isirayila n naxan xilixi, wo wo tuli mati n
na.

N tan nan na a singe ra, n tan nan na a
donxoe ra.

¹³ N belexe nan dunja bunyi saxi,

n senbe nan koore italaxi.

N na e xili, e tima ne keren na.»

¹⁴ «Wo xa wo malan, wo xa wo tuli mati
n na.

Kuye mundun bara yi fe masen wo be
beenun a xa raba?

Alatala bara mixi nde sugandi naxan a
sagoe rabama Babilon na,

naxan e xili xun nakanama.

¹⁵ Iyo, n tan yati bara n ma masenyi ti,

n bara a xili, a xa na wali rakamali.»

¹⁶ «Wo wo maso n na, wo xa wo tuli mati.

Kabi a fole, n mu woyen dunxui ra.

Na fe rabama n ya xori.»

Yakosi, n Marigi Alatala na n xeeffe, a a
Xaxili ragoroxi n ma.

¹⁷ Wo Rakisima Alatala, Isirayila xa

Seniyentoe, a xa masenyi nan ya,

«N tan findixi wo Marigi Alatala nan na,
naxan wo xa fe sooneya ki masenma,
naxan wo rapereba jere ki fanyi ra.

¹⁸ Xa wo wo joxo sa n ma seriye xon ma
nu,

bojesa nun kisi nu gboma ne wo yi ra alo
ye naxan na baa ma.

¹⁹ Wo bonsoe nu wuyama ne alo meyenyi
naxan na baa de ra,

wo xa die xilie mu nu bama n ya i.

²⁰ Wo xa keli Babilon seewe xui ra.

Wo xa na masen dunja birin be.

Wo xa a fala, «Alatala bara a konyi Yaxuba
xun sara.»

²¹ Ye xoli mu luma e ma gbengberenyi ma,
a fanye ibooma, a ye ramini a kui.

²² Mixi paaxi xa fe mu sooneyama.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

49

Alatala xa konyi

¹ Si yensenxie, wo xa wo tuli mati n na.

Yire makuyee, wo xa wo joxo sa n woyen
xui xon ma.

Alatala n xili ne kabi n nga tege,
a naxa n xili fala beenun n xa mini foye
ra.

² A naxa n de lu alo santidegema xepenxi
a belexe,

a naxa n findi xali joxe rameluxi ra,

a naxa n sa a xa xali gbongfoe kui.

³ A naxa a fala n be, «Isirayila, n ma konyi
nan i ra,

n na n ma noxe masenma naxan saabui
ra.»

⁴ Konon n naxa a yaabi, «N ma wali mu
sooneyaxi,

n bara kata, konon fufafu na a ra.

N ma wali sare na n Marigi Alatala nan
yi.»

⁵ Na kui Alatala naxa masenyi nde ti,

naxan n daa n nga tege i, n xa findi a xa
konyi ra,

alako n xa Yaxuba bonsoe ragbilen a ma,
Isirayila nama man xa malan a fe ma.

Alatala bara binye xungbe fi n ma,

a tan naxan findixi n senbe ra.

⁶ A naxe, «Yaxuba bɔnsɔɛ Isirayila rag-bilenfe n ma, wali na a ra naxan xurun i be n ma konyi. N man i findima ne naiyalanyi ra si gbeteɛ be, alako n ma kisi xa masen dunija yire birin.»

⁷ Alatala xa masenyi nan ya, Alatala naxan findixi Isirayila Xunsarama ra, Isirayila xa Seniyentɔɛ, won bɔnsɔɛ naxan xɔnxi, naxan walixi mangɛɛ be, «Mangɛɛ na wo to, e tima ne, kuntigie na wo to, e e xinbi sinma ne wo bun ma, barima dugutege Alatala naxan Isirayila xa Seniyentɔɛ ra, na nan wo sugandixi.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya, «N wo yaabima yaabi temui ne, n wo rakisima kisi loxoɛ ne. N wo makantama ne, n wo tima ne alo pama n saate tongo naxan be, alako wo xa boxi xa fan, naxan kanaxi a xa yailan.

⁹ Geelimanie minima ne, mixi naxee na dimi xɔɔra, nee xɔɔɛya sɔtoma ne.

¹⁰ E luma ne alo xurusee naxee e demadonma filie ma, kaame nun ye xoli mu e suxuma, kuyefure nun sogɛ xɔne mu e tɔɔɔma. E rahinnema nan luma e rapere ra, a e xun ti dulon yire ra.

¹¹ Tentenyi ragoroma ne, yili rafe, alako e xa kira xa fan.

¹² E fama ne kelife yire makuye, kelife kɔɔla nun sogegorode ma, kelife Asuwan boxi ma.»

¹³ «Naxee na koore ma, e xa e seewe xui ite, naxee na boxi ma, e xa jɛlexin, naxee na geyae fari, e xa beeti ba, barima Alatala a xa pama madunduma ne, a kinikini tɔɔɔ mixie ma.»

¹⁴ Kɔɔ Siyonkae nu a falama ne,

«Alatala bara muxu rabolo, Muxu Marigi bara neemu muxu ma.»

¹⁵ «Dinge nɔma neemude a xa diyɔɔɛ ma? A mu kinikinima xe a xa di ma?

Hali a tan neemu, n tan mu neemuma wo ma.

¹⁶ Wo xilie korinxi n belexe kui, n yae tixi ne i xa banxi ra temui birin.

¹⁷ Wo xa die na gbilenfe wo xɔnyi. Naxee wo tɔɔɔxi, nee na kelife wo xun ma.

¹⁸ Wo wo ya ite. Wo xa die bara e malan, e na fafe.

N tan Alatala bara n kali n yete ra, wo xa mixie fama ne lude wo seeti ma, alo dugi tofanyie luma gine ma ki naxe a xa futi xiri loxoɛ.»

¹⁹ «Hali wo yaxuie to wo xɔnyi kanaxi, e wo xa pama rayensen ye, yakɔsi wo fama ne wuyade han wo gbo wo xa boxi be. Mixi naxee kasare tixi wo xɔnyi, e bara siga.

²⁰ Wo xa di naxee barixi yi tɔɔɔ waxati, e fama ne a falade, «Be xurun won be. Won xa yire neene ti won luma dennaxe.»

²¹ Na temui wo fama ne a falade, «Nde yi die barixi n be?

Mixi rabepinxi nan nu na n na. Ala nu bara n nabolo, a mee n na. Nde yi die ramɔxi?

N keren peti nan nu a ra. Yi die kelixi minden?»

²² Won Marigi Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n belexe itema ne pamanee be, n tonxuma masen e be, alako e xa fa wo xa di xemeɛ ra e belexe, e xa fa wo xa di ginee ra e tunki ma.

²³ Mangɛɛ meɛnima ne wo xa die ma, mangɛ ginee e ramɔ.

Na mixi xungbee e xinbi sinma ne wo bun ma, e wo sanyie masunbuma ne.

Na kui wo fama ne a kolonde a Alatala na n tan nan na.

Mixi naxee e xaxili tima n na, na kanyi mu yaagima.»

²⁴ Sɔɔri xa se tongoxi nɔma rasuxude a yi ra?

Senbema xa mixi suxuxi noma bade a yi ra?

²⁵ Alatala wo yaabima yi ki ne:

«Iyo, n soori xa se tongoxi rasuxuma ne a yi ra,

n senbema xa mixi suxuxi bama ne a yi ra.

N wo gerefae gerema ne, n wo xa die rakisi.

²⁶ Naxee wo naxankatama, e fama ne e yete sube donde,

e siisima ne e yete wuli ra.

Na kui ibunadama birin a kolonma ne, a n tan nan Alatala ra, wo Rakisima, wo Xunsarama, Yaxuba xa Senbema.»

50

Yunubi sare

¹ Alatala xa masenyi nan ya:

«N keedi mundun sebexi n xa mee wo nga ra?

N sare mundun sotoxi wo matife ra?

Wo matixi wo yete xa yunubie nan ma fe ra.

N meexi wo nga ra a xa matandi nan ma.

² Munfe ra wo mu n yaabima?

Munfe ra wo mu tima n ya ra?

Wo a mapoxunxi ne n belexe mu fata wo fulunde?

Wo a mapoxunxi ne n senbe mu noma wo rakiside?

N ma woyen keren noma baa xarade.

N noma xure findide gbengberenyi ra, yete xa faxa, e xa boru.

³ N fata koore rafuorde, alo mixi na kaape dugi ragoroxi a ma.»

⁴ N Marigi Alatala bara masenyi so n yi ra naxan noma mixi taganxi malide.

A n na naxunuma geesege birin, a n tuli ibama,

alako n xa n tuli mati a ra alo xarandi fanyi.

⁵ N Marigi Alatala bara n tuli rabi,

n tan mu tondima birade a foxo ra.

⁶ N nan n fari tima ne n yaxuie xa n bonbo.

N na n xere fan tima ne e xa n de xabe matala.

N mu n ya tagi noxun e xa konbie ma, n mu tondi e xa e de ye boxun n ma.

⁷ N Marigi Alatala to n mali,

n mu yaagi, n mu n gi.

N luma ne alo fanye, barima n a kolon n mu luma yaagi kui.

⁸ Naxan n gbe noxoma a na n seeti ma.

Nde wama n sonxofe? Won xa woyen.

Nde wama n kalamufe? Kiiti xa sa.

⁹ N Marigi Alatala nan n malife.

Nde noma a ra?

E xa kalamui kanama ne alo dugi fori teese naxan donma.

¹⁰ Nde gaaxuma Alatala ya ra wo ya ma, a Ala xa konyi xui suxu?

Naxan birin na jerefe dimi xora naiyalanyi xanbi,

a xa a xaxili ti Alatala xili ra, a la a ra.

¹¹ N xa a fala wo be,

wo tan naxee te radexema,

wo fa tanbe raxapenna gere xili ma,

N fama ne wo torode a xoxoxe ra.

51

Isirayila fatanxi dennaxe ra

¹ «Wo wo tuli mati n na, wo tan naxee tinxinyi nun Alatala fenfe.

Wo xa wo ya ti fanye ra Alatala wo ramixi dennaxe.

² Wo xa wo ya ti wo baba Iburahima nun wo nga Sara ra naxee wo barixi.

N to a xili a keren nan nu a ra,

konu n to ge dubade a be,

a findi ne bonsoe wuyaxi benba ra.

³ Alatala Siyon madunduma ne,

a kinikini a xa kasare birin ma.

Alatala a xa gbengberenyi findima ne yire fanyi ra alo Eden boxi,

a a xa boxi ratofanma ne alo a darixi a ra ki naxe.

Seewe nun jalexinyi lu naa,

suuki nun beeti ba temui birin.»

⁴ «N ma nama, wo wo tuli mati n na.

N ma si, wo xa n xui rame.

Seriye fatanxi n tan nan na,

n ma kiiti tinxinxi findima ne naiyalanyi ra sie be.

⁵ N ma kiiti tinxinxi bara makore,

n ma kisi na fafe,

sie fama ne e xaxili tide n senbe ra.

⁶ Wo wo ya rate koore ma.

Menni loema ne alo foye tuuri raloma ki naxe.

Wo wo ya ti boxi ra.

Menni jɔnma ne alo dugi fori.
Mennikae faxama ne alo tugitugi.
Kɔnɔ n ma kisi tan abadan nan a ra,
n ma tinxinyi mu kanama.»

7 «Wo xa wo tuli mati n xui ra, wo naxan
kolon tinxinyi ra.

N ma seriye sabatixi wo boɓe kui.
Wo naxa gaaxu mixie xa mabere ya ra,
wo naxa wo gi e xa sɔnxɔe ya ra.

8 Nimase xunxurie e donma ne alo dugi,
teese e rapɔn alo gese fute.
Kɔnɔ n ma tinxinyi buma ne abadan,
n ma kisi luma ne bɔnsɔe ya ma temui
birin.»

9 Alatala, i xa keli senbe ra.

I xa keli alo singe ra.

I tan xa mu Misirakae bonbo alo wulai
sube magaaxuxi?

10 I tan xa mu baa xungbe raxori,
i fa kira ibɔɔ baa tagi i xa mixi rakisixie
dangima dennaxe?

11 Alatala xa mixi xɔreyaxie gbilenma ne,
e fa so Siyon kui beeti ra, seewe nan luma
e be abadan.

E boɓe rafanxi e ma, jɛlexinyi luma ne e
sondonyi kui.

Nimise nun yaye makuyama ne e ra.

12 «N tan nan wo boɓe madunduma.

Nde nɔma gaaxude adamadi ya ra,
naxan faxama, naxan jɔnma alo sexe?

13 Munfe ra wo fa neemuxi wo daalima
Alatala ma,
naxan koore italaxi, a boɓi bunyi sa?
Munfe ra wo luma gaaxui kui temui birin
wo yaxuie ya ra naxee wama wo
toɔrofe?

Wo gaaxuma e ya ra munfe ra?

14 A gbe mu luxi, wo xa geelimanie fama
ne xɔreya sɔtode,
e mu faxama geeli kui,
e mu faxama kaame ra.

15 N tan nan na wo Marigi Alatala ra,
naxan baa imaxama, a mɔronyie ramini.
N xili ne Alatala Senbema.

16 N nan n ma masenyi saxi ne i de i,
n na n belexe ti i xun ma,
n tan naxan koore itala, n boɓi bunyi sa,
naxan Siyonkae xilima, <N ma pama.»

17 «Darisalamukae, wo keli keren na,
wo tan naxee Alatala xa minse xɔrɔxɔe
minxi,
wo tan naxee a xa xɔne kolonxi,
a to din wo ra, a fa a lu wo xa bira alo
siisilae.

18 A xa di yo mu nu na naxan a malima a
xa jere kui,

naxan lu a seeti ma a suxufe ra.

19 Na gbaloe xɔrɔxɔe bara wo sɔto,
kasare nun sɔntɔe, kaame nun gere,
nde nɔma wo madundude?

20 Wo xa die bara bira, e saxi kira xunyi
ra,

alo xeli naxan suxuxi yeɛ ra.

Alatala xa xɔne bara din e ra,

a bara e jaxankata a jaaxi ra.»

21 Na kui wo tan toɔromixie, wo xa wo tuli
mati yi masenyi ra

wo tan naxee luxi alo siisilae beere xanbi.

22 Wo Marigi Alatala naxan a xa pama
makantama,

a xa masenyi nan ya,

«Awa, n mu xɔnɔxi wo ma sɔnɔn,
na xɔne mu wo lima sɔnɔn.

23 N ma xɔne sigama wo yaxuie nan ma
naxee bara wo toɔro,

e fa a fala <Wo wo felen boɓi ma, muxu
xa ti wo fari.>

E bara wo toɔro na ki, e fa jere wo fari
alo boɓi.»

52

Xibaaru fanyi Darisalamu be

1 Siyonikae, wo xa keli senbe ra,
wo xa dugi tofanyi ragoro wo ma, wo tan
taa seniyeɓi.

Sunnataree nun seniyeɓtaree mu soma
wo xɔnyi sɔnɔn.

2 Darisalamukae, wo xa keli, wo xube ba
wo ma, wo doxo kibanyi kui.

Yolonxɔnyi xa ba wo kɔnyi ma.

3 Alatala xa masenyi nan ya,
«E wo matixi ne fufafu, wo xun mu
sarama koɓiri ra.»

4 Alatala Senbema xa masenyi nan ya,
«Singe n ma pama nu na Misira boɓi nan
ma konyiya kui.

Na dangi xanbi, Asiriyakae naxa e
jaxankata, e e xanin.

5 Yakosi na findixi munse ra n be?

E bara n ma pama xanin fufafu, e fa yo e ma e xa yaamari kui.»

Alatala xa masenyi nan ya,
«Temui birin n xili na kanafe.

⁶ Na kui n bara nate tongo a n ma pama fama ne n xili kolonde, e fa a kolon a n tan nan yi masenyi tixi, a n tan nan na e seeti ma.»

⁷ Xera tofe fa ra geya fari, fe fanyi na a ra.

A fama ne xibaaru fanyi ra naxan bonesa fima mixi ma, naxan findima kisi ra, naxan a masenma Siyoni be, «Wo Marigi Ala nan mange ra!»

⁸ Wo wo tuli mati wo kantamae ra, e bara e xui ite seewe ra. Alatala na gbilen Siyoni, e fama ne a tode e yae ra.

⁹ Darisalamukae, wo birin xa wo xui ite seewe ra, barima Alatala na a xa pama mayotofe, a na Darisalamu xun sarafe.

¹⁰ Alatala na a senbe seniyenxi masenfe jamanε ma.

Dunija birin fama ne Alatala xa kisi tode.

¹¹ Wo siga, wo siga.

Wo naxa wo maso se seniyentare yo ra. Wo xa mini na kui seniyenyi kui, wo tan naxee horomolingira see xaninma Alatala be.

¹² Kontofili naxa a niya wo xa gbata, gaaxui naxa a niya wo xa wo gi, barima Alatala nan tixi wo ya ra, Isirayila Marigi Ala nan tixi wo xanbi ra.

¹³ «N ma konyi xa fe sonneyama ne, a xa fe te, a xun nakeli, a tide xungbe soto.

¹⁴ A xa fe magore findima terenna nan na mixi gbege be, a lahale mafindi, a mu lu adama ki ma sonon,

¹⁵ a man mangεe de ixarama ne marasenyenyi ra, a naxan fima bonsoe gbege ma.

E findima ne seedee ra fe nde ma, e mu naxan singe toxi, e fahaamui soto ma ne fe nde xa fe ra, e mu naxan singe mexi.»

53

Ala xa konyi findife serexe ra

¹ Nde laxi won ma masenyi ra?

Nde Alatala senbe toxi?

² A xa konyi lu ne alo sansi xuri, naxan tixi boxi xare ma.

A to ki mu nu rayabu, a xa tofanyi mu gbo.

³ Mixi rapaaxuxi nan nu a ra pama mu tinxi naxan na.

Toromixi nan nu a ra, naxan darixi jaxankate ra.

Mixie mu tinxi e ya tide a be.

E nu yo a ma, e mu tide yo fixi a ma.

⁴ A bara won ma toore findi a gbe ra, a bara won ma kontofili findi a gbe ra.

Won tan bara a mapoxun a Ala nan a dankaxi,

a a xa toore fatanxi Ala nan na.

⁵ Konε a soto ne won ma yunubie xa fe ra,

a butuxun won ma jaaxuna xa fe ra.

A jaxankate soto ne alako won xa yalanyi soto,

a xa fie findixi kisi nan na won be.

⁶ Won birin nu loxi ne alo xuruse naxee yensenma wula i,

kankan naxa siga a xa kira xon ma.

Konε Alatala bara won ma yunubie kote doxo a xun.

⁷ Toore nun fe xoxoxoe to a li, a mu a de rabi hali keren.

A lu ne alo yexee naxan xanife a faxade.

A a sabari ne toore kui, alo yexee xabe maxaba temui.

⁸ A to ge kiiti tinxintare sotide, a naxa faxa.

Nde no a bade dunija mixie yi ra?

A jaxankataxi n ma pama xa yunubie nan ma fe ra.

⁹ E nu wama a fure ragatafe mixi jaaxie nan ya ma,

konε a raponyi a ragata mixi bannaxie nan ya ma,

barima a mu mixi tooro, a mu mixi madaxu.

¹⁰ Alatala bara nate tongo a xa a jaxankata toore ra,

konε serexe na ba yunubie xa fe ra,

a fama ne a bonsoe tode, a bu abadan.

Alatala waxoñfe rakamalima a tan nan
saabui ra.

11 A na ge a xa wali rabade,
a fama ne seewade.

«N ma konyi tinxixi jama findima ne
tinxintoe ra,
a e xun sara e xa yunubie xa fe ra.

12 N tide xungbe soma ne a yi ra,
a xunnakeli sare soto senbe ra,
a to faxa matandilae yi ra,
a nu bara a yete fi serexe ra mixi gbegbe
xa yunubie xa fe ra.»

54

Siyoni xa xunnakeli

1 «Dibaritare, naxee mu noma di baride,
wo xa seewa,
wo xa beeti ba, wo tan naxee mu di sotoxi
sinden.
Wo fama ne di wuyaxi sotide dangife gine
gbetee ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

2 «Wo xa wo xonyi raxungbo,
wo xa nde sa wo xa banxie xa gboe xun,
wo xa na birin yailan a fanyi ra,

3 barima wo yiriwama ne yirefanyi nun
koola ma wo xa boxi kui.
Wo xa mixie jamanne nde mixie kerima
ne,
e fa sabati e xa taee kui.

4 Hali wo mu hanme, wo mu yaagi yo
sotoma.
Wo naxa gaaxu na ya ra, wo xa fe mu
ragoroma ne.

Wo fama ne neemude na yaagi xa fe ra
wo naxan soto wo fonike temui,
wo mu lu ra maroxun na wo xa kaape fe
ra,

5 barima wo Daali Mange meenima wo ma
alo xeme meenima a xa gine ma ki naxe,
naxan xili falama wo Marigi Alatala
Senbema,
naxan findixi Isirayila xa Seniyentoe ra,
naxan wo Rakisima,
naxan xili Ala duniya kanyi.

6 Alatala fama ne wo ragbilende a ma,
alo gine naxan nu bara rabolo, a fa lu
toore kui,
alo sungbutunyi naxan xa mori bara mee
a ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

7 «Ala naxe, <N i rabolo ne temui dunke
di,
kono n man i masoma ne n na n ma
xanunteya xungbe kui.

8 N i kerri bojete xungbe nan kui temui
dunke di,
kono n man kinikinima ne i ma marafanyi
kui abadan.»

N tan Alatala wo kantama xa masenyi nan
na ki.»

9 «A luma ne n be alo Nuha xa temui,
n to n kali a banbaranyi mu duniya
kanama sonon.

N bara n kali a n mu xonoma wo ma, n
mu wo sontoma sonon.

10 Hali geyae sa serenfe ne, tentenyie naxa
gira a ra,
n ma xanunteya mu noma xurunde wo
be,
n mu ma bojesa saate kanama n naxan
tongoxi won be.

Alatala xa masenyi nan na ki naxan
kinikinima wo ma.»

11 «Wo tan bonsoe paxankataxi,
naxee bara tooro kinikinitareja kui,
n man wo xa taa tima ne geme fanyi fari,
n wo raxunma diyaman na,

12 N wo xa yire itexi yailanma geme
tofanyie nan na,
n wo xa naadee raxunma geme rayabuxie
ra,
n wo xa tete ti geme yanbaxie ra.

13 Wo xa die birin birama ne Alatala foxo
ra,
e xa fe birin sooneya.

14 N to wo gbe joxoma,
wo man fama ne tide senbe ra.
Wo yaxuie mu wo tooroma sonon,
wo mu luma gaaxui kui.
Wo mu gaaxuma fefe ya ra sonon.

15 Xa gere sa bula wo xili ma,
na mu kelixi n tan xa ma.
N xa a fala wo be, wo gerefae xa fe
kanama ne.

16 N tan nan xabui daa,
naxan wure raxunuma te ra, a fa geresose
yailan.

Na kui n man fa soori daa, naxan a yaxuie
xa fe kanama.

17 Kono geresose naxan birin yailanxi wo
tan xili ma,

n a niyama ne e mu wo li fefe ma.
Naxan yo wo tɔɔɛɛ, kiiti nan kanama
na kanyira.
Alatala a xa konyie gbe ɲɔɔma ne.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

55

Ala xa kisi ibunadama be

1 «Ye xɔli na wo tan naxee ma,
wo fa ye yire, wo xa fa ye min.
Hali kɔbiri mu na wo yi ra,
wo fa, wo xa fa donse sɔɔ, wo xa wo dege.
Wo fa, wo xa weni nun xɛɛ min hali wo
mu a sare fi.
2 Munfe ra wo kɔbiri bama see xa fe ra
naxee mu findi baloe ra?
Munfe ra wo wali rabama naxan tide mu
na wo be?
Wo wo tuli mati n na,
wo xa wo balo fe fanyi ra naxan seewe
fima wo ma.
3 Wo wo tuli mati n na,
wo xa fa n yire alako wo xa baloe sɔɔ.
Na kui n fama xanunteya saate xiride
won tagi naxan mu kanama.
Na luma ne alɔ n saate naxan xiri Annabi
Dawuda nun n tan tagi a seriye ki
ma,
4 n naxan tixi seede ra sie be,
a findi mangɛ xungbe ra e be.
5 Wo fama ne sie xilide wo mu naxee
kolon,
sie fama ne wo yire naxee mu nu wo
kolon,
barima wo Marigi Alatala, Isirayila xa
Seniyentɔɛ fama ne binye fide wo
ma.
6 Wo xa gbilen Alatala ma, a to nɔma tode.
Wo xa a xili, a to na yire makɔɔxi.
7 Mixi ɲaaxi xa gbilen a xa kira kobi fɔɔ
ra,
yunubitɔɛ xa a xa nate lu naa.
A xa gbilen won Marigi Alatala ma,
alako a xa kinikini a ma,
a xa a xa yunubie xafari.
8 N ma maɲɔɔxunyie nun wo tan xa
maɲɔɔxunyie, e keren mu a ra.
N ma kirae nun wo xa kirae fan, e keren
mu a ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»
9 «Koore makuyaxi bɔxi ra ki naxe,
n ma kira makuyaxi wo gbee ra na ki ne.

N ma maɲɔɔxunyie makuya wo gbee ra
pon.

10 Tunde na goro bɔxi ma,
a mu gbilenma fo a bɔxi bunda, a sansie
rafan, naxee adamadie birin na-
baloma.
11 N ma masenyi fan na na ki ne naxan
minima n de i.
A mu gbilenma n ma fo a n sagoe raka-
mali,
a n waxɔnfe raba, n a xexi naxan ma.
12 Wo minima seewe nun bɔɲesa nan kui,
geyae yati ɲelɛxinyi sigi sama ne wo ya
ra,
daaxa sansie e belexe bɔnbɔma ne wo be.
13 Sipire wuri bulama ne tunbe sansi nu
na dennaxe,
wuri gbeteɛ bulama ne ɲooge ɲaaxi nu na
dennaxe.
Na birin findima tɔnxuma nan na Alatala
xa fe ra,
tɔnxuma naxan mu kanama abadan.»

56

Bɔnsɔɛ gbeteɛ kisi sɔɔɔfe

1 Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo bira nɔndi nun tinxinyi fɔɔɔ ra,
barima n ma kisi na fafe,
a gbe mu luxi n ma tinxinyi xa to.
2 Baraka na mixi be naxan walima na ki,
naxan na seriye suxuma a fanyi ra,
naxan a ɲɔɔɔ sama malabu lɔɔɔɔ xa fe
xɔn ma,
a mu a mabere, a mu a belexe ti wali
ɲaaxi ma.»
3 «Xɔɲe naxan a xaxili ti Alatala ra, na
naxa a fala,
<Alatala n bama ne a xa ɲama ya ma n ma
xɔɲeya xa fe ra.>
Mixi banaxi naxa a fala,
<N luxi ne Ala be alɔ wuri xaraxi naxan
tide mu gbo.>»
4 Alatala xa masenyi nan ya:
«Mixi banaxi naxee e ɲɔɔɔ sama malabui
lɔɔɔɔ xa fe xɔn ma,
naxee n waxɔnfe rabama,
naxee n ma saate mabanbanma,
5 n tɔnxuma nde tima ne nee be n ma
banxi kui,
naxan tide dangi di barife ra.
N e xili xungboma ne abadan,
na binye mu bama e ma fefe ma.

6 Xɔɔɛ naxee e xaxili tima Alatala ra,
e bira a xili fɔxɔ ra xanunteya kui,
e a batu,
e e ɔɔxɔ sa a xa malabui lɔxɔe xa fe xɔn
ma,
e mu a mabere,
naxee n ma saatɛ mabanbanma,
7 n e xaninma nɛ n ma geya seniyenxi ma,
e xa sɛɛwa n ma banxi kui mixi n
maxandima dennaxɛ.
N e xa sɛrɛxɛ gan daaxi nun e xa sɛrɛxɛ
gbetɛe suxuma nɛ n ma sɛrɛxɛbade
fari,
barima n ma banxi xili falama nɛ <Salide
banxi si birin bɛ.>
8 Alatala xa masenyi nan ya, Ala naxan
Isirayila di rayensenxie malanma,
a naxɛ, <N man e malanma nɛ n yire.>
9 Wo tan sube naxee na burunyi, wo fa wo
dɛ madon.
10 E kantamae luxi nɛ alɔ dɔnxuie,
e mu gɛxi fahaamui sɔtɔde.
E luxi nɛ alɔ bare naxee mu nɔma won-
wonde,
e saxi tɛmɛi birin, xi xɔli nan tun ɔɔxun
e bɛ.
11 E luxi nɛ alɔ bare naxee mu lugama e
xa donse ra.
E luxi nɛ alɔ xuruse kantɛe naxee mu gɛxi
fahaamui sɔtɔde,
kankan biraxi a yetɛ xa kira nan fɔxɔ ra
geeni xa fe ra.
12 E a falama e booree bɛ,
«Wo fa, won xa beere fen, won xa sisi.
Tina fan won xa gbilen na raba ra.
Tɛmunde tina fama nɛ fisade to bɛ.»

57

Bɔɔɛsa kanyi

1 Tinxintɔe na saya kira xɔn ma,
kɔnɔ mixi yo mu a ɔɔxɔ sa na hinnetɔe
xa fe xɔn ma.
Mixie mu a kolon a Ala nan tinxintɔe
bama tɔɔrɛ kui.
2 Naxan luma tinxinyi xa kira xɔn ma,
a malabui fanyɛ sɔtɔma nɛ yare.
3 «Kɔnɔ wo tan sematɔe bɔnsɔe,
naxee fatanxi yɛnɛ nun langoɛna ra, wo
fa bɛ.
4 Wo nde mayelefe? Wo nde maberefe wo
dɛ ra?

Matandilae nan wo ra naxee fatanxi wule
false ra.
5 Wo yɛnɛ rabama wurie bun ma mixi
kuyee batuma dennaxɛ.
Wo die faxama sɛrɛxɛ ra fole kui na kuyee
bɛ.
6 Na kuyee findixi wo xa alae nan na wo
birama naxee fɔxɔ ra.
Wo minse sɛrɛxɛ bama e bɛ, wo sansi xɔri
fima e ma.
A mu lanma n xa n gbe ɔɔxɔ na fe ma?»
7 «Wo bara sade yailan geya fari wo
sɛrɛxɛe bama dennaxɛ.
8 Wo wo xa kuye tɔnxumae tima wo xa
naadɛ sɛɛti ma.
Wo bara gbilen n tan fɔxɔ ra, wo fa kuyee
xili e xa sa wo fe ma sade ma.
Wo to gɛ saatɛ xiride wo bore tagi, wo
naxa sade fe raba.
9 Wo bara ture nun labundɛ xanin wo xa
mange xɔn,
wo bara xɛerae xɛɛ han aligiyama.
10 Na birin findixi taganyi nan na wo bɛ,
kɔnɔ wo man tondixi gbilende na fɔxɔ ra.
Wo wo senbɛ nan tun sofe, lufe ra na kira
xɔn ma.»
11 «Pɛ, wo kɔntɔfilixi nde xa fe ra, naxan
a niyama wo xa nɛɛmu n ma?
Wo gaaxuxi nde ya ra, naxan a niyama
wo mu n ma fe mato sɔnɔn?
Munse a niyaxi wo xa n yanfa?
N to dunduxi a xɔnkuye ra, na nan a
niyaxi wo mu gaaxuxi n ya ra
sɔnɔn?
12 N wo makiitima nɛ wo xa wali ma, wo
naxan xilima wali fanyɛ.
Na mu fanma wo bɛ fefe ma.
13 Wo xa wo xa kuyee xili.
Won xa a mato xa e nɔma wo malide.
Foye e xaninma nɛ!
Kɔnɔ naxan yo na a xaxili ti n tan na,
a yi bɔxi sɔtɔma nɛ kɛ ra,
a te n ma geya seniyenxi nan fari.»
14 Alatala a falama nɛ,
«Wo wakili, wo xa kira yailan,
wo xa se ɔɔaxi birin ba n ma ɔɔama ya
ra!»
15 Marigi Ala, naxan ma fe mu kanama
abadan,
naxan xili seniyen, a xa masenyi nan ya,
«N sabatixi koore nan na seniyenyi kui.

N mixi xilima ne n seeti ma naxan boɓe
tooroɓi,

naxan bara a yete magoro.

N wama e ralimaniyafe,

n wama e xun nakelife.

¹⁶ N mu wama n ma xone xa bu e foxo ra,
xa na mu n na n xaxili fixi mixi naxee ma,
nee taganma ne.

¹⁷ Isirayila to mila yunubi rabafe ma,
n naxa e naxankata, n e rabolo,
kono e xa murute nan tun xun nu
masama.

¹⁸ N bara e wali ki yati to,
kono n e dandanma ne, n e mali, n e boɓe
doko,

¹⁹ alako e man xa beeti ba n be.
N tan Alatala naxe,
<Boɓesa xa lu yire makuyekae be!
N e rayalanma ne.>

²⁰ Kono mixi jaaxie tan luma ne alo baa
moronyie,
naxee mu raxara, naxee noxoɓe tun
natema.

²¹ N tan Alatala naxe,
<Boɓesa yo mu na mixi jaaxie tan be.>»

58

Sunyi fanyi

¹ «I xa i xui ite alo sara fe xui,
a falafe ra n ma jama be e bara muruta,
Yaxuba bonsoɓe bara yunubi soɓo.

² Loko yo loko e ya rafindixi n ma.
A luxi ne alo e wama n waxonyi nan
kolonfe,
alo jama naxan wama tinxinyi xon,
naxan mu gbilenxi Ala xa yaamari foxo
ra.

E n maxandima kiiti tinxinxi safe ra,
a luxi ne alo e na wa Ala xa makore e ra.»

³ «Kono e a falama, <Munfe ra muxu
sunma,

kono i mu a suxuma?
Munfe ra muxu muxu suyidima i be, kono
i mu a toma?>

N xa a fala wo be wo xa sunyi kui wo wo
yete waxonfe nan tun nabama,
wo kote xoroɓe doko wo xa walikee xun
ma.

⁴ Wo sunxi temui naxe, wo wo bore
gerema,
wo sonxoɓe ratema, wo wo bore bonbo
mixi kobija kui.

N mu na sunyi mooli suxuma feo!

⁵ N wama sunyi naxan xon, na findima
mixi xa suyidi nan tun na?

Mixi a tigi tife boxi, alo maale moxi foye
naxan ramaxama,

na keren findima sunyi ra?

Sunnunyi dugi ragorofe mixi ma, xube
tefe mixi xunyi ra,

na xili falama sunyi fanyi naxan nafan
Alatala ma?>»

⁶ «N wama sunyi mooli naxan xon,
wo xa gbilen tinxintareya foxo ra, wo xa
kote xoroɓe ba mixi xun ma.

Geelimani xa xoreya, kote xoroɓe xa ba
mixi xun ma.

⁷ Wo xa donse fi kaamete ma,
wo xa xide fi mixi ma a mu naxan yi,
wo xa dugi ragoro mixi ma a mu naxan
yi,

wo naxa a lu wo ngaxakerenyi xa siga a
belexe igeli ra.

⁸ Na kui wo yanbama ne alo subaxe
looloe,

wo yalanma mafuren mafuren,
wo xa tinxinyi kolonma ne wo ya ra,
Alatala xa nore wo kantama ne wo xanbi
ra.

⁹ Na temui wo Alatala maxandima ne, a
fa na suxu.

Wo na a xili a xa wo mali, a wo xa xili
ratinma ne, <N na be.>»

«Xa wo mu mixi tooroɓa,
xa wo mu mixi toonegema,

¹⁰ xa wo kaamete malima,
xa wo tooromixi kima,

na kui wo yanbama ne dimi kui, wo fa
dimi kana alo soge yanyi tagi.

¹¹ Alatala wo rapereɓa ne temui birin,
a wo hayi fanma ne wo be hali temui
xoroɓe kui.

A senbe fima ne wo ma,
wo fa lu alo laakoɓe ye mu xorima naxan
ma.

¹² Wo xa jama fama ne wo xa yire
kanaxie tide alo a singe.

E fama ne wo xili falade, <Taa bilitie,
banxitie, nun taa yalanmae.>»

¹³ «Xa wo malabui lokoɓe seriye rabatu,
xa wo mu wo waxonfe raba n ma lokoɓe
seniyenxi kui,

xa wo seewa na lokoɓe xa fe ra,

wo a binya wo xa jere ki fanyi ra, wo mu
tin woyenyi fufafu ra,
14 na kui wo fama ne seewade Alatala xa
fe kui,
n fa wo xa fe ite wo xa boxi fanyi ma,
wo xa jalexinyi na wo benba Yaxuba ke
nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

59

Tinxintareya raponyi

1 Alatala fata wo rakiside,
a fata wo xa duba ramede,
2 kono wo xa wali paaxi nan wo makuyaxi
wo Marigi Ala ra,
wo xa yunubie nan a yatagi noxunxi wo
ma.
Na nan a ra, a mu wo xa maxandi
suxuma.
3 Wuli na wo belexe ma, yunubi na wo
ma.
Wo wule falama, fe paaxi na wo de kui.
4 Mixi yo mu birama kiiti tinxinxi foxo ra,
nondi tide mu na wo xa kiitife kui.
Wo birama woyenyi fufafu nan foxo ra,
wo wulee falama naxee toore nun fe
paaxi raminima.
5 Wo luxi ne alo boximase xele.
Naxan na donma, a kanyi faxama ne.
Na xale na bula, boximase nan minima.
Wo luxi ne alo sayele.
6 A gese mu findima dugi ra.
A naxan yailanma na mu noma a mako-
tode.
Fe paaxi na a ra, naxan mu tinxin feo.
7 E xulun fe paaxi rabade,
e gbata mixi tojeregede, e a faxa.
E xa mapoxunyi kobi, e fe xun nakanama
nan tun.
8 E mu wama bojesa xon ma,
tinxinyi yo mu na e xa kira xon ma.
E kira madalinxie nan yailanxi,
naxan mixi xun tima tinxintareya xon.
9 Na nan a ra, won makuyaxi tinxinyi ra,
a mu noma won lide.
Won naiyalanyi nan fenma,
kono dimi nan tun sinma won ma.
Won kuye iba nan mamefe, kono won
luma koe tan nan kui.
10 Won na won santide fenfe alo donxui
naxan jere ma a yire masuxu ma.

Won birama yanyi ra, alo won na jerefe
dimi nan kui.

Won luxi ne alo mixi faxaxi senbema
tagi.

11 Won xurundunma alo burun subee,
won wa xui raminima alo ganbe.
Won gbe joxoe nan fenfe, kono won mu
a sotoma.
Won xaxili tixi kisi nan na, kono a
makuya won na.

12 Muxu na na ki ne, barima muxu xa
yunubie wuya,
e findixi seede nan na muxu xilima.
Muxu xa yunubie toma ne muxu ya ma,
muxu bara e kolon, muxu bara muxu ti e
ra.

13 Muxu bara i matandi, muxu bara i
yanfa.
Muxu bara gbilen muxu Marigi Ala foxo
ra.
Muxu bara fe xoxoe doko muxu ngax-
akerenyie ma,
muxu bara wule fala naxee fatanxi muxu
boje kui.

14 Muxu nun tinxinyi tagi ikuya.
Nondi mu toma won ya ma sonon. Yan-
fanteya gbo.

15 Nondi to xono, tinxintoe nan tun
tooroma.

Alatala to a to, a tinxinyi mu na sonon, na
mu rafan a ma.

16 A a toxi ne mixi yo mu nimisaxi,
a a de rawa Alatala xon ma na fe ma.
Na kui a bara na kisi wali suxu a yete ra
a xa tinxinyi xa fe ma.

17 A xa tinxinyi luxi ne alo kanke makan-
tase,
a xa kisi lu alo a xunyi makantase.
Gberoxoe luxi ne a be alo donma a naxan
nagoroma a ma,
a xa wakili lu a be alo xinbeli donma.

18 Ala kankan sare fima ne a xa wali ra,
a xono a yaxuie ma yire makuye, a e sare
fi.

19 Ibunadama gaaxuma ne Alatala xili ya
ra,
e a xa noere binya kelife sogetede ma han
sogegorode,
barima Alatala senbe e lima ne alo ye
naxan diki booma a ra.

20 «Xunsarama na fafe Siyon,

Yaxuba bɔnsɔɛ bɛ naxee tuubima e xa
yunubie xa fe ra.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

²¹ Alatala naxɛ, «N ma saatɛ nan ya e bɛ:
‹N Xaxili naxan goroxi i ma,
na n ma masenyi naxan saxi i dɛ i,
nee mu kelima wo xun ma,
nee mu kelima wo xa die xun ma,
nee mu kelima e fan xa die xun ma
abadan.›
Alatala xa masenyi nan na ki.»

60

Darisalamu xa dariyɛ

¹ «Wo keli, wo xa naiyalanyi bara fa,
Alatala xa nɔrɛ bara ti wo ma.

² Dimi bara dusu bɔxi birin xun na,
kuye bara ifɔrɔ na pamae ma,
kɔnɔ Alatala bara ti wo xun ma,
a xa nɔrɛ bara lu wo ya ma.

³ Namanɛɛ fama nɛ wo xa nɔrɛ ma,
mangɛɛ bendunma nɛ wo xa looloe xa
yanbɛ ma.»

⁴ «Wo wo ya rage wo rabilinyi.
E birin malanxi wo yire,
wo xa die fafe kelife yire makuye,
wo xa di ginɛɛ dɔxɔxi mixie tunki fari.

⁵ Wo na na to, wo sɛwama nɛ heri ra,
wo bɔɛɛ jɛlɛxin.

Bannaya naxan na baa naakiri ma a
findima nɛ wo gbe ra,
ɲamanɛɛ xa bannaya fa lu wo xɔnyi.

⁶ Nɔxɔmɛ gali wuyama nɛ wo xa bɔxi ma,
fafe ra kelife Madiyan nun Efa bɔxi ma.
Naxee fama kelife Seeba,
e fama xɛɛma nun surayi nan na,
e nu Alatala matɔxɔ.

⁷ Kedari xa xurusee malanma nɛ wo
xɔnyi,
Nebayoti yɛxɛɛ kontonyie lu wo sagoe,
ndee ba sɛrɛxɛ gan daaxi ra n ma
sɛrɛxɛbade fari.
N ma hɔrɔmɔbanxi yanbama nɛ n ma
nɔrɛ ra.»

⁸ «Laaba fiixɛɛ jɛrɛma koore ma alo
ganbɛ naxee gbilenma e xɔnyi.

⁹ Namanɛɛ xaxili tixi n na,
Tarasisi kunkuie na yare fafe ra wo xa die
ra kelife yire makuye.

E fama nɛ gbeti nun xɛɛma ra wo Marigi
Alatala binyafe ra,
Isirayila xa Seniyɛntɔɛ naxan bara wo
xun nakeli.»

¹⁰ «Xɔɲɛɛ yati fama nɛ wo xa tɛtɛ raketide,
ɲamanɛɛ mangɛɛ walima nɛ wo bɛ.
Hali n to wo ɲaxankata n ma xɔnɛ kui,
n fama nɛ hinnɛde wo ra n ma kinikini
xa fe ra.

¹¹ Hali wo mu wo xa taa naadɛɛ balan,
barima mixie fama nɛ naafuli ra kelife
ɲamanɛ ma,
e xa mangɛɛ tixi yare.

¹² Si yo naxan tondima walide wo bɛ, a
xun nakanama nɛ.»

¹³ «Liban xa wuri fanyie xaninma nɛ wo
xɔnyi,
alako n ma hɔrɔmɔbanxi xa rakeli,
nɔrɛ xa lu n sanyi tide.

¹⁴ Wo gerefae xa die fama nɛ e yɛtɛ
magorode wo bɛ,
wo yaxuie e xinbi sin wo bun ma.
E fama nɛ wo xili falade, ‹Siyoni, Isirayila
Marigi Seniyɛnxi Alatala xa taa.›»

¹⁵ «Hali n wo rabolo nɛ nu,
mixi yo mu lu wo xa bɔxi ma,
n fama nɛ wo findide si xungbe ra,
naxan luma xunnakeli kui abadan.

¹⁶ Namanɛɛ xa mangɛɛ xɪɲɛ fima nɛ wo
ma.
Na kui wo a kolonma nɛ a n tan nan na
Alatala ra,
wo Rakisima, wo Xunsarama, Yaxuba
Marigi Senbɛma.

¹⁷ N xɛɛma fima nɛ wo ma wure gbeeli
ɲɔxɔɛ ra,
n gbeti fi wo ma wure ɲɔxɔɛ ra,
n wure gbeeli fi wo ma wuri ɲɔxɔɛ ra,
n wure fi wo ma gɛmɛ ɲɔxɔɛ ra.
Bɔɲɛsa nun tinxinyi nan findima wo xa
mangɛɛ ra.

¹⁸ Fe kobi mu toma wo xa bɔxi ma,
gbaloe mu wo xɔnyi lima.
Wo xa tɛtɛ xili falama nɛ ‹Kisi,›
wo xa taa naadɛ xili fala ‹Matɔxɔɛ.›

¹⁹ Soge xa mu yire iyalanma wo bɛ yanyi
ra sɔnɔn,
kike xa mu yire iyalanma wo bɛ kɔɛ ra
sɔnɔn.
A kelima Alatala yati nan ma,
a a xa nɔrɛ fima nɛ wo ma abadan.

20 Soge nun kike mu dulama sɔnɔn,
Alatala nan findima wo xa naiyalanyi ra
temui birin.

Wo xa sunnunyi temui jɔnma nɛ.

21 Wo xa jama luma tinxinyi nan kui,
wo xa bɔxi lu wo bɛ abadan.

Wo luxi nɛ alɔ sansi solie n naxee sixi n
belexe ra,

alako n xa n ma nɔrɛ masen dunija bɛ.

22 Hali wo xurun, wo senbɛ luma nɛ alɔ
gali belebele.

Alatala nan n na.

N yi wali rabama nɛ mafuren mafuren.»

61

Ala xa xɛra kisixi

1 N Marigi Alatala Xaxili na n ma,
barima a bara n sugandi xibaaru fanyi
kawandide tɔɔrɔmixie bɛ,
n xa e bɔjɛ nimisaxi rayalan.

A bara n xɛɛ geelimanie xɔrɛyade,
n xa mixie ramini e xa dimi kui.

2 N xa mixie rakolon a Alatala xa hinne
temui bara fa,

a e gbe jɔxɔma nɛ.

A fama nɛ e madundude,

3 a xa hinne ra a naxan fima Siyonikae
ma, naxee na sunnunyi kui.

A dariyɛ fima nɛ e ma e xa tɔɔrɛ jɔxɔɛ
ra,

a e wa xui madunduma sɛɛwɛ nan na.

E xa nimisɛ findima matɔxɔɛ nan na.

E xili falama nɛ «Konde fanyi Alatala
naxan sixi,»

alako a xa a nɔrɛ masen dunija ma.

4 E e xa taa kanaxi yailanma nɛ,

e e xa tɛtɛ biraxi rakeli,

e xa yire kanaxi fori findi yire fanyi ra.

5 Xɔjɛɛ fama nɛ wo xa xurusee de
madonde,

e wo xa xɛɛ rawalima nɛ.

6 Wo tan xili falama nɛ «Alatala xa
sɛrɛxɛdubɛ,
naxee Ala xa wali rabama.»

7 «N ma jama xa yaagi masarama hɛeri
gbegbe nan na,

e kɛ belebele nan sɔtɔma e xa yaagi jɔxɔ
ra.

E yire belebele sɔtɔma nɛ e xa bɔxi singe
tagi,

e fa sɛɛwa abadan.»

8 «Tinxinyi nan nafa n tan Alatala ma,

kɔnɔ funmaya rapaaxu n ma ki fanyi.

N mixi sare fima n xui bɛrɛ nan na,
n mu n ma saate kanama abadan.

9 E bɔnsɔɛ kolonma nɛ sie tagi,
e bɔnsɔɛ luma nɛ bɔnsɔɛ gbɛtɛ ya ma.

Mixi naxee e toma,

e a kolon Alatala xa jama barakaxi nan e
ra.»

10 N bara sɛɛwa Alatala ra ki fanyi,

n jɛlɛxinxɪ n Marigi Ala xa fe ra,

barima a bara n nakisi,

a bara n matinxin,

alɔ guba ragoroma mixi ma ki naxɛ.

A luxi nɛ alɔ tɔnxuma naxan tima
sɛrɛxɛdubɛ xun ma,

alɔ kɔnmagore naxan gbakuma kɔn ma.

11 Alatala tinxinyi nun matɔxɔɛ raminima
nɛ dunija ya ma,

alɔ sansi xɔrie findima solie ra ki naxɛ
laakɔɛ tagi.

62

Siyoni xa futi

1 «N mu dunduma Siyoni xa fe ra,
n mu taganma Darisalamu xa fe ra,

han e gbe jɔxɔma temui naxɛ,

han e kisi sɔtɔ.

2 Na temui jamanɛ wo xa tinxinyi toma
nɛ,

e xa mangɛɛ kaabama nɛ wo xa dariyɛ
ma.

Alatala xili nɛnɛ fima nɛ wo ma.

3 Wo findima nɛ jama tofanyi ra Alatala
belexɛ kui,

wo xa mangɛya yanba a yi.

4 E mu wo xili falama sɔnɔn <Bɔxi
raboloxi,>

xa na mu a ra <Bɔxi kanaxi.>

E wo xili falama nɛ <N ma baatɛ,>

e wo xa bɔxi xili fala <Ginɛ dɔxɔɛ.>

E wo xilima na ki nɛ barima Ala wo
xanuxi,

a bara wo xa bɔxi tongo a yetɛ bɛ

alɔ xɛmɛ ginɛ tongoma ki naxɛ.

5 Wo fan wo xa bɔxi tongoma wo yetɛ bɛ
na ki nɛ,

Ala fan jɛlɛxin wo ra.

6 N kantamae tima nɛ Darisalamu tɛtɛ
fari,

naxee luma Ala maxandi ra wo bɛ yanyi
nun kɔɛ ra.

Wo tan naxee Alatala xilima,

wo naxa tagan na raba ra,

7 wo naxa wo sabari
han a xa Darisalamu rasabati,
a fa findi tantui ra dunija birin ma.»

8 Alatala a kalixi ne a senbe ra,
«N mu i xa donse sama i yaxuie belexe
sonon,
e mu wo xa weni neene minma
wo naxan nawalixi.

9 Naxee xe sama, nee nan a donma tantui
ra Alatala be.
Naxee weni bogi bunduma, nee nan a
minma n ma horomobanxi bun-
tunyi ra.»

10 «Wo mini taa kui naadee ra,
wo sa n ma nama xa kira rafala!
Wo a yailan, wo gemee ba kirae ra!
Wo xa tonxuma ti sie be.

11 Alatala xa masenyi nan yi ki dunija be,
«Wo a fala Siyonikae be,
Wo Rakisima na fafe.
A fama wo sare ra.»

12 E xili falama ne «Nama Seniyenxi,
Alatala naxan xun saraxi.
Wo xili falama ne «Nama fenxi,» «Nama
naxan mu raboloxi.»»

63

Gbejoxoe loxoe

1 Nde na fafe kelife Edon boxi ma,
dugi gbeeli ragoroxi naxan ma,
dugi naxan yailanxi Bosara taa kui?
A senbe gbo, a tofan.
A fa a fala, «N xa a fala wo be nondi ki
ma,
n faxi wo rakiside ne!»

2 «Munfe ra i xa dugi gbeelixi alo mixi
naxan weni bogi bunduma?»

3 «N tan keren bara wali alo mixi naxan
weni bunduma.
Si yo mu n malixi na wali kui.
N bara e boron n ma xone kui,
e wuli fa kasan n ma dugi ma han a gbeeli
soe.

4 N boje nu wama gbe joxoe nan xon.
Xunsare temui bara a li.

5 N mu mixi to naxan n malima,
na kui n bara kisi wali suxu n yete ra,
n ma xone fa n tutun yare.

6 N bara sie boron n ma xone kui,
e fa lu alo siisilae, e wuli lu boxi ma.»

7 N Alatala xa hinne fe falama ne wo be.
Won xa a tantu a xa fe rabaxie xa fe ra,
a naxan nabaxi won be.

A bara fe fanyi wuyaxi raba Isirayila
bonsoe be,

a xa hinne nun kinikini saabui ra.

8 A a fala ne, «N laxi a ra n ma nama nan
yi ki,

maifuya mu na naxee ya ma!»

Na kui a naxa findi e rakisima ra.

9 E xa toore xa fe nu a tooroma,
konon a fafe bara findi e xunsare ra.

A bara e tongo,
a e xanin a xa xanunteya nun kinikini kui
kabi temui xon kuye.

10 Konon e naxa muruta a ma,
e fa a Xaxili Seniyenxi tooro.
Na kui a naxa e bejin,
a findi e yaxui ra e gerefa.

11 Nama bara a mapoxun fe singee ma,
naxan nabaxi Annabi Munsa xa waxati.
E bara e yete maxorin,

«Ala naxan Isirayilakae ragiri Xulunyumi
baa ma,
na na minden?»

Ala naxan a xa nama tongo alo xuruse
demadonyi,

na na minden?
Ala naxan a Xaxili Seniyenxi ragoro a xa
nama ma,
na na minden?»

12 Ala naxan Munsa mali a senbe kar-
alanke ra,

naxan baa iboo e ya ra e ragirife ra,
alako a xili xa binya abadan,

13 na na minden?»

Na kui e mu bira.
E senbe nu gbo alo soe naxan a gima.

14 Alatala Xaxili nu malabui fima e ma,
e fa lu alo ninge naxan jooge donma fili
ma.

I bara i xa nama rapere na ki.
I bara xili fanyi soto na ma.

15 I xa i ya ragoro keli koore ma,
kelife i xa kibanyi seniyenxi kui,
naxan itexi, naxan luma noere kui,
i fa a mato i xa xanunteya nun senbe na
e yete masenfe di?

I xa hinne nun kinikini makuya muxu ra.

16 Konon hali Iburahima nun Isirayila
neemu muxu ma,
i tan nan na muxu Baba ra.

Alatala nan muxu Baba ra,
muxu Xunsarama kabi temui xonkuye.
17 Munfe ra i a niyama, muxu xa i xa kira
rabejin?
Munfe ra i muxu boje xoxoma han
muxu xa susa i ra?
Muxu Marigi, i xa muxu ragbilen i xa
yaragaaxui kui.
18 I xa horomobanxi nu na muxu belexe,
konon yakosi muxu yaxuie bara menni
boron.
19 I gbe nan muxu ra kabi temui xonkuye,
konon e tan mu tinxi i xa yaamari ra,
e mu i xili falama.
Xa i sa koore rabi ne nu gorofe ra dunija,
geyae serenma ne i ya ra nu.

64

Isirayila xa maxorinyi

1 Dunija rakolon i xili senbema ra,
alako sie xa seren gaaxui kui i ya ra.
A xa lu alo yege naxan dexema,
a fa ye satun a xoxoxe ra.
2 I bara kaabanakoe raba naxee bara
muxu terenna,
i bara goro, geyae fa seren i ya ra.
3 Yi fe mooli mu kolonxi sinden.
I keren nan bara na fe mooli kolon,
i tan naxan mixi malima naxee laxi i ra.
4 I fa ne mixi malide naxee tinma tinxinyi
ra,
naxee wama birafe i xa kira foxo ra.
Konon muxu tan bara yunubi raba,
i fa konon muxu ma.
Muxu noma kiside saron?
5 Muxu birin bara findi mixi seniyentare
ra.
Muxu naxan nabama i be a noxoxi alo
dunkobi.
Muxu xa fe luxi ne alo burexe lisixi.
Muxu xa yunubie na muxu xaninfe alo
foye burexe xaninma ki naxe.
6 Konon mixi yo mu na muxu ya ma naxan
i xilima,
e mu i xa fe suxuma,
barima i bara i yete makuya muxu ra,
i bara muxu tooro muxu xa yunubi xa fe
ra.
7 Konon yakosi, Muxu Marigi, Muxu Baba,
muxu bara lu alo bende doloxi i yi ra,

i naxan nawalima a xa findi feje tofanyi
ra.
Muxu tan nan i belexe wali foxi masenma.
8 I naxa konon muxu ma Marigi.
I naxa ratu muxu xa yunubie ma.
I ya ti muxu ra, i xa pama.
9 I xa taa seniyenxie bara findi gbeng-
beren yire ra,
Siyoni bara findi yire maxaraxi ra,
Darisalamu bara kana,
10 i xa horomobanxi muxu nu seewaxi
naxan na,
na bara gan.
Muxu harige fanyi birin bara kana.
11 Na birin kui, i tondixi muxu malide?
I i sabarima han mun temui?
I muxu jaxankatama nan tui?

65

Kiiti nun kisi

1 «N bara n yete masen mixie be naxee
mu nu n xilixi,
mixie bara n to naxee mu nu n fenma.
N bara a fala, <N tan nan ya,>
si nde be naxan mu nu xilima.
2 N na n belexe ti ne loxoxe birin jama tuli
xoxoxoxi be,
naxan jereama kira jaaxi xon e yete
waxonyi fenfe ra.
3 Na jama katama temui birin n naxonofe
ra.
E serexee bama sansi yire,
e surayi fan gan serexe ra e xa alae be.
4 E doxoma gaburi seeti ma koe ra,
e xose sube don, a nun se seniyentare
gbetee.
5 E a falama mixie be, <Wo naxa wo maso
n na de,
barima n seniyenxi dangife wo ra.>
Na mixi mooli xa fe xoxoxo
alo tuuri naxan tema te yire, a siga mixi
ma.»
6 «Yi nan sebexi n ya i,
N mu dunduma na ma feo.
N na sare birin fima ne e ma.
7 N tan wo Marigi naxe,
<N wo xa yunubi sare fima ne,
wo tan nun wo benbae ma,
barima wo nu serexee bama geyae nan
fari,
wo nu fe jaaxi raba n na menni.

Na kui n wo xa yunubi sare fima ne wo ma,
wo xa fe jaaxie xa fe ra.»

8 Alatala xa masenyi nan ya,
«Mixi na bogi nde bundufe temui naxe,
e fa wa na bogi wolafe,
mixi gbete a falama ne e be,
<I naxa na wole. Ye nde man luxi a kui.>
N fan na mooli rabama ne n foxirabiree
ra.

N mu e birin jaxankatama.

9 N Yaxuba xa di ndee rakelima ne,
n Yuda xa di ndee ki n ma geyae ra.
N na n ma geyae fima ne n ma jama
sugandixi ma,
e xa sabati naa, a fa findi e ke ra.

10 Saron fili fima ne e ma e xurusee
madonma dennaxe,
Akori gulunba findima malabude nan na
e xa goore be.

N na birin nabama ne n ma jama be
naxan n fenma.»

11 «Kono wo tan naxee wo kobe soxi n tan
Alatala ra,
wo fa neemu n ma geya seniyenxi ma,
wo fa serexe ba wo xa alae be,
naxan xilima Gadi <Xunnafanyi kanyi>
xa na mu a ra, naxan xilima Meni <Mara-
giri kanyi,>

12 n bara nate tongo wo tan jaxankatama
santidegema nan na,
wo birin fa faxa.
N bara wo xili, kono wo mu fa.
N bara woyen, kono wo mu wo tuli mati.
Wo bara fe jaaxi raba naxan mu rafan n
ma feo.»

13 Na kui wo Marigi Ala yi nan fala,
«N ma konyie e degema ne,
kono n wo tan luma kaame nan kui.
N ma konyie e minma,
kono ye xoli luma ne wo tan ma.
N ma konyie seewama ne,
kono yaagi dusuma ne wo tan xun na.

14 N ma konyie beeti bama seewe nan kui,
kono wo tan wama ne toore kui, wo boje
fa rapaaxu wo ma.

15 Wo xili findima ne danke ra n ma jama
tagi.

Alatala Senbema wo faxama ne,
kono a xili neene fima ne a xa konyie ma.

16 Mixi naxan dube rabama yi boxi ma,
a na rabama Nondi nan kui Ala xili ra.
Mixi naxan kali tima yi boxi ma,
a na rabama Nondi nan kui Ala xili ra.
Toore dangixi neemuma ne n na, a ba n
ya i.»

17 «Wo xa a kolon n fama ne koore nun
boxi neene daade.

Mixi mu ratuma fe forie ma sonon.

18 Kono n ma daali, wo xa seewa abadan,
barima n Darisalamu daama ne a xa wo
raseewa han.

19 N seewama ne Darisalamu tagi,
n fe fanyi raba n ma mixie be,

wa xui mu mema sonon.

20 Di yo mu faxama a yore ra sonon,
mixi moxi yo fan mu faxama fo a xa
simaya kamali.

Mixi naxan je keme simaya sotoma, a fa
fafa,

a luma ne alo a na fafa a dimedi temui,
a findi mixi dankaxi ra.

21 E banxie tima ne, e sabati e kui.
E wuri bilie sima ne, e e bogi don.

22 E mu banxie tima sonon, mixi gbete fa
sabati nee kui.

E mu sansi sima sonon, mixi gbete fa na
bogi don.

N ma jama buma ne, alo wuri xungbee.
N ma mixi sugandixie seewama ne e xa
wali ra.

23 E mu walima fu ra,
e xa die mu gbaloe sotoma.

E findima Ala bonsoe barakaxi nan na,
e tan nun e xa die luma na ki ne abadan.

24 Beenu e xa n maxandi, a lima ne n jan
bara e xui suxu.

Beenu e xa ge fe nde falade, n jan bara
na me.

25 Xulumase nun si luma ne kule keren.
Yete nun ninge jooge donma ne yire
keren.

Kono boximase luma a balo ra xubutanyi
nan na.

E mu fe yo kanama n ma geya seniyenxi
fari.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

66

Kiiti nun kisi

1 Marigi xa masenyi nan ya,
«Koore nan na n ma kibanyi ra,
dunija nan na n san tide ra.

Banxi mooli mundun noma tide n tan be?
Yire mundun noma findide n malabude
ra?

² N belɛɛ nan see birin nafalaxi naxee na
duniɲa.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

«Mixi naxan nafan n ma,
a findixi yete magore nan na,
a gaaxu n ya ra, a n xui suxu.

³ Kɔnɔ mixi naxan ninge bama serɛɛ ra
gbansan,
na tan luma ne alo faxeti.

Mixi naxan yexɛɛ bama serɛɛ ra
gbansan,

na tan luma ne alo mixi naxan bare kɔnyi
girama.

Mixi naxan sansi xɔri bama serɛɛ ra
gbansan,

na tan luma ne alo mixi naxan xɔse wuli
bama serɛɛ ra.

Mixi naxan surayi ganma serɛɛ ra
gbansan,

na tan luma ne alo kuye batui.

E bara e xa kira sugandi,
kira naxan findixi seniɲentareɲa xɔnxi ra.

⁴ Na kui n fan e ɲaxankatama ne,
n fe magaaxuxi ragoroma ne e ma,
barima n to e xili, e mu n ma xili ratinxi,
n to wɔyɛn, e mu e tuli mati n na.

E bara fe ɲaaxi raba n ya xɔri,
e bara kira sugandi, naxan mu rafan n
ma.»

⁵ Wo xa wo tuli mati Alatala xui ra,
wo tan naxee gaaxuxi a ya ra,
«Wo ngaxakerenyi naxee wo xɔnma,
e wo kerɪ n xili xa fe ra, e naxɛ,
<Wo xa Alatala tantu alako muxu xa wo
xa sɛɛwe to.>

Kɔnɔ e fama ne yaagide.

⁶ Wo bara na sɔnxɔɛ mɛ kelife taa kui,
kelife Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui?
Alatala na a yaxuie sare fife.

Na findixi na xui nan na wo naxan
mɛma.»

⁷ Beenu di bari xɔne xa a li,
a ɲan gɛ di baride.

Beenu tɔɔre xa fa,
a ɲan bara di xɛmɛ sɔtɔ.

⁸ Nde singe bara yi fe mooli mɛ?

Nde singe bara yi fe mooli to?

Namanɛ noma findide a ra lɔxɔɛ keren
kui?

Bɔnsɔɛ noma senbe sɔtɔde tɛmɪ keren
kui?

Kɔnɔ Siyoni bara foye to keren na.

⁹ Wo Marigi Alatala naxɛ,

«N mixi malima han e di bari tɛmɪ, n fa
e rabolo na kui?

Ginɛ furi na mɔ, n mu fama na di bari
sɔɔneyade xɛ?»

¹⁰ Wo tan Darisalamu rafan naxee ma,
wo xa sɛɛwa a xa fe ra.

Wo tan naxee wama a be,
wo xa ɲɛlexin a xa fe ra.

¹¹ Wo fama ne a xɪɲɛ minde han wo luga,
wo bɔɲɛsa sɔtɔ a saabui ra,
a wo hayi birin fan.

¹² Alatala xa masenyi nan ya,
«N bɔɲɛsa fima ne a ma alo xure xungbe,
n ɲamanɛ naafuli xaninma ne a xɔn ma
alo banbaranyi.

A fama ne mɛɛnide wo ma alo dingɛ
mɛɛnima a xa di ma ki naxɛ.

¹³ N wo xa tɔɔre bama ne wo ma alo dingɛ
a xa di xa tɔɔre bama ki naxɛ.

Na birin toma ne Darisalamu.»

¹⁴ Wo na na to, wo bɔɲɛ sɛɛwama ne,
wo xa fe sɔɔneya alo ɲooɛ naxan toma
fili ma.

Alatala a senbe masenma ne a xa konyie
be,

a yaxui fama ne a xa xɔne kolonde.

¹⁵ Alatala nan na ki, a na fafe tɛ xɔɔra,
a ɲɛrɛma foye xungbe fari.

A a xa xɔne ragoroma ne senbe ra,
a ɲaxankate ti tɛ ra.

¹⁶ Alatala a xa kiiti sama ne tɛ nun
santidɛgɛma ra,

a fa mixi gɛgɛbe sɔntɔde.

¹⁷ Alatala naxɛ, «Mixi naxee serɛɛ
bama wondi kui, e fa xɔse nun bale
sube don, a nun donse seniɲentare gɛtɛɛ
Alatala naxee xɔnxi, e xa fe fama ne
raponde kerɛnyi ra.»

¹⁸ «N fama ne si birin malande, si naxee
xui wuyaxi falama, n fa n ma nɔre masen
e be e xa fe rabaxie nun e xa maɲɔxunye
xa fe ra. ¹⁹ N tɔnxuma nde luma ne e
tagi, n fa e xa mixi kisixie xɛɛ bɔnsɔɛɛ
tagi, alo Tarasisi, Pulu, Ludu xali wolie,
Tubali, Yawani, nun si gɛtɛ naxee na yire
makuyee, naxee mu n xili kolon, naxee

mu n ma nɔrɛ toxi sinden. N ma xɛɛrae fama nɛ n ma nɔrɛ masende e bɛ. ²⁰ E man fama nɛ wo ngaxakerenyie ra naxee toma na jamanɛɛ tagi. E fama nɛ e ra n ma geya sɛniyɛnxi fari alɔ sɛrɛxɛ fama ki naxɛ. E fama nɛ e ra soee nun jɔxɔmɛɛ fari, e tixi sarɛtie kui. E fama nɛ na birin na alɔ Isirayilakɛ fama e xa hadiyɛɛ ra sesase sɛniyɛnxie kui ki naxɛ Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui. ²¹ N sɛrɛxɛdubɛ ndee sugandima nɛ e fan ya ma, e xa lu Lewi bɔnsɔɛ sɛɛti ma.»

²² «N tan Alatala, n xa a fala wo bɛ, a n fama nɛ koore nɛɛnɛ nun bɔxi nɛɛnɛ yailande wo bɛ. Na buma ki naxɛ, wo xili nun wo bɔnsɔɛ buma na ki nɛ abadan. ²³ Keli kike nɛɛnɛ sɛrɛxɛ ma han kike nɛɛnɛ sɛrɛxɛ gbɛtɛ, keli malabu lɔxɔɛ ma han malabu lɔxɔɛ gbɛtɛ, ibunadama birin fama nɛ suyidide n ya i. ²⁴ E mixi faxaxie toma nɛ naxee murutaxi n ma. Nimasee e furee donma nɛ, tɛ fan e sube gan, e fa findi fe magaaxuxi ra adamadie bɛ.»

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isirayila nu bara itaxun dɔxɔ firin. Sɛɛti naxan nu na kɔɔla ma a nu xili Isirayila, sɛɛti naxan nu na labe ra a nu xili Yudaya. Alatala nu bara a niya Isirayila xa xanin konyiya kui Asiriya bɔxi ma a xa yunubie xa fe ra. Yudaya nu bara ratanga na ma barima mangɛ ndee nu na naxee nu wama birafe Alatala xa seriye fɔxɔ ra, e mu kuye batu. Kɔnɔ a dɔnxɔɛ ra, Yudaya fan bara suxu Sentane xa gantanyi ra, e fa kuye batu fɔlɔ. Annabi Yeremi nu findixi Ala xa namipɔnmɛ nan na na temui.

Annabi Yeremi naxa Ala xa seriye masen Yudayakae be a fanyi ra, alako e xa a kolon e xa kuye batui findima fe jaaxi nan na e be Alatala mabiri. A naxa e kawandi han, kɔnɔ e mu tin gbilende Ala ma. Na kui Annabi Yeremi xa masenyi bara xɔrɔxɔ. A naxa Ala xa nate tagi raba e be a falafe ra e yaxuie Babilɔnkae fama ne e bɔnbɔde na yunubi xa fe ra. Hali Yudaya to findixi Ala xa jaama ra, Ala nu bara nate tongo e xa jaxankate jaaxi sɔto Babilɔnkae saabui ra. Annabi Yeremi to na fala Yudaya mangɛ be, a naxa xɔnɔ a ma, a a sa geeli kui.

Yudayakae mu laxi a ra a e findi Babilɔn xa konyie nan na e xa yunubi xa fe ra. E naxa a mapɔxun e nɔma e ratangade na jaxankate ma Misirakae saabui ra. Annabi Yeremi naxa a masen e xa mapɔxunyi findixi wule nan na naxan mu rafanxi Ala ma. A nu lanma e xa tin Alatala xa jaxankate ra, e xa a kolon e na sɔtoxi fe naxan ma.

Annabi Yeremi xa kitaabui na kawandi nun na taruxui birin masenma won be. Alatala xa masenyi a naxan fixi a xa namipɔnmɛ ma, na birin bara kamali. Adamadi birin xa a kolon yunubi mu fan, a findixi jaxankate nan na e be. Na nan a ra, fo e xa gbilen yunubi fɔxɔ ra, e xa bira Alatala xui fɔxɔ ra. Na gbansan nan nɔma findide sɔɔneya ra adama be a xa

dunijeigiri kui. Ala xa won mali na kira xɔn ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yeremi be

Annabi Yeremi xa wali

¹ Annabi Yeremi xa masenyi nan ya. A baba xili Xilikiya, sɛrɛxɛdube naxan keli Anatɔti, Bunyamin bɔxi ma. ² Yudaya mangɛ Yosiya naxan nu findixi Amon xa di ra, a xa mangɛya je fu nun saxan nde, Alatala naxa wɔyɛn Annabi Yeremi be. ³ Annabi Yeremi man nu kawandi tima Yudaya mangɛ Yehoyakimi xa waxati, han Yudaya mangɛ Sedekiya xa mangɛya je fu nun keren nde, kike suuli nde, Darisalamukae nu xaninma konyiya kui temui naxe. Yehoyakimi nun Sedekiya nan nu na Yosiya xa die ra.

⁴ Alatala naxa yi masenyi ti n be yi ki,
⁵ «Beenu n xa i nɔnɔ i nga tɛɛɛ,
n tan nu i kolon.
Beenu i nga xa i sɔto,
n nu bara xɛɛraya ragiri i ma,
i xa findi namipɔnmɛ ra sie birin xun
ma.»

⁶ N naxa a yaabi,
«N Marigi Alatala, n mu fata masenyi tide,
barima fonike nan n na.»

⁷ Alatala naxa a masen n be,
«I naxa a fala a fonike nan i ra,
barima i tan nan sigama mixie xɔn ma,
n i xɛɛma dennaxe.
I xa n ma yaamari birin masen e be.

⁸ I naxa gaaxu e ya ra,
barima won birin nan a ra.
N i makantama ne.»
Alatala xa masenyi nan ya.

⁹ Na temui Alatala naxa a xɔnye itala n de ma, a fa a masen n be, «I bara a to, n bara n ma masenyi sa i xaxili ma.

¹⁰ To n bara i sugandi i xa findi n ma xɛɛra ra dunija sie tagi. I xunnakane xa fe falama ne mangɛya ndee be, e fa bira, e kana. I xunnakeli xa fe falama ne mangɛya gbɛtɛɛ be, e fa e sanke sɔrɔn, e sabati a fanyi ra.»

¹¹ Alatala naxa yi wɔyɛnyi masen n be yi ki, «Annabi Yeremi, i munse toxi?» N

naxa a yaabi, «N wuri nan toxi naxan bogima sinnanyi ma.» ¹² Alatala naxa a masen n be, «I bara a to a fanyi ra, n ma masenyi rakamalife mu kanama.»

¹³ Alatala man naxa yi woyenyi masen n be yi ki, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N tunde satunxi nan toxi koola biri.» ¹⁴ Alatala naxa a masen n be, «Naxankate birin kelima koola nan ma, a fa boxi pama birin halaki. ¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya. N fama ne pama birin xilide kelifa koola ma, e xa e xa mange kibanyie doxo Darisalamu sode de ra, e yi tete birin nabilin, e Yudaya taae birin suxu. ¹⁶ N e makiitima ne e xa fe kobi rabaxie ma, barima e bara n finsiriwali, e surayi gan serexe ra kuyee be, e tuubi e be e naxee yailanxi e belexe ra. ¹⁷ I tan xa i tagi ixiri, i xa keli, i xa n ma masenyi birin tagi raba e be. I naxa gaaxu e ya ra, xa na mu a ra n fe nde masenma ne i be naxan dangi nee ra pon. ¹⁸ To n bara i findi xera ra Yudaya mange, kuntigie, serexedubee, nun pama birin xun ma. I luma ne alo tete belebele wure daaxi, alo yire makantaxi. ¹⁹ E i gerema ne, konon e mu xutu sotoma i ma, barima n na i foxo ra i makantafe nan na.» Alatala xa masenyi nan ya.

2

Isirayilakae xa yanfe

¹ Alatala naxa yi woyenyi masen n be yi ki,
² «I xa sa a fala Darisalamukae be, Alatala bara a masen, «N bara ratu wo xa xanunteya ma, a nu na ki naxe singe ra wo fonike temui. Wo nu bara bira n foxo ra gbengberen yire, xee mu nu saxi dennaxe. Wo na raba marafanyi nan kui. ³ Isirayila nu findixi Alatala nan gbe ra, alo sansi bogi singe. Naxee e tooro, nee fan fama ne toorode.» Alatala xa masenyi nan na ki.
⁴ Yaxuba bonsoe, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. Isirayila xabile birin, wo xa wo tuli mati. ⁵ Alatala bara a masen, «Wo babae n ma fe kobi mundun toxi

naxan a niyaxi e xa gbilen n foxo ra? Wo bara bira fe fufafu foxo ra, awa wo tan fan findima mixi fufafu nan na.
⁶ E mu a falaxi wo be, «Alatala na minden, naxan won naminixi Misira boxi ra, naxan won xanin gbengberen yire? Folee nun boxi maxare gbansan nan na menni. Adamadie mu noma balode na boxi ma.» ⁷ N bara wo xanin boxi fanyi ma, alako wo xa baloe fanyi soto. Konon wo to fa, wo bara n ma boxi findi yire seniyentare ra, wo bara fe xonxi raba naa n dennaxe fixi wo ma ke ra. ⁸ Serexedubee mu Alatala fenxi. Karamoxoe mu n kolon. Yareratie bara n yanfa. Namiponmee bara Bala kuye masenyi ti. E bara bira se foxo ra naxan mu noma e malide. ⁹ Na nan a toxi n wo naxankatama.» Alatala xa masenyi nan na ki. «N wo xa mamadie fan makiiti. ¹⁰ Wo sa Kitimi suuri mato, wo xa mixie xee Kedari, wo na birin mato a fanyi ra. Wo mu yi kuye batufe mooli toma naa. ¹¹ Si nde na na naxan Ala bejin, e fa kuye findi e xa ala ra? N ma pama bara e xa xunnakeli masara, e fa e xaxili ti kuye ra naxan mu noma e malide. ¹² Koore bara findi seede ra na fe ma. Na bara findi kinikini nun kaabanako ra. A lanma na xa wo xaxili ifu, a xa wo de ixara.» Alatala xa masenyi nan na ki. ¹³ «N ma pama bara fe paaxi firin naba: E bara n bejin, n tan naxan nu luxi alo ye fanyi e be, ye naxan mu ponma. E bara feje yailan, ye ragatama dennaxe, konon e iboxi, ye birin bara mini a ra.» ¹⁴ «Konyi nan na Isirayila ra, ka a findixi di lasiri nan na? Munfe ra a naxankataxi? ¹⁵ A luxi ne alo yete xaape nan na xaapefe e ma.

E xa bɔxi bara findi gbaloe yire ra.
Mixi yo mu na sɔnɔn e xa taa ganxie kui.

¹⁶ Misiraka naxee na Nofi nun Tapanxesi,
e fama nɛ wo xun nakanade.

¹⁷ Na fatanxi fe naxan ma,
wo gbilenxi wo Marigi Alatala xa kira
fanyi fɔxɔ ra.

¹⁸ Yakɔsi munfe ra wo na Misira kira xɔn?
Wo wama Nili xure ye nan minfe?

Munfe ra wo na Asiri kira xɔn?
Wo wama Efirati xure ye nan minfe?

¹⁹ Ala xa wo xa kobija ragbilen wo ma.
Ala xa wo xa finsiriwaliya sare fi wo ma,
alako wo xa a kolon gbilenfe wo Marigi
Alatala fɔxɔ ra,

a findixi fe jaaxi nun fe xɔnɛ nan na.
Wo jaxankataxi nɛ barima wo bara tondi
gaaxude n ya ra.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁰ «Kabi tɛmui xɔnnakuye n bara wo lu
wo yetɛ yi.

Wo bara a fala a yanfanteya mu na wo
bɔjɛ kui,

kɔnɔ wo bara siga kuye batude geyae fari
wuri bun ma.

Na bara findi langoɛna ra wo bɛ.

²¹ Wo nu luxi nɛ alɔ weni bili fanyi n
naxan sixi.

Munse a niyaxi wo xa n nabolɔ?
Yakɔsi wo luxi nɛ alɔ weni bili jaaxi
naxan mu bogi fanyi ramini.

²² Hali wo wo maxa soda saafunyi ra,
wo xa yunubi mu nɔma bade.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²³ «Wo nɔma a falade di,
«N mu nɔxɔxi. N mu biraxi Bali kuye fɔxɔ
ra?»

Wo wo fɔxi mato gulunba yire.

Wo xa wo jɔxɔ ti wo xa fe rabaxie ra.

Wo bara lu alɔ jɔxɔmɛ ginɛ rabɛjinxɪ,

²⁴ alɔ wulai sofale
naxan sofale xɛmɛ fenma a xiri ma gbeng-
berɛn yire.

Nde nɔma a bade na ma?

Mixi naxan katama a suxude, a taganma
nɛ.

A mu masɔtɔma fo na waxati dangi.

²⁵ Wo naxa gbata birade kuye fɔxɔ ra.

Wo wo gima naa wo sanyi igeli ra,
hali ye xɔli na wo ma.

Kɔnɔ wo bara n yaabi,

«Ade, muxu mu nɔma gbilende kuyee
fɔxɔ ra.

E rafan muxu ma, muxu wama kafufe e
ra.»

²⁶ «Isirayilakae fama nɛ lude yaagi kui
alɔ mupɛti naxan suxuxi.

Mangɛ, kuntigie, sɛrɛxɛdubɛɛ, nun
namijɔnmɛɛ,

e birin luma nɛ yaagi kui,

²⁷ naxee a falama wuri masolixi bɛ, «N
baba,»

naxee a falama gɛmɛ masolixi bɛ, «N daa
mangɛ.»

Na mixi mɔɔli bara e kobe ti n na,
e bara tondi e ya rafindide n ma.

Kɔnɔ e xa tɔɔrɛ kui,

e man a falama n bɛ, «Keli, i xa muxu
rakisi.»

²⁸ Wo xa kuyee na minden, wo naxee
yailanxi,

naxee bara wuya Yudaya taaɛ kui?

E tan xa keli, e xa wo ratanga wo xa tɔɔrɛ
ma,

xa e fata na rabade.

²⁹ Munfe ra wo tan matandilae wama n
makiitife?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁰ «N bara wo xa die bɔnbɔ alako e xa
matinxin,

kɔnɔ e mu matinxinxɪ.

Wo bara wo xa namijɔnmɛɛ faxa wo xa
santidɛgɛma ra,

alɔ yetɛ xaapɛxi.

³¹ To mixie, wo xa la Ala xa masenyi ra.

N Isirayila luxi gbengberɛn yire nɛ, xa na
mu a ra dimi kui?

Munfe ra n ma jama a falama,

«Muxu wama lufe muxu yetɛ ra,
muxu mu birama i fɔxɔ ra sɔnɔn?»

³² Ginɛ dimɛdi nɔma nɛɛmude a xa
kɔnmagore ma,

xa na mu a xa demui?

N ma jama bara nɛɛmu n tan ma kabi
tɛmui xɔnnakuye.

³³ Wo bara wo maxiri alako wo xa xanun-
tenyi nde fen.

Wo bara dangi mixi birin na na wali kobi
mɔɔli kui.

³⁴ Wo bara setaree faxa, naxee mu fe
jaaxi yo rabaxi.

Wo xa dugie nɔxɔxi e wuli ra.

35 Kɔnɔ wo a falama,
 <Muxu mu fe kobi rabaxi.
 Ala xa xɔnɛ xa gbilen muxu fɔxɔ ra.>
 N tan nan wo makiitima nɔndi ra,
 barima wo bara a fala,
 <Muxu mu yunubi rabaxi.>
 36 Wo kira masaraxi munfe ra,
 wo fa wo xaxili ti Misira ra?
 Wo fama nɛ yaagide e xɔn ma,
 alɔ wo yaagixi Asiriya xɔn ma ki naxɛ.
 37 Wo minima nɛ e xɔnyi wo belexɛ igeli
 ra,
 barima wo taxuxi naxee ra, Alatala bara
 nee rabɛnin.
 Wo mu xunnakeli yo sɔtɔma e saabui ra.»

3

Isirayila xa danxaniyatarepa

1 «Xa xɛmɛ mɛɛ a xa gine ra,
 na gine naxa sa dɔxɔ xɛmɛ gbete xɔn,
 a xa xɛmɛ singe man nɔma gbilende a ma
 sɔnɔn?
 Yi bɔxi bara lu seniyyentarepa kui.
 Wo tan naxee bara langoepa raba wo
 xanuntenyi kuyee ra,
 yakɔsi wo man fa wama gbilenfe n ma
 nɛ?»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

2 «Wo wo ya rate, wo xa a mato,
 xa yire nde na wo mu langoepa rabaxi
 dennaxɛ.
 Wo nu na wo xanuntenyi alae memɛfe
 kira xɔn ma,
 alɔ mupɛtie naxee e nɔxunma kira dɛ e
 xa dutun mixie ma.
 Wo bara yi bɔxi nɔxɔ wo jɛrɛ ki
 seniyyentare ra.

3 Na nan a ra n mu tune rafaxi,
 n mu jɛmɛ tune ragoro wo bɛ.
 Kɔnɔ wo ya xɔrɔxɔ alɔ langoe gine,
 wo mu yaagixi fefe ma.

4 Han ya wo a falama n bɛ,
 <Muxu baba, naxan mɛɛnixi muxu ma
 muxu fonike tɛmui,

5 han to i xɔnɔxi muxu ma?
 I mu dipɛma sɔnɔn?
 Iyo, wo na nan falaxi,
 kɔnɔ wo mu wo baxi na kira jaaxi xɔn
 fefe ma.»

6 Alatala naxa a masen n bɛ mange
 Yosiya xa waxati, «I bara Isirayila xa

yanfanteya to? A bara yɛnɛ raba geya
 birin fari, a nun wuri bili tofanyi birin
 bun ma. 7 N bara a marɔxun, na dangi
 xanbi a man fama nɛ gbilende n ma, kɔnɔ
 a mu fa. A maagine tinxintare Yudaya
 fan a toxi. 8 N to mɛɛ Isirayila ra, n to
 fatan kɛɛdi so a yi ra a xa yɛnɛ xa fe ra,
 a maagine Yudaya tinxintare mu gaaxu n
 ya ra feo. A fan bara siga yɛnɛ rabade.
 9 Isirayila xa kuye batufe, gɛmɛ nun wuri
 daaxi, na bara bɔxi findi yire seniyyentare
 ra. 10 Na birin kui Yudaya tinxintare,
 Isirayila maagine, a mu janige tongoxi a
 bɔjɛ kui a xa a yetɛ ragbilen n ma. A
 na fala a dɛ gbansan nan na.» Alatala xa
 masenyi nan na ki.

11 Na tɛmui Alatala naxa a masen n bɛ,
 «Isirayila tinxintare fisa Yudaya
 seniyyentare bɛ.

12 I xa sa masenyi ti kɔɔla biri ra,
 <Isirayila seniyyentare, i yetɛ ragbilen n
 ma.
 N mu xɔnɔxi wo ma sɔnɔn.
 Hinnente nan n na,
 n bɔjɛ mu luma xɔnɔ ra tɛmui birin.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «Wo xa wo ti wo xa wali kobi ra.
 Wo bara wo Marigi Alatala matandi,
 wo bara bira ala gbeteɛ fɔxɔ ra wuri bilie
 bun ma.
 Wo mu tin wo tuli matide n xui ra.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

14 Alatala xa masenyi nan ya,
 «Wo tan kalabantee,
 wo gbilen n ma.
 N tan nan na wo Marigi ra.
 N fama nɛ wo mayegetide taa nun xabile
 kui,
 n fa wo ragbilen Siyon.

15 N yareratɛ tima nɛ wo bɛ, naxee rafan
 n ma.
 E lɔnni nun xaxili fanyi masenma nɛ wo
 bɛ.»

16 Alatala xa masenyi nan ya.
 «Wo na wuya wo xa bɔxi kui,
 wo fama nɛ nɛɛmude Alatala xa saate
 kankira ma.
 Wo mu a xa fe falama,
 wo xa marɔxunyi mu sigama a ma.

Wo mu a kolonma a bara loe,
wo mu gbete fenma.

¹⁷ Kono na temui Darisalamu xili fama ne
falade

<Alatala xa kibanyi.>

Si birin sigama naa Alatala xili ra.

E gbilenma ne e xa mapoxunyi jaaxi foxo
ra.

¹⁸ Na waxati Yudayakae fama ne kafude
Isirayilakae ma.

E birin kelima boxi nan ma naxan na
koola ma,

e fa gbilen boxi ma n dennaxe fixi wo
babae ma ke ra.

¹⁹ N tan nu bara a fala,

<N wama ne wo xa lu alo n ma die,

n xa boxi fi wo ma ke ra,

naxan tofan boxi birin be.>

N bara a mapoxun a wo n xili falama ne
<N Baba.>

N bara a mapoxun wo mu gbilenma n
foxo ra.

²⁰ Kono wo tan Isirayila, wo bara n yanfa
alo gine naxan a xa mori yanfa a yene
raba.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²¹ Isirayilakae e xui itema geya fari,

e wama, e Ala maxandima,

barima e bara kira jaaxi suxu,

e bara nemu e Marigi Alatala ma.

²² Alatala naxe, «Wo tan matandilae, wo
gbilen,

n noma wo rakiside wo xa yanfanteya
ma.»

Isirayilakae naxa a yaabi,

«Awa, muxu gbilenma ne i ma,

barima i tan nan na muxu Marigi Alatala
ra.

²³ Iyo, xui naxan kelima geya fari, wule
na a ra.

Iyo, muxu Marigi Alatala nan na Isirayila
rakisima ra.

²⁴ Kabi muxu dimedi temui,

kuye ratonxie bara muxu babae xa harige
xun nakana,

e xa xurusee nun e xa die.

²⁵ Na yaagi bara muxu soto,

binye birin bara ba muxu ma,

barima muxu bara yunubi raba won
Marigi Alatala ra,

muxu tan nun won babae,

kabi muxu dimedi temui han to.

Muxu mu muxu tuli matixi muxu Marigi
Alatala xui ra.»

4

Yudaya xa gbaloe

¹ Alatala xa masenyi nan ya,

«Isirayila, xa wo wo yete ragbilen n ma,
xa wo fe ratonxi ba n ya tode ra,

xa wo mu lintan wo xa kewali ra,

² xa wo wo kali Alatala xili ra tinxinyi nun
nondi ra,

sie fama ne baraka nun binye sotode
Alatala saabui ra.»

³ Alatala xa masenyi nan ya xemee be
naxee na Yudaya nun Darisalamu:

«Wo xa xe neene masege,

wo naxa sansi xori si kungsi tunbe xora.

⁴ Xemee naxee na Yudaya nun Darisalamu,
wo xa wo bope seniyen Alatala be.

Wo xa fe jaaxi ba wo sondonyi kui,

alo fe jaaxi bama wo ma ki naxe wo
sunna temui.

Wo xa na raba alako n bope naxa te wo
ma,

n ma xone fa wo gan alo te

naxan mu noma xubende wo xa fe kobi
rabaxie xa fe ra.

⁵ Wo xa yi masenyi ti Yudayakae be,

wo man xa a fala Darisalamukae be.

Wo xa feri fe Isirayila yire birin,

wo xa a fala wo xui itexi ra,

<Wo xa so taa makantaxie kui.>

⁶ Wo xa a matonxuma Siyonkae be e xa e
gi,

e naxa ti kira xon ma,

barima n na fafe toere nun paxankate ra
kelife koola ma.

⁷ Sie kanama bara kira suxu, alo yete
naxan minima sube fende.

A bara keli a xonyi alako a xa wo xa boxi
kana.

Wo xa taee birin fama ne kanade,

mixi yo mu luma naa.

⁸ Na nan a ra wo lanma wo xa sunnun
donma ragoro wo ma,

wo xa sunnun, wo xa jonfe raba,

barima Alatala xa xone mu gbilenma wo
foxo ra.»

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxoe limaniya bama ne mange nun
kuntigie yi ra.

Serexedubee nun namijonmee dæ
ixarama ne.»

10 N bara Ala yaabi,
«N Marigi Alatala,
munfe ra i bara a fala i xa pama nun
Darisalamu be,
<Wo fama bõnesa sõtode,>
kõnõ santidegema bara ge e faxade?»

11 Na temui a fama ne a falade pama nun
Darisalamu be,
«Foye bara keli gbengberen yire.
A mu fama fe fanyi ra,
a fama n ma pama nan tõrõde.

12 A findixi foye magaaxuxi nan na,
naxan kelixi n yire.
Yakõsi n e paxankatama ne.»

13 Yaxuie na fafe alo foye belebele naxan
kelife koore ma.
E xa sõõri ragisee luma ne alo turun-
naade.
E xa soe xulun alo segee.

Gbaloe bara won li, won bara halaki.
14 Darisalamu, wo wo bõne raseniyeñ,
alako wo xa kisi.
Kewali kobi luma wo bõne ma han temui
mundun?

15 Danakae bara na gbaloe masenyi ti,
Eframikae fan bara na fala.

16 Wo xa sie rasi, wo xa Darisalamu fan
nasi,
yaxuie na kelife yire makuye ne, e na fafe
Yudaya taae kui.

17 Alatala xa masenyi nan ya:
«E bara Darisalamu rabilin
alo xe kantamae xe rabilinma ki naxe.
Na fama ne Darisalamu lide
barima e bara n matandi.
18 Na findixi wo xa wali kobi sare nan na.
Wo naxan nabaxi,
na bara gbilen wo ma a jaaxi ra,
han a wo sondonyi sõxõ.»

19 N bõne fan na tõrõfe.
N bara sunnun.
N mu nõma madundude,
barima n bara saræe nun gere xui me fa
ra.

20 E a falama gbaloe na fafe,
bõxi birin bara kana.
N ma kiri banxie bara bira keren na,
lingira yo mu na n yi ra.

21 Gere tõnxuma a itima han mun temui?

Gere xui minima han mun lõxõe?

22 Alatala naxe, «N ma pama xaxili mu na,
e mu n kolon,
e luxi ne alo di lõnnitaree.
E fe jaaxi nan gbansan kolon,
kõnõ e mu fata fe fanyi rabade.»

23 N bara laamatunyi to yi bõxi xa fe ra.
Sese mu luma yi bõxi ma,
hali koore mu yanbama a ma.

24 N bara laamatunyi to geyæe xa fe ra.
Geyæe fama ne sereñde, tentenyie ra-
maxa.

25 N bara laamatunyi to nimase xa fe ra.
Mixi mu luma yi bõxi ma sõnõñ,
xõnie fan bara e gi.

26 N bara laamatunyi to yi yire xa fe ra.
Karemele geya findima ne gbengberenyi
ra,
taa birin fama gande Alatala nun a xa
xõne xa fe nan na.

27 Alatala bara a masen,
«Yi bõxi birin paxankatama ne,
kõnõ n mu a birin xun nakanama.

28 Na nan a ra yi bõxi na sunnunyi kui,
koore bara ifõrõ.
N tan nan a ragirixi,
n mu gbilenma n ma nate fõxõ ra.

29 Geresoe na fa soe fari, mixi birin e gima
ne.
Geresoe na fa tanbee ra, mixi yo mu luma
taa kui.
Ndee e gima ne wondi yire, ndee e gi
geyæe fari.

Mixi birin kelima ne taa kui.
30 I tan naxan xun nakanaxi, i na munse
rabafe?

I wama i maxirife dugi fanyi ra,
i wama kõnmagore xee ma daaxi ragorofe
i ma,
i wama tofan se safe i ya kiri ma?
I na na birin nabafe i xanuntenyie be
fufafu,

barima i mu rafan e ma sõnõñ.
E wama i faxafe tun.

31 N bara wa xui nde me.
Na wa xui luxi ne alo furi ginne naxan na
a xa di singe barife.

Darisalamu na saya kira xõn ma, a na a
falafe,
<A gbe mu luxi sõnõñ, faxetie xa n nii
ba.»

5

*Ala xa gbejoxoxe**Annabi Yereimi xa masenyi Darisalamukae be*

¹ «Wo xa yire birin mato Darisalamu, wo xa maxorinyi ti taa kui, alako wo xa tinxintoxe nde to, naxan jereema kira fanyi xon ma, naxan birama nondi foxo ra. Xa wo sa na mixi mooli to, n dijeema ne Darisalamu ma.

² E e kalima ne Alatala xili ra, kono na birin findixi wule nan na.

³ Alatala, n a kolon i wama tinxinyi nan xon ma.

I bara Isirayilakae paxankata, kono e mu fahaamui yo sotoxi na kui. I bara e tooro, kono e mu lonni sotoxi na kui.

E boje bara xoxoxo alo geme, e tondi danxaniyade.

⁴ N bara a fala, setaree gbansan nan yi jama ra.

Na nan a ra e mu Alatala xa kira kolon, e mu e Marigi Ala xa seriye fahaamuma.

⁵ A lanma n xa yi masenyi ti kuntigie nan be,

barima e tan Alatala xa kira kolon, e e Marigi Ala xa seriye fahaamuma. Kono e birin lan, e sese mu tin birade Ala foxo ra.

E birin bara a matandi.

⁶ Na nan a ra burunyi yete e faxama, wulai bare e iboo. Barate e melenma e xa taa sode dee ra, a xa e faxa,

barima e xa kewali kobi bara gbo, han a bara dangi a i.»

Alatala xa masenyi Darisalamukae be

⁷ «Darisalamu, a lanma n xa dije i ma?

I xa die bara n naboloo, e e kalima kuye nan xili ra.

N nu bara e balo, kono e bara n yanfa, e bira langoe foxo ra.

⁸ E maniyaxi soe xemema nan na, kankan fa bira a doxo boore xa gine foxo ra.

⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

A mu lanma n xa yi mixi mooli paxankata?

A mu lanma n xa n gbejoxoxo yi si mooli ma?

¹⁰ Wo te e xa tetee fari, wo xa e rabira, kono wo naxa jama birin xun nakana.

Wo xa e tooro, barima e mu tinxi birade Alatala foxo ra.

¹¹ Alatala xa masenyi nan ya: Isirayila nun Yudaya birin bara n yanfa.

¹² E bara Alatala rabolo, e fa a fala, «Ala mu na. Won mu fama gbaloe sotode santidegema nun kaame ra.»

¹³ E xa namijonme mu n xui xa masenma. E fe jaxaxi naxan masenma, na xa gbilen e ma.»

¹⁴ Na nan a ra Mange Alatala bara a masen,

«Wo to na mooli fala, n bara n ma masenyi lu i de kui. N ma masenyi luxi ne alo te naxan fama yi jama gande alo te yege ganma ki naxe.»

¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya:

«N xa a fala wo be Isirayila, n fama ne jama nde ra wo xili ma. Nama senbema nan a ra naxan kelima yire makuye,

naxan bara bu dunija, i mu naxan xui kolon, i mu noma naxan fahaamude.

¹⁶ E xa tanbe jaxaxu, e mixi faxama ne. Geresoe gbangbalanxi nan e ra.

¹⁷ E wo xa baloe donma ne, e wo xa di birin tongoma ne, e wo xa xuruse birin mujama ne, e wo xa sansi sixi birin kanama ne, e wo xa taa makantaxie rabirama ne e xa santidegema ra, wo nu laxi taa naxee ra.»

¹⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Kono n mu wo birin sontoma.

¹⁹ Xa a sa li wo a fala, «Munfe ra muxu Marigi Ala bara yi fe mooli raba muxu ra?»

Ala wo yaabima ne, «Wo to n naboloo alako wo xa kuyee batu wo xonyi,

naxee kelixi jama ne gbete ma, wo tan findima na jama ne xa konyie nan na e tan xonyi.»

²⁰ Wo xa yi masen Yaxuba xa die be, wo xa a fala Yudayakae be,

21 <Wo wo tuli mati,
wo tan pama xaxilitare, pama
kinikinitare,
naxan ya mu se toma,
naxan tuli mu fe mema.

22 Alatala xa masenyi nan ya:
Wo mu gaaxuma n ya ra?
Wo mu serenma n tofe ra,
n tan naxan baa naaninyi saxi meyeniyi
ra,
alako baa naxa dangi yire nde?
Baa mōronyi kelima ne,
kōnō e mu nōma dangide naaninyi ra
naxan saxi.>

23 Yi pama sondonyi xōrōxō.
E bara Ala matandi,
e bara gbilen a fōxō ra.

24 E mu a falama e bōne kui,
<Won xa gaaxu won Marigi Alatala ya ra,
naxan tune ye ragoroma peme temui,
a fole nun a rapōnyi,
alako xe xa xaba a waxati.>

25 Wo xa kewali kobi bara na birin kana,
wo xa yunubie bara a niya baloe xa ba wo
yi ra.

26 Mixi jaaxi ndee masunbuxi n ma pama
ra,
naxee gantanyi italama mixi be alo xōni
suxuie.

27 E e xa banxi rafema se mupaxie ra,
alo tōxōe kule naxan nafexi tōxōee ra.
E bannaxi na naafuli mōoli nan na.

28 Fe jaaxie bara e xungbo han a bara
dangi a i.

E mu fe fanyi rabama kiridie be,
e mu tinxin setaree mabiri.
E naafuli nan tun fenma.

29 Alatala xa masenyi nan ya:
A mu lanma n xa yi mixi mōoli
paxankata?

A mu lanma n xa n gbepōxō yi si mōoli
ma?

30 Fe ratōnxi naxee mu daxa,
nee bara so yi bōxi kui.

31 Namijōnmee na wule falafe,
serexedubee na mupē tife,
na birin bara rafan n ma pama ma.
Wo munse rabama wo xa bōxi munafanyi
xa fe ra?>

6

Darisalamu xa paxankate

1 «Bunyaminkae, wo wo gi, wo keli
Darisalamu.

Sara fe Tekowa, gere tōnxuma rate Beti
Hakeremi,

barima paxankate na fafe kelife kōola ma,
a gbe mu luxi gbaloe xa wo li.

2 Siyon, taa tofanyi, n wo xun nakanama
ne.

3 Xuruse demadonyie fama ne e xa kiri
banxie tide yire,

wo xa taa nu na dennaxe,
e fa e xa xurusee makanta menni.»

4 «Siyon yaxuie, wo keli, wo gere so na
taa xili ma.

Wo xa siga yanyi ra.

Soge na goro, wo naxa kōntōfli,

5 wo man xa siga kōe ra,
banxi makantaxie kanade.»

6 Mange Alatala bara a masen Siyon
yaxuie be,

«Wo sa wuri bilie xaba,
wo te se yailan alako wo xa so Darisalamu
tete kui.

Taa na a ra naxan lanxi a xa ratōn,
barima e luma e boore tōrō ra temui
birin.

7 Fe jaaxi minima yi taa kui temui birin,
alo ye minima kolōnyi kui ki naxe.

Kobija nun fe jaaxi gbansan nan na e
tagi.

Na birin luxi ne alo fure n naxan toma
temui birin.»

8 «Darisalamu, i xa i tuli mati n ma
marasi ra,

alako n naxa n makuya i ra,
i fa lu alo gbengberenyi, mixi mu sabatixi
dennaxe.»

9 Mange Alatala bara a masen,

«Isirayilaka naxee luxi,
e birin bama ne bōxi ma,
alo sansi bogi gbilenma ba ra ki naxe.»

10 «Nde n ma masenyi ramema?

Nde findima na seede ra?

Wo tuli xōrōxō, wo mu fe mema.

Wo yoma Alatala xa masenyi ma,
wo mu wama a xa marasi xōn.

11 Alatala xa xōne gbo n bōne kui,
n xa na fala wo be.»

«Ala xa xone Isirayilakae birin lima ne,
dimedi naxee berema kira ra,
fonike naxee malanma,
xeme nun gine naxee moxi a fanyi ra.

12 N nan n belexe tima e ma temui naxe,
mixi gbetee fama ne e xa banxie tongode,
e xa xee, a nun e xa ginee.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «Kelifé dimedi ma, doxofo xemoxi ra,
e birin na e yete xa geení nan fenfe.
Namijonme nun serexedube fan na mixi
madaxufe.

14 E mu fe gbege rabama n ma jama
malife ra.
E a falama, «Wo naxa kontofili, wo boje
xa sa.»
Kono bojesa yo mu na.

15 A lanma e xa yaagi e xa fe kobie ra,
kono e mu yaagima.
Yaagitare nan lanxi e ma.
Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti
waxati.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

16 Alatala bara a masen,
«Wo xa kira fanyi fen,
wo xa a kolon kira forie nu na ki naxe.
Kira tinxinxi na minden?
Wo xa lu na kira fari alako wo xa bojesa
soto.»

Kono jama bara a yaabi,
«Muxu mu wama lufe na kira xon ma.»

17 Ala bara a masen, «N bara wo xa soorie
ti wo xa tete fari,
naxee meenima wo ma.
Wo xa e xui rame.»

Kono jama bara a yaabi,
«Muxu mu wama e xui ramefe.»

18 Ala bara a masen, «Namané birin, wo
wo tuli mati,
wo xa a mato naxan fama rabade be.

19 Dunija birin, wo wo tuli mati.
N tan nan fama yi jama paxankatade,
n tan nan fama e mapoxunyi sare rag-
bilende e ma,
barima e mu tin e tuli matide n ma
masenyi ra,
e bara yo n ma seriye ma.

20 N hayi na e xa surayi serexe ma, naxan
kelixi Seeba?

N hayi na e xa labunde serexe ma,
naxan kelixi yire makuye?

Wo xa serexe gan daaxie mu rafan n ma,
n mu tinma wo xa serexe sese rasuxude.

21 Na nan a ra Alatala bara a masen,
N fama ne gemé doxode yi jama ya ra,
e fama e sanyi radinde naxan na.

Babae nun e xa die,
doxobooree nun defanbooree,
e birin sontoma ne.»

22 Alatala bara a masen,
«Nama nde na fafe kelifé koola ma,
jama gbege naxan na dunija yire birin.

23 Xali nun tanbe na e yi ra.
E jaaxu, e mu kinikini kolon.

E xui gbo alo moronyi.
Soe kanyie nan e ra.

E birin malanxi alako e xa Siyon gere.»

24 Isirayila na woyenfe e bore tagi, «Won
bara e xibaaru me,
limaniya bara ba won yi ra,
kontofili bara won suxu.
Won na torofe alo gine naxan na di
barife.

25 Wo naxa mini daaxa de,
wo naxa jere kira xon ma,
barima won yaxuie won nabilinxi,
santidegema na e yi ra.»

26 N bara e yaabi, «N ma jama, wo
sunnun donma ragoro wo ma,
wo xa sunnun alo mixi naxan xa di
kerenyi bara faxa.

Wo xa sunnunyi xa gbo,
barima won yaxuie na fafe keren na.»

27 Alatala bara a masen n be, «N i findixi
mixi nan na
naxan n ma jama matoma.

I xa e mato alako i xa a kolon xa e jere ki
fan.

I luxi ne alo mixi naxan wure nun gbeti
raxunuma, a e gbi ba.

28 E birin findixi matandilae nan na naxee
yoma Ala ma.

E luxi alo wure nun yoxui, naxan gbi mu
baxi.

E mu fan.

29 Xabui te radexema a fanyi ra

alako a xa wure nun yoxui raxunu, e gbi
xa ba.

Kɔnɔ fe jaaxi mu jaɔnma n ma jaama tagi.
E luxi ne alo sunbui naxan mu bama wure
kui.

³⁰ E xili falama <gbeti kanaxi>,
barima Alatala bara e rabɛɛnin.»

7

Isirayila xa gbaloe

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi
Yeremi be,

² «I xa ti Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naade
ra,

i fa yi wɔyenyi masen naa,

<Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra,
wo tan Yudayaka naxee birin soma yi
naadɛe ra fafe tuubide Alatala be.

³ Isirayila Mange Alatala naxɛ, xa wo kira
masara,

wo naxa fe fanyi suxu,

n wo luma ne yi bɔxi ma.

⁴ Wo naxa la yi wule masenyi ra, wo nu
fa a fala:

Alatala xa hɔrɔmɔbanxi nan yi ki,
Alatala xa hɔrɔmɔbanxi, Alatala xa
hɔrɔmɔbanxi.

⁵ Xa wo kira masara,

xa wo fe fanyi suxu,

xa wo tinxin wo booree tagi,

⁶ xa wo mu xɔɛ, kiridi, nun kaɛɛ gine
tɔɔɔ,

xa wo mu mixi faxa tɔɔɛɛɛ ra yi bɔxi ma,
xa wo mu bira ala gbɛtɛe fɔxɔ ra,

naxee findima tɔɔɛ ra wo be,

⁷ na temui n wo luma ne yi bɔxi ma
abandan,

n naxan fixi wo babae ma.

⁸ Kɔnɔ wo bara bira wule fɔxɔ ra,

naxan mu sese fanma wo ma.

⁹ Munfe ra wo wama faxɛ nun yɛɛ
rabafe,

wo wo kali wule ra,

wo surayi gan sɛɛɛɛ ra Bala kuye be,

wo bira ala gbɛtɛe fɔxɔ ra,

wo mu naxee kolon?

¹⁰ Na xanbi wo fa fa tide n ya i,

n ma banxi kui, n xili matɔxɔma dennaxɛ.

Wo naxɛ wo bara kisi,

kɔnɔ wo fe xɔnxi rabama.

¹¹ Wo yi banxi findixi mixi jaaxi banxi
nan na,

n xili falama dennaxɛ?

N tan Alatala bara a birin to.

¹² Wo xa ratu Silo ma,
n ma yire seniyenxi singe nu na dennaxɛ.
N bara menni fan jaxankata,
n ma Isirayila jaama xa jaaxuna xa fe
ra.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya.
«Yakɔsi, wo to bara yi fe birin naba,
wo to tondi n ma masenyi suxude,
n naxan falaxi wo be temui birin,
wo to tondi n ma xili ratinde,

¹⁴ n fama ne fe rabade yi hɔrɔmɔbanxi ra,
alo n naxan nabaxi Silo ra.

N na mɔoli rabama ne yi banxi ra,

n naxan fixi wo nun wo babae ma, wo laxi
naxan na.

¹⁵ N wo makuyama ne n yire ra,

alo n wo ngaxakerenyie Efirami bɔnsɔɛ
makuyaxi n na ki naxɛ.»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁶ «I tan, hali i mu Ala maxandi yi jaama
be,

hali i mu i xui ite salide,

hali i mu n makula,

barima n mu i danxunma.

¹⁷ I mu a toxi fe naxan nabama Yudaya
taae nun Darisalamu kui?

¹⁸ E xa die yege matongoma,

babae te radɛɛɛma,

ginɛe fan taami xinde ramulanma, e a
ramɔndɔ kuye be,

wo naxan xilima koore mange gine.

E man minse bama sɛɛɛɛ ra.

Na kui e bara n naxɔnɔ,

¹⁹ n tan fan fama ne e tɔɔɔɔde.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«E bara e yete tɔɔɔɔ,

e bara e yete kan nayaagi.

²⁰ Na nan a toxi n tan Marigi Alatala naxɛ,

<N ma jaxankate na yi bɔxi ma,
mixie nun subee nun bogisee ma.

E birin fama ne gande te ra,

naxan mu xubenma.»

²¹ Isirayila Mange Alatala naxa a masen,

«Wo xa wo xa sɛɛɛɛ gan daaxi fan don.

²² N mu sɛɛɛɛ fe gbansan xa fala wo
babae be,

n to e ramini Misira bɔxi ra.

²³ Kɔnɔ n e yaamari yi nan na,

<Wo bira n xui fɔxɔ ra,

alako n xa findi wo Marigi Ala ra,

wo fan xa findi n ma ꝓama ra.
Wo xa ꝓere n ma kira xon ma,
n naxan masenxi wo be,
alako wo xa heeri soto.»

²⁴ Konɔ e mu e tuli mati n na,
e bara bira e xa mapɔxun kobi foxo ra,
e bara e kobe ti n na,
e mu biraxi n foxo ra.

²⁵ Kabi wo babae naxa mini Misira boxi
ra han to,
n na n ma konyi namijonmee xeeffe wo
ma.

²⁶ Konɔ wo mu wo tuli matixi n na.
Wo xaxili xoxoxoxi,
wo bara kobi dangife wo babae ra.»

²⁷ «I na yi woyenyi birin fala e be,
e mu i danxunma.

I na e xili, e mu a ratinma.

²⁸ Na temui i xa a fala e be,
«Si nan ya naxan mu e tuli matima
e Marigi Alatala xa masenyi ra.

E mu marasi mema.
Seriye yo mu na e yi ra.»

²⁹ I xunsexe maxaba,
i naxan naluxi i xa kali xa fe ra.
Alatala bara xonɔ, a bara yi ꝓama
rabepin.

³⁰ Yudayakae bara fe raba n mu wama
naxan tofe.

E bara fe xonxi dɔxo n ma banxi kui,
n xili falama dennaxe.

E bara na findi yire seniyentare ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³¹ «E bara kuye batude yailan geya fari
Tofeti

nun Hinoma gulunba kui,
alako e xa e xa die gan serexe ra.

N tan mu e yamarixi na fe mooli ra,
a makuya n ma mapɔxunyi ra pon.»

³² Alatala xa masenyi nan ya.

«Lɔxoɛ fama fade Tofeti xili masarama
ne.

Hinoma gulunba fama ne xilide Faxɛ
Tide.

Tofeti findima ne gaburi yire ra.

³³ Xonie nun subee fama ne na ꝓama
binbie donde.

Mixi yo mu luma naa naxan e kerima.

³⁴ Xulunyi ꝓonma ne Yudaya nun
Darisalamu boxi kui.

Sigi mu sama, yeliba mu woyenma.

Fuuti mu xirima na gbaloe xa fe ra.»

8

Isirayila nun Annabi Yereimi xa tɔɔre
Alatala xa masenyi

¹ Alatala xa masenyi nan ya: «Na
waxati Yudaya mangee, kuntigie,
serexedubee, namijonmee, nun Darisala-
mukae, e xorie ratema ne gaburi kui,

² e sa rayensen kene ma soge, kike, nun
tunbuie bun ma, e naxee xanu, e naxee
batu, e bira naxee foxo ra, e naxee fen, e
tuubi naxee be. Na nan a ra, e xorie mu
sama gaburi kui, e xa rayensen boxi ma.

³ Mixi naxee mu faxa na ꝓama ꝓaaxi ya
ma, n fama ne e rayensende ꝓamanɛ ma,
faxɛ xoli e suxuma dennaxe.» Alatala xa
masenyi nan na ki.

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

⁴ I xa a fala e be,

«Alatala bara a masen,

«Mixi noma birade, e mu keli?

Mixi noma e mafindide, e mu gbilen?»

⁵ Munfe ra Darisalamu ꝓama n
matandima?

Munfe ra e gbilenxi kira fanyi foxo ra, e
bira kira ꝓaaxi foxo ra?

Yi mixie luma ne e xa yanfe kui,
e tondi gbilende n ma.

⁶ N nan n tuli matima ne e xui ra,
konɔ e xa woyenyi mu lanma.

Mixi yo mu gbilenma a xa kobina foxo ra.
A mu a falama, «N na munse rabafe?»

Kankan birama a yetɛ waxonfe nan foxo
ra,

alo soe naxan gbataxi sigafe gere sode.

⁷ Hali gbongboe naxan na koore ma,
a gbilen waxati kolon.

Ganbe, turunna, nun yedonme birin
e e gbilen waxati kolon.

Konɔ n ma ꝓama mu Alatala xa seriye
kolon.»

Alatala xa masenyi Isirayila be

⁸ «Wo a falama, «Lonnillae nan muxu ra,
muxu Alatala xa seriye kolon.»

Konɔ wo na falama di?

Wo xa diine sebelitie bara Ala xa seriye
masara wule ra.

⁹ Wo xa lonnilae bara yaagi, e xaxili bara
ifu,

barima e bara xanin konyiya kui.

E bara na soto barima e yoxi Alatala xa masenyi ma.

E findixi lonnila mooli mundun na?»

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

¹⁰ «Na nan a ra n fama e xa ginnee fide xeme gbete ma.

Mixi gbete fama e xa xee bade e yi ra, barima e birin na e yete xa geeni gbansan nan fenfe.

A folofe e xa namiponmee ma, a sa doxo e xa seregedubee ra, e birin na wule falafe.

¹¹ E mu fe gbegbe rabama n ma jama malife ra.

E a falama, «Wo naxa kontofili, wo boje xa sa.»

Kono bojesa yo mu na.

¹² A lanma e xa yaagi e xa fe kobie ra,

kono e mu yaagima.

Yaagitare nan lanxi e ma.

Na nan a ra, n fama e rabirade kiiti waxati.»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara nate tongo n xa e rabolo.

N mu weni bogi fima e ma,

n mu xore bogi ramanima e xa xore bilie kon na.

E burexe lisima ne,

mixi gbete fa e bogi bade.»

Isirayila xa masenyi e boore be

¹⁴ «Won na munse rabafe be?

Won xa malan, won xa won gi taa makan-taxie kui,

won xa faxa naa,

barima won Marigi Alatala bara nate tongo

a xa won sonto, a xa xone doxo won ma won ma yunubie xa fe ra.

¹⁵ Won bara wa bojesa xon, kono bojesa yo mu na.

Won bara wa yalanyi xon, kono gere bara keli.

¹⁶ Won yaxuie xa soe xui mema Dana boxi mabiri,

boxi birin na serefe na xui ma.

E fama ne boxi birin xun nakanade,

e fa mixi birin sontode.»

Alatala xa masenyi Isirayila be

¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«N na be. N bara boximase jaaxie rasanba wo ma.

Mixi yo mu noma e ra, e wo xinma ne.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be

¹⁸ «Fere yo mu na, n boje bara tooro.

¹⁹ I tuli mati n bonsoe wa xui ra naxan kelife yire makuye.

E a falama, «Alatala mu na Siyon?

Siyon mange mu na sonon?»

Ala e yaabima ne,

«Munfe ra e wama n naxonofe e xa kuyee ra

naxee tide yo mu na, naxee kelixi yire makuye?»

²⁰ Xe xaba temui bara dangi,

sogofure fan bara dangi.

Han ya won mu kisi soto.

²¹ N bonsoe xa toore bara findi kote ra n be.

N bara kinikini, limaniya bara ba n yi ra.

²² Seri yo mu na Galadi boxi ma?

Seriba yo mu naa?

Munfe ra n bonsoe mu noma yalande?

²³ Ye yo mu na n fate kui sonon

naxan findima ya ye ra.

N bara wa ke nun yanyi ra n bonsoe be naxan tooroxi.»

9

Wule falafe

Alatala xa masenyi

¹ «Xa a sa li n mixi nde soto naxee na biyaasi kui,

n kafuma nee nan ma, n na n ma jama rabepin.

N wama n makuyafe ne e ra,

barima yene lae nun yanfantee nan e ra.

² E de wule falama alo soori naxan tanbe wolima.

Wule senbe gbo e ya ma, e mu nondi kolon.

E luma yunubi raba ra, e mu n kolon.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³ «Wo naxa la wo boore ra,

wo naxa la wo ngaxakerenyi ra,

barima birin luma ne e boore madaxu ra, e birin bira toorege foxo ra.

⁴ Kankan wule falama e boore be,

yanfante ya gbo e ya ma.

E de bara wule matinkan,

e luma na yunubi kira nan xon ma.

⁵ Yanfantee nan e ra,

e mu wama n tan kolonfe.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ Mangε Alatala bara a masen,
«N fama nε e matode,
alɔ xabui naxan wure raxunuma alako a
gbi xa ba.

N fama nε fe nde rabade e xa paaxuna xa
fe ra.

⁷ Wule fale nan e ra, yanfanteya rafan e
ma.

E fe fanyi falama e boore bε e dε nan kui,
kɔnɔ yanfanteya na e bɔjε ma.

⁸ A mu lanma n xa e jaxankata na fe ma?
A mu lanma xε e sare xa fi?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «N ya ye raminima geyae nun gbeng-
berenyie xa fe ra.

Na birin ganxi, mixi mu na, xuruse mu
na.

¹⁰ N gemεe malanma nε yire Darisalamu
nu na dennaxe,

menni xa findi wulai baree xɔnyi ra.

N Yudaya taae findima nε gbaloe yire ra,
mixi yo mu lu naa.»

Isirayila xa masenyi

¹¹ «Adamadi mundun nɔma na fe faha-
mude?

Xa Ala bara na tagi raba mixi nde bε, a xa
a masen muxu bε.

Be bɔxi findixi gbaloe bɔxi nan na,
a birin ganxi, mixi mu na.»

Alatala xa masenyi

¹² Alatala bara a masen, «Na gbaloe e
lixi nε barima e bara n ma seriye rabolo
n naxan fixi e ma. E mu e tuli matixi
n ma masenyi ra, e mu n ma yaamarie
rabatuxi. ¹³ E bara bira e yete waxɔnfe
foxɔ ra, e nu Bali kuyee batu e babae
naxee masenxi e bε. ¹⁴ Na nan a ra
n tan Isirayila Marigi Alatala bara nate
tongo yi pama xa pɔsɔnε gerun. ¹⁵ N e
rayensenma nε pamane ma, e tan nun e
babae mu dennaxe kolon, n e sontoma nε
santidegema ra.»

Alatala xa masenyi

¹⁶ Mangε Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo tuli mati.
Wo mixie xili naxee fata wade,
e xa e wa xui ramini.

¹⁷ E xa e xulun e wa xui raminide.
Won tan fan xa wa,

ya ye xa mini.»

Isirayila xa masenyi

¹⁸ Wa xui minima Siyon taa kui:

«Won bara gbaloe sɔtɔ,
won bara lu yaagi kui.

Won bara keli won ma bɔxi ma,
won ma banxie bara kana.»

Annabi Yereimi xa masenyi

¹⁹ «Wo tan ginεe, wo wo tuli mati Alatala
xa masenyi ra,

wo wo tuli mati a xa wɔyenyi ra.

Wo wo xa die nun wo booree matinkan
wa ra,

²⁰ barima faxε bara so won xɔnyi.

Won ma die bara faxa kira ra,
won ma fonikee bara faxa taa kui.»

Alatala xa masenyi

²¹ Alatala xa masenyi nan ya:

«A fala pama bε mixie na faxafe,
e luxi bɔxi ma alɔ maale xiri naxee
xabaxi,

kɔnɔ mixi mu na naxan e malanma.»

²² Alatala xa masenyi nan ya:

«Lɔnnila naxa a yete matɔxɔ a xa lɔnni
xa fe ra.

Senbema naxa a yete matɔxɔ a senbε xa
fe ra.

Banna mixi naxa a yete matɔxɔ a xa
bannaya xa fe ra.

²³ Xa mixi wama a yete matɔxɔfe fe nde
ma,

a xa a yete matɔxɔ a xa danxaniya nan
ma fe ra.

Alatala nan n na,

hinnente naxan tinxinyi nun seriye
rawalima dunjpa ma.

Na fe mɔɔli rafan n ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁴ Alatala xa masenyi nan ya:

«Lɔxɔε fama fade, n mixi halakima nε,
naxan sunnaxi kɔnɔ a bɔjε mu seniye,

²⁵ alɔ Misirakae, Yudayakae, Edonkae,

Amonikae, Mowabakae,

naxee birin e xunsexε maxabama

naxan na e xunyi seetie ma.

Yi si birin naxee na gbengberenyi ma,

e sunnaxi, kɔnɔ e mu sunna wali rabama.

Hali Isirayilakae mu sunna wali rabama,

e bɔjε mu seniye.»

10

*Kuyee**Alatala xa masenyi*

¹ Isirayila bɔnsɔɛ, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra.

² Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo naxa bira si gbɛtɛɛ jɛrɛ ki fɔxɔ ra.
Wo naxa gaaxu tɔnxumae ya ra naxee na koore ma.

Si gbɛtɛɛ gaaxuma na fe mɔoli nan ya ra.

³ E xa diine mu findixi nɔndi ra.

E wuri sɛgɛma wula i,
mixi nde a masoli beera ra.

⁴ E a raxunma gbeti nun xɛɛma ra,
e lantuma mabanban dɛrɛma ra alako a naxa bira.

⁵ Na kuyee mu nɔma wɔyɛnde.
A luxi nɛ alɔ wuri naxan tixi laakɔɛ yire xɔnie magaaxu se.

A mu nɔma jɛrɛde, fo mixi a xanin.
Wo naxa gaaxu na kuyee mɔoli ya ra,
barima a mu nɔma fe jaaxi xa na mu a fanyi rabade.

⁶ Alatala, i maniyɛ mu na.
I senbɛ gbo, i xili magaaxu.

⁷ Dunija mangɛ, nde na naxan mu gaaxuma i ya ra?

A lanma dunija birin xa gaaxu i ya ra,
barima i maniyɛ yo mu na dunija lɔnnilae tagi,

xa na mu a ra dunija mangɛɛ ya ma.

⁸ Dunija mixi findixi lɔnnitare nun xaxilitare nan na.

Na kolonma e xa wuri batui nan kui.

⁹ Kuyee findixi gbeti nan na Tarasisi daaxi,

a findixi xɛɛma ra Ufasi daaxi.
Xabui nan a yailanma.

Dugi gbeeli ragoroxi a ma.
Walikɛɛ nan kuyee yailanma.

¹⁰ Kɔnɔ Alatala nan findixi Ala ra nɔndi ki ma.

Ala jipɛ nan Mangɛ ra abadan.

Dunija sɛrɛnma a xa xɔnɛ nan ya ra,
sie mu nɔma tide a ya ra.

¹¹ Wo xa a masen e bɛ,
«Yi kuyee xa mu dunija nun koore daaxi,
e mu nɔma bude dunija bendɛ fupɪ fari.»

¹² Alatala nan bɔxi daa a senbɛ ra,
a dunija ti a xa lɔnni ra,

a koore walaxɛ itala a xaxili ra.

¹³ A na yaamari fi, ye xa malan koore ma,
a malanma nɛ,
a findi nuxui ra dunija xun ma,
ye nun foye na mini, galanyi fan a xui ramini.

¹⁴ Adamadi xaxili mu na.
Kuyee yailanma fama nɛ yaagide a xa wali xa fe ra,

barima kuyee findixi wule nan na,
e mu jɛngima fefe ma.

¹⁵ Se fufafu nan e ra,
e findixi mixi xa wali nan na naxee tide yo mu na,

naxee dangima dunija jaxankatama lɔxɔɛ naxɛ.

¹⁶ Yaxuba Marigi mu maniyama kuyee ra.

Yaxuba Marigi nan birin daaxi,
a Isirayila sugandi a xa jama ra.

A xili falama nɛ Mangɛ Alatala.

¹⁷ Wo wo harige malan,

wo tan naxee na taa suxuxi kui,

¹⁸ barima Alatala bara a masen,

«N bekae kerima nɛ

alɔ mixi naxan gɛmɛ wolima laati ra.

N e halakima nɛ, e mu kisima.»

Isirayila xa masenyi

¹⁹ «Naxankatɛ birin na n bɛ, n ma tɔɔrɛ gbo.

Kɔnɔ n a falama nɛ n yetɛ bɛ,
tɔɔrɛ nan a ra n naxan sɔtɔ,
n xa tin na ra.

²⁰ N ma kiri banxi bara bira,
a luutie bara bolon.

N ma die bara keli n xun ma,
mixi yo mu na naxan n malima banxi tide.

²¹ Isirayila yareratie xaxili mu na,
e mu Alatala fenxi.

E xaxilitareja toma na kui.

E fɔxirabirɛɛ yensenxi na nan ma.

²² Won xui magaaxuxi mɛma nɛ naxan kelixi kɔola ma,

naxan fama Yudaya xa taaɛ kanade,
e xa findi wulai bareɛ xɔnyi ra.

²³ Alatala, n a kolon adamadi mu fefe ragirima,

a mu a yetɛ rapɛrɛma dunijɛigiri kui.

²⁴ Alatala, n matinxin i xa seriye ra,

kɔnɔ i naxa xɔnɔ n ma,
xa na mu a ra n faxama nɛ.

²⁵ I xa xɔnɔ si gbɛtɛɛ nan ma naxee mu i kolon,

i xa xɔnɔ ɲamae nan ma naxee mu i xili falama,
barima e wama Yaxuba bɔnsɔɛ nan faxafe,
e wama e xun nakanafe nɛ, e xa e sɔntɔ,
e wa e xɔnyi xa findi gbaloe yire ra.»

11

Alatala xa saate kanafe

Alatala xa masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yereimi bɛ,
² «A fala Yudayakae nun Darisalamukae bɛ,
‹Wo wo tuli mati yi saate ra.
³ Isirayila Marigi Ala bara a masen,
danke na tuli xɔri bɛ naxan mu yi saate ramɛma,
⁴ saate n naxan masenxi wo babae bɛ e mini lɔxɔɛ kelife ra Misira bɔxi ma.
E to keli naa fe xɔrɔxɔɛ kui,
n naxa a fala e bɛ,
Wo xa wo tuli mati n na,
wo xa n ma yaamari rabatu.
Na kui wo findima nɛ n ma ɲama ra,
n fan findi wo Marigi Ala ra.
⁵ N na n kali wo babae bɛ naxan na,
bɔxi fanyi fife ra wo ma xipe nun kumi na dennaxɛ,
n bara na rakamali to lɔxɔɛ.
Wo na na bɔxi nan ma to.»
Annabi Yereimi xa masenyi
N naxa a yaabi, «Amina Marigi Alatala.»
Alatala xa masenyi
⁶ Alatala naxa a masen n bɛ,
«Yi masenyi ti i xui itexi ra Yudaya taae kui,
a nun Darisalamu kirae xɔn ma.
A fala, ‹Wo wo tuli mati yi saate ra, wo xa a rabatu.
⁷ Kabi n naxa wo babae ramini Misira bɔxi ra,
n bara e yaamari, e xa e tuli mati n na.›
⁸ Kɔnɔ e mu tin n xui ramɛde.
Kankan bara bira a bɔɲɛ ɲaaxi fɔxɔ ra.
Na nan a ra n fama n ma saate raka-malide,
n e yamarixi naxan na, e naxan matandixi.»
⁹ Alatala bara a masen n bɛ,
«Yudayakae nun Darisalamukae wama n yanfafe.

¹⁰ E bara e babae xa ɲɛrɛ ki ɲaaxupa tongo,
e tondi n ma masenyi ra,
e fa bira ala gbɛtɛɛ fɔxɔ ra, e e batu.
Isirayila bɔnsɔɛ nun Yuda bɔnsɔɛ bara n ma saate matandi,
n naxan tongo e babae bɛ.
¹¹ Na kui Alatala xa masenyi nan ya:
‹N fama nɛ e ɲaxankatade han e mu nɔ minide.
E fama nɛ e mawade n bɛ, kɔnɔ n mu e xui suxuma.
¹² Yudaya xa taee nun Darisalamukae fama nɛ ala gbɛtɛ maxandide,
e surayi ba sɛrɛxɛ ra naxee bɛ.
Kɔnɔ na kuyee mu fama e rakiside e xa tɔɔrɛ kui.
¹³ Yudayakae, wo kuyee batuma wo xa taee kui.
Na sɛrɛxɛbadɛɛ findixi yaagi nan na wo bɛ.
Darisalamukae, kuye sɛrɛxɛbadɛ na wo xa kira birin xɔn ma,
wo surayi bama sɛrɛxɛ ra Bali kuye bɛ dennaxɛ.›
¹⁴ I naxa duba yi ɲama bɛ,
i naxa i mawa n tan Ala bɛ, i naxa n maxandi,
barima n mu e wa xui suxuma.»
¹⁵ «Munfe ra n xanuntenyi fama n ma banxi kui,
a lu fe kobi raba ra tɛmɛi birin?
Wo a maɲɔxunxi nɛ wo xa sɛrɛxɛɛ nɔma wo rakiside,
hali fe ɲaaxi to fa rafan wo ma?
¹⁶ Alatala nu bara wo xili
‹Oliwi wuri xinde, naxan bogi tofan.›
Kɔnɔ yakɔsi wo fama nɛ gbelegbelede barima tɛ sama nɛ wo salonyie ma.
¹⁷ Mange Alatala naxan wo tixi,
a bara yaamari fi wo xa ɲaxankata
Isirayila bɔnsɔɛ nun Yudaya bɔnsɔɛ xa yunubi xa fe ra.
E bara n naxɔnɔ e xa sɛrɛxɛɛ ra,
e naxee baxi Bali kuye bɛ.»
Annabi Yereimi xa masenyi
¹⁸ «Alatala bara e waxɔnfe masen n bɛ.
N bara a kolon e nu wama naxan nabafe n na.
¹⁹ N nu luxi nɛ alɔ yɛxɛyɔrɛ e naxan xaninma a faxade.
N mu nu a kolon e nu wama naxan nabafe n na.

E nu bara a fala n ma fe ra,
 <Won xa yi wuri bili nun a bogi kana.
 Won xa a nii ba dunija bendε fupi fari,
 alako mixi yo naxa ratu a xili ma.>
 20 Kɔnɔ Mangε Alatala findixi kiitisa tinx-
 inxi nan na,
 naxan mixi bɔjε nun a sondonyi ma fe
 kolon.
 N na n gbepɔxɔfe luxi i tan nan ma,
 barima n xaxili tixi i tan nan na.
 21 Na nan a ra Alatala bara natε tongo
 Anatɔtikae xa fe ra,
 naxee wama n faxafe, naxee n yamari,
 <I naxa namijɔnme masenyi ti Alatala xili
 ra,
 xa na mu a ra muxu i faxama nε.>
 22 Mangε Alatala bara a masen,
 <N e ɔaxankatama nε.
 E xa fonikee fama nε faxade santidεgema
 ra,
 e xa die faxa kaame ra.
 23 E xa mixi yo mu luma dunija ma,
 barima n fa tɛmui n Anatɔtikae halakima
 nε.>>

12

Ala xa natεe mixi ɔaaxie xa fe ra
Annabi Yereimi xa masenyi Alatala bε

1 «Alatala, i tinxin,
 kɔnɔ n wama i maxɔrinfe i xa natε nde
 xa fe ra.
 Munfe ra mixi ɔaaxie xa fe luma sɔɔneya
 ra?
 Munfe ra bɔjεsa na yanfantee bε?
 2 I tan nan e daaxi, i tan nan e baloxi.
 E sigama yare, e fe rabama e xa
 dunijeigiri kui.
 E i xili falama e dε ra,
 kɔnɔ i xa fe mu na e bɔjε kui.
 3 Alatala, i n sondonyi ma fe kolon.
 I xa natε tongo mixi ɔaaxie faxafe ra,
 alo yεxεε naxee xaninma e kɔn naxaba
 yire.
 4 Bɔxi luma sunnunyi kui han mun lɔxɔε?
 Tunε tondima fade han mun tɛmui?
 Subee nun xɔnie na faxafe mixi xa
 ɔaaxupa saabui ra,
 barima e naxε, <Ala mu muxu toma.>>
Alatala xa masenyi Annabi Yereimi bε
 5 «Xa i tagan i gide adamadie ya ma,
 i fa i gima di soe ya ma?
 Xa i bira taa kui, i ɔerema Yuruden wula
 kui di?

6 I ngaxakerenyi naxee kelixi i baba xɔnyi,
 e fama nε i yanfade, e sɔnxɔε rate i ma.
 I naxa la e xa wɔyεn ɔɔxunme ra.
 7 N nan n ma banxi bεpinma nε,
 n nan n ma ɔama raboloma nε,
 n xanuntenyie fi e yaxuie ma.
 8 N na rabama nε barima n ma ɔama bara
 lu
 alo yetε xaape wulai.
 N bara e xɔn.
 9 N ma ɔama bara lu
 alo xɔni maxɔnɔxi sεgεε birama naxan
 fɔxɔ ra.
 <Wulai subee, wo xa fa n ma ɔama
 sɔntɔde.>
 10 Xuruse demadonyie bara n ma laakɔε
 kana,
 e n ma xε fanyi maboron, a findi yire
 xaraxi ra.
 11 N ma bɔxi bara findi gbaloe yire ra.
 A na sunnunyi kui n ya xɔri,
 sese mu fanma mɛnni, mixi yo mu
 kinikinima a ma.
 12 Sɔɔri ɔaaxie na fafe kelife gbengberen
 yire,
 barima Alatala bara a ragiri santidεgema
 xa bɔxi birin li,
 mixi yo naxa lu bɔjεsa kui.
 13 E bara sansi xɔri si,
 kɔnɔ e tunbe gbansan nan sɔtɔma.
 E e yetε rataganma nε fufafu.
 Alatala bara xɔnɔ wo ma,
 na birin xa findi yaagi ra wo bε.>
Alatala xa masenyi Isirayila yaxuie bε
 14 Alatala bara a masen,
 «Si naxee sabatixi Isirayila rabilinyi,
 si naxee n ma Isirayila ɔama xa bɔxi xun
 nakanama,
 n naxan fixi e ma,
 wo xa a kolon n fama nε wo fan keride
 wo xɔnyi,
 n fa n ma ɔama ba wo yi ra.
 15 N na gε e bade wo yi ra,
 n man kinikinima nε e ma,
 n fa e ragbilen e xa bɔxi ma naxan findixi
 e kε ra.
 16 Xa na sie n ma ɔama xa seriye
 matinkan,
 e fa e rakali n xili ra, <Alatala ɔijε,>
 n e rasoma nε n ma ɔama ya ma.
 E nu bara n ma ɔama matinkan e kalide
 Bali xili ra,

n ma pama fan noma ne e matinkande
kali ra n xili ra.
17 Kono xa a sa li na sie mu e tuli mati n
ma masenyi ra,
n e xun nakanama ne, n fa e sonto.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13

Annabi Yereimi xa beleti

1 Alatala naxa a masen n be, «Sa beleti
dugi daaxi sara, i tagi xiri. I naxa a bunda
ye ra.» 2 N naxa siga beleti sarade alo
Alatala a fala n be ki naxe. N naxa n tagi
xiri.

3 Na dangi xanbi, Alatala man naxa a
masen n be, 4 «Beleti tongo i naxan saraxi,
i naxan xirixi i tagi. Keli, i siga Efirati
xure mabiri. Menni i xa na beleti noxun
gemε longori ra.» 5 N naxa siga, n naxa
beleti noxun Efirati mabiri alo Alatala a
masenxi n be ki naxe.

6 Kike wuyaxi dangi xanbi, Alatala man
naxa a masen n be, «Keli, i siga Efirati i
beleti tongo i naxan noxunxi.» 7 N naxa
siga Efirati xure beleti noxunxi tongode.
N naxa a to a bara nu boro, n mu noma a
rawalide sonon.

Alatala xa masenyi

8 Alatala naxa yi masenyi ti n be,
9 «Alatala bara a masen,
a na na ki ne Yudaya nun Darisalamu xa
yete igbona xa fe ra.

10 Nama naaxi nan e ra naxan tondi n ma
masenyi suxude,
naxan boro xoro,
E birama ala gbete nan foro ra, e tuubi
e be.
E fama ne lude alo na beleti
naxan kanaxi, naxan mu fanxi sonon.»

11 Alatala xa masenyi nan ya:
«N nu bara Isirayila nun Yudaya bomsae
xiri n tagi,
alo mixi beleti xirima a tagi ki naxe.
N nu wama ne e xa findi n ma pama ra,
e xa fe xa findi binye nun matoxoe ra n
be,
kono e mu tin n ma masenyi ra.»

12 «Na kui i xa a fala e be,
Isirayila Marigi Alatala bara a masen,
<Weni feje birin nafe weni ra.>

E fama ne i yaabide,
<Muxu a kolon a lanma weni feje xa rafe
weni ra.>

13 I man xa e yaabi,
Alatala bara a masen,
<Mange birin naxee na Dawuda xa
kibanyi kui,
a nun serexedubee, nun namijonmee,
nun Darisalamukae,
n fama ne e birin lude alo siisilae.>»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne gere sode pama ya ma,
n die nun e babae tagi iso.
N mu kinikinima, n mu dipema.
N fama ne e birin xun nakanade.

15 Wo xa wo tuli mati n na,
wo naxa wo yete igbo,
barima Alatala xa masenyi nan na ki.

16 Wo xa wo Marigi Alatala matoxo,
beenu a xa dimi rasin boxi ma,
beenu wo xa bira geyae fari koe ra.
Wo wama naiyalanyi xon ma,
kono Alatala dimi naaxi nan nagoroma
wo ma.

A luxi ne alo nuxui naxan foroxi
a findi faxe ra wo be.

17 Xa wo mu wo tuli matima yi masenyi
ra,
n fama ne wade n kerenyi ma wo xa yete
igbona xa fe ra.

Ya ye fama ne minide n yae ra,
barima Alatala xa pama bara xanin
konyiya kui.»

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

18 «A fala mange nun a xa gine be,
wo goro boxi ma,
barima mangeya bara ba wo yi ra.
Mange tonxuma mu luma wo xun ma
sonon.

19 Negewi xa taee balanxi,
mixi yo mu noma e naadee rabide.
Yudaya bomsae birin bara xanin paman
ma.

20 Wo a mato, pama nde na fafe kelife
koola ma.
Nama na minden, n naxan taxuxi i ra,
naxee luxi alo i xa xurusee gali i pelixinxi
naxee ra?

21 Wo munse falama
wo defanbooree tima wo xun ma temui
naxe yanfanteya ra?

Na toore mu luma xe alo di bari xa toore?
22 Xa wo wo yete maxorin,

munfe ra yi bara muxu li,
 wo xa a kolon wo yaagi nun fe jaaxi
 sotoma ne
 wo xa yunubi wuyaxi xa fe ra.
 23 Mixi fɔɔre kiri noma fiixede?
 Barate xa makatunyi noma masarade?
 Wo tan go, wo tan naxee darixi fe jaaxi
 ra?
 Wo noma lude kira fanyi xon ma?
 24 N fama ne wo rayensende
 alo maale lagi naxan loema gbengberenyi
 foye kui.»

25 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N bara na naxankate mooli nate wo be,
 barima wo bara nɛemu n ma,
 wo bara la wule ra.
 26 N fama ne wo rayaagide a jaaxi ra.
 27 N bara wo xa yene nun wo xa langoerɔa
 to,
 wo birama naxan foxo ra geyae fari nun
 daaxae kui.
 N bara wo xa fe jaaxie to.
 Naxankate na wo be Darisalamuka
 seniyentaree.
 Wo luma na kira xon ma han mun
 temui?»

14

Kaame ragorofe Isirayila boxi ma Alatala xa masenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya
 a naxan tixi Annabi Yeremi be,
 kaame to sin Isirayila boxi ma.
 2 «Yudaya na sunnunyi kui,
 a xa taa kanaxie na gbelegbelefe boxi ma.
 3 Denbaya kanyie e xa walikee xema ye
 fende,
 konɔ ye mu na kolonyie kui,
 e fa gbilen feɛge igelixi ra.
 E sunnun donma ragoroma e ma yaagi xa
 fe ra.
 4 Boxi bara iboo folo,
 barima tune yo mu faxi a ma.
 Walikee fan luxi na yaagi nan kui,
 e fa sunnun donma ragoro e ma.
 5 Tooke a xa di raboloma wula i,
 barima pooge mu na e naxan donma.
 6 Sofale tixi geyae fari,
 e foye mamema alo wulai baree.
 E pooge fenma

konɔ e mu sese toma.»
Isirayila xa masenyi Alatala be
 7 «Alatala, hali muxu xa yunubi gbo,
 i xa muxu rakisi i xili xa fe ra.
 Muxu bara fe jaaxi gbegebe raba,
 muxu bara yunubi raba i ra.
 8 Isirayila xaxili tixi i tan nan na,
 i findixi muxu rakisima nan na muxu xa
 toore kui.
 Munfe ra i bara lu alo xone muxu xonyi?
 Munfe ra i bara lu alo biyaasila naxan na
 dangife tun?
 9 Munfe ra i bara lu alo soori senbetare
 naxan mu noma muxu rakiside?
 Alatala, i na muxu ya ma,
 i xili na muxu xun ma.
 I naxa muxu rabolo.»
Alatala xa masenyi Isirayila be
 10 Alatala bara a masen yi pama be,
 «Neretie nan lanxi wo ma,
 wo mu noma wo yete suxude.»
Annabi Yeremi xa masenyi
 «E mu rafan Alatala ma.
 A e xa yunubie kolon,
 a fama e naxankatade na nan ma.»
Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be,
 11 Alatala bara a masen n be,
 «I naxa Ala maxandi fe fanyi ra yi pama
 be.
 12 Xa e sunyi suxu, n ma tongoma.
 Xa e serexee ba, n mu e suxuma,
 barima n wama e xun nakanafe ne
 santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra.»
Annabi Yeremi xa masenyi Alatala be
 13 N bara Ala yaabi,
 «N Marigi Alatala, namijonmee bara a
 fala e be,
 <Wo mu santidegema toma,
 wo mu kaame kolonma.
 Wo bonesa nan tun sotoma be.»»
Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be
 14 Alatala bara a masen n be,
 «Na namijonmee na wule nan falafe n
 xili ra.
 N tan mu e xexi,
 n tan mu yaamari fixi e ma,
 n tan mu woyenxi e be.
 E xa wule masenyi fatanxi laamatunyie
 nan na
 naxee mu findixi nondi ra,
 a fatanxi se matoe nun kuyee xa wali nan
 ma,
 a fatanxi e yete xaxili madaxuxi nan na.

15 Na nan a ra, Alatala bara a masen,
 <Namijonme naxan masenyi tima n xili
 ra
 n mu naxan fixi a ma,
 a fa a fala «Santidegema nun kaame mu
 yi boxi lima,»
 na namijonme mooli sontoma ne san-
 tidegema nun kaame ra.

16 A masenyi tima pama naxan be,
 e fama ne faxade Darisalamu kirae xon
 ma santidegema nun kaame ra.
 Mixi yo mu luma naa naxee e ragatama,
 mixi yo mu na naxee e xa ginsee nun e xa
 die ragatama.

N fa e xa fe jaaxi sare ragbilende e ma.>

17 I xa a fala e be,
 <Ya ye minima n ya ra koe nun yanyi
 temui birin,
 barima n ma pama seniyenxi bara toore
 belebele soto,
 gbaloe bara e li.

18 Xeme na daaxa naxee faxaxi san-
 tidegema ra.

Furema kaamexie na taa kui.
 Namijonmee nun serexedubee fan boxi
 iperema,

kono e xaxili mu na sonon.»

Isirayila xa masenyi Alatala be

19 «Alatala, i bara Yudaya rabolo kerenyi
 ra?

Siyon mu rafanxi i boje ma sonon?

Munfe ra i muxu paxankatama,
 i tondi muxu rayalande?

Muxu bara wa bojesa xon, kono muxu
 mu a sotoxi.

Muxu bara wa yalanyi xon, kono wa xui
 gbansan nan minixi.

20 Alatala, muxu bara muxu xa jaaxupa
 kolon,

muxu bara muxu babae xa yunubie to.

Muxu bara yunubi raba i ra.

21 Kono i naxa xono i xili xa fe ra.

I naxa a lu nde xa ba i xa binye nun i xa
 yaragaaxui ra.

I xa ratu saate ma naxan na won tagi.

22 Wule kuye nde na dunija naxan tune
 ragoroma? Ade.

Koore noma tune rafade? Ade.

Muxu xaxili tixi i tan nan na,

barima i tan nan gbansan noma na fe
 mooli rabade.»

15

Ala xa nate

Alatala xa masenyi Annabi Yeremi be

1 Alatala bara a masen n be,
 «Hali Annabi Munsu nun Annabi
 Samuweli

n maxandi ne yi pama xa fe ra,
 n boje mu tin na duba suxude.
 E xa e makuya n na, e xa siga.

2 Xa yi pama i maxarin, <Muxu xa siga
 minden>,

i xa e yaabi, <Alatala nan a masenxi,
 naxan lanma a xa faxesa, na kanyi xa faxesa,
 naxan lanma a xa faxesa santidegema ra,
 na kanyi xa faxesa santidegema ra,
 naxan lanma a xa faxesa kaame ra,
 na kanyi xa faxesa kaame ra,
 naxan lanma a xa xanin konyiya kui,
 na kanyi xa xanin konyiya kui.>

3 Alatala xa masenyi nan ya:
 <N fama ne e paxankatade toore naani ra.

Santidegema fama ne ndee faxade.

Baree fa ndee ibode.

Xoni naxee na koore ma nun wulai sube
 naxee na boxi,

e fama ne ndee sontode, e e don.

4 Dunija mangeya birin na na fe to, e
 luma gaaxui nan kui.

E fama ne a kolonde Yudaya mange Xe-
 sekiya xa di Manasi,

a fe jaaxi naxan nabaxi Darisalamu,
 na bara a niya Alatala xa e paxankata.

5 Darisalamu, nde kinikinima i ma?

Nde noma dipede i xa fe ra?

Nde i xa fe maxarinma?>

6 Alatala xa masenyi nan ya:

<Wo bara n nabolo,
 wo bara gbilen n foxo ra.

Na fe na a ra n fama wo suxude, n mu
 kinikini wo ma.

7 N fama ne e rayensende alo maale lagi,
 n fa e xa die bade e yi ra,

n fa n ma pama xun nakanade
 barima e mu gbilenxi e xa wali kobi foxo
 ra.

8 E xa kaape ginsee wuyama ne
 alo meyenxi naxan na baa de ra.

Kasara ti fama ne dingee ma yanyi ra,
 a fa fe magaaxuxi raba e ra.

9 Nga naxan bara di solofere bari,
 a fama ne tagande,

a faxesa yaagi kui a xa waxati mu a lixi.

Isirayila yaxuie fama ne e sontode santidegema ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Annabi Yereimi xa masenyi

¹⁰ «N nga, jaxankate na n be.

I bara n naso dunija

konɔ n ma fe mu rafanxi beka yo ma.

N mu doni tongoma, n mu doni fima,

konɔ mixi birin luma n danka ra.»

Alatala xa masenyi

¹¹ Alatala bara a masen,

«N mu wo rakisixi xe?

N mu yaxuie bonbo xe wo xa fe ra wo tɔɔɔ temui?

¹² Wure nun yoxui bolonma? Ade.

Mixi naxan kelima koola ma go?

¹³ N bara wo xa harige nun wo xa naafuli birin fi mixi ma

wo xa yunubie xa fe ra wo naxee rabaxi yi boxi ma.

¹⁴ N wo sama ne wo yaxuie sagoe,

e xa wo xanin boxi ma wo mu dennaxe kolon,

barima n bara xonɔ wo ma a jaaxi ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be

¹⁵ «Alatala, i bara a birin kolon.

I xa ratu n ma, n mali, n gbenɔxɔ n yaxuie ma.

I naxa n faxa, i tan kinikininte,

barima n na tɔɔɔfe i xili xa fe ra.

¹⁶ N to i xa masenyi me, n bara a suxu.

I xa seriye rafan n ma,

barima n findixi i gbe nan na, i tan Mange Alatala.

¹⁷ N mu lu mixi ya ma naxee nu yoma i ma,

barima i xa fe nu na n boje kui.

N nu bara lu n keren,

n nu xonoxi yi jama ma alo i tan.

¹⁸ Munfe ra n luma tɔɔre kui?

Munfe ra n mu yalanyi sotoma?

I naxa i xa laayidi kana

alo kolonyi naxan mu ye raminima sonon.»

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

¹⁹ Na nan a ra Alatala bara a masen,

«Xa i gbilen n ma,

n i ragbilenma ne i walide.

Xa i ba woyen jaaxi falafe,

n man i findima ne n ma xera ra.

Nama xa bira i foxo ra,

i tan naxa bira e foxo ra de.

²⁰ Yi jama fama ne i gerede,

konɔ e mu noma i ra,

barima n i luma ne alo tete xoxoxe e ya ra.

N na i seeti ma, alako n xa i rakisi, n xa i ratanga.

Alatala xa masenyi nan na ki.

²¹ N i bama ne mixi jaaxi belexe,

n i ratanga mange senbema ma.»

16

Gbaloe Isirayila boxi ma

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

¹ Alatala bara yi masenyi ti n be,

² «I naxa gine dɔxɔ, i naxa die soto,

³ barima Alatala bara a masen die xa fe ra

naxee fama baride yi boxi ma,

a nun e nga naxee e barixi,

a nun e baba naxee e sotoxi,

⁴ e fama ne faxade fure ma,

konɔ jonfe mu rabama e be, e mu ragatama boxi ma.

E findima jape nan na bende fupi fari.

E na faxa santidegema nun kaame ra,

xonie nun wulai subee fa e binbie donde.»

⁵ Alatala bara a masen n be,

«I naxa so banxi kui mixi na sunnunyi kui dennaxe,

i naxa siga jon yire, i naxa mixi kunfa ba,

barima n bara bojesa ba n ma jama yi ra,

n bara tondi hinne nun kinikini ma e be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «Mixi xungbee nun mixi lanmae faxama ne yi boxi ma.

E mu ragatama, e jonfe mu rabama.

E xa mixie mu e yete maxabama sunnunyi kui,

e mu e xunyi bima faxa mixie be.

⁷ E mu taami dɔxoma sunnun mixie be alako e xa madundu.

E mu minse dɔxoma sunnun mixie be, naxee baba xa na mu a ra e nga bara faxa.

⁸ I naxa jon fe bande don,

i naxa lu sunnun mixie fe ma e madundufe ra,

⁹ barima Isirayila Mange Alatala bara a masen,

«N bara fa yi waxati wo tagi

alako jalexinyi sigie xa dan,

xulunyeie xa ꝓon futi xirimae tagi.»
Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be
 10 «N na ge yi masenyi tide ꝓama be,
 e fama ne n maxorinde,
 <Munfe ra Alatala bara a masen a xa
 muxu ꝓaxankata?
 Munse findixi muxu xa yunubi ra?
 Muxu fe ꝓaaxi mundun nabaxi muxu
 Marigi Alatala ra?»»

Alatala xa masenyi Annabi Yereimi be

11 «I xa e yaabi,
 <Alatala xa masenyi nan ya:
 Wo babae bara n naboló,
 e bara bira ala gbete e foxo ra,
 e bara e batu, e bara tuubi e be.
 E bara n tan nabepin, e mu n ma seriye
 suxu.»

12 Wo tan bara fe ꝓaaxi raba dangife wo
 babae ra.
 Wo bara bira wo sondonyi ꝓaaxi waxonfe
 foxo ra,
 wo mu wo tuli mati n na.

13 N xa wo keru yi boxi ma,
 wo xa siga yire nde wo nun wo babae mu
 dennaxe kolon.
 Menni wo noma ne ala gbete e batude ke
 nun yanyi ra,
 barima n mu kinikinima wo ma sonon.»»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Laxoe fama fade, mixi mu a falama
 sonon,
 <Alatala ꝓipe bara Isirayilakae ramini
 Misira boxi ra.»

15 Mixie fama ne a falade,
 <Alatala ꝓipe bara Isirayilakae ramini
 koola boxi ma,
 a nun boxi birin ma e rayensenxi
 dennaxe.
 N fama ne e ragbilende e xa boxi ma,
 n naxan fi e babae ma.»»

16 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N fama ne mixi suxue xeede e yire,
 e xa e suxu.
 N fama ne koyinmae xeede e yire, e xa e
 fen geyae fari gemse longori ra,

17 barima n bara e jere ki to.

E rabafe mu noxunxi n ma,
 n e xa yunubie birin toma.

18 N fama ne e xa yunubi sare ragbilende
 e ma doxo firin,

barima e bara n ma boxi findi boxi
 seniyentare ra,
 n naxan fixi e ma ke ra.
 E bara na boxi rafe fe ꝓaaxi nun fe ratonxi
 ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi

19 «Alatala findixi n senbe nan na,
 a findixi n kantama nan na,
 a findixi n ma kantari nan na n ma toore
 kui.

Sie fama ne fade i yire kelife dunija tuxui
 birin.

E fama ne a falade, <Muxu babae biraxi
 wule nan foxo ra,
 wule naxan mu findixi munafanyi ra e
 be.»

20 Adamadi noma alae yailande?

E naxan yailanma, Ala mu a ra.»

Alatala xa masenyi

21 «Na nan a ra,
 yi biyaasi n fama ne n senbe magaaxui
 masende e be,
 alako e xa a kolon Alatala nan n na.»

17

Sondonyi seniyentare

Alatala xa masenyi

1 «Yudaya xa yunubi sebexi wure sebeli ti
 se xoxoxe nan na.

A sebexi e sondonyi ma,
 a sebexi e xa serexebade ferie ma,
 alo sebeli tima walaxe ma ki naxe.

2 E xa die fan natuma e xa serexebadee
 ma na ki ne,

a nun e xa Aseri wuri masolixie ma
 naxee luxi sansi bun ma geyae fari.

3 N ma geya naxan na wo xa boxi ma,
 a nun wo harige, nun wo xa naafuli birin,
 nun wo xa kuye batude naxee na geyae
 fari,

n na birin soma ne wo yaxuie yi ra wo xa
 yunubi xa fe ra,

wo naxan nabaxi wo xa boxi birin ma.

4 Wo yete yati fama ne wo ke bepinde,

n naxan fixi wo ma.

N wo findima ne wo yaxui xa konyie ra
 boxi nde ma,

wo mu naxan kolon,
 barima wo bara n naxono a ꝓaaxi ra,
 n ma xone luxi ne alo te xubentare.»

5 Alatala bara a masen,

«Danke na mixi be naxan xaxili tixi
 adamadi ra,

naxan a yete taxuma mixi nde ra,
naxan boɲe bara Alatala beɲin.

⁶ A luma ne alo kungsi naxan tixi gbengberenyi ma.

A xa fe mu sooneyama na boxi xare ma,
mixi mu sabatixi dennaxe.

⁷ Nelexinyi na mixi be naxan xaxili tixi Alatala ra,
naxan a yete taxuma Ala ra.

⁸ A tan luxi ne alo sansi naxan sixi xure fe ma,

naxan sanke ye sotoma a fanyi ra.

Wuyenyi mu a lima menni,

a burexe fanma ne tun.

Hali sogofure temui, a burexe mu lisima,
a bogima ne temui birin.»

⁹ «Adama xa tinxintareya kobi fe birin be.
A mu noma matinxinde.

Nde na fahaamuma?

¹⁰ N tan Alatala, n mixi boɲe nan matoma,
n adama sondonyi kui nan fenma,
alako n xa kankan xa fe rabaxi sare
ragbilen a ma.

¹¹ Naafuli tinxintare kanyi luxi ne
alo donme naxan xelse rasegema a gbe
mu na naxee ra.

A xa naafuli loema a xa dunipeigiri nan
kui,
a faxa temui a fa kolonde a lonnitare nan
a ra.»

Annabi Yereimi xa masenyi

¹² «Won Marigi Alatala xa kibanyi na noɲe
kui,

a xa hoɲomolingira itexi na na kabi foɲe.

¹³ Alatala, Isirayila xaxili tixi i tan nan na.
Mixi naxan i beɲinma, e luma yaagi nan
kui.»

Alatala xa masenyi

«Mixi naxan n beɲinma, e loema ne
bende fupi fari,

barima e bara tondi Alatala ra,

naxan maniyaxi ye ra mixi baloma naxan
na.»

Annabi Yereimi xa masenyi Alatala be

¹⁴ «Alatala, n nayalan, n nakisi.

N lama ne i ra, tantui na i be.

¹⁵ Alatala a falama n be,

«Alatala xa masenyi mu kamalima xe? A
xa kamali.»

¹⁶ N mu tondima findide pama yarerati ra.
I a kolon n mu wama gbaloe xa muxu li.
I n ma masenyi birin kolon.

¹⁷ I naxa n magaaxu,

barima n ma kantari nan i ra gbaloe kui.

¹⁸ I xa n yaxuie rayaagi,

koɲo i naxa n tan lu yaagi kui.

I xa n yaxuie raseren,

koɲo i naxa n lu gaaxui kui.

I xa gbaloe rasanba e ma,

i xa e halaki a jaaxi ra.»

¹⁹ Alatala bara a masen n be, «Siga, i
sa ti naade seeti ma naxan xili falama,
«Nama xa naade,» Yudaya mangee soma
dennaxe, e minima dennaxe ra. I man xa
siga Darisalamu sode de birin na, ²⁰ a fala
pama be, «Yudaya mange, Yudayakae,
nun Darisalamukae, wo tan naxee birin
soma yi naade ra, wo wo tuli mati
Alatala xa masenyi ra.»

²¹ Alatala bara a masen,

«Wo xa a mato a fanyi ra,

wo naxa kote xanin malabui loxoɲe,

wo naxa kote raso Darisalamu taa kui.

²² Wo naxa kote ramini wo xa banxi kui
malabui loxoɲe,

wo naxa wali yo raba na loxoɲe.

Wo xa malabui loxoɲe binya

alo n wo babae yamarixi ki naxe.

²³ E mu n xui ramexi, e mu e tuli matixi n
na.

E e kobe rasoxi n na, e tondi n ma seriye
ra.»

²⁴ Alatala xa masenyi nan ya,

«Xa wo wo tuli mati n na,

xa wo mu kote yo raso taa kui malabui
loxoɲe,

xa wo malabui loxoɲe binya,

xa wo mu wali yo raba na loxoɲe,

²⁵ mangee nun mangedie soma ne taa
sode dee kui soe nun soori ragisee
fari,

e fa doxo Dawuda xa kibanyi kui.

Yudayakae nun Darisalamukae fan soma
ne taa kui,

Darisalamu fa sabati abadan.

²⁶ Mixi fama ne kelife Yudaya taae kui,

kelife Darisalamu rabilinyi,

kelife Bunyamin boxi ma,

kelife Sefela boxi ma,

kelife geyae nun Negewi gbengberenyi
ma.

E fama ne alako e xa serexe moɲli birin
ba Alatala xa hoɲomobanxi kui,
alo serexe gan daaxi, xanunteya serexe,

surayi serexe, nun tantui serexe.
 27 Kɔnɔ xa wo mu wo tuli mati n na,
 xa wo tondi malabui lɔxɔe binyade,
 xa wo kote xanin na lɔxɔe,
 wo e raso Darisalamu taa kui malabui
 lɔxɔe,
 n wo xa taa sode dɛe ganma nɛ tɛ ra
 naxan mu xubenma,
 a fa Darisalamu yire makantaxi birin
 kana.»

18

Fɛɲɛ yailanyi

Alatala xa masenyi

1 Alatala naxa yi masenyi ti Annabi
 Yeremi bɛ,

2 «Keli, i xa siga fɛɲɛ yailanyi xɔnyi.
 Menni i fama nɛ n ma masenyi mɛde.»

Annabi Yeremi xa masenyi

3 «Awa, n naxa siga fɛɲɛ yailanyi xɔnyi.
 A nu na fɛɲɛ yailanfe,

4 kɔnɔ na fɛɲɛ to bɔɔ yire nde,
 a man naxa gbilen a yailan na,
 alako a xa lu alɔ a nu wama a xɔn ma ki
 naxɛ.»

5 «Alatala naxa a masen n bɛ,

6 «Alatala xa masenyi nan ya:
 Isirayila bɔnsɔɛ, n tan fan fe rabama nɛ
 wo ra,
 naxan maniyaxi yi fɛɲɛ yailanyi xa wali
 ra.

Isirayila bɔnsɔɛ, wo na n belexɛ kui
 alɔ boora na fɛɲɛ yailanyi belexɛ ki naxɛ.

7 Xa n nate tongo si, xa na mu a ra
 mangɛya, rabirafe ra,

n xa e halaki, n xa e xun nakana,

8 kɔnɔ e fa gbilen e xa fe jaaxi fɔxɔ ra,
 na temui n fan gbilenma nɛ n ma nate
 fɔxɔ ra,

n mu e paxankatama sɔnɔn.

9 Xa n nate tongo si, xa na mu a ra
 mangɛya, tife ra,

10 kɔnɔ e fa fe jaaxi raba n na,

e gbilen n xui fɔxɔ ra,
 na temui n fan gbilenma nɛ fe fanyi fɔxɔ
 ra

n nu wama naxan nabafe e bɛ.»

11 «A fala Yudayakae nun Darisalamukae
 bɛ,
 Alatala bara a masen,

«N bara nate tongo wo xili ma,
 n xa wo paxankata.
 Wo xa gbilen wo xa kira jaaxi fɔxɔ ra,
 wo xa wo jɛrɛ ki masara.»

12 Kɔnɔ e naxa a yaabi,
 «Na mu fama sɔnɛyade,
 barima muxu tan birama muxu xaxili
 nan fɔxɔ ra.
 Muxu tan birama muxu waxɔnfe nan
 fɔxɔ ra,
 hali a jaaxu.»

13 «Alatala man bara e yaabi,
 «Wo xa a mato xa yi mɔɔli nu bara raba
 sie tagi.

Nde bara na fe mɔɔli mɛ sinden?
 Isirayila seniyɛnxi bara fe xɔnxi raba.

14 Xinbeli nɔma kelide Liban geya fari?
 Xure xunxuri naxee ye goroma naa, e
 nɔma xɔride?»

15 Kɔnɔ n ma jaama tan bara nɛɛmu n ma
 fe ra,

e surayi gan serexe ra kuyee bɛ,
 e bira kira gbɛtɛ yailantaree fɔxɔ ra,
 e kira fori lu na.

16 E bara a niya e xa bɔxi xa gbaloe sɔto.
 Dangi mixie na na to, e dɛ ixarama nɛ, e
 fa e mabere.

17 N fama nɛ e rayensende e yaxuie ya ra,
 alɔ foye naxan kelima sogetede.

N nan n kobe rasoma e ra gbaloe lɔxɔɛ.»
Annabi Yeremi yaxuie xa masenyi

18 Mixi ndee bara a fala,
 «Won xa Annabi Yeremi xa fe mabere
 barima

serexɛdubɛɛ mu jɔnma naxee Ala xa
 seriye masenma,

lɔnnilae mu jɔnma naxee mixi rasima,
 namijɔnmɛɛ mu jɔnma naxee masenyi
 tima.

Won xa wule sa a xun ma, won tondi a xa
 masenyi ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi Alatala bɛ

19 «Alatala, n mali, i tuli mati n yaxuie
 wɔyɛn xui ra.

20 E lanma e xa fe fanyi masara fe jaaxi
 ra?

E wama n faxafe nɛ.
 I xa ratu a ma n findixi i xa xɛɛra nan na,
 alako e xa ratanga i xa xɔnɛ ma.

21 Na kui i xa e xa die faxa kaame ra,
 i xa e faxa santidegema ra.

E xa ginɛɛ xa findi dibaritaree ra,

xa na mu a ra kaape ginεε.
I xa a lu e xa mōrie xa faxa,
e xa fonikee xa bira santidegema ra.

²² I na e yaxuie xεε e yire,
wa xui xa mini e xa banxie kui,
barima e bara wa n nabirafe yili kui,
e bara wa n suxufe gantanyi ra.

²³ I tan Alatala, i e xa mapoxunyi kobi
birin kolon,
e wama naxan nabafe n na.
I naxa e xa yunubi xafari.
I naxa dipe e xa yunubi ma.
I xa e rabira i ya tode ra, i xa xōnō e ma
a jaaxi ra.»

19

Tofeti xa gbaloe Alatala xa masenyi

¹ Alatala naxa a masen, «Siga, i sa fepe
sara fepe yailanyi xōnyi. Nama forie nun
serexedube forie xa i mati. ² I na ge na
sarade, wo xa mini Beti Hinoma biri ra,
«Fepe naade» na dennaxe biri. Menni i
xa yi masenyi ti, ³ «Yudaya mange nun
Darisalamukae, wo wo tuli mati Alatala
xa masenyi ra.»

«Isirayila Mange Alatala bara a masen,
«N fama ne bekae paxankatade a jaaxi ra.
N naxan nabama e ra, mixi yo mu na fe
mooli mexi sinden.

⁴ N na rabama ne barima e bara n
nabepin,
e bara yi boxi findi yire seniyentare ra,
surayi ganma serexe ra kuyee be
dennaxe.

A singe e mu nu darixi na mooli ra.
E babae nun Yudaya mangee mu nu na
mooli rabama,
kōnō yakōsi e bara mixie nii ba,
naxee mu fe jaaxi yo rabaxi.

⁵ E bara batudee ti Bali kuye be geyae fari,
e e xa die bama serexe gan daaxi ra
dennaxe.

N tan mu e yamarixi na mooli ra,
n mu na mooli falaxi,
na mooli mu luxi n ma mapoxunyi ya
ma.»

⁶ «Alatala xa masenyi nan ya:
Na nan a ra loxoe fama a lide
yi boxi xili mu falama Tofeti nun Ben
Hinoma sōnōn,

a fama falade ne «Gbaloe gulunba.»

⁷ Be n Yudaya nun Darisalamu waxōnfe
kanama ne,

n e rabira e yaxuie xa santidegema ra,
naxee wama e sōntofe.
N e binbie luma xōnie nun wulai subee
nan be.

⁸ N yi taa kanama ne,
a fa findi yaagi ra bekae be.

Dangi mixie na yi taa kanaxi to,
e de ixarama ne, e fa yo wo ma.

⁹ E yaxui naxee wama e sōntofe,
e fama ne e tōrōde taa kui
han bekae e yete xa die nun e dōxōbooree
don.»

¹⁰ «I na ge na masenyi tide, i xa fepe
ibōō forie ya xōri naxee i matixi. I xa a
fala e be,

¹¹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya:
N yi pama nun e xa taa xun nakanama na
ki ne,

alo fepe ibōōxi ki naxee.

Na fepe mu yailanma sōnōn.

Tofeti findima mixi faxaxie ragatade nan
na.»

¹² Alatala xa masenyi nan ya:

«N yi yire nun a xa mixie luma ne alo
Tofeti.

¹³ Darisalamu banxie nun Yudaya mange
xa banxie,

e birin findima yire seniyentare nan na
alo Tofeti.

Singe ra, mixie bara surayi gan serexe ra
banxie fari,

e bara tunbuie batu,

e bara minse ba serexe ra ala gbete be.»

¹⁴ Annabi Yeremi naxa fa kelife Tofeti,
Alatala masenyi soxi a yi ra dennaxe. A
naxa ti Alatala xa banxi naade ra, a a
fala pama be, ¹⁵ «Isirayila Mange Alatala
bara a masen, «N yi taa nun a rabilinyi
paxankatama ne. N fama ne gbaloe ra e
be barima e bara e kobe raso n na, e tondi
n ma seriye ra.»

20

Annabi Yeremi xa tōre

¹ Serexedube Pasura, Imeri xa di, naxan
findixi hōrōmōbanxi yarerati ra, a to
Annabi Yeremi xa kawandi me, ² a naxa
a suxu, a a bōnō, a a sa kutunyi ra

hɔrɔmɔbanxi sɛeti ma Bunyamin sode de ra. ³ Kuye to iba, Pasura naxa a ramini, kɔnɔ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «Alatala bara i xili masara. A mu falama sɔnɔn Pasura, a falama nɛ fa <Magori Misabiba,> <Naxankate yire.> ⁴ Alatala naxa a masen, <N gaaxui luma nɛ i tan nun i booree bɔɲɛ ma. I yaxuie i booree faxama nɛ santidegema ra i ya xɔri. N Yudaya bɔxi fan sama nɛ Babilɔn mange belexe, a e bɔnbɔ santidegema ra, a fa e xanin Babilɔn. ⁵ Harige nun naafuli naxan birin na yi taa kui, a nun naxan na Yudaya mangɛe yi ra, n na birin soma nɛ wo yaxuie yi ra yi gere kui, e xa a xanin Babilɔn. ⁶ I tan Pasura, nun i xa mixie, wo fan sigama nɛ konyiya kui Babilɔn bɔxi ma. I faxama menni nɛ, i ragata naa, i tan nun i booree i naxee kawandixi wule ra.>»

Annabi Yeremi xa masenyi

⁷ «Alatala, i bara n natantan, n fan bara n yete lu na tantanyi kui. I bara n suxu, i bara nɔ n na. Lɔxɔɛ yo lɔxɔɛ e n maberema, e birin yoma n ma.

⁸ N ma masenyi birin findima jaxankate nun gbaloe nan na.

N na Alatala xa masenyi ti, jama birin yo n ma.

⁹ Xa n na a fala, <N mu a xa fe kawandima sɔnɔn, n mu wɔyenma a xili ra sɔnɔn,> Alatala xa masenyi luma nɛ alɔ te n bɔɲɛ kui.

N mu nɔma na te raxubende, fo n xa Alatala xa masenyi ti.

¹⁰ N bara tɔɔɲɛge gbegbe mɛ. Xa n a fala, <Gbaloe na fafe,> mixi ndee a fala, <Won xa a masen mangasanyi bɛ.>

N booree birin na n matofe, alako e xa n suxu tantanyi kui. E a falama, <Temunde won nɔma nɛ a suxude gantanyi ra, won xa nɔ a ra, won xa won gberɔxɔ a ma.>

¹¹ Kɔnɔ Alatala Senbema na n sɛeti ma. N yaxuie fama nɛ birade, e mu nɔma n na.

Na findima nɛ yaagi ra e bɛ, e xaxili ifu.

¹² Mange Alatala tinxintɔɛe kolon, a e bɔɲɛ nun e sondonyi matoma.

N a kolon Alatala fama nɛ n gberɔxɔde e ma, n xaxili tixi a tan nan na.

¹³ Wo Alatala matɔxɔ, wo bɛeti ba a bɛ, barima a setaree rakisima nɛ e yaxuie belexe.

¹⁴ N bari lɔxɔɛ dankaxi. N nga n barixi lɔxɔɛ naxɛ, lɔxɔɛ fanyi mu a ra.

¹⁵ Xɛera naxan n bari fe fala n baba bɛ, mixi dankaxi nan nu a ra. N baba nu bara sɛɛwa na xibaaru ra,

¹⁶ kɔnɔ na xɛera xa lu alɔ yi taɛe, Alatala naxee halakixi kinikinitareɲa kui. A xa e gbelegbele xui mɛ gɛɛsɛge nun yanyi ra.

¹⁷ A nu lan nɛ a xa n faxa n nga tɛɛge, n xa ragata menni abadan.

¹⁸ Munfe ra n fa minixi dunija ma, n xa yi tɔɔre nun yi fe xɔnɛ sɔtɔ, n ma dunijeigiri xa findi yaagi ra n bɛ?»

21

Darisalamu xa gbaloe masenyi

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi bɛ, mange Sedekiya to Malakiya xa di Pasura nun Maaseya xa di Sefaniya serɛxɛdube xɛɛ a yire. E naxa a fala a bɛ, ² «I xa Alatala maxandi muxu bɛ barima Babilɔn mange Nebukadansari na won gerefe. Temunde Alatala nɔma kaabanako nde rabade won bɛ alako Nebukadansari xa makuya won na.»

³ Annabi Yeremi naxa e yaabi, «Wo xa a fala Sedekiya bɛ, ⁴ Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <Wo Babilɔn mange nun a xa sɔorie gere geresose naxan na, n a niyama nɛ e xa findi wo xun nakanama ra. Naxee na wo gerefe taa fari ma, e fama nɛ sode taa kui. ⁵ N tan yati gere tima nɛ wo bɛ senbɛ ra, barima n xɔnɔxi wo ma a jaaxi ra. N bɔɲɛ bara te. ⁶ N fama nɛ yi taakae bɔnbɔde, xɛmɛɛ nun xurusee, alako e xa faxa fure jaaxi ma. ⁷ Na dangi xanbi, Yudaya mange Sedekiya, a xa mixie, nun jama naxan mu fama faxade fure, santidegema, nun kaame ra yi taa kui, n fama nɛ e sode e yaxui Babilɔn mange Nebukadansari yi ra, naxan wama e nii bafe. A fama nɛ

e bonbode santidegema ra, a mu kinikinima e ma fefe ma. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

⁸ «I xa a fala nama be, Alatala bara a masen, <N wo tima ne kira firin xon ma. Keren findi kisi kira ra, boore findi faxe kira ra. ⁹ Naxan luma yi taa kui, a fama ne faxade santidegema, kaame, nun fure ra, konon naxan a yete fima Babilonkae ma naxee bara wo xa taa rabilin, na kanyi kisima ne. ¹⁰ N bara nate tongo n xa fe jaaxi raba yi taa ra. N mu hinnema a ra. N a soma ne Babilon mange yi ra, a fa a gan te ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

¹¹ «I xa a fala Yudaya mange bonsoe be, Wo wo tuli mati Alatala ra. ¹² Dawuda bonsoe, Alatala bara a masen, wo xa kiiti tinxinxi sa geesege yo geesege, wo xa torumixi ratanga mixi kobi ma, alako n naxa xon wo ma, a fa lu alo te naxan mu xubenma wo xa kobina xa fe ra.

¹³ N bara xon wo ma, wo tan naxee sabatixi yi gulunba yire, wo tan naxee luxi alo gemee filii ma, wo tan naxee a falama, <Nde noma won na? Nde noma sode won xonyi?»»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁴ «N fama ne wo naxankatade wo xa yunubie xa fe ra, n te so wo xonyi ra naxan wo birin ganma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

22

Yudaya mange xa gbaloe

¹ Alatala bara a masen, «Siga Yudaya mange xonyi yi masenyi ra. ² I xa a fala a be, <Yudaya mange, i tan naxan na Dawuda xa kibanyi kui, i tan, i xa mixie, nun i xa nama naxan soma yi naade ra, wo wo tuli mati Alatala ra. ³ Alatala bara a masen, wo xa tinxin, wo xa seriye rabatu. Wo xa torumixi ratanga mixi kobi ma. Wo naxa xone, kiridi, nun kaane gine toro. Wo naxa fe jaaxi raba, wo naxa kobi, wo naxa mixi nii ba yi boxi ma. ⁴ Xa a sa li wo naxa bira yi seriye foxo ra, mange naxee dorama Dawuda xa kibanyi

kui, e fama ne sode taa kui soe nun soori ragisee fari, e tan nun e xa mixie, nun e xa nama. ⁵ Konon xa wo mu yi seriye rabatu, n bara n kali n yete ra, yi bonsoe xun nakanama ne. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

Alatala xa masenyi

⁶ Alatala bara a masen Yudaya mange be a bonsoe xa fe ra, <I bara lu alo Galadi n be, i bara lu alo Liban geya, konon n bekae kerima ne, n be findi gbengberenyi ra.

⁷ N soorie xema ne geresosee ra, e xa sediri wurie xaba, e xa e gan.

⁸ Si gbegbe dangima ne naa, e fa a fala e boore be, <Munfe ra Alatala yi mooli rabaxi yi taa xungbe ra?»

⁹ Nde e yaabima ne, <E Marigi Alatala na rabaxi ne barima e bara a xa saate rabejin, e fa ala gbete batu, e tuubi e be.»»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁰ «Wo naxa jonfe raba mixi faxaxie be, wo naxa sunnun. Wo xa wa mixie be naxee xaninma jamae ma, barima e mu gbilenma e xonyi abadan.

¹¹ Alatala bara a masen Yosiya xa di Salumu xa fe ra, naxan nu bara ti mange ra a baba joxoe ra, <A mu gbilenma abadan.

¹² A faxama jamae nan ma e a xaninma dennaxe.

A mu yi boxi toma sonon.»»

Alatala xa masenyi

¹³ «Naxankate na mixi be naxan banxi tima tinxintareya kui, naxan a fari idoma mune saabui ra, naxan mixi rawalima toore kui, a tondi sare sode a xa walike yi ra.

¹⁴ Naxankate na mixi be naxan a falama, <N xa banxi belebele ti n yete be, naxan kui gbo, wunderi wuya naxan ma, naxan xunmasaxi sediri wuri ra, naxan masoxi se gbeeli ra.»

¹⁵ I findixi mange ra sediri wuri nan ma fe ra?

I baba mu baloe nun minse sotoxi xe? Konon a naxa tinxinyi nun fe fanyii raba,

na nan findixi sooneya ra a be.
 16 A naxa setare nun tooromixi ratanga,
 na nan findixi sooneya ra a be.
 Na birin a masenxi ne a bara n kolon.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

17 «Kono i tan birama i yete xa geeni nan
 tun foxo ra,

hali na fa findi faxe tife ra,
 hali na fa findi mixi toofofe ra.

18 Na nan a toxi Alatala masenyi tixi
 Yosiya xa di Yehoyakimi xa fe ra, Yudaya
 mange,

<E mu noma a binyade jonfe ra,
 e mu a falama, N taara, N marigi.>

19 E mu a ragatama,
 a luma ne alo sofale faxaxi naxan wolema
 Darisalamu fari ma.»

20 «Wo xa te Liban,
 wo xa wo xui ite Basan boxi ma,
 wo xa gbelegbele Abarimi,
 barima wo defanboore birin bara bira.

21 Beenun tooxe xa wo suxu,
 n nu bara masenyi ti wo be,
 kono wo mu tin na ramede.
 Wo na na ki ne kabi wo dimedi temui,
 wo mu wama n ma seriye rabatufe.

22 Wo xa yareratie bara loe alo foye,
 wo menimae bara siga konyiya kui.
 Wo tan bara yaagi, wo xaxili bara ifu wo
 xa kobija xa fe ra.

23 Wo tan naxee na Liban,
 naxee luxi alo xonie e tee kui sediri wuri
 kon na,
 wo fama ne tooode a jaaxi ra gbaloe xa
 fe ra.
 Wo fama ne lude tooxe kui alo gine naxan
 na di barife.»

24 Alatala xa masenyi nan ya:
 «N bara n kali,
 hali Yehoyakimi xa di Yekoyakini, Yudaya
 mange,
 sa fatu n ma alo n ma xurunde fanyi,
 n mu tondima na bade n belexe ra.

25 N i soma i yaxuie nan yi ra naxee wama
 i sontofe,
 i gaaxuma naxee ya ra,
 Nebukadansari, Babilon mange, nun Ba-
 bilonkae.

26 N wo kerima ne pamane ma, i tan nun
 i nga,

wo mu barixi dennaxe.
 Wo faxama naa ne.
 27 Wo mu gbilenma wo xonyi sonon, wo
 wama lufe dennaxe.
 Wo mu gbilenma naa abadan.»

28 «Yehoyakini bara lu alo feje iboxi,
 mixi mu wama naxan xon?
 Munfe ra e a tan nun a xa die kerima
 pamane ma, e mu dennaxe kolon?

29 N ma pama naxan sabatixi n ma boxi
 ma,
 wo xa wo tuli mati Alatala ra.

30 Alatala bara a masen,
 <Wo xa sebeli ti yi mixi xa fe ra,
 a mu di sotoma,
 a xa duniyeigiri mu sooneyama,
 a xa di yo mu luma Dawuda xa kibanyi
 kui,

a xa di yo mu Yudaya yamarima sonon.»

23

Alatala xa xera tinxixi
Alatala xa masenyi

1 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Naxankate na n ma pama yareratie be
 naxee bara n ma pama raloe, e bara e
 rayensen.

2 Isirayila Marigi Alatala bara a masen a
 xa pama yareratie xa fe ra,
 wo bara n ma pama rayensen ne, wo bara
 e keru.
 Wo mu menixi e ma.

N fama wo naxankatade wo xa kobija
 nan ma.»
 Alatala xa masenyi nan na ki.

3 «N fama ne n ma pama birin na,
 n nu bara naxan xanin pamane ma.
 N fama ne e ragbilende e xonyi
 alako e man xa wuya, e xa fe man xa
 sooneya.

4 N yareratie tima ne e be naxee menima
 e ma.
 E mu gaaxuma sonon, e mu serenma.
 N e hayi birin fanma ne e be.»
 Alatala bara na masen.

5 Alatala xa masenyi nan ya:
 «Loxoe fama ne fade n Dawuda xa di
 tinxixi rakelima loxoe naxe.
 A pama yamarima ne lonni, tinxinyi, nun
 seriye ra boxi kui.

6 Na waxati Yudaya kisima ne,

Isirayila bɔɓɛsa sɔtɔ,
mixie a fala, <Alatala findixi won ma
tinxinyi nan na.>»

7 Alatala xa masenyi nan ya:
«Lɔxɔɛ fama fade mixi mu a falama,
<Alatala ɲɪɛ naxan Isirayilakae raminixi
Misira bɔxi ra.>

8 E a falama nɛ, <Won bara won kali
Alatala xili ra,
naxan Isirayila bɔnsɔɛ rakelixi,
a e ramini ɲamanɛ ra naxan na kɔɔla ma
a nun yire birin a e kerixi dɛnnaxɛ.
E man fama nɛ e xa bɔxi rasabatide.>»

Annabi Yeremi xa masenyi

9 «Masenyie nan ya namijɔnmɛe xa fe ra:
N bɔɓɛ bara kinikini.
N xɔri birin na sɛrɛnfɛ,
n luxi nɛ alɔ siisila barima Alatala xa
masenyi seniyɛnxi xɔrɔxɔ.»

Alatala xa masenyi

10 «Yi bɔxi rafexi yɛnɛlae nan na.
Bɔxi yati yati na danke kui na nan ma,
fili bara xara,
ɲooɛ bara ɲɔn.
Mixi mafura tinxintareya rabade.
E suusama na ra a fanyi ra.

11 Namijɔnmɛe nun sɛrɛxɛdubɛ mu tinxin.
N bara kobija to n ma banxi kui.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

12 «Na nan a ra e xa kira xɔrɔxɔ.
Dimi bara sin e xun ma.
E luma nɛ bira ra,
barima n bara nate tongo n xa e
ɲaxankata.
Na waxati na fafe.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

13 «N bara fe ɲaaxie to namijɔnmɛe
Samarikae ya ma.
E na masenyi tife Bali xili ra,
e bara n ma ɲama Isirayila ralɔɛ.

14 N man bara fe ratɔnxie to namijɔnmɛe
Darisalamukae ya ma.
E findixi yɛnɛlae nan na, e ɲɛrɛma wule
ra,
e tinxintaree malima alako e naxa gbilen
e xa wali kobi fɔxɔ ra.
E bara lu n bɛ alɔ Sodomakae,
e xa mixie maniyaxi Gomorakae nan na.»

15 Na nan a ra Mange Alatala a masenxi
namijɔnmɛe xa fe ra,
«N fe xɔnɛ soma nɛ i yi ra baloe ra,
n ye ɲaaxi so i yi ra minse ra,
barima Darisalamu namijɔnmɛe bara a
niya
n ma bɔxi birin xa findi bɔxi seniyɛntare
ra.»

16 Alatala bara a masen,
«Wo naxa wo tuli mati namijɔnmɛe xa
masenyi ra.
E naxan masenma wo bɛ a findixi wule
nan na.
E laamatunyie xa fe falama wo bɛ
naxee fatanxi e yɛtɛ xaxili ma.
Alatala xa mu a masenxi.

17 E bara suusa a falade n matandilae bɛ,
<Alatala naxɛ wo bɔɓɛsa sɔtɔma nɛ.>
E man nu a fala mixie bɛ,
naxee birama e yɛtɛ waxɔnfɛ fɔxɔ ra,
<Fe ɲaaxi yo mu wo sɔtɔma.>

18 Nde bara ti Alatala sɛɛti ma, a xa a xa
masenyi rame?

Nde bara a tuli mati a xa masenyi ra?
Nde bara na mɛ?

19 Alatala bara xɔnɔ mixi ɲaaxi ma.
Na luxi nɛ alɔ foye xungbe naxan dan-
gima e xun ma.

20 Alatala xa xɔnɛ mu gbilenma,
fo a xa kamali,
fo a xa nate birin xa raba.
Na birin na ɲɔn, wo xaxili sɔtɔma nɛ.

21 N tan xa mu yi namijɔnmɛe xɛɛxi, e e
yɛtɛ xaxili nan nawalife.
N mu masenyi tixi e bɛ, e masenyi tixi e
yɛtɛ nan na.

22 Xa a sa a li e nu na n tan nan sɛɛti ma,
e n ma masenyi nan masenma n ma ɲama
bɛ,
alako e xa gbilen e xa kira ɲaaxi fɔxɔ ra,
e xa kobija lu na.»

23 Alatala xa masenyi nan ya:
«Ala nan n na naxan makɔrɛ wo ra,
n mu na yire makuye.

24 Adamadi nɔma a nɔxunde n ma?»
Alatala xa masenyi nan na ki.
«N mu na koore nun bɔxi birin ma xɛ?»
Alatala xa masenyi nan na ki.

25 «N bara na namijɔnmɛe xui mɛ.
E wule nan falama,

e naxe, <N bara laamatunyi to, n bara laamatunyi to.>»

26 «Namijonmese luma wule fala ra han mun temui?

E e yete madaxuma han mun temui?

27 E manoxunxi ne a jama noma nsemude n xili ra e xa laamatunye saabui ra, e naxan falama e boore be, alo e babae nesemuxi n xili ma ki naxe e fa Bali batu.

28 Naxan bara xiye sa, a xa na nan fala.

Naxan bara n ma masenyi soto, a xa na fala nondi ra.

Munse na maale xori nun maale lagi tagi?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

29 «N ma masenyi mu luxi xe alo te?»

Alatala xa masenyi nan na ki.

«N ma masenyi mu luxi xe alo derema naxan geme iboma?»

30 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonmese mu rafanxi n ma.

E masenyi mupama e boore ma, e fa a fala Ala xa masenyi na a ra.»

31 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonmese mu rafanxi n ma. E a falama, <Ala xa masenyi nan ya,> konono e de nan tun wuyaxi.»

32 Alatala xa masenyi nan ya:

«Yi namijonmese mu rafanxi n ma, naxee laamatunyi wule falama, naxee n ma jama raloma e xa wule fufafue ra.

N mu e xexi, n mu yaamari yo fixi e ma, jama hayi mu na e ma feo.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

33 «Xa jama i maxorin,

xa na mu a ra namijonmese, xa na mu a ra serexedube,

<Munse findixi Alatala xa nate ra,>

i xa yi nate fala e be,

<Alatala bara wo rabejin.>

34 Xa namijonmese, xa na mu a ra serexedube,

xa na mu a ra mixi nde a fala jama be,

<Alatala xa masenyi nan ya,>

n fama ne na kanyi nun a bonsae paxankatade.

35 Wo wo boore maxorinma, <Alatala munse yaabixi? Alatala munse masenxi?>

36 Konono a mu lanma wo xa a fala,

<Alatala xa masenyi nan ya,>

barima na findixi wo yete xa masenyi nan na.

Wo wama Mange Alatala xa masenyi nan masarafe.

37 Wo namijonmese maxorinma,

<Alatala munse yaabixi? Alatala munse masenxi?>

38 Xa wo man a falama,

<Alatala xa masenyi nan ya,>

n to a fala wo be a wo naxa na mooli fala,

39 n wo rabejinma ne kerenyi ra,

n wo makuya n na,

wo tan nun wo xa taa n naxan fixi wo nun wo babae ma.

40 N wo rayaagima ne abadan.

Na yaagi mu bama wo ma, mixi mu nesemuma a ra.»

24

Xore paani firin

1 Babilon mange Nebukadansari to ge Yudaya mange Yehoyakini, Yehoyakimi xa di, a xa kuntigie, Yudaya kamuderie nun xabuie xaninde konyiya kui Babilon boxi ma, Alatala naxa laamatunyi nde masen n be. Paani firin nu na Alatala xa horomobanxi ya ra. E nu rafexi xoree ra. 2 Xore bogi fanyie, naxee luxi alo xore bogi ba singee, e nu saxi paani keren kui. Xore bogi jaaxie, naxee kanaxi, nee fan nu saxi paani boore kui. 3 Alatala naxa a masen n be, «Annabi Yereimi, i munse toxi?» N naxa a yaabi, «N xoree nan toxi. Ndee fan han, ndee fan kanaxi. Xore naxee kanaxi, e mu noma donde.»

4 Alatala naxa yi masenyi ti n be, 5 «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: I xore bogi fanyie toxi ki naxe, n tan fan Isirayilakae toxi na ki ne, naxee xaninxi konyiya kui Babilon boxi ma. 6 N nan n jengi sama ne e xon ma a fanyi ra. N e ragbilenma ne yi boxi ma, n e xa fe sooneyama ne. N mu e halakima sonon.

7 N xaxili fanyi fima ne e ma alako e xa a kolon n tan nan na Alatala ra. Xa e yete ragbilen n ma e boje birin na, e tan nan

findima n ma pama ra, n tan fan findi e Marigi Ala ra.»

⁸ Alatala naxa a masen, «Yi xɔɛ bogi jaaxi naxee mu donma, e misaalixi Yudaya mange Sedekiya nun a xa kuntigie nan na, a nun Darisalamukae naxee birin luxi yi bɔxi ma, nun naxee sabatixi Misira bɔxi ma. ⁹ N e findima pama xɔnxi nan na dunja birin. E luma yaagi kui. Mixi yoma nɛ e ma, e e danka yire birin n e xaninma dennaxɛ. ¹⁰ N e raɔnma nɛ santidegema, kaamɛ, nun fure jaaxi ra. E mu luma yi bɔxi ma, n dennaxɛ fixi e nun e babae ma.»

25

Isirayila xa konyiya

¹ Alatala naxa masenyi nde ti Annabi Yeremi bɛ, Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangɛya jɛ naani nde kui Yudaya bɔxi ma. Na nu findixi Nebukadansari xa mangɛya jɛ singe nan na Babilɔn bɔxi ma. ² Annabi Yeremi naxa yi masenyi ti Yudayakae nun Darisalamukae bɛ, ³ «Kabi Amon xa di Yosiya xa mangɛya jɛ fu nun saxan nde Yudaya bɔxi ma, han to, na jɛ mɔxɔɔɛn nun saxan nan ya. Na waxati Alatala nu bara masenyi nde ti n bɛ. N bara na fala wo bɛ tɛmɛi birin, kɔnɔ wo mu tinxi wo tuli matide n na. ⁴ Alatala bara a xa konyi namijɔnmɛɛ xɛɛ wo ma waxati birin, kɔnɔ wo mu e xui ramexi, wo mu e xa masenyi suxuxi. ⁵ E naxa a masen wo bɛ wo xa gbilen wo xa jɛɛ ki jaaxi fɔxɔ ra, alako wo xa bu yi bɔxi ma, Alatala naxan fixi wo nun wo babae ma, a xa findi wo gbe ra abadan.»

⁶ «Wo naxa bira ala gbɛtɛɛ fɔxɔ ra, wo naxa e batu, wo naxa tuubi e bɛ. Wo naxa n naxɔnɔ, alako n naxa wo jaxankata. ⁷ Kɔnɔ wo mu n xui suxuxi. Wo jɛɛ ki bara n naxɔnɔ, n xa wo jaxankata. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁸ Na nan a ra Mange Alatala naxa a masen, «Wo to tondi n ma masenyi ra, ⁹ n gali fenma nɛ kɔɔla ma, naxan na n ma konyi Babilɔn mange Nebukadansari xa yaamari bun ma. N e xɛɛma nɛ wo nun wo dɔxɔboore sɔntɔde. Mixi dɛ ixarama nɛ wo xa fe ra, e fa yo wo ma. Wo luma naa xunnakanɛ nan kui abadan. ¹⁰ Sigi

mu sama wo xɔnyi sɔnɔn, xulunyi mu rabama. Mixi mu maale din xui mɛma, e mu lanpui xa naiyalanyi toma. ¹¹ Gbalɔe yi bɔxi lima nɛ, se birin kana. Wo nun wo dɔxɔbooree luma konyiya nan kui Babilɔn mange xa nɔɛ bun ma jɛ tongo solofere.»

¹² «Alatala xa masenyi nan ya: Kɔnɔ na jɛ tongo solofere na kamali, n Babilɔn mange nun a xa pama jaxankatama nɛ e xa fe jaaxi xa fe ra. N e xa bɔxi xun nakanama nɛ abadan. ¹³ N fe naxan birin falaxi yi pamae xili ma yi kitaabui kui Annabi Yeremi saabui ra, n fama nɛ na birin nakamalide. ¹⁴ Babilɔnkae fama nɛ lude si senbema wuyaxie xa yaamari bun ma. N e xa wali sare ragbilenma nɛ e ma.»

Alatala xa masenyi

¹⁵ Isirayila Marigi Ala bara a masen n bɛ, «N ma xɔnɛ xa fe fala si birin bɛ n i xɛɛma dennaxɛ.

¹⁶ E na n ma xɔnɛ to, e luma nɛ alɔ siisilae santidegema ya ra.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁷ «N bara Alatala xa xɔnɛ masen si birin bɛ, a n xɛɛxi dennaxɛ.

¹⁸ N bara a masen Darisalamu nun Yudaya taaɛ kui, e xa mangɛɛ nun kuntigie bɛ.

Mixie dɛ fama nɛ ixarade e xa gbalɔe sɔtɔxie xa fe ra, e fa yo e ma, e e danka alɔ a rabafe ki naxɛ to lɔxɔɛ.

¹⁹ N bara a masen Misira mange firawuna bɛ, a xa konyie, a xa kuntigie, nun a xa pama birin bɛ.

²⁰ N bara a masen sie bɛ naxee na soggorode mabiri. N bara a masen Usi mangɛɛ bɛ, a nun Filisita mangɛɛ bɛ, naxee na Asikalɔn, Gasa, Ekiron, nun Asidodi.

²¹ N bara a masen Edon, Mowaba, nun Amoni mangɛɛ bɛ.

²² N bara a masen Tire nun Sidɔn mangɛɛ bɛ, naxee na baa dɛ ra.

²³ N bara a masen Dedan, Tema, nun Busi mangɛɛ bɛ, naxee na yire makuye.

²⁴ N bara a masen Arabu mangɛɛ bɛ,

naxee na gbengberen yire.

²⁵ N bara a masen Sabidi, Elama, nun
Mediya mangɛɛ bɛ,

²⁶ a nun mangɛ birin naxee na kɔɔla ma,
naxee makɔrɛ nun naxee makuya dunija
yire birin.

Nee birin dangi xanbi,
n man bara a masen Seesaki mangɛ bɛ.»

Alatala xa masenyi

²⁷ «I xa a masen e bɛ,
‹Isirayila Mange Alatala bara a masen,
wo xa a xa xɔnɛ kolon,
wo xa lu na xɔnɛ kui han santidɛgema xa
gɛ wo sɔntɔde

n naxan xɛɛma wo tagi.›

²⁸ Xa e tondi n ma xɔnɛ kolonde, a fala e
bɛ,

Alatala bara nate xɔrɔxɔɛ tongo,
e xa n ma xɔnɛ kolon.»

²⁹ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara nate tongo
n xa n ma taa sugandixi jaxankata,
n xili falama naxan xun ma.
Wo naxɛ a wo mu fe jaaxi yo rabaxi
kɔnɔ wo bara fe jaaxi raba.
Na nan a ra n bara nate tongo,
wo xa sɔntɔ santidɛgema ra.»
Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁰ «I xa yi birin fala e bɛ.

I xa a fala e bɛ Alatala xui magaaxuxi bara
mini
a xa hɔrɔmɔlingira kui koore ma a xa bɔxi
xili ma.

A bara a xui ramini a jaaxi ra dunija xili
ma.

³¹ Na xui bara dunija birin li.

Alatala na kiiti safe si birin ma naxee na
dunija.

Naxan jaaxu, a sɔntɔma nɛ santidɛgema
ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

³² Alatala bara a masen,

«Alatala xa xɔnɛ bara keli
alɔ foye xungbe naxan sigama si birin ma
dunija bendɛ fupɪ fari.

³³ Alatala naxee sɔntɔma dunija ma na
lɔxɔɛ,

jɔn fe mu rabama e bɛ, e mu gaburi
sɔtɔma,
e findima jape nan na bendɛ fupɪ fari.

³⁴ Nama yareratie, wo xa gbelegbele,
wo xa wo wa xui ramini,
barima gbaloe lɔxɔɛ bara wo li.

Wo fama nɛ yensende, wo bira,
alɔ se xunxuri naxan tide mu na.

³⁵ Wo xa yareratie mu kisima sɔnɔn,
wo mu yigiya sɔtɔma.

³⁶ Wo wo xa yareratie wa xui mɛma nɛ,
wo e gbelegbele xui mɛ,

barima Alatala na e xa bɔxi kanafe.

³⁷ Alatala xa xɔnɛ magaaxuxi bara a niya
xui yo mu minima sɔnɔn e xa bɔxi ma.

³⁸ Alatala bara lu alɔ yetɛ naxan bara a
yire masara.

A bara bɔxi kana a xa xɔnɛ xa fe ra.»

26

Annabi Yeremi makiitife

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangɛya
fɔlɛ Yudaya kui, Alatala naxa yi masenyi
ti Annabi Yeremi bɛ, a naxɛ, ² «I xa ti n ma
hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ kui, i sa wɔyɛn jama
bɛ naxan kelixi Yudaya taaɛ kui fafe ra
Alatala batude a xa hɔrɔmɔbanxi kui. I xa
fe birin masen e bɛ n naxan falama i bɛ.
I naxa sese lu. ³ Tɛmunde e e tuli matima
nɛ na ra, e gbilen e xa wali kobie fɔxɔ ra.
Na tɛmui n fan gbilen n ma nate fɔxɔ ra
e xa fe jaaxi xa fe ra. ⁴ I xa a fala e bɛ,
‹Alatala bara a masen, xa wo mu wo tuli
mati n ma seriye ra n wo yamarixi naxan
na, ⁵ xa wo mu wo tuli mati n ma konyi
namijɔnmɛɛ ra, n naxee xɛɛxi wo ma, wo
tondixi naxee xa masenyi ra, ⁶ na tɛmui n
fe rabama nɛ wo ra alɔ n naxan nabaxi
Silo ra. Yi taa findima nɛ taa dankaxi ra
dunija si birin tagi.›»

⁷ Sɛrɛxɛdubɛɛ, namijɔnmɛɛ, nun jama
birin naxa Annabi Yeremi xa masenyi mɛ
Alatala xa banxi kui. ⁸ Annabi Yeremi
to gɛ Alatala xa masenyi tide jama bɛ,
sɛrɛxɛdubɛɛ, namijɔnmɛɛ, nun jama
birin naxa a suxu, e fa a fala, «Won xa a
fafa, won xa a fafa!» ⁹ E naxa a maxɔrin,
«Munfe ra i a masenxi Alatala xili ra a
falafe, yi banxi fama nɛ lude alɔ banxi
naxan na Silo, yi taa fan fa kana, mixi yo
mu lu a kui?» Gali birin nu bara Annabi
Yeremi rabilin Alatala xa banxi kui.

¹⁰ Yudaya kuntigie to na fe mɛ, e naxa
keli mangɛ xɔnyi, e siga Alatala xa banxi,
e sa dɔxɔ Naadɛ Nɛɛnɛ sɛɛti ma Marigi

xa banxi sode de ra. ¹¹ Serexedubee nun namiponmee naxa a fala kuntigie nun jama be, «A lanma yi xeme xa faxes, barima a bara yi taa xa fe jaaxi fala. Wo bara na me wo yete ra.»

¹² Annabi Yeremi naxa a fala kuntigie nun jama be, «Alatala nan n xeexi yi masenyi tide yi banxi nun yi taa xa fe ra. ¹³ Yakosi wo tan xa wo jere ki masara, wo xa wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra, alako a xa gbilen a xa nate foxo ra wo xa fe ra. ¹⁴ N na wo sagoe. Wo xa wo waxonfe raba n na. ¹⁵ Konon wo xa a kolon, xa wo n faxes, wo tan nun Darisalamukae bara yunubi soto n ma faxe xa fe ra, barima n tan mu fe jaaxi yo rabaxi. Alatala nan n xeexi yi masenyi falade wo be.»

¹⁶ Kuntigie nun jama naxa a fala serexedubee nun xerae be, «Wo mu noma yi xeme faxade, barima a woyenxi won be Alatala nan xili ra.»

¹⁷ Fori ndee naxa keli, e fa a fala jama be, ¹⁸ «Mika Moresetika fan nu namiponmee masenyi tima ne Yudaya mange Xesekiya xa waxati. A nu bara a fala,

«Mange Alatala bara a masen, Siyon fama ne lude alo xe naxan buxaxi, Darisalamu findi geme malanxie ra, Alatala xa horomobanxi findi fotonyi ra.»»

¹⁹ «Yudaya mange Xesekiya bara faxes? A mu Alatala maxandixi xe? Na temui Alatala naxa gbilen a xa nate foxo ra. Yakosi, won naxa won yete yo tooro.»

²⁰ Mixi gbete fan nu na, naxan nu bara yi masenyi moli ti Alatala xili ra Darisalamu nun Yudaya xili ma, alo Annabi Yeremi a rabaxi ki naxe. A nu xili Uriya Semaya xa di Kiriya Yeyarimi.

²¹ Mange Yehoyakimi nun a xa kuntigie nun a xa soorie to na masenyi me, e naxa kata a faxade, konon Uriya to a me, a naxa gaaxu, a gi sigafe ra Misira boxi ma. ²² Mange Yehoyakimi naxa Akibori xa di Elinatan nun mixi ndee xee a foxo ra Misira. ²³ E naxa fa Uriya ra kelife Misira, e a xanin mange Yehoyakimi yire. Yehoyakimi naxa a faxes santidegema ra, a fa a ragata setaree xa gaburi yire.

²⁴ Na kui Safan xa di Axikama naxa Annabi Yeremi mali, alako jama naxa a faxes.

27

Annabi Yeremi xa karafoe

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya folo Yudaya kui, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, a naxe, ² «I xa karafoe ragoro i kon ma. ³ I xa xera xee Edon, Mowaba, Amon, Tire, nun Sidon mange xon e xa mixie saabui ra, naxee faxi Darisalamu, Yudaya mange Sedekiya yire. ⁴ E xa a fala mange be, «Isirayila Mange Alatala bara yi masenyi ti mange be, ⁵ n tan nan boxi, adamadie, nun daalise birin daaxi naxan na dunjia bende fupi fari. N e daaxi n senbe magaaxuxi nan na. N a birin fima mixi nan ma n wama naxan xon.»»

⁶ «Yakosi n bara yi boxi birin so Babilon mange Nebukadansari yi ra. A tan nan findixi n ma konyi ra. N bara wulai subee fan lu a sagoe. ⁷ Namane birin fama lude a tan nan ma yaamari bun ma. E man luma ne a xa di nun a xa mamadi fan ma yaamari bun ma, beenun a xa waxati xa kamali. Na temui namane senbemaee nun mange xungbee fama ne dusude a xun na.»

⁸ «Xa namane mange nde tondi Babilon mange Nebukadansari rabatude, n tan nan fama santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra na kanyi ma, han a xa namane jon Nebukadansari saabui ra. Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ Wo naxa wo tuli mati wo xa namiponmee, wo xa sematoe, wo xa duuree, nun wo xa mandurulae ra, naxee a falama wo be, «Wo mu luma Babilon mange sagoe.» ¹⁰ E na wule nan falafe wo be, alako wo xa makuya wo xa boxi ra, wo xa lu konyiya kui, han wo xa jon. ¹¹ Konon jama naxan na a yete magoro Babilon mange be, a a rabatu, n na jama xun nafaama ne a xa boxi ma, a xa wali menni, a sabati naa. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² N naxa yi masenyi ti Yudaya mange Sedekiya be, «Wo xa lu Babilon mange xa yaamari bun ma, wo xa wo magoro a tan nun a xa jama be alako wo xa kisi. ¹³ Munfe ra i nun i xa jama wama faxafe

santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra, alo Alatala a masenxi ki naxee pama birin be naxan mu tin a magorode Babilon mange be? ¹⁴ Wo naxa wo tuli mati namijonmee ra naxee a falama, <Wo mu luma Babilon mange xa yaamari bun ma.> E wule nan tun falafe. ¹⁵ Alatala xa masenyi nan ya: <N tan xa mu e xexxi. E wule nan tun falafe wo be n xili ra, alako n xa wo keru, n man xa wo xun nakana, wo tan nun namijonme naxee woyenfe wo be.>»

¹⁶ N bara yi masenyi ti serexedubee nun pama be, «Alatala naxa a masen, <Wo naxa wo tuli mati wo xa namijonmee ra naxee a falama wo be a Alatala xa banxi yirabasee fama ne ragbilende wo yire kelifa ra Babilon boxi ma. E na wule nan tun falafe. ¹⁷ Wo naxa wo tuli mati e ra, wo wo magoro Babilon mange be, alako wo xa kisi. Munfe ra wo wama yi taa xa kana? ¹⁸ Xa namijonmee nan e ra, xa e na Alatala xa masenyi nan tife, e xa Mange Alatala maxandi alako yirabase naxee luxi Alatala xa banxi kui, Yudaya mange xa banxi kui, nun Darisalamu kui, e naxa e xanin Babilon boxi ma. ¹⁹ Mange Alatala bara fe nde fala a xa banxi sanyie xa fe ra, na ye ragatade xungbe, nun na ye ragatade xunxurie, nun se gbete xa fe ra naxee na taa kui, ²⁰ Babilon mange Nebukadansari mu naxee xanin, a to nu Yehoyakimi xa di Yudaya mange Yehoyakini, Yudaya kuntigie, nun Darisalamukae xaninfe a xonyi. ²¹ Isirayila mange Alatala naxa masenyi ti yirabasee xa fe ra naxee nu luxi a xa banxi kui, Yudaya mange xa banxi kui, nun Darisalamu kui, ²² e birin xaninma ne Babilon boxi ma. E luma ne naa han a nate tongoma temui naxe, a man xa e ragbilende Darisalamu.>»

28

Annabi Xananiya xa masenyi

¹ Yudaya mange Sedekiya xa mangeya je naani, kike suuli nde ra, Asuru xa di Annabi Xananiya Gabayonka naxa woyen Alatala xa horomobanxi kui serexedubee nun pama ya xori. ² A naxe, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <N fama

ne Babilon mange xa yaamari kanade. ³ Beenun je firin xa kamali, n man fama ne Alatala xa horomolingira xunmase birin nagbilende be, Babilon mange Nebukadansari naxan tongo, a e xanin Babilon boxi ma. ⁴ Alatala xa masenyi nan ya, n man fama ne Yehoyakimi xa di, Yudaya mange Yehoyakini ragbilende, a nun mixi birin naxee nu xaninxi Babilon. N Babilon mange xa yaamari kanama ne.>»

⁵ Annabi Yereimi naxa Annabi Xananiya yaabi serexedubee nun pama ya xori Alatala xa horomobanxi kui. ⁶ Annabi Yereimi naxa a fala, «Amina, Alatala xa a raba na ki. Alatala xa i xa masenyi rakamali. A xa a xa horomobanxi xunmasee ragbilende be kelifa Babilon boxi ma, a nun Isirayila pama naxee na konyiya kui menni. ⁷ Konon xa a fala i be, a nun pama birin be, wo xa wo tuli mati n na. ⁸ Kabi temui xonnakuye beenun won ma waxati, namijonmee bara masenyi ti pamanee nun mangeyae xili ma, a falafe ra e xa gere soto, toore, nun fure jaaxi. ⁹ Konon xa a sa li namijonme nde masenyi ti bonesa xa fe ra, fo na masenyi xa kamali ne beenun mixie xa a kolon Alatala nan na namijonme xexxi.>»

¹⁰ Annabi Xananiya naxa karafae ba Annabi Yereimi kon ma, a naxa a igira. ¹¹ Na kui a naxa a fala pama be, «Alatala xa masenyi nan ya. Beenun je firin, n fama ne Babilon mange Nebukadansari xa yaamari bade pamanee birin ma.>» Annabi Yereimi naxa siga.

¹² Annabi Xananiya to ge Annabi Yereimi xa karafae igirade, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yereimi be, ¹³ «Siga, i sa a fala Xananiya be, <Alatala bara a masen i be, i bara karafae wuri daaxi igira, konon n fama karafae wure daaxi nan nagorode i kon ma.> ¹⁴ Isirayila Mange Alatala xa masenyi nan ya, <N fama karafae wure daaxi nan sade pamanee birin kon ma, alako e xa lu Babilon mange Nebukadansari xa yaamari bun ma. N man bara wulai sube birin sa a sagoe.>»

¹⁵ Annabi Yereimi naxa a fala Xananiya be, «I tuli mati Xananiya. Alatala xa mu i xexxi. I xaxilisa woyenyi naxan

falafe pama be, a findixi wule nan na. ¹⁶ Alatala naxa a masen, «N xa a fala i be, n i kerima ne yi boxi ma, i fa faxa toofare, barima i bara Alatala xa masenyi matandi.» ¹⁷ Annabi Xananiya naxa faxa na ne kui, kike solofere nde.

29

Annabi Yeremi xa bataaxe

¹ Bataaxe nan ya, Annabi Yeremi naxan nasanba kelife Darisalamu, sigafe Babilon. A a sebe forie, serexedubee, namijonmee, nun Isirayila pama birin nan ma, Nebukadansari nu bara naxee xanin Babilon kelife Darisalamu. ² Singe nu, mange Yehoyakini, a nga, mange batulae, Yudaya nun Darisalamu kuntigie, nun walike fanyie nu bara keli Darisalamu sigafe ra Babilon. ³ Annabi Yeremi naxa yi bataaxe taxu Safan xa di Elaasa ra, a nun Xilikiya xa di Gemaraya ra. Yudaya mange Sedekiya nu bara Xilikiya singe xee mange Nebukadansari xon Babilon boxi ma.

⁴ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, katarabi mixi ma naxee xaninxi konyiya kui Babilon boxi ma: ⁵ «Wo xa banxie ti, wo xa sabati naa. Wo xa laakoe sa, wo xa balo a bogi xun na. ⁶ Wo xa ginsee doxo, wo xa die soto. Wo xa ginsee fen wo xa die be, wo xa wo xa di ginsee fi xemee ma futi ra, alako nee fan xa die soto. Wo xa wuya naa, wo naxa xurun. ⁷ Wo xa xunnafanyi fen na taa be n wo xaninxi dennaxe. Wo man xa Alatala maxandi e be, barima wo xa heeri fatanxi e xa heeri nan na.»

⁸ Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, «Wo naxa tin wo xa namijonmee xa wo madaxu. Wo naxa wo tuli mati se matoe ra, wo naxa la wo yete xa xiye ra. ⁹ Wo xa namijonmee xa masenyi findixi wule nan na. E woyenma n xili nan na, konon tan xa mu e xeexi. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ Alatala tan naxan masenxi na nan ya, «Wo na ge ne tongo solofere rabade Babilon, n nan n ma laayidi rakamalima ne wo ragbilende ra be. ¹¹ N a kolon n fe naxan janigexi wo be, fe fanyi na a ra, toore mu na naxan kui. N a ragirima ne wo ma alako wo xa heeri soto yare.

Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Wo na n xili, n fama ne wo ragbilende. Wo na n maxandi, n fama ne wo xa duba suxude. ¹³ Wo na n fen, wo fama ne n tode, barima wo n fenma wo boje birin nan na. ¹⁴ N mu tinma n noxunde wo ma. N fama ne wo xa mixie raminide konyiya kui, n fa e ragbilende be kelife pamane birin ma, n e xanin dennaxe. Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁵ Wo a falama, «Ala bara namijonmee ndee ramini won ya ma Babilon boxi ma.» ¹⁶ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi mange be naxan doxoxi Dawuda xa kibanyi kui, a nun pama naxan sabatixi yi taa kui, wo ngaxakerenyi naxee mu xaninxi konyiya kui. ¹⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya: «N fama ne santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra e xili ma. N e luma ne alo xore kanaxi naxan mu noma donde. ¹⁸ N birama ne e foxo ra santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra. N e findima ne mixi dankaxie ra dunija birin ma. Mixie de ixarama ne e xa fe ra, e yo e ma. E yaagima ne si birin tagi n nee rayensenxi dennaxe. ¹⁹ Alatala xa masenyi nan ya. N na birin nabaxi ne barima e mu n ma masenyi suxuxi. N bara n ma konyi namijonmee xee e yire kabi fole, konon e mu e tuli matixi e xui ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁰ «Konon wo tan, n naxee xeexi Babilon, kelife Darisalamu, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ²¹ Isirayila Mange Alatala xa masenyi nan ya Kolaya xa di Akabu, a nun Maaseya xa di Sedekiya xa fe ra, naxee namijonmee masenyi wule daaxi falaxi wo be n xili ra. N e sama ne Babilon mange Nebukadansari sagoe, a e faxa wo ya xori. ²² Yudayakae naxee xaninxi konyiya kui Babilon boxi ma, e fama danke tide yi ki ne: «Alatala xa i xa fe raba alo a Sedekiya nun Akabu xa fe raba ki naxe.» Babilon mange naxa e gan te ra, ²³ barima e nu bara fe jaaxi raba Isirayila boxi ma. E nu yene raba e doxobooree xa ginsee ra, e man nu wule fala n xili ra, hali n mu yaamari naxan soxi e yi.» Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁴ I xa a masen Semaya Nexelamika

be, ²⁵ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <I bara bataaxe rasanba i xili ra Darisalamu nama birin ma, a nun serexedube Maaseya xa di Sefaniya, nun serexedube birin ma. Yi nan sebexi e kui: ²⁶ «Alatala bara i findi serexedube ra Yehoyada joxoe ra, alako i xa mixie mato Alatala xa banxi kui naxee wama e yete findife namijonme ra. A lanma na kanyie xa xiri wuri ma, xa na mu a ra yolonxonni xa sa e ma. ²⁷ Munfe ra i mu Annabi Yeremi Anatotika tan suxu, naxan bara a yete findi namijonme ra wo tagi, ²⁸ naxan bara bataaxe rasanba won ma Babilon a falafe ra won buma ne, a lanma won xa banxie ti, won xa sabati be, won xa laakoe sa, won xa e bogi don.»»

²⁹ Serexedube Sefaniya naxa na bataaxe xaran Annabi Yeremi ya xori. ³⁰ Alatala naxa yi masenyi so Annabi Yeremi yi ra: ³¹ «A masen Isirayilakae birin be naxee na konyiya kui Babilon boxi ma, <Alatala xa masenyi Semaya Nexelamika xa fe ra, na nan ya: Semaya to bara a yete findi namijonme ra, hali n tan xa mu a xexxi, a nu fa wo madaxu wule ra, ³² n tan Alatala bara nate tongo n xa Semaya Nexelamika nun a bonsoe jaxankata. N e birin bama ne yi nama ya ma. A mu fama n ma fe fanyi tode n naxan nabama yi nama be, barima a xa masenyi bara a niya mixie xa n matandi. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

30

Ala xa laayidi Isirayila be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan masenxi Annabi Yeremi be. ² Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: «N ma masenyi sebe kitaabui. ³ Alatala xa masenyi nan ya: N xa a fala wo be, loxo fama a lide n nan n ma nama raminima konyiya kui temui naxe. N Isirayila nun Yudaya ragbilenma ne boxi ma n dennaxe fixi e benbae ma. Na boxi man xa findi e gbe ra.»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya Isirayila nun Yudaya xa fe ra:

⁵ Alatala bara a masen, «Won bara sonxoe xoxoe me, a magaaxu, bopesa yo mu na.

⁶ Wo a kolon xeme mu di barima, konjo yi waxati xeme e furi suxuma e belexe ra
alo gine e furi suxuma ki naxe e di bari temui.

Munfe ra e yatagi masaraxi?

⁷ Gbaloe loxo na a ra naxan dangima a birin na.
A xoxo Yaxuba bonsoe be, konjo e kisima ne.»

⁸ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na waxati na li,
n fama ne Babilon xa noe bade wo fari.
N wo xa yolonxonni bolonma ne,
wo mu luma namane gbete sagoe sonon.

⁹ Wo fama ne wo Marigi Alatala batude,
a nun wo xa mange Dawuda n naxan nakelima.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya:

«N ma konyi Yaxuba, wo naxa gaaxu.
Isirayila, wo naxa seren.

N fama ne wo xoreyade,
n wo bonsoe ramini konyiya kui yire makuye,

Yaxuba fa sabati bopesa kui yi boxi ma.

Mixi yo mu i toroma sonon,

¹¹ barima won birin na a ra.

N wo tan nakisima ne,

konjo n si gbete tan jaxankata,

n wo rayensen ye dennaxe.

N wo jaxankatama ne tinxinyi kui,

alo a lan a xa raba ki naxe,

konjo n mu fama wo sontode.

¹² Alatala naxa a masen:

Wo xa gbaloe mu kanama, fo wo xa tooro.

¹³ Mixi mu na naxan wo malima,

naxan wo xa toore dandanma.

Seri mu na wo be.

¹⁴ Wo xanuntenyie bara neemu wo ma,

e mu wo fenma sonon,

barima n tan bara wo bonbo a jaxi ra,

n bara jaxankate xoxoe doxo wo ma,

wo xa yunubi wuyaxie nun wo xa kobija

xa fe ra.

¹⁵ Munfe ra wo na wafe na gbaloe xa fe

ra?

Munfe ra wo mu tinma na jaxankate ra?

N na birin nabaxi wo xa kobija nun wo

xa yunubi wuyaxie nan ma fe ra.

¹⁶ Na nan a ra, mixi naxee bara wo tooro,

e fan toore nan sotoma.

Wo yaxui birin sigama ne konyiya kui.

Mixi naxee bara wo harige ba wo yi,
e fan harige bama ne e yi ra.
Mixi naxee bara wo xa taae kana,
n a niyama ne e tan fan xa taae xa kana.»

¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne wo rakelide, n fa wo raya-
lande.

E bara wo xili Siyon rabepinxi,
¹⁸ kɔnɔ Alatala bara a masen,
n Yaxuba harige ragbilenma ne a bɔnsɔe
ma,

n e xa lingirae rakelima ne,
n e xa taae tima ne taa fori kanaxi fari,
n e xa mange banxi yailan a yire fori.

¹⁹ E fama ne n matɔxɔde e xui itexi sɛɛwe
kui.

N e rawuyama ne, e mu xurunma.
N e binyama ne, alako e naxa lu yaagi kui
sɔnɔn.

²⁰ Yaxuba xa die man luma ne alo a singe,
a bɔnsɔe senbe sɔto n ya xɔri.

N e yaxuie gerema ne.

²¹ Mange minima ne Yaxuba bɔnsɔe,
e xa mange fama findide e xa mixi nde
nan na.

N tan na a ramini, a xa a makɔre n na,
xa na mu a ra mixi yo mu noma na rabade
a yete ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

²² «Wo findima ne n ma jama ra,
n fan findi wo Marigi Ala ra.

²³ Alatala xa xɔne nan ya,
a bɔne tema ne alo foye belebele,
a fa mixi jaaxi xun nakana.

²⁴ Alatala xa xɔne mu bama
han a ge wali birin nabade a wama naxan
xɔn.

Wo fama ne na birin fahaamude a
waxati.»

31

*Isirayila xa kisi
Alatala xa masenyi*

¹ Alatala xa masenyi nan ya,
«Waxati nde fama, n findima ne Isirayila
bɔnsɔe birin Marigi Ala ra.
E tan fan findima ne n ma jama ra.»

² Alatala bara a masen,
«Alatala bara hinne Isirayila ra

a naxan natangaxi santidegema ra gbeng-
beren yire.

Isirayila fama ne malabui sɔtoɔde.»

³ Alatala bara a masen n be kelife yire
makuye,

«N i xanuma ne abadan.
N ma hinne mu jɔnma i be.

⁴ Isirayila, n i rakelima ne, n i yailan.
I man beeti bama ne sɛɛwe kui maxasee
xui nun fare ra.

⁵ I man sansi sima ne Samari geyae fari.
Bɔxi rawalimae sansi sima ne,
e man a bogi ba.

⁶ Lɔxɔe fama a lide,
kantamae xili tima ne Efirami geya fari,
«Wo keli, won xa te Siyon geya fari
won Marigi Ala na dennaxe.»

⁷ Alatala bara a masen,
«Wo xa sɛɛwa Yaxuba xa fe ra,
wo xa si birin xun ti Ala matɔxɔe ra.
Wo wo xui ramini, wo xa Alatala tantu,
naxan bara Isirayila rakisi, a xa jama
naxan luxi.

⁸ N e ragbilenma ne kelife kɔɔla ma,
kelife dunja yire birin.

Dɔnxuie nun mabolonyie na e tagi.
Furi ginɛe nun ginɛ naxee na di barife na
e ya ma.

Nama gbege gbilenma ne be.

⁹ E fama ne wa ra, e Ala maxandi.
N e ragbilenma ne ye yire kira fanyi xɔn
ma.

E mu birama barima n tan nan findixi
Isirayila baba ra,
Efirami bɔnsɔe n ma di singe na a ra.

¹⁰ Si birin, wo xa wo tuli mati Alatala xa
masenyi ra,
wo sa a masen dunja birin be.

Wo xa a fala,
«Naxan Isirayila rayensenxi,
a fama ne e malande, a fa e kanta
alo xuruse demadonyi a xa gɔɔre makan-
tama ki naxe.»

¹¹ Wo xa na fala, barima Alatala fama
Yaxuba xɔreyade,
a e xun sara mixi ma naxan senbe gbo e
be.

¹² E gbilenma ne, e xunnakeli sɔto Siyon
fari.

E barake sɔtoma ne Alatala belexe,

alo mengi, weni neene, ture, yexee, nun ningee.

E luma ne alo laakoe yire ye na dennaxe, e mu tooroma sonon.

¹³ Gine dimedie luma ne fare boron na, segetalae nun xemoxie fan xulunyi raba. E xa sunnunyi findima ne jalexinyi ra. N e madunduma ne e xa toore kui, e xa seewa.

¹⁴ N sube turaxi fima ne serexedubee ma, n ma nama fa luga n harige ra.»

¹⁵ Alatala bara a masen, «Wa xui minima ne Rama sunnunyi na dennaxe.

Raxele wama ne a xa die xa fe ra, a mu noma dundude barima a xa die mu na.»

¹⁶ Alatala bara a masen, «I sabari, i naxa wa sonon. N i xa wali sare ragbilenma ne i ma, i xa die man gbilenma ne kelife e yaxuie yire.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁷ «Yigi na i be yare, i xa die gbilenma ne e xonyi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ «N bara Efirami wa xui me a a falama, <I bara n paxankata, i bara n tooro, alo ninge naxan mu xuruxi.

Yakosi, n mali n xa gbilen, barima i tan nan n Marigi Alatala ra.

¹⁹ Singe n nu bara gbilen i foxo ra, kono na dangi xanbi, n bara tuubi. N to n pere ki mato fa, n bara xono n yete ma.

N bara yaagi, n xaxili bara ifu, barima kabi n dimedi temui n pere ki mu fan.»

²⁰ Efirami n ma di, fisamante xa mu a ra, n naxan xanuxi?

N mu noma dundude a xa fe ma, a xa fe luma ne n boje kui, n kinikinima ne a ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²¹ «Isirayila seniye nxi, i xa tonxuma ti kira xon ma, i xa sebeli ti kira de ra naxan i ragbilenma i xa taee kui.

Isirayila, i xa gbilen i xonyi.

²² N ma di xurutare, i n matandima han mun temui?

Alatala wama fe neene raminife dunjama, ma,

fe neene, gine nan fa xeme tan fenma.»

²³ Isirayila Mangede Alatala bara a masen, «N na Yudayakae ragbilen e xonyi kelife konyiya kui,

mixi fama ne a falade Yudaya xa fe ra, <Marigi xa hinne i ra yire tinxinxi, geya seniye nxi fari.>

²⁴ Yudayakae fama ne sabbatide e xa boxi ma e xa taee kui, e xa walikee nun e xa xuruse makantamae.

²⁵ N fama ne mixi taganxie malide, n toore ba e ma.»

Annabi Yeremi xa masenyi

²⁶ Na temui n naxa xunu. N nu bara xi a fanyi ra.

Alatala xa masenyi

²⁷ Alatala xa masenyi nan ya:

«Loxoe fama fade n a niyama ne Isirayila nun Yudaya bonsoe xa wuya, e xa xurusee xa gbo.

²⁸ Temui dangixi n bara bira e foxo ra alako n xa e rajon, n xa e tooro, n xa e xun nakana,

n xa e keru, n xa e paxankata.

Kono yakosi n birama ne e foxo ra alako n xa e ti, n xa e xun nafan.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁹ «Na temui yi taali mu falama sonon, <Babae na bogi se yoxoe don, e xa die de barabarama ne.>

³⁰ Kankan faxama ne a yete kan ma yunubi xa fe ra.

Mixi yo naxan na bogi se yoxoe don, na kanyi nan de barabarama.»

³¹ Alatala xa masenyi nan ya:

«Waxati fama a lide, n saate neene tongoma ne Isirayila nun Yudaya bonsoe be.

³² A mu luma alo saate naxan nu tongoxi e babae be,

n to e suxu, n e ramini Misira boxi ra.

E naxa na saate kana hali n to findixi e Marigi ra.

³³ Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila bonsoe be:

Na waxati na dangi,

n na n ma seriye luma ne e boje ma, n a sebe e sondonyi ma.

N findima ne e Marigi Ala ra,
e fan findi n gbe nama ra.

³⁴ Na waxati, mixi mu a boore xaranma
sonon,
mixi mu a falama a ngaxakerenyie be,
<Wo xa Alatala fen,>
barima a birin n kolonma ne,
kelife dimedi ma a sa dɔxo fori ra.
N e xa yunubie xafarima ne,
n mu ratuma e xa wali kobi ma sonon.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁵ Alatala bara a masen,
«Mange Alatala nan a niyama soge xa
yanba yanyi ra,
kike nun tunbuie xa yanba koe ra.
A moronyi rakelima, a moronyi ra-
maxama.»

³⁶ Alatala xa masenyi nan ya,
«Xa a sa li na mooli mu rabama sonon,
na waxati, Isirayila bonsoe fan mu find-
ima si ra n ya ra.»

³⁷ Alatala bara a masen,
«Xa a sa li koore noma maniyade,
xa a sa li boxi dɔxo ki noma kolonde,
na waxati n bara mee Isirayila bonsoe ra
e xa wali kobi xa fe ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁸ Alatala xa masenyi nan ya:
«Waxati fama fade yi taa man tima ne
Alatala be,
kelife Xananeli xa yire itexi ma han taa
sode de tuxui yire.»

³⁹ Luuti man italama ne a tinxixi ra han
Garebe geya fari,
han Gowa mabiri ra.

⁴⁰ Gulunba, binbi nun te xube wolema
dennaxe,
a nun xe naxee baxi Sediron gulunba ra,
han taa sode de naxan xili falama Soe
naade,
naxan na tete tuxui fuge ra,
na yire birin findima ne Alatala gbe ra.
A mu kanama sonon.»

32

Annabi Yeremi xe sarafe

¹ Alatala naxa masenyi ti Annabi
Yeremi be Yudaya mange Sedekiya xa
mangeya ne fu. Nebukadansari xa
mangeya nu bara ne fu nun solomasaxan
li. ² Babilon mange xa soorie nu bara

Darisalamu suxu. Annabi Yeremi nu
saxi geeli kui Yudaya mange Sedekiya
xonyi ³ a xa namiponme masenyi xa fe
ra. Sedekiya nu bara a maxorin, «Munfe
ra i a masenma a Alatala yi taa luma
ne Babilon mange sago? ⁴ I man a
fala a Alatala naxe, n tan Yudaya mange
Sedekiya mu fama fotigolide Kalidikae yi,
n fama lude Babilon mange nan sagoe,
n xa n dentege a ya xori. ⁵ Munfe ra i
a falama a Alatala a masenxi, <Babilon
mange Sedekiya xaninma ne Babilon boxi
ma. A luma ne naa han n fa temui. Xa wo
so Kalidikae gerefe, na mu findima wo be
xunnakeli ra.»

⁶ Annabi Yeremi naxa a fala, «Alatala
xa masenyi nan ya: ⁷ I soxo Salumu xa di
Xanamelii fama ne i yire, a fa a fala i be,
<N ma xe sara naxan na Anatoti, barima
i tan nan noma a xun sarade ke seriye ki
ma.»

⁸ N soxo xa di Xanamelii naxa fa n yire
alo Alatala a masenxi n be ki naxe. A naxa
n li geeli tete kui, a a fala n be, «N ma xe
sara naxan na Anatoti, Bunyamin bonsoe
xa boxi, barima i tan noma a xun sarade
ke seriye ki ma. A xun sara.» N naxa a
kolon Alatala xa masenyi kamalixi nan nu
a ra. ⁹ N naxa n soxo xa di Xanamelii xa xe
sara, naxan nu na Anatoti. N naxa gbeti
kilo firin maniya a be. ¹⁰ N naxa keedi
sebe, n nan n ma tonxuma dɔxo a ma, n fa
gbeti maniya sikeeli ra seede ya xori. ¹¹ N
naxa na keedi matonxumaxi tongo, seriye
sebexi naxan kui, a nun keedi gbete naxan
maniyaxi na singe ra. ¹² N naxa na keedi
so Baruki yi ra, Neriya xa di, Maxaseya
xa mamadi. N bara na raba n soxo xa
di Xanamelii nun seede ya xori, naxee nu
bara e belexe foxi sa keedi ma naxan xe
sarafe, na xa fe sebexi keedi naxan ma.
Yuwifi naxee nu na geeli tete kui, e birin
na toxi.

¹³ N naxa a fala Baruki be, ¹⁴ «Isirayila
Marigi Mange Alatala xa masenyi nan ya:
Yi keedi firin tongo, xe sara fe sebexi
naxee kui, tonxuma dɔxoxi naxan ma, a
nun boore tonxumatare, i xa e sa feje
di kui alako e naxa kana, e xa bu.»
¹⁵ Isirayila Marigi Alatala naxa a masen,
«Waxati fama fade, banxie, xee, nun weni
sansie man matima ne yi boxi ma.»

16 N to na xe sara keedi so Neriya xa di Baruki yi ra, n naxa Alatala maxandi yi ki,

17 «N Marigi Alatala, naxan bara kooze nun boxi daa i xa senbe magaaxui ra, i tan noma fe birin na.

18 I hinnema mixie ra han e bonsoe wulu nde, kono i man noma die jaxankatade e babae xa yunubie ma.

I tan nan Ala kalanke ra naxan senbe gbo, naxan xili Mange Alatala.

19 I xa lonni gbo, i fe rabama senbe ra. I yae tixi ibunadama die ra kira birin xon, alako i xa e birin sare fi e xa wali ra.

20 I bara laamatunye ramini, i bara kaabanakoe raba Misira boxi ma han to.

I man bara na raba Isirayila nun dunija birin ma, han i bara xili xungbe soto yi waxati.

21 I bara i xa pama Isirayila ramini Misira laamatunye nun kaabanakoe ra. I senbe magaaxuxi bara e birin naseren.

22 I bara yi boxi fi e ma, i i kalixi naxan na e benbae be, xijne nun kumi gboxi dennaxe.

23 E to fa, e bara boxi soto, kono e mu i xui rabatuxi, e mu biraxi i xa seriye foxo ra, e mu i xa yaamarie suxuxi.

Na nan a niyaxi i bara e lu yi gbaloe kui.

24 Kalidikae bara bende malan alako e xa te tete fari.

Yi taa fama ne lude e sagoe.

A fama ne kanade santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra.

I naxan masenxi a bara kamali i ya xori.

25 Hali na birin to rabaxi, i tan Marigi Alatala naxa a masen n be, n xa xe sara gbeti ra seede ya xori.

N na birin nabaxi Kalidikae gere temui ne.»

26 Alatala man naxa yi masenyi fi Annabi Yereimi ma:

27 «N tan nan daalise birin Marigi Alatala ra.

Fe nde na na n mu noma naxan na?

28 Na nan a ra Alatala yi masenyi tima: N fama ne yi taa sode Kalidikae yi ra.

Babilon mange Nebukadansari fama ne a suxude.

29 Kalidikae naxee soma yi taa kui, e fama ne a birin gande te ra.

Wo surayi ganxi serexe ra Bali kuye be dennaxe, e na kanama ne.

Wo minse serexe baxi ala gbete be dennaxe,

e na fan kanama ne.

Wo xa kuye batui bara n naxono.

30 Kabi Isirayilakae nun Yudayakae dimedi temui,

e bara fe raba naxan mu rafan n ma.

E bara n naxono e xa wali kobi ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

31 «Kabi e naxa yi taa ti han to, e fe rabama naxan n naxonoma.

Na nan na ki n bara n kobe raso e ra,

32 Isirayilakae, Yudayakae, Darisalamukae,

e xa mangee, e xa kuntigie,

e xa serexedubee, nun e xa namijonmee, e birin xa kewali kobie xa fe ra.

33 E bara e kobe raso n na.

N nu bara e matinkan temui birin, kono e mu n ma seriye suxu.

34 E bara kuyee doxo n ma banxi kui, n xili falama dennaxe.

E bara n ma banxi manoxo na fe molli ra.

35 E bara salidee ti Bali kuyee be Ben Hinoma gulunba kui.

Menni e bara e xa die ba serexe ra Moloko be.

N mu naxan fala e be,

naxan mu noma findide n ma mapoxunyi ra,

e bara na fe xonxi molli birin naba, a fa findi yunubi ra Yudaya be.»

36 «Wo a falama a yi taa fama lude Babilon mange nan sagoe,

santidegema, kaame, nun fure jaaxi saabui ra.

Kono Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya:

37 «N fama ne Isirayilakae raminide pamanee ma,

n e rayensenxi dennaxe n ma xone xungbe kui.

N boje nu bara te e ma,

kono n man fama ne e rasode yi taa kui bojesa ra.

38 E man findima ne n ma pama ra,
n man findi e Marigi Ala ra.
39 N fama ne e lude xaxili keren nun kira
keren xɔn,
alako e xa gaaxu n ya ra,
e tan nun e bɔnsɔe xa lu hɛeri kui abadan.
40 N fama ne saatɛ tongode e be naxan mu
kanama abadan.
N mu gbilenma e fɔxɔ ra.
N fe fanyi rabama ne e be.
N nan n ma yaragaaxui luma ne e bɔɛ
ma,
alako e naxa e makuya n na.
41 N sɛɛwama ne fe fanyi rabafe ra e be.
N e rasabatima ne yi bɔxi kui
n bɔɛ nun n nii birin na.»

42 Alatala xa masenyi nan ya:
«N yi fe fanyi birin nabama ne e be,
alɔ n paxankatɛ rabaxi e ra ki naxɛ.
Na sese mu kanama.
43 Mixi man fama ne xe sarade yi bɔxi ma,
wo a falama naxan na,
be bara findi gbaloe yire ra adama nun
sube be.
Birin bara lu Kalidikae sago.»

44 Kɔnɔ Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo man fama ne xe sarade gbeti ra yi
bɔxi ma.
Xe sara keɛdi man yailanma,
tonxuma dɔxɔ e ma seede ya xɔri
Bunjamin bɔnsɔe xa bɔxi ma,
Darisalamu rabilinyi, Yudaya xa taae kui,
geya taae kui, Sefela bɔxi kui, nun Negewi
gbengberen yire.
N e xa mixi ragbilenma ne kelife konyiya
kui.»

33

Darisalamu xa kisi

1 Alatala man naxa masenyi nde ti
Annabi Yereimi be geeli tete kui:
2 «Alatala xa masenyi nan ya,
naxan fe birin nabama,
naxan fe birin nagirima,
naxan xili Alatala.
3 N maxandi alako n xa i yaabi.
N fe xungbee masenma ne i be,
fe nɔxunxie i mu naxee kolon.
4 Isirayila Marigi Alatala bara a masen yi
taa banxie xa fe ra,

a nun Yudaya mange xa banxie xa fe ra,
e birin fama ne birade alako mixie xa e
yɛtɛ ratanga yaxuie ma,
naxee tema taa tete fari santidegema ra.
5 Gere na mini Kalidikae xɔnyi,
na banxie fama ne rafede binbie ra,
Alatala naxee faxama a xa xɔne kui.
N na n ya nɔxunma ne yi taa ma e xa wali
kobi xa fe ra.
6 Kɔnɔ n fama ne yalanyi fide a ma,
alako e xa lu bɔɛsa nun hɛeri kui.
7 N Yudayakae nun Isirayilakae raminima
ne konyiya kui,
e man xa sabati be alɔ singe.
8 N e rasenyenma ne e xa kewali kobi
birin ma,
e naxan nabaxi n na.
N e xa yunubie xafarima ne,
e naxan nabaxi n na e xa matandi kui.
9 N sɛɛwama ne yi taa xa fe ra.
Si birin fama ne n matɔxode,
e n binya hɛeri xa fe ra,
n fama naxan nabade Isirayilakae be.
Dunija na a to n naxan nabama bekae be,
e de ixarama ne, e kaaba.»

10 Alatala xa masenyi nan ya:
«Wo a falama a be bara findi gbaloe yire
ra,
adamadi mu na, sube mu na.
Kɔnɔ mixi xui man fama ne ramede
Yudaya taae kui,
a nun Darisalamu xa kirae xɔn ma.
11 Nelexin sigi sama ne,
gine dɔxɔe xulunyi raba,
tantui fan rasiga Mange Alatala ma,
barima Alatala fan, a xa hinne mu
kanama abadan.
Mixi beɛti bama ne naxee tantui serexɛ
xaninma Alatala xa hɔrɔmɔbanxi
kui.
N Isirayilakae raminima ne konyiya kui,
e xa sabati be alɔ singe.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

12 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
«Yakɔsi adamadi nun sube yo mu na yi
taa kanaxi kui,
kɔnɔ n man fama ne a niyade gɔɔre xa
wuya be,
xuruse makantamae xa lu e fe ma.
13 Taa naxee na geyae fari,

naxee na Sefela bɔxi ma nun Negewi
gbengberenyi ma,
naxee na Bunyamin bɔnsɔɛ xa bɔxi ma
nun Darisalamu rabilinyi,
naxee na Yudaya bɔxi ma,
xurusee man xa lu e birin yi ra e kanta-
mae fe ma.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

14 Alatala xa masenyi nan ya:
«Waxati fama ne a lide n ma masenyi
fanyi kamalima temui naxe,
n naxan tongo Isirayila nun Yudaya
bɔnsɔɛ be.
15 Na loxoɛ n Dawuda xa di nde raminima
ne,
naxan tinxinyi nun seriye wali rabama yi
bɔxi kui.
16 Na loxoɛ Yudaya kisima ne,
Darisalamu fa lu boɓesa kui.
Na di xili falama ne:
Alatala nan won ma tinxinyi ra.»

17 Alatala bara a masen,
«Dawuda xa di nde luma ne Isirayila xa
kibanyi kui temui birin.

18 N ya mu bama Lewika serexedubee ra,
alako e xa serexe gan daaxie ba,
e xa surayi gan serexe ra,
e xa serexe nde fan ba loxo yo loxo.»

19 Alatala bara yi masenyi ti Annabi
Yeremi be:

20 «Alatala bara a masen,
loxo yo loxo n yanyi nun koɛ raminima.
Xa a sa li nu, na yanyi nun koɛ raminife
kanama,

21 na temui n ma saate n naxan tongo n
ma konyi Dawuda be,
na fan kanama ne,
a lima Dawuda xa di nde mu luma a xa
kibanyi kui,
Lewika serexedubee fan mu luma n ma
wali raba ra.

22 N a ragirima ne n ma konyi Dawuda xa
die nun Lewika serexedubee ma,
e wuya alo tunbui naxee na koore ma,
alo meyeniyi naxan na baa de ra.»

23 Alatala bara yi masenyi ti Annabi
Yeremi be:

24 «I mu a mexi mixie naxan falama?

E naxe a Alatala bara a xa pama sugandixi
firinyi rabepin.

E bara yo n ma pama ma na woyenyi ra,
e mapoxunxi ne a n ma pama mu findixi
si ra sonon.»

25 Alatala bara a masen,
«Alo n saate tongoxi yanyi nun koɛ
raminife ra ki naxe,
alo n saate tongoxi koore nun bɔxi
raperefe ra ki naxe,

26 n man saate tongoxi na ki ne meenife
ra Yaxuba bɔnsɔɛ ma.

Na mu kanama feo.

N ma konyi Dawuda xa di nde luma
ne Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba
bɔnsɔɛ xun na abadan.

N e raminima ne konyiya kui,
n kinikinima ne e ma.»

34

Darisalamukae xa kewali

1 Babilon mange Nebukadansari, a xa
soorie nun pamane birin naxee nu na a xa
yaamari bun ma, e to gere so Darisalamu
nun a rabilinyi, Alatala naxa yi masenyi
ti Annabi Yeremi be, 2 «Isirayila Marigi
Alatala bara a masen i be i xa siga
Sedekiya yire. I xa a fala a be, <Yudaya
mange Alatala xa masenyi nan ya: N yi
taa sama ne Babilon mange sagoe, a fa
a gan te ra. 3 I tan mu i bama a yi ra.
Mixi i suxuma ne a paaxi ra, e i ti Babilon
mange ya i, wo fa de masara. Na dangi
xanbi a i xaninma ne Babilon bɔxi ma.
4 Kono Yudaya mange Sedekiya, i tuli mati
Alatala xa masenyi ra. Alatala bara a
masen i mu faxama santidegema ra. 5 I
faxama boɓesa nan kui. I ragatama ne alo
i benbae mangee naxee singe faxes. Surayi
ganma ne i be, e i nonfe binya. N ma
masenyi nan na ki.»

6 Annabi Yeremi yi masenyi nan ti
Yudaya mange Sedekiya be Darisalamu.

7 Babilon soori gali nu na Darisalamu
gerefe, nun Yudaya taa gbeteɛ, alo Lakisi
nun Aseka naxee nu findixi taa senbemaɛ
ra Yudaya bɔxi ma.

8 Mange Sedekiya to saate tongo
Darisalamukae be e xa xoreya fi e xa
konyie ma, Alatala naxa yi masenyi ti

Annabi Yeremi be. ⁹ Sedekiya nu bara e yamari e xa e xa konyie Eburu xoreya, alako Eburu yo naxa lu konyiya kui. ¹⁰ Kuntigi nun pama birin naxee nu baralan na ma, e naxa yaamari rabatu, e naxa e xa konyie xoreya. ¹¹ Kono a donxoe ra, e naxa gbilen na nate ma, e man naxa e xa konyie rasuxu, e nu bara naxee xoreya.

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, <N naxa saate tongo wo babae be n e ramini konyiya kui temui naxe Misira boxi ma. N nu bara a masen e be, ¹⁴ je solofere yo je solofere wo xa wo ngaxakerenyi Eburu xoreya naxan nu bara a yete findi konyi ra wo be. A noma walide i be je senni bun ma, kono a solofere nde wo xa a ragbilen a xonyi. Kono wo babae mu n xui suxu, e mu e tuli mati n na. ¹⁵ To wo tan bara n ma yaamari rabatu a seriye ki ma, wo bara wo xa konyie xoreya. Na kui wo bara saate tongo n be n ma banxi kui n xili matoxoma dennaxe. ¹⁶ Kono wo man bara gbilen na nate foxo ra, wo fa wo xa konyie makankan alako e man xa lu wo xa yaamari bun ma. Na kui wo bara yo n xili ma.»»

¹⁷ Na nan a ra Alatala bara a masen wo be, «Wo mu n xui rabatu xoreya fife ra wo xa konyie ma. Alatala xa masenyi nan ya: N fan bara nate tongo wo xa lu santidegema, fure jaaxi, nun kaame sago alako si birin naxee na dunipa xa wo xa jaxankate to. ¹⁸ Mixi naxee bara n ma saate kana, e mu a rabaxi a seriye ki ma, n e luma ne alo na ninge e naxan ixaba a tagi, e fa dangi a xuntunyi firinyi tagi. ¹⁹ Yudaya kuntigie, Darisalamu kuntigie, mange xa mixie, serexedubee, nun pama birin naxee bara dangi ninge xuntunye tagi saate xirife ra, ²⁰ n e sama ne e yaxuie sago naxee wama e faxafe, e binbie fa findi xonie nun subee xa donse ra. ²¹ N Yudaya mange Sedekiya nun a xa kuntigie sama ne e yaxuie sago, naxee wama e faxafe. N e luma ne Babilon mange xa soorie yi ra, naxee pan bara keli wo xun ma. ²² Alatala xa masenyi nan ya: N yaamari fima ne alako e man xa fa yi taa xili ma, e xa a gere, e a suxu, e a gan

te ra. N Yudaya xa taae findima ne gbaloe yire ra, mixi yo mu lu naa.»

35

Rekabu bomsae

¹ Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be Yosiya xa di Yehoyakimi, Yudaya mange xa waxati. ² «I xa siga Rekabu bomsae xilide, e xa fa Alatala xa horomobanxi. E na menni li, i xa e raso konkoe nde kui, i xa weni so e yi ra.»

³ N naxa siga Yeremi xa di Yaasaniya tongode, Xabasiniya xa mamadi, a nun a xunya xememaee nun a xa di xememaee. Nee findixi Rekabu bomsae nan na. ⁴ N naxa e xanin Alatala xa banxi, Yigidaliya xa di Hanan xa konkoe kui. Hanan findixi Ala xa konyi nan na. A xa konkoe nu na kuntigie xa konkoe nan seeti ma. Na konkoe nu doxoxi Salamu xa di Maaseya xa konkoe nan fari, naxan findixi naade kantama ra. ⁵ N naxa weni so Rekabu bomsae xa mixie yi ra, n fa a fala e be e xa a min.

⁶ Kono e naxa n yaabi, «Muxu tan mu weni minma, barima muxu baba Yonadabo, muxu benba Rekabu xa di, a bara muxu yamari, <Wo naxa weni min, wo tan nun wo xa die. ⁷ Wo naxa banxi ti, wo naxa sansi si, wo naxa weni bili si. Na sese naxa lu wo yi ra. A lanma wo xa lu kiri banxie nan kui wo xa dunijeigiri birin kui, alako wo xa bu yi boxi ma wo faxi dennaxe.» ⁸ Muxu bara bira Rekabu xa di Yonadabo xui birin foxo ra, naxan findixi muxu baba ra. Muxu tan mu weni minma muxu xa dunijeigiri kui, muxu nun muxu xa ginnee nun muxu xa die. ⁹ Banxi yo, weni bili yo, xe yo, daaxae yo, na sese mu na muxu yi ra. ¹⁰ Muxu tan luma kiri banxie nan bun ma, alo muxu baba Yonadabo muxu yamarixi ki naxe. ¹¹ Babilon mange Nebukadansari to gere so Isirayila, muxu naxa a fala, <Won xee Darisalamu, won xa won makuya Kalidikae nun Siriyakae xa soorie ra.» Na nan a ra muxu naxa fa sabati Darisalamu.»

¹² Na temui Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ¹³ «Isirayila Marigi Alatala naxa a masen, siga, a fala Yudayakae nun Darisalamukae be, <Wo mu

fahaamui soto yi masenyi kui? Wo mu n ma seriye rabatuma? Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁴ Rekabu xa di Yonadabo to a xa die yamari e naxa weni min, e mu a minxi han to, e bara e baba xa yaamari rabatu. N tan bara woyen wo be sanya wuyaxi, kono wo mu n xui suxu. ¹⁵ N bara n ma konyi namijonmese xee wo yire sanya wuyaxi a falafe ra wo be, wo xa gbilen wo xa kira jaaxi foxo ra, wo xa tuubi, wo naxa ala gbete batu, alako wo xa no lude yi boxi kui n naxan fixi wo ma nun wo babae ma. Kono wo mu wo tuli matixi n na, wo mu n xui rabatuxi. ¹⁶ Rekabu xa di Yonadabo xa die biraxi e baba xa seriye nan foxo ra, kono yi jama bara n tan matandi. ¹⁷ Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n fama ne gbaloe ra Yudaya nun Darisalamuka birin ma alo n a masenxi ki naxe, barima n nu bara woyen, kono e mu n xui suxu, n nu bara e xili, kono e mu n ma xili ratin.»

¹⁸ Annabi Yereimi naxa a masen Rekabu bonsoe be, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo to wo baba Yonadabo xa yaamari suxu, wo to bira a xa seriye birin foxo ra, ¹⁹ Rekabu xa di Yonadabo xa die mu ganma a ra abadan. Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.»

36

Mange Yehoyakimi xa kitaabui ganyi

¹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je naani nde Yudaya boxi ma, Alatala naxa a masen Annabi Yereimi be, ² «N naxan fala Isirayila nun Yudaya xa fe ra kabi Yosiya xa waxati han to, i xa na birin sebe keedi makuntanxi kui. ³ Temunde Yudayakae fama ne gaaxude n ma masenyi ya ra, a nun n ma fe jaaxi n naxan nabama e ra, han e gbilenma e xa kira kobi foxo ra temui naxe. Na nan noma a niyade n xa dije e xa yunubi ma.»

⁴ Annabi Yereimi naxa Neriya xa di Baruki xili, alako Alatala naxan masen Annabi Yereimi be, Baruki xa na birin sebe keedi makuntanxi ma. ⁵ E to ge na wali ra, Annabi Yereimi naxa yi yaamari fi Baruki ma, «E bara n makankan be, n mu noma sigade Alatala xa banxi kui. ⁶ I tan xa

sigade Alatala xa banxi kui sunyi loxoe, i xa yi sebeli birin xaran jama be, a nun Yudayakae naxee kelixi taa gbete, alako e xa Alatala xa masenyi kolon, n naxan fala i be, i naxan sebe keedi makuntanxi kui. ⁷ Alatala bara xono e ma a jaaxi ra, kono temunde xa e gbilen e xa kira kobi foxo ra, Alatala noma ne e xa maxandi suxude.» ⁸ Neriya xa di Baruki naxa Alatala xa masenyi xaran Alatala xa banxi kui, alo Annabi Yereimi a yamarixi ki naxe.

⁹ Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je suuli, kike solomanaani nde Yudaya boxi ma, a naxa Darisalamukae nun Yudayakae maxili e xa sunyi raba Alatala be Darisalamu. ¹⁰ Na loxoe Baruki naxa Annabi Yereimi xa woyenyi birin xaran Alatala xa banxi kui jama ya xori. A nu na mange xa sebeliti Gemaraya xa konkoe nan kui, Alatala xa banxi koore ra, sode neene de ra. Safan xa di Gemaraya nan nu a ra. ¹¹ Gemaraya xa di Mike to Alatala xa masenyi me naxan seboxi kitaabui kui, ¹² a naxa goro, a siga mange xa sebeliti xa konkoe mange xa banxi kui, kuntigi birin nu e malanma dennaxe. Mange xa sebeliti Elisama, Semaya xa di Delaya, Akibori xa di Elinatan, Safan xa di Gemaraya, Xananiya xa di Sedekiya, a nun kuntigi gbete nu na na. ¹³ Mike naxa Baruki xa masenyi birin tagi raba e be, a naxan xaranxi kitaabui kui jama ya xori.

¹⁴ Na temui kuntigie naxa Netaniya xa di Yehudi xee, Selemiya xa mamadi, Kuusi bonsoe, a xa sa a fala Baruki be, «Kitaabui tongo i naxan xaranxi jama birin tagi, i fa a ra.» Neriya xa di Baruki naxa kitaabui tongo, a naxa siga e yire. ¹⁵ E naxa a fala a be, «Doxo, i xa yi sebeli xaran muxu be.» Baruki naxa a xaran. ¹⁶ E to ge na masenyi ramede, e naxa kontofili, e fa a fala Baruki be, «Muxu xa yi birin tagi raba mange be.» ¹⁷ E naxa Baruki maxarin, «A tagi raba muxu be i yi seboxi ki naxe? Yereimi nan na falaxi i be?» ¹⁸ Baruki naxa e yaabi, «Annabi Yereimi nan yi woyenyi birin fala n be a xui itexi ra. N naxa a sebe kitaabui kui dube ra.» ¹⁹ Kuntigie naxa a fala Baruki be, «Wo nun Yereimi, wo sa wo noxun. Mixi yo naxa a

kolon wo na dennaxe.»

²⁰ Kuntigie naxa siga mange yire a xa tete kui, e fa Yeremi xa masenyi birin tagi raba a be. E nu bara kitaabui lu mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui.

²¹ Mange naxa Yehudi xee a xa sa fa kitaabui ra. Yehudi naxa a tongo mange xa sebeliti Elisama xa konkoe kui, a fa a xaran mange nun a xa kuntigie be. ²² Na waxati mange nu na a xa neme banxi kui, a magoroxi kolopoti fe ma te ra a kui. Na temui kike solomanaani nde nan nu a ra. ²³ Yehudi to ge yire ndee xarande, mange naxa menni xaba a xa sebeliti xa fine ra, a a wole te i. A lu na nan naba ra han kitaabui birin naxa ge gande. ²⁴ Na kui mange nun a xa mixi naxee na masenyi me, e mu gaaxu, e mu e xa donmae iboo sunnunyi kui. ²⁵ Kono Elinatan, Delaya, nun Gemaraya nu bara mange mayandi alako a naxa na kitaabui gan, kono a mu e xui rame. ²⁶ Mange naxa a fala a xa di Yerameeli be, a nun Asiriyeli xa di Seraya nun Abedeeli xa di Selemiya be, e xa sebeliti Baruki nun Annabi Yeremi suxu, kono Alatala nu bara e noxun e ma.

²⁷ Mange to bara ge kitaabui gande, Annabi Yeremi naxan sebexi Baruki saabui ra, Alatala naxa a masen Annabi Yeremi be, ²⁸ «I man xa keedi makuntanxi tongo, i xa woyenyi birin sebe a ma naxan nu na boore kitaabui kui, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. ²⁹ I xa a fala Yudaya mange Yehoyakimi be, «Alatala xa masenyi nan ya: I tan nan kitaabui ganxi, i nu fa a fala munfe ra a sebexi Babilon mange fama ne yi boxi birin kanade, adamadie nun subee birin sonto?» ³⁰ Na nan a toxi, Alatala yi masenxi Yudaya mange Yehoyakimi xa fe ra: «A xa mixi yo mu fama doxode Dawuda xa mange kibanyi kui. A fure fama rabepinde soge nan ma, a fa lu xinbeli kui koe ra. ³¹ N fama ne a naxankatade, e nun a bonsoe nun a xa walikoe, e xa wali kobi xa fe ra. N man fama ne naxankate doxode Darisalamukae nun Yudayakae ma alo n a masenxi ki naxe, barima e mu n xui suxuxi.»

³² Annabi Yeremi naxa keedi makuntanxi gbete tongo, a a so sebeliti Neriya xa di Baruki yi ra. Annabi Yeremi naxa

gbilen masenyi ti ra Baruki be, Yudaya mange Yehoyakimi naxan ganxi. A man naxa woyen gbete sa na fari.

37

Sedekiya nun Annabi Yeremi

¹ Babilon mange Nebukadansari naxa Yosiya xa di Sedekiya ti Yudaya mange ra Yehoyakimi xa di Yehoyakini noxo ra. ² Sedekiya, a xa kuntigie, nun boxi pama mu e tuli mati Alatala xa masenyi ra Annabi Yeremi naxan masenxi.

³ Sedekiya naxa Selemiya xa di Yehukala nun Maaseya xa di Sefaniya xee Annabi Yeremi yire a falafe ra, «Muxu Marigi Alatala maxandi muxu be.» ⁴ Annabi Yeremi mu nu saxi geeli kui sinden, a nu noma perede pama ya ma alo a nu wama a xon ma ki naxe.

⁵ Misira mange xa soorie to mini Misira boxi ra, Kalidikae naxa na xibaarui me, e naxa keli Darisalamu e nu na gerefe dennaxe. ⁶ Na waxati Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Yeremi be, ⁷ «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo a masen Yudaya mange be, naxan wo xeexi n yire alako n xa Alatala maxandi wo be, Misira mange xa soori naxee minixi wo malide, e fama ne gbilende e xonyi Misira. ⁸ Na temui Kalidikae man gbilenma ne be, e fa yi taa suxu, e a gan te ra. ⁹ Alatala xa masenyi nan na ki. Wo naxa wo yete madaxu, wo naxa a mapoxun Kalidikae bara makuya wo ra. E mu fama wo lude. ¹⁰ Hali wo Kalidikae xa soorie bonbo, naxee na wo gerefe, e xa soori maxonoxi ndee fama ne kelide alako e xa yi taa gan te ra.»

¹¹ Kalidikae xa soorie to keli Darisalamu Misira mange xa soorie xa fe ra, ¹² Annabi Yeremi naxa wa kelife Darisalamu, a xa siga Bunyamin bonsoe xa boxi ma alako a xa a ke nde tongo naa. ¹³ A to Bunyamin naade li kelife Darisalamu, Selemiya xa di Yiriya, Xananiya xa mamadi naxa a suxu, a a fala a be, «I na sigafe Kalidikae nan yire.» ¹⁴ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «I wule. N mu sigafe Kalidikae xa yire.» Kono Yiriya mu la a ra, a naxa Annabi Yeremi suxu, a a xanin kuntigie xon ma. ¹⁵ Kuntigie naxa xono Annabi Yeremi ma,

e a bɔnbɔ, e a sa geeli kui, dennaxe findixi Yonatan sebeliti xa banxi ra. ¹⁶ E naxa Annabi Yeremi raso yire jaaxi nde kui menni, a luxi dennaxe temui xɔnnakuye.

¹⁷ Mange Sedekiya naxa Annabi Yeremi xili, a fa a maxɔrin gundo ra, «Alatala bara masenyi nde fi i ma?» Annabi Yeremi naxa a yaabi, «Iyo. Babilɔn mange fama nɛ i suxude.» ¹⁸ Annabi Yeremi man naxa a fala mange Sedekiya bɛ, «N haake mundun nabaxi i ra, xa na mu i xa kuntigie ra, xa na mu jama ra, wo n saxi geeli kui naxan ma? ¹⁹ Wo xa namipɔnmɛe na minden, naxee a falama Babilɔn mange mu fama wo tan nun yi bɔxi suxude? ²⁰ Yakɔsi i xa i tuli mati n na. Mange, n bara i mayandi, i xa n ma wɔyenyi suxu. I naxa n naso Yonatan sebeliti xɔnyi sɔnɔn, alako n naxa faxa!» ²¹ Mange Sedekiya naxa yaamari fi e xa Annabi Yeremi lu geeli tɛtɛ kui, e man xa taami xuntunyi so a yi ra lɔxɔ yo lɔxɔ kelife taami gande. E xa na raba han taami jɔnma taa kui temui naxe. Na nan a toxi Annabi Yeremi naxa lu geeli tɛtɛ kui.

38

Annabi Yeremi wolife kɔlɔnyi kui

¹ Matan xa di Sɛfataya, Pasura xa di Gedalaya, Selemiya xa di Yehukala, Malakiya xa di Pasura, e naxa Annabi Yeremi xa masenyi mɛ a naxan masenxi jama bɛ a falafe ra, ² «Alatala bara a masen, mixi yo naxan luma yi taa kui, na kanyi faxama santidegema, kaame, xa na mu a ra fure jaaxi nan na. Kɔnɔ naxan a yetɛ dentegema Kalidikae bɛ, na kanyi tan kisima nɛ. ³ Alatala bara a masen, yi taa fama nɛ lude Babilɔn mange xa sɔorie sago.»

⁴ Kuntigie naxa a fala mange bɛ, «A lanma yi mixi xa faxa, barima a taa geresoe senbɛ nan bama. A xa masenyi na limaniya bafe jama ma. A mu wama taa xa xunnaɣanyi xɔn, a wama a xa tɔɔre nan xɔn.» ⁵ Mange Sedekiya naxa e yaabi, «Awa yire, n bara a lu wo yi ra.» ⁶ Na kui e naxa Annabi Yeremi suxu, e a ragoro luuti ra mange xa di Malakiya xa kɔlɔnyi kui sɔorie xa tɛtɛ tagi. Ye nu bara jɔn

naxa, kɔnɔ Annabi Yeremi naxa biri boora kui.

⁷ Mange batula Ebedi Meleki Etiyopika naxa a mɛ e nu bara Annabi Yeremi ragoro kɔlɔnyi kui. Mange nu dɔxɔxi Bunyamin sode dɛ ra. ⁸ Ebedi Meleki naxa mini mange xa banxi, a sa a fala mange bɛ, ⁹ «N ma mange, yi mixie bara fe jaaxi raba Annabi Yeremi ra, e a ragoroxi kɔlɔnyi nan kui. A faxama nɛ kaame ra menni, barima taami bara jɔn taa kui.» ¹⁰ Mange naxa Ebedi Meleki Etiyopika yamari, «I xa mixi tongo saxan tongo, wo sa Annabi Yeremi rate kɔlɔnyi kui beenu a xa faxa.» ¹¹ Ebedi Meleki naxa na mixie tongo, e naxa siga mange xa banxi kui, naafuli ragata yire bun ma. E to dugi fori ndee tongo, e naxa e ragoro Annabi Yeremi ma kɔlɔnyi kui luuti ra. ¹² Ebedi Meleki Etiyopika naxa a fala Annabi Yeremi bɛ, «Yi dugi fori sa luuti fari i belexɛe bun ma.» Annabi Yeremi naxa na raba. ¹³ E naxa Annabi Yeremi rate luuti ra, han a naxa te naa ra. Na temui a naxa lu sɔorie xa tɛtɛ kui.

¹⁴ Mange Sedekiya naxa xɛera ti Annabi Yeremi ma, e xa naralan Alatala xa hɔrɔmɔlingira naade saxan nde. Mange naxa a fala Annabi Yeremi bɛ, «N wama i maxɔrinfe fe nde ma, kɔnɔ i naxa sese nɔxun n ma.» ¹⁵ Annabi Yeremi naxa Sedekiya yaabi, «Xa n sa i yaabi nɔndi ra, i mu n faxama xɛ? I tondima nɛ n ma marasi suxude.» ¹⁶ Na temui Sedekiya naxa a kali gundo ra Annabi Yeremi bɛ, «N bara n kali Alatala jipe ra naxan won nakisima, n mu i faxama, n man mu i soma mixie yi ra naxee wama i faxafe.»

¹⁷ Na kui Annabi Yeremi naxa a fala Sedekiya bɛ, «Isirayila Marigi Alatala bara a masen, xa i yetɛ dentegɛ Babilɔn mange xa kuntigie bɛ, i tan nun i xa denbaya kisima nɛ, yi taa fan mu ganma tɛ ra sɔnɔn. ¹⁸ Kɔnɔ xa i tondi i yetɛ dentegede Babilɔn mange xa kuntigie bɛ, yi taa fama nɛ lude Kalidikae sago, e fa a gan tɛ ra, i fan lu e yi ra.»

¹⁹ Mange Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi bɛ, «N gaaxuxi Yuwifie nan ya ra naxee na Kalidikae yi ra, barima xa e sa n so nee yi ra, e n tɔɔrɔma nɛ a jaaxi ra.» ²⁰ Annabi Yeremi naxa a yaabi, «E

mu na rabama. A lanma i xa Alatala xa yaamari suxu n naxan falaxi i be. Na kui fe birin sooneyama ne i be, i kisima ne. ²¹ Kono xa i tondi i yete sode e yi ra, i fama ne yi naxankate sotode Alatala naxan masenxi n be. ²² Gine naxee na Yudaya mange xa banxi kui, e xaninma ne Babilon mange xa kuntigie yire. Na gine fama ne a falade,

<Wo xanuntenyie bara wo madaxu, wo bara biri boora kui, wo defanboore bara wo yanfa.>

²³ I xa ginee nun i xa di birin fama ne xaninde Kalidikae xon ma. Wo mu ratangama e ma. Babilon mange fama ne wo suxude, a yi taa gan te ra.» ²⁴ Sedekiya naxa a fala Annabi Yeremi be, «Won ma de masare xa findi gundo ra, alako i naxa faxes. ²⁵ Xa a sa li kuntigie naxa a kolon won bara de masara, e fa i maxarin, <Wo nun mange munse falaxi wo boore be? Na fe birin fala muxu be alako i naxa faxes,> ²⁶ i xa e yaabi, <N nu bara mange mayandi a xa n namini Yonatan xa banxi kui, alako n naxa faxes.»

²⁷ Kuntigie naxa fa Annabi Yeremi yire, e naxa maxarinyi ndee ti a ma. Annabi Yeremi naxa e yaabi alo mange a yamarixi ki naxe. E naxa gbilen dundui kui. ²⁸ Annabi Yeremi naxa lu soorie xa tete kui han Darisalamu suxu temui naxe.

39

Darisalamu suxufe

¹ Darisalamu suxu yi ki ne: Sedekiya Yudaya mange xa mangeya je solomanaani nde kike fu nde kui, Babilon mange Nebukadansari nun a xa soori gali naxa Darisalamu rabilin. ² Sedekiya xa mangeya je fu nun keren kike naani xi solomanaani nde kui, Babilonkae naxa taa tete yire nde kana. ³ Na kui Babilon kuntigie naxa so, e doko taa naade xungbe ra, Nerigali Sareseri, Sangari Nebo, Saresekimi soori yareratie xa mange, a nun Babilon kuntigi gbete. ⁴ Yudaya mange Sedekiya nun a xa soorie to e to, e naxa e gi. E naxa mini taa kui koe ra mange xa laakoe yire, naade ra naxan na tete firin tagi, Araba kira xon ma. ⁵ Kalidi soorie naxa bira e foxo ra, e naxa

Sedekiya li Yeriko gulunba yire. E to a suxu, e naxa a xanin Babilon mange Nebukadansari xon ma Ribila Xamata boxi ma. Nebukadansari naxa yaamari nde fi a xa fe ra.

⁶ Babilon mange naxa Sedekiya xa die nun Yudaya kuntigi birin kon naxaba Ribila, Sedekiya ya xori. ⁷ Na dangi xanbi a naxa Sedekiya tan yae soxo, a fa yolonxoniyi sa a ma a xanife ra Babilon. ⁸ Kalidikae naxa te sa mange nun pama xa banxie ma, e fa Darisalamu tete birin nabira. ⁹ Soori mange Nebusaradan naxa mixi donxoe xanin Babilon, naxee nu bara e yete ragbilen a ma a nun naxee nu bara lu taa kui. ¹⁰ Kono a naxa setaree lu Yudaya boxi ma, alako e xa meeni weni bilie nun daaxae ma.

¹¹ Babilon mange Nebukadansari nu bara yaamari fi soori mange Nebusaradan ma Annabi Yeremi xa fe ra, ¹² «I xa meeni Yeremi ma, i naxa fe jaaxi yo raba a ra. I xa a waxonfe birin naba a be.» ¹³ Soori mange Nebusaradan, kuntigi Nebusasiban, mandurulae xa mange Nerigali Sareseri, nun Babilon mange xa kuntigie, ¹⁴ e naxa Yeremi tongo geeli tete kui, e a so Axikama xa di Gedalaya yi ra, Safan xa mamadi, alako e xa a xanin a xonyi. Na ki Annabi Yeremi naxa lu a xa mixie ya ma.

¹⁵ Annabi Yeremi nu na geeli tete kui temui naxe, Alatala naxa a masen a be, ¹⁶ «Sa a fala Ebedi Meleki Etiyopika be, <Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fama ne ghaloe ra yi taa xili ma alo n a masenxi ki naxe. Na findima fe jaaxi nan na wo be, fe fanyi mu a ra. Na birin nabama i ya xori ne. ¹⁷ Alatala xa masenyi nan ya: Na loxo n i ratangama ne i yaxuie ma. ¹⁸ N i rakisima ne, alako i naxa faxes santidegema ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

40

Annabi Yeremi xoreyafe

¹ Soori mange Nebusaradan to Annabi Yeremi ramini Rama, Alatala naxa masenyi ti a be. A a tongo Rama temui naxe, Yeremi nu xirixi yolonxoniyi ra Darisalamukae nun Yudayakae tagi naxee

nu na xaninfe Babilon bɔxi ma. ² Soori xunyi naxa Annabi Yeremi xili, a a fala a be, «I Marigi Alatala nu bara yi paxankate xa fe fala yi taa xili ma. ³ Alatala bara a xa masenyi rakamali barima wo bara yunubi raba a ra. Wo yi birin sɔtɔxi ne barima wo bara tondi a xui suxude. ⁴ N bara i xɔreya yi yɔlonxɔnyi ma naxee na i belexe ma. Xa i wama fafe Babilon, n mɛsnima i ma. Xa i mu wama na xɔn, i xa lu be, i xa siga i wama dennaxe xɔn.» ⁵ A to bu a yaabide, soori xunyi naxa a fala a be, «Gbilen Axikama xa di Gedalaya xɔn, Safan xa mamadi, Babilon mange naxan tixi mange ra Yudaya taae xun. I nɔma lude pama ya ma, xa na mu a ra i nɔma sigade i wama dennaxe xɔn.» Soori xunyi naxa baloe nun bunse fi a ma, a naxa a lu a xa siga. ⁶ Annabi Yeremi naxa siga Axikama xa di Gedalaya xɔn Misipa, a naxa lu pama ya ma naxan nu bara lu bɔxi ma.

⁷ Soori mangɛe nun soori naxee nu na bɔxi ma, e naxa a kolon Babilon mange nu bara Axikama xa di Gedalaya ti mange ra bɔxi fari, a man bara tin setare ndee, xɛmɛɛ, ginɛɛ, nun die, e xa lu bɔxi ma. ⁸ Netaniya xa di Sumayila, Kareya xa die Yoxanan nun Yonatan, Tanxumɛti xa di Seraya, Efayi Netofaka, nun Makatika xa di Yaasaniya, a nun e xa mixie, e birin naxa siga Gedalaya xɔn Misipa. ⁹ Axikama xa di Gedalaya, Safan xa mamadi, naxa a kali e tan nun e xa mixie be, «Wo naxa siike Kalidikae rabatufe ra. Wo xa lu be, wo xa Babilon mange rabatu alako fe birin xa sɔɔneya wo be. ¹⁰ N tan xa lu be Misipa, n xa Kalidikae rabatu naxee n lima be. Wo tan xa nu weni bogie ba, sogofure bogi see, nun ture. Wo xa sabati wo xa taae kui.»

¹¹ Yuwifia naxee nu na Mowaba, Amoni, Edon, nun yire gbete, e naxa a kolon a Babilon mange nu bara pama dɔnxɔɛ lu Yudaya Axikama xa di Gedalaya, Safan xa mamadi xa yaamari bun ma. ¹² E naxa gbilen Yudaya Gedalaya xɔnyi Misipa, kelife bɔxie ma e nu bara yensen ye dennaxe. E naxa weni bogi gbege ba, a nun sogofure bogi se wuyaxie.

¹³ Kareya xa die Yoxanan nun soori yareratie naxee nu nɔxunxi wula i, e naxa

siga Gedalaya xɔn Misipa, ¹⁴ e fa a fala a be, «I bara a kolon a Amoni mange Baali bara Netaniya xa di Sumayila xɛɛ i yire alako a xa i faxes?» Axikama xa di Gedalaya mu la e ra. ¹⁵ Kareya xa die Yoxanan naxa a fala Gedalaya be gundo ra Misipa, «I xa tin n xa Netaniya xa di Sumayila faxes. Mixi yo mu a kolonma. Munfe ra i a luma a xa i faxes? Munfe ra a a luxi Yudayakae naxee na i sɛɛti ma e xa yensen ye?» ¹⁶ Axikama xa di Gedalaya naxa Kareya xa di Yoxanan yaabi, «I naxa na raba. I naxan falafe Sumayila xun ma na ki, wule na a ra.»

41

Gedalaya faxes ki

¹ Kike solofere nde, Netaniya xa di Sumayila, Elisama xa mamadi, mange xa kuntigi nde naxan fatanxi mange bɔnsɔɛ ra, a naxa siga Axikama xa di Gedalaya yire Misipa, a nun kuntigi fu. E to ge e degede yire keren, ² Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi fu, e naxa Axikama xa di Gedalaya faxes santidegema ra. Safan xa mamadi Gedalaya, Babilon mange nu bara naxan dɔxɔ mange ra, a faxes na ki nɛ. ³ Sumayila naxa Yuwifia nun Kalidi soorie birin faxes naxee nu na Gedalaya fe ma.

⁴ Na waxati mixi yo mu a kolon Gedalaya nu bara faxes. Na kuye iba, ⁵ mixi tongo solomasaxan naxa fa kelife Sikemi, Silo, nun Samari. E de xabe nu bixi, e xa dugie ibɔxi, e fate nu maxabaxi. E fa serexɛe nun surayi nan na Alatala xa banxi yire. ⁶ Netaniya xa di Sumayila naxa mini Misipa e ralande. E nu na wafe. A naxa a fala e be, «Wo fa Axikama xa di Gedalaya yire.» ⁷ E to taa tagi li, Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixie naxa e kon naxaba, e fa e woli kolonyi kui. ⁸ Konɔ mixi fu naxa Sumayila mayandi, «I naxa muxu faxes, barima donse gbege na muxu yi ra, a ragataxi wula i, alo fundenyi maniye, ture, nun kumi.» Na kui a mu tin e nun e ngaxakerenyie faxade. ⁹ Sumayila Gedalaya xa mixie furee ragoro kolonyi

naxan kui, mange Asa nu bara na ge Isirayila mange Baasa xa fe ra. ¹⁰ Sumayila naxa jama dɔnxɔe suxu Misipa, mange xa di ginɛe nun mixi gbɛtɛe, Babilɔn sɔori mange Nebusaradan nu bara naxee taxu Axikama xa di Gedalaya ra. Sumayila naxa e xanin Amonikae xɔn.

¹¹ Kareya xa di Yoxanan nun sɔori yareratie naxee nu na a fe ma, e naxa Netaniya xa di Sumayila xa kewali paaxi kolon. ¹² E naxa mixie malan alako e xa Netaniya xa di Sumayila gere. E naxa a li Gabayon xure xungbe yire. ¹³ Sumayila nu mixi naxee suxuxi Misipa, e to Kareya xa di Yoxanan nun sɔori yareratie to, e naxa sɛɛwa, ¹⁴ e naxa keli Sumayila xun ma, e bira Kareya xa di Yoxanan fɔxɔ ra. ¹⁵ Netaniya xa di Sumayila nun a xa mixi solomasaxan naxa e gi Yoxanan ya ra, e siga Amonikae yire.

¹⁶ Kareya xa di Yoxanan nun sɔori yareratie naxa Misipa jama dɔnxɔe xanin Gabayon, Netaniya xa di Sumayila nu bara naxee suxu. Geresoe, ginɛe, nun mange xa mixie nu na e ya ma. Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxa. ¹⁷ E naxa jere han Kimehami Beteleemu sɛeti ma. E nu na sigafe Misira bɔxi ma, ¹⁸ alako e xa e makuya Kalidikae ra. E nu bara gaaxu e ya ra, barima Netaniya xa di Sumayila nu bara Axikama xa di Gedalaya faxa, Babilɔn mange nu bara naxan ti mange ra.

42

Annabi Yereimi xa marasi

¹ Sɔori yareratie, Kareya xa di Yoxanan, Hosaya xa di Yesaniya, nun jama birin keli dimɛdie ma, sa dɔxɔ forie ra, e naxa siga ² Annabi Yereimi yire, e a fala a bɛ, «Yandi, i xa i Marigi Alatala maxandi muxu bɛ, yi jama dɔnxɔe xa fe ra naxan luxi. Singe muxu nu wuya, kɔnɔ yakɔsi muxu bara xurun alɔ i a toxi ki naxɛ. ³ I Marigi Alatala, a xa kira masen muxu be muxu jere ma naxan ma.»

⁴ Annabi Yereimi naxa e yaabi, «N bara a mɛ. N wo Marigi Alatala maxandima wo bɛ alɔ wo a fala ki naxɛ. N nɔndi birin masenma nɛ wo bɛ Alatala wo yaabima naxan na.» ⁵ E naxa a fala a bɛ, «Alatala

bara findi muxu xa seede fanyi ra, naxan mu sɛriye kanama. Muxu birama i Marigi Alatala xa masenyi nan fɔxɔ ra a naxan falama muxu bɛ. ⁶ Xa a findi fe jɔxunxi ra, xa a findi fe xɔrɔxɔe ra, muxu fama nɛ muxu Marigi Alatala xui rabatude muxu naxan fenxi i saabui ra. Fe birin sɔoneyama nɛ muxu bɛ xa muxu bira muxu Marigi Alatala waxɔnfe fɔxɔ ra.»

⁷ Xi fu to dangi, Alatala naxa masenyi ti Annabi Yereimi bɛ. ⁸ Annabi Yereimi naxa Kareya xa di Yoxanan xili, sɔori yareratie, nun jama birin kelifɛ dimɛdie ma, sa dɔxɔ forie ra. ⁹ A naxa a fala e bɛ, «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya, wo n xɛɛxi naxan fɔxɔ ra. ¹⁰ Xa wo lu yi bɔxi ma, n wo xun nakelima nɛ, n mu wo xun nakanama. Wo luma nɛ alɔ sansi n naxan sixi, naxan mu talama sɔnɔn, barima n naxan nabaxi wo ra, a bara findi nimise ra n bɛ. ¹¹ Wo naxa gaaxu Babilɔn mange ya ra, naxan wo raserenxi. Wo naxa gaaxu a ya ra, barima won birin na a ra, n mu wo sama a sagoe. Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² N kinikinima nɛ wo ma, a fan fa kinikinide wo ma. A fama nɛ wo ragbilende wo xa bɔxi ma.»

¹³ «Kɔnɔ xa wo a fala, <Muxu tan mu luma be,> xa wo mu wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra, ¹⁴ xa wo a fala, <Ade, muxu sigama nɛ Misira, gere mu na dennaxɛ, gere feri fe xui mu mema dennaxɛ, kaame mu muxu suxuma dennaxɛ. Muxu xa sabati mɛnni,> ¹⁵ awa na kui Isirayila Marigi Alatala bara a masen Yudaya bɔnsɔe dɔnxɔe bɛ, <Xa wo nate tongo sigafe ra Misira, xa wo sa sabati na bɔxi ma, ¹⁶ santidegema wo lima nɛ naa, wo gaaxuma naxan ya ra. Kaame wo suxuma, wo kɔntɔfilixi naxan na. Wo faxama nɛ Misira bɔxi ma. ¹⁷ Naxan birin nate tongoma sabatife ra Misira, e birin faxama nɛ santidegema, kaame, xa na mu a ra fure paaxi ra. Mixi yo mu kisima, mixi yo mu ratangama na paxankate ma n fama naxan dɔxɔde e ma. ¹⁸ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Xa wo sigama Misira, n xɔnɔma nɛ wo ma alɔ n xɔnɔxi Darisalamukae ma ki naxɛ. Wo gbalɔe nan sɔtɔma, wo xili findi konbi wɔyenyi ra, wo yaagi, wo mu yi bɔxi to sɔnɔn.> ¹⁹ Alatala bara a masen wo

tan Yudayaka dɔnxɔɛ bɛ, <Wo naxa siga Misira de! Wo xa n ma masenyi fahaamu a fanyi ra.>»

²⁰ «Wo to n xɛɛ wo Marigi Alatala maxandide, wo bara tantan. Wo bara a fala n bɛ, <Muxu Marigi Alatala maxandi muxu bɛ. Muxu Marigi Alatala naxan masenma muxu bɛ, i xa nu na fala muxu bɛ, muxu mu tondima na rabade.> ²¹ To n bara na masenyi ti wo bɛ, kɔnɔ wo mu wama wo tuli matife Alatala xui ra. A naxan masenxi n bɛ wo xa fe ra, wo mu wama na ramɛfe. ²² Wo xa a kolon a wo na sabati Misira bɔxi ma, wo faxama nɛ santidɛgɛma, kaamɛ, xa na mu a ra fure jaaxi ra.»

43

Annabi Yeremi xaninfe Misira

¹ Annabi Yeremi to gɛ Marigi Alatala xa masenyi tide jama bɛ, alɔ Alatala a yamarixi ki naxɛ, ² Hosaya xa di Asaraya, Kareya xa di Yoxanan, nun yetɛ igboe gbɛtɛɛ, e naxa a fala Annabi Yeremi bɛ, «I wule! Muxu Marigi Alatala mu i xɛɛxi a falafe ra wo naxa sabati Misira. ³ Neriya xa di Baruki tan na i tutunfe alako i xa muxu lu Kalidikae sagoe, e xa muxu faxa, xa na mu a ra e xa muxu xanin Babilɔn.»

⁴ Kareya xa di Yoxanan, sɔɔri yareratie, nun jama, e naxa tondi Marigi xa yaamari ra lufe Yudaya bɔxi ma. ⁵ Kareya xa di Yoxanan nun sɔɔrie yareratie naxa Yudaya jama dɔnxɔɛ xanin Misira, naxee nu bara gbilen Yudaya kelife jamanɛɛ ma e nu yensenxi dennaxɛ. ⁶ E naxa xɛmɛɛ, ginɛɛ, dimɛdie, mangɛ xa di ginɛɛ, nun mixi birin xanin, sɔɔri mangɛ Nebusaradan naxee taxuxi Axikama xa di Gedalaya ra, Safan xa mamadi. Annabi Yeremi nun Neriya xa di Baruki fan nu na e ya ma. ⁷ E to tondi e tuli matide Alatala ra, e naxa jama birin xanin Misira bɔxi ma Tapanxɛsi.

⁸ Alatala naxa a masen Annabi Yeremi bɛ Tapanxɛsi, ⁹ «Gɛmɛ xungbe ndee sa Misira mangɛ xa buntunyi tima dennaxɛ Tapanxɛsi. I xa na raba Yudayakae ya xɔri, ¹⁰ i fa yi masenyi ti e bɛ: <N tan Isirayila Marigi Alatala a niyama nɛ n ma konyi Babilɔn mangɛ Nebukadansari

xa a xa kibanyi ti be yi gɛmɛ nɔxunxie fari, ¹¹ a fama Misira gereɛde tɛmɛi naxɛ. Na kui naxee lan e xa faxa, nee faxama nɛ. Naxee lan e xa suxu, nee suxuma nɛ. Naxee lan e xa sɔxɔ santidɛgɛma ra, nee sɔxɔma nɛ. ¹² N tɛ sama nɛ Misira xa kuyee xa banxie. Nebukadansari e ganma nɛ, a kuyee xaninma nɛ. A nɔ Misira ra alɔ xuruse demadonyi nɔma a xa dugi ra ki naxɛ, a fa keli bɔnɛsa kui. ¹³ A kuye batudee kanama nɛ Beti Semesi Misira bɔxi ma, a Misira kuyee xa banxie ganma nɛ tɛ ra.>»

44

Misira xa xunnakanɛ

¹ Masenyi naxan tixi Annabi Yeremi bɛ Yuwifie xa fe ra, naxee bara sabati Misira bɔxi ma, Migidoli, Tapanxɛsi, Nofi, nun Patiroso taa kui: ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo bara a to n naxankatɛ naxan dɔxɔ Darisalamu nun Yudaya taa birin ma. To menni birin kanaxi, mixi yo mu na. ³ Na rakelixi e xa fe jaaxie nan ma, e n naxɔnɔ naxan na, alɔ surayi bafe sɛrɛxɛ ra kuyee bɛ, a nun kuyee batufe, wo tan nun wo babae mu naxee kolon. ⁴ N bara n ma konyi namijɔnmɛɛ xɛɛ wo yire tɛmɛi birin a falafe ra wo naxa yi kewali raba n naxan xɔnxi. ⁵ Kɔnɔ e mu na ramɛxi, e mu e tuli matixi na masenyi ra. E mu gbilenxi e xa fe jaaxi fɔxɔ ra, e mu baxi surayi ganfe e xa kuyee bɛ. ⁶ N ma xɔnɛ bara yensen Yudaya taaɛ nun Darisalamu xa kirae ma, dennaxɛ findixi gbalɔe ra alɔ wo a toma ki naxɛ to.»

⁷ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Munfe ra wo na yi fe jaaxi rabafe wo yetɛ ra? Wo na a niyafe xɛmɛɛ, ginɛɛ, dimɛdie, nun diyɔrɛ keren mu luma Yudaya bɔxi ma. ⁸ Wo na n naxɔnɔfe wo xa surayi sɛrɛxɛ ra wo naxan bama kuyee bɛ Misira bɔxi ma, wo wo gi dennaxɛ. Na kui wo fama nɛ yaagi sɔtɔde si birin tagi naxee na dunija. ⁹ Wo bara nɛɛmu wo babae xa fe jaaxie ra, Yudaya mangɛɛ xa kewali kobie ra, e xa ginɛɛ xa fe jaaxie ra, wo xa fe jaaxie nun wo xa ginɛɛ xa fe jaaxie ra, e naxan nabaxi Yudaya bɔxi ma nun

Darisalamu kirae xɔn? ¹⁰ Han to e mu e yete ragbilenxi n ma, e mu gaaxuxi n ya ra, e mu biraxi n ma seriye nun n ma yaamarie fɔxɔ ra n naxan fixi wo nun wo babae ma.»

¹¹ «Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala bara a masen, n bara nate tongo fe jaaxi rabafe ra wo ra, n xa Yudaya birin sonto. ¹² Yudayaka donxɔe naxee bara nate tongo sabatife ra Misira bɔxi ma, e birin faxama ne naa santidegema nun kaame ra, kelife dimedie ma, a sa dɔxɔ forie ra. Santidegema nun kaame a niyama ne e xili xa findi konbi woyenyi ra, e xa gbaloe nun yaagi soto. ¹³ N fe rabama ne mixie ra naxee sabatixi Misira bɔxi ma, alo n naxan nabaxi Darisalamu santidegema, kaame, nun fure jaaxi ra. ¹⁴ Mixi naxee e gixi Misira kelife Yudaya, keren mu kisima. E nu wama gbilenfe Yudaya bɔxi nan ma, konɔ e mu gbilenma sonon, fo mixi keren keren.»

¹⁵ Xeme birin naxee nu a kolon e xa ginsee nu surayi bama serexe ra ala gbete be, nun ginsee naxee nu na na malanyi kui, nun pama naxan nu sabatixi Misira bɔxi ma Patirosi taa kui, e naxa Annabi Yeremi yaabi, ¹⁶ «Muxu mu wama muxu tuli matife yi masenyi ra i naxan masenxi Alatala xili ra. ¹⁷ Muxu wama birafe muxu xa masenyi nan fɔxɔ ra. Muxu wama surayi bafe serexe ra Koore Mange Gine nan be, muxu wama minse fan bafe serexe ra a tan nan be, alo muxu nun muxu babae, a nun muxu xa mangee nun kuntigie a rabaxi ki naxe Yudaya xa taae nun Darisalamu kui. Na waxati baloe nu na muxu yi ra a fanyi ra, muxu nu seewaxi, toore yo mu nu na. ¹⁸ Konɔ kabi muxu naxa ba surayi nun minse bafe serexe ra Koore Mange Gine be, se birin naxa jon muxu yi ra bafe gere nun kaame ra.» ¹⁹ Ginsee man naxa a fala, «Muxu to nu surayi nun minse bama serexe ra Koore Mange Gine be, muxu xa morie nu tinma muxu xa taami yailan Mange Gine misaali ra, muxu xa minse ba serexe ra a be.»

²⁰ Annabi Yeremi naxa pama birin yaabi, xemee nun ginsee, ²¹ «Wo surayi naxan ganxi Yudaya taae kui nun Darisalamu, wo tan nun wo babae, wo xa

mangee nun wo xa kuntigie, nun pama birin, Alatala mu kolon soto xe na ma? Na fe mu luxi xe a bɔne kui? ²² Alatala mu nu noma tinde wo xa fe jaaxie nun wo xa fe xonxie ra wo nu luma naxan naba ra. Na kui wo xa bɔxi bara kana, a findi gbaloe yire ra. Wo bara yaagi soto, wo xa mixie bara faha alo wo a toma ki naxe to. ²³ Na birin nabaxi ne barima wo bara surayi gan serexe ra, na findi yunubi ra Alatala mabiri. Wo mu tin Alatala xui suxude, wo mu tin jerede a xa seriye, a xa yaamari, nun a xa marasi fɔxɔ ra. To loxɔe wo yi toore sotoxi na nan ma.»

²⁴ Annabi Yeremi man naxa a fala pama nun ginsee be, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee faxi Misira bɔxi ma. ²⁵ Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan nun wo xa ginsee bara nate tongo wo xa wo yete waxonfe raba. Wo bara a fala, «Muxu wama muxu xa laayidi rakamalife, muxu xa surayi nun minse ba serexe ra Koore Mange Gine be.» Awa, yakosi wo fama na birin nabade alo wo a fala ki naxe. ²⁶ Na kui, wo xa wo tuli mati Alatala xa masenyi ra, wo tan Yudayaka naxee sabatixi Misira bɔxi ma. «N bara n kali n xili binye ra, n tan Alatala, Yudayaka yo naxan sabatixi Misira, a mu n xili falama sonon, a mu a falama Alatala jine. ²⁷ N joxɔ sama ne e xon ma alako e xa jaxankata, e naxa heeri yo soto. Xeme Yudayaka naxee birin na Misira, e fama ne faxade gere nun kaame ra. ²⁸ Keren keren naxee mu faxama naa, nee kelima ne Misira gbilenfe ra Yudaya. Konɔ naxee birin kelixi Yudaya alako e xa sabati Misira bɔxi ma, e fama ne a kolonde masenyi naxan kamalima, n gbe, xa na mu a ra e gbe.» ²⁹ Alatala xa masenyi nan na ki. Tonxuma nan ya alako wo xa a kolon n wo jaxankatama ne, n ma masenyi birin kamalima ne. ³⁰ Alatala xa masenyi nan ya: N Misira mange Hofora luma ne a yaxuie sagoe, naxee wama a faxafe. N a rabama ne alo n Yudaya mange Sedekiya luxi Babilon mange Nebukadansari sago ki naxe, naxan bara wa a faxafe.»

Annabi Yeremi xa masenyi Baruki be

¹ Yudaya mange Yosiya xa di Yehoyakimi xa mangeya je naani nde, Neriya xa di Baruki to Annabi xa masenyi sebe kitaabui kui, Annabi Yeremi naxa a fala Baruki be, ² «Isirayila Marigi Alatala xa masenyi nan ya i tan Baruki be, ³ I bara a fala, <Tore na n be, barima Alatala bara fe xoxoxe dexo n xun ma. N bara tagan a mayandide, malabui yo mu na n be.»»

⁴ «Alatala naxa a masen n be n xa yi woyenyi fala i be, <I bara a to, n naxan birin yailanxi, n na birin kanama ne. N naxan birin sixi, n na birin talama ne. N na birin nabama ne yi boxi ra. ⁵ Awa, i tan i wama munse xon? I naxa fe tofanyi fen, barima n fama ne dunija birin paxankatade. N naxan nabama i be, na nan ya: I sigama dede, n i luma ne simaya kui. Alatala xa masenyi nan na ki.»»

46*Masenyi Misira be*

¹ Alatala xa masenyi nan ya sie xa fe ra:
² «Masenyi nan ya Misira xa fe ra.
 Masenyi nan ya Misira mange Neko xa soorie xa fe ra,
 naxee nu na Efirati xure seeti ma Karakemisi,
 Babilon mange Nebukadansari e bonbo temui naxe,
 Yosiya xa di Yehoyakimi, Yudaya mange xa mangeya je naani nde.»

³ «Wo soori makantase lanmadie nun a xungbee tongo.

Wo xa wo maso gere xili ma.

⁴ Wo xa soe dexo see yailan.

Soe ragimae, wo xa te soe fari.

Xunyi makantase xa lu wo yi ra,

wo xa tanbee suxu wo yi ra,

wo xa sanyi makantase sa wo sanyie ma.»

⁵ «Munse dangife?

E na serenfe gaaxui ra, e na gbilenfe xanbi.

E xa senbema bara bira, e na gbilenfe e gi ra gaaxui kui.

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ Senbema mu kisima, suusa mixie mu e ratangama.

E birin birama ne koola ma Efirati xure de ra.»

⁷ Nde tema alo Nili xure, naxan ye banbaran xe?

⁸ Misira nan tefe alo Nili xure naxan ye banbaran xe.

A bara a fala,

«N tema ne dunija birin ma, n xa taa birin kana, n xa pamae sonto.

⁹ Soe ragimae, wo te!

Soori ragisee, wo xa gere ti senbe ra!

Etiyopikae nun Putikae gbangbalanyie,

wo xa mini wo xa soori makantasee ra!

Lidikae, wo xa mini xalie ra!

¹⁰ Mange Alatala xa gberoxoxe loxoxe nan ya.

Marigi a gberoxoma ne a yaxuie ma santidegema ra.

E wuli raminima ne,

a findi serexe ra Mange Alatala be pamane ma naxan na koola ma Efirati mabiri.

¹¹ Misiraka dimedie, wo xa te Galadi mabiri seri fende,

konon na mu noma wo rayalande.

¹² Dunija birin bara wo xa yaagi to,

e bara wo xui me,

barima wo xa soorie na e ya isofe e bore ra,

e birin bara bira.

¹³ Alatala xa masenyi nan na ki

Babilon mange Nebukadansari xa gere Misira xili ma.»

¹⁴ «Wo xa na masenyi ti Misira boxi ma.

Migidoli xa na me, Nofi nun Tapanxesi xa na me.

Wo xa a fala, <Wo keli, wo xa geresose rafala,

barima santidegema kanyie bara wo rabilin!»

¹⁵ Munfe ra wo xa soorie mu noma e yaxuie ra?

E mu noma barima Alatala nan e rabirafe.

¹⁶ Soori wuyaxie bara bira.

E bara gbilen a fala ra,

<Won xa gbilen won xonyi,

won ma mixie na dennaxe,

alako won xa won makuya gere naaxi ra.»

¹⁷ Menni e fama ne a falade,

<Misira mange senbe mu na,

a wøyenma ne tun, kōno a mu fata gere sode.»»

18 «Mangε Alatala xa masenyi nan ya, N nipe.

Naxan senbe gbo alo Taboro geya, naxan senbe gbo alo Karemele geya baa seeti ma, a na fafe.

19 Misirakae, wo xa kote yailan sigafe ra konyiya kui.

Nofi findima ne gbaloe yire ra, a ganma ne, a xa mixi yo mu kisima.

20 Misira maniya ninge tofanyi ra, kōno tugitugi naaxi na fafe kelife kōola ma a xili ma.

21 Misira xa soori xonee, naxee gere soma kobiri xa fe ra, e fan gbilenma ne Misira foxo ra e siga e gi ra.

Na gbaloe gbo e be, e mu noma na naxankate ra.

22 Misira a gima ne alo boximase a yaxuie ya ra,

naxee fama senbe ra, alo beera kanyi naxee fama wondi segede.

23 Alatala xa masenyi nan ya: E fama ne na wondi segede, hali a senbe gbo.

E noma ne na ra barima e wuya alo tugumie.

24 Misira bara yaagi, e bara lu jamanε sagoe naxan na kōola ma.»

25 Isirayila Mangε Alatala bara a masen, «N fama ne Amon Tebeseka naxankatade. N fama ne Misira mange, a xa alae nun a xa kuntigie halakide. N mixi birin tooroma ne naxee xaxili tixi Misira mangε ra.

26 N nee luma ne e yaxuie sagoe, naxee wama e faxafe, alo Babilon mange Nebukadansari nun a xa mixie.

Na dangi xanbi, mixi man sabatima ne Misira boxi ma.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

27 «I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa gaaxu. Isirayila, i naxa seren,

barima n i rakisima ne jamanε makuye ma.

N i bōnsōε raminima ne e xa konyiya kui. Yaxuba bōnsōε gbilenma ne, e fa lu bōnesa kui e yaxuie xanbi.

28 Alatala xa masenyi nan ya:

I tan, n ma konyi Yaxuba, i naxa gaaxu, barima n si birin sontoma ne n wo rayensen ye dennaxe.

Kōno n mu i tan sontoma.

N i naxankatama a seriye ki nan gbansan ma,

barima n mu noma nōndi kiiti lude na.»

47

Masenyi Filisitakae be

1 Alatala bara yi masenyi ti Annabi Yereimi be

Filisitakae xa fe ra beenu Misira mange xa Gasa gere.

2 «Alatala xa masenyi nan ya:

Mixi fama ne kelife kōola ma naxee luxi alo ye xungbe xure kui, naxan banbaranma, a fa tae kana. Taakae birin e wa xui raminima ne.

3 Soe nun soori ragisee xui na taa li, babae mu e xa die malima, senbemaε mu senbetareε malima.

4 Filisitakae gbaloe loxōε bara a li.

Tire nun Sidon mu Filisitakae xa mali sotoma sonon, barima Alatala bara e sonto a nun Kafatorokae.

5 Gasa bara kana, Asikalon bara a sabari.»

«Mixi naxee luxi fili ma,

wo wo yetε maxabama sunnunyi kui han mun temui?

6 Wo a falama, «Alatala xa santidegema walima han mun temui?

A raso a tee kui, i bope magoro!»

7 N xa a fala wo be, a santidegema malabuma di?

Alatala nan a yamarixi,

a xa siga han Asikalon baa de ra.

A xa wali nan na ki.»

48

Masenyi Mowabakae be

1 Isirayila Mangε Alatala xa masenyi nan ya:

«Naxankate na Nebo be, na taa bara kana.

Yaagi na Kiriyaatayimi be, na taa bara
suxu,
a xa yire makantaxi bara findi gbaloe
magaaxuxi ra.

² Matoxoe mu na Mowaba be sonon.
Xesibonkae luma sunnunyi nan kui.
Ndee naxe, <Won xa a rajon duniya mixie
tagi.>

Wo tan xaxilitaree, wo fan ma fe jonma
ne,
santidegema na wo foxo ra.

³ Xoronayimi gbelegbelema ne,
a birin bara bira, a birin bara kana.

⁴ Mowaba bara kana, a xa die e wa xui
raminima.

⁵ E tema ne Luxiti geya fari wa ra.
Wa xui mema ne Xoronayimi kira xon
gbaloe xa fe ra.

⁶ Wo wo gi, wo xa wo nii ratanga,
wo xa wo noxun wula i.

⁷ Wo tan naxee wo xaxili tixi wo xa
naafuli ra,
wo fan suxuma ne.

Kemosi soma ne konyiya kui,
a nun a xa serexedubee nun a xa kuntigie.

⁸ Taa yo taa fama ne kanade, keren mu
kisima.
E xa daaxae fan kanama ne Alatala xa
yaamari saabui ra.

⁹ Mowaba xa a gi alo xoni naxan jere
ma.
A xa taae fama ne kanade, mixi yo mu
luma naa.

¹⁰ Danke na mixi be naxan mu Alatala xa
wali rabama.
Danke na mixi be naxan mu a xa san-
tidegema rawalima.»

¹¹ «Kabi a dimedi temui, Mowaba bara lu
bonesa kui,
mixi yo mu a tooro,
mixi yo mu a rasoxi konyiya kui.

Kabi temui xonnakuye a naxa lu a yete ra.

¹² Alatala xa masenyi nan ya:
Kono loxoe na fafe, mixie a tooroma ne, e
a xun nakana.

¹³ Mowaba yaagima ne Kemosi xon ma,
alo Isirayila yaagixi Beteli xon ma ki naxe.
Singe Isirayila xaxili nu tixi Beteli ra.

¹⁴ Wo noma a falade di,
<Gbangbalanyi nan muxu ra,
soori gali na muxu yi ra?>

¹⁵ Mowaba bara kana, a xa taae na ganfe,

a xa segetalae bara faxa.
Mange xa masenyi nan na ki,
naxan findixi Mange Alatala ra.»

¹⁶ «Mowaba xa gbaloe na fafe,
a gbe mu luxi a xa tooro a jaaxi ra.

¹⁷ Mowaba doxo booree, wo yo a ma.
Wo tan naxee a kolon, wo xa maxorinyi
ti,

<Munse a niyaxi Mowaba xa mangeya
magaaxuxi xa kana?>

¹⁸ Dibon, wo wo magoro, wo xa lu boxi
ma,

barima naxan Mowaba kana,
a fama ne wo xa yire makantaxie fan foxo
ra.

¹⁹ Arowerikae, wo mame ti kira de ra,
wo xa gi mixi maxorin, <Munse niyaxi?>

²⁰ Mowaba bara yaagi a jaaxi ra.

Wo xa gbelegbele,
wo xa a fala Arinon xure de ra,
a Mowaba bara kana.»

²¹ «Kiiti bara jaman ne li naxan na Xolon,
Yaseri, Mefaati,

²² Dibon, Nebo, Beti Dibilatayima,

²³ Kiriyaatayimi, Beti Gamulu, Beti Meyoni,

²⁴ Keriyoti, Bosara, nun Mowaba taa birin,
naxee makore, naxee makuya.

²⁵ Mowaba senbe bara kana, Mowaba
bara bira.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁶ «Mowaba bara a yete igbo Alatala ma.

Na nan na ki fo a xa bira
alo mixi siisixi naxan na boxunfe.
A xa lu na yaagi kui.

²⁷ Wo mu yoxi xe Isirayila ma?

Wo bara a to mune ti ra?

Munfe ra wo yoma a ma?

²⁸ Mowabakae, wo xa wo gi,
kelife wo xa taae kui sigafe ra geyae fari.
Wo xa lu alo ganbe naxan a tee sama geme
longori ra.

²⁹ Muxu bara Mowaba xa yete igbona
kolon.

A bone gbo, a laxi a yete ra,
a mu wama marasi xon, a sondonyi mu
fan.

³⁰ Alatala xa masenyi nan na ki.»

«N a xa yete igbona kolon,

kɔnɔ a mu findima a ra.

A xa wɔyɛn xungbe mu kamalima.

³¹ Na nan a ra Mowaba mu rafanxi n ma. N mu nɔma wɔyɛn fanyi falade a xa fe ra, n ma wɔyɛnyi xɔrɔxɔ Kire Xaresetikae xa fe ra.

³² N bara kinikini sansi bilie ma naxee na Sibima, sigafe Yaasɛri ma.

Wo xa sansie bara Yaasɛri baa li, e bara dangi na ra,

kɔnɔ mixi ndee bara na birin kana.

Wo mu na wɛni bogi toma sɔnɔn.

³³ Nɛlexinyi nun sɛɛwɛ mu luma wo xa daaxae sɔnɔn.

Sɛɛwɛ bara nɔn Mowaba bɔxi ma.

Wɛni mu yailanma nɛlexinyi ra sɔnɔn.

Gere sɔnxɔɛ gbansan nan luma naa.

³⁴ Xesibɔn xa sɔnxɔɛ Eleyale lima nɛ,

Yahasikae na mɛ.

Kelife Sowari ma, sa dɔxɔ Xoronayimi ra han Egelati Selisiya, e birin na wa xui mema nɛ, barima Nimirin xa xuree bara xɔri.

³⁵ Alatala xa masenyi nan ya:

N wama Mowaba rapɔnfe nɛ a nun mixi naxan birin tema kuyee batude yire itexie fari.

³⁶ N bɔnɛ tɔɔrɔma nɛ Mowaba bɛ, n bɔnɛ tɔɔrɔ Kiriya Xaresetikae bɛ, barima e harige bara kana.

³⁷ E bara e xunyi bi, e bara e dɛ xabe maxaba, e bara e fate yati maxaba, e bara sunnun donma ragoro e ma sunnunyi kui.

³⁸ Mowaba banxi birin bara findi nɔn yire ra,

barima n bara e kana alɔ fɛnɛ fori.

Alatala xa masenyi nan na ki.

³⁹ Wo xa wo xui ite, Mowaba bara gaaxu, e bara lu yaagi kui, e dɔxɔboore birin bara yo e ma.»

⁴⁰ Alatala bara a masen, «A nɛrɛma nɛ koore ma alɔ sɛgɛ, a fa goro Mowaba xun ma.

⁴¹ Keriyoƙi bara suxu, a xa yire makantaxie bara kana. Mowaba sɛnbɛmae bɔnɛe bara lu alɔ ginɛ naxan na di barife.

⁴² Mowaba kanama nɛ, a mu findima si ra sɔnɔn,

barima a bara a yetɛ igbo Alatala ma.

⁴³ Gaaxui luma nɛ Mowaba bɛ, a bira yili kui, a suxu gantanyi ra. Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴⁴ «Naxan a gima gaaxui ra, a birama nɛ yili kui.

Naxan nate yili ra, a suxuma nɛ gantanyi ra, barima Mowaba naxankata waxati bara a li.

⁴⁵ Gi mixie tima nɛ Xesibɔn fari, barima e sɛnbɛ bara nɔn.

Tɛ bara so Xesibɔn, a Mowabaka mixi naxaxie xun nakanama nɛ.

⁴⁶ Gbaloe na Mowaba bɛ.

Kemosikae bara lɔɛ, e xa die bara siga konyiya kui.

⁴⁷ Kɔnɔ n Mowabakae ragbilenma nɛ waxati rapɔnyi.

N bara na nate tongo Mowaba xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

49

Masenyi Amonikae, Edonkae,

Damasikae, Kedarikae, nun Elamakae bɛ

¹ Alatala bara a masen Amonikae xa fe ra: «Di mu na Isirayilakae bɛ?

Kɛ tongomae mu na e bɛ?

Munfe ra Amoni mangɛ Gadi bɔxi sɔtɔxi, a xa mixie fa lu na taa kui?»

² Alatala xa masenyi nan ya:

«Lɔxɔɛ fama a lide, n fama nɛ Raaba gerede Amoni bɔxi ma.

A findima gbaloe yire nan na, taa naxee na a rabilinyi e birin gan.

Na waxati Isirayila man bɔxi masɔtɔma nɛ

naxan nu bara ba a yi ra.

³ Xesibɔn, wo xa wa Ayi bɛ naxan bara kana.

Raabakae, wo xa wa, wo xa sunnun donma ragoro wo ma,

nɔn fe bara a li.

Wo xa wo gi tete fari,

barima wo xa mangɛ bara xanin konyiya kui, a nun sɛrɛxɛdubɛɛ nun kuntigie.

⁴ Munfe ra wo xaxili tixi wo xa laakɔɛ wali ra?

Munfe ra wo laxi wo yete xa naafuli ra,
matandilae?

Wo a falama, <Nde noma won na?>

Kɔnɔ wo senbe fama ne kanade.

⁵ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

N fama ne wo magaaxude

a nun wo rabilinyi.

Wo birin xaninma ne, mixi keren mu
kisima.

⁶ Na dangi xanbi, n man Amonikae xun
nakelima ne.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁷ Masenyi nan ya Edonkae be:

Mange Alatala bara a masen,

«Lɔnni mu na Teman sɔnɔn?

Marasi bara nɔn a xa die ya ma?

Fahaamui bara kana?

⁸ Wo wo gi, wo xa wo kobe raso.

Dedankae, wo xa wo nɔxun geyae fari,

barima n fama ne Esayu xa gbaloe ra.

A naxankata waxati bara a li.

⁹ Naxee fama wo xa bogise bade, e mu
sese luma naa.

Naxee fama wo mujade,

e se birin kanama ne alo e wama a xɔn
ma ki naxe.

¹⁰ N fama ne se birin bade Esayu yi ra.

A mu noma a nɔxunde, barima n na yire
birin kolon.

A bɔnsɔe, a ngaxakerenyie, nun a
dɔxɔbooree,

e birin xun nakanama ne, e birin lɔe.

¹¹ Wo xa kiridie lu na, n tan nan fama e
balode.

Wo xa kaape ginɛe xa e xaxili ti n tan nan
na.

¹² Alatala bara a masen:

Hali naxan mu fe naaxi rabaxi, a fama ne
tɔɔɔde.

Wo tan naxee fe naaxi rabaxi, a mu lanma
xe wo fan xa tɔɔɔ?

Wo tɔɔɔoma ne.»

¹³ Alatala xa masenyi nan ya:

«N bara n kali n yete ra,

Bosara kanama ne, a yaagi sɔtɔ.

Bosara nun a rabilinyi danke nan sɔtɔma,
naa fa findi gbaloe yire ra.»

¹⁴ Alatala bara xibaaru fi n ma,

a bara xɛɛrae xɛɛ si birin ma:

«Wo xa fa, wo xa wo malan,
wo xa gere ti.»

¹⁵ A naxe Edonkae be, «N bara wo xurun
sie ya ma,

wo bara yaagi sɔtɔ adamadie tagi.

¹⁶ Wo xa yete igboja, wo xa bɔjete bara
wo yanfa.

Wo tan naxee sabatixi geyae fari,

wo tan naxee xa banxie na yire itexi alo
sege tee,

n wo rabirama ne.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁷ «Edon findima ne gbaloe yire ra.

Dangi mixie de ixarama ne,

e kaaba na naxankate tofe ra.

¹⁸ Alatala bara a masen wo be,

wo xun nakanama ne

alo Sodoma nun Gomora xun nakanaxi ki
naxe.

Mixi yo mu luma naa sɔnɔn.

¹⁹ N luma ne alo yete naxan kelima

Yuruden xure fe ma,

a siga sube fende yire gbete.

N Edon kerima ne a xɔnyi, n fa mange
sugandixi ti naa.

Nde maniya n na? Nde n nasima?

²⁰ Na kui wo xa a rame

a Alatala nate naxan tongoxi Edon nun
Temankae xili ma.

A e xaninma ne alo xurusee, a fa e xɔnyi
kana.

²¹ Dunija birin fama ne e xa bire kolonde,
na xibaaru rayensen ye han Xulunyumi
baa yire.

²² Na lɔxɔe e yaxuie maniyama sege nan
na

naxan jɛɛɛma koore ma e matofe ra,

e fa dusu Bosara xun na.

Na lɔxɔe Edon senbɛmae luma ne
alo gine naxee na di barife.»

²³ Masenyi, naxan masenxi Damasi be, na
nan ya:

«Xamata nun Arapadi bara yaagi,

barima e bara xibaaru naaxi me.

E bɔje bara ramaxa alo mɔɔnyɔ naxan
na baa ma,

naxan mu noma a raxarade.

²⁴ Damasi senbe bara nɔn, a wama a gife
gaaxui kui.

Kɔntɔfili nun tɔɔɛ bara a suxu alo gine
naxan na di barife.

²⁵ Na taa tofanyi n nu jɛlexinxi naxan na,
na bara findi taa rabɛpinxi ra?

26 Na loxoe, naa fonikee birama ne taa kui, naa soorie fan dundu.

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

27 N te sama ne Damasi tete ma, Ben Hadada xa yire makantaxi gan.»

28 Masenyi nan ya Kedari nun Xasori xa mangeya xa fe ra, Babilon mange Nebukadansari naxan gerexi:

Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa Kedari gere.

Wo xa jamanε kana naxan na fuge ra.

29 Wo xa e xa kiri banxie, e xa xurusee, e xa kote birin, nun e xa joxomee suxu.

Wo xa a fala e be,

«Fe xoxoe na wo life yire birin.»

30 Alatala xa masenyi nan ya:

Xasorikae, wo xa wo gi,

wo xa yili ge wo wo noxunma dennaxe, barima Babilon mange Nebukadansari bara nate tongo wo xa fe ra, a bara a janige a xa wo gere.»

31 Alatala bara a masen,

«Wo keli, wo xa si nde gere naxan boje saxi.

A xa naade mu balanxi, a yiree mu makantaxi.

A na a kerenyi nan ma.

32 Wo fama ne e xa joxomee nun e xa xuruse wuyaxie sotode.

Yi mixi naxee e de xabe seeti bima, n e raloe ma ne foye kui, e xa tooo yire birin.

33 Xasori findima ne wulai bare yire ra, gbaloe na dennaxe.

Mixi yo mu sabatima menni sonon.»

34 Alatala nan yi masenyi tixi Annabi Yerehi be Elama xa fe ra Yudaya mange Sedekiya xa mangeya fole temui:

35 Mange Alatala bara a masen,

«N Elama xa xali kanama ne, naxan findixi a senbe ra.

36 N gere tima ne a be yire birin, n xa a raloe foye kui.

Na gere dangi xanbi, si birin fama ne gi mixi nde sotode kelife Edon.

37 N fama ne Elamakaeraserende e yaxuie ya ra

naxee wama e faxafe.

N e jaxankatama ne n ma xone kui, n ma santidegema fa e birin sontode.

Alatala xa masenyi nan na ki.

38 N ma kibanyi luma ne Elama, n e xa mange nun e xa kuntigie faxa.

Alatala xa masenyi nan na ki.

39 Kono waxati donxoe ra,

n man Edonkae ragbilenma ne kelife konyiya kui.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

50

Masenyi Babilon be

1 Alatala xa masenyi a naxan fixi Annabi Yerehi ma Babilonkae xa fe ra, naxee na Kalidi boxi ma.

2 «Wo xa a fala si birin be, wo xa e rakolon a ra,

wo xa tonxuma ti na xa fe ra, wo naxa a noxun.

Wo xa a fala, «Babilon bara suxu, a xa ala kuye Beli nun Merodaki bara yaagi, e bara gaaxu,

3 barima si nde kelife koola ma, na tefe e xili ma.

Si nan a ra naxan findixi gbaloe raba ra, mixi yo, sube yo, sese mu luxi sonon, e birin bara e gi.»

4 Alatala xa masenyi nan ya:

«Na waxati Isirayilakae nun Yudayakae gbilenma ne.

E fama ne wa ra, e e Marigi Alatala fen.

5 E maxorinyi tima ne Siyon xa fe ra,

e e xunti naa ra.

«Won xee, won xa saate xiri won nun Alatala tagi,

saate naxan mu neemuma won na sonon.»

6 N ma pama nu luxi ne alo xuruse loxie. E kantamae bara e raloe geyae fari.

E nu te, e nu goro, e mu a kolon e na dede.

7 Naxee na e to, e e tooo.

E yaxuie bara a fala, «Muxu foxi mu a ra. E yi sotoxi ne barima e bara yunubi raba

Alatala ra, naxan nu bara tinxinyi masen e be, e babae xaxili nu tixi naxan na.»

Alatala xa masenyi Isirayilakae be

8 «Wo wo gi, wo xa mini Babilon,

wo mini Kalidi boxi ra.

Wo xa lu alo sikote naxan tixi xurusee ya ra.

9 N tan yati sie rakelima ne Babilon xili ma, kelife koola ma.

E fama ne gere xoxoxe tide e be.

E xa tanbee senbe gbo, e xa gere sooneyama ne.

10 Kalidi boxi fama ne kanade, e yaxuie fa e waxonse tongode.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilon be

11 «Iyo, wo xa ssewa, wo xa jlexin, wo tan naxee bara n ke xun nakana.

Iyo, wo xa tungan alo ningee,

wo xa wo xui ramini alo soee.

12 Wo nga bara yaagi,

naxan wo barixi a bara lu yaagi kui.

A bara findi si donxoe ra,

a xa boxi bara findi gbengberenyi ra, yire maxaraxi ra.

13 Alatala bara xono a ma,

a xa boxi mu rasabatima sonon.

A bara findi gbaloe yire ra.

Mixi naxan ne dangima naa,

na kanyi de ixarama ne,

e kaaba na gbaloe ma.»

Alatala xa masenyi Babilon yaxuie be

14 «Wo xa ti Babilon ya ra gere ki ma.

Xali kanyie, wo xa tanbee woli e ma.

Wo xa gere ti senbe ra,

barima a bara yunubi raba Alatala ra.

15 Wo xa sonxoe rate a ma.

A wama a yete nan fife wo ma, a xa banxie bara kana,

a xa tete bara bira Alatala gberoxoe saabui ra.

Wo fan xa wo gberoxo.

Wo xa a raba a ra alo a a rabaxi wo ra ki naxe.

16 Wo xa xee sae nun xee xabamae faxa Babilon.

Santidegema xa a niya e birin xa e gi e xonyi ma.

17 Isirayila luxi ne alo xuruse loxi, yete bara naxee keru.

Asiri mange nan singe a tooro,

Babilon mange fan fa a halaki a donxoe ra.»

18 Na nan a ra Isirayila Marigi Alatala a masenxi,

«N Babilon mange nun a xa jama naxankatama ne

alo n a rabaxi Asiriya mange ra ki naxe.

19 N Isirayila ragbilenma ne a xonyi,

a xa goore man xa lu Karemele nun Basan,

a xa wasa fe fanyi ra Efirami nun Galadi geyae fari.

20 Alatala xa masenyi nan ya:

Na waxati n dipema ne Isirayila xa yunubie ma,

n dipa Yudaya xa yunubie fan ma,

barima n bara mixi donxoe xa yunubie xafari.»

Alatala xa masenyi Babilon yaxuie be

21 «Wo te Meratayimi boxi ma Pekodikae xili ma.

Wo xa e raton, wo xa n ma yaamari birin nakamali.

22 Gere sonxoe na e xa boxi ma, gbaloe na a ra.

23 Babilon senbema bara kana,

naxan nu luxi alo derema dunija birin kui.

Yakosi a bara findi gbaloe yire ra.

24 N bara Babilon suxu gantanyi ra a mu naxan toxi.

N bara i to, n bara i masoto barima Ala matandi nan nu i ra.

25 Alatala nan gere soxi Babilon a xa xone kui.

Mange Alatala na walife Kalidi boxi ma.

26 Dunija birin xa fa Babilon,

wo xa e xa banxie rabi e sansi bogie ragatama dennaxe.

Na birin xa raton, sese naxa lu.

27 Wo xa e xa tuurae birin kon naxaba xuruse kon naxabama dennaxe.

Naxankate na e be, e xa kiiti waxati bara a li.

28 Mixi naxee kelixi Babilon konyiya kui,

e na masenyi tife Siyon,

«Muxu Marigi Alatala bara a gberoxo,

a bara a xa horomolingira gberoxo.»

29 Xali kanyie xa fa Babilon xili ma,

naxee fata tanbe wolide.

Wo xa Babilon nabilin, mixi yo naxa mini.

Wo xa a xa kewali sare ragbilen a ma,

wo xa a raba a ra alo a rabaxi mixi gbete ra ki naxe.

A bara a yete igbo Alatala ma, Isirayila seniyentoe.

30 Na nan a ra a xa fonikee fama birade taa kui,

a xa soorie dundu na temui.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Alatala xa masenyi Babilon be

31 «I tan yete igboe,
n xa i paxankata.
I xa kiiti loxoε bara a li.
Alatala xa masenyi nan na ki.»
Alatala xa masenyi
32 «Na yete igboe birama ne, mixi yo mu
a rakelima.
N a xa taε ganma ne, n a rabilinyi birin
kana.
33 Mange Alatala bara a masen,
Isirayilakae nun Yudayakae na paxankate
kui.
Mixi naxee e rasoxi konyiya kui e tondima
ne e rabeinde.
34 Kono e xunsarama senbe gbo, a xili
Mange Alatala.
A e xun mafalama ne alako e xa boresa
soto,
Babilonkae xun xa rakana.
35 Santidegema xa Kalidikae faxes,
a xa Babilonkae, e xa kuntigie, nun e xa
karamoxoe sonto.
36 Santidegema xa e xa namiponme wule
falee faxes.
Xaxilitaree nan e ra.
Santidegema xa e xa soorie faxes.
E xa lu gaaxui kui.
37 Santidegema xa e xa soee faxes,
a xa e xa soori ragisee kana.
Santidegema xa e xa soori saraxie faxes.
E xa lu alo ginεe.
Santidegema xa e xa naafuli kana, e xa
xanin.
38 E xa xuree xa xori.
Kuye boxi na a ra.
Kuyee nan mixi madaxuma.
39 Na nan a ra wulai subee luma naa,
wulai baree, baratee, nun xoni paaxie.
Mixi yo mu sabatima naa sonton.
40 A luma ne alo Sodoma nun Gomora Ala
naxan kana.
Mixi mu toma naa, adamadi yo mu saba-
tima naa.
Alatala xa masenyi nan na ki.»
41 «Nama na fafe kelifε koola ma.
Si senbema na a ra, naxan xa mangεe na
dunija yire birin.
42 Xali nun tanbe na e yi ra.
E paaxu, e mu kinikini kolon.
E xui gbo alo moronyi xui.
E jεrema soe nan fari, e fata gere ra.
E na fafe Babilon nan foxo ra.

43 Babilon mange to na me,
a senbe naxa kana, a boje naxa gaaxu,
alo gine naxan na di barife.
44 N luma ne alo yete naxan kelima
Yuruden xure fe ma,
a siga sube fende yire gbete.
N Babilon kerima ne a xonyi, n fa mangεe
sugandixi ti a xun.
Nde maniya n na? Nde n nasima?
Nde noma n natondide?
45 Na kui wo xa wo tuli mati Alatala xa
nate ra,
a naxan tongoxi Babilon xili ma,
a naxan janigexi Kalidi xa boxi xa fe ra.
A e xaninma ne alo xurusee, a fa e xonyi
kana.
46 Dunija na a kolon a Babilon bara suxu,
e serema ne, e fa lu gaaxui kui.»

51

Babilon rajonyi Alatala xa masenyi

1 Alatala bara a masen,
«N turunnaade xεema ne Babilon xili ma,
2 turunnaade naxan findixi a yaxuie ra.
E fama ne a rayensende foye kui,
e a harige birin ba a yi ra,
e ti a kanke a yire birin.
3 Xali woli xa a kanke makantase tongo.
A naxa kinikini Babilon segetalae ma, a
xa e sonto.
4 Kalidika faxaxie toma ne e xa boxi ma
yire birin,
e rabiraxi kirae ma, e soxoxi a paaxi ra.»
5 «Mange Alatala mu Isirayila nun Yu-
daya raboloma,
hali e xa yunubie to bara gbo e ma e xonyi
Isirayila seniyentoe ya xori.
6 Wo xa keli Babilon boxi ma.
Kankan xa a yete rakisi,
barima Alatala fama ne a gbe joxode,
a e sare ragbilen e ma.
7 Singe, Alatala nan nu findixi saabui ra
Babilon be,
dunija birin xa paxankata,
e xa madaxu alo siisilae.
8 Kono yakosi a gbe mu luxi a xa bira, a
xun xa rakana.
Wo xa a kunfa ba,

wo xa kata seri sotode a be alako a xa yalan.»

Isirayilakae xa masenyi

⁹ «Won bara kata Babilon rayalande, kono a mu sooneyaxi.

Won xa a lu naa, won xa siga won xonyi, barima a xa yunubie bara gbo ye.

¹⁰ Alatala bara won nakisi tinxinyi ra.

Won xa won Marigi Alatala xa kaabanakoe dentegge Siyon.

¹¹ Tanbee yailan, xali sase rafe.

Alatala bara a niya Mede mange boje xa te,

a xa Babilon naxankata a Marigi be.

Alatala gberoxoe nan na ki a xa horomobanxi xa fe ra.

¹² Wo xa tonxuma rate Babilon xa tete xili ma,

wo xa soorie xa wuya, e xa e yete yailan gere xili ma.

Alatala fama ne a sago rabade, a a xa nate rakamali Babilonkae xili ma.»

Namijonme xa masenyi

¹³ Wo tan Babilonka naafuli kanyi naxee sabatixi xure de ra,

wo jon waxati bara a li.

¹⁴ Mange Alatala bara a kali a yete xili ra, «N fama ne soorie ra wo xili ma,

e wuya alo tugumi gali, e fa sonxoe belebele rate.»

¹⁵ Alatala dunija daaxi a senbe nan na, a xare sa a xa lonni ra, a koore itala a xa fe kolonyi ra.

¹⁶ A na galanyi rabula, tunc ye kelima ne koore ma,

nuxui te boxi xun ma.

A seyamakonyi raminima tunc, a foye ramini a kelide.

¹⁷ Adamadi findixi xaxilitare nan na naxan mu fahaamui soto,

xema xabui yaagi sotoma ne a xa kuyee saabui ra,

naxee findixi kuye wule jengitaree ra.

¹⁸ Se fufafu nan na e ra, lonnila yoma naxan ma.

E fama ne ponde e xa kiiti waxati.

¹⁹ Annabi Yaxuba Marigi tan mu na ki xe, barima Daali mange na a ra naxan xili

Alatala Senbema,

naxan a xa nama daa a yete be.

Alatala xa masenyi Isirayila be

²⁰ «I tan findixi n ma geresose nan na,

n sie rayensenma naxan na,

n mangeya xun nakanama naxan saabui ra,

²¹ n soe nun a ragima xa fe danma naxan na,

n soori ragise kanama naxan saabui ra,

²² n xeme nun gine sontoma naxan na,

n segetala nun ginedimedi faxama naxan saabui ra,

²³ n xurusee nun a demadonyie rayensenma naxan na,

n xe sae nun e xa ninge rayensenma naxan saabui ra,

n mange nun kuntigie rayensenma naxan na.

²⁴ N sare ragbilenma ne Babilon boxi nun Babilonkae ma,

e xa fe naaxie xa fe ra e naxan nabaxi Siyon na.

Alatala xa masenyi nan na ki.

²⁵ N tixi i kanke, i tan mangeya xungbe naxan dunija xun nakana.

Alatala xa masenyi nan na ki.

N na n xonye italama ne i xili ma,

n i radin tentenyi ra,

n i findi geya ra naxan kui igeli.

²⁶ Tide yo mu luma i ma sonon, sese mu tima i xonyi.

I mu findima a ra abadan.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

²⁷ «Wo xa tonxuma rate dunija ma.

Wo xa gere sara xui ramini sie tagi.

Wo xa keli, gere xa ti Babilon xili ma.

Mangeya birin xa fa kelife Ararati, Mini, nun Asikenasi.

Soori mange xa sugandi wo ya ma,

wo xa soe xa wuya alo tugumi gali.

²⁸ Sie xa fa gere xili ma,

Mede xa mangee nun a xa kuntigie, a nun e yamarima jamane naxee ma.

²⁹ Babilon boxi serenna ne toore kui,

barima Alatala xa natee mu kanama.

Na boxi fama ne xun nakanade,

mixi yo mu sabatima menni sonon.

³⁰ Babilon xa soorie mu gere tima sonon,

e luma e xa yire kantaxie nan kui tun.

E senbe bara jon, e fa luxi ne alo ginne.

E xa banxie birin ganxi, e xa tete naade kanaxi.

³¹ Xerae lu ra ne fa ra mange xonyi,

e a fala a be a yaxuie bara dennaxe suxu.

32 E bara xure igiridee suxu,
e bara te so xee ra,

Babilon soorie bara lu gaaxui kui.

33 N tan Isirayila Marigi Alatala xa
masenyi nan ya,

Babilon taa luxi ne alo lonyi sansi xori
boronma dennaxe.

A xa xe xaba temui na fafe.»

Isirayilakae xa masenyi

34 «Babilon Mange Nebukadansari bara
won tooro,

a bara won xaxili ifu,

a bara won lu alo beki igeli.

A luxi ne alo sube magaaxuxi naxan bara
won don,

naxan luga won na, a won boxun.

35 A fe jaaxi naxan nabaxi won tan
Siyonkae ra,

na xa gbilen Babilon ma.

A nii naxee baxi Darisalamu,

na sare xa gbilen Babilonkae ma.»

Alatala xa masenyi

36 Na kui Alatala naxe,

«Wo xa a mato, n fama ne wo xun
mafalade,

n fa wo gbe joxode.

N Babilon baa xorima ne, n a xa dulonyie
xarama ne.

37 Babilon findima ne yire kanaxi ra wulai
baree luma dennaxe.

Mixie mu tinma lude na yire magaaxuxi.

38 A xa pama xaaxexi alo yetee,

e e xui raminima alo yete yore,

39 kon e na keli, n e findima siisilae nan
na,

naxee yelema han, kon e na xi, e mu
xunuma sonon.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

40 «N e ragoroma ne alo yexee naxee kon
naxabama,

alo yexee nun si kontonyie.

41 Babilon xungbe, dunija birin naxan
matoxoma,

na biraxi di?

Munse a niyaxi a xa findi gbaloe ra sie
tagi?

42 Baa fama ne a makotode, moronyie din
a ra.

43 A xa taae bejinma ne, e findi gbeng-
berenyi ra,

mixi mu sabatima dennaxe.

Hali biyaasilae mu luma naa.

44 N e xa kuye Beli jaxankatama ne,

n fa a niya a xa mixie bejin a naxee soto.
Mixie mu kelima jamanee ma fafe a

batude sonon.

Babilon xa tete birama ne kerenyi ra.»

45 «N ma pama, wo xa keli naa.

Wo xa wo gi, barima Alatala xa xone
bulama menni ne.

46 Limaniya naxa ba wo yi ra,

wo naxa gaaxu woyenyi ra naxee fama
mede naa.

Woyenyi luma fala ra ne senbemaie xa fe
ra nun gere xa fe ra.

47 Waxati fama a lide n Babilon xa kuyee
jaxankatama temui naxe.

A xa boxi birin luma yaagi kui na temui
ne,

a xa mixie fa sontode.

48 Na kui koore nun boxi fama ne
jalexinde a xa bire xa fe ra,

a yaxuie sago ma, yaxui naxee kelixi
koola ma.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Namijonme xa masenyi

49 «Babilon xa bira Isirayilaka mixi fax-
axie xa fe ra,

alo mixi gbegbe faxaxi dunija ma ki naxe
Babilon belexe foxi ra.

50 Wo tan naxee bara wo yete ratanga
santidegema ma,

wo naxa dugundi, wo xa siga.

Hali wo na yire makuye,

wo xa ratu Alatala ma, wo joxo xa sa
Darisalamu xon.»

Isirayila xa masenyi

51 «Won bara yaagi soto, won bara konbi,
won mu noma won xun nakelide sonon,

barima si gbeteie bara so yire seniyenxie
kui Alatala xa horomobanxi yire.»

Alatala xa masenyi

52 Alatala xa masenyi nan ya,

«N na ge Babilon xa kuyee jaxankatade,
a xa pama luma wa ra ne boxi birin ma.

53 Hali Babilon xa fe fama sooneyade nu,
a xa xunnakeli soto,

n fama ne a niyade a xa fe birin xa kana.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

54 «Xui xoxoxoe minima Babilon boxi ma
a xa kanari nan xa fe ra.

55 Alatala fama ne Babilon xun nakanade,
a e xa sonxoe dan.

E yaxuie dinma ne e ra alo baa mɔrɔnyie,
e xui xaape a jaaxi ra.

⁵⁶ Kanaritie birama ne Babilɔnkae fɔxɔ ra,
e e xa soorie suxu, e e xa xalie igira,
barima Alatala gbɛnɔxɔe tima ne,
a e sare birin nagbilen e ma.

⁵⁷ N e xa mangɛe, kuntigie, lɔnnilae nun
soorie findima siisilae nan na,
naxee luma xi ra abadan,
e mu xunuma fefe ma.
Mangɛ xa masenyi nan na ki,
naxan xili Alatala Senbema.»

⁵⁸ «Alatala xa masenyi nan ya,
Babilɔn xa tete xungbe birama ne,
a xa naade itexie gan,
a xa jama a yete ratagan fe fufafu ma,
a wali naxan nabaxi, na birin gan te ra.»

⁵⁹ Annabi Yereimi to Yudaya mange
Sedekiya mati Babilɔn a xa mangɛya je
naani nde ra, a naxa yi masenyi so Neriya
xa di Seraya yi ra, naxan findixi Maxaseya
xa mamadi ra. ⁶⁰ A nu bara Babilɔn xa
gbaloe xa fe birin sebe keedi nde ma, a
nu lanma e xa naxee soto. ⁶¹ A naxa a
fala Seraya be, «I na Babilɔn boxi li, i
xa yi masenyi birin xaran i xui itexi ra.

⁶² Na temui, i xa a fala, «Alatala, i bara
a masen a yi yire birin fama ne kanade,
mixie nun xuruse mu toma be sonon, yi
boxi fa findi gbengberenyi ra.» ⁶³ I na ge
yi sebeli xarande, i xa a xiri geme nde ra,
i fa na geme woli Efirati xure xora. ⁶⁴ Na
temui i xa a fala, «Babilɔn fan dulama na
ki ne, a mu tema sonon gbaloe xa fe ra
Alatala naxan nagirixi a ma. A xa jama
xun mu rakelima sonon.»»

Annabi Yereimi xa masenyi danxi be ne.

52

Darisalamu birafe

¹ Sedekiya mangɛya soto a je mɔxɔpen
nun keren nan ma, a fa je fu nun keren
mangɛya raba Darisalamu. A nga nu
findixi Yereimi xa di Xamutali naxan keli
Libina ma. ² Sedekiya naxa fe jaaxi raba
a Marigi Alatala ya xori alo Yehoyakimi
nu bara a raba ki naxe. ³ Darisalamu nun
Yudaya nu bara fe xɔrɔxɔe soto Alatala
xa xone xa fe ra. A rajɔnyi Alatala naxa
a gbilen e fɔxɔ ra.

Na temui Sedekiya naxa mange
Nebukadansari matandi. ⁴ Na kui a xa
mangɛya je solomanaani nde, kike fu, xi
fu nde ra, Babilɔn mange Nebukadansari
naxa fa a nun a xa soori gali ra
Darisalamu gere xili ma. E naxa yonkin
taa rabilinyi ra, e se nde ti alako e xa no
tede tete fari. ⁵ Taa naxa lu suxui kui han
mangɛ Sedekiya xa mangɛya je fu nun
keren nde ra.

⁶ Kike naani nde xi solomanaani nde ra,
kaame nu bara senbe soto taa kui, donse
yo mu nu na jama yi ra sonon. ⁷ Taa tete
to kana, soorie naxa e gi naade ra naxan
na tete firinyie tagi, mangɛ xa malabude
fe ma, e fa siga Araba fili ma. Kalidikae
nu yonkinxi taa rabilinyi.

⁸ Kalidikae to taa soorie to e gi ra, e naxa
bira e xa mangɛ fɔxɔ ra, e fa a suxu Yeriko
fili ma. Mangɛ xa soorie naxa e gi a xun
ma, e yensen ye. ⁹ Kalidikae naxa mange
suxu, e a xanin Babilɔn mange xon ma
Ribila a makiitife ra. ¹⁰ E naxa Sedekiya
xa die kon naxaba a ya xori, e fa a tan yae
kana. ¹¹ Na dangi xanbi, Babilɔn mange
naxa a xiri wure gbeeli yolonxonyi ra, a a
xanin Babilɔn. Menni a naxa lu geeli kui
han a faxa temui naxe.

¹² Kike suuli nde xi fu nde ra,
Nebukadansari xa mangɛya je fu nun
solomanaani nde Babilɔn xun ma, Neb-
usaradan Babilɔn mange xa soori xunyi
naxa siga Darisalamu. ¹³ A naxa
Alatala xa banxi, mangɛ xa banxi, nun
Darisalamu banxi xungbe birin gan.
¹⁴ Kalidikae xa soori naxee nu na a
fɔxɔ ra, e naxa tete rabira naxan nu
Darisalamu rabilinxi. ¹⁵ Nebusaradan,
Babilɔn soori mange naxa Darisalamu
jama donxɔe xanin Babilɔn, alo setaree,
walikee, nun mixi naxee e yete so Babilɔn
mangɛ yi ra. ¹⁶ Konɔ a naxa tin setare
ndee tan xa lu naa, e xa nu boxi rawali, e
nu weni bilie si.

¹⁷ Kalidikae naxa see tongo naxee
yailanxi wure gbeeli ra, e e raxunu alako
e xa na wure gbeeli xanin Babilɔn. Na
kui, e naxa kinki firin, ye sase xungbe,
nun a doxodee kana. ¹⁸ E naxa Alatala xa
banxi tundee, pelie, finɛe, tonbilie, nun
yirabase birin tongo, naxee nu yailanxi
wure gbeeli ra. ¹⁹ A naxa yirabasee nun

Ɔɔtie fan birin tongo naxee nu yailanxi xεεma nun gbeti ra. ²⁰ Banxi kinki firinyie, ye sase xungbe naxan xili «baa,» a ɔɔxɔde fu nun firinyi naxee nu na a bun ma, e masolixi tuuraa ra, Sulemani naxee yailan Alatala xa banxi be, na birin findixi wure gbeeli gbegbe nan na, naxan xasabi mu nu nɔma kolonde. ²¹ Na banxi kinki firinyie xa maiteya nu nɔngɔn ya fu nun solomasaxan lima, e rabilinyi nu nɔngɔn ya fu nun firin lima. Nee nu yailanxi wure gbeeli nan na naxan tilinyi suxui tagi lima, e kui igelixi. ²² Na kinki xunyie nu yailanxi wure gbeeli nan na, e masoli kɔɔbe bogi maniyεe ra. Nee xa maiteya nu nɔngɔn ya suuli lima. ²³ Kɔɔbe bogi maniyεe tongo solomanaani nun senni nu na tande mabiri, naani nu na banxi kui mabiri, naxee birin nalanxi lan keme ma.

²⁴ Babilɔn sɔɔri mange naxa serexedube kuntigi Seraya, serexedube firin nde Se-faniya, nun hɔrɔmɔbanxi naade makante saxanyie xanin a xun ma. ²⁵ A naxa yi mixi xungbee fan xanin: sɔɔri mange, mange rasima solofere naxee toxi taa kui, kuntigi nde naxan nu sɔɔrie sugandima, nun na taakae mixi tongo senni. ²⁶ Babilɔn sɔɔri mange Neb-usaradan naxa na mixi birin xanin Babilɔn mange xɔn ma Ribila. ²⁷ Babilɔn mange naxa e faxa Ribila, Xamata bɔxi ma. Yudayakae tongoxi e xa bɔxi ma na ki ne.

²⁸ Mixi xasabi nan ya Nebukadansari naxan xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma:

A xa mangeya ne solofere nde, Yudayaka mixi wulu saxan mixi mɔxɔɔɔn nun saxan.

²⁹ A xa mangeya ne fu nun solomasaxan nde, Darisalamuka mixi keme solomasaxan, mixi tongo saxan nun firin.

³⁰ A xa mangeya ne mɔxɔɔɔn nun saxan nde, Yudayaka mixi keme solofere, mixi tongo naani nun suuli.

Na birin lanxi mixi wulu naani, mixi keme senni nan ma.

³¹ Yudaya mange Yehoyakini xa sige ne tongo saxan nun solofere nde ra Babilɔn bɔxi ma, a kike fu nun firin nde, xi mɔxɔɔɔn nun suuli nde ra, Efil Merodaki

naxa findi Babilɔn mange ra, a fa Yudaya mange Yehoyakini ramini geeli. ³² A naxa hinne a ra, a a xa kibanyi radangi mange gbete ra, a tan nun naxee nu a ra Babilɔn bɔxi ma. ³³ Yehoyakini naxa a xa geelimani sosee masara, a nu fa a dege mange xa teebili ra temui birin. ³⁴ Babilɔn mange naxa a ɔɔxɔ sa a xa fe xɔn ma a fanyi ra, a naxa a ki a xa simaya birin kui.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yeremi naxa kitaabui firin sebe. Keren xili "Ala xa masenyi Annabi Yeremi be." Boore xili, "Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be." E xa masenyi maniya. E sebe waxati, Isirayila yaxuie nu na nofe Yudaya nun a xa mange taa Darisalamu ra. Alatala yati nu bara na ragiri e xa yunubie xa fe ra. Na naxankate nu xoxoxo a gbe ra barima a nu fatanxi Ala xa xone nan na.

Na kui won noma seriye saxan tode. A singe, yunubi mu rafan Ala ma. Ala to seniyenxi, a mu noma lande seniyentarepa ma. Fo adama xa a fahaamu a yunubi rapaaxu Ala ma, barima a mu findixi a yuge seniyenxi ra.

A firin nde, Ala yunubi sare ragbilenma ne yunubitoe ma. Ala to tinxinxi, a mu noma a lude yunubitoe mu a xa fe paaxi sare soto. Alatala xa tinxinyi a niyama ne mixi xa e yunubi sare soto. Ala mu noma gbilende na tinxinyi foxo ra.

A saxan nde, Ala wama yunubitoe rakisife. Ala to mixi xanuxi, a fe birin nabama ne alako a xa adama matinxin, a xa a xa yunubie xafari, a xa a rakisi a xa xanunteya saabui ra. Yi masenyi, naxan toma Annabi Yeremi xa sebeli tagi (Sora 3:21-32), a senbe gbo.

Ala xa won mali na seriye birin fahaamude. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yeremi be

Darisalamu xa jonyi beeti

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Munse Darisalamu sotoxi?

Singe mixi nu wuya,

kono yakosi e mu wuya.

A bara lu alo kaape gine.

Singe a xili nu xungbo pamanee tagi,

a findi mange taa nan na e ya ma,

kono yakosi a na konyiya kui.

² Koe birin a wafe,
a yaye nu a xeree maxa.

A xanuntenyie mu na sonon naxee a madunduma.

A booree birin bara a yanfa, e findi a yaxuie ra.

³ E bara Yuda bonsoe xanin konyiya kui,
e a rayaagi.

Yakosi a doxoxi sie tagi, malabui yo mu na a be.

A yaxuie a tooroma.

⁴ Mixi yo mu na Siyon kirae xon ma sonon,
sigafe salide.

Siyon xa naadee birin bara kana,

a xa serexedubee toorofe,

a xa ginedimedie sunnunfe.

Siyon na fe xone nan kui.

⁵ A yaxuie bara no a ra, e fa lu bojesa kui.
Alatala na ragirixi, Siyon xa fe paaxie nan

ma fe ra.

A gerefae bara a xa die xanin konyiya kui.

⁶ Siyon senbe birin bara kana.

A xa kuntigie bara lu alo xeli,

naxee mu nooge toma,

naxee bara tagan koyinma ya ra.

⁷ Darisalamu xa yaagi nun a xa kui ifui
kui,

a bara a manoxun a xa se fanyie birin xa fe,

naxee nu na a yi ra temui dangixi.

A xa pama to sa a gerefae belexe,

a malima yo mu nu na.

A yaxuie naxa yele a xa kasare ma.

⁸ Darisalamu xa yunubi bara gbo,

a bara findi seniyentare ra.

Naxee birin nu a matoxoma,

e na yofe a ma yakosi.

A bara lu alo mixi mageli,

a yaagi, a fa a yete noxun.

⁹ Noxoe nu na a xa dugi ma,

kono a mu a manoxun a xa fe raponyi ma.

Kasare naxan a masoto, a magaaxu.

Mixi yo mu na, naxan a madunduma.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma marayaagi mato,
barima n yaxuie bara xunnakeli soto.»

Annabi Yeremi xa masenyi

¹⁰ A yaxuie bara a xa se fanyi birin tongo.

A si gbete to ne so ra a xa salide kui,

naxee mu daxa e xa so naa.

¹¹ A xa pama birin bara kontofili baloe
fende.

E bara e xa naafuli birin masara donse ra,
alako e xa balo.

Siyon xa masenyi

«Alatala, n ma yaagi mato.

¹² Ala xa dangi mixi ratanga na fe mooli ma.

Wo a mato xa n ma tɔɔre maniyɛ na fe ra,
Alatala naxan dɔxɔxi n ma a xa xɔne kui.

¹³ A bara tɛ ragoro kelife koore, naxan bara n fate gan.

A bara gantanyi ti n bɛ, a yeɛ itala n santide.

A bara n nabira bɔxi, a n halakixi lu naa.

¹⁴ A bara n ma yunubie sare sa n kɔn ma alo karafoe.

A bara n senbɛ xun nakana.

Alatala bara n sa n yaxuie beɛɛɛ, naxee senbɛ gbo n bɛ.

¹⁵ A bara n ma geresoe birin matutun, naxee nu na n bɛ.

A bara n yaxuie maxili,

alako e xa n ma fonikee senbɛ kana.

Alatala bara Yuda bɔnsɔɛ xa di halaki a jaaxi ra.

¹⁶ N na wafe yi tɔɔre nan ma, n yaye raminima e bɛ.

Naxan n madunduma, a gbilen limaniya fi ra n ma.

Na bara makuya n na.

N ma die bara halaki,

barima yaxui senbɛ nu gbo n bɛ.

¹⁷ Siyon bara a beɛɛɛ itala,

kɔnɔ mixi yo mu na naxan a madunduma.

Alatala bara yaamari fi Yaxuba dɔxɔbooree xa findi a gerefɛ ra.

Darisalamu bara findi seniyentare ra e tagi.

¹⁸ Alatala xa maragiri tinxin, barima n bara a xa yaamarie matandi.

Wo tan si birin, wo wo tuli mati,

wo xa n ma tɔɔre mato.

N ma ginɛdimɛdie nun n ma fonike xɛmɛɛ birin bara xanin konyiya kui.

¹⁹ N bara n xanuntenyie xili, kɔnɔ e bara n yanfa.

N ma sɛrɛxɛdubɛɛ nun n ma forie bara fɛxa taa kui.

E faxi donse fende naxan nɔma senbɛ di fide e ma.

²⁰ Alatala, n ma tɔɔre mato.

N bɔɛ mu rafanxi n ma,

barima n a kolon n mɛɛ nɛ i xa seriyɛ ra, n findi matandila yati nan na.

Santidɛgema mixi sɔntɔ taa fari ma,
fure jaaxi mixi faxama taa kui.

²¹ Mixie bara n wa xui mɛ,

kɔnɔ mixi yo mu na naxan n madunduma.

N yaxuie birin bara n ma tɔɔre xa fe mɛ, e bara jɛɛɛɛ i beɛɛɛ fɔxi ra.

I bara fa lɔxɔɛ ra, i lɔxɔɛ naxan ma fe fala.

A niya n yaxuie fan xa lu alo n tan.

²² I xa e xa jaaxuna birin mato.

I xa a niya e fan na alo i a niyaxi n na ki naxɛ,

n ma fe kobi rabaxi ma.

N ma kɔntɔfili wuya, n bɔɛ tɔɔrɔxi a gbe ra.»

2

*Hɔrɔmɔbanxi xa kanɛ
Annabi Yeremi xa masenyi*

¹ Alatala xa xɔne bara a niya kuye xa ifɔrɔ Darisalamu xun ma.

A bara barakɛ ba Isirayila ma.

A to xɔnɔ, a naxa Isirayila rabolo, a nu jɛrema jama naxan ya ma.

² Marigi mu kinikini e ma.

A bara Yaxuba xa banxi birin kana, a bara Yudaya taa makantaxie rabira,

a e xa mangɛya masara yaagi ra a xa xɔne kui.

³ A to xɔnɔ e ma, a bara Isirayila senbɛ birin kana.

E yaxuie to nu e ixɛtenfe,

Ala bara tondi Isirayila malide.

Na xunnakanɛ bara lu alo tɛ soxi,

a Yaxuba xa bɔxi birin gan.

⁴ A bara a xa xali suxu won xili ma alo won yaxui a rabama ki naxɛ.

A bara won bɔnbɔ senbɛ ra

alo a findi won gerefɛ nan na.

A bara won ma mixi birin fɛxa,

won nu jɛɛɛɛ naxee ra.

A xa xɔne bara lu alo tɛ

naxan bara so Darisalamu hɔrɔmɔbanxi kui.

⁵ Alatala bara lu alo won yaxui.

A bara Isirayila nun a xa banxi fanyie birin kana.

A bara a xa yire makantaxie rabira.

A bara Yudaya xa kinikini nun sunnunyi xunmasa.

⁶ A bara a senbɛ ramini na ma,

a a xa mixie malande kana.

Alatala bara a niya

sali xungbe nun malabui loxoε sali xa neemu Siyon na.

A bara mange nun serexedube rayaagi a xa xone kui.

⁷ Alatala bara makuya a xa serexebade ra, a mee a xa yire seniyenxi ra.

A bara Siyon banxi fanyie sa won yaxui belexe.

Won yaxuie bara gere sonxoε rate Alatala xa banxi kui.

Na xui nu gbo alo xui naxan itema sali loxoε.

⁸ Alatala nan a janige a xa Siyon tete rabira.

A mu siike a rabafe ma.

A bara tete fari nun a bunyi birin nabira.

⁹ A bara taa naadee rabira boxi, e balandee birin bara kana.

Mangee nun kuntigie bara xanin pamane gbete ma.

Seriye rabatufe mu na, xeraya fan mu na namijonmee be.

¹⁰ Siyon forie doxoxi boxi, e de bara bobo, e bara xube maso e xunyie ma sunnunyi xa fe ra,

e bara sunnun donmae ragoro e ma.

Darisalamu ginemedie bara e xun sin boxi.

¹¹ N yaye bara mini han, n bope bara n tooro,

n sondonyi bara sunnun n ma jama xa gbaloe xa fe ra.

Dimεe nun diyore na faxafe taa kui.

¹² Dimεe a falama e ngae be,

«Donse nun minse sotoma minden?»

E nu siga tuxunsan na alo mixi maxoxie,

e bira taa kui kirae ra,

e jengi bolon e ngae belexe.

¹³ N fa munse falama i be kore?

Siyon, i maniyε mu na n be.

N i madunduma di?

I xa paxankate bara gbo dangi baa ra.

Nde noma i rayalande?

¹⁴ I xa namijonmee bara wule laamatun-
yie masen,

e mu i xa yunubi fiixe i be,

alako i naxa fa lu konyiya kui.

E bara wo madaxu wule laamatun-
yie ra.

¹⁵ Dangi mixi birin e belexe bonboma i
ma,

e kolinma, e e xunyie malintanma
Darisalamu xa fe ra.

E a falama, «Singe yi taa tofanyi maniyε
mu nu na dunija,

kono yakosi go?»

¹⁶ I yaxuie birin na wo mafalafe,

e kolinma, e e jinyie maxinma wo xa fe
ra,

e nu a fala, «Won bara e xun nakana
alo won nu wama a xon ma ki naxe.

Na bara sooneya won be.»

¹⁷ Alatala naxan janige, a na nan nabaxi.

A bara a xa woyenyi rakamali,

a naxan masen temui xonnakuye.

A bara kanari raba, a mu kinikini.

A bara a niya i yaxuie xa i mayele.

A bara i gerefεe senbe ragbo ye.

¹⁸ Mixie na wafe Marigi ra e bope birin
na.

Siyon jama, yaye ramini alo xure.

I naxa i malabu, i xa wa tun.

¹⁹ Keli, sonxoε rate koe ra.

I bope rayensen ye alo ye, Marigi ya tode
ra.

I belexe ti a be i xa die xa simaya xa fe ra,
barima e na halakife kaame ra tunxun-
yie birin na.

²⁰ Alatala, i ya ti i bara yi niya naxee ra.

A lan ginεe xa e xa die don, e naxee bari?

A lan serexedubee nun namijonmee xa
fafa Marigi xa horomobanxi kui?

²¹ Fonikee nun xemoxie, e birin lantanxi
boxi ma taa tunxun-
yie ra.

N ma ginemedie nun n ma segetalae,
santidegema bara e birin fafa.

I bara faxe ti i xono loxoε.

I bara e kon naxaba, I mu kinikini.

²² I bara n yaxuie malan n xili ma,

alo mixie malanma ki naxe sali loxoε.

Alatala xono loxoε, mixi yo mu lu, mixi
fan mu a imini.

N naxee xanu, n naxee ramo,

n yaxuie bara e birin fafa.

3

Toore nun Ala xa marafanyi

Annabi Yeremi xa masenyi

¹ Mixi nan n na, naxan bara toore kolon
Ala xa xone saabui ra.

² A bara n tongo kuye iyalanxi, a n napere
dimi kui.

³ A n tooroma loxoε birin.

Danyi yo mu na n ma toore ma

⁴ A bara n naxosi kelife n xunyi ma sa
doxofe n sanyie ra.

A bara n xorie birin magira.

⁵ A bara n tɔɔɔ, a n nabilin naxankate ra.

⁶ A bara n lu dimi kui alo singe ra mixi faxaxie.

⁷ A bara n nabilin sansanyi ra, a yɔlɔnxɔnyi sa n ma, alako n naxa fa mini.

⁸ N bara gbelegbele, n bara xili ti demeri ra, kɔnɔ a bara naade balan n ma maxandi ma.

⁹ A bara kira balan n ya ra gemɛ belebelee ra, a n ti tɔɔɔ kira xɔn ma.

¹⁰ A bara lu alo sube xaape naxan n mamɛfe burunyi, alo yetɛ naxan a nɔxunxi n ya ra.

¹¹ A bara dunja ixutu n ma, a bara n kana.

¹² A bara a xa xali itala a a xa tanbɛɛ ti n na.

¹³ A to a xa tanbɛɛ bɛnin, e naxa n bɔɔɛ sɔxɔ.

¹⁴ N bara findi n ma mixi birin ma mayele se ra, lɔxɔɛ birin, e n findima e xa sigie ra.

¹⁵ A bara n naluga ɔooge xɔnɛ ra, a bara xɔnɛ findi n ma donse ra.

¹⁶ A bara a niya n xa gemɛ xorie maxin, han n jinyie birin bara magira.

A bara n maboron xube xɔɔra.

¹⁷ A bara bɔɔɛsa makuya n na han fe fanyi mɔoli birin bara nɛemu n na.

¹⁸ Na nan a toxi n bara a fala, «N ma fe bara kana.

Alatala bara n kuma se birin na n xaxili nu tixi naxee ra.»

¹⁹ N bara n mapɔxun n ma marayaagi ma, n bara n mapɔxun n ma simaya naxasixi ma.

²⁰ N mu nɔma nɛɛmude n ma tɔɔɔ ma. A xun bara masa han a bara ge n kuntinde.

²¹ Kɔnɔ na birin kui, n nan n xaxili tima fe naxan na, a tan nan ya:

²² Alatala xa hinne mu ɔɔnma, danyi yo mu na a xa xanunteya ma.

²³ A gbilenma a ra gɛɛsɛgɛ yo gɛɛsɛgɛ. «Alatala, i mu mɛɛma i xa mixie ra abadan!»

²⁴ N a kolon n bɔɔɛ kui, Alatala nan na n harige ra. N xaxili tixi a tan nan na.

²⁵ Alatala fe fanyi rabama a fenma bɛ, naxan xaxili tixi a ra.

²⁶ Mixi lan a xa sabari Alatala ya i naxan fama a rakiside.

²⁷ A lanma adama xa tɔɔɔ kolon a fonike temui.

²⁸ A xa dundu, a xa dɔxɔ a xati ma, barima Alatala nan a ragirixi a ma.

²⁹ A xa a xun sin bɔxi, temunde Ala fama nɛ a xa dube suxude.

³⁰ A xa a xɛɛ ti mixi bɛ, naxan a ragarinma, a xa tin na yaagi ra.

³¹ Marigi mu mixi ratutunma abadan.

³² A na mixi nde tɔɔɔ, a man fama nɛ hinnɛde a ra a xa fonisireya kui.

³³ A waxɔnfe xa mu a ra, a xa mixi rayaagi, a xa ibunadama tɔɔɔ.

³⁴ Mixi na geelimanie tɔɔɔ a ɔaaxi ra bɔxi kui,

³⁵ e na tinxintareya raba mixi ra Ala Xungbe ya i,

³⁶ e na mixi tɔɔɔgɛ a makiiti temui, Alatala mu a birin toma xɛ?

³⁷ Nde nɔma fe ra, xa Ala xa mu a ragirixi?

³⁸ Fe fanyi nun fe ɔaaxi, a birin mu kelima Ala Xungbe xui xa ma?

³⁹ Munfe ra ibunadama a mawama, xa a tɔɔɔ sɔɔ a yetɛ xa yunubi saabui ra?

⁴⁰ Won xa won ɔɛɛ ki mato, won xa a igbɛ, won xa gbilen Alatala ma.

⁴¹ Won xa Ala maxandi won bɔɔɛ birin na, won xa won belexɛ ite Ala bɛ naxan na koore ma.

Nama xa Ala maxandi

⁴² «Muxu xa yunubi nun matandi bara gbo, i fan mu dipɛxi muxu ma.

⁴³ I xa bɔɔɛ xɔnɛ bara lu muxu fɔxɔ ra, i bara faxɛ ti, i mu kinikini.

⁴⁴ I bara nuxui ti won tagi, alako muxu xa maxandi naxa i li.

⁴⁵ I bara muxu findi suuti ra ɔamanɛ tagi.

⁴⁶ Muxu yaxuie birin bara e dɛ ibi muxu xili ma.

⁴⁷ Gaaxui nun bɔɔɛ mini bara nɔ muxu ra,

muxu xa fe findixi kanari nun gbaloe nan tun na.

48 N ya suusama yaye ra, n ma mixie xa gbaloe xa fe ra.

49 Danyi yo mu na n wafe ma, malabui yo mu na n be,

50 han beenun Alatala xa a ya ragoro won ma.

51 N bara kinikini ginɛdimɛdie xa tɔɔre ma.»

Annabi Yeremi xa Ala maxandi

52 Mixie bara n kerɪ alo xɔni, hali n mu fe ɲaaxi yo rabaxi e ra.

53 E bara n nagoro kɔlɔnyi kui, e nu fa gɛmɛe ragoro n ma.

54 Ye to din n xun na, n naxa a fala, «N bara lɔɛ!»

55 N naxa i tan Alatala xili kɔlɔnyi gbaata ma.

56 I fan naxa n xui mɛ n to a fala, «I naxa tondi n xui ramɛde. Yandi, n mali.»

57 N to i maxandi, i naxa i maso n na, i a fala n be, «I naxa gaaxu.»

58 Alatala, i bara n ma fe suxu, i bara n nii rakisi.

59 Alatala, i a toxi e fe naxee niyaxi n na. I xa n ma nɔndi makenɛn.

60 I bara a to e kɔnkɔxi n ma ki naxɛ, e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

61 Alatala, i bara e xui mɛ konbi ti ra, e yanfanteya naxan birin xirima n xun ma.

62 N gerefae xa wɔyɛnyi nun e xa maɲɔxunyi na n tan nan fɔxɔ ra lɔxɔɛ birin.

63 A mato, xa e dɔxɔxi, xa e tixi, e n tan nan findixi e xa sigie ra.

64 Alatala, i xa n gbɛɲɔxɔ e ma. E naxan niyaxi n na, i xa na ragbilen e ma.

65 I xa e xaxili dɔnxu, i e danka, barakatareɲa xa bira e fɔxɔ ra.

66 Alatala, i xa bɔɲɛ xɔnɛ xa lu e fɔxɔ ra, i xa e ba dunija bendɛ fupɪ fari.

4

Darisalamu ɲama xa ɲaxankate

1 Xɛɛma mu yilenma sɔnɔn, a mu seniyeɲ. Gɛmɛ tofanyie bara ralantan ye taa tunxunye birin na.

2 Siyon die tide nu gbo alo xɛɛma, kɔnɔ yakɔsi e tide bara xurun alo feɲɛe naxee yailanxi bendɛ ra.

3 Hali wulabare ginɛ xɪɲɛ fima a xa die ma,

kɔnɔ n ma ɲama bara lu alo dingɛ naxee mu mixɪɲa rakamalixi.

E kobi alo sɛgɛ.

4 Kaamɛ bara a niya, diyɔre nɛnyi bara kankan a naxare.

Dimɛe taami maxɔrinma, kɔnɔ mixi yo mu e kima.

5 Naxee nu donse fanyi donma, kaamɛ bara e rabira taa kui.

Naxee ramɔxi fe fanyi kui, e fa na ɲooge nan yegelenfe e belɛxɛe ra.

6 N ma ɲama xa ɲaxankate bara gbo dangife Sodomakae gbe ra,

naxee halaki ya magire keren kui, mixi keren belɛxɛ mu din e ra.

7 E xa mangedie nu tofan dangi xɛɛma ra, e nu fixe dangi xɪɲɛ ra.

E fate rayabu alo ye xɔɔra sinbonyi, e yatagi nu luxi nɛ alo diyaman.

8 Kɔnɔ yakɔsi e fate bara fɔɔrɔ dangi tige ra,

e mu kolonma taa kui sɔnɔn.

E kiri fatuxi e xɔrie ma, a bara xara alo bole.

9 Naxee faxa santidɛgɛma ra, e tan nan xun nu rafan dangi mixi birin na kaamɛ naxee ɲaxankatafe.

Kaamɛtɔɛe bara xɔsi, e taganxi, e mu donse yo sɔtoma kɔre.

10 Dingɛe, marafanyi nu na naxee be, e bara e yetɛ xa die ɲin, e e don, alako e xa balo alibalawi kui.

11 Alatala xa xɔnɛ bara kamali.

A bara a ralantan ye, a tɛ xuru Siyon, naxan bara yire tixie birin gan.

12 Bɔxi mangɛe mu la a ra, dunija mixie sese fan mu la a ra, xa yaxuie noma sode Darisalamu naadɛe ra.

13 Yi gbaloe kelixi a xa namɪɲɔnmɛe xa yunubie nan ma, a nun a xa sɛrɛxɛdubɛe xa fe kobi rabaxie ma,

e tan naxee tinxintɔɛe nii baxi.

14 Kɔnɔ yakɔsi e ɲɛrɛma taa kui alo dɔnxuie, mixi yo mu a belɛxɛ dinma e ra

barima wuli naxan goroma e ma,
 a bara e findi seniyantaree ra.
 15 Mixie luma gbelegbele ra,
 «Wo keli be! Wo tan mixi seniyantaree!
 Wo keli be, wo keli be! Wo wo makuya
 muxu ra!»
 Na kui e naxa e gi sigafe ra pamanee ma.
 Naakae fan bara a fala,
 «E mu luma muxu xonyi kore!»
 16 Alatala yete yati nan e rayensen ye,
 a mu fa a joxo saxi e xon ma sonon.
 A bara binye ba serexedubee yi,
 xunnakeli mu na forie be sonon.
 17 Muxu bara mali nde mame,
 konon mixi yo mu fa.
 Muxu bara muxu ya ti kira ra han muxu
 ya bara raforo,
 konon si yo mu fa muxu ratangade.
 18 Muxu yaxuie nu muxu jere ki birin
 toxi,
 alako muxu naxa fa mini taa kui.
 Muxu xa fe danyi nu bara makore,
 loxoe gbegbe mu nu luxi muxu be sonon,
 barima muxu xa fe danyi nu bara ge a
 lide.
 19 Muxu kerimae nu xulun dangi segee ra,
 naxee na koore ma.
 E naxa muxu keru han geyae fari,
 e e noxon muxu ya ra, e muxu mame
 burunyi.
 20 E naxa muxu rakisima fan suxu, Ala xa
 Mixi Sugandixi.
 Won nu bara a fala a xa fe ra,
 «Muxu yiriwama ne a niini bun ma
 pamanee tagi.»
 21 I tan Edon pama naxan sabatixi Usu
 boxi ma jlexin yire,
 yakosi i na seewe kui,
 konon i fan xa kiiti waxati na fafe.
 I fama ne jaxankate nun yaagi sode.
 22 Siyon pama, a gbe mu luxi i xa
 jaxankate xa dan.
 Ala mu i xa konyiya rabuma,
 konon i tan Edon pama,
 Alatala fama ne i makiitide i xa yunubie
 ma,
 a xa i jaxankata nee xa fe ra.

5

*Nama jaxankataxi xa sali
 Nama xa Ala maxandi*

1 Alatala, muxu xa toore mato, muxu xa
 yaagi igbe!
 2 Xone bara muxu ke tongo.
 Mixie bara sabati muxu xa banxie kui,
 muxu kolonmae mu naxee ra.
 3 Muxu bara findi misikiine babataree ra,
 muxu ngae bara lu alo kaape ginne.
 4 Muxu mu noma muxu xa ye minde,
 fo muxu xa a sara kobiri ra.
 Muxu mu noma muxu xa yege fan gande,
 fo muxu xa a sara.
 5 Muxu jaxankatamae doxoxi muxu fari.
 Muxu bara tagan, malabui yo mu na.
 6 Muxu bara muxu belexe itala Misira nun
 Asiriya biri ra,
 alako e xa muxu ki taami ra.
 7 Muxu babae bara yunubi raba,
 konon e mu na dunija sonon.
 Muxu tan nan fa e xa fe kobie torupe
 xanife.
 8 Konyie nan fa tixi muxu xun ma,
 mixi yo mu na naxan muxu bama e yi ra.
 9 Muxu baloe fenma wula i gaaxui kui,
 barima santidegema kanyie na yire birin.
 10 Kaame bara muxu suxu.
 11 Muxu yaxuie bara e waxonfe raba
 Siyon nun Yudaya ginemedie ra.
 12 E bara kuntigie gbaku wurie ma, e
 binye ba forie yi.
 13 Fonikee mengi dinma,
 e yege maxanin han yege kote bara bira e
 ma.
 14 Forie bara ba e malanfe,
 fonikee fan bara ba jaxajaxafe.
 15 Muxu bone bara ba seewafe,
 muxu xa xulunyi bara masara sunnunyi
 ra.
 16 Xunnakeli bara ba muxu yi,
 muxu bara makinikini muxu xa yunubie
 xa fe ra.
 17 Na nan a toxi, muxu bone toroxo,
 muxu ya fan bara raforo.
 18 Siyon geya bara findi gbengberenyi ra,
 a bara findi xulumasee maperede ra.
 19 Konon i tan, Marigi Alatala, i tan nan
 mange ra temui birin.
 Danyi mu na i xa mangeya ma,
 keli lanfanmae ma, sa doxo lanfanmae
 birin na.
 20 Munfe ra, i fa neemuxi muxu ma yi
 mooli ra,
 ka i muxu rabepinma ne muxu xa simaya
 birin kui?

²¹ Alatala, muxu ragbilen i ma,
muxu xa fa i ma alo a singe.

²² I mɛɛxi nɛ muxu ra kerenyi ra?
I xonoma nɛ muxu ma abadan?

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Esekiyeli findixi Ala xa namipɔnmɛ nan na Yudaya bɔxi ma. Ala nu bara nate tongo Yudayakae birin xa xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma, alo a naxan naba Isirayilakae ra naxee nu sabatixi kɔɔla mabiri. Na birin fatanxi e xa yunubie nan ma.

Ala mu na rabaxi temui keren xa ra. A naxa a ragiri Babilɔnkae xa pama saxan xanin pe fu nun solofere bun ma, beenun e xa Darisalamu kana kerenyi ra. Annabi Esekiyeli nu na pama firin nde ya ma, naxan sabati Babilɔn.

Na pama a mapɔxun ne a e mu buma konyiya kui. E xa diine mixie nu a falama ne e be, a e gbilenma ne e xonyi heeri kui. Kɔnɔ Ala naxa a masen e be Annabi Esekiyeli saabui ra, a e mu gbilenma mafuren mafuren e xa yunubie xa fe ra. E xa kuye batui nan a niyaxi e xa xanin Babilɔn bɔxi ma, e xa Ala xa paxankate xungbe soto konyiya kui.

Kɔnɔ Ala xa namipɔnmɛ xa masenyi mu danma menni xe. Annabi Esekiyeli naxa a masen e be a Ala fama ne kaabanakoe rabade e ragbilenfe ra Darisalamu. A naxe Alatala Xaxili Seniyenxi fama ne gorode e ma, a a niya e xa tuubi, e man xa Ala xa marafanyi kolon e bɔpe kui. A ngaxakerenyie gbege mu nu laxi na masenyi ra, kɔnɔ ndee naxa e xaxili ti na xibaaru fanyi ra, e e tun nabexi na kui.

Annabi Esekiyeli naxa a masen e be, Ala fama a xa hɔrɔmɔbanxi tide a firin nde ra ki naxe. Na tide nu gbo Isirayilakae be. Babilɔnkae to e xa salide xungbe kana, e naxa a mapɔxun Ala nu bara a rabolo. Yi kitaabui nu a masenma ne e be a Ala nu bara e rabolo e xa yunubie xa fe ra, kɔnɔ a mu tondima e raminide na paxankate kui, a e rakisi. Ala tantu, mixi naxan Ala xa heeri fenma, a a toma ne. Ala sago nan na ki.

Ala xa won mali birade a xa kira foxo ra, kira naxan won xaninma ariyanna. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Esekiyeli be

Ala a yete masenfe Annabi Esekiyeli be

¹ Ne tongo saxan nde, a kike naani nde, xi suuli nde ra, n nu na Isirayilaka suxuxie ya ma Kebara xure fe ma. Koore naxa rabi, n naxa Ala xa laamatunyi to. ² Na pe nu findixi Yudaya Mange Yehoyakini xa pe suuli nde nan na konyiya kui. Na xi suuli nde ³ Alatala naxa masenyi ti n tan serexedube Esekiyeli be, Busi xa di. N nu na Kalidi bɔxi nan ma Kebara xure fe ma. Alatala xonye nu na n ma.

⁴ N naxa turunnaade to kelife kɔɔla mabiri, nuxui xungbe yanbama naxan nabilinxi naiyalanyi magaaxuxi ra. A xori nu luxi ne alo wure raxunuxi. ⁵ Daalise naani nu na na te xɔɔra. E nu maniyaxi xemee nan na, ⁶ kɔnɔ yatagi naani nun gabutenyi naani nan nu na kankan ma. ⁷ E sanwurie nu tinxin, e sanbɔnbɔlae nu maniyaxi ninge toree nan na naxee yanbaxi alo wure gbeeli. ⁸ Mixi belexee nu na e be e gabutenyie bun ma e seeti naanie ma. Yatagie nun gabutenyie nu na e naani birin ma, ⁹ e gabutenyie nu dɔxɔxi e bore ra. Na ki e mu nu e ya ragbilenma sigafe ra, e nu siga yare tun.

¹⁰ E yatagie nu na yi ki ne: yatagi adama daaxi, yatagi yete daaxi, yatagi ninge daaxi, nun yatagi sege daaxi nan nu na kankan be. ¹¹ E yatagie nu na na ki ne. Gabutenyi naani nu na kankan ma. Firin na seeti keren ma, naxee nu italaxi e bore fe ma. Gabutenyi firin nan fan nu e fatee makotoxi.

¹² Kankan nu biraxi Ala Xaxili nan foxo ra. Na kui, e mu nu e ya ragbilenma, e nu fa siga yare tun. ¹³ Na daalisee lahale nu luxi ne alo te wolee nun te fulefulee. Na te yanbaxi nu a lintanma na daalisee longori ra alo seyamakonyie. ¹⁴ Na daalisee nu siga e gi ra, e xulun alo seyamakonyi.

¹⁵ N to nu yi daalisee matofe, n naxa sanyi radigilinxi keren to bɔxi ma kankan seeti ma. ¹⁶ Nee nu yanbama alo diyaman,

e birin nu maniya. E rafala ki nu luxi ne alo sanyi radigilinxi nu na sanyi radigilinxi gbete kui. ¹⁷ E ne sigama, e nu e jere ma e seti naani nan ma, e mu nu e mafindima e xa jere kui. ¹⁸ E nu ite, e tofan, e luxi alo yae nu na e be.

¹⁹ Daalisee na e jere, e sanyie fan e jere. E na te koore ma, e sanyie fan te.

²⁰ Ala Xaxili nu siga dede, e fan nu birama ne a foxo ra, a nun e sanyie, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui.

²¹ Na daalisee na siga, e sanyie fan siga. Daalisee na ti, e sanyie fan ti. Daalisee na te koore ma, e sanyi fan te, barima na daalisee xaxili nu na e sanyie nan kui.

²² Koore walaxe tofanyi alo diyaman nu italaxi e xun ma. ²³ Na daalisee gabutenyi firin nu italaxi e bore seti ma, gabutenyi firin nu e fate makotoxi. ²⁴ E e jere temui naxe, xui nde nu minima alo baa mawonyi xui, alo Ala Senbema xui, alo soori gaali xui. Daalisee na ti, e nu fa e gabutenyie iso.

²⁵ Na temui xui nde naxa mini koore walaxe fari naxan nu na daalisee xun ma, e gabutenyie isoxi. ²⁶ Se nde nu na na koore walaxe fari naxan nu luxi alo kibanyi naxan yailanxi diyaman na. Se nde nu na kibanyi kui naxan nu maniyaxi adamadi nde ra. ²⁷ A kanke nu yanbama alo wure raxunuxi, a sanyie fan nu yanba alo te. Naiyalanyi magaaxuxi nu na a rabilinyi birin ma. ²⁸ A yanbe nu luxi ne alo senkui naxan minima koore ma tunc furu temui. N to na to, n naxa bira n na n yatagi rafelen boxi ma, n naxa xui nde me.

2

Alatala Annabi Esekiyeli xee fe

¹ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, keli, n xa masenyi ti i be.» ² A fe fe na woyenyi fala n be, Xaxili Seniyenxi naxa goro n ma, a n ti n sanyie xun ma. N naxa a xui me a falafe ra n be, ³ «I tan adamadi, n tan nan i xee fe Isirayilakae ma, naxee bara muruta n ma, kelife e benbae xa temui ma han yi waxati. ⁴ N i xema naxee xon, e tuli xoroxo. I xa a fala e be, «Alatala yi masenyi nan tixi.»

⁵ Bonsoe murutaxi nan e ra, konso e fama

ne a kolonde namiponme nde bara lu e ya ma, hali e tondi i xui suxude. ⁶ I tan adamadi, i naxa gaaxu e ya ra, i naxa kontofili e xa woyenyi xa fe ra, hali na birin fa findi toore ra i be, e fa lu alo talie. I naxa gaaxu na bonsoe murutaxi ya ra. ⁷ Fo i xa n ma masenyi ti e be, hali e tondi e tuli matide i ra e xa matandi kui. ⁸ Konso i tan adamadi, i xa i tuli mati n xui ra, i naxa muruta alo yi bonsoe a rabama ki naxe. I xa i de rabi, i xa donse don n naxan soma i yi ra.»

⁹ Na temui n naxa belexe italaxi nde to n ya i, keedi mafilinxi nu na a kui. ¹⁰ A naxa a itala n ya i, sebeli nu tixi a kui nun a fari naxan toore xoroxoe xa fe masenma.

3

Annabi Esekiyeli xa xeeraya

¹ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, i xa yi keedi don, i sa masenyi tife Isirayila bonsoe be.» ² Awa, n naxa n de rabi, a naxa na keedi raso n de kui. ³ A man naxa a masen n be, «Adamadi, i xa yi keedi birin don n naxan soxi i yi ra.» N to a don, a nu joxun n de i alo kumi.

⁴ Na temui Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, siga Isirayila bonsoe yire, i sa n ma masenyi ti e be. ⁵ N mu na i xee fe jama xa ma, i mu naxan xa xui xoroxoe mema. N bara i xee Isirayila bonsoe nan ma. ⁶ N mu na i xee fe bonsoe wuyaxi xa ma, i mu naxee xa xui falama, i mu naxee xa xui mema. Xa a sa li n i xee ne nee fan ma nu, e i xui suxuma ne keren na. ⁷ Konso Isirayila tan mu wama a tuli matife i ra, barima e mu tinma n ma masenyi ra. E xaxili xoroxo, matandi bara e boje suxu. ⁸ Konso n i ya xoroxoma ne dangife e tan na, n i xa limaniya xun masama ne. ⁹ N a niyama ne i xa i tunnabexi alo fanye, i xa senbe soto naxan xoroxo alo geme. I naxa gaaxu e ya ra, i naxa ifu e ya i de, hali e to findixi bonsoe murutaxi ra.»

¹⁰ Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, I tuli mati n ma masenyi ra n naxan masenfe i be. I xa e ragata i boje ma. ¹¹ Yakosi i xa siga i xa jama yire, naxan na konyiya kui, i sa woyen e ra. I xa a fala e be, «Ala xa masenyi nan ya.» Xa e sa e tuli mati ba, xa e mu e tuli mati ba, i tan xa n ma masenyi ti.»

¹² Na temui Alatala Xaxili naxa n tongo, n naxa xui nde me n xanbi ra a falafe ra, «Matoxoe na Alatala nore kanyi be a sabatixi dennaxe!» ¹³ N naxa na daalisee gabutenyie xui me e garinfe e bore ra, a nun e sanyi digilinxie xui. Na senbe gbo. ¹⁴ Ala xaxili naxa n nate koore ma, a n xanin. Xone nu bara n boje rate, kono Ala xonye naxa no n na. ¹⁵ Na kui n naxa n ma pama li naxan nu na konyiya kui Teli Abibi taa kui Kebara xure fe ma. N naxa xi solofere raba e tagi, n nakorixi kofu.

¹⁶ Xi solofere to dangi, Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxe, ¹⁷ «Adamadi, n bara i findi Isirayila bonsoe kantama ra. I na n ma masenyi me, i xa na fala e be. ¹⁸ N na a masen mixi jaaxi be, <I faxama ne,> xa i mu a rasi a xa gbilen fe jaaxi foxo ra alako a xa kisi, n a faxama ne a xa yunubi xa fe ra. Na kui n a nii sare maxorinma i tan nan ma. ¹⁹ Kono xa i bara a rasi, a fa lu a mu a yete ragbilen n ma, a faxama ne a xa yunubi kui, kono a lima ne i tan nii bara rakisi.»

²⁰ «Xa tinxintoe nde sa gbilen tinxinyi foxo ra, a kira gbete suxu, n a tooroma ne na kira xon, alako a naxa fa faxes. Xa i mu a rasi, a faxama ne a xa yunubi kui. A xa wali fanyie birin luma ne fu. Na kui n a nii sare maxorinma i tan nan ma. ²¹ Kono xa i bara a rasi alako a naxa yunubi raba, a fa a tuli mati i ra, a kisima i tan nan saabui ra. Na kui i bara i yete fan nakisi.»

²² Alatala xonye nu na n ma menni, a fa a masen n be, «Keli, mini fili ma. N sa woyenma i be menni ne.» ²³ N naxa keli, n siga fili ma. Menni n naxa Alatala xa nore to, alo n a toxi Kebara xure de ra ki naxe. N naxa n yatagi rafelen boxi ma. ²⁴ Alatala Xaxili naxa so n boje kui, a naxa n nakeli. A naxa a masen n be, «Siga i xonyi, i so banxi, i naade balan i yete xun na. ²⁵ I tan Adamadi, e i xirima ne luuti ra alako i naxa so pama ya ma. ²⁶ N i nenyi xirima ne, alako i naxa no sese falade na bonsoe murutaxi be. ²⁷ Kono n ne woyenma i be, n i nenyi fulunma ne, alako i xa a fala e be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo be.> Xa a naxan kenen, a xa na rame. Xa a mu naxan kenen, a xa na lu na. Bonsoe murutaxi nan e ra.»

4

Darisalamu suxuxi

¹ «I tan adamadi, i xa walaxe bende daaxi tongo, i fa pirinti korin a ma naxan misaalixi Darisalamu taa ra. ² I xa se ndee yailan na walaxe rabilinyi ma naxan misaalixi gere ra Darisalamu xili ma. Bende nde malan misaali ra yaxuie fama tede tete ra naxan fari. Wuri die tongo naxee misaalixi wurie ra yaxuie naxee rawalima naade kanafe ra. Yonkindee yailan misaali ra yaxuie luma dennaxe. ³ Wure nde ti i tan nun na walaxe tagi. Na xa findi misaali ra Darisalamu suxuma ki naxe. A xa findi tonxuma ra Isirayila bonsoe be.»

⁴ «I xa i sa i koola seeti ma na walaxe ya i. Na misaalima Isirayila xa yunubie nan na, naxee luma i ma i xa xi xasabi. ⁵ I xa xi xasabi lanma e xa yunubi raba je xasabi nan ma. Na findixi xi keme saxan xi tongo solomanaani nan na. Isirayilakae xa yunubi kote doxoma i xun ma na ki ne.»

⁶ «I na ge na rabade, i man xa i sa i yirefanyi seeti ma. Na kui i xa Yuda bonsoe xa yunubi kote tongo xi tongo naani bun ma, naxan a masenma e lu yunubi raba ra na je nan na. ⁷ I xa i ya ti na walaxe ra, i i belexe itala, i woyen Darisalamu be n xili ra. ⁸ N i xirima ne luutie ra alako i naxa fa i mafindi i seeti nde ma, han i ge na waxati rakamalide.»

⁹ «Mengi xorie, toge, tenge, nun na maniye tongo, i e sa se sase kui taami yailanfe ra i be na waxati. I fama ne na donde i saxi i seeti ma na xi keme saxan xi tongo solomanaani bun ma. ¹⁰ I xa na donse maniya giramu keme firin, keme firin ma, i naxan donma loxo yo loxo a waxati ma. ¹¹ I xa ye fan litiri tagi maniya, i naxan minma loxo yo loxo a waxati. ¹² I xa taami yailan na mengi ra pama ya xori. I na gan mixi gbi ra.»

¹³ Na temui Alatala naxa a masen, «Na kui Isirayilakae fama ne taami seniyantare donde jamane gbete tagi, n e rayensenma dennaxe.» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi Alatala astofulahi! N tan luma seniyyeni nan kui. Kabi n dimedi temui n mu sese raharamuxi don, alo sube naxan faxaxi a yete ma, xa na mu

a ra sube naxan iboɔxi sube xaape nde saabui ra.» ¹⁵ Na nan a ra, a naxa a fala n be, «Awa yire, i i xa taami ganma ninge jape nan fari, n bara mixi gbi fe lu na.»

¹⁶ Na temui a naxa a fala n be, «Adamadi, n mu tinma baloe xa Darisalamu li. Taakae fama donse nun ye sotode a xuri xuri nan na, e fa lu toore nun kontofili kui. ¹⁷ Baloe nun ye xurunma ne e yi, e fate jon e gaaxu e bore tofe ra. Na birin e lima e xa yunubi nan xa fe ra.»

5

Isirayila xa paxankate

¹ «I tan adamadi, i xa i xunyi nun i dexabe bi. I na ge na rabade, i xa na xunsexe nun na dexabe itaxun doxo saxan na. ² Darisalamu xa suxui xi konti na ge kamalide, i xunsexe nun dexabe doxo keren gan taa pirinti ma. I xa doxo keren maxaba santidegema ra pirinti rabilinyi ma. I xa doxo keren woli koore ma, foye xa a rayensen. Na birin a masenma ne n fama i keride santidegema ra ki naxe. ³ Kono i xa xunsexe dondoronti tongo, i nee noxun i xa dugi kui. ⁴ I man xa xunsexe nde woli te xora, naxan a masenma yi paxankate fama ne dinde Isirayila bonsoe birin na.»

⁵ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Darisalamu nan ya n naxan doxo sie tagi. Namanee nan na a rabilinyi birin ma.

⁶ Kono a bara muruta n ma seriye nun n ma yaamarie ma a xa paaxupa kui. A bara a kobe raso n na, a gbilen n foxo ra.»

⁷ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: Wo bara paaxu dangife wo doxo booree birin na. Wo to mu tinxi birade n ma kira foxo ra, wo mu n ma seriye suxu. Hali wo doxo booree xa seriye, wo mu a binyama.»

⁸ «N tan Marigi Alatala nan yi masenxi: N tan bara ti wo kanke Darisalamukae. N fama ne wo paxankatade sie ya xori. ⁹ Wo to bira kuye xonxie batufe ra, n fe rabama ne wo ra n mu naxan singe rabaxi, n mu naxan nabama yare. ¹⁰ Wo babae fama ne e xa die donde, wo xa die fama ne e babae donde. N wo paxankatama na ki ne, naxee luxi n fa e rayensen pamanee ma.»

¹¹ «N tan Marigi Alatala n bara n kali: Wo to n ma horomobanxi rafe kuye paaxie ra, wo fa batui raba n naxan xonxi, n na n ma hinne bama ne wo yi ra, n mu kinikinima wo ma, n mu wo rakisima fefe ma. ¹² Wo xa pama doxo keren faxama ne wuganyi nun kaame ra. A doxo firin nde faxama santidegema nan na taa fari ma. A doxo saxan nde rayensen ye pamanee ma, n e kerri santidegema ra.»

¹³ «Na temui, n ma xone danma ne. N gbe fama ne joxode na kui. N na xono e ma na ki, e fama ne a kolonde n tan Alatala bone na ki naxe. ¹⁴ N i findima yire kanaxi nan na, si gbete na naa to, e fa wo mabere. ¹⁵ N na ge wo paxankatade n ma xone kui, e fe paaxi falama ne wo xun ma, e wo konbi. Wo findima masenyi magaaxuxi nan na sie be naxee na wo rabilinyi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁶ «N na n ma xali faxatise wolima ne wo ma, naxan lanxi kaame ma. Nee wolima ne alako n xa wo sonto. N luma ne wo xa kaame xun masa ra, wo xa baloe xa jon feo. ¹⁷ N kaame radinma ne wo ma, n sube xaape xema ne wo yire. Na birin wo xa die sontoma ne. Wuganyi, faxe, nun gere mu jonma wo tagi. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

6

Naxankate geyae fari

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ² «Adamadi, i ya rafindi Isirayila geyae ma, i xa n xui radangi e ma. ³ I xa a fala, «Isirayilakae, wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xa masenyi ra. N naxe wo tan naxee na geyae fari nun gulunbae kui, n fama ne wo sontode santidegema ra, n wo xa kuye batudee kana. ⁴ Wo xa serexebadee kanama ne, wo xa surayi serexebadee yensen, wo faza wo xa kuyee ya xori. ⁵ N wo tan Isirayilakae binbie luma ne na serexebadee rabilinyi, wo xorie rayensenma ne naa. ⁶ Wo sabati dede, wo xa taae nun wo xa batudee kanama ne. Wo xa serexebadee nun wo xa kuyee butuxunma ne, wo xa surayi serexebadee rabira. Wo xa wali birin xun nakanama ne. ⁷ Mixi gbege na faza wo

ya ma, wo fama a kolonde a Alatala na n tan nan na.»

⁸ «Kɔnɔ n wo dɔnɔɔe ratangama ne santidegema ma, n fa wo lu jamanee ma. ⁹ Na temui wo xa mixi naxee xaninxi konyiya kui, e fama ne ratude n ma. E fa e xa yanfanteya kolon n mabiri, e xa bire kuyee foxo ra, na birin bara n boje tooo. E na fahaamui soto e xa jaaxupa ma, e boje fan toooma ne. ¹⁰ Na temui e a kolonma ne a Alatala na n tan nan na. N mu woyenxi fufafu ra n to yi gbaloe fe fala e be.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo wo belexe bonbo, wo wo sanyi ramaxa, a falafe ra, <Isirayila bonsoe xa jaaxupa birin bara a niya e xa faxa gere, kaame, nun wuganyi ra. ¹² Naxee makuya, wuganyi nan nee faxama. Naxee makore, nee faxama gere nan kui. Naxee na ratanga na gbaloe ma, kaame nan nee fan faxama. N na n ma xone fulunma ne e xili ma. ¹³ E na e xa mixi binbie to e xa kuyee seeti ma na serexebadee yire geyae fari wurie bun ma e nu surayi fanyi ganma dennaxe serexe ra e xa kuyee be, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁴ N fama ne n belexe italade e xili ma, e xa boxi fa kana kelife gbengberenyi ma han Dibila. Na kui e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

7

Isirayila xa fe raponyi

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «I tan adamadi, wo Marigi Alatala xui nan yi ki Isirayila bonsoe be, <Wo xa fe raponyi bara wo xa boxi tunxun naani birin li! ³ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma, wo xa wo xa wali jaaxi sare soto, wo xa fe xa non. ⁴ N mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

⁵ «Wo Marigi Alatala xui nan yi ki, wo xa gbaloe magaaxuxi bara wo li. ⁶ Wo xa fe raponyi bara fa, a bara wo yire li, a bara keli wo xili ma! ⁷ Fe xoxoxoe bara wo li, wo tan naxee sabatixi Isirayila boxi ma. N ma kiiti loxoe bara fa. Seewe bara masara kontofili ra wo xa geyae fari. ⁸ A gbe mu luxi n xa n ma xone radin wo ma a jaaxi ra. N wo makiitima ne wo

xa wali jaaxi xa fe ra, n wo xa yunubie sare ragbilen wo ma. ⁹ N mu kinikinima wo ma fefe ma. N wo xa wali kobi birin nagbilenma ne wo ma. Na kui wo fama ne a kolonde n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «Na loxoe nan yi ki! Gbaloe bara ramini alo fuge minima sansi wuri ma ki naxe. Wo xa yete igbona bara dange. ¹¹ Wo xa fe kobi bara findi luxusinyi ra n belexe kui. Nama yo mu luma wo xonyi, e harige birin nonna ne. ¹² Kiiti waxati bara fa, na loxoe bara a li. Saresoe naxa seewa, saremati naxa sunnun, barima Alatala xa xone na tefe jama birin xili ma. ¹³ Saresoe mu sese fima sarematie ma e xa dunijeigiri kui, barima Ala xa nate mu masarama. E birin faxama ne e xa yunubie xa fe ra. ¹⁴ Hali e sara fe, e gere fe yailan, mixi yo mu sigama gere sode barima n ma xone bara din e birin na sinnanyi ma.»

¹⁵ «Gere na taa fari ma, wuganyi nun kaame na taa kui. Naxan na daaxa na faxama gere nan kui, naxan na taa kui na kanyi faxa kaame nun wuganyi ra. ¹⁶ Naxee na ratanga na ma, nee sa e noxunma geyae nan fari. E wama ne alo kolokonde e xa yunubie xa fe ra. ¹⁷ E senbe nonna ne, e xinbie rakori. ¹⁸ E sunnunyi dugi nan nagoroma e ma, e e xunyi nun e dexabe bi yaagi kui. ¹⁹ E gbeti nun xema wolima ne tande alo se seniyentare, konɔ na sese mu findima kisi ra e be Ala xa xone loxoe. Na naafuli mu findima donse ra e be, barima a findi ne e ratantanse ra. ²⁰ E nu bara jalexin e xa xunmase fanyie ra, e naxee rawalixi kuye jaaxie yailanfe ra. Na kui n nee findima ne se seniyentaree ra, ²¹ n nee so e yaxui jaaxie yi ra naxee e rawalima fe kobi ra jamanee ma. ²² N na n kobe soma ne e ra. E fama ne sode n ma hoxomobanxi kui, e fe seniyentare raba naa, e n ma see mupa.»

²³ «Yolonxonyie xa yailan, barima wo xa boxi rafexi suute nun faxetie nan na. ²⁴ N mixi jaaxie nan nafama kelife jamanee ma, alako e xa wo xa banxie tongo, e xa wo rayaagi, e xa wo xa batudee mabere. ²⁵ Fe xoxoxoe na wo li, wo bojesa fenma ne, konɔ wo mu na toma fefe ma. ²⁶ Gbaloe luma fa ra ne

a bore fɔxɔ ra. Wo luma nɛ fe xɔrɔxɔ mɛ ra. Wo xibaaru fanyi fenma nɛ namijɔnmɛ ra, kɔnɔ marasi yo mu luma sɛrɛxɛdubɛɛ nun forie yi ra. ²⁷ Mange luma nɛ sunnun na, a xa kuntigie nimisa, a xa pama birin sɛrɛn gaaxui kui. N e makiitima e jɛrɛ ki nan ma, alɔ e darixi a ra ki naxɛ. Na tɛmɛi e a kolonma nɛ n tan nan na Alatala ra.»

8

Kuye batufe Ala xa hɔrɔmɔbanxi kui

¹ A jɛ senni nde, kike senni, xi suuli nde ra, n nu dɔxɔxi n ma banxi nan kui, Yuda forie fan nu na n sɛɛti ma. Na tɛmɛi Muxu Marigi Alatala naxa a sɛnbɛ masen n bɛ. ² N naxa laamatunyi to naxan lanxi xɛmɛ nde ma naxan sanyie nu luxi alɔ tɛ, a kanke nu yanbama alɔ bafata raxunuxi. ³ A naxa a bɛlɛxɛ itala, a n xunxɛxɛ suxu. Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo, a n ite koore nun bɔxi tagi, a fa laamatunyi masen n bɛ. N naxa Ala xa hɔrɔmɔbanxi to Darisalamu. N to na sode dɛ li naxan nu na kɔɔla ma, n naxa kuye nde to naa naxan Ala raxɔnɔma. ⁴ Isirayila Marigi Ala xa nɔrɛ fan nu na menni, alɔ n a to ki naxɛ a singe ra fili ma.

⁵ Ala naxa a masen n bɛ, «I tan Adamadi, i ya ti kɔɔla biri ra.» N to n ya rasiga naa, n naxa na kuye to hɔrɔmɔbanxi sode dɛ kɔɔla biri ra, naxan Alatala raxɔnɔma. ⁶ Ala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara Isirayila bɔnsɔɛ xa wali jaaxi to, wali naxan a niyama n xa n makuya n ma hɔrɔmɔbanxi ra? I fama nɛ fe gbɛtɛ tode naxɛe jaaxu na bɛ.»

⁷ Ala naxa n xanin hɔrɔmɔbanxi sode dɛ gbɛtɛ ra. Menni n naxa yale nde to tɛtɛ ma. ⁸ A naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i xa na yale raxungbo.» N to na raba, n naxa naadɛ nde to. ⁹ A naxa a masen n bɛ, «I xa so naa pama xa wali jaaxi matode.» ¹⁰ N to so menni kui, n naxa bubusee, sube raharamuxie, nun Isirayila bɔnsɔɛ xa kuye birin xa pirinti to na banxi xalɛ rabilinyi ma. ¹¹ Isirayila fori tongo solofere nun Safan xa di Yaasaniya nu na menni, surayi ganse suxuxi kankan yi ra, tuuri nu fa te a fa menni rafe.

¹² Ala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara Isirayila bɔnsɔɛ forie xa wali to, e

naxan nabafe dimi kui e xa kuyee ra? E naxɛ, «Alatala mu won toxi feo. A bara won ma bɔxi rabolo.» ¹³ Ala man naxa a masen n bɛ, «I fama nɛ fe gbɛtɛ tode naxɛe jaaxu na bɛ.»

¹⁴ Na tɛmɛi a naxa n xanin Alatala xa hɔrɔmɔbanxi sode dɛ ra kɔɔla mabiri. N naxa ginɛ ndee li menni, e dɔxɔxi, e jɔnfe rabafe kuye nde bɛ naxan xili Tamusu.

¹⁵ A naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara a to? I fama nɛ fe gbɛtɛ tode naxɛe jaaxu na bɛ.»

¹⁶ A naxa n naso Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa tɛtɛ kui. N naxa mixi mɔxɔjɛn nun suuli to hɔrɔmɔbanxi sode dɛ ra, gbutunyi nun sɛrɛxɛbade tagi, e kobe soxi Alatala xa banxi ra, e ya rafindixi sogetede ma e nu suyidi soge bɛ. ¹⁷ Ala naxa a masen n bɛ, «Adamadi, i bara a to? Fe xuri di nan yi ra Yudayakae na naxɛe rabafe be? E man na fe jaaxi nan nabama bɔxi birin kui, fe naxan n naxɔnɔma han. A mato e na kuye salonsee sunbufe ki naxɛ. ¹⁸ Na kui n na n gbe jɔxɔma n ma xɔnɛ kui. N mu kinikinima e ma, n mu gbilenma na jaxankatɛ fɔxɔ ra. Hali e n maxandi e xui itexi ra, n mu n tuli matima e ra fefe ma.»

9

Kuye batuie xa faxɛ

¹ Na tɛmɛi n naxa Ala xui itexi mɛ, a naxɛ, «Taa kantamae, wo xa fa wo xa geresosee ra!» ² Xɛmɛ senni naxa mini naadɛ fuge biri ra, naadɛ naxan ya rafindixi kɔɔla ma, birin nun a xa geresose ra a bɛlɛxɛ i. Xɛmɛ gbɛtɛ nu na e ya ma, dugi fixɛ ragoroxi a ma, sɛbeli ti se nu na a bɛlɛxɛ i. E naxa fa, e ti sɛrɛxɛbade fɛ ma, naxan yailanxi wure gbeeli ra.

³ Isirayila Marigi Ala xa nɔrɛ naxa keli malekɛɛ sawurɛɛ xun, a nu magoroxi naxɛe fari, a a xun ti banxi sode dɛ ra. Alatala naxa na xɛmɛ xili dugi fixɛ ragoroxi naxan ma, sɛbeli ti se nu na naxan bɛlɛxɛ, ⁴ a a masen a bɛ, «I xa i jɛrɛ Darisalamu taa kui tɔnxuma safe ra xɛmɛɛ birin tigi ra, naxɛe na tɔɔrɔfɛ, naxɛe na wafe yi fe jaaxie xa fe ra naxɛe rabama Darisalamu.»

⁵ A man naxa a masen a booree be n ya xori, «Wo bira yi xeme foxo ra, wo xa faxe ti kinikinitareña kui! ⁶ Wo xa mixi birin faxes, forie, segetalae, sungbutunyie, ginnee nun dimedie. Kono tonxuma na naxee tigi ma, wo nee lu na! Wo xa yi wali folo n ma horomobanxi seniyenxi yire.» Na kui e naxa na forie faxes naxee nu tixi horomobanxi ya ra. ⁷ A man naxa a masen e be, «Hali a findixi fe seniyentare nan na, wo xa n ma horomobanxi xa tete rafe binbie ra! Yakosi, wo siga!» Na kui e naxa mini, e faxes belebele ti taa kui.

⁸ E nu faxes tima temui naxe, n naxa n felen boxi ma n keren. N nu n mawafe Ala be a falafe ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila bomsae birin sontofe ne i xa xone kui naxan na tefe Darisalamu taa kui?» ⁹ A naxa n yaabi, «Isirayila nun Yuda bomsae xa yunubi gbo! E luma faxes ti ra temui birin, e fe tinxintaree raba boxi birin kui. E naxe, «Alatala bara yi boxi rabolo, a mu won ma fe toma sonon.» ¹⁰ Na kui n mu kinikinima e ma fefe ma. N e xa wali jaaxi sare ragbilenma ne e ma a xoxoxe ra.»

¹¹ Na temui na xeme dugi fiixe ragoroxi naxan ma, sebeli ti se suxuxi naxan yi ra, a naxa gbilen, a dentegge sa a xema be, «N bara ge i xa yaamari rabade.»

10

Ala xa nore xa keli a xa horomobanxi xun

¹ Na laamatunyi kui n naxa kibanyi nde to malekee xun ma naxan nu luxi alo diyaman maniyee. ² Alatala naxa a masen xeme be dugi fiixe nu ragoroxi naxan ma, «I xa so malekee bun ma, sanyi radigilinxie na dennaxe, i xa te wolee tongo, i e rayensen taa ma.» A naxa na raba n ya xori.

³ Na malekee nu tixi horomobanxi yirefanyi ma na xeme so temui naxe. Kunda nu na horomobanxi tete kui. ⁴ Alatala xa nore naxa keli na malekee xun ma, a siga horomobanxi sode de ra. Kunda naxa horomobanxi rafe, Alatala xa nore xa yanbe fanyi nu na tete birin kui. ⁵ Na malekee gabutenyie xui nu mema boore tete kui, a nu gbo alo Ala Senbema woyen xui.

⁶ Alatala to xeme yamari, dugi fiixe nu ragoroxi naxan ma, a xa te wolee tongo se digilinxie tagi malekee bun ma, a naxa so, a sa ti naa. ⁷ Na maleke keren naxa te wole ndee ko, a a sa na xeme belexe i. Na naxa a rasuxu, a mini. ⁸ Mixi belexe maniyee nan nu minima na malekee gabutenyie bun ma.

⁹ N naxa sanyi radigilinxie naani to malekee fe ma, keren keren nu na kankan bun ma. E nu mayanbama alo diyaman maniyee. ¹⁰ Na sanyi radigilinxie naani birin nu maniya, kankan luxi alo a nu na sanyi radigilinxie gbete nan kui. ¹¹ E ne sigama, maleke yatagi nu tixi dennaxe ra e nu e perema menni biri ne, hali na sanyi to nu a mafindima. ¹² Yae nu na na maleke naanie birin fatee ma, a nun e farie ma, e belexee ma, e gabutenyie ma, nun e sanyi radigilinxie naanie ma. ¹³ N naxa a me, e na sanyi radigilinxie xilima «sanyi firi firi.» ¹⁴ Yatagi naani nan nu na na malekee birin be. Keren nu luxi ne alo maleke yatagi, a firin nde nu luxi ne alo mixi yatagi, a saxan nde nu luxi ne alo yete yatagi, a naani nde nu luxi ne alo sege yatagi.

¹⁵ Na temui na malekee naxa keli. E nu maniyaxi na daalisee nan na n nu bara naxee to Kebara xure de ra. ¹⁶ Na malekee ne e perema, e nun na sanyi radigilinxie nan a ra. E na e gabutenyie itala e xa keli, e nun na sanyie nan a ra. ¹⁷ E na ti, e nun e sanyie nan a ra, e na te, e nun e sanyie nan a ra, barima na daalisee nii nu na e sanyi radigilinxie nan kui.

¹⁸ Na temui Alatala xa nore naxa keli horomobanxi sode de ra, a sa a magoro na malekee xun ma. ¹⁹ E naxa e gabutenyie itala, e keli boxi ma n ya xori e nun e sanyi radigilinxie ra. E naxa e sa ti Alatala xa horomobanxi de ra sogetede biri ra. Isirayila Marigi Ala xa nore nu na e xun ma.

²⁰ A raponyi n naxa a kolon n na daalisee naani n naxee toxi Kebara xure de ra, e nu maniyaxi malekee nan na. ²¹ Yatagi naani nun gabutenyie naani nu na e birin ma. Belexee fan nu na e gabutenyie bun ma. ²² E yatagie nu maniyaxi yatagie nan na n naxee to Kebara xure de ra. E birin nu sigama yare nan tun.

11

Darisalamu xa paxankate nun Isirayila xa bɔɛ masare

¹ Na temui Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Alatala xa hɔrɔmɔbanxi naade ra, naxan na sogetede biri ra. Xeme mɔxɔɔɛn nun suuli nu na menni. Nama kuntigie Asuru xa di Yaasaniya nun Benaya xa di Pelataya fan nu na e ya ma. ² Alatala naxa a masen n be, «Adamadi, yi mixie na fe jaaxi kui. E wama pama ratantanfe e xa marasi ra. ³ E naxe, «Hali won mu banxi ti, barima yi taa luxi ne alo tunde won jinma naxan kui.» ⁴ Na kui i tan adamadi, i xa n ma woyenyi radangi e ma.»

⁵ Na temui Alatala Xaxili Seniyenxi naxa goro n ma, a yi masenyi ti n be n xa a radangi e ma, «Alatala xa masenyi nan ya: Wo tan Isirayila bɔnsɔe, n wo xa mapɔxunyi kolon. ⁶ Wo bara mixi gbegbe faxes yi taa kui, wo bara e binbie lu kira ra. ⁷ Na kui n tan, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo binbie naxee wolixi kira ra, e findixi subee nan na naxan fama gande yi tunde kui, kɔnɔ n wo tan kerima ne. ⁸ Wo to gaaxuxi gere ya ra, n gere rafama ne wo ma! N tan Alatala xui nan ya. ⁹ N wo raminima ne taa kui, n wo sa si gbete sagoe. Na nan findima wo xa paxankate ra. ¹⁰ Wo faxama gere nan kui Isirayila naaninyi ra. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹¹ Yi taa mu findima wo be tunde ra, wo tan mu findima sube ra naxan ganma be taa kui. N wo tan makiitima Isirayila naaninyi nan na. ¹² Wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, wo tondi birade naxan xa yaamarie fɔxɔ ra. Wo bara n ma seriye rabolo, wo bira si gbete xa seriye fɔxɔ ra.»

¹³ N to ge na masenyi falade, Benaya xa di Pelataya naxa faxes. N naxa n yatagi rafelen bɔxi ma keren na, n fa a fala n xui itexi ra, «N Marigi Alatala, i wama Isirayila mixi dɔnxɔe birin sɔntɔfe ne?» ¹⁴ Alatala naxa n yaabi, ¹⁵ «Adamadi, Darisalamukae na a falafe i baribooree nun Isirayila bɔnsɔe birin be e xa e makuya Alatala ra, barima e naxe yi bɔxi findixi e gbe nan na. ¹⁶ Na kui i xa a fala

e be, «Alatala xa masenyi nan ya. Hali n e makuya, n e xanin pamanee ma, n luma ne e seeti ma menni fan.»»

¹⁷ «I xa yi masenyi ti: «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya. N wo malanma ne kelife pamanee tagi wo yensenxi dennaxe, n man Isirayila bɔxi so wo yi ra.»»

¹⁸ «E gbilenma ne e xa bɔxi ma, e fa kuye jaaxie birin ba naa. ¹⁹ N e bɔɛ findima bɔɛ keren nan na. N xaxili neene so e yi ra. N e xa bɔɛ xɔrɔxɔe bama ne, n bɔɛ fanyi so e yi ra, ²⁰ alako e xa bira n ma yaamarie fɔxɔ ra, e xa n ma seriye binya. E findima n ma pama nan na fa, n tan findi e Marigi Ala ra. ²¹ Kɔnɔ mixi naxee birama e xa kuye batufe fɔxɔ ra, n e xa wali jaaxi sare ragbilenma ne e ma. Alatala xui nan na ki.»

²² Na temui na malekee naxa e gabutenyie itala nun e sanyi radigilinxie, Isirayila Marigi Alatala xa nɔre nu na e xun ma. ²³ Alatala xa nɔre naxa keli taa kui, a sa a magoro geya fari naxan nu na sogetede. ²⁴ Na laamatunyi kui, Ala Xaxili Seniyenxi naxa n tongo menni, a n xanin Isirayila bɔnsɔe yire naxan nu na konyiya kui Kalide bɔxi ma. Laamatunyi to jɔn, ²⁵ n naxa Alatala xa masenyi birin nadangi e ma, a naxee masen n be.

12

Taali konyiya xa fe ra

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i na bɔnsɔe murutaxi nan tagi yi ki. E ya na na, kɔnɔ e mu se toma. E tuli na na, kɔnɔ e mu fe mema, barima bɔnsɔe murutela nan e ra. ³ Adamadi, i naxan nabama, i xa kote yailan alo i na sigafe konyiya nan kui. I xa mini e ya xori yanyi xare ra alo mixi suxuxi naxan xaninfe pamanee ma. Na kui, hali e findixi bɔnsɔe murutaxi nan na, e fama ne fahaamui sɔtɔde i xa taali kui. ⁴ I xa i xa kote yailan yanyi ra e ya xori. Nunmare temui i xa mini taa kui e ya xori alo i na sigafe konyiya nan kui pamanee ma. ⁵ I xa yale ti taa tete ma e ya xori, i fa mini na kui a nun i xa kote. ⁶ I xa i xa kote dɔxɔ i tunki ma e ya xori, i mini nunmare temui. I xa i yatagi makoto alako i naxa

no bɔxi tode. Na birin bara findi tɔnxuma ra Isirayila bɔnsɔe bɛ.»

⁷ N naxa na raba alo Ala a masen n bɛ ki naxɛ. N naxa n ma kote yailan yanyi xare ra. Nunmare ra, n naxa yale ti taa tɛtɛ ma n bɛlɛxɛ ra, n fa mini n ma kote ra e ya xɔri. ⁸ Na kuye iba, Alatala naxa n maxɔrin, ⁹ «Adamadi, yi bɔnsɔe murutaxi mu i maxɔrin nu, i na fe naxan nabafe? ¹⁰ A fala e bɛ, «Alatala yi nan masenxi: Yi kiiti saxi Darisalamu mangɛe nun Isirayila bɔnsɔe nan birin ma naxee sabatixi bɛ.» ¹¹ A fala e bɛ, «N tan findixi wo bɛ tɔnxuma nan na. N naxan nabaxi na ki, na nan fama rabade wo fan na. E wo suxuma nɛ, e wo xanin konyiya kui jamanɛ ma.»

¹² «Mangɛ naxan na e xun ma, a a xa kote dɔxɔma a tunki nan ma nunmare temui, a a gi. E yale tima nɛ taa tɛtɛ ma alako a xa mini na ra. A a yatagi makotoma nɛ alako a naxa bɔxi to. ¹³ N na n ma yeɛ italama nɛ a xun ma, n ma gantanyi a suxu. N a xaninma nɛ Babilɔn, Kalidi bɔnsɔe xa bɔxi ma, kɔnɔ a mu menni toma a ya ra. A faxama naa. ¹⁴ N fama nɛ a xa mixi birin nayensende, a xa kuntigie nun a xa sɔorie. N e birin nakerima nɛ santidegema ra.»

¹⁵ «N na e keru jamanɛe ma dunija yire birin, e a kolonma nɛ na kui a n tan nan na Alatala ra. ¹⁶ Kɔnɔ n mixi ndee ratangama nɛ e ya ma gere kui, n e ratanga kaame nun wuganyi ma, alako e xa nɔ e xa wali kobie mataalide si gbɛtɛe bɛ e na lu dennaxɛ. E a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ¹⁸ «Adamadi, i nɛ i degema temui naxɛ, i xa sɛrɛn gaaxui ra. I nɛ ye minma temui naxɛ, i imaxa kɔntɔfli ra. ¹⁹ A fala pama bɛ, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Darisalamukae nun Isirayilakae xa fe ra. A naxɛ e e degema gaaxui nan kui, e ye min kɔntɔfli ra, barima gbaloe jaaxi a niyama nɛ harige birin ba e xa bɔxi ma. ²⁰ Taae kanama nɛ, bɔxi xara. Na kui wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.»

²¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ²² «Adamadi, munse na yi taali wɔyenyi ra, naxan na falafe wo tagi Isirayila bɔxi ma? Na taali naxɛ, «Lɔxɔe na e

ikuyafe de, kɔnɔ Alatala xa laamatunyi mu kamalixi fefe ma.» ²³ A fala e bɛ, «Alatala yi nan masenxi: N fama nɛ na taali wɔyenyi ifalɛ dande. Mixi yo mu na falama sɔnɔn Isirayila bɔxi ma.» A fala e bɛ, «A gbe mu luxi laamatunyi birin xa kamali. ²⁴ Wule laamatunyi nun wule masenyi jɔnma nɛ sematɔe yi ra Isirayila bɔnsɔe ya ma. ²⁵ Kɔnɔ n tan Alatala na naxan masen, na kamalima nɛ a waxati ma. N fama n ma masenyi rakamalide wo tan murutelae nan bɛ. Alatala xui nan na ki.»

²⁶ Alatala naxa a masen bɛ, a naxɛ, ²⁷ «Adamadi, Isirayila bɔnsɔe luma nɛ a fala ra i xa laamatunyi fe masen naxan buma a fa raba. A naxɛ namijɔnmɛ xa masenyi mu kamalima fo jɛ wuyaxi na dangi. ²⁸ Na kui, a fala e bɛ, «Alatala yi nan masenxi: N mu dugundima n ma masenyi rakamalide sɔnɔn. N naxan masenxi, na fama nɛ rabade. Alatala xui nan na ki.»

13

Sematɔe wule faleɛ

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila namijɔnmɛe bɛ. A fala e bɛ, naxee masenyi tima e yetɛ bɔjɛ ma fe ma, i naxɛ, «Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³ Alatala xa masenyi nan ya: Naxankatɛ na namijɔnmɛ wule faleɛ bɛ, naxee birama e yetɛ xaxili fɔxɔ ra, e mu laamatunyi yo toxi. ⁴ Isirayila, wo xa namijɔnmɛ wule faleɛ luma nɛ alo xulumasee banxi kanaxi kui. ⁵ Wo mu Isirayila xa tɛtɛ yailanxi alako a xa ti gere kui Alatala xa lɔxɔe. ⁶ E xa laamatunyiie findixi wule nan na. E xa masenyi mu findixi nɔndi ra fefe ma. E naxɛ, Alatala xui nan na ki, a fa li Alatala xa mu e xɛxi. E wama na xa kamali tun. ⁷ Fu xa mu na wo xa laamatunyiie nun wo xa masenyie ra? Wo a falama, Ala xui nan na ki, a fa li n tan Ala xa xui mu a ra!»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo xa fe ra, a naxɛ: «N bara keli wo xili ma wo xa wule masenyie nun wo xa wule laamatunyiie xa fe ra. Alatala xui nan na ki. ⁹ N na n bɛlɛxɛ italama nɛ namijɔnmɛ wule faleɛ bɛ, naxee wule laamatunyiie

nun wule masenyie xa fe falama. E mu luma n ma pama kuntigie ya ma, e xili bama ne Isirayila xa taruxui kui, e mu soma Isirayila boxi ma sonon. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁰ «E to fa na n ma pama ralofe ne na ki a falafe ra, <Wo boje xa sa,> konon a fa li gbaloe na na. E tete kobi nan ti, e fa a penti a fiixe ra. ¹¹ A fala e be na tete birama ne. Turunnaade nun tuxe xungbe na fa, balabalanyi goroma ne. ¹² Na tete na bira, a mu falama xe wo be, <Wo mu a pentixi xe? Munse fa niyaxi?>»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <N turunnaade xungbe radinma ne wo ma n ma xone kui, tuxe belebele nun balabalanyi sinma ne wo ma senbe ra, a kasare ti. ¹⁴ N tete rabirama ne, wo naxan pentixi, n a sanbunyi maba. A na bira wo ma, wo faxa a bun ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹⁵ N na n ma xone birin naminima ne na tete ma, nun mixi naxee a pentixi. N a falama ne wo be, Tete mu na sonon, naxee fan a pentixi, nee fan mu na sonon. ¹⁶ Nee findixi na namijonme wule falee nan na, naxee nu woyenma Darisalamu xa fe ra, a boresa xa fe fala e be, a fa li gbaloe nan tun nu na fafe e ma. Alatala xui nan na ki.»»

¹⁷ «Yakosi adamadi, i ya rafindi i xa pama xa gine dimedie ma, naxee namijonme masenyi tima e yete boje ma fe ma. I xa masenyi ti e xili ma, ¹⁸ a falafe ra, <Alatala yi nan masenxi e be, <Naxankate na ginee be naxee belexekonnasoe yailanma karafili ra, xa na mu a ra e mafelenyie yailan mixi ratantanfe ra. Wo a mapoxunxi ne a wo na n ma mixie ratantan, wo mu toore sotoma na kui? ¹⁹ Wo bara n mabere donse di xa fe ra. Wo to wule fala n ma pama be naxan a tuli matima wule ra, wo bara mixi faxa naxan mu nu lanma a xa faxa, wo bara mixi lu naa naxan mu nu lanma a xa lu naa.»»»

²⁰ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <Wo xa karafilie mu rafan n ma, wo mixi ratantanma naxan na alo gantanyi sama xonie be ki naxe. N na karafilie bama ne wo belexee ra, n xoreya fima ne mixi ma wo naxan suxu gantanyi kui alo xonie.

²¹ N wo xa mafelenyie bama ne wo ma, n na n ma pama ba wo xa noe bun ma. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ²² Wo bara limaniya ba tinxintoe yi ra wo xa wulee ra, n nu wama naxan malife. Wo bara tinxintare rasi e xa lu e xa fe jaaxie kui, n nu wama naxan nakisife. ²³ Wo to na mooli raba, wo mu wule masenyi tife sonon, wo mu luma sematoe xa wali kui. N fama ne n ma pama ratangade wo belexe. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

14

Ala xa kate Isirayila boje ragbilenfe a ma

¹ Isirayila fori ndee naxa fa n xonyi. E to doxo, ² Alatala naxa a masen n be, ³ «Adamadi, yi mixie bara kuyee fe tongo e a sa e nii ra, e fe jaaxie suxu naxee e rabirama. A lanma n xa tin e xa n maxandi? ⁴ A fala e be, <Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Isirayilaka naxan yo kuye fe sa a nii ra, a fe jaaxi suxu naxan a rabirama, a na siga namijonme yire Ala maxandide, n a xa duba mafindima a xa yunubi raba xasabi nan ma. ⁵ N yi rabama ne alako n xa Isirayila bonsoe boje rafindi n ma, hali e to bara e makuya n na e xa kuye batufe ra.»»

⁶ «A fala Isirayila bonsoe be, <Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo tuubi, wo gbilen wo xa kuye batufe foxo ra, wo wo kobe so wo xa fe jaaxie ra! ⁷ Isirayilakae birin, xa na mu a ra wo xa xone, mixi yo naxan kuye fe sama a nii ra, a fe jaaxi suxu naxan a rabirama, na kanyi na siga namijonme yire n maxandife ra, n tan Alatala yati fama na kanyi yaabide. ⁸ N tima ne a kanke, n a findima misaali nan na pama be, a xili findi konbi ra e ya ma. N a kerima ne n ma pama ya ma. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

⁹ «Xa na namijonme fa tin masenyi falade n xili ra, n tan yati bara a madaxu a xa na raba. Na kui n na n belexe itala a xili ma, n a xa fe xun nakana n ma pama Isirayila ya ma. ¹⁰ E bara yunubi soto na kui, namijonme yo, nun mixi yo

naxan maxandi tima a saabui ra. ¹¹ Na temui Isirayila bɔnsɔɛ mu luma e makuya ra n na, e seniyantarepa bepinma nɛ. E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra. Alatala xui nan na ki.»

¹² Alatala naxa a masen n be, a naxɛ, ¹³ «Adamadi, xa pama nde n bepin e xa yunubie xa fe ra, n fama nɛ n belexe italade e xili ma, n e xa baloe ɲɔn, n kaame radin e ma, n e xa mixie nun e xa xurusee faxes. ¹⁴ Hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba nu na e ya ma nu, pama noma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Xa n sube xaape radin na bɔxi ma e xa dimɛ faxes, mixi birin xa keli naa na subee xa fe ra, ¹⁶ hali na namipɔnmɛ saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Na namipɔnmɛ gbansan nan kisima, bɔxikae tan lɔɛ.»

¹⁷ «Xa n gere rabula na bɔxi ma, n fa a fala <Santidɛgɛma xa be kana,> n fa a niya na bɔxikae nun e xa xurusee birin xa sɔntɔ, ¹⁸ hali na namipɔnmɛ saxan sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Na namipɔnmɛ gbansan nan kisima.»

¹⁹ «Xa n wuganyi radin na bɔxi ma e xa mixi birin nun e xa xurusee faxes fe ra n ma xɔnɛ xa fe ma, ²⁰ hali Annabi Nuha, Annabi Daniyeli, nun Annabi Ayuba sa lu naa, n tan wo Marigi Alatala bara n kali, pama mu noma e xa die rakiside. Nama noma kiside e xa tinxinyi gbansan nan saabui ra.»

²¹ «Wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: Wo xa fe xɔrɔxɔma nɛ dangife na tan na n na n ma kasare naani ti wo be, naxee findixi gere, kaame, sube xaape, nun wuganyi ra. Na birin wo xa mixie nun wo xa xurusee sɔntoma nɛ. ²² Kɔnɔ wo xa di ndee fama nɛ ratangade na ma. E fama nɛ wo yire, wo fa sɛɛwa e jere ki matofe ra, wo fa madundu gbaloe xa fe ra n naxan nagirixi Darisalamu ma. ²³ Wo madundui sɔtoma nɛ e jere ki matofe ra, barima wo fama nɛ a kolonde a n na birin naba fe nde nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

15

Darisalamu xa paxankate

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxɛ: ² «Adamadi, weni bili fan fɔtɔnyi wuri salonyi be? ³ Weni bili wuri rawalima a xa findi se gbaku se ra, xa na mu a ra se gbete naxan tide na na? ⁴ Na wuri mooli na gan, keli a xunyi ma han a sa dɔxɔ a xɔre ra, a noma rawalide se nde ra fa? ⁵ Xa a mu nu noma rawalide se nde ra a to nu sixi, a na gan, tide yo mu luma a ma sɔnɔn.»

⁶ «Na kui, wo Marigi Alatala xa masenyi nan ya: N fe rabama nɛ Darisalamukae ra, alɔ n fe naxan naba na weni bili wuri ra n naxan ganxi. ⁷ N tima nɛ e kanke. Hali e mini tɛ i, na tɛ fanma e donde. N na ti e kanke ma, wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra. ⁸ N e xa bɔxi xun nakanama nɛ, barima e bara n yanfa. Alatala xui nan na ki.»

16

Isirayila xa yene Ala mabiri

¹ Alatala naxa yi masenyi ti n be, a naxɛ: ² «Adamadi, Darisalamu rakolon a xa fe kobie ra. ³ A fala a be, <I Marigi Alatala yi nan masenxi: I barixi Kanaan bɔxi nan ma, Amorika nan nu na i baba ra, i nga findixi Xitika nan na. ⁴ I barixi lɔxɔɛ naxɛ, mixi yo mu wo furixuli xaba, e mu i maxa ye nun fɔxɛ ra alako i xa seniye, e mu i mafilin dugi kui. ⁵ Mixi yo mu kinikini i ma na fe mooli rabafe ra. E i woli burunyi, barima i nu mapaxin birin be.»

⁶ «N nu na dangife i yire temui naxɛ, n naxa i to i na i nii magagafe i saxi wuli xɔɔra. N naxa a fala i be, <I xa kisi.> ⁷ N naxa i ramɔ alɔ sansi mɔma ki naxɛ. I bara findi ginɛdimedi tofanyi ra. I fate bara mɔ, i xunxɛɛ bara kuya, kɔnɔ han na temui dugi mu nu ragoroxi i ma. I mageli nan nu a ra.»

⁸ «Temui nde to dangi, n naxa a to i findixi sungbutunyi ra. Na kui n naxa n ma dugi sanbunyi felen i ma i suturafe ra, a findi saatɛ ra won tagi. Na kui i findixi n tan nan gbe ra, i Marigi Alatala.»

⁹ «N naxa i maxa ye ra, n wuli ba i ma, n fa ture xiri fanyi so i ma. ¹⁰ N naxa dugi fanyi dege i be, n na ragoro i ma. N

naxan sankiri fanyi so i sanyi. ¹¹ N naxa i raxunma belexe rasoe nun konmagore ra. ¹² N naxa xurunde sa i jɔe ra, n tulirasoe sa i tulie ra, n mange tɔnxuma dusu i xun na. ¹³ I nu raxunmaxi xεema nun gbeti nan na, i nu maxirixi dugi tofanyie nan na, i nu donse fanyi donma naxan findi kumi nun ture ra. I xa tofanyi xun nu fa masa tun, mangeya naxa radaxa i be. ¹⁴ I xili naxa din pamanεe ra i xa tofanyi xa fe ra, barima tofanyi kamalixi nan nu a ra i xa nɔre saabui ra n naxan fixi i ma. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ «Kɔnɔ na temui i naxa la folo i xa tofanyi nun i xili fanyi ra, i fa so langoeja rabafe. I nu i yete soma mixi birin yi ra, i lu e sagoe. ¹⁶ I naxa i xa dugi tofanyie itala geya fari i langoeja raba dennaxe. Na fe mooli mu lanma feo. Na rabafe mu fan. ¹⁷ I naxa i xa xunmase xεema nun gbeti daaxie tongo, n naxee fixi i ma, i e yailan kuye xεmεe ra, i fa langoeja raba nee ra. ¹⁸ I naxa i xa dugi tofanyie ragoro e ma, i fa n ma ture nun n ma surayi ba serexe ra e be. ¹⁹ N donse naxan so i yi ra, i bara na taami fanyi, na ture, nun na kumi birin ba serexe gan daaxi ra e be. I na nan nabaxi. Alatala xui nan na ki.»

²⁰ «I naxa i xa die tongo, n naxee fixi i ma, i e fan ba serexe ra na kuyee be. I xa langoeja mu nu i wasama nu? ²¹ I bara n ma die kon naxaba, i e ba serexe ra kuyee be! ²² I xa fe kobie nun i xa langoeja birin kui, i mu ratu a ma n naxan nabaxi i be i mageli to nu a ra, i nu i nii magagafe i wuli xɔɔra temui naxe?»

²³ «Naxankate na i be! Alatala xui nan na ki. Safe i xa wali jaaxi xun ma, i bara fe gbetε fan naba. ²⁴ I bara yiree ti taa tagi kira de ra, ²⁵ i fa i fate xa tofanyi masen pama be kene ma, alo langoe naxan wama xεmε mabendunfe a ma. ²⁶ I bara langoeja raba Misirakae ra, i dɔxɔboore naxee xa gine fe xɔɔxɔ. I xa langoeja radangixi bara n naxɔnɔ. ²⁷ Na kui n bara n belexe itala i xili ma, n fa nde ba i xa bɔxi ra, n a sa i yaxuie Filisitakae sagoe, i xa wali kobie xa fe ra naxee bara e raterenna. ²⁸ I bara langoeja raba Asiriyakae fan na, barima sese mu i wasama. ²⁹ Na dangi xanbi

i bara langoeja raba Babilon yulee ra, konɔ nee fan mu i wasa.»

³⁰ «I bɔje kobi! Alatala xui nan na ki. I yi langoeja mooli rabama di? ³¹ I to i xa langoe yiree ti taa kui kira de ra, i mu nu luxi alo langoe yati barima i nu langoeja rabafe ne tun kobiri xanbi!»

³² «Yene gine, xɔje rafan i ma dangife i xa mɔri ra. ³³ Langoe birin wama langoe sare xɔn, konɔ i tan nan luma i jengee ki ra, alako i xa e mabendun i ma a mooli birin na. ³⁴ I mu luxi alo langoe gbetεe. Mixi yo mu i mayandima i xa wali ra. I tan nan e mayandima, i fa e sare fi, i mu se sɔtɔ.»

³⁵ «I tan langoe gine, i tuli mati Alatala xa masenyi ra! ³⁶ I Marigi Alatala yi nan masenxi: I to i xa naafuli ba alako i xa langoeja raba i jengee ra, i to kuyee mooli birin ti, i fa i xa die wuli ba serexe ra e be, ³⁷ n fama ne i jengee birin malande, naxee nu rafan i ma nun naxee mu nu rafan i ma, n i jaibɔe masen e be a kene ma, i xa yaagi. ³⁸ N i makiitima ne alo gine yenela nun faxeti makiitima ki naxe. N nan n gbe jɔxɔma ne i ma n ma xɔne nun n ma tɔɔne xɔɔxɔe ra. ³⁹ Na temui n i sama ne i jengee sagoe, e i xa langoe yiree kana, e i xa dugie nun i xa xunmasee ba i ma, e fa i lu i mageli ra fɔen. ⁴⁰ E e malanma ne i xili ma, e i magɔnɔ gemεe ra, e i masɔxɔ e xa santidegemae ra. ⁴¹ E i xa banxie ganma ne, e i paxankata gine gbegebe ya xɔri. N i xa langoeja danma ne, i mu i jengee kima sɔnɔn. ⁴² N na ge na rabade i ra, n ma xɔne goroma ne i xa yanfanteya xa fe ra.»

⁴³ «N fama ne i xa wali sare birin nagbilende i ma, barima i mu i ratu i fonike temui ma. I Marigi Alatala xui nan na ki. I mu langoeja xa sa i xa fe kobi gbetεe fari?»

⁴⁴ «Taali false fama yi taali falade i xun ma, <Nga lu ki yo ki, a xa di gine fan luma na ki ne!» ⁴⁵ I nga xa di yati nan i ra, naxan me a xa mɔri nun a xa die ra. I taara ginεmae fan me ne e xa mɔrie ra, nun e xa die ra. I nga findixi Xitika nan na, i baba findixi Amorika nan na. ⁴⁶ Samari findixi i taara ginεma nan na naxan sabatixi i koola ma, a nun a xa taa

gbetee kui. Sodoma nan findixi i xunya ginema ra naxan sabatixi i yirefanyi ma, a nun a xa taa gbetee ra. ⁴⁷ I bara bira e xa wali jaaxi foxo ra, i man bara jaaxu dangife e tan na. ⁴⁸ N bara n kali, Sodoma nun a xa taae mu i xa jaaxupa lixi. Alatala xui nan na ki.»

⁴⁹ «I xunya Sodoma xa yunubie findixi yi nan na: yete igbona, bannaya, nun kinikinitarepa tooromixie mabiri. ⁵⁰ E de igbo, e fe jaaxie rabama n ya xori. Na kui, n naxa e xa fe pon! ⁵¹ Samari mu yunubi raba alo i tan. I xa fe kobi raba gbo dangi a gbe ra pon! Na taa jaaxi tinxin i be. ⁵² I xa yaagi tun! I xa jaaxupa kui, a luxi ne alo i xunyae na fisa i be. I xa na kote xanin.»

⁵³ «Kono a raponyi, n fama ne Sodoma nun a xa taae nun Samari nun a xa taae xa fe xun nakelide. I fan luma ne na xunnakeli kui. ⁵⁴ I bara yaagi soto i xa wali kobi xa fe ra. Na bara a niya Sodoma nun Samari xili xa fan dondoronti. ⁵⁵ I xunya Sodoma nun a xa taae nun i taara Samari nun a xa taae xun nakelima ne alo singe. I fan nun i xa taae luma na xunnakeli nan kui. ⁵⁶ I nu i yete igboma temui naxe, i mu tin fe fanyi falade i xunya Sodoma xa fe ra, ⁵⁷ beenun i xa jaaxupa xa sa kene ma. Yakosi Edon nun a xa taae nun Filisita nun a xa taae, e birin i maberema. ⁵⁸ Na langoepa nun fe kobie yaagi luma ne i ma. Alatala xui nan na ki.»

⁵⁹ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: N i sare ragbilenma ne i ma seriye ki ma, barima i bara n ma kali mabere n ma saate kanafe ra. ⁶⁰ Kono n tan mu neemuma won ma saate ma, won naxan tongo i fonike temui. N fama ne saate tongode i be naxan mu ponma abadan. ⁶¹ Na kui, i taara nun i xunya na gbilen i ma, i ratuma ne i xa kira jaaxi ma yaagi ra. N e fima ne i ma, kono na fe mu na won ma saate singe kui. ⁶² N saate tongoma ne i be, i a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ⁶³ N na ge i xun sarade i xa yunubie xa fe ra, i fama ne ratude fe dangixie ma yaagi kui, i fa i de ragali i xa yaagi xa fe ra. Alatala xui nan na ki.»

17

Taali woyenyi Isirayila be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi taali fala Isirayila bonsoe be. ³ A fala e be, <Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Sege xungbe, gabutenyi senbema, xabe kuye tofanxie, naxa fa Liban, a sediri bili salonyi bolon a kon na. ⁴ A naxa na xanin yule boxi ma, a a si e xa taa kui.»

⁵ «A naxa sansi xori nde tongo Isirayila boxi ma, a sa na si boxi fanyi ma, ye gboxi dennaxe. ⁶ Na sansi xori naxa bula, a findi weni sansi dunke ra naxan salonyie nu kuyama a gbe ra. A salonyie nu fa e ramaxa koore ma, a sanke nu goro ye fenfe ra. Na sansie naxa fan, a salonyie naxa wuya a burexe naxa fan.»

⁷ «Sege xungbe gbete naxa mini naa ra, a gabutenyie xungbo, a xabee wuya. Weni bili naxa a sankee nun a salonyie rapere kelife boxi ma a nu sixi dennaxe, sigafe ra sege mabiri ye sotofe ra. ⁸ A nu sixi boxi fanyi nan ma, ye gbegbe nu na dennaxe, alako a xa findi a ra, a weni bogi fanyi ramini.»

⁹ «A fala e be, <Won Marigi Alatala yi nan masenxi: Na weni bili fanma? A mu fama a italade, a bogi bira, a xara? A salonyie nun a burexe kanama ne. A italafe mu xorocho. ¹⁰ Hali a itala, a si yire gbete, foye naxan kelima sogetede mabiri a mu a xarama xe gbiki?»

¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹² «A fala yi bonsoe murutaxi be, <Wo mu na taali fahaamuxi? Babilon mange bara siga Darisalamu, a naa mange nun a kuntigie suxu, a e xanin Babilon. ¹³ A bara mixi keren sugandi mange bonsoe ya ma, a saate xiri a nun na tagi, a a ti mangeya ra kali ra. A man bara boxi kuntigie tan xanin, ¹⁴ alako boxi senbe xa xurun, han a mu no a ikelide sonon, fo a nu saate rabatu tun.»

¹⁵ «Kono na mange sugandixi fan naxa muruta, a xerae rasiga Misira mange ma soe nun soorie fende. Na fe mooli sooneyama? Naxan matandi tima na ki, a mu tooroma yare? ¹⁶ N bara n kali, n tan Alatala nan xui a ra, a faxama Babilon boxi nan ma, mange fe ma naxan

mangeya soxi a yi ra, a naxan xa saate maberexi, a a kana. ¹⁷ Misira mange mu noma a malide gere kui, a yaxuie see yailanma taa tete kanafe ra temui naxe. ¹⁸ A to a xa kali mabere saate kanafe ra, a fama ne na sare sotode.»

¹⁹ Na xa fe ra, Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N bara n kali n yete ra, a to n ma kali mabere, a to n ma saate kana, n na sare ragbilenma ne a ma. ²⁰ N na n ma yeƙe italama ne a ya ra, n a suxu n ma gantanyi ra. N a xaninma ne Babilon boxi ma, n fa a paxankata a xa yanfanteya xa fe ra menni, a naxan nabaxi n na. ²¹ A xa soorie sontoma ne santidegema ra, mixi donxoƙe yensenma ne. Wo a kolonma ne na kui a n tan Alatala nan na nate tongoxi.»

²² Won Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «N sediri salonyi bama ne a kon na, salonyi fanyi naxan na koore ma, n fa a si geya itexi fari. ²³ N a sima ne Isirayila geya ma, a salonyie fan, e bogi gbege ramini. A findima ne sediri wuri bili tofanyi ra. Xoni mooli birin fama ne e malabude, a salonyie niini bun ma a kon na. ²⁴ Na kui wuri bili birin a kolonma ne, a n tan Alatala nan wuri bili itexi igoroma, n wuri bili igoroxi ite. N wuri xinde xara, n wuri xare rafan. N tan Alatala xui nan na ki. N fama ne na rakamalide.»

18

Yunubitoƙe sare

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Wo yi taali woƙenyi falama ne Isirayila boxi ma. Wo naxe, <Forie na mangoe yoxoƙe don, e xa die nan jinyie muluxunma.>

Wo na falama munfe ra? ³ N bara n kali n yete ra, a mu lanma wo xa yi taali fala Isirayila boxi ma sonon. ⁴ N tan nan gbe na nii birin na, babe ba, di ba. N tan nan gbe e birin na. Nii naxan na yunubi raba, na nii nan bonoma.»

⁵ «Mixi naxan tinxin, naxan fe fanyi rabama,

⁶ naxan mu serexe donma kuye be geyae fari, naxan mu a ya tima Isirayila xa kuyee ra,

naxan mu yene rabama a doxoƙoore gine ra, naxan mu gine masama a xa kike wali kui,

⁷ naxan mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra,

naxan donifa xa seeke ragbilenma a ma, naxan mu muƙe tima, konƙo a fa setare ki, a dugi fi misikiine ma, ⁸ naxan mu geeni mooli yo fenma doni kui,

naxan a yete suxuma fe jaaxi rabafe ra, naxan kiiti tinxinxi sama mixie tagi,

⁹ naxan n ma yaamarie rabama, a n ma seriye rabatu,

na kanyi findixi tinxintoe nan na.

Na kisima ne.

Alatala xui nan na ki.»

¹⁰ Konƙo xa a sa li a xa di nde na na, naxan mixi bonboma, a faxe tima, a fe jaaxi gbeƙe raba ¹¹ a baba mu darixi naxan na, a xa fe na di?

A serexe donma kuye be geya fari, a yene raba a doxoƙoore xa gine ra,

¹² a setare nun misikiine tooroma, a muƙe tima,

a tondi seeke ragbilende,

a a yae tima kuyee ra,

a fe jaaxie rabama,

¹³ a geeni fenma doni kui.

Na mixi mooli kisima? Ade, a a yete nii sare fima ne faxe ra a xa fe jaaxie ma!

¹⁴ «Konƙo xa na di jaaxi di nde soto, naxan bara a baba xa yunubie to, a fa lu a mu tin na wali mooli rabade, a xa fe luma di?

¹⁵ A mu serexe donma kuye be geya fari. A mu a ya tima Isirayila kuyee ra.

A mu yene rabama a doxoƙoore gine ra.

¹⁶ A mu mixi rawalima a yete xa geeni xa fe ra.

A mu seeke maxarinma.

A mu muƙe tima,

konƙo a setare kima, a dugi fima misikiine ma,

¹⁷ a a yete suxuma fe jaaxi rabafe ra,

a mu geeni mooli yo fenma doni kui.

Na di mu bonoma a baba xa fe jaaxi xa fe ra. A kisima ne. ¹⁸ Konƙo a baba tan, naxan findi funmala ra, naxan a boore mupa, naxan fe jaaxie raba a xa mixie

tagi, a tan nan bōnoma a xa yunubie xa fe ra.»

¹⁹ «Kōnō wo n maxōrinma, <Munfera na di mu a baba xa yunubi kote tongoma?> N xa a fala wo bē, na di tinxintōe, naxan bara n ma sēriye rabatu, a kisima nē. ²⁰ Naxan na yunubi raba, na nan bōnoma. Di mu a baba xa yunubi kote xaninma. Baba fan mu a xa di xa yunubi kote xaninma. Tinxintōe fama nē tinxinyi sare sōtōde. Yunubitōe tan fama yunubi sare sōtōde.»

²¹ «Kōnō xa yunubitōe gbilen a xa yunubie fōxō ra, a bira Ala xa sēriye fōxō ra tinxinyi kui, a kisima nē, a mu bōnoma. ²² A fe kobi naxee birin naba, na birin bama nē a ma, a fa kisi a xa tinxinyi saabui ra. ²³ N tan wo Marigi Alatala jēlexinma yunubitōe xa naxankate ra? A xa gbilen a xa yunubi fōxō ra, a xa kisi, na nan nafan n ma.»

²⁴ «Kōnō xa tinxintōe gbilen a xa tinxinyi fōxō ra, a fa fe jaaxi raba alo yunubitōe a rabama ki naxe, a kisima? A fe fanyi naxee birin naba, na birin bama nē a ma, a yunubi sōtō, a fa bōnō a xa fe jaaxie saabui ra.»

²⁵ «Wo naxe, <Marigi xa kira mu tinxin.> Isirayila bōnsōe, wo wo tuli mati n na. N ma kira mu tinxinxi xē, ka wo tan nan xa kira mu tinxin? ²⁶ Xa tinxintōe a kobe so fe fanyi rabafe ra, a bōnoma a xa yunubie nan ma fe ra. ²⁷ Kōnō xa tinxintare a kobe so fe jaaxi rabafe ra, a bira tinxinyi fōxō ra, a kisima nē. ²⁸ A to a xa wali kobie birin mato, a nate tongo a xa gbilen nee fōxō ra, na nan a ra a kisima, a mu bōnoma. ²⁹ Kōnō Isirayila bōnsōe naxe, <Ala xa kira mu tinxin.> N tan nan ma kira mu tinxin ba, ka wo tan nan xa kira mu tinxin?»

³⁰ «Na kui Isirayila bōnsōe, n wo kankan makiitima a xa fe rabaxi berē nan ma. Wo xa tuubi! Wo gbilen wo xa yunubie rabafe fōxō ra, alako nee naxa wo bōnō. ³¹ Wo xa wo makuya wo xa yunubie ra wo naxee rabaxi, wo wo bōne masara, wo xaxili nēene tongo. Isirayila bōnsōe, wo tima bōnōe kira ra munfe ra? ³² N mu wama mixi yo xa bōnō. Wo tuubi alako wo xa kisi! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

19

Isirayila mangēe

¹ Wo xa kinikini Isirayila mangēe suukibae ma yi ki:

² «Wo nga findi yete ginē fanyi nan na yete tagi.

A saxi a xa die tagi, a e xuru.

³ A naxa a xa di nde ramō, a findi senbema ra.

Na di naxa fata a baloe fende, a mixie yati faxa.

⁴ Namanēe to a xa fe mē, e naxa a suxu e xa gantanyi ra, e a xanin Misira wure ra a jōe kui.»

⁵ «Na yete ginē to a to, a xa fe mu sōneyaxi, a naxa a xa di gbete tongo, a a findi yete senbema ra.

⁶ Na di nu a jērēma yete tagi a senbe ma. A naxa fata a baloe fende, a mixie faxa.

⁷ A naxa nee xa tetēe kana, a taakae faxa. Nama birin nu bara gaaxu a xa yirindinyi yara.

⁸ Namanēe man naxa keli a rabilinyi, e naxa e xa yelee itala, e a suxu gantanyi ra.

⁹ E naxa a raso kule kui wuree ra, e a xanin Babilōn mangēe xōn ma. Menni e naxa a raso geeli kui.

A yirindin xui mu mē Isirayila geyae fari sōnōn.»

¹⁰ «Wo nga nu luxi nē alo weni bili naxan sixi xure de ra.

A nu bogima, a salonyie nu wuya, barima ye nu gbo a yire.

¹¹ Salon fanyie nu na a bē, naxee fan mangēe sawuri ra.

A nu tixi sansie birin xun ma a xa maite nun a salon wuyaxie xa fe ra.

¹² Kōnō a bara tala xōne kui, a rabira bōxi ma.

Sogetede foye naxa a xara, a bogie kana. A salon fanyie naxa lisi, te naxa e gan.

¹³ Yakōsi a sixi gbengberenyi nan ma, bōxi xōrōxōe, ye mu na dennaxe.

¹⁴ Te bara mini a salonyi nde kui, a a bogie gan.

Salon fanyi yo mu na a bē sōnōn, naxan findima mangēe sawuri ra.»

Kinikini suuki nan na ki naxan bama nimise kui.

20

Isirayila bənsəe xa matandi

¹ A ɲe solofere nde, kike suuli, xi fu nde ra, Isirayila fori ndee naxa fa n yire, e xa Alatala xa marasi fen. ² Alatala naxa a masen n be, a naxe, ³ «Adamadi, Isirayila forie maxorin munfe ra e faxi n ma marasi fende, n to a fala e be n mu tin e xa n maxandi na ki. Alatala xui nan na ki.»

⁴ «Adamadi, i xa e makiiti e xa fe ɲaaxie nun e benbae xa fe ɲaaxie xa fe ra. ⁵ A fala e be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayila sugandi temui naxe, n na n kali ne n belexe itexi ra Yaxuba bənsəe be a n tan nan na e Marigi Alatala ra. N na n yete masen e be Misira bəxi ma, ⁶ n fa n kali e be a n e ramini n menne sigafe ra bəxi fanyi ma, n dennaxe sugandixi e be, kumi nun xiɲe xeɓema bəxi naxan ma. ⁷ N a masen e be, e xa Misira kuyee wole, alako e naxa fa e yete findi seniyyentaree ra. N tan nan na e Marigi Alatala ra.»

⁸ «Kəno e naxa n xui matandi. E mu Misira kuyee wole, e mu gbilen nee foxo ra. Na kui n naxa a masen e be a n fama ne n ma xone radinde e ma Misira bəxi ma. ⁹ Na dangi xanbi, n naxa nate tongo n xa e ramini naa, alako n xili naxa fa mabere ɲamanee tagi e nu dennaxe. ¹⁰ N naxa e ramini Misira bəxi ra, n fa e xun ti gbengberenyi ra. ¹¹ Menni n naxa n ma yaamarie so e yi ra, n e rakolon n ma seriye ra. Mixi naxee birama nee foxo ra, e kisima ne. ¹² N naxa malabui loxo xa yaamari fan fi e ma tonxuma ra n tan nun e tan tagi, alako e xa a kolon n tan Alatala nan e raseniyyenma.»

¹³ «Kəno Isirayila bənsəe naxa e kobe raso n na gbengberenyi ma. E n ma malabui loxo xa yaamari mabere. E mu bira n ma yaamarie foxo ra, e mu n ma seriye suxu, naxee nu noma e rakiside. Na kui n naxa a nate, n xa n ma xone birin namini e ma, n xa e sonto gbengberenyi yire. ¹⁴ Hali n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere ɲamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira bəxi ra, ¹⁵ n naxa n

kali n belexe itexi ra gbengberenyi ma, a n mu e xaninma na bəxi fanyi ma sonton, n nu bara naxan fi e ma, xiɲe nun kumi xeɓema dennaxe. ¹⁶ N na nate tongo ne, barima e nu n ma yaamarie nun n ma seriye nan maberema, e tondi n ma malabui loxo xa yaamari suxude a ki ma. E xa kuye fe nan nu na e boɲe ma. ¹⁷ Kəno n naxa kinikini e ma, n mu e sonto gbengberenyi ma. ¹⁸ N naxa a masen e xa die be menne, n naxe, <Wo naxa bira wo benbae xa yaamarie nun e xa seriye foxo ra de. Wo naxa wo yete findi seniyyentaree ra e xa kuyee batufe ra. ¹⁹ N tan nan na wo Marigi Alatala ra. Wo xa bira n tan nan ma yaamarie foxo ra, wo xa n ma seriye suxu. ²⁰ Wo xa n ma malabui loxo raseniyyen, alako na xa findi tonxuma ra won tagi. Na kui wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

²¹ «Kəno Isirayila die naxa muruta n ma, e mu n ma yaamarie rabatu, e mu e ɲoxo sa n ma seriye xon ma naxan mixi rakisima, e fa n ma malabui loxo xa yaamari mabere. Na kui n naxa a masen, n xa n ma xone birin namini e ma gbengberenyi yire. ²² Kəno n mu na raba, alako n xili naxa fa mabere ɲamanee tagi, n e ramini naxee ya xori Misira bəxi ra. ²³ Kəno n na n kali n belexe itexi nan na gbengberenyi ma, n xa e rayensen ye ɲamanee tagi, ²⁴ barima e mu n ma seriye rabatu, e n ma yaamarie matandi, e n ma malabui loxo xa yaamari mabere, e man fa e ya rafindi e benbae xa kuyee ma. ²⁵ N naxa e lu e xa bira e yete xa yaamari ɲaaxie foxo ra, seriye mooli nde naxan mu noma sooneyade. ²⁶ N naxa a lu e xa findi seniyyentaree ra serexe mooli nde xa fe ra, mixi xa di singe faxama serexe naxan ma fe ra. N nu wama ne e xa na foxi magaaxuxi to, alako e xa a kolon a n tan nan na Alatala ra.»

²⁷ «Adamadi, i xa a fala Isirayila bənsəe be, i naxe, <Wo marigi Alatala yi nan masenxi: Wo benbae bara n finsiriwali, e bara n yanfa. ²⁸ N to bara e raso bəxi ma, n na n kali naxan na fife ra e ma, e naxa serexe ba folo kuyee be geyae fari nun wurie bun ma. E nu surayi ganma e be, e minse fan ba serexe ra. Na

birin naxa na xɔnɔ ki fanyi ra, ²⁹ n fa e maxɔrin, Munse na yi yire itexi ra wo sigafe dennaxe? Han ya na batudee xili falama Yire itexie.»

³⁰ «Na nan a ra, a fala Isirayila bɔnsɔɛ be, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo wama findife seniyyentaree ra alɔ wo benbae, wo fa bira e xa kuye jaaxie fɔxɔ ra? ³¹ Wo na wo xa die ba serexe ra te xɔɔra, wo na wo xa seniyyenyi nan kanafe na ki. A lanma n xa tin wo xa n maxandi? N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n mu wo luma wo xa n maxandi.»

³² «Wo naxe wo wama ne lufe alɔ dunija pamanee, naxee wuri nun geme batuma. ³³ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali a n na n ma mangeya rapere ma ne wo xun ma senbe ra, n na n ma xone birin namini wo ma. ³⁴ N wo raminima ne pamanee ya ma senbe ra, n wo malan yire keren n ma xone kui. ³⁵ N wo xaninma ne gbengberenyi ma pamanee tagi, n wo paxankata menni. ³⁶ N naxan nabaxi wo benbae ra Misira gbengberenyi ma, n na fan nabama ne wo fan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³⁷ N wo radangima ne n ma yisuxuwuri bun ma, n fa wo rapere n ma saatɛ ra. ³⁸ N murutelae nun matandilae bama ne wo ya ma, naxee na n gerefe. N e raminima ne bɔxi ra e sabatixi dennaxe konyiya kui, kɔnɔ n mu e xaninma Isirayila bɔxi ma. Na kui wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

³⁹ «Wo tan Isirayila bɔnsɔɛ, wo Marigi Alatala yi nan masenxi wo be: <Xa wo wama sigafe wo xa kuyee batude, awa yire, kɔnɔ xa a sa li wo wo tuli matima n xili seniyyenxi nan na, wo naxa n mabere sɔnɔn wo xa kuye batui ra. ⁴⁰ Wo Marigi Alatala xui nan yi ki: Isirayila bɔnsɔɛ fama ne n batude yi geya itexi seniyyenxi fari. N e rasenema ne a fanyi ra, n e xa serexe seniyyenxi tongo a nun e xa hadiya birin. ⁴¹ N na wo ramini pamanee tagi wo rayensenxi dennaxe, n wo rasenema ne a fanyi ra, alɔ surayi xiri fanyi. N na n ma seniyyenyi masenma ne pamanee be wo saabui ra. ⁴² N na wo ragbilen wo xa bɔxi ma Isirayila, n na n kalixi naxan fife ra wo benbae ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. ⁴³ Menni, wo

wo ratuma ne wo xa fe jaaxie birin ma, naxee wo findi mixi seniyyentaree ra, wo fa lu na yaagi kui tun. ⁴⁴ N na wo rakisi n xili xa fe ra, n mu wo xa wali jaaxie sare fi wo ma, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra. Isirayila bɔnsɔɛ, wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

21

Naxankats Negewi bɔxi be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i ya rafindi i yirefanyi ma, i kawandi ti Negewi fɔtonyi be. ³ A fala: <Negewi fɔtonyi, i i tuli mati i Marigi Alatala xa masenyi ra. A xui nan ya: N te radexema ne i xonyi, naxan i xa wuri xindee nun wuri xaree birin ganma. Na te mu tuma. A fɔxi toma ne keli yirefanyi ma han kɔɔla ma. ⁴ Mixi birin a kolonma ne a n tan Alatala nan na te radexexi. A mu tuma.»

⁵ Na temui n naxa a fala a be, «N Marigi Alatala, pama naxe, a n taali woyenyi nan tun falama.» ⁶ Alatala naxa a masen n be, ⁷ «Adamadi, i ya rafindi Darisalamu ma, i xa kawandi ti hɔrɔmɔlingira xa fe ra. I xa masenyi ti n xili ra Isirayila xili ma. ⁸ A fala Isirayila pama be: <Alatala yi nan masenxi: N tixi wo kanke. N na n ma santidegema bama ne a tee i, n fa wo xa tinxintɔee nun wo xa tinxintaree faxa. ⁹ N to nate tongo tinxintɔee nun tinxintaree xili ma, n ma santidegema bama ne a tee i yi pama birin xa fe ra, naxee na yirefanyi nun kɔɔla ma. ¹⁰ Na kui, birin a kolonma ne, a n tan nan n ma santidegema raminixi a tee i wo xilima. N mu a rasoma sɔnɔn.»

¹¹ «Adamadi, i xa i wa xui ramini i bɔje tɔɔɔxi sunnunxi xɔɔxɔɔe xa fe ra. ¹² E na i maxɔrin i wafe fe naxan ma, i xa e yaabi, <Xibaaru xɔɔxɔɔe bara n li. Limaniya bama ne mixi birin yi ra na xa fe ra. Mixi birin bɔje kɔntɔfilima ne, mixi birin sanyi seren gaaxui kui.> N xa a fala i be, a na fafe. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹³ Alatala naxa a masen n be, ¹⁴ «Adamadi, n ma xera iba, a falafe ra, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Santidegema fanyi, santidegema xapenxi!

¹⁵ Santidegema naxan gbaloe rabama, santidegema naxan dangima alo seyamakonyi.

Won noma jalexinde n ma di xa mange sa wuri ra?

Ade, santidegema fama ne birin xun nakanade.

¹⁶ Santidegema faxi ne a fe xa sooneya, a xapen, a suxuxi faxeti yi ra.

¹⁷ Adamadi, i wa xui ite, barima na santidegema tima ne n ma jama kanke, a Isirayila mangee faxesa, a nun n ma jama. Na kui, i kanke madin sunnunyi kui.»

¹⁸ «Matoe nan a ra. Munse fama rabade xa Yudaya mangeya mu fa no tide yi santidegema yara? Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra. I xa i belexee bonbo keren. Santidegema man xa bonbo firin, a xa bonbo saxan. Santidegema nan a ra naxan gbaloe rabama, naxan faxes tima yire birin.

²⁰ Na kui limaniya bama ne mixie yi ra, mixi gbege sonto. N ma santidegema tima ne naadee birin na faxes tife ra. A dangima ne alo seyamakonyi.

²¹ Santidegema xabe tima ne yirefanyi ma, a xabe ti koola ma, a de ya rafindixi yire birin ma.

²² Na temui, n tan Alatala fama ne n belexee bonbode, n ma xone fa dan. Alatala xui nan na ki.»

²³ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ²⁴ «Adamadi, i naxan nabama, i xa kira firin naboo Babilon mange xa santidegema jere ma naxee ra. E firin xa keli yire keren, tonxuma xa ti yire nde e fatanma dennaxe. ²⁵ Kira keren xa siga Amorikae xonyi naxan xili Raaba. Kira firin nde xa siga Yudaya xa taa makantaxi naxan xili Darisalamu. ²⁶ Babilon mange tima ne na kira firin xunyi ra, a xa sematoe wali raba alo xalie mawolife, kuyee maxorinfe, nun sube bone matofe. ²⁷ Na

sematoe wali a masenma ne a be a xa siga Darisalamu mabiri, a xa geresosee tongo tete longori ra, a xa na naadee rabira, a fa gbaloe ti taa kui. ²⁸ Darisalamukae to saate xiri e nun Babilon mange ra, e na sematoe wali toma wule nan na. Kono Babilon mange mu a tuli matima e ra, barima a naxe e fan bara haake sonto a mabiri. Na nan a ra, a e xaninma konyiya kui.»

²⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo xa wali jaaxi bara a niya n xa ratu wo xa yunubi dangixie ma, n xa wo xanin konyiya kui. ³⁰ I tan Isirayila mange tinxintare, i xa paxankate loxoe bara a li.

³¹ I Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, «Mange tonxuma ba i xunyi ma! Mangeya bara ba i yi ra. Mixi magoroxi xa fe itema ne, mixi matexi xa fe magoro. ³² I xa mangeya xun nakanama ne, a jon. Na mangeya mu gbilenma a ra fo mixi fa, a lan a xa so naxan yi ra. Na fima na kanyi nan ma.»

³³ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra a falafe ra, «Alatala yi nan masenxi Amonikae xa konbie xa fe ra, a naxe: Santidegema bara ba a tee i gbaloe xa fe ra.

A bara raxapen alako a xa faxes ti alo seyamakonyi.

³⁴ Wo bara la wule laamatunye ra, wo bara wo tuli mati sematoe wule falee ra.

Na kui na santidegema tima ne tinxintaree kon na, naxee lanma e xa paxankata e xa yunubi kamalixie xa fe ra.

³⁵ Wo xa wo xa santidegema ragbilen a tee i. N wo makitima ne wo xa boxi ma wo daaxi dennaxe.

³⁶ N na n ma xone xoxoxoe raminima ne wo ma, n wo so xeme jaaxie yi ra naxee fata gbaloe ra.

³⁷ Wo luma ne alo yege te xora, wo wuli ifili wo xa boxi ma, wo xili jon feo. Alatala xa masenyi nan na ki.»

22

Darisalamu xa yunubie

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
² «Adamadi, a mu lanma xe i xa yi taa faxeti makiiti, i xa a rakolon a xa wali kobie birin na? ³ A fala a be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Taa nan yi ki, naxan xun nakanama a xa faxe tife ra, naxan a findima taa seniyentare ra a xa kuye batufe ra. ⁴ Wo bara yunubi soto na faxe tife kui, wo bara seniyentarepa soto na kuyee batufe ra, wo naxee yailanxi wo belexe ra. A gbe mu luxi wo xa simaya xa non, si gbetee xa wo xili mabere. ⁵ Si naxee na rabilinyi nun si naxee na yire makuye, e birin wo mayelema ne wo xa yunubie xa fe ra. Wo xa fe xoxoxo!»

⁶ «Wo xa mangee faxe tima e xa nce saabui ra, ⁷ e mixie baba nun e nga maberema, e wo xa xone nun wo xa kiridie tooroma. ⁸ Wo n ma se seniyenxie bote baxi, wo n ma malabui loxoe maberema. ⁹ Toonegelae na wo ya ma naxee faxe tima. Kuye batue na wo ya ma naxee serexe bama geya fari, e fa yene paaxi raba naa. ¹⁰ Xeme na na naxee sama e baba xa gine fe ma, e gine masama naxan mu seniyenxi a xa kike wali xa fe ra, ¹¹ e yene rabama e doxoboore xa gine ra, e yene rabama e xa di xa gine ra, e yene rabama e maagine yati ra e nun naxan baba keren. ¹² Mixie na wo ya ma naxee sare rasuxuma mixi faxafe ma. Ndee na na naxee geeni sama doni fari, e fuma e ngaxakerenyi ma. Wo bara neemu n tan ma! Alatala xui nan na ki.»

¹³ «N na n belexe bonboma ne xone kui wo xa naafuli tinxintare nun wo xa faxe tife xa fe ra ¹⁴ Senbe luma wo be n ma kiiti sa loxoe? Wo suusama n na? N xa a fala wo be, n wo paxankatama ne. Alatala xui nan na ki. ¹⁵ N wo rayensenma ne pamanee ma, n wo rayensen ye boxi birin ma. N wo xa seniyentarepa nonna ne. ¹⁶ Wo na lu yaagi kui pamanee tagi, wo fama ne a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

¹⁷ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
¹⁸ «Adamadi, Isirayila bonsoe bara lu n be alo gbeti gbi xabude. E maniyaxi na wure gbeeli nan na, yoxui, wure, nun sunbui naxan bama gbeti raxunuxi ra. ¹⁹ Na kui, Marigi Alatala yi nan masenxi: «Wo to bara lu alo gbeti gbi, n wo malanma ne

Darisalamu, ²⁰ n ma xone fa wo raxunu alo gbeti, wure gbeeli, wure, yoxui, nun sunbui raxunuma ki naxe te ra. ²¹ N wo malanma ne n ma bonete kui, n fa wo raxunu Darisalamu taa kui. ²² Wo na raxunu naa, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, naxan a xa xone radinxi wo ma.»

²³ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
²⁴ «Adamadi, a fala Isirayila boxi be, i naxe: «Boxi nan i ra, naxan mu tune toma n ma xone loxoe. ²⁵ I xa mangee xaxili luma ne alo yete xaape naxan sube iboma. E na na mooli rabafe mixie ra. Ginee na findife kaape ra e xa faxe tife xa fe ra. E na mupe tife alo fe. ²⁶ I xa serexedubee n ma seriye matandima, e see seniyenxi findima se seniyentare ra. E mu se seniyenxi nun se seniyentare tagi rasama, e mu mixie fan nakolonma na tagi rasa ra. E mu n ma malabui loxoe xa yaamari suxuma. Na birin kui, e n xili maberema e ya ma. ²⁷ I xa kuntigie luxi ne alo wulai bare naxee sube iboma. E mixie faxes mupe tife ma. ²⁸ I xa namionmee dugi felema na birin ma e xa wule laamatunyie nun e xa wule masenyie ra. E naxe, «Ala nan a masenxi,» a fa li Ala mu sese masenxi e be. ²⁹ Boxikae e bore rawalima tinxintareya kui. E mupe tima, e setaree nun xone tooroma. E mu tinxin feo.»

³⁰ «N bara mixi nde fen e ya ma, naxan noma tete rakelide, a fa ti naade ya ra n ya i, alako na boxi naxa kana. Kono n mu na mixi soto. ³¹ Na nan a ra, n fama n ma xone raminide e ma alo te, n e sonto e xa wali paaxi sare ma. Marigi Alatala xui nan na ki.»

23

Di gine firin

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
² «Adamadi, gine firin xa taruxui nan yi ki, e birin nga keren. ³ E fonike temui, e naxa e yete findi langoe ginee ra Misira boxi ma. Na ginemedie naxa tin xeme xa e xipee masuxu. ⁴ Gine naxan fori, a nu xili Ohola, a xunya xili Oholiba. E nu na n ma pama nan ya ma, e fa die bari. Ohola misaalixi Samari nan na, Oholiba misaalixi Darisalamu nan na.»

⁵ «Ohola naxa a yete mati langoeja ra a nu na n ma niini bun ma temui naxe. A naxa a jenge maxanu naxee findi Asiriyakae ra, soori tofanyi naxee ⁶ gere dugi ragoroma e ma, e findi mangee ra, e findi soe ragie ra. ⁷ A naxa a yete fi e ma langoeja ra e tide to nu gbo, a man fa bira e xa kuyee foxo ra. ⁸ A mu a xa langoe fe lu na, a naxan foloxi Misira boxi ma, xeme e xa a xije fanyie masuxu, e e waxonfe raba a ra.»

⁹ «Na nan a to, n naxa a lu a jenge Asiriyakae sagoe, a naxee maxanu. ¹⁰ Nee nan a rageli ti, e naxa a xa die tongo, e a fan faja santidegema ra. A xili naxa findi konbi ra ginnee tagi a xa jaxankate xa fe ra.»

¹¹ «A xunya Oholiba naxa na to, kon a tan xa jenge suxufe nu xoxoxo a taara be, a naxa bu langoeja kui. ¹² A fan nu wama soori Asiriyakae xon, naxee findi mange ra, naxee findi soe ragie ra. E birin tofan e xa soori dugi kui. ¹³ N naxa a to a fan nu na seniyentareja kui alo a taara.»

¹⁴ «Kon a tan bara fe gbete sa na fari. A to Kalidikae xa pirinti gbeeli to banxi xale nde ma, ¹⁵ beleti xirixi e tagi, xun sase doxoxi e xun, naxee findi soori mange Kalidikae ra, naxee soori ragise ragima, ¹⁶ a naxa xerae xee Kalidi boxi ma e xilide barima a nu wama e xon. ¹⁷ E to fa a yire, e naxa sa e bore fe ma, e e sago raba. E to na fe seniyentare raba, e xa fe naxa rapaaxu a ma, a gbilen e foxo ra. ¹⁸ A to nu na na langoeja yaagitareya kui, a naxa rapaaxu n fan ma, n fa a rabolo alo n na rabaxi a xunya ra ki naxe. ¹⁹ A to ratu a xa fonikaya seniyentareya ma Misira boxi ma, a naxa lu langoeja raba ra dangife a singe ra. ²⁰ A jenge xa fe nu xoxoxo a ma. E senbe to gboxi yene rabade alo sofalee nun soee. ²¹ Na nan na ki, wo xa langoeja wo fonike ra na xoli bara wo suxu alo a singe ra, Misira xeme e nu wo xije masuxuma temui naxe.»

²² «Oholiba, Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: <N i jengee boje ratema ne i gerefe ma, i mexi naxee ra. N e rakelima yire birin fafe ra i gere. ²³ Babilonkae Kalidikae, Pekodikae, Sowakae, Kowakae, nun Asiriyakae xa soori senbema,

mangee nun soe ragie, ²⁴ e birin fama ne i xili ma nun e xa geresosee ra, e xa soori ragisee ra, e xa kote xanin see ra, nun e xa soori gaali ra. E i rabilinma ne, wure lefae na e belexee, makantasee na e xunyi ma. N i soma ne e yi ra, alako e xa i jaxankata e gbe ki ma. ²⁵ N n ma xone raminima ne i ma, e fan i gerema ne e xa xone ra. E i xa mixie jee nun tulie xabama ne. Naxee luxi, e e tan faxama ne santidegema ra. E i xa die xaninma ne. Naxee luxi, e e tan ganma ne. ²⁶ E i xa sosee nun i xa xunmasee tofanyie xaninma ne. ²⁷ N i xa langoeja danma ne, i naxan foloxi Misira. I mu i joxo rasigama na ma sonon.»

²⁸ «I Marigi Alatala yi nan masenxi: <A gbe mu luxi n xa i sa i yaxuie sagoe, naxee nu rapaaxu i ma a singe ra, i fa gbilen e foxo ra. ²⁹ E i gerema ne, e i harige birin ba i yi ra. E i luma i mageli nan na i xa langoeja xa yaagi kui. ³⁰ I xa wali seniyentare bara yi gbaloe fi i ma, barima si gbete xoli nu na i ma, i fa fe jaaxi raba e xa kuyee ra. ³¹ I to ipere i taara xa kira xon ma, n a xa jaxankate tonbili nan soma i yi ra.»

³² «Alatala yi nan masenxi:

<I i taara xa jaxankate tonbili xungbe tongoma ne,
i fa jaxankate gbege soto, naxan na a kui,
a fa findi yaagi belebele ra i be.

³³ Na jaxankate nan a niyama i fa lu alo siisila nimisaxi.

Na findima kasare nun kanari nan na i be,

alo a nu na ki naxe i xunya Samari be.

³⁴ I fama ne na birin sode han a dangi a i,

i fa i yete xije iboo sunnunyi kui.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁵ «Alatala yi nan masenxi na xa fe ra: <I to bara neemu n ma, i fa i kobe raso n na, a lanma ne i xa i xa langoeja kote xanin.»

³⁶ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i Ohola nun Oholiba maki-itima ne? E rakolon e xa wali jaaxie ra. ³⁷ E bara yene raba, e bara faxe ti, e bara yene raba e xa kuyee ra, e bara e xa die

fan gan serexe ra na kuyee be. Na die nu findixi n tan nan gbe ra. ³⁸ E man yi nan nabaxi n na: E bara n ma hɔrɔmɔbanxi findi yire seniyentare ra, e n ma malabui lɔxɔe fan mabere. ³⁹ E to nu e xa die bama serexe ra e xa kuyee be lɔxɔe naxe, e man so ne n ma hɔrɔmɔbanxi kui, e a findi yire seniyentare ra. E na nan nabaxi n ma banxi kui.»

⁴⁰ «E naxa xerae xee yire makuye, alako mixie xa fa. E to i yire li, i naxa i maxa, i lini ti i yae ra, i i xa xunmase tofanyi gbaku i kɔn ma alako i xa rafan e ma. ⁴¹ I naxa e rasene sade fanyi ma, i n ma surayi nun ture dɔxɔ teebili ra.»

⁴² «Nama nu na i rabilinyi. Sebakae fan nu na naxee keli gbengberenyi ma. E nu belexerasoe soma i tan nun i xunya belexe ra, e fa mange nimitɛ tofanyi dusu wo xunyie ma. ⁴³ Na temui n naxa a fala na gine xa fe ra naxan nu bara tagan a xa langoeɲa rabafe ra, <Wo xa a tongo langoe gine ra, barima a na gbansan nan kolon.>

⁴⁴ E naxa sa na gine fe ma langoe ki ma. E e sa Ohola nun Oholiba fe ma na ki ne. ⁴⁵ Kɔnɔ tinxintɔe e makiitima ne e xa yene xa fe ra, a nun e xa faxe tife xa fe ra.»

⁴⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <Gali nde xa te e xili ma, e xa e xun nakana, e harige birin xanin. ⁴⁷ Na gali e magɔnɔma ne gemɛe ra, a e faxes e xa santidegemae ra. A e xa die faxes, a e xa banxie gan te ra.>»

⁴⁸ «N langoeɲa ɲonma na ki ne wo xa bɔxi kui, alako ginee xa a kolon a mu lanma e xa ɲere wo gbe ki ma. ⁴⁹ Wo xa yene kote nun wo xa kuye batui kote na dɔxɔ wo xun ma, wo a kolonma ne a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.»

24

Tunde taali

¹ A ɲe solomanaani nde, kike fu, xi fu nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, i xa yi ɲe, yi kike, nun yi lɔxɔe sebe, barima to Babilɔn mange gere foloma ne Darisalamu. ³ I xa yi taali woyenyi fala yi bɔnsɔe murutaxi be. A fala e be:

<Alatala yi nan masenxi:

Ye sa tunde kui, tunde dɔxɔ te ma.

⁴ Sube xuti fanyie sa a kui, xutie naxee fan a birin be alo tabe nun tunki sube,

⁵ naxan xabaxi xuruse fate fanyi ra. Yege sa te han tunde xa satun, sube xa ɲin.>»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Gbaloe bara yi bɔxi li.

Ye bara so sube ra tunde kui. Sube xuti birin ba keren kerenyi ra.

⁷ Mixi kɔn to raxaba, a raba fanye nan fari.

Xa a sa raba bɔxi ne nu, bendɛ nu nɔma a makotode.

⁸ N fan fama ne wo wuli raflide n gbegbeɲɔe ra fanye fari, alako a naxa makoto.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <Naxankate na yi taa faxeti be.

N yege gbegbe sama ne na te xɔɔra.

¹⁰ Wo fan yege sa te, a xa xungbo.

Sube ɲin a fanyi ra, bɔre se sa a fari, a xorie xa gan feo.

¹¹ Na dangi xanbi, tunde igeli xa dɔxɔ tige wolenxi fari,

han tunde xa fura alo wure gbeeli naxan wama raxunufe,

alako se birin naxan luxi tunde kui a xa ɲɔn.

¹² Kɔnɔ na mu sɔɔneyama.

Te mu nɔma se birin xɔride naxan luma tunde kui.>»

¹³ «Wo bara findi seniyentaree ra wo xa yene xa fe ra. N bara kata wo raseniyende, kɔnɔ wo mu tin. Na kui wo mu seniyenyi sɔtoma han n ge n ma xone birin naminide wo ma. ¹⁴ N tan Alatala xa a fala wo be, na waxati bara a li. N mu kinikinima wo ma, n mu gbilenma n ma nate ma. N wo makiitima wo ɲere ki nun wo xa wali nan ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki.»

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe,

¹⁶ «Adamadi, a gbe mu luxi n xa a niya a naxan naxan i ma dangife i yae yati ra, n fama ne na ralɔede i ma keren na. Kɔnɔ i naxan nabama, i naxa wa xui yo ramini, i naxa ya ye keren namini. ¹⁷ I xa i sabari i xa sunnunyi kui, i naxa i xui ramini alo mixie darixi a raba ra faxes mixie be ki naxe. I naxa i xunyi mageli ti, i naxa

sankiri ba i sanyi, i naxa i yatagi makoto, i naxa donse don mixie darixi naxan don na jɔn fe tɛmɔi.»

¹⁸ N ma ginɛ naxa faxa na nunmare ra. Na kuye iba gɛɛsɛgɛ, n naxa a raba alɔ Alatala nu bara n yamari ki naxɛ. ¹⁹ Nama naxa n maxɔrin, «I na yi jɔn fe rabafe ki naxɛ, na munse masenma muxu tan bɛ?» ²⁰ N naxa e yaabi, «Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ²¹ <A fala Isirayila bɔnsɔɛ bɛ, wo Marigi Alatala naxɛ, a gbe mu luxi n xa a niya n ma hɔrɔmɔbanxi xa findi yire seniyentare ra, na banxi naxan nafan wo ma ki fanyi ra. Wo xa die man faxama nɛ santidɛgɛma ra.> ²² Na tɛmɔi wo fama na jɔn fe suxude alɔ n a suxu ki naxɛ. Wo mu wo yatagi makotoma, wo mu jɔn fe donse donma, ²³ wo mu wo xunyi mageli tima, wo mu sankiri bama wo sanyi. Wo mu jɔn fe rabama wa xui ra. Wo xa yunubie nan tun wo xun nakanama. ²⁴ Ala man naxɛ, <Annabi Esekiyeli findima wo bɛ misaali nan na. A naxan nabaxi, wo fan fama na nan nabade. Na fee na raba, wo a kolonma nɛ a n tan nan na wo Marigi Alatala ra.>»

²⁵ «Adamadi, n xa a fala i bɛ, n e xa hɔrɔmɔbanxi, naxan nafanxi e ma ki fanyi ra, a nun e xa die, n nee bama e yi ra lɔxɔɛ naxɛ, ²⁶ na lɔxɔɛ yati mixi ratangaxi fama nɛ i yire, a na xibaarui fala i bɛ. ²⁷ Na lɔxɔɛ, i nɛnyi fulunma nɛ na mixi ratangaxi ya xɔri, i mu findima boboe ra sɔnɔn. Na birin findima misaali nan na jama bɛ, e fa a kolonde a n tan nan na Alatala ra.»

25

Amon, Mowaba, Edon, nun Filisita xa jaxankatɛ

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Amonikae xili ma. ³ A fala e bɛ, <Wo wo tuli mati wo Marigi Alatala xui ra. A yi nan masenxi: Wo to yele n ma hɔrɔmɔbanxi xa seniyenyi kanafe ra, a nun Isirayila xa bɔxi xa kanari, a nun Yuda bɔnsɔɛ sigafe ra konyiya kui, ⁴ n wo sama nɛ sogetedekae sagoe. E yonkinma nɛ wo tagi, e wo xa donse don, e wo xa xijɛ min. ⁵ N Raaba findima jɔxɔmɛ

gɔɔrɛ nan na, n Amoni bɔxi findi yɛxɛɛ malabude ra. Wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.>»

⁶ «Wo Marigi Alatala yi masenxi, a naxɛ, <Wo tan bɔjɛ jaaxie to fare boron jɛlɛxinyi kui n ma jama xa gbaloe xa fe ra, ⁷ n fama nɛ n bɛlɛxɛ italade wo xili ma, n wo sa si gbɛtɛɛ sagoe. N wo si jɔnma nɛ dunija ma. N na gɛ na rabade, wo a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.>»

⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ, <Mowaba nun Seyiri to bara a fala a Yuda bɔnsɔɛ luxi nɛ alɔ jamanɛɛ birin, ⁹ n fama nɛ a niyade a xa bɔxi fanyi keli Beti Yesimoti ma, Bali Meyoni, han Kiriyatayimi, birin xa lu a yaxuie sagoe. ¹⁰ N a fima nɛ sogetedekae ma, a nun Amoni bɔxi n fama naxan xili jɔnde dunija ma. ¹¹ N na gɛ Mowaba jaxankatade, e a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.>»

¹² «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ, <Edon bɔnsɔɛ to a gbɛjɔxɔ Yuda bɔnsɔɛ ma, e bara haake sɔtɔ. ¹³ Na kui, Alatala yi nan masenxi: N Edon gerema nɛ santidɛgɛma ra, n mixi nun xuruse birin sɔntɔ kelife Teman ma han Dedan. ¹⁴ N na n gbɛjɔxɔma nɛ Edon ma n ma jama Isirayila saabui ra n ma xɔnɛ bɛrɛ ra. E fama nɛ gbɛjɔxɔɛ kolonde. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.>»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ, <Filisitakae to e gbɛjɔxɔ Yudaya ma e naxan xɔnxi kabi tɛmɔi xɔnkuye, ¹⁶ n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Filisitakae gerema nɛ, n Keriti bɔnsɔɛ jɔn, n mixie sɔntɔ naxɛɛ sabatixi baa dɛ ra. ¹⁷ N na n gbɛjɔxɔma nɛ e ma n ma xɔnɛ kui. Na tɛmɔi e a kolonma nɛ a n tan nan na Alatala ra.>»

26

Tire xa jaxankatɛ

¹ A jɛ fu nun keren nde, kike xi singe ra, Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, Tire to bara a kolon a Darisalamu na safe si gbɛtɛɛ sagoe, a fa a mapɔxun a nɔma naafuli sɔtɔde na gbaloe raba xa fe ra, ³ wo Marigi Alatala yi nan masenxi, <Tire, n tixi wo kanke! N fama nɛ si gbɛtɛɛ ra wo yire, e din wo ra alɔ baa mɔrɔnyie. ⁴ E Tire tɛtɛɛ birin

yensenma ne, e wo xa yire makantaxie kana, wo xonyi fa findi fanye mageli ra, ⁵ yexesuxuie e xa yele raxarama dennaxe. Alatala xui nan na ki. N a xa naafuli fima ne si gbete ma, ⁶ a xa mixie faxama ne santidegema ra. Na kui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

⁷ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <N fama ne Babilon mange xungbe Nebukadansari ra kelife koola ma, a xa wo tan Tirekae gere a xa soori gali nun a xa soe ragi gali ra. ⁸ A wo xa mixie sontoma ne santidegema ra. A yiree mate wo xa tete seeti ma alako a xa naa kana. Wo mu noma a toorde a xa wure lefae xa fe ra. ⁹ A dinma ne wo xa naadee nun wo xa yire makantaxie ra a xa geresosee ra, han e bira. ¹⁰ A xa soe gali xube ratema ne han. Wo xa tete serenma ne e xa soe, e xa soori ragisee, nun e xa se xanin see xui ra, e na so wo xa tete biraxi tagi temui naxe. ¹¹ E wo xa kirae boronma ne, e wo xa mixie faxesa santidegema ra, e wo xa banxi fanyie rabira. ¹² E wo xa naafuli xaninma ne, e wo harige xun nakana. E wo xa tete rabira, e wo xa banxie kana, naxan na lu, e na wole baa ma. ¹³ N wo xa sigi sa danma ne, wo xa kora xui mu mema sonon. ¹⁴ N i findima fanye mabaxi nan na, yele raxarama dennaxe. Wo xa taa mu gbilenma ti ra sonon, barima n xui nan na ki. Wo Marigi Alatala na nan masenxi.»

¹⁵ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi Tire be, a naxe, <Si gbete naxee sabatixi baa de ra, e fama ne wo wa xui mede yi gbaloe xa fe ra. ¹⁶ E xa mangee goroma ne e xa kibanyie kui, e e xa dugi fanyie ba e ma, e fa sunnun dugi ragoro e ma, alako e xa doxo wo seeti ma boxi ma yaragaaxui kui. ¹⁷ E sunnun suuki nde xabuma ne wo xun ma, naxan a falama, Wo xa fe xun bara rakana, wo tan taa senbema kunkui rapere. Wo senbe nu gbo baa ma, birin nu gaaxuma wo ya ra.

¹⁸ Konjo yakosi si naxee sabatixi baa de ra, e bara gaaxu a fanyi ra wo xa gbaloe xa fe ra.»

¹⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe, <N na wo xa taa kana, mixi yo mu lu naa sonon, baa ye fa din na yire ma, ²⁰ na

luma ne alo mixi dangixi naxee bara siga aligiyama. N wo noxunma ne boxi bun ma, wo mu gbilen dunija ma sonon. ²¹ N wo raponma ne yi gbaloe kui feo. Mixi naxan wo fenma, a mu wo toma sonon. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

27

Sunnun suuki Tire be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, sunnun suuki ba Tire be. ³ I xa a fala yi bonsoe be, naxan sabatixi baa de ra, naxan yuleya raba dunija birin, <Alatala yi nan masenxi:

Wo tan Tire, wo naxe wo tofan dangi birin na.

⁴ Wo senbe nu gbo baa ma, wo xa kunkui yailanyie nu walima a fanyi ra.

⁵ E nu sipire wuri rawalima kelife Seniri boxi ma, e nu sediri wuri rawali kelife Liban bela ra.

⁶ E nu konde wuri yailan laala ra naxan kelixi Basan.

E nu santali wuri rawali kelife Sipiri boxi ma kunkui raxunmase ra, e fa geme tofanyie raso na wuri kui.

⁷ I xa bela yailanxi tasoxoe tofanyi nan na kelife Misira.

Dugi gbete fan nu gbakuma wo xa kunkuie ra naxee findixi gare dugi ra kelife Elisaha boxi ma.

⁸ Sidonkae nun Arawadakae nan nu na wo xa laalabae ra, Tirekae nan nu na wo xa kunkui rapere ra.

⁹ Gebalikae nan nu na wo xa kunkui yailanyie ra.

Kunkuie nu fama wo yire kelife dunija birin ma yuleya rabade.»

¹⁰ «Perisekae, Lidikae, nun Putikae nan nu na wo xa soori galie ra, e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xonyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.

¹¹ Arawada nun Helexi soorie nan nu wo xa tete makantama, Gamadikae nan nu meenima wo xa yire makantaxie ma,

e xa geresosee nun e xa makantasee nu gbakuma wo xonyi ne.

Na birin findixi xili fanyi nan na wo be.»

¹² Tarasisikae nu gbeti, wure, yoxui, nun sunbui nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹³ Girækikae, Tubalikae, nun Mesekikae nu konyie nun wure gbeeli nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁴ Togaramakae nu soe nun sofale mooli birin nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁵ Dedankae nu sare soma wo xonyi sili jinyie nun wuri fanyi nan na.

¹⁶ Wo tan nun Aramikae nu yuleya rabama wo bore tagi. E nu gemε tofanyi, gare dugi, dugi rawalixi, dugi masoxoxie, baa bun ma gemε, nun gemε tofanyi gbeelie nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁷ Yudakae nun Isirayilakae nu mengi nun fundenyi maniyε naxee kelixi Miniti boxi ma, donse joxunmεε, kumi, ture, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁸ Damasikae nu fama weni nan na kelifε Xelebon nun yexεε xabe kelifε Saxaru, e nu e masarama wo xa yirabasee ra.

¹⁹ Danakae nun Yawanikae naxee kelixi Usali, e nu wure, kasiya wuri, nun seri nan masarama wo xa yirabasee ra.

²⁰ Dedankae nu fama soe maxiri dugie nan na.

²¹ Arabikae nun Kedari mangεε nu yuleya rabama wo xonyi yexεεε, si kontonyie, nun sie nan na. ²² Seeba nun Rama yulεε nu se xiri joxunmε, gemε tofanyie, nun xεema nan masarama wo xa yirabasee ra.

²³ «Xaranikae, Kannekae, Edenkae, Seebakae, Asiriyakae, nun Kilimadakae birin nu yuleya rabama wo xonyi ne. ²⁴ E nu fama dugi tofanyie, gare dugie, dugi tasoxoxεε, nun dugi masoxoxie mooli birin nan na.»

²⁵ «Tarasisi kunkuie nan wo xa yuleya see maxaninma wo be.

Wo xa kote gbo naxan jεrεma baa ma.

²⁶ Wo xa laala bae wo xaninma yire makuye baa ma,

kono foye naxan kelima sogetede mabiri, a wo madulama ne baa ma.

²⁷ Wo xa naafuli, wo xa yuleya see, wo xa yirabasee,

wo xa kunkui ragie, wo xa kunkui yailanyie, wo xa soorie, wo xa yulεε,

mixi birin naxee na wo xa kunkuie kui, e madulama ne na gbaloe loxoxε.

²⁸ Kunkui rapεrεε gbelegbele xui mema ne kelifε baa de ra.

²⁹ Laala bae, kunkui rapεrεε birin tima baa de ra na fe ma.

³⁰ E wama, e xa sunnunyi xui ratema wo xa gbaloe xa fe ra,

e xube so e xunyie ma wo xa jon fe temui.

³¹ E e xunyie bima ne sunnunyi kui, e sunnun dugie ragoro e ma.

E wa e xui itexi ra, e boje tωoroma ne ki fanyi ra.»

³² «Na birin kui e sunnun suuki nde bama ne wo be, a falafe ra,

<Si mundun jonma yi ki alo Tire jonxi ki naxε?>

³³ Wo xa yuleya kote to jεrεma baa ma, pamanεε nu jεlexinma ne wo xa yirabasee ra.

Wo xa naafuli nun wo harige nan nu a niyama dunija mangεε xa ban-naya soto.

³⁴ Kono yakosi baa tan bara wo xun nakana, a bara wo xa kote nun wo xa mixie don gbiki.

³⁵ Mixi naxee sabatixi baa de, e bara gaaxu,

hali mangεε de bara ixara.

³⁶ Yule naxee na dunija,

e birin bara kaaba wo xa gbaloe xa fe ra.

Wo xa fe bara jon kerenyi ra.»

28

Masenyi Tire mangε nun Sidon be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxε,
² «Adamadi, a fala Tire mangε be, <I Marigi Alatala yi nan masenxi:

I bara la i yete ra a falafe ra, «Ala nan n tan na!

N doxoxi alae xa kibanyi nan kui baa de ra!»

Kono i mu findixi ala yo ra,

hali i to a mapoxunxi a i xaxili luxi ne alo Ala gbe.

Ibunadama tun nan na i ra.

³ I ɲɔɔ a ma a i xaxili fan dangi Annabi Daniyeli gbe ra?

I gundo fe birin kolon?

⁴ I xa xaxilimaya bara a niya i xa bannaya soto,

xεεma nun gbeti gboxi i xa naafuli ya ma.

⁵ I fata yuleya rabade.

Na bara findi bannaya ra i be,

kɔnɔ a man bara a niya i xa findi yete igboe ra.»

⁶ «Na fe ma, i Marigi Alatala yi nan masenxi:

I ɲɔɔ a ma i xaxili luxi ne alo Ala gbe,

⁷ n i yaxui kobie radinma ne i ma,

alako e xa e xa santidegema e ba e tεε kui, e xa wo xa tofanyi nun wo xaxilimaya ragoro,

i xa fe fanyi xun fa rakana.

⁸ E i madulama ne baa ma, i fa faxe xɔɔxɔe soto, i goro aligiyama.

⁹ I fama ne a falade faxetie ya i, <Ala na n na>?

Mixi nan tun na i ra naxan faxama mixie belexe ra.

¹⁰ I faxama ne yaagi kui alo bilakɔre.

I Marigi Alatala xui nan nan ki.»

¹¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,

¹² «Adamadi, sunnun suuki nde ba Tire mange be, a falafe ra,

<I Marigi Alatala yi nan masenxi:

I nu kamalixi xaxilimaya nun tofanyi nan na.

¹³ A nu luxi ne alo i sabatixi Ala xa yire fanyi nan kui naxan xili Eden boxi.

Gεε tofanyi naxee sare gbo e nu na i yi ra.

E xili nu falama: sariduwani, topasi, diyaman, kirosolite, onixi, yasape, safiri, esikaribukulu, nun emerode.

Nee nu saxi xεεma raxunmasee nan tagi, e findi xurunde, belexerasoe, nun kɔnmagoree ra.

Ala na nan birin rafalaxi i be i daa temui.

¹⁴ N to i ti mange ra, n maleke senbe so i yi ra.

I nu perema te nan tagi n ma geya fari.

¹⁵ I nu seniye kabi i daa lɔxɔe,

kɔnɔ tinxintareya bara i suxu.

¹⁶ I xa yuleya xa gboe bara i findi yunubitɔe naaxi ra.

Na kui n naxa i keru Ala xa geya fari,

n naxa maleke senbe ba i yi.

¹⁷ I xa tofanyi nan a niya i xa findi yete igboe ra.

I xa fe kolonyi nan a niya i xun xa rakana.

Na kui n naxa i xa fe magoro boxi ma alako mangεe xa i to.

¹⁸ I xa yunubie nun i xa tinxintareya i xa yuleya kui,

na bara i xa salidee findi yire seniye taree ra.

N bara te ramini i xili ma naxan i xun nakanama,

n bara i findi xube ra nana ya xɔri.

¹⁹ Mange naxee nu i kolon,

e birin bara makaaba i xa gbaloe xa fe ra.

I xa fe bara nɔn kerenyi ra.»

²⁰ Alatala naxa a masen n be, a naxe,

²¹ «Adamadi, i xa ti Sidon kanke, i xa masenyi ti a be n xili ra, a falafe ra,

²² <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma Sidon!

N na n ma nɔre masenma ne wo tagi.

N na wo naxankata, mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.

Na lɔxɔe n na n ma seniye nyi masenma ne wo ya ma.

²³ N wuganyi radinma ne wo ma, mixi gbege xa faza taa kui.

N santidegema rawalima ne wo xili ma, mixi gbege xa sɔntɔ yire birin.

Na kui mixie a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

²⁴ «Na temui wo mu luma alo tunbee Isirayila bɔnsɔe seeti ma sɔnɔn, e fa a kolon a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

²⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «N na ge Isirayila bɔnsɔe birin tongode namanee tagi e rayensenxi dennaxe, n na n ma seniye nyi masenma ne e be namanee ya xɔri. Na temui e sabatima ne fa e xa boxi ma, n naxan fixi n ma konyi Yaxuba ma. ²⁶ E luma ne naa xaxilisa kui, e banxie ti, e sansie si. E dɔxɔ naa xaxilisa kui, n na e dɔxɔbooree naxankatama temui naxe, naxee nu bara e tɔɔɔ ki fanyi ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan e Marigi Alatala ra.»

29

Misira xa naxankate

¹ A jε fu nde, kike fu, xi fu nun firin nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe,
² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Misira mange nun a xa jama be. ³ A fala a be, <Alatala yi nan masenxi:

N bara keli i xili ma, i tan Misira Firawuna,
 naxan luxi alo soje magaaxuxi xure senkinεe ma.

I naxe, «N bara Nili xure daa n yete be.»

⁴ Kono n konyi belebele sotima ne i banganyie kui,

n a niyama ne yexεe xa boni i xalee ma,
 n fa i rate xure kui, i tan nun na yexεe birin na.

⁵ N i luma gbengberenyi nan ma, i tan nun na yexεe birin.

Wo luma naa, mixi yo mu wo makoma.

Wo findima donse nan na wulai subee nun xonie be.

⁶ Na temui Misirakae birin a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo bara lu alo kale Isirayila bonsoe naxan suxu mali se ra,

⁷ kono wo fa iboo a belexe kui, wo a tunki soxo.

E to e xaxili ti wo ra, wo e yanfa ne, e fa lu toore kui.

⁸ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N fama ne santidegema ra wo xa mixie nun wo xa xuruse faxafe ra.

⁹ Misira boxi na findi yire maxaraxi ra naxan nabepinxi,

e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

«Wo to a fala, <N bara Nili xure daa n yete be,>

¹⁰ n kelima ne wo xili ma nun wo xa xuree xili ma.

N Misira boxi raxarama ne, n a rabepin, kelife Migidoli ma, han a sa doxo Asuwan ra, han Kusi naaninyi ra.

¹¹ Mixie mu dangima naa, subee mu dangima naa.

Mixi yo mu sabatima naa han je tongo naani.

¹² N Misira boxi rabepinma alo yire gbeteεe,

n a xa taee xun nakanama ne alo taa gbeteεe.

N Misirakae rayensenma ne dunipa yire birin.»

¹³ Kono wo Marigi Alatala man yi nan masenxi: «Je tongo naani dangi xanbi, n man Misirakae malanma ne, kelife pamanee ma n e rayensen dennaxe. ¹⁴ N e ragbilenma ne e xonyi Patirosi mabiri kelife konyiya kui. N e luma ne e xa e yete yamari, kono e xa mangeya mu senbe gbegbe sotoma. ¹⁵ E mu e xunyi itema boxi gbete yo xun ma sonon. N e magoroma ne, alako e naxa no pamanee ra. ¹⁶ E mu limaniya fima Isirayila ma sonon. Isirayila na Misira fe mapoxun, e ratuma e xa yunubie nan tun ma, e to e xaxili ti e ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

¹⁷ A je moxonen nde, kike singe, xi singe ra, Alatala naxa masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, Babilon mange Nebukadansari nun a xa soorie bara kata Tire ragorode, kono e mu no a ra fefe ma. E toore ne tun, e mu naafuli yo soto na kui. ¹⁹ Na nan a ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Misira boxi tan fima ne Babilon mange Nebukadansari ma, a xa e xa naafuli birin xanin a xa soori gali sare ra. ²⁰ N na birin fima ne a ma, barima a tan nun a xa soorie na nan nabaxi n tan be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ²¹ Na loxoe, n Isirayila bonsoe senbe gboma ne, n i xεema masenyi tide e be. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

30

Sunnun suuki Misira be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,

² «Adamadi, i xa yi masenyi ti n xili ra: <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

Wo gbelegbele! Gbaloe loxoe bara fa!

³ Alatala xa loxoe bara makore, dimi bara fa gbaloe loxoe ra pamanee be.

⁴ Santidegema fama ne Misira xili ma, toore dinma ne Kusikae ra.

Misirakae faxama ne, e xa naafuli xanin, e xa tetee bira.»

⁵ Kusi, Puti, Ludu, Arabu, Libiya, nun Ala xa jama a saate tongoxi naxan be, e birin faxama ne santidegema ra a nun Misira.

⁶ «Alatala yi nan masenxi:

<Misira malimae birama ne,

a yete senbe nonna ne, a nu laxi naxan na.

Kelifa Migidoli, han Asuwan, e faxama ne santidegema ra.

Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

7 «N Misira boxi rabejinma ne alo yire gbetee,

n a xa taae xun nakana alo taa gbetee.

8 N na te so Misira ra, n na no e malimae ra,

e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

9 «Na loxo, n xerae xema ne kunkuie kui, e xa Kusikae magaaxu, alako a xa bira n foxo ra. Kontofili dusuma ne e xun na Misirakae xa gbaloe loxo naxan fafe, a mu kanama.»

10 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

<N Misira xa pama wuyaxi sontoma ne Babilon mange Nebukadansari senbe ra.

11 A tan nun a xa soori gali, naxan magaaxuxi soori gali birin be,

n e fama ne na boxi xun nakanade.

E Misirakae faxama ne santidegema ra, e boxi rafema ne na binbie ra.

12 N Nili xure xorima ne,

n a boxi mati mixi paaxie ma,

naxee a niya na boxi birin xun xa rakana. Alatala xui nan na ki.»

13 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:

N wo xa kuyee kanama ne,

n wo xa kuyee raponma ne Nofi taa kui.

Mange yo mu luma Misira boxi ma sonton.

N gaaxui luma ne na boxi birin ma.

14 N Patiroso xun nakanama ne,

n te din Sowan na,

n Tebese paxankata.

15 N na n ma xone raminima ne Sini ma, Misira senbe na dennaxe,

n Tebese xa pama birin sonto.

16 N te soma ne Misira ra,

n Sini raseren toore kui,

n Tebese xun nakana,

n Nofi so a yaxuie yi ra.

17 Oni nun Pi Beseti soorie birin faxama ne santidegema ra,

taakae xaninma ne konyiya kui.

18 Tapanxesi bira loxo xoroxoma ne Misira be,

barima na temui, a senbe ponma ne,

a senbe a nu laxi naxan na.

19 N Misira paxankatama ne,

e fa a kolon a n tan nan Alatala ra.»

20 A je fu nun keren nde, kike singe, xi solofere nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, 21 «Adamadi, n bara Misira Firawuna belexe gira. A mu maxirima, seri mu sama a ma, sese mu rabama a yalanfe ra, a fa no santidegema tongode.

22 Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe Misira Firawuna xili ma, n xa a belexe firinyie gira, a belexe fanyi nun a belexe kanaxi, alako a xa santidegema lu naa abadan. 23 N Misirakae rayensenma ne dunja birin ma. 24 N na n ma santidegema soma ne Babilon mange yi, n senbe fi a ma, konon n Firawuna belexe girama ne, a nuunu a ya i alo mixi naxan na faxafe. 25 N senbe fima ne Babilon mange ma, konon n Firawuna tan belexe igoro. N na n ma santidegema sa Babilon mange belexe temui naxe, a naxa a ite Misira xili ma, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. 26 N Misirakae rayensenma ne dunja birin ma. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»

31

Taali woyenyi Misira xa fe ra

1 A je fu nun keren nde, kike saxan, xi singe ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, 2 «Adamadi, a fala Misira Firawuna nun a xa pama be,

<Wo maniyen na minden?

3 Asiriya boxi nu luxi ne alo sediri wuri bili nde naxan nu na Liban wondi. A salonyie nu tofan, a niini gbo, a ite dangi wuri birin na.

4 Tunes ye nu bara a ramon,

ye naxan na boxi bun, na nu bara a rakuya.

A nu ye radinma a sankee ma,

a fa ye xanin fotonyi birin kui.

5 Na nan a niya, a tan nu ite na fotonyi wuri bilie birin be,

a salonyie nu bara wuya,

e nu fa kuya ra na ye saabui ra.

6 Xonie nu e xele sama a salonyie ma,

burunyi subee nu di barima a niini bun ma,

pamanee nu sabatixi a seeti ma.

7 A nu tofan a xa xungbe xa fe ra,

a salonyie nu kuya han, a sanke nu birixi boxi bun ma pon ye fenfe ra.

8 Sɛdiri bili naxee nu na Ala xa bɔxi ma
Eden mabiri,
nee mu a xa kuyɛ sɔto.

A salonyie nu kuya Sipiri salonyie bɛ, e
kuya wuri mɔoli birin bɛ.

A tofanyi maniyɛ yo mu nu na Ala xa bɔxi
ma.

9 N tan nan a ratofan, n tan na a salonyie
wuya,

dangife wuri bili birin na Ala xa bɔxi ma
Eden mabiri.»

10 «Na nan a to, wo Marigi Alatala naxa
yi masen: A to nu ite dangi wuri birin
na, yetɛ igboɲa fa lu a bɔɲɛ kui, 11 n a
saxi pamanɛɛ xa mangɛɛ sagoe na nan
ma, e xa a paxankata a xa ɲaaxuɲa bere
ra. N to a bɛɲin, 12 mangɛ nde naxan
kobi a birin bɛ, a bara a fɔn, a fa a lu
naa. A salonyie bara bira geyae fari nun
gulunbae kui. A salonyi giraxie nu na
bɔxi birin ma. Namanɛɛ naxa keli a niini
bun ma. 13 Xɔnie nun burunyi subee
gbansan nan nu luxi a salonyie tagi. 14 Na
kui, a mu lanma wuri yo xa kuya na ki
dangi wuri birin na. Wuri naxee ye soto
a fanyi ra, a mu lan e xa na kuyeya li.
Seriye ki ma, e xa faxa alo ibunadama
naxan sigama aligiyama.»

15 «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi:
A faxa loxɔɛ naxɛ, n a ɲon fe raba nɛ ye
birin na, ye fa xori. N naxa dimi rasin
Liban ma a xa fe ra, fɔtonyi naxa xara.

16 N naxa pamanɛɛ ragaaxu a bira xui
ma, n to a faxa alo mixi naxee faxaxi
sigama aligiyama. Na tɛmui Eden wuri
bilie birin, naxee fan Liban wuri bilie
birin bɛ, naxee ye soto a fanyi ra, nee
naxa raxara. 17 Mixi naxee nu sabatixi na
wuri xungbe niini bun ma, e nun naxee
nu saataxi, e fan naxa siga aligiyama, e fa
mixie li e nu bara naxee faxa santidegema
ra.»

18 «Eden wuri mundun maniyama wo
xa tofanyi nun wo xa senbɛ ra? Hali wo
tan goro aligiyama, wo fa lu sunnataree
ya ma naxee faxama santidegema ra. Na
birin misaalixi Misira mangɛ Firawuna
nun a xa sɔori gali nan na. Wo Marigi
Alatala xui nan na ki.»

32

Sunnun suuki Firawuna bɛ

1 A ɲɛ fu nun firin nde, kike fu nun firin,
xi singe ra, Alatala naxa a masen n bɛ,
a naxɛ, 2 «Adamadi suuki nde sa Misira
mangɛ Firawuna bɛ, a falafe ra:

<I luxi nɛ alo yetɛ pamanɛɛ tagi,

alo yɛɛɛ magaaxuxi baa ma,

naxan ye imaxama a beɛ ra han a dunda.

3 I Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ:

N na n ma yeɛ dusuma nɛ i xun na,

gali fa i bendun n ma.

4 N i ratema nɛ xare ma,

n i woli fiili ma, xɔnie nun burunyi subee
luga i ra.

5 N i sube sama nɛ geyae fari,

i xuntunye lu gulunbae kui,

6 bɔxi bunda i wuli ra han geyae fari,

i sube to folee kui.

7 N na i xun nakana,

n koore makotoma nɛ, n tunbuie xa yanbe
ba.

N soge makotoma nɛ nuxui ra, kike fan
mu yanbama.

8 N yanbasee birin makotoma nɛ i xa fe
ra,

n dimi rasin i xa bɔxi ma.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

9 «N na i xa kanari masen pamanɛɛ ma,
n pama gbeɲbe raxɔnɔma nɛ i xili ma,
i mu naxee kolon.

10 N na n ma santidegema ba a tɛɛ kui,

n si gbeɲbe raterɛnnama nɛ i xa fe ra,

e xa mangɛɛ fa gaaxu.

E na i xa bire to,

e birin gaaxuma nɛ e yetɛ xa fe ra.

11 E Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxɛ:

Babilɔn mangɛ xa santidegema i lima nɛ.

12 N i xa sɔori galie ragoroma nɛ ɲalamae

xa santidegema ra,

ɲalamae naxee ɲaaxu sɔorie birin bɛ.

E Misirakae xa yetɛ igboɲa kanama nɛ,

e e xa sɔori galie sɔnto.

13 N i xa xurusee faxama nɛ Nili xure de
ra.

Mixi yo, xuruse yo, sese mu lu na ye
dunda ra.

14 N na ye raxarama nɛ, a xeɛ alo ture.

I Marigi Alatala xui nan na ki.»

15 «N na Misira bɔxi findi yire maxaraxi
ra,

n na a harige birin ba naa,

n na a xa mixie birin faxa, na temui, e a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra.»

¹⁶ «Sunnun suuki nan na ki, jamanee fama naxan bade Misira nun a xa soori galie be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁷ A je fu nun firin nde, kike fu nun firin, xi fu nun suuli nde ra, Alatala naxa a masen n be, a naxe, ¹⁸ «Adamadi, wa xui rate Misira xa soori galie nun jamanee xa fe ra, naxee birin sigama aligiyama. ¹⁹ A fala e be, <Wo tan xa fe dangi wo booree ra? Wo faxama ne, wo nun sunnatatee ragata yire keren.> ²⁰ Misira nun a xa soori galie faxama santidegema nan saabui ra. ²¹ E jamanee mange jalamae lima ne aligiyama, naxee a falama Misira xa fe ra, <E fan bara siga aligiyama, e fa lu sunnatatee fe ma naxee man faxaxi santidegema ra.>»

²² «Asiriya nun a xa soori gali birin na menni gaburie tagi, a xa mixie birin naxee faxaxi santidegema ra. ²³ Asiriyakae ragataxi aligiyama, e xa soori galie saxi e seeti ma, e tan naxee birin gbaloe radin dunija ma e xa santidegema saabui ra.»

²⁴ «Elama nun a xa soori galie fan na e xa gaburie seeti ma. E fan faxaxi santidegema nan na, e tan naxee gbaloe radin dunija ma, e fan sama ne sunnatatee seeti ma aligiyama, yaagi na e foxo ra. ²⁵ A tan nun a xa soori galie birin saxi mixi faxaxie ya ma menni, e gaburie a rabilinxi. Na sunnatatee birin faxaxi santidegema nan na. E to gbaloe radin dunija ma, e fan sigama ne aligiyama yaagi kui, e fa lu mixi faxaxie ya ma.»

²⁶ «Meseki nun Tubali xa soori galie fan na naa gaburie kui. Na sunnatatee birin faxaxi santidegema nan na, barima e nu gbaloe radinma dunija ma. ²⁷ E mu saxi soori sunnatatee gbetee fe ma, naxee sigaxi aligiyama e xa geresosee ra, e xa santidegema saxi e xunyi bun ma? E xa yunubi sare bara gbilen e xorie ma gbaloe xa fe ra, e naxan nabaxi dunija ma.»

²⁸ «Misira mange Firawuna fan birama ne, a fa sa sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

²⁹ «Edon xa mangee nun a xa kuntigie fan na naa. Hali e senbe nu gbo, yakosi e saxi sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra.»

³⁰ «Mange naxee kelixi koola mabiri ra, nun Sidonkae fan na naa. Hali e senbe nu gbo, e fa gbaloe raba dunija ma, e fan saxi sunnatatee ya ma naxee faxaxi santidegema ra. Na yaagi na e xun ma aligiyama.»

³¹ «Misira xa Firawuna nun a xa soori galie nee toma ne, e fa madundu e xa soorie xa fe ra naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³² Hali n to a lu a gbaloe raba dunija ma, Firawuna nun a xa soori galie sama ne sunnatatee fe ma naxee faxaxi santidegema ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

33

Makantama

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe, ² «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie be, <N na fa santidegema ra wo xa boxi xili ma, na a lima ne wo jan bara mixi nde sugandi taa makantama ra. ³ Xa na taa makantama yaxuie to fa ra, a lanma a xa sara fe jama rakolonfe ra. ⁴ Xa a na raba, konko mixi nde fa a bote raba na marakolonyi xui ma, a fa faxa gere kui, a bara na faxe ragiri a yete ma. ⁵ A to sara fe xui me, konko a fa a bote raba, a nii kote na a yete nan xun ma. Konko mixi naxan na marakolonyi me, a fa a suxu soobe ra, na kanyi a nii rakisima ne. ⁶ Konko xa taa makantama yaxuie to fa ra, a mu sara fe a xa mixie rakolon, na temui mixi naxan faxama na gere kui, hali e xa yunubie bara a niya e xa sonto, n e nii kote sama taa makantama nan xun ma.>»

⁷ «Adamadi, n bara i sugandi taa makantama ra Isirayila bonsoe be. I xa i tuli mati n ma masenyi ra, i fa e rakolon a ra n tan xili ra. ⁸ N na a fala mixi kobi be a faxama ne, xa i mu a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi foxo ra, na mixi jaaxi faxama ne a xa yunubi xa fe ra, konko n na nii kote sama i tan xun ma. ⁹ Konko xa i a rakolon a xa gbilen a xa kira kobi foxo ra, a fa lu

a mu tin na ra, a faxama a xa yunubi xa fe nan na, kɔnɔ i tan bara i nii rakisi.»

¹⁰ «Adamadi, a fala Isirayila bɔnsɔɛ bɛ, i naxɛ, <Wo yetɛ a falama, wo wo xa murutɛ nun wo xa yunubie kolon wo bɔɛ kui. Wo wama a kolonfe nɛ wo kisi sɔtɔma ki naxɛ. ¹¹ Wo Marigi Alatala naxɛ, «N bara n kali n yetɛ ra, n mu wama mixi kobi xa faxa, n wama nɛ a xa gbilen a xa kira kobi nan fɔxɔ ra, a xa kisi. Yandi, wo xa gbilen wo xa kira kobie fɔxɔ ra. Isirayila bɔnsɔɛ, wo buma faxɛ kira xɔn ma munfe ra?»»

¹² «Adamadi, a fala i ngaxakerenyie bɛ, <Tinxintɔɛ xa tinxinyi mu a rakisima a na muruta lɔxɔɛ naxɛ. Mixi tinxintare xa tinxintareya mu a ralɔɛma a na gbilen a xa kira kobi fɔxɔ ra lɔxɔɛ naxɛ. Tinxintɔɛ mu a yetɛ rakisima a xa tinxinyi dangixi saabui ra, xa a bira fe kobi fɔxɔ ra. ¹³ N na a masen tinxintɔɛ nde bɛ a kisima nɛ, kɔnɔ a fa la a xa tinxinyi dangixi ra, a so fe kobi rabafe, a xa tinxinyi luma nɛ a ma fu. Yakɔsi a faxama nɛ a xa fe kobi xa fe ra. ¹⁴ N na a masen mixi kobi nde bɛ a mu kisima, kɔnɔ a fa gbilen a xa yunubi fɔxɔ ra, a so fe tinxinxie rabafe, ¹⁵ alɔ sɛɛkɛ ragbilenfe donima ma, se mupaxi ragbilenfe a kanyi ma, jɛrɛfe sɛriyɛ kui, gbilenfe fe kobi fɔxɔ ra, na tɛmui a kisima nɛ, a mu faxama. ¹⁶ A yunubi naxan birin naba tɛmui dangixi, na birin xafarima nɛ. Xa a bara jɛrɛ sɛriyɛ nun tinxinyi ra, a kisima nɛ.»

¹⁷ «I ngaxakerenyie a falama, <Marigi mu tinxin.> Kɔnɔ n xa a fala i bɛ, e tan nan mu tinxin. ¹⁸ Xa tinxintɔɛ a kobe so a xa tinxinyi ra, a so tinxintareya rabafe, a faxama nɛ. ¹⁹ Xa mixi tinxintare gbilen a xa fe kobie fɔxɔ ra, a so fe tinxinxie rabafe, a kisima nɛ na saabui ra. ²⁰ N xa a fala e bɛ, <Isirayila bɔnsɔɛ naxɛ n mu tinxin, kɔnɔ n fama nɛ wo tan makiitide, kankan xa a jɛrɛ ki sare fi.»

²¹ A jɛ fu nun firin nde ra, kike fu, xi fu nun suuli nde ra muxu xa konyiya kui, mixi nde kelife gere yire, a naxa fa, a fala n bɛ, a e bara Darisalamu suxu. ²² Na kɔɛ ra beenun na mixi xa fa, Alatala nu bara a bɛlɛɛ sa n dɛ ma, a n nɛnyi rafulun alako n xa nɔ wɔyɛnde, n naxa lu boboya kui sɔnɔn.

²³ Na tɛmui Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ²⁴ «Adamadi, jama dɔnxɔɛ naxɛe sabatixi Darisalamu kanaxi tagi, nee na a falafe, <Iburahima naxa nɔ yi bɔxi sɔtɔde a keren. Won tan naxan findixi jama ra, Ala tondima yi bɔxi fide won ma?» ²⁵ Na kui a lanma i xa a fala e bɛ, <Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Wo to sube donma wuli na a kui, wo to kuye batuma, wo to faxɛ tima, a lanma yi bɔxi xa findi wo gbe ra? ²⁶ Wo laxi wo xa santidɛgɛma gbansan nan na, wo fe jaaxie rabama tɛmui birin, wo yɛnɛ rabama wo dɔxɔboore xa ginɛ ra. Hali wo to na birin nabama, wo wama nɛ yi bɔxi man xa findi wo gbe ra?»

²⁷ «A fala e bɛ, <Wo Marigi Ala yi nan masenxi: N bara n kali n yetɛ ra, naxɛe luxi Darisalamu kanaxi tagi, nee faxama nɛ santidɛgɛma ra. Mixi naxɛe luxi wulai, burunyi subee nee faxama nɛ. Mixi naxɛe e nɔxunxi geya fari gɛmɛɛ longori ra, nee faxama nɛ wuganyi ra. ²⁸ N na bɔxi findima nɛ yire maxaraxi ra, n yetɛ igboe xa fe xun nakana, n a niyama nɛ si gbɛtɛ mixie mu dangi Isirayila geyae ra. ²⁹ N na na bɔxi kana e xa fe jaaxie xa fe ra, e a kolonma nɛ a n tan nan Alatala ra.»

³⁰ «Adamadi, i tan to a ra, i ngaxakerenyie na a makɔyikɔyife e xɔnyi a falafe ra, <Wo fa, wo fa wo tuli mati. Alatala na masenyi mundun tife yi ki?» ³¹ N ma jama fama nɛ i yire, e e tuli mati i xa masenyi ra, kɔnɔ e mu a rabatuma feo. E a falama e wama n ma fe xɔn, kɔnɔ e bɔɛ biraxi naafuli tinxintare nan fɔxɔ ra. ³² I luxi nɛ e bɛ alɔ sigisa xui jɔxunmɛ, naxan fe fanyie falama. E i xa masenyi mɛma, kɔnɔ e mu tinma birade a fɔxɔ ra.»

³³ «N ma masenyi birin na kamali nɔndi ki ma tɛmui naxɛ, e a kolonma nɛ a namijɔnɛmɛ nde nu na e ya ma.»

34

Xurusee nun a demadonyi xa taali

¹ Alatala naxa a masen n bɛ, a naxɛ, ² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Isirayila yareratie bɛ naxɛe luxi alɔ xuruse demadonyie, a falafe ra, <Wo Marigi Ala yi nan masenxi: Naxankatɛ na wo bɛ, wo tan Isirayila xuruse demadonyie. Wo

wo ɲɔɔ sama wo yete nan tun xɔn ma. Xuruse demadonyi mu lanma xe a xa xurusee makanta? ³ Wo xurusee xɲe minma, wo e xabe yailanma dugi ra, wo e sube donma, kɔnɔ wo mu wo ɲɔɔ sama e xɔn ma. ⁴ Wo mu xuruse senbetare ralimaniyama, wo mu xuruse furaxi dandanma, wo mu xuruse maxɔnɔxi maxirima seri ra. Wo mu xuruse lɔexie fenma, e xa gbilen gɔɔre kui. Wo e yamarima nɔe xɔɔxɔe nan tun na. ⁵ E yensenxi, barima xuruse demadonyi mu nu na e fɔxɔ ra. Na kui wulai sube bara ndee ibɔɔ. ⁶ N ma xuruse gali bara yensen ye geya itexie ma, e lɔe dunɲa birin ma, kɔnɔ mixi yo mu mini e fende.»

⁷ «Xuruse demadonyie, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra: ⁸ N tan wo Marigi Alatala, n bara n kali n yete ra, wo to n ma xurusee rabɛɲin, e findi wulai subee xa baloe ra, wo to mu wo ɲɔɔ saxi e xɔn ma, wo mɛɛni wo yete gbansan ma, ⁹ wo tan xuruse demadonyie xa wo tuli mati Alatala xa kiiti ra. ¹⁰ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fafe na xuruse demadonyie nan xili ma, e xa n sare fi gɔɔre xa fe ra. N e bama ne xuruse demadonyi wali kui, alako e naxa na raba e yete xa geeni gbansan ma. N na n ma xurusee ratangama ne e ma, alako e naxa n ma xurusee tɔɔɔ.»

¹¹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N tan yati sigama ne n ma xurusee fende, ¹² alɔ xuruse demadonyi a rabama a xa xuruse rayensenxie be ki naxe. N e ragbilenma ne yire birin e lɔexi dennaxe na lɔxɔe. ¹³ N e raminima ne pamanee birin longori ra, n e xanin e xɔnyi. N mɛɛnima ne e ma e xa geyae fari nun e xa gulunbae kui, e xa lu e yete xa bɔxi ma. ¹⁴ N e de madonma ne fili fanyie ma Isirayila geyae fari. Mɛɛni e e malabuma ne yire fanyi ma, e balo Isirayila geyae fari. ¹⁵ N tan nan yati n ma xurusee de madonma, n malabui fima e ma. Wo Marigi Alatala xui nan nan ki. ¹⁶ N xuruse lɔexi fenma ne, n xuruse maxɔnɔxi dandanma ne, n xuruse senbetare ralimaniyama ne. Kɔnɔ xuruse naxee bara xungbo, naxee bara nɔ booree ra, n nee tan faxama ne kiiti tinxixi ra.»

¹⁷ «Wo tan n ma xurusee, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N kiiti sama ne xurusee tagi, yexee kontonyie nun sikotee tagi. ¹⁸ Wo na sexee fanyi don fili ma, na mu wo wasama, fo wo xa a donxɔe fan iboron? Wo na ye tinsexi min, na mu wo wasama, fo wo xa a donxɔe dunda? ¹⁹ A lanma n ma xurusee xa sexee don wo naxan iboronxi? A lanma e xa ye min, wo naxan dundaxi?»

²⁰ «Na kui wo Marigi Alatala yi nan masenxi nee xa fe ra: N yete yati nan fama kiiti sade xuruse xungbee nun a lanmae tagi. ²¹ Wo bara din n ma xuruse senbetaree ra wo ferie ra, han e bara mini gɔɔre kui. ²² N fama ne n ma xurusee rakiside, alako mixi naxa fu e ma sɔnɔn. N kiiti sama ne xurusee tagi. ²³ N xuruse demadonyi nde tima ne n ma xurusee xun ma, naxan fama e de madonde a ki ma. N ma konyi Dawuda nan na ki. ²⁴ N tan findima ne e Marigi Ala ra, n ma konyi Dawuda findi mange ra e tagi. N tan Alatala xui nan na ki.»

²⁵ «N bɔɲesa saate tongoma ne e be. N wulai sube xaapee ɲɔnma ne bɔxi ma, alako mixi xa nɔ sabatide yire birin bɔɲesa kui. ²⁶ N baraka ragoroma ne e ma. N tune rafama ne a waxati, alako bɔxi xa fan n ma geya seniyenxi rabilinyi. ²⁷ Wurie bogima ne, bɔxi xee fan. N ma pama sabatima ne bɔɲesa kui a xa bɔxi ma. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra, a n tan nan yolonxɔnyie bolonma, n e ratanga e yaxuie ma. ²⁸ Namanee mu e tɔɔɔma sɔnɔn, sube xaapee fan mu e donma sɔnɔn. E sabatima xaxilisa nan kui, mixi yo mu e magaaxuma. ²⁹ N e xa sansi bilie rafanma ne pamanee ya xɔri. Kaame mu e suxuma sɔnɔn, e xa yaagi e xa setarepa kui. ³⁰ Na temui, e a kolonma ne a n tan e Marigi Alatala na e fɔxɔ ra, e man a kolon a e tan Isirayila bɔnsɔe findixi n ma pama nan na. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ³¹ Wo tan n ma xurusee, n naxee de madonma, adamadi nan wo ra. N tan nan na wo Marigi ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

Naxankate na Edon be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti n xili ra Edonkae be, naxee sabatixi Seyiri geya ma, ³ a fala e be, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N fama ne wo tan Edonkae xili ma, n na n senbe ramini wo ma, n Seyiri geya findi yire maxaraxi ra. ⁴ N wo xa taae xun nakanama ne, nee xa findi yire rabepinxi ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

⁵ «Wo to Isirayilakae xon kabi temui xonkuye, han wo bara e yanfa, wo e sa wo yaxuie sagoe e xa naxankate waxati, ⁶ n tan wo Marigi Alatala naxe, «N bara n kali n yete ra, n a niyama ne wo xa bu gere kui. Wo to gbata wuli raminide, n a ragirima ne na fe mooli xa bira wo foxo ra temui birin. ⁷ N Seyiri geya findima ne yire maxaraxi ra mixi mu sigama dennaxe. ⁸ Binbie luma ne wo xa boxi birin ma, naxee faxaxi santidegema ra wo xa geyae fari, wo xa gulunbae kui, nun wo xa folee longori ra. ⁹ N wo xa boxi findima ne yire maxaraxi ra, mixi yo mu sabatima wo xa taae kui. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

¹⁰ «Wo to a fala Yudaya nun Isirayila findima ne wo gbe ra, hali n nu na e foxo ra, ¹¹ n bara n kali n yete ra, n tan wo Marigi Alatala yi nan masenxi: «N fan wo gerema ne wo xa xone nun tone bere ma, naxan nu na wo boje kui e tan mabiri. N na wo makiiti temui naxe, n na n yete masenma ne e tan be. ¹² Na kui, wo a kolonma ne a n tan Alatala bara wo xa konbie birin me, wo naxee ilanxi Isirayila xa geyae ra. Wo nu bara a fala, Mennikae xun bara rakana, alako na boxi xa findi muxu gbe ra. ¹³ Wo xa yete igboya kui, wo bara n mabere n ma yaragaaxuitarepa kui. N na birin me ne.»»

¹⁴ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: Dunjpa birin na lu seewe kui, n wo xun nakanama ne a paaxi ra. ¹⁵ Seyiri geya nun Edonkae birin, n wo xun nakanama ne feo. Na temui wo a kolonma ne, a n tan nan na Alatala ra!»

36*Masenyi Isirayila boxi be*

¹ «Adamadi, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila xa geyae be, i naxe, «Isirayila geyae, wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra. ² Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Wo yaxuie bara a fala wo xa geyae findima ne e gbe ra. ³ Na kui, i xa masenyi ti n xili ra, a falafe ra, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: E to bara wa wo xun nakanafe, e wo raxeten alako wo xa lu si gbete sagoe naxee wo maberema, e wo mafala, ⁴ n tan wo Marigi Alatala n xa a masen wo be, wo tan geyae, gulunbae, folee, taa kanaxi naxee harige birin bara xanin si gbete saabui ra, ⁵ n bara nate tongo n ma xone kui si gbete nun Edon xili ma, barima e tan bara n ma boxi findi e gbe ra seewe birin na e boje paaxi kui, alako e xa e xa xurusee de madon naa.»»

⁶ «Na kui, i xa masenyi ti n xili ra Isirayila boxi be. A fala geyae, folee, nun gulunbae be, i naxe, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N na masenyi tife xone nun tone nan kui, barima si gbete bara yo wo ma. ⁷ Na xa fe ra, wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N bara n kali n belexe itexi ra, paman naxee wo rabilinxi, e xa marasotee gbilenma ne e ma.»»

⁸ «Wo tan Isirayila geyae, wo fama ne wuri bilie raminide, naxee salonyie bogi fanyie fima n ma pama Isirayila ma, barima a gbe mu luxi e xa gbilen e xonyi. ⁹ N menima ne wo ma. N hinnema ne wo xa xe safe ma, ¹⁰ nun wo xa taa tife ra. N wo xa mixie rawuyama ne, Isirayila bonsoe xa sabati naa. ¹¹ N mixi nun xuruse rawuyama ne wo be, e findi di barie ra dangi a singe ra. Na temui, wo a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra. ¹² N ma pama Isirayila a xa noe raperema ne wo fari, wo findi e ke ra, wo mu e xa die ba e yi ra sonon.»»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: «Mixie to a falama, a wo tan Isirayila boxi mixie donma, wo a niya e xa xanin konyiya kui, ¹⁴ n a niyama ne na mixi donfe mu fala wo xun sonon, nee birin faxa. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁵ N si gbete xa marasote danma ne wo mabiri, e mu yo wo ma sonon, wo mu wo sabati boore rabira sonon. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»»

masenxi: I tan nii foye, i xa keli dunija tunxun naanie ra, i xa so yi mixi faxaxie fatee, e xa keli faxe ma, e xa balo!»¹⁰ Awa, n naxa na masenyi radangi alo a n yamari ki naxe. N to na raba, nii foye naxa so e fate i, e naxa balo, e keli, e ti e sanyi xun na. Nama gbegbe nan nu nee ra.»

¹¹ Na temui a naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, yi xorie misaalixi Isirayila bonsoe nan na. E naxe, «Muxu xorie bara xara, muxu xaxili tidee bara jon, muxu bara rabolo.»¹² I xa yi masenyi ti e be n xili ra, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma pama, n wo xa gaburie rabima ne, n wo rate e kui, n wo xanin Isirayila boxi ma.¹³ N na ge na rabade, wo tan n ma pama, wo a kolonma ne a Alatala nan n na.¹⁴ N na n Xaxili Seniyenxi ragoroma ne wo ma, wo man gbilen balo ra, n wo rasabati wo xa boxi ma. Na temui, wo a kolonma ne a n tan Alatala bara woyen, a n tan Alatala bara na rakamali. Alatala xui nan na ki.»

¹⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
¹⁶ «Adamadi, i xa wuri nde tongo, i a sebe a ma, «Yuda nun a malan boore Isirayilakae gbe.» I xa wuri gbete tongo, i a sebe na tan ma, «Yusufu xa di Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe gbe.»
¹⁷ Na temui i xa e suxu i belexe ra, e xa lu alo wuri keren.»

¹⁸ «I ngaxakerenyie na i maxorin na fatanfasife ra e be,¹⁹ i xa e yaabi, «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Yusufu xa wuri tongoma ne, naxan na Efirami nun a malan boore Isirayila bonsoe yi ra, n xa doxo Yuda xa wuri ra, e xa findi keren na n belexe kui.²⁰ I xa na wurie itala e mabiri, sebeli tixi naxee ma,²¹ i a fala e be, Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: N Isirayilakae tongoma ne pamanee kui, n e ragbilen e xa boxi ma.²² N e birin findi si keren na Isirayila geyae fari. Mange keren nan e birin yamarima. E mu meema e bore ra sonon findife si firin na.²³ E mu findima seniyentaree ra sonon, kuye batufe ra nun fe paaxi rabafe ra. N e ratangama ne na birin ma, n e raseniyen. E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra.»

²⁴ «N ma konyi Dawuda nan findima e xa mange ra, xuruse kante keren lu e

birin be. E birama ne n ma yaamarie foxo ra, e n ma seriye rabatu a ki ma.
²⁵ E sabatima ne boxi ma, n naxan fi n ma konyi Yaxuba ma, wo benbae sabati dennaxe. E tan, e xa die nun e xa mamadie sabatima ne menni, n ma konyi Dawuda nan findima e xa mange ra abadan.²⁶ N bonesa saate tongoma ne e be, naxan mu kanama abadan. N e rasabatima ne naa, n e bonsoe rawuya. N ma horomolingira luma ne e tagi abadan.
²⁷ E findima ne n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra, n ma horomolingira fa lu e ya ma.²⁸ N ma horomolingira na sabati e tagi abadan, si gbete a kolonma ne a n tan Alatala nan Isirayila raseniyenxi.»

38

Ala xa masenyi mange Gogo be

¹ Alatala naxa a masen n be, a naxe,
² «Adamadi, i xa n ma masenyi ti Magogo boxi mange Gogo be, naxan Rosi, Meseki, nun Tubali taae yamarima.³ A fala a be, «Marigi Alatala yi nan masenxi: Rosi, Tubali nun Meseki xa mange Gogo, n fafe i xili ma.⁴ N wure rasoma ne i banganyie kui, n i ramini, i tan nun i xa soori galie birin: i xa soee, e ragima tofanyie, i xa soorie nun e xa wure lefa yanbaxie,⁵ soori Perisekae, soori Kusikae, soori Putikae, e birin nun e xa wure lefae nun e xun makanta see,⁶ Gomeri nun a xa soori gali, Togarama nun a xa soori gali kelife koola ma.»

⁷ «I xa na soori galie birin yailan a fanyi ra i xa yaamari bun ma.⁸ Temui xonkuye na dangi, n i xilima ne gere tife ra. I fama ne sigade boxi nde ma naxan bara gere raba, e xanin konyiya kui pamanee ma, e fa gbilen e xonyi, e sabati bonesa kui Isirayila geyae fari.⁹ I menni lima ne alo turunnaade, i tan nun i xa soori galie naxee kelixi dunija birin ma. Wo luma ne alo nuxui ifooroxi naxan tima boxi xun na.»

¹⁰ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Na loxo, i nate paaxi tongoma ne.¹¹ I a falama ne, «N sigama ne boxi xili ma, tete mu naxan nabilinxi. Naakae mu yailanxi gere tife ra, e birin sabatixi bonesa kui. Tete mu na e xa taae rabilinyi,

naade balanxie mu na e xɔnyi. ¹² N e harige birin tongoma ne e xa taa yailanxie kui, e gbilenxi dennaxe kelife jamanε ma. Naafuli nun xuruse gbege na menni bɔxi tagi.» ¹³ Seebakae, Dedankae, Tarasisi yulεe, nun e xa mixie birin i maxɔrinma ne, «I na sigafe naafuli nan tongode? I bara sɔori galie xili wo xa muje belebele ti, alɔ xεema, gbeti, xurusee, nun se fanyi gbetεe?»»

¹⁴ «Na nan a ra, adamadi, i xa n ma masenyi ti Gogo be, i naxe, «Marigi Alatala yi nan masenxi: N ma jama Isirayila na sabati xaxilisa kui lɔxɔε naxe, i fama na tode. ¹⁵ I kelima ne i xɔnyi kɔɔla mabiri, i tan nun sɔori gali wuyaxie kelife dunija birin ma, e birin tixi soee fari, e bira i fɔxɔ ra. ¹⁶ I fama ne n ma jama Isirayila xili ma, alɔ nuxui ifɔɔrɔxi naxan dusuma bɔxi xun na. Na temui n i rafama ne n ma bɔxi xili ma, alako dunija xa n ma seniyyenyi kolon i saabui ra.»»

¹⁷ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Temui dangixi n ma konyi namijɔnme Isirayilakae nu bara i xa fe fala, n i xεema e gere de ki naxe. ¹⁸ Yi nan fama rabade na lɔxɔε: Gogo na din Isirayila ra, n ma xɔne tema ne alɔ te. ¹⁹ Isirayila bɔxi serεnma ne n ma xɔne xungbe kui. ²⁰ Yεxεe, xɔnie, wulai subee, bubusee, nun adamadie birin, e gaaxuma ne n ya ra. Geyae nun tentenyie birama ne, banxie xalεe kana. ²¹ N gere ya rafindima ne Gogo ma n ma geyae birin fari! Marigi Alatala xui nan na ki. A xa sɔorie e xa santidεgema raminima ne e tee kui e ngaxakerenyie xili ma. ²² N Gogo xun nakanama ne wuganyi nun faxε tife ra. N tune xɔrɔxɔε, balabalanyi, nun te ragoroma ne a ma, a nun a xa sɔori galie ma kelife dunija birin ma. ²³ Na kui, n na n ma mangeya nun n ma seniyyenyi masenma ne dunija si birin be. Na temui, e a kolonma ne a Alatala nan n na.»

39

Mangε Gogo rajɔnyi

¹ «Adamadi, n ma masenyi xɔrɔxɔε ti mangε Gogo be, a falafe ra, «Marigi Alatala yi nan masenxi: Meseki nun

Tubali mangε Gogo, n bara ti i kanke! ² N i mafindima ne alɔ n wama a xɔn ki naxe. N i rakelima i xɔnyi kɔɔla ma, n fa i ra Isirayila geyae ma gere tife ra. ³ Menni n i xa xali nun i xa xali woli se rabirama ne. ⁴ I tan nun i xa sɔorie birin faxama ne na geyae longori. N wo findima yubεe nun burunyi subee xa donse nan na, ⁵ wo binbie fa lu kenε ma. Marigi Alatala xui nan na ki. ⁶ N te soma ne Magogo ra, nun yire raxaraxi baa de ra. Na temui, e a kolonma ne a n tan nan na Alatala ra.»»

⁷ «N na n xili seniyyenxi masenma ne n ma jama Isirayila be, n man mu tinma sɔnɔn e xa n mabere. Si gbetεe fama ne a kolonde, a n tan Alatala nan na Isirayila xa Seniyyentɔε ra. ⁸ Na fe birin fama ne rabade. Marigi Alatala xui nan na ki. Lɔxɔε na a ra, n naxan xa fe fala.»»

⁹ «Isirayilaka naxee sabatixi taaε kui, e minima geresosee matongode bɔxi ma, alɔ wure lefae, xalie, xalie woli see, tanbεe, nun wuri faxeti see, e fa e gan yege fari. Na e hayi fanma je solofere nan bun ma. ¹⁰ E mu yege fenma fili nun fɔtonyi ma sɔnɔn, barima geresosee nan findima yege ra e be. Naxee bara wa harige bafe e yi ra, e tan nan fama harige bade nee yi ra. Marigi Alatala xui nan na ki.»»

¹¹ «Na lɔxɔε, n a niyama ne Gogo xa ragata Isirayila bɔxi ma, gulunba nde kui mixie dangima dennaxe sigafe ra baa de ra sogetede mabiri. Na gulunba kira ibolonma ne Gogo nun a xa sɔorie ragatade xa fe ra. E menni xili sama ne «Gogo xa jama xa gulunba.»»

¹² «Isirayila bɔnsɔε kike solofere nan nabama na mixie ragatafe ra, alako e xa bɔxi xa seniyyen. ¹³ Nama birin luma ne na wali raba ra. N ma nɔre to lɔxɔε findima fe belebele nan na e be. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁴ E mixie sugandima ne bɔxi raseniyyende. Nee tan nun e booree luma ne bɔxi birin ijere ra binbie ragatafe ra. Na wali buma ne je solofere. ¹⁵ E na ge na ra, e man bɔxi ijere ma ne mixi xorie fende. E na nde to, e tɔnxuma nde ti naa alako gaburi gemae xa a to, e xa na xorie xanin Gogo xa jama xa gulunba yire. ¹⁶ E bɔxi raseniyyenma

na ki ne. Taa nde tima naa, naxan xilima Hamona. Xili nan na ki naxan a falama <Nama> e gbe xui ra.»

¹⁷ «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: A fala wulai xonie nun sube mooli birin be, <Wo birin xa fa be, n xa n ma serexe xungbe rafala Isirayila geyae ma. Menni wo sube nun wuli donma ne. ¹⁸ Wo senbema sube donma ne, wo boxi mangee wuli min alo xuruse naxee raturaxi Basan boxi ma. ¹⁹ Na serexe temui, wo wasama ne e sube ra, wo siisi e wuli ra. ²⁰ Wo lugama ne soe nun a ragimae sube ra, mangee nun soori mooli birin sube. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

²¹ «N na n ma nore masenma ne dunija birin be Gogo pama xa paxankate saabui ra. ²² Keli na loxoe ma, Isirayila bonsoe a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra. ²³ Si gbete a kolonma ne a Isirayila xa yunubie nan a niya e xa siga konyiya kui. E to n yanfa, n naxa n kobe raso e ra, n fa e sa e yaxuie sagoe. Na nan a ra, e naxa faxesa santidegema ra. ²⁴ N e paxankataxi e xa yunubie nun e xa seniyentareja nan ma. Na nan a niyaxi n xa n kobe so e ra.»

²⁵ «Awa, i Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Yakosi, n Yaxuba bonsoe ragbilenma ne kelife konyiya kui. N kinikinima ne Isirayila bonsoe ma, n fa a ragiri n xili xa binya. ²⁶ E na sabati e xonyi xaxilisa kui, mixi yo mu e tooro, yaagi man luma ne e ma e xa yanfanteya xa fe ra n tan mabiri. ²⁷ N na e ramini ma ne pamanee kui, n fa e ra e xonyi, pamanee fa n ma seniyenyi tode na saabui ra. ²⁸ Na temui, Isirayila bonsoe a kolonma ne a n tan nan na e Marigi Alatala ra, barima hali n to e rasiga konyiya kui pamanee tagi, n man bara e birin nagbilen, mixi yo mu lu e xanbi ra. ²⁹ N mu n kobe soma e ra sonon, barima n na n Xaxili luma ne Isirayila bonsoe ma. I Marigi Alatala xui nan na ki.»

40

Horomobanxi neene xa tete

¹ Muxu xa konyiya je moxoren nun suuli nde ra, je kike singe ra, xi fu nde ra, naxan nu ilanxi Darisalamu xa kan

dangi xanbi je fu nun naani nde ma, na loxoe yati yati, Alatala senbe naxa goro n ma, ² a n xanin laamatunyi ki ma Isirayila geya itexi nde fari. N naxa taa nde to kola mabiri. ³ Alatala to n xanin naa, n naxa xeme nde to, naxan fate nu yanbafae alo wure gbeeli. A nu tixi sode de ra, luuti nun maniya se wuri suxuxi a yi ra. ⁴ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Adamadi, i ya ti a fanyi ra, i tuli mati n xui ra. N fe naxan birin masenma i be, i xa i joxo sa a xon ma, barima i rafaxi ne be alako i xa na kolon, i xa na birin tagi raba Isirayila bonsoe be.»

⁵ N naxa tete nde to naxan horomobanxi rabilinxi. Wuri maniya se nu na na xeme yi ra, naxan kuya nongon ya senni a nun suxui senni. A naxa tete xele xa maigboe nun a xa maite maniya, e firinyi birin lan na wuri maniyase ya keren nan ma.

⁶ A naxa siga sode de ra, naxan ya rafindixi sogetede ma. A naxa te na tede ra naxee nu na a ya ra, a sode de xa maite maniya, naxan lan na wuri maniyase ya keren ma. ⁷ Horomolingira kantamae xa tede nu na sode de seeti ma, kankan xa maite nun maigboe lan na wuri maniyase ya keren nan ma. Xele naxan nu na e tagi, na lan nongon ya suuli nan ma. Buntunyi sode de xa maite fan lan na wuri maniyase ya keren nan ma, naxan ya nu rafindixi horomobanxi ma.

⁸ A naxa buntunyi maniya, ⁹ naxan xa kuye lan nongon ya solomasaxan ma, a kinkie lan nongon ya firin ma. Na buntunyi ya nu rafindixi horomobanxi nan ma tete kui.

¹⁰ Horomobanxi kantamae tide senni nu na sogetede sode de seeti ma, seeti keren saxan, seeti boore fan saxan. Nee birin xa maniye xasabi lan, e kinkie fan birin xa maniye xasabi lan. ¹¹ A naxa sode de xa maigboe maniya, naxan lan nongon fu ma, a xa maite lan nongon fu nun saxan nan ma. ¹² Xele di nu na horomobanxi kantamae xa tidee ya ra, naxan nu ite nongon ya keren. Na tidee xa maigboe nun e xa maite lan nongon ya senni nan ma. ¹³ A naxa a maniya kelife kantamae singe xa tide xanbi ra, han boore kantamae xa tide

xanbi ra, na fa lan nongon ya moxon nun suuli ma, kelife yire fanyi ma, han koola ma. ¹⁴ A naxa xelee birin maniya na sode de longori han tete kui, na lan nongon ya tongo senni nan ma. ¹⁵ Kelife sode de ra, han tete kui buntunyi xanbi ra, na lan nongon ya tongo suuli nan ma. ¹⁶ Wunderie nu na na xalee ma sode de mabiri, alɔ wunderi gbete to nu na xalee ma hɔromobanxi mabiri. Tugi fensee nu masolixi na longori birin.

¹⁷ A to n naso tete kui, n naxa yire tongo saxan to naxee fatuxi tete ma. ¹⁸ Boxi nu yailanxi gema fanyie nan na naxan xa maite lan tete sode de ma. ¹⁹ Na xeme naxa a maniya kelife sode de fole ma, han tete gbete sode de ra naxan nu na na tete singe kui. Na lan nongon keme nan ma sogetede mabiri nun koola mabiri.

²⁰ Na temui, na xeme naxa tete sode de maniya naxan nu na koola mabiri. ²¹ Hɔromobanxi kantamae tidee fan nu na menni alɔ boore sode de ra. Saxan nu na seeti keren, saxan nu na boore seeti. Na xa maite lan nongon tongo suuli nan ma, a maigboe lan nongon moxon nun suuli nan ma. ²² A xa wunderie, a xa buntunyi, a xa tugi fense naxee masolixi a ma, nee nun sogetede sode de xa maniye xasabi lan. Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. ²³ Tete firin nde sode de nu na tete singe sode de nan ya ra koola nun sogetede mabiri. Nongon ya keme nu na e tagi.

²⁴ Na temui, na xeme naxa n xanin tete sode de yirefanyi mabiri. Menni xa maniye xasabi lan boore sode de xa maniye nan ma. ²⁵ Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi be e rabilinyi birin ma, alɔ boore sode de. Na sode de nu ite nongon ya tongo suuli, a nu igbo nongon ya moxon nun suuli. ²⁶ Santide solofere nan nu na a be tede ra, a xa buntunyi nu na nee nan ya i. Tugi fensee nu masolixi a kinkie seeti birin ma. ²⁷ Tete firin nde sode de fan nu na yirefanyi mabiri. Kelife na sode de ma han na tete singe sode de yirefanyi mabiri, a lan nongon ya keme nan ma.

²⁸ Na temui, na xeme naxa n xanin na tete firin nde kui naxan nu na boore

tete kui. A naxa n naso na yirefanyi sode de ra. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ²⁹ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye xasabi lan boore xasabi nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi birin nabilinyi ra. Kelife na sode de fole ma, han tete kui lan nongon ya tongo suuli nan ma, a igboe lan nongon ya moxon nun suuli nan ma. ³⁰ Buntunyi naxee nu na na tete firin nde kui, e xa maigboe lan nongon ya moxon nun suuli nan ma, e xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³¹ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³² Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra naxan nu na sogetede mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ³³ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye nu lanxi boore xa maniye nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxon nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁴ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁵ Na temui, na xeme naxa n xanin yi tete firin nde sode de ra, naxan nu na koola mabiri. A naxa na maniya. A tan nun sode de boore birin nu lan. ³⁶ A kantamae tidee, a xa kinkie, nun a xa buntunyi xa maniye nu lanxi boore xa maniye nan ma. Wunderie nu na na sode de nun a xa buntunyi rabilinyi birin ma. A xa maigboe lan nongon ya moxon nun suuli nan ma, a xa maite lan nongon ya suuli nan ma. ³⁷ Na buntunyi ya nu rafindixi tete singe nan ma. Tugi fensee nu masolixi e kinkie ma, tede solomasaxan nan nu na e be.

³⁸ Yire nde nu na kankan xa sode de ra, xuruse naxee bama serexe gan daaxi ra, nee nu maxama menni ne. ³⁹ Teebilie nu na sode de buntun firinyi kui, firin nu na seeti keren ma, firin nu na boore seeti fan ma. Xurusee kon naxabama na teebilie nan fari, naxee findi serexe

gan daaxi ra, yunubi xafari serexe ra. ⁴⁰ Teebili gbete nu na sode de tede seeti ma, firin seeti keren, firin boore seeti fan ma, tete fari ma buntunyi kui. ⁴¹ Na nan a ra teebili naani nu na sode de seeti keren na, naani nu na boore seeti ra. Xurusee nu rafalama na teebilie nan fari beenun e xa ba serexe ra. ⁴² Na teebili naanie nu yailanxi gemee nan na, e nu kuya nongon ya keren nun a tagi, e nu igbo nongon ya keren. Yirabasee nu sama nee nan fari, naxee nu lanma e xa rawali xuruse rafalafe ra naxee nu findima serexe gan daaxie nun serexe mooli gbete ra. ⁴³ Wuree nu na banxi xele ma xurusee nu gbakuma dennaxe, e sube sa teebilie fari.

⁴⁴ Tete firin nde sode de seeti firinyie ma, yire nde nu na naxan ya rafindixi yirefanyi ma, yire nde fan nu na naxan ya rafindixi koola ma. ⁴⁵ Na xeme naxa a fala n be, a naxe: «Yire naxan ya rafindixi yirefanyi ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee horomobanxi makantama. ⁴⁶ Yire naxan ya rafindixi koola ma, na findixi serexedubee gbe nan na, naxee serexebade makantama. Nee findi Sadoki xa die nan na, naxee findi Lewi bonsoe mixi ra, naxee gbansan lan e xa makore Alatala yire ra e xa wali kui.»

⁴⁷ Na xeme naxa tete maniya. A xa kuye lan nongon ya keme nan ma, a xa gboe fan lan nongon ya keme nan ma. Serexebade nu tixi horomobanxi nan yatagi.

⁴⁸ Na xeme naxa n xanin horomobanxi xa buntunyi ra. A naxa buntunyi xele bun se maniya. Keren lan nongon ya suuli nan ma, boore fan naxa lan nongon ya suuli ma. Sode de xa gboe lan nongon ya fu nun naani nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma lan nongon ya saxan nan ma. ⁴⁹ Na buntunyi xa maigboe lan nongon ya moxonen nan ma, a xa maite lan nongon ya fu nun firin nan ma. Tedee nu na a be. Kinki firin nu tixi buntunyi xele seeti ma.

41

Horomobanxi neene xalse nun naadee

¹ Na xeme naxa n xanin horomobanxi yire seniyanxi kui. A naxa a kinkie

maniya naxee nu na naade seeti ma. Kankan xa gboe naxa lan nongon ya senni ma. ² Sode de xa gboe lan nongon ya fu nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma, e lan nongon ya suuli nan ma. A naxa na horomobanxi maniya. A xa kuye lan nongon ya tongo naani nan ma, a xa gboe lan nongon ya moxonen nan ma.

³ Na temui, na xeme naxa so horomobanxi yire seniyanxi fisamante kui. A naxa a kinkie maniya naxee nu na naade seeti ma. Kankan xa gboe naxa lan nongon ya firin ma. A sode de lan nongon ya senni nan ma. Banxi xele naxee nu na na seeti firinyie ma, e lan nongon ya solofere nan ma. ⁴ A naxa a xa kuye nun a xa gboe maniya, kankan naxa lan nongon ya moxonen ma. A naxa a fala n be, «Yire seniyanxi fisamante nan yi ki.»

⁵ A naxa horomobanxi xele maniya. A xa marabinye naxa lan nongon ya senni ma. Yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi ma, kankan xa gboe lan nongon ya naani nan ma. ⁶ Na yiree nu doxoxi e bore nan kon na deki saxan na. Konkoe tongo saxan nan nu na na deki keren keren birin ma. Bun se nu na horomobanxi rabilinyi, kon e mu nu rasoxi horomobanxi xele tan kui. ⁷ Dekie nu te igbo ra e bore be alako naxan na koore ma naxa igbo dangi lanbanyi daaxi ra. Tedee nu na keli lanbanyi ma a sa doxo deki donxoe ra.

⁸ N naxa a raben, sanbunyi nu na horomobanxi rabilinyi ma, naxan kuya nongon ya senni. Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e nu tixi na sanbunyi fari. ⁹ Na yiree xele xa marabinye lan nongon ya suuli nan ma. Kene naxan nu na horomobanxi ¹⁰ nun serexedubee xa konkoe tagi, a lan nongon ya moxonen nan ma, a rabilinyi birin na. ¹¹ Na yire naxee nu na horomobanxi rabilinyi, e sode de keren nu na koola ma, keren fan nu na yirefanyi ma. Kene nu na e rabilinyi ma, naxan lan nongon ya suuli ma.

¹² Banxi gbete nde nu na horomobanxi sogegode mabiri, naxan xa maigboe nu lanxi nongon ya tongo solofere ma, a

xa kuye nu lanxi nongon ya tongo solo-manaani nan ma. A xele xa marabinye nu lanxi nongon ya suuli nan ma.

¹³ Na xeme naxa horomobanxi maniya. A xa kuye lan nongon ya keme nan ma. Kene, banxi, nun a xele, nee fan xa kuye lan nongon ya keme nan ma.

¹⁴ Kene naxan nu na horomobanxi sogetede mabiri, a lan nongon ya keme nan ma.

¹⁵ Na xeme naxa banxi maniya, naxan nu na horomobanxi xanbi ra, nun dangide naxee nu na a seeti firinyi ma, na lan nongon ya keme nan ma.

Horomobanxi, a xa buntunyi, ¹⁶ a sode dee, nun a wunderie, na birin nu ratofanxi wuri fanyi nan na, kelife lanbanyi ma han koore. ¹⁷ Sode de xun ma nun banxi xele birin nabilinyi, a kui nun a fari, ¹⁸ malekee nun tugi fensee nan nu masolixi a ma a raxunmase ra. Tugi fense keren nan nu masolixi maleke firin tagi. Yatagi firin nan nu na na maleke birin be, ¹⁹ a mixi daaxi nun a yete daaxi. Na mixi yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma, na yete yatagi nu rafindixi tugi fense nan ma boore seeti mabiri. ²⁰ Malekee nun tugi fensee nu masolixi kelife horomobanxi lanbanyi ma han koore.

²¹ Sode de nu na horomobanxi xa yire seniyanxi ma, a maniye fan nu na a xa yire seniyanxi fisamante ma. ²² Serexebade nde nu na menni, naxan nu rafalaxi wuri ra, a xa maite lan nongon ya saxan nan ma, a xa kuye lan nongon ya firin nan ma, a xa maigboe nu lanxi nongon ya firin nan ma. A tunxunye, a de kirie, nun a seetie birin nu yailanxi wuri nan na. Na xeme naxa a fala n be, «Yi teebili nan na Alatala ya i.» ²³ Naade firin nan nu na horomobanxi yire seniyanxi sode de ra, naade firin nan nu na horomobanxi yire seniyanxi fisamante sode de ra. ²⁴ Naade bela firin nan nu na na sode de firinyi, naxee nu ragalima sode de ma. ²⁵ Malekee nun tugi fensee nu masolixi horomobanxi naade ma, alo a nu masolixi a xele ma ki naxe. Wurie fan nu na buntunyi ma koore ma. ²⁶ Wunderie nu na buntunyi xele ma a seetie ma, tugi fensee nu masolixi wunderie seetie ma. Wurie fan nu na na

yiree xun na, naxee nu tixi horomobanxi rabilinyi.

42

Serexedubee xa banxi

¹ Na dangi xanbi, na xeme naxa n namini na tete singe kui koola ma. A naxa n xanin banxi yire, naxan nu na tete singe xele koola mabiri nun horomobanxi tagi. ² Na banxi xa sode de ya nu rafindixi koola nan ma. Na banxi nu kuya nongon ya keme, a nu igbo nongon ya tongo suuli. ³ Seeti naxan nu kuya tete mabiri nongon ya moxoren, a nun seeti naxan nu na horomobanxi mabiri, konkoe yire deki saxan nde nu tixi na yire firinyi ma. ⁴ Nerede nu na na seeti firinyi ma naxee nu igbo nongon ya fu, e nu kuya nongon ya keme alo banxi. Konkoe sode de nu rafindixi koola nan ma. ⁵ Konkoe naxee nu na koore deki saxan nde ma, nee nu ixutu dangife boore ra lanbanyi. ⁶ Kinki yo mu nu na na deki saxan nde be, e ixutuxi na nan ma. ⁷ Xele nu tixi konkoe nun tete singe tagi, a nu kuya nongon ya tongo suuli. ⁸ Boore seeti horomobanxi mabiri a nu kuya nongon ya keme. ⁹ Konkoe naxee nu na lanbanyi, e sode de nu na sogetede mabiri.

¹⁰ Konkoe gbetee nu na yirefanyi mabiri tete singe xele longori ra horomobanxi ya i. ¹¹ Nerede nde nu na e ya ra. Na konkoe nu maniyaxi konkoe nan na naxee nu na koola mabiri. E firin nafala ki, e xa kuye nun e xa gboe, na birin lan. ¹² E xa sode de nu na yirefanyi nan ma. Naade xungbe nde nu na sogetede mabiri.

¹³ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Konkoe naxee na yirefanyi nun koola ma tete ya i, nee findixi yire seniyanxie nan na, Alatala xa serexedubee serexe sube donma dennaxe. E serexe seniyanxie ragatama menni ne naxee findixi sansi xori serexee, yunubi xafari serexee ra. Yire seniyanxi nan menni ra. ¹⁴ Serexedubee na so yire seniyanxie, a mu lanma e xa mini jama ya ma tete kui, fo e xa e xa dugi seniyanxie ba.»

¹⁵ Na xeme to ge horomobanxi yire maniyade, a naxa n namini sogetede sode

dɛ ra, a fa na tɛtɛ rabilinyi birin maniya. ¹⁶ A naxa a fɔlɔ sogetede mabiri. Na sɛɛti xa kuyɛ lan nɔngɔn ya kɛmɛ suuli nan ma. ¹⁷ Na tɛmɛi, a naxa kɔɔla sɛɛti maniya, naxan xa kuyɛ fan lan a ya kɛmɛ suuli ma. ¹⁸ Na tɛmɛi, a naxa yirefanyi sɛɛti maniya, naxan xa kuyɛ fan lan a ya kɛmɛ suuli ma. ¹⁹ A rapɔnyi, a naxa sogegorode sɛɛti maniya, naxan xa kuyɛ fan lan a ya kɛmɛ suuli ma. ²⁰ A naxa tɛtɛ rabilinyi birin maniya a xa wuri maniyase ra. Tɛtɛ sɛɛti naanie birin lan wuri ya kɛmɛ suuli nan ma. Na tɛtɛ nu tixi yire sɛniyenxi nun yire sɛniyentare nan tagi.

43

Alatala xa nɔrɛ gbilenfe hɔrɔmɔbanxi kui

¹ Na tɛmɛi, na xɛmɛ naxa n xanin sogetede sode dɛ ra. ² N naxa Isirayila Marigi Ala xa nɔrɛ to fafe ra kelife sogetede mabiri. A nu xui naxan naminima, na nu luxi nɛ alɔ baa xungbe mɔrɔnyie, bɔxi fan nu iyalanma a yanbɛ ra. ³ N laamatunyi naxan to, na nu luxi nɛ alɔ n naxan to Marigi fa lɔxɔɛ Darisalamu kanade. A nu luxi nɛ alɔ n naxan to Kebara xure dɛ ra. N to a to, n naxa n yatagi rafelen bɔxi ma. ⁴ Alatala xa nɔrɛ naxa so hɔrɔmɔbanxi kui sogetede sode dɛ ra. ⁵ Na tɛmɛi, Ala Xaxili Sɛniyenxi naxa n tongo, a n xanin hɔrɔmɔbanxi tɛtɛ firin nde kui, Alatala xa nɔrɛ nu bara gbo dennaxɛ.

⁶ N nu na na xɛmɛ sɛɛti ma, kɔnɔ n naxa xui nde mɛ wɔyɛnfe n na kelife hɔrɔmɔbanxi kui. ⁷ Na xui naxa a masen n bɛ, a naxɛ, «Adamadi, n ma kibanyi yire nan ya, n sanyi tima dennaxɛ. N sabatima nɛ be Isirayilakae ya ma abadan. Isirayila bɔnsɔɛ nun a xa mangɛɛ mu n xili sɛniyenxi maberema sɔnɔn e xa langoeɓa ra, nun e xa gaburi tife ra e xa salide itexie ma. ⁸ Mangɛɛ na e xa banxi sode dɛɛ nun e xa banxi xalɛɛ ti n gbee sɛɛti ma, e n xili sɛniyenxi maberexi na ki nɛ e xa wali kobi ra. N e sɔntɔxi n ma xɔnɛ kui na nan ma. ⁹ Yakɔsi fa, e xa e xa kuyɛ batui nun e xa mangɛɛ furee makuya n na, alako n xa lu e ya ma abadan.»

¹⁰ «Adamadi, i xa yi hɔrɔmɔbanxi xa fe masen Isirayilakae bɛ, alako e xa yaagi e xa yunubie ra. E xa yi banxi ti ki mato. ¹¹ Xa e bara yaagi e xa wali kobie ra, yi banxi xa fe rakolon e ra, a tixi mɔoli naxan na, a sode dɛɛ nun a minide dɛɛ na ki naxɛ, nun a xa fe raba kɛɓa, alako e xa bira na yaamarie fɔxɔ ra.»

¹² «Hɔrɔmɔbanxi xa sɛriyɛ nan ya: Bɔxi naxan birin na yi geya fari, na birin sɛniyenxi. Hɔrɔmɔbanxi xa sɛriyɛ nan na ki.»

¹³ «Sɛrɛxɛbade xa maniye xasabi nan yi ki, naxan maniyaxi maniyase ra singe maniyase nu dangi naxan na belexɛ suxu keren. Fole naxan gexi sɛrɛxɛbade rabilinyi, a tilin nɔngɔn ya keren, a igbo nɔngɔn ya keren. A dɛ kiri igboe lanxi nɔngɔn tagi nan ma. Sɛrɛxɛbade xa maite ¹⁴ kelife na fole ma han sɛrɛxɛbade bunyi, a lanxi nɔngɔn ya firin nan ma. A igboe lanxi nɔngɔn ya keren nan ma. Sɛrɛxɛbade xa maite kelife a bunyi ma han a koore, na lanxi nɔngɔn ya naani nan ma, a igboe lanxi nɔngɔn ya keren nan ma. ¹⁵ Sɛrɛxɛbade xa tɛ sade tilinyi lanxi nɔngɔn ya naani nan ma. Feri naani tixi sɛrɛxɛbade tunxunyie ma. ¹⁶ Na tɛ sade xa kuyɛ lanxi nɔngɔn ya fu nun firin nan ma. A igboe fan lanxi nɔngɔn ya fu nun firin nan ma. ¹⁷ A dɛ rabilinyi xa kuyɛ lanxi nɔngɔn ya fu nun naani nan ma, a igboe fan lanxi nɔngɔn ya fu nun naani nan ma. Na dɛ rabilinyi dɛ kiri lanxi nɔngɔn tagi nan ma, a dennaxɛ kui igexi a lanxi nɔngɔn ya keren nan ma. Sɛrɛxɛbade santidee ya nu rafindixi sogetede nan ma.»

¹⁸ Na tɛmɛi, na xɛmɛ naxa a fala n bɛ, a naxɛ, «Adamadi, i Marigi Alatala yi nan masenxi: <Sɛriyɛ nan yi ki sɛrɛxɛ gan daaxi xa fe ra nun wuli kasanfe xa fe ra yi sɛrɛxɛbade bɛ a ti tɛmɛi. ¹⁹ A lanma i xa tuura keren so Lewi sɛrɛxɛdubɛɛ Sadɔki bɔnsɔɛ yi ra, naxɛɛ na bama yunubi xafari sɛrɛxɛ ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ²⁰ E xa na wuli di sa sɛrɛxɛbade ferie ma, a tunxun naani birin ma lanbanyi, nun a dɛ rabilinyi birin ma. Sɛrɛxɛbade rasɛniyenma na ki nɛ, a findi xunsare ra a bɛ. ²¹ E xa na tuura tongo,

naxan bama yunubi xafari serexe ra, a xa gan horomobanxi tete kui a lanma a xa gan dennaxe seriye ki ma.»»

²² «Na loxe kuye iba, e xa sikote keren tongo, lanyuru yo mu na naxan ma, e xa a ba yunubi xafari serexe ra serexebade raseniye nfe ra, alo e a raba ki naxe tuura ra. ²³ E na ge serexebade raseniye nde na ki, e man xa tuura keren nun yexee kontonyi keren tongo, lanyuru yo mu naxee ma, ²⁴ e xa nee ba Alatala be serexe gan daaxi ra. Serexedubee lanma e xa foxe kasan na birin ma.»

²⁵ «Loxo yo loxo han xi solofere, e xa sikote keren ba yunubi xafari serexe ra, a nun tuura nun yexee kontonyi, lanyuru yo mu na naxee ma. ²⁶ Han xi solofere bun ma, yi serexebade raseniye nma na ki ne, a xa findi wo xa serexebade ra. ²⁷ Na loxoe na ba a ra, keli a xi solomasaxan nde ma, serexedubee luma wo xa serexe gan daaxie nun wo xa serexe janigexie ba ra ne menni fa. Na kui, n wo rasenema ne. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

44

Naade balanxi

¹ Na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de ra, naxan nu na sogetede mabiri. Na naade nu balanxi. ² Alatala naxa a masen n be, «Na naade balanxi, a mu rabima. Ibunadama yo mu soma naa, barima, n tan Isirayila Marigi Alatala nan soxi menni ra. ³ Kono Isirayila mange nan gbansan noma doxode na sode de ra a serexe don n ya i. A soma buntunyi sode de nan na, a man mini menni ra.»

⁴ Na dangi xanbi, na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de koola biri ra horomobanxi ya i. Menni n naxa Alatala xa nore to so ra a xa horomobanxi kui, n fa n yatagi rafelen boxi ma. ⁵ Alatala naxa a masen n be, a naxe, «Adamadi, i xa i tuli mati n ma masenyi ra a gbengbenyi, n tan Alatala naxan masenma i be n ma horomobanxi xa fe ra. I xa i joxo sa na sode de nun a minidee xon ma. ⁶ I xa a fala Isirayila matandilae be, «N tan Marigi Alatala yi nan masenxi: Na lan. Wo xa fe jaaxie bara dangi a i! ⁷ Wo man bara a xunmasa, sunnatarae rasofe n ma horomobanxi seniye nxi kui,

naxee boje makuya n na. Na kui wo bara fe raharamuxi raba n ma banxi ra, hali wo to nu donse, ture, nun wuli bafe serexe ra a kui. Wo bara n ma seriye kana na mooli ra. ⁸ Wo bara tondi n ma wali seniye nxi rabade, wo fa na wali so mixi gbete yi ra. ⁹ Marigi Alatala yi nan masenxi: Sunnatarae yo naxa so n ma horomobanxi kui, naxan boje makuya n na, hali e sabatixi Isirayilakae ya ma.»»

¹⁰ «Lewi bonsoe to e makuya n na, e bira e xa kuyee foxo ra, a nun Isirayila nama, n nee sare ragbilenma ne e ma. ¹¹ N e luma ne e xa wali kui n ma horomobanxi yire, e xa na sode de kanta, e xa serexe gan daaxi nun serexe gbete ba nama be. ¹² Kono e to n ma wali raba e xa kuyee ya i, e a niya Isirayila bonsoe fan xa bira yunubi foxo ra, n bara n kali n belexe itexi ra, e fama ne na sare sode. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹³ Yakosi n mu tinma e xa e maso n na serexe bade, n mu tinma e xa e maso n ma se seniye nxi ra, n mu tinma e xa e maso n ma se seniye nxi fisamantee ra. A lanma e xa yaagi soto e xa fe jaaxie xa fe ra. ¹⁴ Kono n e luma ne e xa wali nde raba n ma horomobanxi yire, e xa e joxo sa naa xon ma.»

¹⁵ «Isirayilakae to nu e makuyama n na, Lewi bonsoe serexedubee tan, Sadoki xa mixie, e nu bara e tunnabexi n ma horomobanxi xa wali kui. Na nan a ra, n naxa a lu nee peti xa e maso n na, e xa ture nun wuli ba serexe ra n be. Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Nee nan gbansan soma n ma yire seniye nxi kui, e fa n ma wali raba n ma teebili ya i.»

¹⁷ «E na so n ma horomobanxi xa tete kui naxan na na tete singe kui, a lanma e xa suwa dugi ragoro e ma. E naxa dugi binye ragoro e ma e ne walima horomobanxi tete sode de yire temui naxe, xa na mu a ra horomobanxi kui. ¹⁸ A lanma e xa suwa dugi nan xiri e xunyi e raxunmase ra, e man xa suwa dugi xiri e tagi. E naxa sese ragoro e ma, naxan kuyefure ramini e fate ma. ¹⁹ Beenu e xa mini boore tete kui nama tixi dennaxe, e xa e xa sose seniye nxi ba e ma, e xa e lu e xa konkoe kui horomobanxi yire. Na ki e mu mixi raseniye nma e xa dugie ra.»

²⁰ «A mu lanma e xa e xunyi bi, a mu lanma e xa e xunsexe rakuya. E xa a maxaba a seriye ki ma. ²¹ A mu lanma serexedubee xa bere yo min, e na so horomobanxi tete kui temui naxe. ²² Serexedubee mu lan e xa kaape gine dɔxɔ, a mu lan e xa gine dɔxɔ, xeme nde mexi naxan na. E xa Isirayila gine dimedi gbansan nan dɔxɔ, xa na mu serexedube nde xa kaape gine. ²³ E xa n ma pama xaran se radaxaxi nun se raharamuxi tagi raba kolonde. E xa a masen e be naxan findi se seniye naxi nun se seniye naxi ra.»

²⁴ «Nɔxɔnsɔsɔe na mini pama tagi, serexedubee nan kiiti sama n ma seriye ki ma. E xa n ma yaamarie suxu, e xa n ma salie raba, e xa n ma malabui lɔxɔe binya.»

²⁵ «Serexedube naxa a maso fure ra, xa na mu a ra a findima ne seniye naxi ra. Kɔnɔ xa a baba, a nga, a xa di xemema, xa na mu a ra ginema sa faxa, na temui a nɔma a masode nee tan fure ra. ²⁶ Na dangi xanbi, a xa a yete raseniye, a fa mame ti xi solofere bun ma. ²⁷ A na so horomobanxi tete kui a xa wali seniye naxi rabade, a xa folo yunubi xafari serexe ma a yete be. Marigi Alatala xui nan na ki.»

²⁸ «N tan nan findixi serexedubee ke ra. Wo naxa bɔxi fi e ma Isirayila bɔxi ma, barima n tan nan findixi e ke ra. ²⁹ E baloma serexe nan na, alo sansi xori serexe, yunubi xafari serexe, yunubi sɔtɔe serexe, nun se birin naxee fixi Ala ma Isirayila bɔxi ma. ³⁰ E gbe nan sansi bogi singe ra, a nun hadiya birin naxee fima wo ya ma. A man lanma wo xa taami fi e ma serexe ra, alako wo xa denbaya xa baraka sɔtɔ. ³¹ Serexedubee mu lanma e xa xoni nun xuruse sube yo don naxan faxa a yete ma, xa na mu a ra, wulai sube naxan ibɔxi.»

45

Bɔxi seniye naxi

¹ «Wo na Isirayila bɔxi itaxun Isirayila bɔnsɔe ma temui naxe, wo xa yire nde ragata a xati ma Alatala be, a xa findi a xa yire seniye naxi ra. Na yire xa kuye lanma nongon ya wulu mɔxɔnen nun suuli nan ma, a xa gboe lan nongon ya wulu fu

ma. ² Na kui, yire gbete xa maniye horomobanxi tima dennaxe. Na xa kuye lanma nongon ya keme suuli nan ma, a xa gboe fan lan nongon ya keme suuli ma, nun yire nde naxan xa tilinyi nongon ya tongo suuli lima, na xa lu na rabilinyi. ³ Wo xa Alatala xa horomobanxi seniye naxi ti na yire kui, naxan xa kuye nongon ya wulu mɔxɔnen nun suuli lima, a igboe nongon ya wulu fu. ⁴ Yire seniye naxi na a ra, naxan bama Isirayila bɔxi ra serexedubee be, naxee tima Alatala ya i a xa wali rabafe ra a xa horomobanxi kui. E xa banxie fan tima naa ne Alatala xa yire seniye naxi seeti ma. ⁵ Na bɔxi naxan xa kuye nongon ya wulu mɔxɔnen nun suuli lima, naxan xa gboe nongon ya wulu fu lima, na findima Lewi bɔnsɔe gbe nan na, naxee walima horomobanxi kui. E sabatide nan na ki.»

⁶ «Wo xa yire gbete maniye yire seniye naxi fe ma, naxan findima taa gbe ra. A xa kuya nongon ya wulu mɔxɔnen nun suuli, a igboe nongon ya wulu suuli. Isirayila bɔnsɔe birin gbe nan na ki.»

⁷ «Isirayila mange xa bɔxi luma na yire seniye naxi nun taa xa bɔxi seeti nan ma sogetede nun sogeorode mabiri, han Isirayila bɔnsɔe naaninyie ra. ⁸ Na bɔxi findima a gbe nan na. A hayi mu na sɔnɔn Isirayila bɔnsɔe tɔɔɔfe ma e xa bɔxi xa fe ra. Isirayila bɔnsɔe birin xa e gbe sɔtɔ.»

⁹ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi: <Isirayila mange, na xa wo wasa! Wo naxa n ma pama tɔɔɔ, wo naxa fe xɔɔxɔe raba e ra! Wo xa bira seriye nun tinxinyi fɔxɔ ra! Wo xa ba n ma pama ke mɔnaxi! Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

¹⁰ «Wo xa maniyasee xa kamali. Wo xa busali xa findi busali yati nan na. Wo xa fifa xa findi fifa yati nan na. ¹¹ Na firinyie xa lan, hali keren to rawalima sansi xori maniyafe nan na, boore rawali ture maniyafe ra. Na busali nun na fifa, e birin xa maniyase nde ya fu li a seriye ki ma. ¹² Kobiri kole naxan xili <sikili,> na xa lan maniyase nde ya mɔxɔnen ma, naxan xili <gera.> Sikili tongo senni lanxi maniyase nde nan ma, naxan xili <mina.»

¹³ «Wo xa hadiyae xa findi yi see nan na: mengi maniyē xōri konbo ya mōxōpen kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, fundenyi maniyē xōri konbo ya mōxōpen kui, wo xa konbo ya saxan ba a ra, ¹⁴ ture fifa keren kui, wo xa litiri firin ba a ra (fifa keren findi litiri keme firin litiri mōxōpen nan na), ¹⁵ yexēe keme firin ya ma, wo xa yexēe keren ba a ra Isirayila bōxi fanyī birin ma. Yie nan bama sansi xōri serexēe ra, serexē gan daaxie ra, xanunteya serexēe ra pama xunsare xa fe ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki. ¹⁶ Isirayila pama birin xa lu na fe kui e xa mange malife ra. ¹⁷ Mange lanma a xa serexē gan daaxie nun sansi xōri nun minse serexēe ba kike salie nun malabui lōxōe sali temui. A man xa yunubi xafari serexēe, sansi xōri hadiyae, serexē gan daaxie, nun xanunteya serexēe ba Isirayila bōnsōe xunsare xa fe ra.»

¹⁸ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxē, «Kike singe, xi singe, wo xa tuura keren ba serexē ra, lanyuru yo mu na naxan ma, hōrōmōbanxi raseniye nfe ra. ¹⁹ Serexēdubē nde xa xuruse wuli tongo, naxan baxi yunubi xafari xa fe ra, a a maso hōrōmōbanxi sode dē sētie ra, serexēbade tunxui naani ra, a nun hōrōmōbanxi tēte sode dē sētie ra. ²⁰ Wo man xa na raba na kike xi solofere nde ra, barima xa mixi nde bara yunubi raba a mu naxan kolon, na serexē hōrōmōbanxi raseniye nma nē.»

²¹ «Kike singe, xi fu nun naani nde ra, wo xa Sayamaleke Dangi Sali raba xi solofere bun ma. Wo naxa taami lebinitare yo don na temui. ²² Na sali lōxōe, mange xa tuura keren ba yunubi xafari serexē ra a yete bē a nun pama bē. ²³ Na sali xi solofere bun ma lōxō yo lōxō, mange xa tuura solofere ba serexē gan daaxi ra, a nun yexēe kontonyi solofere lanyuru yo mu na naxee ma. A man xa sikote keren ba yunubi xafari serexē ra lōxō yo lōxō na xi solofere bun ma. ²⁴ A man xa sansi xōri konbo ya saxan nun ture litiri ya naani ba serexē ra na tuurae nun na yexēe kontonyie birin sēti ma.»

²⁵ «Na sali waxati, na xi solofere bun ma, a man xa na mōoli ba serexē ra yunubi xafari serexēe sēti ma, a nun

serexē gan daaxie sēti ma, a nun sansi xōri nun ture hadiyae sēti ma. Na sali fōlōma kike solofere, xi fu nun suuli nde nan na.»

46

SEREXEE

¹ Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxē: «Sode dē xa naadē, naxan na hōrōmōbanxi tēte kui sogetede biri ra, na balanma nē xi senni bun ma, kōnō a rabima malabu lōxōe nun kike nēene sali temui nē. ² Mange a maso naa buntunyi sode dē ra, a ti menni. Serexēdubē a xa serexē gan daaxi nun a xa xanunteya serexēe bama temui naxē, a xa a xinbi sin. A na gē na rabade, a xa mini. Sode dē naadē mu balanma, fo nunmare. ³ Nama e xinbi sinma nē naa Alatala ya i malabui lōxōe nun kike nēene sali lōxōe ra. ⁴ Mange tan xa yexēe xeme senni nun yexēe kontonyi keren ba serexē ra malabui lōxōe. Lanyuru yo naxa lu e ma. ⁵ Sansi xōri busali keren xa ba hadiya ra yexēe kontonyi sēti ma. A man xa sansi xōri nde ba hadiya ra yexēe booree sēti ma, a wama xasabi naxan xōn, a nun ture litiri naani sansi xōri busali keren bē. ⁶ Kike nēene xi singe, a xa tuura keren, yexēe xeme senni, nun yexēe kontonyi keren nan ba serexē ra, lanyuru yo mu na naxee ma. ⁷ A xa sansi xōri busali keren ba tuura bē, a xa keren ba yexēe kontonyi bē, a nun a wama naxan xōn yexēe xeme booree fan bē. A xa ture litiri naani sa busali keren keren sēti ma. ⁸ Mange xa so buntunyi sode dē ra, a man xa mini menni nan na.»

⁹ «Nama na fa temui naxē Alatala batude sali lōxōe ma, naxan na so kōola sode dē ra, a xa mini yirefanyi sode dē ra. Naxan na so yirefanyi sode dē ra, a xa mini kōola sode dē ra. Mixi yo naxa mini a soxi dennaxē ra. A xa mini naadē gbete ra. ¹⁰ Mange fan xa lu e ya ma, e so temui nun e mini temui.»

¹¹ «Sali lōxōe nun lōxōe sugandixie, mange xa sansi xōri busali keren ba tuura bē, a xa keren ba yexēe kontonyi bē, a nun a wama naxan xasabi xōn yexēe xeme booree bē. A xa ture litiri naani sa busali keren keren sēti ma. ¹² Mange

na wa serexe panigexi bafe Alatala be, naxan findixi serexe gan daaxi, xa na mu a ra, xanunteya serexe, a lanma sogetede naade xa rabi a be. A xa a xa serexee ba alo a a bama ki naxe malabui loxo. A na ge na ra, a xa mini, naade fa balan.»

¹³ «Geesege birin wo xa yexee ne keren daaxi ba serexe ra, lanyuru mu na naxan ma. ¹⁴ Wo xa sansi xori konbo ya saxan nun ture litiri keren ba na yexee seeti ma geesege birin. Yaamari na a ra naxan mu kanama abadan. ¹⁵ Na kui geesege birin, yexee, sansi xori, nun ture xa ba serexe gan daaxi ra.»

¹⁶ «Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Xa mange boxi nde fima a xa di nde ma, na findima a xa di be ke nan na, a fa lu a xa di xa die be. ¹⁷ Kono xa a boxi nde fi a xa konyi nde ma, na luma ne na yi ra han xoreya ne waxati. Na temui, na boxi man gbilenma mange nan ma. Mange xa boxi findima a xa die ke nan gbansan na. ¹⁸ Mange mu lanma a xa mixi yo ke ba a yi ra pama ya ma, a a keri a xonyi. A xa a yete ke fi a xa die ma, alako na ma pama naxa fa makuya e xa boxi ra.»

¹⁹ Na temui, na xeme naxa n xanin horomobanxi tete sode de ra, naxan na koola biri ra, a serexedubee xonyi masen n be. A naxa yire nde masen n be menni sogegorode mabiri, ²⁰ a a fala n be: «Serexedubee xa xuruse sube jinma be ne, naxan bama yunubi xafari serexee ra, nun yunubi sotoe serexe ra. E man sansi xori serexe ganma be ne, alako na se seniyenxie naxa pama tan naseniyen.»

²¹ Na xeme naxa n namini tete xungbe kui, a a tunxun naanie birin masen n be. Tete gbetee nu na na tunxun naani birin na, ²² naxee xa kuye nongon ya tongo naani lima, e igboe nongon ya tongo saxan. Na tete naani birin nu lan. ²³ Teebili game daaxie nu fatuxi na tete xelee ma. Yiree nu na na teebilie bun ma te nu xuruma dennaxe. ²⁴ Na xeme naxa a fala n be, a naxe, «Kuri nan ya, serexedubee pama xa serexee jinma dennaxe.»

47

Xure naxan minima horomobanxi yire

¹ Na xeme naxa n nagbilen horomobanxi sode de ra sogetede mabiri, banxi ya nu rafindixi dennaxe ma. Menni n naxa ye to mini ra. Na ye nu kelima serexebade koola mabiri ne. ² Na xeme naxa n namini koola sode de ra, muxu tete mabilin tande biri ra, han tete sode de ra sogetede mabiri. Ye nu xalema sode de yirefanyi biri ra.

³ Na xeme to mini sogetede biri ra, luuti nu na a yi ra, a naxa nongon ya wulu keren maniya menni. A fa n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n san konyi. ⁴ A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n xinbi. A man naxa nongon ya wulu keren maniya, a n nagiri ye ma, naxan nu bara te han n tagi. ⁵ A to nongon ya wulu keren gbetee maniya, na ye nu bara findi xure ra mixi mu nu noma naxan igiride, fo a xa ye masa. ⁶ Na temui a naxa n maxarin, «Adamadi, i bara yi fe to a fanyi ra? A naxa n xanin xure de ra. ⁷ Menni n naxa wuri bili gbegbe to, e tixi xure de firin na.» ⁸ Na xeme naxa a fala n be, «Yi xure xun tixi sogetede nan na, a sa goro Yuruden fare ma, a sa sin baa ma, naxan ye mu fanxi. Xure ye na baa li dennaxe, baa ye fanma ne a fanyi ra, ⁹ yexee fa balo. Yexe wuyama ne menni na xure ye xa fe ra, naxan baa ye fanma. Na xure ye na lu dennaxe, nimasee baloma ne a fanyi ra. ¹⁰ Keli En Gedi ma, han a sa doxo Egelayimi ra, yexesuxuie dinma ne menni birin na, e e xa yelee sa. Yexe mooli birin nan suxuma naa, alo naxee toma Baa Xungbe ma. ¹¹ Ye yire ndee mu fanma, alako foxoe xa lu naa. ¹² Wuri bili mooli birin nan bulama na xure de firinyi ma. E burexe mu lisima, e bogi fan. Kike yo kike e bogima ne a fanyi ra na xure ye xa fe ra naxan kelima horomobanxi kui. E bogi findima baloe nan na, e burexe findi seri ra.»

¹³ «Wo Marigi Alatala yi nan masenxi, a naxe: Wo xa yi boxi itaxun Isirayila bonsoe fu nun firinyie ma, a xa findi e ke ra. N xa na naaninyie masen wo be. Yusufu bonsoe boxi itaxunxi firin nan sotoma, ¹⁴ naxee birin lan. Isirayila boxi findima wo birin ke nan na, alo n na n

kali wo benbae be ki naxe.»

¹⁵ Bɔxi naaninyie nan ya: A koola seeti foloma Baa Xungbe nan ma, a siga Xetelon kira ra, a dangi Lebo Xamata ra, Tisedadi, ¹⁶ Berota, Sibirayima, naxan na Damasi nun Xamata tagi, han a sa dɔxo Xaseri Tikoni ra, naxan na Xawuran naaninyi ra. ¹⁷ Na kui, na naaninyi kelima baa xungbe nan ma, a siga han Xasari Enan, naxan na Damasi koola mabiri. Tisafoni bɔxi na koola nan ma. Isirayila naaninyi nan na ki koola mabiri.

¹⁸ Isirayila bɔxi naaninyi sogetede mabiri kelima Damasi ne, a siga Xawuran. Yuruden xure findixi naaninyi nan na Galadi bɔxi nun Isirayila bɔxi tagi, a sa baa li sogetede biri ra. Isirayila naaninyi nan na ki sogetede mabiri.

¹⁹ Isirayila bɔxi naaninyi yirefanyi mabiri kelima Tamari, a siga han Meriba Kadesi, han Misira xure nun baa xungbe ma. Isirayila naaninyi nan na ki yirefanyi mabiri.

²⁰ Isirayila bɔxi naaninyi sogegorode mabiri kelima baa xungbe nan ma, han Lebo Xamata longori. Isirayila naaninyi nan na ki sogegorode mabiri.

²¹ «Wo xa yi bɔxi itaxun wo bore ma Isirayila bɔnsɔe ki nan ma. ²² A xa findi wo ke ra, a nun mixie ke ra naxee sabatixi wo xɔnyi a nun e xa die. Wo xa e tongo alo Isirayila lasiri, naxee ke sɔtɔma Isirayila bɔxi ma wo ya ma. ²³ Na xɔne sabatixi bɔnsɔe naxan ya ma, e xa e ke sɔtɔ menni ne. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

48

Isirayila bɔnsɔe naaninyie

¹ «Bɔnsɔe xilie nan ya: Dana bɔnsɔe xa bɔxi na koola mabiri ne Xetelon kira ra, kelife Lebo Xamata, a sa dɔxo Xasari Enan ra, naxan na Damasi nun Xamata naaninyi ra koola mabiri. A keli naaninyi ra naxan na sogetede mabiri han baa xungbe.»

² «Aseri bɔnsɔe xa bɔxi na Dana bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede naaninyi ma han sogegorode naaninyi.»

³ «Nafatali bɔnsɔe xa bɔxi na Aseri bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁴ «Manasi bɔnsɔe xa bɔxi na Nafatali bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁵ «Efirami bɔnsɔe xa bɔxi na Manasi bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁶ «Ruben bɔnsɔe xa bɔxi na Efirami bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁷ «Yuda bɔnsɔe xa bɔxi na Ruben bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

⁸ «Yire seniyenxi na Yuda bɔnsɔe xa bɔxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode. Na bɔxi xa gboe nɔngɔn ya wulu mɔxɔnen nun suuli, a kuya kelife sogetede naaninyi han sogegorode naaninyi. Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tixi a tagi.»

⁹ «Na yire seniyenxi naxan sama a xati ma Alatala be, a xa kuye lanma nɔngɔn ya wulu mɔxɔnen nun suuli nan ma, a xa gboe lanma nɔngɔn ya wulu fu nan ma.

¹⁰ Serexedubee luma na yire seniyenxi nan kui, naxan xa kuye lanma nɔngɔn ya wulu mɔxɔnen nun suuli ma koola biri ra, a xa gboe nɔngɔn ya wulu fu sogegorode biri ra, a xa gboe sogetede biri ra nɔngɔn ya wulu fu, a xa kuye yirefanyi biri ra nɔngɔn ya wulu mɔxɔnen nun suuli. Alatala xa hɔrɔmɔbanxi tima na yire seniyenxi nan tagi. ¹¹ Menni findima serexedubee nan gbe ra, naxee sugandixi Sadoki bɔnsɔe ya ma. E nu n nabatuma a fanyi ra, e mu n yanfa alo Lewi bɔnsɔe mixi gbete naxee e makuya n na Isirayilakae muruta temui. ¹² Na yire seniyenxi saxi a xati ma e tan nan be Lewi bɔnsɔe xa yire seeti ma.»

¹³ «Na yire xa kuye nɔngɔn ya wulu mɔxɔnen nun suuli, a xa gboe nɔngɔn ya wulu fu, serexedubee xa bɔxi. ¹⁴ A mu lanma e xa na bɔxi mati, a mu lanma e xa na masara bɔxi gbete ra, a mu lanma e xa na fi mixi yo ma, barima bɔxi hagige na a ra naxan seniyenxi Alatala be.»

¹⁵ «Bɔxi naxan luxi, naxan xa gboe lanma nɔngɔn ya wulu suuli ma, a xa

kuye nongon ya wulu moxoren nun suuli, na findima taa gbe nan na banxie nun mere luma dennaxe. Taa yati luma ne na boxi tagi. ¹⁶ Na boxi seeti naanie birin lan nongon ya wulu naani ya keme suuli nan ma, a koola seeti, a yirefanyi seeti, a sogetede seeti, nun a sogegorode seeti. ¹⁷ Na boxi naxan luma taa seeti ra, na boxi seeti naanie fan birin lan nongon ya keme firin ya tongo suuli nan ma, a koola seeti, a yirefanyi seeti, a sogetede seeti, nun a sogegorode seeti. ¹⁸ Boxi donxoe naxan luma boxi seniyenxi xa kuye seeti firinyi ra, naxan nongon ya wulu fu lima a sogetede nun a sogegorode, na findima mere nan na taa walikse be, ¹⁹ naxee kelima Isirayila bonsoe birin ma. ²⁰ Na boxi birin xa kuye lanma nongon ya wulu moxoren ya wulu suuli nan ma, a xa gboe fan lanma nongon ya wulu moxoren ya wulu suuli nan ma. Na birin saxi a xati nan ma taa nun horomobanxi xa fe ra.»

²¹ «Boxi naxan na yire seniyenxi nun taa seeti ra, na findima mange nan gbe ra. A kelima boxi seniyenxi ne, naxan kuya nongon ya wulu moxoren nun suuli sogetede mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. A man kelima boxi seniyenxi ne naxan kuya nongon ya wulu moxoren nun suuli sogegorode mabiri, a siga han Isirayila naaninyi sogetede mabiri. Na boxi luma Isirayila bonsoe xa boxi seeti nan na. Yire seniyenxi nun horomobanxi luma na boxi nan tagi. ²² Na kui, taa yire nun Lewi bonsoe xa boxi luma mange xa boxi nan tagi, naxan na Yuda bonsoe nun Bunyamin bonsoe xa naaninyie seeti ra.»

²³ «Bunyamin bonsoe xa boxi na Yuda bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁴ «Simeyon bonsoe xa boxi na Bunyamin bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁵ «Isakari bonsoe xa boxi na Simeyon bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁶ «Sabulon bonsoe xa boxi na Isakari bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁷ «Gadi bonsoe xa boxi na Sabulon bonsoe xa boxi naaninyi seeti nan na, kelife sogetede han sogegorode.»

²⁸ «Gadi bonsoe xa boxi xa naaninyi yirefanyi mabiri, a kelima Tamari ne han Meriba Kadesi xa ye yire, Misira xure goroma baa xungbe ma dennaxe.»

²⁹ «Boxi nan yi ki, wo fama naxan itaxunde Isirayila bonsoe ma, a xa findi e ke ra. Wo Marigi Alatala xui nan na ki.»

³⁰ «Taa sode dse xilie nan yi ki: Naade naxee na taa koola seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, ³¹ Isirayila bonsoe Ruben, Yuda, nun Lewi xilie nan sama e xun ma.»

³² «Naade naxee na taa sogetede seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Yusufu, Bunyamin, nun Dana xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³³ «Naade naxee na taa yirefanyi seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Simeyon, Isakari, nun Sabulon xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³⁴ «Naade naxee na taa sogegorode seeti, naxan kuya nongon ya wulu naani keme suuli, Isirayila bonsoe Gadi, Aseri, nun Nafatali xilie nan sama na naade saxanyi xun ma.»

³⁵ «Taa rabilinyi lanma nongon ya wulu fu nun solomasaxan nan ma. Folofe na loxoe ma, na taa xili falama ne, <Alatala na menni.>»

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Daniyeli xa Kitaabui fee masenma naxee dangixi Babilon boxi ma. Ala nu bara a niya Babilon mange xa Isirayilakae xanin, e xa lu konyiya kui e xa yunubie xa fe ra. Na mange naxa segetala xaranxi ndee tongo, e xa findi a xa walike xungbee ra a xa banxi kui. Annabi Daniyeli nu na na mixie ya ma.

Alatala naxa a masen Babilonkae be Daniyeli saabui ra, senbe luma ne mixi yi ra naxan Ala xa seriye rabatuma temui birin. Daniyeli to tondi se raharamuxi donde, Ala naxa yalanyi fi a ma dangife a booree ra. A to tondi kuyee batude, Ala naxa a ratanga faxe jaaxi ma. A to tondi sali rabepinde, Ala naxa a rakisi yete xaapexie ma. Ala naxa kaabanakoe gbegbe raba Daniyeli saabui ra a xa danxaniya xa fe ra.

Bafe na fe mooli ra, yi kitaabui fe gbegbe masenma ne mixie be dunija nere ki xa fe ra. Alatala findixi dunija mange birin xa mange xungbe nan na. Na kui a dunija si mangeyae rapere ma ne alo a wama a xon ma ki naxe. Na fe toma yi kitaabui kui, a fa findi fahaamui ra won be Ala xa mangeya xa fe ra. Won noma ne limaniya sotoe na marakolonyi kui.

Ala xa won mali alako won xa fahaamui nun limaniya soto yi kitaabui saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Daniyeli be

Annabi Daniyeli sigafe Babilon boxi ma

¹ Yudaya mange Yehoyakimi xa mangeya ne saxan nde ra, Babilon mange Nebukadansari naxa siga Darisalamu gere, a xa soorie fa menni rabilin gere ki ma. ² Marigi naxa Yudaya mange Yehoyakimi sa e belexe, a nun Ala xa horomobanxi yirabase seniyenxi ndee.

Mange Nebukadansari naxa nee xanin Babilon boxi ma a xa ala xa banxi kui, naafuli ragatama dennaxe.

³ Mange naxa a fala Asipenasi be, a xa walikee xa mange, a xa Isirayila fonike ndee sugandi mange xabile ya ma, xa na mu kuntigi denbayae ya ma. ⁴ A xa xaxilima xaranxie sugandi naxee fate yalanxi, naxee tofan, alako e xa no walide mange xa banxi kui, e man xa Babilon xui nun a sebeli xori xaran. ⁵ Mange naxa donse nun weni itaxun e ma, e baloma naxan na je saxan bun ma. Na dangi xanbi, e xa so walife mange be. ⁶ Yudayaka naxee nu na e ya ma, nee nan ya: Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. ⁷ Mange xa walikee xunyi naxa xili neene sa e xun ma. A naxa Daniyeli xili sa «Beletesasari.» A naxa Xananiya xili sa «Sadiraki.» A naxa Mikayeli xili sa «Mesaki.» A naxa Asaraya xili sa «Abedinego.»

⁸ Daniyeli naxa nate tongo a xa a yete ratanga mange xa donse raharamuxie nun a xa weni ma. A naxa walikee xa mange mayandi a xa tin na ra. ⁹ Ala to nu bara a ragiri Daniyeli xa rafan a ma, walikee xa mange naxa dije a ma. ¹⁰ A naxa a fala a be, «N bara gaaxu n ma mange ya ra, naxan bara donse nun minse itaxun wo ma. Xa a sa wo to, wo fate baxi wo ma, wo fate mu fan alo booree, mange fama ne n xunyi bade n de i.»

¹¹ Daniyeli naxa a kantama yaabi, walikee xa mange nu bara naxan ti Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya xun ma, ¹² «I xa muxu mato xi fu bun ma. Sansi bogie nun ye gbansan so muxu yi ra. ¹³ Na dangi xanbi, i xa muxu lahale nun booree lahale mato, naxee mange xa donse donma. Na temui, i xa nate tongo i rabafe ma.» ¹⁴ E kantama naxa tin na ra, a xa e mato xi fu bun ma. ¹⁵ Xi fu to dangi, e lahale nu fan dangi booree ra, naxee nu mange xa donse donma. ¹⁶ Na nan a toxi, e kantama naxa sansi bogie so e yi ra mange xa donse nun weni joxoe ra.

¹⁷ Ala naxa fe kolonyi, lonni, nun fahaamui fi yi fonike naani ma. Daniyeli naxa no laamatunye nun xiye fasaride.

18 Waxati to jɔn, mange nu bara naxan fala, walikɛe xa mange naxa e mati Nebukadansari yire. 19 Mange xungbe to gɛ wɔyɛnde e ra, a naxa a kolon e maniye mu nu na boore fonikee ya ma. Mixi yo mu a kenɛn alɔ Daniyeli, Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya. Na kui, e naxa so walife mange bɛ. 20 Mange to e maxɔrin fe kolonyi, lɔnni, nun fahaamui ma, a naxa a kolon e xa yaabie fan Babilɔn karamɔxɔɛe nun sematoe gbe bɛ dɔxɔ fu. 21 Daniyeli naxa lu na wali kui han Sirusi xa mangɛya jɛ singe ra.

2

Mangɛ xa xiye

1 Nebukadansari xa mangɛya jɛ firin nde ra, a naxa xiye nde sa. A xaxili naxa ifu han a mu nɔ xide. 2 A naxa karamɔxɔɛe, sematoe, mandurulae, nun Babilɔn sɛrɛxɛdubɛe xili alako e xa a xa xiye tagiraba a bɛ. E naxa fa, e ti a ya i. 3 Mange naxa a masen e bɛ, «N xiye nde nan saxi, naxan bara n xaxili ifu. A xɔli n ma n xa na xiye kui ife kolon.»

4 Babilɔn sɛrɛxɛdubɛe naxa mange yaabi Arami xui ra, «Muxu xa Mangɛ, Ala xa simaya fi i ma. I xa xiye yaba i xa konyie bɛ, alako muxu xa na tagiraba i bɛ.» 5 Mange naxa a fala sɛrɛxɛdubɛe bɛ, «N ma nate tongoxi nan ya: Xa wo mu n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ, n wo ibolonma nɛ a xuntun xuntunyie ra, n wo xa banxie fan kana. 6 Kɔnɔ xa wo nɔ n ma xiye nun a kui ife tagirabade n bɛ, n harige nun binyɛ gbege fima nɛ wo ma. Awa, wo n ma xiye nun a kui ife tagiraba n bɛ keren na.»

7 E naxa mange yaabi, «Mangɛ, i xa na xiye masen muxu bɛ alako muxu xa a tagiraba i bɛ.» 8 Mange naxa a fala e bɛ, «N a kolon wo wama waxati tongofe a fe ma, barima wo a kolon n mu n ma nate tongoxi kanama! 9 Kɔnɔ xa wo mu n ma xiye tagiraba n bɛ, wo birin fama nɛ na jaxankate sɔtɔde. Wo wama n madaxufe wule nan na han n xa n ma nate masara. Wo n ma xiye tagirabama n bɛ na nan ma keren na, alako n xa a kolon wo fata na rabade.»

10 Sɛrɛxɛdubɛe naxa mange yaabi, «Mangɛ, mixi yo mu na yi duniya bɛnde fuɓi fari naxan nɔma yi yaamari rabade. Na nan a toxi mange yo mu na naxan yi fe mɔɔli maxɔrinma a xa karamɔxɔɛe, sematoe, nun sɛrɛxɛdubɛe ma, hali a sɛnbɛ to gboxi. 11 I naxan maxɔrinxi, na xɔrɔxɔ. Mixi yo mu nɔma na yaabi sode i yi ra fo alae, kɔnɔ nee mu dɔxɔxi adamadie tagi.»

12 Na kui, mange naxa xɔnɔ e ma, a bɔjɛ naxa te han a yamari fi Babilɔn lɔnnilae birin xa faxa. 13 Mange to yaamari fi lɔnnilae birin xa faxa, xɛɛrae naxa siga Daniyeli nun a booree fende alako e xa e fan faxa.

14 Mange kantamae xunyi Ariyoki to mini Babilɔn lɔnnilae faxade, 15 Daniyeli naxa a maxɔrin mayandi ra, «Munfe ra mange yi yaamari xɔrɔxɔɛ mɔɔli fixi?» Ariyoki naxa na tagi raba Daniyeli bɛ. 16 Na temui Daniyeli naxa siga mange yire, a fa a mayandi a xa temui nde fi a ma alako a xa nɔ na xiye nun a kui ife fasaride a bɛ.

17 Daniyeli naxa siga a xɔnyi, a yi fe birin masen a boore Xananiya, Mikayeli, nun Asaraya bɛ. 18 A naxa a fala e bɛ, e xa Koore Ala makula a xa kinikini e ma, a xa yi gundo masen e bɛ, alako Daniyeli, a booree, nun Babilɔn lɔnnilae birin naxa faxa. 19 Na kɔɛ ra, Ala naxa na xiye xa gundo masen Daniyeli bɛ laamatunyi ra. Daniyeli naxa Koore Ala tantu 20 yi masenyi ra,

«Ala xili xa tantu temui birin,
dan mu na naxan ma,

21 barima a tan nan gbe na fe kolonyi nun
sɛnbɛ ra.

A tan nan waxati nun a kɛɓa masarama.

A tan nan mangɛe bama,

a tan nan mangɛe rasabatima.

A lɔnni fima lɔnnilae ma,

a xaxili fanyi fima xaxilimae ma.

22 A gundo tilinxi makenɛnma,

a fe nɔxunxi raminima naiyalanyi ra.

23 N benbae Marigi Ala,

n i matɔxɔma, n i tantuma,

lɔnni nun sɛnbɛ xa fe ra i naxan fixi n ma.

I bara n nakolon fe ma, muxu naxan maxorinxi i ma,
i bara muxu rakolon mange xa xiye ra.»

²⁴ Na temui Daniyeli naxa siga Ariyoki yire, mange yaamari fi naxan ma a xa Babilon lonnilae faxa. A naxa a fala a be, «I naxa Babilon lonnilae faxa. I xa n mati mange xonyi, n xa a xa xiye tagi raba a be.» ²⁵ Ariyoki naxa Daniyeli mati mange yire keren na, a fa a fala a be, «Mange, n bara Yudayaka nde to na mixi suxuxie ya ma, naxan noma i xa xiye tagi rabade.» ²⁶ Mange naxa Daniyeli maxorin, naxan xili Beletesasari, «I tan noma n ma xiye nun a kui tagirabade n be?»

²⁷ Daniyeli naxa mange yaabi, «Mange, i fe noxunxi naxan maxorinxi lonnilae, sematoe, karamoxoe, nun mandurulae ma, e mu noma na tagirabade. ²⁸ Konɔ Ala, naxan na koore ma, a tan nan noma fe noxunxie makenende. A bara Mange Nebukadansari rakolon naxan fama rabade. I xa xiye nun i xa laamatunye nan ya, i naxan toxi i xa sade ma. ²⁹ Mange, i to i sa, i naxa i maroxun fee ma, naxee fama rabade. Na kui, naxan fe noxunxie makenenma, a bara i rakolon fee ma naxee fama rabade. ³⁰ Xa yi fe noxunxie bara makenen n be, na mu rabaxi xe barima n ma lonni to gboxi boore gbe be. Yi bara makenen n be alako mange xa na kui kolon a naxan maroxunxi a xaxili ma.»

³¹ «Mange, i bara geme masolixi belebele to i xa laamatunyi kui. A nu tixi i ya ra, a nu yanbafé, a nu magaaxu. ³² A xunyi nu yailanxi xema ra, a kanke nun a belexe gbeti ra, a furi nun a tabe yoxui ra, ³³ a belenyi wure ra, a sanyi wure nun bende ra. ³⁴ I nu a matofe temui naxe, geme nde naxa iboo, konɔ adama belexe xa mu a booxi. Geme ibooxi naxa sin na geme masolixi sanyi ma, naxan nu yailanxi wure nun bende ra. A naxa e i wuru. ³⁵ Wure yo, bende yo, yoxui yo, gbeti yo, xema yo, na birin naxa iwuru, a lu alo sansi xori fenta lonyi ma, foye naxan fama sogofure ra. Konɔ geme naxan sinxi geme masolixi ma, na naxa findi geya belebele ra, a boxi birin nafe.»

³⁶ «Xiye nan na ki. Yakosi muxu xa a tagiraba mange be. ³⁷ Mange, mangee xa mange na i tan na, barima Koore Ala nan na mangeya fixi i ma senbe nun binye ra. ³⁸ A tan nan i doxoxi mixi, sube, nun xoni birin xun ma. A bara na noe fi i ma. Na nan na ki, i tan nan na xema xunyi ra. ³⁹ I na dangi, mangeya gbete kelima ne naxan senbe xurun i be. Na dangi xanbi, mangeya saxan nde naxan luma alo yoxui, na fan fama ne dunjpa birin yamaride. ⁴⁰ Mangeya naani nde nan fan fama, naxan xoxoxo alo wure. Wure se birin butuxunma ki naxe, na mangeya fan a boore butuxunma na ki ne. ⁴¹ I bara a sanyie nun a sansolee to. E rafalaxi wure nun bende masunbuxi nan na. Na nan a masenxi lanyi mu luma na mangeya kui. Konɔ senbe nde tan luma ne na mangeya kui alo na wure xoxoxo a masenma ki naxe. ⁴² Sansole naxee yailanxi wure nun bende ra, a masenma ne a na mangeya senbe gbo, konɔ senbe yo mu a ra yire ndee. ⁴³ I bara wure nun bende masunbuxi to, na findixi na mixie nan na, naxee lanyi xirima e boore tagi, konɔ na lanyi mu xirima a fanyi ra, alo wure nun bende mu a bore suxuma a fanyi ra ki naxe.»

⁴⁴ «Na mangee xa waxati, Koore Ala mangeya nde raminima ne naxan mu kanama abadan. Na mangeya mu luma jama gbete xa yaamari bun ma. A fama ne na mangeya birin iwurude. A mu kanama abadan. ⁴⁵ Na kui i bara na geme to, naxan kelixi geya ma konɔ mixi belexe xa mu a booxi. Na geme bara wure, yoxui, bende, gbeti, nun xema iwuru. Ala Xungbe bara mange rakolon yi fee ma naxee fama rabade. Yi xiye nondi yati nan a ra. N naxan birin tagirabaxi i be, i lanma i xa la a ra.»

⁴⁶ Na temui Mange Nebukadansari naxa a yatagi rafelen boxi ma Daniyeli bun ma. A naxa yaamari fi a serexe nun surayi xa ba a be. ⁴⁷ Mange naxa a masen Daniyeli be, «Wo Marigi Ala xungbo alae birin be, a tan nan na mangee birin Marigi ra. A gundoe makenenma, alo a yi gundo makenenxi i be ki naxe.»

⁴⁸ Mange naxa Daniyeli binya, a naafuli gbege fi a ma. A naxa a findi xunyi

ra Babilon bōxi nun lōnnilae birin xun ma. ⁴⁹ Daniyeli naxa mange maxandi a xa a lu Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego fan xa mange wali raba Babilon bōxi ma. Daniyeli naxa findi mange Nebukadansari rasima ra.

3

Nebukadansari xa kuye

¹ Mange Nebukadansari naxa kuye nde yailan xεema ra. A xa kuye nōngōn ya tongo senni, a xa gboe fan nōngōn ya senni. A naxa a ti Dura geya bunyi Babilon bōxi ma. ² Mange Nebukadansari naxa a rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitisaie, nun bōxi mangēdie birin maxili alako e xa fa mange xa kuye mato. ³ Awa, mange rasimae, kuntigie, gominae, seriyesae, naafuli ragatae, sebelitie, kiitisaie, nun bōxi mangēdie birin naxa e malan mange xa kuye matode. E naxa ti kuye ya i, Mange Nebukadansari nu bara naxan ti.

⁴ Mange xa xui madangi naxa a fala a xui itexi ra, «Si birin, bōnsōe birin, xui birin falae, mange xa yaamari nan ya: ⁵ Wo na sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mε temui naxε, wo xa wo felen bōxi, wo kuye batu, Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra. ⁶ Naxan yo mu bira a bun ma, a a batu, na kanyi wolima nε tε belebele xōora keren na.»

⁷ Na nan a to, si nun bōnsōe birin to sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mε, e naxa e felen kuye bε, e a batu, Mange Nebukadansari naxan yailanxi xεema ra, a a ti naa.

⁸ Na waxati yati kui, serexedube ndee naxa fa Yuwifie kalamude. ⁹ E naxa a fala Mange Nebukadansari bε, «Mange, simaya xa lu i bε! ¹⁰ I bara yaamari fi mixi birin xa e felen kuye bε, e a batu, e na sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mε temui naxε. ¹¹ I man yaamari fixi nε a mixi naxan yo mu a felen bōxi ma, a na kuye batu, na kanyi wolima nε tε belebele xōora. ¹² Kōnō Yuwifi ndee na, i bara naxee ti mangēdie ra Babilon bōxi ma, naxee xili Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nee bara tondi i xa yaamari

rabatude. Mange, e mu i xa alae batufe. Hali yi kuye i naxan yailanxi xεema ra, i a ti be, e mu tinxi a batude!»

¹³ Nebukadansari bōje naxa te, a xōnō a jaaxi ra. A naxa yaamari fi e xa fa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego ra. Xεerae naxa fa na xεmεε ra mange xōn. ¹⁴ Nebukadansari naxa a fala e bε, «Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego, nōndi na a ra, wo mu n ma alae batufe, wo man mu yi kuye fan batufe n naxan yailanxi xεema ra, n a ti be? ¹⁵ Yakōsi, wo na fa sarae, xulee, kōrae, nun maxase mōoli birin xui mede, wo xa wo felen bōxi ma yi kuye bε. N kuye naxan yailanxi, wo xa a batu, xa na mu a ra n wo wolima nε tε belebele xōora keren na. Ala mundun nōma wo ratangade n belexe i?»

¹⁶ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa Mange Nebukadansari yaabi, «Hali muxu mu muxu yetε xun mafala. ¹⁷ Xa wo muxu woli tε belebele xōora, muxu Marigi Ala, muxu naxan batuma, na nōma muxu ratangade i belexe i. ¹⁸ Hali a mu sa a raba, mange, i xa a kolon muxu mu nōma i xa alae batufe, muxu mu nōma muxu felende yi kuye bε, i naxan yailanxi xεema ra.»

¹⁹ Nebukadansari naxa xōnō e ma a jaaxi ra, a yatagi naxa masara Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xili ma. Nebukadansari naxa yaamari fi e xa tε xa wolenyi xun masa dōxō solofere dangi a forima ki ra. ²⁰ A naxa a xa sōori gbangbalanyi ndee yamari, e xa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xiri, e xa e woli tε belebele xōora. ²¹ E naxa na xεmε saxanyi xiri, nun e xa sosee ra, e xa donma xungbee ragoroxi e ma, e e woli tε belebele xōora. ²² Mange to bara a fala tε xa wolenyi xun xa masa, sōori naxee Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego woli tε xōora, e tan yati naxa gan, e faxa tε xa wolenyi ma. ²³ Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa bira tε belebele xōora, e xirixi.

²⁴ Na temui gaaxui naxa mange Nebukadansari suxu, a keli keren na. A a fala a rasimae bε, «Won mu mixi xirixi saxan xa woli tε xōora?» E naxa mange yaabi, «Iyo mange!» ²⁵ A naxa a fala e bε, «Kōnō n mixi naani nan tofe yi ki,

e mu xirixi, e na e jerefe te xɔɔra, e mu tɔɔɔfe hali. Na naani nde tan jan maniyɛ maleke ra.»

²⁶ Nebukadansari naxa a makɔɔre te belebele ra, a e xili a xui itexi ra, «Sadiraki, Mesaki, Abedinego, Ala Xungbe xa konyie, wo mini, wo fa be.» Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego naxa mini te xɔɔra.

²⁷ Mange rasimae, kuntigie, gominae, nun mange xa lɔnnilae naxa e maso e ra. E naxa a to, te mu sese rabaxi e fate ra. E xunsexe nun e xa sosee sese mu ganxi. Te xiri yati mu nu na e ma.

²⁸ Nebukadansari naxa a masen, «Tantui na Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be. A tan nan a xa maleke xexxi a xa konyie ratangade. E nu bara la a ra han e naxa tin faxafe ra, alako e naxa mange xa yaamari rabatu, naxan findi ala gbete batufe ra bafe e Marigi Ala ra. ²⁹ N ma yaamari neene nan ya: mixi yo fe nde kobi fala Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego Marigi Ala be, na kanyi faxama ne, a ibolon a xuntun xuntunyi ra, a xa banxi fan kana, barima ala yo mu na bafe Ala ra naxan noma mixi ratangade yi mɔɔli ra.»

³⁰ Na temui mange naxa Sadiraki, Mesaki, nun Abedinego xa fe mate Babilon bɔxi ma.

Nebukadansari xa xiye firin nde

³¹ «Mange Nebukadansari nan yi masenyi tife si birin be, bɔnsɔe birin be, xui birin falae be: Bɔɔesa xa lu wo be a fanyi ra. ³² A lanma n xa tɔnxumae nun kaabanakoe masen wo be, Ala xungbe naxee rabaxi n be.

³³ A xa tɔnxumae wuya, a xa kaabanakoe senbe gbo. A xa mangeya mu jɔnma abadan, danyi mu na a xa bui ma.»

4

¹ «N tan Nebukadansari, n nu na n ma mange banxi kui, n bɔɔe saxi, n seewaxi ki fanyi. ² N naxa xiye magaaxuxi nde sa. N naxan mapɔxunxi, a nun n laamatunyi naxan toxi n ma sade ma, nee bara n nagaaxu ki fanyi. ³ N yaamari fi Babilon lɔnnilae ma na nan ma e xa fa n yire, alako e xa n ma xiye tagiraba n be.»

⁴ «Karamɔxɔe, sematoe, Babilon serexedubee, nun mandurulae naxa fa. N naxa n ma xiye yaba e be, kɔnɔ e mu nɔ na tagirabade. ⁵ Daniyeli naxa fa n yire a dɔnxɔe ra, n ma kuye Beletesasari xili saxi naxan xun ma. Ala seniye xie xaxili na a be. N naxa n ma xiye madɔxɔ a be.»

⁶ «Beletesasari, karamɔxɔe xunyi, n a kolon ala seniye xie xaxili na i be. Gundo mu na naxan kolonfe xɔɔxɔma i be. Awa, i xa n ma laamatunyi tagiraba n be, n naxee toxi xiye kui. ⁷ N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunyi to:

Wuri bili itexi nu tixi bɔxi ma,

⁸ a belebele, a senbe gbo.

A xunyi nu na koore ma,

duniya mixi birin nu noma a tode.

⁹ A burexe nu tofan,

a bogi nu wuya,

a nu mixi birin baloma.

Wula subee nu e malabuma a niini bun ma,

xɔnie nu e tee yailanma a salonyie ma.

Daalise birin nu baloe sɔɔma a ra.»

¹⁰ «N nu na n ma sade ma temui naxe, n xaxili naxa yi laamatunyi to:

Seniyentɔe nde naxa keli koore ma,

¹¹ a fa a fala a xui itexi ra,

<Wo yi wuri rabira,

wo xa a salonyie sege,

wo xa a burexe ba a ma,

wo xa a bogie rayensen.

Sube naxee na a bun, e xa e gi,

xɔni naxee na a salonyie ma, e xa keli naa.

¹² Kɔnɔ wo xa a bili xuntunyi nun a

sankee lu bɔxi,

e xirixi yɔlɔnxɔnyi wure daaxi nun yɔxui daaxi ra.

A xa lu xe ma jooge xɔɔra,

xini xa a bunda,

a xa a balo jooge ra alo subee.

¹³ Adama xaxili naxan na a be,

na masarama ne, sube xaxili lu a be.

A luma na ki ne je solofere bun ma.

¹⁴ Seniyentɔe naxee mixi kantama,

nee nan yi nate masenxi,

alako adama birin xa a kolon

a Ala Xungbe nan mangeyae yamarima.

A mangeya soma mixi yi ra a wama naxan xɔn ma,

hali na mixi xurun birin be.»

¹⁵ «N tan, Mange Nebukadansari, n ma xiye nan ya. I tan Beletesasari, i xa na tagiraba n be, barima lonnila yo mu na n ma boxi ma naxan noma na rabade. I tan nan gbansan noma na rabade, barima ala seniye xaxili na i be.»

¹⁶ Na temui Daniyeli, naxan xili Beletesasari, a naxa kaaba, a man naxa gaaxu. Mange naxa a fala a be, «Beletesasari, hali i mu gaaxu yi xiye nun a kui ife ya ra.» Beletesasari naxa a yaabi, «N marigi, hali yi xiye nun a kui ife findi i yaxuie gbe ra nu! ¹⁷ Na wuri bili i naxan toxi, naxan xungbo, a senbe gbo, a xunyi koore lima, a toma dunija yire birin ma, ¹⁸ a burexee tofan, a bogie wuya, a birin rabaloma, subee na naxan bun ma, xonie na naxan salonyie kon na, ¹⁹ i tan nan misaalixi na wuri ra. I bara senbe gbege soto, i xa noe bara gbo han a bara koore li, i xa mangeya fan bara dunija yire birin li. ²⁰ I tan mange, i bara seniye to, a kelima koore ma, a a falama, «Wo yi wuri rabira, wo xa a kana, kon wo a bili xuntunyi nun a sankee lu boxi. Wo a xiri yolonxonyi wure daaxi nun yoxui daaxi ra. A xa lu xe ma jooge xora. Xini xa a bunda. A xa jooge don alo subee je solofere bun ma.»»

²¹ «Mange, n xa na tagiraba i be. Ala Xungbe bara yi nate tongo i xa fe ra. ²² I kerima ne adamadie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I jooge maxin alo ningee, xini i bunda. I luma na ki ne je solofere bun ma, han i xa a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya fima a kenen mixi nan ma. ²³ Wuri bili xuntunyi nun a sankee lufe boxi ma, na a masenxi ne i be, a i xa mangeya ragbilenma ne i ma. Kon na mu rabama han i a kolon a Koore Kanyi nan fe birin yamarima. ²⁴ Na nan a ra mange, i xa tin n ma marasi ra. I xa ba yunubi rabafe. I xa tinxin. I xa kinikini misikiinee ma, alako i xa bu bopesa kui.»

²⁵ Na fe birin naxa kamali Mange Nebukadansari be. ²⁶ Kike fu nun firin to dangi, mange nu na a maperefe a xa banxi kui Babilon, ²⁷ a naxa a fala, «Babilon senbe gbo de! N tan nan a tixi mange yigiyade ra n yete senbe xungbe

ra, alako n ma binye nun n ma noe xa gbo.» ²⁸ A fefe na woyenyi fala, xui nde naxa keli koore, «Mange Nebukadansari, n xa a fala i be, to n bara i xa mangeya ba i yi ra. ²⁹ I kerima ne mixie tagi, i sa lu wulai subee ya ma. I fama jooge nan donde alo ningee je solofere bun ma han i a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangeyae yamarima. A mangeya soma mixie nan yi ra a wama naxee kon.»

³⁰ Na woyenyi naxa kamali Mange Nebukadansari ma keren na. A naxa kerimixie ya ma, a jooge don alo ningee. Xini naxa a fate bunda, a xunsexe naxa kuya alo sege xabee, a sanxalee fan naxa kuya alo xoni sanxalee.

³¹ «Na waxati to jon, n tan Nebukadansari, n naxa n ya rate koore ma, n xaxili naxa gbilen n ma. N naxa tantui rasiga Ala Xungbe ma, n naxa a matoxo, n naxa a binya, barima Ala na na temui birin, a xa mangeya mu jonma abadan, a xa yaamari buma ne waxati birin. ³² Ala a yete waxonfe rabama ne dunija ma hali adama mu tin na ra. A wama naxan kon, a na nan nabama adama nun malekee ra. Mixi yo mu noma a matandide, a fa a fala, «I na munse rabafe?» ³³ N xaxili to gbilen n ma, n ma mangeya binye nun noe fan naxa gbilen n ma. N nasimae nun n ma mixi xungbee naxa n xili, e n doxo n ma mange kibanyi kui. N senbe naxa gbo dangi a singe ra. ³⁴ Yakosi, n tan Nebukadansari, n Koore Mange tantuma ne, n a matoxo, n a binya. A xa kewali birin tinxin, a xa kirae birin findixi nondi nan na. A tan nan mixi xa fe magoroma, naxan a yete igboma.»

5

Sebeli magaaxuxi

¹ Loxoe nde, mange Belisasari naxa xulunyi belebele ti a xa kuntigi wulu be. A naxa weni min han ² a siisi folo e ya xori. Na temui Belisasari naxa yaamari fi e xa fa xema nun gbeti pootie ra, a baba Nebukadansari naxee tongoxi Ala xa horomobanxi kui Darisalamu. Mange bara wa a yete, a xa ginnee, a xa konyi ginnee, nun a xa kuntigi birin xa na see rawali xulunyi kui. ³ E to fa xema pootie

ra, naxee tongo Ala xa hōrōmōbanxi kui Darisalamu, mange yo, a xa kuntigie yo, a xa ginēe yo, nun a xa konyi ginēe, e birin naxa weni min nee ra, ⁴ e man fa e xa kuyee batu, naxee yailanxi gbeti, yōxui, wure, wuri, nun gēme ra.

⁵ E nu na na rabafe tēmui naxe, mixi belexesolee naxa mini, a nu sebeli ti banxi kanke, lanpui yatagi. Mange to belexe to sebeli ti ra, ⁶ a yatagi naxa masara. A naxa gaaxu han a xinbie nu bōnbō e boore ra. ⁷ A naxa sematōe, sērexedubēe, nun mandurulae xili a xui itexi ra. A naxa a fala Babilōn lōnnilae bē, «Naxan na yi sebeli xaran, a a fasari n bē, n na kanyi maxirima nē mange dugi ra, n xēema kōnmagore ragoro a kōn ma, n fa sēnbe so a yi ra n ma mangēya kui a findi mange saxan nde ra n tan nun n fēmati xanbi ra.»

⁸ Mange xa lōnnilae birin naxa so, kōnō e mu nō na sebeli xarande, e mu nō sese fasaride mange bē. ⁹ Na kui mange Belisasari naxa gaaxu han a yatagi naxa masara, a xa kuntigie fan naxa ifu.

¹⁰ Mange xa ginēe to mange nun a xa kuntigie xui mē, a naxa so banxi kui xulunyi nu tife dēnnaxe. A naxa a fala, «Mange, i xa simaya xōn xa kuya. Hali i mu gaaxu, i yatagi naxa masara. ¹¹ Mixi nde na i xa bōxi ma, ala sēniyenxie xaxili na naxan bē. I baba xa waxati, muxu bara a to fahaamula nan na kanyi ra, a xaxili fan, a xa lōnni luxi nē alō alae gbe. Na nan a ra, i baba Mange Nebukadansari nu bara a findi karamōxōe, sematōe, sērexedubēe, nun mandurulae xunyi ra. I baba, naxan nu mange ra, a tan ¹² a to nē a Daniyeli, Beletesasari xili saxi naxan xun, a xaxili, a xa fe kolonyi, nun a xa fahaamui fan booree birin bē. A nōma xiye tagirabade, a taali wōyenyi fatanfasi, a maxōrinyi xōrōxōe yaabi. I xa Daniyeli xili, a fama nē yi fe birin tagirabade i bē.»

¹³ Na tēmui e naxa fa Daniyeli ra mange yire. Mange naxa a maxōrin, «I tan nan na Daniyeli ra, n baba faxi naxan na kelife Yudaya? ¹⁴ N bara a mē a alae xaxili na i bē, naxan lōnni nun fahaamui belebele fima i ma. ¹⁵ E bara fa lōnnilae nun karamōxōe ra, e xa yi sebeli xaran, e xa a fasari n bē, kōnō e mu nō na rabade.

¹⁶ N bara a mē a i nōma fee tagi rabade, a nun maxōrinyi xōrōxōe yaabide. Yakōsi, xa i nōma yi sebeli xarande, i a fasari n bē, n i maxirima mange dugi ra, n xēema kōnmagore ragoroma i kōn ma, n fa i findi mange ra naxan dangima birin na, fo n tan nun mange gbete, n fēmati.»

¹⁷ Daniyeli naxa mange yaabi, «I xa naafuli ragata i yete bē, i xa bupae fi mixi gbete ma. N yi sebeli xaranma nē mange bē, n man a fasari a bē. ¹⁸ Mange, Ala Xungbe nan mangēya, sēnbe, binye, nun nōre fixi i baba Nebukadansari ma. ¹⁹ Na nan a ra, si nun bōnsōe birin nu sērenma gaaxui ra i baba ya ra. A na wa naxan faxafe nu, a nu na faxama nē. A na wa naxan natangafe nu, a nu na ratangama nē. A na wa naxan natefe nu, a nu na ratema nē. A na wa naxan nagorofe nu, a nu na ragoroma nē. ²⁰ Kōnō a to a yete igbo a naxa dangi a i, Ala naxa a xa mangēya nun a nōre ba a yi ra. ²¹ A naxa a kerī adamadie ya ma. A adamadi xaxili naxa masara, a findi sube xaxili ra. A naxa lu wula i sofalee fōxō ra, a sēxe don alō ningee. Xini nu a fate bunda, han a a kolon a Ala Xungbe nan adamadie xa mangēyae yamarima, a tan nan mangēya soma mixi yi ra a wama naxan xōn.»

²² «I tan, a xa di Belisasari, i bara na birin kolon, kōnō i mu i yete magoro feo. ²³ I bara i yete ite Koore Marigi xili ma. I bara a xa hōrōmōbanxi pōotie rawali. I tan, i xa kuntigie, i xa ginēe, i xa konyi ginēe, wo birin bara weni min na pōotie ra. I bara kuyee batu naxee yailanxi gbeti, xēema, yōxui, wure, wuri, nun gēme ra. E mu see toma, e mu fee mēma, e mu sese kolon, kōnō i bara e batu. I xa dunijēigiri birin na Ala belexe i, kōnō i tan mu a tantuma. ²⁴ Na nan a toxi, Ala naxa yi belexe nun yi sebeli masen i bē.»

²⁵ «Yi sebeli nan tixi: <Mene, mene, tekele, parisin.> ²⁶ Na wama naxan masenfe na nan ya: <Mene>, na nan na ki <kōnti>. Ala bara i xa mangēya lōxōe kōnti, a bara danyi sa e ma. ²⁷ <Tekele>, na nan na ki <maniyē>. Ala bara i maniyē, i yelevu. ²⁸ <Parisin> na nan na ki <maitaxunyi>. Ala bara i xa mangēya itaxun Medekae nun Perisekae ma.»

²⁹ Belisasari naxa yaamari fi keren na, a Daniyeli xa maxiri mange dugi ra, a nun xεema kɔnmagore ra, a man xa findi mange saxan nde ra bɔxi birin xun ma.

³⁰ Na kɔε kerenyi kui mixi nde naxa Babilɔn mange Belisasari faxa.

6

Ala Daniyeli ratangafe yetεe ma

¹ Dariyusi Medeka naxa findi mange ra a ƚε tongo senni nun firin ma. ² A naxa marasi ti e xa mixi kεmε mixi mɔxɔrɛn sugandi e xa a xa bɔxi yamari. ³ A man naxa mixi saxan ti e xun na, marasitie e dentεgema naxee bε alako mange xa fe birin xa sɔɔneya. Daniyeli nu na na mixi saxanyie nan ya ma. ⁴ Xaxili fanyi mɔɔli naxan nu Daniyeli bε, na nu dangi marasimae nun e xa mangεe gbe birin na. Marɔxunyi naxa lu mange bε a Daniyeli xa a xa bɔxi birin yamari.

⁵ Na xa fe ra, boore yareratie nun marasimae naxa kata e xa Daniyeli kalamu a xa mange wali kui, kɔɔ e mu tantanyi yo to a ra. A nu tinxin, e dugutege na a ra, a fata walide. ⁶ Na tεmui e naxa a fala, «Won mu kalamui yo toma Daniyeli mabiri, fo a Marigi Ala xa seriye kui.»

⁷ Na kui marasimae nun e xunyi naxa siga keren na mange yire, e fa a fala a bε, «Mange Dariyusi, simaya xa lu i bε. ⁸ I xa bɔxi mangεe, mange rasie, gominæ, nun kuntigie birin a marɔxunxi a a lanma yi tɔnyi xa dɔxɔ: «Mixi yo naxan tuubima ala nde bε, xa na mu a ra mixi nde bε, bafe i tan mange ra xi tongo saxan bun ma, na kanyi xa raso yetεe tagi.» ⁹ Yakɔsi mange, i xa tin yi tɔnyi ra, i xa i belexe fɔxi sa a ma alako a xa findi yaamari ra naxan mu masarama alɔ Medekæ nun Perisekæ darixi a ra ki naxε.» ¹⁰ Mange Dariyusi naxa a belexe fɔxi sa kεedi ma yaamari sebexi a ma, a a findi tɔnyi ra.

¹¹ Daniyeli to a kolon a mange nu bara a belexe fɔxi sa na yaamari kεedi ma, a naxa te a xɔnyi. A xa wunderi nu rabixi Darisalamu mabiri. Sanmaya saxan lɔxɔ yo lɔxɔ a nu a xinbi sinma, a a Marigi Ala maxandi, a a matɔxɔ alɔ a nu darixi

a ra ki naxε. ¹² Yi mixie naxa siga a xɔnyi keren na, e fa li a na a tuubife a Marigi Ala bε maxandi kui.

¹³ E naxa siga mange yire keren na, e fa a maxɔrin a xa yaamari ma, «Mange i mu tɔnyi dɔxɔ xε a mixi yo naxan tuubima ala nde bε, xa na mu a ra mixi nde bε, bafe i tan na xi tongo saxan bun ma, a na kanyi xa raso yetεe tagi.» Mange naxa e yaabi, «Iyo. Yaamari na a ra naxan mu masarama alɔ Medekæ nun Perisekæ darixi a ra ki naxε.» ¹⁴ E naxa fa a fala mange bε, «Mange, Daniyeli naxan kelixi Yudaya a mu i xui binyaxi, a mu i xa yaamari suxuxi. A Ala maxandima sanya saxan lɔxɔ yo lɔxɔ.»

¹⁵ Na wɔyenyi naxa mange tɔɔrɔ ki fanyi ra. A nu wama Daniyeli ratangafe seriye ma. A naxa fe birin naba beenun kɔε xa so alako Daniyeli xa kisi. ¹⁶ Kɔɔ na xεmε man naxa siga mange yire, e fa a fala a bε, «Mange, i xa ratu Medekæ nun Perisekæ xa seriye ma. Mange xa seriye mu nɔma masarade.» ¹⁷ Na kui Mange naxa yaamari fi e xa Daniyeli woli yetεe tagi. Mange naxa a fala Daniyeli bε, «I Marigi Ala, i birama naxan fɔxɔ ra tunnabexiya kui, a xa i rakisi.» ¹⁸ E naxa gεmε xungbe sa yetεe yire naade ra, mange fan naxa a xa tɔnxuma sa naade ma a xa xurunde ra, alako sese naxa masara Daniyeli xa fe ra. Kuntigie fan naxa na raba.

¹⁹ Mange naxa gbilen a xɔnyi. A mu a dεge, a mu tin fefe rabade, na kɔε birin a mu xi feo. ²⁰ Kuye to iba, a naxa kurun, a siga yetεe yire. ²¹ A to mɛnni li, a naxa Daniyeli xili a xui makinikinixi ra, «Daniyeli, Ala ƚiƚε xa kɔnyi. I Marigi Ala, i birama naxan fɔxɔ ra tunnabexiya kui, a bara nɔ i ratangade yetεe ma?»

²² Daniyeli naxa mange yaabi, «Mange, i xa simaya xɔn xa kuya. ²³ N Marigi Ala bara a xa malekε xεε yetεe dεe balande. E mu n tɔɔrɔ fefe ma, barima Ala a kolon a n mu fe ƚaaxi yo rabaxi. Hali i tan mabiri mange, n mu fe kɔbi yo rabaxi.» ²⁴ Mange naxa sεewa ki fanyi, a fa yaamari fi e xa Daniyeli rate naa kui. E to na raba, e naxa a to a fate mu maxɔnɔxi, barima a nu bara la a Marigi Ala ra. ²⁵ Mange naxa

yaamari fi, a na xεmε naxee Daniyeli kalamu, e xa woli yetεε tagi, e nun e xa ginεε nun e xa die ra. Beenu e xa yili bōtini li, yetεε nu bara γε e faxade, e e xōri birin magira.

²⁶ Na dangi xanbi, Mange Dariyusi naxa yaamari sεβε sie nun bōnsōεε birin ma, a nun xui birin falae naxee na dunija ma, «Bōnesa fanyi xa lu wo bε. ²⁷ N bara n ma mangeya birin yaamari, wo xa gaaxu Daniyeli Marigi Ala ya ra, wo xa a binya.» «Ala piπε na a ra. A na na temui birin.

A xa mangeya mu kanama abadan.

A xa yaamari buma nε han dunija πon.

²⁸ A tan nan mixi rakisima, a e ratanga.

A tonxumae nun kaabanakoe rabama koore nun bōxi ma.

A tan nan Daniyeli ratangaxi yetεε ma.»

²⁹ Daniyeli xa munafanyi xun naxa masa Dariyusi nun Sirusi Periseka xa mangeyae bun ma.

7

Daniyeli xa laamatunyi: Sube naani

¹ Belisasari xa mangeya πε singe ra Babilon, Daniyeli naxa xiye sa, laamatunye naxa ragoro a ma a saxi temui naxε. Na dangi xanbi, a naxa na xiye kui ife sεβε.

² Daniyeli naxa a fala, «N bara laamatunyi to xiye kui kōε ra, foye kelixi koore ma dunija tunxun naanie ra, a din baa ra, a a i maxa.»

³ «Sube magaaxuxi naani naxa mini baa ma, e sese keren mu a ra. ⁴ A singe nu luxi nε alō yetε, sεγε gabutenyie na naxan ma. N a to nε, e a gabutenyie italama, e a ti bōxi ma alō mixi, e adama sondonyi raso a fate.»

⁵ «Sube firin nde nu luxi nε alō wulai bare xungbe. A saxi a sεeti ma, ganyanxōri saxan na a dε i, a e xinma. E naxa a fala a bε, «Keli, i xa sube gbege don.»»

⁶ «Na dangi xanbi, n naxa sube nde to naxan luxi alō barate, kōnō xōni gabutenyi naani na a bε, xunyi naani fan na a bε. A naxa nōε soto. ⁷ Na dangi xanbi, n naxa sube naani nde to xiye kui kōε ra. Na fan nu magaaxu ki fanyi, a gbangbalan han. A nu sube donma a wure πinyi gbangbalanyie nan na, sube

donxōε naxan lu, a naxa na maboron a sanyi ra. A tan mu nu luxi alō sube booree. Feri fu nu na a xunyi ma. ⁸ N to n ya rasiga n xa a ferie igbε, feri lanmadi naxa mini booree tagi. Feri saxanyie naxa tala na feri lanmadi ya ra. Ya nu na na ferie bε naxee nu luxi alō adamadi yae. Dε fan nu na na ferie bε, naxan nu na yetε igboe wōyenyie falafe.»

⁹ «N naxa a to, kibanyie dōxōxi, Ala, fōle mu na naxan bε, a naxa a magoro.

A xa dugi birin fiixe alō xiπε, a xunsexε luxi alō gεsε fute, a xa kibanyi luxi nε alō tε, sanyi digilinxie nu na a xa kibanyi ma.

¹⁰ Xure tε nu goroma a ya ra.

Mixi wulu wulu nu na a batufe.

Mixi wulu wulu nu tixi a ya ra.

Kiitisae naxa e magoro, e bukie rabi.

¹¹ N naxa a to, na ferie lanmadi nu na yetε igboe wōyenyie falafe.

N naxa a to, e sube naani nde faxaxi n ya xōri,

e fa a binbi wole tε xōora, a xa gan.

¹² Senbε naxa ba sube booree yi ra, kōnō waxati nde naxa sa e xa simaya tan xun ma.

¹³ N naxa a to xiye kui kōε ra, Adamadi maniyε kelima nuxui fari, a a masoma Ala ra, fōle mu na naxan bε.

¹⁴ Ala naxa senbε, binyε, nun mangeya so a yi,

alako sie birin, bōnsōε birin, nun xui birin faleε

xa lu a xa yaamari bun ma.

A xa yaamari mu πonma abadan, a xa mangeya buma nε temui birin, danyi yo mu na a ma.»

¹⁵ «N tan Daniyeli, n xaxili naxa ifu, n ma xiye naxa n magaaxu. ¹⁶ N naxa n maso mixi nde ra naxan nu na menni n ma xiye kui, n naxa a maxōrin, a xa na fe fiixe n bε. ¹⁷ A naxa na tagi raba n bε, «Yi sube magaaxuxi naanie, dunija mange naani nan na e ra naxee fama bulade bōxi ma. ¹⁸ Kōnō Ala Xungbe xa seniye tōεε fama nε mangeya sotode, a mu bama e yi ra abadan.»»

¹⁹ «Na dangi xanbi, n naxa wa na sube naani nde xa fe fahaamufe. A mu nu luxi alō sube booree. A magaaxu, wure πinyie

nun yoxui sanxalee nan nu na a be. A na ge sube donde, a naxan luma, a na maboronma ne. ²⁰ N man naxa wa na ferix fe kolonfe. Feri fu nu na a xunyi ma, kono ferigbete to mini, ferisaxan naxa bira na feribooree ya ra. Ya nu na feribe, a de fan nu na yete igboe woyenyie falafe. A nu gbo boore feribirin be.»

²¹ «N naxa na ferito seniyentoe gere ra, a naxa no e ra, ²² han Ala Xungbe, folo mu na naxan be, na fa kiiti sade e tagitemui naxe, a fa nondi fi a xa seniyentoe ma, alako e xa mangeya soto.»

²³ «A naxa na fasari n be yi ki, «Na sube naani nde findixi dunija mangeya nde nan na, naxan mu luxi alo boore mangeyae. A fama ne dunija birin sotope, a a halaki, a a maboron. ²⁴ Na ferifu findixi mange fu nan na, naxee fama tide na mangeya xun ma. E na dangi, mange gbete tima ne. A mu luma alo e tan, a fama mange saxan nagorode. ²⁵ A woyenma ne Ala Xungbe xili ra, a seniyentoe naxankata, a wa waxatie nun seriyee masarafe. Seniyentoe fama ne lude a belexe waxati saxan nun a tagibun ma. ²⁶ Na dangi xanbi, kiiti sama ne, mangeya bama ne a yi ra, a halaki kerenyi ra. ²⁷ Mangeya, yaamari, nun binye naxan birin na dunija, na fama ne fide Ala Xungbe xa seniyentoe ma. Ala xa mangeya mu jonma abadan. Senbe kanyi birin fama ne a xa yaamari suxude, e a rabatu.»

²⁸ «Masenyi danyi nan yi ki. N tan Daniyeli, n naxa gaaxu n ma mapoxunyie ra han n yatagi naxa masara. N naxa yimasenyi birin nagata n boje ma.»

8

Daniyeli xa laamatunyi: yexee kontonyi nun sikote

¹ Mange Belisari xa mangeya je saxan nde ra, n tan Daniyeli naxa xiye gbete sa. ² N nu na Suse ne, Elama boxi mange taa, xure nde de ra naxan xili «Ulayi xure.» ³ N to n ya rakeli, n yexee kontonyi nan to, a tixi xure de ra. Feri kuye firin nu na a xunyi. Naxan bula a donxoe ra, na nu kuya boore be. ⁴ N

naxa yexee kontonyi to, a kuye botima a ferie ma sogeorode biri, koola biri, nun yirefanyi biri. Sube yo mu nu noma tide a kanke, birin nu na a xa noe nan bun ma. A nu a waxonfe birin nabama, a senbe fan nu gboma nan tui.

⁵ N nu na n mapoxunfe na ma temui naxe, sikote nde naxa fa keli sogeorode. A naxa boxi birin ipere, kono a sanyi mu din boxi ra. Feri magaaxuxi nde nu na a yae tagi. ⁶ A naxa fa han yexee kontonyi ferifirin kanyi yire, n naxan to xure de ra. A naxa a gi, a bonbo a ra a senbe birin na. ⁷ N naxa a to a yexee kontonyi gerema, a naxa a ferifirinyi kana. Kontonyi mu no a ra. Sikote naxa a rabira boxi, a a maboron, mixi yo mu no e tagi ibade.

⁸ Sikote naxa xungbo a fanyi ra, kono a senbe to gbo, a ferimagaaxuxi naxa gira. Ferimagaaxuxi naani gbete naxa bula a joxoe ra. E ya nu rafindixi dunija tunxun naanie biri ra.

⁹ Feri lanmadi naxa mini ferinde ma, a kuya folo yirefanyi biri, sogetede biri, nun boxi nde mabiri ra naxan tofan boxi birin be. ¹⁰ A naxa kuya han a te koore maleke galie xili ma. A naxa na maleke ndee nun tunbui ndee rabira boxi ma, a e maboron. ¹¹ A naxa a yete ite han koore maleke galie xa mange fan xili ma, a fa na mange xa serexe ba a yi ra, naxan nu bama loxo yo loxo. A man naxa a xa yire seniyenxi fan mabere. ¹² Koore maleke galie naxa lu sikote xa noe bun. Serexe naxan nu bama loxo yo loxo, na fan naxa kana matandi saabui ra. Feri naxa nondi wole. A xa fe naxa sooneya.

¹³ N naxa seniyentoe nde xui me, a woyenfe a boore seniyentoe be, «Yi laamatunyi naxan findixi serexe kanafe ra, tinxintareya xa gbaloe, yire seniyenxi maberefe, nun koore maleke galie lufe na noe bun, e maboron, na birin buma xi yire?» ¹⁴ A naxa n yaabi, «Xi wulu keren xi keme xi tongo suuli, na dangi xanbi, na yire seniyenxi man naseniyenma ne.»

¹⁵ N tan Daniyeli, n to nu na laamatunyi xa fe mapoxunma, alako n xa a fahaamu, daali nde naxa ti n ya i naxan nun mixi maniyee. ¹⁶ N naxa mixi nde xui me keli xure ra naxan xili «Ulayi xure,» a

a falama a xui itexi ra, «Yibirila, laamatunyi tagiraba a be.»¹⁷ A naxa a maso n na. N naxa gaaxu a ya ra ki fanyi, n nan n felen bɔxi ma. A naxa a fala n be, «Adamadi, i xa a kolon yi laamatunyi waxati dɔnxɔe nan ma fe masenma.»¹⁸ A nu wɔyenfe n be temui naxe, n naxa matu a ra, n nan n yatagi rafelen bɔxi ma, kɔnɔ a naxa a belexe din n na, a n nakeli.

¹⁹ A man naxa a fala n be, «N xa i rakolon fe ma naxan fama rabade xɔne nɔn temui, barima waxati bara sugandi na nɔnfe ma. ²⁰ I yexee kontonyi feririnyie naxee toxi, nee misaalixi Mede nun Perise mangee nan na. ²¹ Sikote xabe kanyi tan misaalixi Gireki bɔxi mange nan na. Feri belebele naxan na a yatagi, na misaalixi mange singe nan na. ²² Feri singe to gira, ferinaani naxa mini a nɔxɔe ra. Nee misaalixi na bɔxi mangeya naanie nan na, kɔnɔ e senbe mu gbo alo na singe.»

²³ «Na mangeyae na nɔn, yunubitɔe xa fe kobie na kamali, mange gbete kelima ne, a a yete igbo, a mixie madaxu. ²⁴ A senbe fama ne gbode, kɔnɔ na mu kelima a tan xa ma. A gbaloe magaaxuxie rabama ne, a waxɔnfe birin sɔneyama ne, a senbemaee nun seniyentɔe halakima ne. ²⁵ A a yete igboma ne a xa naafuli nun a xa yanfanteya xa fe ra. A mixi gbegbe faxama ne, naxee bɔne nu saxi. A kelima ne mangee xa mange xili ma. Kɔnɔ na birin dangi xanbi, a fama ne halakide, halaki naxan mu kelixi adama ma. ²⁶ Na laamatunyi naxan xi xasabi xa fe falaxi, na mu kanama, kɔnɔ i xa a ragata gundo ra, barima a temui xɔnnakuye nan ma fe masenma.»

²⁷ «N tan Daniyeli, n senbe birin naxa nɔn, n man fa fura xi wuyaxi bun ma. N to yalan, n naxa keli, n fa mange xa walie suxu. Na laamatunyi naxa n ifu, n mu nɔ a fahaamude.»

9

Daniyeli Ala maxandife

¹ Dariyusi, Asuyerusu xa di naxan keli Mede bɔnsɔe, a naxa findi Kalidi mange ra. ² A xa mangeya je singe, n tan Daniyeli, n naxa a kolon kitaabui saabui

ra a Alatala nu bara a fala Annabi Yeremi be, a Darisalamu xa kasare buma ne je tongo solofere. ³ Na na a to, n naxa sunyi suxu, n sunnun donma ragoro n ma, n te xube maso n xunyi ma, n naxa n ya rafindi n Marigi Ala ma, n a maxandi.

⁴ N naxa n Marigi Alatala maxandi yi ki, «N Marigi Ala, naxan senbe gbo, naxan magaaxu, naxan a xa saate rakamalima, naxan hinnema a xanuntenyie ra nun a foxirabiree ra, ⁵ muxu bara yunubi raba, muxu bara tantan, muxu bara findi mixi jaaxi nun matandilae ra, muxu bara gbilen i xa seriye nun i xa yaamarie foxo ra. ⁶ Muxu mu i xa konyie xui suxu, i xa namijnɔnme naxee wɔyen i xili ra muxu xa mangee be, a nun muxu xa mangedie, muxu babae, nun muxu xa jama birin be.»

⁷ «I tan Marigi, i tinxin, kɔnɔ muxu nu bara i yanfa. To lɔxɔe muxu birin yaagixi na nan ma, Yudayakae, Darisalamukae, Isirayilakae, naxee na be, naxee na yire makuye, naxee na jamaee birin i muxu rayensenxi dennaxe. ⁸ Alatala, muxu birin yaagixi, muxu xa mangee, muxu xa mangedie, nun muxu babae. Muxu yaagixi barima muxu bara yunubi raba i ra. ⁹ Kɔnɔ i tan muxu Marigi Ala, i bara hinne muxu ra, i bara dije muxu ma, hali muxu to i matandi. ¹⁰ Muxu mu muxu Marigi Alatala xui suxu. Muxu mu bira a xa seriye foxo ra, a naxan masenxi a xa konyi namijnɔnmee saabui ra. ¹¹ Isirayila jama birin bara i xa seriye matandi, muxu bara muxu makuya i ra, muxu mu i xui suxu.»

«Na nan a ra, danke naxee sebexi Tawureta Munsa kui a bara goro muxu ma. Muxu bara Ala xa konyi Munsa xa seriye kana, na bara findi yunubi ra muxu be Ala mabiri. ¹² I naxan fala muxu xa fe ra, a nun muxu xa mange xa fe ra, naxee nu muxu yamarima, i bara na wɔyenyi rakamali. I bara muxu jaxankata a jaaxi ra. I naxan nabaxi Darisalamu ra, jama yo mu nu na jaxankate mooli singe sɔto. ¹³ Na tɔore birin bara muxu li alo Tawureta Munsa a masenxi ki naxe. Kɔnɔ muxu mu muxu Marigi Alatala maxandi, muxu mu gbilen muxu xa fe jaaxie foxo

ra, muxu mu i xa nɔndi suxu. ¹⁴ Na nan a ra, Alatala bara yi tɔɔre ragoro muxu ma, barima muxu Marigi Alatala xa kewali tinxin, kɔnɔ muxu mu a xui suxu.»

¹⁵ «Muxu Marigi Ala, i bara i xa pama ramini Misira bɔxi ma i belexe senbema ra. Han to i xili itexi falama na xa fe ra. Kɔnɔ muxu tan bara yunubi raba, muxu bara yunubi sɔɔ. ¹⁶ Marigi, i to darixi fe tinxinxi raba ra, i xa diɲe Darisalamu nun i xa geya seniyeŋxi ma. I bɔɲe xa xinbeli, i naxa xɔnɔ. Muxu xa yunubie nun muxu babae xa yunubie bara Darisalamuka birin nayaagi muxu dɔxɔbooree xɔn ma.»

¹⁷ «Yakɔsi, muxu Marigi Ala, yandi, i xa i xa konyi xa dube suxu, i xa tin yi maxandi ra i xili fanyi xa fe ra. I xa i xa nɔre ragoro i xa hɔrɔmɔbanxi ma, naxan birin kanaxi. ¹⁸ N Marigi Ala, i tuli maɲi n na. I xa muxu xa taa kanaxi mato, i xili saxi naxan xun ma. Muxu mu i maxandima muxu xa kewali tinxinxi xa saabui ra. Muxu i maxandima i xa kinikini xungbe nan saabui ra. ¹⁹ Marigi, i xa muxu xa dube suxu. Marigi, i xa diɲe. Marigi, i xa i ɲengi sa muxu xɔn ma. N Marigi Ala, i naxa dugundi, fe nde raba i xili fanyi xa fe ra, barima i xili saxi yi taa nun yi pama nan xun ma.»

²⁰ N naxa wɔyen n Marigi Alatala be, n naxa n ma yunubie nun Isirayila pama xa yunubie masen a be. N man naxa n Marigi Alatala maxandi a xa geya seniyeŋxi be. ²¹ N to nu na Ala maxandife, Yibirila, n maleke naxan to n ma xiye singe kui naxa fa a gi ra keli koore ma nunmare serexe ba temui. ²² A naxa n xaran yi wɔyenyi ra, «Daniyeli n bara fa yakɔsi alako i xa fahaamui sɔɔ. ²³ I to Ala maxandi fɔlɔ tun, Ala naxa n xee alako n xa masenyi ti i be, barima Ala xanuntenyi nan na i ra. I xa yi wɔyenyi rame, i xa yi laamatunyi fahaamu.»

²⁴ «Ala bara nate tongo i xa pama nun i xa taa seniyeŋxi xa lu konyiya kui lɔxɔxun tongo solofere bun ma, alako e xa fe ɲaaxie nun e xa yunubie xa dan. Na waxati bun ma e e xa yunubi sare fima ne,

e Ala xa tinxinyi sɔɔ naxan mu ɲonma abadan.

Na kui, laamatunyi nun namijɔnme xa wɔyenyi kamalima ne,

Ala man gbilen a xa yire seniyeŋxi.

²⁵ I xa a kolon, i xa a fahaamu.

Darisalamu tife yaamari ma temui naxe, han mange sugandixi fa temui, lɔxɔxun solofere nan dangima.

Beenun lɔxɔxun tongo senni nun firin xa dangi,

taa nun a tete fama ne tide,

hali na fa rabama tɔɔre nan na.

²⁶ Na lɔxɔxun tongo senni nun firin dangi xanbi,

e Ala xa mixi sugandixi faxama ne,

mixi yo mu a xun mafalama.

Na dangi xanbi, mange nde xa pama fama ne,

a na taa nun na yire seniyeŋxi kana.

Na gbaloe mixie terennama ne,

alɔ banbaranyi mixie terennama ki naxe.

Gere ɲaaxi mu ɲonma han a ɲon waxati naxan natexi.

²⁷ Na mange fama ne saate xiride a tan nun mixi gbegebe tagi lɔxɔxun keren bun ma.

Na lɔxɔxun tagi, a tɔnyi dɔxɔma ne serexe bafe ma.

A xa kane kamalima fe raharamuxi ɲaaxi ndee nan na.

A luma ne na fe birin kui han a faxa temui, alɔ a natexi ki naxe.»

10

Daniyeli xa xiye saxan nde

¹ Perise mange Sirusi xa mangeya ɲe saxan nde ra, Ala naxa masenyi nde so Daniyeli yi ra, naxan xili Beletesasari. Masenyi hagige nan nu na ra, a gere belebele nan ma fe masenma. Daniyeli naxa na me, a na xiye fahaamu.

² Na temui, n tan Daniyeli, n naxa lɔxɔxun saxan naba sunnunyi kui. ³ N mu donse fanyi yo don, n mu sube don, n mu weni min, n mu ture xiri ɲɔxunme yo maso n ma, han na lɔxɔxun saxan kamali temui naxe.

⁴ Kike singe xi mɔxɔɲen nun naani nde ra, n nu na Tigiri xure de ra. ⁵ N to n ya rakeli, n naxa mixi nde to, dugi fiixe fanyi ragoroxi a ma, a tagi ixirixi beleti

xεεma daaxi ra naxan keli Ufasi. ⁶ A fate nu yanbama alo diyaman γεμε, a yatagi alo seyamakonyi, a yae alo τε, a belexee nun a sanyie alo γοxui fanyi. A xui nu luxi νε alo galanyi.

⁷ N tan, Daniyeli, n keren nan na laamatunyi toxi. Mixi naxee nu na n seeti ma, e mu laamatunyi to, kono gaaxui naxa e suxu, e naxa e gi, e sa e noxun. ⁸ N naxa lu naa n keren. N to na laamatunyi fanyi to, n naxa matu a ra, n yatagi fan naxa masara. ⁹ N to na mixi woyen xui με, n naxa n felen boxi ma, n δε naxa ixara. ¹⁰ Belexee nde to din n na, n naxa n felen, n xinbi nun n belexee xun na, kono n fate birin nu serenfe n ma.

¹¹ A naxa a masen n be, «Daniyeli, mixi xanuxi, i xa n ma masenyi fahaamu. Keli, i ti, barima n xεexi i tan nan ma.» A to na fala n be, n naxa keli n serenfe ra. ¹² A naxa a masen n be, «Daniyeli i naxa gaaxu, barima i to wa fahaamui fenfe yete magoroe kui Ala ya i, Ala bara i xa maxandi suxu. N faxi be na nan ma. ¹³ Kono Sentane xa maleke naxan na Perise boxi ma, a naxa ti n ya ra xi moxonen nun keren, han Mikayeli, Ala xa malekee xa mange xungbe nde, naxa fa n malide. Na kui n bara bu Perise mangee yire, ¹⁴ kono yakosi n bara fa i rakolonde fe ma naxan fama rabade i xa pama ra temui naxan sa fama, barima laamatunyi keren luxi na waxati xa fe ra.»

¹⁵ A to nu na woyenfe n be, n naxa n yatagi rafelen boxi ma, n dundu yen. ¹⁶ Na xanbi, adamadi maniyee nde naxa fa, a a belexee din n δε kiri ra. N naxa n δε rabi, n fa a fala na be, «N marigi, na laamatunyi bara n yatagi masara, a n matu a ra. ¹⁷ N tan i xa konyi di woyenma n marigi ra di? N senbe birin bara jon, jengife yati bara xoxoxo n be.»

¹⁸ Na temui na adamadi maniyee naxa a belexee din n na a firin nde ra, n fa senbe soto. ¹⁹ A naxa a masen n be, «Ala Xanuntenyi, i naxa gaaxu, i boje xa sa. Limaniya gben, i i senbe so.» A to na fala n be, n naxa senbe soto keren na. N naxa a fala a be, «N marigi, i xa i xa masenyi ti n be, barima n bara senbe soto i saabui ra.»

²⁰ A naxa a masen n be, «N faxi i yire fe naxan ma i a kolon? Yakosi n xa gbilen, n xa sa Perise mange gere. N na siga, Gireki mange fama ne. ²¹ Wo xa mange Mikayeli gbansan na n malife na gere kui. Kono beenu n xa siga, n xa nondi buki masenyi masen i be.»

11

Maleke xa masenyi Daniyeli be

¹ «N to nu na Mede mange Dariyusi malife a xa mangeya je singe ra. ² Yakosi n xa nondi fala i be. Mange saxan fama ne Perise yamaride. Mange naani nde fama ne naafuli gbegbe soto dangife booree ra. A na senbe soto temui naxe a naafuli ki ma, a kelima ne Gireki mangeya xili ma.»

³ «Kono mange senbema nde fama ne kelide, a boxi yamari senbe belebele ra. Naxan yo a kenene, a na rabama ne. ⁴ Kono na dangi xanbi, a xa mangeya fama ne kanade, a rayensen dunija birin ma. A mu luma a bonsoe be, a mu findima mangeya senbema ra alo a singe. A xa mangeya bama ne a yi ra, a lu mixi gbete be.»

⁵ «Mange naxan na yirefanyi ma, na findima ne senbema ra, kono a xa mangedi nde fa senbe soto dangife a tan na, a boxi yamari noe xungbe ra.»

⁶ «Ne ndee na dangi, mange naxan na yirefanyi ma, a fama ne a xa di gine fide mange ma naxan na koola ma, alako saate xa lu e tagi. Kono na gine senbe mu a ikuyama. A tan yo, a xa mori yo, a baba yo, nun a xa mixi birin bonoma ne. ⁷ Na gine xa di nde fama ne kelide, a fa findi a baba joxoe ra. A fama ne node na mange ra naxan na koola ma, a findi senbema ra. ⁸ A e xa kuyee nun e xa xεema nun gbeti birin xaninma ne Misira boxi ma. A makuyama ne koola mange ra je ndee bun ma. ⁹ Mange naxan na koola ma, na yirefanyi mange gerema ne, a fa gbilenma a xonyi.»

¹⁰ «Na mange naxan na koola ma, na xa die soori gbegbe malanma ne, e xa gere ti a ifure ra alo banbaranyi dinma boxi ra ki naxe. E fama ne gere ti ra han e tan nun e yaxuie xa naaninyi ra. Na dangi xanbi, e

man gbilenma ne e xonyi. ¹¹ Mange naxan na yirefanyi ma, na fama ne xonode, a mini koola mange xili ma, soori gbegbe na naxan yi ra. A na no na soori gali ra temui naxe, ¹² a e xaninma ne konyiya kui. A a yete igboma ne na xa fe ra. A soori wulu wulu faxama ne, kono a mu xunnakeli yo sotoma.»

¹³ «Mange naxan na koola ma, a soori gbegbe malanma ne dangife a naxan singe malan na. Ne ndee na dangi, a man gere tima ne soori nun naafuli gbegbe ra.

¹⁴ Mixi gbegbe fama ne kelide yirefanyi mange xili ma. I xa mixi kalabante ndee kelima ne alako laamatunyi xa kamali, kono a mu sooneyama e be. ¹⁵ Mange naxan kelima koola ma, a bende malanma ne tete seeti ma alako a xa no taa makantaxi masotode. Boore xa soori fanyie mu noma e yete makantade, e fama lude e yaxuie nan belexe. ¹⁶ Mange naxan kelima koola ma, na fama ne a waxonfe birin nabade a yaxuie ra. A na ti na boxi tofanyi ma, a wama naxan yo rabafe, a noma ne na ra.»

¹⁷ «A nate tongoma ne a xa na boxi yamari a senbe birin na, a lanyi xiri a nun na mange. A a xa di gine nde soma ne a yi ra, alako a xa no na mangeya sotode, kono na mu sooneyama. ¹⁸ Na dangi xanbi, a katama ne boxie sotode naxee na baa de ra. A ndee sotoma ne, kono soori mange nde a xa yete igboja kanama ne, a a rayaagi. ¹⁹ Na nan a niyama, a gbilen a xonyi, a xa taa makantaxie na dennaxe. Na kui a senbe kanama ne, a bira, a mu kelima sonon.»

²⁰ «Mange naxan tima na xanbi ra, na duuti maxili paaxi nde xema ne boxi yire nde ma, dennaxe tofan a birin be. A mu buma, na mange fan birama ne, kono a xa bire mu fatanma gere xa ra, xa na mu a ra xonnanteya.»

²¹ «Mixi paaxi nde tima ne a joxoe ra, naxan mu fatanxi mange xabile ra. A soma ne boxi ra bopesa temui, a mangeya masoto yanfanteya ra. ²² Soori gali katama ne node a ra, kono a e birin faxama ne, e tan nun mange saate na e nun naxan tagi. ²³ A tan nun naxee yo saata, a fama ne nee yanfade. Na kui, hali a xa gali mu gbo, a senbe sotoma ne. ²⁴ A

man soma ne boxi fanyie kui, a naafuli birin ba bannae yi ra, a a so a xa mixie yi ra. A fe rabama ne a babae nun a benbae singe mu nu naxan naba. A na birin nabama yanfanteya nan na waxati nde bun ma.»

²⁵ «A soori gali belebele rakelima ne, e xa a senbe masen yirefanyi mange be. Soori gali belebele luma ne na mange fan yi ra, kono e mu tima koola mange ya ra yanfanteya saabui ra. ²⁶ Mange naxan kelima yire fanyi ma, a xa mixie nan yati fama a yanfade. A yaxuie geenima ne, e a xa soori gbegbe faxa. ²⁷ Na mange firinyi fama ne lude yire keren, e xa e boore tooro. E wule falama ne e boore be, kono e bore faxafe mu sooneyama han waxati sugandixi xa a li. ²⁸ Koola mange gbilenma ne a xonyi a nun naafuli belebele ra. A kelima ne saate seniyenxi xili ma, a fa gbilen.»

²⁹ «Waxati na kamali, a man sigama ne yirefanyi ma gere sode. Kono yi biyaasi mu luma alo a singe. ³⁰ Mixie fama ne kunkuie kui a gere kelife sogedorode. E na no a ra, a man gbilen a xonyi. A xa xone kui, a fe paaxi rabama ne mixie ra naxee na saate seniyenxi kui, kono naxee na saate seniyenxi rabepin, a fe fanyi rabama ne nee tan be.»

³¹ «A soorie yamarima ne, e xa horomobanxi kana. Na kui serexe mu bama loxoe birin alo a nu darixi raba ra ki naxe. Yaxuie fama ne fe haramuxi rabade menni. ³² A saate kanee sotoma ne wule matoxoe ra, kono naxee tan e Marigi Ala kolon, nee tondima ne. ³³ Lonnilae jama xaranma ne, kono e yaxuie fa e faxade santidegema nun te ra, xa na mu a ra e e xanin konyiya kui, e e xa se birin ba e yi ra. ³⁴ Ndee fama ne lonnilae malide, kono a gbegbe e yanfama ne. ³⁵ Lonnila ndee birama ne, alako e xa seniyen toore saabui ra beenun waxati xa kamali.»

³⁶ «Na mange fama ne a waxonfe rabade. A a yete itema ne, a a yete igbo dangife alae birin na, a woyenyi magaaxuxi fala Ala xili ma, naxan gbo alae birin be. A na fe mooli birin nabama ne han Ala xa xone xa waxati xa kamali. ³⁷ A mu ala yo binyama, hali a babae gbee nun a xa ginee gbee. A mu ala yo binyama

barima a a yete igboma ne dangife e birin na. ³⁸ A xa taa makantaxie findima ne a xa alae ra, a fa e batu xεema, gbeti, gεeme tofanyie, nun naafuli mooli birin na. A babae mu nu darixi na fe mooli ra. ³⁹ A gere tima bɔnsɔe nde xa ala nan xa mali ra. A mixi binyama ne naxan a yete magoroma a be, a a niya mixi gbegebe xa lu e fan bun ma. A bɔxie itaxunma ne mixie ma naxee kɔbiri soma a yi ra.»

⁴⁰ «Waxati dɔnxɔe na a li, yirefanyi mange kelima ne koola mange xili ma. Mange fama ne kelide koola ma, a din boore ra alo banbaranyi dinma bɔxi ra ki naxe. Sɔori ragisee, soe ragie, nun kunkui gbegebe na a yi ra. ⁴¹ A fama ne bɔxi ma dennaxe tofan dangi bɔxi birin na, mixi wuyaxi halaki, kɔnɔ Edon, Mowaba, nun Amoni kuntigie e yete sɔtoma ne. ⁴² Bɔxi gbegebe luma ne a xa nɔe bun ma, hali Misira, a mu noma a yete sɔtode a yi. ⁴³ A Misira xεema, gbeti, nun naafuli birin tongoma ne. Libiyakae nun Etiyopikae fan birama ne a fɔxɔ ra. ⁴⁴ Kɔnɔ xibaaru naxan kelima sogetede nun koola biri ra, na fama ne a magaaxude han a siga a bɔne texi ra, a xa pama wuyaxi halaki. ⁴⁵ A a xa mange leele tima baee nan longori ra, geya seniye nxi mabiri naxan tofan geya birin be. Faxε a terennama menni ne, mixi yo mu fa a malide.»

12

Maleke xa masenyi rapɔnyi

¹ «Na waxati, maleke mange Mikayeli kelima ne,
maleke naxan i xa pama makantama.
Na findima waxati xɔrɔxɔe nan na,
naxan maniyε singe mu nu to,
kabi pamanεe fɔle han yakɔsi.
Na waxati, naxee xilie sebe xie buki kui,
e kisi sɔtoma ne.
² Mixi gbegebe naxee faxaxi e na gaburi
kui,
e kelima ne.
Ndee sigama ne ariyanna,
ndee siga yahannama yaagi kui.
³ Lɔnnilae yanbama ne alo koore xɔri,
karamɔxɔ tinxinxi naxee pama rafama
tinxinyi ma,
nee yanbama ne alo tunbuie,

naxee mu xubenma abadan.»

⁴ «Daniyeli, i xa yi masenyi findi gundo ra. Yi buki ragali han waxati rapɔnyi. Na temui mixi gbegebe a xaranma ne, e xa fahaamui xun masa.»

⁵ N tan Daniyeli, n naxa xεeme gbegebe firin to xiye kui. Keren tixi xure de ra be biri, boore tixi naakiri ma. ⁶ Keren naxa xεeme maxɔrin naxan nu na xure xun ma, dugi fiixe ragoroxi naxan ma, «Na fe magaaxuxie pɔnma temui mundun?»

⁷ Dugi fiixe kanyi, naxan nu tixi xure xun ma, na naxa a belexe firinyie ite koore ma, a fa a fala, «N bara n kali Ala xili ra naxan na abadan, yi fe xa bui, waxati saxan nun a tagi nan a ra. A fama kamalide pama seniye nxi senbe na pɔn temui naxe.» ⁸ N na me ne, kɔnɔ n mu a fahaamu. N naxa a maxɔrin, «N marigi, yi fe pɔnma di?» ⁹ A naxa n yaabi, «Daniyeli, siga, barima yi masenyi gundo na a ra, a nɔxunxi han waxati rapɔnyi. ¹⁰ Mixi wuyaxi seniye nxi ne, e fiixe, nɔxɔe birin ba e ma. Kɔnɔ mixi paxie mu sese fahaamuma, e luma ne fe paxi raba ra. Lɔnnilae tan fahaamui sɔtoma ne.»

¹¹ «Lɔxɔ yo lɔxɔ serεεε dan temui ma, han fe raharamuxi dɔnxɔe raba temui, xi wulu keren, xi kεeme firin tongo solo-manani nan na e tagi. ¹² Seεεε na mixi be naxan a tun nabexima han xi wulu keren, xi kεeme saxan, xi tongo saxan a nun suuli xa kamali. ¹³ I tan Daniyeli, i xa i tun nabexi han a pɔnma temui naxe. Na temui i fama ne i malabude, i man gbilen keli ra alako i xa i ke sɔto saamin ti lɔxɔe.»

Ala xa masenyi Annabi Hose bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Alatala naxa masenyi xορχοε ti Isir-ayilakae bε Annabi Hose saabui ra. Ala nu bara Isirayila sugandi a xa findi a xa pama ra, a xa lu a xa niini bun ma, a xa lu a xa yaamari bun ma. Kονο Isirayila mu tin na ra. E naxa bira ala gbεtεε fοxο ra, e findi kuye batui ra. Ala naxa xονο e ma a jaaxi ra, han a nate tongo a xa e lu kaafiri sagoe, e xa lu konyiya kui.

Annabi Hose na masen nε Isirayila bε misaali nde ra naxan noma findide terenna ra won bε. A naxa Isirayila xa wali maniya langoeja ra, a naxan nabama a xa mοri ra naxan nu bara a doxo seriye ki ma. A naxe langoe gine naxan mεema a xa mοri fanyi ra, naxan bara fe fanyi mooli birin naba a bε alako futi xa sabati, na gine mooli bara finsiriwaliya jaaxi raba. Isirayila a na mooli raba nε Ala ra. Ala to e sugandi, a nu lan nε e xa lu a sagoe, kονο e mu tin na ra. E birafe kuye fοxο ra, na bara lu alo yanfanteya langoe naxan nabama a xa mοri fanyi ra.

Na birin kui, Ala nu noma xονοde a xa pama ma a jaaxi ra, a fa e birin sonto e xa yunubi xa fe ra. Kονο yi kitaabui wama a masenfe nε, Ala xa xanunteya gbo adama bε hali na findi yunubitoe ra. Ala mu taganma kira fanyi masenfe yunubitoe bε alako a man xa gbilen Ala xa niini bun ma. A fe birin nabama nε alako adama xa kisi, a xa lu kira fanyi xον ma.

Ala laayidi naxan tongo Isirayila bε, a xa e ragbilen e xa wali kobi fοxο ra, a na laayidi tongoma nε won fan bε. Ala wama won naminife Sentane xa yaamari bun ma, a wama nε won xa lu a xa denbaya kui kisi nun hεeri na dennaxe. Ala xa won mali tinfе na ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Hose bε

Annabi Hose xa denbaya

¹ Alatala naxa masenyi ti Beeri xa di Hose bε, Yusiya, Yotami, Axasi, nun Xesekiya mange xa waxatie kui Yudaya. Yerobowami nan nu na Isirayila mange ra.

² Alatala xa masenyi nan ya Annabi Hose bε: Alatala naxa a fala Annabi Hose bε, «Siga, i sa langoe gine nde tongo, a man xa die bari i bε, barima bekae langoeja nan nabama Alatala rabejinfe kui!» ³ Hose naxa siga, a sa Gomeri tongo, Dibilayimi xa di gine. Na naxa tεεge, a di bari a bε. ⁴ Alatala naxa a masen Hose bε, «I xa a xili sa Yisireeli, a gbe mu luxi n xa Yehu xa denbaya paxankata, barima e faxe ti nε Yisireeli. N Isirayila xa mangeya jonma na ki nε. ⁵ Na loxoe n Isirayila xa geresoe senbe kanama nε Yisireeli taa kui.»

⁶ Gomeri man naxa tεεge, a di gine bari. Alatala naxa a masen Hose bε, «A xili sa <Mixi xonxi,> barima n mu kinikinima Isirayila ma, n mu a xa yunubi xafarima sonon. ⁷ Kονο n kinikinima nε Yudaya tan ma, n fa a rakisi a Marigi Alatala senbe ra. N mu e rakisima tanbe ra, xa na mu a ra santidegema ra, gere ra, soee ra, nun soe ragie ra.»

⁸ Gomeri to «Mixi xonxi» de ba, a man naxa tεεge, a di bari a xa mοri Hose bε. ⁹ Alatala naxa a masen, «I xa a xili sa <N gbe mu a ra,> barima n ma pama mu wo ra sonon, wo Marigi mu n na sonon.»

2

Isirayila gbilenfe Ala ma

¹ Isirayilakae fama nε wuyade alo baa de ra meyeniyi, naxan mu noma maniyade, naxan mu noma kontide. Singe ra, a nu a falama e bε dennaxe, «N ma pama mu wo ra,» a a falama nε e bε, «Ala Nije xa die.»

² Yuda bonsoe nun Isirayila bonsoe malanma nε, e mange keren sugandi e birin bε. Na loxoe xungbe Ala e raminima nε konyiya kui, a e rasabati e xonyi.

3 «Wo xa a fala wo taarae xa fe ra, <Ala xa jama.>

Wo xa a fala wo xunyae xa fe ra, <Ala xanuntenyie.>

4 Wo xa wo nga Isirayila kalamu, barima n ma gine mu a ra, a xa mōri mu n fan na! A xa a xa langoeja maxiri see ba a yatagi ma,

a a xa jengeya maxiri see ba a xipee tagi. 5 Xa na mu a ra, n Isirayila luma a rageli nan na,

alo a nu ki naxe a bari loxoε. N e xa boxi mafindima ne gbengberenyi ra,

6 a findima yire maxare nan na.

N e faxama ye xoli nan na. N mu kinikinima a xa die ma, barima langoe di nan e ra.

7 E nga e soto langoeja nan kui. Na bara findi yaagi ra e be.

A naxa a fala, <N birama ne n jengeε foxo ra,

naxee donse nun ye soma n yi, naxee dugi fima n ma,

naxee n kima ture nun minse ra.>

8 N i xa kira findima tunbe kungsi ra na nan ma, n i rabilin tete ra, alako i naxa kira to.

9 A sigama a jengeε foxo ra,

kono a mu e masotoma.

A e fenma, kono a mu e toma.

A a falama ne, <N xa gbilen n ma mōri xon,

barima jalexinyi nu na n be menni dangi yakosi ra.>

10 A mu a kolon fa fala n tan nan nu baloe soma a yi,

mengi, ture, nun minse.

N tan nan nu gbeti nun xema fan soma a yi,

kono a naxa na birin nawali Bali kuye be.

11 Na nan a to n ma mengi na mo, n a bama a yi.

Weni bogi bundu temui, n na fan bama a yi.

Xuruse xabe xaba temui, n mu tinma e xa se soto,

naxan noma findide e xa dugie ra.

12 Yakosi n xa a rayaagi a jengeε ya xori, alako mixi yo naxa a ba n yi ra.

13 N jalexinyi birin bama ne e yi, alo e xa malabui loxoε sali,

e xa kike neene sali, a nun e xa sali birin.

14 N xa e xa weni bilie, nun e xa xore bilie kana.

E naxe a na findixi e xa langoeja sare nan na.

N na sansi birin kanama ne, a xa findi wula ra subee sabatima dennaxe.

15 N Isirayila jaxankatama ne, barima a serexe bama Bali kuye be, a lu alo langoe naxan a yete maxirima dugi fanyi ra,

a bira a jengeε foxo ra.

Na kui a naxa neemu n tan ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

16 «N a xaninma gbengberenyi ma na nan ma,

n fa woyenyi joxunme fala a be.

17 A na keli menni, n man wuri bogilae fi a ma.

Akori gulunba findima ne xaxilisa ra a be, a fa sigi sa alo a fonike temui alo a mini loxoε Misira boxi ra.»

18 Alatala xa masenyi nan ya,

«Na loxoε i n xilima ne <N ma mōri.>

I mu n xilima <N kanyi> sonon.

19 N Bali kuye xilie bama ne i de i, alako i xa neemu e ma.

20 Na loxoε n saate tongoma ne e be, nun wulai subee, xonie, a nun bubusee ra.

N xali, santidegema, nun gere bama ne e xa boxi ma,

alako e xa sabati naa bojesa kui.

21 N i findima n ma gine nan na tinxinyi, dugutegema, nun hinne kui.

N mu meema i ra abadan.

22 Lanlanteya luma ne won tagi, i fa Alatala kolon.»

23 Alatala xa masenyi nan ya.

«Na loxoε, n i xa dube suxuma ne.

24 Koore tune ye ragoroma ne boxi ma.

Boxi baloe raminima ne wo be.

Sansie weni nun ture fima ne wo ma.

Yisireeli hayi birin fanma ne.

25 N Isirayila rasabatima ne na boxi ma n yete be.

N nu naxan ma <Mixi xonxi,>

n kinikinima ne a ma.

N nu naxan ma, <N ma pama mu a ra,>

n a xilima ne, <N ma pama.>
E fan fama n tan nan xilide, <N Marigi
Ala.>»

3

Ala xa xanunteya Isirayila be

¹ Alatala naxa a masen n be, «I man xa i xa gine xanu, hali a to yene rabama a nun a jengee ra. Na luma ne alo Alatala xa xanunteya Isirayilakae be, e tan naxee birama ala gbete foxo ra, e nu serexe ba e be.» ² N naxa gbilen na gine xa kote doxo ra gbeti kole fu nun suuli ra, nun mengi busali keren nun a tagi. ³ N naxa a fala a be, «I xa i raxara n xonyi. I naxa langoena raba sonon, i naxa xeme gbete yo kolon fa. N fan luma i be na ki ne.»

⁴ Waxati xonnakuye kui, Isirayila fama ne lude mange mu na, yareratie, serexee, kuyee, nun Ala maxorin se xanbi. ⁵ Na dangi xanbi, Isirayilakae gbilenma ne, e fa e Marigi Alatala fen, a nun e xa mange Dawuda. Na temui, e fama ne gaaxude Alatala ya ra, e man lu a xa hinne bun ma temui birin.

4

Isirayila xa tinxintareya

¹ Isirayilakae, wo Alatala xa woyenyi rame,
barima kiiti na wo nun Alatala tagi.
«Nondi nun hinne bara jon wo ya ma.
Wo mu n kolonxi Ala ra wo xonyi sonon.

² Danke matife, wule, faxe ti, mure,
langoena
nan gbansan gboxi wo yi ra.
Faxe tima temui birin.

³ Wo xa boxi fama lude sunnunyi kui na
nan ma.

Naxee birin sabatixi a ma,
e faxama ne e nun subee, xonie, nun
yexee ra.

E birin faxama ne.»

⁴ «Kono mixi yo naxa kalamui ti,
mixi yo naxa pama rakiiti.

Wo xa pama nan wo tan serexedubee
kalamuma.

⁵ Wo birama ne yanyi ra, wo bira koe ra.
Hali namiponmee, e tantanma.

N fama wo nga Isirayila faxade na nan
ma.

⁶ N ma pama na faxafe, a kolontareya ma.
Wo to bara wo makuya n kolonfe ra,
n fan bara wo makuya n ma
serexedubena ra.

Wo to bara wo Marigi Ala xa seriye
rabejin,

n fan bara wo xa die rabejin.

⁷ Serexedubee wuyaxi ki naxe,
e xa yunubie fan wuyaxi na ki ne.

N e xa binye masarama yaagi ra na nan
ma.

⁸ E baloma n ma pama xa serexee ra.

Na kui, e man nee radin ye yunubi rabafe
ma

e tan yete naxan nabama,
alako e man xa serexe gbete soto.

⁹ Nama yo, serexedubee yo,

n e birin jaxankatama ne e xa yunubie
xa fe ra,

n e sare ragbilenma ne e ma.»

¹⁰ «E e degema ne, kono e mu fama
lugade.

E kuyee batuma ne, kono nee mu e
rageenima,

barima e bara Alatala rabejin.

¹¹ E langoena rabama,
e beere mooli birin minma.

Na nan e xaxili kanaxi.

¹² N ma pama maxorinyi tima kuye ma.

E yaabi nde sotoma na wuri xuntunyi ra.
Langoena rabafe bara lu e boje kui.

Na bara e raloe,
na bara e makuya Ala ra.

¹³ E serexe bama geyae fari,

menni e surayi fan ganma serexe ra.

E na rabama wuri xungbee bun ma, niini
gbo dennaxe.

Na kui wo xa di gine langoena rabama,
wo xa mamadie fan bara findi yene rabae
ra.»

¹⁴ «N mu fama wo xa di gine nun
wo xa mamadie jaxankatade e xa
langoena xa fe ra,

barima wo tan fan jengee suxuma.

Wo birin serexe bama kuyee be.

Nama xaxilitare luma na gantanyi kui.

¹⁵ Xa Isirayila bara bira langoena foxo ra,
wo tan Yudayakae, wo naxa na mooli
raba.

Wo naxa siga Giligali, wo naxa te Beti Aweni.

Wo naxa wo kali Alatala xili ra menni.

¹⁶ Xa Isirayila luma alo ninge kalabante, Alatala mu noma e rabalode alo yexxe fanyie,

e naxee de madonma fiili xungbee ma.

¹⁷ Eframikae bara kankan kuye ma.

Wo xa e lu na.

¹⁸ E xa beere na non, e xa langoeja fan tongo.

E xa mangee waxi yaagi nan tun xon ma.

¹⁹ Foye fama e ra fanafanande na nan ma.

E fama ne yaagide e xa serexee xa fe ra.»

5

Ala Isirayila makiitife

¹ «Serexedubee, wo yi rame.

Isirayilakae, wo a mato.

Mange xa denbaya, wo wo tuli mati.

Kiiti na won tagi,

barima wo bara findi gantanyi ra Misipa,

wo bara findi yele ra Taboro geya fari.

² Wo na mixi nan tun mafaxafe yi ki, n xa n yaxaseri masa wo be.»

³ «N Eframi kolon, Isirayila mu noxunxi n ma.

Eframi na langoeja rabafe, Isirayila fan bara so seniyentareja kui.

⁴ E xa fe kobie bara e makuya e Marigi Alara.

Langoeja xaxili bara lu e ya ma.

E mu Alatala kolon.

⁵ Isirayila xa yete igboya nan a niyama e xa bira, e nun Eframi.

Yudaya fan birama ne e xa yunubi saabui ra.

⁶ E xurusee xaninma serexee ra, e xa Alatala fen,

konon e mu a toma barima a makuya e ra.

⁷ E bara Alatala yanfa, e jenge die bari.

Beenun kike keren, e xa boxi fama ne kanade, e fa halaki.»

⁸ «Wo sara fe Gibiya. Wo xa a fe Rama.

Wo gere sonxoe ite Beti Aweni.

Bunyaminkae, yaxuie na wo xanbi ra.

⁹ Eframi paxankatama ne na loxoe.

Isirayila bonsoe, n xa nondi masen wo be.»

¹⁰ «Yudaya kuntigie fama ne n ma xone kolonde,

barima e ifu boxi naaninyie ma.

¹¹ Eframikae fan fama ne paxankatade, barima e biraxi e yete waxonfe nan foxo ra.

¹² N findima suuri nan na Eframi bonsoe be,

N lu Yuda bonsoe be alo fi jaaxi.

¹³ Eframi nun Yudaya a kolon e furaxi.

Eframi sigama Asiriya, a xerae xema naa mange xungbe xon ma,

konon a mu noma wo rayalande,

a mu noma wo xa fie baride.

¹⁴ N luma ne alo yete Eframi be,

alo yete yore Yudaya be.

N nee iboma ne, n siga e ra,

mixi yo mu e bama n yi.

¹⁵ N xa gbilen n xonyi,

han e xa e xa yunubi kolon, e fa n fen.

E fama ne n fende e xa toore kui.»

6

Alatala waxonfe

¹ Wo fa be, won xa gbilen Alatala ma!

A bara won tooro, konon yakosi a won nayalanma ne.

A bara won bonbo, konon yakosi a won ma fie maxirima ne.

² Xi firin na dangi, a fama ne won nayalande,

a xi saxan nde a won nakeli, won fa lu a seti ma.

³ Won xa Alatala fen, won xa a kolon.

Ala fafe mu kanama.

Loxo yo loxo kuye ibama, jeme birin tunc fama.

Ala fan mu tondima fade won yire.

⁴ «N munse rabama i tan na, Eframi?

N munse rabama i ra, Yudaya?

I xa hinne n mabiri, luxi ne alo xini naxan goroma geesege,

konon beenun soge xa xono, a non.

⁵ N wo gerema namiponmee xa masenyie ra na nan ma,

n wo faxama ne n ma masenyie ra.

N ma kiitie fiixe alo naiyalanyi.

⁶ Hinne rafan n ma dangife serexee ra,

Ala kolonfe dangi serexee gan daaxie ra.

⁷ E bara n ma saatse kana,

alo adamadie darixi a ra ki naxe.

E bara n yanfa.

⁸ Mixi jaaxi wuya Galadi, faxetie bara gbo naa.

⁹ Serexedubee baganma mixi ma Sikemi kira xon ma alo mujetie.

Na faxe tife, fe jaaxi na a ra.

¹⁰ N bara fe jaaxie to Isirayilakae tagi: Efirami bara langoepa raba, Isirayila bara noxo.

¹¹ Yudaya, n na ge n ma pama ragbilende konyiya kui, n wo fan jaxankatama ne.»

7

Efirami xa yunubie

¹ «N to wa Isirayila rayalanfe, Efirami xa yunubi man naxa makenen. Samari xa fe jaaxi naxa mini kene ma. Na yanfantee mujete tima, e yensen ye yire birin.

² E e manoxun n mu ratuxi e xa kobijama,

kono n e xa wali birin toma ne.

³ Yi mixi kobie rafan mange ma, kuntigie tinma e xa wali ra.

⁴ E xa langoepa gbo alo te xungbe, taami ganyi naxan nadexema, a fa wolen han a ge farin nafalade.

⁵ Kuntigie siisima ne mange xa xulunyi, mange fan tinxi na fe mooli ra.

⁶ E boje bara te alo te xungbe, e e maso mange ra, e xa a yanfa.

E na fe birin xirima koe nan na alako geesege e xa wali jaaxi xa kamali.

⁷ E boje naxa te han e kiitisae birin nabira,

e e xa mangee birin faxa.

Na mixi mooli mu n ma kiiti mamema fefema.

⁸ Efirami wama lufe ne alo si gbete, kono a luxi ne alo taami naxan ganxi a jaaxi ra.

⁹ Si gbete a senbe kanama, kono a mu a kolon.

A forixi, kono a mu na rakorosi.

¹⁰ Isirayila a yete igboma, a mu gbilen a Marigi Alatala ma,

a mu bira a xa seriye foxo ra.

¹¹ Efirami luxi ne alo ganbe xaxilitare.

A Misirakae xilima, a saate tongoma Asirayakae be.

¹² E na siga naa, n fama ne n ma yele wolide e ma, e xa bira alo xoni.

N e jaxankatama ne, alo a masenxi e be e xa malanyi kui ki naxe.

¹³ Jaxankate na e be, barima e bara e gi n xun ma.

Gbaloe na e be, barima e bara n matandi. N nu waxi ne e xun sarafe, kono e wulee sama n xun ma.

¹⁴ E yaye raminima e xa sade ma, kono e mu sunnunxi e boje ma.

E e malanma alako e xa donse nun weni fen,

kono e e makuyama n tan na.

¹⁵ N tan nan e xuru, n tan nan senbe fi e ma,

kono e finsiriwaliya rabama n na.

¹⁶ E mu e ya tima koore ra,

e yanfe tima alo yanfe yili.

Na nan a ra, e kuntigie faxama santidegema ra,

e yaagi Misira boxi ma e xa woyenyi xa fe ra.»

8

Isirayila xa kuye batui

¹ «Wo xa gere sara fe!

Yaxui goroma ne Alatala xa banxi ma alo sege,

barima pama bara n ma laayidi kana, e naxa muruta n ma seriye ma.

² E n xilima,

«Muxu Marigi Ala, muxu i kolon, muxu tan, Isirayila.»

³ Isirayila to bara fe fanyi bejin, yaxui birama ne a foxo ra.

⁴ E bara mangee ti n ma yaamari mu naxan na,

e bara kuntigie ti e mu n maxorin.

E bara kuyee rafala e xa gbete nun xema ra.

Nee halakima na nan ma.

⁵ Samarikae, wo wo xa ninge kuye wole.

N bara xono wo ma a jaaxi ra.

Wo wo yete manoxoma yi fe mooli ra han mun temui?

⁶ Yi kuye fatanxi wo tan Isirayila nan na.

Mixi nde nan a rafalaxi, Ala mu a ra!

Samari xa ninge kuye fama ne butuxunde.

⁷ Naxan jere ma fe jaaxi kui,

gbaloe fama ne a lide.
 Hali mengi tonsɔɛ keren, e mu a sotoma
 xe ma.
 Sansi naxan bulama, a mu findima baloe
 ra.
 Hali nde findi a ra, si gbete nan a donma.

⁸ E bara Isirayila xun nakana,
 e e xanin pamanɛ konyiya kui.
⁹ Isirayilakae bara siga Asiriya boxi ma,
 alo sofale naxan luma a keren.
¹⁰ Hali e mixi naxee saraxi sie tagi e
 kantafe ma,
 n e birin malanma ne,
 alako e xa tɔɔɔ mangɛe xa kote bun ma.

¹¹ Efirmi bara serexɛbadee rawuya
 alako e xa yunubie xa xafari,
 kɔɔ na serexɛbadee bara a niya
 e xa yunubie sɔɔ.
¹² N bara n ma seriyɛe birin sebe, e xa na
 kolon,
 kɔɔ e mu tide toxi a ma.
¹³ E serexɛe bama n be, e na sube don,
 kɔɔ na mu rafan Alatala ma.
 Yakɔsi, Alatala fama ne e paxankatade e
 xa yunubie xa fe ra,
 e xa gbilen Misira boxi ma.
¹⁴ Isirayila bara neemu Ala ma, naxan e
 daaxi.
 E na mangɛ banxie tife.
 Yudaya fan na taae tife, naxee senbe gbo,
 kɔɔ n na birin ganma ne te ra.»

9

Isirayila xa paxankate

¹ Isirayila, i naxa jɛlexin,
 i naxa seewa alo si gbeteɛ.
 I to i Marigi Ala bepin, i bara findi langoe
 ra.
 Langoe masundi bara rafan i ma,
 i naxan sotoma lonyi yire.
² Wo mu baloe sotoma lonyi yire,
 wo mu weni sotoma weni bogi bundu se
 kui.
³ E mu luma Alatala xa boxi ma,
 Efirmi gbilenma ne Misira,
 e fama donse haramuxie donde Asiriya
 boxi ma.
⁴ E mu serexɛe ye daaxie bama Alatala be.
 E xa serexɛe mu rafanma a ma,
 e luma alo jon yire taami.

Naxee nee donma e findima seniyentaree
 nan na.
 Na findima donse nan na e be,
 kɔɔ a mu findima serexɛe ra Alatala be a
 xa hɔɔmɔbanxi kui.
⁵ Wo munse rabama sali loxoɛ Alatala ya
 i?

⁶ Hali e sa e ratanga gbaloe ma,
 Misirakae fama ne e faxade, e e ragata
 Nofi.
 E xa harige birin loɛma ne, e xonyi
 findima ne wula ra.
⁷ Naxankate loxoɛe na fafe,
 yunubi sare ragbilenma temui naxe.
 Isirayila xa na kolon.
 Isirayila xa yunubi gbo,
 na na a ra e namipɔnmɛe xɔnma,
 e daxui xili sa e xun ma.
⁸ Ala nun namipɔnmɛe Efirmi kantama,
 kɔɔ mixie tan gantanyi tema
 namipɔnmɛe be.
 E mu rafan mixie ma Ala xa hɔɔmɔbanxi
 kui.

⁹ Efirmikae bara so yanfanteɛa kui,
 alo naxan nabaxi Gibiya.
 Ala mu neɛmuxi e xa yunubi ma,
 a fama e paxankatade na nan ma.
¹⁰ «N to Isirayila to,
 a nu fan alo bogi se naxan toma wula i.
 Wo benbae nu luxi ne alo xɔɔe bogi
 singee,
 kɔɔ e naxa bira kuye xɔnxi foɔɔ ra
 naxan nu na Peyori.
¹¹ Efirmi xa binyɛ sigama ne alo xɔni
 naxan tugaɔma.
 Di bari mu na, teɛge mu na.
¹² Xa a sa a li e naxa die xuru, n e birin
 bama ne e yi.
 E fe jaaxi sotoma ne n na e rabolo temui
 naxe.
¹³ N bara Efirmi to a sabatixi yire fanyi,
 alo Tire na ki naxe,
 kɔɔ Efirmi xa die soma ne faxetie yi ra.»
¹⁴ Alatala, a lanma i xa munse raba e be?
 I xa gine furuxie furi kana, i xa e xipe
 xara.
¹⁵ E jaaxui birin masenxi ne Giligali.
 Menni n bara e xɔn folo e xa fe jaaxie xa
 fe ra.
 E mu rafanma n ma sɔɔnɔn.
 E xa kuntigie findixi matandilae nan na.

16 «N bara Eframi bɔnbɔ.
A luxi nɛ alɔ sansi naxan sanke bara xara,
a mu bogima sɔnɔn.
Xa Eframikae fa die bari,
n e halakima nɛ.»
17 N Marigi Ala fama nɛ e rabɛɛpinde,
barima e mu e tuli matixi a ra.
E findima nɛ biyaasilae ra sie tagi.

10

Isirayila xa makiiiti

1 Isirayila luxi nɛ alɔ sansi bili fanyɪ naxan bogima a fanyɪ ra.
Kɔnɔ a xa bogi to wuya, a naxa sɛrɛxɛbade fan rawuya.
A xa bɔxi to tofan, a naxa tɔnxuma gɛmɛ ti kuye bɛ.
2 E bɔɛ mu na Alatala gbansan xa ra, na na a ra e bara yunubi sɔtɔ.
Alatala e xa sɛrɛxɛbadee rabirama nɛ, a e xa tɔnxuma gɛmɛ kana.
3 Yakɔsi e a falama,
«Mangɛ mu na muxu xun ma,
barima muxu mu gaaxuma Alatala ya ra sɔnɔn.
Mangɛ nɔma munse rabade muxu bɛ?»
4 E wɔyɛnma, e e kalima, e saate tongoma, kɔnɔ na birin fufafu.
Kiiti fanyɪ mu luma e yi,
alɔ ɲooge ɲaaxi naxan bulama xɛ ma.
5 Samarikae fama nɛ kɔntɔfilide e xa ninge kuyee xa fe ra
naxee na Beti Aweni.
Nama wa tima, sɛrɛxɛdubɛe fan sunnunma,
barima e ɲɛlɛxɪnxi naxan na, na fama nɛ bade e yi ra.
6 Na kuyee xaninma nɛ Asiriya bɔxi ma, a fa lu Mangɛ xungbe ma.
Eframi yaagima nɛ,
birin fama nɛ yode Isirayila xa kɛwali ma.
7 Samari nun a mangɛ xaninma nɛ,
alɔ wuri xuntunyi ye naxan xaninma.
8 Kuye batudee naxee na Beti Aweni, e kanama nɛ.
Na sɛrɛxɛbadee, Isirayilakae yunubi raba dɛnnaxɛ,
e findima tunbe yiree nan na.
E fama nɛ a falade geyae bɛ,
«Muxu makoto, muxu ragata!»

9 «Isirayila, kabi wo naxa na yunubi ɲaaxi raba Gibiya,
wo na yunubi sɔtɔfe tun.
Naxankatɛ fama e lide Gibiya na nan ma.
10 A bara n kɛnɛn n xa e halaki.
Sie fama nɛ e gereɛde, e e suxu e xa yunubi gbeɛbe xa fe ra.

11 Eframi luxi nɛ alɔ ninge xuruxi, wali rafan naxan ma.
N fama nɛ luuti xiride a xunyi ma, a xa wali raba n bɛ.
Yudaya fan xa wali, Yaxuba bɔnsɔɛ xa kote xanin.
12 Wo xa wali tinxɪnxi raba,
alako wo xa fe fanyɪ sɔtɔ.
Wo xa wakili nɛɛnɛ tongo,
wo xa Alatala fen han a fa tɛmɛi wo yire,
a tinxɪnyi lu wo bɔɛ kui.
13 Kɔnɔ wo tan mu tin na wali tinxɪnxi ra.
Wo bara fe ɲaaxi raba.
Yanfanteɲa nun yetɛ igboɲa bara gbo wo yi ra.
Wo bara la wo xa sɔɔrie sɛnbɛ ra,
14 kɔnɔ e ya fama isode,
e xa yire kantaxie fama nɛ kanade,
alɔ na gere lɔxɔɛ Salaman xutu sɔtɔ Beti Arabeli xun ma tɛmɛi naxɛ.
Na lɔxɔɛ ginɛɛ nun e xa di birin faxa nɛ.
15 Na mɔɔli fama nɛ Beteli lide
a xa yunubie xa fe ra.
Subaxɛ na a li, Isirayila mangɛ faxama nɛ.»

11

Ala xa kinikini

1 «N Isirayila xanu nɛ a dimɛdi tɛmɛi.
N naxa n ma di xili a xa keli Misira bɔxi ma.
2 Kɔnɔ n to nu e xilima, e naxa e makuya n na,
e sɛrɛxɛ ba Bali kuyee bɛ, e surayi gan gɛmɛ masolixie bɛ.
3 N tan nan nu Eframi malife a xa ɲɛrɛ kui,
kɔnɔ e mu a kolonxi a n tan nan nu mɛɛnife e ma.
4 N nu na e mabendunfe marafanyɪ nun xanunteɲa ra.
N tan nan e ramini konyiya kui,
alako e xa balo a fanyɪ ra.
5 Yakɔsi, hali e mu fa sa gbilen Misira bɔxi ma,

Asiriya nan nɔɛ sɔtɔma e xun na,
barima e bara tondi gbilende n ma.
6 Na nan a ra santidɛgɛma fama e xa taae
lide,
a fa e xɔnyi birin kana.
E waxɔnfe mu sɔɔneyama sɔɔnɔ.
7 N ma pama bara gbilen n fɔxɔ ra.
Hali e birin n xili, n mu e xun nakelima.»

8 «Kɔnɔ Efirami, n xa i rabɛpin di?
N xa Isirayila rabolo di?
N mu nɔma fe rabade i ra
alɔ n naxan nabaxi Adamaha.
N xa i lu alɔ Seboyimi?
Tɔɔɛ bara n bɔɛ suxu.
N bara kinikini wo ma.
9 N bara n ma natɛ masara,
n bɔɛ bara xinbeli.
N bara diɛ Efirami ma, barima Ala nan
n na.
Adama mu na n tan na.
Seniyentɔɛ nan n na wo tagi.
N bara n ma xɔnɛ lu na.
10 E fama nɛ birade Alatala fɔxɔ ra.
Ala na a xui ramini sɛnbɛ ra alɔ yetɛ
magaaxuxi,
e fama nɛ lude a xanbi ra kelife sogɛ-
gorode mabiri.
11 E kelima nɛ Misira bɔxi ma alɔ xɔnie,
e kelima nɛ Asiriya bɔxi ma alɔ ganbɛ.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

12

Isirayila xa yanfanteya

1 «Efirami wama n madaxufe.
Isirayila wama n yanfafe.
Yudaya tan birama nɛ Ala fɔxɔ ra,
a mu lanlanteya kana Ala seniyɛnxi
mabiri.
2 Efirami fe fufafu fenma,
a birama mixie fɔxɔ ra naxee na fuge ra.
A xa wulee nun fe jaaxie gbo.
A saatɛ tongoma Asiriya bɛ,
a oliwi ture fima nɛ Misira mangɛ ma.
3 Ala Yudayakae makiitima nɛ,
a Yaxuba bɔnsɔɛ paxankatama nɛ,
a fa a xa kɛwali sare ragbilen a ma.»

4 E na e nga furi kui,
Yaxuba naxa a taara tingilinyi suxu.
A to fori, e nun Ala naxa gere so.

5 E nun malekɛ naxa gere so, a xutu sɔtɔ
a ma.
A naxa wa, a a mayandi a xa hinne a ra.
Yaxuba a to nɛ Beteli.
E nun Ala wɔyɛn mɛnni nɛ.
6 Alatala nan Mange ra.
Xili xungbe kanyi nan Alatala ra.
7 I tan xa fa i Marigi Ala ma,
i naxa dugutɛgɛna kana,
i xa sɛriyɛ tinxinxi suxu.
I xaxili ti i Marigi Ala ra tɛmɛi birin.

8 Yulɛ sikeeli wule rawalima, a mixi tɔɔɔ.
9 Efirami bara a fala,
«N bara banna han!
N bara naafuli sɔtɔ n yetɛ sɛnbɛ ra.
N mu yunubi yo rabaxi.»

10 «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i ramixi Misira bɔxi ma.
N man i radɔxɔma nɛ kiri banxie kui,
alɔ won ma sali tɛmɛi dangixie.
11 N nu wɔyɛnma namijɔnmɛɛ bɛ,
n laamatunyie wuyaxi so e yi ra.
N nu taalie masenma wo bɛ namijɔnmɛɛ
saabui ra.
12 Galadikae luma nɛ fe jaaxi raba ra.
Na fe na a niyama n fama e xun
nakanade.
E ningee bama sɛrɛxɛ ra Giligali,
kɔnɔ n fama nɛ e xa sɛrɛxɛbadeɛ kanade,
e xa lu alɔ gɛmɛ malanxie xɛɛ ma.»

13 Yaxuba naxa a gi Arami bɔxi ma.
Isirayila naxa findi xuruseɛ demadonyi
ra,
alako a xa ginɛ nde sɔtɔ.
14 Alatala naxa Isirayila ramini Misira
bɔxi ma
namijɔnmɛɛ nde saabui ra.
Alatala naxa mɛɛni Isirayila ma a xa
xɛɛraɛ saabui ra.
15 Efirami bara Alatala raxɔnɔ a jaaxi ra.
E Marigi fama nɛ e paxankatade e xa faxɛ
tixie xa fe ra,
a fa e rayaagi.

13

Ala xa xɔnɛ

1 Nama nu gaaxuma nɛ Efirami xa
wɔyɛnyi ya ra,
barima mixi binyɛ nan nu a ra,

kɔnɔ a naxa yunubi sɔtɔ Bali kuye batufe
ra, a fa faxa.

² Yakɔsi e man yunubie nan nabama,
e kuye rafalama gbeti ra.

E kuye yailanma,
kɔnɔ xabui wali gbansan nan a ra.
E adamadie bama sɛrɛxɛ ra,
e ninge kuye sunbuma.

³ Na na a niyama e fama ɲɔnde alɔ kunda
naxan goroma gɛɛsɛgɛ,
alɔ xini naxan yolonma gɛɛsɛgɛ,
alɔ maale lagi foye naxan xaninma foye
ra,
alɔ tuuri naxan minima kuri kui.

⁴ «N tan nan i Marigi Alatala ra,
naxan i raminixi Misira bɔxi ma.
I naxa ala gbɛtɛ kolon fo n tan.

Marakisima mu na i bɛ ba n tan na.
⁵ N ɲɛngi saxi i xɔn gbengberɛn yire.

⁶ E to baloe sɔtɔ, e naxa luga.
E to luga, e naxa findi yetɛ igboe ra.

Na nan a ra e nɛɛmuxi n ma.

⁷ N luma nɛ e bɛ alɔ yetɛ,
naxan a nɔxunma kira xɔn han a sube
sɔtɔ.

⁸ N e suxuma nɛ alɔ sube xaɲɛ, naxan
ma die baxi a yi.

N e ibɔɔma nɛ alɔ yetɛ, naxan wulai sube
faxama.

Wula subee man e ibɔɔma nɛ.

⁹ Isirayila, i bara i yetɛ kana,
barima i bara i malima yanfa, naxan findi
n tan na.

¹⁰ I xa mangɛ na minden,
naxan nu lanma a xa wo rakisi?
I xa kiitisae na minden,
i nu wama naxee xɔn alako i xa mangɛ
nun mangɛdie sɔtɔ?

¹¹ N to xɔnɔ wo ma, n bara mangɛ so wo
yi ra.

Yakɔsi n a bama nɛ wo yi ra n ma xɔnɛ
kui.

¹² Eframi xa fe ɲaaxi birin sɛbɛxi,
Ala mu nɛɛmuma a xa yunubie ma.

¹³ Tɔɔrɛ fama nɛ a lide, alɔ gine naxan di
barima.

Kɔnɔ di xaxilitare na a ra.
A bari tɛmɔi na a li, a mu tinma minide a
nga tɛɛgɛ.»

¹⁴ «N xa e xun sara aligiyama sɛnbɛ yi?
N xa e rakisi saya ma?
Saya, i xa xɔnɛ na minden?

Aligiyama, i xa sɛnbɛ na minden?

N mu kinikinima wo ma feo!

¹⁵ Hali a sɛnbɛ gbo a ngaxakerenyie tagi,

Alatala foye xare rafama nɛ
keli gbengberɛnyi sogetede mabiri,

a fa xuree nun kɔlɔnyie xɔride.

Harige birin bama nɛ a yi ra.»

14

Isirayilakae xa tuubi Alatala ma

¹ Samarikae bara yunubi sɔtɔ e Marigi
Alatala matandife ra.

Na nan a ra e faxama santidɛgɛma ra,
e xa diyɔrɛɛ wolima nɛ bɔxi ma,
e xa gine furuxie furi rabɔɔma nɛ.

² Isirayila, gbilen i Marigi Alatala ma,
barima i xa wali kobi bara i rabira.

³ Wo tuubi Alatala ma, wo fa yi wɔyɛn
fanyi fala a bɛ,

«I xa diɲɛ muxu xa yunubie ma,
i xa hinne muxu ra.

Muxu xa tantui ba sɛrɛxɛ ra, tuurae xa lu
na.

⁴ Asiriya mu nɔma muxu rakiside,
muxu mu tema soee fari gere xili ma.
Muxu mu kuyee xilima «Muxu Marigi Ala»
naxee yailanxi mixi bɛlɛxɛ ra.
I tan nan gbansan kinikinima kiridie ma.»

⁵ «N e xa yanfanteya yailanma nɛ.

N e xanuma nɛ fonisireya ra,
barima n ma xɔnɛ bara gbilen e fɔxɔ ra.

⁶ N luma nɛ Isirayila bɛ alɔ xini,
e tofanma nɛ alɔ sansi fugaxi.

E sabatima nɛ alɔ wuri bili fanyi naxan
na Liban.

⁷ A salonyi kuyama nɛ.

A tofanma nɛ alɔ oliwi wuri,
a xiri fanyi raminima nɛ alɔ wondi naxan
na Liban.

⁸ Nama man sabatima nɛ Isirayila bɔxi
ma Ala xa niini bun ma.

E xa mɛngi fanma nɛ.

E xa fe ɲɔxunma nɛ alɔ weni bogi,
e fa xili fanyi sɔtɔ alɔ Liban xa weni.

⁹ Eframi bɔnsɔɛ, munse na n nun kuyee
tagi?

N tan nan wo xa dubɛ suxuma,

n nan n ɲɛngi sama nɛ wo xɔn.

N luma nɛ wo bɛ alɔ wuri xinde fanyi.

Wo baloe sɔtɔma n tan nan saabui ra.»

¹⁰ Lɔnnila yi wɔyɛnyi kolonma nɛ.
Xaxilima yi masenyi fahaamuma nɛ.
Alatala xa kirae tinxin,
tinxintɔɛɛ pɛrɛma nee nan xɔn,
kɔnɔ matandilae dinkonma nee nan na.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui Ala masenyi nde tima Isirayila jama be Annabi Yoweli saabui ra. A naxe Isirayilakae xa yunubie bara a niya Ala xa jaxankate jaaxi doxo e ma. Yi jaxankate misaalixi soori gali magaaxui nan na, kono a findixi kaame xungbe nan na Alatala naxan nadinxi Isirayila boxi ra. Katoe to xe birin kana, Isirayila naxa lu kaame kui, Ala fa a masen e be na fatanxi e xa yunubie nan ma.

Kono Alatala to mu tin a xa jama xun nakanade tun e xa yunubie xa fe ra, a man naxa laayidi tongo e be a fama e malide. A na raba a Xaxili Seniyenxi nan saabui ra a naxan nagoroma mixi mooli birin ma naxan wama birafe a foxo ra. Kisi nan na ki Ala nu wama naxan fife a xa jama ma.

Na masenyi dangi xanbi, Ala woyenyi mooli gbete nan masenma dunija sie be naxee nu bara Isirayila tooro a jaaxi ra. A naxe a fama e makiitide e xa yunubie xa fe ra, e fa jaxankate xoxoxe sotoe.

Yi masenyi saxanyi findima nandi hagige nan na ibunadama birin be. Alatala bara a xa seriye ragoro dunija ma a xa namijonmxe saabui ra. Xa mixi tondi birade Ala waxonfe foxo ra, na findima fe xoxoxe nan na e be. Kono xa e gbilenma Ala ma, a mu tondima e kide, a e xa yunubi xafari. Na kisi findixi kaabanakoe belebele nan na Ala naxan nabama mixie be naxee boje wama makorefe Ala ra. Ala xa won mali na kisi sotofe! Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yoweli be

Isirayila xa boxi xa kanari

¹ Masenyi nan yi ki Alatala naxan masen Petuweli xa di Yoweli be:

² Forie, wo yi fe rame,
boxikae, wo wo tuli mati.

Yi fe mooli bara raba nu wo xa waxati, xa na mu wo benbae xa waxati?

³ Wo yi ya maxaran wo xa die be,
wo xa die fan xa a ya maxaran e gbe die be,
e gbe die fan xa a ya maxaran e gbe die be e fama naxee baride.

⁴ Kulie naxan lu, katoe xunxurie bara na don.

Katoe xunxurie naxan lu, katoe xungbee bara na don.

Katoe xungbee naxan lu, katoe mooli gbetee fan bara na don.

⁵ Wo tan siisilae, wo xunu, wo xa wa. Beere minyie, wo xa wo xui ite, barima wo mu fama weni neene sotoe sonon.

⁶ Namane senbema nde naxan xa mixi konti mu kolon, na bara din n ma boxi ra. A jinyie luxi ne alo yete jinyi, a banganyie luxi ne alo yete gine banganyie.

⁷ A bara n ma weni xee kana, a n ma xore bilie ibolon. A bara e kobole ba han e salonyi bara fiixe fon.

⁸ Wo xa wa alo sungbutunyi naxan xa xeme bara faxa.

⁹ Alatala xa serexedubee sunnunxi, barima hadiya donse mu na Alatala xa banxi kui sonon.

¹⁰ Xee bara kana, boxi fan na sunnunyi kui, barima donse xun bara rakana, weni nunture mu na.

¹¹ Xe sae wama ne, weni sansi sie sunnunma ne, barima naxan birin bogixi xee ma, na birin bara kasara.

¹² Weni bilie bara xara, xore bilie bara loxosin.

Weni bilie, tugi bilie, mangoe bilie, nee birin bara xara. Mixie xa pelexinyi bara jon.

¹³ Na kui a lanma wo tan serexedubee, wo xa sunnunyi dugi ragoro wo ma. Wo tan naxee serexe ganma serexebade fari, wo xa wa. Wo xa koe radangi nimise kui, wo tan naxee walima n Marigi Ala be,

barima hadiya donse bara ꞓon Ala xa banxi kui.

14 Wo xa sunyi suxu, wo xa sali raba.
Wo xa forie nun ꞓama malan wo Marigi Alatala xa banxi kui,
wo fa a maxandi wo boꞓe birin na.

15 Alatala xa loꞓe xoroꞓe bara makore.
A fama ne kanari belebele tide Ala Senbema xili ra.

16 Wo mu a toxi won ma donse bara ꞓon, seewe nun ꞓelexyini mu na Ala xa banxi yire sonon?

17 Sansi xorie bara xara bendɛ bun ma.
Sansi xorie ragatadee bara bira, donse bara ꞓon.

18 Xurusee wama donse fe ra.
Yeɛe toꞓoma barima ꞓooge mu na.

19 Alatala, n i tan nan maxandima, barima te bara filie nun burunyi gan.

20 Hali burunyi subee ya tixi i ra,
barima xuree bara xori, te bara filie gan.

2

Marigi xa loꞓe bara makore

1 Wo sarae fe n ma geya seniye nxi Siyoni fari!

Boꞓikae birin xa serɛn gaaxui ra,
barima Alatala xa loꞓe na fafe, a bara makore.

2 Dimi nun kuye ifore loꞓe nan a ra.
A luxi ne alo kunda nun nuxui ifore naxan dinma geya ra,
alo subaxe naiyalanyi yensenma ki naxe.
Nama senbema belebele fama ne,
naxan maniye mu toxi temui dangixi,
a man mu toma temui naxan sa fama.

3 Te saxi e ya ra, te saxi e xanbi ra.
Boꞓi naxan na e ya ra,
a tofan alo sansi yire Ala naxan daaxi Adama be,
kono e na dangi, na boꞓi fa findi gbengberenyi magaaxuxi yire ra.
E a birin kana!

4 E luxi alo soe galie, soorie doꞓoꞓi naxee fari.

5 E tunganma ne alo soori ragisee naxee goroma geyae tagi.

E xui maniya te wundui xui ra naxan sexe ganma.

E maniya soori gali senbema ra naxan tixi gere ki ma.

6 Mixie na e to, gaaxui luma ne e suxu ra,
e yatagie birin iforo.

7 E e gima ne alo palamae,
e tema taa tete ma alo korogbae.
Kankan siga a xa kira ra, e mu e bama kira ma feo.

8 E mu dinma e boore ra,
kankan biraxi a xa kira nan foxo ra.
Hali e gerefai ti e ya ra, e soma ne nee ra e xa safe mu kana.

9 E dinma ne taa ra, e e gima ne tete fari.
E tema ne banxie fari, e so wunderie ra alo mujetie.

10 Boꞓi serɛnma ne e ya ra, koore a imaxa.
Soge nun kike iforoꞓa ne, tunbuie mu yanbama sonon.

11 Alatala a xui raminima ne a xa geresoe ya ra.

E wuya, e a xa yaamari suxu senbe ra.
Alatala xa loꞓe xungbe magaaxu.
Nde noma na loꞓe raxande?

12 Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo xa wo yete ragbilen n ma yakosi.

Wo xa na raba wo ꞓanige fiixe ra,
sunyi ra, wa ra, nun mayandi ra!

13 Wo naxa wo xa dugie iboo sunnunyi kui,
wo xa wo boꞓe nan masara.

Wo xa wo yete ragbilen wo Marigi Alatala ma,
barima a hinnema ne wo ra, a kinikini wo ma,
a mu xonoma mafuren, a xa mixi xanui gbo,
a gbilenma a xa gbaloe foxo ra.

14 Nde a kolon xa a mu a xa nate masarama,
xa a mu dipema, a fe fanyi raba wo be?
Na temui wo fama ne donse nun minse hadiya ra wo Marigi Alatala be.

15 Wo xa sarae fe Siyoni!
Wo xa sunyi suxu, wo sali xungbe raba.

16 Wo xa ꞓama malan seniye nxi kui.
Wo xa forie, dimee, nun diyoree xili.
Xeme naxan bara gine doꞓo, a tan nun a xa gine xa lu na malanyi kui.

17 Serexedubee, wo tan naxee walima Alatala be,

wo xa wo mawa Ala be serexebade nun
 horomobanxi tagi,
 a falafe ra, <Alatala, i xa i xa pama
 ratanga.
 I naxa i ke tongomae rayaagi,
 e xa findi mayele se ra pamanee be,
 mixi fa a fala, E Marigi Ala na minden?>»

18 Alatala wama a xa pama xa lu a yi ra.
 A kinikinima e ma.
 19 Alatala bara a xa pama yaabi,
 a bara a masen a xa pama be:
 «N donse, weni, nun ture fima ne wo ma
 han wo wasa.
 N mu luma sie xa wo rayaagi sonon.
 20 N wo yaxuie makuyama ne wo ra,
 naxee kelima koola ma,
 n e radin gbengberen yire dennaxe
 kanaxi.
 E xa geresoe naxee tima yare,
 n nee madulama sogetede baa nan xora,
 naxee tima xanbi,
 n nee tan madulama sogegorode baa nan
 xora.
 E boru xiri mini, a din yire birin na.»

Alatala bara kaabanakoe raba!
 21 Isirayila boxi, hali i mu gaaxu!
 I xa nelixin, i xa lu seewa kui,
 barima Alatala fe xungbee rabama.
 22 Burunyi subee, hali wo mu gaaxu,
 barima pooge man gbilenma ne fiili ma,
 sansi bilie man bogima ne,
 xore bilie nun weni bilie fan daxamui
 raminima ne.
 23 Wo tan Siyoni pama, wo xa seewa,
 wo xa nelixin wo Marigi Alatala xili ra,
 barima a tune fanyi rafama ne wo be,
 a tune gbegbe ragoroma ne wo be a
 waxati ma,
 alo a nu a rabama ki naxe a singe.
 24 Lonyie rafema ne sansi xori ra,
 fifae rafema ne weni neene nun ture ra.
 25 N wo xa daxamui joxoe fima ne,
 n ma geresoe senbemaie naxan kana,
 n ma geresoe naxee lanxi kulie, katoe,
 nun katoe maniye ma,
 n naxee rasanba wo xili ma.
 26 Wo fama ne wo degede han wo luga.
 Wo n matoxoma ne, n tan wo Marigi Ala,
 naxan bara kaabanakoe raba wo be.
 N ma pama mu rayarabima sonon.

27 Na kui wo a kolonma ne a n na Isirayila
 foxo ra,
 a n tan nan na wo Marigi Alatala ra,
 a Ala gbete mu na.
 N ma pama mu rayarabima sonon.

3

Alatala Xaxili ragorofe dunija ma

1 Na dangi xanbi, n na n Xaxili ragoroma
 ne mixi birin ma.
 Wo xa di xemee nun di ginie
 namijonmeja rabama ne,
 wo xa forie xiye sama ne,
 laamatunyie goroma ne wo xa fonikee
 ma.
 2 N na n Xaxili ragoroma ne konyi xemee
 nun konyi ginie ma.
 3 N tonxumae raminima ne koore nun
 boxi ma,
 naxee findima wuli, te, nun tuuri ra.
 4 Soge dimima ne, kike masarama ne a
 findi wuli ra,
 beenun Marigi xa loxoe xungbe magaax-
 uxi xa a li.
 5 Na kui, naxan yo na Alatala xili, na kanyi
 kisima ne.
 Mixi kisixie luma ne Siyoni nun
 Darisalamu,
 alo Alatala a masenxi ki naxe.
 Alatala kisi ragirixi naxee ma, nee luma
 ne kisi mixie donxoe ya ma.

4

Ala sie makiitima ne

1 Na temui, n na Yuda nun Darisalamu
 ragbilen e xonyi,
 2 n si birin malanma ne Yehosafati gu-
 lunba kui.
 Menni n e makiitima ne n ma pama
 Isirayila xa fe ra,
 naxee findixi n ke tongomae ra.
 Dunija si naxee rayensen ye pamanee
 ma,
 e n ma boxi itaxun e boore ma,
 3 e n ma pama raba e sago ra.
 E xemee dimie mati langoeja sare ra,
 e ginie dimie mati beere sare ra alako e
 xa siisi.
 4 «Wo tan Tirekae, Sidonkae, nun Filisi-
 takae, wo wama munse xon ma n be? Wo
 wama wo gbe nan joxofe n ma? Xa na
 na a ra, n wo sare fima ne wo xa wali ra

mafuren mafuren. ⁵ Wo bara n ma xεema nun n ma gbeti tongo n ma hɔrɔmɔbanxi kui, wo fa a raso wo xa kuye banxie kui.

⁶ Wo bara Yudakae nun Darisalamukae mati Girekikae ma, alako e xa makuya e xɔnyi ra.»

⁷ «N e ramaxama nε alako e xa keli yire wo e matixi dennaxe, n fa wo sare fi wo xa wali jaaxi ra. ⁸ N wo xa di xεmεε nun di ginεε matima nε Yudakae ma, alako e fan xa e mati Sebakae ma naxee makuya wo ra.» Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «Wo yi fala dunipa sie bε:

<Wo xa fe yailan gere xili ma, wo xa wo xa sɔorie malan.

Geresoe birin xa e maso, e xa gere rakeli!

¹⁰ Wo xa wo xa kerie yailan santidεgεmae ra,

wo xa wo xa wɔrɔtεε fan yailan tanbεε ra.

Senbetare xa a fala, «N senbε gbo!»

¹¹ Wo xa fa be,

wo tan si naxee na muxu rabilinyi.»»

Alatala, i xa sɔorie ragoro menni fa!

¹² Sie xa keli, e xa malan Yehosafati gulunba kui,

barima n e birin makiitima nε.

¹³ Wo xa wɔrɔtεε tongo, barima xε bara mɔ!

Wo xa weni bogi bundu, barima e bara gbo ye,

mixie xa jaaxuna xa fe ra.

¹⁴ Namae, wo xa goro kiitisa gulunba kui, barima Alatala xa lɔxɔε bara makɔrε naa.

¹⁵ Soge nun kike dimima nε, tunbuie mu yanbama sɔnɔn.

¹⁶ Alatala fama nε a xaape xui raminide kelife Siyoni,

a xui magaaxuxi minima nε kelife Darisalamu.

Koore nun bɔxi sɛrɛnma nε,

kɔnɔ Alatala findixi kantari nan na a xa jaama bε,

a findi yire makantaxi ra Isirayila bε.

¹⁷ Na kui, wo a kolonma a n tan nan wo Marigi Alatala ra,

naxan yigiyaxi n ma geya seniyenxi Siyoni fari.

Darisalamu findima yire seniyenxi nan na, si gbeteε mu menni gerema sɔnɔn.

¹⁸ Na lɔxɔε, weni nεene nun xipe gboma nε geyae ma.

Ye toma nε Yudaya birin ma, ye dulonyi bulama nε Alatala xa banxi kui,

a goro Kasiya gulunba kui.

¹⁹ Kɔnɔ Misira bɔxi luma nε kana ra, Edon findi gbengberenyi ra gbaloe xa fe ra,

e naxan dɔxɔ Yudakae ma e faxafe ra fufafu.

²⁰ Kɔnɔ jaama sabatima nε Yudaya nun Darisalamu waxati birin.

²¹ N e xa yunubi xafarima nε e nu bara naxan naba.

N tan Alatala, n yigiyama Siyoni nε.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Amosi namijonme nan nu a ra naxan kawandi ti Yudaya Mange Yusiya xa waxati. Na temui Isirayila boxi, Ala naxan fixi a xa pama ma kabi Annabi Munsa xa temui, a nu bara taxun dɔxo frin. A yirefanyi seeti xili Yudaya, a koola seeti xili Isirayila. Mange Yerobowami nu na Isirayila boxi ma. A mu tin birade Ala xa seriye foxo ra, a xa pama fan mu lu kira fanyi xon ma.

Annabi Amosi naxa kawandi ti Isirayilakae be, alako e xa gbilen e xa yunubie foxo ra. A naxa tonyi dɔxo kuyee batufe ra. E mu Alatala batufe rabepin, kono e nu bara kuye batui fan sa na fari. Na nan a ra Ala naxa a masen e be Annabi Amosi saabui ra, a e xa sali birin bara findi sali fufafu ra. Ala mu wama a firin nde xon ma.

Na waxati Isirayilaka wuyaxie nu bara naafuli gbege soto. E naxa a mapoxun a na birin findixi Ala xa barake nan na e tan mabiri. Annabi Amosi naxa a masen e be a na naafuli mu nu kelixi Ala xa ma, a kelixi e xa fe kobie nan ma e naxee rabaxi setaree ra.

Annabi Amosi to ge e kalamude na fe ma, a naxa a fala e be a Alatala fama ne e paxankatade a paaxi ra e xa yunubie xa fe ra. Isirayilakae nu a mapoxunxi ne a fe xoxoxe yo mu noma e lide, kono Amosi naxa e mayandi e xa gbilen Ala xa seriye ma, xa na mu a ra e birin fama ne halakide.

Alatala naxa Isirayilakae paxankata alo Annabi Amosi a fala e be ki naxe. E yaxuie naxa e gere a paaxi ra. Isirayilaka naxee mu faxa santidegema ra, e naxa lu konyiya kui pamanε ma. Alatala xa masenyi birin naxa kamali.

Yi kitaabui xa masenyi tide gbo to mixie be. A lanma won xa won tuli mati yi kawandi ra alako won xa danxaniya Ala ma alo a wama a xon ma ki naxe. Xa na mu a ra won fan fama ne paxankate

sotode alo Isirayilakae. Ala xa won natanga na ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Amosi be

Annabi Amosi xa masenyi

¹ Annabi Amosi, Tekowaka xuruse kanyi, naxa laamatunyi to Isirayila xa fe ra Yudaya mange Yusiya nun Isirayila mange Yerobowami, Yowasi xa di xa waxati, ne firin beenun boxi xa seren. Annabi Amosi xa masenyi nan ya:

² «Alatala a xaape xui raminima Siyoni ma alo yete, a a xui itexi raminima keli Darisalamu. Sexe mu na filie ma xurusee naxan donma,

Karemele geya fan bara xara.»

Damasi xa yunubi sare

³ Alatala naxa a masen, «Damasi xa yunubi rabaxi saxanyi, xa na mu a ra naani xa fe ra, n mu gbilenma n ma nate foxo ra. E bara Galadi kana a paaxi ra, alo boxi buxama ki naxe.

⁴ N te dinma Xasayeli xa banxi ra na nan ma. Na te nan fama Ben Hadada xa yire makantaxie gande.

⁵ N Damasi xa naade balan se girama ne. N Awenikae halakima ne gulunba kui, a nun mange naxan na Beti Eden. Siriya pama xaninma ne Kiriya konyiya kui.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

Gasa xa yunubi sare

⁶ Alatala naxa a masen, «Gasa xa yunubi rabaxi saxanyi, xa na mu a ra naani xa fe ra, n mu gbilenma n ma nate foxo ra. E bara taa ndee xa pama birin xanin Edon konyiya kui.

⁷ N te dinma Gasa tete ra na nan ma. Na fama ne a yire makantaxie gande.

⁸ N Asidodikae halakima ne, a nun mange naxan na Asikalon.

N Ekiron paxankatama ne, Filisitakae birin faxama ne.»

Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Tire xa yunubi sare

⁹ Alatala naxa a masen,
«Tire xa yunubi rabaxi saxanyi, xa na mu
a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E bara taa ndee xa pama birin xanin Edon
koniya kui,
e saate kana e naxan tongo e nun e
ngaxakerenyi Isirayilakae tagi.
¹⁰ N te dinma Tire tete ra na nan ma.
Na te fama ne a yire makantaxie gande.»

Edon xa yunubi sare

¹¹ Alatala naxa a masen,
«Edon xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E bara e ngaxakerenyie gere santidegema
ra.
E mu kinikini e ma,
e xa xone xun nan tun masama.
¹² N te dinma ne Teman na.
Na te nan fama Bosara yire makantaxie
gande.»

Amoni xa yunubi sare

¹³ Alatala naxa a masen,
«Amonikae xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E bara Galadi gine furuxie furie raboo
santidegema ra,
alako e xa boxi xun xa masa.
¹⁴ N te radexema Raaba tete ra na nan ma.
Na te nan fama a yire makantaxie gande.
¹⁵ E xa mange nun a xa kuntigie fama ne
xaninde koniya kui,
gere sonxoe rate gere so loxoe,
turunnaade foye mini xui loxoe.»
Ala xa masenyi nan na ki.

2

Mowaba xa yunubi sare

¹ Alatala naxa a masen,
«Mowaba xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E bara Edon mange xorie gan
han e bara findi xube ra.
² N te dinma Mowaba ra na nan ma.
Na te fama ne Keriyoti yire makantaxie
gande.
Mowaba xa fe jonma gere sonxoe nan
kui,

gere feri fe xui kui.

³ N e xa kiitisa xungbe halakima ne
nun a xa kuntigie ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

Yudaya xa yunubi sare

⁴ Alatala naxa a masen,
«Yudaya xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E bara n ma seriyie matandi,
e mu n ma yaamarie suxu,
barima e bara e yete raloe lafe ra ala wule
daaxie ra,
e babae la naxee ra.
⁵ N te dinma Yudaya ra na nan ma.
Na te nan fama Darisalamu yire makan-
taxie gande.»

Isirayila xa yunubi sare

⁶ Alatala naxa a masen,
«Isirayila xa yunubi rabaxi saxanyi,
xa na mu a ra naani xa fe ra,
n mu gbilenma n ma nate foxo ra.
E tinxintoe matima kobiri ra,
e misikiine matima sankiri sare xa fe ra.
⁷ E toromixie xa fe mayo,
e tondi setare xa kiiti sade.
Babe nun a xa di, ginedimedi keren
masama.
Na kui e bara n xili seniye nxi rasoto.
⁸ E dugi italama e naxan nasuxuxi seeke
ra,
e e sa na ma serexebade fe ma.
E weni sotoma tinxintareya ra,
e na min e xa alae xa banxie kui.»

⁹ «E na finsiriwaliya birin nabama n ya i,
n tan naxan Amorikae halaki e be,
Amorikae naxee xungbo e senbe gbo alo
konde bili.

N naxa Amorikae foxi birin ba naa,
alako e naxa no senbe sotode sonon.

¹⁰ N man naxa wo ramini Misira boxi ra,
n fa wo rapere je tongo naani bun ma
gbengberenyi ma,

alako wo xa Amori boxi soto.

¹¹ N naxa namiponmee rakeli wo ya ma,
a nun Nasari segetalae naxee bara fi n ma.
Isirayilakae, a mu na na ki xe?»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

¹² «Kono wo tan bara beere so Nasari
mixie yi ra.

Wo bara tonyi doxo namiponmee ra

a e naxa Ala xa masenyi masen.»

13 «N fama wo butuxunde na nan ma,
alɔ kote binye a maxanin se butuxunma
ki naxe.

14 Mixi xulunxi mu nɔma a gide.
Senbema senbe bama ne a yi ra.
Geresoe faxama ne gere kui.

15 Tanbe woli mu tima.
Naxan xulun a gide na sanyi mu a bama
e i.

Soe ragi mu kisima.

16 Na lɔxɔe geresoe suusaxi a gima a
mageli nan na.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

3

Ala naxan janigexi Isirayila be

1 Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
Alatala naxan masenma Isirayilakae be,
a xabile naxan namini Misira bɔxi ra.

2 «N wo tan nan gbansan sugandi dunjpa
xabilee birin ya ma.

Na nan a ra, n a janigexi wo xa
paxankate soto wo xa yunubie xa
fe ra.»

3 Mixi firin nɔma jere ralande
xa e mu lanxi na ma?

4 Yete a xui raminima wula i
xa a mu sube nde sotoxi?

5 Xɔni goroma yeɛ kui
xa donse mu na yeɛ ra?

Gantanyi nɔma fulade
xa xɔni mu suxuxi a ra?

6 Feri fema taa nde kui jama kui mu ifu?
Gbaloe taa nde lima, xa Alatala xa mu a
ragiri?

7 Marigi Alatala mu fefe rabama,
a mu a xa gundo masen a xa konyi
namipɔnmee be.

8 Yete na a xui ramini, nde mu gaaxuma?
Marigi Alatala na wɔyen, nde tondima na
masende?

9 Wo xa yi fala Asidodi yire makantaxie
kui,

wo man xa yi fala Misira yire makantaxie
kui,

«Wo xa wo malan Samari geyae fari,
wo xa a mato mennikae kɔntɔfilixi ki
naxe,

a nun e e boore tɔɔrɔma ki naxe.»

10 Alatala xa masenyi nan ya:

«E mu tinxinyi yo kolon,
e xa fe jaaxi nun muje xun nan tun
masafe.

E naxan sɔtoma, e na malanma e xa yire
makantaxie nan kui.»

11 Marigi Alatala naxan masen, na nan yi
ki.

«Wo wo ya rabi, wo yaxui na fafe wo xa
bɔxi kanade.

E fama ne wo xun nakanade,
e fa wo xa yire makantaxie kana.»

12 Alatala naxa a masen,

«Yete na yeɛe ibɔɔ,
xuruse demadonyi nɔma yeɛe sanyi
frin,

xa na mu a ra a tuli xuntunyi rakiside yete
ma.

Isirayilakae fan kisima na ki ne.
Samarika naxee e malabuma sade ma,
naxee e magoroma Damasi magoro see
kui,

wo tan mu kisima.»

13 Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo tuli mati n na,
wo na masen Yaxuba bɔnsɔe be.

14 N na Isirayila paxankata
a xa yunubie xa fe ra temui naxe,
n man e paxankatama ne e xa
serexebadee xa fe ra naxee na
Beteli.

Na serexebadee suxusee birama ne bɔxi.

15 N man e xa banxi tofanyie rabirama ne,
jemɛ nun sogofure banxi birin,
naxee ratofanxi sili jinyi ra.
N na birin kanama ne.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Ala naxan nabaxi alako Isirayila xa gbilen a ma

1 Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
wo tan gine naxee luxi alɔ ningee,
ninge tofanyie naxee na Basan bɔxi ma.

Wo tan naxee sabatixi Samari geya fari,
wo tan naxee misikiine tɔɔrɔma,
wo tan naxee tima setaree fari.

Wo nu fa a falama wo xa morie be,
«Wo fa beere ra, won naxan minma.»

² Marigi Alatala bara a kali a xa seniyyenyi ra,

«Kiiti loxoe na fafe.

E fama ne wo suxude wure konkoronxie ra, e wo nun wo xa die xanin.

³ Wo minima ne wo xa tete kanaxi kui, kankan tixi a boore xanbi ra.

E wo xaninma ne yire makantaxi.»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

⁴ «Wo siga Beteli, alako wo xa yunubi raba naa.

Wo siga Giligali, alako wo man xa yunubi soto.

Wo xa serexe ba geesege birin, wo man xa farile ba ne saxan yo ne saxan.

⁵ Wo lebini taami ba tantui serexe ra.

Wo wo xa panige serexe masen birin be, barima na fe moolie rafan wo ma, wo tan Isirayilakae.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁶ «N nu bara kaame raso wo xa taae kui. Taami yo mu lu wo xonyi.

Kono hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»

Alatala xa woyenyi nan na ki.

⁷ «Kike saxan to nu luxi xe xa xaba, n tondi ne tune ragorode wo ma.

N bara a niya taa ndee xa tune soto, taa ndee naxa a soto.

N bara a ragiri ndee xa tune soto, xe ndee naxa tune soto.

⁸ Mixie bara keli taa ndee, e siga ye fende taa gbete kui,

kono ye xoli mu ba e ma.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «N bara fure ragoro wo xa sansie ma, n bara e xara foye ra.

Katoee bara wo xa laakoe kana, a nun wo xa weni sansie, wo xa xore sansie, nun wo xa oliwi sansie.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ «N bara fure paaxie ragoro wo ma,

alo n a rabaxi Misira boxi ma ki naxe.

N bara wo xa segetalae faxa santidegema ra,

e boru xiri naxa te wo ra.

Wo yaxuie bara e xa soee tongo.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹¹ «N bara wo paxankata,

alo n Sodoma nun Gomora paxankataxi ki naxe.

Wo luxi ne alo wuri naxan naminixi te.

Hali n to na birin naba, wo mu tuubi n be.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «N fama i tan Isirayila paxankatade na nan ma.

N na yi raba i ra, i fama ne i Marigi Alakolonde.»

¹³ Naxan geyae nun foye daaxi, naxan adama xa mapoxunyi birin kolon,

naxan subaxe findima koe ra,

naxan perema yire itexi fari,

a xili Mange Alatala.

5

Ala wama naxan xon

¹ Wo wo tuli mati yi masenyi ra.

N bara yi beeti ba Isirayila bonsoe jon fe ma.

² «Isirayila seniyyentoe bara faxa, a mu kelima sonon,

a bara bira, mixi yo mu a rakelima.»

³ Marigi Alatala naxa a masen,

«Isirayila bonsoe,

Taa naxan xeme wulu keren xema gere sode,

a xeme keme nan gbansan toma gbilen na.

Taa naxan xeme keme xema gere sode, a xeme fu nan gbansan toma gbilen na.»

⁴ Alatala naxa a masen Isirayila bonsoe be,

«Wo fa n fen alako wo xa kisi.

⁵ Wo naxa n fen Beteli, wo naxa siga Giligali,

xa na mu a ra Beriseeba,

barima Giligalika birin sigama ne konyiya kui,

Beteli fan halakima ne.»

⁶ Wo Alatala fen alako wo xa kisi.

Xa na mu a ra, Yusufu bɔnsɔɛ, Alatala wo
sɔntɔma nɛ tɛ ra.

Betelika yo mu na naxan na tɛ rax-
ubenma.

7 Wo tan bara tinxinyi mafindi n naxɔnfe
ra,
wo bara yo sɛriye ma.

8 Alatala nan tunbuie sa koore ma,
a dimi iyalan subaxɛ ma,
a soge radula, kɔɛ xa so,
a ye tongo baa ma,
a na findi tunɛ ra, a goro bɔxi ma.
Naxan na birin nabama, a xili nɛ Alatala.

9 Alatala mixi xungbee halakima nɛ,
a e xa yire makantaxie kana.

10 E mixi xɔnma naxan kiiti sama sɛriye
ra,
nɔndi fale mu rafan e ma.

11 Wo misikiine tɔɔrɔma,
wo baloe bama e yi ra duuti ra.
Wo bara banxi tofanyie ti gɛmɛe ra,
kɔnɔ wo mu fama sɔbatide nee kui.
Wo bara weni sansi fanyie si,
kɔnɔ wo mu fama na weni minde.

12 N a kolon wo xa haake nun wo xa
yunubi gbo.

Wo tinxintɔɛ tɔɔrɔma,
wo sɛriye bɛpinma kɔbiri xa fe ra,
wo mu setaree makiitima nɔndi ra.

13 Na nan a toxi xaxilima dunduma,
barima yi waxati mu fan.

14 Wo fe fanyi fen, wo wo yi ba fe jaaxi
ra,

alako wo xa kisi, Mange Alatala xa lu wo
sɛɛti ma,

alɔ wo a falama ki naxɛ.

15 Wo xa fe jaaxi xɔn.

Fe fanyi xa rafan wo ma.

Wo xa kiiti xa tinxin.

Xa wo na raba, tɛmunde,

Mange Alatala kinikinima nɛ wo tan
Yusufu bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ ma.

16 Na nan a toxi won Marigi Alatala,
Dunija Daa Mange naxa a masen,
«E e wa xui itema nɛ taa kui,
e e wa xui itema nɛ kira xɔn ma.
E xɛ sa xilima nɛ e xa e wa xui ite jɔn fe
ma,

e bɛɛtibae xilima nɛ e xa faxɛ bɛɛti ba.

17 N nɛ dangima xɛ ra tɛmui naxɛ,
n wa xui nan tun mema.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

Naxankatɛ diinɛlae bɛ

18 Naxankatɛ na mixi bɛ
naxan wama Alatala xa kiiti lɔxɔɛ xa fa.
Wo wama munse xɔn ma na lɔxɔɛ?
Na findima dimi nan na wo bɛ,

Na mu findima naiyalanyi xa ra.

19 Na luma nɛ alɔ mixi naxan a gima yetɛ
ya ra,

a fa sɔjɛ li.

A na so banxi kui, a a kilɔn banxi ra,
bɔximase fa a xin.

20 Alatala xa kiiti lɔxɔɛ mu findixi dimi xa
ra?

Naiyalanyi yo mu na wo bɛ na lɔxɔɛ.

21 «N bara wo xa sali xɔn,
e mu rafan n ma fefe ma.

N mu wama e xɔn feo.

22 Wo xa sɛrɛxɛ gan daaxi yo,

wo xa farile sɛrɛxɛ yo,

wo xa xanunteya sɛrɛxɛ yo,

e sese mu rafan n ma.

N mu tinma e rasuxude, hali keren.

23 Wo bɛɛti xui makuya n na.

N mu wama wo xa kɔra bɛɛti xui ramɛfe.

24 N wama naxan xɔn,

tinxintɔɛɛ xa gbo wo ya ma alɔ ye naxan
na baa ma.

Wo xa fe fanyi xa lu alɔ xure naxan mu
xɔrima.

25 Wo to nu na gbengberɛn yire jɛ tongo
naani bun ma,

wo sɛrɛxɛɛ ba nɛ? Ade.

26 Wo kuye maxanin nɛ,

alɔ wo xa mangɛ ala, naxan xili Sikoti,

xa na mu a ra wo xa tunbui ala, naxan
xili Kiyun,

wo naxɛɛ yailanxi wo yetɛ ra? Ade.

27 N fama nɛ wo xaninde konyiya kui
Damasi xanbi ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

6

Naxankatɛ banna mixie bɛ

1 Naxankatɛ na wo bɛ,
wo tan naxɛɛ laxi wo yetɛ ra Siyoni nun
Samari geyae fari,

Isirayila bɔnsɔɛ a xaxili tima wo tan
naxɛɛ ra.

2 Wo sa Kalene mato, a nun Xamata, na
taa xungbee.

Wo man xa goro Filisita bɔxi ma Gati
matode.

Nee fisa wo be?

E xa boxi gbo wo gbe be?

³ Wo a mapoxunxi ne a naxankate loxo
mu wo lima,

konwo wo a niyama ne fe naaxi xa wo soto.

⁴ Wo wo malabuma sade tofanyi ma,
wo yexee nun ninge fanyi donma,

⁵ wo sigi sa kora ra.

Wo joxo a ma a wo fata na rabade alo
Annabi Dawuda.

⁶ Wo weni gbegebe minma, wo ture fanyi
maso wo fate ma.

Na kui, wo mu kontofilima Yusufu bonsoe
xa naxankate xa fe ra.

⁷ Na nan a toxi, wo singe sigama konyiya
kui.

Wo xa xulunyie danma ne.

⁸ Marigi Alatala bara a kali a yete ra.

Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«N Yaxuba bonsoe xa yete igbona xonxi.

E xa yire makantaxie mu rafan n ma.

N fama ne e birin halakide.»

⁹ Xa xeme fu na banxi nde kui,
e birin fama ne faxade.

¹⁰ E barenxi na so na banxi kui e furee
tongode, a xa e gan,

a fama ne mixi maxorinde naxan noxunxi
banxi kui,

«Mixi gbete na be bafe i tan na?»

A a yaabima ne, «Ade.»

A man gbilenma ne a fala ra, «I sabari,
a mu lanma Alatala xili xa fala,

¹¹ barima Alatala nan yaamari fima

a banxi xungbe yo, banxi lanma yo,

e birin xa rabira, e xa kana.»

¹² Soee noma e gide geme yire?

Ningee noma menni buxade?

Awa, munfe ra wo tinxinyi mafindima
tinxintareya ra,

wo seriye mafindi fe naaxi ra?

¹³ Wo seewama fe fufafu ra.

Wo naxe a wo xa fe bara sooneya wo yete
senbe ra.

¹⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na nan a toxi, n fama kelide wo xili ma,
Isirayila bonsoe.

Wo tan naxee na Xamata han Araba xure,
si nde fama ne wo toorode.»

7

Ala xa laamatunyi singe Annabi Amosi

be

¹ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n be:

Xe to xaba, mange xa sansi neene fan nu
na minife,

Alatala naxa katoe ramini.

² E to ge sansi birin donde boxi ma, n naxa
a fala,

«Marigi Alatala, n bara i mayandi,

i xa e xa yunubi xafari,

xa na mu a ra Yaxuba bonsoe fa baloma
di?

A senbe mu gbo.»

³ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a masen,
«Awa, yi mu rabama kore.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa laamatunyi firin nde Annabi

Amosi be

⁴ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n be:

Marigi Alatala naxa a panige te xa dexee.

Te naxa boxi birin gan, boxi ye birin naxa
xara.

⁵ N naxa a fala,

«Marigi Alatala, n bara i mayandi, dan
menni,

xa na mu a ra Yaxuba bonsoe fa baloma
di?

A senbe mu gbo.»

⁶ Alatala naxa kinikini e ma, a fa a fala,

«Awa, yi mu rabama kore.»

Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa laamatunyi saxan nde Annabi

Amosi be

⁷ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi
masen n be:

Marigi nu tixi bilixi tinxinxi fari,

biriki matinxin se nu suxuxi a yi ra.

⁸ Alatala naxa n maxorin,

«Amosi, i munse toxi?»

N naxa a yaabi,

«Biriki matinxin se.»

Marigi naxa a masen,

«N wama n ma pama xa matinxin.

N mu dipema sonon.

⁹ Kuye batudee kanama ne Isiyaga xa boxi
ma.

Isirayila xa salidee rabirama ne.

N kelima ne Yerobowami bonsoe xili ma
santidegema ra.»

Amosi nun Amasiya

¹⁰ Beteli serexedube Amasiya, naxa a masen Isirayila mange Yerobowami be, «Amosi na i yanfafe Isirayila bɔnsɔe ya ma. A naxan falama a mu fan bɔxi be. ¹¹ Amosi naxe, «Yerobowami fama ne faxade santidegema ra. Isirayila sigama ne konyiya kui jamane ma.»»

¹² Amasiya naxa a fala Amosi be, «I tan naxan laamatunyi toma, keli be i siga Yudaya. I xa sa i baloe fen menni namijɔnme wali kui, ¹³ kɔnɔ i naxa namijɔnme masenyi ti Beteli de, barima mange xa salide na menni ne, a xa mangataa nan naa ra.»

¹⁴ Amosi naxa Amasiya yaabi, «Namijɔnme mu na n na. N baba fan namijɔnme mu a ra. Xuruse kanyi nan n na. N sikomoro sansi fan nawalima.

¹⁵ Alatala naxa n xili xurusee tagi, a fa a masen n be, «Siga, i sa namijɔnme masenyi ti n ma jama Isirayila be.»

¹⁶ Yakɔsi, i tuli mati Alatala xa masenyi ra, i tan naxan a falama n be, «I naxa namijɔnme masenyi ti Isirayila be, i naxa wɔyɛn Isiyaga bɔnsɔe be.» ¹⁷ Na wɔyɛnyi ma, Alatala naxe, «I xa gine findima ne langoe ra taa kui. I xa die faxama ne santidegema ra. I xa bɔxi bama ne i yi ra, a itaxun mixi gbete ma. I tan, i faxama ne bɔxi seniyentare ma. Isirayila fan xaninma ne yire, naxan makuya a xa bɔxi ra.»»

8

Ala xa laamatunyi naani nde Annabi Amosi be

¹ Marigi Alatala naxa yi laamatunyi masen n be:
Debe nan nu a ra naxan nafexi sansi bogi mɔxi ra.

² A naxa n maxorin,
«Amosi, i munse toxi be?»
N naxa a yaabi,
«Debe rafexi sansi bogi mɔxi ra.»
Alatala naxa a masen n be,
«N ma jama Isirayila fan bara mɔ.
N mu dipema sɔnɔn.»

³ Alatala xa masenyi nan ya:
«Na lɔxɔee sigi naxan sama mange xa banxi kui,
na masarama ne wa xui ra.

Furee ralantanma ne yire birin,
birin dunduma ne na lɔxɔe.»

⁴ Wo wo tuli mati yi masenyi ra,
wo tan naxee setare tɔɔrɔma,
wo tan naxee tɔɔrɔmixi jaxankatama.

⁵ Wo naxe, «Kike neene sali jɔnma mun temui,

alako won xa sare mati?
Malabui lɔxɔe jɔnma mun temui,
alako won xa maale mati?
Won xa nde ba won ma se maniya see ra,
won xa nde sa won ma saresoe xun ma.
Won xa sikeeli kamalitare yailan.

⁶ Won xa misikiine mati kɔbiri ra,
won setare mati sankiri sare ra.
Won xa maale xori mati a lagi ra a xun ma.»

⁷ Alatala naxa a kali a yete ra,
Yaxuba bɔnsɔe a yete igboma Ala naxan na:

«N mu neemuma e raba fee ma,
han dunipa jɔn.

⁸ Yi bɔxi fama kanade na nan ma.
Bekae birin luma sunnunyi nan kui.
Bɔxi serɛnma ne alo Misira xure,
naxan banbaranma, a man gbilen.»

⁹ Marigi Alatala xa masenyi nan ya:
«N fama ne a ragiride na lɔxɔe,
soge goro a goro temui mu a lixi,
dimi sin bɔxi ma yanyi ra.

¹⁰ Wo xa salie masarama jɔn soe nan na,
wo xa sigie masarama wa xui nan na.
N sunnun donma ragoroma ne wo ma,
n wo xunyi bi sunnun fe ma.

N fama ne sunnunyi xungbe ragorode bɔxi ma,
alo di kerenyi na faxa.
Na xɔne mu bama wo ma abadan.»

¹¹ Marigi Alatala xa masenyi nan ya:
«Na lɔxɔee kaame sinma ne bɔxi ma,
kɔnɔ donyi kaame mu a ra, ye xɔli fan mu a ra.
Wo kaame Alatala xa masenyi nan ma fe ra.

¹² Wo bɔxi birin igirima ne, kelife kɔɔla ma han sogetede,
Alatala xa masenyi fende,
kɔnɔ wo mu a toma.

¹³ Na lɔxɔe wo xa ginedimedie nun wo xa segetalae faxama ne na kaame ma.

14 Singe, e nu e kalima Samari xa ala wule daaxi nan na.
E nu a fala, <N bara n kali Dana xa ala ra.>
<N bara n kali Beriseeba xa ala ra.>
Kɔnɔ e fama nɛ birade, e mu kelima abadan.»

9

Ala xa laamatunyi dɔnxɔɛ Annabi Amosi bɛ

1 N naxa laamatunyi nde to,
Marigi nu na sɛrɛxɛbade fari.
A naxa a yamari,
«Salide xunyi rabira,
salide sanyi itala.

A birin xa bira mixie xun ma.
N e xa die halakima nɛ santidɛgema ra.
Mixi keren mu kisima.

Mixi keren mu a nɔxunma n ma.
2 Hali e goro aligiyama, n nee suxuma nɛ.
Xa e te koore ma, n nee ragoroma nɛ.

3 Xa e e nɔxun n ma Karemele geya fari,
n e fenma nɛ, n e suxu.

Xa e e nɔxun n ma baa bun ma,
n bɔximasee yamarima nɛ a xa e xin.

4 Xa e yaxuie e xanin konyiya kui,
n yaamari fima nɛ e xa e faxa santidɛgema ra.

N nan n ya tima nɛ e ra,
kɔnɔ na mu findima munafanyi ra e bɛ,
a findima paxankatɛ nan na e bɛ.»

5 Marigi Alatala, naxan na Mangɛ ra,
xa a a janige a xa din bɔxi ra,
bɔxi sɛrenma nɛ,
mixi birin lu sunnunyi kui,
a itema nɛ, a man a igoro alo Misira xure
Nili na banbaran jɛ.

6 A bara a xa lingira ti koore ma.
A bara koore walaxɛ lu bɔxi xun ma.
A ye rakelima baa ma, a radin bɔxi ma.
A xili nɛ Alatala.

7 Alatala xa masenyi nan ya:
«Isirayilakae, wo tide mu gbo n bɛ alo
Etiyopikae?

N mu wo ramini xɛ Misira bɔxi ra,
alo n Filisitakae ramini Kafatoro ki naxɛ?
N mu wo ramini xɛ Misira bɔxi ra,
alo n Siriyakae ramini Kiro ki naxɛ?

8 Wo wo yae rabi:
Marigi Alatala bara yunubitɔɛɛ xa
mangɛya to,

a fama nɛ na halakide yi dunijɛ bɛnde
fupi fari.»

9 Alatala xa masenyi nan ya:
«Kɔnɔ n mu Yaxuba bɔnsɔɛ birin ha-
lakima.

N yaamari fima nɛ alako Isirayila bɔnsɔɛ
xa mayegeti.

N a ifema nɛ alo maale ifema ki naxɛ,
alako xɔri fanyi keren naxa bira.

10 Kɔnɔ yunubitɔɛɛ naxee birin na n ma
ɲama ya ma,
n e faxama nɛ santidɛgema ra,
e tan naxee a falama,
<I mu fama muxu ɲaxankatade,
na ɲaxankatɛ mu muxu lima.»

Isirayila xa kisi

11 «Na lɔxɔɛ n Dawuda xa mangɛya
kanaxi itema nɛ.

N fama nɛ na yailande,
n fama nɛ a rakelide alo a singe.

12 E man Edon masɔtɔma nɛ,
a nun si birin n xili saxi naxee xun ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki,
a fama nɛ na birin nakamalide.

13 Alatala xa masenyi nan ya:

«Wo wo yae rabi:
Lɔxɔɛɛ fama a lide,
xɛ sae nun xɛ xabae walima waxati keren
nɛ.

Weni bae nun xɛ sae, fan walima waxati
keren nɛ.

Weni gboma nɛ geyae fari,
han geyae birin bunda.

14 N nan n ma ɲama ragbilenma nɛ a
xɔnyi kelife ra konyiya kui.

E fama nɛ taa kanaxie tide, e sabatima
dennaxɛ.

E weni bilie sima nɛ, e a weni min.

E laakɔɛ sama nɛ, e a bogi don.

15 N man e rasabatima nɛ e xa bɔxi ma.

E mu kelima bɔxi ma sɔnɔn
n dennaxɛ fixi e ma.»

Wo Marigi Alatala xa masenyi nan na ki.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui kui, Annabi Abadiyasi a Ala xa kalamui masenma Edon bɔnsɔɛ xa fe ra. A nɔndi naxan fala a findi nɔndi hagige nan na ibunadama birin be. A masenyi fanyi tima ngaxakerenya xa fe ra. A lanma won xa won tuli mati na seriye ra.

Edon benba singe findixi Esayu nan na, Isiyaga xa di singe Rebeka naxan barixi a be. A guli boore findixi Yaxuba nan na. Na di firinyie to nu na e nga tɛɛɛ, Ala naxa a masen Rebeka be a e findima si firin nan na naxee fama e bore gereɛde (Fe Fɔlɔ Fɔle 25:23). A naxe na di singe luma a xanbiratoe xa nɔɛ bun ma. Na kui Ala naxa barake sa Isiyaga xa di Yaxuba ma, a findi benba ra a xa jama Isirayila be. Esayu tan findi Edonkae benba singe nan na. E xa bɔxi nu na Isirayila nun Yudaya bɔxi nan fuge ra.

Ne wuyaxi dangi xanbi, Isirayila nun Yudaya naxa e kobe raso Alatala ra, a fa e xanin konyiya kui Babilɔn bɔxi ma. Ala xa jama nu na na tɔɔre kui temui naxe, e ngaxakerenya naxee findixi Edonkae ra, e mu tin e malide fefe ma, e jan naxa nde sa e xa tɔɔre xun. Hali Ala to nu wama Yudaya jaxankatafe e xa yunubie xa fe ra, na maraaxui xa fe ra Edonkae naxan naminixi Ala xa jama ma, na mu a kenɛn. Ngaxakerenya fanyi mu nu na na ra.

Yi masenyi xɔrɔxɔɛ Esayu bɔnsɔɛ be a fatanxi na yunubi mɔɔli nan na. Ala xa won mali ngaxakerenya binyade alɔ Ala wama a xɔn ma ki naxe. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Abadiyasi be

Alatala xa masenyi Edon jama be

¹ Annabi Abadiyasi xa laamatunyi nan ya. Marigi Alatala xa masenyi Edon jama xa fe ra.

Muxu bara xibaaru nde me kelife Alatala ma.
Mixi nde xɛɛxi jamanɛɛ ma yi yaamari ra:
«Wo keli! Won xa siga Edon gereɛde!»

² «N i magoroma ne sie tagi, i fa lu yaagi kui.

³ I xa yete igboya bara i madaxu, i tan naxan sabatixi fɔnmɛɛ ra geyae kon na.

I a falama, «Nde nɔma n nagorode lan-banyi?»

⁴ Hali i te koore ma alɔ sege, i sa i tɛɛ sa tunbuie ya ma, n tan i ragoroma ne han bɔxi.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁵ «Xa mujɛtie soma i xɔnyi kɔɛ ra, e mu e waxɔnse tongoma xe e hayi na naxan ma?

Xa sansi xabee fama i xɔnyi, e mu tɔnsɔɛ ndee luma xe naa?

⁶ Kɔnɔ Esayu bɔnsɔɛ tan, e harige birin bama ne e yi, e xa naafuli nɔxunxi tongoma ne.

⁷ Wo saata tongo booree wo kerima ne wo xa bɔxi ma.

Wo mali booree wo yanfama ne, wo nun naxee nu wo degeɛma lenge keren kui, nee gantanyi tema ne wo ya ra.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«N lɔnnilae sɔntɔma ne Edon bɔxi ma na lɔxɔɛ,

n xaxilimae faxama ne Edon benba Esayu xa geyae fari.

⁹ E benba Teman xa sɔɔrie gaaxuma ne, e birin fa sɔntɔ Esayu xa geya longori.

¹⁰ Wo na gbaloe sɔtɔma ne wo xa fe jaaxi ma

wo naxan nabaxi wo ngaxakerenya Yaxuba bɔnsɔɛ ra.

Yaagi dusuma ne wo xun na, wo fa jon abadan.

¹¹ Na lɔxɔɛ e yaxuie to e xa bannaya xanin,

e na raba ne wo ya xori.

E to so e xa taa kui, e xa Darisalamu findi e gbe ra,

wo nu saxi e yaxuie de ra.

12 Wo mu lan wo xa ꞑelexin wo ngaxak-
erenyie xa tɔɔre ra.

Wo mu lan wo xa sɛɛwa Yuda bɔnsɔɛ xa
gbaloe ra.

Wo mu lan wo xa wo yɛtɛ igbo e xa tɔɔre
kui.

13 Wo mu lan wo xa so n ma ꞑama xa taa
kui a kasare lɔxɔɛ.

Wo mu lan wo xa yo e ma e kasare lɔxɔɛ.

Wo mu lan wo xa e harige ba e yi e kasare
lɔxɔɛ.

14 Wo mu lan wo xa wo nɔxun kira de ra
e xa mixie faxafe ra

naxee e gixi gere ma.

Wo mu lan wo xa e sa e yaxuie sagoe e xa
kasare lɔxɔɛ.»

15 «Alatala xa kiiti lɔxɔɛ na fafe si birin
bɛ.

I naxan naba, na nan nabama i fan na.

I xa wali sare gbilenma nɛ i ma.

16 Wo n ma xɔnɛ naxan sɔtɔxi n ma geya
seniyenxi fari,

sie fan fama nɛ na mɔɔli sɔtɔde han e
bɔnsɔɛ ꞑɔn.

17 Kɔnɔ mixi fama kisi sɔtɔde Siyoni geya
fari.

Menni findima yire seniyenxi nan na.

Yaxuba bɔnsɔɛ fama nɛ a kɛ masɔtɔde.

18 Yaxuba bɔnsɔɛ nun Yusufu bɔnsɔɛ
luma nɛ alɔ tɛ,

naxan Esayu bɔnsɔɛ ganma alɔ sexɛ.

Mixi yo mu kisima Esayu bɔnsɔɛ ya ma.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

19 «Negewikae Esayu xa geyae suxuma
nɛ,

Sefelakae Filisitakae xa bɔxi tongoma nɛ,

a nun Efirami nun Samari bɔxie.

Bunyamin bɔnsɔɛ fan Galadi bɔxi sɔtɔma
nɛ.

20 Yi Isirayilaka naxee gbilen e fama nɛ
nɔde Kanaan bɔxi ra han Sarepeta.

Darisalamukae naxee gbilen Sefarada,

nee fama nɛ Negewi taee suxude.

21 Mixi naxee geenima nu fama nɛ tede
Siyoni geya fari,

e xa Esayu xa geyae yamari.

Mangɛya luma Alatala nan bɛ.»

Annabi Yunusa xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yunusa xa taruxui findixi masenyi belebele nan na ibunadama be. Alatala bara si wuyaxi daa, a e rasabati yire keren dunija ma. E to findi a xa daalisee ra, a wama ne e xa fe birin xa sooneya, e xa lu bojesa kui, e man xa a xa nondi kolon. Ala mu tinma si yo xa fisa boore be. E birin lan a ya i.

Kono adamadie luma tantan na menni ne, e fa a maroxun e fisa e boore be, e man Ala kolon dangife booree ra. Na yete igbona findixi fe paaxi nan na Ala mabiri. A wama ne a xa xibaarui xa yensen dunija birin ma, kono ndee mu tinma na ra. Annabi Yunusa findixi na misaali nan na.

Alatala to Annabi Yunusa xee Asiriya boxi ma a xa nondi kawandi e be, Annabi Yunusa mu tin na rabade xonnanteya xa fe ra. Asiriyakae nu findixi Isirayilakae yaxuie nan na. Na nan a toxi, Annabi Yunusa naxa nate tongo a xa a gi, alako a naxa Ala xa xeraya raba. Tondife Ala waxonfe ra, na findi ne fe xoxoxe ra Annabi Yunusa be, a fa a kolon a nu lan ne a xa bira Ala xa yaamari nan foxo ra.

Annabi Yunusa to na raba, kaabanakoe belebele naxa raba. Asiriya jama naxa fa bora Alatala foxo ra, e fa a batu. Annabi Yunusa fan naxa a kolon a boje kui a Ala xa xanunteya gbo si birin be. E rafan a ma, a man wama e rakisife e xa yunubie ma.

A lanma won tan fan xa na masenyi hagige fahaamu, a xa so won sondonyi kui. Xonnanteya gbo sie tagi to loxoe. Na mu findima fe fanyi ra ibunadama be. Ala mu wama na xon, barima a kolon na gere nan tun naminima naxan findima toore xungbe ra. Xanunteya nan fan. Won si birin lan Alatala ya i. Won birin xa won xinbi sin a bun ma. Ala xa a niya won

xa kafu won boore ma xanunteya kui. Amina.

Annabi Yunusa xa taruxui

Annabi Yunusa a gife Ala xa xeraya ma

¹ Alatala naxa a masen Amitayi xa di Yunusa be, ² «Keli, i siga taa xungbe naxan xili Ninewe, i xa n ma nate xoxoxe masen e be naxan fatanxi e xa fe paaxie ra n naxee toxi n na dennaxe.» ³ Kono Annabi Yunusa to wa a gife Ala xa xeraya ma, a naxa nate tongo a xa siga Tarasisi. A naxa goro Yafa wafu ra, a kunkui to naxan nu sigafe Tarasisi. A naxa kunkui masundi fi, a baki kunkui kui mixie xun ma sigafe ra Tarasisi, alako a xa a makuya Alatala ra.

⁴ Na kui Alatala naxa foye xungbe ramini baa ma, a findi turunnaade ra, a kunkui imaxa han a wa a kanafe. ⁵ Kunkuimae naxa gaaxu, kankan naxa a de rawa a xa ala be. E naxa nde ba kunkui xa kote ra, e a woli baa ma alako nde xa ba a binye ra. Yunusa naxa goro kunkui botini ma, a a sa menni, a xi paxi. ⁶ Kunkui kepini naxa siga a yire, a a fala a be, «I tan na xife ne? Keli, i xa i xa ala maxandi. Temunde a noma ne kinikinide won ma, a won natanga yi gbaloe ma.»

⁷ Kunkuimae naxa a fala e booree be, «Won xa kanda bun alako won xa a kolon, naxan yi gbaloe bendunxi won ma.» E to na raba, a naxa ilan Yunusa ra. ⁸ E naxa a maxarin, «Nde yi gbaloe bendunxi muxu ma? I munse wali rabama? I kelixi minden? Si mundun na i ra?» ⁹ Annabi Yunusa naxa e yaabi, «Eburu nan n na. N Alatala nan batuma, Ala naxan na koore ma, naxan baa nun boxi daa.» ¹⁰ Na kui kunkuimae naxa gaaxu ki fanyi ra, e a fala a be, «I yi rabaxi munfe ra?» A naxa a fala e be a nu a gife Alatala nan ma.

¹¹ Baa xa xaape to nu gboma nan tun, e naxa a maxarin, «Muxu xa munse raba i ra, alako baa xa a raxara muxu be?»

¹² Annabi Yunusa naxa e yaabi, «N a kolon a yi turunnaade xungbe xun tixi wo ra n tan nan ma fe ra. Wo xa n woli baa ma. Na kui a raxarama ne.»

¹³ Kunkuimae naxa kata laala bade e xa xare masoto, kono na mu sooneya. Baa nu

sigama xaape ra nan tun e xili ma. ¹⁴ Na temui e naxa Alatala maxandi, «Alatala, muxu bara i maxandi i xa muxu ratanga yi xeme xa faxe ma. Mixi fanyi nii bafe kote naxa doxo muxu xun ma, barima i tan Alatala na i waxonfe nan tun nabafe yi ki.» ¹⁵ Na fala xanbi, e naxa Yunusa tongo fa, e a woli baa ma. Baa xa xaape naxa dan. ¹⁶ Na fe naxa na mixie ragaaxu Alatala ya ra ki fanyi ra. E naxa serexe ba Alatala be, e kere tongo a be.

2

Annabi Yunusa xa Ala maxandi

¹ Alatala naxa yexe xungbe nde yamari baa ma a xa Yunusa gerun. Yunusa naxa lu yexe furi kui feɛɛɛn saxan, koe saxan. ² A naxa a Marigi Alatala maxandi yexe furi kui yi ki:

³ «Alatala, n to n xui rate i ma n ma boɛne mini kui, i bara n yaabi.

N to i xili kelife aligiyama, i bara n xui me.

⁴ I to n woli baa botini ma, ye bara n makoto, i nu fa i xa moronyie radin n ma.

⁵ N naxa a mapoxun i bara n keru, konon a kolon n man fama ne i xa banxi seniyenxi tode.

⁶ N naxa madula ye xora, baa naxa nona.

Baa pooge naxa filin filin n konyi ma.

⁷ N goro ne baa botini ma han geyae folode.

N nu na geeli aligiyama, konon i tan Marigi Alatala, i naxa n namini na yili tilinxi kui n pipe ra.

⁸ N nii to nu na bafe n fate i, n naxa n mapoxun Alatala ma. N ma maxandi naxa siga han a sa i li, i xa horomobanxi seniyenxi.

⁹ Mixi naxee e nii taxu kuye senbetare ra, nee e yete raganma hinne fanyi nan na.

¹⁰ Konon n tan tantui beeti nan bama i be serexe ra, n na n ma kere tongoxi rakamalima ne. Kisi fatanxi Alatala nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi, Alatala naxa yexe yamari, a xa sa Annabi Yunusa boxun xare ma.

3

Annabi Yunusa Alatala xui rabatufe

¹ Alatala naxa gbilen masenyi ti ra Yunusa be, a naxe, ² «Keli, i siga yi taa xungbe naxan xili Ninewe. I xa sa n ma xera iba e be, n i tixi naxan na.» ³ Annabi Yunusa naxa keli a siga Ninewe, alo Alatala a masen a be ki naxe. Taa nan nu Ninewe ra naxan xungbo ki fanyi ra xi saxan jere rabama dennaxe.

⁴ Annabi Yunusa to feɛɛɛn keren jere raba taa kui, a naxa yi masenyi ti folo, «Xi tongo naani nan luxi, Ninewe taa xa kana.» ⁵ Ninewekae naxa la Ala ra, e birin fa sunyi suxu, e sunnunyi dugi ragoro e ma tuubi fe ra, keli bannae ma han misikiinse. ⁶ Yi xibaarui to Ninewe mange li, a fan naxa keli a xa kibanyi kui, a a xa mange donma rate a ma, a a sunnun dugi ragoro a ma, a fa sa doxo te xube xora tuubi fe ra.

⁷ Na kui a naxa yi masenyi ti Ninewe be, «Mange nun a xa kuntigie xili ra, sunyi bara maxandi mixie nun xurusee birin ma. ⁸ Mixie nun xurusee birin xa sunnun dugi ragoro e ma, e xa Alatala xili senbe ra, birin xa gbilen a xa kira paaxi nun e xa kobina foxo ra. ⁹ Nde a kolon xa Ala mu a xa nate tongoxi masarama, a won natanga a xa xone gbe ma, a fa won nakisi faxe ma?»

¹⁰ Ala to a to Ninewekae bara tuubi, e bara e kobe so e xa kira paaxi ra, a naxa kinikini e ma, a mu gbaloe ragoro e ma sonon, alo a nu bara a panige ki naxe.

4

Annabi Yunusa xonofe

¹ Na fe mu nu rafanxi Annabi Yunusa ma fefe ma, a fa xono. ² A naxa a fala Alatala be, «Alatala, n mu nu yi fe xa falama n to nu na n xonyi temui naxe? N na n gi yi nan ma sigafe ra Tarasisi, barima n nu a kolon Ala nan i ra, naxan hinne nun kinikini masenma mixie be, naxan mu xonoma mafuren, naxan xa xanunteya gbo, naxan gbilenma a xa nate tongoxi foxo ra, a gbaloe lu na a nu wama

naxan nabafe. ³ Yakɔsi Alatala, n nii tongo, barima n faxaxi nan fisa n baloxi be.» ⁴ Alatala naxa a maxɔrin, «A lanma i xa xɔnɔ yi fe ma yi ki ne?»

⁵ Annabi Yunusa naxa mini taa fari ma, a sa dɔxɔ taa sogetede mabiri leele bun ma, a naxan yailan a yete be. A nu wama a tofe ne fe naxan fama rabade Ninewe ra.

⁶ Alatala naxa wuri bili nde rabula a a ti Yunusa xun ma, alako a niini xa ti a xun, a naxa soge xa xɔne kolon. Yunusa naxa jɛlexin ki fanyi ra na wuri bili niini xa fe ra. ⁷ Kɔnɔ na lɔxɔe kuye iba, Ala naxa a niya kuli nde xa sa na wuri bili don, a xa xara. ⁸ Soge to mini, Ala naxa foye fure ramini kelife sogetede, a soge xɔrɔxɔe ti Yunusa ma. Na naxa a niya Yunusa ya naxa ifɔrɔ, a fa wa faxafe. A naxa Ala maxandi, «N faxaxi fisa n baloxi be to.»

⁹ Ala naxa Annabi Yunusa maxɔrin, «A lanma i xa xɔnɔ yi wuri bili xa fe ma yi ki?» Yunusa naxa a yaabi, «Iyo. N xɔnɔxi han n jan wama ne n xa faxes!» ¹⁰ Alatala naxa a masen a be, «I tan mɛɛnixi yi wuri bili nan ma, i mu naxan sixi, i mu naxan namɔxi. A bulaxi kɔe keren nan na, na kuye iba, a man naxa faxes. ¹¹ A mu lanma xe n tan xa kinikini Ninewe ma, yi taa xungbe, mixi wulu kemɛ mɔxɔɔɛn nun a xanbi na dennaxe, naxee mu fe fanyi nun fe jaaxi tagi raba kolon, xurusee gbegbe fan na dennaxe?»

Ala xa masenyi Annabi Mika bε Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Mika xa kitaabui nondi hagige masenma to mixie bε. Ala mu wama fe jaaxi xon, a yunubi birin xonma a boje birin na. Na kui ibunadama na keli Ala xa kira xon ma, Ala xa tinxinyi a niyama ne a xa na mixie jaxankata e xa fe rabaxi ma. E na findi a xa pama ra, e na findi pama ra naxan mu a kolon, e birin halakima ne na yunubie xa fe ra.

Na fahaamufe mu xoxoxo adamadie bε, barima e fan na fe jaaxi nde to, e boje tema ne han. E na a to e xa mangεe na setaree toorofoe alako nde xa sa e yete xa naafuli xon ma, e xonoma ne. Na xone maniya Ala xa xone tinxinxi ra. Fe naxan mu rafan Ala ma, fe fanyi mu a ra. A mixi tooro ma ne!

Kono Ala xa xone fatanxi a xa boje fanyi nan na. A to wa ibunadama xa fe xa sooneya, a na Sentane xa kasare wali to, a xonoma ne, a man gere ti na xili ma. Yunubi raba jaxankatafe kelixi na nan ma. Kono na boje fanyi man a niyama ne Alatala xa kate birin naba alako a xa ibunadama ragbilen a xa kira fanyi ma. A mu wama e jaxankatafe tun. A wama ne e xa gbilen a ma, e xa kisi soto kira fanyi xon ma.

Annabi Mika nu Ala xa masenyi tife Isirayila nun e yaxuie bε, kono a tide gbo to mixie fan bε. Won fan xa fahaamui soto yi masenyi kui: a yunubi mu rafan Ala ma, a fama yunubitoe jaxankatade, a nun a wama mixi rakisife e xa yunubie ma alako e xa jere a waxonfe fanyi kui. Ala xa won mali na kisi tinxinxi sotofe ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Mika bε

Ala xa xone Isirayila nun Yudaya be

¹ Alatala xa masenyi nan ya a naxan ti Annabi Mika Moresetika bε Samari nun Darisalamu xa fe ra. A a ti a bε Yudaya

mange Yotami, Axasi, nun Xesekiya xa waxati ne.

² Dunija si birin, wo xa wo tuli mati n na. Ibunadama birin naxee na yi bendε fuji fari,

wo xa n ma masenyi rame, won Marigi Alatala fama wo kalamude naxan na,

kelife a xa horomobanxi seniyenxi kui.

³ Wo xa a mato, Alatala na fafe kelife a xa lingira,

a na gorofe geyae fari, a a jere.

⁴ Geyae na xunufe a sanyi bun ma, alo kumi dole naxan sama te fe ma, alo ye naxan susufe kelife yire itexi. Geyae na iboofoe, e findi gulunbae ra.

⁵ Na birin kelixi Yaxuba bonsoe xa murute nan ma, a fatanxi Isirayila pama xa yunubie nan ma.

Nde Yaxuba bonsoe ramurutaxi?

Samari xa mu a ra?

Nde kuye batude tixi yire itexi fari Yudaya?

Darisalamu xa mu a ra?

⁶ Na kui n fama Samari findide geme malanxie nan na,

n a findi weni sansi side ra.

N a xa geme bilie rabira, n e radin gulunbae kui,

han a xa banxie bunyi lu kene ma.

⁷ N a xa kuyee butuxunma ne, n a xa batu see ganma ne te ra,

n a xa ala masolixie xun nakanama ne.

Nee foloxi bafata nan na naxan nawalixi langoe sare ra,

nee man findima bafata nan na langoe sare fima naxan na.

⁸ N fama sunnunde na nan ma, n na n kui iwa.

N na n jere ma ne n sanyi nun n fate mageli ra,

n na n gbelegbele xui itema ne alo wulai bare,

n na n kui iwa alo xundi.

⁹ Samari xa fure jaaxi mu noma dandande,

a man bara din Yudaya boxi ra,

han a bara Darisalamu masoto n ma pama sabatixi dennaxe.

- 10 Wo naxa na fe rakolon Gatikae ra de wo wa xui ra.
N dɔxɔxi xube xɔɔra sunnunyi kui Beti Leyafera.
- 11 Safirikae, wo xa dangi wo mageli ra yaagi kui.
Saanan pama mu suusama minide.
Wo mu nɔma wo xaxili tide Beti Eseli ra, e fan na wafe.
- 12 Marotikae bara lu kɔntɔfili kui, barima gbaloe bara goro kelife e Marigi Alatala ma,
a Darisalamu naade li.
- 13 Lakisikae, wo xa soori ragisee yailan.
Wo bara a niya Siyonikae xa muruta Ala ma,
Isirayila bara bira wo xa yunubie fɔxɔ ra.
- 14 I tan nun Moreseti Gatikae fatanma na nan ma,
Akisibukae fama ne Isirayila mangɛ yanfade.
- 15 Maresakae, n gerefa gbete xɛɛma ne a xa wo gere.
Isirayila mangɛ palama sigama ne Adu-lama.
- 16 Wo wo xunyiye bi alo yube, sunnunyi xa fe ra,
barima wo xa di xanuxie fama xaninde konyiya kui pamane ma.

2

Naxankate nun kisi

- 1 Naxankate na mixie be,
naxee e mapɔxunma maifuya nun fe jaaxi rabafe ma e sa temui,
kuye nefɛ iba, e fa fe kobie raba,
barima na nɔɛ na e yi ra.
- 2 E na mile xɛɛ ma, e nee ba e kanyie yi ra.
E na mile banxie ma, e nee tongo e senbe ra.
E fu mixi ma, e a xa banxi mupa.
E fu mixi ma, e a ke rasuxu a yi.
- 3 Na xa fe ra, Marigi Alatala naxe,
«N jaxankate dɔxɔma ne na mixi mɔoli ma,
wo mu nɔma wo ratangade naxan ma.
N fama wo xun gorode na jaxankate temui.
- 4 E wo xa fe ifalama taali daaxi ne na lɔxɔɛ,
e wo masigi a mayele ki ma,
e nu fa a fala,

«Muxu xa fe bara kana feo.
Muxu xa bɔxie bara ba muxu yi ra.
A bara e ba muxu yi, a e so muxu yaxuie yi ra.»»

5 Na nan a ra, wo mu mixi yo sɔtɔma Alatala xa pama ya ma,
naxan nɔma bɔxi itaxunde wo be Ala xa tɔnxumae saabui ra.

6 E xa namijɔnmɛɛ a falama,
«Ba yi masenyi mɔoli tife,
namijɔnmɛɛ mu lanma a xa na fala.
Won mu fama lude yaagi yo kui.

7 Yaxuba bɔnsɔɛ, a lanma a xa fala,
Alatala xɔnɔma a bɔɛ ma?
A darixi na wali mɔoli raba ra?»

Alatala naxa e yaabi,
«N ma masenyie mu fanxi xɛ tinxintɔɛɛ be?»

8 Yi waxati n ma pama bara lu alo n yaxui.
Wo donma fanyi bama dangi mixie ma,
naxee fafe bɔɛsa kui kelife gere sode.

9 Wo n ma pama xa ginɛɛ kerima e xa banxi fanyie kui,
wo e xa die xa xunnakeli bama e yi ra n naxan fi e ma.

10 Wo keli, wo siga,
n bara yi bɔxi ba wo yi ra sabatide ra,
barima a mu seniyɛn, a bara kana kerenyi ra.

11 Xa wule fale nun mixi madaxui fa a fala wo be,
«Wo fama beere nun weni sɔtɔde»,
na mixi mɔoli nan nafan wo ma namijɔnmɛɛ ra.»

12 «Yaxuba bɔnsɔɛ, n wo birin malanma ne.
Isirayila mixi dɔnxɔɛɛ, n wo xun lanma ne.

N wo malanma ne, alo yɛxɛɛɛ naxee malanma gɔɔɛɛ kui,
alo xurusee naxee na fili ma e de madonde.

Nama gbege sabatima ne naa.

13 E xa mangɛ fama ne taa tɛtɛ ibɔɔde,
a fa ti pama ya ra,
a e birin naminima ne naa.
Alatala nan findi e xunyi ra.»

3

Isirayila yareratie xa yunubie

¹ N naxe, «Yaxuba bõnsõee mangëe,
 Isirayila yareratie, wo xa wo tuli mati.
 Wo tan xa mu daxa wo xa seriye kolon?
² Kõnõ wo fe fanyie xõnma, fe jaaxie nan
 nafan wo ma.
 Wo mixie tõõrõma han,
 a luxi nẽ alo wo e xa kiri nun sube bama
 e fatee ma,
³ wo na ibolon a xuntunyie ra,
 wo a jin tunde kui, wo fa a don.»
⁴ Na mixi mõoli fama nẽ Alatala xilide,
 kõnõ a mu e yaabima.
 Na lõxõe a a kobe soma nẽ e ra,
 barima e jere ki mu fan.
⁵ Alatala xa masenyi nan ya,
 «Wo tan namijõnmẽ naxee n ma jama
 ratantanma,
 naxee bõjẽsa masenma mixie bẽ naxee
 wo kima,
 kõnõ wo mixie tan gere naxee wo kuma.
⁶ Na xa fe ra, kõe soma nẽ wo xun,
 wo mu toe tima, wo mu laamatunyie
 sõtõma, wo luma dimi nan kui tun.
 Soge dulama nẽ na namijõnmẽe xun,
 yanyi fan ifõõõ e bẽ.
⁷ Se matoe yaagima nẽ, naxee yare toma,
 e xun sinma nẽ,
 e e yatagi nõxun,
 barima n tan Ala mu e yaabima.»
⁸ Kõnõ Ala Xaxili Seniyenxi bara senbe fi
 n ma,
 tinxinyi nun limaniya bara lu n yi ra,
 alako n xa Yaxuba bõnsõee rakolon e xa
 murute ra,
 n xa Isirayila xa yunubie masen a bẽ.
⁹ Wo tan Yaxuba bõnsõee yareratie,
 wo tan Isirayila jama xa mangëe,
 wo xa wo tuli mati n na.
 Wo na tinxinyi xõnfe,
 wo a mafindi.
¹⁰ Wo na mixie nii bafe Siyoni tife ra,
 wo na Darisalamu tife tinxintareya kui.
¹¹ E xa mangëe kiiti sama kõbiri sõtõfe
 nan ma.
 E xa serexedubẽe xaranyi tima naafuli xa
 fe nan na.
 E xa namijõnmẽe masenyie tima e xa
 geenii nan ma.
 Kõnõ e birin e ya tima Alatala ra,
 e nu a fala mixie bẽ,
 «Alatala mu na xẽ won ya ma?»

Naxankate yo mu won lima.»
¹² Wo xa fe nan yati a niyama Siyoni fama
 buxade alo xẽ,
 Darisalamu findima nẽ gemẽ malanxie ra,
 fõtõnyi fa bula hõrõmõbanxi rabilinyi ma.

4

Alatala xa xunnakeli

¹ Temui fama a lide,
 Alatala xa banxi tixi geya naxan fari,
 na fama nẽ tide geya birin xun ma.
 A itema nẽ tentenyi birin bẽ,
 jamae luma nẽ siga ra menni.
² Si gbegbe e xun tima nẽ naa ra, e a fala,
 «Won xa siga Alatala xa geya fari,
 Yaxuba Marigi Ala xa banxi.
 A won xaranma nẽ a xa seriye ra,
 alako won xa won jere a xa kira xõn ma.»
 Seriye fatanma Siyoni nan na,
 Alatala xa masenyi kelima Darisalamu
 nan kui.
³ A findima nẽ kiitisa ra si gbegbe tagi,
 a fa si senbemaẽe xa gere rajõnde dunija
 birin kui.
 E e xa santidẽgemaẽe xabuma sari xa kerie
 nan na,
 e e xa wõrõtẽe yailan tanbẽe ra.
 Si yo mu a xa santidẽgema itema si gbete
 xili ma sõõõ.
 Na waxati, mixie mu gere mõoli yo
 matinkanma.
⁴ E tima e xa weni sansi nan sãeti ma,
 e dõxõ e xa xõrẽ bili niini bun ma.
 Mixi yo mu fama e bõjẽe raminide,
 barima Alatala Senbema bara wõyẽn.
⁵ Si birin nõma jereẽde e xa alae waxõn ki
 nẽ,
 kõnõ won tan won jereẽma Alatala nan
 waxõn ki abadan.
⁶ Alatala naxa a masen,
 «Lõxõe nde fama, n lanyurutõee
 malanma nẽ.
 N mixie xunlanma nẽ, n naxee rayensenxi
 tõõrẽ kui.
⁷ N lanyurutõee findima nẽ mixi kisixi
 dõnxõee ra,
 n mixi rayensenxie findima nẽ si senbema
 ra.
 Alatala nan tima e xun ma Siyoni geya
 fari abadan.

⁸ I tan Siyoni, naxan a jɔxɔ sama jama
xɔn ma,
naxan findixi taa makanta xi ra,
nɔɛ fisamante gbilenma i tan nan ma,
mangɛya fa lu Darisalamu yi ra.»

⁹ Wo fa gbelegbelema munfe ra?
Mangɛ mu na wo xɔnyi sɔnɔn?
Wo rasima bara faxa?
Na bara a niya wo xa tɔɔrɔ alɔ gine naxan
na ditinyi ra?

¹⁰ Siyonikae, wo furie xa wo matolin alɔ
furi gine,
barima e wo raminima nɛ taa kui, wo fa
xi burunyi.
E wo xaninma Babilɔn konyiya kui,
kɔnɔ menni wo fama nɛ fulunde.
Alatala wo bama nɛ wo yaxuie belexe i.

¹¹ Kɔnɔ yakɔsi si gbege tixi wo xili ma,
a falafe ra, «Siyoni xa yaagi won ya xɔri!»

¹² Nee mu Alatala xa maɔxunyi kolonxi,
e mu a xa wali fahaamuxi.
Alatala bara e malan lonyi ma maale
bɔnbɔma dennaxe.

¹³ Siyonikae, wo keli wo xa e bɔnbɔ.
N wo senbe gboma nɛ alɔ tuura,
naxan ferie yailanxi wure ra, naxan tore
findixi wure gbeeli ra.
Na kui wo pamane wuyaxi butuxunma
nɛ,
wo e xa naafuli findima n tan Dunija
Marigi Alatala nan gbe ra.

¹⁴ Yakɔsi wo xa wo fatee mabɔɔ sunnunyi
ma,
barima e na won ma taa suxufe,
e na Isirayila jama xa mangɛ bɔnbɔfe a
yatagi ma wuri ra.

5

Isirayila Nakisima

¹ «I tan, Betelɛmu Efarata, naxan xurun
Yuda xabilɛe ya ma,
mixi nde minima nɛ i ya ma naxan
Isirayila yamarima n be.
A xa fe folɔxi temui dangixi nɛ naxan
makuya pon.»

² Na na a toma, Alatala Isirayila raboloma,
han furi gine fa a xa di baride.

Na temui, na di ngaxakerenyie dɔnxɔɛ
fama nɛ gbilende Isirayila.

³ A kelima nɛ, a ti a xa xurusee ya ra,
a e de madon a Marigi Alatala Xili Xungbe
Kanyi senbe ra.

E sabatima nɛ a fanyi ra,
barima a xa xunnakeli dunija birin lima
nɛ.

⁴ A tan nan findima won ma bɔnesa ra.
Asiriyakae na fa won ma bɔxi ma,
e so won ma yire makantaxie kui,
won kantama solofere nun mangɛ solo-
masaxan nan kelima e xili ma.

⁵ E Asiriya bɔxi yamarima nɛ santidegema
ra,
e dɔxɔ Nimirodi xa bɔxi xun ma tanbe ra.
Won ma mangɛ won bama nɛ Asiriyakae
yi ra,
e na tungan won ma naaninyi xun ma, e so
won ma bɔxi kui.

⁶ Yaxuba bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ luma nɛ dunija
sie ya ma,
alɔ xini naxan kelima Alatala ma,
alɔ tune ye naxan dɔxɔma burexe ra.
E mu e xaxili tima ibunadama ra,
e mu e yete taxuma mixi yo ra.

⁷ Yaxuba bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ luma nɛ dunija
si gbege ya ma,
alɔ yete naxan tima wulai subee tagi,
alɔ yete yɔre naxan jɛreɛma xurusee ya
ma,
a fa dutun ndee ma, a e ibɔɔ, mixi yo mu
nɔma e bade a yi ra.

⁸ I xun nakelima nɛ i yaxuie ya i, e birin
sɔntɔ.

⁹ Alatala naxa a masen,
«Lɔxɔ nde fama a lide,
n wo xa soee nun wo xa sɔɔri ragisee xa
fe kanama nɛ.

¹⁰ N wo xa bɔxi xa taaɛ kanama nɛ,
n wo xa yire makantaxie rabira.

¹¹ N wo xa duureya kanama nɛ,
n wo xa se matoe rayensen ye.

¹² N wo xa kuyee nun wo xa gɛmɛ ma-
solixi birin kanama nɛ.
Na temui, wo mu suyidima se yailanxie
be sɔnɔn.

¹³ N wo xa Aseri wuri masolixie talama nɛ
wo tagi,

n wo xa taaɛ kanama nɛ,

¹⁴ n n gbejɔxɔma xɔne nan kui, sie ma

naxee mu tin n xui suxude.»

6

Alatala xa kalamui

¹ Wo wo tuli mati Alatala xa masenyi ra:
«Keli, wo xa wo xa kalamui ti geyae ya
xɔri,
duniɲa birin xa i xui me.

² Geya naxee na duniɲa ma kabi a fɔle,
wo xa n tan Alatala xa kalamui me,
n naxan tima n ma pama Isirayila xili
ma.»

³ «N ma pama, n munse rabaxi wo ra?
N kote mundun dɔxɔxi wo xun ma?
Wo xa n yaabi.

⁴ N wo raminixi ne Misira bɔxi ra,
n wo xun sara konyiya kui.
N naxa Munsa, Haruna, nun Mariyama
xe wo raminide.

⁵ N ma pama, wo xa wo ratu a ma,
Mowaba mange Balaki nu wama naxan
nabafe wo ra,
a nun Beyori xa di Balami xa yaabi.
Wo xa wo ratu wo xa biyaasi ma kelife
Sitimi han Giligali,
Alatala xa fe tinxinxie a naxee rabaxi wo
be.»

⁶ N fama munse ra Alatala be n xa Mange
Ala batu?
A lanma n xa fa serexe nan na a be,
serexe gan daaxi alo ninge naxee bara ne
keren soto?

⁷ Alatala wama yexee kontonyi gali nan
xon ma,
xa na mu a ra, ture gbegbe naxan mu
ɲonma?
A lanma n xa n ma di singe ba serexe ra
n ma yunubi sare ra?

N di naxan soto, na noma findide na
xafari se ra?
⁸ Ala bara adamadi rakolon fe ra naxan
fan,
a wama i xa naxan naba?
A wama ne i xa tinxin, dugutegeya xa
rafan i ma,
i man xa bira Alatala foxo ra yete magore
kui.

⁹ Alatala na taakae xilife.
Xaxilima fama na tode, a fa gaaxu Ala ya
ra.
«Wo wo tuli mati a xa kiiti ra,

wo naxa wo kobe so na kiitisa ra.

¹⁰ Naafuli na wo xonyi wo naxan soto
tinxintareya kui?

Maniya se kamalitaree na wo xonyi n
naxee xonxi?

¹¹ N noma dipede maniya se tinxintaree
kanyi ma?

¹² Taa bannae findixi fe kobi rabae nan
na,
taakae wule nan tun falama, e mixie
madaxu.»

¹³ «Na kui n bara wo tɔɔɔ fɔlo,
n xa wo halaki wo xa yunubie xa fe ra.

¹⁴ Wo wo degema ne, kono wo mu fama
lugade,

wo donse ragatama ne, kono a mu luma
naa.

Na bama ne wo yi ra santidegema ra.

¹⁵ Wo xe sama ne, kono wo mu a xabama,
wo oliwi bogi bunduma ne, kono wo mu
a ture donma,
wo weni bogi dunduma ne, kono wo mu
a minma.

¹⁶ Wo bira ne Omiri xa yaamarie foxo ra,
wo Akabu xa naamunye findi wo gbe ra.
N wo sontoma na nan ma,
n wo xa pama findima ne mayele se ra
duniɲa ya xori,
n wo luma ne yaagi kui sie tagi.»

7

Ala xa paxankate nun a xa kisi

¹ N na tɔɔɔfe yi ki!

N luxi ne alo mixi naxan sigama sansi
bogi bade a ba temui,
kono a mu weni bogi toma naa,
a mu xore fanyi lima wuri kon na alo a
wama a xon ma ki naxe.

² Ala xanuntenye bara ɲon bɔxi ma,
tinxintɔe keren mu luma naa.
E birin na e boore tɔɔɔfe a ɲaaxi ra,
kankan gantanyi tema a ngaxakerenyi be.

³ E birin fata fe ɲaaxi rabade.
Mangee, nee wama buɲa tinxintare xon
ma.

Kiitisee, nee kiiti sama kobiri nan tun ma
fe ra.

Kuntigie, nee fan e xa wasabaliya
masenma.

E birin na fe keren ne.

⁴ Naxan na fisamante ra wo ya ma,
na tan luma ne alo tunbe xone.

Ala xa kiiti loxoε bara a li,
alo pama makante a fala ki naxe.
Nama boje mini temui bara fa.

⁵ Wo naxa la wo de fan boore ra,
wo naxa la wo xanuntenyi ra,
hali wo xa gine naxan a sama wo fe ma,
wo naxa wo xa gundo birin masen a be.

⁶ Na waxati di xeme a baba maberema ne,
di gine ti a nga kanke i,
mamadi nun a xa mori nga konjema ne.
Kankan yaxui findima a bari boore yati
nan na.

⁷ Kono n tan, n ya tima Alatala nan na,
n na n xaxili tima n nakisima Ala nan na,
barima n Marigi n xui suxuma ne.

⁸ I tan Isirayila yaxui,
i naxa jalexin n ma toore ra.
Hali n bira ne, n man kelima ne.
Hali n lu ne dimi xora, Alatala nan na n
ma yanbe ra.

⁹ N to yunubi raba Alatala ra,
n fama ne a xa xone sotode han a kamali,
a fa n xun mafalade, a a xa tinxinyi masen
n be.

¹⁰ N yaxuie na na to, e yaagima ne.
Singe e nu a falama, «I Marigi Alatala na
minden?»
Kono na temui n tan nan e xa bire toma,
e maboron sanyi ra alo boora naxan na
kira ra.

¹¹ I tan Isirayila, wo xa tete rakeli loxoε
fama ne,
wo xa naaninyie igboma ne.

¹² Na loxoε mixie fama ne wo yire,
kelife Asiriya nun Misira taae kui,
kelife Misira boxi han Efirati xure,
kelife baa nde ma a sa doko baa gbete ra,
kelife geya nde ma a sa doko geya gbete
ra.

¹³ Dunija boxi fama ne kanade mixie xa
wali jaaxie xa fe ra.

¹⁴ Meeni i xa pama ma,
barima e findixi i ke nan na,
naxee sabatixi e kerenyi ma fotonyi kui
fili fanyi seeti ma.

E xa e de madon a fanyi ra,
alo e nu a rabaxi Basan nun Galadi boxi
ma temui dangixi ki naxe.

¹⁵ N kaabanakoe masenma ne e be,
alo e mini Misira boxi ra loxoε naxe.

¹⁶ Sie na wo senbe to, e yaagima ne e xa
senbetareya kui.

¹⁷ E xube donma ne alo boximase,
e luma gaaxui nan kui won Marigi Alatala
ya ra, e fa seren.

¹⁸ Ala mundun na naxan maniya i ra,
naxan yunubi xafarima,
naxan dijema a xa ke tongomae donxoε
ma?

I mu xone ragatama abadan,
barima dugutegeya masenfe muxu be a
rafan i ma.

¹⁹ I man kinikinima ne muxu ma,
i fama ne muxu xa yunubie lude naa,
i fa e woli baa botini ma.

²⁰ I i xui rakamalima ne Yaxuba bonsoε
be,
i hinnema ne Iburahima bonsoε ra,
alo i i kali a ra muxu benbae be ki naxe
temui dangixi.

Ala xa masenyi Annabi Naxumu be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Asiriya xa mangeya nu bara senbe soto ne keme solomasaxan beenu Annabi Isa xa bari Isirayila boxi ma temui naxe. Na waxati pamane birin nu na a xa yaamari xoxoxe bun ma. Ninewe nu findixi a xa mangataa nan na. Asiriyakae mu nu birama Alatala xa seriyefoxo ra fefe ma.

Na kui Annabi Naxumu Isirayilaka naxa yi masenyi ti e xa fe ra. Masenyi na a ra naxan xoxoxo, barima e xa fe mu nu rafanxi Ala ma. Annabi Naxumu to ge Ala xa senbe magaaxuxi masende Asiriyakae be, a naxa a fala e be e fama gbaloe jaaxi sotode e xa yunubie xa fe ra. Na kiiti nu fatanxi Ala nan na. Ala naxa Babilonkae xee Ninewe kanade ne keme senni beenu Annabi Isa xa waxati.

Na masenyi nu xoxoxo Asiriyakae be, kono a nu findixi fe fanyi nan na Isirayilakae be, naxee nu tooroma e yaxuie xa yaamari bun ma. Annabi Naxumu naxa a masen e be a yunubitoe fama e xa kobija sare sotode Alatala yi ra. Ala xa kiiti xoxoxe Asiriyakae be, a nu limaniya fima Isirayilakae ma.

Hali to, Ala xa nama noma seewade na xa fe ra. E xa a kolon Alatala fama mixi jaaxie makiitide, a fa e sare ragbilen e ma. Won birin a kolon tinxinyi fan, kono a noma lude won be alo tinxintareya na sooneyafe yi dunija kui, barima fe jaaxi gbo, tinxintoe fan na toorofe. Yi kitaabui a masenma won be tinxintare mu geenima, Alatala xa tinxinyi nan mixi geenima dunija bende fupi fari nun aligiyama. Ala xa mixi birin makiiti a xa seriyefoxo ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Naxumu be

Ala xa xone Ninewe xili ma

¹ Masenyi xoxoxe nan ya Ninewe xa fe ra, Ala naxan masen Annabi Naxumu Elekosika be.

Alatala magaaxu, a gberoxofe mu kanama.

² Alatala a gberoxoma ne, a xa xone senbe gbo a yaxuie mabiri, a mu dijema e ma mafuren mafuren.

³ Kono Alatala mu xonoma mafuren mafuren, a senbe gbo han.

Alatala mixi jaaxi sare ragbilenma ne fe jaaxi rabae ma.

A xa jere luma ne alo turunnaade naxan xube ratema, a tixi nuxuie fari.

⁴ A na xaaje baa ma, a xorima ne, a xure birin naxara,

a Basan nun Karemele findi gbengberenyi ra,

a Liban sansie lisima ne.

⁵ A geyae raserenma ne, e xunu alo kumiture.

Boxi serenma ne a ya i, dunija mixie boje minima ne.

⁶ Nde noma tide a xa xone ya ra?

Nde noma tide a xa bojete ya i?

A xa xone luma ne alo te, naxan gemee bulama.

⁷ Alatala fan, a kantari fima ne tooromixie ma,

a meenima ne mixie ma naxee e yete taxuma a ra.

⁸ Kono a Ninewe xun nakanama ne, a a yaxuie kerima dimi nan kui.

⁹ Ninewe, wo feere mundun fenfe Alatala xili ma?

A tan nan sontoe tima kerenyi ra.

¹⁰ E fama ne lude alo e kankanxi tunbe kunsie nan na,

alo e siisixi beere nan na,

alo sexe xaraxi naxan ganxi feo.

¹¹ Nineweka nde bara fe jaaxi raba Alatala ra,

a mixie rasixi fe kobi nan ma.

¹² Ala xa masenyi nan ya e xa fe ra:

«Hali wo yaxuie wuya, e xun fama ne rakanade, e non.

N bara wo tan Yudayakae tooro,

kono n mu na rabama sonon.

¹³ Yakosi n wo bama ne wo yaxuie xa noe bun ma,

n luutie bolon wo xirixi naxee ra.»

14 Alatala xa masenyi nan ya wo tan
 Ninewekae xa fe ra:
 «Wo bɔnsɔɛ fama nɛ ɲɔnde.
 N wo xa kuye masolixie nun wo xa kuye
 naxee yailanxi wure ra,
 naxee na wo xa alae xa banxie kui, n nee
 birin kanama nɛ.
 N wo sɔntoma nɛ, barima wo ɲaaxu.»

2

Ninewe xa ɲaxankate

1 Xɛɛra na fafe geyae fari,
 a fafe xibaarui fanyi ra wo bɛ,
 a bɔɲesa masenyi nan tima wo bɛ.
 Yudayakae, wo xa wo xa salie raba,
 wo xa wo xa laayidie rakamali Ala bɛ,
 barima mixi ɲaaxie mu fama wo sɔntɔde
 sɔnɔn.

2 Ninewekae, wo yaxuie na fafe wo xili
 ma.
 Wo wo xa tɛtɛ makanta,
 wo mɛɛni wo xa kira ma,
 wo wo tagi ixiri,
 wo xa limaniya, wo xa sɛnbɛ sɔtɔ,
 3 barima Alatala fama nɛ Yaxuba xun
 nakelide,
 a fama nɛ Isirayila itede,
 hali kasare to ti e xa bɔxi ma, e xa sansie
 naxa tuxunsan.

4 Wo yaxuie xa sɔorie na wure lefae
 gbeelixi xaninfe,
 donma gbeeli ragoroxi e ma.
 E xa sɔori ragisee yanbama a fanyi ra,
 e xa tanbɛɛ xaapɛxi gere xili ma.
 5 Na gisee e gima kirae ra,
 e gbataxi sofe ra gere kui.
 E luxi alo seyamakɔnyi naxan dangima
 koore ra.

6 Sɔori sugandixie xɛɛma naa,
 e xulun sigafe ra taa tɛtɛ yire, e sa gere
 so.

7 E mange xa banxi naade rabi, e birin so
 na kui.

8 Yaamari fixi taakae xa xanin konyiya
 kui.

A xa ginɛ sigama nɛ wa ra sunnunyi kui.

9 Ninewe bara lu alo ye ragatade ibɔɔxi,
 a ye fa mini bɔxi ma.
 Nde a falama, «Wo ba na rabafe, wo keli
 naa.»

Kɔnɔ mixi yo mu gbilenma na fɔxɔ ra.

10 Booree a falama, «Wo gbeti nun xɛɛma
 tongo.

Naafuli gbegebe na e yi ra.»

11 Kasare, tuxunsanyi, nun gbaloe!

Limaniya bara ba e yi ra,
 e sanyie mu xanfe e bun ma,
 e bɔɲɛ na tɔɔɔɔfe,
 e lahale bara masara.

12 Taa sɛnbɛma naxan nu luxi alo yetɛ
 lude,
 yetɛ yɔrɛɛ nun e nga nu malabuxi xaxilisa
 kui dennaxɛ,
 na taa munse sɔtɔxi yi ki?

13 Na yetɛ sɛnbɛma nu sube faxama a xa
 ginɛ nun a xa die bɛ,
 a nu a xɔnyi rafema sube ibɔɔxi ra.

14 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N kelima nɛ wo xili ma,
 n wo xa sɔori ragisee ganma nɛ,
 n wo xa yetɛ yɔrɛɛ faxama nɛ san-
 tidɛgɛma ra,
 n sube birin bama nɛ wo yi ra dunɲa.
 Wo xa xɛɛrae xui mu mɛma sɔnɔn.»

3

Ninewe xa ɲɔnyi

1 ɲaxankate na yi taa faxeti bɛ,
 naxan nafexi yanfanteya, se muɲaxie,
 nun tɔɔɔɔmixie ra.

2 Luxusinyi xui minima naa,
 sɔori ragise sanyie xui minima,
 soe e gima, sɔori ragise e imaxama.

3 Soe ragie geresoma,
 santidɛgɛma lintanma alo tɛ luutie,
 tanbɛ wolima alo seyamakɔnyie,
 mixi faxaxie ralantanxi yire birin ma,
 fure saxie mu ɲɔnma,
 mixie e sanyi radinma furee ra.

4 Na birin fatanxi a xa sɛniyɛntareɲa nan
 ma.

A sie mabendunma a xa langoɲa ra,
 a pamaneɛ madaxuma a duureya ra.

5 Mange Alatala xa masenyi nan ya:
 «N kelima nɛ wo xili ma,
 n wo rayaagima nɛ si birin ya xɔri,
 n wo mageli ti pamaneɛ birin ya i.

6 N wo makotoma ne noxoε ra, n wo rayaaḡi.

7 Na kui, mixi yo na wo to, a a gima ne wo ma,
a fa a fala, <Ninewe bara kana.
Nde kinikinima a ma?
Nde a madunduma?>»

8 Ninewe, wo fisa Tebese be,
taa naxan doxoxi Nili xure salonyie tagi,
ye gbo dennaxe?

Baa nu findixi a xa tete makantaxi nan na.

9 Kusi nun Misira nu senbe fima ne a ma,
Puti nun Libiya nu a malima.

10 Kono Tebese fan bara xanin konyiya kui
pamane ma,
a xa die bara faxa kira xunyie ra,
a xa kuntigie bara mayegeti sigafe ra
konyiya kui.

11 Wo tan dagalanma ne alo siisilae,
wo wo noxunma ne wo yaxuie ya ra.

12 Wo xa banxi makantaxie luxi ne alo
xore bilie,
foye naxee bogi rayolonma mixie xa debe
kui naxee wama e donfe.

13 Gine doro nan fa luxi wo xa boxi ma,
soorie mu na sonon naxee wo makan-
tama,
wo xa naadεe rabixi wo yaxuie ya ra, te
bara na balansee gan.

14 Wo ye ba, barima gere na fafe,
wo nde sa wo xa tete fari.
Wo boora rafala, wo biriki bonbo.

15 Menni, te fama ne wo xa taa gande alo
tugumie,
santidegema fama ne wo sontode.
Wo wo malan alo tugumie,
wo wo malan alo katoe.

16 Wo bara yulεe rawuya wo xonyi dan-
gife tunbuie ra koore ma.
Wo bara lu alo tugumie naxee tunganma, e
siga.

17 Wo xa soorie luxi ne alo tugumi naxee
na tete fari geεεεε,
kono soge na te, e tungan,
e siga yire mixi mu dennaxe kolon.

18 Asiriya mangε, i xa yareratie na xife,
i xa kuntigie saxi,
i xa nama bara yensen ye geyae fari,
mixi yo mu noma e xunlande.

19 I xa gbaloe gbo, i xa fi mu yalanma.
Mixi naxee birin i xa toore xa fe mema,
e e belexe bonboma ne jalexinyi ma,
barima mixi yo mu na wo mu kobija
rabaxi naxan na.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Habakuku xa kitaabui foloma maxorinyi nan ma a naxan ti Alatala ma: «Munfera i xa pama na toore kui?» Alatala naxa a yaabi a xoxoxe ra, a falafe ra e xa toore fama ne a xun masade. Ala nu bara nate tongo a xa kaafiri rawali na paxankate doxofe ra a xa pama ma.

Kono na kelixi munse ma? Annabi Habakuku xa kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. Ala naxa a masen namiponme saabui ra, na toore birin fatanxi Isirayilakae xa wali paaxi nan na, alo mupre tife, yene rabafe, siisife, nun kuye batufe. E to nu na mooli rabama, na bara a niya Alatala xa nate xoxoxe tongo e xili ma.

Alatala xa yaragaaxui naxa lu Annabi Habakuku bope ma. A naxa a maxandi a xa dipe a xa pama xa yunubie ma. Alatala senbe gbo, a magaaxu, kono a xa xanunteya gbo na birin be. Na nan a ra, Annabi Habakuku naxa a xaxili ti Ala ra. A naxa nate tongo a xa lu Ala sagoe hali na findi paxankate xoxoxe ra a be.

Ala xa won mali alako na xaxili xa lu won birin yi ra. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Habakuku be

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa singe

¹ Annabi Habakuku xa masenyi nan ya, Alatala naxan masen a be:

² «Alatala, n xa i maxandi han temui mundun?

Munfe ra i mu n ma dube suxuxi?
N bara n mawa i be gere xa fe ra,
kono han ya i mu nu muxu ratanga.

³ Munfe ra i tinxi n ya xa kobija to?
I tinxi yi toore mooli ra munfe ra?

Gbaloe nun gere na n ya ra temui birin.
Lantareya nun kalamui bara gbo ye.

⁴ Mixie bara gbilen i xa seriye foxo ra.
E bara i xa yaamari lu na.

Tinxintare fuma tinxintoe ma. Seriyee mu na sonon.»

Alatala xa yaabi singe

⁵ «Wo wo ya ti pamanee ra, wo e mato.
Wo kaabama ne, wo de ixara,
barima fe nde na rabafe wo xa waxati kui
wo mu lama naxan na,
hali na sa fala wo be.

⁶ N na Kalidikae xun nakelife.

Si kinikinitare nan e ra.

E pamanee gbete isama

alako e xa boxie rasuxu, e gbe mu naxan na.

⁷ E magaaxu, e mu fan.

E yaamari tima yete igbona nan na.

⁸ E xa soee xulun barattee be.

E xaape wulai baree be naxee minima koe ra.

E xa soee fama senbe ra kelife yire makuye.

E mafura alo sege, naxan goroma toxoe yore foxo ra.

⁹ Yi pama fama kanari nan xili ma,

e yae banbanxi e sigade ra.

E mixi suxuxie malanma alo meyenye.

¹⁰ E yoma mangee ma, e kuntigie mayelema.

E mu gaaxuma yire makantaxi ya ra.

E bende matema tete ra, alako e xa so naa kui.

¹¹ E dangima alo foye belebele.

E gbataxi fe paaxi rabade.

E bara e senbe findi e xa ala ra.»

Annabi Habakuku xa yaxaseri masa firin nde

¹² N Marigi Seniyentoe, n Marigi Alatala,

i na na kabi fe folo folo.

E mu fama muxu faxade.

Alatala, i fama e tan nan makiitide.

N Kanta Geme na i tan nan na,

i e paxankatama ne.

¹³ I yae seniyen, i mu wama kobija tofe,
i fe paaxi xonxi.

Awa, munfe ra i mu yanfantee halakima?

Munfe ra i mu sese niyama tinxintaree ra
e tinxintoe tooroma temui naxee?

¹⁴ I bara adamadie lu alo yexe naxee na
baa ma,

alo subee mange mu na naxee be.

¹⁵ Muxu yaxuie muxu suxuma konyi ra,
e muxu suxuma yele ra.

E na ge muxu malande beki kui, e jɛlexin.

¹⁶ Na temui e serexe mooli birin bama a xa yeɛ be,

barima na nan bara a niya e xa feere gbegbe soɔ.

E donse fanyi donma a tan nan saabui ra.

¹⁷ A lanma e xa yeɛ xa nu siga yexee suxu ra,

e xa nu bonsoee rahalaki kinikinitarepa kui?

2

Alatala xa yaabi firin nde

¹ «N fa tima tete nan fari. N xa mame ti. N xa a kolon a naxan masenma n be, a n ma yaxaseri masa yaabima ki naxe.»

² Alatala naxa n yaabi yi masenyi ra:

«I xa n ma masenyi sebe,
i xa a sebe a fanyi ra walaxee ma,
alako naxee a xaranma,
e xa no birade a foxo ra senbe ra.

³ Yi masenyi kamali waxati fafe,
a mu kanama, wule mu a ra.
Xa i a to a taaxirima kamalide,
i xa mame ti.

A kamalife mu buma.»

⁴ «Yetɛ igboe mato. A waxonfe mu tinxin,
konɔ tinxintɔe tan kisima a xa danxaniya
nan saabui ra.

⁵ Beere mixi mayanfama.

Yetɛ igboe mu raxaraxi.

A mu wasama, alo aligiyama mu wasama
ki naxe.

A jamanɛ birin findima a gbe nan na,

a si birin sa a xa noɛ bun ma.

⁶ Na sie mu yoma a ma xe?

E mu a mayelema xe, e a findi dei sigi ra?»

Dankari singe

«E fama ne a falade,

«Naxankate na mixi be

naxan se malanma a gbe mu naxan na.

A xa doni xun nan tun luma masa ra.

Yi fe mooli buma han mun temui?

⁷ Naxee xa doni na i ma, nee mu kelima
xe,

e i raxunu, e i suxu, e e gbe joxo i ma?

⁸ I to bara si gbegbe xun nakana,

naxee luxi fa, nee nan fama i fan xun
nakanade.

E na rabama ne i to bara mixi wuli ifli,

i to bara boxie nun taae kana, i naakae
fan faxa.»»

Dankari firin nde

⁹ «Naxankate na mixi be
naxan geenima tinxintareya kui
alako a xa banxi fanyi ti a yetɛ be
toore yo mu na dennaxe.

¹⁰ I naxan nabaxi a findima yaagi nan na
i xa mixie be.

I jaxankate naxan saxi jamae ma,
a fama gbilende ne i ma.

¹¹ I xa banxi tixi geme naxan na,
wuri naxan banbanxi a fari,
e fama ne sedepoxoya bade i xili ma.»

Dankari saxan nde

¹² «Naxankate na mixi be
naxan taa tima faxe ti saabui ra,
naxan a xa taa ragboma fe kobi saabui ra.

¹³ Mange Alatala bara a niya,
jamae xa wali birin xa gan,
e xa wakili findima fe fufafui nan na.

¹⁴ Dunija birin fama ne Alatala xa noɛ
kolonde,

alo banbaranyi gboma ki naxe baa ma.»

Dankari naani nde

¹⁵ «Naxankate na mixi be
naxan a boore rasiisima
alako sade fe xa lu e tagi.

¹⁶ I xa xunnakeli findima ne yaagi ra.
I fan xa beere min, i xa sade fe kolon.

Alatala xa xone fafe i ma,
a i xa xunnakeli mafindima yaagi nan na.

¹⁷ I fe kobi naxan nabaxi Liban,
na sare fama ne gbilende i ma.

I bara xurusee kasara,

i bara mixie faxa,

i bara boxi nun taae kana, a nun e xa
mixie.

Na jaxankate birin fama ne gbilende i
ma.»

Dankari suuli nde

¹⁸ «Kuye munse fanxi mixi ma?

Mixi xa mu a yailanma?

A wule nan tun masenma.

A yailanma man fa a yetɛ taxu a ra.

A bara ala boboe yailan.

¹⁹ Naxankate na mixi be

naxan a falama wuri masolixi be, «Keli,»
naxan woyenma geme boboxi be, «Xunu.»

Kuye munse masenma i be?

Hali xema nun gbeti lu a ma,

xaxili tan yo mu na a be.

²⁰ Kono Alatala na a xa horomobanxi kui.
Duniya birin xa a sabari a ya i.»

3

Annabi Habakuku xa Ala maxandi

¹ Annabi Habakuku xa Ala maxandi
nan ya, naxan bama beesti ki ma.

² Alatala, n bara i xa masenyi me,
n bara kaaba i xa wali ma.
I xa a ragiri yi waxati ma,
i xa a rakamali mixie ya xori.

Kono i naxa neme i xa kinikini ma i xa
xone kui.

³ N bara Ala Seniyenxi to fa ra kelife
Teman mabiri,
kelife Paran geya ma.

Koore naxa rafe a xa nore ra,
duniya naxa rafe a xa matoxoe ra.

⁴ Ala xa yanbe senbe gbo.

Naiyalanyi nu kelima a belexe kui,
a senbe noxunxi dennaxe.

⁵ Wugan fure nu a jere ma a ya ra,
paxankate fan na a foxo ra.

⁶ A naxa ti, a duniya raseren.

A nefe a mato, bonsoe bara halaki.
Geya naxee ti duniya fole ra,
nee naxa seren,
e e igoro Alatala ya ra.

Fole mu na Alatala be.

⁷ N naxa Kusankae to paxankata ra,
n naxa Madiyankae to seren na.

⁸ Alatala, i nu xonoxi ne xuree ma?

I to ti i xa geresoe ya ra,
e nun e xa soee nun e xa gisee,

i nu xonoxi ne baa ma?

⁹ I naxa i xa xali ramini,
i naxa tanbe wuyaxi suxu.

I naxa xuree raboo boxi ma.

¹⁰ Geyae to i to,
e naxa seren.

Tune xungbe naxa fa.

Baa naxa a xui ramini,
moronyie naxa te.

¹¹ Soge nun kike naxa e xa wali iti
e to i xa tanbee to yanba ra koore alo
seyamakonyi.

¹² I naxa ti boxi fari, i fa pamanse raboron
je i xa xone kui.

¹³ I naxa i xa pama rakisi,
i man fa i xa Mixi Sugandixi ratanga.

I naxa bonsoe kobie xa mange butuxun,
i a xa see birin findi xube ra.

¹⁴ A xa soorie naxa mini muxu xili ma,
e xa tooromixie halaki jalexinyi kui
gundo ra,

kono i tan naxa e xa mange soxo a yete xa
tanbe ra.

¹⁵ I naxa kira raboo i xa soee be,
e xa dangi baa tagi.

¹⁶ N to i xa masenyi me,

n boje naxa mini a i, n de naxa ixara,
n xorie naxa tagan, n sanyie naxa seren.
N na loxoe mamefe i muxu yaxuie
paxankatama loxoe naxe.

¹⁷ Hali fuge mu na xore bili ma,
hali weni bogi mu na a firi ma,
hali bogi yo mu bama wuri bilie kon na,
hali sansie mu fanma xe ma,
hali xurusee mu na kule kui,
hali ninge keren mu lu goore,

¹⁸ na birin kui, n Alatala matoxoma ne,
n seewa Ala ra, n ma Marakisima.

¹⁹ N senbe na n Marigi Alatala nan na.
A n ma jere sooneyama ne fe xoroxoe kui,
alo xeli xa jere sooneyama geyae fari ki
naxe.

Yi sebexi beetiba mange nan be. A xa a
ba kora xui ra.

Annabi Sofoni xa kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Sofoni naxa kawandi ti mange Yosiya xa waxati Yudaya bɔxi ma. Isirayilakae nu bara so fe jaaxi kui na waxati, han Alatala nu wama e jaxankatafe. Beenu a xa na raba, a naxa Annabi Sofoni xee alako a xa na tagi raba e be, a xa kata Isirayilakae ragbilende e waxɔnfe jaaxi fɔxɔ ra.

Na masenyi maniyaxi Isirayila namijɔnmɛ gbege xa masenyi nan na. Na kui e mixie xa yunubie masenma e be a fiixe ra, alako e xa a kolon e na fe nan kui na ki naxan mu rafanxi Ala ma. Isirayilakae nu birama kuyee nan fɔxɔ ra, e naxee lixi Kanaan bɔxi ma e mini Misira bɔxi ra temui naxe. Na fe naxa Ala raxɔnɔ, barima a mu wama a firin nde xɔn ma. Isirayilakae man nu fe jaaxi raba ra e booree ra. Mixi naxan nu bara senbe sɔtɔ mangɛya kui, xa na mu a ra naafuli fe kui, a nu setaree tɔɔrɔ ma. Na fe mɔoli mu rafan Ala ma, barima a a jengi saxi adamadi xa fe xɔn ma, a mu tinma a xa tɔɔrɔ.

Annabi Sofoni to ge na yunubi masende Isirayilakae be, a naxa a fala a Alatala fama ne e jaxankatade na xa fe ra. Na kiiti magaaxu. Ala xa xɔne senbe gbo. Ala xa jaxankate mu nɔma mixi nde rafisade a boore be. Na kui Isirayilakae nun si gbete birin na na kiiti bun ma. Adama birin naxan Alatala matandima, e fama ne a xa xɔne kolonde kiiti waxati.

Kɔnɔ masenyi gbete fan nu saxi na wɔyenyi xɔrɔxɔe fari. Annabi Sofoni naxa a fala a Alatala wama mixi rakisife. A wama e malife alako e xa gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra, e xa lu Ala xa kira xɔn ma naxan nɔma findide bɔjesa ra e be. Ala xɔnɔma ne mixi jaaxie ma barima e xa yunubie mu rafanxi a ma, kɔnɔ a man e xanuma ne a bɔje birin na. Na nan a toxi Annabi Sofoni bara kisi masenyi sa jaxankate masenyi fari. Won xa a kolon Ala yunubie xɔnxi, kɔnɔ a yunubitɔe

xanuma ne, a wama e ragbilende e xa fe jaaxie fɔxɔ ra. Ala xa na lonni raso won sondonyi kui. Amina.

Annabi Sofoni xa kitaabui

Alatala xa xɔne Yudaya be

¹ Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Annabi Sofoni be. Sofoni findi Kuusi xa di nan na, Gedalaya xa mamadi, Amaraaya tolobite, Xesekiya bɔnsɔe. A masenyi ti ne Yudaya mange Yosiya xa waxati, naxan findixi Amon xa di ra.

² «Alatala xa masenyi nan ya:
N birin jɔnma ne dunija bende fuji fari.

³ N adama nun sube jɔnma ne,
n xɔni ba koore ma,
n yeɛe ba baa ma.

N maratantanyi nun mixi jaaxi jɔnma ne,
n adamadie ba dunija bende fuji fari.
Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁴ «N nan n belexe italama ne Yudaya nun Darisalamukae xili ma.
N Bali kuye bama ne, naxee luxi bɔxi ma.
N e xa batui yareratie nun serexedubee sɔntoma ne.

⁵ N mixie halakima ne,
naxee tunbuie batuma e xa banxi fari.
N filankafuie jaxankatama ne,
naxee e kali Alatala xili ra,
e man e kali Moloko kuye xili ra.

⁶ N mixie rabɛpinma ne naxee bara gbilen Alatala fɔxɔ ra,
naxee mu Alatala fenma,
naxee mu birama a xa marasi fɔxɔ ra.»

⁷ «Wo sabari Marigi Alatala be,
barima a xa lɔxɔe xungbe na fafe.
Alatala tan serexe nan bama.
A mixi ndee sugandixi na nan ma.

⁸ Alatala xa serexe lɔxɔe,
n mange xa die nun kuntigie halakima ne,
a nun mixi naxee si gbete xa dugie ragoroma e ma.

⁹ N mixie halakima ne naxee tunganma sode de ra,
naxee e marigi xa banxi rafema gere nun yanfanteya ra.»

¹⁰ «Alatala xa masenyi nan ya:

Na ɔxɔɛ mixi gbelegbelema nɛ,
kelife taa naadɛ ma naxan xili Yɛxɛ
Naadɛ,
han taa nɛɛnɛ,
kelife taa fari geyae ma,
11 han makiti yire,
barima yulɛɛ xa fe bara kana,
n bara e birin faxa.
12 Na waxati n Darisalamu yire birin
matoma nɛ a fanyi ra,
alako n xa mixi sɔntɔ,
naxee dɔxɔxi e xa naafuli makantafe ra,
e a falafe e bɔnɛ kui,
<Fe fanyi yo, fe jaaxi yo,
Ala mu fama fefe rabade n na.>
13 E xa naafuli ɔɛma nɛ,
e xa banxie kana.
E bara banxi ti, kɔnɔ e mu sabatima na
kui.
E bara weni bogi si, kɔnɔ e mu na weni
minma sɔnɔn.»

14 Alatala xa ɔxɔɛ xungbe bara makɔɛ,
a gbe mu luxi a xa fa.
Sɛnbɛmaɛ fama nɛ gbelegbelede
Alatala xa ɔxɔɛ magaaxuxi ma.
15 Xɔnɛ ɔxɔɛ na a ra, tɔɔɛ ɔxɔɛ na a ra,
gbaloe ɔxɔɛ na a ra, dimi ɔxɔɛ na a ra,
nuxui ifɔɔɔxi ɔxɔɛ na a ra.
16 Gere xui minima nɛ na ɔxɔɛ taa
sɛnbɛmaɛ xili ma,
e xa yire makantaxie xili ma.

17 Alatala naxɛ,
«N adamadie tɔɔɔma nɛ na ɔxɔɛ,
e fa jɛɛɛ alɔ dɔnxuie,
barima e bara yunubi raba Alatala ra.
Na kui e sɔntoma nɛ a jaaxi ra,
e wuli ramini bɔxi ma a gbegbe ra,
e binbie wɔɛ jɔoge xɔɔra.
18 E xa xɛɛma nun gbeti mu nɔma e
ratangade
Alatala xa xɔnɛ ɔxɔɛ ma.
Duniɓa birin ganma nɛ na ɔxɔɛ a jaaxi
ra
Alatala xa xɔnɛ xa fe ra,
barima a xa jama bara bira ala gbetɛɛ
fɔxɔ ra.
Na kui duniɓa mixi birin sɔntoma nɛ.»

2

*Alatala xa xɔnɛ Yudaya nun si gbetɛɛ
ma*

1 «Si yaagitare, wo xa wo yɛɛ mato,
2 beenu waxati xa kamali,
beenu Alatala xa xɔnɛ xa wo li,
beenu Alatala xa ɔxɔɛ xɔɔxɔɛ xa fa wo
ma.
Na ɔxɔɛ dangima nɛ alɔ maale lagi foye
naxan tutunma.
3 Wo tan mixi magoroxi naxee na Isiray-
ila,
wo xa Alatala fen, wo xa a xa sɛriye
rabatu,
wo xa tinxinyi, nun yɛɛ magore fen.
Tɛmunde na kui wo nɔma nɛ ratangade
Alatala xa xɔnɛ ɔxɔɛ ma.»

4 «Gasa rabɛɓinma nɛ, Asikalɔn kana,
Asidodi kerɛ jama ya xɔri, Ekiron tala.
5 Naxankatɛ na wo bɛ,
wo tan naxee sabatixi baa dɛ ra,
wo tan naxee kelixi Kireti.
Alatala bara natɛ tongo wo xa fe ra,
Kanaanka naxee na Filisita bɔxi ma,
n wo xun nakanama nɛ han mixi birin
jɔn wo yi.
6 Xurusee fama nɛ lude wo xa bɔxi ma,
wo xɔnyi findi gɔɔɛ ra xuruse
demadonyie bɛ.
7 Na bɔxi findima Yudayaka mixi dɔnxɔɛ
nan gbe ra,
e fa e xa xurusee dɛ madonde naa.
Nunmare tɛmɛi e e malabuma nɛ
Asikalɔn xa banxie kui,
barima e Marigi Alatala fama nɛ e malide,
a e xa mixi suxuxie ragbilen e xɔnyi.»

8 «N bara Mowabakae xa konbie mɛ,
Amonikae xa wɔyɛn bɛxuxie bara n li.
E bara n ma jama rayaagi,
e bara dangi naaninyi ra.»

9 «N tan Isirayila Marigi Alatala, Xili
Xungbe Kanyi,
n bara n kali Mowaba luma nɛ alɔ
Sodoma,
Amonikae lu alɔ Gomorakae,
e xa bɔxi kana, jɔoge jaaxi nun fɔxɛ lu
naa.

10 E na sɔtɔma e xa yɛɛ igboɓa nan ma.
E bara Alatala Xili Xungbe Kanyi xa jama
rayaagi,
e bara te a xa jama xili ma.

11 Alatala magaaxu, a e jaxankatama nɛ
a jaaxi ra.

A kuye birin kanama ne duniya ma,
si birin fa Alatala batu e xonyi.»

12 «Wo tan Kusikae,
wo fan soxoma ne n ma santidεgema ra.»

13 «Ala a senbe raminima ne koola ma,
a fa Asiriya sonto.
A Ninewe xun nakanama ne, a na findi
gbengberen yire ra.

14 Xurusee luma ne e de madon na na taa
kui,
a nun wulai sube mooli birin.
Yube nun xundi koε radangima ne na
banxi kanaxie fari.
Naade nun wonderi birin kanaxi, e xa
wuri bara boro.

15 Yi taa xungbe naxan nu luma jεlexin
na,
naxan boje nu saxi,
naxan nu bara a fala a yete be,
«N keren nan tide gbo,»
a xun bara rakana han a bara findi wulai
subee xonyi ra.
Dangi mixi birin yoma ne a ma sonon,
a findi dei sigi ra e be.»

3

Alatala xa xanunteya

1 «Naxankate na i be, taa matandila
seniyentare,
naxan luma mixi tooro ra.

2 A mu n xui suxuma, a mu n ma marasi
rabatuma,
a mu a xaxili tima Alatala ra, a mu
makorexi a Marigi Ala ra.

3 A xa kuntigie luma ne alo yete
naxee e xui raminima jama tagi,
a xa kiitisamae luxi alo wulai bare
naxee sube donma keren na.

4 A xa namijonmee findixi yete igboee
nun yanfantee nan na,
a xa serexedubee bara fe seniyenxie noxo,
a bara Ala xa seriye matandi.

5 Kono Ala nan tinxin na mixie ya ma.
A mu mixi madaxuma, loxo yo loxo a xa
nondi yanbama.

A tan mu lanlanteya kanama,
kono tinxintare mu yaagi kolon.»

6 «N bara sie naxankata,
n bara e xa yire makantaxie rabira,

n bara e xa kirae kana.
Mixi yo mu na e xa taae kui sonon,
e birin xun nakanaxi.

7 N nu bara a fala e be,
«Xa wo gaaxu n ya ra,
xa wo n ma marasi suxu,
wo xun mu rakanama.»
Kono e gbata fe jaaxi rabade.
Na nan a toxi n bara e naxankata.
8 Alatala xa masenyi nan ya:
Wo xa mame ti, loxoε fama a lide
n ma nate kamalima temui naxe.
N bara a fala wo be,
na loxoε n sie naxankatama ne n ma xone
jaaxi ra,
duniya birin xa kana.»

9 «N fama sie raseniyende,
alako e xa Alatala xili fala,
e birin xa a rabatu lanyi kui.

10 Kelife yire makuye dangife Kusi xuree
ra,

n batulae fama ne serexee ra n be.

11 Na loxoε wo mu yaagima sonon wo xa
fe rabaxie ra,
wo fe jaaxi naxee rabaxi n na,
barima n yete igboee bama ne wo ya ma,
alako yete igbona xa jon n ma geya
seniyenxi yire.

12 N tooromixie nun mixi magoroxie luma
ne wo ya ma,
naxee xaxili tima Alatala ra.

13 Isirayila donxoε mu fe jaaxi rabama
sonon,
e mu wule falama, e mu mixi madaxuma.
E luma ne e malabu ra bojesa kui,
mixi yo mu e tooroma sonon.»

14 Siyon mixie, wo xa Ala matoxo.
Isirayila, wo xa seewa.

Darisalamu, wo xa jεlexin wo boje birin
na.

15 Alatala xa xone bara gbilen wo foxo ra,
a bara wo yaxuie ragbilen e xonyi.
Isirayila Mange Alatala bara lu wo tagi.
Wo naxa gaaxu, wo mu tooroma sonon.

16 Na loxoε a a falama ne Darisalamu be,
«Siyon mixie, wo naxa gaaxu,
limaniya naxa ba wo yi ra.»

17 Wo Marigi Alatala wo Rakisima na wo
ya ma.

A seewama ne wo xa fe ra,
a wo madundu a xa xanunteya ra,

a j̄el̄exin wo ra a xui itexi ra.

¹⁸ Alatala nax̄e, «N sunnunyi bama n̄e wo
xa salie kui,

n wo ba wo xa yaagi x̄or̄ox̄e kui.

¹⁹ Na l̄ox̄e n wo yaxuie j̄ax̄ankatama n̄e,
n t̄or̄omixie rakisi,

n mixi kerixie ragbilen e x̄onyi.

N e xa yaagi j̄ox̄oma n̄e mat̄ox̄e nun
binye ra yire birin.

²⁰ Na l̄ox̄e n wo ragbilenma n̄e wo x̄onyi.

N wo malanma n̄e alako wo xa mat̄ox̄e
nun binye s̄ot̄o,

duniḡa j̄aman̄e birin kui.

N wo ragbilenma n̄e, wo fa na tode.

Alatala xa masenyi nan na ki.»

Ala xa masenyi Annabi Hage be Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Hage xee Darisalamu Perise mange Dariyusi xa waxati (ne keme suuli beenu Isa xa bari). Isirayilakae nu bara ne tongo solofere raba konyiya kui Perise boxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kono Ala naxa a niya Dariyusi xa e bejin gbilenfe ra Isirayila boxi ma. E to menni li, e xa taae nun Ala xa horomobanxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, kono e yaxuie naxa e tooro. Na kui Ala naxa Annabi Sofoni nun Annabi Hage xee Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Hage to woyen Isirayila kuntigie ra, a naxa a to e mu gexi nate tongode sinden e xa Ala xa horomobanxi ti. Ala naxa a masen e be namijonme saabui ra, a nu lan e xa senbe so Ala xa banxi tife nan ma, dangi e gbe banxie tife ra. Na nu bara a niya boxi xa lu toore kui sansi bogi xa fe ra. Baloe nu bara xurun na wakilitareja xa fe ra.

Annabi Hage to kuntigie ralimaniya, e naxa Ala xa wali suxu a fanyi ra. A naxa a fala e be Ala xa horomobanxi firin nde fama tofande dangife na singe ra. Alatala naxa laayidi tongo e be a xa baraka ragoro e ma na xa fe ra.

Yi namijonme masenyi findima lonni belebele nan na to mixie be. Xa won tondi Ala xa wali suxude, a fan tondima ne won malide. Kono xa won bara nate tongo Ala be, won xa a sago raba, a niyama ne won ma dunijeigiri birin xa sooneya. Ala wama na nan xon ma won be, kono fo won xa danxaniya a ma. Ala xa na nate raso won boje kui. Amina.

Annabi Hage xa Kitaabui

Dunijeigiri sooneyatareja fatanxi fe naxan na

¹ Mange Dariyusi xa mangeya ne firin nde, kike senni nde, xi singe ra, Alatala

naxa yi masenyi ti Salatiyeli xa di Sorobabeli be, Yudaya gomina, Annabi Hage saabui ra. A man naxa yi masenyi ti serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe be. ² Alatala xa masenyi nan ya, «Yi pama a falama, <A mu lan won xa Alatala xa banxi yailan sinden.>» ³ Na kui, Alatala naxa yi masenyi ti e be Annabi Hage saabui ra,

⁴ «A lanma wo tan xa lu banxi raxunmaxi kui,

n tan ma horomobanxi kanaxi?»

⁵ Mange Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo wo xa wali mato.

⁶ Wo sansi xori gbegebe sima, kono wo naxan sotoma, na xurun.

Wo wo degema, kono wo mu lugama.

Wo wo minma, kono a mu wo ralima.

Wo xinbeli donma ragoroma wo ma, kono xinbeli mu bama wo ma.

Wo wo xa wali sare sotoma, kono yale na wo xa yubae ma.»

⁷ Mange Alatala xa masenyi nan ya,

«Wo wo xa wali mato.

⁸ Wo te geya fari wuri fende,

wo xa n ma banxi ti

alako n xa binye soto naxan nafanxi n ma.»

Alatala xa masenyi nan a ra.

⁹ «Wo bara wa harige gbegebe xon ma, kono wo dondoronti gbansan nan sotoxi.

Wo bara na xanin wo xonyie,

n bara na fan nayensen je.

Na kelixi munse ma?

Na kelixi n ma banxi xa kanen nan ma fe ra.

A fa li, kankan singanxi wakili ma a gbe wali tan na,

kono wo mu sese rabama n gbe wali tan xa fe ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan a ra.

¹⁰ «Na fe bara a niya tune ye mu goroma, boxi mu daxamui raminima.

¹¹ N bara a niya boxi nun geyae xa xara, wo xa mengi, wo xa weni neene, wo xa ture,

wo xa sansie, wo xa mixie, wo xa xurusee, nun wo xa wali birin xa naxasi.»

¹² Salatiyeli xa di Sorobabeli, serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe, nun pama donxoe birin naxa

e Marigi Alatala xui suxu, a naxan fixi Annabi Hage ma. Nama naxa gaaxu Alatala ya ra. ¹³ Alatala xa xεεra Annabi Hage naxa Alatala xa yi masenyi fala pama be, «Won birin nan a ra.» Alatala xa masenyi nan a ra.

¹⁴ Alatala naxa Salatiyeli xa di Sorobabeli, Yudaya gomina bɔɔɔ rawutun. A man naxa serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe nun pama dɔnxɔe bɔɔɔ rawutun. Na naxa a niya e xa e Marigi Alatala xa banxi ti wali suxu, ¹⁵ Dariyusi xa mangeya ɲe firin nde, kike senni nde, xi mɔxɔɲen nun naani nde ra.

2

Ala xa hɔrɔmɔbanxi nεεne xa nɔre

¹ A kike solofere nde, xi mɔxɔɲen nun keren nde ra, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Hage saabui ra, ² «A fala Salatiyeli xa di Sorobabeli be, Yudaya gomina, nun serexedube kuntigi Yosadaki xa di Yosuwe, nun pama dɔnxɔe be, ³ <Nde na wo ya ma naxan bara yi banxi to nu a forima ki a xa nɔre kui?

Yakɔsi tan go, wo a toma di?
Tide yo mu na a ma wo be sɔnɔn, ka?»

⁴ Alatala xa masenyi nan ya, «Sorobabeli, i i senbe so. Serexedube kuntigi Yosuwe Yosadaki xa di, i i senbe so. Nama birin, wo wo senbe so.»

Alatala xa masenyi nan ya,
«Wo wali suxu,
won birin na a ra.»
Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

⁵ «N to wo ramini Misira bɔxi ma, n nu bara yi saate tongo wo be. N xaxili na wo tagi, wo naxa gaaxu fefe ma.»

⁶ Mange Alatala xa masenyi nan ya, «A gbe mu luxi n xa koore nun bɔxi raseren, n xa baa nun xare ramaxa.

⁷ N si birin naserenma ne, e fama ne harige gbegebe ra n be naxee fan a birin be. Yi banxi kui rafema ne nɔre ra.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

⁸ «N tan nan gbe na gbeti ra, n tan nan gbe na xεema ra.»
Alatala xa masenyi nan na ki.

⁹ «Nɔre naxan fama lude n ma banxi ma, na dangima ne a singe ra.»
Mange Alatala xa masenyi nan na ki.
«N yi banxi findima bɔɔsa yire nan na mixie be.»

Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁰ Dariyusi xa mangeya ɲe firin nde, kike solomanaani, xi mɔxɔɲen nun naani nde ra, Alatala naxa yi masenyi ti Annabi Hage be, ¹¹ «Alatala xa masenyi nan ya. Serexedube maxɔrin, ¹² <Xa mixi nde sube seniyenxi sa a xa sose kui, a fa na sose din taami, weni, ture, xa na mu a ra donse gbete ra naxan mu seniyenxi, na seniyenma na sube seniyenxi saabui ra?» Serexedube i yaabima ne, <Ade.»

¹³ Annabi Hage naxa e maxɔrin, «Xa mixi nde din fure ra, a fa findi seniyentare ra, a din sese ra, na fan findima ne se seniyentare ra?» Serexedube naxa a yaabi, «Iyo, na fan findima ne se seniyentare ra.»

¹⁴ Na kui, Annabi Hage man naxa a masen, «Yi pama na na ki ne. Si naxan na n ya tode ra, e na na ki ne.» Alatala xa masenyi nan na ki. «E belexe foxi mu seniyen, e naxan bama serexe ra se seniyentare nan a ra.»

¹⁵ «Yakɔsi, wo fe mato a fanyi ra naxan fama rabade keli to ma han yare. Beenun wo xa gεme dɔxɔ a boore fari Alatala xa hɔrɔmɔbanxi wali kui, wo xa ratu yi ma:

¹⁶ Wo to nu busali mɔxɔɲen fenma, wo nu fu gbansan nan sɔtɔma. Wo to nu ture litiri tongo suuli fenma, wo nu litiri mɔxɔɲen gbansan nan sɔtɔma.

¹⁷ N bara wo xa wali birin kana fure nun balabalanyi ra, kɔnɔ wo mu tin gbilende n ma.» Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ «Yakɔsi, wo a mato a fanyi ra, fe naxan fama rabade keli to ma han yare,

keli yi kike solomanaani xi mɔxɔɔɛn nun
naani ma,
keli Alatala xa hɔrɔmɔbanxi xa gɛmɛ
singɛ dɔxɔ lɔxɔɛ ma.

Wo xa wo ɲɔxɔ sa na xɔn ma a fanyi ra.

¹⁹ Mɛngi ragataxi mu na wo xa sentie kui,
ka?

Wɛni bili, xɔrɛ bili, kɔɔbɛ bili, nun oliwi
bili,

nee fan mu bogife hali keren.

Kɔnɔ, fɔlɔ to ma, n fama nɛ barakɛ sade
wo ma.»

²⁰ Alatala man naxa masenyi firin nde
ti Annabi Hage bɛ, xi mɔxɔɔɛn nun naani
nde ra.

²¹ «A fala Sorobabeli bɛ Yudaya gomina,
ɔN koore nun bɔxi raserɛnma nɛ.

²² N mangɛɛ ragoroma nɛ e xa kibanyi
kui.

N si gbɛtɛɛ sɛnbɛ kanama nɛ.

N sɔɔri ragisee nun e ragimae rabirama
nɛ.

N soe nun soe ragie faxama nɛ
e ngaxakerenyi xa santidɛgɛma ra.»

²³ Alatala xa masenyi nan ya,
«Na lɔxɔɛ, Sorobabeli Salatiyeli xa di
n i findima nɛ n ma konyi ra,
i luma nɛ alɔ n ma xurundɛ tɔnxuma.
N bara i sugandi.»

Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

Annabi Sakari xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Ala naxa Annabi Sakari xεε Darisalamu Perise mangε Dariyusi xa waxati. Isirayilakae nu bara jε tongo solofere raba konyiya kui Perise bɔxi ma e xa kuye batui xa fe ra, kɔnɔ Ala naxa a niya Dariyusi xa e bεjin gbilenfe ra Isirayila bɔxi ma. E to mɛnni li e xa taae nun Ala xa hɔrɔmɔlingira banxi birin nu bara kana. E naxa wali suxu nee yailanfe ra, kɔnɔ e yaxuie naxa e tɔɔɔ. Na kui Ala naxa Annabi Sakari nun Annabi Hage xεε Darisalamu alako e xa Isirayilakae ralimaniya.

Annabi Sakari xa masenyi fɔlɔma laamatunyi solomasaxan nan ma, naxee a masenma a Ala fama nε Isirayilakae malide e xa wali kui. A man a masenma a Ala fama nε sie jaxankatade naxee na a xa jama tɔɔɔfe. Ala limaniya fima nε a xa mixie ma Annabi Sakari xa masenyi saabui ra.

Isirayila xa xunnakeli mu findima fe fanyi ra e tan gbansan bε. Dunija na a to Ala mɛenima Isirayila ma ki naxε, e fan danxaniyama nε Ala ma, e bira Isirayilakae fɔxɔ ra. Ala Isirayilaka nde rake-lima naxan misaalima sɛrɛxɛdubε kuntigi ra. Na xεmε findima Isirayila mange xungbe nan na, Ala xa Mixi Sugandixi, naxan e xun tima Ala xa kira ma.

Yi saate Ala naxan tongoxi Isirayila bε a findima nε lɔnni belebele ra to mixie bε. Ala wama nε dunija birin xa bira a xa sɛriye fɔxɔ ra, e xa la Ala xa xanunteya ra alako e xa kisi sɔtɔ. Xa a sa li adamadie tondima Ala xa mali ra, e sare jaaxi sɔtɔma nε e jɛrε ki xa fe ra. Ala wama mixi rakisife. Na nan a ra a naxa Marakisima xεε won ma alako lanyi xa lu Alatala nun adama tagi. Ala xa na sɔɔneya won birin bε, won fan xa tin na ra. Amina.

Annabi Sakari xa Kitaabui

Laamatunyi singe: Gbilenfe Ala ma

¹ Dariyusi xa mangeya jε firin nde kike solomasaxan nde kui, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Berekaya xa di, Ido xa mamadi fanyi, a naxε, ² «Alatala bara xɔnɔ wo benbae ma. ³ Kɔnɔ, i xa a fala, Mangε Alatala xa masenyi nan ya: <N tan Mangε Alatala bara a fala wo bε, wo xa gbilen n ma. Na tɛmui n fan gbilenma nε wo ma. ⁴ Wo naxa lu alɔ wo benbae. Singe namijɔnmɛe nu bara a masen e bε, «Mangε Alatala xa masenyi nan ya, wo gbilen wo xa fe jaaxie nun wo xa kɛwali jaaxie fɔxɔ ra.» Kɔnɔ e mu e tuli mati n ma masenyi ra, e mu n xui suxu. N tan Alatala xa masenyi nan na ki. ⁵ Wo benbae na minden? Namijɔnmɛe go? E mu faxama xε? ⁶ N ma masenyi nun n ma sɛriye, a mu wo benbae lixi?»

A to gε na masenyi ra, jama naxa tuubi, e fa a fala e boore bε, «Mangε Alatala bara won ma fe rabaxie sare ragbilen won ma.»

⁷ Kike fu nun keren nde xi mɔxɔjɛn nun naani nde, Sebati kike, Dariyusi xa mangeya jε firin nde, Alatala naxa a masen Annabi Sakari bε, Berekaya xa di, Ido xa mamadi, ⁸ «To kɔε ra n bara yi laamatunyi to. Xεmε nde nu na soe gbeeli fari, a nu tixi miriti wurie tagi fole kui. Soe gbeelie, soe fɔɔrɛe, nun soe fiixεe nu na a xanbi ra. ⁹ N naxa a maxɔrin, <N Marigi, munse na yee tan na?» Malekε naxan nu wɔyɛnma n na, a naxa a fala, <N a masenma nε i bε.> ¹⁰ Mixi naxan nu tixi miriti wurie tagi, a naxa a fala, <Alatala xa xεerae nan e ra naxee dunija ijɛrɛma.> ¹¹ E naxa dentεge sa Alatala xa malekε bε naxan nu tixi miriti wurie tagi, <Muxu bara dunija birin ijɛrɛ, dunija mixi birin raxaraxi, e na bɔjɛsa kui.> ¹² Alatala xa malekε naxa a fala, <Mangε Alatala, i fama kinikinide Darisalamu nun Yudaya xa taae ma mun tɛmui? I xɔnɔxi e ma kabi jε tongo solofere.> ¹³ Alatala naxa na malekε ralimaniya, a a madundu, malekε naxan nu wɔyɛnma n na.»

¹⁴ «Na malekε naxa a fala n bε, <I xa a fala, Mangε Alatala xa masenyi nan ya: Darisalamu nun Siyon rafan n ma. N mu tinma e xa bira xanuntenyi gbete fɔxɔ ra.

¹⁵ N bara xɔnɔ si gbete ma naxee jɔxɔ a ma tɔɔre yo mu noma e lide. Singe n nu xɔnɔxi dondoronti n ma pama ma, kɔnɔ sie tan bara nde sa n ma pama xa tɔɔre xun ma.»

¹⁶ «Na nan a ra, Alatala naxa a masen, <N man kinikinima ne Darisalamu ma, n man n ma banxi tima ne. Luuti ibendunma ne Darisalamu taa xun ma alako na xa maniya, na taa man xa gbilen ti ra.> Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁷ I man xa a fala, <Mange Alatala xa masenyi nan ya: Harige man luma n ma taae kui, n man Siyon madundu ma ne, n man Darisalamu sugandima ne.»

2

Laamatunyi firin nde: Ferie nun xabuie

¹ N naxa yi laamatunyi to: N bara ferinaani to. ² N bara maleke maxɔrin, naxan nu wɔyenma n na, «Munse na yee ra?» A naxa n yaabi, «Senbema nan yee ra naxee Yudaya, Isirayila, nun Darisalamu rayensenxi.»

³ Na temui, Alatala naxa xabui naani masen n be. ⁴ N naxa maxɔrinyi ti, «Yee faxi munse rabade be?» A naxa n yaabi, «Yi ferinaani misaalixi senbema nan na naxee Yudaya rayensenxi mixi yo mu nɔ a xunyi rakelide. Kɔnɔ yi xabuie faxi e magaaxude ne, e si gbete senbema rabira, naxee kelixi Yudaya bɔxi xili ma alako e xa Yudayakae rayensen.»

Laamatunyi saxan nde: Maniya luuti

⁵ N naxa yi laamatunyi to: Xeme nde nu na, maniya luuti nu suxuxi a yi ra. ⁶ N naxa a maxɔrin, «I siga minden?» A naxa n yaabi, «N Darisalamu nan maniyafe, alako n xa a gboe nun a kuyeya kolon.»

⁷ Maleke naxan nu wɔyenma n na, a naxa siga yare, maleke gbete naxa fa a ralande. ⁸ A naxa a fala a be, «I gi, sa a fala yi segetala be, a Darisalamukae nun xurusee fama ne wuyade han tete mu nɔ e rabilinde sɔnɔn.» ⁹ Alatala xa masenyi nan ya: «N tan yati e makantama ne. N luma ne e be alɔ tete te daaxi, n ma nɔre fa lu e tagi.»

¹⁰ Alatala xa masenyi nan ya: «Wo wo gi, wo wo gi! Wo xa keli pamane ma

naxan na kɔla ma.»

Alatala xa masenyi nan ya:

«Singe n nu bara wo rayensen ye dunipa ma.

¹¹ Siyon mixie, wo wo gi.

Wo tan naxee na Babilon, wo xa keli naa.»

¹² Mange Alatala naxa a masen n be,

a naxan xexxi binye kui,

fe falafe yi sie xa fe ra naxee wo tɔɔrɔxi:

«Naxan a belexe dinma wo ra, a luxi ne alɔ na kanyi bara a belexe din

Ala ra.»

¹³ N na keli e xili ma,

e findi e xa konyie xa konyie ra.

Na kui wo a kolonma ne

a Mange Alatala nan n xexxi.

¹⁴ «Darisalamukae, wo wo xui ite seewe kui,

barima n fama ne lude wo tagi.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁵ Si wuyaxi fama ne Alatala ma na lɔxɔe,

e fa findi n ma pama ra.

N luma ne wo tagi,

wo fa a kolon

a Mange Alatala nan n xexxi wo ma.

¹⁶ Yudaya man findima Alatala gbe nan na

a xa bɔxi seniyenxi kui.

A man fama ne Darisalamu sugandide.

¹⁷ Adamadi birin xa a sabari Alatala be, a na kelife a xa yire seniyenxi.

3

Laamatunyi naani nde: Serexedube kuntigi

¹ A naxa serexedube kuntigi Yosuwe masen n be, a nu tixi Alatala xa maleke ya i. Sentane nu tixi a yirefanyi ma a xa a tɔɔnege. ² Alatala naxa a fala Sentane be, «N tan, Alatala naxan Darisalamu sugandixi, n bara a fala i be Sentane, i sabari! Yege xuntunyi xa mu na yi xeme ra naxan baxi te de i?»

³ Yosuwe nu tixi maleke ya i, dugi nɔxɔxi nan nu ragoroxi a ma. ⁴ Maleke naxa a fala a boore be naxee nu tixi Yosuwe seeti ma, «Wo dugi nɔxɔxie ba a ma.» A man naxa a fala Yosuwe be, «A mato, n bara i xa yunubi ba, n bara dugi tofanyie ragoro i ma.» ⁵ N naxa a fala, «Wo xa xunyi ratofan se seniyenxi dɔxɔ

a xunyi ma.» E naxa xunyi ratofan se seniyeŋxi dɔxɔ a xunyi ma, e naxa dugie ragoro a ma. Alatala xa maleke nu tixi naa.

⁶ Alatala xa maleke naxa yi masenyi ti Yosuwe be, ⁷ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Xa i jere n ma kirae xɔn, xa i n ma yaamarie suxu, i fama ne n ma banxi rapereɗe, i fa n ma tete makantade. Na temui i yire sotoma ne be yee tagi. ⁸ Serexedube kuntigi Yosuwe, i tan nun naxee dɔxɔxi i ya i, wo wo tuli mati. Wo bara findi misaali ra. N fama n ma konyi xeede, naxan xili <Salonyi.> ⁹ Wo xa geme mato n naxan dɔxɔxi Yosuwe ya i. Ya solofere na na geme kerenyi ma. N sebeli tima ne a ma, n man fa yi boxi xa yunubi ba lɔxɔe keren kui.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹⁰ «Na lɔxɔe, wo wo boore xilima ne, wo xa lu yire keren wo xa weni bili nun xɔre bili bun ma.» Mange Alatala xa masenyi nan na ki.

4

Laamatunyi suuli nde: Lanpui dɔxɔ se

¹ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa fa n naxunude, alɔ e mixi raxunuma ki naxe xixɔli ma. ² A naxa n maxɔrin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N lanpui dɔxɔ se xema daaxi nan toxi, bitire na a xuntagi, ture ra a kui. Lanpui solofere gbakuxi a ma, ture gorode solofere, ture rasoma na lanpui soloferee kui. ³ Oliwi wuri bili firin tixi ture bitire seeti firinyie ma, keren a yirefanyi ma, keren a kɔɔla ma.» ⁴ N naxa maleke maxɔrin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse na yee ra?» ⁵ A naxa a fala n be, «I mu a kolon?» N naxa a yaabi: «N marigi, n mu a kolon.» ⁶ Na temui a naxa a masen n be, «Alatala xa masenyi nan ya, a naxan tixi Sorobabeli be, <Wo senbe mu noma sese ra. N tan nan Xaxili noma a rabade.> Mange Alatala xa masenyi nan ya.»

⁷ «Geya xungbe naxan na Sorobabeli ya ra, n na findima ne fili ra. A fama ne geme fanyi raminide banxi ti se ra, pama fa a fala e xui itexi ra, <Ala xa hinne a ra, Ala xa hinne a ra!>»

⁸ Alatala naxa yi masenyi ti n be, ⁹ «Sorobabeli bara yi banxi ti folo, a man

a rapɔnma ne.» Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xeexi wo yire. ¹⁰ Nde yoma fe folo xuri ma? Nama na wali se to Sorobabeli belexe, e jlexinma ne.

Maleke naxa a fala n be, «Na lanpui solofere findixi Alatala yae nan na naxee dunija iperema.» ¹¹ N naxa a maxɔrin a ma, «Munse na na oliwi wuri bili firinyi ra, naxee na lanpui dɔxɔ se yirefanyi ma nun a kɔɔla ma?» ¹² N man naxa a maxɔrin a ma, «Munse na na oliwi salonyi firinyie ra, naxee na ture gorode xema daaxi firinyie seeti ma, oliwi ture dangima naxee kui?» ¹³ A naxa a fala n be, «I mu a kolon e naxee misaalixi?» N naxa a yaabi, «N marigi, n mu a kolon.» ¹⁴ A naxa a fala n be, «Mixi firin nan e ra Ala naxee sugandixi, a ture ifili e xunyie ma, e xa wali dunija birin Marigi be.»

5

Laamatunyi senni nde: Danke keedi

¹ N man naxa laamatunyi to naxan findixi keedi makuntanxi ra koore ma. ² Maleke naxa n maxɔrin, «I munse toxi?» N naxa a yaabi, «N keedi makuntanxi nan toxi koore ma, a kuya nongon ya mɔxɔnen, a igbo nongon ya fu.» ³ A naxa a fala n be, «Danke sebeɗi na keedi ma naxan masenxi boxi yire birin. A sebeɗi muɗeti nun mixie nan be, naxee e kalima wule ra, e birin fama ne keride yi boxi ma. ⁴ Mange Alatala xa masenyi nan ya, <N yi danke rasoma ne muɗetie xa banxie kui, a nun mixi naxee e kalima n xili ra kɔnɔ e fa wule fala. Na danke luma ne e xa banxie kui han a birin kana.>»

Laamatunyi solofere nde: Gine na busali kui

⁵ Maleke naxan nu woyenma n na, a naxa makore n na, a fa a fala n be, «A mato naxan na minife yakɔsi.» ⁶ N naxa a maxɔrin, «Munse a ra?» A naxa n yaabi, «Busali nan a ra, pama xa fe jaaxie na naxan kui.» ⁷ Derakote binye to ba a de ra, a naxa a to gine nde dɔxɔxi a kui. ⁸ Maleke naxa a fala n be, «Fe jaaxi misaali nan yi gine ra.» A man naxa gine radin busali kui, a fa a de rakoto derakote binye ra.

⁹ N to n ya rakeli, n naxa gine firin to. Gabutenyi gbongboe daaxie nu na e ma, e nu na perefefe koore ma. E naxa na busali tongo, e a xanin koore ma. ¹⁰ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «E na busali xaninfe minden?» ¹¹ A naxa n yaabi, «E na a xaninfe Babilon boxi nan ma, e banxi tima a be dennaxe, a xa lu naa.»

6

Laamatunyi solomasaxan nde: Soori ragise naani

¹ N man naxa laamatunyi to. Soori ragise naani nu na minife geya firinyie longori ra. Na geyae nu yailanxi yoxui nan na. ² Soe gbeelie nan nu na soori ragise singe bendunfe, soe foorere nan nu na soori ragise firin nde bendunfe, ³ soe fiixee nan nu na soori ragise saxan nde bendunfe, soe makatunxie nan nu na soori ragise naani nde bendunfe. ⁴ N naxa maleke maxorin, naxan nu woyenma n na, «N marigi, munse yee ra?»

⁵ Maleke naxa n yaabi, «Foye naani nan e ra, Dunija Marigi na naxee raminife. ⁶ Soe foorere sigama jamanε koola nan ma, soe fiixee sigama jamanε sogegorode nan ma, soe makatunxie sigama jamanε yirefanyi nan ma.» ⁷ Yi soe senbemaε to nu wama sigafe dunija ipereεde, maleke nde naxa a fala e be, «Wo siga boxi ipereεde.» E naxa keli keren na. ⁸ Ala naxa a fala n be a xui itexi ra, «I bara a mato, naxee sigaxi jamanε koola ma, e bara n waxonfe raba naa.»

Yosuwe xa mangeya

⁹ Alatala xa masenyi nan ya: ¹⁰ «Xeledayi, Tobiya, nun Yedaya na fa kelife konyiya kui Babilon boxi ma, i xa e xa fangadamaε rasuxu. Na loxoε i xa siga Sofoni xa di Yosiya yire ¹¹ na gbeti nun na xema ra. I xa mangeya tonxuma rafala na ra, i fa a doxo serexedube kuntigi Yosuwe xun ma, Yehosadaki xa di. ¹² I xa a fala a be, «Mange Alatala xa masenyi nan ya: Yi mixi naxan xili «Salonyi.» Na salonyi bulama ne, a fa Alatala xa horomobanxi ti. ¹³ A tan nan Alatala xa horomobanxi tima, mangeya

tonxuma luma ne a yi, a doxo a xa kibanyi kui, a pama yamari. Serexedube nde fan doxoma ne a xa kibanyi kui. Boresa lu e firinyi tagi.» ¹⁴ Mangeya tonxuma luma ne Alatala xa horomobanxi kui Helemi, Tobiya, Yedaya, nun Sofoni xa di Heni yi ra.»

¹⁵ «Mixi naxee makuya, nee fama ne Alatala xa horomobanxi tide. Na kui wo a kolonma ne a Mange Alatala nan n xexxi wo ma. Na birin fama ne rabade xa wo wo Marigi Alatala xui suxu a fanyi ra.»

7

Sunyi

¹ Dariyusi xa mangeya ne naani nde, Kisilewi kike solomanaani nde, xi naani nde loxoε, Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be. ² Betelikae nu bara Sareseri nun Regemi Meleki nun e xa mixie xee Alatala maxandide. ³ E man xa Mange Alatala xa serexedubeε, naxee nu na horomobanxi kui, a nun namiponmεε maxorin, «Muxu lan muxu xa muxu wa xui ramini kike suuli nde ra, muxu xa sunyi suxu alo muxu a rabaxi ne wuyaxie ra ki naxee?»

⁴ Mange Alatala naxa masenyi ti n be yi ki, ⁵ «Nama nun serexedubeε maxorin n be, «Wo to nu sunyi suxuma sunnunyi kui na kike suuli ndee nun na kike solofere ndee ne tongo solofere bun ma, wo nu sunma n tan nan be? ⁶ Wo to nu wo degema nun wo wo minma, wo mu a rabaxi wo yete xa be? ⁷ Alatala mu na masenyi mooli ti a xa namiponmεε singee saabui xa ra, Darisalamu nun a rabilinyi nu sabatixi boresa kui temui naxe? Na temui, mixie nu na Negewi nun Sefela boxi ma.»

⁸ Alatala naxa masenyi ti Annabi Sakari be yi ki, ⁹ «Mange Alatala xa masenyi nan ya: «Wo xa kiiti sa tinxinyi kui. Wo xa hinne wo boore ra kinikini kui. ¹⁰ Wo naxa kaape ginee, kiridie, boxi xoreε, nun setareε tooro. Wo naxa nate paaxi tongo wo boje kui wo booreε xa fe ra.»

¹¹ Kono e mu tin na masenyi ra, e naxa e kobe so, e mu e tuli mati na ra. ¹² E borese naxa xoroε alo diyaman, e naxa tondi Mange Alatala xa seriye suxude, a Xaxili Seniyenxi nu bara naxan nasamba

namijonme singee ma. Na nan a ra Mangɛ Alatala naxa xonɔ e ma a belebele ra. ¹³ A to e xili, e naxa tondi a xui suxude. Yakosi, xa e tan bara a xili, a mu e xa maxandi suxuma de.» Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁴ «N e rayensen nɛ sie birin ya ma e mu naxee kolon. E to keli e xa boxi ma, dennaxe nu bara rabɛnin, mixi yo mu dangima dennaxe, mixi yo mu sigama dennaxe. Boxi fanyi findi gbaloe boxi ra e tan nan saabui ra.»

8

Ala xa laayidi Darisalamu xa fe ra

¹ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya:
² Mangɛ Alatala naxa a masen, «N mu wama n firin nde xon Siyon. N ma pama xa fe xoxoxo n ma ki fanyi.» ³ Alatala naxa a masen, «N man fama nɛ Siyon, n xa lu wo tagi Darisalamu. Darisalamu fama nɛ xilide <Taa nondila.> Mangɛ Alatala xa geya fama nɛ xilide <Geya Seniyenxi.>»

⁴ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya: «Xemoxie nun jɛlexeforie man luma nɛ Darisalamu malan yire, yisuxuwuri suxu e yi e xa simaya xonnakuye xa fe ra. ⁵ Dimɛdie fan luma nɛ bere ra taa malandee.»

⁶ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «Hali a fa findi terenna ra yi waxati pama donxoe bɛ, Mangɛ Alatala mu noma kaabade na fe ma.»

⁷ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «N nan n ma pama rakisima nɛ pamanɛe ma naxee kelima sogetede nun sogegorode. ⁸ N e ragbilenma nɛ Darisalamu. E findima nɛ n ma pama ra, n fan findi e Marigi Ala ra nondi nun tinxinyi kui.»

⁹ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «Wo wo senbe so, wo tan naxee nu bara yi masenyi mɛ namijonmɛe saabui ra Mangɛ Alatala xa banxi koorin temui naxe. Wo wo senbe so alako yi banxi xa jon. ¹⁰ Beenu na wali xa folo, wali sare yo mu nu na walikɛe bɛ. Hali ningee mu donse soto e xa wali kui. Wali birin mu nu noma sooneyade, barima n nu bara yaxuija ramini mixie tagi. ¹¹ Konɔ yakosi n mu yi pama donxoe tɔɔroma alo singe.» Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

¹² «Bonɛsa luma nɛ boxi ma. Weni bilie bogima nɛ, boxi daxamui raminima nɛ, tune ye fama nɛ. N na birin soma nɛ yi pama donxoe yi ra e kɛ ra. ¹³ Singe Yudaya bonsoe nun Isirayila bonsoe findi nɛ danke ra sie tagi, konɔ yakosi, n to wo rakisi, wo findima nɛ e bɛ saabui ra e barake soto. Wo naxa gaaxu, wo wo senbe so.»

¹⁴ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «Wo benbae to n naxonɔ, n naxa nate tongo n xa wo jaxankata. N mu tin gbilende na nate foxo ra. ¹⁵ Konɔ yakosi n bara nate tongo, n xa fe fanyi raba wo bɛ, Darisalamu nun Yudaya bonsoe. Wo naxa gaaxu. ¹⁶ Wo xa yi masenyi rabatu: Wo xa nondi fala wo boore bɛ, wo xa kiiti sa nondi nun tinxinyi kui. ¹⁷ Naaxuija naxa lu wo bonɛe kui wo booree mabiri. Wo naxa wo kali wule kui, barima na fe mooli mu rafan n ma.» Mangɛ Alatala xa masenyi nan na ki.

¹⁸ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, ¹⁹ «Mangɛ Alatala naxa a masen wo sunyi naxee suxuma kike naani nde, kike suuli nde, kike solofere nde, nun kike fu nde ra, nee xa findi sali sɛɛwe daaxie ra. Nondi nun bonɛsa xa rafan wo ma.»

²⁰ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «Mixi gbegebe fama nɛ fade kelife pamanɛ gbeteɛ ma. ²¹ Mixie luma siga ra yire gbete e sa a fala mennikae bɛ, <Won xɛɛ Mangɛ Alatala maxandide, won birin na a ra.> ²² Senbema wuyaxie kelife pamanɛ gbeteɛ ma, e fama nɛ Mangɛ Alatala fende Darisalamu, e a maxandi.»

²³ Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya, «Na loxoeɛ pamanɛ gbeteɛ mixi fu fama nɛ kankande Yuwifi keren ma, e fa a fala a bɛ, <Won birin na a ra, barima muxu bara a kolon Ala na wo fe ma.>»

9

Si gbeteɛ xa kiiti

¹ Alatala bara masenyi xoxoxoe ti Xadaraki xa boxi xa fe ra. Na masenyi bara Damasi taa fan li. Alatala gbe nan adamadi birin na, Isirayila bonsoe fan a gbe.

² Na masenyi bara Xamata taa li, naxan na Damasi naaninyi mabiri.

A bara Tire nun Sidon fan li,
hali lonnilae nan to e ra.

³ Tire bara taa makantaxi ti,
a xa gbeti bara gbo alo meyenyi,
a xa xεema bara gbo alo boora.

⁴ Konon Marigi na birin bama ne a yi,
a a xa tete radin baa ma, a fa taa gan.

⁵ Asikalon na na to,
a fan luma ne gaaxui kui.

Gasa nun Ekiron fan gaaxuma ne,
e serenma ne barima e xa xunnakeli bara
findi yaagi ra.

Gasa mange faxama ne,
mixi yo mu luma Asikalon sonon.

⁶ Si masunbuxi fama ne sabatide Asidodi.
«N Filisitakae xa yete igbona ragoroma
ne.

⁷ N faxe tife nonna ne menni.»
Nama donxoe fama ne birade muxu Ma-
rigi Ala foxo ra.

E sabatima ne Yudaya xabilee ya ma.
Ekiron luma ne alo Yebusu.

⁸ «N na n ma banxi kanta ma ne,
alako soori gali yo naxa a kana.
Naxan fama, naxan dangima,
e mu noma sese ra,
barima yakosi n jengi saxi a xon ma.»

⁹ Siyonkae, wo xa nelixin.
Darisalamukae, wo xa wo xui ite seewe
kui.

Wo xa mange na fafe wo yire.

A tinxin. A kisixi.

A mu a yete igboma,
a soma taa kui sofale nan fari,
sofale xemema, sofale ginema xa di.

¹⁰ «N soori ragise bama ne Efirami boxi
ma,

n soee bama ne Darisalamu.

Gereso xalie mu luma naa.»

A bonesa nan masenma sie be.

A xa mangeya xungboma ne yire birin,
kelife baa xungbe ma, a sa doxo xure
xungbe ra.

¹¹ «N bara wo xa mixi suxuxie xun sara
won ma saate xa fe ra
naxan xirixi serexe wuli daaxi ra.
E nu na fe xoxoxoe kui,
alo mixi naxee ragoroxi kolonyi nde kui,
ye mu na naxan kui.

¹² Wo xa gbilen taa makantaxi kui,
wo tan geelimani naxee xaxili tixi n na.
To n xa a fala wo be,
n wo harige ragbilenma ne wo ma,

n man fa a xunmasa.

¹³ Yudaya findima ne n ma xali ra.

Efirami luma ne alo n ma tanbee.

Siyonikae findima ne n ma soorie ra

Girekikae xili ma.

N ma santidegema nan i ra.»

¹⁴ Alatala a yete makenenma ne e be,
a xa tanbe lu alo seyamakonyi.

Marigi Alatala sara fema ne,

a lu alo turunnaade.

¹⁵ Mange Alatala e makantama ne.

E xa geresosee kanari rabama ne,

e wuli ifili alo serexedubee

naxan xuruse kon naxabama,

e fa na wuli kasan serexebade ma.

¹⁶ E Marigi Alatala e rakisima ne na loxoe,
alo xuruse demadonyi a xa xurusee kan-
tama ki naxe.

Ala xa pama luma ne alo diyaman naxan
yanbama boxi ma.

¹⁷ E tofanma ne, e rayabu.

Baloe fanyie segetalae xungboma ne,
minse fanyie sungbutunye rayabu.

10

Ala xa hinne

¹ Wo xa Alatala maxandi jeme temui.

Alatala fama ne tune belebele ra wo be,
alako wo xa xee xa fan.

² Kuyee wule falama,

sematoee mu nondi toma,

e xiye fasarima wule ra,

e xa madundui fufafu na a ra.

Na birin bara a niya pama xa loe alo
xurusee.

E na toore kui barima xuruse demadonyi
mu na e be.

³ N bara xono na xuruse demadonyie ma.

N e xa yareratie jaxankatama ne.

Yudaya luma ne alo Mange Alatala xa
xurusee,

a meenima ne e ma.

E fama ne binye sotode,

alo soori mange xa soe.

⁴ Mixi nde kelima ne Yudaya

naxan misaalima geme ra banxi tixi
naxan fari,

naxan misaalima wuri ra kiri banxi xirixi
naxan na,

naxan misaalima xali geresose ra.

Mange birin fatanxi Yudaya bonsoe nan
na.

⁵ Yudayakae findima ne senbemaē ra,
naxee e yaxuie maboronma gere kui,
barima Alatala na e fe ma.
E yaxuie xa soe ragimae luma ne yaagi
kui.

⁶ «N Yudaya bōnsōe xun nakelima ne,
n Yusufu bōnsōe rakisi,
n e xa taae yailan,
barima n bara kinikini e ma.
E fama ne lude alō n mu e rabēpin.
E Marigi Alatala nan n na,
n e xa duba suxuma ne.

⁷ Efirami bōnsōe fan findima ne senbemaē
ra.

E sēwama ne dangife siisilae ra.
E xa die na birin toma ne, e fan jēlexin.
E birin bōne sēwama ne Alatala xa fe ra.

⁸ N nan n ma pama maxilima ne, n xa e
xun sara,

e xa wuya dangife singe ra.

⁹ Hali n to e rayensenxi sie ya ma,
e e ratuma ne n ma fe ma yire makuye.
E tan nun e xa die kisima ne,
e man fa gbilen e xōnyi.

¹⁰ N e rafama ne kelifē Misira bōxi ma,
n e malan kelifē Asiriya bōxi ma.

N man Galadi nun Liban bōxi fima ne e
ma,

kōnō e kōnti dangima ne na birin na.

¹¹ E xa tōre bara lu alō baa mōrōnyie,
kōnō Ala na mōrōnyie ragoroma ne.
Nili xure bara a niya e xa lu konyiya kui,
kōnō na xure bara xōri.

Asiriya xa yete igbōna goroma ne,
Misira xa mangeya jōn.

¹² N tan nan e senbe soma,
e fama ne jere de n xili ra.»

Alatala xa masenyi nan na ki.

11

Xuruse demadonyie

¹ Liban bōxi, i xa wuri birin fama ne
gande.

² Wo fama ne wade wo xui itexi ra,
barima sipire, sediri, nun konde bilie
fama ne birade.

Basan wondi belebele bara kana.

³ Xuruse demadonyie wama ne,
barima fili bara kana.

Yetē xaapema ne,
barima Yuruden fōtōnyi bara kana.

⁴ N Marigi Alatala a masen ne,

«Wo xa xurusee de madon,
naxee fama faxade.

⁵ Mixi naxee e sarama
e fama ne e kōn naxabade kinikinitarepa
kui.

Naxee e matima e a falama ne,

<Ala tantu.

N bara banna.>

Xuruse demadonyie mu kinikinima e
ma.»

⁶ Alatala xa masenyi nan ya:

«N fan mu kinikinima yi pama ma.

N bara e birin lu e boore yi ra,

e xa mange yi ra,

alako pama xa paxankata.

N mu mixi yo ratangama na ma.»

⁷ Na kui n naxa xurusee tōrōxi de
madon, naxee nu lanxi e xa fāxa. N
naxa yisuxuwuri firin tongo. N naxa
keren xili sa «Hinne,» boore «Lanyi.» N
naxa xurusee de madon. ⁸ N naxa xuruse
demadonyi saxan keri kike keren bun,
barima e mu rafanxi n ma sōnōn, n fan
mu rafanxi e ma. ⁹ N naxa a fala xurusee
be, «N mu wo de madonna sōnōn. Naxan
lan a xa fāxa, a xa fāxa. Naxan lan a xa
siga, a xa siga. Naxan lan a xa lu be, a xa
a boore fāxa.» ¹⁰ N naxa n ma yisuxuwuri
tongo naxan xili «Hinne,» n naxa a igira.
Na misaalixi saate nan na naxan xirixi
n tan nun sie birin tagi. Na saate bara
kana. ¹¹ N to na kana xurusee tōrōxi ya
xōri, e naxa a kolon n nu bara Alatala xa
masenyi fala. ¹² N naxa a fala e be, «Xa a
wo kenēn, wo n ma wali sare fi n ma, xa
na mu a ra wo a lu na.» E naxa kōbiri
kole tongo saxan fi n ma wali sare ra.
¹³ Alatala naxa a fala n be, «Xa e n ma wali
tide toma na ki ne, a sare mu gbo, a wole.
Feje yailanma xa na tongo.» N naxa na
kōbiri kole tongo saxan tongo, n naxa e
wole Alatala xa banxi kui mixi nde be
naxan feje yailanma. ¹⁴ Na dangi xanbi,
n naxa n ma yisuxuwuri igira naxan nu
xili «Lanyi,» barima lanyi mu na Yudaya
nun Isirayila tagi sōnōn.

¹⁵ Alatala naxa a fala n be, «I man xa
xuruse demadonyi xaxilitare xa walisee
tongo. ¹⁶ N xuruse demadonyi rakelima
ne yi bōxi ma naxan mu a jengi sama
xurusee xōn ma. Xa xuruse keren bara
lōe, a mu sigama a fende. Xa keren bara

maxɔnɔ, a mu a dandanma. Xa keren bara xungbo fɔlɔ, a a sube birin donma ne han a a tore li.»

17 «Naxankate na xuruse demadonyi jaaxi be, naxan xurusee rabepinma. Santidegema xa a belexe sege, a xa a ya soxo. A belexe naxa no fefe ra, a ya naxa fe yo to.»

12

Yudaya xa xunnakeli

1 Alatala bara masenyi xɔrɔxɔe ti Isirayila xa fe ra.

Alatala xa masenyi nan ya, naxan koore nun boxi daaxi, naxan xaxili so adamadi yi ra:

2 «N fe xungbe rabama ne Darisalamu be, dunja sie tagi.

Mixi na fa Darisalamu gere, n kaabanako rabama ne Yudaya be.

3 Na loxo, n Darisalamu findima ne geme binye ra si birin be.

Naxan katama na itefe ra, na kanyi maxɔnoma ne.

Dunja si birin malanma ne a xili ma.»

4 Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxo, n soori nun a xa soe radaxuma ne.

N nee findi donxui ra.

N Yudaya bonsɔe matoma ne, n nan n pengi sa e xon ma.

5 Yudaya mangee a falama ne e boje kui, <Darisalamukae senbe gboxi e Marigi Alatala nan saabui ra.>

6 Na loxo, n Yudaya mangee luma ne

alo te wolenxi yege xora,

xa na mu alo te na din sexe ra.

E fama ne si birin halakide naxan na e rabilinyi.

Darisalamu mu kanama.

7 Alatala Yudaya taae nan singe rakisima, alako Dawuda xabile nun Darisalamukae xa binye naxa dangi Yudaya mixie ra.

8 Na loxo, Alatala Darisalamukae makan-tama ne.

Ala a niyama ne mixi taganxi xa Dawuda senbe so to.

Dawuda xabile senbe gboma ne Ala saabui ra.

Alatala xa maleke a jere ma ne e ya ra.

9 Na loxo, n si birin halakima ne naxee Darisalamu gerema.

10 N hinne nun kinikini luma ne Dawuda xabile nun Darisalamukae xaxili ma.

E fama ne e ya rafindide n ma, e n tan naxan soxoxi.

E sunnunma ne n ma fe ra,

alo mixi naxan xa di singe bara faxa.

E e wa xui raminima na ki ne.

11 Na loxo, sunnunyi gboma ne Darisalamu,

alo Hadada Rimon sunnunxi Megido gulunba kui ki naxe.

12 Nama birin sunnunma ne xabile ki ma.

Dawuda xabile luma ne a xati ma.

Natan xabile fan luma ne a xati ma.

Xeme ne nun ginne mu sunnunma yire keren.

13 Lewi xabile luma ne a xati ma.

Simeyi xabile luma ne a xati ma.

Xeme ne nun ginne mu sunnunma yire keren.

14 Xabile birin luma ne a xati ma.»

13

Nama seniyenxi

1 Na loxo, dulonyi minima ne

naxan noma Dawuda xabile nun Darisalamukae

yunubi bade.

2 Mange Alatala xa masenyi nan ya:

«Na loxo, n kuyee xili bama ne wo de kui,

wo neemu e ma.

N e xa namijonmee nun e xa seniyentareja kerima ne.

3 Xa mixi nde suusama namijonmee masenyi tide,

a nga nun a baba naxan a barixi e a falama a be,

<I xa faxa, barima i bara wule fala Alatala xili ra.>

A nga nun a baba naxan a barixi,

e a soxoma ne na masenyi xa fe ra.

4 Na loxo, namijonmee birin yaagima ne e xa masenyie xa fe ra.

E mu namijonmee dugi ragoroma e ma sonon

alako e xa mixi madaxu.

5 E birin a falama ne,

<Namijonmee mu n na.

Kabi n dimedi temui n xe nan tun safe.>

⁶ Kɔnɔ e a maxɔrinma nɛ,
 <Munse na yi nari ra i belexɛɛ ma?>
 A e yaabima nɛ:
 <N xanuntenyi nan n maxɔnɔxi.>

⁷ «Santidɛgɛma, keli n ma xuruse
 demadonyi xili ma,
 keli mixi xili ma naxan na n sɛɛti ma.»
 Mangɛ Alatala xa masenyi nan ya:
 «Santidɛgɛma, xuruse demadonyi faxa,
 yɛxɛɛɛ rayensen yɛ.

N fama nɛ yɛxɛɛyɔrɛɛ naxankatade.»

⁸ Alatala xa masenyi nan ya:

«Nama dɔxɔ firin faxama nɛ,
 kɔnɔ a dɔxɔ saxan nde baloma nɛ.

⁹ N na dɔxɔ saxan nde sama nɛ tɛ i,
 n e raxunu alɔ gbeti.

N xa e mato alɔ xɛɛma.

A na n maxandi, n a xa duba suxuma nɛ.
 N fama nɛ a masende, <N ma nɔma nan
 ya,>

a fan a masen, <Alatala nan muxu Marigi
 Ala ra.>»

14

Alatala fa lɔxɔɛ

¹ Alatala xa lɔxɔɛ fafe.
 Wo yaxuie wo harige itaxunma nɛ e boore
 ma wo ya xɔri.

² N si birin malanma nɛ Darisalamu gere
 xili ma.
 E soma nɛ taa kui, e banxi kana, e dutun
 ginɛɛ ma.

E nɔma sɛɛti xaninma nɛ konyiya kui,
 e boore sɛɛti lu taa kui.

³ Alatala kelima nɛ a sa na sie gere a gere
 ki ma.

⁴ Na lɔxɔɛ Ala tima nɛ Oliwi geya fari,
 naxan na Darisalamu ya ra sogetede
 mabiri.

Oliwi geya ibɔɔma nɛ a tagi,
 kelife sogetede han sogegorode.
 Gulunba luma nɛ geya firin tagi,
 keren na kɔɔla ma, keren na yirefanyi ma.

⁵ Na tɛmɛi wo wo gima nɛ gulunba kui
 n ma geyae tagi han Aseli.
 Wo wo gima nɛ
 alɔ wo wo gixi bɔxi xa sɛrɛnyi ya ra ki
 naxɛ,

Yudaya mangɛ Yusiya xa waxati.
 Na tɛmɛi n Marigi Alatala fama nɛ,
 a nun a xa seniyɛntɔɛɛ ra.

⁶ Na lɔxɔɛ, naiyalanyi mu luma dunija
 ma,
 yanbasee xunuma nɛ.

⁷ Yanyi nun kɔɛ mu na na lɔxɔɛ.
 Alatala nan na lɔxɔɛ mɔɔli kolon.
 Kɔnɔ nunmare tɛmɛi naiyalanma nɛ.

⁸ Na lɔxɔɛ, kisi ye minima nɛ Darisalamu,
 sɛɛti te sogetede baa mabiri,
 sɛɛti goro sogegorode baa mabiri.
 A minima nɛ soge fure nun nɛmɛ tɛmɛi.

⁹ Alatala nan findima dunija birin mangɛ
 ra.

Na lɔxɔɛ, Alatala nan keren fama batude,
 a xili nan gbansan falama.

¹⁰ Darisalamu bɔxi rabilinyi birin
 findima nɛ mɛrɛ ra,
 kelife Geba, sa dɔxɔ Rimɔn na,
 Darisalamu yirefanyi ma.

Darisalamu xa fe itema nɛ, a xa nɔɛ fa
 yensen yɛ

kelife Bunyamin naadɛ ma, sa dɔxɔ naadɛ
 singe ra,

han tunxui naadɛ, han Xananeli koore
 banxi,

han mangɛ xa wɛni yailande.

¹¹ Mixie sabatima nɛ taa kui,
 e mu halakima sɔnɔn.
 Darisalamu luma nɛ bɔnɛsa kui.

¹² Alatala fama nɛ fure nɔaxi sinde sie ma
 naxɛɛ Darisalamu gerexi.
 E fate kiri birin bɔrɔma nɛ beenu e xa
 faxa.

E yae bɔrɔma nɛ e ya yili kui,
 e nɛnyi bɔrɔma nɛ e dɛ kui.

¹³ Na lɔxɔɛ, Alatala mixie ya isoma nɛ,
 e e boore suxu, e e boore bɔnbɔ.

¹⁴ Yudayakɛ gere tima nɛ Darisalamu.
 E naafuli bama nɛ sie yi ra naxɛɛ na e
 rabilinyi,

xɛɛma, gbeti, nun dugi gbegbe.

¹⁵ Na fure nɔaxi mɔɔli nde fan sinma nɛ
 xuruse birin ma:
 soɛɛ, sofalee, nɔxɔmɛɛ.

¹⁶ Darisalamu yaxui naxɛɛ mu faxaxi na
 kui,

nee luma nɛ te ra nɛ birin Mangɛ Alatala
 batude,

e xa Bage Ti Sali raba na.

¹⁷ Xa dunija xabile nde tondi sigade
 Darisalamu

Mangε Alatala batude,
 tunε mu sinma e xa bɔxi ma.
¹⁸ Xa Misira xabile nde tondi sigade,
 tunε mu goroma mɛnni.
 Alatala xa fure jaaxi nan na ki,
 a naxan nagoro sie ma,
 naxee tondixi sigade Bage Ti Sali rabade.
¹⁹ Alatala Misira nun si birin
 jaaxankatama na ki nε,
 naxee tondi sigade Bage Ti Sali rabade.

²⁰ Na lɔxɔε, birin findima Alatala gbe nan
 na.
 A fama nε sebede tɔlɔnyie ma naxee
 gbakuxi soee ra,
 «Alatala gbe.»
 Tunde naxee sube gbansan jinma
 Alatala xa hɔrɔmɔbanxi kui,
 nee seniyenma nε alɔ yirabasee
 naxee rawalima sɛrɛxɛbade sɛɛti ma.
²¹ Tunde birin naxee na Darisalamu nun
 Yudaya,
 nee birin seniyenma nε,
 nee birin findima nε Mangε Alatala gbe
 ra.
 Mixi birin naxee fama sɛrɛxɛ bade,
 nee fama nε tunde ndee ra alako e xa kuri
 so.
 Na lɔxɔε, Kanaan kaafiri yo mu soma
 Mangε Alatala xa banxi kui.

Annabi Malaki xa Kitaabui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Malaki yi kitaabui nan sebexi Isirayilakae ma temui dangixi. E to gbilen Isirayila boxi ma, kelife yire makuye Ala e jaxankataxi dennaxe e xa yunubie xa fe ra, namijonmsee naxa kawandi ti e be. E naxa limaniya, e naxa Darisalamu ti a nun e xa hɔrɔmɔbanxi.

Na xanbi, e man bara bira yunubi fe foxo ra. Alatala naxa e yaabi Annabi Malaki xa kitaabui saabui ra. A naxa ratu e ma alo a e xanuxi ki naxe dangife si birin na, konɔ e mu na kolon a be. Ala naxa e xa yunubi masen e be keren keren yi ra. E nu darixi serexe jaaxi ba ra Ala be. E mu nu wama farile fife Ala ma. E nu setaree tooro, e man nu fa yene raba. Awa, na birin kui Alatala naxa a xa nate tongoxi masen e be. A naxe e fama ne jaxankate sotode xa e mu gbilen yunubi rabafe foxo ra. A man naxe, mixi naxan gaaxuma a ya ra, na fama ne ratangade Ala xa xera saabui ra naxan nu na fafe.

Yi kitaabui xaxili belebele masenma to mixie be. Yunubi mu rafan Ala ma feo. Xa mixi birama kira jaaxi foxo ra, e Ala xa jaxankate sotoma ne. Konɔ xa mixi gaaxuma Ala ya ra, Alatala yete yati nan e rakisima. Amina.

Annabi Malaki xa Kitaabui

Alatala xa woyenyi xɔrɔxɔe

¹ Alatala xa woyenyi xɔrɔxɔe Isirayilakae be Annabi Malaki saabui ra:
² Alatala xa masenyi nan ya, «N bara wo xanu, konɔ wo maxorinyi tima n ma, <Ala, muxu xa marafanyi na minden?>» Ala naxe, «Yaxuba taara xa mu lanxi Esayu ma? Yaxuba tan a rafan n tan Ala ma,
³ konɔ n bara Esayu tan napaaxu. N bara a xa boxi geya yire mafindi gbengberen yire ra. N bara a ke so wulai baree yi ra naxee na gbengberenyi ma. ⁴ Xa Edonkae, naxee kelixi Esayu bonsɔe, a

fala, <Won bara gbaloe soto, konɔ won na yailanma,> Mange Alatala e yaabima ne, <Xa wo banxi ti, n na rabirama ne.> E xili fama ne falade, <Naaxuna boxi.> E a falama ne pama na a ra Alatala xonoxi naxan ma temui birin. ⁵ Wo yae fama ne a tode. Wo yete yati a falama ne, <Alatala xa mangeya senbe gbo dunija birin, hali Isirayila boxi fari ma.>»

Marigi batui naxan xonxi

⁶ «Di tan a baba binyama ne, konyi fan a marigi binya. Xa n tan nan na wo baba ra, n ma binye na minden? Xa n tan nan na wo marigi ra, n ma binye na minden? N tan wo xa Mange Alatala, n xa a fala wo be, wo na n xili yelebufe. Konɔ wo n maxorinfe, <Muxu i xili yelebuxi di?> ⁷ Wo na n xili yelebufe wo xa serexe seniyantaree nan na wo naxee sama n ma serexebade fari. Wo man n maxorinma, <Muxu faxi serexe seniyantaree mundun na?> N xa a fala wo be, wo bara n ma serexebade xa fe yelebu. ⁸ Wo na xuruse donxui ba serexe ra, na fan? Wo na fa xuruse mabenxi ra, xa na mu xuruse furaxi ra, na fan? Xa wo bara na serexe mooli so wo xa mange yi ra, a jalexinma ne wo ra? A wo rasenema ne a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁹ «Xa wo Ala makula na serexe mooli ra, a hinnema wo ra, a wo rasenema a fanyi ra? Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁰ «A lanma mixi nde wo ya ma a xa n ma hɔrɔmɔbanxi naade balan, alako wo naxa te radexe n ma serexebade fari fufafu. Wo xa fe mu rafan n ma. N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be a n mu wama wo xa serexe xon, n mu a tongoma! Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹¹ «Kelife sogetede, sigafe han sogegode n xili xungbo si birin tagi. Yire birin, e fama ne surayi gande n xili ra, e fa serexe seniyanxi ra n ma binye xa fe ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹² «Konɔ wo tan n xili yelebuma. Wo nu fa a fala, <Marigi xa serexebade mu seniyanxi, serexe naxan bama menni a mu fan.> ¹³ Wo wo xunyi suxuma, wo nu fa sonxo, <Taganyi mundun yi ki!> N tan Mange Alatala, n xa a fala wo be, n mu fama wo xa xuruse maxonoxi, wo xa

xuruse mabenxi, nun wo xa xuruse furaxi tongode n ma serexebade sonon. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹⁴ «Danke na mixi korintexi be yexee kontonyi na naxan xa goore ya ma, konon a fa xuruse maxonoxi tan ba serexe ra a xa marakali rakamalife ra. Mange xungbe na n na, naxan xili magaaxu si birin tagi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

2

Serexedubee rakorosisife

¹ «Yakosi, serexedubee, wo xa wo tuli mati. ² Xa wo mu wo tuli mati n na, xa wo mu janige tongo n xili binyafe ma, n tan Mange Alatala wo dankama ne. N wo xa dube mafindima ne danke ra. N bara wo xa duba kana barima n ma binye mu na wo janige ma. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

³ «Wo a toma ne! N wo bonsoe jaxankatama ne. Wo xuruse naxee bama serexe ra, n e gbi kasanma ne wo yatagi. Wo nun na yaagi nan sigama. ⁴ N tan Mange Alatala bara yi woyenyi xoxoxe fala wo be alako n ma saate, n naxan tongoxi wo benba Lewi be, a naxa kana sonon. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁵ «N naxa saate tongo a be. N naxa simaya nun bonesa fi a ma, alako a xa gaaxu n ya ra. Na temui a bara gaaxu n ya ra, a bara seren n xili ra. ⁶ N ma seriye yati nu na a de kui, maifui yo mu nu na a bone kui. A bira ne n foxo ra bonesa nun tinxinyi kui, a mixie ragbilen kira jaaxi foxo ra. ⁷ Serexedube de lonni nan nagatama. Ala xa seriye minima ne a de i, barima Mange Alatala xa xera nan na a ra.»

⁸ «Konon wo tan, wo bara gbilen Ala xa kira foxo ra. Wo bara mixi wuyaxi ramini na kira ra wo xa xaranyi ra. N tan Mange Alatala naxe wo bara Lewi xa saate kana. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ⁹ N wo rayaagima ne, n wo xa fe magoro jama ya xori, barima wo mu n ma kira kolon. Wo bara mixi rafisa e boore be wo xa kiiti kui.»

Seriye tongoxi futi xa fe ra

¹⁰ Annabi Malaki naxe, won birin baba keren xa mu a ra? Ala keren xa mu

won birin daaxi? Munfe ra won won boore yanfama? Munfe ra won bara won benba xa saate kana? ¹¹ Yudayakae naxa Ala yanfa, barima fe jaaxi bara raba Isirayila nun Darisalamu boxi ma. Yudaya bara Alatala batude yelevu naxan naxan a ma. A bara kuye batui xa di gine doko. ¹² Alatala na xeme mooli, nun a xa die, a nun a xa denbaya birin kerima ne Yaxuba xa kiri banxi kui. A na xeme mooli kerima ne, a nun a serexe naxan bama Mange Alatala be.

¹³ Na xanbi, wo tan wo ya ye gbege raminima Alatala xa serexebade, barima wo naxe a mu wo xa serexe tongoma, a mu wama a xon sonon. ¹⁴ Wo n maxorinma «Munfe ra?» N a falama wo be. Wo gine naxan sugandi wo fonike temui, wo naxan xa futi xiri Alatala xa seederokoya kui, wo bara na gine yanfa. ¹⁵ Alatala xa mu adama daaxi, a a nii raso a fate? Adama mu die fenma xe Ala naxee ragirima a ma? Wo meeni wo nii ma, wo naxa wo xa gine yanfa, wo naxan soto wo fonike temui. ¹⁶ Isirayila Marigi Alatala naxe, meefe i xa gine ra, nun gere tife, fee nan e ra n naxee xonxi. Wo meeni wo nii ma, wo naxa findi yanfante mixie ra.

Alatala xa kiiti

¹⁷ Wo bara Alatala ratagan wo xa woyenyi ra, konon wo fa maxorinyi tife, «Muxu a rataganxi di?» N xa wo yaabi. Wo a rataganxi a falafe ra, «Fe kobi rabama nan naxan Alatala ma, a na mixi mooli nan fenma.» Wo man a rataganxi a falafe ra, «Ala kiitisa na minden?»

3

Ala xa kiiti

¹ «Wo wo ya ti, n fama ne n ma xera xeede naxan kira yailanma n be. Wo Marigi, wo naxan fenfe, a fama ne sode a xa horomobanxi kui keren na. Saate xera, wo wama naxan xon, a na fafe. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

² «A na fa, nde noma suusade a ra? Nde noma tide a ya i? Barima a luma ne alo xabure te naxan se raxunuma. A luma ne alo xosi base dugi xae naxan nawalima. ³ A fama ne gbeti raxunude, a a gbi ba. A Lewi xa die raseniyenma ne. A e raxunuma ne alo xema a nun gbeti, a

e gbi ba. E xa findi serexedubee ra Alatala be naxee serexe bama tinxinyi kui.»

⁴ «Na temui, Yudaya nun Darisalamu xa serexe rafañma ne Alatala ma alo temui dangixi, alo waxati fori. ⁵ N fama ne wo xa kiiti sade. N kiiti sama ne keren na mandurulae, yeneñae, wule falee, nun mixi kobie ma naxee walike sare donma, naxee kaane ginne, kiridie, nun xonee tooroma. N kiiti sama ne mixie ma naxee mu gaaxuma n ya ra. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

⁶ «N to findixi Alatala nan na, naxan mu a xui masarama, wo tan Yaxuba xa die tan mu faha. ⁷ Kabi wo benbae xa temui, wo bara n ma seriye kana, wo bara a matandi. Yakosi, wo xa gbilen n ma, n fan gbilenma ne wo yire. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

«Kono wo na n maxorinfe, <Muxu xa gbilen i ma di?> ⁸ N fan xa wo maxorin. Adamadi noma a Marigi Ala mupade? Kono wo tan yati bara n mupa. Wo nu fa n maxorin, <Muxu bara munse mupa i ma?> N xa wo yaabi. Wo bara n ma farilee nun n ma serexee mupa. ⁹ N bara wo bonsoe birin danka na mupe xa fe ra. ¹⁰ Wo xa fa farile birin na Ala xa banxi, farile ragatade, alako baloe xa lu n ma banxi kui. Wo xa n tan Mange Alatala mato, xa n mu fama barake gbege ragorode wo ma kelife koore naxan dangi wo xa se ragatadee ra. ¹¹ N nimasee faxama ne naxee wo xa xee nun wo xa weni bilie kanama. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. ¹² Na temui si birin fama ne wo xa boxi xili falade jalexin boxi, barima barake na wo xonyi. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

¹³ Alatala naxe, «Wo bara woyenyi xoxoxoe fala n be, kono wo n maxorinfe, <Muxu bara woyenyi xoxoxoe mundun fala i be?> ¹⁴ N xa wo yaabi. Wo naxe, <Geeni yo mu na Ala xa batui kui. Muxu bara a xa seriye suxu, muxu bara tooro a xa fe ra, kono muxu geeni mundun sotoxi Mange Alatala ra? ¹⁵ Muxu tan be, mixi naxan a yete itema, a jalexinma ne, mixi kobi nan geenima, Ala matandila mu jaxankatama.»

¹⁶ Na woyenyi xanbi, mixi naxan nu gaaxuma Ala ya ra, e bara lu yire keren,

e woyen e boore ra. Alatala bara e xui me a fanyi ra. Na Ala yaragaaxuie xili bara sebe sebeli nde ra Ala ya i, barima e nu bara Alatala xili binya. ¹⁷ Mange Alatala naxe, «Nee findixi n ma jama yati yati nan na. N e ratangama ne kiiti sa loxoe alo baba naxan kinikinima a xa di fanyi ma. ¹⁸ Na kui wo man fama ne mixi kobi nun mixi fanyi tagi rasa kolonde, Ala batulae nun Ala matandilae.»

¹⁹ «Na loxoe fama ne. Ala fama ne te belebele ra yete igboe nun mixi kobie be. A e ganma ne alo sexe. Mange Alatala xa masenyi nan na ki. E xa fe sese mu luma naa. ²⁰ Kono wo tan naxee gaaxuma n xili ya ra, n yalanyi rafama wo ma alo soge yalanyi naxan naminima geesege. Wo birama ne Ala foxo ra jalexinyi kui alo ninge yore naxan birama jooge neene foxo ra. ²¹ Wo mixi jaauxuie maboronma ne alo xube naxan luma wo sanyi bun ma. N na na loxoe rafalafe wo be. Mange Alatala xa masenyi nan na ki.»

²² «Wo xa ratu n ma konyi Munsa xa seriye ma, n yaamarie naxee fixi a ma Xorebe geya fari Isirayilakae birin be. ²³ N fama ne Annabi Eliya xeede wo ma, beenu Alatala xa loxoe belebele magaaxuxi xa fa. ²⁴ A babae nun e xa die de rafañma ne, xa na mu a ra, n fa wo xa boxi halakide.»

Inyila Isa
Annabi Matiyu naxan
sebexi
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a doxo naani na a ra. Namijnɔnme naani nan taruxuie sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra naxee lanxi Inyila Isa nan ma. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Isa keli xanbi dunija, Annabi Matiyu naxa yi Kitaabui sebe, a xa Isa xa dunijeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui ne, kono muxu bara a madangi Soso xui alako Sosoe fan xa no a fahaamude.

Isa xa kaabanako gbegbe sebexi yi Kitaabui kui alako mixie xa a senbe kolon, Ala senbe naxan fixi a ma. A furemae rayalan ne, a jinne ragbilen mixie foxo ra. Annabi Matiyu bara wa mixie xa Isa xa kawandie fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nondi yati yati nan masenma. A donxoe ra, yi Kitaabui Isa faxa ki nan dentege sama nun a keli ki faxe ma.

Na birin noma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. Won lonni naxan sotoma yi Kitaabui kui, a noma won malide won ma dunijeigiri kui, a man noma won malide aligiyama. Ala xa a lu won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa
Annabi Matiyu naxan
sebexi

Isa benbae
(Luki 3:23-38)

¹ Isa, Ala xa Mixi Sugandixi naxan fatan Dawuda nun Iburahima bonsoe ra, a benbae xilie nan yi ki:

² Iburahima naxa Isiyaga soto.

Isiyaga naxa Yaxuba soto.

Yaxuba naxa Yuda nun a taarae nun a xunya soto.

³ Yuda naxa Peresi nun Sera soto, Tamari xa die.

Peresi naxa Xesiron soto.

Xesiron naxa Arami soto.

⁴ Arami naxa Aminadabo soto.

Aminadabo naxa Naxason soto.

Naxason naxa Salimon soto.

⁵ Salimon naxa Boosu soto, Raxabi xa di.

Boosu naxa Obedo soto, Ruti xa di.

⁶ Obedo naxa Yisayi soto.

Yisayi naxa Dawuda soto.

Mange Dawuda naxa Sulemani soto

Uriya xa gine saabui ra.

⁷ Sulemani naxa Robowami soto.

Robowami naxa Abiya soto.

Abiya naxa Asa soto.

⁸ Asa naxa Yehosafati soto.

Yehosafati naxa Yehorami soto.

Yehorami naxa Yusiya soto.

⁹ Yusiya naxa Yotami soto.

Yotami naxa Axasi soto.

Axasi naxa Xesekiya soto.

¹⁰ Xesekiya naxa Manasi soto.

Manasi naxa Amon soto.

Amon naxa Yosiya soto.

¹¹ Yosiya naxa Yekoniya nun a xunya soto,

Isirayilakae xaninxi Babilon temui naxe.

¹² E to siga Babilon, Yekoniya naxa Salatiyeli soto.

Salatiyeli naxa Sorobabeli soto.

¹³ Sorobabeli naxa Abiyudi soto.

Abiyudi naxa Eliyakimi soto.

Eliyakimi naxa Asoro soto.

¹⁴ Asoro naxa Sadoki soto.

Sadoki naxa Aximi soto.

Aximi naxa Eliyudi soto.

¹⁵ Eliyudi naxa Eleyasari soto.

Eleyasari naxa Matan soto.

Matan naxa Yaxuba soto.

¹⁶ Yaxuba naxa Yusufu soto.

Yusufu naxa Mariyama doxo.

Mariyama nan findi Isa nga ra,

naxan xili Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁷ A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Iburahima ma sa doxo Dawuda ra. A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Dawuda ma, han Isirayilakae siga temui naxe Babilon. A birin nalanxi benba doxo fu nun naani, keli Isirayilakae siga temui ma Babilon,

han a sa dɔxɔ Ala xa Mixi Sugandixi xa waxati ra.

Isa bari ki naxe
(Luki 1:26-38, 2:1-7)

¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa bari raba yi ki nɛ: Yusufu nu bara Isa nga Mariyama xa kote dɔxɔ, kɔnɔ beenun e xa kafu, Mariyama naxa tɛɛɛ Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako saabui ra. ¹⁹ A xa mɔri Yusufu to findixi tinxintɔɛ ra, a mu nu waxi Mariyama xili kanafe. A naxa nate tongo e xa fatan gundɔɔxɔɔa kui. ²⁰ A nu a maɔɔxunma na fe ma temui naxe, Marigi xa maleke nde naxa mini a ma xiye kui, a a masen a bɛ, «Yusufu, i tan naxan kelixi Dawuda bɔnsɔɛ, i naxa gaaxu i xa ginɛ Mariyama futife ra, barima a tɛɛgexi di naxan ma, a fatanxi Ala Xaxili Seniyenxi xa kaabanako nan na. ²¹ Mariyama fama di xeme nan baride. I xa a xili sa Isa, barima a tan nan fama a xa nama rakiside e xa yunubie ma.»

²² Na birin naba nɛ alako Marigi naxan masen namijɔnme saabui ra, a xa kamali alɔ a sɛbɛxi Kitaabui kui ki naxe,

²³ «Ginɛdimɛdi tɛɛgema nɛ, a di xeme bari.

E a xili falama nɛ Emanuweli.»
Na nan na ki, «Ala na won ya ma.»

²⁴ Yusufu to xunu, a naxa Marigi xa maleke xa yaamari rabatu, a a xa ginɛ xa futi xiri. ²⁵ Kɔnɔ a mu a kolon ginɛ ra han Mariyama xa di xeme bari xanbi. A naxa na di xili sa Isa.

2

Karamɔxɔɛ Isa binyafe

¹ Isa bari Beteleɛmu taa nan kui, Yudaya bɔxi ma, mange Herode xa pamane. Na waxati, karamɔxɔ ndee naxa fa Darisalamu keli sogetede biri ra, ² e naxa maxɔrinyi ti, e naxe, «Yuwifie xa mange naxan baxi baride, a na minden? Muxu faxi nɛ muxu xa fa suyidi a bɛ, barima muxu bara a xa tunbui to sogetede biri.»

³ Mange Herode to na fe mɛ, a tan nun Darisalamuka birin naxa kɔntɔfili.

⁴ A naxa sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun seriye karamɔxɔɛ malan, a xa e maxɔrin Ala xa Mixi Sugandixi barima dennaxe. ⁵ E naxa

a yaabi, «A barima Beteleɛmu taa nan kui, Yudaya bɔxi ma, barima namijɔnme a sɛbɛxi,

⁶ «I tan Beteleɛmu, naxan na Yudaya bɔxi ma,

i tide mu xurun Yudaya taa xungbee ya ma,

barima mange fama kelide i tan Beteleɛmu nɛ,

naxan n ma Isirayila nama rapɛrɛma, alɔ xuruse demadonyi xurusee rapɛrɛma ki naxe.»

⁷ Na kui, Herode naxa na karamɔxɔɛ xili gundo ra, a e maxɔrin tunbui minixi waxati naxan ma. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa e xɛɛ Beteleɛmu yi xɛɛraya ra, «Wo siga, wo xa sa wakili yi diyɔrɛ fenfe ra. Wo na a to, wo xa fa n nakolon alako n fan xa sa suyidi a bɛ.»

⁹ Karamɔxɔɛ to gɛ mange xui ramede, e naxa siga. E man naxa tunbui to, e sa naxan to sogetede biri ra. Tunbui naxa jɛrɛ e ya ra han a naxa ti diyɔrɛ yire xun ma. ¹⁰ E to tunbui to, e naxa sɛɛwa ki fanyɛ ra. ¹¹ E naxa so banxi kui, e naxa diyɔrɛ to a nga Mariyama yi ra. E naxa e magoro bɔxi, e suyidi diyɔrɛ bɛ. Na temui, e naxa sanbasee ramini e xa kote kui, e xɛɛma, surayi fanyɛ, nun miri labundɛ fi diyɔrɛ ma. ¹² Na dangi xanbi, Ala to nu bara e rakolon xiye kui a a mu lanma e xa gbilen Herode yire, e naxa gbilen e xa bɔxi ma kira gbete ra.

Isa xaninfe Misira

¹³ Karamɔxɔɛ siga xanbi, Marigi xa maleke naxa mini Yusufu ma xiye kui, a a masen a bɛ, «Keli. Diyɔrɛ nun a nga xanin Misira bɔxi ma. Wo xa lu menni han n wɔyɛnma i bɛ temui naxe, barima Herode diyɔrɛ fenma nɛ alako a xa a faxa.» ¹⁴ Yusufu naxa keli kɔɛ ra, a diyɔrɛ nun a nga xanin Misira. ¹⁵ E naxa lu menni han Herode naxa faxa, alako Marigi naxan masen namijɔnme saabui ra, a xa kamali, «N bara n ma di xili, a xa keli Misira.»

Herode diyɔrɛɛ faxafe

¹⁶ Herode to a kolon a karamɔxɔɛ bara a madaxu, a bɔɔɛ naxa te a jaaxi ra. A naxa yaamari fi, di xeme birin xa faxa

Beteleemu nun a rabilinyi birin, naxee mu nu jɛ saxan soto sinden. A na nate tongo na karamɔxɔe xa tunbui to temui nan ma. ¹⁷ Na kui, Annabi Yeremi xa masenyi naxa kamali, ¹⁸ «Xui nde bara mɛ Rama, wa xui nun sunnunyi gbegbe na a ra. Raxele wama a xa die nan ma fe ra, a mu tinxi mixi yo xa a madundu barima die mu a bɛ sɔnɔn dunijɛ.»

Isa nun a barimixie gbilenfe

¹⁹ Herode to faxa, Marigi xa maleke naxa mini Yusufu ma xiye kui Misira bɔxi ma. ²⁰ A naxa a masen a bɛ, «Keli, diyɔre nun a nga tongo, i xa gbilen e ra Isirayila bɔxi ma, barima naxee nu waxi diyɔre faxafe, e bara faxa.» ²¹ Yusufu naxa keli, a naxa diyɔre nun a nga tongo, e gbilen Isirayila bɔxi ma. ²² Kɔnɔ Yusufu to a mɛ a Araxelusi nan findixi Yudaya mange ra a baba Herode jɔxɔe ra, a naxa gaaxu sode naa. Ala to wɔyɛn a ra xiye kui, a naxa siga Galile bɔxi ma, ²³ a sa sabati Nasareti. Na raba nɛ alako namijɔnmɛe xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xili falama nɛ, <Nasaretika.>»

3

Annabi Yaya kawandi tife

(Maraki 1:2-11, Luki 3:1-22, Yaya 1:19-34)

¹ Na waxati Annabi Yaya Xunxa naxa kawandi ti folo Yudaya gbengberen yire. ² A nu a masen, «Wo tuubi, barima Ala xa mangeya niini bara makɔrɛ.» ³ Annabi Esayi nu Annabi Yaya nan ma fe falafe, a to a masen, «Mixi nde a xui itema gbengberen yire, <Wo kira yailan Marigi bɛ, wo kirae matinxin a ya ra.>»

⁴ Nɔxɔmɛ xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na. ⁵ Darisalamukae, Yudayakae, nun mixi naxee birin nu sabatixi Yurudɛn xure rabilinyi, e nu sigama a yire. ⁶ E nu e xa yunubie masenma kenɛ ma, Yaya fan nu e xunxama Yurudɛn xure xɔɔra Ala xa fe ra.

⁷ Kɔnɔ Annabi Yaya to Farisenie nun Saduseni gbegbe to fa ra e xa e xunxa

ye xɔɔra, a naxa a masen e bɛ, «Wo tan bɔximase bɔnsɔɛ! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xɔnɛ ma naxan na fafe? ⁸ Wo xa fe fanyi nan naba naxan a masenma a wo bara tuubi. ⁹ Wo naxa a fala wo yete ma, <Ibrahimana nan na muxu benba ra,> barima Ala nɔma yi gemɛe mafindide Ibrahimana xa die ra. ¹⁰ Beera nan na wurie sanke ma a xa e bilie sege. Wuri naxan yo mu bogi fanyi raminima, a sege ma nɛ, a woli te i. ¹¹ N tan wo xunxama ye nan xɔɔra wo xa tuubi xa fe ra, kɔnɔ naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan bɛ. Na binyɛ mu na n tan yi ra hali a xa sankiri maxaninfe ra. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama te ra. ¹² A xa segerenyi suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lɔnyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kɔnɔ a lagi tan ganma te ra naxan mu xubenma.»

Isa xunxafe

(Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

¹³ Na temui Isa naxa keli Galile, fafe ra Yaya yire Yurudɛn xure, alako Yaya xa a xunxa ye xɔɔra. ¹⁴ Kɔnɔ Yaya mu nu tinxi na fe ra. A naxa a fala, «N tan nan hayi a ma i tan xa n xunxa ye xɔɔra, kɔnɔ i tan nan fa faxi n tan xa i xunxa ye xɔɔra?» ¹⁵ Isa naxa a yaabi, «Yakɔsi, a xa raba yi ki, barima a lanma won xa fe birin naba a seriye ki ma.» Na kui, Yaya naxa tin a ra. ¹⁶ Isa xun to xa, a naxa te ye xɔɔra, koore naxa rabi, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi to goro ra a ma alo ganbe. ¹⁷ Xui nde naxa mɛ keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenɛnxi ki fanyi ra.»

4

Sentanɛ katafe a xa Isa ratantan

(Maraki 1:12-13, Luki 4:1-13)

¹ Ala Xaxili naxa Isa xun ti gbengberenyi ma alako Ibulisa xa sa kata a xa a ratantan. ² Isa to nu bara sun xi tongo naani, kɔɛ nun yanyi, kaame nu na a ma. ³ Maratantanma to maso a ra, a naxa a fala a bɛ, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi gemɛe xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui,

«Mixi mu baloma taami gbansan xa ra. Ala xa masenyi birin findixi baloe nan na adama be.»

⁵ Ibulisa naxa a xanin Darisalamu, taa seniyenxi, a a ti Ala xa hɔrɔmɔbanxi fari, yire itexi. ⁶ A naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tugan, barima a sebexi, <Ala yaamari fima ne a xa malekee ma i xa fe ra,>

<e e belexee rasoma ne i bun ma, e i ralaxun alako i sanyi naxa din geme ra.»

⁷ Isa naxa a yaabi, «Iyo, kɔnɔ a man sebexi Kitaabui kui, <I naxa i Marigi Ala mato.»

⁸ Ibulisa man naxa a xanin geya itexi fari, a fa dunjpa mangeya birin masen a be, e nun e xa dariye. ⁹ A naxa a fala a be, «N yi birin fima ne i ma xa i suyidi n be, i n batu.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Sentane, keli be! A sebexi Kitaabui kui, <I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan be.» ¹¹ Na woyenyi dangi xanbi, Ibulisa naxa keli a xun. Malekee naxa e maso Isa ra, e a senbe so.

Isa a xa wali folɔfe Galile boxi ma
(Maraki 1:14-20, Luki 4:14-15)

¹² Isa to a me a Yaya bara sa geeli, a naxa gbilen Galile boxi ma. ¹³ A naxa keli Nasareti taa kui, a sa sabati Kaperenamu, taa nde naxan nu na baa de ra, Sabulon nun Nafatali boxi ma. ¹⁴ Na naxa raba alako Annabi Esayi xa masenyi xa kamali, ¹⁵ «Sabulon nun Nafatali boxi, naxee na kira ra sigafe baa de ra Yuruden naakiri, wo findixi Galile boxi nan na naxan na si gbete belexe.

¹⁶ Namane naxan doxoxi dimi kui, e bara naiyalanyi belebele to. Naxee doxoxi faxe xa dimi kui, naiyalanyi bara mini e be.»

¹⁷ Keli na temui ma, Isa naxa kawandi ti folo, a nu a fala, «Wo tuubi, barima Ala xa mangeya niini bara makore.»

Isa a foxirabire singee xilife
(Maraki 1:16-20, Luki 5:1-11)

¹⁸ Isa to nu perefe Galile baa de ra, a naxa xeme firin to e na yele wolife. Yexesuxuie nan nu e ra, Simon, naxan xili Piyeri, a nun a xunya Andire. ¹⁹ Isa naxa

a fala e be, «Wo bira n foxo ra. Temui dangixi wo nu yexe nan suxuma, kono yakosi n a niyama wo xa nu mixie nan soto n be.» ²⁰ E naxa e xa yele lu na keren na, e bira Isa foxo ra. ²¹ E to siga, e naxa xeme firin gbete to, Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya. E nu na yele madegefe kunkui kui e baba Sebede fe ma. Isa naxa e xili, ²² e fan naxa kunkui nun e baba lu na keren na, e bira Isa foxo ra.

Isa mixie kawandife nun furemae ray-alanfe

(Luki 6:17-19)

²³ Na xanbi Isa naxa Galile boxi birin isa folo. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mooli birin nayalan pama ya ma. ²⁴ A xili naxa te Siriya boxi birin ma. Mixie naxa fa furema mooli birin na a xon ma. E nu fama mixie ra naxee nu na toorofo a jaaxi ra, jinne nu naxee foxo ra, bira fure nu na naxee ma, a nun namatee. Isa nu e birin nayalanma. ²⁵ Nama gbegbe naxa bira a foxo ra kelife Galile boxi ma, Taa Fu boxi, Darisalamu, Yudaya, nun boxi naxan na Yuruden naakiri ma.

5

Isa xa kawandi geya fari
(Maraki 3:13, Luki 6:12-13)

¹ Isa to pama to, a naxa te geya fari, a a magoro. A foxirabire naxa e makore a ra. ² A naxa masenyi ti folo e be.

Ala seewe fima naxee ma
(Luki 6:20-26)

³ «Seewe na mixie be naxee e yete magoroma, barima e fama ne sode Ala xa mangeya niini bun ma.

⁴ Seewe na mixie be naxee wama, barima e fama ne madundude.

⁵ Seewe na mixie be naxee dijema, boxi findima e tan nan ke ra.

⁶ Seewe na mixie be naxee wama tinxinyi xon, alo kaametoe wama donse xon ma ki naxe,

barima e a soto ma ne.

⁷ Seewe na mixie be naxee kinikinima e booree ma, barima Ala kinikinima ne e fan ma.

⁸ Σεεωε na mixie be naxee boje fiixe, barima e Ala toma ne a xa fonisireya kui.

⁹ Σεεωε na mixie be naxee lanyi fenma e nun mixie tagi,

barima e xili falama ne Ala xa die.

¹⁰ Σεεωε na mixie be naxee jaxankataxi tinxinyi xa fe ra,

barima e soma ne Ala xa mangeya niini bun ma.»

¹¹ «Σεεωε na wo be e na wo konbi, e na wo jaxankata, e na wule nun fe kobi mooli birin fala wo xun ma n ma fe ra.

¹² Wo xa jalexin, wo xa σεεωα, barima wo baraayi gboma ne ariyanna. Beenun wo xa bari, e namijonmee fan jaxankata na ki ne.»

Faxe nun naiyalanyi

(Maraki 9:50, 4:21, Luki 14:34-35, 8:16, 11:33)

¹³ «Wo maniyaxi foxe nan na yi dunija adamadie ya ma, konɔ xa foxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? A tide yo mu na kore, fo a woli tande, mixie jere a fari. ¹⁴ Wo maniyaxi naiyalanyi nan na yi dunija adamadie ya ma. Taa naxan doxoxi geya fari, na mu noma noxunde. ¹⁵ Lanpui mu radexema a xa doxo debe bun ma. A doxoma lanpui doxose nan fari alako a xa banxi kui iyalan birin be. ¹⁶ Wo xa naiyalanyi fan xa yanba na ki adamadie ya ma, alako e xa wo xa kewali fanyie to, e wo Baba matoxo naxan na ariyanna.»

Annabi Munsa nun namijonmee xa seriye

¹⁷ «Wo naxa a mapoxun a n faxi ne n xa Tawureta Munsa nun namijonmee xa seriye ba a i. N mu faxi e bade xe, n faxi ne alako n xa e rakamali. ¹⁸ N xa nondi fala wo be, danmi koore nun boxi na na, hali sigire keren mu bama Ala xa seriye ra, fo a birin kamali. ¹⁹ Na kui, mixi yo Ala xa yaamari keren matandi, na yaamari xurun kiyoki, a man fa mixi gbetee ratantan na kui, a kanyi fan xili xurunma ne birin be Ala xa mangeya niini bun ma. Konɔ mixi yo Ala xa seriye rabatu, a mixi gbetee xaran na ra, na kanyi xunnakeli nan sotoma Ala xa mangeya niini bun ma. ²⁰ N xa a fala wo be, xa wo xa tinxinyi mu dangi

seriye karamoxoe nun Farisenie gbe ra, wo mu soma Ala xa mangeya niini bun ma abadan.»

Faxe tife, xone, nun lanyi

(Maraki 11:25, Luki 12:57-59)

²¹ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa faxe ti. Faxeti makiitima ne.> ²² Konɔ n tan xa a fala wo be, naxan yo boje na te a ngaxakerenyi xili ma, na kanyi makiitima ne. Naxan na a fala ngaxakerenyi be, <I tan dugula>, na kanyi makiitima ne kiitisa xungbee ya i. Naxan na a fala a be, <I tan xaxilitare!>, na kanyi wolima ne yahannama te xora.»

²³ «Na kui, xa wo bara siga serexe bade, wo fa ratu a wo ngaxakerenyi xonoxi wo ma fe nde ma, ²⁴ wo xa wo xa serexe lu serexebade fe ma sinden, wo siga wo ngaxakerenyi yire. Wo xa lanyi xiri wo nun wo ngaxakerenyi tagi, wo fa gbilen wo xa serexe bade.»

²⁵ «I xa kata wo nun i kalamuma xa lan sinnanyi ma, wo na kira xon ma temui naxe. Xa na mu a ra a i xaninma kiitisa yire, kiitisa fan i so kosibili yi ra, na fan i sa geeli. ²⁶ N xa nondi fala i be, i mu minima menni fo i kobiri birin fi han batanka donxoe.»

Yene nun mixi ratantanse

(Matiyu 18:8-9, Maraki 9:43, 9:47-48)

²⁷ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa yene raba.> ²⁸ Konɔ n tan xa a fala wo be, naxan yo a ya ti gine nde ra mile kui, na kanyi bara ge yene rabade a boje kui. ²⁹ Xa i yirefan ya findima i ratantanse ra, a ba na, a wole. Fate yire nde bafe na, na fisa dine i fate gundi birin wolife yahannama. ³⁰ Xa i yirefan belexe findima i ratantanse ra, a bolon, a wole. Fate salonse nde bolonfe, na fisa dine i fate gundi birin wolife yahannama.»

Xeme nun gine fatanfe

(Matiyu 19:7-9, Maraki 10:4-5, 10:10-12, Luki 16:18)

³¹ «A man masenxi ne, <Naxan wama meefe a xa gine ra, a xa fatan keedi so a yi ra.> ³² Konɔ n tan xa a fala wo be, naxan yo mee a xa gine ra, xa a xa gine mu yene xa rabaxi, na kanyi bara a niya

na gine xa findi yenela ra a na doxo xeme gbete xon ma temui naxe. Xeme naxan fan na gine doxoma e mæxi naxan na, a fan bara findi yenela ra.»

Marakali

³³ «Wo a kolon wo benbae yamari naxan na, <Wo naxa wo xa marakali kana, wo xa a rakamali ne Marigi be.> ³⁴ Kono n tan xa a fala wo be, wo naxa wo kali feo! Wo naxa wo kali koore ra, barima Ala xa kibanyi nan a ra. ³⁵ Wo naxa wo kali boxi ra, barima Ala sanyi tide na a ra. Wo naxa wo kali Darisalamu ra, barima Mange Xungbe xa taa nan a ra. ³⁶ Wo naxa wo kali wo yete xunyi ra, barima wo mu noma xunsexe keren nafugade, wo mu noma a fowode. ³⁷ Wo xa nondi fala. Xa iyo nan a ra, wo xa a fala <iyo>. Xa ade nan a ra, wo xa a fala <ade>. Sese sa na xun ma, a fatanxi Sentane nan ma.»

Gberoxe

(Luki 6:29-30)

³⁸ «Wo a kolon wo yamari naxan na, <Wo xa ya doxo ya ra, wo xa jinyi doxo jinyi ra.> ³⁹ Kono n tan xa a fala wo be, wo naxa mixi kobi gere. Xa mixi nde wo xere garin, wo xa boore seti fan ti a be. ⁴⁰ Xa mixi nde wama wo xanife kiiti banxi, alako a xa donma ba wo yi ra, wo xa wo xa guba fan lu a yi. ⁴¹ Xa mixi nde wo karaxan wo xa a mati jere kui kilo keren, wo xa a mati kilo firin. ⁴² Naxan na i makula, i xa a ki. Naxan wama se nde yofufe i ma, i naxa tondi a be.»

Yaxuie xanufe

(Luki 6:27-28, 6:32-36)

⁴³ «Wo a kolon wo yamarixi naxan na, <Wo xa wo boore xanu, wo xa wo yaxui xon.> ⁴⁴ Kono n tan xa a fala wo be, wo xa wo yaxuie xanu, wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo jaxankatama. ⁴⁵ Na kui, wo findima wo Baba xa die ra naxan na ariyanna, naxan kuye ibama tinxintoe nun tinxintaree be, naxan tune ragoroma mixi fanyie nun mixi kobie be. ⁴⁶ Xa wo sa mixie gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraayi mundun sotoma na kui? Hali duuti maxili kobie na molli rabama. ⁴⁷ Xa wo sa wo ngaxakerenyie gbansan nan

xeebuma, wo munfe rabafe naxan findi fe neene ra na kui? Hali kaafirie na molli rabama. ⁴⁸ Na kui, wo xa tinxinyi nun marafanyi xa kamali, alo wo naxan toxi wo Baba ra naxan na ariyanna.»

6

Mixi kife

¹ «Wo naxa fe fanyi raba mixie ya tode ra e xa wo xa tinxinyi to, xa na mu a ra wo mu baraayi yo sotoma wo Baba ra, naxan na ariyanna. ² Na kui, i ne mixi kima, i naxa a sigi sa dunija birin be alo filankafuie a rabama ki naxe salide nun taa ma, alako mixie xa e matoxo. N xa nondi fala wo be, e bara ge e xa wali sare birin sotode. ³ I ne mixi kima i yirefanyi ra, koola naxa a kolon. ⁴ I xa mixi ki suture nan na. Na kui, i Baba Ala naxan gundo birin kolon, a fama ne na sare ragbilende i ma.»

Ala maxandife

(Luki 11:2-4)

⁵ «Wo ne salima, wo naxa lu alo filanka-fuie naxee salima, e tixi salidee kui nun kira de ra alako mixie xa e to. N xa nondi fala wo be, e bara ge e xa wali sare birin sotode. ⁶ Kono i tan ne salima, siga i xa banxi yire nde noxunyi kui, i naade ragali, i Ala maxandi naxan mu toma. Na kui, i Baba Ala naxan gundo fe birin toxi, a fama ne i sare fide.»

⁷ «Wo ne Ala maxandima, wo naxa wo xa woyenyi rawuya fufafu, alo kaafiri naxee laxi a ra a e xa duba suxuma e xa woyenyi radiganxie nan saabui ra. ⁸ Wo naxa lu alo e tan, barima wo Baba Ala wo hayi kolon beenun wo xa a maxandi.»

⁹ «Wo lan wo xa sali yi ki ne:
<Muxu Baba naxan na ariyanna,
dunija birin xa i xili seniyenxi kolon.

¹⁰ I xa mangeya xa fa.

I sago xa raba dunija ma,
alo a rabama ariyanna ki naxe.

¹¹ Baloe fi muxu ma to loxo,
muxu hayi na naxan ma.

¹² Dije muxu xa yunubie ma,
alo muxu fan dijexi mixie haakee ma ki
naxe,
naxee bara fe kobi niya muxu ra.

¹³ I naxa muxu ti maratantanyi kira xon,

i xa muxu ratanga Sentane ma.
I tan nan gbe na mangeya, senbe, nun
binye ra abadan.

Amina.»»

¹⁴ «Xa wo dije mixie haaksee ma, wo
Baba naxan na ariyanna, a fan dijema
ne wo ma, ¹⁵ konɔ xa wo mu dije mixie
ma, wo Baba naxan na ariyanna, a fan
mu dijema wo xa yunubie ma.»

Sunyi suxufe

¹⁶ «Wo ne sunyi suxuma, wo naxa
wo yatagi ixɔnɔ alo filankafuie e yatagi
ixɔnɔma ki naxe, mixie xa a kolon a e na
sunyi. N xa nɔndi fala wo be, e bara ge e
xa wali sare birin sɔtɔde. ¹⁷ Konɔ i tan ne
sunyi suxuma, i xa ture sa i xunyi ma, i i
yatagi maxa, ¹⁸ alako mixie naxa a kolon
a i na sunyi. Na kui, i Baba Ala naxan mu
toma, naxan man gundo fe birin toxi, a
fama ne i sare fide.»

Harige

(Luki 11:33-36, 16:13)

¹⁹ «Wo naxa wo harige malan dunja
ma, nimasee nun xɔrixɔri a xun
nakanama dennaxe, xa na mu a ra
mujetie noma a mujade banxi kui
dennaxe. ²⁰ Wo xa wo harige malan
ariyanna ne, nimasee nun xɔrixɔri mu
kanari sama dennaxe, mujetie fan mu
mujete tima dennaxe. ²¹ Wo harige na
dennaxe, wo boje fan luma naa ne.»

²² «Ya nan na fate xa lanpui ra. Xa i ya
fan, i fate birin iyalanma ne, ²³ konɔ xa i
ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. Na
kui, xa i xa naiyalanyi bara findi dimi ra,
na dimi ifɔɔɔ de!»

²⁴ «Mixi yo mu noma lude marigi firin
xa yaamari bun ma, barima a fama
marigi keren xɔnde, a boore maxanu. A
xirima keren na, a boore rabolo. Wo
mu noma Ala nun naafuli batude temui
keren.»

Kɔntɔfili

(Luki 12:22-32)

²⁵ «Na nan a toxi, n xa a fala wo be,
wo naxa kɔntɔfili baloe xa fe ra wo hayi
na naxan ma yi dunjeigiri kui, xa na mu
a ra, dugie xa fe ra wo naxee ragoroma
wo fate ma. Wo xa dunjeigiri tide mu
gbo donse be? Wo fate tide mu gbo dugie

be? ²⁶ Wo xɔnie mato koore ma. E mu
sansi sima, e mu xe xabama, e mu donse
ragatama bilie kui, konɔ wo Baba naxan
na ariyanna, a e baloma. Wo tan mu
dangi na xɔnie ra? ²⁷ Nde noma hali xi
keren sade a xa simaya xun a xa kɔntɔfili
saabui ra? ²⁸ Munfe ra wo kɔntɔfilima wo
xa sosee xa fe ra? Wo sansi fuge tofanyie
mato, e minima wula sansie ma ki naxe.
E mu walima, e mu woligese yailanma,
²⁹ konɔ n xa a fala wo be, hali mange
Sulemani xa dariye birin kui, a xa sosee
mu nu tofan alo na sansi fuge keren. ³⁰ Xa
Ala sansi meenima yi ki ne, sansi naxan
na na to, tina a gan, a mu meenima wo
fan ma? Wo xa danxaniya xurun!»

³¹ «Na kui, wo naxa kɔntɔfili a falafe
ra, «Muxu munse donma? Muxu munse
minma? Muxu munse ragoroma muxu
ma?» ³² Kaafirie birama na fe mɔɔli nan
tun fɔxɔ ra. Anun, wo Baba naxan na
ariyanna, a a kolon wo hayi na na se birin
ma. ³³ Na kui, wo xa Ala xa mangeya niini
nun a xa tinxinyi nan singe fen, a na se
dɔnxɔe birin fan fima ne wo ma. ³⁴ Wo
naxa kɔntɔfili tina xa fe ra, barima tina a
jɔxɔ sama a yete xɔn. Lɔxɔe birin nun a
xa tɔɔre nan a ra.»

7

Wuri fupɔi nun xebenyi

(Luki 6:37-42)

¹ «Wo naxa wo yete findi wo boore
adama kewalie makiitima ra, alako kiiti
naxa kana wo fan na Ala yi. ² Wo mixi
makiitima ki naxe, wo fan makiitima na
ki ne. Wo maniyase naxan nawalima
booree be, na nan nawalima wo fan be.
³ Munfe ra i wuri fupɔi toma i ngaxak-
erenyi ya ma, a fa li i mu xebenyi toxi
naxan na i tan yete ya ma? ⁴ I noma a
falade i ngaxakerenyi be di, «A lu n xa
wuri fupɔi ba i ya ma,» xa a sa li xebenyi
nan na i tan yete ya ma? ⁵ I tan filankafui,
xebenyi nan singe ba i yete ya ma. Na
ba xanbi, i noma ne se igbede a fanyi ra,
alako i xa wuri fupɔi ba i ngaxakerenyi fan
ya ma.»

Se seniyenxi sofe baree yi ra

⁶ «Wo naxa se seniyenxi so baree yi ra,
xa na mu a ra e e ya rafindima ne wo

ma, e wo maxin. Wo naxa gema tofanyie woli xosee bun ma, xa na mu a ra e e maboronma nan tui.»

Baba Ala maxandife
(Luki 11:9-13)

⁷ «Wo maxandi ti, wo a sotoma ne.

Wo fenyi ti, wo a toma ne.

Wo naade konkon, a rabima ne wo be.

⁸ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sotoma ne.

Mixi naxan fenyi tima, a a toma ne.

Mixi naxan naade konkonma, a rabima ne a be.»

⁹ «Babe mundun na wo ya ma naxan xa di taami maxarinma a ma, a sa gema so a yi ra? ¹⁰ Xa na mu a ra, a boximase so a yi, a xa di na a maxarin yexe ma? ¹¹ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, wo Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A fe fanyie fima ne a maxandimae ma.»

Mixi lanma a xa naxan naba a boore adama be
(Luki 6:31)

¹² «Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be, wo fan xa na nan naba e be. Tawureta Munsa nun namikonmee xa Kitaabuie birin nalanxi nan na ki.»

Naade ixutuxi nun a igbe
(Luki 13:23-24)

¹³ «Wo xa so naade ixutuxi nan na, barima naade igbe mixi rasigama gbaloe nan ma. Kira naxan mixi xaninma gbaloe ma, a jere mu xono. Mixi gbegbe soma naade igbe nan na, mixi gbegbe gbaloe kira nan suxuma. ¹⁴ Kono naade ixutuxi rabima kisi nan ma. Kira naxan mixi xaninma kisi ma, a jere xono. Mixi mu gbo naxee na naade nun na kira toma.»

Wuri bili kolonma a bogi nan ma
(Luki 6:43-44)

¹⁵ «Wo wo yete ratanga wule falee ma naxee e yete findixi namikonmee ra. E fama woyenyi joxunme ra wo ma, kono e panige mu fan feo! ¹⁶ Wo e kolonma e xa kewali nan ma. Kusu bama baagi bili kon na? Xore bama tunbe bili ma? ¹⁷ Sansi fanyie bogi fanyie nan naminima, sansi kobi fan bogi kobi nan naminima. ¹⁸ Sansi fanyie mu noma bogi kobi raminide, sansi kobi fan mu noma bogi fanyie raminide.

¹⁹ Sansi naxan mu bogi fanyie raminima, a segema ne, a woli te i. ²⁰ Na kui, wo na mixie kolonma e xa kewali nan ma.»

Naxee mu Ala sagoe rabama
(Luki 6:46, 13:25-27)

²¹ «Mixi naxee a falama n be, <N Marigi, n Marigi,> e birin xa mu soma Ala xa mangeya niini bun ma, fo naxee n Baba sago rabama naxan na ariyanna. ²² Na loxoe mixi gbegbe a falama ne n be, <Muxu Marigi, muxu Marigi, muxu mu woyen xe i xili ra? Muxu mu jinnee keru xe i xili ra? Muxu mu kaabanako gbegbe raba xe i xili ra?> ²³ Na temui n nee yaabima ne, <N mu wo kolon feo! Wo tan fe kobi rabae, wo keli n ya i.»

Banxiti firin xa taali
(Luki 6:47-49)

²⁴ «Na kui, mixi naxan na n ma masenyi rame, a fa a rabatu, na kanyi maniya xaxilima ra naxan a xa banxi bili ti fanye ma. ²⁵ Tuna naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabonbo, kono banxi mu bira, barima a nu tixi fanye nan fari. ²⁶ Kono mixi naxan n ma masenyi rame, a mu a rabatu, na kanyi maniya mixi xaxilitare ra naxan a xa banxi tixi meyenye fari. ²⁷ Tuna naxa fa, xuree naxa banbaran ye, foye naxa mini a nu banxi mabonbo, banxi fan naxa bira, a kana a paaxi ra.»

²⁸ Isa to ge yi fe birin masende, jama naxa kaaba a xa xaranyi ma, ²⁹ barima a mu nu luxi alo e xa seriye karamoxoe. A tan nu woyenma mange senbe nan na.

8

Isa kune kanyi rayalanfe
(Maraki 1:40-45, Luki 5:12-14)

¹ Isa to goro geya fari, jama gbegbe naxa bira a foxo ra. ² Kune kanyi nde naxa a maso Isa ra, a suyidi a be, a a fala a be, «N Marigi, xa i tin, i noma n nasenyende.» ³ Isa naxa a belexe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kune fure naxa ba a ma keren na. ⁴ Isa man naxa a masen a be, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentage serexedube be, i serexe

ba alɔ Annabi Munsa a yamarixi ki naxe.
Na findima seedepɔxɔya nan na e be.»

Sɔɔri xunmati xa danxaniya
(Luki 7:1-10)

⁵ Isa to so Kaperenam, sɔɔri mixi keme xunmati naxa fa a yire, a a maxandi,
⁶ «Marigi, n ma walike saxi banxi, a bara namata, a paxankataxi ki fanyi ra.» ⁷ Isa naxa a fala a be, «N xa siga, n xa sa a rayalan.» ⁸ Sɔɔri mixi keme xunmati naxa a yaabi, «Marigi, na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi yalanma ne. ⁹ N a kolon barima n fan na mange ndee nan xa yaamari bun ma, sɔɔri ndee man na n fan yi, naxee na n ma yaamari bun ma. N na a fala sɔɔri nde be, «Siga,» a sigama ne. N na a fala, «Fa,» a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, «Yi fe raba,» a a rabama ne.»

¹⁰ Isa to na sɔɔri xa masenyi me, a naxa kaaba, a fa a fala a foxirabiree be, «N xa nɔndi fala wo be, n mu yi danxaniya mɔoli toxi Isirayila bɔxi dede. ¹¹ N xa a fala wo be, mixi gbege fama ne keli sogetede nun sogekorode biri, e e dege e nun Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Ala xa mangeya niini bun ma. ¹² Kɔnɔ mange xa die tan wolima ne tande dimi kui, wa nun jinyi raxinyi na dennaxe.» ¹³ Na temui Isa naxa a fala sɔɔri mixi keme xunmati be, «Siga, a xa raba i be alɔ i laxi a ra ki naxe.» Na waxati kerenyi yati, sɔɔri xa konyi naxa yalan.

Isa mixi gbege rayalanfe
(Maraki 1:21-34, Luki 4:31-41)

¹⁴ Na dangi xanbi, Isa naxa siga Piyeri xɔnyi. A naxa Piyeri bitanyi ginema to, a saxi, a fate wolenxi ki fanyi. ¹⁵ Isa to a belexe suxu, fure naxa a bejin keren na. A naxa keli, a fa kuri so e be.

¹⁶ Nunmare temui, e naxa fa mixi gbege ra Isa xɔn ma jinne nu naxee foxɔ ra. A naxa jinne keri a xa wɔyenyi ra, a furemae birin nayalan. ¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, naxan sebexi,
«A naxa won ma tɔɔre ba won ma, a won ma furee dɔxɔ a xun.»

Birafe Isa foxɔ ra
(Luki 9:57-62)

¹⁸ Isa to pama gbege to a rabilinyi, a naxa a foxirabiree yamari e xa baa igiri. ¹⁹ Seriyɛ karamɔxɔ nde naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «Karamɔxɔ, i siga dede, n na i foxɔ ra.» ²⁰ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima a yili kui. Xɔni xima a tee kui. Kɔnɔ dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

²¹ A foxirabiree nde fan naxa a fala a be, «Marigi, a lu n xa siga n baba ragatade sinden.» ²² Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Bira n foxɔ ra. A lu faxamixie xa e xa faxamixie ragata.»

Isa foye belebele raxarafe
(Maraki 4:35-41, Luki 8:22-25)

²³ Isa naxa baki kunkui kui, a foxirabiree naxa bira a foxɔ ra. ²⁴ Foye belebele naxa keli baa ma, mɔɔnyoni nu fa sa kunkui kui. Kɔnɔ Isa tan nu na xife. ²⁵ A foxirabiree naxa fa a raxunu, e a fala a be, «Marigi, won nakisi, won faxafe ne yi ki!» ²⁶ A naxa e yaabi, «Wo gaaxuxi munfe ra? Wo xa danxaniya xurun!» A naxa keli, a foye nun baa yamari, baa naxa xinbeli yen! ²⁷ A foxirabiree naxa kaaba, e e bore maxɔrin, «Mixi mɔoli mundun lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

Ninne kanyi rayalanfe
(Maraki 5:1-20, Luki 8:26-39)

²⁸ E to naakiri li Gadara bɔxi ma, mixi firin naxa mini gaburi longori ra jinne nu naxee foxɔ ra, e sa Isa ralan. E nu magaaxu ki fanyi, mixi yo jan mu nu noma dangide na biri. ²⁹ E naxa sɔnxɔ, «Ala xa Di, i waxi munse xɔn ma muxu be? I faxi be muxu paxankatade ne beenun a lɔxɔe xa a li?» ³⁰ Xɔse gali nu na e demadonfe na longori. ³¹ Jinnee naxa Isa mayandi, «Xa i sa muxu keri, muxu raso yi xɔse gali.» ³² Isa naxa a fala e be, «Wo siga.» E naxa mini na xeme firinyie, e so na xɔsee i. Xɔse gali birin naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sa sin baa ma, e madula. ³³ Naxee nu na xɔsee demadonfe, e naxa e gi. E to so taa kui, e naxa dentegɛ sa fe ma naxan dangixi, e a fala taakae be jinne gbilenxi na xeme firin foxɔ ra ki

naxe. ³⁴ Na temui taa birin naxa mini Isa ralande. E to a to, e naxa a mayandi a xa keli e xa boxi ma.

9

Namate rayalanfe

(Maraki 2:1-12, Luki 5:17-26)

¹ Isa to baki kunkui kui, a naxa baa igiri, a so a xonyi taa kui. ² Mixi ndee naxa fa namate nde ra Isa xon ma, a saxi dagi ma. Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N ma di, limaniya tongo, i xa yunubie bara xafari.» ³ Na kui, seriye karamoxo ndee naxa a fala e boje ma, «Yi xeme na Ala rasotofe ne yi ki.» ⁴ Konko Isa to nu e xa mapoxunyi kolon, a naxa a masen e be, «Munfe ra mapoxunyi kobie na wo boje ma? ⁵ Woyenyi mundun sooneya, a falafe <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe <Keli, i xa i jere?» ⁶ N xa a masen wo be a Adama xa Di noma yunubi xafaride dunija ma.» Isa naxa a masen namate be, «Keli, i xa i xa dagi tongo, i xa siga i xonyi.» ⁷ Namate naxa keli, a siga a xonyi. ⁸ Nama to na to, e naxa gaaxu, e nu fa Ala matoxo, naxan na senbe mooli fixi adamadie ma.

Matiyu birafe Isa foxo ra

(Maraki 2:13-17, Luki 5:27-32)

⁹ Isa to keli na, a naxa xeme nde to naxan xili Matiyyu, a doxoxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» Matiyyu naxa keli, a bira a foxo ra.

¹⁰ Loxo nde Isa nun a foxirabiree nu na e degefefe Matiyyu xonyi. Duuti maxilie nun yunubitoe gbegbe naxa fa, e birin naxa e dege folo yire keren. ¹¹ Farisenie to na to, e naxa Isa foxirabiree maxorin, «Munfe ra wo karamoxo nun duuti maxilie nun yunubitoe e degema yire keren?» ¹² Isa to na me, a naxa a fala, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na seriba ma. ¹³ Wo siga, wo sa fahaamui soto yi masenyi ma, <Hinne rafan n ma dangife serexe ra.> N mu faxi tinxintoe xa xilide. N faxi yunubitoe nan xilide.»

Isa maxorinfe sunyi ma

(Maraki 2:18-22, Luki 5:33-39)

¹⁴ Na temui Annabi Yaya foxirabiree naxa fa Isa yire, e a maxorin, «Munfe ra

muxu tan nun Farisenie sunyi suxuma, konko i foxirabiree tan mu sunma?» ¹⁵ Isa naxa e yaabi, «Ginefenyi xa futixiri xulunyi, a booree noma sunnunde a na e fe ma temui naxe? Loxoe fama, ginefenyi bama ne e yi ra. Na waxati tan, e sunyi suxuma ne. ¹⁶ Mixi yo mu dugi fori lonpoma dugi neene ra, xa na mu a ra na dugi neene xuntunyi nan dugi fori ibendunma, dugi iboo dangi a singe ra. ¹⁷ Mixi man mu weni neene sama lebe fori kui, xa na mu a ra na weni neene na funtu, weni lebe fori bulama ne, weni fili, a sase fan kana. Weni neene sama lebe neene nan kui, alako weni yo, weni sase yo, e birin xa ragata a fanyi ra.»

Ginedimedi rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe

(Maraki 5:21-43, Luki 8:40-56)

¹⁸ Isa to nu na na fee masenfe e be, mange nde naxa fa, a suyidi Isa be, a a fala a be, «N ma di gine baxi faxade ya, konko xa i siga, i naxa i belexe sa a ma, a man kelima ne.» ¹⁹ Isa naxa keli, e nun a foxirabiree naxa bira na mange foxo ra.

²⁰ Na temui, gine nde naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma, a naxa fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma sanbunyi ra, ²¹ barima a nu a falafe a yete ma, «Xa n no n belexe dinde Isa xa donma gbansan na, n yalanma ne.» ²² Isa to a mafindi, a gine to, a naxa a fala a be, «N ma di, limaniya, i xa danxaniya bara i rayalan.» Keren na, gine naxa yalan.

²³ Isa to so mange xonyi, a naxa pama li naa, e sonxofe, xule femae fan bara fa jon yire. A naxa a fala e be, ²⁴ «Wo siga, barima yi ginedimedi mu faxaxi. A na xife ne.» E naxa yo a ma, e a mayele. ²⁵ A to pama ramini tande, a naxa so banxi kui. A naxa ginedimedi belexe suxu, ginedimedi naxa keli. ²⁶ Na xibaaru naxa yensen na yire birin na.

Isa donxui firin nayalanfe

²⁷ Isa to keli menni, donxui firin naxa bira a foxo ra, e nu e xui ite a be, «Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ²⁸ Isa to so banxi, donxuie naxa e maso a ra. A naxa e maxorin, «Wo laxi a ra a n noma

wo rayalande?» E naxa a yaabi, «Iyo, Marigi.» ²⁹ Isa naxa a belexee sa e ya ma, a a fala e be, «Wo waxonfe xa raba wo be alo wo laxi a ra ki naxe.» ³⁰ E yae naxa rabi keren na. Isa naxa a matintin e ra a xoxoxe ra, «Mixi yo naxa yi fe kolon.» ³¹ Konɔ e to mini, e naxa siga Isa xa fe fala ra na boxi yire birin.

*Boboe rayalanfe
(Luki 11:14-15)*

³² Isa nun a foxirabiree to nu kelife naa, mixi nde naxa fa xeme nde ra a xon ma pinne nu bara naxan findi boboe ra. ³³ Isa to na pinne kerri, boboe naxa woyen. Nama naxa kaaba, e a fala, «Yi fe mooli singe mu nu to Isirayila boxi ma.» ³⁴ Konɔ Farisenie tan naxa a fala, «A pinnee kerima pinne mangɛ nan saabui ra.»

*Isa kinikinife jama ma
(Maraki 6:6, 6:34, Luki 8:1)*

³⁵ Isa naxa taa birin ipere, a xungbe nun a xuri. A nu mixie xaranma e xa salidee kui, a nu e kawandi Ala xa mangeya xa xibaaru fanyi ra, a nu furema mooli birin nayalan. ³⁶ A nu jama toma temui naxe, a nu kinikinima e ma, barima senbe nun limaniya birin nu baxi e yi. E nu luxi ne alo yexee naxee makantama mu na. ³⁷ Na kui, a naxa a fala a foxirabiree be, «Xe xaba wali belebele nan na, konɔ walikɛ tan xurun.» ³⁸ Wo xe kanyi maxandi alako a xa walikɛ rasanba a xa xe xabade.»

10

*Isa xa xera fu nun firinyie
(Maraki 3:13-19, Luki 6:12-16)*

¹ Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie xili, a ne so e yi ra alako e xa no pinnee keride mixie foxo ra, e man xa no furema mooli birin nayalande.

² Na xera fu nun firinyi xilie nan ya: a singe, Simɔn, naxan man xili Piyeri, nun a xunya Andire, Sebede xa di Yaki, nun a xunya Yaya, ³ Filipu nun Barotolome, Tomasi nun Matiyu duuti maxili, Alifa xa di Yaki nun Tadayo, ⁴ Simɔn naxan xili Seloti, nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa.

*Isa a xa xera fu nun firinyie xefe
(Maraki 6:7-13, Luki 9:1-6)*

⁵ Isa naxa yi xeme fu nun firinyie xee yi yaamari ra: «Wo naxa siga mixie yire Yuwifie mu naxee ra, wo naxa so Samarikae xa taae kui. ⁶ Wo xa siga Isirayilakae nan xon, naxee luxi alo yexee loxie. ⁷ Wo xa kawandi ti kira xon a Ala xa mangeya niini bara makore. ⁸ Wo xa furemae rayalan, wo xa faxamixie rakeli, wo xa kune kanyie raseniyeɛn, wo xa pinnee kerri. Wo kixi ne, wo mu sese fi. Wo fan xa mixi ki na ki. ⁹ Wo naxa xema, gbeti, xa na mu a ra kobiri xanin wo xun ma. ¹⁰ Wo man naxa gbɔnfɔe, donma firin nde, sankiri, xa na mu a ra xuli xanin wo xun ma. A lanma baloe xa fi walikɛ ma.»

¹¹ «Wo na so taa naxan kui, wo xa mixi fanyi nde fen naxan wo yigiyama, wo lu naa han wo siga taa gbete. ¹² Wo na so mixie xonyi, wo xa e xebu. ¹³ Xa na foxo mixie fan, Ala xa wo xa duba suxu e xa fe ra. Konɔ xa naakae mu fan, Ala naxa na duba suxu. ¹⁴ Xa mixie mu tin wo rasenede, xa na mu a ra e tondi e tuli matide wo xa masenyi ra, wo ne kelima na banxi xa na mu a ra na taa kui, wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra. ¹⁵ N xa nondi fala wo be, kiiti sa loxo, kiiti fanma Sodoma nun Gomora taakae ra dangife na taa mixie ra.»

*Isa foxirabiree fama jaxankatade
(Maraki 13:9-13, Luki 12:11-12, 21:12-19)*

¹⁶ «Wo wo tuli mati, n na wo xefe ne alo yexee naxee soma wula baree tagi. Na kui, wo xa kɔta alo yere, wo yuge xa fan alo turunna xoni. ¹⁷ Wo xa wo yete matanga mixie ma, barima e wo soma ne kiitisee yi ra, e wo bonboma ne sebere ra e xa salidee kui, ¹⁸ e wo xaninma ne gominæ nun mangɛe yire n ma fe ra. Na kui, wo findima ne n ma seedee ra e tan be, a nun si gbete be. ¹⁹ E na wo so nee yi ra, wo naxa kontofili wo xa masenyi xa fe ra, wo naxan falama nun wo a falama ki naxe, barima na birin fima ne wo ma na waxati yati. ²⁰ Wo tan xa mu woyenma, wo Baba Ala Xaxili nan woyenma wo saabui ra.»

²¹ «Mixi fama a ngaxakerenyi yanfade, a a sa mixie βελεξε, e xa a faxes. Babe fan na mooli niyama a xa di ra, die fan kelima ne e barimae xili ma, e xa e faxes. ²² Mixi birin fama wo xonde n xili xa fe ra, kono naxan na wakili han a raponyi, na kanyi kisima ne. ²³ Xa e wo naxankata yire nde, wo xa wo gi, wo siga taa gbete. N xa nondi fala wo be, wo mu gema Isirayila taa birin ipereede a fa lu Adama xa Di mu fa.»

²⁴ «Taalibi mu dangima a karamoxo ra, konyi fan mu dangima a marigi ra. ²⁵ A lanma taalibi xa lu alo a karamoxo, konyi fan xa lu alo a marigi. Xa foxoe xunyi xili fala pinne Belesebulu, e naxan falama a xa foxoe mixie xun ma, a jan dangima na ra.»

Gaaxufe Ala ya ra

(Maraki 8:38, Luki 9:26, 12:2-9)

²⁶ «Wo naxa gaaxu mixie ya ra, barima fefe noxunxi mu na naxan mu fama makenende, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ²⁷ N naxan falama wo be ke ra, wo xa na masen yanyi ra. Wo naxan mema makoyikoyi ra, wo xa dunja birin nakolon a ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee noma mixi fate bende nan tun faxade, a fa li e mu noma wo nii tan masotode. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, naxan noma fate bende nun nii sontode yahannama. ²⁹ Turunna firin xa mu sarama batanka keren na? Kono hali xoni di keren mu birama boxi ma xa wo Baba Ala sago mu a ra. ³⁰ Wo xunsexe yati kontixi. ³¹ Na kui, wo naxa gaaxu, barima wo tide gbo dangi turunna xoni gali ra.»

³² «Mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya xori, n fan na kanyi kolonma n Baba ya xori ariyanna. ³³ Kono naxan na tondi n kolonde a Marigi ra adamadie ya ma, n fan tondima ne na kanyi rakolonde n Baba ra naxan na ariyanna.»

Isa foxirabiree nun toore

(Luki 12:51-53, 14:26-27, 9:23-24, Maraki 8:34-35)

³⁴ «Wo naxa a mapoxun a n faxi bopesa nan na dunja. N mu faxi bopesa xa ra, n faxi santidegema nan na. ³⁵ N faxi fatanyi nan na di xeme nun a baba tagi, di gine nun a nga tagi, mamadi nun a mama

tagi. ³⁶ Mixi ngaxakerenyie nan findima a yaxuie ra. ³⁷ Mixi naxan a baba nun a nga xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. Mixi naxan a xa di xanuma dangife n tan na, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁸ Xa mixi naxan mu tin toore nun faxe ra, a mu bira n foxo ra, na kanyi mu daxa a xa lu n seeti ma. ³⁹ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloma n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne.»

Isa foxirabiree rasenefe

(Maraki 9:37,41, Luki 9:48, 10:16, Yaya 13:20)

⁴⁰ «Mixi naxan na wo rasene, a n tan nan nasenexi. Mixi naxan na n nasene, a n xema nan nasenexi. ⁴¹ Mixi naxan na namijonme rasene a xa namijonmepa ma, a baraayi sotoma ne alo namijonme. Mixi naxan na tinxintoe rasene a xa tinxinyi ma, a baraayi sotoma ne alo tinxintoe. ⁴² Mixi naxan na hali ye xinbeli potti ya keren fi yi mixi xuri keren ma a to findixi n foxirabire ra, n xa nondi fala wo be, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

11

Annabi Yaya xa maxorinyi

(Luki 7:18-35)

¹ Isa to ge yi yaamarie fide a foxirabire fu nun firinyie ma, a naxa keli menni, a siga Yuwifie xa taae alako a xa mixie xaran, a e kawandi.

² Annabi Yaya to Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe me geeli kui, a naxa a foxirabire ndee xee Isa ma. ³ E naxa a maxorin, «I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentege sa Yaya be. ⁵ Donxuie se toma, namatee perema, kune kanyie yalanma, tulixorie fe mema, faxamixie kelima, fuxarilae kawandima xibaaru fanyi ra. ⁶ Seewe na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

⁷ Annabi Yaya foxirabiree to siga, Isa naxa jama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Kale, foye naxan namaxama? ⁸ Xa na mu a ra, wo

siga munse matode? Dugi tofanyi kanyi? Dugi tofanyi kanyie toma mangɛ banxie nan kui. ⁹ Wo fa siga munse matode? Namijɔnmɛ? Iyo, n xa a fala wo bɛ, a jan dangi namijɔnmɛ ra. ¹⁰ A tan nan xa fe seɓɛxi Kitaabui kui, <N fama n ma xɛɛra rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i bɛ.> ¹¹ N xa nɔndi fala wo bɛ, ginɛ yo mu di bari naxan dangi Yaya Xunxa ra. Kɔnɔ n man xa a fala wo bɛ, mixi naxan na Ala xa mangɛya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra. ¹² Kabi Yaya Xunxa xa waxati han to, Ala xa mangɛya senbe nan tun sɔtɔma. Senbɛmaɛ nan luma a niini bun ma. ¹³ Namijɔnmɛɛ birin nun Tawureta Munsa bara Ala xa mangɛya niini xa fe fala han Annabi Yaya waxati. ¹⁴ Xa wo tinma nɔndi ra, wo xa a kolon Kitaabui to a fala a Annabi Eliya gbilenma fa ra, a nu Yaya nan ma fe falafe. ¹⁵ Xa wo tuli fe mɛma, wo xa wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁶ «N nɔma to mixie misaalide munse ra? E maniyaxi dimɛdie nan na naxee dɔxɔxi taa kui, e nu a fala e booree bɛ,

¹⁷ <Muxu bara xule fe wo bɛ, kɔnɔ wo mu fare boronxi. Muxu bara jan bɛɛti ba, kɔnɔ wo mu sunnunxi.»

¹⁸ «Annabi Yaya to nu sunma, e naxa a fala a xa fe ra, <Ninne na a fɔxɔ ra.>

¹⁹ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, e bara a fala, <Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitɔɛɛ nan a ra!> Kɔnɔ xaxilimaya kolonma a kɛwali nan ma.»

Taa danxaniyatarae xa gbaloe (Matiyu 10:15, Luki 10:12-15)

²⁰ Na temui Isa naxa xɔnɔ mixie ma naxee nu sabatixi taaɛ kui a kaabanako gbegbe rabaxi dennaxe, barima e mu tuubi. ²¹ «Gbaloe na wo bɛ, Korasinkae! Gbaloe na wo fan bɛ, Betesayidakae! Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidɔn nɛ nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e sunnun donma ragoro e ma, e tɛ xube maso e ma e xa tuubi tɔnxuma ra. ²² Na nan a ra n xa a fala wo bɛ, kiiti sa lɔxɔɛ xɔrɔxɔma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidɔnkae ra. ²³ I tan Kaperɛnamu go, i jɔxɔ a

ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma nɛ han yahannama, barima kaabanako naxee raba i tagi, xa nee sa raba Sodoma nɛ nu, a a lima na taa mu sɔntɔma nu. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo bɛ, kiitisa lɔxɔɛ xɔrɔxɔma wo tan ma dangi Sodomakae ra.»

Fafe Isa ma (Luki 10:21-22)

²⁵ Na temui Isa naxa a fala, «Baba Ala, koore nun bɔxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee nɔxunxi lɔnnilae nun xaxilimae ma, i e masen dimɛdie bɛ. ²⁶ Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kɛnɛn fe nan ya.»

²⁷ «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Di nu tin a masende naxan bɛ. ²⁸ Wo fa n ma, wo tan naxee taganxi, kote binye naxee xun, n xa malabui fi wo ma. ²⁹ Wo xa n ma karafɔe nan nagoro wo kɔn ma, wo xa findi n ma taalibie ra, barima n bɔjɛ bɛɛxi, a mu tema. Na kui, wo bɔjɛ malabui sɔtɔma nɛ, ³⁰ barima n karafɔe naxan nagoroma wo kɔn, a mu xɔrɔxɔ, n kote naxan dɔxɔma wo xun, a mu binya.»

12

Malabu lɔxɔɛ xa seriye (Maraki 2:23-28, Luki 6:1-11)

¹ Na waxati, malabu lɔxɔɛ ma, Isa nu nɛrefe xɛɛ tagi. Kaamɛ to nu a fɔxirabirɛɛ suxuxi, e naxa mɛngi tɔnsɔɛ ndee ba, e xa e don. ² Farisenie to na to, e naxa wɔyɛn Isa bɛ, «A mato, i fɔxirabirɛɛ na malabu lɔxɔɛ seriye matandife.» ³ A naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaamɛ to a suxu, a tan nun naxee nu na a fɔxɔ ra? ⁴ A so nɛ Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, hali a to mu daxa a tan nun a fɔxirabirɛɛ xa na don, fo sɛrɛxɛdubɛɛ. ⁵ Wo man mu nu a xaran Tawureta Munsa kui, a sɛrɛxɛdubɛɛ walima malabu lɔxɔɛ hɔrɔmɔbanxi kui, kɔnɔ e mu yunubi sɔtɔma na kui? ⁶ N xa a fala wo bɛ, naxan na wo yire be, a tide gbo hɔrɔmɔbanxi bɛ. ⁷ Xa wo fahaamui sɔtɔxi sebeli ma nu, naxan a masenxi, <Hinne rafan n ma dangife sɛrɛxɛ ra,> wo mu tinxintɔɛ tɔjɛgɛma nu. ⁸ Adama xa Di nan na malabu lɔxɔɛ marigi ra.»

⁹ Isa to keli menni, a naxa so e xa salide kui. ¹⁰ A naxa xeme nde li naa, naxan belexe tuuxi a ma. E naxa Isa maxorin, «A daxa mixi xa furema rayalan malabu loxo?» E nu katafe ne e xa no Isa kalamude. ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Xa wo xa yexee nde sin yili kui malabu loxo ma, nde na wo ya ma naxan tondima a ratede? ¹² Adama tide gbo dangi yexee ra pon! Na nan a ra, fe fanyi rabafe daxa malabu loxo ma.» ¹³ Na kui, a naxa a fala belexe tuuxi kanyi be, «I belexe itala.» A naxa a itala, a naxa yalan alo a belexe boore. ¹⁴ Kono Farisenie to mini, e naxa e malan, e xa sa kira fen Isa faxafe ma.

Isa, Ala xa walike sugandixi

¹⁵ Isa to na kolon, a naxa keli naa. Mixi gbegbe naxa bira a foxo ra. A naxa furema birin nayalan, ¹⁶ a naxa e raton e naxa a xa fe fala mixie be. ¹⁷ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi naxa kamali, a to a masen,

¹⁸ «N ma walike sugandixi nan ya, n xanuntenyi naxan nafanxi n boje ma. N nan n Xaxili ragoroma ne a ma, a fan tinxinyi masen sie be.

¹⁹ A mu sonxo ratema, a mu gbelegbelema, mixi yo mu a xui itexi mema taa kui.

²⁰ A mu kale konkoronxi girama, a mu lanpui dexa xuri raxubenma, han a tinxinyi xunnakelima temui naxe.

²¹ Si birin e xaxili tima ne a xili ra.»

Xaxili Seniyenxi matandife

(Maraki 3:20-27, 7:16-17, Luki 11:14-23, 6:44-45)

²² Mixi nde naxa fa xeme nde ra Isa xon pinne nu bara naxan findi donxui nun boboe ra. Isa naxa a rayalan, a ya naxa se to, a tuli naxa fe me. ²³ Nama birin naxa kaaba, e nu e bore maxorin, «Dawuda xa Di xa mu yi ra?» ²⁴ Farisenie to e xui me, e naxa a fala, «Yi xeme pinne kerima pinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ²⁵ Isa to e xaxili ma fe kolon, a naxa a masen e be, «Namanε yo a yete gere lantareya kui, na pamanε xun nakanama ne feo! Taa fan, xa na mu a ra denbaya, xa e e yete gere lantareya kui, e mu xanma. ²⁶ Xa Sentane Sentane keru, a na a yete nan gerefe. A xa mangeya fa xanma

di? ²⁷ Xa n tan pinnee kerima Belesebulu nan saabui ra, wo tan xa mixie e kerima nde saabui ra? Na kui e tan nan yati wo makiitima. ²⁸ Kono xa n tan pinnee kerima Ala Xaxili nan saabui ra, na nan na ki Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li. ²⁹ Mixi noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden? Kono xa mixi banxi kanyi xiri, a noma ne a harige birin mupade.»

³⁰ «Mixi naxan mu birama n foxo ra, a tixi n kanke ne. Naxan mu n malima mixi malande, a na mixie rayensenfe ne. ³¹ Na nan a toxi, n xa a fala wo be, adamadie xa yunubie nun marasotoe birin noma ne xafaride, kono Ala Xaxili rasotofe tan mu xafarima mixi be muku. ³² Mixi na Adama xa Di rasoto, na yunubi noma ne xafaride a kanyi be. Kono mixi na Ala Xaxili Seniyenxi rasoto, na yunubi mu noma xafaride na kanyi be dunija, a mu noma xafaride aligiyama.»

³³ «Xa sansi findi a fanyi nan na, a bogi fanyi nan naminima. Xa sansi findi a kobi nan na, a bogi kobi nan naminima. Sansi kolonma a bogi nan ma. ³⁴ Wo tan boximase bonsoe, wo mu noma woyen fanyi falade, barima wo boje kobi. Mixi boje rafexi naxan na, na nan minima a de i. ³⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi boje kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi boje kui, a fe kobi nan naminima. ³⁶ N xa a fala wo be, kiitisa loxo, adamadie dentege sama ne woyen kobi birin ma naxee mini e de i. ³⁷ I woyenyi naxan falama dunijeigiri kui, na nan kiiti fanma i ra, na nan kiiti kanama i ra.»

Annabi Yunusa xa tonxuma

(Matiyu 16:1-4, Maraki 8:11-12, Luki 11:29-32)

³⁸ Na xanbi, seriye karamoxo nun Farisenie naxa woyenyi tongo, e a fala Isa be, «Karamoxo, muxu wama i xa kaabanako nde tofe, a xa findi tonxuma ra muxu be.» ³⁹ Isa naxa e yaabi, «To mixie kobi, e bara gbilen Ala foxo ra. E wama tonxuma makaabaxi tofe, kono tonxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tonxuma ra. ⁴⁰ Annabi Yunusa xi saxan, koe saxan nadangi yexe xungbe furi kui

ki naxε, Adama xa Di fan xi saxan, kεε saxan nadangima na ki nε bεxi bun ma. ⁴¹ Kiiti lεxεε, Ninewekae tima nε e nun to mixie, e seedepeoxoya ba wo xili ma, barima e tan tuubi nε Annabi Yunusa xa kawandi saabui ra, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Annabi Yunusa bε. ⁴² Kiiti lεxεε, Seeba mange gine fan tima nε e nun to mixie, a seedepeoxoya ba wo xili ma, barima a tan fa nε kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani bε.»

Ninne gbilenfe a lingira fori
(Luki 11:24-26)

⁴³ «Ninne na gbilen mixi foxo ra, a sigama yire maxare nε lingira gbete fende, kono a mu a toma. ⁴⁴ Na temui a a falama a yete bε, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» A na gbilen menni a a lima nε na banxi makoxi, a raxunmaxi a fanyi ra, pinne gbete yo mu na. ⁴⁵ Na temui, a sigama nε a sa fa pinne solofere gbete ra naxee jaaxu a bε, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe jaaxuma nε dangife a singe ra. Na nan mooli rabama to mixi kobie bε.»

Isa nga nun a xunyae
(Maraki 3:31-35, Luki 8:19-21)

⁴⁶ Beenun Isa xa γε woyende pama bε, a nga nun a xunya xemema naxa fa, e ti tande, e nun Isa xa de masara. ⁴⁷ Mixi nde naxa a fala a bε, «I nga nun i xunyae na tande, e wama wo xa de masara.» ⁴⁸ Kono Isa naxa na kanyi yaabi, «Nde findixi nga ra? Nde findixi n xunyae ra?» ⁴⁹ Na temui Isa naxa a belexe ti a foxirabiree ma, a a masen, «A mato, n nga nun n xunyae nan ya. ⁵⁰ Mixi yo naxan n Baba sago rabama naxan na ariyanna, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

13

Xε rawali xa taali
(Maraki 4:1-20, Luki 8:4-15)

¹ Na lεxεε, Isa naxa mini banxi, a sa doxo baa de ra. ² Nama gbegebe to malan a yire, a naxa sa doxo kunkui kui, pama naxa lu baa de ra. ³ A naxa fe wuyaxi masen e bε taalie ra.

A naxa a masen, «Wo wo tuli mati. Xε rawali nde nan mini sansi xori garansande. ⁴ A to nu sansi xori garansanma, xori ndee naxa bira sankira xon, xonie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xori ndee fan naxa bira geme yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kono soqe to xono, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e bε. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana. ⁸ Sansi xori ndee fan naxa bira bende fanyi ma. Na xorie tan, e keren keren birin naxa sansi tonsœ ramini, ndee naxa xori keme ramini, ndee xori tongo senni, ndee xori tongo saxan. ⁹ Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a maxarin, «Munfe ra i woyenma pama be taali ra?» ¹¹ Isa naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, kono na fahaamui mu fixi mixi gbete tan ma. ¹² Mixi fahaamuxi xa fahaamui xun masama, kono mixi fahaamutare, hali a naxan mapoxun a gbe ra, na fama bade a yi ra. ¹³ Na nan a toxi n woyenma mixie be taali woyenyi ra, barima e ya se toma, kono e mu a igbema, e tuli fe mema, kono e mu a fahaamuma. ¹⁴ Na kui, Annabi Esayi xa masenyi bara rakamali e xa fe ra, naxan a masenxi, «Wo fe mema,

kono wo mu a fahaamuma.

Wo fe toma,

kono wo mu a igbema.

¹⁵ Yi pama boje bara xorocho.

E bara e tuli dese, e bara e ya raxi,

alako e ya naxa fa fe igbe, e tuli naxa fa fe me,

e boje naxa fa fe kolon,

e naxa fa e ya rafindi n ma n xa e rayalan.»

¹⁶ «Kono pelexinyi na wo tan be, barima wo yae se igbema, wo tulie fe mema. ¹⁷ N xa nondi fala wo be, namionme nun tinxintœ gbegebe bara wa e xa fee to wo naxee tofe, kono e mu e to. E bara wa e xa fee me wo naxee mefe, kono e mu e me.»

¹⁸ «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui soto xesa xa taali ma. ¹⁹ Mixi na Ala xa

mangeya niini xa masenyi me, a mu a fahaamu, Sentane fama ne na masenyi bade a boje ma. Na kanyi misaalixi sansi xori nan na naxan biraxi kira xon ma. ²⁰ Sansi xori naxee bira geme yire, nee misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, a a suxu mafuren seewe ra. ²¹ Konon sanke to mu na a be, a xa danxaniya mu buma. Tore nun jaxankate na a li Ala xa masenyi xa fe ra, a gbilenma Ala xa fe foxo ra keren na. ²² Sansi xori naxan bira tunbe kunsie tagi, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, konon yi dunija kontofili nun naafuli xoli a suxu han a Ala xa masenyi bepin. Na kui, Ala xa masenyi mu noma a boje masarade. ²³ Sansi xori naxan bira bende fanyi tan ma, na misaalixi mixi nan na naxan Ala xa masenyi mema, a a fahaamu, a a boje masara. Na sansi xori a bogi raminima ne, nde xori keme ramini, nde tongo senni, nde tongo saxan.»

Nooge jaaxi xa taali

²⁴ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya luxi ne alo xeme naxan a xa xe garansan sansi xori fanyi ra. ²⁵ Konon mixie nu xife temui naxe, a yaxui naxa fa, a nooge jaaxi xori garansan sansi fanyi xori longori ra, a siga. ²⁶ Sansie to bula, e te han e dendenyi bara mini folo, walikée naxa nooge jaaxi fan to sansie longori ra. ²⁷ E naxa xe kanyi maxorin, <Marigi, i mu sansi xori fanyi xa garansan i xa xe ma? Na nooge jaaxi fa kelixi minden?> ²⁸ A naxa e yaabi, <N yaxui nde nan na rabaxi.> Walikée naxa a maxorin, <I wama muxu xa sa a tala?> ²⁹ A naxa a fala, <Ade, xa na mu a ra sansi fanyi fan talama ne nooge jaaxi foxo ra. ³⁰ Wo xa a lu e birin xa mo han xe xaba loxo. Na temui n a falama ne xe xabae be, wo nooge jaaxi nan singe tala, wo a raxiri alako a xa gan. Konon wo sansi fanyi tan xaba, wo a xori ragata n ma bili kui.»

Konde xori nun lebini xa taalie (Maraki 4:30-32, Luki 13:18-21)

³¹ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi konde xori nan na, mixi naxan si a xa daaxa. ³² A xori xurun sansi xori birin be, konon a na mo, a bili

xungbo boxi sansi birin be. A findima wuri bili nan na, xonie fama e tee sade naxan salonyie kon na.»

³³ Isa naxa taali gbete masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi lebini nan na, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

Isa nun taali woyenyie (Maraki 4:33-34)

³⁴ Isa naxa na fe birin masen jama be taalie ra. A jan mu nu masenyi yo tima e be a mu a fala taali daaxi. ³⁵ Na kui, namijonme xa masenyi naxa kamali, «Taali woyenyie nan minima n de i. N fee masenma ne naxee nu noxunxi kabi dunija daa temui.»

Isa nooge jaaxi xa taali tagi rabafe

³⁶ Na temui, Isa naxa keli jama xun ma, a so banxi. A foxirabiree naxa e makore a ra, e a fala a be, «Nooge jaaxi xa taali tagi raba muxu be.» ³⁷ A naxa e yaabi, «Naxan sansi fanyi garansanma, na misaalixi Adama xa Di nan na. ³⁸ Xe misaalixi dunija nan na. Sansi fanyi misaalixi mixie nan na, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. Nooge jaaxi misaalixi Sentane xa die nan na. ³⁹ Yaxui naxan nooge xori garansan, a misaalixi Ibulisa nan na. Xe xabe misaalixi dunija rajonyi nan na. Xe xabae misaalixi malekee nan na. ⁴⁰ Na nooge jaaxi talama ki naxe, a woli te i, dunija rajonyi fan luma na ki ne. ⁴¹ Adama xa Di fama a xa malekee xede, e mixi ratantanyie nun mixi kobie ba mixi gbete ya ma, naxee na Ala xa mangeya niini bun ma. ⁴² E e wolima ne te mankané xora, wa nun jin maxinyi na dennaxe. ⁴³ Na temui tinxintose tan yanbama ne alo soge e Baba xa mangeya niini bun ma. Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

Harige xungbe xa taalie

⁴⁴ «Ala xa mangeya man luxi ne alo naafuli xungbe naxan nu noxunxi xe ma. Mixi nde to mini a ma, a naxa gbilen a noxun na, a siga pelexinyi kui. A naxa a sotose birin mati a fa na xe sara.»

⁴⁵ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yule naxan diyaman tofanyi fenfe. ⁴⁶ A to diyaman hagige keren to, a naxa sa a sotose birin mati, a fa na diyaman sara.»

Yele xa taali

⁴⁷ «Ala xa mangeya man luxi ne alo yele naxan bara sa baa ma, a yexe mooli birin suxu. ⁴⁸ Yele to rafe, mixie naxa a mabendun baa de ra. E naxa dɔxɔ, e yexee mayegeti, e a fanyie sa paanie kui, e a paaxie wole. ⁴⁹ Dunija rapɔnyi luma na ki ne. Malekse fama mixi kobie nun mixi tinxinie mayegetide, ⁵⁰ e mixi kobie woli te mankanɛ xɔɔra, wa nun jin maxinyie na dennaxe.»

Lɔnni fori nun a neɛne

⁵¹ Isa naxa e maxɔrin, «Wo bara na birin fahaamu?» E naxa a yaabi, «Iyo.» ⁵² A naxa a masen e be, «Na nan a toxi, seriye karamɔxɔ naxan bara fahaamui soto Ala xa mangeya niini xa fe ma, a luxi alo banxi kanyi naxan se neɛne nun se forie raminima a harige ya ma.»

*Nasaretikae tondife lade Isa ra
(Maraki 6:1-6, Luki 4:16-30)*

⁵³ Isa to ge na taalie masende, a naxa siga, ⁵⁴ a sa so a xɔnyi, a mɔxi dennaxe. A to na mixie xaran e xa salide kui, e de naxa ixara. E naxa e bore maxɔrin, «Yi xeme yi lɔnni sotoxi minden? A nɔxi yi kaabanako fee rabade di? ⁵⁵ Kamuderi xa di xa mu yi ki? A nga xa mu xili Mariyama? A xunyaɛ xa mu findi Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simɔn na? ⁵⁶ A xunya ginɛmaɛ fan mu na won ya ma be? A fa yi birin sotoxi minden?» ⁵⁷ Na kui, e naxa xɔnɔ a ma, e tondi lade a ra.

Isa naxa a masen e be, «Namipɔnmɛ binyaxi yire birin fo a xɔnyi, a ngaxakerenyie tagi.» ⁵⁸ A mu kaabanako gbegebe raba naa e xa danxaniyatarepa xa fe ra.

14*Annabi Yaya xa faxe
(Maraki 6:14-29, Luki 9:7-9)*

¹ Na waxati, Galile mange Herode naxa Isa xa fe me. A naxa a fala a xa mixie be, ² «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi nɔɛ na a yi a xa kaabanakoe raba.»

³ A na fala ne, barima a tan Herode nu bara yaamari fi Yaya xa suxu, yolonxɔnyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine. ⁴ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa yi gine

tongo.» ⁵ Herode nu wama Yaya faxafe ne, kɔnɔ a nu gaaxuxi pama ya ra, barima e nu laxi a ra a namipɔnmɛ nan nu Yaya ra.

⁶ Na temui, e to nu Herode bari je xungbilenyi xulunyi tife, Herodiyasi xa di gine naxa fare boron mixie be. A naxa rafan Herode ma ⁷ han a naxa a kali a a na sese maxɔrin a ma, a a fima ne a ma. ⁸ Herodiyasi xa marasi ma, a xa di naxa a fala Herode be, «Yaya Xunxa xunyi so n yi ra pileti ma.» ⁹ Mange naxa nimisa, kɔnɔ a xa marakali nun a xa xɔɔɛ xa fe ra, a naxa yaamari fi e xa Yaya xunyi so na ginɛdimɛdi yi ra. ¹⁰ A naxa mixie xee geeli, e xa Yaya xunyi bolon a de i. ¹¹ E naxa fa a xunyi ra pileti ma, e a so ginɛdimɛdi yi ra. Ginɛdimɛdi fan naxa a xanin a nga xɔn ma. ¹² Yaya foxirabiree naxa sa a fure tongo, e sa a ragata, e naxa sa na dentɛge sa Isa be.

*Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma
(Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)*

¹³ Isa to na fe me, a naxa keli menni kunkui kui, a siga a kerenyi ma wula i. Nama to a kolon, e fan naxa keli e xa taae, e siga a foxɔ ra e sanyi ra. ¹⁴ Isa to goro kunkui kui, a naxa pama gbegebe to naa. A naxa kinikini e ma, a e xa furemaɛ rayalan.

¹⁵ Nunmare to so folo, Isa foxirabiree naxa e maso a ra, e a fala a be, «Won na wula ne yi ki, kɔɛ fan bara so. Nama rayensen alako e xa siga donse sara taae kui.» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «Hali e mu siga. Wo tan nan xa donse fi e ma.» ¹⁷ Kɔnɔ e naxa a fala a be, «Taami gundi suuli nun yexe firin gbansan nan na muxu yi ra.» ¹⁸ A naxa a fala e be, «Wo fa nee ra n xɔn ma be.» ¹⁹ Isa naxa pama yamari e xa e magoro na pooge xinde ma. A naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun pama ma. ²⁰ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse donxɔɛ xuntunye to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ²¹ Mixi naxee e dege, xeme wulu suuli pɔndɔn nan nu e ra, bafe gine nun dimeɛ ra.

*Isa jɛɛfɛ ye fari**(Maraki 6:45-52, Yaya 6:15-21)*

²² Na xanbi Isa naxa a fala a fɔxirabirɛɛ bɛ, a e xa baki kunkui kui, e xa siga a ya ra naakiri ma, a tan xa nu pama ragbilen.

²³ Isa to gɛ pama ragbilende, a naxa te geya fari a kerenyi ma, alako a xa Ala maxandi. Kɔɛ naxa a li naa, a keren. ²⁴ A a lixi kunkui nu bara makuya xare ra, mɔrɔnyie nu na a mabɔnbɔfe ki fanyi ra barima foye ya nu rafindixi a ma.

²⁵ Subaxɛ ma, Isa jɛɛfɛ baa fari. ²⁶ A fɔxirabirɛɛ to a to jɛɛ ra ye fari, e naxa gaaxu ki fanyi. E naxa gbelegbele, e a fala,

«Tubari nan a ra!» ²⁷ Kɔnɔ Isa naxa a masen e bɛ keren na, «Wo naxa kɔntɔfili, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²⁸ Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa i tan nan a ra, yaamari fi n xa siga i yire ye fari.»

²⁹ Isa naxa a fala a bɛ, «Fa.» Piyeri to goro kunkui kui, a naxa jɛɛfɛ ye fari sigafe ra Isa yire. ³⁰ Kɔnɔ a to foye belebele mato, a naxa gaaxu, a madula fɔlɔ. A naxa gbelegbele, «N Marigi, n nakisi!»

³¹ Isa naxa a belɛɛ itala keren na, a Piyeri suxu. A naxa a masen a bɛ, «I xa danxaniya xurun. I siikɛxi munfe ra?»

³² E to baki kunkui kui, foye naxa raxara.

³³ Isa fɔxirabirɛ naxee nu na kunkui kui, e naxa suyidi Isa bɛ, e a fala, «Ala xa Di yati nan lanxi i ma.»

*Isa Genesareti furema birin nayalanfe**(Maraki 6:53-56)*

³⁴ E to gɛ baa igiride, e naxa so Gene-sareti. ³⁵ Naakae to a kolon Isa nan a ra, e naxa na rabilinyi mixi birin nakolon. Mixie naxa fa furemae birin na Isa xɔn.

³⁶ E nu a mayandima furemae xa e belɛɛɛ din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

15*Ala xa seriye nun adama xa naamunyi*
(Maraki 7:1-23)

¹ Fariseni nun seriye karamɔxɔ ndee naxa fa Isa yire kelifɛ Darisalamu. E naxa a maxɔrin, ² «Munfe ra i fɔxirabirɛɛ luma forie xa naamunyie matandi ra? E mu e belɛɛɛ raxama beenun e xa e dege alo

forie xa naamunyie a masenxi ki naxɛ.»

³ Isa naxa e yaabi, «Munfe ra wo tan Ala xa seriye matandima wo xa naamunyie xa fe ra? ⁴ Ala bara a masen, «Wo xa wo baba nun wo nga binya.» A man bara a masen, «Mixi yo naxan na a baba nun a nga konbi, a lan nɛ na kanyi xa faxa.»

⁵ Kɔnɔ wo tan naxɛ, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga bɛ, «I nu lanma i xa naxan sɔto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,» ⁶ hali na kanyi mu fefe raba a baba bɛ. Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunyi saabui ra. ⁷ Wo tan filankafuie! Annabi Esayi nɔndi yati nan masen wo xa fe ra,

⁸ «Yi pama n binyama e dɛ nɛ, kɔnɔ e bɔjɛ makuya n na pon!

⁹ E xa sali fufafu nan a ra, barima e mixi xaranma adamadie xa mapɔxunyie nan na

alo na mapɔxunyie findixi n tan ma seriye nan na.»

¹⁰ Isa naxa pama xili, a a masen e bɛ, «Wo wo tuli mati, wo xa fahaamui sɔto.

¹¹ Se naxan soma mixi dɛ kui, na xa mu a findima mixi seniyentare ra. Naxan minima a dɛ kui, na nan a findima mixi seniyentare ra.»

¹² Na tɛmui Isa fɔxirabirɛɛ naxa e maso a ra, e a fala a bɛ, «I mu a kolon i xa masenyi bara Farisenie raxɔnɔ?» ¹³ Isa naxa e yaabi, «N Baba naxan na ariyanna, a sansi birin talama nɛ a tan mu naxan sixi. ¹⁴ Wo e lu na. Dɔnxui nan na e ra naxee dɔnxuie rapɛɛɛma. Xa dɔnxui dɔnxui rapɛɛɛ, e firin birin birama nɛ yili kui.»

¹⁵ Piyeri naxa a fala a bɛ, «Yi taali tagi raba muxu bɛ.» ¹⁶ Isa naxa a yaabi, «Han ya wo fan mu fahaamui sɔto?»

¹⁷ Wo mu a kolon a se naxan birin soma mixi dɛ kui, a goroma furi nan kui, a fa mini fate i? ¹⁸ Kɔnɔ masenyi naxan minima mixi dɛ kui, a kelima a bɔjɛ nan ma. Na nan nɔma a findide mixi seniyentare ra. ¹⁹ Barima mapɔxun kobie, faxɛ tife, yɛnɛ, langoɛna, mujɛ, tɔɔjɛgɛ,

mixi xili kanafe, nee birin fatanma mixi bɔjɛ nan na. ²⁰ Nee nan mixi findima mixi seniyentare ra, kɔnɔ mixi a degefɛ a belɛɛɛ raxatare ra, na xa mu a findima mixi seniyentare ra.»

Kanaan ginε xa danxaniya
(Maraki 7:24-30)

²¹ Isa naxa keli menni, a siga Tire nun Sidon bɔxi ma. ²² Kanaan ginε nde naxan kelixi na longori, a naxa fa Isa yire a a xui ite, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini n ma. Ninne bara n ma di ginε naxankata feo!» ²³ Kɔnɔ Isa mu sese fala a bε. A fɔxirabirεε naxa e maso Isa ra, e a fala a bε, «Yi ginε keri, a na gbelegbelefe won fɔxɔ ra.» ²⁴ Isa naxa a masen, «N xεεxi Isirayila bɔnsɔε gbansan nan ma, naxee luxi alɔ yεxεε lɔεxie.» ²⁵ Kɔnɔ ginε naxa fa a suyidi a bε, a a fala, «Marigi, i xa n mali!» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «A mu lan taami xa ba dimεdie yi ra, a sa baree bun ma.» ²⁷ Ginε naxa a fala, «Marigi, i nɔndi, kɔnɔ hali baree, e donse xuntunyi nde sɔtɔma naxan birama e kanyi xa teebili ra.» ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen a bε, «Ginε, i xa danxaniya gbo! I waxɔnfe bara raba i bε.» A xa di ginε naxa yalan keren na.

Isa nεmε fife xεmε mixi wulu naani ma
(Maraki 8:1-10)

²⁹ Isa to keli menni, a naxa jεrε Galile baa dε ra han a naxa geya li. A naxa te geya fari, a dɔxɔ. ³⁰ Nama gbegbe naxa fa a yire naa, e fa namatεε ra, a nun dɔnxuie, mabenyeie, boboe, nun furema gbεtεε gbegbe ra. E naxa furemae sa Isa bun ma, a fan naxa e rayalan. ³¹ Nama to a to boboe wɔyεnma, mabenyeie yalanma, namatεε jεrεma, dɔnxuie se toma, e naxa kaaba. E naxa Isirayila Marigi Ala matɔxɔ.

³² Isa naxa a fɔxirabirεε xili, a a masen e bε, «N bara kinikini yi jama ma, barima xi saxan nan yi ki, e na n yire be, kɔnɔ donse mu na e naxan donma. N mu wama e xa gbilen e xɔnyi kaame ra e ma, xa na mu a ra e tɔɔrɔma nε kira xɔn ma.» ³³ A fɔxirabirεε naxa a maxɔrin, «Won donse sɔtɔma yi jama gbegbe be minden? Won na wula nε yi ki.» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a fala, «Solofere, a nun yεxε xunxuri ndee.»

³⁵ Isa naxa a fala jama bε e xa dɔxɔ bɔxi. ³⁶ A naxa na taami gundi solofere nun na yεxεε tongo, a Ala nuwali sa. A

to e igira, a naxa e so a fɔxirabirεε yi ra, e xa e itaxun jama ma. ³⁷ Nama birin naxa e dεge han e wasa. Donse dɔnxɔε fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe. ³⁸ Xεmε mixi wulu naani nan e dεge, bafe ginεε nun dimεε ra.

³⁹ Isa to gε jama ragbilende, a naxa baki kunkui kui, a siga Magadan bɔxi ma.

16

Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatareja
(Maraki 8:11-21)

¹ Farisenie nun sɛriyε karamɔxɔε naxa fa Isa yire. E to nu wama gantanyi safe a bε, e naxa a maxɔrin a xa tɔnxuma makaabaxi nde masen e bε kelife koore ma. ² Isa naxa e yaabi, «Nunmare na a li wo naxε, <Kuye fanma tina, barima koore igbeelixi.> ³ Kuye nε iba wo naxε, <Tunε nun foye minima nε to, barima koore igbeelixi, nuxuie ifɔɔrɔ.> Wo fata koore jingi tagi rabade, kɔnɔ wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade. ⁴ To mixie kobi, e bara gbilen Ala fɔxɔ ra. E wama tɔnxuma makaabaxi tofe, kɔnɔ tɔnxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tɔnxuma ra.»

Na xanbi Isa naxa keli e xun ma, a siga.

⁵ Isa fɔxirabirεε naxa giri naakiri ma, e nεemu taami ma. ⁶ Isa naxa a masen e bε, «Wo wo yεtε ratanga Farisenie nun Sadusenie xa lɛbini ma.» ⁷ Isa fɔxirabirεε naxa na fe mato, e fa a fala e bore bε, «A na falaxi nε barima won mu faxi taami ra.» ⁸ Isa to nu e xa mapɔxunyi kolon, a naxa a masen e bε, «Wo taami fe falama wo bore bε munfe ra? Wo xa danxaniya xurun. ⁹ Han ya wo mu xaxili sɔtɔ? Ka wo nεemuxi nε taami gundi suuli to xεmε wulu suuli wasa? Wo to na taami dɔnxɔε matongo, wo debee yeri rafe? ¹⁰ Ka wo man nεemuxi nε taami gundi solofere to xεmε wulu naani wasa? Wo to na fan dɔnxɔε matongo, wo debee yeri rafe? ¹¹ Munse a toxi wo mu a kolon a n mu taami fe xa falafe wo bε? Wo xa wo yεtε ratanga Farisenie nun Sadusenie xa lɛbini ma.» ¹² Na kui, e naxa a fahaamu a Isa mu a falaxi xε e bε a e xa e yεtε ratanga taami lɛbini daaxi ma. A nu a falafe nε e xa e

yete ratanga Farisenie nun Sadusenie xa xaranyi ma.

Isa findixi nde ra?

(Maraki 8:27-30, Luki 9:18-21)

¹³ Isa to Sesareya Filipi boxi li, a naxa a foxirabiree maxorin, «Mixie munse falama Adama xa Di xa fe ra? Nde lanxi a ma?» ¹⁴ E naxa a yaabi, «Ndee a falama Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama Annabi Eliya. Ndee a falama Annabi Yeremi, xa na mu a ra namijonme gbete.» ¹⁵ Isa naxa e maxorin, «Kono wo tan naxe a di? Nde n na?» ¹⁶ Simon Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra, Abadan Ala xa Di.» ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «Seewe na i be, i tan Yunusa xa di Simo, barima ibunadama xa mu na masenxi i be. N Baba naxan na ariyanna, na nan a masenxi i be. ¹⁸ N xa a fala i be, i findixi Piyeri nan na, naxan falaxi <geme.> N nan n ma danxaniyatoe pama tima na geme nan fari. Hali faxe, a mu noma n ma pama ra. ¹⁹ N Ala xa mangeya saabi soma ne i yi ra. I na tonyi doko fe naxan ma dunja, Ala naxan na ariyanna, a fan tonyi dokoma ne na fe ra. I na tin fe naxan na dunja, Ala naxan na ariyanna, a fan tinma ne na fe ra.» ²⁰ Na temui a naxa a matintin a foxirabiree ra, a e naxa a fala mixi yo be, a a tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Maraki 8:31-33, Luki 9:22)

²¹ Keli na temui ma, Isa naxa a tagi raba folo a foxirabiree be, a fo a xa siga Darisalamu, a xa toore gbegbe soto Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe ra, e a faha, kono a man xa keli faxe ma a xi saxan nde ma. ²² Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ra, a a fala a be, «Ala xa i tanga na ma, n Marigi! Na fe mooli mu i sotoma feol!» ²³ Isa naxa a ya rafindi Piyeri ma, a a fala, «Keli n ya i, i tan Sentane! I katafe ne i xa n natantan, barima i xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

Birafe Isa foxo ra

(Maraki 8:34-9:1, Luki 9:23-27)

²⁴ Na temui Isa naxa a masen a foxirabiree be, «Xa mixi wa birafe n foxo ra, a xa a yete waxonfe gere, a xa tondi a yete ma, a tin toore nun faxe ra, a bira n foxo ra. ²⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi loema ne. Naxan a yete raloma n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁶ Dunja birin sotoe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ²⁷ Adama xa Di fama fade a Baba xa noore kui, e nun a xa malekee. Na temui a mixi birin sare fima ne, kankan nun a kewali. ²⁸ N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Adama xa Di to fa ra a xa mangeya kui.»

17

Isa norofe

(Maraki 9:1-13, Luki 9:28-36)

¹ Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaki xunya Yaya xanin e doro ma geya itexi nde fari. ² Menni Isa naxa masara, a nooro e ya xori. A yatagi naxa yanba alo soge, a xa sosee naxa fiixe alo naiyalanyi. ³ Na temui, Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini foxirabiree ya xori, e naxa e to e nun Isa woyenfe.

⁴ Piyeri naxa a fala Isa be, «Marigi, fe fanyi nan a ra muxu to na be yi ki. Xa i wa, n lingira saxan yailanma be, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁵ A nu woyenfe temui naxe, nuxui yanbaxi naxa goro e xun na, xui nde fan naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki naxan n kenenxi ki fanyi ra. Wo wo tuli mati a ra.» ⁶ Foxirabiree to na xui me, e naxa gaaxu ki fanyi, e e yatagi rafelen boxi ma. ⁷ Kono Isa naxa a maso e ra, a a belexe sa e ma, a a fala, «Wo keli. Wo naxa gaaxu.» ⁸ E to e ya rakeli, e mu mixi yo to fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, «Wo fe naxan toxi, wo naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma.» ¹⁰ Isa foxirabiree naxa a maxorin, «Munfe ra seriye karamoxoe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹¹ A naxa e yaabi,

«Nɔndi nan a ra. Annabi Eliya nan singe fama yati, a fe birin yailan. ¹² Kɔnɔ n xa a fala wo be, Annabi Eliya pan bara fa, kɔnɔ e mu a kolonxi, e bara e waxɔnfe birin niya a ra. E man fafe Adama xa Di tɔɔrɔde na ki ne.» ¹³ Na kui, Isa fɔxirabirɛe naxa a kolon a a nu na Yaya Xunxa nan ma fe falafe e be.

*Ninne kerife naxan nu dimedi fɔxɔ ra
(Maraki 9:14-32, Luki 9:37-45)*

¹⁴ E to pama yire li, xeme nde naxa fa Isa xɔn, a a xinbi sin a bun ma, ¹⁵ a a fala, «Marigi, kinikini n ma di ma, xaxili fure a paxankataxi ki fanyi. A luma bira ra te xɔɔra, a nun ye xɔɔra. A na rabama han. ¹⁶ N bara fa a ra i fɔxirabirɛe xɔn, kɔnɔ e mu nɔxi a rayalande.» ¹⁷ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bɔnsɔɛ danxaniyatere, wo kobi! N xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun lɔxɔɛ? Wo fa na di ra n xɔn.» ¹⁸ Isa naxa pinne yamari, pinne naxa gbilen dimedi fɔxɔ ra, dimedi naxa yalan keren na.

¹⁹ Isa fɔxirabirɛe naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin e doro ma, «Munfe ra muxu tan mu nɔ na pinne keride?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, «Wo xa danxaniya nan xurun. N xa nɔndi fala wo be, xa danxaniya na wo be, hali a xurun alɔ konde xɔri, wo na a fala yi geya be, <Keli be, i i masiga menni,> a masigama ne. Fefe mu na wo mu nɔma naxan nabade. ²¹ Kɔnɔ yi pinne mɔoli tan mu kerima fo Ala maxandi nun sunyi saabui ra.»

*Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde
(Maraki 9:30-32, Luki 9:43-46)*

²² Isa fɔxirabirɛe to malan Galile, Isa naxa a fala e be, «Adama xa Di sama ne mixie belexe, ²³ e a faxa. A xa faxe xi saxan nde ma, a man kelima ne faxe ma.» A xa wɔyenyi naxa a fɔxirabirɛe nimisa ki fanyi.

Isa nun Piyeri hɔrɔmɔbanxi duuti fife

²⁴ Isa nun a fɔxirabirɛe to so Kaperenamu, hɔrɔmɔbanxi duuti maxilie naxa Piyeri maxɔrin, «Pe, i karamɔxɔ mu hɔrɔmɔbanxi duuti fima?» ²⁵ Piyeri naxa e yaabi, «Iyo, a a fima.» Piyeri to so banxi, Isa nan singe wɔyɛn a be, «Piyeri, i a toxi

di? Dunija mangɛe duuti maxilima nde ma, e xa die ka mixi gbɛtɛe?» ²⁶ Piyeri naxa a yaabi, «Mixi gbɛtɛe.» Isa fan naxa a masen, «Na kui, mangɛe xa die tan mu duuti fima. ²⁷ Kɔnɔ alako won naxa yi mixie raxɔnɔ, i xa siga baa de ra, i konyi woli. I na yɛxɛ naxan singe suxu, a rate, i a de rabi. I kɔbiri kole toma ne a de kui. I xa na so duuti maxilie yi ra, a xa findi won firin ma duuti ra.»

18

Mixi naxan tide gbo

(Maraki 9:33-37, Luki 9:46-48)

¹ Na temui Isa fɔxirabirɛe naxa e maso Isa ra, e a maxɔrin, «Nde binyaxi dangi birin na Ala xa mangeya niini bun ma?»

² Isa naxa dimedi nde xili, a a ti e tagi, ³ a a masen e be, «N xa nɔndi fala wo be, xa wo mu wo yete magoro, wo lu alɔ dimedie, wo mu soma Ala xa mangeya niini bun ma. ⁴ Na kui, mixi yo naxan a yete magoroma alɔ dimedi, na nan findixi mixi xungbe ra dangi birin na Ala xa mangeya niini bun ma. ⁵ Mixi yo naxan yi dimedi mɔoli rasɛnɛma n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasɛnɛ.»

Mixi ratantan saabui

(Maraki 9:42-48, Luki 17:1-2)

⁶ «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi be geme binye xa xiri a kon ma, a rasin baa ma. ⁷ Gbaloe na dunija mixie be e xa maratantanyi xa fe ra. A fɛere mu na tan, fo maratantanyi xa mini, kɔnɔ gbaloe na mixi be naxan findima na saabui ra. ⁸ Xa i belexe, xa na mu i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon, i a wɔle. I sofe ariyanna i belexe, xa na mu i sanyi bolonxi, na fisa i be dine i belexe firin nun i sanyi firin luxi na, kɔnɔ i woli yahannama, te mu xubenma dennaxe. ⁹ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na, i a wɔle. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i be dine i ya firin lu na, kɔnɔ i woli yahannama.»

Yɛxɛ lɔxi xa taali

(Luki 15:3-7)

¹⁰⁻¹¹ «Wo naxa yo yi mixi xuri sese ma, barima n xa a fala wo be, e xa malekɛe

n Baba yatagi toma temui birin, naxan na ariyanna.»

¹² «Wo a toxi di? Xa yexee keme na mixi nde yi ra, keren fa lɔe e ya ma, a mu na yexee tongo solomanaani nun solomanaani luma xe geya fari, a siga na kerenyi fende? ¹³ N xa nɔndi fala wo be, xa a sa a to, a jɛlexinma ne na yexee kerenyi xa fe ra, dangife yexee tongo solomanaani nun solomanaani boore ra, naxee mu lɔe. ¹⁴ A na na ki ne fan, wo Baba naxan na ariyanna, a mu tinma yi mixi xuri sese xa lɔe.»

Haake bafe

¹⁵ «Xa i ngaxakerenyi bara haake soto i ra, siga, wo firin xa sa lu yire keren, i xa a masen a be a tantanxi ki naxe. Xa a sa i xui me, i ngaxakerenyi bara ragbilen i ma. ¹⁶ Kɔno xa a tondi i xui mede, i xa mixi keren xa na mu mixi firin fen, wo birin xa siga a yire alako kiiti xa sa seede firin, xa na mu seede saxan xui ma. ¹⁷ Xa a tondi nee fan xui mede, na fe masen danxaniyatɔe nama be. Xa a tondi danxaniyatɔe nama xui fan mede, a xa lu wo be alo kaafiri, xa na mu a ra, duuti maxili. ¹⁸ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, wo na naxan xiri dunija, a xirima ne koore fan ma. Wo na naxan fulun dunija, a fulunma ne koore fan ma. ¹⁹ N man xa a fala wo be, xa mixi firin lan fefe ma wo ya ma yi dunija ma, e Ala maxandi, n Baba naxan na ariyanna, a na fe rabama ne e be. ²⁰ Mixi firin, xa na mu a ra mixi saxan nu malan n xili ra dede, n na e ya ma.»

Dinjefe ngaxakerenyi ma nun dijɛtareɲa xa taali

²¹ Na temui, Piyeri naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «N Marigi, n lanma n xa dijɛ n ngaxakerenyi xa haake ma sanmaya yeri? Han sanmaya solofere?» Isa naxa a yaabi, ²² «N xa a fala i be, sanmaya solofere xa mu a ra de! I xa dijɛ a ma sanmaya solofere dɔxo tongo solofere.»

²³ «Ala xa mangeya maniyaxi mange nde nan na, naxan nu wama a xa kɔbiri fe ya ibafe a tan nun a xa walikee tagi. ²⁴ A to a folo, e naxa fa a xa walike nde ra a xɔn, mange xa doni nu naxan ma han gbeti kilo wulu keme saxan, kilo wulu tongo naani. ²⁵ Konyi to mu nu nɔma a xa

doni fide, a xa mange naxa yaamari fi, a tan yo, a xa gine yo, a xa die yo, e nun a harige birin xa mati alako na doni xa fi. ²⁶ Na walike naxa a igoro bɔxi, a suyidi mange be, a a maxandi, «Yandi, dijɛ n ma. N fama i xa doni birin fide.» ²⁷ Na kui, mange naxa kinikini a xa walike ma, a dijɛ na doni birin ma, a a xa walike rabɛpin.»

²⁸ «Kɔno a tan walike to mini, a naxa a boore walike nde to a xa gbeti kilo tagi doni nu na naxan ma. A naxa bagan a ma, a a kɔnyi dekun, a sɔnxo a ra, «N ma doni fi!» ²⁹ A boore naxa suyidi a be, a a maxandi, «Yandi, dijɛ n ma. N i xa doni fima.» ³⁰ Kɔno a naxa tondi. A naxa a raso geeli kui, a xa lu menni han a xa ge doni fide.»

³¹ «A boore walikee to na to, e naxa kinikini. E naxa na birin dentegɛ sa mange be naxan nu e birin xun ma. ³² Na kui, mange naxa na walike singe xili, a a fala a be, «I tan walike kobi! I to n mayandi, n tan dijɛ ne i xa doni birin ma. ³³ A di, a mu lanma xe nu i fan xa kinikini i boore ma, alo n kinikinixi i tan ma ki naxe?» ³⁴ A xa mange to xɔno a ma, a naxa a so kɔsibilie yi, e xa a sa geeli, e xa a paxankata han a xa ge doni birin fide.»

³⁵ «N Baba naxan na ariyanna, a na nan niyama wo fan na, xa wo mu dijɛ wo ngaxakerenyi ma wo bɔɲe birin na.»

19

Futi nun fatanyi (Maraki 10:1-12)

¹ Isa to ge yi fe birin masende, a naxa keli Galile bɔxi ma, a siga Yudaya bɔxi nde ma naxan nu na Yuruden naakiri ma. ² Nama gbegbe naxa bira a fɔxo ra naa, a fan naxa furemae rayalan.

³ Farisenie naxa fa a yire alako e xa gantanyi te a be. E naxa a maxɔrin, «A daxa xeme xa mee a xa gine ra fe birin ma?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Kitaabui naxan masenxi wo mu nu a xaran? Fe folo folo ra, Daali Mange naxa xeme nun gine daa, ⁵ a fa a masen, «Na kui, xeme kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa gine xa futi xiri, e firin findi keren na.» ⁶ Na nan

a toxi, mixi firin xa mu e ra sɔnɔn, e firin bara findi keren na. Ala bara naxee xiri e boore ra, adama naxa nee rafatan.»

⁷ E man naxa Isa maxɔrin, «Munfe ra fa Annabi Munsa a yamarixi, xeme naxan wama mɛefe a xa gine ra, a lan a xa fatan keedi so a yi ra, a mɛe a ra?» ⁸ Isa naxa e yaabi, «Wo bɔɔɛ nan xɔɔɔ, na nan a niyaxi Annabi Munsa naxa fɛere fi wo ma, wo xa nɔ mɛede wo xa gine ra, kɔnɔ a mu nu na na ki xe a fɔle ra. ⁹ N xa a fala wo be, naxan yo mɛe a xa gine ra, xa a xa gine mu yene xa rabaxi, a fa gine gbete dɔɔ, na xeme bara yene raba.»

¹⁰ Isa fɔxirabiree naxa a fala a be, «Xa a na na ki ne xeme be a xa gine mabiri ra, hali a mu gine dɔɔ.» ¹¹ Isa naxa a masen e be, «Birin xa mu nɔma yi masenyi suxude, fo Ala a fɛere fi naxan ma. ¹² Wo a kolon, xeme ndee bari ki nan a niyaxi e mu nɔma gine dɔɔde. Ndee na na e e banaxi ne. Ndee fan na, e nate nan tongoxi e naxa gine dɔɔ Ala xa wali xa fe ra. Mixi naxan nɔma yi masenyi suxude, a xa a suxu.»

*Isa nun dimɛdi xunxurie
(Maraki 10:13-16, Luki 18:15-17)*

¹³ Na temui mixie naxa fa dimɛdie ra Isa xɔn, alako a xa a belexe sa e ma, a duba e be. Kɔnɔ a fɔxirabiree naxa wɔyɛn na mixie ma. ¹⁴ Na kui, Isa naxa a masen, «Wo a lu dimɛdie xa fa n yire. Wo naxa tonyi dɔɔ e ma, barima naxee maniyaxi e ra, nee nan na Ala xa mangɛya niini bun ma.» ¹⁵ A naxa a belexe sa e ma, a duba e be. Na xanbi, a naxa siga.

*Segetala bannaxi
(Maraki 10:17-31, Luki 18:18-30)*

¹⁶ Segetala nde naxa fa Isa xɔn, a a maxɔrin, «Karamɔɔ, a lan n xa fe fanyii mundun naba alako n xa abadan kisi sɔtɔ?» ¹⁷ Isa fan naxa a maxɔrin, «I n maxɔrinma fe fanyii ma munfe ra? Ala keren peti nan fan. Xa i wama i xa kisi, Ala xa seriye nan nabatu.» Xeme naxa a maxɔrin, «Ala xa seriye mundue?» ¹⁸ Isa naxa a yaabi, «I naxa faxe ti. I naxa yene raba. I naxa muɔe ti. I naxa mixi tɔɔɔɔɔ. ¹⁹ I baba nun i nga binya. I xa i ngaxakerenyi xanu alo i yete yati.»

²⁰ Segetala naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu. Munse fa luxi?» ²¹ Isa naxa a masen a be, «Xa i wama i xa ge kamalide i xa kewalie kui, siga, sa i sɔtɔse birin mati, i a kɔbiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sɔtɔde ariyanna. I na na raba, fa, i bira n fɔɔ ra.» ²² Segetala to na me, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gbegbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a masen a fɔxirabiree be, «N xa nɔndi fala wo be, naafuli kanyii sofe Ala xa mangɛya niini bun ma a xɔɔɔ. ²⁴ N man xa a fala wo be, jɔɔɔme so jɔɔun senbe yale ra, dine bannamixi sofe Ala xa mangɛya niini bun ma.» ²⁵ E to na me, Isa fɔxirabiree de naxa ixara ki fanyii ra, e maxɔrinyi ti, «Nde, fa nɔma kisode?» ²⁶ Isa naxa e mato, a fa a masen, «Adama mu nɔma a yete rakisode, kɔnɔ Ala tan nɔma fe birin na.»

²⁷ Na kui, Piyeri naxa a fala a be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i fɔɔ ra. Munse fa luma muxu be?» ²⁸ Isa naxa e yaabi, «N xa nɔndi fala wo be, dunipa fe birin na masara a neene ra, Adama xa Di naxa magoro a xa nɔre kibanyii kui, wo tan n fɔxirabiree fan magoroma ne kibanyii fu nun firin kui, wo fa Isirayila bɔnsɔe fu nun firin makiiti. ²⁹ Mixi yo naxan na sa keli a xa se nde xun ma n tan ma fe ra, a findi banxie ra ba, xunye ba, taarae ba, baba ba, nga ba, bɔxie ba, na kanyii nee jɔɔ keme keme nan sɔtɔma, a man abadan kisi sɔtɔ ke ra. ³⁰ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbirati fan findi yareratie ra.»

20

Wali sare xa taali

¹ «Ala xa mangɛya misaalixi xe kanyii nan na, naxan mini subaxe ma alako a xa walikɛe tongo a xa xe walife ra. ² E to lan a ma fɛɛɛn keren xa wali sare xa findi gbeti kɔbiri kole keren na, xe kanyii naxa walikɛe xee a xa xe yire. ³ A man to mini geesege, soge to nu bara mate, a naxa walikɛe gbetɛe li, e tixi taa kui, wali yo mu e yi. ⁴ A naxa a fala e be, «Wo fan xa siga walide n ma xe ma. N wali sare tinxixi fima ne wo ma.» ⁵ E fan naxa

sigu. Xe kanyi man naxa mini yanyi tagi, a walike gbetee man tongo. Nunmare, a man naxa mixi gbetee soto. ⁶ A donxoe ra, leeri ndee beenu koe xa so, a naxa mini, a walike gbetee li, e tixi. A naxa e maxorin, <Fεερεn, wo tixi be, wo mu walife. Munfe ra?> ⁷ E naxa a yaabi, <Mixi yo nan mu muxu tongoxi walide.> Xe kanyi naxa a fala e be, <Wo fan xa siga walide n ma xe yire.>

⁸ «Nunmare to so, xe kanyi naxa a fala a xa walike xunyi be, <Walikee xili, i xa e sare fi. A folo donxoe rasoe ma, a rapon a singe ma.> ⁹ Naxee wali foloxi leeri ndee beenu koe xa so, kankan naxa gbeti kobiri kole keren soto. ¹⁰ Na kui, walikee naxee singe tongo, nee to fa e joxo a ma a e kobiri sotoma dangi booree ra, kono e fan naxa gbeti kobiri kole keren soto. ¹¹ E to a rasuxu, e naxa woyen xe kanyi ma, ¹² e a fala, <Yi walike donxoe, e waxati keren gbansan nan walixi, kono i bara wali sare fi e ma naxan nun muxu gbe lan. Anun, muxu tan nan feerepxi wali ra soqe xone bun!> ¹³ A naxa mixi keren yaabi e ya ma, <N boore, n mu fefe kobi niyaxi i ra. Won mu lan gbeti kobiri kole keren xa ma? ¹⁴ I gbe tongo, i siga. N tan nan waxi a xon yi walike donxoe xa wali sare xa lan i gbe ma. ¹⁵ N mu noma n waxonfe rabade n ma kobiri ra? Ka i toonexi ne n to fe fanyi rabaxi mixi gbete nde be?> ¹⁶ Na kui, xanbiratie fama findide yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde
(Maraki 10:32-34, Luki 18:31-34)

¹⁷ Isa nun a xera fu nun firinyie to nu tefe Darisalamu, Isa naxa e xun lan, a fa a masen e doro be kira xon ma, ¹⁸ «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Adama xa Di sama ne serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe belexe, e a makiiti a xa faxe, ¹⁹ e a so kaafirie yi ra. E a mayelema ne, e a bonbo sebere ra, e fa a mabanban wuri magalanbuxi ma, kono a xa faxe xi saxan nde ma, a man kelima ne faxe ma.»

Yaki nun Yaya nga xa maxandi
(Maraki 10:35-45, Luki 22:25-27)

²⁰ Na temui Sebede xa die nga naxa fa Isa yire, a nun a xa die. A naxa suyidi a be, a xa a maxandi fe nde ma. ²¹ Isa naxa gine maxorin, «I wama munse xon?» A naxa a fala Isa be, «I xa tin, i na i xa mangeya soto, n ma yi di firinyie xa doxo i seeti ma, keren i yirefanyi ma, boore i koola ma.» ²² Isa naxa a masen di firinyie be, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxorinfe. N fafe toore naxan tode, wo tinma na ra?» E naxa a yaabi, «Iyo, muxu tinma a ra.» ²³ Isa naxa a masen e be, «Wo fan yati fama jaxankate sotode alo n tan, kono doxofe n yirefanyi nun n koola ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan be, n Baba naxee sugandixi.»

²⁴ Isa foxirabire fu donxoe to na fe me, e naxa xono na ngaxakerenyi firin ma. ²⁵ Kono Isa naxa e xili a yire, a a masen e be, «Namane mangee mixie yamarima a xoxoxe ra, e e senbe raminima mixie ma alako e xa mangeya xa kolon. ²⁶ Kono a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁷ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a xa findi wo xa konyi nan na. ²⁸ Wo xa lu ne alo Adama xa Di. A tan mu faxi xe mixie xa wali a tan be. A faxi ne alako a tan nan xa wali mixie be, a xa mixi gbege xunsara a xa faxe saabui ra.»

Donxui firin nayalanfe Yeriko
(Maraki 10:46-52, Luki 18:35-43)

²⁹ Isa nun a foxirabire to mini Yeriko, nama gbege naxa bira a foxo ra. ³⁰ Donxui firin nu doxoxi kira de ra. E to a me a Isa na dangife, e naxa e xui ramini, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³¹ Nama naxa woyen e ma, e xa e sabari, kono e jan naxa e xui ite dangi a singe ra, «Marigi, Dawuda xa Di, kinikini muxu ma!» ³² Isa naxa ti, a e xili, a e maxorin, «Wo wama n xa munse raba wo be?» ³³ E naxa a yaabi, «Marigi, muxu wama muxu yae xa se to.» ³⁴ Isa naxa kinikini e ma, a a belexe sa e yae ma. Keren na, e yae naxa se to, e naxa bira Isa foxo ra.

21

Isa sofe Darisalamu
(*Maraki 11:1-11, Luki 19:28-40, Yaya 12:12-16*)

¹ Isa nun a fɔxirabirɛɛ to makɔrɛ Darisalamu ra, e naxa Betifage li, Oliwi geya mabiri. Isa naxa a fɔxirabirɛ firin xɛɛ, ² a a fala e bɛ, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nɛfɛ so naa, wo sofale ginɛ nde lima a xirixi naa, a xa di na a fɛ ma. Wo xa e fulun, wo fa e ra n xɔn ma. ³ Xa mixi nde fa wo maxɔrin, wo xa a fala a bɛ, «Marigi nan hayi na e ma. A e ragbilenma ya.»»

⁴ Na rabaxi nɛ, alako namijɔnmɛ xa masenyi xa kamali, naxan a falama,

⁵ «Wo a fala Siyoni di ginɛ bɛ, «A mato, i xa mangɛ na fafe i ma. A fama yetɛ magore kui, a dɔxɔxi sofale nun a yɔrɛ fari.»»

⁶ Isa fɔxirabirɛɛ naxa siga, e sa Isa xa xɛɛraya raba. ⁷ E to fa sofale nun sofale xa di ra, e naxa e xa donmae sa e fari, Isa fa a magoro sofale fari. ⁸ Nama gbegbe naxan nu na, e fan naxa e xa donmae itala kira xɔn ma, ndee fan naxa fɛnsɛ sɛgɛ, e nee fan sa kira xɔn ma Isa binyafe ra. ⁹ Nama naxee nu jɛrɛfɛ Isa ya ra, a nun naxee nu jɛrɛfɛ a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala,

«Tantui na won Nakisima bɛ, Dawuda xa Di!
Baraka na a bɛ naxan fafe Marigi xili ra!
Tantui na won Nakisima bɛ naxan na koore ma!»

¹⁰ Isa to so Darisalamu, taakae birin naxa kaaba, e nu maxɔrinyi ti, «Nde yi ki?» ¹¹ Nama naxa e yaabi, «Annabi Isa nan yi ki, naxan kelixi Nasarɛti, Galile bɔxi ma.»

Isa sigafe hɔrɔmɔbanxi kui
(*Maraki 11:15-19, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-22*)

¹² Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun saresoe birin keri naxee nu na. A naxa kɔbiri masarɛɛ xa teebilie a nun ganbɛ matie xa dɔxɔsee rabira, ¹³ a a masen e bɛ, «A sɛbɛxi, «N ma banxi xili falama nɛ, salide banxi,» kɔnɔ wo tan bara a findi mupɛtie dɔxɔde ra.»

¹⁴ Dɔnxuie nun namatɛɛ naxa fa Isa xɔn hɔrɔmɔbanxi kui, a naxa nee rayalan.

¹⁵ Kɔnɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun seriye karamɔxɔɛ tan naxa xɔnɔ ki fanyi e to Isa xa kaabanakɔe to, e man to dimɛɛ to e xui itema hɔrɔmɔbanxi kui, «Tantui na won Nakisima bɛ, Dawuda xa Di!» ¹⁶ E naxa a fala Isa bɛ, «I mu e xui mɛxi?» Isa naxa e yaabi, «Iyo. Wo fan mu nu a xaran Kitaabui kui a to sɛbɛxi, «I bara a niya dimɛdie nun diyɔrɛɛ xa i matɔxɔ?»» ¹⁷ Na tɛmɛi, Isa naxa keli e xun taa kui, a siga Betani, a kɔɛ radangi naa.

Isa xɔrɛ bili dankafe
(*Maraki 11:12-14,20-25*)

¹⁸ Na kuye iba, Isa to nu gbilenfe taa kui, kaamɛ naxa a suxu. ¹⁹ A to xɔrɛ bili nde to kira ra, a naxa a maso a ra kɔnɔ a mu bogi yo to a kɔn na, fo a burexɛɛ. Isa naxa a fala xɔrɛ bili bɛ, «I tan mu bogima sɔnɔn!» Xɔrɛ bili naxa xara keren na. ²⁰ Isa fɔxirabirɛɛ to na to, e naxa kaaba, e a maxɔrin, «Yi xɔrɛ bili xaraxi a ikɔrɛxi ra di?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N xa nondi fala wo bɛ, xa danxaniya na wo bɛ, wo mu siike, wo nɔma nɛ yi fe mɔoli nabade n naxan nabaxi xɔrɛ bili ra. Kɔnɔ dangi na ra, xa wo a fala yi geya bɛ, «Keli be, i sa sin baa ma,» a rabama nɛ. ²² Na nan a ra, xa danxaniya na wo bɛ, wo fefe maxandi Ala ma, wo a sɔtɔma nɛ.»

Isa walima nde xa yaamari ma?
(*Maraki 11:27-33, Luki 20:1-8*)

²³ Isa man naxa so hɔrɔmɔbanxi kui. A to nu na mixie xaranfe, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, e a maxɔrin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde yi sɛnbɛ fixi i ma?»

²⁴ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxɔrin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama nɛ wo bɛ n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ²⁵ Yaya nu mixie xunxama ye xɔra nde xa yaamari ma? Ala nan a xɛɛxi ba, ka adama?» Na kui, e naxa so wɔyɛnfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxɛ, «Ala,» a a falama nɛ won bɛ, «Munfe ra wo mu fa la a ra?» ²⁶ Kɔnɔ xa won na a yaabi, won naxɛ, «Adama,» won gaaxuma nɛ jama ya ra, barima birin Yaya mapɔxunxi namijɔnmɛ nan na.» ²⁷ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» A fan naxa a masen e bɛ,

«N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

Di xeme firinyie xa taali

²⁸ «Wo yi taali toxi di? Di xeme firin nu na xeme nde yi. A naxa a fala di singe be, <N ma di, siga i sa wali xe ma to.> ²⁹ Di naxa a yaabi, <N tondi.> Kono na dangi xanbi, a xaxili naxa masara, a siga walide. ³⁰ Babe to na yaamari fi a xa di firin nde fan ma, a naxa a yaabi, <N Baba, awa, n sigafe.> Kono a mu siga. ³¹ Yi mixi firinyie ya ma, nde a baba sago rabaxi?» E naxa a yaabi, «Na di singe.» Isa man naxa a masen e be, «N xa nondi fala wo be, duuti maxilie nun langoe singe soma wo be Ala xa mangeya niini bun ma. ³² Annabi Yaya fa ne kira tinxinxi masende wo be, wo mu fa la a ra. Kono duuti maxilie nun langoe tan la ne a ra. Hali wo to na to, wo mu tin nate masarade, wo xa la a ra.»

Boxi rawali kobie xa taali (Maraki 12:1-12, Luki 20:9-19)

³³ «Wo wo tuli mati taali gbete fan na. Xe kanyi nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin boxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri boxi rawalie ma, a fa biyaasi. ³⁴ Weni bogi ba temui to a li, boxi kanyi naxa konyi ndee xee boxi rawalie xon ma, e xa a gbe weni bogi so a yi ra. ³⁵ Kono boxi rawalie naxa na konyie suxu. E naxa keren bonbo, e boore faxes, e boore magono gemee ra. ³⁶ Boxi kanyi man naxa konyi gbete xee dangi a singe ra. Boxi rawalie naxan naba boore ra, e naxa na raba nee fan na. ³⁷ A donxoe ra, boxi kanyi naxa a mapoxun, a a fala, <E n ma di tan binyama ne.> Na kui, a naxa a xa di xee boxi rawalie xon ma. ³⁸ Kono e to boxi kanyi xa di to, e naxa a fala e bore be, <Yi nan na ke tongoma ra. Wo fa, won xa a faxes alako a ke xa findi won gbe ra.> ³⁹ E to a suxu, e naxa sa a xanin tete xanbi ra, e a faxes.»

⁴⁰ «Na kui, boxi kanyi na siga e yire, a munse rabama na boxi rawalie ra?» ⁴¹ E naxa Isa yaabi, «A na boxi herie sontoma ne a naaxi ra, a a xa boxi so boxi heri gbete yi, naxee a mabiri soma a yi ra a waxati ma.»

⁴² Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui?

<Banxitie mee gema naxan na, a bara findi tuxui gema hagige ra. Marigi foxi nan a ra. Fe makaabaxi nan ya won be.>»

⁴³ «Na nan a toxi, n xa a fala wo be, wo bama ne Ala xa mangeya niini bun ma, si gbete fa raso naa naxan birama Ala xa yaamarie foxo ra. ⁴⁴ Naxan na bira yi gema ma, a kanyi magirama ne gbesexu. Yi gema na bira naxan fan ma, a kanyi butuxunma ne.»

⁴⁵ Serexedube kuntigie nun Farisenie to a xa taalie me, e naxa a kolon a Isa nu na woyenfe e tan nan ma fe ra. ⁴⁶ E nu katafe e xa a suxu, kono e nu gaaxuxi pama ya ra, barima pama nu laxi a ra, a namiponme nan na Isa ra.

22

Futixiri xulunyi xa taali (Luki 14:15-24)

¹ Isa man naxa so woyenfe e be taalie ra. A naxa a masen, ² «Ala xa mangeya misaalixi mange nan na, naxan xulunyi ti a xa di xa futi xirife ma, donse fanyi gbege donma dennaxe. ³ A naxa a xa konyie xee e xa mixie xili, yi fe binye nu bara ragbilen naxee ma, kono na mixie mu tin fade. ⁴ Mange man naxa konyi gbete xee, e xa a fala na mixi maxilixie be, <Wo ya ti, donse bara ge rafalade, n bara n ma ninge borogexie faxes, fe birin bara ge yailande. Wo fa n ma di xa futixiri xulunyi.> ⁵ Kono e mu xerae danxun. Ndee naxa siga e xa xe yire, ndee fan naxa siga e xa yuleya rabade. ⁶ Naxee lu, e naxa mange xa konyie suxu, e e paxankata, e e faxes.»

⁷ «Mange naxa xono, a a xa soorie xee, a e xa na faxatie birin faxes, e e xa taa gan. ⁸ Na dangi xanbi, a naxa a fala a xa konyie be, <N ma di xa futixiri xulunyi xa fe birin bara ge yailande. Donsee birin nafalaxi, kono mixi naxee nu maxilixi, a mu daxe e xa na binye soto. ⁹ Na kui, wo xa siga taa kui, wo sa mixie xili wo naxee yo toma naa, e xa fa n ma di xa futixiri xulunyi.> ¹⁰ Konyie naxa mini kirae ma, e naxa mixi

birin xili e xa fa. Mixi fanyi yo, mixi kobi yo, e birin naxa fa futixiri xulunyi, mange xonyi naxa rafe jama ra.»

¹¹ «Mange to so na mixi maxilixie ya ma, a naxa xeme nde to xulunyi donma mu nu ragoroxi naxan ma. ¹² A naxa a fala a be, <N ma di, i soxi be di, i to mu maxirixi a xulunyi ki ma?> Kono xeme mu no yaabi yo fide. ¹³ Na kui, mange naxa a fala a xa waliksee be, <Wo a sanyie nun a belexee xiri, wo a woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxe.> ¹⁴ Mixi gbegbe maxilixi, kono naxee sugandixi, e xurun.»

*Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra
(Maraki 12:13-17, Luki 20:20-26)*

¹⁵ Na temui, Farisenie naxa sa e malan, e nate tongo e gantanyi tema Isa be ki naxe, e xa a masoto woyenyi kui. ¹⁶ E naxa e foxirabirsee nun Herode xa mixi ndee xee Isa xon. Nee naxa a fala Isa be, «Karamoxo, muxu a kolon nondi fale nan i ra. I mixie xaranma Ala xa kira ra a nondi ki ma. I mu gaaxuma mixi yo xon, barima i mu mixi rafisama e booree be. ¹⁷ Na kui, a fala muxu be, i a toxi di? A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma?» ¹⁸ Isa to nu e xaxili kobi kolon, a naxa e yaabi, «Wo tan filankafuie, wo katafe n masotode munfe ra? ¹⁹ Wo kobiri kole masen n be duuti fima naxan na.» E naxa gbeti kole ramini a be. ²⁰ Isa naxa e maxorin, «Nde xili nun nde misaali na yi kobiri kole ma yi ki?» ²¹ E naxa a yaabi, «Roma Mange.» A fan naxa a fala e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²² E to a xa yaabi me, e naxa kaaba. E naxa keli a xun, e siga.

*Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(Maraki 12:18-27, Luki 20:27-40)*

²³ Na loxoe kerenyi, Sadusenie naxa fa Isa xon. E tan nan a falama a faxamixie mu kelima faxe ma. E naxa Isa maxorin, ²⁴ «Karamoxo, Annabi Munsa a masen ne, <Xa xeme nde taara faxes, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.> ²⁵ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto muxu ya ma be. A xa di singe naxa

gine doxo, a faxes, a mu bonsoe yo lu. A xanbiratoe naxa a xa kaape gine tongo, ²⁶ kono na fan naxa faxes, a mu bonsoe yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra, a nun na mixi naani donxoe birin. E birin naxa faxes, e sese mu bonsoe lu. ²⁷ A donxoe ra, gine fan naxa faxes. ²⁸ Na kui, marakeli loxoe, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a findima nde gbe ra?»

²⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo na tantanyi kui, barima wo mu Kitaabui kolon, wo mu Ala senbe fan kolon. ³⁰ Mixie na keli faxe ma marakeli loxoe, xeme mu gine doxoma, gine fan mu doxoma xeme xon. E luma ne alo malekee na ariyanna ki naxe. ³¹ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxe ma, Ala naxan masen wo be, wo mu nu a xaran? ³² A a masen ne, <N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.> Faxamixie xa mu Ala batuma, fo mixi jipe.» ³³ Nama to Isa xa yaabi me, e naxa kaaba a xa fasari ma.

*Yaamari naxan tide gbo a birin be
(Maraki 12:28-34, Luki 10:25-37)*

³⁴ Farisenie to a me a Isa nu bara Sadusenie de balan yaabi fanyi ra, e naxa e malan. ³⁵ Ala xa seriye lonnila nde nu na e ya ma. Na naxa kata Isa masotode maxorinyi ra, a naxe, ³⁶ «Karamoxo, yaamari mundun tide gbo a birin be Tawureta Munsa kui?» ³⁷ Isa naxa a yaabi, «<I xa i Marigi Ala xanu i bope birin na, i nii birin na, a nun i xaxili birin na.> ³⁸ Na nan tide gbo, a findi yaamari singe nan na Ala xa seriye birin ya ma. ³⁹ A firin nde maniya na singe ra, <I xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.> ⁴⁰ Tawureta Munsa nun namiponmee xa seriye birin gbakuxi yi yaamari firin nan na.»

*Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Maraki 12:35-37, Luki 20:41-44)*

⁴¹ Farisenie to nu malanxi naa, Isa naxa e fan maxorin, ⁴² «Wo Ala xa Mixi Sugandixi xa fe toxi di? Nde xa di a ra?» E naxa a yaabi, «Dawuda nan xa di a ra.» ⁴³ Isa fa e maxorin, «Munfe ra fa, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, Dawuda yete naxa Ala xa Mixi Sugandixi xili <N Marigi?> A tan Dawuda naxa a masen,

⁴⁴ «Marigi bara a masen n Marigi be,
“I magoro n yirefanyi ma,
han beemanun n xa i yaxuie ragoro i
sanyi bun.”»

⁴⁵ «Xa Dawuda yete yati naxe a be <N
Marigi>, a tan Ala xa Mixi Sugandixi noma
findide Dawuda xa di ra di?» ⁴⁶ Mixi yo
mu no yaabi yo fide. Folo na loxo ma,
mixi yo mu suusa maxorinyi tide Isa ma
sonon.

23

Diinela kobie

(Maraki 12:38-40, Luki 11:38-52, 20:45-47)

¹ Isa naxa a masen jama nun a
foxirabirere be, ² «Sebelitie nun Farisenie
mixie xaranma Annabi Munsa xa seriye
nan na. ³ Na kui, wo xa nu e xui rabatu,
wo nere a ma. Kono wo naxa e wali foxi
tan naba de, barima e naxan falama, e mu
na xa rabama. ⁴ E kote binyee raxirima,
e e sa mixie fari, kono e tan mu tinma e
malide hali e belexesole keren na. ⁵ E e xa
kewalie birin nabama alako mixie xa e to.
E e xa sebce rabelebelema e naxee xirima
e tigi nun e belexe ra. Luuti denbexie
naxee singanma donma sanbunyi ra Ala
xa fe ma, e nee rakuyama han a dangi a i.
⁶ E na siga e degede mixi xonyi malanyi na
dennaxe, xa na mu e na so salide banxi,
binye doxode rafan e ma ki fanyi. ⁷ E na
siga taa kui, a rafan e ma mixie xa e xebu
binye ra, e na a fala e be, <Karamoxo.>»

⁸ «Kono mixie naxa a fala wo tan be
<Karamoxo,> barima karamoxo keren peti
nan na wo be, wo fan birin findixi ngax-
akerenmae nan na. ⁹ Wo naxa yi dunja
adamadi xili <N Baba,> barima Babe keren
peti nan na wo be, wo Baba naxan na
ariyanna. ¹⁰ Mixie man naxa a fala wo tan
be <Mange,> barima Mange keren peti nan
na wo be, Ala xa Mixi Sugandixi. ¹¹ Naxan
na mixi xungbe ra wo ya ma, a xa findi
wo xa walike nan na. ¹² Naxan na a yete
igbo, a xa fe fama ne igorode. Naxan a
yete magoroma, a xa fe fama ne itede.»

¹³⁻¹⁴ «Kono gbaloe na wo be, wo tan
seriye karamoxoe nun Fariseni filanka-
fuie, barima wo naade balanma mixie ya
ra alako e naxa so Ala xa mangeya niini
bun ma. Na kui, wo tan yete mu soma,

wo man mu tinma mixi gbetee fan xa so
naa naxee waxi sofe.»

¹⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye
karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo
baa igirima, wo boxi birin isa alako wo
xa mixi keren naso wo xa dine, kono a na
so, wo a findima yahannama di nan na,
naxan kobi doxo firin wo tan na.»

¹⁶ «Gbaloe na wo be, wo tan yarerati
donxuie! Wo a falama, <Xa mixi a kali
horomobanxi ra, fefe mu a ra, hali a
kanyi mu a xui rakamali. Kono xa mixi
a kali xema ra naxan na horomobanxi
kui, fo a kanyi xa a xui rakamali tekun.>

¹⁷ Wo tan donxui xaxilitaree! Mundun
tide gbo, xema, ka horomobanxi naxan
xema findixi se seniyenxi ra? ¹⁸ Wo man
a falama, <Xa mixi nde a kali serexebade
ra, fefe mu a ra hali a kanyi mu a xui
rakamali. Kono xa mixi a kali serexe ra
naxan na serexebade fari, fo a kanyi xa
a xui rakamali tekun.> ¹⁹ Wo tan donxuie!
Mundun tide gbo, serexe, ka serexebade
naxan serexe findixi se seniyenxi ra?

²⁰ Na kui, naxan yo na a kali serexebade
ra, a bara a kali na ra, a nun serexe fan
naxan birin saxi a fari. ²¹ Naxan yo na a
kali horomobanxi ra, a bara a kali na ra,
a nun naxan fan sabatixi a kui. ²² Naxan
yo na a kali ariyanna ra, a bara a kali Ala
xa kibanyi ra, a nun naxan fan magoroxi
a kui.»

²³ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye
karamoxoe nun Fariseni filankafuie! Wo
sansi xunxurie farile bama, alo salaxui,
suloni, nun digiyanyi, kono fe naxee
findixi a havigee ra Ala xa seriye kui,
alo tinxinyi, kinikini, nun danxaniya, wo
gbilenxi nee nan foxo ra. A lanma ne nu
wo xa na seriye havigee rabatu, wo man
mu neemu na seriye xunxurie donxoe
ma. ²⁴ Yarerati donxuie! Wo minse
rasensenma kuli di xa fe ra, wo fa joxome
gundi gerun!»

²⁵ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye
karamoxoe nun Farisenie filankafuie! Wo
pooti nun pileti fari maxama, kono e
kui rafexi balose naxan na, wo a sotoxi
mune nun wasatareya nan saabui ra. ²⁶ I
tan fariseni donxui! Pooti nun pileti kui
raseniyen sinden, na temui a fari fan
seniyenma ne.»

²⁷ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni flankafuie! Wo maniyaxi gaburie nan na, naxee fari ratofanxi, konɔ e kui rafexi faxamixi xorie nun seniyantareɓa mooli birin na. ²⁸ Wo fan, mixi na wo to, e wo maɓoxunma tinxintoe nan na, konɔ wo boɓe kui rafexi flankafuiɓa nun kobina ra.»

²⁹ «Gbaloe na wo be, wo tan seriye karamoxoe nun Fariseni flankafuie! Wo gaburi fanyie yailanma namijonmɛe be, wo tinxintoe xa gaburie raxunmama, ³⁰ wo a fala, «Xa muxu nu na dunija ma muxu benbae waxati, muxu mu kafuma e ma nu namijonmɛe faxafe ra.» ³¹ Na kui, wo bara seederɔxɔya ba wo yete xili ma, a falafe ra a wo findixi namijonmɛe faxee xa die nan na. ³² Wo wo benbae xa kewalie rakamali yire! ³³ Wo tan boximase bonsoe, wo ratangama yahanama ma di?»

³⁴ «Na kui, n xa a fala wo be, n fafe namijonmɛe, lonnilae, nun karamoxoe xeede wo yire, konɔ wo ndee faxama ne, wo jan nee ndee mabanbanma ne wuri magalanbuxie ma. Wo ndee bonboma ne sebere ra wo xa salidee kui, e man siga taa yo kui, wo birama e foxo ra e jaxankatafe ra. ³⁵ Na nan a ra, tinxintoe xa wuli naxan ifilixi dunije, a birin luma wo tan nan ma, kelifa Habila ma doxo Berekiya xa di Sakari ra, wo naxan faha horomobanxi nun serexebade tagi. ³⁶ N xa nondi fala wo be, yi jaxankate birin fama ne to mixie sɔtode.»

*Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra
(Luki 13:34-35)*

³⁷ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namijonmɛe faxama, naxan Ala xa xerae magonoma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alo toxoe a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxe, konɔ wo naxa tondi! ³⁸ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. ³⁹ N xa a fala wo be, wo mu n toma sonon, han wo a falama temui naxe, «Baraka na mixi be naxan fafe Marigi xili ra!»»

24

*Horomobanxi xa kane
(Maraki 13:1-2, Luki 21:5-6)*

¹ Isa naxa mini horomobanxi kui. A nu sigafe temui naxe, a foxirabiree naxa e maso a ra, e woyen a be a xa horomobanxi mato a nun banxie naxee na a rabilinyi, e ti ki to tofanxi. ² Konɔ Isa naxa a masen e be, «Wo yi birin toxi? N xa nondi fala wo be, yi game keren mu fama lude a boore fari be, a birin nabirama ne.»

*Dunija rapɔnyi tonxumae
(Maraki 13:3-23, Luki 21:7-24)*

³ Isa nu magoroxi Oliwi geya fari temui naxe, a foxirabiree naxa siga a yire, e a maxarin e doro ma, «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tonxuma mundun ma a i fa waxati nun dunija rapɔnyi bara makore?» ⁴ Isa naxa e yaabi, «Wo menni wo yete ma, mixi yo naxa fa wo ratantan. ⁵ Mixi wuyaxi fama n xili falade e yete xun ma a falafe ra, «N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra.» Na kui, e fama mixi gbegbe ratantande.»

⁶ «Wo gere fe mema ne, wo gere ndee xili me, konɔ wo naxa kontofili, barima fo na fe moolie xa raba. Na xa mu findima dunija rapɔnyi ra sinden. ⁷ Sie kelima ne e boore xili ma, jamanee e boore gere. Kaame sinma ne boxi wuyaxi ma, boxi fan seren yire gbegbe. ⁸ Na fe birin findima mantoorolie folɛ nan na.»

⁹ «Na temui, mixie wo soma ne manganyi yi, e xa wo jaxankata, e wo faha. Sie birin wo xonma ne n xili xa fe ra. ¹⁰ Danxaniyatoe gbegbe birama ne tantanyi kui na waxati, e e booree yanfa xonnanteya kui. ¹¹ Wule fale gbegbe fan e yete findima ne namijonmɛe ra, e mixi gbegbe ratantan. ¹² Kobina gboma ne han mixi gbegbe xa xanunteya xinbeli, ¹³ konɔ naxan na a tunnabexi han a rapɔnyi, na kanyi kisima ne. ¹⁴ Ala xa mangeya niini xibaaru fanyi kawandima ne dunija birin kui, a findi seederɔxɔya ra sie birin be. Na xanbi, dunija rapɔnyi fama a lide.»

¹⁵ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi jaaxi to kasare na naxan xanbi ra, a tixi yire seniyanxi kui, Annabi Daniyeli naxan ma fe fala, ¹⁶ wo tan naxee na Yudaya, wo lanma wo xa wo gi geyae fari. ¹⁷ Naxan na tande, a naxa so sese tongode a xa banxi kui. ¹⁸ Naxan na xe ma, a naxa

gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁹ Na waxati findima gbaloe nan na furuginɛe nun dingɛe bɛ! ²⁰ Wo Ala maxandi na naxa wo li jɛmɛ tɛmɛi, xa na mu a ra malabu lɔxɔɛ. ²¹ Barima tɔɔrɛ a lima na waxati ma naxan maniyɛ singe mu nu to kabi dunija daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²² Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi kɔnti ra, adama yo mu kisima nu. Kɔnɔ a nde bama a kɔnti ra mixi sugandixie nan ma fe ra.»

²³ «Na waxati, xa mixi nde sa a fala wo bɛ, <A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na bɛ>, xa na mu a ra, <Ala xa Mixi Sugandixi na mɛnni>, wo naxa la a ra. ²⁴ Barima wule faleɛ fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yetɛ xun, xa na mu e e yetɛ findi namijɔnmɛɛ ra. E fama tɔnxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa nɔma. ²⁵ Wo wo tuli ti, n bara a masen wo bɛ beenun a waxati xa a li.»

²⁶ «Na kui, xa e sa a fala wo bɛ, <A mato, a sa na wula i>, wo naxa siga de! Xa e sa a fala wo bɛ, <A mato, a na banxi kui bɛ>, wo naxa la a ra de! ²⁷ Adama xa Di na fa, a luma nɛ alɔ seyamakɔnyi naxan yanbama koore ma kelife sogetede han sogegorode. ²⁸ <Binbi na lu dennaxɛ, yubɛɛ sa e malanma mɛnni nɛ.»»

Isa xa gbilenyi nun xɔrɛ bili xa misaali
(Maraki 13:24-31, Luki 21:25-33)

²⁹ «Na jaxankate waxati dangi xanbi, <soge ifɔɔrɔma nɛ, kike yanbɛ bama nɛ, tunbuie birama nɛ bɔxi, se naxan birin na koore ma e sɛrɛnma nɛ.»»

³⁰ «Na tɛmɛi, Adama xa Di xa tɔnxuma minima nɛ koore ma. Dunija bɔnsɔɛ birin sunnunma nɛ. E Adama xa Di toma nɛ fa ra nuxui kui sɛnbɛ nun nɔrɛ ra. ³¹ A a xa malekɛɛ xɛɛma nɛ han dunija dande, e xa sa a xa mixi sugandixie malan sara xui ra keli dunija tunxun naani birin ma.»

³² «Wo xɔrɛ bili mato misaali ra, wo xa xaxili sɔtɔ. A salonyi na jingi, a burɛɛ nɛɛnɛ mini, wo a kolonma jɛmɛ tɛmɛi bara makɔrɛ. ³³ Adama xa Di fafe fan na na ki nɛ. Wo na yi fe birin to, wo xa a kolon a a bara makɔrɛ, a jan tixi naade

ra. ³⁴ N xa nɔndi fala wo bɛ, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³⁵ Koore nun bɔxi dangima nɛ, kɔnɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

Dunija rapɔnyi waxati kolonfe

(Maraki 13:32-37, Luki 17:26-30, 17:34-36, 12:41-48)

³⁶ «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama lɔxɔɛ nun waxati yo ma. Hali malekɛ naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³⁷ Adama xa Di fa lɔxɔɛ luma nɛ alɔ Annabi Nuha xa waxati. ³⁸ Beenun na banbaranyi belebele xa dunija li, mixie nu e dɛgema, e nu e minma, e nu ginɛ dɔxɔma, e nu e xa die fima xɛmɛɛ ma, han Annabi Nuha so kunkui kui lɔxɔ naxɛ. ³⁹ E mu nu kɔntɔfilixi fefe ra, han banbaranyi naxa e li, a e birin xanin. Adama xa Di fafe fan nabama na ki nɛ. ⁴⁰ Xa xɛmɛ firin na xɛ ma na waxati, keren tongoma nɛ, boore lu naa. ⁴¹ Xa ginɛ firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma nɛ, boore lu naa. ⁴² Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu wo Marigi fa lɔxɔɛ kolon. ⁴³ Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon nɛ nu muɛti fama tɛmɛi naxɛ kɔɛ kui, a mu xima nu, alako muɛti naxa nɔ sode a xɔnyi. ⁴⁴ Na nan a ra, wo fan xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo jɔxɔ mu naxan ma.»

⁴⁵ «Nde luma alɔ konyi naxan findixi xaxilima dugutɛɛ ra? A marigi bara a ti a xa banxi walikɛɛ birin xun ma, a xa donsee taxun e ra a waxati. ⁴⁶ Nɛlexinyi na na konyi bɛ, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁷ N xa nɔndi fala wo bɛ, na marigi a harige birin taxuma nɛ na konyi ra.»

⁴⁸ «Kɔnɔ xa na konyi findi a kobi ra, a a falama nɛ a yetɛ ma, <N marigi buma nɛ fafe ra,> ⁴⁹ a fa a boore konyie bɔnbɔ folɔ, a nu lu a dɛge ra, a a min, e nun siisilae. ⁵⁰ Lɔxɔ nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a jɔxɔ man mu lɔxɔɛ naxan ma, a marigi gbilenma nɛ. ⁵¹ A na fa, a na konyi jaxankatama nɛ a jaaxi ra, konyi gbaloe sɔtɔ e nun filankafuie, a woli wa nun jin maxinyi na dennaxɛ.»

25

Ginedimedi fu xa taali

¹ «Na waxati, Ala xa mangeya luma ne alo ginedimedi mixi fu, naxee e xa lanpuie tongo sigafe ra ginedoxoe ralande, e xa sa lan a xa futi xiri ma. ² Na ginedimedi ya ma, suuli, xaxilitaree, suuli, xaxilimae. ³ Naxee findi xaxilitaree ra, e naxa e xa lanpuie xanin, konɔ e mu ture xanin e xun naxan sama lanpuie kui. ⁴ Naxee tan findi xaxilimae ra, kankan naxa ture bitire xanin a xun, a nun e xa lanpuie.»

⁵ «Ginedoxoe to bu fafe ra, xi xoli naxa ginedimedi suxu, e naxa xi. ⁶ Koe tagi, sonxoe xui naxa mini, «Ginedoxoe bara fa! Wo sa a ralan!» ⁷ Ginedimedi naxa keli, e e xa lanpuie yailan. ⁸ Xaxilitaree naxa a fala xaxilimae be, «Wo muxu ki wo xa ture nde ra, barima muxu xa lanpuie na xubenfe.» ⁹ Konɔ xaxilimae naxa e yaabi, «Ade, a mu won birin nalima. Wo siga ture matie xon wo xa sa wo gbe sara.» ¹⁰ Nee to siga ture sarade, ginedoxoe naxa fa. Ginedimedi naxee nu bara ture sa e xa lanpuie kui, nee tan naxa bira a foxo ra, e so futixiri xulunyi, naade fa balan e xanbi ra.»

¹¹ «Na dangi xanbi, ginedimedi xaxilitaree fan naxa fa, e a fala, «Marigi, marigi, naade rabi muxu be.» ¹² Konɔ a naxa e yaabi, «N xa nondi fala wo be, n mu wo kolon.»»

¹³ «Na kui, wo naxa yanfa, barima wo mu na loxoe nun na waxati kolon.»

Harige taxuxi xa taali (Luki 19:11-27)

¹⁴ «A luma ne alo xeme nde naxan nu fafe biyaaside. A naxa a xa konyie xili, a a harige taxu e ra. ¹⁵ A naxa xema kilo suuli so konyi keren yi, a firin so boore yi, a keren so a saxan nde yi ra. A to kankan bere so a yi, a naxa biyaasi.»

¹⁶ «Xema kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa siga keren na, a xa sa na harige rawali. A naxa xema kilo suuli gbete soto geeni ra. ¹⁷ Xema kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa na harige rawali, a xema kilo firin gbete soto geeni ra. ¹⁸ Konɔ xema kilo keren taxu konyi naxan na, a tan naxa sa yili ge, a a marigi xa kobiri noxun na kui.»

¹⁹ «A to bu han, konyie marigi naxa gbilen e yire alako e xa dentege sa a be.

²⁰ Xema kilo suuli taxu konyi naxan na, a naxa fa a marigi harige ra, a a fala, «N marigi, i xema kilo suuli nan taxu n na. A mato, n bara kilo suuli man sa a xun geeni ra.» ²¹ A marigi naxa a fala a be, «I nuwali. Konyi dugutege nan i ra, walike fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbege nan taxuma i ra. Fa n xonyi, wo nun i marigi xa lu seewe kui.»»

²² «Na xanbi, xema kilo firin taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, «N marigi, i xema kilo firin nan taxu n na. A mato, n bara kilo firin man sa a xun geeni ra.» ²³ A marigi naxa a fala a be, «I nuwali. Konyi dugutege nan i ra, walike fanyi. N to harige dondoronti taxu i ra, i mu lanlanteya kana, n fa harige gbege nan taxuma i ra. Fa n xonyi, wo nun i marigi xa lu seewe kui.»»

²⁴ «A donxoe ra, xema kilo keren taxu konyi naxan na, a fan naxa fa, a a fala, «N marigi, n a kolon i xa fe maxoxo. I sansi xabama, i mu naxan garansan. I sansi bogi bama, i mu naxan si. ²⁵ N gaaxu ne. N naxa sa i xa xema kilo keren noxun yili kui. A mato, a tan nan yi ki. I harige sese mu loxi.» ²⁶ A marigi naxa a yaabi, «I tan konyi kobi tunnaxone! I nu a kolon a n sansi xabama, n mu naxan garansan, n man sansi bogi bama, n mu naxan si? ²⁷ A lan ne nu i n ma kobiri so kobiri rawalie yi ra, alako n na fa i yire temui naxe, i n harige ragbilen n ma, geeni saxi a xun ma. ²⁸ Na kui, wo xema kilo rasuxu a yi, wo a so konyi yi ra, xema kilo fu na naxan yi, ²⁹ barima a na naxan yo yi ra, a gbe xun masama ne, a gbo ki fanyi. Konɔ a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ³⁰ Wo yi konyi fufafu woli tande dimi kui, wa nun jin maxinyi na dennaxe.»»

Kiiti donxoe

³¹ «Adama xa Di na fa a xa nore kui, a nun a xa malekee, a a magoroma ne a xa kibanyi noroxi kui. ³² Si birin malanma ne a ya ra. A mixi mayegetima ne alo xuruse demadonyi yexee nun sie

mayegetima ki naxe. ³³ A γεγεεε tima ne a yirefanyi ma, a sie fan ti a koola ma.»

³⁴ «Na temui, mange a falama ne mixie be naxee na a yirefanyi ma, <Wo fa, n Baba naxee barakaxi. Wo fa mangeya soto wo ke ra, mangeya naxan yailanxi wo be kabi dunija folo. ³⁵ Barima kaame to nu n ma, wo naxa n ki donse. Ye xoli to nu n ma, wo naxa n ki ye. Xone to nu n na, wo naxa n yigiya. ³⁶ N mageli to nu a ra, wo naxa dugie fi n ma. N to nu furaxi, wo naxa fa meeni n ma. N to nu saxi geeli, wo naxa fa n yire matode.»

³⁷ «Na temui, tinxintose a maxorinma ne, <Marigi, muxu i to kaame kui mun temui, muxu fa i ki donse, xa na mu ye xoli ra, muxu fa i ki ye? ³⁸ Muxu i to xoneya ra mun temui, muxu fa i yigiya, xa na mu i mageli ra, muxu fa dugie fi i ma? ³⁹ Muxu i furaxi to mun temui, xa na mu i saxi geeli, muxu fa siga i yire matode?» ⁴⁰ Mange e yaabima ne, <N xa nondi fala wo be, wo naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde be, wo a rabaxi n tan nan be.»

⁴¹ «Na xanbi, a a falama ne mixie be naxee na a koola ma, <Wo wo makuya n na, wo tan mixi dankaxie, wo sa so te xora naxan yailanxi Ibulisa nun a xa malekee be, naxan mu xubenma abadan. ⁴² Barima kaame to nu n ma, wo mu n ki donse. Ye xoli to nu n ma, wo mu n ki ye. ⁴³ Xone to nu n na, wo mu n yigiya. N mageli to nu a ra, wo mu dugie fi n ma. N furaxi to nu a ra, n man to nu saxi geeli, wo mu fa meenide n ma.»

⁴⁴ «Na temui, e fan a maxorinma ne, <Marigi, muxu i to mun temui kaame na i ma, xa na mu ye xoli, xa na mu i findixi xone ra, xa na mu i mageli ra, xa na mu i furaxi, xa na mu i saxi geeli, muxu fa tondi i malide?» ⁴⁵ Mange e yaabima ne, <N xa nondi fala wo be, wo mu naxan yo raba n ngaxakerenyi mixi xuri nde be, wo tondixi a rabade n tan nan be.»

⁴⁶ Naxankate nan nagataxi na mixie be abadan, kono tinxintose tan abadan kisi nan sotoma.»

Yanfanteya Isa be

(Maraki 14:1-2, Luki 22:1-2, Yaya 11:45-53)

¹ Isa to ge yi fe birin masende, a naxa a fala a foxirabiree be, ² «Wo a kolon, xi firin nan luxi Sayamaleke Dangi Sali xa a li. Na temui, Adama xa Di sama ne mixie belexe e xa a banban wuri magalanbuxi ma.»

³ Na waxati, serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie nu malanxi Kayafa xonyi, serexedube kuntigie xunyi. ⁴ E naxa lan a ma e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faha. ⁵ Kono e naxa a fala, «Won naxa a suxu sali loxo, xa na mu a ra jama a xunyi ikelima ne.»

Gine nde fe fanyi rabafe Isa be

(Maraki 14:3-9, Yaya 12:1-8)

⁶ Isa to nu na Betani, Simon kune kanyi xonyi, ⁷ gine nde naxa fa a yire. Labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xoxo ki fanyi. A nu saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. Isa nu na tebili ra temui naxe, gine naxa fa, a na labunde ture ifli Isa xunyi ma. ⁸ Isa foxirabiree to na to, e naxa kono, e a fala, «Yi birin makanaxi munfe ra? ⁹ Xa yi labunde ture sa mati nu, kobiri gbege nan sotoma nu a xa fe ra, na fan no fide setaree ma.»

¹⁰ Isa to nu a kolon e naxan falafe e bore be, a naxa a masen e be, «Wo na yi gine tooro fe munfe ra? Kewali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be. ¹¹ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, kono n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ¹² Yi gine to labunde ture saxi n fate ma, a a rabaxi n fure ragatafe nan xa fe ma. ¹³ N xa nondi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunija birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya

(Maraki 14:10-11, Luki 22:3-6)

¹⁴ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabiree fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie xon ma, ¹⁵ a e maxorin, «Wo munse soma n yi n xa Isa sa wo belexe?» E fan naxa gbeti kole tongo saxan so a yi. ¹⁶ Keli na temui ma,

a naxa so waxati fenfe a noma Isa sode e yi ra temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali

(Maraki 14:12-21, Luki 22:7-13, 22-23, Yaya 13:21-30)

¹⁷ Taami Lebinitare Sali to a li, a loxoε singe ma, Isa foxirabireε naxa sa a maxorin, «I wama muxu xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?»

¹⁸ A naxa e yaabi, «Wo siga taa kui xeme nde xon, wo a fala a be, «Karamoxo naxe a a xa waxati bara makore. A wama Sayamaleke Dangi Sali rabafe i xonyi, a nun a foxirabireε.» ¹⁹ Isa foxirabireε naxa a raba alo Isa e yamari ki naxe, e Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

²⁰ Nunmare to so, Isa nun a foxirabireε fu nun firinyie nu na teebili ra. ²¹ E nu e degefe temui naxe, a naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, mixi keren na wo ya ma naxan fama n yanfade.» ²² Na naxa e sunnun ki fanyi, kankan naxa a maxorin, «Kono n Marigi, n tan mu a ra de, ka?» ²³ A naxa e yaabi, «N nun naxan bara belexe ragoro paani keren kui, na kanyi nan n yanfama. ²⁴ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, kono gbaloe nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.» ²⁵ Yudasi naxan nu fafe a yanfade, a naxa Isa maxorin, «Karamoxo, n tan mu a ra de, ka?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.»

Marigi xa serexe tonxuma

(Maraki 14:22-26, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²⁶ E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabireε yi ra, a a masen e be, a naxe, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, a a fala e be, «Wo birin xa a min. ²⁸ Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be e xa yunubie xafarife ra. ²⁹ N xa a fala wo be, n to yi weni minma, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe n Baba xonyi ariyanna.»

³⁰ E to ge beesti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

³¹ Na temui Isa naxa a masen e be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra to koe ra, wo mee n ma fe ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama ne, yexeeε fan yensen.» ³² Kono n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra.» ³⁴ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nondi fala i be, to koe yati, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³⁵ Piyeri man naxa a yaabi, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabireε birin naxa na woyen keren fala.

Isa Ala maxandife Getesemani

(Maraki 14:32-42, Luki 22:39-46)

³⁶ Na dangi xanbi Isa nun a foxirabireε naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan xa siga menni Ala maxandide.»

³⁷ A naxa Piyeri nun Sebede xa di firinyie xanin a xun ma. Sunnunyi nun kontofili to Isa boje suxu, ³⁸ a naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n boje ra alo a xa n faza. Wo lu be, kono wo naxa xi.»

³⁹ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi, «N Baba, xa a sa noma rabade, i xa n natanga yi paxankate ma. Kono n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴⁰ A to gbilen a foxirabireε yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ⁴¹ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Mapoxun fanyi na adama be, kono a fate bende tan senbe mu na.»

⁴² Isa man to a masiga e ra, a naxa gbilen Ala maxandi ra, «N Baba, xa yi paxankate mu noma bade n yi ra, fo n xa tin a ra, i sago nan xa raba.» ⁴³ A to gbilen a foxirabireε yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. ⁴⁴ A naxa e lu naa, a siga sanmaya saxan nde, a sa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁵ Na temui, a naxa gbilen a

foxirabirɛɛ yire, a a masen e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? Wo a mato, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitɔɛɛ belexe. ⁴⁶ Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe

(Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-12)

⁴⁷ Isa nan mu nu gexi woyende, Yudasi, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa e nun nama gbege, santidegemaɛ nun gbengbetae suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa forie nan nu e xeeɛi. ⁴⁸ Isa yanfama nun na nama nu bara lan a ma, a a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo na suxu.» ⁴⁹ Na kui, Yudasi naxa a maso Isa ra keren na, a a fala, «Karamoxo, i nuwali,» a fa a sunbu. ⁵⁰ Isa naxa a masen a be, «N boore, i faxi naxan nabade, a raba.» Na temui, na mixie naxa e maso Isa ra, e a suxu. ⁵¹ Isa foxirabire nde naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁵² Isa naxa a fala a be, «Santidegema raso a tee i. Naxan yo na findi a xa geresose ra, na kanyi fan faxama santidegema nan saabui ra. ⁵³ Ka i joxo a ma a n mu noma n Baba xilide, a malekee rasanba n ma keren na, naxee dangi maleke gali fu nun firin na? ⁵⁴ Kono xa na raba, Kitaabuie xa masenyie fa kamalima di? Barima e a masenxi ne a fo a xa raba yi ki ne.»

⁵⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala nama be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? Loxo yo loxo, n dɔxoxi horomobanxi kui, n kawandi tima, wo mu n suxu. ⁵⁶ Kono yi birin nabaxi ne alako namiponmee naxan sebexi Kitaabui kui, a xa kamali.»

Na xanbi, Isa foxirabirɛɛ birin naxa e gi a xun ma.

Isa tife Yuwifi kuntigie ya i

(Maraki 14:53-65, Luki 22:54-55,63-71, Yaya 18:12-24)

⁵⁷ Mixi naxee Isa suxu, e naxa a xanin serexedube kuntigi Kayafa xonyi, seriye karamoxoe nun forie nu malanxi dennaxe. ⁵⁸ Piyeri fan, a nu biraxi Isa foxo

ra, kono a ndedi nu makuyaxi nama ra. A naxa bira a foxo ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. A naxa dɔxoxi horomobanxi kantamae fe ma, alako a xa a mato Isa xa fe dangima ki naxe.

⁵⁹ Serexedube kuntigie nun Yuwifie xa kiitisa donxoe birin, e nu wule seede nde nan fenfe naxan bama Isa xili ma, e sa noma a faxade naxan ma. ⁶⁰ Kono e mu se to, hali tonnegeti gbege to fa. A donxoe ra, xeme firin naxa fa, ⁶¹ e a fala, «Yi xeme a fala ne, «N tan noma Ala xa horomobanxi kanade, n man fa a ti xi saxan bun ma.»» ⁶² Serexedube kuntigi xunyi naxa keli, a Isa maxorin, «Pe, i mu e yaabima? Yi xemeɛ munse safe i xun ma yi ki?» ⁶³ Kono Isa mu sese fala. Serexedube kuntigie xunyi naxa a fala a be, «N bara i yamari i xa i kali Ala Nipe ra, i a fala muxu be xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, Ala xa Di.» ⁶⁴ Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N man xa a fala wo be, keli yi waxati ma, wo fama Adama xa Di tode, a dɔxoxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a toma fa ra nuxuie kui.»

⁶⁵ Na kui, serexedube kuntigi naxa a yete xa donma suxu, a iboo xone ra, a a fala, «A bara Ala rasoto! Won hayi na seede gbeteɛ ma yire? Wo bara a me a Ala rasotoxi ki naxe. ⁶⁶ Wo kiiti toxi di?» E naxa a yaabi, «A lanma a xa faxa ne.» ⁶⁷ Na temui, e naxa deye boxun Isa yatagi, e kamui sin a ma. Ndee naxa a de ragarin, e nu a fala, ⁶⁸ «I tan, Ala xa Mixi Sugandixi, namiponmeɛna raba! A fala ba, naxan i bonboxi!»

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Maraki 14:66-72, Luki 22:56-62, Yaya 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyeri nu dɔxoxi tande, serexedube kuntigi xa tete kui. Konyi gine nde naxa a makore a ra, a a fala, «I tan, wo nun Isa Galileka birin nan nu a ra.» ⁷⁰ Kono Piyeri naxa a matandi birin ya xori, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» ⁷¹ Piyeri to mini folo tete naade ra, konyi gine gbete nde naxa a to, a a fala mixie be naxee nu na naa, «Yi xeme naxan yi ki, e nun Isa Nasaretika nan nu a ra.» ⁷² Piyeri man naxa a matandi, a a kali, «N mu na xeme kolon!» ⁷³ A mu bu, naxee nu tixi

naa, e naxa e maso Piyeri ra, e a fala a be, «Nɔndi nan a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima i wɔyɛnma alɔ Galileka.»
⁷⁴ Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n danka! N tan mu na xeme kolon feo!» Na fala xanbi, konkore naxa a rate.
⁷⁵ Piyeri naxa ratu fa Isa xa wɔyɛnyi ma, «Beemanun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa mini, a sa wa han.

27

Yuwifie Isa xaninfe Pilati xɔn
(Maraki 15:1, Luki 22:63-71, Yaya 18:28-32)

¹ Kuye to iba, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie birin nun Yuwifie xa forie to nu malanxi, e naxa nate tongo e xa Isa faxesa. ² E to Isa xiri, e naxa a xanin gomina Pilati xɔn.

Yudasi xa faxe

³ Yudasi, Isa yanfama, a to a to e bara Isa makiiti a lan a xa faxesa, a naxa nimisa a xa yanfanteya xa fe ra. A naxa na gbeti kole tongo saxan nagbilen sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun forie ma, ⁴ a a fala, «N bara yunubi raba! Xeme naxan faxama yi ki, seniyeɛntɔɛ nan a ra, a fa li n tan nan a yanfaxi!» E naxa a yaabi, «Na mu muxu tan matoxi. Na i tan nan matoxi.»
⁵ A to gbeti kolee woli hɔrɔmɔbanxi kui, Yudasi naxa siga a yete gbakude wuri kɔn na. ⁶ Sɛrɛxɛdubɛ kuntigie to gbeti kolee matongo, e naxa a fala, «A mu daxa muxu xa yi gbeti kolee sa hɔrɔmɔbanxi xa kɔbiri xun ma, barima nii sare nan a ra.» ⁷ E to wɔyɛn, e naxa feɛɛ yailanyi xa xe yire sara na kɔbiri ra, na xa findi gaburi yire ra xɔrɛɛ be. ⁸ Na nan a toxi, han to na xe xili falama «Wuli Bɔxi.» ⁹ Na kui, Annabi Yeremi xa masenyi naxa kamali, a to a masen, «E naxa gbeti kole tongo saxan tongo, Isirayilakae ndee sare naxan saxi a xun, ¹⁰ e feɛɛ yailanyi xa xe sara na kɔbiri ra, alɔ Marigi n yamari ki naxe.»

Isa tife Pilati ya i
(Maraki 15:2-15, Luki 23:2-5,13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹¹ Isa to ti gomina Pilati ya i, gomina naxa a maxɔrin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I

tan nan a falaxi.» ¹² Kɔnɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun forie nu a tɔɔɛgema temui naxe, Isa mu yaabi yo fi. ¹³ Na temui Pilati naxa a maxɔrin, «I mu yi fee mexi e naxan birin safe i xun ma yi ki?» ¹⁴ Kɔnɔ Isa mu e xa wɔyɛnyi yo yaabi. Na naxa gomina kaaba ki fanyi.

¹⁵ Ne yo ne, sali temui, gomina darife nan nu a ra, a xa geelimani keren nabɛɛnin pama be, e na wa naxan yo xɔn. ¹⁶ Na waxati, geelimani nde nu na, birin nu naxan kolon a xa jaaxupa ma. A nu xili Barabasi. ¹⁷ Nama to malan, Pilati naxa e maxɔrin, «Wo wama n xa nde rabɛɛnin wo be, Barabasi ba, ka Isa, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» ¹⁸ Pilati nu a kolon a sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nu Isa saxi a belexe tɔɔne nan ma. ¹⁹ Ba na ra, a to nu dɔxɔxi kiiti sade, a xa gine naxa xɛɛra rasiga a ma, a a fala a be, «I naxa so yi tinxintɔɛ xa fe kui fefe ma, barima n bara xiye sa a xa fe ra, xiye naxan bara n tɔɔɔ to ki fanyi.»

²⁰ Kɔnɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifie xa forie naxa pama kui iso e xa Barabasi maxɔrin Pilati ma, Isa tan xa faxesa. ²¹ Gomina man naxa e maxɔrin, «Yi mixi firin ya ma, wo wama n xa mundun nabɛɛnin wo be?» E naxa a yaabi, «Barabasi!» ²² Pilati fan naxa e maxɔrin, «N xa munse raba Isa ra, naxan xili falama Ala xa Mixi Sugandixi?» Nama birin naxa a yaabi, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ²³ A man naxa e maxɔrin, «Munfe ma? A fe jaaxi mundun nabaxi?» Kɔnɔ e tan sɔnxɔɛ nan tun xun masa, «A banban wuri ma!»

²⁴ Pilati to a to a a mu nɔxi fefe ra, pama fan nu waxi kelife a ra, a naxa ye tongo, a a belexe raxa e ya xɔri, a a fala e be, «Yi xeme faxafe mu na n tan ma de! A luma wo tan nan ma.» ²⁵ Nama birin naxa a yaabi, «A xa faxe wuli xa lu muxu nun muxu xa die xun ma!» ²⁶ Na kui, Pilati naxa Barabasi rabɛɛnin e be. A naxa yaamari fi sɔɔrie xa Isa bɔnbɔ sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Sɔɔrie Isa mayelefe
(Maraki 15:16-20, Yaya 19:2-3)

²⁷ Roma soorie to Isa xanin gomina xonyi, e naxa e boore soorie birin xili, e gali naxa ti a rabilinyi. ²⁸ E naxa Isa xa sose ba a ma, e mangε guba gbeeli ragoro a ma. ²⁹ E naxa tunbee mafilin, e e yailan mangε katanyi maniyε ra, e a sa a xun ma. E naxa wuri raso a yirefanyi belexe kui, e a mayele, e nu e xinbi sin a bun ma, e nu a fala, «I kena, Yuwifie xa mangε.» ³⁰ E naxa deye boxun a ma, e na wuri ba a yi, e nu a xunyi bonbo a ra. ³¹ E to γε Isa mayelede, e naxa mangε guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43, Yaya 19:17-27)

³² E to nu minife taa ra, e naxa Sirenika xeme nde to naxan nu xili Simōn. Soorie naxa a yamari, a tan xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ³³ E to yire li naxan xili Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire,» ³⁴ e naxa weni so a yi, seri saxi naxan xun, konō a to a nemunnemun, a mu tin a minde.

³⁵ E to γε a mabanbande wuri ma, e naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotōma. ³⁶ Na dangi xanbi, e naxa doxo a kantade.

³⁷ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sebeli nan gbaku a xun ma, «Isa nan ya, Yuwifie xa mangε.» ³⁸ Na temui, e naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a koola ma.

³⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, ⁴⁰ e a fala, «I tan naxan horomobanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, i yetε rakisi! Xa Ala xa Di nan i ra, goro wuri kon na!» ⁴¹ Serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie fan nu a mayelefe, e nu a fala, ⁴² «A bara mixi gbete rakisi, konō a mu noma a yetε tan nakiside. Isirayila mangε xa mu a ra? A xa goro wuri kon na be ya, alako muxu xa la a ra. ⁴³ A bara a xaxili ti Ala ra, a man fa a fala, <N findixi Ala xa Di nan na.> Yakosi, xa a rafanxi Ala ma, a xa a rakisi!» ⁴⁴ Suute

naxee nu banbanxi a fe ma, e fan nu Isa konbife na ki ne.

Isa xa faxe
(Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)

⁴⁵ Yanyi tagi, dimi naxa sin boxi birin ma leeri saxan bun ma. ⁴⁶ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, «Eloyi, Eloyi, lema sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabepinxi munfe ra?» ⁴⁷ Mixi naxee nu na naa, e to a xui me, e naxa a fala, «A na Annabi Eliya nan xilife!» ⁴⁸ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xone xora, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. ⁴⁹ Konō booree naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a rakiside.» ⁵⁰ Isa man naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

⁵¹ Na waxati, dugi xungbe naxan sin-ganxi horomobanxi kui, a naxa iboo firin na, keli a fuge han a laabe. Boxi naxa seren, gemεe naxa iboo, ⁵² gaburie fan naxa rabi. Seniyentoe laaxiraxi gbege naxa keli faxe ma, ⁵³ e mini gaburie kui. Isa to keli faxe ma, e so ne Darisalamu, taa seniyenxi kui, e fa mini mixi wuyaxi ma. ⁵⁴ Soori mangε nun a boore soorie naxee nu Isa kantafe, e to boxi xa serenyi to, a nun naxan naba Isa faxes temui, e naxa gaaxu ki fanyi, e a fala, «Nondi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!»

⁵⁵ Gine wuyaxi fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. E nu bara bira Isa foxo ra kelife Galile boxi ma, e nu a mali. ⁵⁶ Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Mariyama Yaki nun Yusufu nga, a nun Sebede xa die nga.

Isa xa maragate
(Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)

⁵⁷ Nunmare to so, Arimateka bannamixi nde naxa fa naxan nu xili Yusufu. Isa foxirabire nde nan nu a fan na. ⁵⁸ A naxa siga Pilati yire, a Isa fure maxandi a ma. Pilati naxa yaamari fi e xa a so a yi ra. ⁵⁹ Yusufu naxa Isa fure tongo, a a mafilin kasange fanyi kui, ⁶⁰ a a bele gaburi neene kui, naxan nu gexi geme kui a tan Yusufu be. A to geme xungbe

mapindigilin, a a dɔxɔ gaburi de ma, a naxa siga. ⁶¹ Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama nu na naa, e dɔxɔxi gaburi ya ra.

Sɔorie tife Isa xa gaburi kantade

⁶² Malabu lɔxɔe see rafala lɔxɔe kuye iba, sɛrɛxɛdube kuntigie nun Farisenie naxa siga Pilati yire. ⁶³ E naxa a masen a bɛ, «Mangɛ, muxu ratuxi a ma yi wule fale, beenun a xa faxa, a a fala nɛ, <Xi saxan dangi xanbi, n kelima nɛ faxɛ ma.> ⁶⁴ Na kui, i xa yaamari fi a xa gaburi xa makanta han a xi saxan nde, alako a fɔxirabirɛe naxa fa a fure mupa, e fa a fala jama bɛ, <A bara keli faxɛ ma.> Xa na sa raba, wule dɔnxɔe dangima nɛ wule singe ra.» ⁶⁵ Pilati naxa e yaabi, «Awa, n bara sɔorie so wo yi. Wo sa gaburi makanta alɔ wo wama a xɔn ma ki naxɛ.» ⁶⁶ E naxa siga, e sa tɔnxuma sa gɛmɛ ma naxan nu na gaburi de ma, alako xa gaburi fa sa rabi, a kolonma nɛ. E naxa sɔorie lu naa, na kantafe ra.

28

Isa xa marakeli faxɛ ma

(Maraki 16:1-10, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-10)

¹ Malabu lɔxɔe kuye iba, sande lɔxɔe subaxɛ ma, Mariyama Magidalaka nun boore Mariyama, e naxa siga gaburi matode. ² Na tɛmɛi, bɔxi naxa sɛrɛn sɛnbɛ ra, barima Marigi xa malekɛ nde nu bara goro keli koore, a gɛmɛ mapindigilin, a a ba gaburi de ma, a fa dɔxɔ a fari. ³ Malekɛ nu yanbama alɔ seyamakɔnyi, a xa sosee nu fiixɛ fɔɛn. ⁴ Sɔori naxee nu na kantafe, e naxa gaaxu han e sɛrɛn, e lu alɔ faxamixie. ⁵ Kɔnɔ malekɛ naxa a masen ginɛe bɛ, «Wo naxa gaaxu, barima n a kolon wo na Isa nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. ⁶ A mu be, a bara keli faxɛ ma, alɔ a a fala ki naxɛ. Wo fa, wo a mato a nu saxi dennaxɛ. ⁷ Wo man xa siga mafuren, wo sa a masen a fɔxirabirɛe bɛ, <A bara keli faxɛ ma. A na sigafe wo ya ra Galile. Wo a toma menni nɛ.> A tan nan na ki, n bara a ragbilen wo ma.»

⁸ Ginɛe naxa e xulun, e keli gaburi yire, gaaxui nun sɛɛwɛ gɛgbɛ ra, e siga e gi

ra na xibaaru masende Isa fɔxirabirɛe bɛ. ⁹ Kɔnɔ Isa naxa e ralan, a e xɛɛbu, «Wo mama.» E to e maso a ra, e naxa suyidi a bɛ, e a sanyie suxu. ¹⁰ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo naxa gaaxu. Wo sa a fala n ngaxakerenyie bɛ e xa siga Galile. E n toma menni nɛ.»

Sɔorie nun Yuwifi kuntigie wule xabufe

¹¹ Ginɛe nu sigafe tɛmɛi naxɛ, sɔori nde naxee nu gaburi kantafe, e naxa so taa kui. Fe naxan birin naba, e naxa sa a dentege sɛrɛxɛdube kuntigie bɛ. ¹² Nee nun forie fan to e malan yire keren, e naxa natɛ tongo, e kɔbiri gɛgbɛ fi sɔorie ma ¹³ yi yaamari ra, «Wo xa yi nan fala, <Isa fɔxirabirɛe nan fa kɔɛ ra, e a fure mupa muxu nu na xife tɛmɛi naxɛ.> ¹⁴ Xa a sa li gomina naxa yi fe mɛ, muxu sa wɔyɛnma a bɛ alako sese naxa wo to.» ¹⁵ Na kui, sɔorie naxa kɔbiri rasuxu, e fe birin naba alɔ a falaxi e bɛ ki naxɛ. Na masenyi naxa yensen ye Yuwifie tagi. Han to na fe mɛma.

Isa xɛɛraya fife a fɔxirabirɛe ma

(Maraki 16:14-18, Luki 24:36-49, Yaya 20:19-23, Taruxui 1:6-8)

¹⁶ Isa fɔxirabirɛe fu nun kerenyie naxa siga Galile bɔxi ma, e te geya fari Isa dennaxan masen e bɛ. ¹⁷ E to a to, e naxa suyidi a bɛ, kɔnɔ e man nu siikexi. ¹⁸ Isa naxa a maso e ra, a a masen e bɛ, «Sɛnbɛ birin bara so n yi ra koore nun dunija ma. ¹⁹ Na kui, wo xa siga, wo sa si birin findi n fɔxirabirɛe ra. Wo xa e xunxa ye xɔɔra Baba Ala, a xa Di, nun a Xaxili Seniyenxi xili ra. ²⁰ Wo xa e tinkan n ma yaamari birin nabatude. Wo a mato, n na wo fɛ ma tɛmɛi birin, han dunija rapɔnyi.»

Inyila Isa Annabi Maraki naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a doxo naani na a ra. Namijonme naani nan Inyila Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili ne Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Maraki yi Kitaabui sebe ne je tongo saxan jondon Isa faxa xanbi. A naxa Isa xa dunjeigiri birin masen alako mixie xa a kolon, a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. A a sebe Gireki xui ne, konon muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe fan noma a fahaamude a fanyi ra.

Isa xa kaabanako gbegbe sebexi yi Kitaabui kui alako mixi xa a senbe kolon, Ala naxan fixi a ma. A furemae rayalan ne, a jinne ragbilen mixie foxo ra. Annabi Maraki bara wa mixie xa Isa xa xaranyi fan kolon. Isa to mixie xaran Ala xa masenyi ra, e naxa a kolon, a a nondi yati yati nan kawandima. A donxoe ra, yi Kitaabui dentegge sama Isa faxa ki naxe, a man kelixi faxe ma ki naxe.

Na birin noma fahaamui fide won ma, won xa a kolon nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a noma won malide won ma dunjeigiri kui, a man noma won malide aligiyama. Ala xa a raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa Annabi Maraki naxan sebexi

*Annabi Yaya kawandi tife
(Matiyu 3:1-12, Luki 3:1-22)*

¹ Inyila Isa folo nan ya, naxan Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe masenma, naxan findixi Ala xa Di ra. ² A sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui,

«N fama n ma xera rasanbade i ya ra, a xa kira raboo i be.

³ A a xui itema gbengberen yire, <Wo kira yailan Marigi be,

wo sankirae matinxin a ya ra.»»

⁴ Na kui, Yaya Xunxa naxa to gbengberenyi ma. A nu kawandi tima mixie be, e xa e xunxa ye xora tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari. ⁵ Yudayakae nun Darisalamuka birin nu sigama a yire. E nu e xa yunubie masenma kene ma, Yaya fan nu e xunxama Yuruden xure xora. ⁶ Noxome xabe donma nan nu ragoroxi Yaya ma, beleti kiri daaxi nu xirixi a tagi. A nu baloma katoe nun wula kumi nan na. ⁷ A nu kawandi tima, a nu a fala, «Naxan fama fade n xanbi ra, na senbe gbo n tan be. Na binye mu na n tan yi ra, n pan xa n felen a xa sankiri luuti yati fulunde. ⁸ N tan bara wo xunxa ye xora, konon a tan Ala Xaxili Seniyenxi nan nagoroma wo ma.»

Isa xunxafe

(Matiyu 3:13-17, Luki 3:21-22, Yaya 1:32-34)

⁹ Na waxati ma, Isa naxa fa keli Nasareti, Galile boxi ma, Yaya naxa a xunxa Yuruden xure xora. ¹⁰ A fefe te ye xora temui naxe, a naxa koore to rabi ra, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. ¹¹ Xui nde naxa me keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenexi ki fanyi ra.»

Sentane katafe a xa Isa ratantan

(Matiyu 4:1-11, Luki 4:1-13)

¹² Na xanbi Ala Xaxili naxa Isa xanin gbengberenyi ma. ¹³ Xi tongo naani bun ma, a nu na gbengberen yire, Sentane nu katafe a ratantande. Wula subee nu na naa. Malekee naxa a bun ti.

*Isa xa wali folo nun a foxirabire singee
(Matiyu 4:12-22, Luki 4:14-5:11)*

¹⁴ Yaya sa xanbi geeli, Isa naxa siga Galile boxi ma Ala xa xibaaru fanyi kawandi ra. ¹⁵ A nu a masenma, «Waxati sugandixi bara a li, Ala xa mangeya niini bara makore. Wo tuubi, wo la Ala xa xibaaru fanyi ra.»

¹⁶ A to nu dangife Galile baa de ra, a naxa Simon nun a xunya Andire to, e yele wolife, barima yexesuxuie nan nu e ra.

¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo bira n foxo ra. Temui dangixi, wo nu yexe nan sotoma, konon yakosi n a niyama wo xa nu mixie

nan soto n be.» ¹⁸ E naxa e xa yelɛe lu na keren na, e bira Isa fɔxɔ ra. ¹⁹ E to dangi na ra dondoronti, a naxa Sebede xa di Yaki nun a xunya Yaya to, e nu na yelɛe madɛgɛfe e xa kunkui kui. ²⁰ Isa naxa e xili keren na, e fan naxa e baba Sebede nun walikɛe lu kunkui kui, e bira Isa fɔxɔ ra.

Isa jinne kerife
(Luki 4:31-37)

²¹ Isa nun a fɔxirabirɛe naxa so Kaperɛnamu. Malabu lɔxɔe ma, Isa naxa so salide kui, a kawandi ti fɔlɔ. ²² Mixie naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a mu nu luxi alɔ e xa seriyɛ karamɔxɔe. A tan nu wɔyɛnma mange senbe nan na. ²³ Na waxati yati, xeme nde jinne nu naxan fɔxɔ ra, a naxa sɔnxɔe rate fɔlɔ e xa salide banxi kui, ²⁴ «Isa Nasaretika, i waxi munse xɔn ma muxu be? I faxi muxu sɔntɔde ne? N a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentɔe nan na i ra.» ²⁵ Isa naxa wɔyɛn a ma a xɔrɔxɔe ra, «I sabari. Gbilen yi xeme fɔxɔ ra.» ²⁶ Ninne naxa xeme raketun a ra, a sɔnxɔ, a fa gbilen a fɔxɔ ra. ²⁷ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxɔrin, «Munse yi ki? Xaranyi neɛne a nun senbe! Hali jinne, a e yamarima, e a xui rabatu.» ²⁸ A mu bu, a xili naxa din Galile bɔxi yire birin na.

Isa Simɔn bitanyi nun furema gbegbe rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Luki 4:38-41)

²⁹ E to mini salide kui, Isa nun Yaki nun Yaya naxa siga Simɔn nun Andire xɔnyi. ³⁰ Simɔn bitanyi ginɛma nu saxi, a fate wolenxi. E naxa a xa fe fala Isa be keren na. ³¹ Isa naxa a maso gine ra, a a belɛxe suxu, a a rakeli. Fure naxa a bejin, a naxa e bun ti fɔlɔ. ³² Nunmare to so, soge naxa dula, mixie naxa fa furemae birin na a xɔn, a nun jinne biraxi naxee fɔxɔ ra. ³³ Taa birin naxa e malan naade ra. ³⁴ A naxa furema gbegbe rayalan, fure mooli wuyaxi nu naxee ma. A naxa jinne gbegbe fan kerimixie fɔxɔ ra, kɔnɔ a mu tin jinne xa wɔyɛn, barima e nu a kolon.

Isa kawandi tife Galile bɔxi ma
(Matiyu 4:23, Luki 4:42-44)

³⁵ Subaxe ma, Isa naxa keli, a naxa mini wula i Ala maxandide. ³⁶ Simɔn nun a booree ya koto naxa mo Isa fende. ³⁷ E to a to, e naxa a fala a be, «Birin na i fenfe.» ³⁸ Isa naxa e yaabi, «Won xee taa gbete naxee na be rabilinyi alako n xa kawandi raba menni fan, barima n faxi na nan ma.» ³⁹ A naxa siga Galile bɔxi birin ma, a nu kawandi ti e xa salide banxi kui, a nu jinne fan kerimixie fɔxɔ ra.

Kune kanyi rayalanfe
(Matiyu 8:1-4, Luki 5:12-14)

⁴⁰ Kune kanyi nde naxa fa Isa yire, a a xinbi sin a bun ma, a a mayandi, «Xa i tin, i noma n naseniyende.» ⁴¹ Isa naxa kinikini a ma. A naxa a belɛxe itala, a a sa kune kanyi ma, a a fala a be, «N tinxi. I xa seniyen.» ⁴² Kune fure naxa ba xeme ma keren na, a naxa seniyen. ⁴³ Isa to a ragbilen, a naxa a matintin a ra ⁴⁴ yi masenyi ra, «I naxa yi fe fala mixi yo be. Siga i sa i yete dentɛge serɛxɛdube be, i serɛxe ba i xa seniyenyi xa fe ra, alɔ Annabi Munsa a yamarixi ki naxe. Na findima seederɔxɔya nan na e be.» ⁴⁵ Kɔnɔ xeme to siga, a naxa so yi fe tagi rabafe birin be, a nu a xibaaru rayensen ye. Na naxa a niya Isa mu nɔ sode taa kui sɔnɔn kene ma. Fo a to nu sa luma taa fari ma mixi yo mu sabatixi dennaxe. Mixie fan nu kelima yire birin fafe ra a yire.

2

Namate rayalanfe
(Matiyu 9:1-8, Luki 5:17-26)

¹ Xi ndee to dangi, Isa man naxa gbilen Kaperɛnamu, mixie fa a me a a na banxi. ² Nama gbegbe naxa fa a yire, banxi kui naxa rafe, tide naxa jɔn tande birin ma. Isa naxa e kawandi Ala xa masenyi ra. ³ Mixi ndee naxa fa namate ra Isa xɔn. Xeme naani nan nu a xanife. ⁴ Kɔnɔ jama to nu gbo, e mu nu noma e makɔrede Isa ra. Na kui, e naxa banxi fari yire nde maba Isa yailanyi. E naxa namate ragoro menni ra a xa sade fari. ⁵ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate be, «N ma di, i xa yunubie bara xafari.» ⁶ Seriyɛ karamɔxɔ ndee

nu dɔxɔxi naa, e naxa e xaxili rapɛrɛ,
⁷ «Yi wɔyɛnma yi mɔoli ra munfe ra?
 A na Ala rasɔtɔfe nɛ yi ki! Nde nɔma
 yunubie xafaride, bafe Ala keren na?»
⁸ Isa naxa e xa maɔɔxunyi kolon a xaxili
 ma keren na. A naxa a fala e bɛ, «Munfe
 ra yi maɔɔxunyi mɔoli na wo bɔɔɛ ma?»
⁹ Wɔyɛnyi mundun sɔɔnɛya, a falafe yi
 namatɛ bɛ, «I xa yunubie bara xafari,» ka
 a falafe a bɛ, «Keli, i xa sade tongo, i jɛrɛ?»
¹⁰ N xa a masen wo bɛ a Adama xa Di
 nɔma yunubi xafaride duniɔa ma.» Isa
 naxa a masen namatɛ bɛ, ¹¹ «N naxɛ i bɛ,
 keli, i i xa sade tongo, i siga i xɔnyi.» ¹² A
 naxa keli keren na, a a xa sade tongo, a
 mini birin ya xɔri. Nama birin dɛ naxa
 ixara, e nu fa Ala matɔxɔ, «Han to muxu
 singe mu nu yi jɔndɔn to.»

Lewi birafe Isa fɔxɔ ra
(Matiyu 9:9-13, Luki 5:27-32)

¹³ Isa man naxa goro baa dɛ ra. Nama
 birin naxa fa a yire, a nu e kawandi. ¹⁴ A
 to nu dangife, a naxa Alifa xa di Lewi to, a
 dɔxɔxi duuti maxilide. A naxa a fala a bɛ,
 «Bira n fɔxɔ ra.» Lewi naxa keli, a bira a
 fɔxɔ ra.

¹⁵ Lɔxɔ nde Isa nun a fɔxirabirɛɛ nu na
 e dɛgefe Lewi xɔnyi. Duuti maxilie nun
 yunubitɔɛ gbege fan nu na, e birin nu e
 dɛgefe yire keren, barima na mixi mɔoli
 wuyaxi nu bara bira Isa fɔxɔ ra. ¹⁶ Seriyɛ
 karamɔxɔ naxee nu na Farisenie ya ma, e
 to Isa to a dɛge ra e nun duuti maxilie nun
 yunubitɔɛɛ, e naxa a fɔxirabirɛɛ maxɔrin,
 «Munfe ra Isa nun duuti maxilie nun
 yunubitɔɛɛ e dɛgema yire keren?» ¹⁷ Isa
 to na mɛ, a naxa e yaabi, «Mixi yalanxi
 hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi
 na a ma. N mu faxi tinxintɔɛɛ xa xilide.
 N faxi yunubitɔɛɛ nan xilide.»

Isa maxɔrinfe sunyi ma
(Matiyu 9:14-17, Luki 5:33-39)

¹⁸ Annabi Yaya fɔxirabirɛɛ nun
 Farisenie to nu na sunyi, mixie naxa fa Isa
 maxɔrinde, «Munfe ra Yaya fɔxirabirɛɛ
 nun Farisenie fɔxirabirɛɛ sunyi suxuma,
 kɔɔɔ i gbee tan mu sunma?» ¹⁹ Isa naxa
 e yaabi, «Ginefenyi xa futixiri xulunyi,
 a booree nɔma sunyi suxude a na e fe
 ma temui naxɛ? Xa e nun ginefenyi na

a ra, e mu nɔma sunde. ²⁰ Lɔxɔɛ fama,
 ginefenyi bama nɛ e ya ma. Na waxati
 tan, e sunyi suxuma nɛ. ²¹ Mixi yo mu
 dugi fori lonpoma dugi nɛɛɛ ra, xa na
 mu a ra na dugi nɛɛɛ xuntunyi dugi fori
 ibendunma, dugi ibɔɔ dangi a singe ra.
²² Mixi yo man mu weni nɛɛɛ sama lebe
 fori kui, xa na mu a ra na weni nɛɛɛ na
 funtu, weni lebe fori bulama nɛ. Na kui,
 weni yo, lebe yo, a kanyi ganma nɛ e birin
 na. A lan nɛ weni nɛɛɛ xa sa lebe nɛɛɛ
 nan kui.»

Malabu lɔxɔɛ xa seriyɛ
(Matiyu 12:1-21, Luki 6:1-11)

²³ Malabu lɔxɔ nde, Isa nun a
 fɔxirabirɛɛ nu jɛrefe sankira ma xɛɛ
 tagi. E to nu dangife, a fɔxirabirɛɛ naxa
 mengi tɔnsɔɛ nde ba fɔlɔ. ²⁴ Na kui,
 Farisenie naxa wɔyɛn Isa bɛ, «Munfe
 ra e na malabu lɔxɔɛ seriyɛ matandife?»
²⁵ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran
 Dawuda naxan naba kaame to a suxu,
 a tan nun naxee nu na a fɔxɔ ra?» ²⁶ A
 so nɛ Ala xa banxi kui, Abiyatari nu
 findixi sɛrɛxɛdubɛ kuntigi ra temui naxɛ,
 a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so
 a fɔxirabirɛɛ fan yi ra, hali a to mu nu
 daxa mixi yo xa na don, fo sɛrɛxɛdubɛɛ.»
²⁷ Isa man naxa a masen e bɛ, «Malabu
 lɔxɔɛ na mixi nan bɛ, mixi xa mu daaxi
 malabu lɔxɔɛ bɛ. ²⁸ Na kui, Adama xa Di
 findixi Marigi nan na hali malabu lɔxɔɛ
 xun ma.»

3

Fe fanyɛ rabafe malabu lɔxɔɛ ma
(Matiyu 12:9-21, Luki 6:6-11)

¹ Isa man naxa so salide kui. A naxa
 xɛmɛ nde li naa, naxan belexɛ tuuxi a ma.
² Farisenie nu e ya tixi Isa ra e xa a mato
 xa a a rayalanma malabu lɔxɔɛ ma, alako
 e xa nɔ a kalamude fe nde ma. ³ Isa naxa
 a fala xɛmɛ bɛ naxan belexɛ tuuxi a ma,
 «Keli, i fa ti be, jama tagi.» ⁴ A naxa e
 maxɔrin, «A daxa fe fanyɛ nan xa raba
 malabu lɔxɔɛ, ka fe jaaxi? Nii rakisife
 nan daxa ka nii sɔntɔfe?» Kɔɔɔ mixi yo
 mu a yaabi. ⁵ Isa xɔɔɔxi naxa e mato, a
 bɔɔɛ tɔɔɔxi ki fanyɛ barima kinikinitare
 nan nu e ra. A naxa a fala xɛmɛ bɛ naxan
 belexɛ tuuxi a ma, «I belexɛ itala.» A naxa

a itala, a belexe naxa yalan. ⁶ Farisenie naxa mini keren na, e tan nun Herode foxirabiree naxa sa malanyi raba Isa xili ma. E naxa kira fen folo Isa faxafe ma.

Nama malanfe Isa yire

(Matiyu 4:23-25, 12:15-16, Luki 6:17-19)

⁷ Isa naxa keli naa e nun a foxirabiree, e naxa siga baa de ra. Nama gbegbe naxa bira e foxo ra kelife Galile, Yudaya, ⁸ Darisalamu, Idumeya, Yuruden naakiri, a nun Tire nun Sidon nabilinyie. Nama nu bara a me Isa nu na fee naxee rabafe. Na nan a to e gbegbe naxa fa a yire. ⁹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, e xa kunkui nde xiri a be baa de ra, alako nama naxa fa a xeten. ¹⁰ Barima a to nu bara mixi gbegbe rayalan, furemae birin nu katama e xa e belexe din a ra. ¹¹ Ninnee nefe Isa to, e nu birama a bun ma, e nu gbelegbele, «Ala xa Di nan na i ra.» ¹² Kono Isa naxa tonyi doxo e ma e naxa mixie rakolon a xa fe ma.

Isa foxirabiree fu nun firin sugandife

(Matiyu 10:1-4, Luki 6:12-16)

¹³ Na xanbi, Isa naxa te geya fari. A naxa mixie xili a waxi naxee xon, e fan naxa fa a fe ma. ¹⁴ A naxa foxirabiree fu nun firin sugandi, alako e xa lu a seeti ma, a man xa e xee kawandi rabade, ¹⁵ a man xa senbe fi e ma pinne kerife ra mixie foxo ra. ¹⁶ A mixi fu nun firin nan sugandi: Simon, a naxan xili sa Piyeri, ¹⁷ Yaki, Sebede xa di, nun Yaya, Yaki xunya, (a naxa yi firinyie fan xili sa Bowanerige, na nan falaxi «sesarinyi xa die»), ¹⁸ Andire, Filipu, Barotolome, Matiye, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Tadayo, Simon Kanaanka, ¹⁹ nun Yudasi Isikariyoti naxan Isa yanfa, a a sa mixi kobie belexe.

Xaxili Seniyenxi rasotofe

(Matiyu 12:22-33, Luki 11:14-23, 12:10)

²⁰ Na xanbi, e naxa gbilen banxi, kono nama man naxa e malan e yire. E jan mu no e degede. ²¹ Isa xa mixie to a me, e naxa siga a foxo ra, barima e nu a falafe, «A bara daxu.»

²² Seriyee karamoxo naxee keli Darisalamu, nee fan nu a falafe, «A jinnnee kerima jinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ²³ Isa naxa e xili, a taali

sa e be, «Sentane noma Sentane keride? ²⁴ Xa pamane a yete gere lantareya kui, na pamane mu xanma. ²⁵ Xa denbaya fan a yete gere lantareya kui, na denbaya mu xanma. ²⁶ Sentane fan, xa a a yete gere lantareya kui, a xa fe bara jon, a a yete kanama ne. ²⁷ Wo xa a kolon, mixi yo mu noma sode senbema xa banxi kui, a a harige ba a yi ra, xa a mu a xiri sinden. Na temui, a noma ne a harige birin mupade.»

²⁸ «N xa nondi fala wo be, Ala dijema ne adamadie xa yunubi nun marasotoe birin ma, ²⁹ kono mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasotoma, na yunubi tan mu noma xafaride na kanyi be abadan.» ³⁰ Isa yi fe birin masen ne e be, barima e nu a falafe ne, «Ninne kanyi na a ra.»

Isa xa denbaya

(Matiyu 12:46-50, Luki 8:19-21)

³¹ Isa nga nun a xunya xemema naxa fa, e ti tande, e mixi xee Isa xilide. ³² Nama nu doxoxi Isa rabilinyi. E naxa a fala a be, «I nga nun i xunye na tande, e wama wo xa de masara.» ³³ Isa naxa e yaabi, «Nde findixi n nga nun n xunye ra?» ³⁴ A naxa a ya rage mixie tagi naxee nu doxoxi a rabilinyi, a fa a masen, «A mato, n nga nun n xunye nan ya. ³⁵ Mixi yo naxan Ala waxonfe rabama, na kanyi nan findixi n xunya xemema, n maagine, nun n nga ra.»

4

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Luki 8:4-15)

¹ Isa man naxa kawandi ti folo baa de ra. Nama gbegbe to e malan, a naxa sa doxo kunkui kui, nama naxa lu baa de ra. ² A naxa fe wuyaxi masen e be talie ra. A xa kawandi kui, a naxa a masen e be, ³ «Wo wo tuli mati. Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. ⁴ A to nu sansi xori garansanma, xori ndee naxa bira sankira xon, xonie naxa fa, e e don gbiki. ⁵ Xori ndee fan naxa bira geme yire, bende mu gbo dennaxe. Nee naxa bula mafuren na, barima na bende mu tilin. ⁶ Kono soge to xono, na sansie naxa ragan, e xara gben, barima sanke mu nu na e be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa

gbo, e sansie ixeten, e e kana, e mu bogi yo ramini. ⁸ Sansi xori ndee fan naxa bira bendε fanyi ma. Na xorie tan, e keren keren birin sansie naxa tonsɔε ramini, ndee naxa xori tongo saxan namini, ndee xori tongo senni, ndee xori kemε.» ⁹ Na xanbi, a naxa a masen, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

¹⁰ Isa to lu a xati ma, a foxirabire fu nun firinyie a nun naxee nu na a rabilinyi, e naxa a maxorin a xa taalie ma. ¹¹ A naxa a masen e be, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, kono mixi gbeteε tan fe birin mema taali woyenyie nan na, ¹² alako

«E xa fe to a fanyi ra, kono e naxa a igbe. E xa fe me a fanyi ra, kono e naxa a fahaamu.

Na rabaxi ne alako e naxa fa e ya rafindi Ala ma, Ala fa dije e ma.»

¹³ A naxa e maxorin, «Wo to mu fa yi taali kui kolonxi, wo taali gbeteε kolonma di? ¹⁴ Xe rawali naxan sansi xori garansanma, a maniya mixi ra naxan Ala xa masenyi kawandima. ¹⁵ Mixi ndee maniyaxi na sansi xorie ra naxee bira kira xon. E nefε Ala xa masenyi me, Sentane a ba e xaxili ma. ¹⁶ Sansi xori naxee bira gemε yire, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu mafuren seewe ra. ¹⁷ Kono sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Tɔɔre nun jaxankate na e li Ala xa masenyi xa fe ra, e gbilenma ne Ala xa fe foxo ra keren na. ¹⁸ Sansi xori naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, ¹⁹ kono yi dunipa kontofili, nun naafuli xoli, nun fe gbeteε xoli nan e suxuma han e Ala xa masenyi berin. Na kui, Ala xa masenyi mu noma e boje masarade. ²⁰ Sansi xori naxee bira bendε fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e man a suxu, a e boje masara. Xori keren bogi tongo saxan naminima, ndee bogi tongo senni, gbeteε fan bogi kemε.»

Lanpui xa taali
(Luki 8:16-18)

²¹ Isa man naxa a masen e be, «Lanpui noma doxođe debe bun ma, xa na mu

sade bun ma? A mu doxoma lanpui doxoše xa fari? ²² Barima se naxan birin noxunxi, fo a birin xa makenen. Se naxan birin findixi gundo ra, fo a birin xa sa kene ma. ²³ Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

²⁴ Isa man naxa a masen e be, «Wo wo joxo sa n ma masenyi xon. Wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be, Ala man nde sa a xun. ²⁵ Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kono fahaamutare, hali a naxan di mapoxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Sansi xori xa taali

²⁶ Isa man naxa a masen, «Ala xa mangeya maniyaxi xeme nan na naxan sansi xori garansanma xe ma. ²⁷ Xa a xife, xa a mu xife, koe nun yanyi, sansi bulama ne, a te, kono a tan mu a kolon na rabama kiyoki. ²⁸ Boxi nan sansi ramoma a yete ma. A bulama ne sinden, a te, a tonsɔε mini, a xori fa rafe. ²⁹ A nefε mo, a kanyi a xabama ne, barima a xaba temui bara a li.»

Konde xori xa taali

(Matiyu 13:31-35, Luki 13:18-19)

³⁰ Isa man naxa a masen, «Won noma Ala xa mangeya misaalide munse ra? Won noma a xa fe masende taali woyenyi mundun na? ³¹ A maniyaxi konde xori nan na. A ne sima boxi temui naxe, a xori xurun boxi sansi birin be, ³² kono xa a bara bula, a findi a ra, a bili nun a salonyie gboma dangife sansi birin na, xonie nu fa e tee sa a kon na, niini bun ma.»

³³ A nu mixie kawandima yi taali woyenyi mooli gbegebe nan na e xaxili bere ra. ³⁴ A jan mu nu masenyi yo tima e be xa taali daaxi xa ma ra. Kono xa e nun a foxirabireε doro bara lu a ra, a nu a birin tagi rabama ne e be.

Isa foye belebele raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Luki 8:22-25)

³⁵ Nunmare to so na loxoε kerenyi, Isa naxa a fala a foxirabireε be, «Won xee naakiri ma.» ³⁶ A foxirabireε naxa keli nama xun, e Isa xanin kunkui kui a nu naxan kui. E naxa kunkui gbeteε fan xanin. ³⁷ Foye belebele naxa keli baa ma,

moronyi nu fa sa kunkui kui. ³⁸ Kono Isa tan nu na xife kunkui xore ra, a xunyi saxi xunsase ma. A foxirabirree naxa fa a raxunu, e a fala a be, «Karamoxo, i mu kontofilixi won faxafe ra?» ³⁹ Isa to xunu, a naxa xaape foye ma, a fa baa yamari, «Dundu! I raxara!» Foye naxa iti, baa naxa raxara yen! ⁴⁰ Isa fa e maxorin, «Wo gaaxuxi munfe ra? Han ya danxaniya mu na wo be?» ⁴¹ E fan naxa gaaxu ki fanyi, e nu a fala e bore be, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, e a xui rabatuma.»

5

Isa jinnree kerife Gadaraka foxo ra (Matiyu 8:28-34, Luki 8:26-39)

¹ Isa nun a foxirabirree naxa fa naakiri ma, Gadara boxi ma. ² Isa to goro kunkui kui, xeme nde naxa fa a ralande, jinne nu naxan foxo ra. A nu kelixi gaburie yire, ³ barima a nu sabatixi menni ne. Mixi yo mu nu noma a xiride sonon, hali yolonxonyi ra. ⁴ Sanya wuyaxi, e nu bara wure balan a sanyie ma, e yolonxonyi balan a belexee fan ma. Kono a nu yolonxonyie bolonma ne, a wuree fan birin igira. Mixi yo mu nu na naa naxan noma a ra. ⁵ Koe nun yanyi a nu na gaburie yire ne, a nun geyae fari. A nu gbelegbelema, a nu a yete maxono geme ra.

⁶ A to Isa to keli yire makuye, a naxa a gi, a sa suyidi a be. ⁷ A naxa gbelegbele, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xon ma n be? N bara i mayandi Ala xa fe ra, i naxa n jaxankata.» ⁸ Isa nu bara a yamari, «I tan jinne, gbilen yi xeme foxo ra.» ⁹ Isa man naxa a maxorin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili ne Gali, barima muxu gali nan a ra.» ¹⁰ A naxa Isa mayandi ki fanyi, a a naxa e keri na boxi ma.

¹¹ Xose gali nu na e demadonfe geya nde ma. ¹² Jinnree naxa Isa mayandi, «Muxu raso yi xosee alako muxu xa lu e fate.» ¹³ Isa naxa tin. Jinnree naxa gbilen na xeme foxo ra, e so xosee. Xosee naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E wulu firin nan nu a ra. E birin naxa madula, e faxa.

¹⁴ Naxee nu na xosee demadonfe, e naxa e gi. E naxa sa na fe fala taakae nun daaxakae be, mixie fan naxa siga na fe matode. ¹⁵ E to Isa yire li, e naxa na xeme to jinne gali nu naxan foxo ra, a dodoxi, sose ragoroxi a ma, a bara xaxili soto. Na naxa e gaaxu. ¹⁶ Naxee nu bara a to Isa jinnree kerixi xeme foxo ra ki naxe, a nun naxan naba xosee ra, e naxa a tagi raba e birin be. ¹⁷ Na xanbi, naakae naxa so Isa mayandife alako a xa keli e xa boxi ma.

¹⁸ Isa to nu bakife kunkui kui, jinnree nu xeme naxan foxo ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. ¹⁹ Kono Isa mu tin, a a fala a be, «Gbilen i xonyi, i xa mixie yire. Sa dentege sa e be, Marigi fe naxan birin nabaxi i be, a nun a kinikinixi i ma ki naxe.» ²⁰ Xeme naxa siga, a sa na boxi isa folo, naxan xili Taa Fu. Isa naxan birin nabaxi a be, a naxa a tagi raba naakae be, birin naxa kaaba.

Ginedimedi rakelife faxe ma

nun gine gbete rayalanfe (Matiyu 9:18-26, Luki 8:40-56)

²¹ Isa man to giri naakiri ma kunkui kui, nama gbegbe naxa e malan a yire baa de ra. ²² Salide yarerati nde naxa fa a xon naxan xili Yayiru. A to Isa to, a naxa suyidi a be. ²³ A naxa a mayandi ki fanyi, «N ma di gine na a nii magagafe! Yandi, fa i fa i belexe sa a ma alako a xa yalan, a xa kisi.» ²⁴ Isa naxa siga a foxo ra. Nama gbegbe fan naxa bira Isa foxo ra, e nu fa a xeten.

²⁵ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima je fu nun firin bun ma. ²⁶ A nu bara tooro seriba wuyaxi yi, a a harige birin so e yi ra, kono a mu fisa. A xa fure xun nu masama nan tui. ²⁷ A to nu bara Isa xa fe me, a naxa so nama tagi, a fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma ra. ²⁸ Barima a nu bara a fala a yete be, «Xa n no n belexe dinde Isa xa donma ra gbansan, n yalanma ne.» ²⁹ A xa kike wali naxa dan keren na, a naxa a kolon a fate ma a a bara yalan. ³⁰ Isa naxa a kolon keren na a senbe nde bara mini a fate yi kaabanako rabafe ra. A naxa a ya rafindi nama ma, a maxorinyi ti, «Nde a belexe dinxi n ma donma ra?» ³¹ A foxirabirree naxa a fala a be, «I mu

pama toxi e i xetenfe ki naxe? I man nu fa maxorinyi ti, «Nde dinxi n na?»» ³² Kono Isa naxa a ya rage a xa a kanyi kolon.

³³ Gine to a kolon fe naxan a sotoxi, a naxa gaaxu han a seren. A naxa suyidi Isa be, a nondi birin fala a be. ³⁴ Isa naxa a fala gine be, «N ma di, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bopesa kui, i xa toore bara ba i ma.»

³⁵ Isa to nu woyenfe, mixi ndee naxa fa kelife salide yarerati xonyi, e a fala a be, «I xa di gine bara faxa. Hali i mu karamoxo tooro sonon.» ³⁶ Kono Isa mu e xui danxun. A naxa a fala salide yarerati be, «I naxa gaaxu. I tan xa la Ala ra tun.» ³⁷ Isa mu tin mixi yo xa bira a foxo ra, fo Piyeri, Yaki, nun Yaya, Yaki xunya. ³⁸ E to salide yarerati xonyi li, Isa naxa mixie li, e wafe, e gbelegbelefe. ³⁹ A to so banxi kui, a naxa e maxorin, «Wo wafe munfe ra? Wo gbelegbelema mun ma? Yi dimedi mu faxaxi. A na xife ne.» ⁴⁰ Kono e tan naxa so a mayelefe.

Isa to e birin namini, a naxa so dimedi saxi dennaxe, a tan nun a foxirabiree, a nun di baba, nun a nga. ⁴¹ Isa naxa a suxu a belexe ma, a a fala a be, «Talita kumi». Na nan falaxi e xa xui, «Ginedimedi, n naxe i be, keli!» ⁴² Ginedimedi naxa keli keren na, a a jere. A je fu nun firin nan nu a ra. Naxee nu na, e naxa kaaba ki fanyi, e birin de naxa ixara. ⁴³ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa yi fe tagi raba mixi yo be. A naxa a fala e be e xa donse fi temedi ma.

6

Nasaretikae tondife lade Isa ra (Matiyu 13:53-58, Luki 4:16-30)

¹ Isa naxa keli menni, a siga a xonyi, a moxi dennaxe. A foxirabiree naxa bira a foxo ra. ² Malabu loxoe, a naxa mixie kawandi folo salide kui. Mixi gbege naxa a xui me. E de naxa ixara, e e bore maxorin, «Nde yi masenxi yi be? A lonni mundun sotoxi yi ki? A noxi yi kaabanako fee rabade di? ³ Kamuderi xa mu a ra, Mariyama xa di? Yaki, Yusufu, Yuda, nun Simon taara xa mu a ra? A xunya ginemae fan mu na won ya ma be?» Na kui, e mu la a ra, e xono a ma.

⁴ Isa fan naxa a masen e be, «Namironme binyaxi yire birin, fo a xonyi, a baribooree, nun a ngaxakerenyie tagi.» ⁵ Isa mu no kaabanako yo rabade naa, fo a to a belexe sa furema keren keren ma, a e rayalan. ⁶ Isa naxa kaaba e xa danxaniyatarepa ma.

Isa a foxirabire fu nun firinyie xee (Matiyu 10:5-42, Luki 9:1-6)

⁷ Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie xili, a e xee firin firin na. A naxa noe fi e ma e xa no jinnee keride mixie foxo ra. ⁸ A naxa a fala e be, «Wo naxa sese xanin wo xun ma, hali taami, gbomfoe, nun kobiri. Wo xuli gbansan nan xanin. ⁹ Wo sankirie so, kono wo naxa donma firin xanin wo xun.» ¹⁰ A naxa a fala e be, «Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sigama yire gbete temui naxe. ¹¹ Xa mixi ndee tondi wo rasenede, e mu e tuli mati wo ra, wo ne kelima naa, wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seederoxoya ra e be, wo bara e rabolo.»

¹² Na kui, Isa foxirabiree naxa siga kawandi tide mixie be alako e xa tuubi. ¹³ E naxa jinnee keru mixi gbege foxo ra. E naxa ture sa furema gbege ma, e e rayalan.

Annabi Yaya xa faxe (Matiyu 14:1-12, Luki 9:7-9)

¹⁴ Galile mange Herode naxa yi fe me, barima Isa xili nu bara te, a din yire birin na. Ndee nu a falama, «Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma. Na nan a toxi noe na a yi a xa kaabanakoe raba.» ¹⁵ Gbete fan nu a falama, «Annabi Eliya na a ra.» Ndee fan nu a falama, «Namironme nan a ra naxan luxi alo namironme dangixie.» ¹⁶ Kono Herode to Isa xa fe me, a naxa a fala, «N Yaya naxan xunyi bolon, na nan kelixi faxe ma.»

¹⁷ A na fala ne, barima a tan Herode yati nan mixie xee Yaya suxude, yolonxonyi xa sa a ma, a xa sa geeli Herodiyasi xa fe ra, a taara Filipu xa gine, Herode naxan doxo. ¹⁸ Yaya nu a falama Herode be, «A mu daxa i xa i taara xa gine tongo.» ¹⁹ Na naxa a niya Yaya naxa rapaaxu Herodiyasi ma, a naxa wa a xa faxe xon. Kono a faxa feere mu nu na a be,

²⁰ barima Herode mu nu suusama Yaya ra. A nu a kolon mixi na a ra, naxan tinxin, a man seniyen. Na na a toxi, a nu a makantama. Herode nu a tuli tima Yaya ra temui naxe, a nu kontofilima a xa woyenyi ra, konɔ a man nu rafan a ma a xa nu a tuli mati a ra.

²¹ Lɔxɔ nde, Herodiyasi naxa fɛɛrɛ soto Yaya faxafe ma. Herode naxa jɛlɛxin xulunyi ti a bari lɔxɔɛ igbilenyi xa fe ra. A naxa mixi binyee xili, a xa sɔɔrie xa mangɛɛ, a nun Galile bɔxi mixi xungbee.

²² Herodiyasi xa di ginɛ to so mɛnni, a fare boron mixie bɛ, a naxa rafan Herode nun a xa xɔɔrɛ ma. Mangɛ naxa a fala yi ginɛdimɛdi bɛ, «I wama naxan yo xɔn, a fala n bɛ n xa a fi i ma.» ²³ A naxa a kali, a a fala a bɛ, «I na naxan yo maxɔrin n ma, n na soma nɛ i yi ra, hali a findi n ma mangɛya sɛeti ra.» ²⁴ Ginɛdimɛdi naxa mini a sa a nga maxɔrin, «A lan n xa munse maxɔrin a ma?» A nga naxa a yaabi, «Yaya xunyi.» ²⁵ Ginɛdimɛdi naxa a xulun mafuren sigafe mangɛ yire, a a fala a bɛ, «N wama a xɔn ma nɛ, i xa Yaya xunyi so n yi ra pileti ma keren na.» ²⁶ Mangɛ naxa nimisa na ma ki fanyɛ, konɔ a xa marakali nun a xa xɔɔrɛ xa fe ra, a mu nɔ tondide a bɛ. ²⁷ A naxa sɔɔri xɛɛ keren na, a xa sa fa Yaya xunyi ra. Sɔɔri naxa siga geeli kui, a sa Yaya xunyi bolon a dɛ i. ²⁸ A naxa fa a xunyi ra pileti ma, a na so ginɛdimɛdi yi ra. Ginɛdimɛdi fan naxa a xanin a nga xɔn ma. ²⁹ Yaya fɔxirabirɛɛ to yi fe mɛ, e naxa sa a fure tongo, e a ragata.

Isa donse fife xɛmɛ mixi wulu suuli ma (Matiyu 14:13-21, Luki 9:10-17)

³⁰ Xɛɛrae man naxa naralan Isa yire. E fe naxee raba, e kawandi naxee ti, e naxa a birin dentɛgɛ sa a bɛ. ³¹ Isa naxa a fala e bɛ, «Won xɛɛ yire madunduxi alako won dorɔ xa lu yire keren, wo xa wo malabu.» A na fala nɛ, barima mixie xa fa nun sige gbo e yire. E jan mu nu nɔma e yete sotode, e xa e dɛge. ³² Na kui, e naxa baki kunkui kui, e dorɔ xa siga wula i.

³³ Mixi wuyaxi naxa e to siga ra, e naxa e kolon. E gbege naxa keli na taaɛ, e e gi e sanyi ra han e tan singe sa so Isa nun a fɔxirabirɛɛ nu sigafe dennaxe. ³⁴ Isa to

goro kunkui kui, a naxa pama gbege to naa. A naxa kinikini e ma, barima e nu luxi nɛ alɔ yɛxɛɛ naxee makantama mu na. A naxa e kawandi fɔlɔ fe gbege ra.

³⁵ Nunmare to so fɔlɔ, Isa fɔxirabirɛɛ naxa e maso Isa ra, e a fala a bɛ, «Won na wula nɛ yi ki, kɔɛ fan bara so. ³⁶ Nama rayensen alako e xa siga taaɛ nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa donsee sara.» ³⁷ Konɔ Isa naxa e yaabi, «Wo tan xa donse so e yi.» E tan naxa a fala a bɛ, «Xa muxu sa taami sara yi pama birin bɛ, na kɔbiri sigama han walikɛ xa kike solomasaxan sare!» ³⁸ A naxa e maxɔrin, «Taami yeri na wo yi ra? Wo sa na mato.» E to a mato, e naxa a yaabi, «Taami suuli, a nun yɛxɛ firin.»

³⁹ A naxa yaamari fi mixi birin ma, e xa e magoro e xundɛ xundɛ ma nooge xinde fari. ⁴⁰ Na kui, mixie naxa siga dɔxɔ ra e kɛmɛ kɛmɛ nun e tongo suuli suuli ma. ⁴¹ Isa naxa na taami suuli nun na yɛxɛ firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa a so a fɔxirabirɛɛ yi ra, e xa e itaxun pama ma. A naxa na yɛxɛ firinyie fan itaxun birin ma. ⁴² Nama birin naxa e dɛge han e wasa. ⁴³ Taami nun yɛxɛ dɔnxɔɛ to matongo, debe fu nun firin nan nafe. ⁴⁴ Mixi naxee taami don, xɛmɛ wulu suuli nan nu e ra.

Isa jɛrɛfɛ ye fari (Matiyu 14:22-33)

⁴⁵ Na xanbi, Isa naxa a fala a fɔxirabirɛɛ bɛ, e xa baki kunkui kui, e giri naakiri ma. E xa siga a ya ra Betesayida, a tan xa nu pama ragbilen. ⁴⁶ A to gɛ a pungude pama ma, a naxa te Ala maxandide geya fari.

⁴⁷ Kɔɛ to so, kunkui nu na baa tagi. Isa keren nan nu na xare ma. ⁴⁸ A naxa a fɔxirabirɛɛ to e na tɔɔrɔfɛ a jaaxi ra laala bade, barima foye ya nu rafindixi e ma. Subaxe, Isa naxa fa a fɔxirabirɛɛ ma, a jɛrɛfɛ baa fari. A gbe mu nu luxi a xa dangi e ra, ⁴⁹ e fa a to jɛrɛ ra ye fari. E naxa a mapɔxun tubari ra, e sɔnxɔɛ rate, ⁵⁰ barima e birin nu Isa toxi, e birin gaaxuxi. Konɔ Isa naxa a masen e bɛ keren na, «Wo naxa kontɔfli, n tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ⁵¹ Isa naxa te e xa kunkui kui, foye fan naxa a raxara.

E birin naxa kaaba, e de ixara. ⁵² E mu nu taamie xa kaabanako fe fahaamuxi, barima e xaxili mu nu rabixi.

Isa furema gbegebe rayalanfe Genesareti (Matiyu 14:34-36)

⁵³ E to ge baa igiride, e naxa so Genesareti boxi, e kunkui xiri naa. ⁵⁴ E to goro kunkui kui, mixie naxa Isa kolon keren na, ⁵⁵ e naxa na boxi birin isa. E nu Isa xili mema dede, e nu fama e gi ra furemae ra a xon, e saxi e xa sadee ma. ⁵⁶ Isa nu soma daaxa nun taa yo kui, mixie nu furemae sama a ya ra yire makenenxie, e a mayandi e xa e belexe din a xa donma sanbunyi gbansan na. Furema birin naxee na raba, e birin naxa yalan.

7

Ala xa seriye nun Adama xa naamunyi (Matiyu 15:1-20)

¹ Farisenie naxa e malan Isa yire, e nun seriye karamoxo ndee naxee nu bara fa kelife Darisalamu. ² E naxa a to, a foxirabiree ndee e degema e belexe seniyentaree ra, e mu e raxaxi naamunyi ki ma.

³ Farisenie nun Yuwifi birin ne e degema fo e e belexe raxa sinden e xa naamunyi ki ma naxan fatanxi e benbae ra. ⁴ Xa e keli pama yire, e mu e degema sinden, fo e ge e maxade a diine ki ma. Naamunyi wuyaxi man na e yi ra, alo tonbili, tunde, nun paani maxa ki.

⁵ Na kui, Farisenie nun seriye karamoxoe naxa Isa maxorin, «Munfe ra i foxirabiree mu biraxi forie xa naamunye foxo ra, e nu e dege e belexe seniyentaree ra?»

⁶ Isa naxa e yaabi, «Wo tan filankafuie, Annabi Esayi nondi yati nan masen wo xa fe ra a xa Kitaabui kui, <Yi pama n binyama e de ne, konon e boje makuya n na pon!

⁷ E xa sali fufafu na a ra, barima e mixi xaranma adamadie xa mapoxunye nan na

alo na naamunye nan findixi n tan ma seriye nan na.»

⁸ «Wo bara Ala xa seriye bejin, wo bira mixie xa naamunyi foxo ra.»

⁹ Isa man naxa a masen e be, «Wo fataxi de! Wo gbilenxi Ala xa seriye nan foxo ra alako wo xa bira wo gbe naamunyi foxo ra! ¹⁰ Annabi Munsa bara a masen, <Wo xa wo baba nun wo nga binya.> A man bara a masen, <Mixi yo naxan a baba nun a nga konbi, a lan ne na kanyi xa faxa.> ¹¹ Konon wo tan naxe, xa mixi nde a fala a baba xa na mu a nga be, <I nu lanma i xa naxan soto n na i malise ra, n bara a fi Ala ma,> ¹² hali na kanyi mu fefe raba a baba nun a nga be. ¹³ Na kui, wo Ala xa seriye matandima wo xa naamunye saabui ra, wo man fa nee nan masenma wo xa die be. Wo na fe mooli gbegebe nan nabama, bafe yi ra.»

¹⁴ Isa man naxa pama xili, a a masen e be, «Wo birin xa wo tuli mati n na, wo xa fahaamui soto. ¹⁵⁻¹⁶ Donse naxan keli a fari ma, a so mixi fate i, a sese mu na naxan noma a kanyi findide mixi seniyentare ra. Fe kobi naxee kelima mixi boje ma, nee nan a kanyi findima mixi seniyentare ra.»

¹⁷ Isa to bara keli pama xun, a so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin yi taali woyenyi ma. ¹⁸ A naxa a masen e be, «Yaxa wo fan mu fahaamui soto? Wo mu a kolon, a donse yo keli a fari ma, a so mixi fate i, na mu noma a kanyi findide mixi seniyentare ra? ¹⁹ Barima na mu soma boje xa kui, a goroma furi ne, a fa mini mixi fate i.» Na kui, Isa a masen ne, a donse birin seniyen. ²⁰ A man naxa a masen, «Fe kobi naxan kelima mixi boje ma, na nan a kanyi findima mixi seniyentare ra. ²¹ Barima xaxili kobi fatanma mixi boje nan na, alo langoepa, mupе, faxe tife, ²² yene, wasatareya, paaxui, yanfanteya, jengeya, toone, konbi, yete igboe, nun daxupa. ²³ Na fe kobie birin kelima mixi boje nan ma, e a kanyi findi mixi seniyentare ra.»

Siriya Fenisiya gine xa danxaniya (Matiyu 15:21-28)

²⁴ Isa naxa keli menni, a siga Tire boxi ma. A naxa so a yigiyade. A mu nu wama mixi yo xa a yire kolon, konon a mu no a noxunde. ²⁵ Gine nde nu na, pinne nu naxan xa di gine foxo ra. A to Isa xa fe me, a naxa fa a yire, a suyidi a be. ²⁶ Yuwifi

xa mu nu yi gine ra, a nu barixi Siriya Fenisiya ne. A naxa Isa mayandi, a xa jinne keru a xa di gine foxo ra. ²⁷ Isa naxa a yaabi, «A lu dimɛe nan singe xa e dege, barima a mu lan taami xa ba dimɛdie yi ra, a sa baree bun.» ²⁸ Gine fan naxa a yaabi, «Marigi, i nondi, konɔ baredi naxee na teebili bun ma, e fan dimɛe xa donse donma naxan birama boxi.» ²⁹ Isa naxa a fala a be, «I xa yaabi xa fe ra, siga, jinne bara gbilen i xa di gine foxo ra.» ³⁰ Gine to gbilen a xonyi, a naxa a xa di li a saxi sade ma, jinne bara gbilen a foxo ra.

Isa tulixori boboxi rayalanfe

³¹ Isa naxa keli Tire boxi, a dangi Sidon, a gbilen Galile baa mabiri, Taa Fu boxi ma. ³² E naxa fa tulixori nde ra a xon ma, woyenfe xoroxoxi naxan ma, e Isa mayandi a xa a belexe sa a ma. ³³ Isa naxa tulixori tongo jama yire, e sa ti e xati ma. Isa naxa a belexesolee raso tulixori tulie kui, a a yete kan deye sa a nenyi ma. ³⁴ A naxa a ya rate koore, a a jengi rate a belebele ra. A fa a fala tulixori be, «Efafata!» Na nan falaxi e xa xui, «I xa rabi!» ³⁵ A tulie naxa fe me keren na, a nenyi fan naxa keli, a naxa woyen folo a fanyi ra.

³⁶ Isa naxa e yamari, a e naxa yi fe fala mixi yo be. Konɔ hali Isa to nu tonyi dɔxoma e ma kiyoki, e tan nu sigama a xa xibaaru fala ra nan tui. ³⁷ E nu bara kaaba ki fanyi, e nu a fala, «A fe fanyi mooli birin nabama! A a niyama tulixori xa fe me, boboe fan xa woyen!»

8

Isa donse fife xeme mixi wulu naani ma (Matiyu 15:32-39)

¹ Na saxanyi, jama gbegbe man nu bara e malan. Donse to mu nu e yi ra, Isa naxa a foxirabiree xili, a a masen e be, ² «N bara kinikini yi jama ma, barima a xi saxan nan yi ki, e na n yire. Donse yo mu e be yi ki. ³ N na a fala ya, e xa siga e xonyi kaame ra e ma, e tɔɔɔma ne kira xon ki fanyi. Ndee na e ya ma, e kelide makuya.» ⁴ Isa foxirabiree naxa a yaabi, «Taami sɔɔma di yi wula kui naxan yi jama wasama?» ⁵ Isa naxa e maxorin,

«Taami gundi yeri na wo yi?» E naxa a yaabi, «Solofere.»

⁶ Isa naxa a fala jama be e xa dɔxɔ boxi. A naxa na taami gundi solofere tongo, a Ala nuwali sa. A to e igira, a naxa e so a foxirabiree yi ra, e xa e itaxun jama ma. E fan naxa a raba na ki. ⁷ Yexe lanma ndee fan nu na e yi ra. Isa to Ala nuwali sa e xa fe ra, a naxa a fala, a e fan xa itaxun. ⁸ Nama naxa a dege han e wasa. Donse donxɔe fan naxa matongo han debe solofere naxa rafe. ⁹ Mixi wulu naani jondon nan nu na naa. Isa to e ragbilen, ¹⁰ a naxa te kunkui kui keren na, e nun a foxirabiree naxa siga Dalamauta boxi ma.

Farisenie nun Sadusenie xa danxaniyatareja

(Matiyu 16:1-12)

¹¹ Farisenie naxa fa, e nun Isa naxa woyen folo. E to nu wama a matofe, e naxa a maxorin a xa tonxuma makaabaxi nde masen e be kelife koore ma. ¹² Na naxa Isa boje tɔɔɔ ki fanyi. A naxa a masen, «Munfe ra yi waxati mixie n maxorinma tonxuma makaabaxi ma? N xa nondi fala wo be, tonxuma yo mu fima yi waxati mixie ma.» ¹³ Na xanbi a naxa keli e xun ma, a man baki kunkui kui girife ra naakiri ma.

¹⁴ A foxirabiree nu bara neemu fade taami nde ra e xun. Taami gundi keren peti nan nu na e yi ra kunkui kui. ¹⁵ Isa naxa yi matintin e ra, «Wo wo yete ratanga Farisenie nun Herode xa lebini ma.» ¹⁶ E naxa so woyenfe e bore be na fe ma, a a na falaxi ne barima taami mu na e yi ra. ¹⁷ Isa to e xa woyenyi kolon, a naxa a masen e be, «Wo taami fe falama wo bore be munfe ra? Han ya wo mu xaxili sɔɔɔ, wo mu fe fahaamu? Wo xaxili mu rabixi? ¹⁸ Ya na wo be, konɔ wo mu se toma. Tuli na wo be, konɔ wo mu fe mema. Wo neemuxi ne? ¹⁹ N taami gundi suuli itaxun mixi wulu suuli ma dennaxe, wo debe yeri rafe taami donxɔe ra?» E naxa a yaabi, «Fu nun firin.» ²⁰ «N man to taami gundi solofere itaxun xeme wulu naani ma, wo debe yeri rafe taami donxɔe ra?» E naxa a yaabi, «Solofere.» ²¹ A fa e maxorin, «Han ya wo mu fahaamui sɔɔɔ?»

Dɔnxui rayalanfe

²² E to so Betesayida, mixie naxa fa dɔnxui nde ra Isa xɔn, e a mayandi a xa a belexe sa a ma. ²³ Isa naxa dɔnxui belexe suxu, a mini a ra taa fari ma. A naxa a deye sa a ya ma, a a belexe sa a ma, a fa a maxɔrin, «I se nde toma?» ²⁴ Dɔnxui naxa a ya rabi, a fa a fala, «N bara mixie to jere ra, kɔnɔ e luxi alo wuri bilie.» ²⁵ Isa man naxa a belexe sa a ya ma. Dɔnxui to a ya rabi sɔnɔn, a nu bara yalan, a se birin igbema a fanyi ra. ²⁶ Na temui, Isa naxa a fala a be, «Gbilen i xɔnyi keren na, hali i mu so taa kui.»

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra

(Matiyu 16:13-20, Luki 9:18-21)

²⁷ Isa nun a fɔxirabiree man naxa mini sigafe ra taa naxee na Sesareya Filipi rabilinyi. Kira xɔn, Isa naxa a fɔxirabiree maxɔrin, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ²⁸ E naxa a yaabi, «Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya, xa na mu a ra namijɔnmɛ gbete.» ²⁹ Isa man naxa e maxɔrin, «Kɔnɔ wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.» ³⁰ Isa naxa a matintin e ra, a e naxa a xa fe fala mixi yo be.

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Matiyu 16:21-28, Luki 9:22)

³¹ Isa naxa a masen folo e be, a fo Adama xa Di xa toore gbegebe soto. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamɔxɔe mu lama a ra, e a faxesa, kɔnɔ xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma. ³² A naxa yi woyenyi birin masen e be a fiixe ra. Piyeri to a bendun, e sa ti e xati ma, a naxa so woyenfe Isa ma, a xa ba na mooli falafe. ³³ Kɔnɔ Isa naxa a ya rafindi a fɔxirabiree ma, a fa a fala Piyeri be, «Keli n ya i, i tan Sentane! I xaxili mu tixi Ala fee xa ra, a tixi adama fee nan na.»

³⁴ Na xanbi, Isa naxa jama xili a nun a fɔxirabiree, a a masen e be, «Xa mixi wa birafe n fɔxɔ ra, a xa tondi a yete ma, a tin toore nun faxe ra, a bira n fɔxɔ ra. ³⁵ Mixi naxan wama a yete rakisife, na

kanyi loema ne. Naxan a yete ralɔema n tan ma fe ra a nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, na kanyi kisima ne. ³⁶ Dunija birin sotoe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ³⁷ Fe mundun na, mixi noma a xa ariyanna masarade naxan na? ³⁸ Naxan yo yaagima n tan nun n ma woyenyi xa fe ra yi waxati mixi kobie nun yunubitoe tagi, n tan Adama xa Di fama n Baba xa noe kui temui naxe n nun maleke seniyenxie, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra.»

9

¹ Isa man naxa a masen e be, «N xa nondi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to fa ra senbe kui.»

Isa nɔrɔfe

(Matiyu 17:1-13, Luki 9:28-36)

² Xi senni dangi xanbi, Isa naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin e doroma geya itexi nde fari. Menni Isa naxa masara, a nɔrɔ e ya xori. ³ A xa sosee naxa fiixe a mooli nde ra naxan mu toma dunija ma. ⁴ Annabi Eliya nun Annabi Munsa naxa mini fɔxirabiree ya xori, e naxa e to naa e nun Isa woyenfe.

⁵ Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» ⁶ Piyeri na fala ne a to mu nu sese kolon a naxan falama, barima a tan nun a booree nu bara gaaxu ki fanyi ra. ⁷ Na xanbi, nuxui naxa goro e xun ma, xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan yi ki. Wo wo tuli mati a ra.» ⁸ Na ikoroxi ra, Isa fɔxirabiree to e ya rage, e mu mixi yo to e yire fo Isa.

⁹ E to nu na gorofe geya fari, Isa naxa a matintin e ra, e fe naxan toxi e ya ra, e naxa a fala mixi yo be, han beemanun Adama xa Di xa keli faxe ma. ¹⁰ E naxa na ragata e xaxili ma, e nu e bore maxɔrin, «A to a fala a a kelima faxe ma, na munse masenxi?»

¹¹ E naxa Isa maxɔrin, «Munfe ra seriye karamɔxɔe a falama a fo Annabi Eliya nan singe xa fa?» ¹² A naxa a masen e be, «Nondi na a ra. Annabi Eliya nan singe

fama yati, a fe birin yailan. A man seɓexi munfe ra, a fo Adama xa Di xa tɔɔre gɓegbe soto, mixie a mabere? ¹³ Kɔno n xa a fala wo be, Annabi Eliya jan bara fa, kɔno e bara e waxɔnfe birin niya a ra, alo a xa fe seɓexi ki naxe.»

*Isa pinne kerife dimedi foxo ra
(Matiyu 17:14-23, Luki 9:37-45)*

¹⁴ Na xanbi, e naxa sa foxirabire booree li, e nun seriye karamoxoe nu na xoxoxofe e xa woyenyie kui, jama gɓegbe fan nu na e rabilinyi. ¹⁵ Nama fefe Isa to, e naxa kaaba, e e gi, e xa sa a xebu. ¹⁶ Isa naxa e maxorin, «Wo nun yee na woyenfe yi mooli ra munfe ma?» ¹⁷ Xeme nde naxa a yaabi jama tagi, «Karamoxo, n faxi n ma di xeme nan na i xon, barima pinne na a foxo ra naxan bara a de bobo. ¹⁸ A na keli a ra dede, a a rabirama ne boxi, a de xunfe nu fa mini, a nu a jinyi raxin, a fate birin xoxoxo a ra. N bara i foxirabiree mayandi e xa yi pinne keri a foxo ra, kono e mu no.»

¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan danxaniy-atare bɔnsɔe, n xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun loxoe? Wo fa na di ra n xon.» ²⁰ E naxa fa a ra a xon. Ninne to Isa to, a naxa di rabira keren na, a nu fa a mapindigilin boxi, a de xunfe nu mini. ²¹ Isa naxa a baba maxorin, «Yi rabama a ra kabi mun temui?» A naxa a yaabi, «Kabi a dimedi temui. ²² Sanmaya wuyaxi yi pinne a rabirama te xora, xa na mu ye, alako a xa a faxa. Kono xa i noma fe nde ra, muxu mali. Kinikini muxu ma!» ²³ Isa naxa a masen a be, «I naxe, xa n noma. Fefe mu na naxan mu noma rabade mixi be xa danxaniya na a be.» ²⁴ Di baba fan naxa a xui ite keren na Isa mayandife ra, «Danxaniya na n be, kono n mali n ma danxaniyatareɓa xa fe ra!»

²⁵ Isa to jama to, e fafe e gi ra, a naxa woyen pinne ra, «I tan pinne naxan bara yi di de bobo, i a tuli xori, n bara i yaamari, gbilen a foxo ra, i man naxa a tɔɔro sonon!» ²⁶ Ninne naxa sonxo, a di raketun a ra a jaaxi ra, a fa gbilen a foxo ra. Di naxa lu alo a faxaxi ne. Mixi gɓegbe naxa a fala, «A bara faxa.» ²⁷ Kono Isa naxa a suxu a belexe ma, a a rakeli, di fan naxa ti.

²⁸ Isa to so banxi, a foxirabiree naxa a maxorin e doroma, «Munfe ra muxu tan mu no na pinne keride?» ²⁹ Isa naxa a masen e be, «Yi pinne mooli tan kerima mixi foxo ra Ala maxandi nan tun na.»

*Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya firin nde
(Matiyu 17:22-23, Luki 9:43-46)*

³⁰ E naxa keli menni, e Galile boxi igiri. Isa mu nu wama mixie xa a yire kolon, ³¹ barima a nu na a foxirabiree xaranfe ne. A naxa a masen e be, «Adama xa Di sama ne mixie belexe, e a faxa. A xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.» ³² Kono a foxirabiree mu a xa woyenyi fahaamu, e man mu suusa a maxorinde.

*Mixi naxan tide gbo
(Matiyu 18:1-5, Luki 9:46-48)*

³³ E naxa so Kaperenam. E man to so banxi kui, Isa naxa e maxorin, «Wo nu na woyenyi mundun kira xon?» ³⁴ Kono e mu sese fala, barima e to nu woyenma e bore be kira xon, e nu wama a kolonfe ne naxan tide gbo e ya ma. ³⁵ Na kui, Isa to a magoro, a naxa yi mixi fu nun firin xili, a a masen e be, «Xa mixi yo wa findife yarerati ra, fo na kanyi xa findi birin xa xanbirati ra, a findi birin hayi fanma ra.»

³⁶ Isa naxa dimedi nde tongo, a a ti e tagi. A naxa dimedi doko a san ma, a fa a masen a foxirabiree be, ³⁷ «Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo n nasene, na kanyi mu n tan gbansan xa rasene. A bara n xema fan nasene.»

*Findife Isa foxirabire ra
(Luki 9:49-50)*

³⁸ Yaya naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu bara xeme nde to a pinne kerima mixi foxo ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won foxo ra.» ³⁹ Isa naxa a masen, «Wo naxa a raton, barima mixi yo kaabanako raba n xili saabui ra, na kanyi mu noma fe jaaxi falade n ma fe ra mafuren. ⁴⁰ Na kui, mixi naxan mu a ikelixa won xili ma, a kanyi na won be ne. ⁴¹ Mixi yo wo ki ye n xili ra wo to biraxi Ala xa Mixi

Sugandixi fɔxɔ ra, n xa nɔndi fala wo bɛ, na kanyi mu ganma a baraayi ra muku.»

Maratantanyi saabui

(Matiyu 18:6-9, Luki 17:1-2)

⁴² «Mixi yo yi mixi xuri keren natantan, naxan danxaniyaxi n ma, a fisa na kanyi bɛ gɛmɛ binye xa xiri a kɔnyi ra, a rasin baa ma. ⁴³⁻⁴⁴ Xa i belɛxɛ findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i belɛxɛ keren bolonxi, na fisa i bɛ dinɛ i belɛxɛ firin luxi na, i fa siga yahannama, tɛ mu xubenma dennaxɛ. ⁴⁵⁻⁴⁶ Xa i sanyi findi i ratantanse ra, a bolon. I sofe ariyanna i sanyi keren bolonxi, na fisa i bɛ dinɛ i sanyi firin luxi na, i fa woli yahannama. ⁴⁷ Xa i ya findi i ratantanse ra, a ba na. I sofe ariyanna i ya keren kanaxi, na fisa i bɛ dinɛ i ya firin luxi na, i fa woli yahannama, ⁴⁸ kuli mu faxama dennaxɛ, tɛ fan mu xubenma.»

(Matiyu 5:13, Luki 14:34-35)

⁴⁹ «Tɛ sama nɛ mixi birin ma, alɔ fɔxɛ sama donse ma ki naxɛ. ⁵⁰ Fɔxɛ findixi fe fanyi nan na, kɔnɔ xa fɔxɛ mɛxɛmɛxɛnyi bara ba, a fa mɛxɛmɛxɛnma di? Fɔxɛ xa lu wo i, wo xa lu bɔɔɛsa kui wo bore tagi.»

10

Futi nun fatanyi

(Matiyu 19:1-9, Luki 16:18)

¹ Isa naxa keli mɛnni, a siga Yudaya bɔxi a nun Yuruden naakiri ma. Nama gɛgɛbe man naxa e malan a yire, a fan naxa e kawandi folɔ, alɔ a nu darixi a ra ki naxɛ.

² Farisenie naxa fa Isa yire alako e xa gantanyi te a bɛ. E naxa a maxɔrin, «A daxa xɛmɛ xa mɛɛ a xa ginɛ ra?» ³ Isa naxa e yaabi, «Annabi Munsa wo yamari munse ra?» ⁴ E fan naxa a yaabi, «Annabi Munsa a fala nɛ, a xa xɛmɛ wa mɛɛfe a xa ginɛ ra, a xa fatan keedi nan nafala, a fa mɛɛ ginɛ ra.»

⁵ Isa naxa a masen e bɛ, «Annabi Munsa yi yaamari sɛbɛxi nɛ wo bɛ wo xaxili to xɔɔxɔ. ⁶ Kɔnɔ dunipa folɔ folɛ ra, Ala naxa xɛmɛ nun ginɛ daa. ⁷ <Na kui, xɛmɛ kelima a baba nun a nga xun ma, a a xa ginɛ xa futi xiri, ⁸ e firin findi keren na.> Na nan a toxi, mixi firin xa mu e ra sɔnɔn, e firin bara findi keren na. ⁹ Ala

bara naxɛe xiri e boore ra, adama naxa e rafatan.»

¹⁰ E to so banxi, Isa fɔxirabirɛɛ man naxa a maxɔrin na masenyi ma. ¹¹ Isa naxa a masen e bɛ, «Mixi yo mɛɛ a xa ginɛ ra, a sa gbɛtɛ dɔxɔ, a kanyi bara yɛnɛ raba. ¹² Xa ginɛ fan mɛɛ a xa xɛmɛ ra, a sa dɔxɔ xɛmɛ gbɛtɛ xɔn, a fan bara yɛnɛ raba.»

Isa nun dimɛdie

(Matiyu 19:13-15, Luki 18:15-17)

¹³ Mixie nu fafe dimɛdie ra Isa xɔn, alako a xa a belɛxɛ sa e ma, kɔnɔ a fɔxirabirɛɛ naxa wɔyɛn na mixie ma. ¹⁴ Isa to na fe to, a naxa xɔnɔ, a fa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, «Wo a lu dimɛdie xa fa n yire. Wo naxa tɔnyi dɔxɔ e ma, barima naxɛe maniyaxi e ra, nɛe nan soma Ala xa mangɛya niini bun ma. ¹⁵ N xa nɔndi fala wo bɛ, mixi naxan mu tinma Ala xa mangɛya niini ra alɔ dimɛdi, na kanyi mu soma Ala xa mangɛya niini bun ma feo!» ¹⁶ A naxa dimɛdie dɔxɔ a san ma, a a belɛxɛ sa e ma, a duba e bɛ.

Sɛgɛtala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Luki 18:18-30)

¹⁷ Isa to nu bara kira suxu, xɛmɛ nde naxa fa a gi ra a fɔxɔ ra, a a xinbi sin a bun ma. A naxa Isa maxɔrin, «Karamɔxɔ fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi sɔtɔ kɛ ra?» ¹⁸ Isa naxa a masen a bɛ, «Munfe ra i n xilima karamɔxɔ fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ¹⁹ I seriye kolon: <I naxa faxɛ ti. I naxa yɛnɛ raba. I naxa muɔɛ ti. I naxa mixi tɔɔɔɛɛɛ. I naxa fu mixi ma. I baba nun i nga binya.»

²⁰ Xɛmɛ naxa Isa yaabi, «Karamɔxɔ, n bara na birin nabatu kafi n dimɛdi tɛmɛi.» ²¹ Isa naxa xɛmɛ mato, a naxa a xanu. A naxa a masen a bɛ, «Fɛ keren nan fa luxi i bɛ. Siga, se naxan birin na i yi ra, i sa a mati, i a kɔbiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sɔtɔde ariyanna. I na na raba, fa, i bira n fɔxɔ ra.» ²² Xɛmɛ to na wɔyɛnyi mɛ, a naxa siga sunnunyi kui, barima harige gɛgɛbe nu na a yi ra.

²³ Isa naxa a ya rage a rabilinyi, a fa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, «Sofe Ala xa mangɛya niini bun ma, a xɔɔxɔ naafuli kanyie bɛ ki fanyi!» ²⁴ A fɔxirabirɛɛ naxa

kaaba a xa woyenyi ma, kono Isa man naxa a masen e be, «N ma die, sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xoxoxo ki fanyi!»²⁵ Noxome so joxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.»²⁶ Isa foxirabiree de naxa ixara ki fanyi ra, e nu e bore maxorin, «Nde fa noma kaside fa?»²⁷ Isa naxa e mato, a fa a masen e be, «Adama mu noma a yete rakaside, kono Ala tan noma fe birin na.»

²⁸ Piyeri naxa woyen folo Isa be, «A mato, muxu bara keli se birin xun ma, muxu bira i foxo ra.»²⁹ Isa naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma n tan nun n ma xibaaru fanyi xa fe ra, a findi banxi ra ba, xunyae ba, taarae ba, baba ba, nga ba, die ba, boxie ba,³⁰ na kanyi fama na birin joxoe keme keme nan sotode. Foxoe yo, xunyae yo, taarae yo, babae yo, ngae yo, boxie yo, a e sotoma yi dunina ma a nun jaxankate ra, a man fa abadan kisi soto aligiyama.³¹ Yarerati wuyaxi fama findide xanbiratie ra, xanbiratie fan findi yareratie ra.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-19, Luki 18:31-34)

³² Isa nun a foxirabiree naxa kira suxu tefe Darisalamu, Isa tixi e ya ra. A foxirabiree nu kontofilixi, naxee fan nu biraxi e foxo ra, nee fan nu gaaxuxi. Isa man naxa a foxirabiree fu nun firin xun lan, a so fe tagi rabafe e be naxan fama a tan lide.³³ A naxa a masen, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Adama xa Di sama ne serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe belexe, e a makiiti faxe kiiti ra, e a so kaafirie yi ra.³⁴ E a mayelema ne, e deye boxun a ma, e a bonbo sebere ra, e man fa a faxes. Kono a xa faxe xi saxan dangi xanbi, a man kelima ne faxe ma.»

Sebede xa die xa maxorinyi

(Matiyu 20:20-28, Luki 22:24-47)

³⁵ Na xanbi, Sebede xa die, Yaki nun Yaya, e naxa e maso Isa ra, e a fala a be, «Karamoxo, muxu wama a xon ma ne, muxu na fe naxan yo maxorin i ma, i xa na raba muxu be.»³⁶ Isa naxa e maxorin, «Wo wama n xa munse raba wo be?»³⁷ E

naxa a yaabi, «Tin muxu be, keren xa doxo i yirefanyi ma, boore fan xa doxo i koola ma i xa nore kui.»³⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo mu a kolon wo fe naxan maxorinfe. Wo noma tinde toore ra, alo n tan tinma a ra ki naxe? Wo noma tide toore ya i naxan fafe n lide?»³⁹ E naxa a yaabi, «Muxu noma.» Isa fan naxa a fala e be, «Wo fan yati fama jaxankate sotode alo n tan. Wo fan fama tide n ma toore bun ma naxan fafe n lide.⁴⁰ Kono doxofe n yirefanyi nun n koola ma, na mu fatanma n tan xa ra. Na na mixie nan be, a ragataxi naxee be.»

⁴¹ Foxirabiree fu donxoe to na fe me, e boje naxa te folo Yaki nun Yaya ma.⁴² Isa naxa e xili a yire, a a masen e be, «Wo a kolon, naxee kolonxi jaman mangee ra, e mixie yamarima a xoxoxoe ra, e e senbe raminima e ma alako e xa mangeya xa kolon.⁴³ Kono a naxa lu na ki wo tan tagi. Mixi naxan wama a tide xa gbo wo ya ma, a xa findi wo malima nan na.⁴⁴ Mixi naxan wama findife wo xa yarerati ra, a kanyi xa findi birin xa konyi nan na.⁴⁵ Hali Adama xa Di a faxi na nan ma. A mu faxi xe mixie xa wali a tan be. A faxi ne alako a tan nan xa wali mixie be, a xa mixi gbegbe xunsara a xa faxe saabui ra.»

Isa Yeriko donxui rayalanfe

(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)

⁴⁶ E naxa so Yeriko. Isa nun a foxirabiree man to nu kelife naa, e nun nama gbegbe, Timeyo xa di xeme Baritimeyo nu doxoxi kira de ra kule matide. Donxui nan nu a ra.⁴⁷ A to a me a Isa Nasaretika nan nu dangife naa, a naxa so a xilife a xui itexi ra, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma.»⁴⁸ Nama naxa woyen donxui ma a a xa a sabari, kono a jan naxa a xui ite dangi a singe ra, a nu xili ti, «Dawuda xa Di, kinikini n ma.»⁴⁹ Isa naxa ti, a a fala, «Wo a xili.» E naxa donxui xili, e a fala a be, «Limaniya! Keli, Isa na i xilife!»⁵⁰ Donxui naxa a xa donma binde wole keren na, a keli, a tungan, a siga Isa yire.⁵¹ Isa naxa a maxorin, «I wama n xa munse raba i be?» Donxui naxa a yaabi, «Karamoxo, n wama ne n ya xa se to.»⁵² Isa naxa a masen a be, «Siga, i xa danxaniya bara i

rakisi.» A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa fɔxɔ ra kira xɔn.

11

Isa sofe Darisalamu

(Matiyu 21:1-11, Luki 19:28-44, Yaya 12:12-16)

¹ E to makɔre Darisalamu ra, e na Betifage nun Betani yire li, Oliwi geya mabiri, Isa naxa a fɔxirabire mixi firin xee, ² a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefɛ so naa, wo sofale lanma lima a xirixi na, mixi singe mu nu dɔxɔ naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra n xɔn ma. ³ Xa mixi nde fa sa wo maxɔrin, <Wo a fulunfe munfe ra,> wo xa a yaabi, <Marigi nan hayi na a ma. A a ragbilenma ya.>»

⁴ E to siga, e naxa a li sofale lanma xirixi naade nde sɛeti ma kira de ra. E to a fulun, ⁵ mixi naxee nu tixi naa, e naxa e maxɔrin, «Wo munse rabafe, wo to yi sofale lanma fulunxi?» ⁶ E naxa e yaabi alɔ Isa a masen e be ki naxe. Nee fan naxa e lu e xa siga. ⁷ E to fa sofale lanma ra Isa xɔn, e naxa e xa donmae sa a fari, Isa fa a magoro a ma.

⁸ Mixi gbegbe naxa e xa donmae itala kira xɔn ma, ndee fan naxa fense sege, e nee fan sa kira xɔn ma Isa binyafe ra. ⁹ Nama naxee nu jerefe Isa ya ra, a nun naxee nu jerefe a xanbi ra, e birin nu e xui itefe, e a fala,

«Tantui na won Nakisima be!
Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!

¹⁰ Baraka na won Baba Dawuda xa mangeya be naxan na fafe!

Tantui na won Nakisima be naxan na koore ma!»

¹¹ Isa to so Darisalamu, a naxa siga hɔrɔmɔbanxi kui. A to ge naa rabilinyi birin matode, e nun a fɔxirabire mixi fu nun firinyie naxa siga Betani, barima kɔe nu bara so.

Isa xɔre bili dankafe

(Matiyu 21:18-22)

¹² Na kuye iba, e to nu kelife Betani, kaame naxa Isa suxu. ¹³ A to xɔre bili nde to, a ndedi makuyaxi e ra, a burexe na a kɔn na, a naxa sa na mato, xa a nɔma a bogi nde masɔtode. Kɔnɔ a to makɔre xɔre bili ra, a mu sese li a kɔn

na fo a burexe, barima xɔre bogi temui mu nu a lixi. ¹⁴ Isa naxa a fala xɔre bili be, «Mixi yo naxa i tan bogi don sɔnɔn!» A fɔxirabiree fan naxa a xui me.

Isa sarematie kerife hɔrɔmɔbanxi kui

(Matiyu 21:12-17, Luki 19:45-48, Yaya 2:13-16)

¹⁵ E to siga Darisalamu, Isa naxa so hɔrɔmɔbanxi kui, a sarematie nun sare-soe kerɔ fɔlɔ, naxee nu na naa. A naxa kɔbiri masaree xa teebilie nun ganbe matie xa dɔxɔsee rabira. ¹⁶ A man mu tin mixi yo xa dangi hɔrɔmɔbanxi sansanyi kui, e na findi e xa kote maxanin kira ra. ¹⁷ A naxa e kawandi, a a masen, «A mu sebexi xe, <N ma banxi xili falama ne, si birin ma salide banxi? Kɔnɔ wo tan bara a findi mupɛtie dɔxɔde ra.>» ¹⁸ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe to yi fe me, e naxa fere fen fɔlɔ e nɔma Isa faxade ki naxe. E nu gaaxuxi a ya ra, barima a nu pama birin de ixarama a xa kawandi ra. ¹⁹ Nunmare to so, Isa nun a fɔxirabiree man naxa keli taa kui.

Xɔre bili xare nun Ala maxandife

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Na kuye iba, e to nu dangife, a fɔxirabiree naxa xɔre bili to a bara xara han a sanke. ²¹ Piyeri to ratu, a naxa a fala Isa be, «Karamɔxɔ, a mato, i xɔre bili naxan danka, a bara xara gben.»

²² Isa naxa a masen e be, «Wo xa danxaniya Ala ma. ²³ N xa nɔndi fala wo be, xa wo a fala yi geya be, <Keli be, i sa sin baa ma,> xa na kanyi mu siike a boje ma, a la a ra, a naxan falaxi a rabama ne, na fe rabama ne na kanyi be. ²⁴ Na nan a ra, n xa a fala wo be, wo na Ala maxandi fefe ra, xa wo la a ra a wo bara a sɔtɔ, wo a sɔtɔma ne. ²⁵⁻²⁶ Wo na ti Ala maxandide temui naxe, xa fe nde na wo nun mixi nde tagi, wo xa dije a ma, alako wo Baba naxan na ariyanna, a fan xa dije wo xa yunubie ma.»

Isa walima nde xa yaamari ma?

(Matiyu 21:23-27, Luki 20:1-8)

²⁷ E man naxa so Darisalamu. Isa to nu a jerefe hɔrɔmɔbanxi kui, serexedube kuntigie, seriye karamɔxɔe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, ²⁸ e a maxɔrin, «I yi fee rabama nde xa yaamari ma? Nde

yi senbe fixi i ma, i xa yi fee raba?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «N fan xa wo maxorin fe keren ma. Xa wo n yaabi, n a falama ne wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma. ³⁰ Yaya to nu mixie xunxama ye xora, Ala nan a xexi ba, ka adama? Wo n yaabi.»

³¹ Na kui e naxa so woyenfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, won naxe, <Ala,> a a falama ne won be, <Munfe ra wo mu fa la a ra?» ³² Kono won na a yaabi, <Adama,> na fan findima fe nan na won be.» E nu gaaxuxi pama nan ya ra, barima birin Yaya mapoxunxi namionme yati nan na. ³³ Na kui, e naxa Isa yaabi, «Muxu mu a kolon.» Isa fan naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

12

Boxi rawali paaxie xa taali (Matiyu 21:33-46, Luki 20:9-19)

¹ Isa man naxa so taali woyenyie falafe e be, a a masen, «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa tete rabilin boxi ra, a baye ti, a yili ge weni bogi bunduma dennaxe. Na xanbi, a naxa na heri boxi rawalie ma, a fa biyaasi.»

² «Weni bogi ba temui to a li, boxi kanyi naxa konyi nde xee boxi rawalie xon ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. ³ Kono, boxi rawalie naxa na konyi suxu, e a bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra.»

⁴ «Boxi kanyi man naxa konyi gbete xee e xon ma. E naxa na fan bonbo a xunyi ma, e a konbi a mayaagixi ra. ⁵ Boxi kanyi man to mixi gbete xee, e naxa na tan faxes. Boxi kanyi mixi wuyaxi gbete xee ne e xon ma na ki. E naxa ndee bonbo, e ndee faxes.»

⁶ «Boxi kanyi xa di xanuxi kerenyi nan nu fa luxi. A donxoe ra, a naxa na xee e xon ma, barima a nu bara a fala, <E n ma di tan binyama ne.> ⁷ Kono yi boxi rawalie naxa a fala e bore be, <Yi nan na ke tongoma ra, wo fa, won xa a faxes alako ke xa findi won gbe ra.> ⁸ E naxa a suxu, e a faxes, e fa a woli tete xanbi ra.»

⁹ «Na kui, boxi kanyi munse rabama fa? A sigama ne naa, a boxi rawalie faxes, a a

xa boxi so mixi gbete yi. ¹⁰ Wo mu nu yi masenyi xaran Kitaabui kui?

<Banxitie mee geme naxan na, a bara findi tuxui geme hagige ra.

¹¹ Marigi foxi nan a ra.

Fe makaabaxi nan ya won be.»

¹² A nu woyenfe naxee be, e naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E nu katafe e xa a suxu, kono e nu gaaxuxi pama nan ya ra. Na kui, e naxa keli a xun, e siga.

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra (Matiyu 22:15-22, Luki 20:20-26)

¹³ E naxa Fariseni nun Herode foxirabire ndee xee Isa xon alako e xa gantanyi te a be, e xa a masoto woyenyi kui. ¹⁴ E to siga a yire, e naxa a fala a be, «Karamoxo, muxu a kolon nondi fale nan i ra. I mu gaaxuma mixi yo xon, barima i mu mixi rafisama e booree be. I mixie xaranma Ala xa kira nan na a nondi ki ma. A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma? Muxu xa a fi, ka muxu naxa a fi?»

¹⁵ Isa to e xa filankafuija kolon, a naxa e yaabi, «Wo katafe n masotode munfe ra? Wo fa gbeti kobiri kole keren na n xon ma, n xa a mato.» ¹⁶ E to fa keren na, a naxa e maxorin, «Nde xili nun misaali na yi kobiri kole ma yi ki?» E naxa a yaabi, «Roma Mange gbe.» ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» E fan naxa kaaba Isa xa fe ma.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma

(Matiyu 22:23-33, Luki 20:27-40)

¹⁸ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxes ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ¹⁹ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebe muxu be Kitaabui kui, <Xa xeme nde taara faxes, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.> ²⁰ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faxes, a mu bonsoe yo lu. ²¹ A xanbiratoe naxa na kaape gine tongo, kono a fan naxa faxes, a mu bonsoe yo lu. Na nan man naba na fan xanbiratoe ra. ²² Yi mixi solofere birin, e sese mu bonsoe

lu. A dɔnxɔɛ ra, ginɛ fan naxa faxa. ²³ Na kui, marakeli lɔxɔɛ, na ginɛ to dɔxɔxi yi mixi solofere birin xɔn ma, a sa findima nde gbe ra?»

²⁴ Isa naxa a masen e bɛ, «Wo mu Ala xa Kitaabui kolon, wo mu Ala sɛnbɛ fan kolon. Wo xa tantanyi kelide xa mu na ki? ²⁵ Mixie na keli faxɛ ma marakeli lɔxɔɛ, xɛmɛ mu ginɛ dɔxɔma, ginɛ fan mu dɔxɔma xɛmɛ xɔn. E luma nɛ alɔ malekɛɛ na ariyanna ki naxɛ. ²⁶ A falafe tan, a faxamixie mu kelima faxɛ ma, wo mu nu Annabi Munsa xa Kitaabui xaran, wuri bili xa fe falaxi dɛnnaxɛ? Ala a masen nɛ a bɛ, «N tan nan na Marigi Alatala ra, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.» ²⁷ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo naxɛe baloxi. Na tan findixi wo bɛ tantanyi nan na.»

*Yaamari naxan tide gbo a birin bɛ
(Matiyu 22:34-40, Luki 10:25-37)*

²⁸ Sɛriyɛ karamɔxɔ nde naxa a maso e ra, a a tuli mati e xa wɔyɛnyi ra. A to a to a Isa bara yaabi fanyi fi, a naxa a maxɔrin, «Sɛriyɛ mundun tide gbo sɛriyɛ birin ya ma?» ²⁹ Isa naxa a yaabi, «A singe nan yi ki, «Isirayila, i tuli mati, won Marigi Ala, Marigi keren peti na a ra. ³⁰ I xa i Marigi Ala xanu i bɔɛ birin na, i nii birin na, i xaxili birin na, a nun i sɛnbɛ birin na.» ³¹ A firin nde nan yi ki, «I xa i ngaxakerenyi xanu alɔ i i yete xanuxi ki naxɛ.» Sɛriyɛ gbɛtɛ yo mu na naxan dangi nee ra.»

³² Sɛriyɛ karamɔxɔ naxa a fala Isa bɛ, «I nɔndi, karamɔxɔ. I bara nɔndi masen a Ala keren peti nan a ra, a boore mu na, fo a keren. ³³ Mixi xa a xanu a bɔɛ birin na, a xaxili birin na, a nun a sɛnbɛ birin na. Mixi man xa a ngaxakerenyi xanu alɔ a a yete xanuxi ki naxɛ. Nee rabatufe dangi sɛrɛxɛ gan daaxi nun sɛrɛxɛ birin na.»

³⁴ Isa to a to, a a bara xaxilimaya yaabi fi, a naxa a masen a bɛ, «A gbe mu luxi i xa so Ala xa mangɛya niini bun ma.» Na xanbi, mixi yo mu suusa Isa maxɔrinde sɔnɔn.

*Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Matiyu 22:41-46, Luki 20:41-44)*

³⁵ Isa naxa kawandi ti folɔ hɔrɔmɔbanxi kui. «Munfe ra sɛriyɛ karamɔxɔɛ a

falama, a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ³⁶ Ala Xaxili Sɛniyɛnxi saabui ra, Dawuda yetɛ a masen nɛ,

«Marigi bara a masen n Marigi bɛ,

“I magoro n yirefanyi ma,

han beemanun n xa i yaxuie ragoro i sanyi bun.”»

³⁷ «Dawuda yetɛ yati a falama a bɛ, «N Marigi». Dawuda fa nɔma findide a baba ra di?»

Nama gbege nu e tuli matima a ra, a xa kawandi nu rafan e ma.

Diinɛla kobie

(Matiyu 23:1-39, Luki 11:37-52, 20:45-47)

³⁸ Isa naxa a masen e bɛ a xa kawandi kui, «Wo wo yetɛ ratanga sɛriyɛ karamɔxɔɛ ma. A rafan e ma e xa e mapɛrɛ guba xungbe ragoroxi e ma, mixie xa nu e xɛɛbu taa kui binyɛ xɛɛbuie ra. ³⁹ E wama dɔxɔfe salide safe singee, e man xa binyɛ sɔtɔ xulunyi. ⁴⁰ E kaɛɛ ginɛ harige mupama. E salima a xɔnkuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e bɛ, a gbo ki fanyi.»

Kaɛɛ ginɛ xa hadiya

(Luki 21:1-4)

⁴¹ Isa naxa dɔxɔ salide kui, a ya rafindixi kɔbiri kankira ma, a nu mixie mato e kɔbiri sama a kui ki naxɛ. Bannamixi wuyaxi nu kɔbiri gbege safe. ⁴² Kaɛɛ ginɛ misikiinɛ fan to fa, a tan naxa kɔbiri kole firin sa naxɛe yusi mu gbo. ⁴³ Na kui, Isa naxa a fɔxirabirɛ xili, a a masen e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, yi kaɛɛ ginɛ misikiinɛ xa kɔbiri saxi gbo dangi birin gbe ra naxɛe bara kɔbiri sa kankira kui. ⁴⁴ E tan xa hadiya kelixi e xa naafuli nan kui, kɔnɔ yi kaɛɛ ginɛ tan xa hadiya kelixi a xa baloe nan kui.»

13

Hɔrɔmɔbanxi xa misaali

(Matiyu 24:1-2, Luki 21:5-6)

¹ Isa to mini hɔrɔmɔbanxi, a fɔxirabirɛ keren naxa a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, yi banxie mato, e tixi gɛmɛ xungbe naxɛe ra, e ti ki man tofanxi ki naxɛ!» ² Isa naxa a yaabi, «I yi banxi belebelee toxi? Yi gɛmɛ

keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama ne.»

*Maratantanyi, tɔɔre, nun paxankate
(Matiyu 24:3-14, Luki 21:7-19)*

³ Isa to nu magoroxi Oliwi geya fari, a ya rafindixi hɔrɔmɔbanxi ma, Piyeri, Yaki, Yaya, nun Andire naxa a maxɔrin e doro ma, ⁴ «Na fe sa rabama mun temui? A man sa kolonma tɔnxuma mundun ma a a fafe rabade?»

⁵ Isa naxa so wɔyɛnfe e be, «Wo wo mɛɛni. ⁶ Mixi wuyaxi fama n tan xili falade e yete xun ma a falafe ra, <N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra!> Na kui, e fama mixi gbege ratantande. ⁷ Wo na gere fe me, wo na gere nde xili me, wo naxa kontɔfili, barima fo na fe mɔɔlie xa raba. Na xa mu findima dunija rapɔnyi ra sinden. ⁸ Sie kelima ne e boore xili ma, pamanee e boore gere. Bɔxi fama ne serende yire wuyaxi, kaame fan sin bɔxi ma. Na birin findima mantɔɔrɔli fɔle nan na.»

⁹ «Wo xa mɛɛni wo yete ma, barima e wo soma ne kiitisae yi ra, e wo bɔnbɔ salide banxie kui. Wo tima ne gominae nun mangɛe ya i n tan ma fe ra, wo findima ne n ma seedee ra e tan be. ¹⁰ Fo xibaaru fanyi xa kawandi si birin be sinden. ¹¹ E na wo xanin wo makiitide temui naxe, wo naxa kontɔfili wo xa masenyi xa fe ra beenun wo xa a ti. Ala na wɔyɛnyi naxan yo fi wo ma na waxati ma, wo xa na nan fala, barima wo tan xa mu wɔyɛnma, Ala Xaxili Seniyenxi nan fama wɔyɛnde.»

¹² «Mixi fama a ngaxakerenyi yanfade, a a sa mixie belexe, e xa a faxes. Babe fan na mɔɔli niyama a xa di ra, die fan kelima ne e barimae xili ma, e xa e faxes. ¹³ Mixi birin fama wo xɔnde n tan ma fe ra, kɔnɔ naxan na a tun nabexi han a rapɔnyi, na kanyi kisima ne.»

*Se haramuxi paaxi
(Matiyu 24:15-28, Luki 21:20-24)*

¹⁴ «Wo tan naxee na yi xaranfe, wo wo tuli mati de! Wo na se haramuxi paaxi to kasare na naxan xanbi ra, a tixi yire a mu lan a xa ti dennaxe, wo tan naxee na Yudaya na temui, wo xa wo gi geyae fari. ¹⁵ Naxan na tande, a naxa so sese tongode

a xa banxi kui. ¹⁶ Naxan na xe ma, a naxa gbilen a xa xinbeli donma tongode. ¹⁷ Na waxati findima gbaloe nan na furuginɛe nun dingɛe be! ¹⁸ Wo Ala maxandi na naxa wo li jeme temui! ¹⁹ Barima tɔɔre a lima na waxati ma, naxan maniyɛ singe mu nu to kabi Ala naxa dunija daa, a man mu gbilenma to ra abadan. ²⁰ Xa Marigi mu a ragirixi nu nde xa ba na xi konti ra, adama yo mu kisima nu. Kɔnɔ a nde baxi a konti ra mixi sugandixie nan xa fe ra.»

²¹ «Xa mixi nde sa a fala wo be, <A mato, Ala xa Mixi Sugandixi na be>, xa na mu a ra, <Ala xa Mixi Sugandixi na mɛɛni,> wo naxa la a ra. ²² Barima wule false fama Ala xa Mixi Sugandixi xili falade e yete xun, xa na mu e e yete findi namijonmɛe ra. E fama tɔnxuma makaabaxie nun kaabanakoe rabade alako e xa Ala xa mixi sugandixie ratantan, xa e sa nɔma. ²³ Wo mɛɛni wo yete ma. N bara fe birin masen wo be beenun a waxati xa a li.»

*Adama xa Di gbilenfe
(Matiyu 24:29-31, Luki 21:25-28)*

²⁴ «Na paxankate waxati dangi xanbi, <soge ifɔɔrɔma ne, kike yanbe bama ne, ²⁵ tunbuie birama ne bɔxi, se naxan birin na koore ma a serɛnma ne.»

²⁶ «Na temui Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui, senbe nun nɔre ra. ²⁷ A a xa malekee xeema ne dunija tunxun naani birin na, e xa sa a xa mixi sugandixie malan keli seeti han seeti.»

*Xɔre bili xa misaali
(Matiyu 24:32-35, Luki 21:29-33)*

²⁸ «Wo xɔre bili mato misaali ra, wo xa xaxili sɔtɔ. A salonyi na pingi, a burexe neene naxa mini, wo a kolonma ne jeme bara makɔre. ²⁹ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon Adama xa Di bara makɔre, a jan tixi naade ra. ³⁰ N xa nɔndi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³¹ Koore nun bɔxi dangima ne, kɔnɔ n ma masenyi tan mu dangima abadan.»

*Dunija rapɔnyi waxati kolonfe
(Matiyu 24:36-44)*

³² «Mixi yo mu a kolon yi fee sa rabama loxoε nun waxati yo ma. Hali maleke naxee na ariyanna, e mu a kolon, Ala xa Di fan mu a kolon, fo Baba Ala keren peti. ³³ Wo meeni wo yete ma, wo naxa yanfa, barima wo fan mu a kolon yi fee sa kamalima temui naxe.»

³⁴ «A maniyaxi xeme nan na, naxan na sigafe biyaasi. A na keli a xa foxoe xun, a na birin taxuma a xa konyie ra, a kankan ti a xa wali de, a man a fala naade kante be, a a naxa yanfa. ³⁵ Na kui, wo naxa yanfa. Xa foxoe kanyi gbilenma nunmare nan na ba, xa na mu koe tagi, xa na mu konkore deya singe, xa na mu geesege, wo mu a waxati yo kolon. ³⁶ Xa a fa wo terenna, a naxa a li de wo xife! ³⁷ N naxan falama wo be, n na nan a falama birin be: Wo naxa yanfa!»

14

Yanfanteya Isa be (Matiyu 26:1-5, Luki 22:1-6)

¹ Xi firin nan nu luxi beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, naxan man xili falama Taami Lebinitare Sali. Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe nu na feere fenfe e xa Isa suxu yanfanteya saabui ra, e xa a faxa. ² E naxa lan a ma, «Won naxa a suxu sali loxoε, xa na mu a ra jama a xunyi kelima ne.»

Gine nde labunde ture safe Isa ma (Matiyu 26:6-13)

³ Isa to nu na Betani, Simon kune kanyi xonyi, a a degefe teebili ra, gine nde naxa fa. Narada labunde ture nu na a yi ra, naxan sare xoxoxo ki fanyi. A nu saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. Gine to bitire de rabi, a naxa labunde ture sa Isa xunyi. ⁴ Kono mixi ndee nu na naa, e naxa xono, e a fala e bore be, «Yi labunde ture makanaxi yi mooli ra munfe ra? ⁵ Xa a sa mati ne nu, a sare noma dangide walike xa je keren wali sare ra, na kobiri fan no fide setaree ma.» E boje naxa te gine xili ma.

⁶ Kono Isa naxa a masen, «Wo yi gine lu na. Wo na a toorofe munfe ra? Kewali fanyi nan yi ki, a naxan nabaxi n be.

⁷ Setaree luma ne wo ya ma temui birin.

Wo na wa a xon ma temui yo, wo noma fe fanyi rabade e be, kono n tan mu luma wo yi ra be abadan xe. ⁸ Yi gine noxi naxan na, a na nan nabaxi. A labunde saxi n ma n ma maragate loxoε nan ma fe ra. ⁹ N xa nondi fala wo be, Ala xa xibaaru fanyi sa kawandima dede dunija birin kui, yi gine xa kewali xa fe fan falama ne, mixie xa e ratu a xa fe ma.»

Yudasi xa yanfanteya (Matiyu 26:14-16, Luki 22:1-6)

¹⁰ Na temui, Yudasi Isikariyoti, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa siga serexedube kuntigie yire, e xa woyen alako a xa Isa sa e belexe. ¹¹ E to a me, e naxa jalexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. Na kui, Yudasi naxa so waxati fenfe a noma Isa sade e belexe temui naxe.

Sayamaleke Dangi Sali (Matiyu 26:17-25, Luki 22:7-34)

¹² Taami Lebinitare Sali to a li, a loxoε singe, yexeyore bama serexe ra loxo naxe, Isa foxirabiree naxa a maxorin, «I wama muxu xa sa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala i be minden?» ¹³ A naxa a foxirabire mixi firin xee, a a fala e be, «Wo siga taa kui. Wo naralanma xeme nde ra, ye feje doxoxi a xun. Wo xa bira a foxo ra. ¹⁴ A na so dennaxe, wo xa a fala na banxi kanyi be, «Karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabiree.» ¹⁵ A fama banxi kui xungbe masende wo be koore ra, se birin yailanxi naa a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹⁶ A foxirabiree naxa siga, e so taa kui, e fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

¹⁷ Nunmare to so, Isa nun a foxirabire fu nun firinyie naxa fa. ¹⁸ E nu na e degefe teebili ra temui naxe, Isa naxa a masen, «N xa nondi fala wo be, wo tan naxee na wo degefe n fe ma yi ki, mixi keren na wo ya ma naxan fafe n yanfade.» ¹⁹ A foxirabiree naxa sunnun folo, kankan nu fa Isa maxorin, «N tan mu a ra?» ²⁰ Isa naxa e yaabi, «A kanyi na wo tan mixi fu nun firinyie ya ma, n nun naxan belexe

ragoroma paani keren kui. ²¹ Adama xa Di sigama ne alo a xa fe sebexi ki naxe, konɔ gbaloe nan na Adama xa Di yanfama be. A fisa na kanyi be hali a mu bari nu.»

Marigi xa serexe tonxuma

(Matiyu 26:26-30, Luki 22:14-20, Korinti I 11:23-25)

²² E to nu e degefe, Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra, a a fala e be, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na.» ²³ Na dangi xanbi, Isa naxa tonbili fan tongo. A man to tantui rasiga Ala ma, a naxa tonbili so e yi ra, e birin naxa a min. ²⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi findixi n wuli nan na, saate wuli naxan baxi mixi gbegbe be. ²⁵ N xa nondi fala wo be, n to yi weni minfe yi ki, n mu yi minma sonon, han won birin man sa a minma loxo naxe Ala xa mangeya niini bun ma.»

²⁶ E to ge beeti bade, e naxa te Oliwi geya fari.

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma

(Matiyu 26:31-35, Luki 22:31-34, Yaya 13:36-38)

²⁷ Isa naxa a masen a foxirabiree be, «Wo birin gbilenma ne n foxo ra, barima a sebexi, «N xuruse demadonyi faxama ne, yexeee fan yensen.» ²⁸ Konɔ n na keli faxe ma, n sigama wo ya ra Galile.»

²⁹ Piyeri naxa a fala a be, «Hali birin gbilen i foxo ra, n tan mu gbilenma i foxo ra!» ³⁰ Isa naxa Piyeri yaabi, «N xa nondi fala i be, to koe yati, beenun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» ³¹ Konɔ Piyeri naxa a fala senbe ra, «Hali won birin nan sa faxama, n mu n yete rasanma i ma!» Isa foxirabire birin naxa gbilen na woyen keren fala ra.

Isa Ala maxandife Getesemani

(Matiyu 26:36-46, Luki 22:39-46)

³² Na dangi xanbi Isa nun a foxirabiree naxa siga yire nde, dennaxe xili Getesemani. Isa naxa a fala e be, «Wo doxo be. N tan xa sa Ala maxandi.» ³³ A naxa Piyeri, Yaki, nun Yaya xanin a xun ma. Naxankate nun kontofili naxa Isa boje

suxu. ³⁴ A naxa a masen e be, «Sunnunyi bara no n boje ra alo a xa n faxa. Wo lu be, konɔ wo naxa xi.»

³⁵ Isa naxa a masiga dondoronti, a a yatagi rafelen boxi ma, a Ala maxandi na waxati xa makuya a ra, xa na sa noma rabade. ³⁶ A naxa Ala maxandi, «N Baba, i noma fe birin na. I xa n natanga yi naxankate ma. Konɔ n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ³⁷ A to gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife. A naxa a fala Piyeri be, «Simon, i xife ne yi ki? I mu noxi waxati keren xi xoli kanade n ma fe ra? ³⁸ Wo naxa xi. Wo Ala maxandi ne alako wo naxa bira tantanyi kui. Mapoxun fanyi na adama be, konɔ a fate bendε tan senbe mu na.»

³⁹ Isa man to a masiga e ra, a man naxa Ala maxandi na maxandi kerenyi ra. ⁴⁰ A to gbilen a foxirabiree yire, a man naxa e li e xife, barima xi xoli nu bara no e ra. Yaabi yo mu nu e yi Isa be.

⁴¹ Isa man to gbilen e yire a sanmaya saxan nde, a naxa a fala e be, «Wo xife ne? Wo na wo malabufe han ya? A tan nan na ki, waxati bara a li. Adama xa Di fafe sade yunubitoe belexe. ⁴² Wo keli, won xee. Wo a mato, n yanfama bara fa.»

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Luki 22:47-53, Yaya 18:3-11)

⁴³ Isa jan mu nu gexi woyende, Yudas, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma, a naxa fa keren na e nun pama, santidegema nun gbengbeta suxuxi e yi ra. Serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie nan nu e xexi. ⁴⁴ Isa yanfama nun na pama nu bara lan a ma, a xa Isa matonxuma e be. A nu bara a fala e be, «N na mixi naxan sunbu, a tan nan na ki. Wo a suxu, wo a xanin, wo a kanta.»

⁴⁵ Yudasi fefe fa, a naxa a maso Isa ra, a a fala a be, «Karamoxo,» a fa a sunbu. ⁴⁶ Na kui, pama naxa Isa suxu.

⁴⁷ Mixi nde nu tixi naa, a naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi tuli bolon. ⁴⁸ Isa naxa a masen e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan na n na? ⁴⁹ Loxo yo loxo, n nu na wo ya

ma, n nu kawandi ti hōromōbanxi kui, wo mu n suxu. Kōnō naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa kamali.» ⁵⁰ Na xanbi, Isa fōxirabirēe birin naxa e gi a xun ma.

⁵¹ Segetala nde fan nu na naxan nu biraxi Isa fōxō ra, dugi nan gbansan nu felenxi a ma. E naxa a suxu, ⁵² kōnō a naxa mini a xa dugi kui, a a gi a mageli ra.

Yuwife Isa makiitife

(Matiyu 26:57-68, Luki 22:63-65, Yaya 18:12-24)

⁵³ E naxa Isa xanin serexedube kuntigie xunyi xōn. Serexedubee kuntigie, Yuwife xa forie, nun seriye karamōxō birin nu malanxi naa. ⁵⁴ Piyeri nu bara bira Isa fōxō ra, kōnō a mu nu a makōrema a gbe ra. A naxa bira a fōxō ra han a so serexedube kuntigie xunyi xa tete kui. E nun hōromōbanxi kantamae naxa dōxō te ra, e nu fa e maxara. ⁵⁵ Serexedube kuntigie nun Yuwife xa kiitisa dōnxōe birin, e nu seede fenfe Isa xili ma, alako e xa a faxa, kōnō e mu se to. ⁵⁶ Mixi gbegebe naxa fa Isa tōpēgege, kōnō e xa wulee mu nu lanma e boore ma. ⁵⁷ Mixi ndee to keli wule seede bade a xili ma, e naxa a fala, ⁵⁸ «Muxu a xui mexi ne, a a falama, <N yi hōromōbanxi rabirama ne, adama belexe naxan tixi, n gbete ti xi saxan bun ma, naxan mu tixi adama belexe ra.»» ⁵⁹ Kōnō hali na woyenyi kui, e xa seederōxōya mu nu lanxi a boore ma.

⁶⁰ Na kui, serexedube kuntigie xunyi naxa keli nama tagi, a Isa maxōrin, «Pe, i mu e yaabima? Yi xeme munse safe i xun ma yi ki?» ⁶¹ Kōnō Isa mu yaabi yo fi, a mu sese fala. Serexedube kuntigi xunyi man naxa a maxōrin, «I tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Batu Mange xa Di?» ⁶² Isa naxa a masen, «N tan nan na a ra. Wo fama Adama xa Di tode, a dōxōxi Ala Senbema yirefanyi ma, wo a to fafe ra nuxuie kui.»

⁶³ Na kui, serexedube kuntigi naxa a yete xa donma suxu, a ibōō xōne ra, a a fala, «Won hayi na seede gbete ma yire? ⁶⁴ Wo bara a me a Ala mabexuxi ki naxe! Wo kiiti toxi di?» E birin naxa a fala a lanma a xa faxa ne. ⁶⁵ Ndee naxa deye bōxun fōlō a ma. E naxa a ya maxiri, e nu a madin, e nu fa a fala a be,

«Namiōnmeēna raba! A fala ba, naxan i bōnbōxi!» A to sa kōsibilie belexe, nee fan naxa a bōnbō.

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Matiyu 26:69-75, Luki 22:55-62, Yaya 18:15-25)

⁶⁶ Piyeri nu na tete kui temui naxe lanbanyi, serexedube kuntigie xunyi xa konyi gine keren naxa fa. ⁶⁷ A to Piyeri to, a a maxarafe te ra, a naxa a igbe, a a fala, «I tan, wo nun Isa Nasaretika birin nan nu a ra.» ⁶⁸ Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N mu a kolon i na fefe falafe!» A naxa mini tete kui. ⁶⁹ Kōnō konyi gine man to a to, a man naxa woyen fōlō mixie be naxee nu na naa, «A xa mixi nde nan ya.» ⁷⁰ Piyeri man naxa a matandi. A mu bu, naxee nu na naa, e man naxa a fala Piyeri be, «Nōndi na a ra, a tan mixi nde nan yati i ra, barima Galileka nan i ra.» ⁷¹ Kōnō Piyeri naxa so a kalife, a a fala «Ala xa n danka! Wo yi xeme naxan ma fe falafe, n tan mu a kolon feo!» ⁷² Konkore naxa a rate keren na a deya firin nde. Piyeri naxa ratu fa Isa xa woyenyi ma a be, «Beemanun konkore xa a rate deya firin, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.» Na kui, a naxa so wafe.

15

Isa xaninfe Pilati xōn

(Matiyu 27:1-2,11-26, Luki 23:1-7,13-25, Yaya 18:28-19:16)

¹ Kuye to iba, serexedube kuntigie, Yuwife xa forie, seriye karamōxōe, nun Yuwife xa kiitisa dōnxōe birin, e to nu bara ge e xa malanyi ra, e naxa Isa xiri, e a xanin Pilati xōn.

² Pilati naxa Isa maxōrin, «I tan nan findixi Yuwife xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ³ Serexedube kuntigie naxa fa Isa tōpēgege fe gbegebe ma. ⁴ Pilati man naxa a maxōrin, «I mu e yaabima? I mu a mexi e fe naxan birin safe i xun ma?» ⁵ Kōnō Isa mu yaabi gbete yo fi sōnōn. Pilati fan naxa kaaba na ma.

⁶ Ne yo ne, sali na a li, Pilati dari fe nan nu a ra, a xa geelimani keren nabēnin nama be, e na wa naxan yo xōn. ⁷ Na waxati, geresoe ndee nu na geeli naxee

nu bara keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira, e nu bara faxe ti. Xeme nde nu na e ya ma naxan nu xili Barabasi. ⁸ Awa jama naxa fa Pilati xon, e a maxorin, a xa a raba e be, alo a darixi a ra ki naxe. ⁹ Pilati naxa e maxorin, «Wo wama n xa Yuwifie xa mange bepin wo be?» ¹⁰ Pilati nu a kolon a serexedube kuntigie nu Isa saxi a belexe toone nan ma.

¹¹ Konso serexedube kuntigie naxa jama kui iso, alako Pilati xa Barabasi nan bepin e be. ¹² Pilati man naxa e maxorin, «Wo fa wama a xon ma n xa munse raba yi xeme ra, wo naxan ma, a Yuwifie xa mange?» ¹³ Nama man naxa sonxo, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁴ Konso Pilati naxa e maxorin, «Munfe ma? A fe jaaxi mundun nabaxi?» Konso e tan sonxoe nan tun xun masama, e nu a fala, «A banban wuri magalanbuxi ma!» ¹⁵ Na kui, Pilati to wa jama bope rafanfe e ma, a naxa Barabasi rabepin e be. A naxa yaamari fi soorie xa Isa bonbo sebere ra. Na xanbi, a naxa Isa so e yi e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Soorie Isa mayelefe
(Matiyu 27:27-31, Yaya 19:2-3)

¹⁶ Soorie naxa Isa xanin gomina xonyi, na tete kui, e e boore soorie birin xili. ¹⁷ E naxa mange guba gbeeli ragoro Isa ma, e fa tunbee mafilin, e e yailan mange katanyi maniye ra. E naxa na sa a xun ma, ¹⁸ e nu a xebu, «I kena, Yuwifie xa mange.» ¹⁹ E nu a xunyi bonboma wuri ra, e deye boxun a ma, e e xinbi sin, e suyidi a be. ²⁰ E to ge Isa mayelede, e naxa mange guba rate a ma, e a gbe dugi ragoro a ma, e fa a ramini e xa sa a banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Matiyu 27:32-44, Luki 23:26-49, Yaya 19:16-24)

²¹ Sirenika xeme nde nu na dangife kira ra, a kelixi daaxa. A nu xili Simon, Alesandire nun Rufu baba. Soorie naxa a yamari, a xa Isa xa wuri magalanbuxi xanin. ²² E naxa Isa xanin yire dennaxan xili falama Gologota, na nan falaxi e xa xui, «xunkonkota yire». ²³ E naxa weni so a yi, miri seri saxi a xun, konso a mu

tin a minde. ²⁴ E naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma, e kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ²⁵ E nu a banbanfe temui naxe, geesege tagi nan nu a ra. ²⁶ E to nu wama birin xa a kolon e a banbanxi fe naxan ma, e yi sebeli nan gbaku a xun ma, «Yuwifie xa mange.»

²⁷⁻²⁸ E naxa suute mixi firin fan banban wuri magalanbuxie ma Isa fe ma, keren a yirefanyi ma, boore a koola ma. ²⁹ Mixie nu dangima Isa konbi ra, e nu e xunyi lintan a ma, e a fala, «Ee, i tan naxan horomobanxi rabirama, i man fa a ti xi saxan bun ma, ³⁰ i yete rakisi! Goro wuri magalanbuxi kon na!» ³¹ Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe fan nu a mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbete rakisi, konso a mu noma a yete tan nakiside. ³² Isirayila mange xa mu a ra, Ala xa Mixi Sugandixi? A xa goro wuri magalanbuxi kon be ya, muxu xa a to, muxu xa la a ra.» Naxee nu banbanxi a fe ma, nee fan nu Isa konbife ne.

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Luki 23:44-49, Yaya 19:28-30)

³³ Yanyi tagi to a li, yanyi xare ra, dimi naxa sin boxi birin ma leeri saxan bun ma. ³⁴ Na waxati ma, Isa naxa gbelegbele senbe ra, «Eloyi, Eloyi, lema sabaxatani?» Na nan falaxi e xa xui, «N Marigi Ala, n Marigi Ala, i n nabepinxi munfe ra?» ³⁵ Mixi naxee nu na naa, e to a xui me, e naxa a fala, «Wo a mato, a na Annabi Eliya nan xilife!» ³⁶ Mixi nde naxa a gi, a sa dunkobi rasin weni xone xora, a a so wuri de i, a fa a ti Isa be alako a xa a min. A naxa a fala, «Wo a lu, won xa a mato xa Annabi Eliya fama a ragorode.» ³⁷ Isa naxa a xui ite senbe ra, a fa laaxira.

³⁸ Na waxati, dugi xungbe naxan singanxi horomobanxi kui, a naxa iboo firin na, keli a fuge han a laabe. ³⁹ Soori mange naxan nu tixi Isa ya i, a to Isa laaxira ki to, a naxa a fala, «Nondi nan a ra yati, Ala xa Di nan nu yi xeme ra!» ⁴⁰ Gine ndee fan nu na naa, e ndedi makuyaxi Isa yire ra, e yi fe birin matoma. Mariyama Magidalaka nu na e ya ma, a nun Salome, a nun Mariyama,

Yaki lanmadi nun Yusufu nga. ⁴¹ Isa nu na Galile temui naxe, yi ginɛe nan nu birama a fɔxɔ ra, e nu walie raba a be. Ginɛe gbete gbege fan nu na naa naxee nu bara Isa mati han Darisalamu.

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-61, Luki 23:50-56, Yaya 19:38-42)

⁴² Nunmare to so, beenun malabu lɔxɔe xa fɔlɔ, ⁴³ Yusufu Arimateka naxa siga Pilati xɔn. Yuwifie xa kiitisa binye nde nan nu a ra naxan nu Ala xa mangɛya niini mamɛfe. Limaniya kui, a naxa sa Pilati maxandi Isa fure ma. ⁴⁴ Pilati naxa terenna a kolonfe ra a Isa jan bara faxa. A naxa sɔori mangɛ xili, a a maxɔrin na fe ma. ⁴⁵ Sɔori mangɛ fan to a rakolon a Isa bara faxa, Pilati naxa Isa fure so Yusufu yi ra. ⁴⁶ Yusufu to kasange sara, a naxa Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kɔn, a a kasange, a fa a beɛ gaburi kui, naxan nu gexi gemɛ kui. Na xanbi, a naxa gemɛ xungbe mapindigilin, a a dɔxɔ gaburi de ma. ⁴⁷ Mariyama Magidalaka nun Mariyama Yusufu nga, e naxa a to e Isa ragatafe dennaxe.

16

Isa kelife faxe ma

(Matiyu 28:1-15, Luki 24:1-12, Yaya 20:1-20)

¹ Malabu lɔxɔe to ba a ra, Mariyama Magidalaka, Mariyama Yaki nga, nun Salome, e naxa labunde ture sara alako e xa a sa Isa fure ma. ² Sande lɔxɔe, kuye baxi ibade, e naxa kurun gaburi yire ra. ³ Kira ra, e naxa e bore maxɔrin, «Nde gemɛ bama won be gaburi de ma?»

⁴ Gemɛ naxan nu dɔxɔxi gaburi de ma, a nu xungbo ki fanyi. Kɔnɔ e to e ya rasiga, e naxa a to gemɛ bara ba naa. ⁵ E to so gaburi kui, e naxa segetala nde to a dɔxɔxi yirefanyi ma, guba fiixe ragoroxi a ma. E naxa gaaxu. ⁶ A naxa a fala e be, «Wo naxa gaaxu. Wo na Isa Nasaretika nan fenfe, e naxan banban wuri magalanbuxi ma. A mu be, a bara keli faxe ma. Wo a mato, e nu a saxi menni ne. ⁷ Kɔnɔ wo siga, wo sa a fala a fɔxirabiree be, a nun Piyeri, a Isa na sigafe wo ya ra Galile. Wo

a toma menni ne alo a a masen wo be ki naxe.» ⁸ Ginɛe naxa mini gaburi kui, e siga e gi ra, e kaabaxi fo e serɛnma. E mu sese fala mixi yo be, barima e nu bara ge gaaxude.

Isa minife mixie ma a nun a xa te koore
(Matiyu 28:9-10, Yaya 20:11-18)

⁹ Isa to keli faxe ma sande lɔxɔe kuye iba, a mini Mariyama Magidalaka nan singe ma, a pinne solofere kerri naxan fɔxɔ ra. ¹⁰ Mariyama naxa siga Isa xibaaru falade mixie be e nun naxee nu a ra. E birin nu sunnunxi, e man nu wafe Isa xa jɔnfe ma. ¹¹ E to a me a a Isa jipe to ne, e mu la a ra.

(Luki 24:13-35)

¹² Na fee dangi xanbi, Isa naxa mini kepa gbete ra a fɔxirabire mixi firin ma, e to nu na daaxa nde kira xɔn. ¹³ Nee fan naxa gbilen yi fe tagi raba ra booree be, kɔnɔ e mu la nee fan xui ra. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa mini a fɔxirabire fu nun keren ma, e nu e degefe teebili ra temui naxe. Isa naxa woyen e ma e xa danxaniyarepa nun xaxili xɔrɔxɔya xa fe ra, barima e mu nu laxi mixie ra naxee Isa to, a to nu bara keli faxe ma.

(Matiyu 28:16-20, Luki 24:44-53)

¹⁵ Isa naxa a masen e be, «Wo siga dunjpa birin kui, wo daali birin kawandi xibaaru fanyi ra. ¹⁶ Naxan na danxaniya n ma, a xunxa ye xɔɔra, na kanyi kisima ne. Kɔnɔ xa naxan mu danxaniya n ma, na kanyi bonoma ne. ¹⁷ Naxee na danxaniya n ma e yi kaabanako fee rabama ne n xili ra. E fama ne jinnɛe keride mixie fɔxɔ ra, e xui neɛne falama ne, ¹⁸ e boximasee suxuma ne e belexe ra e mu e xin, e sefi minma ne se mu e to, e e belexe sama ne furemae ma, furemae yalan.»

¹⁹ Na kui, Marigi Isa to ge woyende e be, a naxa te koore ma. A naxa sa a magoro Ala yirefanyi ma. ²⁰ E tan naxa siga kawandi tide yire birin, e nun Marigi naxa wali. Marigi naxa fɛere fi e ma, e xa tonxuma makaabaxie raba, mixie xa la e xa kawandi ra.

Inyila Isa Annabi Luki naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxo naani na a ra. Namijɔnmɛ naani nan Isa xa taruxui sebe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Luki naxa yi Kitaabui sebe je tongo saxan jɔndon Isa xa faxe xanbi. A naxa Isa xa fe birin mato alako a xa dentɛge kamalixi ya xaran dunja be. A naxa a sebe Gireki xui ra. Muxu bara a madangi Soso xui ra alako Sosoe noma a kolonde a fanyi ra.

Yi Kitaabui xa masenyi singe findi Isa bari ki nan na. Ala bara Isa xee dunja ginɛdimedi Mariyama saabui ra. Isa xa dunjeigiri kui, a naxa xaranyi gbegbe ti mixi be. A man naxa kaabanakoe gbegbe raba. Luki na birin masenxi ne a xa Kitaabui kui. A donxoe ra, a dentɛge sama ne Isa xa faxe, nun a xa marakeli xa fe ra.

Na birin noma won nakolonde nde na Isa ra. A lonni naxan fixi won ma yi Kitaabui kui, a noma won malide dunjeigiri kui. Ala xa na raso won xaxili ma. Amina.

Inyila Isa Annabi Luki naxan sebexi

Annabi Luki xa masenyi fole

¹ Mixi wuyaxi bara kata e xa dentɛge sa fee ma naxee dangixi muxu tagi. ² E a sebexi ne alo muxu fan a mexi mixie ra ki naxe, naxee a birin to kabi a fole, e man fa findi xibaaru fanyi xa masenyi kawandilae ra. ³ Na kui, n fan to bara na fe birin mato ki fanyi naxee rabaxi kabi a fole, n bara a mapoxun fe fanyi ra, n xa a birin sebe i be, n ba Teyofilo. ⁴ N yi rabaxi ne, alako i xa a kolon, a i xaranxi naxan na, a findixi nondi nan yati ra.

Maleke xa masenyi Annabi Yaya xa fe ra

⁵ Yudaya mange Herode xa waxati, serexedube nde nu na naxan xili Sakari. A nu na Abiya xa serexedube lanxunde nan kui. A xa gine Elisabeti fan kelixi Haruna bonsoe ne. ⁶ E firin birin nu tinxin Ala ya i. E nu jere ma Ala xa seriye nun yaamari birin ma seniyenyi kui. ⁷ Di yo mu nu na e yi ra barima Elisabeti mu nu noma di baride, e firin birin man nu bara fori.

⁸ Sakari xa lanxunde wali temui to a li, a naxa serexedube walie suxu Ala ya i. ⁹ Alo serexedube nu darixi a ra ki naxe, Sakari booree nu bara a sugandi Ala xa mali ra, a tan nan xa so horomobanxi kui surayi gande Ala ya i. ¹⁰ Surayi gan temui, jama birin nu na salife tande.

¹¹ Na temui, Marigi xa maleke nde naxa mini Sakari ma surayi serexebade yirefanyi ma. ¹² Na naxa Sakari terenna, a naxa a gaaxu ki fanyi. ¹³ Kono maleke naxa a masen a be, «Sakari, i naxa gaaxu, barima Ala bara i xa duba suxu. I xa gine Elisabeti fama di xeme sotode i be. I xa a xili sa Yaya. ¹⁴ Na findima seewe nun jlexinyi nan na i be, mixi gbegbe fan jlexinma ne a barife ra, ¹⁵ barima a binye sotoma ne Ala ya i. A mu weni nun sese gbete minma naxan mixi siisima. Ala Xaxili Seniyenxi luma ne a ma kabi a na a nga teege temui naxe. ¹⁶ A Isirayila di gbegbe ragbilenma ne e Marigi Ala ma. ¹⁷ Senbe nun Ala Xaxili Seniyenxi fima ne a ma alo a fi Annabi Eliya ma ki naxe. Marigi a xema ne a ya ra, a xa babae boje rafindi e xa die ma, a yunubitoe ya rafindi tinxintoe xa fahaamui ma. A sigama ne jama xon ma Marigi ya ra alako a xa e ya rafindi a ma.»

¹⁸ Na kui, Sakari naxa maleke maxorin, «N yi fe kolonma di? N tan bara fori a nun n ma gine.» ¹⁹ Maleke naxa a yaabi, «Yibirila nan n tan na, naxan tima Ala ya i a xa yaamari rabafe ra. A n xexi ne yi xibaaru fanyi masende i be. ²⁰ Na kui, a mato, i boboma ne, i mu no woyende han yi fee sa rabama loxo naxan ma, barima i mu laxi n ma masenyi ra, naxan sa kamalima a waxati.»

²¹ Nama to nu na Sakari mamefe tande, e naxa kɔntɔfli Sakari bufe ma hɔrɔmɔbanxi kui. ²² A to mini a mu nɔ wɔyɛnde e bɛ, e naxa a kolon a a laamatunyi nan toxi hɔrɔmɔbanxi kui. A boboxi ra a nu katafe a xa masenyi ti e bɛ a bɛlɛxɛ ra.

²³ Sakari to gɛ a xa sɛrɛxɛdubɛ wali ra, a naxa siga a xɔnyi.

²⁴ Na waxati dangi xanbi, Sakari xa ginɛ Elisabeti naxa tɛɛgɛ. A naxa a ya manɔxun mixie ma kike suuli. A naxa a fala, ²⁵ «Marigi yi nan nabaxi n bɛ, a to a ya ragoroxi n ma a xa fonisireya kui! A bara yaagi ba n ma, mixie tagi.»

*Malekɛ xa masenyi Isa xa fe ra
(Matiyu 1:18-25)*

²⁶ Elisabeti xa tɛɛgɛ to kike senni li, Ala naxa malekɛ Yibirila xɛɛ Galile bɔxi taa nde ma, naxan xili «Nasareti». ²⁷ A a xɛɛ ginɛdimɛdi nde nan xɔn ma, xɛmɛ nu bara naxan xa kote dɔxɔ. Na xɛmɛ nu fatanxi Dawuda bɔnsɔɛ nɛ, a nu xili Yusufu. Ginedimɛdi fan nu xili Mariyama. ²⁸ Malekɛ to siga a xɔn, a naxa a masen a bɛ, «I kɛna, i tan Marigi hinnɛxi naxan na. Marigi na i fɛ ma!»

²⁹ Mariyama naxa ifu na wɔyɛnyi ma. A mu nu a kolon yi findixi xɛɛbui mɔɔli yo ra. ³⁰ Malekɛ naxa a masen a bɛ, «Mariyama, i naxa gaaxu, barima Ala bara hinne i ra. ³¹ A mato, i fama tɛɛgɛde di xɛmɛ ma. I na a bari, i xa a xili sa Isa. ³² A binyɛ sɔtɔma, a xili fala Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di. Marigi Ala fama nɛ a benba Dawuda xa mangɛya fide a ma. ³³ A findima nɛ Yaxuba bɔnsɔɛ xa mangɛ ra abadan, danyi yo mu luma a xa mangɛya ma.» ³⁴ Mariyama naxa malekɛ maxɔrin, «Yi fe nɔma rabade di, n to fa findixi ginɛdimɛdi nan na?»

³⁵ Malekɛ naxa a yaabi, «Ala Xaxili Seniyenxi nan fama i ma, Ala Xili Xungbe Kanyi senbɛ fa i xun ma. Na nan a toxi, i fama yi di naxan baride, a findima seniyentɔɛ ra, a xili fala Ala xa Di. ³⁶ A mato, i barenxi Elisabeti fan bara tɛɛgɛ di xɛmɛ ma a xa forɪna kui. E nu a xili falama dibaritare, kɔnɔ a furi kike senni nan a ra yi ki. ³⁷ Sese mu na Ala mu nɔma naxan nabade.»

³⁸ Mariyama naxa a yaabi, «Marigi xa konyi nan n na. A xa raba n bɛ alo i a falaxi ki naxɛ.» Na xanbi, malekɛ naxa keli a xun ma.

Mariyama sigafe Elisabeti xɔnyi,

nun Mariyama xa masenyi

³⁹ Na tɛmui Mariyama naxa siga mafuren taa nde Yudaya geya yire. ⁴⁰ A to so Sakari xɔnyi, a naxa Elisabeti xɛɛbu. ⁴¹ Elisabeti to Mariyama xa xɛɛbui mɛ, diyɔrɛ naxa a ramaxa a tɛɛgɛ, Ala Xaxili Seniyenxi fa goro Elisabeti ma. ⁴² A naxa a fala a xui itexi ra, «Ala bara baraka sa i ma dangi ginɛ birin na, a bara baraka sa i xa di ma naxan na i tɛɛgɛ. ⁴³ N tan yi hɛɛri sɔtɔxi di, n Marigi nga xa fa n xɔnyi? ⁴⁴ A mato, n to i xa xɛɛbui mɛ, n ma diyɔrɛ bara a ramaxa n tɛɛgɛ sɛɛwɛ ra. ⁴⁵ Sɛɛwɛ na i bɛ, i tan naxan laxi a ra a Marigi xa masenyi kamalima nɛ, a naxan masen i bɛ.»

⁴⁶ Mariyama naxa fa a masen, «N nii birin Marigi matɔxɔma!

⁴⁷ N xaxili bara sɛɛwa Ala n Nakisima ra, ⁴⁸ a to a ya ragoroxi a xa konyi magoroxi ma.

Keli yi waxati ma han waxati naxan birin sa fama,

mixie n xili falama nɛ <sɛɛwatɔɛ>,

⁴⁹ barima Senbɛ Kanyi bara fe xungbee raba n bɛ.

A xili seniyen.

⁵⁰ A kinikinima waxati birin mixie ma, naxɛɛ gaaxuma a ya ra.

⁵¹ A xa walie bara a senbɛ masen. A bara yetɛ igboe rayensen.

⁵² A bara mangɛɛ ba e xa kibanyie kui, a mixi magoroxie xa fe ite.

⁵³ A bara kaamɛtɔɛɛ rawasa se fanyi ra, a bannamixie rasiga e yi igeli ra.

⁵⁴ A bara a xa konyi Isirayila mali, a mu nɛɛmuxi kinikinide a ma.

⁵⁵ A kinikinima nɛ Iburahima nun a xa die ma abadan,

alo a a fala won benbae bɛ ki naxɛ.»

⁵⁶ Mariyama naxa lu Elisabeti yire kike saxan jɔndɔn, a fa gbilen a xɔnyi.

Yaya bari ki

⁵⁷ Elisabeti xa di bari tɛmui to a li, a naxa di xɛmɛ sɔtɔ. ⁵⁸ A dɔxɔbooree nun a

barennye to a me a Marigi bara kinikini a ma ki fanyi, e nun Elisabeti naxa seewa.

⁵⁹ A xi solomasaxan loxoε, mixie naxa fa diyore sunnade. E nu waxi di xili safe a baba Sakari xun ma, ⁶⁰ konɔ a nga naxa a fala, «Ade, a xili sama ne Yaya.» ⁶¹ E naxa woyen a be, «Mixi yo mu na i xa mixie ya ma yi xili na naxan xun ma.» ⁶² E naxa tonxuma raba di baba be e xa a kolon a wama a xili xa sa ki naxe. ⁶³ Sakari to walaxe maxorin, a naxa a sebe, «A xili Yaya.» E birin naxa kaaba. ⁶⁴ Keren na, Sakari nenyi naxa keli, a woyen, a so Ala tantufe. ⁶⁵ E doxoɔboore birin naxa gaaxu na fe ma. Yudaya geya boxi birin ma, mixie nu na fee nan ifalama. ⁶⁶ E to a me, birin nu e joxo saxi yi fee xon ma, e nu a fala, «Yi di findima nde ra?» E a kolon Marigi belexe nu na a xun ma.

Sakari xa masenyi

⁶⁷ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a baba Sakari ma, a naxa yi masenyi ti Ala xili ra, ⁶⁸ «Tantui na Ala be, Isirayila Marigi Ala! A bara fa a xa mixie xunmatode, a e xunsara.

⁶⁹ A bara Marakisima Senbema rakeli a xa konyi Dawuda bonsoe ya ma,

⁷⁰ alo a nu a masenxi ki naxe temui dangixi,

a xa namijonme seniyentoe saabui ra.

⁷¹ A a masen ne, a a won nakisima won yaxuie yi ra,

a won ba won xonmae birin belexe.

⁷² A bara kinikini won benbae ma, a bara ratu a xa saate seniyenxi ma.

⁷³ A laayidi nan tongo won benba Ibrahim be,

⁷⁴ a a won bama won yaxuie belexe, alako won xa no a batude bonesa kui,

⁷⁵ won xa no jerede seniyenyi nun tinxinyi kui,

won jere a ya i won ma simaya loxoε birin.

⁷⁶ I tan, n ma di,

i xili falama ne Ala Xili Xungbe Kanyi xa Namijonme,

barima i sigama ne Marigi ya ra kirae yailande a be,

⁷⁷ alako Marigi xa mixie xa kisi kolon, e naxan sotoma e xa yunubie na xafari.

⁷⁸ Na kisi kelima won Marigi Ala xa kinikini xungbe nan ma.

A naiyalanyi xema won ma keli ariyanna,

⁷⁹ alako a xa yanba mixie be naxee na dimi kui,

naxee doxoxi faxe xa dimi kui, alako a xa won napere bonesa kira xon.»

⁸⁰ Na kui, di naxa mo, a nu senbe nun xaxili soto. A naxa sabati wula i han a a yete masen Isirayila be loxo naxe.

2

Isa bari ki naxe (Matiyu 1:18-25)

¹ Na temui, Roma mange xungbe Ogusutu naxa yaamari fi dunija birin xa xili sebe raba. ² Yi xili sebe singe raba temui naxe, Kirinyusi nan nu findixi Siriya gomina ra. ³ Birin naxa siga a bari taa a xili sebede.

⁴ Yusufu fan naxa keli Nasareti, taa naxan na Galile boxi ma, sigafe ra Beteleemu, mange Dawuda baride naxan na Yudaya boxi ma. Yusufu siga naa ne, barima a nu kelixi Dawuda bonsoe nun a xabile nan kui, ⁵ a siga a xa sa a xili sebe, e nun Mariyama, a nu bara naxan xa kote doxo. Mariyama tegegi nan nu a ra. ⁶ E nu na menni temui naxe, Mariyama di soto temui naxa a li, ⁷ a fa a xa di singe bari, di xeme. A naxa a mafilin dugi kui, a a sa xuruse degede kui, barima yigiya fanyi mu nu na e be.

Maleke xa masenyi xuruse demadonyie be

⁸ Menni xuruse demadonyi ndee nu na wula i, xurusee kantade koε ra. ⁹ Marigi xa maleke nde naxa mini e ma, e naxa Marigi xa nore to yanba ra e rabilinyi. E naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹⁰ Maleke naxa a masen e be, «Wo naxa gaaxu barima n faxi xibaaru fanyi nan masende wo be, naxan findima seewe xungbe ra pama birin be. ¹¹ To, wo Rakisima, Ala xa Mixi Sugandixi, a bara bari Dawuda xa taa kui. Wo Marigi nan a ra. ¹² Wo a kolonma yi tonxuma nan na, wo diyore lima a mafilinxi dugi kui, a man saxi xuruse degede kui.»

¹³ Maleke ge woyende tan mu a ra, maleke gali naxa fa boore fe ma. E nu Ala matoxofe, e nu a fala, ¹⁴ «Matoxoe na Ala be han koore ma! Bopesa na adamadie be duniya ma, a hinnexi naxee ra!»

¹⁵ Malekee to keli e xun ma tefe ra koore ma, xuruse demadonyie naxa a fala e bore be, «Won xee Betelamu, won xa sa yi fe mato naxan nabaxi naa, Marigi bara naxan masen won be.»

¹⁶ E naxa siga e xulun na, e Mariyama nun Yusufu li, e nun diyore, a saxi xuruse degede kui. ¹⁷ E to na to, e naxa fe birin tagi raba, maleke naxan masen e be na di xa fe ra. ¹⁸ Mixi naxee xuruse demadonyie xui me, e birin naxa kaaba e xa woyenyi ma. ¹⁹ Mariyama fan naxa yi fe birin nagata a bopre ma, a nu a joxo sa a xon. ²⁰ Xuruse demadonyie naxa gbilen Ala matoxo ra, e nu a tantu fe birin ma e bara naxee me, e man bara naxee to. E a birin lixi ne alo a masen e be ki naxe.

²¹ Xi solomasaxan to kamali, diyore naxa sunna. A xili naxa sa Isa, maleke nu bara xili naxan masen a nga be beenun a xa tege a ma.

Isa sigafe Darisalamu a yore ra

²² Marasenyenyi waxati to kamali Annabi Munsa xa seriye ki ma, Yusufu nun Mariyama naxa Isa xanin Darisalamu, a xa masen Marigi be, ²³ alo a sebexi ki naxe Marigi xa seriye kui, «Wo di xeme singe birin fima n tan nan ma.» ²⁴ E man siga ne e xa sa serexe ba alo a sebexi Marigi xa seriye kui ki naxe, «ganbe firin, xa na mu a ra kolokonde lanma firin.»

²⁵ Xeme nde nu na Darisalamu, naxan xili Simeyon. Diinela tinxixi nan nu a ra, naxan nu Isirayila Rakisima mamefe. Ala Xaxili Seniyenxi nu na a xun ma. ²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi nu bara a masen a be, a a mu faxama fo a Marigi xa Mixi Sugandixi to. ²⁷ Ala Xaxili Seniyenxi naxa a niya a xa siga horomobanxi kui. Isa barimae fan to so naa e xa di ra, alako e xa Ala xa seriye rabatu a xa fe ra, ²⁸ Simeyon naxa Isa rasuxu, a a sa a kanke ma. A naxa Ala matoxo, a a masen,

²⁹ «Marigi, i bara fa i xa laayidi rakamali n be to, i xa konyi xa taa masara bopesa kui,

³⁰ barima n ya bara i xa kisi to,

³¹ i naxan xexi adamadie birin ya xori.

³² Naiyalanyi nan a ra

naxan Ala makenenma si gbetee be, a findi nore ra i xa Isirayila jama be.»

³³ Isa baba nun a nga to a me naxan masenxi a xa fe ra, e naxa kaaba.

³⁴ Simeyon to duba e be, a naxa a fala Isa nga Mariyama be, «Ala bara janige tongo yi di xa fe ra. Isirayilakae xa fe gbege magoroma ne a saabui ra, ndee fan xa fe itema ne. A findima tonxuma nan na, kononoxo mixi wuyaxi fama ne a matandide.

³⁵ Na kui, mixi gbege bopre ma fee fama makenende. I tan fan, sunnunyi fama i bopre tunbade alo santidegema.»

³⁶ Namijonme gine fori fan nu na, naxan xili Anna. A xa simaya nu bara masiga ki fanyi. Fanuweli xa di nan nu a ra kelife Aseri bonsoe. A nu bara doxo xeme taa a ginedimedi ra, kononoxo je solofere dangi xanbi, a xa mori naxa laaxira. ³⁷ Kabi na temui, a nu bara lu kaape kui han a xa simaya nu bara je tongo solomasaxan nun naani li. A mu nu kelima horomobanxi kui, a nu Ala batu naa, koe nun yanyi, sunyi nun sali ra. ³⁸ Na waxati kerenyi, Anna naxa fa naralan Isa nun a xa mixie ra. A naxa so Ala matoxofe, a nu fa yi di xa fe fala birin be, naxee nu e ya tixi Ala ra Darisalamu xunsarafe ra.

³⁹ Yusufu nun Mariyama to ge fe birin nakamalide alo Marigi xa seriye a masenxi ki naxe, e naxa gbilen Nasareti, e xonyi Galile boxi ma. ⁴⁰ Di naxa mo, a nu senbe soto, a xa lonni xun nu siga masa ra ki fanyi. Ala xa hinne nu na a xun ma.

Isa sigafe Darisalamu a dimedi temui

⁴¹ Ne yo je, Isa barimae nu sigama Sayamaleke Dangi Sali rabade Darisalamu. ⁴² Isa je fu nun firin soto je naxan na, e birin naxa te sali rabade Darisalamu alo e darixi a ra ki naxe.

⁴³ Sali loxoe birin to dangi, Isa barimae naxa biyaasi folo gbilenfe e xonyi, kononoxo e xa di Isa naxa lu Darisalamu, e tan mu a kolon. ⁴⁴ E nu bara a mapoxun a a na e biyaasibooree ya ma. E to ge fejen kerentere rabade, e nu a fenfe e barenyie nun e booree ya ma. ⁴⁵ Kononoxo e to mu a to, e naxa

gbilen Darisalamu a fende. ⁴⁶ Xi saxan dangi xanbi, e naxa fa a to hɔrɔmɔbanxi kui karamɔxɔe ya ma, a a tuli matife e ra, a nu maxɔrinyi tife e ma. ⁴⁷ Naxan birin nu na Isa xui mɛfe, e nu kaabama a xa xaxili fanyi nun a xa yaabie ma.

⁴⁸ A barimae to a to, e fan naxa kaaba. A nga naxa a fala a bɛ, «N ma di, i yi fe mɔɔli rabaxi muxu ra munfe ra? N tan nun i baba kɔntɔfilixi nan i fenxi yi ki.»

⁴⁹ A naxa a fala e bɛ, «Wo n fenma munfe ra? Wo mu a kolon fo n xa n Baba xa wali raba?» ⁵⁰ Kɔnɔ e mu fahaamui soto a xa wɔyenyi ma. ⁵¹ Na tɛmui, Isa naxa bira e fɔxɔ ra gorofe ra Nasareti, a nu e sago raba. A nga naxa yi fe birin nagata a bɔɲɛ ma. ⁵² Isa naxa mɔ lɔnni nun hinne ra. A naxa rafan Ala nun mixie ma.

3

Annabi Yaya kawandi tife

(Matiyu 3:1-12, Maraki 1:2-11)

¹ Rɔma mangɛ xungbe Tiberiyo nu na a xa mangeya ɲɛ fu nun suuli nde kui. Ponsi Pilati nan nu findixi Yudaya gomina ra. Herode nan nu findixi Galile mangɛ ra, a taara Filipu fan nu findixi Itureya nun Tirakoniti bɔxie mangɛ ra. Lisaniya nan nu findixi Abilen mangɛ ra. ² Anani nun Kayafa nan nu findixi serexedube kuntigie ra. Na waxati, Ala xa masenyi naxa fa Sakari xa di Yaya ma, a to nu na wula i. ³ Na kui, a naxa siga kawandi rabade Yuruden xure longori birin. A nu kawandi tima mixie bɛ, e xa e xunxa ye xɔɔra tuubi ra, alako Ala xa e xa yunubie xafari. ⁴ A sɛbɛxi Annabi Esayi xa Kitaabui kui,

«Mixi nde a xui itema gbengberenyi ma, <Wo kira yailan Marigi bɛ, wo sankirae matinxin a ya ra.

⁵ Fole birin nafema nɛ. Geya xungbe nun a lanma, a birin igoroma nɛ.

Kira madalinxi tinxinma nɛ, kira ɲaaxi yailanma nɛ.

⁶ Adamadi birin fama nɛ Ala xa kisi tode.»

⁷ Na kui, pama to nu sigama Yaya xɔn ma a xa e xunxa ye xɔɔra, a naxa a fala e bɛ, «Wo tan bɔximase bɔnsɔɛ! Nde wo rakolonxi wo xa wo gi Ala xa xɔn

ma naxan na fafe? ⁸ Wo kɛɲa xa wali fanyi ramini alo wuri bili fanyi bogi fanyi ramini ki naxɛ, bogi naxan a masenma a wo bara tuubi. Wo naxa a fala wo yetɛ ma, <Iburahima nan na muxu benba ra,> barima fɛɛɛ na Ala yi a xa yi gemɛɛ mafindi Iburahima xa die ra. ⁹ Beera ɲan na wurie sankee ra a xa e bilie sɛgɛ. Wuri naxan yo mu bogi fanyi ramini, a fɔnma nɛ, a woli tɛ i.»

¹⁰ Nama naxa a maxɔrin, «Muxu xa munse raba fa?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Donma firin na naxan yi ra, a kanyi xa keren fi boore ma, se mu na naxan yi. Donse na naxan yi ra, a kanyi fan xa a raba na ki.» ¹² Duuti maxilie fan naxa fa e xunxade ye xɔɔra, e a maxɔrin, «Karamɔxɔ, a lanma muxu xa munse raba?» ¹³ A naxa e yaabi, «Wo naxa duuti xun masa dangi yaamari ra.» ¹⁴ Sɔɔri ndee fan naxa a maxɔrin, «Muxu tan go? A lanma muxu fan xa munse raba?» A naxa e yaabi, «Wo naxa mixi yo mɔɲa, wo naxa mixi yo tɔɲɲɛgɛ. Wo xa wo wasa so wo wali sare nan na.»

¹⁵ Mixie naxa e xaxili ti Yaya ra, e nu e maɲɔxun, a tɛmunde Ala xa Mixi Sugandixi na a ra. ¹⁶ Yaya naxa a fala e birin bɛ, «N tan wo xunxama ye nan xɔɔra, kɔnɔ naxan fama n xanbi ra, na senbɛ gbo n tan bɛ. Na binyɛ mu na n tan yi ra, n ɲan xa a xa sankiri luuti yati fulun. A tan nan Ala Xaxili Seniyenxi ragoroma wo ma, a tan nan wo xunxama tɛ ra. ¹⁷ A xa segere suxuxi a yi ra, a maale nun a lagi yegetima naxan na lɔnyi ma. A maale rasoma a xa bili kui, kɔnɔ a lagi tan ganma tɛ ra naxan mu xubenma.» ¹⁸ Yaya man nu mixie rasima a mɔɔli wuyaxi ra, a nu e kawandi xibaaru fanyi ra.

¹⁹ Kɔnɔ Yaya to wɔyɛn mangɛ Herode ma, a taara xa gine Herodiyasi xa fe ra, a nun a nu bara fe ɲaaxi naxan birin naba, ²⁰ Herode man naxa yi fe kobi keren sa na birin xun: A naxa Yaya sa geeli.

Isa xunxafe ye xɔɔra

(Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11, Yaya 1:32-34)

²¹ Nama birin to nu bara e xunxa ye xɔɔra, Isa fan naxa a xunxa ye xɔɔra. A to nu Ala maxandife, koore naxa rabi,

²² Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro a ma alo ganbe. Xui nde naxa keli koore ma, a a masen, «N ma Di maxanuxi nan na i ra. I n kenexi ki fanyi ra.»

*Isa benbae
(Matiyu 1:1-17)*

²³ Isa to je tongo saxan jondon soto, a naxa a xa wali folo. Mixie nu laxi a ra Yusufu xa di nan a ra.

Yusufu findixi Heli xa di nan na,
²⁴ Heli findixi Matahati xa di nan na,
 Matahati findixi Lewi xa di nan na,
 Lewi findixi Meliki xa di nan na,
 Meliki findixi Yannayi xa di nan na,
 Yannayi findixi Yusufu xa di nan na,
²⁵ Yusufu findixi Matahisa xa di nan na,
 Matahisa findixi Amosi xa di nan na,
 Amosi findixi Naxumu xa di nan na,
 Naxumu findixi Esili xa di nan na,
 Esili findixi Nagayi xa di nan na,
²⁶ Nagayi findixi Maati xa di nan na,
 Maati findixi Matahisa xa di nan na,
 Matahisa findixi Semeyin xa di nan na,
 Semeyin findixi Yoseke xa di nan na,
 Yoseke findixi Yoda xa di nan na,
²⁷ Yoda findixi Yohana xa di nan na,
 Yohana findixi Resa xa di nan na,
 Resa findixi Sorobabeli xa di nan na,
 Sorobabeli findixi Salatiyeli xa di nan na,
 Salatiyeli findixi Neri xa di nan na,
²⁸ Neri findixi Meliki xa di nan na,
 Meliki findixi Adi xa di nan na,
 Adi findixi Kosan xa di nan na,
 Kosan findixi Elemadan xa di nan na,
 Elemadan findixi Eru xa di nan na,
²⁹ Eru findixi Yosuwe xa di nan na,
 Yosuwe findixi Eliyeseri xa di nan na,
 Eliyeseri findixi Yorimi xa di nan na,
 Yorimi findixi Matahati xa di nan na,
 Matahati findixi Lewi xa di nan na,
³⁰ Lewi findixi Simeyon xa di nan na,
 Simeyon findixi Yuda xa di nan na,
 Yuda findixi Yusufu xa di nan na,
 Yusufu findixi Yonan xa di nan na,
 Yonan findixi Eliyakin xa di nan na,
³¹ Eliyakin findixi Meleya xa di nan na,
 Meleya findixi Mena xa di nan na,
 Mena findixi Matata xa di nan na,
 Matata findixi Natan xa di nan na,
 Natan findixi Dawuda xa di nan na,
³² Dawuda findixi Yisayi xa di nan na,

Yisayi findixi Obedo xa di nan na,
 Obedo findixi Boosu xa di nan na,
 Boosu findixi Salimon xa di nan na,
 Salimon findixi Naxason xa di nan na,
³³ Naxason findixi Aminadabo xa di nan na,
 Aminadabo findixi Adimin xa di nan na,
 Adimin findixi Arini xa di nan na,
 Arini findixi Xesiron xa di nan na,
 Xesiron findixi Peresi xa di nan na,
 Peresi findixi Yuda xa di nan na,
³⁴ Yuda findixi Yaxuba xa di nan na,
 Yaxuba findixi Isiyaga xa di nan na,
 Isiyaga findixi Iburahima xa di nan na,
 Iburahima findixi Tera xa di nan na,
 Tera findixi Naxori xa di nan na,
³⁵ Naxori findixi Serugu xa di nan na,
 Serugu findixi Rewu xa di nan na,
 Rewu findixi Pelegi xa di nan na,
 Pelegi findixi Eberi xa di nan na,
 Eberi findixi Selaha xa di nan na,
³⁶ Selaha findixi Kayinan xa di nan na,
 Kayinan findixi Arafaxadi xa di nan na,
 Arafaxadi findixi Semi xa di nan na,
 Semi findixi Nuha xa di nan na,
 Nuha findixi Lemeki xa di nan na,
³⁷ Lemeki findixi Metusela xa di nan na,
 Metusela findixi Enoki xa di nan na,
 Enoki findixi Yeredi xa di nan na,
 Yeredi findixi Mahalaleli xa di nan na,
 Mahalaleli findixi Kenan xa di nan na,
³⁸ Kenan findixi Enosi xa di nan na,
 Enosi findixi Seti xa di nan na,
 Seti findixi Adama xa di nan na,
 Adama findixi Ala xa di nan na.

4

*Sentans katafe a xa Isa ratantan
(Matiyu 4:1-11, Maraki 1:12-13)*

¹ Isa to keli Yuruden, Ala Xaxili Seniyenxi nu goroxi a ma, a Isa xun ti gbengberenyi ra. ² Xi tongo naani bun ma, a nu na naa, Ibulisa nu katafe a ratantande. Isa mu sese don na waxati birin bun. Na xi konti to kamali, kaame nu na a ma. ³ Ibulisa naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan i ra, yaamari fi yi geme xa findi taami ra.» ⁴ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, «Mixi mu baloma taami gbansan xa ra.»»
⁵ Ibulisa naxa fa a xanin geya fari, a dunipa mangeya birin masen a be kerenyi

ra. ⁶ A naxa a fala a be, «N yi mangeya birin fima ne i ma a nun a dariye, barima a soxi n tan nan yi. N fan noma a fide, n na wa a fife naxan yo ma. ⁷ Na kui, xa i i felen n be, i n batu, n a birin findima ne i gbe ra.» ⁸ Isa naxa a yaabi, «A sebexi Kitaabui kui, <I xa i Marigi Ala gbansan nan batu, i xa suyidi a keren nan be.»»

⁹ Ibulisa man naxa a xanin Darisalamu, a a ti Ala xa horomobanxi fari, yire itexi. A naxa a fala a be, «Xa Ala xa Di nan lanxi i ma, tungan be ra, ¹⁰ barima a sebexi, <Ala yaamari fima ne a xa malekee ma i xa fe ra, e xa i kanta.» ¹¹ A man sebexi, <E e belexee rasoma ne i bun ma, e i rate alako i sanyi naxa din geme ra.» ¹² Isa naxa a yaabi, «Kitaabui man a masenxi, <I naxa i Marigi Ala mato.»»

¹³ Ibulisa to ge kate birin nabade a xa Isa ratantan, a naxa keli a xun ma, han beenun a xa waxati gbete xa a li.

*Isa a xa wali folofe Galile boxi ma
(Matiyu 4:12-25, Maraki 1:14-20)*

¹⁴ Isa naxa gbilen Galile boxi ma. Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe nu na a ma. A xa fe xibaaru naxa siga rayensen na yire birin. ¹⁵ Isa nu mixie xaranma e xa salidee kui, birin nu a matoxo.

*Nasaretikae tondife lade Isa ra
(Matiyu 13:53-58, Maraki 6:1-6)*

¹⁶ Isa naxa siga Nasareti, a xuruxi dennaxe. Malabu loxoe ma, a naxa so salidee kui alo a nu darixi a ra ki naxe, a ti, a xa Kitaabui xaran mixie be. ¹⁷ E naxa Annabi Esayi xa Kitaabui so a yi. A to a itala, a naxa yire to a sebexi dennaxe,

¹⁸ «Marigi Xaxili na n xun ma, barima a bara n sugandi, a a ragoro n ma, n xa setaree kawandi xibaaru fanyi ra.

A n xexxi ne
n xa xera iba mixi suxuxie be, e
xoreyama ne,
n xa xera iba donxue be, e ya se toma
ne,
n xa toromixie xoreya naxee na noe bun
ma,

¹⁹ n xa xera iba mixie be,
Ala xa hinne waxati bara a li.»

²⁰ A naxa fa Kitaabui makuntan, a a so taalibi yi, a doxo. Birin e ya banbanxi a ra salidee kui. ²¹ A naxa masenyi ti folo e

be, «To, yi sebexi naxan xaranxi wo be yi ki, a bara kamali.»

²² Birin nu a xa fe fanyi falama, e nu kaaba woyen fanyie ma naxee nu minima a kere i. E naxa so e bore maxorinfe, «Yusufu xa di xa mu yi ki?» ²³ Isa naxa a fala e be, «N na a kolon wo yi taali sama ne n be, <Seriba, i yete dandan.> Wo man a falama ne n be, <Muxu bara fe naxan birin me i naxan nabaxi Kaperenamu, i man xa a mooli raba i xonyi be.> ²⁴ N xa nondi fala wo be, namihonme yo mu binyama a xonyi tan. ²⁵ Wo man xa wo tuli ti nondi ra. Kaape gine wuyaxi nu na Isirayila boxi ma Annabi Eliya xa waxati, kaame to sin boxi ma, tune ye mu bira pe saxan kike senni. ²⁶ Kono Ala mu Annabi Eliya xee e tan Isirayilaka ginnee sese ma, fo a to a xee kaape gine nde nan gbansan ma naxan nu na Sarepeta, Sidon boxi ma. ²⁷ Kune kanyi wuyaxi fan nu na Isirayila boxi ma Annabi Elise xa waxati, kono a mu e tan sese rayalan, fo Naaman Siriyaka gbansan, a na nan nayalan.»

²⁸ E to yi fee me, mixi birin naxee nu na salidee kui, e bope naxa te Isa xili ma. ²⁹ E naxa keli, e a ramini taa fari ma. E xa taa to nu tixi geya ra, e naxa a xanin yire nde e xa a radin ye gelenyi ra. ³⁰ Kono Isa naxa mini e tagi, a a xa kira suxu.

*Isa mixi gbege rayalanfe
(Matiyu 8:14-17, Maraki 1:21-34)*

³¹ Isa naxa goro Kaperenamu, Galile boxi taa nde. A to nu na mixie kawan-dife malabu loxoe, ³² e naxa kaaba a xa xaranyi ma, barima a nu woyenma mange senbe nan na. ³³ Na salidee kui, xeme nde nu na jinne nu naxan foxo ra. A naxa sonxoe rate folo, a gbelegbele, ³⁴ «Ee! Isa Nasaretika, i waxi munse xon ma muxu be? I faxi muxu sontode ne? N na a kolon mixi naxan lanxi i ma. Ala xa Seniyentoe nan na i ra.» ³⁵ Isa naxa woyen a ma a xorochoe ra, a a yamari, «I sabari. Gbilen yi xeme foxo ra.» Jinne naxa xeme rabira boxi jama tagi, a fa gbilen a foxo ra. Xeme mu maxono hali keren. ³⁶ Birin de naxa ixara, e nu fa e bore maxorin, «Masenyi mooli mundun yi ki? A jinnee yamarima noe nun senbe ra, nee gbilen mixi foxo ra!» ³⁷ Na kui,

Isa xa fe xibaaru naxa yensen ye na bɔxi rabilinyi yire birin.

³⁸ Isa to mini salide kui, a naxa siga Simɔn xɔnyi. Simɔn bitanyi mu nu yalanxi. A fate nu ganxi a ma. E naxa Isa maxandi a xa a mali. ³⁹ Isa to ti a xun ma, a naxa wɔyɛn na fure ma, fure naxa a bɛpin. A naxa keli keren na, a kuri so e bɛ.

⁴⁰ Soge to dula, e naxa fa furema mɔɔli birin na Isa xɔn ma. A naxa a bɛlexɛ sa e ma keren keren, a fa e rayalan. ⁴¹ A naxa jinnɛe fan kerɪ mixi wuyaxi fɔxɔ ra. Ninnɛe nu furemae bɛpinma, e nu gbelegbele e nu a fala, «Ala xa Di nan na i ra!» Kɔnɔ Isa naxa e yamari, a e ratɔn wɔyɛnfe ra, barima e nu a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra.

⁴² Na kuye iba, a naxa mini, a siga yire madunduxi nde. Nama naxa a fen han e a to. E nu katafe nɛ e xa kankan a ma, a naxa fa keli e xun. ⁴³ Kɔnɔ a naxa a masen e bɛ, «Fɔ n xa taa gbɛtɛe fan kawandi Ala xa mangɛya niini xa xibaaru fanyi ra, barima n xɛɛxi na nan ma.» ⁴⁴ Na kui, a nu kawandi tima salidee kui Yudaya bɔxi ma.

5

Isa fɔxirabire singee

(Matiyu 4:18-22, Maraki 1:16-20)

¹ Isa nu na Genesareti baa dɛ ra. Nama fan nu e bore xɛtɛnma alako e xa a xui mɛ Ala xa masenyi kawandide. ² Isa naxa kunkui firin to baa dɛ ra. Yɛxɛsuxuie nu bara goro e kui, e nu e xa yelee raxafe. ³ Isa naxa baki Simɔn xa kunkui kui, a a maxɔrin a xa kunkui ndedi mamini xare dɛ ra. Na xanbi, Isa naxa dɔxɔ kunkui kui, a so jama kawandife.

⁴ Isa to gɛ masenyi tide, a naxa a fala Simɔn bɛ, «Won xɛɛ dula ma. Wo yelee sa naa, wo xa sa yeɛɛ suxu.» ⁵ Simɔn naxa a yaabi, «Karamɔxɔ, muxu kɔɛ birin nan nadangixi yakotomɔɛ nan na, muxu mu sese suxu. Kɔnɔ i tan nan to a falaxi, n man sa yelee sama.»

⁶ E to na raba, e naxa yeɛɛ gbegebe suxu yelee kui, yelee naxa bɔɔ fɔɔ. ⁷ E naxa e bɛlexɛ magira booree bɛ naxee nu na kunkui booree kui, e xa fa e mali. E to fa, e

naxa na kunkui firinyie rafe yeɛɛ ra han e firin birin naxa wa dulafe.

⁸ Simɔn Piyeri to na fe to, a naxa bira Isa bun ma, a a fala, «Marigi, i xa i makuya n na, barima yunubitɔɛ nan n na!» ⁹ A na fala nɛ barima a tan nun a boore birin nu bara gɛ kaabade na yeɛɛ suxufe ra, ¹⁰ Simɔn walibooree, Sebede xa di firinyie Yaki nun Yaya, e fan nu bara kaaba. Na kui, Isa naxa a fala Simɔn bɛ, «I naxa gaaxu. I darixi yeɛɛ nan suxu ra, kɔnɔ keli yi waxati ma, i fama mixie nan sɔtode n bɛ.» ¹¹ E to kunkui rate xare ma, e naxa se birin lu naa, e bira Isa fɔxɔ ra.

Kunɛ kanyi rayalanfe

(Matiyu 8:1-4, Maraki 1:40-45)

¹² Isa to nu na taa nde kui, a naxa xɛmɛ nde li naa, kunɛ dinxi a fate birin na. A to Isa to, a naxa a yatagi rafelen bɔxi ma, a a mayandi, «N Marigi, xa i tin, i nɔma n nasenyende.» ¹³ Isa naxa a bɛlexɛ itala, a a sa kunɛ kanyi ma, a a fala a bɛ, «N tinxi. Findi mixi seniyenxi ra.» Kunɛ fure naxa a bɛpin keren na. ¹⁴ Na xanbi, Isa naxa a yamari, «I naxa yi fe fala mixi yo bɛ. Siga i sa i dentɛgɛ serɛxɛdube bɛ, i serɛxɛ ba i xa seniyenyi xa fe ra, alɔ Annabi Munsa a yamarixi ki naxɛ. Na findima seederɔxɔya nan na e bɛ.» ¹⁵ Kɔnɔ Isa xa fe xibaaru jɔn naxa yensen ye dangi a singe ra. Nama gbegebe nu e malanma e xa a xui ramɛ, a man xa e rayalan e xa furee ma. ¹⁶ Kɔnɔ Isa fan nu luma siga ra yire madunduxie, a sa Ala maxandi.

Isa Namate rayalanfe

(Matiyu 9:1-8, Maraki 2:1-12)

¹⁷ Lɔxɔ nde, Isa nu kawandi tife. Farisenie nun seriye karamɔxɔɛ nu bara fa dɔxɔ, naxee kelixi Darisalamu, a nun Galile nun Yudaya taa birin. Marigi xa senbɛ nu na Isa ma furemae rayalanfe ra. ¹⁸ Na temui, mixi ndee naxa fa namate nde ra, a saxi sade ma. E nu katafe nɛ e xa fa a sa Isa bun, ¹⁹ kɔnɔ jama xa fe naxa a niya e mu nɔ sode a ra. Na kui, e naxa te banxi fari, e a fari yire nde maba, e fa namate ragoro menni ra, a saxi a xa sade fari, a goro jama tagi Isa ya i. ²⁰ Isa to e xa danxaniya to, a naxa a fala namate bɛ, «N boore, i xa yunubie bara xafari i

bɛ.» ²¹ Farisenie nun seriye karamɔxɔe naxa so e maɔɔxunfe, «Pe, nde yi ra, a to Ala rasɔtɔma yi ki? Nde nɔma yunubie xafaride, bafe Ala keren na?»

²² Isa to e xa maɔɔxunyi kolon, a naxa e maxɔrin, «Munfe ra yi maɔɔxunyi mɔoli na wo bɔɔɛ ma? ²³ Wɔyenyi mundun sɔɔneya, a falafe <I xa yunubie bara xafari,> ka a falafe <Keli, i jɛɛɛ?» ²⁴ N xa a masen wo bɛ a Adama xa Di nɔma yunubi xafaride dunɔɔa ma.» A naxa fa a fala namate bɛ, «N naxɛ i bɛ, keli, i xa sade tongo, i xa siga i xɔnyi.»

²⁵ Namate naxa keli mixie ya xɔri keren na. A naxa se tongo a nu saxi naxan ma, a fa siga a xɔnyi Ala matɔxɔ ra. ²⁶ Nama birin dɛ naxa ixara ki fanyi, e nu Ala matɔxɔ. Ala xa yaragaaxui fan naxa lu e bɔɔɛ ma, e a fala, «To, muxu bara kaabanako fee to.»

*Lewi birafe Isa fɔxɔ ra
(Matiyu 9:9-17, Maraki 2:13-22)*

²⁷ Na dangi xanbi, Isa naxa mini, a duuti maxili nde to naxan xili Lewi, a dɔxɔxi duuti maxilide. Isa naxa a fala a bɛ, «Bira n fɔxɔ ra.» ²⁸ Lewi naxa keli, a fe birin nabolɔ, a bira a fɔxɔ ra.

²⁹ Na tɛmɔi, Lewi naxa xulunyi belebele ti a xɔnyi Isa bɛ. E birin nu na e dɛgefe yire keren, duuti maxili wuyaxi nun mixi gbɛtɛɛ fan nu na naa. ³⁰ Farisenie nun seriye karamɔxɔe naxa Isa fɔxirabirɛe maxɔrin, «Munfe ra wo nun duuti maxilie nun yunubitɔe wo dɛgema yire keren?» ³¹ Isa naxa e yaabi, «Mixi yalanxi hayi mu na seriba ma. Furema nan hayi na a ma. ³² N mu faxi tinxintɔe xa xilide. N faxi yunubitɔe nan xilide, e xa tuubi.»

*Isa maxɔrinfe sunyi ma
(Matiyu 9:14-15, Maraki 2:18-20)*

³³ Mixi ndee naxa fa a fala Isa bɛ, «Annabi Yaya nun Farisenie fɔxirabirɛe sunyi nun salie rabama han, kɔnɔ i gbee tan e dɛgema tun.» ³⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa futixiri xulunyi a li, wo nɔma a falade ginɛfenyi booree bɛ e xa sunyi suxu a na e fɛ ma tɛmɔi naxɛ? ³⁵ Waxati fama, ginɛfenyi bama e yi ra tɛmɔi naxɛ. Na waxati tan, e sunyi suxuma nɛ.»

³⁶ Isa man naxa taali nde sa e bɛ, «Mixi yo mu dugi xuntunyi bama dugi nɛɛɛ ra a xa dugi fori lonpo a ra. Xa na raba, dugi nɛɛɛ kanama nɛ, na xuntunyi fan mu lanma dugi fori ma. ³⁷ Mixi yo man mu weni nɛɛɛ sama lebe fori kui, xa na mu a ra weni nɛɛɛ na funtu, na lebe fori bulama nɛ, weni fili, a sase fan kana. ³⁸ A lan nɛ weni nɛɛɛ xa sa lebe nɛɛɛ nan kui. ³⁹ Mixi yo man mu wama weni nɛɛɛ xɔn xa a bara weni fori min, barima a a falama nɛ, <Weni fori nan fan.>»

6

Malabu lɔxɔe xa seriye,

*nun xɛmɛ nde belexɛ rayalanfe
(Matiyu 12:1-14, Maraki 2:23-3:6)*

¹ Malabu lɔxɔ nde, Isa nun a fɔxirabirɛe nu jɛɛɛfe sankira ra xɛɛ tagi. Isa fɔxirabirɛe naxa mɛngi tɔnsɔe ndee ba, e e tuxutuxu e belexɛ, e a xɔrie don. ² Fariseni ndee naxa wɔyɛn, «Munfe ra wo na malabu lɔxɔe seriye matandife?» ³ Isa naxa e yaabi, «Wo mu nu a xaran Dawuda naxan naba kaame to a suxu, a tan nun naxee nu na a fɔxɔ ra? ⁴ A so nɛ Ala xa banxi kui, a taami don naxan fixi Ala ma, a nde so a fɔxirabirɛe fan yi ra, hali a to mu nu daxa mixi yo xa na don, fo sɛɛɛɛdubɛɛ.» ⁵ Isa man naxa a fala e bɛ, «Adama xa Di nan findixi marigi ra malabu lɔxɔe xun ma.»

⁶ Malabu lɔxɔe gbɛtɛ ma, Isa man naxa so salide kui, a mixie kawandi. A naxa xɛmɛ nde li naa, naxan yire fan belexɛ tuuxi a ma. ⁷ Farisenie nun seriye karamɔxɔe nu e ya tixi Isa ra e xa a mato xa a mixi rayalanma malabu lɔxɔe ma, alako e xa nɔ a kalamude fe nde ma. ⁸ Kɔnɔ Isa to nu e xa maɔɔxunyi kolon, a naxa a fala xɛmɛ bɛ naxan belexɛ tuuxi a ma, «Keli, i fa ti be jama tagi.» A naxa keli, a ti.

⁹ Isa naxa a masen e bɛ, «N xa wo maxɔrin. A daxa fe fanyi nan xa raba malabu lɔxɔe ma, ka fe jaaxi? Nii rakisife nan daxa ka nii sɔntɔfe?» ¹⁰ A to gɛ a ya rapɛɛɛde mixi birin kanke ma, a naxa a fala na xɛmɛ bɛ, «I belexɛ itala.» A naxa a itala, a belexɛ naxa yalan. ¹¹ Kɔnɔ Farisenie tan naxa xɔnɔ ki fanyi. E naxa

so woyenfe e bore be, e xa lan fe ma, e noma naxan niyade Isa ra.

*Isa a xa xera fu nun firinyi sugandife
(Matiyu 10:1-3, Maraki 3:13-19)*

¹² Na waxati ma, Isa naxa siga geya fari Ala maxandide, a koe birin nadangi a Ala maxandima. ¹³ Kuye to iba a naxa a foxirabiree xili. A naxa fu nun firin sugandi e ya ma, a e xili sa xerae. E tan nan ya: ¹⁴ Simon, Isa naxan xili sa Piyeri, Piyeri xunya Andire, Yaki, Yaya, Filipu, Barotolome, ¹⁵ Matiyyu, Tomasi, Alifa xa di Yaki, Simon naxan xili nu falama Seloti, ¹⁶ Yaki xa di Yudasi, nun Yudasi Isikariyoti naxan findi yanfante ra, a Isa sa mixi kobie belexe.

*Isa jama kawandife
(Matiyu 5-7)*

¹⁷ Isa nun na mixi fu nun firinyie to goro, a naxa ti kene nde ma. A foxirabiree gali nu na naa, a nun jama gbegbe naxee nu kelixi Yudaya nun Darisalamu, a nun baa de ra, Tire nun Sidon nabilinyi. ¹⁸ E birin nu faxi Isa xui ramede, a man xa e rayalan e xa furee ma. Ninne nu naxee tooroma, a nu e rayalanma. ¹⁹ Nama birin nu katafe e xa din a ra, barima senbe nu minife a i, a nu e birin nayalan.

*Sewe nun Gbaloe
(Matiyu 5:1-12)*

²⁰ Na temui Isa naxa a ya ti a foxirabiree ra, a a masen e be, «Sewe na wo be, wo tan setaree, barima wo jan na Ala xa mangeya niini bun ma.

²¹ Sewe na wo be, wo tan naxee kaamexi yakosi,

barima wo fama ne wasade.

Sewe na wo be, wo tan naxee wama yakosi,

barima wo fama ne yeledede.

²² Sewe na wo be, mixie na wo xon temui naxe,

e na wo keru, e na wo konbi, e na wo xili kana Adama xa Di xa fe ra.

²³ Wo xa sewa na loxe, wo tungan jalexinyi ra,

barima wo baraayi gboma ne ariyanna.

E benbae nu namijonmee fan tooroma na ki ne.»

²⁴ «Konon gbaloe na wo be, wo tan bannae, barima wo jan bara wo xa fe fanyi soto.

²⁵ Gbaloe na wo be, wo tan naxee wasaxi yakosi,

barima kaame fama ne wo suxude.

Gbaloe na wo be, wo tan naxee yeleva yakosi,

barima sunnunyi nun wa fama ne wo suxude.

²⁶ Gbaloe na wo be, mixi birin na wo xili fanyi fala temui naxe,

barima e benbae nu wule false fan xun-mafalama na ki ne

naxee nu e yete findixi namijonmee ra.»

*Yaxuie xanufe
(Matiyu 5:38-48)*

²⁷ «N xa a fala wo be, wo tan naxee na wo tuli matife n na, wo xa wo yaxuie xanu,

wo fe fanyi nan naba wo xonmae be,

²⁸ wo Ala maxandi wo dankamae be,

wo Ala maxandi wo tooromae be.

²⁹ Xa mixi i xere garin,

i xa boore seeti fan ti a be.

Xa mixi i xa donma tongo,

i naxa tondi a xa i xa mafelenyi fan tongo.

³⁰ Naxan yo na i makula, i xa a ki.

Naxan na see ba i yi, i naxa a maxorin a xa a ragbilen.

³¹ Wo wama mixie xa naxan birin naba wo be,

wo fan xa na nan naba e be.»

³² «Xa wo sa mixi gbansan nan xanuma, naxee wo fan xanuxi, wo baraayi mundun soto na kui? Hali yunubitoe, e mixie nan xanuma naxee e tan fan xanuxi.

³³ Xa wo sa fe fanyi rabama mixie be, naxee fe fanyi rabama wo fan be, wo baraayi mundun soto na kui? Na tan, hali yunubitoe a rabama.

³⁴ Xa wo sa doni tima mixi nan be, wo laxi naxan na a wo xa doni fima, wo baraayi mundun soto na kui? Hali yunubitoe, e doni tima e boore be, alako e man xa doni birin soto.

³⁵ Konon wo tan xa wo yaxuie xanu. Wo xa fe fanyi nan naba.

Wo xa doni ti, hali wo mu laxi a fife ra. Na kui, wo baraayi gboma ne, wo findi Ala Xili Xungbe Kanyi xa die ra, barima a tan fe fanyi rabama finsiriwalie nun mixi

kobie be. ³⁶ Wo fan xa kinikini mixi ma,

alɔ wo Baba Ala kinikinima mixi ma ki naxɛ.»

Wuri fuɗi nun xebeɗni
(*Matiyu 7:1-5*)

³⁷ «Wo naxa wo yete findi wo boore adama keɓwalie makiitima ra, alako kiiti naxa fa kana wo fan na Ala yi. Wo naxa mixi makiiti kiiti xɔɔxɔɛ ra, alako wo fan naxa makiiti kiiti xɔɔxɔɛ ra. Wo diɗe mixi ma, alako Ala xa diɗe wo fan ma. ³⁸ Wo mixi ki, alako Ala fan xa wo ki. Wo kima ki naxɛ, a luma ne alɔ maale na maniya, a maniyase rafe a fanyi ra, maale madɛten, a xeyɛ xeyɛ, nde man fa sa a xun han a fili a ma. Na kui, wo maniyase naxan nawalima booree be, na nan nawalima wo fan be.»

³⁹ Isa man naxa yi taali wɔyɛɗni fala e be, «Dɔnxui nɔma xuli suxude dɔnxui be yire? A di, e firin birin mu birama xe yili kui? ⁴⁰ Taalibi mu dangima a karamɔxɔ ra, kɔnɔ taalibi naxan birin nu ge a matinkande, a luma ne alɔ a karamɔxɔ.»

⁴¹ «Munfe ra i wuri fuɗi toma i ngaxakerɛɗni ya ma, a fa li i mu xebeɗni toxi naxan na i tan yete ya ma? ⁴² I nɔma a falade i ngaxakerɛɗni be di, «A lu n xa na wuri fuɗi ba i yete ya ma,» a fa li i tan mu xebeɗni toxi naxan na i tan ya ma? I tan filankafui, xebeɗni nan singe ba i ya ma! Na ba xanbi, i nɔma ne se igbede a fanyi ra, alako i xa wuri fuɗi ba i ngaxakerɛɗni fan ya ma.»

Wuri bili kolonma a bogi nan ma
(*Matiyu 7:16-20, 12:33-35*)

⁴³ «Sansi fanyi mu na naxan bogi kobi raminima, sansi kobi fan mu na naxan bogi fanyi raminima. ⁴⁴ Sansi birin kolonma a bogi nan ma. Xɔre mu bama tunbe bili ra, kusu fan mu bama baagi bili kɔn na. ⁴⁵ Fe fanyi to ragataxi mixi fanyi boɗe kui, a fe fanyi nan naminima. Fe kobi to ragataxi mixi kobi boɗe kui, a fe kobi nan naminima. Naxan na gbo mixi boɗe kui, na nan dɔnxɔɛ minima a de i.»

Banxiti firinyie xa taali
(*Matiyu 7:24-27*)

⁴⁶ «Munfe ra wo n xilima «N Marigi, n Marigi,» kɔnɔ wo mu n xui rabatuma?»

⁴⁷ Mixi yo fa n ma, a n ma masenyi rame, a fa a rabatu, wo wo tuli mati n xa a masen wo be na kanyi maniyaxi mixi naxan na.

⁴⁸ A maniyaxi banxiti nan na, naxan boxi ge han a sa fanye li, a fa a xa banxi bili ti na fanye fari. Lɔxɔ nde, xure naxa banbaran ye han a din banxi ma, kɔnɔ a mu nɔ sese niyade a ra, barima a nu tixi a fanyi ra. ⁴⁹ Kɔnɔ mixi yo naxan n ma masenyi rame, a fa li a mu a rabatu, na kanyi tan maniyaxi xeme nan na naxan banxi ti boxi fari ma, bili mu a be. Xure to banbaran, a din banxi ma, a naxa a rabira keren na, banxi naxa kana a jaaxi ra.»

7

Sɔɔri xunmati xa danxaniya
(*Matiyu 8:5-13*)

¹ Isa to ge a xa masenyi birin tide jama be, a naxa so Kaperɛnamu. ² Sɔɔri mixi keme xunmati nde nu na naa, naxan ma konyi xeme nde nu furaxi, a gbe mu nu luxi a xa faxa. Konyi nan nu a ra naxan nu rafan a marigi ma ki fanyi. ³ Sɔɔri xunmati to Isa xa fe me, a naxa Yuwifi kuntigi ndee xee Isa xɔn, a xa fa a xa konyi rayalan. ⁴ Yuwifi kuntigie to Isa yire li, e naxa a mayandi ki fanyi, e a fala, «Mixi na a ra, a lan ne i xa yi fe raba a be, ⁵ barima won si rafan a ma. A tan nan salide tixi muxu be.»

⁶ Isa naxa bira e foxɔ ra. A to makore banxi ra, na sɔɔri mixi keme xunmati naxa a boore ndee xee e xa a fala a be, «Marigi, i naxa i yete tɔɔɔ, barima na binye mu na n yi ra i tan xa so n ma banxi kui. ⁷ Na nan a niya, n jan mu tin n yete xa fa i xɔn. I xa yaamari gbansan nan fi, n ma konyi xa yalan. ⁸ N a kolon barima n fan na mange ndee xa yaamari bun ma, sɔɔri ndee man na n yi, naxee na n fan ma yaamari bun ma. N na a fala sɔɔri nde be, «Siga,» a sigama ne. N na a fala, «Fa,» a fama ne. N na n ma konyi nde yamari, «Yi fe raba,» a a rabama ne.»

⁹ Isa to a xa wɔyɛɗni me, a naxa kaaba a xa fe ma. A naxa a ya rafindi jama ma naxan nu biraxi a foxɔ ra, a a masen e be, «N xa a fala wo be, n mu yi danxaniya mooli toxi hali Isirayila boxi

ma.» ¹⁰ Xεεrae to gbilen sɔori xunmati xɔnyi, e naxa konyi li, a yalanxi.

Isa kaape gine xa di rakelife faxe ma

¹¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa nde, dennaxe xili Nayin, a fɔxirabirɛe nun pama gbegebe nu na a fɔxɔ ra. ¹² A to makɔre taa sode de ra, Isa naxa a to mixie minife xeme nde fure ra. Kaape gine nde xa di kerenyi nan nu faxaxi, na taa pama gbegebe fan nu jerefe kaape gine fe ma. ¹³ Marigi to kaape gine to, a naxa kinikini a ma, a a fala a be, «I naxa wa.» ¹⁴ A naxa a maso fure ra, a a belexe sa a xaninse fari, a xaninmae naxa ti. Isa naxa a masen, «I tan segetala, n naxe i be, keli!» ¹⁵ Faxamixi naxa keli, a so woyenfe. Isa naxa a ragbilen a nga ma. ¹⁶ Gaaxui naxa e birin suxu, e nu Ala matɔxɔ, e nu a fala, «Ala namijɔnmɛ xungbe nan nakelixa won tagi!» E man nu a fala, «Ala bara fa a xa mixie xunmatode!» ¹⁷ Isa xa xibaaru naxa siga rayensen na Yudaya bɔxi birin ma a nun naa rabilinyi.

*Annabi Yaya xa maxorinyi
(Matiyu 11:1-30)*

¹⁸ Yaya fɔxirabirɛe naxa yi fe birin fala Yaya be. ¹⁹ A fan naxa mixi firin xili e ya ma, a e xee Isa maxorinde, «I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²⁰ E to Isa yire li e naxa a maxorin, «Yaya Xunxa nan muxu xeexi i maxorinde. I findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na naxan lanma a xa fa, ka muxu xa mixi gbete nan mame?» ²¹ Na temui yati, Isa nu furemae, jinne kanyie, nun donxui gbegebe rayalanfe. ²² Na kui, a naxa Yaya xa xεerae yaabi, «Wo fe naxan mexi nun wo fe naxan toxi, wo sa na dentegɛ Yaya be. Donxui se toma, namatee jereama, kune kanyie yalanma, tulixorie woyenyi mema, faxamixie kelima, fuxarilae kawandima xibaaru fanyi ra. ²³ Seewe na mixi be naxan mu siikema n ma fe ra.»

²⁴ Yaya xa xεerae to siga, Isa naxa pama maxorin Yaya xa fe ma, «Wo siga munse matode wula i? Foye kale naxan namaxama?» ²⁵ Xa na mu a ra, wo siga munse matode? Dugi tofanyi kanyie?

Naxee maxirixi a fanyi ra, e xa duniye igiri bannaya kui, nee toma mange banxie nan kui. ²⁶ Wo fa siga munse matode? Namijɔnmɛ? Iyo, n xa a fala wo be, a jan dangi namijɔnmɛ ra. ²⁷ A tan nan xa fe sebexi Kitaabui kui, «N fama n ma xεera rasanbade i ya ra alako a xa kira yailan i be.» ²⁸ N xa a fala wo be, gine yo mu di bari naxan dangi Yaya ra. Kɔnɔ n man xa a fala wo be, mixi naxan na Ala xa mangeya niini bun ma, a xurun kiyoki, a fan dangi Yaya ra.»

²⁹ «Nama nun duuti maxilie to a xui me, e la ne Ala ra, e fa lu Yaya xa e xunxa ye xɔra. ³⁰ Kɔnɔ Farisenie nun seriye karamɔxɔe tan tondi ne Ala waxɔnfe ra e be barima e tondi ne Yaya xa e xunxa ye xɔra.»

³¹ «N noma to mixie misaalide munse ra? E maniyaxi nde ra?» ³² E maniyaxi dimedie nan na naxee dɔxɔxi taa kui, e nu a fala e booree be, «Muxu bara xule fe wo be, kɔnɔ wo mu fare boronxi. Muxu bara jon beeti ba, kɔnɔ wo mu wa.»

³³ «Yaya Xunxa to bara fa, a mu taami don, a mu weni min. Wo bara a fala, «Ninne na a fɔxɔ ra.» ³⁴ Adama xa Di to fa, a tan mu tondi sigade xulunyi yire. Na kui, wo bara a fala, «Furi jaaxi siisila mato! E nun duuti maxilie nun yunubitɔe nan a ra!» ³⁵ Kɔnɔ xaxilimaya kolonma a kewali nan ma.»

Gine yunubitɔe nde xa yunubie xafarife

³⁶ Fariseni nde naxa Isa xili e xa e dege a xonyi. Isa naxa so naa, a a magoro. ³⁷ Gine yunubitɔe nde nu na taa kui, a naxa a me a Isa a degɛfe na Fariseni xonyi. Na kui, a naxa labunde ture suxu a yi ra, na saxi a bitire tofanyi kui naxan nu rafalaxi alabatira geme ra. ³⁸ A to so naa, a naxa ti Isa xanbi ra a sanyi yire. A to wa folo, a naxa Isa sanyie bunda a yaye ra. A naxa e mafuruku a xunsexe ra, a e sunbu, a fa labunde maso e ma.

³⁹ Fariseni naxan Isa xili a degede a xonyi, a to na fe to, a naxa a fala a yete ma, «Xa yi xeme findixi namijɔnmɛ nan na nu, a yi gine xa fe kolonma ne nu, a a kolonma ne nu a yunubitɔe nan dinfe a

ra yi ki.» ⁴⁰ Isa naxa a fala a be, «Simon, n xa fe nde masen i be.» Na naxa a yaabi, «Kambiri kanyi nde nu bara mixi firin doni. A singe xa doni findixi gbeti kambiri kole keme suuli nan na, a firin nde, gbeti kambiri kole tongo suuli. ⁴² Fere to mu nu na e sese yi ra, kambiri kanyi naxa dije e firin birin xa doni ma. Na mixi firinyi tagi, kambiri kanyi rafanma nde ma dangi boore ra?» ⁴³ Simon naxa a yaabi, «N laxi a ra, naxan xa doni nu gbo boore be.» Isa naxa a fala a be, «I nɔndi.»

⁴⁴ Na temui a naxa a ya rafindi gine ma, a fa a masen Simon be, «I yi gine to? N so ne i xonyi, i mu ye fi n ma n xa n sanyie maxa, kɔnɔ a tan n sanyie maxaxi a yaye nan na, a e mafuruku a xunxere ra. ⁴⁵ I tan mu n sunbu, kɔnɔ a tan, kabi n soxi i xonyi, a mu baxi n sanyie masunbufe. ⁴⁶ I tan mu ture maso n xunyi ma, kɔnɔ a tan labunde ture nan masoxi n sanyie ma. ⁴⁷ Na na a ra, n xa a fala i be, a xa yunubie naxee gboxi na ki, e bara xafari a be, barima a xa xanunteya fan gbo. Kɔnɔ naxan xa yunubi xafarixie xurun, na kanyi xa xanunteya fan xurun.»

⁴⁸ Isa naxa fa a masen gine be, «I xa yunubie bara xafari.» ⁴⁹ Naxee nu magoroxi e degede, nee fan naxa so a falafe e yete ma, «Nde yi ra a to yunubi xafarima?» ⁵⁰ Isa man naxa a masen gine be, «I xa danxaniya bara i rakisi. Siga bojesa kui.»

8

Ginee naxee Isa malife

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa siga taa birin isa ra, a xungbe nun a xuri, a nu mixie xaran, a nu e kawandi Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi ra. A foxirabire fu nun firinyie nu na a foxo ra, ² a nun gine nde naxee nu bara rayalan jinne nu fure gbete ma. E xilie nan ya: Mariyama, a nu falama naxan be Magidalaka, Isa jinne solofere keru naxan foxo ra, ³ a nun Yohanna, naxan nu doxoxi Herode xa walikee xunyi Kusa xon, a nun Susanna, a nun mixi gbete wuyaxi. E nu Isa nun a foxirabire malima e yete harige ra.

Xe rawali xa taali

(Matiyu 13:1-23, Maraki 4:1-20)

⁴ Nama gbegbe to malan Isa yire ke-life taa wuyaxi, a naxa yi taali woyenyi masen e be, ⁵ «Xe rawali nde nan mini sansi xori garansande. A to nu sansi xori garansanma, a xori ndee naxa bira sankira xon, mixie naxa nee maboron, xonie man fa e don gbiki. ⁶ Sansi xori nde fan naxa bira geme yire. A to bula, a naxa ragan barima ye mu nu na a be. ⁷ Sansi xori ndee fan naxa bira tunbe kunsie tagi. Tunbe kunsie naxa gbo, e sansie ixeten, e e kana. ⁸ Sansi xori nde fan naxa bira bende fanyi ma. Na xori keren keren birin sansie to te, e naxa e tonsɔe ramini, xori keme keme.» Isa to ge na woyenyi ra, a naxa a xui ite, a a fala, «Xa wo tuli fe mema, wo wo tuli mati yi masenyi ra.»

⁹ Isa foxirabire to a maxarin a xa na taali ya iba e be, ¹⁰ a naxa e yaabi, «Ala bara fahaamui fi wo ma wo xa a xa mangeya niini gundo kolon, kɔnɔ mixi gbete tan a mema taali woyenyie nan na, alako

«E xa fe to, kɔnɔ e naxa a igbe.

E xa fe me, kɔnɔ e naxa a fahaamu.»

¹¹ «Na taali woyenyi ya ibama yi ki ne. Sansi xori misaalixi Ala xa masenyi nan na. ¹² Sansi xori naxee bira kira xon, nee misaalixi mixie nan na naxee bara Ala xa masenyi me, kɔnɔ Ibulisa nan fama fa, a a ba e boje ma, alako e naxa fa danxaniya, e kisi. ¹³ Sansi xori naxee bira geme yire, nee misaalixi mixi nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a suxu seewe ra. Kɔnɔ sanke to mu na e be, e xa danxaniya mu buma. Maratantanyi waxati na a li, e mu xanma. ¹⁴ Sansi xori naxee bira tunbe kunsie tagi, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, kɔnɔ kɔntɔfili, bannaya, nun yete rafan fee nan a niyama e mu ge e bogi raminide Ala be. ¹⁵ Sansi xori naxee bira bende fanyi tan ma, nee misaalixi mixie nan na naxee Ala xa masenyi mema, e a ragata e boje fanyi ma tinxinyi kui, e e bogi ramini Ala be tunnabexiya kui.»

Lanpui xa taali

(Maraki 4:21-25)

¹⁶ «Mixi yo mu lanpui radexema, a man fa feje felen a xun na, xa na mu a ra a

a raso sade bunyi. A a dɔxɔma lanpui dɔxɔse nan fari alako naxee soma banxi, e xa a tɛ dɛxɛ to. ¹⁷ Fe nɔxunxi birin fama kolonde. Gundo birin makenenma nɛ. ¹⁸ Na na a ra, wo lan wo xa wo tuli mati a fanyi ra. Fahaamui kanyi xa fahaamui xun masama, kɔnɔ fahaamutare, hali a naxan di mapɔxunxi a gbe ra, na fama bade a yi ra.»

Isa nga nun a xunya

(Matiyu 12:46-50, Maraki 3:31-35)

¹⁹ Isa nga nun a xunya xemɛmae naxa siga a yire, kɔnɔ e mu nu nɔma makɔrede a ra pama xa fe ra. ²⁰ Mixi nde naxa a fala Isa bɛ, «I nga nun i xunya na tande, e wama i tofe.» ²¹ Kɔnɔ Isa naxa a yaabi, «Mixi naxee Ala xa masenyi ramɛma, e a rabatu, nee nan findixi n nga nun n xunya ra.»

Isa foye raxarafe

(Matiyu 8:23-27, Maraki 4:35-41)

²² Lɔxɔ nde, Isa naxa a fala a fɔxirabiree bɛ, «Won xɛɛ baa naakiri ma.» E birin naxa baki kunkui kui, e siga. ²³ Na jɛrɛ kui, Isa naxa xi. Foye belebele naxa keli baa ma, kunkui naxa rafe folo ye ra. Gbaloe nu bara makɔrɛ e ra. ²⁴ Na kui, a fɔxirabiree naxa fa Isa raxunu e a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, karamɔxɔ, won faxafe nɛ yi ki!» Isa to xunu, a naxa wɔyɛn foye nun mɔrɔnyie ma, a e yaamari. Foye nun mɔrɔnyie naxa a iti, baa naxa raxara. ²⁵ Isa naxa fa a fɔxirabiree maxɔrin, «Wo xa danxaniya na minden?» E fan naxa gaaxu, e kaaba, e nu a fala e bore bɛ, «Nde lanxi yi ma? Hali foye nun baa, a e yamarima, e a xui rabatu.»

Isa jinnɛe kerife Gadara xemɛ nde fɔxɔ ra

(Matiyu 8:28-34, Maraki 5:1-20)

²⁶ Isa nun a fɔxirabiree to so Gadara bɔxi ma, dennaxɛ na Galile naakiri ma, ²⁷ Isa to goro xare ma, a naxa jinnɛe kanyi li naa. Singe a nu sabatixi taa kui, kɔnɔ kabi temui xɔnkuye a sabatixi gaburi yire a mageli ra. ²⁸ A to Isa to, a naxa gbelegebe, a sa bira a bun ma, a a fala a xui itexi ra, «Isa, i tan Ala Xili Xungbe Kanyi xa Di, i wama munse xɔn ma n bɛ? N bara i mayandi, i naxa n paxankata.» ²⁹ A na fala nɛ, barima

Isa nu bara jinnɛe yamari a xa gbilen na xemɛ fɔxɔ ra. Sanmaya wuyaxi, mixie nu bara yɔlɔnxɔnyi sa a sanyie nun a belexee ma, alako a naxa a maxɔnɔ, kɔnɔ jinnɛe nu luma yɔlɔnxɔnyie bolon na, a fa a rakonkon wula ra.

³⁰ Isa naxa a maxɔrin, «I xili di?» A naxa a yaabi, «N xili nɛ Gali.» A na fala nɛ barima jinnɛe gbegebe nan nu a fɔxɔ ra.

³¹ Jinnɛe naxa Isa mayandi alako a naxa e rasanba yahannama.

³² Xɔsɛ gali nu na e demadonfe geya nde ma. Jinnɛe naxa Isa mayandi a xa tin e xa sa so na xɔsɛɛ. Isa to tin, ³³ jinnɛe naxa gbilen na xemɛ fɔxɔ ra, e sa so xɔsɛɛ. Xɔsɛɛ naxa goro e gi ra tentenyi ra, e sin baa ma. E birin naxa madula, e faxa.

³⁴ Xɔsɛ demadonyie to na fe to, e naxa siga e gi ra, e sa a fala taakae nun daaxakae bɛ, ³⁵ mixie fan naxa siga e xa sa a mato naxan nabaxi. E to Isa yire li, e naxa xemɛ fan li naa, jinnɛe nu bara kerɛ naxan fɔxɔ ra, a dɔxɔxi Isa bun ma, sose ragoroxi a ma, a bara yalan. Na naxa e ragaaxu. ³⁶ Naxee nu bara a to Isa jinnɛe kerɛ xemɛ fɔxɔ ra ki naxɛ, e naxa a tagi raba birin bɛ.

³⁷ Na temui, Gadarakae birin naxa Isa mayandi a xa keli e xɔnyi, barima gaaxui nu bara e suxu ki fanyi. Na kui, Isa naxa baki kunkui kui, a xa gbilen. ³⁸ Jinnɛe kerixi xemɛ naxan fɔxɔ ra, a naxa Isa mayandi a e birin xa lu a ra. Kɔnɔ Isa naxa a ragbilen, a a masen a bɛ, ³⁹ «Gbilen i xɔnyi. Ala fe naxan birin nabaxi i bɛ, sa na dentege sa.» Xemɛ naxa siga, a sa na taa birin isa. Isa naxan nabaxi a bɛ, a naxa sa na tagi raba birin bɛ.

Di gine nde rakelife faxɛ ma

nun gine gbɛɛ rayalanfe

(Matiyu 9:18-26, Maraki 5:21-43)

⁴⁰ Isa to gbilen naakiri ma, pama birin nu a mamɛfe. E naxa a ralan. ⁴¹ Salide yarerati nde naxa fa a xɔn naxan nu xili Yayiru. A naxa fa a suyidi Isa bɛ, a a mayandi a xa siga a xɔnyi, ⁴² barima a xa di gine kerenyi nu fa na faxafe nɛ. A jɛ konti nu bara jɛ fu nun firin pɔndɔn li.

Isa to nu sigafe Yayiru xonyi, pama gbegebe nu na a xetɛnfe. ⁴³ Gine nde nu na e ya ma naxan xa kike wali mu nu a itima ɲɛ fu nun firin bun ma, mixi yo mu nɔ a dandande. ⁴⁴ Na gine naxa fa Isa xanbi ra, a a belexe din a xa donma sanbunyi ra. Keren na, a xa kike wali naxa dan. ⁴⁵ Isa naxa maxorinyi ti, «Nde dinxi n na?» Birin to a fala a e tan mu a ra, Piyeri naxa a fala Isa be, «Karamoxo, pama i rabilinxi, birin nan i xetɛnfe!» ⁴⁶ Kono Isa naxa a masen, «Mixi nde bara din n na, barima n a kolon senbe nde bara mini n fate.» ⁴⁷ Gine to a kolon a a mu nu noma a noxunde, a naxa fa a serenma, a suyidi Isa be. A a belexe dinxi a ra fe naxan ma, a man yalanxi a ikorexi ra ki naxe, a naxa na birin tagi raba pama ya xori. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «N ma di gine, i xa danxaniya bara i rayalan. Siga bonesa kui.»

⁴⁹ Isa to nu woyenfe, mixi nde naxa fa kelife salide yarerati xonyi, a a fala a tan Yayiru be, «I xa di gine bara faxa. I naxa karamoxo tɔɔɔ sɔnɔn.» ⁵⁰ Isa to a me, a naxa a masen Yayiru be, «I naxa gaaxu. I xa danxaniya tun. I xa di kisima ne.»

⁵¹ Isa to Yayiru xonyi li, a mu tin mixi yo xa so banxi kui fo Piyeri, Yaya, Yaki, di gine baba nun a nga. ⁵² Isa to a to birin nu wafe di gine xa fe ra sunnunyi kui, a naxa a masen e be, «Wo naxa wa. Yi di gine mu faxaxi xe, a na xife ne.» ⁵³ Nama naxa yo Isa ma, e a mayele, barima e nu a kolon a temedi bara faxa. ⁵⁴ Kono Isa naxa temedi belexe suxu, a a fala a be a xui itexi ra, «N ma di, keli!» ⁵⁵ A nii naxa gbilen a i, a keli keren na. Isa naxa a fala e be e xa donse fi a ma. ⁵⁶ Temedi barimae de nu ixaraxi, kono Isa naxa a matintin e ra fa a fala, a fe naxan nabaxi, e naxa a fala mixi yo be.

9

Isa a foxirabire fu nun firinyie xexfe (Matiyu 10:5-42, Maraki 6:7-12)

¹ Isa to a foxirabire fu nun firinyie malan, a naxa senbe nun noe fi e ma alako e xa no jinnɛe keride mixie foxo ra, e man xa no furema mooli birin nayalande. ² A naxa e xee mixie kawandide Ala xa mangeya niini xa masenyi ra, e man xa

furemae rayalan. ³ A naxa a masen e be, «Wo ne biyaasima, wo naxa sese xanin wo xun ma, alo xuli, gbɔnfɔe, taami, kobiri, xa na mu a ra donma firin nde. ⁴ Wo na so banxi naxan kui, wo xa yigiya menni ne han wo sa sigama taa gbete temui naxe. ⁵ Xa na taakae mu wo rasene, wo xa keli naa. Wo xa menni bende rakonkon wo sanyie ra, a xa findi seedeɲoxoya ra e be, wo bara e rabolo.» ⁶ Na kui, Isa foxirabire naxa siga, e sa taae birin isa. E nu mixie kawandima Ala xa xibaaru fanyira, e nu furemae rayalan yire birin.

Mange Herode ifuxi Isa xa fe ra (Matiyu 14:1-12, Maraki 6:14-29)

⁷ Galile mange Herode to fe birin me naxee nu rabafe a xa boxi ma, a naxa ifu Isa xa fe ra, barima ndee nu a falama a Yaya Xunxa nan kelixi faxe ma, ⁸ ndee a fala a Annabi Eliya nan gbilenxi, ndee a fala a namijonme gbete naxan nu na dunije temui dangixi, na nan man kelixi. ⁹ Herode naxa a fala, «Yaya tan, n bara na xunyi bolon a de i. Kono nde fa yi tan na, n naxan xa fe mema yi ki?» Na kui, a naxa so katafe a xa Isa to.

Isa donse fife mixi wulu suuli ma (Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44)

¹⁰ Xesrae to gbilen, e fe naxee rabaxi, e naxa a birin dentege sa Isa be. A fan naxa e xanin Betesayida e xa lu e xati ma yire keren. ¹¹ Kono pama to a kolon, e naxa bira Isa foxo ra. A fan naxa e ralan, a woyen e be Ala xa mangeya niini xa fe ra, a furemae rayalan.

¹² Nunmare to so folo, Isa foxirabire fu nun firinyie naxa e maso a ra, e a fala a be, «Nama rayensen alako e xa sa so taae nun daaxae naxee na be rabilinyi, e xa sa yigiyadee nun donsee fen, barima won na wula ne yi ki.» ¹³ Isa naxa a fala e be, «Wo tan nan xa donse fi e ma.» A foxirabire naxa a yaabi, «Sese mu na muxu yi bafe taami suuli nun yexe firin na. Ka muxu tan nan xa siga donse sarade yi pama birin be?» ¹⁴ Mixie naxee nu na naa, xemeɛ konti naxa siga han wulu suuli jondon.

Isa naxa a fala a foxirabire be, «Wo a fala mixie be e xa doxo e tongo suuli suuli

ma.» ¹⁵ E fan naxa a raba na ki, e mixi birin nadɔɔ. ¹⁶ Isa naxa na taami suuli nun na yexe firin tongo, a a ya rate koore ma, a fa Ala nuwali sa. A naxa taamie igira, a fa e so a fɔxirabirɛe yi ra, alako e xa e itaxun pama ma. ¹⁷ Nama birin naxa e dege han e wasa. Donse dɔnxɔe xuntunyie to matongo, debe fu nun firin nan nafe.

Piyeri Isa kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi ra,

nun Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe

(Matiyu 16:13-28, Maraki 8:27-30)

¹⁸ Lɔɔɔ nde Isa nu na Ala maxandife a xati ma. A fɔxirabirɛe fan nu na naa. A naxa e maxɔrin, a naxe, «Mixie munse falama n ma fe ra? Nde lanxi n ma?» ¹⁹ E naxa a yaabi, «Ndee a falama, Annabi Yaya Xunxa. Ndee a falama, Annabi Eliya. Ndee a falama, namijnɔnmɛ gbete naxan faxa waxati dangixi, na nan man kelixi.» ²⁰ Isa man naxa e maxɔrin, «Kɔnɔ wo tan naxe di? Nde n na?» Piyeri naxa a yaabi, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na i ra.»

²¹ Isa naxa a matintin e ra, a e yamari, e naxa a xa fe fala mixi yo be. ²² A man naxa a masen e be, «Fo Adama xa Di xa tɔɔre gbege sɔɔ. Yuwifie xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamɔɔe mu fama lade a ra, e a faxama ne, kɔnɔ a man xa keli faxe ma a xi saxan nde.»

²³ Isa naxa a masen birin be, «Xa mixi wa birafe n fɔɔɔ ra, a xa tondi a yete ma, a xa tin tɔɔre nun faxe ra lɔɔɔe birin, a bira n fɔɔɔ ra. ²⁴ Mixi naxan wama a yete rakisife, na kanyi lɔema ne. Naxan a yete ralɔema n tan ma fe ra, na kanyi kisima ne. ²⁵ Dunjɔ birin sɔɔe munse fanma mixi ma, xa a sigama yahannama? ²⁶ Naxan yo yaagima n tan nun n ma woyenyi xa fe ra, n tan Adama xa Di fama a nɔre kui temui naxe nun a Baba Ala nun a xa maleke seniye nxe xa nɔre, n fan yaagima ne na kanyi xa fe ra. ²⁷ N xa nɔndi fala wo be, mixi ndee tixi wo ya ma be, naxee mu faxama fo e Ala xa mangeya niini to.»

Isa nɔɔfe

(Matiyu 17:1-3, Maraki 9:1-13)

²⁸ Yi masenyi dangi xanbi xi solo-masaxan jɔndɔn, Isa naxa Piyeri, Yaya, nun Yaki xanin geya fari Ala maxandide. ²⁹ Isa to nu Ala maxandife, a yatagi naxa masara. A xa dugie fan naxa fiixe alo naiyalanyi. ³⁰ Na temui, Annabi Munsa nun Annabi Eliya naxa mini e ma, e nun Isa naxa woyen. ³¹ E mini nɔre xungbe nan kui, e nu woyenfe Isa be a xa faxe xa fe ma, naxan nu fafe kamalide Darisalamu.

³² Xi xɔli nu bara nɔ Piyeri nun a booree ra, kɔnɔ e to xunu, e naxa Isa xa nɔre to, a nun na xeme firin naxee nu na a fe ma. ³³ Na xeme firinyie to nu kelife Isa xun, Piyeri naxa a fala a be, «Marigi, fe fanyi na a ra muxu to na be yi ki. Muxu xa lingira saxan yailan, keren i gbe, keren Annabi Munsa gbe, keren Annabi Eliya gbe.» Piyeri mu nu a kolonxi a nu sese naxan falafe. ³⁴ A to nu na woyenfe, nuxui naxa goro e ma. Piyeri nun a booree naxa gaaxu e to a to nuxui bara din e ma. ³⁵ Xui nde naxa mini nuxui kui, a a masen, «N ma Di nan ya, n ma Mixi Sugandixi. Wo wo tuli mati a ra.» ³⁶ Na xui to ge woyende, e naxa Isa to a keren. A fɔxirabirɛe fe naxan toxi e ya ra, e naxa dundu a fe ma, e mu a fala mixi yo be na waxati.

Isa jinne kerife dimedi nde fɔɔ ra
(Matiyu 17:14-23, Maraki 9:14-32)

³⁷ Na kuye iba, Isa nun a fɔxirabirɛe naxa goro geya fari, pama gbege naxa fa a ralande. ³⁸ Na temui, xeme nde naxa a xui ite pama tagi Isa mayandife ra, «Karamɔɔ, yandi, fa n ma di xeme mato, barima yi di kerenyi nan na n be! ³⁹ A mato, jinne nan na a fɔɔ ra. A na keli a ra, a sɔnxɔma ne, a a raketun a ra, n ma di dexunfe nu fa mini. A mu a bepinma mafuren, fo a ge a rahalakide. ⁴⁰ N bara i fɔxirabirɛe mayandi e xa yi jinne keru a fɔɔ ra, kɔnɔ e mu nɔxi.»

⁴¹ Isa naxa e yaabi, «Wo tan bɔnsɔe danxaniyatere, wo kobi. N xa lu wo seeti ma han mun temui? N xa ti wo bun ma han mun lɔɔɔe? Wo fa na di ra n xɔn.»

⁴² A jan mu nu Isa yire li sinden, jinne naxa di rabira bɔxi ma, a a raketun a ra. Kɔnɔ Isa to jinne yamari, di naxa yalan,

Isa fa a ragbilen a baba ma. ⁴³ Nama birin naxa kaaba Ala xa senbe ma.

Isa a xa faxe xa fe masenfe a sanmaya firin nde

(Matiyu 17:22-23, Maraki 9:30-32)

Birin to nu kaabaxi Isa wali foxi birin ma, a naxa a fala a foxirabirɛe be, ⁴⁴ «Wo tan xa yi masenyi nan name a fanyi ra: Adama xa Di sama ne mixie belexe.» ⁴⁵ Konɔ e mu na woyenyi fahaamu, barima a nu bara noxon e ma alako e naxa a kolon. E man mu suusa Isa maxorinde a ma.

Mixi naxan tide gbo

(Matiyu 18:1-11, Maraki 9:33-50)

⁴⁶ Isa foxirabirɛe naxa so woyenyi kui, e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ⁴⁷ Konɔ Isa to nu e bope ma fe kolon, a naxa dimedi nde tongo, a a ti a fe ma. ⁴⁸ A naxa a masen e be, «Mixi yo naxan yi dimedi mooli rasenema n xili ra, na kanyi bara n tan yete yati rasene. Mixi yo naxan n tan nasene, na kanyi bara n xema fan nasene. Naxan findixi mixi xuri ra wo birin ya ma, a tan nan tide gbo.»

Findife Isa foxirabirɛ ra

(Maraki 9:38-41)

⁴⁹ Yaya naxa a yaabi, «Karamoxo, muxu bara xeme nde to a pinne kerima mixi foxo ra i xili saabui ra. Muxu bara kata a xa ba na ma, barima a mu biraxi won foxo ra.» ⁵⁰ Isa naxa e yamari, «Wo naxa a raton, barima xa naxan mu kelixi wo xili ma, na tan na wo tan na be.»

Samari taa nde tondife Isa rasenede

⁵¹ Waxati to nu bara makore Isa xa te koore, a naxa nate tongo a xa Darisalamu kira suxu. ⁵² A naxa mixi ndee xee a ya ra. E to siga, e naxa so Samari taa nde e xa sa yigiya nde fen a be. ⁵³ Konɔ naakae mu tin a rasenede barima a nu sigafe Darisalamu ne. ⁵⁴ A foxirabirɛe Yaya nun Yaki to na fe to, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu xa yaamari fi te xa goro keli koore, a xa e raton?» ⁵⁵ Konɔ Isa naxa a ya rafindi e ma, a woyen xoxoxe fala e be. ⁵⁶ Na temui, e naxa siga taa gbete.

Birafe Isa foxo ra

(Matiyu 8:19-22)

⁵⁷ E to nu kira xon ma, xeme nde naxa fa a fala Isa be, «I siga dede, n na i foxo ra.» ⁵⁸ Isa naxa a yaabi, «Xulumase xima yili kui.

Xoni xima a tee kui.

Konɔ dede mu na Adama xa Di be a a xunyi sama dennaxe.»

⁵⁹ Isa man naxa a masen mixi gbete nde be, «Bira n foxo ra.» Konɔ a kanyi naxa a yaabi, «Marigi, a lu n xa siga, n xa sa n baba ragata sinden.» ⁶⁰ Isa naxa a yaabi, «A lu faxamixie nan xa e xa faxamixie ragata. I tan xa siga, i xa sa mixie kawandi Ala xa mangeya niini ra.»

⁶¹ Mixi gbete fan naxa a fala a be, «Marigi, n birama ne i foxo ra, konɔ a lu n xa siga n xunyi, n xa sa n pungu n ma mixie ma.» ⁶² Konɔ Isa naxa a yaabi, «Mixi yo naxan saari suxuma a nu fa a xanbi mato, a kanyi mu daxa a xa wali suxu Ala xa mangeya niini be.»

10

Isa a foxirabirɛe tongo solofere a nun firin xeeffe

¹ Yi fee dangi xanbi, Marigi naxa mixi gbete sugandi, mixi tongo solofere a nun firin. A naxa e xee firin firin na, e xa siga a ya ra taa birin kui a nun yire birin a tan yete nu fafe sigade dennaxe. ² A naxa a masen e be, «Xe xaba wali belebele nan na, konɔ walikɛe tan xurun. Wo xe kanyi maxandi alako a xa walikɛe rasanba a xa xe xabade. ³ Wo siga. N na wo xeeffe ne alo yexeyore naxee soma wula baree tagi. ⁴ Wo naxa kobiri, gbɔnfɔe, xa na mu a ra sankiri xanin wo xun ma. Wo naxa bu mixie xeebu ra kira xon ma.»

⁵ «Wo nu so banxi naxan kui, beenun wo xa se gbete fala wo xa a masen sinden, <Ala xa bojesa fi yi foxoɛ ma.> ⁶ Xa bojesa mixi nde sabatixi naa, Ala wo xa duba suxuma ne a be, konɔ xa na mixi mooli mu na, Ala wo xa duba ragbilenma wo tan nan ma. ⁷ Wo xa lu na banxi kerenyi nan kui. E se naxan soma wo yi ra, wo xa a don, wo xa a min, barima a lanma walike xa a sare soto. Wo naxa keli na banxi kui wo xa sa yigiya banxi gbete.»

⁸ «Wo nu so taa naxan yo kui e naxa wo rasene, e na naxan so wo yi ra, wo

xa na don. ⁹ Wo xa na furemae rayalan, wo a masen naakae be, «Ala xa mangeya niini bara makore wo ra.» ¹⁰ Kono wo nu so taa naxan yo kui e mu wo rasene, wo xa siga taa tagi ne, wo a masen mixie be, ¹¹ «Hali wo xa taa xube naxan kankanxi muxu sanyie ra, muxu bara a rakonkon a xa findi seederokoya ra naxan baxi wo xili ma. Kono wo xa a kolon ne, a Ala xa mangeya niini bara makore.» ¹² N xa a fala wo be, kiiti sa loxe, kiiti fanma Sodoma be dangife na taa ra.»

*Taa danxaniyatarae xa gbaloe
(Matiyu 11:21-24)*

¹³ «Gbaloe na wo be, Korasinkae! Gbaloe na wo fan be, Betesayidakae! Kaabanako naxee raba wo tagi, xa nee sa raba Tire nun Sidon ne nu, a a lima e tan bara tuubi nu a rakuya, e doko sunnun donma ragoroxi e ma, e te xube maso e ma e xa tuubi tonxuma ra. ¹⁴ Kiiti sa loxe xoxoma wo tan ma dangi Tirekae nun Sidonkae ra. ¹⁵ I tan Kaperenamu go, i joxo a ma a i tema han ariyanna kui? Ade, i ragoroma ne han yahannama.»

¹⁶ Isa man naxa a fala a foxirabiree be, «Naxan na a tuli mati wo ra, a kanyi a tuli matixi n tan nan na. Naxan na tondi lade wo ra, na kanyi tondixi lade n tan nan na. Naxan na tondi lade n tan na, na kanyi tondixi lade n xema nan na.»

*Isa foxirabire tongo solofere a nun
firinyie gbilenfe*

¹⁷ Isa foxirabire tongo solofere a nun firin naxa gbilen seewe kui, e a fala a be, «Marigi, muxu na yaamari fi i xili ra, hali pinnee, e muxu xui rabatuma.» ¹⁸ Isa naxa a masen e be, «N bara Sentane to bira ra keli koore ma alo seyamakonyi. ¹⁹ A mato, n bara noe fi wo ma wo xa jere boximase nun tali ma, n noe fi wo ma yaxui Sentane xa senbe birin xun. Na birin kui, sese mu wo toma. ²⁰ Kono wo naxa seewa xe pinnee to wo xui rabatuma. Wo xa seewa ne barima wo xili sebexi ariyanna.»

*Isa seewafe Ala sagoe ra
(Matiyu 11:25-27, 13:16-17)*

²¹ Na waxati, Isa naxa seewa Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a a fala, «Baba Ala,

koore nun boxi Marigi, n bara i tantu i to yi fee noxunxi lonnilae nun xaxilimae ma, i e masen dimedie be. Iyo, n Baba, n bara i tantu barima i kenene fe nan ya.»

²² «N Baba bara fe birin taxu n na. Mixi yo mu Ala xa Di kolon, fo Baba Ala. Mixi yo mu Baba Ala kolon, fo Ala xa Di, a nun Ala xa Di nu tin a masende naxan be.» ²³ A naxa a ya rafindi foxirabiree ma, a a fala e be e xati ma, «Seewe na mixi be, naxan fee toma wo ya naxan toxi! ²⁴ N xa a fala wo be, namijonme nun mange wuyaxi bara wa e xa fee to wo na naxee tofe, kono e mu a to. E bara wa e xa fee me wo na naxee mefe, kono e mu a me.»

Yaamari naxan tide gbo a birin be,

*nun Samarika mixi fanyi nde xa taali
(Matiyu 22:34-40, Maraki 12:28-34)*

²⁵ Loxo nde, seriye lonnila nde to nu wama Isa matofe, a naxa ti, a a fala a be, «Karamoxo, a lanma n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto?» ²⁶ Isa fan naxa a maxorin, «Munse sebexi Munsa xa seriye kui? I a fahaamuxi di?» ²⁷ Seriye lonnila naxa a yaabi, «I xa Ala xanu i boje birin na, i nii birin na, i senbe birin na, a nun i xaxili birin na. I man xa i ngaxakerenyi xanu alo i i yete xanuxi ki naxe.» ²⁸ Isa naxa a fala a be, «I xa yaabi fan. Xa i na raba, i kisima ne.»

²⁹ Kono seriye lonnila to nu wama a tan xa kolon tinxintoe ra, a man naxa Isa maxorin, «Kono nde findixi n ngaxakerenyi ra?» ³⁰ Isa naxa woyenyi tongo, a a yaabi, «Xeme nde nu na kira xon kelife Darisalamu gorofe ra Yeriko. Mujetie naxa dutun a ma, e a xa dugie birin ba a ma, e a bonbo, e a lu alo faxamixi. ³¹ A naxa a li, serexedube nde nan nu fafe na kira xon ma. A to na xeme to saxi kira ra, a naxa dangi kira seeti boore ra. ³² Na mooli man na, Lewi di nde fan naxa fa kira xon ma. A to na li, a xeme to saxi kira ra, a fan naxa dangi kira seeti boore ra.»

³³ «Kono Samarika nde fan naxa fa a xa biyaasi kui, a na xeme li kira ra. A to a to, a naxa kinikini ki fanyi. ³⁴ A to a maso a ra, a naxa ture nun weni sa a xa fie ma, a e maxiri. A naxa a tongo, a a sa a xa sofale fari. A naxa a xanin yigiya banxi

nde kui, a mēeni a ma. ³⁵ Na kuye iba, a naxa gbeti kōbiri kole firin so na yigiya banxi kanyi yi ra, a a fala a bē, «Mēeni yi xeme ma. Xa i kōbiri ba a xa fe ra dangi yi ra, n man nē dangima be n na kōbiri ragbilenma i ma.»

³⁶ Isa naxa fa seriye lōnnila maxōrin, «Yi mixi saxanyi ya ma, nde findixi ngaxakerenyi ra na xeme bē mupetie dutun naxan ma?» ³⁷ Seriyē lōnnila naxa a yaabi, «Naxan kinikini a ma.» Isa naxa a masen a bē, «I fan xa na mōoli nan naba.»

Marata nun Mariyama xōnyi

³⁸ Isa nun a fōxirabirēe to so taa nde kui, ginē nde naxa e yigiya naxan xili Marata. ³⁹ A xunya ginema fan nu na naxan nu xili Mariyama. Na naxa sa dōxō Marigi sēeti ma, a a tuli mati a xa masenyi ra, ⁴⁰ kōnō Marata tan ya koto nu mōxi a xa xōnēe bun tife ra. Na kui, Marata naxa sa a fala Isa bē, «Marigi, i mu n xunya toxi? A bara wali birin lu n tan keren ma. Wōyēn a bē, a xa fa n mali.»

⁴¹ Marigi naxa a yaabi, «Marata, Marata, i kōntōfilixi, i man ya koto mōxi fe gbegbe ma, ⁴² kōnō i hayi na fe keren peti nan ma. Mariyama tan, a tan nan fe fanyī sugandixi. Na man mu bama a yi feo!»

11

Ala maxandife

(Matiyu 6:9-13, 7:7-11)

¹ Lōxō nde, Isa nu na Ala maxandife yire nde. A to gē, a fōxirabirē nde naxa a fala a bē, «Marigi, muxu tinkan Ala maxandide alō Yaya a fōxirabirēe tinkanxi ki naxē.» ² Isa naxa a masen e bē, «Wō nē Ala maxandima, wo xa a fala, «Baba Ala, dunjā birin xa i xili seniyeñxi kolon.

I xa mangeya niini xa fa.

³ Baloe fi muxu ma lōxōe birin, muxu hayi na naxan ma.

⁴ Dijē muxu xa yunubie ma, barima muxu fan dijēma mixie haake ma,

naxan yo bara fe kobi niya muxu ra.

I naxa muxu ti maratantanyi kira xōn.»

⁵ Isa man naxa a masen e bē, «Xa a sa li, wo ya ma mixi nde naxa siga a boore

nde xōn kōe tagi, a a fala a bē, «N boore, taami saxan doni n bē, ⁶ barima xōnē nde nan faxi n bē keli biyaasi, a fa li donse yo mu na n naxan soma a yi.»

⁷ «Xa a sa li go, banxi kanyi a yaabi, «Ba n tōōrōfe! Naade balanxi, n tan nun n ma die birin saxi. N mu nōma kelide fa n xa taami so i yi!» ⁸ N xa a fala wo bē, banxi kanyi mu kelima a xa a boore mali e xa dōxōbooreya ma. Kōnō a boore xa lixirinyi tan, na nan a niyama banxi kanyi xa keli, a a boore hayi birin fan.»

⁹ «N xa a fala wo bē, wo maxandi ti, wo a sōtōma nē.

Wo fenyi ti, wo a toma nē.

Wo naade kōnkōn, a rabima nē wo bē.

¹⁰ Mixi naxan birin maxandi tima, a a sōtōma nē.

Mixi naxan se fenma, a a toma nē.

Mixi naxan naade kōnkōnma, a rabima nē a bē.»

¹¹ «Baba mundun na wo ya ma naxan xa di yexē maxōrinma a ma, a sa bōximase so a yi ra? ¹² Xa a sa tōxēle nan maxōrin wo ma, wo nōma tali sode a yi ra? ¹³ Xa wo tan mixi kobie fata se fanyie fide wo xa die ma, Baba Ala naxan na ariyanna, a dangi wo ra pon! A a Xaxili Seniyeñxi fima nē a maxandimae ma.»

Ala Xaxili Seniyeñxi matandife

(Matiyu 12:22-37, Maraki 3:20-27)

¹⁴ Isa naxa pinne nde kerī xeme fōxō ra naxan nu bara a kanyi findi boboe ra. Isa to na pinne kerī, boboe naxa wōyēn, jama naxa kaaba. ¹⁵ Kōnō mixi ndee nu na e ya ma, nee a fala, «A pinne kerima pinne mange Belesebulu nan saabui ra.» ¹⁶ Mixi gbeteē naxa gantanyi sa a ya ra a maxōrinfe ra Ala xa tōnxuma nde ma.

¹⁷ Isa to e xa mañōxunyi birin kolon, a naxa a masen e bē, «Lantareya na mangeya naxan kui, a mu buma. Denbaya lantaree fan, e kanama nē. ¹⁸ Sentanē xa mangeya nōma bude xa lantareya na a kui? Wo naxē a n pinne kerima Belesebulu saabui nan na.

¹⁹ Xa n tan pinne kerima Belesebulu nan saabui ra, wo tan xa mixie fa e kerima nde saabui ra? Na kui, e tan nan yati wo makiitima. ²⁰ Kōnō xa n tan pinne kerima

Ala senbe nan saabui ra, Ala xa mangeya niini yati nan bara wo li.»

²¹ «Xa senbema a xa banxi kantama geresose ra, a harige birin na kantari nan kui. ²² Kono xeme gbete na fa naxan senbe gbo a be, a noma ne a ra, a a xa geresosee ba a yi a nu laxi naxee ra, a a harige birin itaxun mixi gbete ra.»

²³ «Mixi naxan mu n foxo ra, a tixi n kanke ne. Naxan mu n malima mixi sotode, a na mixie rayensenfe ne.»

*Ninne gbilenfe a sabatide fori
(Matiyu 12:43-45)*

²⁴ «Ninne na gbilen mixi foxo ra, a sigama yire maxare lingira gbete fende, kono a mu a toma. Na temui a a falama a yete be, «N xa gbilen n ma banxi kui n kelixi dennaxe.» ²⁵ A na gbilen menni, a a lima ne na banxi makoxi, a raxunmaxi a fanyi ra. ²⁶ Na temui, a sigama ne a sa fa jinne solofere gbete ra naxee jaaxu a be, e birin so na banxi kui, e sabati naa. Na kui, na mixi xa fe jaaxuma ne dangife singe ra.»

Seewe na mixi naxee be

²⁷ Isa to nu yi fee falafe, gine nde naxa a xui ite nama tagi, «Seewe na gine be naxan i bari, a xipe fi i ma!» ²⁸ Kono Isa naxa a yaabi, «Seewe na mixie nan be naxee Ala xa masenyi ramema, e a rabatu.»

*Annabi Yunusa xa tonxuma
(Matiyu 12:38-42)*

²⁹ Nama to nu Isa xetenfe, Isa naxa a masen e be, «To mixie kobi. E wama tonxuma makaabaxi tofe, kono tonxuma yo mu fima e ma bafe Annabi Yunusa xa tonxuma ra. ³⁰ Annabi Yunusa findi tonxuma ra Ninewekae be ki naxe, Adama xa Di fan findima tonxuma ra na ki ne yi waxati mixie be. ³¹ Kiiti loxoe, Seeba mange gine fan tima ne e nun to mixie, a seederoxoya ba wo xili ma, barima a tan fa ne kelife yire makuye Sulemani xa lonni ramede, a fa li naxan na wo yire yi ki be, a tide gbo Sulemani be. ³² Kiiti sa loxoe, Ninewekae fan kiiti tinxixi sama ne yi waxati mixie ma, barima Ninewekae tuubi Yunusa xa kawandi nan saabui ra, kono yakosi mixi

nde na be naxan xa fe gbo Annabi Yunusa be.»

*Danxaniya xa naiyalanyi
(Matiyu 5:15, 6:22-23)*

³³ «Mixi yo mu lanpui radexema a man fa a noxun yire nde, xa na mu a ra a debe felen a xun. A a doxoma lanpui doxose nan fari alako naxee soma banxi, e xa a te dexe to.»

³⁴ «I ya nan na i fate xa lanpui ra. Xa i ya fan, i fate birin iyalanma ne, kono xa i ya mu fan, i fate luma dimi nan kui. ³⁵ Na kui, i mapoxun ki fanyi xa naiyalanyi naxan na i bope kui mu findixi dimi ra. ³⁶ Xa i fate birin iyalanxi, dede mu fa na dimi kui, a birin luma ne naiyalanyi kui alo lanpui dexe na ti i ma.»

*Diinela kobie
(Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40)*

³⁷ Isa to ge woyende, Fariseni nde naxa Isa maxarin e xa sa e dege. Isa to so Fariseni xonyi, a naxa a magoro. ³⁸ Fariseni naxa kaaba, a to a to Isa mu a belexe raxa Yuwifie xa naamunyi ki ma beenun a xa a dege. ³⁹ Na kui, Marigi naxa a fala a be, «Wo tan Farisenie, wo potti nun pileti fari maxama e xa raseniye, kono mixi see munafe nun seniyentareja nan tun na wo bope ma. ⁴⁰ Wo tan xaxilitaree! Wo mu a kolon Ala naxan se fari daa, a tan nan mixi bope fan daa? ⁴¹ Xa wo setare ki baloe ra naxan na wo xa piletie kui, wo xa fe birin naseniye naxa ne.»

⁴² «Gbaloe na wo be, wo tan Farisenie! Wo sansi xunxurie birin farile bama, alo salaxui nun gbengbe, kono wo gbilenxi tinxinyi nun Ala xanufe foxo ra. A lanma ne nu wo xa na seriye havigee rabatu, wo man mu neemu boore seriye xunxurie fan ma. ⁴³ Gbaloe na wo be, wo tan Farisenie! Barima a rafanxi wo ma, wo xa doxo binye yire salide banxi kui, mixie man xa nu wo xeebu taa kui binye xeebuie ra. ⁴⁴ Gbaloe na wo be, barima wo maniyaxi gaburie nan na naxee mu matonxumaxi, mixie jere naxan fari e mu a kolon!»

⁴⁵ Seriyee lonnila nde naxa a fala a be, «Karamoxo, i to yi fee falama yi ki, i na muxu fan nasotofe ne.» ⁴⁶ Isa naxa a yaabi, «Gbaloe na wo fan be, wo tan

seriye lɔnnilae! Barima wo kote dɔxɔma mixi xun ma naxan xanin xɔnɔ ki fanyi, kɔnɔ wo tan mu tinma e malide hali wo bɛlexesole keren na. ⁴⁷ Gbaloe na wo bɛ, barima wo gaburi fanyie yailanma namijɔnmɛe bɛ, a fa li wo benbae nan e faxa! ⁴⁸ Na kui, wo bara findi wo benbae xa kɛwalie seede ra, e xa na kɛwalie man bara wo kɛnɛn, barima e tan bara namijɔnmɛe faxa, wo fan na namijɔnmɛe xa gaburie raxunmama. ⁴⁹ Na nan a ra, Ala xa lɔnni fan a masenxi nɛ, <N namijɔnmɛe nun xɛrae rasanbama nɛ e ma, e tan ndee faxa, e ndee jaxankata.> ⁵⁰ Na kui, namijɔnmɛe birin wuli naxan filixi kabi dunija fɔlɛ, yi waxati mixie nan a sare fima, ⁵¹ kelife Habila wuli ma han Sakari, naxan faxa sɛrɛxɛbade nun hɔrɔmɔbanxi tagi. Iyo, n xa a fala wo bɛ, to mixie nan a birin sare fima. ⁵² Gbaloe na wo bɛ seriye karamɔxɔɛ, barima wo bara saabi tongo naxan lan a xa lɔnni naade rabi. Kɔnɔ wo mu soma, wo man mu tinma mixi gbete fan xa so naa.»

⁵³ Isa to keli naa, Farisenie nun seriye karamɔxɔɛ naxa ti fɔlɔ a kanke a xɔnɛ ra. E naxa maxɔrinyi mɔɔli birin ti a ma, ⁵⁴ alako e xa a suxu tantanyi nde kui.

12

Isa a fɔxirabirɛe rasife (*Matiyu 10:26-33, 12:32, 10:19-20*)

¹ Yi fee nu dangife tɛmui naxɛ, mixi wulu wulu nan nu bara e malan, han e nu e bore maboronfe. Isa wɔyɛn fɔlɔ a fɔxirabirɛe nan singe bɛ, a naxɛ, «Wo wo yete ratanga Farisenie xa lebini ma, naxan findixi filankafuija ra. ² Fefe nɔxunxi mu na naxan mu fama makenɛnde, gundo yo mu na naxan mu fama kolonde. ³ Na kui, wo naxan yo falama kɔɛ ra, a mɛma nɛ yanyi ra. Wo fefe makɔyikɔyima banxi kui, dunija birin fama rakolonde a ra kɛnɛ ma.»

⁴ «N booree, n xa a fala wo bɛ, wo naxa gaaxu mixie ya ra naxee nɔma mixi fate bendɛ faxade, kɔnɔ e mu nɔma fefe ra na xanbi ra. ⁵ N xa a masen wo bɛ, a lan wo xa gaaxu naxan ya ra. Wo xa gaaxu Ala nan ya ra, barima a tan nan mixi faxama, a tan nan man nɔma mixi

wolide yahannama. Iyo, n xa a fala wo bɛ, a lanma wo xa gaaxu a tan nan ya ra.»

⁶ «Turunna suuli xa mu sarama batanka firin na? Kɔnɔ Ala tan mu nɛɛmuma e sese ma. ⁷ Hali xunxɛɛ naxan na wo xunyi ma, Ala a birin konti kolon. Wo naxa gaaxu, barima wo munafanyi gbo dangi turunna xɔni gali ra.»

⁸ «N xa a fala wo bɛ, mixi yo naxan n kolonma a Marigi ra adamadie ya ma, n tan Adama xa Di fan na kanyi kolonma nɛ Ala xa malekɛɛ ya i. ⁹ Kɔnɔ naxan na tondi n kolonde adamadie ya i, n fan tondima nɛ na kanyi kolonde Ala xa malekɛɛ ya i.»

¹⁰ «Mixi naxan birin wɔyɛn kobi falama Adama xa Di xa fe ra, na yunubi nɔma nɛ xafaride na kanyi bɛ, kɔnɔ mixi naxan Ala Xaxili Seniyenxi rasɔtɔma, na yunubi tan mu nɔma xafaride na kanyi bɛ.»

¹¹ «E na wo xanin salide kiitisae yire, xa na mu a ra mangasanyi xɔn, wo naxa kontɔfili wo e yaabima ki naxɛ, xa na mu a ra wo naxan masenma e bɛ, ¹² barima Ala Xaxili Seniyenxi wo rakolonma nɛ na waxati yati ma, a lan wo xa naxan fala.»

Banna xaxilitare xa taali

¹³ Mixi nde naxa a fala Isa bɛ pama tagi, «Karamɔxɔ, a fala n taara bɛ a xa muxu kɛ itaxun, a n gbe so n yi.» ¹⁴ Isa naxa a yaabi, «Nde n findixi kiitisa ra wo xun ma, xa na mu a ra wo kɛ taxunma ra?» ¹⁵ A man naxa a masen e bɛ, «Wo a i ki fanyi, wo wo yete ratanga xɔyife se mɔɔli birin ma, barima i banna kiyoki, dunijɛigiri tide mu kelima se sɔtɔɛ xa ma.»

¹⁶ Na xanbi, Isa naxa yi taali sa e bɛ, «Xɛmɛ bannaxi nde xa xɛ naxa fan ki fanyi. ¹⁷ A naxa a mapɔxun a yete ma, <N munse rabama, barima yire mu n bɛ n nɔma n ma donse birin nagatade dennaxɛ?» ¹⁸ A naxa nate tongo, <N yi nan nabama. N na n ma bilie rabirama nɛ, n gbeteɛ ti naxee gbo e bɛ. N na n ma donse nun n ma se birin malanma nee nan kui. ¹⁹ Na tɛmui n na a falama nɛ n yete bɛ, N bara se gbegbe ragata naxan buma jɛ wuyaxi. N xa n malabu fa, n xa n dege, n xa n min, n xa jɛlexin.> ²⁰ Kɔnɔ Ala naxa a masen a bɛ, <I tan xaxilitare! To

kɔɛ yati ra, i nii bama nɛ i fate. I naxan birin malanxi, a fa luma nde bɛ?» ²¹ A na na ki nɛ mixi bɛ naxan se malanma a yete bɛ, kɔnɔ a mu bannaxi Ala bɛ.»

Xaxili tife Ala ra

²² Na dangi xanbi Isa naxa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, «Na nan a toxi, n xa a fala wo bɛ, wo naxa kɔntɔfili baloe xa fe ra wo hayi na naxan ma yi duniɲeigiri kui, xa na mu a ra, dugie xa fe ra wo naxee ragoroma wo fate ma. ²³ Wo xa duniɲeigiri tide gbo donse bɛ, wo fate tide gbo dugie bɛ. ²⁴ Wo wo maɲɔxun xaaxae ma. E mu sansi sima, e mu xɛ xabama. Saga nun bili sese mu e yi, kɔnɔ Ala e rabaloma. Wo tan tide gbo xɔnie bɛ pon! ²⁵ Nde nɔma hali xi keren sade a xa simaya xun a xa kɔntɔfilife saabui ra? ²⁶ Xa wo mu nɔma na fe lanma ra, wo fa kɔntɔfilima fe gbeteɛ ra munfe ra?»

²⁷ «Wo wula sansi fuge tofanyie mato e minima ki naxɛ. E mu walima, e mu woligeseɛ yailanma, kɔnɔ n xa a fala wo bɛ, hali mange Sulemani xa dariyɛ birin kui, a xa sosee mu nu tofan alɔ na sansi fuge keren. ²⁸ Xa Ala wula sansi mɛɛnima yi ki nɛ, naxan na na to, tina a gan, a mɛɛnima nɛ wo tan ma dangi na ra pon! Wo xa danxaniya xurun. ²⁹ Wo naxa wo xaxili birin ti donse nun minse ra. Wo naxa kɔntɔfili. ³⁰ Kaafiri birin birama na fe mɔɔli nan tun fɔxɔ ra. Kɔnɔ wo tan Baba Ala a kolon, a wo hayi na na see ma. ³¹ Wo xa Ala xa mangɛya niini singe fen. Wo hayi na naxan birin ma, a na fan fima nɛ wo ma.»

Harige malanfe ariyanna (Matiyu 6:19-21)

³² «Wo naxa gaaxu, wo tan naxee luxi alɔ n ma xuruse gɔɔrɛ lanma, barima a bara wo Baba Ala kɛnɛn a xa mangɛya niini fi wo ma. ³³ Se naxan na wo yi ra, wo xa sa a mati, wo a kɔbiri fi setaree ma. Wo xa kɔbiri bɔɔtɔ sɔtɔ naxan mu kanama, wo harige sɔtɔ naxan mu ɲɔnma, naxan na ariyanna, muɲeti mu dennaxɛ lima, nimasee fan mu kanari sama dennaxɛ. ³⁴ Wo harige na dennaxɛ, wo bɔɲɛ fan luma menni nɛ.»

Wali suxufe Marigi ya ra (Matiyu 24:43-51)

³⁵ «Wo tagi ixirixi nan xa lu a ra, wo xa lanpuie radɛxɛxi. ³⁶ Wo xa lu nɛ alɔ mixi naxee e marigi mamɛfe kelife futixiri xulunyi. A na fa, a naade kɔnkɔn, e a rabima nɛ a bɛ keren na. ³⁷ Sɛɛwɛ na konyie bɛ, marigi naxee lima e mu xixi a fa tɛmui. N xa nɔndi fala wo bɛ, marigi yati fama a tagi ixiride, a fa magorode fen a xa na konyie bɛ, a fa e bun ti. ³⁸ Sɛɛwɛ na e bɛ, marigi naxee lima e mu xixi, hali a gbilen kɔɛ tagi, xa na mu a ra a ɲan dangi na ra.»

³⁹ «Wo xa a fahaamu a fanyi ra, xa banxi kanyi a kolon nɛ nu muɲeti fama tɛmui naxɛ, a mu a luma muɲeti xa so a xɔnyi. ⁴⁰ Wo fan, wo xa wo tagi ixiri, wo naxa yanfa, barima Adama xa Di fama waxati nan ma wo ɲɔxɔ mu naxan ma.»

⁴¹ Piyeri naxa a maxɔrin, «Marigi, i yi taali saxi muxu tan nan bɛ, ka birin bɛ?» ⁴² Marigi naxa a yaabi, «Nde luma alɔ walike xunmati naxan findixi xaxilima duguteɛɛ ra? A marigi a tima a xa banxi walikeɛ birin xun ma, a xa donse taxun e ra a waxati. ⁴³ Nɛlɛxinyi na na konyi bɛ, naxan marigi a lima na wali ra. ⁴⁴ N xa nɔndi fala wo bɛ, na marigi a harige birin taxuma nɛ na konyi ra. ⁴⁵ Kɔnɔ xa a sa li go, na konyi a fala a yete bɛ, «N marigi buma nɛ fafe ra», a fa marigi xa konyi xɛmɛɛ nun konyi ginɛɛ bɔnbɔ, a xulunyi ti, a siisi? ⁴⁶ Lɔxɔ nde fama, a tan konyi mu naxan kolon, a ɲɔxɔ mu saxi naxan ma, a marigi gbilenma nɛ. A na fa, a na konyi ɲaxankatama nɛ a ɲaaxi ra, konyi gbaloe sɔtɔ e nun kaafirie.»

⁴⁷ «Konyi naxan a marigi sago kolon, kɔnɔ a mu a tagi ixiri, a man mu a sago raba, a fama nɛ bɔnbɔɛ gbegbe sɔtɔde. ⁴⁸ Kɔnɔ naxan mu a marigi sago kolon, xa a bara fe raba a lanma a xa bɔnbɔ naxan ma, a mu bɔnbɔɛ gbegbe sɔtɔma. A gbegbe bara so naxan yi, a gbegbe man maxɔrinma nɛ a ma. A gbegbe bara taxu naxan na, na gbegbe man maxɔrinma nɛ a ma, nde man fa sa na xun.»

Isa faxi fatanyi nan na (Matiyu 10:34-36)

⁴⁹ «N faxi tɛ nan sade bɔxi ma. A rafanma n ma xa a ɲan bara dɛxɛ! ⁵⁰ Fo n

xa tɔɔre belebele sɔtɔ. N bɔɔre mu sama fo na kamali tɛmui naxe. ⁵¹ Wo ɔɔɔ a ma a n faxi bɔɔresa nan na dunɔna? Ade, n faxi fatanyi nan na. ⁵² Keli yi waxati ma, xa mixi suuli na denbaya kui, gere luma mixi saxan nun mixi firin tagi. ⁵³ Baba a xa di xeme gerema ne, di xeme fan a baba gere. Nga a xa di gine gerema ne, di gine fan a nga gere. Mama a xa mamadi gerema ne, mamadi fan a mama gere.»

Waxati tɔnxumae kui kolonfe
(Matiyu 16:2-3)

⁵⁴ Isa man naxa a fala ɔama be, «Wo na nuxui to a malan na sogegorode, wo a falama keren na, <Tune nan kelixi,> a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁵ Foye na keli kɔɔla ma, wo a falama, <Kuye ifurama ne,> a fa li na nan man yati rabama. ⁵⁶ Wo tan filankafuie! Wo fata bɔxi nun koore jingi kui kolonde, kɔɔ munfe ra wo mu fata yi waxati fee tan tagi rabade?»

Lanyi xirife sinnanyi ma
(Matiyu 5:25-26)

⁵⁷ «Munfe ra wo tan yete mu fe matoma, wo xa a kolon naxan findixi tinxinyi ra? ⁵⁸ Xa wo nun i kalamu mixi na sigafe kiitisa yire, kata wo xa lanyi xiri kira xɔn, xa na mu a ra a i bendunma ne han kiitisa xɔn, kiitisa fan i so kɔsibili yi ra, kɔsibili i sa geeli. ⁵⁹ N xa a fala i be, i mu minima menni fo i kɔbiri birin fi han batanka dɔnxɔe.»

13

Tuubife

¹ Na tɛmui, mixi ndee naxa dentege sa Isa be a mange Pilati bara Galileka ndee faxesa, a e wuli masunbu e xa serexe ra. ² Isa naxa e yaabi, «Wo a maɔɔxunxi ne a na mixie tɔɔɔxi ne na ki barima e xa yunubi dangi Galileka booree ra? ³ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Kɔɔ xa wo mu tuubi, wo birin halakima ne alo e tan. ⁴ Na Darisalamuka fu nun solomasaxanyi go, Silɔmu koore banxi bira naxee ma? Wo ɔɔɔ a ma a na tɔɔre e lixi ne yunubitɔe nan to e ra dangi Darisalamuka boore birin na? ⁵ N xa a fala wo be na mu a ra feo! Kɔɔ xa wo mu tuubi, wo birin sɔntɔma ne alo e tan.»

⁶ Isa man naxa yi taali masen e be. «Xɔre bili to nu sixi xeme nde xa bɔxi ma, a naxa siga a xa sa a bogi ba, kɔɔ a mu sese to a kɔn na. ⁷ Na kui, a naxa a fala a xa walike be, <A mato, a je saxan nan yi ki n fama xɔre bogi fende yi xɔre bili kɔn na, n mu se to. A side bara findi bɔxi makanaxi nan na! A sege!» ⁸ Walike naxa a yaabi, <Marigi, i man xa dije toofare xa dangi, alako n xa a rabilinyi buxa, n ɔape sa a ma. ⁹ Xa a bogi tamuna, awa. Xa a mu bogi, i a sege.»

Isa gine nde rayalanfe malabu lɔxɔe ma

¹⁰ Malabu lɔɔ nde ma, Isa nu na kawandi tife salide nde kui. ¹¹ A naxa gine nde li naa jinne nu bara naxan kuntin a ra. Kabi je fu nun solomasaxan a mu nu nɔma a rakelide feo! ¹² Isa to a to, a naxa a xili, a a fala a be, «N nga, i bara fulun yi fure ma to.» ¹³ Isa to a belexe sa a ma, gine naxa a rakeli keren na, a so Ala matɔxɔfe.

¹⁴ Kɔɔ Isa to a rayalanxi malabu lɔxɔe ne, salide xunmati naxa xɔɔ a ma, a a fala ɔama be, «Xi senni nan na a daxe mixi xa wali naxan kui. Wo xa fa marayalanyi fende na lɔxɔe ne, kɔɔ wo naxa fa malabu lɔxɔe tan ma.» ¹⁵ Marigi naxa a yaabi, «Wo tan filankafuie! Malabu lɔxɔe ma, wo birin mu wo xa ninge xa na mu wo xa sofale fulunma xe a xiride, wo a xanin ye minde? ¹⁶ Iburahima xa di nan yi gine ra, kɔɔ Sentane bara a xiri kabi je fu nun solomasaxan. A mu lanma n xa a fan fulun malabu lɔxɔe ma?» ¹⁷ A to na fala, a yaxui birin naxa yaagi, kɔɔ ɔama tan naxa seewa a xa kaabanako fe birin na.

Konde xɔri nun lebini xa taalie
(Matiyu 13:31-35, Maraki 4:30-32)

¹⁸ Isa man naxa a masen e be, «Ala xa mangeya maniyaxi munse ra? N nɔma a misaalide tali wɔyenyi mundun na? ¹⁹ A luxi ne alo konde xɔri xurudi xeme naxan si a xa bɔxi ma. A naxa te, a findi wuri bili ra, xɔnie fa e tee sa a kɔn na.»

²⁰ A man naxa a masen, «N xa Ala xa mangeya misaali munse ra? ²¹ A luxi ne alo lebini, gine naxan sa farin busali tagi xun ma, na fa farin birin nate.»

Naade ixutuxi
(Matiyu 7:13-14, 21-23, 8:11-12)

²² Isa nu sigama kawandi ti ra taae birin kui, a xungbe nun a xuri. Na birin, a nu na Darisalamu kira nan xɔn. ²³ Mixi nde naxa a maxɔrin, «Marigi, nɔndi nan a ra, a mixi gbegbe mu kisima?» A naxa a yaabi, ²⁴ «Wo kata wo xa so naade ixutuxi nan na, barima n xa a fala wo be, mixi wuyaxi katama ne sode naa, kɔnɔ e mu nɔma. ²⁵ A waxati a lima banxi kanyi kelima ne a naade balan. Wo tan fama ne tide tande wo nu naade kɔnkɔn na, wo a fala, «Marigi, naade rabi muxu be.» Na temui, a wo yaabima ne, «N mu wo kolon, n mu wo kelide kolon.» ²⁶ Wo man a falama ne a be, «I mixie xaranxi muxu xɔnyi ne, won birin nan won degexi, won birin nan won min.» ²⁷ Kɔnɔ a wo yaabima ne, «N xa a fala wo be, n mu wo kolon, n mu wo kelide kolon. Wo keli n ya i, wo tan fe kobi rabae!» ²⁸ Iburahima, Isiyaga, Yaxuba, nun namipɔnmɛ birin, wo e toma ne Ala xɔnyi ariyanna, kɔnɔ wo tan naminima tande, wa nun jinyi raxinyi na dennaxe. ²⁹ Mixie kelima sogetede nun sogegorode, e keli kɔɔla nun yirefanyi biri, e e dege Ala xa mangeya niini bun ma. ³⁰ Na kui, xanbiratie findima ne yareratie ra, yareratie fan findi xanbiratie ra.»

Isa sunnunfe Darisalamu xa fe ra (Matiyu 23:37-39)

³¹ Na waxati ma, Fariseni ndee naxa fa Isa xɔn, e a fala a be, «I xa keli be. Siga yire gbete, barima Herode wama i faxafe.» ³² A naxa e yaabi, «Wo siga, wo sa a fala na xulumase kɔɔtaxi be, n na jinnɛ kerife mixie fɔxɔ ra, n na mixie rayalanfe, to a nun tina. Xi saxan nde ma, n gɛma ne n ma wali ra. ³³ Kɔnɔ fo n xa n jɛre to, tina nun tina bora, barima a mu lanma tan namipɔnmɛ xa faxa fo Darisalamu.»

³⁴ «Darisalamu, Darisalamu, taa naxan namipɔnmɛ faxama, naxan Ala xa xɛrae magɔnɔma. Sanmaya wuyaxi n bara wa i xa die malanfe n yire, alɔ tɔxɔe a xa die rasoma a gabutenyi bun ma ki naxe, kɔnɔ wo naxa tondi! ³⁵ Na kui, Ala bara keli wo xa banxi xun ma. N xa a fala wo be, wo mu n toma sɔnɔn, han wo a

falama temui naxe, «Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra!»»

14

Isa mixi rayalanfe malabu lɔxɔe ma

¹ Malabu lɔxɔe nde ma, Isa to nu a degefe Fariseni kuntigi nde xɔnyi, e birin nu Isa rabenfe ne. ² Xeme nde nu na naa naxan fate nu mafuntuxi. ³ Na kui, Isa naxa Farisenie nun seriye lɔnnilae maxɔrin, «A daxa ka a mu daxa furema xa rayalan malabu lɔxɔe ma?» ⁴ Kɔnɔ e mu sese fala. Isa naxa a belexe sa furema ma, a a rayalan, a a ragbilen a xɔnyi.

⁵ Na xanbi, Isa man naxa e maxɔrin, «Xa a sa li go, wo xa di, xa na mu wo xa ninge bara bira gulunba ra malabu lɔxɔe ma, wo mu a ratema xe keren na?» ⁶ E mu nɔ na yaabi yo fide.

Yete magore nun yete igboe

⁷ Isa to a rakɔrɔsi xɔjɛe nu magorode fanyie nan tongoma e yete be, a naxa yi taali wɔyenyi fala e be, ⁸ «Mixi na i xili a xa xulunyi, i naxa magorode fanyi fen, barima xa mixi fa naxan tide gbo i be, ⁹ i yatigi a falama ne i be, «I xa dɔxɔse so na mixi binye yi ra.» Na kui, i kelima ne yaagi ra sigafe dɔxɔse gbete fende, binye mu na dennaxe. ¹⁰ Kɔnɔ mixi na i xili a xa xulunyi, i xa magorode binyetare nan tongo. Na kui, xa i yatigi bara fa, a a falama ne i be, «N boore, sa magorode fanyi nan tongo yare.» Na findima binye nan na i be mixie birin ya ma wo nun naxee dɔxɔxi naa. ¹¹ Naxan yo na a yete igbo, a fama ne igorode. Naxan yo na a yete magoro, a xa fe itema ne.»

¹² Isa naxa a fala xulunyi kanyi be, «Xa a li i xulunyi tima, i naxa i booree, i baribooree, i barennye, nun i dɔxɔboore bannaxie gbansan xa xili, barima e nɔma ne i xa wali fanyi birin nagbilende i ma. ¹³ Donse fanyie na rafala i xɔnyi, a lanma i xa setaree, mabenye, namatee, nun donxuie nan xili e xa fa e dege. ¹⁴ Na kui, i findima seewatɔe nan na, barima feere mu e tan be e xa i xa na fe fanyi ragbilen i ma, kɔnɔ i fama ne a sare sɔtode mixi tinxinxie rakelima faxe ma lɔxɔe naxe.»

Donyi xungbe maxili xa taali
(*Matiyu 22:1-14*)

¹⁵ Xeme nde Isa nun naxan nu a degefe, a to na fe me, a naxa a fala a be, «Seewe na mixi be naxan fama a degede Ala xonyi ariyanna!» ¹⁶ Isa fan naxa a masen a be, «Xeme nde naxa mixi gbege rakolon, a e xa fa a xonyi, e xa e dege a fanyi ra. ¹⁷ A temui to a li, a naxa a xa konyi xee mixie xilide, yi fe binye nu bara ragbilen naxee ma, a xa a fala, «Wo fa, fe birin bara ge yailande.» ¹⁸ Kono e birin naxa e yete maxandi. A singe naxe, «N baxi xe nan sarade, fo n xa sa a mato. Dipe n be.» ¹⁹ Boore fan naxe, «N baxi ninge firin doko suuli nan sarade, fo n xa sa e mato. Dipe n be.» ²⁰ Gbete fan naxe, «N baxi gine nan dokode. N mu noma fade.»»

²¹ «Konyi to gbilen a marigi xonyi, a naxa na fee dentege sa a be. Na kui, banxi kanyi naxa xono, a a fala a xa konyi be, «Siga mafuren, i sa setaree, mabenye, donxue, nun namatse xili naxee na taa kui yire birin. I xa fa e ra n xonyi be.»»

²² «Konyi man to gbilen a naxa a fala, «Marigi, n bara i xa yaamari raba, kono han ya dokode luxi i xa banxi kui.» ²³ Banxi kanyi naxa a fala a xa konyi be, «I man xa mini, i sa taa fari yire birin isa. I xa fe birin naba mixie xa fa, n ma banxi xa rafe. ²⁴ N xa a fala i be, mixi naxee singe xilixi, e tan sese mu e degema n xonyi feo!»»

Birafe Isa foxo ra
(*Matiyu 10:37-39, 5:13, Maraki 9:50*)

²⁵ Isa man to nu kira ra, nama gbege nu a foxo ra. A naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, ²⁶ «Xa mixi wa birafe n foxo ra, fo a xa n xanu ne dangi a baba ra, a nga ra, a taara ra, a xunya ra, a xa gine ra, a xa die ra, nun a yete yati fan na. Xa na mu a ra, a kanyi mu noma findide n foxirabire ra. ²⁷ Xa mixi mu a yete waxonfe gere, a fa tin n waxonfe ra, a mu noma findide n foxirabire ra.»

²⁸ «Xa mixi nde sa wa koore banxi xungbe tife wo ya ma, fo a xa doko ne sinden, a a mato kobiri xasabi naxan noma na banxi tide, alako a xa a kolon xa a xa feere noma na wali raponde. ²⁹ Xa na mu a ra, a kanyi na banxi korin a

mu fa no a raponde, mixie nu na to, e a mayelema ne, ³⁰ e a fala, «Yi xeme bara banxi ti folo, kono a mu noxi a raponde.»»

³¹ «Xa mange nde wa minife e nun mange gbete xa gere, fo a xa doko ne sinden, a a maroxun xa a xa soori mixi wulu fu noma tide mange boore xa soori mixi wulu moxonen kanke. ³² Xa a bara a kolon a e mu noma, beemanun mange boore nun a xa soorie xa makore, a xera nan nasigama a ma alako lanyi nan xa xiri e tagi. ³³ Na kui, xa mixi yo na wo ya ma naxan mu noma meede fe birin na n tan ma fe ra, a kanyi mu noma findide n foxirabire ra.»

³⁴ «Foxe fan, kono xa foxe mexemexenyi bara ba, a fa mexemexenma di? ³⁵ A mu fan xe be, a mu fan jape ra. A wolema ne tun. Xa naxan tuli fe mema, a xa a tuli mati yi masenyi ra.»

15

Yexee loxi xa taali
(*Matiyu 18:12-14*)

¹ Loko nde, duuti maxilie nun yunubitoe birin nu e makorefe Isa ra e xa e tuli mati a ra. ² Farisenie nun seriye karamoxoe naxa so a mafalafe, e nu a fala, «Yi xeme yunubitoe rasenema, a man a degema e xonyi.»

³ Na kui, Isa naxa yi taali woyenyi masen e be, ⁴ «Xa mixi nde na wo ya ma, yexee keme na naxan yi ra, keren fa loe e tagi, a mu yexee tongo solomanaani nun solomanaani luma e demadonde, a siga na kerenyi fende han a sa a to? ⁵ A na a to, a jalexinma ne ki fanyi, a a sa a tunkie ma. ⁶ A na so a xonyi, a a xanuntenye nun a dokobooree xilima ne, a a fala e be, «Wo fa, won birin xa seewa, barima n bara n ma yexee to, naxan nu bara loe!» ⁷ Na kui, n xa a fala wo be, seewe gboma ne ariyanna yunubitoe tuubixi keren xa fe ra, dangife tinxintoe tongo solomanaani nun solomanaani ra naxee hayi mu tuubi ma.»

Gbeti kobiri kole loxi xa taali

⁸ «Xa a sa li gbeti kobiri kole fu na gine nde yi ra, keren fa loe a yi, a mu lanpui radexema xe, a banxi makoo, a na kobiri kole fen han a a to? ⁹ A na a to, a a

xanuntenyie nun a dɔxɔbooree xilima ne, a a fala e be, <Wo fa, won birin xa seewa, barima n bara n ma gbeti kobiri kole to naxan nu bara loe n ma!> ¹⁰ Na kui, n xa a fala wo be, seewe na Ala xa malekee xonyi yunubitoe keren gbansan tuubife ma.»

Di loexi xa taali

¹¹ Isa man naxa a masen, «Xeme nde nu na, di xeme firin nu naxan yi ra. ¹² A xa di firin nde naxa a fala a baba be, <Won ma denbaya harige seeti so n yi ra, naxan lanma a xa findi n gbe ra.> Na kui, babe naxa a harige itaxun a xa di xeme firinyie ma.»

¹³ «A mu bu di firin nde naxa a xa se birin malan, a fa biyaasi pamane makuye. A naxa a harige makana menni, fuyanteya kui. ¹⁴ A birin to non, kaame fan naxa sin na pamane ma a xoxoxoe ra, sese mu lu na di yi ra. ¹⁵ A to siga wali fende naaka nde xon, na naxa a xee xose demadonde. ¹⁶ Wuri bogi naxan nu soma xose yi, a tan nu wama na nan donfe, kononoxo mixi yo mu tin a kide nde ra.»

¹⁷ «Na kui, a naxa xaxili soto fa, a a fala a yete be, <N baba xa walike birin lugama a fanyi ra, e donse donxoe lu, a fa li n tan na faxafe kaame nan na be! ¹⁸ Fo n xa gbilen n baba xonyi, n xa a fala a be, N baba, n bara yunubi soto Ala ra, n bara haake soto i fan na. ¹⁹ A mu daxa sonon n xa findi i xa di ra. I xa n findi i xa walike nan na.> ²⁰ A naxa keli, a siga a baba xon.»

«Beenun a xa naa li, a baba naxa sa a to fa ra, a makuyaxi a ra sinden. A baba naxa kinikini ki fanyi. A naxa a gi, a sa a xa di ralan, a a masunbu. ²¹ Di naxa a fala a be, <N baba, n bara yunubi soto Ala ra, n bara haake soto i fan na. A mu daxa sonon n xa findi i xa di ra.>»

²² «Kononoxo a baba naxa a fala a xa konyie be, <Wo wo xulun, wo fa guba fanyi ra, wo a ragoro a ma. Wo belexerasoe so a belexe ra, wo sankiri so a sanyi. ²³ Wo fa ninge turaxi ra, wo a faxesa. Won xa won dege, won xa xulunyi ti, ²⁴ barima n ma yi di nu bara lu alo a nu faxaxi ne, kononoxo a nii man bara gbilen a i. A nu bara loe, kononoxo a man bara to.> Na kui, e naxa xulunyi ti folo.»

²⁵ «Na waxati, di singe nu na xe ma. A to nu sofe, a a makore banxi ra, a naxa

xulunyi xui me. ²⁶ A naxa konyi nde xili, a a maxorin, <Munse rabaxi yi ki?> ²⁷ Na naxa a yaabi, <I xunya nan faxi. I baba bara ninge turaxi faxesa, barima a man bara a xa di masoto a yalanxi.> ²⁸ Di singe naxa xonoxo, a tondi sode banxi. A baba naxa mini, a so a mayandife, ²⁹ kononoxo a xa di naxa a fala a be, <A mato, kabi je wuyaxi n tan walima i be alo i xa konyi, n mu i xa yaamari matandi hali keren. Kononoxo na birin kui, hali si lanma, i mu nu a fi n ma, muxu nun n booree xa xulun di ti. ³⁰ Kononoxo i xa di tan to faxi, naxan i harige birin makanaxi e nun langoe ginsee ra, i ninge turaxi nan faxaxi a tan be!>»

³¹ «A baba naxa a fala a be, <N ma di, i tan na n fe ma temui birin. Se naxan birin na n yi, i tan nan gbe a ra. ³² Kononoxo a lan ne won xa seewa, won xulunyi ti, barima i xunya nu bara lu alo a nu faxaxi ne, kononoxo a nii man bara gbilen a i. A nu loexi ne, kononoxo a man bara to.>»

16

Walike xunmati kootaxi xa taali (Matiyu 6:24)

¹ Isa man naxa a fala a foxirabiree be, «Xeme bannaxi nde nu bara a xa fe birin taxu a xa walike xunmati ra, a xa a rapere. Loxo nde, a naxa a me, a na walike xunmati nu na a harige makanafe.

² A naxa a xili, a a maxorin, <N nanse mexi i xa fe ra? I xa i xa wali dentege sa n be, barima n bara xunmati wali ba i yi ra.> ³ Walike xunmati naxa a fala a yete be, <N munse rabama fa? N ma mange bara n namini walide. Senbe mu n yi n xa siga yire buxade, n man yaagima ne kule matide. ⁴ N bara fa a kolon n naxan nabama, alako n ma wali na ba n yi, mixie xa nu n nasene e xonyi.>»

⁵ «A naxa a marigi xa donitie birin xili keren keren yi ra. Naxan singe fa, a naxa a maxorin, <N marigi xa yeri na i ma?>

⁶ Na naxa a yaabi, <Oliwi ture sunbui ya keme.> Walike xunmati naxa a fala a be, <I xa i xa keedi tongo mafuren, dɔxɔ, i a sebe tongo suuli.> ⁷ Na xanbi, a naxa a fala gbete be, <I tan go? Yeri na i ma?> Na naxa a yaabi, <Maale busali wulu keren.> A naxa a fala a be, <I fan xa keedi tongo,

i xa a sebe keme solomasaxan.»⁸ Na kui, na walike xunmati tinxintare xa mange naxa a matoxo, a to koota rabaxi.»

«Yi dunija mixi naxee perema dimi kui, e koota e booree mabiri, dangife mixie ra naxee perema naiyalanyi kui.⁹ N xa a fala wo be, wo xa defanja fen yi dunija tinxintare xa naafuli saabui ra. Na naafuli na jon, wo fama rasenede banxie kui naxee mu kanama abadan.»

¹⁰ «Naxan mu lanlanteya kanama fe xurudi kui, a mu lanlanteya kanama fe xungbe fan kui. Naxan mu tinxin fe xurudi kui, a mu tinxinma fe xungbe fan kui.¹¹ Xa wo bara lanlanteya kana yi dunija tinxintare xa naafuli fe kui, nde fa lama wo ra a xa ariyanna bannaya taxu wo ra?¹² Xa wo bara lanlanteya kana se taxuxi xa fe kui, nde fa wo gbe soma wo yi?»

¹³ «Konyi yo mu noma lude marigi firin xa yaamari bun ma, barima a fama marigi keren xonde, a boore maxanu. A xirima ne keren na, a boore rabolo. Wo mu noma Ala nun naafuli rabatude.»

Isa xa masenyi ndee

(Matiyu 11:12-13, 5:31-32, 5:18, Maraki 10:11-12)

¹⁴ Farisenie, kobiri nu rafanxi naxee ma, e fan naxa e tuli mati na fe birin na, e nu Isa mayele.¹⁵ Isa naxa a masen e be, «Wo wama wo yete masenfe tinxintose nan na adamadie ya i, kono Ala wo boje ma fe kolon. Naxan tide gbo mixie be, Ala na xonxi.»

¹⁶ «Annabi Munsu xa seriye nun namijonmee xa Kitaabuie nan kawandi han Yaya xa waxati. Keli na temui ma, Ala xa mangeya niini xa xibaaru fanyi nan kawandima fa, mixie fe birin nan nabafe, alako e xa so Ala xa mangeya niini bun ma.¹⁷ Koore nun boxi loema ne beenun sigire keren xa ba Ala xa seriye ra.»

¹⁸ «Xeme yo mee a xa gine ra, a sa gbete doxo, a kanyi bara yene raba. Naxan na gine doxo xeme bara mee naxan na, a fan bara yene raba.»

Banna xeme nun Lasaru xa taali

¹⁹ «Xeme bannaxi nde nu na, naxan nu luma a maxiri ra dugi sare xoroxose ra. Temui birin, a nu xulunyi nan tife. Loxo

yo loxo, a nu lugama donse joxunme nan na.²⁰ Misikiine nde nu saxi yi banna xa tete sode de ra, naxan nu xili Lasaru. Suurie nu na a fate birin ma.²¹ A nu wama donse xuntunyi ndee nan sotofe naxee nu birama na banna xa teebili ra. A to nu saxi naa, baree nan nu fama a yire, e nu a xa suurie makon.»

²² «Loxo nde misikiine naxa laaxira, malekee naxa sa a xanin Annabi Iburahima yire. Na banna xeme fan naxa faxesa, a ragata,²³ a siga yahannama. A xa jaxankate kui menni, a naxa a ya rate a sa Annabi Iburahima to yire makuye, e nun Lasaru.²⁴ A naxa a xui ramini, «N baba Iburahima, kinikini n ma! Yandi, Lasaru xee n yire, a xa a belexesole rasin ye xora, a n nenyi maxinbeli, barima n na yi te naxan xora, a n jaxankatafe a jaxaxi ra!»»

²⁵ «Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «N ma di, i xa i ratu, i tan bara fe fanyi soto i xa dunijeigiri kui, kono Lasaru tan toore nan soto. Yakosi, a tan bara madundu be, i tan na jaxankatafe.²⁶ Sa na birin xun, gulunba belebele nan saxi won tagi, alako mixi naxa no kelide be sigafe ra i yire, mixi man naxa no kelide menni girife ra muxu fan yire.»»

²⁷ «Na kui, banna naxa a fala a be, «Awa n baba, n bara i mayandi, i xa Lasaru xee n baba xonyi,²⁸ barima xunya suuli nan na n be. A xa sa e rasi, alako e naxa fa be, yi jaxankate ma.»²⁹ Kono Annabi Iburahima naxa a yaabi, «Annabi Munsu nun namijonmee xa Kitaabuie na e yi. E xa e tuli mati nee xa masenyie ra.»

³⁰ Banna naxa a fala, «N baba Iburahima, na mu sooneyama, kono xa mixi nde keli faxamixie ya ma sigafe ra e xon, e tuubima ne.»³¹ Kono Annabi Iburahima naxa a masen a be, «Xa e mu Annabi Munsu nun namijonmee xui ramema, hali mixi keli faxe ma, e mu lama a ra.»»

17

Isa a foxirabiree rasife

(Matiyu 18:6-7, 15, 21-22, 17:20, Maraki 9:42, 11:22-23)

¹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Maratantanyi fafe mu kanama, kono jaxankate na mixi be naxan findima na

saabui ra. ² A fisa na kanyi be geme binye xa xiri a konyi ra, a rasin baa ma, beemanun a xa yi mixi xuri keren natantan. ³ Wo meeni wo yete ma de!»

«Xa i ngaxakerenyi bara haake soto i ra, woyen a be. Xa a tuubi, i xa dije a ma. ⁴ Xa a haake soto i mabiri sanmaya solofere loxoere keren bun, a tuubixi man gbilen i madijede sanmaya solofere, fo i xa dije a ma.»

⁵ Xerae naxa a fala Marigi be, «Muxu xa danxaniya xun masa!» ⁶ Marigi naxa e yaabi, «Xa danxaniya na wo be nu, hali a xurun alo yenten xori, wo noma ne a falade yi konde bili be, <Tala be, i sa sin baa ma,> a wo xui rabatuma ne.»

⁷ «Xa a sa li konyi na mixi nde yi wo tagi, na konyi na keli yire buxade xa na mu xurusee demadonde, a kanyi noma a falade a be keren na, <Fa, i fa i magoro, i i dege?» ⁸ Ade, wo a falama a be, <N ma donse rafala. I xa i xa donma masara alako i xa fa donse nun ye ra n be. I na ge na ra, i fan noma i degede.> ⁹ Mixi mu a xa konyi tantuma yaamari rabatufe ma. ¹⁰ Wo tan fan, wo na ge fe birin nabade wo yamarixi naxan na, wo xa a fala ne, <Konyi nan tun na muxu ra. Muxu muxu xa wali gbansan nan nabaxi.»>

Isa kune kanyi fu rayalanfe

¹¹ Isa to nu Darisalamu kira xon, a naxa dangi Samari nun Galile boxi tagi. ¹² A to so taa nde kui, kune kanyi fu naxa fa a xon. E naxa sa ti e ndedi makuyaxi a ra, ¹³ e e xui ite a be, «Karamoxo Isa, kinikini muxu ma!» ¹⁴ A to e to, a naxa a fala e be, «Wo siga, wo sa wo yete masen serexedubee be.» Na kui, e nu sigafe temui naxe, e naxa yalan. ¹⁵ Na temui, mixi keren e ya ma, a to a to a yalanxi, a naxa gbilen Ala matoxo ra a xui itexi ra. ¹⁶ A naxa suyidi Isa be, a a tantu. Samarika nan nu a ra. ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «Mixi fu xa mu rayalan? Na solomanaanie tan go? ¹⁸ Mixi yo mu gbilen Ala tantude fo yi Samarika?» ¹⁹ Isa naxa a fala a be, «Keli, i siga. I xa danxaniya bara i rakisi.»

Ala xa mangeya niini nun Isa xa gbilenyi

(Matiyu 24:23-28,37-41, Maraki 13:21-22, 15-16)

²⁰ Farisenie to Isa maxorin, a Ala xa mangeya niini fama mun temui, a naxa e yaabi, «Mixi mu Ala xa mangeya niini fa temui kolonma. ²¹ Mixie mu a falama xe de, <A mato, a tan nan ya,> xa na mu a ra, <A tan nan sa na ki,>, barima Ala xa mangeya niini na wo ya ma ne.»

²² Na temui, Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Waxati fama ne, Adama xa Di to xoli wo suxuma ne, a xa lu wo ya ma hali loxo keren peti, konjo wo mu a toma. ²³ Mixie a falama ne wo be, <A mato, a tan nan sa na ki,> xa na mu a ra, <A tan nan yi ki!» Wo naxa wo gi na matode, wo naxa bira nee foxo ra. ²⁴ A fa loxoere, Adama xa Di luma ne alo seyamakonyi naxan minima, kuye birin yanba. ²⁵ Konjo beenun na loxoere xa a li, fo a xa toore gbegbe soto. To mixie mu lama a ra. ²⁶ Adama xa Di fa loxoere luma ne alo Annabi Nuha xa waxati. ²⁷ Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu ginere doxoma, e nu e xa die fima xemee ma, han Annabi Nuha so kunkui kui loxo naxe. Banbaranyi belebele to din boxi ma, e birin naxa sonto. ²⁸ Na nan man naba Loti xa waxati. Mixie nu e degema, e nu e minma, e nu sare matima, e nu sansi sima, e nu banxie tima. ²⁹ Konjo Loti keli Sodoma loxo naxe, te nun sooda ye nu goroma ne kelife koore ma alo tune, birin naxa sonto. ³⁰ A man sa rabama na ki ne Adama xa Di na makenen loxo naxe.»

³¹ «Na loxoere, naxan na tande, a naxa so a harige tongode banxi kui. Naxan na xe ma, a fan naxa gbilen a xonyi. ³² Wo xa ratu ne Loti xa gine ma. ³³ Mixi yo katafe a yete ratangade, na kanyi loema ne, konjo mixi yo a yete raloma, na kanyi ratangama ne. ³⁴ N xa a fala wo be, na temui ma, xa mixi firin saxi sade keren ma koe ra, mixi keren tongoma ne, boore lu naa. ³⁵⁻³⁶ Xa gine firin na se dinfe mulunyi keren kui, keren tongoma ne, boore lu naa.» ³⁷ E naxa a maxorin, «Marigi, na rabama minden?» A naxa e yaabi, «Binbi na lu dennaxe, yubee sa e malanma menni ne.»

18

Kaape gine nun kiitisa xa taali

¹ Na dangi xanbi, Isa naxa yi taali woyenyi masen e be e xa a kolon a fo e xa Ala maxandi temui birin tun nabexi kui. ² A naxa a masen, «Kiitisa nde nu na taa nde kui, naxan mu nu gaaxuma Ala ya ra, a gbe fe man mu nu mixi yo xa fe ma. ³ Kaape gine nde fan nu na na taa kui, naxan nu luma fa ra kiitisa xon, a nu a fala, <Kiiti tinxixi sa n tan nun n yaxui tagi.> ⁴ A naxa bu na ki, kiitisa mu tin a be, konɔ loxo nde a naxa a fala a yete be, <Nondi na a ra, n tan mu gaaxuma Ala ya ra, n gbe fe man mu mixi yo xa fe ma. ⁵ Konɔ yi kaape gine tan na n bope rapaaxufe n ma. N xa kiiti tinxixi so a yi ra, alako a xa ba fafe n xon, a naxa fa n tooro.>»

⁶ Na kui, Marigi naxa a masen, «Wo yi kiitisa kobi xui rame. ⁷ Ala mu kiiti tinxixi soma xe a xa mixi sugandixie yi ra, naxee a maxandima koe nun yanyi? A buma e malife ra? ⁸ N xa a fala wo be, a kiiti tinxixi soma e yi ra mafuren. Konɔ Adama xa Di na fa, a danxaniya lima ne dunija ma?»

Fariseni nun duuti maxili xa taali

⁹ Isa man naxa yi taali woyenyi masen mixi ndee be naxee nu laxi e yete ra, a tinxintoe nan na e tan na dangi booree ra e yoxi naxee ma. ¹⁰ A naxa a masen, «Xeme firin naxa siga Ala maxandide hɔromobanxi kui. Keren nu findixi Fariseni nan na, boore, duuti maxili. ¹¹ Fariseni naxa ti, a Ala maxandi a bope ma, a nu a i, <Ala, n bara i tantu barima n mu luxi alo mixi gbete, naxee findixi mupetie, fe kobi rabae, nun yenelae ra. N bara i tantu barima n mu luxi alo yi duuti maxili. ¹² N sunma sanmaya firin loxun keren bun ma, n man farile fima n sotose birin na.> ¹³ Konɔ duuti maxili tan naxa ti a xati ma. A jan mu nu suusama a xa a ya rate koore ma. A nu a belexe saxi a kanke ma, a nu a fala, <Ee, Ala! Kinikini n ma, barima yunubitoe nan n na!>»

¹⁴ «N xa a fala wo be, yi mixi firin to gbilen e xonyi, na duuti maxili nan nu tinxixi Ala ya i, barima mixi yo a yete igbo, a kanyi fama ne igorode. Konɔ mixi

naxan a yete magoroma, a xa fe itema ne.»

Isa nun dimedie

(Matiyu 19:13-15, Maraki 10:13-16)

¹⁵ Mixie nu fafe dimedie ra Isa xon, alako a xa a belexe sa e ma. A foxirabiree to na to, e naxa woyen na mixie ma.

¹⁶ Konɔ Isa naxa e xili, a a masen e be, «Wo a lu dimedie xa fa n yire. Wo naxa tonyi doxo e ma, barima naxee maniyaxi e ra, e tan nan soma Ala xa mangeya niini bun ma. ¹⁷ N xa nondi fala wo be, mixi naxan mu tinma Ala xa mangeya niini ra alo dimedi, na kanyi mu soma Ala xa mangeya niini bun ma feo!»

Segetala bannaxi

(Matiyu 19:16-30, Maraki 10:17-31)

¹⁸ Mange nde naxa Isa maxorin, «Karamoxo fanyi, a lan n xa munse raba alako n xa abadan kisi soto ke ra?» ¹⁹ Isa naxa a masen a be, «Munfe ra i n xilima karamoxo fanyi? Mixi yo mu fan. Ala keren peti nan fan. ²⁰ I seriye kolon: <I naxa yene raba. I naxa faxe ti. I naxa mupie ti. I naxa mixi topege. I baba nun i nga binya.>»

²¹ Mange naxa Isa yaabi, «N bara na birin nabatu kafi n dimedi temui.» ²² Isa to na me, a naxa a fala a be, «Fe keren nan fa luxi i xa fe. Siga, se naxan birin na i yi ra, sa a mati, i a kobiri fi setaree ma. Na kui, i fama bannaya sotode ariyanna. I na na raba, fa, i bira n foxo ra.»

²³ Konɔ a to na me, a naxa sunnun, barima a nu bannaxi ki fanyi. ²⁴ Isa to a sunnunxi to, a naxa a masen a be, «Sofe Ala xa mangeya niini bun ma, a xorocho naafuli kanyie be ki fanyi! ²⁵ Noxome so joxun senbe yale ra, dine bannamixi sofe ra Ala xa mangeya niini bun ma.» ²⁶ Mixi naxee a xui me, e naxa a maxorin, «Nde fa noma kiside?» ²⁷ Isa naxa e yaabi, «Mixie mu noma naxan na, Ala tan noma na ra.»

²⁸ Piyeri naxa a fala Isa be, «A mato, muxu bara keli muxu xa se birin xun ma, muxu bira i foxo ra.» ²⁹ Isa naxa a masen e be, «N xa nondi fala wo be, mixi yo naxan na keli a xa se nde xun ma Ala xa mangeya niini xa fe ra, a findi banxi ra ba, gine ba, ngaxakerenyie ba, barimae

ba, die ba, ³⁰ na kanyi a ɲɔɲɔ wuyaxi sɔtoma ne yi dunɲa ma, a man fa abadan kisi sɔtɔ aligiama.»

Isa a xa faxe nun marakeli xa fe masenfe sanmaya saxan nde

(Matiyu 20:17-29, Maraki 10:32-34)

³¹ Isa naxa a xa xɛɛra fu nun firinyie xun lan, a a fala e be, «Wo a mato, won na tefe Darisalamu ne yi ki. Namɲɔnmɛe fe naxee seɓɛxi Adama xa Di xa fe ra, a birin fama ne kamalide naa. ³² A sama ne kaafirie beɓɛɛ, e a mayele, e a konbi, e deye bɔxun a ma. ³³ E na ge a bɔnbode sebere ra, e a faxama ne, kɔnɔ a xa faxe xi saxan nde, a man kelima ne faxe ma.» ³⁴ Kɔnɔ Isa fɔxirabirɛe mu na sese fahaamu. Na masenyi bara findi wɔyenyi nɔxunxi ra e be, e mu naxan kui kolon.

Isa Yeriko dɔnxui rayalanfe

(Matiyu 20:29-34, Luki 18:35-43)

³⁵ Isa to makɔre Yeriko ra, dɔnxui nde nu dɔxɔxi kira de ra kule matide. ³⁶ A to pama xui me kira ra, a naxa maxɔrinyi ti, «Munse rabaxi?» ³⁷ E naxa a fala a be, «Isa Nasaretika nan dangife.» ³⁸ Na kui, a naxa gbelegbele, «Isa, Dawuda xa Di, kinikini n ma!» ³⁹ Mixi naxee nu yare, e naxa wɔyen a ma a xa sabari, kɔnɔ a tan ɲan naxa so a xui itefe dangi singe ra, «Dawuda xa Di, kinikini n ma!»

⁴⁰ Isa naxa ti, a a fala mixie be e xa fa dɔnxui ra a xɔn. Dɔnxui to a maso a ra, Isa naxa a maxɔrin, ⁴¹ «I wama n xa munse raba i be?» A naxa a yaabi, «Marigi, n wama n ya xa se to.» ⁴² Isa naxa a masen a be, «Se to. I xa danxaniya bara i rayalan.» ⁴³ A ya naxa se to keren na, a fa bira Isa fɔxɔ ra Ala matɔxɔ ra. Nama birin to na to, e fan naxa Ala matɔxɔ.

19

Isa nun Sakeye

¹ Isa to so Yeriko, a nu taa iperefe. ² Xeme nde nu na naxan nu xili Sakeye. Duuti maxilie kuntigi nan nu a ra, a bannaxi. ³ A nu katafe ne a xa Isa kolon, kɔnɔ a mu nu nɔma a tode pama xa fe ra, barima mixi dunke nan nu a ra. ⁴ Na kui, a naxa a gi yare, a sa te wuri bili kɔn na alako a xa Isa to dangi ra.

⁵ Isa to a yire li, a naxa a ya rate, a a fala a be, «Sakeye, goro mafuren, barima n sa yigiyama i xɔnyi ne to.» ⁶ Sakeye naxa a xulun gorode, a Isa rasene ɲelɛxinyi kui. ⁷ Mixie to na to, e birin naxa so Isa mafalafe, e nu a fala, «A bara sa yigiya yunubitɔe xɔnyi.» ⁸ Kɔnɔ Sakeye naxa ti, a a fala Isa be, «Marigi, n bara nate tongo, n xa n sɔtɔse tagi fima ne fuxarilae ma. Xa a sa li n bara se ba naxan yi funmaya ra, n a ragbilenma ne a kanyi ma dɔxɔ naani.» ⁹ Isa fan naxa a masen a xa fe ra, «Yi fɔxɔe bara kisi sɔtɔ to, barima Iburahima xa di nan na yi xeme fan na. ¹⁰ Adama xa Di bara fa a xa mixi lɔɛxie fen, a xa e rakisi.»

Mange xa kɔbiri taxuxi xa taali

(Matiyu 25:14-30)

¹¹ Isa to nu bara makɔre Darisalamu ra, pama ɲɔxɔ nu a ma, a Ala xa mangeya niini fafe makenende ne keren na. Na kui, mixie to nu Isa xui ramefe, a naxa yi taali wɔyenyi masen e be. ¹² «Kuntigi nde naxa sa biyaasi yire makuye, alako mange xungbe naxan nu sabatixi naa, a xa a tan kuntigi xɔnyi mangeya so a yi, a man xa gbilen a xɔnyi. ¹³ Beenun a xa siga, a naxa a xa konyi mixi fu xili, a gbeti kɔbiri kole keme so e birin yi ra, a fa a fala e be, «Wo yuleya raba yi kɔbiri ra beenun n fa temui.»»

¹⁴ «Kɔnɔ a to mu nu rafanxi a xɔnyi mixi ndee ma, e fan naxa xɛɛrae xɛɛ mange xungbe ma, e xa a fala, «Muxu mu wama a xɔn yi xeme xa findi mange ra muxu xun ma.»»

¹⁵ «Na xeme to mangeya sɔtɔ, a naxa gbilen a xɔnyi. A naxa yaamari fi na konyie xa xili, a nu bara kɔbiri so naxee yi, alako a xa a kolon e geeni naxan sɔtɔxi yuleya kui. ¹⁶ Konyi singe naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N marigi, i i xa gbeti kɔbiri kole keme naxan so ne n yi, a ɲɔxɔe dɔxɔ fu bara sa a xun geeni ra.» ¹⁷ Mange naxa a fala a be, «I nuwali! Konyi fanyi nan i ra! I to mu lanlanteya kana fe xuri kui, n bara mangeya so i yi taa fu xun ma.»»

¹⁸ «Konyi firin nde naxa fa, a dentege sa, a naxe, «N Marigi, i i xa gbeti kɔbiri kole keme naxan so ne n yi, a ɲɔxɔe dɔxɔ suuli bara sa a xun geeni ra.» ¹⁹ Mange

naxa a fala na fan be, <N bara mangeya so i fan yi taa suuli xun ma!>>

²⁰ «Konyi gbete fan naxa fa, a dentegbe sa, a naxe, <N marigi, a mato, i xa gbete kobiri kole keme nan ya. N sa a ragata dunkobi nan kui, ²¹ barima n gaaxu ne i ya ra. Xeme nan i ra, i xa fe maxoxoxo. I se tongoma i gbe mu naxan na. I xe xabama i mu naxan garansan.> ²² Mange naxa a yaabi, <I tan konyi kobi, n i makiitima i yete kan xui nan yati ma! A di, i mu a fala a i nu a kolon a n ma fe maxoxoxo? I naxe, a n se tongoma n gbe mu naxan na, n xe xabama n mu naxan garansan. ²³ Munfe a to i mu n ma kobiri so kobiri rawalie yi ra, alako n na fa, i a ragbilen n ma geeni saxi a xun?> ²⁴ A naxa a fala mixie be naxee nu tixi na, <Wo na gbete kobiri kole keme rasuxu a yi, wo a so boore yi naxan gbete kobiri kole wulu keren sotoxi.> ²⁵ E naxa a fala mange be, <Marigi, gbete kobiri kole wulu keren pan na a yi!> ²⁶ A naxa e yaabi, <N xa a fala wo be, a na naxan yo yi ra, a gbe xun masama ne. Konon a mu na naxan yi ra, hali naxan di na a yi, na yati bama ne a yi ra. ²⁷ Konon n yaxuie tan, naxee mu nu wama n xa findi mange ra e xun ma, wo fa e ra be, wo e faxesa n ya xori.>>

*Isa sofe Darisalamu
(Matiyu 21:1-11, Maraki 11:1-10)*

²⁸ Isa to ge na masenyi ra, a naxa siga yare, sigafe ra Darisalamu. ²⁹ A to makore Betifage nun Betani taae ra, Oliwi geya fe ma, a naxa a foxirabiree mixi firin xee, ³⁰ a a fala e be, «Wo xa so taa kui naxan na yare. Wo nefese so naa, wo sofale lanma lima a xirixi naa, mixi mu nu doxo naxan fari. Wo xa a fulun, wo fa a ra be. ³¹ Xa mixi nde fa wo maxorin, <Wo a fulunfe munfe ra> wo xa a yaabi, <Marigi nan hayi na a ma.>>

³² E to siga xeraya rabade, e naxa fe birin li alo Isa a fala e be ki naxe. ³³ E nu na sofale lanma fulunfe temui naxe, a kanyie naxa e maxorin, «Wo yi sofale fulunfe munfe ra?» ³⁴ E naxa a masen, «Marigi nan hayi na a ma.» ³⁵ E to sofale xanin Isa xon, e naxa e xa donmae sa a fari, e fa Isa mali a xa a magoro a ma.

³⁶ A to nu sigama, mixie nu e xa donmae italama kira xon ma, Isa binyafe ra.

³⁷ A to nu makorefe Darisalamu ra, a gorofe Oliwi geya ra, a foxirabiree gali birin naxa seewa, e so Ala matoxofe e xui itexi ra kaabanako birin xa fe ra e nu bara naxee to. ³⁸ E nu a falafe ne, «Baraka na Mange be naxan fafe Marigi xili ra!

Bopesa na ariyanna,
matoxoe na Ala be han koore ma!»

³⁹ Fariseni nde naxee nu na jama tagi, e naxa a fala Isa be, «Karamoxo, woyen i foxirabiree be!» ⁴⁰ Isa naxa e yaabi, «N xa a fala wo be, xa e tan e sabari, gemee yati fama ne e xui raminide.»

⁴¹ Isa to makore Darisalamu ra, a naxa na taa to, a naxa wa folo naa xa fe ra, ⁴² a a masen, «I tan Darisalamu, to tan, hali i fan a kolon ne nu fee naxee bopesa fima! Konon na bara noxun i ma. ⁴³ Temui fama a lide, wo yaxuie bendese malanma ne taa tete fari ma alako e xa no sode taa kui. E fama wo rabilinde maraxetenyi ra. ⁴⁴ E fama i tan Darisalamu rabirade, e i xa die sonto. I xa banxie tixi gemee naxee ra, keren mu luma a boore fari. Yi birin fama i tan Darisalamu lide barima Ala to faxi kisi ra i xon, i mu a kolonxi.»

*Sarematie kerife horomobanxi kui
(Matiyu 21:12-17, Maraki 11:15-19)*

⁴⁵ Isa to so horomobanxi kui, a naxa sarematie keri folo, ⁴⁶ a a fala e be, «A sebexi, <N ma banxi xili falama ne, salide banxi,> konon wo tan bara a findi mujettee doxode ra.»

⁴⁷ Loxo yo loxo Isa nu mixie kawandima horomobanxi kui. Serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun jama yareratie nu na fere fenfe e noma Isa faxade ki naxe. ⁴⁸ Konon e mu nu fere yo kolon barima jama birin nu a tuli matixi a ra.

20

*Isa walima nde xa yaamari ma?
(Matiyu 21:23-27, Maraki 11:27-33)*

¹ Loxo nde, Isa to nu mixie kawandife horomobanxi kui, a nu Ala xa xibaaru fanyi masenfe e be, serexedube kuntigie, seriye karamoxoe, nun Yuwifie xa forie naxa fa a yire, ² e a maxorin, «A fala muxu be, i yi fee rabama nde xa yaamari ma?»

Nde yi senbe fixi i ma?» ³ A naxa e yaabi, «N fan xa wo maxorin fe keren ma. Wo a fala n be, ⁴ Yaya to nu mixie xunxama ye xora, Ala nan a xexi ba, ka adama?» ⁵ E fan naxa so woyenfe e bore tagi, «Xa won na a yaabi, <Ala,> a a falama ne won be, <Munfe ra wo mu fa la a ra?» ⁶ Kono xa won na a yaabi, <Adama,> jama birin won magonoma ne e xa won faha, barima e laxi a ra a namiponme nan nu Yaya ra.» ⁷ Na kui, e naxa a yaabi a e mu a kolon naxan yo Yaya xexi. ⁸ Isa naxa a masen e be, «N fan mu a falama wo be n yi fee rabama naxan ma yaamari ma.»

Bɔxi rawali jaaxie xa taali
(*Matiyu 21:33-46, Maraki 12:1-12*)

⁹ Na xanbi, Isa naxa so yi taali woyenyi masenfe jama be. «Xeme nde naxa weni bilie si. A naxa na heri bɔxi rawalie ma, a fa biyaasi xonkuye ramini. ¹⁰ Weni bogi ba temui to a li, bɔxi kanyi naxa konyi nde xee bɔxi rawalie xon ma, e xa weni bogi nde so a yi ra. Kono bɔxi rawalie naxa na konyi bonbo, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹¹ Bɔxi kanyi man naxa konyi gbete xee. E naxa na fan bonbo, e a konbi a mayaagixi ra, e a ragbilen a belexe igeli ra. ¹² Bɔxi kanyi naxa a saxan nde man xee. E naxa na fan maxono, e a keru.»

¹³ «Na kui, bɔxi kanyi naxa a fala, <N munse rabama fa? N xa n ma di maxanuxi nan xee. Temunde, e fama na tan binyade.> ¹⁴ Kono bɔxi rawalie to a to, e naxa a fala e bore be, <Yi nan na ke tongoma ra. Won na a faha alako ke xa findi won gbe ra.> ¹⁵ Bɔxi rawalie naxa a ramini bɔxi ra, e sa a faha.»

«Na bɔxi kanyi munse rabama fa? ¹⁶ A sigama ne naa, a na bɔxi rawalie faha, a a xa bɔxi so mixi gbete yi.» Nama to na masenyi me, e naxa a fala, «Astofulahi!» ¹⁷ Kono Isa naxa a ya ti e ra, a e maxorin, «Yi naxan sebexi Kitaabui kui, a fa fasarima di?

<Banxitie mee game naxan na, a bara findi tuxui game hagige ra.>»

¹⁸ «Naxan birama na game ma, a igirama ne. Na game birama naxan ma, na fan butuxunma ne.» ¹⁹ Seriyε karamoxoe nun serexedube kuntigie naxa a kolon a Isa yi taali woyenyi masenxi e tan nan be. E

naxa kata e xa a suxu keren na, kono e gaaxu jama nan ya ra.

Gantanyi tefe Isa be duuti xa fe ra
(*Matiyu 22:15-22, Maraki 12:13-17*)

²⁰ E nu wama ne e xa a sa gomina belexe, a xa lu a tan nan xa noe bun ma. Na kui, e naxa Isa raben, e mixi ndee xee a yire e xa e yete findi tinxintoe ra, e xa sa Isa masoto a xa woyenyi kui. ²¹ Na kui, e naxa Isa maxorin yi masenyi ma, «Karamoxo, muxu a kolon i xa masenyi tinxin. I mu mixi e rafisama e bore be, i Ala xa kira masenma a nondi ki ma. ²² A lanma ka a mu lanma muxu xa duuti fi Roma mange ma?»

²³ Kono Isa to nu e xa koota kolon, a naxa e yaabi, ²⁴ «Wo gbeti kobiri kole masen n be. Nde xili nun misaali na a ma?» E naxa a yaabi, «Roma Mange.»

²⁵ A naxa a masen e be, «Wo mange gbe ragbilen mange ma, wo Ala fan gbe ragbilen Ala ma.» ²⁶ Nee fan mu no a masotode a xa woyenyi kui, jama birin ya xori. Fo e to kaaba a xa yaabi ma, e sabari.

Sadusenie Isa maxorinfe faxamixie xa marakeli ma
(*Matiyu 22:23-33, Maraki 12:18-27*)

²⁷ Sadusenie, naxee a falama a faxamixie mu kelima faxe ma, e naxa fa yi maxorinyi ra Isa xon ma, ²⁸ «Karamoxo, Annabi Munsa yi nan sebexi muxu be Kitaabui kui, <Xa xeme nde taara faha, a naxa a xa gine lu a mu di yo bari, a na xunya nan na gine doxoma, alako a xa bonsoe fi a taara ma.> ²⁹ Na kui, xeme nde naxa di xeme solofere soto. A xa di singe naxa gine doxo, a faha, a mu bonsoe yo lu. ³⁰ A xanbirateo naxa na kaape gine tongo, kono a fan naxa faha. ³¹ Na nan man naba na fan xanbirateo ra, a nun na di solofere birin na. E birin naxa faha, e sese mu bonsoe lu. ³² A donxoe ra, gine fan naxa faha. ³³ Na kui, marakeli loxoe, na gine to doxoxi yi mixi solofere birin xon ma, a sa findima nde gbe ra?»

³⁴ Isa naxa a masen e be, «Yi dunipeigiri kui, xeme gine doxoma, gine fan doxoma xeme xon. ³⁵ Kono mixi naxee binye soto e xa keli faxe ma, e xa sa so waxati kui naxan sa fama, e tan xeme mu gine

dɔxɔma, ginɛ fan mu dɔxɔma xɛmɛɛ xɔn. ³⁶ E mu faxama sɔnɔn, barima e luma nɛ alo malekɛɛ. E to bara keli faxe ma, e findima Ala xa die nan na.»

³⁷ «Kɔnɔ a falafe tan, a faxamixie kelima faxe ma, Annabi Munsa yati na masen nɛ Kitaabui kui wuri bili xa fe falaxi dennaxe, a to Marigi xili fala, <N tan nan na Marigi Alatala ra, Ibrahima, Isiyaga, nun Yaxuba naxan batuma.> ³⁸ Faxamixie xa mu Ala batuma, fo a mixi nɛɛ. Mixi yo findi Ala batui ra, na kanyi nɛɛ nan a ra.» ³⁹ Sɛriyɛ karamɔxɔ ndee naxa a fala a bɛ, «Karamɔxɔ, i xa masenyi fan,» ⁴⁰ barima Sadusenie mu suusa maxɔrinyi yo tide a ma sɔnɔn.

*Dawuda nun Ala xa Mixi Sugandixi
(Matiyu 22:41-46, Maraki 12:35-37)*

⁴¹ Isanaxa e maxɔrin, «Munfe ra e a falama a Ala xa Mixi Sugandixi findixi Dawuda xa di nan na? ⁴² Dawuda yete a masen nɛ Yabura Kitaabui kui, <Marigi bara a masen n Marigi bɛ, “I magoro n yirefanyi ma, ⁴³ han beemanun n xa i yaxuie findi i sanyi kilɔnse ra.”>» ⁴⁴ «Xa Dawuda a xili <N Marigi>, Dawuda fa nɔma findide a baba ra di?»

*Yete ratangafe diinɛla kobie ma
(Matiyu 23:1-39, Maraki 12:38-40)*

⁴⁵ Nama birin to nu e tuli tixi a ra, Isa naxa a masen a fɔxirabirɛɛ bɛ, ⁴⁶ «Wo wo yete ratanga sɛriyɛ karamɔxɔɛ ma. A rafan e ma e xa e mapɛɛɛ guba xungbe ragoroxi e ma, mixi xa nu e xɛɛbu taa kui binyɛ xɛɛbui ra. E wama dɔxɔfe salide safe singee, e man xa binyɛ sɔtɔ xulunyi. ⁴⁷ E kaapɛ ginɛ harige bama e yi. E salima a xɔnnakuye ra, alako mixie xa e to. Gbaloe naxan nagataxi e tan bɛ, a gbo ki fanyi.»

21

*Kaapɛ ginɛ xa hadiya
(Maraki 12:41-44)*

¹ Isa to a ya rasiga, a naxa bannamixie to, e e xa hadiya sama hadiya a sase kui. ² A naxa kaapɛ ginɛ misikiine nde fan to, naxan a gbe hadiya sa, wure gbeeli kɔbiri kole firin gbansan. ³ A naxa a masen,

«N xa nɔndi fala wo bɛ, yi kaapɛ ginɛ misikiine xa hadiya gbo dangi na boore birin gbe ra, ⁴ barima e tan xa hadiya kelima e xa naafuli nan kui, kɔnɔ yi kaapɛ ginɛ xa hadiya kelima a xa baloe nan kui.»

*Hɔrɔmɔbanxi xa kanɛ
(Matiyu 24:1-2, Maraki 13:1-2)*

⁵ Mixi ndee nu wɔyɛnfe hɔrɔmɔbanxi xa fe ra, a to nu ratofanxi gɛmɛ sare xɔrɔxɔɛɛ ra, a nun se gbɛtɛɛ, mixi naxee baxi sɛrɛɛɛ ra. Na kui, Isa naxa a masen, ⁶ «Wo yi se naxee birin toxi yi ki, lɔxɔɛ fama a lide, gɛmɛ keren mu luma a boore fari be, a birin nabirama nɛ.»

*Maratantanyi, tɔɔrɛ, nun naxankate
(Matiyu 24:3-14, Maraki 13:3-24)*

⁷ E naxa a maxɔrin, «Karamɔxɔ, na fe sa rabama mun tɛmɛi? A man sa kolonma tɔnxuma mundun ma a a fafe rabade?» ⁸ Isa naxa yi yaabi ti, «Wo wo yete ratanga alako mixi yo naxa fa wo ratantan. Mixi wuyaxi fama n xili falade e yete xun ma, a falafe ra, <N tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra. Waxati bara makɔrɛ.> Wo naxa bira e fɔxɔ ra. ⁹ Wo na gereɛ nun naxasie xa fe mɛ, wo naxa gaaxu, barima fo na fe mɔɔlie xa raba sinden. Kɔnɔ na waxati ma, dunɛpa rapɔnyɛ mu a lima keren na.»

¹⁰ Na xanbi, a naxa a masen e bɛ, «Sie kelima nɛ e boore xili ma, jamanɛɛ e boore gere. ¹¹ Bɔxi fama nɛ sɛrɛnde a xungbe ra, kaamɛ nun fure sin yire wuyaxi. Fe magaaxuxie nun tɔnxuma makaabaxie fama minide kuye ma.»

¹² «Kɔnɔ beemanun na birin xa raba, e fama nɛ wo suxude, e wo naxankata. E wo sama nɛ salide kuntigie bɛlɛɛɛ, e man wo sama nɛ geeli. E wo xaninma nɛ mangɛ nun gominae yire n xili xa fe ra. ¹³ Kɔnɔ na birin kui, wo findima n ma seedee nan na. ¹⁴ Wo naxa kɔntɔfili wo yete xunmafalafe ra, ¹⁵ barima n masenyi nun xaxilimaya fima wo ma, alako wo yaxuie naxa nɔ wo ra, e naxa nɔ wo matandide. ¹⁶ Wo barimae, wo ngaxakerenmae, wo baribooree, nun wo defanbooree, e fama nɛ wo yanfade, e wo sa mixie bɛlɛɛɛ. Nee tan mixi ndee faxama nɛ wo ya ma. ¹⁷ Birin fama nɛ wo xɔnde n tan ma fe ra, ¹⁸ kɔnɔ wo

ratangama ne. Hali wo xunsexe keren, a mu loema. ¹⁹ Wo xa tunnabexiya kui, wo kisima ne.»

²⁰ «Wo na Darisalamu to, soori gali bara a rabilin, wo xa a kolon ne a a xa kasare bara makore. ²¹ Na temui, mixi naxee na Yudaya, e xa e gi geyae fari. Naxee na Darisalamu taa kui, e xa keli naa. Naxee fan na daaxae, e naxa so taa kui, ²² barima na loxoe findima gbepoxo waxati nan na, alako naxan sebexi Kitaabui kui a birin xa kamali. ²³ Na waxati findima gbaloe nan na furuginsee nun dingee be! Barima toore gboma ne boxi ma, Ala xa xone makenenma yi jama xili ma. ²⁴ Ndee faxama ne santidegema ra, ndee xaninma ne, e sa findi konyie ra pamane birin kui. Si gbete fama ne Darisalamu maboronde, han e xa waxati kamalima temui naxe.»

*Isa xa gbilenyi nun xore bili xa taali
(Matiyu 24:29-35, Maraki 13:24-31)*

²⁵ «Na temui, tonxumae minima ne soge, kike, nun tunbuie ma. Si birin gaaxuma ne, e kontofili baa wundu xui nun a moronyie xa fe ra. ²⁶ Mixie na a kolon fe naxan fama rabade boxi ma, e bira na ne gaaxui saabui ra, barima koore fama ne imaxade. ²⁷ Na temui, Adama xa Di toma ne fa ra nuxui kui, senbe nun nore ra. ²⁸ Na fee na raba folo, wo ti, wo wo xun nakeli, barima wo xa kisi bara makore.»

²⁹ Isa naxa taali woyenyi masen e be, «Wo xore bili mato, a tan nun wuri bili birin. ³⁰ Wo na a to, e bara e burexe neene ramini, wo a kolonma jeme temui jan bara makore. ³¹ Adama xa Di fafe fan na na ki ne. Wo na yi fe birin to raba ra, wo xa a kolon a Ala xa mangeya niini bara makore. ³² N xa nondi fala wo be, to mixie mu dangima fo na fe birin naba. ³³ Koore nun boxi dangima ne, konon ma masenyi tan mu dangima abadan, a mu kanama muku.»

«Wo naxa yanfa!»

³⁴ «Konon wo meeni wo yete ma! Wo naxa yanfa xurutarepa nun siisife ma, wo man naxa yanfa yi dunipeigiri xa kontofili ma, alako na loxoe naxa fa wo terenna, ³⁵ alo gantanyi xoni suxuma ki

naxe. Barima na loxoe tan fama dunipa mixi birin lide. ³⁶ Wo naxa yanfa! Wo xa Ala maxandi ne temui birin alako wo xa senbe soto, wo xa no ratangade fe birin ma naxee fama a lide, wo man xa no tide Adama xa Di ya i.»

³⁷ Isa nu mixie kawandima horomobanxi kui yanyi ra, a nu sa koe radangi Oliwi geya fari. ³⁸ Nama birin nu kurunma sigafe ra a xon ma, e xa sa a xui rame horomobanxi kui.

22

Yudasi nun kuntigie xa lanyi

(Matiyu 26:1-5, 14-16, Maraki 14:1-2, 10-11)

¹ Taami Lebinitare Sali naxa makore, naxan man xili falama Sayamaleke Dangi Sali. ² Serexedube kuntigie nun seriye karamoxoe nu na fere fenfe e xa Isa suxu, e xa a faxa, konon e nu gaaxuxi jama nan ya ra.

³ Na temui Sentane naxa bira Isa foxirabire Yudasi Isikariyoti foxo ra, naxan nu na Isa xa xera fu nun firinyie ya ma. ⁴ A tan Yudasi naxa siga serexedube kuntigie nun kosibili mangee xon, e naxa woyen, a sa noma Isa sade e belexe ki naxe. ⁵ E fan naxa jexin ki fanyi ra, e kobiri laayidi tongo a be. ⁶ Yudasi naxa tin na ra, a so waxati fenfe a Isa sama e belexe temui naxe jama xanbi.

Sayamaleke Dangi Sali

(Matiyu 26:17-35, Maraki 14:12-31)

⁷ Taami Lebinitare Sali naxa a li, yexee lanma faxama loxo naxe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. ⁸ Isa naxa Piyeri nun Yaya yamari a falafe ra, «Wo xa siga Sayamaleke Dangi Sali yire rafala won be, alako won birin xa Sayamaleke Dangi Sali donyi don.» ⁹ E naxa a maxarin, «I wama muxu xa sa a rafala minden?» ¹⁰ A naxa a masen e be, «Wo nu so taa kui, wo nun xeme nde naralanma, ye feje dodoxi a xun ma. Wo xa bira a foxo ra han a sa soma banxi naxan kui. ¹¹ Wo xa a fala na banxi kanyi be, <karamoxo wama a kolonfe a noma Sayamaleke Dangi Sali donyi donde dennaxe, a tan nun a foxirabire.» ¹² A fama banxi kui xungbe masende wo be koore

ra, na se birin yailanxi a fanyi ra. Wo xa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala menni.» ¹³ E naxa siga, e sa fe birin li alo Isa a masen e be ki naxe. E naxa Sayamaleke Dangi Sali donyi rafala.

Marigi xa serexe tonxuma
(Matiyu 26:26-30, Maraki 14:22-26, Korinti I 11:23-25)

¹⁴ Waxati to a li, Isa naxa a magoro a xa a dege e nun a xa xera fu nun firinyie. ¹⁵ A naxa a masen e be, «Kabi temui dangixi, a xoli n ma ki fanyi won xa yi Sayamaleke Dangi Sali donyi don yire keren beenun n xa paxankate soto. ¹⁶ Barima n xa a fala wo be, yi na dangi, n mu a donma sonon fo a kamali Ala xonyi ariyanna.» ¹⁷ A to tonbili nde tongo, a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa a masen, «Wo xa yi tonbili tongo, wo birin xa a min. ¹⁸ N xa a fala wo be, n mu yi weni minma fo Ala xa mangeya niini na fa temui naxe.»

¹⁹ Na dangi xanbi Isa naxa taami tongo. A to tantui rasiga Ala ma, a naxa taami igira, a a so a foxirabiree yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo be. Wo xa ratu n ma fe ma yi saabui ra.» ²⁰ Na mooli man na, e to ge e degede, Isa naxa tonbili fan tongo, a a masen, «N wuli nan ya, saate neene wuli naxan baxi mixi gbegbe be. ²¹ Kono n xa a fala wo be, yanfante naxan n sama mixie belexe, a magoroxi yi teebili ra. ²² Adama xa Di sigama alo Ala a ragirixi ki naxe, kono gbaloe na xeme be naxan Adama xa Di yanfama.» ²³ E fan naxa so e bore maxorinfe, «Nde noma na mooli rabade won ya ma?»

Naxan tide gbo Isa foxirabiree ya ma
(Matiyu 18:1, 20:24-28, 19:28, Maraki 9:34, 10:41-45)

²⁴ Woyenyi naxa mini Isa foxirabiree tagi e xa a kolon naxan tide gbo e ya ma. ²⁵ Isa naxa a masen e be, «Namane mangee mixie yamarima a xoxoxe ra. E tan naxee e senbe raminima mixie ma, e <fe fanyi rabae> xili nan natema e yete xun. ²⁶ Kono wo tan naxa lu na ki. Naxan tide gbo wo ya ma, a xa lu alo wo birin xunya. Yarerati man xa lu alo birin ma

walike. ²⁷ Nde tide gbo, naxan a magoroxi a xa a dege, ka naxan donyi radangima a ma? Naxan magoroxi a degede, na nan tide gbo, kono n tan na wo ya ma alo mixi naxan walima wo be.»

²⁸ «Wo tan nan findixi n foxirabiree ra naxee mu nu keli n xun n ma toore kui. ²⁹ N fan bara mangeya fi wo ma, alo n Baba Ala a fixi n ma ki naxe. ³⁰ Na kui, won birin won degema ne n xonyi n ma mangeya kui, wo man wo magoroma ne kibanyie ma, wo Isirayila bonsoe fu nun firin makiiti.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma
(Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Yaya 13:36-38)

³¹ «Simon, Simon, a kolon Sentane bara Ala maxorin wo tan xa sa a belexe, a xa wo ife alo maale ifema ki naxe. ³² Kono n bara Ala maxandi i be, alako danxaniya naxa ge bade i yi. I na gbilen n ma, i xa i ngaxakerenyie ralimaniya.» ³³ Piyeri naxa a fala a be, «Xa won birin nan a ra, n tinxi, hali a findi geeli ra, hali a findi faxe ra!» ³⁴ Isa naxa a masen, «Piyeri, n xa a fala i be, beenun konkore xa a rate, i a falama ne doxo saxon, a i mu n kolon.»

Isa a foxirabiree rasife

³⁵ Isa man naxa a masen a foxirabiree be, «N to wo xee kobiri, gbonfoe, nun sankiri mu wo xun, wo tooro ne?» E naxa a yaabi, «Ade.» ³⁶ A man naxa a masen e be, «Kono yakosi tan, xa kobiri nun gbonfoe na naxan yi, a xa e tongo. Xa santidegema mu na naxan yi ra, a xa a xa xinbeli donma mati, a santidegema sara, ³⁷ barima n xa a fala wo be, yi masenyi naxan sebexi Kitaabui kui, fo a xa n li, <A paxankate nan sotoma fe kobi rabae ya ma.> Naxan nagirixi n ma, na n lima ne. Naxan sebexi, na fama ne kamalide.» ³⁸ A foxirabiree naxa a masen, «Marigi, a mato, santidegema firin nan ya.» A naxa e yaabi, «Na bara wasake.»

Isa Ala maxandife Getesemani
(Matiyu 26:36-46, Maraki 14:32-42)

³⁹ Isa to mini, a naxa siga Oliwi geya ma alo a nu darixi a ra ki naxe, a foxirabiree fan naxa a mati. ⁴⁰ E to menni li, Isa naxa a fala e be, «Wo Ala maxandi ne,

wo naxa fa bira tantanyi kui.» ⁴¹ A naxa a ndedi masiga e ra, a a xinbi sin, a Ala maxandi, ⁴² «N Baba, xa i sago na a ra, i xa n natanga yi paxankate ma. Kɔnɔ n sago naxa raba, i tan nan sago xa raba.» ⁴³ Na temui maleke nde naxa mini a ma keli koore, a a senbe so. ⁴⁴ Isa boje to nu paxankatafe, a naxa a xa Ala maxandife senbe xun masa. A yilenfure naxa silon boxi alo wuli. ⁴⁵ A to keli Ala maxandide, a naxa gbilen a foxirabiree yire, a naxa e li e na xife nimise xa fe ra. ⁴⁶ A naxa e maxorin, «Wo xife munfe ra? Wo keli, wo Ala maxandi, alako wo naxa bira tantanyi kui.»

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Yaya 18:3-11)

⁴⁷ Isa pan mu nu gexi woyende, mixi gali naxa a yire li. Yudasi, naxan nu na Isa foxirabire fu nun firinyie ya ma, a tan nan nu tixi e ya ra. A naxa a maso Isa ra, a xa a sunbu. ⁴⁸ Isa naxa a masen a be, «Yudasi, i Adama xa Di yanfama sunbui nan na?» ⁴⁹ Naxee nu na Isa foxo ra, e to a to naxan fafe rabade, e naxa a maxorin, «Marigi, muxu xa gere so santidegema ra?» ⁵⁰ A foxirabire nde naxa serexedube kuntigi xa konyi yirefanyi tuli bolon. ⁵¹ Kɔnɔ Isa naxa a fala, «Wo a lu!» A naxa fa a belexe sa na xeme tuli ma, a a rayalan.

⁵² Na temui, Isa naxa woyen serexedube kuntigie, horomolingira kosibili mangee, nun forie be naxee nu faxi a xili ma. A naxa a fala e be, «Wo to minixi n xili ma santidegema nun gbengbeta suxuxi wo yi ra, suute nan n na?» ⁵³ Loxo yo loxo n nu na wo ya ma horomobanxi kui, wo mu n suxu. Kɔnɔ yi waxati tan findixi wo gbe nun dimi noe kanyi gbe nan na.»

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

(Matiyu 26:57-58,69-75, Maraki 14:53-54,66-72, Yaya 18:12-18,25-27)

⁵⁴ E to Isa suxu, e naxa a xanin serexedube kuntigie xunyi xonyi. Piyeri fan naxa bira e foxo ra, kɔnɔ a mu nu a makorema a gbe ra. ⁵⁵ E to so, e naxa te xuru tande, e birin doxo menni, serexedube kuntigi xa tete kui. Piyeri fan nu doxoxi e ya ma. ⁵⁶ Konyi gine nde to

Piyeri to te fe ma, a naxa a ya ti a ra, a fa a fala, «Isa nun yi xeme nan nu a ra.» ⁵⁷ Kɔnɔ Piyeri naxa a matandi, a a fala, «N tan mu na xeme kolon feo!»

⁵⁸ A mu bu, mixi gbete fan naxa Piyeri to, a a fala a be, «I fan findixi a xa mixi nde nan na.» Piyeri naxa a yaabi, «Ade, n tan mu na ki!» ⁵⁹ Waxati keren to dangi, mixi gbete naxa a maxoroxo, a a fala, «Yi mixi nun Isa nan nu a ra, barima Galileka nan a ra.» ⁶⁰ Piyeri naxa a yaabi, «N tan mu a kolon i na fefe falafe!» A pan mu nu gexi woyende, konkore naxa a rate keren na. ⁶¹ Na temui, Marigi naxa a mafindi, a a ya ti Piyeri ra. Piyeri fan naxa ratu Marigi xa masenyi ma, a to a fala a be, «Beemanun konkore xa a rate to, i i yete rasanma ne n ma doxo saxan.» ⁶² Piyeri naxa mini, a wa a xoroxoe ra sunnunyi kui.

Isa tife Yuwifia kiitisee ya ra

(Matiyu 26:57-68, Maraki 14:53-65, Yaya 18:12-24)

⁶³ Xeme naxee nu Isa suxuxi, e naxa a rasoto, e naxa a bonbo. ⁶⁴ E naxa a ya maxiri, e nu fa a fala, «Namijonmeja raba! A fala ba, naxan i bonboxi!» ⁶⁵ E man naxa konbi moli birin sa a fari.

⁶⁶ Kuye to iba, Yuwifia xa forie, serexedube kuntigie, nun seriye karamoxoe naxa Sanederen malanyi raba Isa makiitife ra. E to fa Isa ra, ⁶⁷ e naxa a maxorin, «Xa i findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na, a fala muxu be.» Isa naxa a masen e be, «N na a fala wo be, wo mu lama a ra. ⁶⁸ Xa n maxorinyi ti, wo mu n yaabima. ⁶⁹ Kɔnɔ keli yi waxati ma, Adama xa Di doxoma Ala Senbe Kanyi yirefanyi ma.» ⁷⁰ E birin naxa fa a maxorin, «Na kui, i findixi Ala xa Di nan na?» A naxa e yaabi, «Wo tan nan yati a falaxi na ki, a n findixi Ala xa Di nan na.» ⁷¹ E fan naxa a fala, «Won hayi mundun na seede gbete ma sonon? Won bara a tan yete yati woyen xui me.»

23

Yuwifia Isa xaninfe Pilati xon

(Matiyu 27:1-2,11-31, Maraki 15:1-5, Yaya 18:28-19:16)

¹ Na tɛmɛi pama birin naxa keli, e Isa xanin mangle Pilati xɔn. ² E naxa so a kalamufe, e nu a fala, «Muxu bara yi xeme li a na muxu xa pama ramurutafe. A bara a fala e be a e naxa duuti fi Roma mangle xungbe ma. A man naxe, a a tan yete findixi mangle nan na, Ala xa Mixi Sugandixi.»

³ Pilati naxa Isa maxɔrin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mangle ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi.» ⁴ Pilati naxa fa a fala serexedube kuntigie nun pama be, «N mu fe kobi yo toxi yi xeme xa fe.» ⁵ Kɔnɔ pama man naxa a karaxan, e nu a fala, «A bara mixie kui iso a xa xaranyi ra Yudaya bɔxi birin ma, kelife Galile bɔxi ma, han be.»

⁶ Pilati to Galile xili me, a naxa maxɔrinyi ti xa Isa Galileka nan a ra. ⁷ A to a kolon a Isa nu na Galile mangle Herode xa yaamari nan bun ma, a naxa a rasanba Herode ma, naxan fan nu na Darisalamu taa kui na waxati.

Isa xaninfe Herode xɔn

⁸ Herode naxa seewa Isa tofe ra, barima kafi tɛmɛi xɔnkuye a nu wama a tofe. A to nu bara a xa fe me, a xoli nu a ma Isa xa tɔnxuma makaabaxi nde raba a ya xɔri. ⁹ Na kui, Herode naxa maxɔrinyi gbegbe ti Isa ma, kɔnɔ Isa mu yaabi keren fi. ¹⁰ Serexedube kuntigie nun seriye karamɔxɔe nu tixi naa, e nu Isa kalamu a paaxi ra. ¹¹ Herode nun a xa soorie fan naxa a konbi a mayaagixi ra, e nu a mayele. E to guba tofanyi ragoro a ma mayele se ra, Herode naxa a ragbilen Pilati ma. ¹² Singe, Pilati nun Herode de mu nu fan, kɔnɔ na lɔxɔe boorepa naxa lu e tagi.

Isa tife Pilati ya i

(Matiyu 27:11-31, Maraki 15:1-20)

¹³ Pilati naxa serexedube kuntigie, mangee, nun pama malan, ¹⁴ a a masen e be, «Wo bara fa yi xeme ra n xɔn a kalamufe ra a a na mixie bɔpe ratefe. Muxu bara de masara wo ya xɔri, kɔnɔ n mu fe kobi yo toxi a ra, wo a kalamuxi naxan ma. ¹⁵ Herode fan mu se toxi, barima a bara a ragbilen won ma. A mato, yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a

xa faxa naxan ma. ¹⁶⁻¹⁷ Na kui, n yaamari fima ne a xa bɔnbɔ, n fa a rabɛnin.»

¹⁸ Kɔnɔ birin naxa sɔnxɔe rate, e a fala, «Yi xeme faxa! Barabasi rabɛnin muxu be.» ¹⁹ Geresoe nde nan nu Barabasi ra naxan nu bara sa geeli a to keli mangasanyi xili ma. Naxasi to bira taa kui, a naxa faxe ti.

²⁰ Pilati to nu wama Isa rabɛninfe, a man naxa woyen pama be, ²¹ kɔnɔ e nu sɔnxɔfe nan tui, «A banban! A banban wuri magalanbuxi ma!» ²² Pilati man naxa woyen e be a sanmaya saxan nde, «Munfe ma? A fe paaxi mundun nabaxi? N mu sese rakɔrsixi a xa fe, a lanma a xa faxa naxan ma. Na kui, n yaamari fima ne a xa bɔnbɔ, n fa a rabɛnin.»

²³ Kɔnɔ pama nu sɔnxɔe ratefe nan tui, e Pilati karaxan, Isa xa banban wuri magalanbuxi ma. Na kui, e xui naxa nɔ mangle ra. ²⁴ Pilati naxa nate tongo, e waxɔnfe xa raba. ²⁵ A naxa Barabasi rabɛnin, naxan nu na geeli kui gere sofe nun faxe tife ma, a fa Isa sa pama sagoe.

*Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma
(Matiyu 27:32-56, Maraki 15:21-42,
Yaya 19:16-30)*

²⁶ E to nu Isa xaninfe, e naxa Simɔn Sirenika li, a sofe taa kui keli daaxa. E naxa a suxu, e wuri magalanbuxi sa a fari, a tan xa a xanin Isa be a xanbi ra.

²⁷ Nama gbegbe nu biraxi Isa fɔxɔ ra. Gine ndee fan nu na e ya ma, naxee nu wafe a gbegbe ra. ²⁸ Isa naxa a ya rafindi e ma, a a masen e be, «Darisalamu di ginee, wo naxa wa n tan ma fe ra. Wo wa wo yete nun wo xa die nan ma fe ra, ²⁹ barima waxati fafe, mixie a falama ne, <Seewe na dibaritaree be, naxee mu xipe fi diyɔre ma.>»

³⁰ «E man fama ne a falade geyae be, <Wo bira muxu ma!> E a fala tentenyie be, <Wo muxu makoto, muxu xa ragata!>»

³¹ «Xa yi fe mooli nan nabama wuri xinde ra, wuri xare tan fa luma di?»

³² E naxa suute firin fan xanin, e xa e faxa e nun Isa. ³³ E to yire nde li, dennaxe xili xunkonkota yire, e naxa Isa banban wuri magalanbuxi ma. E naxa na

geelimani firin fan mabanban, e keren ti Isa yirefanyi ma, e boore ti Isa koola ma.

³⁴ Isa naxa a masen, «N Baba, diɲe yi mixie ma, barima e mu a kolon e fefe naxan nabafe.» E naxa kanda bun a xa dugie xa fe ra, alako e xa a kolon kankan naxan sotoma. ³⁵ Nama naxa ti naa, e nu e ya ti na fe birin na. Kuntigie fan nu na Isa mayelefe, e nu a fala, «A bara mixi gbeteɛ rakisi. A xa a yete fan nakisi, xa a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na!»

³⁶ Soorie fan naxa a mayele, e fa, e weni muluxunxi ti a be, ³⁷ e a fala, «Xa i findixi Yuwifie xa mange nan na, i yete rakisi!» ³⁸ Yi sebeli nan nu gbakuxi a xun ma, «Yuwifie xa mange nan ya.»

³⁹ Suute keren naxan nu banbanxi a fe ma, a nu Isa makonbife, a nu a fala, «I mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ra? I yete rakisi, i muxu fan nakisi!» ⁴⁰ Kono a boore suute naxa woyen a ma, a a maxarin, «Won birin to gbaloe nan sotoxi yi ki, i mu gaaxuma Ala ya ra? ⁴¹ A lanxi tan won firin xa yi fe soto, barima a findixi won ma kewali kobie sare nan na. Kono yi tan mu fefe kobi rabaxi.» ⁴² A to ge na falade a boore be, a naxa a fala Isa be, «Isa, i xa ratu n ma i soma i xa mangeya kui temui naxe.» ⁴³ Isa naxa a yaabi, «N xa nondi fala i be, to yati, i soma ne n foxo ra ariyanna.»

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Yaya 19:28-30)

⁴⁴ Yanyi tagi pondon to a li, dimi naxa sin boxi birin ma, leeri saxan bun ma. ⁴⁵ Soge naxa ifooro. Dugi xungbe naxan singanxi horomobanxi kui, a naxa iboo firin na. ⁴⁶ Na temui Isa man naxa a xui rate senbe ra, a a fala, «N Baba, n bara n nii sa i belexe.» A to na fala, a naxa laaxira.

⁴⁷ Soori keme xunmati naxan nu na naa, a to a to naxan nabaxi, a naxa Ala matoxo yi masenyi ra, «Nondi na a ra yati, tinxintoe nan nu yi xeme ra!» ⁴⁸ Nama naxan birin nu malanxi na faxe matode, e fan to fe birin to naxee rabaxi, e nu gbilenfe sunnunyi nan kui, e belexe saxi e xunyi. ⁴⁹ Kono Isa kolonmae birin nun gine naxee bira a foxo ra keli Galile, e tan

nu tixi, e na fe birin matoma, e ndedi nu makuyaxi naa ra.

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Yaya 19:38-42)

⁵⁰ Xeme fanyi tinxintoe nde nu na, naxan nu xili Yusufu. Yuwifie xa kiitisa nde nan nu a ra, ⁵¹ kono a tan mu tin a boore kiitise xa nate kobi ra, e fe naxan niya Isa ra. A nu kelixi Arimate ne, Yudaya boxi ma. A nu na Ala xa mangeya niini mamefe. ⁵² A tan yi xeme naxa siga Pilati yire, a sa Isa fure maxandi a ma. ⁵³ Na temui, a to Isa fure ragoro wuri magalanbuxi kon na, a naxa a kasange, a a bele gaburi, naxan nu gexi geme kui, fure yo mu nu ragata dennaxe. ⁵⁴ Yi fe birin nabaxi malabu loxoe nan ya ra.

⁵⁵ Gine naxee nu bara bira Isa foxo ra keli Galile, e naxa siga Yusufu xanbi ra, e sa gaburi to, e man a to Isa fure ragata ki naxe. ⁵⁶ Na dangi xanbi, e naxa gbilen se xiri joxunme nun labunde rafalade. Malabu loxoe e naxa e malabu, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe.

24

Isa xa marakeli faxe ma

(Matiyu 28:1-15, Maraki 16:1-8, Yaya 20:1-20)

¹ Sande loxoe subaxe ma, ginee naxa kurun siga ra gaburi yire, e labunde ture xanin, e nu bara naxan nafala. ² Kono e naxa a li, geme naxan nu doxoxi gaburi de ma, a nu bara ba naa. ³ E to so gaburi kui, e mu Marigi Isa fure to. ⁴ E kontofilixi to nu tixi, xeme firin naxa mini e ma, e xa sosee mayilenma. ⁵ Ginee naxa gaaxu, e e xun sin boxi. Na xeme firin naxa a fala e be, «Munfe ra wo mixi jipe fenma faxamixie ya ma? ⁶ Isa mu na be, a bara keli faxe ma. Wo xa wo ratu a naxan masenxi wo be Galile. ⁷ A a masen ne, a fo Adama xa Di xa sa yunubitoe belexe, a banban wuri magalanbuxi ma, a man fa keli faxe ma a xi saxan nde ma.» ⁸ Na kui, e naxa ratu Isa xa woyenyie ma.

⁹ E to gbilen kelifa gaburi yire, e naxa na fe birin masen Isa foxirabire fu nu kerenyie be, a nun a foxirabire boore birin be. ¹⁰ Mariyama Magidalaka,

Yohanna, Yaki nga Mariyama, a nun gine gbetee naxee nu na e foxo ra, e tan nan na fe birin fala Isa xa xerae be. ¹¹ Kono nee mu la e ra, barima na masenyi naxa lu e be alo daxu woyenyi. ¹² Kono Piyeri tan naxa keli, a a gi han gaburi yire. A naxa a felen na kui matofe ra, kono a mu sese to fo kasange, a saxi a kui igeli. A naxa gbilen a xonyi, a kaabaxi na fe ma naxan bara raba.

*Isa nun a foxirabire firinyi ndee
(Maraki 16:12-14)*

¹³ Na loxoe kerenyi, Isa foxirabire mixi firin ndee nu na kira ra sigafe Emayusi, taa lanma naxan makuya Darisalamu ra kilomɛtiri fu nun keren jondon. ¹⁴ E nu na woyenfe e bore be yi fe birin ma naxee nu bara raba. ¹⁵ E nu woyenfe temui naxe, Isa naxa a maso e ra, e birin naxa siga kira keren xon, ¹⁶ kono e mu a kolon a Isa nan a ra.

¹⁷ Isa naxa e maxorin, «Wo nu na munse falafe kira xon?» Na maxorinyi ma, e naxa ti kira ra, e sunnunxi. ¹⁸ Kelopa naxa a yaabi, «I keren nan mu a kolonxi fe naxan dangixi yi waxati Darisalamu?» ¹⁹ Isa naxa a maxorin, «Munse niyaxi?» E naxa dentegɛ sa a be fe naxan Isa Nasaretika lixi. E naxa a fala a be, «Namijonme xungbe nan nu a ra a kewali ki ma nun a xa masenyi ki ma Ala nun nama be. ²⁰ Serexedube kuntigie nun muxu xa mangɛe bara a sa mixie belexe, e xa a makiiti faxe kiiti ra, e a banban wuri magalanbuxi ma. ²¹ Kono muxu tan nan nu laxi a ra, a a tan nan nu fama Isirayila xoreyade. Sa na birin xun ma, a xa faxe xi saxan nde nan to, ²² kono gine ndee na muxu ya ma, e bara muxu rakaaba e xa dentegɛ ra. E to kurun siga ra gaburi yire, ²³ e mu a fure li naa. E naxa fa a fala muxu be, a maleke ndee nan mini e ma, e a fala e be a Isa jipe na a ra. ²⁴ Mixi gbetee muxu ya ma, e fan naxa siga gaburi yire, e a birin li alo ginee a masenxi ki naxe, kono e mu a tan Isa to.»

²⁵ Na kui, Isa naxa a masen e be, «Ee, wo xaxili xoxo! Namijonme naxan birin masenxi, wo boje mu lama a ra mafuren! ²⁶ Wo mu a kolon a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa na toore soto, a fa so a

xa noere kui?» ²⁷ A naxa fa a folo Annabi Munsa ma, doko namijonme birin na, a Kitaabue yire birin fasari e be, a tan yete xa fe masenxi dennaxe.

²⁸ E to makore na taa lanma ra e nu sigafe dennaxe, Isa naxa lu alo a nu wama dangife ne, ²⁹ kono e naxa a mayandi, e a fala a be, «Lu muxu xonyi ne. Nunmare na a ra yi ki, koe jan bara so.» Na kui, a naxa so e xonyi a xa lu naa. ³⁰ E birin to doko e degede, Isa naxa taami tongo, a tantui rasiga Ala ma, a a igira, a a itaxun e ma. ³¹ A naxa makenen e xaxili be keren na, e a kolon a Isa na a ra, kono a man naxa loe e ma yen! ³² E naxa a fala e bore be, «A to nu Kitaabui kui fasarima won be kira xon, a mu nu luxi xe alo a te nan xuruxi won boje kui?»

³³ E naxa keli keren na, e gbilen Darisalamu. E naxa sa Isa foxirabire fu nun kerenyie li, a nun naxee nu na e foxo ra, e birin malanxi yire keren. ³⁴ Nee naxa a fala e be, «Marigi bara keli faxe ma yati! A bara mini Simon ma!» ³⁵ E fan naxa dentegɛ sa nee be fe birin ma naxee dangixi kira xon, a nun Isa makenen e be ki naxe a to taami igira.

*Isa nun a foxirabire fu nun kerenyi
(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18,
Yaya 20:19-23, Taruxui 1:6-8)*

³⁶ E to nu woyenfe na fe birin ma, Isa yete naxa mini e ma, a tixi e tagi. A naxa e xebu, «Ala xa wo boje sa.» ³⁷ E boje naxa mini, e gaaxu, barima e nu a mapoxunxi tubari nan na. ³⁸ Kono Isa naxa a masen e be, «Munfe ra wo kontofilixi, wo boje man siikexi? ³⁹ Wo n belexee nun n sanyie mato, wo xa a kolon n tan nan yati a ra. Wo xa n masuxu, wo xa n mato, barima sube nun xori mu na tubari be, alo wo naxan toma n ma yi ki.»

⁴⁰ A to na fala e be, a naxa a belexee nun a sanyie masen e be, ⁴¹ kono na fe seewe nun kaabe nu gbo e be. E to mu nu gexi lade a ra, Isa naxa e maxorin, «Donse na wo yi ra be?» ⁴² E to yexe ganxi nde so a yi, ⁴³ a naxa a tongo, a a don e ya xori.

*Isa tefe koore
(Matiyu 28:16-20, Maraki 16:15-20)*

⁴⁴ Na temui, a naxa a masen e be, «N nu na wo tagi temui naxe, n yi fe birin masen

nɛ wo bɛ. N a masen nɛ wo bɛ, fa fala naxan birin sɛbɛxi n tan ma fe ra Annabi Munsa xa sɛriyɛ kui, a nun namijɔnmɛɛ xa Kitaabuie kui, a nun Yabura Dawuda kui, fo na birin xa kamali nɛ.» ⁴⁵ Na temui, a naxa e xaxili rabi alako e xa Kitaabuie fahaamu. ⁴⁶ A naxa a masen e bɛ, «A sɛbɛxi nɛ, a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa tɔɔɔ, fo a man xa keli faxɛ ma a xi saxan nde. ⁴⁷ A tan xili ra, fo si birin xa kawandi nɛ tuubi fe nun yunubi xafarife ra, fɔlɔfe Darisalamu ma. ⁴⁸ Wo tan bara findi yi fee seedee ra. ⁴⁹ N Baba naxan laayidixi, n na rasanbama nɛ wo ma. Wo tan xa lu be taa kui, han sɛnbɛ xa keli koore gorofe wo ma.»

⁵⁰ Na xanbi, Isa naxa e xanin han Betani biri ra. A naxa a bɛlɛxɛ ite, a duba e bɛ. ⁵¹ A nu dubama e bɛ temui naxɛ, a naxa keli e xun, a rate koore. ⁵² E to gɛ a suyidide, e naxa gbilen Darisalamu sɛɛwɛ xungbe kui. ⁵³ E nu na hɔrɔmɔbanxi kui temui birin Ala tantude.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kitaabui naxan xili «Inyila Isa,» a dɔxɔ naani na a ra. Namijɔnmɛ naani nan Inyila Isa xa taruxui sebɛ Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. E xili nɛ Matiyu, Maraki, Luki, nun Yaya.

Annabi Matiyu, Annabi Maraki, nun Annabi Luki, e Inyila Isa naxan sebɛ, e maniya e boore ra. Na saxanyi findixi taruxui nan na, naxan Isa bari ki, a jɛrɛ ki, nun a faxa ki masenma won bɛ. Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebɛ, na fan Isa xa taruxui masenma, kɔnɔ kawandi nan gbo a kui. A Isa nan xa fe tagi rabama, alako mixie xa a kolon a Isa findixi Ala xa Mixi Sugandixi yati yati nan na.

Annabi Yaya a masenma dunija birin bɛ a a lanma won xa la Isa ra, won xa danxaniya a ma. Na findima kisi nan na ibunadama bɛ, kisi naxan mu kanama abadan. Annabi Yaya mixi ralimaniyama yi Kitaabui kui alako e naxa siikɛ Ala xa laayidi xa fe ma. Isa findixi sɛrɛxɛ xungbe nan na naxan dunija xunsarama. Won xa na kolon, won xa la a ra.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi, a wama Isa tide nan masenfe won bɛ. A tali wɔyɛnyi gbegbe rawalima na falafe ra. A a falama a Isa findixi «ibunadama xa naiyalanyi ra.» A a masenma a Isa luxi nɛ alɔ «xurusee demadonyi» danxaniyatɔɛ bɛ. A Isa misaalima «naadɛ» nun «kira» ra. Isa luxi alɔ «ye» nun «baloe» mixie bɛ. Isa munafanyi gbo adama bɛ.

Ala xa won mali na kolonfe ra alako Isa xa fe xa lu won bɔjɛ kui. Amina.

Inyila Isa Annabi Yaya naxan sebexi

Ala Xui findife ibunadama ra

¹ A fɔlɔ fɔlɛ, Ala Xui nu na, Ala Xui nu na e nun Ala, Ala Xui nu findixi Ala yetɛ kan nan na.

² Kabi a fɔlɛ, Ala nun a Xui nan nu a ra.
³ Ala se birin daaxi a tan nan saabui ra, sese mu na naxan mu daaxi a tan saabui ra.

⁴ Marakisi sɔtɔma a tan nan na, kisi naxan findixi naiyalanyi ra adamadie bɛ.

⁵ Na naiyalanyi yanbama dimi kui, dimi fan mu tin a ra.

⁶ Ala naxa xɛmɛ nde xɛɛ, naxan nu xili Yaya.

⁷ Seede nan nu a ra, naxan fa seedejɔxɔya bade na naiyalanyi xa fe ra, alako birin xa danxaniya a saabui ra.

⁸ A tan xa mu findixi na naiyalanyi ra, kɔnɔ a tan fa nɛ a xa seede ba na naiyalanyi xa fe ra.

⁹ Naxan findixi naiyalanyi ra, naiyalanyi yati na a ra, naxan fama dunija ma, a xa adamadie birin iyalan.

¹⁰ Ala Xui naxa sabati dunija ma. Dunija daa a tan nan saabui ra, kɔnɔ dunija tondi nɛ a kolonde.

¹¹ A fa nɛ a xɔnyi, kɔnɔ a xa mixie mu a rasɛnɛ.

¹² Kɔnɔ naxan tan birin a rasɛnɛ, e danxaniya a ma, a naxa nɔɛ fi nee tan ma, e xa findi Ala xa die ra.

¹³ Na mu keli e bɔnsɔɛ xa ma, xa na mu fate bendɛ waxɔnyi ma, xa na mu mixi nde waxɔnyi ma. Ala yetɛ nan a niya e xa bari a nɛɛnɛ ra, e findi a xa die ra.

¹⁴ Ala Xui naxa findi ibunadama ra, a sabati muxu ya ma. Muxu bara a xa nɔrɛ to, a Baba nɔrɛ naxan fixi a xa Di kerɛnyi ma, hinnenteya nun nɔndi kamalixi naxan yi.

¹⁵ Yaya naxa a xui ite, a seedejɔxɔya ba a xa fe ma, «N yi nan ma fe masen wo bɛ, n to a fala, <Naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n bɛ, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.»

¹⁶ Won birin bara hinne sɔtɔ a saabui ra.

A xa hinne bara gbo ye won yi ra.

¹⁷ Ala seriye Kitaabui fi won ma Annabi Munsa nan saabui ra.

A xa hinne nun nɔndi tan faxi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

¹⁸ Adama yo mu na naxan bara Ala to, kɔnɔ Ala xa Di kerenyi, naxan na a Baba Ala fe ma, a tan bara a masen.

Annabi Yaya xa seedeɔɔɔya

(Matiyu 3:1-12, Maraki 1:1-8, Luki 3:1-18)

¹⁹ Yaya xa seedeɔɔɔya nan ya. Darisalamu Yuwifii kuntigie naxa serexedubee nun Lewi di ndee xee Yaya xɔn ma, e xa a maxɔrin, «Nde i tan na?» ²⁰ Yaya mu tondi e yaabide, a naxa a masen e be a fiixe ra, «Ala xa Mixi Sugandixi mu n tan xa ra.» ²¹ E man naxa a maxɔrin, «I fa findixi nde ra? Annabi Eliya nan na i ra?» Yaya naxa e yaabi, «Ade, Eliya mu n na.» E naxa a maxɔrin, «Namijɔnmɛ nan i ra muxu naxan mamefe a xa fa?» Yaya naxa e yaabi, «Ade.» ²² Na kui, e naxa gbilen a maxɔrin na, «Nde i ra? I i yete maɔɔxunxi nde ra? A yaba muxu be, muxu xa sa dentege sa muxu xee ma e be.»

²³ Yaya naxa a masen e be alo a sebexi Annabi Esayi xa Kitaabui kui ki naxe, «N tan findixi mixi nan na naxan a xui itema gbengberenyi ma, <Wo kira matinxin Marigi be!>»

²⁴ Fariseni nde naxee nu bara xee Yaya xɔn, ²⁵ e naxa a maxɔrin, «Xa i mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, i mu findixi Eliya ra, i mu findixi namijɔnmɛ ra muxu naxan mamefe, i fa mixie xunxama ye xɔɔra munfe ra?» ²⁶ Yaya naxa e yaabi, «N tan mixie xunxama ye nan xɔɔra, kɔnɔ mixi keren na wo ya ma, wo mu naxan kolon. ²⁷ Na nan fama n xanbi ra. Na binye mu na n tan yi ra, n jan xa a xa sankiri luuti yati fulun.» ²⁸ Na fe birin dangi Betani ne, Yuruden xure naakiri ma, Yaya nu mixie xunxama ye xɔɔra dennaxe.

Isa nan na Ala xa serexe ra

(Matiyu 3:13-17, Maraki 1:9-11, Luki 3:21-22)

²⁹ Na kuye iba, Yaya naxa Isa to fa ra a yire, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki, dunija xa yunubi xafarima naxan na. ³⁰ N nu yi nan ma fe masenfe wo be n to a fala, n naxe, <Xeme naxan fama n xanbi ra, a tide gbo n be, barima beenun n tan xa daa, a tan nu na.> ³¹ N tan yati mu nu na kanyi kolon, kɔnɔ n fa mixie xunxade ye xɔɔra ne alako a tan xa makenen Isirayilakae be.»

³² Yaya naxa seedeɔɔɔya ba, a a masen, «N bara Ala Xaxili Seniyeɔxi to goro ra kelife koore ma alo ganbe, a doxo a ma. ³³ N tan yati mu nu a kolon, kɔnɔ Ala naxan n xee mixie xunxade ye xɔɔra, a nu bara a masen n be, <I n Xaxili Seniyeɔxi toma goro ra naxan ma, a lu a ma, na kanyi nan n Xaxili Seniyeɔxi ragoroma mixie ma.> ³⁴ N tan bara a to. N bara findi seede ra a Ala xa Di nan a ra.»

Isa foxirabire singee

³⁵ Na kuye iba, Yaya man nu na naa, a nun a foxirabire mixi firin. ³⁶ Yaya to Isa to dangi ra, a naxa a masen, «Ala xa serexe nan yi ki!» ³⁷ A foxirabire firinyie to a xui me, e naxa bira Isa foxo ra. ³⁸ Isa to a kobe rato, a naxa e to a foxo ra, a naxa e maxɔrin, «Wo munse fenfe?» E fan naxa a yaabi, «Rabuni, i yigiyaxi minden?» E to a xili «Rabuni», na nan falaxi e xa xui «Karamoxo». ³⁹ A naxa a fala e be, «Won xee, wo xa sa na kolon.» Nunmare temui nan nu a ra. E naxa siga na yire kolonde, e fa lu Isa fe ma.

⁴⁰ Simɔn Piyeri xunya Andire nu na na mixi firinyie ya ma, naxee Yaya xa masenyi me, e fa bira Isa foxo ra. ⁴¹ A naxa siga a taara yire keren na, a a fala a be, «Muxu bara Al Masihu to!» Na nan falaxi e xa xui, «Ala xa Mixi Sugandixi.» ⁴² Andire naxa Piyeri xanin Isa yire. Isa to a to, a naxa a fala a be, «Yunusa xa di Simɔn nan i ra, kɔnɔ i xili fama falade Kefasi, na nan na ki <Piyeri,> naxan wama a falafe <fanye.>»

⁴³ Na kuye iba, Isa naxa nate tongo a xa siga Galile. A to Filipu to, a naxa a fala a be, «Bira n foxo ra.» ⁴⁴ Filipu, Andire, nun Piyeri birin findi Betesayidakae nan na. ⁴⁵ Filipu naxa siga Natanayeli yire, a a fala a be, «Mixi naxan ma fe falaxi Munsa

nun namijonmɛɛ xa Kitaabuie kui, muxu bara a to. Isa Nasaretika nan a ra, Yusufu xa di!» ⁴⁶ Natanayeli naxa a maxorin, «Fe fanyi nde noma minide Nasareti?» Filipu naxa a yaabi, «Fa, i yete yati xa a to.» ⁴⁷ Isa to Natanayeli to fa ra, a naxa a fala a xa fe ra, «Isirayilaka yati nan yi ki, maifuya yo mu na naxan boje ma!» ⁴⁸ Natanayeli naxa a maxorin, «I n kolonxi di?» Isa naxa a yaabi, «Beenun Filipu xa i xili, i to nu xore bili bun ma, n tan i to ne.» ⁴⁹ Natanayeli naxa a fala a be, «Karamoxo, i tan findixi Ala xa Di yati nan na! Isirayila Mangɛ nan i ra!» ⁵⁰ Isa naxa a fala a be, «N to a falaxi, a n i to ne xore bili bun ma, i laxi n na na fe nan ma? I fe gbeteɛ toma ne naxee dangi na ra.» ⁵¹ A man naxa a masen a be, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo fama ne koore tode, a rabixi, Ala xa malekeɛ nu te e nu goro Adama xa Di ma.»

2

Futixiri xulunyi

¹ Na xi saxan nde ma, futixiri xulunyi nde naxa raba Kaana, naxan na Galile boxi ma. Isa nga nu na na xulun mixie ya ma. ² Isa fan nu xilixi naa, a nun a foxirabiree. ³ Weni to jon, Isa nga naxa a fala a be, «Weni bara jon yi mixie yi ra.» ⁴ Isa naxa a maxorin, «N nga, i wama munse xon ma n na? N ma waxati mu nu a li sinden.» ⁵ A nga naxa a fala banxi konyie be, «A na naxan yo fala wo be, wo a raba.»

⁶ Feje senni geme daaxi nu na menni, naxee rafema ye ra Yuwifie e yete raseniyenma naxan na. Litiri tongo solo-masaxan han litiri keme moxonen nu noma sade feje keren kui. ⁷ Isa naxa a fala konyie be, «Wo yi fejee rafe ye ra.» E naxa e birin nafe tapu. ⁸ A man naxa a fala e be, «Yakosi, wo a nde ba, wo a xanin xulun xunyi xon ma.» E naxa na fan naba. ⁹ Xulun xunyi to na ye min Isa nu bara naxan mafindi weni ra, a mu nu a kelide kolon, konon konyi naxee ye baxi, nee tan a kolon. A to a min, a naxa ginefenyi xili, ¹⁰ a a fala a be, «Xulun kanyi birin weni fanyi nan singe ramini, mixie na siisi,

e fa weni gbete ramini. Konon i tan bara weni fanyi ragata han yi temui!»

¹¹ Na naxa findi Isa xa tonxuma singe ra. A a raba Kaana ne, Galile boxi ma. Na fe kui, a a xa nore nan makenen, a foxirabiree naxa la a ra.

¹² Na xanbi, a naxa sa goro Kaperenamu, a nun a nga, a xunyae, nun a foxirabiree. E naxa sa xi ndee radangi naa.

Isa yulee kerife horomobanxi kui
(*Matiyu 21:12-13, Maraki 11:15-17, Luki 19:45-46*)

¹³ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to makore, Isa naxa te Darisalamu. ¹⁴ A naxa sa li, ninge, yexee, nun ganbe matie nu na horomobanxi yire, kobiri masaree fan nu doxoxi naa. ¹⁵ Isa naxa luuti ndee yailan luxusinyi ra, a yulee birin keru horomobanxi kui, a nun e xa ningee nun yexeee. A naxa kobiri masaree xa kobiri rayensen boxi, a e xa teebilie rabira. ¹⁶ A naxa a fala ganbe matie fan be, «Wo yee tongo be! Wo ba n Baba xa banxi findife makiti ra!» ¹⁷ A foxirabiree naxa ratu na Kitaabui sebeli ma naxan a falama, «Xanunteya bara gbo ye n boje kui i xa banxi xa fe ra.»

¹⁸ Na kui, Yuwifi kungtie naxa a maxorin, «I tonxuma makaabaxi mundun nabama naxan a masenma muxu be a a lan i xa yi mooli raba?» ¹⁹ Isa naxa e yaabi, «Wo yi horomobanxi rabira. Xi saxan bun ma n tan a rakelima.» ²⁰ Yuwifi kungtie naxa a fala, «Yi horomobanxi naxan tixi je tongo naani nun senni bun ma, i tan na rakelima ne xi saxan bun ma?» ²¹ Konon Isa to horomobanxi xa fe fala, taali woyenyi nan nu a ra. A nu a fate nan ma fe falafe. ²² A to keli faxe ma, a foxirabiree naxa ratu a xa woyenyi ma. Na kui, e naxa la Kitaabui xui ra, e naxa la Isa xui ra.

²³ Isa to nu na Darisalamu, Sayamaleke Dangi Sali waxati, mixi gbege naxa danxaniya a ma e to tonxuma makaabaxie to, a nu naxee rabama. ²⁴ Konon Isa mu nu lama e ra, barima a nu adamadi birin kolon. ²⁵ A hayi yo mu nu a ma, mixi yo xa ibunadama xa fe fala a be, barima a tan nu adamadi boje kolon.

3

Isa nun Nikodemu xa sumunyi

¹ Yuwifi kuntigi nde nu na Farisenie ya ma, naxan xili Nikodemu. ² A naxa siga Isa xon ma koe ra, a a fala a be, «Karamoxo, muxu a kolon karamoxo nan i ra Ala naxan xexi. I tonxuma makaabaxi naxee rabafe, mixi yo mu noma e rabade xa a kanyi nun Ala xa mu a ra.»

³ Isa naxa a masen a be, «N xa nondi yati fala i be, xa mixi mu bari a neene ra, a mu noma sode Ala xa mangeya niini bun ma.» ⁴ Nikodemu naxa a maxorin, «Mixi moxi noma gbilende a nga teege, a man gbilen bari ra?» ⁵ Isa naxa a yaabi, «A nondi i ma n xa a fala i be, xa mixi mu bari a neene ra, ye nun Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a mu noma sode Ala xa mangeya niini bun ma.»

⁶ «Fate bende nan mixi fate bende barima. Kono mixi xaxili tan barima Ala Xaxili Seniyenxi nan saabui ra. ⁷ N to a falaxi i be a fo wo xa bari a neene ra, na naxa i terenna. ⁸ Foye minima a na wa minife dede biri ra. I a xui nan mema, kono i mu a kelide kolon, i mu a sigade fan kolon. Mixi na bari a neene ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a luma na ki ne.»

⁹ Nikodemu naxa a maxorin, «Na rabama di?» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «I tan naxan findixi Isirayila karamoxo xungbe ra, i mu na kolon? ¹¹ N xa nondi yati fala i be, muxu fee nan falama muxu naxee kolon. Muxu man fee nan seede bama muxu naxee toxi, kono wo bara tondi muxu xa seedejoxoya ra. ¹² Xa wo mu la n xui ra, n to yi dunija fee falafe wo be, xa n sa ariyanna fee nan fala wo be, wo lama a ra di? ¹³ Mixi yo mu nu te ariyanna, fo Adama xa Di naxan kelixi ariyanna.»

¹⁴ «Annabi Munsa to nu na gbengberenyi ma, a naxa boximase misaali nde yailan wure gbeeli ra, a a ite wuri kuye ma. Adama xa Di fan lanma a xa ite wuri kon na na ki ne, ¹⁵ alako naxan yo danxaniya a ma, na kanyi xa kisi soto naxan mu jonma abadan. ¹⁶ Ala dunija xanu ne han a naxa a xa Di kerenyi fi, alako mixi yo naxan na danxaniya a ma, a naxa loe, a xa kisi ne abadan. ¹⁷ Ala mu a xa Di

xee dunija xa ratonde, a a xee ne a xa fa dunija rakisi. ¹⁸ Naxan yo na danxaniya a ma, kiiti mu kanama na kanyi ra, kono naxan yo mu danxaniya a ma, kiiti jan bara ge kanade na kanyi ra, barima a mu danxaniyaxi Ala xa Di kerenyi ma. ¹⁹ Kiiti nan ya: Ala xa naiyalanyi bara fa dunija, kono dimi rafan adamadie ma dangi na naiyalanyi ra, barima e kewali mu fan. ²⁰ Naiyalanyi mu rafan fe kobi raba yo ma. E mu minima naiyalanyi ma, e xa wali kobie naxa fa sa kene ma. ²¹ Kono naxan yo jereama Ala xa nondi ma, a tan minima naiyalanyi ma, alako Ala waxonfe e naxan nabafe, na xa sa kene ma.»

Annabi Yaya seede bafe Isa xa fe ra

²² Na xanbi, Isa nun a foxirabiree naxa keli Darisalamu e so Yudaya boxi ma. Isa naxa waxati nde raba menni a nun a foxirabiree, e nu mixie xunxama ye xora. ²³ Yaya fan nu mixie xunxama ye xora Enon ne, Salimon fe ma, barima ye gbege nu na naa. Mixie nu sigama a xon, a tan nu e xunxa ye xora. ²⁴ A a lixi na temui, a mu nu saxi geeli sinden.

²⁵ Loxo nde, woyenyi naxa mini Yaya foxirabiree nun Yuwifi nde tagi marasenyenyi xa fe ra. ²⁶ E naxa siga Yaya yire, e a fala a be, «Karamoxo, wo nun xeme naxan nu a ra Yuruden naakiri ma, i bara naxan ma fe seede ba, a na mixie xunxafe ye xora. Birin na sigafe a yire.» ²⁷ Yaya naxa e yaabi, «Mixi mu fefe sotoma, fo Ala na naxan fi a ma. ²⁸ Wo tan yati bara findi n ma seede ra, a n a masen ne, <N tan xa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. N xexi a ya ra ne.> ²⁹ Xeme naxan gine fenxi, a tan nan findima gine kanyi ra. A defanboore tan luma a fe ma ne, a a tuli mati a ra jlexinyi kui. N tan luma na ki ne Isa be. N ma seewe bara kamali. ³⁰ Fo Isa xa fe xa ite ne, n gbe xa igoro.»

³¹ «Naxan kelixi koore, a tan dangi birin na. Naxan kelixi dunija ma, dunija mixi nan a ra naxan woyenma a dunija ki ma, kono naxan tan kelixi ariyanna, a tan dangi birin na. ³² A tan fe nan seede bama, a bara naxan to, a man bara naxan me, kono mixi yo mu lama a xa

seedeḡoxoya ra. ³³ Mixi naxan lama na seedeḡoxoya ra, a bara a kolon a Ala nḡndi nan falama. ³⁴ Ala xa Xeera Ala xa masenyi nan tima, barima a kamalixi Ala Xaxili Seniyenxi ra. ³⁵ Baba Ala a xa Di xanuxi ne, a fe birin sa a belexe. ³⁶ Naxan na danxaniya Ala xa Di ma, a bara abadan kisi soto. Kono naxan na Ala xa Di xui matandi, na kanyi tan mu kisima. Ala xa xone nan birama a foxo ra.»

4

Samari gine nde nun Samarikae danxaniyafe Isa ma

¹ Isa naxa a kolon a Farisenie bara a me, a foxirabiree na wuyafe, a man na mixie xunxafe ye xora dangi Yaya ra. ² Kono a fa li Isa yete xa mu nu mixie xunxama ye xora, a foxirabiree nan nu a rabama. ³ Isa to rakolon na fe ma, a naxa keli Yudaya, a gbilen Galile boxi ma.

⁴ Na biyaasi kui, a nu lan a xa Samari boxi igiri sigafe ra Galile. ⁵ A naxa Samari taa nde li naxan xili Sukaru, dennaxe makore xe ra, Yuwifie benba Yaxuba naxan fi a xa di Yusufu ma. ⁶ Yaxuba xa kolonyi na menni ne. Isa to nu bara tagan a xa biyaasi kui, a naxa a magoro na kolon de ra. Yanyi tagi nan nu a ra.

⁷ Samari gine nde to fa ye bade, Isa naxa a fala a be, «N ki ye, n xa a min.» ⁸ A a lixi Isa foxirabiree nu bara siga donse sarade taa kui. ⁹ Gine naxa a fala Isa be, «I tan Yuwif, n tan Samari gine. I n maxorinma ye min daaxi ma munfe ra?» Gine na fala ne barima Yuwifie nun Samarikae mu sese masarama e bore tagi. ¹⁰ Isa naxa a fala, «Xa i sa a kolon nu, Ala wama i kife naxan na, i tan nan a makulama kisi ye ra nu, a fa na fi i ma. Xa i sa a kolon nu mixi naxan a falafe i be yi ki, <n ki ye ra,> i tan fan a makulama ne ye ra nu naxan i rakisima.» ¹¹ Gine naxa a maxorin, «N ba, ye base yo mu i yi ra, yi kolonyi fan tilin. I fa na kisi ye sotoma minden? ¹² Ka i tan dangi muxu benba Yaxuba ra? A tan nan yi kolonyi fi muxu ma. A tan yete bara a ye min, a nun a xa die, a nun a xa goore.» ¹³ Isa naxa a yaabi, «Naxan yo yi kolon ye min, ye xoli man gbilenma a suxu ra. ¹⁴ Kono naxan ye minma n naxan fima a

ma, ye xoli mu a suxuma sonon. Na ye findima dulonyi nan na a boje ma, a gbo a i, a findi abadan kisi ra.» ¹⁵ Gine naxa a fala a be, «N ba, na ye fi n ma, alako ye xoli naxa n suxu, n naxa fa ye bade sonon.»

¹⁶ Isa naxa a fala a be, «Siga i sa i xa mori xili, wo fa be.» ¹⁷ Gine naxa a yaabi, «N mu doxoxi xeme xon.» Isa naxa a fala, «I nḡndi nan falaxi, a i mu doxoxi xeme xon. ¹⁸ I bara doxo xeme suuli birin xon ma, i man nun xeme naxan a ra yi temui, futi mu wo tagi. Na tan, i nḡndi nan falaxi.»

¹⁹ Gine naxa a fala Isa be, «Awa, n bara a kolon fa, a namironme nan na i ra.

²⁰ Muxu benbae Ala batu yi geya nan fari, kono wo tan Yuwifie a falama a fo Ala xa batu Darisalamu ne.» ²¹ Isa naxa a fala a be, «N ma di, i xa la n na, waxati na fafe Baba Ala mu batuma yi geya ma, a mu batuma Darisalamu fan. ²² Wo tan Samarikae, wo salima, kono wo mu Ala kolon. Muxu tan Yuwifie, muxu salima, muxu man Ala kolon, barima Ala xa kisi fatanma Yuwifie nan na. ²³ Kono waxati na fafe, a jan bara a li, Baba Ala batulae a batuma a nḡndi ki ma e xaxili fiixe nan na. Baba Ala wama na batula moolie nan xon ma. ²⁴ Ala findixi Xaxili nan na. A batulae lan ne e xa a batu e xaxili fiixe nan na a nḡndi ki ma.»

²⁵ Gine naxa a fala a be, «N a kolon a Al Masihu fafe, Ala xa Mixi Sugandixi. A tan na fa, a fe birin tagi rabama ne won be.»

²⁶ Isa naxa a fala a be, «N tan nan na ra, n tan Ala xa Mixi Sugandixi nan woyenfe i be yi ki.»

²⁷ Isa foxirabiree to Isa li, a na woyenfe na gine ra, e de naxa ixara, kono e mu a maxorin, «I wama munse xon» xa na mu a ra «Wo na munse falafe?»

²⁸ Gine naxa a xa feje lu naa, a siga taa kui, a sa a fala mixie be, ²⁹ «Wo fa. Wo xa xeme nde mato naxan bara n ma kewali birin fala n be, a mu n kolon. Ala xa Mixi Sugandixi na a ra ba, ka?» ³⁰ Na kui, taakae naxa mini sigafe ra Isa yire.

³¹ Na waxati bun ma, Isa foxirabiree nu woyenfe a be, e a fala, «Karamoxo, i dege.» ³² Kono Isa naxa a masen e be, «Baloe na n tan yi ra, wo tan mu naxan kolon.» ³³ A foxirabiree naxa e bore maxorin, «Pe, mixi nde nan faxi

donse ra a xɔn ma ba?» ³⁴ Isa naxa a masen e be, «N tan ma baloe findixi n Xεema waxɔnfe rabafe nan na, n xa a xa wali rakamali a bara naxan so n yi. ³⁵ Wo tan mu a falama xe, «Kike naani nan luxi beenun xe xabe xa a li»? N xa a fala wo be, wo wo ya rasiga, wo xee mato, e ragbeelixi ki naxe. Xe xaba temui bara a li. ³⁶ Xe xabe jan bara a xa wali sare soto folo. A xa wali a niyama ne mixi xa kisi soto abadan. Na kui, naxan xe bima nun naxan xe xabama, e birin luma seewe keren ne. ³⁷ Yi masenyi findixi nondi nan na, «Mixi nde xe garansanma, gbete a xabama.» ³⁸ N tan wo xeexi xe xabade ne, wo mu naxan nawalixi. Mixi gbete nan walixi, kono wo tan nan e xa wali raponyi toma.»

³⁹ Samarika naxee nu sabatixi na taa kui, e gbegbe naxa danxaniya Isa ma na gine xa seedeɲoxoya xa fe ra, a to a fala, «N bara kewali naxan birin naba, a bara a birin tagi raba n be.» ⁴⁰ Na kui, Samarikae to fa Isa yire, e naxa a mayandi a xa lu e xonyi. Isa naxa xi firin naba naa. ⁴¹ Mixi gbegbe man naxa danxaniya a xa masenyi saabui ra. ⁴² E naxa a fala na gine be, «Singe muxu nu danxaniyaxi i tan nan xa woyenyi xa fe ra, kono yakosi muxu tan yete bara a xui me. Muxu bara a kolon fa, a yi findixi dunija rakisima nan yati ra.»

Isa xeme nde xa di rayalanfe

⁴³ Na xi firin dangi xanbi, Isa naxa keli naa, a siga Galile, ⁴⁴ barima a tan yati a a masen ne a namijonme sese yo mu binyama a xonyi. ⁴⁵ A to so Galile, naakae naxa a rasene a fanyi ra, barima e fan nu bara Sayamaleke Dangi Sali raba Darisalamu, e a xa kaabanakoe to, a naxee raba naa.

⁴⁶ Na kui, Isa man naxa so Kaana, Galile boxi ma, a ye mafindi weni ra dennaxe. Mange xa walike xungbe nde nu na naa, naxan xa di nu furaxi Kaperenamu. ⁴⁷ A to a me a Isa bara fa Galile kelife Yudaya, a naxa siga a yire, a a maxandi a xa fa a xa di xeme rayalan naxan nu saxi saya fure ma. ⁴⁸ Isa naxa a fala a be, «Wo tan mu danxaniyama feo, fo wo tonxumae nun kaabanakoe to!» ⁴⁹ Mange xa walike naxa

a mayandi, «Marigi, talu n xonyi beenun n ma di xa faxa!» ⁵⁰ Isa naxa a yaabi, «Siga, i xa di bara kisi.» Na walike naxa la Isa xa masenyi ra, a naxa siga. ⁵¹ A nu na gbilenfe temui naxe, a xa konyie naxa a ralan, e a fala a be, «I xa di bara kisi!» ⁵² A fan naxa e maxorin, «A fisa mun temui?» E naxa a yaabi, «A fate xinbelixi xoro yanyi tagi pondon.» ⁵³ Na di baba naxa a kolon a xa di yalan folo kabi Isa a fala a be temui naxe, «I xa di bara kisi.» Na nan a ra, na xeme nun a xa denbaya birin naxa danxaniya Isa ma.

⁵⁴ Na naxa findi Isa xa tonxuma makaabaxi firin nde ra. A a raba Galile ne, a to gbilen kelife Yudaya.

5

Isa namate rayalanfe

¹ Na dangi xanbi, Yuwifie xa sali nde to a li, Isa naxa te Darisalamu. ² Ye yire nde nu na Darisalamu, naxan xili Beteseda Eburu xui. A nu na taa naade xungbe nan fe ma, naxan xili Xurusee Naade. Leele suuli nan nu na na ye yire. ³⁻⁴ Furema wuyaxi nu saxi na leele bun ma, alo donxuie, namate, nun naxee salonyie birin tuuxi a ma. ⁵ Xeme nde nu na naa, naxan nu namataxi kabi je tongo saxan nun solomasaxan. ⁶ Isa to nu a kolon a yi xeme nu bara bu a namataxi ra, a to a saxi to, a naxa a maxorin, «I wama a xon i xa yalan?» ⁷ Namate naxa a yaabi, «Marigi, ye na imaxa, mixi yo mu na naxan n nagoroma a xora. Beenun n tan xa ye yire li, mixi gbete bara goro a xora.» ⁸ Isa naxa a fala a be, «Keli, i i xa dagi tongo, i i jere.» ⁹ A naxa yalan keren na. A naxa a xa dagi tongo, a a jere.

Na loxe to nu findixi malabu loxe nan na, ¹⁰ Yuwifi kuntigie naxa a fala na xeme rayalanxi be, «Malabu loxe nan to, a mu lanma i xa i xa dagi xanin i xun.» ¹¹ Kono a tan naxa e yaabi, «Xeme naxan n nayalanxi, na nan a fala n be, «I i xa dagi tongo, i i jere.»» ¹² E naxa a maxorin, «Nde na falaxi i be?» ¹³ Kono xeme mu nu a kolon naxan a rayalanxi, barima Isa nu bara loe a ma jama ya ma. ¹⁴ Na dangi xanbi, Isa man naxa na xeme li horomobanxi, a naxa a fala a be, «Yakosi

i bara yalan, kɔnɔ a lanma i xa gbilen yunubi fɔxɔ ra alako fe gbete naxa i soto naxan dangi na fure singe ra.» ¹⁵ Xeme naxa siga a sa a fala Yuwifi kuntigie be, a Isa nan a rayalanxi.

¹⁶ Isa to na fe raba malabu lɔxɔe ne, Yuwifi kuntigie naxa so Isa gerefe. ¹⁷ Isa naxa a fala e be, «Han to n Baba na walife, n fan na walife.» ¹⁸ Na temui, Yuwifie naxa fe birin naba alako e xa a faxes, barima a nu malabu lɔxɔe seriye kanama, a man nu a falama a Ala nan a Baba ra. Na na a ra e birin tide lanxi.

Ala xa Di walima a Baba nan xa yaa-mari ma

¹⁹ Na kui, Isa naxa a masen e be, «N xa nɔndi yati fala wo be, Ala xa Di mu nɔma fefe rabade a yete ra, fo a na naxan to a Baba Ala ra. Ala xa Di, a Baba Ala nan fɔxi rabama. ²⁰ Barima Baba Ala a xa Di xanuxi ne, a man fe naxan birin nabama, a a masenma a xa Di be. A jan fama fee masende a be naxee makaaba dangi yee ra, alako wo de xa ixara. ²¹ Baba Ala mixie rakelima faxes ma ki naxe, a e rakisi, Ala xa Di fan kisi fima a na wa a fife naxee ma. ²² Baba Ala jan mu mixi yo makiitima, a mixi makiitife birin luxi a xa Di nan ma, ²³ alako birin xa Ala xa Di binya alo e Baba Ala binyama ki naxe. Naxan yo mu Ala xa Di binya, a mu Baba Ala fan binyaxi naxan a xa Di xexxi dunja.»

²⁴ «N xa nɔndi fala wo be, naxan a tuli matima n na, a fa la n Xema ra, na kanyi bara kisi abadan. Na kanyi mu kiiti xɔxɔe sɔtɔma, a bara ge ratangade yahannama ma, a bara kisi sɔtɔ. ²⁵ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, waxati fafe a lide, a jan bara a li, faxamixie Ala xa Di xui mema ne. Naxee na a xui me, nee kisima ne. ²⁶ Baba Ala to findixi kisi kanyi ra kisi sɔtɔma naxan na, a bara a xa Di fan findi kisi kanyi ra kisi sɔtɔma naxan na. ²⁷ A man bara nɔe so a yi ra adamadie makiitife ma, barima Adama xa Di nan a ra. ²⁸ Wo naxa kaaba yi fe ma, barima waxati fafe a lide, naxee na gaburi kui, e birin a xui mema ne, ²⁹ e mini e xa gaburie kui. Naxee findi fe fanyi rabae ra, nee na keli, e kisi nan sɔtɔma. Kɔnɔ

naxee findi fe kobi rabae ra, nee tan na keli, e gbaloe nan sɔtɔma.»

³⁰ «N tan mu nɔma fefe rabade n yete ra. N a mema Baba Ala ra ki naxe, n tan kiiti sama na ki ne. Na kui, n ma kiiti tinxin, barima n mu birama n yete waxɔnfe xa fɔxɔ ra, n biraxi n Xema nan waxɔnfe fɔxɔ ra.»

³¹ «Xa n sa seede ba n yete be, a mu lanma. ³² Baba Ala nan seede bama n be. N fan a kolon a tan seederɔxɔya naxan bama n ma fe ra, a findixi nɔndi nan na. ³³ Wo tan yati bara mixie xee Yaya xɔn, a fan naxa seederɔxɔya ba nɔndi xa fe ra. ³⁴ N hayi mu na adama tan xa seederɔxɔya ma, kɔnɔ n yi fee masenxi ne wo be alako wo xa kisi. ³⁵ Yaya nu luxi ne alo lanpui radexexi naxan yanbama. Wo bara seewa na naiyalanyi ra waxati nde bun ma.»

³⁶ «Kɔnɔ seederɔxɔya nde na n be naxan dangi Yaya gbe ra. N fee naxee rabama, Baba Ala bara naxee so n yi n xa e raba, nee nan findixi seederɔxɔya ra n ma fe ra, a Baba Ala nan n xexxi. ³⁷ Baba Ala naxan n xexxi, a fan yati bara seede ba n ma fe ra. Wo singe mu nu a xui me, wo mu nu a yatagi to, ³⁸ a xa masenyi man mu sabatixi wo boje ma, barima wo mu laxi a xa xera ra. ³⁹ Wo luma Kitaabuie mato ra, barima wo jɔxɔ a ma, a wo abadan kisi sɔtɔma e tan nan saabui ra. A fa li, na Kitaabuie yati nan n ma fe seede bama, ⁴⁰ kɔnɔ wo tondixi fade n ma wo xa kisi sɔtɔ.»

⁴¹ «N mu wama adamadie xa matɔxɔe xɔn. ⁴² N wo kolon. Ala xa xanunteya mu na wo boje kui. ⁴³ N faxi n Baba nan xili ra, kɔnɔ wo mu n nasenexi. Xa mixi gbete sa fa a yete kan nan xili ra, wo mu tondima na tan nasenede. ⁴⁴ Wo to wama wo xa matɔxɔe sɔtɔ wo bore ra, kɔnɔ wo mu matɔxɔe fenma naxan fatanxi Ala Kerenyi tan na, wo fa danxaniyama di?»

⁴⁵ «Wo naxa a marɔxun de a n tan nan wo kalamuma Baba Ala xɔn. Annabi Munsa, wo xaxili tixi naxan na, na nan wo kalamuma. ⁴⁶ Xa wo sa laxi Munsa ra nu, wo lama ne n fan na nu, barima Munsa n tan nan ma fe sebe. ⁴⁷ Kɔnɔ xa wo mu laxi a xa Kitaabui ra, wo fa lama n tan ma masenyi ra di?»

6

Isa donse fife xeme mixi wulu suuli ma (Matiyu 14:13-21, Maraki 6:30-44, Luki 9:10-17)

¹ Na xanbi, Isa naxa giri Galile Baa naakiri ma, e naxan xili falama Tiberiyasi Baa. ² Nama gbegbe nu biraxi a foxo ra, barima e nu a xa tonxuma makaabaxie toxi, a nu naxee rabama furemae be. ³ Isa naxa te geya fari, a sa doxo naa a nun a foxirabiree. ⁴ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali nu bara makore.

⁵ Isa to a ya rasiga, a naxa jama gbegbe to fa ra a yire, a naxa Filipu maxorin, «Won sa noma taami sarade minden alako yi mixi birin xa e dege?»

⁶ A na fala ne alako a xa Filipu mato, barima Isa jan nu a kolon a fafe naxan nabade. ⁷ Filipu naxa a yaabi, «Hali won taami sara xi keme firin wali sare nan na, na mu a niyama yi jama mixi birin xa no taami xuntundi soto.» ⁸ Isa foxirabire Andire, Simon Piyeri xunya, a naxa a fala, ⁹ «Mengi taami suuli na yi xeme dimedi yi ra, a nun yexe firin, konon na findixi munse ra yi jama be?» ¹⁰ Isa naxa a masen, «Wo a fala jama be e xa e magoro.» Nooge xinde gbegbe to nu na naa, mixie naxa doxo boxi, e xeme mixi wulu suuli jondon. ¹¹ Na temui, Isa naxa na taami suuli tongo, a Ala tantu, a e itaxun jama magoroxi ma, a a raba na ki ne yexe fan na. Birin naxa a soto, han e birin naxa wasa. ¹² Nama to luga, Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Wo donse donxoe xuntunyie malan, alako sese naxa makana.» ¹³ Na kui, e naxa mixie xa donse donxoe xuntunyie malan han debe fu nun firin naxa rafe. Na birin fatan mengi taami gundi suuli nan na.

¹⁴ Nama to Isa xa tonxuma makaabaxi to, e naxa a fala, «Muxu bara namijonme naxan mame a xa fa dunija ma, a tan nan yati yi ki!» ¹⁵ Isa to a kolon a e nu fafe a suxude ne e xa a findi mangere ra, a naxa keli e xun ma, a sa lu a kerenyi ma geya fari.

Isa nersfe ye fari

¹⁶ Nunmare to so, Isa foxirabiree naxa goro baa de ra, ¹⁷ e baki kunkui kui, e xa baa igiri sigafe ra Kaperenamu. Dimi nu

bara sin, konon Isa mu nu gbilen e yire sinden. ¹⁸ Foye belebele naxa mini, baa naxa xaape. ¹⁹ E to laala ba kilo suuli xa na mu senni jondon, e naxa Isa to nere ra ye fari, a fafe e mabiri kunkui yire. E naxa gaaxu. ²⁰ Konon Isa naxa a fala e be, «N tan nan a ra. Wo naxa gaaxu.» ²¹ E to nu wama a xa te kunkui kui, kunkui naxa e sigade li keren na.

Kisi taami naxan fatanxi Ala ra

²² Kuye naxa iba jama ra baa de, Isa foxirabiree kunkui tongo dennaxe. E nu a kolon a na kunkui kerenyi nan nu na naa, a fa li Isa mu baki a kui, fo a foxirabiree doro. ²³ Kunkui gbete naxee keli Tiberiyasi, nee naxa e li menni, e taami don dennaxe, Marigi naxan so e yi a to ge Ala tantude. ²⁴ Mixie to a kolon a Isa mu nu na menni sonon, a foxirabiree fan mu na, e fan naxa baki kunkui kui, e giri Kaperenamu, Isa fende.

²⁵ E to Isa li baa naakiri ma, e naxa a maxorin, «Karamoxo, i faxi be mun temui?» ²⁶ Isa naxa e yaabi, «A nondi ki ma n xa a fala wo be, wo mu n fenfe xe n to tonxuma makaabaxi raba wo ya xori. Wo n fenfe ne wo to lugaxi taami ra. ²⁷ Wo naxa wali dunija baloe xa fe ra, naxan boroma. Wo xa wali baloe nan ma fe ra naxan buma, a abadan kisi fi wo ma. Adama xa Di nan na baloe fima wo ma, barima Baba Ala bara a tan nan matonxuma a xa Mixi Sugandixi ra.» ²⁸ Na kui, jama naxa Isa maxorin, «Muxu lanma muxu xa munse raba alako muxu xa nu kewalie raba Ala wama naxee xon?» ²⁹ Isa naxa e yaabi, «Ala wama kewali naxan xon, a findixi yi nan na: Wo xa danxaniya a xa xera ma.» ³⁰ E man naxa a maxorin, «I tonxuma makaabaxi mundun nabama muxu ya xori alako muxu xa la i ra? I fa kewali mundun nabama? ³¹ Muxu benbae taami nde don ne gbengberenyi ma naxan goro kelife koore ma. A sebexi Kitaabui kui, «Ala naxa taami fi e ma baloe ra, naxan keli koore ma.» ³² Isa man naxa a masen e be, «N xa a masen wo be a nondi ki ma, Annabi Munsa mu koore taami fi wo ma. N Baba nan koore taami yati fima wo ma. ³³ Barima taami naxan fatanxi Ala ra, a

tan nan goroma keli koore, a kisi fi dunija ma.»

³⁴ Na kui, e naxa a fala a be, «Marigi, muxu ki na taami ra temui birin.» ³⁵ Isa naxa e yaabi, «N tan nan na kisi taami ra. Naxan na fa n tan ma, a mu kaame kolonma abadan. Naxan na danxaniya n tan ma, a mu ye xoli kolonma sonon. ³⁶ Konɔ alo n a falaxi wo be ki naxe, hali wo to bara n to, wo mu laxi n na. ³⁷ Baba Ala mixi naxan birin fima n ma, a fama ne n ma, n mu meema e ra abadan, ³⁸ barima n kelixi koore ma n Xesema waxonfe nan nabade. N mu faxi n yete waxonfe xa rabade. ³⁹ N Xesema wama ne n xa a xa mixi birin nakeli faxe ma loxo donxo. A mixi naxee fixi n ma, hali keren naxa loe. ⁴⁰ Na nan findixi n Baba sagoe ra, a naxan yo na danxaniya a xa Di ma, na kanyi xa abadan kisi soto, n man xa a rakelide faxe ma loxo donxo ma.»

⁴¹ Na kui, Yuwifie naxa so a mafalafe, barima a nu bara a fala, «N tan nan na taami ra naxan goro keli koore.» ⁴² E nu a falama ne, e naxe, «Isa xa mu yi ki, Yusufu xa di? Won mu a nga nun a baba kolon? A fa a falama di, a a goroxi ne keli koore?» ⁴³ Isa naxa e yaabi, «Wo ba woyenfe wo bore tagi na mooli ra. ⁴⁴ Mixi yo mu noma fade n ma, xa Baba Ala, naxan n xexi, mu a kanyi mabendun n ma. N fan fama a kanyi rakelide faxe ma loxo donxo. ⁴⁵ A sebexi namiponmee xa Kitaabui kui, «Ala fama ne e birin xarande.» Naxan yo na Baba Ala xui rame, a a xa masenyi suxu, na kanyi tan fama ne n ma. ⁴⁶ Mixi yo mu na naxan bara Baba Ala to, bafe mixi ra naxan fatanxi Ala ra. Na keren nan bara Baba Ala to.»

⁴⁷ «N xa a fala wo be a nondi ki ma, naxan na danxaniya n ma, a bara abadan kisi soto. ⁴⁸ N tan nan na kisi taami ra. ⁴⁹ Wo benbae taami don ne gbengberenyi ma, konɔ e birin naxa faxes. ⁵⁰ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. Naxan yo na yi tan don, na kanyi mu faxama. ⁵¹ N tan nan na na kisi taami ra naxan goroxi keli koore. Naxan yo na yi taami tan don, a kisima ne abadan. Yi taami findixi n fate nan na, n naxan fima serexe ra alako dunija xa kisi soto.»

⁵² Na kui, sonxo naxa mini Yuwifie tagi, e nu a fala, «Pe, yi xeme noma a fate sube sode won yi ra di, won xa a don?»

⁵³ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa wo mu Adama xa Di fate sube don, xa wo mu a wuli min, kisi mu wo be. ⁵⁴ Naxan n sube donma, a n wuli min, na kanyi kisima ne abadan, n a rakelide faxe ma loxo donxo. ⁵⁵ N fate nan findixi baloe yati ra. N wuli nan findixi minse yati ra. ⁵⁶ Naxan n sube donma, a n wuli min, n bara sabati na kanyi i, a fan bara sabati n fan i. ⁵⁷ Baba Ala to n xexi, kisi fatanma naxan na, kisi na n fan yi a tan saabui ra. Na mooli man na, naxan baloma n tan ma, na kanyi kisima n saabui ra. ⁵⁸ Taami naxan goroxi keli koore, a na be. A mu luxi alo wo benbae taami naxan don. E tan faxes ne. Naxan yi taami tan donma, na kanyi kisima ne abadan.» ⁵⁹ Isa yi masenyi ti ne a nu mixie kawandima temui naxe Kaperenamu salide kui.

Isa foxirabire gbege janige masarafe

⁶⁰ E to a xa masenyi me, a foxirabire wuyaxi naxa a fala, «Yi masenyi tan xoxoxo de! Nde noma tinde a ra?» ⁶¹ Isa to a kolon a a foxirabire na yi woyenyi falafe e bore tagi, a naxa e maxorin, «N ma masenyi bara wo raxono? ⁶² Xa a sa li go, wo sa Adama xa Di to te ra koore ma, a kelixi dennaxe? ⁶³ Ala Xaxili Seniyenxi nan kisi fima mixi ma. Fate bende tan mu noma sese ra. N masenyi naxan tixi wo be, a Ala Xaxili Seniyenxi nun kisi soto ki nan masenma. ⁶⁴ Konɔ mixi ndee na wo ya ma, naxee mu danxaniyaxi.» Isa na fala ne barima kabi a folo, a nu a kolon naxee mu danxaniyaxi, a nun naxan fama a yanfade, a a sa kuntigie belexe. ⁶⁵ A man naxa a masen, «Na nan a ra, n a falaxi ne wo be, a mixi yo mu noma fade n xon ma, xa Baba Ala mu na danxaniya fi a ma.»

⁶⁶ Na xanbi, a foxirabire gbege naxa janige masara, e gbilen a foxo ra. ⁶⁷ Na kui, Isa naxa a foxirabire fu nun firinyie maxorin, «Wo tan go? Wo fan wama kelife n xun ma?» ⁶⁸ Simon Piyeri naxa a yaabi, «Marigi, xa muxu gbilen i foxo ra, muxu fa sigama nde xon ma? Abadan kisi masenyi na i tan nan yi. ⁶⁹ Muxu bara la

a ra, muxu man bara ge a kolonde, a i tan nan na Ala xa Seniyentɔe ra.» ⁷⁰ Isa naxa e yaabi, «N tan xa mu wo sugandi, wo tan mixi fu nun firinyie? Kɔnɔ mixi keren na wo ya ma, adama sentane nan a ra.» ⁷¹ A nu Simon Isikariyoti xa di Yudasi nan ma, naxan nu na a foxirabire fu nun firinyie ya ma. A tan nan nu fama a yanfade, a a sa kuntigie belexe.

7

Isa xunyae xa danxaniyatareja

¹ Na xanbi, Isa naxa Galile boxi isa folo. A mu nu Yudaya tan iperema, barima Yuwifi kuntigie nu katafe ne e xa a faxa. ² Yuwifie xa Bage Ti Sali to nu bara makore, ³ Isa xunyae naxa a fala a be, «A lan ne i xa keli yi boxi ma, i siga Yudaya, alako i foxirabirɛe naxee sa na naa, e fan xa i xa walie to, i naxee rabama. ⁴ Mixi mu a xa wali noxunma xa a wama dunija xa a kolon. I to yi tonxumae rabama, a lanma i xa e raba kene ma.» ⁵ E na fala ne, barima hali e to findixi a xunyae ra, e mu nu laxi a ra. ⁶ Isa naxa a masen e be, «N ma waxati mu nu a li sinden, kɔnɔ waxati yo mu na wo tan xa fe ma. ⁷ Dunija mu noma wo tan xonde, kɔnɔ e n tan xonma, barima n seederɔxɔya bama e xa fe ra, a e xa walie kobi. ⁸ Wo tan xa te Darisalamu, wo sa sali raba naa. N tan mu sigama, barima n ma waxati mu gexi a lide sinden.» ⁹ A na fala xanbi, a naxa lu Galile.

Isa kawandi tife Darisalamu

¹⁰ A xunyae to te sali rabade Darisalamu, Isa fan naxa siga, kɔnɔ a gundo ki ma. ¹¹ Sali to nu rabafe, Yuwifi kuntigie nu a fenfe Darisalamu, e nu maxorinyi ti, «A na minden?» ¹² Mixie nu woyen gbegbe makoyikoyima e bore tuli Isa xa fe ra. Ndee a falama a mixi fanyi nan a ra, ndee a falama a a na jama ratantanfe nan tui. ¹³ Kɔnɔ e to nu gaaxuxi Yuwifi kuntigie ya ra, mixi yo mu nu suusama a xa fe falade kene ma.

¹⁴ Yuwifie nu sali naxan nabafe, loxun keren na a ra. Na to nu bara siga han a tagi, Isa naxa te horomobanxi kui, a kawandi ti folo. ¹⁵ Yuwifi kuntigie naxa kaaba, e nu a fala, «Yi xeme lonnixa yi

mooli ra di, a to mu xaranxi?» ¹⁶ Isa naxa e yaabi, «N kawandi naxan tima, a mu kelixi n tan xa ma. A kelixi n Xema nan ma. ¹⁷ Mixi naxan wama Ala waxonfe rabafe, a noma ne a kolonde xa yi xaranyi fatanxi Ala nan na. Xa n gbe gbansan na a ra, mixie a kolonma ne nu. ¹⁸ Mixi naxan woyenma a yete xaxili ma, a matoxoe fenfe a yete nan be. Kɔnɔ naxan matoxoe fenfe a Xema be, nondi fale nan na kanyi ra, tinxintareya yo mu naxan boje ma. ¹⁹ Annabi Munsa yati nan Ala xa seriye soxi wo yi ra, kɔnɔ wo mu a ratinmexi. Munfe ra wo wama n faxafe?» ²⁰ Nama naxa a fala, «Ninne nan na i foxo ra! Nde katafe i faxade?» ²¹ Isa naxa e yaabi, «N kaabanako keren nan naba, a fa wo birin de ixara. ²² Munsa a benbae xa seriye falaxi ne wo be a wo xa wo xa di xeme sunna. Wo na rabama hali malabu loxoe. ²³ Xa xeme sunnama malabu loxoe alako Annabi Munsa xa seriye naxa fa kana, wo xonoma n tan ma munfe ra, n to furema fate birin nayalan malabu loxoe ma? ²⁴ Wo xa fee kui mato a fanyi ra beenun wo xa kiiti sa. Kiiti xa tinxin.»

²⁵ Darisalamuka ndee nu a falafe, «Kuntigie mu na katafe yi xa faxade?» ²⁶ A mato, a tan nan woyenfe kene ma yi ki, kɔnɔ e mu sese falama a be! Ka e bara la a ra, a Ala xa Mixi Sugandixi na a ra? ²⁷ Kɔnɔ won birin Isa baride kolon. Ala xa Mixi Sugandixi tan na fa, a baride mu kolonma.»

²⁸ Na kui, Isa naxa kawandi ti a xui itexi ra horomobanxi kui, «Wo n kolon, wo n kelide fan kolon? Kɔnɔ n tan mu faxi n yete kan panige xa ma. Nondi Kanyi nan n xexi, kɔnɔ wo tan mu a kolon. ²⁹ N tan a kolon, barima n fatanxi a tan nan na. A tan nan n xexi.»

³⁰ Na kui, e naxa kata a suxude, kɔnɔ e mu no, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden. ³¹ Kɔnɔ jama ya ma mixi gbegbe naxa danxaniya Isa ma, e nu a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi na fa, a tonxuma makaabaxie rabama dangi yi xeme ra?»

³² Farisenie to a me, jama nu naxan makoyikoyife Isa xa fe ra, e tan nun serexedube kuntigie naxa horomobanxi kosibilie xee, e xa sa Isa suxu. ³³ Isa naxa a masen, «N na wo ya ma sinden

dondoronti, n fa siga n Xεema yire. ³⁴ Wo fama nε n fende, kɔnɔ wo mu n toma. N sa luma dennaxε, wo mu nɔma naa lide.» ³⁵ Yuwifi kuntigie naxa e bore maxɔrin, «Yi wama sigafe minden, won mu sa nɔma a tode dennaxε? Ka a waxi nε a xa sa sabati pamanε gbete alo muxu xa mixi ndee, alako a xa sa si gbeteε xaran? ³⁶ A to a masenxi a muxu fama a fende kɔnɔ muxu mu a toma, a a sa luma dennaxε, muxu mu nɔma naa lide, a waxi munse falafe?»

Kisi ye

³⁷ Na sali waxati lɔxɔ dɔnxɔε ma, naxan tide gbo boore birin bε, Isa naxa keli, a a masen a xui itexi ra, «Ye xoli na naxan yo ma, a xa fa n xɔn, a xa a min. ³⁸ Alo Kitaabui a masenxi ki naxε, naxan yo na danxaniya n ma, kisi ye bulama nε a bɔpε kui, alo xure naxan susuma.» ³⁹ A nu na Ala Xaxili nan ma fe masenfe, a xa danxaniyatɔεε nu fama naxan sɔtɔde. Na waxati, Ala Xaxili mu nu faxi sinden, barima Isa xa xunnakeli mu nu makenenxi sinden.

⁴⁰ Nama to a xa masenyi mε, ndee naxa a fala, «Muxu nu namipɔnmε naxan mamexi a xa fa, a tan nan yati yi ki!» ⁴¹ Gbete fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi nan na yi ra!» Kɔnɔ ndee fan naxa a fala, «Ala xa Mixi Sugandixi findima Galileka ra? ⁴² Kitaabui mu a masenxi xε, a Ala xa Mixi Sugandixi kelima Dawuda bɔnsɔε nε, a keli Betelεemu, Dawuda xɔnyi?» ⁴³ Na kui, pama mu nu lanxi Isa xa fe ma. ⁴⁴ Ndee nu wama a suxufe, kɔnɔ mixi yo mu nɔ.

⁴⁵ Na kui, kɔsibilie naxa gbilen sεrεxεdubε kuntigie nun Farisenie yire. Na kuntigie naxa e maxɔrin, «Munfe ra wo mu faxi a ra be?» ⁴⁶ Kɔsibilie naxa e yaabi, «A xa masenyi dangi adamadie xa masenyi birin na.» ⁴⁷ Farisenie fan naxa e yaabi, «Pe, a bara wo fan madaxu? ⁴⁸ Mixi keren na kuntigie xa na mu Farisenie ya ma naxan laxi a ra? ⁴⁹ Yi pama tan mu seriye Kitaabui kolon. Mixi dankaxie nan e ra.»

⁵⁰ Kɔnɔ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire, a naxa a fala a boore kuntigie bε, ⁵¹ «Won ma seriye ki ma, mixi nε makiitima, a mu maxɔrinma xε alako a

xa kolon sinden a fe naxan nabaxi?» ⁵² E naxa a yaabi, «Galileka nan na i fan na? A mato Kitaabui kui, namipɔnmε yo mu kelima Galile bɔxi!» ⁵³ Na xanbi, kankan naxa siga a xɔnyi.

8

Gine yenεla makiitife

¹ Isa naxa siga Oliwi geya ma. ² Kuye to iba, a naxa siga hɔrɔmɔbanxi. Nama to fa a yire, a naxa dɔxɔ, a so e kawandife.

³ Seriye karamɔxɔε nun Farisenie fan naxa fa gine nde ra, e naxan suxuxi a na yenε rabafe. E naxa a ti mixi birin ya i, ⁴ e a fala Isa bε, «Karamɔxɔ, muxu yi gine suxuxi yenε nan xun. ⁵ Seriye ki ma, Annabi Munsa muxu yamarixi nε muxu xa yi gine mɔoli magɔnɔ gemε ra han a faxa. I tan a toxi di?»

⁶ E nu na gantanyi nan tefe a bε na maxɔrinyi ra, a xa fe nde fala, e nɔma a kalamude naxan ma. Isa naxa a igoro, a nu fa sebeli ti bɔxi ma a belexesole ra. ⁷ E to dɔxɔ a ra, a naxa keli, a a fala e bε, «Yunubi mu na naxan ma wo ya ma, na singe xa yi gine gɔnɔ.» ⁸ A man naxa a igoro, a nu fa sebeli ti bɔxi ma. ⁹ E to a xa wɔyenyi mε, e birin naxa siga keren keren, folɔfe forie ma. Gine gbansan to lu Isa ya i, ¹⁰ Isa naxa keli, a gine maxɔrin, «Naxee fa i ra, e na minden? Mixi yo mu lu naxan i makiitima?» ¹¹ Gine naxa a yaabi, «N marigi, mixi yo mu lu.» Isa naxa a fala a bε, «Awa, n fan mu i makiitima. Siga, i naxa yunubi raba sɔnɔn.»

Isa nan na dunija naiyalanyi ra

¹² Isa man naxa wɔyenyi tongo, a a masen pama bε, «N tan nan na dunija naiyalanyi ra. Naxan na bira n foxɔ ra, a mu pεrema dimi kui muku. Kisi naiyalanyi nan yanbama na kanyi bε.»

¹³ Na kui, Farisenie naxa a fala a bε, «I na i yetε kan nan seede bafe. I xa seedeɔxɔya mu findixi nɔndi ra.» ¹⁴ Isa naxa e yaabi, «Hali n seede ba n yetε bε, n ma seedeɔxɔya findixi nɔndi nan na, barima n a kolon n kelixi dennaxε, n man a kolon n sigafe dennaxε. Kɔnɔ wo tan mu n kelide kolon, wo mu n sigade fan kolon. ¹⁵ Wo tan mixi makiitima

adama xaxili nan na. N tan mu mixi yo makiitima. ¹⁶ Kɔnɔ xa n sa mixi makiitima, n ma kiiti findima nɔndi nan na, barima n keren xa mu a ra. N tan nun Baba Ala nan a ra, a tan naxan n xɛɛxi. ¹⁷ A sɛbɛxi wo xa sɛriyɛ Kitaabui kui, a xa mixi firin xa seedeɔɔɔya baxi lan e bore ma, na xa suxu nɔndi ra. ¹⁸ N tan nan na n yetɛ seede ra. Baba Ala fan, a tan naxan n xɛɛxi, a fan seedeɔɔɔya bama n ma fe ra.» ¹⁹ E naxa Isa maxɔrin, «I baba na minden?» A naxa e yaabi, «Wo mu n kolon, wo mu n Baba fan kolon. Xa wo n kolon nɛ nu, wo n Baba fan kolonma nɛ nu.» ²⁰ Isa yi masenyi ti hɔrɔmɔbanxi, hadiya sase yire nɛ, kɔnɔ mixi yo mu a suxu, barima a xa waxati mu nu a lixi sinden.

Isa findixi Ala xa Xɛɛra nan na

²¹ Isa man naxa a masen e bɛ, «N fama nɛ sigade. Wo n fenma nɛ, kɔnɔ wo lɔɛma nɛ wo xa yunubie xa fe ra. N sigama dennaxɛ, wo tan mu nɔma sigade naa.» ²² Yuwifii kuntigie naxa a fala e bore tagi, «Pɛ, a to a falama, a a sigama dennaxɛ, won tan mu nɔma sigade naa, a waxi a yetɛ nan faxafe ba?» ²³ Isa naxa a masen e bɛ, «Dunija mixie nan na wo ra. Kɔnɔ n tan kelixi koore nɛ. Wo xɔnyi findixi yi dunija nan na, kɔnɔ n tan xɔnyi mu a ra. ²⁴ N a falaxi wo bɛ na nan ma, a wo lɔɛma nɛ wo xa yunubie xa fe ra. Xa wo mu la a ra, a n tan nan na naxan na abadan, wo faxama nɛ wo xa yunubie na wo ma.» ²⁵ E naxa a maxɔrin, «I findixi nde ra?» Isa naxa e yaabi, «Kabi a fɔlɛ, n na falama wo bɛ. ²⁶ Marakɔrɔsi gbegebe nan n yi ra wo tan mabiri, naxan findima kiiti xɔrɔxɔɛ ra wo bɛ. Nɔndi fale nan n Xɛɛma ra. N naxan mɛxi a ra, n na nan falama dunija bɛ.» ²⁷ E mu a fahaamu a Isa nu wɔyɛnfe e bɛ Baba Ala nan ma fe ra. ²⁸ Na kui, Isa naxa a masen e bɛ, «Wo na Adama xa Di rate wuri kɔn na tɛmui naxɛ, wo a kolonma nɛ, a n tan nan na naxan na abadan, n man mu fefe rabama n yetɛ ra, n mu fefe falama fo n Baba na naxan masen n bɛ. ²⁹ N tan nun n Xɛɛma nan a ra. A mu n nabɛpinxi, barima n a waxɔnfe nan nabama tɛmui birin.» ³⁰ Isa to nu yi fee masenma, mixi gbegebe naxa danxaniya a ma.

Ibrahimia xa die nun Ibulisa xa die

³¹ Na kui, Isa naxa a masen Yuwifii bɛ naxee nu bara danxaniya a ma, «Xa wo lu n xui rabatu ra, wo findixi n fɔxirabireɛ yati nan na. ³² Wo na nɔndi kolon, a wo xɔreyama nɛ.» ³³ E naxa a yaabi, «Annabi Ibrahimia bɔnsɔɛ nan na muxu ra. Han to, muxu tan mu nu findi mixi yo xa konyie ra! Munfe ra i a falaxi a muxu xɔreyama nɛ?» ³⁴ Isa naxa a fala e bɛ, «N xa nɔndi fala wo bɛ, mixi naxan yunubi rabama a bara lu yunubi xa konyiya kui. ³⁵ Mixi xa konyi mu luma fɔxɔɛ ra abadan. Kɔnɔ mixi xa di tan, a xɔnyi nan na fɔxɔɛ ra abadan. ³⁶ Na kui, xa Ala xa Di wo xɔreya, a lima wo xɔreya nan yati sɔtɔxi.»

³⁷ «N a kolon tan, a Ibrahimia bɔnsɔɛ nan na wo ra, kɔnɔ wo katafe n faxade nɛ wo to tondixi n ma masenyi ra. ³⁸ N tan bara naxan to Baba Ala ra, n na nan falama. Wo fan bara naxan mɛ wo baba ra, wo na nan nabama.» ³⁹ E naxa a yaabi, «Annabi Ibrahimia nan na muxu baba ra.» Isa naxa a masen e bɛ, «Xa Ibrahimia xa die nan yati wo ra nu, wo luma Ibrahimia fɔxi nan naba ra nu. ⁴⁰ Kɔnɔ wo tan na katafe n faxade, n tan naxan nɔndi falama wo bɛ n naxan mɛxi Ala ra. Ibrahimia wali ki mu lanxi na ma. ⁴¹ Wo na wo baba nan fɔxi rabafe.» E naxa a fala a bɛ, «Yɛnɛ die xa mu na muxu tan na de! Ala keren nan na muxu Baba ra.» ⁴² Isa naxa a masen e bɛ, «Xa Ala nan wo Baba ra nu, wo n xanuma nɛ nu, barima n to na wo ya ma be, n kelixi Ala nan ma. N mu faxi n yetɛ xa ra, a tan nan n xɛɛxi. ⁴³ Munfe ra wo mu n xui fahaamuma? Wo mu nɔxi n ma masenyi ramɛde. ⁴⁴ Wo tan baba findixi Ibulisa nan na, a xɔli man wo ma wo xa a tan nan sago raba. Kabi a fɔlɛ, faxɛti nan a ra. A mu tinma nɔndi ra, barima nɔndi yo mu na a xa fe kui. A to wule falama, a a yetɛ xui nan yati falafe, barima wule fale nan a ra naxan findixi wule birin baba ra. ⁴⁵ Kɔnɔ n tan to nɔndi nan falama, wo mu lama n na. ⁴⁶ Nde nɔma n kalamude yunubi ma? Xa n nɔndi nan falama, munfe ra wo mu laxi n na? ⁴⁷ Mixi naxan kelixi Ala ma, na Ala xui mɛma. Na kui, wo tan mu a mɛma barima wo mu kelixi Ala ma.»

⁴⁸ Yuwifi kuntigie naxa a fala, «Nɔndi na muxu be. Samarika pinne kanyi nan i tan na.» ⁴⁹ Isa naxa e yaabi, «Ninne mu n tan foxo ra. N tan n Baba nan binyama, kono wo tan n yelebuma. ⁵⁰ N mu n yete igboma. Ala nan n ma fe itema. Kiiti birin na a tan nan yi ra. ⁵¹ N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, xa naxan yo n xui suxu, na kanyi mu saya kolonma abadan.»

⁵² Yuwifie naxa a fala a be, «Muxu bara ge a kolonde fa a pinne nan na i foxo ra. Iburahima nun namignonme birin laaxira ne, kono i tan naxe, «Xa naxan yo n xui suxu, a kanyi mu saya kolonma abadan.» ⁵³ Pe, muxu benba Iburahima to fa laaxira ne, i tan dangi a ra? Namignonme fan laaxira ne. I tan fa i yete findixi nde ra?» ⁵⁴ Isa naxa e yaabi, «Xa n tan nan n yete matoxoma, matoxoe fufafu nan na ki. N Baba nan n ma fe itexi, wo naxan ma, a wo Marigi Ala! ⁵⁵ Wo mu a tan Ala kolon, kono n tan a kolon. Xa n a fala, a n mu a kolon, n bara findi wule fale ra, alo wo tan. N tan Ala kolon, n man a xa masenyi rabatuma. ⁵⁶ Wo benba Iburahima seewa ne n fa loxoe tofe ra. A a to ne yati, a jexin.» ⁵⁷ Yuwifi kuntigie naxa a yaabi, «Hali je tongo suuli, i mu nu a soto sinden. Munse a niyaxi i xa a fala a i tan bara Iburahima to?» ⁵⁸ Isa naxa a masen e be, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, beenun Iburahima xa bari, n tan na.» ⁵⁹ E naxa gemee tongo keren na, e xa a magono na masenyi xa fe ra, kono Isa naxa a noxun, a mini horomobanxi kui.

9

Isa donxui ya rabooje

¹ Isa to nu kira xon, a naxa donxui nde to naxan barixi donxuya kui. ² A foxirabiree naxa a maxorin, «Karamoxo, nde xa yunubi a niyaxi yi xeme xa bari a donxuxi, a tan ka a barimixie?» ³ Isa naxa e yaabi, «A xa yunubi mu a ra, a barimixie fan gbe mu a ra. A rabaxi ne alako Ala xa wali xa makenen a xa fe kui. ⁴ Fanni kuye ibaxi, fo won xa n Xema xa wali raba, barima koe na fafe. A na so, mixi mu noma walide sonon. ⁵ N to na dunija ma yi ki, n tan nan na dunija naiyalanyi ra.»

⁶ A na fala xanbi, Isa naxa deye boxun boxi, a bende yogon a ra. A naxa na maso donxui ya ma, ⁷ a fa a fala a be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na Silomu xili nan falaxi e xa xui, «Xera». Na kui, donxui naxa sa a ya raxa, a gbilen, a ya se toma.

⁸ A doxobooree nun naxee nu darixi a to ra kule matide, e naxa a fala, «Yi xeme xa mu nu doxoma be, a nu kule mati?» ⁹ Ndee naxe, «Iyo, a tan nan a ra.» Gbetee naxe, «Ade, e maniyaxi ne.» Kono a tan xeme naxa woyen e be, a a fala, «N tan nan yati a ra!» ¹⁰ Na kui, e naxa a maxorin, «I ya fa rabooxi di?» ¹¹ A naxa e yaabi, «Xeme naxan xili falama Isa, na nan bende yogon deye ra, a a sa n ya ma, a fa a fala n be, «Sa i ya raxa Silomu ye yire.» Na kui, n to sa n ya raxa, n naxa se to.» ¹² E naxa fa a maxorin, «Yi xeme na minden?» A naxa e yaabi, «N mu a kolon.»

¹³ E naxa donxui rayalanxi xanin Farisenie yire. ¹⁴ Isa deye masunbuxi bende ra loxo naxe, a donxui ya raboo, malabu loxoe nan nu a ra. ¹⁵ Na kui, Farisenie fan naxa so a maxorinfe, a ya rabooxi ki naxe. A naxa e yaabi, «A bende yogonxi nan sa n ya ma, n e raxa, e se to.» ¹⁶ Fariseni ndee naxa a fala, «Yi xeme Isa, a mu kelixi Ala xa ma, barima a mu malabu loxoe seriye rabatuma.» Kono gbete nu a falama, «Yunubitoe noma yi kaabanako molie rabade?» Na kui, Farisenie mu nu lanxi e bore ma. ¹⁷ E man naxa donxui rayalanxi maxorin, «A to i tan nan ya rabooxi, I tan a xa fe toxi di?» A naxa e yaabi, «Namignonme nan a ra.»

¹⁸ Yuwifi kuntigie nu siikexi na donxui xa fe ra. E mu nu a kolon xa donxui yati yati nan nu a ra. Na kui, e naxa a barimixie xili, ¹⁹ e e maxorin, «Wo xa di nan ya, wo naxan ma a a donxuxi nan barixi? A ya fa rabooxi di?» ²⁰ A barimixie naxa e yaabi, «Muxu a kolon, a muxu xa di nan a ra. Muxu man a kolon, a a barixi donxuya nan kui. ²¹ Kono a ya fa rabooxi ki naxe, muxu mu na tan kolon. Muxu man mu a kolon mixi yo na rabaxi a be. Wo a tan nan maxorin. Dimedi xa mu a ra, a yete a xa dentege sama.» ²² A xa mixie na yaabi ti ne, barima e

nu gaaxuxi Yuwifii kungtie ya ra. Nee nu bara lan a ma a mixi yo naxan na a fala Isa Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, e xa tonyi dɔxɔ na kanyi ma a naxa so salide kui. ²³ Na nan a niya a barimixie naxa a fala, «Dimedi xa mu a ra, wo a tan nan maxorin.»

²⁴ Na kui, Farisenie naxa na dɔnxui rayalanxi xili a firin nde, e a fala a be, «I i kali Ala ra, i nɔndi fala. Muxu tan a kolon a yunubitɔe nan na na xeme ra.»

²⁵ A naxa e yaabi, «Xa yunubitɔe nan a ra, n tan mu a kolon. Kɔnɔ n fe keren tan kolon: N nu dɔnxuxi ne, kɔnɔ n ya bara fa se to.» ²⁶ E man naxa a maxorin, «A munse raba i ra? A i ya rabɔɔxi di?»

²⁷ A naxa e yaabi, «N jan bara na fala wo be, kɔnɔ wo mu tin n xui ramede. Wo man fa wama n xa gbilen a ma munfe ra? Ka wo fan waxi findife a fɔxirabiree nan na?» ²⁸ E naxa a konbi, e a fala a be, «I tan nan findixi a fɔxirabire ra! Annabi Munsa fɔxirabiree nan na muxu tan na!

²⁹ Muxu a kolon tan, a Ala woyen ne Annabi Munsa be, kɔnɔ yi xeme Isa tan, muxu mu a kelide kolon.» ³⁰ Xeme naxa e yaabi, «Fe makaabaxi nan ya! A bara n ya rabɔɔ, kɔnɔ wo tan mu a kelide kolon!

³¹ Won a kolon tan, a Ala mu yunubitɔe xa duba tongoma. Naxan gaaxuma a ya ra, a a sago raba, a na nan xa maxandi suxuma. ³² Dunija birin a kolon mixi mu noma dɔnxui ya rabɔɔde naxan barixi dɔnxuya kui. ³³ Xa yi xeme mu kelixi Ala xa ma nu, a mu noma fefe rabade.» ³⁴ E naxa a yaabi, «I tan naxan barixi yunubi kui, i waxi findife muxu karamɔxɔ ra?» E naxa fa a kerii salide.

³⁵ Isa to a me, a e bara a kerii salide, a naxa sa a fen, a a maxorin, «I danxaniyaxi Adama xa Di ma?» ³⁶ A naxa a yaabi, «Marigi, a fala n be mixi naxan a ra, alako n xa danxaniya a ma.» ³⁷ Isa naxa a fala a be, «I jan bara a to. A tan nan man woyenfe i be yi ki.» ³⁸ A naxa a fala Isa be, «Marigi, n bara danxaniya.» A fa a suyidi a be. ³⁹ Isa naxa a masen, «N faxi yi dunija ma mixie makiitife nan ma, alako dɔnxui xa se to, ya kanyi xa dɔnxu.»

⁴⁰ Fariseni naxee nu na naa, e naxa a xui me, e a maxorin, «Pe, dɔnxui nan na muxu fan na?» ⁴¹ Isa naxa a masen e be,

«Xa dɔnxui nan na wo ra nu, yunubi mu luma wo ma. Kɔnɔ wo to a falama, a wo ya fan, wo xa yunubi bara lu wo ma.»

10

Xuruse demadonyi xa taalie

¹ «N xa nɔndi fala wo be, muɓeti nun suute mu soma goore naade ra. E tunganma ne sansanyi xun ma. ² Naxan soma goore naade ra, na nan findixi xuruse demadonyi ra. ³ Naade kantama nan naade rabima a be. A na woyen xurusee ra, e birin bira a fɔxɔ ra. A kankan xili a xili ra, e birin mini tande.

⁴ A na a gbe birin namini, a sa tima e ya ra ne, e fan bira a fɔxɔ ra, barima e a xui kolon. ⁵ Xa mixi gbete na a ra e mu naxan kolon, e mu birama a fɔxɔ ra muku. E e gima ne na tan ya ra, barima e mu a xui kolon.» ⁶ Isa naxa na taali woyenyi fala e be, kɔnɔ e mu a xa masenyi fahaamu.

⁷ Na kui, Isa man naxa a masen, «N xa a fala wo be a nɔndi ki ma, n tan nan na yexee xa naade ra. ⁸ Naxee singe fa n be, muɓetie nun suutee nan na e birin na. Yexee mu e tan xui rame. ⁹ N tan nan na goore naade ra. Naxan yo na so n saabui ra, a kanyi kisima ne, a nu so, a nu mini, a nu baloe soto. ¹⁰ Muɓeti tan mu fama fefe ma bafe muɓe tide, faxe tide, nun kasare sade. N tan faxi ne, alako mixie xa kisi soto, e xa dunijneigiri xa fan a fanyi ra.»

¹¹ «N misaalixi xuruse kantama fanyi nan na, naxan mu tondima faxade a xa xuruse kante kui. ¹² Walike nan a gima wula bare ya ra, barima xurusee mu findixi a gbe ra, a boɓe mu na e kantafe ra. A xurusee rabɓinma ne, wula bare ndee faxesa, a ndee rayensen ye. ¹³ Walike mu a jengi sama xurusee xa fe xon. ¹⁴ N tan misaalixi xuruse kante fanyi nan na. Xurusee kante nun a xa xurusee, e e bore kolon, ¹⁵ alo n tan nun Baba Ala muxu muxu bore kolonxi ki naxee. N fan bara tin faxade n ma xurusee be.»

¹⁶ «Yexee gbete fan na n be naxee mu na yi goore kui. Fo n xa fa ne nee fan na. E fan n xui ramema ne, yexee birin findi goore keren na, xuruse demadonyi keren be. ¹⁷ Na nan a toxi Baba Ala n xanuxi, barima n nan n nii fima, alako n man xa

xa a na xife, a yalanma ne.» ¹³ Isa to Lasaru xife fala, a nu a faxafe nan ma, kɔnɔ a fɔxirabiree tan jɔxɔ a ma, a a nu malabui xi xɔli nan ma. ¹⁴ Na kui, Isa naxa wɔyen e be a fiixe ra, «Lasaru bara laaxira ¹⁵ kɔnɔ na rabafe n xanbi, a bara findi sɛɛwe ra n be, barima a xɔli n ma wo xa danxaniya sɔtɔ yi fe kui. Yakɔsi, won xa siga a yire.» ¹⁶ Na temui Tomasi, a nu falama naxan be «Guli», a naxa a fala Isa fɔxirabire booree be, «Won birin xee, won nun karamɔxɔ birin xa faxa!»

¹⁷ Isa to so naa, a naxa a li Lasaru fure bara xi naani raba gaburi kui. ¹⁸ Kilo saxan jɔndɔn nan nu na Betani nun Darisalamu tagi. E to makore, ¹⁹ Yuwifi gbege nu bara fa Marata nun Mariyama xɔnyi, e maaxeme jɔnfe kunfa bade. ²⁰ Marata to Isa fafe me, a naxa sa a ralan, kɔnɔ Mariyama tan dɔxɔxi naxa lu banxi. ²¹ Marata naxa a fala Isa be, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu. ²² Kɔnɔ hali yakɔsi, n a kolon a i na fefe maxɔrin Ala ma, a a rabama ne i be.» ²³ Isa naxa a fala a be, «I xunya kelima ne faxe ma.» ²⁴ Marata naxa a yaabi, «N a kolon tan, a kelima ne faxe ma dunjɔna rapɔnyi, faxamixie kelima temui naxe.» ²⁵ Isa naxa a masen a be, «N tan nan na marakeli nun kisi ra. Naxan na danxaniya n ma, a kisima ne, hali a faxa. ²⁶ Naxan yo baloxi, a danxaniyaxi n ma, na kanyi mu lɔema abadan. I laxi na ra?» ²⁷ A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi! N laxi a ra a i tan nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di, naxan lan a xa fa dunjɔna ma.»

²⁸ Marata na fala xanbi, a naxa siga a xunya Mariyama fɔxɔ ra, a a fala a be e doro ma, «Karamɔxɔ bara fa, a na i xilife.» ²⁹ Mariyama to a me, a naxa keli keren na, a siga Isa ralande. ³⁰ Na temui, Isa mu nu soxi taa kui. Marata a li dennaxe, a nu na menni ne sinden. ³¹ Yuwifi naxee fahi kunfa bade, naxee nu na Mariyama fe ma banxi kui, e to a to keli ra mafuren na, e naxa bira a fɔxɔ ra tande. E jɔxɔ a ma a a na sigafe gaburi yire ne, a xa sa wa naa.

³² Mariyama to Isa yire li, a fefe a to, a naxa suyidi a be, a a fala, «Marigi, xa i nu na be nu, n maaxeme mu faxama nu!»

³³ Isa to Mariyama to, a na wafe, Yuwifi

naxee nu na a fɔxɔ ra, nee fan wafe, a naxa sunnun, a bɔje naxa rapaaxu a ma. ³⁴ A naxa maxɔrinyi ti, «Wo a ragataxi minden?» E naxa a yaabi, «Marigi, fa, muxu xa na masen i be.» ³⁵ Isa naxa wa. ³⁶ Na kui, Yuwifie naxa a fala, «A mato, Lasaru nu rafanxi a ma ki naxe!» ³⁷ Kɔnɔ ndee e ya ma, e naxa a fala, «Pe, yi naxan dɔnxui ya rabɔɔ, a mu nu nɔma Lasaru ratangade faxe ma xe?»

³⁸ Isa bɔje man naxa rapaaxu a ma. A naxa siga gaburi yire. Fɔnme nde nan nu a ra, geme belebele dɔxɔxi na de ra. ³⁹ Isa naxa a fala, «Wo geme ba naa.» Marata, faxamixi maagine, a naxa a fala, «Marigi, a xa maragate xi naani nan to! A a lima a fure xiri bara mini yi waxati ma.» ⁴⁰ Isa naxa a fala a be, «N mu a fala xe i be, a xa i danxaniya, i Ala senbe makaabaxi toma ne?» ⁴¹ Na kui, e naxa geme ba fɔnme gaburi de ma. Isa naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, n bara i tantu i to n xui ramexi. ⁴² N tan jan a kolon, i n xui ramema temui birin, kɔnɔ n na falaxi jama nan ma fe ra naxee tixi be, e xa la a ra a i tan nan n xexi.» ⁴³ A na fala xanbi, Isa naxa a xui ite senbe ra, a a fala, «Lasaru, mini!» ⁴⁴ A tan faxamixi naxa mini a sanyie nun a belexee maxirixi kasange kui, a yatagi man makunfukunfuxi dugi gbete fan na. Isa naxa a fala mixie be, «Wo kasange ba a ma, wo a mafulun, a xa nɔ a perede.»

Yuwifi kuntigie nate tongofe Isa faxafera
(Matiyu 26:1-5, Maraki 14:1-2, Luki 22:1)

⁴⁵ Yuwifi naxee nu bara fa Mariyama yire, e Isa xa kaabanako to, e gbege naxa danxaniya a ma. ⁴⁶ Kɔnɔ ndee naxa sa dentege sa Farisenie be, Isa fe naxan nabaxi. ⁴⁷ Na kui, serexedube kuntigie nun Farisenie naxa Yuwifie xa kiitisa xungbee malan. E naxa a fala, «Won munse rabama? Yi xeme na kaabanako gbege nan nabafe. ⁴⁸ Xa won a lu a yete yi, birin danxaniyama ne a ma, Romakae fan fama won ma hɔrɔmɔbanxi kanade, e won si sɔntɔ!» ⁴⁹ E xa serexedube kuntigi Kayafa, naxan nu na e xunyi ra na waxati, a naxa a fala e be, «Wo tan mu sese kolon yi fe kui. ⁵⁰ Ka wo mu a fahaamuxi a mixi

keren faxafe pama be, na nan fan wo be, dine won si birin xa sonto?»

⁵¹ Kayafa xa na woyenyi mu fatan a tan yete xa ra. A to nu findixi na waxati serexedube kuntigie xunyi ra, Ala nan na masenyi fi a ma, a Isa nu fafe faxade Isirayila pama be. ⁵² Kono na man mu raba Isirayilakae gbansan xa be. Isa nu fafe faxade ne alako Ala xa a xa die fan malan, naxee rayensenxi yire birin, a xa e birin findi pama keren na.

⁵³ Na kui, kabi na malanyi loxo, Yuwifi kuntigie naxa nate tongo Isa faxafe ra. ⁵⁴ Na nan a ra Isa mu no minide kene ma sono. A tan nun a foxirabiree naxa keli naa, e siga Efirmi taa kui gbengberenyi fe ma.

⁵⁵ Yuwifie xa Sayamaleke Dangi Sali to nu bara makore, mixi gbege naxa keli daaxae tefe ra Darisalamu, e xa e yete raseniyen beenun sali xa a li. ⁵⁶ E nu na Isa fenfe. E naxa e bore maxorin horomobanxi tete kui, «Wo xa mapoxunyi ma, Isa fama salide, ka a mu fama?» ⁵⁷ Serexedube kuntigie nun Farisenie nu bara yaamari fi, a mixi yo naxan na Isa to, na kanyi xa a fala e be alako e xa a suxu.

12

Mariyama labunde ture masofe Isa sanyi ma

¹ Xi senni beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa siga Betani, Lasaru xonyi, a nu bara naxan nakeli faxe ma. ² E naxa donse fanyi yailan, e fa pama xili, e xa e dege yire keren Isa xa binye bun ma. Marata nu donse itaxunma mixie ma, Lasaru nun Isa naxa lu teebili ra.

³ Mariyama naxa sa narada labunde ture litiri tagi tongo. Narada tinsexi nan nu a ra, naxan sare xoxoxo ki fanyi. A naxa a maso Isa sanyie ma, a e mafuruku a xunsexe ra. Labunde ture xiri naxa din banxi birin na. ⁴ Yudas Isikariyoti, Isa foxirabiree naxan nu fama a yanfade, a naxa a fala, ⁵ «A nu lanma yi labunde xa mati kobiri kole keme saxan na, a fi setaree ma.» ⁶ A yi fala ne barima a tan nan nu Isa foxirabiree xa kobiri ragatama, a nu fa nde mupa. Setaree xa fe mu nu na a boje kui feo! ⁷ Na kui, Isa

naxa a fala, «Gbilen Mariyama foxo ra. Yi nu ragataxi a yi ra ne, n ma maragate nan ma fe ra. ⁸ Setaree luma ne wo ya ma temui birin, kono n tan mu luma wo ya ma abadan xe.»

⁹ E to a me a Isa bara fa Betani, Yuwifie pama gbege fan naxa siga. E mu siga Isa xa fe gbansan xa ma. E nu wama Lasaru fan tofe, Isa naxan nakeli faxe ma. ¹⁰ Na kui, serexedube kuntigie naxa nate tongo e xa Lasaru fan faha, ¹¹ barima Yuwifi gbege nu gbilenfe e foxo ra a tan nan ma fe ra, e nu fa danxaniya Isa ma.

Isa sofe Darisalamu

¹² Na kuye iba, pama gbege naxan nu faxi Sayamaleke Dangi Sali rabade, e naxa a me a Isa na fafe Darisalamu. ¹³ E naxa tugi fensee tongo, e siga a ralande e xui ite ra,

«Tantui na won Nakisima be!
Baraka na a be naxan fafe Marigi xili ra,
Isirayila mange!»

¹⁴ Isa naxa sofale lanma nde soto, a doko a fari, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

¹⁵ «Siyonikae, wo naxa gaaxu.

Wo xa mange na fafe,
a dokoxi sofale fari.»

¹⁶ Na waxati Isa foxirabiree mu fahaamui soto na fe ma, kono Isa to keli faxe ma, e naxa ratu Kitaabui sebeli ma naxan nu bara kamali na fe kui.

¹⁷ Nama naxan Lasaru to keli ra faxe ma, e naxa seede ba Isa be. ¹⁸ Na nan a niya, pama naxa siga a ralande, barima e nu bara na tonxuma makaabaxi xa fe me. ¹⁹ Na kui, Farisenie naxa a fala e bore be, «Wo bara a to, won mu noma sese ra. Dunija birin bara bira a foxo ra!»

Isa a xa faxe xa fe masenfe

²⁰ Gireki mixi ndee fan nu bara te sali rabade Darisalamu, e xa sa Ala batu. ²¹ E naxa fa Filipu xon, naxan keli Betesayida, Galile boxi ma, e a fala a be, «N ba, muxu wama Isa tofe.» ²² Filipu naxa sa a fala Andire be, e firin birin naxa siga e sa a fala Isa be. ²³ Isa naxa e yaabi, «Waxati bara a li Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen. ²⁴ N xa a fala wo be a nondi ki ma, xa maale xori mu si, a mu dije a yete ma boxi bun, a luma na ki, a keren gbansan. Kono xa a sa dije a yete ma boxi bun, a a bogi gbege nan naminima.

²⁵ Naxan gbakuma a yete xa duniya fe ra, a loema ne. Naxan mu kankanma a yete xa fe ma yi duniyeigiri kui, a abadan kisi nan sotoma. ²⁶ Xa naxan yo wama n ma wali suxufe, a xa bira n foxo ra ne, n tan na lu dede, n ma walike fan na naa. Xa naxan yo n ma wali suxu, Baba Ala a kanyi binyama ne.»

²⁷ «N boje toroxi ne yi ki, konon n fa munse falama? N xa a fala Baba Ala be a xa n natanga yi naxankate waxati ma? Ade, yi naxankate naxan fafe n lide, n faxi na nan yati ma. ²⁸ N Baba Ala, a niya i xili xa ite.» Isa to na fala, xui nde naxa keli koore ma, a a fala, «N bara a ite, n man gbilenma ne a ite ra.» ²⁹ Nama naxee nu tixi naa, e to a me, ndee naxa a fala a galanyi nan xui a ra, konon gbete naxa a fala, «Maleke nan woyenxi a be!» ³⁰ Isa naxa a masen e be, «Na xui mu minixi n tan n ma fe xa ma, a minixi wo tan nan ma fe ma. ³¹ Yi duniya makiiti waxati bara a li. Mangeya fafe bade yi duniya nola yi ra. ³² Mixie na n nate wuri magalanbuxi konon na n faxafe ra, n mixi birin nafama ne n ma.» ³³ Isa a faxa ki masen na ki ne.

³⁴ Na kui, nama naxa a fala Isa be, «Muxu tan bara a me seriye Kitaabui kui, a Ala xa Mixi Sugandixi buma abadan. Munfe ra i tan a falama a fo Adama xa Di xa rate? Nde findixi yi Adama xa Di ra?»

³⁵ Isa naxa e yaabi, «Ala xa naiyalanyi man luma ne wo ya ma dondoronti. Wo xa jere na naiyalanyi kui, alako dimi naxa wo terenna. Naxan jere ma dimi kui a mu a sigade toma. ³⁶ Naiyalanyi to yanbama wo be yi ki, wo xa la a ra ne, alako wo xa findi naiyalanyi xa die nan na.»

Nama danxaniyatara

Isa to ge na falade, a naxa siga, a sa a noxun e ma. ³⁷ A nu bara tonxuma makaabaxi gbegebe raba e ya xori, konon na birin kui, e mu danxaniya a ma. ³⁸ Na raba ne alako Annabi Esayi xui xa kamali, a to a masen,

«Marigi, nde laxi masenyi ra, e bara naxan me muxu ra?

Ala senbe bara makenen nde be?»

³⁹ Na kui, e mu no danxaniyade Isa ma, barima Esayi a masen ne,

⁴⁰ «Ala bara e ya donxu, a e xaxili balan, alako e ya naxa fa se igbe, e xaxili naxa fa fe kolon, e naxa fa e boje rafindi n ma, n xa e rayalan.»

⁴¹ Annabi Esayi na fala ne a to nu bara Isa xa noje to. Na kui, a nu Isa xa fe nan falafe.

⁴² Konon na birin kui, hali kuntigie ya ma, e gbegebe naxa la Isa ra. Konon e mu nu suusama a falade kene ma barima e nu gaaxuxi Farisenie ya ra, nee naxa fa tonyi doxo e ma, sofe ra salide kui. ⁴³ Adamadie xa matoxoe sotofe nan nu rafan e ma dangi Ala xa matoxoe ra.

Isa xa masenyi donxoe nama be

⁴⁴ Isa naxa a xui ite, a a fala, «Naxan na danxaniya n ma, a mu danxaniyaxi n tan xa ma, a danxaniyaxi n Xema nan ma. ⁴⁵ Naxan na n tan to, a bara n Xema to. ⁴⁶ N to faxi duniya, naiyalanyi nan n na, alako naxan yo na danxaniya n ma, na kanyi naxa lu dimi kui sonon. ⁴⁷ Xa naxan yo n xui me, konon a mu a rabatu, n tan mu na kanyi makiitima, barima n mu faxi duniya makiitide xe. N faxi duniya rakiside ne. ⁴⁸ Naxan na tondi n na, a mu tin n ma masenyi ra, na kanyi makiitima na na. N masenyi naxan tima, na nan findima a makiitima ra loxo donxoe. ⁴⁹ Barima n ma masenyi mu fatanxi n tan xa ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xexi yaamari ra, a lanma n xa naxan fala, n xa naxan masen. ⁵⁰ N a kolon a xa seriye findima kisi nan na, naxan mu jonma abadan. Na nan a ra, n fe masenma wo be alo Baba Ala a masenxi ki naxe.»

13

Isa a foxirabiree sany maxafe

¹ Beenun Sayamaleke Dangi Sali xa a li, Isa naxa a kolon a gbe mu nu luxi a xa keli duniya ma gbilenfe ra Baba Ala ma. A foxirabiree a naxee soto duniya ma, nee nu rafan a ma. Han a faxa temui naxe, e xa xanunteya nu na a be.

² Nunmare, e birin nu e degefe. Ibulisa njan nu bara so Simon Isikariyoti xa di Yudasi xaxili kui, a xa Isa yanfa. ³ Isa to

nu a kolon a Baba Ala bara fe birin sa a sagoe, a man to a kolon a a kelixi Ala nan ma, a man gbilenfe a tan nan ma, ⁴ a naxa keli e degede, a a xa donma fari igoroe ba a ma, a fa dugi nde xiri a tagi. ⁵ A naxa ye sa paani kui, a fa so a foxirabiree sanyie maxafe, a nu e mafuruku na dugi ra. ⁶ A to Simon Piyeri li, na naxa a fala a be, «Marigi, i waxi ne i xa n tan sanyie maxa?» ⁷ Isa naxa a yaabi, «N naxan nabafe yi ki, i mu a fahaamuma yi waxati tan ma, konɔ i fama ne a kui kolonde yare.» ⁸ Piyeri naxa a fala a be, «Ade, i tan mu n sanyi maxama feo!» Isa naxa a yaabi, «Xa n mu i sanyie maxa, won mu luma fe keren sonon.» ⁹ Simon Piyeri naxa a fala a be, «N Marigi, xa a na na ki ne, i naxa n sanyi gbansan xa maxa. I xa n belexee nun n xunyi birin maxa.» ¹⁰ Isa naxa a yaabi, «Mixi naxan bara a maxa, a hayi mu na a fate maxafe ma bafe a sanyi ra. A jan bara seniyeen feo! Wo seniyeenxi, konɔ wo birin mu a ra.» ¹¹ A a fala ne a e birin mu seniyeenxi, barima a a foxirabire kolon naxan fama a yanfade.

¹² Isa to ge e sanyie maxade, a man naxa a xa donma fari igoroe ragoro a ma, a man a magoro e degede, a a fala e be, «N naxan nabaxi wo be yi ki, wo a fahaamuxi?» ¹³ Wo to a falama n be «Karamoxo», xa na mu a ra «Marigi», wo nondi nan a ra, barima na nan yati n na. ¹⁴ Na kui, n tan naxan findixi wo Marigi nun wo Karamoxo ra, xa n tan bara wo sanyie maxa, wo fan lan ne wo xa wo bore sanyie maxa. ¹⁵ N naxan nabaxi wo be, a xa findi misaali nan na, alako wo fan xa na mooli nan naba wo bore tagi. ¹⁶ N xa a fala wo be a nondi ki ma, konyi mu dangi a marigi ra, xera fan mu dangi a xema ra. ¹⁷ Wo to bara fahaamui soto yi fee ma, heeri na wo be xa wo e raba.»

¹⁸ «N mu wo birin xa ma. N tan naxan wo sugandixi, n wo kolon. Konɔ naxan na Kitaabui kui, fo a xa kamali ne, a to sebexi, «Muxu nun naxan belexe na lenge keren kui, na bara a kobe so n na.» ¹⁹ N na fe falaxi ne wo be beenun a xa raba, alako a raba temui wo xa a kolon a n tan nan na naxan na abadan. ²⁰ N xa a fala wo be a nondi ki ma, naxan yo na n ma xera rasene, a n tan nan nasenexi. Naxan yo

na n fan nasene, na kanyi n Xema nan nasenexi.»

Yudasi xa yanfanteya

(Matiyu 26:20-25, Maraki 14:17-21, Luki 22:21-23)

²¹ A na fala xanbi, Isa boje naxa sunnun, a fa a fala, «N xa a fala wo be a nondi ki ma, mixi keren na wo ya ma, a n yanfama ne, a n sa kuntigie belexe.»

²² A foxirabiree naxa e bore mato, e mu a kolon Isa nu mixi yo xa fe falafe. ²³ Isa foxirabire, a naxan xanuxi, a nu na a fe ma teebili ra. ²⁴ Na kui, Simon Piyeri naxa a belexe magira na be, a xa Isa maxarin a kanyi ma, Isa nu baxi naxan ma fe falade. ²⁵ Na foxirabire naxa a maso Isa ra, a a maxarin, «Marigi, nde a ra?» ²⁶ Isa naxa a yaabi, «N nu taami ragoro bore xora, n a so mixi naxan yi ra, a tan nan na ki.» Isa to ge na falade, a naxa taami rasin bore xora, a a so Simon Isikariyoti xa di Yudasi yi ra. ²⁷ Yudasi to na taami rasuxu, Sentane naxa a boje masara keren na. Isa naxa a fala a be, «I wama naxan nabafe, a raba mafuren mafuren.» ²⁸ Naxee nu magoroxi e degede, e sese mu a kolon Isa na falafe a be fe naxan ma. ²⁹ Yudasi to findi e xa kobiri ragate ra, ndee naxa a mapoxun a Isa nu a xefe sare nde sode sali xa fe ra, xa na mu a ra a xa sa misikiinee ki. ³⁰ Yudasi to na taami xuntunyi rasuxu, a naxa mini keren na. Koe nu bara so.

Yaamari neene

³¹ Yudasi to mini, Isa naxa a masen, «Waxati bara a li fa, Adama xa Di xa xunnakeli xa makenen, Ala fan xa nore xa makenen a saabui ra. ³² Ala xa nore to makenenma a saabui ra, Ala yete fan Adama xa Di xa xunnakeli makenenma ne. A fafe na nan nabade yakosi. ³³ N ma die, a gbe mu luxi n xa keli wo xun ma. Wo n fenma ne, konɔ n naxan fala Yuwifi kuntigie be, n fa na nan falama wo fan be, «N sigama dennaxe, wo tan mu noma sigade naa.»»

³⁴ «N xa yaamari neene fi wo ma: Wo xa wo bore xanu ne. N tan wo xanuxi ki naxe, wo fan xa wo bore xanu na ki. ³⁵ Dunija birin wo kolonma n foxirabiree ra na fe nan ma, xa wo wo bore xanu.»

Isa a falafe Piyeri be a a yete rasanma ne a ma
(Matiyu 26:31-35, Maraki 14:27-31, Luki 22:31-34)

³⁶ Simon Piyeri naxa a maxorin, «Marigi, i sigama minden?» Isa naxa a yaabi, «N sigafe dennaxe, i mu noma birade n foxo ra sinden, kono i fan fama birade n foxo ra han naa.» ³⁷ Simon Piyeri man naxa a maxorin, «Marigi, munfe ra n mu noma birade i foxo ra yakosi? N tinxi n xa faha i xa fe ra!» ³⁸ Isa naxa a yaabi, «I tinxi i xa faha n ma fe ra? N xa nondi yati nan fala i be, beenun konkore xa a rate, i i yete rasanma ne n ma sanmaya saxan.»

14

Isa nan na kira, nondi, nun kisi ra

¹ Isa naxa a fala a foxirabiree be, «Wo naxa kontofili. Wo wo xaxili ti Ala ra, wo xa wo xaxili ti n fan na. ² Lingira gbegbe nan na n Baba xonyi, xa na mu a ra n mu a falama wo be nu, a n sigafe yigiya yailande wo be. ³ Xa n siga, n naxa sa na yailan wo be, n man fama ne wo foxo ra, alako won birin xa sa lu yire keren. ⁴ N sigafe dennaxe, wo na kira kolon.»

⁵ Tomasi naxa a fala a be, «Marigi, muxu mu i sigade kolon. Muxu fa na kira kolonma di?» ⁶ Isa naxa a yaabi, «N tan nan na kira ra, nondi ra, nun kisi ra. Mixi yo mu soma Baba Ala xonyi xa n tan saabui xa mu a ra. ⁷ Xa wo bara n tan kolon, wo n Baba fan kolonma ne. Keli yi waxati ma, wo bara a kolon, wo man bara a to.»

⁸ Filipu naxa a fala a be, «Marigi, Baba Ala masen muxu be. A lima na bara muxu wasa.» ⁹ Isa naxa a fala a be, «Filipu, n bara bu wo tagi ki fanyi, kono han ya i mu n kolon? Naxan na n tan to, a bara Baba Ala to. I tan fa a falama di, a n xa Baba Ala masen wo be? ¹⁰ I mu laxi a ra a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun Baba Ala nan a ra? N tan masenyi naxee tima wo be, e mu fatan n tan yete xa ra. E fatanma Baba Ala nan na. N tan nun Baba Ala naxan a ra temui birin, a tan nan yete na a xa wali rabafe. ¹¹ Wo xa la n na, a Baba Ala nun n tan nan a ra, n fan nun Baba Ala nan a ra. Xa wo siikexi na ma, wo xa la a ra n ma walie tan xa fe ra.»

¹² «N xa a fala wo be a nondi ki ma, n tan wali naxee rabama, xa naxan danxaniya n ma, na kanyi fan na wali moolie rabama ne. A jan a rabama ne naxee dangi n tan gbe ra, barima n tan sigafe Baba Ala nan yire. ¹³ Wo naxan birin maxandima n xili ra, n a rabama ne wo be alako Baba Ala xa matoxoe soto a xa Di saabui ra. ¹⁴ Xa wo n maxandi fefe naxan ma n xili ra, n a rabama ne.»

Ala Xaxili Seniyenxi

¹⁵ «Xa wo n xanu, wo n ma yaamarie rabatuma ne. ¹⁶ N tan fan, n Baba Ala maxandima ne a xa Saabui Fanyi gbete xee wo ma, naxan luma wo fe ma abadan. ¹⁷ Na nan findixi Ala Xaxili ra, naxan nondi makenenma. Dunija tan mu noma a sotoe, barima e mu a toma, e man mu a kolon. Kono wo tan a kolon, barima a sabatima wo i.»

¹⁸ «N mu wo raboloma xe de, wo xa lu alo kiridie. N man fama ne wo yire. ¹⁹ A gbe mu luxi n xa loe dunija ma, kono wo tan fama ne n tode. N tan to baloxi, wo fan baloma ne. ²⁰ Wo a kolonma ne na loxoe, a n tan nun n Baba nan a ra, wo fan nun n tan nan a ra, n fan nun wo tan nan a ra. ²¹ Naxan n ma yaamarie suxuxi, a e rabatu, na kanyi nan n xanuxi. Anun, naxan na n tan xanuxi, n Baba a kanyi xanuma ne, n fan a xanu, n nan n yete makenen a be.»

²² Yudasi, naxan mu findi Isikariyoti ra, a naxa Isa maxorin, «Marigi, munfe rabaxi i to fafe i yete makenende muxu tan be, i mu i yete makenen dunija tan be?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa naxan yo n xanu, a n xui suxuma ne. N Baba a kanyi xanuma ne, muxu nun n Baba fa a yire, muxu sabati a i. ²⁴ Naxan mu n xanuxi, a mu n xui suxuma. Wo masenyi naxan mefe n na, n gbe xa mu a ra. A fatanxi Baba Ala nan na, naxan n xeexi.»

²⁵ «N to wo ya ma, n bara na birin masen wo be, ²⁶ kono Baba Ala fama ne Saabui Fanyi xeede wo yire n xili ra. Na saabui lanxi Ala Xaxili Seniyenxi nan ma. Na nan fama wo ratude n ma masenyi birin na, a fa wo xaran na ra.»

²⁷ «N bojesa fima wo ma naxan fatanxi n tan na, naxan mu kelixi dunija ma. Wo naxa kontofili, wo naxa gaaxu. ²⁸ Wo bara

n xui mε, <N na sigafe, kɔnɔ n man fama wo yire>. Xa wo n xanu, a lanma wo xa sεεwa n ma sigε ra Baba Ala yire, barima a dangi n tan na. ²⁹ N a falaxi nε wo bε, beenun a xa raba, alako a na raba, wo xa danxaniya n ma.»

³⁰ «N mu wɔyɛn gbegebe falama wo be sɔnɔn, barima yi dunɔna na nɔla naxan yi, a na fafe. A mu nɔma n tan na a mɔɔli yo ra, ³¹ kɔnɔ alako dunɔna xa a kolon a n tan Baba Ala xanuxi nε, Baba Ala n yamarixi naxan na, n a rabama nε. Wo keli, won xεε.»

15

Sansi bili nun a salonyie

¹ «N misaalixi wuri bili nan na, n Baba Ala nan findixi a mεenima ra. ² Wuri bili salonyi naxee mu bogi raminima n bε, Ala e sεgεma nε. Salonyi naxee bogima, Ala xa e magbaran, alako e bogi xa gbo. ³ Wo tan naxee findixi na salonyie ra, wo jan bara raseniyen n ma masenyi saabui ra. ⁴ Wo lu n ma fe nε, alɔ n fan luma wo xa fe ki naxε. Sansi salonyi mu nɔma bogide a yetε ra xa a mu fatuxi sansi bili xa ma. Wo fan luma na ki nε, xa wo mu lu n ma fe. ⁵ N tan nan na Ala xa sansi bili ra, wo fan findixi na sansi salonyie nan na. Naxan na lu n ma fe, n fan lu a xa fe, a lu nε alɔ sansi salonyi naxan a bogi gbegebe raminima. Xa wo nun n tan xa mu a ra, wo tan mu nɔma fefe ra. ⁶ Xa naxan mu lu n ma fe, a luma nε alɔ sansi salonyi masegεxi naxan wɔlεma, a xara. Walikεe nee malanma nε, e e wɔlε tε xɔɔra, e gan. ⁷ Xa wo lu n ma fe, n ma masenyie fan lu wo bɔnε ma, wo na wa fefe xɔn, wo a maxandi. A rabama nε wo bε. ⁸ N Baba matɔxɔε sɔtɔma, wo tan na lu alɔ sansi salonyi naxee bogima a fanyi ra, wo a masen na wali fanyie kui, a wo findixi n fɔxirabirεε nan na. ⁹ N Baba Ala n tan xanuxi ki naxε, n fan wo xanuxi na ki nε. Wo lu n ma xanunteya kui. ¹⁰ Xa wo n ma yaamarie rabatu, wo luma n ma xanunteya kui, alɔ n fan luxi n Baba xa xanunteya kui ki naxε, n to a xa yaamarie rabatuxi.»

¹¹ «N yi fee masenxi nε wo bε, alako n ma sεεwε xa lu wo bε, wo xa sεεwε xa kamali.»

¹² «N ma yaamari findixi yi nan na: Wo wo bore xanu alɔ n wo xanuxi ki naxε. ¹³ Xa mixi a nii fi a xanuntenyie xa fe ra, xanunteya yo mu na naxan dangi na tan na. ¹⁴ Wo tan findixi n xanuntenyie nan na, xa wo n ma yaamarie rabatu. ¹⁵ N mu fa nɔma a falade wo bε <konyie>, barima konyi mu a kolon a marigi naxan yo rabafe. N tan bara a fala wo bε <n xanuntenyie>, barima n naxan birin mεxi n Baba ra, n bara wo rakolon a birin na. ¹⁶ Wo tan xa mu n sugandi. N tan nan wo sugandi, n wo findi n ma xεεrae ra, wo xa sa lu alɔ sansi salonyie naxee bogima, wo sa wali fanyie raba naxee mu kanama. Na kui, wo na fefe maxɔrin Baba Ala ma n tan xili ra, a a soma nε wo yi. ¹⁷ N wo yamarixi nε yi fee ma, alako wo xa wo bore xanu.»

Dunɔna Isa fɔxirabirεε xɔnfe

¹⁸ «Xa dunɔna wo xɔn, wo xa a kolon a n tan nan singe xɔn. ¹⁹ Xa wo findi dunɔna mixie nan na nu, wo rafanma nε dunɔna ma nu, alɔ a gbe mixie. Kɔnɔ dunɔna mixie mu wo ra, barima n tan bara wo sugandi e ya ma. Na nan a toxi, dunɔna wo xɔnxi. ²⁰ Wo xa ratu wɔyenyi ma n naxan masen wo bε, <Konyi mu dangima a marigi ra.> Xa e bara n tan naxankata, e wo fan naxankatama nε. Xa e n tan xui suxu, e wo fan gbe suxuma. ²¹ E yi fe birin niyama nε wo ra n tan xili xa fe ra, barima e mu n Xεεma kolon. ²² Xa n mu sa fa wɔyende e bε nu, e mu yunubi sɔtɔma nu. Kɔnɔ yakɔsi, e mu fa nɔma sese falade naxan kiiti fanma e ra. ²³ Naxan na n tan xɔn, a bara n Baba fan xɔn. ²⁴ Xa n mu kaabanakoe raba e tagi nu naxee singe mu nu raba, e mu yunubi sɔtɔma nu. Kɔnɔ yakɔsi, e bara na birin to, e man fa n tan nun n Baba xɔn. ²⁵ Kɔnɔ naxan sɛbexi e xa seriyε Kitaabui kui, fo a xa kamali, a to a masenxi, <E n xɔnxi nε tun.>»

²⁶ «N Saabui Fanyi naxan xεεma wo ma kelife Baba Ala yire, naxan findixi Baba Ala Xaxili ra, naxan nɔndi makenenma, a tan na fa, a seede bama nε n ma fe ra. ²⁷ Wo fan seede bama nε, barima wo na n fɔxɔ ra kabi a fɔlε.»

16

¹ «N yi fe birin masenxi ne wo be, alako wo naxa fa bira tantanyi kui. ² E fama ne tonyi doxode wo ma, sofe ra salidee kui. Waxati nan fafe, naxan na wo faxa, a na faxe mapoxunma kewali fanyi nan na Ala be. ³ E na fee rabama ne, barima e mu Baba Ala kolon, e mu n fan kolon. ⁴ Kono n yi fee birin masenxi ne wo be, alako e waxati na a li, wo xa ratu, a n e xa fe fala ne wo be.»

Ala Xaxili Seniyenxi xa wali

«N mu yi fe birin masen wo be a fole ra, barima n nu na wo fe ma. ⁵ Kono yakosi, n fa sigafe n Xema yire, wo mu n maxorinma, «I na sigafe minden?» ⁶ N to yi fee masenxi wo be, na nan wo bope sunnunxi. ⁷ Kono n xa a fala wo be a nondi ki ma, n ma sigen nan munafanyi gbo wo be, barima xa n mu siga, Saabui Fanyi mu fama wo ma. Kono xa n siga, n a xema ne wo ma. ⁸ A na fa, a mixie rakolonma ne yunubi xa fe ra, tinxinyi xa fe ra, nun kiiti xa fe ra. ⁹ A e rakolonma ne yunubi xa fe ra, barima e mu danxaniyaxi n ma. ¹⁰ A e rakolonma ne tinxinyi xa fe ra, barima n na sigafe Baba Ala yire, wo mu n toma fa. ¹¹ A e rakolonma ne kiiti xa fe ra, barima yi dunija na nola kobi naxan yi ra, a jan bara makiiti.»

¹² «Masenyi gbete man na, kono wo mu noma e birin fahaamude yakosi. ¹³ Ala Xaxili na fa wo ma, a na nondi birin ya maboma wo be. A xa masenyi mu fatanxi a yete kan na. A naxan mema n Baba ra, a na nan masenma wo be. Fe naxee fama rabade, a nee nan masenma wo be. ¹⁴ A fama n ma xunnakeli makenende, barima a naxan sotoma n tan na, a na nan kawandima wo be. ¹⁵ Naxan birin na Baba Ala yi, a findixi n fan gbe nan na. N a fala na nan ma, «A naxan sotoma n tan na, a na nan kawandima wo be.»»

Sunnunyi masarama ne seewe ra

¹⁶ Isa man naxa a fala e be, «Waxati di nan luxi beenun n xa loe wo ma, kono waxati di man na dangi, wo man n toma ne.» ¹⁷ A foxirabiree naxa e bore maxorin, «Isa wama munse falafe yi ki, «A gbe mu luxi n xa loe wo ma dondoronti, kono wo

man fama n tode.» A xa woyenyi na di a to a falaxi, «N na sigafe Baba Ala yire?»» ¹⁸ E man nu e bore maxorinfe, «A munse ma, a «waxati di»? Won tan mu a kolon a sese falafe yi ki.»

¹⁹ Isa to a kolon a e nu wama a maxorinfe, a naxa a masen e be, «N to a falaxi, «Waxati di nan luxi beenun n xa loe wo ma, kono waxati di man na dangi, wo man n toma ne,» wo wo bore maxorinfe na nan ma? ²⁰ N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo wama ne, wo gbelegbele, kono dunija tan jalexinma ne. Wo sunnunma ne na fe ma, kono wo xa sunnunyi fama masarade seewe ra. ²¹ Gine naxan na ditinyi ra, a tooma ne ki fanyi a xa waxati to bara a li. Kono xa a ge di baride, a jan mu ratuma na toore ma, a to seewaxi di neene barife ra dunija. ²² Na kui, wo fan na sunnunyi nan kui yi waxati ma. Kono n gbilenma ne wo to ra, wo bope seewa, mixi yo mu na seewe bama wo yi. ²³ Na loxoe na a li, wo mu n maxorinma sese ma sonon. N xa a fala wo be a nondi ki ma, wo na Baba Ala maxandi fefe ma n xili ra, a a soma ne wo yi. ²⁴ Han ya, wo singe mu nu Ala maxandi fefe ma n tan xili ra. Wo maxandi ti. Wo a sotoma ne, alako wo xa seewa a kamalixi ra.»

Isa xa xunnakeli makenenfe

²⁵ «N yi fe birin masenxi wo be taali woyenyi nan na, kono waxati na fafe, n mu woyenma wo be taali woyenyi ra sonon, n Baba Ala xa fe masen wo be a fiixe ra. ²⁶ Na waxati ma, wo Baba Ala maxandima n xili nan na. N mu a falafe xe de, a n tan nan Baba Ala maxandima wo be, ²⁷ barima Baba Ala yete yati wo xanuxi ne. A wo xanuxi ne n to rafan wo ma, wo man to laxi a ra a n kelixi a tan Ala nan ma. ²⁸ N kelixi Baba Ala nan ma, n fa dunija ma. N man fa kelifa ne dunija ma, sigafe ra Baba Ala yire.»

²⁹ Isa foxirabiree naxa a fala a be, «A mato, i mu woyenfe taali woyenyi xa ra sonon, i fa na woyenfe a fiixe nan na! ³⁰ Muxu bara a kolon fa, a i fe birin kolon, hali mixi yo mu i maxorin. Na kui, muxu laxi a ra a i kelixi Ala nan ma.» ³¹ Isa naxa e yaabi, «Wo bara danxaniya yakosi? ³² Waxati na fafe, a jan bara a li,

wo yensenma ne, wo fa n naboloma. Kono Baba Ala tan mu n naboloma. A luma ne n seeti ma. ³³ N yi fe birin masenxi ne wo be, alako bojesa xa lu wo yi ra n saabui ra. Wo mantaroli sotoma ne dunija ma, kono wo xa limaniya, n tan bara no dunija ra.»

17

Isa Ala maxandife

¹ Isa to ge na fee falade, a naxa a ya rate koore, a a fala, «N Baba Ala, waxati bara a li. I xa i xa Di xa xunnakeli makenen, alako i xa Di fan xa i xa nore makenen. ² I bara mangeya fi a ma dunija mixie birin xun na, alako a xa abadan kisi fi mixi birin ma, i naxee fixi a ma. ³ Abadan kisi findixi yi nan na: E xa i kolon, i tan keren naxan findixi Ala yete ra, e man xa i xa Mixi Sugandixi Isa kolon i xa xera ra. ⁴ N bara i xa nore makenen dunija ma, n ge wali ra i n ti naxan na. ⁵ N Baba Ala, yakosi, n nore i fe ma, alo n nu norexi i fe ma ki naxe, beenun dunija xa daa.»

⁶ «N bara i xa fe masen mixie be, i naxee fixi n ma dunija. I xa mixie nan e ra i naxee taxuxi n na. E bara i xui ratinme. ⁷ E bara a kolon fa, a i naxan birin soxi n yi ra, a fatanxi i tan nan na, ⁸ barima n bara i xui radangi e ma, e fan bara la a ra. E bara a kolon yati, a n kelixi i tan nan ma, e la a ra, a i tan nan n xexi. ⁹ N mu dubama dunija be. N dubama i xa mixie nan be, i naxee taxuxi n na. ¹⁰ Naxee birin findixi n gbe ra, i gbe na e ra. Naxee birin findixi i gbe ra, n gbe na e ra. N ma fe itema ne e tan saabui ra. ¹¹ N mu fa luma dunija sonon. N fafe i yire ne yi ki, kono e tan luma be ne. N Baba Seniyenxi, e makanta i xili senbe ra, i naxan fixi n ma, alako e fan xa findi keren na alo won tan findixi keren na ki naxe. ¹² N to nu e ya ma, n bara e kanta i xili senbe ra, i naxan fixi n ma. N to e makanta, mixi keren mu loe e ya ma fo gbaloe ragataxi naxan keren be, alako Kitaabui sebeli xa kamali. ¹³ Kono n to fafe i yire ne yi ki, n yi fee falama dunija ma, alako n ma seewe xa lu e be, a xa lu e boje ma a kamalixi ra. ¹⁴ N to i xa masenyi fala e be, dunija bara e xon, barima e tondixi birade dunija fe foxo ra alo n fan to mu tinxi birade dunija fe

foxo ra. ¹⁵ N mu i maxandima xe i xa e tongo dunija ma. N i maxandife ne i xa e ratanga Sentane ma. ¹⁶ E mu birama dunija fe foxo ra, alo n fan to mu luma na fe mooli kui. ¹⁷ I xa e sa i yete nan sagoe nondi kui. I xui nan findixi nondi ra. ¹⁸ N bara e xee dunija, alo i fan n xee ki naxe. ¹⁹ N bara n yete sa i sagoe e be, alako e tan fan, e xa sa i sagoe nondi kui.»

²⁰ «N mu dubama na mixie gbansan xa be. N man dubama mixie be naxee fama danxaniyade n ma e saabui ra. ²¹ N dubama ne e be alako e xa findi keren na, alo n nun i tan n Baba Ala findixi keren na ki naxe. N man dubama e be alako e xa findi keren na won foxo ra, won birin xa findi keren na. Na kui, dunija noma a kolonde a i tan nan n xexi. ²² I bara xunnakeli naxan fi n ma, n fan bara a fi e ma, alako e fan xa findi keren na, alo won tan findixi keren na ki naxe. ²³ N tan na e i, i fan na n i, alako e xa kerensa xa kamali. Na kui, dunija a kolonma ne a i tan nan n xexi, a i man e tan xanuxi alo i n fan xanuxi ki naxe.»

²⁴ «N Baba Ala, beenun dunija xa daa, i nu bara nore fi n ma i xa xanunteya xa fe ra. A xoli n ma n ma mixie, i naxee fixi n ma, nee fan xa lu n seeti ma ariyanna, e xa n ma nore to. ²⁵ N Baba, i tinxin. N i kolon. Dunija tan mu i kolon, kono e a kolon a i tan nan n xexi. ²⁶ N bara e rakolon i xa fe ra, n man nde sama ne a fari, alako xanunteya xa lu e boje ma i n xanuxi naxan na, alo n fan na e boje i ki naxe.»

18

Isa suxufe

(Matiyu 26:47-56, Maraki 14:43-50, Luki 22:47-53)

¹ Isa to ge Ala maxandide, a tan nun a foxirabiree naxa siga Sediron xure naakiri ma sansi yire. ² Yudasi, naxan findi Isa yanfama ra, a fan nu na kolon, barima Isa nun a foxirabiree nu darixi e malan na menni ne. ³ Yudasi naxa Romakae, serexedube kuntigie, nun Farisenie xa soori gali xanin naa, lanpuie nun geresosee na e yi ra. E man naxa sexe maxiri wuri ma, e a radexe alako e xa kira to. ⁴ Isa to nu fe birin kolon naxan nu fafe a lide, a naxa e ralan, a e maxarin, «Wo

nde fenfe?» ⁵ E naxa a yaabi, «Muxu Isa Nasaretika nan fenfe.» Isa naxa a fala, «N tan nan na a ra.» Yudasi, naxan findi a yanfama ra, a fan nu tixi na gali ya ma. ⁶ Isa to a fala e be, «N tan nan na a ra», e naxa gbilen xanbi, e bira boxi. ⁷ Isa man naxa e maxorin, «Wo nde fenfe?» E man naxa a yaabi, «Isa Nasaretika.» ⁸ Isa naxa e yaabi, «N bara a fala wo be, n tan nan a ra. Xa wo n tan nan fenfe, wo a lu yi booree tan xa siga.» ⁹ Na kui, Isa xa masenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a fala, «I mixi naxee fi n ma, keren mu loe e ya ma.»

¹⁰ Simon Piyeri naxa a xa santidegema ramini, a serexedube kuntigi xa konyi Maliku yirefanyi tuli bolon. ¹¹ Isa naxa a fala Simon Piyeri be, «Santidegema raso a tee i. Fo n xa tin toore ra Baba Ala naxan nagiri n ma.»

Isa xaninfe Anani nun Kayafa yire

Piyeri a yete rasanfe Isa ma

¹² Roma soori mange nun a xa soorie, a nun Yuwifie xa soorie naxa Isa suxu, e a xiri, ¹³ e a xanin Anani xon ma. Anani xa di gine nan doxo Kayafa xon. Kayafa nu bara findi serexedube kuntigi ra na pe ra. ¹⁴ Kayafa nan nu bara Yuwifi kuntigie rasi, a a fan e be, mixi keren nan xa faxa nama be.

¹⁵ Simon Piyeri naxa bira Isa foxo ra, a nun Isa foxirabire gbete nde. Na foxirabire to nu findixi serexedube kuntigi kolon mixi ra, a naxa no sode serexedube kuntigi xa tete kui, e Isa xanin dennaxe. ¹⁶ Piyeri naxa lu tande naade de ra, han a boore, serexedube kuntigi kolonma, a naxa woyen naade kantama ra a xa tin Piyeri fan xa so. ¹⁷ Konyi gine naxan nu naade kantafe, a naxa Piyeri maxorin, «Na xeme Isa foxirabire nde xa mu i fan na?» A naxa a yaabi, «Ade, n tan mu a ra!» ¹⁸ Xinbeli to mini, konyie nun kosibilie naxa te xuru, e fa lu na fe ma. Piyeri fan naxa a maso e ra.

¹⁹ Serexedube kuntigi naxa Isa maxorin a foxirabiree xa fe ma, a nun a xa kawandie. ²⁰ Isa naxa a yaabi, «N tan masenyie tixi kene nan ma, dunipa birin be. N nan n ma kawandi birin tixi salidee

nan kui, xa na mu horomobanxi kui, Yuwifie birin e luma malan na dennaxe. N mu sese fala dunxui ra. ²¹ I n tan maxorinma munfe ra? Naxee n xui rame, nee nan maxorin. E tan nan a kolon n bara fee naxee fala.» ²² Isa to na fala, kosibili nde naxan nu tixi naa, a naxa a de ragarin, a a fala, «Pe, I serexedube kuntigi yaabima na ki ne?» ²³ Isa naxa a yaabi, «Xa n woyen kobi nan falaxi, a masen. Konon xa n mu woyen kobi xa falaxi, i n de ragarinxi munfe ra?» ²⁴ Na temui, Anani naxa a xirixi rasanba Kayafa ma, serexedube kuntigie xunyi.

²⁵ Simon Piyeri nu doxoxi te ra, a na a maxarafe. Na temui e naxa a maxorin, «Isa foxirabire xa mu i fan na?» Piyeri naxa e yaabi, «Ade, a foxirabire mu na n tan na.» ²⁶ Serexedube kuntigi xa konyi nde nu na naa, Piyeri nu bara naxan barenyi tuli bolon. A naxa Piyeri maxorin, «N mu i to xe na sansi yire, wo nun Isa?» ²⁷ Piyeri man naxa na matandi, konkore fan naxa a rate keren na.

Isa tife gomina Pilati ya i

(Matiyu 27:1-2, 11-14, Maraki 15:1-5, Luki 23:1-5)

²⁸ Na temui, e naxa Isa tongo Kayafa xonyi, e a xanin gomina xonyi. Kuye nu baxi ibade. Yuwifi kuntigie tan mu tin sode gomina xonyi, alako e xa seniyenyi naxa fa kana, e mu fa no Sayamaleke Dangi Sali donyi donde. ²⁹ Na kui, gomina Pilati naxa mini e yire tande, a e maxorin, «Wo yi xeme kalamufe munse ma?» ³⁰ E naxa a yaabi, «Xa yi xeme mu findi fe kobi raba xa ra, muxu mu fama a ra i xon ma nu.» ³¹ Pilati naxa a fala e be, «Wo a xanin, wo xa sa a makiiti wo xa seriye ki ma.» Yuwifie naxa a fala, «Wo xa seriye mu tinma muxu xa mixi faxa muxu yete ra.» ³² Na kui, Isa xa woyenyi nan nu fafe kamalide, a to nu bara a yete faxa ki masen.

³³ Pilati man naxa so a xonyi, a Isa xili, a a maxorin, «I tan nan findixi Yuwifie xa mange ra?» ³⁴ Isa naxa a yaabi, «I woyenfe i yete xaxili nan ma ba, ka mixie nan n ma fe fala i be?» ³⁵ Pilati naxa a yaabi, «Pe, Yuwifi nan na n fan na? I boore Yuwifie nun serexedube kuntigie

nan i saxi n belexe. I munse rabaxi?»
³⁶ Isa naxa a yaabi, «N ma mangeya mu findixi dunija daaxi xa ra, xa na mu a ra n ma mixie gere soma ne nu, e tondi n xa lu Yuwifie sago. N ma mangeya mu findixi dunija daaxi ra.»
³⁷ Na kui, Pilati naxa a maxorin, «I tan nan na Yuwifie xa mange ra?» Isa naxa a yaabi, «I tan nan a falaxi. N barixi ne dunija bende funi fari, alako n xa nondi masen a birin be. Mixi naxan wama nondi xon, a n xui suxuma ne.»
³⁸ Pilati man naxa a maxorin, «Nondi na di?» Pilati to na fala, a naxa mini tande Yuwifie yire, a a fala e be, «N mu fe jaaxi yo toxi yi xeme lan a xa paxankata naxan ma.»
³⁹ Wo to darixi a ra n xa geelimani keren bejin wo be Sayamaleke Dangi Sali loxo, wo wama n xa Yuwifie xa mange bejin wo be?»
⁴⁰ E naxa sonxoe rate, «Ade, na mu a ra! Barabasi nan xa rabolo.» Suute nan nu Barabasi ra.

19

Isa faxafe nate tongo ki

¹ Na temui Pilati naxa yaamari fi a soorie xa Isa bulan sebere ra. ² Soorie naxa mange katanyi maniye yailan tunbee ra, e a sa a xun ma, e fa mange donma gbeeli ragoro a ma. ³ E nu e masoma a ra, e nu a fala, «I kena, Yuwifie xa mange,» e nu fa a madin.

⁴ Pilati man naxa mini tande, a a fala Yuwifie nama be, «N bara yi xeme masen wo be, alako wo xa a kolon a n mu fefe toxi a ma a paxankatama naxan ma.»

⁵ Na kui, soorie naxa Isa ramini tande, na tunbe mange katanyi saxi a xun ma, burumusi gbeeli ragoroxi a ma. Pilati naxa a fala e be, «A tan nan yi ki!»

⁶ Serexedube kuntigie nun horomobanxi kosibilie to a to, e naxa sonxo, «A faxa! A banban wuri magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala e be, «Wo a tongo, wo tan nan xa sa a banban wuri magalanbuxi ma, barima n tan mu fefe toxi a lan a xa faxa naxan ma.»
⁷ Yuwifie naxa a yaabi, «Seriye na muxu fan yi. Na seriye ki ma, a lan a xa faxa, barima a bara a yete findi Ala xa Di ra.»

⁸ Pilati to na me, a naxa gaaxu ki fanyi ra. ⁹ A man naxa so a xonyi, a Isa maxorin, «I tan, i kelixi minden?» Konso

Isa mu yaabi yo fi. ¹⁰ Pilati naxa fa a fala a be, «I tondixi n tan nan yaabide? I mu a kolon a noe naxan na n tan be, n noma i rabolode, n man noma i faxade wuri magalanbuxi ma?»
¹¹ Isa naxa a yaabi, «Noe yo mu i be n tan xun ma fo Ala naxan fixi i ma. Na nan a ra, naxan n saxi i belexe, na nan xa yunubi gbo.»

¹² Pilati to na me, a naxa so katafe a xa Isa rabepin, konso Yuwifie naxa sonxo, «Xa i yi xeme bejin, i bara gere giri Roma mange xungbe ma. Naxan yo a yete findi mange ra, a bara ti Roma mange xungbe kanke.»
¹³ Na kui, Pilati to e xui me, a naxa Isa ramini tande. Pilati naxa doxo buntunyi ra, kiitisa kibanyi kui, dennaxe xili falama Eburu xui «Gabata».

¹⁴ Na loxo Yuwifie nu na fee yailanfe Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. Yanyi tagi Pilati naxa a fala Yuwifie be, «Wo xa mange nan ya!»
¹⁵ E man naxa sonxo, «A faxa! A faxa! A banban wuri magalanbuxi ma!» Pilati naxa a fala, «N xa wo xa mange faxa wuri magalanbuxi ma?» Serexedube kuntigie naxa a yaabi, «Mange yo mu na muxu tan be bafe Roma mange xungbe ra!»
¹⁶ Na temui a naxa Isa sa e sago, a yaamari fi Isa xa banban wuri magalanbuxi ma.

Isa banbanfe wuri magalanbuxi ma *(Matiyu 27:32-44, Maraki 15:21-32, Luki 23:26-43)*

Soorie to Isa suxu, ¹⁷ e naxa a ramini taa kui sigafe ra «xun konkota yire,» naxan xili falama Eburu xui «Gologota.» Isa naxa siga naa, a wuri magalanbuxi ratexi a ma. ¹⁸ E Isa banban wuri magalanbuxi ma menni ne. E naxa mixi firin gbete fan banban, e keren ti yirefanyi ma, e boore ti koola ma, e Isa ti e tagi. ¹⁹ Pilati naxa yaamari fi a yi sebeli xa gbaku Isa xun ma wuri magalanbuxi ma, «Isa Nasaretika, Yuwifie xa mange.»
²⁰ Yuwifie gbegebe naxa na sebeli xaran, barima Isa nu banbanxi dennaxe, na makore taa ra. Na sebeli fan nu sebexi Eburu xui, Lateni xui, a nun Gireki xui. ²¹ Na kui, serexedube kuntigie naxa a fala Pilati be, «I naxa a sebe <Yuwifie xa mange>. I xa a sebe ne, <Yi xeme a fala ne, a Yuwifie xa

mange nan a ra.»²² Pilati naxa e yaabi, «N naxan sebexi, n bara ge na sebede.»

²³ Soorie to ge Isa banbande, e naxa a xa dugie tongo, e e itaxun na soori naani ma. E naxa a xa donma fari igoroe fan tongo. Na donma to mu nu degexi,²⁴ e naxa a fala e bore be, «Won naxa a iboo. Won xa a tongoma sugandi bere nde ra.» Na birin naba ne, alako naxan sebexi Kitaabui kui, na xa rakamali:

«E bara n ma dugie itaxun e bore ma, e n ma donma tongoma sugandi bere ra.» Soorie a raba na ki ne.

²⁵ Isa nga fan nu na a xa wuri magalanbuxi fe ma, a nun a nga xunya. Kolopa xa gine Mariyama, nun Mariyama Magidalaka fan nu na menni.²⁶ Isa to a nga to a foxirabire maxanuxi fe ma, a naxa a fala a nga be, «N nga, yi bara findi i xa di ra.»²⁷ A naxa fa a fala a foxirabire fan be, «A mato, i nga nan ya.» Keli na waxati ma, na foxirabire naxa Isa nga xanin a xonyi.

Isa xa faxe

(Matiyu 27:45-56, Maraki 15:33-41, Luki 23:44-49)

²⁸ Na xanbi, Isa to nu a kolon a fe birin bara kamali, a naxa a fala, «Ye xoli na n ma.» A na fala ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali.²⁹ Se sase nde nu na menni, naxan nu rafexi weni muluxunxi ra. E naxa se nde rasin na weni i, e a xiri hisopi wuri kuye ra, e a maso Isa de ra.³⁰ A to nde min, a naxa a fala, «A birin bara kamali!» A naxa a xun sin, a fa laaxira.

³¹ Na loxoe Yuwifie nu see rafalama Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. E mu tin furee xa lu wuri magalanbuxi ma na malabu loxoe, barima sali xungbe nan nu a ra. Na kui, e naxa Pilati mayandi a xa na mixi banbanxie sanyie gira, alako e xa faxes mafuren, e xa ba na.³² Soorie naxa fa, e fa na mixi firinyi sanyie gira, naxee nu banbanxi Isa yirefanyi ma, a nun a koola ma.³³ Kono e to Isa li, e naxa a to a jan bara faxes. Na kui, e mu a tan sanyie gira,³⁴ kono soori nde naxa a seeti soxo tanbe ra, ye nun wuli naxa mini keren na.³⁵ Naxan na fe toxi, a bara na fe seede ba. A xa seederoxoya findixi nondi nan na. A tan yete a kolon, a a na nondi nan falafe

wo be, alako wo fan xa danxaniya.³⁶ Na fee raba ne alako Kitaabui xa masenyi xa kamali, naxan a masenxi, «A xori keren mu girama.»³⁷ A man sebexi yire gbete, «E e ya tima ne mixi ra, e bara naxan soxo.»

Isa xa maragate

(Matiyu 27:57-66, Maraki 15:42-47, Luki 23:50-56)

³⁸ Na fe birin xanbi, Yusufu Arimateka naxa sa Isa fure maxandi Pilati ma. Isa foxirabire nde nan nu a ra, kono a mu nu a masenma kene ma, a to nu gaaxuxi Yuwifie kuntigie ya ra. Pilati to tin, Yusufu naxa sa Isa fure tongo.³⁹ Nikodemu, naxan nu bara siga Isa yire gundo kui koe ra temui dangixi, na fan naxa labunde kilo tongo saxan miri nun alowe daaxi xanin Isa fure yire.⁴⁰ E naxa Isa fure mafilin dugie ra, e labunde sa a ma, alo Yuwifie darixi a ra ki naxe.⁴¹ Boxi nde nu makore Isa faxade ra, gaburi neene nu bara yailan dennaxe. Fure yo mu nu ragataxi a kui sinden.⁴² E naxa Isa ragata na yire makorexi, barima e gbataxi Sayamaleke Dangi Sali xa fe ra. A nu lan ne Yuwifie xa ge fe birin yailande beenun koe xa so na loxoe.

20

Isa xa marakeli

(Matiyu 28:1-8, Maraki 16:1-8, Luki 24:1-12)

¹ Sande loxoe Mariyama Magidalaka naxa siga gaburi yire subaxe ma beenun kuye xa mayalan. A to menni li, a naxa a to na geme xungbe nu bara ba gaburi de ma.² Na kui, a naxa siga a gi ra Simon Piyeri nun Isa foxirabire boore yire, Isa nu naxan xanuxi, a a fala e be, «E bara Marigi fure tongo gaburi kui, muxu fan mu a kolon e a saxi dede.»³ Na kui, Piyeri nun Isa na foxirabire boore fan naxa mini sigafe ra gaburi yire.⁴ E firinyi naxa siga e gi ra, kono Isa foxirabire maxanuxi naxa gaburi li beenun Piyeri singe xa naa li.⁵ A to a felen alako a xa gaburi kui mato, a naxa kasange dugie to, kono a mu so na kui.⁶ Simon Piyeri to menni li, a naxa so fonme kui keren na, a fa dugi bentenyi to naxan nu saxi Isa fure ma,⁷ a

nun dugi naxan nu makunfukunfuxi Isa yatagi ma. Na dugi nu saxi a xati ma, a sa ki yailanxi a fanyi ra. ⁸ Na temui, Isa foxirabire boore, naxan singe gaburi yire li, a fan naxa so na kui. A naxa a birin to, a danxaniya. ⁹ E mu nu fahaamui sotoxi Kitaabui xa masenyi ma sinden, fa fala a fo Ala xa Mixi Sugandixi xa keli faxe ma. ¹⁰ Na dangi xanbi na foxirabire firinyie naxa gbilen e xonyi.

Isa minife Mariyama Magidalaka ma (Maraki 16:9-11)

¹¹ Mariyama to nu tixi gaburi sode de ra, a nu na wafe. A to a felen a xa gaburi kui mato, ¹² a naxa maleke firin to. E maxirixi dugi fiixe ra, e doxoxi Isa fure nu saxi dennaxe. Keren nu na a xunsade ra, boore nu na a sanlaabe ra. ¹³ E naxa Mariyama maxorin, «N ma di, i wafe munfe ma?» A naxa e yaabi, «E bara n Marigi fure tongo, n mu a kolon e a saxi dede.»

¹⁴ A to ge na falade, a naxa a kobe rato, a fa mixi nde to, a tixi naa. A mu a kolon a Isa nan a ra. ¹⁵ Isa naxa a maxorin, «N ma di, i wama munfe ra? I na nde fenfe?» Mariyama joxo a ma, sansi meenima nan nu a ra. Na kui, a naxa a yaabi, «N ba, xa i tan nan na fure tongoxi, i xa na yire masen n be alako n xa siga a tongode.» ¹⁶ Isa naxa a fala a be, «Mariyama.» Mariyama to a mafindi, a naxa a ratin, «Rabuni!» Na nan falaxi Eburu xui, «Karamoxo». ¹⁷ Isa naxa a fala a be, «I naxa i belexe din n na, barima n mu nu te Baba Ala yire sinden. Siga n ngaxakerenyie yire, i a fala e be, a n fafe tede n Baba xonyi, n Marigi Ala naxan findixi wo fan Baba ra, wo fan Marigi Ala.»

¹⁸ Mariyama Magidalaka naxa siga xibaaru ra Isa foxirabiree yire, a a fala e be, «N bara Marigi to!» A man naxa Isa xa xera iba e be.

Isa minife a foxirabiree ma (Matiyu 28:16-20, Maraki 16:14-18, Luki 24:36-49)

¹⁹ Na sande loxoe kerenyi, Isa foxirabiree nu malanxi banxi kui nunmare ra, naade birin mabalanxi Yuwifi kuntigie xa yaragaaxui ma. Isa naxa mini

e ma, a ti e tagi, a a fala, «Ala xa wo boje sa.» ²⁰ A to na fala e be, a naxa a belexe nun a seeti masen e be. E naxa seewa Marigi tofe ra. ²¹ Isa man naxa a masen e be, «Bojesa xa lu wo be. N bara wo xee alo Baba Ala n xeexi ki naxe.» ²² A to ge na falade, a naxa foye felun e ma, a a fala, «Wo xa lu Ala Xaxili Seniyenxi xa goro wo ma. ²³ Xa wo dije mixi haake ma, na haake bara jon, konon xa wo mu dije, na haake luma a ma.»

Tomasi Isa tofe

²⁴ Isa mini a xa xera fu nun firinyie ma temui naxe, Tomasi, e naxan xilima «guli», a mu nu na e ya ma menni. ²⁵ Na kui, boore naxa a fala a be, «Muxu bara Marigi to!» Konon a tan naxa e yaabi, «Xa n tan mu lantuma foxi to a belexe kui, n nan n belexesole raso naa, xa n man mu n belexe sa a seeti ma e dennaxe soxo, n tan mu lama a ra feo!»

²⁶ Xi solomasaxan dangi xanbi, Isa foxirabiree man to nu malanxi banxi kui, Tomasi nu na e ya ma. Hali naade birin to nu mabalanxi, Isa naxa mini e ma menni, a ti e tagi, a e xeebu, «Bojesa xa lu wo be.» ²⁷ Na temui, Isa naxa a fala a be, «N belexe mato. I xa i belexesole sa n seeti ma e dennaxe soxo. I naxa tege n i. I xa danxaniya.» ²⁸ Tomasi naxa a fala a be, «N Marigi Ala!» ²⁹ Isa naxa a masen a be, «I danxaniyaxi ne, i to bara n to? Hერი na mixie be naxee bara danxaniya, hali e mu n toxi.»

Yi Kitaabui sebe fe naxan ma

³⁰ Isa kaabanako gbegbe raba ne a foxirabiree ya xori, naxee mu sebexi yi Kitaabui kui. ³¹ Konon naxee xa fe tan sebexi yi ki, e sebexi ne alako wo xa la a ra, a Isa nan na Ala xa Mixi Sugandixi ra, Ala xa Di. Na kui, wo na danxaniya a ma, wo kisi sotoma ne a saabui ra.

21

Isa minife a foxirabiree ndee ma

¹ Na fee dangi xanbi, Isa man naxa mini a foxirabiree ma Tiberiyasi baa de ra. A a yete makenen e be yi ki ne. ² Simon Piyeri, Tomasi e naxan xilima «guli», Natanayeli naxan keli Kaana taa Galile boxi ma, Sebede xa die, nun Isa

ƒoxirabire firin gbete, nee birin nu na yire keren. ³ Simon Piyeri naxa a fala e be, «N tan sigafe yexe suxude.» E naxa a fala a be, «Won birin na a ra.» Na kui, e naxa mini, e baki kunkui kui, konon na koe birin na, e mu sese suxu.

⁴ Kuye to nu ibafe, Isa nu tixi baa de ra, konon a ƒoxirabiree mu nu a kolon a a tan nan a ra. ⁵ Isa naxa e maxarin, «N ma die, wo bara yexe nde sototo?» E naxa a yaabi, «Ade, muxu mu sese suxuxi.» ⁶ A naxa a fala e be, «Wo yele woli kunkui yirefanyi ma, wo a nde sotoma ne.» E to a woli, e mu nu noma yele ratede, barima yexe gbo a kui. ⁷ Na kui, Isa ƒoxirabire, a naxan xanuxi, a naxa a fala Piyeri be, «Won Marigi na a ra.» Simon Piyeri to na me, a naxa donma ragoro a ma, a bagan ye ma sigafe ra Isa yire. ⁸ Booree fan naxa a li kunkui kui, yele naxan nafexi yexee ra, a xirixi kunkui ra. E mu nu makuya xare de ra, fo nongon keme firin jondon.

⁹ E to te xare de ra, e naxa te xuruxi to, yexe saxi a te wole ra, taami fan na na. ¹⁰ Isa naxa a fala e be, «Wo fa yexe nde ra wo baxi naxan suxude.» ¹¹ Na kui Simon Piyeri naxa te kunkui kui, a yele bendun xare ma. A nu rafexi yexe xungbee nan na, a gundi keme tongo suuli nun saxan. Konon hali yexe to nu gboxi yele kui na ki, yele mu iboo.

¹² Isa naxa a fala e be, «Wo fa wo dege.» A ƒoxirabiree mu suusa a maxarinde nde a ra, barima birin nu a kolon Marigi nan a ra. ¹³ Isa naxa fa taami tongo, a a itaxun e ma, a man naxa yexe so e yi ra. ¹⁴ A saxan nde nan nu na ki, Isa a yete masenma a ƒoxirabiree be, kabi a keli faxe ma.

Isa nun Piyeri

¹⁵ E to ge e de ibade, Isa naxa Simon Piyeri maxarin, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi dangi yee birin na?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee yoree ma.» ¹⁶ A man naxa gbilen a maxarin na a firin nde, «Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Iyo, Marigi. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee ma.» ¹⁷ A man naxa gbilen a maxarin na a saxan nde,

«Simon, Yaya xa di, i n xanuxi?» Piyeri naxa sunnun Isa to a maxarin sanmaya saxan nde, «I n xanuxi?» A naxa a yaabi, «Marigi, i tan fe birin kolon. I tan a kolon n i xanuxi ki naxe.» Isa naxa a fala a be, «Meeni n ma yexee ma. ¹⁸ N xa nondi yati nan fala i be, i fonike temui, i tan nan nu i yete tagi ixirima, i wa sigafe dede, i siga. Konon i na fori, i i belexe italama ne, mixi gbete i tagi xiri, a i xanin yire i mu wama sigafe dennaxe.» ¹⁹ Isa na fala ne alako a xa Piyeri faxesi ki nan masen, Piyeri fama Ala matoxode naxan saabui ra. A na fala xanbi, a naxa a fala Piyeri be, «Bira n foxo ra.»

Isa nun a ƒoxirabiree maxanuxi

²⁰ Piyeri to a kobe rato, a naxa Isa ƒoxirabiree to e foxo ra, Isa nu naxan maxanuxi. Sayamaleke Dangi Sali, a tan nan a maso Isa ra e dege temui, a a maxarin, «Marigi, nde fama i yanfade?» ²¹ Piyeri to a to, a naxa Isa maxarin, «Marigi, na tan go?» ²² Isa naxa a yaabi, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma? I tan xa bira n foxo ra.» ²³ Na kui, danxaniyatoo ndee joxo naxa lu a ma a na ƒoxirabiree tan mu faxama, konon Isa mu na fala. A a fala ne, «Xa n wama a xa simaya xa bu han n gbilen temui, na munse fanma i tan ma?»

Sebeli donxoe

²⁴ Na ƒoxirabiree yati nan yi fe birin sebe, a findi seede fanyi ra. Muxu a kolon a xa seedejoxoya findixi nondi nan na.

²⁵ Isa fe gbegbe raba ne naxee mu sebexi yi Kitaabui kui. Xa na birin sebe ne nu, n laxi a ra a na Kitaabuie birin sade mu sotoma dunija ma nu.

Isa xa xεεραε xa taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Luki naxan Inyila Isa seβε, a naxa Kitaabui firin nde seβε naxan xili «Isa xa xεεραε xa taruxui». Inyila Isa a masenma won be Isa fe naxan nabaxi a xa simaya kui. Yi Kitaabui firin nde foloxi boore Kitaabui danxi dennaxe, a fan a masenma won be Isa foxirabiree nun a xa xεεραε naxan naba alako Isa xa masenyi xa yensen dunija birin na.

Beenun Isa xa a xa xεεραε xεε e xa a xa masenyi kawandi dunija birin be, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi ragoro e ma alako e xa senbe soto a xa wali rabafe ma. E to na soto, e naxa kawandi ti folo Darisalamu. Mixi gbegbe naxa la e xa masenyi ra, e findi Isa foxirabiree ra. Kaabanako gbegbe naxa raba alako mixi xa la Isa xa xεεραε xa masenyi ra.

Na kawandi nu senbe sotofe Darisalamu temui naxe, Isa yaxuie naxa danxaniyatosee tooro folo. Na kui, Isa foxirabiree naxa yensen Darisalamu fari ma. E naxa siga kawandi ti ra Yudaya nun Samari boxi ma. Sora singe han sora fu nun firin nde, na wali nan masenxi won be. Piyeri tide gbo na taruxui kui.

Na xanbi Ala naxa xεera gbete xili naxan findixi Polu ra. Beenun Ala xa a xili, Polu nu Isa foxirabiree naxankatama Isirayila xa diine xili ra. Kono Isa naxa a yete masen Polu be, a fa a xεε jamane gbete ma. Na kui, Isa xa xibaaru bara dangi Isirayila naaninyi ra sigafe ra boxie ma si gbete nu na dennaxe.

Polu naxa na wali raba yire wuyaxi, keli Darisalamu han Roma. Yuwifie naxa a naxankata ki fanyi, kono e mu no a ra. A nu kawandi tima Yuwifie xa salidee nan kui, a man nu a ti si gbete xa salidee kui. A na raba ne alako dunija birin xa a kolon Isa bara naxan naba e be.

Na birin kui, to danxaniyatosee noma a kolonde Isa foxirabiree singee dunija igirixi ki naxe. E xa wali xa findi misaali

ra won be. Ala xa won mali xaxili sotofe ra yi Kitaabui saabui ra. Amina.

Isa xa xεεραε xa taruxui

Isa tefe koore ma

¹ Teyofilo, n bara a masen n ma Kitaabui singe kui Isa naxan birin falaxi nun a naxan nabaxi kabi a folo ² han a te loxe koore ma. Beenun a xa te koore ma, a naxa yaamari fi a xa xεera sugandixie ma, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

³ A xa naxankate xanbi, a naxa mini e ma xi tongo naani bun ma, a a yete masenma e be kiraya wuyaxi a a nipe na a ra. A nu fa Ala xa mangeya niini fe fala e be. ⁴ A nu e ya ma temui naxe, a naxa a fala e be, «Wo naxa wo makuya Darisalamu ra. Wo xa lu be han Baba Ala a xa laayidi rakamalima temui naxe, alo n na masenxi wo be ki naxe. ⁵ Yaya wo xunxa ye nan xora, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan fama gorode wo ma yi saxanyi.»

⁶ Awa, xεεραε to e malan, e naxa Isa maxorin, «Marigi, i Isirayila mangeya ragbilenma a ra yi temui ne?» ⁷ Isa naxa e yaabi, «Na waxati kolonfe mu na wo tan xa ma. Na nate na Baba Ala keren peti nan yi ra. ⁸ Kono, wo senbe soto ma Ala Xaxili Seniyenxi na fa wo ma temui naxe. Wo findima n ma seedee nan na Darisalamu nun Yudaya birin, Samari, han dunija dande.»

⁹ A to ge na masenyi tide, Ala naxa a rate koore ma e ya xori, nuxui fa a noxun e ya tode ra. ¹⁰ E to nu a matoma a tefe koore ma, xeme firin naxa mini e ma, sose fiixe ragoroxi e ma. ¹¹ E naxa a masen Isa foxirabiree be, «Wo tan Galilekae, munfe ra wo tixi be wo nu fa koore mato? Yi Isa naxan tongoxi wo tagi tefe koore ma, a man fama ne alo wo a toxi siga ra ki naxe.»

Yudasi noxe

¹² Na xanbi e naxa gbilen Darisalamu, kelifie geya ma naxan xili Oliwi geya. Kelifie na geya ma han Darisalamu, yaamile keren na a ra. ¹³ E naxa so koore banxi kui, e nu darixi e malan na dennaxe. Naxee nu na na: Piyeri, Yaya, Yaki, Andire, Filipu, Tomasi, Barotolome,

Matiyu, Yaki Alifa xa di, Simōn naxan findi Seloti ra, nun Yudasi, Yaki xa di. ¹⁴ E birin nu Ala maxandima janige keren na, e nun ginεe, a nun Mariyama, Isa nga, a nun Isa xunyaε.

¹⁵ Λοχο nde Piyeri naxa keli, a ti a ngaxakerenyie tagi. Mixi kεmε mixi mοχορην ρονδον nu malanxi naa. A naxa a fala e βε, ¹⁶ «N ngaxakerenyie, Ala Xaxili Seniyenxi naxan masenxi Kitaabui kui Dawuda saabui ra, Yudasi xa fe ra, naxan ti mixie ya ra Isa suxufe ma, na birin bara kamali. ¹⁷ A nu na muxu tan xεεραε nan ya ma. Muxu birin nan nu xεεραε wali rabama. ¹⁸ E naxa βοχι sara yi xεmε xa fe kobi rabaxi sare ra. Yudasi naxa faxa menni, a bira, a furi bula, a furingεε naxa mini a ra. ¹⁹ Darisalamukae birin naxa yi fe kolon. E naxa na βοχι xili fala Akeledama, na nan falaxi e xa xui <Wuli Βοχι>.»

²⁰ «A σεβexi Yabura Dawuda kui, <A xa banxi xa balan, mixi yo naxa sabati naa.> A man σεβexi, <Xεεραε gbete xa ti a ροχοε ra.> ²¹⁻²² Awa na kui, a lanma xεmε keren xa sugandi naxan νομα muxu malide seedeya rabade Isa xa marakeli xa fe ra. A lanma won xa mixi sugandi naxan nu na won ya ma, won nun Marigi Isa to nu a ra, kelife Yaya Isa xunxa ye xοορα temui naxe, han Isa te koore ma temui naxe.»

²³ E naxa mixi firin masen: Yusufu naxan nu xili Barasaba, e man nu naxan xili falama Yusutu, a nun Matiyasi. ²⁴ Na xanbi e naxa Ala maxandi, «Marigi, i tan naxan birin βορη ma fe kolon, a masen muxu βε i mixi naxan sugandixi yi firinyie tagi. ²⁵ Na xa findi Yudasi ροχοε ra xεεραε nun wali rabafe ra, barima Yudasi bara siga a sigade.» ²⁶ E naxa Matiyasi sugandi Ala xa mali ra. A naxa sa yi xεεραε fu nun kerenyie xun ma.

2

Ala Xaxili Seniyenxi gorofe danx-aniyatοεε ma

¹ Xε Xabe Sali to a li, Isa foxirabireε birin nu malanxi yire keren. ² Xui nde naxa mini koore ma keren na alo foye xungbe xui. A naxa banxi kui birin nafe e nu δοχοχι dennaxe. ³ E naxa se ndee to

naxee maniya nenye ra, te na e ma. Na see naxa itaxun, keren keren naxa δοχο kankan xunyi ma. ⁴ Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro foxirabireε birin ma, e naxa so xui gbeteε falafe Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

⁵ Yuwifia diinεlae kelife jamane birin ma, e nu malanxi Darisalamu na saxanyi. ⁶ Nama to yi xui mε, e naxa fa e gi ra. E naxa kaaba barima kankan nu Isa foxirabireε xui mema e bari xui yati nan na. ⁷ E δε naxa ixara, e fa a fala, «Pe, yi mixie naxee wοyenma yi ki, Galilekae xa mu e birin na? ⁸ Won fa won bari xui mεfe e ra di? ⁹ Paratokae, Medekae, Elamakae, naxee sabatixi Mesopotamiya, Yudaya, Kapadose, Pontu, Asi, ¹⁰ Firigiya, Panfiliya, Misira, Libiya, Sireni βοχι fe ma, a nun naxee keli Roma, Yuwifia a nun mixi naxee soxi e xa diine ya ma, Kiretikae a nun Arabue, ¹¹ won birin na e xui mεfe won bari xui yati nan na. E na Ala xa kaabanako fee falafe won ma xuiε. Na rabaxi di?» ¹² E birin δε naxa ixara, e naxa ifu. E nu a fala e bore βε, «Munfe yi ki?» ¹³ Κονο ndee naxa e mayele, e nu fa a fala, «E siisixi ne yi ki.»

Piyeri xa kawandi

¹⁴ Na xanbi Piyeri nun yi xεεραε fu nun kerenyie naxa keli. Piyeri naxa a masen jama βε a xui itexi ra, «Yuwifia, a nun wo tan naxan birin na Darisalamu, wo xa wo tuli mati n na. Wo xa a kolon, ¹⁵ yi mixie mu siisixi xε de alo wo a μαροχunxi ki naxe, barima γεεεγεε na a ra yi ki.»

¹⁶ «Annabi Yoweli yi masenyi nan ti.

¹⁷ <Ala naxe, n fama n Xaxili taxunde mixi birin na λοχοε δονχοεε.

Wo xa di xεmεε nun wo xa di ginεe wοyenma ne n tan Ala xili ra.

Wo xa σεgetalae to tima ne fee ra, wo xa forie fan xiyee sa.

¹⁸ Na waxati,

n fama n Xaxili ragorode n ma konyi xεmεε

nun n ma konyi ginεe ma.

E wοyenma ne n tan Ala xili ra.

¹⁹ N kaabanakoeε rabama ne koore ma, n τονxumae masenma ne βοχι fari, naxee findima wuli, te, nun tuuri ra.

²⁰ Soge dimima ne,

kike gbeelima nɛ alɔ wuli
beenun Marigi xa lɔxɔɛ xa a li,
na dariyɛ lɔxɔɛ xungbe.

²¹ Mixi yo naxan Marigi xili maxandima,
na kanyi kisima nɛ.»»

²² «Isirayilakae, wo wo tuli mati yi
masenyi ra. Isa Nasaretika Ala xa Mixi
Sugandixi nan nu a ra. Ala naxa na
masen kaabanakoe, fe magaaxuxie, nun
tɔnxumae ra, Isa naxan nabaxi wo tagi.
Wo birin na fee kolon. ²³ Ala bara a
ragiri kaafirie xa kafu wo ma, alako wo
xa yi xɛmɛ faxa, wo a banban wuri
magalanbuxi ma, alɔ Ala nu a janigexi ki
naxɛ. ²⁴ Kɔnɔ na xanbi, Ala bara a rakeli,
a faxɛ luuti ba a ma, barima faxɛ mu nu
nɔma kankande a ma.»

²⁵ «Dawuda nu Isa xa fe nan falafe yi
masenyi ra.

«N Marigi toma tɛmɛi birin n ya i.
A to na n sɛɛti ma, n mu nɔma birade.

²⁶ Na nan a toxi n bɔɔɛ na sɛɛwɛ kui,
n dɛ fan a xa fe masenma jɛlɛxinyi ra.
N fate fan malabuma nɛ bɔɔɛsa kui,

²⁷ barima i mu n nii bɛɔɔnma aligiyama,
i mu i xa seniyentɔɛ luma gaburi kui, a xa
bɔɔɔ.

²⁸ I bara a niya n xa kisi kira kolon.
I sɛɛwɛ fima nɛ n ma i yire.»»

²⁹ Piyeri man naxa a fala, «N ngaxak-
erenyie, wo a lu n xa won benba Dawuda
xa fe fala wo bɛ. A faxa nɛ, a naxa ragata,
a xa gaburi man na won tagi be han to.

³⁰ Namipɔnɔmɛ to nu a ra, a nu a kolon
Ala bara laayidi tongo a bɛ. Ala naxa a
kali a Dawuda xa mamadi nde dɔxɔma
nɛ a xa mange kibanyi. ³¹ Na kui, Dawuda
nu a kolon Ala xa Mixi Sugandixi fama nɛ
kelide faxɛ ma. Ala mu nɛɛmuma a ma
aligiyama, a fate mu bɔɔɔma gaburi kui.

³² Ala nan Isa rakelixi faxɛ ma. Won birin
findixi seede ra na fe ma. ³³ A to rate Ala
yirefanyi ma, a naxa Ala Xaxili Seniyenxi
sɔtɔ Baba Ala ra, alɔ Ala laayidi tongoxi
ki naxɛ. A man bara Ala Xaxili Seniyenxi
ragoro won ma. Wo na nan tofe, wo na
nan mɛfe yi ki.»

³⁴ «Dawuda mu texi koore ma, kɔnɔ a
tan nan a fala,
«Marigi naxa a fala n Marigi bɛ,

Dɔxɔ n yirefanyi ma,

³⁵ han n xa i sanyi ti i yaxuie fari.»»

³⁶ «Na kui, Isirayilaka birin xa la a ra,
Ala bara Isa findi Marigi ra, nun a xa Mixi
Sugandixi ra. Kɔnɔ wo bara a banban
wuri magalanbuxi ma.»

³⁷ Yi masenyi naxa jama bɔɔɛ tɔɔɔ ki
fanyi ra. E naxa a fala Piyeri nun xɛɛra
booree bɛ, «N ngaxakerenyie, a lanma
muxu xa munse raba fa?» ³⁸ Piyeri naxa
a fala e bɛ, «Wo xa tuubi, wo birin xa wo
xunxa ye xɔɔra Isa xili ra, Ala xa Mixi
Sugandixi, alako wo xa yunubie xa xafari,
wo man xa Ala Xaxili Seniyenxi sɔtɔ.
³⁹ Ala bara yi laayidi tongo wo bɛ, wo xa
die bɛ, nun mixi birin bɛ a naxee xilima,
hali naxee na yire makuye.» ⁴⁰ Piyeri man
naxa e rasi, a naxa e ralimaniya masenyi
wuyaxi ra. A naxa e maxandi, «Wo wo
mɛɛni yi waxati mixi tinxintaree ma.»

⁴¹ Naxee tin a xa masenyi ra, e naxa
e xunxa ye xɔɔra. Na lɔxɔɛ mixi wulu
saxan jɔndɔn naxa sa Isa fɔxirabiree xun
ma. ⁴² E nu e tun nabɛxima xɛɛrae xa
xaranyi ma. E naxa lu ngaxakerenya kui.
E man naxa e tun nabɛxi taami itaxunfe
nun Ala maxandife ma. ⁴³ Gaaxui naxa e
birin suxu. Xɛɛrae naxa kaabanako nun
tɔnxuma gɛgɛbe raba. ⁴⁴ Danxaniyatɔɛ
birin nu malanxi yire keren. Xa mixi
keren se sɔtɔ, na bara findi e birin gbe
ra. ⁴⁵ E e xa see matima, e nu e harige
itaxun e bore ma, kankan nu a hayi fan
na kui. ⁴⁶ Lɔxɔ yo lɔxɔ e nu e malanma
hɔɔɔmɔbanxi kui, e nu donse don e xɔnyɔ
sɛɛwɛ nun bɔɔɛsa kui. ⁴⁷ E nu Ala
matɔxɔma. E naxa rafan birin ma. Lɔxɔ
yo lɔxɔ Marigi nu nde sama danxaniyatɔɛ
jama kɔnti xun ma.

3

Namate rayalanfe

¹ Lɔxɔ nde Piyeri nun Yaya nu tefe
hɔɔɔmɔbanxi kui, sali tɛmɛi gɛɛsɛgɛ.

² Hɔɔɔmɔbanxi naade ra naxan xili
«Naade Tofanyi», xɛmɛ nde nu na naxan
nu namataxi kabi a bari lɔxɔɛ. E nu
a dɔxɔma na lɔxɔɛ birin alako a xa
nu kɔbiri makula mixie ma naxee soma
hɔɔɔmɔbanxi kui. ³ A to Piyeri nun Yaya
to so ra hɔɔɔmɔbanxi kui, a naxa kɔbiri
makula e ma.

⁴ Piyeri nun Yaya naxa e ya ti a ra. Piyeri naxa a fala a be, «Muxu mato.»
⁵ Xeme naxa e mato, a joxo naxa lu a ma e na kobiri nan fife a ma. ⁶ Piyeri fa a fala a be, «Gbeti mu na n yi, xema mu na n yi, kononaxan na n yi ra, n a fima i ma. N bara i yaamari Isa Nasaretika xili ra, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, keli, i i jere!»
⁷ A naxa a suxu a yirefanyi belexe ma, a a rakeli. A sanyie nun a sankonyie naxa senbe soto keren na. ⁸ Na ikorexi ra, a naxa keli, a naxa so a jerefe. A naxa so Piyeri nun Yaya foxo ra horomobanxi kui. A jerefa, a tunganma, a Ala tantuma.

⁹ Birin naxa a to, a a jerefa, a Ala matoxoma. ¹⁰ E naxa a kolon a tan nan nu doxoma horomobanxi «Naade Tofanyi» de ra kule matide. Birin naxa kaaba, e terenna yi fe ra naxan bara raba a be. ¹¹ A fan naxa bira Piyeri nun Yaya foxo ra. Nama birin naxa kaaba, e naxa e gi sigafe ra e yire Sulemani xa buntunyi ra.

¹² Piyeri to na to, a naxa jama maxorin, «Wo tan Isirayilakae, munfe ra wo kaabama yi fe ma? Munfe ra wo wo yae banbanxi muxu ra alo muxu yi xeme raperexi muxu yete senbe nan na, xa na mu a ra muxu xa tinxinyi ra?»
¹³ Annabi Iburahima, Annabi Isiyaga, nun Annabi Yaxuba Marigi Ala, won benbae Marigi Ala, a bara a xa dariye fi a xa konyi Isa ma, wo naxan yanfa, wo fa mee a ra Pilati ya i, naxan nu wama a rabepinfe. ¹⁴ Wo bara Ala xa seniye to e nun a xa tinxintoe yanfa. Wo man fa maxandi ti Pilati xa faxeti nde rabepin wo be. ¹⁵ Wo bara Marakisima faxa, Ala naxa a rakeli faxe ma. Muxu na na fe seede ra. ¹⁶ Yi xeme naxan yi ki, wo naxan kolon, wo naxan toxi, a bara senbe soto danxaniya kui Isa xili saabui ra. A xa danxaniya Isa ma, na nan a yalanxi wo birin ya xori.»

¹⁷ «Yakosi, n ngaxakerenyie, n a kolon wo naxan nabaxi Isa ra, wo bara a raba a kolontareya ma, wo nun wo xa mangee. ¹⁸ Konon Ala nan yi birin nagirixi, alako a xa woyenyi xa rakamali, a nu bara naxan masen waxati dangixi a xa namijonmee de ra, a falafe a a xa Mixi Sugandixi fama ne toorode. ¹⁹ Awa, wo tuubi, wo gbilen

Ala ma, alako wo xa yunubie xa xafari, ²⁰ alako Marigi xa fa bojesa waxati ra, a man xa Isa xee, a bara naxan sugandi wo be. ²¹ Konon Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa lu koore ma sinden, han beenun fe birin xa yailan, alo Ala a masen ki naxe a xa namijonme seniye xie kere ra kafi a xonnakuye ra.»

²² «Annabi Munsa naxa a fala, <Wo Marigi Ala namijonme nde xema ne wo ma alo n tan. Won ngaxakerenyi nan lanxi a ma. A naxan birin falama wo be, wo xa a suxu. ²³ Naxan yo mu na namijonme xui suxu, na kanyi bama ne Ala xa jama ya ma, a faxa.»>

²⁴ «Namijonme naxee birin bara woyen kabi Annabi Samuweli xa temui, e birin bara yi loxoe xa fe fala. ²⁵ Saate die nun namijonme die nan na wo ra. Ala bara saate tongo won babae be. A a fala ne Iburahima be, <Duniya birin fama heeri sotoe i bonsoe nan saabui ra.> ²⁶ Ala to bara a xa konyi rakeli faxe ma, a a xee wo tan nan singe ma, a xa duba wo be, a xa kankan nagbilen fe kobie foxo ra.»

4

Piyeri nun Yaya makiitife

¹ Yaya nun Piyeri to nu woyenma mixie be, serexedube, horomobanxi sori yarerati, nun Sadusenie naxa fa. ² E boje naxa te barima Piyeri nun Yaya nu jama xaranfe, a falafe mixi faxaxie fama ne rakelide alo Isa rakelixi ki naxe. ³ E naxa e suxu, e e sa geeli han na kuye iba, barima ke nu bara so. ⁴ Konon mixi wuyaxi naxee na woyenyi me, e naxa a suxu. Danxaniyatoe xun naxa masa, han xeme konti naxa wulu suuli jondon li.

⁵ Na kuye iba, Yuwif yareratie, forie, nun seriye karamoxoe naxa e malan Darisalamu, ⁶ a nun Anani serexedube kuntigi, nun Kayafa, Yaya, Alesandire, a nun naxee birin na serexedube kuntigi bonsoe. ⁷ E naxa Piyeri nun Yaya ti e tagi, e naxa e maxorin, «Wo noxi yi rayalande di? Wo a rayalanxi saabui mundun na?»

⁸ Piyeri naxa a masen e be muxu a rayalanxi Ala Xaxili Seniye xie nan saabui ra, ⁹ «Isirayila forie nun kuntigie, wo

bara muxu maxɔrin yi namate xa fe fanyɪ sɔtɔɛ ma, a yalanxi ki naxe. ¹⁰ Wo tan nun Isirayilakae birin xa a kolon yi xeme yalanxi Isa Nasaretika, Ala xa Mixi Sugandixi, xili saabui nan na. Wo Isa naxan banban wuri magalanbuxi ma, Ala naxan nakeli faxe ma, a tan nan xili yi namate rayalanxi. ¹¹ Isa maniyaxi <geme nan na naxan tide gbo dangi geme birin na, kɔnɔ wo tan banxitie bara mee na geme ra.> ¹² Kisi mu sɔtɔma ndende ra fo a tan, barima xili gbete yo mu na dunija, won kisima naxan saabui ra.»

¹³ E naxa kaaba Piyeri nun Yaya xa limaniya ma, barima xarantaree nan nu e ra. E naxa a kolon e nu bara bira Isa fɔxɔ ra a nu na dunija ma temui naxe. ¹⁴ Kɔnɔ xeme to nu tixi e sɛeti ma, a yalanxi, e mu nɔ sese falade. ¹⁵ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xeme yaamari e xa mini Yuwifi kiitisaie ya ma. E nu fa wɔyen e bore tagi. ¹⁶ E naxa e bore maxɔrin, «Won xa munse raba yi mixie ra? Darisalamukae birin bara a kolon e kaabanako xungbe nan nabaxi. Won fan mu nɔma na matandide. ¹⁷ Kɔnɔ alako yi fe naxa yensen ye mixie ra, won xa e ratɔn a xɔrɔxɔɛ ra, e naxa wɔyen Isa xili ra sɔnɔn.»

¹⁸ E naxa Piyeri, Yaya, nun na xeme xili. E naxa wɔyen e be a xɔrɔxɔɛ ra, a e naxa masenyi yo ti, e naxa mixi yo xaran Isa xili ra sɔnɔn. ¹⁹ Piyeri nun Yaya naxa e yaabi, «Wo a mato, a lanma muxu xa bira wo tan nan fɔxɔ ra ba, ka Ala? ²⁰ Muxu mu nɔma dundude fe ma muxu bara naxan to, muxu bara naxan me.» ²¹ E man naxa xaape e ma, kɔnɔ pama birin to nu Ala matɔxɔma fe ma naxan bara raba, e mu nɔ lande a ma a lanma e xa e paxankata ki naxe. E naxa e rabepin. ²² Yi xeme naxan nayalanxi, a xa simaya nu bara dangi pe tongo naani ra.

Togondiyatɔɛe Ala maxandife

²³ E to e bepin, Piyeri nun Yaya naxa siga e booree yire. E naxa fe birin yaba e be serexedube kuntigie nun forie naxan fala e be. ²⁴ E to na me, e birin naxa e xui ite Ala ma janige keren fari. E naxa a maxandi, «Marigi, i tan naxan koore daa, a nun boxi, a nun baa, a nun se naxan birin na dunija, ²⁵ i tan nan a fala

Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, i xa konyi Dawuda de ra, muxu baba,

<Munfe ra sie bɔpe texi fufafu? Munfe ra pamae matandi tife? ²⁶ Dunija mangɛe bara keli, xunmatie bara ti Marigi nun a xa Mixi Sugandixi kanke.>»

²⁷ «Nɔndi na a ra, Herode, Ponsi Pilati, xɔpe, a nun Isirayila bɔnsɔɛe bara ti i xa konyi seniyenxi Isa kanke, i naxan sugandixi, ²⁸ alako e xa fe birin naba i singe nu bara nate tongo a nu lan naxan xa raba. ²⁹ Yakɔsi, Marigi, i xa a mato e xaape ki naxe. Senbe fi i xa konyie ma, alako e xa nɔ i xa wɔyenyi masende limaniya ra. ³⁰ I belexe itala, alako mixi xa rayalan, kaabanakoe nun tɔnxumae xa raba i xa konyi seniyenxi Isa xili ra.»

³¹ E to ge Ala maxandide, e nu malanxi dennaxe, na naxa seren. Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e birin ma. E naxa so Ala xa wɔyenyi masenfe limaniya ra.

Togondiyatɔɛe xa lanyɪ

³² Danxaniyatɔɛe pama birin bɔpe ma fe naxa lu keren. Mixi yo mu a falama a keren gbe nan na se nde ra, kɔnɔ se birin naxa findi birin gbe ra. ³³ Xɛɛrae naxa Marigi Isa xa marakeli masen mixie be senbe ra. Ala naxa hinne e ra a fanyi ra. ³⁴ Setare yo mu nu na e ya ma, barima xɛe nun banxie nu na naxee birin yi ra, e nu e matima ne, ³⁵ e nu a sare dentɛge xɛɛrae be. Nee nu fa a itaxun kankan hayi bere ma.

³⁶ Mixi nde nu na naxan xili Yusufu, Lewi di naxan barixi Sipiri. Xɛɛrae nu a xili falama ne Baranabasi, na nan falaxi «mixi ralimaniya». ³⁷ A naxa xe mati naxan nu na a yi, a naxa fa a kɔbiri ra, a a dentɛge xɛɛrae be.

5

Ananiyasi nun Safira

¹ Xeme nde naxan xili Ananiyasi, a nun a xa gine Safira, nee fan naxa e xa xe mati. ² Ananiyasi nun a xa gine naxa lan a ma e xa xe sare nde ragata e yete be. Ananiyasi naxa kɔbiri donxɔe xanin,

a a dɛntɛgɛ xɛɛrae bɛ. ³ Piyeri naxa a fala a bɛ, «Ananiyasi, munfe ra Sentanɛ i madaxuxi han i bara wule fala Ala Xaxili Seniyenxi bɛ yi xɛ sare nde nɔxunfe ra? ⁴ Beenun i xa yi xɛ mati, i gbe xa mu nu na xɛ ra? I kɔbiri naxan sɔtɔxi, i gbe xa mu nu na fan na? Munfe ra i yi fe mɔɔli rabaxi? I mu wule falaxi mixie xa bɛ, i wule falaxi Ala nan bɛ.»

⁵ Ananiyasi to na wɔyɛnyi mɛ, a naxa bira keren na, a faxa. Naxee birin na fe mɛ, e naxa gaaxu. ⁶ Sɛgɛtalae to keli, e naxa a kasange, e a xanin, e sa a ragata.

⁷ Waxati saxan to dangi, a xa ginɛ naxa so, a mu nu a kolon fe naxan nabaxi.

⁸ Piyeri naxa a fala a bɛ, «A fala n bɛ, xa wo xɛ matixi yi xasabi nan na, wo naxan dɛntɛgɛxi yi ki?» A naxa a yaabi, «Iyo, muxu a matixi yi kɔbiri nan na.»

⁹ Awa, Piyeri naxa a fala a bɛ, «Munfe ra wo lanxi a ma wo xa Ala Xaxili madaxu? Naxee i xa mɔri ragataxi, e tan nan tixi naadɛ ra yi ki, e i fan xaninma ya.»

¹⁰ A naxa bira xɛɛra bun ma keren na, a faxa. Sɛgɛtalae to so, e naxa a li a fan bara faxa. E naxa a xanin, e sa a fan nagata a xa mɔri fɛ ma. ¹¹ Gaaxui xungbe naxa danxaniyatɔɛ pama birin suxu, a nun naxee birin yi fe mɛ.

Tɔnxumae nun kaabanakoe

¹² Kaabanako wuyaxi nun tɔnxumae nu rabama pama tagi xɛɛrae saabui ra. Togondiyatɔɛ birin nu e malanma Sulemani xa buntunyi ra. ¹³ Mixi gbɛtɛ yo mu nu suusama sunbude e ra, kɔnɔ mixie nu e binyama a fanyi ra. ¹⁴ Naxee nu danxaniyaxi Marigi ma, xɛmɛɛ nun ginɛɛ, e kɔnti xun nu masama tɛmɛi birin. ¹⁵ Na fee ma, mixie nu fama nɛ furemae ra sade nun dagie ma kira xɔn, alako Piyeri nɛ dangima tɛmɛi naxɛ, a niini xa ti e ma. ¹⁶ Nama nu kelima Darisalamu rabilinyi, e nu fa furemae ra nun pinne fure kanyie. E birin naxa yalan.

Xɛɛrae makankanfe

¹⁷ Na tɛmɛi sɛrɛxɛdubɛ kuntigi, a nun naxee nu na a fɔxɔ ra, naxee findixi Sadusenie ra, e naxa natɛ tongo tɔɔnɛ ma. ¹⁸ E naxa xɛɛrae suxu, e e woli geeli. ¹⁹ Kɔnɔ Marigi xa malekɛ naxa fa kɔɛ ra, a naxa geeli naadɛ rabi, a fa e ramini.

A naxa a fala e bɛ, ²⁰ «Wo siga, wo sa ti hɔrɔmɔbanxi kui, wo Ala xa kira nɛɛnɛ xa fe birin tagi raba pama bɛ.» ²¹ E to na mɛ, e naxa so hɔrɔmɔbanxi kui subaxɛ ma, e kawandi ti fɔlɔ.

Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nun naxee nu na a fɔxɔ ra, e to fa, e naxa Yuwifɛ kiitisaɛ nun Isirayila fori birin malan. E naxa mixie rasiga xɛɛrae tongode geeli kui. ²² Sɔrie to siga, e mu e li geeli kui. E naxa gbilen, e sa dɛntɛgɛ sa. ²³ E naxɛ, «Muxu bara geeli li a balanxi a fanyi ra, geeli kantamaɛ tixi naadɛ ra, kɔnɔ muxu to a rabi, muxu mu mixi yo lixi a kui.»

²⁴ Hɔrɔmɔbanxi sɔrie xa mangɛ nun sɛrɛxɛdubɛ kuntigie to na fe mɛ, e dɛ naxa ixara. E nu fa e bore maxɔrin, «Munfe yi ra?» ²⁵ Mixi nde naxa fa a fala e bɛ, «Wo fa a mato, wo xɛmɛ naxee sa geeli, e na hɔrɔmɔbanxi kui e mixie xaranfe.» ²⁶ Awa, sɔri xunmati nun a xa sɔrie naxa siga, e sa fa xɛɛrae ra. Kɔnɔ e mu e sɛnbɛ ramini e ma, barima e nu gaaxuxi pama fa e magɔnɔfe gɛmɛ ra.

²⁷ E to bara e xanin Yuwifɛ kiitisaɛ yire, sɛrɛxɛdubɛ kuntigi naxa e maxɔrin, ²⁸ «Muxu bara wo ratɔn a xɔrɔxɔɛ ra, wo naxa xaranyi raba yi xɛmɛ xili ra, kɔnɔ wo bara wo xa xaranyi ralantan Darisalamu birin na. Wo wama a xa faxɛ safe muxu tan nan xun!» ²⁹ Piyeri nun xɛɛrae naxa e yaabi, «A lanma muxu xa Ala xui nan nabatu dangife mixie xui ra. ³⁰ Won babae Marigi Ala bara Isa rakeli, wo naxan faxa, wo naxan banban wuri ma. ³¹ Ala bara a rate a yirefanyi ma a xa findi Mangɛ nun Marakisima ra, alako Isirayila xa nɔ tuubide, e xa yunubi xa xafari. ³² Muxu nun Ala Xaxili Seniyenxi na yi fe seedee ra. Ala Xaxili Seniyenxi fima mixi nan ma, naxan na a xui rabatu.»

³³ E to yi masenyi mɛ, e naxa xɔnɔ han e naxa wa xɛɛrae faxafe. ³⁴ Kɔnɔ Fariseni nde naxan xili Gamaliyeli, seriye karamɔxɔ kuntigi naxan nu rafan pama birin ma, na naxa keli Yuwifɛ kiitisaɛ tagi. A naxa yaamari fi e xa xɛɛrae ramini sinden. ³⁵ Awa, a naxa a fala kiitisaɛ bɛ, «Isirayilakae, wo mɛɛni fe ma wo naxan nabama yi mixie ra. ³⁶ Waxati dangixi xɛmɛ nde naxan xili Tudasi naxa a yetɛ

igbo. Mixi keme naani nan nu biraxi a foxo ra, kono a to faha e birin naxa yensen ye. A xa fe mu findi fefe ra.»

³⁷ «Na to dangi, Yudasi Galileka naxa mini xili sebe temui. A naxa mixi wuyaxi bendun a ma, kono a fan naxa faha, a foxirabiree birin naxa yensen ye.

³⁸ Yakosi n a falama wo be, wo naxa fefe raba yi mixie ra. Wo gbilen e foxo ra. Xa yi fe birin fatanxi mixie nan na, a mu sooneyama. ³⁹ Kono, xa a fatanxi Ala nan na, wo mu noma a xun nakanade. Wo wo jere ki mato a fanyi ra, wo nun Ala naxa fa gere.»

⁴⁰ E to lan fe keren ma, e naxa xerae xili, e e bonbo. E naxa e raton woyenfe ra Isa xili ra, e fa e rabepin.

⁴¹ Xerae to mini Yuwifii kiitisee tagi, e naxa jalexin barima Ala e tan nan sugandixi, e xa tooro Isa xili xa fe ra.

⁴² Loxo yo loxo, e nu kawandi tima horomobanxi kui, e man mixie xaranma e xonyi. E nu Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi masenma ne temui birin.

6

Xera malima solofere

¹ Na temui, Isa foxirabiree konti xun to nu masama, Yuwifii naxee Gireki xui falama, e naxa e mawa Yuwifii xon naxee Eburu xui falama, barima loxo yo loxo donse itaxunma temui naxe, e nu nsemuma ne kaape ginse ma naxee Gireki xui falama. ² Xera fu nun firinyi naxa Isa foxirabiree malan, e naxa a fala e be, «A mu lan muxu xa Ala xa masenyi kawandife rabolo donse itaxun fe ra. ³ Na nan a ra, n ngaxakerenyie, wo xeme solofere sugandi wo ya ma, mixi binyee, xaxilimaya nun Ala Xaxili Seniyenxi na naxee be. Muxu xa yi donse itaxunfe so e yi ra, ⁴ alako muxu tan xa nu lu Ala maxandi ra nun Ala xui kawandi ra.»

⁵ Na masenyi naxa rasan birin ma. E naxa Etiyen sugandi, xeme naxan xa danxaniya nu gbo, Ala Xaxili Seniyenxi man nu goroxi naxan ma. E man naxa Filipu, Pirokoru, Nikanoro, Timon, nun Paramenasi sugandi, a nun Nikolasi Antiyokika naxan soxi Yuwifii xa diine ya ma. ⁶ E naxa e dentegɛ xerae be. Xerae

naxa e belexe sa e xunyiye ma, e naxa Ala maxandi e be.

⁷ Ala xa masenyi naxa yensen ye. Isa foxirabiree xun nu masama a gbegebe ra Darisalamu. Serexedube wuyaxi fan nu danxaniyafe.

Etiyen suxufe

⁸ Ala naxa a xa hinne nun senbe fi Etiyen ma. A nu tonxumae nun kaabanako xungbee rabama jama tagi.

⁹ Sirenikae nun Alesandireka naxee nu salima salide kui, naxan xili «xoreya mixi xa salide», a nun Yuwifii naxee kelixi Silisi nun Asi, e naxa sonxo Etiyen ma.

¹⁰ Kono e mu no Etiyen xa woyenyi ra, barima Ala Xaxili Seniyenxi nan nu xaxilimaya fima a ma.

¹¹ Awa, e naxa xeme ndee sare fi, e xa a fala, «Muxu bara a xui me a woyenyi falama naxan mu daxa Annabi Munsa nun Ala mabiri.» ¹² E naxa jama, forie, nun seriye karamoxoe kui iso. E naxa bagan a ma, e a suxu, e a xanin Yuwifii kiitisee yire. ¹³ E naxa toonegelae ramini, naxee a fala, «Yi xeme mu bama woyenyi naaxie falafe horomobanxi nun Ala xa seriye xa fe ra. ¹⁴ Muxu bara a xui me, a a falama Isa Nasaretika fama yi horomobanxi kanade, a man naamunye masarama Annabi Munsa naxee fixi won ma.» ¹⁵ Yuwifii kiitisee birin naxa e ya banban Etiyen na, a yatagi naxa lu e be alo maleke.

7

Etiyen xa masenyi

¹ Serexedube kuntigi naxa Etiyen maxarin, «Naxan falaxi i xun ma, nondi na a ra?» ² Etiyen naxa e yaabi, «N ngaxakerenyie nun n babae, wo wo tuli mati n na. Ala dariye kanyi mini ne won baba Ibrahim ma a nu na Mesopotamiya boxi ma temui naxe, beenun a xa sabati Xarani. ³ Ala naxa a fala a be, «Keli i xa boxi nun i xabile xun, siga boxi ma n dennaxe masenma i be.» ⁴ Awa, a naxa mini Kalidi boxi ra, a sa sabati Xarani. Menni, a baba faha xanbi, Ala naxa a radangi yi boxi ma wo sabatixi dennaxe yi ki to. ⁵ A mu lingira yo fi a ma yi boxi kui hali santide. Kono

a naxa laayidi tongo a βε, a fama yi βoxi fide a tan nun a βonsœ nan ma, hali a faxa xanbi. Na waxati di yo mu nu na a βε sinden.»

⁶ «Ala naxa a fala a βε, <I βonsœ sabatima βoxi gbete nan ma. Menni e findima ne konyie ra. E e naxankata ne kemε naani bun.> ⁷ Ala man naxa a fala, <N fama na si makiitide naxan e rasoma konyiya kui. Na dangi xanbi, e kelima ne naa, e fa n batu be.>»

⁸ «Awa, Ala naxa sunna saate fi Iburahima ma. Iburahima to Isiyaga bari, a naxa a sunna a xi solomasaxan nde ma. Isiyaga to Yaxuba bari, a naxa a fan sunna. Yaxuba fan naxa won benba fu nun firinyie sunna.»

⁹ «Won benbae naxa Yusufu tœne, e naxa a mati, a naxa findi konyi ra Misira βoxi ma. ¹⁰ Kœno Ala naxa lu a fœxo ra. A naxa a ramini a xa kœntœfli birin kui. A naxa hinne nun xaxilimaya fi a ma, alako a xa rafan Misira mange ma, naxan a findi Misira gomina nun a xa banxi birin xunmati ra.»

¹¹ «Kaame xungbe naxa so Misira βoxi ma a nun Kanaan βoxi. Won babae mu nu baloe sœtœma, tœœre naxa gbo. ¹² Yaxuba naxa a mε a mengi na Misira βoxi ma. A naxa won babae xεε naa a singe. ¹³ E xa sigε firin nde, Yusufu naxa a yetε masen a fafaxakerenyie βε, Misira mange fan naxa Yusufu xabile rakolon. ¹⁴ Awa, Yusufu naxa e xεε a baba Yaxuba tongode nun a xa denbaya birin. E kœnti nu sigaxi han mixi tongo solofere a nun suuli. ¹⁵ Yaxuba naxa goro Misira, a faxa dennaxe a nun won babae. ¹⁶ E furee naxa ragbilen Sikemi, e e ragata gaburi nan kui, Iburahima naxan sara kœbiri ra Xamori xa die ma.»

¹⁷ «Ala xa laayidi rakamali waxati to makœre, laayidi naxan tongoxi Iburahima βε, won ma jama xun naxa masa Misira βoxi ma. ¹⁸ Kœno na xanbi mange gbete naxa ti naxan mu nu Yusufu xa fe kolon. ¹⁹ Na mange naxa won ma jama yanfa. A naxa won benbae naxankata, han a naxa e yaamari e xa e xa diyœre wœle, alako e xa faxa. ²⁰ Na temui Annabi Munsa naxa bari, Ala hinne naxan na. Kike saxan a rabalofe a baba xa banxi kui. ²¹ Na xanbi a naxa a belexe ba a ma. Misira mange

xa di gine fa a tongo, a naxa a ramœ alo a xa di. ²² Annabi Munsa naxa kolon sœto Misira xa fe birin ma. A wœyen ki nun a jere ki naxa senbe sœto.»

²³ «A to ne tongo naani sœto, a naxa wa a ngaxakerenyie kolonfe. A naxa siga a boore Isirayilakae yire matode. ²⁴ A to Misiraka to a fe jaaxi niyafe Isirayilaka nde ra, Annabi Munsa naxa a ngaxakerenyi xa gere so, a naxa Misiraka faxa. ²⁵ A naxa a maœoxun a a ngaxakerenyie a kolonma ne Ala xœreya fima e ma a saabui nan na, kœno e mu kolon sœto na ma. ²⁶ Na kuye iba, Annabi Munsa naxa Isirayilaka firin to, e na gerefe. A naxa kata e xa lan e bore ma, a naxa a fala e βε, <Ngaxakerenmae nan na wo ra. Munfe ra wo fe jaaxi niyama wo bore ra?> ²⁷ Kœno naxan nu fe jaaxi rabafe a ngaxakerenyi ra, a naxa Annabi Munsa radin ye, a a fala a βε, <Nde i tixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma? ²⁸ I waxi n faxafe ne alo i Misiraka faxaxi ki naxe xoro?> ²⁹ Annabi Munsa to na wœyenyi mε, a naxa a gi. A naxa sabati Madiyan βoxi ma, a naxa di firin bari menni.»

³⁰ «Ne tongo naani dangi xanbi, maleke naxa mini a ma te xœra naxan nu sansi bili ganfe gbengberenyi ma, Sinayi geya fari. ³¹ Annabi Munsa to na fe to, a naxa kaaba. A to a maso a ra, a xa a igbe, a naxa Marigi xui mε. ³² <I babae Marigi Ala nan n na, Iburahima, Isiyaga, nun Yaxuba Marigi Ala.> Annabi Munsa naxa seren, a naxa gaaxu a igbefe ma. ³³ Marigi naxa a fala a βε, <Sankiri ba i sanyi, barima i tixi dennaxe, βoxi seniye naxi na a ra. ³⁴ N bara n ma jama xa tœœre to Misira, n bara e kutun xui mε. N bara goro n xa xœreya fi e ma. Yakœsi, n xa i xεε Misira.> ³⁵ Ala Annabi Munsa xεε ne, e a fala naxan βε, <Nde i tixi mange nun kiitisa ra muxu xun ma.> Maleke naxan minixi a ma te xœra a naxa a masen a βε a xa findi mange nun marakisima ra.»

³⁶ «Annabi Munsa nan Isirayilakae ramini Misira βoxi ra. Ne tongo naani bun ma, a naxa tœnxumae nun kaabanakoe raba Misira, Xulunyumi Baa, nun gbengberenyi ma. ³⁷ Annabi Munsa tan naxa a fala Isirayila βε, <Ala namijœnme ramini ma wo ngaxakerenyie

nan ya ma naxan luma alo n tan.> ³⁸ Won benbae pama e to nu malanxi gbengberenyi ma, maleke naxa woyen Annabi Munsa be Sinayi geya fari. A seriye naxan mexi, a naxa na radangi won ma.»

³⁹ «Kɔno won benbae mu tin a xa yaamari suxude. E naxa a matandi, e e bope ti Misira ra. ⁴⁰ E naxa a fala Haruna be, <Alae yailan won be, naxee jere ma won ya ra, barima yi Munsa naxan won naminixi Misira, won mu a kolon se naxan a sotoxi.> ⁴¹ E naxa kuye yailan ninge misaali ra, e fa serexe ba a be. E naxa jlexin na ra, e naxan yailanxi e belexe ra.»

⁴² «Awa, Ala naxa a kobe so e ra, a naxa e rabolo, e xa tunbuie batu, alo a sebexi namijonme xa Kitaabui kui ki naxe.

<Isirayila bonsoe,

wo serexe ba n tan nan be

je tongo naani bun ma gbengberenyi ma?

⁴³ Wo bara Moloko kuye batu,

wo bara Remefan tunbui kuye batu,

wo kuye naxee yailanxi wo belexe ra.

Na nan a toxi n fan wo xaninma Babilon xanbi ra.»

⁴⁴ «Ala xa horomolingira, a xa seedenoxoya sebeli na dennaxe, na nu na won benbae tagi gbengberenyi ma. Ala nu bara a misaali masen Annabi Munsa be, a naxa a yaamari a xa a yailan na ki. ⁴⁵ Won benbae to horomolingira soto, e naxa a xanin boxi ma Ala si gbeteeri keridennaxe, Yosuwe xa yaamari bun ma. A naxa lu naa han Dawuda xa waxati.»

⁴⁶ «Dawuda naxan nafanxi Ala ma, na naxa a maxarin a xa lingira ti a tan Yaxuba Marigi Ala be. ⁴⁷ Kono Sulemani nan fa na lingira ti Ala be. ⁴⁸ Kono Ala Xili Xungbe Kanyi mu sabatima adama xa banxi tixi kui. Namijonme na nan masenxi,

⁴⁹ <Wo Marigi naxe,

koore, n ma kibanyi, boxi, n santide.

Wo banxi mundun tima n be?

Wo yire mundun findima n ma malabude ra?

⁵⁰ N tan xa mu na birin yailanxi?>»

⁵¹ «Wo xaxili nun wo tuli xoroxo, wo sondonyi mu fan. Wo Ala Xaxili Seniyenxi matandima temui birin alo wo benbae a raba ki naxe. ⁵² Wo benbae namijonme

birin paxankata ne. E namijonme faxa ne, naxee nu Ala xa Tinxintoe xa fafe falama. Yakosi wo bara na fan faxa. ⁵³ Wo tan naxee bara Ala xa seriye soto malekee saabui ra, wo mu a rabatuxi!»

Etiyen xa faxe

⁵⁴ E to yi masenyi me, e naxa xono han e nu e jinyie raxin. ⁵⁵ Kono Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Etiyen ma. Etiyen to a ya banban koore ma, a naxa Ala xa dariye to, a man naxa Isa to a tixi Ala yirefanyi ma. ⁵⁶ A naxa a masen, «N bara koore rabixi to, Adama xa Di tixi Ala yirefanyi ma.» ⁵⁷ Nama naxa sonxoe rate, e naxa e tuli dese. E birin naxa bagan a ma. ⁵⁸ E naxa mini a bubu ra sigafe ra taa fari ma, e a magono han a naxa faxa. Seede naxa e xa donmae sa segetala nde san ma, naxan xili Solu. ⁵⁹ E nu na a magonofe temui naxe, Etiyen naxa Ala maxandi, «N Marigi Isa, n nii rasene.» ⁶⁰ Na xanbi a naxa a xinbi sin, a naxa a xui ite, «N Marigi, i naxa e suxu yi yunubi ma!» A ge na falade tan mu a ra, a naxa taa masara. Solu fan nu na Etiyen faxafe kui.

8

Danxaniyatoe xa toore

¹ Na loxoe, paxankate xungbe naxa Darisalamu danxaniyatoe pama suxu. E birin naxa yensen Samari nun Yudaya boxi ma fo xerae, nee nan gbansan lu naa. ² Xeme tinxinxi naxa Etiyen nagata. E naxa wa a xa faxe ma. ³ Kono Solu tan naxa danxaniyatoe pama tooro. A nu soma banxie kui, a nu danxaniyatoe xeme nun ginnee ramini, a nu fa e sa geeli. ⁴ Danxaniyatoe to yensen ye, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti yire birin.

Xibaaru fanyi kawandife Samari

⁵ Filipu to goro Samari taa nde kui, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masen naakae be. ⁶ Nama to Filipu xa kaabanakoe to, e naxa e tuli mati a ra a fanyi ra. ⁷ Ninnee naxa gbilen furemae foxo ra, e nu fa gbelegbele. Mabenyi nun namate wuyaxi naxa yalan. ⁸ Naakae naxa seewa a fanyi ra.

⁹ Xεμε nde nu na na taa kui naxan xili Simōn. A nu duureya rabama naxan Samarikae birin nakaabama, a nu fa a yete igbo. ¹⁰ E birin, dimēdie nun forie, a xui ramexi a fanyi ra. E nu a fala, «Yi xεme Ala senbe na a ra, won naxan xili falama Senbe Xungbe.» ¹¹ E nu bara bira a foxo ra kabi a xōnnakuye barima a nu e rakaabama a xa duureya ra. ¹² Kōno e to la Filipu ra, naxan Ala xa mangeya niini nun Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandi rabama, xεmee nun ginε naxa e xunxa ye xōra. ¹³ Simōn yati naxa danxaniya, a fan naxa a xunxa ye xōra. A naxa bira Filipu foxo ra. A naxa kaaba a xa tōnxumae nun kaabanako xungbee ma.

¹⁴ Xεεραε, naxee nu na Darisalamu, e to a me Samarikae bara tin Ala xa masenyi ra, e naxa Piyeri nun Yaya xεe naa. ¹⁵ E to so naa, e naxa Ala maxandi alako Samarikae xa Ala Xaxili Seniyenxi soto, ¹⁶ barima Ala Xaxili Seniyenxi mu nu goroxi mixi yo ma e ya ma sinden. E nu xunxaxi ye nan gbansan xōra Isa xili xa fe ra. ¹⁷ Awa, Piyeri nun Yaya naxa e belexe sa e ma, e naxa Ala Xaxili Seniyenxi soto.

¹⁸ Simōn to a to Ala Xaxili Seniyenxi nu soto ma xεεραε belexee nan saabui ra, a naxa kōbiri masen e be, a fa a fala, ¹⁹ «Wo yi senbe fi n fan ma, alako n na n belexee sa naxan ma, a xa Ala Xaxili Seniyenxi soto.» ²⁰ Piyeri naxa a yaabi, «I tan nun i xa kōbiri xun xa rakana, barima i a mafoxunxi ne Ala xa ki soto ma kōbiri nan na. ²¹ I gbe yo mu na yi fe ya ma, barima i sondonyi mu fiixexi Ala be. ²² Gbilen yi fe jaaxi foxo ra. I man xa Marigi maxandi alako a xa dije i ma i xa yi mafoxunxi xa fe ra, xa a sa tinma. ²³ N a toxi ne yi ki, i na fe jaaxi gbegbe kui. I bara findi Sentane xa konyi ra.»

²⁴ Simōn naxa a yaabi, «Wo yete xa Marigi maxandi n be alako wo fe naxee birin falaxi a naxa n li.» ²⁵ E to ge seedenoxoya bade Marigi xa masenyi ra, Piyeri nun Yaya naxa gbilen Darisalamu. Kira fan na, e naxa xibaaru fanyi kawandi ti Samari taa wuyaxi kui.

Etiyopi xunmati nde xunxafe ye xōra

²⁶ Marigi xa maleke naxa a fala Filipu be, «Keli, siga yirefanyi biri ra, gbengberen kira xon, naxan goroma Gasa, ke-life Darisalamu.» ²⁷ A naxa keli, a naxa Etiyopika nde li kira ra. Xεme nan nu a ra naxan mu nu noma gine fe rabade. A findixi Kandasi, Etiyopi mange gine xunmati nan na. A tan nan nu a xa naafuli birin kantama. A nu faxi salide ne Darisalamu. ²⁸ A na gbilenfe a xonyi, a dōxoxi a xa maferese kui, a na Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe.

²⁹ Ala Xaxili Seniyenxi naxa a masen Filipu be, «Siga, i i makore na maferese ra.» ³⁰ Filipu naxa siga a gi ra. A naxa Etiyopika xui me, a nu Annabi Esayi xa Kitaabui xaranfe. A naxa a maxorin, «I naxan xaranfe yi ki, i a fahaamuxi?» ³¹ A naxa a yaabi, «N noma na ra di, xa mixi yo mu na naxan a tagi rabama n be?» A naxa a fala Filipu be a xa dōxo a seeti ma. ³² A nu na yi sebeli nan xaranfe Kitaabui kui:

«E a xaninxi temui naxe a xa faxa a naxa lu alo yexee naxan xaninma faxade.
A mu a xui yo ramini,
alo yexee naxan tima a xabe maxabama ya ra.

³³ A xa marayaagi kui,
e naxa a makiiti seriye xanbi.

Nde noma a xa taruxui falade?
A xa simaya bara jon boxi fari.»

³⁴ Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Yandi, a masen n be, Annabi Esayi nde xa fe falama yi ki? A yete ba, ka mixi gbete?» ³⁵ Awa, Filipu naxa a folo na sebeli ma, a naxa a kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra.

³⁶ E na sigafe kira xon, e naxa ye li. Na Etiyopika naxa a fala Filipu be, «Ye nan ya. Nanse a niyama n mu xunxama ye xōra?» ³⁷ Filipu naxa a yaabi, «Xa i danxaniya i boje birin na, i noma na ra.» Na Etiyopika naxa a yaabi, «N laxi a ra, Ala xa Di nan lanxi Isa ma.» ³⁸ A naxa maferese rati, e firin birin naxa goro ye ma. Filipu naxa na Etiyopika xunxa ye xōra. ³⁹ E to te ye xōra, Marigi Xaxili naxa Filipu tongo, a a xanin. Na Etiyopika mu fa a to sonon. A naxa siga seewe kui.

⁴⁰ Filipu naxa mini Asotu taa kui. A man naxa siga Sesare. A naxa xibaaru fanyi kawandi ti taa birin kui a nu dangima dennaxe.

9

Solu xunxafe ye xɔɔra

¹ Na temui birin, Solu nu konkɔxi Marigi fɔxirabiree ma, a xa e faxa. A naxa siga serexedube kuntigi xɔn ²keedi maxorinde katarabi Damasi salide yareratie ma, alako xa a naxee li naa, e biraxi Isa xa kira fɔxɔ ra, xemee nun ginnee, a xa fa e xirixi ra Darisalamu. ³ A na makɔrefe Damasi ra, yanbe naxa mini a ma keli koore ma, a a rabilin. ⁴ A naxa bira bɔxi ma, a naxa xui nde me, «Solu, Solu, i na n jaxankatafe munfe ra?» ⁵ Solu naxa a yaabi, «Marigi, nde i ra?» A naxa a yaabi, «Isa nan n na, i naxan jaxankatafe. ⁶ Keli, so taa kui, e fama a falade i be a lanma i xa naxan naba.» ⁷ Xemee naxee nu a fɔxɔ ra, nee de naxa bobo a ra gaaxui be. E nu xui mema, kɔnɔ e mu nu mixi yo toma. ⁸ Solu naxa keli bɔxi ma, a ya rabixi, kɔnɔ a ya mu se toma. E naxa a belexe suxu, e a mati Damasi.

⁹ A naxa lu xi saxan a mu sese to, a mu sese don, a mu sese min. ¹⁰ Isa fɔxirabiree nde nu na Damasi, naxan xili Ananiyasi. Marigi naxa a xili laamatunyi kui, «Ananiyasi!» Ananiyasi naxa a ratin, «Marigi, n tan nan ya.» ¹¹ Marigi naxa a fala a be, «Keli, siga kira ra naxan xili <Kira Tinxinxi>, i xa xemee fen Yudasi xa banxi kui, naxan xili Solu Tariseka. A na Ala maxandife. ¹² A bara mixi nde to laamatunyi kui, naxan xili Ananiyasi, a na a belexe safe a ma alako a man xa se to.» ¹³ Ananiyasi naxa a yaabi, «Marigi, n bara yi xemee xa fe me mixi wuyaxi ra, a bara fe kobi naxan naba i xa mixi seniyeuxie ra Darisalamu. ¹⁴ Serexedube kuntigie bara nɔe so a yi ra, a xa birin suxu naxee i xili maxandima.»

¹⁵ Kɔnɔ Marigi naxa Ananiyasi yaabi, «Siga, barima n bara yi xemee sugandi xɛera ra, a xa n xili masen si birin be, e xa mangee be, a nun Isirayila die birin be. ¹⁶ N a masenma ne a be, a fama tɔɔrɔde ki naxe n xili xa fe ra.» ¹⁷ Ananiyasi

naxa siga na banxi. A to so, a naxa a belexe sa Solu ma. A naxa a fala a be, «N ngaxakerenyi Solu, Marigi Isa naxan mini i ma kira ra, a tan nan n xɛexi i ma, alako i xa se to, i man xa Ala Xaxili Seniyeuxi sɔto.» ¹⁸ Se nde naxa ba a ya ma keren na alo xalee, a ya naxa se to. A naxa keli, a fa a xunxa ye xɔɔra. ¹⁹ Na xanbi a naxa a dege, a fa senbe sɔto.

Solu kawandi rabafe Damasi

Solu naxa saxanyi raba Damasi a nun Isa fɔxirabiree. ²⁰ A naxa bɔnbɔ kawandi tife ra keren na salidee kui a nu a masen a Ala xa Di nan lanxi Isa ma. ²¹ Naxee birin a xui me, e de naxa ixara. E naxa a fala, «Yi xemee xa mu nu mixie jaxankatama Darisalamu, naxee nu maxandi tima Isa xili ra? A mu faxi xe be, a xa e xanin e xirixi ra serexedube kuntigie xɔn?» ²² Solu naxa senbe sɔto. A xa masenyi naxa Damasi Yuwifie ifu, a falafe a Isa nan lanxi Ala xa Mixi Sugandixi ma.

²³ Temui nde to dangi, Yuwifie naxa lan a ma e xa Solu faxa. ²⁴ Solu naxa e xa gundo kolon. E nu taa sode de kantama kɔe nun yanyi alako e xa a faxa. ²⁵ Kɔnɔ kɔe nde ra, Isa fɔxirabiree naxa a ragoro tete fari ma saga kui.

Solu sigafe Darisalamu

²⁶ Solu to siga Darisalamu, a naxa wa bonife Isa fɔxirabiree ra, kɔnɔ e birin nu gaaxuxi a ya ra. E mu nu laxi a ra xa Isa fɔxirabiree nan yati a ra. ²⁷ Awa, Baranabasi naxa a xanin xɛerae xɔn. A naxa a tagi raba e be Solu Marigi toxi ki naxe, a man a xui mexi kira ra ki naxe. A naxa a masen e be Solu bara kawandi naxan naba Isa xili ra Damasi taa kui. ²⁸ E birin naxa dɔxɔ yire keren Darisalamu. Solu nu Marigi xili kawandima senbe ra. ²⁹ E nun Yuwifie fan naxa wɔyen e nu xɔrɔxɔ, Yuwifie naxee Gireki xui falama, kɔnɔ nee nu katafe e xa Solu faxa. ³⁰ A ngaxakerenyi Isayankae to na fe me, e naxa a xanin Sesare, e fa a rasiga Tarise. ³¹ Danxaniyatɔe pama naxa lu bɔpesa kui Yudaya, Galile, nun Samari bɔxi birin ma. E nu luma e bore ralimaniya ra, e nu e jere Marigi xa yaragaaxui kui. E xun nu masama Ala Xaxili Seniyeuxi saabui ra.

Piyeri sigafe Lida nun Yafa

³² Piyeri to nu bɔxi iperema, a naxa goro seniyeɛtɔee yire Lida. ³³ A naxa xeme namataxi nde li naa, naxan xili Ene, a nu saxi sade ma kabi je solomasaxan. ³⁴ Piyeri naxa a fala a be, «Ene, Isa Ala xa Mixi Sugandixi bara i rayalan. Keli, i i xa sade yailan.» A naxa keli keren na. ³⁵ Lidakae nun Saronka birin to yi fe to, e naxa tuubi Marigi ma.

³⁶ Gine nde nu na Yafa Isa foxirabiree ya ma. A nu xili Tabita, naxan falaxi Dorakasi. A nu fe fanyi gbegbe rabama, a nu tɔɔromixie ki. ³⁷ Na temui, fure naxa a suxu, a naxa faxa. E to a maxa, e naxa a sa koore banxi deki firin nde. ³⁸ Isa foxirabiree naxee nu na Yafa, e naxa a me a Piyeri na Lida. Lida mu makuya Yafa ra. Awa, e naxa xeme firin xee Piyeri ma, e xa a mayandi a xa fa e xɔnyi mafuren. ³⁹ Piyeri naxa keli, e nun na xeme naxa siga. E to so, e naxa a xanin koore banxi kon na. Kaape ginee naxa a rabilin, e wama. E naxa dugie nun sosee masen a be Dorakasi naxee yailan a nu na e ya ma temui naxe. ⁴⁰ Piyeri naxa e birin namini tandu. A naxa a xinbi sin, a Ala maxandi. Na xanbi, a naxa a mafindi fure mabiri ra. A naxa a fala, «Tabita, keli.» Tabita naxa a ya rabi. A to Piyeri to, a naxa keli. ⁴¹ Piyeri naxa a belexe suxu, a a rakeli. A naxa seniyeɛtɔee nun kaape ginee xili. A naxa a jipe dentegge e be. ⁴² Yafakae birin naxa na fe me. Mixi wuyaxi naxa danxaniya Marigi ma. ⁴³ Piyeri naxa xi wuyaxi raba Yafa, Simɔn garange xɔnyi.

10

Koroneliyo xunxafe ye xɔɔra

¹ Xeme nde nu na Sesare naxan nu xili Koroneliyo. Sɔɔri keme xunmati nan nu a ra Itali sɔɔri gali ya ma. ² Diinela nan nu a ra. A tan nun a xa mixi birin nu gaaxuxi Ala ya ra. A nu setaree malima a gbegbe ra, a man nu Ala maxandima temui birin.

³ Nunmare ra, a naxa Ala xa maleke nde to laamatunyi ra, a sofe a xɔnyi. Maleke naxa a xili, «Koroneliyo.» ⁴ Koroneliyo to a to, a naxa gaaxu. A naxa a fala, «Marigi, munse niyaxi?» Maleke naxa a fala a be, «Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu i ma, i bara naxan naba setaree

be. ⁵ Yakosi, i xa mixi ndee xee Yafa e xa fa Simɔn na, naxan xili falama Piyeri. ⁶ A yigiyaxi Simɔn garange xɔnyi baa de ra.»

⁷ Maleke to ge woyende, a naxa siga. Koroneliyo naxa konyi firin xili, a nun a xa sɔɔri diinela, naxan nu walima a be. ⁸ A naxa yi fe birin yaba e be, a fa e xee Yafa. ⁹ Na kuye iba yanyi tagi jɔndɔn, e nu na kira xɔn ma temui naxe, e makore taa ra, Piyeri naxa te koore banxi fari a xa Ala maxandi. ¹⁰ Na temui kaame naxa a suxu, a nu wama a degefe. Beenun donse xa ge yailande, a naxa laamatunyi to.

¹¹ A naxa koore to a rabixi, se nde naxa goro bɔxi alo dugi, a xirixi a tunxun naanie ma. ¹² Subee, bubusee, nun xɔni birin nu na na dugi kui. ¹³ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxa, i xa a don.» ¹⁴ Konɔ Piyeri naxa a yaabi, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyeɛtare.» ¹⁵ Xui naxa woyen a be a firin nde, «Ala bara se naxan naseniyeɛn i naxa a fala a seniyeɛtare.» ¹⁶ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, na dugi man naxa te koore ma.

¹⁷ Piyeri to nu a mapɔxunfe na laamatunyi ma, a wama naxan masenfe, Koroneliyo xa xεεrae nu bara Simɔn xɔnyi maxorin. E naxa ti naade ra. ¹⁸ E naxa maxorinyi ti xa Simɔn yigiyaxi naa ne, e naxan xili falama Piyeri. ¹⁹ Piyeri nu a mapɔxunfe laamatunyi ma temui naxe, Ala Xaxili naxa a masen a be, «Xeme saxan na i maxorinfe. ²⁰ Keli, i xa goro, wo birin xa siga. I naxa siike, barima n tan nan e xεεxi.» ²¹ Awa, Piyeri naxa goro, a naxa a fala na xeme be, «N tan nan yi ki wo naxan fenfe. Wo faxi munfe ma?» ²² E naxa dentegge sa, «Koroneliyo, sɔɔri mixi keme xunmati, nan muxu xεεxi. Xeme tinxinxi na a ra, naxan gaaxuxi Ala ya ra. Yuwifie birin a xili fanyi falama. Ala xa maleke seniyeɛnxi bara a masen a be a xa i rafa a xɔnyi alako a xa i xa masenyi rame.» ²³ Awa, Piyeri naxa e yigiya. Na kuye iba, a naxa keli, e birin naxa siga. Yafaka danxaniyatɔe ndee fan naxa e mati.

²⁴ Na kuye iba, e naxa so Sesare, Koroneliyo nu e mamefe dennaxe. A nu

bara a xa mixie nun a boore fanyie malan. ²⁵ Piyeri to so, Koroneliyo naxa a ralan, a naxa a yete magoro a be. ²⁶ Kono Piyeri naxa a rakeli, a naxa a fala, «Keli, mixi nan na n fan na.» ²⁷ E naxa so banxi e woyenma e bore ra. Piyeri naxa mixi gbegbe malanxi li naa. ²⁸ A naxa a fala e be, «Wo a kolon tonyi doxoxi Yuwifie ma e nun si gbete bonsae naxa lu yire keren, xa na mu a ra sofe ra e xonyi. Kono Ala bara a masen n be a n naxa mixi yo manoxun seniyentare ra. ²⁹ Na na a ra, wo to n xili, n mu tondi fade. Awa, wo n xilixi munfe ma?» ³⁰ Koroneliyo naxa a masen a be, «Na xi naani nan yi ki, n nu salife n ma banxi kui nunmare temui. Xeme nde naxa mini n ma, a xa sosee yanbama. ³¹ A naxa a masen n be, «Koroneliyo, Ala bara i xa maxandi suxu. A bara ratu a ma i bara naxan naba setaree be. ³² Awa, mixie xee Yafa, e xa fa Simon Piyeri ra be. A yigiyaxi Simon garange xa banxi kui, baa de ra.» ³³ N naxa mixie xee keren na. Muxu bara nelixin ki fanyi i fafe ra. Awa, yakosi muxu birin na Ala ya i. I xa masenyi ti muxu be, Marigi bara i yamari naxan birin na.»

³⁴ Awa, woyenyi to so Piyeri yi, a naxa a masen, «Yakosi n bara a kolon nondi nan yati a ra, Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be. ³⁵ A wama mixi birin xon, sie birin ya ma, naxee gaaxuma a ya ra, naxee tinxin. ³⁶ Ala bara xibaaru fanyi masen Isirayila nama be. A bara a masen e be a bopesa sotoma dunija Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ³⁷ Wo a kolon naxan nabaxi folofe Galile boxi ma, doxofo Yudaya birin na. Yaya nu bara kawandi ti mixie xa e xunxa ye xora. ³⁸ Na temui Ala naxa Isa Nasaretika sugandi, Ala Xaxili Seniyenxi nun senbe naxa goro a ma. Isa naxa siga yire birin, a nu fe fanyi raba, a nu mixi birin nayalan naxee nu na Ibulisa xa konyiya bun. Ala nu na a foxo ra.»

³⁹ «Yi fe birin seede nan muxu ra a naxan naba Yuwifie xa boxi ma nun Darisalamu. E naxa a banban wuri ma, a faxa. ⁴⁰ Kono Ala naxa a rakeli faxe ma xi saxan loxoε, dunija xa a to. ⁴¹ A mu tin a makenende birin be, kono a naxa a yete masen muxu be, Ala naxee sugandixi e xa

findi seedee ra. Muxu nun Isa bara donse don, muxu bara ye min a keli xanbi faxe ma. ⁴² Isa naxa muxu yamari, muxu xa kawandi ti mixie be, e xa a kolon Ala nan Isa tixi kiitisa ra mixi baloxie nun mixi faxaxie xun ma. ⁴³ Namiponme birin nu bara a xa fe fala, naxan na danxaniya a ma na kanyi xa yunubi xafarima ne a xili saabui ra.»

⁴⁴ Piyeri to nu woyenma, naxee birin nu yi masenyi ramefe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma. ⁴⁵ Danxaniyatoe sunnaxie naxee Piyeri mati naa, e naxa kaaba yi fe ma, Ala Xaxili Seniyenxi gorofe sunnatatee fan ma, ⁴⁶ barima e naxa e xui me e na Ala matoxofe xui gbeteε ra. ⁴⁷ Awa, Piyeri naxa maxorinyi ti, «Mixi nde noma tondide yi mixie xa xunxa ye xora? E fan bara Ala Xaxili Seniyenxi soto alo won fan a sotoxi ki naxe.» ⁴⁸ A naxa yaamari fi fa e xa e xunxa ye xora Isa xili ra. Na xanbi e naxa Piyeri mayandi a xa lu e xonyi na saxanyi.

11

Piyeri xunmafalafe

¹ Xεεραε nun ngaxakerenyie naxee nu na Yudaya, e naxa a me a si gbeteε fan bara tin Ala xa masenyi ra. ² Piyeri to te Darisalamu, Yuwifie danxaniyatoeε naxa a kalamu, «I bara so sunnatatee xonyi, ³ wo birin bara wo dege!»

⁴ Awa Piyeri naxa fe birin tagi raba e be a dangixi ki naxe. ⁵ A naxa a masen, «N nu na Yafa taa nan kui. N na Ala maxandife temui naxe, n naxa laamatunyi to. Se nde naxan maniyaxi dugi xungbe ra, a xirixi a tunxun naanie ma, na naxa goro keli koore ma han n yire. ⁶ N naxa a igbe a fanyi ra. N naxa xurusee, wula subee, bubusee, nun xoni birin to a kui. ⁷ Xui nde naxa a fala, «Piyeri, keli, i sube nde faxa, i xa a don.»

⁸ Kono n naxa a fala, «Ade, Marigi. N mu nu se raharamuxi don sinden, xa na mu a ra se seniyentare.» ⁹ Xui naxa woyen n be a firin nde, «Ala bara naxan naseniyen i naxa a fala a seniyentare.» ¹⁰ Na naxa raba sanya saxan. Na xanbi, a birin man naxa te koore ma.»

11 «Na temui mixi saxan, naxee nu xεεxi n yire kelife Sesare, e naxa ti muxu xa banxi naade ra. 12 Ala Xaxili naxa a masen n be a muxu birin xa siga, a hali n mu siike. Yi xεμε senni naxee yi ki, e fan naxa n mati naa. Muxu to so Koroneliyo xonyi, 13 a naxa a yaba muxu be a maleke toxi a xa banxi kui ki naxe. Maleke naxa a masen a be, «Mixi xεε Yafa, a xa fa Simon na, e naxan xili falama Piyeri. 14 A fama masenyi tide i be, i tan nun i xa mixi birin kisima naxan saabui ra.»»

15 «N to so woyenfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro e ma alo a goro won ma ki naxe a folε. 16 N fa ratu Marigi xa masenyi ma, «Yaya bara mixi xunxa ye xora, konο Ala Xaxili Seniyenxi fama gorode wo ma.» 17 Ala to bara e ki alo a won kixi ki naxe, won tan naxee danxaniyaxi Isa Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nu lan n xa Ala matandi?»

18 E to na με, e naxa dundu, e naxa Ala matoxo, «Ala bara tuubi ragiri si gbeteε fan be, alako e fan xa kisi.»

Baranabasi nun Solu sigafe Antiyoki

19 Isa foxirabire naxee yensen Etiyen faxa xanbi naxankate saabui ra, e naxa siga han Fenisiya, Sipiri, nun Antiyoki. E nu Ala xa masenyi kawandima Yuwifie nan be. 20 Konο Sipurikae nun Sirenikae naxee nu na e ya ma, e to siga Antiyoki, e naxa Marigi Isa xa xibaaru fanyi masen Girekikae fan be. 21 Marigi xonye nu na e ma. Mixi gbege naxa danxaniya, e naxa tuubi Marigi ma.

22 Darisalamu danxaniyatεe pama to na fe με, e naxa Baranabasi xεε Antiyoki. 23 A to so naa, a naxa jεlexin Ala xa hinne tofe ra. A naxa e ralimaniya, e xa danxaniya Marigi ma. 24 Baranabasi, mixi fanyi nan nu a ra. A nu rafexi danxaniya nun Ala Xaxili Seniyenxi ra. Nama gbege naxa danxaniya Marigi ma.

25 Na xanbi, Baranabasi naxa siga Tarise Solu fende. 26 A to a to, a naxa fa a ra Antiyoki. E nun danxaniyatεee nan nu e malanma naa jε keren birin bun ma. E naxa mixi gbege xaran. Isa foxirabire naxee nu na Antiyoki, nee nan singe «Isayanka» xili soto.

27 Na temui, namiponme ndee naxa goro Antiyoki, kelife Darisalamu. 28 Naxan nu xili Agabu, na naxa ti, a fa a fala Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a kaame xungbe fama sinde dunija birin ma. Na fe raba mange Kilodi xa waxati ne. 29 Isa foxirabire naxa lan a ma e xa Yudaya ngaxakerenyie mali harige ra, kankan noma naxan na. 30 E naxa a so Baranabasi nun Solu yi ra katarabi kuntigie ma.

12

Tore man xεεραε life

1 Na temui mange Herode naxa so danxaniyatεe pama mixi ndee torofe. 2 A naxa Yaki, Yaya taara, faxa santidegema ra. 3 A to a to na nu rafan Yuwifie ma, a man naxa Piyeri suxu Taami Lebinitare Sali. 4 A to a suxu, a naxa a sa geeli kui. A naxa soori naani naani tongo xunde naani kui, a nee yamari, e xa a kanta. Herode nu waxi Piyeri xa makiiti pama ya xori Sayamaleke Dangi Sali na ba a ra. 5 Piyeri nu na geeli kui, konο danxaniyatεe pama nu na Ala maxandife a be.

6 Kεε ra, beenun Herode xa Piyeri makiiti, a nu xife soori firin tagi, yoloxonyi balanxi a ma. Soori gbeteε fan nu geeli naade kantafe. 7 Marigi xa maleke nde naxa mini a ma terenna ra. Yanbe naxa geeli kui iyalan. Maleke naxa Piyeri seti mabonbo, a xa xunu, a fa a fala a be, «Keli, i xulun!» Yoloxonyie naxa yolon a belexe ra keren na. 8 Maleke naxa a fala a be, «I maxiri, i xa sankirie so.» A to na raba, maleke man naxa a fala a be, «Donma felen i ma, bira n foxo ra.» 9 Piyeri naxa mini, a bira maleke foxo ra, konο a mu a kolon xa na fe findixi nondi nan na. A nu bara a mapoxun, temunde a findixi laamatunyi nan na. 10 E to bara dangi soorie singe e nun a firin ndee ra, e naxa wure naade li naxan de rabixi taa ma, na naxa rabi a yete ra. E naxa mini. E mu nu a ikuyaxi kira xon ma, maleke naxa keli Piyeri xun.

11 Piyeri to xaxili soto na fe ma, a naxa a fala, «Yakosi, n bara a kolon Marigi nan a xa maleke xεεxi, a xa n ba Herode yi ra.

A bara n natanga Yuwifie belexe.» ¹² A to kolon soto yi fe ma, a naxa siga Yaya nga Mariyama xonyi, Yaya naxan man xili Maraki. Mixi wuyaxi nu malanxi naa, e na Ala maxandife. ¹³ A to naade konkon, konyi gine nde, naxan xili Roda, a naxa fa naade rabide. ¹⁴ A to Piyeri xui me, a naxa jlexin han a naxa nεemu naade rabife ma. A naxa a gi a xa sa a fala booree be Piyeri na naade ra. ¹⁵ E naxa a fala a be, «I bara daxu.» Konon a to e karaxan, e naxa a fala, «A xa maleke na a ra.» ¹⁶ Na temui birin Piyeri nu na naade konkonfe. E to naade rabi, e naxa kaaba a tofe ma. ¹⁷ Piyeri to e masabari a belexe ra, a naxa a yaba e be Marigi a ramixi geeli kui ki naxe. A naxa a fala, «Wo yi fe ragbilen Yaki nun ngaxakerenyie ma.» Na xanbi, a naxa mini, a xa siga yire gbete.

¹⁸ Kuye to iba, soorie naxa lu maimaxe xungbe kui, a kolonfe ra Piyeri xa fe niyaxi ki naxe. ¹⁹ Herode naxa a fen, konon a mu a to. A naxa soorie makiiti, a naxa yaamari fi a e birin xa faxes. Na xanbi, a naxa keli Yudaya, a naxa goro Sesare, a xa saxanyi radangi menni.

Herode xa faxe

²⁰ Tirekae nun Sidonkae nu na lantareya kui e nun Herode ra na temui. E naxa lan e bore ma, e xa siga Herode yire, e xa woyen. E to bara Bilasitu masoto, mange xa batula kuntigi, e naxa Herode mayandi lanyi xirife ra e tagi, barima e xa boxi xaxili nu tixi Herode xa boxi baloe nan na. ²¹ Malan loxe, Herode nu maxirixi a xa mange sosee kui, a naxa masenyi ti jama be, a doxoxi mange kibanyi kui. ²² Mixie naxa sonxoe rate, «Ala xui nan yi ki, adama xui mu a ra.» ²³ Marigi xa maleke nde naxa a rafura keren na, barima a mu Ala matoxo. Kulie naxa a don, a naxa faxes.

²⁴ Na waxati mixi gbege naxa Ala xa woyenyi rame, danxaniyatose konti xun naxa masa. ²⁵ Baranabasi nun Solu to ge xera ibade Darisalamu, e naxa gbilen Yaya xanin na e xun ma, e naxan xili falama Maraki.

13

Baranabasi nun Solu sugandife

¹ Namijonmee nun karamoxoe nu na Antiyoki danxaniyatose jama tagi: Baranabasi, Simeyon naxan xili sa Nigeri, Lususi Sirenika, Manahen, nun Solu. Manahen nun mange Herode nan xuru yire keren. ² E to nu Marigi batufe, e man nu sunfe, Ala Xaxili Seniyenxi naxa a fala e be, «Wo Baranabasi nun Solu ti n be e xati ma, wali xa fe ma n e xilixi naxan ma.» ³ Awa, e to ge sunde, nun Ala maxandide, e naxa e belexe sa Baranabasi nun Solu ma, e xa e taxu Ala ra. Na xanbi, e naxa e bejin, e siga.

E sigafe Sipiri

⁴ Ala Xaxili Seniyenxi to Baranabasi nun Solu xee, e naxa goro Selusiya, e fa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁵ E to so Salamin, e naxa so Ala xa masenyi kawandife Yuwifie xa salide kui. Yaya nan nu e malima ra. ⁶ E to bara suri igiri han Pafosi, e naxa duure nde li naa, Yuwifi naxan nu a yete findixi namijonme wule fale ra, naxan nu xili Bari Yesu xa di. ⁷ A nu na mange Serigu Polu seeti ma, naxan xaxili nu fan. Na tan naxa Baranabasi nun Solu xili, barima a nu wama Ala xa masenyi ramefe.

⁸ Konon na duure e naxan ma Elimasi, a xili wama a masenfe a duure nan a ra, a naxa e matandi. A nu katafe ne alako a xa mange xa ba danxaniya kira xon ma. ⁹ Awa Solu, naxan man xili Polu, Ala Xaxili Seniyenxi to goro a ma, a naxa a ya banban a ra, ¹⁰ a naxa a fala a be, «Kalabante nun yanfante nan i ra. Ibulisa xa di, tinxintare, i mu bama Marigi xa kira tinxinxi dalinfe?» ¹¹ Awa yakosi, Marigi bara a belexe sa i ma. I fama ne donxude. Waxati nde bun ma, i mu soge toma.» Dimi naxa dusu a xun na keren na. A naxa so milimalafe na ma, a nu mixie fen naxee a yi rasuxuma. ¹² Awa, mange Serigu Polu to na to, a naxa danxaniya Marigi xa seriye ma.

E sigafe Pisidiya boxi ma

¹³ Polu nun a booree to baki kunkui kui Pafosi, e naxa siga Periga naxan na Panfiliya boxi ma. Yaya naxa a ba e ma, a naxa gbilen Darisalamu. ¹⁴ Menni e naxa ti kira xon. E naxa so Antiyoki naxan na Pisidiya boxi ma. E to so salide kui malabu loxe,

e naxa e magoro. ¹⁵ Tawureta Munsa nun namipɔnmɛɛ xa Kitaabui xaranyi to ba a ra, salide xunmatie naxa xɛɛra ti e ma, e nu a fala, «Won ngaxakerenyie, xa marasi nde na wo yi ra jama bɛ, wo a fala.» ¹⁶ Pɔlu to keli, a naxa e masabari, a fa a fala, «Isirayilakae nun wo tan naxee gaaxuxi Ala ya ra, wo wo tuli mati. ¹⁷ Isirayila jama Marigi Ala bara won babae sugandi. A naxa e rawuya Misira bɔxi ma. Na xanbi a naxa e ramini naa a senbɛ ra. ¹⁸ A naxa e rabalo jɛ tongo naani jɔndɔn gbengberenyi ma. ¹⁹ A to si solofere halaki Kanaan bɔxi ma, a naxa na bɔxie fi Isirayilakae ma. ²⁰ Nɛ kemɛ naani jɛ tongo suuli bun ma, a naxa mangɛɛ ti e xun ma han Annabi Samuweli xa tɛmɛ. ²¹ Awa, e to wa mangɛ belebele xɔn ma, Ala naxa Kisu xa di, Solu, naxan fatan Bunyamin bɔnsɔɛ ra, a naxa na ti e xun ma. A xa mangɛya naxa bu jɛ tongo naani. ²² A to Solu ba mangɛya ra, a naxa Dawuda findi mangɛ ra e xun. A yi seedeya masen na nan ma, <N bara Dawuda to, Yisayi xa di, naxan kɛɲa rafan n ma. A tan nan n sago birin nakamalima.>»

²³ «Ala Isirayila Rakisima raminixi Dawuda bɔnsɔɛ nan ya ma, naxan lanxi Isa ma, alɔ a laayidi tongoxi ki naxɛ. ²⁴ Beenun Isa xa fa, Yaya nu bara mixie kawandi e xa tuubi, e xa e xunxa ye xɔɔra. ²⁵ A xa wali rapɔn tɛmɛ, a naxa a fala, <N mu findixi mixi xa ra, wo naxan mapɔxunxi. Na kanyi fama n xanbi ra. Na binyɛ mu na n yi ra n xa a xa sankiri mafulun.>»

²⁶ «N ngaxakerenyie, Iburahima bɔnsɔɛ xa die nun wo tan naxee gaaxuma Ala ya ra, yi kisi masenyi rasanbaxi won tan nan ma. ²⁷ Darisalamukae nun e xunmatie mu tin Isa ra. E mu fahaamui sɔtɔ namipɔnmɛɛ xa masenyi ma, naxan xaranma malabu lɔxɔɛ birin. Kɔnɔ e naxa na masenyi yati rakamali Isa tɔɔjɛgɛfe ra. ²⁸ Hali e to mu sese to a lanma a xa faxa naxan ma, e naxa Pilati maxandi a xa a faxa. ²⁹ Na kui, e naxa fe birin nakamali naxee sɛbɛxi a xun. E man naxa a ragoro wuri magalanbuxi ma, e a fure sa gaburi kui. ³⁰ Kɔnɔ Ala naxa a rakeli faxɛ ma. ³¹ Mixi gbege naxee Isa

mati kelife Galile sigafe Darisalamu, nee naxa a to xi wuyaxi bun ma. Yakɔsi e bara findi a xa seedee ra jama tagi.»

³² «Awa, muxu tan fan yi xibaaru fanyi masenma nɛ wo bɛ, Ala laayidi naxan tongo won benbae bɛ. ³³ Ala bara a rakamali won tan bɛ, e xa die. A bara Isa rakeli faxɛ ma alɔ a sɛbɛxi Yabura sora firin nde kui ki naxɛ. A naxɛ, <N ma di nan i ra. N bara findi i baba ra to.> ³⁴ A bara a rakeli faxɛ ma, alako a naxa bɔrɔ. A na nan masenxi yi ki, <Laayidi seniyanxie, naxee mu kanama, n naxee tongoxi Dawuda bɛ, n nee tongoma nɛ wo fan bɛ.> ³⁵ Na na a ra, a man na masenyi falaxi yire gbɛɛ. A naxɛ, <I mu i xanuntenyi luma gaburi kui.> ³⁶ Dawuda to gɛ Ala sago rabade a xa waxati, a faxa nɛ, a a benbae li gaburi kui, a man bɔrɔ naa. ³⁷ Kɔnɔ Ala mixi naxan nakelixi faxɛ ma, na tan mu bɔrɔ.>»

³⁸ «N ngaxakerenyie, naxan kawandixi wo bɛ, wo xa a kolon yunubi xafarima a tan nan saabui ra. ³⁹ Naxan yo danxaniya, na kanyi bara kisi yunubie ma, Annabi Munsa xa sɛriyɛ mu nɔ wo rakiside naxee ma. ⁴⁰ Na kui, wo wo mɛɛni naxan falaxi namipɔnmɛɛ xa Kitaabuie kui, a naxa fa wo li. E naxɛ, ⁴¹ <Wo a mato, wo tan mixi mayelee, wo dɛ xa ixara, wo bara lɔɛ, barima n fama kɛwali rabade wo xa lɔxɔɛɛ nan ma, wo mu lama naxan na hali e a yaba wo bɛ.>»

⁴² Solu nun Baranabasi to mini, mixie naxa e maxandi e man xa yi masenyi ti malabu lɔxɔɛ naxan man fama kɔrɛ. ⁴³ Awa, jama to yensen, Yuwifi wuyaxi nun mixi naxee nu soxi Yuwifi xa diine kui, nee naxa bira Pɔlu nun Baranabasi fɔxɔ ra. Pɔlu nun Baranabasi naxa e rasi e xa lu Ala xa hinne kui. ⁴⁴ Na malabu lɔxɔɛ xungbilenyi, taakae birin naxa e malan Ala xa masenyi ramɛde. ⁴⁵ Yuwifie to jama to, tɔɔnɛ naxa e suxu. E naxa ti Pɔlu kanke, e nu a xa wɔyenyi matandi, e nu a konbi. ⁴⁶ Pɔlu nun Baranabasi naxa a fala e bɛ jama tagi, «A lanma Ala xa masenyi xa masen wo tan nan singe bɛ, kɔnɔ wo bara tondi a ra. Na kui, wo yetɛ bara a fala a mu daxa wo xa kisi sɔtɔ. Yakɔsi muxu muxu ya rafindima si gbɛtɛɛ nan

ma, ⁴⁷ alo Marigi muxu yamarixi ki naxe. A naxe, <N bara i ti i xa findi naiyalanyi ra sie be, kisi xaninfe ra han dunija danyi.>»

⁴⁸ Mixi naxee mu findixi Yuwifia ra, nee to na me, e naxa seewa. E naxa e Marigi xa woyenyi matoxo. Naxee birin nu sugandixi kisi fe ra, nee naxa danxaniya.

⁴⁹ Marigi xa masenyi naxa yensen boxi birin kui. ⁵⁰ Kono Yuwifia naxa gine havigee, naxee nu soxi Yuwifia xa diine kui, nun na taa kuntigie, e naxa nee bojnee rate. E naxa toore doko Polu nun Baranabasi ma han e naxa e keri e xa boxi ma. ⁵¹ Polu nun Baranabasi naxa e sanyi rakonkon, na xa findi seede ra a lantareya na e tagi. Na xanbi e naxa siga Ikoniyon. ⁵² Isa foxirabiree naxa seewa, e man nu fa Ala Xaxili Seniyenxi soto.

14

E sigafe Ikoniyon

¹ Polu nun Baranabasi naxa so Yuwifia xa salide kui Ikoniyon. E naxa woyen a fanyi ra han Yuwifia nun Girekika gbege naxa danxaniya. ² Kono Yuwifia naxee mu danxaniya, nee naxa Girekikae kui iso, alako e bojne xa te danxaniyatose xili ma. ³ Polu nun Baranabasi naxa temui xonkuye raba Ikoniyon, e nu woyen lanlanteya kui. Marigi naxa tonxumae nun kaabanakoe raba e saabui ra, e tan naxee findixi seede ra Ala xa masenyi be, a xa hinne xa fe ra. ⁴ Taakae naxa itaxun doko firin. Ndee naxa lu Yuwifia xa seeti, ndee fan naxa lu xεεrae xa seeti. ⁵ Girekikae nun Yuwifia nun e xa mangee naxa lan e xa fe naaxi doko e ma, e man xa e magono han e xa faxa. ⁶ Polu nun Baranabasi to na kolon, e naxa e gi, e siga Likayoni tae kui, Lisitire nun Deribe, a nun na rabilinyi. ⁷ E naxa xibaaru fanyi kawandi ti naa.

E Sigafe Lisitire

⁸ Mixi nde nu dokoxi Lisitire, namate nan nu a ra, a bari na ki ne lanyuru kui. A mu nu noma a jerede hali keren. ⁹ A nu a tuli matima Polu xa masenyi nan na. Polu naxa a ya ti a ra. A naxa a to a danxaniyaxi a yalan fe ma. ¹⁰ A naxa a fala a xui itexi ra, «Keli, i ti i

sanyie xun na. A naxa keli keren na, a jere.» ¹¹ Nama to na to, Polu naxan nabaxi, e naxa a fala Likayoni xui, «Alae bara e falin mixie, e goro won tagi.» ¹² E naxa xili nde xabu e xun, e Baranabasi xili naxa sa Seyusi, Polu fan Heremesi, barima a tan nan nu woyenma. ¹³ Seyusi xa serexedube, naxan xa salide nu na taa sode de ra, na naxa fa tuurae nun fugee ra naadee biri ra. A tan nun pama naxa wa serexe bafe e be.

¹⁴ Xεεrae Baranabasi nun Polu to na kolon, e naxa e xa sosee iboo, e man fa gbelegbele pama ra. ¹⁵ E naxa a fala, «Wo tan, munfe ra wo yi fe mooli rabama? Mixi nan muxu ra, alo wo tan. Muxu faxi xibaaru fanyi nan na wo be. Muxu wo rasima wo xa ba yi fufafu fee ma alako wo xa bira Ala xa kira foxo ra, naxan koore nun boxi, baa nun se birin daa. ¹⁶ Temui dangixi Ala a lu ne si birin xa bira e yete kan xa kirae foxo ra. ¹⁷ Hali na birin kui, a nu fe fanyi rabama naxan findi seede ra a xa fe ra. Tunde ye nu fama keli koore ma. Sansie nu fanma a temui alako wo xa balo, wo man xa seewa wo bojne kui.» ¹⁸ Polu nun Baranabasi naxa kata ki fanyi ra alako e naxa serexe ba e be.

¹⁹ Awa, Yuwifia naxa fa keli Antiyoki nun Ikoniyon. E naxa pama kui iso han e naxa Polu magono a xa faxa. E naxa mini a bubu ra taa fari ma barima e tan be a bara ge faxade. ²⁰ Kono Isa foxirabiree to a rabilin, a naxa keli, a man naxa gbilen taa kui.

E gbilenfe Antiyoki Siriya boxi ma

²¹ Kuye to iba, Polu nun Baranabasi naxa siga Deribe. E to ge kawandi tide taa kui, mixi gbege naxa findi Isa foxirabiree ra. Na xanbi e naxa gbilen Lisitire, Ikoniyon, nun Antiyoki. ²² E nu Isa foxirabiree ralimaniya. E man nu e rasi e xa sabati danxaniya kui. E nu a fala, «Won mu soma Ala xa mangeya niini bun ma fo won xa tooro.» ²³ E naxa kuntigie sugandi danxaniyatose pama keren keren ma be. E to ge salide nun sunde, e naxa e taxu Marigi ra, e nu danxaniyaxi naxan ma. ²⁴ Awa, e to Pisidiya igiri, e naxa fa Panfiliya. ²⁵ E naxa kawandi ti Periga, e naxa goro Ataleya.

²⁶ E to keli mɛnni, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Antiyɔki, e nu taxuxi Ala xa hinne ra dennaxe. E nu bara ge na wali birin nabade. ²⁷ E to so, e naxa danxaniyatɔe pama malan. E naxa fe birin dentɛge sa e be Ala naxan nabaxi e saabui ra, nun Ala danxaniya naade rabixi si gbɛtɛe be ki naxe. ²⁸ E nun Isa foxirabiree naxa bu e bore ra.

15

Darisalamu malanyi

¹ Mixi ndee naxee keli Yudaya, e naxa a fala Isa foxirabiree be, «Xa wo mu wo sunna Annabi Munsa xa naamunyi ki ma, wo mu nɔma kiside.» ² Pɔlu nun Baranabasi naxa wɔyenyi xɔrɔxɔe fala e be. E naxa nate tongo Pɔlu nun Baranabasi nun mixi ndee xa te Darisalamu xɛɛrae nun kuntigie maxɔrinde yi fe ma. ³ Danxaniyatɔe pama naxa e xee. E dangixi Fenisiya nun Samari ra temui naxe, e naxa a masen mennikae be, mixi naxee kelixi si gbɛtɛe ma, nee danxaniyaxi ki naxe. Yi masenyi naxa Isa foxirabiree rapɛlexin. ⁴ E to so Darisalamu, danxaniyatɔe pama nun xɛɛrae, nun kuntigie naxa e rasene. Ala naxan birin naba e saabui ra, e naxa na yaba e be. ⁵ Awa, Fariseni nde naxee nu bara danxaniya, e naxa keli, e nu fa a fala, a lanma ne si gbɛtɛe mixie xa sunna, e xa bira Annabi Munsa xa seriye foxɔ ra.

⁶ Xɛɛrae nun kuntigie naxa e malan e xa na fe mato. ⁷ E to na fe isɔnxɔ sɔnxɔ, Piyeri naxa keli, a a fala e be, «N ngaxakerenyie, wo a kolon kafi temui xɔnkuye Ala bara n sugandi wo tagi, alako si gbɛtɛe mixie xa xibaaru fanyi me n de ra, e xa danxaniya. ⁸ Awa, Ala naxan mixi sondonyi kolon, na bara seodeya raba e be, a a Xaxili Seniyenxi fi e ma alo won tan. ⁹ A mu mixi yo rafisa a boore be e tan nun won tan tagi, barima a bara e sondonyi raseniye danxaniya ra. ¹⁰ Yakɔsi, munfe ra wo Ala matoma? Wo na kote dɔxɔfe Isa foxirabiree xun, won benbae nun won tan mu naxan nɔma. ¹¹ Wo xa a kolon a won nakisixi Marigi Isa xa hinne nan na alo e tan fan.»

¹² Nama birin naxa dundu, e naxa e tuli mati Pɔlu nun Baranabasi ra. Pɔlu nun Baranabasi naxa a tagi raba boore be Ala kaabanakoe nun tonxumae naxee birin naba e saabui ra si gbɛtɛe tagi. ¹³ E to ge wɔyende, Yaki naxa wɔyenyi tongo, a naxe, ¹⁴ «N ngaxakerenyie, wo wo tuli mati n na. Simɔn bara a yaba Ala mixie sugandima ki naxe sie ya ma, a xili sama naxee xun ma. ¹⁵ Namijɔnmee birin xa masenyi lanxi na nan ma. A seɓexi,

¹⁶ «Na xanbi n fama ne Dawuda xa banxi biraxi rakelide. N na yire kanaxie rafalama ne, n na rakelima ne,

¹⁷ alako mixi naxee luxi e xa nɔ Marigi fende,

si gbɛtɛe naxee birin findima n gbe ra.

¹⁸ Marigi xa masenyi nan na ki, naxan yi fe kolon kabi a folɛ, naxan yi fe birin nagirima.»

¹⁹ «Na na a ra, a mu lanma a xa findi fe xɔrɔxɔe ra si gbɛtɛe be naxee wama birafe Ala foxɔ ra. ²⁰ Kɔnɔ won xa bataaxe seɓe e ma, e naxa see don naxee baxi serexe ra kuyee be. E man xa ba yene ma, a nun e naxa sube yufaxi don, e man naxa wuli min. ²¹ Barima kabi won benbae xa waxati, mixie na taa birin kui, naxee Annabi Munsa xa seriye xaranma salidee kui malabu loxɔe.»

²² Awa, xɛɛrae nun kuntigie nun danxaniyatɔe pama birin naxa lan a ma e xa mixi ndee xee Antiyɔki, naxee Pɔlu nun Baranabasi matima. E naxa Yudasi naxan xili Barasaba, nun Silasi sugandi, xeme binyee ngaxakerenyie ya ma. ²³ E naxa bataaxe keren so e yi ra naxan seɓexi, «Xɛɛrae nun kuntigie, naxee lanxi wo ngaxakerenyie ma, katarabi won ngaxakerenyie ma si gbɛtɛe ya ma, naxee na Antiyɔki, Siriya, nun Silisi, muxu bara wo xeebu. ²⁴ Muxu bara a me a mixi ndee naxee kelixi muxu ya ma, muxu mu jungui saxi naxee ma, a nee bara wo rakontofili e xa wɔyenyi ra. E bara wo boɓe ifu.»

²⁵ «Na na a ra, muxu bara lan a ma muxu xa xɛɛrae xee wo ma, sa Pɔlu nun Baranabasi fari, muxu xanuntenyie, ²⁶ naxee bara mee e nii ra won Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ²⁷ Muxu

bara Yudasi nun Silasi fan xɛɛ, naxee yi fee tagi rabama wo bɛ. ²⁸ Ala Xaxili Seniyeŋxi nun muxu tan bara lan a ma muxu naxa kote gbete doxo wo xun fo naxan daxa. ²⁹ A tan nan yi ki: Wo naxa sube don naxan baxi sereɛ ra kuyee bɛ, nun sube yufaxie, wo naxa wuli fan min. Wo man naxa yeɛ fan naba. Wo lan wo xa gbilen yi fe birin foxo ra. Wo salamu.»

³⁰ Awa, e to bara e jɔngu pama ma, e naxa siga Antiyoki, e naxa sa bataaxe so danxaniyatɔɛ pama yi ra. ³¹ Ngaxakerenyie to a xaran, e naxa jɛlexin, e naxa limaniya. ³² Yudasi nun Silasi, naxee yati nu findixi namijɔnmɛe ra, e naxa e kawandi, e nu e ralimaniya woyen wuyaxi ra. ³³ Waxati nde to dangi, e ngaxakerenyie naxa e bepin bojesa kui gbilenfe e xɛɛmae ma. ³⁴ Kɔno Silasi tan naxa lu naa. ³⁵ Pɔlu nun Baranabasi naxa lu Antiyoki, e nun e boore wuyaxi e nu fa mixie xaran, e man nu Marigi xa xibaaru fanyi kawandi ti.

Pɔlu nun Baranabasi fatanfe

³⁶ Lɔxoɛ ndee to dangi, Pɔlu naxa a fala Baranabasi bɛ, «Won xa gbilen taa birin kui won Marigi xa masenyi kawandixi dennaxe, won xa a mato won ngaxakerenyie danxaniyatɔɛ na ki naxe naa.» ³⁷ Baranabasi nu wama Yaya fan xaninfe, naxan xili Maraki. ³⁸ Kɔno Pɔlu naxa a fala a mu lan e xa mixi xanin e xun ma naxan keli e xun ma Panfiliya, a mu tin birade e foxo ra e xa wali kui. ³⁹ Na lantareya naxa xoxoxo han a naxa findi fatanyi ra. Baranabasi naxa Maraki tongo, e naxa baki kunkui kui sigafe ra Sipiri suri ma. ⁴⁰ E ngaxakerenyie to e taxu Marigi xa hinne ra, Pɔlu naxa Silasi tongo, e naxa siga ⁴¹ Siriya nun Silisi boxie ma, e danxaniyatɔɛ pamae ralimaniya.

16

Timote birafe Pɔlu nun Silasi foxo ra

¹ Pɔlu naxa siga Deribe nun Lisitire. Isa foxirabire nde nu na, a xili Timote. Yuwifie ginɛ danxaniyatɔɛ nde xa di nan nu a ra. A baba Girekika nan nu a ra. ² Lisitire nun Ikoniyon ngaxakerenyie nu a xili fanyi falama. ³ Pɔlu to wa a xaninfe a xun, a

naxa a sunna Yuwifie xa fe ra naxee nu na menni, barima birin nu a kolon a baba Girekika na a ra.

⁴ E naxa xɛɛrae nun Isa foxirabiree kuntigi naxee nu na Darisalamu, e naxa nee xa nate masen danxaniyatɔɛ bɛ na taae kui, e xa a rabatu. ⁵ Danxaniyatɔɛ pamae xa danxaniya senbe xun nu masama, danxaniyatɔɛ konti fan xun nu masa loxo yo loxo.

Pɔlu laamatunyi tofe Tiroyasi

⁶ Ala Xaxili Seniyeŋxi to mu tin e xa kawandi ti Asi boxi ma, e naxa Firigiya nun Galati boxi igiri. ⁷ E to makore Misi boxi ra, e naxa wa sofe Bitiniya, kono Isa Xaxili mu tin e xa siga naa. ⁸ Awa, e naxa Misi igiri, e naxa goro Tiroyasi. ⁹ Koe ra, Pɔlu naxa laamatunyi to. Masedonka nde naxa keli, a fa a maxandi, «Fa Masedon boxi ma, i xa fa muxu mali.» ¹⁰ Pɔlu laamatunyi to xanbi, muxu naxa la a ra a Marigi bara muxu xili xibaaru fanyi kawandife ra naa. Muxu naxa kata sigafe ra Masedon keren na.

Lidi xunxafe ye xora

¹¹ Muxu to keli Tiroyasi, muxu naxa baki kunkui kui, muxu naxa muxu ya rafindi Samotirasi ma keren na. Na kuye iba, muxu naxa ti Neyapoli. ¹² Muxu to keli naa, muxu naxa siga Filipi, Masedon taa singe. E nu na Romakae xa mangeya nan bun ma. Muxu naxa saxanyi radangi na taa kui.

¹³ Malabu loxoɛ, muxu naxa siga taa fari ma xure de ra, muxu dennaxe manoxun salide ra. Muxu to doxo, muxu naxa woyen ginɛ ra naxee nu malanxi naa. ¹⁴ Gine nde nu na e ya ma naxan xili Lidi, gare dugi mati. Tiyatireka nan nu a ra. A gaaxu Ala ya ra. A to a tuli mati, Marigi naxa a boje rabi alako Pɔlu naxan falama a xa so a xaxili ma. ¹⁵ A to a xunxa ye xora, a nun a xa denbaya, a naxa muxu mayandi, «Xa wo sa laxi a ra n bara danxaniya Marigi ma, wo fa lu n ma banxi kui yi saxanyi.» A naxa muxu karaxan mayandi ra.

E na geeli kui Filipi

¹⁶ Muxu to nu sigama salide, konyi gine nde naxa fa muxu ya ra. Ninne kanyi

nan nu a ra, jinne naxan xili Tine, naxan se matoma. Na gine nu naafuli xungbe rasoma a kanyie ma. ¹⁷ A naxa so birafe muxu foxo ra, Pɔlu nun muxu tan. A nu sonxɔe rate, «Yi mixie Ala Xili Xungbe Kanyi xa konyie nan e ra. E wo tife kisi kira nan xon ma.» ¹⁸ A naxa na raba xi wuyaxi. Pɔlu to xonɔ, a naxa a ya rafindi, a naxa a fala jinne be, «N bara i yamari Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, gbilen yi gine foxo ra.» Ninne naxa gbilen a foxo ra keren na.

¹⁹ Na konyi gine kanyie to a to e xa geeni bara kana, e naxa Pɔlu nun Silasi suxu. E naxa e xanin kiitisee yire. ²⁰ E naxa e dentɛge kiitisee be, e naxe, «Yi mixie nan won ma taa ya isofe. ²¹ Yuwifi nan e ra naxee naamunyie xa fe masenma won mu tinxi naxee ra, won tan Romakae.» ²² Nama fan naxa keli e ra, nun kiitisee. E naxa e makoyen, e naxa yaamari fi e xa e bonbo luxusinyi ra. ²³ E to ge e bonbode, e naxa e woli geeli kui. E naxa kosibili yamari a xa e kanta a fanyi ra. ²⁴ Na kosibili to na yaamari soto, a naxa Pɔlu nun Silasi sa geeli kui, a yolonxoniyie sa e ma. ²⁵ Kɔe tagi to a li, Pɔlu nun Silasi nu Ala maxandife, e nu Ala matoxofe beeti ra. Geelimanie nu e xui mexi. ²⁶ Bɔxi naxa seren keren na, geeli sanbunyi naxa a ramaxa. Na temui kerenyi kui, naade birin naxa rabi. Geelimanie birin xa yolonxoniyie naxa mabolon. ²⁷ Kosibili naxa xunu. A to geeli naade to e rabixi, a naxa a xa santidegema bendun a tee a xa a yete faxa, a joxo a ma a geelimanie nu bara e gi.

²⁸ Kɔnɔ Pɔlu naxa sonxɔ a xui itexi ra, «I naxa fe xone niya i yete ra, muxu birin na be.» ²⁹ Awa, kosibili to te maxili, a naxa so mafuren. A naxa a xinbi sin Pɔlu nun Silasi bun ma, a serenma. ³⁰ A naxa e ramini, a e maxorin, «Marigie, a lanma n xa munse raba alako n xa kisi?» ³¹ Pɔlu nun Silasi naxa a yaabi, «I xa danxaniya Marigi Isa ma. Na nan a toma i kisima, i tan nun i xa denbaya.» ³² E naxa Marigi xa woyenyi masen a be a nun a xa mixie. ³³ A naxa e xanin a xun ma keren na kɔe kui, a naxa e xa fie yae xa. Na waxati yati a naxa xunxa ye xɔɔra, a tan nun a xa mixi birin. ³⁴ A naxa e yigiya a xa

banxi kui, a man fa donse fi e ma. A naxa jlexin a fanyi ra, a nun a xa denbaya birin barima e bara danxaniya Ala ma.

³⁵ Kuye to iba, kiitisee naxa soorie xee e xa sa a fala kosibili be a xa na mixie rabolo. ³⁶ Kosibili naxa a fala Pɔlu be, «Kiitisee bara xera ti a wo xa rabɛnin. Awa, yakosi wo mini, wo xa siga bonɛsa kui.» ³⁷ Kɔnɔ Pɔlu naxa a fala soorie be, «Muxu tan naxee findixi Romakae ra, e bara muxu sa geeli e mu muxu makiiti. E naxa muxu sa geeli, yakosi e wama muxu ramifife gundo ra? Na mu lanma feo! E yete yati nan fama muxu rabolode.» ³⁸ Soorie naxa yi woyenyie ragbilen kiitisee ma. E to a me a Romakae nan e ra, e naxa gaaxu. ³⁹ E naxa fa e mayandi, e e rabolo. E fan naxa e maxandi a e xa keli na taa.

⁴⁰ E to mini geeli kui, e naxa so Lidi xonyi. E to bara ge e ngaxakerenyie ralimaniyade, e naxa siga.

17

E sigafe Tesaloniki

¹ Pɔlu nun Silasi to dangi Anfipoli nun Apoloniya ra, e naxa so Tesaloniki taa kui, Yuwifie xa salide nde nu na dennaxe. ² Pɔlu naxa so naa alo a darixi naxan na. Malabu loxoe xi saxan bun ma, e nun Pɔlu naxa Kitaabui xa fe fala. ³ A nu a tagi raba e be a a lanma Ala xa Mixi Sugandixi xa tooro ki naxe, a man xa keli faxe ma. A naxa a fala, «Isa, n naxan ma fe falafe wo be yi ki, a tan nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.» ⁴ Ndee naxa la a ra e ya ma. E naxa bira Pɔlu nun Silasi foxo ra. Girekika gbege fan naxee nu gaaxuxi Ala ya ra, nee fan naxa la a ra, e nun gine hagige gbege. ⁵ Kɔnɔ Yuwifi toonexi ndee naxa mixi jaaxi ndee tongo e xa nama ya iso taa kui. E naxa siga Yason xonyi Pɔlu nun Silasi fende alako e xa e xanin kiitisee xon ma. ⁶ E to mu e to, e naxa Yason nun a ngaxakerenyie ndee mabendun na taa kiitisee yire. E nu sonxɔe rate, e naxe, «Yi mixie naxee dunija ifuma, e bara fa be fan. Yason bara e yigiya. ⁷ E birin Romaka mange xa woyenyi nan gbesen bama, e man a falama a mange gbete nde na naxan xili

Isa.» ⁸ E naxa pama nun kiitisae bɔɔɔ rate na wɔyenyie ra. ⁹ Beenun e xa Yason nun a booree bɛɛɛn, fo e to kɔbiri ba.

E sigafe Beere taa

¹⁰ Na kɔɔ ra, e ngaxakerenyie naxa Pɔlu nun Silasi rasiga Beere taa. E to so naa, e naxa so Yuwifie xa salide kui. ¹¹ Na Yuwifie xaxili nu matinse dangi Tesalonikikae ra. E ɲan gbata nɛ na masenyi kolonde, e man Kitaabui kui mato lɔxɔ yo lɔxɔ alako e xa a kolon e naxan falama e bɛ xa nɔndi yati nan a ra. ¹² Yuwifie wuyaxi naxa danxaniya e ya ma, nun Girekika gine gorobone wuyaxi, nun xeme wuyaxi.

¹³ Kɔnɔ Yuwifie Tesalonikikae to a kolon a Pɔlu na Ala xa wɔyenyi kawandife Beere taa fan, e naxa fa naa, e fa pama ya iso. ¹⁴ Awa, danxaniyatɔɔe naxa Pɔlu tongo keren na, e naxa siga a ra baa fe ma, kɔnɔ Silasi nun Timote naxa lu Beere taa. ¹⁵ Naxee Pɔlu mati, e naxa siga a ra han Aten. Na xanbi e naxa gbilen e ɲungui ra Silasi nun Timote xɔn ma, e xa Pɔlu li sinnanyi ma Aten.

Pɔlu kawandi tife Aten

¹⁶ Pɔlu nu Silasi nun Timote mamɛfe Aten. A bɔɔɔ naxa mapaaxu a ra na taa xa kuyee xa fe ra. ¹⁷ Na kui, a naxa de masara e nun Yuwifie ra, a nun mixie naxee gaaxuxi Ala ya ra salide kui. A man naxa wɔyɛn mixie ra a naralanma naxee ra malan yire taa kui lɔxɔ yo lɔxɔ. ¹⁸ Epikuri nun Sitoyisi karamɔxɔe naxa so wɔyɛnfe Pɔlu ra, e nu a fala, «Yi wɔyɛnla munse falafe?» Ndee to Pɔlu xui mɛ a Isa xa xibaaru masenma, a man nu fa marakeli fee falafe, e naxɛ, «A luxi nɛ alo a ala gbɛtɛe nan ma fee falama.»

¹⁹ Awa, e naxa a tongo, e naxa siga a ra Areyopago malan yire, e naxa a maxɔrin, «Yi lɔnni nɛɛnɛ i naxan masenma, muxu nɔma a kolonde di? ²⁰ Barima muxu fe nɛɛnɛ nan mɛfe yi ki, muxu wama na fasari nan kolonfe.» ²¹ Atenkae nun xɔɲɛ naxee sabatixi Aten, e nu darixi e tuli matife ra wɔyɛn nɛɛnɛ ra naxee masenma.

²² Pɔlu naxa ti Areyopago tagi, a naxa a fala, «Atenkae, n bara a to diinelae yati yati nan wo ra. ²³ N bara see to wo

naxee batuma. N man bara sɛrɛxɛbade nde to, a sɛbɛxi naxan ma, «Ala naxan mu kolonxi!» Wo naxan batuma, a fa lu wo mu a kolon, n na nan ma fe masenfe wo bɛ. ²⁴ Ala naxan dunija daaxi, a nun se naxan birin na a kui, a tan naxan koore nun bɔxi Marigi ra, a mu sabatixi banxi kui mixi bɛlɛxɛ naxan nafalaxi. ²⁵ A hayi mu na see ma adama naxan xaninma a xɔn ma. A tan nan baloe nun ɲɛngi nun se birin fima mixi ma. ²⁶ A tan nan a niya mixi birin xa mini benba keren fate. A naxa e rasabati bɔxi birin ma. A man naxa e xa waxati nun e lude naaninyie sa, ²⁷ alako e xa Ala fen, e xa kata a kolonde, hali a to mu makuya won na. ²⁸ Wo xa lɔnnilae yati fan bara a fala, «Won baloxi a tan nɛ, won fe birin nabama a tan nan saabui ra, nun won minixi a tan nɛ. A bɔnsɔɛ nan won na.» ²⁹ Awa xa won kelixi a bɔnsɔɛ nɛ, a mu lanma won xa a maɲɔxun a Ala maniyaxi xɛɛma, gbeti, xa na mu gɛmɛ nan na, mixi bɛlɛxɛ naxan solixi e xaxili ra. ³⁰ Ala mu nu na fe kolontareya temui matoxi, kɔnɔ yakɔsi a bara a fala mixi birin bɛ, yire birin, e xa tuubi, ³¹ barima a bara lɔxɔɛ keren sugandi, a fama dunija makiitide naxan ma tinxinyi ra, mixi nde saabui ra a bara a ragiri naxan ma. A bara na kanyi matɔnxumaxi rakeli faxamixie ya ma.» ³² E to yi fe mɛ, fa a fala mixi kelima faxɛ ma, ndee naxa so a mayelefe. Ndee naxa a fala, «Muxu fama muxu tuli matide i ra lɔxɔɛ gbɛtɛ.» ³³ Awa, Pɔlu naxa mini e ya ma. ³⁴ Ndee naxa lu a mabiri ra, e naxa danxaniya, alo Denisiyo, naxan nu na Areyopago mixie ya ma, nun gine nde naxan xili Damarisi, e nun mixi gbɛtɛe ra.

18

E sigafe Korinti

¹ Na xanbi, Pɔlu naxa keli Aten, a naxa siga Korinti. ² A naxa Yuwifie keren li naa, a xili Akila, Pontuka nan a ra. A nu baxi fade keli Itali a nun a xa gine Pisisila, barima Kilodi nu bara Yuwifie birin yaamari e xa mini Rɔma. Pɔlu naxa kafu e ma, ³ barima e nu wali keren nan nabama, kiri banxi rafalafe. A naxa lu e xɔnyi, e nu wali naa. ⁴ Pɔlu nu wɔyɛnma

salide kui malabu λoxεe birin. A nu Yuwifie nun Girekikae radanxaniya. ⁵ Silasi nun Timote to so, keli Masedon, Polu naxa a yete fi kawandi rabafe gbansan ma. A nu a fala Yuwifie be a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra. ⁶ Kono Yuwifie to na matandi konbi ra, Polu naxa a xa donma ikonkon tonxuma ra, a naxa a fala e be, «Xa wo λe, wo tan nan foxi na na ra. N tan bara na kote ba n xun. Yakosi n sigama ne si gbete ma.»

⁷ A to keli naa, a naxa so mixi nde xonyi, a kanyi xili Titi Yusutu, a gaaxu Ala ya ra. A xa banxi nu na salide fe ma. ⁸ Na temui, Kirisipu salide xunmati naxa danxaniya Marigi ma a nun a xa denbaya birin. Korintikae wuyaxi naxee nu Polu xui mexi, e fan naxa danxaniya, e naxa e xunxa ye xora.

⁹ Marigi naxa a fala Polu be laamatunyi ra koe kui, «I naxa gaaxu muku! Woyen! I naxa dundu, ¹⁰ barima n na i foxo ra. Mixi yo belexe mu i lima a xa fe jaaxi raba i ra, barima mixi gbegbe na n be yi taa kui.»

¹¹ Polu naxa lu naa je keren kike senni. A nu Korintikae xaran Ala xa masenyi ra.

¹² Galiyon to nu na Akayi mange ra, Yuwifie naxa yanfanteya xiri Polu xun, e naxa a xanin kiitise yire. ¹³ E naxa a fala, «Yi di nan mixie kui isoma e xa Ala batu ki gbete naxan mu seriye ki ra.»

¹⁴ Polu to woyen folo, Galiyon naxa a fala Yuwifie be, «Xa a sa li tinxintareya na a ra, xa na mu a ra wali kobi nde, n n tuli matima ne wo ra nu, ¹⁵ kono xa a sa li boore matandi na a ra woyenyi ma, xa na mu a ra xilie ma, a nun wo xa seriye ma, na na wo tan nan ma. N mu wama findife na fe makiitima ra.» ¹⁶ Na kui, a naxa e keru kiiti banxi kui. ¹⁷ Nama naxa salide xunmati Sositene suxu, e a bonbo kiiti banxi tande ma, kono Galiyon mu e hansa.

E gbilenfe Antiyoki

¹⁸ Polu to bu Korinti ki fanyi ra, a naxa keli a ngaxakerenyie xun ma. A naxa baki kunkui kui a nun Pisisila nun Akila, e siga Siriya. A naxa a xunyi bi Senxereya, barima a nu bara laayidi tongo Ala be. ¹⁹ E to so Efese, Polu naxa a nereboore lu naa. A naxa so salide kui, e nun Yuwifie naxa sumun. ²⁰ E naxa a mayandi a xa bu

naa, ²¹ kono na mu a xunyi suxu. A naxa a pungu e ma. A naxe, «Fo n xa sa sali Darisalamu ne. Xa Ala tin, n man fama wo xonyi.» ²² Awa, a naxa baki kunkui kui, a keli Efese, a siga Sesare. A to ge danxaniyatoe nama xebude, a naxa goro Antiyoki.

Polu xa biyaasi saxan nde

²³ Polu to bara saxanyi radangi Antiyoki, a naxa kira tongo, a naxa Galati nun Firigiya boxi birin isa, a nu Isa foxirabiree ralimaniya.

²⁴ Apolosi, Yuwifie nde naxan barixi Alesandire, a naxa Efese li. A nu fata woyende, a Kitaabui fan kolon. ²⁵ A nu xaranxi Marigi xa kiraya ra. A naxa Isa xa fe masen a fanyi ra, kono a nu Yaya xa xaranyi nan gbansan kolon xunxa tife ye xora. ²⁶ A naxa so woyenfe a rawasaxi ra salide kui. Akila nun Pisisila to a xui me, e naxa kafu a ma alako e xa Ala xa kiraya masen a be a ki ma. ²⁷ Na xanbi a to nu wama dangife Akayi, a ngaxakerenyie naxa a ralimaniya. E naxa bataaxe sebe Isa foxirabiree ma a e xa a rasene. A xa sigen naxa findi fe fanyi ra danxaniyatoe be Akayi boxi ma, naxee danxaniya Ala xa hinne saabui ra. ²⁸ Apolosi naxa Yuwifie matandi senbe ra kene ma, a naxa a masen Kitaabui ra a Isa nan Ala xa Mixi Sugandixi ra.

19

Polu sigafe Efese

¹ Apolosi nu na Korinti. Polu to bara ge Asi fuge biri isade, a naxa fa Efese. A to naralan Isa foxirabiree ndee ra, ² a naxa e maxorin, «Wo bara Ala Xaxili Seniyenxi soto wo to danxaniya?» E naxa a yaabi, «Muxu jan mu nu na me sinden xa Ala Xaxili Seniyenxi na na.» ³ A naxa e maxorin, «Wo wo xunxa ye xora munfe ma?» E naxa a yaabi, «Muxu bara muxu xunxa ye xora alo Yaya a masenxi ki naxe.» ⁴ Awa, Polu naxa a fala, «Yaya nu mixi xunxama ye xora ne tuubi xa fe ra. A nu a fala mixie be, e xa danxaniya mixi nde ma naxan fama a tan xanbi ra. Na nan lanxi Isa ma.» ⁵ Na masenyi ma e naxa e xunxa ye xora Marigi Isa xili

ra. ⁶ Pɔlu to a belexe sa e ma, Ala Xaxili Seniyenxi naxa fa e ma. E naxa so xui gbete falafe, e man nu Ala xa masenyi fala. ⁷ E birin nalanxi, xeme fu nun firin nan nu e ra.

⁸ Na dangi xanbi, Pɔlu naxa so salide kui, a kawandi ti. A nu fe tagi raba e be Ala xa mangeya niini xa fe ra kike saxan bun ma. A nu kata a xa mixie no naxee tuli nu matixi a ra. ⁹ Kono ndee xaxili nu xoxoxo, e mu la a ra. E naxa Marigi xa kira bexu jama ya i. Pɔlu naxa mini e ya ma, a naxa Isa foxirabirere tongo a xun, alako a xa e xaran loxo yo loxo Tiranusi xa xarande kui. ¹⁰ Na naxa siga han je firin. Yuwifie nun Girekika naxee birin nu sabatixi Asi, e Marigi xa masenyi rame na nan kui. ¹¹ Ala nu kaabanako xungbee rabama Pɔlu belexee ra ¹² han e nu dugi nun xunxurie sa furemae ma, Pɔlu nu bara din naxee ra. Fure nu ba ne e ma, jinne nu mini mixie i.

Seba xa Die

¹³ Yuwifie ndee naxee jinne raminima mixie yire birin, e naxa kata Marigi Isa xili rawalide jinne kanyie be. E a fala, «N bara wo yaamari Isa xili ra Pɔlu naxan xa fe kawandima.» ¹⁴ Seba, Yuwifie serexedube kuntigi nde, xa di solofere nan nu na fe rabama. ¹⁵ Jinne naxa e yaabi, «N Isa nun Pɔlu kolon, kono n mu wo tan kolon fe!» ¹⁶ Na jinne kanyi naxa bagan e ma, a naxa e bonbo han e naxa e gi banxi kui e rageli nun e maxonoxi ra.

¹⁷ Yuwifi nun Girekika naxee birin nu sabatixi Efese, e naxa na fe kolon. Gaaxui naxa e birin suxu. Marigi Isa xili dariye naxa mate. ¹⁸ Danxaniyatoe wuyaxi naxa fa, e naxa e ti e xa yunubie ra, e naxa e xa fe jaaxi birin fala kene ma. ¹⁹ Duuree fan naxa fa e xa bukie ra, e naxa e gan birin ya xori. E naxa bukie sare konti, kobiri kole wulu tongo suuli nan nu a ra. ²⁰ Marigi xa masenyi nu yiriwama na ki ne senbe ra.

Girinbanyi birafe Efese

²¹ Yi fee to dangi, Pɔlu naxa nate tongo a xa siga Darisalamu. Na biyaasi kui fo a xa Masedon nun Akayi boxi ibolon. A naxa a fala, «N na siga Darisalamu, fo n xa Roma fan li.» ²² A naxa a malima firin

xee Masedon, Timote nun Erasito, kono a tan naxa lu Asi sinden.

²³ Na temui sonxoe xungbe naxa raba naa Marigi xa kira xa fe ma. ²⁴ Xabui nde, naxan xili Demetiri, a nu ala Aritemi xa salide misaali lanmadi yailanma gbeti ra. Na xabui moolie nu kobiri gbege sotoma na wali kui. ²⁵ A naxa a walibooree malan, a a fala e be, «Wo a kolon, won baloxi yi wali nan kui. ²⁶ Wo bara a to, wo bara a me, yi Pɔlu bara mixi gbege madaxu Asi boxi birin ma, Efese gbansan xa mu a ra. A naxe a alae naxee rafalaxi mixie belexe ra, a ala mu e ra. ²⁷ Na kui won ma wali fama ne xili jaaxi sotide. Won ma ala Aritemi xa salide fan xun nakanama ne. Nde bama ne Aritemi xa binye ra Asi boxi nun dunija ma.»

²⁸ A to na fala, e naxa xono, e naxa so sonxoe ratefe, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ²⁹ Taa birin ya naxa iso. E naxa Gayu nun Arisitaraki, Pɔlu jereboore Masedonkae, xanin malande xungbe kui. ³⁰ Pɔlu naxa wa sigafe naa, kono Isa foxirabirere mu tin. ³¹ A booree Asikae xunmatie fan naxa xera ti Pɔlu ma, e a mayandi a naxa siga malan yire. ³² Ndee nu sonxoma e gbe ki ma. Booree fan sonxoma e gbe ki. Lantareya nu na malanyi ya ma. Mixi wuyaxi mu nu a kolon e malanxi fe naxan ma.

³³ Awa, Yuwifie naxa Alesandire tutun yare a xa woyen. A naxa jama masabari a belexe ra alako a xa masenyi ti. ³⁴ Kono, e to a kolon a Yuwifi nan a ra, e birin nalanxi naxa sonxoe rate leeri firin bun ma. E naxe, «Efesekae xa ala Aritemi nan gbo.» ³⁵ Na xanbi, taa kuntigi nde naxa jama masabari, a naxa a fala, «Efesekae, dunija birin a kolon a Efese taa nan Aritemi xa salide kantama a nun Aritemi maniyee, naxan goroxi keli koore ma. ³⁶ Mixi yo mu na matandima. A lanma wo xa dundu. Wo naxa gbata fefe rabade. ³⁷ Wo bara fa yi mixie ra be, kono e mu Aritemi muna, e mu a konbi. ³⁸ Xa Demetiri nun a walibooree wama mixi nde kalamufe, e xa na masen kiitisae be kiiti loxoe. ³⁹ Xa wo wama fe gbete nan xon, na fan ya ibama won ma malan loxoe. ⁴⁰ E noma won suxude won ma bonete ma naxan dangixi to, barima

nɔndi yo mu na won bɛ yi malanyi rabafe ma.» A to gɛ, a naxa malanyi rayensen.

20

A sigafe Masedon nun Gireki bɔxie ma

¹ Sɔnxɔɛ to bara jɔn, Pɔlu naxa Isa fɔxirabirɛɛ malan e rasife ma. A to a jungu e ma, a naxa siga Masedon. ² A naxa na bɔxi isa, a nu Isa fɔxirabirɛɛ rasi marasi wuyaxi ra. Na dangi xanbi, a naxa siga Gireki bɔxi ma. ³ A to lu naa kike saxan, a naxa wa sigafe Siriya kunkui kui, kɔnɔ Yuwifie nu bara yanfanteya yailan a xili ma. Na kui, a naxa nate tongo a xa gbilen Masedon kira ra. ⁴ Naxee a mati han Asi nee nan yi ki: Sopateri, Beereka Pirusi xa di, Arisitaraki nun Sekondu Tesalonikikae, Gayu Deribeka nun Timote, Tikike nun Tirofimo Asikae. ⁵ Nee naxa ti yare, e naxa sa muxu mame Tiroyasi. ⁶ Taami Lebinitare Sali lɔxɔɛ dangi xanbi, muxu naxa baki kunkui kui Filipi. Beenun xi suuli, muxu naxa e li Tiroyasi. Muxu naxa lu naa xi solofere.

Pɔlu Eyutiki rakelife faxe ma

⁷ Sande lɔxɔɛ muxu naxa malan taami igirafe ra. Pɔlu naxa kawandi ti Isa fɔxirabirɛɛ bɛ han kɔɛ tagi. A lan nɛ a xa siga kuye na iba. ⁸ Lanpui gbegbe nu na na koore banxi kui, muxu nu malanxi dennaxɛ. ⁹ Segetala nde naxan xili Eyutiki nu dɔxɔxi wunderi ra. Pɔlu xa kawandi xɔn to kuya, xi xɔli naxa a suxu a fanyi ra, a bira bɔxi ma kelife banxi deki saxan nde. E naxa a li, a bara faxa. ¹⁰ Pɔlu to goro, a naxa a felen a xun. A naxa a tongo, a a fala e bɛ, «Wo naxa kɔntɔfili, barima a mu faxaxi.» ¹¹ Pɔlu to te, a naxa taami igira, a naxa a don. A man naxa wɔyɛn han gɛɛsɛgɛ. Na gɛɛsɛgɛ, a naxa siga. ¹² Danxaniyatɔɛɛ naxa segetala xanin a jɛjɛ ra bɔjɛsa kui.

Pɔlu a jungufe Efɛsɛkae ma

¹³ Muxu naxa kunkui bela rakeli sigafe ra Asosi Pɔlu ya ra alɔ muxu lanxi a ma ki naxɛ. A naxa wa sigafe a sanyi ra. ¹⁴ A to muxu li Asosi, muxu naxa a baki kunkui kui sigafe Mitileni. ¹⁵ Keli menni, muxu naxa siga baa kira ra. Na fan kuye iba, muxu naxa Kiyɔ li. Na xanbi, muxu

naxa siga han Samosi. Na lɔxɔɛ kuye iba, muxu naxa Mileto li. ¹⁶ Pɔlu nu bara nate tongo a xa dangi Efɛsɛ mabiri alako a naxa bu Asi bɔxi ma. A nu gbataxi a xa so Darisalamu Xɛ Xabe Sali lɔxɔɛ xa a sa sɔɔneyama a bɛ.

¹⁷ Pɔlu to Mileto li, a naxa xɛɛra ti a Efɛsɛ danxaniyatɔɛ jama kuntigie xa fa. ¹⁸ E to fa a yire, a naxa a fala e bɛ, «Wo a kolon n jɛrɛxi wo tagi ki naxɛ. Kabi n so Asi, ¹⁹ n Marigi xa wali raba yetɛ magoroe nan kui. N yaye bara mini, n bara tɔɔrɔ Yuwifie xa wali jaaxi saabui ra. ²⁰ Wo a kolon a n mu wo munafan se yo nɔxun wo ma. N bara kawandi ti wo bɛ kɛnɛ ma nun wo xa banxie kui. ²¹ N nu a falama nɛ Yuwifie nun Girekikae bɛ e xa togondiya Ala ma, e xa danxaniya won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi ma.»

²² «Yakɔsi Ala Xaxili Seniyeɛnxi wama nɛ n xa siga Darisalamu, kɔnɔ n mu a kolon naxan sigama n sɔtɔde naa. ²³ Taa birin kui Ala Xaxili Seniyeɛnxi bara n nakolon a geeli nun tɔɔrɛ fama nɛ n lide naa. ²⁴ Kɔnɔ n nii tide yo mu na n bɛ. N xa n ma xɛɛraya rakamali, n Marigi Isa naxan taxuxi n na. N xa findi Ala xa hinne seedejɔxɔya ba ra, naxan findixi xibaaru fanyi ra.»

²⁵ «Yakɔsi n a kolon wo mu n yatagi toma sɔnɔn, wo tan naxee birin wo tuli matixi n ma kawandi ra, Ala xa mangɛya niini xa fe ra. ²⁶ Na na a ra, n a falama wo bɛ to, wo xa kote yo mu na n xun, ²⁷ barima n bara Ala sago birin masen wo bɛ, n mu sese nɔxun wo ma. ²⁸ Awa, wo xa mɛɛni wo yetɛ ma a nun danxaniyatɔɛ birin, Ala Xaxili Seniyeɛnxi wo findixi naxee xa xunmati ra, alako wo xa mɛɛni Marigi xa danxaniyatɔɛ jama ma, a naxan sɔtɔxi a yetɛ wuli ra. Wo xa e kanta alɔ xurusee demadonyi gɔɔrɛ kantama ki naxɛ. ²⁹ N na kolon, n na siga, mixi jaaxie fama nɛ sode wo tagi, alɔ wula baree soma gɔɔrɛ ya ma ki naxɛ. ³⁰ Mixi ndee soma wo tagi, e xa xaranyi jaaxi ti alako e xa Isa fɔxirabirɛɛ bendun e ma. ³¹ Wo xa wo mɛɛni. Wo xa ratu yi jɛ saxanyi bun ma n mu wo kawandife iti kɔɛ nun yanyi. N na birin nabaxi yaye nan kui.»

³² «Awa yakosi, n wo taxuma Ala ra nun a xa hinne masenyi ra, naxan noma senbe nun ke fanyi fide seniyentoe birin ma. ³³ N mu nu wama wo xa kobiri xa xon, xa na mu a ra wo xa xεema, wo xa sosee. ³⁴ Wo yete yati a kolon a n wali yi belexee nan na alako n xa balo n nun n jerebooree. ³⁵ N bara a masen wo be mooli birin na, a won lan ne won xa wali alako won xa setaree mali. Wo xa ratu Marigi Isa xa woyenyi ma, a naxe, <Nelexinyi na ki nan kui, dangife a sotofe ra.>»

³⁶ A to ge woyende, a naxa a xinbi sin, e birin naxa Ala maxandi. ³⁷ E birin naxa so wafe. E naxa findigilin Polu konyi ma, e a masunbu. ³⁸ E sunnun ne barima a bara a fala e mu noma a tode sonon. E naxa a mati han kunkui de ra.

21

Polu sigafe Darisalamu

¹ Muxu to fatan, muxu naxa siga keren na Kosi kunkui kui. Na kuye iba, muxu naxa siga Rodi. Muxu to keli Rodi, muxu naxa siga Patara. ² Muxu to kunkui to naa, naxan nu baa igirife sigafe Fenisiya biri ra, muxu naxa baki na kui. ³ Muxu to bara Sipiri suri to, muxu naxa dangi na ra koola ma, sigafe Siriya biri ra. Muxu naxa ti Tire alako kote xa ragoro. ⁴ Muxu naxa Isa foxirabiree ndee li naa. Muxu naxa xi solofere radangi e xonyi. Ala Xaxili Seniyenxi naxa goro Isa foxirabiree ma, e xa a fala Polu be a naxa te Darisalamu.

⁵ Kono xi solofere kamali loxoε, muxu naxa kira tongo sigafe ra. E birin naxa muxu mati, a nun e xa ginεe nun e xa die ra, han taa fari ma. Muxu naxa muxu xinbi sin baa de ra Ala maxandife ra. ⁶ Nungui to jon, muxu naxa baki kunkui kui. Booree tan naxa gbilen e xonyi. ⁷ Muxu naxa keli Tire sigafe ra Pitolomayi. Muxu naxa ngaxakerenyie xεebu menni, muxu naxa feen naa.

⁸ Na kuye iba, muxu naxa siga Sesare, Filipu xibaaru fanyi kawandila xonyi, naxan nu na mixi sugandixi solofere ya ma. ⁹ A xa di gine naani nu na naxee mu nu doxo xeme taa. E nu namijonme wali rabama. ¹⁰ Muxu to bara xi wuyaxi raba naa, Ala xa namijonme naxan xili

Agabu, naxa fa muxu xonyi kelife Yudaya. ¹¹ A naxa Polu xa beleti tongo, a naxa a yete kan sanyie nun a belexee xiri. A naxa a fala, «Ala Xaxili Seniyenxi yi nan masenxi. Xeme naxan gbe yi beleti ra, Yuwifie a xirima yi mooli nan na Darisalamu, e a so mixie yi ra naxee findi si gbeteε ra.»

¹² Muxu to na me, muxu nun naakae naxa Polu maxandi a naxa te Darisalamu. ¹³ A naxa muxu yaabi, «Munfe ra wo wama n bone manaaxufe wo yaye ra? N bara tin e xa n xiri Darisalamu, e xa n faxa, Marigi Isa xili xa fe ra.» ¹⁴ A to mu tin muxu xui suxude, muxu mu tin a karaxande. Muxu naxa a fala, «Marigi sago xa raba.»

¹⁵ Na loxoεe to dangi, muxu naxa muxu yailan, muxu naxa te Darisalamu. ¹⁶ Isa foxirabiree ndee Sesarekae naxa muxu mati. E naxa muxu xanin Menason Sipirika xonyi, naxan findixi Isa foxirabireε ra a rakuya. A naxa muxu yigiya.

Polu Yaki xεebufe

¹⁷ Muxu to so Darisalamu, Isa foxirabiree naxa muxu rasene jεlexinyi ra. ¹⁸ Na kuye iba, muxu nun Polu naxa siga Yaki xonyi. Danxaniyatoe jama kuntigi birin naxa e malan naa. ¹⁹ A to ge e xεebude, Polu naxa a xa wali dentεge sa Ala naxan nabaxi si gbeteε tagi a saabui ra. ²⁰ E to na me, e naxa Ala matoxo. E naxe, «Muxu ngaxakerenyi, i bara a to Yuwifi wulu wuyaxi bara danxaniya, kono e man e tunnabexixi birafe Annabi Munsa xa seriyε foxo ra. ²¹ Mixi ndee bara a fala e be a i Yuwifie xaranma, naxee na si gbeteε ya ma, a e xa gbilen Annabi Munsa xa seriyε foxo ra, a e naxa e xa die sunna, a e naxa bira Yuwifie xa naamunyie foxo ra.»

²² «Won na ma di? Siike yo mu na, jama a kolonma ne a i bara fa. ²³ Na na a ra, muxu naxan falama i be i xa a raba. Mixi naani na muxu ya ma, naxee bara laayidi tongo Ala be. ²⁴ I xa kafu e ma, wo birin xa wo yete raseniyen, i man xa e sare fi, e xa e xunyi bi. Na na a ra birin a kolonma a mixie naxan falaxi i xun ma, wule na a ra. E xa a kolon i fan

biraxi Annabi Munsa xa seriye nan foxo ra. ²⁵ Muxu naxa nate tongo, muxu man fa na sebe. Danxaniyatosee naxee keli si gbete ma, e naxa sube don naxan baxi serexe ra kuyee be, nun sube yufaxie. E naxa wuli fan min. E man naxa yene fan naba.»

²⁶ Awa na kuye iba, Pɔlu naxa na mixie tongo, e naxa e yete raseniye. Na xanbi a naxa so horomobanxi kui, a xa a masen, maraseniye nyi rakamalima loxo naxan ma, a nun serexe naxan bama kankan be.

Pɔlu safe geeli kui

²⁷ Na xi solofere ranonyi, Yuwifie Asikae to Pɔlu to horomobanxi kui, e naxa pama birin ya iso, e man naxa Pɔlu suxu. ²⁸ E nu sonxo rate, «Isirayilakae, wo muxu mali! Na xeme nan yi ki naxan kawandi naaxi rabama yire birin mixi birin be, Yuwifie, nun Annabi Munsa xa seriye, nun yi horomobanxi xa fe ra. A man bara Girekikae raso horomobanxi kui. Na bara yi yire seniye nyi findi yire seniye ntare ra.» ²⁹ E na fala ne barima e nu bara Pɔlu nun Tirofimo Efeseka to e boore foxo ra taa kui. E naxa a manoxun a Pɔlu a raso ne horomobanxi kui.

³⁰ Taa kui birin ya naxa iso. Mixie naxa fa e gi ra keli yire birin. E naxa Pɔlu suxu, e naxa mini a bubu ra tande ma. E naxa naadee ragali keren na. ³¹ E nu wama Pɔlu faxafe ne. Soori mange naxa a kolon Darisalamu birin ya isoxi. ³² Soori mange naxa soorie nun e xa xunmatie tongo, e siga Pɔlu foxo ra keren na. Nama to soorie to, e naxa ba Pɔlu bonbofe. ³³ Awa, soori mange naxa yaamari fi e xa a xiri yolonxoniyi firin na. A naxa maxorinyi ti fa nde a ra, nun a munfe rabaxi. ³⁴ Nama seeti nde sonxoma e gbe ki, booree fan sonxoma e gbe ki. A to mu no fe fiixe sotode e ra sonxo xa fe ra, a naxa a fala e xa Pɔlu xanin soori banxi kui. ³⁵ Pɔlu to ti banxi de ra, soorie naxa a tongo pama xa naaxui ma, ³⁶ barima mixi gali nan nu biraxi e foxo ra, e nu fa a fala e xui itexi ra, «A xa faxes!»

Pɔlu a yete xun mafalafe

³⁷ E wama a rasofe soori banxi kui temui naxe, Pɔlu naxa soori mange maxorin, «I noma n sago sade n xa fe

nde fala i be?» Soori mange naxa a yaabi, «I Gireki xui mema? ³⁸ I tan xa mu na Misiraka ra, naxan mixie ya iso yi donxo ra, a naxa suute wulu naani xanin wula kui?» ³⁹ Pɔlu naxa a yaabi, «Yuwifi nan n na, Tariseka. Na taa xungbe a munafanyi gbo Silisi boxi ma. N sago sa n xa woyen yi gali be.»

⁴⁰ Soori mange to a sago sa, Pɔlu tixi banxi tede de ra, a naxa mixie masabari a belexe ra. Kuye naxa bolon yen! Pɔlu naxa woyen Eburu xui.

22

¹ «N ngaxakerenyie, n babae, wo xa wo tuli mati n na, n xa n yete kan xun mafala.» ² E to a me a Eburu xui falama, e naxa dundu dangi singe ra. Pɔlu naxa a fala, ³ «Yuwifi nan n na, n barixi Tarise ne, Silisi boxi ma, kono n moxi be ne. Gamaliyeli naxa n xaran alako n xa bira won babae xa seriye foxo ra. Ala xa fe nu n boje suxuma alo a wo fan suxuma ki naxe to. ⁴ N mixie tooro ne han n naxa e faxes, naxee nu biraxi Isa xa kira foxo ra. N naxa ginne nun xeme suxu, n naxa e sa geeli kui. ⁵ Serexedube kuntigi nun diine forie birin na n seedee ra. E naxa keedie so n yi ra katarabi e ngaxakerenyie ma Damasi alako n na danxaniyatose to, n xa e xiri, n xa fa e ra Darisalamu, n xa e paxankata.»

⁶ «N to makore Damasi ra yanyi tagi, yanbe xungbe naxa goro n ma kelife koore ma. ⁷ N naxa bira boxi. N naxa xui me naxan nu a falama n be, «Solu, Solu, munfe ra i n paxankatama?» ⁸ N naxa a yaabi, «Nde i ra, Marigi?» A naxa n yaabi, «Isa Nasaretika nan n na, i naxan paxankatafe.» ⁹ Naxee nu na n foxo ra, e naxa yanbe to, kono naxan nu woyenfe, e mu na tan xui me. Awa, n naxa a fala, ¹⁰ «N xa munse raba, Marigi?» Marigi naxa a fala n be, «Keli, i siga Damasi. Menni a fama falade i be i lan i xa naxan naba.» ¹¹ N mu nu se toma na yanbe xa naiyalanyi saabui ra. Naxee nu na n foxo ra, e naxa n belexe rasuxu han Damasi.»

¹² «Awa, xeme nde naxan xili Ananiyasi, mixi tinxixi na a ra Ala xa seriye ki ma, naxan nafanxi Damasi Yuwifie ma, ¹³ a naxa fa n yire. A naxa

a fala, <N ngaxakerenyi Sɔlu, to ti.> N ya naxa rabi keren na, n naxa se birin to. ¹⁴ A naxa a fala, <Won babae Marigi Ala bara i sugandi i xa a sago kolon, i xa Tinxintɔɛ to, nun i xa a wɔyɛnyi mɛ a tan yati de ra, ¹⁵ barima i findima a xa seede nan na mixi birin ya i, i fee naxee toxi nun i naxee mɛxi. ¹⁶ Yakɔsi, i munse mamefe? Keli, i xa i xunxa ye xɔɔra, i xa yunubi xa ba i ma, i xa Marigi xili maxandi.>>

¹⁷ «N naxa gbilen Darisalamu. N to nu na Ala maxandife hɔrɔmɔbanxi kui, n naxa laamatunyi to. ¹⁸ Marigi naxa a fala n bɛ, <I xa mini mafuren Darisalamu, barima e mu tinma i xa seede ya ra n ma fe ra.> ¹⁹ N naxa a fala, <Marigi, e yati a kolon a n nu sigama salidee kui danxaniyatɔɛɛ fende alako n xa e sa geeli, n man xa e bɔnbɔ. ²⁰ E to nu i xa seede Etiyen faxama, n tan yati nu na, n nu jɛlɛxinxɪ na ra. N tan nan man nu booree xa dugie suxuxi.> ²¹ Awa, Marigi naxa a fala n bɛ, <Siga, n i xɛɛma yire makuye si gbɛtɛɛ ma.>>

²² E naxa e tuli mati a xa masenyi birin na, han a yi wɔyɛnyi falaxi tɛmɛi naxɛ. E fa gbelegbele, «Wo yi xɛmɛ faxa. A mu lan a xa balo.» ²³ E naxa sɔnxɔɛ rate, e nu e xa donmae rate e ma, e nu xube ite kuye i. ²⁴ Sɔɔri mangle naxa a fala a e xa Pɔlu raso sɔɔri banxi kui, e man xa a bɔnbɔ luxusinyi ra alako e xa a kolon jama sɔnxɔma fe naxan ma.

²⁵ E to nu a xirife alako e xa a bɔnbɔ, Pɔlu naxa sɔɔri mixi kɛmɛ xunmati maxɔrin naxan nu tixi naa, «Seriye na wo yi ra naxan a masenxi a wo xa Rɔmaka bɔnbɔ luxusinyi ra hali a mu makiitixi?» ²⁶ Sɔɔri kɛmɛ xunmati to na mɛ, a naxa sa sɔɔri mangle rakolon. A naxɛ, «Yi xɛmɛ Rɔmaka lasiri na a ra. Won na ma di?» ²⁷ Sɔɔri mangle naxa fa, a naxa Pɔlu maxɔrin, «A fala n bɛ xa Rɔmaka na i ra?» Pɔlu naxa a yaabi, «Iyo xɛ.» ²⁸ Sɔɔri mangle man naxa a fala, «N tan naafuli gbege nan baxi, n fa findi Rɔmaka lasiri ra.» Pɔlu naxa a fala a bɛ, «N tan barixi lasiriya nan kui nɛ.» ²⁹ Kabi na raba, naxee nu wama a bɔnbɔfe alako a xa wɔyɛn, e birin naxa e magbilen. Sɔɔri mangle yete naxa gaaxu a

kolonfe ra Pɔlu Rɔmaka na a ra, a naxan xiri yɔlɔnxɔnyi ra.

Yuwife Pɔlu makiitife

³⁰ Na kuye iba, sɔɔri mangle to wa a kolonfe a fiixe ra Yuwife Pɔlu kalamuxi fe naxan ma, a naxa a fulun. A naxa yaamari fi, sɛrɛxɛdubɛ kuntigie nun Yuwifii kiitisaɛ birin xa malan. A naxa Pɔlu ragoro, a ti e tagi.

23

¹ Pɔlu naxa a ya ti Yuwifii kiitisaɛ ra. A naxa a masen, «N ngaxakerenyie, n naxan nabaxi han to, n a rabaxi n bɔnɛ fiixe nan na Ala ya xɔri» ² Sɛrɛxɛdubɛ kuntigi, Ananiyasi naxa mixie yaamari, naxee nu na a fe ma, e xa a de ragarin. ³ Awa, Pɔlu naxa a fala a bɛ, «Ala nan fama i tan bɔnbɔde. I luxi nɛ alɔ banxi naxan fari fiixe kɔnɔ a kui nɔxɔxi. I bara wa n makiitife kiiti seriye ra, kɔnɔ i to yaamari fixi e xa n bɔnbɔ, i bara seriye matandi.» ⁴ Naxee nu na a fe ma, e naxa a fala a bɛ, «I Ala xa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi nan konbima yi ki!» ⁵ Pɔlu naxa a fala, «N ngaxakerenyie, n mu nu a kolon xa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi na a ra, barima a sɛbɛxi, <I naxa wɔyɛn kobi fala jama mangle bɛ.>>

⁶ Pɔlu to a kolon Sadusenie nun Farisenie nu na Yuwifii kiitisaɛ xa malanyi kui, a naxa a fala a xui itexi ra, «N ngaxakerenyie, Fariseni nan n na. N baba fan Fariseni nan nu a ra. To n na kiiti banxi barima n laxi a ra Ala fama won nakelide faxɛ ma kiiti lɔxɔɛ.» ⁷ A to na fala, boore matandi naxa lu Farisenie nun Sadusenie tagi. Nama naxa itaxun. ⁸ Sadusenie tan bɛ, mixi mu kelima faxɛ ma. E man mu laxi malekɛɛ nun jinnɛɛ xa fe ra. Kɔnɔ Farisenie tan la nee birin xa fe ra. ⁹ Sɔnxɔɛ xungbe naxa mini. Seriye karamɔxɔ ndee Farisenie tagi e naxa wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala. E naxɛ, «Muxu mu fefe jaaxi yo rakɔrɔsɪxi yi xɛmɛ ma. Tɛmunde jinnɛɛ nde, xa na mu a ra malekɛɛ nde, nan wɔyɛnxi a ra.» ¹⁰ Sɔnxɔɛ to nu sigama gbo ra, sɔɔri mangle naxa gaaxu e fa Pɔlu faxafe. A naxa sɔɔrie ragoro e xa Pɔlu tongo e tagi, e xa a xanin sɔɔri banxi kui.

¹¹ Na kœ ra, Marigi naxa mini Pœlu ma. A naxa a fala a βε, «I xa limaniya barima i findima n ma seede nan na Rœma alo i a rabaxi Darisalamu ki naxe.»

E lanyi xirife Pœlu faxafe ra

¹² Kuye to iba, Yuwifie naxa lanyi xiri kali ra, e naxa e dεge, e naxa e min sinden, a fo e xa Pœlu faxes. ¹³ Naxee na lanyi xiri, e nu dangi mixi tongo naani ra. ¹⁴ E naxa a masen serexedube kuntigie nun forie βε, «Muxu bara muxu kali Ala ra, muxu mu sese donma sinden fo muxu xa Pœlu faxes. ¹⁵ Awa, yakœsi, wo tan nun Yuwifie kiitisae xa mange mayandi a xa fa a ra alako wo xa a xa fe mato a fanyi ra. Na kui, muxu tan a faxama kira ra.»

¹⁶ Pœlu maagine xa di naxa na yanfe kolon. A naxa siga œœri banxi kui, a naxa na birin masen Pœlu βε. ¹⁷ Pœlu naxa œœri mixi keme xunmati nde xili, a naxe, «Yi segetala xanin œœri mange œœn ma, alako a xa fe nde fala a βε.» ¹⁸ œœri keme xunmati naxa segetala tongo, a naxa a xanin œœri mange œœn ma. A naxe, «Pœlu, geelimani nan n xilixi, a naxa n mayandi a n xa fa yi segetala ra i œœn ma, a xa fe nde masen i βε.» ¹⁹ œœri mange naxa segetala tongo, e naxa e mamini. Mange naxe, «I wama munse falafe n βε?» ²⁰ A naxa a yaabi, «Yuwifie bara lan a ma, e xa i maxandi i xa Pœlu xanin Yuwifie kiitisae yire, alako e man xa maxœrinyi nde ti a ma. ²¹ I naxa i tuli mati e ra, barima mixi tongo naani nun nde bara yanfe xiri a xun e ya ma. E bara e kali a e mu sese donma, e mu sese minma a fo e na Pœlu faxes temui naxe. Yakœsi e bara ge e yailande, e fa i sago nan mamefe.» ²² œœri mange naxa segetala rabolo, a naxa tœnyi dœœ a ma, fa fala, a fe naxan falaxi a βε, a naxa na fala mixi yo βε.

E Pœlu xεefe Mange Felisi œœn

²³ A naxa œœri mixi keme xunmati firin xili, a naxa a fala e βε, «Wo œœri keme firin yailan, œœri soe ragie tongo solofere, nun xali woli keme firin. Wo xa e yailan sigafe ra Sesare to kœ ra. ²⁴ Wo xa soe nde yailan Pœlu βε, alako a xa mange Felisi li hœeri kui.»

²⁵ œœri mange naxa yi fe sœβε bataaxe ra. ²⁶ «N tan Kilodi Lisiya, i tan Mange

Felisi mafanxi, n bara i xœebu. ²⁷ Yi xeme Yuwifie nan a suxuxi. E naxa wa a faxafe. N to a kolon a Rœmaka na a ra, n nun œœrie naxa fa, muxu naxa a ba e yi. ²⁸ N to wa a kolonfe e a suxuxi naxan ma, n naxa siga a ra e xa kiitisae yire. ²⁹ N naxa a li e a kalamuxi e xa seriye xa fe nan ma, kœœ a mu fe kobi yo rabaxi a lanma a xa faxes naxan ma, xa na mu a ra a xa sa geeli kui. ³⁰ N to bara a me a Yuwifie bara gali malan a xili ma, n naxa a rasanba i ma keren na. N a kalamumae rakolonma e yete kan xa sa a kalamu i œœn a xa fe ra. Wo salamu.»

³¹ œœrie naxa Pœlu tongo alo e yamarixi ki naxe. E naxa a xanin kœ ra han Antipatiri. ³² Na kuye iba, œœrie naxa gbilen œœri banxi. Soe ragie naxa Pœlu tongo. ³³ E to so Sesare, soe ragie naxa bataaxe nun Pœlu so mange yi ra. ³⁴ Mange to ge bataaxe xarande, a naxa Pœlu maxœrin a keli dennaxe. A to bara a me a Silisika na a ra, a naxa a fala, ³⁵ «N fama ne i makiitide i tœœgeleae na fa temui naxe.» A naxa yaamari fi e xa Pœlu xanin geeli banxi Herode naxan tixi.

24

Felisi kiiti safe Pœlu xa fe ra

¹ Xi suuli dangi xanbi, Ananiyasi, naxan findixi serexedube kuntigi ra, nun forie naxa fa e nun xunmafale nde, naxan xili Teritulo. E naxa Pœlu kalamu mange œœn ma. ² E to Pœlu xili, Teritulo naxa so a tœœgefe yi masenyi ra.

«Felisi mange fanyi, yi bœxi birin dœœxi bœœsa kui i xa fe kolonyi nun i xa xaxili fanyi nan saabui ra. ³ I bara muxu raseewa hœeri xungbe ra. ⁴ N mu wama i rabufe, kœœ n bara i maxandi i xa i tuli mati muxu xa masenyi ra dondoronti. ⁵ Muxu bara a to yi xeme mixi œœaxi na a ra. A Yuwifie tagi isoma naxee na duniœa birin. A tan nan na Isa Nasaretika xa œama xunyi ra. ⁶ A man naxa wa hœœœœbanxi maberefe. Muxu naxa a suxu. Muxu naxa wa a makiitife muxu xa seriye ki ma, ⁷ kœœ œœri mange Lisiya naxa fa, a naxa a ba muxu yi senβε xungbe ra. ⁸ A naxa a kalamulae yaamari e xa fa i œœn ma. Xa i fan Pœlu maxœrin, i fama a kolonde muxu a suxuxi fe naxan

ma.»⁹ Yuwifie naxa tin na masenyi ra, e fan naxa a fala a na na ki ne.

¹⁰ Mange naxa Pölu yaamari a fan xa wöyən. Pölu naxa a masen a be, «N a kolon, yi böxi makiitima nan i ra kabi je wuyaxi. Na kui, n nan ma fe xunmafalama ne i be lanlanteya kui. ¹¹ Xi fu nun firin mu dangi kabi n naxa siga Darisalamu salide. ¹² E mu nu muxu nun mixi li sönxo ra hörömöbanxi kui, xa na mu a ra salide xunxurie kui. N mu sönxoe ratexi taa kui, n mu gali kui isoxi. ¹³ E mu noma sese masende, e n kalamuma naxan ma. ¹⁴ N naxan masenma i be na nan ya. N nan n benbae Marigi Ala nan batuma alo Isa xa kira a masenxi ki naxe, e a falama kira naxan be a wule kira. Naxan sebexi Tawureta Munsu nun namiponmee xa Kitaabui kui, n la na birin na. ¹⁵ N laxi Ala xa masenyi ra naxan masenxi a tinxintoe nun tinxintare birin fama ne kelide faxe ma. Yuwifie fan laxi na ra. ¹⁶ Na nan a toxi n nan n yete karaxanma alako n xa n ma simaya radangi böje fiixe kui Ala nun mixie tagi. ¹⁷ N mu nu na be je wuyaxi bun ma, kono yakosi n faxi harige nde ra n bönsöe be. N fan faxi serexe bade Ala be. ¹⁸ E n lixi na temui ne hörömöbanxi kui, n seniyeñxi, gali mu na n föxo ra, sönxoe yo fan mu keli n saabui ra. ¹⁹ Kono Yuwifie nde naxee keli Asi böxi ma, e mu tin n ma fe ra. E tan xa e yete masen i be, xa fe nde na e be n ma fe ra. ²⁰ Xa na mu a ra naxee na be, e xa a masen i be e n toxi fe jaaxi naxan xun, n to siga Yuwifie kiitisae yire. ²¹ N wöyenyi naxan falaxi e tagi na nan ya: «Wo n makiitima ne to barima n laxi a ra Ala fama ne mixi faxaxie rakelide.»»

²² Felisi naxan nu Isa xa kira kolon a fanyi ra, a naxa e xa fe sa sinden. A naxe, «Mange Lisiya na fa, n wo xa fe matoma.» ²³ A naxa söori mixi keme xunmati yamari a xa Pölu kanta, a naxa a töoro, a man naxa a xa mixi yo raton fe fanyi rabafe ra a be.

²⁴ Xi ndee to dangi, Felisi nun a xa gine Dirusila, naxan na Yuwifie ra, e naxa fa. Felisi naxa Pölu xili kawandi rabade Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. Pölu naxa danxaniya xa fe fala e be Isa ma, ²⁵ kono a xa masenyi to nu binyaxi tinxinyi ma, nun

yete xurufe ma, nun Ala xa kiiti naxan fama, Felisi naxa gaaxu. A naxe, «Siga sinden. N na n yete masoto temui naxe, n man i xilima.» ²⁶ A man nu waxi ne Pölu xa kobiri fi a ma. A nu a xilima na nan ma temui birin, e xa sa e bore to.

²⁷ Ne firin to dangi, Felisi masarama naxa fa, Pörusu Fesitu. Felisi to wa a yete mafanfe Yuwifie be, a naxa Pölu lu geeli kui.

25

Fesitu Pölu makiitife

¹ Fesitu naxa xi saxan naba Sesare. Na xanbi, a naxa te Darisalamu. ² Serexedube kuntigi nun Yuwifie kuntigie naxa Pölu kalamu Fesitu be. ³ E naxa Fesitu mayandi a xa fa a ra Darisalamu. E nu wama ne e xa a faza kira ra. ⁴ Fesitu naxa e yaabi, «Pölu makantaxi Sesare. A gbegebe mu luxi n tan fan xa siga naa. ⁵ Wo xa yarerati ndee xa n mati, wo xa Pölu kalamu naa xa a bara sa fe jaaxi nde raba.»

⁶ Fesitu mu se sa xi solomasaxan fari, xa na mu a ra xi fu Darisalamu, a naxa goro Sesare. Na kuye iba, a naxa döxo a xa kiiti kibanyi ma. A naxa yaamari fi e xa fa Pölu ra. ⁷ A to fa, Yuwifie naxee fa keli Darisalamu, e naxa a rabilin. E naxa töjege gbegebe sa a xun, e mu nu noma naxan masende nondi ra. ⁸ Pölu naxa so a yete xunmafalafe, a nu a fala, «N mu fe jaaxi yo rabaxi Yuwifie xa seriye ra, xa na mu hörömöbanxi ra, xa na mu a ra Roma mange ra.» ⁹ Fesitu to wa a yete mafanfe Yuwifie xon, a naxa Pölu maxorin, «I wama tefe Darisalamu i xa sa makiiti yi fee ma n ya xori?» ¹⁰ Pölu naxa a yaabi, «N lanma n xa makiiti mangasanyi xa kiiti banxi nan kui, n tixi dennaxe yi ki. N mu fe kobi yo rabaxi Yuwifie ra. I fan na kolon a fanyi ra. ¹¹ Xa n bara fe jaaxi raba a lanma n xa faza naxan ma, n mu tondima n xa faza, kono xa e naxan falama wule na a ra, a mu lan mixi yo xa n so e yi ra. Mange xungbe xa sa n makiiti Roma.» ¹² Fesitu to wöyən a rasimae ra, a naxa a fala Pölu be, «I bara wa sigafe mange xungbe xon. Awa, i sigama ne.»

Polu masenfe Agiripa nun Berinisi be

¹³ Xi nde to dangi, mange Agiripa nun Berinisi naxa so Sesare Fesitu xεεbude. ¹⁴ E to bara xi wuyaxi radangi naa, Fesitu naxa Polu xa fe fala mange Agiripa be. A naxe, «Felisi bara geelimani nde lu be. ¹⁵ N nu na Darisalamu temui naxe, serexedube kuntigie nun Yuwifie forie naxa a kalamu, e man naxa wa a xa faxa. ¹⁶ N naxa e yaabi a Romakae xa seriye mu mixi faxama, fo a xa a gbe fala kalamusae be kiitisa ya xori. ¹⁷ Na fe nan e rafaxi be. N fan mu dugundi. Na kuye iba, n naxa doxo n ma kiiti banxi. N naxa yaamari fi e xa fa na xeme ra. ¹⁸ Kalamusae to e dentεge, e mu fe jaaxi yo fala a xun ma, n nu naxee mapoxunxi. ¹⁹ E nu xoxoxoma e xa diine nan ma fe ra, a nun Isa xa fe ra. E naxe a bara faxa, konο Polu naxe a baloxi. ²⁰ Awa, n to mu a kolon a lan n xa naxan naba, n naxa a maxorin xa a wama sigafe Darisalamu, a xa makiiti naa. ²¹ Konο Polu naxa wa a xa fe xanife mange xungbe xon ma. Na temui n naxa yaamari fi e xa a kanta han n a rasanbama mange xungbe ma temui naxe.»

²² Agiripa naxa a fala Fesitu be, «N fan wama n tuli matife na xeme ra.» Fesitu naxa a yaabi, «Tina, i a xui mema.» ²³ Awa, na kuye iba, Agiripa nun Berinisi naxa so malan yire e nun taa kuntigie. E nu maxirixi a fanyi ra. Fesitu xa yaamari ma, e naxa fa Polu ra. ²⁴ Fesitu naxa a fala, «Mange Agiripa nun wo tan naxee birin na be, wo bara yi xeme to Yuwifi naxan birin kalamuxi n xon Darisalamu nun be. E naxe a a xa faxa. ²⁵ N tan be, a mu fefe rabaxi a lan a xa faxa naxan ma, konο a tan yati bara mayandi ti sigafe ra mange xungbe xonyi Roma. Awa, n fan bara tin na ra. ²⁶ N mu fe xori yo sotoxi naxan sebema mange xungbe ma a xa fe ra. Na na a ra, n a raminixi wo ya i, a gbengbenyi i tan mange Agiripa, alako won na ge a maxorinde n xa a kolon a lanma n xa naxan sebe. ²⁷ N mu noma geelimani rasanbade mange ma, n mu a masen a naxan nabaxi.»

26*Polu a yete xun mafalafe*

¹ Agiripa naxa a fala Polu be, «I xa i yete xun mafala.» Polu to a belexe ite, a naxa a yete rafixe yi masenyi ra. ² «Mange Agiripa, to n jlexinxi n ma fe rafiixefe ra Yuwifie n kalamuxi naxan ma. ³ I e xa diine nun e xa seriye kolon ki fanyi ra. Awa yandi, i xa i tuli mati n na. ⁴ Kabi n dimedi temui, n nu na Darisalamu n bonsoe ya ma. Yuwifi birin n jere ki kolon ⁵ a rakuya. E man a kolon Fariseni nan nu n na diinela tagi naxee xa fe maxoxoxo. E noma na seederoxoya bade. ⁶ Yakosi, e n nakiitife barima n laxi Ala xa laayidi ra a naxan tongoxi muxu benbae be, ⁷ muxu bonsoe fu nun firinyi naxan mamefe. E Ala batuma temui birin, koe nun yanyi. N laxi na laayidi nan na. Mange, Yuwifie n kalamuxi na nan ma. ⁸ Wo noma lade a ra a Ala mixi faxaxie rakelima?»

⁹ «N tan kata ne kira mooli birin na n xa Isa Nasaretika xili kana. ¹⁰ N na nan naba Darisalamu. Serexedube kuntigie naxa tin n xa seniyentoe wuyaxi sa geeli kui. N man naxa tin e xa faxa. ¹¹ N nu sigama salide banxie kui alako n xa e tooro, e xa gbilen e xa danxaniya foxo ra. N ma xone kui, n nu e tooro hali taa gbetee kui.»

¹² «Serexedube kuntigie naxa tin n xa siga Damasi na fe ma. ¹³ Mange, yanyi tagi n naxa yanbe to kira xon ma kelife koore, n tan nun n booree rabilinyi. A yanbe nu dangi soge ra. ¹⁴ Muxu naxa bira boxi ma. N naxa xui nde me naxan nu a falama n be Eburu xui, <Solu, Solu, munfe ra i n jaxankatama? Na fe xoxoxoma ne i be.> ¹⁵ N naxa a yaabi, <Marigi, nde i ra?> Marigi naxa n yaabi, <Isa nan n na, i naxan jaxankatafe. ¹⁶ Keli, ti i sanyie xun na. N minixi ne i ma alako n xa i findi walike nun seede ra fee ma i naxee toxi nun i fama naxee tode. ¹⁷ N i ratangama ne Yuwifie ma nun si gbetee ma, n i xema naxee ma, alako i xa e yae rabi, ¹⁸ e xa mini dimi kui, e xa so naiyalanyi kui. E xa keli Sentane xa noe bun, e xa so Ala xa mangeya niini bun ma. Na kui, e xa yunubi xafarima ne, e man fama ne ke sotode seniyentoe ya ma naxee danxaniyaxi n ma.»

¹⁹ «Na kui, mange Agiripa, n mu tondi na xeraya ra naxan keli koore ma. ²⁰ N

naxa na kawandi ti Damasi, Darisalamu, Yudaya, nun si gbetæe tagi. N naxa a masen e be e xa tuubi, e xa danxaniya Ala ma, nun e xa wali fanyi raba naxan e xa togondiya masenma.»

²¹ «Yuwifie naxa n suxu hōromōbanxi kui, e waxi n faxafe na nan ma. ²² Kōnō, Ala tantu, n baloxi a tan nan saabui ra han to. N naxa na seedenōxōya ba dimæe nun forie birin be. N mu fefe gbete falaxi fo namijōnmæe nun Annabi Munsa nu naxee falama a e fama ne rabade. ²³ E naxa a masen Ala xa Mixi Sugandixi tōōroma ne, a singe nan kelima faxamixie ya ma, a nun a Yuwifie nun si gbetæe kawandima kisi ra.»

²⁴ A to nu wōyēnfe a yete rafixefe ra, Fesitu naxa a fala a xui itexi ra, «Pōlu, i daxu! I xa fe gbegebe kolonyi bara i findi daxui ra.» ²⁵ Pōlu naxa a yaabi, «Fesitu mafanxi, daxui mu na n na. N nōndi nun lonni nan masenfe. ²⁶ Mange Agiripa tan yi fee kolon. N yi birin falama a tan nan be, barima a jan a kolon, a a mu raba gundo xa kui.» ²⁷ Pōlu naxa a fala Agiripa be, «Mange Agiripa, i laxi namijōnmæe ra? I la e ra, n na kolon.»

²⁸ Agiripa naxa a fala Pōlu be, «A gbe mu luxi i xa n fan findi Isayanka ra!» ²⁹ Pōlu naxa a yaabi, «A fa findi yakōsi ra, xa na mu temui gbete, n Marigi maxandima ne alako i tan yo, a nun naxan birin n xui ramæfe be to, wo fan xa lu alo n tan, ba yi yōlonxōnyi ra naxan na n ma.»

³⁰ Mange Agiripa, mange Fesitu, Berinisi, nun naxee birin nu dōxōxi e seeti ma, e naxa keli. ³¹ E to nu sigama, e naxa a fala e bore be, «Yi xeme mu fefe rabaxi a lanma a xa faxa naxan ma, xa na mu a ra a lanma a xa sa geeli kui naxan ma.»

³² Agiripa naxa a fala Fesitu be, «Yi xeme nu lan a xa bejin, kōnō a bara maxandi ti Mange Xungbe xa a makiiti.»

27

Pōlu sigafe Rōma

¹ E to nate tongo muxu xa baki kunkui kui sigafe ra Itali, e naxa Pōlu nun geelimanidee so sōōri mixi keme xunmati yi ra naxan xili Yuliyusi, naxan na mange

xungbe xa sōōrie ya ma. ² Muxu nun Arisitaraki, naxan keli Tesaloniki Masedon bōxi ma, naxa baki kunkui kui naxan keli Adiramiti. A nu lan a xa dangi Asi seeti ma. ³ Na kuye iba, muxu naxa kilōn Sidōn. Yuliyusi, naxan nu a jōxō saxi Pōlu xōn ma a fanyi ra, a naxa a sago sa a xa siga a booree xōnyi biyaasi fandæ fende. ⁴ Muxu to keli naa, muxu naxa dangi Sipiri suri ma, barima foye mu nu tinxi muxu be. ⁵ Muxu to Silisi nun Panfiliya baa igiri, muxu naxa so Mira, Lisi bōxi ma. ⁶ Menni, sōōri mixi keme xunmati naxa kunkui to naxan keli Alesandire, a sigafe Itali. Muxu naxa baki na kui.

⁷ Xi wuyaxi bun ma kunkui nu tōōroma jereede. Kata nun kata muxu fa Sinidi li kōnō foye mu tin muxu xa kilōn naa. Na nan a to muxu naxa dangi Kireti suri laabe ra, Salemone seeti ma. ⁸ Naa jerefe nu xōrōxō. Muxu naxa yire nde li, naxan xili Wafu Tofanyi, Laseya fe ma.

⁹ Muxu naxa bu naa. Nere man nu xōrōxō barima sunyi temui nu bara dangi. ¹⁰ Na na a ra, Pōlu naxa a fala, «N biyaasibooree, n bara a kolon won ma jere fama ne xōrōxōde. Kotee, kunkui, nun mixie fama ne tōōrōde.» ¹¹ Sōōri keme xunmati naxa a tuli mati kepini nun kunkui kanyi xa wōyenyi ra, a tondi Pōlu xa marasi ra. ¹² Mixi gbegebe naxa wa Feniki life, barima e nu na wafu dennaxe, menni mu nu fan jeme radangide ra. Feniki, Kireti suri wafu nan a ra, naxan ya rafindixi sogegorode biri ma. E naxa wa e xa jeme radangi naa.

¹³ Foye di nde naxa mini keli kōōla ma. E naxa a mapōxun a biyaasi bara fan. E naxa hanga bendun, e kunkui radangi Kireti suri fe ma. ¹⁴ Kōnō na temui foye xungbe, naxan xili Yurakilōn, a naxa fa keli suri ma. ¹⁵ Foye naxa kunkui tutun, han kunkui mu nu nōma matinxinde. Muxu naxa muxu raxara foye yi ra. ¹⁶ Muxu naxa dangi suri lanmadi laabe ra, naxan xili Kiloda. Muxu naxa tōōrō kunkui lanma masōōfe ra. ¹⁷ E to ge a ratede, e naxa luuti mafilin kunkui ma. E to nu gaaxuxi dōxōfe ra Sirite benki ma, e naxa bela ragoro, foye nu fa siga muxu ra. ¹⁸ Foye naxa muxu

bɔnbɔ a fanyi ra. Na kuye iba, muxu naxa kote nde woli baa ma. ¹⁹ Xi saxan to dangi, muxu yati naxa kunkui isee birin nagoro ye ma. ²⁰ Xi wuyaxi naxa dangi, soqe mu na, tunbuie mu na, foye senbe nu gboma nan tui. Muxu mu nu laxi muxu kisife ra sɔnɔn.

²¹ Kabi xi wuyaxi muxu mu nu donse donma. Awa Pɔlu naxa ti mixie tagi, a naxa a fala e be, «N booree, xa wo wo tuli mati n na nu, won mu kelima Kireti nu, won mu yi kasare nun losi sɔtoma nu. ²² Kɔnɔ yakɔsi, n wo rasima ne, wo xa limaniya, barima mixi yo mu faxama wo ya ma, kunkui nan gbansan kasarama. ²³ N Marigi Ala, n walima naxan be, a xa maleke nde bara mini n ma yi kɔe ra. ²⁴ A naxa a fala n be, «Pɔlu, i naxa gaaxu, fo i xa ti ne mange xungbe ya i. Ala bara tin i biyaasiboore birin natangade.» ²⁵ Na na a ra, wo xa limaniya barima n laxi Ala xa masenyi ra. ²⁶ Won fama suri nde lide.»

²⁷ Kɔe fu nun naani nde, muxu naxa Adiriyatike baa li. Na kɔe tagi kunkui rapere naxa sogi a muxu bara makore bɔxi nde ra. ²⁸ E to ye tilinyi maniyase ragoro, e naxa kanke ya mɔxɔɔɔn sɔtɔ. E to makuya dondoronti, e man naxa a ragoro, e naxa kanke ya fu nun suuli sɔtɔ. ²⁹ E to gaaxu garinde fanye nde ra, e naxa hanga naani woli kunkui xanbi ra. E naxa gbata kuye ibafe ra. ³⁰ Kɔnɔ kunkui rapere nu wama kelife kunkui xun. E naxa kunkui lanma ragoro baa ma alo e na hangae nan nagorofe kunkui ya ra. ³¹ Pɔlu naxa a fala sɔori mixi keme xunmati nun sɔorie be, «Xa yi mixie mu lu kunkui kui, wo mu noma kiside.» ³² Awa, sɔorie naxa kunkui lanma luuti bolon, e naxa a rabɛɛɛn a xa siga.

³³ Beenun kuye xa iba, Pɔlu naxa e birin nasi e xa donse don. A naxa a fala e be, «A xi fu nun naani nan to wo mame tife, wo mu tinxi wo degede. ³⁴ N bara wo rasi wo xa donse don, barima na nan fan wo fate be. Mixi yo mu halakima, hali wo xunsexe keren mu loema.» ³⁵ A to na fala, a naxa taami tongo, a Ala nuwali sa e birin ya xori, a taami igira, a naxa a don folo. ³⁶ Na temui e birin naxa limaniya, e fan naxa so taami donfe. ³⁷ Muxu mixi keme firin

mixi tongo solofere a nun senni nan nu na kunkui kui. ³⁸ E to wasa donse ra, e naxa farin woli baa ma alako kunkui xa yelevu.

³⁹ Kuye to iba, e mu a kolon e na dennaxe, kɔnɔ e naxa bɔxi nde to. E naxa nate tongo e xa kata kunkui rasigade naa. ⁴⁰ E naxa hangae fulun, e xa sin baa ma. E naxa feya luutie fan bolon. E naxa yare bela rate, e xa e xun sa xare ma. ⁴¹ Kɔnɔ e naxa benki li, kunkui naxa kankan. Kunkui xunyi to kankan, mɔrɔnyi naxa a xore kana senbe ra. ⁴² Sɔorie naxa lan geelimanie faxafe ma, alako e naxa ye masa, e e gi. ⁴³ Kɔnɔ sɔorie keme xunmati, naxan nu wama Pɔlu rakisife, a naxa e raton. A naxa yaamari fi e ma a naxee fata ye masade, e singe xa bagan ye ma alako e xa xare masoto. ⁴⁴ Booree xa gbaku xebenyie ra, xa na mu a ra kunkui xuntunyie ra. E birin naxa xare masoto heeri kui.

28

Pɔlu Malita suri life

¹ Muxu to xare masoto, muxu naxa a kolon a na suri xili Malita. ² Malitakae naxa seewa muxu ra ki fanyi ra. E naxa muxu birin malan te xungbe fe ma, e nu naxan xuruxi, barima tune nu fafe nun xinbeli gbegbe ra. ³ Pɔlu to bolee matongo safe te i, bɔximase naxa mini na te wuyenyi xa fe ra, a naxa a belexe xin. ⁴ Malitakae to bɔximase to, a bara a belexe xin a singanxi a ra, e naxa a fala e bore be, «Nɔndi ra, niba nan yi mixi ra, barima haake mu tinxi a xa balo, hali a to tangaxi baa ma.» ⁵ Pɔlu naxa bɔximase ralisin te, sese mu a to. ⁶ Na mixie nu mame tife ne a xinde xa funtu, xa na mu a ra a xa faxa keren na, kɔnɔ sese mu a to. E to mame ti, e naxa e xa mapɔxunyi masara. E naxa a fala ala nde nan a ra.

⁷ Suri kuntigi xungbe, naxan xili Pubiliyu, naxa muxu yigiya a fanyi ra a xonyi xi saxan bun ma. ⁸ Pubiliyu baba nu saxi, a furaxi, mangafaxe nu na a ma. Pɔlu to a makore a ra, a naxa a belexe sa a ma, a Ala maxandi, a naxa a rayalan. ⁹ Na xanbi, suri furema gbete naxa fa, Pɔlu naxa e fan nayalan. ¹⁰ E naxa muxu

binya a fanyi ra. Muxu to keli sigade, e naxa fandε fi muxu ma.

Pɔlu Sigafe Rɔma

¹¹ Muxu to kike saxan nadangi naa, muxu naxa baki kunkui kui, naxan keli Alesandire. A nu bara ɲεmε radangi suri ma. Tɔnxuma nu a ma naxan findixi kuye masolixi firinyi ra. ¹² Muxu to so kilɔn Sirakusi, muxu naxa lu naa xi saxan. ¹³ Muxu to keli naa, muxu naxa siga Regiyo baa dε ra. Foye to keli yirefanyi ma na kuye iba, muxu naxa xi firin ɲεrε raba han Pusoli. ¹⁴ Muxu naxa ngaxakerenyie li naa naxee muxu mayandi xi solofere radangife ra e xɔnyi. Na tεmui muxu siga nε han Rɔma. ¹⁵ Muxu ngaxakerenyi Rɔmakae, naxee muxu xa fe mε, e naxa fa muxu ralande, keli Rɔma han Apiyusi malan yire nun taa naxan xili Banxi Saxanyie. Pɔlu to e to a naxa Ala nuwali sa, a naxa limaniya.

¹⁶ Muxu to so Rɔma, sɔɔri mixi kεmε xunmati naxa geelimanie so mangε yi ra, kɔnɔ a naxa Pɔlu lu a kerenyi ma, a nun sɔɔri keren naxan a kantama. ¹⁷ Xi saxan to dangi, Pɔlu naxa Yuwifii kuntigie xili. E to malan, a naxa yi wɔyenyi ti e bε, «N ngaxakerenyie, hali n to mu fefe rabaxi won ma mixie ra, nun won benbae xa naamunyie ra, Yuwifii bara n sa geeli kui Darisalamu, na xanbi e man fa n so Rɔmakae yi ra. ¹⁸ E to gε n maxɔrinde, e nu wama n nabolofe nε, barima e mu sese toxi n faxama naxan ma. ¹⁹ Kɔnɔ Yuwifii mu tin. Na ma, n naxa mangε xungbe xa kiiti maxandi, kɔnɔ n mu wa n bɔnsɔε nan kalamufe. ²⁰ Na na a ra, n naxa wa wo tofe alako n xa wɔyεn wo ra, barima Isirayilakae xaxili tixi xεεra naxan na, na xa fe nan a toxi e yi yɔlɔnxɔnyi saxi n ma.»

²¹ E naxa a yaabi, «Muxu mu bataaxe yo sɔtɔxi i xa fe ra keli Yudaya. Won ngaxakerenyi yo mu faxi fe ɲaaxi falade i xa fe ra. ²² Kɔnɔ, muxu wama a kolonfe nε i naxan maɲɔxunxi, barima muxu a kolon e yi diine xa fe ibaxantinma yire birin.»

²³ Pɔlu naxa lɔxɔε keren so e yi. Mixi wuyaxi to fa a xɔnyi, Pɔlu naxa Ala xa mangεya seederɔxɔya ba. A naxa Isa

xa fe masen e bε Tawureta Munsa nun namijɔnmεε xa Kitaabui saabui ra keli gεεsεge han nunmare. ²⁴ Ndee naxa la a ra, kɔnɔ booree mu danxaniya. ²⁵ E to nu fatanma lantareya kui, Pɔlu naxa yi masenyi sa a fari, «Ala Xaxili Seniyenxi a fala nε wo benbae bε nɔndi ki ma Annabi Esayi saabui ra. A naxε,

²⁶ «Siga yi mixie xɔn ma, i xa a fala e bε: “Wo a mεma wo tulie ra, kɔnɔ wo mu a fahaamuma. Wo a toma wo yae ra, kɔnɔ wo mu a igbεma.”

²⁷ Barima yi mixie sondonyi bara xɔrɔxɔ. E bara e tulie dεsε. E bara e yae raxi, alako e naxa a to e yae ra, e naxa a mε e tulie ra, e naxa a fahaamu e xaxili ra. Xa na mu a ra e e sondonyi mafindima nε, alako Ala xa e rayalan.»

²⁸ «Awa, wo xa a kolon a Ala xa kisi bara rasanba si gbεtεε ma. E fama e tuli matide a ra.» ²⁹ A to na fala, Yuwifii naxa siga xɔrɔxɔε kui e booree tagi.

³⁰ Pɔlu naxa lu banxi nde kui ɲε firin, a nu a sare fi. Naxee birin nu fama a tode, a nu e birin nasεnεma. ³¹ A nu Ala xa mangεya niini xa fe nan kawandima a nun Marigi Isa xa fe, Ala xa Mixi Sugandixi. A naxa na birin naba limaniya ra, mixi yo mu a tɔɔrɔ.

Ala xa masenyi
Annabi Pōlu naxan sebe
Rōma danxaniyatōe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra

Isa xa fe fōlō Isirayila bōxi nē, kōnō a mu bu na xibaaru fa rayensen yire makuye. Mixi naxee kawandi mexi Isa xa fe ra Darisalamu, e naxa siga yire birin na masenyi ra. Mixi gbegbe naxa danxaniya Isa ma na mixi mōolie saabui ra. Annabi Pōlu fan nu biyaasi raminima alako a xa kawandi ti, si birin xa Isa xa fe kolon. A xa wali nu bara sōneya ki fanyi ra, han Isayankae nu toma bōxi birin ma naxee nu na Rōma xa mangeya bun ma. A xa biyaasi saxan nde kui, a naxa bataaxe sebe Isayankae ma naxee nu na Rōma mangataa. A nu wama sigafe e xēbude, e fan xa a mali a xa kawandi ti yire makuye.

Na bataaxe findixi yi Kitaabui nan na. Pōlu nu wama Ala xa kisi xa masenyi xaranfe Rōmakae ra yi sebeli saabui ra. A bara na kisi xa fe tagi raba a fanyi ra, a xa fixē mixie bē naxee nu Yuwifie xa diine kolon, a nun mixi naxee mu gexi a kolonde. Na masenyi fōlōma yunubi xa fe xaranyi nan ma. Beenun mixi xa kisi kolon, fo a xa a kolon a findixi yunubitōe nan na naxan lanma a xa ɲaxankata yahannama a xa yunubie xa fe ra. Diinela yo, diinetare yo, e birin na yunubi xa nōe nan bun ma.

Na nan a toxi, Pōlu a masenma won bē a a lanma won xa won xaxili ti Ala ra alako won xa kisi soto. Mixi mu nōma a yete rakiside a xa yunubie ma. A hayi na Marakisima ma naxan nōma na rabade a bē. Yi Kitaabui na tagi rabama a fanyi ra. A naxe a Isa xa serexe nan gbansan nōma findide adamadie xunsare ra, e xa yunubie xa xafari. A lanma mixie xa na fe kolon, e xa la a ra.

Na dangi xanbi, Pōlu masenyi gbete tima naxan danxaniyatōe ɲere ki tagi rabama. Mixi na danxaniya Isa ma, Alatala a Xaxili Seniyeŋxi ragoroma nē a

bōɲe ma, a fa bira Alatala waxōnfe fōxō ra. Na kanyi gbilenma nē fe ɲaaxi fōxō ra, a ti kira fanyi xōn, a findi misaali ra birin bē. Ala na fōlō Isirayila bōnsōe nē, kōnō a wama si birin fan xa so a xa niini bun ma.

Ala xa won mali yi Kitaabui saabui ra alako won fan xa yigiyade soto Alatala xōnyi. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pōlu naxan sebe
Rōma danxaniyatōe
ɲama ma

Pōlu, Isa xa Xibaaru Fanyi kawandila

¹ N tan Pōlu nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi di. Ala bara n xili n xa findi a xa xēera ra, a n sugandi n xa a xa xibaaru fanyi rayensen ye.

² Temui dangixi, Ala nu bara a xa yi xibaaru fanyi laayidi a xa namjōnmee xui ra Kitaabui seniyeŋxi kui. ³ Yi xibaaru fanyi findixi a xa Di nan xa fe ra, naxan bari Dawuda bōnsōe kui a adama ki ma. ⁴ Xaxili Seniyeŋxi fan bara a masen senbe ra a Ala xa Di na a ra. A na masen a xa marakeli nan saabui ra faxe ma. Won Marigi nan na Isa ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ⁵ A tan nan saabui a niyaxi Ala hinnexi muxu ra muxu xa findi xēerae ra a xili xa fe ra, alako si birin xa danxaniya a ma, e xa bira a fōxō ra. ⁶ Wo fan na na ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi Isa wo tan naxee xilixi. ⁷ N yi sebefe wo tan Rōmakae nan ma Ala naxee xanuxi, a naxee xilixi wo xa findi a xa seniyeŋtōee ra. Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bōɲesa fi wo ma.

⁸ A fōle ra, n nan n Marigi Ala tantuma nē wo birin xa fe ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, barima wo xa danxaniya xili bara din duniɲa birin na. ⁹ N Marigi Ala, n naxan batuma n nii birin na n to a xa Di xa xibaaru fanyi rayensenma, a tan a kolon a n na nōndi nan falafe wo bē. A tan nan n seede ra, fa a fala, n a maxandima wo bē temui birin. ¹⁰ N man Ala maxandima, xa a sago na a ra, a xa a niya n xa nō sigade wo xōnyi fa. ¹¹ Barima wo to xōli na n ma ki fanyi, alako n xa

no wo senbe sode Ala xa ki ndee ra. ¹² A xoli n ma won xa won bore ralimaniya won ma danxaniya saabui ra, won birin xa senbe soto won bore ra.

¹³ N ngaxakerenyie, n wama wo xa a kolon a sanmaya wuyaxi nan yi ki n bara nate tongo n xa siga wo xonyi n xa sa n ma wali tide nde to wo tagi alo n a toxi ki naxe jamanε gbetεε tagi, kono han to a mu sooneya n be. ¹⁴ Fo n xa woyen mixi birin be, taa idoxoεε nun daaxa idoxoεε, xaran mixie nun xarantaree. ¹⁵ Na na a ra a xoli n ma ki fanyi n xa xibaaru fanyi kawandi wo tan Romakae fan be.

¹⁶ N mu yaagima Marigi xa xibaaru fanyi masende mixi yo be, barima a tan nan saabui a niyama Ala danxaniyatεε birin nakisima. Yi kisi fixi Yuwifie nan singe ma, a fa fi si gbetεε fan ma. ¹⁷ Yi xibaaru fanyi bara a makenen a tinxinyi naxan kelima Ala ma a sotoma danxaniya nan tun saabui ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe:

«Mixi tinxinxi kisima danxaniya nan saabui ra.»

Adamadie tondife Ala xa nondi ra

¹⁸ Ala xa xone goroma keli koore tinxintaree nun kaafirie xili ma. Yi mixie nondi noxunma e xa tinxintareya saabui ra. ¹⁹ Anun mixi noma naxan kolonde Ala xa fe kui, a fiixexi e be foen, barima Ala bara a makenen e be. ²⁰ Kabi dunija daa temui, Ala naxan mu toma, a naxa a yete masen. Adamadi birin noma a kolonde a Ala na na yati, naxan senbe mu danma, barima yi bara makenen e be a fiixe ra a xa wali foxi saabui ra. Na kui, tinxintaree mu noma sese falade naxan kiiti fanma e be, ²¹ barima hali e to Ala kolonxi, e bara tondi a tantude, e tondi a binyade a xa mangeya kui. E xaxili bara bira fe fufafu foxo ra, e boje bara lu dimi kui. ²² E e yete matoxoma e xa xaxilimaya ra, kono e bara findi daxuie ra. ²³ E bara tondi Ala batude naxan na na abadan, e kuye masolixie batu naxee misaalixi adamadi ra naxan faxama, a nun naxee misaalixi xoni, sube, nun bubuse ra.

²⁴ Na nan a niya Ala naxa e rabolo e xa yunubi fee kui, e boje kenenyi ma. Na kui, e naxa fe mayaagixie raba e bore ra.

²⁵ E naxa Ala xa nondi masara wule ra,

e man fa daali batu, beenun e xa Daali Mange nan batu, a tan naxan lan a xa batu abadan. Amina.

²⁶ Na na a ra Ala naxa e rabolo e xa bira e waxonfe mayaagixie foxo ra. E xa ginεe naxa e nun xeme xa kafuroxoya masara ginεe firin xa kafuroxoya ra. ²⁷ Xemeε fan naxa meε ginεe xa kafuroxoya ra, e fa bira e boore xemeε kafuroxoya foxo ra. E naxa fe mayaagixie raba e bore ra, e e xa wali kobi sare soto naxan daxa.

²⁸ E to tondi Ala kolonde Ala ra, a naxa e rabolo e yete kan xaxili kobie yi, e nu fee raba naxee mu radaxa. ²⁹ E boje rafexi tinxintareya mooli birin na: wali kobi rabafe, wasatareya, jaaxupa. Milanteya, mixi faxafe, mixi tagi isofe, mixi mayendenfe, nun ya ixareya mu nonma e tagi. ³⁰ Naafixie, mixi mafalee, Ala yaxuie, konbitie, yete igboee nun de igboee nan e ra. E fe kobie xabuma naxee singe mu nu kolon, e jan mu e barimixie danxunma. ³¹ Xaxilitare, dugutege yanfe, kinikinitare, nun hinnstare nan na e ra.

³² Ala xa seriye a masenxi ne, a naxee na fee rabama, faxe nan daxaxi e be. Hali e to na kolon, e na fe haramuxie nan yati rabama, e man mixi ralimaniyama naxee fan na fe mooli rabama.

2

Ala xa kiiti

¹ Na kui, xa i mixi yuge makiitima, dije yo mu na i be, i findi mixi yo ra. I ne i boore yuge makiitima, i na i yete nan safe geeli, barima i tan naxan mixi yuge makiitima, wo birin wali kobi keren nan xun ma. ² Won birin a kolon a Ala xa kiiti tinxin a na yi mixi moolie xa wali kobie sare fi. ³ I tan naxan mixi yuge makiitima, a man fa li wo birin na wali kobi keren nan xun ma, i joxo a ma a i fama tangade Ala xa kiiti ma? ⁴ Ka i yoxi ne Ala ma ba, a xa fanyi nun a xa dije nun a xa boje bexi to gboxi? I mu a kolon a Ala a xa fanyi nan masenma i be alako i xa tuubi? ⁵ Kono i to i tuli xoxoxoxi, i tondi tuubide, i na Ala xa xone nan nagbofe i yete xili ma kiiti sa loxoe, Ala xa kiiti tinxinxi makenenma temui naxe. ⁶ Ala kankan xa wali sare fima ne. ⁷ Naxee e tunnabexi wali fanyi rabafe ma, e xunnakeli, yigi, nun kisi fen

Ala ra, Ala kisi fima ne e ma. ⁸ Kono naxee e yete kenefi tun nabama, e tondi nondi nun tinxinyi ra, e bira fe kobi foxo ra, Ala xa xone nun gbaloe nan tun nagataxi e be. ⁹ Naxankate nun bojekane nan luma adamadi birin be naxee fe kobi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doko si gbete ra. ¹⁰ Kono xunnakeli, binye, nun bojesa luma mixi birin be naxee fe fanyi rabama, a folo Yuwifie ma, a sa doko si gbete ra, ¹¹ barima Ala tan mu mixi yo rafisa a boore be.

¹² Yunubitoe naxee birin mu Ala xa seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e bonoma ne, kono e mu makiitima na seriye ra. Yunubitoe naxee seriye kolon Annabi Munsa naxan fixi, e tan nan makiitima na seriye ra. ¹³ Naxee e tuli matima Ala xa seriye ra, nee xa mu findixi tinxintoe ra Ala ya i. Naxee Ala xa seriye rabatuma, nee nan findima tinxintoe ra. ¹⁴ Annabi Munsa mu Ala xa seriye so si gbete yi, naxee mu findi Yuwifie ra. Kono e na Ala xa seriye rabatu temui naxe e yete panige ma, e bara a kolon a lanma e xa naxan naba, hali e to mu Ala xa seriye soto. ¹⁵ E bara a masen a Ala xa seriye sebexi e boje ma. Won a kolon a nondi na a ra barima e xaxili e rasima, «Yi panige mu fan,» xa na mu, «Yi panige nan fan.» ¹⁶ A rabama na ki ne, Ala ne kiiti sama loko naxe a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, a mixie gundo birin makiiti. N xibaaru fanyi naxan kawandima, a na nan masenxi.

Yuwifie nun Munsa xa seriye

¹⁷ Kono i tan naxe a Yuwifi nan na i ra. I xaxili tixi Munsa xa Seriye nan na. I a mapoxunxi a i kisima na nan saabui ra. I to bara Ala kolon, na na a ra i i yete igboma. ¹⁸ I Ala sago kolon. I fata fe fanyi sugandide barima i Ala xa seriye xaranxi. ¹⁹ I laxi a ra a i tan nan findixi donxui rapere ma ra, a i tan nan findixi te radexe ra mixie be naxee na dimi kui. ²⁰ I laxi a ra a i tan nan findixi xaxilitaree rasima nun dime karamoxe ra, barima lonni nun nondi birin na i yi ra i to diine seriye kolonxi. ²¹ I tan naxan boore xaranma, i mu i yete xaranma! I tan naxan mixie tuli ibama muje tife ra, i muje tima! ²² I tan naxan a falama a mixie naxa yene raba, i

yene rabama! I tan naxan yele na kuye batufe ra, i kuye batude see mupama! ²³ I tan naxan i yete igboma i to Ala xa seriye kolonxi, i na Ala yelebufe ne na ki, i na a xa seriye matandife! ²⁴ Na na a ra, a sebexi Kitaabui kui, «Si gbete Ala bexuma wo tan Isirayilakae xa fe ra.»

²⁵ Sunne tide na na ne xa i sa Ala xa seriye rabatuxi. Kono xa i sa a xa seriye matandima, i xa sunne bara findi i be sunnatereya ra. ²⁶ Na kui, xa a sa li sunnatare sa jere Ala xa seriye ma, a a rabatu, a xa sunnatereya mu findima a be sunne xa ra? ²⁷ Naxee mu sunnaxi e fate bende ma, kono e Ala xa seriye rabatuxi, nee wali ki nan fama i makiitide. Mixi sunnaxi nan i ra, Ala xa seriye sebexi na i yi, kono i Ala xa seriye matandima. ²⁸ I naxan masenma kene ma mixie ya i, na xa mu i findixi Yuwifi ra. Tonxuma naxan toma i fate ma, na xa mu a masenxi a i sunnaxi yati. ²⁹ Mixi findife Yuwifi ra, na kolonma boje nan ma. Sunne yete yete fan, sunne na a ra naxan soto ma boje ma, Xaxili Seniyenxi saabui ra. A mu kelima diine seriye sebexi xa ma. Sunne na mixi naxan boje ma, a xa matoxe mu kelima mixi xa ma, a kelima Ala nan ma.

3

¹ Tide mundun fa na findife Yuwifi ra? Sunne tide na na yire? ² Iyo, yi fee tide gbo ki fanyi. A folo ra, Ala a xa masenyi taxu Yuwifie nan na. ³ Kono xa a sa li go, ndee na e ya ma e kobe rasoxi Ala ra, na noma a niyade Ala fan xa a kobe raso e ra? ⁴ Astofulahi. Adamadi birin findixi wule fale nan na, kono a xa kolon a Ala nondi kanyi mu noma wule falade. A sebexi Kitaabui kui: «Na kui, i xa woyenyi findima nondi nan na.

Kiiti luma i tan nan be temui birin.»

⁵ Kono xa won ma tinxintereya fa a masenma ne mixie be a Ala tinxin, won fa na ma di? Ala na xono won ma, won xa a fala a mu tinxin? (N woyenfe ne alo mixie woyenma ki naxe.) ⁶ Astofulahi! Xa Ala mu tinxin, a dunja makiitima di?

⁷ Nde noma a falade, «Xa n ma wule Ala xa nondi makenenma dunja be alako Ala xa tantui soto, munfe ra a fa n findima yunubitoe ra?» ⁸ Won pan xa a fala, «Won

xa fe jaaxi raba alako a xa sa findi fe fanyi ra.» Muxu xili kanee na nan falama muxu xun ma, a muxu xa masenyi nan na ki. Kɔnɔ Ala na e makiiti, e fan e sare sɔtɔma nɛ.

Adamadie xa tinxintareya

⁹ Won munse falama fa? Won xa a fala a won tan Yuwifie tinxin dangi si gbetee ra? Ade, na mu a ra feo, barima alo won jan bara a to, Yuwifie ba, si gbetee ba, birin na yunubi nan xa nɔe bun ma. ¹⁰ A sebexi:

«Mixi yo mu tinxin,

hali mixi keren.

¹¹ Fe kolonyi yo mu na,

mixi yo mu Ala fenfe.

¹² Birin bara kira fanyi beɓin,

e birin xun bara rakana.

Mixi yo mu na naxan fe fanyi rabama,

hali mixi keren, a mu na.

¹³ E de findixi gaburi de ibixi nan na,

e nenyi findixi mixi mayenden se nan na.

Bɔximase xɔne nan minima e de kiri ra,

¹⁴ danke nun woyen xɔne nan e de rafexi.

¹⁵ E sanyi xulun wuli raminife ra,

¹⁶ e dangi dede, e kanari nun nimise nan luma e xanbi ra.

¹⁷ E mu boɓesa kira kolon,

¹⁸ e mu Ala yaragaaxui kolon.»

¹⁹ Won a kolon Ala xa seriye naxan birin masenxi, a a masenxi mixie nan be naxee na a xa seriye nɔe bun ma, alako de birin xa balan, seriye xa birin suxu Ala ya i. ²⁰ Na kui, adamadi yo mu findima tinxintɔe ra Ala ya i seriye rabatufe saabui ra, barima seriye tan yunubi nan tun makenenma, adamadi xa a kolon a yunubitɔe na a ra.

Tinxinyi naxan kelima Ala ma,

naxan sɔtɔma danxaniya saabui ra

²¹ Kɔnɔ yakɔsi, tinxinyi bara makenen naxan mu kelima seriye rabatufe ma. A kelima Ala yete nan ma, alo a sebexi seriye nun namipɔnmee xa Kitaabuie kui ki naxe. ²² Yi tinxinyi naxan kelima Ala ma a sɔtɔma danxaniya nan saabui ra, birin a sɔtɔ naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Ala mu mixi yo rafisaxi a boore be, ²³ barima birin findixi

yunubitɔe nan na, birin bara gan Ala xa nɔre ra, ²⁴ birin tinxinyi sɔtɔma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Ala adama kima yi tinxinyi ra won xunsarama Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ²⁵ Ala a tan nan findi serexe ra, a wuli raminixi ne alako naxee na danxaniya a ma, e xa yunubie xa xafari. Yi a masenxi ne a Ala tinxin, barima a xa dije kui, a nu bara adamadie xa yunubie lu na e mu makiiti, e naxee rabaxi waxati dangixi. ²⁶ Kɔnɔ yi waxati Ala bara a xa tinxinyi masen alako birin xa a kolon a a tinxin, e man xa a kolon a a tan nan tinxinyi fima mixi ma naxan danxaniyaxi Isa ma.

²⁷ Na kui, mixi fa a yete igboma munse xa fe ra? Fefe! Munfe ra? Mixi nɔma a yete matɔxɔde a to diine seriye rabatuxi? Ade, barima tinxinyi sɔtɔma danxaniya nan tun saabui ra. ²⁸ Won a kolon a danxaniya nan mixi matinxinma Ala ya i, seriye xa kewalie xa mu a ra. ²⁹ Ka Ala findixi Yuwifie gbansan nan Marigi Ala ra? Si gbetee fan Marigi Ala xa mu a ra? Iyo, si gbetee fan Marigi Ala nan yati a ra, ³⁰ barima Ala keren peti na a ra. A tan nan mixi sunnaxie matinxinma a ya i danxaniya saabui ra, a man tinxinyi fima sunnataree fan ma na danxaniya kerenyi nan saabui ra. ³¹ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala xa seriye tide mu na won to danxaniyaxi Isa ma? Astɔfulahi! Won jan bara Ala xa seriye tide ramini.

4

Ibrahim findife tinxintɔe ra Ala ya i danxaniya saabui ra

¹ Won xa misaali tongo Ibrahim ma, won tan Yuwifie benba. A munse kolon yi xa fe ra? ² Xa a sa li nu Ibrahim findi tinxintɔe ra a xa wali nan saabui ra, a nu nɔma a yete matɔxɔde, kɔnɔ Ala tan ya i mu a ra. ³ Kitaabui munse falaxi na xa fe ra? «Ibrahim naxa danxaniya Ala ma, Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ⁴ Walike na a sare sɔtɔ, na mu findima a be ki xa ra, barima a xa wali sare na a ra a lanma a xa naxan sɔtɔ. ⁵ Kɔnɔ mixi naxan xaxili mu tixi a xa wali ra, naxan danxaniyaxi Marigi ma naxan mixi kobi findima tinxintɔe ra, Ala na kanyi xa

danxaniya findima a be tinxinyi nan na.
⁶ Dawuda fan a masen ne a heeri na mixi be Ala bara naxan findi tinxintoe ra a ya i, bafe a xa walie ra:

⁷ «Heeri na mixie be,
 Ala bara dije naxee xa wali kobie ma,
 naxee xa yunubie bara xafari.

⁸ Heeri na mixi be,
 Ala mu naxan xa yunubi rabaxi maxorinma.»

⁹ Na kui, yi heeri naxan ma fe falaxi, mixi sunnaxie gbansan nan a sotoma, ka mixi sunnatatee fan noma a sotode? Won jan bara a fala a Ibrahima to danxaniya Ala ma, Ala a xa danxaniya nan findi tinxinyi ra a be. ¹⁰ Na rabaxi a be mun temui? A to nu sunnaxi ba, ka a to mu nu sunnaxi? Ala na rabaxi a be temui naxe, Ibrahima mu nu sunnaxi. ¹¹ Na xanbi, a naxa sunna alako a xa findi tonxuma ra naxan a masenma a Ala bara a xa danxaniya findi tinxinyi ra a be beenun a xa sunna. Na kui, a naxa findi danxaniyatoe birin benba ra naxee mu sunnaxi, Ala bara naxee xa danxaniya findi tinxinyi ra e be. ¹² A tan nan findixi mixi sunnaxie fan benba ra naxee mu e xaxili tima e xa sunne ra, konon naxee man jere ma danxaniya kui alo won benba Ibrahima jere ki naxe beenun a xa sunna.

¹³ Ala laayidi tongo ne Ibrahima nun a bonsoe be, a e fama dunja sotode ke ra. Konon na laayidi mu keli a xa diine seriye rabatufe xa ma. A kelixi tinxinyi nan ma a naxan soto danxaniya saabui ra. ¹⁴ Xa a sa li nu seriye rabatufe nan a niyama mixie xa findi ketongoe ra, danxaniya tide yo mu luma na fa, Ala xa laayidi fan bara kana na temui. ¹⁵ Barima seriye fama Ala xa xone nan na, konon seriye mu na dennaxe, seriye matandi fan mu na.

¹⁶ Na kui, Ala xa laayidi sotoma danxaniya nan saabui ra, alako a xa findi Ala xa hinne ra Ibrahima xa die birin be, birin xa a soto. A mu findima seriye rabatuma gansan xa gbe ra, konon birin gbe na a ra naxee danxaniyaxi alo Ibrahima. A bara findi won birin benba ra ¹⁷ alo a sebexi ki naxe, «N bara i findi si gbege benba ra.» A findixi won benba ra Ala nan ya i, a danxaniya naxan ma,

naxan nii rasoma faxamixie fate, naxan se birin daaxi.

¹⁸ Ibrahima to danxaniya, a naxa la a ra a Ala fama a xa laayidi rakamalide alo a falaxi a be ki naxe, «I bonsoe wuyama yi ki ne.» A naxa a xaxili ti na ra hali a ya to mu nu tixi sese ra naxan a masenma a be a na fe fama ne rakamalide. Na kui, a naxa findi si gbege benba ra. ¹⁹ Ibrahima nu bara simaya je keme jondon soto, a xa simaya nu bara xurun, a xa gine Sara fan mu nu noma di baride sonon. Konon hali a to na birin fahaamu, sese mu ba Ibrahima xa danxaniya ra. ²⁰ A mu siike Ala xa laayidi ma, a xa danxaniya jan naxa senbe soto, a nu Ala batu. ²¹ A nu laxi a ra feo, a Ala noma a xa laayidi rakamalide. ²² Na na a ra «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be.» ²³ Konon Kitaabui naxan masenxi a falafe ra, «Ala naxa na findi tinxinyi ra a be,» na mu sebe Ibrahima gbansan xa be. ²⁴ A sebexi won tan nan fan yati be, won tan naxee danxaniyaxi Ala ma naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma. Ala won fan ma danxaniya findima ne tinxinyi ra won be. ²⁵ Won Marigi faxe won ma yunubie nan ma fe ra, a man naxa keli faxe ma, alako won xa findi tinxintoe ra Ala ya i.

5

Lanyi luxi won nun Ala tagi Isa nan saabui ra

¹ Na kui won to bara findi tinxintoe ra Ala ya i danxaniya saabui ra, lanyi nun bonesa bara lu won nun Ala tagi won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Won ma danxaniya Marigi Isa ma, na bara won naso Ala xa hinne kui won fa sabatixi naxan ma. Won seewaxi nan fa a ra won xaxili to tixi Ala xa nore ra. ³ Dangin na fan na, won man seewama won ma toore kui, barima won a kolon a toore duluxotoya nan naminima. ⁴ Won ma tunnabexi fan a niyama ne won xa yuge fanyi soto naxan Ala kenenma. Na yuge mooli fan a niyama ne won xa won xaxili ti Ala ra. ⁵ Won man mu yaagima won xaxili to tixi Ala ra, barima Ala bara a xa xanunteya xele won bone kui a Xaxili Seniyenxi saabui ra a bara naxan fi won ma.

⁶ Waxati to kamali, won senbe yo mu nu na temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxe yunubitoe be. ⁷ A xoxoxo ki fanyi mixi dijefe a nii ma tinxin mixi xa fe ra. Kono temunde, mixi nde fan noma limaniyade a xa faxamixi fanyi nde be. ⁸ Kono Ala a xa xanunteya masenxi won be yi nan na: Won nu findixi yunubitoe ra temui naxe, Ala xa Mixi Sugandixi naxa dije a nii ma won ma fe ra.

⁹ Na kui, won to bara findi tinxintoe ra Ala ya i Isa xa serexe saabui ra, won xa a kolon a man mu taganma won nakiside Ala xa gbaloe ma. ¹⁰ Barima won nu findixi Ala yaxuie ra temui naxe, a xa Di xa faxe saabui naxa won tagi yailan, yakosi won nun Ala tagi to bara yailan, won a kolon a won nakisima ne a xa Di xa kisi saabui ra. ¹¹ Na man fari, won seewaxi ne Ala ra a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa saabui ra, naxan bara won nun Ala tagi yailan.

Adama fafe faxe ra,

Isa fafe kisi ra

¹² Na kui, yunubi naxa so dunija mixi keren saabui ra. Faxe fan naxa so dunija yunubi xa fe ra, a din mixi birin na barima adamadie birin bara yunubi raba. ¹³ Yunubi nu na dunija ma beenun Ala xa a xa seriye fi Annabi Munsa ma, kono xa seriye mu na, yunubi fan mu na mixi yo ma. ¹⁴ Kono faxe tan nu na dunija ma, keli won benba Adama ma han Annabi Munsa, hali na mixie xa yunubi to mu nu luxi alo won benba Adama gbe naxan Ala xui yati matandi.

Adama nu misaalixi mixi nan na naxan nu fafe. ¹⁵ Kono Ala won kixi naxan na, na nun Benba Adama xa yunubi keren mu a ra. Iyo, adamadi gbegbe faxaxi yi mixi keren xa yunubi nan saabui ra, kono Ala xa hinne dangi na ra ki fanyi, barima a adamadie kixi a xa Mixi Sugandixi Isa naxan na, na bara mixi gbegbe rakisi a xa hinne saabui ra. ¹⁶ Adama xa yunubi nun Ala adamadie kixi naxan na, e foxi tagi ikuya. Mixi keren xa yunubi to makiiti, gbaloe nan fa. Kono Ala adamadie kixi naxan na, a fa mixi gbegbe xa yunubi raba xanbi ne, a fa

feere ra mixi matinxinma ki naxe Ala ya i. ¹⁷ Mixi keren xa yunubi raba naxa a niya faxe xa no dunija ra, kono Ala xa Mixi Sugandixi Isa wali foxi dangi na ra pon! Adamadie naxee bara Ala xa hinne soto naxan dande mu na, a nun a xa tinxinyi a won kixi naxan na, nee noe sotoma kisi kui mixi keren nan saabui ra, naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra.

¹⁸ Na kui, mixi keren xa yunubi naxa a niya adamadie birin xa lu yunubi xa gbaloe bun ma, kono mixi keren xa wali tinxinxi nan man tinxinyi nun kisi fima adamadie birin ma. ¹⁹ Alo mixi keren to Ala xa yaamari matandi, adamadi birin naxa findi yunubitoe ra na mixi kerenyi saabui ra, adamadi gbegbe man findima tinxintoe ra Ala ya i mixi keren nan fan saabui ra a to Ala xa yaamari rabatu.

²⁰ Seriye fi ne yunubi xa gbo. Kono yunubi to gbo, Ala xa hinne naxa gbo ki fanyi dangi na ra! ²¹ Na kui, yunubi xa noe findixi faxe nan na, kono Ala xa hinne xa noe findima tinxinyi nan na alako mixi xa kisi abadan. Na birin nabama won Marigi Isa nan saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

6

Konyiya naxan mixi xaninma faxe ma,

nun konyiya naxan mixi xaninma kisi ma

¹ Won fa munse falama fa? Won man xa nu lu yunubi raba ra, alako Ala xa hinne xun xa masa? ² Astofulahi! Won bara won kobe so yunubi ra alo faxamixi a kobe soma dunija ra ki naxe. Won man fa noma jerede yunubi kui di? ³ Won tan birin naxee bara won xunxa ye xora, won nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa a ra fa. Wo mu a kolon a won xunxafe ye xora na bara misaali Isa xa faxe ra? ⁴ Won xunxafe ye xora saabui ra, won nun Marigi Isa bara faxe, won man bara sa gaburi a seeti ma. Yi rabaxi ne alako won fan xa dunijeigiri neene tongo, alo Ala xa Mixi Sugandixi keli faxamixie tagi ki naxe Baba Ala senbe makaabaxi saabui ra.

⁵ Na kui, xa won nun Marigi Isa bara findi keren na won won xunxaxi ye xora

temui naxe a xa faxe ma misaali ra, won man fama ne rakelide faxe ma alo a tan. ⁶ Won xa a kolon a won ma fe fori bara banban wuri magalanbuxi ma a nun Marigi Isa ra, alako won yuge fori xa masara naxan nu yunubi rabama, won naxa findi yunubi xa konyie ra sonon. ⁷ Barima xa mixi bara faxes, a kanyi bara gbilen yunubi rabafe foxo ra. ⁸ Yakosi, xa won bara faxes won nun Ala xa Mixi Sugandixi, won man laxi a ra a won kisima ne won nun a tan, ⁹ barima won a kolon a Ala xa Mixi Sugandixi to bara rakeli faxe ma na ki a mu faxama sonon. Faxe xa noe yo mu na a fari sonon. ¹⁰ A to faxes, yunubi mu sese noma a ra sonon. A to bara rakeli faxe ma, a fa kisixi Ala nan be. ¹¹ Na kui, wo xa wo yete to faxamixi ra yunubi tan mabiri. Wo man to kisixi, wo bara findi Ala nan xa kisi mixi ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹² Na nan a toxi a mu lan yunubi xa no wo nii ra sonon, alako wo naxa bira wo nii waxonfe kobie foxo ra. ¹³ Wo naxa wo fate rabolo yunubi yi, a xa findi fe kobi rabase ra. Wo xa wo yete birin sa Ala sagoe alo mixi naxee kelixi faxe ma, e kisi. Wo fate birin xa findi tinxinyi rabase nan na Ala be ¹⁴ Na kui, wo naxa a lu yunubi xa no wo ra, barima seriye xa noe mu wo fari sonon. Wo fa na Ala xa hinne nan kui.

¹⁵ Won fa na ma di? Seriye xa noe to mu won fari sonon won to fa na Ala xa hinne nan kui, won xa yunubi raba yire? Astofulahi! ¹⁶ Wo mu a kolon a wo na wo yete findi mixi nde xa konyi ra, fo wo xa a xa yaamari birin nabatu? Wo mu a kolon a wo na naxan xa yaamari rabatu, na nan findixi wo marigi ra, a na fa findi yunubi ra naxan wo xaninma faxe ma, xa na mu a findi Ala ra naxan wo xaninma kisi ma? ¹⁷ Konso Ala tantu! Wo tan naxee nu findixi yunubi xa konyie ra, nondi to kawandi wo be, wo na nan nabatufe fa wo boje birin na. ¹⁸ Wo bara xoreya yunubi xa konyiya ma, wo fa findixi Ala xa konyie nan na, alako wo xa bira tinxinyi foxo ra. ¹⁹ N woyenfe ne wo be alo mixie woyenma ki naxe, alako wo xa fahaamui soto. Singe ra nu, wo nu wo yete findixi yunubi xa konyie nan na, wo xa wali kobie nu siga

xun masa ra tun. Konso yakosi, wo xa findi tinxinyi nan xa konyie ra, wo lu seniyeanyi kira xon.

²⁰ Wo to nu na yunubi xa konyiya kui, tinxinyi xa noe yo mu nu na wo fari. ²¹ Wo nu perema fe kobi naxee kui, wo fa yaagixi naxee ra to, nee munse fanxi wo ma? Faxe gbansan nan fama na fe moolie xanbi ra. ²² Konso yakosi, wo to bara mini yunubi xa konyiya kui, wo findi Ala xa konyie ra, wo seniyeanyi nan sotofe yi ki naxan a niyama wo xa kisi abadan. ²³ Barima yunubi sare findixi faxe nan na, konso Ala xa ki findixi a xa hinne nan na: Won xa kisi abadan won Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi.

7

Danxaniyatse xa yete sotoe seriye yi

¹ N ngaxakerenyie, wo to seriye kolon, wo mu a kolon a seriye xa noe na mixi fari han a xa simaya dande gbansan ne?

² Na kui, gine naxan xa futi bara xiri, a na futi seriye bun ma han a xa mori xa simaya dan temui ne. Konso xa a xa mori xa simaya dan, na futi seriye fan bara dan. ³ Xa a sa li a xa mori na dunjina ma, a tan fa doxo xeme gbete xon, a bara findi yenela ra. Konso xa a xa mori faxes, a fan bara fulun na futi seriye ma. Hali a doxo xeme gbete xon ma kore, yenela mu a ra.

⁴ N ngaxakerenyie, a na na ki ne wo fan be. Wo fan bara lu alo faxamixie seriye tan mabiri, Ala xa Mixi Sugandixi xa faxes saabui ra. Wo fa findixi gbete nan gbe ra, a tan naxan kelixi faxamixie tagi, alako won xa wali fanyi raba Ala be. ⁵ Barima, won to nu perema won yete waxonfe kobie ma, seriye nu won boje ratema yunubi rabafe ma. Won to nu biraxi na waxonfe kobie foxo ra, nee nu won xun tixi faxes nan na. ⁶ Konso yakosi fa, won bara xoreya soto seriye xa konyiya ma, won lu alo faxamixie seriye tan mabiri. Na kui, won mu fa walima Ala be a kepa fori xa ma sonon, alo won to nu na seriye sebexi xa noe bun ma temui naxe. Won fa walima Ala be a kepa neene nan na, Ala Xaxili Seniyeanyi saabui ra.

Seriye nun yunubi

⁷ Won fa na ma di? Seriyɛ findixi yunubi nan na? Astɔfulahi! Seriyɛ nan a niya n xa yunubi kolon, barima n mu milanteya kolonma nu xa seriyɛ xa mu a fala n bɛ nu, «I naxa mila.» ⁸ Kɔnɔ yunubi naxa fɛɛrɛ sɔtɔ yaamari ra, a milanteya mɔɔli birin naso n bɔɔrɛ ma, barima seriyɛ mu na dennaxɛ, yunubi fan mu luma naa. ⁹ Singe ra n nu baloxi seriyɛtareya nan kui, kɔnɔ seriyɛ to fa, yunubi naxa balo n bɔɔrɛ kui fa, a n findi faxamixi ra. ¹⁰ Yaamari naxan nu lan a xa findi kisi ra, na naxa findi n bɛ faxɛ ra, ¹¹ barima yunubi to fɛɛrɛ sɔtɔ yaamari ra, a naxa n mayenden, a n faxa yaamari saabui ra.

¹² Na kui, seriyɛ seniyɛn, yaamari fan seniyɛn, a tinxin, a man fan. ¹³ Won xa a fala fa, a fe fanyi bara findi faxɛ ra n bɛ? Astɔfulahi! Yunubi nan findixi faxɛ ra n bɛ fe fanyi saabui ra, alako yunubi xa makenɛn yunubi ra, a xa mini a yunubi ki yati ma yaamari saabui ra.

¹⁴ Won a kolon a seriyɛ kelixi Ala nan ma, kɔnɔ n tan findixi adamadi nan na, yunubi xa konyi. ¹⁵ N naxan nabama, n mu a ya yo kolon, barima n wama n xa naxan naba, n mu na xa rabama. N fe naxan xɔnxi, n na nan yati rabama. ¹⁶ Xa a sa li n fe rabama n mu wama n xa naxan naba, na a masenma nɛ a n bara la a ra a seriyɛ fan. ¹⁷ Na kui, n tan yetɛ yati xa mu yi fe rabafe. Yunubi naxan na n bɔɔrɛ ma, na nan a rabafe, ¹⁸ barima n a kolon, a fe fanyi yo mu na n bɔɔrɛ ma n yetɛ fate bendɛ tan kɛɔa ma. Natɛ na n bɛ n xa fe fanyi raba, kɔnɔ nɔɛ mu na n bɛ n xa a raba. ¹⁹ N wama fe fanyi naxan nabafe, n mu na xa rabama. N mu wama fe kobi naxan nabafe, n na nan yati rabama. ²⁰ Na kui, xa a sa li n fe rabama n mu wama naxan nabafe, n tan yetɛ yati xa mu a rabafe. Yunubi naxan na n bɔɔrɛ ma, na nan na a rabafe.

²¹ Na kui, n yi fe nan toxi n ma dunijɛigiri kui: N na wa fe fanyi rabafe, n mu nɔma fefe ra fo fe kobi. ²² N bɔɔrɛ tan kui, Ala xa seriyɛ rafan n ma, ²³ kɔnɔ n fe gbɛtɛ nan toma n ma, naxan a niyama n xa yunubi raba. Yi fe naxan n xaninma yunubi ma, a seriyɛ gerema naxan nafan n xaxili ma, a n findi a xa konyi ra. ²⁴ N

naxankataxi mato! Nde nɔma n nakiside yi fate bendɛ xa nɔɛ ma naxan na n xaninfe faxɛ ma? ²⁵ Tantui xa rasiga Ala ma naxan won nakisima won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

Na kui, n xaxili tan ma, n bara findi Ala xa seriyɛ xa konyi ra, kɔnɔ n fate bendɛ tan ma, n findixi seriyɛ xa konyi nan na naxan n natutunma yunubi ma.

8

Isayankae xa kalamutareja

¹ Na kui, kiiti mu kanama mixie ra sɔnɔn naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxee na Isa i, ² barima Ala Xaxili Seniyɛnxi xa seriyɛ naxan kisi fima, a bara won namini yunubi nun faxɛ xa seriyɛ xa nɔɛ bun ma Marigi Isa saabui ra. ³ Diine seriyɛ mu nɔ naxan na, barima mixi waxɔnfe kobi nu bara a rahalaki, Ala tan na nan nabaxi. A naxa mixi xa yunubi senbɛ xun nakana a to a xa Di xɛɛ yunubitɔɛ fate bendɛ maniye ra a xa findi yunubi sɛrɛxɛ ra. ⁴ Na rabaxi nɛ, alako seriyɛ tinxinyi naxan masenxi, a xa nɔ rakamalide won bɛ, won tan naxee mu jɛrɛfe adama waxɔnfe kobi ma, won tan naxee na jɛrɛfe Ala Xaxili Seniyɛnxi ma.

⁵ Naxee jɛrɛma adama waxɔnfe ma, e xaxili rafexi adama waxɔnfe nan na. Kɔnɔ naxee jɛrɛma Ala Xaxili Seniyɛnxi ma, e tan nafexi Ala Xaxili Seniyɛnxi waxɔnfe nan na. ⁶ Naxee e xaxili luxi fe kobi rabafe ma, e xun tixi faxɛ nan na. Kɔnɔ naxee e xaxili luxi Ala Xaxili Seniyɛnxi xa fe ma, e kisi nun bɔɔrɛsa nan sɔtɔma. ⁷ Naxee e xaxili luxi e yetɛ waxɔnfe yi, e findixi Ala yaxuie nan na. E mu Ala xa seriyɛ rabatuma, e jan mu nɔma a rabatude. ⁸ Naxee biraxi e yetɛ waxɔnfe fɔxɔ ra, e xa fe mu nɔma Ala kenɛnde.

⁹ Kɔnɔ wo tan mu na wo yetɛ sagoe sɔnɔn. Xa Ala Xaxili Seniyɛnxi sabatixi wo i, wo fa na Ala Xaxili Seniyɛnxi nan sagoe. Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili mu na naxan yo yi ra, na kanyi mu findixi Isa gbe ra. ¹⁰ Xa wo nun Ala xa Mixi Sugandixi bara findi keren na, wo fate bendɛ tan faxama yunubi nan ma fe ra, kɔnɔ Ala Xaxili Seniyɛnxi tan wo rakisima

ne barima wo bara matinxin Ala ya i. ¹¹ Ala nan Isa rakeli faxamixie tagi. Xa a tan Ala Xaxili nan sabatixi wo i, a tan naxan a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a man fama ne wo fate bendε rakiside a Xaxili saabui ra naxan sabatixi wo i.

¹² Na kui, n ngaxakerenyie, doni nde na won ma, kono a mu na won ma won yetε fate bendε xa seeti xe. A mu lan won man xa lu a sagoe sonon won man xa a waxonfe kobi raba. ¹³ Xa wo nere fate bendε waxonfe kobie ma, wo faxama ne, kono xa wo gbilen e foxo ra Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, wo kisima ne, ¹⁴ barima Ala Xaxili Seniyenxi mixi naxee birin naperema, e tan findixi Ala xa die nan na. ¹⁵ Ala mu xaxili fixi wo ma naxan man wo findima gaaxui xa konyie ra. A a yetε Xaxili Seniyenxi nan fixi wo ma naxan wo findixi a xa die ra, naxan a niyama won xa no won xui itede Ala ma, won na a xili, «N Ba, n Ba!» ¹⁶ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nun won yetε xaxili a masenma a won findixi Ala xa die nan na. ¹⁷ Anun, won to findixi a xa die ra, won bara findi Ala xa ketongoe ra, won nun a xa Mixi Sugandixi. Barima, xa won toro a xa tore, won man fama ne xunnakeli sotode alo a tan.

Danxaniyatεε xaxili tide

¹⁸ N laxi a ra won tore naxan tima yi duniya ma yi ki, a nun won fama xunnakeli naxan sotode, e tagi ikuya ki fanyi! E nan mu noma sade e boore ma. ¹⁹ Daali birin mame tife waxati ra, Ala a xa die makenema temui naxe, ²⁰ barima duniya birin na Sentane xa noε bun ma, tide yo mu naxan ma. Na mu kelixi duniya yetε xa ma, a kelixi Ala nan ma. Kono na birin kui xaxili tide luxi birin be. ²¹ Waxati fama fade daali fulunma temui naxe kanari xa konyiya bun, a fan xoreya nun xunnakeli soto a nun Ala xa die ra. ²² Won a kolon, a kabi a fole han to, daali birin na a kui iwafe ne tore kui, alo gine di furi na keli a ra. ²³ Kono daali gbansan xa mu a ra. Hali won tan naxee bara Ala Xaxili Seniyenxi soto a xa ki singe ra, won tan yati na won kui iwafe, han Ala won findima a xa die ra temui naxe, a won fate nora. ²⁴ Won xaxili to ti a ra, na nan a ra won bara kisi, kono won xaxili man tixi a

ra. Kono xa mixi ya fe to a xaxili nu tixi naxan na, na kanyi mu a xaxili tima na ra sonon. Mixi noma a xaxili tide fe nde ra a nan bara naxan soto? ²⁵ Kono xa won xaxili tixi fe nde ra won mu naxan toxi sinden, won na mamema tunnabexi nan kui.

²⁶ Ala Xaxili Seniyenxi fan fama ne won malide won ma senbetareya kui. Won mu a kolon a lan won xa maxandi naxan naba, kono Ala Xaxili Seniyenxi nan Ala maxandima won be mayandi xui ra naxan mu noma masarade woyenyi ra. ²⁷ Anun, Ala, naxan won boje ma fe kolon, a a Xaxili Seniyenxi xa maxandie kolon, barima Xaxili Seniyenxi maxandi tima seniyentεε be Ala sagoe nan ma.

²⁸ Won man a kolon a Ala walima fe birin kui a xanuntenyie xa munafanyi nan be, a bara naxee xili a yetε sagoe ma. ²⁹ Barima Ala bara mixi naxee sugandi, a nu e kolon kabi fe folo fole, a naxa a ragiri e ma e xa findi a xa Di maniyee ra, alako a xa Di tan xa findi di singe ra a ngaxakerenyi gbegbe tagi. ³⁰ A bara na ragiri naxee ma, a man bara e xili. A bara naxee xili, a man bara e findi tinxintεε ra a ya i. A bara naxee findi tinxintεε ra, a man bara xunnakeli fi e ma.

Ala xa xanunteya a xa die be

³¹ Won munse falama na kui fa? Ala to na won be, nde fa noma tide won kanke? ³² A tan naxan mu tondi a xa Di yati ma, a a ba serexe ra won birin be, a mu fama xe won kide se birin na safe ra a xa Di xun ma? ³³ Nde noma Ala xa mixi sugandixie kalamude? Ala yetε nan e findixi tinxintεε ra a ya i. ³⁴ Nde fa kiiti rakanama e ra sonon? Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxan faxes, Ala naxan man nakeli faxe ma, a magoroxi Ala yirefanyi ma, a nu a maxandi won be. ³⁵ Nde fa won bama Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya yi? Munse noma na ra? Tore, ka xoroxoe, ka paxankate, ka kaame, ka lufe xeye ra, ka fitine, ka santidegema? ³⁶ Alo a sebexi ki naxe, «Fεεnen, e muxu faxama i tan nan ma fe ra.

E muxu findixi yexee nan na e naxee kon naxabama.»

³⁷ Kono na birin kui, won bara noε soto na fe birin xun ma won xanuntenyi saabui

ra. ³⁸ Barima n laxi a ra, a sese mu noma won bade Ala xa xanunteya yi. A findi faxe ra ba, gbaloe ba, maleke ba, jinnæ ba, yi waxati ba, waxati naxan sa fama ba, senbema naxee kuye ma ba, ³⁹ naxan birin na dunija xun ma, naxan birin na boxi bun ma, a findi daali yo ra, e sese mu noma won nun Ala xa xanunteya rafatande, a bara naxan masen won be won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi!

9

Ala xa sugandi

¹ N xa nondi fala wo be. N mu wule falama barima n findixi Ala xa Mixi Sugandixi gbe nan na. N sondonyi nun Ala Xaxili Seniyenxi fan findixi seedee nan na, a nondi nan a ra ² n boje sunnunxi ki fanyi, danyi mu naxan ma, ³ n ngaxakerenyie xa fe ra. Xa a sa e malima ne nu, n tinxi a ra n tan yete yati xa danke soto, muxu nun Ala xa Mixi Sugandixi xa fatan e tan ma fe ra, n barenyle muxu nun naxee si keren a ra. ⁴ Yuwifie nan na e ra, Ala naxee sugandi e xa findi a xa die ra, a naxa a xa nore masen e be. Ala saatæe nun laayidie tongo e tan nan be, a a xa seriye nun a batu ki fi e ma. ⁵ E tan nan bonsæ benbae na Kitaabuie kui, Ala xa Mixi Sugandixi fan kelixi e tan nan bonsæe tagi a fate bende ki ma. Tantui nun batui xa rasiga Ala ma abadan, a tan naxan na birin xun ma. Amina.

⁶ Kono a mu luxi xe alo Ala xa laayidi kanaxi ne. Barima naxee keli Isirayila bonsæe, e birin xa mu findi Isirayila die yati ra. ⁷ E to barixi Iburahima bonsæe, na mu a falaxi xe de a e birin nan findixi a xa die yati ra, barima Ala a masen ne Iburahima be, «Isiyaga nan fama findide i bonsæe ra n naxan laayidi i be.» ⁸ Yi a masenxi ne, a di naxee bari Iburahima be a fate bende ki ma, nee xa mu findixi Ala xa die ra. Kono di naxee bari Ala xa laayidi saabui ra, nee nan findi Iburahima bonsæe ra Ala ya i. ⁹ Barima Ala yi nan laayidi Iburahima be, «N gbilenma tamuna yi temui nondon, n a lima Sara bara di xeme soto.»

¹⁰ Na gbansan fan mu a ra. Won benba Isiyaga nan findixi Rebeka xa di firin birin baba ra. ¹¹ Kono beenun gulie xa bari e xa fe fanyi xa na mu fe jaaxi nde raba, Ala naxa di keren sugandi e firin tagi alako a sagoe xa raba. ¹² Yi di mu sugandi kewalie yo xa fe ra. Na sugandi findixi Ala xa xili nan na. Na kui, Ala naxa a masen Rebeka be, «Fori nan luma a xunya xa noe bun ma.» ¹³ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «N bara Yaxuba xanu, kono n bara mee Esayu tan na.»

¹⁴ Won fa na ma di? Won xa a fala a Ala mu tinxin? Astofulahi! ¹⁵ Ala a masen ne Munsæ be, «N hinnema mixi nan na n na wa hinnefe naxan na. N kinikinima mixi nan ma n na wa kinikinife naxan ma.» ¹⁶ Na kui, Ala xa sugandi mu kelima mixi waxonfe xa ma, xa na mu mixi xa kate ma. A kelima Ala xa hinne ne. ¹⁷ A sebexi Kitaabui kui, Ala naxa a fala Firawuna be, «N i rakelixi ne, n mangeya fi i ma, alako n xa n senbe masen i saabui ra, dunija birin xa n xili kolon.» ¹⁸ Na kui, a hinnema mixi ra a na wa hinnefe naxan yo ra, a man mixi sondonyi raxoroxoma a na wa naxan sondonyi raxoroxofe.

¹⁹ Nde noma a falade n be, «Ala fa kote sama mixi xun ma munfe ra? Mixi noma tondide a xa maragiri ra yire?» ²⁰ Kono i tan adamadi findixi nde ra i to fa Ala matandima? Feje yailanxi xa a fala a yailanma be, «Munfe ra i n yailanxi yi ki?» ²¹ A di, feje yailanyi na feje firin yailan bende keren na, a mu noma feje keren yailande wali nde xa fe ra naxan tide gbo, a boore fan yailan wali nde xa fe ra naxan tide mu gbo? ²² Xa a sa li Ala wama a xa xone nun a senbe masenfe, a mu noma na rabade xe? Kono a xa sabari xungbe kui, Ala dipexi mixie ma a xonoxi naxee ma, gbaloe ragataxi naxee be. ²³ A yi rabaxi ne alako a xa a xa nore makaabaxi masen a to hinnema mixie ra, a nu bara naxee sugandi kabi a folæ, e xa nore soto. ²⁴ Won tan nan findixi na mixie ra a bara naxee xili keli si birin kui. Yuwifie gbansan mu a ra. ²⁵ A a masenxi Annabi Hose xa Kitaabui kui, «Naxee mu findixi n ma mixie ra, n e xili falama <n ma mixie.> Naxan mu findixi n ma jama xanuxi ra, n a xili falama <n ma jama xanuxi.>»

26 «Ala man a fala e be dennaxe, <N ma pama mu wo ra,> a e xili falama ne naa, <Ala xa die, Ala naxan na na.>»

27 Annabi Esayi fan a xui ite ne a to nu kawandi tima Isirayila xa fe ra,

«Hali Isirayila mixie wuya alo meyen xori naxan na baa de,

a donxoe di nan tun kisima,

28 barima Ala naxan masenxi,

a a rabama ne dunija ma,

a a rakamali kerenyi ra.»

29 Annabi Esayi man a masen ne,

«Xa Ala Senbe Birin Kanyi mu bonsoe nde lu won be nu,

won luma ne nu alo Sodoma,

won maniyama Gomora nan na nu.»

30 Won fa na ma di? Si gbete naxee mu nu katama e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan bara fa a soto danxaniya saabui ra,

31 konon Isirayila pama naxan nu katama e xa seriye rabatu alako e xa tinxinyi soto Ala ya i, e tan mu nona seriye rabatude.

32 Munfe ra? Barima e mu bira tinxinyi foxo ra danxaniya saabui ra, e joxo a ma a e noma a soto de e xa kewalie saabui ra. E bara e sanyi radin geme ra naxan xili falama, «mixi rabira geme». 33 Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

«Wo a mato, n bara geme doxo Siyoni,

mixie e san nadinma naxan na,

geme naxan mixie rabirama.

Konon naxan yo danxaniya a ma, na kanyi mu yaagima.»

10

Isirayila tinxinyi naxan sotoma danxaniya saabui ra

1 N ngaxakerenyie, n boje waxonfe birin na naxan na, Yuwifie xa kisi soto. N ma Ala maxandi nan na ki e be. 2 N na e seede ra, a e senbe saxi Ala xa fee kui, konon na mu kelixi lonni xa ma. 3 E to mu a kolon Ala mixi matinxinma a ya i ki naxe, e naxa kata e xa e yete kan matinxin. Na kui, e mu e yete magoro Ala be a tan xa tinxinyi fi e ma. 4 Ala xa Mixi Sugandixi bara ge Munsa xa seriye rakamalide, alako naxan yo na danxaniya a ma, na kanyi xa tinxinyi soto.

5 Annabi Munsa to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma seriye rabatufe ma, a yi nan sebe Kitaabui kui, «Mixi naxan yi seriye rabatuma a simaya sotoma ne a saabui ra.» 6 Konon a to nu tinxinyi xa fe masenfe naxan sotoma danxaniya saabui ra, a yi nan sebe,

«I naxa i yete maxorin,

<Nde tema koore?>»

Ala xa Mixi Sugandixi mu goroxi xe keli koore ma?

7 «Xa na mu a ra i i yete maxorin,

<Nde goroma boxi bun?>»

Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxamixie xa tagi?

8 Kitaabui munse masenxi?

«Ala xa masenyi makore i ra.

A na i de kiri ma,

a na i boje fan ma.»

Na masenyi findixi danxaniya masenyi nan na muxu naxan kawandife: 9 A i na a fala i de ra a Marigi nan na Isa ra, i man naxa la a ra i boje kui a Ala bara a rakeli faxamixie tagi, i kisima ne.

10 Mixi danxaniyama yi masenyi ma a boje nan kui, a tinxinyi soto Ala ya i. A na la a ra, a a falama a de nan na, a kisi soto. 11 Kitaabui a masenxi, «Mixi yo danxaniya a ma, a kanyi mu yaagima.»

12 Tagi rasa yo mu na Yuwifie nun si gbete tagi. Marigi keren nan na e birin be, a man mixi birin kima ki fanyi ra naxee na a xili. 13 Alo Kitaabui a masenxi ki naxe, «Naxan yo na Alatala xili, na kanyi kisima ne.»

14 Konon na kui, e noma a xilide di xa e mu danxaniyaxi a ma? E fa danxaniyama a ma di xa e mu nu a xa fe me? E fa a xa fe mema di xa mixi yo mu e kawandima?

15 Na kawandi fan tima e be di xa mixie mu xexi na fe ma? A sebexi, «Xerae, naxee fama xibaaru fanyi ra, e fafe fan ki fanyi!»

16 Konon birin xa mu yi xibaaru fanyi suxuxi, barima Annabi Esayi a masen ne, «Marigi, nde laxi muxu xa masenyi ra?»

17 Na kui, mixie danxaniyama ne e to bara Ala xa masenyi rame. E Ala xa masenyi ramema a xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan saabui ra. 18 Konon xa maxorinyi ti, e mu yi masenyi ramexi xe? Iyo xe, barima Kitaabui naxe,

«E xui bara mini dunija birin ma,
e xa masenyi bara siga han dunija
dande.»

¹⁹ N man xa maxorinyi ti, Isirayila pama
mu masenyi fahaamuxi xe? Yaabi fole ra,
Ala yi nan masen Annabi Munsa saabui
ra,

«N a niyama ne wo mixie toone
naxee nan mu findixi si yati ra.
N a niyama ne wo boje xa te si fahaamutare ma.»

²⁰ Annabi Esayi fan naxa xera iba li-
maniya ra Ala to yi masenyi fi a ma,
«Mixie bara n to naxee mu nu n fenma.
N bara n yete masen mixie be naxee mu
nu n maxorinma sese ma.»

²¹ Kono Isirayila xa fe ra, a naxe,
«Keli sogetede ma han sogegorode,
n belexee italaxi yi pama be,
naxan n xui matandima,
naxan tondima n be.»

11

Ala mu mæxi Isirayila ra

¹ Na kui, n xa maxorinyi ti, Ala mæxi
ne a xa pama ra? Astofulahi! N tan yete
findixi Isirayilaka nan na, Iburahima xa
mamadi, kelifa Bunyamin bonsæ. ² Ala
mu mæxi a xa pama ra a bara naxan
sugandi nu. Wo mu a kolon Kitaabui
naxan masenxi Annabi Eliya xa fe ra, a to
a xui rasiga Ala ma Isirayila xili ma? ³ A
naxe, «Marigi, e bara i xa namijonmee
faxa, e bara i xa serexebadee rabira. N
keren peti nan fa luxi, e katafe e xa n tan
fan faxa.» ⁴ Ala fa a yaabi di? A naxe,
«N bara mixi wulu solofere ragata n yete
be naxee mu nu e xinbi sin Baali kuye
be.» ⁵ A man na na ki ne yakosi. Ala xa
pama donxoe luxi, a bara naxee sugandi
a xa hinne saabui ra. ⁶ Kono xa a bara e
sugandi hinne saabui ra, kewali saabui xa
mu a ra sonon, xa na mu Ala xa hinne mu
findima hinne yati yati ra nu.

⁷ Won fa na ma di? Isirayila nu naxan
fenfe a mu a soto, kono Ala nu bara naxee
sugandi, nee tan bara a soto. A donxoe
tan boje naxa balan. ⁸ A sebexi,
«Ala naxa e xaxili donxu,
a a niya e yae mu se to,
e tulie mu fe me,
han yi to loxe.»

⁹ Annabi Dawuda fan naxa a masen,
«E xa xulunyie xa findi gantanyi ra e be,
yete naxan e suxuma,
geme naxan e rabirama.

Na xa findi e xa wali sare ra.

¹⁰ E ya xa raforo, e xa donxu.

E xa kunkurun e xa toore bun ma waxati
birin.»

¹¹ Na kui, n man xa maxorinyi ti,
Isirayilakae to bara tantan, e bira, e mu
noma rakelide sonon? Astofulahi! Kono
e xa tantanyi bara a niya si gbete birin
xa no kisi soto, alako na kisi xoli xa
Isirayilakae fan suxu. ¹² A di, xa e
xa tantanyi findixi heeri xungbe nan na
dunija be, a findi barake ra si gbete fan
be, e xa fe na rakamali, heeri nun barake
xun mu masama xe ki fanyi?

¹³ N xa fa woyen wo be, wo tan naxee
mu findixi Isirayilakae ra. N to findixi
xera ra wo tan si gbete be, n seewama
ne n ma wali ra, n a matoxo, ¹⁴ alako
temunde na xa a niya n boore Yuwifie xa
mila n ma masenyi ma, ndee xa no kaside
e ya ma. ¹⁵ Ala a kobe sofe e ra, xa na
bara a niya lanyi xa so Ala nun dunija
tagi, a di, Ala e ragbilenfe a yete ma, na
mu luma xe alo mixi na rakeli faxamixie
ya ma? ¹⁶ Xa sansi xori xun singe bara fi
Ala ma, a donxoe birin bara findi a gbe
ra. Xa wuri bili sanke bara fi Ala ma, a
salonyie fan bara findi a gbe ra.

¹⁷ A luxi ne alo oliwi bili salonyi ndee na
xaba a bili ma alako wula oliwi salonyie
xa dafu na xabade ra. I tan misaalixi na
wula oliwi salonyi nan na, naxan baloma
na oliwi bili saabui ra, i dafuxi naxan na.
¹⁸ Na kui, i naxa i yete igbo na salonyi
xabaxie ma. Beenun i xa i yete igbo, i
majoxun sinden, a i tan xa mu wuri bili
sanke rabaloxi. Wuri bili sanke nan i
tan nabaloxi. ¹⁹ Kono i fama ne a falade,
«Wuri salonyie xabaxi ne alako n tan xa
dafu e xabade ra.» ²⁰ Nondi na a ra. E
xaba e xa danxaniyatareja nan ma, i fan
dafuxi naa i xa danxaniya nan ma fe ra.
Kono i naxa i yete igbo. I nan xa gaaxu,
²¹ barima xa Ala mu oliwi bili fanyi salon
singee lu na, a mu i fan luma na de! ²² Na
kui, i joxo sa a xon ma a Ala xa fanyi
gbo, kono a xa fe man maxoro. A xa fe
maxoro mixie nan ma naxee bara a xa

kira bɛpin, kɔnɔ a xa fanyi gbo i tan bɛ xa i luma a xa fanyi kira xɔn ma. Xa na mu a ra a i fan ma fe rabama nɛ alɔ a na oliwi salonyi xa fe raba ki naxɛ. ²³ Yuwifie fan, xa e e xa danxaniyatareɲa bɛpin, e man fama dafude wuri bili ra, e xaba naxan ma, barima Ala sɛnbɛ gbo. A tan nɔma e ragbilende e lude fori. ²⁴ I tan nu findixi wula oliwi salonyi nan na, naxan xabaxi a dafu oliwi bili gbɛtɛ ma, wo nun naxan keren mu a ra. Xa Ala bara na raba i bɛ, a mu taganma oliwi bili fanyi salonyi ragbilende a lude fori, a a dafu na oliwi bili fanyi ma, e nun naxan keren a ra.

²⁵ N ngaxakerenyie, n waxi nɛ wo xa yi gundo kolon, alako wo naxa wo yetɛ maɲɔxun lɔnnilae ra. Isirayilakae bɔɲɛ balanxi nɛ sinden, han beenun si gbɛtɛ danxaniyatɔɛ kɔnti xa kamali. ²⁶ Na kui, Isirayila birin fama nɛ rakiside, alɔ a sɛbɛxi ki naxɛ:

«Mixi xunsarama fama nɛ keli Siyoni,
a Yaxuba bɔnsɔɛ ba Ala kolontareya fɔxo
ra.

²⁷ Saate nan na ki n naxan tongoma e bɛ, n na e xa yunubie xafari lɔxo naxɛ.»

²⁸ Yuwifie to tondixi Ala xa Xibaaru Fanyi ra, e findixi Ala yaxuie ra wo tan nan ma munafanyi xa fe ra. Kɔnɔ Ala to e sugandi a yetɛ bɛ, a e xanuxi e benbae nan ma fe ra, ²⁹ barima xa Ala bara a janige a xa mixi ndee xili, a xa e baraka, na fe mu kanama feo! ³⁰ Singe ra nu wo nu findixi Ala matandilae nan na, kɔnɔ yakɔsi wo hinne sɔtɔxi Yuwifie nan ma Ala matandi saabui ra. ³¹ E tan bara fa findi Ala matandilae ra alako wo tan xa hinne sɔtɔ Ala yi, na xanbi, a man xa hinne e fan na. ³² Na kui, Ala bara adama birin lu tinxintareya xa nɔɛ bun ma alako a xa hinne e birin na.

Ala batui

³³ Ee! Danyi mu na Ala xa munafanyi ma!
A xaxili nun a xa fahaamui tilinyi dan mu
na!

A xa natɛ tongoxi kui mu kolonma,
a jɛrɛ ki mu fahaamuma!

³⁴ Nde Marigi xa maɲɔxunyi kolon?
Nde nɔma a raside?

³⁵ Nde bara a doni,
a naxan xa doni ragbilenma a ma?

³⁶ Se birin kelixi a tan nan ma,

se birin baloxi a tan nan saabui ra,
a se birin daaxi a yetɛ nan bɛ.
Tantui na a bɛ abadan! Amina.

12

Ala xa jama jɛrɛ ki

¹ Na kui, n ngaxakerenyie, Ala to bara hinne wo ra, n bara wo maxandi wo xa wo yetɛ ba sɛrɛxɛ ra Ala bɛ, sɛrɛxɛ sɛniyenxi naxan bama a jɛɲɛ ra, naxan nafanxi Ala ma. Na nan findima wo xa batui xori ra. ² Wo naxa wo jɛrɛ yi dunija mixie jɛrɛ ki ma. Wo xa a lu Ala xa wo jɛrɛ ki fori masara, a bɔɲɛ nɛnɛnɛ nun xaxili nɛnɛnɛ fi wo ma. Na kui, wo nɔma nɛ Ala waxɔnfe fanyi kolonde, naxan a kɛnɛnxi, naxan kamalixi.

³ Ala to hinne n na, a n findi a xa xɛɛra ra, n xa wo rasi: Wo naxa wo yetɛ sa yire, wo xa fe mu dɛnnaxande lixi. Wo naxa wo yetɛ igbo, wo xa wo yetɛ mato danxaniya xasabi nan ma, Ala bara naxan fi kankan ma. ⁴ Fate keren nan na kankan bɛ, kɔnɔ na fate salonsee wuya. Fate salonse birin nun a gbe wali. ⁵ Won fan na na ki nɛ. Hali won to wuyaxi, won birin bara findi fate keren na Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. Won luxi nɛ alɔ fate salonsee naxee fatuxi Isa fate ra won man fatu won bore ra, won birin findi fate keren na.

⁶ Ala won kima kie ra naxee dɔxo wuya. A na rabama a xa hinne bɛrɛ nan ma a bara naxan janige kankan bɛ. Xa a mixi nde kixi a xa nɔ wɔyɛnde Ala xili ra, na kanyi xa wɔyɛn Ala xili ra a xa danxaniya xasabi ma. ⁷ Xa a nde kixi mixi mali wali nan na, na kanyi xa mixie mali. Xa a nde kixi mixi kawandife nan na, na kanyi xa kawandi ti. ⁸ Xa a nde kixi mixi ralimaniyafe nan na, na kanyi xa mixie ralimaniya. Xa a nde findi mixi ra naxan ki tima, na kanyi xa mixie ki a fanyi ra. Xa a nde findi yarerati ra, a kanyi xa na raba a ki ma. Xa a nde findi tɔɔrɔmixie malima ra, a kanyi xa na raba sɛɛwɛ ra.

⁹ Wo xa mixie xanu bɔɲɛ fiixɛ ra. Wo xa fe kobi xɔn, wo xa fe fanyi suxu wo sɛnbɛ birin na. ¹⁰ Wo xa wo bore xanu ngaxakerenya xanunteya nan na. Wo xa wo bore binya dangife wo yetɛ ra. ¹¹ Wo tun naxa raxɔnɔ, wo xa wo tunnabɛxi.

Wo xa wakili wo boɓɓe birin na. Wo xa wali wo Marigi be. ¹² Wo xa seewa fe ma wo xaxili tixi naxan na. Wo xa duluxoto wo xa toore kui. Wo naxa tagan Ala maxandide. ¹³ Wo xa seniyeɗɗe mali e xa toore kui. Wo xa xɔɓɓe rasene.

¹⁴ Wo xa Ala maxandi mixie be naxee wo paxankatama. Wo xa duba e be, wo naxa e danka. ¹⁵ Wo xa seewa booree xa seewe, wo xa sunnun boore xa sunnunyi.

¹⁶ Wo xa lan wo bore ma. Wo naxa wo yete igbo, yete magore nan xa rafan wo ma. Wo naxa wo yete maɓɓun lɔnnilae ra.

¹⁷ Wo naxa fe kobi ɓɔɔɔ fe kobi ra. Wo xa kata mixie xa wo kolon fe fanyi rabae nan na. ¹⁸ Wo xa wo no fe birin naba alako lanyu xa lu wo nun mixi birin tagi.

¹⁹ N xanuntenyie, wo naxa wo gbepɔɔɔ wo yete ra, wo xa na lu Ala ma, barima a sebexi Kitaabui kui,

«Ala naxe, n tan nan wo gbepɔɔɔma, n tan nan fe kobi ragbilenma a rabama ma.»

²⁰ A man sebexi,

«Xa kaame na i yaxui ma, i xa a ki donse ra.

Xa ye xoli na a ma, i xa a ki ye ra.

Na kui a luxi ne alo i na te wolee ibaganfe a xunyi ma.»

²¹ Wo naxa tin fe kobi xa no wo ra, wo tan nan xa fe kobi no, fe fanyi raba ra.

13

Ala waxɔnfe

¹ Birin xa a yete magoro a xa mangee be, barima mangeya birin kelima Ala nan ma, a na a ragiri naxan ma. ² Na nan a ra, mixi naxan na mangɗe matandi, na kanyi Ala nan xa yaamari matandixi. A fama ne a xa na wali kobi sare sɔɔɔde. ³ Wali fanyi rabae mu gaaxuma mangee ya ra, wali kobi rabae nan gaaxuma e ya ra. Xa i mu wama i xa gaaxu mangɗe ya ra, i xa lu kira fanyi nan xon ma. Na kui, mangɗe fama ne i matɔɔɔde, ⁴ barima mangɗe walima Ala nan be wo xa munafanyi xa fe ra. Kɔno xa i fe kobi raba, a lanma i xa gaaxu, barima santidegema mu na mangɗe yi fufafu xa ra. A to na Ala xa wali nan na, a Ala xa xone nan masenma fe kobi rabae xili ma. ⁵ Na nan a toxi, fo wo xa wo yete magoro ne

mangee be. Wo na rabama na paxankate xa fe gaaxui ma, a nun man wo boɓɓe nan yati wama wo xa a raba na ki.

⁶ Wo lan wo xa duuti fi na nan ma, barima duuti maxilie fan na Ala xa yaamari nan na. ⁷ Wo kankan gbe so a yi, a lan a xa naxan soto. Wo duuti so duuti maxilie yi, wo wo magoro mixie be wo lanma wo xa wo magoro naxee be, wo mixie binya wo lan wo xa naxee binya.

⁸ Mixi yo xa doni naxa lu wo ma, wo xa xanunteya nan lan a xa lu wo bore be, barima naxan na a boore maxanu, a bara seriye rakamali. ⁹ Ala xa yaamarie alo, «I naxa yene raba, i naxa mixi faxa, i naxa muɓe ti, i naxa mila,» a nun yaamari gbete birin, nee malanxi findixi masenyi keren nan na: I xa i boore xanu alo i yete yati. ¹⁰ I na i boore xanu, i mu fefe kobi niyama a ra. Na na a ra, i boore xanufe findixi Ala xa seriye birin nabatufe nan na.

¹¹ Na fe birin kui, wo a kolon won na waxati naxe. Xunu temui bara a li xi xoli ma, kisi bara makore won na dangi waxati ra won danxaniyaxi temui naxe.

¹² Kɔe bara masiga, a gbe mu luxi kuye xa iba. Won xa Sentane xa dimi walie beɓin, won fa Ala xa naiyalanyi ma, won xa a xa geresosee tongo. ¹³ Won xa jere tinxinyi kui alo a lanma won xa jere ki naxe Ala xa naiyalanyi kui. Won naxa siga xulun naaxi, won naxa siisi, won naxa yene nun langoepa raba, won xa gere nun toone lu na. ¹⁴ Wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan suxu, wo naxa bira wo fate bende waxɔnfe foɔɔ ra.

14

¹ Wo xa danxaniyatɗe rasene hali a xa danxaniya mu tilin. Wo naxa a rakiiti a xa maɓɓununyi birin xa fe ra. ² Mixi nde noma lade a ra, a donse birin radaxaxi a be, kono mixi gbete naxan xa danxaniya mu tilin, a noma lade a ra a sansi bogi gbansan nan nadaxaxi a be. ³ Mixi naxan donse mooli birin donma, na mu lan a xa a boore rapaaxu naxan tondima donse nde donfe ra. Mixi naxan mu sube donma, na kanyi fan mu lan a xa a boore makiiti naxan sube donma, barima Ala na kanyi fan nasenema ne. ⁴ Nde i findixi

kiitisa ra mixi gbete xa konyi xun ma? A na ti a marigi ya i a xa wali xa fe ra, a xan ba, a mu xan ba, na na a tan nun a marigi nan tagi. Anun, a xanma ne, barima Marigi Ala noma a raxande.

⁵ Mixi nde noma lade a ra a loxoee tide gbo e boore be, konɔ mixi gbete tan be, loxoee birin lan. Kankan laxi naxan na, a xa la a ra a boɔe nan yati ma.

⁶ Naxan laxi a ra a loxoee tide gbo e boore be, na kanyi laxi a ra Marigi nan be. Naxan donse mooli birin donma, a kanyi a rabama Marigi nan be, barima a tantui rasigama Ala ma a xa baloe xa fe ra. Mixi naxan mu donse nde donma, na kanyi fan na rabama Marigi nan be, barima a fan tantui rasigama Ala ma.

⁷ Mixi yo gbe mu a yete ra, keli yi dunija, han laaxira. ⁸ Xa won balo, xa won faha, na birin nabama Marigi nan be. Xa won baloxi, xa won faxaxi, won findixi Marigi gbe nan na, ⁹ barima Ala xa Mixi Sugandixi faha ne, a man keli faxe ma, alako a xa findi mixi faxaxie nun a baloxie Marigi ra. ¹⁰ Munfe ra i tan fa i boore makiitima? Munfe ra i a rapaaxuma? Won birin mu fama tide xe Ala ya i kiiti loxoee? ¹¹ A sebexi Kitaabui kui,

Marigi naxe, «N xa nɔndi masen wo be. Birin fama ne e xinbi sinde n be. Adamadi de birin fama a masende, a n tan nan na Ala ra.»

¹² Kankan fama ne a xa wali dentegede Ala be.

¹³ Na kui, won naxa won bore makiiti. Won xa fe birin nan naba alako won naxa won ngaxakerenyi ratantan.

¹⁴ N to danxaniyaxi Marigi Isa ma, n a kolon, n man laxi a ra, a donse yo mu na naxan findixi donse seniyentare ra. Konɔ xa i xaxili bara siike donse nde xa seniyentarepa ma, na bara findi i be se seniyentare ra. ¹⁵ Xa a sa li i donse nde donma naxan i ngaxakerenyi toɔroma, i mu jerefe xanunteya xa ma. I xa donse xa fe naxa a niya i ngaxakerenyi xa gan kisi ra, Ala xa Mixi Sugandixi faha naxan ma fe ra. ¹⁶ Na kui, a mu lan mixie xa fe kobi fala se nde xa fe ra, naxan findixi a fanyi ra wo be. ¹⁷ Ala xa mangeya niini mu findixi donse nun minse fe xa ra. A

findixi tinxinyi nun seewe fe nan na, Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. ¹⁸ Mixi naxan walima Ala xa Mixi Sugandixi be yi mooli ra, a rafaɔma ne Ala ma, a rafaɔ mixie fan ma.

¹⁹ Na kui, won xa fe birin naba alako lanyi xa lu won tagi, won xa won bore xa danxaniya senbe so. ²⁰ I naxa Ala xa wali xun nakana donse nde xa fe ra. A nɔndi ki ma, donse birin daxa, konɔ a mu lan mixi yo xa donse nde don naxan a ngaxakerenyi ratantanma. ²¹ Hali mixi mu sube yo don, a mu weni yo min, a mu fefe yo raba naxan a ngaxakerenyi ratantanma, na nan fan.

²² Maɔoxunyi yo na i be yi xa fe ra, i xa a lu i nun Ala tagi. Seewe na mixi be naxan mu a yete ratonma a xa maɔoxunyi saabui ra. ²³ Konɔ xa mixi donse nde donma a siikexi naxan ma fe ra, na kanyi bara kiiti kana a yete be, barima a bara fe raba a mu laxi naxan na. Mixi mu laxi fe naxan na, na tan bara findi yunubi fe ra a be.

15

Danxaniyatɔee malife

¹ Won tan naxee xa danxaniya tilin, a lanma won xa diɔe mixie be naxee xa danxaniya mu tilin. Won naxa won yete waxonfe gbansan xa fen. ² Kankan xa a boore nan xa heeri fen, naxan noma a malide a xa danxaniya xun xa masa. ³ Ala xa Mixi Sugandixi mu a yete waxonfe xa fen. A a fala ne alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe,

«Konbie naxee ilanxi i ra, nee n tan nan lixi.»

⁴ Fe naxan birin sebexi Kitaabui kui waxati dangixi, e sebexi ne alako won xa fahaamui soɔ, won xa won tunnabexi, won xa limaniya, alako xaxili tide xa lu won be. ⁵ Ala, a tan naxan tunnabexiya nun limaniya fima, a xa lanyi raso wo tagi alo a xa Mixi Sugandixi Isa a masenxi wo be ki naxe, ⁶ alako wo xa Ala matoxo xaxili nun xui keren na, a tan naxan findixi a xa Mixi Sugandixi nun won Marigi Isa Baba ra.

⁷ Na kui, wo xa wo bore rasene alo Ala xa Mixi Sugandixi wo rasene ki naxe, alako Ala xa matoxoɔe soɔ. ⁸ N xa a fala

wo be, Ala xa Mixi Sugandixi wali ne Yuwifie be alako a xa a masen a Ala na a xui xanbi ra a to bara a xa laayidie rakamali a naxee tongo e benbae be. ⁹ Si gbete fan Ala matoxoma a xa hinne xa fe ra, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Na nan a ra n i matoxoma si birin tagi, n beeti bama ne i xili xa binye bun ma.»

¹⁰ A man sebexi,
«Si gbete, wo nun Ala xa pama xa seewa.»

¹¹ A man sebexi,
«Wo tan pamanee birin,
wo Marigi matoxo,
si birin xa a tantu.»

¹² Annabi Esayi man naxa a masen,
«Yisayi xa di fama ne.

A findima ne mange ra si birin xun ma,
e fan e xaxili tima ne a ra.»

¹³ Ala, a tan naxan xaxili tide fima, a xa wo rafe seewe nun bojesa ra danxaniya kui a mooli birin na. Na kui, xaxili tide luma ne wo be temui birin, Ala Xaxili Seniyenxi xa senbe saabui ra.

Polu xa wali

¹⁴ N ngaxakerenyie, n tan a kolon wo boje fan, wo bara lonni soto a fanyi ra, wo fata wo bore raside. ¹⁵ Kono n to sebeli tixi wo ma, n ma masenyi ndee findixi masenyi xoxoxee nan na alako n xa wo ratu, barima Ala to hinnexi n na, ¹⁶ a bara n findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa walike ra sigafe ra si gbete ma. Na kui, n serexedube wali nan nabama n to Ala xa xibaaru fanyi kawandima si gbete be, alako Ala Xaxili Seniyenxi xa e findi serexe seniyenxi ra naxan Ala kenema.

¹⁷ Na birin kui, n nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa to a ra, n noma seewade n ma wali ra Ala be, ¹⁸ barima n mu suusama fefe xa fe falade fo Ala xa Mixi Sugandixi bara naxan naba n saabui ra, alako si gbete xa Ala xui rabatu. A bara na raba n ma masenyie nun n ma kewalie saabui ra, ¹⁹ kaabanakoe nun tonxumae xa senbe saabui ra, a nun Ala Xaxili Seniyenxi senbe saabui ra. Na kui, kelife Darisalamu han a sa doko Iliri ra, n bara Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi rayensen ye. ²⁰ Na birin kui, n kataxi ne n xa mixie kawandi Isa xa xibaaru fanyi ra naxee mu Ala xa Mixi Sugandixi kolon. N

mu wa na rabafe kawandila gbete dangi foxi. ²¹ Alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «A xa fe singe mu nu fala naxee be, e fama ne a kolonde.

Mixi naxee singe mu nu a xa fe me,
e fama ne a fahaamude.»

²² Yi wali nan a niyaxi n mu noxi sigade wo yire.

²³ Yakosi n ma wali bara jon yi boxie ma. N nu bara wa sigafe wo yire kabi je wuyaxi. ²⁴ A xoli n ma n xa dangi wo yire n na kira suxu sigafe ra Sipanyi boxi ma. Won xa lu yire keren waxati nde ma alako n xa jlexin wo tofe ra, a xoli n ma wo xa n mali sigafe ra Sipanyi. ²⁵ Yakosi n na sigafe Darisalamu seniyentoe malide, ²⁶ barima danxaniyatoe pamae naxee na Masedon nun Akayi boxi ma, e a panige ne e xa e harige nde malan, e xa a rasanba Darisalamu misikiinee ma naxee na na seniyentoe ya ma. ²⁷ E tan nan a panigexi. Anun, a lanma e xa na nate tongo barima Yuwifie to findi saabui ra e tan si gbete be Ala xa fee kui, a lan ne e fan xa Yuwifie mali baloe fe ra. ²⁸ Na kui, n na ge na wali ra, n yi kobiri so e yi danxaniyatoe bara naxan nasanba, n dangima wo yire sigafe ra Sipanyi boxi ma. ²⁹ N a kolon n to sigafe wo yire, na findima Ala xa Mixi Sugandixi xa barake nan na wo be.

³⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, a nun xanunteya xa fe ra naxan kelima Ala Xaxili Seniyenxi ma, wo xa n mali, wo xa wakili n be Ala maxandi kui. ³¹ Wo Ala maxandi n be a xa n natanga Yudaya danxaniyataree ma, a nun man, Darisalamu seniyentoe xa jlexin e malise ra n sigafe naxan na e xon. ³² Na kui, xa Ala tin, n wo yire lima seewe kui, won no won bore senbe sode. ³³ Ala, a tan naxan bojesa fima, a xa lu wo birin seeti ma. Amina.

16

Xebui

¹ N bara wa won ngaxakerenyi ginema Fowebe masenfe wo be, naxan danxaniyatoe pama malima Senxereya taa kui.

² Wo xa a rasene Isayanka ki ma, alo a

lanma seniyentɔe xa a raba ki naxe. Xa a hayi na se nde ma, wo xa a mali, barima a fan bara n tan nun mixi gbegbe mali.

³ Wo xa Pirisila nun Akila xeebu n be, n walibooree Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe kui. ⁴ E fe birin naba ne e xa n nii ratanga beenun e xa e yete ratanga. Bafe n tan na, si gbetee danxaniyatɔe pamae birin e tantuma na fe ma. ⁵ Wo man xa danxaniyatɔe pama xeebu naxan e malanma e xɔnyi.

Wo xa n xanuntenyi Epeneto xeebu n be. A tan nan singe danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma Asi bɔxi ma. ⁶ Wo xa Mariyama xeebu n be, naxan bara wali wo ya ma ki fanyi. ⁷ Wo xa n boore Yuwifie Andironiku nun Yuniya xeebu, muxu nun naxee bara sa geeli. Ala xa xerae nan e ra, naxee bara kolon a fanyi ra, naxee singe danxaniya n be Ala xa Mixi Sugandixi ma. ⁸ Wo xa Anpiliyatu xeebu n be, n xanuntenyi Marigi fɔxɔ ra. ⁹ Wo xa muxu waliboore Urubano nun n xanuntenyi Sitaxusi xeebu. ¹⁰ Wo xa Apelesi xeebu, naxan bara a xa danxaniya masen Ala xa Mixi Sugandixi ma. Wo xa Arisitobulo xa mixie xeebu n be. ¹¹ Wo xa n boore Yuwifi Herodiyon xeebu n be. Wo xa Narisiso xa mixie xeebu n be, naxee danxaniyaxi Marigi ma.

¹² Wo xa Tirifena nun Tirifosa xeebu n be. Ginee naxee e ra, e walima Marigi be. Wo xa n xanuntenyi Peresidi xeebu. A fan bara wali Marigi be ki fanyi. ¹³ Wo Rufu xeebu, naxan sugandixi Marigi xa fe kui. Wo a nga fan xeebu n be, naxan bara lu n be alo n fan nga. ¹⁴ Wo xa Asinkirito, Felegon, Heremesi, Patiroba, nun Heremasi xeebu n be, a nun ngaxakerenyie birin naxee na e xɔnyi. ¹⁵ Wo xa Filologo, Yuli, Nerewu nun a maagine xeebu, a nun Olimipa nun seniyentɔe birin naxee na e xɔnyi. ¹⁶ Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyenxi ra. Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔe pamae birin wo xeebu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, n xa wo rasi, wo xa wo yete ratanga mixie ma, naxee lanyi kanama wo tagi, e nu fa mixi ratantan xaranyi ma wo bara naxan sɔtɔ. Wo xa wo makuya e ra. ¹⁸ Na mixi moolie mu walima won Marigi Ala xa Mixi Sugandixi

xa be. E birama e yete furi nan fɔxɔ ra, e nu fa lonnitaree madaxu woyen jɔxunmee nun matɔxɔe ra. ¹⁹ Mixi birin a kolon a wo Ala xui rabatuma. N jɔlexinxi wo ra, kɔnɔ a xɔli n ma wo xa fahaamui sɔtɔ fe fanyi ma, wo naxa wo manɔxɔ fe kobi ra. ²⁰ Ala, a tan naxan bɔpɛsa fima, a gbe mu luxi a xa Sentane ibutuxun wo sanyi bun. Won Marigi Isa xa hinne wo ra.

²¹ N waliboore Timote wo xeebu, a nun Lususi, Yason, nun Sosipateri, n boore Yuwifie. ²² N tan Teritiyo naxan bara yi bataaxe sebe, n fan bara wo xeebu Marigi xili ra. ²³⁻²⁴ Gayu fan wo xeebu, naxan findixi n tan nun danxaniyatɔe pama birin yatigi ra. Erasito, naxan findixi taa naafuli ragatama ra, a fan wo xeebu, a nun won ngaxakerenyi Karatusi.

²⁵ Matɔxɔe na Ala be, naxan nɔma wo senbe sode danxaniya kui, alo n Marigi Isa xa xibaaru fanyi naxan kawandima a masenxi ki naxe. Na xibaaru fanyi gundo fe nan masenma naxan nu ragataxi kabi temui xɔnnakuye, ²⁶ kɔnɔ naxan bara fa makenen alako si birin xa a kolon namijonmee xa sebelie saabui ra, Ala naxee yamarixi. Na kui, birin xa danxaniya Ala ma, Ala naxan na na, e a xui rabatu. ²⁷ Ala, a tan keren naxan fe birin kolon, matɔxɔe na a be a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra abadan. Amina!

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe singe nan na danxaniyatɔe ɲama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki boxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gbegbe naxa danxaniya Isa ma, kɔnɔ e ɲere ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e bore ma, ndee nu fe ɲaaxie rabama ginɛe ra, ndee nu wama e yete igbofe boore danxaniyatɔe ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinelaɛ tagi.

Kɔnɔ Annabi Pɔlu bara a kolon a adamadi birin nɔma suxude Sentane xa gantanyi ra. Na nan a toxi a mu tondi Korintikae mafurukude alako e xa danxaniya xa sabati Ala xa kira xɔn. A bara bataaxe seɓe e ma, naxan findixi marasi fanyi ra e be. Ala Xaxili Seniyenxi nu bara na masenyi so a yi ra.

Na na a ra, Annabi Pɔlu xa masenyi findixi Kitaabui yati yati nan na danxaniyatɔe birin be. Won nɔma lonni gbegbe sɔtɔde na seɓeli saabui ra, naxan nɔma won malide Ala xa kira kolonde a fiixe ra. Ala xa won mali alako won xa so na xaranyi kui, a fa findi won ma ɲere ki ra. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma**

Danxaniyatɔe xa lanyi

¹ N tan Pɔlu, Ala naxan ɲanigexi a xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xeera ra, a nun Sositene, muxu yi bataaxe seɓexi wo tan nan ma, ² Ala xa danxaniyatɔe ɲama, naxan na Korinti. Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara wo xili wo xa findi Ala gbe ra, wo xa findi seniyentɔe ra. Muxu bara yi seɓe wo ma, a nun mixi birin ma

naxee e xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, naxan findixi e tan nun won tan Marigi ra. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi won Marigi ra, e xa hinne nun boɲesa fi wo ma.

⁴ N Ala tantuma temui birin wo xa fe ra, a to hinne wo ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. ⁵ A bara wo xa fe birin nakamali masenyi nun fahaamui kamalixi ra. ⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa nondi to sabatixi wo ya ma, ⁷ wo bara Ala xa ki birin sɔtɔ, wo hayi mu na fe gɓete ma sɔnɔn, beemanu won Marigi Isa fa waxati wo naxan mamefe. ⁸ A senɓe fima ne wo ma han duniya rapɔnyi, alako yunubi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa fa temui. ⁹ Ala na a xui xanbi ra, a tan naxan wo xilixi alako lanyi xa lu wo nun a xa Di tagi, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

¹⁰ N ngaxakerenyie, n bara wo rasi won Marigi Isa xili ra, Ala xa Mixi Sugandixi, lanyi xa lu wo tagi. Wo naxa mee wo bore ra, wo xa lan xaxili nun ɲanige keren ma. ¹¹ N ngaxakerenyie, Xolowe xa mixie bara a fala n be, a lantareya na wo tagi. ¹² N bara a me a nde a falama, «N tan biraxi Pɔlu nan foxɔ ra,» nde fan a falama, «N tan biraxi Apolosi nan foxɔ ra,» nde a falama, «N tan biraxi Kefasi nan foxɔ ra,» a nde fan a falama, «N tan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi nan foxɔ ra.» ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi keren xa mu a ra? Pɔlu nan banban wuri magalanbuxi ma wo be? Wo wo xunxaxi ye xɔɔra Pɔlu xili nan na? ¹⁴ N bara Ala tantu n mu mixi yo xunxaxi ye xɔɔra wo ya ma, bafe Kirisipu nun Gayu ra. ¹⁵ Na kui, mixi yo mu nɔma a falade a xunxa ye xɔɔra n xili nan na. ¹⁶ N bara Sitefana xa denbaya fan xunxa ye xɔɔra, kɔnɔ na donxɔe, n mu laxi a ra xa n bara mixi gɓete xunxa ye xɔɔra fa. ¹⁷ Ala xa Mixi Sugandixi mu n xee mixi xunxade ye xɔɔra. A n xeeɛi ne n xa a xa xibaaru fanyi kawandi ti. Na mu rabama adamadi xa lonni ra de, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wuri magalanbuxi tide yelebuma ne.

¹⁸ Isa faxafe wuri magalanbuxi ma, na masenyi findixi xaxilitareɲa nan na mixi loexie be, kɔnɔ a findixi Ala xa senɓe

nan na muxu tan kisi mixie be. ¹⁹ A sebexi Kitaabui kui, «N lonnilae xa lonni xun nakanama ne, n xaxilimae xaxili findi fuyan na.» ²⁰ Lonnila go? Seriyε karamoxo go? To xaxilima go? Ala bara yi dunija xa lonni mafindi xaxilitareja ra. ²¹ Dunija mixie to mu no Ala xa lonni kolonde e yete xa lonni saabui ra, Ala naxa tin danxaniyatose rakiside a xa kawandi saabui ra, dunija mixie naxan mapoxunma xaxilitareja ra. ²² Yuwifie wama tonxumae tofe, Girekikae na lonni fenfe, ²³ konno muxu tan Ala xa Mixi Sugandixi xa faxe nan kawandima. Yuwifie birama ne barima e mu lama na ra, si gbeteε fan joxo a ma a daxupa na a ra. ²⁴ Konno Ala naxee xilixi Yuwifie nun si gbeteε ya ma, e lama ne a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Ala senbe nun Ala xa lonni nan masenma ne. ²⁵ Adamadie e mapoxunxi a Ala xa lonni findixi xaxilitareja nan na, konno a nondi ki ma a dangi adamadie xa lonni ra. E mapoxunxi a Ala senbe mu gbo, konno a senbe dangi e gbe ra pon!

²⁶ N ngaxakerenyie, wo xa a mato Ala mixi mooli mundun xilixi wo ya ma. Lonnila gbegbe mu na, adamadi ki ma. Senbemaε fan mu gbo. Bannamixie fan mu wuya. ²⁷ Konno Ala bara dunija lonnilae rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, e naxee findixi lonnitareε ra. Ala bara dunija senbemaε rayaagi. A na raba mixie nan saabui ra, naxee luxi e be alo senbetareε. ²⁸ Ala bara mixi sugandi, naxan tide mu gbo dunija mixie be, naxee mu xili xungbe soto, naxee mu kolonxi sese ra, alako na xa findi yaagi ra booreε be. ²⁹ Na kui, mixi yo mu noma a yete matoxode Ala ya i. ³⁰ Ala nan a niyaxi wo xa lu a xa Mixi Sugandixi Isa i. Ala bara Isa findi won ma lonni, won ma tinxinyi, won ma marasenyenyi, nun won xunsare ra. ³¹ Na nan na ki, won xa a raba alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Xa mixi wama a yete matoxofe fe nde ma, a xa a yete matoxo a Marigi xa fe nan na.»

2

Ala xa lonni

¹ N ngaxakerenyie, n to fa wo yire, n mu Ala xa seedejoxoya masenxi wo be

woyenyi xungbee xa ra, xa na mu a ra adamadi xa lonni ra. ² N nu bara nate tongo n xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nun a xa faxe xa fe gbansan nan masen wo be. ³ N naxa ti wo ya i senbetareya ra. Na temui n nu na serenfε gaaxui ra.

⁴ N ma masenyi nun n ma kawandi mu nu fatanxi adamadi xa lonni ra. N mu kawandi tixi woyenyi xungbee ra. N na ti Ala Xaxili senbe nan na, ⁵ alako wo naxa danxaniya adamadi xa lonni saabui ra, wo xa danxaniya Ala senbe nan saabui ra.

⁶ Muxu lonni masenma mixi kamalixie be, konno lonni naxan mu fatanxi to mixie nun to mangεε ra. E tan xa fe xun fama ne rakanade. ⁷ Muxu Ala xa lonni nan masenma, Ala lonni naxan noxunxi kabi dunija fole, naxan findima won be nore ra. ⁸ To mangεε mu nu fahaamui soto na xa fe ma, xa na mu a ra e mu Marigi Nore Kanyi mabanbanma wuri magalanbuxi ma nu. ⁹ Na fe luxi alo Kitaabui a masenxi ki naxe,

«Ala naxan yailanxi a xanuntenyie be, adama ya mu a toma, adama tuli mu a mema, adama xaxili mu a kolonma.»

¹⁰ Ala bara na masen won be a yete Xaxili saabui ra. Ala Xaxili fe birin kolon, hali Ala yati xa fe tilinxie. A neε birin kolon. ¹¹ Nde adama xa fe kolon, xa a yete xaxili mu a ra? Ala xa fe fan, mixi yo mu a kolon. Ala Xaxili gbansan nan na fe mooli kolon.

¹² Won mu noma Ala xa hinne fahaamude adamadi xaxili saabui ra. Ala, a Xaxili naxan fixi won ma, na nan noma na masende won be. ¹³ Won mu na fe masenma adamadi xa lonni ra, won na masenma Ala Xaxili nan ma lonni ra. Ala xa fe nan masenma Ala Xaxili saabui ra. ¹⁴ Konno adama naxan mu Ala Xaxili soto, a mu noma Ala Xaxili xa fe fahaamude. Na luma ne a be alo daxupa, barima a mu noma sode a kui Ala Xaxili xanbi. ¹⁵ Adama naxan Ala Xaxili sotoxi, na kanyi nan noma fe birin fahaamude. A booreε mu noma a makiitide na fee kui. ¹⁶ Na nan a toxi a sebexi Kitaabui kui, «Nde Marigi Xaxili kolon, a xa marasi nde fi a ma?» Konno Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili na won tan boje i.

3

Ala xa walikée

¹ N mu nu noma woyende wo be alo n nu wama a xon ma ki naxe, barima wo mu luxi alo Ala Xaxili kanyie. Wo luxi ne alo dunija mixie, naxee xa danxaniya mu gexi kamalide sinden. ² N nu bara wo xaran fe singee ra, alo dingee xije fima a xa diyore ma ki naxe. N mu wo xaran fe xoxoe ra, barima wo mu nu noma na fahaamude. Dingee fan mu sube fima diyore ma. Han ya wo mu noma xaranyi xoxoe kolonde, barima wo na birafe dunija fee nan foxo ra. ³ Tcone nun lantareya to gbo wo ya ma, na mu a masenma xe a dunija mixie nan wo ra, naxee na birafe adamadi waxonfe foxo ra? ⁴ Mixi nde to a falama wo ya ma, «N biraxi Polu nan foxo ra,» mixi gbete fan a fala, «N tan biraxi Apolosi nan foxo ra,» na mu a masenma xe a wo luxi ne alo dunija mixie? ⁵ Nde na Apolosi ra? Nde na Polu ra? Muxu findixi Ala xa walikée nan tun na Ala naxee xexi alako wo xa danxaniya. Ala wali naxan soxi muxu yi ra, muxu bara na raba.

⁶ N tan bara sansi xori si, Apolosi bara ye sa a ma, kono Ala nan a niya a xa bula, a xa mo. ⁷ Mixi naxan sansi xori sima, a nun mixi naxan ye sama a ma, e tide mu gbo. Ala nan tide gbo, barima a tan nan a niya sansi xa mo. ⁸ Naxan sansi xori sima, nun naxan ye sama a ma, e birin lan, e birin fama ne e xa wali sare sotode. ⁹ Muxu tan findixi Ala xa walikée nan na. Wo tan luxi ne alo Ala xa xe, xa na mu a ra a xa banxi. ¹⁰ Ala bara a janige a xa hinne kui, n xa wali suxu a be. Na misaaxi banxi ti wali nan na. N bara lu alo banxiti. N tan nan banxi korinma, boore biriki doko. Kono kankan xa meeni a wali ki ma. ¹¹ Mixi yo mu noma fe gbete findide na banxi bunyi ra, bafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra. ¹² Mixi naxee banxi tima na bunyi fari xema ra, xa na mu a ra gbeti, xa na mu a ra geme tofanyi, xa na mu a ra wuri, xa na mu a ra sexe fanyi, xa na mu a ra sexe fori ra. Kankan xa wali matoma ne. ¹³ Kiiti loxoe na wali birin makenenma ne. Na kiiti luma ne alo te naxan fama kankan xa wali makenende. ¹⁴ Xa banxiti xa wali sa na te imini, a fama

ne wali sare sotode. ¹⁵ Kono xa a sa li a xa wali naxa gan na te ra, a toroma ne. A fama ne kaside alo mixi naxan natangaxi te ma.

¹⁶ Wo mu a kolon wo findixi Ala xa horomobanxi nan na? Ala Xaxili sabatixi wo boje i. ¹⁷ Xa mixi nde Ala xa horomobanxi kana, Ala na kanyi fan kanama ne, barima a xa horomobanxi seniye. Wo tan nan findixi na horomobanxi ra.

¹⁸ Wo naxa wo yete madaxu. Xa mixi nde a yete findixi lonnila ra dunija ki ma, a xa a yete magoro alako a xa lonni yati kolon. ¹⁹ Yi dunija mixie xa lonni findixi daxupa nan na Ala be. A sebexi Kitaabui kui, «Ala gantanyi tema ne lonnilae be e yete xa lonni nan na.» ²⁰ A man sebexi, «Marigi a kolon dunija mixie xa lonni findixi fe fufafu nan na.»

²¹ Wo naxa wo xaxili ti mixi yo ra, barima e findixi wo malima nan na. ²² Polu yo, Apolosi yo, Kefasi yo, e birin findixi wo malima nan na. Fe naxan birin na dunija, fe naxan birin na wo xa dunijeigiri kui, fe naxan birin na na, a nun fe naxan birin sa fama, hali faxe, na birin na na wo tan nan malife ra. ²³ Wo tan na Ala xa Mixi Sugandixi nan be, Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala nan be.

4

Ala xa kiiti

¹ Na na a ra, wo xa a kolon muxu tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa walikée nan na, Ala xa gundoe taxuxi naxee ra. ² Xa fe nde taxuxi mixi ra, a lanma a xa na rawali a rawali ki ma. ³ Xa wo wama n makiitife, xa na mu a ra kiitisa gbete wama n makiitife, fefe mu a ra. N mu n yete yati makiitima. ⁴ N tan be, n mu fe paaxi yo rabaxi, kono n yete makiitife tan mu findixi tinxinyi ra n be. N Marigi nan findixi n ma kiitisa ra. ⁵ Na kui, wo naxa kiiti yo sa beenun Marigi xa kiiti waxati. A tan nan fe makenenma naxan noxunxi dimi kui. A tan nan janige makenenma naxan na mixi boje ma. Na waxati, Ala mixie matoxoma e xa wali bere nan na.

⁶ N ngaxakerenyie, n bara misaali nde masen wo be n tan nun Apolosi xa fe ra, alako wo xa yi sebeli fahaamu, «Wo naxa yaamari sebexi matandi.» Na kui,

wo naxa wo yete igbo lufe ra mixi nde xanbi ra. ⁷ Nde i findixi fisamante ra? Munse na i yi ra, i mu naxan sotoxi Ala saabui ra? Xa wo na sotoxi Ala nan saabui ra, munfe ra wo wo yete igboma alo a fatanxi wo tan nan na? ⁸ A luxi alo wo bara wo waxonfe birin soto muxu xanbi, wo bara banna, wo bara findi mangee ra. Xa a sa na na ki ne, na birin xa sooneya wo be, alako muxu fan xa lu wo seeti ma mangeya kui. ⁹ A luxi n be alo Ala bara a ragiri muxu tan xerae ma, muxu xa findi xanbiratie ra, alo mixie e naxee faxama dunija birin ya tode ra, malekee nun adamadie ya xori. ¹⁰ A luxi alo muxu bara daxu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, konon wo tan bara findi xaxilimae ra a xa fe ra. Muxu senbe bara jon, konon wo tan gbe xun bara masa. Muxu bara mayele soto, konon wo tan bara binye soto.

¹¹ Han ya muxu toroma kaame nun ye xoli ma. Dugi mu na muxu yi ra. Mixie muxu bonboma, e bara muxu findi mixi rabejinxie ra. ¹² Muxu baloxi muxu yete xa wali nan na. Mixie na muxu konbi, muxu dubama ne e be. Mixie na muxu jaxankata, muxu dipema ne e ma. ¹³ Mixie na muxu xili kana, muxu woyen fanyi falama ne e be. Han ya muxu tide mu na dunija mixie be, muxu bara lu e be alo mixi fufafu.

¹⁴ N mu wama wo ifufe ne, konon n wama wo rasife ne alo n ma di maxanuxie. ¹⁵ Wo noma karamoxo gbegbe sotide Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, konon n keren peti nan findixi wo baba ra, naxan bara Inyila Isa masen wo be, wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma. ¹⁶ N ma marasi nan ya wo be: Wo xa bira n ma misaali nan foxo ra. ¹⁷ Na na a ra, n bara Timote xee wo yire, alako a xa wo ratu n naperi ki ma Isa xa fe kui, n danxaniyatoe pamae birin xaranma naxan na yire birin. N ma di maxanuxi Timote danxaniyaxi Marigi keren nan ma.

¹⁸ Ndee bara e yete igbo wo ya ma. E joxo a ma n mu sigama wo yire, ¹⁹ konon, xa Ala tin, a gbe mu luxi n xa wo xonyi li. Na temui n fama a kolonde xa na yete igboe xa woyenyi fama findide nondi ra. ²⁰ Ala xa mangeya mu findixi woyenyi

gbansan xa ra, a findixi senbe yati nan na. ²¹ Wo wama munse xon? N xa siga wo xonyi luxusinyi ra, ka n xa siga xanunteya nun dije ra?

5

Yunubi naaxi bafe

¹ N bara a me a fe naaxi mooli nde na wo ya ma, naxan mu toma hali kaafirie ya ma. A xeme nde luma a baba xa gine kolon na gine ra. ² A nu lan ne yi fe xa wo boje tooro, wo fa na kanyi ramini wo tagi, konon wo na wo yete igbofe tun. ³ Hali n tan mu na wo yire, n xaxili tan na wo tagi. N jan bara na kanyi makiiti ⁴ Marigi Isa xili nun a senbe ra. N na wo xanbi ra. ⁵ Yi mixi mooli xa so Sentane yi ra, na fe naaxi xun xa rakana yakosi, alako na kanyi nii xa kisi Marigi xa loxo.

⁶ Yete igbofe mu fan. Wo mu a kolon lebini siyadi farin gbegbe ratema ne? ⁷ Wo lebini fori ba wo ya ma, alako wo xa lu alo farin neene lebini mu saxi naxe i. A nondi ki ma wo na na ki ne. Ala xa Mixi Sugandixi bara findi won ma serexe ra, naxan misaali xi yexee ra naxan kon naxabama Sayamaleke Dangi Sali. ⁸ Won xa na sali raba seniyenyi kui. Won xa fe kobi nun fe naaxi ba won ya ma, alo lebini fori bama won ma banxie kui ki naxe na sali. Nondi nun boje fiixe xa lu won yi ra. Na kui won misaalima taami lebinitare nan na.

⁹ N bara a sebe wo ma bataaxe kui, wo nun yenelae naxa lu defanbooreya kui. ¹⁰ Konon n mu wama a falafe xe wo be a wo nun yenela birin naxee na dunija, a nun milantee, mupetie, nun kuye batuie, wo nun nee naxa de masara. Xa a sa na na ki ne, a lima na fan fo wo keli dunija ma de! ¹¹ N waxi a sebefe ne wo ma, defanja naxa lu wo nun mixi tagi, naxan a yete findima wo boore danxaniyatoe ra, konon a fa findi yenela ra, xa na mu a ra milante, kuye batui, konbiti, siisila, xa na mu a ra mupeti. Wo nun na mixi mooli, wo naxa wo dege yati yire keren. ¹² N tan mu noma mixie makiitide naxee mu na danxaniyatoe pama ya ma, konon a lanma won xa won boore danxaniyatoe nan makiiti. ¹³ Naxee mu na danxaniyatoe

pama ya ma, Ala nan nee makiitima, kono a lanma wo tan xa «mixi jaaxi keru wo tagi.»

6

Danxaniyatɔɛ xa kiiti

¹ Fe nde na mini wo tan danxaniyatɔɛ tagi, wo noma sigade di na kalamui sade kaafirie xa kiiti banxi kui? Wo mu sigama seniyeɛtɔɛ xa yire? ² Wo mu a kolon seniyeɛtɔɛ nan fama dunija birin makiitide? Xa wo tan nan dunija makiitima, wo fa taganxi yi kiiti xunxurie sade di? ³ Wo mu a kolon a won fama ne malekeɛ yati makiitide? Na kui, won fa taganxi yi dunija fee makiitide munfe ra? ⁴ Xa yi dunija fe nde bara mini wo tagi gere ra, hali wo mixi xuri nde tongo danxaniyatɔɛ pama ya ma, na noma ne na kiiti sade wo be.

⁵ Wo mu yaagima na ra? Lonnila yo mu na wo ya ma naxan noma kiiti sade danxaniyatɔɛ tagi? ⁶ Kono danxaniyatɔɛ e boore kalamuma kaafiri xa kiiti banxi kui. ⁷ Gere to na wo tagi, na bara a masen a wo xun bara rakana. Munfe ra wo mu dijema wo bore haake ma, hali na findixi kasare nan na wo be? ⁸ Kono wo tan harige bama wo boore danxaniyatɔɛ yi ra tinxintareya ra.

⁹ Wo mu a kolon a mixi jaaxi mu ariyanna sotoma ke ra? Wo naxa wo yete madaxu. Langoe gine yo, kuye batui yo, yenela yo, langoe xeme yo, xeme naxan nun xeme kafuma, ¹⁰ mujeti, milante, siisila, konbiti, nun mixi madaxui, e sese mu ariyanna sotoma ke ra. ¹¹ Ndee na wo ya ma naxee nu na na fe mooli kui, kono wo bara rafixɛ, wo bara raseniyeɛn, wo bara matinxin, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, a nun Ala Xaxili saabui ra.

¹² Fe birin nadaxaxi n be, kono a birin xa mu fan n be. Fe birin nadaxaxi n be, kono n mu tinma na fe mooli nde xa no n na. ¹³ Ala nan donse daaxi adama xa baloe ra, a adama daaxi ne a xa na donse don, kono Ala na birin jonma ne. Ala mu adama fate daaxi a xa yene raba. A adama daaxi a Marigi nan be. Marigi man meenima ne adama fate ma. ¹⁴ Ala naxan

won Marigi rakelixi faxe ma, a fama ne won tan fan nakelide faxe ma a senbe ra.

¹⁵ Wo mu a kolon wo fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi nan ma, alo wo fate salonyie fatuxi e bore ra ki naxe? Xa mixi fatuxi Ala xa Mixi Sugandixi ma, a mu lan na kanyi nun langoe xa kafu. ¹⁶ Astofulahi! Wo mu a kolon mixi naxan nun langoe kafuma, a tan nun na langoe findima fate keren nan na? A sebexi Kitaabui kui, «Xeme nun gine findima fate keren nan na.» ¹⁷ Kono mixi naxan bara fatu Marigi ma, e xaxili findima keren nan na.

¹⁸ Wo wo gi langoeja ma. Yunubi gbete mu findixi haake ra mixi fate ma, kono langoeja tan haake sotoma mixi fate nan na. ¹⁹ Wo mu a kolon wo fate findixi Ala Xaxili Seniyenxi xa hɔromobanxi nan na? Ala bara a Xaxili raso wo boje i. Wo mu findixi wo yete gbe xa ra sonon. ²⁰ Ala nan wo xunsaraxi xunsare xoxoxe ra. Na nan a toxi wo xa Ala matoxo wo fate nun wo xaxili ra, naxee findixi Ala gbe ra.

7

Futi seriye

¹ N wama wo xa sebeli yaabife. A fan xeme be a lufe a mu gine doxo, ² kono yene to bara gbo, a lanma xeme tan, kankan xa a gbe gine soto. Gine fan, kankan xa a gbe moori soto. ³ Xeme lanma a xa gine waxonfe raba futi ki ma. Gine fan lanma a xa a xa moori waxonfe raba futi ki ma. ⁴ Gine fate luma a xa moori xa yaamari nan bun ma, xeme fan fate luma a xa gine xa yaamari nan bun ma.

⁵ Wo naxa tondi wo bore be, fo wo firin nalan a ma wo xa Ala maxandi temui naxe waxatidi nde bun ma. Na dangi xanbi, wo man xa lu yire keren, xa na mu a ra, xa wo mu fata wo yete suxude, Sentane fama ne wo ratantande. ⁶ N xa marasi nde fi wo ma, kono yaamari mu a ra. ⁷ A xoli n ma mixi birin xa lu alo n tan, kono Ala mu mixi birin kima kepa keren. A a ragirixi nde xa no fe nde rabade, boore fan xa no fe gbete rabade.

⁸ N xa a fala xeme be, naxee mu nu gine doxo sinden, xa na mu a ra gine naxee mu na xeme taa sinden, xa na mu a ra kaaje ginee, xa na mu a ra xeme naxan xa gine laaxirayaxi, e fan xa bira n ma

misaali fɔxɔ ra. ⁹ Kɔnɔ xa wo mu nɔma wo yete suxude, wo xa futi xiri. Futi xirife fisa fate waxɔnfe bɛ.

¹⁰ N bara xeme nun a xa gine yamari, gine naxa mee a xa mɔri ra. Na yaamari mu fatanxi n tan na, a fatanxi Marigi nan na. ¹¹ Xa a sa li gine naxa mee a xa mɔri ra, a xa lu xemetarepa kui, xa na mu a ra a xa gbilen a xa mɔri xɔn ma. Xeme fan naxa mee a xa gine ra.

¹² Wo tan naxee luxi, n bara wo fan nasi, Marigi xa yaamari mu a ra. Xa a sa li danxaniyatɔɛ bara gine danxaniyatare dɔxɔ, na gine fa tin lude a yi ra, na xeme naxa mee a ra. ¹³ Xa na mu a ra, xa a sa li gine bara dɔxɔ xeme danxaniyatare xɔn, na xeme fa tin na gine ra, na gine naxa mee a xa mɔri ra. ¹⁴ N a falama fe naxan ma, na gine xa mɔri danxaniyatare nɔma seniyende a xa gine danxaniyatɔɛ saabui ra, xa na mu a ra na gine danxaniyatare nɔma seniyende a xa mɔri danxaniyatɔɛ saabui ra. Xa danxaniyatɔɛ meema a xa denbaya ra, a xa die mu seniyenma nu, kɔnɔ xa a lu a xa denbaya xun ma, e seniyenma nɛ. ¹⁵ Xa danxaniyatare bara mee a xa gine ra, xa na mu a ra a xa mɔri ra, a xa siga. Xeme danxaniyatɔɛ, xa na mu a ra gine danxaniyatɔɛ, a mu xirixi mixi danxaniyatare ma. Ala wama nɛ won xa lu bɔpɛsa kui. ¹⁶ Gine, i a kolon xa i nɔma a niyade i xa mɔri xa kisi? Xeme, i a kolon xa i nɔma a niyade i xa gine xa kisi?

¹⁷ Kankan xa jɛrɛ kira xɔn ma Marigi a tixi naxan xɔn. Kankan xa wali raba Marigi bɛ a naxan soxi a yi ra. N na yaamari nan masenma danxaniyatɔɛ pama birin bɛ. ¹⁸ Xa Ala bara mixi sunnaxi xili danxaniya ma, na kanyi xa tin a xa sunne ra. Xa Ala bara sunnatate xili danxaniya ma, na kanyi xa lu a sunnatateya kui. ¹⁹ Sunnate nun sunnatateya, fefe mu a ra. Ala xa yaamari rabatufe, na nan tide gbo. ²⁰ Kankan xa lu a kɛpa, alɔ Ala a xilixi temui naxɛ. ²¹ Konyi nan nu na i ra, Ala i xilixi temui naxɛ? I naxa kɔntɔfili. Xa i nɔma xɔrɛya sɔtɔde, na fan. ²² Hali i Marigi Ala i xilixi konyiya nan kui, lasiri nan i ra i Marigi Ala mabiri. Hali i Marigi Ala i xilixi lasiriya nan kui, konyi nan i ra Ala xa Mixi Sugandixi mabiri.

²³ Wo xunsaraxi sare xɔrɔxɔɛ nan na. Wo naxa findi adama xa konyie ra. ²⁴ N ngaxakerenyie, kankan xa lu a kɛpa, alɔ Ala a xilixi temui naxɛ.

²⁵ Marigi mu n yamarixi ginɛdimɛdie xa fe ra, kɔnɔ n wama marasi nde fife wo ma, n tan, Ala kinikinixi naxan ma, a naxan matinxinxi. ²⁶ N tan bɛ, a fisa xa ginɛdimɛdi mu dɔxɔ xeme taa sinden, barima yi waxati a xɔrɔxɔ. ²⁷ Xa gine kanyi nan i ra, i naxa a bɛpin. Xa ginɛtare nan i ra, i naxa gine fen. ²⁸ Xa i gine fenma, na mu findima yunubi ra. Xa ginɛdimɛdi dɔxɔ xeme taa, na fan mu findima yunubi ra. Kɔnɔ mixi naxee na mɔoli rabama, e fama tɔɔrɔde yi dunijɛgiri kui. N wama e ratangafe na tɔɔrɛ nan ma.

²⁹ N ngaxakerenyie, n wama naxan masenfe wo bɛ, waxati gbege mu luxi sɔnɔn. Keli yakɔsi ma, gine na naxan yi, a xa lu alɔ ginɛtare. ³⁰ Naxan na wafe, a xa lu alɔ a mu wafe. Naxan sɛɛwaxi, a xa lu alɔ a mu sɛɛwaxi. Naxan na se sarafe, a xa lu alɔ se mu a yi. ³¹ Naxan na dunija fe rawalife, a xa lu alɔ a tide mu na, barima yi dunija na jɔnfe nɛ yi ki. ³² A xɔli n ma wo xa kɔntɔfili birin bɛpin. Naxan mu futi xirixi, a xa bira Ala xa fee nan fɔxɔ ra, alako Marigi xa jɛlexin a xa wali ra. ³³ Kɔnɔ naxan futi xirixi, a tan nan birama dunija fee fɔxɔ ra, alako a xa gine xa jɛlexin a xa wali ra. ³⁴ Na temui a na fe firin nan kui na ki. Gine fan, naxan mu na xeme taa, a findi ginɛdimɛdi ra, a birama Marigi xa fee nan fɔxɔ ra, alako a fate nun a xaxili xa seniyen. Kɔnɔ naxan dɔxɔxi xeme taa, a tan nan birama dunija fee nan fɔxɔ ra, alako a xa mɔri xa jɛlexin a xa wali ra. ³⁵ N yi fe falama wo xa munafanyi nan xa fe ra. N mu a falama yanfanteya xa ma. A xɔli n ma wo xa lu fe fanyi nan kui, wo xa gbaku Marigi ma, kɔntɔfili gbete yo naxa lu wo ma.

³⁶ Mixi naxan bara gine fen folɔ, a fa a kolon a mu nɔma a yete suxude, a a maɔxunxi nɛ a a lanma a xa na gine dɔxɔ, a lanma a xa na raba. A mu findixi yunubi ra. Ginefenyie xa futi xiri e nun a xa gine tagi. ³⁷ Kɔnɔ ginefenyi naxan nɔma a yete suxude, naxan bara

nate tongo a yete ra a naxa gine dɔxo, na kanyi bara fe fanyi raba. ³⁸ Na kui, naxan ginedimedi fenxi dɔxoma, na bara fe fanyi raba, kɔno naxan mu a dɔxoma, na bara fe fanyi raba dangife boore ra.

³⁹ Gine nun a xa mɔri luma a ra han a xa simaya danyi ne. Kɔno xa a xa mɔri faha, a noma dɔxode xeme gbete xon ma. A noma dɔxode xeme xon a nu wa naxan yo xon, kɔno a xa findi Ala xa mixi nan na.

⁴⁰ Kɔno n tan be, a xa seewe xun masama ne xa a sa lu kaane kui. N laxi a ra a Ala Xaxili na n boje i.

8

Serexe donfe naxan baxi kuye be

¹ Won birin bara fahaamui soto serexe sube xa fe ma naxan baxi kuyee be. Fahaamui noma findide yete igboja ra, kɔno xanunteya nan mixie ralimaniyama.

² Mixi naxan joxo a ma a bara ge fahaamui sode, nde luxi a xa fahaamui ra.

³ Kɔno mixi naxan Ala xanuma, Ala bara na kanyi kolon.

⁴ N xa fe nde masen wo be serexe sube donfe ma naxan baxi kuyee be. Won a kolon kuye yo mu na dunija naxan findixi Ala ra. Ala keren peti nan na.

⁵ Dunija mixie fe gbegbe findima alae ra koore nun boxi ma. E e xilima «alae,» e e xilima «marigie.»

⁶ Kɔno won tan be Ala keren peti nan na, Baba Ala naxan se birin daaxi, won findixi naxan gbe ra. Marigi keren peti nan na, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ra, se birin daaxi naxan saabui ra, won fan jengima naxan saabui ra.

⁷ Kɔno mixi birin mu gexi fahaamui sode na fe ma. Mixi naxee nu bara dari kuye fee ra, han yakosi e ne serexe sube donma, e tan be a baxi kuye nan be. E xaxili to mu gexi fee fahaamude sinden, e yunubi soto na sube donfe kui. ⁸ Donse mu mixi makorema Ala ra. Xa won bara a don, xa won bara a lu na, a birin keren. ⁹ Wo xa a mato a fanyi ra, alako wo xa xoreya naxa a niya fahaamutare xa yunubi soto. ¹⁰ Xa fahaamutare nde bara wo tan fahaamui kanyi to, wo dɔxoxi teebili ra kuyee banxi kui, na noma a niyade fahaamutare fan xa kuye serexe

sube don. ¹¹ Na kui, fahaamutare, Ala xa Mixi Sugandixi faha naxan be, a fama loede i tan nan ma fahaamui saabui ra. ¹² Na kui, wo bara yunubi raba wo ngaxakerenyi fahaamutaree ra, wo man bara yunubi raba Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹³ Na nan a toxi, xa donse nde a niyama n ngaxakerenyi xa yunubi tongo, n tan bara dije na donse ma, alako n naxa n ngaxakerenyi rabira.

9

Kawanditi xa wali

¹ Lasiri xa mu na n na? Xera xa mu na n na? N mu won Marigi Isa toxi xe? Marigi mu n xexi wo yire xe, alako wo xa danxaniya? ² Temunde booree mu n kolon xera ra, kɔno wo tan n kolon, barima wo xa danxaniya findixi n ma xeraya tonxuma nan na Marigi xa fe ra. ³ N ma xunmafale nan na ki mixie be naxee wama n makiitife.

⁴ A mu daxa muxu xa muxu dege, muxu xa muxu min? ⁵ A mu daxa muxu xa gine danxaniyaxi dɔxo, naxan luma muxu seeti ma muxu xa jere kui, alo xera booree a rabama ki naxe, a nun Marigi ngaxakerenyie nun Kefasi? ⁶ Ka n tan nun Baranabasi gbansan nan lan muxu xa wali muxu xa baloe xa fe ra? ⁷ Sori mundun a yete rabaloma? Boxi rawali mundun mu a xa sansi bogi donma? Xuruse demadonyi mundun mu a xa xuruse xije minma? ⁸ Adama xaxili gbansan nan na ki? Ala xa seriye fan mu na moli masenma xe?

⁹ A sebexi Tawureta Munsa kui, «Ninge ne mengi luxutama, wo mu lan wo xa a de xiri.» Na kui, Ala wama meenife ningee nan gbansan ma, ¹⁰ ka a na fala won tan nan fan ma fe ra? Iyo, a na sebe won tan nan ma fe ra. Walike walima fe nde nan ma. Mixi maale boronma ne alako a xa baloe soto. ¹¹ Xa muxu bara wakili wo be alako wo xa Ala kolon, a mu lanma xe muxu xa se soto wo yi ra? ¹² Xa mixi gbete na moli soto wo ra, a mu lanma xe muxu singe xa na soto? Kɔno muxu mu na findixi teku ra wo mabiri. Muxu bara dije na birin ma, alako Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandife naxa matoro.

¹³ Wo mu a kolon serexedubee fan baloma serexee nan na naxee baxi Ala xa hɔrɔmɔbanxi be? Serexedube naxee serexe sama serexebade, e xa baloe min-ima na serexee nan kui. ¹⁴ Na ki Marigi bara yaamari fi a Ala xa xibaaru fanyi kawanditie xa balo e xa kawandi ti kui.

¹⁵ N tan mu na findixi tekun ra fefe ma. N man mu yi bataaxe sebexi xe alako wo xa n ki. Kawandi tife kabiri xanbi a bara findi jalexinyi ra n be. N mu tin mixi yo xa na jalexinyi ba n yi ra, hali na findi faxe nan na n be. ¹⁶ N mu noma n yete igbode n ma kawandi wali xa fe ra. Kawandi tife findixi Ala xa yaamari nan na n be. Naxankate na n be, xa n mu Ala xa xibaaru fanyi kawandi. ¹⁷ Xa n keren nan a janigexi nu, a lanma n xa sare soto. Kono xa a mu fatanxi n yete janige xa ra, n na xeraya nan nabafetun, naxan taxuxi n na. ¹⁸ Na kui, n sare findima munse ra? N sare findima na jalexinyi nan na, naxan fatanxi Ala xa xibaaru fanyi kawandife ra sare xanbi n nu noma naxan maxorinde.

¹⁹ Hali lasiri nan n na, n nan n yete findima mixi birin xa konyi nan na alako n xa mixi gbegbe soto Ala be. ²⁰ N nan jerema Yuwifiki ki nan ma Yuwifie ya ma alako n xa e soto Ala be. N nan jerema Munsa xa seriyeki ki nan ma, hali n mu na na yaamari bun ma, alako n xa mixie soto Ala be naxee na na seriyeki bun ma. ²¹ Xa n na mixie ya ma naxee mu na Munsa xa seriyeki bun ma, n fan luma e gbe ki ne, alako n xa na mixi mooli soto Ala be. N nan jerema na ki ne hali n tan to na Ala xa seriyeki bun ma. N na a xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma. ²² N bara jere fahaamutarepa ki ma fahaamutaree ya ma, alako n xa e fan soto Ala be. N bara fe mooli birin naba, n bara jere mixi mooli birin gbe ki ma, alako n xa mixi ndee soto Ala be. ²³ N fe birin nabama alako Ala xa xibaaru fanyi xa kawandi, n fan xa lu na neme kui.

²⁴ Wo mu a kolon gi mixi naxee gbatama jama ya xori, mixi keren gbansan nan geenima, a sare soto? Wo fan xa jere a fanyi ra wo xa dunijeigiri kui, alako wo xa sare soto Ala ra. ²⁵ Gi mixi naxee gbata rabama, e fe xoxoxe

mooli birin nabama, alako e xa geenii, hali na sare mu bu. Won tan nan sare nde soto ma naxan buma abadan. ²⁶ Na nan a toxi n luma n jere ki mato ra a fanyi ra, n mu bonboma fe fufafu ra. ²⁷ N nan n yete suxuma ne senbe ra, alako n tan kawanditi fan naxa fa Ala xa masenyi matandi, n xa loe.

10

Isirayila xa misaali

¹ N ngaxakerenyie, n mu wama wo xa neemu a ma won babae naxan nabaxi. E naxa jere nuxui bun ma, e naxa baa igiri. ² E nun Annabi Munsa, e birin naxa fe keren idangi nuxui kui a nun baa igiri kui. ³ E birin naxa donse don naxan fatanxi Ala ra. ⁴ E birin naxa minse min, Ala naxan namini fanye ma. Na fanye, Ala xa Mixi Sugandixi nan a ra, naxan nu biraxi e foxo ra. ⁵ Kono mixi gbegbe nu na e ya ma, naxee mu nu gexi rafande Ala ma, na nan a to e naxa faxa gbengberenyi ma.

⁶ E xa jere birin findixi misaali nan na won be, alako won naxa bira fe jaaxi foxo ra alo e a rabaxi ki naxe. ⁷ Wo naxa kuyee batu, alo ndee a raba ki naxe e tagi. A sebexi Kitaabui kui, «Nama naxa doxo e degede, e naxa e min, e fa keli yene rabade.» ⁸ Won naxa bira yene foxo ra alo ndee a raba ki naxe e ya ma. Na kui, mixi wulu moxoren mixi wulu saxon naxa sonto loxoere keren kui. ⁹ Won naxa Marigi mato alo ndee a mato ki naxe e ya ma, boximasee naxee faxa. ¹⁰ Wo naxa wo mawa, alo ndee e mawa ki naxe e ya ma, sayamaleke fa e faxa. ¹¹ Na fe mooli e lixi ne, a xa findi misaali ra won tan mixie be naxee na waxati donxoere. A birin sebexi na nan ma.

¹² Na kui, naxan laxi a ra a tixi, a xa meeni a yete ma alako a naxa bira. ¹³ Maratantanyi yo mu wo lixi, adamadi mu noma naxan na. Ala na a xui xanbi ra. A mu a luma maratantanyi yo xa wo li, naxan noma wo ra. Maratantanyi na wo li, Ala feere nde fima ne wo ma, alako wo xa no minide a kui, wo xa no a ra.

¹⁴ Na kui, n xanuntenyie, wo xa gbilen kuye batufe foxo ra. ¹⁵ N na woyenfe xaxilimae nan be, wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra. ¹⁶ Won Ala tantuma minse

naxan ma, na minse mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi wuli na a ra? Won taami naxan itaxunma won bore ma, na taami mu a masenma xe won nun Ala xa Mixi Sugandixi fate na a ra? ¹⁷ Taami keren nan a ra. Won fan, hali won wuya, won bara boni won bore ra, won bara findi mixi keren na, barima won birin taami keren nan donma.

¹⁸ Wo Isirayilakae yati mato. Naxee serexe sube donma, e mu lama xe na wali ra naxan nabama serexebade? ¹⁹ N wama munse masenfe na kui? Serexe sube naxan fixi kuye ma a tide gbo? Xa na mu a ra na kuye tide gbo? Astofulahi. ²⁰ N xa a fala wo be, kuye batuie serexe bama pinnɛe nan be, e mu a bama Ala xa be. N tan mu tinma wo nun pinnɛe xa lu fe keren. ²¹ Wo mu noma minse minde Marigi xili ra, wo man xa minse min pinnɛe xili fan na. Wo mu noma taami donde Marigi xili ra, wo man xa taami don pinnɛe xili ra. ²² Wo wama Marigi raxonofe ne, naxan mu wama a firin nde xon? Wo joxo a ma won senbe dangi a gbe ra?

²³ A birin daxe, konɔ a birin mu fe fanyi raminima. A birin daxe, konɔ a birin mu findima munafanyi ra. ²⁴ Mixi naxa a yete kan xa munafanyi gbansan xa fen, a xa a boore xa munafanyi fan fen. ²⁵ Wo noma sube mooli birin donde naxan matima makiiti. Hali wo mu gaaxu, na sese mu findixi yunubi ra, ²⁶ barima «Alatala nan gbe na boxi nun a ise birin na.»

²⁷ Xa danxaniyatare nde wo xili wo xa wo dege yire keren, xa wo wama sigafe, wo xa siga, wo xa donse mooli birin don a naxan fima wo ma. Na sese mu findima yunubi ra. ²⁸ Konɔ xa a sa li mixi nde fa a fala wo be, «Yi donse baxi serexe nan na,» wo naxa na don na kanyi xa fe ra, barima yunubi nan a ra a be a xaxili ki ma. ²⁹ Yunubi fe mu a ra i tan be i xaxili ki ma, konɔ a mu lanma i naxan nabama i xa yeteralu kui, i boore xa na mapoxun i be yunubi ra. ³⁰ A mu lanma mixi xa fe jaaxi mapoxun n ma donse xa fe ra, n Ala tantuma naxan ma fe ra.

³¹ Na nan na ki, wo naxan yo donma, wo naxan yo minma, wo naxan yo rabama, wo xa na birin naba alako Ala

xa matoxoe soto. ³² Wo naxa mixi yo ratantan, Gireki yo, Yuwifi yo, Ala xa danxaniyatoe yo. ³³ N fan jere ma na ki ne, alako n ma fe birin xa rafa mixi birin ma. N mu na n yete xa munafanyi xa fenfe. N na mixi gbegbe xa munafanyi nan fenfe, alako e xa kisi.

11

Danxaniyatoe xa malanyi raba ki

¹ Wo xa bira n ma misaali foxo ra, alo n fan biraxi Ala xa Mixi Sugandixi xa misaali foxo ra ki naxe. ² N bara wo matoxo barima wo ratuma n ma fe ma temui birin, wo man n ma yaamarie rabatuma.

³ A xoli n ma wo xa a kolon xeme birin na Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari nan bun ma, gine birin na xeme xa yaamari nan bun ma, a nun Ala xa Mixi Sugandixi fan na Ala xa yaamari nan bun ma. ⁴ Xeme naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi makotoxi, a bara a Marigi yelevu. ⁵ Gine naxan birin salima, xa na mu a ra a woyenma Ala xili ra, a xunyi mu makotoxi, a bara a xa mange yelevu. A luxi ne alo a xunyi bara bi.

⁶ Gine naxan mu a xunyi makotoma, hali a xunyi bi. Gine xunyi bife to findixi yaagi ra, xa na mu a ra a xunsexe maxabafe, a lanma ne a xa a xunyi makoto. ⁷ Xeme tan mu lanma a xa a xunyi makoto, barima a findixi Ala misaali nun a nore nan na, konɔ gine tan findixi xeme xa nore nan na. ⁸ Xeme xa mu minixi gine i. Gine nan minixi xeme i. ⁹ Xeme xa mu daaxi gine xa fe ra. Gine nan daaxi xeme xa fe ra. ¹⁰ Na nan a toxi gine lanma a xa a xunyi makoto malekee xa fe ra. A xunyi makotofe findixi tonxuma nan na a a na xeme xa yaamari nan bun ma.

¹¹ Konɔ Marigi xa fe kui, gine hayi na xeme ma, xeme fan hayi na gine ma. ¹² Gine minixi xeme i ki naxe, xeme fan barima gine nan saabui ra. Na birin kelixi Ala nan ma. ¹³ Wo xa na kiiti sa wo yete ra. A daxe gine xa sali a xunyi mu makotoxi? ¹⁴ Wo daa ki yete yati a masenxi wo be a xeme xunsexe na kuya a findixi yaagi nan na a be, ¹⁵ konɔ gine tan

xunsexε na kuya, na findixi a bε nɔrε nan na. Xunsexε kuye fixi ginε ma a xunyi makotose nan na. ¹⁶ Xa mixi nde wama na fe matandife, a xa a kolon muxu nun Ala xa danxaniyatɔε pamae birama na seriye nan fɔxɔ ra.

¹⁷ Kɔnɔ fe nde na na wo naxan nabama wo xa malanyie kui, n mu nɔma naxan matɔxɔde. Na nde bama wo xa fe fanyi nan na, a findi fe jaaxi ra wo bε. ¹⁸ A fɔlε, n bara a mε a wo mu lanma wo bore ma wo wo malanma temui naxε. N laxi a ra nɔndi nde na na kui. ¹⁹ Lantareya na mini wo tagi, na nɔma nε a masende nɔndi na naxee bε wo ya ma.

²⁰ Wo na wo malan, wo naxan donma a mu findixi Marigi xa sεrεxε tɔnxuma xa ra, ²¹ barima ndee e dεgema e booree xanbi. Donse nun minse luma ndee yi ra, kɔnɔ e booree tan luma kaame ra. ²² Banxie mu na wo yi ra wo wo dεgema a nun wo wo minma dennaxε? Munfe ra wo yoma Ala xa danxaniyatɔε pama ma, wo fa setaree rayaagi? N xa munse fala wo bε? N xa wo matɔxɔ? N mu wo matɔxɔma na xa fe ra.

²³ Marigi naxan masenxi n bε, n bara na dentεge wo bε. E Marigi Isa yanfa kɔε naxan na, a naxa taami tongo, ²⁴ a naxa tantui rasiga Ala ma, a fa taami igira, a a so a fɔxirabirεe yi ra a falafe ra, «Wo n ko, wo a don. Yi findixi n fate nan na, naxan fixi wo bε. Wo xa ratu n ma yi saabui ra.» ²⁵ E to gε e dεgede, Isa man naxa tɔnbili tongo, a a fala, «N wuli nan ya, saatε wuli naxan baxi mixi gbegbe bε. Wo na a min temui yo temui, wo xa ratu n ma yi saabui ra. ²⁶ Temui yo temui, wo nε na taami donma, wo nε na minse minma, wo luma Marigi xa faxε nan masen na han a gbilen waxati.»

²⁷ Na na a ra, mixi yo naxan na taami don, a na minse min binyetarepa kui, a bara yunubi sɔtɔ Marigi fate nun a wuli ra. ²⁸ Beenun mixi xa na taami don, beenun mixi xa na minse min, a lanma a xa a yetε mato, ²⁹ barima naxan na taami don, a na minse min, a mu a kolon Marigi fate nan a ra, a bara kiiti jaaxi sɔtɔ.

³⁰ Na nan a toxi furemae nun senbetaree wuyaxi wo ya ma. Ndee jan bara belε. ³¹ Xa won luma won yetε

mato ra, won mu fama kiiti jaaxi sɔtɔde. ³² Marigi won makiitima nε, alako a xa won matinxin, won naxa kiiti jaaxi sɔtɔ alɔ dunipa mixie. ³³ N ngaxakerenyie, na kui, wo xa wo bore mame, wo wo malanma temui naxε Marigi xa sεrεxε tɔnxuma donde. ³⁴ Xa kaame na mixi ma, a xa a dεge a xɔnyi, alako a naxa findi kiiti jaaxi ra wo xa malanyi kui. N na fa, n fama na fe gbεtεe yailande naxee kanaxi wo tagi.

12

Ala Xaxili danxaniyatɔεe malife

¹ N ngaxakerenyie, a xɔli n ma wo xa fahaamui sɔtɔ fee ra Ala Xaxili Seniyenxi wo kima naxee ra. ² Wo to nu na kaafiripa kui, fe nde naxa a niya wo xa bira kuye dunduxie fɔxɔ ra. ³ Na na a ra, n xa a fala wo bε, mixi naxan wɔyenma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, a mu nɔma a falade, «Isa dankaxi.» Mixi yo fan mu nɔma a falade, «Isa findixi Marigi nan na,» xa Ala Xaxili Seniyenxi saabui xa mu a ra.

⁴ Ala xa ki dɔxɔε wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala Xaxili keren nan na. ⁵ Ala xa wali dɔxɔε wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Marigi keren nan na. ⁶ Ala xa fe rabaxi dɔxɔε wuya, kɔnɔ a birin fatanxi Ala keren nan na. Ala keren nan a ragirima wo xa nɔ na fee rabade.

⁷ Ala Xaxili a yetε masenma kankan bε pama xa munafanyi xa fe ra. ⁸ Ala Xaxili ndee kima xaxilimaya masenyi ra, a ndee kima fe kolonyi masenyi ra, ⁹ a ndee kima senbε ra naxan fatanxi danxaniya ra, a ndee kima senbε ra naxan a niyama e xa nɔ mixi rayalande, ¹⁰ a ndee kima senbε ra naxan findima kaabanakoe rabafe ra, a ndee kima masenyi ra e xa wɔyen Ala xili ra, a ndee kima kolonyi ra alako e xa fata Ala xa fe nun Sentanε xa fe tagi rasade, a ndee kima senbε ra e xa nɔ xui gbεtεe falade, a ndee kima na xuie madangife ra. ¹¹ Ala Xaxili keren nan na wali mɔɔli birin nabama. A kankan kima alɔ a a janigexi ki naxε.

¹² Mixi salonsee wuya, kɔnɔ e findixi fate gundi keren nan na. E birin nadɔxɔxi e bore ra, e findi keren na. Won nun Ala xa Mixi Sugandixi na na ki nε. ¹³ Won

tan danxaniyatɔɛ birin bara Ala Xaxili kerenyi sɔtɔ. Won birin bara findi fate keren na. Yuwifɔ yo, Gireki yo, konyi yo, lasiri yo, won birin baloma Xaxili keren nan saabui ra.

¹⁴ Fate mu findixi salonse keren gbansan xa ra, e wuya. ¹⁵ Xa a sa li i sanyi a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi belexe ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma. ¹⁶ Xa a sa li i tuli a fala, «N mu na i fate ma, barima n mu findixi ya ra,» na mu a niyama a xa ba i fate ma.

¹⁷ Xa fate birin sa findixi ya nan na, mixi fe mema di? Xa fate birin sa findixi tuli nan na, mixi se xiri mema di?

¹⁸ Ala bara salonse birin dɔxɔ mixi fate ma, alɔ a wama a xɔn ma ki naxɛ. ¹⁹ Xa na birin findi salonse keren na, fate fa findima a ra di? ²⁰ Salonsee wuya, kɔnɔ fate gundi keren na a ra. ²¹ I ya mu nɔma a falade i belexe be, «N hayi mu na i ma.» I xunyi mu nɔma a falade i sanyi be, «N hayi mu na i ma.»

²² Na mu nɔma rabade feo! Hali fate salonse naxee senbe mu gbo, fate hayi na e ma. ²³ Won won fate salonse naxee mapɔxunxi a e tide xurun, won meenixi nee ma dangi booree ra. Won won fate salonse naxee suturaxi, won meenixi nee ma dangi booree ra. ²⁴ Salonsee naxee mu suturaxi, e hayi mu na a ma mixi xa menni e ma a gbe ra. Ala naxa mixi fate yailan alako salonse naxee mapɔxunxi a e tide xurun, e tide xa dangi booree ra. ²⁵ A mu wama won xa fate salonse nde rafisa a boore be. A wama ne won xa meeni e birin ma. ²⁶ Xa a sa li salonse keren tɔɔɔ, salonse booree fan tɔɔɔma ne. Xa a sa li salonse keren bara tide sɔtɔ, salonse birin seewama ne na kui.

²⁷ Wo findixi Ala xa Mixi Sugandixi fate nan na. Wo birin bara findi salonsee ra na fate kerenyi ma. Kankan xa wali na na.

²⁸ A fɔle, Ala bara ndee ti Isa xa xɛrae ra danxaniyatɔɛ pama ya ma. Na dangi xanbi, a bara ndee ti namipɔnmɛe ra. A saxan nde, a bara ndee ti karamɔxɔe ra. A man bara a niya ndee xa nɔ kaabanako rabade, ndee xa nɔ mixi rayalande, ndee xa nɔ e booree malide ki gbete. A bara ndee ti yareratie ra, a bara ndee ki alako e xa nɔ xui gbete falade. ²⁹ Nee birin findixi xɛrae nan na? Nee birin

findixi namipɔnmɛe nan na? Nee birin findixi karamɔxɔe nan na? Nee birin nɔma kaabanako rabade? ³⁰ Nee birin fata mixi rayalande? Nee birin nɔma xui gbete falade? Nee birin nɔma na xuie madangide e booree be? ³¹ Wo xa fe birin naba alako Ala xa wo ki fee ra naxee dangi fe birin na. Yakɔsi n xa kira fisamante masen wo be.

13

Xanunteya

¹ Hali n nɔma adamae nun malekɛe xui falade, xa xanunteya mu na n bɔɔe kui, n xui luma ne alɔ paani nun tɔlonyi bɔnbɔ xui. ² Hali n masenyi ti Ala xili ra, n gundo birin kolon, n man fe tilinxi birin fahaamu, xa xanunteya mu na n bɔɔe kui, mixi fufafu nan n na. Hali n ma danxaniya gbo han n fa nɔ geya tongode a tide, xa xanunteya mu na n bɔɔe kui, n tide yo mu na. ³ Hali n nan n harige birin itaxun setaree balofe ra, hali n faxa te xɔɔra Ala xa fe ra, xa xanunteya mu na n bɔɔe kui, na mu findima geenɔ yo ra n be.

⁴ Xanunteya a niyama ne mixi xa findi mixi dipɛxi ra, a findi mixi malima ra. A mu milama, a mu a yete matɔxɔma, a mu a yete igboma, ⁵ a mu xurutarepa rabama, a mu a yete xa geenɔ fenma, a mu xɔnɔma. Gbesɛnxɔnneya mu luma a bɔɔe kui, ⁶ a mu jɛlexinma wule ra, a jɛlexinma nɔndi nan na. ⁷ Xanunteya na naxan be, a dipɛma fe birin ma, a mu tege fefe, a a xaxili tima fe fanyi ra temui birin, a tun nabɛxi fe birin ma.

⁸ Xanunteya mu jɔnma abadan. Wɔyɛnfe Ala xili ra a jɔnma ne, xui gbete falafe danma ne, kolonyi fan jɔnma ne. ⁹ Won mu fe birin kolon, won mu gema namipɔnmɛe masenyi birin falade, ¹⁰ kɔnɔ fe kamalixi na a li, fe kamalitare jɔnma ne. ¹¹ N dimedi temui, n ma wɔyɛnyi yo, n ma mapɔxunyi yo, n xaxili yo, a birin nu findixi dimedɔna nan na. Kɔnɔ n to mɔ, n bara dimedi fee lu na. ¹² To won mu fee igbema a fanyi ra. A luxɔ alɔ won na won yete matofe kike ma naxan mu igbema a fanyi ra. Kɔnɔ waxati na fafe, won fee igbema ne

a fanyi ra, a luma ne alo won nun na fee na ti yire keren. To n mu fe birin kolon, kono waxati na fafe, n ma fahaamui fama kamalide, n fa fe kolon alo Ala n kolonxi ki naxe.

¹³ Fe saxan nan buma: danxaniya, xaxili tide, nun xanunteya. Kono xanunteya nan dangi nee birin na.

14

Xui gbete falafe nun woyenfe Ala xili ra

¹ Xanunteya xa lu wo boje kui. Wo kata wo xa Ala xa kie soto a Xaxili Seniyenxi saabui ra. Woyenfe Ala xili ra, wo xa na nan singe fen. ² Mixi naxan xui gbete falama, a mu woyenfe adama xa be, a woyenma Ala nan be, barima adamadi mu na xui moli mema. Na xui naxan findima gundo ra, Ala Xaxili na nan falama. ³ Mixi naxan woyenma Ala xili ra, a tan fe nan falama adamadi be naxan noma e xa danxaniya rasabatide, a e rali-maniya, a sunnunyi ba e ma. ⁴ Kono mixi naxan woyenma xui gbete ra, a a yete gbansan nan malima. Naxan woyenma Ala xili ra, a danxaniyatoe pama nan malima.

⁵ A xoli n ma wo birin xa xui gbete fala, kono n wama naxan xon dangife na ra, wo xa no woyende Ala xili ra. Na nan tide gbo dangife xui gbete falafe ra, fo na xui gbete xa madangi danxaniyatoe pama be, alako e xa danxaniya xa sabati. ⁶ Yakosi, n ngaxakerenyie, xa a sa li n naxa fa wo yire n xui gbete falafe ra wo mu naxee mema, na wo malima di? Kono xa n fa laamatunyi, kolonyi, Ala xa masenyi, nun xaranyi masende wo be, na nan findima munafanyi ra wo be.

⁷ Hali xule nun kora, se naxee mu jengima, xa e sigi sa xui mu fiixe, mixi mu noma a kolonde. ⁸ Xa sara xui mu fiixe, soori gali mu noma a kolonde gere waxati bara a li. ⁹ Wo tan fan, xa wo xui fala mixie mu naxan kolon, e fa fahaamui sotoma na ma di? Wo woyenma fufafu.

¹⁰ Xui wuyaxi nan na dunija, kono e birin masenyi nde nan tima. ¹¹ Xa mixi woyen n be xui nde ra n mu naxan kolon, muxu birin bara findi xoje ra muxu bore

be. ¹² Na kui, wo tan naxee wama Ala xa wo ki, wo xa kata a xa wo ki ki ra naxan danxaniyatoe pama rasabatima. ¹³ Naxan xui gbete falama, a xa Ala maxandi alako a man xa fata na xui madangide a boore be. ¹⁴ Xa n salima xui gbete ra, n boje salima, kono n salima fahaamutarepa nan kui. ¹⁵ A lanma n xa munse raba? A lanma n xa sali n boje ra, n man xa sali fahaamui ra. N xa beeti ba n boje ra, n man xa beeti ba fahaamui ra. ¹⁶ Xa na mu a ra, i na Ala tantu i boje ra, mixi naxan doxoxi i seeti ma, a mu noma «Amina» ratinde, barima a mu i xa xui fahaamuma. ¹⁷ I tantui fanyi rasigama Ala nan ma, kono boore xa danxaniya mu noma sabatide na saabui ra. ¹⁸ N bara Ala tantu, barima n xui gbete falama dangife wo birin na, ¹⁹ kono mixi woyen suuli naxan fahaamuma, e tide gbo xaranyi ki ma dangife woyen wulu ra, naxee falaxi xui gbete danxaniyatoe pama mu naxee kolon.

²⁰ N ngaxakerenyie, wo naxa wali alo dimedie, wo xa wali ne alo kuntigie. Fe jaaxi ma, wo xa lu alo diyore gbeeli. Kono xaxili ma, wo xa lu alo mixi moxi. ²¹ A sebexi Kitaabui kui, «Marigi naxa a masen, <N fama woyende yi pama be xui gbete ra naxan fatanxi xoje ra, kono hali n woyen na ki, e mu n xui suxuma.>»

²² Na nan a toxi, xui gbete falafe findixi tonxuma ra danxaniyataree nan be, danxaniyatoe xa mu a ra. Kono woyenfe Ala xili ra, na nan findixi tonxuma ra danxaniyatoe be, danxaniyataree xa mu a ra. ²³ Xa a sa li danxaniyatoe pama birin na yire keren xui gbete falafe ra, danxaniyatare ndee na so, xa na mu a ra mixi gbete naxee wama wo xa fe ramefe, e mu a falama xe a wo bara daxu? ²⁴ Kono xa wo birin na woyenfe Ala xili ra, danxaniyatare nde na so, xa na mu a ra mixi gbete naxan wama wo xa fe ramefe, a a yete kolonma ne yunubitoe ra, a wo xa masenyi kolon nondi ra, ²⁵ a gundo birin makenen. Na kui, a a yete igoro boxi, a Ala batu, a a fala, «Ala yati na wo ya ma.»

²⁶ N ngaxakerenyie, a lanma won xa munse raba? Wo na wo malan, ndee xa

bēeti ba, ndee xa mixie xaran, ndee xa laamatunyi masen, ndee xa wōyen xui gbete ra, ndee xa na xui gbete madangi. Na birin xa raba alako danxaniyatōe pama xa sabati. ²⁷ Xa mixie xui gbete falama, e naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Kankan xa wōyen a wōyen temui, kankan xa mixi soto naxan na xui madangima booree bē. ²⁸ Xa mixi mu na naxan na xui madangima, na kanyi xa a sabari malanyi kui, a xa wōyenyi xa lu a tan nun Ala gbansan tagi.

²⁹ Xa mixie wōyenma Ala xili ra, e fan naxa dangi mixi firin na, xa na mu a ra mixi saxan. Booree xa na masenyie mato a fanyi ra. ³⁰ Xa Ala masenyi fi mixi nde ma a xili ra, boore na wōyenfe temui naxe, naxan na wōyenfe a lanma a xa dundu sinden. ³¹ Kankan noma wōyende Ala xili ra a xa waxati, alako birin xa xaranyi nun limaniya soto. ³² Namijonme tan, a masenyi tima a janige nan na. ³³ Ala mu wama xurutarepa xon, a wama nē fe birin xa raba a raba ki ma bōpasa kui.

Seniyentōe pama birin bara lan a ma, ³⁴ a ginēe xa e sabari malanyie kui. E mu lan e xa wōyen, e xa lu magore kui alō Ala xa seriye a masenxi ki naxe. ³⁵ Xa e wama maxorinyi tife, e xa e xa mōri maxorin banxi, barima a mu daxa ginēe xa wōyen malanyi kui.

³⁶ Ala xa masenyi fatanxi wo tan nan na? A masenxi wo tan nan gbansan bē?

³⁷ Xa mixi nde a mapoxun a namijonme na a ra, xa mixi nde a mapoxun a Ala bara a ki, a xa n ma sebeli kolon Marigi xa yaamari ra. ³⁸ Xa a mu na kolon nondi ra, Ala fan mu na kanyi kolonma a xa mixi ra.

³⁹ Na kui, n ngaxakerenyie, wōyenfe Ala xili ra a xa rafan wo ma. Wo naxa tonyi dōxo xui gbete falafe ra, ⁴⁰ kōno wo xa na raba a raba ki ma seriye ra.

15

Marakeli

¹ N ngaxakerenyie, n bara wo ratu Ala xa xibaaru fanyi ra, n naxan masenxi wo bē, wo danxaniyaxi naxan ma, wo biraxi naxan fōxo ra. ² Xa wo lu na fōxo ra alō

n a masenxi wo bē ki naxe, wo fama nē kisode na saabui ra. Xa wo mu lu na fōxo ra, wo xa danxaniya bara findi fe fufafu ra wo bē.

³ N nu bara masenyi hagige ti wo bē, n naxan soto. A tan nan ya. Ala xa Mixi Sugandixi naxa faxa won ma yunubie xafari fe ra, alō a nu sebexi ki naxe. ⁴ A naxa ragata gaburi kui, a man naxa keli faxe ma a xi saxan nde, alō a nu sebexi ki naxe. ⁵ A naxa mini Kefasi nun Isa xa xēera fu nun firinyie ma. ⁶ Na dangi xanbi, a naxa mini danxaniyatōe kemē suuli ma temui keren. Han ya na danxaniyatōe gbegbe baloxi, kōno ndee bara laaxira. ⁷ Na dangi xanbi, a naxa mini Yaki ma, a man naxa mini a xa xēera birin ma.

⁸ A dōnxōe ra, a naxa mini n fan ma. N mu nu findixi a xa xēera ra, a booree sugandixi temui naxe. ⁹ N tide mu nu gbo alō xēera booree. Xēera xili mu lanma a xa fala n xun, barima n nu bara Ala xa danxaniyatōe pama jaxankata. ¹⁰ Kōno n bara findi Isa xa xēera ra Ala xa hinne saabui ra. Na hinne mu findixi fe fufafu ra n bē. N bara wali dangife xēera birin na, kōno n tan mu a ra. Ala xa hinne nan walixi n bē n ma dunijeigiri kui. ¹¹ Xa n tan nan na kawandi tixi ba, xa e tan nan na kawandi tixi ba, na nan kawandixi wo bē. Wo bara gē danxaniyade na nan ma.

¹² Xa kawandi sa tife a Ala xa Mixi Sugandixi bara keli faxe ma, munfe ra ndee a falama wo ya ma a mixi mu kelima faxe ma? ¹³ Xa mixi mu kelima faxe ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxe ma. ¹⁴ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxe ma nu, muxu xa kawandi nun wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na. ¹⁵ Na kui, muxu bara findi seede wule false ra Ala bē, barima muxu bara seedejoxoya raba a Ala bara a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma. Kōno xa nondi na a ra mixie mu kelima faxe ma nu, Ala fan mu a rakelima nu. ¹⁶ Xa mixie mu kelima faxe ma nu, Ala xa Mixi Sugandixi fan mu kelixi faxe ma. ¹⁷ Xa Ala xa Mixi Sugandixi mu kelixi faxe ma nu, wo xa danxaniya findixi fe fufafu nan na, wo xa yunubie man na wo ma, ¹⁸ a nun Isa xa danxaniyatōe laaxiraxie fan bara lōe. ¹⁹ Xa won won xaxili tima Ala xa Mixi

Sugandixi ra yi dunijeiigiri gbansan nan ma fe ra, a lima nu won ma fe bara makinikini dangi adamadi birin na.

²⁰ Kɔnɔ n xa a fala wo be, Ala xa Mixi Sugandixi nan kelixi faxe ma. A bara findi mixi singe ra naxan kelixi faxamixie ya ma. ²¹ Faxe to so dunija adama saabui ra, marakeli fan soxi adama nde nan saabui ra. ²² Mixi birin faxama Benba Adama nan xa fe ra. Mixi birin man kelima faxe ma Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe saabui ra. ²³ Kɔnɔ kankan kelima a waxati ne. Ala xa Mixi Sugandixi singe nan keli. A na fa temui naxe, a xa mixie fan kelima ne. ²⁴ A na mangeya ragbilen Baba Ala ma, a na ge node mangeya nun senbe birin na, dunija jɔnma ne na waxati. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi xa ti mangɛ ra, han Ala xa a sanyi ti a yaxui birin ma. ²⁶ A yaxui dɔnxɔe a naxan ibutuxunma, na findixi faxe nan na. ²⁷ Ala nan na birin saxi a xa yaamari bun ma. A to a fala a birin saxi a xa yaamari bun ma, a kolonxi a Ala naxan birin saxi a xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma, Ala tan mu na na yaamari bun ma. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi na na birin nagbilen Ala ma, a tan fan fama lude Ala xa yaamari nan bun ma, naxan singe nu bara yaamari so a yi ra. Ala fama yaamari rabade na temui fe birin xun ma.

²⁹ Xa marakeli mu na nu, munfe ra ndee fa e xunxama ye xɔɔra faxamixie be? Xa faxamixie mu kelima faxe ma nu, munfe ra ndee e xunxama ye xɔɔra e be? ³⁰ Munfe ra muxu tan bara tin lude fe xɔɔxɔe kui temui birin? ³¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be a nɔndi ki ma, lɔxɔ yo lɔxɔ n na faxe nan de ma. N a falama wo tan be, n seewaxi wo tan naxee xa fe ra, barima wo danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan ma, naxan findixi won Marigi ra. ³² Munafanyi mundun na n be adama ki ma, xa n bara sube xaapexie gere Efese? Xa faxamixie mu kelima faxe ma nu, «won xa won dege, won xa won min, barima tina won faxama ne.»

³³ Wo naxa tantan. Nereboore kobie nan yuge fanyi masarama. ³⁴ Wo xa soobe suxu, wo xa yunubi lu na. Ndee wo ya ma

e mu Ala kolon. N xa a fala wo be, na bara findi yaagi ra wo be.

³⁵ Nde noma a yete maxorinde, a naxe, «Mixi faxaxie kelima di? Fate mooli mundun luma e ma?» ³⁶ Xaxilitaree, wo mu a kolon sansi xori mu noma findide sansi ra, fo a faxesinden? ³⁷ Sansi xori naxan sima boxi, a nun a soli naxan tema, e keren mu a ra. Sansi xori tan, a xori gbansan na a ra, temunde maale xeta, xa na mu a ra sansi xori gbete. ³⁸ Ala sansi xori birin findima sansi ra alo a wama a xon ma ki naxe. Sansi xori mooli birin a soli nan naminima.

³⁹ Nimase fate birin mu luma ki keren. Mixi fate na ki keren. Sube fate na ki gbete. Xoni fate nun yexe fate fan na e xati ma. ⁴⁰ Se naxee na boxi ma, a nun se gbete naxee na koore ma, e tagi rasa. E birin daaxi e gbe ki ne. ⁴¹ Soge yanbama ki naxe, a nun kike yanbama ki naxe, a nun tunbuie yanbama ki naxe, e birin keren mu a ra. Hali tunbuie na a ra e mu yanbama ki keren.

⁴² Faxamixi rakelixie luma na ki ne. Mixi na dunija temui naxe, a fate noma kanade, kɔnɔ a na keli faxe ma, a fate mu noma kanade sɔnɔn. ⁴³ Mixi ragataxi gaburi kui temui naxe, a boroma ne, a senbe jɔn, kɔnɔ a kelima faxe ma senbe nun nore nan na. ⁴⁴ Mixi na ragata a fate na dunija ki nan ma, kɔnɔ a kelima a laaxira ki nan ma. Dunija fate na na, laaxira fate fan na.

⁴⁵ Na nan a toxi a sebexi, «Adama singe findixi nimase nan na.» Adama dɔnxɔe findixi xaxili nan na naxan mixi rakisima. ⁴⁶ Adama singe findixi dunija mixi nan na, koore ma daaxi mu a ra. Koore ma daaxi nan fama dunija ma daaxi xanbi ra. ⁴⁷ Adama singe fatanxi dunija bende fuji nan na. Adama firin nde fatanxi koore nan na. ⁴⁸ Adamadie maniyaxi won benba Adama nan na, naxan daaxi bende ra. Mixi naxee tema koore, e masarama ne, e fa lu alo na Adama naxan kelixi koore. ⁴⁹ Won to maniya won benba Adama ra dunija, won man fama maniyade na Adama nan na naxan kelixi koore ma.

⁵⁰ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be, dunija fate mu noma Ala xa ariyanna sotode ke ra. Nimasee fate mu noma

ariyanna sɔtɔde kɛ ra. E fate bɔrɔma nɛ, kɔnɔ fate bɔrɔxi mu nɔma sode ariyanna. ⁵¹ N xa gundo fala wo bɛ. Won birin mu faxama, kɔnɔ won birin masarama nɛ ⁵² mafuren mafuren sara dɔnxɔɛ xui ma. Na sara na fe, faxamixie kelima nɛ faxɛ ma fate nɛnɛɛ ra e ma naxee mu bɔrɔma sɔnɔn. Won fama nɛ masarade. ⁵³ Naxan lan a xa bɔrɔ, na mu bɔrɔma sɔnɔn. Naxan lan a xa faxa, na mu faxama sɔnɔn.

⁵⁴ Fate bɔrɔxi na findi fate bɔrɔtare ra, fate faxaxi na findi fate faxatare ra, yi sɛbɛli fama kamalide na tɛmui nɛ:

«Wo bara xunnakeli sɔtɔ faxɛ ma.

⁵⁵ Faxɛ xa xunnakeli na minden?

Faxɛ xa tɔrɛ na minden?»

⁵⁶ Yunubi findixi tɔrɛ nan na naxan bara mixi faxa. Yaamari findixi yunubi xa sɛnbɛ nan na. ⁵⁷ Ala tantu, naxan bara won xun nakeli won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵⁸ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa danxaniya xa sabati. Wo naxa a lu limaniya xa ba wo yi ra. Wo xa wakili Marigi bɛ tɛmui birin, barima wo a kolon a wo naxan nabama a bɛ fe fufafu xa mu a ra.

16

Pɔlu xa jungui

¹ Wo xa kɔbiri malan seniyentɔɛ bɛ, alɔ n Galati bɔxi danxaniyatɔɛ pamaɛ yamarixi ki naxɛ. ² Kankan xa kɔbiri nde sa a xati ma a harige bɛrɛ ra sande lɔxɔɛ birin, alako kɔbiri xa gɛ malande beenun n fa tɛmui. ³ N na fa, n bataaxɛ soma mixie yi ra wo naxee sugandima kɔbiri xaninfe ra Darisalamu. ⁴ Xa a lanma n fan xa siga, muxu birin na a ra.

⁵ N na dangi Masedon bɔxi ra, alɔ n wama a xɔn ma ki naxɛ, n fama nɛ wo yire. ⁶ Tɛmunde n saxanyi raba wo xɔnyi, xa na mu a ra n jɛmɛ radangi naa, alako wo xa nɔ n malide n ma biyaasi kui. ⁷ Xa Ala tin, n mu findima dangimixi tun na. A xɔli n ma n xa lu wo yire dondoronti. ⁸ Kɔnɔ n xa lu bɛ Efɛsɛ han Xɛ Xabɛ Sali xa ba a ra, ⁹ barima n ma wali na sɔnɛyafe, hali n yaxuie to wuyaxi n bɛ.

¹⁰ Xa Timote fa wo yire, wo a rasɛnɛ alako a naxa fa gaaxu wo ya ra, barima a walima Marigi nan bɛ alɔ n tan. ¹¹ Mixi yo naxa yo a ma. Wo xa a mali a xa biyaasi

kui alako a xa n li bɔjɛsa kui. N tan nun n ngaxakerenyie na a mamɛfe.

¹² Wo xa a kolon n bara won ngaxakerenyi Apolosi karaxan a xa siga wo yire a nun danxaniyatɔɛ ndee. A singe a mu nu tinxi, kɔnɔ yakɔsi a bara natɛ tongo a xa siga a na fɛɛrɛ soto tɛmui naxɛ.

¹³ Wo xa wo yetɛ mato, wo xa wo xa danxaniya rasabati, wo xa limaniya, wo xa wo sɛnbɛ so. ¹⁴ Wo xa fe birin naba xanunteya ra. ¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa marasi nde sa na xun ma. Wo a kolon a Sitefana xa denbaya nan singe danxaniya Akayi bɔxi ma. E bara wali seniyentɔɛ bɛ ki fanyi ra. ¹⁶ Wo xa lu na mixi mɔɔli xa yaamari bun ma, a nun mixi naxan birin Ala xa wali rabama.

¹⁷ N bara jɛlexin Sitefana, Forotunatu, nun Axayikusu fafe ra, barima e bara n mali wo xanbi. ¹⁸ E bara limaniya fi won birin ma. Wo xa na kolon e bɛ.

¹⁹ Danxaniyatɔɛ pama naxee na Asi bɔxi ma e bara wo xɛɛbu. Akila, Pirisila, nun danxaniyatɔɛ pama naxan e malanma e xɔnyi, e fan bara wo xɛɛbu Marigi xili ra. ²⁰ Ngaxakerenyi naxee na be, e birin wo xɛɛbu. Wo xa wo bore xɛɛbu danxaniyatɔɛɛ xa xanunteya kui.

²¹ N tan Polu bara yi xɛɛbui sɛbɛ n yetɛ belexɛ ra. ²² Naxankatɛ xa lu mixi bɛ naxan mu Marigi xanuma. Won Marigi xa fa. ²³ Marigi Isa xa hinne wo ra. ²⁴ N bara wo xanu Ala xa Mixi Sugandixi Isa xili ra. Amina.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde nan na danxaniyatɔe ɲama be, naxan nu na Korinti taa kui Gireki boxi ma. A nu bara kawandi ti naa a xa biyaasi firin nde kui. Mixi gbegbe naxa danxaniya Isa ma, kɔno e ɲere ki mu nu gexi fande. Ndee mu nu lanxi e booree ma, ndee nu fe ɲaaxie rabama ginse ra, ndee nu wama e yete igbofe danxaniyatɔe booree ya ma. Na birin findixi yaagi nan na diinelaɛ tagi. Na nan a toxi Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe singe seɓe e ma.

Korintikae to na bataaxe singe xaran, ndee naxa Annabi Pɔlu xui suxu, e fa gbilen yunubie foxo ra. Ndee mu tin na ra. E naxa findi Pɔlu yaxuie ra, e fe birin naba a xili kanafe ra. E naxa e yete findi xera fisamantee ra, kɔno yete igboe nan tun nu e ra. Na kui, Annabi Pɔlu naxa a xa bataaxe firin nde seɓe Korinti danxaniyatɔe ɲama ma.

Yi bataaxe a masenxi ne a Annabi Pɔlu nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra. A naxa fe gbegbe masen danxaniyatɔe be, alako na wule faleɛ naxa e madaxu a falafe ra e naxa e tuli mati Pɔlu ra soɔnɔn.

Bafe na ra, yi bataaxe marasi fanyi fima Korintikae ma wali ndee xa fe ra e nu bara naxan folo Darisalamukae be. Danxaniyatɔe ndee nu na toore kui kaame xa fe ra Isirayila boxi ma. Na kui, danxaniyatɔe ɲama naxee nu na yire gbeteɛ, e naxa kobiri malan e ngaxakerenyie malife ra. Korintikae singe nan na folo, kɔno Pɔlu e rasima yi bataaxe ra e xa na wali rapɔn.

Yi bataaxe findixi Kitaabui nan na naxan seriye fanyi masenma to danxaniyatɔe be. A lanma won xa won tuli mati Ala xa xerae ra naxee nonɗi masenma. Xa a sa li mixi nde fa a fala a Ala xa mixi na a ra, kɔno a xa masenyi mu lanxi Isa xa xerae xa masenyi singe

ma, a mu lanma mixi xa bira na kanyi foxo ra. Ala xa won natanga na saabui ɲaaxi mooli ma. A man lanma won xa fe birin naba danxaniyatɔe booree malife ra e xa toore kui. Ala xa xanunteya mooli xa lu won boje kui.

Ala xa won mali alako won xa lu a waxonki. Amina.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Korinti danxaniyatɔe
ɲama ma**

Danxaniyatɔe xa limaniya

¹ N tan Pɔlu, Ala bara tin naxan xa findi a xa xera ra, n nun n ngaxakerenyi Timote, muxu bara wo xebu, wo tan Ala xa danxaniyatɔe naxee na Korinti, a nun seniyentɔe birin naxee na Akayi. ² Won Baba Ala nun won Marigi, Ala xa Mixi Sugandixi Isa, e xa hinne nun bojesa fi wo ma.

³ Tantui na Ala be, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra, a xa Mixi Sugandixi. Baba kinikininte na a ra, naxan mixie ralimaniyama e xa fe birin kui. ⁴ Ala won nalimaniyama won ma toore kui, alako won fan xa no tooromixi gbeteɛ ralimaniyade na ki. ⁵ Won ma toore xun masama Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra ki naxe, won ma limaniya fan xun masama a saabui ra na ki ne.

⁶ Muxu na toorofe alako wo tan xa limaniya nun kisi soto. Muxu xa limaniya a niyama ne wo fan xa limaniya soto alako wo fan xa no wo xa toore ra. Won birin na toorofe ki keren. ⁷ Muxu a kolon a fanyi ra wo xa danxaniya sooneyama ne, barima wo limaniya sotoma wo xa toore nan kui.

⁸ N ngaxakerenyie, muxu wama wo xa a kolon muxu ɲaxankate naxan soto Asi. A nu gbo dangi muxu senbe ra, muxu fa a mapoxun muxu na faxafe ne. ⁹ Na mapoxunyi bara lu muxu xunyi alako muxu naxa muxu xaxili ti muxu yete ra, muxu xa muxu xaxili ti Ala nan na naxan faxamixie rakelima. ¹⁰ A tan nan gbansan muxu ratangaxi na faxe ɲaaxi ma. A man fama na rabade muxu be. Muxu bara la a ra a man fama ne muxu ratangade.

¹¹ Wo fan nɔma muxu malide na kui wo xa Ala maxandi ra. Mixi gbegbe na Ala maxandi muxu be, mixi gbegbe fama ne Ala tantude a xa hinne xa fe ra a naxan fima muxu ma.

¹² Muxu seewaxi yi nan ma. Muxu a kolon muxu boɣe kui a muxu bara jere dunja kui wo ya ma seniyenyi nun boɣe fiixe kui, naxan fatanxi Ala ra. Muxu jereɣi na ki ne wo ya ma dangife yire birin na. Na jere mɔoli mu kelixi adamadi xa lonni xa ma. A kelixi Ala xa hinne nan ma. ¹³ Muxu mu sese sebe wo ma wo mu nɔma naxan tode nun a kolonde a fiixe ra. A xoli n ma wo xa fahaamui xa kamali na xa fe ra. ¹⁴ Wo jan bara nde kolon, konɔ wo xa fahaamui fama ne kamalide a kolonfe ra a won birin binye sɔtɔma ne won Marigi Isa fa temui won bore xa fe ra.

¹⁵ N to na kolon, n naxa wa sigafe wo yire alako wo man xa hinne sɔtɔ. ¹⁶ N naxa wa dangife wo yire n sigama Masedon temui naxe, n man xa dangi wo yire n kelima Masedon temui naxe. Na ki wo nɔma n malide n ma biyaasi kui sigafe ra Yudaya. ¹⁷ Wo jɔxɔ a ma nate tongoxi na a ra adamadi ki ma, naxan woyen firin falama? ¹⁸ N bara a fala wo be Ala tinxinxi xili ra, n mu wule falama n ma masenyi kui. ¹⁹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi Ala xa Di ra, muxu naxan masenxi wo be, a fan mu a yete matandima. N tan, Silasi, nun Timote, muxu naxan kawandixi wo be, na birin findixi nɔndi nan na.

²⁰ Ala fama a xa laayidi birin naka-malide Isa saabui ra. Na nan a ra won «Amina» ratinma Isa xili ra Ala xa nɔre xa fe ra. ²¹ Ala nan won birin ma danxaniya rasabatixi a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A bara won sugandi, ²² a fa a xa tonxuma sa won ma, naxan a masenxi a won findixi a gbe nan na. A bara a yete Xaxili raso won boɣe i naxan a masenma a fama ne won kide ariyanna ra.

²³ Ala na n seede ra. N mu gbilenxi Korinti, alako a naxa findi toɣe ra wo be. ²⁴ Muxu mu wama danxaniyatɔɣe yamarife, konɔ muxu wama kafufe ne wo ma alako wo xa seewa barima wo sabatixi danxaniya kui.

2

Pɔlu xa biyaasie

¹ Na kui, n nu bara nate tongo a mu lanma n xa siga wo yire sunnunyi kui.

² Xa n bara wo tan toɣɔ, nde nɔma n naseewade sɔnɔn? N wo tan naxee rasunnunxi, wo tan nan fa nɔma na ra?

³ N nu bara na bataaxe sebe alako wo jere ki, n naxan lima wo yi ra, a naxa findi sunnunyi ra n be. A lanma wo xa findi seewe nan na n be. N a kolon naxan na findi seewe ra n be, a findima ne seewe ra wo fan be. ⁴ N to na bataaxe sebe wo ma, n boɣe nu n toɣɔxi, n yaye nu minima. N mu na sebexi xe alako n xa wo toɣɔ. N a sebexi ne alako wo xa a kolon n wo xanuxi ne yati.

⁵ N xa a fala wo be, mixi naxan findixi yi toɣe saabui ra, a mu n tan xa toɣɔxi. A wo tan nan toɣɔxi, xa na mu a ra a bara ndee toɣɔ wo ya ma. ⁶ Mixi gbegbe wo ya ma e jan bara na kanyi jaxankata. Na bara wasake. ⁷ Wo dije a ma, wo xa a ralimaniya, alako na toɣe naxa gbo ye, a fa nɔ a ra. ⁸ Wo naxan nabama, wo xa xanunteya masen a be.

⁹ N bara na bataaxe sebe wo ma, alako n xa a kolon xa wo tinma n ma yaamari birin suxude. ¹⁰ Xa wo bara dije mixi nde ma, n fan bara dije na kanyi ma. Xa fe nde bara lu wo tagi, n bara dije na birin ma wo xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi ya xɔri ¹¹ alako Sentane naxa nɔ won na. Won bara a wali ki kolon.

¹² N to siga Tiroyasi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandide, n naxa a to Marigi nu bara sɔnɔya raba n be. ¹³ Konɔ n boɣe mu nu saxi, barima n mu n ngaxakerenyi Tito lixi naa. Na nan a toxi n naxa pungu rabira e ma, n fa siga Masedon.

¹⁴ Tantui na Ala be, naxan won xun nakelima a xa Mixi Sugandixi saabui ra. Isa kolonfe fan alo labunde xiri fanyi. Ala won tan nan xexi alako yire birin xa rakolon na masenyi ra. ¹⁵ Won luxi ne alo labunde xiri fanyi Ala naxan nayensenma kisi mixie nun kisitaree tagi. ¹⁶ Won findixi mixi xiri jaaxi nan na kisitaree be naxee na yahannama kira xɔn ma. Won findixi mixi xiri jɔxunme nan na

kisi mixie be naxee na ariyanna kira xon ma. Konɔ adamadi mundun noma na wali mooli rabade? ¹⁷ Muxu tan mu Ala xa masenyi masenma kobiri xa fe ra alo kawanditi ndee. Muxu kawandi tima boɛ fiixe nan na Ala ya xori naxan muxu xeeɛi. Muxu na rabama Ala xa Mixi Sugandixi nan saabui ra.

3

Ala xa walikɛɛ

¹ A lanma muxu man xa muxu yete xunmafala? Ade. Muxu hayi na bataaxee nan ma naxee muxu xunmafalama wo be? Ade. Muxu hayi na wo xa bataaxee nan ma naxee muxu xunmafalama mixi gbeteɛ be? Ade. ² Wo naxan nabama wo xa dunijeigiri kui a luxi ne alo bataaxe naxan muxu xunmafalama mixi birin be. Na masenyi ragataxi muxu boɛ kui, alo masenyi sebexi bataaxe kui ki naxe alako mixi birin xa a kolon. ³ Wo tan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa bataaxe nan na. Muxu xa wali bara a niya na bataaxe xa seɛ wo boɛ ma. A mu sebexi dube xa ra, a sebexi Ala Xaxili nan na, naxan na na. A mu sebexi geme walaxe xa ma, a sebexi wo boɛ nan ma.

⁴ Lanlanteya na muxu be Ala ya i, a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁵ Won mu fata fefe ra won yete senbe ra. Won ma fate fatanxi Ala nan na. ⁶ Ala nan a niyaxi won xa no a xa saate neene kawandide. Na saate mu fatanxi Ala xa yaamarie xa ra naxee sebexi. A fatanxi Ala Xaxili nan na, naxan mixi rakisima. Ala xa yaamari sebexie mu mixi rakisima.

⁷ Ala xa yaamarie to seɛ geme walaxee ma, Annabi Munsa yatagi naxa noro han Isirayilakae mu no e ya tide a ra. Hali na yaamarie to fa findixi faxe nan na mixie be, e xa nore nu gbo. Konɔ nde nu luma ba ra na nore ra. ⁸ Ala Xaxili naxan nabaxi, na wali noroma dangife na nore singe ra naxan fatanxi na yaamari sebexie ra. ⁹ Na yaamarie sebexi geme walaxee nan ma, naxee nu noroxi, konɔ e findi faxe nan na mixie be. Ala Xaxili naxan nabaxi, naxan a niyama mixie xa tinxinyi soto, na nore gbo na nore singe be. ¹⁰ Naxan singe nu noroxi, a xa nore bara jon nore fisamante seeti ma. ¹¹ Na

fe singe nu noroxi, konɔ a mu bu. Ala Xaxili naxan nabaxi, na buma ne abadan. Na nore gbo na nore singe be pon!

¹² Won to won xaxili tixi na ra, won bara limaniya soto a fanyi ra. ¹³ Won mu luxi alo Annabi Munsa naxan a yatagi makoto mafelenyi ra alako Isirayilakae naxa e ya ti na nore ra, naxan nu luma ba ra. ¹⁴ Konɔ e xaxili xoroɔ. Han to e mu fe fahaamuma a fanyi ra, e saate fori xaranma temui naxe. A luxi ne alo na mafelenyi, naxan nu Annabi Munsa yatagi makotoxi, a man na e yatagi ma, e mu fefe igbema. Na fahaamutareɛa mu noma bade, fo mixi na la Ala xa Mixi Sugandixi ra. ¹⁵ Han to e luxi alo na mafelenyi na e yatagi makotofe, e mu fahaamui soto e boɛ kui, e Tawureta Munsa xaranma temui naxe.

¹⁶ Konɔ mixi na a ya rafindi Marigi ma, na luxi ne alo na mafelenyi bara ba na kanyi yatagi ma, a fa fahaamui soto. ¹⁷ Won Marigi findixi Ala Xaxili Seniyenxi nan na. Marigi Xaxili nan xoreya fima mixi ma. ¹⁸ Xa na mafelenyi baxi won yatagi ma, Marigi xa nore naxan yanbama won ma, won fama ne na nore masende mixi gbeteɛ be. Won Marigi Xaxili won masarama ne a misaali ra, won ma nore xun nu masa.

4

Kawandila wali ki

¹ Ala to a xa wali soxi muxu yi ra a xa hinne saabui ra, limaniya mu bama muxu yi ra. ² Muxu wali ki mu noxunxi, yaagi yo mu na a kui. Muxu mu mixi madaxuma, muxu mu Ala xa masenyi mafindima. Muxu nonɔi nan masenma mixi birin be, alako e xa la muxu ra Ala ya i. ³ Muxu xa xibaaru fanyi fiixe mixi birin be, fo kisitaree, ⁴ barima e mu danxaniyaxi. Yi waxati mixie marigi bara a ragiri e xaxili naxa fahaamui soto xibaaru fanyi ma Ala xa Mixi Sugandixi noroxi xa fe ra, naxan findixi Ala misaali ra.

⁵ Muxu mu muxu yete kan xa fe xa kawandima. Muxu xa kawandi a masenma ne a Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findixi muxu Marigi ra, a nun muxu fan findixi wo xa konyie nan na Isa xa fe ra. ⁶ Ala naxan a masenxi, «Naiyalanyi

xa yanba dimi kui,» a tan bara a xa nɔrɛ masen muxu bɛ a xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ Kɔnɔ na nɔrɛ hagige saxi muxu bɔɲɛ ma, bɔɲɛ naxan senbɛ xurun alɔ fɛɲɛ, alako mixie xa a kolon na senbɛ xungbe fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra.

⁸ Kɔntɔfili bara muxu xɛtɛn, kɔnɔ muxu mu butuxunxi. A bara muxu xaxili ifu, kɔnɔ limaniya mu baxi muxu yi ra. ⁹ Muxu bara ɲaxankatɛ sɔtɔ, kɔnɔ Ala mu muxu raboloxi. Fe xɔrɔxɔɛ bara muxu rabira, kɔnɔ a mu nɔxi muxu ra. ¹⁰ Muxu xa tɔɔrɛ muxu xa dunijeigiri kui, a maniyaxi Isa gbe nan na naxan faxa wuri magalanbuxi ma. Muxu na tɔɔrɛ sɔtɔxi nɛ alako muxu xa Isa xa xunnakeli fan masen muxu xa dunijeigiri kui. ¹¹ Muxu na tɔɔrɔfɛ Isa xa fe nan na muxu xa dunijeigiri kui, alako Isa xa xunnakeli fan xa makenɛn muxu xa simaya kui.

¹² Na nan na ki muxu na saya kira nan xɔn ma, alako wo tan xa kisi sɔtɔ. ¹³ A sɛbɛxi Kitaabui kui, «N to danxaniya, na nan a to n naxa wɔyɛn.» Muxu fan to danxaniyaxi, muxu wɔyɛnxi na nan ma. ¹⁴ Muxu na rabaxi nɛ, barima muxu bara a kolon naxan Marigi Isa rakelixi faxɛ ma, a fama nɛ muxu fan nakelide faxɛ ma Isa xa fe ra, a won birin xanin a yire. ¹⁵ Muxu tinxi na tɔɔrɛ birin na wo xa fe ra. Muxu tɔɔrɔma nɛ alako mixi gbeɲɛ xa Ala xa hinne kolon, e fa tantui nun matɔxɔɛ rasiga a ma.

¹⁶ Na kui, limaniya mu bama muxu yi ra. Hali muxu fate to na kanafe, muxu bɔɲɛ na fanfe lɔxɔ yo lɔxɔ, ¹⁷ barima muxu xa tɔɔrɛ xunxuri naxan mu buma, a na xunnakeli xungbe raminife muxu bɛ, xunnakeli naxan maniye mu na, naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁸ Muxu xaxili mu tixi fe toxi xa ra. Muxu xaxili tixi fe nan na naxan mu toma. Fe toxi mu buma, kɔnɔ fe naxan mu toma na tan buma nɛ abadan.

5

Ariyanna kira

¹ Won a kolon, won fate luxi nɛ alɔ bage, won nii sabatixi dennaxɛ. Na bage na kana, won banxi gbete sɔtɔma nɛ ariyanna, won luma dennaxɛ abadan. Ala

nan na banxi yailanxi won bɛ, adamadi mu naxan tixi. ² Won wa xui minima yi bage kui, barima won sabatide naxan na koore, na xɔli na won ma, taa fanyi naxan na ariyanna. ³ Na banxi nɛɛnɛ misaalixi donma nan na. Won wama donma nɛɛnɛ ragorofe won ma, alako won naxa lu won mageli ra. ⁴ Danmi won na yi bage kui, won wa xui raminima, barima won mu wama donma xa ba won ma. Won wama nɛ donma nɛɛnɛ xa ragoro won ma, alako kisi xa nɔ faxɛ ra. ⁵ Ala won daaxi na kisi nan ma fe ra. A bara a yetɛ Xaxili ragoro won ma naxan a masenma a fama nɛ won kide ariyanna ra.

⁶ Na nan a toxi won limaniyaxi. Won a kolon, danmi won nii sabatixi yi fate i, won makuya Marigi ra. ⁷ Won ma ɲɛrɛ kui won xaxili tixi fe nan na won mu naxan toxi sinden. ⁸ Won ma limaniya xa fe ra, won wama kelife yi fate kui, won xa sabati Marigi xɔnyi. ⁹ Na kui, xa won nii na won fate kui, xa na mu a ra won nii bara keli won fate kui, won fe birin nabama Ala sago rakamalife nan na. ¹⁰ Won na rabama nɛ barima Ala xa Mixi Sugandixi fama nɛ won birin makiitide, alako kankan xa a sare sɔtɔ a xa fe fanyie nun a xa fe ɲaaxie ma, a naxee rabaxi a xa dunijeigiri kui.

¹¹ Muxu to Marigi xa yaragaaxui kolon, muxu katama mixie nan nafade Ala ma. Ala muxu ɲɛrɛ ki kolon. N wama lafe a ra, wo fan muxu ɲɛrɛ ki kolon wo bɔɲɛ kui. ¹² Muxu mu wama gbilenfe muxu xunmafalafe ra wo bɛ. Muxu wama nɛ tun wo xa ɲɛlexin muxu xa fe ra, alako wo xa nɔ mixie yaabide naxee e yetɛ igboma fee fufafu ra, naxee mu kelima e bɔɲɛ kui. ¹³ Xa muxu bara so fe ndee kui naxan luxi alɔ daxɔɲa dunija mixie bɛ, muxu na rabaxi Ala nan bɛ. Kɔnɔ xa muxu bara ɲɛrɛ xaxili fanyi bɛrɛ ra, muxu na rabaxi wo tan nan bɛ.

¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya nan muxu tutunma. Muxu bara a kolon mixi keren bara faxa adama birin bɛ. Na kui, mixi birin bara faxa. ¹⁵ A bara faxamixi birin bɛ, alako naxee ɲiɲɛ a ra e xa e yetɛ waxɔnfe lu na, e xa wali Isa bɛ naxan faxa e bɛ, naxan man keli faxɛ ma e bɛ. ¹⁶ Na nan a toxi, kelife yakɔsi, won mu mixi toma alɔ dunija mixie e

toma ki naxe. Singe won nu Ala xa Mixi Sugandixi toma ne alo dunija mixie a toxi ki naxe, kono yakosi won mu a kolonxi na ki sonon.

¹⁷ Mixi nun Ala xa Mixi Sugandixi na lu fe keren kui, a findima mixi neene nan na. A xa fe fori bara masara fe neene ra. ¹⁸ Na birin fatanxi Ala nan na, naxan won nagbilenxi a yete ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra. A man bara wali taxu won na adamadie ragbilenfe ra a ma. ¹⁹ Ala bara dunija ragbilen a ma a xa Mixi Sugandixi saabui ra, a dije adamadie xa yunubie ma. A man bara na masenyi so won yi ra naxan a niyama mixie xa gbilen a ma. ²⁰ Na kui, won bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae ra. A luxi ne alo Ala na kawandi tife won tan nan saabui ra. Muxu bara wo mayandi Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo xa gbilen Ala ma. ²¹ Isa naxan mu yunubi yo rabaxi, Ala bara a findi won ma yunubi sare ra. Na nan a toxi won findixi tinxin mixie ra Ala ya tode ra Isa saabui ra.

6

Ala xa walikse xa marasi

¹ Muxu tan, Ala xa walikse, muxu bara wo rasi wo naxa Ala xa hinne soto fu ra. ² Ala bara a masen Kitaabui kui, «N bara wo xa duba suxu n ma hinne waxati, n bara wo mali wo xa kisi loxo.» Wo xa a kolon Ala xa hinne waxati bara a li. To nan findixi kisi loxo ra wo be.

³ Muxu tan mu sese rabama naxan noma mixi ratantande, mixie fa a fala a muxu wali kobi nan nabaxi. ⁴ Muxu bara fe birin naba xili fanyi sotofe ra Ala xa walike lanma a xa naxan naba. Muxu bara tun nabexiya raba jaxankate, setareja, nun kontofili kui. ⁵ E bara muxu bonbo, e muxu raso geeli kui, e gali boje rate muxu xili ma. Muxu bara wali xoxoxe raba, muxu mu xi, muxu bara kaame. ⁶ Muxu bara muxu tun nabexi seniyenyi, fahaamui, dije, fe fanyi, xaxili seniyenxi, nun xanunteya fiixe kui. ⁷ Muxu mu ba nondi falafe, muxu fe birin nabama Ala senbe saabui nan na. Muxu bara Ala xa gere fanyi suxu tinxinyi kui muxu belexe firin na. ⁸ Muxu walima binye nun yelebui soto nan kui. Muxu bara xili fanyi nun xili kane soto.

Ndee bara muxu findi wule false ra, kono muxu nondi gbansan nan falama. ⁹ Hali e muxu kolon, e fe rabama muxu ra alo e mu mixi naxan kolon. Muxu maniyama mixi ra naxan na saya kira xon ma, kono muxu mu faxaxi. Muxu bara jaxankata, kono muxu mu faxaxi. ¹⁰ Sunnun mixie nan muxu ra, kono seewe na muxu boje kui. Setaree nan muxu ra, kono bannaya na muxu yi ra. Misikiinse nan muxu ra, kono fe birin na muxu yi ra.

¹¹ Muxu mu masenyi yo noxunxi wo ma. Wo xa fe bara lu muxu sondonyi ma. ¹² Muxu boje mu balanxi wo ma, kono wo tan bara wo boje balan muxu mabiri. ¹³ N ma die, yandi, wo fan xa xanunteya xun xa masa muxu mabiri.

¹⁴ Lanyi naxa lu wo nun danxaniyatatee tagi. Munse na tinxinyi nun tinxintareya tagi? Naiyalanyi nun dimi noma lude yire keren? ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nun Sentane lanma fe keren ma? Danxaniyatote nun danxaniyatate lanma munse ma? ¹⁶ Kuye toma Ala xa hromobanxi kui? Won tan nan findixi Ala Nije xa hromobanxi ra. Ala yati a fala ne, «N jere ma ne wo ya ma. Wo Marigi Ala nan n na, wo fan findima ne n ma jama ra.» ¹⁷ Na nan a toxi Marigi naxa a fala, «Wo xa mini e ya ma, wo xa lu wo xati ma. Wo naxa din fe seniyentare ra, alako n xa wo rasene.» ¹⁸ Ala Xili Xungbe Kanyi xa masenyi nan ya, «N findima wo baba nan na, wo tan fan findi n ma die ra.»

7

Polu xa xanunteya Korintikae be

¹ N xanuntenyie, Ala to na laayidi moolie tongo won be, won fate nun won boje xa lu seniyenyi kui. Won ma seniyenyi xa kamali Ala xa yaragaaxui kui.

² Wo xa tin muxu xa fe ra. Muxu mu fe jaaxi yo rabaxi wo ra, muxu mu wo xun nakana, muxu mu wo rawali. ³ N mu wama kiiti jaaxi safe wo ma. N jan bara a fala wo be xanunteya na won tagi han muxu bara tin fe birin nabade wo be, hali na findima faxe nan na. ⁴ Lanlanteya fanyi na won tagi. N bara jalexin wo xa

fe ra, na fan bara findi limaniya ra n be. Hali n na tɔɔre kui, wo bara a niya n ma sɛɛwe xa kamali.

⁵ Muxu to fa Masedon, muxu mu mal-abui sɔɔ, muxu tɔɔre mɔɔli birin nan li naa: Gere na muxu rabilinyi, gaaxui fan na muxu bɔɔre ma. ⁶ Kɔnɔ Ala, naxan mixi limaniyatara ralimaniyama, a bara muxu fan nalimaniya Tito fafe saabui ra. ⁷ A fafe gbansan xa mu a ra. Wo mɛɛnixi a ma ki naxe, na fan bara findi limaniya ra muxu be. A bara a fala muxu be n xɔli bara wo suxu, han na bara findi yaye ra wo be. A bara wo xa marafanyi xa fe fala muxu be n tan mabiri. Na bara n naseewa a fanyi ra.

⁸ N a kolon n ma bataaxe bara wo rasunnun, kɔnɔ a mu jaaxu n be. Hali n to mu nu wama n ma bataaxe xa wo rasunnun, n a kolon na sunnunyi xɔn mu kuya fa. ⁹ Yakɔsi n bara jɛlexin na xa fe ra. N mu jɛlexin wo xa sunnunyi xa ra, kɔnɔ n jɛlexinxi nɛ barima na sunnunyi bara a niya wo xa tuubi. Na kui, n a kolon na sunnunyi fatanxi Ala nan na, a mu fatanxi muxu tan xa ra. ¹⁰ Ala mixie rasunnunma nɛ alako e xa tuubi, e fa kisi. Na sunnunyi mɔɔli mu findima mɔne ra, kɔnɔ sunnunyi naxan fatanxi dunija ra, na findima faxe nan na.

¹¹ Ala bara na sunnunyi rawali wo xa fe ra, alako wo xa wo tun nabexi, wo xa wo yete xunmafala, wo xa xɔnɔ fe jaaxi ma, wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa fe fanyi suxu senbe ra, wo xa fe jaaxi makiiti. Wo bara a masen wo bɔɔre fiixe ra fe dangixi kui. ¹² N to bataaxe sebe wo ma, n mu a sebexi na fe jaaxi rabae xa fe xa ra, n mu a sebe na mixi xa fe ra naxan bara fe jaaxi sɔɔ. N a sebe nɛ alako muxu xa marafanyi naxan na wo be a xa mini kenɛ ma Ala be. ¹³ Na birin bara muxu ralimaniya. Muxu man bara jɛlexin Tito xa sɛɛwe xa fe ra, wo naxan bɔɔre ralimaniyaxi a fanyi ra. ¹⁴ N nu bara fe fanyi fala a be wo xa fe ra. Wo mu n nayaagixi na kui. Muxu naxan falaxi wo be, a birin findixi nɔndi nan na. Muxu naxan falaxi Tito be wo xa fe ra, na fan birin findixi nɔndi nan na. ¹⁵ Wo xa marafanyi a be, a xun bara masa, barima wo to a rasene, a bara wo xa batui nun wo xa yaragaaxui to. ¹⁶ N bara jɛlexin

na lanlanteya ra naxan na won tagi, a mu kanama fefe ma.

8

Danxaniyatɔe jama xa mali

¹ N ngaxakerenyie, n xa a fala wo be Ala hinnexi Masedon danxaniyatɔe jamae ra ki naxe. ² Hali e to nu na jaaxankate xɔɔxɔe kui, e xa sɛɛwe xungbe nun e xa setareja xɔɔxɔe a niyaxi nɛ e xa ki ti a fanyi ra. ³ N bara findi e xa seede ra. E bara mixi ki alo e nu nɔma naxan na, e man dangi na ra. ⁴ E naxa muxu mayandi e yete janige ra, a e fan xa seniyentɔe mali alo booree a rabama ki naxe. ⁵ Na bara dangi muxu waxɔnfe ra. A singe e naxa e yete fi Marigi ma. Na dangi xanbi, e man naxa e yete fi muxu ma alo Ala nu wama a xɔn ma ki naxe.

⁶ Muxu bara Tito rasi, a xa na wali fanyi rakamali wo be a naxan foloxi. ⁷ Wo bara xunnakeli sɔɔ fe birin kui, alo wo xa danxaniya, wo xa masenyie, wo xa lonni, wo xa tun nabexi, nun wo xa xanunteya muxu xa fe ra. Wo xa xunnakeli sɔɔ yi wali fanyi fan xa fe ra. ⁸ N mu yamarife xe. N wama a kolonfe nɛ xa wo xa xanunteya fiixe alo booree gbe fiixexi ki naxe.

⁹ Wo a kolon won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a hinnexi won na ki naxe. Fe birin nu na a yi ra, kɔnɔ a naxa dije na birin ma wo tan be, alako wo xa banna a xa setareja saabui ra. ¹⁰ N bara wo rasi na ma alako a xa findi fe fanyi ra wo be. Yaala wo tan nan singe na nate tongo, wo tan nan singe kɔbiri malan folo. ¹¹ Yakɔsi fa, wo xa na rajɔn, alako wo janige fanyi xa kamali wo xa fɛere bere ra. ¹² Xa wo mixie kima janige fanyi ra, wo e mali wo nɔma naxan na, na findima fe fanyi ra. Xa na fɛere mu na wo yi ra, fefe mu a ra.

¹³ Muxu mu wama wo tan xa tɔɔro alako booree xa se sɔɔ. Wo birin xa lan. ¹⁴ Yi waxati, wo harige fanyi nɔma nɛ e malide e xa setareja kui. Waxati gbete, e tan fan harige fanyi nɔma nɛ wo fan malide wo xa setareja kui. Na kui, wo birin bara lan, ¹⁵ alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «Naxan a gbegbe malanxi, a mu dangi a i. Naxan dondoronti malanxi, a a hayi lixi nɛ.»

¹⁶ Ala tantu, barima Ala bara a niya wo xa fe xa lu Tito bɔɛe kui, alɔ muxu tan. ¹⁷ A bara muxu xa marasi suxu. A man bara nate tongo a yete ra jɛlexinyi kui, a xa siga wo yire. ¹⁸ Muxu na muxu ngaxakerenyi nde xɛefe a matide, danxaniyatɔe jama naxan birin matɔxɔma a xa kawandi xa fe ra. ¹⁹ Danxaniyatɔe jamae bara a sugandi a xa muxu fan mati na kɔbiri xaninde. Muxu na birin nabama nɛ alako Ala xa matɔxɔe sɔtɔ, a nun man muxu xa janige fanyi xa raba. ²⁰ Muxu mu wama mixi yo xa fe jaaxi to muxu wali ki ma, muxu na kɔbiri ya rafanyi rawalima ki naxe. ²¹ Muxu fe fanyi nan tun fenma na wali kui Marigi nun adamadie ya xɔri.

²² Muxu na won ngaxakerenyi gbete fan xɛefe booree matide. Muxu bara a to sanya wuyaxi, muxu xa fe na a bɔɛe ma senbe ra. Yakɔsi, nde bara sa na senbe fari, barima a man bara la wo tan na. ²³ N waliboore Tito findixi n tan nan ma xɛera ra wo bɛ. A matimae findixi danxaniyatɔe jamae nan ma xɛerae ra Ala xa Mixi Sugandixi xa binye xa fe ra. ²⁴ Na kui, wo xa wo xa xanunteya masen yi mixie bɛ alako danxaniyatɔe jama birin xa a kolon muxu fe fanyi naxee falaxi wo xa fe ra, a nɔndi na a ra.

9

Danxaniyatɔe mixi malima ki naxe

¹ Hali n mu bataaxe sebe wo ma seniyentɔe malife xa fe ra. ² N jan bara wo janige fanyi kolon. N bara wo matɔxɔ Masedonkae bɛ, a falafe ra wo tan Akayikae redixi na kɔbiri malanfe ra kabi yaala. Wo to na nate suxu senbe ra, e fan bara wa sofe na kui. ³ Yakɔsi n na n ngaxakerenyie xɛefe wo yire, alako n matɔxɔe naxan nabaxi wo xa fe ra, a naxa findi wule ra. Wo xa kɔbiri malan sinnanyi ma, alako e xa a li naa alɔ n wo xa fe fala e bɛ ki naxe. ⁴ Xa a sa li n nun Masedonkae mu wo xa laayidi tongoxi rakamalixi lima naa, na findima yaagi nan na n bɛ, a findima yaagi belebele nan na wo fan bɛ. ⁵ Na kui, n bara n ngaxakerenyie xɛe wo yire sinnanyi ma, alako wo xa laayidi xa kamali. Na ki

wo nɔma na rabade wo waxɔnki, alako a naxa findi fe xɔrɔxɔe ra wo bɛ.

⁶ Wo xa ratu a ma, a naxan sansi xɔri xuri rawalima, a fan sansi xuri di nan sɔtɔma. Naxan sansi xɔri gbegebe rawalima, a fan sansi gbegebe sɔtɔma nɛ. ⁷ Kankan xa mixi ki a yete janige ra. Teku mu a ra. A naxa mixi ki nimise kui. Naxan mixi kima seewe kui, na nan nafan Ala ma. ⁸ Ala nɔma barake mɔoli birin nagorode wo ma. Nee wo hayi lima nɛ, e man dangi a ra, alako wo xa nɔ wali fanyi mɔoli birin nabade. ⁹ A sebexi Kitaabui kui, «A bara setaree ki a fanyi ra. A xa tinxinyi buma abadan.» ¹⁰ Ala naxan sansi xɔri fima sansisi ma, a a rabalo taami ra, a man wo tan ma fɛere rawuyama nɛ, alako wo xa wali tinxinxie fan xa wuya. ¹¹ Ala wo kima fɛere gbegebe nan na, alako wo fan xa mixie ki a fanyi ra. Mixie fama nɛ Ala tantude wo xa mali xa fe ra, muxu naxan soma e yi ra wo xili ra. ¹² Wo naxan fima seniyentɔe ma, a e hayi lima nɛ, a man findi tantui gbegebe ra Ala bɛ. ¹³ Mixie na wo xa wali to, e Ala tantuma nɛ, barima wo xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, a bara findi batui ra. E Ala tantuma nɛ wo xa mali xa fe ra, wo hinnexi e ra naxan na, a nun mixi birin. ¹⁴ E fama nɛ Ala maxandide wo bɛ xanunteya ra, barima e a kolon Ala bara hinne wo ra a fanyi ra. ¹⁵ Ala tantu a xa hinne xa fe ra naxan dangi fe birin na.

10

Pɔlu wɔyen ki

¹ N tan Pɔlu, n wama wo rasife Ala xa Mixi Sugandixi xa dije nun a xa fanyi nan saabui ra. Wo naxe a n senbe mu gbo n na wo ya ma temui naxe, fo n na makuya wo ra, n fa wɔyen xɔrɔxɔe fala wo bɛ. ² N bara wo mayandi, wo naxa a niya n ma wɔyenyi xa xɔrɔxɔ n fa temui wo yire. Ndee jɔxɔ a ma muxu na jɛrefe adama ki nan tun ma. N wɔyenma a xɔrɔxɔe ra na mixie nan bɛ.

³ Adamadi nan muxu ra, kɔnɔ muxu mu gere soma adama ki xa ma. ⁴ Muxu mu gere soma adamadi xa geresosee xa ra. Muxu gere soma Ala xa geresosee nan na naxee nɔma Sentanɛ senbee kanade. Muxu mapɔxunyi birin xun nakanama

ne ⁵ naxan Ala xa fe kolonyi matandima yete igbona kui. Maroxunyi birin xa lu Ala xa Mixi Sugandixi xa yaamari bun ma. ⁶ Wo na wo xa batui rakamali, naxan na tondi na ra, muxu fama ne na kanyi jaxankatade.

⁷ Wo xa na fe mato a fanyi ra. Xa mixi la a ra a findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan gbe ra, a xa a kolon muxu tan fan na na ki ne. ⁸ N mu yaagima woyenyi xungbe falafe ra wo be Marigi xa yaamari xa fe ra, a naxan fixi n ma alako n xa wo mali senbe sotide. A mu n xexxi wo xun nakanade xe. ⁹ N mu findixi mixi xa ra naxan noma wo magaaxude n ma sebeli ra, alo wo a maroxunxi ki naxe. ¹⁰ Ndee a falama, «A xa bataaxee senbe gbo, e xoxoxo, konon a gundi yati na fa, a senbe mu gbo, a xa masenyi yusi yo mu na.» ¹¹ Na kanyie xa a kolon muxu naxan falama muxu xa bataaxee kui, muxu fama ne na birin nakamalide muxu fa temui.

¹² Muxu mu suusama muxu yete misaalide yete igboe ra. Muxu mu wama muxu yete maniyafe e ra. E na e yete igbo e yete xa maroxunyi ra, e bara ge e xa lonnitareja masende. ¹³ Muxu mu wama muxu yete xa fe falafe han pon! Ala yaamari naxan fixi muxu ma mixie be muxu naxee xaranma, muxu na nan falama wo be. ¹⁴ A mu luxi alo muxu mu siga wo yire. Muxu singe nan wo lixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi ra. ¹⁵ Muxu mu matoxoe fenma han a dangi a i mixi gbetee xa walie xa fe ra, fo wali naxan soxi muxu tan yi ra. Muxu wama naxan xon, wo xa danxaniya xun xa masa, muxu xa wali xa gbo wo ya ma. ¹⁶ Na ki muxu noma ne Ala xa xibaaru fanyi masende yire gbetee naxee dangi wo ra. Muxu mu matoxoe fenma mixi gbetee xa wali foxie ra. ¹⁷ Xa mixi wa a yete matoxofe, Marigi wali naxan nabaxi a xa dunijeigiri kui, a xa a yete matoxo Marigi xa fe ne i. ¹⁸ Barima yete matoxoe xa mu rafan Marigi ma, fo Marigi yete naxan matoxoma.

11

Polu xa wali

¹ Wo xa wo haake to n be, alo wo jan na a rabafe ki naxe, n xa n ma daxupa

nde fala wo be. ² Wo rafan n ma Ala xa xanunteya ra, naxan mu wama a firin nde xon. N wo soxi Ala xa Mixi Sugandixi gbansan nan yi ra, alo gine naxan fixi xeme ma a dimedi. ³ Konon n gaaxuxi ne mixi ndee fa wo madaxufe, e fa wo xaxili makuya Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, wo biraxi naxan foxo ra boje fixe ra. Na kui, wo luma ne alo Neene Mahawa boximase naxan madaxu yunubi xa fe ra. ⁴ N a falama na fe nan ma, wo wo tuli matima mixi nan na, naxan Isa xa fe masenma wo be ki gbetee, bafe muxu gbe ki ra. Wo man tinma xaxili gbetee suxude, bafe Ala Xaxili Seniyenxi ra wo naxan sotoxi. Wo masenyi nde rabatuma naxan mu lanxi muxu xa masenyi ma, wo laxi naxan singe ra.

⁵ Konon n a kolon n mu xurun na mixie be, naxee e yete findixi wo be xera fisamantee ra. ⁶ Hali n woyen ki mu tofan a gbe ra, konon n xaxili tan gbo. Muxu bara na masen wo be a fanyi ra. ⁷ N to n yete magoro Ala xa xibaaru fanyi masenfe ra wo be sare xanbi, alako wo tan xa fe xa mate, na findixi tantanyi nan na wo be? ⁸ N bara danxaniyatoo pama gbetee makula, alako n xa no walide wo be sare xanbi. N mu n ma kontofili doxoxi mixi yo xun ma wo ya ma. ⁹ Masedon danxaniyatooe nan fa n malide n ma tooe kui. N na birin naba ne alako n naxa findi kote ra wo be. Han ya na xaxili na n yi ra. ¹⁰ N xa nondi fala wo be Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, n walixi wo be sare xanbi ki naxe, n man walima na ki ne Akayi boxi birin ma, barima na findixi xunnakeli nan na n be. ¹¹ Munfe ra? N mu na rabaxi wo tan be xanunteya xa ra? Ala a kolon. ¹² N naxan nabaxi, n man gbilenma ne na raba ra, alako mixi yo naxa no e misaalide muxu ra. Ndee wama na binye nan xon. ¹³ Na mixie e yete findixi wo be xera fisamantee ra, konon wule false nan e ra, naxee mixi madaxuma, a falafe ra e tan nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae ra. ¹⁴ Konon na mu findima de ixare ra, barima hali Sentane a mixi madaxuma, a a yete kan misaali maleke noroxi ra. ¹⁵ Sentane xa walikoe fan birama na misaali nan foxo ra, e fa e yete masen walike tinxixie

ra. E fama ne e sare sɔtode.

¹⁶ Wo xa wo haake to n be, n fan xa n yete matɔxɔ dondoronti, kɔnɔ wo naxa a maɔxun daxuna ra de! Hali wo a maɔxun daxui na n na, wo xa diɲe alako n xa n gbe fala wo be. ¹⁷ Na kui, n mu wɔyɛnma Marigi waxonki ma. N wɔyɛnma daxui ki nan ma naxan wama a yete matɔxɔfe. ¹⁸ Mixi gbegbe to so yete igboɲa kui adamadi ki ma, n fan xa n kan matɔxɔ. ¹⁹ Wo tan xaxilimae, wo tinma xaxilitaree ra tɛmɛi birin. ²⁰ Wo tan tinma wo xa findi konyie ra, mixie xa wo rawali a ɲaaxi ra, e xa se birin ba wo yi ra, e xa e ya ragoro wo ma, e man xa wo de ragarin.

²¹ N bara a fala wo be yaagi ra, muxu tan mu na senbe mɔɔli masenxi wo be. Kɔnɔ e suusaxi e yete kan matɔxɔe naxan na, fo n fan xa suusa na ra, hali a findi xaxilitareɲa ra n be. ²² Eburu mixie nan e ra? N tan fan findixi Eburu mixi nan na. Isirayilakae nan e ra? N tan fan findixi Isirayilaka nan na. Iburahima bɔnsɔe nan e ra? N tan fan Iburahima bɔnsɔe nan n na. ²³ Ala xa Mixi Sugandixi xa walikɛe nan e ra? Wo wo haake to n be de, n tan dangi e ra. N bara wali dangi e ra, n bara sa geeli dangife e ra, n bara bɔnbɔe sɔtɔ dangife e ra, n bara makɔre faxe de ra dangife e ra.

²⁴ Sanmaya suuli Yuwifie n bɔnbɔma sebere ya tongo saxan nun solomanaani ra. ²⁵ Sanmaya saxan e n bɔnbɔma gbengbeta ra. Sanmaya keren e bara n magɔnɔ gemɛe ra. Sanmaya saxan n ma kunkui dulama baa ma. Sanmaya keren n bara xi keren nun kɔe keren nadangi ye xɔɔra baa ma. ²⁶ N ma biyaasi wuyaxi kui, n bara tɔɔrɔ xure igirife ra, n bara tɔɔrɔ mɔɲetie xa fe ra, n yete kan bɔnsɔe mixie bara n tɔɔrɔ, kaafirife fan nu bara n tɔɔrɔ. N bara tɔɔrɔ taae, gbengberenyi, nun baa ma. Danxaniyatɔe wule falee fan bara n tɔɔrɔ. ²⁷ N bara tɔɔrɔ wali xɔɔxɔe xa fe ra. Sanmaya wuyaxi n mu xi, n mu baloe sɔtɔ, n mu ye min, n lu kaame ra, n mu sose sɔtɔ ɲeme ra. ²⁸ Naxan saxi na birin fari, lɔxɔ yo lɔxɔ n kɔntɔfilima danxaniyatɔe ɲamae xa fe ra. ²⁹ Senbe na ba mixi nde, a bara ba n fan

na. Danxaniyatɔe na yunubi fe raba, a n sondonyi tɔɔroma ne alo te na sa a ma.

³⁰ Iyo, xa a lanma n xa n yete matɔxɔ fe nde ra, n nan n yete matɔxɔma n ma senbetareya nan na. ³¹ Ala, naxan findixi Marigi Isa baba ra, naxan matɔxɔma abadan, a a kolon n mu wule falama.

³² Damasi gomina, naxan nu na Mange Aretasi xa yaamari bun ma, a naxa taa naadee balan alako a xa n suxu, ³³ kɔnɔ danxaniyatɔe naxa n nagoro taa tete wunderi ra debe kui, n fa n ba a yi ra.

12

Polu xa matɔxɔe

¹ N lanma n xa nde sa na matɔxɔe fari? Na yusi mu na, kɔnɔ n man xa laamatunyie nun masenyie xa fe fala wo be Marigi naxee fixi n ma. ² Isayanka nde nu na, naxan xanin koore walaxe saxan nde. Na ɲe fu nun naani nan yi ki. N mu a kolon xa a fate yati nan siga, xa na mu a xaxili gbansan. Ala a kolon. ³ Hali Ala gbansan nan to a kolon, xa a fate yati nan siga, xa na mu a ra a xaxili gbansan, n fe keren nan kolon, ⁴ na xeme xaninxi ne ariyanna. Menni a naxa fee me, naxee mu daxa adama xa e masen a boore be. ⁵ N bara na xeme matɔxɔ. N tan nan lanxi na xeme ma, kɔnɔ n mu wama n yete matɔxɔfe. N nan n ma senbetareya gbansan nan matɔxɔma.

⁶ Kɔnɔ xa n bara wa n yete matɔxɔfe, na mu findima xaxilitareɲa ra, barima n naxan birin falama a findixi nɔndi nan na. N mu na birin falama xe, alako mixie naxa n ma fe ite dangife e naxan toma a nun e naxan mema n xun ma. ⁷ Na laamatunyie to magaaxu, n naxa dundu.

Ala naxa tɔɔre nde dɔxɔ n ma, naxan fanxanxi Sentane xa maleke ra, alako n naxa n yete igbo na laamatunyi magaaxuxie xa fe ra. ⁸ N naxa Ala maxandi sanmaya saxan a xa na tɔɔre ba n ma, ⁹ kɔnɔ a naxa a masen n be, «N ma hinne bara i rali. I n ma senbe kamalixi kolonma i xa senbetareya nan kui.» Na nan a toxi n nan n ma senbetareya matɔxɔma, alako Ala xa Mixi Sugandixi senbe xa lu n be. ¹⁰ Na nan a toxi senbetareya rafanxi n ma. Hali na findi konbi ra, hali na findi fe xɔɔxɔe ra, hali na findi ɲaxankate nun

toore ra n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, na birin nafan n ma, barima n a kolon n senbe sotoma n ma senbetareya nan kui.

¹¹ Wo bara a niya n xa woyen alo daxui. A nu lanma ne wo tan yati xa fe fanyi fala n ma fe ra. Hali n ma fe to goroxi, n mu xurun na xera fisamantee ya i. ¹² N bara n ma xeraya foxie masen wo be, n to tonxumae, fe magaaxuxie, nun kaabanakoe raba wo tagi duluxotoc xungbe kui. ¹³ Fe keren gbansan nan na, n mu naxan nabaxi wo ra alo n a raba danxaniyatoc nama gbete ra ki naxe. N mu tin findide kote ra wo tan be. Xa na mu rafan wo ma, wo xa dije.

¹⁴ N redixi n ma biyaasi saxan nde rabafe ra wo xonyi. N mu findima kote ra wo be de, barima n mu wama wo harige xon ma. N wama wo tan yati nan xon ma. A mu lanma die xa feere fen e barimixie be. A lanma barimixie nan xa feere fen e xa die be. ¹⁵ N tan bara tin feere fende wo be. N bara tin n yete fide wo be. N to wo xanuxi a gbe ra, wo tan nde bama na xanunteya nan na n tan be?

¹⁶ Awa yire, konon n mu findixi kote ra wo be. Nde a falama a koota mixi nan n na, a n bara wo masoto koota wali ra. ¹⁷ Konon n xa wo maxarin, n bara wo rawali n ma xerae saabui ra? ¹⁸ N naxa Tito mayandi a xa siga wo yire. N man naxa n ngaxakerenyi gbete xee naxan a matima. Tito wo rawali ne? N nun Tito mu jere xaxili keren xa fari? A mu n tan xa foxi raba? ¹⁹ N xanuntenyie, kabi temui xonnakuye wo joxo a ma muxu na muxu yete nan xunmafalafe, konon muxu na Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi nan tife wo be Ala ya xori alako wo xa danxaniya xa sabati.

²⁰ Konon n bara gaaxu n wo jere ki nde life naa naxan mu rafan n ma. Temunde n fan jere ki mu fama rafande wo ma. N bara gaaxu n na siga wo xonyi n yi fee nan lima naa: lantareya, tone, xonnanteya, boore matandi, woyen jaaxi, naafixiya, yete igbona, nun jaxasi. ²¹ Yi biyaasi n bara gaaxu Ala fama ne n ma fe ragorode wo saabui ra, n fa nimisa wo xa yunubie xa fe ra, mixi ndee mu gbilen naxee

foxo ra, alo seniyentareya, yene, nun langoeja.

13

Polu xa biyaasi saxan nde

¹ N ma biyaasi saxan nde nan yi ki wo xonyi. «Fe birin makiitima seede firin, xa na mu, seede saxan nan xui ma.» ² N to n ma biyaasi firin nde raba wo xonyi, n naxa a fala wo be, «N na fa, n mu dijema mixi yo ma.» Yakosi, hali n na yire makuye, n man bara gbilen na woyenyi ma mixie be, naxee nu bara yunubi raba, a nun mixi gbete. ³ Wo wama a kolonfe xa Ala xa Mixi Sugandixi na woyenfe n saabui nan na. Wo fama na kolonde, barima a senbe mu xurun wo be. A senbe gbo wo ya ma. ⁴ Mixie naxa a mabanban wuri magalanbuxi ma a xa senbetareya kui, konon Ala naxa a rakeli faxe ma senbe ra. Muxu tan fan, muxu senbe mu gbo, konon muxu fama ne lude a seeti ma wo malife ra Ala senbe saabui ra.

⁵ Wo xa wo yete mato a kolonfe ra xa wo danxaniyaxi. Wo xa na mato a fanyi ra. Wo mu a kolon Ala xa Mixi Sugandixi Isa na wo boje i? Konon xa wo bara a to wo mu danxaniyaxi, Isa mu na wo boje i de! ⁶ Wo xa a kolon muxu tan danxaniyaxi. ⁷ Muxu Ala maxandima wo be alako wo naxa fe jaaxi yo raba. Muxu mu wama wo xa lu tinxinyi kui alako muxu xa xili fanyi soto. Muxu wama na nan xon wo tan be, alako wo xa lu kira fanyi xon, hali mixi nde kiiti jaaxi doxoma muxu ma. ⁸ Muxu tan mu noma nondi matandide, fo muxu xa bira a foxo ra. ⁹ Xa muxu senbe xurun, konon wo gbe naxa gbo, muxu bara jalexin. Muxu Ala maxandima ne alako wo xa danxaniya xa kamali. ¹⁰ N na bataaxe sebefe wo ma yire makuye barima n mu wama fe xoroxoe falafe wo be wo ya xori. Marigi bara n xee a xili ra alako n xa wo mali, wo xun nakanafe mu na naxan na.

¹¹ N ngaxakerenyie, a donxoe ra, Ala, xanunteya nun bojesa kanyi xa lu wo seeti ma, wo xa seewa, wo xa kamali, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa lan wo bore ma, wo xa lu bojesa kui. ¹² Wo xa wo bore xeebu sunbui seniyenxi ra.

Seniyentɔe birin bara wo xεebu. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne wo ra, Ala xa wo xanu, Ala Xaxili Seniyenxi xa lu wo bɔɛ i.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Galati danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe ɲama ma, naxee nu sabatixi Galati bɔxi ma. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa, alako mixie xa danxaniya Isa ma. Na birin seɓexi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, Sora 13 nun 14.

Isa xa wali to fɔlɔ Isirayila bɔxi ma, danxaniyatɔe singee Yuwifie nan nu gbo e ya ma. (Yuwifi xili ba, Isirayila xili ba, bɔnsɔe keren nan xili a ra.) E naxa la a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, e xa namipɔnmɛe naxan xa fe masen e xa Kitaabui kui. E mu Isa xa seriye tongoxi alɔ diine nɛene, barima e a toxi ki naxe, Isa xa seriye bara Yuwifie xa diine rakamali, alɔ Ala nu bara a masen ki naxe. Na kui, e to findi Isayankae ra, e mu e xa diine seriye rabɛɲin naxan nu seɓexi Tawureta Munsa nun Yabura Dawuda kui. E naxa Isa xa seriye sa seriye boore fari.

Na sese mu nu findixi fe xɔɔxɔe ra na kawandi nu tima temui naxe Yuwifie nan gbansan be, kɔnɔ Isa xa xɛerae to na masenyi kawandi si gbeteɛ be, fe ndee naxa mini. Si gbeteɛ tan to findi Isayankae ra, e tan mu nu tinxi Yuwifie xa naamunyiye xa sa Isa xa seriye fari, barima Isa xa seriye nu bara e wasa.

Na kui, Yuwifi Isayanka ndee naxa si gbeteɛ Isayankae xili kana e xa sunnatareya xa fe ra. E naxa a fala a Isayanka naxan mu sunnaxi, a mu gexi kisi sɔtɔde. Pɔlu to na xaxili mɛ, a naxa na fe matandi, a falafe ra xa kisi sɔtɔma Isa xa serexe saabui nan na, mixi hayi mu na sunne ma kisi xa fe ra. A mu a fala sunne mu fan. A a fala ne sunne, xa na mu a ra yaamari gbete, a mu nɔma mixi rakiside. Isa xa serexe nan gbansan nɔma na rabade.

Na galanbui naxan so Yuwifi Isayankae nun si gbeteɛ Isayankae tagi, a nɔma xaxili gbegbe fide won fan ma. Diine fee na na, a lanma won xa naxee raba, kɔnɔ e mu won nakisima. Naamunyi ndee na na, won nɔma naxee rabade, kɔnɔ a mu lanma won xa e findi tekuru kisi xa fe ra. Na birin tagi rasafe ndedi xɔɔxɔ, kɔnɔ Ala xa Kitaabuie nɔma lonni fide won ma nee xa fe ra.

Bafe na fe ra, Annabi Pɔlu xa Kitaabui Galati danxaniyatɔe be, a man danxaniyatɔe ɲere ki masenma won be. Xanunteya nan findixi Isayankae xa yaamari singe ra. Ala Xaxili Seniyenxi, naxan sabatixi danxaniyatɔe bɔɲe kui, na nan a rapɛrema Ala xa kira xɔn ma. Na tide gbo, barima xa na mu a ra Sentane fe birin nabama ne alako a xa a rapɛre kira gbete xɔn ma, naxan findixi yunubi kira ra. Ala xa won natanga na ma. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Galati danxaniyatɔe
ɲama ma

Xɛɛbui

¹⁻² N tan Pɔlu nun n ngaxakerenyie, muxu bara danxaniyatɔe ɲamae xɛebu naxee na Galati bɔxi ma. Mixi yo mu n xɛexi. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nun Baba Ala naxan a rakelixi faxe ma, e tan nan n xɛexi. ³ Won Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bɔɲesa fi wo ma. ⁴ Isa a yete baxi serexe ra won ma yunubie xafarife nan na, a xa won natanga yi waxati ɲaaxi ma, alɔ won Baba Ala wama a xɔn ma ki naxe. ⁵ Tantui na Ala be abadan. Amina.

Galatikae gbilenfe Ala xa kira fɔxɔ ra

⁶ N de bara ixara wo to gbilenfe wo xilima fɔxɔ ra yi ikɔrexi ra, naxan bara wo xili a xa Mixi Sugandixi xa hinne saabui ra. Wo na birafe masenyi gbete nan fɔxɔ ra, ⁷ naxan mu findixi masenyi fanyi ra. Mixi ndee wama wo xaxili ifufe, e xa Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi mafindi.

⁸ Kɔnɔ xa a sa li muxu tan, xa na mu a ra Ala xa maleke nde naxa masenyi ti wo

e nu laxi a ra a danxaniyatōe lanxi ne e xa sunna. ¹³ Yuwifi gbetēe naxa bira a xa filankafuija fōxo ra, han e naxa Baranabasi fan natantan.

¹⁴ N to e xa tinxintareya to, naxan mu lanxi Ala xa nōndi ma, n naxa a fala Piyeri be e birin ya xōri, «Hali i to findixi Yuwifi ra, i na jerefe si gbetēe xa naamunyi ki nan ma, naxan mu findi Yuwifi xa naamunyi ra. Munfe ra i a falama si gbetēe be e xa jere Yuwifie jere ki ma?»

¹⁵ Won tan naxee barixi Yuwifiya kui, naxee mu findixi yunubitōe ra si gbetēe tagi, ¹⁶ won a kolon mixi yo mu nōma Ala xa seriye birin nabatude, a fa lu a mu tantan na xa a findi tinxintōe ra. A findima tinxintōe ra a to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. Na kui, won bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, alako won xa tinxin na danxaniya saabui ra. Won mu nōma Ala xa seriye birin natinmede, han won xa findi tinxintōe ra. Mixi yo mu nōma Ala xa seriye birin natinmede, han a fa findi tinxintōe ra.

¹⁷ Xa won na tinxinyi fenfe Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra, won fa yunubi nde raba, na a masenma yunubi rafan Ala xa Mixi Sugandixi ma? Astofulahi. ¹⁸ N mu lama a ra sōnōn n nōma Ala xa yaamari birin natinmede, han n xa findi tinxintōe ra. Xa a sa li n bara gbilen na xaxili ma, na mu findi Ala xa seriye ra. ¹⁹ N to a to n mu nōma Ala xa seriye birin natinmede, n naxa na xaxili lu na, alako n ma jere ki fanyi xa findi tantui ra Ala be. ²⁰ Ala xa Mixi Sugandixi faxa ki naxe wuri magalanbuxi ma, n waxōnfe fan bara faxa na ki. Yakōsi n mu birama n waxōnfe fōxo ra. Ala xa Mixi Sugandixi nan n ma dunijeigiri rapere ma. N n ma dunijeigiri rapere ma danxaniya nan saabui ra. N bara danxaniya Ala xa Di ma naxan a yete baxi serexe ra n be a xa xanunteya xa fe ra. ²¹ N mu tinma Ala xa hinne rabolode. Xa a sa li n nōma Ala xa yaamarie ratinmede han n xa findi tinxintōe ra, a lima Ala xa Mixi Sugandixi xa faxe tide yo mu na won ma kisi xa fe ra.

Danxaniyatōe findixi Iburahima xa die nan na

¹ Wo tan Galatika xaxilitaree, nde wo madaxuxi? A masenxi ne wo be a fiixe ra a Ala xa Mixi Sugandixi banban ne wuri magalanbuxi ma. ² Wo a fala n be munse a niyaxi wo xa Ala Xaxili Seniye nxi soto. Wo a sotoxi Ala xa seriye ratinmefe nan saabui ra, ka wo a sotoxi ne barima wo danxaniyaxi Ala xa masenyi ma wo naxan mexi? ³ Wo xaxili mu na? Singe wo xaxili nu tixi Ala Xaxili Seniye nxi nan na, kōno yakōsi wo laxi wo yete kan senbe nan na. Munfe ra? ⁴ Wo bara tōro Ala Xaxili sotofe ra, yakōsi munfe ra wo wama na bejinfe? Na bara findi fe fufafu ra wo be? ⁵ Ala a Xaxili Seniye nxi fima wo ma, a man kaabanakoe rabama wo tagi. A wo kima ne, barima wo bara a xa seriye rabatu, ka a wo kima ne barima wo bara danxaniya Ala xa masenyi ma wo naxan mexi?

⁶ Wo xa Iburahima xa fe mato. A to danxaniya Ala ma, a naxa tinxinyi soto Ala mabiri. ⁷ Na nan na ki, mixi naxan danxaniya Ala ma, na bara findi Iburahima xa di ra. ⁸ Kitaabui na nan yati fala beenun a xa raba, a falafe ra Ala fama si gbetēe ratinxinde e xa danxaniya saabui ra. A naxa na masenyi fanyi masen singe nu, a to a fala Iburahima be, «Si birin fama ne duba soto de i tan saabui ra.» ⁹ Na kui, danxaniyatōe birin duba soto ma ne alo Iburahima danxaniyatōe. ¹⁰ Mixi naxan katama Ala xa yaamarie ratinmede alako a xa kisi soto, na findixi mixi dankaxi nan na, barima a sebexi Kitaabui kui, «Mixi naxan mu yaamari birin nabama, naxee sebexi Ala xa seriye Kitaabui kui, a dankaxi.» ¹¹ Mixi yo mu nōma Ala xa yaamarie birin nabatude, na xa a findi tinxintōe ra. A sebexi Kitaabui kui, «Tinxintōe kisima a xa danxaniya nan saabui ra.»

¹² A man sebexi, «Mixi naxan Ala xa yaamarie birin nabatuma, a kisima nee nan saabui ra.» Xaxili firin nan a ra. Naxan a xaxili tima danxaniya ra, a mu nōma a xaxili tide yaamarie ratinmefe ra. ¹³ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara danke ma, won naxan soto barima won mu a xa yaamari birin natinmexi. A won xunsara ne, a to won ma danke tongo

a xa kote ra. A findi mixi dankaxi ra a faxa ki nan ma, barima a sebexi Kitaabui kui, «Danke na mixi be naxan gbakuma wuri ma.» ¹⁴ A bara won xunsara alako Ala heeri naxan fixi Iburahima ma, a xa dangi si gbete ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na kui, won ma danxaniya saabui ra, won noma Ala Xaxili Seniyenxi sotode naxan laayidixi won be.

Ala xa saate nun ibunadama xa wali

¹⁵ N ngaxakerenyie, n xa misaali nde masen wo be. Mixi mu noma saate masarade, xa na mu a ra a kanade, saate naxan tongoxi ibunadama xa seriye ki ma. Annabi Iburahima xa saate luma na ki ne. ¹⁶ Ala naxa laayidi ndee tongo Iburahima nun a xa di be. Kitaabui mu a falama «die,» woyenyi naxan wama a falafe «mixi wuyaxi.» Kitaabui a falama «a nun a xa di.» Woyenyi na a ra naxan wama a falafe «mixi keren.» Na mixi keren findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ¹⁷ N wama naxan falafe wo be, a Ala xa seriye, naxan sebexi pe keme naani pe tongo saxan dangi xanbi Ala xa saatetongoe Iburahima be, na seriye mu noma na laayidi singe kanade. ¹⁸ Xa won kisi sotoma ke ra, barima won Ala xa yaamarie ratinmema, won mu a sotoma sonon Ala xa laayidi saabui ra. Ala a fi Iburahima ma laayidi nan na a yete xa hinne xa fe ra.

¹⁹ Xa na nan a ra, munfe ra Ala a niya a xa yaamarie xa sebe Kitaabui kui? A a xa yaamarie sebe ne yunubie xa fe ra, beenun a xa Di laayidixi xa fa. Malekee naxa fa na seriye ra, e na so saabui nde yi ra. ²⁰ Saabui tan luma mixi firin nan tagi, konon Ala tan, keren nan a ra.

²¹ Ala xa seriye nun Ala xa laayidie e boore matandima? Ade de! Xa won nu noma kisi sotode Ala xa yaamarie rabatui nan na nu, na nu noma ne won findide tinxintoe ra. ²² Konon Ala xa Kitaabui a masenxi ne won be a dunija mixi birin Ala xa yaamarie matandima, e findi yunubitoe ra. Na kui, Ala naxan laayidixi mixie be, naxee lama a ra, e fa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, e noma na sotode.

²³ Beenun mixi xa no kisi sotode danxaniya saabui ra, won nu na katafe Ala

xa yaamarie ratinmede, alako won xa kisi, konon won mu no. ²⁴ Na kui, seriye bara won xuru han beenun Ala xa Mixi Sugandixi xa fa alako won xa tinxinyi soto danxaniya saabui ra. ²⁵ Konon danxaniya to bara fa, won mu na seriye xa xurui bun ma sonon, ²⁶ barima wo birin bara findi Ala xa die ra, wo to danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ²⁷ Wo tan naxee bara wo xunxa ye xora Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan fa a ra. ²⁸ Yuwifi nun Gireki, konyi nun xore, xeme nun gine, wo birin keren Ala xa Mixi Sugandixi Isa i. ²⁹ Xa wo bara findi Isa Ala xa Mixi Sugandixi gbe ra, wo bara findi Iburahima xa die nun ketongoe ra alo Ala a laayidixi ki naxe.

4

Konyi nun di

¹ N wama naxan falafe, ke tongoma, a dimedi temui, hali a baba ke to findixi a gbe ra, a luxi alo konyi naxan mu gexi a yete sotode. ² A luma yatigie nun karamoxoe xa yaamari nan bun ma, han a baba na tin temui naxe a xa a yete soto. ³ Won tan fan to mu nu Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolon, won nu luxi ne alo dimedie. Won nu na dunija fe kobie xa konyiya nan bun ma. ⁴ Waxati to kamali, Ala naxa a xa Di xee dunija ma gine nde saabui ra. A naxa bari Ala xa seriye bun ma, ⁵ alako a xa mixie xunsara naxee nu na Ala xa seriye xa kiiti bun ma. A naxa won xunsara alako won xa findi Ala xa die ra. ⁶ Wo to findi a xa die ra, Ala naxa a xa Di Xaxili raso wo boje i, xaxili naxan xili tima, «n Ba.» ⁷ Na nan a ra wo bara mini konyiya kui, wo bara findi Ala xa die ra. Wo to findixi a xa die ra, Ala man bara wo findi a ketongoe ra.

⁸ Singe wo mu nu Ala kolon. Dunija fe kobie nan nu findixi wo marigi ra, a fa li nee nun Ala tagi ikuya. ⁹ Yakosi wo bara Ala kolon. Ala bara wo fan kolon. Munse fa a niyaxi sonon wo man gbilenma na dunija fee ma naxee senbe nun tide mu gbo? Wo man wama lufe e xa konyiya bun ma? ¹⁰ Wo man bara bira yaamarie foxo ra, naxee a falama loxoe ndee nun

kike ndee tide gbo e boore ɓe. Wo waxati ndee nun jɛ ndee rafisa e boore ɓe. ¹¹ N gaaxu nɛ wo naxa n ma xaranyi rabolo, n ma wali xa lu n ma fu.

¹² N ngaxakerenyie, n bara wo mayandi, wo lu alɔ n tan, barima n fan luxi nɛ alɔ wo tan. Wo mu fe kobi yo raba n na. ¹³ Wo a kolon a n ma fure nan a niya, a singe singe n xa wo kawandi Isa xa masenyi fanyi ra. ¹⁴ Na nu xɔrɔxɔ wo ɓe, kɔnɔ n ma fe mu wo ɓɔjɛ rapaaxu wo ma, wo mu wo makuya n na. Wo n nasene nɛ alɔ Ala xa maleke nde, xa na mu a ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa. ¹⁵ Wo xa na sɛwɛ fori na minden? Singe n ma fe nu rafan wo ma han wo nu nɔma tinde wo yae yati bade n ɓe. ¹⁶ N nɔndi falafe wo ɓe, na bara a niya n xa findi wo yaxui ra? ¹⁷ Na mixie wama wo xa bira e fɔxɔ ra, kɔnɔ na mu findima fe fanyi ra wo ɓe. E wama won tagi isofe, alako wo xa lu e tan mabiri. ¹⁸ Xa wo gbata fe fanyi rabafe ra, na mu jaaxu. Wo xa na mɔɔli raba temui birin, hali n mu na wo yire. ¹⁹ N ma die, n man na tɔɔrɔfe wo ɓe alɔ gine xa tɔɔre ditinyi ra, han Ala xa Mixi Sugandixi jɛre ki sabatima wo i temui naxe. ²⁰ A xɔli n ma won birin xa lu yire keren, alako won xa won bore fahaamu, barima yakɔsi n bara hanme wo xa fe ra.

Hagara nun Sara xa misaali

²¹ Wo tan naxee wama kisi sɔtofe Ala xa yaamarie ratinmɛfe saabui ra, wo mu a kolon Ala xa seriye naxan falaxi? ²² A sɛɓexi Kitaabui kui a di firin nan nu na Iburahima yi ra. Konyi gine naxa keren bari a ɓe, xɔre gine fan naxa di gbete bari a ɓe. ²³ A naxan sɔto konyi gine saabui ra, na barixi nɛ alɔ ibunadama birin barixi ki naxe, kɔnɔ a naxan sɔto xɔre gine saabui ra, a barixi laayidi nan kui. ²⁴ Na gine firinyi misaalixi saate firin nan na. Saate naxan xirixi Sinayi geya fari nan a niyama mixi xa lu konyiya kui. Hagara misaalixi na saate nan na, ²⁵ naxan xirixi Sinayi geya fari Arabu ɓɔxi ma. A misaalixi Darisalamu fan na, naxan na konyiya kui a nun a xa die. ²⁶ Kɔnɔ Darisalamu naxan na ariyanna, xɔre taa nan a ra. Won nga nan na ki. ²⁷ A sɛɓexi Kitaabui kui,

«I tan naxan mu di barima, i xa jɛlexin. I tan naxan mu di bari tɔɔre kolon, i xui ramini, a ite jɛlexinyi kui, barima gine naxan xa xeme bara mɛɛ a ra, a xa di wuyama nɛ, dangi xeme taa idɔxɔɛ ra.»

²⁸ Wo tan ngaxakerenyie, wo bara findi laayidi die ra alɔ Isiyaga. ²⁹ Na waxati, di naxan barixi ibunadama ki ma, a naxa di boore tɔɔrɔ, naxan barixi Ala Xaxili sɛnɓe saabui ra. Han ya a na na ki nɛ. ³⁰ Munse sɛɓexi Kitaabui kui? A sɛɓexi, «I xa konyi gine nun a xa di keri, barima konyi gine xa di nun xɔre gine xa di mu ke itaxunma.» ³¹ N ngaxakerenyie, na nan a ra won mu findixi konyi gine xa die xa ra. Won findixi xɔre gine xa die nan na.

5

Danxaniyatɔɛ xa xɔreya

¹ Ala xa Mixi Sugandixi bara won xunsara, alako won xa xɔreya sɔto. Na kui, wo xa ti a fanyi ra. Wo naxa tin konyiya nde yo xa dɔxɔ wo fari sɔnɔn.

² N tan Polu, n xa nɔndi fala wo ɓe, xa wo tin na mixie xa wo sunna, Ala xa Mixi Sugandixi xa wali tide yo mu na wo ɓe sɔnɔn. ³ N man xa a fala wo ɓe, xeme naxan tinma e xa a sunna, a lanma a xa Ala xa yaamari birin natinmɛ. ⁴ Wo tan naxee wama tinxinyi sɔtofe yaamarie ratinmɛfe saabui ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi tagi bara ikuya. Ala mu hinnɛma wo ra sɔnɔn. ⁵ Won won xaxili tima Ala Xaxili ra won ma danxaniya kui, alako won xa tinxinyi sɔto won xaxili tima naxan na. ⁶ Xa mixi biraxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa fɔxɔ ra, sunne nun sunnatareya tide yo mu na a ɓe. Fe keren nan tide gbo: Mixi xa danxaniya Ala ma, a xa mixi xanu.

⁷ Wo nu na jɛrefe a fanyi ra. Pe, nde a niyaxi wo xa nɔndi rabolo? ⁸ Naxan wo bendunxi na ki, na mu findixi Ala ra naxan wo xili. ⁹ Leɓini dondoronti nɔma farin gbegbe ratede. ¹⁰ N bara la wo ra Ala saabui ra, mixi yo fa a xa fa wo ya iso, wo mu tinma na xaxili mɔɔli ra. Na kanyi fama nɛ a sare sɔtoɔde. ¹¹ N ngaxakerenyie, xa a li nu han ya n na kawandi tife mixie xa sunna, munfe

ra Yuwifie luma n jaxankata ra? Xa a sa li nu n na kawandi mooli tima, Isa xa serexe wuri magalanbuxi ma, a mu findima woyen xoxoxe ra mixie be nu. ¹² N wama ne naxee na wo ya isofe, hali e mu a dan sunne fe gbansan ma. E xa e xemeya birin ba na.

Danxaniyatse jere ki

¹³ N ngaxakerenyie, Ala wama wo xa lu xoreya kui, konɔ wo naxa na xoreya mafindi yunubi ra. Wo wo bore mali xanunteya kui. ¹⁴ Ala xa seriyɛ birin na yi yaamari kerenyi nan kui: Wo xa wo boore adamadi xanu alɔ wo yete. ¹⁵ Xa wo luma wo bore tɔɔɔ ra, wo nu wo bore jaxankata, wo a niya dɔyin, xa na mu a ra wo wo bore xa fe xun nakanama ne.

¹⁶ N wama naxan falafe wo be, wo xa a lu Ala Xaxili xa wo rapere. Wo naxa bira wo yete waxonfe jaaxie foxo ra. ¹⁷ Adama waxonfe jaaxi nun Ala Xaxili seniyenxi, a keren mu a ra. Na firinyi na e bore gerefe, alako wo naxa wo waxonfe raba. ¹⁸ Xa Ala Xaxili na wo raperefe, wo xaxili mu tima wo xa yaamari ratinmexie ra sonon.

¹⁹ Yunubitse waxonfee nan ya: langoena, seniyentarena, son kobi, ²⁰ kuye batufe, duureya, xonnanteya, lantareya, tɔɔne, boje tefe, geeni fenfe i yete be, sonxofe, boore rafisafe a boore be, ²¹ milanteya, siisife, xulunyi jaaxie, nun na maniyee. N man xa a fala wo be, mixi naxee jere ma na ki, e mu ariyanna sotoma ke ra muku.

²² Konɔ Ala Xaxili Seniyenxi xa kewalie nan ya: xanunteya, seewe, bojesa, dije, yarawase, fanyi, lanlanteya, ²³ boje bexiya, nun yete suxui. Tɔnyi yo mu na na fe moolie ma. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi Isa foxirabiree bara yunubitse waxonfe rabenin a nun fe jaaxi birin. ²⁵ Won to kisi soto Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, won xa bira a foxo ra. ²⁶ Won naxa won yete igbo, won naxa won bore raxono, won naxa mila won bore ma.

6

Danxaniyatse xa mali

¹ N ngaxakerenyie, xa wo bara mixi nde suxu yunubi kui, wo tan naxee xa

danxaniya tilinxi, wo xa a mafuruku alako a xa gbilen Ala ma. Konɔ wo xa wo jengi sa wo yete xon ma, alako wo fan naxa bira na yunubi kui. ² Wo wo bore mali wo xa kote xaninde. Na kui, wo Ala xa Mixi Sugandixi xa seriyɛ nan natinmema. ³ Xa mixi a yete igboma, a na a yete madaxufe. ⁴ Kankan xa a yete jere ki mato, xa a fan, xa a mu fan. A naxa a boore jere ki mato, a fa a fala, «N fan boore be.» Na kui, a xa a yete keren gbansan mato, ⁵ alako kankan xa a yete xa kote xanin.

⁶ Mixi naxan xaranyi sotoma Ala xa masenyi xa fe ra, a lanma a xa a karamoxo ki fe fanyi mooli birin na.

⁷ Mixi yo naxa wo madaxu. Adamadi mu noma Ala madaxude. Kankan fama a yete xa wali sare sotide ne. ⁸ Mixi naxan birama a yete waxonfe jaaxi foxo ra, a fama ne sotide na xaxili kobi xa fe ra. Konɔ mixi naxan birama Ala Xaxili waxonfe foxo ra, a fama kaside Ala Xaxili nan saabui ra. ⁹ Won naxa tagan fe fanyi rabafe ra. Xa won mu tagan, won fama ne sare fanyi sotide a waxati. ¹⁰ Xa won noma fe fanyi nde rabade, won xa a raba mixi birin be. A gbengbenyi won xa a raba won ngaxakerenyi danxaniyatse be dangife mixi birin na.

Nungui

¹¹ Wo yi sebeli mato, a xori xungbo, barima n na a sebefe n yete belexe nan na.

¹² Mixi naxee na wo karaxanfe wo xa sunna, e wama ne jama xa e matoxo. E na na rabafe ne alako e naxa jaxankate soto kawandi xa fe ra, naxan Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe masenma. ¹³ Sunnamixie yati mu Ala xa yaamari birin natinmema, konɔ e wama wo tan xa sunna, alako e xa xili fanyi soto na xa fe ra. ¹⁴ Konɔ n tan, n wama xili fanyi sotide won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe nan ma fe ra, naxan bara a niya n jere ki nun dunja jere ki, e tagi xa ikuya. ¹⁵ Sunne nun sunnatareya tide yo mu na na. Findife mixi neene ra, na nan tide gbo. ¹⁶ Ala xa bojesa nun hinne fi mixi birin ma naxee birama na seriyɛ foxo ra, a nun a xa jama Isirayila.

¹⁷ A donxɔɛ ra, mixi yo naxa n tooro,
barima Isa xa toore foxi na n fate ma.
¹⁸ N ngaxakerenyie, won Marigi Isa, Ala
xa Mixi Sugandixi xa hinne wo xaxili ra.
Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Efese danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan ɲa Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe ɲama ma naxee nu sabatixi Efese taa kui nun a rabilinyi. Temui dangixi, Pɔlu nu bara kawandi ti naa alako mixie xa danxaniya Isa ma. A lu ne na taa kui han ɲe firin. Fe naxee dangi Efese na waxati bun ma, e seɓexi Isa xa Xɛerae xa Taruxui kui, Sora 19.

Pɔlu yi Kitaabui seɓe temui naxe, a nu saxi geeli Ala xa masenyi kawandife ma. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi a ma naxan findi yi Kitaabui ra.

Alɔ a to Efese danxaniyatɔee rali-maniya, a lonni fi e ma, yi Kitaabui nɔma fe gbeɓe masende won fan be. A Ala sago makenenma won be a naxan nakamali a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. A sago na a ra mixi birin xa nɔ kisi sɔtɔde Isa xa serexe saabui ra. Yi Kitaabui a masenma won be a mixi yo mu na naxan xa wali fanyie nɔma a rakiside. Mixi kisima Ala xa hinne nan tun saabui ra. Yi Kitaabui man a masenma won be a danxaniyatɔe ɲama tide gbo Ala be. A bara wali so e yi ra, e xa nu na raba han beenun a man fama e fɔxɔ ra lɔxɔ naxe. A bara fe fanyie masen, a lanma danxaniyatɔee xa ɲere naxee ma. A man bara fɛere fi e ma e xa nɔ tide Sentane kanke alɔ geresoe tima a gerefaka kanke ki naxe.

Yi Kitaabui xa masenyi senbe gbo ki fanyi. Ala xa a rasabati won sondonyi kui. Ala xa a Xaxili ragoro won ma naxan lonni fima, naxan fee makenenma, alako won ma Ala kolonyi xun xa masa. Ala xa senbe fi won ma won xa lonni sɔtɔ a xa Mixi Sugandixi xa xanunteya ma naxan dangi lonni birin na. Ala xa

won nakamali a xa fe kamalixi birin na. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Efese danxaniyatɔe
ɲama ma

Xɛebui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala bara a ragiri naxan xa findi a xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛera ra. N bara wo tan Efese seniyeɗtɔee xɛebu, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa danxaniyatɔee. ² Won Baba Ala nun won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa hinne nun boɲesa fi wo ma.

Ala matɔxɔe

³ Tantui nan Ala be, naxan findixi won Marigi Isa Baba ra. Isa saabui ra, a bara barake birin nagoro won ma, naxan mɔoli mu kelima yi dunɲa ma, naxan mɔoli mu toma, naxan won malima ariyanna kira xɔn. ⁴ Beenun dunɲa geme singe ɲan xa dɔxɔ, Ala nu bara won sugandi Isa saabui ra alako won xa seniyeɗ, won xa tinxin a ya i. A xa xanunteya kui, ⁵ a naxa ɲanige tongo won xa findi a xa die ra a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, Ala sago fanyi ma. ⁶ Na birin nabaxi ne alako won xa a xa hinne xungbe matɔxɔ, a naxan masenxi won be a xanuntenyi Isa saabui ra.

⁷ A tan Isa bara won xunsare fi a yete wuli ra. Won ma yunubie xafarixi a tan nan saabui ra. Na birin nabaxi Ala xa hinne makaabaxi nan kui, ⁸ a bara naxan fi won ma a yiriwaxi ra, lonni nun fahaamui ra. ⁹ A bara a sago gundo makenen won be, a to wa a xɔn a sago xa raba a xa Mixi Sugandixi saabui ra ¹⁰ waxati kamali temui. Ala sago findixi yi nan na: A xa se birin malan, naxee na koore a nun naxee na boxi, a xa a xa Mixi Sugandixi findi a birin xunyi ra. ¹¹ Won fan findixi ketongoe ra a tan nan saabui ra, alɔ Ala a ɲanige tongoxi ki naxe, naxan fe birin nagirima a yete sagoe nun a xa nate ma. ¹² Na birin nabaxi ne alako won tan naxee findi mixi singee ra naxee e xaxili ti Ala xa Mixi Sugandixi ra, won xa Ala Nɔre Kanyi matɔxɔ.

¹³ Wo fan to nɔndi masenyi rame Isa xa fe ra, xibaaru fanyi naxan kisi fi wo ma, wo naxa danxaniya a ma. Isa saabui ra, Ala naxa wo matɔnxuma a Xaxili Seniyenxi ra alɔ a laayidi ki naxe. ¹⁴ A bara a Xaxili Seniyenxi fi won ma won ke foɓe ra. A fama won ke dɔnxɔe birin fide won ma a na fa a xa mixie foɓɔ ra temui naxe. Yi birin nabaxi ne alako Ala Nɔre Kanyi xa matɔxɔe sɔto.

Pɔlu xa Ala maxandi Efesekae be

¹⁵ Na kui, kafi n a me wo danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, wo man seniyentɔe birin xanuxi ki naxe, ¹⁶ danyi yo mu na n ma tantui ma wo xa fe ra n ne Ala maxandima wo be. ¹⁷ N ma maxandi sigama Baba Ala Nɔre Kanyi nan ma, won Marigi Isa naxan batuma, a xa a Xaxili ragoro wo ma naxan fahaamui fima, naxan fee makenenma, alako wo xa Ala kolonyi xun xa masa. ¹⁸ N a maxandima wo bɔɓe xa fe to a fiixe ra alako wo xa kolon sɔto a ma a Ala bara wo xili, fe xa lu wo be wo wo xaxili tima naxan na, alako wo xa kolon sɔto Ala xa ke makaabaxi ma naxan findixi a xa seniyentɔe birin gbe ra, ¹⁹ alako wo man xa kolon sɔto Ala xa senbe xungbe ma naxan na won tan danxaniyatɔe be. Yi senbe findixi Ala xa senbe magaaxuxi nan na, ²⁰ a naxan namini a to a xa Mixi Sugandixi rakeli faxe ma, a a magoro a yirefanyi ma ariyanna. ²¹ Ala bara mangɛya fi a ma naxan dangi mangɛya, nɔe, nun senbe birin na. A bara xili fi a ma naxan dangi xili birin na naxan falama yi dunjpa ma a nun aligiyama. ²² Ala bara fe birin sa a xa yaamari bun, a man fa a findi fe birin xunyi ra danxaniyatɔe pama be. ²³ Danxaniyatɔe pama fan luxi ne alɔ Ala xa Mixi Sugandixi fate. Naxan fe birin nakamalima a mɔoli birin na, a xa fe kamalixi birin na danxaniyatɔe pama tagi.

2

Kisi sɔtɔma Ala xa hinne nan saabui ra

¹ Wo fan nu findixi mixi faxaxie nan na wo xa fe kobie nun wo xa yunubie xa fe ra ² wo nu jɛrema naxee ma. Wo nu biraxi yi dunjpa fe kobie nan foɓɔ

ra. Wo nu biraxi Sentane nan foɓɔ ra, jinnɛe xa mange naxan na kuye ma. Wo nu biraxi a xaxili nan foɓɔ ra naxan na walife Ala yaxuie tagi. ³ Singe, won birin nu jɛrema na mɔoli nan na, won bira won fate waxɔnfe nun won yete xaxili foɓɔ ra. Na kui, a nu lanma won xa Ala xa xɔne nan tun sɔto alɔ booree.

⁴ Kɔnɔ Ala xa kinikini gbo. A won xanuxi xanunteya tilinxi nan na. ⁵ Na kui, hali faxamixie nan to nu won na won ma fe kobi rabaxie xa fe ra, Ala naxa won nakeli na faxe ma, won nun a xa Mixi Sugandixi. Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra. ⁶ Ala to bara won nakeli faxe ma won nun a xa Mixi Sugandixi ra, a bara won naso ariyanna, a won dɔxɔ a fe ma. ⁷ A xa fonisireya kui, Ala kisi fixi won ma a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra, alako birin xa a xa hinne makaabaxi to waxati birin naxan sa fama.

⁸ Wo kisixi Ala xa hinne nan saabui ra, wo xa danxaniya xa fe ra. Kisi mu kelima wo tan xa ma, Ala nan a fima mixi ma. ⁹ A mu kelima mixi xa wali fanyie xa ma. Na kui, mixi yo mu nɔma a yete matɔxɔde. ¹⁰ Ala xa wali foɓi nan na won na. Yakɔsi, a bara won daa a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, alako won xa nu wali fanyie raba, a bara naxee ti won ya i won xa nu jɛre e ma.

Danxaniyatɔe pama findife Ala xa mixie nun Ala Xaxili sabatide ra Isa xa serexe saabui ra

¹¹ Na kui, wo xa ratu a Yuwifie mu wo ra bari kepa ma. Naxee xili falama «sunnamixie», e wo fan xili falama «sunnataree». Wo xa a kolon a sunne findixi adama xa wali nan na, naxan nabama mixi fate ra. ¹² Wo xa ratu a singe ra wo mu nu Ala xa Mixi Sugandixi xa fe yo kolon. Xɔɓe nan nu wo ra Isirayilakae ya ma. Laayidi nun saate yo mu nu xirixi wo nun Ala tagi. Xaxili tide yo mu nu na wo yi ra, Ala kolontaree nan nu wo ra dunjpa ma.

¹³ Kɔnɔ yakɔsi, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo tan naxee nu makuyaxi, Ala bara wo maso a ra a xa Mixi Sugandixi wuli saabui ra. ¹⁴ A tan nan lanyi rasoxi won tagi, pama firin xa findi keren na. A to a yete fate ba serexe ra, a bara yaxuya tete

rabira naxan nu tixi won tagi. ¹⁵ A bara Yuwifie xa seriye, e xa yaamarie, nun e xa tonyie senbe kana. A bara na pama firin tongo, a lanyi xiri e tagi, a e findi pama nɛɛnɛ keren na a xa yaamari bun ma. ¹⁶ A xa faxe saabui ra wuri magalanbuxi ma, a bara e xa yaxuya kana, a e firin birin findi keren na, a lanyi nun boɓɛsa lu e tan nun Ala tagi. ¹⁷ A to fa, a naxa wo kawandi lanyi nun boɓɛsa ra, wo tan naxee nu makuya. Naxee fan nu makɔre, a naxa nee kawandi lanyi nun boɓɛsa ra. ¹⁸ A tan nan naade rabixi won firin birin be, won nun Baba Ala xa lu yire keren, a Xaxili Seniyenxi kerenyi saabui ra.

¹⁹ Na kui, wo tan naxee mu nu na Ala xa mixie ya ma, yakɔsi wo fan bara findi seniyeɛntɔe ra, wo bara so Ala xa mixie ya ma. ²⁰ Wo bara lu alo banxi tixi naxan bunyi findi xɛrae nun namipɔnmɛe ra. Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan findi na banxi gɛmɛ hagige ra naxan tide gbo a birin be. ²¹ Banxi yire birin a boore suxuxi a tan nan saabui ra, a ite, a findi hɔrɔmɔbanxi seniyeɛnxi ra Marigi be. ²² Isa bara a niya wo fan xa nu malan alo banxi biriki dɔxɔma a boore ra ki naxe. Ala na wo tife alo banxi a Xaxili sabatima dennaxe.

3

Ala xa gundo makenɛnfe

¹ Na nan a toxi, n Ala maxandima wo be, n tan Pɔlu, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa be wo xa fe ra, wo tan naxee mu findixi Isirayilakae ra. ² N laxi a ra, wo bara a mɛ Ala naxa a xa hinne taxu n na n xa a masen wo be. ³ N jan bara a nde tagi raba, Ala bara a xa gundo masen n be naxan singe nu noxunxi. ⁴ Wo na n ma sebeli xaran, wo nɔma ne a kolonde a fahaamui bara fi n ma Ala xa Mixi Sugandixi gundo xa fe ra. ⁵ Yi gundo mu nu makenɛnxi a singe ra nu adamadie be alo a fa makenɛnxi Ala xa xɛra seniyeɛnxi nun namipɔnmɛe be ki naxe to Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra. ⁶ A bara makenɛn fa, a si gbeteɛ nun Isirayilakae bara findi pama keren na. E bara findi ke keren tongomae ra. Ala laayidi keren nan tongoxi e birin nalanxi

be, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xibaaru fanyi saabui ra.

⁷ Ala to hinneɛxi n na a senbe birin na, n fan bara findi yi xibaaru fanyi xa walike ra. ⁸ Hali n to xurunxi dangi seniyeɛntɔe birin na, Ala bara hinne n na. A xa hinne findixi n be yi nan na: N tan xa si birin kawandi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi makaabaxi ra, ⁹ n xa Ala gundo makenɛn adamadie birin be, naxan nu noxunxi Ala Daali Mange yi ra. Kafi fe folo folo yi gundo nu noxunxi Ala yi, ¹⁰ kɔno yakɔsi, a sago na a ra danxaniyatɔe pama xa a xa lonni birin makenɛn mangɛe nun nolae be naxee na kuye ma. ¹¹ Yi birin findixi Ala xa nate nan na naxan nu na a yi ra abadan. A a birin nakamalixi won Marigi Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹² A tan saabui ra, won to danxaniyaxi a ma, won nɔma won makɔrede Ala ra limaniya kui, siike xanbi. ¹³ Na kui, n bara wo maxandi limaniya naxa ba wo yi n ma tɔore kui wo xa fe ra, barima a findima wo be xunnakeli nan na.

¹⁴ Na nan a toxi, n nan n xinbi sinma Baba Ala ya i, ¹⁵ bonsoe birin fatanxi naxan na, naxee na koore nun boxi. ¹⁶ N a maxandima a xa wo mali a xa noɛ makaabaxi saabui ra, a xa wo boɓe senbe so a Xaxili saabui ra. ¹⁷ N a maxandima a xa Mixi Sugandixi xa sabati wo boɓe i danxaniya saabui ra, wo man xa sabati xanunteya kui. Wo xa xanunteya suxu alo wuri bili sanke boxi suxuxi ki naxe. ¹⁸ N a maxandima a xa senbe fi wo ma, alako wo nun seniyeɛntɔe birin xa no Ala xa Mixi Sugandixi xa xanunteya gboya, a kuyeya, a iteya, nun a tilinyi kolonde wo mabiri. ¹⁹ Wo xa kolon soto a ma Ala xa Mixi Sugandixi wo xanuxi ki naxe, xanunteya naxan mu nɔma fahaamude a gboya xa fe ra, alako Ala xa wo rakamali a xa fe kamalixi birin na.

²⁰ Matɔxɔe na Ala be naxan nɔma fe birin na a senbe saabui ra a naxan fixi wo ma, naxan nɔma fe birin na, dangi won ma maxandi nun mapɔxunyi ra ²¹ Matɔxɔe na a tan nan be danxaniyatɔe pama nun a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra waxati birin, abadan. Amina.

4

*Danxaniyatɔɛɛ jɛrɛ ki:**Nɛrɛfɛ lanyɪ kwi*

¹ Na kui, n tan naxan bara findi geelimani ra Marigi xa fe ra, n bara wo mayandi wo jɛrɛ ki xa a masen a Ala nan yati wo xilixi. ² Wo xa jɛrɛ yetɛ magore nun bɔjɛ bɛxi kui, wo nu dijɛ wo bore bɛ, wo ti wo bore san na xanunteya kui. ³ Wo xa fe birin naba alako lanyɪ naxa kana wo tagi, Ala Xaxili Seniyenxi naxan fixi wo ma bɔjɛsa ra. ⁴ Won findixi fate keren nan na. Ala Xaxili Seniyenxi keren nan a ra. Ala wo fan xilixi nɛ wo xa wo xaxili ti fe keren nan na. ⁵ Marigi keren, danxaniya keren, nun xunxa keren nan na won bɛ. ⁶ Ala keren nan na won bɛ naxan findixi birin Baba ra, naxan na birin xun ma, naxan walima birin saabui ra, naxan na birin i.

⁷ Kɔnɔ hinne fixi kankan ma won ya ma alɔ Ala xa Mixi Sugandixi a xasabixi ki naxɛ. ⁸ Na nan a toxi a sebexi, «A to te koore, a naxa a yaxuie suxu, a naxa adamadie ki.»

⁹ A to sebexi, «A bara te,» na nan na ki a bara goro han bɔxi ma sinden, beenun a man xa te. ¹⁰ Naxan goro, na nan man texi koore birin xun ma, alako a xa fe birin nakamali. ¹¹ A adamadie ki naxan na, a findi yi nan na: ndee xa findi xɛɛrae ra, ndee xa findi namijɔnmɛɛ ra, ndee xa findi xibaaru fanyi kawandilae ra, ndee xa findi danxaniyatɔɛɛ xunmatie nun karamɔxɔɛ ra. ¹² A won kixi nɛ na birin na alako won xa seniyentɔɛɛ mali e xa fata Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔɛɛ jama rapɛrɛde yare. ¹³ Won xa bira na fɔxɔ ra han won birin xa lu lanyɪ kui naxan kelima danxaniya nun Ala xa Di kolonfe ma, han won birin xa kamali alɔ Ala xa Mixi Sugandixi kamalixi ki naxɛ. ¹⁴ Na tɛmɪi won mu luma sɔnɔn alɔ diyɔrɛɛ. Won mu lintanma sɔnɔn alɔ wuri naxan saxi ye fari, mɔrɔnyɪ nun foye naxan tutunma, e a xanin yire birin. Na kui, mixie mu nɔma won natantande sɔnɔn e xa wule kawandi ra, e xa kɔɔta, nun e xa yanfanteya ra. ¹⁵ Won xa nɔndi nan fala xanunteya kui. Fe birin kui,

won xa danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, naxan findixi danxaniyatɔɛɛ jama xunyi ra. Won xa mɔ na danxaniya kui. ¹⁶ Xunyi nan fate salonse birin napɛrɛma. Kankan xirixi a boore ra, kankan a xa wali rabama, alako fate birin xa mɔ, a xa senbɛ sɔtɔ xanunteya kui.

Nɛrɛfɛ lahalɛ nɛɛnɛ ma, tinxinyi nun seniyenyi kwi

¹⁷ Na kui, n yi nan falama wo bɛ, n man xa a mabanban Marigi xili ra: Wo naxa jɛrɛ sɔnɔn alɔ danxaniyatɔɛɛ jɛrɛma ki naxɛ. E xaxilie birama fe fufafu nan tun fɔxɔ ra. ¹⁸ E xaxilie ifɔɔrɔxi. E xa fe kolontareya nun e xa sondon xɔrɔxɔya bara a niya e xa gan Ala xa kisi ra. ¹⁹ E mu yaagima fefe ma sɔnɔn. E bara e yetɛ rabolo langoɛna xili ma. E mu wasama fe kobi mɔɔli birin nabafe ra.

²⁰ Kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi mu wo tixi na kira xa xɔn! ²¹ Wo a xa fe mɛxi nɛ, wo man bara xaran a xa fe ra. Wo a kolon yati a nɔndi na Isa nan yi. ²² Wo tinkanxi nɛ wo xa wo yi ba wo jɛrɛ ki fori ra, naxan wo xun nakanama wo waxɔnfe kobi saabui ra. ²³ Wo bɔjɛ nun wo xaxili xa mafindi bɔjɛ nɛɛnɛ nun xaxili nɛɛnɛ ra. ²⁴ Wo xa wo lahalɛ fori masara a nɛɛnɛ ra. Wo luma nɛ alɔ wo bara findi mixi nɛɛnɛ ra Ala naxan daaxi a xa jɛrɛ a xa tinxinyi nun seniyenyi yati kui.

²⁵ Na kui, won xa wule lu, won xa nɔndi nan fala won bore bɛ, barima won findixi fate keren salonyie nan na. ²⁶ Xa wo xɔnɔ, wo naxa yunubi raba. Wo naxa a lu soge xa dula xɔnɛ na wo bɔjɛ kui, ²⁷ alako wo naxa santide lu Ibulisa bɛ. ²⁸ Mupɛti xa mupɛ lu. A xa wali tinxinyi kui alako a xa munafanyi sɔtɔ a naxan fima setaree ma. ²⁹ Wo naxa a lu wɔyɛn kobi yo xa mini wo de i. Wo xa wɔyɛn fanyi nan fala naxan nɔma mixi malide a hayi ki ma, alako wo xa wɔyɛnyɪ xa findi hinne ra e bɛ. ³⁰ Wo naxa Ala Xaxili Seniyenxi tɔɔrɔ, Ala wo matɔnxumaxi naxan na han a fama won fɔxɔ ra lɔxɔ naxɛ. ³¹ Wo xa wo yi ba yi fe mɔɔli birin na: xɔnɛ, bɔjɛte, paaxupa, jɔxɔnsɔsɔɛ, konbi, a nun fe kobi mɔɔli birin. ³² Wo xa marafanyi nun bɔjɛ fanyi masen wo bore bɛ. Wo xa dijɛ wo bore

ma alo Ala dipexi wo fan ma ki naxe a xa Mixi Sugandixi saabui ra.

5

Nerefe naiyalanyi kui

¹ Na kui, wo to bara findi Ala xa di xanuxie ra, wo xa a foxi nan naba. ² Wo xa jere xanunteya kui alo Ala xa Mixi Sugandixi won xanuxi ki naxe, a a yete fi won ma fe ra, a findi won ma serexe ra naxan labunde xiri rafan Ala ma.

³ Kono langoeja, mile, nun seniyentareja mooli yo naxa lu wo yi ra. E xa fe jan naxa fala wo tagi, barima na mu lan seniyentoe ya ma. ⁴ Woyenyi masaturatare, daxuna woyenyi, woyen jaaxi, e sese naxa me wo tagi. Na mu lan. Wo xa nu tantu woyenyi nan fala wo bore tagi. ⁵ Wo xa a kolon a fanyi ra, a langoe, seniyentare, a nun milante (naxan maniya kuye batui ra), e sese mu findixi ke tongoma ra Ala nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya niini bun ma. ⁶ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu woyenyi fufafu ra. Yi yunubi moolie xa fe ra, Ala xa xone goroma ne mixie ma naxee mu a xui suxuma. ⁷ Na kui, wo naxa gbaku e ra.

⁸ Singe, dimi nan nu wo ra, kono yakosi, wo bara findi naiyalanyi ra Marigi saabui ra. Wo xa wo jere alo a lan naiyalanyi xa die xa e jere ki naxe. ⁹ Naiyalanyi xa wali toma fe fanyi birin, tinxinyi birin, nun nondi birin kui. ¹⁰ Wo xa kata wo xa kolon soto fee ma naxee Ala kenexi. ¹¹ Wo naxa wo gbe raso dimi xa wali kobi ya ma feo! Wo xa na fe mooli ramini kene ma. ¹² Barima na mixi moolie fe naxee rabama noxunyi kui, hali a ifalafe yete mayaagi. ¹³ Kono naiyalanyi fe naxan birin makenenma, a toma ne ya ra. ¹⁴ Fe naxan birin toma ya ra, a fan bara findi naiyalanyi ra. A falaxi na nan ma, «I tan naxan xife, xunu. Keli faxamixie ya ma, Ala xa Mixi Sugandixi xa yanbe xa ti i ma.»

¹⁵ Na kui, wo meeni wo jere ki ma. Wo naxa wo jere alo xaxilitaree. Wo xa wo jere ne alo xaxilimae. ¹⁶ Wo meeni yi temui ma, barima yi temui mu fan.

¹⁷ Na na a ra, a mu lan wo xa wo jere alo xaxilitare. Wo xa kolon soto Marigi waxonfe ma. ¹⁸ Weni naxa wo rasiisi, barima xaxilitareja nan na ki. Wo xa kamali Ala Xaxili Seniyenxi nan na. ¹⁹ Wo xa woyen wo bore be suuki nun beeti ra. Wo xa suukie nun beetie ba Marigi be naxee kelima wo boje yati yati ma. ²⁰ Wo xa tantui rasiga Baba Ala ma fe birin xa fe ra, temui birin. Wo xa na raba Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xili saabui ra.

Nerefe yete magore kui

²¹ Wo xa wo yete magoro wo bore be Ala xa Mixi Sugandixi xa yaragaaxui kui.

²² Ginnee, wo xa wo yete magoro wo xa morie be, alo wo wo yete magoroma Marigi be ki naxe. ²³ Xeme findixi a xa gine xunyi nan na, alo Ala xa Mixi Sugandixi findixi danxaniyatoe jama xunyi ra ki naxe. Danxaniyatoe jama fan findixi a fate nan na, a bara naxan nakisi. ²⁴ Danxaniyatoe jama a yete magoroma Ala xa Mixi Sugandixi be ki naxe, ginnee fan lanma e xa e yete magoro e xa morie be na ki ne fe birin kui.

²⁵ Xeme, wo xa wo xa ginnee xanu alo Ala xa Mixi Sugandixi danxaniyatoe jama xanuxi ki naxe. A a yete fi danxaniyatoe jama xa fe ra ²⁶ alako a xa a raseniyen, a xa a rafiixe ye ra masenyi saabui ra, ²⁷ a xa a dentegge a yete be nore kui. Na kui, danxaniyatoe jama luma ne alo dugi tofanyi, xosi yo mu na naxan ma, naxan mu matoronxi. A xa seniyen, tantanyi yo naxa lu a ma. ²⁸ Xeme lanma e xa e xa ginnee xanu na mooli nan na. E xa e xanu alo e e yete fate xanuxi ki naxe. Naxan a xa gine xanuma, a a yete nan xanuxi. ²⁹ Mixi yo mu na naxan a yete fate xonma, barima mixi birin a yete rabaloma, a meeni a yete fate ma. Ala xa Mixi Sugandixi fan meenima danxaniyatoe jama ma na ki ne, ³⁰ barima won findixi a fate salonyie nan na. ³¹ «Na kui, xeme fama ne kelide a baba nun a nga xun ma, a a maso a xa gine ra, e findi fate keren na.» ³² Gundo belebele nan na ki, kono n na Ala xa Mixi Sugandixi nun danxaniyatoe jama nan ma fe falafe. ³³ Kono kankan xa a xa gine

xanu alo a yete yati. Gine fan lanma a xa a xa mori binya.

6

¹ Die, wo xa wo nga nun wo baba binya Marigi xa fe ra, barima na nan findi fe tinxixi ra. ² Yaamari singe nan ya, barake laayidixi naxan xanbi ra: «I xa i nga nun i baba binya, ³ alako fee xa sooneya i be, i xa simaya soto dunija bende fupi fari.»

⁴ Babae, wo fan naxa wo xa die raxonɔ. Wo xa e xuru, wo e rasi alo Marigi wama a xon ma ki naxe.

⁵ Konyie, wo xa wo marigie sago raba, naxee na wo xun ma yi dunija ma. Wo xa e binya, wo gaaxu e ya ra. Wo xa e sago raba wo nii ra, alo wo Ala xa Mixi Sugandixi sago rabama ki naxe. ⁶ Wo naxa a raba e ya tode gbansan xa ra, alo naxee katama e yete rafande mixi ma. Wo xa a raba ne alo Ala xa Mixi Sugandixi xa konyie naxee Ala sago rabama e boje birin na. ⁷ Wo a raba wo tinxi ra. Wo naxa wali e be alo wo na walife e tan gbansan nan ma fe ra. Wo xa wali ne alo wo na walife Marigi nan be, ⁸ barima wo a kolon, mixi fe fanyi yo raba, xa a findi konyi ra, xa a findi xore ra, Marigi a sare fima ne.

⁹ Konyi marigie, wo fan xa a raba na ki ne wo xa konyie be. Wo xa ba xaapefe e ma, barima wo a kolon Marigi keren nan na wo birin be koore ma, naxan mu mixi yo rafisa a boore be.

Ala geresose naxee fima danxaniyatɔe ma

¹⁰ A donxɔe ra, wo xa wo senbe so Marigi saabui ra nun a xa senbe maga-axuxi saabui ra. ¹¹ Wo xa Ala xa geresose birin tongo, alako wo xa no tide Ibulisa xa koota birin kanke. ¹² Barima won mu na ibunadama xa gerefe. Mangee, nolae, yi dunija senbema jaaxie, jinne naxee na kuye ma, gere na won nun nee nan birin tagi. ¹³ Na nan a ra, wo xa Ala xa geresose birin tongo alako na loxɔe kobi na a li, wo xa no tide. Na gere raponyi xa wo li wo tixi. ¹⁴ Na kui, wo xa ti ne. Wo wo tagi ixiri nondi ra. Wo tinxinyi findi wo kanke makantase ra. ¹⁵ Wakilife xibaaru fanyi masende naxan bojesa fima mixi

ma, wo xa na findi sankiri ra wo sanyie be. ¹⁶ Safe na birin xun ma, wo xa danxaniya suxu wo yi ra alo wure lefa. Na nan noma Sentane xa tanbe radexexie ratide, a e raxuben. ¹⁷ Wo man xa kisi suxu naxan findixi wo xun makantase ra. Wo Ala Xaxili Seniyenxi xa santidegema fan suxu naxan findixi Ala xa masenyi ra. ¹⁸ Wo xa Ala maxandi temui birin a Xaxili Seniyenxi saabui ra, duba nun maxandi mooli birin na. Na kui, wo naxa yanfa. Wo xa wo tunnabexi ne Ala maxandife ra seniyentɔe birin be.

¹⁹ Wo xa Ala maxandi n fan be, alako n na n de ibi, Ala xa n mali a xa xibaaru fanyi gundo makenende birin be limaniya ra. ²⁰ N findixi Ala xa santigi nan na yolonxonyi bara balan naxan ma na xibaaru fanyi xa fe ra. Wo xa Ala maxandi n be alako n xa a masen limaniya ra alo n lan n xa a masen ki naxe.

Woyen donxɔe

²¹ Tikike n ma fe nun n ma wali xa fe birin masenma ne wo be. Won ngaxakerenyi xanuxi nan a ra danxaniya kui. Tunnabexila nan a ra Marigi xa wali kui. ²² N a xexi wo ma na nan ma, alako a xa muxu xa fe tagi raba wo be, a man xa wo boje ralimaniya.

²³ Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa bojesa, xanunteya, nun danxaniya fi ngaxakerenyie ma. ²⁴ Ala xa hinne fi birin ma Marigi Isa xa xanunteya mu ponma mixi naxee be.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan sebe
Filipi danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xεera Pɔlu naxan sebe Isayankae ma naxee nu sabatixi Filipi taa kui. Singe Pɔlu nu bara kawandi ti menni alako mixie xa danxaniya Isa ma. E xa danxaniya naxa sabati a fanyi ra, han e Pɔlu mali a xa wali kui yire gbete. Na taruxui sebexi Isa xa Xεerae xa Taruxui kui, sora 16.

Pɔlu to balan geeli Rɔma a xa danxaniya xa fe ra, Ala naxa a niya a xa bataaxee sebe danxaniyatɔe ɲama ndee ma. Pɔlu naxa bataaxe keren sebe Filipi danxaniyatɔee ma. A naxa e ralimaniya alako e xa lu Ala sagoe, e man xa findi misaali fanyi ra naxan nɔma a niyade mixi gbete xa bira Isa foxo ra. Pɔlu naxa e ratu a e mu nɔma e yete rakiside e xa fe fanyi saabui ra, fo Isa saabui ra naxan a yete baxi serexe ra dunija birin be.

To Isayankae man nɔma limaniya sɔtode yi Kitaabui saabui ra. Ala xa masenyi xaxili fanyi nun senbe fima mixie ma e na e boje rabi a be. Ala xa won mali alako won xa seewe kolon naxan fatanxi Alatala ra. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan sebe
Filipi danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xεebui

¹ N tan Pɔlu nun Timote, naxee findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyie ra, muxu bara wo xεebu, Ala xa Mixi Sugandixi xa seniyentɔe naxee na Filipi, a nun wo xa yareratie nun wo malimae.

² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bojesa fi wo ma.

³ Temui birin n na ratu wo ma, n Ala tantuma ne. ⁴ N Ala maxandima wo

be seewe ra temui birin, ⁵ barima wo bara n mali Ala xa masenyi kawandife ra kabi a fole han yakosi. ⁶ N a kolon, Ala, naxan wali fanyi foloxi wo tagi, a fama ne a rakamalide a xa Mixi Sugandixi Isa fa loxo. ⁷ A lan ne yi xaxili xa lu n be barima wo rafan n ma. Xa n na geeli kui, xa n na Ala xa xibaaru fanyi xunmageresofe kawandi ra, Ala hinnema ne won birin na. ⁸ Ala a kolon n wo xanuxi alo a xa Mixi Sugandixi Isa wo xanuxi ki naxe.

⁹ N Ala maxandima ne wo be alako wo xa xanunteya xun xa masa fe kolonyi nun fahaamui tilinxi ra, ¹⁰ alako wo xa no a kolonde fe naxan tide gbo. Na kui, wo boje xa fiixe, marakorosi yo naxa lu wo ma Ala xa Mixi Sugandixi fa loxo. ¹¹ Na loxo Isa fama ne wo matinxinde alako Ala xa matoxo, a senbe xa kolon.

Pɔlu nun kawanditie

¹² N ngaxakerenyie, wo xa a kolon, toore naxan n lixi, na bara Inyila Isa masenyi wali rasooneya, ¹³ barima mange xa soorie nun mixie birin bara a kolon n na geeli kui Ala xa Mixi Sugandixi xa fe nan ma. ¹⁴ N ngaxakerenyie bara limaniya Marigi xa fe ma n ma paxankate saabui ra. Yakosi e mu gaaxuma fefe ya ra, e Ala xa masenyi kawandima senbe ra.

¹⁵ Nɔndi nan a ra, ndee na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandife mile nun toone nan ma, konɔ ndee fan na kawandi tife boje fanyi nan na. ¹⁶ Nee a rabafe xanunteya nan na, barima e a kolon a n findixi Xibaaru Fanyi xunmagereso nan na. ¹⁷ Booree Ala xa Mixi Sugandixi xa fe kawandima e xa yete igboja nan na. E boje mu fiixe. E joxo a ma a e nɔma n ma geeli paxankate xun masade e xa kawandi ra. ¹⁸ Fefe mu a ra. Xa e boje fiixe, xa e boje mu fiixe, e na Ala xa Mixi Sugandixi xa fe masenfe. Yi findima seewe nan na n be to nun tina, ¹⁹ barima n a kolon fe naxee bara n li, e findima kisi nan na n be wo xa Ala maxandi saabui ra nun a xa Mixi Sugandixi Isa Xaxili xa mali saabui ra.

²⁰ N a kolon n fe birin nabama alako n naxa yaagi fefe ra. N xa limaniya yakosi alo temui dangixi alako Ala xa Mixi Sugandixi xa matoxo soto n ma simaya

xa na mu n ma faxe saabui ra. ²¹ N ma dunijeigiri kui, n birama ne Ala xa Mixi Sugandixi foxo ra. N ma faxe findima fe fanyi nan na n be, ²² konɔ xa n lu dunija, n noma ne wali gbegbe rabade Ala be. Awa, n munse rabama? N mu a kolon. ²³ Na fe na n bendunfe yire firin. A xoli n ma n xa keli be, n xa siga Ala xa Mixi Sugandixi yire. Na fan dangi fe birin na. ²⁴ Konɔ a lanma n xa lu dunija wo tan ma fe ra. ²⁵ N bara a kolon n luma ne wo ya ma alako wo xa siga yare, wo man xa seewa danxaniya kui. ²⁶ N na gbilen wo yire, wo xa matoxoe Ala xa Mixi Sugandixi Isa be, na xun fama masade n ma fe ra.

²⁷ Wo jere ki xa lan Ala xa Mixi Sugandixi xa Xibaaru Fanyi ma tun, alako xa n na wo ya ma ba, xa n mu na ba, n noma a kolonde xaxili keren nan na wo be, wo birin walife danxaniya keren nan na, danxaniya naxan fatanxi Ala xa Xibaaru Fanyi ra. ²⁸ Wo naxa gaaxu wo gerefae ya ra. Wo xa limaniya findixi tonxuma nan na e be e loefe ra, wo fan xa a kolon wo kisima ne. ²⁹ Na kisi kelixi Ala nan ma, barima a bara hinne wo ra doxo firin: Wo danxaniyafe Ala xa Mixi Sugandixi ma, a nun wo man toofofe a be, ³⁰ alo wo n fan to toofo ra ki naxe. Alo wo man bara a me ki naxe, han ya n na na toofo nan kui.

2

Isa xa misaali

¹ Ala xa Mixi Sugandixi to madundui nde fima wo ma, a xa xanunteya to limaniya nde fima wo ma, lanyi to na wo nun Ala Xaxili Seniyenxi tagi, xanunteya nun kinikini nde to na wo yi ra, ² wo xa n ma jalexinyi rakamali. Wo lu lanyi kui. Xaxili keren, xanunteya keren, nun jere ki keren nan xa lu wo tagi. ³ Wo naxa fefe raba toofoe kui. Wo naxa wo yete rafisa wo booree be. Wo nde ba wo xa fe ra, wo a sa wo boore gbe xun yete magore kui. ⁴ Wo naxa wo yete xa munafanyi fen. Wo wo booree nan ma munafanyi fen.

⁵ Wo yuge xa lu alo Ala xa Mixi Sugandixi Isa.

⁶ Kabi abadan, a nu na Ala kepa ne,

konɔ a mu tin a xa a yete tide sa Ala ilanyi.

⁷ A naxa dije a yete birin ma, a tin lude konyi kepa ma, a bari dunija ma alo adamadi, mixie fan naxa a kolon adamadi ra.

⁸ A naxa a yete magoro, a xa Ala sago raba, han a naxa tin faxe ra wuri magalanbuxi ma.

⁹ Na nan a toxi Ala naxa a binya, a a xili gbo dangi xili birin na,

¹⁰ alako naxee na koore, naxee na boxi,

naxee na boxi bun ma, e na Isa xili me temui naxe, e birin xa e xinbi sin a bun,

¹¹ e xa a fala,

«Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na Marigi ra.»

Na xa findi matoxoe ra Baba Ala be.

¹² N xanuntenyie, wo bara n xui suxu n nu na wo tagi temui naxe. Yakosi fan, wo xa Ala xa yaamarie rabatu n xanbi dangife a singe ra. Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa wakili wo xa kisi xa fe ra. ¹³ Ala nan fe ragirima wo ma alako wo janige xa lan a gbe ma, wo xa a waxonfe raba. ¹⁴ Wo ne fefe rabama wo naxa wo yaxaseri masa, wo naxa sonxo, ¹⁵ alako nondi nun seniyenyi xa lu wo be, wo tan Ala xa die naxee yanbama alo te dexe yi dunija mixi jaaxi tinxintaree ya ma, ¹⁶ wo ne kisi masenyi tima temui naxe. Na kui, n matoxoe sotoma Ala xa Mixi Sugandixi fa loxo, barima n mu dunija igirixi toofoe kui fufafu ra. ¹⁷ Hali n faxa wo be, n ma dunijeigiri fama findide wo be serexe nan na naxan sama wo xa danxaniya serexe xun ma. Na n naseewama ne. ¹⁸ Wo fan xa seewa, won birin xa seewa.

Timote nun Epafrodite

¹⁹ N bara n xaxili ti Marigi Isa ra a xa n mali alako n xa Timote xee wo ma, alako a xa n nalimaniya wo xa xibaaru ra. ²⁰ Mixi yo mu na n yi ra, wo xa fe rafan naxan ma alo a tan. ²¹ Birin wama e yete kan xa geeni nan xon ma, e mu na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa geeni xa fenfe. ²² Wo a kolon Timote bara a tunnabexi toofoe kui Ala xa Xibaaru Fanyi xa fe ra. Kabi a naxa

wali fɔɔ n sɛɛti ma tɛmɔi naxɛ, a bara lu alɔ di naxan birama a baba fɔɔ ra. ²³ Na kui, a xɔli n ma n xa a xɛɛ wo yire, n ma fe makɛnɛnma tɛmɔi naxɛ. ²⁴ N a kolon a gbe mu luxi, Ala xa a ragiri n xa fa wo yire.

²⁵ Kɔnɔ n ma maɔɔxunyi ma, fo n xa n ngaxakerenyi Epaforodite xɛɛ wo yire. A bara n mali ki fanyi ra Ala xa fe geremaso kui, alɔ wo a xɛɛxi n ma fe naxan ma. ²⁶ Wo to xɔli bara a suxu ki fanyi. A bara kɔntɔfli barima wo bara a xa fure fe mɛ. ²⁷ A fura nɛ a ɲaaxi ra. A gbe mu nu luxi a xa faxa, kɔnɔ Ala naxa kinikini a ma. Ala naxa kinikini n fan ma, alako na sunnunyi naxa sa n ma tɔɔrɛ xun. ²⁸ Na na a ra n bara gbata a xɛɛfe ra wo ma alako wo xa ɲɛlexin a tofe ra, n fan bɔɲɛ ndedi xa sa. ²⁹ Wo xa a rasɛnɛ Marigi xili ra sɛɛwɛ kui. Wo xa yi mixi mɔɔli binya, ³⁰ barima a mu tondi fefe yo ra Ala xa Mixi Sugandixi xa wali kui, hali a findi a bɛ faxɛ ra. A bara n mali wo tan mu nu nɔma n malide naxee ra.

3

Kisi sɔɔɔfe

¹ Yakɔsi, n ngaxakerenyie, wo xa sɛɛwa wo Marigi ra. N mu taganma gbilende fee tagi rabade wo bɛ, n naxee sɛbɛxi wo ma tɛmɔi dangixi, alako na xa wo ratanga. ² Wo xa wo yetɛ ratanga mixi ɲaaxie ma, wali kobi rabae naxee wama fine rawalife tun mixi sunnaxie ma. ³ Won tan nan na mixi sunnaxie ra a nɔndi ki ma, won tan naxee Ala batuma a Xaxili Seniyɛnxi saabui ra, naxee sɛɛwama Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, naxee mu e xaxili tima e yetɛ ra.

⁴ Xa n wa, n fan nɔma n xaxili tide n yetɛ ra. Xa mixi nde a maɔɔxunxi nɛ a a nɔma a xaxili tide a yetɛ ra, n dangi na kanyi ra pon! ⁵ N sunnaxi a xi solomasaxan lɔxɔɛ nɛ, Isirayilaka nan n na, naxan kelixi Bunyamin bɔnsɔɛ, Eburu yati yati nan lanxi n ma n bari ki ma. ⁶ N nu biraxi Ala xa seriye fɔɔ ra a Fariseni ki nɛ, n nu fa Isa xa danxaniyatɔɛɛ ɲaxankata. Marakɔrɔsi ɲaaxi yo mu nu na n ma.

⁷ Kɔnɔ yakɔsi, n to bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, n nu se naxan

birin maɔɔxunxi fe fanyie ra, e tide yo mu na n bɛ sɔnɔn. ⁸ Marigi Isa kolonfe nan tide gbo nee birin bɛ. Ala xa Mixi Sugandixi sɔɔɔfe dangi na fe birin na, n bara naxee lu a xa fe ra. Na fee bara lu n bɛ alɔ fee fufafu alako n xa Isa xa munafanyi sɔɔ. ⁹ N xa lu a tan nan ma fe, barima n yetɛ sɛnɛɛ mu nɔma n findide mixi tinxinxi ra. N mu nɔma Ala xa seriye birin nabatude. Kɔnɔ xa n bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi ma, Ala tan nɔma nɛ n matinxinde. Ala nan mixi matinxinma danxaniya saabui ra. ¹⁰ Na kui, n wama naxan xɔn, n xa Isa kolon. N xa a xa marakeli sɛnɛɛ kolon, n man xa tɔɔrɔ alɔ a tɔɔrɔxi ki naxɛ. N wama lufe nɛ alɔ Isa nu na ki naxɛ a faxa tɛmɔi, ¹¹ alako n fan xa keli faxɛ ma.

¹² N a kolon n mu nu gɛ na birin sɔɔɔde sinden, n ma fe mu gɛxi kamalide. Kɔnɔ n xa siga yare alako Isa n sugandixi fe naxan ma, n fan xa a xa fe suxu. ¹³ N ngaxakerenyie, n a kolon n mu gɛxi a suxude sinden, kɔnɔ n fe keren nan nabama: N mu n kobe ratoma, n sigama yare nan tun ma. ¹⁴ N birama nɛ n ma wali fɔɔ ra, alako n xa sare sɔɔ Koore Mange Ala won xilixi naxan ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra.

¹⁵ Won tan naxee xa danxaniya bara tilin, a lanma na maɔɔxunyi nan xa lu won birin yi ra. Kɔnɔ xa a sa li mixi nde mu lanxi na fe ma, Ala fama na fan fiixede na kanyi bɛ. ¹⁶ Won xa siga yare alɔ won darixi a ra ki naxɛ.

¹⁷ N ngaxakerenyie, wo xa n fɔxi raba. Mixi naxee ɲɛrɛ ki luxi alɔ muxu gbe, nee nan xa findi misaali ra wo bɛ. ¹⁸ Ala xa Mixi Sugandixi yaxuie bara wuya, naxee mu lama a xa sɛrɛxɛ ra wuri magalanbuxi ma. N ɲan bara na fala wo bɛ sanya wuyaxi, kɔnɔ yakɔsi n a masenma nɛ wo bɛ n yaye ra. ¹⁹ E bara lɔɛ. E yetɛ waxɔnfe bara findi e xa ala ra. E naxan itema, na nan fama e ragorode. E birama yi dunija gbansan nan fɔɔ ra. ²⁰ Kɔnɔ won tan xɔnyi na ariyanna nan na, won nakisima Marigi Isa kelima dennaxɛ fafe ra won fɔɔ ra. Won na na nan mamɛfe. ²¹ A fama nɛ won fate makinikinixie masarade, e xa lu nɔrɛ kui

alo a gbe. A na rabama a senbe nan na, naxan dangi senbe birin nalanxi ra.

4

Marasi donxɔɛ

¹ N ngaxakerenyie, a xɔli n ma n xa siga wo xɛɛbude. N bara jɛlɛxin wo xa fe ra, naxan bara a niya n xa binye sɔto. N xanuntenyie, wo bira Marigi foxo ra alo wo darixi a ra ki naxɛ.

² Ewodiye nun Sintike, yandi wo xa lan wo bore ma Marigi xa fe kui. ³ N malima fanyi, n bara i maxandi, i xa e mali, barima e fan bara n mali n ma kawandi tife geremaso kui. Kilementi fan bara n mali, alo n walibooree naxee xilie sebexi kisi buki kui.

⁴ Wo sɛɛwa Marigi ra temui birin. N man xa a fala wo bɛ, wo xa sɛɛwa. ⁵ Wo xa bɔɛ bɛxi xa makenɛn birin bɛ. Marigi mu buma fafe ra sɔnɔn. ⁶ Wo naxa kontɔfili fefe ra, wo xa Ala maxandi fe birin kui, wo xa a mayandi, wo xa a tantu. ⁷ Na kui, Ala bɔɛsa nun xaxilisa fima nɛ wo ma naxan mɔoli mu toma yi dunija fari. A na rabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra.

⁸ Donxɔɛ ra, wo xa wo xaxili dɔxo yi fee nan xɔn ma: fe naxan yo findi nɔndi ra, naxan yo findi sɔɔbɛ ra, naxan yo tinxin, naxan yo seniyɛn, naxan yo fan, naxan yo findi seriye ra, naxan yo rafan Ala ma. Wo xa wo xaxili dɔxo yi fee nan xɔn binye nun tantui na naxee kui. ⁹ N naxan masenxi wo bɛ, wo naxan toxi n ma misaali kui, wo bira na foxo ra. Na kui, Bɔɛsa Mange luma nɛ wo sɛɛti ma.

Xɛɛbui

¹⁰ N bara Marigi tantu wo xa fe ra barima wo man bara wo jɔxo sa n xɔn. Singe wo nu bara wa n malife, kɔnɔ Ala mu a ragiri. ¹¹ N mu yi falaxi xɛ barima n hayi to na se nde ma. N bara n matinkan n xa wasa so se naxan na n yi ra. ¹² Xa sese yo mu na n yi ra, xa se gbegbe na n yi ra, a birin fan. Xa kaame n suxuxi, xa n lugaxi, n bara wasa a birin na. Xa n bannaxi, xa n tɔɔrɔxi, n bara sɛɛwa a birin na. ¹³ N nɔma fe birin na n Marigi saabui ra, naxan senbe fima n ma.

¹⁴ Kɔnɔ wo fan fe fanyi nan nabaxi n bɛ n malife ra n ma tɔɔrɛ kui.

¹⁵ Filipikae, wo a kolon, kabi n naxa keli Masedon bɔxi Inyila Isa kawandi tife ra, danxaniyatɔɛ jama yo mu n mali fe nde ra fo wo tan. ¹⁶ Wo tan nan na rabaxi. Wo naxa n mali sanya firin n nu na Tesaloniki temui naxɛ. ¹⁷ N mu na sese fenfe n yetɛ bɛ. A xɔli n ma wo tan nan xa fe fanyi sɔto a kui. ¹⁸ N hayi na naxan birin ma, n bara a sɔto. Wo naxan nasanbaxi n ma Epafrodite saabui ra, a bara n wasa han a bara dangi a i. Na sɛrɛxɛ bara rafan Ala ma, a a kenɛn. ¹⁹ N Marigi Ala fama fe birin fide wo ma wo hayi na naxan ma. Fɛɛrɛ birin na a tan nan yi ra, a na birin nabama a xa Mixi Sugandixi Isa nan saabui ra. ²⁰ Ala tantu, Ala tantu. Ala naxan findi won Baba ra, won a tantuma nɛ han dunija rapɔnyi.

²¹ Wo xa Isa xa seniyentɔɛ birin xɛɛbu. ²² Seniyentɔɛ birin naxee na n sɛɛti ma, a gbengbenyi naxee walife Mange Sesare xɔnyi, e bara wo xɛɛbu. ²³ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Kɔlɔsi danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Isa xa xɛera Pɔlu naxan seɓe Isayankae ma naxee nu sabatixi Kɔlɔsi taa kui. Pɔlu mu nu findixi kawandila singe xa ra naxan Isa xa fe masen e be, kɔnɔ a e kolon Rɔma ne, a nu na geeli dennaxe. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi nde fi Pɔlu ma Kɔlɔsikae be, a nun Isayankae birin be naxee nu sa fama lude dunja bende fuɲi fari. Yi Kitaabui kui, mixi nɔma lonni gbege sɔtɔde Isa xa fe ma a nun Isayankae jere ki xa fe ma.

Ala xa won mali a xa masenyi saabui ra alako won xa seewe sɔtɔ dunja ma, won man xa seewe sɔtɔ aligiyama. Amina.

**Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Kɔlɔsi danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xɛɛbui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala a ragirixi naxan xa findi Isa xa xɛera ra. Muxu nun Timote nan yi bataaxe seɓefe ² wo tan ma, Kɔlɔsikae seniyentɔee. Wo bara findi n ngaxakerenyi danxaniyatɔe ra barima wo laxi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Won Baba Ala xa hinne nun boɲesa fi wo ma.

Pɔlu Kɔlɔsikae tantufe

³ Muxu bara Ala tantu, won Marigi Isa Baba. Muxu Ala maxandima wo be temui birin. ⁴ Muxu yi nan mexi, wo bara danxaniya Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, wo man bara Ala xa seniyentɔe birin xanu. ⁵ Wo xaxili tixi fe ra Ala naxan nagataxi wo ya ra koore ma. Wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya kelima na nan ma. Wo bara na birin me Ala xa nɔndi kui naxan findixi xibaaru fanyi ra. ⁶ Na xibaaru fanyi bara findi geeni ra

dunja birin be. A man bara findi geeni ra wo be wo Ala xa hinne yati kolonxi temui naxe. ⁷ Won ngaxakerenyi, muxu waliboore Epafirasi nan wo xaranxi na nɔndi ra. A bara findi Ala xa Mixi Sugandixi xa walike tinxinxi ra wo be. ⁸ A bara a masen muxu be a wo mixi xanuma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra.

Pɔlu Kɔlɔsikae ralimaniyafe

⁹ Na nan a toxi, muxu fan, kafi muxu naxa na kolon, muxu Ala maxandife ne wo be temui birin, a xa fahaamui nun xaxili fanyi fi wo ma alako wo xa Ala sago kolon a fanyi ra. ¹⁰ Wo xa wo jere alo won Marigi wama a xɔn ma ki naxe. Wo xa fe fanyi mooli birin naba. Wo xa Ala kolon a fanyi ra. ¹¹ Wo xa senbe sɔtɔ a xa senbe magaaxuxi saabui ra, alako wo xa wo tunnabexi, wo man xa diɲe, ¹² wo man xa Baba Ala tantu seewe kui. A bara a ragiri wo xa nɔ seniyentɔee ke sɔtɔde naiyalanyi kui. ¹³ A bara won namini Sentane xa nɔe bun ma, naxan findixi dimi ra, a won naso a xa Di xanuxi xa mangeya niini bun ma. ¹⁴ Na di bara won xunsara, a bara won ma yunubie xafari.

Ala xa Mixi Sugandixi

¹⁵ Ala mu toma, kɔnɔ a xa Di findixi a misaali nan na. Daali birin fisamante nan a ra. ¹⁶ A tan nan se birin daa, naxan na koore ma, naxan na boxi ma, naxan toma, naxan mu toma, mangee, yaamaritɔee, nolae, senbema. Na birin daaxi a saabui nan na, na birin daaxi a yete nan be. ¹⁷ Beenun se keren xa daa, a tan nu na. A birin na na a tan nan saabui ra. ¹⁸ Danxaniyatɔe ɲama xunyi na a tan nan na. Na luma ne alo a fate yati yati. A tan nan na fe birin folɛ ra. A tan nan singe rakeli faxe ma, alako a xa findi dunja fisamante ra. ¹⁹ A naxa rafan Ala ma a xa Isa rakamali Ala xa fe birin na. ²⁰ A man bara tin fe birin masode a ra a xa Di xa faxe saabui ra. Boɲesa xa lu Ala nun dunja birin tagi, naxan na koore nun boxi ma. Na lanyi bara lu e tagi Ala xa Di wuli saabui ra, naxan banban wuri magalanbuxi ma.

²¹ Singe ra, wo tan nun Ala, wo tagi nu ikuya. A yaxuie yati yati nan nu na wo ra, barima wo nu fe ɲaaxie maɲɔxunma,

wo man nu e rabama. ²² Kɔnɔ yakɔsi, lanyi bara lu wo tagi Ala xa Di xa faxe saabui ra, alako wo xa seniyen, wo xa ti Ala ya i, tantanyi nun marakɔrɔsi yo mu na wo ma sɔnɔn. ²³ Kɔnɔ a lanma ne wo xa danxaniya xa sabati, a xa senbe sɔtɔ, alako wo naxa makuya fe fanyi ra naxan nagataxi wo be Ala xa xibaaru fanyi saabui ra. Na xibaaru fanyi wo naxan mexi, a masenxi ne dunjɔna birin be. N tan yati walima na nan ma.

Pɔlu xa wali

²⁴ Yakɔsi, n bara jɛlexin n tɔɔrɔfe ma wo xa fe ra. N yete yati fama Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa tɔɔre rakamalide danxaniyatɔe jama xa fe ra, naxan luxi alɔ a fate. ²⁵ N bara findi danxaniyatɔee jama xa walike ra. Ala bara n xee n xa a xa masenyi birin tagi raba wo be. ²⁶ Na gundo nu nɔxunxi ne mixi birin ma, kabi temui xɔnnakuye. Kɔnɔ yakɔsi, Ala bara na masen a fiixe ra a xa seniyentɔee birin be. ²⁷ A waxi ne na gundo xa masen e be si birin tagi, e xa a xa nɔre tofanyi to. Na gundo nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi na wo i, a tan nan nɔxi a niyade wo xa a xa nɔre sɔtɔ. ²⁸ Muxu Ala xa Mixi Sugandixi nan ma fe masenma adamadi birin be. Muxu e birin xaranma ne lonni ra, alako mixi birin xa kamali Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ²⁹ Na nan a toxi, n na walife Isa senbe ra, naxan n malima a fanyi ra.

2

¹ Wo xa a kolon n na gere masofe wo be, n na gere masofe Layodiseyakae nun danxaniyatɔe birin be, naxee n kolon kɔnɔ e mu n toxi sinden. ² N na gere maso kui alako wo bɔje xa limaniya, wo xa boni wo bore ra xanunteya kui, wo man xa xaxili fanyi sɔtɔ. Na kui, wo nɔma ne Ala xa gundo kolonde. Na gundo findixi Ala xa Mixi Sugandixi nan na. ³ Lonni fanyi nun fe kolonyi nɔxunxi Isa nan ma fe kui.

⁴ N na falaxi ne, alako mixi yo naxa nɔ wo madaxude wɔyenyi tofanyie ra. ⁵ N makuya wo ra, kɔnɔ n bɔje na wo seeti ma. N bara jɛlexin, barima wo na jerefe

a fanyi ra wo xa danxaniya kui. Wo mu Ala xa Mixi Sugandixi bejinma fefe ma.

Pɔlu Kɔlɔsikae ralimaniyafe a firin nde

⁶ Wo to bara tin wo Marigi Isa xa fe ra, Ala xa Mixi Sugandixi, wo lan ne wo xa bira a fɔxɔ ra. ⁷ Isa xa lu wo be alɔ sanke na sansi be ki naxe. A xa lu wo be alɔ fanye, banxi tima naxan fari. Wo xa danxaniya xa sabati alɔ muxu wo xaranxi ki naxe. Wo xa Ala tantu temui birin. ⁸ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu wɔyenyi jɔxunme ra. Na wulee findixi adamadi xa maɔxunyi nan na. Na fatanxi dunjɔna fe nan na. A mu kelixi Ala xa Mixi Sugandixi xa ma feo!

Isa Marakisima

⁹ Ala xa fe keɔna birin na Isa yi ra. ¹⁰ Wo fan bara kamali Isa saabui ra, naxan findixi mange ra. Mangeya birin nun senbe mɔɔli birin na a bun ma.

¹¹ Isa bara wo sunna, kɔnɔ a mu a rabaxi a adama ki xa ma. A mu sese ba wo fate ma. A wo sunna ki naxe, a wo sondonyi nan kui ixaxi. ¹² Wo bara wo xunxa ye xɔɔra. Na bara maniya alɔ wo nun Isa bara ragata gaburi keren kui. Na xanbi wo fan bara keli ye xɔɔra alɔ Isa kelixi gaburi kui ki naxe. Na birin nabaxi ne barima wo bara la Ala senbe ra, naxan Isa rakelixi faxe ma. ¹³ Wo nu luxi ne alɔ faxamixie, wo xa yunubie xa fe ra nun wo xa sunnatareya xa fe ra, kɔnɔ Ala bara wo rakisi Isa saabui ra. A bara dije won ma yunubi birin ma. ¹⁴ Kalamui naxan nu sebexi won xili ma, naxan nu nɔma won ma fe kanade, a bara na ba na a mabanbanfe wuri magalanbuxi ma. ¹⁵ Na kui, Ala bara nɔ mangeya nun senbe mɔɔli birin na dunjɔna birin ya xɔri, naxee fatanxi Sentane ra, a naxa xunnakeli sɔtɔ na wuri magalanbuxi saabui ra.

Xaranyi naxan findixi wule ra

¹⁶ Awa, wo naxa tin mixi yo xa kiiti jaaxi sa wo ma wo xa donse nun minse xa fe ra, sali xungbee xa fe ra, kike neene sali xa fe ra, xa na mu malabu lɔxɔe xa fe ra. ¹⁷ Na birin findixi fe fanyi tɔnxuma nan na. A nu wama Ala xa Mixi Sugandixi

xa fe nan masenfe won be, naxan findixi nɔndi yati ra. ¹⁸ Wo naxa tin mixi yo xa wo xa xunnakeli ba wo yi ra. Mixi ndee katama ne na rabade. A luma alo e e yete nan magoroma, kɔnɔ wule na a ra. A luma alo e tan nun malekee Ala nan batuma, kɔnɔ na fan wule nan a ra. E birama laamatunyiye fɔxɔ ra, kɔnɔ e e yete igboma fe fufafu ma. ¹⁹ E mu fatuxi Isa ma, naxan na xunyi ra. Fate xunyi salonse birin naperema. Kankan xirixi e boore ra, Ala senbe fima e birin ma alo a wama a xɔn ma ki naxe.

²⁰ Xa wo bara fatan dunija fee ma Isa saabui ra, munfe ra wo wo yete luma dunija fee xa yaamari bun ma? ²¹ Na yaamari naxe, «A mu lan wo xa yi tongo! A mu lan wo xa yi don! Wo man mu lan wo xa a masuxu!» ²² Na fe birin fama jɔnde. Na seriye mɔoli fatanxi adamadi nan na. ²³ Na fe mɔoli maniya lonni ra, barima batui, yete magore, nun fate tɔɔrofe na a kui, kɔnɔ e tide yo mu na, barima e mu nɔma yunubi fee bade mixi bɔɔɔ ma.

3

Ala xa kira

¹ Xa nɔndi na a ra, wo nun Ala xa Mixi Sugandixi nan birin nakelixa faxe ma, wo xa ariyanna fen, Ala xa Mixi Sugandixi magoroxi Ala yirefanyi ma dennaxe. ² Wo xa ariyanna fe fen, dunija fe mu a ra. ³ Barima wo bara faxa, wo xa simaya fa nɔxunxi Ala xa Mixi Sugandixi xa fe i Ala xa fonisireya kui. ⁴ Wo Rakisima Ala xa Mixi Sugandixi na fa, wo fan luma a xa nɔre nan kui.

⁵ Na nan a toxi wo lanma wo xa adamadi xa fe kobi birin nabɛɛin: yene fe, langoe fe, fe seniyeɛtare, korintɛpa naxan maniyaxi kuye batufe ra. ⁶ Ala xɔnɔma ne na fe mɔoli ma, nun naxee e rabama. ⁷ Singe ra nu, wo yati nu jɛreɛma na ki ne.

⁸ Kɔnɔ yakɔsi, wo xa yi fe birin bɛɛin: bɔɔɔte, geresofe, fe jaaxi, mixi xili kanafe, nun konbi. ⁹ Wo naxa wule fala wo bore be. Wo bara na jɛre ki fori bɛɛin, ¹⁰ alako wo xa jɛre ki neene suxu, naxan lanma Ala jɛre ki ma. Na kui, wo fama Ala kolonde a fanyi ra. Na birin

luma alo mixi naxan dugi fori bama a ma, a dugi neene ragoro a ma. ¹¹ Na kui, Gireki nun Yuwif e birin keren. Mixi sunnaxi nun mixi sunnatate e birin keren. Xununtaree, mixi xununxi, konyi, nun lasiri, e birin keren. Isa nan findixi a birin na, a man na a birin i.

¹² Ala wo tan nan sugandixi, wo bara findi seniyeɛtare ra, Ala xanuntenyie. Wo lan ne wo xa kinikini mixi ma, wo bɔɔɔe xa fan, wo xa wo yete magoro, wo bɔɔɔe xa bexi, wo xa dije. ¹³ Wo xa wo bore sutura, wo man xa hinne wo bore ra. Xa mixi nde bara fe jaaxi raba a bore ra, na kanyi xa dije alo Ala xa Mixi Sugandixi dijexi wo ma ki naxe. ¹⁴ Naxan dangi a birin na, wo xa wo bore xanu barima na findima lanyi fanyi ra. ¹⁵ Ala xa Mixi Sugandixi nu wama lanyi naxan xɔn won be, won bɔɔɔe xa bira na lanyi fɔxɔ ra. Ala bara wo xili wo xa findi fate keren na, lanyi xa lu wo tagi. Wo xa Ala tantu na ma.

¹⁶ Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi fanyi xa lu wo bɔɔɔe kui. Wo xa wo bore xaran, wo man xa marasi nun lonni fi wo bore ma. Wo xa na raba suuki nun beɛti ra naxan fatanxi Ala Xaxili Seniyeɛnxi ra. Wo xa Ala tantu na beɛtie ra, e xa keli wo bɔɔɔe yati yati nan kui. ¹⁷ Wo fe naxan birin falama, wo fe naxan birin nabama, wo xa na birin naba wo Marigi Isa xili ra. Wo xa Baba Ala tantu Isa saabui ra.

Denbaya seriye

¹⁸ Ginee, wo xa lu wo xa mɔrie xa yaamari bun ma, alo Marigi wama a xɔn ma ki naxe. ¹⁹ Xemeɛ, wo xa wo xa ginee xanu, wo naxa jaaxu e ra. ²⁰ Dimɛdie, wo xa wo barimixie xui ratinme fe birin kui, barima na rafan Marigi ma. ²¹ Barimixie, wo naxa wo xa die bɔɔɔe rapaaxu e ma, alako limaniya naxa ba e yi. ²² Konyie, wo xa wo marigie xui birin natinme. Wo naxa wali e ya tode xa gbansan na, alako wo xa rafan mixie ma. Wo xa wali e be wo bɔɔɔe fiixexi ra, barima wo gaaxuxi wo Marigi Ala ya ra. ²³ Wo fe naxan birin nabama, wo xa a raba wo bɔɔɔe fiixexi nan na, alo wo a rabama Marigi be ki naxe. Wo mu a rabama mixie xa be. ²⁴ Na kui, wo xa a kolon Marigi na sare ragbilenma

ne wo ma, naxan findima wo ke ra. Wo na walife Ala xa Mixi Sugandixi nan be, wo Marigi yati yati. ²⁵ Naxan fe kobi rabama, Marigi na fan sare ragbilenma ne a ma. Mixi birin a gbe sotoma ne, Ala mu mixi yo rafisa a boore be.

4

¹ Konyi marigie, wo xa wo xa konyie masuxu tinxinyi ra, barima konyi nan wo fan na. Wo Marigi na koore ma.

Marasi donxɔɔ

² Wo xa Ala maxandi temui birin. Wo xa wo yete mato, wo xa Ala tantu. ³ Wo Ala maxandi muxu fan be. Ala xa sooneya raba won ma kawandi kui, alako n xa Ala xa Mixi Sugandixi xa gundo masen birin be. N saxi geeli na fe nan ma. ⁴ Wo Ala maxandi n be alako n xa na fala a fanyi ra, a xa fiixe fon, alo a lanma n xa a raba ki naxe.

⁵ Wo xa wo jere xaxilimaya ra danxaniyatarae ya tode ra. Wo xa na raba sinnanyi ma a raba waxati. ⁶ Wo xa masenyi fanyi ti mixie be, naxan fan. Kuri so temui, fonxe sama ne bande, alako a xa joxun. Wo fan xa fata mixi birin yaabide woyenyi ra naxan fan.

Xeebui donxɔɔ

⁷ N ngaxakerenyi Tikike findixi n xanuntenyi nan na naxan bara n mali a fanyi ra Marigi xa wali xa fe ra. A fama n ma fe birin tagi rabade wo be. ⁸ N a xeexi ne wo ma alako a xa muxu xa fe tagi raba wo be, a man xa wo ralimaniya. ⁹ N man bara n ngaxakerenyi tinxinxi, n xanuntenyi Onesimo Kolosika xee a xa Tikike mati. E firinyi fama n ma fe birin dentegɛ sade wo be.

¹⁰ Arisitaraki, muxu nun naxan na geeli, a wo xeebu. Baranabasi deexo Maraki fan wo xeebu. Wo bara marasi soto Maraki xa fe ma. Xa a fa wo xonyi, wo xa a rasene a fanyi ra. ¹¹ Yesu, naxan xili falama Yusutu, a fan wo xeebu. Yuwif danxaniyatarae pama birin ya ma, yi mixi saxanyi gbansan nan n malixi Ala xa mangeya niini wali rabade. E bara limaniya fi n ma.

¹² Epafirasi, naxan findixi wo xonyika ra, a wo xeebu. Ala xa Mixi Sugandixi Isa

xa walike nan a ra. A Ala maxandima wo be temui birin alako wo xa danxaniya xa sabati, wo xa Ala waxonfe kolon, wo man xa a raba. ¹³ A wali gbegbe rabama wo be, wo tan danxaniyatarae naxee na Kolosi, Layodiseya, nun Hiyerapoli. N na a seede ra. ¹⁴ Luki seriba, muxu xanuntenyi wo xeebu, a nun Demasi.

¹⁵ Wo xa won ngaxakerenyi Layodiseya danxaniyatarae xeebu, nun Nimifa, a nun danxaniyatarae pama naxan e malanma a xa banxi kui. ¹⁶ Wo na ge yi bataaxe xarande wo xonyi, wo xa a so Layodiseya danxaniyatarae fan yi ra, e xa a xaran. Wo tan fan, wo xa bataaxe xaran n naxan nasanbaxi Layodiseyakae ma. ¹⁷ Wo xa a fala Arikipe be, «Fenten i xa wali ma, Marigi naxan soxi i yi ra alako i xa na raba a fanyi ra.»

¹⁸ Xeebui nan yi ki, n tan Polu naxan sebexi wo ma n yete belexe ra. Wo xa ratu a ma n na geeli nan kui yi ki. Ala xa hinne wo birin na.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan sebe
Tsaloniki danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe singe nan na Ala xa xera Pɔlu nun a walibooree naxan sebe danxaniyatɔe ɲama ma naxee nu sabatixi Tsaloniki.

Beenun e xa yi bataaxe sebe, Pɔlu nun Silifanu nu bara kawandi ti Tsaloniki. Ala to e xa wali baraka, naa mixi wuyaxi naxa gbilen kuye batufe foxo ra, e danxaniya Ala ma naxan a xa Mixi Sugandixi xexi dunja rakiside. Kono Pɔlu nun Silifanu mu no bude Tsaloniki taa kui, e gi koe nan na barima mixi kobi ndee nu bara ɲama bope rate e xili ma. Yi fe birin tagi rabaxi Isa xa Xerae xa Taruxui Kitaabui kui, Sora 17.

Pɔlu nun Silifanu to Aten li, e naxa kontofili Tsaloniki danxaniyatɔe be barima e mu nu a kolon xa e xa danxaniya sabatixi. Na kui, e naxa Timote xee alako a xa Tsaloniki danxaniyatɔe ɲanige kolon, a xa e ralimaniya e xa danxaniya kui. Timote to gbilen, a naxa dentegɛ sa Pɔlu nun Silifanu be. Ala Xaxili Seniyenxi naxa masenyi fi e ma Tsalonikikae be, e naxa yi bataaxe sebe.

Yi Kitaabui tide to bara mini Tsaloniki danxaniyatɔe be, a lonni fi e ma, a e ralimaniya, a tide na won fan be. A a masenma won be a Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentarepa foxo ra. A man a masenma a wali tide gbo danxaniyatɔe be. A lanma won xa balo won yilenfure nan na. Yi Kitaabui man limaniya fima won ma barima a a masenma won be a Ala xa Mixi Sugandixi Isa fama ne a xa danxaniyatɔe foxo ra, e jipe nun a laaxiraxi, a e xanin Ala xonyi e sa luma dennaxe abadan.

Tsaloniki danxaniyatɔe findixi misaali nan na won be barima hali e to

naxankate gbege soto, e xan ne danxaniya kui, e e xaxili ti Ala ra. Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won xa won tunnabexi Ala xa kira fanyi xon ma. Ala xa won natanga seniyentarepa ma, won naxa fa yaagi Marigi gbilen loxo. Ala xa won mali ariyanna kira xon ma. Amina.

**Ala xa masenyi singe
Annabi Pɔlu naxan sebe
Tsaloniki danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xebui

¹ Pɔlu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa danxaniyatɔe ɲama ma naxee na Tsaloniki.

Ala xa hinne nun bopea fi wo ma.

Ala tantufe Tsalonikikae xa fe ra

² Waxati birin muxu Ala tantuma wo xa fe ra, muxu man a maxandima wo be. Temui birin ³ muxu wo xa fe falama won Baba Ala be. Muxu a tantuma ne wo xa wali ma naxan kelixi wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya ma. Muxu a tantuma ne barima wo wo tunnabexixi wo xaxili tife ra Ala xa Mixi Sugandixi Marigi Isa ra.

⁴ N ngaxakerenyie, wo tan Ala xanuntenyie, muxu a kolon a Ala bara wo sugandi. ⁵ Muxu to xibaaru fanyi masen wo be, a mu findi muxu de woyenyi gbansan xa ra. Ala Xaxili Seniyenxi naxa senbe fi muxu xa xibaaru fanyi kawandife ma, muxu danxaniyaxi a ma. Wo a kolon yati muxu nu jere ma ki naxe wo xa fe ra, muxu nu na wo ya ma temui naxe. ⁶ Wo bara findi muxu nun Marigi foxi rabae ra. Hali wo to naxankate gbege soto, wo Ala xa masenyi suxu ne jlexinyi ra, jlexinyi naxan fatan Ala Xaxili Seniyenxi ra.

⁷ Na kui, wo bara findi misaali ra danxaniyatɔe birin be naxee na Masedon nun Akayi. ⁸ Ala xa masenyi bara rayensen ye wo saabui ra. A mu rayensenxi Masedon nun Akayi gbansan xa ma. Yire birin bara a kolon wo danxaniyaxi Ala ma ki naxe. Na kui, muxu mu sese falama sonon na

xa fe ra. ⁹ Na mixi naxee bara wo xa fe me, e tan nan fama wo xa fe falade, wo muxu rasene ki naxe, wo man gbilen kuyee foxo ra ki naxe, wo fa bira Ala Nije foxo ra naxan findixi nondi ra. ¹⁰ E man wo xa fe falama, wo Ala xa Di mamexi ki naxe kelife koore ma. Na nan findixi Isa ra, Ala naxan nakeli faxe ma, Isa naxan won natangama xone ma naxan na fafe.

2

Polu nun Tesaloniki danxaniyatose nama

¹ N ngaxakerenyie, wo tan yati a kolon a muxu fafe wo yire na mu findixi fe fufafu ra. ² Wo a kolon, muxu nu bara paxankate nun toore soto Filipi. Kono muxu naxa muxu xaxili ti won Marigi Ala ra, muxu limaniya alako muxu xa wo kawandi Ala xa xibaaru fanyi ra, hali geremasoe gbegbe to nu naa. ³ Muxu xa kawandi mu fatanxi wule xa ra, a mu fatanxi janige seniyentare xa ra, a mu fatanxi yanfanteya xa ra. ⁴ Ala to bara muxu mato, a bara a xa xibaaru fanyi taxu muxu ra. Na kui, muxu mu woyenma xe de alako muxu xa rafan mixie ma. Muxu woyenma ne alako muxu xa Ala nan kenene naxan won sondonyie matoma. ⁵ Wo a kolon yati, Ala fan a kolon, muxu mu deinoxunyi woyenyi yo falaxi wo be. Muxu mu kawandi tixi xe alako muxu xa se nde soto. ⁶ Muxu hayi mu na mixie xa matoxoe ma, a na findi wo tan na, a na findi mixi gbetee ra.

⁷ Ala xa Mixi Sugandixi xa xerae to na muxu ra, muxu nu noma muxu xa fe kote doxode wo xun ma, kono muxu mu tin. Muxu naxa meeni wo ma, alo dinge meenima a xa die ma ki naxe. ⁸ Muxu wo xanuxi ne han muxu naxa muxu yete yati fi wo ma safe Ala xa xibaaru fanyi xun ma muxu wo kawandi naxan na. Wo xa fe nu bara xoxoxo muxu ma ki fanyi. ⁹ N ngaxakerenyie, wo xa wo mapoxun muxu xa wali nun muxu xa toore ma. Muxu wakili ne koe nun yanyi alako muxu xa kontofili naxa lu wo sese ma, muxu nu Ala xa xibaaru fanyi kawandife wo be temui naxe. ¹⁰ Muxu jerexi seniyenyi nun tinxinyi nan na wo xa fe ra, marakorosi yo mu na muxu ma. Wo bara findi na

fe seedee ra, wo nun Ala. ¹¹ Wo a kolon yati, a muxu na wo birin be, alo babe nun a xa die na ki naxe. ¹² Muxu bara wo ralimaniya, muxu bara wo mafuruku, muxu bara wo mayandi alako wo jere ki xa Ala kenene, naxan wo xilixi wo xa lu a xa mangeya niini bun ma, wo xa a xa noore kolon.

¹³ Na nan a toxi muxu Ala nuwali sama temui birin barima muxu to wo kawandi Ala xa masenyi ra, wo mu a suxuxi xe alo mixi woyen xui. Wo a kolon ne a a findixi Ala xa masenyi nan yati ra naxan senbe na walife wo tan danxaniyatose ya ma. ¹⁴ N ngaxakerenyie, wo bara maniya Ala xa danxaniyatose namae ra naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi Isa ma Yudaya boxi ma. Wo baribooree wo tooro ki naxe, Yuwifie fan Yudaya danxaniyatose namae tooro na ki ne. ¹⁵ E tan Yuwifie nan Marigi Isa nun namijonmee faxe, e muxu fan paxankata. E xa fe mu Ala kenengi. E to muxu tooroma muxu xa kawandi wali kui, e paaxuma mixi birin na. ¹⁶ E mu wama muxu xa si gbetee kawandi alako nee xa kisi. Na kui, e na e xa yunubi nan tun xun masafe. Kono Ala xa xone bara e suxu.

¹⁷ N ngaxakerenyie, muxu bara makuya wo ya tode ra waxati nde bun, kono muxu boje tan mu makuyaxi wo ra. Wo xoli muxu suxuma ki fanyi ra. Muxu bara fe birin naba alako muxu man xa wo to. ¹⁸ Muxu nu bara wa gbilenfe wo yire. N tan Polu wa ne n xa wo yire li sanmaya wuyaxi, kono Sentane nan muxu matooro. ¹⁹ Marigi Isa gbilen loxoe, muxu joxo tima Ala ra nde xa fe ra? Muxu jalexinma nde xa fe ra? Muxu matoxoe sotoma nde xa fe ra? Wo tan xa mu a ra? ²⁰ Iyo, wo tan nan findixi muxu xa xunnakeli nun muxu xa seewe ra.

3

Polu Timote xefe Tesaloniki

¹ Na kui, muxu boje to mu noxi sade, muxu bara a janige muxu tan xa lu Aten, ² muxu xa won ngaxakerenyi Timote xee wo ma. Muxu waliboore na a ra Ala xa wali kui naxan findi Ala xa Mixi Sugandixi xa xibaaru fanyi kawandila ra. Muxu a xeexi ne alako a xa wo senbe so,

a xa wo ralimaniya wo xa danxaniya kui, ³ alako wo xa paxankate naxa wo hanme. Wo fan yati a kolon, na paxankate nan nagirixi won ma. ⁴ Hali muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu nu a falama ne wo be, a mixie fama won paxankatade. Wo bara a to fa, na nan fa rabaxi.

⁵ Na nan a ra, n bope to mu nu saxi sonon, n naxa Timote xee naa alako a xa a kolon wo xa danxaniya na ki naxe. N nu gaaxuxi ne wo be Sentane mixi ratantanyi fa wo ratantanfe, muxu xa wali fa findi wali fufafu ra. ⁶ Kono Timote to baxi gbilende muxu yire keli wo xonyi, a bara xibaaru fanyi fala muxu be wo xa danxaniya nun wo xa xanunteya xa fe ra. A naxe, a wo ratuxi muxu xa fe ra seewe kui, a muxu to xoli na wo ma, alo wo fan to xoli to na muxu fan ma. ⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, hali muxu to na toore nun paxankate kui, muxu bara ralimaniya wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Yakosi muxu bope bara sa sonon, barima muxu bara a kolon a wo xa danxaniya xanxi Marigi. ⁹ Muxu mu a kolon sonon muxu noma Ala tantude ki naxe wo xa fe ra. Danyi yo mu na muxu xa seewe ma wo xa fe ra Ala xa fe ra. ¹⁰ Koe nun yanyi muxu na a maxandife muxu nii birin na, muxu xa no wo tode, alako naxan luxi wo xa danxaniya ra, muxu xa na rakamali.

¹¹ Ala yete yati, won Baba, a nun won Marigi Isa xa kira boo muxu be alako muxu xa wo yire masoto. ¹² Xanunteya naxan na wo be wo doro tagi, a nun wo nun mixi birin tagi, Ala xa na xun masa ki fanyi ra, alo muxu fan wo xanuxi ki naxe. ¹³ Ala xa wo sondonyie senbe so alako won Marigi Isa na gbilen loxo naxe a nun a xa seniyentoe ra, wo xa no tide won Baba Ala ya i seniyenyi nun tinxinyi kui.

4

Nerefe seniyenyi kui

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo tinkan wo lan wo xa wo jere ki naxe Ala waxonyi ma. Han ya wo na na nan xun ma. Yakosi, muxu wo maxandima, muxu wo mayandi Marigi Isa xili ra, wo xa nu na xun masa. ² Wo a kolon yati muxu wo

xaranxi naxan na Marigi Isa xili ra. ³ Ala sago na a ra wo xa seniyen. Wo naxa langoepa raba. ⁴ Kankan xa a yete suxu seniyenyi nun tinxinyi kui. ⁵ Wo naxa bira langoepa foxo ra, alo Ala kolontaree a rabama ki naxe. ⁶ Mixi yo naxa yunubi raba a ngaxakerenyi ra, a fu a ma na fe kui, barima Marigi na fe mooli birin makiitima ne. Muxu bara na fala wo be, muxu man gbilen ne a fala ra wo be. ⁷ Ala won xilixi ne won xa won jere seniyenyi kui, won xa gbilen seniyentarepa foxo ra. ⁸ Na kui, mixi naxan tondima yi fee rabatude, a mu tondixi ibunadama xa be, a tondixi Ala nan be naxan a Xaxili Seniyenxi fixi wo ma.

⁹ Hali muxu mu wo rasi ngaxakerenyie xanufe ma, barima Ala nan bara wo tinkan wo xa wo bore xanu. ¹⁰ Wo na nan yati rabafe ngaxakerenyie ra naxee na Masedon boxi birin kui. Kono muxu a falama ne wo be, n ngaxakerenyie, wo man xa nu na xun masa. ¹¹ Wo xa fe birin naba alako wo xa lu bopea kui. Wo xa meeni wo yete ma. Wo xa nu wali wo belexe ra alo muxu a masen wo be ki naxe. ¹² Na kui, wo jere ki findima a fanyi nan na danxaniyataree tagi, wo man mu wo xa fe kote doxoma mixi gbete yo xun ma.

Danxaniyatoe xa taa masare

¹³ N ngaxakerenyie, muxu mu wama wo xa lu fahaamutarepa kui mixie xa fe ra naxee bara laaxira. A mu lan wo xa sunnun alo mixi naxee mu e xaxili tixi Ala ra. ¹⁴ Won laxi a ra a Isa bara faxa, a man fa keli faxe ma. Na kui, won man laxi a ra a Ala fama faxamixie fan nakelide naxee nu danxaniyaxi Isa ma, a e rate e nun Isa. ¹⁵ Marigi xa masenyi nan ya, muxu naxan falama wo be: Won tan naxee jipe a ra, Marigi fa temui naxee lima dunjina ma, won singe xa mu tema mixi faxaxie be. ¹⁶ Marigi yete yati nan fama gorode keli koore ma. Yaamari fima ne xui itexi ra. Maleke kuntigi fama ne a xui itede. Ala xa sara xui minima ne. Isa xa danxaniyatoe naxee bara faxa, nee nan singe kelima. ¹⁷ Na dangi xanbi, won tan naxee jipe luxi dunjina, won fan tema ne, won nee li nuxui kui, won birin sa naralan Marigi yire kuye ma. Won luma ne Marigi seeti

ma sɔnɔn abadan. ¹⁸ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya na masenyi ra.

5

Marigi fa lɔxɔɛ

¹ N ngaxakerenyie, hali n mu sese fala wo bɛ waxati nun lɔxɔɛɛ xa fe ra yi fee sa rabama tɛmɔi naxɛ. ² Wo fan yati a kolon a fanyi ra, a Marigi xa lɔxɔɛ fama nɛ alɔ mɔpɛti fama kɔɛ ra ki naxɛ. ³ Mixie nɛ lanyi nun bɔpɛsa xa fe falama tɛmɔi naxɛ, gbaloe dusuma e xun ma na tɛmɔi nɛ, alɔ furugine difuri na keli a ra. E mu tangama a ma muku.

⁴ Kɔnɔ wo tan, ngaxakerenyie, wo mu na dimi xa kui. Na lɔxɔɛ mu lanma a xa wo tɛrenna alɔ mɔpɛti. ⁵ Wo birin findixi naiyalanyi nun yanyi die nan na. Kɔɛ nun dimi die xa mu won na. ⁶ Na kui, won naxa xi alɔ booree. Won xa fee rasaxa a fanyi ra, won naxa yanfa. ⁷ Naxee xima, e xima kɔɛ nan na. Naxee siisima, e siisima kɔɛ nan na. ⁸ Won tan naxee findixi yanyi mixie ra, won xa mɛɛni won yɛtɛ ma. Won xa danxaniya nun xanunteya rasabati, won xa won xaxili ti kisi ra. Nee tide luma nɛ won bɛ alɔ kanke makantase nun xun makantase tide luma geresoe bɛ ki naxɛ. ⁹ Ala mu a ragirixi won ma, a xa xɔnɛ xa won li. A a ragirixi nɛ won tan xa kisi nan sɔtɔ Marigi Isa saabui ra, Ala xa Mixi Sugandixi ¹⁰ naxan faxa won ma fe ra. Na nan a toxi, xa muxu piɲɛ nan a ra, xa muxu faxaxi nan a ra, muxu fama nɛ sabatide a i. ¹¹ Na kui, wo xa wo bore ralimaniya, wo xa wo bore senbɛ so alɔ wo darixi a raba ra ki naxɛ.

Marasi nun xɛɛbui dɔnxɔɛ

¹² N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo xa mixie binya naxee na walife wo tagi, wo rasife nun wo rapɛrɛfe ra Marigi xa fe kui. ¹³ Wo xa e binya a fanyi ra xanunteya kui e xa wali xa fe ra.

Lanyi nan xa lu wo xa danxaniyatɔɛ pama tagi.

¹⁴ N ngaxakerenyie, muxu man bara wo maxandi, wo xa tunnaxɔnɛɛ rasi, wo xa limaniyataree ralimaniya, wo xa senbetaree mali, wo diɲɛ mixi birin bɛ.

¹⁵ Wo xa a mato a fanyi ra mixi yo naxa fe kobi pɔxɔ fe kobi ra. Wo xa nu fe fanyi

nan tun naba wo bore bɛ, a nun mixi birin bɛ.

¹⁶ Wo xa sɛɛwa tɛmɔi birin.

¹⁷ Wo xa Ala maxandi waxati birin.

¹⁸ Wo xa Ala tantu fe birin kui. Na findixi Ala sago nan na wo bɛ, wo tan naxee danxaniyaxi a xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁹ Wo naxa Ala Xaxili Seniyenxi xɔlɔn nagoro.

²⁰ Wo naxa wo tuli xɔrɔxɔ namijɔnmɛɛ xa masenyie ma,

²¹ kɔnɔ wo xa fe birin mato a fanyi ra.

Xa fefe fan, wo xa na suxu gben.

²² Xa fefe kobi, wo xa wo makuya na ra pon!

²³ Ala xa wo raseniyeɛn a ki nun a keɲa ma, a tan Ala naxan bɔpɛsa fima. Ala xa wo xaxili nun wo nii nun wo fate ratanga, marakɔrɔsi yo naxa lu wo ma won Marigi Isa fa tɛmɔi. ²⁴ Naxan wo xilixi, a na a xui xanbi ra, a fama nɛ a rabade.

²⁵ N ngaxakerenyie, wo Ala maxandi muxu bɛ. ²⁶ Wo xa ngaxakerenyie birin xɛɛbu sunbui seniyenxi ra. ²⁷ N bara wo yamari Marigi xili ra wo xa yi bataaxɛ xaran ngaxakerenyie birin bɛ.

²⁸ Ala xa hinne fi wo ma won Marigi Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi.

**Ala xa masenyi firin nde
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Tesaloniki danxaniyatɔe
ɲama ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe firin nde nan na Ala xa xɛera Pɔlu nun a wali-booree naxan seɓe danxaniyatɔe ɲama ma naxee nu sabatixi Tesaloniki. Fe naxee nu dangife Tesaloniki Pɔlu bataaxe singe seɓe temui, nee to mu nu gexi ya ibade, Pɔlu naxa gbilen bataaxe firin nde seɓe ra.

Mixi kobi naxee nu na Tesaloniki danxaniyatɔe ɲaxankatafe, e mu nu ɲaxankate itixi. Na kui, Pɔlu naxa gbilen danxaniyatɔe ɲama ralimaniya ra a xa yi bataaxe firin nde kui. A naxa e rasi e xa e tun nabexi danxaniya kira xɔn ma, e naxa tagan wali fanyi rabade, e xa bira Ala xa nɔndi fɔxɔ ra alɔ Pɔlu e kawandi ki naxe. Pɔlu nu bara a mɛ, a mixi ndee nu na e ya ma naxee mu nu tinma walide alako e xa e yete baloe sɔɔ. Na kui, a naxa na kanyie rasi a xɔrɔxɔe ra e xa ba na ma, e naxa e xa kɔntɔfili dɔxɔ mixi gbete yo xun ma. Pɔlu man nu bara a mɛ a Tesaloniki danxaniyatɔe nu bara xibaaru sɔɔ mixi nde ra, a Marigi fa lɔxɔe ɲan nu bara a li. Na kui, a naxa nɔndi makenen e be na fe ma, a Marigi xa lɔxɔe mu a lima fo fe ndee raba sinden Ala naxee ragirixi.

Yi Kitaabui findixi masenyi nan na Ala Xaxili Seniyenxi naxan fi Pɔlu ma Tesaloniki danxaniyatɔe nun danxaniyatɔe birin be. Ala xa won mali yi masenyi xa so won xaxili kui, won xa a rasabati won bɔɲe kui. Ala xa senbe fi won ma, won ma wali nun wɔyenyi birin xa findi a fanyi nan na. Ala xa won sondonyie xun ti kira fanyi xɔn, won xa won ɲere Ala xa xanunteya ma nun a xa Mixi Sugandixi xa tun nabexiya ma. Ala xa won mali won sanyie xa xan danxaniya kui. Amina.

Ala xa masenyi firin nde

**Annabi Pɔlu naxan seɓe
Tesaloniki danxaniyatɔe
ɲama ma**

Xɛɛbui

¹ Pɔlu, Silifanu, nun Timote nan yi ki, katarabi won Baba Ala nun Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xa danxaniyatɔe ɲama ma naxee na Tesaloniki.

² Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne nun bɔɲesa fi wo ma.

Ala dunija birin makiitife tinxinyi kui

³ N ngaxakerenyie, muxu lanma muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Muxu xa tantui lanxi barima wo xa danxaniya xun masafe ki fanyi, a nun wo xa xanunteya wo bore be. ⁴ Na kui, muxu wo matɔxɔma Ala xa danxaniyatɔe ɲamae be wo xa tun nabexiya nun danxaniya xa fe ra wo naxee masenfe wo xa ɲaxankate nun tɔore birin kui.

⁵ Na bara Ala xa kiiti tinxinxi masen, barima wo na naxan iminife, na nan a masenma a wo daxa wo xa lu Ala xa mangeya niini bun ma, wo tɔorɔfe naxan xa fe ra. ⁶ Ala tinxin. Mixi naxee wo ɲaxankatama, a e sare fima ɲaxankate nan na. ⁷ Wo tan naxee bara ɲaxankata, a malabui fima ne won birin ma Marigi Isa a nun a xa maleke senbema fama temui naxe kelife koore ma. ⁸ E nun te wolenxi nan goroma. Ala kolontaree, naxee mu won Marigi Isa xa masenyi rabatuma, e sare fima ɲaxankate nan na. ⁹ Na mixie xa kiiti findima gbaloe nan na dande yo mu naxan ma. Marigi e makuyama ne a yete ra nun a senbe nɔrɔxi ra ¹⁰ a na fa temui naxe. Na lɔxɔe a xa seniyentɔe nun a mantonyie birin a toma ne, e kaaba, e a matɔxɔ. Wo fan luma ne nee ya ma, barima wo danxaniya ne muxu xa seederɔxɔya ma.

¹¹ Na kui, muxu Ala maxandima wo be temui birin, alako won Marigi Ala xa wo lu alɔ a mixi naxan xilixi na daxa ki naxe. Muxu man a maxandima a xa wo xa ɲanige fanyi birin nakamali a nun wo xa wali fanyi naxee kelima wo xa danxaniya ma. Na rabama a senbe nan saabui ra. ¹² Muxu na maxandi tima alako Marigi Isa xa matɔxɔe sɔɔ wo saabui ra, wo fan

xa matoxoxe soto Isa ra. Yi birin nabama Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa hinne saabui nan na.

2

Xeme seriyetare

¹ N ngaxakerenyie, muxu bara wo mayandi wo bope naxa mini wo to fee mema won Marigi Isa fa loxoxe xa fe ra, a nun won fama a ralande ki naxe. ² Xa mixi nde a fala wo be a Marigi xa loxoxe jan bara fa, wo xaxili naxa ifu de! Wo naxa la a ra hali na kanyi woyen wo be alo namiponme na a ra, xa na mu a kawandi ti wo be, xa na mu a fa bataaxe ra alo a fataxi muxu tan nan na. ³ Wo naxa a lu mixi yo xa wo madaxu. Na loxoxe mu a lima fo adamadi gbegbe mee Ala ra sinden, a nun, Seriyetare Xungbe, a naxa makenen, gbaloe ragataxi naxan be. ⁴ A fama ne a yete itede dangi adamadie xa batuse birin na. Adamadie sese xili falama «ala», a tan tima ne na kanke. Na kui, a fama ne doxode Ala xa hoxomobanxi kui, a a yete findi ala ra. ⁵ N to yi fee fala wo be n nu na wo yire temui naxe, wo neemuxi ne? ⁶ Yakosi wo a kolon naxan makankanxi Seriyetare Xungbe ma, alako a naxa mini beenun a xa waxati xa a li. ⁷ Seriyetareya jan na walife noxunyi kui. A luma na ki ne han naxan a makankanxi a a bama naa temui naxe. ⁸ Na temui, Seriyetare Xungbe makenenma ne. Marigi na fa temui naxe, a yi xeme halakima ne a de foye ra, a xa fa nore a sontoma ne. ⁹ Yi Seriyetare Xungbe minima Sentane senbe nan saabui ra, a fa kaabanakoe, tonxumae, nun fe magaxuxie raba naxee mu findixi nondi ra. ¹⁰ A fama ne mixi kisitaree mayendende fe naaxi mooli birin na, barima nondi mu rafan nee ma. Na na a ra e mu kisima. ¹¹ Na kui, Ala e xaxili ifuma ne senbe ra, alako e xa la wule ra. ¹² A rabama na ki ne alako mixi birin xa gbaloe soto naxee mu danxaniyaxi nondi ma, tinxintareya rafanxi naxee ma.

Ala xa xanunteya nun a xa kisi danxaniyatose be

¹³ Kono n ngaxakerenyie, fo muxu xa Ala tantu wo xa fe ra temui birin. Marigi

wo xanuxi ne. Kabi fe folo folo, Ala bara wo sugandi alako wo xa kisi. A wo rakisima a Xaxili Seniyenxi xa wali nan saabui ra naxan wo raseniyenma, a nun wo xa danxaniya saabui ra wo to danxaniyaxi nondi ma. ¹⁴ A wo xilixi na nan ma. A wo xilixi muxu xa xibaaru fanyi xa kawandi nan saabui ra alako wo xa xunnakeli soto naxan kelima Ala xa Mixi Sugandixi ma, won Marigi Isa. ¹⁵ Na kui, n ngaxakerenyie, wo sanyie xa xan danxaniya kui. Muxu wo xaran naxan na muxu xa kawandi nun bataaxe saabui ra, wo xa na suxu ghen.

¹⁶ Won Marigi Isa yete yati, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, nun won Baba Ala, naxan bara won xanu, naxan hinnema won na alako limaniya nun xaxili tide naxa ba won yi ra abadan, ¹⁷ e xa wo sondonyie ralimaniya. E man xa senbe fi wo ma, wo xa wali nun woyenyi birin xa findi a fanyi ra.

3

Ala maxandife

¹ N ngaxakerenyie, a donxoxe ra, wo Ala maxandi muxu be alako Marigi xa masenyi xa yensen ye mafuren na, a man xa binya yire birin alo a binyaxi wo xonyi ki naxe. ² Wo Ala maxandi muxu man xa ba mixi kobie nun mixi naaxie belexe, barima mixi birin xa mu danxaniyaxi. ³ Kono Ala na a xui xanbi ra. A senbe fima ne wo ma, a wo ratanga Sentane ma. ⁴ Muxu laxi a ra Marigi saabui ra, a muxu yaamari naxee fixi wo ma, wo e rabatuma ne alo wo jan na rabafe ki naxe. ⁵ Marigi xa wo sondonyie xun ti kira fanyi xon alako wo xa Ala xanu, wo man xa wo tunnabexi alo Ala xa Mixi Sugandixi a rabaxi ki naxe.

Tunnaxone rasife

⁶ N ngaxakerenyie, muxu bara wo yamari won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi xili ra wo xa wo makuya danxaniyatose ra naxee findixi tunnaxone ra. Na kui, e mu jerefe muxu xa masenyi ma muxu fa naxan na wo xon. ⁷ Wo a kolon yati wo lanma wo xa muxu foxi raba ki naxe. Muxu to nu na wo ya ma muxu mu findi tunnaxone xa ra, ⁸ muxu man mu

mixi yo xa bande don a fa lu muxu mu a sare fi. Muxu wakili ne koe nun yanyi ra, alako muxu xa fe naxa findi kote ra wo sese be. ⁹ Muxu nu noma muxu xa kontofili sade wo ya i, konon muxu mu tin na ra alako muxu xa findi misaali ra wo be, wo fan xa muxu foxi raba. ¹⁰ Muxu nu na wo ya ma temui naxe, muxu yi yaamari nan fi wo ma: «Naxan yo mu tinma walide, hali wo mu na kanyi ki bande.» ¹¹ Muxu bara a me a mixi ndee wo ya ma e bara e yete findi tunnaxone ra. E mu wali yo suxuma bafe naafixiya ra. ¹² Muxu bara na mixie yamari, muxu e rasi Ala xa Mixi Sugandixi won Marigi Isa xili ra, e xa wali bonesa kui alako e xa no e yete balode.

¹³ N ngaxakerenyie, wo naxa tagan fe fanyi rabafe ma. ¹⁴ Wo a mato a fanyi ra, xa mixi nde mu tin muxu xa masenyi danxunde muxu naxan sebexi yi bataaxe kui, defanyi naxa lu wo nun na kanyi tagi alako a xa yaagi. ¹⁵ Wo naxa a findi wo yaxui ra de, konon wo xa a rasi alo wo ngaxakerenyi.

Xeebui donxoe

¹⁶ N bara Marigi maxandi naxan findixi bonesa kanyi ra, a tan yete yati xa bonesa fi wo ma temui birin nun a molli birin na. Marigi xa lu wo birin seeti ma.

¹⁷ N tan Polu nan yi xeebui sebefe n yete belexe ra. N ma bataaxe birin matonxumaxi yi ki ne. N belexe foxi nan ya.

¹⁸ Won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, a xa hinne xa lu wo birin be.

Ala xa masenyi singe Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ Timote ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Pɔlu to Lisitire li, a naxa danxaniyatɔɛ nde to naxan nu xili Timote. Hali Timote to mu nu findixi fori ra, Annabi Pɔlu naxa a xanin a xun ma a xa biyaasi kui alako a xa a mali Ala xa masenyi kawandide. Timote naxa na wali suxu a fanyi ra. A naxa bira a karamɔxɔ fɔxɔ ra yire birin, alako a xa danxaniya xa sabati, a man xa fata kawandi tide. Annabi Pɔlu naxa la a ra, a a xɛɛ a xa sa wali nde raba a yete ra. Ala nu bara na masen Pɔlu bɛ namijɔnmɛ xa masenyi nde ra.

Timote to siga Efesɛ danxaniyatɔɛ pama malide, Annabi Pɔlu naxa bataaxe sɛbɛ a ma, naxan findixi yi Kitaabui ra. Na kui, Pɔlu naxa marasi gbegbe fi Timote ma alako a xa masenyi hagige ti Efesɛkae bɛ Ala xa seriye xa fe ra. Mixi paaxi ndee nu na mɛnni naxee nu wama Ala xa wali xun nakanafe. Pɔlu naxa e xa fe birin makenɛn Timote bɛ, alako a xa nɔndi masen e bɛ sɛnbɛ ra. Pɔlu man naxa marasi nde fi Timote ma danxaniyatɔɛ pama jɛrɛ ki xa fe ra.

Seriye gbegbe na yi Kitaabui kui naxee nɔma to danxaniyatɔɛɛ fan malide. Annabi Pɔlu nu wama Timote nun Efesɛkae malife alako e xa lu Ala xa kira xɔn ma. Won fan na mɛnni nɛ. Ala xa won mali alako yi Kitaabui xa findi lɔnni fanyi ra won bɛ won naxan nabatuma won ma dunijɛigiri kui. Won ma danxaniyatɔɛ pamae xa lu ala Ala nu a masenxi Timote bɛ ki naxe Annabi Pɔlu saabui ra. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Pɔlu naxan sɛbɛ Timote ma

Timote xa xɛɛraya

¹ Won Nakisima Ala nun Isa, won xaxili tima naxan na, e n tan Pɔlu tixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛɛra nan na. ² N na

yi bataaxe sɛbɛfe Timote nan ma, naxan findixi n ma di yati ra a danxaniya ki ma. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne nun bɔnɛsa fi i ma, e xa kinikini i ma.

³ N to keli sigade Masedon, n naxa i rasi i xa lu Efesɛ alako i xa mixi ndee yamari e naxa xaranyi gbetɛɛ masen mixie bɛ, ⁴ e naxa kiinie madɔxɔ, e man naxa bu e benbae xilie matɛngɛfe ra. Na fe mɔɔli wɔyɛnyi rawuyama nɛ, a mu Ala xa wali rasigama yare ma danxaniya kui.

⁵ N na yaamari fi nɛ alako xanunteya xa gbo, xanunteya naxan fatanxi bɔnɛ seniyenxi ra, a nun janige tinxinxi, nun danxaniya fiixe ra. ⁶ Mixi ndee bara gbilen danxaniya fɔxɔ ra, e fa lɔɛ, na wɔyɛnyi fufafu saabui ra. ⁷ E wama findife seriye karamɔxɔɛ nan na, kɔnɔ e wɔyɛnma fahaamutareja nan kui. E mu soxi fee kui e naxee masenma sɛnbɛ ra. ⁸ Won a kolon Ala xa seriye fan, xa a rawalima a seriye ki ma. ⁹ Won man a kolon Ala mu a xa seriye fixi tinxintɔɛɛ xa fe xa ra. A a fixi tinxintaree nan ma fe ra, a nun Ala matandilae. A a fixi kaafirie, yunubitɔɛɛ, diinetaree, Ala maberelae nan ma fe ra. A a fixi mixie nan ma fe ra naxee e baba nun e ngae faxama. Faxatie, ¹⁰ yɛnɛlae, xɛmɛ naxee nun xɛmɛɛ kafuma, mixi suxui, wule faleɛ, mixi naxee kali tima wule xun, a nun mixi birin naxee Ala xa seriye matandima, a a fixi nee nan ma fe ra. ¹¹ Ala Xili Xungbe Kanyi xa seriye lanxi a xa xibaaru fanyi nɔrɔxi nan ma, a naxan taxuxi n na.

¹² N bara won Marigi Isa tantu, Ala xa Mixi Sugandixi naxan bara sɛnbɛ fi n ma, a bara la n na han a naxa n naso a xa wali kui. ¹³ Singe n nu a rasɔtɔma nɛ, n a tɔɔrɔ, n a konbi. Kɔnɔ a naxa kinikini n ma, barima a a kolon n nu na birin nabama kolontareya nun danxaniyatareja nan kui. ¹⁴ Marigi xa hinne bara gbo ye. A danxaniya nun xanunteya fixi n ma Isa nan saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. ¹⁵ Nɔndi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: Ala xa Mixi Sugandixi Isa faxi dunija ma yunubitɔɛɛ nan nakiside. N tan

Polu nu findixi yunubitɔɛ nan na naxan dangi mixi birin na, ¹⁶ kɔnɔ Ala naxa kinikini n ma hali n findixi yunubitɔɛ ra naxan dangi birin na, alako Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa diɲe gbegebe xa findi misaali ra mixie be naxee danxaniyama a ma alako e xa kisi sɔtɔ naxan mu ɲɔnma abadan. ¹⁷ Mangɛ Ala Kerenyi, naxan mu faxama, naxan mu toma, binye nun nɔre xa lu a be abadan. Amina.

¹⁸ N ma di Timote, n bara yi marasi fi i ma, naxan lanxi na namijɔnme masenyie ma naxee nu falaxi i xa fe ra. I xa na masenyi rakamali, i xa gere fanyi so ¹⁹ danxaniya nun ɲanige tinxinxi ra. Ndee bara na rabolo, e xa danxaniya fa kana. ²⁰ Humeneyo nun Alesandire na na mixie nan ya ma. N nee soxi ne Sentane yi ra, alako e xa a tinkan a mu lan e xa Ala rasɔtɔ.

2

Sali seriye

¹ N ma marasi singe na yi nan na: Wo xa Ala makula, wo xa Ala maxandi, wo xa mixie xa kɔntɔfli masen Ala be, wo xa Ala tantu mixi birin xa fe ra. ² Wo xa na raba mangɛe nun yarerati birin be, alako won xa lu bɔɲesa kui, won ma dunjeigiri xa raxara, won xa lu Ala xa kira xɔn ma, won xa xili fanyi sɔtɔ. ³ Na nan fan, na nan lanxi won Nakisima Ala waxɔnfe ma.

⁴ Ala wama adamadie birin xa kisi, e xa nɔndi kolon. ⁵ Ala keren na a ra. Xarisa fan keren nan a ra, Ala nun adamadie tagi. Na xarisa findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan na, naxan findi adamadi ra, ⁶ a fa a yete fi xunsare ra mixi birin be. Na nu findixi seedeɲɔxɔya nan na Ala nu wama a xɔn ma temui naxe. ⁷ A n tan nan tixi kawandila, xeera, nun karamɔxɔ ra si gbete be danxaniya nun nɔndi xa fe ra. N na na nɔndi nan falafe, wule mu a ra.

⁸ Na nan a toxi, a xɔli n ma adamadie xa e belexe seniyenxie itala Ala maxandi kui yire birin xɔne nun sɔnxɔ mu naxan na. ⁹ N man wama ne ginɛe xa dugie nan so naxee e suturama. E naxa e yete raxunma xunsexe denbexi ra, xeema ra, gɛme tofanyie ra, xa na mu a ra dugie ra, naxee sare xɔrɔxɔ. ¹⁰ A lanma e

xa e yete raxunma kewali fanyi nan na, naxan lanma ginɛe ma naxee birama Ala fɔxɔ ra. ¹¹ Ginɛe xa nu fe xaran sabari nun magore kui. ¹² N mu a luma ginɛe xa xeme xaran, xa na mu a ra e xa e yamari. Ginɛe xa lu sabari kui, ¹³ barima Adama nan singe daa, beenun Mahawa xa daa. ¹⁴ Adama xa mu madaxu. Ginɛe nan madaxu, a fa findi yunubitɔɛ ra. ¹⁵ Kɔnɔ Ala ginɛe rakisima a xa di bari nan kui, xa a luma danxaniya, xanunteya, nun seniyenye kui, alɔ a lanma ki naxe.

3

Danxaniyatɔɛ pamae xa yareratie

¹ Nɔndi nan ya: Mixi naxan wama findife danxaniyatɔɛ pama xunmati ra, a wama wali fanyi xɔn. ² A lanma danxaniyatɔɛ pama xunmati xa findi mixi ra mixie mu nɔma fe ɲaaxi nde yo falade naxan xun ma. A xa a li a ginɛe keren gbansan nan dɔxɔxi, a findi taxasi mixi ra, naxan a yete xaninma xaxilimaya ra, binye na naxan ma, naxan fata xɔɲe masuxude, naxan fata mixi xarande. ³ A mu lanma a xa findi siisila ra, a mu lanma a xa mawolen. A lanma ne a xa findi mixi ra naxan lanyie fenma, naxan bɔɲe xinbeli, naxan mu mila. ⁴ A xa fata a yete xa denbaya rapereɛde, a xa die xa lu a xa yaamari bun ma xurui kui, ⁵ barima xa mixi mu fata a yete xa denbaya rapereɛde, a fa meenima Ala xa danxaniyatɔɛ pama ma di? ⁶ A naxa findi danxaniyatɔɛ neene ra de, alako a naxa a yete igbo, a fa ɲaxankate sɔtɔ alɔ Ibulisa a sɔtɔxi ki naxe. ⁷ A man xa findi xili fanyi kanyi nan na danxaniyataree tagi, alako mixie naxa yo a ma, a naxa suxu Ibulisa xa gantanyi ra.

⁸ Mixi naxee findixi danxaniyatɔɛ pama malie ra, e fan xa findi xili fanyi kanyie nan na. E xa e makuya filankafuiɲa ra, e naxa siisi, e naxa bira kɔbiri fɔxɔ ra yaagitareya kui. ⁹ E xa Ala xa danxaniya masenyi ragata e xaxili fanyi kui. ¹⁰ E xa mato sinden. Xa e tinxin, e nɔma findide danxaniyatɔɛ pama malie ra.

¹¹ Ginɛe fan xa findi xili fanyi kanyie ra. E naxa findi naafixie ra, e xa findi taxasi mixi ra, e xa tinxin fe birin

kui. ¹² Danxaniyatɔɛ pama malie xa gine keren gbansan nan dɔxɔ, e xa e xa die nun e xa fɔxɔɛ rapɛɛ a fanyi ra. ¹³ Mixi naxee danxaniyatɔɛ pama malima a fanyi ra, e binyɛ nun limaniya nan sɔtɔma e xa danxaniya kui Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma.

¹⁴ N na yi bataaxɛ sɛbefe nɛ i ma, hali n to laxi a ra a gbe mu luxi n xa i yire li. ¹⁵ Xa a sa li n naxa dugundi, i xa Ala xa mixie jɛɛ ki fanyi kolon. Ala naxan na na, a xa mixie lanxi a xa danxaniyatɔɛ pama nan ma, naxan na nɔndi xa kinki ra.

¹⁶ Fo won xa a kolon nɛ a Ala jɛɛ ki sɛnbɛ gbo. A gundo makenɛnxi nan ya: Ala xa Mixi Sugandixi masenxi adama fate nan na, a xaxili nan tinxin. A mini nɛ malekɛɛ ma, a kawandixi pamanɛɛ nan tagi. Dunija danxaniyaxi a tan nan ma, a texi nɔrɛ nan kui.

4

Nɔndi kanafe

¹ Ala Xaxili a masenma nɛ won bɛ a fiixe ra, a ndee fama nɛ danxaniya rabolode waxati dɔnxɔɛ kui, e fa bira jinne wule faleɛ nun e xa xaranyie fɔxɔ ra. ² Wule fale filankafuie mixie madaxuma. E xaxili balanxi gben. ³ E tɔnyi dɔxɔma futi xirife ra, a nun donse ndee donfe ra, Ala naxee daaxi alako danxaniyatɔɛɛ nun nɔndi faleɛ xa e don tantui ra. ⁴ Ala se naxan birin daaxi, a fan. A mu raharamuxi mixie bɛ naxee a donma tantui ra, ⁵ barima Ala xa masenyi nun Ala maxandi na rasenyenma.

⁶ Xa i na nɔndi masen i ngaxakerenyie bɛ, i bara findi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa walikɛ fanyi ra, naxan i baloma danxaniya masenyi nun xaranyi fanyi ra, i birama naxan fɔxɔ ra. ⁷ I naxa fe fufafu madɔxɔ kiini ra danxaniya mu naxan kui. I xa Ala fe suxu sɔɔbɛ ra. ⁸ Mixie mɛɛnife e fate ma, na tide mu gbo alɔ e na e xaxili yaka ba. Na xaxili yaka ba nan fama findide mixie bɛ munafanyi ra dunija nun aligiyama. ⁹ Nɔndi masenyi nan ya won birin lan won xa la naxan na: ¹⁰ Won walima tun nabɛxi nan na, barima

won xaxili tixi Ala Nijɛ ra, naxan findixi adamadi birin Nakisima ra, a gbengbenyi danxaniyatɔɛɛ. ¹¹ Na nan na ki, i xa na yaamari birin masen mixie bɛ, i xa e xaran na seriyɛɛ ra.

¹² Mixi yo naxa yo i xa fonikeya ma. I naxan nabama, i xa findi misaali ra danxaniyatɔɛɛ bɛ a lanma e xa wɔyɛn ki naxɛ, e xa jɛɛ ki naxɛ, e xa e bore xanu ki naxɛ, e xa danxaniya nun e xa seniyenyi xa lu ki naxɛ. ¹³ Han n sa fama temui naxɛ, i xa Kitaabui xaran mixie bɛ, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. ¹⁴ I naxa wali bɛjin naxan soxi i yi ra, masenyi tixi Ala xili ra i xa fe ra naxan ma, forie to e belexɛ sa i xunyi ma. ¹⁵ I xa na rabatu sɛnbɛ ra, alako mixi birin xa i jɛɛ ki to i sigama yare ki naxɛ. ¹⁶ Mɛɛni i yetɛ ma, nun na xaranyi ma i naxan tima tun nabɛxi ra. Xa i na raba i kisima nɛ, i tan nun naxee i xui ramema.

5

Danxaniyatɔɛ jɛɛ ki

¹ I naxa wɔyɛn xɔrɔxɔɛ fala forie bɛ. I xa e ralimaniya alɔ i baba. I xa xɛmɛ fonikee ralimaniya alɔ i xunya xɛmɛmaɛ. ² I xa jɛlexɛforie ralimaniya alɔ i nga. I xa fonike ginɛmaɛ ralimaniya alɔ i maaginɛɛ seniyenyi kui.

³ I xa kaajɛ ginɛɛ binya, naxee na e kerenyi ma. ⁴ Xa kaajɛ ginɛ xa die na na, xa na mu a ra a xa mamadie, e tan xa Ala waxɔnfe matinkan e xa denbaya bɛ. Die barimixie naxan nabaxi e bɛ, e xa na sare ragbilen e ma. Ala wama na nan xɔn.

⁵ Kaajɛ ginɛ yati yati, naxan luxi a keren, a a xaxili tima Ala nan na. A salima, a Ala maxandima temui birin. ⁶ Kɔnɔ kaajɛ ginɛ naxan birama a yetɛ waxɔnfe fɔxɔ ra, a tan bara faxa hali a nijɛ to a ra.

⁷ I xa yi yaamarie masen mixie bɛ, alako e xa lu tinxinyi kui. ⁸ Mixi naxan mu mɛɛnima a xa mixie ma, a gbengbenyi a xa denbaya ma, na kanyi bara danxaniya bɛjin. A jaaxu dangife kaafiri ra.

⁹ Kaajɛ ginɛ naxan xili lanma a xa se bɛ kaajɛ ginɛɛ xilie ya ma, a lanma a xa simaya xa dangi jɛ tongo senni ra. A xa a li a nu dɔxɔxi xɛmɛ keren gbansan nan

xɔn ma, ¹⁰ a nun man a kolonxi tinxintɔe ra a xa wali fanyie xa fe ra, alo di xurufe, xɔɲe rasenefe, seniyentɔee sanyi maxafe, tɔɔɔmixie malife, a nun birafe fe fanyi mɔɔli birin fɔxɔ ra.

¹¹ Kɔnɔ kaɲe ginɛ naxee findixi sungbutunyie ra, e xili naxa sebe, barima xa a sa li e waxɔnfee e ragbilenma nɛ Ala xa Mixi Sugandixi fɔxɔ ra, e fa dɔxɔ xeme taa, ¹² na temui e bara yunubi sɔtɔ, barima e bara e xa laayidi singe kana. ¹³ Bafe na ra, e man findima tunnaxɔnɛe nan na, e nu fa lu e mapɛɛ ra naafixiya rabade, e mixi mafalama, e fe fala naxan mu lanma a xa fala. ¹⁴ Na kui, a xɔli n ma kaɲe ginɛ sungbutunyie xa dɔxɔ xeme taa, e fa die bari, e mɛɛni e xa denbaya ma, alako won yaxuie naxa nɔ fe ɲaaxi falade e xun ma. ¹⁵ Ndee ɲan bara e kobe raso, e bira Sentanɛ fɔxɔ ra.

¹⁶ Xa danxaniyatɔe ginɛ bara kaɲe ginɛ ndee sɔtɔ a xa mixie ya ma, a xa a yigiya alako a naxa findi kote ra danxaniyatɔe ɲama be. Na kui, danxaniyatɔe ɲama nɔma nɛ kaɲe ginɛ malide naxee na e kerenyi ma.

¹⁷ Danxaniyatɔe ɲama xa forie, naxee fee rapɛɛɛma a fanyi ra, e xa binye xungbe sɔtɔ, a gbengbenyi naxee kawandi nun xaranyi tima. ¹⁸ A sebeɛxi Kitaabui kui, «Ninge nɛ mengi turuxunma, wo mu lan wo xa a de xiri.» A man sebeɛxi, «Walike xa a wali sare sɔtɔ.» ¹⁹ I naxa kalamui rame danxaniyatɔe ɲama xa fori nde xa fe ra, xa seede firin, xa na mu a ra saxan, mu na fe toxi. ²⁰ Naxee bara yunubi raba, i xa i yaxaseri masa e xa fe ra, birin ya xɔri, alako booree fan xa gaaxu.

²¹ N bara yi yaamarie fi i ma, Ala, a xa Mixi Sugandixi Isa, nun maleke sugandixie ya xɔri. I xa yi yaamarie rabatu tinxinyi kui. I naxa mixi yo rafisa a boore be. ²² I naxa gbata mixie sugandide, i fa i belexe sa e ma, xa na mu a ra i fan luma nɛ e xa yunubie kui. I xa lu seniyenyi kui. ²³ I naxa ye gbansan xa min. I xa weni nde min seri ra i furi xa fe ra, barima i luma fura ra. ²⁴ Mixi ndee xa yunubie makenenxi beenun e xa makiitide li, kɔnɔ boore gbee mu toma fo

yare. ²⁵ Wali fanyi fan makenenma na ki nɛ, wali ɲaaxi mu nɔxunma.

6

Ala xa seriye danxaniyatɔe be

¹ Danxaniyatɔe naxee na konyiya kui, e xa e marigie binya, alako binye yo naxa ba Ala xili ra, a nun a xa seriye ra. ² Konyi naxee marigi findixi danxaniyatɔe ra, na konyie naxa yo e marigi ma, a falafe ra a e ngaxakerenyie nan e ra. A lanma e xa e xa yaamari rabatu a fanyi ra dangife a singe ra, barima e na walife e ngaxakerenyi xanuxie nan be.

I xa mixie xaran yi yaamarie ra. ³ Xa a sa li mixi nde xaranyi gbete nan tima, a mu bira won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi xa masenyi tinxinxi fɔxɔ ra, nun xaranyi naxan findixi Ala gbe ra, ⁴ na kanyi bara a yete igbo, a mu sese kolon. A xaxili mu fan. A xa wɔyenyi gbo, sɔnxɔe rafan a ma. Na findima tɔɔnɛ, lantareya, tɔɔɲɛɛ, siike, ⁵ tinxintaree xa sɔnxɔ sɔnxɔe, nun nɔndi kolontareya. E diine rawalima kɔbiri fe nan na. ⁶ Diine nan findima geeni ra mixie be, naxee e wasasoma e sɔtɔse. ⁷ Won faxi dunɲa ma won belexe igeli nan na, won man sigama na ki nɛ. ⁸ Xa baloe nun sose na won yi ra, won xa won wasaso na ra. ⁹ Kɔnɔ mixi naxan wama bannafe, na kanyi tantanma nɛ, a suxu gantanyi ra, a fa mila a waxɔnfe ɲaaxie ma. Na waxɔnfe ɲaaxie nan mixie xun nakanama, e fa lɔɛ. ¹⁰ Kɔbiri xɔli findixi fe kobi birin sanke nan na. Ndee to mila kɔbiri ma, e naxa danxaniya beɲin, e fa tɔɔɔ a ɲaaxi ra.

¹¹ Kɔnɔ i tan naxan findixi Ala xa mixi ra, i xa gbilen na fe mɔɔlie fɔxɔ ra. I xa bira tinxinyi, Ala fe, danxaniya, xanunteya, diɲe, nun bɔɲe beɛxiya fɔxɔ ra.

¹² Danxaniya gere fanyi so. Kisi suxu, i xilixi naxan ma, i seedeɲɔxɔya tixi naxan ma fe ra seede wuyaxi ya xɔri. ¹³ N bara i yamari Ala ya xɔri, naxan nimase birin nabaloma, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xɔri, naxan bara seedeɲɔxɔya fanyi ti Ponsi Pilati be, ¹⁴ i xa Ala xa seriye rabatu tinxinyi seniyenxi ra han won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi

fa tɛmɔi. ¹⁵ Ala nan fama Isa raminide a wama a xɔn ma waxati naxe.

Tantui Kanyi,

Mange Senbema,

firin mu kafuxi naxan ma,

Mangee xa Mange,

Marigie Marigi Ala,

¹⁶ naxan keren mu faxe kolon,

naxan xɔnyi na naiyalanyi ra,

adamadie mu naxan toxi,

adama mu nɔma naxan tode.

Binye nun senbe na a be abadan.

Amina.

¹⁷ I xa to bannamixie yamari a e naxa e yeɛ igbo, e man naxa e xaxili ti naafuli ra, barima naafuli mu buma. E xa e xaxili ti Ala nan na, naxan won kima se birin na alako won xa sɛɛwa. ¹⁸ E xa fe fanyi raba. E xa kewali fanyi nan xa findi e xa bannaya ra. E xa mixi ki e harige ra e xa fonisireya xa fe ra. ¹⁹ Na birin kui e harige sɔtɔma ne yare naxan findima kisi yati yati ra e be.

²⁰ Timote, i xa mɛɛni fe ma naxan taxuxi i ra. I xa wɔyɛnyi fufafu nun wule matanga. ²¹ Mixi ndee na falama a lonni, kɔnɔ lonni mu a ra. Na bara a niya e xa e kobe so danxaniya ra.

Ala xa hinne wo ra.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Pɔlu naxan seɓe Timote ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Pɔlu to nu na geeli kui Rɔma, a naxa bataaxe nde fan seɓe a malima Timote ma. A jan nu bara keren seɓe a ma nu, kɔnɔ a man naxa a firin nde seɓe, alako a xa gbilen seriye ndee ma. Annabi Pɔlu nu bara tɔrɔ a gbe ra geeli kui, mixi yo mu nu na a fe ma naxan nu a malima. A na birin masenma yi bataaxe kui, barima Timote nu luxi ne alo Pɔlu xa di.

Annabi Pɔlu naxa seriye fala Timote be na bataaxe singe kui naxan nu nɔma a malide danxaniyatɔɔɔ pama xa wali kui. Yi bataaxe kui, a luxi alo Pɔlu wama Timote ralimaniyafe a yete xa danxaniya xa fe ra. Pɔlu a yete xa tɔrɔe nun a jere ki masenma a be, alako e xa findi misaali ra Timote be.

Annabi Pɔlu xa bataaxe firin nde kui, a Timote ratuma Timote danxaniyaxi ki naxe, a nun a Ala xa wali suxuxi ki naxe. Timote Kitaabui kolon a mama nun a nga nan saabui ra. Na xaranyi tide nu gbo Timote be alako a xa findi Ala xa walike ra a xa dunijeigiri kui.

Na Kitaabui tide nu gbo Timote be, a tide man nu gbo mixie be a naxee kawandi. Ala xa masenyi naxan seɓexi Kitaabui kui a findixi lonni belebele nan na, adamadi hayi na naxan ma. Xa mixie mu bira na foxo ra, e xa dunijeigiri nun e xa aligiyama mu sooneyama e be.

Annabi Pɔlu na fan masenma yi Kitaabui kui. A waxati donxɔɔe xa fee falama Timote be alako a xa kawandi ti senbe ra, xa na mu a ra mixie luma tantanyi nan kui naxee fama e ralɔede abadan. Ala xa won natanga na ma. Ala xa lonni fanyi fi won fan ma alako yare xa sooneya won be. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Pɔlu naxan seɓe Timote ma

Limaniya

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan findixi Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xera ra Ala waxonki. Laayidi tongoxi won be kisi xa fe ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui nan na. ² N na yi bataaxe seɓefe Timote nan ma, naxan findixi n ma di maxanuxi ra. Baba Ala nun won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, e xa hinne, kinikini, nun boɓesa fi i ma.

³ N bara Ala tantu, n naxan batuma janige fiixe ra alo n benbae a rabaxi ki naxe. N Ala maxandima ne i be kɔɔe nun yanyi ra, ⁴ barima n nan n natuxi i yaye nan ma. N man nu wama i tofe han, alako n xa seewa a fanyi ra. ⁵ N man n natuxi i xa danxaniya nan ma, filankafuija mu na naxan kui, naxan nu na i mama Lowisi fan yi ra, a nun i nga Ewunise. N a kolon i fan danxaniyaxi na ki ne.

⁶ Na kui, n bara i ralimaniya i xa Ala senbe rawali, a naxan fixi i ma n to n belexe sa i xunyi ma. ⁷ Ala mu gaaxu xaxili xa soxi won yi ra. A bara xaxili fi won ma naxan findixi senbe, xanunteya, nun yete suxui ra. ⁸ I naxa yaagi won Marigi xa seedeɓɔɔɔya bade. I man naxa yaagi n na, n tan naxan na geeli kui won Marigi xa fe ra. A lanma won birin xa tɔrɔ Isa xa xibaaru fanyi xa fe ra Ala senbe saabui ra. ⁹ A tan nan won nakisixi, a tan nan won xilixi a xa seniyyeni ma. A mu na rabaxi won ma kewali saabui xa ra, a na janigexi a yete nan na. A hinnexi won na a xa Mixi Sugandixi Isa xa fe nan na kafi dunija folɔ.

¹⁰ Yakosi won bara na hinne to won Nakisima Isa xa fa kui, Ala xa Mixi Sugandixi. A bara faxe senbe kana, a kisi fe ramini a xa xibaaru fanyi saabui ra, alako adama naxa faxa sɔnon. ¹¹ Ala n findixi kawandila, xera, nun karamoxo nan na na xibaaru fanyi xa fe ra. ¹² N na tɔrɔfe na wali nan xa fe ra, kɔnɔ n mu yaagima na ra, barima n a kolon n danxaniyaxi naxan ma. N bara la a ra a nɔma n ma kisi ragatade han na lɔxɔɔe. ¹³ N nɔndi naxan masenxi i be, na xa findi i xa misaali ra, i birama naxan foxo ra danxaniya nun xanunteya ra, alo Ala xa Mixi Sugandixi Isa wama a xon ma ki naxe. ¹⁴ Ala naxan taxuxi i ra, i xa

mɛɛni na ma Ala Xaxili Seniyenxi saabui ra, naxan sabatixi won i.

¹⁵ I a kolon Asikae birin bara n naboloma, alɔ Figelo nun Heremogene. ¹⁶ Ala xa kinikini Onesiforo nun a xa denbaya ma, barima a nu luma n nalimaniya ra. A mu yaagi n na n to na geeli kui. ¹⁷ A to fa Rɔma, a naxa n fen han a naxa n to. ¹⁸ Marigi xa kinikini a ma na kiiti lɔxɔɛ. I a kolon dangi birin na a n malixi ki naxe Efɛɛ.

2

Tɔɔɛ

¹ N ma di, i xa i senbe so Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa hinne xa fe ra. ² I naxan mexi n na seede gbege ya xɔri, i xa na masenyi taxu i dugutɛgeɛ ra, naxee fan nɔma mixi gbeteɛ raxarande na ra. ³ Won birin xa wakili tɔɔɛ kui, barima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa sɔɔri fanyie nan won na. ⁴ Sɔɔri naxan na gere kui, a mu birama dunija fe fɔxɔ ra, a birama a xa mangɛ waxɔnfe nan fɔxɔ ra. ⁵ Mixi naxan sigaxi gi gbata rabade, xa a mu a gi a seriye ki ma, a mu geenima. ⁶ Mixi naxan xe rawalima, a tan nan lanma a xa bogi singee sɔɔ. ⁷ I jɔxɔ sa n ma masenyi birin xɔn ma, Marigi fahaamui fima ne i ma na fee ma.

⁸ I xa ratu Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma, naxan kelixi faxɛ ma, naxan fatanxi Dawuda bɔnsɔɛ ra, alɔ Isa xa xibaaru fanyi a masenxi ki naxe, n naxan kawan-dife. ⁹ Na xibaaru fanyi nan ma fe a niyaxi, n na tɔɔɔfe geeli kui alɔ fe kobi rabama, kɔnɔ Ala xa masenyi tan mu balanxi. ¹⁰ Na nan a ra n tɔɔɛ mɔoli birin xaninma, alako mixi sugandixie xa kisi sɔɔ Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra, e lu a xa nɔɛ kui abadan.

¹¹ Masenyi hagige nan ya:
Xa won nun Isa bara faxa,
won nun Isa man kelima ne faxɛ ma.

¹² Xa won tunnabexi,
won luma ne Isa xa mangɛya kui.

Xa won na a rabolo,
a fan won naboloma ne.

¹³ Xa won mu lu won xui xanbi ra,
a tan luma ne a xui xanbi ra,
barima a mu nɔma a yete rabolode.

¹⁴ I xa mixi birin natu Ala ya i, a a lanma e xa gere lu na masenyi ndee xa fe ra. Na wɔyenyi mɔoli tide yo mu na. A a ramɛmae nan xun nakanama tun. ¹⁵ I xa i yete masen Ala be, alɔ mixi naxan wali fɔxi mu mayaagi, a fata nɔndi masende mixie be a masen ki ma. ¹⁶ Wɔyɛn jaaxi fufafu lu na, barima naxee na mɔoli falama, e xa kaafirija xun nan tun masama. ¹⁷ E xa wɔyenyi gboma ne alɔ fure jaaxi, naxan mixi faxama. Humeneyo nun Fileto na nee nan ya ma. ¹⁸ E bara makuya nɔndi ra, e fa a fala mixie jan bara keli faxɛ ma. E bara mixi ndee xa danxaniya kana na wɔyenyi mɔoli ra.

¹⁹ Kɔnɔ Ala xa banxi tixi yi masenyi nan fari: «Ala a kolon, mixi naxan findixi a gbe ra.» A man a masenxi: «Adamadi naxan Marigi xili falama, a xa tinxintareya rabɛnin.» ²⁰ Se sase mɔoli gbege nan na banxi xungbe kui. Nde fan yailanxi xɛɛma nan na, xa na mu a ra gbeti. Nde yailanxi wuri nan na, xa na mu a ra bende. Nde binyɛ wali rabama, nde fan binyɛtare wali rabama. ²¹ Mixi naxan a yete raseniyenma, a luma ne alɔ wali binyɛ rabama se sase naxan kui. A to seniyen, a marigi nɔma a rawalide wali fanyi birin kui.

²² Fonike waxɔnfe lu na. Wo nun mixi naxee Marigi xilima bɔɔɛ seniyenxi ra, wo xa nu tinxinyi, danxaniya, xanunteya, nun bɔɔɛsa fen. ²³ Wɔyenyi tidetare fufafu lu na, barima i a kolon na mɔoli findima gere nan na. ²⁴ A mu lanma Marigi xa walike xa sɔnɔ. A lanma a xa findi mixi dipɛxi ra naxan fata mixi xarande, a man wakili tɔɔɛ ra. ²⁵ A lanma a xa matandilae matinxin wɔyenyi jɔxunme ra, alako Ala xa a niya e xa tuubi, e xa nɔndi kolon, ²⁶ e xa xaxili sɔɔ, e xa e ba Ibulisa xa gantanyi ra. Ibulisa bara e suxu gantanyi ra, alako e xa lu a xa yaamari bun ma.

3

Waxati dɔnxɔɛ

¹ I xa a kolon, fe xɔɔxɔɔɛ fama ne dunija lide waxati dɔnxɔɛ, ² barima adamadie birama e yete waxɔnfe nan

fɔxɔ ra, kɔbiri rafanma nɛ e ma, e e yete igboma, e lama e yete ra, e Ala rasɔtɔma, e e barimae matandima, e finsiriwaliya rabama, e mu Ala xa fe binyama, ³ e mu kinikinima, e mu dijɛma, e mixi mafalama, e xurutarepa rabama, e e boore tɔɔrɔma, e mixi fanyi xɔnma, ⁴ e mixi yanfama, e bogonma fee ma, e bɔɔɛ gbo, e waxɔnfe rafan e ma dangi Ala xa fe ra. ⁵ A luxi nɛ alɔ e diinɛ nan nabatuma, kɔnɔ e bara e kobe raso a senbɛ ra. I xa i makuya na mixi mɔɔlie ra.

⁶ E soma denbayae kui, e fa ginɛ senbetaree mabendun, naxee findixi yunubitɔɛ ra, naxee birama fe jaaxi mɔɔli birin fɔxɔ ra. ⁷ Na ginɛ mɔɔli xaranma tɛmɔi birin, kɔnɔ e mu fahaamui sɔtɔma nɔndi ma. ⁸ Na mixi naxee soma denbayae kui, e luma nɛ alɔ Yannɛsi nun Yanberɛsi naxee Annabi Munsa matandi. Na mixie nɔndi fan matandima nɛ, e xaxili bara kana. E xa danxaniya xɔn mu kuyama. ⁹ Kɔnɔ e mu sigama yare sɔnɔn, barima mixi birin fama nɛ e xa daxɔpa kolonde, alɔ Yannɛsi nun Yanberɛsi xa fe nu kolonxi ki naxɛ.

¹⁰ Kɔnɔ i tan, i bara n ma xaranyi kolon, n jɛrɛ ki, n janige, n ma danxaniya, n ma dijɛ, n ma xanunteya, n ma tunnabɛxi, ¹¹ n ma jaxankatɛ, a nun n ma tɔɔrɛ. Tɔɔrɛ mɔɔli mundun na, n mu naxan sɔtɔ Antiyɔki, Ikoniyon, nun Lisitire? Naxankatɛ mundun mu n lixi naa? Marigi bara n nakisi na birin kui. ¹² Nɔndi na a ra a mixi naxan birin wama birafe Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seriye fɔxɔ ra, a na kanyi tɔɔrɛ sɔtɔma nɛ. ¹³ Kɔnɔ mixi jaaxie nun filankafuie xa fe kobie xun nan tun luma masa ra, e fa booree madaxu, e e yete madaxu.

¹⁴ I xa i xiri seriye ra i naxan xaranxi, i danxaniyaxi naxan ma. I a kolon i na sɔtɔxi naxan na. ¹⁵ Kabi i dimedi tɛmɔi, i Kitaabui seniye nɛ kolon, naxee nɔma lonni fide i ma. Na lonni findima kisi nan na mixie bɛ, naxee danxaniyaxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa ma. ¹⁶ Kitaabui seniye nɛ birin fatanxi Ala nan na. A fan xaranyi ra, a fan yaabi ra, a fan matinxinse ra, a fan tinxinyi masenfe ra, ¹⁷ alako Ala xa mixi xa nɔ wali fanyi birin nabade.

4

Kawandi tife

¹ N bara i yamari Ala ya xɔri, n bara i yamari Ala xa Mixi Sugandixi Isa ya xɔri, naxan fama mixi jipɛe nun mixi faxaxie makiitide, naxan fama a xa mangɛya niini raminide, ² i xa Ala xa masenyi kawandi, i xa wakili tɛmɔi birin, i xa mixie matinxin, i xa mixie xa yunubie masen e bɛ, i xa e ralimaniya, i xa e xaran. I xa na birin naba dijɛ kui. ³ Waxati na fafe mixie mu tinma xaranyi tinxinxɔ ra tɛmɔi naxɛ. E karamɔxɔ wuyaxi fenma nɛ, naxee masenyi mɔɔli nde tima naxan nafan e tuli ma. ⁴ E gbilenma nɛ nɔndi fɔxɔ ra, e fa e tuli mati kiinie ra. ⁵ Kɔnɔ i tan, i xa i yete mataxasi fe birin kui, i xa i tunnabɛxi tɔɔrɛ kui, i xa Ala xa xibaaru fanyi rayensen, i xa i xa wali rakamali.

⁶ N tan jan bara findi sɛrɛxɛ ra Ala bɛ. A gbe mu luxi n xa taa masara. ⁷ N bara n ma gere fanyi so, n bara n ma jɛrɛ rapɔn, n bara lu danxaniya kui. ⁸ Xunnakeli sare ragataxi n bɛ, naxan findixi tinxinyi ra Marigi kiitisa tinxinxɔ naxan fima n ma na lɔxɔɛ. N keren xa mu a ra, a na fima mixi birin nan ma, a fafe rafan naxee ma.

⁹ I xa kata fafe ra n yire mafuren mafuren, ¹⁰ barima Demasi bara n nabɛɔin dunija fe xa fe ra, a siga Tesaloniki. Kiresen bara siga Galati, Tito bara siga Dalamatiya. ¹¹ Luki gbansan nan na n sɛɛti ma. I xa fa Maraki ra, barima a nɔma n malide n ma wali kui a fanyi ra. ¹² N bara Tikike xɛɛ Efɛsɛ. ¹³ I nɛ fama, i xa fa na xinbeli donma ra, n naxan luxi Tiroyasi, Karapo xɔnyi, a nun n ma bukie. Na sɛbeli naxee tixi xuruse kiri ma, e tide gbo dangi birin na, i xa fa e fan na. ¹⁴ Alesandire xabui bara fe jaaxi gbege raba n na. Marigi fama a sare ragbilende a ma. ¹⁵ I xa i yete ratanga a ma, barima a muxu xa kawandi matandi nɛ a jaaxi ra.

¹⁶ N to n yete xunmafala kiiti banxi kui a singe, n malima yo mu nu na. Birin n nabolɔ nɛ. Ala xa dijɛ e ma e fe naxan nabaxi. ¹⁷ Ala nan n malixi, a senbɛ so n yi ra, alako n xa kawandi ti a fanyi ra si birin bɛ. Ala naxa n natanga yete magaaxuxi ma. ¹⁸ Marigi man fama n

natangade mixie xa wali kobi birin ma, a fa n nakisi, n xa so a xa mangeya niini bun ma ariyanna. Ματῶχος na Ala βε abadan.

¹⁹ Pirisila nun Akila xεebu n βε, a nun Onesiforo xa denbaya. ²⁰ Erasito bara lu Korinti. N bara Tirofimo lu Mileto, barima a mu nu yalanxi. ²¹ I xa kata fafe ra beenun ηεμεε xa so. Ewubulo, Pudεn, Linosi, Kelodiya, nun won ngaxakerenyi birin bara i xεebu. ²² Marigi xa sabati i βοηε i, Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Tito ma Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xeera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe nde ma naxan nu xili Tito. Girekika nan nu a ra naxan nu kafuxi Pɔlu ma Ala xa wali kui.

Pɔlu yi bataaxe seɓe a ma temui naxe, Tito nu na Kireti. Kireti findixi suri nan na naxan na Miditerane baa tagi. Pɔlu nun Tito nu bara siga Kireti kawandi tide, Pɔlu fa Tito lu naa a xa na danxaniyatɔe pamae mali e xa senɓe soto. Pɔlu yi bataaxe seɓe ne Tito ma a xa marasi nun limaniya fi a ma alako a fan xa Kireti danxaniyatɔee rasi, a e ralimaniya, a nondi makenen e be.

Yi Kitaabui fe gbegebe masenma won be danxaniya nun danxaniyatɔe pama xa fe ra. A a masenma a won sese mu noma kiside won ma wali fanyie saabui ra. Kisi soto ma Ala xa hinne nan tun saabui ra. Xa won bara danxaniya, won bara kisi, won fe birin nabama ne fa alako won jere ki xa tinxin, won xa wali fanyie suxu.

Ala xa yi Kitaabui xa masenyi rasabati won boje kui. Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma wali fanyie xun xa masa. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Pɔlu naxan seɓe Tito ma

Xeebui

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, Ala xa konyi nun a xa Mixi Sugandixi Isa xa xeera. N na walife alako Ala xa pama sugandixi xa danxaniya, e man xa nondi kolon naxan e rapere ma Ala xa fe kui. ² Yi danxaniya nun yi nondi a niyama ne mixi xa a xaxili ti Ala xa kisi ra. Ala, naxan xa laayidi mu kanama, a tan nan yi abadan kisi laayidi won be beenun dunja xa daa. ³ Waxati to kamali, a naxa a xa xibaaru fanyi makenen kawandi saabui ra, naxan bara

taxu n na Ala won Nakisima xa yaamari ma.

⁴ N bara i tan Tito xeebu, naxan bara findi n ma di yati yati ra won ma danxaniya kui. Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi Isa, won Nakisima xa hinne nun bojesa fi i ma.

Tito xa wali Kireti danxaniyatɔe pamae tagi

⁵ N bara i lu Kireti alako i xa fee yailan naxee yailan daaxi luxi na, i xa mixie sugandi taae birin kui, e xa findi na danxaniyatɔe pamae xa kuntigie ra. Alo n i yamari ki naxe, ⁶ danxaniyatɔe pama kuntigi lanma ne a xa findi tinxintɔe ra xili fanyi na naxan xun, gine keren kanyi, naxan xa die danxaniyaxi, mixie mu naxee kolon kalabante xurutaree ra. ⁷ Fo yi xunmatie xa findi xeme tinxinxie nan na barima Ala xa wali nan taxuxi e ra. E naxa findi mixie ra naxee e yete igboma, naxee boje tema mafuren, naxee siisima, naxee mawolen, naxee biraxi geeni tinxintare foxo ra. ⁸ Fo e xa findi xeme ra naxee fata xaje rasenede, fe fanyi rafan naxee ma, naxee e yete xaninma xaxilimaya ra, naxee tinxin, naxee seniyeɓen, naxee noxi e yete ra. ⁹ Fo nondi masenyi xa lu e yi ra alo e xaranxi a ra ki naxe. Na nan a toma e fan noma kawandi tide a nondi ki ma, e man no na nondi matandie ra.

¹⁰ Na matanditi mooli gbegebe na na, a gbengbenyi sunna mixie ya ma. E de wuya, mixi yanfafe rafan e ma. ¹¹ Fo won xa e de balan. E bara denbaya ndee kana, barima e na e xaranfe fee nan na naxee mu daxa. E na birin nabama e yete xa geeni tinxintareya nan ma fe ra.

¹² E xa namijonme nde nan yati a fala, «Kiretikae wule nun e furi nan tun kolon. E tunnaxono, e man jaaxu alo boximase.»

¹³ Nondi nan yati na a ra. N na a falafe na nan ma, i xa woyen e ma a xoro xoe ra alako e xa danxaniya a fiixe ra, ¹⁴ e xa ba Yuwifi xa kuye taalie danxunfe. E xa ba mixie xa yaamarie danxunfe naxee bara mee nondi ra. ¹⁵ Se birin seniyeɓen seniyeɓentoe be, kono sese mu seniyeɓen seniyeɓentaree nun danxaniyataree tan be. E xaxili nun e sondonyi birin bara

manoxo. ¹⁶ E Ala kolonfe falama e de ra, konɔ e xa wali a masenma a e mu a kolon feo! E xa fefe mu fan. Sɛriye matandie nan e ra, naxee mu noma wali fanyi yo rabade.

2

Danxaniyatɔee xaranfe nɔndi ra naxan jere ki masenma e be

¹ Konɔ i tan xa nu danxaniyatɔee xaran nɔndi masenyi nan na.

² I xa a masen xemoxie be e xa taxasi, e xa jere a binyamixi ki ma, e xa e yete xanin xaxilimaya ra, e xa bira nɔndi nan foxo ra e xa danxaniya kui, xanunteya kui, a nun tunnabexiya kui.

³ Na kui, i man xa a masen gine moxie be, e xa jere seniyenyi kui, e naxa findi mixi mafalee ra, e naxa siisi. E xa nu marasi fanyi fi ⁴ sungbutunye ma alako e xa e xa morie nun e xa die xanu. ⁵ E man xa e rasi e xa e yete xanin xaxilimaya ra, e xa seniyen, e xa banxi walie suxu, e yuge xa fan, e xa e yete magoro e xa morie be, alako Ala xa masenyi naxa bexu.

⁶ I man xa segetalae fan nasi e xa e yete xanin xaxilimaya ra ⁷ fe birin kui. I tan yete xa findi misaali ra e be i xa wali fanyie saabui ra. I xa kawandi xa findi nɔndi nun soobe ra. ⁸ I xa masenyi xa tinxin, alako i matandimae xa yaagi, barima e mu fefe kobi kolon e naxan falama won ma fe ra.

⁹ I xa a masen konyie be, e xa e yete magoro e marigie be fe birin kui. E xa e rapelixin, e naxa e matandi, ¹⁰ e naxa sese mupa, e xa a masen a e marigie noma lade e ra ki fanyi. Na konyi mooli binye fima ne won Nakisima Ala xa masenyi ma fe birin kui.

¹¹ A lanma won xa jere yi mooli ra barima Ala xa hinne bara makenen, naxan noma findide kisi ra mixi birin be. ¹² A xa hinne won xaranma alako won xa gbilen tinxintareya nun dunjpa fee foxo ra, won xa won yete xanin xaxilimaya ra, won xa won ma dunjpeigiri rapere tinxinyi nun Ala yaragaaxui kui. ¹³ Won to na yi dunjpa ma, won na fe fanyi nan mamefe won xaxili tixi naxan na. Won na Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa nore nan mamefe, won Nakisima Marigi Ala. ¹⁴ A

tan nan a yete fi won be, alako a xa won xunsara won ma yunubie xa fe ra, a xa pama nde rasenyen e xa findi a yete gbe ra, naxee senbe soxi wali fanyie rabafe ma.

¹⁵ I xa mixie kawandi yi fee ra. I xa mixie ralimaniya. I xa e rasi. I xa nɔndi makenen e be i senbe birin na. Mixi yo naxa yo i ma.

3

Isayanka jere ki

¹ I xa e ratu, e xa e yete magoro mangee nun mangasanyi be, e xa e xa yaamarie suxu. E xa gbata wali fanyi mooli birin nabafe ra, ² e naxa mixi yo mafala, e naxa gere so, e xa marafanyi nun boje fanyi masen birin be.

³ A singe won fan nu daxupa nan nabama. Yaamari matandimae nan nu won na. Won nu bara loe kira xon. Won nu bara bira won yete waxonfe foxo ra a nun dunjpa fe mooli birin foxo ra, han na nu bara won findi konyie ra. Won nu won ma dunjpa xaninma jaaxupa, toone, gbesenxonnanteya, nun marapaaxupa nan kui. Won fan mu nu rafan mixie ma.

⁴ Konɔ won Nakisima Ala to a xa boje fanyi nun a xa xanunteya makenen, a naxa kisi fi won ma. ⁵ A mu won nakisixi won ma wali fanyie xa fe xa ma, a won nakisixi a xa kinikini nan ma, won xunxafe ye xora a nun a Xaxili Seniyenxi saabui ra. Na bara a niya won xa bari a neene ra, won ma dunjpeigiri birin xa masara. ⁶ Ala bara won ki! A bara a Xaxili Seniyenxi ragoro won ma won Nakisima Isa saabui ra.

⁷ Na kui, won ma yunubie to bara xafari a xa hinne saabui ra, won bara no findide ketongoe ra, won bara won xaxili ti abadan kisi ra. ⁸ Nɔndi masenxi nan na ki. A xoli n ma i xa na fee masen a fanyi ra, alako naxee bara danxaniya Ala ma, e xa fe birin naba alako e xa bira fe fanyi raba foxo ra. Na fee findixi fe hagige fanyie nan na mixi birin be.

⁹ Konɔ i naxa i gbe raso mixie xa woyen fufafu ya ma. E naxan falama benbae xa fe ra, e xa gbesenxonneya, e xa gere woyenyi Ala xa sɛriye xa fe ra, e sese tide

mu na. ¹⁰ Naxan yo mixie tagi isoma, i xa a rasi keren, i xa a rasi firin. Xa na birin kui a mu i xui me, i xa a rabolo, ¹¹ barima i a kolon a na mixi mooli mu fan. A bara a yete danka a xa tinxintareya ra.

Masenyi donxoe

¹² N na Aritema xa na mu Tikike xee i ma, i xa fe birin naba alako i xa n li Nikopoli, barima n bara a janige n xa neme radangi naa. ¹³ Fe birin naba alako i xa seriye karamoxo Senasi nun Apolosi mali e xa biyaasi kui. E mali, e hayi na se naxan birin ma, e xa a soto. ¹⁴ A lanma danxaniyatoe naxee na won ma konti ma, e xa e matinkan tun nabexi ra wali fanyie ma, alako e xa mixie hayi xoxoxoe fan, e naxa fa lu na ki fufafu.

¹⁵ Naxee na n fe ma be, e birin i xeebu. I xa won xanuntenyie danxaniyatoe birin xeebu muxu be.

Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Filemon ma
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Ala xa xɛera Pɔlu naxan seɓe danxaniyatɔe nde ma naxan nu xili Filemon. Kɔɓɔsika nan nu a ra, naxan nu bara danxaniya Pɔlu saabui ra waxati dangixi.

A yi bataaxe seɓe Filemon ma temui naxe, Pɔlu nu bara sa geeli Ala xa masenyi kawandife ma. A xa geelimaniya kui, a naxa yi bataaxe seɓe Filemon ma a xa konyi Onesimo xa fe ra. Onesimo nu bara a gi a marigi Filemon ma, kɔnɔ na kui, Ala naxa a ragiri Onesimo nun Pɔlu xa naralan, Onesimo xa danxaniya Pɔlu saabui ra. Onesimo xa fe birin to bara masara sɔnɔn, a naxa tin a xa gbilen a marigi Filemon xɔnyi. Kɔnɔ na waxati seriye ki ma, Filemon nu nɔma Onesimo faxade a xa yanfanteya xa fe ra. Na kui, Pɔlu naxa yi bataaxe seɓe, Onesimo xa gbilen a ra Filemon xɔn ma, alako a xa a rakolon Onesimo bara masara ki naxe. A naxa a masen Filemon be, a Onesimo to bara danxaniya Isa ma alɔ a tan Filemon fan danxaniyaxi ki naxe, a e birin bara findi ngaxakerenyie ra.

Yi Kitaabui a masenma won be, a ngaxakerenya naxan kelima danxaniya ma, a senbe gbo ki fanyi. Xa won bara danxaniya, a fa li won mu won boore danxaniyatɔe kolon won ngaxakerenyi ra, won mu gexi sode fe fanyi birin kui naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra.

Ala xa won mali won ma danxaniya xa tilin, won ma ngaxakerenya xun xa masa. Amina.

Ala xa masenyi
Annabi Pɔlu naxan seɓe
Filemon ma

Pɔlu xa bataaxe Filemon ma Onesimo xa fe ra

¹ N tan Pɔlu nan yi ki, naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi be. Muxu nun won ngaxakerenyi Timote nan yi bataaxe seɓefe, katarabi Filemon ma muxu xanuntenyi nun muxu waliboore, ² a nun Apiya muxu maagine, a nun Arikipe muxu gereso boore Ala xa gere xa fe ra, a nun danxaniyatɔe pama naxan e malanma i tan Filemon xɔnyi. ³ Won Baba Ala nun a xa Mixi Sugandixi, won Marigi Isa xa hinne nun boɓesa fi wo ma.

⁴ Temui birin, n ne n Marigi Ala maxandima i be, n a tantuma ne i xa fe ra, ⁵ barima n bara a me i danxaniyaxi Marigi Isa ma ki naxe, i man seniyentɔe birin xanuxi ki naxe. ⁶ N Ala maxandife i be alako ngaxakerenya naxan kelima i xa danxaniya ma, a xa a niya i xa fahaamui xa gbo, i xa no fe fanyi birin kolonde naxan na won yi ra Ala xa Mixi Sugandixi saabui ra. ⁷ N ngaxakerenyi Filemon, i xa xanunteya bara n naseewa ki fanyi, a man bara limaniya fi n ma, barima seniyentɔe boɓe fan bara seewa i saabui ra.

⁸ Na kui, hali n to nɔma i yamaride Ala xa Mixi Sugandixi xili ra, i xa fe raba i lanma i xa naxan naba, n mu na rabama. ⁹ N i mayandima won ma xanunteya nan ma fe ra. N tan Pɔlu nan woyenfe i be yi ki, xemoxi naxan na geeli Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa fe ra. ¹⁰ N i mayandife n ma di Onesimo nan ma fe ra, n bara findi naxan baba ra n ma geelimaniya kui. ¹¹ Singe, a tide yo mu nu na i be, kɔnɔ yakɔsi, a tide bara gbo i be ki fanyi, alɔ a gboxi n fan be ki naxe. ¹² Hali a to rafan n ma alɔ n ya firinyi, n na a ragbilenfe i ma. ¹³ N bara wa a xɔn a xa lu n yi ra, alako a xa n mali i tan jɔxɔe ra n ma geelimaniya kui, n bara naxan soto Ala xa xibaaru fanyi xa fe ra. ¹⁴ Kɔnɔ n mu waxi fefe rabafe n mu i maxɔrin. Na kui, i xa fe fanyi raba kelima ne i janige nan ma, beenun n tan xa i yamari. ¹⁵ Temunde, Onesimo bara ba i yi ra waxati nde bun ma, alako a man xa gbilen i ma abadan. ¹⁶ I tan be yakɔsi, a tide bara dangi konyi ra. A bara findi i ngaxakerenyi yete yati ra. N tan bara a xanu ki fanyi, kɔnɔ a lan i

tan nan xa a xanu dangi n na a xa mixija nun a xa danxaniya xa fe ra.

¹⁷ Na kui, xa i n kolonxi i ngaxakerenyi ra, i xa a fan nasene alo n tan yete nan faxi i ma. ¹⁸ Xa a fefe jaaxi niyaxi i ra, xa i xa doni yo a ma, na kote birin xa findi n tan gbe ra. ¹⁹ N tan Pɔlu nan yi sebefe n yete belexe ra, i xa a kolon n a birin nagbilenma ne i ma. Kɔnɔ hali n mu i ratu, i danxaniyaxi n tan nan saabui ra. ²⁰ N ngaxakerenyi, i fan xa yi fe raba n be Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. I fan xa n bɔne raseewa, Marigi xa fe ra. ²¹ N to yi sebefe, n a kolon i mu tondima n waxɔnfe rabade, i pan nde sama ne a xun.

²² Fe keren luxi: I xa nu n yigiyade yailan, barima n laxi a ra, n fama ne gbilende wo yire wo xa Ala maxandi saabui ra.

²³ Epafirasi i xeebu, muxu nun naxan bara findi geelimani ra Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra. ²⁴ N walibooree Maraki, Arisitaraki, Demasi, nun Luki, e fan i xeebu. ²⁵ Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Kabi dunija sa daa, Alatala na a xa seriye masenfe adamadie bɛ. Namijɔnmɛ xungbee naxa Ala xui mɛ, e fa na dentɛgɛ sa mixie bɛ. Iburahima, Isiyaga, Yaxuba, Yusufu, Munsa, Yosuwe, Dawuda, Sulemani, Esayi, nun Esidirasi, nee birin findixi mixi binyee nan na Ala naxee rawalixi alako a xa seriye xa kolon, a xa sɛbɛ Kitaabui kui. A dɔnxɔɛ ra Ala naxa a xa masenyi nde so Annabi Isa yi ra, naxan findixi a xa Mixi Sugandixi ra dunija birin bɛ.

Isa fatanxi Eburu bɔnsɔɛ nan na alo namijɔnmɛ dangixie. A naxa na seriye birin natinmɛ alo Ala nu wama a xɔn ma ki naxɛ. Kɔnɔ Ala nu bara masenyi nɛɛnɛ nde so Isa yi ra, Eburu bɔnsɔɛ mu nu naxan kolon sinden. Na masenyi mu Ala xa seriye singe matandixi de, a a rakamalixi nɛ.

Singe ra Ala nu bara saate xiri a tan nun adamadie tagi, kɔnɔ yunubi keren gbansan nu nɔma na saate kanade, mixi fa lɔɛ. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa saate nɛɛnɛ xiri a tan nun adamadie tagi, naxan nɔma yunubie xafaride, mixi fa nɔ kaside.

Singe ra Ala nu bara sɛrɛxɛdubɛɛ ti a tan nun adamadie tagi, e xa findi mixie xa saabui ra. Kɔnɔ e to nu findixi adamadie ra, e fan naxa yunubie raba alo booree, e naxa faxa. Na kui, e mu findi saabui fanyie ra. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a ti a tan nun adamadie tagi, a naxa findi dunija saabui fanyi ra. Yunubi yo mu nu na a ma. Faxɛ mu nu nɔma a makankande. Na kui, Ala naxa a xa fe ite, a xa dunija yamari sa keli Ala yirefanyi ma, a magoroxi dennaxe.

Singe ra Ala nu bara a masen mixie bɛ a e xa xurusee ba sɛrɛxɛ ra e xa yunubie xa fe ra. Na naxa adamadie bɔnɛ raxara dondoronti, kɔnɔ a mu nɔ e xa yunubi xafaride yati yati. Isa to fa dunija ma, Alatala naxa a yamari a xa a yetɛ ba

sɛrɛxɛ ra dunija bɛ. Na kui, adamadie xa yunubie naxa xafari, mixie naxa kisi sɔtɔ naxan mu kanama abadan.

Na birin a masenxi nɛ a Ala Isa xɛɛxi nɛ alako a xa a xa seriye rakamali, a findi kisi ra bɔnsɔɛ birin bɛ. Xibaaru fanyi nan na ki. Ala xa na raso won bɔnɛ kui, won xa fahaamui sɔtɔ na ma, a a findixi kisi nan na won bɛ. Amina.

Ala xa masenyi Eburu bɔnsɔɛ bɛ

Ala xa xɛɛra

¹ Temui dangixi Ala naxa masenyi ti won benbae bɛ namijɔnmɛɛ saabui ra. A na raba nɛ sanmaya wuyaxi, a na raba nɛ ki wuyaxi ra. ² Kɔnɔ yakɔsi, naxan findixi waxati dɔnxɔɛ ra, Ala a xa masenyi ti won bɛ a xa Di saabui ra. A bara a xa Di findi dunija kɛ tongoma ra, a dunija daa a xa Di nan saabui ra. ³ Yi Di findixi Ala xa nɔrɛ tofanyi nan na, a findixi Ala misaali yati nan na. A dunija bun tima a xa masenyi sɛnbɛma nan na. A to gɛ yunubie xafaride, a naxa a magoro Ala Nɔrɛ Kanyi yirefanyi ma ariyanna kui.

⁴ Na kui, a tide dangi malekɛɛ ra, a xili fisamante nan sɔtɔ. ⁵ Ala mu a masenxi malekɛ yo bɛ,

«N ma di nan i ra,
to n bara findi i Baba ra.»

A mu a masenxi malekɛ yo bɛ,
«N tan findima a Baba ra,
a tan findima n ma di ra.»

⁶ Ala to a xa Di fisamante ramini dunija, a naxa a fala,
«Ala xa malekɛɛ xa a batu.»

⁷ A a masenxi malekɛɛ xa fe ra,
«Ala xa malekɛɛ luma nɛ alo foye,
a xa walikɛɛ luma nɛ alo tɛ.»

⁸ Kɔnɔ a a masenxi nɛ a xa Di xa fe ra,
«Ala, i xa mangɛ kibanyi buma nɛ
abadan.

Tinxinyi nan findixi i xa mangɛya
tɔnxuma ra.

⁹ Tinxinyi nan nafan i ma.

Naaxupa mu rafan i ma fefe ma.

Na nan a toxi, Marigi, i Marigi Ala bara i
sugandi sɛɛwɛ kui.

I findixi fisamante nan na dangife i
booree ra.»

¹⁰ A man a masenxi nɛ,
«Marigi, i bara dunija ti a folɛ ra,

i tan nan koore daaxi.

¹¹ Koore nun bɔxi fama kanade, kɔnɔ i tan buma nɛ abadan. E forima nɛ alɔ dugi.

¹² I koore nun bɔxi mafindima nɛ alɔ donma mafindima ki naxɛ. E fama nɛ masarade alɔ sose masarama ki naxɛ.

Kɔnɔ i tan mu masarama, i xa fe mu jɔnma abadan.»

¹³ Ala mu a masenxi malekɛ yo bɛ, «I xa dɔxɔ n yirefanyi ma, han n xa gɛ i yaxuie ragorode i sanyi bun ma.»

¹⁴ Malekɛ tan findixi Ala xa walikɛ nan na, fate mu na naxee bɛ, a naxee xɛɛma kisi kɛtongoe malide.

2

Ala xa sɛrɛxɛ

¹ Won xa won jɛngi sa na masenyi xɔn ma a fanyi ra, won naxan mɛxi, alako won naxa kira bɛpin. ² Ala xa masenyi sɛnbɛ nu gbo, a nu bara naxan so malekɛ yi ra. Adamadi naxee na matandi, e naxa sare xɔrɔxɔɛ sɔtɔ. Xa nee sa sare xɔrɔxɔɛ sɔtɔ, ³ won tan go? Xa won kisi xungbe rabolo, won ma fe fa luma di? Won Marigi yati nan singe a masenxi won bɛ, mixi naxee a xui mɛxi e fan bara findi na seedee ra. ⁴ Ala bara e xa seedɛjɔxɔya fari isa tɔnxumae ra, fe magaxuxie, kaabanako mɔoli birin, nun buɲae ra Xaxili Seniyenxi naxee fixi e ma a waxɔnki.

⁵ Ala mu mangɛya fima malekɛ ma tina e xa dunipa yamari, muxu dunipa naxan xa fe falafe wo bɛ yi ki. ⁶ Yi seedɛjɔxɔya sɛbɛxi Kitaabui kui:

«Munse lanxi adama ma, i to i maɲɔxunma a xa fe ma? Munse lanxi adama xa di ma, i to i jɛngi sama a xa fe xɔn ma?»

⁷ I bara a ragoro malekɛ bun ma waxati dondoronti kui.

I bara dariyɛ nun binyɛ fi a ma,

⁸ i bara se birin lu a sanyi bun ma.»

Na kui, Ala to se birin sa a xa mangɛya bun ma, sese mu na a mu naxan yamarima. Kɔnɔ won mu se birin toma a xa mangɛya bun ma sinden. ⁹ Won munse toma? Ala naxa Isa ragoro malekɛ bun ma waxati dondoronti kui, kɔnɔ Isa xa

faxɛ naxa findi xunnakeli nun binyɛ ra a bɛ. Na kui, Ala naxa hinne won na, a Isa faxa adamadi birin jɔxɔɛ ra.

¹⁰ Ala nan se birin daaxi, se birin na a tan nan bɛ. A man wama adamadi gbegebe xa so a xa nɔrɛ kui. Na kui, a nu lanma a xa e Rakisima xa fe rakamali tɔrɛ ra. ¹¹ Naxan adamadi raseniyeɲma, nun naxee raseniyeɲxi, e birin fatanxi Baba keren nan na. Na kui, a mu yaagi e xilide a ngaxakerenyie. ¹² A naxa a masen, «N i xili masenma nɛ n ngaxakerenyie bɛ, n i matɔxɔma nɛ jama tagi.» ¹³ A man naxa a masen, «N nan n ma lanlanteya sama Ala nan ma.» A man naxa a masen, «N na bɛ, muxu nun die Ala naxee fixi n ma.»

¹⁴ Na die to findi fate nun fase ra, Isa fan naxa a yetɛ misaali e ra, alako a xa nɔ Ibulisa xun nakanade a yetɛ xa faxɛ saabui ra. Faxɛ sɛnbɛ nu na Ibulisa nan yi ra. ¹⁵ Isa naxa a yetɛ misaali a ngaxakerenyie ra alako a xa e ratanga faxɛ xa gaaxui ma e xa dunijɛigiri kui, naxan luxi alɔ konyiya. ¹⁶ A na birin naba Iburahima bɔnsɔɛ nan malife ra, a mu a raba malekɛ xa bɛ. ¹⁷ Na nan a toxi a naxa a yetɛ maniya a ngaxakerenyie ra, alako a xa nɔ sɛrɛxɛdubɛ kuntigi wali rabade kinikini nun tinxinyi ra Ala bɛ, a fa findi jama xa yunubie xafarima ra. ¹⁸ Isa fata mixie malide e xa maratantanyi kui, barima a fan maratantanyi nun tɔrɛ kolon nɛ.

3

Isa nun Annabi Munsa

¹ Na kui, n ngaxakerenyi seniyenxie, wo tan naxee xilixi ariyanna ma, wo xaxili xa ti Isa ra, Ala xa xɛɛra nun a xa sɛrɛxɛdubɛ kuntigi, won danxaniyaxi naxan ma. ² A tinxin nɛ Ala bɛ, naxan nu bara a ti na wali ra, alɔ Annabi Munsa fan a rabaxi ki naxɛ Ala xa banxi kui. ³ Isa xa binyɛ dangi Munsa gbe ra, alɔ banxiti xa binyɛ dangixi a xa banxi ra ki naxɛ. ⁴ Banxi birin tixi mixi nde nan saabui ra, kɔnɔ Ala nan dunipa birin daaxi. ⁵ Annabi Munsa findixi konyi dugutɛgɛ nan na Ala xa banxi kui, alako a xa seedɛjɔxɔya ba masenyi xa fe ra naxan fama tide. ⁶ Kɔnɔ Ala xa Mixi Sugandixi findixi Ala xa Di

dugutege nan na, naxan Ala xa banxi yamarima. Won tan fan findixi na banxi nan na, xa won lama Isa ra, xa won won xaxili tima a ra, na nan findixi won ma matoxoe ra.

⁷ Na na a ra, wo xa wo jengi sa Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi xon ma. A sebexi,

«Xa wo bara a xui rame to,

⁸ wo naxa wo kobe raso a ra, alo wo a rabaxi ki naxe gbengberenyi ma. Na temui a nu wo matofe ne, konon wo naxa a matandi.

⁹ Menni wo benbae bara kata e xa n mato. E naxa n ma wali to je tongo naani bun ma.

¹⁰ Na kui, n naxa xonon na waxati mixie ma.

N naxa a fala, «E boje makuya n na temui birin,

e mu n ma seriye kolon.»

¹¹ Na na a ra n naxa n kali xone kui, «E mu soma n ma malabui kui feo!»

¹² N ngaxakerenyie, wo xa meeni wo yete ma a fanyi ra alako wo boje naxa lu jaaxuna nun danxaniyatarepa kui, wo fa gbilen Ala foxo ra, Ala naxan na na.

¹³ Loxo yo loxo wo xa wo bore ralimaniya. Wo xa gbilen na ma loxoe birin alako yunubi naxa fa wo no, wo boje fa balan Ala mabiri. ¹⁴ Xa won sa won xaxili tima Ala xa Mixi Sugandixi ra alo won a foloxi ki naxe, lanyi bara lu won nun Isa tagi.

¹⁵ A sebexi Kitaabui kui,

«Xa wo bara a xui rame to,

wo naxa wo kobe raso a ra,

alo wo a rabaxi ki naxe wo to a matandi.»

¹⁶ Nde Ala matandi, e to ge a xui ramede? Mixie xa mu a ra naxee mini Misira boxi ra Annabi Munsa saabui ra?

¹⁷ Ala xonon ne ndee ma je tongo naani bun ma? Mixie xa mu a ra naxee yunubi rabaxi, e fa sonto gbengberenyi ma? ¹⁸ Ala a kali nde be a e mu soma a xa malabui yire? Mixie xa mu a ra naxee a matandixi? ¹⁹ Na kui, won bara a fahaamu a e xa danxaniyatarepa nan a niya e mu so.

4

Malabui danxaniyatoe be

¹ Ala xa laayidi, a naxan tongo won be sofe a xa malabude, na mu kanaxi. Wo xa fe birin naba alako sofe na malabude kui a naxa kana wo be. ² Won bara na xibaaru fanyi me alo booree a mexi ki naxe, konon a mu sese fanxi e ma e xa danxaniyatarepa xa fe ra. ³ Konon won tan naxee bara la a ra, won fama ne sode na malabude kui. A sebexi na xa fe ra,

«N to xonon e ma, n naxa n kali, e mu soma n ma malabude.»

Konon Ala xa wali bara jon kabi dunipa folo, ⁴ barima a sebexi Kitaabui kui na loxoe solofere nde xa fe ra,

«Loxoe solofere nde Ala xa wali naxa kamali. A naxa a malabu.»

⁵ A man sebexi Kitaabui kui, «E mu soma n ma malabude.»

⁶ Ala nu bara a janige mixi ndee xa so a xa malabude kui, konon na mixi singe naxee na xibaaru mexi, e mu so e xa danxaniyatarepa xa fe ra. ⁷ Na nan a toxi Ala bara loxoe gbete sugandi naxan findixi to ra. Na fe singe to bara dangi a xonnakuye ra, Ala man naxa a masen

Dawuda saabui ra,

«Xa wo bara a xui rame to,

wo naxa wo kobe raso a ra.»

⁸ Xa a sa li Yosuwe nu bara malabui fi e ma nu, Ala man mu nu loxoe gbete xa fe falama nu. ⁹ Han ya malabui luxi Ala xa nama be e mu naxan sotoxi sinden.

¹⁰ Naxan soma Ala xa malabui kui, a a malabuma ne a xa wali birin ma, alo Ala malabuxi a xa wali kui ki naxe.

¹¹ Won xa fe birin naba sofe ra na malabui kui, alako mixi yo naxa bira tantanyi kui alo Isirayilakae a rabaxi ki naxe. ¹² Ala xa masenyi senbe gbo, a walima mixi boje ma. A xaapen dangife

santidegema de firinyi ra. A soma won boje nun won sondonyi nan kui, a so won soora nun won nadoxodee xon. A won sondonyi waxonfe nun mapoxunyi birin makiiti. ¹³ Nimase yo mu noma a noxunde Ala ma. Ala fe birin toma ne, fe birin dentege fama sade a tan nan be.

¹⁴ Isa, won ma serexedube kuntigi xungbe, Ala xa Mixi Sugandixi, a to so ariyanna kui, won fan xa bira won ma danxaniya foxo ra won bara naxan makenen. ¹⁵ Won ma serexedube kuntigi won ma senbetareya kolon, a kinikinixi

won ma na nan ma. Sentane naxa kata a ratantande mooli birin na alo won tan, konɔ a mu a no. ¹⁶ Na na a ra, won xa won maso a xa hinne kibanyi ra lanlanteya ra, alako won xa kinikini nun hinne soto a temui.

5

Isa won ma serexedube kuntigi

¹ Serexedube kuntigi birin tongoxi adamadie nan ya ma, a fa ti Ala xa wali ra adamadie be, alako a xa hadiya nun serexe mooli birin ba yunubie xa fe ra. ² A mixie xa fe kolon naxee na dimi kui, e loxi, barima a fan na e ya ma, a tantanma. ³ A xa senbetareya a niyama ne a xa serexe ba a yete xa yunubie be, a nun pama xa yunubie xa fe ra.

⁴ Mixi mu noma yi binye sotode a yete ra, fo Ala a xili alo a Haruna xili ki naxe. ⁵ Ala xa Mixi Sugandixi fan mu serexedube kuntigi binye soto a yete xa ra. Ala nan a fixi a ma, a falafe ra, «To i bara findi n ma di ra. N tan fan bara findi i Baba ra.»

⁶ A man sebexi Kitaabui kui, «I bara findi serexedube ra abadan, Melekisedeki mooli.»

⁷ Isa bara a xui ite Ala maxandi ra a xa dunijeigiri kui, a bara a makula, a na wafe. A na raba ne barima a a kolon a Ala nan nu noma a ratangade faxe ma. Ala bara a xa duba suxu, barima a nu bara tin lufe a xa yaamari bun ma. ⁸ Isa findixi Ala xa Di nan na, konɔ na kui a naxa a matinkan fo a xa Ala rabatu hali na findixi toore nan na a be. ⁹ Isa xa fe to kamali, a naxa findi saabui ra a mantonyie birin xa abadan kisi soto. ¹⁰ Ala naxa a ti serexedube kuntigi ra Melekisedeki daaxi.

¹¹ Fe gbegbe na na kui muxu wama naxan masenfe wo be, konɔ na tagi rabafe xoxoxo, barima wo mu soma fee kui mafurenyi ra. ¹² A nu lanma wo xa findi karamoxo ra yi waxati, konɔ han yakosi wo hayi na karamoxo nde ma naxan wo xaranma Ala xa masenyi singee ra. Wo mu fata fe tilinxi fahaamude sinden, alo diyore naxan mu fata sube donde, fo a xa xipe min sinden. ¹³ Mixi naxan hayi na Ala xa na masenyi singee ma, a mu gexi tinxinyi kolonde, a mu moxi a xa

danxaniya kui. A luxi alo diyore naxan xipe gbansan minma. ¹⁴ Konɔ mixi naxan moxi a xa danxaniya kui, naxan bara ge tinxinyi nun tinxintareya tagi raba kolonde, a noma ne xaranyi tilinxi fan kolonde. A tan luxi alo xemoxi naxan baloma sube fanyi ra.

6

Ala xa seriye tilinxi

¹ Na nan a toxi won lanma won xa siga yare ma Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi kui. Won xa dangi na masenyi singee ra, won xa so fe tilinxie kui. Na masenyi singee nan ya: wali paaxi bejinfe naxan mixi xaninma yahannama, ² danxaniyafe Ala ma, xunxafe ye xora, belexe safe mixie ma, kelife faxe ma, nun Ala xa kiiti donxoe. ³ Xa Ala tin, won xa siga yare ma won ma xaranyi kui.

⁴ Mixi naxan bara ge Ala xa naiyalanyi tode, naxan bara Ala xa ki nemunnemun, Ala Xaxili Seniyenxi bara lu naxan be, ⁵ naxan bara a kolon a Ala xa masenyi fan, naxan bara Ala senbe kolon naxan fama rawalide waxati naxan sa fama, ⁶ xa a sa li na mixi mooli bara danxaniya bejin, a mu noma tuubide sonon. A luxi alo a man bara Ala xa Di mabanban wuri magalanbuxi ma, a fa a rayaagi pama ya xori.

⁷ Boxi naxan bara tune ye soto a fanyi ra, a fa sansi ramini a kanyi be, Ala baraka ragoroma ne a ma. ⁸ Konɔ boxi naxan tunbe nun pooge tun naminima, na boxi mu fan. A gbe mu luxi a xa danka, a ranonyi a fa gan.

⁹ Muxu xanuntenyie, hali muxu xa woyenyi xoxoxo, muxu bara la a ra wo na kira fanyi nan xon, naxan findi kisi kira ra. ¹⁰ Ala tinxin, a mu neemuma wo xa wali ma. A wo xa xanunteya kolon, wo naxan masenxi wo xa wali kui a xili ra, a nun wo naxan masenxi seniyentoe be. Han ya wo na na wali nan kui. ¹¹ Muxu wama ne wo xa wo tunnabexi na birin kui han a ranonyi, alako wo xa fe soto wo wo xaxili tixi naxan na. ¹² Wo naxa wo tunnaxon. Wo xa bira danxaniyatoe xa misaali foxo ra, naxee ke sotoma Ala naxan laayidixi e be. E na sotoma e xa

danxaniya nun e xa tunnabexi nan saabui ra.

¹³ Ala to laayidi tongo Iburahima be, a mu no a kalide fe nde ra naxan gbo a be. Na na a ra, a naxa a kali a yete ra, ¹⁴ a falafe ra,

«N baraka sama ne i xa fe. I bonsoe wuyama ne.»

¹⁵ Iburahima to ge mame tide, Ala naxa a xa laayidi rakamali a be. ¹⁶ Adama a kalima fe nde ra naxan gbo a be. Na marakali senbe fima ne a xa woyenyi ma, alako mixi naxa no na matandide.

¹⁷ Na nan a toxi, Ala fan naxa a rakali alako mixie, na laayidi tongoxi naxee be, e xa a kolon Ala xa nate mu masarama.

¹⁸ Ala naxa na laayidi tongo, a man naxa a rakali, alako won xa no limaniya xungbe sotode. Wule yo mu na na fe firinyi kui. Won bara fe birin nabolo a xa fe ra, won fa won xaxili ti a ra. ¹⁹ Mixi xaxili tife Ala ra, a luma ne alo hanga naxan banbanxi ye bun ma. Won fan won xaxili tima Ala ra na ki ne naxan na a xa horomolingira kui dugi gbakuxi xanbi ra, ²⁰ Isa soxi dennaxe won ya ra, a xa findi won ma serexedube kuntigi ra abadan, alo Melekisedeki.

7

Serexedube Melekisedeki

¹ Melekisedeki nan nu na Salamu mange ra, a man nu findixi Ala Xili Xungbe Kanyi xa serexedube nan na. Iburahima to ge mange ndee xun nakanade, Melekisedeki naxa sa naralan a ra, a duba a be. ² Iburahima naxa farile fi a ma. Melekisedeki xili fasarixi yi ki «mange tinxinxi.» A man nu findixi Salamu mange nan na, naxan xili fasarima yi ki «bonesa mange.» ³ A baba mu kolon, a nga mu kolon, a xa taruxui mu kolon. A xa simaya foloxi temui naxe, a nun a jon temui, na fan mu kolon. Na kui, a luxi ne alo Ala xa Di, naxan findixi serexedube ra abadan.

⁴ Wo a mato Melekisedeki tide nu gboxi ki naxe. Hali won baba Iburahima, a naxan soto a wasaso se ra, a naxa na farile fi a ma. ⁵ Ala xa seriye a falama pama xa farile so Lewi bonsoe yi ra, naxan findixi serexedube ra. Na pama fan

kelixi Iburahima bonsoe ne, e findi Lewi ngaxakerenyie nan na.

⁶ Konso Melekisedeki tan, hali a to mu nu na Lewi bonsoe xa taruxui kui, Iburahima naxa farile so a yi ra. Melekisedeki naxa duba Iburahima laayidi kanyi be. ⁷ Birin a kolon mixi naxan dubama a boore be, a tide gbo na kanyi be.

⁸ Lewi xa mixi naxee farile rasuxuma, e faxama ne, konso Melekisedeki tan mu faxaxi. ⁹ Na kui, a luxi ne alo Lewi, naxan luma farile rasuxu ra, a nu bara farile fi Melekisedeki ma Iburahima saabui ra, ¹⁰ barima Lewi bonsoe nu na a benba Iburahima fate i, a naralan Melekisedeki ra temui naxe.

¹¹ Xa a sa li fe birin nu noma kamalide Lewi bonsoe xa serexedubeja saabui ra nu, pama Ala xa seriye sotoxi naxan na, e hayi mu nu na Melekisedeki xa serexedubeja ma nu, naxan mu fatanxi Haruna bonsoe ra. ¹² Serexedubeja na masara, yaamari fan xa masara.

¹³ Yi masenyi birin falaxi mixi naxan ma fe ra, a kelixi bonsoe ne serexedube mu na bonsoe naxe. ¹⁴ Birin a kolon a won Marigi kelixi Yuda bonsoe ne. Annabi Munsu mu yaamari yo fi na bonsoe mixie ma e xa serexedube wali raba.

¹⁵ Muxu naxan masenxi, a fiixe, barima serexedube gbete bara mini, naxan maniya Melekisedeki ra, ¹⁶ naxan mu findixi serexedube ra a bonsoe xa fe ra. Na kanyi findixi serexedube ra, barima faxe mu no a ra. ¹⁷ Yi seedepoxoya bara raba a xa fe ra,

«I findixi serexedube nan na abadan, Melekisedeki daaxi.»

¹⁸ Yaamari singe bara ba na a xa senbetareya xa fe ra, a mu nu noma a xa wali rabade. ¹⁹ Na yaamari mu no fefe rakamalide, konso fe neene bara mini won xaxili tima naxan na, naxan noma won malide won makorede Ala ra.

²⁰ Na fe neene mu tixi marakali xanbi. ²¹ Serexedube singee bara wali suxu marakali xanbi, konso Isa nan findixi serexedube ra yi marakali ra Ala naxan masenxi,

«Marigi bara a kali, a mu a xa nate masarama:

I tan nan findixi serexedube ra abadan.»

²² Na kui, Ala bara saate tongo won be Isa saabui ra, naxan fan boore be.

²³ Na xanbi, serexedube singee nu wuya, barima e to faxa, mixi gbete nu tima e joxoe ra. ²⁴ Kono Isa tan mu faxama, a buma ne abadan. A xa serexedubeja mu radangima mixi gbete ma. ²⁵ Na nan a toxi a noma mixi rakiside naxan a makorema Ala ra a tan saabui ra. A jipe to a ra, a noma findide e xa saabui fanyi ra Ala yire abadan.

²⁶ Won hayi na na serexedube kuntigi mooli nan ma naxan seniye, yunubi mu na naxan ma, naxan mu fe jaaxi yo kolon, naxan mu luma yunubitoe ya ma, naxan xa fe itexi dangife koore ra. ²⁷ Isa mu luma alo boore serexedube kuntigie, naxee lanma e xa serexe ba loxo yo loxo e xa yunubie xa fe ra, a nun jama xa yunubie xa fe ra. A tan bara a yete ba serexe ra kerenyi ra. ²⁸ Yaamari singe nu mixi senbetaree nan tima serexedube kuntigie ra, kono na marakali neene naxan faxi na yaamari singe dangi xanbi, a bara Ala xa Di ti serexedube kuntigi ra, naxan bara ge kamalide abadan.

8

Ala xa saate neene

¹ Masenyi xunyi nan ya: Won ma serexedube kuntigi magoroxi Ala Xili Xungbe Kanyi xa kibanyi yirefanyi ma ariyanna kui. ² A walima Ala xa horomolingira yati yati nan kui, Marigi naxan tixi, adamadie belexe foxi mu naxan na.

³ Serexedube kuntigi birin lanma a xa serexe mooli birin ba Ala be. Na kui a nu lanma se nde xa lu yi serexedube fan yi ra a naxan bama serexe ra. ⁴ Xa won ma serexedube kuntigi nu na dunja nu, a mu nu findima serexedube ra nu, barima Ala xa yaamari jan bara mixi gbete ti na serexe wali ra.

⁵ Na mixie Ala batuma horomolingira nan kui, naxan misaalixi horomolingira ra naxan na ariyanna. Na nan a toxi Ala naxa Annabi Munsa yamari horomolingira tife ra, a falafe ra, «A mato a fanyi ra, i xa horomolingira ti alo a masenxi i be geya fari ki naxe.»

⁶ Kono yakosi Ala xa Mixi Sugandixi bara wali soto naxan tide gbo boore serexedube xa wali be tife ra Ala nun adamadie tagi. A tide gbo barima a faxi saate naxan na, na fan saate fori be. A xa saate mabanbanxi laayidie nan na, naxee fan dangi laayidi forie ra.

⁷ Xa na saate singe nu noma a xa wali rabade nu, Ala mu fama a firin nde ra nu.

⁸ Ala naxa yi marakorosi raba jama ra, «Marigi xa masenyi nan ya:

Waxati na fafe,

n saate neene tongoma Isirayila nun Yuda jama be temui naxe.

⁹ Na mu luma alo na saate singe

n naxan tongo e benbae be,

n e ramini Misira boxi ra temui naxe.

E to n ma saate bejin,

n fan naxa e bejin.

Marigi xa masenyi nan na ki.

¹⁰ Saate nan ya n naxan tongoma Isirayila jama be,

na waxati dangi xanbi.

Marigi xa masenyi nan ya:

N nan n ma seriye rasoma ne e xaxili kui, n a sebe e sondonyi ma.

N findima e Marigi Ala nan na,

e fan findi n ma jama ra.

¹¹ Mixi yo mu a boore matinkanma, mixi yo mu a falama a ngaxakerenyi be,

<I xa Ala kolon,>

barima na waxati e birin n kolonma ne, kelife mixi xuri ma han mixi xungbe.

¹² N dipema ne e xa tinxintareya ma, n e xa yunubie xafarima ne.»

¹³ A to yi saate xili fala saate neene, a bara boore findi saate fori ra. Saate fori tan lanma a xa ba na, a tide mu na sonon.

9

Ala xa Mixi Sugandixi xa serexe

¹ Saate singe bun ma, yaamari ndee nu na batui xa fe ra, nun Ala xa horomolingira xa fe ra, naxan nu na dunja. ² Na horomolingira to ti, yire nde nu na naxan nu xili yire seniye. Lanpui nu na a kui, a nun teebili serexe taami nu saxi naxan ma. ³ Yire seniye firin nde nu na dugi gbakuxi xanbi ra, naxan nu seniye dangife boore ra. ⁴ Surayi

ganse xεema daaxi nun saate kankira nu na na yire kui. Xεema nu saxi saate kankira birin ma. Tɔnbili xεema daaxi mana nu ragataxi naxan kui, Haruna xa xuli naxan fuga, a nun walaxεe, saate sεbexi naxee ma, e birin nu na na saate kankira kui. ⁵ Ala xa malekε nɔrɔxi masolixi firinyi nu tixi saate kankira fari, e yunubi xafari yire makoto. A mu lanma won xa so na wɔyenyi birin kui yakɔsi.

⁶ Na yire to gε yailande na ki, sεrεxεdubεε nu luma so ra na yire seniyenxi singe nan kui, e e xa wali raba naa. ⁷ Kɔnɔ sεrεxεdubε kuntigi nan gbansan nu nɔma sode na yire seniyenxi firin nde kui. Ne yo nε a nu soma naa sanmaya keren, a wuli xanin a xa yunubie nun pama xa yunubie xa fe ra e naxan naba a kolontareya ma. ⁸ Na kui, Ala Xaxili Seniyenxi nu wama a masenfe nε a yire naxan nu seniyen dangife yire birin na, a menni mu nu rabixi mixie bε na hɔrɔmɔlingira singe xa waxati. ⁹ Na birin findixi misaali nan na yi waxati mixie bε. A a masenma a na sεrεxε birin mu nɔma batulae xaxili raseniyende. ¹⁰ Na yaamari singee, donse, minse, nun sali ye xa fe ra, e nu fixi mixie ma e xa yunubie nan xa fe ra, han waxati nεene fama temui naxε.

¹¹ Ala xa Mixi Sugandixi to findi won ma sεrεxεdubε kuntigi ra, a bara fa hεeri ra, a naxan sɔtɔ won bε. A bara so Ala xa hɔrɔmɔlingira fanyi kui, adamadi mu naxan yailanxi yi bende fuɔi fari. ¹² Kɔnɔ a mu so si kontonyi nun ninge wuli xa ra, a so na yire seniyenxi fisamante kui a yetε wuli nan na. A so nε kerenyi ra, barima na nu findixi xunsare nan na adamadi bε naxan mu pɔnma abadan. ¹³ Xa si kontonyi nun tura wuli, a nun te xube naxan fatanxi ninge sεrεxε ra a sa mixi seniyentaree ma, xa na fe mɔɔli nɔma mixi raseniyende nu, ¹⁴ Ala xa Mixi Sugandixi wuli mu dangima xε na ra? A naxa a yetε ba sεrεxε kamalixi ra Ala bε, Ala Xaxili Seniyenxi xa yaamari bun ma, alako a xa won xaxili raseniyen wali jaaxie ma, naxee won faxama. A na raba nε won bε alako won xa Ala Nijε batu.

¹⁵ Na kui, a bara findi saabui ra yi saate nεene xa fe ra, mixi xilixie xa ke sɔtɔ

naxan buma abadan, alɔ a laayidixi e bε ki naxε. A faxa na nan ma, a findi xunsare ra yunubie xa fe ra naxee rabaxi na saate fori xa waxati bun ma. ¹⁶ Saate naxan findi kε fe ra, na mu kamalima sinden, fo saate tongoma faxa. ¹⁷ Kε mu nɔma sɔtɔde beenun saatetongoe xa faxa. A mu sɔtɔma saatetongoe baloxi temui naxε. ¹⁸ Na nan a toxi na saate singe mu tongoma wuli xanbi. ¹⁹ Annabi Munsa to Ala xa seriye masen pama bε, a naxa ninge nun si kontonyie wuli tongo, a nun ye, a fa na kasan Kitaabui nun pama ma se nde ra naxan yailanxi hisopi burεxε nun yεxεε xabe gbeeli ra, a fa a fala, a naxε, ²⁰ «Wuli nan ya naxan saate xirima wo nun Ala tagi.» ²¹ Annabi Munsa man naxa wuli kasan hɔrɔmɔlingira ma, a nun hɔrɔmɔlingira yirabase birin ma. ²² A seriye ki ma, fayida se birin naseniyenma wuli nan na. Yunubi mu xafarima wuli ifili xanbi.

²³ A nu lanma se naxee misaalixi fee ra ariyanna kui, e xa raseniyen sεrεxεε ra. Ariyanna xa maraseniyenyi rabama sεrεxεε nan na naxee fan booree bε. ²⁴ Ala xa Mixi Sugandixi mu soxi hɔrɔmɔlingira xa kui adamadi naxan yailanxi, naxan misaalixi hɔrɔmɔlingira ra naxan na ariyanna. A so ariyanna yati nan kui, alako a xa won ma dentεge sa Ala bε. ²⁵ A mu soxi naa sanya wuyaxi, alɔ sεrεxεdubε kuntigi naxan soma Ala xa hɔrɔmɔlingira kui nε yo nε wuli nde ra, naxan mu findixi a gbe ra. ²⁶ Xa a nu na ki nε nu, Ala xa Mixi Sugandixi nu lanma nε a xa tɔrɔ sanmaya wuyaxi kabi dunija folε ra. Kɔnɔ na mu a ra. Yakɔsi yi waxati dɔnxɔε, a naxa mini sanmaya keren, alako a xa yunubi xa fe kana a yetε sεrεxε saabui ra. ²⁷ Adamadi faxama nε sanya keren, e fa makiiti. ²⁸ Ala xa Mixi Sugandixi fan bara faxa sanmaya keren, alako a xa yunubi ba mixi gbegbe ma. A man fama nε a firin nde, kɔnɔ na waxati a mu fama yunubie xa fe xa ra, a fama mixie nan bε naxee xaxili tixi kisi ra.

10

Isa xa sεrεxε

¹ Annabi Munsa xa seriye misaalixi fe fanyi nan na naxan fama fade. A findixi misaali gbansan nan na. Na nan a toxi a Annabi Munsa xa seriye mu noma Ala batulae raseniyende kerenyi ra, na serexee saabui ra naxee bama je yo je. ² Xa a sa li a nu noma e raseniyende nu, mixie mu nu luma serexee ba ra temui birin, barima serexe keren gbansan nu noma e xa yunubi birin xafaride kerenyi ra, na yunubi xa fe maroxunyi yati mu luma e xunyi. ³ Konɔ je yo je na serexee findima maratuse nan na mixie be a yunubie na e ma. ⁴ Tura nun si kontonyi wuli mu noma yunubie bade.

⁵ Na nan a toxi, Ala xa Mixi Sugandixi to so dunɔna, a naxa a masen Ala be, «I mu wama serexe xɔn. I mu wama hadiya xɔn. I bara fate yailan n be.

⁶ I mu wama serexe gan daaxi xɔn ma, i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xɔn ma.

⁷ N naxa a masen, «N bara fa. A sebexi n ma fe ra Kitaabui kui, Ala, n na fafe i sago rabade.»

⁸ Singe a naxa a masen, «I mu wama serexe yo xɔn ma.

E mu rafan i ma.

I mu wama hadiya yo xɔn ma.

I mu wama serexe gan daaxi xɔn ma, i mu wama serexe yunubi xafari daaxi fan xɔn ma.»

A nu bara na fala hali na yaamari to nu toma a xa seriye kui. ⁹ Na dangi xanbi, a bara a masen,

«Ala, n na be. N bara fa i sago rabade.»

Na kui, a naxa fe singe ba na, alako fe firin nde xa ti. ¹⁰ Na janige nan a niyaxi won naseniyenxi Ala xa Mixi Sugandixi Isa fate saabui ra, naxan baxi serexe ra kerenyi ra.

¹¹ Serexedube birin e xa wali rabama loxo yo loxo. E luma serexee ba ra naxee mu noma yunubie xafaride. ¹² Konɔ Isa tan, a to ge serexe keren bade yunubie xa fe ra, a naxa a magoro Ala yirefanyi ma, a luma dennaxe abadan. ¹³ A na a mamefe a xa ti a yaxuie ma, ¹⁴ barima a bara mixie rakamali kerenyi ra, a naxee raseniyenxi a xa serexe kerenyi saabui ra.

¹⁵ Ala Xaxili Seniyenxi na tagi rabama won be yi masenyi ra. A singe, a naxa a masen,

¹⁶ «Saate nan ya n naxan tongoma Isiray-ila bɔnsɔe be:

Na waxati na dangi,

n nan n ma seriye luma ne e bɔje ma, n na sebema ne e sondonyi ma.»

¹⁷ A man naxa a masen,

«N mu ratuma e xa yunubie

nun e xa wali kobie ma sɔnɔn.»

¹⁸ Yunubi na ge xafaride temui naxe, serexe mu bama na yunubi xa fe ra sɔnɔn.

¹⁹ N ngaxakerenyie, na kui won bara limaniya soto sofe ra na yire seniyenxi fisamante kui Isa wuli saabui ra. ²⁰ Isa bara na kisi kira neene rabi won be, alako won xa dangi na dugi ra naxan gbakuxi hɔrɔmɔlingira kui a fate saabui ra. ²¹ Won ma serexedube kuntigi to tixi Ala xa banxi xunyi ra, ²² won xa won makore Ala ra bɔje fiixe nun danxaniya ra. Na danxaniya won nalimaniyama ne, barima won bɔje raseniyenxi won ma yunubie ma, won fate fan maxaxi ye tinse ra. ²³ Won xa won xaxili ti Ala ra tunnabexi kui, barima naxan laayidi tongoxi won be, a mu noma na kanade.

²⁴ Won xa meeni won bore ma, alako won xa won bore ralimaniya won xa lu xanunteya nun wali fanyi kui. ²⁵ Won naxa won ma malanyie rabolo de, alo ndee na a rabafe ki naxe. A lanma won xa won bore ralimaniya. Won to a kolon Ala xa loxo na fafe, won naxa tagan na ma.

²⁶ Xa a sa li, won Ala xa nɔndi kolon, konɔ won man nu fa lu yunubi raba ra won janige ra, serexe gbete mu na sɔnɔn naxan noma won ma yunubie xafaride, ²⁷ fo gaaxui xungbe Ala xa kiiti ya ra, naxan findima te mankanɛ ra a matandilae be. ²⁸ Xa mixi nde Annabi Munsa xa seriye matandi, e a faxama ne kinikinitarepa kui, seede firin xa na mu a ra saxan xa seedejɔxɔya saabui ra. ²⁹ Konɔ naxankate dangima na tan na mixie be, naxee Ala xa Di maboronma e sanyi ra, e a xa saate wuli rasoto naxan e raseniyenxi, e Ala Xaxili rasotoma naxan hinnexi e ra. ³⁰ Won yi masenyi kanyi kolon,

«N tan nan mixi gbeɔɔɔma,
n tan nan e sare fima e ma.»
A man seɔɔxi, «Marigi fama ne a xa pama
makiitide.» ³¹ Ala Nije xa paxankate
magaaxu.

³² Wo xa ratu na loɔɔe singee ma. Wo
to naiyalanyi to, wo naxa wo tunnaɔɔxi
gere xɔɔɔɔe kui naxan findixi toɔɔe ra
wo be. ³³ E naxa wo konbi, e naxa wo
paxankata pama ya xɔɔri. Wo fan naxa lu
mixie seeti ma, naxee bara na toɔɔe mooli
soto. ³⁴ Wo naxa kinikini geelimanie ma,
wo naxa tin a ra seewe kui e xa wo harige
ba wo yi ra, barima wo a kolon harige nde
na wo be naxan dangi na boore ra pon, a
bu abadan.

³⁵ Wo naxa fe rabolo, wo xaxili tixi
naxan na, barima na sare gbo. ³⁶ Wo hayi
na tunnaɔɔxi ma, alako wo xa Ala sago
rakamali, wo fa fe soto a naxan laayidixi
wo be. ³⁷ A seɔɔxi,
«A gbe mu luxi soɔɔn.
Naxan lanma a xa fa, a fama ne,
a mu dugundima.

³⁸ N ma tinxintɔɔe kisima ne danxaniya
saabui ra.
Kɔɔɔ xa a sa li a man naxa gbilen xanbi,
n mu jɔɔɔɔforiɔɔa a xa fe ra.»

³⁹ Won mu findixi fe rabɔɔpinyie xa ra,
naxee xa fe xun nakanama. Won tan find-
ixi danxaniyatɔɔe nan na, naxee kisima.

11

Danxaniya

¹ Danxaniya kanyi, a a xaxili tima fe nde
ra a laxi naxan na. Hali a mu na fe toma
a ya ra, a a kolon nɔɔndi nan a ra. ² Won
benbae xili fanyi soto na nan ma.

³ Danxaniya saabui ra, won a kolon a
Ala nan dunija daaxi a xa masenyi ra. Se
naxan toma naa a fatanxi fe nan na naxan
mu toma.

⁴ Danxaniya saabui ra, Habila naxa
serexe ba Ala be naxan nu fan dangife
Kabila gbe ra. Ala naxa na serexe suxu, a
Habila findi tinxintɔɔe ra a xa danxaniya
saabui ra. Hali Habila to faxaxi, a
naxan nabaxi danxaniya ra na findima ne
masenyi ra won be.

⁵ Danxaniya saabui ra, Enoki naxa te
koore ma, a mu faxes. Mixi yo mu no
a tode, barima Ala nu bara a rate koore

ma. Beenun a xa te, Ala nu bara a masen
a Enoki rafan a ma. ⁶ Mixi mu noma
rafande Ala ma danxaniya xanbi. Mixi
naxan a makorema Ala ra, a lanma a xa
la a ra a Ala na na, a nun a xa la a ra a
Ala mixie nan sare fima naxee a fenma.

⁷ Danxaniya saabui ra, Nuha naxa
kunkui banban alako a xa denbaya xa
kisi. Ala nu bara banbaranyi xa fe fala a
be beenun a xa dunija li. Nuha nu gaaxu
Ala ya ra. A xa danxaniya a masenma kiiti
bara kana dunija be. Nuha naxa tinxinyi
soto ke ra a xa danxaniya saabui ra.

⁸ Danxaniya saabui ra, Iburahima naxa
Ala xui ratinme sigafe ra boxi ma a mu
dennaxan kolon, alako a xa menni soto
ke ra. ⁹ Danxaniya saabui ra, Iburahima
naxa sabati na boxi ma, Ala nu bara
naxan laayidi a be. A naxa lu menni alo
xɔɔɔe a xa kiri banxie kui, alo Isiyaga nun
Yaxuba, naxee findixi na ketongoe ra. ¹⁰ A
nu na a mamefe a xa taa senbema soto,
Ala taa naxan koɔɔrinxi, a a ti.

¹¹ Danxaniya saabui ra, Sara dibaritare
fan naxa no di baride jɔɔɔɔforiɔɔa kui,
barima a nu laxi a ra a Ala mu a xa laayidi
kanama. ¹² Na nan a to, xeme keren
saabui ra, xemoxi naxan mu nu noma
di sotoɔe soɔɔn, na naxa bonsoɔe xungbe
soto, «naxan xasabi maniyaxi tunbuie
xasabi ra naxee na koore ma, a nun
meyenyi xasabi ra naxan na baa de ra. E
konti mu noma kolonde.»

¹³ Yi mixie bara faxes e xa danxaniya
kui, e mu fee soto naxee nu laayidixi e be.
E nu laxi a ra a fanyi ra, a na laayidie mu
kanama. E nu a kolon a e findixi «xɔɔɔe
nan na dunija bende fupi fari.» ¹⁴ Mixi
naxee na fe moolie falama, e a masenfe ne
a e na taa gbete fenfe e sabatima dennaxe.
¹⁵ Xa e kelide xoli nu bara e suxu nu, e nu
noma gbilende naa. ¹⁶ Kɔɔɔ e nu taa gbete
fenma naxan fan e kelide be, taa naxan na
ariyanna. Na kui, Ala mu yaagixi e ra, e
xa a xili e Marigi Ala, barima a nu bara
taa yailan e be.

¹⁷ Danxaniya saabui ra, Iburahima mu
tondi Isiyaga bade serexe ra, Ala nu a
matoma temui naxe. A mu tondi a xa
di kerenyi bade serexe ra, di naxan nu
laayidixi a be, ¹⁸ Ala nu bara a fala naxan
ma fe ra,

«Isiyaga nan findima i bõnsœ ra,
i xili luma naxan xun ma.»

¹⁹ Iburahima nu a kolon a Ala senbe gbo, hali Isiyaga faxes, a nu noma na rakelide faxes ma. Fayida na nan naba misaali ra, barima Ala a xa di ragbilen ne a ma.

²⁰ Danxaniya saabui ra, Isiyaga naxa duba Yaxuba nun Esayu be e xa simaya xa fe ra.

²¹ Danxaniya saabui ra, Yaxuba naxa duba Yusufu xa die be, a nu luxi dondoronti a xa faxes. A naxa Ala batu, a yi masuxuxi a xa xuli ra.

²² Danxaniya saabui ra, Yusufu naxa masenyi ti a xa saya makore, a lanma e xa naxan naba a fure ra Isirayilakae minima Misira boxi ra temui naxe.

²³ Danxaniya saabui ra, Munsa to bari, a barimae naxa a noxun kike saxan bun ma a xa tofanyi xa fe ra, e mu gaaxu mange xa yaamari ya ra. ²⁴ Danxaniya saabui ra, Munsa to mo, a naxa tondi findide Firawuna xa di gine xa di ra. ²⁵ A naxa wa a xon ma, a xa toore soto Ala xa pama ya ma, dine a xa pelixin yunubi ra waxati dunkedi bun ma. ²⁶ A bara a kolon Ala xa Mixi Sugandixi xa magore nan fan dangi Misira naafuli ra. A nu sare matoma a fama naxan sotide yare.

²⁷ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa keli Misira boxi ma, a mu gaaxu Firawuna xa xone ya ra. A naxa a tun nabexi, barima a nu gaaxuxi Ala nan ya ra, naxan mu toma. ²⁸ Danxaniya saabui ra, Munsa naxa Sayamaleke Dangi Sali raba, a wuli kasan naadee ma, alako sayamaleke naxa Isirayilakae xa di singee faxes.

²⁹ Danxaniya saabui ra, Isirayilakae naxa Xulunyumi baa igiri a xaraxi ra. Misirakae to bira e foxo ra, e naxa madula ye xora.

³⁰ Danxaniya saabui ra, Yeriko tete naxa bira a yete ra, Isirayilakae to ge a rabilinde xi solofere bun ma.

³¹ Danxaniya saabui ra, langoe gine Raxabi naxa kisi kaafirie ya ma, barima a nu bara Isirayilaka yire rabenyie yigiya a fanyi ra.

³² N munse sama na fari sonon? Waxati mu luma n be n xa Gedeyon, Baraki, Samison, Yefite, Dawuda, Samuweli, nun namiponmee xa fee fala. ³³ Danxaniya

saabui ra, e naxa no mangataae ra, e naxa jere tinxinyi kui, e naxa fe laayidixi soto, e naxa no yete xaree ra, ³⁴ e naxa ratanga te xungbe nun santidegema ma, e xa senbetareya naxa findi senbe ra, e naxa senbe soto gere kui, e fa soori galie keru. ³⁵ Gine ndee naxa e ngaxakerenyi faxaxie to, naxee rakelixi faxes ma. Mixi ndee naxa paxankata, e tondi minide na toore kui, alako e xa marakeli fanyi soto. ³⁶ Mixi ndee naxa bonbo, e mayele soto, e lu geeli kui, e xirixi yolonxonyi ra. ³⁷ Mixi ndee naxa magono, e naxa tooro, e naxa a ibolon, e naxa faxes santidegema ra. Ndee naxa lintan, yexee nun si kiri ragoroxi e ma, se birin baxi e yi ra, e paxankataxi, e halakixi, ³⁸ e nu fa lintan gbengberenyi ma, geyae longori ra, fonmee nun yilie kui. A mu nu lanma dunja mixie xa na binye soto na danxaniyatoe xa lu e ya ma. ³⁹ Na mixi naxan birin xili fanyi soto e xa danxaniya saabui ra, e mu fee soto naxee nu laayidixi e be. ⁴⁰ Ala mu tin e xa fe xa kamali won xanbi. A bara fe fanyi panige won be naxan dangi fe singe ra.

12

Tunnabexi

¹ Na danxaniyatoe gali, naxee bara e xa danxaniya masen dunja be, e man xa findi misaali ra won be. Won xa fe birin nun yunubi birin nabololo naxan won tooroma won ma jere kui. Won xa won gi tun nabexi ra kira xon ma Ala naxan saxi won ya ra. ² Won xa won ya ti Isa ra, naxan danxaniya kira rabixi won be, naxan fama won ma danxaniya rakamalide. Isa tin ne wuri magalanbuxi xa toore ra, alako a xa seewa yare. A mu gaaxu na yaagi ra. Na kui, a xa faxes dangi xanbi, a naxa a magoro Ala xa kibanyi yirefanyi ma.

³ Wo xa ratu a xa misaali ma, a tooroxi ki naxe yunubitoe saabui ra, alako wo naxa tagan, limaniya naxa ba wo yi ra.

⁴ Wo mu yunubi gerexi sinden, han wo wuli xa mini. ⁵ Wo tan, Ala xa die, wo bara neemu Ala xa masenyi ma wo ralimaniyaxi naxan na, a falafe ra, «N ma di, i naxa yo Marigi xa marakorosi ma,

limaniya naxa ba i yi ra, a i xuruma temui naxe.

⁶ Marigi a xanuntenyi nan xuruma.

A naxee birin kolonxi a xa die ra, a e jaxankata.»

⁷ Wo xa tin na ra, barima Ala na wo xurufe ne alo a xa die. Di mundun na, naxan baba mu a xuruma? ⁸ Xa Ala mu wo xuruma, alo di birin xuruma ki naxe, a luxi ne alo wo mu findixi a xa die ra, a lima a halale mu wo ra. ⁹ Won babae won xuruma dunija, won fan e binya. A mu lanma won xa tin a ra, Baba Ala naxan na ariyanna, a xa won xuru alako won xa kisi? ¹⁰ Won babae nu won xuruma waxati di nan bun ma e yete xaxili ra, kono Ala tan won xuruma won ma munafanyi yati nan ma fe ra, alako won xa lu Ala xa seniyenyi kui. ¹¹ Na xurui xoxoxo, a mu mixi raseewama a fole, kono a donxoe ra, a foxi tinxixi raminima ne yare bonesa kui.

¹² Na na a ra, wo xa wo senbe so, wo tan naxee belexee taganxi, naxee xinbi tooroxi. ¹³ Wo xa wo jere kira tinxixi xon ma, alako mabenye naxa telexun, e xa yalan. ¹⁴ Lanyi xa lu wo nun mixie tagi. Wo xa lu seniyenyi kui, xa na mu a ra wo mu Marigi toma. ¹⁵ Wo xa meeni wo bore ma, alako mixi yo naxa mini Ala xa hinne kui. Wo naxa lu xono ra wo bore ma, na fa mixi gbegbe tooro wo ya ma. ¹⁶ Wo meeni de! Wo naxa yene raba. Wo naxa seriyee kana alo Esayu, naxan a xa forija tide masaraxi bande lenge keren xa fe ra. ¹⁷ Wo a kolon a to nu waxi a baba xa duba a be, a xa forija ke soto, a baba naxa tondi. Esayu naxa a mayandi yaye ra, kono a baba mu tin na ra.

¹⁸ Wo mu wo makore na yire ra wo xa wo belexe din a ra alo Isirayilakae fe naxan to gbengberenyi ma. Te nun nuxui fcore nu na geya fari dennaxe, foye xungbe nu bonbo a ra. ¹⁹ Wo mu sara xui nun Ala xui magaaxui mexi. Isirayilakae to na me, e naxa Munsa mayandi alako e naxa na xui me sonon. ²⁰ E naxa gaaxu Ala xa yaamari ya ra, «Mixi nun sube yo din yi geya ra, na kanyi fama ne magonode, a faxa.» ²¹ Na fe nu magaaxu han Annabi Munsa naxa a fala, «N bara gaaxu han n bara seren.»

²² Kono wo tan bara wo maso Siyoni geya yire ra, Ala Nije xa taa naxan na ariyanna, Darisalamu naxan na koore ma, maleke wulu wulu malanxi dennaxe seewe kui. ²³ Ala xa jama fan na na, naxee xili sebexi buki kui ariyanna. E findixi Ala xa di singee nan na. Dunija Makiitima Ala na menni ne, a nun tinxintoe nii naxee xa fe bara kamali. ²⁴ Isa fan na naa, naxan bara findi saabui ra saate neene rakamalife ra, naxan wuli bara findi serexe ra. Na fan dangi Habila gbe serexe ra.

²⁵ Wo naxa tondi Ala xa masenyi ra. Mixi naxee tixi dunija bende fupi fari, e to tondi na masenyi ra, e naxa jaxankate soto. Yakosi, won munse soto ma sonon xa a sa li won tondima masenyi ra, naxan fatanxi Ala yati yati ra naxan na koore ma? ²⁶ Singe Ala xui naxa boxi raseren, kono yakosi a bara laayidi tongo, «N man boxi raserenma ne, kono yi biyaasi n koore fan naserenma ne.» ²⁷ A to a fala, «n man,» na nu wama a masenfe ne a se daaxi birin naserenma ne, a fa kana. Fe naxan mu raserenma, na nan luma, a mu kana. ²⁸ Won fama lude mangeya niini naxan bun ma, na tan mu serenma, na mu kanama. Na kui, won xa Ala tantu, won xa a batu yaragaaxui nun binye ra a wama naxan xon, ²⁹ barima won Marigi Ala luxi ne alo te naxan se birin ganma.

13

Marasi danxaniyatose be

¹ Wo xa wo tunnabexi wo bore maxanufe ra ngaxakerenya kui. ² Wo xa xoje rasene a fanyi ra. Mixi ndee xoje yigiyama ne, a fa sa li e mu a kolon xa maleke na a ra. ³ Wo xa ratu geelimanie ma nun mixie ma naxee jaxankataxi. Wo xa fe fanyi raba e be alo wo birin na fate bende keren nan kui.

⁴ Wo birin xa futi binya. Yene nun langoepa naxa lu wo ya ma, barima Ala fama ne na seniyentarepa makiitide. ⁵ Wo naxa a lu kobiri xa fe mile xa wo rapere. Naxan na wo yi, wo xa wo wasa so ne. Ala yati naxa a masen, «N mu i rabepinma, n mu i raboloma.» ⁶ Na nan a toxi won noma a falade limaniya ra, «N Marigi n

demenma, n mu gaaxuma. Adama tan noma munse rabade n na kore?»⁷ Wo xa ratu wo xa yareratie ma, naxee bara Ala xa masenyi masen wo be. Wo xa e jere ki mato, e xa danxaniya xa findi misaali ra wo be.

⁸ Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu masarama. A nu na ki naxe xoro, a man na na ki ne to, a man luma na ki ne abadan, na birin keja keren. ⁹ Wo naxa bira xaranyi mooli gbete foxo ra. Wo boje xa senbe so Ala xa hinne saabui ra. Yaamarie, donse raharamuxie xa fe ra, nee mu noma wo malide. ¹⁰ Horomolingira walikex mu noma serexex donde naxan baxi won tan be. ¹¹ Serexedube kuntigi xuruse wuli bama ne serexex ra horomolingira kui yunubie xa fe ra, konon na xuruse fate tan ganma ne taa fari ma. ¹² Na nan a toxi, Isa fan to wa jama rasenyenfe a yete wuli saabui ra, a naxa jaxankata taa fari ma. ¹³ Won fan xa bira a foxo ra na yaagi kui taa fari ma, ¹⁴ barima won na taa naxan kui, a mu buma. Won taa nan fenfe naxan fama fade.

¹⁵ Won xa tantui fi Ala ma serexex ra temui birin Isa saabui ra. Na serexex findima won ma masenyi nan na naxan a xili matoxoma. ¹⁶ Wo man naxa neemu fe fanyie rabade mixie be. Wo xa wo booree ki, barima na fe moolie findima serexex nan na naxee rafanxi Ala ma. ¹⁷ Wo xa wo xa yareratie xui ratinme, wo xa e xa yaamarie suxu, barima e na menife wo ma, alako wo naxa gbilen Ala foxo ra, xa na mu a ra na dentegex sa fama ne e toorde. Wo xa fe birin naba alako e xa no na dentegex sade seewe kui boje mawa xanbi, barima na nan findima wo xa munafanyi ra.

¹⁸ Wo xa Ala maxandi muxu be, barima muxu a kolon muxu xaxili fixe, muxu wama jerefe fe fanyi mooli birin nan kui. ¹⁹ Wo man xa Ala maxandi muxu be, alako n xa no gbilende wo yire mafuren mafuren.

²⁰ Ala naxan bojesa fima mixi ma, Ala naxan won Marigi Isa rakeli faxe ma, Isa naxan menima a xa mixie ma a xa saate wuli saabui ra, saate naxan mu kanama abadan, ²¹ Ala xa fere birin fi wo ma alako wo xa no a sago rabade. Ala xa fe

lu won boje ma naxan nafan a ma a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matoxoe na a be abadan. Amina.

²² N ngaxakerenyie, wo xa wo haake to n be yi masenyi xa fe ra, barima n mu woyenyi xonkuyaxi a gbe ra. ²³ Wo xa a kolon won ngaxakerenyi Timote bara a yete soto. Xa a mu bu fade, muxu birin fama ne wo yire. ²⁴ Wo xa wo xa yareratie nun seniyentoe birin xeebu muxu be. Italikae naxee na be, e fan bara wo xeebu. ²⁵ Ala xa hinne wo birin na.

Ala xa masenyi **Annabi Yaki naxan sɛbɛ** **Masenyi nde yi Kitaabui** **xa fe ra**

Yi Kitaabui findixi bataaxe nan na Annabi Yaki naxan sɛbɛ Yuwifi danxaniyatɔɛ ma naxee nu yensenxi jamanɛe kui. Na waxati, fee nu xɔɔxɔxi Isayankae ma. Hali mangasanyi, a nu e jaxankatama. Ala Xaxili Seniyenxi naxa yi masenyi fi Annabi Yaki ma alako a xa a sɛbɛ, a xa findi limaniya ra danxaniyatɔɛ bɛ, e xa e tun nabɛxi Ala xa nɔndi kira xɔn.

Yi Kitaabui marasi gbegbe nan fima danxaniyatɔɛ birin ma. A a masenma nɛ won bɛ a Ala xa fe falafe, a nun a xa seriye rabatufe, e sese keren mu a ra. Danxaniya mu findima nɔndi ra, xa a kanyi mu birama Ala xa yaamarie fɔxɔ ra a xa dunjɛigiri kui. Yi Kitaabui naxe a danxaniya nun kewali fanyi nan jɛrema kira keren xɔn ma. E mu nɔma fatande e bore ra.

Yi Kitaabui won nasima a lanma won xa jɛrɛ ki naxe won ma danxaniya kui. A mu lanma won xa mixie rafisa e boore bɛ. Won xa won bore mali, won xa won bore binya, won xa won bore xanu. Won xa won dɛ suxu, wɔyɛn kobi naxa mini won dɛ i. Won xa won tun nabɛxi tɔɔrɛ kui, won man naxa won yete igbo. Won naxa won xaxili ti yi dunja ra. Fe birin kui, won xa won xaxili ti Alatala nan na.

Ala xa won mali alako won birin xa yi seriye suxu a suxu ki ma. Amina.

Ala xa masenyi **Annabi Yaki naxan sɛbɛ**

Tunnabɛxiya, danxaniya, nun Ala xa seriye rabatufe

¹ N tan Yaki nan yi ki, Ala nun a xa Mixi Sugandixi Marigi Isa xa konyi. N bara wo xɛebu, wo tan Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firinyi naxee yensenxi jamanɛe ma.

² N ngaxakerenyie, wo xa sɛɛwa tɔɔrɛ mɔoli birin kui, ³ barima wo a kolon a wo tɔɔrɛ naxan sɔtɔma danxaniya kui, a wo duluxɔtɔma nɛ. ⁴ Wo xa duluxɔtɔ han a

raɔnyɛ alako wo xa danxaniya xa tilin, wo xa findi mixi kamalixie ra, fefe mu luxi naxee xa fe ra.

⁵ Xa fahaamui mu na mixi nde yi ra wo ya ma, a kanyi xa Ala maxandi. A a sɔtɔma nɛ, barima Ala mixi birin kima a yiriwaxi ra a xa fonisireya ma. ⁶ Kɔnɔ fo mixi xa Ala maxandi danxaniya ra, a naxa siike, barima mixi siikɛxi luma nɛ alɔ mɔɔnyɛ, foye naxan bɔnbɔma, a a matutun. ⁷ Na kanyi naxa a mapɔxun a a se nde sɔtɔma Ala ra, ⁸ barima a xaxili mu tixi Ala gbansan xa ra, a sanyie na kira wuyaxi nan xɔn.

⁹ Danxaniyatɔɛ setare xa sɛɛwa barima Ala bara a xa fe ite. ¹⁰ Kɔnɔ banna tan xa sɛɛwa Ala to bara a xa fe magoro, barima a xa fe jɔnma nɛ alɔ sansi fuge tofanyi. ¹¹ Soge xɔnɛ na te, sansi lisima nɛ han a fuge bira, a xa tofanyi jɔn. A na na ki nɛ banna fan bɛ. A na a xa walie kui temui naxe, a birima na leeri nɛ.

¹² Nɛlexinyi na mixi bɛ naxan a tun nabɛxima tɔɔrɛ kui, barima xa a bara gɛ na tɔɔrɛ raxande, Ala kisi xunnakeli fima nɛ a ma. Ala na nan laayidixi a xanuntenyie bɛ.

¹³ Mixi nɛ wama tantanfe, a naxa a fala a Ala nan a ratantanfe, barima Ala mu birama fe jaaxi fɔxɔ ra, a man mu adama yo ratantanma fe jaaxi ra. ¹⁴ Adama yete waxɔnfe jaaxi nan a ratantanma. Na nan a mabendunma han a a rabira. ¹⁵ Adama waxɔnfe jaaxi xa di findixi yunubi nan na. Yunubi fan na raba, a xa di findima faxɛ nan na.

¹⁶ N ngaxakerenyi xanuxie, wo naxa la wule ra. ¹⁷ Ki hagige birin fatanxi Daali Mange nan na naxan na koore, naxan soqe, kike, nun tunbuie daaxi, naxan mu masarama abadan. ¹⁸ A yete sagoe ma, Ala bara won nakisi a xa nɔndi masenyi saabui ra, a won findi a xa die ra, alako won xa binye sɔtɔ dangife a xa daalise birin na.

¹⁹ N ngaxakerenyi xanuxie, wo xa yi wɔyɛnyɛ mɛ: Wo birin xa wo tuli mati wo bore ra, wo naxa gbata wɔyɛnyɛ ra, wo bɔjɛ naxa te mafuren na, ²⁰ barima adamadi xa xɔnɛ mu a tutunma Ala xa tinxinyi ma. ²¹ Na na a ra, wo xa tondi fe jaaxi nun fe kobi mɔoli birin nabade.

Wo xa wo yete magoro, wo xa nondi suxu naxan bara masen wo be, barima na nan noma wo rakiside.

²² Wo xa Ala xa masenyi rabatu. Xa wo a rame gbansan konɔ wo mu a raba, wo bara wo yete madaxu. ²³ Xa mixi nde Ala xa masenyi rame, konɔ a mu bira a foxo ra, a luma ne alo mixi naxan a yatagi matoma kike ma, ²⁴ a fa siga, a nɛɛmu a yatagi ma a na ki naxe. ²⁵ Konɔ mixi naxan Ala xa seriye kamalixi matoma a fanyi ra, a a tun nabexi, a mu nɛɛmu seriye ma konɔ a a rabatu, na kanyi barakama ne. Ala xa seriye xoreya fima ne adamadie ma.

²⁶ Mixi yo a yete mapoxun diinela ra, konɔ a mu a de noxi, na kanyi na a yete madaxufe ne. A xa diine tide yo mu na. ²⁷ Diine fiixe naxan nafan Baba Ala ma, a tan nan ya: won xa mɛɛni kiridie nun kaape ginɛe ma e xa toore kui, dunija fe man naxa wo madaxu.

2

Mixi rafisafe a boore be

¹ N ngaxakerenyie, wo naxa mixie rafisa e boore be, barima wo danxaniyaxi won Marigi Isa Nore Kanyi nan ma, Ala xa Mixi Sugandixi. ² Wo xa wo mapoxun yi ma: Mixi nde naxa fa wo malanxi dennaxe, xurunde xɛɛma daaxi na a belexe ra, dugi tofanyi ragoroxi a ma. Setare fan naxa fa, dugi fori topaaxi ragoroxi a ma. ³ Xa wo dugi tofanyi kanyi xɛebu a fanyi ra, wo fa a fala a be, «I magorode fanyi nan yi ki,» konɔ wo fa a fala setare tan be, «Ti mɛɛni,» xa na mu a ra, «Doxo boxi, n bun ma be,» ⁴ wo mu mixi rafisaxi a boore be xe na ki? Wo mu jɛɛɛxi mapoxun kobi xa ra na ki?

⁵ N ngaxakerenyi xanuxie, wo wo tuli mati n na. Ala bara mixie sugandi naxee findixi setaree ra dunija ki ma, alako e xa findi bannamixie ra danxaniya ki ma. Ala bara e sugandi alako e xa findi ketongoe ra a xa mangeya kui. Na nan laayidixi mixie be naxee Ala xanuxi. ⁶ Konɔ wo tan, wo bara setaree mabere. Bannamixie xa mu wo toroma, e wo xanin kiitisa xon ma? ⁷ E tan xa mu wo Marigi xili fanyi rasotoma?

⁸ Wo xa Mange Alatala xa seriye nan nabatu, alo a sebexi Kitaabui kui ki naxe, «I xa i boore xanu alo i yete kan gundi.» Xa wo na raba, wo bara bira fe fanyi foxo ra. ⁹ Konɔ xa wo mixi ndee rafisa e boore be, wo bara yunubi raba. Seriye nan wo makiitima, barima wo bara findi seriye matandilae ra. ¹⁰ Xa mixi seriye birin nabatu konɔ a yire keren matandi, na kanyi bara seriye birin matandi, ¹¹ barima naxan a falaxi, «I naxa yene raba,» a tan nan man a falaxi, «I naxa faxe ti.» Hali i mu yene raba, konɔ xa i faxe ti, i findixi Ala xa seriye matandila nan na.

¹² Na kui, wo xa woyen, wo man xa wo jere alo naxee fama makiitide seriye ra naxan xoreya fima mixi ma. ¹³ Kiiti loxoe, Ala mu kinikinima mixi ma naxan mu kinikini a boore adama ma. Kinikini senbe gbo kiiti be.

Danxaniya nun a kewali

¹⁴ N ngaxakerenyie, a tide yo mu na xa mixi a fala a a danxaniyaxi, konɔ a mu kewali fanyi rabama. Yi danxaniya mooli noma mixi rakiside? ¹⁵ Xa wo ngaxakerenyi mageli na a ra, loxoe keren baloe mu na a yi ra, ¹⁶ mixi nde fa lu wo ya ma a a fala a be, «Siga, i naxa kontofili, i xa dugi nde ragoro i ma, i xa i dege,» konɔ a fa lu a mu a xa kontofili ba, na kanyi xa woyenyi tide yo mu na. ¹⁷ Danxaniya na na ki ne. Xa a mu mixi tutunma wali fanyie rabafe ma, a tide yo mu na.

¹⁸ Konɔ mixi nde noma a falade, «I tan, danxaniya kanyi nan i ra, konɔ n tan fe fanyi raba nan n na.» Kata i xa i xa danxaniya masen n be wali fanyi xanbi. N tan n ma danxaniya masenma i be n ma kewali fanyi nan saabui ra. ¹⁹ I laxi a ra, a Ala keren na a ra. Na fan ki fanyi, konɔ hali pinnɛe laxi na ra, e serɛn gaaxui ra. ²⁰ I tan xaxilitare, i mu a kolon danxaniya naxan mu kewali fanyi raminima, a tide yo mu na? ²¹ Munfe a niya won baba Ibrahima naxa findi tinxintoe ra Ala ya i? A mu fatan a xa kewalie xa ma, a to a xa di Isiyaga fi Ala ma serexebade fari? ²² I bara a to, danxaniya nu walife ne a nun a xa kewali. Kewali nan danxaniya rakamalima. ²³ Na kui, a naxa raba alo a

sebehi Kitaabui kui ki naxe, «Iburahima naxa la Ala ra. Alatala fan naxa na findi tinxinyi ra a be.» Iburahima xili naxa fala «Ala xanuntenyi». ²⁴ Wo bara a to, adamadi xa kewali findima tinxinyi nan na a be, a xa danxaniya gbansan xa mu a ra.

²⁵ Langoe gine Raxabi fan xa kewali xa mu findi tinxinyi ra a be, a to xerae rasene a xonyi, a kira masen e be e e gima naxan na? ²⁶ Mixi nii na siga, a fate faxama ne. Na kui, xa kewali fanyi mu na, danxaniya fan jonma ne.

3

Adama woyen ki

nun xaxilimaya naxan kelima koore ma

¹ N ngaxakerenyie, a mu lanma mixi wuyaxi xa findi karamoxo ra wo ya ma, barima karamoxoe fama makiitide ne a xoxoxoe ra dangi mixi gbete ra. ² Won birin tantanma fe wuyaxi ma. Xa mixi nde mu tantanma a xa woyenyi kui, a mu tantanma dede. Na kanyi noma a yete birin suxude tinxinyi kui. ³ Mixi na wa soe xa a waxonfe raba, a karafoe nan nasoma a de i. Na nan noma a fate birin naperede. ⁴ Kunkui fan na na ki ne. Hali kunkui belebele, foye xungbe naxan tutunma, mixi a rapere ma feya xurudi nan na, a a ragi a na wa sigafe dennaxe. ⁵ Nenyi fan xurun, konjo a fe igboma.

Wo a mato, te dondoronti di noma wondi belebele gande. ⁶ Te nan na nenyi fan na, naxan findixi dunija fe kobi ra. Fate birin noxoma fe jaaxi ra a xa wali saabui nan na. Mixi nenyi noma te sode a xa dunijeigiri birin na, barima te nan na nenyi ra, te naxan kelima yahannama. ⁷ Adamadi noma daalise mooli birin xurude. Sube xaapee, xonie, bubusee, nun baa ma yexee, adamadi bara e birin xuru, ⁸ konjo mixi yo mu noma adamadi nenyi xurude. Xone na a ra naxan ma lintanyi mu danma, naxan xa kasare mu jonma. ⁹ Won won Baba, won Marigi, batuma nenyi kerenyi naxan na, won man adamadi dankama a tan nan na, Ala naxan daaxi a yete misaali ra. ¹⁰ N ngaxakerenyie, dube nun danke minife

de keren na, a mu fan. ¹¹ Ye xone nun ye behi noma minide dulonyi keren na? ¹² N ngaxakerenyie, xore bili noma tugi bogi raminide? Mangoe bili noma xore bogi raminide? Faxe ye minima dulonyi naxan na, ye behi mu minima menni ra.

¹³ Nde findixi fahaamula nun xaxilima ra wo ya ma? A xa na masen a jere ki fanyi nun a xa kewalie ra, a naxee rabama boje behi kui, naxan fatanxi fahaamui ra. ¹⁴ Xa toone jaaxi nun mile na wo boje kui, wo naxa wo yete igbo na fee kui, wo naxa nondi masara wule ra. ¹⁵ Na xaxili mooli mu kelixi koore xe. A kelixi dunija ne, Ala kolontareya, nun Ibulisa ma. ¹⁶ Toone nun mile na dennaxe, ya isoe nun fe kobi mooli birin toma na ne. ¹⁷ Konjo fahaamui naxan kelixi koore ma, a seniye, a mixi boje sama, a dipema, a kinikinima, a kewali fanyi raminima, a mu mixi rafisama a boore be, a mu flankafuija rabama. ¹⁸ Maale bogi minima a garansanma be ki naxe, tinxinyi fan minima mixi be na ki ne naxan birama lanyi nun bojesa foxo ra.

4

Waxonfe nun yete igboja

¹ Wo sonxoma, wo gerema. Na rakelima mun ma? A mu kelima wo waxonfe kobie xa ma naxee e boore gerema wo boje kui? ² Wo wama se nde xon, konjo wo mu a sotoma. Wo faxe tima, wo mila wo boore xa se ma, konjo wo mu noma wo waxonfe sotode. Wo sonxoma, wo gerema, konjo na birin, wo mu sese sotoma barima wo mu Ala maxandima. ³ Wo na Ala maxandi fan, wo man mu sese sotoma, barima wo xa maxandi mu fan. Wo maxandi tima alako wo na naxan yo soto wo xa a rawali wo waxonfe kobie kui. ⁴ Wo tan danxaniyataree, wo mu a kolon naxan dunija maxanuma na bara Ala findi a yaxui ra? Dunija xanuntenyi findixi mixi nan na naxan Ala xonxi. ⁵ Wo mu Ala xa Kitaabui xa masenyi kolon? Ala wama ne won xaxili, a bara naxan fi won ma, a xa bira a tan keren nan foxo ra. ⁶ Konjo na birin kui, Ala xa hinne gbo dangi fe birin na. Kitaabui a masenma, «Ala mu tinma yete igboe ra, konjo a hinnema yete magore ra.»

⁷ Na kui, wo xa wo yete magoro Ala be. Wo tondi Ibulisa be, a fan a gima ne wo ya ra. ⁸ Wo wo maso Ala ra, a fan a masoma ne wo ra. Yunubitoe, wo wo yete raseniye. Filankafuie, wo wo boje rafixe. ⁹ Wo wa, wo sunnun, wo nimisa. Wo xa yele xa findi wo be wa ra, wo xa seewe xa findi sunnunyi ra. ¹⁰ Wo wo magoro Marigi be, a fan wo xa fe itema ne.

¹¹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra. Mixi naxan fe kobi falama a ngaxakerenyi xa fe ra, a a yete rafisa a be, na kanyi bara Ala xa seriye matandi. A a yete rafisaxi Ala xa seriye nan be na ki. Xa i bara na raba, i mu na Ala xa seriye rabatufe xe, i na a matandife ne. ¹² Seriyesa keren peti na a ra, kiitisa fan keren peti na a ra. A tan nan noma mixi rakiside, a tan nan noma mixi ralode. Kono i tan, nde na i ra, i to i yete findixi i boore makiitima ra?

¹³ Wo wo tuli mati, wo tan naxee a falama, «To, xa na mu tina, muxu sigama ne taa nde, muxu je keren ti na yuleya raba kui, muxu geeni soto.» ¹⁴ Wo na fe mooli falama kono wo jan mu a kolon naxan fama rabade tina. Wo xa dunjeigiri findixi munse ra? Wo luxi ne alo wuyenga naxan toma dondoronti, a fa loe. ¹⁵ A lanma ne wo xa yi nan fala, «Xa Ala tin, muxu tina toma ne, muxu yi nun yi raba.» ¹⁶ Kono yete igboe nan na wo ra. Na mu fan. ¹⁷ Na kui, xa mixi fe fanyi kolon a lanma a xa naxan naba kono a mu a rabama, na bara findi na kanyi be yunubi ra.

5

Bannaya kobi

Tunnabexiya toore kui

Ala maxandife danxaniya ra

¹ Yakosi wo wo tuli mati, wo tan bannae. Wo xa wo wa xui ite, barima gbaloe nan fafe wo ma. ² Wo xa bannaya xun bara rakana, wo xa dugie bara boru. ³ Wo xa xema nun gbeti bara xorixori. Na findima seede nan na wo xili ma, a a niya wo fate xa gan te ra. Wo bara naafuli malan yi waxati, kono waxati donxo na

a ra. ⁴ Wo wo tuli mati, wo tan naxee tondixi wo xa xe xabae sare fide. Wo xa walikoe wa xui bara Ala, Daali Mange, tuli li. ⁵ Wo xa dunjeigiri kui, wo mu tonyi doxoxi wo waxonfe sese ma. Wo wo yete nan tun nalugama. Wo fa luxi ne alo xuruse turaxi a kon naxaba loxo ma. ⁶ Wo bara kiiti jaaxi sa tinxintoe ma naxee mu nu tixi wo kanke, wo e faxa.

⁷ Na kui, n ngaxakerenyie, wo xa dije han Marigi fa loxo. Wo xa a raba alo xesa a rabama ki naxe. A dije han tunebire, naxan a niyama sansi xa mo, a bogi. ⁸ Wo fan xa dije. Wo xa limaniya, barima Marigi fa loxo bara makore. ⁹ N ngaxakerenyie, wo naxa fe kobi fala wo bore xa fe ra, xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo be. A gbe mu luxi kiitisa xa fa. ¹⁰ N ngaxakerenyie, wo xa lu alo namiponme naxee kawandi ti Marigi xili ra, e e tunnabexi toore kui. ¹¹ Won a kolon barake na mixi be naxan a tunnabexima toore kui. Wo bara a me Ayuba a tunnabexi ki naxe. Wo man bara a to Marigi naxan nabaxi a be a xa toore dangi xanbi. Marigi xa xanunteya nun a xa kinikini gbo.

¹² N ngaxakerenyie, naxan dangi fe birin na, wo naxa wo kali koore ra, wo naxa wo kali boxi ra, wo naxa wo kali sese ra. Wo na «iyo» fala, a xa findi nondi ra. Wo na «ade» fala, a xa findi nondi ra. Xa na mu a ra kiiti na sa, a mu fanma wo be.

¹³ Mixi na wo ya ma naxan tooroxi? A kanyi xa Ala maxandi. Mixi na wo ya ma naxan jalexinxi? A kanyi xa Ala tantu beesti ra. ¹⁴ Mixi na wo ya ma naxan furaxi? A kanyi xa danxaniyatoe nama kuntigie xili, e xa Ala maxandi a be, e xa ture nde maso a ma Marigi xili ra. ¹⁵ Ala maxandi naxan fatanxi danxaniya ra, a furema rayalanma ne. Marigi furema rakelima ne. Xa a bara yunubi raba, Marigi a xafarima ne. ¹⁶ Na kui, wo xa wo xa yunubie fala wo bore be, wo xa Ala maxandi wo bore be, alako wo xa yalan. Tinxintoe Ala maxandi naxan tima, na Ala maxandi xa wali senbe gbo. ¹⁷ Eliya nu findixi adamadi nan na alo won tan. A to Ala maxandi a boje birin na alako tune naxa fa, Ala naxa a xa dube suxu. Tune mu fa boxi je saxan kike senni. ¹⁸ Na

dangi xanbi, Eliya man naxa Ala maxandi tune man xa fa. Koore naxa tune bejin, boxi sansie naxa bogie ramini.

¹⁹ N ngaxakerenyie, xa mixi nde wo ya ma a bara nondi kira bejin, konɔ mixi gbete fa a ti kira fanyi xon ma, ²⁰ wo xa a kolon, mixi naxan yunubitɔe bama a xa yunubi fe ma, a bara a niya yunubitɔe xa kisi, a xa yunubi birin bara xafari.

Ala xa masenyi singe Annabi Piyeri naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isa xa xɛɛra Piyeri nan yi Kitaabui sebe Isayankae ma, naxee nu yensenxi yire wuyaxi Rɔma mangɛya bun ma. Na waxati Rɔma nu bara nɔ pamanɛ gbegebe ra. Rɔma na pamanɛ nɛnɛ masɔɔ, a mu tondima na pamanɛ xa a gbe diine rabatu, kɔnɔ a nu wama nɛ na pamanɛ xa Rɔma xa kuyee fan batu. Isayankae mu tin na rabade Ala xa seriye xa fe ra. E nu a kolon Ala keren nan a ra. Na kui, Rɔma mangasanyi naxa e paxankata a jaaxi ra.

Piyeri yi Kitaabui sebexi nɛ, alako a xa Isayankae ralimaniya naxee nu na na tɔɔre mɔɔli kui. A naxa a fala e be a tɔɔre naxan fatanxi fe fanyi rabafe ra, a na mu jaaxu, yaagi mu na a kui. A man naxa Isa xa faxe masen e be misaali ra, alako e xa a kolon Alatala na e seeti ma e xa tɔɔre kui, a man fama nɛ e rakelide faxe ma. Na birin nɔma findide limaniya ra Isayanka birin be naxee tɔɔrɔma e xa danxaniya xa fe ra.

Piyeri fe gbegebe masenma danxaniyatɔɔe be e jɛre ki xa fe ra. A won yamarima won xa bira Ala xa seniyeanyi fɔxɔ ra. Xa won findixi Ala fɔxirabiree nan na, a lanma won xa jɛre a xa kira xɔn ma. Ala xa won mali na kui. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Piyeri naxan sebe

Xɛɛbui

¹ N tan Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa xɛɛra, n bara wo xɛɛbu yi sebɛli ra, wo tan mixi sugandixi naxee yensenxi pamanɛe ma alo Pontu, Galati, Kapadose, Asi, nun Bitiniya, e findi xɔnɛe ra dennaxe. ² Baba Ala nu bara wo sugandi kabi a rakuya alo a nu wama a xɔn ma ki naxe. A Xaxili bara wo raseniye, alako wo xa Ala xa Mixi Sugandixi Isa xui

ratinme, wo man xa seniye a wuli saabui ra. Ala xa hinne nun bɔnɛsa xa gbo wo yi ra.

Ala xa kisi

³ Tantui na Ala be, won Marigi Isa Ala xa Mixi Sugandixi Baba. A bara kinikini won ma, a a niya won xa bari a nɛnɛ ra Isa xa marakeli saabui ra. A to Isa rakelide faxe ma, a naxa a niya won fan xa a kolon kisi na won be yare. ⁴ Na kisi findixi ke seniyeanyi nan na naxan mu jɔnma, naxan mu kanama, naxan nagataxi won be ariyanna kui. ⁵ Wo to danxaniyaxi Ala ma, a wo makantama nɛ a senbe ra, alako wo xa kisi sɔɔ, a fama naxan naminide wo ma waxati dɔnɔɔ.

⁶ Na kui, seewe na wo be, hali wo to na tɔɔre mɔɔli birin kui yi saxanyi. ⁷ Na fe xɔɔxɔɔe a niyama nɛ fe jaaxi birin xa ba wo xa danxaniya kui, a xa findi danxaniya sabatixi ra. A maniyaxi xɛɛma nan na naxan gbi bama te ra. Wo xa danxaniya tide gbo xɛɛma be. Ala xa Mixi Sugandixi Isa na fa, a wo matɔxɔma nɛ, a wo xun nakelima nɛ, a wo binyama nɛ wo xa danxaniya xa fe ra. ⁸ Wo bara Isa xanu, hali wo to mu a toxi. Hali wo to mu a toxi fa, wo lama a ra. Seewe xungbe naxan tagi mu nɔma rabade, a bara gbo ye wo yi, ⁹ barima wo bara kisi sɔɔ, wo xa danxaniya nu wama naxan xɔn.

Namijɔnmɛe xa masenyi

¹⁰ Namijɔnmɛe yati nu katama ki fanyi ra na kisi xa fe kolonfe wo naxan sɔɔxi Ala xa hinne saabui ra. ¹¹ E nu wama na kisi fa temui nun a fa ki kolonfe Ala xa Mixi Sugandixi Xaxili naxan xa fee masen e be. Na Xaxili naxan nu sabatixi e i, a naxa Ala xa Mixi Sugandixi xa tɔɔre nun a xa xunnakeli masen e be beenun nee xa raba. ¹² Ala a masen nɛ namijɔnmɛe be, a e mu nu na xɛɛra ibafe e xa waxati mixie xa be. E nu na a ibafe wo tan nan be. E xɛɛra naxan ibaxi, mixi gbetɛe bara na xibaaru fanyi ti wo be Ala Xaxili Seniyeanyi saabui ra, naxan kelixi koore ma. Hali malekee yati wama na masenyi kolonfe.

Danxaniyatɔɔe xa seniyeanyi

¹³ Na nan a ra, a lan wo xa wo xaxili yailan fe ma wo naxan nabama, wo xa wo

ᵎᵎᵎᵎ sa wo yete xon ma, wo xa wo xaxili birin ti Ala xa hinne ra, a naxan fima wo ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa fa loxo. ¹⁴ Wo naxa bira wo waxonfe naaxi foxo ra alo wo nu a rabama ki naxe beenun wo xa Isa kolon. Wo xa wo Baba Ala xui rabatu. ¹⁵ Wo jere ki xa seniyeen alo Ala naxan wo xilixi a seniyeenxi ki naxe. ¹⁶ A sebexi Kitaabui kui, «Wo xa seniyeen, barima n tan seniyeen.» ¹⁷ Wo ne Ala maxandima, wo a falama a be a wo Baba, Ala naxan mixi birin makiitima a wali ra tinxinyi ra. Na kui, waxati donxoe naxan luxi wo be yi dunjina bendefupi fari, wo a masen wo jere ki ma a wo a binyaxi.

¹⁸ Wo xun mu saraxi se ra naxan kanama alo xema nun gbeti. Ala bara wo ratanga wo babae jere ki kobi ma. ¹⁹ Wo xunsaraxi Ala xa Mixi Sugandixi wuli nan na, naxan baxi serexe ra, alo yexee fanyi lanyuru yo mu na naxan ma. ²⁰ Ala nu bara a sugandi beenun dunjina xa daa, konoo a naxa a masen dunjina be yi waxati donxoe wo tan nan xa fe ra. ²¹ Wo danxaniyaxi Ala ma a tan nan saabui ra, Ala naxan nakeli faxe ma, a fa a xun nakeli. Na kui, wo la Ala ra, wo xa wo xaxili ti a ra.

²² Wo to bira nondi foxo ra, wo bara seniyeen, xanunteya fiixe bara lu wo boje ma wo ngaxakerenyie be. Na na a ra wo xa wo bore xanu wo boje birin na. ²³ Wo bara bari a neene ra Ala xa masenyi saabui ra. Na masenyi misaalixi sansi xori nan na, naxan mu kanama abadan. A mu kanama alo sansi xori boore naxan sama boxi ma. ²⁴ Ibinadama misaalixi sansi nan na. A xa noxe luxi alo sansi fugaxi. Sansi tan lisima ne, a fuge fa bira, ²⁵ konoo Marigi xa masenyi tan buma abadan. Na masenyi nan findixi xibaaru fanyi ra naxan ibaxi wo be.

2

Ala xa Nama

¹ Wo xa fe naaxi, wule, filankafujina, milanteya, nun xili kanefepin. ² Wo xa bira Ala xa masenyi foxo ra alo diyore wama xijne xon ki naxe. Na noma a niyade wo xa kisi xa sabati, ³ barima wo bara Ala xa hinne kolon.

⁴ Wo wo makore Isa ra naxan misaalixi geme kende ra banxi tima naxan fari. Adamadie bara mee a ra, konoo Ala tan na geme nan sugandixi barima a rafan a ma ki fanyi ra. ⁵ Wo fan misaalixi geme kende nan na naxee tixi Ala Xaxili xa banxi ra. Wo bara findi serexedube seniyeenxie ra alako wo xa wo boje ba serexe ra Ala xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Na nan naxan Ala ma.

⁶ A sebexi Kitaabui kui, «N bara geme nde sugandi, naxan tide gbo.

N a doxoma Siyoni ne, a findi tuxui geme nan na.

Naxan lama a ra, na kanyi mu yaagima.»

⁷ Wo tan naxee danxaniyaxi, naxee lama a ra a na geme sugandixi tide gbo, xunnakeli na wo be. Konoo yi masenyi sebexi danxaniyatarae nan be, «Banxitie mee geme naxan na, na nan findixi geme kende ra banxi tuxui ma.»

⁸ A man masenxi, «Mixie e sanyi radinma na geme ra, e fa bira.»

E birama ne barima e mu tinma Ala xa masenyi ratinmede. Ala bara na ragiri e ma. ⁹ Konoo Ala wo bonsoe nan sugandixi, a xa findi mange xa serexedubee ra. A wo si raseniyeen, a wo xunsara. A naxa wo ramini dimi kui, wo xa lu a xa noxe bun ma. A na birin naba ne alako wo xa a matoxo dunjina ma. ¹⁰ Singe wo mu nu findixi si ra, konoo yakosi wo bara findi Ala xa nama ra. Singe Ala mu nu kinikinixi wo ma, konoo yakosi a xa kinikini bara kamali wo be.

¹¹ N xanuntenyie, wo xa limaniya. Wo naxa bira dunjina fee foxo ra, barima nee wo bama Ala xa kira nan xon ma. Bekae mu na wo ra. Wo xonyi mu na yi dunjina bendefupi fari xa ra. ¹² Wo xa dunjina mixie xa tojege xun nakana wo xa wali fanyi saabui ra, alako e fan xa Ala matoxo loxo donxoe ma.

Mangasanyi

¹³ Wo wo yete magoro dunjina mange birin be Marigi xa fe ra. Yaamari soxi e tan nan yi, a findi mange xungbe ra, ¹⁴ a findi mange xa xerae ra, alo gomina. E

fe kobi rabae makiitima, e fe fanyi rabae matoxo. ¹⁵ Ala wama ne wo xa xaxilitaree de balan wo xa wali fanyi saabui ra. ¹⁶ Wo xa jere alo mixi naxee bara xoreya soto, kono na xoreya naxa a niya wo xa lu fe jaaxi kui. Wo xa findi Ala xa konyie ra. ¹⁷ Wo xa mixi birin binya. Wo xa wo ngaxakerenyie xanu. Wo xa gaaxu Ala ya ra. Wo xa mange xungbe binya.

Isa xa toore misaali

¹⁸ Konyie, wo xa wo yete magoro wo marigie be binye kui, hali e findi mixi xa fe maxoroxoxi ra. Wo naxa mixi fanyie xa gbansan xui ratinme, ¹⁹ barima fe fanyi nan a ra tinfe e xa i tooro tinxintareya ra Ala xa fe ra. ²⁰ Xa wo toore nde soto wo xa wali kobi xa fe ra, fe fanyi mu a ra. Kono xa wo toore nde soto wo xa fe fanyi xa fe ra, Ala na kolonma ne wo be.

²¹ Wo xilixi na nan ma, barima Isa fan tooro ne wo be, na fa findi misaali ra wo be wo birama naxan foxo ra. ²² «A mu yunubi raba, a mu wule fala.» ²³ E to a konbi, a mu a gbejoxo. E to a tooro, a mu woyen xoroxoe fala. A naxa kiiti so kiitisa tinxixi yi ra. ²⁴ A naxa faha wuri magalanbuxi ma won ma yunubie xa fe ra, alako won xa fe jaaxi lu na, won xa jere tinxinyi kui. A xa fie nan wo rayalanxi. ²⁵ Wo nu luxi ne alo xuruse rabeninxie, kono yakosi wo bara gbilen wo kantama ma, naxan a joxo saxi wo nii xon ma.

3

Futi xiri

¹ Wo tan ginnee, wo fan xa wo yete magoro wo xa morie be, alako wo xa mori danxaniyataree xa no danxaniyade wo tan e xa ginnee wali ki saabui ra, hali wo mu sese fala e be, ² e xa wo xa marasenyenyi nun yaragaaxui gbansan to.

³ Ginnee, wo naxa kata wo yete rayabude xunmasee ra, alo xun denbe, tulirasoe xema daaxi, xa na mu dugi tofanyie. ⁴ Ginnee xa tofanyi xa findi boje fanyi nan na. Tofanyi nan na ki naxan mu kanama. Na nan tide gbo Ala be. ⁵ Singe ra gine seniyenxie nu na ki ne. E xaxili nu tixi Ala ra, e e yete magoroxi e xa morie be, ⁶ alo

Sara naxan nu Iburahima xui rabatuma, a nu fa a xili «n marigi». Wo findixi a tan nan bonsoe ra, xa wo fe fanyi raba, wo mu tin gaaxui yo xa wo xaxili ya iso.

⁷ Wo tan fan, xeme, wo nun wo xa ginnee, wo xa lu lanyi kui. Wo xa wo bore fahaamu. Xeme xa a kolon a a senbe gbo a xa gine be. Xeme xa ginnee binya barima wo birin nan ke keren tongoma, naxan findi kisi ra, Ala naxan fima a xa fonisireya kui. Wo xa wo xa ginnee binya, alako Ala xa wo xa maxandi suxu.

Xanunteya

⁸ Wo xa lan wo bore ma, wo xa wo bore fahaamu. Ngaxakerenya xanunteya xa lu wo tagi. Wo kinikini wo bore ma, wo man xa wo yete magoro wo bore be. ⁹ Wo naxa fe jaaxi joxo fe jaaxi ra, wo naxa konbi joxo konbi ra. Wo lan ne wo xa duba wo bore be, barima wo xilixi na nan ma, alako wo xa dube soto ke ra. A sebexi Kitaabui kui,

¹⁰ «Naxan wama simaya joxunme xon ma, heeri gbo naxan kui, na kanyi naxa fe kobi fala, wule naxa mini a de kui.

¹¹ A xa gbilen fe jaaxi foxo ra.

A jere ki xa fan.

A xa bira bojesa foxo ra tunnabexi kui,

¹² barima Marigi ya tixi tinxintoe nan na, a tuli matixi e xa maxandi ra. Kono, a a kobe rasoxi ne fe kobi rabae tan na.»

Kawandi tife

¹³ Nde noma wo toorode xa fe fanyi rabafe bara wo boje suxu? ¹⁴ Hali wo tooro tinxinyi xa fe ra, wo heeri nan soto ma. Wo naxa gaaxu fe ya ra dunja mixie gaaxuma naxan ya ra, wo boje naxa ifu. ¹⁵ Kono wo xa Ala xa Mixi Sugandixi findi wo Marigi ra wo boje kui. Wo xa fata a xa fe tagi rabade mixie be wo laxi wo xa kisi ra fe naxan ma, ¹⁶ kono wo xa na masenyi ti doyyindoyin binye kui. Wo xa na raba boje fiixe ra alako wo yaxui naxee wo tooregema Ala xa Mixi Sugandixi xa fe ra, e xa lu yaagi kui. ¹⁷ Xa Ala a ragirima, a fisa i xa tooro fe fanyi xa fe ra, dine i xa tooro fe jaaxi xa fe ra.

¹⁸ Isa tinxintɔɛ fan faxa nɛ kerenyi ra tinxintaree xa yunubie xa fe ra, alako a xa wo maso Ala ra. E naxa a fate faxa, kɔnɔ Ala Xaxili naxa a nii ragbilen a ma. ¹⁹ Ala Xaxili siga nɛ kawandi tide mixie bɛ naxee nu na geeli kui laaxira, naxee singe nu bara tondi Ala xui ratinmede. ²⁰ Ala nu na e mamɛfe Annabi Nuha nu kunkui banbanma temui naxɛ. Mixi solomasaxan gbansan nan kisi kunkui kui ye ma. ²¹ Na fe bara findi misaali ra danxaniyatɔɛ xunxa fe ra, naxan mixi rakisima yi waxati Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa marakeli saabui ra. Na xunxafe ye xɔɔra, a mu nɔxɔɛ bama mixi fate, kɔnɔ a findima nate tongoe nan na Ala mabiri. ²² Isa bara te Ala yirefanyi ma ariyanna. Malekɛɛ, pinneɛ, nun senbɛmae birin na a xa yaamari bun ma.

4

Keɲa masarafe

¹ Isa xa tɔɔrɛ dunija bende fupɪ fari, a xa findi misaali ra wo bɛ, naxan a niyama wo xa limaniya. Danxaniyatɔɛ naxan fate ɲaxankatama, na bara yunubi fe lu na. ² Na kui, a bara dunija waxɔnfe lu na, a xa bira Ala waxɔnfe fɔxɔ ra a xa simaya kui naxan luxi. ³ Wo temui naxan nabaxi dunija waxɔnfe fɔxɔ ra, na bara wasakɛ. Wo bara bu dunija fe kobi kui alo yɛnɛ rabafe, siisife, xulunyi ɲaaxi, beere minfe, nun kuye batufe, naxan findixi fe ɲaaxi ra. ⁴ Dunija mixie dɛ bara ixara, barima wo mu birama e fɔxɔ ra sɔnɔn na dunija fee rabade. Na kui, e wo xili kanama, ⁵ kɔnɔ e dentɛge sama nɛ kiitisa bɛ, naxan fama mixi baloxie nun faxamixie makiitide. ⁶ Na nan a ra, Ala xa xibaaru fanyi naxa iba faxamixie fan bɛ, alako Ala xa e nii rakisi, hali mixie to bara gɛ e fate tan makiitide.

Wo bore malife

⁷ Lɔxɔ dɔnɔxɔɛ bara makɔrɛ. Wo xa wo xaxili raxara, wo xa wo yetɛ suxu, alako wo xa nɔ Ala maxandide. ⁸ A gbengbenyi wo xa wo bore xanu a fanyi ra, barima xanunteya yunubi gbegebe nan makotoma. ⁹ Wo xa wo bore rasɛnɛ bɔɲɛ fanyi ra, hali wo mu a findi wɔyɛn xunxuri ra. ¹⁰ Ala hinnɛxi wo ra ki naxɛ,

wo fan xa hinne wo bore ra na ki nɛ, alako wo xa findi Ala xa walikɛ fanyie ra, naxee a xa hinne itaxunma. ¹¹ Xa mixi wama masenyi nde tife, a xa Ala xa masenyi ti. Xa mixi wama a boore malife, a xa na raba Ala senbɛ ra, alako Ala xa matɔxɔɛ sɔtɔ a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Matɔxɔɛ nun senbɛ na a bɛ abadan. Amina.

Isayankae xa tɔɔrɛ

¹² N xanuntenyie, na ɲaxankatɛ naxa wo terenna, wo naxan tofe. Fe nɛɛnɛ mu a ra. ¹³ Tɔɔrɔfe alo Ala xa Mixi Sugandixi tɔɔrɔ ki naxɛ, na xa findi sɛɛwɛ ra wo bɛ, alako wo man xa ɲɛlexin a xa nɔrɛ masen lɔxɔɛ. ¹⁴ Xa e wo konbi Ala xa Mixi Sugandixi xili xa fe ra, hɛɛri na wo bɛ, barima Ala Xaxili nɔrɔxi na wo ma. ¹⁵ Wo naxa ɲaxankatɛ sɔtɔ nii bafe ma, muɲɛ tife ma, fe kobi rabafe ma, xa na mu a ra naafixiya ma. ¹⁶ Kɔnɔ xa wo ɲaxankatɛ sɔtɔ barima Isayankae nan wo ra, wo naxa yaagi, wo xa Ala matɔxɔ Isayanka xili xa fe ra.

¹⁷ ɲaxankatɛ waxati bara wa fɔlɔfe Ala xa ɲama ma. Xa a fɔlɔ won tan ma, a rapɔnma danxaniyataree ma di? ¹⁸ «Xa tinxintɔɛ kisife xɔrɔxɔ, Ala kolontare nun yunubitɔɛ tan luma di?» ¹⁹ Mixi naxee ɲaxankatama, barima e na Ala waxɔnfe rabafe, e xa e xaxili ti e Daali Mange ra naxan xa lanlanteya mu kanama.

5

Marasie

¹ Danxaniyatɔɛ kuntigie, n bara wo ralimaniya. Kuntigi nan n fan na alo wo tan. N seedeɲɔxɔya bama Isa xa tɔɔrɛ xa fe ra. Isa na fa a xa nɔrɛ masende dunija bɛ, n fan a sɔtɔma nɛ. ² Wo xa wo ɲɛngi sa Ala xa ɲama xɔn ma naxan na wo xa kantari bun ma, alo xuruse kante mɛɛnima a xa gɔɔrɛ ma ki naxɛ. Wo xa danxaniyatɔɛɛ danxun wo ɲanige ra alo Ala wama a xɔn ma ki naxɛ. Wo naxa na raba alo e na wo karaxan. Wo naxa a raba kɔbiri geeni xa fe ra, wo xa a raba wo bɔɲɛ birin na. ³ Wo naxa danxaniyatɔɛɛ yamari a xɔrɔxɔɛ ra, naxee bara taxu wo ra. Wo xa findi misaali ra e bɛ. ⁴ Xuruse kantama xungbe na fa, a wo binyama nɔrɛ ra naxan mu masarama.

⁵ Fonikee, wo fan xa wo yete magoro forie be. Wo xa wo yete magoro wo bore be, barima a sebexi, «Ala yete igboe gerema ne, kono a hinnema yete magoree ra.»

⁶ Wo xa wo yete magoro Ala senbe bun ma, alako a xa wo xa fe ite a waxati.

⁷ Wo xa wo xa kontofili birin so a yi ra, barima a pengi sama wo xon ma. ⁸ Wo wo joxo sa wo yete xon ma. Wo naxa yanfa. Wo yaxui Ibulisa na fe birin nabafe alako a xa wo xa fe kana. A luxi alo yete naxan mixi fenfe a xa a don. ⁹ Wo ti a kanke i wo sabatixi ra wo xa danxaniya kui. Wo a kolon a Sentane danxaniyatwe birin toorofe na ki ne dunja kui. ¹⁰ Wo na ge toorode dondoronti, Ala hinnente fama wo xa fe yailande, a wo ralimaniya, a senbe so wo yi naxan mu kanama. Ala wo xilixi ne a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra wo xa lu a xa nore bun ma abadan.

¹¹ Senbe na Ala nan be abadan. Amina.

Nungui

¹² N bara yi bataaxe sebe wo ma, n ngaxakerenyi duluxotoxi Silasi saabui ra, alako n xa wo ralimaniya, n xa seedenoxoya ba a wo na Ala xa hinne yati nan bun ma. ¹³ Isayanka naxee na Babilon, Ala naxee sugandixi alo wo tan, nee bara wo xebu, a nun n ma di Maraki. ¹⁴ Wo wo bore xebu xanunteya sunbui ra. Ala xa wo boje sa, wo tan naxee na Isa foxo ra.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Piyeri naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Isa xa xεera Piyeri naxa yi Kitaabui firin nde sebe danxaniyatεe ma alako e xa limaniya, e xa lu Ala xa kira xεn ma. A naxa e ratu a e xa danxaniya mu fatanxi fe fufafu xa ra. A fatanxi Isa xa taruxui nan na, naxan findixi nεndi yati yati ra. Piyeri seedejεoxoya bama na taruxui xa fe ra. A naxan toxi Isa xa dunijeigiri kui, a nun a naxan kolonxi namijeonmεe xa Kitaabuie kui, na birin bara findi seede ra a nεndi ki ma.

Piyeri to γε na masende, a man naxa a fala danxaniyatεe be a mixie noma minide naxee e yete xili falama namijeonmε, xa na mu a ra karamoxo, kono wule false nan e ra. Na mixi mooli na na. Won noma e kolonde e xa wali nun e xa woyenyi saabui nan na. Xa e xa masenyi nun e jere ki mu lanxi Ala xa Kitaabui xa seriye ma, wule false nan e ra.

A raponyi Piyeri a falama Isayankae be e xa e tun nabexi, barima Isa fama ne gbilende dunija ma e foxo ra, a fa e xanin ariyanna. Ndee nu wama Isa xili kanafe, a falafe ra a Isa bara dugundi, a a mu fa alo a laayidixi ki naxe. Piyeri naxa a tagi raba e be a Isa dugundife fatanxi a xa xanunteya nan na, barima a wama mixi gbegbe xa so a xa niini bun beenun a xa fa kiiti donxoe sade.

Na masenyi birin findixi limaniya nun lonni nan na won be. Ala xa won mali na kolonfe ra. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Piyeri naxan sebe

Xεebui

¹ N tan, Simon Piyeri, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi nun a xa xεera, n bara yi bataaxe sebe wo ma. Won

tan naxee bara danxaniya Isa ma, won birin bara danxaniya keren soto won Marigi Ala nun won Nakisima Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa tinxinyi saabui ra. ² Ala xa hinne nun bojesa gbegbe fi wo ma Ala nun won Marigi Isa kolonfe saabui ra.

Isayankae jere ki

³ Won to bara Ala kolon, naxan won xilixi a xa nore nun a xa fanyi saabui ra, a bara fe birin so won yi a senbe ra, won hayi na naxan ma jerefe ra a waxonki. ⁴ Ala xa nore nun a xa fanyi bara a niya won xa fe laayidixi soto naxan maniye mu na, a falafe ra a won xa won gi fe jaaxie ma dunija ma, naxee fatanxi mixi waxonfe kobi ra, won fa lu Ala xa nore kui.

⁵ Na kui, wo xa kate birin naba jere ki fanyi xa sa wo xa danxaniya xun ma,

Ala kolonfe xa sa wo jere ki fanyi xun ma, ⁶ wo xa yete suxui xa sa Ala kolonfe xun ma,

wo xa tun nabexi xa sa wo xa yete suxui xun ma,

wo xa Ala yaragaaxui xa sa wo xa tun nabexi xun ma,

⁷ ngaxakerenya xa sa wo xa Ala yaragaaxui xun ma,

xanunteya fan xa sa wo xa ngaxakerenya xun ma.

⁸ Xa na fe mooli xun luma masa ra wo be, na a niyama ne wo xa no walide Marigi Isa be, Ala xa Mixi Sugandixi, na man a niya wo xa no a kolonde a fanyi ra. ⁹ Kono xa na mu a ra, wo bara neemu Ala wo xa yunubi dangixie xafarixi ki naxe. Na kui, wo bara lu alo donxui naxan mu se igbema a fanyi ra.

¹⁰ N ngaxakerenyie, Ala bara wo xili, a bara wo sugandi. Wo kate birin naba alako wo xa danxaniya xa sabati. Xa wo na raba, wo mu birama abadan. ¹¹ Na kui, Ala wo rasenema ne a fanyi ra a xa Mixi Sugandixi Isa xa mangeya niini bun ma, naxan findixi won Marigi nun won Nakisima ra.

Ala xa masenyi kolonfe

¹² N mu taganma wo ratufe ra na fe ma, hali wo to nendi kolon, a man sabatixi wo boje i. ¹³ Fanni n na dunija, a lanma n

xa nu wo ratu na fee ra, ¹⁴ barima won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi bara a masen n be n mu buma dunija ma sonon. ¹⁵ Konon n kate birin nabama ne, alako n na keli wo xun ma loxo naxe, wo xa no ratude na fee ma temui birin.

¹⁶ Muxu to won Marigi Isa senbe nun a fa ki masen wo be, a mu findixi kiini madoxoxi xa ra. Muxu naxan masen wo be Isa xa nore xa fe ra, a findixi nondi yati yati nan na, muxu naxan toxi muxu ya ra. ¹⁷ Baba Ala Nore Xungbe Kanyi bara a binya, a xunnakeli fi a ma yi masenyi ra, «N ma Di xanuxi nan yi ki, n seewaxi naxan na.» ¹⁸ Muxu na xui me ne, naxan keli koore ma, muxu to nu na a seeti ma geya seniyenxi fari.

¹⁹ Muxu a kolon namijonmee xa masenyie findixi nondi yati nan na. Wo lan wo xa wo joxo sa na xon ma a fanyi ra, alo mixi a joxo sama lanpui xa yanbe xon ma ki naxe kee ra han subaxe. Wo na na masenyi fahaamu wo boje kui, na luma ne alo looloe xa naiyalanyi naxan makenema subaxe ma. ²⁰ Wo xa a kolon a fanyi ra a namijonme yo xa sebeli mu fatanxi a yete ra. ²¹ Namijonme xa masenyi mu fatanxi adamadi janige xa ra, a fatanxi Ala Xaxili yati nan na, naxan na masen namijonmee be.

2

Karamoxo kobie

¹ Mixi ndee nu na Isirayila nama ya ma, naxee nu a falama e yete be, a namijonmee, konon wule false nan nu nee ra. Karamoxo wule false fama lude wo fan ya ma, naxee xa xaranyi mixi raloma. Na kui, na wule false bara e Marigi rabolo, naxan e xunsaraxi. Na fe bara e xun nakana. ² Mixi gbegbe birama ne e foxo ra e xa fe jaaxi kui. Ala xa nondi maberema ne e tan xa fe ra. ³ E wo madaxuma wulee ra e xa milanteya xa fe ra, konon kiiti doxoxi e ya ra a rakuya. E xa xunnakane mu kanama.

⁴ Malekee to yunubi raba, Ala mu dije e ma de! A naxa e woli yahannama, a yolonxoniyie sa e ma na dimi kui beenun kiiti loxoe xa a li. ⁵ Ala mu dije dunija ma Annabi Nuha xa waxati, a kaafirie sonto ne banbaranyi ra. Konon a naxa Nuha

rakisi, naxan nu tinxinyi kawandima, a nun a xa mixi solofere.

⁶ Ala Sodoma nun Gomora raton ne, a e birin gan, e xa findi misaali ra mixi kobie be. ⁷ Konon a naxa Loti ratanga na gbaloe ma. Loti findixi tinxintoe nan na, naxan boje nu bara rapaaxu a ma na mixi jaaxie xa wali kobie xa fe ra. ⁸ Yi mixi tinxixi nu sabatixi e tagi, a boje rapaaxuxi a ma temui birin e xa jaaxupa xa fe ra.

⁹ Na nan a masenxi, a won Marigi fata mixi fanyi fulunde fe xoxoxoe kui, a man fata tinxintaree ragatade han kiiti loxoe na fa temui naxe. ¹⁰ A gbengbenyi, a yi rabama mixie nan na naxee biraxi e waxonfe jaaxi tun foxo ra, e fa Marigi xa mangeya matandi.

Nee e yete igboma. E suusa ariyanakae rasotode. ¹¹ Hali malekee, naxee senbe gbo e be, nee mu suusa adamadie rasotode Marigi ya xori. ¹² Na xurutaree luxi alo wula sube naxee xaxili mu na, naxee suxuma, e faxa. E konbi tima fee ma, e mu naxee kolon. E xa fe rajonma ne alo na wula sube naxee xaxili mu na. ¹³ E tinxintareya sare nan sotoma. E jalexinma wanduya rabafe ra yanyi xare ra. E luma ne wo xa xulunye ya ma alo noxoe na sa se seniyenxi ma. E jalexinma ne wo ratantanfe ra. ¹⁴ E yene rabama temui birin. E mu taganma yunubi rabade. E mixie madaxuma naxee xa danxaniya mu sabatixi. Milanteya na e boje kui. E birin dankaxi. ¹⁵ E bara kira tinxixi bejin, e fa bira Beyori xa di Balami xa kira foxo ra, naxan nu wama wali tinxintare sare xon ma. ¹⁶ Ala naxa a xa yunubi masen a be a xa sofale saabui ra naxan woyen adamadi xui ra, a fa Annabi Balami xa daxupa iti.

¹⁷ Na mixie luxi ne alo tigie ye mu na naxee kui. E luxi ne alo nuxuie, turunnaade naxee tutunma. Dimi nan doxoxi e ya ra. ¹⁸ E woyen xungbe nan falama naxan tide yo mu na, e e yete igboma, e mixie madaxuma fe seniyentaree ra, mixi naxee baxi bade yunubitoe ya ma. ¹⁹ E xoreya laayidi mixie be, konon e yete kan findixi dunija xa konyie ra, barima e mu noma e yete bade e waxonfe jaaxie yi ra naxee fama e xun nakanade. Mixi naxan

birin luma a waxonfe jaaxi xa noe bun ma, a bara findi a waxonfe jaaxi xa konyi ra.

²⁰ Xa mixi bara ba dunija fe kobie ya ma Ala xa Mixi Sugandixi Isa kolonfe saabui ra, won Nakisima nun won Marigi, e man gbilen na fee ma, han nee man no e ra, awa e xa toore dangima a singe ra. ²¹ E lufe e mu tinxinyi kira kolon, na fisa e be, dine e xa na kira kolon, e fa e kobe so seriye seniye nxi ra, naxan nu bara fi e ma. ²² Yi taali e xa fe masenma a fanyi ra: «Bare bara a xa boxunyi don. Xose maxaxi, a man bara a yete manoxo.»

3

Isa gbilenfe dunija ma

¹ N xanuntenyie, n ma bataaxe firin nde nan yi ki, n naxan sebe wo ma. N bara wa xaxili fanyi fife wo ma yi bataaxe saabui ra, naxee wo ratuma na xaranyi ra wo naxan sotoxi temui dangixi. ² N man bara wa wo ratufe namijonme seniye nxi singee xa masenyi ma, a nun won Marigi nun won Nakisima xa yaamari ma, a xa xerae naxan nadangixi wo ma. ³ Kono a gbengbenyi, wo xa a kolon a mixie fama ne dunija raponyi, naxee yoma mixie ma, e bira e yete waxonfe foxo ra. ⁴ E a falama ne, «Isa bara a xa laayidi kana, barima han ya a mu gbilen dunija ma alo a a fala ki naxe. Kafi won benbae faxes, dunija luxi alo a folo.»

⁵ Na mixie bara neemu a Ala koore nun boxi daaxi a xa masenyi nan na. A folo ra, Ala xa masenyi nan a ragiri boxi xa maba ye xora. ⁶ Ala xa masenyi man naxa a ragiri ye xa din dunija ma Annabi Nuha xa waxati. ⁷ Na masenyi kerenyi man fama ne a ragiride koore nun boxi xa gan kiiti loxe, tinxintaree jaxankatama temui naxe.

⁸ Kono, n xanuntenyie, wo naxa neemu fe keren ma: Won Marigi tan be, loxe keren luxi ne alo je wulu keren, je wulu keren fan luxi ne alo loxe keren. ⁹ Marigi mu dugundima a xa laayidi rakamalide, alo mixi ndee a mapoxunma ki naxe. A xa dije gbo wo mabiri, barima a mu wama mixi keren xa loe. A wama ne dunija mixi birin xa tuubi.

¹⁰ Marigi fa loxe findima terenna nan na mixie be. Na loxe koore loema ne xui magaaxuxi ra, dunija birin ganma ne, adamadie xa wali nan tun luma Ala ya i. ¹¹ Wo to a kolon dunija jonma na ki ne, a lanma wo xa jere Ala waxonyi ra seniye nxi kui. ¹² Wo mame tima ki naxe, a xa a niya na loxe xa fa sinnanyi ma. Na loxe koore nun boxi ganma ne te ra, e fa xunu. ¹³ Won koore neene nun boxi neene nan mamefe, tinxinyi sabatima dennaxe, alo a laayidixi won be ki naxe.

¹⁴ N xanuntenyie, wo xa kate birin naba na mame ti kui, alako na loxe xa wo li bonesa kui, a naxa wo li fe jaaxi kui. ¹⁵ Wo xa a kolon a won Marigi xa dije findixi kisi nan na wo be, alo won xanuntenyie Polu fan a sebexi wo ma ki naxe. Ala yati nan na lonni fixi a ma. ¹⁶ A na nan masenma a xa bataaxe birin kui. A xa sebeli ndee fahaamu xono. Xaxilitaree, naxee xa danxaniya mu raxaraxi, e na sebelie mafindima e waxonki. E na mooli rabama Kitaabui gbete ra, kono na fe fama e ralode.

¹⁷ N xanuntenyie, wo to bara na birin kolon, wo xa wo joxo sa wo yete xon ma, alako kaafirie naxa wo ba wo xa danxaniya sabatixi kui. ¹⁸ Wo xa senbe soto won Marigi nun won Nakisima Isa xa hinne nun a kolonfe saabui ra. Tantui na Ala xa Mixi Sugandixi Isa be abadan. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Yaya naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxan yi bataaxe sebe, a nu na Isa xa xera fu nun firinyie nan ya ma. A naxa Inyila Isa sebe, a man naxa bataaxe saxan sebe danxaniyatose be, alako e xa Ala xa lonni nun limaniya soto. A donxoe ra, Annabi Yaya naxa Kitaabui nde sebe naxan xili «Ala xa Waxayi.» A na sebe Isayankae nan ma naxee nu na jaxankate sotofe e xa danxaniya xa fe ra.

Yi bataaxe singe sebe ne Isayankae ma alako e naxa e madaxu wule xaranyi ra, naxan nu yensenxi na waxati, a falafe ra Isa mu nu faxi dunija a adama ki ma. Annabi Yaya a masenxi a Isa findixi adamadi yati yati nan na, Ala naxan xexi kelife koore ma a sago rabafe ma. Isa fatanxi Ala nan na, konɔ Ala naxa a ragiri a xa findi xeme ra dunija bende fupri fari, alako a xa no a yete bade serexe ra ibunadama be.

Isa xa serexe tide gbo adama be, barima na gbansan noma a niyade adamadie xa kisi soto. Mixi naxan bara kisi soto Isa wuli saabui ra, a a kolon a boje kui a a kisixi abadan. Siike yo mu luma a yi ra sonon, barima a a kolon Ala fama ne a xa laayidi rakamalide.

Na serexe man findima misaali ra danxaniyatose be. Annabi Yaya a masenma a won xa won bore xanu alo Ala won xanuxi ki naxe. Ala wama a foxirabirere xa findi mixie ra naxee e bore xanuma. Mixi naxan a falama a Ala xanuma, konɔ a mu a boore ibunadama xanuxi, na kanyi bara findi wule fale ra.

Ala kolonfe munafanyi gbo adama be. Na noma a niyade a xa ariyanna soto yare, a man xa dunijeigiri fanyi soto be. Ala xa won mali a xa xanunteya kolonfe ra, alako won xa kisi soto, won man xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Amina.

Ala xa masenyi singe Annabi Yaya naxan sebe

Kisi Masenyi

¹ Kisi masenyi,
naxan nu na kabi a folɛ,
muxu tuli naxan mexi,
muxu ya naxan toxi,
muxu belexe naxan masuxuxi,
muxu bara na seede ba.

² Naxan na kisi ra, na bara a yete masen.
Muxu bara a to,
muxu bara na kisi xa fe kawandi ti,
naxan mu jonma abadan,
naxan nu na Baba Ala fe ma,
beenun a xa a yete masen muxu be.

³ Muxu naxan toxi,
muxu naxan mexi,
muxu wo fan kawandife na nan na,
alako won birin xa lu lanyi kui,
won nun Baba Ala nun a xa Di Isa, a xa
Mixi Sugandixi.

⁴ Muxu yi fe sebefe ne wo ma,
alako muxu xa seewe xa kamali.

⁵ Muxu naxan mexi Isa ra, muxu xa na dentege sa wo be. Ala findixi naiyalanyi nan na. Dimi yo mu na a i. ⁶ Xa won a fala won nun Ala na a ra, konɔ won jere ma dimi kui, won bara wule fala, won mu jerefe nondi kira xon ma. ⁷ Konɔ, xa won jere ma naiyalanyi kui Ala xa kira xon, won nun danxaniyatose nan luma lanyi kui. Ala xa Di Isa wuli nan won naseniyenma yunubi birin ma.

⁸ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara won yete madaxu, nondi yo mu na won be. ⁹ Xa won na won ti won ma yunubie ra, Ala e xafarima ne, a won naseniyen won ma tinxintareya ma. Ala tinxin, won noma won xaxili tide a ra. ¹⁰ Xa won a fala yunubi yo mu na won ma, won bara Ala findi wule fale ra, a xa masenyi mu na won boje kui.

2

Won xunmafalama

¹ N ma die, n bara na birin sebe wo ma, alako wo naxa yunubi raba, konɔ xa a sa li mixi nde naxa bira na kui, Ala xa Mixi Sugandixi Isa fama won xunmafalade Baba Ala be. Isa tinxin. ² A tan nan findixi serexe ra won ma yunubie xafarife ra. A mu won ma yunubie gbansan xafarixi, a na nan nabaxi dunija mixi birin be.

³ Xa won sa Ala xa yaamarie rabatu, na nan a masenma a won Ala kolon. ⁴ Xa mixi nde a fala, «N tan Ala kolon», kɔnɔ a mu a xa yaamarie rabatuma, wule fale nan a ra, nɔndi mu na a bɛ. ⁵ Kɔnɔ mixi naxan Ala xui suxuma, Ala xa xanunteya bara gɛ kamalide na kanyi bɛ. Na kui, won nɔma a kolonde won na Ala fɔxɔ ra. ⁶ Naxan yo a falama a nun Ala nan a ra, a lanma a xa a jɛrɛ Isa xa kira xɔn.

⁷ N xanuntenyie, n yaamari naxan masenma wo bɛ, fe nɛɛnɛ mu a ra. Wo a kolon kabi a fɔlɛ. Yaamari fori nan a ra, wo naxan singe mɛ nu. ⁸ Kɔnɔ i man na mato n yaamari nɛɛnɛ nan sɛbɛfe wo ma. Nɔndi nan a ra naxan makɛnɛnxi Isa jɛrɛ ki kui a nun wo tan fan jɛrɛ ki kui, barima dimi na jɔnfe, Ala xa naiyalanyi laxixɛ bara mini fɔlɔ.

⁹ Naxan a falama a a na Ala xa naiyalanyi kui, kɔnɔ a a ngaxakerenyi xɔnxi, na kanyi man na dimi nan kui.

¹⁰ Naxan a ngaxakerenyi xanuma, na kanyi sabatixi Ala xa naiyalanyi nan kui, fefe mu na naxan a rabirama. ¹¹ Kɔnɔ naxan a ngaxakerenyi xɔnma, na kanyi na dimi nan kui. A jɛrɛma dimi nan kui, a mu a sigade yati toma, barima dimi bara a ya dɔnxu.

¹² N ma die, n xa a masen wo bɛ yi sɛbeli ra:
Wo xa yunubie bara xafari Isa xili saabui ra.

¹³ Forie, n xa a masen wo bɛ yi sɛbeli ra:
Wo bara a kolon a tan naxan nu na kabi a fɔlɛ.

Fonikee, n xa a masen wo bɛ yi sɛbeli ra:
Wo bara nɔ Sentanɛ ra.

¹⁴ N ma die, n bara na masen wo bɛ yi sɛbeli ra,
barima wo bara Baba Ala kolon.
Forie, n bara na masen wo bɛ yi sɛbeli ra,
barima wo a kolon naxan na na kabi a fɔlɛ.

Fonikee, n bara na masen wo bɛ yi sɛbeli ra:
barima wo sɛnbɛ gbo.

Ala xa masenyi sabatixi wo bɔjɛ kui.
Wo bara nɔɛ sɔtɔ Sentanɛ xun ma.

¹⁵ Wo naxa dunija fe xanu, xa na mu a ra wo mu nɔma Baba Ala xanude.
¹⁶ Naxan findixi dunija fe ra, alɔ ibunadama waxɔnfe kobi, mile, nun yete igboja naxan kelixi see sɔtɔfe ma, na sese

mu kelixi Baba Ala ma. A kelixi yi dunija nan ma. ¹⁷ Dunija nun a waxɔnfe jɔnma nɛ, kɔnɔ naxee Ala waxɔnfe rabama, e kisima nɛ abadan.

Ala xa Mixi Sugandixi yaxui

¹⁸ N ma die, won na waxati dɔnxɔɛ nɛ yi ki. Wo bara a mɛ, a Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nde na fafe. Wo bara a kolon a yaxui gbegbe bara fa. Won a kolon na nan ma a won na waxati dɔnxɔɛ nɛ yi ki.

¹⁹ Na mixie kelixi won tan nan xun ma, kɔnɔ won ngaxakerenyi mu nu e ra, xa na mu a ra e mu nu kelima won xun ma nu. Kɔnɔ e to mu tin lude won ya ma, e bara a masen a won ngaxakerenyie mu nu e ra.

²⁰ Ala xa Seniyentɔɛ bara wo sugandi, a Xaxili Seniyenxi fi wo ma. Na nan a toxi wo birin nɔndi kolonxi. ²¹ N mu yi bataaxɛ sɛbɛxi wo ma wo xa nɔndi kolontareya xa ma. N a sɛbɛxi wo xa nɔndi kolonyi xa fe nan ma, wule yo mu na naxan kui.

²² Wule fale na nde ra? Naxan a falama a Isa mu findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra. Na kanyi bara findi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui ra. A bara tondi Baba Ala nun a xa Di ra. ²³ Mixi naxan tondima Ala xa Di ra, a bara tondi Baba Ala fan na. Naxan bara tin Ala xa Di ra, a bara tin Baba Ala fan na.

²⁴ Wo masenyi naxan mɛ a fɔlɛ, wo xa na ragata wo bɔjɛ ma. Xa a na na ki nɛ, a lima wo bara sabati Baba Ala xa Di nun Baba Ala i. ²⁵ Ala xa Mixi Sugandixi bara kisi laayidi tongo won bɛ, kisi naxan mu jɔnma abadan.

²⁶ N bara yi bataaxɛ sɛbɛ wo ma mixi ndee nan ma fe ra naxee wama wo madaxufe. ²⁷ Ala bara a Xaxili fi wo ma, a na wo bɔjɛ i. Wo hayi mu na karamɔxɔ gbɛtɛ ma. Ala Xaxili nan wo matinkanma nɔndi birin na. Wule yo mu na a xa masenyi kui. Wo xa bira a fɔxɔ ra tun.

²⁸ N ma die, wo nun Isa xa lu a ra, alako a na gbilen tɛmui naxɛ yaagi yo naxa won makuya a ra. Won xa la a ra tɛmui birin.

²⁹ Wo to a kolon a tinxin, wo xa a kolon fan a tinxintɔɛ birin fatanxi a tan nan na.

3

Ala xa die

1 Wo xa a kolon, Baba Ala won xanuxi ne han a won xili «a xa die». Won findixi a xa die yati yati nan na. Dunija mu noma won kolonde na ra, barima e mu Ala kolon. 2 N xanuntenyie, yakosi Ala xa die nan won na. A mu masenxi sinden won luma ki naxe, konon won a kolon, a Isa na fa, won masarama ne, won fa lu alo a tan, barima won a toma ne a na ki naxe yati. 3 Mixi naxan a yigi tixi Isa ra, a a yete raseniyenma, alo Isa seniyenxi ki naxe.

4 Mixi naxan yunubi rabama, a findixi seriye matandila nan na, barima yunubi, seriye matandi nan a ra. 5 Wo a kolon a Isa fa won ma yunubi nan xafaride. Yunubi yo mu nu na a tan ma. 6 Mixi naxan sabatixi Isa i, na kanyi mu luma yunubi raba ra sonon. Naxan luma yunubi raba ra, na kanyi mu Isa toxi, a man mu a kolon.

7 N ma die, mixi yo naxa wo madaxu. Mixi naxan tinxinyi rabama, a tinxin alo Marigi tinxinxi ki naxe. 8 Yunubitoe tan fatanxi Ibulisa nan na, barima Ibulisa nan yunubi raba kabi dunija fole. Ala xa Di fa ne alako a xa Ibulisa xa wali kana.

9 Mixi yo findi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala bara wali nde fole a boje kui. A mu noma lude yunubi kui, barima a fatanxi Ala nan na. 10 Ala xa die nun Ibulisa xa die tagi rasama yi ki ne: Naxan mu tinxin, Ala xa di mu a ra. Naxan mu a boore adamadie xanuma, a mu Ala kolon.

Xanunteya

11 Masenyi nan ya wo naxan mexi kabi a fole: Won xa won bore xanu. 12 Won naxa lu alo Kabila, naxan fatan Sentane ra, a fa a xunya yati faxa. A na raba munfe ra? A na raba ne barima a jere ki mu nu gexi tinxinde alo a xunya jere ki.

13 N ngaxakerenyie, wo naxa wo mapin dunija xa xonnanteya xa fe ra wo mabiri. 14 Xanunteya naxan luma won boje kui won boore adamadie be, a a masenma a won bara faxe kira lu na, won ti kisi kira xon ma. Xanunteyatare tan tixi faxe kira nan xon ma. 15 Mixi naxan a boore adamadi xonma, na kanyi luxi ne alo faxeti. Wo a kolon a kisi mu na faxeti be.

16 Won xanunteya kolonma Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa misaali nan saabui ra, naxan tixi a nii fide won be. Won fan lan ne won xa tin na rabade won boore adamadie be. 17 Se kanyi naxan a boje balanma toromixi ya ra, a mu Ala xa xanunteya kolon. 18 N ma die, won ma xanunteya naxa findi woyenyi tun na, a xa findi maraba nan na, xa na mu a ra nondi yo mu na a kui.

19 Na kui, won noma a kolonde a nondi na won yi, won boje fa sa Ala mabiri. 20 Hali won boje sa won makiiti, Ala gbo won boje be, a fe birin kolon. 21 N xanuntenyie, xa won boje mu won makiiti, won bara xaxilisa soto Ala ya i. 22 Ala won ma duba birin suxuma ne, barima won birama a xa seriye nun a waxonfe nan foxo ra.

23 A xa seriye nan ya: Won xa danxaniya a xa Di ma, a xa Mixi Sugandixi Isa. Won man xa won bore xanu, alo Ala won yamarixi ki naxe. 24 Mixi naxan Ala xa seriye rabatuma, na kanyi nun Ala na a ra. A a kolonma Ala Xaxili Seniyenxi nan ma, Ala naxan fixi won ma.

4

Tagi rasa Ala Xaxili nun Sentane Xaxili

1 N xanuntenyie, wo naxa la xaxili birin na. Wo xa a mato a fanyi ra xa na xaxili fatanxi Ala nan na, barima wule falee bara gbo dunija naxee e yete findixi namiponmee ra. 2 Mixi naxan birin laxi a ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa bara fa dunija ma a adama ki ma, wo noma ne a kolonde a na kanyi tan xaxili fatanxi Ala nan na. 3 Konon mixi naxan birin mu laxi Isa ra, na gbe xaxili mu fatanxi Ala ra, a fatanxi Ala xa Mixi Sugandixi yaxui nan na, wo bara naxan ma fe me, a a na fafe dunija ma. N xa a fala wo be, a jan bara fa.

4 N ma die, wo tan, Ala nan gbe wo ra. Wo bara no na namiponme wule falee ra, barima Ala Xaxili naxan na wo foxo ra, na senbe gbo Sentane xaxili be naxan na dunija mixie foxo ra. 5 E tan dunija nan gbe e ra. Na nan a ra e woyenma dunija ki ma, dunija fa e xui suxu. 6 Konon won tan, Ala nan gbe won na. Na nan a ra Ala

kolonyie won xui suxuma. Ala kolontaree tan mu won xui suxuma. Nɔndi xaxili nun wule xaxili tagi rasama na ki nɛ.

Xanunteya fatanma Ala nan na

⁷ N xanuntenyie, won xa won bore xanu, barima xanunteya fatanxi Ala nan na.

Mixi naxan a boore adamadi xanuma, na bara findi Ala xa di ra, a Ala kolon.

⁸ Mixi naxan mu a boore adamadi xanuma,

na kanyi mu Ala kolon,

barima Ala, xanunteya nan a ra.

⁹ Ala xa xanunteya kolonma yi nan ma:

Ala naxa a xa Di kerenyi xɛɛ dunɔɔ, alako won xa kisi a tan saabui ra.

¹⁰ Xanunteya yati yati nan ya:

Won tan xa mu Ala xanuxi,

a tan nan won xanuxi,

a fa a xa Di kerenyi xɛɛ

a xa findi won ma yunubi xafari sɛrɛxɛ ra.

¹¹ N xanuntenyie, Ala to bara won xanu na ki, won fan lan nɛ won xa won bore xanu. ¹² Mixi yo mu na naxan Ala toxi, kɔnɔ xa won won bore xanu, Ala luma nɛ won i. A xa xanunteya kamalima nɛ won i.

¹³ Won a kolon won nun Ala na a ra, barima a bara a Xaxili fi won ma. ¹⁴ Muxu tan bara a to, muxu bara findi seede ra, a Baba Ala a xa Di xɛɛ nɛ dunɔɔ ma adamadie rakiside. ¹⁵ Mixi naxan a falama a Isa findixi Ala xa Di nan na, na kanyi nun Ala na a ra. ¹⁶ Won bara Ala xa xanunteya kolon, won bara la a ra. Ala findixi xanunteya nan na. Mixi naxan ɔrɛma xanunteya kui, na kanyi nun Ala na a ra.

¹⁷ Na kui, xanunteya bara kamali won tagi, alako gaaxui naxa lu won yi ra kiitisa lɔxɔɛ, barima won birama Isa xa misaali fɔxɔ ra yi dunɔɔ bende fupi fari.

¹⁸ Gaaxui mu luma xanuntenyie tagi xa e xa xanunteya bara kamali. Mixi gaaxuma ɔaxankate nan xa fe ra, kɔnɔ xanunteya kamalixi kanyi mu gaaxuma. ¹⁹ Won nɔma mixi xanude, barima Ala singe nan bara won xanu. ²⁰ Mixi naxan a falama a Ala xanuxi, kɔnɔ a luma mixi xɔn na, na kanyi bara findi wule fale ra. Mixi naxan mu fata a boore adamadi xanude a naxan toma, na mu nɔma Ala xanude a mu naxan toxi. ²¹ Ala won yamarixi

yi nan na: Naxan Ala xanuxi, a xa nu a boore adamadi fan xanu.

5

Danxaniyafe Ala xa Di ma

¹ Mixi naxan lama a ra a Isa nan findixi Ala xa Mixi Sugandixi ra, na kanyi bara findi Ala xa di ra. Naxan babe nde xanuma, a na babe xa di fan xanuma nɛ.

² Won na Ala xanu, won fa a xa yaamari birin nabatu, na nan a masenma a won Ala xa die fan xanuma. ³ Ala xanufe a niyama won xa a xa yaamarie fan nabatu. Na mu findima kote xɔrɔxɔɛ ra, ⁴ barima Ala xa die nɔma dunɔɔ birin na e xa danxaniya saabui ra. ⁵ Nde xunnakeli sɔtɔma dunɔɔ xun na, xa danxaniyatɔɛ mu a ra, naxan lama a ra a Ala xa Di nan Isa ra?

⁶ Ala xa Mixi Sugandixi Isa nan fa ye nun wuli ra. A mu faxi ye gbansan xa ra, a faxi ye nun wuli nan na. Ala Xaxili nan na seede baxi, barima Ala Xaxili nɔndi nan a ra. ⁷ Seede saxan nan na: ⁸ Ala Xaxili Seniyɛnxi, ye, nun wuli. Na saxanyi birin seedeɔxɔya keren nan bama. ⁹ Won tinma mixie xa seedeɔxɔya ra, kɔnɔ Ala xa seedeɔxɔya dangi na birin na. Ala nan seede bama a xa Di xa fe ra. ¹⁰ Mixi naxan lama Ala xa seedeɔxɔya ra, na kanyi danxaniyama Ala xa Di ma, kɔnɔ mixi naxan mu lama Ala ra, na kanyi bara Ala findi wule fale ra, barima a mu laxi Ala xa seedeɔxɔya ra, a naxan baxi a xa Di xa fe ra. ¹¹ Na seedeɔxɔya a masenma a Ala kisi fixi won ma a xa Di nan saabui ra. Na kisi mu ɔnɔma abadan. ¹² Mixi naxan birama Ala xa Di fɔxɔ ra, na kanyi bara kisi, kɔnɔ mixi naxan mu birama Ala xa Di fɔxɔ ra, na kanyi mu kisima.

¹³ N bara yi fe birin seɛ wo ma, wo tan naxee danxaniyaxi Ala xa Di ma, alako wo xa a kolon a wo bara kisi sɔtɔ, naxan mu ɔnɔma abadan. ¹⁴ Won ma lanlanteya na a ma ki naxɛ, won bara a kolon a won ma duba birin suxuma nɛ naxan findixi a waxɔnfe ra. ¹⁵ Won to a kolon a won ma maxandi birin mema, won man a kolon a Ala won ma duba birin suxuma nɛ.

¹⁶ Mixi naxan a boore nde toma yunubi raba ra, yunubi naxan mu mixi bɔnɔma abadan, a xa Ala maxandi a bɛ. Ala a rakisima nɛ xa yunubi na a ra naxan mu

mixi bɔnɔma abadan. Yunubi nde na naxan mixi bɔnɔma abadan. N mu a fala wo xa Ala maxandi na mɔɔli xa fe ra. ¹⁷ Seriyɛ matandife birin findixi yunubi nan na, kɔnɔ yunubi birin xa mu mixi bɔnɔma.

¹⁸ Won a kolon mixi naxan findixi Ala xa di ra, a mu luma yunubi raba ra, barima Ala xa Di, a a kantama. Sentanɛ mu nɔma a ra. ¹⁹ Won a kolon a Ala xa die nan won na, kɔnɔ dunija mixi dɔnxɔɛ birin na Sentanɛ sago nan bun ma.

²⁰ Won man a kolon a Ala xa Di bara fa. A xaxili fanyi nan fixi won ma, alako won xa Ala Nɔndi Kanyi kolon. Won nun Ala Nɔndi Kanyi nan a ra a xa Di Isa saabui ra, a xa Mixi Sugandixi. A tan nan na Ala Nɔndi Kanyi ra, naxan kisi fixi won ma abadan.

²¹ N ma die, wo wo yetɛ ratanga kuyee ma.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yaya naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi bataaxe firin nde sebe danxaniyatɔɛ pama nde ma, nɔndi nu rafanxi naxee ma. Wule xaranyi nde nu yensenxi na waxati, a falafe ra a Isa mu nu faxi dunija adama ki ma. Annabi Yaya a masenma danxaniyatɔɛ be a a lanma e xa tondi mixie ra naxee na xaranyi mɔoli tima.

Yi bataaxe a masenma danxaniyatɔɛ birin be a xanunteya findixi Ala kolonmae xa tɔnxuma nan na. Ala wama won xa findi mixie ra naxee e bore xanuxi. Mixi naxan na tondi na yaamari ra, a bara tondi Ala fan na. Ala xa won mali alako xanunteya xa lu won bɔɛ ma. Amina.

Ala xa masenyi firin nde Annabi Yaya naxan sebe

Nɔndi

¹ N tan wo xa kuntigi bara wo xɛɛbu, wo tan naxee findixi danxaniyatɔɛ pama sugandixi ra, a nun wo boore naxee bara nɔndi kolon. Wo rafan n tan nun nɔndi kolonyi birin ma, ² barima nɔndi luma won bɔɛ ma abadan. ³ Baba Ala nun a xa Di Isa, a xa Mixi Sugandixi, e xa hinne won na, e xa kinikini won ma, e xa bɔɛsa fi won ma nɔndi nun xanunteya kui.

⁴ N bara seewa ki fanyi, barima ndee na wo ya ma naxee jɛɛfe Baba Ala xa nɔndi kira xɔn ma a xa seriye ki ma. ⁵ Danxaniyatɔɛ fanyie, n bara wo mayandi, won xa won bore xanu. N na naxan sebefɛ yi ki, yaamari nɛɛɛ mu a ra. Won bara na seriye kolon kabi a fɔɛ. ⁶ Xanunteya nan ya, wo xa bira Ala xa seriye fɔɔ ra. Wo lan nɛ wo xa Ala xa yaamarie rabatu, alɔ wo a mexi ki naxe kabi a fɔɛ.

⁷ Mixi gbegbe wama wo madaxufe, a falafe ra a Ala xa Mixi Sugandixi Isa mu faxi dunija adama ki ma. Na mixi madaxui mɔoli findixi Ala xa Mixi

Sugandixi yaxui nan na. ⁸ Wo xa fe birin naba alako wo naxa gan wo xa wali munafanyi ra. Wo xa kata wo xa sare kamalixi sɔɔ.

⁹ Mixi naxan fe gbete suxuma, a mu bira Ala xa Mixi Sugandixi xa xaranyi fɔɔ ra, na kanyi mu Ala kolon. Naxan birama a fɔɔ ra, a bara Baba Ala nun a xa Di kolon. ¹⁰ Xa karamɔɔ nde sa fa wo yire yi xaranyi xanbi, wo naxa a rasene, wo naxa a xɛɛbu, ¹¹ xa na mu a ra wo fan bara lu a xa wali jaaxi kui.

¹² N wama fe gbegbe falafe wo be, kɔnɔ n mu wama na rabafe sebeli ra, fo won xa lu yire keren, won xa de masara, alako won ma seewe xa kamali. ¹³ Wo boore danxaniyatɔɛ bara wo xɛɛbu.

**Ala xa masenyi saxan
nde
Annabi Yaya naxan sebe
Masenyi nde yi Kitaabui
xa fe ra**

Annabi Yaya nan yi bataaxe saxan nde sebe danxaniyatɔe nde ma, naxan xili Gayu. A naxa a matɔxo barima a nu jɛrema nɔndi nan kui, a tondi ne na wule xaranyi ra naxan nu yensenxi na waxati.

Karamɔxo fanyie to siga Gayu xɔnyi, a naxa e rasene xanunteya ra. Na fe naxa rafan Annabi Yaya ma. Mixi naxan luma na mɔoli raba ra, a bara nɔndi nun xanunteya kolon. Ndee nu na danxaniyatɔe ya ma naxee mu nu wama na mɔoli rabafe.

Ala xa won mali alako won bɔje naxa balan Ala xa mixie mabiri. Amina.

**Ala xa masenyi saxan
nde
Annabi Yaya naxan sebe**

Nɔndi kolonyie

¹ N tan danxaniyatɔe pama xa kuntigi, n bara i xeebu, n xanuntenyi Gayu, n naxan xanuxi nɔndi xa fe ra. ² N xanuntenyi, Ala xa fe birin sɔɔneya i be. I fate xa lu yalanyi kui alo i xa danxaniya yalanxi ki naxe.

³ Won boore danxaniyatɔe ndee to fa n yire, e naxa a fala n be i jɛrema nɔndi kui. N naxa seewa ki fanyi ra. ⁴ Seewe yo mu dangima na mɔoli ra, a kolonfe ra a n ma die na nɔndi kira nan xɔn ma.

⁵ N xanuntenyi, i mɛenima xɔje danxaniyatɔe ma hali wo mu wo bore kolon.

⁶ Ndee bara i xa xanunteya xa fe dentɛge sa danxaniyatɔe pama be. Danxaniyatɔe naxan yo dangima i xɔnyi, i xa e mali e xa biyaasi kui, alo Ala wama a xɔn ma ki naxe. ⁷ E na Ala xa wali nan kui, danxaniyatɔe tan mu e kima. ⁸ Won lan won xa kafu na mixi mɔoli ma, alako won fan xa won gbe raba Ala xa nɔndi xa fe ra.

⁹ N bara bataaxe nde sebe danxaniyatɔe pama ma, kɔɔ Diyoterefi mu tinxi muxu rasenede barima a wama findife xunyi ra.

¹⁰ N na fa wo yire, n dentɛge sama ne wo be a xa kewali xa fe ra. A muxu xili kanama, a man mu tinma danxaniyatɔe yigiyade. Hali naxee wama e yigiyafe, a tɔnyi dɔxɔma nee fan ma, a e kerɔ danxaniyatɔe ya ma.

¹¹ N xanuntenyi, i fe jaaxi naxan toma, i naxa bira na mɔoli fɔxo ra. I fe fanyi naxan toma, i xa bira na nan fɔxo ra. Fe fanyi rabae na Ala nan be, kɔɔ fe jaaxi rabae tan mu Ala kolon. ¹² Birin fe fanyi falama Demetiri xa fe ra. Nɔndi yati a yete kan seede baxi. Hali muxu tan muxu nɔma a xa fe seede bade. I a kolon muxu mu wule falama.

¹³ N wama fe gbege falafe i be, kɔɔ n mu wama na rabafe sebeli ra. ¹⁴ A gbe mu luxi won xa lu yire keren, won xa sumun.

¹⁵ Ala xa bɔjesa fi i ma. Muxu booree bara i xeebu. I fan xa won xanuntenyi xeebu muxu be keren keren.

Ala xa masenyi Annabi Yude naxan sebe Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yude nan yi bataaxe sebe Ala xanuntenyie ma, a findi Kitaabui nan na mixi birin be naxee wama birafe Ala xa seriye foxo ra. Na danxaniyatoe jama, Annabi Yude yi bataaxe sebexi naxan ma, mixi ndee nu bara so e tagi alako e xa Ala xa xaranyi mafindi e waxonki ra. Na mixi jaaxie jere ki nu bara findi fe xungbe ra na Isayankae be, ndee fa bira e xa wule masenyi foxo ra.

Na na a ra, Annabi Yude naxa woyenyi xoxoxoe fala e be na xaranyi xa fe ra. A naxa danxaniyatoe rasi a fanyi ra, e naxa lu seniyyentarepa kui. A naxa a masen e be a fiixe ra, a na mixi mooli yahannama nan sotoma. Temui dangixi mixi gbege naxee nu na Ala xa kira xon ma, e mee ne Ala xa seriye ra, na naxa findi naxankate xungbe ra e be. Annabi Yude mu tinxi na mooli xa raba na danxaniyatoe ra.

Won fan xa nu na marasi rame. Mixi gbege na dunjina naxee Ala xili falama, konon e mu Ala xa seriye rabatuma. Alatala Kitaabui luxi won yi ra na nan ma alako won xa masenyi birin sa sikeeli ma, won xa a mato xa a findixi nondi nan na, xa na mu a ra xa Sentane xa wule na a ra. Ala xa won natanga na diinela wule falee ma. Amina.

Ala xa masenyi Annabi Yude naxan sebe

¹ N tan Yude nan yi ki, Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa konyi, nun Yaki ngaxakerenma. N na yi bataaxe sebefe mixie nan ma, Baba Ala naxee xilixi, a naxee xanuxi, nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa naxee makantaxi. ² Ala xa kinikini, bonesa, nun xanunteya gbo wo yi.

³ N xanuntenyie, n bara wa bataaxe sebefe wo ma won ma kisi xa fe ra. N bara wa na rabafe alako n xa wo ralimaniya, wo xa gere so won ma danxaniya xa fe ra, naxan jan bara ge masende kerenyi

ra seniyyentoe be. ⁴ Mixi ndee bara so wo tagi, naxee xa naxankate jan bara sebe a rakuya. Kaafirie nan e ra, naxee won Marigi Ala xa hinne mafindima, alako e xa lu fe jaaxie kui, e xa e kobe raso won Karamoxo kerenyi ra, won Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi.

⁵ Hali wo a kolon, n wama wo ratufe fe dangixi ndee nan ma. Marigi to ge Isirayila jama raminide Misira boxi ma, a naxa Isirayilaka danxaniyataree sonto. ⁶ Maleke ndee fan to e yete lu binyetarepa kui, e e xonyi bepin, Ala naxa e raso geeli kui, e xa lu dimi kui han kiiti xungbe sa loxoe. ⁷ Sodoma nun Gomora, a nun e rabilinyi, e to e yete rafi fe jaaxie ma, e nun e boore nu kafu mooli nde ra naxan mu lanma adamadie tagi, Ala naxa e findi misaali ra, a e raso te xora naxan mu xubenma abadan.

⁸ Konon na mixi naxee bara so wo tagi, e laamatunyi ndee toma naxee a niya e xa seniyyentarepa raba, e Marigi xa yaamari matandi, e malekee konbi. ⁹ Maleke mange Minkayilu to woyen Ibulisa be Annabi Munsu fure xa fe ra, Minkayilu mu suusa Ibulisa xa woyenyi yaabide konbi ra. A a fala ne gbansan, «Ala xa i makiiti.» ¹⁰ Konon na mixie konbi tima fe nde xa fe ra, e mu naxan kolon. E naxan kolon e yete ra, a wula sube xaxilitaree daaxi, na fan mu findi sese ra fo e kanase. ¹¹ Naxankate na e be. E bara bira Kabila xa misaali foxo ra. E bara bira kobiri foxo ra alo Balamu, e fa loe. E bara matandi ti alo Kora, e xun fa rakana.

¹² Na mixie bara wo xa ngaxakerenya malanyie manoxo. E e degema wo ya ma, e meenima e yete nan gbansan ma, e mu yaagima. E luxi alo nuxuie, foye naxee raperepa, konon e mu fama tune ra. E luxi alo sansi naxee mu bogi raminima e bogi temui. E to tala, e bara faxa sanmaya firin. ¹³ E luxi alo baa moryonyie naxee xunfe raminima. Na xunfe misaali na mixie xa fe jaaxie nan na. E luxi alo tunbui naxee ragataxi koore ma, e nu lintan dimi kui abadan.

¹⁴ Enoki, Adama tolobite solofere nde, naxa yi masenyi fala Ala xili ra e xa fe ra, «Marigi na fafe, a nun a xa seniyyentoe wulu wulu, ¹⁵ alako a xa adamadi birin

makiiti. Kaafirie xa makiiti e xa fe jaaxi rabaxie ma. Kaafirie xa makiiti e xa konbie xa fe ra, e naxan falama Marigi xun ma.» ¹⁶ Na mixi moolie luma ne sonxo ra, e mu jalexinma, e birama e yete waxonfe nan tun foxo ra, e de igbo, e mixi madaxuma woyenyi joxunme ra alako e xa se soto.

¹⁷ Konɔ wo tan, n xanuntenyie, wo xa ratu won Marigi Isa xa xerae xa masenyie ma. ¹⁸ E nu bara a fala wo be, «Waxati donxoe, mixie fama ne yode Ala ma, e bira e waxonfe tinxintaree foxo ra.» ¹⁹ Na mixi moolie na wo tagi. E wo xa lanyi kanama ne. E birama e yete xaxili nan foxo ra. Ala Xaxili Seniyenxi mu na e boje i.

²⁰ Konɔ wo tan, n xanuntenyie, wo xa wo xa danxaniya seniyenxi rasabati. Wo xa Ala maxandi a Xaxili Seniyenxi saabui ra. ²¹ Wo xa lu Ala xa xanunteya bun ma, alako wo Marigi Isa, Ala xa Mixi Sugandixi, xa kinikini wo ma, a xa wo rakisi. ²² Wo xa kinikini mixie ma naxee siikexi, ²³ wo xa e ratanga te ma. Wo man xa kinikini booree fan ma gaaxui kui, konɔ wo xa meeni wo yete ma e ya ma, alako wo fan naxa fa wo yete findi seniyentaree ra.

²⁴ Ala tantu, naxan noma won nakiside won ma yunubi birin ma, naxan noma won masende seniyenyi nun seewe ra a xa nore kui. ²⁵ Ala tantu, naxan firin nde mu na, naxan bara won nakisi a xa Mixi Sugandixi Isa saabui ra. Nore, xunnakeli, senbe, nun noe na a be beenun duniya xa folo, yakosi, nun waxati naxan sa fama abadan. Amina.

Ala xa Waxayi Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Annabi Yaya naxa yi Kitaabui sebe waxati xórxóe bun ma. Mangasanyi jaaxi nu na Isayankae jaxankatafe temui naxe, Ala naxa e yaabi yi masenyi ra naxan noma findide madundui xungbe ra danxaniyatóe be naxee na tóorófe Sentane saabui ra.

Isa yi Kitaabui fólóma bataaxe solofere nan na danxaniyatóe pama ndee be. A a masenma a a e xa wali birin kolon, naxan fanxi, a nun naxan mu fanxi. Na findixi seriye nan na adamadie be. Ala fe birin kolon. A lanma won xa a kolon a won ma fe yo mu nóxunxi Ala ma. A mu neemuma won ma wali yo ma. Na masenyi mooli nan noma won madundude xa won na tóorófe Ala xa fe ra, kónó a man noma won magaaxude xa won na fe jaaxi nde kui.

A firin nde, yi Kitaabui a masenma ne won be a Ala fe kolon naxan fama rabade dunja ma. Ala Sentane xa wali kolon, a mixi madaxuma ki naxe. Sentane joxó a ma a a noma nde Ala senbe ra. Wule nan na ki. Yi Kitaabui xa masenyi xungbe findima Ala xa xunnakeli nan na. Sentane fama ne Ala nun danxaniyatóe gere, a fa mixi seniye xie tóoróde a gbegbe ra. Kónó a rapónyi, Ala fama ne Sentane nun a foxirabirée birin xa fe xun nakanade, a e woli yahannama te nun soda xóra, e luma dennaxe abadan. A fa a xa pama tongo, a e raso ariyanna kui, dennaxan xili falama «Darisalamu Neene.» Menni, adamadi kisi kolonma ne naxan maniye mu na. Faxé mu na, tóore mu na. Hæri nan tun na menni Alatala seeti ma.

Yi Kitaabui xaranfe ndedi xórxó, barima sebeli na a ra naxan taali woyenyi rawalima a gbegbe ra. Misaali gbegbe na a kui naxee a niyama a fahaamu xa xónó. A mu lanma mixi xa kankan misaali nde ma naxan xórxó. Won xa na birin xaran, alako won xa masenyi xungbe to naxan minima yi Kitaabui kui. Na mu xórxó aló misaali xunxuri nde naxee rawalima yi Kitaabui kui.

Ala xa lonni fi won ma yi xaranyi kui. Amina.

Ala xa Waxayi

Isa xa masenyi fole

¹ Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa laa-matunyi nan ya, Ala naxan fixi a ma. A xa maleke naxa na rasanba a xa konyi Yaya ma, alako Ala xa konyi di birin xa a kolon fe naxan fama rabade yi waxati. ² Yaya findixi seede nan na Ala xa masenyi xa fe ra a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa xa seederóxóya xa fe ra. A naxan to, a naxa na birin masen. ³ Hæri na a xaran mixi be, a nun naxee e tuli matima yi masenyi ra naxan tixi Ala xili ra, e man fa yi sebeli ratinme, barima waxati bara makore.

⁴ N tan Yaya, n bara yi sebeli ti Isa xa danxaniyatóe pama dóxó solofere ma, naxee na Asi bóxi ma. Ala xa hinne nun bójesa fi wo ma, Ala naxan na xoro, to, a nun tina. Xaxili solofere naxee na a xa mange kibanyi ya i, nee fan bara hinne wo ra, ⁵ a nun Ala xa Mixi Sugandixi Isa, naxan findixi seede tinxinxi ra, naxan singe keli mixi faxaxie tagi, naxan dangi bóxi mange birin na. Matóxóe na Isa nan be, naxan won xanuxi, naxan won nakisixi won ma yunubie ma a wuli saabui ra. ⁶ A bara won naso Ala xa mangeya niini bun ma, a bara won findi serexedubee ra a Baba Ala be. Nóre nun senbe na a be abadan! Amina.

⁷ Wo wo ya rate koore ma, a na fafe nuxuie kui. Adamadi birin a toma ne, hali naxee a masóxó. Dunja si birin fama sunnunde a xa fe ra. Iyo, a na na ki ne. Amina!

⁸ Marigi Ala xa masenyi nan ya: «N tan nan na a fole ra, n tan nan na a rapónyi ra, n tan naxan na xoro, to, nun tina, Senbe Birin Kanyi.»

⁹ N tan Yaya, wo ngaxakerenyi, won birin na tóorófe, won birin na Ala xa mangeya niini nan bun ma, won birin tunnabexixi Isa xa fe i. N nu na Patimosi suri nan ma Ala xa masenyi nun Isa xa seederóxóya xa fe ra. ¹⁰ Ala xa lóxóe, Ala Xaxili Seniye xie to n suxu, n naxa xui nde me n xanbi ra. A senbe gbo

alo sara xui. ¹¹ A naxa a masen n be, «I naxan toxi, a sebe Kitaabui kui, i xa a rasanba danxaniyatɔe pama dɔxo solofere ma, naxee na Efese, Simirina, Peregamo, Tiyatire, Saradesi, Filadelifiya, nun Layodiseya.»

¹² N naxa n mafindi alako n xa a to naxan wɔyenxi n na. N to n mafindi, n naxa lanpui xɛema daaxi solofere to. ¹³ N naxa adamadi maniyɛ to na lanpuie tagi, donma kuye ragoroxi a ma, beleti xɛema daaxi balanxi a kanke ra. ¹⁴ A xunyi nun a xunxɛɛ nu fiixe alo yɛxɛɛ xabe fiixe, xa na mu a ra balabalanyi. A yae nu yanbama alo tɛ. ¹⁵ A sanyie nu gbeelixa alo wure gbeeli raxunuxi, a xui nu gbo alo baa mɔrɔnyi xui. ¹⁶ Tunbui solofere nu na a yirefanyi belexɛ, santidegema de firin daaxi xɛpenxi nu na a de i, a yatagi mayanbama alo sogɛ xɔnɛ.

¹⁷ N to a to n naxa bira a bun ma, n fa lu alo mixi faxaxi. A naxa a yirefanyi belexɛ sa n ma, a fa a fala, «Hali i mu gaaxu. N tan nan na a fɔle nun a rapɔnyi ra. ¹⁸ N niɲɛ na a ra. N nu bara faxa, kɔnɔ yakɔsi n niɲɛ na a ra abadan. Faxɛ nun aligiyama saabi kanyi na n tan nan na. ¹⁹ I xa fe nan sebe i naxan toxi, naxan na rabafe, a nun naxan fama rabade. ²⁰ Yi tunbui solofere i naxee toxi n yirefanyi belexɛ kui, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe pama dɔxo solofere xa malekɛɛ nan na. Yi lanpui xɛema daaxi solofere, e misaalixi Isa xa danxaniyatɔe pama dɔxo solofere nan na.»

2

Bataaxe danxaniyatɔe pamae be

¹ A sebe Efese danxaniyatɔe pama xa malekɛ ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra tunbui solofere suxuxi naxan yirefanyi belexɛ kui, naxan ɲɛrema lanpui xɛema daaxi solofere tagi: ² «N wo xa fe rabaxi kolon, n wo xa wali kolon, n wo xa tunnabɛxi kolon. N a kolon mixi ɲaaxie mu rafan wo ma. N a kolon wo bara mixie makiiti naxee e yɛtɛ findixi Ala xa xɛɛrae ra, han wo fan fa e kolon wule false ra. ³ Wo bara wo tunnabɛxi, wo bara tɔɔrɔ n xili xa fe ra, kɔnɔ limaniya mu baxi wo yi ra.»

⁴ «Kɔnɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo mu n xanuxi a fanyi ra yakɔsi alo wo nu n xanuxi ki naxɛ singe ra. ⁵ Wo xa wo ratu a ma, wo nu na ki naxɛ beenun wo xa wo san nadin. Wo xa tuubi, wo man xa wali suxu alo wo nu a rabama singe ra ki naxɛ. Xa wo mu tuubi n fama nɛ wo xɔnyi, n fa wo xa lanpui bade a yire.»

⁶ «Kɔnɔ wo bara fe nde raba naxan fan. Wo bara Nikolasi xa pama xa fe xɔn, alo n fan a xɔnxi ki naxɛ.»

⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, n na nan luma a xa simaya wuri bogi don, naxan tixi Ala xa ariyanna kui.»

⁸ A sebe Simirina danxaniyatɔe pama xa malekɛ ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, Isa naxan na a fɔle nun a rapɔnyi ra, naxan nu faxaxi a man fa keli faxɛ ma: ⁹ «N wo xa ɲaxankate nun setareɲa kolon, hali bannaya nde to na wo yi ra. N Yuwifie xa tɔɔɲɛge kolon wo mabiri. E a falama e yɛtɛ be a Yuwifie, a fa li Yuwifie mu e ra. E findixi Sentanɛ xa mixie nan na. ¹⁰ Wo naxa gaaxu ɲaxankate ya ra, wo fama naxan sɔtɔde. Ibulisa a niyama nɛ wo xa mixi ndee xa sa geeli, alako a xa wo mato. Wo fama nɛ ɲaxankatade xi fu bun ma. Kɔnɔ wo xa lu danxaniya kui han wo faxɛ lɔxɔɛ. Na temui n kisi fima nɛ wo ma wo sare ra.»

¹¹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. Naxan na geeni, a mu faxɛ firin nde kolonma.»

¹² A sebe Peregamo danxaniyatɔe pama xa malekɛ ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, santidegema de firin xɛpenxi kanyi: ¹³ «N a kolon wo xa taa findixi Sentanɛ senbe yire nan na, kɔnɔ wo xirixi n xili ra, wo mu danxaniya raboloxi. Hali waxati ma, n dugutɛge seede Antipasi faxa temui naxɛ wo xɔnyi Sentanɛ yire, wo mu n ma kira rabɛɲin.»

¹⁴ «Kɔnɔ fe ndee na na naxee mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo xa mixi ndee birama Balami xa misaali nan fɔxo ra, naxan nu bara Balaki rasi a xa gantanyi te Isirayilakae be, e xa subee don naxee baxi sɛɛɛɛ ra kuyee be, e xa yɛnɛ

fan naba. ¹⁵ Wo xa mixi ndee fan biraxi Nikolasi xa pama xa xaranyi fɔxɔ ra. ¹⁶ Na kui, wo xa tuubi, xa na mu a ra n fama ne gere tide na mixie be n ma santidegema ra, naxan na n de i.»

¹⁷ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be. N <mana> donse nɔxunxi fima ne geeni mixi ma, a nun geme fiixe, xili neene sebexi naxan ma. Mixi yo mu na xili kolon, bafe na geme kanyi ra.»

¹⁸ A sebe Tiyatire danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Ala xa Di ra, naxan yae yanbama alo te, a sanyie luxi alo wure gbeeli raxunuxi: ¹⁹ «N wo xa fe rabaxi kolon, wo xa xanunteya, wo xa danxaniya, wo xa wali fanyi, wo xa tunnabexi, a nun wo naxan birin nabaxi a donxɔe ra naxan gbo dangi wo xa wali singee ra.»

²⁰ «Kɔnɔ fe keren na na naxan mu rafanxi n ma wo xa fe ra. Wo bara a lu Yesabela, gine naxan a yete findixi namipɔnme ra, a xa xaranyi ti naxan n ma konyie ratantanma, alako e xa fe kobi raba, e xa subee don naxee baxi serexe ra kuyee be. ²¹ N bara dije alako a xa tuubi, kɔnɔ a mu tinxi a yuge jaaxi masarade. ²² Na na a ra, n a rasoma ne paxankate kui, a tan nun a yene raba booree, xa e mu tuubi. ²³ N fama ne a xa die fan faxade. Na kui, danxaniyatɔe pama birin a kolonma ne a n tan nan mixi boje nun a sondonyi matoma, n tan nan e xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma.»

²⁴ «Kɔnɔ wo tan, Tiyatireka mixi donxɔe naxee mu na yi fe kui, naxee mu soxi Sentane xa gundo kui, n mu kote gbete dɔxɔma wo xun ma kore. ²⁵ Wo naxan sɔɔxi, wo na suxu gben, han n fama temui naxe. ²⁶ Naxan na geeni, naxan n ma wali suxuma han a rapɔnyi, n mangeya fima na kanyi nan ma, a xa sie yamari. ²⁷ <A e yamarima sawuri wure daaxi nan na, a e kanama ne alo feje ibɔɔma ki naxe>, ²⁸ alo n senbe sɔɔxi ki naxe n Baba Ala ra. N man subaxa looloe fima ne na kanyi ma.»

²⁹ «Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be.»

3

Bataaxe danxaniyatɔe pama gbete be

¹ A sebe Saradesi danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan Xaxili solofere yamarima, tunbui solofere suxuxi naxan yi ra:

«N wo xa wali kolon. Mixi jɔxɔ a ma a wo jipe na a ra, kɔnɔ wo bara faxa. ² Wo naxa yanfa, wo xa wo bore ralimaniya, naxee na faxe kira xɔn, barima nde luxi wo xa wali ra n Marigi Ala be. ³ Wo xa ratu na masenyi ma, wo naxan masɔɔxi, wo naxan mexi. Wo xa a ragata wo boje kui, wo xa tuubi. Xa wo mu wo jengi sa yi xɔn, n fama ne waxati nde kui wo mu naxan kolon, na fa findi terenna ra wo be alo mujeti fa temui. ⁴ Kɔnɔ mixi ndee na Saradesi naxee mu nɔxɔxi fe jaaxi ra. Nee fama ne jerede n seeti ma, donma fiixe ragoroxi e ma, barima na nan findixi e xa wali sare ra.»

⁵ «Naxan na geeni, donma fiixe ragoroma a ma. N mu a xili bama simaya buki kui, n a xa fe falama ne n Baba Ala be a xa malekee ya xori. ⁶ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatɔe pamae be.»

⁷ A sebe Filadelifiya danxaniyatɔe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Seniyentɔe nɔndi fale ra, Dawuda xa saabi na naxan yi ra, naxan naade rabima mixi mu nɔ a balande, naxan naade balanma mixi mu nɔ a rabide: ⁸ «N wo xa wali kolon. N a kolon wo senbe mu gbo, kɔnɔ wo bara n ma masenyi rabatu, wo mu n yanfa. Na kui, n bara naade nde rabi wo ya ra, mixi mu nɔma naxan balande. ⁹ N fama ne mixie sade wo belexe naxee a falama e yete be a Yuwifie, kɔnɔ e findixi Sentane xa pama nan na. E na wule nan falafe. N fama ne e ra, e xa e magoro wo be, e xa a kolon wo rafan n ma. ¹⁰ Wo to n ma masenyi rabatu tunnabexi kui, n fan wo ratangama ne na waxati xɔɔxɔe ma naxan fama dunjpa lide, a fa dunjpa mixi birin mato. ¹¹ A gbe mu luxi n xa fa. Wo naxa wo xa danxaniya bejin, alako mixi yo naxa wo sare fanyi ba wo yi ra.»

¹² «Naxan na geeni, n a findima n Marigi Ala xa hōrōmōbanxi kinki ra, a xa lu menni abadan. N nan n Marigi Ala xili nun n Marigi Ala xa taa xili seβema ne a ma. Na taa findixi Darisalamu neene nan na, Ala naxan nagoroma kelife koore ma. N nan n xili neene fan seβema ne a ma. ¹³ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatōe namae be.»

¹⁴ A seβe Layodiseya danxaniyatōe pama xa maleke ma, masenyi nan ya naxan fatanxi Isa ra, naxan findixi Ala sago rakamali ra, a xa seede laxixe, Ala xa daalie daaxi naxan saabui ra: ¹⁵ «N wo xa wali kolon. Wo mu xinbeli, wo mu wolen. A xoli n ma wo xa nate tongo, wo xa xinbeli, xa na mu a ra wo xa wolen. ¹⁶ Wo to fa luxi a tagi, wo mu wolen, wo mu xinbeli, n wo raboloma ne. ¹⁷ Wo bara a fala, «Bannamixie nan muxu ra, muxu hayi mu na fefe ma.» Wo mu a kolon a wo findixi tōrōmixie nan na, a nun misikiinee, setaree, dōnxuie, nun mixi mageli. ¹⁸ N marasi naxan fima wo ma, wo xa xema fanyi sara n ma, xema naxan gbi baxi te ra, alako wo xa findi bannamixie yati ra. Wo xa donma fiixe sara n ma, wo xa na ragoro wo ma, alako wo xa ba tixi wo mageli ra, yaagi xa ba wo ma. Wo man xa ya seri sara n ma, alako wo xa fe igbe. ¹⁹ N nan n xanuntenyie nan xuruma, n e matinxin. Wo xa wakili, wo xa tuubi. ²⁰ N tixi naade ra, n na a kōnkōnfe. Xa mixi nde n xui me, a naade rabi n be, n soma ne a xonyi, muxu fa muxu dege yire keren.»

²¹ «Naxan na geeni, a luma n seeti ma n ma kibanyi kui, alō n tan fan to geeni, n fa n magoro n Baba Ala seeti ma a xa kibanyi kui. ²² Tuli na naxan be, a xa a tuli mati Ala Xaxili Seniyenxi xa masenyi ra danxaniyatōe namae be.»

4

Ala xa kibanyi ariyanna

¹ Na birin to dangi, n naxa ariyanna naade rabixi to koore ma. N man naxa xui nde me, n nu bara naxan singe me. A senbe nu gbo alō sara. A naxa a masen n be, «I xa te bebiri, n xa fe masen

i be naxan fama rabade.» ² Ala Xaxili Seniyenxi naxa n suxu keren na. N naxa kibanyi nde to ariyanna, mange magoroxi a kui. ³ A nore nu yanbama alō geme tofanyi mayilenxie, senkui tofanyi nu na a xa kibanyi rabilinyi.

⁴ Kibanyi mōxōnen nun naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, fori mōxōnen nun naani magoroxi e kui. Donma fiixe nu ragoroxi e ma, mange katanyi xema daaxi nu saxi e xun na. ⁵ Seyamakonyi nun galanyi xuie nu minima kibanyi kui. Lanpui solofere nu dexema kibanyi ya i. Nee misaalixi Ala Xaxili kamalixi nan na. ⁶ Baa tinse fan nu na kibanyi ya i.

Nimase naani nu na Ala xa kibanyi rabilinyi, yae nu na e yatagi nun e kobe ma. ⁷ Nimase singe nu maniyaxi yete nan na, a firin nde nu maniyaxi ningeyore nan na, a saxan nde nu maniyaxi adamadi nan na, a naani nde nu maniyaxi xaruma nan na, naxan jere ma koore ma. ⁸ Na nimase naani birin, gabutenyi senni nu na e ma. Yae fan nu na e be yire birin, e gabutenyie fari nun e bun ma. Kōe nun yanyi e nu luma a fala ra,

«Marigi Ala seniyen,
Marigi Ala seniyen,
Marigi Ala seniyen.

A findixi Senbe Kanyi nan na naxan na xoro, to, nun tina.»

⁹ Na nimase naani nu fa Mange matōxo, e mange binya naxan magoroxi kibanyi kui, e mange tantu, naxan jipe a ra abadan, ¹⁰ na fori mōxōnen nun naani, e felenma bōxi ma Mange ya i, naxan magoroxi kibanyi kui, e fa a batu naxan jipe a ra abadan. E nu e xa mange katanyi ba e xun na, e nu e sa kibanyi san na, e nu fa a fala, ¹¹ «Muxu Marigi Ala, matōxo, binye, nun senbe na i tan nan be, barima i tan nan se birin daaxi, i tan nan na birin janigexi, i tan nan na birin nagirixi.»

5

Buki nde rabife

¹ Na dangi xanbi, n naxa Ala to a xa kibanyi kui, buki nde nu na a xonye, sebeli tixi a kui nun a fari, a mabalanxi

a balanse solofere ra. ² N naxa maleke senbema nde to, a a falama a xui itexi ra, «Nde noma yi buki rabide, nde noma a balansee bade a ma?» ³ Nimase yo mu nu na koore ma, boxi ma, xa na mu a ra boxi bun ma, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁴ Na kui, n naxa wa a gbegbe ra, barima nimase yo mu nu na, naxan nu noma na buki rabide, a a kui mato. ⁵ Fori nde naxa a fala n be, «I naxa wa, Yuda bonsoe xa yete, naxan findixi Dawuda bonsoe ra, a bara geeni. A tan nan noma na buki nun a balanse solofere rabide.»

⁶ Na temui n naxa Yexseyore to a tixi kibanyi nun na nimase naani nun na forie tagi. Na Yexseyore nu luxi ne alo a kon naxabaxi. Feri solofere nun ya solofere nu na a be, naxee misaaxi Ala Xaxili Seniyenxi kamalixi ra, naxan nu bara xee dunija yire birin ma. ⁷ Yexseyore naxa a maso Ala ra, naxan nu magoroxi kibanyi kui, a fa buki rasuxu Ala yirefanyi xonye.

⁸ A to buki masoto, na nimase naani nun na fori moxonen nun naani, e naxa suyidi Yexseyore be. Kora nu na e birin yi ra, a nun surayi sase xema daaxi naxee rafexi surayi ra, naxan misaaxi seniyentoe xa Ala maxandie ra. ⁹ E naxa beeti neene nde ba, e nu a fala, «I tan nan daxa yi buki tongode, i tan nan daxa a balansee rabide, barima i bara i yete ba serexe ra, i bara adamadie xunsara Ala be i wuli saabui ra, adamadi naxee kelixi bonsoe birin, naxee xui birin falama, naxee fatanxi jamanen nun si birin na.

¹⁰ I bara na adamadie findi serexedubee ra muxu Marigi Ala be. I bara e raso Ala xa mangeya niini bun ma. E fama ne dunija yamaride.»

¹¹ Na temui n naxa maleke wulu wuyaxi to, n naxa e xui me Ala xa kibanyi, na forie, nun na nimasee rabilinyi. ¹² E naxa a fala e xui itexi ra, «Yexseyore naxan baxi serexe ra, a daxa a xa senbe, bannaya, lonni, noe, binye, matoxoe, nun tantui soto.» ¹³ Nimase naxan birin na koore ma, boxi fari, boxi bun ma, baa

ma, a nun daalise birin, n nee birin xui me ne, e nu fa a fala, «Matoxoe, binye, tantui, nun senbe na Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, a nun Yexseyore be abadan.» ¹⁴ Na nimase naani naxa a ratin, «Amina.» Forie naxa e felen boxi ma, e Ala nun Yexseyore batu.

6

Buki balansee

¹ N naxa Yexseyore to buki balanse singe rabi ra. N naxa nimase nde xui me kelife na nimase naani tagi. A xui senbe nu gbo alo galanyi. A naxa a fala, «Fa.»

² Na dangi xanbi, n naxa soe fiixe nde to, xali suxuxi a ragima yi, mangex katanyi saxi a xun ma, a fa siga xunnakeli kui, a man xa sa geeni.

³ A to buki balanse firin nde rabi, n naxa nimase firin nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁴ Soe gbeeli naxa mini. E naxa a ragima yamari a xa bonesa ba dunija kui, alako adamadie xa nu e bore kon naxaba. Santidegema belebele naxa so a yi ra.

⁵ A to buki balanse saxan nde rabi, n naxa nimase saxan nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» N naxa soe fore to. Sikeeli nu suxuxi a ragima yi ra. ⁶ N naxa xui nde me na nimase naani tagi, «Mengi kilo keren sare lanma loxo keren wali sare nan ma. Fundenyi maniyex kilo saxan lanma loxo keren wali sare nan ma. I naxa ture nun weni xun nakana.»

⁷ A to buki balanse naani nde rabi, n naxa na nimase naani nde xui me. A naxa a fala, «Fa.» ⁸ N naxa soe burexe xinde daaxi to. A ragima xili ne «Faxex», laaxira nu biraxi a foxo ra. Noe naxa so e yi ra dunija seeti keren xun ma a seeti naani ya ma, alako e xa mixie faxa santidegema ra, kaame ra, wuganyi ra, a nun sube xaaxexie ra, naxee na wula i.

⁹ A to buki balanse suuli nde rabi, n naxa mixie nii to serexebade bun ma, mixi naxee kon nu bara raxaba barima e nu birama Ala xa masenyi nan foxo ra, e findi a xa seedee ra. ¹⁰ E naxa a fala e xui itexi ra, «Marigi seniyenxi nondi fale, i buma han temui mundun fafe ra kiiti sade, alako muxu gbe xa joxo dunija mixie ma naxee bara muxu faxa?» ¹¹ Donma kuye fiixe naxa so e

birin yi ra. Mixi nde naxa a fala e be e xa mame ti sinden, han e walibooree nun e ngaxakerenyie xasabi xa kamali naxee lanma e xa faxa alo e tan.

¹² A to buki balanse senni nde rabi, boxi naxa seren senbe ra, soqe naxa ifooro alo sunnun donma foore, kike naxa lu alo wuli, ¹³ tunbuie naxa bira boxi ma, alo foye belebele xore bogi rabirama ki naxe. ¹⁴ Koore naxa ba na, alo keedi makuntanma ki naxe a xa ragata. Geyae nun surie fan naxa keli e yire. ¹⁵ Dunija mangae, kuntigie, soori yareratie, bannae, senbema, konyie, nun lasirie, e birin naxa e noxun yillie kui a nun geya gemae longori ra. ¹⁶ E nu fa a fala geyae nun fanyee be, «Wo bira muxu ma, wo xa muxu noxun Ala ma, naxan magoroxi mangae kibanyi kui, a nun Yexesyore xa xone ma.» ¹⁷ E xa xone loxoe xungbe bara a li. Nde noma a yete ratangade na ma?

7

Ala xa nama

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke naani to, e tixi dunija tunxui naani ra. E nu dunija foye naani ratima, alako foye naxa mini boxi ma, baa ma, xa na mu sansie ma. ² N naxa maleke gbete fan to a kelife sogetede mabiri, Ala Nije xa tonxuma suxuxi a yi ra. A naxa a masen a xui itexi ra, na maleke naanie be, naxee nu yamarixi fe xone rabade boxi nun baa ra, ³ «Wo naxa wo belexe din boxi nun baa nun wuri bilie ra sinden, han muxu xa ge toxunma sade Ala xa walikae tigi ma. ⁴ N naxa na walikae konti xasabi me, Ala xa tonxuma saxi naxee ma. E findi mixi wulu keme wulu tongo naani nun wulu naani nan na, kelife Isirayila bonsoe birin ya ma.

⁵ Mixi wulu fu nun firin Yuda bonsoe ya ma naxee matonxumaxi, mixi wulu fu nun firin Ruben bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Gadi bonsoe ya ma, ⁶ mixi wulu fu nun firin Aseri bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Nafatali bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Manasi bonsoe ya ma,

⁷ mixi wulu fu nun firin Simeyon bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Lewi bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Isakari bonsoe ya ma, ⁸ mixi wulu fu nun firin Sabulon bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Yusufu bonsoe ya ma, mixi wulu fu nun firin Bunyamin bonsoe ya ma naxee matonxumaxi.»

⁹ Na dangi xanbi, n naxa nama gbege to, naxan mu nu noma kontide, kelife si birin, bonsoe birin, xabile birin, nun xui birin. E nu tixi Ala xa kibanyi nun Yexesyore ya i, donma kuye fiixe ragoroxi e ma, tugi fense suxuxi e yi. ¹⁰ E naxa a masen e xui itexi ra, «Kisi na muxu Marigi Ala be naxan magoroxi kibanyi kui, nun Yexesyore be.» ¹¹ Malekee nu tixi kibanyi, forie nun nimase naanie rabilinyi, e naxa e yatagi rafelen boxi ma, e Ala batu ¹² yi fe fale ra, «Amina. Matoxoe, noxe, lonni, tantui, binye, noxe fanyi, nun senbe na muxu Marigi Ala nan be abadan. Amina.»

¹³ Na temui fori nde naxa n maxorin, «Nde na na mixie ra donma fiixe ragoroxi naxee ma? E kelixi minden?» ¹⁴ N naxa a yaabi, «N Marigi, i tan nan a kolon.» A naxa a masen n be, «Mixie nan e ra, naxee kelixi na paxankate xungbe kui. E bara e xa donmae xa Yexesyore wuli ra, na nan a toxi e xa donmae fiixexi. ¹⁵ Na nan a toxi e tixi Ala xa kibanyi ya i, e fa a batu koe nun yanyi a xa horomolingira kui. E na Ala xa niini bun ma, naxan magoroxi kibanyi kui. ¹⁶ Kaame nun ye xoli mu e suxuma sonon, soqe nun kuye fure mu e tooroma sonon, ¹⁷ barima Yexesyore naxan na kibanyi seeti ma, na nan fama e degede, a e xun ti kisi ye yire ra. Ala fama ne e yaye birin nafurukude.»

8

Buki balanse solofere nde rabife

¹ A to buki balanse solofere nde rabi, kuye naxa lu yen waxati tagi nondon bun ma. ² N naxa maleke solofere to, naxee nu tixi Ala ya i, sara solofere naxa so e yi ra.

³ Maleke gbete naxa fa, a ti serexebade fari, surayi sase xεema daaxi nu na a yi ra. E naxa surayi gbege so a yi ra, a nun seniyentεe birin xa Ala maxandie ra. A naxa na surayi gan serexebade xεema daaxi ma Ala xa kibanyi ya i. ⁴ Surayi tuuri naxa te Ala ya i, a nun seniyentεe xa Ala maxandie, kelife maleke belexe. ⁵ Maleke naxa surayi ganse tongo, a naxa serexebade te sa a kui, a fa a woli dunija ma. Galanyie naxa bula, xuiie naxa me, seyamakonyie naxa mini, boxi naxa seren.

⁶ Maleke solofere, sarae nu na naxee yi ra, nee naxa keli, e xa sarae fe. ⁷ Maleke singe to a xa sara fe, balabalanyi nun te naxa goro dunija ma, e masunbuxi wuli ra. Boxi itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa gan. Wuri bilie itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa gan. Nooge xinde birin naxa gan.

⁸ Maleke firin nde to sara fe, geya xungbe, te naxan ganfe, a naxa sin baa ma. Baa itaxunxi saxan na, na doxode keren naxa findi wuli ra. ⁹ Baa nimasee itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa faxe. Kunkuiie itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde fan naxa kana.

¹⁰ Maleke saxan nde to sara fe, tunbui dexexi belebele naxa bira. Xuree itaxunxi saxan na, na tunbui naxa bira na saxan nde ma a nun dulonyie ma. ¹¹ Na tunbui xili ne «Xone.» Dunija ye itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde to findi xone ra, adamadi gbege naxa faxe na ma.

¹² Maleke naani nde to sara fe, soge, kike, nun tunbui itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa findi dimi ra. Nde naxa ba yanyi nun kee xa naiyalanyi ra.

¹³ Na temui n naxa xaruma nde xui me koore ma, a naxa a fala a xui itexi ra, «Naxankate na dunija mixie be, naxankate na e be sara fe temui, maleke saxanyie fama naxee fede.»

9

Malekee xa sara fe donxoe

¹ Maleke suuli nde to sara fe, n naxa tunbui to bira ra boxi kelife koore ma. E naxa yili tilinxi naade saabi so a yi ra. ² A naxa na yili naade rabi, tuuri gbege naxa mini a kui alo te belebele tuuri han soge

naxa makoto, kuye naxa idimi. ³ Tugumie naxa mini tuuri kui, e fa goro boxi ma. E nu bara senbe soto alo tali. ⁴ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa din boxi nooge ra, nun se xinde, a nun wuri bili yo ra. A nu lanma e xa adamadie gbansan nan tōro Ala xa tonxuma mu saxi naxee tigi ma. ⁵ E nu bara yaamari soto a falafe ra e naxa adamadie faxe, e xa e tōro tun kike suuli bun ma. E nu mixi bunma ne alo tali. ⁶ Na loxoe, mixie faxe xoli mawama ne na tōre xa fe ra, kono e mu noma faxade. Faxe xoli e suxuma ne, kono faxe a makuyama ne e ra.

⁷ Na tugumie maniyaxi soe nan na, naxee rawalima gere kui. Mange katanyi xεema daaxi nu dusuxi e xun na, e yatagie nu luxi ne alo mixie. ⁸ E xunxexe nu luxi ne alo ginεe xunxexe. E jinyie nu luxi ne alo yete jinyie. ⁹ Wure makantase nu na e kanke ma, e gabutenyie nu xui raminima alo soori ragise xui, soe gbege naxan bendunma. ¹⁰ E xuli nu mixi bunma alo tali, na xone nu fa mixi tōro kike suuli bun ma. ¹¹ E xa yarerati nu findixi na yili tilinxi xa maleke nan na, naxan xili nu falaxi Eburu xui «Abadon,» a nu falaxi Gireki xui «Apoliyon,» na nan na ki «Yire Kanε.» ¹² Naxankate singe bara dangi, firin nan luxi.

¹³ Maleke senni nde to sara fe, n naxa xui nde me kelife serexebade xεema daaxi feri tunxun naanie ma, naxan na Ala ya i. ¹⁴ Na xui naxa a fala maleke senni nde be, sara nu suxuxi naxan yi, «Na maleke naani rabepin, naxee xirixi Efirati xure ma.» ¹⁵ Na maleke naanie nu na waxati yati nan mamema, alako e xa adamadi ndee faxe. Adamadie itaxunxi saxan na, e xa na doxode saxan nde faxe. E naxa fulun na wali xili ma.

¹⁶ Na soe ragi gali xasabi nu dangi miliyon keme firin na. N naxa na konti me. ¹⁷ Na laamatunyi kui n naxa na soe nun e ragie to. E kanke makantase nu mapingixi ne a gbeeli, a fōre, nun a nerefunyi daaxi. Soe xunyie nu luxi alo yete xunyi. Te, tuuri, nun soda nu minima e de kui. ¹⁸ Dunija mixi itaxunxi saxan na, na doxode saxan nde naxa faxe na gbaloe saxanyie mooli ra: te, tuuri, nun soda naxan nu minima e de kui. ¹⁹ Na soe senbe nu na e de nun e xuli nan

kui. E xuli nu maniyaxi bɔximase nan na, xunyi nu na a be naxan mixi tɔɔɔma. ²⁰ Mixi naxee mu faxa na gbaloe saabui ra, e mu gbilen e xa wali kobie fɔxɔ ra. E nu jinnɛe nan batuma, a nun kuyee xɛɛma daaxi, gbeti daaxi, wure gbeeli daaxi, gɛmɛ daaxi, nun wuri daaxi, naxee mu nɔma se tode, naxee mu nɔma fe mɛde, naxee mu nɔma jɛɛde. ²¹ Na mixie mu gbilen e xa faxa tife fɔxɔ ra, e xa manduru walie, e xa fe jaaxie, nun e xa mupɛe xa fe fɔxɔ ra.

10

Malekɛ xa buki lanmadi

¹ N naxa malekɛ senbema gbetɛ to goro ra kelife koore nuxui kui. Senkui nu na a xunyi rabilinyi, a yatagi nu yanbama alɔ soge, a sanyie nu maniyaxi tɛ nan na.

² Buki lanmadi nu na a belexɛ, a rabixi. Malekɛ yirefanyi sanyi nu tixi baa fari, boore fan nu tixi xare ma. ³ A naxa a xui ramini senbɛ ra, naxan maniya yetɛ xui ra. Galanyi solofere naxa a xui ratin. ⁴ Na galanyi solofere xui to mini, n nu wama na sɛbɛfe, kɔnɔ xui nde naxa keli koore ma, a a fala n be, «Galanyi solofere xa masenyi nɔxun, i naxa a sɛbɛ.»

⁵ Malekɛ naxan sanyi nu tixi baa nun xare fari, a naxa a yirefanyi belexɛ itala koore ma, ⁶ a fa a kali Ala ra naxan jɛɛe a ra abadan, naxan koore, bɔxi, nun baa daa, a nun e kui se birin. A naxa a masen a waxati mu fa dugundife sɔnɔn. ⁷ Malekɛ solofere nde na a xa sara fe temui naxɛ, Ala gundo fama nɛ kamalide alɔ a nu bara a masen a xa konyi namijɔnmɛe be ki naxɛ.

⁸ Na xui naxan nu bara wɔyɛn n be kelife koore ma, na man naxa a masen n be, «Siga, i sa buki lanmadi rabixi tongo naxan na malekɛ belexɛ, malekɛ naxan sanyi tixi baa nun xare fari.» ⁹ N naxa siga na malekɛ yire, n fa a maxandi a xa na buki lanmadi so n yi ra. A naxa a fala n be, «I xa a tongo, a don. A xɔnɛ rasoma nɛ i furi, kɔnɔ a jɔxunma nɛ i dɛ kui alɔ kumi.» ¹⁰ N naxa na buki lanmadi tongo malekɛ belexɛ, n naxa a don. A nu jɔxun n dɛ kui alɔ kumi, kɔnɔ a to n furi kui li, a naxa findi xɔnɛ ra. ¹¹ Na temui a naxa a fala n be, «A lanma i man xa wɔyɛn Ala

xili ra jamanɛe xa fe ra, sie xa fe ra, xui gbetɛ false xa fe ra, nun mangɛ gbegebe xa fe ra.»

11

Taa seniyenxi nun seede firinyie

¹ Malekɛ nde naxa se maniyase wuri daaxi so n yi ra, a nu fa a fala, «Keli, i xa Ala xa hɔɔmɔbanxi nun sɛɛɛɛbade maniya, i man xa batulae kɔnti. ² I naxa yire maniya naxan na tande, barima si gbetɛe fama menni nan tongode, e fa taa seniyenxi kana kike tongo naani nun firin bun ma. ³ N masenyi soma n ma seede firinyie nan yi ra, e naxan tima n xili ra xi wulu keren xi kɛmɛ firin nun xi tongo senni bun ma, sunnun donma ragoroxi e ma. ⁴ Na seede firinyie misaalixi oliwi wuri firin nan na, a nun lanpui firin naxee tixi Daali Marigi ya i. ⁵ Xa mixi nde fa wa fe jaaxi rabafe e ra, tɛ nan minima e dɛ kui, a e yaxuie xa fe kana. Iyo, xa mixi nde wama e tɔɔɔfe, na kanyi faxama na mɔoli nan na. ⁶ Senbɛ na e be koore balanfe ra, alako tune naxa fa e xa namijɔnmɛe wali raba temui. Senbɛ na e be ye masarafe wuli ra, a nun fure jaaxi mɔoli wuyaxi raminife dunija ma e wama a xɔn ma temui naxɛ.»

⁷ Na seede firinyie na gɛ e xa seedejɔxɔya ra, na sube naxan minixi yili tilinxi kui, na nan e gerema, a nɔ e ra, a e faxa. ⁸ E furee sama nɛ taa belebele malande, e Marigi banban wuri magalanbuxi ma dennaxɛ. Na taa maniyaxi Sodoma nan na, xa na mu a ra Misira. ⁹ Mixie kelima si, bɔnsɔɛ, xui, nun jamanɛ birin nan ma, e fa e fure matode xi saxan nun a tagi bun ma. E mu tinma mixi xa e ragata.

¹⁰ Mixie fama sɛɛwade dunija ma na mixi firinyie nan faxafe ra, barima na namijɔnmɛe firinyie nu bara mixie tɔɔɔ. E se ndee fi e booree ma na sɛɛwɛ xa fe ra.

¹¹ Na xi saxan nun a tagi to dangi, Ala naxa nii raso e fate, e man xa ti e sanyie xun na. Naxan birin e to, e naxa gaaxu ki fanyi ra. ¹² Na seede naxa xui senbema nde mɛ kelife koore ma a falafe ra, «Wo xa te han be.» E naxa te koore ma nuxui kui

e yaxuie ya x̄ori. ¹³ Na temui, b̄oxi naxa ser̄en. Taa itaxunxi fu ra, na d̄ox̄ode fu nde naxa bira. Na b̄oxi xa ser̄enyi naxa mixi wulu solofere faxa, mixi d̄onx̄oee naxa kaaba, e fa Ala mat̄ox̄o, naxan na koore ma.

¹⁴ Naxankate firin nde bara dangi, a gbe mu luxi a saxan nde fan xa fa.

¹⁵ Maleke solofere nde to sara fe, xui itexie naxa mini koore ma a falafe ra, «Mangeya naxan nu na dunija ma, na bara findi muxu Marigi nun a xa Mixi Sugandixi gbe ra. A xa mangeya buma ne abadan.»

¹⁶ Na fori m̄ox̄on̄en nun naani, naxee nu magoroxi kibanyie kui Ala ya i, e naxa e felen b̄oxi ma, e Ala batu. ¹⁷ E naxa a fala, «Muxu bara muxu Marigi Ala Senbe Kanyi tantu, naxan nu na singe han to, barima i bara i senbe magaaxuxi ramini, i xa mangeya xa ti dunija.

¹⁸ Namanee nu bara x̄on̄o, k̄on̄o i xa x̄one bara e li, kiiti waxati bara fa. Na kui, mixi faxaxie makiitima ne, i xa konyi namij̄on̄mee e sare s̄ot̄oma ne, a nun seniyēnt̄oee, nun naxee gaaxuma i xili ya ra, dim̄edie nun forie. Naxee bara dunija kana, e fan xun nakanama ne.»

¹⁹ Ala xa h̄or̄om̄olingira naxan na koore ma, a naxa rabi, birin naxa Ala xa saate kankira to naxan na h̄or̄om̄olingira kui. Na temui seyamak̄onyie, galanyi xuie, b̄oxi ser̄enyi, nun balabalanyi belebele naxa mini senbe ra.

12

Gine, dim̄edi, nun sube magaaxuxi

¹ T̄onxuma belebele naxa mini koore ma. Soge nu na na gine nde rabilinyi, kike nu na a sanyi bun ma, tunbui fu nun firin nu na a xun na al̄o manḡe katanyi. ² A nu na gbelegbelefe t̄ore kui, barima a nu na di barife a t̄eḡexi naxan ma.

³ T̄onxuma gbete fan naxa mini koore ma. Sube magaaxuxi xungbe nde nu na, a gbeelixi al̄o te, xunyi solofere nu na a be, a nun feri fu. Manḡe katanyie nu na a xunyi solofere birin fari. ⁴ Tunbui itaxunxi saxan na, a xuli naxa din na d̄ox̄ode saxan nde ra, a e woli b̄oxi ma.

Sube magaaxuxi naxa keli, a fa ti gine ya i naxan nu na di barife, alako a xa

na diȳore don. ⁵ Gine naxa di xeme bari, naxan fama si birin yamaride a x̄or̄ox̄oee ra. Gine to di bari, na di naxa te Ala yire, a xa manḡe kibanyi na dennaxe. ⁶ Gine naxa a gi, a siga yire nde gbengberenyi ma Ala nu bara naxan yailan a be, alako a xa balo menni xi wulu keren xi keme firin nun tongo senni bun ma.

⁷ Gere naxa mini koore ma. Minkayilu nun a xa malekee naxa na sube magaaxuxi nun a xa malekee gere, ⁸ k̄on̄o na sube mu n̄o Minkayilu nun a xa malekee ra. Na kui, sube magaaxuxi nun a xa malekee mu n̄o sabatide koore ma s̄on̄on̄. ⁹ E naxa na sube magaaxuxi xungbe woli b̄oxi ma, a nun a xa malekee. A tan nan findixi na b̄oximase fori ra, naxan xili Ibulisa, xa na mu a ra Sentane. A bara dunija birin madaxu.

¹⁰ Na temui, n naxa xui itexi me koore ma, a a falama,

«Yak̄osi, kisi temui bara a li, muxu Marigi Ala senbe nun a xa mangeya, nun a xa Mixi Sugandixi xa mangeya bara fa, barima naxan nu muxu ngaxakerenyie kalamuma muxu Marigi Ala ya i k̄oe nun yanyi ra, na bara bira.

¹¹ Muxu ngaxakerenyie xutu s̄ot̄oxi a ma Yex̄eȳore wuli nun e xa seeder̄ox̄oya nan saabui ra.

E mu kankan e xa simaya ma, e mu gaaxu faxe ya ra.

¹² Na kui, koore nun naxee sabatixi naa, e xa j̄el̄exin.

K̄on̄o naxankate bara lu b̄oxi nun baa ma, barima Ibulisa bara bira wo mabiri.

A x̄on̄oxi barima a bara a kolon a temui gbegbe mu luxi a be k̄ore.»

¹³ Sube magaaxuxi to a kolon, e bara a woli b̄oxi ma, a naxa bira na gine f̄ox̄o ra, naxan na di xeme bari. ¹⁴ K̄on̄o xaruma gabutenyi naxa lu na gine be, alako a xa tungan sigafe ra gbengberenyi ma, a luma balo ra dennaxe waxati saxan nun a tagi bun ma. Menni a nu bara makuya na b̄oximase ra. ¹⁵ K̄on̄o b̄oximase naxa xure ramini a de kui, a xa gine madula.

¹⁶ Na temui b̄oxi naxa na xure ye min, sube magaaxuxi nu bara naxan namini a de kui, alako a xa na gine rakisi.

¹⁷ Sube magaaxuxi to xɔnɔ na gine ma, a naxa siga na gine bɔnsɔɛ dɔnxɔɛɛ gereɗe, naxee Ala xa seriye rabatuma, e man la Isa xa seedeɗɔxɔya ra. ¹⁸ Na sube magaaxuxi naxa ti baa de ra meyenyi fari.

13

Sube naxan texi ye xɔra

¹ Na dangi xanbi n naxa sube magaaxuxi nde to te ra ye xɔra, feri fu na a xunyi solofere ma, mange katanyie dɔxɔxi na feri fu fari. Marasɔto xilie fan nu sebexi a xunyiye ma. ² Na sube magaaxuxi nu maniyaxi barate nan na, a sanyie senbe nu gbo, a de nu luxi ne alo yete de. Na sube magaaxuxi naxa a senbe, a xa noe, nun a xa kibanyi lu sube boore yi ra. ³ Fi jaaxi to lu a xunyi keren ma, a naxa yalan. Na fi to mu a faxa, dunija naxa kaaba, e birin naxa bira a foxɔ ra. ⁴ Dunija mixie naxa tuubi sube magaaxuxi be, barima a tan nan nu bara noe so sube boore yi ra. E man naxa tuubi sube boore be, e nu a fala, «Nde maniya yi sube ra, nde noɗa a gereɗe?»

⁵ Na sube naxa noe soto a xa yete igboe masenyi nun marasɔtoɛ fale ra. A naxa noe soto, a xa wali kike tongo naani nun firin bun ma. ⁶ A naxa Ala rasɔto, a Ala xili kana, a Ala xa hoɗomolingira rasɔto, a nun naxee sabatixi koore ma. ⁷ A naxa noe soto alako a xa seniyentɔɛ gere, a xa no e ra. A naxa noe soto bɔnsɔɛ, si, xui, nun jamane birin xun ma. ⁸ Dunija mixi birin fama tuubide a tan nan be, naxee xili mu sebexi Yexexyore kon naxabaxi xa kisi buki kui kabi dunija folɛ.

⁹ Tuli na naxan be, a xa a tuli mati yi masenyi ra. ¹⁰ Konyiya ragirixi mixi naxan ma, a sigama ne konyiya kui. Santidegema faxe ragirixi mixi naxan ma, na kanyi fan faxama ne santidegema ra. Seniyentɔɛ xa tun nabexi nun danxaniya kolonma na nan kui.

¹¹ Na dangi xanbi n man naxa sube magaaxuxi gbete to a tefe boxi bun ma, feri firin nu na a be alo yexee, a nu woyenma alo sube magaaxuxi. ¹² A nu na sube magaaxuxi singe senbe nan nawalife na ya xori, a a niya dunija mixi birin xa tuubi na sube magaaxuxi singe be,

naxan xa fi jaaxi nu bara yalan. ¹³ A nu luma kaabanakoe belebele raba ra, han a te ragoro boxi ma kelife koore ma mixie ya xori. ¹⁴ A to na senbe soto, a naxa dunija mixie madaxu a xa kaabanakoe ra na sube magaaxuxi singe ya xori. A naxa a fala dunija mixie be e xa kuye yailan naxan maniya na sube magaaxuxi singe ra, naxan nu bara maxonɔ santidegema ra, konɔ a mu faxa. ¹⁵ E to na kuye yailan, a naxa noe soto a xa a niya na kuye xa woyen, mixi birin xa faxa naxan mu tuubima na kuye be. ¹⁶ A naxa yaamari fi, dimedie nun forie, bannae nun setaree, lasirie nun konyie, tonxuma xa sa e birin yirefanyi belexe ma, xa na mu e tigi ma, ¹⁷ alako mixi matonxumataree naxa sare so, e naxa sare mati. Na tonxuma findixi sube xili nan na, xa na mu a ra yi konti nan findixi xili ra. ¹⁸ Lonni na naxan be, a xa na konti kolon, barima a adamadi xa fe masenma. Na konti naxan findixi xili ra a findixi keme senni, tongo senni nun senni nan na.

14

Yexexyore nun a xa mixi rakisixie

¹ N to n ya rage, n naxa Yexexyore to a tixi Siyoni geya fari. Mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani nu na a seeti ma, Yexexyore xili nun a Baba xili sebexi e tigi ma. ² N naxa xui nde me koore ma, alo xure xungbe, xa na mu a ra alo galanyi. A nu luxi ne alo mixie nan nu kora bonbofe. ³ E nu na beeti neene bafe mange kibanyi ya i, a nun na nimase naani nun na forie. Mixi yo mu nu noɗa na beeti matinkande, fo na dunija mixi wulu keme wulu tongo naani nun naani naxee xun nu bara sara. ⁴ E mu nu yene rabaxi gine ra, e nu seniyen. E birama na Yexexyore foxɔ ra yire birin. E xun nu bara sara mixie tagi, alako e xa findi Ala gbe nun Yexexyore gbe ra, alo serexe singe naxan bama Ala be xe xaba temui. ⁵ E de mu nu wule falaxi, marakorosi yo mu nu e ma.

⁶ N naxa maleke gbete to a jere ra koore ma. Xibaaru fanyi nu na a yi ra dunija mixie be, si, bɔnsɔɛ, xui, nun jamane birin be abadan. ⁷ A naxa a fala a xui

itexi ra, «Wo xa gaaxu Ala ya ra, wo xa a matoxo, barima a xa kiiti waxati bara a li. Wo xa wo igoro a be, naxan koore, boxi, baa, nun dulonyie daaxi.»

⁸ Maleke firin nde nu biraxi a foxo ra, a nu fa a fala, «Babilon belebele bara bira. Babilon bara bira, naxan jamanee rasiisixi a xa fe paaxie ra.»

⁹ Maleke saxan nde nu biraxi e foxo ra, a nu fa a fala a xui itexi ra, «Xa mixi nde a igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li tonxuma na a tigi ma, xa na mu a belexe ma, ¹⁰ na kanyi fan Ala xa xone kolonma ne, a fa lu alo siisila naxan beere xoxoxe minxi. A fama toxode te nun soda xora, maleke seniye xie nun Yexeyore ya xori. ¹¹ Tuuri naxan tema na te xora a mu nonna abadan. Na mixie, naxee e igoroma na sube be, xa na mu a ra na kuye be naxan yailanxi a misaali ra, a fa sa li na sube xili tonxuma saxi e ma, na kanyie mu malabui sotoma kee nun yanyi. ¹² Seniye xie xa tunnabexi nan na ki, naxee Ala xa seriye rabatuma, naxee danxaniyaxi Isa ma.»

¹³ N naxa xui nde me koore ma a falafe ra, «I xa a sebe a seewe na mixie be, naxee faxama Ala xa fe kui yakosi han dunija raponyi.» Ala Xaxili Seniye xie naxa a masen, «Iyo, nondi na a ra. E lan e xa e malabu e xa wali xoxoxe ma, e xa na wali sare soto.»

¹⁴ N naxa nuxui fiixe to. Daali nde nu magoroxi a fari, naxan maniya adamadi ra. Mange katanyi xema daaxi nu saxi a xun ma, warate xepexi nu na a belexe. ¹⁵ Maleke gbete naxa mini horomolingira kui, a a fala a be a xui itexi ra, «I xa warate rawali, xe xaba, barima na waxati bara a li, dunija xe xa xaba. ¹⁶ Naxan nu magoroxi nuxui fari, a naxa warate rawali dunija ma, dunija xe naxa xaba.»

¹⁷ Maleke gbete naxa mini koore horomolingira kui, warate xepexi nu na a belexe. ¹⁸ Maleke gbete, naxan nu te yamarima, a naxa keli serexebade yire, a a fala a xui itexi ra warate xepexi kanyi be, «Warate xepexi rawali, weni bogie xaba dunija, barima e bara mo.» ¹⁹ Na maleke naxa warate rawali, a fa dunija weni bogi birin ba, a e sa a sase kui Ala xa

xone e maboronma dennaxe. ²⁰ Na wali naxa raba taa fari ma. Mixi wuli naxa na se sase rafe, a fili a ma han na wuli naxa ikuya kilo keme saxan na, a xa tilinyi fan soe de suxuma.

15

Maleke solofere nun gbaloe donxoe

¹ Na dangi xanbi, n man naxa tonxuma xungbe to naxan bara n de ixara. Maleke solofere naxa mini gbaloe donxoe solofere ra, Ala xa xone kamalima naxee ra. ² N naxa baa nde to, a luxi alo diyaman, a sunbuxi te ra. Mixi naxee nu bara no na sube ra, a nun na kuye naxan yailanxi a misaali ra, a nun a xili xa konti ra, e nu tixi baa fari, Ala xa korae nu na e belexe. ³ E nu Ala xa konyi Munsaxa beesti nan bama, a nun Yexeyore xa beesti, a falafe ra, «Muxu Marigi Ala Senbe Kanyi, i xa walie senbe gbo! E makaaba! Dunija Mange, i xa kira nondi na a ra, a man tinxin. ⁴ Marigi, nde mu gaaxuma i ya ra? Nde mu i xili matoxoma? I keren peti nan seniye. Namane birin fama ne e magorode i be, barima i bara i xa tinxinyi makenen.»

⁵ Na to dangi, n naxa Ala xa horomolingira rabixi to koore ma, saate kankira na naxan kui. ⁶ Maleke solofere, toore donxoe solofere nu na naxee yi ra, e naxa mini horomolingira kui, serexedube dugi fiixe mayanbaxie ragoroxi e ma, beleti xema daaxi balanxi e kanke ma. ⁷ Nimase keren na nimase naani ya ma, a naxa tonbili xema daaxi solofere so na maleke solofere yi ra. Na tonbilie nu rafexi Ala xa xone nan na, Ala naxan nipe a ra abadan. ⁸ Tuuri naxa horomolingira rafe Ala xa noore nun a senbe xa fe ra. Mixi yo mu nu noma sode horomolingira kui, fo toore solofere xa wali xa kamali naxee nu na maleke soloferee yi ra.

16

Tonbili solofere

¹ N naxa xui xungbe nde me, naxan kelixi horomolingira kui, a a falama malekee be, «Wo siga, wo xa Ala xa xone tonbili soloferee ifili dunija ma.» ² Maleke singe naxa siga, a sa a xa tonbili

ifili dunija ma. Na kui, fi jaaxi naxa mini mixie ma, na sube xa tɔnxuma nu saxi naxee ma, naxee nu tuubima kuye be naxan yailanxi a misaali ra.

³ Maleke firin nde naxa a xa tɔnbili ifili baa ma. Baa naxa lu alɔ mixi faxaxi wuli. Nimase birin naxa faxes, naxee nu na baa ma.

⁴ Maleke saxan nde naxa a xa tɔnbili ifili xuree nun dulonyie ma. E fan naxa findi wuli ra. ⁵ N naxa maleke xui me, naxan nu ye yamarima. A naxa a fala, «I tan naxan na to, i tan naxan na xoro, i tan naxan seniyen, i bara kiiti tinxinsa, ⁶ barima e nu bara seniyentɔee nun namijɔnmee wuli ramini. I fan bara wuli so e yi ra, e naxan minma. A lanxi na ki ne.» ⁷ N naxa serexebade fan xui me. A naxa a fala, «Iyo, Ala Senbe Kanyi, i xa kiiti birin tinxin, e findixi nɔndi nan na.»

⁸ Maleke naani nde naxa a xa tɔnbili ifili soge ma. Soge naxa yaamari soto a xa adamadie gan a te ra. ⁹ Wuyenyi jaaxi naxa mixie gan. E naxa Ala xili rasoto, naxan na tɔore birin nasanbaxi. E mu tuubi, e tondi Ala matɔxode.

¹⁰ Maleke suuli nde naxa a xa tɔnbili ifili na sube xa kibanyi ma. A xa mangeya naxa lu dimi kui, mixie naxa e nenyie xin jaxankate ma, ¹¹ e fa Ala xili rasoto, naxan na koore ma, e xa tɔore nun e xa fie xa fe ra. E tondi gbilende e xa wali kobie foxo ra.

¹² Maleke senni nde naxa a xa tɔnbili ifili Efirati xure xungbe ma. Na xure naxa xara, alako a xa findi kira ra mangee be, naxee fama kelife sogetede. ¹³ N naxa jinne seniyentare saxan to mini ra na sube magaaxuxi de kui, na sube boore de kui, a nun na namijɔnmee wule fale de kui. Na jinnee nu maniyaxi xuupɛe nan na. ¹⁴ Sentane xa jinnee nan nu e ra, naxee tɔnxumae rabama, e man sigama dunija mangee maxilide, alako e xa e malan, e xa gere so Ala Senbe Kanyi xa loxoe xungbe ma. ¹⁵ «Wo bara a to, n fama terenna nan na, alɔ mupeti a gbe wali rabama ki naxe. Seewe na mixi be naxan mu xima, naxan mu a xa dugi bama. Na kanyi naxa lu a mageli ra, alako a naxa yaagi.» ¹⁶ Ninnee naxa dunija mangee malan yire nde naxan xili falama Eburu xui ra «Aramagedon.»

¹⁷ Maleke solofere nde naxa a xa tɔnbili ifili kuye ma. Xui xungbe nde naxa mini horomolingira kui Ala xa kibanyi mabiri, a a masen, «A bara jɔn.» ¹⁸ Galanyi naxa bula, xui naxa mini, seyamakonyie naxa mini, boxi naxa seren, naxan maniyɛ mu nu raba sinden kafi dunija fole. ¹⁹ Na taa xungbe naxa kana alɔ se naxan giraxi doxo saxan. Dunija taa birin naxa bira. Ala naxa ratu Babilon taa gbe ma, a weni tɔnbili fi a ma a xa Ala xa xone mankanɛ min. ²⁰ Surie nun geyae naxa loe. ²¹ Balabalanyi belebelee naxa keli koore ma, e bira mixie ma. A xori keren binya kilo tongo saxan nun naani jɔndon. Mixie naxa Ala xili rasoto na balabalanyi xa fe ra, barima na tɔore nu gbo a gbe ra.

17

Babilon xa kane

¹ Na dangi xanbi, maleke keren naxan nu na na maleke tɔnbili kanyi solofere ya ma, a naxa a fala n be, «Fa be, alako n xa langoe xungbe xa kiiti masen i be, na langoe naxan doxoxi xure xungbee de ra.»

² Dunija mangee nun na langoe gine naxa fe kobi raba. E xa mixie fan naxa bira fe jaaxie foxo ra han e naxa lu alɔ siisilae.

³ Na maleke naxa laamatunyi nde masen n be. N naxa gine nde to gbengberenyi ma, a doxoxi sube gbeeli fari, marasoto xilie nu sebexi naxan ma. Xunyi solofere nu na a ma, feri fu tixi a xun ma. ⁴ Na gine nu maxirixi donma gbeeli tofanyi nan na, konmagore, belexerasoe, nun xurunde tofanyie nu na a yi ra naxee yailanxi xema nun geme tofanyie ra. Pɔoti xema daaxi suxuxi a yi ra, fe xonxi seniyentaree nu na a kui, naxee misaalixi a xa wali jaaxi ra. ⁵ Xili nde sebexi a tigi ma gundo daaxi: «Babilon xungbe, yenelae nun fe jaaxie nga.» ⁶ N naxa na gine to, a siisixi seniyentɔee wuli ra, naxee nu findixi Isa xa seedee ra. N to a to, n de naxa ixara ki fanyi.

⁷ Na maleke naxa a fala n be, «Munfe ra i de ixaraxi? N fama ne yi gundo tagi rabade i be, yi gine xa fe ra nun yi sube xunyi solofere nun feri fu kanyi xa fe ra a doxoxi naxan fari. ⁸ I sube naxan to, a nu na na, konɔ a mu na yakosi. A fama ne

tede yili tilinxi kui, a fa bɔnɔ. Adamadi naxee xili mu seɓexi kisi buki kui, kabi dunija fɔle, e kaabama ne yi sube xa fe ra, barima singe a nu na, yakɔsi a mu na, kɔnɔ temui naxan sa fama, a man minima ne.»

⁹ Xaxilima nɔma yi fahaamude: Na xunyi solofere misaalixi geya solofere nan na, gine dɔxɔxi naxee fari. ¹⁰ Nee man misaalixi mange solofere nan na. Suuli bara bira, keren na na, boore mu nu fa sinden. A na fa, a buma ne dondoronti. ¹¹ Sube naxan nu na na, kɔnɔ a mu na yakɔsi, na misaalixi mange solomasaxan nde nan na. A fan na na na mange solofere nan ya ma naxan fama bɔnɔde.

¹² Na feri fu i naxee toxi, nee fan misaalixi mange fu nan na, naxee mu nu mangeya sɔtɔ sinden. E tan nun na sube, e fama mange nɔe nan sɔtɔde waxati keren bun ma. ¹³ E waxɔnfe birin lan. E e xa senbe nun e xa mangeya ragbilenma ne na sube ma. ¹⁴ E Yexexyɔre gerema ne, kɔnɔ Yexexyɔre nan geenima, barima a tan nan findixi marigie Marigi ra, mangee xa Mange. A xa mixi sugandixie, a xa danxaniyatɔee na a seeti ma. ¹⁵ A naxa a fala n be, «Na xuree i naxee toxi, na langoe gine dɔxɔxi xure naxee de ra, e misaalixi jamanee, bɔnsɔee, sie, nun xuie nan na. ¹⁶ Na feri fu nun na sube, i naxee toxi, e na langoe gine xɔnma ne. E fama ne se birin bade a yi ra, e fa a ti a mageli ra, e a sube don, e a dɔnɔxe woli te xɔra, ¹⁷ barima Ala nan a ragirixi e xa a waxɔnfe raba. E xa e xa mangeya ragbilen na sube ma, han Ala xa masenyi kamalima temui naxe. ¹⁸ Na gine i naxan toxi, a misaalixi dunija mangee xa mangataa xungbe nan na.»

18

Babilɔn birafe

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke gbete to goro ra keli koore ma. Nɔe xungbe nu na a yi, a xa nɔre naxa dunija iyalan. ² A naxa a fala a xui itexi ra, «Babilɔn xungbe bara bira. Babilɔn bara bira, a bara findi jinnɔe xɔnyi ra, jinne seniyyentaree nun xɔni raharamuxie luma dennaxe. ³ A kanaxi ne barima si birin bara bira a xa fe

naaxie fɔxɔ ra. Dunija mangee bara lu a seeti ma a xa wali kobi kui. Dunija yulee fan bara banna a waxɔnfe saabui ra. E birin luxi ne alo siisilae.»

⁴ N naxa xui gbete me keli koore ma a falafe ra, «N ma pama, wo xa mini a ya ma, alako wo fan naxa lu a xa yunubie kui, wo xa a xa tɔore fan sɔtɔ. ⁵ A xa yunubie bara gbo a gbegbe ra. Ala bara ratu a xa tinxintareya birin ma. ⁶ Wo xa a xa wali sare ragbilen a ma dɔxɔ firin. A naxan nabaxi wo ra, wo xa na raba a tan fan na dɔxɔ firin. ⁷ A waxɔnfe xun to nu masaxi temui birin, wo fan xa a xa tɔore xun masa na ki, a xa sunnun, barima a a fala ne a bɔne kui, «Mange gine nan n na. Kaape gine mu na n na, n mu luma sunnunyi kui abadan.» ⁸ Na masenyi xa fe ra, a fama yi gbaloe tode lɔxɔe keren: faxe, sunnunyi, nun kaame. A ganma ne te ra, barima Marigi Ala Senbema nan a makiitixi.»

⁹ Dunija mange birin naxee bara bira a xa fe naaxie nun a waxɔnfee fɔxɔ ra, e fama ne wade. E na a to a xa taa na ganfe, e sunnunma ne. ¹⁰ E lu yire makuye barima e gaaxuxi a xa tɔore ya ra. E nu fa a fala, «Naxankate na Babilɔn be. Naxankate na na taa xungbe senbema be. A bara makiiti leeri keren bun ma.»

¹¹ Dunija yulee wama ne a xa fe ra, e sunnunma ne, barima mixi mu na naxan e xa kotee sarama sɔnɔn, ¹² kote naxan findixi xɔema ra, gbete, geme tofanyie, dugi gese daaxi, dugi gbeeli, wuri fanyi, sili jinyi masolixi, wuri fanyi masolixi, yɔxui, wure, geme xɔrɔxɔe, ¹³ donse jɔxunme, surayi mɔoli birin, labunde, weni, ture, farin fanyi, ningee, yexee, soee, sɔori ragisee, nun konyie. ¹⁴ «I waxɔnfe birin bara makuya i ra, na se fanyie bara lɔe i ma. I mu nee sɔtoma sɔnɔn.» ¹⁵ Yulee naxee bannaxi a saabui ra, e fan luma ne yire makuye, barima e gaaxuxi a xa tɔore ya ra. E wama ne, e lu sunnunyi kui. ¹⁶ E nu a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, naxankate na a be, naxan nu wama dugi fiixe, dugi gbeeli, xɔema, nun geme tofanyie xɔn.»

¹⁷ A xa naafuli birin bara kana na waxati kerenyi kui. Kunkui rapereee nun mixi naxan birin kunkui wali nde

rabama, e luma ne yire makuye, ¹⁸ e fa a fala e xui itexi ra na taa xungbe ganxi ya ra, «Yi taa, a maniyɛ mu na.» ¹⁹ E fama ne xube masode e xunyi ma, e wa, e lu sunnunyi kui, e a fala, «Naxankate na na taa xungbe be, naxankate na na taa be kunkui kanyie bannaxi dennaxe. Na taa bara findi gbengberenyi ra na waxati kerenyi kui.»

²⁰ «Naxee na koore, wo xa nɛlexin na taa xa naxankate xa fe ra. Seniyentɔee, Ala xa xɛerae, nun namipɔnmɛe, wo tan xa nɛlexin, barima Ala bara wo gbɛɔɔɔ.»

²¹ Na temui maleke senbema nde naxa gemɛ xungbe tongo naxan nu luxi alo se luxutase, a naxa a woli baa ma a falafe ra, «Babilɔn taa xungbe birama ne a naxi ra alo yi gemɛ. Mixi mu a toma sɔnɔn.»

²² «I xa sigie mu mema sɔnɔn, naxee sama kɔra, xule, nun sara xui ra. Wali xui mu minima i xɔnyi sɔnɔn, maale din xui fan mu luma i xɔnyi sɔnɔn. ²³ Lanpui xa naiyalanyi mu toma i xɔnyi sɔnɔn. Futi xirimae xa nɛlexin xui mu mema i xɔnyi sɔnɔn, barima i xa yulɛe nu bara findi mixi xungbee ra dunipa, i bara si birin natantan i xa fe naxie saabui ra. ²⁴ Namipɔnmɛe nun seniyentɔee wuli bara mini i xɔnyi, a nun naxee kɔn bara raxaba bɔxi ma.»

19

Ala xa tantui

¹ Na to dangi, n naxa naxa xungbe xui mɛ koore ma a fala ra, «Ala tantu. Kisi, xunnakeli, nun senbe na muxu Marigi Ala be, ² barima a xa kiiti tinxin, a findixi nɔndi nan na. A bara langoe ginɛ makiiti, naxan nu bara dunipa ratantan a xa fe naxie ra. Ala bara a xa konyie wuli gbɛɔɔɔ a ma.»

³ Nama man naxa a fala a firin nde, «Ala tantu. Babilɔn tuuri tema ne abadan.»

⁴ Na fori mɔxɔɔn nun naani, nun na nimase naani naxa e felen bɔxi, e Ala batu naxan nu magoroxi kibanyi kui, a falafe ra, «Amina, Ala tantu.»

⁵ Xui nde naxa mini kibanyi, a falafe ra, «Ala xa konyie, wo xa won Marigi Ala

matɔɔɔ, wo tan naxee gaaxu a ya ra, wo tan dimɛe nun forie.»

⁶ N naxa naxa xungbe xui mɛ naxan senbe gbo alo xure wundu xui, xa na mu a ra galanyi xui. E naxa a fala, «Ala tantu, barima Ala Senbe Kanyi, won Marigi Ala bara so a xa mangɛya kui. ⁷ Won xa sɛɛwa, won xa nɛlexin, won xa a binya, barima Yɛxɛɛyɔre xa futi xiri temui bara a li. A naxan dɔxɔma, a bara gɛ a yetɛ yailande. ⁸ A naxan dɔxɔma a bara dugi fiixe tofanyi ragoro a ma, naxan misaalixi seniyentɔee xa kewali tinxinxie ra.»

⁹ Maleke naxa a fala n be, «I xa a sebe, <Nɛlexinyi na mixie be naxee maxilixi Yɛxɛɛyɔre xa futi xiri malanyi.>» A naxa a fala n be, «Ala xa nɔndi nan na ki.» ¹⁰ N naxa n xinbi sin a bun ma n xa a batu, kɔnɔ a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee bara la Isa xa seedeɔɔɔya ra. I xa Ala nan batu. Isa xa seedeɔɔɔya findixi namipɔnmɛe xa masenyi xɔri nan na.»

¹¹ Na dangi xanbi n naxa koore to rabi ra, soe fiixe tixi na, a ragima xili Dugutege nun Nɔndi fale. A gere soma tinxinyi nan na, a kiiti sa tinxinyi kui. ¹² A yae nu luxi ne alo te, mange katanyi naxan yailanxi gemɛ tofanyi ra nu dusuxi a xun na. A xili sebexi a ma, xili mixi yo mu naxan kolon bafe a tan na. ¹³ A xa dugi bundaxi wuli ra. A xili ne Ala xa Masenyi. ¹⁴ Koore sɔɔri gali nu biraxi a fɔxɔ ra e xa soe fiixɛe fari, dugi fiixe tofanyie fan nagoroxi e ma. ¹⁵ Santidegema xɛɔɔnxi nu minixi a de i, alako a xa pamanɛe gere, a xa e yamari sawuri senbema ra, Ala Senbe Kanyi xa xɔne xa kamali. ¹⁶ A sebexi a xa dugi xungbe ma, a nun a tabe ma, «Mangɛe xa Mangɛ, marigie Marigi.»

¹⁷ N naxa maleke to, a tixi soge fari. A naxa a fala a xui itexi ra xɔni birin be naxee nu na koore ma, «Wo fa Ala xa xunnakeli yire, ¹⁸ wo xa mangɛe sube don, a nun sɔɔri mangɛe sube, senbema sube, soee sube, soe ragie sube, lasiri nun konyie sube, dimɛe nun forie sube.»

¹⁹ N naxa na sube to, a nun dunipa mangɛe nun e xa sɔɔrie. E birin nu

malanxi alako e xa na soe fiixe ragima nun a xa soori gali gere.

²⁰ Soe fiixe ragima naxa na sube jaaxi suxu, a nun na namijonme wule fale, naxan nu bara mixie madaxu tonxumae ra, sube xa tonxuma nu saxi mixi naxee ma, a nun naxee nu bara na sube xa kuye batu. Na firinyie birin naxa woli te nun soda xoorra. ²¹ Santidegema naxan nu minima soe fiixe ragima de kui, a naxa booree faxes, xonie fa e sube don.

20

Sentane rajonyi

¹ Na dangi xanbi, n naxa maleke to goro ra kelife koore ma, yili tilinxi naade saabi nun yolonxonyi belebele nu na a yi ra. ² A naxa na sube magaaxuxi suxu, na boximase fori, naxan findixi Ibulisa ra, na nan na ki Sentane. A naxa a xiri, a xa lu na ki je wulu keren bun ma. ³ A naxa a woli yili tilinxi kui, a naade balan, a tonxuma sa naade ma, alako a naxa mini sie madaxude han na je wulu keren xa kamali. Na xanbi a lanma a xa fulun waxati dunkedi bun ma.

⁴ N naxa kibanyi ndee to. Mixi naxee magoroxi e kui, nee nu bara yaamari soto e xa kiiti sa. N naxa mixie to naxee xunyie nu bara ba e de i Isa xa seederxoxoya nun Ala xa masenyi xa fe ra. N man naxa mixie to naxee mu nu tuubi na sube nun a xa kuye be, na sube xili mu nu sebexi e tigi ma, xa na mu a ra e belexe ma. E nu bara keli faxe ma, e jipe, e yaamari raba Ala xa Mixi Sugandixi seeti ma je wulu keren bun ma. ⁵ Boore mixi faxaxie mu nu kelixi faxe ma sinden, fo na je wulu keren xa kamali. Marakeli singe nan na ki. ⁶ Nelexinyi nun seniyenyi na mixie be naxee bara lu na marakeli singe kui. Saya firin nde mu noma e lide sonon. E findima ne Ala nun Ala xa Mixi Sugandixi xa serexedubee ra, e fa yaamari ti a seeti ma je wulu keren bun ma.

⁷ Na je wulu keren na kamali temui naxe, Sentane minima ne a xa geeli kui, ⁸ a siga dunjpa birin sie madaxude, alo Gogo nun Magogo, a e malan gere xili ma. E xasabi luma ne alo meyeniyi naxan na baa de ra.

⁹ Sie kelima ne dunjpa yire birin, e fa Ala xa pama rabilin a xa taa xanuxi kui. Konon na temui te goroma ne kelife koore ma, a fa e sonto. ¹⁰ Ibulisa naxan nu sie madaxuma, a tan bara woli te nun soda xoorra, na sube nun na namijonme wule fale na dennaxe. E jaxankatama ne naa kee nun yanyi ra abadan.

¹¹ Na dangi xanbi, n naxa kibanyi xungbe fiixe to, Ala magoroxi a kui. Boxi nun koore naxa e gi a ya ra, e loe. ¹² N naxa mixi faxaxie to, forie nun dimee, e birin tixi kibanyi ya i. Bukie naxa rabi, boore buki fan naxa rabi naxan findixi kisi buki ra. Mixi faxaxie naxa makiiti e kewali ra naxan nu sebexi na bukie kui. ¹³ Mixi faxaxie naxee nu na baa ma, nee naxa keli. Mixi faxaxie naxee nu na aligiyama, nee fan naxa keli, e birin naxa makiiti e kewali ma. ¹⁴ Faxe nun aligiyama naxa woli te xoorra, naxan findixi faxe firin nde ra. ¹⁵ Mixi naxan birin xili mu nu sebexi kisi buki kui, e naxa woli te xoorra.

21

Koore neene nun boxi neene

¹ N naxa koore nun boxi neene to, barima koore nun boxi singe nu bara loe, baa fan mu nu na sonon. ² N naxa taa seniyenxi to, Darisalamu neene, naxan nu na gorofe keli koore ma Ala seeti ma. A nu rafalaxi a fanyi ra alo gine naxan sigama a xa mori ralande a xa futi xiri loxoe. ³ N naxa xui senbema nde me kelife kibanyi yire, a falafe ra, «Ala xa horomolingira nan ya naxan tixi adamadie ya ma. Ala sabatima ne adamadie tagi, e findi a xa pama ra, a fan findi e Marigi Ala ra, a lu e tagi. ⁴ A e yaye birin bama ne. Faxe, sunnunyi, wa xui, nun toore mu luma naa sonon, barima na fe mooli naxee nu na singe ra, nee birin bara jon.»

⁵ Naxan magoroxi kibanyi kui a naxa a fala, «Yakosi, n bara fe birin masara.» A man naxa a fala, «A sebe, barima masenyi na a ra naxan findixi nondi ra, a mu kanama abadan.» ⁶ A naxa a fala n be, «A bara jon. N tan nan na fe singe nun fe donxoe ra, a fole nun a rajonyi. Ye xoli na naxan ma, n kisi ye fima ne a ma, a mu sarama. Na ye misaaxi kisi nan na.

⁷ Mixi naxan geenima, a ke nan na ki. N bara findi a Marigi Ala ra, a fan bara findi n ma di ra. ⁸ Kɔnɔ mixi gaaxuxie, danx-aniyataree, mixi jaaxie, faxetie, yenelae, mandurulae, kuye batuie, wule false, e birin luma ne te nun soda xɔra. Na findima faxe firin nde nan na.»

⁹ Maleke nde naxan nu na na maleke solofere ya ma, tɔnbili solofere nu na naxee yi ra, mankanɛ solofere saxi e kui, a naxa fa n yire, a a fala n be, «Fa be, n xa Yexɛɛyɔre xa gine masen i be, naxan xa futi fama xiride.» ¹⁰ A naxa n xaxili xanin geya xungbe itexi ma. Menni a naxa na taa seniyanxi masen n be, naxan findixi na Darisalamu ra, naxan nu bara goro kelifɛ koore ma Ala sɛeti ma. ¹¹ Ala xa nɔre nu na a ma, a nu yanbama alo gɛmɛ tofanyi naxan maniyaxi diyaman na. ¹² A xa tɛtɛ nu ite, naadɛ fu nu firin nu na a ma, maleke fu nun firin nu tixi na naadɛ ra e makantafe ma. Isirayila bɔnsɔɛ fu nun firin xili nu sebɛxi na naadɛ ma. ¹³ Naadɛ saxan nu na sogetede mabiri, naadɛ saxan nu na kɔla mabiri, naadɛ saxan nu na yirefanyi mabiri, naadɛ saxan nu na sogegorode mabiri. ¹⁴ Taa tɛtɛ nu tixi na gɛmɛ safɛ fu nun firin nan fari, Yexɛɛyɔre xa xɛera fu nun firin xilie nu sebɛxi e ma. ¹⁵ Maniyase xɛema daaxi nu na na maleke yi ra, naxan nu wɔyenma n be, alako a xa nɔ taa, a naadɛ, nun a tɛtɛ maniyade. ¹⁶ Taa kuye, taa igbona, nun taa iteya, a birin nu lanxi kilo wulu firin, kilo kɛmɛ firin, kilo mɔxɔnɛn nan ma. ¹⁷ Maleke naxa tɛtɛ fan maniya adama ki ma. Na naxa lan kanke ya tongo saxan nun senni ma.

¹⁸ Tɛtɛ nu yailanxi gɛmɛ tofanyi nan na naxan maniya diyaman na. Taa tan nu yailanxi xɛema xɔri fanyi nan na naxan tinse alo ye. ¹⁹ Taa tɛtɛ nu tixi gɛmɛ xungbee nan fari. Gɛmɛ tofanyi mɔoli birin nan nu na gɛmɛ xungbee raxunmaxi. Gɛmɛ xungbe singe raxunmaxi gɛmɛ tofanyi nde nan na naxan xili falama yasipe, a firin nde raxunmaxi gɛmɛ tofanyi nde nan na naxan xili falama safiri, a saxan nde kalise-done, a naani nde emerode, ²⁰ a suuli nde sarodonixi, a senni nde sarodone, a solofere nde kirosolite, a solomasaxan

nde berili, a solomanaani nde topasi, a fu nde kirisopirase, a fu nun keren nde hiyasinti, a fu nun firin nde ametisite. ²¹ Tɛtɛ naadɛ fu nun firin nu yailanxi gɛmɛ tofanyi nan na naxee na baa ma. Naadɛ birin findixi gɛmɛ keren nan na. Taa malande nu yailanxi xɛema xɔri fanyi nan na naxan tinse alo ye.

²² N mu Ala xa hɔrɔmɔlingira toxi taa kui, barima Marigi Ala Senbe Kanyi nun Yexɛɛyɔre nan na hɔrɔmɔbanxi ra. ²³ Na taa hayi mu nu na soge ma, xa na mu a ra kike ma, alako a xa naiyalanyi sɔɔ. Ala xa nɔre nan findima a xa naiyalanyi ra, Yexɛɛyɔre findima a xa lanpui nan na. ²⁴ Sie jɛrɛma a xa naiyalanyi nan kui, dunija mangɛɛ fama ne a binyade. ²⁵ Na taa naadɛ mu balanma, barima kɔɛ mu soma naa. ²⁶ Sie fama ne Ala binyade naa, e a matɔxɔ. ²⁷ Se seniyantare yo mu soma naa, mixi naxan fe xɔnxi rabama nun mixi naxan wule falama, e fan mu soma naa. Mixi naxee xili sebɛxi Yexɛɛyɔre xa kisi buki kui, e gbansan nan soma na.

22

Ala xa kisi

¹ Na maleke naxa kisi xure masen n be. A nu tinse alo diyaman, a nu minima Ala nun Yexɛɛyɔre xa kibanyi nan kui, ² a fa findi xure ra taa tagi. Kisi sansie nu tixi a de firin na, e nu bogi kike yo kike, sanmaya fu nun firin jɛ kui. E burexe findixi seri nan na jamanɛ be. ³ Danke yo mu na sɔnɔn. Ala nun Yexɛɛyɔre xa kibanyi na taa kui. Ala xa konyie a xui rabatuma, ⁴ e a yatagi to, a xili sebɛxi e tigi ma. ⁵ Kɔɛ mu soma naa, e hayi mu na lanpui nun soge naiyalanyi ma sɔnɔn, barima Marigi Ala nan findixi e xa naiyalanyi ra. Ala xa konyie yaamari tima ne naa abadan.

⁶ Maleke naxa a fala n be, «Yi masenyi nɔndi nan a ra, a mu kanama. Marigi Ala, naxan namijɔnme xaxili rapɛrɛma, a naxa a xa maleke xɛɛ alako a xa a masen a xa konyie be naxan fama rabade waxati makɔrexi ra.»

⁷ Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa. Nelexinyi na mixi

be naxan yi masenyi rabatuma, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra.»

⁸ N tan Yaya, n bara na fe birin me, n bara na fe birin to. N to na me, n to na to, n naxa bira na maleke bun ma naxan nu bara na fee masen n be, alako n xa a batu. ⁹ Kono a naxa a fala n be, «Ade, i naxa na raba. N fan findixi Ala xa konyi nan na alo i tan nun i ngaxakerenyi naxee findixi namijonme ra, a nun mixi naxee yi Kitaabui xa masenyi rabatuma. I xa Ala batu.»

¹⁰ Na dangi xanbi na maleke naxa a fala n be, «I naxa yi masenyi balan tonxuma ra sinden, naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra, barima waxati bara makore. ¹¹ Tinxintare xa lu tinxintareya kui, seniyentare xa lu seniyentareja kui, tinxintoe xa lu tinxinyi kui, seniyentoe xa lu seniyenyi kui.»

¹² Isa naxa a masen, «I xa a kolon, a gbe mu luxi n xa fa, n man fama ne mixi birin xa kewali sare ra. ¹³ N tan nan findixi fe singe nun fe donxoe ra, a fole nun a ranonyi ra. ¹⁴ Nelexinyi na mixi be naxee e yete seniyenma, alako e xa kisi sansi bogi don, e man xa no sode na taa kui naade ra. ¹⁵ Fe paaxi rabae na taa fari ma, mandurulae, yenelae, faxetie, kuye

batuie, nun wule fale birin wule rafan naxee ma. ¹⁶ N tan Isa, n bara n ma maleke xee seedepoxoya ra danxaniyatoe pamae ma. N tan findixi Dawuda bonsoe sanke nan na, n tan findixi Dawuda bonsoe nan na. N luma ne alo subaxe looloe.»

¹⁷ Ala Xaxili Seniyenxi nun gine naxan xa futi xirima, e birin a falama, «Fa.» Naxan na a me, na fan xa a fala, «Fa! Ye xoli na naxan ma, a xa fa. Naxan wama a minfe, a xa kisi ye tongo, a xa a min, a mu sarama!»

¹⁸ N tan Yaya bara findi seede ra mixi birin be naxee bara yi masenyi me naxan sebexi yi Kitaabui kui Ala xili ra. Xa a sa li mixi nde fama fe gbete nde sade yi masenyi fari, Ala nan fama toore sade na kanyi ma, alo toore naxan ma fe sebexi yi Kitaabui kui. ¹⁹ Xa a sa li mixi nde naxa woyenyi nde ba yi namijonme xa masenyi ra naxan sebexi yi Kitaabui kui, Ala nan fama kisi sansi ke bade a yi ra, a fa lu taa seniyenxi fari ma, alo a sebexi yi Kitaabui kui ki naxe. ²⁰ Yi seede naxan seedepoxoya baxi, a xa masenyi nan ya, a naxe, «Iyo, a gbe mu luxi n xa fa.» Amina. Marigi Isa, i xa fa!

²¹ Marigi Isa xa hinne birin na.